TI

DAAN A TULAG

NGA ISU

TI UMUNA A PASET

TI

SANTA BIBLIA.

MANILA:
48 PLAZA DE GOITI

1919

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. AU-213.6 / OT 1919
Family Austric
Sub-Family Austronesian
Branch Indonesian
Group Tagāla
Language Ilokano
Dialect
Locality N.W. Luzon, Philippines

Contents Old Testament
Version
Translator
Published by
Place 48 Plaza de Goiti, Manila
Date 1919
Accession No. 2,480
Accession Date July 1, 1942
Price xas

DAGITI NAGAN

KEN

TI ORNOS

DAGITI LIBRO TI DAAN A TULAG.

	Binulongŋ		*Binulongŋ*
Genesis...	1	Eclesiastes	734
Exodo	60	Canta ni Salomon	744
Levitico	110	Isaias	751
Numeros	147	Jeremias	810
Deuteronomio	200	Dagiti Un-unnoy...	876
Josue	243	Ezequiel	883
Oc-ocom	273	Daniel	942
Rut	304	Oseas	960
I. Samuel	309	Joel	969
II. Samuel	349	Amos	973
I. Ar-ari	383	Abdias	980
II. Ar-ari	422	Jonas	982
I. Cronicas	459	Miqueas	985
II. Cronicas...	496	Nahum	990
Esdras	538	Habacuc	993
Nehemias	551	Sofonias	996
Ester	569	Aggeo	999
Job	579	Zacarias 1001	
Salmos...	616	Malaquias 1012	
Proverbio	703		

TI UMUNA A LIBRO NI MOISES A MANAGANAN ITI SAPASAP

A

GENESIS.

Ti Aramid ti Dios a Namarsua.

1 Idi punñanay pinarsua ti Dios dagiti lañlañit ken ti lubonñ.

2 Ket ti lubonñ adda idi a gosogosó ken awan nagyan; ket dagiti sipnñet addada idi iti rabaw ti yuyenñ: ket ti Espiritu ti Dios naggaraw iti rabaw dagiti dandanum.

3 Ket kinuna ti Dios, Adda coma silaw: ket nagádda ti silaw.

4 Ket nakita ti Dios a ti silaw naimbag: ket inlasin ti Dios ti silaw cadagiti sipnñet.

5 Ket ninagan ti Dios a ti silaw Aldaw, ket dagiti sipnñet ninagananna ti Rabii. Ket adda idi ti malem ken ti bigat, maysa nña aldaw.

6 Ket kinuna ti Dios, Maysa coma a tañatañ iti tenñnña dagiti dandanum, ket aramidenna coma ti panagsina ti dandanum cadagiti dandanum.

7 Ket inaramid ti Dios ti tañatañ, ket insinana dagiti danum nña adda iti baba ti tañatañ, cadagiti danum nña adda iti rabaw ti tañatañ: ket naaramid a casta.

8 Ket ninagan ti Dios a Lañit ti tañatang. Ket adda idi ti malem ken ti bigat, aldaw a maicadua.

9 Ket kinuna ti Dios, Agtipon coma dagiti danum nña adda iti baba dagiti lañit iti maysa a disso, ket agparañ ti namagá: ket naaramid a casta.

10 Ket ninaganan ti Dios a Daga ti namagá; ket ti nacatiponan dagiti danum ninagananna Tataaw: ket nakita ti Dios a naimbag idi.

11 Ket kinuna ti Dios, Patuboen coma ti daga ti root, mulmula nña agadu, *ken* caycayo nña agbunña nña agadu ti bunña a mayannatup iti casisigudda, a ti bukelda adda cadacuada, iti rabaw ti daga: ket naaramid a casta.

12 Ket pinataud ti daga ti root, mulmula nña agbukel a mayannatup iti casisigudda, ken caycayo nña agbunña a ti bukelda adda cadacuada cas ti casisigudda. ket nakita ti Dios a naimbag idi.

13 Ket adda idi ti malem ken ti bigat, aldaw a maicatlo.

14 Ket kinuna ti Dios, Adda coma dagiti silsilaw iti nagsacnapan dagiti lañit tapno agsina ti aldaw ken ti rabii: ket isuda coma ti pagilaslasinan, ken estaciones, ken al-aldaw, ken tawtawen:

15 ket isuda coma ti silsilaw iti tañatañ dagiti lañit a manñlawag iti daga: ket naaramid a casta.

16 Ket inaramid ti Dios dagiti dua a silsilaw a dadackel: ti silaw a dacdackel tapno aggundaway iti aldaw, ket ti silaw a basbassit tapno aggundaway iti rabii: *inaramidna* dagiti bitbitwen met.

17 Ket insaad ti Dios ida iti nagsacnapan dagiti lañit, tapno lawaganda ti rabaw ti daga,

18 ken tapno aggundaway iti aldaw ken iti rabii, ken tapno agsina ti silaw ken sipnñet: ket nakita ti Dios a naimbag idi.

19 Ket adda idi ti malem ken ti bigat, aldaw a maicappat.

20 Ket kinuna ti Dios, Agadu coma cadagiti dandanum dagiti animal a sibibiag, ken tumaytayab nña agtayab iti rabaw ti daga iti tañatañ dagiti lañit.

21 Ket pinarsua ti Dios dagiti cadaclan nña ican ken amin a kita a sibibiag nña aggaraw, a cadagiti danum nagaduda cas ti casisigudda, ken amin a tumaytayab a nagpayac cas ti nacaparsuaanna: ket nakita ti Dios a naimbag idi.

22 Ket binendicionan ti Dios ida a cunana, Agbunñacayo ket agaducayo, ket punnoenyo dagiti danum dagiti taaw, ket dagiti tumaytayab agaduda coma iti daga.

23 Ket adda idi ti malem ken ti bigat, aldaw a maicalima.

24 Ket kinuna ti Dios, Patauden coma ti daga ti nadumaduma a nabiag cas iti nacaparsuaanda, an-animal, ken agay-ayam,

ken agcacarungsot iti daga cas iti nacaparsuaanda: ket naaramid a casta.

25 Ket inaramid ti Dios dagiti agcacarungsot iti daga cas iti nacaparsuaanda, ken an-animal cas iti nacaparsuaanda, ken isu-amin nga aguy-uyas iti daga cas iti nacaparsuaanda: ket nakita ti Dios a naimbag idi.

26 Ket kinuna ti Dios, Aramidentayo ti tao iti ladawantayo, cas caaspingtayo: ket iturayanda dagiti ic-ican ti taaw, ken dagiti tumaytayab cadagiti langit ken dagiti an-animal, ken ti amin a daga, ken dagiti amin nga agay-ayam nga aguy-uyas iti rabaw ti daga.

27 Ket pinarsua ti Dios ti tao a ladawanna met laeng, iti ladawan ti Dios pinarsuana; pinarsuana ida a lalaki ken babai.

28 Ket binendicionan ida ti Dios, ket kinuna cadacuada ti Dios, Agbungacayo, ket agaducayo, ket punnoenyo ti daga, ket igundawayanyo; ket iturayanyo dagiti ican ti taaw, ken dagiti tumaytayab cadagiti langit, ken amin nga adda a sibibiag nga aggaraw iti daga.

29 Ket kinuna ti Dios, Adtoy, iniccancayo iti amin a roroot nga agadu, nga adda iti rabaw ti amin a daga: ken amin a cayo nga adda bungana nga agadu; maipaaydanto cadacayo a canen:

30 ket iti amin nga an-animal iti daga, ken amin a tumaytayab iti langit, ken amin nga aggaraw iti rabaw ti daga nga adda biagna, intedco ti amin a nalasbang a root a macan: ket naaramid a casta.

31 Nakita ti Dios amin nga inaramidna, ket, adtoy, naimbag unay idi. Ket adda idi ti malem ken ti bigat, aldaw a maicanem.

Maaramid ti Tao ket maisaad sadiay Eden. Maala ti Babai iti Tao.

2 Ket nalpas dagiti langit ken ti lubong, ken amin a buyotda.

2 Ket lineppas ti Dios iti aldaw a maicapito ti gapuanan nga inaramidna, ket naginana iti maicapito nga aldaw iti amin nga inaramidna idi.

3 Ket binendicionan ti Dios ti aldaw a maicapito ket sinantificarna: gaputta isu ti naginanaanna iti amin a pinarsua ken inaramid ti Dios idi.

4 Dagitoy isuda ti poon dagiti langit ken ti daga idi a naparsuada, iti aldaw a pinangaramid ni Jehova Dios ti lubong ken dagiti langit.

5 Ket awan pay la idi ti mula ti langalang iti daga, ket di pay timmubo ti root ti away: ta di pay pinagtudo ni Jehova Dios iti rabaw ti daga; ken awan pay la idi ti tao, tapno talonenna ti daga;

6 ngem ti maysa nga angep immuli nga aggapu iti daga, ket binisibisanna ti amin a rabaw ti daga.

7 Ket binukel ni Jehova Dios ti tao iti tapuc ti daga, ket impuyotna iti agongna ti anges ti biag; ket ti tao nagbalin a sicacararua a sibibiag.

8 Ket immula ni Jehova Dios iti maysa a minuyongan iti daya idiay Eden; ket insaadna idiay ti tao a binukelna.

9 Ket iti daga pinataud ni Jehova Dios amin a cayo a nacaay-ayo a makita, ken naimbag a canen; ti cayo ti biag met iti tengnga ti minuyongan, ken ti cayo ti pannacaammo ti imbag ken ti dakes.

10 Ket nagayus idiay Eden ti maysa a carayan a manibug iti minuyongan; ket manipud idiay nagcappat ti ayusna.

11 Ti nagan ti umuna Pishon: daytoy isu ti nanglawlaw iti amin ti daga ti Havila, isu a yan ti balitoc;

12 ket ti balitoc iti daydiay a daga naimbag; adda idiay bedelio ken onix.

13 Ti nagan ti maicadua a carayan Gijon: daytoy ti manglawlaw iti amin a daga ti Etiopia.

14 Ket ti nagan ti maicatlo a carayan Hiddekel: daytoy ti agturong iti sangoanan ti daga nga Assiria. Ket ti maicappat a carayan isu ti Eufrates.

15 Ket innala ni Jehova Dios ti tao ket insaadna iti minuyongan idiay Eden, tapno talonenna ken aywananna.

16 Ket imbilin ni Jehova Dios idi tao a kinunana, Iti amin a cayo ti minuyongan mangancanto a siwawayawaya:

17 ngem ti aggapu iti cayo ti pannacaammo ti naimbag ken ti dakes saanmonto a canen: ta iti aldaw a pananganmo iti daydiay mataycanto a di bumurong.

18 Ket kinuna ni Jehova Dios, Saan a nalaing nga agmaymaysa ti tao: yaramidacto ti catulongganna a maicari kencuana.

19 Binukel ngarud ni Jehova Dios iti daga amin nga an-animal iti daga, ken amin a tumaytayab cadagiti langit; ket inyegna ida iti tao tapno makitana no casano ti panangpanaganna cadacuada: ket cas ti pinangipanagan ti tao iti amin a parsua a sibibiag, dayta isu ti naganna.

20 Ket pinanaganan ti lalaki amin nga animal a naamo, ken tumaytayab iti lang-

langit, ken ti amin a narungsot ti away; ngem iti tao awan nasaracan a catulongan a maicari kencuana.

21 Ket inaramid ni Jehova Dios nga immapay ti nargaan a turog iti tao, ket nacaturog; ket nangala iti maysa cadagiti paragpagna, ket rinipcanna ti lasag a nangalaanna:

22 ket ti paragpag nga innala ni Jehova Dios pinagbalinna a babai, ket inpanna iti tao.

23 Ket kinuna di tao, Daytoy ita isu tulang dagiti tulangco, ken lasag ti lasagco: isu managananto iti Babai, ta ti Tao ti nacaalaanna.

24 Gapuna a ti lalaki baybayannanto ti amana ken ti inana, ket tumiponto iti asawana, ket agmaymaysadanto a lasag.

25 Ket addada idi a dua a silalamolamo, ti lalaki ken ti asawana, ket dida nagbinnain.

Ti Pannacasulisog ken Supring da Adan ken Eva. Ti Pannacapagtalawda sadiay Eden.

3 Ita ti uleg isu idi ti casisicapan ngem amin nga animal iti daga nga inaramid ni Jehova Dios. Ket isu nagcuna iti babai, Pudno a kinuna ti Dios, Saancay a mangan iti amin a cayo iti minuyongan?

2 Ket ti babai kinunana iti uleg, Iti bunga dagiti caycayo iti minuyongan mangancam a sipapalubos:

3 ngem iti bunga ti cayo nga adda iti tengnga ti minuyongan kinuna ti Dios, Dicayto mangan, ken uray sagiden, ania la ket mataycayo.

4 Ket ti uleg kinunana iti babai, Saancayto a matay a pudno:

5 ta ammo ti Dios nga iti aldaw a pananganyo iti dayta, maluctanto dagiti matayo, ket cascayto la iti Dios, a maammoanyo ti naimbag ken ti dakes.

6 Ket idi nakita ti babai a ti cayo naimbag a canen, ken nacaay-ayo cadagiti mata, ken cayo a macaagum tapno pacaawatan, nangala iti bungana, ket nangan; casta met iniccanna iti asawana agraman kencuana, ket isu nangan.

7 Ket dagiti matada a dua naluctanda, ket naammoanda a silalamolamoda; idin nagdaitda cadagiti bulong ti higos ket inaramidda a bidangda.

8 Ket nangngegda ti timec ni Jehova Dios a magmagna iti minuyongan iti lamiis ti aldaw: ket naglinged ti lalaki ken ti asawana iti sangoanan ni Jehova Dios cadagiti caycayo iti minuyongan.

9 Ket inayaban ni Jehova Dios ti lalaki ket kinunana kencuana, Adino ti yanmo, sica?

10 Ket kinunana, Nangngegco ti timecmo iti minuyongan ket nagbutengac, ta silalamolamoac; ket naglingedac.

11 Ket kinunana kencuana, Asino ti nangibaga kenca a silalamolamoca? Nanganca iti cayo nga imbilinco kenca a dica canen?

12 Ket ti lalaki kinunana, Ti babai, nga intedmo a caduac, iniccannac iti bungana ket kinnanco.

13 Idin ni Jehova Dios kinunana idi babai, Ania daytoy nga inaramidmo? Ket ti babai kinunana, Ti uleg inulbodnac ket nanganac.

14 Ket ni Jehova Dios kinunana idi uleg, Gaputta inaramidmo daytoy, mailunodca a nangnangrona ngem cadagiti isu-amin nga animal a naamo, ken animal a narungsot iti daga; ta barucongmonto ti ipagnam, ket ti tapucto ti canem iti isu-amin nga aldaw ti panagbiagmo:

15 ket siac pagginnuraencayto iti babai, ken ti caputotam ken ti caputotanna: daytoy sugatennanto ta olom, ket sica sugatemto ti mucodna.

16 Ket idi babai kinunana, Iti dackel paaduecto ti ut-utmo ken ti panagsicugmo; siuut-utto nga ipasngaymo dagiti annacmo; ket iti asawam isunto ti calicagumam, ket isu iturayannacanto.

17 Ket ken Adan kinunana, Gaputta inanamungam ti sao ti asawam, ket nanganca iti cayo nga inbilinco kenca a kinunac, Dicanto mangan iti daydiay: mailunod ti daga gapu kenca; siririgat a mangancanto kencuana iti isu-amin nga aldaw ti panagbiagmo;

18 sisiit met ken cardos pataudennanto kenca ket mangancanto iti root ti daga;

19 itinto linget ta rupam manganca ti taraonmo, agpapan dica agsubli iti daga; ta iti daytoy ti nacaalaam: ta tapucca, ket iti tapuc agsublicanto.

20 Ket pinanaganan di lalaki ti asawana iti Eva; gaputta isu ti ina dagiti isu-amin a nabiag.

21 Ket ni Jehova Dios inyaramidanna ken Adan ken iti asawana dagiti paganay a lalat, ket kinawesanna ida.

22 Ket kinuna ni Jehova Dios, Adtoy, ti lalaki a cas maysa cadatayo, nga ammona ti naimbag ken ti dakes; ket ita, di la ket ta igawatna ti imana, ken mangala iti cayo ti biag, ken mangan, ken agbiag a cancanayon—

23 iti casta pinaruar ni Jehova Dios iti minuyonĝan ti Eden, tapno talonenna ti daga a nacaalaanna.

24 Ket pinagtalawna ti tao; ket insaadna iti daya ti minuyonĝan ti Eden dagiti Kerubines ken ti layap ti maysa a campilan nĝa agsublisubli, tapno aywananda ti dalan ti cayo ti biag.

Da Cain ken Abel. Ti Pannacapapatay ni Abel. Ti Pannacadusa ni Cain. Putputot ni Cain. Ti Pannacayanac ni Set.

4 Ket dinennaan ti lalaki ni asawana nĝa Eva; ket nagsicug, ket inyanacna ni Cain, ket kinunana, Nagun-odco ti maysa a lalaki gapu ken Jehova.

2 Ket inyanacna manen ti cabsatna nĝa Abel. Ket nagaywan ni Abel cadagiti carcarnero, nĝem ni Cain nagtaltalon.

3 Ket naaramid iti calpasan ti mano nĝa aldaw a ni Cain nanĝala iti bunĝa ti daga nĝa indatonna ken Jehova.

4 Ket ni Abel, isu nanĝala met cadagiti inauna nĝa anac dagiti carnerona ken cadagiti nalucmeg. Ket impateg ni Jehova ni Abel ken ti datonna :

5 nĝem ni Cain ken ti datonna dina impateg. Ket nagpunĝtot unay ni Cain, ket bimsag ti rupana.

6 Ket ni Jehova kinunana ken Cain, Apayapay nagpunĝtotca? ket apayapay bimsag ta rupam?

7 No naimbag ti aramidem, casano a dinto a macaragsac? ket no dica agaramid iti naimbag, ti basol cumleb iti ruanĝan; ket ti calicagumanna sica; nĝem sica gundawayam ala.

8 Ket kinasao ni Cain ni cabsatna nĝa Abel. Ket naaramid nĝa, idi addada iti pagtalonan, ni Cain dinuclusna ni Abel a cabsatna, ket pinatayna.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Cain, Adino ti yan ni Abel a cabsatmo? Ket kinunana, Diac ammo: siac ti agaywan ken cabsatco?

10 Ket kinunana, Ania ti inaramidmo? Ti timec ti dara ni cabsatmo awagannac manipud iti daga.

11 Ita nĝarud, mailunodca iti daga, a nanĝlucat iti nĝiwatna tapno awatenna ti dara ti cabsatmo ita imam;

12 intono talonem ti daga, dinanto sublien nĝa itden kenca ti bilegna; walangwalanĝcanto ken mamagpagnacanto iti daga.

13 Ket kinuna ni Cain ken Jehova, Dacdackel ti dusac nĝem ti mabalinco nĝa awiten.

14 Adtoy, inbellenĝnac ita nĝa aldaw iti rabaw ti daga; ket iti sanĝoanam aglemmenĝacto; agwalanĝwalanĝacto ken mamagpagnaacto iti daga; ket maaramidto nĝa uray siasino a macasarac caniac, patayennacto.

15 Ket kinuna ni Jehova kencuana, Iti casta uray siasino a mamapatay ken Cain, maminpitonto a mabalsan kencuana. Ket ni Jehova incabilna ti maysa a pagilasinan ken Cain, di la ket ta patayen ti uray siasino a macasarac kencuana.

16 Ket nagpanaw ni Cain iti sanĝo ni Jehova, ket nagnaed iti daga a Nod, iti daya ti Eden.

17 Ket ni Cain dinennaanna ti asawana; ket nagsicug ket nanĝyanac ken Henoc: ket namanĝon iti maysa a ciudad, ket impanaganna iti ciudad ti nagan ti anacna a Henoc.

18 Ket nayanac ken Henoc ni Irad: ket ni Irad pinutotna ni Maviael; ket ni Maviael pinutotna ni Matusael; ket ni Matusael pinutotna ni Lamec.

19 Ket ni Lamec nanĝala iti dua nĝa asawana: ti nagan ti maysa isu idi ni Ada, ket ti nagan ti sabali ni Sella.

20 Ket inyanac ni Ada ni Jabel, isu nĝa ama idi dagiti agtaenĝ iti sapsapaw, ken dagiti adda an-animalda.

21 Ket ti nagan ti cabsatna a lalaki idi ni Jubal, isu nĝa ama dagiti agtoctocar iti harpa ken iti flauta.

22 Ket ni Sella inyanacna met ni Tubalcain, nĝa agpanpanday iti amin a natadem a suer ken landoc: ket ti cabsat a babai ni Tubal-cain ni Noema.

23 Ket kinuna ni Lamec cadagiti assawana:
Ada ken Sella, denĝgenyo ti timecco;
Dacayo nĝa assawa ni Lamec, timudenyo ti saoc:
Ta pinatayco ti maysa a tao gaputta sinugatnac,
Ken ti maysa a baro ta minalonac:
24 No maminpitonto a mabales ni Cain,
Pudno a ni Lamec maminpitopulo ket pito.

25 Ket dinennaan manen ni Adan ti asawana; ket nanĝyanac iti maysa a lalaki, ket pinanagananna iti Set: Ta, *kinunana*, ti Dios iniccannac iti sabali a putot a sucat ni Abel; ta daytoy pinatay ni Cain.

26 Ket ni Set, casta met a nayanac kencuana ti maysa a lalaki; ket pinanaganan-

na iti Enos. Sipudnan a dagiti tao rinugianda nga aw-awagan ti nagan ni Jehova.

Putputot ni Set.

5 Daytoy ti libro dagiti caputotan ni Adan. Idi aldaw a pinarsua ti Dios ti tao, inaramidna a caaspingˇ ti Dios;
2 pinarsuana ida a lalaki ken babai, ket binendicionanna ida, ket pinanaganana ida ti Adan (*Tao*), idi aldaw a pannacaparsuada.
3 Ket nagbiag ni Adan iti sangagasut ket tallopulo a tawen, ket pinutotna ti maysa nga anac a lalaki a caaspingna, cas ti ladawanna; ket pinanagananna iti Set:
4 ket dagiti aldaw ni Adan, calpasan ti panangputotna ken Set, walogasut a tawen idi: ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.
5 Ket ti dagup dagiti aldaw ni Adan siam a gasut ket tallopulo a tawen idi: ket sa natay.

6 Ket nagbiag ni Set iti sangagasut ket lima a tawen, ket pinutotna ni Enos:
7 ket ni Set nagbiag, calpasan ti panangputotna ken Enos, iti walogasut ket pito a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
8 ket ti dagup dagiti aldaw ni Set siam a gasut, sangapulo ket dua a tawen idi: ket sa natay.

9 Ket nagbiag ni Enos iti siam a pulo a tawen, ket pinutotna ni Cainan:
10 ket nagnayon a walogasut, sangapulo ket lima a tawen ti panagbiag ni Enos, calpasan ti panangputotna ken Cainan, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
11 ket dagup dagiti aldaw ni Enos siam a gasut ket lima a tawen idi: ket sa natay.

12 Ket nagbiag ni Cainan iti pitopulo a tawen, ket pinutotna ni Malaleel:
13 ket nagnayon a walogasut ket uppat a pulo a tawen ti panagbiag ni Cainan, calpasan ti panangputotna ken Malaleel; ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
14 ket ti dagup dagiti aldaw ni Cainan siam a gasut ket sangapulo a tawen: ket sa natay.

15 Ket nagbiag ni Malaleel iti innem a pulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Jared:
16 ket nagbiag ni Malaleel, calpasan ti panangputotna ken Jared, iti walogasut ket tallopulo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
17 ket ti dagup dagiti aldaw ni Malaleel walogasut, siam a pulo ket lima a tawen: ket sa natay.

18 Ket nagbiag ni Jared iti sangagasut, innem a pulo ket dua a tawen, ket pinutotna ni Jenoc:
19 ket nagbiag ni Jared, calpasan ti panangputotna ken Jenoc, iti walogasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
20 ket ti dagup dagiti aldaw ni Jared siam a gasut, innem a pulo ket dua a tawen: ket sa natay.

21 Ket nagbiag ni Jenoc iti innem a pulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Matusalem:
22 ket iti Dios nakipagna ni Jenoc, calpasan ti panangputotna ken Matusalem, iti tallogasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
23 ket ti dagup dagiti aldaw ni Jenoc tallogasut, innem a pulo ket lima a tawen:
24 ket nakipagna ni Jenoc iti Dios: ket nagawan: ta innala ti Dios.

25 Ket nagbiag ni Matusalem iti sangagasut, walopulo ket pito a tawen, ket pinutotna ni Lamec:
26 ket nagbiag ni Matusalem, calpasan ti panangputotna ken Lamec, iti pitogasut, walopulo ket dua a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai:
27 ket ti dagup dagiti aldaw ni Matusalem siam a gasut, innem a pulo ket siam a tawen idi: ket sa natay.

28 Ket nagbiag ni Lamec iti sangagasut, walopulo ket dua a tawen, ket nangputot iti maysa a lalaki nga anac:
29 ket pinanagananna iti Noe, a cunana, Daytoy liwliwaennatayto cadagiti aramidtayo, ken iti gapuanan dagiti im-imatayo iti daga, isu nga inlunod ni Jehova.
30 Ket nagbiag ni Lamec, calpasan ti panangputotna ken Noe, iti limagasut, siam a pulo ket lima a tawen, ket nagputot iti lallaki ken babbai:
31 ket ti dagup dagiti aldaw ni Lamec pitogasut, pitopulo ket pito a tawen: ket sa natay.

32 Ket nagtawen ni Noe iti limagasut a tawen: ket ni Noe pinutotna ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet.

Ti Pannacadakes dagiti Tattao. Ni Noe ken daguiti Annacna a Lallaki. Naibilin nga ni Noe aramidenna ti maysa a Daong.

6 Ket napasamac nga idi nangrugi dagiti tao nga agadu iti rabaw ti daga, ken nangyanacda iti babbai,
2 ket idinto a dagiti annac ti Dios nakitada dagiti annac a babbai dagiti tattao a nasayaatda, nagalada a nagpili cadacuada cadagiti assawada.
3 Ket kinuna ni Jehova, Saanto nga agnanayon a babalawen ti Espirituc ti tao, ta pudno unay isu lasag: nupay casta tinto la al-aldawna sangagasut ket duapulo a tawen.
4 Adda cadagidi nga aldaw dagiti gigante iti daga, ket casta met iti calpasanna, idi simrec dagiti annac a lallaki ti Dios cadagiti annac a babbai dagiti tattao, ket nagputotda cadagiti annac: dagitoy isuda idi dagiti mannacabalin a tao nga adda idi ugma, dagiti lallaki a nadayaw.

5 Ket nakita ni Jehova nga ti kinadakes ti tao dackel iti daga, ken amin a panggep dagiti pannunot ti pusona dakes laeng iti agnanayon.
6 Ket nagbabawi ni Jehova iti pinangaramidna iti tao iti daga, ket dinagsen ti pusona.
7 Ket kinuna ni Jehova, Pucawecto ti tao a pinarsuac iti langa ti daga; tao man ken animal, ken dagiti agay-ayam, ken dagiti tumaytayab cadagiti langit; ta agbabawiac a nangaramid cadacuada.
8 Ngem ni Noe nacasarac iti parabur cadagiti mata ni Jehova.

9 Dagitoy dagiti caputotan ni Noe. Ni Noe isu idi lalaki a nasingpet, *ken* saan a nagcurcurang cadagiti caputotanna: nakipagna ni Noe iti Dios.
10 Ket pinutot ni Noe ti tallo nga annac a lallaki, ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet.
11 Ket nagdakes ti daga iti sangoanan ti Dios, ket napno ti daga iti ranggas.
12 Ket nakita ti Dios ti daga, ket, adtoy ta dakes, ta amin a lasag pinadakesda ti dalanda iti rabaw ti daga.
13 Ket kinuna ti Dios ken Noe, Ti gibus ti amin a lasag adda iti sangoanac; ta ti daga sipupunno iti ranggas gapu cadacuada; ket, adtoy ta warwaraecto ida agraman iti daga.
14 Agaramidca iti maysa a daong a cayo ti cedro; agaramidcanto iti benbenneg iti daong ket betunamto ti uneg ken ti ruar iti galagala.
15 Ket castoy ti panagaramidmonto: tallogasut a sico ti caatiddug ti daong, limapulo a sico ti caacabana, ket tallopulo a sico ti cangatona.
16 Mangaramidcanto iti maysa a pangsilaw ti daong, ket tumiddacanto iti maysa a sico iti ngato; ket ti ruangan ti daong icabilmonto iti sikiganna; nga adda cadsaaranna a nababa, maicadua ken maicatlo aramidemto.
17 Ket siac, adtoy ta paglayusec ti danum iti rabaw ti daga, tapno mangpucaw iti amin a lasag, nga adda angesna ti biag, iti baba ti langit; amin nga adda iti daga matayto.
18 Ngem siac bangonecto ti tulagco kenca; ket sumreccanto iti daong, sica, ken dagiti annacmo a lallaki, ken ti asawam, ken dagiti asawa dagiti annacmo a lallaki agraman kenca.
19 Ket iti amin nga agbiag ti amin a lasag, dua iti tumunggal maysa a kita ipasrecmonto iti daong, tapno aluadam ida a sibibiag agraman kenca; isudanto lalaki ken babai.
20 Cadagiti tumaytayab no casano ti kitada, ken cadagiti an-animal no casano ti kitada, ken cadagiti amin nga agay-ayam no casano ti kitada, dua iti tumunggal maysa! a kita ipasrecmonto tapno aluadam nga agbiagda.
21 Ket sica alaem kenca ti amin a taraon a macan, ket ummongem kenca; ket isunto ti agservi a taraonmo ken maipaay cadacuada.
22 Casta ti inaramid ni Noe; cas mayannatup iti amin nga inbilin ti Dios kencuana, casta ti inaramidna.

Ti Iseserrec iti Daong. Dumanon ti Layus.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Noe, Sumrecca ken amin a cabbalaymo iti daong; ta nakitaca a nalinteg iti sangoanac itoy a caputotan.
2 Iti amin nga animal a nadalus mangalacanto iti sinagpipito, ti lalaki ken ti asawana; ket cadagiti animal a saan a nadalus, dua, ti lalaki ken ti asawana:
3 casta met cadagiti tumaytayab cadagiti langit, sinagpipito, lalaki ken babai, tapno mabatida a sibibiag nga agputot iti rabaw ti amin a daga.
4 Ta apaman a mapalabes ti pito nga

aldaw, siac pagtudoecto iti rabaw ti daga cadagiti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii; ket ti amin a nabiag nga inaramidco pucawecto iti langa ti daga.

5 Ket inaramid ni Noe cas mayannatup iti amin nga inbilin ni Jehova kencuana.

6 Ket nagtawen ni Noe iti innem a gasut idi adda ti layus dagiti danum iti rabaw ti daga.

7 Ket simrec ni Noe, ken dagiti annacna a lallaki, ken ti asawana, ken dagiti assawa dagiti annacna a naicuyog kencuana, iti daong, a maipoon cadagiti dandanum ti layus.

8 Cadagiti an-animal a nadalus, ken cadagiti saan a nadalus nga animal, ken cadagiti tumaytayab, ken amin nga aguyuyas iti rabaw ti daga,

9 sinagduduada a simrec ken Noe iti daong, lalaki ken babai, cas imbilin ti Dios ken Noe

10 Ket naaramid nga, idi nalpas ti pito nga aldaw, dagiti danum ti layus addada idi iti rabaw ti daga.

11 Iti maicanem a gasut a tawen ti panagbiag ni Noe, iti maicadua a bulan, iti maicasangapulo ket pito nga aldaw ti bulan, idi met laeng nga aldaw, nawara dagiti amin nga ubbog iti dackel a yuyeng, ket dagiti tawa ti langit naluctanda.

12 Ket nagtudo iti rabaw ti daga iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii.

13 Iti dayta met laeng nga aldaw, simrec ni Noe, ken Sem, ken Cam, ken Jafet, nga annac a lallaki ni Noe, ken ti asawa ni Noe, ken dagiti tallo nga assawa dagiti annacna a naicuyog cadacuada, idi daong;

14 isuda, ken amin nga animal a narungsot no casano ti kitana, ken amin dagiti animal a naamo no casano ti kitada, ken amin nga agay-ayam nga aguy-uyas iti rabaw ti daga no casano ti kitana, ken amin a tumatayab no casano ti kitana, amin a tumaytayab iti amin a kita.

15 Ket napanda ken Noe iti daong a sinagdudua ti amin a lasag nga adda ti angesna ti biag.

16 Ket dagiti simrec, simrecda a lalaki ken babai ti amin a lasag, cas inbilin idi ti Dios kencuana: ket rinipcan ni Jehova.

17 Ket naaramid ti layus iti uppat a pulo nga aldaw iti rabaw ti daga; ket dagiti dandanum immaduda, ket inngatoda di daong, ket nainngato iti rabaw ti daga.

18 Ket naggundaway dagiti danum, ket nagaduda iti dackel iti rabaw ti daga; ket nagna di daong iti rabaw dagiti dandanum.

19 Ket dagiti danum nanagudayda iti adu unay iti rabaw ti daga; ket natinep amin dagiti banbantay a nangato nga adda idi iti babaen dagiti langit.

20 Sangapulo ket lima a sico iti rabaw ti nangapawan dagiti dandanum; ket natinep dagiti banbantay.

21 Ket natay amin a lasag a naggunay iti rabaw ti daga, uray tumtumaytayab, ken an-animal a naamo, ken an-animal a narungsot, ken amin nga agay-ayam nga aguy-uyas iti daga, ken amin a tao:

22 amin dagiti adda yangesna ti biag cadagiti agongda, iti amin nga adda idi iti daga a namaga, natayda.

23 Ket napucaw ti amin a sibibiag nga adda idi iti rabaw ti daga, tao man ken an-animal, ken dagiti aguy-uyas, ken dagiti tumaytayab iti langit; ket napucawda iti daga: ket nabati ni Noe laeng, ken dagiti adda a naicuyog kencuana iti daong.

24 Ket dagiti dandanum immapawda iti daga iti sangagasut ket limapulo nga aldaw.

Bumassit dagiti dandanum. Ti Wac ken ti Calapati. Ni Noe panawanna di Daong, ket Mangidaton.

8 Ket linagip ti Dios ni Noe, ken amin nga an-animal a narungsot, ken amin nga animal a naamo, nga adda kencuana idi daong: ket pinalabas ti Dios ti maysa nga angin iti rabaw ti daga, ket nagsardeng dagiti dandanum;

2 naripcan met dagiti ubbog ti yuyeng, ken dagiti tawa ti langit. ket ti tudo ti langit natiped;

3 ket nagsubli dagiti dandanum a sumsumina iti rabaw ti daga: ket nages-es dagiti danum iti calpasan ti sangagasut ket limapulo nga aldaw.

4 Ket di daong naisadsad idi maicapito a bulan, idi maicasangapulo ket pito nga aldaw ti bulan, iti rabaw dagiti bantay ti Ararat.

5 Ket bimmassit la a bimmassit dagiti danum agingga iti maicasangapulo a bulan: idi maicasangapulo a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, nagpakita dagiti pantoc dagiti bantay.

6 Ket naaramid nga, iti calpasan ti uppat a pulo nga aldaw, ni Noe linuctanna ti tawa di daong nga inaramidna idi:

7 ket inbaonna ti maysa a wac, ket napan nagsublisubli, agingga iti di agmaga dagiti danum iti rabaw ti daga.

8 Ket imbaonna ti maysa a calapati, tapno mapanna kitaen no dagiti danum naabbatanda iti rabaw ti daga;

9 ngem di nacasarac ti calapati ti pangipayatanna iti sacana, ket nagsubli kencuana iti daong; gaputta dagiti danum addada idi iti rabaw ti langa ti amin a daga: ket inunnat *ni Noe* ti imana ket innalana, ket impasrecna kencuana iti uneg di daong.

10 Ket naguray pay laeng iti sabali a pito nga aldaw; ket imbaonna man di calapati iti ruar di daongen;

11 ket di calapati nagsubli kencuana idi rimmabii; ket, adtoy, iti ngiwatna ti maysa a bulong ti olivas a sinippitna: iti casta naawatan ni Noe nga naabbatan dagiti danum iti rabaw ti daga.

12 Ket naguray pay laeng iti sabali a pito nga aldaw, sa inbaonna di calapati; ket isu di nagsubli a pulos kencuana.

13 Ket naaramid nga, iti maicanem a gasut ket maysa a tawen, iti umuna a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, dagiti danum nagmagada iti daga: ket iniccat ni Noe ti calub di daong, ket kinitana, ket, adtoy, ti langa ti daga simamaga.

14 Ket idi maicadua a bulan, idi maicaduapulo ket pito nga aldaw ti bulan, namaga ti daga.

15 Ket nagsao ti Dios ken Noe a kinunana,

16 Rumuarca iti daong, sica, ken ti asawam, ken dagiti annacmo a lallaki, ken dagiti assawada agraman kenca.

17 Ipanmo iti ruar a maicuyog kenca isu-amin a nabiag ti amin a lasag nga adda kenca, uray tumtumaytayab, ken an-animal a naamo, ken amin nga agayayam nga aguy-uyas iti daga; tapno agputotda unay iti daga, ken agbunga, ken agadu iti rabaw ti daga.

18 Ket ni Noe rimmuar, ken dagiti annacna a lallaki, ken ti asawana, ken dagiti assawa dagiti annacna a kimmuyog kencuana:

19 amin nga animal, amin nga aguyuyas, ken amin a tumaytayab, uray ania nga aggaraw iti rabaw ti daga, cas mayannatup iti cakitada, rimmuarda idi daong.

20 Ket nangbangon ni Noe ti maysa nga altar ken Jehova, ket nangala iti tunggal nadalus nga animal, ken tunggal nadalus a tumaytayab, ket impaayna dagiti daton a mapuuran iti rabaw ti altar.

21 Ket nasay-up ni Jehova ti nabanglo a sayamusom; ket kinuna ni Jehova iti pusona, Diacto sublienen nga ilunod ti daga a maipoon iti tao, ta ti panunot ti tao dakes manipud iti kinaubingna; diacto met sublienen a cabilen amin a nabiag, cas inaramidco.

22 Bayat ti pannacabati ti lubong, ti panagmula ken ti panagapit, ken ti lamec ken ti pudot, ken ti verano ken ti invierno, ken ti aldaw ken ti rabii saandanto nga agsardeng.

Bendicionan ti Dios ni Noe. Ni Noe awatenna ti Bendicion ken Igunamgunam ti Dios. Ti Tulag ti Bullalayaw. Ti Pannacailunod ni Canaan.

9 Ket binendicionan ti Dios ni Noe ken dagiti annacna a lallaki, ket kinunana cadacuada, Agbungacayo, ket agaducayo, ket punnoenyo man ti dagan.

2 Ket ti panagbuteng cadacayo ken ti panagames cadacayo addanto cadagiti amin nga animal iti daga, ken cadagiti amin a tumatayab iti langlangit; agraman amin nga aggaraw iti daga, ken amin nga ic-ican ti taaw, cadagiti imayo mayawatda.

3 Amin nga aggaraw a sibibiag addadanto a taraonyo; cas iti nateng a root, intedcon amin cadacayo.

4 Ngem ti lasag agraman ti biagna, nga isu ti darana, saanyonto a canen.

5 Ket di bumurong a ti darayo, *ti dara* dagiti biagyo, siac sapulecto; iti ima ti amin nga animal sapulecto: ket iti ima ti tao, uray iti ima ti cabsat ti tunggal tao, sapulecto ti biag ti tao.

6 Ti mangibucbuc iti dara ti tao, ti darana ibuyatto ti tao: ta inaramid ti Dios a ladawanna ti tao.

7 Ket dacayo, agbungacayo ken agaducayo; agputotcayo iti nawadwad iti daga, ket agaducayo iti rabawna.

8 Ket nagsao ti Dios ken Noe, ken cadagiti annacna a lallaki a caduana, ket kinunana,

9 Ket siac, adtoy, buangayec cadacayo ti tulagco, ken cadagiti caputotanyo a sumono cadacayo;

10 ken iti amin a parsua a sibibiag nga adda cadacayo, cadagiti tumaytayab, cadagiti animal a naamo, ken iti amin nga animal a narungsot ti daga agraman cada-

cayo; cadagiti amin a rumuar iti daonḡ, isu nḡa amin nḡa animal ti daga.

11 Ket siac buanḡayecto ti tulagco cadacayo; dinto met mapucawen ti amin a lasag iti dandanum ti layus; ket awanton met ti layus a manḡpucaw iti daga.

12 Ket kinuna ti Dios, Daytoy isu ti pagilasinan ti tulag nḡa icabilco cadatayo, siac ken dacayo ken amin a nabiag a parsua nḡa adda cadacayo, cadagiti caputotan nḡa agnanayon:

13 ti bullalayawco siac icabilco iti ulep, ket isunto a pagilasinan ti maysa a tulag caniac ken iti daga.

14 Ket maaramidto nḡa, no pagulepec ti rabaw ti daga, makitanto ti bullalayaw iti ulep,

15 ket lagipecto ti tulagco, nḡa adda cadatayo, siac ken dacayo, ken iti tunḡgal parsua a sibibiag ti amin a lasag; ket dagiti danum didanto agbalinen a layus tapno manḡpucaw iti amin a lasag.

16 Ket ti bullalayaw addanto iti ulep; ket kitaecto tapno pacalagipac ti agnanayon a tulag iti Dios ken amin a parsua a sibibiag ti amin a lasag nḡa adda iti rabaw ti daga.

17 Ket kinuna ti Dios ken Noe, Daytoy isu ti pagilasinan ti tulag a binuanḡayco iti siac ken iti amin a lasag nḡa adda iti rabaw ti daga.

18 Ket dagiti annac a lallaki ni Noe, a rimmuar iti daonḡ, isuda da Sem, ken Cam, ken Jafet: ket ni Cam isu ti ama ni Canaan.

19 Dagitoy tallo isuda idi dagiti annac a lallaki ni Noe: ket cadagitoy napunno ti amin a daga.

20 Ket rinugian ni Noe ti tumaltalon, ket nagmula iti cauvasan:

21 ket imminum iti arac, ket nabartec; ket silulucais idi iti uneg ti sapawna.

22 Ket nakita ni Cam, nḡa ama ni Canaan, ti kinalamolamo ni amana, ket nasaona cadagiti cabsatna a dua iti ruar.

23 Ket da Sem ken Jafet nanḡalada iti maysa a paganánay, ket incabilda a dua cadagiti abagada, ket naguada a limmicud, ket inarpawanda ti kinalamolamo ni amada; ket sitatallicud idi dagiti rupada, ket saanda a nakita ti kinalamolamo ni amada.

24 Ket nagriinḡ a nausawan ni Noe iti aracna, ket naammoanna ti inaramid kencuana ti anacna nḡa inaudi.

25 Ket kinunana,
Mailunod coma ni Canaan;
Adipen dagiti adipen isunto cadagiti cabsatna.

26 Ket kinunana,
Bendito coma ni Jehova, a Dios ni Sem;
Ket adipenna coma ni Canaan.

27 Palawaen coma ti Dios ni Jafet,
Ket agnaed coma cadagiti sapaw ni Sem;
Ket adipenna coma ni Canaan.

28 Ket nagbiag ni Noe, calpasan ti layus, iti tallogasut ket limapulo a tawen.

29 Ket ti dagup dagiti aldaw ni Noe siam a gasut ket limapulo a tawen idi: ket sa natay.

Dagiti Putputot ni Noe.

10 Dagitoy isuda dagiti caputotan dagiti annac a lallaki ni Noe, nḡa isuda ni Sem, ni Cam, ken ni Jafet: isuda a nagtaudan dagiti annac a lallaki iti calpasan ti layus.

2 Dagiti annac a lallaki ni Jafet: ni Gomer, ken ni Magog, ken ni Madai, ken Javan, ken Tubal, ken Mosoc, ken Tiras.

3 Ket dagiti annac a lallaki ni Gomer: ni Ascenez, ken Rifat, ken Togorma.

4 Ket dagiti annac a lallaki ni Javan: ni Elisa, ken Tarsis, ken Cetim, ken Dodanim.

5 Maipoon cadagitoy naiburburay dagiti purpuro dagiti nasnacion iti dagdagada, tunḡgal maysa cas iti pagsasaona, mayannurot cadagiti famfamiliada, cadagiti nasnacionda.

6 Ket dagiti annac a lallaki ni Cam: ni Cus, ken Mizraim, ken Fut, ken Canaan.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Cus: ni Saba, ken ni Hevila, ken ni Sabata, ken ni Rahama, ken ni Sabataca; ket dagiti annac a lallaki ni Rahama: ni Saba ken ni Dadan.

8 Ket ni Cus pinutotna ni Nimrod: daytoy nanḡrugi a mannacabalin iti daga.

9 Isu maysa a mannacabalin nḡa agananup idi iti sanḡoanan ni Jehova: gapuna a masasao, Cas ken Nimrod a mannacabalin nḡa agan-anup iti sanḡoanan ni Jehova.

10 Ket ti nanḡrugian ti pagarianna idi ti Babel, ken Arac, ken Acad, ken Calanne, iti daga a Sinnaar.

11 Nanipud iti dayta a daga, rimmuar

ket simrec iti Assur, ket nangbangon iti Ninive, ken Recobot-ir, ken Cale,
12 ken iti Resen a nagbaetan ti Ninive ken Cale (isu met laeng ti dackel a ciudad).
13 Ket ni Mizraim pinutotna ni Ludom, ken Anamim, ken Laabim, ken Neptuim,
14 ken Fetrusim, ken Casluim, (isu a nagtaudan dagiti Filisteos), ken Caftorim.

15 Ket ni Canaan pinutotna ni Sidon, nga inauna nga anacna, ken ni Jet,
16 ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo, ken ti Gergaseo,
17 ken ti Heveo, ken ti Arceo, ken ti Cineo,
18 ken ti Aradeo, ken ti Samareo, ken ti Hemateo: ket iti calpasanna, nagwaras dagiti famfamilia dagiti Cananeo.
19 Ket ti pagbednagan ti Cananeo naglayon nanipud iti Sidon, cas agturongca iti Gerar, agingga iti Gaza: cas agturongca iti Sodoma ken Gomorra ken Adma ken Seboim, agpapan iti Lasa.
20 Dagitoy ti annac a lallaki ni Cam, cas cadagiti famfamiliada, mayannurot cadagiti pagsasaoda, cadagiti dagdagada, cadagiti nasnacionda.

21 Ket ken Sem, nga ama dagiti amin nga annac ni Jeber, nga caca ni Jafet, kencuana met nayanac dagiti putputot.
22 Dagiti annac a lallaki ni Sem: ni Elam, ken ni Assur, ken ni Arfajad, ken ni Lud ken ni Aram.
23 Ket dagiti annac a lallaki ni Aram: da Hus, ken Hul, ken Geter, ken Mes.
24 Ket ni Arfajad pinutotna ni Sale; ket ni Sale pinutotna ni Jeber.
25 Ket ken Jeber nayanac iti dua nga annac a lallaki: ti nagan ti maysa isu idi ni Faleg; ta cadagiti aldawna nabingay ti daga; ket ti nagan ti cabsatna a lalaki ni Jectan idi.
26 Ket ni Jectan pinutotna ni Elmodad, ken ni Salef, ken Asarmot, ken Jare,
27 ken ni Adoram, ken ni Uzal, ken ni Decla,
28 ken ni Hebal, ken ni Abimael, ken ni Saba,
29 ken ni Ofir, ken ni Hevola, ken ni Jobab: amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Jectan.
30 Ket ti nagnaedanda idi nanipud Messa, cas agturongca iti Sefar a bantay ti daya.
31 Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Sem, mayannurot iti famfamiliada, cadagiti pagsasaoda, cadagiti dagdagada, cadagiti nasnacionda.

32 Dagitoy dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Noe, a mayannurot cadagiti caputotanda, cadagiti nasnacionda: ket cadagitoy nabibingay dagiti nasnacion iti daga iti calpasan ti layus.

Ti Torre ti Babel. Ti Pannacariribuc dagiti Pagsasao. Putputot ni Sem. Ti Sangacabbalayan ni Tare.

11 Ket ti amin a daga maymaysa idi ti pagsasao ken maymaysa ti panagbalicasna.
2 Ket naaramid nga, idi nagturongda iti daya, nacasaracda iti maysa a tanap iti daga a Sennaar; ket nagtaengda sadiay.
3 Ket kinunada ti maysa iti caduana, Umaycayo, agaramidtay cadi cadagiti ladrillo, ket lutoentay ida iti nasayaat. Ket adda idi cadacuada dagiti ladrillo a pannacabatoda, ken ti galagala a pannacamasada.
4 Ket kinunada, Umaycayo, mamangontay iti maysa a ciudad, ken maysa a torre, a *dumanon* ti olona sadi langit coma, ket aramidentayo ti pacaidayawantayo, di la ket ta agwarastayo iti rabaw ti langa ti amin a daga.
5 Ket bimmaba ni Jehova tapno kitaenna ti ciudad ken ti torre a bangbangonen dagiti annac ti tao idi.
6 Ket ni Jehova kinunana, Adtoy, maymaysada nga ili, ket maymaysa ti pagsasaoda; ket daytoy rugianda nga aramiden: ket ita awanto ti malapdan cadacuada, nga panggepda nga aramiden.
7 Umaycayo ala, bumabatayo, ket sadiay riribukentay ti pagsasaoda, tapno dida macaawat iti pagsasao ti maysa ken maysa.
8 Casta ti pinangwaras ni Jehova cadacuada iti rabaw ti langa ti amin a daga nanipud sadiay: ket binaybayanda ti panangbangonda iti ciudad.
9 Gapu itoy ti naganna naisawang iti Babel; gaputta sadiay pinariribuc ni Jehova ti pagsasao ti amin a daga: ket nanipud sadiay inwaras ida ni Jehova iti rabaw ti langa ti amin ti daga.

10 Dagitoy isuda ti caputotan ni Sem. Nagtawen ni Sem iti sangagasut, ket pinutotna ni Arfajad, idi nalpas di layus ti dua a tawen:
11 ket nagbiag ni Sem iti limagasut a tawen iti calpasan ti pinangputotna ken

Arfajad, ket pinutotna dagiti annac a lallaki ken babbai.

12 Ket nagbiag ni Arfajad iti tallopulo ket lima a tawen, ket pinutotna ni Sale:

13 ket nagbiag ni Arfajad, calpasan ti panangĝputotna ken Sale, iti uppat a gasut ket tallo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

14 Ket nagbiag ni Sale iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Jeber:

15 ket nagbiag ni Sale, calpasan ti panangĝputotna ken Jeber, iti uppat a gasut ket tallo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

16 Ket nagbiag ni Jeber iti tallopulo ket uppat a tawen, ket pinutotna ni Faleg:

17 ket nagbiag ni Jeber, calpasan ti panangĝputotna ken Faleg, iti uppat a gasut ket tallopulo a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

18 Ket nagbiag ni Faleg iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Reu:

19 ket nagbiag ni Faleg, calpasan ti panangĝputotna ken Reu, iti duagasut ket siam a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

20 Ket nagbiag ni Reu iti tallopulo ket dua a tawen, ket pinutotna ni Sarug:

21 ket nagbiag ni Reu, calpasan ti panangĝputotna ken Sarug, iti duagasut ket pito a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

22 Ket nagbiag ni Sarug iti tallopulo a tawen, ket pinutotna ni Nacor:

23 ket nagbiag ni Sarug, calpasan ti panangĝputotna ken Nacor, iti duagasut a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

24 Ket nagbiag ni Nacor iti duapulo ket siam a tawen, ket pinutotna ni Tare:

25 ket nagbiag ni Nacor, calpasan ti panangĝputotna ken Tare, iti sangagasut, sangapulo ket siam a tawen, ket nagputot iti annac a lallaki ken babbai.

26 Ket ni Tare nagbiag iti pitopulo a tawen, ket pinutotna ni Abram, ni Nacor, ken ni Aran.

27 Ita dagitoy dagiti caputotan ni Tare. Ni Tare pinutotna ni Abram, ni Nacor, ken ni Aran; ket ni Aran pinutotna ni Lot.

28 Ket natay ni Aran nga immun-una ngem ni amana a Tare, iti daga a nacayanacanna, sadiay Ur dagiti Caldeos.

29 Ket nangala ni Abram ken ni Nacor cadagiti asawada: ti nagan ti asawa ni Abram isu idi ni Sarai; ket ti nagan ti asawa ni Nacor ni Melca idi, nga anac a babai ni Aran, ama ni Melca, ken ama ni Jesca.

30 Ket ni Sarai lupes idi; awan anacna.

31 Ket innala ni Tare ni Abram nga anacna, ken ni Lot nga anac ni Aran, nga anac a lalaki ti anacna a lalaki, ken ni Sarai, nga manuganĝna a babai, nga asawa ni Abram nga anacna; ket pimmanawda agraman cadacuada idiay Ur dagiti Caldeos, tapno mapanda iti daga a Canaan; ket nacadanonda sadiay Haran, ket nagnaedda sadiay.

32 Ket dagiti aldaw ni Tare duagasut ket lima a tawen idi: ket ni Tare natay idiay Haran.

Mapan ni Abram agraman ni Lot idiay Canaan. Agtaenĝ sadi Egipto. Ulbodenna ni Faraon.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Abram, Pumanawca iti dagam, ken cadagiti cabcabagiam, ken iti balay ni amam, *a mapan* iti daga nga ipatuldocto kenca:

2 ket aramidencanto a dackel a nacion, ket bendicionancanto, ket padackelecto ti naganmo, ket sica coma maysa a pammendicion:

3 ket bendicionacto dagiti mamendicionto kenca, ket ti mangilunod kenca ilunodconto: ket benditodanto kenca amin dagiti caputotan iti daga.

4 Iti casta napan ni Abram, cas kinuna ni Jehova kencuana; ket nakicuyog kencuana ni Lot: ket nagtawen ni Abram iti pitopulo ket lima idi pimmanaw idiay Haran.

5 Ket innala ni Abram ti asawana a Sarai, ken ni Lot nga anac a lalaki ni cabsatna, ken amin a cucuada a naurnongda idi, ken dagiti carcararua a nasapsapulanda idiay Haran; ket rimmuarda a napan iti daga a Canaan; ket dimmanonda iti daga a Canaan.

6 Ket naglasat ni Abram iti daga inggana iti disso a Siquem, agpapan iti roble ti More. Ket ti Cananeo adda idi iti daga.

7 Ket nagparang ni Jehova ken Abram, ket kinunana, Iti putotmo itedconto daytoy a daga: ket nangbangon idiay iti maysa nga altar ken Jehova, a nagparang kencuana idi.

8 Ket immalis idiay a napan iti bantay a dayaen ti Betel, ket inucradna sadiay ti

sapawna, Betel iti laud, ken Hai iti daya:
ket nangbangon idiay iti maysa nga altar
ken Jehova, ket inawaganna ti nagan ni
Jehova.
9 Ket nagbariw-as ni Abram, a nag-
nagna a nagturong pay iti Abagatan.

10 Ket adda idi ti maysa a bisin iti
daga: ket simmalog ni Abram idiay
Egipto, tapno agdagus idiay; ta nagpalalo
ti bisin iti daga.
11 Ket naaramid nga, idi nagistay
sumrec idiay Egipto, kinunana ken Sarai
nga asawana, Adtoy ita, siac ammoc nga
maysaca a babai a naimnas a mabuya:
12 ket maaramidto a, no makitadaca
dagiti Egipcios, cunadanto, Daytoy isu
ti asawana: ket patayendacto, ngem
biagendacanto.
13 Cunaem, dawatec kenca, a cabsatca;
tapno naimbag coma caniac maipoon
kenca, ken tapno agbiag ti cararuac mai-
poon kenca.
14 Ket naaramid nga, idi simrec ni
Abram idiay Egipto, dagiti Egipcios naki-
tada ti babai a naiduma ti sayaatna.
15 Ket dagiti principe ni Faraon naki-
tada, ket impadayawda ken Faraon: ket
naipan ti babai iti balay ni Faraon.
16 Ket inaramidna ti naimbag ken
Abram maipoon iti babai: ket adda car-
carnerona idi, ken bacbaca, ken as-asno a
lallaki, ken ad-adipen a lallaki, ken ad-
adipen a babbai, ken as-asno a babbai,
ken camcamello.
17 Ket ni Jehova pinaricnaanna ni
Faraon ken ti balayna cadagiti dadackel
a didigra maipoon ken Sarai nga asawa
ni Abram.
18 Ket inayaban ni Faraon ni Abram,
ket kinunana, Ania daytoy nga inaramid-
mo caniac? Ania ti gapuna a dica inbaga
caniac nga isu ti asawam?
19 Apayapay kinunam, Isu cabsatco,
tapno nangalaac kencuana nga asawaec?
Ita ngarud, adtoy ti asawam, alaem, ket
incan.
20 Ket ni Faraon binilinna dagiti tao
maipoon kencuana: ket inpanda iti dalan,
ken ti asawana, ken amin nga adda ken-
cuana.

Ni Abram agsubli idiay Canaan.
Sumina ken Lot.

13 Ket ni Abram simmang-at nanipud
iti Egipto, isu, ken ti asawana, agra-
man amin nga adda kencuana, ken ni Lot
a naicuyog, inggana iti Abagatan.
2 Ket ni Abram nabacnang unay idi
cadagiti an-animal, ken pirac, ken balitoc.
3 Ket napan nagbarbariw-as nanipud
iti Abagatan agpapan iti Betel, agpapan
iti disso a nagsapawanna idi punganay, a
nagbaetan ti Betel ken Hai,
4 agtungpal iti yan ti altar, nga inara-
midna sadiay idi punganay: ket inawagan
ni Abram idiay ti nagan ni Jehova.
5 Ket casta met ni Lot, a kimmuyog
ken Abram, adda carcarnerona, ken bac-
bacana, ken sapsapawna.
6 Ket ti daga dina ida nalaon, tapno
agnaedda nga agtitipon: ta ti cucuada adu
idi, isu a dida nacabalinan nga agnaed a
nagcaycaysa.
7 Ket adda susic idi cadagiti pastor ti
an-animal ni Abram ken cadagiti paspastor
dagiti an-animal ni Lot: ket ti Cananeo
ken ti Ferezeo nagnaedda idin iti daga.
8 Ket kinuna ni Abram ken Lot, Awan
coma susic, dawatec kenca, cadata, ken
cadagiti pastorco ken cadagiti pastormo;
ta lalakita nga agcabsat.
9 Awan aya amin ti daga iti sangom?
Siac dawatec kenca, a suminaca caniac; no
alaencanto ti ima a macatigid, siac mapa-
nacto ngarud iti macanawan; wenno no
alaemto ti ima a macanawan, mapanacto
ngarud iti macatigid.
10 Ket intangad ni Lot dagiti matana,
ket nakitana amin ti Tanap ti Jordan, nga
adda ay-ayusna iti isu-amin a yan, idi
saan pay a dinadael ni Jehova ti Sodoma
ken ti Gomorra, cas ti minuyongan ni
Jehova, cas ti daga nga Egipto, iti pagser-
cam idiay Zoar.
11 Iti casta ni Lot pinilina a cucuana
amin ti Tanap ti Jordan; ket nagbariw-as
ni Lot a nagpadaya: ket nagsinada ti
maysa ken maysa.
12 Ni Abram nagtaeng iti daga a Ca-
naan, ket ni Lot nagnaed cadagiti ciudad
ti Tanap, ket inyalisna ti sapawna agtung-
pal iti Sodoma.
13 Ita dagiti tattao a taga Sodoma da-
kesda idi ken managbasolda a maibusor
ken Jehova iti dackel unay.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Abram,
calpasan nga naisina ni Lot kencuana,
Itangadmo ita dagiti matam, ket kitaem
manipud iti disso a yanmo, iti amianan,
ken iti abagatan, ken iti daya, ken iti
laud:
15 ta amin ti daga a makitam, itedconto
kenca, ken iti putotmo iti agnanayon.
16 Ket pagbalinecto ti putotmo cas iti

tapuc ti daga; a no adda macabilanĝ iti tapuc ti daga, casta met ti putotmo mabilanĝdanto.

17 Tumacderca, magnaca iti daga, iti caatiddugna ken iti calawana; ta itdecto kenca.

18 Ket inyalis ni Abram ti sapawna, ket napan nagnaed iti abay ti caroblean ni Mamre, nĝa adda sadiay Hebron, ket namanĝon idiay iti maysa nĝa altar ken Jehova.

Uppat nĝa Ar-ari makigubatda cadagiti Lima iti Lobonĝ ti Siddim. Dagiti Uppat nĝa Ar-ari cayawanda ni Lot. Ni Abram Ispalenna ni Lot. Ni Melquisedec bendicionanna ni Abram.

14 Ket naaramid nĝa, cadagiti aldaw ni Amrafel nĝa ari ti Sennaar, ni Arioc nĝa ari ti Elasar, ni Codor-laomor nĝa ari ti Elam, ken ni Tadal nĝa ari dagiti Goiim,

2 namuanĝayda iti gubat a bumusor ken Bara nĝa ari ti Sodoma, ken Bersa nĝa ari ti Gomorra, ken ni Sennaab nĝa ari ti Adama, ken Semeber nĝa ari ti Seboim, ken ti ari ti Bala (nĝa isu Segor).

3 Amin dagitoy nagtitiponda iti lobonĝ ti Siddim (nĝa isu ti Taaw ti Asin).

4 Iti sanĝapulo ket dua a tawen nagservida ken Codor-laomor, ket iti maicasanĝapulo ket tallo a tawen immalsada.

5 Ket iti maicasanĝapulo ket uppat a tawen, immay ni Codor-laomor, ken dagiti ar-ari a cadduana, ket rinanĝgasanda dagiti Rafaim idiay Astarot-carnaim, ken dagiti Zuzim idiay Ham, ken dagiti Emim idiay Save-cariataim,

6 ken dagiti Horeos idiay bantayda a Seir, aginĝga iti tanap ti Faran, nĝa adda iti abay ti tay-ac.

7 Ket nagsublida, ket dimmanonda idiay En-mispat (nĝa isu ti Cades), ket dinadaelda amin ti daga dagiti Amalecitas, ken casta met dagiti Amorreo, nĝa agnaed idi idiay Hasason-tamar.

8 Ket rimmuar ti ari ti Sodoma, ken ti ari ti Gomorra, ken ti ari ti Adama, ken ti ari ti Seboim, ken ti ari ti Bala (nĝa isu ti Segor); ket inornosda ti bacal a bumusor cadacuada idiay lobonĝ ti Siddim;

9 *isuda* maibusorda ken Codor-laomor nĝa ari ti Elam, ken Tadal nĝa ari ti Goiim, ken Amrafel nĝa ari ti Sennaar, ken Arioc nĝa ari ti Elasar; uppat nĝa ar-ari ti maibusor iti lima.

10 Ket ti lobonĝ ti Siddim napno cadagiti libsonĝ ti galagala; ket nagtalaw ti ari ti Sodoma ken ti ari ti Gomorra, ket natnagda idiay, ket dagiti natda nagturonĝda iti bantay.

11 Ket innalada amin ti cucua ti Sodoma ken Gomorra, ken amin a taraonda, sada napan.

12 Ket innalada met ni Lot, anac a lalaki ti cabsat ni Abram, ken ti cucuana, ket sada nagtalaw, *ta* isu nagnaed idiay Sodoma.

13 Ket immay ti maysa a nacatalaw, ket inyammona ken Abram nĝa Hebreo: daytoy nagnaed iti abay ti caroblean ni Mamre, nĝa Amorreo, cabsat a lalaki ni Escol, ken cabsat a lalaki ni Aner; ket dagitoy addada idi a sicacanunonĝ ken Abram.

14 Ket idi nĝa nanĝuĝeg ni Abram a ti cabsatna a lalaki nacayawan, inturonĝna dagiti lalakina a nasursuroan, a nayanac iti balayna, tallogasut, sanĝapulo ket walo, ket kinamatna aginĝga iti Dan.

15 Ket inwarwarasna *ti buyotna* a bumusor cadacuada iti rabii, isu ken dagiti adipenna, ket sinugatna ida, ket sinurotna ida inĝgana iti Hobah, nĝa adda iti macatigid ti Damasco.

16 Ket insublina amin dagiti cucua ken casta met ni cabsatna a Lot, ket ti cucuana insublina nĝa inyeg, ken casta met dagiti babbai, ken dagiti umili.

17 Ket ti ari ti Sodoma napan simmabet kencuana idi nagsubli a nanugat ken Codor-laomor, ken cadagiti ar-ari a kinadduana, iti lobonĝ ti Save (nĝa isu a Lobonĝ ti Ari).

18 Ket ni Melquisedec nĝa ari ti Salem inpanna iti ruar ti tinapay ken arac: ket isu ti sacerdote ti Dios a Canĝatoan unay.

19 Ket binendicionanna, ket kinunana, Bendito coma ni Abram iti Dios a Canĝatoan unay, agtagicua cadagiti lanĝit ken iti lubonĝ:

20 ket bendito coma ti Dios a Canĝatoan, a nanĝyawat cadagiti cabusormo ita imam. Ket inted *ni Abram* ti maysa nĝa apagcapullo ti isu-amin.

21 Ket ti ari ti Sodoma kinunana ken Abram, Yawatmo caniac dagiti tao, ket alaem dagiti cucua a bágim.

22 Ket ni Abram kinunaña iti ari ti Sodoma, Inngatoc ti imac ken Jehova, a Dios a Canĝatoan unay, a makincucua iti lanĝit ken iti lubonĝ,

23 nĝa saanconto nĝa alaen ti maysa a linabag wenno ti maysa a singdan ti

sapatos, wenno uray ania a cucuam, di la ket ta cunaem, Siac pinabacnangco ni Abram:

24 malacsid laeng ti kinnan dagiti ubbing, ken ti bági dagiti lallaki a nakicuyog caniac, *isuda* ni Aner, ni Escol, ken ni Mamre; bay-am nga alaenda ti barsacda.

Ti Icari ni Jehova ken Abram.

15 Calpasan dagitoy a banag immay ti sao ni Jehova ken Abram iti parparmata, a kinunana, Dica agbutenǧ, Abram: siac ti calasagmo ken ti gungonam a nawadwad unay.

2 Ket kinuna ni Abram, O Apo Jehova, anianto ti itdem caniac, idinto siac magnaac nga awan anacco, ket ti agtagicuanto iti balayco isu ni Eliezer a taga Damasco?

3 Ket kinuna ni Abram, Adtoy, saannac nga iniccan iti putot: ket, adtoy, ti maysa a nayanac iti balayco agtawid caniac.

4 Ket, adtoy, ti sao ni Jehova immay kencuana a cunana, Saannacanto a tawiden daytoy a lalaki; ngem ti agtaudto iti unegmo isunto ti agtawid kenca.

5 Ket innalana iti ruar, ket kinunana, Kitaem dagiti langit, ket bilangem dagiti bitbitwen, no mabalinmo ida a bilangen: ket kinunana kencuana, Castanto dagiti putotmo.

6 Ket pinatina ni Jehova ket daytoy imbilangna kencuana a kinalinteg.

7 Ket kinunana kencuana, Siac ni Jehova a nangala kenca idiay Ur dagiti Caldeos tapno itedco kenca daytoy a daga a tagicuaem.

8 Ket isu kinunana, O Apo Jehova, Anianto ti pacaammoac nga agtawidacto iti dayta?

9 Ket kinunana kencuana, Yalaannac iti bumalasang a baca nga agtawen iti tallo, ken maysa a calding a babai nga agtawen iti tallo, ken maysa a carnero a lalaki nga agtawen iti tallo, maysa met a pagaw, ken maysa nga urbon ti calapati.

10 Ket isu innalana amin dagitoy, ket pinaggudduana, ket incabilna ti tunggal guddua iti sango ti cagudduana: ngem dagiti tumaytayab saanna a ginuddua.

11 Ket bimmaba dagiti tumaytayab iti rabaw dagiti bangcay, ket binugaw ida ni Abram.

12 Ket idi a lumlumnec ti init, nacaridep ni Abram; ket, adtoy, maysa nga amac ti kinasipnget a dackel immapay kencuana.

13 Ket kinunana ken Abram, Pudno ammom a dagiti putotmo agnaeddanto iti daga a dida cucua, ket agserservidanto cadacuada; ket parigatendanto ida iti uppat a gasut a tawen;

14 ket dayta a nacion met a pagserviandanto, siac ocomecto: ket no malpas daytoy, pumanawdanto a sibabacnang iti adu a sanicua.

15 Ngem sica mapancanto a sitatalna cadagiti ammam; maitanemcanto iti naimbag a kinalacay.

16 Ket iti maicappat a caputotan, agsublidanto ditoy: gaputta saan pay a natunggal ti kinadakes ti Amorreo.

17 Ket naaramid a idi nacalnec ti init, ket nagsipnget, adtoy, ti maysa nga horno a siaasuc, ken maysa nga aluten a sidadarang a naglasat iti baet dagidiay a pisi.

18 Iti daydiay nga aldaw inaramid ni Jehova ti maysa a tulag ken Abram a cunana, Iti putotmo intedcon daytoy a daga manipud iti carayan ti Egipto, inggana iti carayan a dackel, ti carayan nga Eufrates:

19 ti Cineo, ken ti Cenezeo, ken ti Cadmoneo,

20 ken ti Jeteo, ken ti Ferezeo, ken dagiti Rafeo,

21 ken ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Gergeseo, ken ti Jebuseo.

Da Sarai ken Agar. Ti Pannacapagtalaw ni Agar. Ti Pannacayanac ni Ismael.

16 Ket ni Sarai, nga asawa ni Abram, saan a nangyanac kencuana iti annac: ket isu adda idi maysa nga adipenna a taga Egipto, nga agnagan iti Agar.

2 Ket ni Sarai kinunana ken Abram, Adtoy ita, ni Jehova pinaritannac nga aganac; dawatec kenca a sumrecca iti adipenco; nalabit addanto annacco kencuana. Ket immannugot ni Abram iti sao ni Sarai.

3 Ket ni Sarai, nga asawa ni Abram, innalana ni Agar a taga Egipto nga adipenna, iti calpasan ti sangapulo a tawen a nagnaed idi ni Abram iti daga a Canaan, ket intedna ken Abram, nga asawana, tapno asawaenna.

4 Ket isu simrec ken Agar, ket nagsicug. ket idi nakitana ti bagina a masicug, nauy-uyaw ti apona a babai cadagiti matana.

5 Idin ni Sarai kinunana ken Abram, Ti pannacarigatco isu gapu kenca: insaadco ti adipenco iti baruconǧmo, ket idi nakitana a nasicug, siac nauy-uyawac cada-

giti matana: ocomennata coma ni Jehova.

6 Ngem kinuna ni Abram ken Sarai, Adtoy, ti adipenmo adda ita imam; aramidem kencuana ti nainbag a mapanunotmo. Idin ni Sarai pinarigatna, ket isu nagtalaw iti sangoananna.

7 Ket nasaracan ti angel ni Jehova iti sibay ti maysa nga ubbog ti danum iti tay-ac, iti sibay ti ubbog nga adda iti dalan nga agturong idiay Sur.

8 Ket kinunana kencuana, Agar, adipen ni Sarai, adino ti naggapuam? ket sadino ti papanam? Ket isu kinunana, Agtalawac iti sango ni Sarai nga apoc.

9 Ket kinuna ti angel ni Jehova kencuana, Agsublica ken apom, ket agpacumbabaca cadagiti imana.

10 Ket kinuna *pay* ti angel ni Jehova, Paaduecto unay ti putotmo, a dinto mabilang maipoon iti caaduda.

11 Ket kinuna ti angel ni Jehova, Adtoy, sica masicugca, ket aganaccanto iti maysa a lalaki; ket panaganamto iti Ismael, ta nangngeg ni Jehova ti pagelmo.

12 Ket isunto a *cas la* asno a naatap iti tengnga dagiti tao; ti imana maicaniwasto iti tumunggal tao, ket ti ima ti tumunggal tao maicaniwasto kencuana; ket agnaedto iti sangoanan dagiti isu-amin a cabsatna.

13 Ket ninagananna ti nagan ni Jehova a nakisao kencuana, Sica maysaca a Dios a macakita: ta kinunana, Siac ditoy met laeng nakitac ti licud ti nacakita caniac?

14 Gapuna a nanaganan ti bobon Beerlahai-roi;* adtoy, adda iti nagbaetan ti Cades ken Barad.

15 Ket nangyanac ni Agar ken Abram iti maysa a lalaki: ket impanagan ni Abram iti anacna nga inyanac ni Agar kencuana, ti Ismael.

16 Ket ni Abram nagtawen iti walopulo ket innem, idi ni Agar inyanacna ken Abram ni Ismael.

Ti Tulag ti Cugit. Maicari ti Pannacayanac ni Isaac. Nacugit ti Sangacabbalayan ni Abram.

17 Ket idi a ni Abram nagtawen iti siam a pulo ket siam, ni Jehova nagparang kencuana, ket kinunana kencuana, Siac ti Dios Mannacabalin amin; magnaca iti sangoc ket agsingpetca.

2 Ket icabilconto ti pagtulaganta, ket pagaduencanto iti nawadwad unay.

3 Ket ni Abram nagpacleb: ket ti Dios nagsao kencuana, a cunana,

4 No caniac, adtoy, ti tulagco adda kenca, ket sicanto ti ama ti maysa a caadu a nacion.

5 Ket dinto managanen ti naganmo iti Abram; ngem tinto naganmo Abraham; ta incabilcan nga ama dagiti adu a nacion.

6 Ket pagbungaencanto iti dackel unay, ket aramidencanto a nasnacion, ket ar-ari agtauddanto kenca.

7 Ket buangayecto ti pagtulaganta, ken cadagiti putotmo iti calpasam, bayat dagiti caputotanda, nga agnanayon a nomó, tapno siac ti Diosmo ken *Dios* dagiti putotmo iti calpasam.

8 Ket itedconto kenca ken iti putotmo, iti calpasam, ti daga dagiti paglaslasatam, amin ti daga a Canaan, a tagicucuaen iti agnanayon; ket siacto ti Diosda.

9 Ket kinuna ti Dios ken Abraham, Ket sica, ti tulagco salimetmetamto, sica ken dagiti putotmo iti calpasam, bayat dagiti caputotanda.

10 Daytoy ti tulagco a salimetmetanyonto, a pagtulagantayo, siac ken sica ken dagiti putotmo iti calpasam: a macugitto ti tumunggal lalaki cadacayo.

11 Ket maiccatto ti akinsango a cudil ti botoyo; ket daytoyto ti pagilasinan ti tulagtayo.

12 Ket ti adda walo nga aldawna cadacayo macugitto, amin a lalaki cadagiti caputotanyo, ti mayanac iti balay, wenno ti magatang iti pirac iti uray siasino a gangannaet, nga saan a putotmo.

13 Ti mayanac iti balaymo, ket ti magatang iti piracmo, masapul a macugitda: ket addanto ti tulagco cadagiti lasagyo, tapno pagcaysaan a manayon.

14 Ket ti lalaki a di nacugit a saan a nacugit iti lasag ti akinsango a cudilna, daydiay a lalaki maipusayto cadagiti caillanna; ti tulagco rinacracna.

15 Ket kinuna ti Dios ken Abraham, Ni Sarai nga asawam saanmonto a naganan Sarai, ngem ti naganuanto Sara.

16 Ket bendicionacto, ket casta met nga iccancanto iti yanacna a lalaki: pudno, bendicionacto, ket isu *inanto* dagiti nasnacion: ar-ari ti il-ili agtauddanto kencuana.

17 Idin ni Abraham nagpacleb ket nagcatawa, ket kinunana iti pusona, Ti lalaki nga sangagasut ti tawenna macayanacto iti maysa nga anac? Ket ni Sara, nga siam a pulo ti tawenna, aganacto?

* Cayatna a saoen, Bobon ti sibibiag a macakita caniac.

18 Ket kinuna ni Abraham iti Dios, Sapay ta ni Ismael agbiag iti sangoanam!
19 Ket kinuna ti Dios, Pudno unay, ni Sara nga asawam mangyanacto kenca iti maysa a lalaki, ket panaganamto iti Isaac: ket patalgedacto ti tulagco kencuana, a tulag nga agnanayon cadagiti putotna iti calpasanna.
20 Ket maipanggep ken Ismael, casta met dinengngegca: adtoy, binendicionacon, ket aramidecto nga agbunga, ket pagaduecto iti dackel unay; sangapulo ket dua a principe putotennanto, ket aramidecto a dackel a nacion.
21 Ngem ti tulagco buangayecto ken Isaac, isu a yanacto kenca ni Sara iti daytoy a tiempo a nakednган ti sumaruno a tawen.

22 Ket lineppasna ti nakisao kencuana, ket immuli ti Dios *a binaybayanna* ni Abraham.
23 Ket innala ni Abraham ni Ismael nga anacna, ken isu-amin nga ad-adipen a nayanac iti balayna, ken amin a nagatang iti piracna, amin a lallaki iti balay ni Abraham, ket kinugitna ida iti lasag ti prepucioda iti daydiay met laeng nga aldaw, cas ti panangibaga idi ti Dios kencuana.
24 Ket nagtawen ni Abraham iti siam a pulo ket siam idi nacugit iti lasag ti akinsango a cudilna.
25 Ket ni Ismael nga anacna nagtawen iti sangapulo ket tallo idi nacugit iti lasag ti akinsango a cudilna.
26 Iti daydi met laeng nga aldaw nacugit ni Abraham, ken ni Ismael nga anacna.
27 Ket isu-amin a lallaki iti balayna, ti adipen a nayanac iti balay, ken ti nagatang iti pirac iti gangannaet, nakipagcugitda kencuana.

Tallo nga Angel sumarungcarda ken Abraham. Naicari manen ti maysa nga Anac a Lalaki. Ti Nakednган iti Sodoma. Ti Panangibabaet ni Abraham.

18 Ket nagparang kencuana ni Jehova iti sibay dagiti roble ni Mamre, idi adda a situtugaw iti ruangan ti sapaw, idi horas a capudotan ti aldaw;
2 ket intangadna dagiti matana, ket kinitana, ket, adtoy, tallo a lallaki sitatacder idi iti sangoananna: ket idi nakitana, napan simmabet cadacuada nanipud idi ruangan ti sapaw, ket nagrucnoy agingga iti daga,
3 ket kinunana, Apoc, no ita nasaracac ti parabur cadagiti matam, dawatec kenca a dica labasan ti adipenmo:
4 maala ita coma ti bassit a danum, ket buggoanyo dagiti sacsacayo, ket aginanacayo iti siroc ti cayo:
5 ket mangyegacto iti maysa a subo a tinapay, ket pakirdenyo ti pusoyo; ket iti calpasanna, lumabascayto: yantangay nacadanoncayo iti adipenyo. Ket kinunada, Aramidem ti casta a cas sinaom.
6 Ket ni Abraham napan nagdardaras ken Sara idi sapaw, ket kinunana, Agdarasca a mangisagana iti tallo a casucat ti nasayaat nga billaay, gamayem, ket agaramidca iti bibbibingca.
7 Ket nagtaray ni Abraham iti ayan dagiti baca, ket nangala iti maysa nga urbon a naganus ken nasayaat, ket intedna iti adipen; ket dinardarasna a saganaen.
8 Ket nangala iti mantequilla ken gatas, ken ti urbon a sinaganana, ket incabilna iti sangoda; ket isu nagtacder iti sibayda iti siroc ti cayo, ket nangganda.

9 Ket kinunada kencuana, Adin ti yan ni Sara nga asawam? Ket simmungbat, Adtoy, idiay sapaw.
10 Ket kinunana, Agpaypayso nga agsubliacto kenca no casano ti tiempo ti panagbiag, ket, adtoy, aganacto iti lalaki ni Sara nga asawam. Ket ni Sara nagdengngeg iti ruangan di sapaw, nga adda iti licudanna.
11 Ita ni Abraham ken ni Sara lallacaydan, ket adu ti napalabasda nga aldaw; ni Sara simmardeng kencuanan ti panagcadawyan dagiti babai.
12 Ket nagcatawa ni Sara nga is-isu a cunana, Idinto ta baketacon, agragsacacto, casta met ni asawac lacayen?
13 Ket ni Jehova kinunana ken Abraham, Apayapay nagcatawa ni Sara a cuncunana, Pudno aya nga aganacacto, ket siac baketacon?
14 Adda aya aramid a naricut unay ken Jehova? Iti tiempo a nakednган agsubliacto kenca, no casano ti tiempo ti panagbiag, ket ni Sara addanto anacna.
15 Idin ni Sara naglibac a kinunana, Saanac a nagcatawa; ta isu nagbutengg. Ket dayta kinunana, Saan a casta; ngem nagcatawaca.

16 Ket dagiti lallaki timmacderda idiay, ket kinitada ti Sodoma: ket ni Abraham kimmuyog cadacuada a nangiturong iti dana.
17 Ket ni Jehova kinunana, ¿Ilimedconto aya ken Abraham ti aramidec;

18 idinto nga agbalinto a di bumurong ni Abraham a dackel ken napigsa a nacion, ket idinto a benditonto kencuana ti isuamin dagiti nasnacion ti daga?

19 Ta siac naam-ammoc, tapno ibilinnanto cadagiti annacna ken iti balayna iti calpasanna, nga surotenda ti dalan ni Jehova, nga aramidenda ti kinalinteg ken pangngocom; tapno tungpalen ni Jehova ken Abraham ti nasaona kencuana.

20 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Ta ti ariwawa ti Sodoma ken Gomorra dackel, ken gaputta ti basolda kimmaro iti dackel unay;

21 umulogacto ita, ket kitaecto no cas iti ariwawada a dimmanon caniac inaramidda laeng; ket no saan, ammocto.

22 Ket simmina idiay dagiti lalaki, ket tinurongda ti Sodoma: ngem ni Abraham adda pay laeng iti sangoanan ni Jehova.

23 Ket immasideg ni Abraham ket kinunana, Pucawem met aya ti nasingpet a mairaman ti nadangkes?

24 Nalabit adda limapulo a nasingpet iti uneg ti ciudad: pucawem met, ken dicanto ispalen ti disso maipoon iti limapulo a nasingpet nga adda iti unegna?

25 Uray caano, dica coma ar-aramiden ti casta, a patayem ti nasingpet a mairaman ti nadangkes, nga iti casta ti nasingpet isu cas ti nadangkes; saan a casta ti aramidem: saanto nga agaramid iti nalinteg ti Ocom ti amin ti daga?

26 Ket kinuna ni Jehova, No masaracacto idiay Sodoma ti limapulo a nasingpet iti uneg ti ciudad, ispalecto ngarud amin daytoy a yan maipoon cadacuada.

27 Ket ni Abraham simmungbat ket kinunana, Adtoy ita, rinugiac ti nakisao iti Apo, uray tapucac laeng ken dapo:

28 nalabit agcurangto ti limapulo a nasingpet iti lima: pucawemto, maipoon cadagidiay lima nga agcurang, ti amin a ciudad? Ket kinunana, Saanconto a pucawen, no masaracacto ti uppat a pulo ket lima sadiay.

29 Ket nakisao man kencuanan, ket kinunana, Nalabit a masaracanto idiay ti uppat a pulo. Ket kinunana, Diacto aramiden gapu iti uppat a pulo.

30 Ket kinuna *ni Abraham*, O, saan coma nga agungget ti Apo, ket agsaoacto: nalabit a masaracanto idiay ti tallopulo. Ket kinunana, Diac aramiden, no masaracacto ti tallopulo sadiay.

31 Ket kinunana, Adtoy ita, nagturedac ti nakisao iti Apo: nalabit a masaracanto idiay ti duapulo. Ket kinunana, Diacto pucawen gapu iti duapulo.

32 Ket kinunana, O, saan coma nga agpungtot ita ti Apo, ket saoecto itoy maminsan laeng: nalabit masaracanto idiay ti sangapulo. Ket kinunana, Saanconto a pucawen gapu iti sangapulo.

33 Ket napan ni Jehova, calpasan ti pannakisaona ken Abraham: ket ni Abraham nagsubli iti yanna.

Dagiti Angel sarungcaranda ti Sodoma. Ti Kinadakes dagiti lalaki a taga Sodoma. Naispal ni Lot. Ti Pannacadadael dagiti Ciciudad ti Tanap. Ti Pannacayanac da Moab ken Ben-ammi.

19 Ket dimteng dagiti dua nga angel idiay Sodoma iti malem; ket ni Lot nagtugtugaw iti ruangan ti Sodoma: ket nakita ida ni Lot, sa timmacder a sumabet cadacuada; ket intamedna ti rupana iti daga;

2 ket kinunana, Adtoy ita, appoc, dawatec cadacayo, umaycayo iti balay ti adipenyo, ket umyancayo, ket buggoanyo dagiti sacayo, ket bumangoncayto a masapa, ket mapancayto iti dalanyo. Ket kinunada, Saan; iti plaza ketdi umyancamto nga agpatpatnag.

3 Ngem inawisna ida iti naulit-ulit; ket napanda kencuana ket simrecda iti balayna; ket inyaramidanna ida iti maysa a dayá, ket nagluto iti tinapay a di nalevaduraan, ket nangganda.

4 Ngem idi dida pay nagidda, dagiti lalaki ti ciudad, dagiti lallaki a taga Sodoma, linawlawda ti balay, bumaro man ken lumacay, amin ti ili iti amin a barrio:

5 ket inayabanda ni Lot, ket kinunada kencuana, Adino ti yan dagiti lallaki nga immay kenca ita a rabii? Iruarmo ida cadacami, tapno maam-ammomi ida.

6 Ket rimmuar ni Lot cadacuada agingga iti ruangan, ket sinerraanna ti ruangan iti licudanna.

7 Ket kinunana, Cacabsatco, dawatec cadacayo, dicay agaramid iti casta a dakes.

8 Adtoy ita, adda caniac dua nga annac a babbai a dida pay naam-ammo ti lalaki; dawatec cadacayo, palubosendac nga iyegco ida cadacayo, ket aramidenyo cadacuada ti pagayatanyo: isuna laeng a cadagitoy a lalaki diyo aramiden ti uray

no ania, ta gapu immaydan iti linunḡ ti atepco.

9 Ket kinunada, Aglisica. Ket kinunada, Toy immay a maymaysa tapno agnaed, ket aramidenna ti bagina a manḡocom: ita aramidenmi kenca ti dacdakes nḡem cadagiuada. Ket iniletanda iti dackel ti lalaki a Lot, ket immasidegda a nanḡracrac iti rikep.

10 Nḡem dagiti lalaki inunnatda ti imada ket impasreeda ni Lot idi balay cadacuada, ket rinipcanda ti ruanḡan.

11 Ket dagiti lallaki nḡa adda iti ruanḡan ti balay pinagbulseeda, bassit ken dackel man, iti casta a nabannogda nḡa agsapsapul iti ruanḡan.

12 Ket kinuna dagiti lalaki ken Lot, Adda pay kenca sabali ditoy? manuganḡ a lalaki, ken annacmo a lalaki, ken babai nḡa annacmo, ken uray siasino nḡa adda kenca iti ciudad, iccatem ida itoy a disso:

13 gaputta pucawenminto daytoy a disso, ta ti ariwawada timmanḡsit unay iti sanḡo ni Jehova; ket ni Jehova imbaonnacami tapno pucawenmi.

14 Ket ni Lot pimmanaw, ket kinasaona dagiti manuganḡna a nanḡasawa cadagiti annacna a babbai, ket kinunana, Bumanḡoncayo, agtalawcayo itoy a disso; ta pucawento ni Jehova daytoy a ciudad. Nḡem inawatda a manḡrabrabac.

15 Ket idi nagbanawag, idin dagiti angel nḡarud pinagdarasda ni Lot, a cunada, Tumacderca, alaem ta asawam, ken dagiti dua nḡa annacmo a babai nḡa adda ditoy, di la ket ta mapucawca iti kinadakes ti ciudad.

16 Nḡem nagtukenḡ; ket dagiti lalaki iniggemanda ti imana, ken ti ima ti asawana, ken dagiti ima dagiti dua nḡa annacna a babbai, iti caasi ni Jehova kencuana idi: ket impanda iti ruar, ket incabilda iti ruar ti ciudad.

17 Ket naaramid nḡa, idi innalada ida, kinunana, Agtalawca tapno agbiagca; dica kitaen ti licudam, ken dica agsardenḡ iti amin ti Tanap; idiay bantay ti pagtalawam, di la ket ta mapucawca.

18 Ket ni Lot kinunana cadacuada, O, saan a casta, apoc:

19 adtoy ita, nacasarac ti adipenmo iti parabur cadagiti matam, ket pinadackelmo ti caasim, nḡa impaaymo nḡa inispal ti biagco; ket diac macatalaw a mapan idiay bantay, ania la ket ta madacsanac, ket matayac:

20 adtoy ita, daytoy a ciudad asideg a pagcamanḡac, ket bassit. O palubosam nḡa agtalawac sadiay (saan aya a bassit *a ciudad*?), ket agbiagto ti cararuac.

21 Ket kinunana kencuana, Adtoy, inanamunḡanca maipoon itoy met, nḡa diacto pucawen ti ciudad a nasaom.

22 Agdarasca, agtarayca idiay; ta awanto ti mabalinco agpapan dica macadanon idiay. Gapu itoy nanaganan ti ciudad a Segor.

23 Ti init simminḡisinḡ iti rabaw ti daga idi ni Lot dimmanon idiay Segor.

24 Ket ni Jehova pinagtudona iti Sodoma ken iti Gomorra ti azufre ken apuy, a naggapu ken Jehova manipud sadi langit;

25 ket dinadaelna dagidiay a ciudad, ken amin ti Tanap, ken amin dagiti agnaed cadagiti ciudad, ken ti nagtubo iti daga.

26 Nḡem ti asawana kinitana iti licudanna, ket nagbalin a teddec nḡa asin.

27 Ket napan immuli ni Abraham a nasapa iti bigat iti disso a nagyananna idi sanḡo ni Jehova:

28 ket kinitana ti Sodoma ken Gomorra, ken ti amin a daga daydiay a Tanap, ket kinitana, ket, adtoy, ti asuc ti daga immuli a cas la asuc ti maysa nḡa horno.

29 Ket naaramid nḡa, idi pinucaw ti Dios dagiti ciudad ti Tanap, ti Dios nalagipna ni Abraham, ket pinapanawna ni Lot iti nḡalay ti pannacapucaw, idi winarwarana dagiti ciudad a nagnaedan ni Lot.

30 Ket ni Lot nagtalaw idiay Segor ket nagtaenḡ iti bantay, agraman dagiti dua nḡa annacna a babbai; ta nagbutenḡ a nagnaed idiay Segor: ket nagtaenḡ iti maysa a rukib, isu ken dagiti dua nḡa annacna a babbai.

31 Ket ti inauna kinunana iti inaudi, Lacay ni amata, ket awan ti *mabati a* lalaki iti daga a sumrec cadata cas mayannatup iti cadawyan ti amin a daga:

32 umayca, painumenta ni amata iti arac, ket makicaiddatanto kencuana, tapno mataginayonta ken amata ti caputotan.

33 Ket pinainumda ni amada iti arac iti daydi a rabii: ket simrec ti inauna, ket nakicaidda ken amana; ket dina naammoan idi nakicaidda, ken uray idi bimmanḡon.

34 Ket naaramid nga idi simmaruno
nga aldaw, kinuna di inauna iti inaudi,
Adtoy, idi nalabes a rabii nakicaiddaac
ken amac: ipainumta ala iti arac ita a
rabii met; ket sumrecca, ken makicaidda
kencuana, tapno mat-inayonta ken amata
ti caputotan.

35 Ket pinainumda iti arac di amada
idi a rabii met: ket timmacder di inaudi,
ket nakicaidda kencuana; ket isu dina
naammoan idi nakicaidda *di anacna*, ken
uray idi bimmangon.

36 Iti casta nasicug dagiti dua nga anac
ni Lot, gapu ken amada.

37 Ket nangyanac di inauna iti lalaki,
ket pinanagananna iti Moab: isu ti ama
agpapan ita dagiti Moabitas.

38 Ket ti inaudi, nangyanac met iti
lalaki, ket pinanagananna iti Ben-ammi:
isu nga agpapan ita ti ama dagiti Am-
monitas.

Ni Abraham idiay Gerar. Libacanna ni Abimelec.

20 Nanipud idiay nagluas ni Abraham
a nagturong iti daga ti Abagatan,
ket nagnaed iti nagbaetan ti Cades ken
Sur; ket nagtaeng idiay Gerar.

2 Ket sinao ni Abraham ti maipapan
ken Sara nga asawana, Isu cabsatco: ket
ni Abimelec nga ari ti Gerar nagbaon, ket
innalana ni Sara.

3 Ngem ti Dios immay ken Abimelec
iti maysa a tagainep ti rabii, ket kinunana
kencuana, Adtoy, lalakica a natay laeng
maipoon iti babai nga innalam; ta isu
naasawaan.

4 Ngem ni Abimelec saan a dimna idi
kencuana; ket kinunana, Apo, patayemto
uray ti nacion a nalinteg?

5 Isu aya dina kinuna caniac, Isu cab-
satco? ket ti babai, isu met laeng kinu-
nana, Isu cabsatco a lalaki: iti kinalinteg
ti pusoc ken iti kinasingpet dagiti imac,
inaramidco daytoy.

6 Ket kinuna ti Dios kencuana iti
tagainep, Wen, ammoc nga iti kinasingpet
ti pusom, inaramidmo daytoy, ket tinu-
bengca met tapno dica nacabasol caniac:
gapuna a diac impalubos a sumagidca
kencuana.

7 Itatta, ngarud, isublim ti babai iti
asawana; ta daytoy isu ti maysa a mam-
madto, ket icacaasiannacanto, ket agbiag-
canto: ket no dicanto isubli, ammoem a
mataycanto a di bumurong, sica agraman
dagiti amin a tattaom.

8 Ket ni Abimelec bimmangon a nasa-
pa iti bigat, ket inayabanna amin dagiti
adipenna, ket imbagana amin dagitoy a
balicas cadagiti lapayagda: ket nagbuteng
iti dackel unay dagiti tao.

9 Idin inayaban ni Abimelec ni Abra-
ham, ket kinunana kencuana, Ania ti in-
aramidmo cadacami? ket ania ti naca-
basolac kenca, ta impaawitmo caniac ken
iti pagariac ti dackel a basol? ar-aramid
a dida rebbeng a maaramid, inaramidmo
caniac.

10 Ket kinuna ni Abimelec ken Abra-
ham, Ania ti nakitam a paggapuam day-
toy nga inaramidmo?

11 Ket ni Abraham kinunana, Gaputta
impagarupco, Pudno nga awan ti panag-
buteng iti Dios ditoy a disso; ket pata-
yendacto maipoon iti asawac.

12 Ket maysa pay, pudno a cabsatco,
anac a babai ni amac, ngem saan nga anac
ni inac; ket nagbalin nga asawac:

13 ket naaramid idi ti Dios pinapanaw-
nac a nagbariw-as nanipud iti balay
ni amac, siac kinunac kencuana, Daytoy
isunto ti imbagmo nga ipaaymo caniac,
nga iti isu-amin a disso a papanantanto,
saoem a maipapan caniac, Isu cabsatco a
lalaki.

14 Ket ni Abimelec nangala iti carcar-
nero, ken bacbaca, ken ad-adipen a lallaki
ken babbai, ket intedna ida ken Abraham,
ket insublina kencuana ni Sara nga
asawana.

15 Ket kinuna ni Abimelec, Adtoy, ti
dagac adda iti sangoanam: agtaengca iti
disso a pagayatam.

16 Ket ken Sara kinunana, Kitaem,
iniccac iti sangaribu a bagi ti pirac ni
cabsatmo: adtoy, isu pannacacalubnaca
dagiti mata ti isu-amin dagiti makipagyan
kenca; ket mapalintegca iti isu-amin.

17 Ket nagcararag ni Abraham iti
Dios: ket ti Dios pinaimbagna ni Abimelec
ken ti asawana, ken dagiti adipenna a
babbai, ket naganacda.

18 Ta rinipcan unay idi ti Dios amin
nga aanacan iti balay ni Abimelec, mai-
poon ken Sara nga asawa ni Abraham.

Nayanac ni Isaac. Napagtalaw da Agar ken Ismael. Ti Tulag ti Beer-seba.

21 Ket sinarungcaran ni Jehova ni
Sara cas nasaona idi, ket inaramid
ni Jehova ken Sara cas nasaona idi.

2 Ket nagsicug ni Sara, ket nangyanac
ken Abraham iti maysa a lalaki, iti kina-

lacayna, idi tiempo a naitudinḡ a kinuna ti Dios.

3 Ket impanagan ni Abraham iti anacna a nayanac kencuana, nḡa impasnḡay kencuana ni Sara, ti Isaac.

4 Ket kinugit ni Abraham ti anacna nḡa Isaac idi nḡa adda walo nḡa aldawna a timmaon, cas inbilin ti Dios kencuana.

5 Ket nagtawen ni Abraham iti sanḡagasut a tawen, idi nayanac kencuana ni Isaac nḡa anacna.

6 Ket ni Sara kinunana, Pinagcatawanac ti Dios; uray siasino a macanḡnḡeg makipagcatawanto caniac.

7 Ket kinunana, Asino ti nagsao idi ken Abraham, a ni Sara mamasusu cadagiti annac? ta nanḡyanacac kencuana iti maysa a lalaki iti kinalacayna.

8 Ket dimmackel ti ubinḡ, ket napusot: ket inaramid ni Abraham ti dackel a dayá idi aldaw a pannacapusinḡ ni Isaac.

9 Ket nakita ni Sara nḡa agrabrabac idi ti anac ni Agar a taga Egipto, nḡa inyanacna idi ken Abraham.

10 Isut' gapuna a kinunana ken Abraham, Pagtalawem daytoy nḡa adipen ken ti anacna, ta ti anac daytoy nḡa adipen saanto a makipagtawid iti anacco nḡa Isaac.

11 Ket ti aramid binantot unay ni Abraham maipoon iti anacna.

12 Ket kinuna ti Dios ken Abraham, Saanmo a tagibantoten maipoon iti ubinḡ ken ti adipenmo; iti amin a saoen kenca ni Sara, denḡgem ti timecna; ta ken Isaac managanto kenca ti putotmo.

13 Ket casta met ti anac ti adipen pagbalinecto a nacion, gaputta isu ti putotmo.

14 Ket ni Abraham bimmanḡon a nasapa iti bigat, ket nanḡala iti tinapay ken maysa a lalat a pagyanan ti danum, ket intedna ida ken Agar nḡa incabil iti abagana, ket *intedna* kencuana ti ubinḡ ket pinapanawna: ket napan ket nagwalanḡ iti tay-ac ti Beer-seba.

15 Ket naibus ti danum idi lalat, ket incabilna ti ubinḡ iti siroc ti maysa a cayo a bassit.

16 Ket napan, ket nagtugaw iti sanḡoananna iti adayu a cas madanon ti ibiat ti pana: ta kinunana, Diac makita coma ti ipapatay ti ubinḡ. Ket nagtugaw iti sanḡoananna, ket impecsana ti timecna, ket nagsanḡit.

17 Ket dinenḡnḡeg ti Dios ti timec ti ubinḡ; ket ti angel ti Dios pinuccawanna ni Agar nanipud sadi lanḡit, ket kinunana kencuana, Ania ti pagdanagam, Agar? Dica agbutenḡ; ta ti Dios nanḡnḡegna ti timec ti ubinḡ iti ayanna

18 Tumacderca, banḡonem ti ubinḡ ket kibinem; ta aramidecto a dackel a nacion.

19 Ket linuctan ti Dios dagiti mata *ni Agar*, ket nakitana ti maysa a bobon ti danum; ket napan, ket pinunnona ti lalat iti danum, ket pinainumna ti ubinḡ.

20 Ket ti Dios adda idi iti ubinḡ, ket dimmackel; ket nagtaenḡ iti tay-ac, ket nagbalin iti idadackelna a pumapana.

21 Ket nagnaed iti let-anḡ ti Faran: ket inyasawa ni inana iti maysa a babai a taga Egipto.

22 Ket naaramid nḡa, idi met laenḡ a tiempo, ni Abimelec ken ni Ficol, a capitan dagiti buyotna, nasaoda ken Abraham, a kinunada, Ti Dios adda kenca iti amin nḡa aramidmo:

23 ita, nḡarud, sapataam caniac maipoon iti Dios a dicanto agcuranḡ caniac, ken iti anacco, ken iti apococ: nḡem mayannatup iti caasi nḡa inaramidco kenca, aramidemto caniac, ken iti daga a nagtaenḡam idi.

24 Ket kinuna ni Abraham, Siac sapataacto.

25 Ket ni Abraham tinubnḡarna ni Abimelec maipoon iti maysa a bobon ti danum, a dagiti adipen ni Abimelec inagawda idi a siraranḡgas.

26 Ket kinuna ni Abimelec, Diac ammo no asino ti nanḡaramid iti daytoy: ket uray sica saanmo nḡa inyammo caniac, ket uray diac nanḡnḡeg, no saan laenḡ ita.

27 Ket nanḡala ni Abraham iti carcarnero ken bacbaca, ket intedna ida ken Abimelec; ket inaramidda a dua ti maysa a nomó.

28 Ket incabil ni Abraham ti pito a cordero a babai iti panḡen a nailasin.

29 Ket kinuna ni Abimelec ken Abraham, Ania ti caipapanan dagitoy pito a cordero a babai nḡa inlasinmo?

30 Ket kinunana, Dagitoy pito a cordero a babai alaemto iti imac, tapno mamanecnec coma caniac nḡa siac kinaliac daytoy a bobon.

31 Gapuna a pinanaganana daydiay a disso iti Beer-seba; gaputta idiay ti nagsapataanda a dua.

32 Casta ti pannakitulagda idiay Beer-seba; ket timmacder ni Abimelec ken ni Ficol, capitan dagiti buybuyotna, ket nagsublida iti daga dagiti Filisteos.

33 Ket nagmula *ni Abraham* iti maysa a tamarindo a cayo idiay Beer-seba, ket

inawaganna idiay ti nagan ni Jehova, a Dios nga awan tungpalna.

34 Ket nagnaed ni Abraham idiay daga dagiti Filisteos iti adu nga aldaw.

Nasuut ni Abraham nga idatonna ni Isaac. Ti Familia ni Nacor.

22 Ket naaramid, calpasan dagitoy a banag, a sinuut ni Jehova ni Abraham, ket kinunana kencuana, Abraham; ket isu simmungbat, Adtoyac.

2 Ket kinunana, Alaem ita ta anacmo, ta anacmo a bugbugtong, nga ay-ayatem, a ni Isaac, ket inca iti daga ti Moria; ket idatagmo idiay nga maysa a daton a mapuuran, iti rabaw ti maysa cadagiti bantay nga ibagacto kenca.

3 Ket ni Abraham nagparbangon iti bigat ken sinillaanna ti asnona, ket incuyogna ti dua nga ubingna, ken ni Isaac nga anacna; ket nangguped iti sungrod nga agservi iti daton a mapuuran, ket timmacder, ket napan iti disso a ti Dios inbagana kencuana.

4 Iti maicatlo nga aldaw, intangad ni Abraham dagiti matana, ket nakitana iti adayu ti disso.

5 Ket ni Abraham kinunana cadagiti barona, Agyancay ditoy agraman ti asno, ket siac ken ti ubing mapancamto idiay; ket agdaydayawcamto, ket agsublicamto cadacayo.

6 Ket innala ni Abraham ti cayo nga agservi iti daton a mapuuran, ket impaawitna iti anacna nga Isaac; ket iniggamanna ti apuy, ken ti bunong; ket napanda a dua a nagcuyog.

7 Ket kinasao ni Isaac ni Abraham nga amana, ket kinunana, Ama: ket daytoy kinunana, Adtoyac, anacco. Ket isu kinunana, Adtoy ti apuy ken ti cayo: ngem adin ti yan ti cordero a maidaton a mapuuran?

8 Ket simmungbat ni Abraham, Ti Dios mangtedto iti cordero a maipaay kencuana a daton a mapuuran, anacco: casta napanda a dua.

9 Ket nacadanonda iti disso nga inbaga kencuana idi ti Dios; ket binangon ni Abraham idiay ti maysa nga altar, ket inurnosna ti cayo, ket rineppetna ni Isaac nga anacna, ket imparabawna iti altar, iti rabaw ti cayo.

10 Ket inlayat ni Abraham ti imana, ket innalana ti bunong, tapno patayenna ti anacna.

11 Ket ti angel ni Jehova pinuccawanna nanipud langit, ket kinunana, Abraham, Abraham: ket isu simmungbat, Adtoyac.

12 Ket kinunana, Saanmo nga idisso ta imam iti ubing, ket uray no ania dica aramiden kencuana; ta ita maammoac a mabutengca iti Dios, yantangay a dica impaidan caniac ti anacmo, ti bugbugtong nga anacmo.

13 Ket ni Abraham intangadna dagiti matana, ket kimmita, ket adtoy, maysa a carnero a lalaki iti licudanna, a naisalat iti maysa a samec dagiti sarana; ket napan ni Abraham, ket innalana ti carnero ket impaayna nga indaton a sucat ti anacna.

14 Ket pinanaganan ni Abraham daydiay a disso iti Jehova-jireh: a cas masao agpapan ita, Iti bantay ni Jehova masaganantо.

15 Ket inayaban ti angel ni Jehova ni Abraham ti capaminduana nanipud langit,

16 ket kinunana, Gapu met caniac sinapataac, kinuna ni Jehova, a gaputta inaramidmo daytoy, ket dimo impaidan ti anacmo, ti bugbugtong nga anacmo,

17 iti panangbendicion bendicionancanto, ket iti pammaadu, pagaduecto ti putotmo cas cadagiti bitbitwen ti langit, ken cas iti darat nga adda iti igid ti baybay; ket ti putotmo cucuananto dagiti ruangan dagiti cabusorna;

18 ket iti putotmo benditonto isu-amin dagiti nacion ti daga; agsipud ta tinungpalmo ti timecco.

19 Nagsubli ngarud ni Abraham cadagiti barona, ket timmacderda ket napanda a nagcucuyog idiay Beer-seba; ket nagnaed ni Abraham idiay Beer-seba.

20 Ket naaramid nga, calpasan dagitoy a banag, napan ken Abraham ti damag a kinunana, Adtoy, casta met ni Melca nangyanac iti putputot ken Nacor a cabsatmo a lalaki:

21 *isuda* ni Hus nga inaunana a lalaki, ken ni Buz a cabsatna, ken ni Camuel nga ama ni Aram,

22 ken ni Cased, ken ni Asau, ken ni Feldas, ken ni Jedlaf, ken ni Batuel.

23 Ket ni Batuel pinutotna ni Rebeca: dagitoy walo inyanac ni Melca ken Nacor a cabsat ni Abraham.

24 Ket ti cabbalayna, nga agnagan ti Reuma idi, inyanacna met ni Tabee, ken ni Gaham, ken ni Tahas, ken ni Maaca.

Ti Ipapatay ni Sara. Nagatanḡ ti Talon sadiau Macpela. Ti Pannacaitanem ni Sara.

23 Ket sanḡagasut, duapulo ket pito a tawen ti panagbiag ni Sara idi: dagitoy dagiti tawen ti biag ni Sara idi.
2 Ket natay ni Sara idiay Cariat-arbe (a isu ti Hebron), idiay daga a Canaan: ket immay ni Abraham a nagladinḡit ken Sara, ken tapno sanḡitanna.
3 Ket timmacder ni Abraham iti sanḡo ti minatayna, ket nagsao cadagiti annac ni Jet a kinunana,
4 Gangannaetac ken makipagtaenḡ cadacayo: iccandac ti maysa a disso a tagicuaen a pagtamnan iti yanyo, tapno itanemco ti minatayco a maipanaw iti imatanḡco.
5 Ket simmunḡbat dagiti annac ni Jet ken Abraham, ket kinunada kencuana,
6 Denḡgennacami, apoc; principenaca ti Dios cadacami: iti caimbagan cadagiti tantanemmi, itanemmo ti minataymo; awan a pulos cadacami ti manḡipariṭṭo iti tanemna, tapno itabonmo ti minataymo.
7 Ket ni Abraham timmacder, ket nagrucnoy cadagiti umili daydi a daga, cadagiti annac ni Jet.
8 Ket nakisarita cadacuada a kinunana, No isut' pagayatanyo a siac itanemco ti minatayco a maipanaw caniac, denḡgendac, ket idawdawatdac ken Efron nḡa anac a lalaki ni Seor,
9 nḡa itedna coma caniac ti rukib ti Macpela a cucuana, nḡa adda iti nḡudo ti talonna; maipoon iti pateg a natutop itedna coma caniac iti nagtenḡnḡaanyo cas tagicuaen a pagtamnan.
10 Daytoy nḡa Efron agtutugaw idi iti tenḡnḡa dagiti annac ni Jet: ket ni Efron a Jeteo simmunḡbat ken Abraham a denḡdenḡgen dagiti annac ni Jet, ken isuamin dagiti sumrec iti ruanḡan ti ciudadna, a kinunana,
11 Saan, apoc; denḡgennac: ti talon itedco kenca, ken ti rukib nḡa adda iti dayta itedco met kenca; iti sanḡo dagiti annac ti ilic itedco kenca: itanemmo ti minataymo.
12 Ket ni Abraham nagrucnoy iti sanḡo dagiti umili daydi a daga.
13 Ket simmunḡat ken Efron a denḡdenḡgen dagiti umili iti daydi daga, kinunana, Nḡem no cayatmo, dawatec kenca, denḡgennac: siac itedconto ti pateg ti talon; alaem caniac, ket itanemconto idiay ti minatayco.
14 Ket simmunḡbat ni Efron ken Abraham a kinunana kencuana,
15 Apoc, timudennac: ti daga nḡa agpateg iti uppat a gasut a siclo ti pirac, ania daytoy cadata? iti casta itanemmo ti minataymo.
16 Ket ni Abraham impanḡagna ni Efron; ket tinembenḡ ni Abraham ken Efron ti pirac nḡa inbagana iti denḡnḡeg dagiti annac ni Jet, uppat a gasut a siclo ti pirac, nḡa agpagna cadagiti agtagtagilaco.
17 Iti casta napatalgedan ti talon ni Efron, nḡa adda idiay Macpela, a sanḡo ti Mamre, ti talon ken ti rukib nḡa adda idiay ken isu-amin a caycayo, nḡa adda idi iti amin a sacupna nḡa aglawlaw,
18 ken Abraham, tapno tagicuaenna iti sanḡo dagiti annac ni Jet, iti imatanḡ dagiti amin a simrec iti ruanḡan ti ciudadna.
19 Ket iti calpasan daytoy, intabon ni Abraham ni Sara nḡa asawana iti rukib ti talon ti Macpela iti sanḡo ti Mamre (nḡa isu ti Hebron) idiay daga a Canaan.
20 Ket ti talon, ken ti rukib nḡa adda idiay, napatalgedanda ken Abraham tapno tagicucuaenna a pagtamtamnan gapu cadagiti annac ni Jet.

Ti Tulag ti Panagasawa ni Isaac ken ni Rebeca. Ti Panagasawada.

24 Ket ni Abraham lacay idin, *ket* adu unay ti tawenna: ket binendicionan ni Jehova idi ni Abraham iti amin.
2 Ket kinuna ni Abraham iti adipenna, a calalacayan iti balayna, nḡa apo iti amin nḡa adda kencuana, Icabilmo, dawatec kenca, ti imam iti babaen ti luppoc:
3 ket pagsapataencanto gapu ken Jehova, a Dios dagiti lanḡit, ken ti Dios ti daga, a dicanto yasawa ti anacco cadagiti annac a babbai ti Canaan, isuda a pakipagtaenḡac:
4 nḡem mapancanto iti dagac, ken iti cacabagiac, ket manḡalacanto idiay iti asawa ti anacco nḡa Isaac.
5 Ket ti adipen kinunana kencuana, Nalabit ti balasanḡ dinanto cayat ti sumurot caniac a dumanon itoy a daga: masapulco nḡa ipan manen ti anacmo iti daga a naggapuam?
6 Ket kinuna ni Abraham kencuana, Tandaanam a dicanto ipan manen ti anacco idiay.
7 Ni Jehova a Dios dagiti lanḡit, a

nangala caniac iti balay ni amac, ken iti daga a nacayanacac, ken nagsao caniac. ken nagsapata caniac, a kinunana, Iti putotmo itedconto daytoy a daga; isu ibaonnanto ti angelna iti sangom, ket mangalacanto idiay ti asawa ti anacco.

8 Ket no ti babai dinanto cayat ti sumurot kenca, malacsidcanto itoy sapatac; isuna laeng a dicanto ipan manen idiay ti anacco.

9 Ket ti adipen incabilna ti imana iti baba ti luppo ni Abraham nga apona, ket sinapataanna kencuana maipoon itoy panggep.

10 Ket ti adipen nangala iti sangapulo a camello cadagiti camcamello ti apona, ket nagluas, nga incuycuyogna iti imana ti caimbagan ti amin a cucua ti apona: ket timmacder, ket napan idiay Mesopotamia, iti ciudad ni Nacor.

11 Ket pinagparintumengna dagiti camello iti ruar ti ciudad iti abay ti bobon ti danum, iti horas ti malem, nga horas ti ipapan dagiti babbai agsacdu.

12 Ket kinunana, O Jehova a Dios ni apoc nga Abraham, ipaaymo caniac, dawatec kenca, ti naimbag a gasat ita nga aldaw, ket itdem ti caasi ken apoc nga Abraham.

13 Adtoy, sitatacderac ita iti abay ti ubbog ti danum: ket dagiti annac a babbai dagiti lalaki ti ciudad dumdumanonda nga agsacdu:

14 ket pagbanagem coma nga ti balasang a pagcunaac, Ibabam, dawatec kenca, ti malabim, tapno uminumac; ket isu cunananto, Uminumca, ket casta met painumecto dagita camellom: ipaaymo cadi nga daytoy ti insaganam iti adipenmo nga Isaac; ket iti daytoy maammoacto nga inaramidmo ti caasi ken apoc.

15 Ket naaramid nga, idi dina pay tinuloy ti agsao, adtoy, ni Rebeca rimmuar, isu a nayanac ken Batuel, nga anac a lalaki ni Melca, asawa ni Nacor, a cabsat ni Abraham, *ket* inawitna ti malabina iti abagana.

16 Ket ti balasang napintas unay a makita, virgen, a dina pay naamammo ti lalaki: ket simmalog idi ubbog, ket pinunnona ti malabina, ket simmang-at.

17 Ket ti adipen nagtaray a simmabat kencuana, ket kinunana, Dawatec kenca, painumennac bassit ti danum iti malabim.

18 Ket isu simmungbat, Uminumca, apoc: ket nagdaras, ket imbabana ti malabina iti imana, ket pinainumna.

19 Ket idi nalpasna a nangpainum kencuana, kinunana, Casta met ti maipaay cadagiti camellom mangalaacto *iti danum*, inggana iti dida malpas nga uminum.

20 Ket nagdaras, ket imbuyatna ti malabina iti paginuman, ket nagsubli manen idi bobon a sumacdu, ket nangala iti agservi cadagiti amin a camellona.

21 Ket ti lalaki minatmatanna a siuulimec, tapno maammoanna no ni Jehova pinagasatna ti dalanna, wenno saan.

22 Ket naaramid nga, idi dagiti camello nalpasda nga imminum, ti lalaki nangala iti maysa a singsing a balitoc nga guddua ti siclo ti timbengna, ken dua a pulcera nga agservi cadagiti imana a sangapulo a siclo a balitoc ti timbengda,

23 ket kinunana, Asino ti nakinanac kenca? Datawec kenca nga ipalawagmo caniac. Adda yan idiay balay ni amam a pagdagusanmi?

24 Ket kinunana kencuana, Siac anacnac ni Batuel nga anac a lalaki ni Melca, isu a nangyanac ken Nacor.

25 Kinunana pay kencuana, Castamet nga adda cadacami, idiay balay, ti garami ken adu a macan ti an-animal, ket ti yan a pagdagusan.

26 Ket ti lalaki indumogna ti olona ket nagdaydayaw ken Jehova.

27 Ket kinunana, Bendito coma ni Jehova, ti Dios ni apoc nga Abraham, nga dina iniccat ti caasina ken kinapudnona iti apoc: no caniac, inturturongnac ni Jehova iti dalan agtungpal iti balay dagiti cacabsat ti apoc.

28 Ket ti balasang nagtaray, ket inyammona iti balay ni inana, cas dagitoy a sao.

29 Ket ni Rebeca adda cabsatna a lalaki nga agnagan iti Laban: isu nagtaray a napan idi lalaki idiay ubbog.

30 Ket naaramid nga, idi nakitana ti singsing, ken dagiti pulceras cadagiti ima ni cabsatna, ket idi nangngegna dagiti balicas ni Rebeca a cabsatna a kinunana, Casta ti kinuna caniac daydiay lalaki; napan iti lalaki; ket, adtoy, isu adda idi iti sibay dagiti camello idiay ubbog.

31 Ket kinunana, Sumrecca, sica a bendito ken Jehova; apayapay sitatacderca iti ruar? ta insaganacon ti balay, ken ti disso a pagyanan dagiti camello.

32 Ket ti lalaki simrec iti balay, ket ni Laban iniccatna dagiti aruat dagiti camello, ket iniccanna ti garami ken ti canen pay dagiti camello, ken danum

a pangbuggo iti sacsacana, ken sacsaca dagiti lalaki a kimmuyog kencuana.

33 Ket naicabil iti sangona ti canenna: ket kinunana, Diacto mangan agpapan diac ibaga ti gagarac. Ket kinuna *ni Laban*, Agsaoca.

34 Ket kinunana, Siac adipennac ni Abraham.

35 Ket ni Jehova binendicionanna iti adu ni apoc; ket nagbalin a dackelen: ket iniccanna iti carcarnero, ken bacbaca, ken pirac ken balitoc, ken ad-adipen a lalaki ken babbai, ken camcamello ken as-asno.

36 Ket ni Sara, nga asawa ni apoc, inyanacna ti maysa a lalaki ken apoc iti kinabaketna, isu a nangtedanna ti amin nga adda kencuana.

37 Ket ni apoc pinagsapatanac, a kinunana, Dicanto mangala iti babai nga asawaen ti anacco cadagiti annac a babbai dagiti taga Canaan, nga iti dagada agnaedac:

38 ngem incanto iti balay ni amac ken cadagiti cabagiac, ket mangalacanto idiay iti babai nga asawaen ti anacco.

39 Ket kinunac ken apoc, Nalabit a dinto sumurot caniac ti babai.

40 Ket sinungbatannac, Ni Jehova, nga iti sangona magnaac, ibaonnanto ti angelna kenca, ket pagasatennanto ti panagnam; ket mangalacanto iti asawaen ti anacco cadagiti cacabagiac, ken iti aggapu iti balay ni amac:

41 no casta malacsidcanto iti sapatac, intono macasangpetca iti capoonac: ket no didanto ited kenca, malacsidcanto iti sapatac.

42 Ket nagtengac ita nga aldaw iti ubbog, ket kinunac, O Jehova, a Dios ni apoc nga Abraham, no sica pagasatem ita ti dalanco, isu a pagnaec:

43 adtoy, sitatacderac iti abay ti ubbog ti danum; ket ipaaymo cadi nga ti balasang a rummuar a sumacdu, isu a pagcunaacto, Painumennac, dawatec kenca, bassit a danum ita malabim;

44 ket isu sungbatannacto, Uminumca, ken casta met ti agservi cadagiti camellom mangalaacto iti danum: ipaaymo nga daytoy ti babai nga insagana ni Jehova iti anac ti apoc.

45 Ket idi diac pay nalpas ti nagsao iti pusoc, adtoy, ni Rebeca rimmuar a simamalabi iti abagana; ket simmalog iti ubbog, ket nagsacdu: ket kinunac kencuana, Ipalubosmo nga uminumac, dawatec kenca.

46 Ket nagdaras, ket imbabana ti malabina iti abagana, ket kinunana, Uminumca, ket casta met painumecto dagiti camellom: ket imminumac, ket iniccanna met ti inumen dagiti camello.

47 Ket inintuudco kencuana, ket kinunac, Asino ti nakinanac kenca? Ket kinunana, Anacnac ni Batuel, nga anac a lalaki ni Nacor, isu nga inyanac kencuana ni Melca: ket incabilco ti aritos iti agongna ken pulpulcera cadagiti imana.

48 Ket indumogco ti oloc, ket nagpacurangac ken Jehova, ket nagdaydayawac ken Jehova, a Dios ni apoc nga Abraham, a nangiturong caniac iti nalinteg a dalan, tapno mangalaac iti anac a babai ti cabsat a lalaki ni apoc nga asawaen ti anacna.

49 Ita, ngarud, no dacayo ipaayyonto ti caasi ken ti kinapudno ken apoc, ipalawagyo caniac: ket no saan, ipalawagyo caniac; tapno agturongac iti macanawan, wenno iti macatigid.

50 Idin ni Laban ken Batuel simmungbatda ket kinunada, Ni Jehova ti naggapuan daytoy: saanmi a mabalin ti agsao kenca iti dakes wenno naimbag.

51 Addayta ni Rebeca iti sangom, alaem, ket inca, ket asawaen coma ti anac ta apom, cas sinao ni Jehova.

52 Ket naaramid nga, idi ti adipen ni Abraham nangngegna dagiti balicasda, nagrucnoy iti daga ken Jehova.

53 Ket nangala ti adipen iti al-alajas a balitoc, ken al-alajas a pirac, ken paganay, ket intedna ida ken Rebeca: casta met iniccanna cadagiti cucua a napateg ti cabsatna ken ti inana.

54 Ket nanganda ken imminumda, isu ken dagiti lalaki a nakicuyog kencuana, ket immyanda: ket bimmangonda iti bigat, ket kinunana, Ibaondac ken apoc.

55 Ket ti cabsatna ken ti inana kinunada, Urayem ti balasang cadacami iti *mano* nga aldaw, uray la no sangapulo; iti calpasanna, mapanto.

56 Ket kinunana cadacuada, Didac tactaken, ta ni Jehova pinagasatna ti panagnac; ibaondac a mapan ken apoc.

57 Ket simmungbatda, Ayabanminto ti balasang, ket agintuudcam kencuana.

58 Ket inayabanda ni Rebeca, ket kinunada kencuana, Mapancanto makicuyog itoy a lalaki? Ket kinunana, Mapanacto.

59 Ket inbaonda ni Rebeca a cabsatda a babai, ken ti ayana, ken ti adipen ni Abraham, ken dagiti lalakina.

60 Ket binendicionanda ni Rebeca, ket

kinunada kencuana, Cabsatmi a babai, sica *inaca* coma ti rinibribu a lacsa, ket dagiti putotmo tagicuaenda coma ti ruangan dagiti gumura cadacuada.

61 Ket timmacder ni Rebeca ken dagiti balasangna, ket simmacayda cadagiti camello, ket sinurotda ti lalaki: ket ti adpen innalana ni Rebeca, ket napan iti dalanna.

62 Ket ni Isaac naggapu iti dalan ti Beer-lahairoi; ta nagnaed iti daga ti Abagatan.

63 Ket napan ni Isaac nagpanunot iti away iti horas ti malem: ket intangadna dagiti matana, ket nakitana, ket, adtoy, dagiti camello sumungsungad idi.

64 Ket ni Rebeca intangadna dagiti matana, ket idi nakitana ni Isaac, dimsaag iti camello.

65 Ket kinunana iti adipen, Asino daytoy a lalaki a magmagna iti away tapno sumabet cadatayo? Ket ti adipen kinunana, Isu ti apoc: ket innala ni Rebeca ti dalongdongna, ket inarpawanna ti bagina.

66 Ket ti adipen sinaritana ken Isaac amin ti inaramidna.

67 Ket impasrec ni Isaac iti sapaw ni inana a Sara, ket innalana ni Rebeca, ket nagbalin nga asawana; ket inayatna: ket nagliwliwa ni Isaac calpasan ti ipapatay ni inana.

Ni Abraham ken ni Cetura. Ti Ipapatay ni Abraham. Dagiti Putot ni Ismael. Ti Pannacayanac ni Esau ken Jacob. Ilaco ni Esau ti Kinainaunana.

25 Ket ni Abraham nangasawa iti sabali, ket ti naganna ni Cetura idi.

2 Ket inyanacna kencuana ni Zamram, ken ni Jecsan, ken ni Madan, ken ni Madian, ken ni Jesboc, ken ni Sue.

3 Ket ni Jecsan pinutotna ni Saba, ken ni Dadan. Ket dagiti annac a lallaki ni Dadan isuda Assurim, ken Latussim, ken Laomim.

4 Ket dagiti annac a lallaki ni Madian: ni Efa, ken Efer, ken ni Jenoc, ken Abida, ken Eldaa. Isu-amin dagitoy isuda idi dagiti annac ni Cetura.

5 Ket ni Abraham intedna amin a cucuana ken Isaac.

6 Ngem dagiti annac a lallaki dagiti cabbalay, nga adda ken Abraham idi, pinarangcapan ida ni Abraham; ket imbaonna ida iti adayu ken Isaac nga anacna, idi sibibiag pay, iti daya, iti daga nga akindaya.

7 Ket dagitoy dagiti aldaw dagiti tawtawen ti biag ni Abraham a nagbiag, sangagasut, pitopulo ket lima a tawen.

8 Ket inyawat ni Abraham ti cararuana, ket natay iti naimbag a kinalacay, lacay, ken nabsog iti tawtawen, ket napan naitipon cadagiti cacabagianna.

9 Ket intanem da Isaac ken Ismael, nga annacna a lallaki, idiay rukib ti Macpela, iti talon ni Efron nga anac a lalaki ni Seor a Jeteo, nga adda iti sango ni Mamre;

10 ti daga a ginatang ni Abraham cadagiti annac ni Jet: idiay ti nacaitamnan ni Abraham, ken ni Sara nga asawana.

11 Ket naaramid nga, iti calpasan ti ipapatay ni Abraham, binendicionan ti Dios ni Isaac nga anacna: ket ni Isaac nagtaeng iti asideg ti Beer-lahairoi.

12 Ket dagitoy isuda dagiti caputotan ni Ismael, anac ni Abraham, nga inyanac ken Abraham ni Agar a taga Egipto, nga adipen ni Sara:

13 ket dagitoy dagiti nagan dagiti annac a lallaki ni Ismael, a maitutop cadagiti nagnaganda, mayannurot cadagiti capoonanda: ti inauna a lalaki nga anac ni Ismael, Nabajot; ken ni Cedar, ken Adbeel, ken Mabsam,

14 ken ni Masma, ken Duma, ken Massa,

15 ni Hadar ken ni Tema, ni Jetur, ni Nafis, ken Cedma:

16 dagitoy isuda dagiti annac a lalaki ni Ismael, ket dagitoy dagiti nagnaganda, mayannurot cadagiti purpurocda, ken mayannatup cadagiti pagsapawanda; sangapulo ket dua a pangolo maitutop cadagiti nacionda.

17 Ket dagitoy dagiti tawen ti panagbiag ni Ismael, sangagasut, tallopulo ket pito a tawen: ket inyawatna ti cararuana ket natay, ket napan naitipon cadagiti cacabagianna.

18 Ket nagnaedda nanipud Hevila agingga iti Sur, nga adda iti sango ti Egipto, no agturongca iti Assur: iti sango dagiti isu-amin a cacabsatna nagnaed.

19 Ket dagitoy dagiti caputotan ni Isaac, anac ni Abraham: pinutot ni Abraham ni Isaac:

20 ket nagtawen ni Isaac iti uppat a pulo idi innalana ni Rebeca nga asawana,

nga anac a babai ni Batuel, nga Arameo idiay Padan-aram, cabsat ni Laban nga Arameo.

21 Ket nagdawat ni Isaac ken Jehova maipoon iti asawana ta lupes idi: ket inannugut ni Jehova, ket nagsicug ni Rebeca nga asawana.

22 Ket dagiti annac nagsasalisalda iti unegna, ket kinunana, No casta ti maaramid, ania ti pagbiagac? Ket napan inyuman ken Jehova.

23 Ket kinuna ni Jehova kencuana,
Dua a nacion adda ita tianmo,
Ket dua nga ili maisinadanto ita laemmo:
Ket ti maysa nga ili napigpigsanto ngem ti sabali nga ili;
Ket ti inauna agservinto iti inaudi.

24 Ket idi nagtenganen dagiti aldaw a panaganacna, adtoy, adda idi dagiti singin iti tianna.

25 Ket rimmuar ti immuna a nalabaga, ket nabungon iti muldot a cas maysa a paganánay; ket pinanaganánda iti Esau.

26 Ket calpasanna, rimmuar ti cabsatna a sicacapet ti imana iti mucod ni Esau; ket napanaganan iti Jacob: ket nagtawen ni Isaac iti innem a pulo ket dua idi inyanac ida *ni Rebeca.*

27 Ket dimmackel dagiti ubbing: ket ni Esau nagbalin a lalaki a masirib iti pangnganup, tao ti aw-away; ket ni Jacob lalaki a natalna idi, nga agtataeng idi cadagiti sapsapaw.

28 Inayat ni Isaac ni Esau, gaputta nangan iti ugsana: ket ni Rebeca ayayatenna idi ni Jacob.

29 Ket ni Jacob nagluto iti maysa a guisado: ket naggapu ni Esau iti away, ket sikekettang idi:

30 ket kinuna ni Esau ken Jacob, Dawatec kenca nga iccannac ti canec ita guisado a nalabaga; ta sicacapsuyac: gapuna a napanagan iti Edom.

31 Ket ni Jacob simmungbat, Ilacom caniac nga umun-una ti kinainaunam.

32 Ket kinuna ni Esau, Adtoy, nganganiac natay: ket ania ti pacaipaayanna caniac ti saguday ti pannacayanac?

33 Ket kinuna ni Jacob, Sapataam caniac ita nga aldaw; ket sinapataanna kencuana: ket inlacona ti kinainaunana ken Jacob.

34 Idi ni Jacob intedna ken Esau ti tinapay ken ti guisado a lentejas; ket nangan ket imminum, timmacder ket napan iti dalanna: casta a di inpapateg ni Esau ti saguday ti pannacayanacna.

Ni Isaac sadiay Gerar. Libacanna ni Abimelec. Bumacnang ni Isaac ket naapalan. Ti Tulagna ken Abimelec. Dagiti assawa ni Esau.

26 Ket adda idi bisin iti daga a sangasangayan di immuna a bisin, nga adda idi cadagiti aldaw ni Abraham. Ket napan ni Isaac ken Abimelec, ari dagiti Filisteos, idiay Gerar.

2 Ket nagparang kencuana ni Jehova, ket kinunana, Dica sumalog sadiay Egipto; agtaengca iti daga nga ibagacto kenca:

3 agnaedca iti daytoy a daga, ket siac addaacto kenca, ket bendicionancanto; ta kenca ken iti putotmo itedconto isu-amin dagitoy a daga, ket patalgedacto ti sapata nga insapatac ken Abraham nga amam;

4 ket pagaduecto ti putotmo a cas cadagiti bitbitwen ti langit, ket itedconto iti putputotmo isu-amin dagitoy a daga; ket amin a nacion iti daga benditodanto iti putotmo;

5 agsipud ta ni Abraham impangagna ti timecco, ket tinungpalna ti patigmaanco, dagiti bilbilinco, dagiti al-alagadec ken linlintegco.

6 Ket nagnaed ni Isaac idiay Gerar:

7 ket dagiti lalaki idiay a disso inintuudda kencuana ti maipapan iti asawana; ket kinunana, Isu cabsatco: ta nagbutenng a nagcuna, Isu ti asawac; di la ket ta *kinunana,* Dagiti lalaki iti disso patayendacto a maipoon ken Rebeca; gaputta nasayaat a mabuya idi.

8 Ket naaramid nga, idi nagyan idiay iti nabayag, ni Abimelec, ari dagiti Filisteos, nasirpatna iti maysa a tawa, ket nakitana, ket, adtoy, ni Isaac makiayayam idi ken Rebeca nga asawana.

9 Ket inayaban ni Abimelec ni Isaac, ket kinunana, Adtoy, pudno unay isu ti asawam: ket apayapay kinunam, Isu ti cabsatco? Ket ni Isaac kinunana kencuana, Gaputta kinunac, Dila ket ta matayac maipoon kencuana.

10 Ket ni Abimelec kinunana, Ania daytoy nga inaramidmo cadacami? Nalaca nga maysa cadagiti lalaki nakicaidda coma ita asawam, ket inyegmo coma cadacami ti babac.

11 Idin ni Abimelec inbilinna iti amin nga umili, a cunana, Ti sumagid itoy a

lalaki wenno iti asawana mapatayto a di bumurong̃.

12 Ket nagmula ni Isaac idiay a daga, ket natumpung̃anna iti daydi a tawen ti sang̃agasut a nainayon *iti immulana:* ket binendicionan ni Jehova.

13 Ket ti lalaki rimmang̃-ay, ket dimmackel la dimmackel ing̃ganat' isu dackel unay idi:

14 ket adda idi cucuana ng̃a inar-arban a carnero, ken inar-arban a baca, ken adu a tattaona: ket dagiti Filisteos inapalanda.

15 Ket isu-amin a bobon a kinalian idi dagiti adipen ni Abraham ng̃a amana cadagiti aldawna, dagiti Filisteos ginaburanda ida, ket pinunnoda iti daga.

16 Ket kinuna ni Abimelec ken Isaac, Suminaca cadacami; gaputta napigpigsaca ng̃em dacamin.

17 Ket ni Isaac pimmanaw idiay, ket insaadna dagiti sapawna iti lobong̃ ti Gerar, ket nagnaed idiay.

18 Ket ni Isaac kimmali manen cadagiti bobon ti danum, a binobonda idi cadagiti aldaw ni Abraham ng̃a amana; ta dagiti Filisteos ginaburanda ida idi natay ni Abraham: ket impanaganna cadacuada dagiti nagan a ni amana impanaganna cadacuada idi.

19 Ket dagiti adipen ni Isaac nagcalida iti lobong̃, ket nasaracanda idiay ti maysa a bobon ti dandanum a burayoc.

20 Ket dagiti paspastor a taga Gerar nakisusicda cadagiti pastor ni Isaac a cunada, Ti danum cucuami: ket ninaganna iti bobon ti Esek (*Susic*), agsipud ta nakisubang̃da idi kencuana.

21 Ket nang̃calida iti sabali a bobon, ket casta met a nakisusicda maipoon itoy: ket pinanagananna iti Sitnah (*Gura*).

22 Ket pimmanaw idiay, ket nang̃cali iti sabali a bobon, ket saanda a kinasusic maipoon itoy: ket pinanagananna iti Rehobot (*Disso*), ket kinunana, Gaputta itatta iniccannatayo ti disso a nalawa ni Jehova, ket rumang̃-aytayto iti daga.

23 Ket nanipud sadiay simmang̃-at sadi Beer-seba.

24 Ket nagparang̃ kencuana ni Jehova idi a rabii, ket kinunana, Siac ti Dios ni Abraham ng̃a amam: dica agbuteng̃, ta siac addaac kenca, ket bendicionancanto, ket pagaduecto ti putotmo maipoon ken Abraham ng̃a adipenco.

25 Ket idiay namang̃on iti maysa ng̃a altar, ket inawaganna ti nagan ni Jehova, ket binang̃on idiay ti sapawna: ket nagcali sadiay dagiti adipen ni Isaac iti maysa a bobon.

26 Idin ni Abimelec immay kencuana nanipud Gerar, ken ni Ocozat a gayyemna, ken ni Ficol a capitan dagiti buyotna.

27 Ket kinuna cadacuada ni Isaac, Apayapay immaycay caniac, idinto a kinaguradac, ket pinapanawdac cadacayo?

28 Ket kinunada, Nakitami iti nalawag a ni Jehova adda kenca: ket kinunami, Adda coma ita ti maysa a sapata cadatayo, cadacami ken iti sica, ket aramidenmi kenca coma ti maysa a nomo,

29 a dicanto aramiden cadacami ti dakes, a cas dacami didaca sinagsagid, ket cas imbag laeng̃ ti inaramidmi kenca, ken inbaondaca a sicacappia; sica ita ti bendito ni Jehova.

30 Ket inyaramidanna ida iti maysa a daya, ket nang̃anda ket imminumda.

31 Ket bimmang̃onda a masapa iti bigat, ket ti maysa ken maysa nagsapatada: ket ni Isaac pinalubosanna ida, ket pinanawanda a sicacappia.

32 Ket naaramid ng̃a, iti daydiay ng̃a aldaw, immay dagiti adipen ni Isaac, ket inyammoda ti maipang̃gep iti bobon a kinalida idi, ket kinunada kencuana, Danum ti nasaracanmi.

33 Ket ninaganna iti Siba: gaput itoy ti nagan daydiay a ciudad isu ti Beer-seba, agpapan iti daytoy ng̃a aldaw.

34 Ket idi ni Esau nagtawen iti uppat a pulo, innalana ng̃a asawana ni Judit, ng̃a anac a babai ni Beeri a Jeteo, ken ni Basemat, ng̃a anac a babai ni Elon a Jeteo:

35 ket dagitoy isu idi pagdandanagan ni Isaac ken ni Rebeca.

Magun-od ni Jacob ti pammendicion ni Isaac.
Ti Lucsaw ken Gura ni Esau.
Maibaon ni Jacob sadiay
Padanaram.

27 Ket naaramid ng̃a, idi lacayen ni Isaac, ket dagiti matana nagcudrep, isu a di macakita, inayabanna ni Esau ng̃a anacna ng̃a inauna, ket kinunana kencuana, Anacco: ket simmung̃bat, Adtoyac.

2 Ket kinunana, Adtoy, siac lacayacon, diac ammo ti aldaw ng̃a ipapatayco.

3 Alaem, ng̃arud, ita dagiti igammo, ti

tagubanmo ken ti ba-im, ket inca iti away, ket yalaannac iti ugsa;

4 ket iguisarannac, cas ti cayatco, ket yegmo caniac, ta canecto, tapno bendicionannaca ti cararuac, ita diac pay matay.

5 Ket nangngeg ni Rebeca idi casasao ni Isaac ni Esau nga anacna. Ket napan ni Esau iti away tapnod agsapul iti ugsa, ken tapno yegna.

6 Ket ni Rebeca kinasaona ni Jacob nga anacna a cunana, Adtoy, nangngegco ni amam a nagsao ken Esau a cabsatmo a cunana,

7 Yegannac iti ugsa, ket iguisarannac ti naimas, tapno mangan ac, ken bendicionanca iti sango ni Jehova ita diac pay matay.

8 Ita ngarud, anacco, tungpalem ti timecco iti ibilinco kenca.

9 Inca ita iti yan dagiti animal, ket yalaannac sadiay iti dua nga urbon a nasayaat cadagiti caldingi; ket guisarecto ida a sida ni amam, cas ti cayatna:

10 ket sica ipanmonto ken amam, ket canennanto, tapno bendicionannaca ita dipay matay.

11 Ket kinuna ni Jacob ken Rebeca nga inana, Adtoy, ni Esau a cabsatco tao a dutdutan, ket siac taoac nga awan dutdutna.

12 Nalabit nga aricapennacto ni amac, ket ibilangnacto a mangal-allilaw, ket maalacto ti pannacailunodco, nga diket ti pannacabendicion.

13 Ket kinuna ni inana kencuana, Anacco, siacto ti pacaisaadan ti pannacailunodmo; isuna laeng a tungpalem ti timecco, ket inca, *ket* yegmo ida caniac.

14 Ket napan, ket nangala, ket impanna ida ken inana: ket ti inana nagluto iti naimas a canen, a cas ti cayat ni amana.

15 Ket innala ni Rebeca dagiti casayaatan a paganan ay ni Esau, nga anacna nga inauna, nga adda kencuana iti balay, ket incapetna ida ken Jacob nga inaudi nga anacna;

16 ket kinawesanna ti rabaw dagiti imana ken ti lengngesna nga awan dutdutna, iti cudil dagiti urbon dagiti caldingi:

17 ket inyawatna ti naimas a canen ken ti tinapay, a sinaganana, iti ima ni Jacob nga anacna.

18 Ket isu napan ken amana ket kinunana, Amac: ket kinunana, Adtoyac; asinoca, anacco?

19 Ket kinuna ni Jacob ken amana, Siac ni Esau nga inauna nga anacmo; inaramidco cas ti sinaom caniac: bumangonca dawatec kenka, agtugawca ket mangan ca iti ugsac, tapno bendicionannac ti cararuam.

20 Ket kinuna ni Isaac iti anacna, Casano ti pannacasaracmo a madaras unay, anacco? Ket kinunana, Ta ni Jehova a Diosmo pinagasatannac.

21 Ket ni Isaac kinunana ken Jacob, Umasidegca, dawatec kenca, tapno aricapenca, anacco, barengi no sica ti anacco nga Esau met laengi, wenno saan.

22 Ket immasideg ni Jacob ken amana nga Isaac; ket isu inaricapna, ket kinunana, Ti timec isut' timec ni Jacob, ngem dagiti ima isuda ti im-ima ni Esau.

23 Ket dina nalasin, ta dagiti imana nadutdutda cas iti im-ima ni Esau: iti casta binendicionanna.

24 Ket kinunana, Sica ti anacco nga Esau met laengi? Ket kinunana, Siac.

25 Ket kinunana, Yasidegmo caniac, ket mangan acto iti ugsa ti anacco, tapno bendicionannaca ti cararuac. Ket inyasidegna, ket nangan: ket inyeganna iti arac, ket imminum.

26 Ket kinuna kencuana ni Isaac nga amana, Umasidegca ita ket agcannac, anacco.

27 Ket immasideg, ket inagcanna, ket naangotna ti angot ti cawesna, ket binendicionanna, ket kinunana,

Adtoy, ti angot ti anacco
Cas ti angot ti talon a ni Jehova bendicionanna:

28 Ket ti Dios itedna coma kenca ti linnaaw ti langit,
Ken ti labon ti daga,
Ken kinawadwad ti trigo ken ti baro nga arac:

29 Agservida coma kenca dagiti il-ili,
Ken nasnacion agrucnoyda coma kenca:
Agbalinca coma nga apo dagiti cabsatmo,
Ket agrucnoy kenca coma dagiti anac ni inam:
Mailunod coma ti tunggal maysa a mangilunod kenca,
Ket bendito coma ti tunggal maysa a mangbendicion kenca.

30 Ket naaramid nga, idi nalpas ni Isaac a binendicionan ni Jacob, iti laeng ipapanaw ni Jacob iti sango ni Isaac nga

amana, ni Esau a cabsatna simmangpet a nangánup.

31 Ket inaramidna met ti naimas a canen, ket inyegna ken amana; ket kinunana ken amana, Bumangon coma ni amac, ket mangan iti ugsa ti anacna, tapno bendicionannac ti cararuam.

32 Ket ni Isaac nga amana kinunana kencuana, Asinoca? Ket kinunana, Siac ti anacmo nga inauna, ni Esau.

33 Ket ni Isaac namigerger iti casta unay, ket kinunana, Asino, ngarud ti nangala iti ugsa, ket inyegna caniac, ket nangánac iti amin itay dica pay simmangpet, ket binendicionac idi? pudno, *ket* benditonto.

34 Idi nangngeg ni Esau dagiti sao ni amana, nagickis iti puccaw a natbag ken nalaus a nagpait, ket kinunana ken amana, Bendicionannac cadi, uray siac met, O amac.

35 Ket kinunana, Immay ni cabsatmo a sisisicap, ket innalana ti pannacabendicionmo.

36 Ket kinunana, Saan aya a naimbag ti panangtawagda iti naganna a Jacob? ta dagitoy namindua daras ginamsawna ti bágic: innalana ti kinainaunac; ket ita, adtoy, innalana ti pannacabendicionco. Ket kinunana, Dinac tineddaan aya iti bágic a bendicion?

37 Ni Isaac simmungbat ket kinunana ken Esau, Incabilcon nga apom, ket amin dagiti cabsatna intedco kencuana nga adadipen; ket pinakiredco iti trigo ken baro nga arac: ket, ania ngarud ti aramidecto kenca, anacco?

38 Ket ni Esau kinunana ken amana, Maymaysa laeng ti pammendicionmo, ama? Bendicionannac cadi, uray siac met, O amac. Ket impecsa ni Esau ti timecna ket nagsangit.

39 Idin ni Isaac nga amana simmungbat ket kinunana kencuana,
Adtoy, itinto nadam-eg a daga ti pagnaedam,
Ken iti linnaaw ti langit idiay ngato;

40 Ket gapu iti campilanmo agbiagcanto, ket agservicanto ken cabsatmo;
Ket maaramidto, no macalapsutcanto,
Iccatemto ti sangolna ita lengngesmo.

41 Ket ni Esau gimmura ken Jacob maipanggep iti bendicion, isu a pammendicion ni amana kencuana: ket ni Esau kinunana iti pusona, Dagiti aldaw a panagsangit ken amac dumtengdan; saacto patayen ni Jacob a cabsatco.

42 Ket naisao ken Rebeca dagiti sinao ni Esau nga anacna nga inauna, ket isu pinaayabanna ni Jacob nga inaudi nga anacna ket kinunana kencuana, Adtoy, ni cabsatmo nga Esau, liwliwaenna ti bagina ti maipapan kenca, a panggepennaca a patayen.

43 Ita ngarud, anacco, tungpalem ti saoc kenca; ket tumacderca, agtalawca a mapan ken Laban a cabsatco idiay Haran;

44 ket makipagyanca kencuana iti bassit nga aldaw, agingga iti di maiccat ti gura ni cabsatmo kenca;

45 agingga iti di maiccat ti gura ni cabsatmo kenca, ken malipatanna ti inaramidmo kencuana: no casta ibilincanto sadiay: apayapay nga iti maysa nga aldaw maulilaacto cadacayo a dua?

46 Ket ni Rebeca kinunana ken Isaac, Maumaac iti biagco maipoon cadagiti annac a babbai ni Jet: no ni Jacob mangasawa iti maysa cadagiti annac a babbai ni Jet, cas cadagitoy annac a babai a taga ditoy daga, ania ti pagayatac *pay* laeng nga agbiag?

Ti Parmata ni Jacob sadi Betel. Ti Incarina.

28 Ket ni Isaac inayabanna ni Jacob, ket binendicionanna ket binilbilinna a kinunana, Dicanto makiasawa cadagiti annac a babbai ti Canaan.

2 Tumacderca, ket inca idiay Padan-aram iti balay ni Batuel, ama ni inam; ket mangasawaca sadiay cadagiti annac a babbai ni Laban a cabsat a lalaki ni inam.

3 Ket ti Dios Mannacabalin amin bendicionannaca coma, ket pagaduennaca, ket pagbungaennaca, tapno sica agbalinca a sangcacuyog dagiti inilin-ili;

4 ket itdenna coma kenca ti bendicion ni Abraham, kenca ken cadagiti putotmo a mairanud kenca; tapno tawidem ti daga a paglasatam, nga inted ti Dios ken Abraham.

5 Ket ni Isaac pinalubosanna ni Jacob: ket napan idiay Padan-aram ken Laban, anac ni Batuel nga Arameo, a cabsat a lalaki ni Rebeca, nga ina ni Jacob ken ni Esau.

6 Ni Esau, ngarud, nakitana nga binendicionan ni Isaac ni Jacob ken inbaonna idi sadiay Padan-aram, tapno mangasawa

idiay; ket *nakitana* nga idi binendicionanna, imbilinna kencuana a kinunana, Dicanto makiasawa cadagiti annac a babbai a taga Canaan;

7 ken a ni Jacob nagtungpal ken amana ken ni inana, ket napan sadiay Padan-aram:

8 ket ni Esau nadlawna a dagiti annac a babbai a taga Canaan saanda a nacaay-ayo ken amana nga Isaac;

9 ket napan ni Esau ken Ismael, ket inasawana ni Mahalet, anac a babai ni Ismael, nga anac ni Abraham, cabsat a babai ni Nabajot, sangasangayan pay dagiti assawana.

10 Ket pimmanaw ni Jacob sadi Beerseba, ket napan idiay Haran.

11 Ket nacatumpung iti maysa a disso, ket immyan sadiay, ta limnec ti initen; ket nangala iti maysa a bato sadiay a disso, ket incabilna iti baba ti olona, ket nagidda tapno maturog sadiay.

12 Ket nagtagainep; ket, adtoy, maysa nga agdan iti daga, ket ti murdongna tumucno sadi langit; ket, adtoy, adda angeles ti Dios nga umumuli ken bumababada iti dayta.

13 Ket, adtoy, ni Jehova adda iti rabawna ket isu kinunana, Siac ni Jehova, a Dios ni Abraham, nga amam, ken ti Dios ni Isaac: ti daga a pagiddaam itdecto kenca ken cadagiti putotmo;

14 ket dagitinto putotmo casdanto dagiti tapuc ti daga, ket agwarascanto iti laud, ken iti daya, ken iti amianan, ken iti abagatan: ket amin dagiti familias ditoy lubong mabendicionandanto kenca ken cadagiti putotmo.

15 Ket, adtoy, addaac kenca, ket ispalencanto iti uray sadino a papanam, ket subliancanto ditoy a daga; ta dicanto baybayan, agingga iti diac matungpal ti sinaoc kenca.

16 Ket nacariing ni Jacob iti turogna, ket kinunana, Pudno unay a ni Jehova adda ditoy a disso; ket siac saanco nga ammo idi.

17 Ket nagbutengi, ket kinunana, Ania ket a nacaam-amac daytoy a lugaren! saan a sabali no di ti balay ti Dios, ket daytoy ti ruangan ti langit.

18 Ket nagparbangon ni Jacob iti bigat, ket innalana di bato a nagpungananna, ket pinatacderna a teddec, ket imbuyatna ti lana iti rabawna.

19 Ket pinanagananna ti nagan daydi a disso iti Betel: ngem ti nagan ti ciudad adda Luza idi damona.

20 Ket ni Jacob nagcari iti maysa a cari, ket kinunana, No addanto coma ti Dios caniac, ket saluadannacto iti daytoy a dalan a papanac, ket iccannacto iti taraonco ken pagananay a pagcawesco,

21 tapno agsubliac a sicacappia idiay balay ni amac, ket ni Jehova isunto ti Diosco,

22 daytoy a bato, ngarud, a pinatecderco a teddec, isunto ti balay ti Dios: ket cadagitinto amin nga itedmo caniac, itdecto a di agcurang ti apagcapullo kenca.

Ni Jacob masaracanna ni Raquel. Ni Laban awatenna. Ni Jacob asawaenna ni Lea ken ni Raquel. Dagiti Annacna.

29 Idin ni Jacob inyaddangna dagiti sacana ket nacadanon iti daga dagiti annac ti daya.

2 Ket insirayna ket, adtoy, maysa a bobon iti cataltalonan, ket adtoy, tallo a pangen dagiti carnero nga agid-iddada iti sibayna; ta iti daydi a bobon pinainumda dagiti an-animal: ket dackel ti bato iti rabaw ti bobon idi.

3 Ket nagtitiponda amin sadiay dagidi pangen: ket iniccatda a pulinglingen ti bato iti ngarab ti bobon, ket papainumenda idi dagiti carnero, sada insubli di bato iti ngarab ti bobon iti yanna.

4 Ket kinuna di Jacob cadacuada, Cacabsatco, Yanocayo? Ket simmungbatda, Taga Harancami.

5 Ket kinunana cadacuada, Am-ammoyo ni Laban nga anac ni Nacor? Ket kinunada, Am-ammomi.

6 Ket kinunana cadacuada, Naimbag ti saadna? Ket kinunada, Naimbag ti casasaadna: ket, adtoy, ni Raquel nga anacna a babai umay a cacuyogna dagiti carnero.

7 Ket kinunana, Adtoy, matoon laeng, ket di pay met panagapon cadagiti an-animal: painumenyo dagiti carnero, ket incay agpaarab.

8 Ket simmungbatda, Dicam mabalin, agingga iti di agtitipon amin dagiti ipastoran, ket ligsayenda ti bato iti ngarab ti bobon; sami painumen dagiti carnero.

9 Idinto a makisasao pay laeng cadacuada, ni Raquel immay agraman dagiti carnero ni amana; ta isu idi ti agipaparab.

10 Ket naaramid nga, idi nakita ni Jacob ni Raquel nga anac a babai ni Laban, a cabsat ni inana, ken dagiti carnero ni Laban a cabsat a lalaki ni inana, immasideg ni Jacob, ket linigsayna di bato idi ngarab di bobon, ket pinainumna dagiti animal ni Laban a cabsat ni inana.

11 Ket ni Jacob inagcanna ni Raquel, ket impecsana ti timecna, ket nagsangit.

12 Ket ni Jacob imbagana ken Raquel nga isu ti cabsat ni amana, ken anac ni Rebeca: ket isu nagtaray a nagpadamag ken amana.

13 Ket naaramid nga, idi nangngeg ni Laban dagiti damag ni Jacob nga anac ti cabsatna a babai, nagtaray a simmabat kencuana, ket inaracupna nga inagcan, ket insangpetna iti balayna. Ket sinaona ken Laban dagitoy isu-amin a banag.

14 Ket ni Laban kinunana kencuana, Agpayso unay a sica ti tulangco ken lasagco. Ket nakipagyan kencuana iti nacabulan.

15 Ket kinuna ni Laban ken Jacob, Gaputta sica ti cabsatco, pagserviannac ngata nga awan tangdanmo? Ibagam caniac, anianto ti tangdanmo?

16 Ket ni Laban adda dua nga annacna a babbai idi; ti nagan ti inauna isu ni Lea, ket ti nagan ti inaudi isu ni Raquel idi.

17 Ket dagiti mata ni Lea natarnawda idi; ngem ni Raquel naimas ken nalanga idi.

18 Ket inayat ni Jacob ni Raquel; ket kinunana, Agserviacto kenca iti pito a tawen maipoon ken Raquel nga anacmo a babai nga inaudi.

19 Ket ni Laban kinunana, Nalalaing nga itdec kenca ngem itedco iti sabali a lalaki: makipagtaengca caniac.

20 Ket nagservi ni Jacob maipoon ken Raquel iti pito a tawen; ket bassit la nga aldaw ti pangipapananna, gaputta isu ti pagay-ayatanna idi.

21 Ket kinuna ni Jacob ken Laban, Itdem caniac ti asawac, ta nalpas ti aldawcon, tapno dumnaac kencuana.

22 Ket ni Laban inammongna amin a lalaki idiay a disso, ket nagdaya.

23 Ket naaramid iti rumabii nga innalana ni Lea nga anacna, ket intedna kencuana; ket dininnaanna.

24 Ket inted ni Laban ni Zelfa nga adipenna a tagabuen ni anacna a Lea.

25 Ket naaramid iti bigat nga, adtoy, isu ni Lea idi: ket kinunana ken Laban, Ania daytoy nga inaramidmo caniac? saan aya a maipanggep ken Raquel ti pinagservic kenca? ania ket ngarud ti gapuna nga inallilawnac?

26 Ket ni Laban simmungbat, Saan a maaramid ti casta ditoy a yanmi, nga ited nga umun-una ti inaudi ngem ti inauna.

27 Panungpalem pay ti lawasna itoy, ket saminto ited ni Raquel pay kenca, nga iserviam caniac manen iti sabali a pito a tawen.

28 Ket inaramid ni Jacob a casta, ket tinungpalna ti lawas ni Lea: ket inted *ni Laban* ni Raquel nga anacna nga inasawa *ni Jacob.*

29 Inted ni Laban, ken Raquel nga anacna, ni Bala nga adipenna tapno balasangenna.

30 Ket dimna met ken Raquel, ket nangnangrona pay ti panagayatna ken Raquel ngem ken Lea, ket inservianna manen iti sabali a pito a tawen.

31 Ket nakita ni Jehova a ni Lea magurgura idi, gapuna a linuctanna ti aanacanna: ngem ni Raquel lupes idi.

32 Ket nagsicug ni Lea, ket naganac iti maysa a lalaki, ket pinanaganana iti naganna a Ruben: ta kinunana, Gaputta nakita ni Jehova ti lidayco; ta itatta ni asawac ayatennacto.

33 Ket nagsicug manen, ket naganac iti lalaki: ket kinunana, Gaputta nangngeg ni Jehova a siac caluclucsawdac, intedna met caniac toy nga anac: ket impanaganna ti nagan a Simeon.

34 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki; ket kinunana, Ita itoy a daras nadecketto caniac ti asawac, ta inyanacac kencuana iti tallo a lalaki: gapuna nga intedna a naganna ti Levi.

35 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki: ket kinunana, Itoy daras daydayawecto ni Jehova: gapuna nga impanaganna ti naganna a Juda, ket simmardeng a naganaken.

Dagiti Annac ni Jacob. Ti Tulagna ken Laban. Ti Iraranggayna.

30 Ket idi naimatangan ni Raquel a di nangyanac ken Jacob, immapal ken cabsatna a babai; ket kinunana ken Jacob, Iccannac iti annac, ta no saan, matayac.

2 Ket ni Jacob nacapungtot ken Raquel:

ket kinunana,Siac aya ti sumucat iti Dios, a nangtubeng iti tianmo?

3 Ket kinunana, Adtoy, ni adipenco a Bala, dinnaam, tapno aganacto iti rabaw dagiti tumengco, ket magun-odco met ti annac gapu kencuana.

4 Ket intedna kencuana ti adipenna a Bala nga asawaenna: ket ni Jacob dimna kencuana.

5 Ket nagsicug ni Bala, ket nangyanac ken Jacob iti maysa nga anac a lalaki.

6 Ket kinuna ni Raquel, Inocomnac ti Dios, ket dinengngegna met ti timecco, ket iniccannac iti maysa nga anacco: gapuna a pinanagananna iti Dan.

7 Ket nagsicug man ni Balan, nga adipen ni Raquel, ket inyanacna ti maicadua a lalaki nga anac ken Jacob.

8 Ket kinuna ni Raquel, Cadagiti pannakibacal a siiingel nakibacalac ken cabsatco a babai, ket inabacco: ket impanaganna iti Neftali.

9 Idi nadlaw ni Lea a simmardeng nga aganac, innalana ti adipenna a Zelfa, ket impaasawana ken Jacob.

10 Ket nangyanac ni Zelfa, nga adipen ni Lea, ken Jacob iti maysa a lalaki.

11 Ket kinuna ni Lea, Nagasat! Ket pinanagananna iti Gad.

12 Ket ni Zelfa, nga adipen ni Lea, nangyanac ken Jacob iti maicadua a lalaki.

13 Ket kinuna ni Lea, Nagasatac! ta cunanto dagiti annac a babbai a nagasatac: ket impanaganna iti Aser.

14 Ket napan ni Ruben idi tiempo a panagani iti trigo, ket nacasarac iti madragoras iti taltalon, ket insangpetanna ni Lea, nga inana, cadacuada. Ket kinuna ni Raquel ken Lea, Dawatec kenca nga iccannac coma cadagiti madragoras ni anacmo.

15 Ket isu simmungbat, Bassit pay laeng ti panangalam ken asawac idi? ket alaem coma met dagiti madragoras ni anacco? Ket kinuna ni Raquel, Gapuna a makiiddanto kenca no rabii, a supapac dagita madragoras ni anacmo.

16 Ket naggapu ni Jacob iti talon iti malem, ket rimmuar a sumabet kencuana ni Lea, ket kinunana, Siacto ti caiddam; ta pudno nga inabangganca maipanggep cadagiti madragoras ni anacco. Ket nakicaidda kencuana idi a rabii.

17 Ket dinengngeg ti Dios ni Lea, ket nagsicug, ket inyanacna ken Jacob ti maicalima nga anac a lalaki.

18 Ket kinuna ni Lea, Ti Dios intedna ti gungonac, gaputta intedco ti adipenco ken asawac: ket pinanagananna iti Isacar.

19 Ket nagsicug manen ni Lea, ket inyanacna ti maicanem nga anac a lalaki ken Jacob.

20 Ket kinuna ni Lea, Ti Dios iniccannac ti nasayaat a sab-ong; gapu itoy makipagnaedto caniac ni asawac, ta inyanacac iti innem nga annac a lalaki: ket pinanagananna iti Zabulon.

21 Ket iti calpasanna naganac iti maysa a babai, ket ninaganna iti Dina.

22 Ket linagip ti Dios ni Raquel, ket impangag ti Dios, ket linuctanna ti aanacanna.

23 Ket nagsicug, ket naganac iti lalaki. ket kinunana, Iniccat ti Dios ti pacaibabainac:

24 ket pinanagananna iti Jose, a kinunana, Nayonan coma caniac ni Jehova ti sabali nga anac a lalaki.

25 Ket naaramid nga, idi ni Raquel inyanacna ni Jose, kinuna ni Jacob ken Laban, Palubosannac, ta innacon idiay dissoc, ken sadiay dagac.

26 Itdem caniac dagiti assawac ken dagiti annacco, isuda a nagteggedac kenca, ket palubosannac: ta ammom ti panagservic nga inaramidco kenka.

27 Ket ni Laban simmungbat kencuana, No ngarud, nacasaracac iti parabur cadagiti matam, *agurayca: ta* nasuutco a binendicionannac ni Jehova gapu kenca.

28 Ket kinunana, Kedngam ti gungonam, ket siac itdecto.

29 Ket kinuna *ni Jacob:* Sica ammom no casano ti panagservic kenca, ket no casano met idi dagiti animalmo maipoon caniac.

30 Ta bassit ti adda a cucuam idi awanac pay, ket immadu iti casta unay a nagwadwad; ket ni Jehova binendicionannaca iti uray ania man a papanac: ket ita intonano ti panagbannogco iti maipaay iti balayco?

31 Ket isu kinunana, Anianto ti itedco kenca? Ket kinuna ni Jacob, Awanto ti itedmo caniac: no ipaaymo caniac daytoy, innacto man ipaarab dagiti carneromon ken bantayen.

32 Siac innacto ita nga alday cadagiti amin a pangennmo, tapno iccatecto sadiay amin nga animal a labang ken adda turicturicna, ken amin a carnero a nangisit cadagiti carnerom, ken dagiti labang ken

adda turicturicna cadagiti caldinḡ: ket cadagiṭoyto ti gunḡonac.

33 Ket agsunḡbatto ti calintegac intonocua, no umaycanto a maipapan ti gungonac nga adda iti sanḡoanam: amin dagiti saan a labanḡ ken awan turicturicna cadagiti caldinḡ, ken saan a nanḡisit cadagiti carnero, a matumpunḡan caniac, maipabasolto a tinacawco.

34 Ket kinuna ni Laban, Adtoy, sapay coma ta casta a cas iti panagsaom.

35 Ket inlasinna idi nga aldaw dagiti caldinḡ a lallaki a labanḡ ken adda turicturicna, ken amin a caldinḡ a babbai a labanḡ ken naturturican, amin nga adda purpurawna, ken amin a nanḡisit cadagiti carnero, ket inyawatna ida iti ima dagiti annacna a lalaki;

36 ket tallo nga aldaw a pagnaen inbaetna iti bagina ken ni Jacob: ket ni Jacob inpapaarabna dagiti dadduma a panḡen ni Laban.

37 Ket nanḡala ni Jacob iti rawrawis ti alamo a naata, ken almendra ken castaño; ket sinalapsapanna ti dadduma nga ukis aginḡga iti rimmuar a napuraw unay dagiti rawis.

38 Ket incabilna dagiti rawis, a sinalinḡsinḡanna, cadagiti libsonḡ iti yan a paginuman dagiti carnero, iti sanḡoanan dagiti carnero; ket nagsicugda idi inda naginum.

39 Ket nagsicug dagiti panḡen iti sanḡoanan dagiti rawis, ket naganac dagiti panḡen a garitgaritan, labanḡ, ken turicturican.

40 Ket insina ni Jacob dagiti urbon a carnero, ket incabilna nga agsanḡosanḡo dagiti panḡen ken dagiti garitgaritan ken amin dagiti nanḡisit iti panḡen ni Laban: ket inlasinna dagiti panḡenna met laenḡ, ket dina intipon ida iti panḡen ni Laban.

41 Ket naaramid nga, idi dagiti napigpigsa iti panḡen nagsicugda, incabil ni Jacob dagiti rawis iti sanḡo dagiti mata dagiti panḡen idi yan dagiti libsonḡ, tapno agsicugda iti baet dagiti rawis;

42 nḡem idi nacapuy dagiti animal, saanna nga incabil *dagiti rawis;* iti casta dagiti nacapcapuy isuda idi ti cucua ni Laban, ket dagiti napigpigsa cucua idi ni Jacob.

43 Ket immadu daytoy a lalaki iti casta unay, ket adu idi dagiti carcarnerona, ken ad-adipen a babbai ken ad-adipen a lalaki, ken camcamello ken as-asno.

Ni Jacob pumanaw a sililimed a mapan idiay Canaan. Suroten ni Laban ket babalawenna. Ti Sunḡbat a sipupunḡtot ni Jacob. Ti Tulag sadiay Galaad.

31 Ket nanḡnḡeg ti sasao dagiti annac a lallaki ni Laban, a cuncunada, Innala ni Jacob amin a cucua ni amatayo; ket dagiti cucua idi ni amatayo ti nacaigapuan daytoy a dayaw.

2 Ket kitkitaen idi ni Jacob ti rupa ni Laban, ket, adtoy, saan kencuana a cas idicua.

3 Ket kinuna ni Jehova ken Jacob, Agsublica iti daga dagiti dadackelmo, ken cadagiti cacabagiam; ket siaaddaacto kenca.

4 Ket nanḡbaon ket inayabanna da Raquel ken ni Lea idiay talon a yan dagiti an-animalna,

5 ket kinunana cadacuada, Siac makitac ti rupa ni amayo, nga isu saan caniac a cas idicuan; nḡem ti Dios ni amac nakipagyan caniac.

6 Ket dacayo ammoyo nga iti amin a pigsac nagserviac ken amayo.

7 Ket ni amayo inulbodnac, ket iti naminpulo daras sinuctanna ti tanḡdanco; nḡem ti Dios dina impalubos kencuana nga agaramid caniac iti dakes.

8 No isu kinunana a castoy, Dagiti labanḡ isudanto ti gungonam; amin a panḡen nḡarud aganacda coma idi iti labanḡ: ket no kinunana a castoy, Dagitinto garitgaritan isudanto ti gungonam; iti casta aganac amin a panḡen coma iti garitgaritan.

9 Iti castoy ti Dios iniccatna dagiti an-animal ni amayo, ket intedna ida caniac.

10 Ket naaramid nga iti panagsicug dagiti an-animal, intanḡadco dagiti matac, ket nakitac iti parmata, ket adtoy, nakitac a dagiti lallaki, a kinalay-atda dagiti babbai, garitgaritanda, labanḡ, ken turicturican idi.

11 Ket kinuna caniac ti angel ti Dios idi tagainep, Jacob: ket kinunac, Adtoyac.

12 Ket kinunana, Itanḡadmo ita dagiti matam, ket kitaem: amin dagiti lallaki a cumalay-at cadagiti babbai isuda garitgaritan, labanḡ, ken turicturican: ta siac nakitac idi amin nga aramiden ni Laban kenca.

13 Siac ti Dios ti Betel, isu a nanḡlanaam idi bato, isu a nagcarian caniac idi nagcarica: tumacderca ita, ket puma-

nawca ditoy a daga, ket inca agsubli iti daga a nacayanacam.

14 Ket ni Raquel ken ni Lea simmuñbatda ket kinunada kencuana, Adda ñgata biñgaymi wen ket no tawidmi idiay balay ni amami?

15 Saancam aya a maibilañ a ganganaet kencuanan? ta inlaconacami ket linamutna met a maminpinsan amin a piracmi.

16 Ta amin dagiti kinabacnañ ñga iniccat ti Dios ken amami, isu cucuami ken cucua dagiti annacmi: ita ñgarud, aramidem ti uray ania a sinao ti Dios kenca.

17 Idin ni Jacob timmacder, ket insacayna dagiti annacna ken dagiti assawana cadagiti camello;

18 ket intalawna amin dagiti an-animalna, ken amin a cucuana ñga inurnonñgna, dagiti an-animal a nagun-odna, ñga inummonñgna idiay Padan-aram, tapno mapan ken Isaac ñga amana idiay daga a Canaan.

19 Ket ni Laban napanna idi pinukisan dagiti carnerona: ket ni Raquel tinacawna dagiti ladawan a pagcararagan a cucua ni amana idi.

20 Ket ni Jacob naglibas ken Laban ñga Arameo, a gapu iti dina panañgyammo iti panagtalawna.

21 Casta ti panagtalawna idi agraman amin ñga adda kencuana; ket timmacder, ket nagbaliw iti Carayan, ket nagturoñg idiay bantay ti Galaad.

22 Ket nadamag ni Laban iti maicatlo ñga aldaw ti panagtalaw ni Jacob.

23 Ket innalana dagiti cabsatna a cadduana a nagsurot kencuana, ket nagpito ñga aldawda a nagna; ket nacamacamna idiay bantay ti Galaad.

24 Ket immay ti Dios iti maysa a tagainep ti rabii ken Laban a taga Siria, ket kinunana kencuana, Alaudam ta dica agsao ken Jacob iti naimbag wenno dakes.

25 Ket nacamacam ni Laban ni Jacob. Ket ni Jacob indissona ti sapawna iti bantay: ket ni Laban nagsardeñg agraman dagiti cabsatna idiay bantay ti Galaad.

26 Ket kinuna ni Laban ken Jacob, Ania ti inaramidmo, ta linibasannac, ket impanmo dagiti annacco a casda la kinayawan iti campilan?

27 Apayapay a nagtalawca iti nalimed, ket linibasannac, ket dica inbagbaga caniac, ta pinalubosanca coma a siraragsac a nacancantaan, a natamtamboran ken naharharpaan;

28 ket dica impaagec caniac dagiti annacco a lallaki ken babbai? ita namauyoñgan ti inaramidmo.

29 Adda pannacabalin iti imac ñga agranñgas kenca: ñgem ti Dios ni amam sinaona caniac idi rabii, a kinunana, Alauadam ta dica agsao ken Jacob iti naimbag man wenno dakes.

30 Ket ita, *nupay no* cayatmo ti mapan, gaputta mailiwca iti balay ni amam, apayapay ñgad tinacawmo dagiti didioscо?

31 Ket ni Jacob simmuñbat ken Laban ket kinunana, Gaputta agbutenñac idi: ta kinunac, Nalabit ñga agawem caniac dagiti annacmo a babbai.

32 Iti pacasaracam cadagita didiosmo, saanto ñga agbiag: iti sañgo dagiti cacabsatta kitaem ti cucuam ñga adda caniac, ket alaem. Ta ni Jacob saanna ñga inammo a ni Raquel tinacawna dagita.

33 Ket simrec ni Laban iti sapaw ni Jacob, ken iti sapaw ni Lea, ken iti sapaw dagiti dua ñga adipen a babbai; ñgem awanda a nasaracanna. Ket rimmuar iti sapaw ni Lea, ket simrec iti sapaw ni Raquel.

34 Ket ni Raquel innalana idi dagiti didios ket incabilna ida iti pasañga ti camello, ket nagtugawanna ida. Ket ni Laban sinukimatna amin ti uneg ti sapaw ñgem dina ida nasaracan.

35 Ket kinunana ken amana, Di agunñget coma ni apoc ñga ita diac pannacabalin a tumacder iti sañgoanam; ta agcadawyanac cas sapasap cadagiti babbai. Ket nagsapul, ñgem dina natumpunñgan dagiti didios.

36 Ket nagpunñgtot ni Jacob, ket binababalawna ni Laban: ket ni Jacob simmuñbat ket kinunana ken Laban, Ania ti salunñgasiñgco? ania ti basolco a nañgcamatam caniac a sidadaras?

37 Yantañgay sinucainam dagiti amin a cucuac, ania ti nasaracam cadagiti amin a gargaret ti balaymo? Idissom iti sañgo dagiti cacabsatco ken cacabsatmo tapno ocomendata ñga agpadpada.

38 Dagitoy duapulo a tawen nakipagyanac kenca; dagiti carnero ken caldiñgmo a babbai saanda a naalisan, ket diac nañgan cadagiti lalaki ti panñgpañgenmo.

39 Ti pinatay dagiti narunñgsot ñga animal, diac impasañg kenca; siac ti naglac-am iti nadadael; dagiti natacaw iti

aldaw man wenno rabii, iti imac ti nagsapulam.

40 Castaac idi; iti aldaw magagaraac iti pudot, ket no iti rabii, iti lamiis ti linnaaw a nagbalay; ket ti turogco natucay cadagiti matac.

41 Cadagitoy duapulo a tawen addaac iti balaymo idi; inservic gapu cadagiti dua nga annacmo a babai iti sangapulo ket uppat a tawen, ket iti innem a tawen maipoon cadagiti an-animalmo: ket naminpulo a binaliwam ti tangdanco.

42 No coma no ti Dios ni amac, ti Dios ni Abraham, ken ti Butengì ni Isaac, awan caniac idi, ima-imaac ngata coma a papanawem ita. Ti Dios nakitana ti rigatco ken dagiti bannog dagiti imac, ket tinubngarnaca idi rabii.

43 Ket ni Laban simmungbat ket kinunana ken Jacob, Dagiti annac a babbai annacco ida, ken dagiti ubbingì ubbingco ida, ket dagiti an-animal an-animalco ida, ket amin a makitam cucuac: ket cadagitoy annacco a babbai, ania ti mabalinco nga aramiden cadacuada ita? wenno cadagiti annacda nga impasngayda?

44 Umayca ngarud ita, agcallaysata coma, siac ken sica; ket agservi coma a panecnecta.

45 Ket ni Jacob nangala iti maysa a bato, ket binangonna a teddec.

46 Ket kinuna ni Jacob cadagiti cacabsatna, Agummongcay iti batbato; ket nangalada cadagiti bato, ket inaramidda a binunton: ket nanganda sadiay iti abay ti bunton.

47 Ket pinanaganan ni Laban iti Jegar-Sahadutha*: ngem ni Jacob ninaganna iti Galaad†.

48 Ket ni Laban kinunana, Daytoy a bunton isu ita ti pammanecnecta. Gapuna a napanaganan iti Galaad:

49 ken Mispa‡, ta kinunana, Paliiwennata coma ni Jehova no agawan ti maysa ken maysa cadata.

50 No paldaangem dagiti annacco, ket no mangalaca pay iti babai a sabali nga inayon cadagiti annacco a babbai, awan a tao ti agimatang cadata; kitaem, ti Dios isu ti sacsita.

51 Ket kinuna ni Laban ken Jacob, Adtoy ti bunton, ket adtoy ti pilar, a binuangayco nga agservi cadata.

52 Panecnecan coma daytoy a bunton, ket pagpanecnec coma daytoy a pilar a diacto aglabes itoy a bunton tapno mangranggas kenca, ken dicanto met aglabes itoy a bunton ken itoy a pilar tapno mangranggas caniac.

53 Ti Dios ni Abraham, ken ti Dios ni Nacor, ti Dios ni amada, ocomennata coma. Ket ni Jacob nagsapata gapu iti Pagbutngan ni Isaac nga amana.

54 Ket nagaramid ni Jacob iti maysa a daton idiay bantay, ket inayabanna dagiti cacabsatna tapno manganda iti canen: ket nanganda iti canen, ket immyanda idiay bantay.

55 Ket nagparbangon ni Laban iti bigat ket inagcanna dagiti annacna a lalaki ken babbai nga annacna, ket binendicionanna ida: ket nagluas ni Laban, ket nagsubli idiay yanna.

Ni Jacob sadiay Mahanaim. Ti Panagbutengì ni Jacob ken Esau. Ipaw-itna kencuana ti Sagsagut ken Paibaga. Makigubal iti maysa nga angel.

32 Ket ni Jacob tinuloyna ti nagna, ket dagiti an-angel ti Dios simmabatda kencuana.

2 Ket kinuna ni Jacob idi nakitana ida, Daytoy isu ti sangcabuyot ti Dios: ket pinanagananna ti disso iti Mahanaim.*

3 Ket namalubos ni Jacob cadagiti inbaonna a mapan nga umun-una ken Esau a cabsatna idiay daga ti Seir, a talon ni Edom.

4 Ket binilinna ida a kinunana, Saoenyonto ken apoc nga Esau ti castoy: Castoy ti sinao ti adipenmo a Jacob, Nakicabbalayac ken Laban, ket nagtaengac agpapan ita:

5 ket adda bacbacac, ken as-asno, ken pangpangen, ken ad-adipen a lallaki ken ad-adipen a babbai: ket pinaibagac ken apoc, tapno masaracac ti parabur iti imatangmo.

6 Ket dagidi napan a nabaon nagsublida ken Jacob a kinunada, Nacagtengcam ken cabsatmo nga Esau, ket maysa pay,

---

* *Ti Bunton ti Pammanecnec*, iti sao nga Aramaic.

† *Ti Bunton ti Pammanecnec*, iti sao nga Hebreo.

‡ *Torre a Pagwanawanan.*

* *Cayatna a sawen, Dua a sangcabuyot wenno compañias.*

umay sumabet kenca agraman iti uppat a gasut a cacuyogna a lallaki.

7 Iti casta ni Jacob nagbutenĝ iti dackel unay ken nadanagan: ket bininĝlayna dagiti tao nĝa adda kencuana, ken dagiti carnero, ken calcaldinĝ, ken dagiti bacbaca, ken dagiti camello, iti dua a sanĝcacuyog;

8 ket kinunana, No umay ni Esau iti umuna a panĝen, ket cabilenna, ti matda a panĝen nĝarud macaliclicto.

9 Ket kinuna ni Jacob, O Dios ni amac nĝa Abraham, ken Dios ni amac nĝa Isaac, O Jehova, a nagcuna caniac, Agsublica idiay dagam ken cadagiti cabagiam, ket aramidemto kenca ti naimbag:

10 awan caicariac iti cabassitan cadagiti caasi a naayatan ken iti amin a kinapudno nĝa impaaymo itoy adipenmo; ta iti la sarucodco ti kinaduac idi naglasatac ditoy Jordan; ket ita nagbalinac a dua a sanĝcacuyog.

11 Isalacannac, dawatec kenca, iti ima ni cabsatco, iti ima ni Esau: ta isu cabutenĝco, ania la ket ta umay ket sugatennac, ken ti ina ken dagiti annac.

12 Ket sica sinaom, Di bumuronĝ a paimbagencanto, ket aramidecto a ti putputotmo cas la darat ti baybay, a di mabilanĝ gapu iti caadu.

13 Ket immyan sadiay idi a rabii, ket nanĝala cadagiti cucuana iti sagut nĝa ipaayna ken cabsatna nĝa Esau:

14 duagasut a caldinĝ a babai ken duapulo a caldinĝ a lalaki, duagasut a carnero a babai ken duapulo a carnero a lalaki,

15 tallopulo a camello nĝa agpasuso agraman ur-urbonda, uppat a pulo a baca a babai ken sanĝapulo a baca a lalaki, duapulo nĝa asno a babai ken ur-urbon a sanĝapulo.

16 Ket inyawatna ida cadagiti ima dagiti adipenna, tunĝgal panĝen a nailasin, ket kinunana cadagiti adipenna, Agbaliwcayo nĝa umun-una nĝem siac, ket iccanyo iti panagbabaet dagiti amin a panĝen.

17 Ket imbilinna iti umuna, ket kinunana, No ni Esau a cabsatco masaracannaca, ket saludsudenna kenca, a cunana, Siasino ti akincua kenca? ket adino ti papanam? ket asino ti akincucua cadagitoy nĝa adda iti sanĝoanam?

18 iti dayta cunamto, Cucua ida ni Jacob nĝa adipenmo; isu ti maysa a sagut nĝa impaw-itna ken apoc nĝa Esau: ket, adtoy, sumarsaruno met cadacami.

19 Ket binilinna met ti maicadua, casta met ti maicatlo, ken amin nĝa adda iti licud dagiti panĝen a kinunana, Castoy met la ti saoenyonto ken Esau no masaracanyo;

20 ket cunayonto *pay*, Maysa pay, adtoy ni adipenmo a Jacob adda a sumarsaruno cadacami. Ta kinunana, Pedpedecto ti punĝtotna gapu iti sagut a mapan nĝa umun-una nĝem siac, ket saacto makita ti rupana; nalabit a sarabuennacto.

21 Ket ti sagut nagbaliw nĝa immun-una nĝem isu: ket daydi a rabii isu met laenĝ immyan iti sanĝcacuyog.

22 Ket bimmanĝon idi a rabii, ket innalana dagiti dua nĝa assawana, ken dagiti dua nĝa adipenna a babai, ken dagiti sanĝapulo ket maysa nĝa annacna, ket naglasat iti pagbaliwan ti Jaboc.

23 Ket innalana ida, ket impalasatna ida iti ayus, ket impalasatna dagiti adda a cucuana.

24 Ket nabati ni Jacob a maymaysa; ket nakigubal kencuana ti maysa a lalaki aginĝga iti di agbannawag.

25 Ket idi nakitana a dina magawayan, sinagidna ti padinĝna; ket di padinĝpadinĝ ni Jacob nasulnot, idi nĝa makibalubal kencuana.

26 Ket kinunana, Bay-annacon, ta aglawagen. Ket kinunana, Dicanto baybayan, no dinac bendicionan.

27 Ket isu kinunana, kencuana, Ania ti naganmo? Ket kinunana, Jacob.

28 Ket isu kinunana, Saanto a matawagen ti naganmo a Jacob, no di ket Israel; gaputta nakisuutca iti Dios ken kadagiti tattao, ket naparucmam.

29 Idin ni Jacob sinaludsudna kencuana, ket kinunana, Ipalawagmo caniac, dawatec kenca, ti naganmo. Ket isu kinunana, Ania ti pagsaludsudam iti naganco? Ket binendicionanna sadiay.

30 Ket pinanaganan ni Jacob daydi a disso iti Fanuel: ta *kinunana*, Nakitac ti Dios iti rupanrupa, ket ti biagco naisalacan.

31 Ket nalawagen ti init ti pannagnana idiay Fanuel, ket impilpilayna di padinĝpandinĝna.

32 Gapu itoy saan a mangan dagiti annac ti Israel iti piskel ti nagsimpaan ti padinĝpadinĝ, agpapan iti aldaw itoy: ta sinagidna ti nagsimpaan ti padinĝpadinĝ ni Jacob iti piskel ti padinĝpadinĝna.

Sumabet ni Jacob ken Esau. Mapan idiay Siquem.

33 Ket ni Jacob intangadna dagiti matana, ket nakitana, ket, adtoy, sumungad ni Esau, agraman ti uppat a gasut a lalaki. Ket inwarasna dagiti ubbing cada Lea, ken Raquel, ken dagiti dua nga adipen a babai.

2 Ket inyunana dagiti adipen ken annacda, sa ni Lea ken dagiti annacna, ket da Raquel ken Jose ti naudi.

3 Ket isu met laeng naglasat nga immun-una ngem cadacuada, ket iti naminpito nagrucnoy iti daga, aginggga iti di nacaadani iti yan ni cabsatna.

4 Ket ni Esau nagtaray a simmabat kencuana, ket inaracupna nga inapungol ti tengngedna, ket inagcanna: ket nagsangitda.

5 Ket intangadna dagiti matana, ket nakitana dagiti babbai ken dagiti ubbing; ket kinunana, Asino dagitoy nga adda kenca? Ket kinunana, Isuda dagiti annac nga inted ti Dios a siaasi toy adipenmo.

6 Idin dagiti adipen a babbai immasidegda, isuda ken dagiti annacda, ket nagtamedda.

7 Ket immasideg met ni Lea ken dagiti annacna, ket nagtamedda: iti calpasanna, immasideg ni Jose ken ni Raquel, ket nagtamedda.

8 Ket kinunana, Ania ti pangipaayam amin itay sangcacuyog a nasaracac? Ket kinunana, Tapno matumpungac ti parabur cadagiti mata ni apoc.

9 Ket kinuna ni Esau, Sipepennecac, cabsatco; agservi coma la kenca dagiti cucuam.

10 Ket kinuna ni Jacob, Saan, dawatec kenca, no nasaracac ita ti parabur iti matam, awatem ngarud iti imac ti isagutco; yantangay a nakitac ti rupam, a cas ti maysa a macakita iti rupa ti Dios, ket nacaay-ayoac kenca.

11 Awatem, dawatec kenca, ti isagutco a maiyeg kenca; ta ti Dios kinaasiannac, ken gaputta umanay ti adda caniac. Ket indeldelna, ket inawatna.

12 Ket kinunana, Magnata, ket intan coma, ket agyanacto iti sangoanam.

13 Ket kinunana *ken Esau*, Ni apoc ammona a dagiti ubbing naganusda, ket adda caniac dagiti an-animal a dadackel ken babassit a tagibianda: ket no ipagnada ida a nalabes iti maysa nga aldaw, matay-danto nga amin ti an-animal.

14 Ni apoc, dawatec kenca, aglasat coma nga umun-una ngem ti adipenna: ket siac agturongacto iti nainayad a tumontonos iti pannagna dagiti ubbing, agingga iti diac macadanon ken apoc idiay Seir.

15 Ket kinuna ni Esau, Ipaaymo nga ibatic kenca ita ti dadduma cadagiti tattao nga adda caniac. Ket kinunana, Ania ti pannacasapulna? macasaracac coma iti parabur cadagiti mata ni apoc.

16 Iti casta ni Esau nagsubli iti daydi nga aldaw iti dalanna a mapan idiay Seir.

17 Ket napan ni Jacob idiay Socot, ket namangon idiay iti maysa a balay, ket nagaramid iti ab-abong nga agservi cadagiti an-animalna: gapuna a managanan daydi a disso Socot.

18 Ket dimmanon ni Jacob a sicacappia iti ciudad a Siquem, nga adda iti daga a Canaan, idi naggapu iti Padan-aram; ket nagsapaw iti sango ti ciudad.

19 Ket gimmatang iti sanganayon a daga, a namangonanna iti sapawna, iti ima dagiti annac ni Jamor nga ama ni Siquem, iti sangagasut a bagi ti pirac.

20 Ket namangon sadiay iti maysa nga altar, ket impanaganna iti El-Elohe-Israel.*

Da Simeon ken Levi Ibalesda ti naaramid ken Dina. Ti Siquem a Sinamsam.

34 Ket nagpagna ni Dina, nga anac a babai ni Lea nga impasngayna ken Jacob, a kumita cadagiti annac a babbai daydi a daga.

2 Ket nakita ni Siquem nga anac a lalaki ni Jamor a Heveo, a ti palungo ti daga; ket innalana ti babai ket nakiidda kencuana, ket pinarucmana.

3 Ket nadecket ti cararuana ken Dina nga anac a babai ni Jacob, ket inayatna ti balasang, ket nakisao a siaayat iti balasang.

4 Ket sinao ni Siquem ken Jamor nga amana ket kinunana, Yasawaannac cadi iti daytoy a balasang.

5 Ket nadamag ken Jacob nga tinulawanna idi ni Dina nga anacna: ket dagiti annacna a lallaki addada idi iti away iti yan dagiti animal: ket nagulimec ni Jacob ingganat' simmangpetda.

6 Ket napan ni Jamor, nga ama ni Siquem, a makisao ken Jacob.

---

* Cayatna a sawen, *Dios a Dios ni Israel.*

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Jacob naggapuda iti away idi naammoanda: ket dagiti lallaki nasicoranda, ket nacapungtotda unay, ta nagaramid idi *ni Siquem* iti kinababa iti Israel, nga tinulawanna ti anac a babai ni Jacob; isu a rebbeng a di maaramid.

8 Ket ni Jamor nakisao cadacuada ket kinunana, Ti cararua ti annacco a Siquem agrayrayo iti anacyo a babai: dawatec cadacayo nga itedyo kencuana tapno asawaenna.

9 Ket makiallotcayo cadacami; itedyo dagiti annacyo a babbai cadacami, ket alaenyo dagiti annacmi a babbai.

10 Ket makipagnaedcayto cadacami: ket ti daga addanto iti sangoyo; iti daytoy agyancayo ken agsapulcayo, ket sapulenyo idiay dagiti tagicuaenyo.

11 Ket kinuna ni Siquem ken ama *di balasang* ken cadagiti cacabsatna, Macasaracac coma iti parabur cadagiti matayo, ket itedconto ti ibagayonto caniac.

12 Dawatenyo uray ania a caadu ti sab-ong ken sagut, ket itdecto ti ibagayonto caniac: ngem itedyo caniac ti balasang nga asawaec.

13 Ket dagiti annac a lallaki ni Jacob simmungbatda ken Siquem ken ni met Jamor nga amana a pinangallilawda, ket kinunada, gaputta tinulawanna ni Dina a cabsatda a babai,

14 ket kinunada cadacuada, Dicam mabalin nga ipaay daytoy, nga itedmi ti cabsatmi iti lalaki a di nacugit; ta no cadacami, maysa a lais dayta.

15 No maaramidto daytoy met laeng, umannugotcamto kenca: no cascayyonto cadacami, a macugitcay amin a lalaki;

16 itedminto ngarud dagiti annacmo a babbai cadacayo, ket alaenminto dagiti annacyo a babbai cadacami, ket makipagnaedcamto cadacayo, ket agmaymaysatayto nga ili.

17 Ngem no didacam denggen, a macugitcayto; alaenminto ngarud ti anacmi a babai, ket agpanawcamto.

18 Ket nacaay-ayo ken Jamor dagiti sasaoda idi, casta met ken Siquem nga anac ni Jamor.

19 Ket saan nga imbaybayag di baro ti nagaramid iti daydi, ta nagayayatanna di anac a babai ni Jacob: ket isu ti cadayawan unay idi iti balay ni amana.

20 Ket dimmanon ni Jamor ken ni Siquem nga anacna iti ruangan ti ciudadda, ket nagsaoda cadagiti lallaki ti ciudadda, a kinunada,

21 Dagitoy a lallaki natacnengda cadatayo; iti casta palubosanyo ida nga agnaed iti daga, ken agsapul idiay; ta adtoy, ti daga mabalinna a malaon ida; alaentayo coma dagiti annacda a babbai nga asawaentayo, ket itedtayo coma dagiti annactay a babbai cadacuada.

22 Gapu laeng itoy, ipaaydanto nga ayat ti makipagnaed cadatayo tapno agmaymaysatayo nga ili, no agcugittayo isu-amin a lalaki a cas cadacuada, cas ti pannacacugitda.

23 Saan aya a dagiti bacbaca ken cucuada ken amin nga an-animalda cucuatayto ida? umannugottay laeng cadacuada, ket makipagyandanto cadatayo.

24 Ket impangagda ni Jamor ken ni Siquem nga anacna, isu-amin dagidi agruar iti ruangan di ciudadna; ket nacugit tunggal lalaki, dagiti amin a rimmuar iti ruangan ti ciudadna.

25 Ket naaramid nga, iti maicatlo nga aldaw, idi sisasakitda, dua cadagiti annac ni Jacob a da Simeon ken Levi, a cacabsatna ida ni Dina, tunggal maysa cadacuada innalana ti campilanna ket binusorda a siiingel ti ciudad, ket pinatayda amin a lalaki.

26 Ket pinatayda ni Jamor ken ni Siquem nga anacna iti tadem ti campilan, ket innalada ni Dina iti balay ni Siquem, ket sada rimmuar.

27 Dagiti annac a lallaki ni Jacob napanda cadagiti natay, ket sinamsamda di ciudad, gaputta tinulawanda idi ti cabsatda a babai.

28 Innalada dagiti carnero ken caldingda ken bacbacada ken as-asnoda, ken ti adda iti ciudad, ken ti adda idi iti away;

29 ken amin a sanicuada, ken amin dagiti annacda a bassit ken as-asawada, innalada ida a kinayawan, ket inaramidda a samsam, uray amin nga adda idi iti balay.

30 Ket ni Jacob kinunana ken Simeon ken ni Levi, Dacayo pinagalligagetdac, ta binalindac a macarurod cadagiti agnaed ditoy a daga, cadagiti Cananeo ken cadagiti Ferezeo: ket, siac idinto a bassit ti tattaoc, agtitipondanto a busorendac, ket dadaelendacto; ket siac mapucawacto, siac ken ti balayco.

31 Ket isuda kinunada, Balinenna coma ni cabsatmi a babai a cas la maysa a balangcantis?

Ni Jacob ibellenĝna dagiti Ladladawan ket mapan idiay Betel. Ti Dios bendicionanna ni Jacob. Ti pannacayanac ni Benjamin. Ti Ipapatay ni Raquel. Dagiti Annac a lallaki ni Jacob. Ti Ipapatay ni Isaac.

35 Ket kinuna ti Dios ken Jacob, Tumacderca, inca idiay Betel, ket agnaedca sadiay: ket mangaramidca sadiay iti maysa nga altar a maipaay iti Dios, a nagparang kenca idi nagtalawca ken cabsatmo nga Esau.

2 Idin ni Jacob kinunana cadagiti cabbalayna, ken iti amin a nakiloob kencuana, Iwagsacyo dagiti didios a sabsabali cadacayo, ket agdaluscayo, ket sucatanyo dagiti paganananyyo:

3 ket tumacdertayo, ket sumang-attayo idiay Betel; ket sadiay yaramidacto iti altar ti Dios, a simmungbat caniac idi aldaw ti pagelco, ket kinadcaduanac iti dalan a nagnagnaac.

4 Ket inyawatda ken Jacob dagiti didios a sabsabali nga adda idi iti biangda, ken dagiti ar-aritos nga adda cadagiti laplapayagda idi; ket ni Jacob inlemmenga ida iti siroc ti cayo a roble nga adda idi asideg ti Siquem.

5 Ket nagnada: ket ti panagamac iti Dios adda idi cadagiti ciudad iti caparangetda, ket saanda a simmurot cadagiti annac a lallaki ni Jacob.

6 Ket dimteng ni Jacob idiay Luza, nga adda iti daga a Canaan (daytoy isu Betel), isu ken amin a tao nga adda idi kencuana.

7 Ket namangon sadiay iti maysa nga altar, ket ninaganna daydi a disso iti El-betel; ta idiay ti nagparangan kencuana ti Dios, idi a tinalawanna ni cabsatna.

8 Ket natay ni Debora nga aya ni Rebeca, ket naitabon iti ruar ti Betel iti siroc ti roble: ket impanaganna iti Allon-bacut.

9 Ket nagparang manen ti Dios ken Jacob, idi naggapu idiay Padan-aram, ket binendicionanna.

10 Ket kinuna ti Dios kencuana, Ti naganmo Jacob: saanto a matawag itan ti naganmo a Jacob, ngem Israel ti naganmonton: ket pinanagananna iti Israel.

11 Ket kinuna ti Dios kencuana, Siac ti Dios Mannacabalin amin: agbungaca ket umaduca; ti maysa a nacion ken maysa a sangcacuyog dagiti nacion agtauddanto kenca, ket ar-ari agtauddanto iti lasagmo;

12 ket ti daga nga intedco ken Abraham ken Isaac, itdecto kenca, ken cadagiti putotmo iti calpasam itdecto ti daga.

13 Ket immuli pinanawan ti Dios idi disso a nakisaoanna kencuana.

14 Ket ni Jacob namatacder iti pilar idi lugar a nakisaoanna kencuana, maysa a pilar a bato: ket inbuyatna iti rabawna ti maysa a daton nga inumen, ket inbuyatna iti rabawna ti lana.

15 Ket pinanaganan ni Jacob daydi a disso, a nakisaoan ti Dios kencuana, iti Betel.

16 Ket pimmanawda sadi Betel; ket nawatiwat bassit pay laeng ti Efrata idi: ket ni Raquel nagsical ket nagparigat iti panagpasngayna.

17 Ket naaramid nga, idi nagparigat iti panagpasngay, kinuna ti mangngilot kencuana, Dica agbutenĝ; ta ita addanto kenca ti maysa pay nga anac a lalaki.

18 Ket naaramid nga, idi nagwayaway ti cararuana (ta natay), pinanaganana iti Ben-oni: ngem ti imana impanaganna kencuana ti Benjamin.

19 Ket natay ni Raquel, ket naitabon iti dalan sadiay Efrata (daytoy isu ti Belen).

20 Ket namatacder ni Jacob iti maysa a pilar iti rabaw ti tanemna: daytoy ti Pilar ti tanem ni Raquel agpapan ita.

21 Ket pimmanaw ni Israel, ket inucradna ti sapawna iti sabali a bangir ti torre ti Eder.

22 Ket naaramid nga, bayat ti panagnaed ni Israel sadiay daga, ni Ruben napan ket nakiidda ken Bala a cabbalay ni amana: ket naammoan ni Israel.

Dagiti annac a lallaki ni Jacob sangapuloda ket dua idi:

23 dagiti annac a lallaki ni Lea: ni Ruben, nga inauna nga anac ni Jacob, ken ni Simeon, ken ni Levi, ken ni Juda, ken ni Isacar, ken ni Zabulon;

24 dagiti annac a lallaki ni Raquel: ni Jose ken ni Benjamin;

25 ket dagiti annac a lallaki ni Bala nga adipen ni Raquel: ni Dan ken ni Neftali:

26 ket dagiti annac a lallaki ni Zelfa nga adipen ni Lea: ni Gad ken ni Aser: dagitoy dagiti annac a lallaki ni Jacob, a nayanacda kencuana idiay Padan-aram.

27 Ket immay ni Jacob ken Isaac nga amana idiay Mamre, idiay ciudad nga

Arbee (isu ti Hebron), a nagnaedan da Abraham ken ni Isaac.

28 Ket dagiti aldaw ni Isaac sangagasut ket walopulo a tawen idi.

29 Ket inyawat ni Isaac ti cararua, ket natay, ket naitipon iti ayan dagiti capoonanna, lacay ket napnec iti al-aldaw: ket ni Esau ken ni Jacob nga annacna a lallaki intanemda.

Dagiti Putputot ni Esau. Dagiti Palungo ti Edom. Dagiti Annac a Lalaki ni Seir. Dagiti Ar-ari ti Edom.

36 Dagitoy dagiti putputot ni Esau (isu ti Edom).

2 Ni Esau innalana dagiti assawana cadagiti annac a babbai ti Canaan: ni Ada, anac ni Elon a Jeteo, ken ni Oolibama, anac ni Ana, nga anac ni Sebeon nga Heveo,

3 ken ni Basemat, anac a babai ni Ismael, a cabsat ni Nabajot.

4 Ket ni Ada inyanacna ken Esau ni Elifaz; ket ni Basemat inyanacna ni Rahuel;

5 ket ni Oolibama inyanacna ni Jehus, ken ni Jelon, ken ni Core: dagitoy dagiti annac a lalaki ni Esau, a nayanac kencuana sadiay daga a Canaan.

6 Ket ni Esau innalana dagiti assawana, ken dagiti annacna a lallaki ken babbai, ken amin a tattao iti balayna, ken dagiti bacbacana ken amin nga an-animalna, ken amin a cucuana, a nasapsapulanna idiay daga a Canaan; ket napan iti maysa a daga nga adayu ken Jacob a cabsatna.

7 Ta casta ti caadu dagiti cucuada idi, a dida mabalin ti agtipon iti pagyanan; ket ti daga a pagnaedanda saan a macaanay a gapu cadagiti an-animalda.

8 Ket ni Esau nagnaed idiay bantay a Seir: ni Esau isu ti Edom.

9 Ket dagitoy dagiti putot ni Esau nga ama dagiti Edomitas idiay bantay a Seir:

10 dagitoy dagiti nagan dagiti annac a lallaki ni Esau: ni Elifaz, anac ni Ada nga asawa ni Esau, ni Rahuel, anac ni Basemot nga asawa ni Esau.

11 Ket dagiti annac a lallaki ni Elifaz isuda idi ni Teman, ni Omar, ni Sefo, ni Gatan, ken ni Cenez.

12 Ket ni Tamna cabbalay idi ni Elifaz, nga anac a lalaki ni Esau; ket inyanacna ken Elifaz ni Amalec: dagitoy ti annac a lallaki ni Ada, asawa ni Esau.

13 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Rahuel: ni Nahat, ni Zara, ni Samma, ken ni Meza: dagitoy isuda idi dagiti annac a lalaki ni Basemat nga asawa ni Esau.

14 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki idi ni Oolibama, nga asawa ni Esau, nga anac a babai ni Ana nga anac a babai ni Sebeon: ket isu nangyanac ken Esau cada Jehus, ken Jelon, ken Core.

15 Dagitoy dagiti palungo cadagiti annac a lallaki ni Esau: dagiti annac a lallaki ni Elifaz, nga inauna nga anac ni Esau: ni palungo Taman, ni palungo Omar, ni palungo Sefo, ni palungo Cenez,

16 ni palungo Core, ni palungo Gatam, *ken* ni palungo Amalec: dagitoy dagiti palungo a pinutot ni Elifaz idiay daga ti Edom; dagitoy dagiti annac a lallaki ni Ada.

17 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Rahuel, anac a lalaki ni Esau: ni palungo Nahat, ni balungo Zera, ni palungo Samma, ni palungo Meza: dagitoy dagiti palungo a nagtaud ken Rahuel idiay daga ti Edom; dagitoy dagiti annac a lallaki ni Basemat, nga asawa ni Esau.

18 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Oolibama, nga asawa ni Esau: ni palungo Jehus, ni palungo Jelon, ni palungo Core: dagitoy dagiti palungo a nagtaud ken Oolibama, nga asawa ni Esau, anac a babai ni Ana.

19 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Esau, ket dagitoy dagiti palungoda: isu ti Edom.

20 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Seir nga Horeo, a dagiti agnaed iti daga: ni Lotan ken ni Sobal ken ni Sebeon ken ni Ana,

21 ken ni Dison ken ni Ezer ken ni Disan: dagitoy dagiti palungo a nagtaud cadagiti Horeo, nga annac ni Seir, idiay daga ti Edom.

22 Ket dagiti annac a lallaki ni Lotan isuda idi da Hori, ken Hemam; ket ni Tanna, cabsat a babai idi ni Lotan.

23 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Sobal: da Alvan, ken Manahat, ken Ebal, ken Sefo, ken ni Onan.

24 Ket dagitoy dagiti annac ni Sebeon: ni Aja ken ni Ana; daytoy di Ana a nacasarac cadagiti ubbog a napudot idiay

tay-ac, idi impapaarabna dagiti asno ni amana a Sebeon.

25 Ket dagitoy dagiti annac ni Ana: ni Dison ken ni Oolibama, nga anac a babai ni Ana.

26 Ket dagitoy dagiti annac ni Dison: ni Hamdan ken ni Eseban ken ni Jetran ken ni Charan.

27 Dagitoy dagiti annac ni Aser: da Balaan ken ni Zavan ken Acam.

28 Dagitoy dagiti annac ni Disan: ni Hus ken ni Aran.

29 Dagitoy dagiti palungo a nagtaud cadagiti Horeo: ni palungo Lotan, ni palungo Sobal, ni palungo Sebeon, ni palungo Ana,

30 ni palungo Dison, ni palungo Eser, ni palungo Disan: dagitoy dagiti palungo a naggapu cadagiti Horeo, a maitutop iti palpalungoda, iti daga ti Seir.

31 Ket dagitoy dagiti ar-ari a nagturay iti daga ti Edom, idi awan pay mangturay nga ari cadagiti annac ni Israel.

32 Ket nagari sadi Edom ni Bela, nga anac a lalaki ni Beor; ket Denaba ti nagan ti ciudadna idi.

33 Ket natay ni Bela, ket nagturay a sonona ni Jacob, nga anac lalaki ni Zara a taga Bosra.

34 Ket natay ni Jobab, ket nagturay a sonona ni Husam iti daga dagiti Temanitas.

35 Ket natay ni Husam, ket nagturay a sonona ni Adad nga anac a lalaki ni Badad, a nangsugat iti Madian iti away sadi Moab; ket ti nagan ti ciudadna idi ti Avit.

36 Ket natay ni Adad, ket nagturay a sonona ni Semla a taga Masreca.

37 Ket natay ni Semla, ket nagturay a sonona ni Saul a taga Rohobot iti yan ti Carayan.

38 Ket natay ni Saul, ket nagturay a sonona ni Balanan nga anac a lalaki ni Acabor.

39 Ket natay ni Balanan, anac a lalaki ni Acabor, ket simmono kencuana ni Adar: ket ti nagan ti ciudadna idi ti Fau; ket ti nagan idi ti asawana Meetabel, nga anac a babai ni Matred, nga anac a babai ni Mezaab.

40 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti palungo a nagtaud ken Esau, a mayannurot iti capoonanda, mayannurot iti lugar a nagyananda, cas dagiti nagnaganda: ni palungo Tanna, ni palungo Alva, ni palungo Jetet,

41 ni palungo Oolibama, ni palungo Ela, ni palungo Finon,

42 ni palungo Cenez, ni palungo Teman, ni palungo Madsar,

43 ni palungo Magdiel, ni palungo Hiram: dagitoy dagiti palpalungo sadi Edom, a mayannurot cadagiti pagnaedanda iti daga a pagtagicuaanda. Daytoy isu ni Esau, nga ama dagiti Idumeo.

Idumduma ni Jacob ni Jose. Dagiti Tagtagainep ni Jose. Maibaon ni Jose sadi Siquem. Ilaco dagiti cacabsatna ket maipan sadi Egipto. Ti Panagdung-aw ni Jacob.

37 Ket nagnaed ni Jacob iti daga a nagyanan ni amana, iti daga a Canaan.

2 Dagitoy dagiti caputotan ni Jacob. Ni Jose, idi nagtawen iti sangapulo ket pito, agipapaarab cadagiti an-animal agraman dagiti cabsatna; isu maysa a baro idi a cadua dagiti annac a lallaki ni Bala, ken annac a lallaki ni Zelfa, nga assawa ni amana: ket ni Jose idandanonna ken amada idi ti dakes a panagcucuada.

3 Ket ni Israel ay-ayatenna idi ni Jose nga ipangpangrona ngem dagiti isu-amin nga annacna, gaputta nayanac iti kinalacayna: ket inyaramidanna iti maysa a bado a nagurit iti nadumaduma a kita.

4 Ket nadlaw dagiti cacabsatna a dacdackel ti panagayat kencuana ni amada ngem cadagiti amin a cabsatna; ket carurudda idi, ket dida mabalin a casao iti naan-anat.

5 Ket nagdarepdep ni Jose iti maysa a tagainep, ket sinaritana cadagiti cacabsatna; ket isuda ad-adda manen ti rurudda kencuana.

6 Ket kinunana cadacuada, Dengenyo, dawatec cadacayo, daytoy dinarepdepco a tagainep:

7 ta, adtoy, agbetbettectay idi iti pagtalonan, ket, adtoy, ti binettecco bimmangon, ket nagtindec met; ket, adtoy, dagiti binettecyo immayda iti lawlaw, ket nagtamedda iti binettecco.

8 Ket kinuna kencuana dagiti cacabsatna, Pudno aya nga agaricanto cadacami? wenno sicanto ti apomi iti napaypayso? Ket ad-adda man ti rurudda kencuanan gapu cadagiti tagainepna, ken cadagiti saona.

9 Ket nagtagainep man iti sabalin, ket sinaona cadagiti cacabsatna a kinunana, Adtoy, ti sabali mana tinagainepcon; ket, adtoy, ti init ken ti bulan ken sangapulo ket maysa a bitwen nagtamedda caniac.

10 Ket sinaritana ken amana ken cadagiti cacabsatna; ket ni amana tinubngarna, ket kinunana kencuana, Ania daytoy a tagainep a dinarepdepmo? Pudno nga umaycamto agrucnoy kenca iti daga, siac ken ni inam ken dagiti cacabsatmo?

11 Ket dagiti cacabsatna inapalanda; ngem ni amana sinalimetmetanna iti nakemna daytoy a nasao.

12 Ket napan nagpaarab dagiti cacabsatna cadagiti an-animal ni amada sadiay Siquem.

13 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Saan aya a dagiti cacabsatmo addada nga agpapaarab cadagiti an-animal sadi Siquem? umayca, ket ibaoncanto cadacuada. Ket isu simmungbat kencuana, Adtoyac.

14 Ket kinunana kencuana, Inca ita, kitaem no naimbag ti casasaad dagiti cacabsatmo, ken naimbag dagiti an-animal, ket yegmo caniac ti damag. Ket pinalubosanna idiay lobong ti Hebron, ket nacadanon sadiay Siquem.

15 Xet ti maysa a tao nasaracanna, ket adtoy, magmagna a mayaw-awan idi away: ket ti lalaki inintuudna, a kinunana, Ania ti sapsapulem?

16 Ket isu simmungbat, Sapsapulec dagiti cacabsatco a lallaki: ibagam, dawatec kenca, adin ti yan a pagpaarabanda *iti pangen*.

17 Ket kinuna ti lalaki, Nagpanawda ditoyen; ta nangngegco a sinaoda, Intayo sadiay Dotain. Idin ni Jose napanna sinurot dagiti cacabsatna, ket natumpungganna ida idiay Dotain.

18 Ket nakitada iti adayu, ket idi di pay immasideg cadacuada, napanunotda ti maibusor kencuana a panangpatayda.

19 Ket kinunada ti maysa ken maysa, Adtoy, sumungad ni managtagtagainep.

20 Ita umaycayo ngarud, ket papatayentayo, ket itappuactay iti maysa cadagiti bito, ket cunatayto, Inalun-un ti dakes nga animal: ket kitaentayto no anianto ti maaramid dagiti tagtagainepna.

21 Ket ni Ruben nangngegna daytoy, ket inispalna iti imada, ket kinunana, Ditayo papatayen cadi.

22 Ket ni Ruben kinunana cadacuada, Dicay mangiwara iti dara; itappuacyo iti daytoy a bobon nga adda iti tay-ac, ngem dicay im-imaan: tapno mailisina cadagiti imada tapno mapagsublina ken amana.

23 Ket naaramid nga, idi nacagtengng ni Jose cadagiti cacabsatna, isuda linabusanda ni Jose iti badona, di bado nga adu a kita ti culina a sicacapet kencuana idi;

24 ket innalada ket intappuacda iti bobon: ket di bobon awan nagyan, awan danum iti unegna.

25 Ket nagtugawda a nangan iti tinapay: ket intangadda dagiti matada ket kinitada, ket, adtoy, sumungad ti maysa a sangcacuyog dagiti Ismaelitas nga aggapu idiay Galaad, ket dagiti camelloda inawitda dagiti especias ken balsamo ken mirra, *ket* ipanda idi sadi Egipto.

26 Ket ni Juda kinunana cadagiti cacabsatna, Ania ti maalatayo no papatayentayo ni cabsattayo ken ilemmengtay ti darana?

27 Umaycayo ket ilacotayo cadagiti Ismaelitas, ket ditay im-imaan coma; ta isu cabsattayo a lalaki, ti lasagtayo. Ket dagiti cacabsatna inanamungganda.

28 Ket naglabas dagiti taga Madian nga agbanbaniaga, ket inaonda nga insangat ni Jose idi bito, ket inlacoda cadagiti Ismaelitas iti duapulo a bagi ti pirac. Ket insangpetda ni Jose sadi Egipto.

29 Ket ni Ruben nagsubli idi bito; ket, adtoy, awan ni Jose iti unegnan; ket ginay-abna dagiti pagananayna.

30 Ket nagsubli *iti ayan* dagiti cacabsatna, ket kinunana, Ti ubing awanen; ket siac, sadinonto ti papanac?

31 Ket innalada di bado ni Jose, ket nangrucrucda iti maysa a calding a lalaki, ket impabatocda di bado iti dara;

32 ket impaw-itda di bado a nagurit iti adu a kita, ket impanda ken amada, ket kinunada, Daytoy nasaracanmi: bigbigem ita no isu ti bado ni anacmo wenno saan.

33 Ket isu nailasinna, ket kinunana, Isu ti bado ni anacco a lalaki; ti maysa a dakes nga animal inalun-unna; awan ti duadua a narangcayen ni Jose.

34 Ket ni Jacob pinigisna dagiti pagananayna, ket incapetna cadagiti luppona ti nakersang a lupot, ket dinung-awanna ti anacna iti adu nga aldaw.

35 Ket timmacder amin dagiti annacna a lallaki ken babbai a nangliwliwa ken-

cuana; ngem isu dina kinayat ti nagliwliwa; ket kinunana, Ta bumabaacto ken Tanem a mapan ken anacco a sililiday. Ket ni amana sinangitanna.

36 Ket dagiti taga Madian inlacoda idiay Egipto ken Potifar, maysa nga oficial ni Faraon, a capitan dagiti agbanbantay.

Dagiti Annac ni Juda nga ti inada ni Sua. Dagiti Annacna nga inyanac ni Tamar.

38 Ket naaramid iti daydi a tiempo, a simmalog ni Juda a naisina cadagiti cacabsatna ket napan iti maysa a lalaki nga Odollamita nga aguagan idi iti Hira.

2 Ket ni Juda nacakita sadiay iti maysa nga anac a babai ti maysa a lalaki a taga Canaan, a nagnagan iti Sua; ket innalana, ket simrec kencuana.

3 Ket nagsicug, ket naganac iti maysa a lalaki; ket ninagan *ni amana* iti Her.

4 Ket nagsicug manen, ket naganac iti maysa a lalaki; ket ninaganna nga Onan.

5 Ket saman naganaken iti lalaki, ket ninaganna iti Sela: ket adda idi idiay Chezib, idi inyanacna.

6 Ket ni Juda nangala iti babai nga inyasawana iti inauna nga anacna a lalaki, a ni Her, ket nagnagan iti Tamar.

7 Ket ni Her nga inauna nga anac ni Juda dakes idi cadagiti mata ni Jehova; ket isut' pinatay ni Jehova.

8 Ket ni Juda kinunana ken Onan, Dumnaca iti asawa ni cabsatmo tapno aramidem kencuana ti annong ti cabsat ti asawa a lalaki, ket parnuayem ti putot ken cabsatmo a lalaki.

9 Ket inammo ni Onan a ti putot saan a maipaay kencuana coma; ket naaramid nga idi dinennaanna ni asawa ti cabsatna a lalaki, isut' imbocbocna iti daga, di la ket ano ta macaited iti maipaanac ken cabsatna.

10 Ket dakes idi iti imatang ni Jehova ti inaramidna: ket pinatayna met.

11 Kinuna ngarud ni Juda ken Tamar a manugangna, Agyanca a balo idiay balay ni amam, agingga iti di dumackel ni Sela nga anacco a lalaki; ta kinunana, Ta nalabit saan a matayto, a cas dagidi cabsatna a lalaki. Ket napan ni Tamar ket nagtaeng iti balay ni amana.

12 Ket napalabas ti adu nga aldaw, ket natay ti babai nga anac ni Sua, nga asawa ni Juda; ket ni Juda naliwliwa, ket simmang-at a nangkita cadagiti mangpukis cadagiti carcarnerona, isu ken ni Hira a gayyemna nga Odollamita, idiay Tamnas.

13 Ket nayammo ken Tamar, a cunada, Adtoy, sumang-at ni catugangam a lalaki a mamukis cadagiti carnerona idiay Tamnas.

14 Ket inucsobna ti cawesna a balo, ket nagdalungdung, ket inabbongganna ti bagina, ket nagtugaw iti ruangan ti Enaim, a sibay ti dalan a mangiturong idiay Tamnas; ta makitana idi a dimmackelen ni Sela, ket dina met nayasawa kencuana.

15 Idi nakita ni Juda, impagarupna a babai idi a nagaramugam; ta inabbongganna idi ti rupana.

16 Ket simmiasi a napan kencuana iti sibay ti dalan, ket kinunana, Ala, dawatec kenca, ipalubosmo a dumnaac kenca: ta dina inammo nga isu idi di manugangna a babai. Ket kinunana, Ania ti itdemto tapno dumnaca caniac?

17 Ket kinunana, Payegancanto cadagiti pangen iti maysa nga urbon a calding. Ket kinunana, Itedmonto caniac ti pacakitaan, agingga iti dica payeg?

18 Ket kinunana, Ania ti pacakitaan nga itdecto kenca? Ket kinunana, Dayta singsingmo ken ta barikesmo, ken ta sarucodmo nga adda iti imam. Ket intedna ida kencuana, ket dimna kencuana, ket nagsicug gapu kencuana.

19 Ket timmacder *di babai*, ket nagawid, ket iniccatna ti dalungdungna, ket incapetna dagiti cawes ti kinabalona.

20 Ket inpaw-it ni Juda ti urbon a calding iti ima di gayyemna nga Odollamita, tapno alaenna ti pacakitaan iti ima daydi babai: ngem dina nasaracan.

21 Idin nagintuud cadagiti lalaki idiay disso ti babai, a cunana, Sadino ti ayan daytay balangcantis, nga adda idi idiay Enaim iti sibay ti dalan? Ket kinunada, Awan nagyan ditoy a balangcantis.

22 Ket nagsubli ken Juda ket kinunana, Diac nasaracan; ket casta met dagiti lalaki sadiay disso kinunada, Awan nagyan ditoy a balangcantis.

23 Ket ni Juda kinunana, Alaenna coma a maipaay kencuana, di la ket ta maibabaincami: adtoy, impaw-itco daytoy nga urbon, ket dica nasaracan.

24 Ket naaramid nga, idi nagtallo a bulan, nayammo ken Juda a kinunada, Ni

Tamar a manganĝmo a babai nagbalanĝcantis; ket maysa pay, adtoy, masicug iti pinagbalanĝcantis. Ket kinuna ni Juda, Alaenyo, ket mapuuran coma.

25 Idi naisaclanĝ, pinaibagana ken catng nĝauna a lalaki, a kinunana, Ti lalaki a makincucua cadagitoy isu ti nagsicugac: ket kinunana, Ilasinmo, dawatec kenca, no asino ti akincucua cadagitoy, ti singsinĝ, ti barikes, ken ti sarucod.

26 Ket ni Juda impaduyacyacna nĝa isuda ti cucuana, ket kinunana, Isu nalinlinteg nĝem siac, gaputta diac inted ken Sela nĝa anacco a lalaki. Ket dina la dininnaan.

27 Ket naaramid nĝa, idi panagpasnĝayna, adtoy, ta singin ti adda idi iti tianna.

28 Ket naaramid, idi nagpasnĝay, inwayanĝ ti maysa ti imana: ket inawat ti manĝnĝilot ket binedbedanna di imana iti sag-ut a nalabaga, ket kinunana, Daytoy ti immuna a rimmuar.

29 Ket naaramid nĝa, idi inyunegna ti imana, adtoy, ti cabsatna rimmuar: ket kinuna *di manĝnĝilot*, Apayapay inaramidmo ti maysa a pigis kenca met laenĝ? iti casta ninaganna iti Fares.

30 Ket iti calpasanna, rimmuar ti cabsatna, nĝa adda ti sag-ut a nalabaga iti imana: ket ninaganna iti Zara.

Ni Jose Mayordomo ni Potifar. Ni Jose ken ti Asawa ni Potifar. Nabalud ni Jose.

39 Ket naisalog ni Jose idiay Egipto; ket ginatanĝ ni Potifar, nĝa maysa nĝa oficial ni Faraon, a panĝoloen dagiti agbanbantay, lalaki nĝa Egipciano, iti ima dagiti Ismaelitas, a nangipan kencuana sadiay.

2 Ket ni Jehova siaadda idi ken Jose, ket lalaki a nagasat idi; ket adda idi iti balay ni apona a di Egipciano.

3 Ket nadlaw ni apona a ni Jehova adda idi kencuana, ken amin nĝa aramidenna pinagasat ni Jehova iti imana.

4 Ket nacasarac ni Jose ti parabur iti matana, ket nagannonĝ kencuana: ket binalinna a panĝoloen iti balayna, ket inyawatna iti bianĝna amin dagiti adda kencuana.

5 Ket naaramid a nanipud idin a pinangĝpaaywanna kencuana iti balayna, ken dagiti amin a cucuana, binendicionan ni Jehova ti balay ni Egipciano a maipoon ken Jose; ket ti bendicion ni Jehova naisacnap cadagiti amin nĝa adda kencuana, iti balay ken iti away.

6 Ket intalecna amin nĝa adda kencuana iti ima ni Jose; ket awan nĝa inammona nĝa adda kencuana, no di la ti lamut a canenna. Ket ni Jose idi nangayed a lalaki, ken nacaay-ayo a makita.

7 Ket naaramid iti calpasan dagitoy, nĝa ti asawa ti apona minatmatna dagiti matana ken Jose; ket kinunana, Caiddaennac.

8 Nĝem madi, ket kinunana iti asawa ni apona, Adtoy, ni apoc dina ammo ti adda caniac iti balay, ket intalecna ti amin a cucuana iti imac:

9 isu saan a dacdackel itoy a balay nĝem siac; ket awan sabali nĝa dina intalec caniac no di la sica, a gaputta sica ti asawana: casano nĝarud ti panangaramidco itoy naidaclan a kinadakes, ken macabasolac iti Dios?

10 Ket naaramid nĝa, iti pannakisasaona ken Jose iti inaldaw-aldaw, saanna nĝa impangĝpangag ti pannakicaiddana kencuana, *wenno* di nagyan kencuana.

11 Ket naaramid, cadagidiay nĝa aldaw, a simrec iti balay tapno aramidenna ti annonĝna; ket awan cadagiti lallaki ti balay iti unegna idi.

12 Ket iniggaman di babai ti pagananay ni Jose, ket kinunana, Caiddaennac cadi: ket binatina ti paganananayna iti imana, ket nagtalaw, ket rimmuar.

13 Ket naaramid nĝa, idi nakitana nĝa imbatina ti paganananayna iti imana, ket nagtaray a rimmuar,

14 immawag *di babai* cadagiti lallaki, ket nakisao cadacuada, a kinunana, Kitaenyo, inyegna cadatayo ti maysa nĝa Hebreo, tapno manĝrabrabac cadatayo: immay caniac makicaidda, ket nagpuccawac iti natbag:

15 ket naaramid nĝa, idi nangĝnĝegna nĝa impigsac ti timecco ket nagickisac, nabatina iti ayanco ti paganananayna, ket nagtalaw, ket rimmuar.

16 Ket indulinna di paganananayna aginĝga iti di simmangĝpet ni apona iti balayna.

17 Ket nagsasao kencuana cadagitoy cacastoy a sasao, a kinunana, Daydi adipen nĝa Hebreo, nĝa inyegmo cadata, immay caniac tapno mangrabrabac caniac:

18 ket naaramid, idi nĝa impecsac ti timecco, ket nagpuccawac, nabatina ti paganananayna iti ayanco, ket nagtaray a rimmuar.

19 Ket naaramid nga, idi dinengngeg ni apona ti sinasao ni asawana, a kinunana, Castoy ti pinangaramid di adipenmo caniac; ti pungtotna bimmara.

20 Ket innala ni apona ni Jose, ket incabilna iti pagbaludan, isu ti disso a pannacareppet dagiti balud ti ari: ket nagtaeng sadiay iti pagbaludan.

21 Ngem ni Jehova siaadda idi ken Jose, ket kinaasianna, ket inaramidna a nacaay-ayo cadagiti mata ti agaywan iti pagbaludan.

22 Ket ti agaywan iti pagbaludan intalecna iti ima ni Jose amin dagiti balud nga adda iti pagbaludan; ket amin nga aramidenda sadiay, isu ti agaramid idi.

23 Awan ti uray ania a taming en ti agaywan iti pagbaludan, gaputta ni Jehova adda idi kencuana; ket ti inaramidna pinagasat ni Jehova.

Ibucsilan ni Jose dagiti Darepdep dagiti cadduana a Balud.

40 Ket naaramid nga, iti calpasan dagitoy, nacabasol da maestresala ti ari sadi Egipto ken ti panaderona a maicaniwas ken apoda nga ari ti Egipto.

2 Ket nacapungtot ni Faraon cadagiti dua nga oficialna, nga isuda ti cangatoan cadagiti agidulut ken ti pangoloen dagiti panadero.

3 Ket pinabaludna ida iti balay ti capitan dagiti agbanbantay, iti carcel, isu nga ayan ni Jose a sirereppet idi.

4 Ket ti capitan dagiti agbanbantay intalecna ida ken Jose, ket inserservianna ida: ket nagtaengda cadagiti dadduma nga aldaw iti pagbaludan.

5 Ket nagtagainepda a dua iti maymaysa a rabii, ti tumunggal maysa *adda* idi tagainepna, ti tumunggal maysa cas mayannurot iti caulogan ti parmatana, ti maestresala ken ti panadero ti ari sadi Egipto, nga addada idi a sirereppet iti pagbaludan.

6 Ket immay ni Jose cadacuada iti bigat, ket kinitana ida, ket, adtoy, nalidayda idi.

7 Ket inintuudna cadagiti adipen ni Faraon a cadduana iti pagbaludan iti balay ni apona, a kinunana, Apayapay naliday ita dagiti rupayo?

8 Ket kinunada kencuana, Nagtagainepcam iti parparmata, ket awan ti macaipalawag. Ket kinuna ni Jose cadacuada, Saan aya a dagiti panangipalawag addada iti biang ti Dios? saoenyo caniac, dawatec cadacayo.

9 Ket ti pangoloen dagiti agidulut sinaritana ti tagainepna ken Jose, ket kinunana kencuana, Iti tagainepco, adtoy, adda idi ti maysa a poon nga uvas iti sangoc;

10 ket iti dayta nga uvas adda idi tallo a sanga: ket cas nagtarubong, *ket* rimmuar dagiti sabongna; *ket* dagiti raayna nagbungada cadagiti naloom nga uvas:

11 ket ti baso ni Faraon adda idi iti imac; ket innalac dagiti uvas, ket pinespesco ida iti baso ni Faraon, ket intedco ti baso iti ima ni Faraon.

12 Ket kinuna ni Jose kencuana, Daytoy ti cayuloganna: dagiti tallo a sanga talloda nga aldaw;

13 iti uneg tallo nga aldaw, itan-octo ni Faraon ta olom, ket isublinacanto iti saadmo: yawatmonto ti copa ni Faraon iti imana, cas ar-aramidem idi maestresalanaca.

14 Ngem laglagipennac inton nagasat ti casasaadmo, ket dawatec a caasiannac, ket isasaonac ken Faraon, ket aonennac cadi itoy a balay:

15 ta iti pudno, tinacawdac sadiay daga dagiti Hebreo: ket awan met ditoy ti inaramidco a nangicabilanda caniac iti pupoc.

16 Idi nakita di pangoloen dagiti panadero a nasayaat ti pannacaibucsilna, kinunana ken Jose, Siac addaac idi iti tagainepco met, ket ni, tallo a laga ti tinapay a napudaw addada idi iti rabaw ti oloc:

17 ket iti daydi a laga a makinngato adda idi amin a cancanen a naluto ken Faraon; ket dagiti tumaytayab kinnanda ida iti laga nga adda idi iti oloc.

18 Ket simmungbat ni Jose, ket kinunana, Daytoy ti cababagasna: dagiti tallo a laga isuda ti tallo nga aldaw;

19 iti uneg tallo nga aldaw iccatento ni Faraon ta olom kenca, ket paibitinnacanto iti maysa a cayo; ket dagiti tumaytayab ibusendanto kenca ta lasagmo.

20 Ket naaramid nga, iti maicatlo nga aldaw, isu ti aldaw a nacayanacan ni Faraon, nagdaya cadagiti isu-amin nga ad-adipenna: ket pinaalana ti pangoloen dagiti maestresala ken ti pangoloen dagiti panadero cadagiti adipenna.

21 Ket insublina ti pangoloen dagiti maestresala iti annongna; ket inyawatna ti baso iti ima ni Faraon:

22 ngem pinabitayna ti panŋoloen dagiti panadero: cas pinalawag idi ni Jose cadacuada.

23 Nupay casta, ti maestresala a panŋoloen saanna a nalagip ni Jose, ngem isu nalipatanna.

Agtagainep ni Faraon maipapan cadagiti Bacbaca ken Dawdawa. Ni Jose ibucsilanna dagiti Tagainep ni Faraon. Maisaad nga Agturay iti Egipto. Ti Panagasawana. Umay ni Bisin.

41 Ket naaramid nga, nalabes ti apagtutop nga dua a tawen, nagtagainep ni Faraon: ket, adtoy, sitatacder idi iti asideg ti carayan.

2 Ket, adtoy, simmanŋ-at idi carayan ti pito a bacbaca, a nacaay-ayo iti mata ken nalucmeg ti panaglaslasagda; ket nagar-arabda iti caronoan.

3 Ket, adtoy, dagiti pito sabali a baca simmarsarunoda cadacuada a naggapu iti carayan, a nalaadda a kitkitaen ken nacuttonŋ ti panaglaslasagda; ket nagtacderda iti sibay dagiti immun-una a baca iti igid ti carayan.

4 Ket dagiti baca a nalaad ken nacuttonŋ kinnanda dagiti pito a baca a nalainŋ ken nalucmeg. Ket nacariinŋ ni Faraon.

5 Ket nacaturog ket nagtagainep manen: ket, adtoy, pito a dawa a nabagas ken nasayaat rimmuarda iti maymaysa a poon.

6 Ket, adtoy, pito a dawa, a nakiranŋ ken naganŋo gapu iti anŋin nga aggapu iti daya, rimmuarda a naud-udi ngem cadagita.

7 Ket dagiti nakiranŋ a dawa inalunda dagiti pito a nabagas ken nasayaat a dawa. Ket nacariinŋ ni Faraon, ket adtoy, maysa la a tagainep.

8 Ket naaramid iti cabigatanna, a naculcolan ti cararuana; ket inbilinna ket pinaayabanna amin dagiti managsalamanŋca sadi Egipto, ken amin dagiti mamasirib ti daga: ket sinarita ni Faraon cadacuada ti tagainepna; ngem awan cadacuada ti nacaipalawag ken Faraon.

9 Idin ti maestresala a panŋoloen sinaona ken Faraon, a kinunana, Malagipco dagiti babacco ita nga aldaw:

10 ni Faraon nacapunŋtot cadagiti adipenna, ket siac pinaicabilnac iti pagbaludan iti balay ti panŋoloen dagiti agbanbantay, siac ken ti panŋoloen dagiti panadero:

11 ket siac ken isu, nagtagainepcam iti maymaysa a rabii; ti tunŋgal maysa cadacami cas ti cayulogan ti tagainepna a pinarparmatana.

12 Ket sadiay adda kinadduami a maysa a bumaro nga Hebreo nga adipen ti panŋoloen dagiti agbanbantay; ket sinaritami kencuana, ket isu binucsilanna cadacami ti cacabagas dagiti tagainepmi; iti tunŋgal lalaki a cas iti tagainepna impalawagna.

13 Ket naaramid a cas ti panangŋyulogna cadacami, casta ti nagbanag; siac insublinac iti saadco, ket daydi binitayna.

14 Idin inbilin ni Faraon ket pinaayabanna ni Jose, ket pinaruarda a nagdardaras iti pagbaludan: ket nagkiskis, ket sinuctanna dagiti pagananayna, ket dimmanon ken Faraon.

15 Ket ni Faraon kinunana ken Jose, Nagtagainepac iti maysa a darepdep, ket awan ti macaibucsil iti dayta: ket nangŋngegco ti sasaoenda a maipapan kenca, a no denŋgem ti maysa a tagainep mabalinmo a yulogan.

16 Ket ni Jose simmunŋbat ken Faraon, a kinunana, Awan caniac: ti Dios sunŋbatannanto ni Faraon a sitatalna.

17 Ket sinarita ni Faraon ken Jose, Idi tagainepco, adtoy, nagtacderac iti igid ti carayan:

18 ket, adtoy, simmanŋ-at a naggapu iti carayan dagiti pito a baca, a nalucmeg ken nasayaat ti lanŋada; ket nagarabda iti caronoan:

19 ket, adtoy, naud-udi ngem dagita simmanŋ-at ti sabali a pito a baca, a narapis ken dakes ti lanŋada ken nacuttonŋ, nga awan pay nakitac a sabali iti amin ti daga nga Egipto nga umaspinŋ iti kinalaadda:

20 ket dagiti nacuttonŋ ken dakes ti lanŋada a baca kinnanda dagiti immuna a pito a baca a nalucmeg:

21 ket idi inibusda dagitoy, saan a nadlaw a linamutda ida idi; ngem nabatida pay laenŋ a dakes ti lanŋada, a cas idi damona. Idin nacariinŋac.

22 Ket nakitac iti tagainepco, ket, adtoy, pito a dawa rimmuarda iti maymaysa a poon, nabagas ken nasayaat:

23 ket, adtoy, pito a dawa a nalaylay, narapis, ken pinakebbet ti anŋin a naggapu iti daya, rimmuarda a naud-udi ngem dagidiay:

24 ket dagiti narapis a dawa inalunda dagiti pito a nasayaat a dawa: ket inbagac cadagiti mamasirib; ngem awan idi ti macaipalawag iti caipapananna caniac.

25 Ket ni Jose kinunana ken Faraon, Ti tagainep ni Faraon maymaysa ti caipapananna: ti aramidento ti Dios iti apagbiit impakitana ken Faraon.

26 Dagiti pito a baca a nalapsat pitoda a tawen; ket dagiti pito a dawa a nasayaat pitoda a tawen: maymaysa ti tagainep.

27 Ket dagiti pito a baca a nacuttong ken dakes ti langada, a simmangat a naud-udi ngem dagita, pitoda a tawen, ket casta met dagiti pito a dawa nga awan bagasda ken pinakebbet ti angin nga agtaud iti daya; isudanto ti pito a tawen a bisin.

28 Dayta ti imbagac ken Faraon: ti aramidento ti Dios iti apagbiit impakitana ken Faraon.

29 Adtoy, umay dagiti pito a tawen, isu a naidaclan nga apit iti amin ti daga nga Egipto:

30 ket umayto iti calpasanna ti pito a tawen a bisin; ket amin ti nawadwad nga apit dinto malagipen iti daga nga Egipto; ket ti bisin ibusennanto ti daga;

31 ket ti wadwad dinto maammoan iti daga gapu iti bisin a sumaruno; ta isunto nacarigrigat.

32 Ket ti gapuna a ti tagainep naulitanna iti namindua ken Faraon, gaputta ti aramid inkeddeng ti Dios, ket ti Dios tungpalennanto iti apagbiit.

33 Iti casta ngarud, sapulen coma ni Faraon ti maysa a lalaki a managis-isip ken masirib, ket isaadna coma nga agturay iti daga nga Egipto.

34 *Daytoy* aramiden coma ni Faraon, ket mangituding coma ni Faraon cadagiti pangoloen iti daga, ket gaw-atenna coma ti apagcalima ti daga nga Egipto bayat dagiti pito a tawen a casayaatna.

35 Ket ummongenda coma amin a macan cadagitoy masacbayan a tawen a caimbagna, ket idulinda coma iti biang ni Faraon dagiti bucbukel a pagtaraon cadagiti ciudad, ket aywananda coma.

36 Ket ti taraon isunto ti maysa a penpen iti daga a maipaay cadagiti pito a tawen ti panagbisin, nga addanto iti daga nga Egipto; tapno ti daga saan a matay gapu iti bisin.

37 Ket ti panggep nacaay-ayo idi cadagiti mata ni Faraon, ken cadagiti mata dagiti amin nga adipenna.

38 Ket kinuna ni Faraon cadagiti adipenna, Macasaractay aya iti maysa a lalaki a cascasdiay, iti lalaki nga adda kencuana ti espiritu ti Dios?

39 Ket kinuna ni Faraon ken Jose, Gaputta ti Dios inyammona amin daytoy kenca, awan ti macaawat ken masirib a cas kenca:

40 sicanto ti agturay iti balayco, ket maitutop iti saom, maiturayan dagiti amin a taoc: itinto la trono pagngatngatoac ngem sica.

41 Ket ni Faraon kinunana ken Jose, Ni, incabilcan nga agturay iti amin a daga ti Egipto.

42 Ket ni Faraon iniccatna ti singsingna nga adda pagsellona iti imana, ket incabilna iti ima ni Jose, ket pinagcawesna iti lienzo a nalapat, ket inyuccoranna ti maysa a cawar a balitoc;

43 ket pinasacayna iti maicadua a luganna; ket impuccawda iti sangona, Agparintumengcayo: ket pinagturayna iti amin ti daga nga Egipto.

44 Ket kinuna ni Faraon ken Jose, Siac ni Faraon, ket no awanca, awanto ti manggunay iti imana wenno sacana iti amin ti daga nga Egipto.

45 Ket ninaganan ni Faraon ni Jose a Zaphenat-paneat; ket inyasawana ni Asenat nga anac a babai ni Potifera a sacerdote sadi On. Ket ni Jose sinursurna ti daga nga Egipto.

46 Ket ni Jose nagtawen iti tallopulo idi nagdatag ken Faraon nga ari sadi Egipto. Ket ni Jose rimmuar iti saclang ni Faraon, ket napan nangsursur iti amin ti daga nga Egipto.

47 Ket cadagiti pito a tawen a nawadwad ti apit, nagbunga ti daga cadagiti rinacrakem.

48 Ket inummongna amin a pagtaraon cadagiti pito a tawen nga adda idi iti daga nga Egipto, ket indulinna cadagiti ciciudad ti pagtaraon: ti pagtaraon ti aw-away, nga adda idi iti arubayan ti tunggal ciudad, indulinna sadiay.

49 Ket indulin ni Jose dagiti bucbukel a cas la darat ti baybay, adu unay, ingana insardengna ti panangbilangna; ta di mabalin a bilangen.

50 Ket nayanac ken Jose ti dua a lalaki idi di pay dimteng ti tawen a panagbisin, isuda nga inyanac kencuana ni

Asenat nga anac a babai ni Potifera, a sacerdote sadi On.

51 Ket ninagan ni Jose ti inauna iti Manases: Ta, *kinunana,* pinalipat ti Dios caniac ti amin a rigatco, ken amin ti balay ni amac.

52 Ket ti nagan ti maicadua incabilna nga Efraim: Ta pinarang-aynac ti Dios iti daga ti toocco.

53 Ket naggibus dagiti pito a tawen a caadu ti apit idiay daga ti Egipto.

54 Ket nangrugi a dimteng dagiti pito a tawen a panagbisin, a cas kinuna ni Jose: ket adda idi ti bisin iti amin a dagdaga; ngem iti amin ti daga nga Egipto adda idi ti pagtaraon.

55 Ket idi amin ti daga nga Egipto nagbisin, dagiti tattao immawagda ken Faraon a dimmawat iti pagtaraon: ket kinuna ni Faraon cadagiti amin a taga Egipto, Dumanoncay ken Jose; ti sawenna cadacayo, aramidenyo.

56 Ket ti bisin nagsacnap iti amin a langa ti lubong: ket ni Jose linuctanna amin dagiti pagidulinan, ket naglaco cadagiti taga Egipto; ket ti bisin napalalo idi iti daga nga Egipto.

57 Ket amin a dagdaga inda sadi Egipto naggatang ken Jose iti bagas; ta limmalo ti bisin iti amin a lubong.

Maibaon dagiti Annac a Lallaki ni Jacob sadi Egipto tapno gumatangda iti Taraon. Ti Panagrasaw ni Jose. Nareppet ni Simeon. Agsubli dagiti Dadduma. Natumpungan ti Pirac cadagiti Supotda.

42 Idi naammoan ni Jacob a sadiay Egipto adda bagas idi, kinuna ni Jacob cadagiti annacna a lallaki, Ania ti gapuna nga agkikinnitacayo?

2 Ket kinunana, Adtoy, nadamagco a sadi Egipto adda bagas: sumalogcay sadiay, ket sadiay ti paggatanganyo ti agservi cadatayo; tapno agbiagtay ket saantay a matay.

3 Ket dagiti sangapulo a cabsat a lalaki ni Jose simmalogda a gumatang iti bagas sadiay Egipto.

4 Ngem ni Benjamin, a cabsat a lalaki ni Jose, saan nga impacuyog ni Jacob cadagiti cabsatna; ta kinunana, Di la maminano no adda man ket mapagtengna a pagpeggadan.

5 Ket dagiti annac a lallaki ni Israel dimmanonda nga aggatang agraman cadagiti immay: ta adda bisin idi iti daga a Canaan.

6 Ket ni Jose isu idi ti agturay sadiay daga; isu idi ti aglaco cadagiti amin a tao ti daga. Ket dimteng dagiti cacabsat a lallaki ni Jose, ket inrucnoyda kencuana ti rupada iti daga.

7 Ket ni Jose nakitana dagiti cacabsatna a lallaki, ket nalasinna ida, ngem nagindidiammo cadacuada, ken kinasaona ida iti narasaw; ket kinunana cadacuada, Sadino ti naggapuanyo? Ket kinunada, Idiay daga a Canaan tapno gumatangcami iti canen.

8 Ket ni Jose nalasinna dagiti cacabsatna a lallaki, ngem isu saanda a nailasin.

9 Ket ni Jose nalagipna dagiti tagtagainepna a pinarparmatana cadacuada, ket kinunana cadacuada, Dacayo agsiimcayo: immaycay agsimisim iti kinalamolamo ti daga.

10 Ket kinunada kencuana, Saan, apoc, ngem dagiti adipenmo immayda aggatang iti canen.

11 Dacam amin annacnacam ti maysa a lalaki; lallakicami a napudno, saancami nga agsimisim.

12 Ket kinunana cadacuada, Saan, ngem immaycayo tapno kitaenyo ti kinalamolamo ti daga.

13 Ket kinunada, Dacami nga adipenmo sangapulocami ket dua nga agcacabsat, nga annac a lalaki ti maysa a lalaki idiay daga a Canaan; ket, ni, ti inaudianmi adda iti yan ni amana ita, ket ti maysa awanen.

14 Ket kinuna ni Jose cadacuada, Isu ti nagcunaac cadacayo *idi* kinunac a dacayo agsiimcayo:

15 gapu itoy masuutcayto: gapu iti biag ni Faraon, dicayto pumanaw ditoy, malacsid no umay ditoy ti cabsatyo nga inaudi.

16 Mangibaoncay iti maysa cadacayo, ket yegna coma ti cabsatyo, ket mabaticayo a mabalud, tapno dagiti sinaoyo mapapanecnecanda, no adda met la pudno cadacayo: wenno saan, gapu iti biag ni Faraon, kinapudnona nga agsimisimcayo.

17 Ket pinagtitiponna ida a pinaipan iti pagbaludan iti tallo nga aldaw.

18 Ket iti maicatlo nga aldaw kinuna ni Jose cadacuada, Aramidenyo daytoy ket agbiagcayo; ta mabutengac iti Dios:

19 no lallakicayo a nacappapati, mabalud coma ti maysa cadagiti cabsatyo a lalaki iti balay a pacabaludanyo; ngem incay

ipan ti bagas a maipaay iti bisin nga adda cadagiti balbalayyo:

20 ket yegyo caniac ti cabsatyo nga inaudi; castanto mapanecnecan dagiti saoyo, ket saancayto a matay. Ket inaramidda a casta.

21 Ket kinunada ti maysa ken maysa, Pudno a nacabasoltay iti maicaniwas ken cabsattayo a lalaki, ta nakitatayo ti sakit ti cararuana, idi nagdawdawat cadatayo, ket ditay la dinengngeg; isut' gapuna a lac-amentayo daytoy a pagel.

22 Ket ni Ruben simmungbat cadacuada, a cuncunana, Diac aya sinao cadacayo, kinunac, Dicay agbasol iti maicaniwas iti ubing; ket saancay a nangipangag? iti casta met, matonton ti darana, ni.

23 Ket dida ammo idi a naawat ni Jose ti sinaoda; ta adda idi ti maysa a mangyulog cadacuada.

24 Ket tinallicudanna ida ket nagsangit; ket nagsubli cadacuada, ket nakisao cadacuada, ket innalana cadacuada ni Simeon, ket imbaludna iti sango ti matada.

25 Idin pinapunno ni Jose dagiti supotda iti bagas, ket pinaisublina ti pirac ti tunggal maysa iti supotna, ket pinaiccanna ida iti balonda: ket naaramid cadacuada castoy.

26 Ket insagpatda ti bagasda cadagiti asnoda, ket pimmanawda sadiayen.

27 Ket idi a linuctan ti maysa ti supotna, ta pacanenna ti asnona iti yan a nagsangbayanda, nakitana ti piracna; ket, adtoy ta adda idi iti ngiwat ti supotna.

28 Ket kinunana cadagiti cacabsatna a lallaki, Ti piracco naisubli; ket, ni, adda met iti supotco: ket nagtibbayo ti pusoda, ket nagsisinnango ti maysa ken maysa a sipipiggerger, a kinunada, Ania daytoy nga inaramid ti Dios cadatayo?

29 Ket dimmanonda ken Jacob nga amada sadiay daga a Canaan, ket sinaritada kencuana amin a naaramid cadacuada, a kinunada,

30 Daytay a lalaki, nga agturay sadiay daga, nagubsang ti pannakisaona cadacami, ket impagarupacami nga agsimisim iti daga.

31 Ket kinunami kencuana, Tattaocam a nacappapati; saancam nga agsimisim:

32 sangapulocami ket dua nga agcacabsat, annac a lallaki ni amami; ti maysa awanen, ket ti inaudi adda ita ken amami idiay daga a Canaan.

33 Ket daytay a lalaki, nga apo sadiay daga, kinunana cadacami, Daytoyto ti pangammoac a lallakicayo a napudno: ibatiyo caniac ti maysa cadagiti cabsatyo, ket mangalacay iti agservi iti panagbisin sadi balbalayyo, ket agluascay iti dalanyo,

34 ket yegyo caniac ti cabsatyo a lalaki nga inaudi: isunto ti pananggammoc a saancay nga agsiim, ngem tattaocayo a nacappapati: ket iti casta yawatconto cadacayo ti cabsatyo, ket agsapulcayto iti panagbiag ditoy.

35 Ket naaramid nga, idi inbucbucda dagiti supotda, adtoy, adda iti supot ti tunggal maysa di nacabungonan ti piracna: ket idi isuda ken ni amada nakitada dagiti nacabungonan ti piracda, nagbutengda.

36 Ket kinuna ni Jacob nga amada cadacuada, Inuliladac cadagiti annacco: ni Jose awan, ket awan ni Simeon, ket alaenyonto ni Benjamin; amin dagitoy maibusorda caniac.

37 Ket ni Ruben nagsao ken amana, ket kinunana, Papatayem dagiti dua nga anacco a lalaki, no isu diac isubli kenca: yawatmo iti imac, ket isublicto kenca manen.

38 Ket isu kinunana, Ti anacco dinto makipagsalog cadacayo; ta natayen ti cabsatna a lalaki, ket is-isu la ti nabati: ket no adda dakes a mapasamacna iti dalanyo a papananyo, pagbabaenyonto ngad ti ubanco gapu iti leddaang agpapan ken Tanem.

Maibaon manen dagiti Annac ni Jacob, ket ni Benjamin ti cacuyogda. Ni Jose makipagdayá cadagiti Cacabsatna a lallaki.

43 Ket ti bisin nagpalalo iti daga.

2 Ket naaramid, idi a nacanda aminen di bagas nga ingapuda sadi Egipto, kinuna ni amada cadacuada, Incayo manen, gumatangcayo iti bassit a taraontayo.

3 Ket kinuna ni Juda a nagsao kencuana, Incari iti naiget cadacami daydi lalaki a cunana, Dicayto makita ti rupac, no di maicuyog cadacayo ti cabsatyo a lalaki.

4 No ipacuyogmo ni cabsatmi a lalaki cadacami, sumalogcamto ket igatangandacanto iti taraon:

5 ngem no dica ibaon, saancamto a sumalog; ta daydi lalaki kinunana cadacami, Saanyonto a makita ti rupac, no

awan ni cabsatyo a lalaki a maicuyog cadacayo.

6 Ket kinuna ni Israel, Ania ket nagamin a nagdakes ti inaramidyo caniacon, iti panangibagayo iti daydiay a tao nga adda pay cabsatyo a lalaki?

7 Ket kinunada, Nagintuudannacam iti naiget daydi a lalaki iti maipapan cadacami, ken dagiti cabagianmi, a kinunana, Sibibiag pay laeng ni amayo? adda pay maysa a cabsatyo a lalaki? Ket impalawagmi kencuana a cas mayannatup cadagitoy sao: inammomi cadi aya nga sawenna idi, Yegyo ti cabsatyo?

8 Ket kinuna ni Juda ken amana nga Israel, Ipacuyogmo caniac ta ubing, ket tumacdercamto a mapan; tapno agbiagtayo, ket ditay matay, dacami, ken sica, ken dagiti met annacmi a bassit.

9 Siacto ti agsungbat a maipaay kensuana; itinto imac ti pagtontonam: no ciac diacto isubli kenca, ken yegco iti saclangmo, uray siac ti agimet iti basol iti agnanayon:

10 ta no dicam coma nagtactac, pudno nga ita uray naminduacam a nagsublin.

11 Ket ni amada nga Israel kinunana cadacuada, No casta coma ita, aramidenyo daytoy: icabilyo dagiti nasayaat a bunga ti daga cadagiti cuributyo, ket alayenyo nga isagut iti daydiay a lalaki, a bassit a resina, ken bassit a tagapulot, especias ken mirra, piñones ken almendras;

12 ket paminduaenyo ti pirac nga alaenyo iti imayo; ket ti pirac a naisubli iti ngiwat ti supotyo iggamanyo manen; no cas pagarigan adda idi maysa a riru:

13 alaenyo met ti cabsatyo a lalaki, ket tumacdercayo nga agsubli iti daydiay a tao:

14 ket ti Dios Mannacabalin amin itnagna coma cadacay ti caasi iti sango daydiay a lalaki, tapno yawatna cadacayo tay maysa a cabsatyo a lalaki ken ni Benjamin. Ket no maulilaac cadagiti annacco, maulilaac.

15 Ket dagiti lalaki innalada ti sagut, ket inigganandа ti pirac a pinaminduada, ken ni Benjamin; ket timmacderda, ket napanda simmalog sadi Egipto, ket dimmatagda iti saclang ni Jose.

16 Ket idi ni Jose nakitana ni Benjamin a caduada, kinunana iti pangoloen ti balayna, Ipastrecmo dagiti lallaki iti balay, ket pumartica ket agsaganaca; ta dagiti lallaki makipangaldawda caniac.

17 Ket ti lalaki tinungpalna ti imbilin kencuana ni Jose; ket di lalaki inserrecna dagiti lallaki iti balay ni Jose.

18 Ket dagiti lallaki nagbutengda, ta naipanda iti balay ni Jose; ket kinunada, Maipoon idi pirac, a naisubli cadagiti supottayo idi immuna a daras, maiserrectayo; tapno agsapul iti pangidarumanna cadatayo, ket duciusennatayo, ket sanatay alaen a tagabuen, ken dagiti asnotayo.

19 Ket immasidegda iti pangoloen ti balay ni Jose, ket nakisaoda kencuana iti ruangan ti balay,

20 ket kinunada, O, apoc, immaycami idi damona gimmatang iti taraon:

21 ket naaramid nga, idi dimtengcam iti nagsangbayanmi, linuctanmi dagiti supotmi, ket, adtoy, ti pirac ti tunggal maysa adda idi iti ngiwat ti supotna, ti piracmi iti met la gatadna: ket incuyogmi ita a binitbit.

22 Ket binitbitmi met ti sabali a pirac nga igatang ti taraon: saanmi nga ammo no asino ti nangicabil idi piracmi cadagiti supotmi.

23 Ket kinunana, Talna cadacayo, dicay agbutengda: ti Diosyo, ken ti Dios ni amayo, intedna cadacayo ti gamengda cadagiti supotyo: adda idi caniac ti piracyo. Ket inruarna cadacuada ni Simeon.

24 Ket ti lalaki inserrecna dagiti lallaki iti balay ni Jose, ket intedna cadacuada ti danum, ket binuggoanda dagiti sacsacada; ket pinacanna dagiti asnoda.

25 Ket insaganada di sagut a maipaay iti yaay ni Jose iti tengngga ti aldaw: ta nangngegda idi nga idiay ti inda panganan.

26 Ket idi immay ni Jose iti balayna, impanda kencuana di sagut nga adda idi iti imada iti uneg ti balay, ket nagrucnoyda kencuana agingga iti daga.

27 Ket sinaludsudna cadacuada no casanoda, ket kinunana, Sisasalun-at ni amayo, a di lacay a kinunayo? Sibibiag pay?

28 Ket kinunada, Ti adipenmo nga amami napia, nabiag pay. Ket indumogda ti oloda, ket nagrucnoyda.

29 Ket isu intaliawna dagiti matana, ket nakitana ni Benjamin a cabsatna a lalaki, nga anac ni inana, ket kinunana, Daytoy aya ti cabsatyo a lalaki nga inaudi, a sinaoyo caniac? Ket kinunana, Caasiannaca coma ti Dios, anacco.

30 Ket inganganat ni Jose; ta rimmasuc ti pusona gapu iti cabsatna: ket

sinapulna ti yan a pagsangitanna; ket simrec iti silidna, ket nagsangit sadiay.

31 Ket nagdiram-os ket rimmuar; ket pinengdanna ti bagina, ket kinunana, Mangicabilcay iti canen.

32 Ket incabilda ti canenna a maymaysa, ken ti canenda nga is-isuda, ket ti canen dagiti Egipcios, a cadduana a mangan, nailasinda met: ta dagiti Egipcios dida mabalin ti makipangan cadagiti Hebreos; ta daytoy rimon cadagiti Egipcios.

33 Ket nagtugawda iti sangoananna, a ti inauna a cas iti calintegan ti pannacayanacna, ket ti inaudi a cas iti kinaubingna: ket dagiti lallaki nagsidsiddaawda ti maysa ken maysa cadacuada.

34 Ket isu nangala ket nangibaon iti canenda nga aggapu iti saclangna: ngem ti barsac ni Benjamin incacaaduna iti maminlima ngem ti bagi ti uray siasino cadacuada. Ket imminumda, ket nakipagragsacda kencuana.

Agluas dagiti Cabsat ni Jose, ket adda cadacuada ti Copa ni Jose. Mapasublida. Ti Panangibabaet ni Juda maipoon ken Benjamin.

44 Ket binilinna ti pangoloen ti balayna, a cunana, Punnoem dagiti supot dagiti lallaki iti taraon, iti ingga ti maawitda, ket icabilmo ti pirac ti tunggal maysa iti ngiwat ti supotna.

2 Ket ti copac, ta copa a pirac, icabilmo iti ngiwat ti supot ti inaudi, agraman ti pirac nga igatangna ti bagas. Ket inaramidna a cas iti insao ni Jose.

3 Idi limmawag ti bigat, napalubosan dagiti lallaki, agraman dagiti asnoda.

4 *Ket* idi rimmuardan iti ciudad, ket dida pay la nacaadayu, kinuna ni Jose iti pangoloen ti balayna, Ala, surotem dagidiay a lallaki; ket tono macamacammo ida, cunam cadacuada, Ania ti gapuna nga sinubadanyo iti dakes ti naimbag?

5 Saan aya daytoy it paginuman ti apoc, ket isu a pagpadpadlesanna? dakes ti kinuayo iti daytoy nga inaramidyo.

6 Ket nacamacamna ida, ket sinaona dagitoy a balicas cadacuada.

7 Ket kinunada kencuana, Sapay met ket casta ti sasaoen ti apoc? Uray caanoman saan coma nga aramiden ti cacasta dagiti adipenmo.

8 Adtoy, ti pirac, a nasaracanmi iti ngiwat dagiti supotmi, inyegmi kenca nanipud Canaan: casano ngarud ti panagtacawmi iti balay ni apom iti pirac, wen ketdi no balitoc?

9 Uray siasinonto a pacasaracanna cadagiti adipenmo, matay coma, ket tagabuennacamto pay ni apomi.

10 Ket kinunana, Ita ngarud maaramid a cas sinaoyo: iti daydiay pacatumpungacto, isunto ti adipnec; ket dacayo awan ti basolyo.

11 Isuda ngarud nagdardarasda, ket dinissaagda ti tunggal maysa ti supotna iti daga, ket linuctanda ti tunggal maysa ti supotna.

12 Ket nagsapul, nga inrugina iti inauna, ket lineppasna idi inaudi: ket ti copa nasaracan iti supot ni Benjamin.

13 Idin rinay-abda dagiti cawesda, ket inpaawit ti tunggal maysa ti asnona, ket nagsublida iti ciudad.

14 Ket ni Juda ken dagiti cabsatna napanda iti balay ni Jose; ket isu adda pay la sadiay idi: ket nagpaclebda iti sangoananna.

15 Ket kinuna ni Jose cadacuada, Ania nga aramid daytoy a naggapuananyo? dicay ammo a maysa a tao cas caniac mabalinna unay ti agpadles?

16 Ket kinuna ni Juda, Ania ngata ti saoenminto ken apoc? ania ngata ibagaminto? wenno anianto ngata ti pangpanecnecminto? Ti Dios inpalgacna ti kinadakes dagiti adipenmo: adtoy, dacami ti ad-adipen ti apoc, uray dacami, ken ti nasaracan iti biangna ti copa.

17 Ket kinunana, Siac uray caanoman diacto aramiden ti casta: ti tao a nacasaracan ti copa iti imana, daydiayto ti adipenco; ngem dacayo, incayo a sitatalna ken amayo.

18 Idin ni Juda immasideg kencuana, ket kinunana, O, apoc, ipaaymo, dawatec kenca, nga toy nga adipenmo agsao iti maysa a balicas cadagiti dapayag ni apoc, ket saan coma a rumaba ti ungetmo itoy adipenmo; ta sica casca ken Faraon met laeng.

19 Ti apoc inintuudna cadagiti adipenna, a kinunana, Adda ama, wenno cabsatyo a lalaki?

20 Ket kinunami ken apoc, Adda amami a lacayen, ken maysa nga anac a lalaki ti kinalacayna, ubing a bassit; ket ti cabsatna a lalaki natayen, ket isu la ti natda idi inana; ket ni amana ayatenna.

21 Ket sica kinunam cadagiti adipenmo, Yegyo caniac, tapno kitaec

22 Ket kinunami ken apoc, Ti ubing̃ dina mapanawan ni amana: ta no panawanna ni amana, matayto ni amana.
23 Ket kinunam cadagiti adipenmo, No ti cabsatyo a lalaki nga inaudi saan a makipagsalog cadacayo, dicayto makita ti rupacon.
24 Ket naaramid nga, idi dimteng̃cam ken amami nga adipenmo, sinaritami kencuana ti sinao ni apoc.
25 Ket kinuna ni amami, Incay manen, gumatang̃cay iti bassit a taraontayo.
26 Ket kinunami, Dicam macapan: no coma no cumuyog cadacami ti cabsatmi a lalaki nga inaudi, incamto ngarud; ta saan a maipalubos a makitami ti rupa daydiay a lalaki, no di maicuyog cadacami ti cabsatmi a lalaki nga inaudi.
27 Ket ni adipenmo nga amac kinunana cadacami, Ammoyo a duada nga anac a lalaki nga inyanac caniac ni asawac:
28 ket ti maysa pinanawannac, ket kinunac, Pudno a nalasang̃lasang̃en; ket agpapan ita diac pay nakita:
29 ket no alaenyo daytoy met caniac, ket maaramid kencuana ti dakes, pagbabaenyonto dagiti ubanco a silalading̃it ken Tanem.
30 Ita ngarud, no dumanonacto ken adipenmo nga amac, ket ti ubing̃ awan cadacami; ta ti biagna nadecket iti biag ti ubing̃;
31 maaramidto a no makitana a ti ubing̃ awan, matayto: ket dagiti adipenmo ibabadanto dagiti uban ti adipenmo nga amami a silalading̃it ken Tanem.
32 Ta toy adipenmo nagbalin nga agsung̃bat ita ubing̃, a kinunac, No diac kenca isubli, siacto ngarud ti akinbasol ken amac iti agnanayon.
33 Iti casta ngarud, dawatec kenca, agbati toy adipenmo a sucat ti ubing̃, a tagabuen ni apoc; ket palubosam ti ubing̃ a maicuyog cadagiti cabsatna a lallaki.
34 Ta casanonto ti isasang̃petco ken amac, no awan caniac ti ubing̃? tapno saanco a makita ti dakes a sagabaento ni amac.

Ni Jose Ipacaammona ti bagina. Ni Faraon pabaonna ni Jacob.

45 Idin ni Jose saan a nacaibtor iti saclang̃ dagiti amin nga adda iti sibayna idi; ket nagpuccaw, Pagtalawenyo ti tung̃gal maysa iti saclang̃co. Ket awan natda idi kencuana, idi pinagbigbig ni Jose cadagiti cacabsatna.
2 Ket inyebcasna ti nagsang̃it: ket nang̃ng̃eg dagiti Egipcios, ket nang̃ng̃eg dagiti nagtaeng̃ iti balay ni Faraon.
3 Ket kinuna ni Jose cadagiti cacabsatna, Siac ni Jose; agbiag pay la ni amac? Ket dagiti cacabsatna dida nacasung̃bat kencuana; gaputta nariribucda iti sang̃oananna.
4 Ket ni Jose kinunana cadagiti cacabsatna, Umasidegcay caniac, dawatec cadacayo. Ket immasidegda. Ket kinunana, Siac ni Jose a cabsatyo, nga inlacoyo a maipan sadi Egipto.
5 Ket ita dicay aglading̃it, dicay met agpung̃tot cadagiti bagbagiyo ta inlacodac ditoy: ta imbaonnac ti Dios nga inyuna cadacayo tapno mamabiagac.
6 Ta cadagitoy dua a tawen nagsacnap ti bisin iti daga: ket adda pay lima a tawen a matda, isu nga awanto ti matalon wenno maapit.
7 Ket ti Dios imbaonnac nga inyuna cadacayo tapno aywanancayo a matda iti lubong̃, ken ispalencayo a nabiag iti dackel a salacan.
8 Iti casta saan a dacayo ita ti nang̃ibaon caniac ditoy, no di ket ti Dios: ket inaramidnac a pannacaama ni Faraon, ken apo ti isu-amin iti balayna, ken agturay iti amin ti daga nga Egipto.
9 Agdarascayo, ket sumang̃-atcayo ken amac, ket cunayo kencuana, Castoy ti cuna ni anacmo a Jose, Ti Dios incabilnac nga apo iti amin nga Egipto: sumalogca caniac, dica agtactac;
10 ket agnaedcanto iti daga a Gosen, ket agtaeng̃canto iti asideg caniac, siac, ken dagiti annacmo, ken dagiti annac dagiti annacmo, ken dagiti an-animalmo a babassit ken dadackel, ken amin nga adda kenca:
11 ket siac taraonancanto sadiay; ta matda pay laeng̃ ti lima a tawen a panagbisin; di la ket ta pumang̃lawca, sica, ken ti sang̃cabalayam, ken amin nga adda kenca.
12 Ket, adtoy ta dagiti matayo makitada, ken dagiti mata ni cabsatyo a Benjamin, a ti ngiwatco isu ti makisasao cadacayo.
13 Ket yammoyonto ken ama amin a daegco ditoy Egipto, ken amin dagiti nakitayo: ket agdarascayto ket yegyo ni ama ditoy.
14 Ket inapung̃olna ti teng̃ng̃ed ni Benjamin a cabsatna a lalaki, ket nagsang̃it; ket ni Benjamin nagsang̃it met a siaapung̃ol kencuana.

15 Ket inagcanna amin dagiti cabsatna a lallaki, ket nagsangit a siaapungol cadacuada: ket iti calpasanna, dagiti cacabsatna nakisaoda kencuana.

16 Ket naidamag iti balay ni Faraon, a cuncunada, Immay dagiti cacabsat ni Jose: ket nacaay-ayo unay ken Faraon, ken cadagiti adipenna.

17 Ket kinuna ni Faraon ken Jose, Saoem cadagiti cabsatmo, aramidenyo daytoy: ipaawityo dagiti animalyo, ket incayo, dumanoncayo iti daga a Canaan;

18 ket alaenyo ni amayo ken dagiti sangcabalayanyo, ket umaycay caniac: ket itdecto cadacayo ti nasayaat ti daga nga Egipto, ket mangancayto iti taba ti daga.

19 Ita ta nabilincayon, aramidenyo daytoy: mangalacay ditoy daga nga Egipto cadagiti luglugan a pagluganan dagiti ubbingyo, ken dagiti assawayo, ket alaenyo ni amayo, ket umaycayo.

20 Dicay met icascaso dagiti alicamengyo; ta ti nasayaat ti amin ti daga nga Egipto isu ti cucuayo.

21 Ket casta ti inaramid dagiti annac ni Israel: ket iniccan ni Jose ida cadagiti luglugan, cas inbilin idi ni Faraon, ket iniccanna ida iti balonda.

22 Cadacuada amin iniccanna ti tunggal maysa iti pamlesan a pagananay; ngem initccanna ni Benjamin iti tallogasut a bagi ti pirac, ken lima a pamlesan a pagananay.

23 Ket impaw-itna ken amana iti castoy: sangapulo nga asno a nagawitda iti casaysayaatan ti Egipto, ken sangapulo nga asno a babai a nagawitda iti bagas ken tinapay ken sida a balon ni amana.

24 Casta ti pinangrubbuatna cadagiti cabsatna a lallaki, ket napanda: ket kinunana cadacuada, Kitaenyo a dicay agga-apa iti dalan.

25 Ket simmangatda a naggapu sadi Egipto, ket dimtengda idiay Canaan ken amada a Jacob.

26 Ket pinadamaganda, ket kinunada, Ni Jose sibibiag pay laeng, ket isu ti agturay iti amin ti daga nga Egipto. Ket kimmapuy ti pusona, ta dina pinati ida.

27 Ket sinaritada kencuana amin dagiti sinao ni Jose, nga inbalicasna idi cadacuada: ket idi nakitana dagiti luglugan nga imbaon ni Jose a pangala kencuana, napaungar ti nakem ni Jacob nga amada:

28 ket ni Israel kinunana, Isunan; sibibiag pay la ket ni Jose nga anacco a lalaki: innacto ket kitaecto ta diac pay matay.

Ni Jacob ken ti Familiana dumanonda sadi Gosen. Dagiti Naganda. Ni Jose sabtenna ni Amana.

46 Ket nagluas ni Israel agraman amin a cucuana, ket dimmanon sadi Beer-seba, ket nangipaay cadagiti daton iti Dios ni amana nga Isaac.

2 Ket ti Dios nakisao ken Israel iti parparmata ti rabii, ket kinunana, Jacob, Jacob. Ket isu kinunana, Adtoyac.

3 Ket kinunana, Siac ti Dios, ti Dios ni amam: dica agbutengc a sumalog sadi Egipto; ta aramidencanto a dackel a nacion sadiay:

4 cuyogencanto a sumalog sadi Egipto; ket pasangc-atencanto manen a di bumurongc: ket ni Jose icabilnanto ti imana cadagiti matam.

5 Ket nagrubbuat ni Jacob sadi Beer-seba: ket dagiti annac a lallaki ni Israel innalada ni Jacob nga amada, ken dagiti ubbingda, ken dagiti assawada, *nga insacay* cadagiti luglugan nga inbaon ni Faraon a pagluganna.

6 Ket innalada dagiti an-animalda, ken dagiti cucuada, a nasapsapulanda idiay Canaan, ket dimmanonda sadi Egipto, ni Jacob, ken amin a putotna a naicuyog kencuana:

7 dagiti annacna a lallaki, ken dagiti annac a lallaki dagiti annacna a lallaki agraman kencuana, ken dagiti annacna a babai, ken dagiti annac a babbai dagiti annacna a lallaki, ken amin a putotna incuyogna ida sadi Egipto.

8 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac ni Israel, a simrec sadi Egipto, ni Jacob ken dagiti annacna a lallaki: ni Ruben, nga anac a inauna ni Jacob.

9 Ket dagiti annac a lallaki ni Ruben: ni Jenoc, ken ni Fallu, ken ni Jesron, ken ni Carmi.

10 Ket dagiti annac a lallaki ni Simeon: da Lamuel, ken Lamin, ken Ahod, ken Jaquin, ken Sohar, ken Saul nga anac ti maysa a babai a taga Canaan.

11 Ket dagiti annac a lallaki ni Levi: da Jesron, ken Cahat, ken Merari.

12 Ket dagiti annac a lallaki ni Juda: da Her, ken Onan, ken Sela, ken Fares, ken Zara; ngem natay da Her ken Onan sadi daga a Canaan. Ket dagiti annac a

lallaki ni Fares isuda idi da Hesron ken Hamuel.

13 Ket dagiti annac a lallaki ni Isacar: da Tola, ken Fua, ken Job, ken Simeron.

14 Ket dagiti annac a lallaki ni Zabulon: ni Sared, ken ni Elon, ken ni Jahelel.

15 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Lea, nga inyanacna ken Jacob idiay Padan-aram, ken ni Dina, nga anacna a babai: dagup dagiti cararua nga annacna a lallaki ken annacna a babbai, tallopuloda ket tallo idi.

16 Ket dagiti annac a lallaki ni Gad: da Sephon, ken Agui, ken Jesebon, ken Suni, ken Heri, ken Arodi, ken Areli.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Aser: da Jamna, ken Jesua, ken Jessui, ken Beriah, ken ni Sara a cabsatda a babai; ket dagiti annac a lallaki ni Beria: ni Jeber ken ni Melquiel.

18 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Zelfa, isu nga inted ni Laban ken anacna a babai a Lea; ket inyanacna ken Jacob dagitoy, isuda sangapulo ket innem a tao.

19 Dagiti annac a lallaki ni Raquel, nga asawa ni Jacob: ni Jose ken ni Benjamin.

20 Ket ken Jose iti daga nga Egipto nayanac da Manases ken Efraim, isuda nga inyanac kencuana ni Asenet, nga anac a babai ni Potifera a sacerdote sadi On.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Benjamin: da Bela, ken Becor, ken Asbel, ken Gera, ken Naaman, ken Equi, ken Ros, ken Mofim, ken Ofim, ken Ared.

22 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Raquel, a nayanac ken Jacob: dagupda amin sangapulo ket uppat a cararua idi.

23 Ket dagiti annac a lallaki ni Dan: ni Husin.

24 Ket dagiti annac a lallaki ni Neftali: da Jasiel, ken Gumi, ken Jaser, ken Sallem.

25 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Bala, isu nga inted ni Laban ken Raquel nga anacna a babai, ket dagitoy inyanacna ken Jacob: dagup dagiti tao pitoda idi.

26 Amin dagiti tao a naicuyog ken Jacob sadiay Egipto a nagtaud iti lasagna, a di maibiang dagiti assawa dagiti annac a lallaki ni Jacob, dagupda amin idi a cararua innem a pulo ket innem;

27 ket dagiti annac a lallaki ni Jose, a nayanac kencuana sadi Egipto, duada a tao idi: dagup amin a tao iti sangcabalayan ni Jacob, a simrec sadi Egipto, pitopuloda idi.

28 Ket imbaonna nga immuna ngem isu ni Juda a mapan ken Jose, tapno ipakitana ti dalan kencuana idiay Gosen; ket dimtengda sadiay daga a Gosen.

29 Ket ni Jose insaganana ti luganna, ket simmang-at a sumabet ken Israel nga amana, idiay Gosen; *ket* imparangna ti bagina kencuana, ket inapungolna ti tengngedna, ket nagsangit iti nabayag a siaapungol kencuana.

30 Ket kinuna ni Israel ken Jose, Matayac coma itan, ta nakitac ta rupam, a sibibiagca pay laeng.

31 Ket kinuna ni Jose cadagiti cacabsatna a lallaki, ken cadagiti cabbalay ni amana, Sumang-atacto, ket yammocto ken Faraon, ket cunacto kencuana, Dagiti cacabsatco, ken ti familia ni amac, nga adda idi iti daga a Canaan immaydan caniac;

32 ket dagiti lallaki isuda mangipaarab, ta nagpaspastorda iti an-animal idi; ket incuyogda dagiti an-animalda a babassit ken dadackel, ken amin nga adda cadacuada.

33 Ket maaramidto a, no ni Faraon ayabannacayto ket cunananto, Ania ti akemyo?

34 cunayonto, dagiti adipenmo nagpacpacanda iti an-animal idi, nanipud iti kinaubingmi agpapan ita, uray dacami ken dagiti met dadackelmi: tapno agnaedcayo coma iti daga a Gosen; ta tumunggal mangipaarab iti animal carimrimon dagiti Egipcios.

Maidatag ni Jacob ken Faraon. Ti Bisin ken Banbanagna. Dagiti camaudianan nga Aldaw ni Jacob.

47 Idin napan ni Jose ket inyammona ken Faraon, ket kinunana, Ni ama ken dagiti cacabsatco, ken dagiti an-animalda a babassit ken dadackel, ken amin nga adda cadacuada, naggapuda iti daga a Canaan; ket, adtoy ta addadan iti daga a Gosen.

2 Ket cadagiti cacabsatna, nangala iti lima a lallaki ket indatagna ida iti saclang ni Faraon.

3 Ket kinuna ni Faraon cadagiti cacabsatna, Ania ti akemyo? Ket kinunada ken Faraon, Dagiti adipenmo isuda mangipaarab iti an-animal, uray dacami ken dagiti dadackelmi met.

4 Ket kinunada ken Faraon, Immaycami agnaed iti daga; ta awan ti pagpaarabanen cadagiti an-animal dagiti

adipenmo; ta ti bisin nagpalalo idiay daga a Canaan: ita ngarud, dawatenmi kenca, ipalubosmi a dagiti adipenmo agnaedda iti daga a Gosen.

5 Ket ni Faraon nakisao ken Jose, ket kinunana, Ni amam ken dagiti cacabsatmo immayda kenca:

6 ti daga nga Egipto adda iti saclangmo; iti casaysayaatan ti daga pagnaedem ni amam ken dagiti cacabsatmo; iti daga a Gosen agnaedda coma: ket no adda ammom a mamaingel cadacuada, mangicabilca nga agarud cadacuada nga agaywan cadagiti an-animalco.

7 Ket inserrec ni Jose ni Jacob nga amana, ket indatagna iti saclang ni Faraon: ket ni Jacob binendicionanna ni Faraon.

8 Ket kinuna ni Faraon ken Jacob, Mano dagiti aldaw dagiti tawen ti panagbiagmo?

9 Ket ni Jacob kinunana ken Faraon, Dagiti aldaw dagiti tawen a panagpagpagnac sangagasut ket tallopulo a tawen: bassit ken saan a nalaing dagiti aldaw dagiti tawen ti panagbiagco, ket saanda a nacadanon cadagiti aldaw dagiti tawen ti panagbiag dagiti dadackelco cadagiti aldaw a panagbarbariw-asda.

10 Ket binendicionan ni Jacob ni Faraon, ket rimmuar iti sango ni Faraon.

11 Ket pinagyan ni Jose ni amana ken dagiti cabsatna, ket pinagtagicuana ida iti daga nga Egipto, iti casaysayaatan ti daga, iti daga ti Rameses, a cas inbilin ni Faraon.

12 Ket tartaraonen idi ni Jose ni amana, ken dagiti cacabsatna, ken amin dagiti cabbalay ni amana, iti canen, mayannatup iti tunggal sangcabalayan.

13 Ket awan idi ti macan iti isu-amin ti daga; ta napalalo ti bisin idi, casta a ti daga nga Egipto ken ti daga a Canaan kimmapsutda maipoon iti bisin.

14 Ket ni Jose inucconna amin a pirac a nasaracan iti daga nga Egipto ken iti daga a Canaan, nga ingatangda ti bagas: ket ni Jose impanna ti pirac iti balay ni Faraon.

15 Ket idi maibus ti piraken iti daga nga Egipto, ken iti daga a Canaan, amin dagiti Egipcios dimmanonda ken Jose, ket kinunada, Iccannacam iti canen: ta apayapay mataycami coma iti saclangmo? ta umibus ti piracmi.

16 Ket ni Jose kinunana, Itdenyo dagiti an-animalyo; ket iccancayto gapu cadagiti an-animalyo, no naibus ti pirac.

17 Ket impanda dagiti an-animalda ken Jose; ket ni Jose iniccanna ida iti taraon a sucat dagiti cabcabayo, ken dagiti an-animal a babassit, ken dagiti bacbaca, ken dagiti as-asno: ket pinacanna ida iti taraon a sucat dagiti an-animalda iti daydi a tawen.

18 Ket idi nalpas daydi a tawen, dimtengda kencuana iti tawen a maicuada, ket kinunada kencuana, Dicamto ilibac ken apoc nga naibus amin ti piracmin; ket dagiti arban dagiti an-animal cucua ida ni apoc; awan ti nabati a makita ni apoc, no saan laeng a dagiti bagbagimi, ken dagdagami:

19 apayapay mataycami coma iti imatang dagita matam, dacami ken dagiti dagdagami met? gatangennacami agraman dagiti dagdagami a sucat ti taraon, ket dacami ken dagiti dagdagami adipennacamto ni Faraon: ket iccannacami iti imula, tapno agbiagcami, a dicam met matay, ket di agbalin a lungang ti daga.

20 Casta ti pinaggatang ni Jose iti amin a daga ti Egipto, nga agservi ken Faraon; ta dagiti taga Egipto tunggal maysa inlacona ti pagtalonanna, ta pimmigsa ti bisin cadacuada: ket ti daga tinagicua ni Faraon.

21 Ket ti maipapan cadagiti umili, pinaalisna ida cadagiti ciudad nanipud maysa a pungto ti beddeng ti Egipto agtungpal iti sabali a pungtona.

22 Dagiti la daga dagiti sacerdote ti dina ginatang: gaputta cadagiti sacerdote adda idi ti maysa a barsac nga aggapu ken Faraon, ket nangganda iti barsacda nga inted cadacuada ni Faraon; iti casta dida nalaco ti dagada.

23 Idin ni Jose kinunana cadagiti umili, Ni, siac ginatangcay ken dagiti dagayo itan a maipaay ken Faraon: adtoy, adda imulayo, ket mulaanyonto ti daga.

24 Ket maaramidto iti panagani, nga itedyonto ken Faraon ti maysa nga apagcalima, ket dagitinto uppat nga apag cucuayo, nga imulayo ti pagtalonan, ken canenyo agraman dagiti cabbalayyo, ken canen dagiti ubbingyo a bassit.

25 Ket kinunada, Inispalmo dagiti biagmin: macasaraccam coma iti parabur iti biang ni apoc, ket adipennacamto ni Faraon.

26 Ket ni Jose inaramidna nga alagaden maipapan iti daga sadi Egipto ket agpapan ita, nga ti apagcalima isu ti cucua ni Faraon; ti laeng daga dagiti sacerdote saan a tinagicua ni Faraon.

27 Ket ti Israel nagnaed iti daga nga Egipto, iti daga a Gosen; ket innalada cadagiti bagbagida dagiti cucua sadiay, ket nagbungada, ket nagaduda unay.

28 Ket ni Jacob nagyan iti daga nga Egipto iti sangapulo ket pito a tawen: iti casta dagiti aldaw ni Jacob, dagiti tawen ti panagbiagna, sangagasut ket uppat a pulo ket pito a tawenda idi.

29 Ket immadani ti aldaw nga ipapatay a pudno ni Israel: ket inayabanna ti anacna a Jose, ket kinunana kencuana, No ita nacasaracac iti parabur cadagiti matam, dawatec kenca nga icabilmo ta imam iti babaen toy luppoc, ket ipaaymo caniac ti caasi ken kinapudno: dinac itabon, dawatec kenca, ditoy Egipto;

30 ngem no maturogacto a sititipon cadagiti dadackelco, ipanawnacto ditoy Egipto, ket itabonnacto iti nacatamnanda. Ket isu kinunana, Aramidecto a cas ti sinaom.

31 Ket kinunana, Sapataam caniac: ket isu sinapataanna kencuana. Ket ni Israel nagsadag iti oloan ti idda.

Ni Jose ken dagiti Annacna a Lallaki sarungcaranda ni Jacob. Ni Jacob bendicionanna dagiti Annac a Lallaki ni Jose.

48 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ti maysa kinunana ken Jose, Adtoy, masakit ni amam: ket incuyogna dagiti dua nga annacna a lallaki, ni Manases ken ni Efraim.

2 Ket inyammo ti maysa ken Jacob, ket kinunana, Adtoy, ti anacmo a Jose um-umay kenca: ket ni Israel incarcarigatanna ti bagina, ket nagtugaw iti pagiddaan.

3 Ket ni Jacob kinunana ken Jose, Ti Dios Mannacabalin amin nagparang caniac idiay Luza, sadiay daga a Canaan, ket binendicionannac,

4 ket kinunana caniac, Adtoy, pagbungaencanto, ket pagaduencanto, ket aramidencanto a maysa a sangcacuyog dagiti inilin-ili, ket itdecto daytoy a daga iti putputotmo iti calpasam a tagicuaen nga agnanayon.

5 Ket ita dagiti dua nga annacmo a lallaki, a nayanac kenca iti daga nga Egipto, idi diac pay immay ditoy Egipto, cucuac ida; da Efraim ken Manases, a cas met da Ruben ken Simeon, cucuacto ida.

6 Ket dagiti annacmo a putotem a maud-udi ngem dagitoy cucuamto ida; agnagandanto mayannurot iti nagan dagiti cabsatda iti panagtawidda.

7 Ket siac, idi naggapuac idiay Padan, natay ni Raquel iti arpadco iti dalan idiay daga a Canaan, idi adayu pay laeng bassit ti Efrata: ket intabonco iti dalan a mapan sadiay Efrata (nga isu ti Belen).

8 Ket ni Israel nakitana dagiti annac ni Jose, ket kinunana, Asinno dagitoy?

9 Ket ni Jose kinunana ken amana, Isuda dagiti annacco a lallaki, nga inted ti Dios caniac ditoy. Ket kinunana, Yegmo ida, dawatec kenca, caniac, ket bendicionacto ida.

10 Dagiti mata ni Israel kimmorarapda maipoon iti kinalacayna, iti casta di nacakita. Ket inyadanina ida kencuana; ket inagcanna ida, ket inaracupna ida.

11 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Siac diac impagarup idin a makitac ti rupam: ket, ni, ti Dios impalubosna a makitac met dagiti putotmo.

12 Ket ni Jose innalana ida nanipud iti nagbaetan dagiti tumengna: ket intamedna ti rupana iti daga.

13 Ket innala ida a dua ni Jose, a ni Efraim siaadda iti macanawanna nga agturong iti ima a macatigid ni Israel, ket ni Manases iti ima a macatigidna nga agturong iti ima a macanawan ni Israel, ket inyasidegna ida kencuana.

14 Ket ni Israel inyunnatna ti imana a macanawan, ket impatayna iti olo ni Efraim, a ti inaudi idi, ket ti imana a macatigid iti olo ni Manases, nga inturongna a siaammo dagiti imana; ta ni Manases isu idi ti inauna.

15 Ket binendicionanna ni Jose, ket kinunana, Ti Dios nga iti sangona nagnagnaan dagiti dadackelco a ni Abraham ken ni Isaac, ti Dios a manaraon caniac iti amin a panagbiagco agpapan iti aldaw itoy,

16 ti angel a nangilisi caniac iti amin a dakes, bendicionanna coma dagiti ubbing; ket ti naganco matawag coma cadacuada, ken ti nagan dagiti amac a ni Abraham ken ni Isaac; agbalinda coma a maysa a caadu iti tengnga ti daga.

17 Ket idi nakita ni Jose a ni amana impatayna ti imana a macanawan iti olo ni Efraim, saan a nacaay-ayo kencuana: ket innagatona ti ima ni amana, tapno iccatenna iti olo ni Efraim a yallatiw iti olo ni Manases.

18 Ket ni Jose kinunana ken amana,

Saan a casta, ama; ta daytoy isu ti inauna; idissom ti imam a macanawan iti olona.

19 Ket ni amana dina kinayat, ket kinunana, Ammoc, anacco, ammoc; isu met agbalinto nga maysa nga ili, ket isunto dackel met: ngem ti cabsatna nga inaudi dacdackelto ngem isu, ket ti putotna agbalinto a maysa a caadu dagiti nacion.

20 Ket binendicionanna ida idi nga aldaw a cuncunana, Kenca ti panangibendicionto ti Israel a cuncunana, Ti Dios aramidennaca coma a cas ken Efraim ken cas ken Manases: ket inyun-unana ni Efraim ngem ni Manases.

21 Ket ni Israel kinunana ken Jose, Adtoy, matayac: ngem ti Dios addanto cadacayo, ket pagsubliennacayto iti daga dagiti dadackelyo.

22 Maysa pay intedco kenca ti maysa a binglay a pacaigiddiatam cadagiti cacabsatmo, isu nga innalac iti ima ti Amorreo gapu iti campilanco ken iti ba-ic.

Ti Padto ni Jacob maipapan cadagiti annacna a lallaki. Ti Ipapatayna.

49 Ket ni Jacob inayabanna dagiti annacna a lallaki, ket kinunana: Agtitiponcayo, tapno saritaec cadacayo ti mapasamac cadacayo cadagiti maud-udi nga aldaw.

2 Agtitiponcayo, ket denggenyo, dacay nga annac a lallaki ni Jacob;
Ket imdaanganyo ni Israel nga amayo.

3 Ruben, sica ti inauna nga anacco, ti pigsac, ken ti damo ti kiredco;
Ti saliw-an ti caicarian, ken ti saliw-an ti pannacabalin.

4 Sibuburec nga aglippias a cas danum, awanto kenca ti saliw-an;
Ta inulim ti pagiddaan ni amam;
Idin rinugitam: inulina ti pagiddaac.

5 Da Simeon ken Levi agcacabsatda;
Ig-igam ti kinaranggas dagiti campilanda.

6 O cararuac, dica sumrec iti palimedda;
Iti gimongda, O gloriac, dica makitimpuyog;
Ta iti pungtotda nagpapatayda iti maysa a lalaki,
Ken iti kinasungitda napasatda iti baca.

7 Mailunod coma ti pungtotda, gaputta nacaro idi;
Ken ti ungetda, gaputta naulpit idi:
Siac isinaacto ida iti Jacob,
Ket iwarasconto ida iti Israel.

8 Juda, sica daydayawendacanto dagiti cabsatmo:
Ti imam addanto iti lengnges dagiti cabusormo;
Dagiti annac a lallaki ni amam agrucbabdanto kenca.

9 Ni Juda isu urbon ti maysa a leon;
Naggapu iti sinamsam immulica, anacco:
Nagrucob, nagidda cas maysa a leon,
Ken cas maysa a leon a babai; asino ti macariing kencuana?

10 Dinto umadayu ti cetro ken Juda,
Dinto met ti sarucod ti agturay *umadayu* iti baet dagiti sacana,
Agingga iti di umay ni Siloh; ket isunto ti pagtutulocan dagiti il-ili.

11 Igalgalutna iti poon ti uvas ti pollinona,
Ket ti urbon ti asnona iti naimnas a lanut ti uvas;
Linabaanna iti arac dagiti cawesna, ken iti dara dagiti uvas ti paganayna:

12 Dagiti matana palabagaento ti arac,
Ket dagiti ngipenna papurawento ti gatas.

13 Ni Zabulon dagitinto pagsangladan ti baybay ti pagnaedanna;
Ket isunto a pagsangbayan dagiti sasacayan;
Ket sadiayto Sidon ti papatenggaan ti beddengna.

14 Ni Isacar isu ti asno a napigsa, agidda cadagiti apon ti carcarnero:

15 Ket nakitana ti maysa a paginanaan a naimbag idi,
Ket ti daga a nacaay-ayo idi:
Ket imbabana ti abagana tapno awitenna,
Ket nagbalin nga adipen iti panangbannog.

16 Ni Dan ocomennanto dagiti cailianna,
A cas maysa cadagiti tribu ti Israel.

17 Ni Dan maysanto nga uleg iti dalan,
Maysanto a carasaen iti lipit,
A cumagat iti mucmucod ti cabayo,
Iti casta ti agsacay kencuana tinnagenna iti licud.

18 Inur-urayco idi ti panangispalmo, O Jehova.

19 Ni Gad, duclosento ti maysa a sangcabuyot;
Ngem isu dumuclosto cadagiti mucodda.

20 Nga aggapu ken Aser aglablabonto ti taraon,

Ket mangtedco cadagiti nananam a naarian.
21 Ni Neftali ugsa a babai a nabaybayaan:
Mangted cadagiti nasayaat a balicas.
22 Ni Jose maysa a sanga a sibubunga,
Sanga a sibubunga iti abay ti maysa nga ubbog;
Dagiti saringitna cumalatcatda iti bacud.
23 Dagiti pumapana pinarparigatda,
Ket pinampanada, ket kinamatcamatda:
24 Ngem ti ba-ina nagtaeng iti kired,
Ket dagiti igam ti im-imana napapigsada,
Gapu cadagiti ima Ni Mannacabalin ni Jacob.
(Isu a naggapuan ti pastor, ti bato ni Israel),
25 Gapu laeng iti Dios ni amam, a ti tumulongto kenca,
Ket gapu iti Mannacabalin amin, a ti mamendicionto kenca,
Cadagiti bendicion ti langit a nangato,
Benbendicion ti yuyeng nga agid-idda iti baba,
Benbendicion dagiti suso, ken ti sanacan.
26 Dagiti benbendicion ni amam
Dacdackelda idi ngem dagiti benbendicion dagiti capoonac
Inggana dagiti pungto a caadaywan dagiti turturod nga agnanayon:
Dagitoy addanto iti olo ni Jose,
Ken iti cuppocuppo ti naisina cadagiti cacabsatna a lallaki.
27 Ni Benjamin isut' lobo nga agag-agaw:
Iti bigat canennanto ti sinamsam,
Ket iti rumabii, binglayennanto ti inagaw.

28 Amin dagitoy isuda dagiti sangapulo ket dua a caputotan ni Israel: ket daytoy ti sinao ni amada cadacuada, ket binendicionanna ida; tumunggal maysa mayannatup iti pammendicionna, binendicionanna ida.

29 Ket nabilin cadacuada, ket kinunana cadacuada, Siac maitiponacto cadagiti cabagiac: itabondac cadagiti dadackelco idiay rukib nga adda iti talon ni Efron a Jeteo.

30 idiay rukib nga adda iti talon idiay Macpela, iti sango ti Mamre, sadiay daga a Canaan, isu a ginatang ni Abraham agraman ti talon ken Efron a Jeteo, tapno tagicuaenna a pagtamtamnan:

31 sadiay ti nangitamnanda cada Abraham ken Sara, nga asawana; idiay ti nangitamnanda cada Isaac ken Rebeca, nga asawana; ket sadiay ti nangitamnac ken Lea—

32 ti talon ken ti rukib nga adda idiay, isu a nagatang cadagiti annac ni Jet.

33 Ket idi tinungpal ni Jacob ti panangibilinna cadagiti annacna, incucotna dagiti sacana idi iddana, ket inyawatna ti cararuana, ket naitipon cadagiti cabagianna.

Ti Pannacaitabon ni Jacob sadiay Macpela. Ti Kinaimbag ni Jose cadagiti Cacabsatna. Ti Ipapatay ni Jose.

50 Ket ni Jose inapungolna ti rupa ni amana, ket sinangitanna, ket inagcanna.

2 Ket ni Jose imbilinna cadagiti adipenna a mangngagas nga embalsamarenda ni amana nga balcutenda; ket dagiti mangngagas binalcutda ni Israel nga iniccanda ti balsamo.

3 Ket nadanonan dagiti uppat a pulo nga aldaw kencuana; ta casta ti tumutop cadagiti aldaw ti panagembalsamar: ket dagiti Egipcios sinangitanda bayat ti pitopulo nga aldaw.

4 Ket iti calpasan dagiti aldaw a panagsangit kencuana, ni Jose sinaona cadagiti adda iti balay ni Faraon, cuncunana, No ita nacasaracac iti parabur cadagiti matayo, saoenyo, dawatec cadacayo, cadagiti lapayag ni Faraon, a cunayo,

5 Ni amac insapatana caniac a kinunana, Ni, matayac; iti tanemco a kinutcutco nga agservi caniac sadiay daga a Canaan, idiayto ti pangitabonam caniac. Ita ngarud, ipalubosmo nga sumang-atac, dawatec kenca, ken itabonco ni amac, saacto agsubli.

6 Ket ni Faraon kinunana, Inca sumang-at, ket itabonmo ni amam, a cas insapatana kenca.

7 Ket ni Jose simmang-at a nangitabon ken amana; ket kimmuyog kencuana amin dagiti adipen ni Faraon, ken amin dagiti panglacayen iti balayna, ken amin dagiti panglacayen iti daga nga Egipto,

8 ken amin dagiti cabbalay ni Jose, ken dagiti cacabsatna a lallaki, ken dagiti cabbalay ni amana: isuna la nga imbatida sadiay daga a Gosen dagiti annacda a babassit, ken dagiti an-animalda a babassit, ken dagiti an-animalda a dadackel.

9 Ket simmanĝ-at a kimmuyog kencuana dagiti luglugan ken tattao nĝa agcabcabayo: ket isu idi dackel unay a sanĝcacuyog.

10 Ket nacagtenĝda aginĝga iti pagtaltalgan idiay Atad, nĝa adda iti casumbanĝir ti Jordan, ket sadiay nagdunĝawda iti dackel unay ken napalalo a panagdunĝ-aw: ket inaramidna ti maysa a panagdunĝ-aw ken amana cadagiti pito nĝa aldaw.

11 Ket idi nakita dagiti agnaed sadiay daga, dagiti Cananeo, di dunĝ-aw idiay pagtaltagan idiay Atad, kinunada, Daytoy isu nalabes a dunĝ-aw iti bianĝ dagiti taga Egipto: isut' gapuna a napanaganan iti Abel-mizraim, nĝa adda iti casumbanĝir ti Jordan.

12 Ket inaramid kencuana dagiti annacna cas inbilinna cadacuada:

13 ta dagiti annacna impanda idiay daga a Canaan, ket intabonda iti rukib ti talon a Macpela, isu a ginatanĝ ni Abraham agraman ti talon, tapno tagicuaenna a pagtamtamnan, ken Efron a Teteo, iti sanĝo ti Mamre.

14 Ket ni Jose nagsubli sadiay Egipto, isu, ken dagiti cacabsatna a lallaki, ken amin dagiti simmurot kencuana a nanĝitabon ken amana, iti calpasan ti pananĝitabonna ken amana.

15 Ket idi a nakita dagiti cabsat a lallaki ni Jose a natay ni amada, kinunada, Nalabit a guraennatayto ni Jose, ket supapacannacayto nĝa awan curanĝna cadagiti amin a dakes nĝa inaramidtay kencuana.

16 Ket pinaibagada ken Jose, kinunada, Ni aman imbilinna idi di pay natay a kinunana,

17 Saoenyonto ti castoy ken Jose, Pacawanem, dawatec kenca ita, ti salunĝasinĝ dagiti cabsatmo a lallaki, ken ti basolda ta dakes ti inaramidda kenca. Ket ita, dawatenmi kenca, Pacawanem ti salunĝasing dagiti adipen ti Dios ni amam. Ket ni Jose nagsanĝit idi nakisaoda kencuana.

18 Ket dagiti cabsatna napanda met ket nagpaclebda iti sanĝoanan ti rupana, ket kinunada, Ni, dacami ti ad-adipenmo.

19 Ket kinuna ni Jose cadacuada. Dicay agbutenĝ: ta siac addaac aya iti akem ti Dios?

20 Ket dacayo, pinanagemyo caniac ti dakes; nĝem pinanagem ti Dios a naimbag, tapno pagbanagenna cas adda ita, tapno ispalenna dagiti adu a tattao a sibibiag.

21 Ita nĝarud, dicay agbutenĝ: siac taraonancayto, ken dagiti annacyo a babassit. Ket liniwliwana ida, ket insaona a siaayat cadacuada.

22 Ket ni Jose nagnaed sadi Egipto, isu ken dagiti cabbalay ni amana: ket nagbiag ni Jose iti sanĝagasut ket sanĝapulo a tawen.

23 Ket nakita ni Jose dagiti apoco iti tuud ni Efraim: dagiti met annac ni Maquir, nĝa anac a lalaki ni Manases, nayanacda iti tumtumenĝ ni Jose.

24 Ket ni Jose kinunana cadagiti cabsatna, Matayac; nĝem ti Dios sarunĝcarannacayto a di bumuronĝ, ket pasanĝatennacayto ditoy a daga a mapan iti daga nĝa incarina a sisasapata ken Abraham, ken Isaac, ken Jacob.

25 Ket sinapataan ni Jose cadagiti annac ni Israel, cuncunana, Ti Dios sarunĝcarannacayto a di bumuronĝ, ket dacayo alaenyonto ditoy dagiti tultulanĝco.

26 Ket natay ni Jose, idi nagtawen iti sanĝagasut ket sanĝapulo: ket binalsamarda, ket naicabil iti maysa a lunĝon sadi Egipto.

TI MAICADUA A LIBRO NI MOISES
A MANAGANAN
ITI
EXODO.

Pannacaparigat ti Israel sadi Egipto.

1 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac ni Israel a simrec sadi Egipto; tunggal maysa a lalaki agraman familiana kinacuyog ida ni Jacob.
2 Ni Ruben, Simeon, Levi kèn Juda,
3 ni Isacar, Zabulon ken Benjamin,
4 ni Dan ken Neftali, ni Gad ken Aser.
5 Ket amin dagiti tao a nagtaud iti lasag ni Jacob pitopuloda a cararua: ket ni Jose adda idin sadi Egipto.
6 Ket natay ni Jose ken amin dagidi cacabsatna ken amin daydi a caputotan.
7 Ket dagiti annac ni Israel managaduda, ket wimmadwadda iti casta unay, ket rimmucbusda, ket nagbalinda a naglablabes iti pannacabalin; ket ti daga napusec cadacuada.

8 Idi cuan nabangon ti baro nga ari sadiay Egipto, isu a di nacaammo ken Jose.
9 Ket kinunana cadagiti iturayanna, Kitaenyo, dagiti tao nga annac ti Israel ad-aduda ken manmannacabalinda ngem datayo:
10 umaycayo, agaramidtay cadacuada coma a sisasaririt di la ket ta umaduda, ken maaramid a no umay ti gubat, tumiponda pay ket di cadagiti cabusortayo, ket makicabilda cadatayo, ket pumanawda ditoy a daga.
11 Iti casta namangonda cadagiti mangdagdag cadacuada iti panagobra tapno parigatenda ida cadagiti awawitda. Ket imbangonanda ni Faraon cadagiti ciudades a pagipenpenan *iti taraon*, a Fitom ken Ramees.
12 Ngem no casano ti pammarparigatda cadacuada, ad-adda met ti yaaduda, ken ad-adda ti panagrucbusda. Ket matoocanda iti maipanggep cadagiti annac ti Israel.
13 Ket dagiti Egipcios inadipenda a siinget unay dagiti annac ti Israel:
14 ket pinapaitda ti panagbiagda iti nacaro a pannacaadipen, iti panagmasa ken panagladrillo, ken amin a kita ti pacaaramatan iti daga, amin nga aramidda, isu a pinangadipenda cadacuada iti napalalo.

15 Ket ti ari ti Egipto imbagana cadagiti mammaltot nga Hebreas, a ti nagan ti maysa Sefora, ket ti nagan ti caduana Pua:
16 ket kinunana, Inton mamaltotcay cadagiti Hebreas, ket kitaenyo ida iti paganacan a pagtugawan; no anac a lalaki, patayenyonto ngarud; ngem no anac a babai, agbiagto.
17 Ngem dagiti mammaltot nagbutengda iti Dios, ket dida inaramid ti cas imbilin ti ari ti Egipto cadacuada, ngem biagenda idi ket di dagiti ubbing a lal-laki.
18 Ket pinaayaban ti ari ti Egipto dagiti mammaltot, ket kinunana cadacuada, ¿Apayapay nga inaramidyo daytoy, ket biniagyo dagiti ubbing a lal-laki?
19 Ket dagiti mammaltot kinunada ken Faraon, Gaput ta dagiti babbai nga Hebrea saanda a cas cadagiti babbai nga Egipcias; ta isuda nasiglatda, ket nacapasngaydan no dipay macadanon ti mammaltot cadacuada.
20 Ket ti Dios inaramidna ti imbag cadagiti mammaltot: ket immadu dagiti tao, ket nagbalinda a mannacabalin unay.
21 Ket naaramid, ta nagbuteng dagiti mammaltot iti Dios, nga inaramidna ida nga agfamilia.
22 Ket imbilin ni Faraon cadagiti amin nga iturayanna, a cunana, Tunggal lalaki, nga anac a tumao, yanudyonto iti carayan, ket tunggal anac a babai biagenyonto.

Ni Moises nayanac ket nailemmenĝ. Awaten ti anac a babai ni Faraon. Patayen ni Moises ti maysa nĝa Egipcio ket agtalaw.

2 Ket napan ti maysa a lalaki iti caputotan ni Levi, ket innalana nĝa asawa ti maysa nĝa anac a babai ni Levi.

2 Ket di babai nagsicug, ket naganac iti lalaki: ket idi nakitana a nalibnos nĝa ubing, inlemmenĝna iti uneg ti tallo a bulan.

3 Ket idi dina mabalin nĝa ilemmenĝen, inyalaanna iti maysa nĝa bassit a bilog a runo a ginalagalaanna iti pitac ken betun; ket idiay ti nanĝicabilanna idi ubinĝ, ket indissona idi carorootan iti igid ti carayan.

4 Ket ti cabsatna a babai nagyan iti adayo tapno maammoanna ti maaramid kencuana.

5 Ket ti anac a babai ni Faraon immulog a napan nagdigos idi carayan; ket dagiti babbalasanĝna agpagpagnada idi igid ti carayan: ket nakitana di bassit a bilog cadagiti root, ket binaonna di balasanĝna a manĝala.

6 Ket linuctanna, ket nakitana di ubinĝ: ket adtoy a di ubing nagibit. Ket simnec ti caasina kencuana, ket kinunana, Daytoy ti maysa cadagiti annac dagiti Hebreos.

7 Kinuna nĝarud di cabsatna a babai ken anac a babai ni Faraon, ¿ Incanto iyayaban iti maysa a managibi cadagiti babbai nĝa Hebreas, tapno pasusuenna ti ubinĝ gapu kenca?

8 Ket ti anac a babai ni Faraon kinunana kencuana, Inca. Ket di balasanĝ napan, ket inayabanna ti ina di ubinĝ.

9 Ket ti anac a babai ni Faraon kinunana kencuana, Alaem daytoy nĝa ubinĝ, ket tagibiem gapu caniac ket itedconto kenca ti gongonam. Ket di babai innalana di ubinĝ ket tinagibina.

10 Ket di ubinĝ dimmackel, ket impanna idi anac a babai ni Faraon, ket *di ubing* isu idi pannacaanacna. Ket ingaladna ti naganna a Moises, ket kinunana, Gaput ta iti danum ti nanĝalaac kencuana.

11 Ket naaramid cadagidiay nĝa aldaw, a idi ni Moises numakem, napan cadagiti cacabsatna, ket nakitana dagiti rigatda: ket nakitana ti maysa nĝa Egipcio a kimmabil iti maysa nĝa Hebreo a maysa cadagiti cacabsatna.

12 Ket nagtaliataliaw, ket idi makitana nĝa awan tao, pinatayna di Egipcio, sana inlemmenĝ idi cadaratan.

13 Ket nagsursur iti maicadua nĝa aldaw, ket adtoy a dua a lallaki nĝa Hebreos agcabcabilda: ket kinunana iti akinbasol, ¿ Apay-apay a ranĝgasam ti capadam?

14 Ket kinunana, ¿ Asino ti namanĝon kenca a maysa a principe ken manĝocom cadacami? ¿ Sigpennac a patayen, cas di pinanĝpataymo idi Egipcio? Ket ni Moises nagbutenĝ, ket kinunana, Agpayso nĝa ti naaramid maammoan.

15 Idi a naammoan ni Faraon daytoy nĝa aramid, kinayatna idi a patayen ni Moises. Ngem ni Moises nagtalaw iti sanĝo ni Faraon, ket nagnaed iti daga a Madian: ket nagtugaw iti sibay ti maysa a bobon.

16 Ti sacerdote sadi Madian adda pito nĝa annacna a babbai: ket isuda immayda agsacdu, ket pinunnoda dagiti colloonĝ a pammainumanda cadagiti panĝen ni amada.

17 Ket dagiti agpaarab immayda, ket pinapanawda ida; nĝem ni Moises timmacder ket inarayatna ida, ket impainumna dagiti animalda.

18 Ket idi nĝa simmanĝpetda ken Raguel nĝa amada, isu kinunana, Aniat' gapuna nĝa nagsublicay iti castoy a cabiitna ita nĝa aldaw?

19 Ket kinunada, Ti maysa nĝa Egipcio inispalnacami iti ima dagiti agpapaarab, ket insacduannacam pay, ket pinainumna dagiti animal.

20 Ket isu kinunana cadagiti annacna a babbai, ¿Ket sadino ti yanna? apay-apay a binay-anyo dayta a tao? Ayabanyo, tapno manĝan iti tinapay.

21 Ket ni Moises immannugot a nakipagnaed idi lalaki, ket isu intedna ken Moises ni anacna a babai a Sefora.

22 Ket daytoy nanĝyanac iti maysa a lalaki, ket *ni Moises* pinanaganana iti Gersom; ta kinunana, Siac nagyanac a gangannaet iti saanco a daga.

23 Ket naaramid iti bayat dagidiay adu nĝa aldaw a natay ti ari ti Egipto: ket dagiti annac ti Israel nagasugda a gapu iti pannacaadipen, ket nagickisda, ket ti ickisda dimmanon iti Dios gapu iti pannacaadipen.

24 Ket ti Dios dinenĝnĝegna ti sasainnecda, ket ti Dios linagipna di tulagna ken Abraham, ken Isaac, ken Jacob.

25 Ket ti Dios minatmatanna dagiti annac ti Israel, ket ti Dios linagipna *ida*.

Ti Dios dutokenna ni Moises a mangīspal iti Israel.

3 Ni Moises agay-aywan idi cadagiti an-animal ni Jetro a catuganganna a lalaki a sacerdote idiay Madian: ket impanna ti pangen iti licud ti let-angg, ket dimmanon iti bantay ti Dios agingga iti Horeb.

2 Ket nagparang kencuana ti angel ni Jehova iti maysa a gilayab ti apuy iti tengnga ti maysa a cayo á bassit: ket minatmatanna, ket, adtoy a ti cayo á bassit sumsumged iti apuy, ket ti cayo á bassit saan idi a mauram.

3 Ket kinuna ni Moises, Ita súmibayacto, ket kitaecto daytoy dackel a buya, no aniat' gapuna a ti cayo á bassit saan a mauram.

4 Ket idi makita ni Jehova a simmibay nga agbuya, ti Dios inayabanna nanipud idi tengngga di cayo á bassit ket kinunana, Moises, Moises. Ket isu kinunana, Adtoyac.

5 Ket kinunana, Dica umasideg ditoy: iccatem dagiti sapatosmo ita sacsacam, ta ti disso a yanmo daga a nasantoan.

6 Maysa pay kinunana, Siac ti Dios ni amam, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken ti Dios ni Jacob. Ket ni Moises inapputna ti rupana; ta nagbutang a kimmita iti Dios.

7 Ket kinuna ni Jehova, Pudno, a nakitac ti ladingit ti ilic nga adda sadi Egipto, ket dinengngegco ti unnoyda gapu cadagiti managdagdag cadacuada ta ammoc dagiti leddaangenda;

8 ket bimmabaacon tapno iccatec ida iti ima dagiti Egipcios, ken tapno ipanawco ida idiay a daga *a ipan* iti maysa a naimbag ken nalawa, iti maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró; iti yan ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo.

9 Ket ita, adtoy a ti unnoy dagiti annac ti Israel dimmanon caniac: maysa pay nakitacon ti pammarparigat nga ipapaay cadacuada dagiti Egipcios.

10 Umayca ngarud ita, ket ibaoncanto ken Faraon tapno ipanawmo ti ilic nga annac ti Israel iti Egipto.

11 Ket kinuna ni Moises iti Dios, ¿Asinoac a mapan aya ken Faraon, ken mangipanaw iti Egipto cadagiti annac ti Israel.

12 Ket kinunana, Kinapudnona nga addaacto kenca; ket daytoyto ti pagilasinan kenca a siac imbaonca: calpasanto ti pananggalam iti ili sadi Egipto, agdaydayawcayto iti Dios iti rabaw daytoy a bantay.

13 Ket kinuna ni Moises iti Dios, Adtoy no dumtengac cadagiti annac ti Israel, ket cunacto cadacuada, Ti Dios dagiti ammayo imbaonnac cadacayo, ket no isuda ta saludsudenda caniac, ¿Asino ti naganna? anianto ti isungbatco cadacuada?

14 Ket ti Dios kinunana ken Moises, SIAC TI SIAC: ket kinunana, castoyto ti soem cadagiti annac ti Israel Ni SIAC ti nangibaon caniac cadacayo.

15 Ket kinuna pay ti Dios ken Moises, Castoyto ti saoem cadagiti annac ti Israel, Ni Jehova a Dios dagiti ammayo, a Dios ni Abraham, a Dios ni Isaac, ken Dios ni Jacob, imbaonnac cadacayo: daytoy ti naganco nga agnanayon, ket daytoy ti pacalaglagipac cadagiti isu-amin a caputotan.

16 Inca, ket gimongem dagiti lallacay ti Israel, ket cunam cadacuada, Ni Jehova a Dios dagiti ammayo, ti Dios ni Abraham, ni Isaac, ken ni Jacob, nagparang caniac a kinunana, Kinapudnona a sinarungcarancayon, ket nakitac ti maaramid cadacayo iti Egipto:

17 ket kinunacon, Alaencayto iti pammarparigat ti Egipto *a ipan* sadiay daga ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo, iti maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró.

18 Ket ipangagdanto ti timecmo: ket incanto, sica ken dagiti lallacay ti Israel, iti ari ti Egipto, ket cunayonto kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreos nasaracannacami: ket ita palubosannacami, dawatenmi kenca, nga incam iti let-ang iti uneg ti tallo nga aldaw, tapno aramidenmi ti daton ken Jehova a Diosmi.

19 Ket ammoc a ti ari ti Egipto dinacayto palubosan a mapan, saan, saan a iti napigsa nga ima.

20 Ket siac yunnatconto ti imac, ket dusaecto ti Egipto cadagiti amin a datdatlagco nga aramidecto iti beddengna: ket iti calpasanna palubosannacayto.

21 Ket iccacto daytoy nga ili iti parabur iti imatang dagiti Egipcio: ket maaramidto nga inton pumanawcayo, saancayto nga agtalaw nga ima-ima:

22 ngem tunggal babai agkiddawto iti

caarrubana ken iti simmangbay iti balayna, cadagiti aruat a pirac ken aruat a balitoc, ken pagpagan-anay: ket icabilyonto ida cadagiti annacyo a lallaki ken babbai; ket samsamenyonto *ti cucua* dagiti Egipcios.

Ni Moises awatenna dagiti pannacapatalged a pagilasinan ken carcari. Agsubli sadiay Egipto. Masabetna ni Aaron.

4 Ket ni Moises simmungbat ket kinunana, Ngem, adtoy, didacto patien ket didanto imdengan ti timecco; ta cunadanto, Saan a nagparang kenca ni Jehova.

2 Ket kinuna ni Jehova kencuana, ¿Ania dayta adda ita imam? Ket isu kinunana, Maysa a sarucod.

3 Ket kinunana, Ipurruacmo iti daga. Ket impurruacna iti daga, ket nagbalin nga uleg; ket ni Moises italawanna idi.

4 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Unnatem ta imam ket iggamam ta ipusna; (ket innunnatna ti imana ket iniggamanna, ket nagbalin a sarucod idi imana:)

5 tapno patienda a ni Jehova a Dios dagiti ammada, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken Dios ni Jacob, nagparang kenca.

6 Ket kinuna pay ni Jehova kencuana, Isucsucmo ita ta imam ita baruconGmo. Ket insucsucna ti imana iti baruconGna: ket idi nga iniccatna, adtoy ta nagcucutel ti imana, a nagpuraw a cas la nieve.

7 Ket kinunana, Isucsucmo man ta imam iti baruconGmon. (Ket insucsucna ti imana iti baruconGna manen; ket idi nga iniccatna iti baruconGna, adtoy ta nagsubli a cas idi lasagna *a sabali.*)

8 Ket maaramidto no didaca patien, wenno dida italtalec ti panaguni ti omona a pagilasinan, nga patiendanto ti uni ti maudi a pagilasinan.

9 Ket maaramidto a no didanto patien pay la dagitoy nagcadua a pagilasinan, wenno dida ipangag ti timecmo, mangalacanto iti danum ti carayan, ket ibuyatmonto iti daga a namaga: ket ti danum nga alaem iti carayan agbalinto a dara iti daga a namaga.

10 Ket kinuna ni Moises ken Jehova, O, Apo, diac tao a macasasao, uray iti nalablabes wenno ingganat' ita a dimo piman kinasao toy adipenmo; ta naullayatac nga agsao ket natabbed ti dilac.

11 Ket ni Jehova kinunana kencuana, ¿Asino ti nangaramid ti ngiwat ti tao? wenno ¿asino ti mamagumel, wenno mamagtulen, wenno mamagkita, wenno mamagbulsec *iti tao?* ¿Saan aya nga siac a Jehova?

12 Inca ita ngarud ta addaacto ita ngiwatmo ket isurocanto iti saoem.

13 Ket kinunana, O, Apo, ibaonmo, dawatec kenca, iti ima ti ibaonmonto.

14 Ket simged ti pungtot ni Jehova a maibusor ken Moises, ket kinunana, ¿Awan aya ni cabsatmo nga Aaron a Levita? Ammoc nga isu ti nalaing nga agsao. Ket maysa pay, adtoy, umaynaca sabten: ket apaman a makitanacanto, agragsacto iti pusona.

15 Ket saoemto kencuana, ket ipabalicasmo iti ngiwatna dagiti sao: ket addaacto iti ngiwatmo ken iti ngiwatna, ken isurocayto iti aramidenyonto.

16 Ket isunto ti pannacangiwatmo iti ili; ket maaramidto nga isunto ti ngiwatmo, ket sicanto ti pannaca-Diosna.

17 Ket iggamamto daytoy a sarucod isunto a pangaramidmo cadagiti pagilasinan.

18 Ket ni Moises napan nagsubli ken Jetro a catugangganna a lalaki, ket kinunana kencuana, Palubosannac, dawatec kenca, nga agsubliac cadagiti cacabsatco nga addada sadi Egipto, bareng no addada pay a sibibiag. Ket ni Jetro kinunana ken Moises, Inca a sitatalna.

19 Ket kinuna ni Jehova ken Moises idiay Madian, Inca, agsublica idiay Egipto; ta amin dagidi nagayat iti pataymo nataydan.

20 Ket innala ni Moises di asawana ken dagiti annacna á lallaki, ket insacayna ida iti maysa nga asno, ket nagsubli idiay daga nga Egipto: ket ni Moises incuyogna iti imana ti sarucod ti Dios.

21 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Inton agsublica sadi Egipto, kitaem ta aramidem iti saclang ni Faraon amin dagiti datdatlag nga incabilco ita imam: ngem siac patangkenecto ti pusona, ket dinanto palubosan ti ili.

22 Ket cunamto ken Faraon, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Israel isu ti anacco, ti inauna nga anacco:

23 ket siac kinunac kenca idi, Bay-am a pumanaw ti anacco, tapno agdaydayaw caniac; ket dica kinayat a pinalubosan idi: adtoy a siac patayecto ti anacmo, ti inauna nga anacmo.

24 Ket naaramid iti dalan iti yan ti pagsangsangbayan, *ni Moises* sinarac ni Jehova, ket kinayatna a papatayen.

25 Idin ni Sefora nangala iti bato ti pingki, ket kinugitna di anacna, ket ti nageppas imbatona iti saca *ni Moises;* ket kinunana, Pudno a sica ti novioc iti dara.

26 Iti casta *ti Dios* dina sininggsingga. Idin kinuna ni Sefora, Sica novioca iti dara gapu iti panagcugit.

27 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron, Inca sabten ni Moises idiay let-ang. Ket napan, ket sinabatna idiay bantay ti Dios, ket inagcanna.

28 Ket sinarita ni Moises ken Aaron amin dagiti sinao ni Jehova, isu a nacaibaonanna kencuana, ken amin dagiti pagilasinan nga imbilinna kencuana.

29 Ket napan da Moises ken ni Aaron inummong amin a lallacay cadagiti annac ti Israel:

30 ket ni Aaron sinaona amin dagidi sao nga insawang ni Jehova ken Moises, ket inaramidna dagiti pagilasinan iti imatang dagiti tao.

31 Ket dagiti tao namatida: ket idi nangngegda a ni Jehova sinarungcaranna dagiti annac ti Israel, ket nakitana ti pageldan, nagtamedda ket nagdaydayawda.

Ni Faraon darisonanna dagiti rebbeng ti Israel.

5 Ket iti calpasanna ni Moises ken Aaron dimmanonda ket kinunada ken Faraon, Castoy ti sao ni Jehova a Dios ti Israel, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno inda rambacan ti maysa a fiesta caniac idiay let-ang.

2 Ket kinuna ni Faraon, ¿Asino ni Jehova nga imdengac coma ti timecna tapno bay-ac a pumanaw ti Israel? Diac am-ammo ni Jehova, ket maysa pay diacto palubosan ti Israel.

3 Ket isuda kinunada, Ti Dios dagiti Hebreo nasaracnacamin: palubosannacami, dawatenmi kenca, nga tallo nga aldaw magnacam coma iti tay-ac, ket agidatoncamto ken Jehova a Diosmi; di la ket ta itinnagna cadacami ti angol wenno campilan.

4 Ket ti ari ti Egipto kinunana cadacuada, ¿Apay-apay a dacayo, Moises ken Aaron, paadayoenyo dagiti tao cadagiti aramidda? Incayo cadagiti annungyo.

5 Ket kinuna ni Faraon, Adtoy a dagiti tao adudan iti daga, ket dacayo paginanaenyo ida cadagiti annungda.

6 Ket idi met la nga aldaw imbilin ni Faraon cadagiti mangdagdag dagiti tao, ken cadagiti agturayda, a cunana:

7 Manipud ita dicayto mangted ti garami cadagiti tao a pagladrilloda a cas iti nalabes: indan agala iti garami a masapulda.

8 Ket ti bilang dagiti ladrillo, nga araramidenda idi cua ipaaramidyo cadacuada; awan ti uray ania a kessayenyonto: ta isuda bayanggudawda; isut' gapuna nga agickisda nga agcuncuna, Palubosannacam nga agdaton iti Diosmi.

9 Idagdagsen coma ti annong dagiti tao, tapno isu ti pagbannogauda; ket dida coma italtalec ti sasao a naulbod.

10 Ket dagiti mangdagdag dagiti tao ken agturayda rimmuarda, ket sinaoda cadagiti tao a kinunada, Castoy ti sinao ni Faraon, Siac diacto mangted iti garami cadacayo.

11 Incay dacayo met laeng, mangalacay iti garami no sadino ti pacasaracanyo: ta awanto ti makessay nga aramidyo.

12 Iti casta dagiti tao nagwarasda iti licmut ti amin a daga nga Egipto a mangala iti garami.

13 Ket dagiti mangdagdag dinagdagda ida a cuncunada, Leppasenyo ti aramidyo, ti obrayo nga inaldaw, a cas met la idi adda garami.

14 Ket dagiti agturay dagiti annac ti Israel, nga incabil dagiti mangdagdag ni Faraon nga agturay cadacuada, nasapsaplitda, ket nasaludsud cadacuada, ¿Apayapay a dicay tinungpal ti annongyo idi calman ken ita a panagladrillo a cas idi cua?

15 Idin dagidi agturay dagiti annac ti Israel dimmanonda ken nagasugda ken Faraon a cunada, ¿Apayapay castoy ti aramidem cadagiti adipenmo?

16 Awan ti maited a garami cadagiti adipenmo, ket cunada cadacami, Agladrillocayo: ket, adtoy a mababaot dagiti adipenmo; ngem dagiti cailiam isudat' yan ti baddut.

17 Ngem kinunana, Bayanggudawcayo, bayanggudawcayo: gapuna a cunayo, Palubosanmacami nga agdaton ken Jehova.

18 Incay ngarud ita ket agtrabajocayo; ta awanto ti maited cadacay nga garami, nupay casta yawatyonto ti bilang dagiti ladrillo.

19 Ket dagiti agturay dagiti annac ti Israel nakitada a dakes ti casasaadda, idi a naisao, Dicayto kessayan a pulos dagiti ladrilloyo, a rebbengyo iti inaldaw.

20 Ket nasabetda ni Moises ken ni Aaron, a nagtacderda iti dalan idi pimmanawda ken Faraon:

21 ket kinuna cadacuada *dagiti agturay,* Ni Jehova kitaennacay coma ket ocomenna; ta dacayo ti nangaramid iti pacaguraanmi cadagiti mata ni Faraon, ken cadagiti mata dagiti adipenna, nga icabilyo iti imada ti campilan a pamapa'ayda cadacami.

22 Ket ni Moises nagsubli ken Jehova ket kinunana, Apo, ¿apayapay a dakes ti pammayam iti daytoy nga ili? ¿aniat' gapuna nga binaonnac?

23 Ta nanipud idi dimmanonac ken Faraon nga agsao iti naganmo, pinarigatna daytoy nga ili; ket sica dica met la inispal ti ilim iti uray ania.

Ti Dios baliwanna dagiti carina. Capoonan ni Moises ken ni Aaron.

6 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ita makitamto ti aramidecto ken Faraon: ta itinto napigsa nga ima bayannanto ida a pumanaw, ket iti napigsa nga ima papañawennanto ida iti dagana.

2 Ket nakisao ti Dios ken Moises, ket kinunana kencuana, Siac ni Jehova:

3 ket siac nagparangac ken Abraham, ken Isaac, ken ni Jacob, a Dios a Mannacabalin amin; ngem iti naganco a Jehova saandac a naammoan.

4 Ket binuangayco met cadacuada ti tulagco a panangtedco cadacuada ti daga a Canaan, ti daga a nagnagnaanda, isu a naggangannaetanda.

5 Santo maysa dinengngegco ti sainnec dagiti annac ti Israel, a dagiti Egipcios ad-adipnenda ida; ket nalagipcon ti tulagco.

6 Gapuna a saoem cadagiti annac ti Israel, Siac ni Jehova, ket siac lapsutencayto cadagiti pammarparigat dagiti Egipcios cadacayo, ket ispalencayto iti panangadipenda, ket subbotencayto iti siunnat a tackiag ken cadagiti naidaclan a panangocom:

7 ket alaencayto nga ilic, ket siacto ti Diosyo; ket ammoenyonto a siac ni Jehova a Diosyo a mangilasot cadacayo cadagiti pammarparigat dagiti Egipcios.

8 Ket iyegcayto iti daga nga insapatac nga ited ken Abraham ken ni Isaac ken ni Jacob; ket itdecto cadacayo a tawid: siac ni Jehova.

9 Ket castoy ti pananginisao ni Moises cadagiti annac ti Israel: ngem isuda saanda nga impangag idi ni Moises, a maipanggep iti pagel ti nakemda, ken iti napalalo a pannacaadipen.

10 Ket insao ni Jehova ken Moises, a cunana,

11 Sumrecca, saoem ken Faraon nga ari ti Egipto a bay-anna a pumanaw iti dagana dagiti annac ti Israel.

12 Ket kinuna ni Moises ken Jehova nga insao, Adtoy ta dagiti annac ti Israel didac met impangag idi; ¿casanonto ngarud ti pananginipangag ni Faraon caniac a saan a nacugit dagiti bibigco?

13 Ket nakisao ni Jehova cada Moises ken ni Aaron, ket binilinna ida iti maipaay cadagiti annac ti Israel, ken iti ari ti Egipto a Faraon, tapno ipanawda dagiti annac ti Israel iti daga nga Egipto.

14 Dagitoy dagiti pangolo cadagiti caputotan dagiti ammada. Dagiti annac a lallaki ni Ruben nga inauna ni Israel: Jenoc, ken ni Fallu, Jesron, ken Carmi. dagitoy dagiti familia ni Ruben.

15 Ket dagiti annac a lallaki ni Simeon: Jamuel, ken ni Jamin, ken ni Ohad, ken ni Jaquin, ken ni Soher, ken ni Saul nga anac ti maysa a babai a Cananea; dagitoy dagiti familia ni Simeon.

16 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac a lallaki ni Levi a mayannurot iti caputotanda: ni Gerson, ken ni Coat, ken ni Merari; ket dagiti tawen ti panagbiag ni Levi sangagasut ket tallopulo ket pito a tawen idi.

17 Dagiti annac a lallaki ni Gerson: Lebna ken Semei a mayannurot iti familiada.

18 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat: Amram, ken ni Issar, ken ni Hebron, ken ni Oziel; ket dagiti tawen ti panagbiag ni Coat sangagasut ken tallopulo ket tallo a tawen idi.

19 Ket dagiti annac a lallaki ni Merari: ni Mali, ken ni Musi. Dagitoy dagiti familias dagiti Levitas a mayannurot iti caputotanda.

20 Ket ni Amram inasawana ni Jocabed a cabsat a babai ni amana; inyanacna kencuana da Aaron ken ni Moises: ket dagiti tawen ti panagbiag ni Amram idi sangagasut, tallopulo ket pito a tawen.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Isaar: Core, ken ni Nefeg, ken ni Zecri.
22 Ket dagiti annac a lallaki ni Oziel: ni Misael, ken ni Elisafan, ken ni Setri.
23 Ket ni Aaron inasawana ni Elisabet nga anac a babai ni Aminadab, a cabsat a babai ni Nason; ket isu inyanacna kencuana da Nadab ken ni Abiu, ken ni Eleazar ken ni Itamar.
24 Ket dagiti annac a lallaki ni Core: ni Aser ken ni Elcana ken ni Abiasaf; dagitoy dagiti familias dagiti Coritas.
25 Ket ni Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron nakiasawa iti maysa cadagiti annac a babbai ni Futiel; ket isu inyanacna kencuana ni Fineas. Dagitoy dagiti pangolo cadagiti familia dagiti amma dagiti Levitas a mayannurot cadagiti caputotanda.
26 Dagitoy isu met la da Aaron ken ni Moises a nagcunaan ni Jehova, Alaenyo dagiti annac ti Israel idiay daga nga Egipto a mapasenpaset.
27 Dagitoy dagiti nakisao ken Faraon nga ari ti Egipto, tapno aonenda idiay Egipto dagiti annac ti Israel: dagitoy isu met la da Moises ken ni Aaron.
28 Ket naaramid idi nga aldaw a pannakisao ni Jehova ken Moises idiay daga nga Egipto,
29 a ni Jehova nakisao ken Moises, a cunana, Siac ni Jehova: saoem ken Faraon nga ari sadi Egipto amin nga saoec kenca.
30 Ket ni Moises kinunana iti sango ni Jehova, ¿Adtoy a siac a di nacugit dagiti bibigna, ket casanonto ti pananginipangag caniac ni Faraon?

Bilin nga annong da Moises ken ni Aaron. Ti pagilasinan a sarucod ni Aaron. Ni Faraon nasubeg. Dandanum agbalinda a dara.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Kitaem ta binalinca a cas Dios ken Faraon; ket ni cabsatmo nga Aaron isunto ti profetam.
2 Sica saoemto amin dagiti ibilinco kenca, ket ni Aaron a cabsatmo ibagananto ken Faraon a bay-anna a pumanaw iti dagana dagiti annac ti Israel.
3 Ket patangkenecto ti puso ni Faraon, ket paaduecto sadiay a daga nga Egipto dagiti pagilasinan caniac ken dagiti datdatlagco.
4 Ngem ni Faraon dinacayto ipangag, ket icabilconto ti imac iti Egipto ket ipanawconto dagiti buyotco, nga ilic nga annac ti Israel, idiay daga nga Egipto nga aramatec dagiti dadackel a pananggocom.
5 Ket maammoanto dagiti Egipcios a siac ni Jehova, no ilayatco ti imac iti Egipto ken alaec dagiti annac ti Israel iti tengngada.
6 Ket casta ti inaramid da Moises ken ni Aaron; cas imbilin cadacuada ni Jehova, casta ti inaramidda.
7 Ket ni Moises agtawen idi iti walopulo a tawen, ket ni Aaron agtawen idi iti walopulo ket tallo idi nakisaoda ken Faraon.

8 Ket nakisao ni Jehova cada Moises ken ni Aaron, a cunana,
9 No saoen cadacay ni Faraon, a cunana, Iparangyo ti maysa a datdatlag iti biangyo; cunaemto ngarud ken Aaron, Alaem ta sarucodmo, ket ipurruacmo iti sango ni Faraon tapno agbalin nga uleg.
10 Ket napan da Moises ken ni Aaron ken Faraon, ket casta ti inaramidda, a cas imbilin idi ni Jehova: ket impurruac ni Aaron di sarucodna iti sango ni Faraon ken dagiti adipenna, ket nagbalin nga uleg.
11 Idin nangayab met ni Faraon cadagiti mamasirib ken mannalamangca: ket isuda met, a mannangsalamangcada a taga Egipto, inaramidda ti casdiay met iti salamangcada.
12 Ta impurruacda ti tunggal maysa ti sarucodna, ket nagbalinda nga ul-uleg: ngem di sarucod ni Aaron inalun-unna dagiti sarucodda.
13 Ket ti puso ni Faraon timmangken, ket saanna nga impangag ida; cas sinao ni Jehova idi.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ti puso ni Faraon natangken, madi a mamalubos iti ili.
15 Inca ngarud no bigat ken Faraon; adtoy, mapan iti danum; ket agtacdercanto iti igid ti carayan a sumabet kencuana; ket icuyogmonto iti imam di sarucod a nagbalin nga uleg.
16 Ket saoemto kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreo imbaonnac kenca, a cunana, Bay-am a pumanaw ti ilic, tapno agdaydayaw caniac idiay let-ang: ket, adtoy nga agpapan ita dica nangipangag.
17 Castoy ti sao ni Jehova, Daytoyto ti pangilasinam a siac ni Jehova: adtoy ta

cabilecto dagiti dandanum nga addada iti carayan iti sarucod nga adda iti imac, ket agbalindanto a dara.

18 Ket dagiti ic-ican nga adda iti carayan mataydanto, ket ti carayan agbuyocto; ket caariecto dagiti Egipcios ti uminum iti danum ti carayan.

19 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Saoem ken Aaron, Alaem ta sarucodmo ket yunnatmo ta imam cadagiti dandanum ti Egipto, iti rabaw dagiti carcarayanda, iti rabaw dagiti ay-ayusda, ken iti rabaw dagiti dandanawda, ken iti rabaw amin dagiti liblibtong ti danumda, tapno agbalinda nga dara; ket addanto dara iti amin a daga ti Egipto, uray pay cadagiti pagdanuman a cayo ken casta met cadagiti pagdanuman a bato.

20 Ket casta ti inaramid da Moises ken ni Aaron a cas imbilin ni Jehova; ket inlayatna di sarucod, ket imbaotna cadagiti dandanum nga adda iti carayan, iti imatang ni Faraon ken iti imatang dagiti adipenna; ket amin dagiti dandanum nga adda iti carayan nagbalinda a dara.

21 Ket dagiti ic-ican nga adda iti carayan natayda; ket ti carayan nagbungsot, ket dagiti Egipcios saanda a nacainum iti danum ti carayan; ket amin a daga sadi Egipto yan ti dara idi.

22 Ket dagiti manangsalamangca ti Egipto inaramidda iti casta cadagiti salsalamangcada: ket ti puso ni Faraon napatangken, ket dina ida impangag, cas idi panagsao ni Jehova.

23 Ket ni Faraon nagawid a nagsubli iti balayna, ket dina pay la impappapuso idi daytoy.

24 Ket amin dagiti Egipcios nagcutcutda iti lawlaw ti carayan a pangalaanda ti danum nga inumen; ta dida mainum ti danum ti carayan.

25 Ket nagpitò nga aldaw calpasan ti panangsugat ni Jehova iti carayan.

Didigra nga isuda dagiti tuc-tucac; dagiti cutcuto; dagiti ngilngilaw.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca ken Faraon, ket cunam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agdaydayaw caniac.

2 Ket no cas dimo cayat a palubosan ida, adtoy a cadagiti tucac dusaecto ti amin a beddengmo:

3 ket itinto carayan ti pagaduan dagiti tucac, nga umulidanto ket dumanondanto iti balaymo, ken iti uneg ti siled a pagturogam, ken iti rabaw ti pagiddaam, ken iti balay dagiti adipenmo, ken cadagiti iturayam, ken cadagiti hornom, ken cadagiti pagmasaam iti tinapay:

4 ket dagiti tucac uliendacanto met, ken dagiti iturayam, ken amin dagiti adipenmo.

5 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Saoem ken Aaron, Yunnatmo ta imam a siiggem ti sarucod iti rabaw dagiti carcarayan, ken dagiti ay-ayus, ken dagiti dandanaw, ket pasang-atem dagiti tucac iti daga nga Egipto.

6 Ket ni Aaron inyunnatna ti imana iti rabaw dagiti dandanum sadi Egipto; ket immuli dagiti tucac a namungon iti daga nga Egipto.

7 Ket dagiti mannalamangca inaramidda ti casta cadagiti salsalamangcada, ket nangpaulida cadagiti tucac iti daga nga Egipto.

8 Idin ni Faraon pinaayabanna ni Moises ken ni Aaron, ket kinunana, Agdawatcay ken Jehova, tapno iccatenna caniac dagiti tucac, ken cadagiti iturayac; ket bay-acto a pumanaw ti ili, tapno agdatonda ken Jehova.

9 Ket kinuna ni Moises ken Faraon, Daytoy ti pacaigundawayam caniac: ¿ania nga aldaw ti dawatec gapu kenca ken gapu cadagiti adipenmo, ken iti ilim, tapno dagiti tucac mapucawda kenca ken cadagiti balbalaymo, ket iti la carayan ti pagbatianda?

10 Ket kinunana, Inton bigat. Ket kinuna *ni Moises*, Maaramid coma cas ti saom; tapno ammoem nga awan sabali a cas ken Jehova a Diosmi.

11 Ket dagiti tucac panawandacanto ken dagiti balbalaymo ken dagiti adipenmo ken dagiti iturayam; itinto la carayan ti pagbatianda.

12 Ket pimmanaw da Moises ken ni Aaron iti yan ni Faraon: ket inawagan ni Moises ni Jehova maipanggep cadagiti tucac nga impanna ken Faraon idi.

13 Ket inaramid ni Jehova ti cas dinawat ni Moises; ket dagiti tucac natayda cadagiti balbalay, cadagiti parparaangan, ken cadagiti aw-away.

14 Ket innalàda ida a nabunbunton; ket ti daga nagbuyoc.

15 Ngem idi nakita ni Faraon nga adda idi bang-ar, pinatangkenna ti pusona, ket dina ida impangag; cas panangibaga ni Jehova idi.

16 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Saoem ken Aaron, Ilayatmo ta sarucodmo, ket baotem ti tapuc ti daga tapno agbalin a cuto iti amin a daga nga Egipto.

17 Ket casta ti inaramidda; ket ni Aaron inyunnatna ti imana a siiggem iti sarucod, ket imbaotna iti tapuc ti daga, ket timmaud ti cuto a kimpet iti tao ken iti animal; amin a tapuc iti daga nagbalin a cuto iti isu-amin a daga nga Egipto.

18 Ket dagiti agsalsalamangca inaramatda dagiti salsalamangcada tapno mangpataudda iti cuto, ngem dida nabalinan: ket kinuto idi ti tao ken ti animal.

19 Idin dagiti agsalsalamangca kinunada ken Faraon, Ramay ti Dios daytoy: ket ti puso ni Faraon napatangken, ket saanna ida nga impangag; cas sinao ni Jehova.

20 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Bumangonca no bigat a masapa, ket sumangoca ken Faraon; adtoy ta mapan iti danum; ket cunam kencuana, Ni Jehova castoy ti saona, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agdaydayaw caniac.

21 Ta, no dica bay-an a pumanaw ti ilic, adtoy ta ibaonconto kenca, ken cadagiti adipenmo, ken cadagiti iturayam, ken cadagiti balbalaymo, ti pinangen a ngilaw: ket dagiti balbalay dagiti Egipcios mapnodanto cadagiti ngilaw a pinangen, ken ti pay daga a pagyananda.

22 Ket iti daytanto nga aldaw ilisicto ti daga a Gosen, isu a pagnaedan ti ilic, tapno awanto ti pinangen a ngilaw sadiay; a pacaammoam a siac ni Jehova iti tengnga ti daga.

23 Ket ilasinconto ti ilic iti iturayam: inton bigat addanto daytoy a tandaan.

24 Ket inaramid ni Jehova a casta; ket nagtaud ti pinangen a ngilaw a macasemsem unay iti balay ni Faraon ken cadagiti balbalay dagiti adipenna: ket iti amin a daga aga Egipto, ti daga nagdakes gapu cadagiti pinangen a ngilaw.

25 Ket ni Faraon pinaayabanna da Moises ken ni Aaron, ket kinunana, Incayo, agdatoncayo iti Diosyo iti daga.

26 Ket ni Moises kinunana, Di rumbeng nga aramiden ti casta; ta idatonminto ti cararurod dagiti Egipcios ken Jehova a Diosmi: adtoy, ¿idatonminto aya ti cararurod dagiti Egipcios iti sango dagiti matada ket didacamto ngata uburen?

27 Tallo nga aldaw a pagnaenminto ti tay-ac, ket mangidatoncamto ken Jehova a Diosmi, iti ibagananto cadacami.

28 Ket kinuna ni Faraon, Bay-ancayto a pumanaw tapno agdatoncayto ken Jehova a Diosyo iti tay-ac; isuna laeng a dicayto umad-adayo unay: idawdawatandac.

29 Ket kinuna ni Moises, Adtoy a panawanca, ket dawatecto ken Jehova a dagiti pinangen a ngilaw panawanda ni Faraon, ken dagiti adipenna, ken iti iturayanna, inton bigat: isuna laeng a ni Faraon di coma mangallilawen iti dina panangpalubos iti ili a mapan agdaton ken Jehova.

30 Ket ni Moises pinanawanna ni Faraon, ket nagdawat ken Jehova.

31 Ket ni Jehova inaramidna cas insawang ni Moises; ket pinapanawna dagiti pinangen a ngilaw ken Faraon ken cadagiti adipenna ken cadagiti iturayanna; awan ket maysa a natda.

32 Ket ni Faraon timmangken pay la itoy ti pusona, ket dina pinalubosan ti ili.

Ti sakit dagiti animal. Ti didigra a busbusali ken ti didigra nga uraro.

9 Idin kinuna ni Jehova ken Moises, Inca ken Faraon ket ibagam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios dagiti Hebreos, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agservi caniac.

2 Ta no dica cayat a palubosan ida, ket tactakemto pay la ida,

3 adtoy, ti ima ni Jehova adda cadagiti an-animalmo nga adda iti awaway, cadagiti cabcabayo, cadagiti as-asno, cadagiti camcamello, bacbaca, ken carcarnero; *addanto* nacadidigra nga angol.

4 Ket ni Jehova ilasinnanto dagiti an-animal ti Israel cadagiti an-animal ti Egipto; ket awanto ti matay cadagiti amin a cucua dagiti annac ti Israel.

5 Ket ni Jehova kinednganna ti tiempo a cunana, Inton bigat aramidento ni Jehova daytoy iti daga.

6 Ket iti simmaruno a bigat, inaramid ni Jehova daydi; ket natay amin dagiti an-animal ti Egipto; ngem cadagiti an-animal dagiti annac ti Israel awan natay a uray maysa.

7 Ket ni Faraon pinakitana, ket, adtoy a cadagiti an-animal dagiti Israelitas awan ti uray maysa la a natay. Ngem ti puso ni Faraon nagmadi, ket dina pinalubosan ti ili.

8 Ket ni Jehova kinunana cada Moises ken ni Aaron, Rumakemcayo iti dapo ti horno, ket iwarsi coma ni Moises nga agpalangit iti saclang ni Faraon.

9 Ket agbalinto a tapuc a namayecmec nga agsacnap iti amin a daga nga Egipto, ket iti tao ken iti animal agbalinto a busali nga agbasbasisaw iti isu-amin a daga nga Egipto.

10 Ket nangalada iti dapo ti horno, ket napanda iti sango ni Faraon; ket inwarisiwis ni Moises a nagpalangit; ket nagbalin a busali a bimmasbasisaw iti tao ken iti animal.

11 Ket dagiti mannalamangca dida mabalin idi ti sumango gaput ta nagbusali-*da*; ta nagbusali dagiti agsalsalamangca ken amin a taga Egipto.

12 Ket ni Jehova pinatangkenna ti puso ni Faraon, ket dina ida impangag; cas pinangibaga ni Jehova ken Moises.

13 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Bumangonca a masapa no bigat, ket sumango ca ken Faraon, ket saoem kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreos castoy ti cunana, Bay-am a pumanaw ti ilic tapno agservi caniac.

14 Ta ibaonconto man itan amin dagiti pagdidigrac ita pusom, ken cadagiti adipenmo, ken cadagiti iturayam; tapno maammoam nga awan sabali a cas caniac iti amin a lubong.

15 Ta inlayatcon coma ti imac, ken dinidigraca coman agraman iti iturayam iti angol, ket naiccatca coman iti daga:

16 ngem kinaagpaysona a daytoy ti nangpabilgac kenca, tapno ipakitac kenca ti pannacabalinco, ken tapno ti naganco maibunannag iti amin a lubong.

17 ¿Sica agpalangguadca pay laeng aya iti maicaniwas iti ilic a dicanto baybay-an a pumanaw?

18 Adtoy ta inton bigat a castoy, pagtudoecto iti uraro a macasemsem unay, a di pay naaramid ditoy Egipto nanipud iti pannacabangonna agpapan ita.

19 Paummongmo ngarud ita a madaras dagiti an-animalmo ken amin a cucuam iti away; *ta* amin a tao ken animal a masaracan iti away, a saanto a maapon iti balay, ti uraro agtinnagto cadacuada ket mataydanto.

20 Cadagiti ad-adipen ni Faraon a nagbutengi iti sao ni Jehova pinaaponna dagiti tagabuna ken an-animalna cadagiti balbalay:

21 ket ti di nangicancano iti sao ni Jehova binay-anna dagiti adipenna ken animalna iti away.

22 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Itudóm ta imam nga ipalangit, tapno aguraro iti amin ti daga nga Egipto, iti tao, ken iti animal, ken iti tunggal root, ti talon iti daga ti Egipto.

23 Ket intudó ni Moises ti sarucodna a impalangit: ket ni Jehova imbaonna ti gorrood ken uraro, ket ti apuy nagpababa iti daga; ket ni Jehova pinatudona ti uraro iti daga nga Egipto.

24 Iti casta adda uraro idi, ken apuy a nalaocan iti uraro, nacasemsem unay, a di nalac-am uray caanoman iti amin a daga nga Egipto nanipud idi pannacabangonna.

25 Ket di uraro kinabilna ti amin a daga nga Egipto, amin nga adda idi iti away, tao man ken animal; ket di uraro kinabilna amin a root iti away, ket sineppacna ti tunggal cayo iti away.

26 Idiay laeng daga a Gosen, a yan dagiti annac ti Israel idi, ti awan uraro.

27 Ket ni Faraon pinaayabanna ni Moises ken ni Aaron, ket kinunana cadacuada, Nacabasolac itoy a dáras: nalinteg ni Jehova, ket siac ken ti ilic dakescami.

28 Agcararagcay ken Jehova; ta umanayen *dagitoy* mannacabalin a gorrood ken uraro; ket siac palubosancayto ket dicayto agbati ditoyen.

29 Ket kinuna kencuana ni Moises, Apaman a rumuarac iti ciudad, yunnatconto dagiti imac ken Jehova; dagiti gorrood agsardengdanto, ket awanto met ti uraron; tapno maammoam a ni Jehova ti akincucua iti lubong.

30 Ngem ti maipapan kenca ken dagiti adipenmo, ammoc a dicayto pay la agbutengi ken Jehova Dios.

31 Ket ti lino * ken ti cebada † nadadaelda: ta ti cebada nagdawan ket ti lino nagsabong.

32 Ngem ti trigo ken ti centeno‡ saanda a nadadael: ta dida pay nagtubo.

33 Ket ni Moises pimmanaw iti ciudad a simmina ken Faraon ket intayagna dagiti imana ken Jehova: ket nagsardeng dagiti gorrood ken ti uraro, ket ti tudo di met agibuybuyaten iti daga.

---

* *Lino:* Mula a pagtaudan ti lupot a lienzo.

† *Cebada:* Bukel a macan cas trigo.

‡ *Centeno:* Maysa a kita ti root a macan ti bungana.

34 Ket idi makita ni Faraon a simmardeñg ti tudon ken ti uraro ken dagiti gorrood, nagbasol pay laeñg, ket pinatangkenna ti pusona, isu ken dagiti adipenna.

35 Ket napatangken ti puso ni Faraon, ket dina pinalubosan a pumanaw dagiti annac ti Israel; a cas pinaibaga ni Jehova ken Moises idi.

Ti didigra a doddodon. Ti napuscol a sipnget.

10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca sumango ken Faraon: ta pinatangkenco ti pusona ken ti puso dagiti adipenna, tapno ipakitac cadacuada dagitoy a tandaanco iti tengngada,

2 ken tapno saritaem cadagiti lapayag ti anacmo, ken ti anac ti anacmo, no ania dagiti inaramidco iti Egipto, ken dagiti tandaanco nga inaramidco iti tengngada; tapno maammoanyo a siac ni Jehova.

3 Ket ni Moises ken ni Aaron napanda ken Faraon, ket kinunada kencuana, Ni Jehova a Dios dagiti Hebreos castoy ti saona, ¿Casano ti cabayag ti dica panangipacumbaba ita bagim iti saclangco? Bayam a pumanaw ti ilic, tapno agdaydayaw caniac.

4 Wenno, no supringem ti panangpapanawmo iti ilic, adtoy ta yegconto no bigat dagiti dodon cadagiti beddengmo:

5 ket bungonendanto ti rabaw ti daga, iti casta nga awanto ti macakita iti daga: ket lamutendanto dagiti natda, dagiti nabati cadacayo a nailiclic iti uraro, ket canendanto amin a cayo a tumubo cadacayo iti pagmulaan:

6 ket mapnonto dagiti balbalaymo, ken dagiti balbalay dagiti amin nga adipenmo ken dagiti balbalay dagiti amin nga Egipcios; a uray caano di nakita dagiti ammam, wenno dagiti amma dagiti ammam, nanipud caaddada iti rabaw ti daga agpapan ita. Ket timmallicud ken pimmanaw ken Faraon.

7 Ket dagiti adipen ni Faraon kinunada kencuana, ¿Casanot' cabayag a daytoy a lalaki silsiloannatayto? Bay-am a pumanaw dagiti tao, tapno agservida ken Jehova a Diosda: ¿dica pay la ammo a ti Egipto nadadael?

8 Ni Moises ken ni Aaron naidatagda manen ken Faraon: ket kinunana cadacuada, Incayo, agdaydayawcayo ken Jehova a Diosyo; ¿ngem siasino dagiti mapanto?

9 Ket kinuna ni Moises, Dacamto ti mapan agraman dagiti agtutubomi ken lallacaymi; agraman dagiti annacmi a lallaki ken babbai, ken dagiti an-animalmi a babassit ken an-animalmi a dadackel mapancamto; ta rebbengna nga agrambaccam ken Jehova.

10 Ket kinunana cadacuada, Adda ngarud ni Jehova cadacayo, ta palubosancayto ken dagiti babassityo: dacay ti macaammo; ta dakes ti adda iti sangoananyo.

11 Saanto a casta: dacayo a lallaki incayo, ket agdaydayawcayo ken Jehova; ta daytoy ti tarigagayyo. Ket napapanawda iti saclang ni Faraon.

12 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Yunnatmo ta imam iti rabaw ti daga nga Egipto tapno tumaud dagiti dodon, tapno umulida iti daga nga Egipto ket arabenda amin a mula ti daga isu amin a tinidda ti uraro.

13 Ket inlayat ni Moises ti sarucodna iti daga nga Egipto, ket ni Jehova pinaganginna iti daya idiay a daga a nagmalmalem iti daydi nga aldaw ken amin daydi a rabii; ket idi cabigatanna, ti angin iti daya inyegna dagiti dodon.

14 Ket nagwaras dagiti dodon iti amin a daga nga Egipto, ket nagnaedda iti amin a beddengg ti Egipto; isuda nacaamamacda unay; iti nalabes awan casdi a dodon, wenno iti masacbayan awantot' casdiay.

15 Ta binungonda ti rabaw ti amin a daga a pinagngisitda iti daga; ket kinnanda amin a root iti daga, ken amin a bunga dagiti caycayo a binati ti uraro: ket awan natda a nalangto, cayo man ken mula iti away ti amin a daga ti Egipto.

16 Idin pinaayaban ni Faraon a dinardarás da Moises ken ni Aaron; ket kinunana, Siac nacabasolac iti maicaniwas ken Jehova a Diosyo, ken maicaniwas cadacayo.

17 Ita ngarud pacawanem, dawatec kenca, ti basolco uray ita laeng, ket agcararagca ken Jehova a Diosmo, tapno iccatenna caniac daytoy a patay laeng.

18 Ket pimmanaw iti ayan ni Faraon, ket nagcararag ken Jehova.

19 Ket ni Jehova pinaturongna ti maysa nga angin a napigsa unay nga aggapu iti laud, isu a nangiccat cadagiti dodon ken nangipalais cadacuada idiay Baybay a Nalabaga; awan natda uray maysa coma la nga dodon iti amin a beddengg ti Egipto.

20 Ngem ni Jehova pinatangkenna ti puso ni Faraon, ket dina pinalubosan a mapan dagiti annac ti Israel.

21 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Itudóm ta imam nga ipalangit, tapno agsipnget iti daga nga Egipto, sipnget a macarawa.

22 Ket intudó ni Moises ti imana a impalangit; ket nagsipnget iti napuscol bayat ti tallo nga aldaw iti amin ti daga nga Egipto;

23 saanda a nacapagkikinnita, awan met timmacder iti ayanna iti tallo nga aldaw: ngem amin dagiti annac ti Israel adda lawag cadacuada cadagiti pagyananda.

24 Ket ni Faraon pinaayabanna ni Moises ket kinunana, Incayo agdaydayaw ken Jehova; isuna la a mabati dagiti ananimalyo a babassit ken dadackel: cumuyog met coma dagiti babassityo cadacayo.

25 Ket ni Moises kinunana, Maipapilit a yawatmo iti imami dagiti sacrificio ken daton a mapuuran, tapno agdatoncami ken Jehova a Diosmi.

26 Dagiti an-animalmi met icuyogminto; awantot' mabati uray maysa la coma a cucu; ta cadacuada masapulmi nga alaen a pagservimi ken Jehova a Diosmi; ket dicam pay met la ammo ita no anianto ti pagservimi ken Jehova aginggga iti dicam dumanon sadiay.

27 Ngem ni Jehova pinatangkenna ti puso ni Faraon, ket dina pinalubosan ida a nagtalaw.

28 Ket kinuna kencuana ni Faraon, Pumanawca iti ayanco, aluadam ta bagim, dica kitaen ti rupacon; ta itinto aldaw a panangkitam iti rupac mataycanto.

29 Ket ni Moises kinunana, Naimbag ti sinaom; diacto kitaen ta rupamon.

Ti maudi a didigra maamsan.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Addanto pay la maysa a didigra nga yegco ken Faraon ken iti Egipto; itinto calpasanna isu bay-annacayto a pumanaw ditoy: no palubosannacayto a pumanaw, pudno nga ipapilitnanto ti ipapanawyo a maminpinsan ditoy.

2 Ibagam ita iti lapayag dagiti tao, ket dumawatda coma tunggal lalaki iti caarrobana, ken tunggal babai iti caarrobana, cadagiti al-alicamen a pirac ken al-alicamen a balitoc.

3 Ket ni Jehova pinaraburanna dagiti tao iti imatang dagiti Egipcios. Maysa pay ni lalaki a Moises natan-oc unay idi iti daga nga Egipto, ken iti sango dagiti tao.

4 Ket ni Moises kinunana, Castoy ti sao ni Jehova, Inton tumengngga ti rabii, agsursuracto iti tengngga ti Egipto:

5 ket matayto amin dagiti annac nga inauna iti daga nga Egipto, manipud iti inauna nga anac ni Faraon a tumugaw iti tronona aginggga iti inauna nga anac ti adipen a babai nga adda iti licud ti paggilingan; ken amin nga inauna nga annac dagiti an-animal.

6 Ket addanto dackel nga ariwawa iti amin ti daga nga Egipto, nga idi caanoman di naaramid ket uray caanoman awanto ti casta.

7 Ngem iti maibusor iti siasino cadagiti annac ti Israel awanto ti aso a mangtignay iti dilana, uray maibusor iti tao wenno animal: tapno maammoanyo nga igiddiat ni Jehova dagiti Egipcios iti Israel.

8 Ket amin dagitoy nga adipenmo bumabadanto caniac, ken agrucnoydanto caniac, a cunada, Pumanawca, ken amin dagiti tattao nga sumurot kenca: ket iti calpasan dayta siac pumanawacto. Ket pimmanaw a sibabara ti pungtotna iti sango ni Faraon.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ni Faraon dinacayto ipangag; tapno dagiti datdatlagco umaduda iti daga nga Egipto.

10 Ket ni Moises ken ni Aaron inaramidda amin dagitoy a datdatlag iti sango ni Faraon: ket ni Jehova pinatangkenna ti puso ni Faraon, ket saanna a pinalubosan a nagtalaw iti dagana dagiti annac ti Israel.

Ti pascua ken ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay. Ti panangglabas. Ti pannacapatay dagiti inaunaan nga annac dagiti Egipcios. Ti Israel rumuar sadiay Egipto. Alagaden ti pascua.

12 Ket nakisao ni Jehova cada Moises ken ni Aaron idiay daga nga Egipto, a cunana,

2 Daytoy a bulan isunto cadacayo ti pangrugian dagiti bulan: isunto cadacayo ti omona a bulan ti tawen.

3 Saoenyo iti dagup ti gimong ti Israel, a cunayo, Iti maicapulo *nga aldaw* itoy a bulan mangaladanto tunggal maysa a lalaki iti maysa a cordero, cas mayannurot cadagiti familia dagiti ammada, maysa a cordero iti sangacabbalayan:

4 ket no ti sangacabbalayan bassit *a mangan* iti cordero, iti casta isu ken ti carrobana a caasitgan iti balayna mangaladanto iti maysa cas iti bilang dagiti cararua; mayannurot iti macan ti tunggal tao, itutupyonto dagiti bagiyo iti cordero.

5 Ti corderoyo awanto ti pilawna, lalaki nga agtawen iti maysa: isu nga alaenyonto cadagiti carnero wenno cadagiti calding:

6 ket aywananyonto agingga iti maikasangapulo ket uppat nga aldaw iti dayta met laeng a bulan; ket isu patayento amin a gimong ti Israel iti rabii.

7 Ket mangaladanto iti dara, ket icabildanto iti baotec nga agsumbangir ken ngatoen ti ruangan, cadagiti balbalay a panganandanto.

8 Ket iti daydiay a rabii canendanto ti lasag a matuno iti apuy, ken tinapay nga awan levadurana; ipangandanto cadagiti natnateng a napait.

9 Dicay mangan iti dayta a di naluto, wenno naluto uray pay iti danum, no di natuno iti apuy; ti olona agraman sacsacana ken lalaemna.

10 Awanto ti uray ania a tiddaenyo a maipabigat; ngem ti mabatinto a nabigatan, puuranyonto iti apuy.

11 Ket canenyonto a castoy: a sibabarikescayo ken sisasapatos ken siiggem iti sarucodyo; ket canenyonto a madardaras: isu ti pascua* ni Jehova.

12 Ta siac magnaacto iti daga nga Egipto iti daydiay a rabii, ket patayecto amin dagiti annac nga inauna iti daga nga Egipto, tao man ken animal; ket aramidecto ti panangocom a maibusor cadagiti amin a didiosen ti Egipto: siac ni Jehova.

13 Ket ti dara cadagiti balbalay a pagyananyo isunto ti pagilasinan cadacayo: ket no makitacto ti dara, labsancayto, ket awanto cadacayo ti didigra a mangpatay cadacayo, inton dusaec ti daga nga Egipto.

14 Ket panglaglagipanyonto daytoy nga aldaw, ket salimetmetanyonto a fiesta ken Jehova: cadagiti caputotanyo salimetmetanyonto a fiesta a maalagad iti cancanayon.

15 Pito nga aldaw ti pananganyo iti tinapay nga awan levadurana; iti umuna nga aldaw met laeng ibellengyonto cadagiti balbalayyo ti levadura: ta siasinontoman a mangan iti nalevaduraan a tinapay manipud iti umuna nga aldaw agtungpal iti maicapito nga aldaw, daydiay a tao maipusayto iti Israel.

16 Ket iti umuna nga aldaw addanto cadacayo ti maysa a nasantoan a panaguurnong, ket iti maicapito nga aldaw, ti maysa a nasantoan a panaguurnong; awan ti uray ania nga ar-aramidento cadagidiay nga aldaw, isunanto laeng dagiti agservi a canen ti tunggal tao, daytoy laeng ti maipalubos cadacayo.

17 Ket ngilinenyonto *ti fiesta* ti tinapay a di nalevaduraan; ta iti daytoy met laeng nga aldaw, innalac dagiti buyotyo iti daga nga Egipto: gapuna nga ngilinenyonto daytoy nga aldaw agpapan putputotyo a maalagad a bilin nga agnanayon.

18 Iti umuna *nga bulan*, iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan iti rumabii, canenyonto ti tinapay a di nalevaduraan agingga iti maicaduapulo ket maysa nga aldaw ti bulan iti rumabii.

19 Bayat ti pito nga aldaw awanto ti matumpungan a levadura cadagiti balbalayyo: ta siasinoman a mangan iti nalevaduraan, dayta nga tao maipusayto iti gimong ti Israel, gangannaet man wenno tubo iti daga.

20 Uray ania a nalevaduraan dicayto mangan; cadagiti amin a pagyananyo mangancayto iti tinapay a di nalevaduraan.

21 Idin ni Moises inummongna amin a lallacay ti Israel, ket kinunana cadacuada, Incay, ket mangalacayo cadagiti corderoyo cas mayannurot cadagiti familiayo, ket patayenyo ti pascua.

22 Ket mangalacayto iti sangarepet nga hisopo, ket isawsawyo iti dara nga agyan iti batea, ket ibaotyonto iti ngato ti ruangan ken dagiti agsumbangir a baotec iti dara nga agyan iti batea; ket awanto cadacayo ti rumuar iti ruangan ti balayna agingga iti bigat.

23 Ta ni Jehova agsursurto a manaplit cadagiti Egipcios; ket ti pannacakitananto ti dara nga adda iti ngato ti ruangan ken cadagiti agsumbangir a baotec, ni Jehova labsannanto dayta nga ruangan, ket dinanto ipalubos a sumbrec ti agpapatay cadagiti balbalayyo a mangcabil cadacayo.

---

* *Pascua:* cayatna a saoen, *Ilalabas.*

24 Ket salimetmetanyonto daytoy nga alagaden a maipaay cadacayo ken cadagiti annacyo iti agnanayon.

25 Ket maaramidto nga inton sumreccayo iti daga nga itedto ni Jehova cadacayo a cas incarina, salimetmetanyonto daytoy nga annung.

26 Ket maaramidto a no cunaento dagiti annacyo cadacayo, ¿Ania ti pangipapananyo itoy nga annung?

27 Cunayonto, Isu ti sacrificio ti pascua ni Jehova, a limmabas cadagiti balbalay dagiti annac ti Israel sadiay Egipto, idi dinusana dagiti Egipcios, ket insalacanna dagiti balbalaymi. Ket dagiti tattao nagtamedda ket nagdaydayawda.

28 Ket dagiti annac ti Israel napanda inaramid ti casta; cas ti pinangibilin ni Jehova cada Moises ken Aaron, casta ti pinangaramidda.

29 Ket naaramid a iti tengngga ti rabii ni Jehova kinablilna amin dagiti inauna nga annac iti daga nga Egipto, nanipud iti anac nga inauna ni Faraon a nagtugaw iti tronona agingga iti inauna ti balud nga adda idi iti pagbaludan; ken amin dagiti annac nga inauna dagiti an-animal.

30 Ket bimmangon idi nga rabii ni Faraon, isu, ken amin dagiti adipenna, ken amin dagiti Egipcios; ket adda idi naindaclan nga ariwawa sadiay Egipto; ta awan idi ti balay nga di adda natay.

31 Ket pinaayabanna da Moises ken ni Aaron iti rabii, ket kinunana, Tumacdercayo, pumanawcay iti baet dagiti iturayac, dacayo ken casta met dagiti annac ti Israel; ket incayo agservi ken Jehova a cas kinunayo.

32 Alaenyo dagiti an-animalyo a babassit man ken dadackel, cas kinunayo, ket incayo alan; ket bendicionandac met.

33 Ket dagiti Egipcios dagdagenda idi dagiti tao, a pinagdardarasda a pinapanaw ida iti daga; ta cunada, Nataycami aminen.

34 Ket dagiti tao innalada ti nagamayda a di pay nalevaduraan, dagiti pagaramidanda iti tinapay a naisingdan cadagiti pagau-anayda a binaclayda.

35 Ket tinungpal dagiti annac ti Israel ti sinao ni Moises; ket nagdawatanda dagiti Egipcios cadagiti alicamen a pirac, ken alicamen a balitoc, ken pagpagananay:

36 ket pinaraburan ni Jehova dagiti tattao iti imatang dagiti Egipcios, iti casta nga inyawatda cadacuada ti dinawatda. Ket linabusanda dagiti Egipcios.

37 Ket nagna dagiti annac ti Israel nanipud Rameses ingganat' Socot, nga aginnem a gasut a ribu a lallaki ti nagnagna malacsid dagiti ubbing.

38 Ket simmurot met a nakipagsang-at cadacuada ti nawadwad a bilang dagiti nadumaduma a tao; ken an-animal a babassit ken dadackel a nawadwad unay.

39 Ket binibingcada a di nalevaduraan ti gamay nga innalada sadi Egipto; ta saan a nalevaduraan idi, gaput ta napagtalawda ida, ket dida nacapagtactaken, wenno dida nacapagsagana idi iti canenda.

40 Ti bayag ti panagnaed dagiti annac ti Israel sadi Egipto uppat a gasut ket tallopulo a tawen idi.

41 Ket naaramid idi magibus ti uppat a gasut ket tallopulo a tawen, daydi met laeng nga aldaw naaramid nga amin dagiti buyot ni Jehova pimmanawda iti daga nga Egipto.

42 Isu ti rabii a panagngilin a cangronaan ken Jehova gapu iti pananngilusotna cadacuada iti daga nga Egipto: daytoy di rabii ni Jehova, ipangrona a ngilinen amin dagiti annac ti Israel cadagiti sumuno a putputotda.

43 Ket kinuna ni Jehova ken Moises ken ni Aaron, Daytoy ti alagaden iti pascua: awanto ti gangannaet a mangan kencuana;

44 ngem ti bag-en ti tunggal tao a magatang iti pirac, manganto apaman a macugitmo.

45 Ti agbarbariwas ken ti adipen a mangmangged saandanto a mangan iti daydiay.

46 Iti maymaysa nga balay ti panganantо; dicanto mangala iti daydiay a lasag iti ruar ti balay; wenno dicayto mangtupec iti uray maysa a tulangna.

47 Amin a gimong ti Israel salimetmetannanto.

48 Ket no adda gangannaet a makipagnaed kenca ket cayatna ti mangrambac iti pascua ken Jehova, macugit coma amin a lalakina, sacayto paasitgen a mangsalimetmet; ket isunto cas maysa a patneng nga umili: ngem awanto ti mangan a di nacugit iti daydiay.

49 Maymaysanto ti maalagad iti patneng nga umili, ken iti gangannaet a makipagnaed cadacayo.

50 Casta ti pinagaramid amin dagiti

annac ti Israel; cas panangibilin idi ni Jehova cada Moises ken Aaron, casta ti inaramidda.

51 Ket naaramid iti daydi met laeng nga aldaw nga innala ni Jehova dagiti annac ti Israel idiay daga nga Egipto a binuyotbuyot.

Ti pannacaconsagrar dagiti inauna. Casano ti pannacaibagnos ti ili.

13 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a cunana,

2 Santificarem caniac amin nga inauna ti uray ania a manglucat iti aanacan iti baet dagiti annac ti Israel, tao man ken animal: isut' cucuac.

3 Ket ni Moises kinunana cadagiti tattao, Laglagipenyo daytoy nga aldaw isu a panagtalawyo sadi Egipto iti balay a nacaadipnan; ta gapu iti napigsa nga ima inlusotnacayo ni Jehova itoy a yan: awanto ti macan a nalevaduraan a tinapay.

4 Daytoy nga aldaw ti bulan ti Abib pumanawcayo.

5 Ket maaramidto, a no ni Jehova iserrecnaca iti daga ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Amorreo, ken ti Jeveo, ken ti Jebuseo, isu a sinapataanna cadagiti dadackelmo nga itedna kenca, a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró, salimet-metamto daytoy nga annung iti daytoy a bulan.

6 Pitonto nga aldaw ti pannanganmo iti tinapay a di nalevaduraan, ket iti maicapito nga aldaw isunto ti maysa a fiesta ken Jehova.

7 Cadagiti pito nga aldaw macanto ti tinapay a di nalevaduraan; ket awanto a makita kenca ti nalevaduraan a tinapay, wenno saanto a makita kenca ti levadura iti amin a beddengmo.

8 Ket saritaemto iti anacmo a lalaki iti dayta nga aldaw, a cunam, Daytoy maipoon iti inaramid ni Jehova caniac idi pimmanawac sadi Egipto.

9 Ket addanto maysa a pagtandaanan kenca ita imam, ken maysa a pacalaglagipan iti baet dagita matam, tapno ti linteg ni Jehova adda ita ngiwatmo: ta gapu iti napigsa nga ima ti pinangala kenca ni Jehova sadi Egipto.

10 Anansata tungpalemto daytoy nga alagaden no aldawna iti tinawentawen.

11 Ket maaramidto, inton iserrecnaca ni Jehova iti daga dagiti Cananeo, cas insapatana kenca ken cadagiti dadackelmo, ket itednanto kenca,

12 nga idatagmonto ken Jehova amin a manglucat iti aanacan, ken amin a inauna a cucuam nga agtaud iti animal; dagiti lallaki cucuanto ni Jehova.

13 Ket iti amin nga inauna ti asno ipatlimto ti cordero; ket no dicanto patlian, tuccolemto ti lengngesna: ket amin nga inauna ti tao cadagiti annacmo a lallaki patliamto.

14 Ket maaramidto a no iti masacbayan saludsudento kenca ti anacmo a lalaki, a cunana, ¿Ania daytoy? saoemto kencuana, Iti pigsa ti ima ni Jehova innalanacami nanipud sadi Egipto iti balay a nacaadipnan:

15 ket naaramid a idi a rinigat ni Faraon ti panangpalubosna cadacami ni Jehova pinatayna sadiay daga nga Egipto amin nga anac a inauna, inaunaan man ti tao ken inaunaan ti animal: isut' gapuna nga idatonco ken Jehova amin a manglucat iti aanacan, no lalaki; ngem amin nga inauna dagiti annacco a lallaki patliac.

16 Ket daytoyto ti maysa a tanda iti imam ken iti sango ti baet dagiti matam, ta gapu iti pigsa ti ima, ni Jehova inruarnacami sadi Egipto.

17 Ket naaramid nga idi ni Faraon pinalubosanna ti ili a pimmanaw, ti Dios dina inturong ida iti dalan ti daga dagiti Filisteos, nupay no asideg daydiay idi; ta kinuna ti Dios, Di la ket ta agbabawi dagiti tattao no makitada ti gubat ket agsublida sadiay Egipto.

18 Ngem ti Dios inturongna dagiti tattao nga impakillo iti dalan ti tay-ac sadiay Baybay a Nalabaga: ket dagiti annac ti Israel simmang-atda a rimmuar iti daga nga Egipto a siiigam.

19 Ket incuyog ni Moises dagiti tultulang ni Jose: ta pinagsapatana iti nainget idi dagiti annac ti Israel, a cunana, Ti Dios sarungcarannacayto a di agcurang; ket icuyogyonto dagiti tul-tulangco no agtalawcayo ditoy.

20 Ket nagnada nanipud Socot, ket nagyanda sadi Etam, iti pagsercan ti tay-ac.

21 Ket ni Jehova nagna iti sangoda iti aldaw iti maysa a monmon nga ulep, a mangiturong cadacuada iti dalan, ket no iti rabii iti maysa a monmon nga apuy, tapno lawaganna ida; tapno macapagnada iti aldaw ken iti rabii:

22 saan a simmina iti sango dagiti

tattao ti monmon nga ulep iti aldaw, ken ti monmon nga apuy iti rabii.

Ni Faraon camatenna ti ili. Ti buyot dagiti Egipcios nadadael.

14 Ket nakisao ni Jehova ken Moises, a cunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel nga agsanudda ket inda agnaed iti sango ti Pihahirot, iti nagbaetan ti Magdal ken ti baybay, iti sangoanan ti Baal-zefon: iti sango na ti pagsardengganyo iti igid ti baybay.

3 Ket ni Faraon cunananto iti maipapan cadagiti annac ti Israel, Naipaslongda iti daga, ti tay-ac impupocna idan.

4 Ket patangkenecto ti puso ni Faraon, ket camacamennanto ida; ket pacaidayawacto ken Faraon, ken cadagiti amin a buyotna; ket maammoanto dagiti Egipcios nga siac ni Jehova. Ket isuda inaramidda ti casta.

5 Ket nayammo idi ari sadi Egipto a nagtalaw dagiti tattao: ket ti puso ni Faraon ken dagiti ad-adipenna nagbaliw maipapan cadagiti tattao, ket kinunada, ¿Ania daytoy nga inaramidtayo, a binayantay ti Israel iti panagservina cadatayo?

6 Ket sinaganana ti luganna, ket incuyogna dagiti iturayanna:

7 ket incuyogna ti innem a gasut a lugan a napili, ken amin dagiti carro ti Egipto, ken dagiti cacapitan a maipaay cadacuada amin.

8 Ket pinatangken ni Jehova ti puso ni Faraon nga ari sadi Egipto, ket kinamatna dagiti annac ti Israel: ta dagiti annac ti Israel nacaruarda iti nangato nga ima.

9 Ket dagiti Egipcios kinamatda ida, amin dagiti cab-cabayo *ken* luglugan ni Faraon, ken dagiti caballeriana, ken ti ejercitona, ket nacamatanda ida a sisasardeng iti sibay ti baybay, sibay ti Pihahirot, a sango ti Baalzefon.

10 Ket idi nga immasideg ni Faraon, dagiti annac ti Israel intangadda dagiti matada, ket adtoy a dagiti Egipcio cumamacamda idi cadacuada; ket nagbutengda iti casta unay: ket dagiti annac ti Israel inawaganda ni Jehova.

11 Ket kinunada ken Moises, ¿Gaput ta awan dagiti pagtamnan sadi Egipto, innalanacam aya tapno mataycam iti tayac? ¿Apayapay nga incastoynacami tapno ipanawnacam sadi Egipto?

12 ¿Saan nga daytoy ti sinasaomi idi kenca sadi Egipto. a cunami, Bayannacam tapno agservicami cadagiti Egipcios? Ta nalalaing coma nga agservicam cadagiti Egipcios ngem ti mataycam iti tay-ac.

13 Ket kinuna ni Moises cadagiti tattao, Dicay agbutengg, agtalnacayo, ket kitaenyo ti panangispal ni Jehova nga aramidennanto cadacay ita nga aldaw: ta dagiti Egipcios a nakitayo ita nga aldaw, uray caano dicayto ida makitan.

14 Ni Jehova isunto ti pannacabagíyo a makibacal, ket dacayo agtukengcayo.

15 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, ¿Apayapay nga aw-awagannac? Saoem cadagiti annac ti Israel a magnada nga agtuloy.

16 Ket sica ingatom ta sarucodmo ket yunnatmo ta imam iti baybay, ket pagbingayem: ket dagiti annac ti Israel sumrecdanto iti pagtengngaan ti baybay iti rabaw ti daga a namaga.

17 Ket siac, adtoy a siac patangkenecto dagiti puspuso dagiti Egipcios, ket sumrecdanto a sumurot cadacuada; ket magun-udconto ti pacaidayawac ken Faraon, ken cadagiti amin a buyotna, ken cadagiti luganna, ken cadagiti caballeriana.

18 Ket maammoanto dagiti Egipcios a siac ni Jehova, inton magun-odco ti pacaidayawac ken Faraon, cadagiti luganna, ken cadagiti caballeriana.

19 Ket ti angel ti Dios a nagna iti sango ti pacarso ti Israel, immalis ket napan iti licudanda; ket ti monmon nga ulep naglisi iti sangoananda ket nagyan iti licudanda:

20 ket nagtaeng idi iti nagbaetan ti pacarso ti Egipto ken ti pacarso ti Israel; ket adda idi ti ulep ken ti sipngget, nupay casta nagraniag iti rabii: ket bayat di nagpatnag saan a nacapagassideg ti maysa ken maysa.

21 Ket ni Moises inyunnatna ti imana iti baybay; ket pinagsanud ni Jehova ti baybay gapu iti napigsa nga angin iti daya iti nagpatnag, ket inaramidna ti baybay a daga a namaga, ket nagbingay dagiti dandanum.

22 Ket dagiti annac ti Israel simrecda idi nagbaetan ti baybay iti rabaw ti daga a namaga: ket dagiti dandanum isuda idi cadacuada ti maysa a bacud iti canawan ken iti catigid.

23 Ket dagiti Egipcios kimmamacamda ket sinurotda ida agingga iti nagbaetan ti baybay, amin dagiti cabcabayo ni

Faraon, dagiti lugluganna ken dagiti caballeriana.

24 Ket naaramid nga iti panagbantay iti cabigatanna, kinita ni Jehova a simmarut iti monmon nga apuy ken ulep, ti buyot dagiti Egipcios, ket winarana ti buyot dagiti Egipcios.

25 Ket iniccatna dagiti ligay dagiti luganda, ket narigat ti pananguludda cadacuada; iti casta dagiti Egipcios kinunada, Pumanawtay iti sango dagiti Israelitas; ta ni Jehova isu ti pannacabagída a makibacal a bumusor cadagiti Egipcios.

26 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Ilayatmo ti imam iti baybay tapno dagiti dandanum agsublida a manglúnud cadagiti Egipcios, cadagiti lugluganda, ken cadagiti caballeriada.

27 Ket inlayat ni Moises ti imana idi baybay, ket ti baybay nagsubli iti bilegna idi a nagbannawag ti bigat; ket dagiti Egipcios nagtalawda a simmabet *iti danum*; ket ni Jehova impasagna dagiti Egipcios idi nagtengngaan ti baybay.

28 Ket dagiti dandanum nagsublida, ket inaccobanda dagiti carro, ken dagiti caballeria, amin a buyot met laeng ni Faraon a simrec iti licudda idi baybay; awan natda cadacuada uray maysa.

29 Ngem dagiti annac ti Israel nagnada iti daga a namaga idi nagbaetan ti baybay; ket dagiti dandanum isuda idi ti maysa a bacud cadacuada iti imada a macanawan ken iti macatigid.

30 Castoy ti pinangisalacan ni Jehova iti Israel iti daydi nga aldaw iti ima dagiti Egipcios; ket ti Israel nakitana dagiti Egipcios a nataydan iti igid ti baybay.

31 Ket nakita ti Israel daydi naindaclan a gapuanan nga inaramid ni Jehova cadagiti Egipcios, ket dagiti tattao nagbutengda ken Jehova: ket namatida ken Jehova ken ni adipenna a Moises.

Ti canta ni Moises ken ni Miriam. Ti Israel sadiay Mara ken Elim.

15 Idin incanta ni Moises ken dagiti annac ti Israel daytoy a canta ken Jehova, ket sinaoda a cunada,
Cantaacto ni Jehova, ta nagballigi a sigoglorian:
Ti cabayo ken di nagsacay intappuacna iti baybay.
2 Ni Jehova isu ti pigsac ken ti cantac,
Ket isu ti nagbalin a salacanco:
Daytoy isu ti Diosco ket dayawecto;
Ti Dios ni amac, ket itan-occonto.
3 Ni Jehova isu ti mananggubat:
Jehova isu ti naganna.
4 Dagiti lugan ni Faraon ken ti buyotna intappuacna iti baybay;
Ket dagiti napili a cacapitanna limnedda iti Baybay a Nalabaga.
5 Dagiti cadalman *ti baybay* calubandada ida:
Nagpababada a cas la maysa a bato cadagiti tococ.
6 Ti imam a macanawan, O Jehova, nagloriaan iti pigsa,
Ti imam a macanawan, O Jehova, ti cabusor winarawarana.
7 Ket iti kinadackel ti kinadaegmo, racrakem dagiti uminggar a cumaniwas kenca:
Ibaonmo ti pungtotmo, a mangibus cadacuada a cas nagparaspasan ti garami.
8 Ket iti bang-es ti agongmo dagiti dandanum nagdarisonda,
Dagiti dalluyon timmacderda a cas bunton;
Dagiti cadalman nagbalayda iti puso ti baybay.
9 Ti cabusor kinunana,
Camatecto, macamacamconto,
Burayecto ti samsam;
Ti calicagumco mapnecto cadacuada;
Asutecto ti igamco, ti imac dadaelennanto ida.
10 Pinagpuyupoymo ti anginmo, ti baybay sinaculubanna ida:
Limnedda a cas buli cadagiti dandanum a napigsa.
11 ¿Asino ti pumadpad kenca, O Jehova, cadagiti didios?
¿Asino ti pumada kenca, a nagloriaan iti kinasanto,
Nacaam-amac cadagiti pannacadaydayaw, nga agar-aramid cadagiti datdatlag?
12 Inyunnatmo ta macanawan nga imam,
Ket ti daga tinilmonna ida.
13 Iti kinaimbag ti dongngom induyusmo cadagiti tattao a sinubbotmo:
Indalanmo ida ita pigsam iti naedmo a nasantoan.
14 Dagiti il-ili nangngegda, isuda agkintayegda:
Dagiti ut-ut ti immocooc cadagiti agnaed iti Filistia.
15 Idin dagiti palungo ti Edom nagmalmalangada;

Dagiti natured a lallaki ti Moab,
tayegteg innocoocna ida:
Amin dagiti agnaed sadi Canaan natunawda.
16 Ti kigtot ken amac agtinnagda cadacuada;
Gapu iti kinadackel ti tackiagmo naulimecda a cas bato;
Aginggat' pannacalabas ti ilim, O Jehova,
Aginggat' pannacalabas ti ili a ginatangmo.
17 Iserrecmonto ida, ket imulamto ida iti bantay a pagpatawidmo,
Iti disso, O Jehova, a inaramidmo a maipaay kenca tapno pagnaedan,
Iti santuario, O Apo, a binangon dagita imam.
18 Ni Jehova agarinto iti agnanayon awan inggana.

19 Ta dagiti cabayo ni Faraon simrecda agraman dagiti lugluganna, ken dagiti caballeriana idi baybay, ket ni Jehova pinagsublina dagiti dandanum ti baybay iti ngatoenda; ngem dagiti annac ti Israel nagnada iti rabaw ti daga a namaga iti tengnga ti baybay.

20 Ket ni Miriam a mammadto, a cabsat a babai ni Aaron, iniggamanna ti pandereta; ket amin dagiti babbai napanda sinurot a sipapandereta ken sisasala.

21 Ket ni Miriam simmungbat cadacuada,
Cantaanyo ni Jehova, ta isu nagballigi a sigogloria;
Ti cabayo ken simmacay intappuacna iti baybay.

22 Ket ni Moises inturongna ti Israel nanipud iti Baybay a Nalabaga ket napanda iti tay-ac a Sur; ket tallo nga aldaw nga pinagnada di tay-ac, ket dida nacasarac iti danum.

23 Ket idi macadanonda idiay Mara, dida nabalin ti imminum cadagiti danum ti Mara, ta napaitda: gapuna a ti naganna isu idi ti Mara.

24 Ket dagiti tattao nagdanengdengda ken Moises, a cunada, ¿Ania ti inumenminto?

25 Ket isu nagpuccaw ken Jehova; ket ni Jehova impatuldona kencuana ti maysa a cayo, ket intappuacna cadagiti dandanum, ket dagiti dandanum simmam-itda. Idiay nagaramid iti maipaay cadacuada iti maysa nga alagaden ken maysa a nagbilinan, ket idiay sinuutna ida;

26 ket kinunana, No ipangagmonto a sipapasnec ti timec ni Jehova a Diosmo, ket aramidemto ti nalinteg iti imatangna, ket imdengamto dagiti bilbilinna, ket salimetmetamto amin dagiti al-alagadenna, awanto ti icabilco kenca cadagiti sakit nga incabilco cadagiti Egipcios: ta siac ni Jehova a mamaimbag kenca.

27 Ket dimtengda sadi Elim, a yan idi ti sangapulo ket dua nga ubbog ti danum, ken pitopulo a palmas: ket nagyanda iti sibay dagiti dandanum.

Panagtanabutub idiay let-anj a Sin, Dagiti tuclinj ken ti mana.

16 Ket inyussuatda ti panagnada nanipud Elim, ket amin ti gimongj dagiti annac ti Israel dimtengda iti let-anj a Sin, nga adda iti nagbaetan ti Elim ken Sinai, iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicadua a bulan calpasan ti pinagtalawda iti daga nga Egipto.

2 Ket amin ti sangagimongan nga annac ti Israel nagtanabutubda iti maibusor cada Moises ken Aaron idiay tay-ac:

3 ket dagiti annac ti Israel kinunada cadacuada, Sapay coma ta nataycami gapu iti ima ni Jehova iti daga nga Egipto, idi nagtutugawcami iti abay ti paglutoan ti lasag, idi nangancam nga agrennec iti tinapay; ta innaladacam man ditoy a tay-ac, a patayen iti bisiu amin daytoy a sangagimongan.

4 Idin kinuna ni Jehova ken Moises, Adtoy, pagtudoecto sadi langit ti taraonyo; ket dagiti tattao rumuardanto ket intunggal aldaw agummong iti maipaay iti inaldaw, tapno suutec ida, no pagdalanandanto met laeng ti lintegco wenno saan.

5 Ket maaramidto nga iti maicanem nga aldaw, agsaganadanto iti isangpetda, ket rebbengna a mamindua ti ummongenda iti inaldaw.

6 Ket ni Moises ken ni Aaron kinunada cadagiti amin nga annac ti Israel, Inton rumabii, maammoanyonto ngarud nga ni Jehova inaonnacayo iti daga nga Egipto;

7 ket inton bumigat, makitayonto ngarud ti gloria ni Jehova, gaput ta mangngegna dagiti dandanengdengyo a maicaniwas ken Jehova: ket ¿aniacami aya nga danengdenganyo iti maibusor cadacami?

8 Ket kinuna ni Moises, *Daytoy ti maaramidto,* no iccannacayto ni Jehova

no rumabii iti lasag a macan, ken iti bumigat ti tinapay nga pagbussog; gaput ta ni Jehova mangngegna dagiti danengdengyo a panangdanengdengyo iti maicaniwas kencuana: ket ¿aniacami aya? dagiti tantanabutobyo saanda a maicaniwas cadacami no di ket maicaniwas ken Jehova.

9 Ket ni Moises kinunana ken Aaron, Ibagam iti amin a sangagimongan dagiti annac ti Israel, Umasidegcay iti sango ni Jehova; ta nangngegna dagiti dandanengdengyo.

10 Ket naaramid nga idi a sasaoen ni Aaron iti nacadagupan ti gimong dagiti annac ti Israel, kimmitada iti agpatay-ac, ket, adtoy, ti gloria ni Jehova nagparang iti ulep.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a cunana,

12 Nangngegcon dagiti danengdeng dagiti annac ti Israel: ibagam cadacuada, a cunam, Iti rumabii mangancayto iti lasag, ket iti bumigat agrenneccayto iti tinapay; ket ammoenyonto a siac ni Jehova a Diosyo.

13 Ket naaramid iti rumabii a simmangpet dagiti tucling ket binungonda ti pacarsoda: ket iti bigat nagsacnap ti linnaaw iti licmut di pacarsoda.

14 Ket idi a ti linnaaw nagpangato, adtoy nga, iti rabaw ti tay-ac, maysa a bassit a nagbukel, bassit a cas la linnaaw a nagbalay a nagbukel iti rabaw ti daga.

15 Ket idi nakita dagiti annac ti Israel daydiay, kinunada maysan maysa iti caduana, ¿Ania daytoy? ta dida ammo idi no ania daydi. Ket ni Moises kinunana cadacuada, Daytoy ti tinapay nga ited ni Jehova cadacayo a canen.

16 Isu daytoy di imbilin ni Jehova, Agurnongcayo iti dayta tumunggal maysa a tao iti maitutop iti macanna; maysa nga omer* iti maysa nga olo (*tao*), a maitutop iti bilang ti bagbagiyo ti alaenyonto, tunggal maysa a tao a maipaay cadacuada nga agyan iti toldana.

17 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda a casta, ket nangalada, ti dadduma iti ad-adu *ket* ti dadduma basbassit.

18 Ket idi sinucatda iti omer, ti nagurnong iti ad-adu awanan iti suroc, ket ti nagurnong iti bassit, saan a nacurangan; isuda tunggal maysa nangala iti maitutop iti macanna.

19 Ket kinuna ni Moises cadacuada, Awan ti mangtidda iti dayta inggana iti bigat.

20 Nupay casta, saanda a impangag ni Moises; ngem ti dadduma cadacuada nangtiddada iti daydiay iti agpapan ti bigat, ket nagigges ken naglungsot: ket ni Moises nagpungtot cadacuada.

21 Ket isuda agalada idi iti biniganbigat, tunggal tao iti maitutop a macanna: ket idi pimmudot ti init narunaw.

22 Ket naaramid a iti maicanem nga aldaw nagurnongda iti mamindua a caadu ti tinapay, dua nga omer iti tunggal maysa: ket amin dagiti lallacay dimmanonda nga mangibaga ken Moises.

23 Ket isu kinunana cadacuada, Daytoy ti imbaga ni Jehova, Inton bigat isu ti nadaeg a panaginana, maysa nga nasantoan nga aldaw ti panaginana ken Jehova: Yhornoyo ti yhornoyonto, ket ipaburecyo ti ipaburecyonto; ket amin a matda a suroc, tarimaanenyo a maipaay cadacayo tapno maidulin aginngga iti bigat.

24 Ket isuda intarimaanda agpapan iti bigat, cas iti ingunamgunam ni Moises: ket saan a naglungsot, wenno saan a nagigges a pulos.

25 Ket kinuna ni Moises, Canenyo dayta ita; ta ita nga aldaw maysa nga aldaw ti panaginana ken Jehova: ita nga aldaw dicayto macatumpung iti dayta iti daga.

26 Innem nga aldaw nga agurnongcayto iti dayta; ngem ti maicapito nga aldaw isu ti panaginana, iti dayta pulos nga awanto.

27 Ket naaramid nga iti maicapito nga aldaw, adda napan cadagiti tattao nga agurnong, ket awan a pulos ti nasaracanda.

28 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, ¿Casanot' cabayagna itan nga idianyo a tungpalen dagiti bilbilinco ken linlintegco?

29 Kitaenyo, ta ni Jehova intedna cadacay ti panaginana, isut' gapuna nga itedna cadacayo iti maicanem nga aldaw ti canen a tumutop iti dua nga aldaw; agtaengcayo, tumunggal maysa a tao, iti dissona; awan coma ti rumuar iti yanna iti maicapito nga aldaw.

30 Isut' gapuna naginana dagiti tattao iti maicapito nga aldaw.

31 Ket ti balay ti Israel ninaganda daydiay iti Mana: ket isu idi ti cas

---

* *Omer:* dua ket guddua a litro.

la bukel ti culantro, puraw; ket ti nanamna cas la cancanen a nadiroan.

32 Ket kinuna ni Moises, Daytoy ti imbilin ni Jehova, Masalimetmetan coma agpapan putputotyo ti maysa nga omer iti daydiay; tapno kitaenda ti tinapay a pinangtaraonco cadacayo iti tay-ac, idi inaoncayo iti daga nga Egipto.

33 Ket kinuna ni Moises ken Aaron, Mangalaca iti maysa a banga, ket icabilmo idiay ti sangaomer a mana, ket idulinmo iti sango ni Jehova tapno masalimetmetan agpapan cadagiti putputotyo.

34 Cas imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti pinangidulin ni Aaron iti sango ti Pammanecnec, tapno masalimetmetan.

35 Ket dagiti annac ti Israel nangnanganda iti mana iti uppat a pulo a taoen, aginggga iti idadatengda iti maysa a daga nga adda agnaed; isuda nangnanganda iti mana, aginggga iti idadatengda iti bedbeddeng ti daga a Canaan.

36 Ti maysa nga omer isu ti apagcasanga pulo ti maysa nga efa.

Ti danum aggapu iti bato sadi Rafidim. Gubat ken Amalec.

17 Ket amin ti gimong nga annac ti Israel nagtalawda iti tay-ac a Sin, a nagsardesardeng da, cas ti pinagbilin ni Jehova, ket nagyanda sadiay Rafidim: ket awan idi ti danum nga inumen dagiti tao.

2 Gapuna nga nakisusic dagiti tao ken Moises, ket kinunada, Iccannacam iti danum ta uminumcami. Ket ni Moises kinunana cadacuada, ¿Apayapay a casusicdac? ¿Aniat' gapuna a susuutenyo ni Jehova?

3 Ket dagiti tao nawawanda idiay iti danum; ket dagiti tao nagdanengdengda ken Moises, ket kinunada, ¿Aniat' gapuna nga innalanacam idiay Egipto, tapno papatayennacami ken dagiti annacmi ken dagiti an-animalmi iti waw?

4 Ket ni Moises inawaganna ni Jehova, a cunana, ¿Anianto ti aramidec cadagitoy a tattao? istay la uburendac.

5 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca iti sango dagiti tao, ket icuyogmo ti dadduma cadagiti lallacay ti Israel; ket ti sarucodmo isu a pinangdidigram idi carayan, igganam, ket inca.

6 Adtoy, addaacto iti sangoanam idiay iti rabaw ti bato sadi Horeb; ket ibaotmonto iti bato, ket rumuarto idiay ti danum, tapno uminum dagiti tao. Ket ni Moises inaramidna ti casta iti imatang dagiti lallacay ti Israel.

7 Ket ninaganna daydi a disso iti Massa ken Meriba, maipoon iti pannakisusic dagiti annac ti Israel, ken maipoon iti pinangsuutda ken Jehova, a cunada, Adda ni Jehova cadatayo, wenno awan?

8 Idin immay ti Amalec, ket nakibacal iti Israel sadiay Rafidim.

9 Ket ni Moises kinunana ken Josue, Ipiliam ti biangtayo cadagiti lallaki, ket inca, makibacalca iti Amalec: intono bigat agtacderacto iti pantoc ti turod a siiggem iti sarucod ti Dios.

10 Iti casta ni Josue inaramidna ti cas panangibaga ni Moises kencuana, ket nakibacal iti Amalec: ket da Moises, Aaron, ken Jur immulida iti pantoc ti turod.

11 Ket naaramid nga idi ni Moises intayagna ti imana, nagsaguday ti Israel; ket idi imbabana ti imana, nagsaguday ti Amalec.

12 Ngem dagiti ima ni Moises nadagsenda idi; ket nangalada iti maysa a bato, ket incabilda iti babaenna, ket isu ti nagtugawanna; ket ni Aaron ken ni Jur nagsumbangirda nga am-ampayagen dagiti im-imana; ket dagiti im-imana nakiredda idi aginggat' panaglennec ti init.

13 Ket ni Josue pinarmecna ni Amalec ken dagiti taona iti tadem ti campilan.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Isuratmo daytoy iti maysa a libro a pacalaglagipan, ket saritaem cadagiti lapayag ni Josue: nga punasecto a maminpinsan ti pacalaglagipan ti Amalec iti babaen ti langit.

15 Ket ni Moises namangon iti maysa nga altar, ket ninaganna iti Jehovanissi*;

16 ket isu kinunana, Ni Jehova insapatana: Ni Jehova makigubatto iti Amalec iti pinutonputotan.

Ni Jetro sarakenna ken patigmaananna ni Moises.

18 Ket ni Jetro a sacerdote sadi Madian, a catuganan a lalaki ni Moises, naammoanna ti amin nga inaramid ti Dios ken Moises ken iti Israel a ilina, no casano ti panangala ni Jehova iti Israel sadi Egipto.

---

* Cayatna a saoen: *Ni Jehova isu ti banderac.*

2 Ket ni Jetro a catugangan a lalaki
ni Moises innalana ni Sefora, nga asawa
ni Moises, calpasan ti pammalubosna,
3 ken dagiti dua nga annacna a lallaki;
ti maysa cadacuada agnagan idi iti Ger-
som; gapuna kinunana, Gangannaetac idi
iti sabali a daga:
4 ket di maysa managan idi iti Elie-
zer; *ta kinunana*, Ti Dios ni amac isut' idi
catulongco, ket inlisinac iti igam ni
Faraon:
5 ket ni Jetro a catugangan a lalaki ni
Moises, agraman dagiti annac ken ti
asawa *ni Moises*, dimmanonda kencuana
iti tay-ac, a nagsardengganna, idiay bantay
ti Dios:
6 ket isu kinunana ken Moises, Siac, ni
catugangam a Jetro, dimmanonac kenca,
ken ti asawam ken dagiti dua nga annacna
a lallaki nga incuyogna.
7 Ket ni Moises rimmuar a simmabat
ken catugangganna, ket nagcablaaw ket
inagcanna; ket nagminnag-anda nga ag-
padpada; ket simrecda iti tolda.
8 Ket ni Moises sinaritana ken catuga-
ngganna amin nga inaramid ni Jehova ken
Faraon ken cadagiti Egipcios a maipoon
iti Israel, amin dagiti rigat a linac-amda
iti dalan, ken no casano ti pinangispal
cadacuada ni Jehova.
9 Ket nacaragsac ni Jetro cadagiti amin
nga imbag nga inaramid ni Jehova iti
Israel, a pinangispalna cadacuada iti ima
dagiti Egipcios.
10 Ket ni Jetro kinunana, Bendito
coma ni Jehova, a nangispal cadacayo iti
ima dagiti Egipcios ken iti ima ni Fara-
on; isu a nangisalacan cadagiti tao iti ima
dagiti Egipcios.
11 Ita maammoac a ni Jehova dac-
dackel ngem dagiti isu-amin a di-dios;
kinaagpaysona, iti met laeng aramid a
tinatangsit nga inaramidda a maibusor
cadacuada.
12 Ket nangala ni Jetro a catugangan
ni Moises iti daton a mapuuran ken sac-
sacrificio a maipaay iti Dios: ket immay
ni Aaron ken amin dagiti lallacay ti
Israel a nakipangan ken catugangan ni
Moises iti tinapay iti sango ti Dios.

13 Ket naaramid iti bigat, a ni Moises
nagtugaw a mangocom cadagiti tao: ket
dagiti tao nagtacderda iti lawlaw ni
Moises nanipud iti bigat naginggа iti
rabii.
14 Ket idi nakita ti catugangan ni
Moises amin dagidi nga inar-aramidna
cadagiti tao, kinunana, ¿Ania daytoy nga
aramidem cadagiti tao? ¿Aniat' gapuna
nga agtugawca a sicsica, ket amin dagiti
tao agtatacderda iti lawlawmo manipud
iti bigat aginggа iti rabii?
15 Ket ni Moises kinunana ken catu-
gangganna, Ta dagiti tao umayda caniac
agintuud iti Dios:
16 no adda panggepda, umayda caniac;
ket siac ocomec ti tao ken ti caduana, ket
ipaammoc cadacuada dagiti ipaalagad ti
Dios ken dagiti lintegna.
17 Ket ni catugangan ni Moises kinu-
nana kencuana, Ti aramidem saan a na-
imbag.
18 Di bumurong a mapacsoyancanto,
sica ken dagiti tao a cadduam: ta daytoy
nga annong napalalo ti dagsenna kenca;
dica mabalin nga araniden a sicsica laeng.
19 Imdengam ita ti timecco, patigma-
anancanto, ket ti Dios siaadda coma kenca:
sica ti dumatag a pannacabagí dagiti tao
iti Dios, ket yamangmo iti Dios dagiti
pangpanggep:
20 ket isuromto cadacuada dagiti al-
alagaden ken dagiti linlinteg, ket ipaki-
tamto cadacuada ti dalan a rebbengda a
pagnaan, ken ti aramid a rebbengda nga
aramiden.
21 Maysa pay tumudingcanto cadagiti
nacadagupan ti tao cadagiti tumutop a lal-
laki, a dagitay managbutbutengg iti Dios,
lallaki a napudno, nga guraenda ti magun-
ud a nakillo; ket dagita ti pagsaadem cada-
cuada, nga agturturay ti rinibu, agturturay
iti ginasut, agturturay cadagiti linimapu-
lo, ken agturturay cadagiti agpinulo:
22 ket isuda coma ti mangipato cada-
giti tao iti cancanayon: ket castoyto,
dagup dagiti dackel a panggep yamang-
danto kenca, ngem amin a babassit a
panggep isudanto met laeng ti agipato:
iti casta nalaglag-anto kenca, ket isuda
makipagannungdanto kenca.
23 No aramidem daytoy, ket ti Dios
ibilinna kenca a casta, mabalinmonto nga
acmen, ket dagitoy met a tao mapandanto
iti yanda a sitatalna.
24 Ni Moises impangagna a casta ti
timec ni catugangganna, ket inaramidna
amin nga imbagana.
25 Ket pimmili ni Moises cadagiti
maitutop a lallaki iti nacadagupan ti
Israel, ket incabilna ida a mangipangolo
iti ili a mangituray iti rinibu, mangituray
iti ginasut, mangituray iti linimapulo, ken
mangituray ti agpinulo.
26 Ket isuda idi ti cancanayon nga

agipato cadagiti tao: dagiti naricut a panĝgep yamanĝda idi ken Moises, nĝem amin a panĝgep a babassit isuda met laenĝen ti nanĝipato.

27 Ket pinalubosan ni Moises ni catuganĝanna a lalaki; ket napan iti dagana met laenĝ.

Ti Israel sadiay Sinai. Ni Moises sarakenna ni Jehova iti bantay.

19 Iti maicatlo a bulan a calpasan ti ipapanaw dagiti annac ti Israel sadiay daga nĝa Egipto, daydi met la nĝa aldaw dimtenĝda iti tay-ac ti Sinai.

2 Ket idi nagtalawda sadiay Rafidim, ket dimtenĝda iti tay-ac ti Sinai, nagsardenĝda iti tay-ac ket nagyan sadiay ti Israel iti sanĝo ti bantay.

3 Ket ni Moises immuli iti Dios, ket ni Jehova inayabanna nanipud idi bantay, a cunana, Castoy ti saoemto cadagiti putot ni Jacob, ket ibagamto cadagiti annac ti Israel:

4 Dacayo nakitayo ti inaramidco cadagiti Egipcios ken no casano ti pinanĝalac cadacayo iti rabaw ti paypayac dagiti aguila, ket inyegcay caniac.

5 Ita nĝarud, no umannugutcay a napaypayso iti unic, ket salimetmetanyo ti tulagco, dacayto nĝarud ti ieutac cadagiti amin a tattao: ta amin ti daga cucuac:

6 ket dacayto caniac ti maysa a pagarian a sassacerdotes, ken maysa a nasantoan a nacion. Dagitoy dagiti sao nĝa ibagamto cadagiti annac ti Israel.

7 Ket ni Moises immay ket pinaayabanna dagiti lallacay ti ili, ket inyulitna iti sanĝoda amin dagitoy a sao nĝa imbilin kencuana ni Jehova.

8 Ket amin dagiti tao naggigiddanda a simmunĝbat, ket kinunada, Amin a sinao ni Jehova aramidenminto. Ket ni Moises indanunna dagiti sao dagiti tao ken Jehova.

9 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Kitaem ta umayac kenca iti napuscol nĝa ulep, tapno dagiti tao manĝnĝegda no makisaoac kenca, ken tapno patiendaca met nĝa agnanayon. Ket ni Moises impalawagna dagiti sao dagiti tao ken Jehova.

10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca cadagiti tao, ket santificarem ida ita nĝa aldaw ken inton bigat, ket labaanda coma dagiti pagan-anayda,

11 ket sisasaganada coma iti maipaay iti maicatlo nĝa aldaw; ta inton maicatlo nĝa aldaw ni Jehova bumabanto iti imatanĝ dagiti amin a tao iti rabaw ti bantay a Sinai.

12 Ket kednĝamto ti pagyanan dagiti tao iti aglawlaw, a cunam, Aluadanyo ti bagbagiyo, ta dicay sumanĝ-at iti bantay, wenno sagiden ti igidna: siasinoman a macasagid ti bantay, di bumuronĝ a mapapatayto:

13 awan ti ima a sumagid kencuana, nĝem dinto bumuronĝ a maubur, wenno mapána; uray animal wenno tao, dinto agbiag: inton aguni iti napa-ot ti tanĝguyob, umasidegdanto iti bantay.

14 Ket ni Moises simmalog idi bantay a napan cadagiti tao, ket sinantificarna dagiti tao; ket linabaanda dagiti pagan-anayda.

15 Ket kinunana cadagiti tao, Agsaganacayo iti maipaay iti maicatlo nĝa aldaw: dicay dumenna iti babai.

16 Ket naaramid nĝa iti maicatlo nĝa aldaw, idi a bimmigat, naggorgorrood ken nagkimkimat, ken nagulep iti napuscol iti rabaw ti bantay, ken naguni ti tanĝguyob a casta unay ti pigsana; ket nagkintayeg amin dagiti tao iti pacarso.

17 Ket inruar ni Moises dagiti tattao idi pacarso a sumabat iti Dios; ket nagyanda iti nababa a banĝir ti bantay.

18 Ket ti bantay Sinai, ti sibubukel a bagina nagas-asuc, ta ni Jehova bimmaba iti rabawna iti apuy; ket ti asucna nagpanĝato a cas la asuc ti maysa nĝa horno, ket amin ti bantay nagkintayeg iti napalalo.

19 Ket idi a pimmigsa la nĝa pimmigsa ti uni ti tanĝguyob, ni Moises nagsao, ket ti Dios sinunĝbatanna iti maysa a timec.

20 Ket bimmaba ni Jehova iti rabaw ti bantay Sinai, iti tuctoc ti bantay: ket inayaban ni Jehova ni Moises a dumanon iti tuctoc ti bantay; ket ni Moises simmanĝ-at.

21 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Sumalogca, ipatalgedmo cadagiti tao di la ket ta macalaw-asda ken Jehova a cumita, ket adu cadacuada ti matay.

22 Ket casta met coma dagiti sacerdotes a umasideg ken Jehova, santificarenda dagiti bagbagida, di la ket ta bumusor cadacuada ni Jehova.

23 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, Dagiti tao dida mabalin ti dumanon iti bantay Sinai: gaput ta impatalgedmo cadacami, a cunam, Manĝaramidcay iti pagbebednĝan iti lawlaw ti bantay, ket santificarem.

24 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Inca, sumalogca; ket sumanĝ-atcanto, sica ken ni Aaron a cacuyogmo: nĝem dagiti sacerdotes ken dagiti tao dida aglaw-as coma a sumanĝ-at ken Jehova, di la ket ta busorenna ida.

25 Ni Moises nĝarud simmalog cadagiti tao, ket imbagana cadacuada.

Dagiti sanĝapulo á bilin. Dagiti tao nagamacda idi. Linlinteg a maipanĝgep cadagiti ladladawan ken alaltar.

20 Ket ti Dios sinaona amin dagitoy a balicas, a cunana,

2 Siac ni Jehova a Diosmo, a nanĝaon kenca iti daga nĝa Egipto, iti balay ti nacaadipnan.

3 Awan ti sabali a diosmo iti sanĝoc.

4 Dica manĝaramid iti maipaay kenca, a ladawan a kinitikitan, wenno uray ania a catulad ti adda idiay nĝato sadi langit, wenno ti adda iti baba ditoy daga, wenno ti adda iti danum iti uneg ti daga:

5 dica irucnoy ta bagim cadacuada, wenno pagservian ida; ta siac ni Jehova a Diosmo manangimonac a Dios, a manĝipasarunĝcar iti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicappat a caputotan dagiti gumura caniac,

6 ken manĝiparang iti imbag a naayat cadagiti rinibribu nĝa agayat caniac ken manĝsalimetmet cadagiti bilbilinco.

7 Dica aramaten nĝa ipabpabarenĝ ti nagan ni Jehova a Diosmo; ta ni Jehova saannanto a di pabadduten ti manĝaramat iti naganna iti barenĝbarenĝ.

8 Laglagipem ti aldaw a panaginana tapno santificarem.

9 Cadagiti innem nĝa aldaw agbannogcanto, ket leppasem amin nĝa aramidmo;

10 nĝem ti maicapito nĝa aldaw isu ti maysa a panaginana ken Jehova a Diosmo: *iti dayta nĝa aldaw*, dica agtrabajo iti uray ania, sica, wenno ti anacmo a lalaki, wenno ti anacmo a babai, wenno ti ubinĝmo a lalaki, wenno ti ubingmo a babai, wenno dagiti ananimalmo, wenno ti gangannaetmo nĝa adda iti uneg dagiti ruanĝanmo:

11 ta iti innem nĝa aldaw ni Jehova inaramidna ti langit ken daga, ti taaw, ken amin nĝa adda cadacuada, ket naginana iti maicapito nĝa aldaw: isut' gapuna a ni Jehova binendicionanna ti aldaw a panaginana, ken sinantificarna.

12 Dayawem ni amam ken ni inam, tapno manayon dagiti aldawmo iti daga nĝa ited kenca ni Jehova a Diosmo.

13 Dica mamapatay.

14 Dica makiabig iti dica asawa.

15 Dica agtacaw.

16 Dica agsacsi iti ulbod a maibusor iti padam a tao.

17 Dica aguman ti balay ti padam a tao, dica aguman ti asawa ti padam a tao, wenno ti adipenna a lalaki, wenno ti adipenna a babai, wenno ti bacana, wenno ti asnona, wenno uray ania man a cucua ti padam a tao.

18 Ket amin dagiti tao naricnada dagidi gorgorrood, ken dagidi kimkimat, ken ti uni ti tanĝguyob, ken ti bantay nĝa agasasuc: ket idi dagiti tao nakitada, nagpiggergerda, ket nagyanda iti adayu.

19 Ket kinunada ken Moises, Agsaoca cadacami, ket ipanĝagminto; nĝem saan coma a ti Dios ti makisao cadacami, di la ket ta mataycami.

20 Ket ni Moises kinunana cadagiti tao, Dicay agbutenĝ: ta ti Dios immayen tapno sumuut cadacayo, ken tapno ti butenĝ kencuana adda iti sanĝoyo, tapno dicay agbasol.

21 Ket dagiti tao nagyanda iti adayu, ket ni Moises immasideg iti napuscol a sipnĝet isu a yan idi ti Dios.

22 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Castoy ti saoem cadagiti annac ti Israel, Dacayo met laenĝ nakitayo a nakisaoac cadacayo nanipud sadi langit.

23 Dicay agaramid *iti sabsabali a didios* a pannacacadduac; didios a pirac, wenno didios a balitoc, dicay agaramid a maipaay cadacayo.

24 Maysa nĝa altar a daga ti aramidem caniac, ket sacrificaremto idiay rabawna dagiti datonmo a mapuuran, ken dagiti datdatonmo iti cappia, dagiti carnerom, ken dagiti bacbacam; iti isu-amin a disso a panĝilanadac iti naganco, umayacto kenca, ket bendicionancanto.

25 Ket no yaramidannac iti altar a bato, dica pagbanĝon dagiti bato a rinagas; ta no idissom ti alicamenmo kencuana, tinulawamon.

26 Dica met ulien iti agdan ti altarco, tapno ti ibain a bagim saan a malucaisan.

Linlinteg naipapan cadagiti bag-en ken babbabac a rañggas. Rañggas a gapuanan wenno lac-amen dagiti animal.

21 Ita dagitoy isuda dagiti linteg ñga ibatadmonto iti sañgoananda.

2 No gumatangca iti bag-enmo ñga Hebreo, innem a tawento ti panagservina: ket iti maicapito pumanawto a siwawayawaya ñga awan pagbayadna.

3 No sumrec a bagbagina laeñg, is-isunto laeñg ti pumanaw: no naasawaan, cacuyognanto ñgarud ti asawana a babai.

4 No ti apona yasawana iti babai, ket daytoy ipasñgayna kencuana ti annac a lallaki wenno babbai; ti asawa a babai ken dagiti annacna cucuanto ni apona, ket ti lalaki pumanawto ñga is-isu laeñg.

5 Ñgem no ti bag-en cunananto iti nalawag, Siac ayatec ni apoc, ni asawac ken dagiti annacco; diacto pumanaw ñga agwayawaya:

6 ti apona ñgarud ipannanto iti Dios, ket yegnanto iti ruañgan, wenno iti baotec ti ruañgan; ket ti apona tebbeñgannanto ti lapayagna iti maysa a culucul; ket adipnennanto a cancanayon.

7 Ket no ti maysa a tao ilacona ti anacna a babai a pabag-en, saanto a pumanaw a cas cadagiti lallaki a bag-en.

8 No di macaay-ayo ken apona dayta ñga babai, isu a nañgasawa kencuana, ipalubosnanto ñgarud a masbot: dinanto mabalin ñga ilaco cadagiti gangannaet a tao, idinto a nagaramid kencuana a siaallilaw.

9 Ket no yasawana iti anacna a lalaki, aramidennanto kencuana ti cas aramiden cadagiti annac a babbai.

10 No mañgala iti sabali a babai *ñga asawa;* ti taraon *ti bag-en ñga asawa*, ti pagan-anayna, ken ti rebbeñgna ti panagasawa, dinanto kessayan.

11 Ket no dina aramiden dagitoy tallo ñga annung, *ti babai* pumanawto ñga awan pagbayadna, ñga awan piracna.

12 Ti sumugat iti maysa a tao a isu ti pacatayanna, dinto bumurong a mapapatay.

13 Ket no ti maysa a tao di agsaneb no di ket ti Dios yawatna iti imana; itudiñgconto kenca ti maysa a disso a pagtalawannanto.

14 Ket no ti maysa a tao ipañgtana a dumuclus iti padana a tao, tapno papatayen iti liput; yalamto iti altarco, tapno matay.

15 Ket ti cumabil ken amana wenno ken inana, dinto bumuroñg a mapapatay.

16 Ket ti tacawanna ti maysa a tao ken ilacona, wenno no *ni natacawan* masaracanna iti imana, ni nagtacaw dinto bumuroñg a mapapatay.

17 Ket ti mañgilunud ken amana wenno inana, dinto bumuroñg a mapapatay.

18 Ket no dagiti tao agcabilda, ket ti maysa masugatna ti caduana iti bato, wenno iti gemgemna, ket di matay, ñgem mapaidda;

19 no macabañgon manen, ket magna a macaadayu a sisasarucod, ni nañgsugat ñgarud mapaluc-atanto: isuna la ñga bayadannanto kencuana ti natactac ñga aldawna, ket paagasannanto a nalaiñg.

20 Ket no maysa a tao cabilenna ti bag-enna a lalaki, wenno ti bag-enna a babai, iti pañg-or, ket matay iti babaen ti imana; dinto bumuroñg a madusa.

21 Nupay casta, no agpa-ot iti maysa ñga aldaw wenno dua, dinto madusa: ta isut' piracna.

22 Ket no dagiti tao agririñggorda, ket macabilda ti maysa a babai a masicug, gapu iti casta maalisan, ket nupay casta awan dakesna; dinto bumuroñg a mamultanto, cas mayalubug iti ipátay ti asawa ti babai; ket bayadannanto cas itudiñgto dagiti ocom.

23 Ñgem no adda dakesna, itdemto ñgarud ti biag iti biag,

24 mata iti mata, ñgipen iti ñgipen, ima iti ima, saca iti saca,

25 puur iti puur, sugat iti sugat, baot iti baot.

26 Ket no ti maysa a tao danarenna ti mata ti bag-enna a lalaki, wenno ti mata ti bag-enna a babai ket madadaelna; pawayawayaannanto maipoon iti matana.

27 Ket no matuppolanna ti ñgipen ti bag-enna a lalaki, wenno ñgipen ti bagenna a babai; pawayawayaannanto maipoon iti ñgipenna.

28 Ket no ti maysa a baca sañgdoenna

a patayen ti maysa a lalaki wenno babai, ti baca dinto bumurong̃ a maubur, ket ti lasagna dinto masida; ngem ti akinbaca awanto ti pacaan-anoanna.

29 Ngem no ti baca cadawyanna ti sumang̃sang̃do iti nalablabes nga aldaw, ket naipanecnec ken akincua, ket saanna nga inaywanan, ngem nacapapatay iti tao a lalaki wenno babai; ti baca mauburto, ken ti akincua casta met a mapapatayto.

30 No naikeddeng̃ kencuana ti panang̃sambutna, itednanto ngarud ti maipaay a subbot ti biagna uray ania ti maikeddeng̃ kencuana.

31 Simmang̃do man iti maysa nga anac a lalaki, wenno anac a babai, ti mayannurot itoy a panang̃ipato maaramidto kencuana.

32 No ti baca sumang̃do iti bag-en a lalaki wenno babai, maitedto ken apoda ti tallopulo a siclo a pirac, ket ti baca mauburto.

33 Ket no ti maysa a tao lucatannanto ti maysa nga bito, wenno no ti maysa a tao mang̃cutcut iti maysa nga bito, ket dina gaburan, ket ti maysa a baca wenno asno mailasbong̃to,

34 ti akincua iti bito isu ti mannupapac; itednanto ti pirac iti akinbaca, ket daydi natay cucuananto.

35 Ket no ti baca ti maysa a tao rang̃gasanna *ti baca* ti sabali nga tao, isu a pacatayanna, ilacodanto ngarud ti baca nga agbiag, ket bing̃ayendanto ti naglacoanda; ket di natay casta met a bing̃ayendanto.

36 Wenno no pagaammo a ti baca masansan nga agsang̃sang̃do iti nalablabes nga aldaw, ket ti akinbaca dina impacni; dinto bumurong̃ a bayadanna ti baca iti baca, ket di natay *nga animal* isunto ti cucuana.

Pulang̃ maipoon iti salung̃asing̃, naduma-duma a linlinteg.

22 No ti maysa a tao agtacaw iti maysa a baca wenno carnero, ket patayenna wenno ilacona; bayadannanto iti lima a baca ti maysa a baca, ken uppat a carnero ti maysa a carnero.

2 No ti mannanacaw matumpung̃an nga agararamid iti sercanna, ket masugat nga isut' pacatayanna, awanto ti baddut ti dara a maipoon kencuana.

3 No malgacan ti init, addanto baddut ti dara a maipoon kencuana; isublinanto ti supapac: no awanan iti uray ania, isunto ngarud mailaco a maisupapac iti tinacawna.

4 No ti tinacaw matumpung̃an a sibibiag iti imana, baca man, wenno asno, wenno carnero; bayadannanto iti mamindua.

5 No maysa a tao agpaarab iti talon wenno cauvasan, ket ibbatannanto ti animalna, ket agarab iti talon ti sabali a tao; iti casasayaatan nga adda iti cucuana met la a talon, ken ti casasayaatan iti cauvasanna met laeng̃ ti pagbayadnanto.

6 No tumbuac ti apuy, ket macacayamcam cadagiti samsamec, gapuna nga dagiti binunton a mula, wenno ti di pay naanian a mula, wenno ti talon mauramda; ti nang̃silmut iti apuy bayadannanto a di bumurong̃.

7 No maysa a tao yawatna iti padana a tao ti pirac wenno alicamen tapno idulinna, ket matacaw iti balay toy a tao; no matumpung̃an ti bircug, bayadannanto iti mamindua.

8 No ti bircug di matumpung̃an, ti pang̃oloen ngarud ti balay dumatagto iti Dios *a pang̃kitaan* no saanna a incabil ti imana cadagiti cucua ti padana a tao.

9 Maipaay iti amin nga aramid a salung̃asing̃, uray maipapan iti baca, wenno asno, wenno carnero, wenno pagan-anay, *wenno* maipapan iti uray ania a nacapucawan ti cucua, isu a pagcunaan ti maysa, Isu daytoy, ti ring̃gor dagiti dua dumanonto iti saclang̃ ti Dios; ti dusaento ti Dios isunto ti agbayad iti padana a tao iti mamindua.

10 No maysa a tao yawatna iti padana a tao ti maysa nga asno, wenno baca, wenno carnero, wenno uray ania nga animal tapno aywananna; ket matay, wenno masugat, wenno pagtalawen, nga awan tao a macakita:

11 ti sapata ni Jehova maibaetto cadacuada a dua, no dina incabil ti imana iti cucua ti padana a tao; ket ti akincua anamong̃annanto, ket *ti maysa* dinanto bayadan.

12 Ngem no matacaw kencuana, isublinanto iti akincua iti dayta.

13 No marang̃rang̃cay, isut' yegna coma a pammanecnec; dinanto bayadan ti narang̃rang̃cay.

14 Ket no maysa a tao bumulod iti uray ania iti padana a tao, ket masugat ti binuludna, wenno matay, nga awan ti akincua, bayadannanto a di bumurong.

15 No ti akincua adda iti impabuludna, ti maysa dinto agbayad: no pagpapaabang, immay gapu iti abangna.

16 Ket no ti maysa a lalaki sulisogenna ti maysa a balasang a di nakisacsi, ket makicaidda kencuana, bayadannanto a di agcurang ti panabongna kencuana tapno asawaenna.

17 No ti amana pulos la a dina cayat nga ited ti balasang kencuana, bayadannanto iti pirac cas mayannurot iti panabong cadagiti balasang.

18 Dicanto ipalubos nga agbiag ti managanito a babai.

19 Siasinoman a makicaidda iti animal mapapatayto a di bumurong.

20 Ti agdaton iti uray ania a dios, no di la ken Jehova, matalipupusto a madadael.

21 Ket ti maysa nga agbariwas dica ulboden, wenno parparigaten: gaput ta naggangannaetcayo iti daga nga Egipto.

22 Dicay parparigaten ti asino a balo a babai wenno ulila iti ama.

23 No sica parparigatem la ida, ket umawagda piman caniac, dinto bumurong nga ipangagconto ti unnoyda;

24 ket ti pungtotco agbaranto, ket patayencayto iti campilan; ket dagiti assawayo a babbai mabalodanto, ket dagiti annacyo mauliladanto iti ama.

25 No pautangam iti pirac ti siasino cadagiti taoc a napanglaw, saancanto kencuana a cas maysa nga agpapautang; saanyonto met nga itoon kencuana ti tubo.

26 No mangalaca iti uray caanoman ti pagan-anay ti padam a tao a pangicarian, isublimto kencuana no dipay lumnec ti init:

27 ta daydiay is-isu la ti abbongna, isu ti cawes ti cudilna: ¿anianto ti pagturogna? ket maaramidto, no umawag caniac denggecto; ta siac mangngaasiac.

28 Dica pagbassawangan ti Dios, wenno ilunúd ti maysa nga agturay cadagiti cailiam.

29 Dica ibayag ti mangidaton iti nayon ti apitmo, ken iti agayus cadagiti pagpespesam. Ti inauna cadagiti anacmo a lalaki itedmonto caniac.

30 Castoy ti aramidem cadagiti bacbacam ken carcarnerom: cadagiti pito nga aldaw addanto iti inána; iti maicawalo nga aldaw itdemto caniac.

31 Ket dacayo agsantocayto caniac: isut' gapuna a dicayto canen iti lasag ti rinanggcay dagiti animal iti away; ibellengyonto cadagiti aso.

Nadumaduma a linlinteg. Dagiti panaginana, fiesta, ken umuna a bungbunga. Naicari ti iseserrec sadi Canaan.

23 Dica patarayen ti naulbod a damag: dica icabil ti imam a bumuyog iti nadamca tapno sica ti nadangkes a sacsi.

2 Dicanto sumurot iti adu nga agaramid iti dakes; dicanto met agpalawag iti maysa a panggep tapno sumiasica a sumurot iti adu a manglabsing iti *kinajusticia:*

3 dica met dayawen ti napanglaw a tao iti ringgorna.

4 No masaracam ti baca ti cagurguram, wenno ti asnona nga agtawtawataw, isubliimto kencuana manen a di bumurong.

5 No makitam ti asno ni gumurgura kenca a naitublac a siaawit, baybay-amto ti panagtalawmo kencuana, sicanto ti caduana a mangluc-at kencuana a di bumurong.

6 Dica caniwasen ti kinajusticia a *carbengan* ti napanglawmo iti ringgorna.

7 Yadayom ti bagim iti naulbod a panggep; ket dagiti awan basolna ken nalinteg dica patayen: ta diacto justificaren ti nadamsac.

8 Ket dica umawat iti sucsuc: ta ti sucsuc bulsekenna dagiti macakita, ket ballicugenna dagiti sao ti nalinteg.

9 Ket ti maysa nga agbariwas dica parigaten: ta dacayo ammoyo ti puso ti gangannaet, yantangay dacayo naggangannaetcayo iti daga nga Egipto.

10 Ket innem a tawen a mulaamto ti dagam, ket agummongcanto iti kinalabonna:

11 ngem iti maicapito a tawen paginanaemto ket bay-amto nga aglaeg; tapno dagiti napanglaw ti ilim mangandá: ket ti tiddaenda canento ti animal ti away. Castoyto ti aramidem iti cauvasam, *ken* iti caolivaam.

12 Innem nga aldaw agbannogcanto, ket iti maicapito nga aldaw aginanacanto; tapno ti bacam ken ti asnom aginanada, ket ti anac a lalaki ti adipenmo a babai, ken ti gangannaet mabang-aranda.

13 Ket cadagiti amin nga sinaoc cadacayo imdengganyo: ket dica icampit ti nagan dagiti sabali a dios, wenno dica ipangngeg ti agwayaway iti ngiwatmo.

14 Mamitlo iti macatawen a ngumilincanto caniac iti maysa a fiesta.

15 Ti fiesta ti tinapay a di nalevaduraan ngilinemto: cadagiti pito nga aldaw canemto ti tinapay a di nalevaduraan, cas imbilinco kenca, iti natudingan nga aldaw ti bulan nga Abib (ta isu idi ti ipapanawmo sadi Egipto); ket awantot' dumatag iti sangoc a ima-ima:

16 ket ti fiesta ti apit, dagiti umuna a bungbunga ti banbannogmo, isuda nga imulam iti talon: ket ti fiesta ti panagummong, iti gibus ti tawen, no agummongca cadagiti nagbannogam iti talon.

17 Mamitlo iti macatawen amin a tao a lalaki dumatagdanto iti saclang ni Apo Jehova.

18 Dica mangidaton iti dara ti sacrificioc agraman tinapay a nalevaduraan; dinto met matda ti taba ti fiestac iti agpatnag agingga iti bigat.

19 Dagiti umuna cadagiti umuna a bunga ti dagam yegmonto iti balay ni Jehova a Diosmo. Dica lutoen ti urbon a calding iti gatas ti inána.

20 Adtoy, baonec iti sangom ti maysa nga angel, a mangaluad kenca iti dalan, ken mangipan kenca iti disso a sinaganac.

21 Agannadcayo iti sangona, ket ipanggagyo ti timecna; dicay papungtoten; ta dinanto pacawanen ti salungasingyo: ta ti naganco adda kencuana.

22 Ngem no ipanggagmonto nga ipaypayso ti timecna, ken aramidem amin nga ibagac; siacto ngarud ti maysa a cabusor cadagiti bumusor kenca, ken maysa a caringggor dagiti caringggormo.

23 Ta ti angelco mapanto iti sangoanam, ket iserrecnacanto iti Amorreo, ken iti Jetteo, ken iti Ferezeo, ken iti Cananeo, ken iti Heveo, ken iti Jebuseo: ket ipusayconto ida.

24 Dica agrucnoy cadagiti didiosda, wenno pagservian ida, wenno tuladen dagiti aramidda; ngem tuangemto ida a maminpinsan, ket bungtolem dagiti monmonda.

25 Ket agservicayto ken Jehova a Diosyo, ket isu bendicionannanto ti taraonmo ken ti danummo; ket siac iccatecto ti sakit iti baetmo.

26 Awanto ti maalisán wenno lupes iti dagam: ti bilang dagiti aldawmo tungpalecto.

27 Ipaw-itconto ti panagkigtot caniac iti sangoanam, ket abakecto amin dagiti tao a papanamto, ket aramidecto a dagiti amin a cabusormo isarangdanto kenca dagiti bucbucotda.

28 Ket ibaonconto ti alimbubuyog iti sangom nga mamaruar iti imatangmo iti Heveo, ken iti Cananeo, ken iti Jetteo.

29 Diacto pagtalawen ida iti imatangmo iti maysa a tawen, di la ket ta agbalin ti daga nga di matagitaoan ket dagiti an-animal ti away umaduda a bumusor kenca.

30 Main-inut a pagtalawecto ida iti sangom, agpapan iti dica umadu, ken tumawid iti daga.

31 Ket icabilconto a beddengmo ti manipud ti Baybay a Nalabaga ingggana ti taaw dagiti Filisteos, ken manipud iti tay-ac agingga iti Carayan: ta yawatconto iti imam dagiti agnaed iti daga; ket pagtalawemto ida iti sangoanam.

32 Dicanto makicappon cadacuada, wenno cadagiti diosda.

33 Didanto agnaed iti dagam, di la ket ta pagbasolendaca iti maicaniwas caniac; ta no agservica cadagiti diosda, daytanto ti maysa a pangsilo kenca a di bumurong.

Ti tulag ni Jehova iti Israel. Ni Moises idiay bantay manen.

24 Ket kinunana ken Moises, Sumangatcayo ken Jehova, sica ken Aaron, ken Nadab ken Abiu, ken pitopulo cadagiti lallacay ti Israel; ket manipud iti adayu agdayawcayo:

2 ket ni la Moises ti dumanonto iti asideg ken Jehova; ngem isuda didanto umasideg; uray pay dagiti tao didanto makipagsang-at kencuana.

3 Ket dimteng ni Moises ket sinaona cadagiti tao amin dagiti binalicas ni Jehova, ken amin dagiti bilbilin: ket amin dagiti tao simmungbatda iti maymaysa a timec, ket kinunada, Amin dagiti sao nga imbaga ni Jehova aramidenminto.

4 Ket ni Moises insuratna amin dagiti sao ni Jehova, ket bimmangon a nasapa

iti bigat, ket namangon iti maysa nga altar iti arisadsad ti bantay ken sangapulo ket dua a monmon cas iti bilang dagiti sangapulo ket dua a tribu ti Israel.

5 Ket imbaonna dagiti agtutubo a lalaki cadagiti annac ti Israel, nga nangirucbab cadagiti daton a mapuuran, ken nanganaramid cadagiti daton ti cappia a bacbaca ken Jehova.

6 Ket innala ni Moises ti guddua di dara, ket incabilna iti palpalangana; ket ti guddua di dara inwarisna iti rabaw ti altar.

7 Ket innalana ti libro ti tulag, ket binasana iti nangngegan dagiti tao: ket kinunada, Amin dagiti sinao ni Jehova aramidenminto, ket situtuloccamto.

8 Ket ni Moises innalana di dara, ket inwarisna cadagiti tao, ket kinunana, Adtoy ti dara ti tulag nga inaramid ni Jehova cadacayo maipanggep cadagitoy amin a sao.

9 Idin simmang-at da Moises, ken ni Aaron, ni Nadab, ken ni Abiu, ken pitopulo cadagiti lallacay ti Israel:

10 ket nakitada ti Dios ti Israel; ket adda cas la nabaldosaan iti bato a zafiro iti babaen dagiti dapanna, ken cas la pumadpad iti langit gapu iti lawagna.

11 Ket cadagiti natan-oc iti annac ti Israel saanna nga incabil ti imana: ket nakitada ti Dios, ket nanganda ket naginumda.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Dumanonca caniac iti bantay, ket agyanca idiay: ket itdecto kenca dagiti tapi a bato, ken ti linteg ken ti bilin, a sinuratac, tapno isuda ti isurom.

13 Ket timmacder ni Moises, ken ni Josue a ministrona: ket ni Moises simmang-at iti bantay ti Dios.

14 Ket kinunana cadagiti lallacay, Urayendacam ditoy, aginggа iti dicam agsubli cadacayo manen: ket, adtoy, da Aaron ken ni Hur addada cadacayo; siasino nga adda panggepna, umasideg coma cadacuada.

15 Ket ni Moises simmang-at iti bantay, ket ti ulep binungonna ti bantay.

16 Ket ti gloria ni Jehova nagsaad iti rabaw ti bantay Sinai, ket ti ulep binungonna iti bayat ti innem nga aldaw: ket iti maicapito nga aldaw inayabanna ni Moises nanipud iti nagtengngaan ti ulep.

17 Ket ti langa ti gloria ni Jehova adda idi a cas la apuy a manguram iti pantoc ti bantay iti imatang dagiti annac ti Israel.

18 Ket ni Moises simrec iti tengnga di ulep, ket simmang-at iti bantay: ket uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii a nagyan ni Moises iti bantay.

Dagiti sagsagut maipaay iti santuario maibaga. Bilbilin maipanggep iti lacasa. Ti lamisaan iti tinapay ti parang. Ti candelero.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a cunana,

2 Saoem cadagiti annac ti Israel a manngalada iti maysa nga isagut a maipaay caniac: iti tunggal maysa a tao a ti pusona aramidenna a siaayat, ti pangalaanyonto iti sagsagut caniac.

3 Ket daytoy ti isagut nga alaenyonto cadacuada: balitoc, ken pirac, ken suer,

4 ken azul, ken purpura, ken nalabaga, ken lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti calding,

5 ken lallalat dagiti carnero a lallaki a natina iti nalabaga, ken lallalat dagiti foca*, ken cayo nga acacia,

6 segden a pagsilaw, recrecado maipaay iti lana a panapsapo ken maipaay iti nasayamusom a incienso,

7 batbato nga onix, ken batbato a pagtampoc, nga agservi iti efod ken agservi iti pectoral.

8 Ket yaramidandac coma iti maysa a santuario, tapno agnaedac iti nagbabaetanda.

9 Cas mayannurot cadagiti amin nga ipakitac kenca, ti pagwadan ti tabernaculo, ken ti ulidan dagiti amin nga alalicamenna, castanto ti aramidenyo.

10 Ket mangaramiddanto iti maysa a lacasa a cayo ti acacia: dua a sico ket guddua ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ket guddua ti caacabana, ket maysa a sico ket guddua ti catayagna.

11 Calupcupamto iti pasig a balitoc, iti uneg ken ruar calupcupamto, ket aramidemto iti rabawna ti maysa a balangat a balitoc nga aglawlaw.

12 Ket yaramidamto iti uppat a singsing a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti uppat a sacana; ket dua a singsing addadanto iti maysa a bangirna, ket dua a singsing addadanto iti sabali a bangirna.

---

* *Foca:* maysa nga ican nga napateg ti lalatna.

13 Manĝaramidcanto met iti ar-arimata a cayo ti acacia, ket calupcupamto ida iti balitoc.

14 Ket yusocmonto ida cadagiti singsing cadagiti sikigan ti lacasa, a pammaclayan iti lacasa.

15 Dagiti arimata siaaddadanto cadagiti singsing ti lacasa: saandanto a maiccat idiay.

16 Ket yunegmonto iti lacasa ti pamanecnec nga itedconto kenca.

17 Ket manĝaramidcanto iti maysa a saad ti caasi* a biig a balitoc: dua a sico ket guddua ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ket guddua ti caacabana.

18 Ket manĝaramidcanto iti dua a kerubin a balitoc; itinto pinitpit aramidem ida, cadagiti dua a mordong ti saad ti caasi.

19 Ket manĝaramidca iti maysa a kerubin iti maysa a mordong, ket maysa a kerubin iti sabali a mordong: iti maysa a capisi ti saad ti caasi ti aramidemto a kerubin cadagiti dua a mordongna.

20 Ket dagiti kerubin ocradendanto iti ngato dagiti payacda, a linunganda ti saad ti caasi cadagiti payacda, nga agrupanrupada; tinto saad ti caasi sangoen dagiti rupa dagiti kerubin.

21 Ket iti lacasa iparabawmonto ti saad ti caasi; ket iti lacasa yunegmonto ti pamanecnec nga itedconto kenca.

22 Ket idiayto ti pangsaracac kenca, ket manipud iti ngatoen ti saad ti caasi ti pakisaoacto kenca, manipud iti nagbaetan dagiti dua a kerubin nga addada iti rabaw ti lacasa ti pamanecnec, cadagiti amin nga itedconto kenca nga ibilin cadagiti annac ti Israel.

23 Ket manĝaramidcanto iti maysa a lamisaan a cayo ti acacia: dua a sico ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ti caacabana, ket maysa a sico ket guddua ti cangatona.

24 Ket calupcupamto iti bin-ig a balitoc, ket palawlawamto iti balangat a balitoc.

25 Ket paigidamto iti agsawasaw nga aglawlaw ti sangadaculapan ti cacabana; ket manĝaramidcanto iti maysa a balangat a balitoc iti igidna nga aglawlaw.

26 Ket yaramidamto cadagiti uppat a singsing a balitoc, ket icabilmonto dagiti singsing cadagiti uppat a suli nga addada cadagiti sacana.

27 Addanto dagiti singsing iti asideg ti igid, a pacaicabilan dagiti arimata a pangbaclayan ti lamisaan.

28 Ket cayonto ti acacia dagiti aramidem nga arimata, ket calupcupamto ida iti balitoc, tapno isudanto ti pangbagcatan iti lamisaan.

29 Ket agaramidcanto iti pingpinganna, ken ti cutcucharana, ken dagiti gorgoritana, ken dagiti malmaluconga, a pangibuyat: itinto biig a balitoc aramidem ida.

30 Ket icabilmonto iti rabaw ti lamisaan ti tinapay ti parang iti sangoc a cancanayon.

31 Ket manĝaramidcanto iti maysa a candelero nga pasig a balitoc: iti pinitpit maaramidto ti candelero, ti met poonna, ken ti ongcayna; dagiti copana, dagiti bocona, ken dagiti sabongna sangcanayondanto iti candelero:

32 ket addanto innem a sangana a rumuar iti bangbangirna; tallo a sanga ti candelero iti maysa a bangirna, ket tallo a sanga ti candelero iti sabali a bangirna:

33 tallo a copa maaramid a cas iti sabong ti almendras iti maysa a sanga, maysa a boco ken maysa a sabong; ken tallo a copa a maaramid a cas iti sabong ti almendras iti sabali a sanga, maysa a boco ken maysa a sabong: castoy cadagiti innem a sanga nga rumuar iti candelero:

34 ket iti candelero uppat a copa a maaramid a capada ti sabong ti almendras, dagiti bocona ken dagiti sabsabongna;

35 ket ti maysa a boco iti babaen dua a sanga nga sanganayon a bagi, ken ti maysa a boco iti babaen dua a sanga nga sanganayon a bagi, ken ti maysa a boco iti babaen dua a sanga nga sanganayon a bagi, cadagiti innem a sanga a rumuar iti candelero.

36 Dagiti bocoda ken dagiti sangada addadanto iti sanganayon a bagi *ti candelero;* ti isu-amin maymaysa a bagi ti paspasig a balitoc a pinitpit.

37 Ket manĝaramidcanto cadagiti pagsaingganna, pito: ket gangatandanto dagiti pagsaingganna tapno lawaganna iti sangona.

38 Ket dagiti pangarsang kencuana, ken dagiti pingganna a pagidissoan ti inarsang biigdanto a balitoc.

39 Iti maysa a talento ti pasig a balitoc maaramidto, agraman amin dagitoy nga aruat.

* *Saad ti caasi:* calub di lacasa.

40 Ket kitaem ta aramidem ida a cas iti pacatuladanda, a naiparanĝ kenca iti banday.

Dagiti benĝbenĝ ti tabernaculo. Tabtabla ken balbalunet. Ti abbonĝ ken ti tâbing.

26 Maysa pay a manĝaramidcanto iti tabernaculo nĝa adda sanĝapulo a benĝbenĝna; iti nalapat a lienzo a tinabid, ken azul, ken purpura, ken nalabaga, agraman kerkerubin a gapuanan ti mananĝborda aramidemto ida.

2 Ti caatiddug ti tunĝgal benĝbenĝ duapulonto ket walo a sico, ket ti caacaba ti tunĝgal benĝbenĝ uppat a sico: amin dagiti benĝbenĝ maymaysanto ti rucodda.

3 Lima a benĝbenĝ maisaipdanto ti maysa ken maysa; ket dagiti *sabali a* lima a benĝbenĝ agsasaipdanto ti maysa ken maysa.

4 Ket manĝaramidcanto cadagiti panaldenĝan nĝa azul iti pinĝir ti maysa a benĝbenĝ manĝrugi iti pinĝir iti pagsasaipan; ket casta met ti aramidemto iti pinĝir ti benĝbenĝ a makinruar iti maicadua a pagsaipan.

5 Limapulo ti panaldenĝan nĝa aramidemto iti maysa a benĝbenĝ, ket limapulo a panaldenĝan aramidemto iti pinĝir ti benĝbenĝ nĝa adda iti maicadua a pagsaipan; dagiti panaldenĝan agsasanĝodanto ti maysa ken maysa.

6 Ket manĝaramidcanto iti limapulo a corchetes a balitoc, ket pagsangcanaigem dagiti benĝbenĝ cadagiti corchetes: ket ti tabernaculo sanĝsanĝcanayonto.

7 Ket manĝaramidcanto cadagiti benĝbenĝ *a dutdut* ti caldinĝ a linonĝ iti rabaw ti tabernaculo: sanĝapulo ket maysa a benĝbenĝ ti aramidemto.

8 Ket ti caatiddug ti tunĝgal benĝbenĝ tallopulonto a sico, ket ti cacaba ti tunĝgal benĝbenĝ uppat a sico: dagiti sanĝapulo ket maysa a benĝbenĝ maymaysa a rucoddanto.

9 Ket pagsasaipemto dagiti lima a benĝbenĝ nĝa is-isuda, ken dagiti innem a benĝbenĝ nĝa is-isuda, ket lupiemto ti maicanem a benĝbenĝ iti sanĝo ti linonĝ.

10 Ket manĝaramidcanto iti limapulo a panaldenĝan iti pinĝir nĝa adda iti pamaranĝ iti pagsasaipan, ken limapulo a panaldenĝan iti pinĝir ti benĝbenĝ nĝa adda *iti pamaranĝ* iti maicadua a pagsaipan.

11 Ket manĝaramidcanto iti limapulo a corchetes a suer, ket icabilmonto dagiti corchetes cadagiti panaldenĝan, ket pagtiponem ti linonĝ, tapno sibubukel.

12 Ket ti aguyauy a paset a suroc cadagiti benĝbenĝ ti linonĝ, ti guddua a benĝbenĝ nĝa matda, agtinnagto iti licud ti tabernaculo.

13 Ket ti sanĝcasico iti maysa a banĝir, ken ti sanĝcasico iti sabali a banĝir, iti matda ti nagatiddugan dagiti benĝbenĝ ti linonĝ, aguyauyto cadagiti sikigan ti tabernaculo iti daytoy a banĝir ken iti daydiay a banĝir, tapno maabbonĝanna.

14 Ket manĝaramidcanto iti maysa nĝa abbonĝ nĝa agservi iti linonĝ a lallalat ti carnero a lalaki a natina iti nalabaga, ken maysa nĝa abbonĝ a lallalat ti foca iti nĝato.

15 Ket manĝaramidcanto cadagiti tabla iti tabernaculo a cayo ti acacia, a maipatacder.

16 Tinto caatiddug ti maysa a tabla sanĝapulo a sico, ket maysa a sico ket guddua ti caacaba ti tunĝgal tabla.

17 Duanto nĝa palaupo iti tunĝgal tabla, agsanĝalto ti maysa ken maysa: castanto ti aramidem cadagiti amin a tabla ti tabernaculo.

18 Ket aramidemto dagiti tabtabla ti tabernaculo, duapulo a tabla a maipan iti banĝirna iti abagatan, abagatanen.

19 Ket manĝaramidcanto iti uppat a pulo a batay a pirac iti baba dagiti duapulo a tabla; dua a batay iti baba ti maysa a tabla a pagsaadan dagiti dua nĝa palaupo, ken dua a batay iti baba ti sabali a tabla a pagsaadan dagiti dua nĝa palaupona:

20 ket iti maicadua a banĝir ti tabernaculo, nĝa banĝirna iti amianan, duapulo a tabla,

21 ket dagiti uppat a pulo a batayda a pirac; dua a batay iti babaen ti maysa a tabla, ken dua a batay iti babaen ti sabali a tabla.

22 Ket iti akinlicud a bagi ti tabernaculo nĝa akinlaud, manĝaramidcanto cadagiti innem a tabla.

23 Ket dua a tabla ti aramidemto a pasuli ti tabernaculo iti licud.

24 Ket agrutapdanto iti baba, ken castadanto man met laenĝen aginĝga iti toctocna aginĝga iti maysa a candilinĝ: castanto cadacuada a dua; addadanto cadagiti dua a suli.

25 Ket addanto walo a tabla, ken dagiti batayda a pirac, sangapulo ket innem a batay; dua a batay iti babaen ti maysa a tabla, ken dua a batay iti babaen ti sabali a tabla.

26 Ket mangaramidcanto cadagiti balbalunet a cayo ti acacia; lima cadagiti tabla iti maysa a bangir ti tabernaculo,

27 ken lima a balunet cadagiti tabla iti sabali a bangir ti tabernaculo, ken lima a balunet cadagiti tabla ti bangir ti tabernaculo, iti akinlicud a bangir.

28 Ket ti nagtengngga a balunet iti nagtengnggaan dagiti tablas aglayonto iti murdong ken murdong.

29 Ket calupcupamto dagiti tabla iti balitoc, ket mangaramidcanto cadagiti candilingda a balitoc a pacaiccan dagiti balunet: ket calupcupamto dagiti balunet iti balitoc.

30 Ket bangonemto ti tabernaculo a cas iti caasping daydi naipakita kenca iti bantay.

31 Ket mangaramidcanto iti maysa nga abbong nga azul, ken purpura, ken nalabaga, ken nalapat a lienzo a tinabid: ket maaramidto nga adda kerkerubin a gapuanan ti manangborda:

32 ket ibitinmonto cadagiti uppat nga adigi nga acacia a nacalupcupan iti balitoc; dagiti sasab-itanda balitocto, iti rabaw dagiti uppat a batay a pirac.

33 Ket isab-itmonto ti abbong iti babaen dagiti corchetes, ket iserrecmonto idiay iti uneg ti abbong ti lacasa ti pamanecnec: ket ti abbong paglasinennanto cadacayo ti nasantoan a disso ken ti casasantoan.

34 Ket icabilmonto ti saad ti caasi iti rabaw ti lacasa ti pamanecnec idiay disso a casasantoan.

35 Ket isaadmonto ti lamisaan iti ruar ti abbong, ken ti candelero iti sango ti lamisaan iti sikigan ti tabernaculo nga akinabagatan: ket idissomto ti lamisaan iti bangir nga akinamianan.

36 Ket mangaramidcanto iti maysa a tabing a pannacaruangan ti Tabernaculo, nga azul, ken purpura, ken nalabaga, ken nalapat a lienzo a tinabid, a gapuanan ti agborborda.

37 Ket yaramidamto ti tabing iti lima nga adigi nga cayo ti acacia, ket calupcupamto ida iti balitoc; dagiti sasab-itanda balitocdanto: ket mangpandaycanto cadagiti lima a batayda a suer.

Ti altar ti daton a mapuuran. Ti paraangan ken pagsilawan.

27 Ket mangaramidcanto iti altar a cayo ti acacia, lima a sico ti caatiddugna, ken lima a sico ti cacabana; tinto altar agcacarucod dagiti uppat a bangirna: ket ti catayagnanto tallo a sico.

2 Ket mangaramidcanto iti sarsara *ti altar* iti rabaw dagiti uppat a sulina; dagiti sarana sangsangcapasetdanto kencuana: ket calupcupamto iti suer.

3 Ket mangaramidcanto cadagiti rángana a pagiccan cadagiti dapo, ken sopsopladna, ken bacbaccána, ken cadagiti pagadaw iti lasag, ken cadagiti pagiccan ti beggang: amin nga al-alicamenna aramidemto iti suer.

4 Ket mangyaramidcanto iti maysa a bacud nga iniket a suer ket mangaramidcanto iti rabaw ti bacud ti uppat a singsing a suer cadagiti uppat a sulina.

5 Ket isut' icabilmonto iti babaen ti ngarab nga aglawlaw iti altar iti baba, tapno mayaplag ti iniket iti guddua ti catayag ti altar.

6 Ket yaramidamto ti altar iti ararimata, ar-arimata a cayo ti acacia, ket calupcupamto ida iti suer.

7 Ket dagiti arimatana maicabildanto cadagiti singsing, ket dagiti arimata agyandanto cadagiti dua a sikigan ti altar a pamaclayan.

8 Masulloopan iti tinabla ti aramidemto: cas idi naipakita kenca iti bantáy, castanto ti aramidenda.

9 Ket mangaramidcanto iti paraangan ti tabernaculo: iti abagatanen ti akinabagatan a bangir addanto tabtabing iti pagparaangánan a sinunay a lienzo a nalapat, nga sangagasut a sico ti caatiddug iti maysa a bangir:

10 ket duapulonto ti adigina, ket dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit dagiti adigi ken dagiti putiputda piracdanto.

11 Ket casta met iti bangir iti amianan a nagatiddug addanto tabtabing a sangagasut a sico ti caatiddugan, ket dagiti adigina duapulo, ken dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit dagiti adigi ken dagiti putiputda pirac.

12 Ket maipaay iti caacaba ti paraangan iti bangirna iti laud addanto tabtabing a limapulo a sico; dagiti adigida sangapulo, ket dagiti batayda sangapulo.

13 Ket ti caacaba ti paraangan iti bangir ti akindaya a dayaen limapulonto a sico.

14 Dagiti tabtabing iti maysa a bangir *ti ruangan* sangapulonto ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ket dagiti batayda tallo.

15 Ket iti sabali a bangir addanto tabtabing a sangapulo ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ket dagiti batayda tallo.

16 Ket iti ruangan ti paraangan addanto tabing a duapulo a sico, nga azul, ken purpura, ken escarlata, ken tinabid a lienzo a nalapat, a gapuanan ti manangborda; dagiti adigida uppat, ket dagiti batayda uppat.

17 Amin nga adigi ti paraangan iti aglawlaw maputiputandanto iti pirac; dagiti callawitda pirac, ket dagiti batayda suer.

18 Ti pagattidugan ti paraangan sangagasutto a sico, ket ti caacabana limapulo iti uray adino, ket lima a sico ti catayag, ti nalapat a lienzo a tinabid, ket dagiti batayda suer.

19 Dagup iti al-alicamen ti tabernaculo iti amin a pacaaramatanna, ken amin dagiti pásocna, ken amin dagiti pásoc ti paraangan suerdanto.

20 Ket sica ibilinmonto cadagiti annac ti Israel nga mangyegdanto kenca iti nadalus a lana ti olivas a linebbec a pagsilaw, tapno maseggedan ti maysa a pagsaingan a cancanayon.

21 Iti uneg ti tolda ti gimong, iti ruar ti abbong nga adda iti sango ti pamanecnec, da Aaron ken dagiti annacna aywanandanto a sioornos manipud iti malem agingga iti bigat iti sango ni Jehova: isunto ti maalagad nga agnanayon cadagiti putputotda a maipaay cadagiti annac ti Israel.

Dagiti cawcawes ni Aaron. Ti efod ken ti pectoral. Ti cagay ti efod. Ti pinitpit a balitoc, bado ken mitra ni Aaron. Dagiti cawcawes dagiti sacerdote.

28 Ket yasidegmo kenca ni Aaron a cabsatmo, ken dagiti annacna agraman kencuana, manipud iti baet dagiti annac ti Israel, tapno mangakem caniac iti annung ti sacerdote, ni met Aaron, ni Nadab ken ni Abiu, ni Eleazar ken ni Itamar, annac ni Aaron.

2 Ket mangaramidcanto cadagiti cawes a nasantoan a maipaay ken Aaron a cabsatmo, a pacaigloriaan ken pacapasayaatan.

3 Ket saoemto cadagiti amin a mamasirib iti pusoda isuda a pinnunnoc ti espiritu ti kinasirib, tapno mangaramidda cadagiti cawes ni Aaron a mangsantificar kencuana, tapno isu ti mangakem caniac iti annung ti sacerdote.

4 Ket dagitoy dagiti cawes nga aramidendanto: maysa a pectoral, ken maysa nga efod, ken maysa a cagay, ken maysa a bado a kinellenga, maysa a mitra, ken maysa a barikes: ket mangaramiddanto cadagiti nasantoan a cawes a maipaay ken Aaron a cabsatmo, ken cadagiti annacna, tapno agannung caniac iti akem ti sacerdote.

5 Ket mangaladanto iti balitoc, ken iti azul, ken iti purpura, ken iti escarlata, ken iti nalapat a lienzo.

6 Ket mangaramiddanto iti efod a balitoc, azul, ken purpura, escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid, a gapuanan ti nalaing nga agborborda.

7 Addanto dua a ragas nga hombrera a maicapet iti dua á pungtona, tapno mapagsusugopda.

8 Ket ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes, nga adda kencuana, isu a pangbarikes kencuana, maipadanto iti pannacaaramid daydiay ken isunto met laeng a ragas; balitoc, azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid.

9 Ket mangalacanto cadagiti dua a bato nga onix, ket ikitikitmonto cadacuada dagiti nagnagan dagiti annac ti Israel:

10 innem cadagiti naganda iti maysa a bato, ket dagiti nagan dagiti innem a matda iti sabali a bato, a mayannatup iti pannacayanacda.

11 Iti panangaramid ti maysa a mangkitikit iti bato, cas ti pannacailanad ti tandaan, kitikitamto dagiti dua a bato cas mayannurot cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel: aramidemto ida a mabungon cadagiti calupcup a balitoc.

12 Ket icabilmonto dagiti dua a bato iti rabaw dagiti ragas a hombrera ti efod, ta tapno batbato a pacalaglagipan cadagiti annac ti Israel: ket ni Aaron awitennanto cadagiti dua nga abagana dagiti naguagganda iti sango ni Jehova a pacalaglagipan.

13 Ket aramidemto dagiti pagcalupcup a balitoc,

14 Ken dua a cawar a pasig a balitoc; aramidemto ida a cas lubid a tinali: ket icabilmonto dagiti cawar a tinali cadagiti calupcup.

15 Ket aramidemto ti maysa a pectoral ti panangocom, nga aramid ti nalaing nga agborborda; cas pannacaaramid ti efod aramidemto; nga balitoc, nga azul, ken purpura, ken escarlata ken nalapat a lienzo a tinabid aramidemto.

16 Agcuadradonto *ken* agsucot; maysanto a dangan ti caatiddugna, ken maysa a dangan ti caacabana.

17 Ket icabilmonto kencuana dagiti calupcup dagiti bato, uppat nga intar dagiti bato: maysa nga intar ti sardio, topacio, ken carbunclo isunto ti umuna nga intar;

18 ket ti maicadua nga intar maysa nga esmeralda, maysa a zafiro, ken maysa a diamante;

19 ket ti maicatlo nga intar maysa nga jacinto, maysa nga agata, ken maysa nga amatista;

20 ket ti maicapat nga intar maysa a berilo, ken maysa nga onix, ken maysa a jaspe: mabungondanto cadagiti calupcupda a balitoc.

21 Ket dagitinto batbato mayannurotda cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel, sangapulo ket dua, cas cadagiti nagnaganda; maipada iti pannacakitikit ti maysa a tandaan, tunggal maysa cas iti naganna, maipaaydanto cadagiti sangapulo ket dua a caputotan.

22 Ket yaramidamto ti pectoral iti cawcawar a linubid, aramid a tinali a pulos a balitoc.

23 Ket yaramidamto ti pectoral iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto dagiti dua a candiling iti dua a pungto ti pectoral.

24 Ket icabilmonto dagiti dua a tinali a cawar a balitoc cadagiti dua a candiling cadagiti pungto ti pectoral.

25 Ket dagiti *sabali* a dua a mordung dagiti dua a cawar a tinali itacpilmonto cadagiti calupcup a dua, ket icabilmonto ida cadagiti ragas a hombrera ti efod, iti sangoananna.

26 Ket mangaramidcanto iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti dua a pungto ti pectoral, iti pingirna, nga adda iti bangir ti uneg ti efod.

27 Ket mangaramidcanto iti dua a candiling a balitoc, ket icabilmonto ida cadagiti dua a ragas a hombrera ti efod iti sirocda, iti paset nga akinsango, iti asideg ti pagsusug-opanna, iti ngato ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod.

28 Ket mangigawiddanto iti pectoral gapu cadagiti candilingna cadagiti candiling ti efod iti pannacaaramat ti singdan nga azul, tapno maiparabaw iti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod, ket ti pectoral saan a mabucra iti efod.

29 Ket ni Aaron awitennanto dagiti nagnagan dagiti annac ti Israel iti pectoral ti panangocom iti rabaw ti pusona, no sumrec iti nasantoan a disso, a pacalaglagipan iti sango ni Jehova nga agnanayon.

30 Ket icabilmonto iti pectoral ti panangocom ti Urim* ken ti Tumim†; ket agyandanto iti rabaw ti puso ni Aaron, no sumrec iti sango ni Jehova: ket ni Aaron awitennanto ti panangocom dagiti annac ti Israel iti rabaw ti pusona iti sangoanan ni Jehova a cancanayon.

31 Ket aramidemto nga pulos nga azul ti cagay ti efod.

32 Ket addanto putol a mayusoc iti olo iti tengngana: addanto maysa nga alubid nga inabel iti aglawlaw ti putolna, cas la coma no putol ti maysa a cabal nga iniket a paslep, tapno saan a maray-ab.

33 Ket iti rabaw ti gayadanna aramidemto ti gran-granado nga azul, ken purpura, ken escarlata, iti lawlaw ti gayadanna; ken camcampanillana a balitoc iti baetda nga aglawlaw:

34 maysa a campanillana a balitoc ken maysa a granado, maysa a campanillana a balitoc ken maysa a granado, iti rabaw ti gayadan ti cagay nga aglawlaw.

35 Ket maicapetto ken Aaron a pagannong: ket ti kilingda mangngegto no sumrec iti nasantoan a disso iti sango ni Jehova, ken no rumuar, tapno di matay.

36 Ket mangaramidcanto iti maysa a pinitpit nga pasig a balitoc, ket ikitikitmonto iti rabawna a capada dagiti kitikit ti tandaan, NASANTOAN KEN JEHOVA.

37 Ket icabilmonto iti rabaw ti maysa a singdan nga azul, ket addanto iti mitra; agyanto iti pamarang ti mitra.

38 Ket agyanto iti muging ni Aaron,

---

*. Cayatna a saoen: *Dagiti Silsilaw.*

† Cayatna a saoen: *Dagiti awan Pagcuranganna.*

ket ni Aaron awitennanto ti kinadakes dagiti nasantoan a banag, nga pasantoento dagiti annac ti Israel iti amin nga datdatonda a nasantoan; ket agyanto iti muginǧna a cancanayon, tapno maipategda iti saclanǧ ni Jehova.

39 Ket manǧabelcanto iti bado a kinellenǧ a nalapat a lienzo, ket manǧaramidcanto iti maysa a mitra a lienzo a nalapat, ket manǧaramidcanto iti maysa a barikes, a gapuanan ti mananǧborda.

40 Ket yaramidamto dagiti annac ni Aaron cadagiti bado, ken yaramidamto ida cadagiti barikes, ken yaramidamto ida cadagiti pannacacallogonǧ a pamagloria ken pamasayaat.

41 Ket icapetmonto ida cada Aaron a cabsatmo, ken dagiti annacna agraman kencuana; ket sapsapoamto ida, ken consagrarem ida ken santificarem ida, tapno agannunǧda caniac iti takem ti sacerdote.

42 Ket yaramidamto ida cadagiti sapin a lienzo a manǧabbonǧ iti lasag nga ibainda; manipud iti siket aginǧga iti luppo ti danonandanto:

43 ket maicapetdanto cada Aaron ken dagiti annacna, no sumrecda iti tolda ti gimonǧ, wenno no umasidegda iti altar nga agannonǧ iti nasantoan a disso; tapno dida acoen ti kinadakes, ket matayda: isu ti maalagad a cancanayon a maipaay kencuana ken cadagiti putotna a sumono kencuana.

Ti pannacaconsagrar dagiti sacerdotes.
Dagiti datdaton ti pannacaconsagrar.
Datdaton iti inaldaw-aldaw.

29 Ket daytoy ti aramidemto cadacuada a panaǧisaad cadacuada a nasantoan, tapno agakemda caniac iti annunǧ ti sacerdote: manǧalaca iti bumaro a baca, ken dua a lallaki a carnero nga awan pilawda,

2 ken tinapay a di nalevaduraan, ken di nalevaduraan a bibinǧca a nagamayan iti lana, ken cancanen a di nalevaduraan a nasapsapoan iti lana: ket aramidemto ida iti namayecmec nga harina.

3 Ket icabilmonto ida iti maysa a labbá ket yegmonto ida a silalabbá agraman ti bumaro a baca ken dagiti dua a lallaki a carnero.

4 Ket ipanmonto ni Aaron ken dagiti annacna aginǧga iti ruanǧan ti tolda ti gimonǧ, ket buggoamto ida iti danum.

5 Ket alaemto dagiti cawes, ket icapetmonto ken Aaron ti bado, ken ti cagay ti efod, ken ti efod, ken ti pectoral, ket baricsam iti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod;

6 ket isaadmonto iti olona ti mitra, ket icabilmonto iti rabaw ti mitra ti nasantoan a balanǧat.

7 Saca alaento ti lana a pagsapsapo, ket ibuyatmo iti olona, ket sapsapoam.

8 Ket yegmonto dagiti annacna a lallaki, ket yusonǧmonto cadacuada dagiti bado.

9 Ket cawesamto ida iti barbarikes, ni Aaron ken dagiti annacna, ket icapetmo cadacuada dagiti pannacacallogonǧ: addanto cadacuada ti kinasacerdote gapu iti agnanayon a pagalagadan: ket consagraremto da Aaron ken dagiti annacna a lallaki.

10 Ket yegmonto ti bumaro a baca iti sanǧo ti tolda ti gimonǧ: ket ni Aaron ken dagiti annacna ipataydanto dagiti im-imada iti rabaw ti olo ti bumaro a baca.

11 Ket patayemto ti bumaro a baca iti saclanǧ ni Jehova, iti ridaw ti ruanǧan ti tolda ti gimonǧ.

12 Ket manǧalacanto iti dara ti baca, ket ti tamodom ti panǧicabilmonto iti rabaw dagiti sara ti altar; ket ibuyatmonto amin nga dara iti poon ti altar.

13 Ket alaemto amin a taba a mamunǧon cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua nga beckel, ken ti taba nga adda iti rabawda, ket puuramto ida iti rabaw ti altar.

14 Ngem ti lasag ti baca ken ti lalatna, ken ti tackina, puuramto iti apuy iti away ti pacarso: isut' maysa a daton iti basol.

15 Ket alaemto met ti maysa a lalaki a carnero; ket da Aaron ken dagiti lallaki nga annacna ipátaydanto dagiti im-imada iti rabaw ti olo ti carnero.

16 Ket patayemto ti carnero, ket alaemto ti darana, ket iwarsimto iti lawlaw ti rabaw ti altar.

17 Ket ranǧcayemto ti carnero, ket buggoam ti lalaemna, ken dagiti sacana, ket icabilmo ida iti yan dagiti naranǧcay, ken agraman ti olona.

18 Ket puuramto amin ti carnero iti altar: isut' daton a mapuuran ken Jehova; isut' maysa a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

19 Ket alaemto ti sabali a carnero a lalaki; ket da Aaron ken dagiti annacna

ipataydanto dagiti im-imada iti olo ti carnero.

20 Sacanto patayen ti carnero, ket mangalaca iti darana, ket icabilmo iti toctoc ti lapayag a canawan ni Aaron, ken iti toctoc ti lapayag a canawan dagiti annacna a lallaki, ken iti tangan dagiti im-imada a makincanawan, ken iti dackel a ramay ti sacada a makincanawan, ket iwarsimto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

21 Ket mangalacanto iti dara nga adda iti rabaw ti altar, ken iti lana a pagsapsapo, ket iwarsim ken Aaron, ken iti cawcawesna, ken cadagiti annacna, ken cadagiti cawcawes dagiti annacna agraman kencnana: ket mapasantonto, ken dagiti cawcawesna, ken dagiti annacna, ken dagiti cawcawes dagiti annacna agraman kencuana.

22 Alaemto met ti taba ti carnero, ken ti ipus a nalucmeg, ken ti taba a mamungon cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua a beckel, ken ti taba nga adda cadacuada, ken ti macanawan a luppo (ta isu ti maysa a carnero ti pannacaconsagrar),

23 ken ti maysa a tinapay, ken maysa a bibingca a nalanaan, ken maysa a cancanen nga aggapu iti labbá ti tinapay a di nalevaduraan nga adda iti sango ni Jehova:

24 ket icabilmo amin iti rabaw dagiti ima ni Aaron, ken iti rabaw dagiti im-ima dagiti annacna, ket ililinanto ida a daton a mailili iti sango ni Jehova.

25 Sacanto alaen ida cadagiti im-imada, ket puuram ida iti rabaw ti altar iti ngatoen ti daton a mapuuran, a maysa a sayamusom iti sango ni Jehova: isu ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

26 Ket alaemto ti barucong ti carnero ni Aaron iti pannacaconsagrar, ket ililim a daton a mailili iti sango ni Jehova: ket isunto ti bágim.

27 Ket pasantoemto ti barucong ti daton a mailili, ken ti luppo ti daton a maipangato, a isu ti mailili, ken isu ti maipangato, iti carnero ti pannacaconsagrar, iti daydiay met laeng a maipabagi ken Aaron, ken iti daydiay a maipabagi cadagiti annacna a lallaki:

28 ket maipabaginto ken Aaron ken cadagiti annacna a bágida a cancanayon cadagiti annac ti Israel; ta isut' maysa a daton a maipangato: ket isunto ti maysa a daton a maipangato nga aggapu cadagiti annac ti Israel cadagiti datdatonda a cappia, dagiti met laeng datonda a maipangato ken Jehova.

29 Ket dagiti nasantoan a cawcawes ni Aaron maipaayto cadagiti annacna a sumono kencuana, tapno pagpagan-anayda no masapsapoanda, ken tapno pagcawcawesda no maconsagrarda.

30 Iti pito nga aldaw icapetto ida ti anac a lalaki nga agsacerdote a sonona, no sumrec iti tolda ti gimong nga agannung iti nasantoan a disso.

31 Ket alaemto ti carnero ti pannacaconsagrar, ket lutoemto ti lasagna iti maysa a yan a nasantoan.

32 Ket ni Aaron ken dagiti annacna canendanto ti lasag ti carnero, ken ti tinapay nga adda iti labbá, iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.

33 Ket isuda canendanto dagidiay a pacaabbongan, tapno mangconsagrar cadacuada *ken* mangsantificar: ngem ti maysa a gangannaet dinto mangan cadagidiay, gaput ta nasantoanda.

34 Ket no adda matda a lasag ti pannacaconsagrar, wenno tinapay, agingga iti bigat, puuramto ti natda iti apuy: saanto a canen gaput ta nasantoan.

35 Castoyto ti aramidem cada Aaron ken dagiti annacna a lallaki, cas mayannurot cadagiti dagup ti imbilinco kenca: pito nga aldawto ti panangconsagrarmo cadacuada.

36 Ket tunggal aldaw yawatmonto ti baca a bumaro a daton gapu iti basol a maipaay a pacaabbongan: ket dalusamto ti altar, no aramidem a pacaabbonganna; ket sapsapoamto, tapno pasantoem.

37 Iti pito nga aldaw aramidemto ti pacaabbongan a maipaay iti altar, ket pasantoemto: ket ti altar isuntot' casantoan; ti uray aniaman a mangsagid iti altar nasantoanto.

38 Ita daytoy ti idatonmonto iti altar: dua a cordero nga agtawen ti maysa iti inaldaw-aldaw iti agnanayon.

39 Ti maysa a cordero idatonmonto iti bigat; ket ti sabali a cordero idatonmonto iti rumabii:

40 ken agraman ti maysa a cordero, maysa nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nalaocan iti apagcapat ti maysa nga hin* ti nadingpil a

* *Hin*: pagsucatan nga iti cadackelna lima á litro.

lana; ken ti maysa nga apagcapat ti hin nga arac nga daton a inumen.

41 Ket ti sabali a cordero idatonmonto iti rumabii, ket aramidemto iti daytoy a cas ti daton nga bellaay ti bigat, ken cas ti daydiay daton nga inumen, a sayamusom, a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

42 Isunto ti maysa a daton a mapuuran a mataginayon cadagiti putputotyo iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong iti sango ni Jehova, isu a pangdanonacto kenca, tapno makisaoac idiay kenca.

43 Ket idiay danonecto dagiti annac ti Israel; ket *ti Tabernaculo* mapasantonto gapu iti gloriac.

44 Ket santificarecto ti tolda ti gimong, ken ti altar: ni Aaron ken dagiti annacna santificarecto, tapno agakemda caniac iti annung ti sacerdote.

45 Ket agnaedacto iti tengngga dagiti annac ti Israel, ket siacto ti Diosda.

46 Ket ammoendanto a siac ni Jehova a Diosda, a nangaon cadacuada iti daga nga Egipto, tapno agnaedac iti tengngada: siac ni Jehova a Diosda.

Ti altar ti incienso. Ti pirac ti pannacaabbong. Ti palangana a suer. Ti lana a sapsapo. Ti incienso.

30 Ket mangaramidcanto iti maysa nga altar a pagpuuran iti incienso iti rabawna: iti cayo nga acacia ti aramidem.

2 Maysa a sico ti caatiddugnanto, ket maysa a sico ti caacabana; agcuadradonto; ket dua a sico ti catayagnanto: dagiti sarana sangsanganayondanto iti altar.

3 Ket calupcupamto iti bin-ig a balitoc, ti rabawna, ken dagiti bacrangna nga aglawlaw, ken dagiti sarana; ket yaramidamto iti balangat a balitoc iti lawlawna.

4 Ket mangaramidcanto iti dua a candilingna a balitoc iti babaen ti balangatna; cadagiti dua a paragpagna, cadagiti dua a bacrangna aramidemto dagitoy; ket isudanto ti pagsaadan dagiti arimata a pamaclayan.

5 Ket itinto cayo nga acacia ti aramidem nga arimata, ket calupcupam ida iti balitoc.

6 Ket icabilmonto iti sango ti abbong nga adda iti abay ti lacasa ti pamanecnec, iti sango ti saad ti caasi nga adda iti rabaw ti pamanecnec, a pangsaracacto kenca.

7 Ket ni Aaron puurannanto iti rabawna ti incienso dagiti nasayamusom nga recrecado: iti tunggal bigat no saganaenna dagiti pagsaingan, puurannanto.

8 Ket no ni Aaron seggedanna dagiti pagsaingan iti rumabii, puurannanto, maysa nga incienso a cancanayon iti sango ni Jehova iti bayat dagiti putputotyo.

9 Dicayto mangidaton iti sabali nga incienso iti rabawna, wenno daton a mapuran, wenno daton a bel-laay; ket dicayto ibuyat iti rabawna ti daton a inumen.

10 Ket ni Aaron aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay cadagiti sarana maminsan iti macatawen; aramatennanto ti dara ti daton gapu iti basol ti pannacaabbong maminsan iti macatawen iti panangaramidna iti pacaabbongan iti dayta cadagiti caputotanyo: casantoan unay ken Jehova daytoy.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a kinunana,

12 Inton alaem ti dagup dagiti annac ti Israel, a mayannurot cadagiti mabilang cadacuada, itedto ngarud ti tunggal maysa a tao ti maysa a patli a maipaay ti cararuana ken Jehova, no bilangem ida; tapno awantot' angol cadacuada, no bilangem ida.

13 Daytoy ti iteddanto, tunggal maysa a mapan cadagiti nabilang, guddua ti maysa a siclo cas iti siclo ti santuario; (ti siclo duapulo a geras;) guddua a siclo a pangdaton ken Jehova.

14 Tunggal maysa a mapan cadacuada a nabilang, manipud agtawen iti duapulo wenno sumuroc, mangtedto iti daton ken Jehova.

15 Dagiti nabacnang didanto mangted iti nasuroc, ket dagiti napanglaw didanto mangted iti nacurcurang ngem ti guddua ti siclo, no mangtedda iti daton ken Jehova, tapno aramiden ti pacaabbongan a maipaay cadagiti cararuayo.

16 Ket alaemto ti pirac ti pannacaabbong cadagiti annac ti Israel, ket ikeddengmonto iti pacaaramatan ti tolda ti gimong; tapno isunto ti pacalaglagipan dagiti annac ti Israel iti sango ni Jehova, tapno aramiden ti pacaabbongan a maipaay cadagiti cararuayo.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a kinunana,

18 Mangaramidcanto met iti maysa a palangana a suer, ken ti sacana a suer, nga isunto ti pagbuggoan. Ket icabilmonto

iti nagbaetan ti tolda ti gimonḡ ken iti altar, ket iccamto iti danumna.

19 Ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki buggoandanto dagiti im-imada ken sacsacada idiay:

20 no sumrecda iti tolda ti gimonḡ, agbuggodanto iti danum, tapno dida matay; wenno inton inda umasideg iti altar nḡa agannunḡ, tapno puuranda ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

21 Iti casta buggoandanto dagiti im-imada ken dagiti sacsacada, tapno saanda a matay: ket isunto ti alagadenda nḡa agnanayon cadacuada, isu man ken dagiti putotna iti bayat dagiti caputotanda.

22 Maysapay nakisao ni Jehova ken Moises a kinunana,

23 Manḡalacanto met iti bianḡmo cadagiti casayaatan nḡa recrecado: iti mirra nḡa agtotot limagasut *a siclo*, ken iti canela a nasam-it ti guddua *ti mirra*, nḡa isu ti duagasut ket limapulo, ken iti calamo a nabanḡlo duagasut ket limapulo,

24 ken iti casia limagasut, cas iti siclo ti santuario, ken iti lana ti olivas maysa nḡa hin;

25 ket aramidemto a maysa a nasantoan a lana a sapsapo, maysa a banḡbanḡlo a maaramid a cas gapuanan ti manḡaramid iti banḡbanḡlo: isunto ti nasantoan a lana a sapsapo.

26 Ket isunto ti panḡsapsapom iti tolda ti gimonḡ, ken ti lacasa ti pamanecnec,

27 ken ti lamisaan ken amin nḡa ar-aruatna, ken ti candelero ken amin nḡa ar-aruatna, ken ti altar ti incienso,

28 ken ti altar ti daton a mapuuran agraman amin nḡa ar-aruatna, ken ti palangana ken ti sacana.

29 Ket santificaremto ida, tapno isudanto ti casantoan unay: uray ania a macasagid cadacuada nasantoanto.

30 Ket sapsapoamto ni Aaron ken dagiti annacna, ket santificarem ida, tapno agannunḡda caniac iti takem ti sacerdote.

31 Ket ibagamto cadagiti annac ti Israel, a cunam, Daytoy isunto caniac ti lana a nasantoan a sapsapo bayat dagiti caputotanyo.

32 Iti lasag ti tao dinto maibuyat, dicayto met manḡaramid iti uray ania a capadana, a maitucad iti pannacaaramidna: isu ti nasantoan, *ket* nasantoanto cadacayo.

33 Siasinoman nḡa manḡaramid iti capadpadana, wenno siasinoman a manḡicabil iti uray bassit kencuana iti maysa a gangannaet, maipusayto iti ilina.

34 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, Alaem iti bianḡmo dagiti nasayamusom nḡa recrecado, estacte, ken onicha, ken galbanum; nasayamusom nḡa recrecado agraman biig nḡa olibanum: iti tunḡgal maysa agpapadadanto ti timbenḡda;

35 ket aramidemto nḡa incienso, maysa a banḡbanḡlo a cas iti gapuanan ti mananḡaramid iti banḡbanḡlo, a naiccan ti asin, nadalus *ken* nasantoan:

36 ket mecmekemto a sagbabassit unay ti dadduma kencuana ket manḡicabilca iti dayta iti sanḡoanan ti pamanecnec iti uneg ti tolda ti gimonḡ, isu a pangsaracacto kenca: isunto kenca ti casantoan unay.

37 Ket ti incienso nḡa aramidenyonto, mayannurot iti panaglalaocna dicayto manḡar-aramid ti maipaay cadacayo met laenḡ: isunto ti nasantoan kenca a maipaay ken Jehova.

38 Siasinoman a manḡaramidto iti capada daydiay tapno say-upenna, maipusayto iti ilina.

Ni Beseleel ken ni Ooliab. Ti pananḡnḡilin iti panaginana.

31 Ket ni Jehova nakisao ken Moises a cunana, Kitaem, inayabacon iti naganna ni Beseleel nḡa anac a lalaki ni Uri, nḡa anac a lalaki ni Hur, iti caputotan ni Juda:

3 ket pinnunnocon iti Espiritu ti Dios, iti sirib, ken pannacagaw-at, ken pannacaammo, ken iti isu-amin a kita ti panagaramid,

4 tapno mamuanḡay iti aramid a nasayaat, tapno agaramid iti balitoc, ken iti pirac, ken iti suer,

5 ken iti panagticap cadagiti batbato a maitampoc, ken iti panagburic iti cayo, tapno agaramid iti isu-amin a kita a panagpalainḡ.

6 Ket siac, adtoy nḡa intudinḡcon a caduana ni Ooliab, nḡa anac a lalaki ni Aquisamec iti caputotan ni Dan; ket cadagiti puspuso dagiti amin a nanacman a puso incabilcon ti sirib, tapno maaramidda amin nḡa imbilinco kenca:

7 ti tolda ti gimonḡ, ken ti lacasa ti pamanecnec, ken ti saad ti caasi nḡa adda iti rabawna, ken amin a gargaret ti Tabernaculo,

8 ken ti lamisaan ken ar-aruatna, ken ti candelero a nadalus agraman amin nḡa ar-aruatna, ken ti altar ti incienso,

9 ket ti altar ti daton a mapuuran agraman amin nga aruatenna, ken ti palangana agraman sacana,

10 ken dagiti casayaatan ti pannacaaramidna a cawes, ken dagiti nasantoan a cawes nga aruaten ni Aaron a sacerdote, ken dagiti cawes dagiti annacna a lallaki, nga agakem iti annung ti sacerdote,

11 ken ti lana a sapsapo, ken ti incienso a nabanglo nga recrecado nga agservi iti nasantoan a disso: iti mayannurot iti dagup ti imbilinco kenca aramidendanto.

12 Ket nakisao ni Jehova ken Moises, a cunana, Ibagam met cadagiti annac ti Israel a cunam, Pudno, dacayo ngilinenyonto dagiti aldawco a panaginana: ta isu ti maysa a tanda cadacayo ken caniac bayat dagiti caputotanyo; tapno maammoanyo a siac ni Jehova a mamagsanto cadacayo.

13 Isut' gapuna a ngilinenyonto ti aldaw a panaginana; ta nasantoan cadacayo: ti tunggal maysa a dinto agraem a cas sagrado kencuana dinto bumurong a mapapatay; ta siasinoman nga agaramid iti uray ania a trabajo iti dayta *nga aldaw*, daytoy a tao maipusayto iti ilina.

15 Iti innem nga aldaw maaramidto ti panagtrabajo; ngem ti maicapito nga aldaw isu ti maysa nga inana a panaginana a nadaeg, nasantoan ken Jehova: siasinoman nga agaramid iti uray aniaman a trabajo iti aldaw a panaginana, isu dinto bumurong a mapapatay.

16 Isut' gapuna a dagiti annac ti Israel ngilinendanto ti aldaw a panaginana, tapno salimetmetanda ti aldaw a panaginana bayat dagiti caputotanda, a tulag nga agnanayon.

17 Isu ti maysa a tanda a cancanayon caniac ken cadagiti annac ti Israel: gaput ta iti innem nga aldaw inaramid ni Jehova ti langit, ken daga, ket iti maicapito nga aldaw naginana, ket nabang-aran.

18 Ket intedna ken Moises idi a malpas ti pannakisaona kencuana iti rabaw ti bantay Sinai, dagiti dua a tapi ti pamanecnec, a tapi a bato, a sinuratan ti ramay ti Dios.

Ni Aaron aramidenna ti balitoc nga sinan-urbon ti baca. Ti pungtot ni Moises. Nadusa dagiti tattao.

32 Ket idi a nakita dagiti tattao a ni Moises nagbayag idin a di sumalog iti bantay, dagiti tattao nagpupunipunda ken Aaron, ket kinunada kencuana, Ala, yaramidannacami cadagiti didios, a mapanto iti sangoananmi; ta daytoy a Moises, a lalaki a nangipanaw cadacami iti daga nga Egipto, dicam ammo no ania ti napasamac kencuana.

2 Ket kinuna ni Aaron cadacuada, Mangkettacayo cadagiti ar-aritos a balitoc nga adda cadagiti lapayag dagita asawayo, dagita annacyo a lallaki, ken dagita annacyo a babbai, ket yegyo ida caniac.

3 Ket amin dagiti tattao kinettada dagiti ar-aritos a balitoc nga adda cadagiti laplapayagda, ket inyegda ida ken Aaron.

4 Ket inawatna iti im-imada, ket sinucogna iti maysa a pagkitikit nga alicamen, ket inaramidna nga sinan-urbon a baca a nasucog: ket kinunada, Dagitoy dagiti didiosmo, O Israel, a nangaon kenca iti daga nga Egipto.

5 Ket idi nakita ni Aaron *daytoy*, namangon iti maysa nga altar iti sangona; ket ni Aaron inaramidna ti pacdaar, ket kinunana, Inton bigat isunto ti maysa a fiesta ken Jehova.

6 Ket isuda bimmangonda a nasapa iti bigat, ket nangirucbabda cadagiti datdaton a mapuuran, ket nangyegda iti datdaton ti cappia; ket dagiti tattao nagtugawda a nangan ken naginum, ket timmacderda a nagay-ayam.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca, sumalogca; ta dagiti taom, nga impanawmo iti daga nga Egipto, minulitanda ti bagbagida:

8 nagbalicda iti apagdaricmat iti dalan nga imbilinco cadacuada: inyaramidanda ti bagbagida iti maysa nga sinan-urbon a baca a sinucog, ket isu ti nagidatonanda, ket kinunada, Dagitoy dagiti didiosmo, O Israel, a nangaon kenca iti daga nga Egipto.

9 Ket kinuna ni Jehova ken Moises, Nakitacon daytoy nga ili, ket, adtoy a maysa nga ili a natangken ti panaglenglengngesna:

10 isut' gapuna ita nga bay-annac, tapno bumara ti pungtotco cadacuada, ken tapno ibusec ida: ket sicanto ti aramidec a dackel a nacion.

11 Ket ni Moises nagdawat ken Jehova a Diosna, ket kinunana, Jehova, ¿apay-apay a bumara ti pungtotmo iti ilim, a linapsutmo iti daga nga Egipto iti naindaclan a pigsa ken iti ima a mannacabalin?

12 ¿Apayapay a saoento coma dagiti

Egipcios, a cunada, Iti dakes ti nangaonanna cadacuada, tapno patayenna ida iti banbantay, ken tapno ibusenna ida iti rabaw ti daga? Ibaw-ingmo ti rungsot ti pungtotmo, ket babawiem daytoy a dakes a maibusor iti ilim.

13 Lagipem da Abraham, Isaac, ken Israel, nga ad-adipenmo, isuda a nangisapataan gapu kenca met laeng, ket kinunam cadacuada, Siac paaduecto dagiti putotyo a cas cadagiti bitbitwen sadi langit, ket amin daytoy a daga a sinasaoc itdecto cadagiti putotyo, ket tawidendanto nga agnanayon.

14 Ket ni Jehova binabawina di dakes nga aramidenna coma idi iti ilina.

15 Ket nagsubli ni Moises, ket simmalog iti bantay, nga siiggem cadagiti dua a tapi a bato ti pamanecnec; taptapi a bato a nasuratanda nga agsumbangir; nasuratanda iti maysa a bangir ken iti caduana.

16 Ket dagiti taptapi a bato inaramid ida ti Dios, ket ti suratda sinuratan ti Dios, a naikitikit cadagiti taptapi a bato.

17 Ket idi maal-alingag ni Josue ti uni dagiti tattao nga agpuccaw, kinunana ken Moises, Idiay pacarso adda daranudor ti gubat.

18 Ket isu kinunana, Dadiay saan a timec dagiti mangiwarragawag iti balligi, saan met nga ariwawa dagiti agpuccaw ta naabacda; no di ket uni dagiti agcanta ti mangngegco.

19 Ket naaramid nga idi nga immasideg iti pacarso nakitana ti sinan-urbon ken ti salsala: ket bimmara ti pungtot ni Moises, intupacna dagidi tapi a bato cadagiti imana, ket imboongna ida iti arisadsad ti bantay.

20 Ket innalana di sinan-urbon nga inaramidda, ket impuurna iti apuy, ket rinunawna a pinatapuc ket inwarisna iti rabaw ti danum, ket impainumna cadagiti annac ti Israel.

21 Ket kinuna ni Moises ken Aaron, ¿Ania ti inaramid daytoy nga ili kenca, ta inyegmo cadacuada ti maysa a naindaclan a basol?

22 Ket kinuna ni Aaron, Di coma rumangen ti unget ti apoc: ammom dagiti tattao, nga isuda *aggagarada* nga agdakes.

23 Ta kinunada caniac, Yaramidannacam iti didios, isuda a mapan iti sangomi; ta daytoy a Moises, di lalaki a nangilapsut cadacami iti daga nga Egipto, dicam ammo ti napasamac kencuana.

24 Ket kinunac cadacuada, Siasinoman nga adda balitocna, iccatenda: iti casta intedda caniac; ket incabilco iti apuy, ket isut' rinuaran daytoy sinan-urbon a baca.

25 Ket idi makita ni Moises a dagiti tattao addada a sibubulos, (ta binulosan ida ni Aaron a pangabian dagiti cabusorda,)

26 ni Moises ngarud nagtacder iti ridaw ti ruangan ti pacarso, ket kinunana, Siasino ti adda iti biang ni Jehova, *umay coma* caniac. Ket amin dagiti annac ni Levi naguummongda kencuana.

27 Ket kinunana cadacuada, Castoy ti saoen ni Jehova a Dios ti Israel, Icabil ti tumunggal maysa cadacayo ti campilanna iti luppona, ket agsursurcayo manipud ruangan aginggat' ruangan iti amin a pacarso, ket papatayenyo tunggal maysa ti cabsatna, ken tunggal maysa ti caduana, ken tunggal maysa a tao ti caarrobana.

28 Ket dagiti annac a lallaki ni Levi inaramidda ti mayabuloy iti sao ni Moises: ket cadagiti tattao nagpasag iti daydi nga aldaw ti agtallo ribu.

29 Ket kinuna ni Moises, Yawatyo dagiti bagbagiyo a santo ken Jehova ita nga aldaw, wen, tunggal tao a maibusor iti anacna a lalaki, ken maibusor iti cabsatna a lalaki; tapno isu itedna cadacayo ti maysa a bendicion ita nga aldaw.

30 Ket naaramid iti bigat, a ni Moises kinunana cadagiti tattao, Dacayo nacabasolcayo iti dackel a basol: ket ita sumang-atacto ken Jehova; nalabit nga aramidecto ti pannacaabbong a maipoon iti basolyo.

31 Ket ni Moises nagsubli ken Jehova, ket kinunana, O, daytoy nga ili nacabasolda iti maysa a dackel a basol, ket inyaramidanda dagiti bagbagida cadagiti didios a balitoc.

32 Nupay casta ita, no pacawanem ti basolda —; ket no saan, punasennac, dawatec kenca, iti libro a sinuratam.

33 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Siasinoman a nacabasol iti maicaniwas caniac, isunto ti punasec iti libroc.

34 Ket ita inca, iturongmo dagiti tattao *iti disso* a sinaoc kenca: adtoy, ti angelco mapanto iti sangom; nupay casta iti aldaw a panangsarungcarco, isarungcarconto cadacuada ti basolda.

35 Ket ni Jehova kinabilna dagiti tattao, gaput ta inaramidda ti sinan-urbon a baca nga inaramid ni Aaron.

Ni Jehova iliclicna ti saclangnu. Ni Moises makisubang. Ti sungbat a naasi ni Jehova.

33 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Inca, sumang-atca manipud ditoy, sica ken dagiti tattao a linapsutmo iti daga nga Egipto, a mapan iti daga nga insapatac ken Abraham, ken Isaac, ken ni Jacob, a kinunac, Isu ti itedconto cadagiti putotmo:

2 ket ibaonconto ti maysa nga angel iti sangoanam; ket papanawecto ti Cananeo, ti Amorreo, ken ti Jetteo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo:

3 iti maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró: ta diacto makipagsang-at kenca; ta sica ilica a natangken ti panagtelteltelmo; di la ket ta pucawenca iti dalan.

4 Ket idi a nangngeg dagiti tattao dagitoy a damag a dakes, naglidayda: ket awan nangicapet iti sansaniatana.

5 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Saoem cadagiti annac ti Israel, Dacayo ilicayo a natangken ti panagtelteltelyo; no sumang-atac iti tengngayo iti apagdaricmat, ibusencanto: isut' gapuna ita nga iccatem dagiti sansaniatam iti bagim, tapno ammoc ti aramidec kenca.

6 Ket dagiti annac ti Israel iniccatda dagiti sansaniatada manipud idiay bantay Oreb.

7 Ita ni Moises al-alaenna idi ti tolda ket impatacderna iti ruar ti pacarso, iti adayu ti pacarso; ket pinanagananna a Tolda ti gimong. Ket naaramid a tunggal maysa sumapul idi ken Jehova mapan idi tolda ti gimong, nga adda idi iti ruar ti pacarso.

8 Ket naaramid nga idi napan ni Moises idi Tabernaculo, nagtacder amin dagiti tao, ket nagmattiderda tunggal maysa a tao iti ruangan ti toldana, ket sipsiputanda ni Moises ingganat' di macastrec iti Tabernaculo.

9 Ket naaramid nga idi ni Moises nacastrec iti Tabernaculo, di monmon nga ulep bimmaba, ket nagyan iti ruangan ti Tabernaculo: ket nakisao *ni Jehova* ken Moises.

10 Ket amin dagiti tattao nakitada di monmon nga ulep a siaadda iti ruangan ti Tabernaculo: ket amin dagiti tao timmacderda ket nagdaydayawda, tumunggal maysa a tao iti ruangan ti toldana.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises iti rupanrupa, a cas maysa a tao makisao iti gayyemna. Ket isu nagsubli manen idiay pacarso: ngem ni ministrona a Josue, nga anac a lalaki ni Nun, nga agtutubo, saan a pimmanpanaw idi Tabernaculo.

12 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, Kitaem, cunam caniac, Alaem daytoy nga ili: ket sica dica impacaammo caniac ti baonemto a caduac. Nupay casta kinunam, Siac ammoca iti nagan, nasaracam met ti parabur iti imatangco.

13 Ita ngarud, dawatec kenca, no nagunodcon ti parabur iti imatangmo, ipamatmatmo caniac dagiti daldalanmo, tapno maam-ammoca, tapno matumpungac ti parabur iti imatangmo: ket panunutem a daytoy a nacion isu ti ilim.

14 Ket kinuna ni Jehova, Ti panangimatangco cumuyogto kenca, ket siac paginanaencanto.

15 Ket *ni Moises* kinunana kencuana, No ti panangimatangmo saanto *a cumuyog caniac*, dinacam al-alaen manipud ditoy.

16 Ta ania ita ti pacaammoan a natumpungacon ti parabur iti imatangmo, siac ken ti ilim ¿saan aya nga iti pannacaieuyogmo cadacami, tapno mailasinmi, siac ken ti ilim, dagiti amin a tattao nga adda iti rabaw ti daga?

17 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Aramidecto met daytoy a sinaom; gaput ta natumpungam ti parabur iti imatangco, ken naammoca iti nagan.

18 Ket kinunana, Iparangmo caniac, dawatec kenca, ti gloriam.

19 Ket kinunana, Ipakitacto amin nga imbagco iti sangom, ket ibunannagconto ti nagan ni Jehova iti sangom; ket managparaburacto iti pagparaburacto, ket caasiacto ti cayatconto a caasian.

20 Ket kinunana, Dica mabalin a kitaen ti rupac; ta ti tao dinacto makita ket agbiagto.

21 Ket kinuna ni Jehova, Adtoy, adda maysa a yan nga asideg caniac, ket agtacdercanto iti rabaw ti bato:

22 ket maarmidto nga no lumabas ti gloriac, icabilcanto iti maysa a rengngat ti bato, ket calubancanto iti imac inggana iti diac macalabas:

23 ket iccatecto ti imac, ket sica itinto licudac ti makitam; ngem ti rupac dinto makita.

Dagiti dua a tapi a bato nabaliwanda. Ni Jehova agparanĝ. Patigmaan a maibusor iti panagdayaw cadagiti ladladawan. Ti linteg ti tulag. Agraniag ti rupa ni Moises.

34 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Manĝdalumpinasca iti dua a bato a cas cadagiti immuna: ket isuratconto cadagiti tapi a bato dagiti sao a nailugan cadagiti immuna a tapi a binoonĝmo.

2 Ket sisasaganaca aginĝgat' bigat, ket iti bigat sumanĝ-atca iti bantay Sinai, ket dumatagca idiay caniac iti pantoc ti bantay.

3 Ket awantot' maicuyog kenca nĝa sumanĝ-at; wenno awan met makita a tao iti sacup ti bantay; wenno awan met agarab a panĝen dagiti an-animal a bassit wenno dadackel iti sanĝo daydiay a bantay.

4 Ket dinalumpinas *ni Moises* ti dua a bato a capada dagiti immuna; ket ni Moises bimmanĝon a nasapa iti bigat, ket simmanĝ-at iti bantay Sinai, cas imbilin ni Jehova kencuana, ket iniggamanna dagiti dua a tapi a bato.

5 Ket bimmaba ni Jehova iti maysa nĝa ulep, ket nakitacder kencuana sadiay, ket imbunannagna ti nagan ni Jehova.

6 Ket nagna ni Jehova iti sanĝoananna, ket imbunannagna, Jehova, Jehova, Dios a manañgnĝaasi ken managparabur, aginayad nĝa agpunĝtot, ken aglablabonan iti kinaimbag a siaayat ken kinapudno;

7 manalimetmet iti caasi a siaayat a maipaay cadagiti rinibribu, mamacawan iti kinadakes ken salunĝasinĝ ken basol; ket iti uray ania dinanto gungunaan ti *nabaddut*, ipasarunĝcarna ti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, ken cadagiti annac dagiti annac, cadagiti maicatlo ken cadagiti maicapat a caputotan.

8 Ket ni Moises dinagdagusna nĝa inrucnoy ti olona iti daga, ket nagdaydayaw.

9 Ket kinunana, No ita natumpunĝacon ti parabur iti imatanĝmo, O Apo, ti Apo coma, dawatec kenca, magna iti baetmi; ta isu ili a natanĝken ti panagtelteltelna; ket pacawanem ti kinadakesmi ken ti basolmi, ket alaennacam a tawidmo.

10 Ket *ni Jehova* kinunana, Adtoy, Siac buanĝayec ti maysa a tulag: iti sanĝoanan dagiti amin a cailiam aramidecto dagiti datdatlag, a di pay naaramid iti amin a lubonĝ, wenno iti uray ania nĝa nacion; ket amin dagiti tattao, a ti tenĝnĝana isut' yanmo, macakitadanto ti aramid ni Jehova; ta nacakigkigtot ti aramidec nĝa aramatenca.

11 Suhĝputem ti ibilinco kenca itoy nĝa aldaw: adtoy ta papanawec iti sanĝom ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo.

12 Aramatem ti annad, di la ket ta aramidem ti maysa a tulag cadagiti agnaed iti daga nĝa papanam, di la ket ta maysanto a pagsilo iti tenĝnĝam:

13 nĝem rugpoenyonto dagiti al-altarda, ket burakenyonto dagiti monmon, ket putdenyonto dagiti Aserimda;

14 (ta dicanto agdayaw iti sabali a dios: ta ni Jehova, a ti naganna Naimun, isu ti Dios a naimun);

15 di la ket ta banĝonem ti maysa a tulag cadagiti agnaed iti daga, ket isuda mannakiabigda cadagiti didiosenda, ken agdatonda cadagiti didiosenda, ket ti maysa ayabannaca a manĝan iti datonna;

16 ken manĝalaca cadagiti annacda a babbai nĝa ipaay cadagiti, lallaki nĝa annacmo, ket dagiti annacda a babbai makiabigda cadagiti didiosenda, ket pakiabigenda dagiti annacmo a lallaki cadagiti didiosenda.

17 Dicanto agaramid cadagiti didiosem a sinucug.

18 Ti pannacafiesta ti tinapay a di nalevaduraan nĝilinemto. Cadagiti pito nĝa aldaw manĝancanto iti di nalevaduraan a tinapay, cas imbilinco kenca, iti aldaw a natudinĝan iti bulan ti Abib; ta iti bulan nĝa Abib ti ipapanawmo sadi Egipto.

19 Amin a manĝlucat iti aanacan isut' cucuac; ken amin nĝa animal no lalaki, ti umuna nĝa anac ti vaca ken carnero.

20 Ket ti umuna nĝa anac ti asna sambutemto iti maysa a cordero: no dicanto sambuten, pulsotemto nĝarud ti tenĝnĝedna. Amin nĝa inauna cadagiti annacmo a lallaki sambutemto. Ket awanto ti dumatag iti saclanĝco nĝa ima-ima.

21 Innem nĝa aldawto ti panagtrabajom, nĝem iti maicapito nĝa aldaw aginanacanto: no panagaaradо ken no panagaapit aginanacanto.

22 Ket nĝilinemto ti fiesta dagiti lawasna, a dagiti *met laenĝ* umuna a bunĝbunĝa ti

trigo a maapit, ken ti fiesta ti apit iti gibus ti tawen.

23 Mamitlo dáras iti macatawen nga agparangto amin dagiti lallakim iti saclang ni Apo Jehova, nga Dios ti Israel.

24 Ta papanawecto dagiti tao iti imatangmo, ket palawaecto dagiti beddengmo: awanto met ti agcalicagum iti dagam no umulica nga agpakita iti saclang ni Jehova a Diosmo iti mamitlo iti macatawen.

25 Dicanto idatag ti dara ti datonco a mapacuyogan iti tinapay a nalevaduraan; ti daton ti fiesta ti pascua dinto met matda aginggga iti bigat.

26 Ti umuna cadagiti bungbunga nga umuna ti dagam yegmonto iti balay ni Jehova a Diosmo. Dicanto lutoen ti urbon a caldingg iti gatas ni inána.

27 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Sica isuratmo dagitoy a sao: ta iti maitutup cadagitoy a sao inaramidco ti maysa a tulag kenca ken iti Israel.

28 Ket isu nakipagyan idiay ken Jehova iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii; saan a nangnangan iti tinapay wenno immin-inum iti danum. Ket insuratna cadagiti tapi a bato dagiti sasao ti tulag, *a* dagiti sangapulo a bilbilin.

29 Ket naaramid idi simmalog ni Moises idi bantay nga iniggaman ni Moises dagiti dua a tapi ti pamanecnec, idi simmalog idi bantay a ni Moises saanna nga ammo idi a ti cudil ti rupana rimmaniag gaput ta nakisasao ken *Jehova*.

30 Ket idi a ni Aaron ken amin dagiti annac ti Israel nakitada ni Moises, adtoy, ti cudil ti rupana nagraniag; ket isuda nagbutengda nga umasideg kencuana.

31 Ket ni Moises inayabanna ida; ket ni Aaron ken amin dagiti pangoloen ti gimong nagsublida kencuana: ket ni Moises nakisao cadacuada.

32 Ket iti calpasanna, amin dagiti annac ti Israel immasidegda: ket intedna a bilbilin dagup ti sinao kencuana ni Jehova idiay bantay Sinai.

33 Ket idi nalpas ti pannakisao ni Moises cadacuada, incabilna ti maysa nga abbong iti rupana.

34 Ngem idi napan ni Moises iti sango ni Jehova a makisao kencuana, iniccatna ti abbong inggana iti ipapanawna; ket rimmuar ket imbagana cadagiti annac ti Israel ti naibilin kencuana.

35 Ket dagiti annac ti Israel nakitada ti rupa ni Moises, a ti cudil ti rupa ni Moises rimmaniag: ket incabil ni Moises ti abbong iti rupana manen, aginggat' iseserrecna a pannakisao ken *Jehova*.

Ti alagaden ti aldaw a panaginana. Sagsagut ken dagiti agaramid iti tabernaculo.

35 Ket tiniptipon ni Moises amin a gimong dagiti annac ti Israel, ket kinunana cadacuada, Dagitoy dagiti sao nga imbilin ni Jehova, tapno sungputenyo ida.

2 Dagiti innem nga aldaw ti panangaramatyonto iti panagtrabajo; ngem ti maicapito nga aldaw addanto cadacayo ti maysa nga aldaw a nasantoan, maysa nga inana a panaginana a nadaeg ken Jehova: siasinoman nga agaramid iti aniaman a trabajo iti daytoy, mapapatayto.

3 Dicay mamasged ti apuy cadagiti pagnaedanyo iti aldaw a panaginana.

4 Ket ni Moises nakisao iti amin a gimong dagiti annac ti Israel, a cunana, Daytoy ti imbilin ni Jehova a cunana,

5 Cadacayo ti pangalaanyo ti maysa nga iságut ken Jehova; siasinoman a siannugut ti pusona, yegna coma, ti sagsagut ken Jehova: balitoc, ken pirac, ken suer,

6 ken azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti caldingg,

7 ken lalat dagiti carnero a lallaki a pinalabaga, ken lallalat dagiti foca, ken cayo nga acacia,

8 ken lana a segden, ken recrecado iti lana a sapsapo, ken iti incienso a nasayamusom,

9 ken batbato nga onix, ken batbato a pagtampoc iti efod ken iti pectoral.

10 Ket amin a tao a nanacman ti pusona cadacayo umay coma ken agaramid iti amin nga imbilin ni Jehova idi:

11 ti tabernaculo, ti toldana, ken ti linungna, ken dagiti corchetesna, ken dagiti tabtablana, ken dagiti balbalunetna, ken dagiti adadigina, ken dagiti batayda;

12 ti lacasa, ken dagiti arimatana, ti saad ti caasi, ken ti abbong a panglingged;

13 ti lamisaan, ken dagiti arimatana, ken amin nga aruatenna, ken ti tinapay ti parang;

14 ti candelero met a pagsilawan, ken

ar-aruatenna, ken dagiti pagsainganna, ken ti lana a segden;

15 ken ti altar ti incienso, ken ar-arimatana, ken ti sapsapo a lana, ken ti nasayamusom nga incienso, ken ti linged a pannacarikep iti ridaw ti ruangan ti tabernaculo;

16 ti altar ti daton a mapuuran, agraman bacudna a suer, dagiti ar-arimatana, ken amin nga ar-aruatenna, ti pagbuggoan ken ti poonna;

17 dagiti tab-tabing iti paraangan, dagiti adigina, ken dagiti batayda, ken ti panglinged iti ruangan ti paraangan;

18 dagiti pasoc ti tabernaculo, ken dagiti pasoc ti paraangan, ken dagiti lublubidda;

19 dagiti cawes a nasayaat ti pannacaaramidna, a pagannung iti nasantoan a disso, dagiti nasantoan a pangawes ken Aaron a sacerdote, ken dagiti cawes dagiti annacna a lallaki, tapno agannung*da* iti takem a sacerdote.

20 Ket amin a gimong dagiti annac ti Israel pimmanawda iti imatang ni Moises.

21 Ket isuda immayda, tunggal maysa a ti pusona imbuyogna ken tunggal maysa a ti nakemna impaannugutna, *ket* inyegda ti iságut ken Jehova, a maipaay iti pannacaaramid ti tolda ti gimong, ken maipaay iti amin a panagannung idiay, ken maipaay cadagiti nasantoan a cawcawes.

22 Ket immayda a padapada, lallaki ken babbai, dagiti siannugut iti pusoda, *ket* inyegda dagiti gargantillas, ken araritos, ken singsingsing, ken brasaletes, amin nga alicamen a balitoc; a tunggal maysa a tao met laeng nga nangipaay iti daton a balitoc ken Jehova.

23 Ket amin a lalaki a nacatumpungan iti azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat, ken *dutdut* ti calding, ken lallalat ti carnero a napalabaga, ken lallalat ti foca, inyegna ida.

24 Tunggal maysa a nangidatag iti daton a pirac ken suer inyegna ti iságut ken Jehova; ket tunggal lalaki a nacatumpungan iti acacia a cayo a maipaay iti uray ania nga aramid a pacaaramatan, inyegna.

25 Ket amin dagiti babbai a nanacman ti pusoda nagtibbida iti im-imada, ket inyegda dagidi natibbida, nga azul, ken purpura, ken escarlata, ken ti lienzo a nalapat.

26 Ket amin dagiti babbai a pusoda ti imbuyogda iti kinasaririt, nagtibbida cadagiti *dutdut* ti calding.

27 Ket dagiti turturayenda nangyegda cadagiti onix a batbato, ken cadagiti batbato a pagtampoc iti efod ken iti pectoral;

28 ken iti recrecado, ken iti lana; a segden ken sapsapo, ken iti incienso a nasayamusom.

29 Dagiti annac ti Israel nangyegda iti maysa a daton ti sibubulos a nakem ken Jehova; tunggal lalaki ken babai, a ti pusoda impaannugutda a mangyeg a maipaay iti amin nga aramid, nga imbilin idi ni Jehova nga aramiden ni Moises.

30 Ket kinuna ni Moises cadagiti annac ti Israel, Kitaenyo, ni Jehova inayabanna iti nagan ni Beseleel nga anac a lalaki ni Uri, nga anac a lalaki ni Jur iti tribu ni Juda;

31 ket pinunnona iti Espiritu ti Dios, iti sirib, iti pannacaawat, ken iti pannacaammo, ken iti amin a kita ti panangaramid;

32 ken tapno mamuangay cadagiti nagdadonan nga aramid, tapno agpanday iti balitoc, ken iti pirac ken iti suer,

33 ken panagticap iti batbato a pagtampoc, ken panagtagá iti cayo, tapno agtrabajo iti amin a kita ti nalaing a panagaramid.

34 Ket insaadna iti pusona tapno mabalinna ti mangisuro, isuda a dua ken Ooliab, nga anac a lalaki ni Aquisamec, iti caputotan ni Dan.

35 Isuda a pinunnoan *ti Dios* iti saririt ti puso, tapno agtrabajo iti amin a panangaramid, ti agkitkitikit, ken ti nalaing nga agararamid, ken ti agborborda iti azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat, ken ti agababel, a siasino man met laeng nga agararamid, ken ti agpatpataud iti nagdanonan sayaat nga aramid.

Maawat dagiti sagságut. Ti panangaramid cadagiti tabtabing.

36 Ket ni Beseleel ken ni Ooliab agtrabajodanto ken amin a nanacman ti pusona a tao, a nangisaadan ni Jehova iti kinasirib ken kinamannacaawat nga umammo iti panagaramid iti isuamin nga aramid a maicapet iti santuario, a mayannurot iti amin nga imbilin ni Jehova idi.

2 Ket ni Moises inayabanna ni Beseleel ken ni Ooliab, ken tunggal nanacman ti pusona a tao, nga iti pusoda insaad ni Jehova ti kinasirib, a tunggal maysa met laeng a ginutugut ti pusona nga umay iti trabajo tapno agbannog:

3 ket ni Moises ti nagawatanda iti amin a sagsagut nga inyeg idi dagiti annac ti Israel a maipaay iti pannacaaramid ti maicapet iti santuario, nga pacaaramidanna. Ket nangyegda pay laeng kencuana cadagiti datdaton ti sibubulos a nakem iti intunggal bigat.

4 Ket amin dagiti nasaririt a lallaki, nga agbanbannog idi iti pannacaaramid ti santuario, immay tunggal lalaki naggapu iti aramidna nga aramidenda;

5 ket imbagada ken Moises a cunada, Ti iyeg dagiti tattao ad-adu unay ngem ti umanay a maipaay iti aramid nga imbilin ni Jehova nga maaramid.

6 Ket ni Moises intedna ti bilin, ket pinaiwarragawagda iti amin a pacarso, a cunana, Di agaramid coma lalaki man wenno babai iti uray ania a trabajon nga isagut iti santuario. Iti casta matubeng idi dagiti tattao iti panangyegda.

7 Ta addaanda idi iti macaanay a sagana iti aramid tapno tuloyenda, ket agsosobraan pay idi.

8 Ket amin dagiti nanacman ti pusona a tao cadacuada nga nagbannog iti aramid, inaramidda ti tabernaculo a sangapulo ti bengbengna; a nalapat a lienzo a tinali, ken azul, ken purpura, ken escarlata, agraman kerubin, a gapuanan ti nagdanonan laing nga agararamid, inaramid ida ni *Beseleel*.

9 Ti caatiddug ti tunggal bengbeng duapulo ket walo a sico idi, ket ti caacaba ti tunggal bengbeng uppat a sico: amin dagiti bengbeng maymaysa ti rucodda.

10 Ket pinagsasaipna dagiti lima a bengbeng, ti maysa saman ti maysan: ket dagiti *sabsabali* a lima a bengbeng pinagsasaipna ti maysa saman ti maysan.

11 Ket inaramidna dagiti cancandiling nga azul iti igid ti maysa a bengbeng iti alubid ti nagsasaipan: casta met ti inaramidna iti igid ti bengbeng nga akinruar iti maicadua a nagsasaipan.

12 Limapulo nga candiling ti inaramidna iti maysa a bengbeng, ket limapulo a candiling inaramidna iti igid ti bengbeng nga adda iti maicadua a naisaip: dagiti candiling naibatog ti maysa iti casangona.

13 Ket inaramidna ti limapulo a corchetes a balitoc, ket pinagsasaipna dagiti bengbeng ti maysa saman ti maysan cadagiti corchetes: ti casta nagsangcamaysa ti tabernaculo.

14 Ket inaramidna dagiti bengbeng a *dutdut* ti calding a paglinong iti tabernaculo: sangapulo ket maysa ti inaramidna.

15 Ti caatiddug ti tunggal bengbeng idi tallopulo a sico, ket uppat a sico ti caacaba idi ti tunggal bengbeng: dagiti sangapulo ket maysa a bengbeng maymaysa ti rucodda.

16 Ket pinagsisinnaipna dagiti lima a bengbeng, ket dagidi innem a bengbeng castada met.

17 Ket inaramidna ti limapulo a candiling iti igid ti bengbeng nga akinruar iti nagsaipan, ket limapulo a candiling ti inaramidna iti igid ti bengbeng nga *akinruar* iti maicadua a nagsaipan.

18 Ket nangaramid iti limapulo a corchetes a suer a pangicamang iti linong tapno agcaycaysa.

19 Ket inaramidna ti maysa a mayabbong iti linong a lallalat ti carnero a pinalabaga, ken maysa nga abbong ti nakinngato a lallalat ti foca.

20 Ket inaramidna dagiti tablas iti cayo ti acacia a naipatacder a maipaay iti tabernaculo.

21 Sangapulo a sico idi ti caatiddug ti maysa a tabla, ket maysa a sico ket guddua ti caacaba ti tunggal maysa a tabla.

22 Tunggal maysa a tabla adda idi dua a pagsangalanna a naisuup ti maysa iti sabali: casta ti inaramidna cadagiti amin a tabla ti tabernaculo.

23 Ket inaramidna dagiti tabtabla iti tabernaculo: duapulo a tabla iti bangirna nga akinabagatan iti abagatan;

24 ket inaramidna ti uppat a pulo a batay a pirac iti baba dagiti duapulo a tabtabla; dua a batay iti baba ti maysa a tabla cadagiti dua a pagsangalanna, ken dua a batay iti babaen ti sabali a tabla cadagiti dua a pagsangalanna.

25 Ket iti maicadua a bangir ti tabernaculo, iti bangirna iti amianan, nangaramid iti duapulo a tabla,

26 ken dagiti uppat a pulo a batayda a pirac; dua a batay iti baba ti maysa a tabla, ket dua a batay iti babaen ti sabali a tabla.

27 Ket iti bangir nga akinlicud ti taber-

naculo, nga laud, nangaramid iti innem a tabla.

28 Ket inaramidna dagiti dua a tabla a pasuli ti tabernaculo iti bangir nga akinlicud.

29 Ket nagrutapda iti baba; ket castada man met laengen aginggga iti toctocna agpapan iti maysa a candiling: casta ti inaramidna iti agpadpada cadacuada cadagiti dua a suli.

30 Ket adda idi walo a tabla, ken dagiti batayda a pirac, sangapulo ket innem a batay iti babaen ti tunggal tabla dua a batay.

31 Ket inaramidna a balbalunet ti cayo nga acacia; lima cadagiti tabla ti maysa a bangir ti tabernaculo,

32 ken lima a balbalunet cadagiti tabla iti sabali a bangir ti tabernaculo, ken lima a balbalunet cadagiti tabla ti tabernaculo, nga akinlicud iti laud.

33 Ket ti nagtengngga a balunet pinagtarusna iti tengnga dagiti tabla nanipud pungto aginggat' pungto.

34 Ket kinalupcupanna dagiti tabla iti balitoc, ket inaramidna dagiti candilingda a balitoc a pangyusocan cadagiti balunet, ket kinalupcupanna dagiti balunet iti balitoc.

35 Ket inaramidna ti abbong nga azul, ken purpura, ken escarlata, ken lienzo a nalapat a tinali: agraman kerubin, a gapuanan ti nagdanonan laing nga agararamid, inaramidna.

36 Ket inaramidna dagiti uppat nga adigina nga acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc: dagiti sasabit-anda balitocda idi; ket impandayanna ida iti uppat a batay a pirac.

37 Ket inaramidna ti maysa a tabing iti ruangan ti Tabernaculo, nga azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinali, a gapuanan ti manangborda;

38 ken dagiti lima nga adigina agraman sasab-itanda: ket kinalupcupanna ti toctocda ken dagiti putiputda iti balitoc; ket dagiti lima a batayda suerda idi.

Ti pannacaaramid ti lacasa; ti lamisaan; ti candelero; ti altar ti incienso.

37 Ket ni Baseleel inaramidna ti lacasa nga cayo ti acacia: dua a sico ket guddua ti caatiddugna idi, ket maysa a sico ket guddua ti caacabana, ket maysa a sico ket guddua ti catayagna:

2 ket kinalupcupanna iti bin-ig a balitoc iti uneg ken ruar, ket inaramidna ti maysa a balangat a balitoc iti aglawlawna.

3 Ket impandayanna iti uppat a singsing a balitoc, iti uppat a sacana; dua a singsing iti maysa a bangirna, ken dua a singsing iti casumbangirna.

4 Ket inaramidna dagiti arimata nga cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc.

5 Ket incabilna dagiti arimata cadagiti singsing iti siesikigan ti lacasa, a pamagcatan iti lacasa.

6 Ket nangaramid iti maysa a saad ti caasi a bin-ig a balitoc: dua a sico ket guddua ti caatiddugna *idi*, ket maysa a sico ket guddua ti caacabana.

7 Ket nangaramid iti dua a kerubin a balitoc; pinitpit ti pinangaramidna cadacuada iti dua a murdong ti saad ti caasi;

8 maysa a kerubin iti maysa a pungto, ket maysa a kerubin iti sabali a pungto: maysa a sangcacanayon iti saad ti caasi inaramidna dagiti kerubin cadagiti dua a pungtona.

9 Ket dagiti kerubin inucradda dagiti payacda nga inpangato nga abbongganda ti saad ti caasi cadagiti payacda, ti maysa sinangona ti caduana; iti saad ti caasi ti pagturungan dagiti rupa dagiti kerubin.

10 Ket inaramidna ti lamisaan a cayo ti acacia: dua a sico ket guddua ti caatiddugna *idi*, maysa a sico ti caacabana, ket maysa a sico ket guddua ti cangatona:

11 ket kinalupcupanna iti bin-ig a balitoc, ket inyaramidanna iti maysa a balangat a balitoc iti aglawlaw.

12 Ket inyaramidanna iti maysa a paigidna a sangadaculapan nga aglawlaw, ket nangaramid iti maysa a balangat a balitoc iti paigid nga aglawlaw.

13 Ket nagpanday iti uppat a singsingna a balitoc, ket insaadna dagiti singsing cadagiti uppat a suli nga adda iti uppat a sacana.

14 Iti asideg ti murdong adda idi dagiti singsing, a pacaicabilan dagiti arimata a pamaclayan ti lamisaan.

15 Ket nangaramid cadagiti arimata a cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc, a pamaclayan ti lamisaan.

16 Ket nagaramid iti ar-aruaten nga adda iti rabaw ti lamisaan, dagiti nasbasona, ken dagiti cucharrana, ken dagiti maloconngna, ken dagiti gorgoritana, a pagibucbucna, iti pasig a balitoc.

17 Ket nagaramid iti candelero a bin-ig a balitoc: pinitpit ti inaramidna a candelero, uray ti poonna, ken ti ongcayna; dagiti copana, dagiti bocona, ken dagiti sabongna sangsangcanayon la kencuana:

18 ket innem ti sangana idi a rumuar iti bacrangna; tallo a sanga ti candelero iti maysa a bacrangna, ket tallo a sanga iti sabali a bacrangna:

19 tallo a copa ti naaramid a cas sabong ti almendra iti maysa a sanga, maysa a boco sa maysa a sabong; ket tallo a copa ti naaramid a cas sabong ti almendra iti sabali a sanga, maysa a boco ken maysa a sabong: casta ti naipaay cadagiti innem a sanga a rumuar iti candelero.

20 Ket iti candelero adda idi uppat a copa, naaramid a cas sabong ti almendras, dagiti bocona, ken dagiti sabsabongna;

21 ket ti maysa a boco iti babaen dagiti dua a sanga a sangsangcanayonda, ken ti maysa a boco iti babaen dagiti dua a sanga a sangsangcanayonda, ken maysa a boco iti babaen dagiti dua a sanga a sangsangcanayonda, naipaay cadagiti innem a sanga a rumuar kencuana.

22 Dagiti bocoda ken dagiti sangada sangsangcanayonda a bagi *iti candelero:* ti nacadagupanna pinitpit a bin-ig a balitoc.

23 Ket inaramidna dagiti pagsaingganna, pito, ken dagiti pangarsang kencuana, ken dagiti pingganna a pagidissoan ti inarsang, a bin-ig a balitoc.

24 Iti maysa a talento ti bin-ig a balitoc inaramidna, ken amin nga aruatenna.

25 Ket inaramidna ti altar ti incienso a cayo ti acacia: maysa a sico ti caatiddugna, ken maysa a sico ti caacabana, nagcuadrado; ket dua a sico ti catayagna; dagiti sarana sangsangcabagida iti *altar.*

26 Ket kinalupcupanna iti balitoc a pulos, ti rabawna, ken dagiti bacrangna nga aglawlaw, ken dagiti sarana: ket inyaramidanna iti maysa a balangat a balitoc nga aglawlaw.

27 Ket nangaramid iti dua a singsingna a balitoc iti babaen ti balangatna, iti dua a paragpagna, iti dua a sikigna a pacayusocan dagiti arimata a pangbagcatan kencuana.

28 Ket inaramidna dagiti arimata nga cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti balitoc.

29 Ket inaramidna ti nasantoan a lana a pagsapsapo, ken ti nadalus nga incienso ti nasayamusom nga recrecado, a cas iti laing ti mananggaramid iti banglanglo.

Ti pannacaaramid ti altar ti daton a mapuuran; ti pagbuggoan ken ti paraangan. Dagup dagiti napateg a naaramat.

38 Ket inaramidna ti altar ti daton a mapuuran iti cayo nga acacia: lima a sico ti caatiddugna idi, ket lima a sico ti caacabana, nagcuadrado; ket tallo a sico ti catayagna.

2 Ket inaramidna dagiti sarana cadagiti uppat a sulina; dagiti sarana sangsangcanayonda iti *altar:* ket kinalupcupanna iti suer.

3 Ket nangaramid cadagiti amin nga ar-aruaten ti altar, dagiti bangbanga, ken dagiti soplad, ken dagiti bacbacca dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti pagiccan iti beggang: dagiti amin nga ar-aruatenna inaramidna iti suer.

4 Ket nangyaramid iti altar iti maysa a bacud nga iniket a suer, iti babaen ti igidna nga aglawlaw, a ginaw-atna ti guddua ti catayag *ti altar.*

5 Ket pinandayna dagiti uppat a singsing cadagiti uppat a murdong ti bacud a suer, a pacaicabilan dagiti arimata.

6 Ket inaramidna dagiti arimata iti cayo ti acacia, ket kinalupcupanna ida iti suer.

7 Ket inyusocna dagiti arimata cadagiti singsing iti agsumbangir ti altar, a pacabaclayanna; inaramidna a nasol-loopan iti tinabla.

8 Ket nangaramid iti pagbuggoan a suer, ken ti poonna a suer, nga a inacamatna dagiti sarming dagidi babbai a naguummong a nagservi iti ruangan ti tolda ti gimong.

9 Ket nangaramid iti paraangan: iti abagatanen ti akinabagatan a bangir dagiti tabtábing ti paraangan isuda idi iti nalapat a lienzo a tinali, a sangagasut a sico;

10 dagiti adigida duapulo, ket dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit dagiti adigi ken dagiti putiputda piracda idi.

11 Ket iti bangir ti amianan sangagasut a sico, dagiti adigida duapulo, ket dagiti batayda duapulo, a suer; dagiti callawit, ken dagiti putiputda pirac.

12 Ket iti bangir iti laud adda tábing a limapulo a sico, dagiti adigida sangapulo, ken dagiti batayda sangapulo; dagiti cawit dagiti adigi, ken dagiti putiputda piracidi.

13 Ket iti bangirna a makindaya iti daya, limapulo a sico.
14 Dagiti tábing iti maysa a sikigan *ti ruangan* sangapulo ket lima a sico idi; dagiti adigida tallo, ken dagiti batayda tallo;
15 ket casta iti sabali a bangir: itoy nga ima ken ita nga ima iti abay ti ruangan ti paraangan adda dagiti tábing a sangapulo ket lima a sico; dagiti adigida tallo, ken tallo dagiti batayda.
16 Amin dagiti tábing ti paraangan a naglawlaw nalapat a lienzo a tinali idi.
17 Ket dagiti batay dagiti adigi suerda idi; dagiti callawit dagiti adigi, ken dagiti putiputda pirac; ken ti calupcup dagiti toctocda pirac; ket amin dagiti adigi ti paraangan naputiputanda iti pirac.
18 Ket ti tábing ti ruangan ti paraangan inaramid ti manangborda iti azul, ken purpuro, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinali: ket duapulo a sico ti caatiddug idi, ket ti cangato iti nagacabaan lima a sico, a capada dagiti tábing ti paraangan.
19 Ket dagiti adigida uppat idi, ken dagiti batayda uppat, a suer; dagiti callawitda pirac, ken ti calupcup dagiti toctocda, ken dagiti putiputda pirac.
20 Ket amin dagiti pasoc ti tabernaculo ken ti paraangan nga aglawlaw, suerda idi.

21 Daytoy ti dagup *dagiti banbanag a naipaay* iti tabernaculo, a tabernaculo met laeng ti pamanecnec, cas nabilangda a mayannurot iti bilin ni Moises, a maipaay iti panagannung dagiti Levitas, iti ima ni Itamar nga anac ni Aaron a sacerdote.
22 Ket ni Beseleel nga anac ni Uri nga anac ni Hur iti caputotan ni Juda, inaramidna amin nga imbilin ni Jehova ken Moises.
23 Ket caduana idi ni Ooliab nga anac ni Aquisamec iti caputotan ni Dan, maysa a manangkitikit, ken nagdanonan laing nga agararamid, ken maysa a manangborda iti azul, ken iti purpura ken iti escarlata ken iti lienzo a nalapat a tinali.

24 Amin a balitoc a naaramat iti pannacaaramid ti amin a trabajo ti santuario, a balitoc met laeng a naidaton, duapulo ket siam a talento, ket pito gasut ket tallopulo a siclo, a capada ti siclo ti santuario.
25 Ket ti pirac dagiti naibilang ti gimong sangagasut a talento, ket sangaribu pito gasut ket pitopulo ket lima a siclo, cas ti siclo ti santuario:
26 maysa a beka ti maysa a olo, *cayatna a saoen*, guddua ti siclo, cas ti siclo ti santuario, iti tunggal maysa nga immallatiw cadacuada a naibilang, manipud duapulo ti tawenna ken nasuroc, cadagiti innem a gasut a ribu, tallo ribu, lima gasut ket limapulo a lallaki.
27 Ket ti sangagasut a talento a pirac isuda ti napanday a batbatay ti santuario, ken batbatay iti abbong; sangagasut a batbatay ti sangagasut a talento, maysa a talento ti maysa a batay.
28 Ket iti sangaribu pito gasut pitopulo ket lima a *siclo* inaramidna a callawit cadagiti adigi, ken pinangcalupcupna cadagiti toctocda, ken inaramidna a putiput a maipaay cadacuada.
29 Ket ti suer a naidaton pitopulo a talento, ket dua ribu ket uppat a gasut a siclo.
30 Ket isu ti inaramidna a batbatay ti ruangan ti tolda ti gimong, ken altar a suer, ken iniketna a suer, ken amin nga ar-aruaten ti altar,
31 ken batbatay ti paraangan nga aglawlaw, ken batbatay ti ruangan ti paraangan, ken amin a pasoc ti tabernaculo, ken amin a pasoc ti paraangan nga aglawlaw.

Ti pannacaaramid dagiti cawes dagiti sacerdote. Ni Moises kitaenna ti aramid a nalpas.

39 Ket iti azul, ken purpura, ken escarlata inaramidda a cawcawes a nasayaat ti pannacaaramidna, a maipaay iti panagannung iti nasantoan a disso, ken inaramidda a nasantoan a cawes a maipaay ken Aaron; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

2 Ket inaramidna ti efod iti balitoc, azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinali.
3 Ket nagpitpitda iti balitoc a binalabala iti naingpis ket binarotda tapno ibinggasda iti azul, ken iti purpura ken iti escarlata, ken iti nalapat a lienzo a gapuanan ti nagdanonan laing nga agararamid.
4 Nagaramidda cadagiti ragas nga hombrera a naisug-op; cadagiti dua a pungto naisug-op.
5 Ket ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes nga adda iti rabaw *ti efod* a

pangicapet kencuana, isu met ti nayon ti ragas *ken* capada ti pannacaaramidna; iti balitoc, iti azul, ken purpura ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

6 Ket tinagaanda dagiti bato nga onix, a naitampoc iti balitoc, a nakitikitan cadagiti kitikit ti maysa a tandaan, a naibatog cadagiti nagnagan dagiti annac ni Israel.

7 Ket incabilna ida cadagiti ragas nga hombrera ti efod, tapno isuda dagiti batbato a panglaglagipan cadagiti annac ti Israel; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

8 Ket inaramidna ti pectoral, a gapuanan ti nagdanonan laing nga agararamid, cas pannacaaramid ti efod; a balitoc, azul, ken purpura, ken escarlata, ken nalapat a lienzo a tinabid.

9 Cuadrado idi; inaramidda ti pectoral nga agsucut: maysa a dangan ti caatidugna idi, ken maysa a dangan ti caacabana, nagcupin.

10 Ket tinampucanda iti uppat nga in-intar cadagiti batbato. Maysa nga intar ti sardio, topacio, ken carbunclo isu idi ti umuna nga intar;

11 ket ti maicadua nga intar, maysa nga esmeralda, maysa a zafiro, ken maysa a diamante;

12 ket ti maicatlo nga intar, maysa a jacinto, maysa nga agata, ken maysa nga amatista;

13 ket ti maicapat nga intar, maysa a berilo, maysa nga onix, ken maysa a jaspe: naibalayda cadagiti calupcup a balitoc a nacaitampucanda.

14 Ket dagiti batbato naibatogda cadagiti nagnagan dagiti annac ti Israel, a sangapulo ket dua, a maisurot iti nagnaganda; cas cadagiti nacaiburican ti maysa a tandaan, tunggal maysa a naibatog iti naganna, cadagiti sangapulo ket dua a caputotan.

15 Ket inaramidda dagiti singdan ti pectoral a cas lubid a kinawar a pasig a balitoc.

16 Ket inaramidda ti dua a pagitampucan a balitoc, ken dua a singsing a balitoc, ket incabilda ti dua a singsing iti dua a pungto ti pectoral.

17 Ket incabilda dagiti dua a kinawar a singdan a balitoc cadagiti dua a singsing iti pungpungto ti pectoral.

18 Ket dagiti *sabali a* dua nga pungto dagiti dua nga kinawar a singdan incamangda cadagiti dua a pagitampucan, ket indissoda ida cadagiti ragas nga hombrera ti efod iti sangoananna.

19 Ket inaramidda ti dua a singsing a balitoc, ket incabilda ida cadagiti dua a murdong ti pectoral, iti pingirna nga adda iti sikigan ti efod a nakinuneg.

20 Ket nangaramidda iti dua a singsing a balitoc, ket incabilda ida cadagiti dua a ragas nga hombrera iti efod iti makinbaba, iti sangoananna, iti asideg ti pagsaipanna, a ngatoen ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod.

21 Ket ingalutda ti pectoral nga incapetda dagiti singsingna cadagiti singsing ti efod nga inaramatda ti maysa a singdan nga azul, tapno maiparabaw ti nasayaat ti pannacaabelna a barikes ti efod, ken tapno ti pectoral saan a maisina iti efod; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

22 Ket inaramidna ti cagay ti efod nga inabel a pasig nga azul;

23 ket ti tengnged ti cagay iti tengngana, cas ti putol ti maysa a bado a kinawar a landoc, nalebleban nga aglawlaw ti tengngedna, tapno dinto agpigis.

24 Ket inaramidda iti gayadan ti cagay ti granada nga azul, ken purpura, ken escarlata, *ken lienzo a* tinabid.

25 Ket nagaramidda iti camcampanilla a bin-ig a balitoc, ket insaadda dagiti campanilla nga inbalballaetda cadagiti granada iti gayadan ti cagay nga aglawlaw, a naiballaet cadagiti granada;

26 maysa a campanilla ken maysa a granada, maysa a campanilla ken maysa a granada, iti gayadan ti cagay nga aglawlaw, a pagcawes no agannung; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

27 Ket inyaramidanda ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki cadagiti badbado a lienzo a nalapat nga inabel,

28 ken ti mitra a lienzo a nalapat, ken dagiti nasayaat a pannacacallogong a lienzo a nalapat, ken dagiti sapin a lienzo a nalapat a lienzo a tinabid,

29 ken ti barikes a lienzo a nalapat a tinabid, ken azul, ken purpura, ken escarlata, a gapuanan ti managborda; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket nagaramidda iti plancha ti balangat a nasantoan nga pasig a balitoc, ket inlanadda kencuana ti maysa a sinurat, cas cadagiti pannacaiburic ti maysa a tandaan, NASANTOAN KEN JEHOVA.

31 Ket insiglotda iti maysa a singdan
nga azul, a pangicapet kencuana iti rabaw
ti mitra iti ngato; cas imbilin ni Jehova
ken Moises.

32 Casta ti pinnacalpas amin nga pan-
nacaaramid ti tabernaculo ti tolda ti
gimong; ket dagiti annac ti Israel inara-
midda cas imbilin ni Jehova ken Moises;
casta ti inaramidda.

33 Ket impanda ti tabernaculo ken
Moises, ti Tolda, ken amin dagiti alalica-
menna, dagiti corchetesna, dagiti tabtab-
lana, dagiti balbalunet, ken dagiti adigina,
ken dagiti batayna;

34 ken ti abbong a lallalat ti carnero a
natina iti nalabaga, ken ti abbong a lal-
lalat ti foca, ken tabing ti linged;

35 ti lacasa ti pamanecnec, ken dagiti
ar-arimatana, ken ti saad ti caasi;

36 ti lamisaan, amin dagiti aruatenna,
ken ti tinapay ti parang;

37 ti candelero a nadalus, dagiti pagsai-
nganna, a dagiti met laeng pagsaingan a
maiornos. ken amin dagiti aruatenna, ken
ti lana a segden;

38 ken ti altar a balitoc, ken ti lana a
pagsapsapo, ken ti nasayamusom nga in-
cienso, ken ti tabing iti ruangan ti Tolda;

39 ti altar a suer, ken iniket á bacodna a
suer, dagiti ar-arimatana, ken amin dagiti
alicamenna, ti pagbuggoan ken ti poonna;

40 dagiti tabing ti paraangan, dagiti
adigina, ken dagiti batayna, ken ti pang-
linged iti ruangan ti paraangan, dagiti
lubidna, ken dagiti pasocna, ken amin
dagiti alicamen ti panagannung iti taber-
naculo, a maipaay iti tolda ti gimong;

41 dagiti nasayaat ti pannacaabelna a
cawcawes a pagannung iti nasantoan a
saad, ken dagiti nasantoan a pagan-anay
ni Aaron a sacerdote, ken dagiti pagan-
anay dagiti annacna, nga agannung iti
kinasacerdote.

42 Iti mayannurot cadagiti amin nga
imbilin idi ni Jehova ken Moises, casta ti
namaayan dagiti annac ti Israel cadagiti
amin nga aramid.

43 Ket nakita ni Moises amin dagiti
gapuanan, ket, adtoy, inaramiddan; cas
iti pinangibilin ni Jehova, casta ti pina-
ngaramidda idi: ket ni Moises binen-
dicionanna ida.

Ti pannacabangon ti tabernaculo.

40 Ket ni Jehova nakisao ken Moises,
a cunana,

2 Iti umuna nga aldaw ti bulan nga
umuna bangonemto ti tabernaculo ti tolda
ti gimong.

3 Ket icabilmonto iti unegna ti lacasa
ti pamanecnec, ket lingdamto ti lacasa iti
abbong.

4 Ket iserrecmonto ti lamisaan, ket
ornosemto dagiti banbanag nga adda iti
rabawna; yunegmonto ti candelero, ket
gangatamto dagiti pagsaingganna.

5 Ket icabilmonto ti altar a balitoc a
paginciensoan iti sango ti lacasa ti
pamanecnec, ket icabilmonto ti linged ti
ruangan ti tabernaculo.

6 Ket isaadmonto ti altar ti daton a
mapuuran iti sango ti ruangan ti taber-
naculo ti tolda ti gimong.

7 Ket idissomto ti pagbuggoan iti
nagbaetan ti tolda ti gimong ken ti altar,
ket iccamto iti danum.

8 Ket bangonemto ti paraangan nga
aglawlaw, ket ibitinmonto ti linged ti
ruangan ti paraangan.

9 Ket alaemto ti sapsapo a lana ket
sapsapoamto ti tabernaculo, ken amin nga
adda iti unegna, ket pasantoemto ken
amin nga alicamenna: ket nasantoanto.

10 Ket sapsapoamto ti altar ti daton a
mapuuran, ken amin nga ar-aruatenna, ket
pasantoemto ti altar: ket ti altar casanto-
anto unay.

11 Ket sapsapoamto ti pagbuggoan ken
ti poonna, ket santificaremto.

12 Ket ipanmonto ni Aaron ken dagiti
annacna iti ruangan ti tolda ti gimong,
ket buggoamto ida iti danum.

13 Ket icapetmonto ken Aaron dagiti
nasantoan a cawes; ket sapsapoamto, ket
santificaremto, tapno agannung caniac iti
takem ti sacerdote.

14 Ket yegmonto dagiti annacna a
lalaki, ket icapetmonto cadacuada dagiti
bado;

15 ket sapsapoamto ida a cas iti panang-
sapsapom ken amada, tapno macapag-
annungda caniac iti takem ti sacerdote:
ket tinto pannacasapsapoda isu cadacuada
ti agnanayon a kinasacerdote cadagiti
putotda a di agsardeng.

16 Castoy ti inaramid ni Moises: ti
mayannurot iti amin nga imbilin ni Jehova
kencuana, isu ti inaramidna.

17 Ket naaramid nga iti umuna a bulan
ti maicadua a tawen, iti umuna nga aldaw
ti bulan, nabangon ti tabernaculo.

18 Ket ni Moises binangonna ti taber-
naculo, ket indissona dagiti batbatayna,

ket impatacderna dagiti tabtablana, ket inyusocna dagiti balunetna, ket impatacderna dagiti adigina.

19 Ket inucradna ti linonḡ iti rabaw ti tabernaculo, ket incabilna ti abbonḡ nga akinnḡato ti linonḡ iti rabawna; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

20 Ket innalana sana incabil ti pamanecnec iti uneg ti lacasa, ket incapetna dagiti arimata iti lacasa, ket indissona ti saad ti caasi iti rabaw ti lacasa:

21 ket inserrecna ti lacasa iti tabernaculo, ket imbitinna ti abbonḡ ti linḡed, ket lininḡdanna di lacasa ti pamanecnec; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

22 Ket insaadna ti lamisaan iti tolda ti gimonḡ iti banḡir nga amianan ti tabernaculo, iti ruar di abbonḡ.

23 Ket inornosna iti rabawna ti tinapay ni Jehova; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

24 Ket indissona ti candelero iti tolda ti gimonḡ, iti batog ti lamisaan, iti banḡir nga abagatan ti tabernaculo.

25 Ket sineggedanna dagidi pagsaingan iti sanḡo ni Jehova; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

26 Ket incabilna di altar a balitoc iti tolda ti gimonḡ iti sanḡoanan di abbonḡ:

27 ket pinuuranna iti rabawna ti incienso dagiti nabanḡlo nga recrecado; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

28 Ket incabilna ti linḡed ti ruangan ti tabernaculo.

29 Ket insaadna ti altar ti daton a mapuuran iti ruangan ti tabernaculo ti tolda ti gimonḡ, ket nanḡidatag iti rabawna iti daton a mapuuran, ken daton a bel-laay; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket indissona ti pagbuggoan iti nagbaetan ti tolda ti gimonḡ ken ti altar, ket iniccanna iti danum a pagbuggo.

31 Ket ni Moises ken ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki binuggoanda dagiti imimada ken sacsacada iti daydiay;

32 no sumrecda idi iti tolda ti gimonḡ, ket no umadanida idi iti altar, agbuggoda idi; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

33 Ket impatacderna ti paraangan iti lawlaw ti tabernaculo ken ti altar, ket insabitna ti linḡed ti ruangan ti paraangan. Casta ti pinanḡleppas ni Moises iti aramid.

34 Idin di ulep kinalibuyutanna ti tolda ti gimonḡ, ket ti gloria ni Jehova pinunnona ti tabernaculo.

35 Ket ni Moises di macastrec idi iti tolda ti gimonḡ, gaput ta di ulep nagsaad iti rabawna, ken ti gloria ni Jehova pinunnona ti tabernaculo.

36 Ket idi nga di ulep nagpanḡato nanipud iti rabaw di tabernaculo, dagiti annac ti Israel nagnada, cadagiti amin a papananda:

37 ngem no di ulep saan a naipanḡato, saanda a nagna idin aginḡga iti aldaw a dina inganḡato.

38 Ta di ulep ni Jehova adda idi no aldaw iti rabaw ti tabernaculo, ket no rabii adda idi ti apuy idiay rabawna, iti imatanḡ dagiti amin a balay ti Israel, bayat amin dagiti papananda.

TI MAICATLO A LIBRO NI MOISES
A MANAGAN ITI SAPASAP
LEVITICO.

Ti linteg cadagiti datdaton a mapuuran.

1 Ket ni Jehova inayabanna ni Moises ket nakisao kencuana nanipud iti tolda ti gimonḡ, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunaem cadacuada, No adda maysa cadacayo a manḡipaay iti daton ken Jehova, aramatenyonto a pagdaton dagiti ananimal, a dagiti met laenḡ baca ken carnero.

3 No baca ti mapuuran a pagdatonna, idatonnanto ti lalaki nga awan pacapilawanna: ti panḡidatonannanto iti ridaw ti ruanḡan ti tolda ti gimonḡ, tapno maawat iti saclanḡ ni Jehova.

4 Ket icabilnanto ti imana iti olo ti idatonna a mapuuran; ket maipategto kencuana a marbilanḡ a pacaabbonḡanna.

5 Ket manḡpatayto iti baca a lalaki iti sanḡo ni Jehova: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron, dagiti sacerdote, idatagdanto ti dara, ket iwarisdanto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar nga adda iti ridaw ti ruanḡan ti tolda ti gimonḡ.

6 Ket lalatennanto ti daton a mapuuran, ket ranḡranḡcayennanto.

7 Ket dagiti annac ni Aaron a sacerdote manḡicabildanto ti apuy iti rabaw ti altar, ket parabawandanto iti sunḡrod a naurnos ti apuy;

8 ket dagiti annac ni Aaron, dagiti sacerdote, icabildanto a pagoornosen dagiti rinanḡcay, ti olo, ken ti tabá, iti rabaw ti cayo a nḡatoen ti apuy iti rabaw ti altar:

9 nḡem dagiti lalaemna ken sacsacana buggoannanto iti danum: ket ti sacerdote puurannanto ida amin iti rabaw ti altar, nga daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabanḡlo a sayamusom ken Jehova.

10 Ket no ti idatonna aggapu iti panḡen, cadagiti carnero, wenno cadagiti caldinḡ, a daton a mapuuran; itinto lalaki a di mapilaw ti idatonna.

11 Ket patayennanto iti sibay ti altar iti amianan iti saclanḡ ni Jehova; ket dagiti annac ni Aaron, dagiti sacerdote, iwarisdanto ti darana iti rabaw ti altar nga aglawlaw.

12 Ket isu ranḡcayennanto agraman olona ken tabana; ket ti sacerdote icabilnanto ida iti naurnos iti rabaw ti cayo nga adda iti nḡatoen ti apuy iti altar:

13 nḡem dagiti lalaem ken dagiti sacsaca buggoannanto iti danum; ket ti sacerdote idatonnanto amin, ket puurannanto iti altar: isut' maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabanḡlo a sayamusom ken Jehova.

14 Ket no ti idatagna ken Jehova maysa a daton a mapuuran cadagiti tumatayab, idatonnanto nḡarud a pagdatag dagiti pagpagaw wenno urbon dagiti calapati.

15 Ket ti sacerdote ipannanto iti altar, ket pulsutennanto ti olona, ket puurannanto iti rabaw ti altar; ket ti darana ipatedtednanto iti sibay ti altar;

16 ket iccatennanto ti kinaracaranna agraman rugitna ket ibellenḡna iti sikigan ti altar iti daya a pagdissoan dagiti dapo:

17 ket iggamannanto dagiti payacna tapno pisanḡenna, nḡem dinanto gerreten; ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw dagiti sunḡrod ti apuy: isut' maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a naaramid iti apuy, a nabanḡlo a sayamusom ken Jehova.

Ti linteg cadagiti daton a bellaag.

2 Ket no adda manḡipaay iti daton a bellaay ken Jehova, ti namayecmec nga harina idatonnanto; ket buyataunanto iti lana, sananto icabil iti incienso:

2 ket ipannanto cadagiti sacerdote nga annac a lallaki ni Aaron; ket isu irakemnanto ti imana iti dadduma nga harinana a namayecmec, ken iti dadduma a lanana, agraman amin a inciensona; ket ti sacer-

dote puurannanto iti altar *a cas* panglagip kencuana, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova:

3 ket ti matda iti daton a bellaay maipatagicuanto ken Aaron ken dagiti annacna a lallaki: isut' maysa nga aramid a casantoan unay dagiti daton a maaramid ken Jehova iti apuy.

4 Ket no sica ti mangidatag iti daton a bellaay a naluto iti horno, isunto dagiti torta nga harina a namayecmec nga awan levadurana, a nagameran iti lana, wenno dagiti cancanen a naingpis a di nalevaduraan a sinapsapoan iti lana.

5 Ket no ti idatagmo maysa a daton a bellaay a naluto iti bandeja ti horno, tinto namayecmec nga harina a di nalevaduraan a nagameran iti lana.

6 Pispisiemto ket lanaamto: isut' maysa a daton a bellaay.

7 Ket no ti igay-atmo maysa a daton a bellaay a naluto iti parioc, ti namayecmec nga harina nga adda lanana ti maaramidto.

8 Ket ipanmonto ti daton a bellaay a naaramid cadagitoy a ramitramit ken Jehova: ket isuntet' maiparang iti sacerdote, ket isu ipannanto iti altar.

9 Ket ti sacerdote iccatennanto iti daton a bellaay ti panglagip kencuana, ket puurannanto iti rabaw ti altar, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

10 Ket ti matda iti daton a bellaay cucuanto ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki: isut' maysa nga aramid a casantoan unay cadagiti datdaton ken Jehova a maaramid iti apuy.

11 Saanto a nalevaduraan ti daton a bellaay nga idatonyonto ken Jehova; ta dicayto puuran ti levadura wenno diró a daton a naaramid iti apuy ken Jehova.

12 Igay-atyonto ida a pagdaton dagiti umuna a *bungbunga* ken Jehova: ngem saandanto a maipan nga agservi a nabanglo a sayamusom iti rabaw ti altar.

13 Ket tumunggal maidatag ti datonmo a bellaay asinamto; ket dicanto liwayan ti asin ti tulag ti Diosmo iti datonmo a bellaay: dagup amin a datonmo pakidatonmonto ti asin.

14 Ket no idatagmo ti maysa a daton a bellaay dagiti umuna a bunga ken Jehova, ipaaymonto a daton a bellaay dagiti umuna a bunga ti trigo a sibubukel ti dawana a naituno iti apuy, napilpil a binukel ti nalangto a dawa.

15 Ket iccamto iti lana, sacanto parabawan iti incienso: isu ti maysa a daton a bellaay.

16 Ket ti sacerdote puurannanto ti panglagip itoy, a isu a ti dadduma ti napilpil a bukel, ken ti dadduma ti lanana, agraman amin ti inciensona: isu ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

Ti linteg cadagiti datdaton iti cappia.

3 Ket no ti idatonna maysa a sacrificio dagiti daton iti cappia; no mangidaton cadagiti bacbaca, uray lalaki, uray cabayan, tinto awan pilawna ti idatonna iti saclang ni Jehova.

2 Ket idissonanto ti imana iti olo ti idatonna, ket patayennanto iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron nga sassacerdote iwarisdanto ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

3 Ket igay-atnanto a daton cadagiti datdaton iti cappia ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti taba a mangcumot cadagiti lalaem, ken amin a taba nga adda cadagiti lalaem,

4 ket dagiti dua a beckel ken ti taba iti lawlawda, nga adda iti abay dagiti lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman dagiti beckel iccatennanto.

5 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron puurandanto iti rabaw ti altar iti ngatoen ti mapuuran a daton, nga adda iti rabaw ti naisungrod iti apuy: isut' maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

6 Ket no ti idatonna a sacrificio dagiti daton iti cappia ken Jehova maysa cadagiti carnero; lalaki wenno cabayan, nga awan pilawna ti pagdatonna.

7 No ipaayna a daton ti cordero, idatonnanto ngarud iti saclang ni Jehova;

8 ket idissonanto ti imana iti olo ti datonna, ket patayennanto iti sango ti tolda ti gimong: ket dagiti annac a lallaki ni Aaron iwarisdanto ti darana iti lawlaw ti rabaw ti altar.

9 Ket ipaaynanto iti sacrificio dagiti daton iti cappia ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti tabana, ti nalucmeg nga ipus a sibubukel iccatennanto iti yan ti duri; ket ti taba a

mamungon cadagiti lalaem, ken amin a taba nga adda cadagiti lalaem,

10 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba nga adda cadacuada a nayapiring cadagiti lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman dagiti beckel iccatennanto.

11 Ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw ti altar: isu ti taraon ti daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

12 Ket no ti idatonna maysa a calding, idatonnanto ngarud iti saclang ni Jehova:

13 ket ipataynanto ti imana iti olona, ket patayennanto iti sango ti tolda ti gimong; ket dagiti annac a lallaki ni Aaron iwarisdanto ti darana iti rabaw ti altar nga aglawlaw.

14 Ket mangipaayto iti daydiay ti datonna, nga maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova; ti taba a mangcumot iti lalaem, ken amin a taba cadagiti lalaem,

15 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba nga adda cadacuada a nayapiring cadagiti lomo, ken ti culapot, agraman dagiti beckel iccatennanto.

16 Ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar: isu ti taraon ti daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom; dagup ti taba biang ni Jehova.

17 Daytoyto ti agnanayon nga alagaden agpapan putputotyo iti isu-amin a pagnaedanyo, isu a dicayto canen ti taba ken dara.

Ti linteg cadagiti datdaton iti basol.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, No addanto macabasol a dina gagaraen iti maysa cadagiti imbilin ni Jehova nga saan nga aramiden, ket aramidennanto ti maysa cadagidiay:

3 no ti nasapsapoan a sacerdote macabasolto isu a pacairamananto ti ili, mangidaton ngarud gapu iti basolna nga inaramidna, iti maysa a bumaro a baca nga awan pacapilawanna ken Jehova a maipaay a daton gapu iti basol.

4 Ket mangyegto iti baca a bumaro iti ruangan ti tolda ti gimong iti sango ni Jehova; ket idissonanto ti imana iti olo ti baca, ket patayennanto ti baca iti sango ni Jehova.

5 Ket ti nasapsapoan a sacerdote alaennanto ti dara ti baca, ket yegnanto iti tolda ti gimong:

6 ket ti sacerdote ibabasananto ti ramagna iti dara, ket iwarisnanto ti dara iti maminpito iti saclang ni Jehova iti sangoanan ti tabing ti santuario.

7 Ket ti sacerdote icabilnanto ti dadduma a dara cadagiti sara ti altar ti incienso a nasayamusom iti sango ni Jehova, nga adda iti tolda ti gimong; ket ti dagup ti dara ti bumaro a baca ibuyatnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran, nga adda iti ruangan ti tolda ti gimong.

8 Ket amin a taba ti baca a daton gapu iti basol iccatennanto; ti taba a mangbungon cadagiti lalaem, ken amin a taba cadagiti lalaem,

9 ket dagiti dua a beckel, ken ti taba nga adda iti rabawda, a nayapiring cadagiti lomo, ken ti culapot ti dalem, agraman dagiti beckel, iccatennanto,

10 a cas panangiccat ti taba iti baca a lalaki ti sacrificio dagiti daton iti cappia: ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar ti daton a mapuuran.

11 Ket ti lalat ti baca ken amin a lasagna, agraman ti olona ken agraman sacsacana, ken lalaemna, ken tackina,

12 uray ti dagup ti bagi ti baca ipannanto iti ruar ti pacarso agingga iti nadalus a yan, a pacaiccan dagiti dapo, ket puurannanto iti rabaw ti sungrod iti apuy: iti pacaibellengan dagiti dapo isuntot' pacapuuranna.

13 Ket no ti dagup ti Israel macabasol, ket ti aramid nalmeng cadagiti mata ti gimong, ket isuda nagaramidda cadagiti imbilin ni Jehova a saan nga aramiden, ket nacabasolda;

14 no ti basol a nacabiddutanda maammoan, ti gimong ngarud idatonnanto ti maysa a baca a bumaro nga agservi a daton gapu iti basol, ket yegna iti sango ti tolda ti gimong.

15 Ket dagiti panglacayen ti gimong idissodanto dagiti im-imada iti olo ti baca iti saclang ni Jehova; ket ti baca mapatay to iti sango ni Jehova.

16 Ket ti nasapsapoan a sacerdote yegnanto ti dadduma a dara ti baca iti tolda ti gimong:

17 ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara, ket iwarisnanto iti maminpito iti saclang ni Jehova iti sangoanan ti tabing.

18 Ket icabilnanto ti dadduma a dara iti rabaw dagiti sara ti altar nga adda iti sango ni Jehova, nga adda iti uneg ti tolda ti gimong; ket amin ti dara ibuc-

bucnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran, nga adda iti ruangan ti tolda ti gimong.

19 Ket iccatennanto ti dagup ti tabana, ket puurannanto iti rabaw ti altar.

20 Castoy ti aramidennanto iti baca; cas inaramidna iti baca ti daton gapu iti basol, castanto ti pananggaramidna iti daytoy; ket ti sacerdote aramidennanto ti pacaabbongan ti ili, ket mapacawandanto.

21 Ket alaennanto ti baca iti ruar ti pacarso, ket puurannanto a cas pinangpuurna idi immuna a baca: isu ti daton gapu iti basol nga maipaay iti gimong.

22 No maysa nga agturay ti macabasol, ket aramidenna a di gagaraen ti uray ania cadagiti imbilin ni Jehova a Diosna a di aramiden, ket nacabasol;

23 no ti babacna a nacabasolanna maipacaammo kencuana, yegnanto a datonna ti maysa a calding, a lalaki nga awan pilawna;

24 ket isaadnanto ti imana iti olo ti calding, ket patayennanto iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran iti saclang ni Jehova: isut' maysa a daton gapu iti basol.

25 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara ti daton gapu iti basol, ket icabilnanto iti rabaw dagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket ti darana ibuyatnanto iti poon ti altar ti daton a mapuuran.

26 Ket dagup ti tabana puurannanto iti rabaw ti altar, cas ti taba ti sacrificio ti datdaton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonganna cas mayannatup iti basolna, ket mapacawanto.

27 Ket no maysa cadagiti tao a caaduan ti macabaddut a dina gagaraen, no agaramid iti maysa cadagiti imbilin ni Jehova nga saan nga aramiden, ket macabasol;

28 no ti basolna a nacabaddutanna maipacaammo kencuana, yegnanto ngarud a datonna ti maysa a calding, cabayan nga awan pacapilawanna, gapu iti basol a nacabaddutanna.

29 Ket isaadnanto ti imana iti olo ti daton gapu iti basol, ket patayennanto ti daton gapu iti basol iti yan ti daton a mapuuran.

30 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara daydiay, ket icabilnanto cadagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket dagup ti dara daydiay ibuyatnanto iti poon ti altar.

31 Ket amin a tabana iccatennanto, cas pannacaiccat ti taba iti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote puurannanto iti rabaw ti altar, a nabanglo a sayamusom ken Jehova; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongan na, ket mapacawanto.

32 Ket no mangyeg iti maysa a cordero a daton nga ipaayna gapu iti basol, maysa a cabayan nga awan pacapilawanna ti yegnanto.

33 Ket ipataynanto ti imana iti olo ti daton gapu iti basol, ket patayennanto a daton gapu iti basol iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran.

34 Ket ti sacerdote isawsawnanto ti ramayna iti dara ti daton gapu iti basol, ket icabilnanto iti rabaw dagiti sara ti altar ti daton a mapuuran; ket amin a dara daydiay ibuyatnanto iti poon ti altar:

35 ket amin a tabana iccatennanto, cas iti pannacaiccat ti taba ti cordero iti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cappia; ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar, iti ngatoen dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongan na a maipanggep iti basolna a nacabaddutanna, ket mapacawanto.

Ti linteg cadagiti daton gapu iti basol (canayon); cadagiti daton iti salungasing.

5 Ket no maysa a tao macabasol, isu a pananggdengngegna iti timec ti panamagsapatada kencuana a sacsi, no nacakita wenno nacaammo, no dina ibaga, isunto ngarud ti mangawit iti kinadakes.

2 Wenno uray siasinoman a mangsagid iti saan a nadalus, uray banggcay ti natay nga animal a narugit, wenno banggcay ti animal a naamo a narugit, wenno banggcay dagiti aguy-uyas a saan a nadalus, ket nailimed kencuana, ket matda a saan a nadalus, macabasolto ngarud.

3 Wenno no sagidenna ti rugit ti tao, iti uray ania a nacarugitanna, ket nailimed kencuana; intono maammoanna, macabaddutto laeng.

4 Wenno no ti uray siasino mangipabpabarenng nga agsapata cadagiti bibigna nga agaramid iti dakes, wenno agaramid iti naimbag, uray aniaman a balicsennanto

a situtured babaen ti sapata, ket nailimed kencuana; intono maammoanna, macabaddutto nĝarud iti maysa cadagitoy nĝa *aramid*.

5 Ket maaramidto, a no isunto ti macabasol iti maysa cadagitoy nĝa *aramid*, ipudnonanto ti basol nĝa inaramidna:

6 ket yegnanto a datonna gapu iti salunĝasinĝ ken Jehova nĝa agservi iti basol a nacabasolanna, ti maysa a cabayan iti panĝen, maysa a cordero wenno maysa a caldinĝ, a daton gapu iti basol; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonĝanna a maipanĝgep iti basolna.

7 Ket no di macaanay ti cucuana a panĝpaadda iti maysa a cordero, yegnanto nĝarud a datonna gapu iti salunĝasinĝ nĝa agservi iti nacabasolanna, ti dua a pagaw wenno dua a calapati nĝa urbon, ken Jehova; ti maysa maipaay ti daton gapu iti basol, ket ti sabali maipaay ti daton a mapuuran.

8 Ket ipannanto ida iti sacerdote, isu a manĝipaayto nĝa umuna iti dayta a daton gapu iti basol, ket pulsotennanto ti olona iti tenĝnĝedna, nĝem dinanto gudduaen:

9 ket iwarisnanto ti dadduma iti dara ti daton gapu iti basol iti sikigan ti altar; ket ti natda iti dara maipatedtedto iti poon ti altar: isu ti maysa a daton gapu iti basol.

10 Ket igay-atnanto ti maicadua a daton a mapuuran, cas iti alagaden; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonĝanna a mayannurot iti baddut a nacabasolanna, ket mapacawanto.

11 Nĝem no awan kencuana ti macaanay a pamaaddana iti dua a pagaw wenno dua a calapati, yegnanto nĝarud a datonna gapu iti pannacabasolna, ti apagcapolo ti maysa nĝa efa* ti namayecmec nĝa harina a pagdaton gapu iti basol: dinanto ic-iccan iti lana, casta met a dinanto ic-iccan iti incienso; ta isut' maysa a daton gapu iti basol.

12 Ket ipannanto iti sacerdote, ket ti sacerdote rumakemto *iti harina* a pacalaglagipanna, ket puurannanto iti altar, a nĝatoen dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy: isu ti maysa a daton gapu iti basol.

13 Ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonĝanna mayannatup iti babacna a nacabasolanna iti uray ania cadagitoy, ket mapacawanto: ket *ti natda* cucuanto ti sacerdote, a cas ti daton a bellaay.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

15 No uray siasinoman mailaw-an a macasalunĝasinĝ, ket macabasol a dina gagaraen cadagiti nasantoan a ramitramit ni Jehova; yegnanto nĝarud ti idatonna gapu iti salunĝasinĝ ken Jehova, a maysa a lalaki a carnero nĝa awan pilawna, a mayannatup iti pamatgam iti pirac a siclo,* a cas ti siclo ti santuario, nĝa agservi a daton gapu iti salunĝasinĝ:

16 ket isublinanto iti nagaramidanna ti baddut iti nasantoan a ramramit, ket nayonannanto daydiay iti apagcalima nĝa apag, ket itednanto iti sacerdote; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonĝanna nĝa aramatenna ti carnero a lalaki a daton gapu iti salunĝasinĝ, ket mapacawanto.

17 Ket no ti maysa a tao macabasol, ket aramidenna ti maysa cadagiti imbilin ni Jehova nĝa saan nĝa aramiden; uray dina ammo, macabasol laenĝ, ket awitennanto ti kinadakesna.

18 Ket ipannanto iti sacerdote ti maysa a lalaki a carnero nĝa awan pilawna, a mayannatup iti pamatgam, nĝa agservi a daton gapu iti salunĝasinĝ; ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbonĝanna a maipaay iti aramid a nacabaddutanna a dina ginagara ken dina ammo, ket mapacawanto.

19 Isu ti maysa a daton gapu iti salunĝasinĝ: *ti tao* kinapudnona a nacabaddut iti saclanĝ ni Jehova.

Ti ákem ti sacerdote cadagiti daton a mapuuran; cadagiti daton a bellaay; cadagiti daton iti basol.

6 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 No ti maysa a tao macabasol, ket mailaw-an a sumalunĝasing ken Jehova, ket ulbodenna ti padana a tao iti naitalec, wenno iti nagtulaganda, wenno iti tacaw, wenno pinarigatna ti padana a tao,

3 wenno nasaracanna ti napucaw, ket

* Bassit ti curanĝna a sanĝapulo a salup.

* Pirac dagiti Hebreo.

yulbodna, ket sapataanna ti tiri; iti uray ania cadagitoy a banbanag nga aramiden ti tao, isut' pacabasolan;

4 agbanagto ngarud nga, no nacabasol, ket sibabaddut, isublinanto ti tinacawna, wenno nagun-odna gapu iti pammarparigatna, wenno ti naitalec kencuana, wenno ti napucaw a nasaracanna,

5 wenno aniaman a sinapataanna iti tiri; isublinanto met laeng nga awan macsay, ket nayonannanto pay iti apagcalimana: ket ti agtagicua isunto ti pangitdanna iti aldaw a pannacasaracna iti nacabaddutanna.

6 Ket yegnanto iti sacerdote ti idaton ken Jehova gapu iti salungasing, a maysa a carnero a lalaki nga awan pacapilawanna, a maitutop iti cas pamatpatgam, nga agservi a daton gapu iti salungasing:

7 ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongganna iti sango ni Jehova; ket mapacawanto iti uray ania nga inaramidna nga nacabasolanna.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

9 Ibilinmo ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, a cunam, Daytoy ti alagaden iti daton a mapuuran: ti daton a mapuuran addanto iti pangsungrodan iti rabaw ti altar iti agpatpatnag agingga iti bigat; ket ti apuy ti altar mapaspasgedanto laeng iti rabawna.

10 Ket ti sacerdote icapetnanto ti badona a lienzo, ket dagiti sapinna a lienzo icapetnanto iti lasagna; ket iccatennanto dagiti dapo, apaman a naibus ti apuy ti daton a mapuuran iti rabaw ti altar, ket icabilnanto ida iti sikigan ti altar.

11 Ket iccatennanto dagiti cawesna, ket icapetnanto dagiti sabali a cawes, ket yallatiwnanto dagiti dapo iti ruar ti pacarso iti nadalus a disso.

12 Ket ti apuy iti rabaw ti altar mabatinto a sidadarang idiay, daytoy dinto maeddep; ket ti sacerdote sungsungrodannanto iti biniganbigat; ket icabilnanto a siuurnos iti rabawna ti daton a mapuuran, ket puurannanto idiay ti taba dagiti daton a maipaay iti cappia.

13 Ti apuy mabatinto laeng a sidadarang nga agnanayon iti rabaw ti altar; daytoy dinto maeddep.

14 Ket daytoy ti alagaden iti daton a bellaay: dagiti annac a lallaki ni Aaron idatondanto iti saclang ni Jehova, iti sango ti altar.

15 Ket mangalanto iti sangarakemna iti daydiay, iti namayecmec nga harina ti daton a bellaay, ken iti dadduma a lanana, ken dagup ti incienso nga adda iti daton a bellaay, ket puurannanto iti rabaw ti altar nga agservi a nabanglo a sayamusom, cas pacalaglagipanna, ken Jehova.

16 ket ti matda iti daydiay canento ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki: macanto a di nalevaduraan iti maysa a nasantoan a disso; iti paraangan ti tolda ti gimong canendanto.

17 Dinto maluto a silelevadura iti horno. Intedco a cas bagida cadagiti datonco nga maaramidto iti apuy; daytoy ti nasantoan unay, a cas ti daton gapu iti basol, ken cas ti daton gapu iti salungasing.

18 Tumunggal maysa a lalaki cadagiti annac ni Aaron canennanto cas bagina nga agnanayon cadagiti putputotyo, cadagiti datdaton ni Jehova a maaramid iti apuy: ti mangsagid cadagidiay nasantoanto.

19 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

20 Daytoy ti daton ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, nga ipaaydanto ken Jehova iti aldaw a pannacasapsapona: ti apagcapulo ti maysa nga efa ti namayecmec nga harina a maipaay a mataginayon a daton a bellaay, ti cagudduana iti bigat ket ti maysa a gudduana iti malem.

21 Iti maysa a bandeja ti horno maaramidto a silalana; no maupran yunegmonto: iti mapispisi a naluto idatonmonto ti daton a bellaay, nga agservi, a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

22 Ket ti sacerdote a nasapsapoan a sumononto kencuana cadagiti annacna a lallaki idatonnanto: gapu iti mataginayon a pagbilinan, mapuuranto nga awan ti curangna a maipaay ken Jehova.

23 Ket tunggal daton a bellaay ti sacerdote mapuuranto nga awan ti curangna: dinto macan.

24 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

25 Ibagam ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, a cunam, Daytoy ti alagaden iti panagdaton gapu iti basol: iti disso a pamapatayan iti daton a mapuuran, isunto met ti pamapatayan iti daton gapu iti basol iti saclang ni Jehovau isu ti nasantoan unay.

26 Ti sacerdote a mangidaton itoy gap: iti basol, canennanto: iti maysa a disso a

nasantoan isuntot' panganannа, iti paraangan ti tolda ti gimong.

27 Uray aniaman a macasagid iti lasag iti daytoy, nasantoanto; ket no mawarsian ti darana iti uray ania a cawes, labaamto ti nawarsian iti maysa a disso a nasantoan.

28 Ngem ti damili a nacalutoanna boongento; ket no suer nga alicamen ti nacalutoanna, maugasanto, ket mabuggoanto iti danum.

29 Tunggal lalaki cadagiti sacerdote canennanto daydiay: isu ti nasantoan unay.

30 Ket saanto a macan ti daton gapu iti basol, no ti dadduma a darana naiserrec iti tolda ti gimong, tapno maaramid a pacaabbongan iti nasantoan a disso: mapuuranto iti apuy.

Ti akem ti sacerdote cadagiti daton iti salungasing; cadagiti daton iti cappia. Ti taba ken ti dara dinto macan. Ti bágì dagiti sacerdote.

7 Ket daytoy ti alagaden ti panagdaton gapu iti salungasing: isu ti nasantoan unay.

2 Iti disso a pamapatayanda iti daton a mapuuran ti pamapatayanda iti daton gapu iti salungasing; ket ti dara daytoy iwarisnanto iti lawlaw ti rabaw ti altar.

3 Ket idatonnanto itoy ti dagup ti tabana: ti nalucmeg nga ipus, ken ti taba a mangcumot cadagiti lalaem,

4 ken ti dua a beckel, ken ti taba nga adda cadacuada iti apiring dagiti lomo, ken ti culapot ti dalem agraman cadagiti beckel iccatennanto;

5 ket ti sacerdote puurannanto ida iti rabaw ti altar a maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: isut' maysa a daton gapu iti salungasing.

6 Tunggal lalaki cadagiti sacerdote manganto iti daydiay; iti nasantoan a disso macanto: isu nasantoan unay.

7 Cas iti daton gapu iti basol, casta met ti daton gapu iti salungasing, maymaysa nga alagaden ti pacawadanda: ti sacerdote a mangaramid iti daydiay a pacaabbongan, cucuananto.

8 Ket ti sacerdote a mangirucbab iti daton a mapuuran ti maysa a tao, ti sacerdote met laeng tagicuaennanto ti lalat ti idaton a mapuuran nga impaayna.

9 Ket tunggal daton a bellaay a maluto iti horno, ken amin a maluto iti parioc ken iti bandeja ti horno, cucuanto ti sacerdote a mangidaton.

10 Ket tunggal daton a bellaay a nalaocan iti lana, wenno namaga, cucuanto amin dagiti annac a lallaki ni Aaron, nga cas iti cua ti maysa, casta met ti bági ti sabali.

11 Ket daytoy ti alagaden ti sacrificio cadagiti daton a maipaay ti cappia nga igay-atto ti maysa a tao ken Jehova.

12 No isu yawatnanto a pagyaman, idatonnanto ngarud a buyugen ti sacrificio a pagyaman dagiti saan a nalevaduraan a bibingca a nalaocan iti lana, ken di nalevaduraan a cancanen a nasapsapoan iti lana, ken torta a nalaocan iti lana, ti namayecmec a bellaay a naupran.

13 Agraman dagiti bibingca ti tinapay a nalevaduraan, isaclangnanto ti datonna a buyugen ti sacrificio dagiti datonna a maipaay iti cappia a pagyaman.

14 Ket iti daydiay ipaaynanto ti maysa iti tunggal daton, nga agservi a daton a maipangato ken Jehova; daytoy cucuanto ti sacerdote a mangiwaris iti dara dagiti daton iti cappia.

15 Ket ti lasag ti sacrificio dagiti idatonna iti cappia a pagyaman canento iti aldaw a panagidatonna; awantot' tiddaenna agingga iti bigat.

16 Ngem no ti sacrificio ti datonna maysa a cari, wenno ti maysa a daton ti sibubulos a nakem, canento iti aldaw a panangipaayna iti datonna; ket iti bigat isunto ti pannacacaan ti matdana:

17 ngem ti matdana iti lasag ti sacrificio agingga iti maicatlo nga aldaw, mapuuranto iti apuy.

18 Ket no adda iti sacrificio dagiti datonna a maipaay iti cappia a macan iti maicatlo nga aldaw, saanto a maawat, dinto met maibilang kencuana a nangidatag iti daton: maysanto a rimon, ket ti cararua ti mangan awitennanto ti kinadakesna.

19 Ket ti lasag a maisagid iti uray aniaman a saan a nadalus, dinto macan; mapuuranto iti apuy. Ket ti maipanggep iti lasag tumunggal maysa a nadalus manganto iti daytoy:

20 ngem ti tao a mangan iti lasag ti sacrificio dagiti daton iti cappia, a bágì ni Jehova, idinto a ti kinarugitna adda kencuana, dayta a tao maipusayto iti ilina.

21 Ket no addanto maysa a macasagid iti uray ania a narugit, ti rugit ti tao wenno narugit nga animal, wenno maysa a nacarimrimon a rugit, sa mangan iti lasag ti sacrificio dagiti daton iti cappia, a cucuan ni Jehova, dayta a tao maipusayto iti ilina.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
23 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Dicayto mangan iti taba ti baca, wenno carnero, wenno caldingg.
24 Ket ti taba ti matay latta, ken ti taba ti pinisangpisang dagiti narungsot nga animal, mabalin nga aramaten iti uray ania a sabali a pamaayan; ngem uray cascasano dicayto mangan iti dayta.
25 Ta ti uray siasinoman a mangan iti taba ti animal nga idaton dagiti tao a sacrificio a maaramid iti apuy ken Jehova, ti met laeng tao a mangan iti dayta maipusayto iti ilina.
26 Ket dacayo dicayto mangan a pulos iti dara, uray *dara* ti tumatayab wenno animal iti uray ania a pagnaedanyo.
27 Siasinoman a mangan iti uray ania a dara, dayta a tao maipusayto iti ilina.

28 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
29 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Ti mangidatag iti sacrificio dagiti datonna gapu iti cappia ken Jehova, yegnanto ti datonna ken Jehova iti sacrificio dagiti datonna gapu iti cappia:
30 dagiti imana met laeng mangyegdanto cadagiti daton ken Jehova a maaramid iti apuy; ti taba agraman ti barucong yegnanto, tapno ti barucong mailili cas daton a mailili iti sango ni Jehova.
31 Ket ti sacerdote puurannanto ti taba iti rabaw ti altar; ngem ti barucong cucuanto ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki.
32 Ket ti luppo a macanawan itedyonto iti sacerdote a maipaay a daton a maipangato cadagiti sacrificio dagiti datonyo iti cappia.
33 Ti anac a lalaki ni Aaron a mangirucbab ti dara dagiti daton iti cappia, ken ti taba, cucuananto ti macanawan a luppo a pannacabágina.
34 Ta ti barucong a mailili ken ti luppo a maipangato, innalac cadagiti annac ti Israel cadagiti sacrificio dagiti datonda a maipaay iti cappia, ket intedco ken Aaron a sacerdote ken cadagiti annacna a lallaki cas bágida ngga agnanayon ngga aggapu cadagiti annac ti Israel.

35 Daytoy ti bági ni Aaron *ta* nasapsapoan ken ti bági dagiti annacna a lallaki *ta* nasapsapoanda, cadagiti daton ni Jehova a naaramid iti apuy, iti aldaw a panangidatagna cadacuada tapno agannongda ken Jehova iti akem ti sacerdote;
36 isu ngga imbilin ni Jehova ngga itden a bágida dagiti annac ti Israel, iti aldaw a panangsapsapona cadacuada. Isu ti bágida ngga agnanayon bayat cadagiti caputotanda.

37 Daytoy ti alagaden iti daton a mapuuran, iti daton a bellaay, ken iti daton gapu iti basol, ken iti daton gapu iti salungasing, ken ti pannacaconsagrar, ken iti panangidatag cadagiti daton iti cappia;
38 nga imbilin ni Jehova ken Moises idiay bantay Sinai, iti aldaw a pananginbilinna cadagiti annac ti Israel nga ipaayda dagiti datonda ken Jehova, idiay tay-ac ti Sinai.

Ti pannacaconsagrar ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
2 Alaem ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki met, ken dagiti cawcawes, ken ti lana a pagsapsapo, ken ti baca a lalaki a daton gapu iti basol, ken dagiti dua a lallaki a carnero, ken ti labbá ti di nalevaduraan a tinapay;
3 ket tiptiponem amin ti gimong iti ruangan ti tolda ti gimong.
4 Ket inaramid ni Moises ti cas imbilin kencuana ni Jehova; ket ti gimong natiptiponda iti ruangan ti tolda ti gimong.
5 Ket ni Moises kinunana iti gimong, Daytoy ti aramid nga imbilin ni Jehova nga aramiden.

6 Ket ni Moises innalana ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ket binuggoanna ida iti danum.
7 Ket incabilna kencuana ti bado ket binaricsanna iti barikes, ket incapetna ti cagay kencuana, ket inyusocna ti efod kencuana, sana incapet ti barikes ti efod a nasayaat ti pannacaabelna, isu ti pinanggalutna *ti efod* kencuana.
8 Ket insaadna kencuana ti pectoral,

ket iti uneg ti pectoral incabilna ti Urim ken ti Tummim.

9 Ket indissona ti mitra iti olona; ket iti mitra iti sangoananna, incabilna ti pinitpit a balitoc, ti nasantoan a balangat; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

10 Ket ni Moises innalana ti pagsapsapo a lana, ken sinapsapoanna ti tabernaculo ken amin nga adda iti unegna, ket sinantificarna ida.

11 Ket winarsianna iti daydiay ti rabaw ti altar iti maminpito dáras, ket linanaanna ti altar, ken amin nga alicamenna, ken ti pagbuggoan ken ti poonna, tapno pasantoenna ida.

12 Ket binuyatanna ti olo ni Aaron iti lana a pagsapsapo, ket sinapsapoanna tapno pasantoenna.

13 Ket ni Moises innalana dagiti annac a lallaki ni Aaron, ket kinawesanna ida cadagiti bado, ket incapetna cadacuada dagiti barikes, ket imbedbedna iti oloda ti pannacacallogong; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

14 Ket inyegna ti baca a lalaki ti daton gapu iti basol: ket da Aaron ken dagiti annacna a lallaki impátayda dagiti im-imada iti olo di baca a daton gapu iti basol.

15 Sana pinatay; ket ni Moises innalana ti dara, ket incabilna cadagiti sara ti altar iti ramayna, ket ginugoranna ti altar, ket imbuyatna ti dara iti poon ti altar, ket pinasantona, tapno aramidenna ti pannacaabbongna.

16 Ket innalana amin a taba nga adda cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua a beckel, ken ti tabada; ket ni Moises pinuuranna iti rabaw ti altar.

17 Ngem ti baca, ken ti lalatna, ken ti lasagna, ken ti tackina pinuuranna iti ruar ti pacarso; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

18 Ket indatagna ti carnero a lalaki ti daton a mapuuran ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki insaadda dagiti imada iti rabaw ti olo di carnero.

19 Ket pinatayna; ket ni Moises inwarisna ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

20 Ket rinangcayna di carnero a lalaki; ket ni Moises pinuuranna ti olo, ken dagiti pispisina, ken ti taba.

21 Ket binuggoanna dagiti lalaem ken dagiti sacsacana iti danum; ket ni Moises pinuuranna amin a bagí ti carnero iti rabaw ti altar: isu idi ti maysa a daton a mapuuran nga agservi a nabanglo a sayamusom: daytoy ti maysa a daton a naaramid iti apuy ken Jehova; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

22 Ket indatagna ti sabali a carnero a lalaki, ti carnero iti pannacaconsagrar: ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki impatayda dagiti imada iti olo di carnero.

23 Ket pinatayna; ket ni Moises nangala iti dara daydiay ket incabilna iti rabaw ti tuctuc ti bolong ti lapayag a macanawan ni Aaron, ken iti tangan ti macanawan nga imana, ken rabaw ti cadackelan a ramay ti macanawan a sacana.

24 Ket inyegna dagiti annac a lallaki ni Aaron; ket ni Moises incabilna ti nayon ti dara iti rabaw ti capantocan ti macanawan a lapayagda, ken iti tangan ti imada a macanawan, ken iti cadaclan a ramay ti sacada a macanawan: ket ni Moises inwarisna ti dara iti lawlaw ti rabaw ti altar.

25 Ket innalana ti taba, ken ti nalucmeg nga ipus, ken amin a taba nga adda cadagiti lalaem, ken ti culapot ti dalem, ken dagiti dua a beckel, ken ti tabada, ken ti macanawan a luppo:

26 ket iti labbá ti tinapay a di nalevaduraan nga adda iti sango ni Jehova, innalana ti maysa a bibingca a di nalevaduraan, ken maysa a torta ti tinapay a nalanaan, ken maysa a cancanen, ket indissona ida iti taba ken iti macanawan a luppo:

27 ket incabilna amin iti im-ima ni Aaron ken cadagiti im-ima dagiti annacna, sada inlili ida nga agservi a daton a mailili iti sango ni Jehova.

28 Ket ni Moises iniccatna dagidiay iti im-imada, ket pinuuranna ida iti rabaw ti altar iti ngatoen ti daton a mapuuran: dagidiay ti maysa a pacaconsagraran a nabanglo a sayamusom: isu idi ti maysa a daton a naaramid iti apuy ken Jehova.

29 Ket ni Moises innalana di baruchong, ket inlilina a daton a mailili iti sango ni Jehova: isu ti bági ni Moises iti carnero a lalaki ti pannacaconsagrar; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

30 Ket ni Moises nangala iti lana a pagsapsapo, ken iti dara nga adda iti

altar, ket inwarisna ken Aaron, cadagiti cawesna, ken cadagiti annacna a lallaki, ken cadagiti cawcawes dagiti annacna a lallaki agraman kencuana, ket pinasantona ni Aaron, dagiti cawesna, ken dagiti annacna a lallaki, ken dagiti cawcawes dagiti annacna a lallaki agraman kencuana.

31 Ket ni Moises kinunana ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, Lingtaenyo ti lasag iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong: ket canenyo idiay ken ti tinapay nga adda iti labbá ti pannacaconsagrar, cas imbilinco a kinunac, Ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki canendanto daydiay.

32 Ket ti matda iti lasag ken iti tinapay puuranyonto iti apuy.

33 Ket iti pito nga aldaw dicayto pumanaw iti ruangan ti tolda ti gimong, ingganat' di masungpot dagiti aldaw ti pannacaconsagrayo: ta consagrarennacayto iti pito nga aldaw.

34 Cas ti pannacaaramidna daytoy nga aldaw, casta met ni Jehova imbilinna a maaramid, tapno aramiden ti pannacaabbong a maipaay cadacayo.

35 Ket iti ruangan ti tolda ti gimong ti pagnaedanyonto nga agmalmalem ken agpatnag bayat iti pito nga aldaw, ket ingungutanto ti igunamgunam ni Jehova, tapno dicayto matay: ta casta ti naibilin caniac.

36 Ket ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki inaramidda amin a pinaibilin ni Jehova ken Moises.

Ni Aaron idatonna dagiti sacrificio.

9 Ket naaramid iti maicawalo nga aldaw nga ni Moises inayabanna ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ken dagiti lallacay ti Israel;

2 ket kinunana ken Aaron, Alaem ti maysa nga urbon cadagiti bacbaca a maipaay a daton gapu iti basol, ken ti maysa a carnero a lalaki a maipaay a daton a mapuuran, nga awan pacapilawanda, ket idatonmo idá iti saclang ni Jehova.

3 Ket cadagiti annac ti Israel ibagam ket cunamto, Mangalacayo iti maysa a calding a lalaki a daton gapu iti basol; ken maysa nga urbon a baca ken maysa a cordero a saggaysa ti tawenda nga awan pacapilawanda, nga agservi a daton a mapuuran;

4 ken maysa a baca a lalaki ken maysa a carnero a lalaki a datdaton iti cappia nga irucbab iti sango ni Jehova; ken maysa a daton ti bellaay a nalaocan iti lana: ta ita nga aldaw ni Jehova agparang cadacayo.

5 Ket inyegda ti imbilin ni Moises ita sango ti tolda ti gimong: ket amin ti gimong immadanida ket nagtacderda iti saclang ni Jehova.

6 Ket ni Moises kinunana, Daytoy ti imbilin ni Jehova a rebbengyo nga aramiden: ket ti gloria ni Jehova agparangto cadacayo.

7 Ket ni Moises kinunana ken Aaron, Umasidegca iti altar, ket ipaaymo ti datonmo gapu iti basol, ken ti datonmo a mapuuran, ket aramidem a pacaabbongam met laeng, ken iti ili; ket irucbabmo ti daton ti ili, ket aramidem a pacaabbonganda; cas imbilin ni Jehova.

8 Idin ni Aaron immasideg iti altar, ket pinatayna ti urbon a baca a daton gapu iti basol, isu a maipaay kencuana met laeng.

9 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron indatagda ti dara kencuana, ket isu insawsawna ti ramayna iti dara, sana incabil cadagiti sara ti altar, ket imbuyatna ti dara iti poon ti altar:

10 ngem ti taba, ken dagiti beckel, ken ti culapot ti dalem ti daton gapu iti basol pinuuranna iti rabaw ti altar; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

11 Ket ti lasag ken ti lalat pinuuranna iti apuy iti ruar ti pacarso.

12 Ket pinatayna ti daton a mapuuran; ket dagiti annac a lallaki ni Aaron inyawatda kencuana ti dara, ket isu inwarisna iti lawlaw ti rabaw ti altar.

13 Ket isuda inyawatda kencuana ti daton a mapuuran a sinagsangcarangcay, ken ti olo: ket pinuuranna ida iti altar.

14 Ket binuggoanna dagiti lalaem ken dagiti sacsaca, sana pinuuran ida iti ngatoen ti daton a mapuuran iti rabaw ti altar.

15 Ket indatagna ti daton ti ili, ket innalana ti calding ti daton gapu iti basol a maipaay iti ili, sana pinatay, ket indatonna gapu iti basol, cas iti immuna.

16 Ket indatagna di daton a mapuuran, ket indatonna cas mayannurot iti nagbilinan.

17 Ket indatagna ti daton a bellaay,
ket pinunnona itoy ti imana, sana pinuur-
an iti rabaw ti altar, a nayon ti daton a
mapuuran ti bigat.

18 Pinatayna ti baca a lalaki ken ti
carnero a lalaki, isu a sacrificio dagiti
datdaton iti cappia, a naipaay iti ili: ket
dagiti annac a lallaki ni Aaron inyawatda
kencuana ti dara nga inwarisna iti lawlaw
ti rabaw ti altar,

19 ket ti taba di baca ken di carnero,
ti nalucmeg nga ipus, ken ti mamungon
cadagiti lalaem, ken dagiti beckel, ken ti
culapot ti dalem:

20 ket incabilda ti taba iti rabaw dagiti
barucong, ket pinuurana ti taba iti rabaw
ti altar:

21 ket dagiti barucong ken ti macanaw-
an a luppo inlili ni Aaron a daton a
mailili iti sango ni Jehova; cas imbilin ni
Jehova.

22 Ket ni Aaron innga tona dagiti ima-
na nga insango iti ili, ket binendicion-
anna ida; ket immulog iti nangidatonanna
iti daton gapu iti basol, ken iti daton a
mapuuran, ken cadagiti daton iti cappia.

23 Ket da Moises ken Aaron simrecda
iti tolda ti gimong, ket rimmuarda, ket
binendicionanda ti ili: ket ti gloria ni
Jehova nagparang cadagiti amin a tattao.

24 Ket rimmuar ti apuy iti sango ni
Jehova, ket pinuuranna iti rabaw ti altar
ti daton a mapuuran ken ti taba: ket idi
nakita amin ti tao, nagdir-ida, ket nagpa-
debda.

Ti basol da Adab ken Abiu. Dagita rebbeng ken binglay dagiti sacerdote.

10 Ket ni Adab ken ni Abiu, nga annac
a lallaki ni Aaron, innalada tunggal
maysa ti incensario, ket iniccanda iti
apuy, sada incabil ti incienso, ket indaton-
da ti sabali nga apuy ken Jehova, a dina
imbilin cadacuada.

2 Ket rimmuar ti apuy iti sango ni
Jehova, ket inalun-unna ida, ket natayda
iti sango ni Jehova.

3 Idin ni Moises kinunana ken Aaron,
Daytoy ti imbaga ni Jehova a kinunana,
Siac masantificaracto cadacuada nga um-
asideg caniac, ket iti sango ti amin nga
ili maglorificaracto. Ket ni Aaron saan a
naguni.

4 Ket ni Moises inayabanna da Misael
ken Elisafan, nga annac ni Oziel nga
uliteg ni Aaron, ket kinunana cadacuada,
Umasidegcayo, ket ipanawyo ditoy sango
ti santuario iti ruar ti pacarso dagiti
cacabsatyo.

5 Iti casta immasidegda, ket impanda
ida a sicacawes iti ruar ti pacarso; cas
sinao ni Moises.

6 Ket ni Moises kinunana ken Aaron,
ken ni Eleazar, ken ni Itamar, nga annacna
a lallaki, Dicay wacrayen ti booc ti oloyo,
dicay met pigisen ti cawcawesyo; tapno
dicay matay, ken tapno di macapungtot
iti dagup ti gimong: ngem baybay-anyo
nga dagiti cacabsatyo, ti dagup ti ili nga
Israel, leddaangenda ti puur a pinasged
ni Jehova.

7 Ket dacayo dicay rumrumuar iti
ruangan ti tolda ti gimong, di la ket ta
mataycayo; gaput ta ti lana ni Jehova a
pagsapsapo adda cadacayo. Ket inaramid-
da ti mayannurot iti sao ni Moises.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Aaron a
kinunana,

9 Sica wenno dagiti annacmo a lallaki
agraman kenca, dicay uminum iti arac
wenno nainggel nga inumen no sumreccayo
iti tolda ti gimong, tapno dicay matay:
daytoyto ti maalagad nga agnanayon cada-
giti caputotanyo:

10 ken tapno mailasinyo ti nasantoan
ken sapasap, ken ti saan a nadalus ken
nadalus;

11 ken tapno isuroyo cadagiti annac ti
Israel ti dagup dagiti alagaden nga imbaga
ni Jehova cadacuada iti ngiwat ni
Moises.

12 Ket ni Moises nakisao ken Aaron,
ken ni Eleazar ken ni Itamar, nga annac-
na a lallaki a nabati, Alaenyo ti daton a
bellaay a natda cadagiti daton ni Jehova
a naaramid iti apuy, ket canenyo a di
nalevaduraan iti sibay ti altar; ta isu ti
nasantoan unay;

13 ket canenyonto iti maysa a disso a
nasantoan, gaput ta isu ti bagim, ken
bagi dagiti annacmo a lallaki, cadagiti
daton ni Jehova a naaramid iti apuy: ta
casta ti naibilin caniac.

14 Ket ti barucong a mailili ken ti
maipangato a luppo canenyonto iti maysa
a yan a nadalus; sica, ken dagiti annacmo
a lallaki ken babbai agraman kenca: ta
dagidiay maitedda a cas bagim, ken bagi

dagiti annacmo a lallaki, cadagiti sacrificio dagiti daton a maipaay iti cappia dagiti annac ti Israel.

15 Ti maipangato a luppo ken ti mailili a barucong yegdanto agraman cadagiti daton a maaramid iti apuy ti taba, tapno mailili nga agservi a maysa a daton a mailili iti sango ni Jehova: ket cucuamto, ken cucua dagiti annacmo a lallaki agraman kenca a maysa a bági iti agnanayon; cas imbilin ni Jehova.

16 Ket ni Moises sigagaget a simmapul iti calding ti daton gapu iti basol, ket, adtoy, napuuran: ket nagpungtot ken Eleazar ken Itamar, nga annac ni Aaron a nabati, ket kinunana,

17 ¿Aniat, gapuna a dicay kinnan ti daton gapu iti basol iti disso ti santuario, idinto nga isu nasantoan unay, ket intedna cadacayo a mangawit iti kinadakes ti gimong, tapno aramidenyo ti pannacaabbongda iti sango ni Jehova?

18 Adtoy, ti darana saan a nayeg iti uneg ti santuario: dacayo nacanyo coman nga agpayso iti santuario, cas imbilinco.

19 Ket ni Aaron kinunana ken Moises, Adtoy, daytoy nga aldaw impaayda ti datonda gapu iti basol ken ti datonda a mapuuran iti sango ni Jehova; ket nalacamac dagiti cas cadagitoy: ket no kinnanco coma ita ti daton gapu iti basol, nacaayayo ngata coma iti imatang ni Jehova?

20 Ket idi a nangngeg ni Moises *daytoy,* naay-ayo met laeng iti imatangna.

An-animal a nadalus ken narugit. Ti kinarugit dagiti animal a natay. Dagiti agcaradap a di macan.

11 Ket ni Jehova nakisao cada Moises ken Aaron, a kinunana cadacuada,

2 Ibagayo cadagiti annac ti Israel, a cunayo, Dagitoy dagiti nabiag a mabalinyo a canen cadagiti an-animal nga adda iti rabaw ti daga.

3 Uray ania cadagiti animal a naggudduа ti cucuda, ken nagpisi ti dapanna, *ken* agrumiar, mabalinyo a sidaen.

4 Nupay casta dicayto sidsidaen dagitoy nga agrumiar, a naggudduа ti cucuda: ti camello, gaput ta agrumiar, ngem saan a naggudua ti cucuna, isut' carugityo.

5 Ket ti conejo, gaput ta agrumiar ngem saan a naggudua ti cucuna, isut' carugityo.

6 Ket ti liebre, ta agrumiar ngem saan a nagpisi ti cucuna, isut' carugityo.

7 Ket ti babuy, ta naggudduа ti cucuna, ket nagpisit' dapanna, ngem saan nga agrumiar, isut' carugityo.

8 Iti lasag dagita dicayto agsida, ket ti natay a bangcayda dicayto sagiden; carugityo ida.

9 Dagitoy cadagiti amin nga adda iti dandanum; uray ania nga adda pigar ken sicsicna cadagiti dandanum, cadagiti baybay, ken cadagiti carayan, mabalinyo a sidaen.

10 Ket dagup dagiti awan pigarna ken sicsicna iti baybaybay, ken iti carcarayan, iti dagup dagiti aggaraw cadagiti dandanum, ken iti amin dagiti nabiag nga adda iti dandanum, carimonyo ida,

11 ket carimonyonto ida; dicayto sidaen dagiti lasagda, ket dagiti bangcayda a natay carimonyonto.

12 Uray ania nga awanan pigar ken sicsicna cadagiti dandanum, dayta macarimon cadacayo.

13 Ket cadagiti tumatayab carimonyonto dagitoy; saandanto a masida, nacarimrimonda: ti aguila, ken ti azor, ken ti aguila ti taaw,

14 ken ti calí, ken ti sawi, ken ti cakitana,

15 amin a wac ken cakitana,

16 ken ti avestruz, ken ti mochuelo, ken ti garceta, ken ti gavilan ken cakitana,

17 ken ti halcon, ken ti gaviota ken ti puec,

18 ken ti calamon, ken ti pelicano, ken ti buitre,

19 ken ti cigüeña, ken ti casili ken cakitana, ken ti abubilla, ken ti panniki.

20 Amin dagiti animal a nagpayac nga agcaradapda cadagiti uppat a sacada, carimonyo dagita.

21 Nupay casta mabalinyo a sidaen dagiti amin a nagpayac nga agcaradapda cadagiti uppat a sacada, nga adda luppoda, isu a paglagtoda iti daga;

22 uray cadagita mabalinyo a sidaen dagitoy: ti dudon ken cakitana, ti ararawan ken cakitana, ken ti andidit ken cakitana, ken ti curiat ken cakitana.

23 Ngem amin a nagpayac nga agcaradap nga uppat ti sacana, carimonyo ida.

24 Ket gapu cadagitoy agbalincayto a

narugit: siasinoman a mangsagid iti bangcayda a natay, saanto a nadalus agingga iti rumabii;

25 ket siasinoman a mangala iti *sangcabassit* a bagi a natay dagidiay, labaannanto ti pagan-anayna, ket dinto nadalus agpapan iti rumabii.

26 Tunggal animal a nagpisi ti cucuna ket saan a nagguddua ti dapanna, ket di met agrumiar, carugityonto; tunggal maysa a mangsagid cadacuada narugitto.

27 Ket aniaman cadagiti animal a mangipagna cadagiti ramay ti sacana nga uppat, narugit cadacay dagita: siasino a tao a mangsagid iti bangcay a natay dagidiay, narugitto agingga iti rumabii.

28 Ket ti mangawit iti bangcay a natay dagita labaannanto ti pagan-anayna ket dinto nadalus agpapan iti rumabii: dagita carugityo ida.

29 Ket cadagiti agcaradap nga agayam iti daga, dagitoy ti macarugit cadacayo: ti comadreja, ken ti bao, ken ti banias ken cakitana,

30 ken ti aluti-it, ken ti alibut, ken ti berroroco, ken ti bannasac, ken ti tecca.

31 Dagitoy isuda ti carugityo cadagiti amin nga aguy-uyas: siasino a mangsagid cadacuada no natayda, narugitto ingganna iti rumabii.

32 Ket uray ania a nacaitinnagan dagidiay, no natayda, narugitto; uray no vaso a cayo, uray pagan-anay, uray lalat, uray supot, uray ania man nga alicamen a maaramat iti aramiden, rebbengdanto ti maicabil iti danum, ket saandanto a nadalus ingganna ti rumabii; daytanto ti pannacadalusna.

33 Ket tunggal damili a pacaipisocan ti maysa cadagidiay, uray ania nga adda iti unegna, saanto a nadalus, ket iboongyonto.

34 Amin a taraon *idiay* a mabalin a canen, a madanuman, nacarugrugitto; ket amin a mabalin nga inumen nga agyan iti *casdiay* a damili saanto a nadalus.

35 Ket aminto a maiparabaw iti *uray ania a paset* ti bagida a natay narugitto; no horno wenno pagisaangan, mawarawaranto narugitda, ket carugityonto ida.

36 Nupay casta ti maysa nga ubbog wenno bito a pagurnongan iti danum, nadalusto: ngem ti sumagid iti bagida a natay saanto a nadalus.

37 Ket no ti *sangcabassit* iti bagida a natay nga agdisso iti bin-i a maimula, nadalus.

38 Ngem no ti danum maicabil iti mulaen, ken no *ti bassit* iti bagida a natay agdisso iti daydiay, narugitto cadacayo.

39 Ket no uray ania nga animal, a mabalinyo a sidaen, matay; ti macasagid iti bagida a natay narugitto agpapan iti rumabii.

40 Ket ti mangan iti bagi daydiay a natay, labaannanto dagiti pagan-anayna ket narugitto agingga iti rumabii.

41 Ket tunggal maysa nga animal nga aguyas nga agcaradap iti daga maysa a nacarimrimon; daytoy saanto a canen.

42 Uray ania nga yuyasna ti bucsitna, ken uray ania a mangicaradap iti uppat a sacana, wenno uray ania nga adu ti sacsacana, uray dagup amin nga aguyas iti daga, dicayto mangan cadagita, ta dagita macarimonda.

43 Dicayto agaramid iti pacarimonan cadacayo maipoon iti maysa la nga animal nga aguy-uyas, dicayto met mangararamid iti pacarugitanyo cadagidiay, tapno mamulitancay gapu cadagita.

44 Ta siac ni Jehova a Diosyo: santificarenyo ti bagbagiyo, ket agsantocayo; ta siac santoac: dicayto met mulmulitan ti bagbagiyo iti uray ania a kita cadagiti aguyuyas nga aggaraw iti rabaw ti daga.

45 Ta siac ni Jehova a nangaon cadacay iti daga nga Egipto, tapno siac ti Diosyo: isut' gapuna nga agsantocayto, ta siac santoac.

46 Daytoy ti alagaden maipapan iti animal, ken iti tumatayab, ken iti amin a parsua a nabiag nga agtignay iti dandanum, ken iti amin a pinarsua nga aguy-uyas iti daga;

47 tapno mailasin ti saan a nadalus ken ti nadalus, ken ti nabiag a parsua a mabalin a canen, ken ti pinarsua a nabiag a di macan.

Ti pannacadalus dagiti babbai.

12 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel a cunam, No ti maysa a babai agsicug ket mangyanac iti maysa a lalaki, pitonto nga aldaw a saan a nadalus; cas cadagiti aldaw ti kinarugit ti panagsangailina saanto a nadalus.

3 Ket iti maicawalo nga aldaw macugitto ti ubing iti cudil nga akinsango.

4 Ket ti babai urayennanto ti tallopulo ket tallo nga aldaw a panagdaldalusna iti dara; dinanto sagiden ti aniaman a nasantoan, dinto met sumrec iti yan ti santuario ingganat' pannacatungpal ti aldaw a panagdaldalusna.

5 Ngem no mangyanac iti babai, dua a lawasna a maibilangto a saan a nadalus, cas iti kinarugitna; ket isu urayennanto ti innem a pulo ket innem nga aldaw a panagdaldalusna iti dara.

6 Ket no masungpot dagiti aldaw a panagdaldalusna, maipaay iti anacna a lalaki wenno babai, yegnanto iti sacerdote ti maysa a cordero a tumawenen cas daton a mapuuran, ken maysa nga urbon ti calapati, wenno maysa a pagaw a daton gapu iti basol aginggga iti ruangan ti tolda ti gimong:

7 ket *ti sacerdote* idatonnanto iti sango ni Jehova, ket aramidennanto ti pannacaabbongna; ket *ni naganac* madalusanton iti lunayenna. Daytoy ti alagadenna nga aganac iti lalaki man wenno babai.

8 Ket no awan ti umanay nga igatangna iti maysa a cordero, mangalanto ngarud iti dua a pagaw wenno dua a urbon ti calapati; ti maysa agservi a daton a mapuuran, ket ti caduana agservi a daton gapu iti basol, ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongganna, ket nadalusto.

Ti panangsuut iti cutel.

13 Ket ni Jehova nakisao cada Moises ken Aaron, a kinunana,

2 No iti maysa a tao adda tumaud iti cudil ti lasagna a letteg, wenno laclac, wenno aglaslasilas, ket agbalin iti cudil ti lasagna a sacsakiten a cutel, maipanto ngarud ken Aaron a sacerdote, wenno iti maysa cadagiti annacna a lallaki a sacerdote:

3 ket ti sacerdote imatangannanto ti sacsakiten iti cudil ti lasag: ket no ti dutdut iti sacsakiten nagpuraw, ket ti langa ti sacsakiten naun-uneg ngem iti cudil ti lasagna, dayta ti sacsakiten a cutel; ket ti sacerdote amisigennanto, ket ikeddengnanto nga isu saan a nadalus.

4 Ket no ti yan ti lasilas nagpuraw iti cudil ti lasagna, ket agparang a saan a naun-uneg ngem iti cudil, ket ti dutdut iti dayta saan a nagpuraw, no casta ti sacerdote ipaingnanto ni adda sacsakitenna iti pito nga aldaw:

5 ket ti sacerdote kitaennanto iti maicapito nga aldaw: ket, adtoy, ta no, ti pannacaimatangna, ti sacsakiten saan a dimmackel, ket ti sacsakiten saan a nagwaras iti cudil, ti sacerdote ngarud ipaingnanto pay laeng iti pito nga aldaw:

6 ket ti sacerdote kitaennanto man met laengen iti maicapito nga aldaw, ket, adtoy, no ti sacsakiten nalitem, ket ti sacsakiten saan a nagwaras iti cudil, ti sacerdote ibatadnanto ngaruden nga isu nadalusen: laclac ti adda; ket isu labaannanto dagiti pagan-anayna, ket nadalusto.

7 Ngem no ti laclac agrangen iti cudil calpasan ti pannacaiparangna iti sacerdote tapno madalusan, iparangnanto a balbaliwan ti bagina iti sacerdote:

8 ket ti sacerdote imatangannanto, ket adtoy, no ti laclac rimmangen iti cudil, ti sacerdote ibatadnanto a casta a saan a nadalus: dayta ti cutel.

9 No ti sacsakiten a cutel adda iti tao, maidatagto ngarud iti sacerdote;

10 ket ti sacerdote kitaennanto; ket adtoy, no adda letteg a puraw iti cudil, ket pinagbalinna a puraw ti dutdut, ket adda nabiag a lasag nga awan cudilna iti letteg,

11 dayta nabayag a cutel iti cudil ti lasagna, ket ti sacerdote ibatadnanto nga isu saan a nadalus: dinanto ipapaing, ta isu saan a nadalus.

12 Ket no ti cutel agwaras iti cudil, ket ti cutel ramanenna amin a cudil ni agcutel, manipud olona aginggga iti sacana, ket makita a casta ti sacerdote;

13 ti sacerdote ngarud imatangannanto; ket, adtoy, no ti cutel nalungpusna amin ti lasagna, ibatadnanto a nadalus ni nagsacsakiten: pimmuraw amin; isu nadalusen.

14 Ngem into man no agparang kencuanan ti nabiag a lasagna, saan a nadalusto laeng.

15 Ket ti sacerdote imatangannanto ti lasagna nga awan cudilna, ket ibatadnanto a saan a nadalus: ti awan cudilna a lasag saan a nadalus: isu dayta ti cutel.

16 Wenno, ti awan cudilna a lasag agsubli, ket agsucat iti puraw, no casta dumanonto iti sacerdote;

17 ket ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no ti sacsakiten nagpuraw, ti sacerdote ngarud ibatadnanto a nadalus ni nagsacsakiten: isu nadalus.

18 Ket no iti cudil ti lasag ti nagtaudan ti bosali, ket immimbagen,

19 ket iti nagsaadan ti bosali adda letteg a napuraw, wenno lasilas, lumabaga a puraw, no casta maiparangto iti sacerdote;

20 ket ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no ti langana nalenlennec ngem iti cudil, ket ti dutdut iti yanna nagpurawen, ti sacerdote ngarud ibatadnanto a saan a nadalus: dayta ti sakit a cutel, timmaud iti yan di bosali.

21 Ngem no ti sacerdote imatangannanto, ket, adtoy, awan dutdut a nagpuraw idiay, ket saan a nalenlennec ngem iti cudil, ngem ket di nalitem; ti sacerdote ngarud ipaingnanto iti pito nga aldaw:

22 ket no dayta agwaras iti cudil, ti sacerdote ngarud ibatadnanto a saan a nadalus: dayta ti sacsakiten.

23 Ngem no ti lasilas adda la iti tinaudanna, ket saan a nagpacpakilo, dayta ti nagpiglatan ti bosali; ket ti sacerdote ibatadnanto a nadalus.

24 Wenno no ti lasag iti yan ti cudil a nasinit iti apuy, ket ti napia *a lasag* ti nasinit aglasilas a lumabaga ken pumuraw, wenno puraw;

25 no casta ti sacerdote amisigennanto daydiay; ket, adtoy, no ti dutdut iti yan ti lasilas agpuraw, ket ti nagparangganna nalenlennec ngem ti cudil; dayta ti cutel, timmaud iti yan ti nasinit: ket ti sacerdote ibatadnanto a saan a nadalus: dayta ti sacsakiten a cutel.

26 Ngem no ti sacerdote amisigennanto daydiay, ket, adtoy, awan puraw a dutdut iti yan ti lasilas, ket saan a nalenlennec ngem ti cudil, ngem nalitem; ti sacerdote ngarud ipaingnanto iti pito nga aldaw:

27 ket ti sacerdote amisigennanto iti maicapito nga aldaw: no nagwaras iti cudil, ti sacerdote ngarud ibatadnanto nga saan a nadalus: dayta ti sacsakiten a cutel.

28 Ket no ti lasilas idiayna la iti nagsaadanna, ket saan a nagsacnap iti cudil, ngem nalitem; dayta ti letteg ti nasinit, ket ti sacerdote ibatadnanto a nadalus: ta dayta ti pagpiglatan ti nasinit.

29 Ket no ti maysa a lalaki wenno babai ti adda sacsakitenna iti olo wenno timid,

30 iti casta ti sacerdote imatangannanto ti sacsakiten; ket, adtoy, no ti langana nalenlennec ngem ti cudil, ket adda boocna nga amarillo a nalapat, no casta ti sacerdote ibatadnanto a saan a nadalus: isu dayta ti dogoldogol, dayta ti cutel ti olo wenno timid.

31 Ket no ti sacerdote maimatangganna ti sacsakiten a dogoldogol, ket, adtoy, ti langana saan a nalenlennec ngem ti cudil, ket awan ti boocna a nangisit, ti sacerdote ngarud ipaingnanto ni agsacsakiten iti dogoldogol iti pito nga aldaw:

32 ket iti maicapito nga aldaw ti sacerdote imatangannanto ti sacsakiten; ket, adtoy, no ti dogoldogol saan a nagwaras, ket awan ti amarillo a boocna, ket ti langa ti dogoldogol saan a nalenlennec ngem ti cudil,

33 makiskisanto ngarud, ngem saan a kiskisan ti dogoldogol; ket ti sacerdote ipaingnanto ni agsacsakiten iti dogoldogol iti pito nga aldaw pay laeng:

34 ket iti maicapito nga aldaw ti sacerdote imatangannanto ti dogoldogol, ket, adtoy, no ti dogoldogol saan a nagwaras iti cudil, ket ti langana saan a nalenlennec ngem ti cudil; ti sacerdote ibatadnanto ngarud a nadalus: ket labaannanto dagiti pagan-anayna, ket nadalus.

35 Ngem no ti dogoldogol nagwaras iti cudil, calpasan ti panagdalusna,

36 iti casta ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no ti dogoldogol nagwaras iti cudil, ti sacerdote dinanto sapulen ti amarillo a booc; isu saan a nadalus.

37 Ngem no iti pannacaimatangna saan a nagpacpakilo ti dogoldogol, ket tinuboan ti nangisit a booc; ti dogoldogol immimbag, isu nadalus: ket ti sacerdote ibatadnanto a nadalus.

38 Ket no lalaki wenno babai ti adda lasilasna iti cudil ti lasagna, uray pay puraw a laslasilas;

39 iti casta ti sacerdote imatangannanto; ket, adtoy, no dagiti lasilas iti cudil ti laslasagda nalitem a puraw, dayta ti curad, nagtaud iti cudil; isu nadalus.

40 Ket no ti booc ti tao nagparut iti olona, isu ti pulinangnang; *nupay casta* nadalus.

41 Ket no ti boocna nagparut iti akinsango a paset ti olona, isut' ludingas *nupay casta* nadalus.

42 Ngem no iti pulinangnang, wenno iti ludingas adda lumabaga a puraw a

sacsakiten; dayta ti cutel a tumaud iti pulinañgnañg, wenno iti ludiñgas.

43 Imatañganto ñgarud ti sacerdote, ket, adtoy, no ti letteg ti sacsakiten isu lumabaga a puraw iti pulinañgnañgna wenno ludiñgasna, cas iti laña ti cutel iti cudil ti lasag,

44 isu ti tao ña agcucutel, saan a nadalus: ti sacerdote ibatadnanto ña ipatalged ña isu saan a nadalus; ti sacsakitenna adda iti olona.

45 Ket ti agcucutel ña agsacsakiten, dagiti pagan-anayna maray-abdanto, ket ti booc ti olona mawacrayto, ket abboñgannanto ti akinnñgato a bibigna, ket agpuccawto, Saan a nadalus, saan a nadalus.

46 Dagup ti aldaw a panagbayag kencuana ti sacsakiten, maibilañgto a saan a nadalus; isu saan a nadalus: agwaywayasto iti pagnaedanna; iti ruar ti pacarso ti pagtaeñgannanto.

47 Ti pagan-anay met ña agcutel, pagan-anay man a de lana wenno pagan-anay a lienzo;

48 uray pay iti gan-ay, wenno iti pacan; ti lienzo, wenno ti de lana; uray iti lalat, wenno uray isu-amin a naaramid iti lalat;

49 no ti sakit bumerde wenno lumabaga iti pagan-anay wenno iti lalat, wenno iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti uray ania ña aruaten a lalat; dayta ti sakit a cutel, ket rebbeñña ti maiparañg iti sacerdote:

50 ket ti sacerdote imatañgannanto ti sakit, ket idulinnanto daydiay a nagsakit iti pito ña aldaw:

51 ket iti maicapito ña aldaw imatañgannanto ti sakit: no ti sakit nagwaras iti pagan-anay, uray iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti lalat, ña uray ania a pacaaramatan ti lalat; ti sakit isu ti cutel a mamagrucop; isu saan a nadalus.

52 Ket puurannanto ti pagan-anay, uray ti gan-ay wenno pacan, ti de lana wenno lienzo, wenno ti uray ania ña aruaten a lalat, a pagyanan ti sakit: ta dayta isu ti cutel a mamagrucop; mapuuranto iti apuy.

53 Ket no ti sacerdote kitaennanto, ket, adtoy, ti sakit saan a nagwaras iti pagan-anay, uray iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti uray ania ña aruaten a lalat;

54 ti sacerdote ñgarud ibilinnanto a labaandanto ti aruaten ña agsakit, ket idulinnanto iti pito pay ña aldaw:

55 ket ti sacerdote kitaennanto iti calpasan ti pannacalaba ti sakit; ket, adtoy, no ti sakit saan a nagusaw, ket ti sakit saan a nagwaras, saan a nadalus; ipuurmonto iti apuy: isut' maysa a panagrucop nupay no ti kinapulinañgnañg adda iti ruar man wenno iti uneg.

56 Ket no ti sacerdote kitaenna, ket, adtoy, ti sakit nagusaw calpasan ti pannacalabana, iccatennanto ñgarud iti aruaten, wenno iti lalat, wenno iti gan-ay, wenno iti pacan:

57 ket no agparañg pay laeñg iti aruaten, uray iti gan-ay, wenno iti pacan, wenno iti uray ania ña aruaten a lalat, agwarwaras: puuramto dayta a nagsakit iti apuy.

58 Ket ti pagan-anay, uray ti gan-ay, wenno pacan, wenno ania ña aruaten a lalat ña labaamto, no maiccat ti sakit, ipiduamto a labaan, ket nadaluston.

59 Daytoy ti alagaden ti sakit a cutel iti pagan-anay a de lana wenno lienzo, uray iti gan-ay wenno iti pacan, wenno iti uray ania ña aruaten a lalat, tapno pañgibatad iti kinadalus, wenno saanna a kinadalus.

Dagiti daton iti pannacadalus ti agcucutel.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Daytoyto ti alagaden ti agcucutel iti aldaw a pannacadalusna: isu maipanto iti sacerdote:

3 ket ti sacerdote mapanto iti ruar ti pacarso; ket ti sacerdote kitaennanto; ket, adtoy, no ti sacsakiten a cutel imminbag ken akincucutel,

4 agbilinto ñgarud ti sacerdote iti pannacaala iti biañg ni padalusan ti dua a sibibiag a tumatayab a nadalus, ken cayo a cedro, ken escarlata, ken hisopo:

5 ket ti sacerdote ibilinnanto a mapapatay ti maysa cadagiti tumatayab iti maysa a damili iti yan ti danum ña agayayus.

6 Ti maipapan iti tumatayab a sibibiag, isu alaennanto, ken ti cayo a cedro, ken ti escarlata, ken ti hisopo, ket itanebnanto ida, agraman ti sibibiag a tuma-

tayab, iti dara ti pinatay a tumatayab iti rabaw ti danum nga agayayus:

7 ket warisannanto ni padalusan iti cutel iti maminpito, ket ibatadnanto nga isut' nadalus, ket ibbatannanto ti sibibiag a tumatayab iti nalayang a talon.

8 Ket ni padalusan labaannanto dagiti pagan-anayna, ken kiskisannanto amin a boocna ken dutdutna, ket digosennanto ti bagina iti danum; ket nadalusto: ket iti calpasanna, sumrecto iti pacarso ngem agnaedto iti ruar ti toldana iti pito nga aldaw.

9 Ket itinto maicapito nga aldaw, isunto ti panangkiskisna iti isu-amin a boocna ken ti timidna ken kidayna, uray isu-amin a dutdutna kiskisannanto: ket labaannanto ti pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna iti danum, ket nadalusto.

10 Ket itinto maicawalo nga aldaw mangalanto iti dua a cordero a lallaki nga awan pilawda, ken maysa a cordero a cabayan a timmawenen nga awan pilawna, ken tallo a pagcasangapulo nga apag *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a maipaay a daton a bellaay a nalaocan iti lana, ken maysa a log* ti lana.

11 Ket ti sacerdote a mangdalus kencuana idatagnanto ti tao a padalusan ken dagidiay a banbanag iti sango ni Jehova, iti ruangan ti tolda ti gimong.

12 Ket ti sacerdote alaennanto ti maysa cadagiti cordero a lalaki, ket ipaaynanto a daton gapu iti salungasing, ken ti log ti lana, ket ililinanto ida cas daton a mailili iti sango ni Jehova:

13 ket papatayennanto ti cordero a lalaki iti yan a pamapatayan iti daton gapu iti basol, ken ti daton a mapuuran, iti lugar ti santuario: ta cas ti idaton a gapu iti basol isut' bagi ti sacerdote, casta met ti daton gapu iti salungasing: isu ti casantoan unay:

14 ket ti sacerdote alaennanto iti dara ti daton gapu iti salungasing, ket ti sacerdote icabilnanto iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tangan ti imana a canawan, ken iti dackel a ramay ti canawan a sacana.

15 Ket ti sacerdote alaennanto iti log ti lana, ket ibuyatnanto iti daculap ti macatigid nga imana met laeng;

16 ket ti sacerdote babasaennanto ti ramayna a canawan iti lana nga adda iti imana a catigid, ket pagwarisnanto iti ramayna ti lana iti maminpito iti sango ni Jehova:

17 ket iti matda iti lana nga adda iti imana icabilto ti sacerdote iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tangan ti imana a canawan, ken iti dackel a ramay ti sacana a macanawan, iti rabaw ti dara ti daton gapu iti salungasing:

18 ket ti natda iti lana nga adda iti ima ti sacerdote icabilnanto iti olo ni madalusan: ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongganna, a maipaay ken *madalusan* iti saclang ni Jehova.

19 Ket ti sacerdote irucbabnanto ti daton gapu iti basol, ket aramidennanto a pacaabbongan a maipaay ken *madalusan* gapu iti kinarugitna: ket iti calpasanna papatayennanto ti daton a mapuuran;

20 ket ti sacerdote ipaaynanto ti daton a mapuuran ken ti daton a bellaay iti rabaw ti altar: ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongganna, ket nadalusto.

21 Ket no napanglaw, ket awan mabalinna a pangalaan iti casdiay, mangalanto ngarud iti maysa a cordero a lalaki nga agservi a daton gapu iti salungasing a mailili, tapno maaramid a pacaabbongganna, ken maysa a pagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nalaocan iti lana a daton a bellaay ken maysa a log ti lana;

22 ken dua a pagaw wenno dua nga urbon ti calapati, no cas dagita ti mabalinna nga alaen; ket ti maysa isunto ti daton gapu iti basol, ket ti caduana maysa a daton a mapuuran.

23 Ket iti maicawalo nga aldaw ipannanto ida a pagdalusna iti sacerdote, iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, iti saclang ni Jehova:

24 ket ti sacerdote alaennanto ti cordero a daton gapu iti salungasing, ken ti log ti lana, ket ti sacerdote ililinanto ida a maipaay a daton a mailili iti sango ni Jehova.

25 Ket isu papatayennanto ti cordero a daton gapu iti salungasing; ket ti sacerdote mangalanto iti dara ti daton gapu iti salungasing, ket icabilnanto iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tangganna a canawan, ken iti dackel a ramay ti sacana a canawan.

26 Ket ti sacerdote mangibuyatto iti

* Maysa a rucod wenno sucatan a nasuroc bassit a guddua a litro.

lana iti daculap ti imana a macatigid met laenḡ;

27 ket ti sacerdote iwarisnanto iti canawan a ramayna ti dadduma a lana nḡa adda iti imana a macatigid iti maminpito iti saclanḡ ni Jehova:

28 ket ti sacerdote icabilnanto ti lana nḡa adda iti imana iti rabaw ti pantoc ti lapayag a canawan ni madalusan, ken iti tanḡan ti imana a canawan, ken iti ramay a dackel ti sacana a canawan, iti rabaw ti nacaiccan ti dara ti daton gapu iti salunḡasinḡ:

29 ket ti natda iti lana nḡa adda iti ima ti sacerdote icabilnanto iti olo *ni madalusan*, tapno maaramid a pacaabbonḡanna iti saclanḡ ni Jehova.

30 Ket isu idatonnanto ti maysa cadagiti pagaw, wenno cadagiti urbon ti calapati, isu nḡa cas cabaelanna nḡa alaen;

31 uray cadagiti cas cabaelanna nḡa alaen, ti maysa agservi a daton gapu iti basol, ket ti caduana agservi a daton a mapuuran, agraman ti daton a bellaay: ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbonḡ a maipaay ken *madalusan* iti saclanḡ ni Jehova.

32 Daytoy ti alagaden ti agsakit iti cutel a dinanto cabaelan a gun-oden ti maitutop a pacadalusanna.

33 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

34 No macadanoncayo iti daga a Canaan nḡa itdecto cadacayo a tagicuaenyo ket icabilco ti didigra a cutel iti maysa a balay idiay daga a tagicuaenyo;

35 ti akinbalay nḡarud umaynanto saoen iti sacerdote, a cunana, Ipagarupco nḡa cas la adda maysa a didigra iti balay.

36 Ket ti sacerdote ibilinnanto a pagpanawanda ti balay, no ti sacerdote dina pay apan kitaen idiay ti didigra, tapno amin nḡa adda iti balay di coma maaramid a saan a nadalus: ket iti calpasanna ti sacerdote sumrectō a cumita iti balay:

37 ket isu imatanḡannanto ti didigra; ket adtoy, no ti didigra adda cadagiti didinḡ ti balay a nagaritgaritan iti nauneg, bumerde wenno lumabaga, ket ti lanḡana immuneg iti didinḡ;

38 ti sacerdote nḡarud rumuarto iti balay nḡa inḡgana iti ruanḡanna, ket ripcannanto ti balay cadagiti pito nḡa aldaw.

39 Ket ti sacerdote umayto manen iti maicapito nḡa aldaw, ket imatanḡannanto; ket adtoy, no ti didigra nagwaras cadagiti didinḡ ti balay;

40 ti sacerdote ibilinnanto nḡarud nḡa iccatenda dagiti batbato nḡa yan ti didigra, ket ibellenḡda ida iti disso a narugit nḡa away ti ciudad:

41 ket ituyanḡnanto a macuscusan ti balay nḡa aglawlaw iti unegna; ket isuda ibellenḡdanto dagiti masa a macuscusda iti away ti ciudad iti disso a narugit:

42 ket alaendanto iti sabali a batbato, ket icabildanto ida iti yan dagidiay a bato, ket isu manḡalanto iti sabali a masa, ket palitadaennanto ti balay.

43 Ket no ti didigra ta sumubli manen, ket rumsua iti uneg ti balay, calpasan ti pinanḡiccatna cadagiti batbato, ken calpasan ti pananḡcuscusna iti balay, ken calpasan ti pannacapalitadana manen;

44 ti sacerdote sumrecto nḡarud, ket imatanḡannanto; ket adtoy, no ti didigra agranḡen iti uneg ti balay, dayta ti cutel a mamagrucop iti balay; saan a nadalus.

45 Ket isu rebbaennanto dayta a balay, dagiti batbatona, ken tartaricayona, ken dagup amin a masa ti balay; ket ipannanto ida iti away ti ciudad iti disso a narugit.

46 Maysa pay, ti sumrec iti dayta a balay iti bayat ti aldaw a pannacarikepna, saanto a nadalus inḡgana iti rumabii.

47 Ket ti agidda iti dayta a balay labaannanto ti pagan-anayna; ket ti manḡan iti dayta a balay labaannanto dagiti pagan-anayna.

48 Ket no ti sacerdote sumrecto tapno imatanḡanna, ket, adtoy, ti didigra saan a nagranḡen iti dayta a balay, calpasan ti pannacapalitada dayta a balay; no casta ti sacerdote ibatadnanto a ti balay nadalus, ta ti didigra nagimbagen.

49 Ket isu alaennanto a panḡdalus iti balay ti dua a tumatayab, ken cayo a cedro, ken escarlata, ken hisopo:

50 ket papatayennanto ti maysa cadagiti tumatayab iti maysa nḡa alicamen a damili iti rabaw ti danum nḡa agay-ayus:

51 ket alaennanto ti cayo a cedro, ken ti hisopo, ken ti escarlata, ken ti sibibiag a tumatayab, ket ipabatocnanto ida iti danum nḡa agay-ayus, ket warisannanto ti balay iti maminpito dáras:

52 ket dalusannanto ti balay nḡa aramatenna ti dara ti tumatayab, ken ti agay-ayus a danum, ken ti sibibiag a tuma-

tayab, ken ti cayo a cedro, ken ti hisopo, ken ti escarlata:
53 ngem isu ibbatannanto ti sibibiag a tumatayab iti ruar ti ciudad iti nalayáng a talon casta ti panangaramidnanto iti pacaabbongan a maipaay iti dayta a balay; ket nadalusto.

54 Daytoy ti alagaden a maitutop cadagiti amin a kita ti didigra a cutel, ken dogoldogol,
55 ken maipaay iti cutel ti maysa a cawes, ken ti maysa a balay,
56 ken maitutop iti letteg, ken laclac ken lasilas;
57 a pangisuro no narugit, ken no nadalus: daytoy ti alagaden ti cutel.

Dagiti kinarugit ken iti panangwa.

15 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saoem cadacuada, No adda agtottotot ti lasagna, pacaipoonan ti pagrugitanna ta panagtototna.
3 Ket daytoyto ti kinarugitna iti panagtototna: uray maicuyog ti lasagna iti panagtototna, wenno di maicuyog ti lasagna iti panagtototna, daytoy ti pagrugitanna.
4 Amin a nagiddaan ni agtotot narugitto; ken amin a nagtugawanna, narugitto.
5 Ket siasinoman a macasagid iti iddana, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket narugit inggana iti rumabii.
6 Ket ti macatugaw iti uray ania a nagtugawan ni agtotot, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket narugitto inggana iti rumabii.
7 Ket ti macasagid ti lasag ni agtotot labaannanto dagiti cawesna, ket digosennanto ti bagina iti danum, ket narugitto inggana iti rumabii.
8 Ket no ti addaan iti totot matupraanna ni nadalus, daytoy ngarud labaannanto dagiti cawesna, ket digosennanto ti bagina iti danum, ket narugitto inggana iti rumabii.
9 Ket uray ania a pagsilla a pagsacayan ni agtottot narugitto.
10 Ket siasinoman a macasagid iti nagsaadanna, narugitto agingga iti rumabii: ket ti mangala cadagidiay, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket saanto a nadalus agingga iti rumabii.
11 Ket siasinoman a masagid ni addaan totot a dina nabuggoan dagiti imana iti danum, labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket narugitto agingga iti rumabii.
12 Ket ti damili a maiggaman ni agtotot iburacto: ket amin a latoc maboggoanto iti danum.
13 Ket no ni addaan totot nadalusan iti tototna, ibilangnanto ngad iti bagina dagiti pito nga aldaw a panagdaldalusna ket labaannanto ti pagan-anayna; ket digosennanto ti bagina iti agay-ayus a danum, ket nadalusto.
14 Ket iti maicawalo nga aldaw alaennanto a maipaay kencuana ti dua a pagaw wenno dua nga urbon ti calapati, ket dumanonto iti saclang ni Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, ket itednanto ida iti sacerdote:
15 ket ti sacerdote idatonnanto ida, ti maysa maipaay a daton gapu iti basaol, ket ti caduana maipaay a daton a mapuuran; ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbongna iti saclang ni Jehova a gapu iti panagtototna.

16 Ket no agwayaway iti siasinoman a lalaki ti cassit, digosennanto ngarud amin a lasagna iti danum, ket narugitto inggana ti rumabii.
17 Ket amin a pagan-anay, ken amin a lalat a nacassitan malabaandanto iti danum, ket narugitdanto agingga iti rumabii.
18 Ti babai met a caiddanto ti lalaki a caabig, agpadpadadanto a mangdigos ti bagbagida iti danum, ket narugitdanto agingga iti rumabii.

19 Ket no iti maysa a babai ta adda agtotot kencuana, ket ti agtotot iti lasagna dara, addanto kencuana ti saan a kinadalus iti pito nga aldaw: ket siasinoman a sumagid kencuana narugitto agingga iti rumabii.
20 Ket aniaman a pagiddaanna bayat ti kinarugitna narugitto: casta met nga uray ania a matugawanna narugitto.
21 Ket siasinoman a macasagid iti iddana labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosennanto ti bagina iti danum, ket narugitto agingga iti rumabii.
22 Ket siasinoman a macasagid iti matugawanna labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosennanto ti bagina iti

danum, ket narugitto agingga iti rumabii.

23 Ket no ti adda iti pagiddaan, wenno uray ania a matugawanna, no adda macasagid cadagita, isu narugitto ingggana iti rumabii.

24 Ket no ti siasinoman a lalaki a makicaidda kencuana, ket maiccan iti rugitna, dayta narugitto iti pito nga aldaw; ket aminto a pagiddaanna narugitto.

25 Ket no ti maysa a babai adda panagbulos ti darana iti adu nga aldaw, a saan a iti tiempo ti panagsangailina, wenno adda kencuana ti bulos a nabaybayag ngem iti panagsangailina; amin nga aldaw a panagbulos ti kinarugitna maibilangto nga adda cadagiti aldaw a panagsangailina: isu saan a nadalus.

26 Amin a pagiddaanna iti dagup ti aldaw ti bulosna, maibilangto kencuana a cas la pagiddaanna iti panagsangailina: ket ti amin a matugawanna narugitto a cas iti kinarugit ti panagsangailina.

27 Ket siasinoman a macasagid cadagidiay narugitto, ket labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosennanto ti bagina iti danum, ket narugitto agingga iti rumabii.

28 Ngem no nadalusan iti bulosna, bilangenna ngarud kencuana met laeng dagiti pito nga aldaw, ket no nalpas dayta nadaluston.

29 Ket iti maicawalo nga aldaw mangalanto iti dua a pagaw, wenno dua nga urbon ti calapati, ket ipannanto ida iti sacerdote iti ruangan ti tolda ti gimong.

30 Ket ti sacerdote ipaaynanto ti maysa a daton gapu iti basol, ket ti caduana maipaay a daton a mapuuran: ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbongna iti saclang ni Jehova gapu iti bulos ti kinarugitna.

31 Castanto ti panangilasinyo cadagiti annac ti Israel iti kinarugitda, tapno dida matay iti kinarugitda no mulitanda ti tabernaculoc nga adda iti tengngada.

32 Daytoy ti alagaden ti agtotot ken daydiay nga agwayaway kencuana ti cassit, isu a nacarugitanna;

33 ken ti agsakit gapu iti panagsangailina, ken ti adda agtotot kencuana, lalaki man wenno babai, ken ti makicaidda iti babai a saan a nadalus.

Ti tinawentaven a pannacaabbong.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, calpasan ti ipapatay dagidi dua nga annac a lallaki ni Aaron, idi immasidegda iti saclang ni Jehova, ket natayda;

2 ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ibagam ken Aaron a cabsatmo a saanto a sumsumbrec iti amin nga aldaw iti nasantoan a disso iti uneg ti abbong, a dumanon iti sango ti saad ti caasi, nga adda iti rabaw ti lacasa; tapno di matay: gaput ta siac agparangacto iti ulep iti rabaw ti saad ti caasi.

3 Cadagitoy sumrecto ni Aaron iti saad a nasantoan: agraman maysa a lalaki a baca, nga idaton gapu iti basol, ken maysa a carnero a lalaki a daton a mapuuran.

4 Isu icapetnanto ti nasantoan a bado a lienzo, ket yarpawnanto met iti lasagna ti sapin a lienzo, ket mabricsanto iti barikes a lienzo, ket ti mitra a lienzo maicapetto kencuana: dagitoy dagiti nasantoan a pagan-anay; ket isu digosennanto ti bagina iti danum sananto icapet ida.

5 Ket mangalanto iti gimong dagiti annac ti Israel ti dua a calding a lallaki nga idaton gapu iti basol, ken maysa a carnero a lalaki a daton a mapuuran.

6 Ket ni Aaron idatagnanto ti lalaki a baca a daton gapu iti basol isu a maibatog kencuana, ket aramidennanto ti pannacaabbongna agraman balayna.

7 Ket alaennanto dagiti dua a calding, ket idatagnanto ida iti saclang ni Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong.

8 Ket ni Aaron paggasangasatennanto ti dua a calding; ti maysa a mapagasatan maipaay ken Jehova, ket ti maicadua ken Azazel.*

9 Ket ni Aaron idatagnanto ti calding a napagasatan a maipaay ken Jehova, ket ipaaynanto kencuana a daton gapu iti basol.

10 Ngem ti calding, a naipatang ken Azazel, idatagnanto a sibibiag iti saclang ni Jehova, ta aramidennanto a pacaabbonganna, tapno ibaonna a maipaay ken Azazel iti let-ang.

11 Ket ni Aaron idatagnanto ti lalaki a baca ti daton gapu iti basol, isu a maibatog kencuana, ket aramidenna ti pannacaabbongna agraman balayna, ket

---

* *Azazel:* saot' Hebreo a cayatna a saoen. *calding a pumanaw.*

patayennanto ti lalaki a baca ti daton gapu iti basol a maibatog kencuana:

12 ket isu iggamannanto ti paginciensarioan a napno iti begganĝ ti apuy nĝa aggapu iti altar iti saclanĝ ni Jehova, ket ti im-imana a sipupunno iti nasayamusom nĝa incienso a natumtumec a sagbabassit, ket ipannanto iti uneg ti abbonĝ:

13 ket icabilnanto ti incienso iti rabaw ti apuy iti saclanĝ ni Jehova, tapno ti ulep ti incienso macumutanna ti saad ti caasi nĝa adda iti rabaw ti pamanecnec, tapno saan a matay:

14 ket manĝalanto iti dara ti baca a lalaki, ket iwarisnanto iti ramayna iti rabaw ti saad ti caasi iti bangirna iti daya; ket iti sanĝoanan ti saad ti caasi warisannanto iti ramayna iti dara iti maminpito dáras.

15 Sananto patayen ti caldinĝ a daton gapu iti basol a maipaay iti ili, ket ipannanto ti darana iti uneg ti abbonĝ, ket aramidennanto iti dara *ti caldinĝ*, ti cas inaramidna iti dara ti baca a lalaki, ket iwarisnanto iti rabaw ti saad ti caasi, ken iti sanĝoanan ti saad ti caasi:

16 ket aramidennanto ti pannacaabbonĝ ti nasantoan a disso maipoon cadagiti kinarugit dagiti annac ti Israel, ken gapu cadagiti salunĝasinĝda, cadagiti amin a basbasolda met laenĝ: casta met mĝa aramidennanto ti maipaay iti tolda ti gimonĝ a makipagyan cadacuada iti baet ti kinarugitda.

17 Ket awantot, tao iti tolda ti gimonĝ no sumrec nĝa agaramid iti pannacaabbonĝ iti uneg ti nasantoan a disso, aginĝga iti di rumuar ken dina maaramid ti pacaabbonĝan a maipaay kencuana met laenĝ, ken maipaay iti balayna, ken maipaay iti amin a gimonĝ ti Israel.

18 Ket isu rumuarto nĝa agtarus iti yan ti altar nĝa adda iti sanĝo ni Jehova, ket aramidennanto ti pannacaabbonĝna, ket manĝalanto iti dara ti lalaki a baca, ken iti dara ti caldinĝ, ket icabilnanto cadagiti sara ti altar iti lawlawna.

19 Ket iwarisnanto iti ramayna iti rabawna ti dara, iti maminpito dáras, ket dalusannanto, ket pasantoennanto cadagiti rugit dagiti annac ti Israel.

20 Ket no malpasnan a maaramid ti pannacaabbonĝ a maipaay iti nasantoan a disso, ken ti tolda ti gimonĝ, ken ti altar, idatagnanto ti caldinĝ a sibibiag:

21 ket ni Aaron isaadnanto dagiti dua mĝa imana iti olo ti sibibiag a caldinĝ, ket ipudnonanto iti rabawna ti amin a kinadakes dagiti annac ti Israel, ken amin a salunĝasinĝda, dagiti amin a basbasolda met laenĝ; ket icabilnanto ida iti rabaw ti olo ti caldinĝ, ket ibaonnanto iti ima ti maysa a tao a masagsagana iti tay-ac:

22 ket ti caldinĝ ti manĝawit a manĝipan iti amin a kinadakes iti wayas a daga: ibulosnanto ti caldinĝ iti tay-ac.

23 Ket ni Aaron sumrecto iti tolda ti gimonĝ, ket ucsobennanto dagiti cawesna a lienzo a pinagaruatna idi simrec iti nasantoan a disso, ket ibatina ida idiay:

24 ket digosennanto ti lasagna iti danum iti uneg ti maysa a nasantoan a saad, sananto icapet dagiti cawesna, sa rumuar, ket ipaaynanto ti datonna a mapuuran, ken ti daton a mapuuran ti ili, ket aramidennanto ti pannacaabbonĝna, ken ti maipaay iti ili.

25 Ket ti taba ti daton gapu iti basol puurannanto iti rabaw ti altar.

26 Ket ti manĝibulos iti caldinĝ a maipaay ken Azazel labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna iti danum, ket no malpas, sumrecto iti uneg ti pacarso.

27 Ket ti lalaki a baca a daton gapu iti basol, ken ti caldinĝ a daton gapu iti basol, a ti darada naidatag a pacaabbonĝan ti nasantoan a disso, maipandanto iti ruar ti pacarso; ket isuda puurandanto iti apuy dagiti lalatda, ken lasagda, ken tackida.

28 Ket ti manĝpuur cadacuada labaannanto dagiti pagan-anayna, ket digosennanto ti lasagna iti danum, ket no malpas sumrecto iti uneg ti pacarso.

29 Ket daytoyto ti maalagad nĝa agnanayon cadacayo: iti maicapito a bulan, iti maicapulo nĝa aldaw ti bulan, parigatenyonto dagiti cararuayo, ket awanto uray ania a trabajo nĝa aramidenyo, ti umili man wenno gangannaet a makipagtaenĝ cadacayo:

30 gaput ta iti daytoy nĝa aldaw maaramidto ti pannacaabbonĝyo, tapno pacadalusanyo; maugasancayto cadagiti amin a basbasolyo iti saclanĝ ni Jehova.

31 Isu ti aldaw ti panaĝinana ti nadaeg a panaginanayo, ket parigatenyonto ti cararuayo; daytoy ti maalagad iti agnanayon.

32 Ket ti sacerdote, a masapsapoanto

ken maconsagrarto nga agsacerdote a sono ni amana, aramidennanto ti pannacaabbong, ket icapetnanto dagiti cawes a lienzo, dagiti cawcawes a nasantoan met laeng:

33 ket isu aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay iti santuario a nasantoan; ket aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay iti tolda ti gimong, ken maipaay iti altar; ket aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay cadagiti sacerdotes ken maipaay cadagiti amin a tao ti gimong.

34 Ket daytoyto ti maalagad cadacayo nga agnanayon, a maaramid a pannacaabbong dagiti annac ti Israel gapu cadagiti amin a basbasolda iti maminsan iti macatawen. Ket inaramidna cas imbilin ni Jehova ken Moises.

Ti linteg a maipapan iti panangpatay cadagiti an-animal. Ti panangan iti dara maiparit.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam ken Aaron ken dagiti annacna a lallaki ken amin nga annac ti Israel, ket cunam cadacuada: Daytoy ti aramid nga imbilin ni Jehova, a kinunana,

3 Siasinoman a tao iti balay ti Israel a mangpatay iti maysa a baca wenno cordero wenno calding iti uneg ti pacarso, wenno ti mangpatay iti ruar ti pacarso,

4 ket saanna nga impan iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, tapno impaayna coma cas maysa a daton ken Jehova iti sango ti tabernaculo ni Jehova: dara ti maipabaddutto iti dayta nga tao; isu imbellengna ti dara; ket dayta a tao maipusayto iti ilina:

5 tapno dagiti annac ti Israel idatagda dagiti datonda nga ar-aramidenda iti ruruar, tapno idatagda ida met laeng ken Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, iti imatang ti sacerdote, ken irucbabda dagita a maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia ken Jehova.

6 Ket ti sacerdote pagwarisnanto ti dara iti rabaw ti altar ni Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, ket puurannanto ti taba a maipaay a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

7 Ket isuda didanto agaramiden iti datonda a pagdayaw cadagiti calding a lalaki a pakibalangcantisanda. Daytoyto ti maalagad a cancanayon cadacuada iti isu-amin a putputotda.

8 Ket sica ibagamto cadacuada, Siasinoman iti balay ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a makipagtaeng cadacuada, a mangirucbab iti daton a mapuuran wenno sacrificio,

9 ket saanna a yeg iti ruangan ti tolda ti gimong, tapno idatonna ken Jehova; dayta a tao maipusayto iti ilina.

10 Ket siasinoman a tao iti balay ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a makipagtaeng cadacuada a mangan iti uray ania a dara; iparangconto ti rupac a maibusor iti dayta a tao a mangan iti dara, ket ipusayconto iti ilina.

11 Ta ti biag ti lasag adda iti dara; ket intedco dayta cadacayo iti rabaw ti altar a maaramid a pacaabbongan a maipaay cadagiti cararuayo; ta ti dara isu ti macaaramid iti pacaabbongan gaput ta adda kencuana ti biag.

12 Isut' gapuna nga imbagac cadagiti annac ti Isreal, Awanto cadacayo ti mangan iti dara, uray pay ti siasinoman a gangannaet a makipagtaeng cadacayo dinto mangan iti dara.

13 Ket siasinoman cadagiti annac ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a makipagtaeng cadacuada a mangan iti uray ania nga animal wenno tumatayab a mabalin a canen, ibellengnanto ti darada, sananto gaburan iti tapuc.

14 Ta ti maipapan iti biag ti amin a lasag, ti darana ken ti biag nagcaycaysada: isut' gapuna a kinunac cadagiti annac ti Israel, Dicayto mangan iti dara ti uray ania a lasag; ta ti biag ti isu-amin a lasag isu ti darana: siasinoman a mangan kencuana maipusayto.

15 Ket tumunggal tao a mangan iti natay latta wenno iti pinatay dagiti animal a narungsot, umili man wenno gangannaet, labaannanto dagiti pagananayna, ket saanto a nadalus ingana ti rumabii: iti casta isu nadalusto.

16 Ngem no dinanto ida labaan, wenno di agdigos awitennanto ngarud ti kinadakesna.

Ti panagaabig dagiti asideg nga agcabagian ken sabsabali a kinarugit maiparitda.

18 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ken cunam cadacuada, Siac ni Jehova a Diosyo.
3 Iti cas cadagiti aramid iti daga sadi Egipto, isu a nagnaedanyo, dicayto ar-aramiden: ket iti cas cadagiti ar-aramid iti daga sadi Canaan, isu a pangipanac cadacayo, dicayto ar-aramiden; dicayto met pagdalanan dagiti al-alagadenda.
4 Dagiti bilbilinco isudanto ti aramidenyo, ket dagiti ipaalagadco salimetmetanyonto tapno isuda ti pagdalananyo; siac ni Jehova a Diosyo.
5 Iti casta sungpotenyonto dagiti ipaalagadco ken bilbilinco; nga no aramiden ti tao, agbiagto cadagidiay; siac ni Jehova.

6 Awanto cadacayo ti dumenna iti asinoman nga asideg a cabagianna, tapno lucaisanna ti bagi nga ibainda: siac ni Jehova.
7 Ti bagi nga ibain ni amam, uray ti bagi nga ibain ni inam, dicanto lucaisan: isu ni inam; dicanto lucaisan ti bagi nga ibainna.
8 Ti bagi nga ibain ti asawa ni amam dicanto lucaisan: bagi nga ibain ni amam dayta.
9 Ti bagi nga ibain ni cabsatmo a babai nga anac ni amam, wenno anac a babai ni inam, nayanac man iti balay, wenno nayanac iti sadino man, dicanto met lucaisan ti ibainda a bagi.
10 Ti bagi nga ibain ti babai nga anac ti anacmo a lalaki, wenno ti babai nga anac ni anacmo a babai, uray ti bagida nga ibain dicanto lucaisan; gaput ta ti ibainda a bagida ibainmo met.
11 Ti bagi nga ibain ti babai nga anac ni asawa ni amam, isu a pinutot ni amam, isu cabsatmo a babai, dicanto lucaisan ti bagina nga ibain.
12 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti babai a cabsat ni amam; isu asideg a cabagian ni amam.
13 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti babai a cabsat ni inam: ta isu asideg a cabagian ni inam.
14 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti lalaki a cabsat ni amam, dicanto dumenna ken asawana: isu ikitmo.
15 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti manugangmo a babai: isu asawa ni anacmo a lalaki; dicanto lucaisan ti bagi nga ibainna.
16 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti asawa ni cabsatmo a lalaki: bagi nga ibain ni cabsatmo dayta.
17 Dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ti maysa a babai, ken ti anacna a babai; dicanto alaen ti babai nga anac ni anacna a lalaki, wenno ti babai nga anac ti anacna a babai, tapno lucaisam ti ibainna a bagina; isuda agcacabagianda nga asideg; dayta isu ti kinadangkes.
18 Ket sica dicanto alaen ti cabsat a babai ni asawam a babai, tapno casalisalna, tapno lucaisam ti bagina nga ibain, nga cadua *ni asawam* iti bayat ti panagbiagna.
19 Ket sica dicanto adanian ti maysa a babai tapno lucaisam ti bagina nga ibain, iti bayat ti caaddana a saan a nadalus gapu iti panagsangailina.
20 Ket sica dicanto caidda a caabig ti asawa ti padam a tao, a mamulitanca kencuana.
21 Ket sica dicanto mangted iti uray la no maysa iti putotmo a ipasrecmo ida *iti apuy* ken Moloch; dicanto met ipabpabarengg ti nagan ti Diosmo: siac ni Jehova.
22 Dicanto caidda ti lalaki a cas ibilang a babai: daytoy ti kinarimon.
23 Ket sica dicanto caidda ti uray ania nga animal a mulitam ta bagim kencuana; casta met ti siasinoman a babai dinto agyan iti sango ti maysa nga animal tapno makicaidda; campor daytoy.

24 Dicay mulmulitan ti bagbagiyo iti uray ania cadagitoy nga aramid: ta amin cadagitoy namulitan dagiti nacion nga iyadayoc iti sangoananyo;
25 ket ti daga namulitan: isut' gapuna nga pinasarungcarac ti kinadangkesna idiay, ket ti daga isaruana dagiti agnaed kencuana.
26 Isu ti gapuna a dacayo salimetmetanyo dagiti pagalagadac, ken dagiti bilbilinco, ket dicayto ar-aramiden ti uray ania cadagitoy a nacarimrimon; uray no patneng, uray no gangannaet a makipagtaeng cadacayo;
27 (ta amin dagitoy a kinarimon inaramid idin dagiti tao iti daga, nga immuna ngem dacayo, ket ti daga namulitan:)
28 tapno ti daga dinacay met isarua, no mamulitanyo, a cas idi panangisaruana iti nacion nga immun-una ngem dacayo.
29 Ta siasinoman a mangaramidto iti uray ania cadagitoy a kinarimon, dagiti met laeng mangaramid cadagitoy, maipusaydanto iti ilida.
30 Isut' gapuna a salimetmetanyonto ti igunamgunamco tapno dicay ar-aramaten ti uray ania a nacarimrimon nga awid a

naaramid idi awancay pay, ken tapno dicay mulmulitan cadagitoy ti bagbagiyo: siac ni Jehova a Diosyo.

Nadumaduma a linlinteg.

19 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam iti dagup ti gimong dagiti annac ti Israel, ket saoem cadacuada, Dacayo agsantocayto; gaput ta siac a Jehova a Diosyo, santoac.

3 Cadacayo tumunggal maysa a tao cabutengnanto ni inana ken amana; ket ngilinenyonto dagiti aldaw a *tinudingco* a panaginana: siac ni Jehova a Diosyo.

4 Dicay subsublian dagiti ladladawan, dicay met agar-aramid iti sinucog a didiosen: siac ni Jehova a Diosyo.

5 Ket no mangipaaycay iti sacrificio dagiti daton iti cappia ken Jehova, irucbabyonto tapno maawatcayto.

6 Macanto iti aldaw met laeng a pananngidatonyo, ken iti sumaruno nga aldaw: ket no adda matda iti maicatlo nga aldaw, mapuuranto iti apuy.

7 Ket no macanto laeng iti maicatlo nga aldaw, maysa a kinarimon; dinto maawat:

8 ngem tunggal maysa a mangan, awitennanto ti kinadakesna, ta impabpabarengna ti nasantoan a banag ni Jehova: ket dayta nga tao maipusayto iti ilina.

9 Ket no anienyo ti apit ti dagayo, dicanto anien a talipupusen dagiti nagsulianan ti talonmo, dicanto met saranuten dagiti nalabasan iti panagapitmo.

10 Dicanto saranuten ti cauvasam, dicanto met ipenpen ti bunga a natnag ti cauvasam; batiemto ida a lac-amen ti napanglaw, ken ti gangannaet: siac ni Jehova a Diosmo.

11 Dicayto agtacaw, wenno mangaramid a siuulbod, wenno agtitinniri.

12 Ket dicayto agsapata a siuulbod gapu iti naganco, ken ipabpabarengti nagan ti Diosyo: siac ni Jehova.

13 Dicanto parparigaten ti padam a tao, wenno tacawam: ti tangdan ti maysa a mangmangged dinto matactac iti biangmo iti agpatpatnag agingga iti bigat.

14 Dicanto ilunod ti tuleng wenno mangicabil ti pacaitibcolan iti sango ti bulsec; ngem agbutengcanto iti Diosmo: siac ni Jehova.

15 Dicayto aramiden ti nakillo a linteg iti panangocom: dicanto pagdumandumaen ti kinatao ti napanglaw, wenno padayawan ti kinatao ti mannacabalin; ngem iti nalintegan ti pangocommo iti padam a tao.

16 Dicanto agpagnapagna nga cas maysa a natarabitab cadagiti cailiam: dicanto met agranta iti maicaniwas iti dara ti padam a tao: siac ni Jehova.

17 Dicanto guraen ni cabsatmo iti pusom: tubngaremto iti napaypaysoan ti padam a tao, ket dicanto mapabasol gapu kencuana.

18 Dicanto aramaten ti panagibales, wenno panpanemnemen ti guram cadagiti annac ti nacionmo; ngem ayatemto ti padam a tao a cas ita bagim: siac ni Jehova.

19 Tungpalenyonto dagiti bilinco. Dicanto ipamanada ti animalmo cadagiti sabsabali a kita ti animal: dicanto mulaan ti talonmo iti dua a cakita a bin-i: dinto met maicapet kenca ti aruaten a cawes a dua a cakita nga agtipon.

20 Ket siasinoman a makiabig iti babai a bag-en a natanian iti asawan, ket di pay la nasbut, wenno naited ti wayawayana; madusadanto; didanto mapapatay, gaput ta daydiay a babai di pay nawayawayaan.

21 Ket ti lalaki yegnanto ti daton gapu ti salungasingna ken Jehova iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, a maysa met laeng a carnero a lalaki a maipaay a daton gapu iti salungasing.

22 Ket ti sacerdote aramidennanto a pacaabbongganna ti carnero a lalaki a daton gapu iti salungasing iti saclang ni Jehova, a maipoon iti baddut a nacabasolanna: ket ti baddut a nacabasolanna mapacawanto kencuana.

23 Ket no macadatengcayon iti daga' ket maimulmulayonton ti amin a kita ti caycayo a *ti bungada* macan, ibilangyonto dagiti bungada a cas saan a pannacacugitda: tallo nga tawen nga addadanto cadacayo a cas saan a nacugit; *dagita a bunga* saan a macan.

24 Ngem iti maicapat a tawen amin a

bunĝada nasantoandanto a pagdaydayaw ken Jehova.

25 Ket itinto maicalima a tawen canenyonto ti bunĝbunĝada, tapno manĝted cadacayo ti kinalabonna: siac ni Jehova a Diosyo.

26 Dicayto manĝan iti uray ania man a sidadara: dicayto met aramaten dagiti pananĝlabeg, wenno agaramid iti padpadles.

27 Dicayto rabaraban dagiti boocyo, dicanto putputdan ti nagsumbanĝiran ti barbasmo.

28 Dicayto sugaten ti lasagyo gapu iti natay wenno manĝilanad iti uray ania a pagilasinan iti bagiyo: siac ni Jehova.

29 Dica irurumen ti anacmo a babai nĝa aramidem a balanĝcantis; di la ket ta ti daga maitnag iti binabalanĝcantis, ket ti daga mapnoan iti kinadanĝkes.

30 Nĝilinenyonto dagiti aldawco a panaginana, ket daydayawenyonto ti santuarioc: siac ni Jehova.

31 Dicay umamanĝ cadagiti manĝilabeg nĝa espiritus, wenno cadagiti managsalamanĝca; dicay sarsaraken ida a mamulitancay cadacuada: siac ni Jehova a Diosyo.

32 Tumacdercanto iti sanĝo ti ubanan nĝa olo, ket dayawemto ti lanĝa ti lacay, ket agbutenĝcanto iti Diosmo: siac ni Jehova.

33 Ket no makipagtaenĝ kenca iti dagam ti maysa a gangannaet, dicayto aramiden kencuana ti di tumutop.

34 Ta gangannaet a makipagtaenĝ kenca, maibilanĝto cadacayo a cas cailianyo, ket ayatemto a cas ita bagim; ta dacayo gangannaetcay met idi iti daga nĝa Egipto. Siac ni Jehova a Diosyo.

35 Dicayto ar-aramiden ti nakillo iti pananĝocom, iti pananĝrucod, iti pananĝtimbenĝ, wenno iti panagsucat.

36 Ti apag-isu a pagtimbenĝan, apag-isu a panimbenĝ, apag-isu nĝa efa, apag-isu nĝa hin ti icutanyonto. Siac ni Jehova a Diosyo a nanĝaon cadacayo iti daga nĝa Egipto.

37 Ket dacayo tunĝpalenyonto amin nĝa ipaalagadco, ken amin dagiti bilbilinco, ket aramidenyo ida. Siac ni Jehova.

Ti panagdayaw ken Moloc ken sabsabali pay a basbasol maipawilda. Linlinteg a cacaniwas ti panagderrep. Bilin a sunĝpoten dagiti linteg ti kinadalus.

20 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Maysa pay, ibagamto cadagiti annac ti Israel, Siasinoman cadagiti annac ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a makipagtaenĝ iti Israel a manĝted cadagiti putotna ken Moloc: di bumuronĝ a mapapatayto; dagiti tao ti daga uburendanto cadagiti batbato.

3 Iparanĝconto met ti lanĝac a sibubusor iti dayta a tao, ket ipusayconto cadagiti cailianna; ta isu nanĝted iti putotna ken Moloc, a pinanĝmulitna iti santuarioc, ken pinanĝipabpabarenĝna iti nasantoan a naganco.

4 Ket no dagiti tao ti daga ilemmenĝda a talipupusen dagiti matada iti dayta a tao no manĝted cadagiti putotna ken Moloc, ket dida papatayen;

5 siac nĝarud iparanĝaranĝconto ti lanĝac a bumusor iti dayta nĝa tao, ken bumusor cadagiti cacabagianna, ket ipusayconto, agraman amin a sumurot kencuana nĝa agbalanĝcantis, tapno makibalanĝcantis ken Moloc, *ipusayconto ida* cadagiti cailianda.

6 Ket ti tao nĝa makipagcucua cadagiti manĝcuculam ken cadagiti agsalamanĝca nĝa agbalanĝcantis cadacuada, iparanĝconto, pudno, ti lanĝac a bumusor iti dayta a tao, ket ipusayconto cadagiti cailianna.

7 Pasantoenyo nĝarud ti bagbagiyo, ket agsantocayo; ta siac ni Jehova a Diosyo.

8 Ket sunĝpotenyonto dagiti ipaalagadco, ket aramidenyonto ida; siac ni Jehova a mamagsanto cadacayo.

9 Ta amin a manĝilunod ken amana, wenno ken inana, dinto bumuronĝ a mapapatay: isu inlunodna ni amana, wenno ni inána; ti darana maipaawitto kencuana.

10 Ket ti lalaki a makicamalala iti asawa ti sabali a lalaki, uray ti makicamalala iti asawa ti padana a lalaki, ti lalaki ken ti babai nĝa agcamalala dinto bumuronĝ a mapapatayda.

11 Ket ti lalaki a makicaidda iti asawa

ni amana linucaisanna ti bagi nga ibain ni amana: isuda a dua dinto bumurong a mapapatayda; ti darada maipaawitto cadacuada.

12 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti manuganggna a babai, isuda a dua dinto bumurong a mapapatayda; inaramidda ti campor; ti darada maipaawitto cadacuada.

13 Ket no ti lalaki makicaidda iti padana a lalaki nga ibilanggna a cas babai, isuda a dua nacarimrimon ti aramidda: dinto bumurong a mapapatayda; ti darada maipaawitto cadacuada.

14 Ket no ti maysa a lalaki mangasawa iti agina, daytoy isu ti kinadangkes: isuda mapunrandanto iti apuy, isu ken isuda met: tapno awan kinadakes cadacayo.

15 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti maysa nga animal, dinto bumurong a mapapatay: ket dacayo patayenyonto ti animal.

16 Ket no maysa a babai umasideg iti uray ania nga animal ket caiddana, sica papatayemto ti babai, ken ti animal: dinto bumurong a mapapatayda; ti darada maipaawitto cadacuada.

17 Ket no ti maysa a lalaki alaenna ni cabsatna a babai, nga anac ni amana, wenno anac ni inána, ket makitana ti bagi nga ibain ni cabsatna, ket daytoy a babai makitana met ti bagi nga ibain ni cabsatna a lalaki; daytoy isu ti aramid a nacababain unay; ket isuda maipusaydanto iti imatang dagiti annac ti ilida: isu linucaisanna ti bagi nga ibain ni cabsatna a babai; isu lacamennanto ti kinadakesna.

18 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti maysa a babai nga agsangaili a madama, ket lucaisanna ti bagi nga ibainna; isu linucaisanna ti pagtubbogannna, ket *ti babai* linucaisanna ti pagtubbogan ti darana: ket isuda a dua maipusaydanto cadagiti cailianda.

19 Ket sica dicanto lucaisan ti bagi nga ibain ni cabsat a babai ni inam, wenno cabsat a babai ni amam; gaput ta linucaisanna ti bagi nga ibain ni cabagianna nga asideg: isuda awitendanto ti kinadakesda.

20 Ket no ti maysa a lalaki makicaidda iti asawa ni ulitegna, isu linucaisanna ti bagi nga ibain ni ulitegna: isuda awitendanto ti basolda; mataydanto nga awan anacda.

21 Ket ti maysa a lalaki no babaienna ti asawa ni cabsatna, *daytoy nga aramid* kinarugit; isu linucaisanna ti bagi nga ibain ni cabsatna: awanto ti anacda.

22 Iti casta tungpalenyonto amin dagiti ipaalagadco, ken amin dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyonto ida; tapno ti daga a pangyegac cadacayo a pagnaedanyo, dinacayto isarua.

23 Ket dacayo dicayto pagdalanan dagiti awid dagiti tao a papanawec iti sangoananyo: gaput ta isuda inaramidda amin dagitoy, ket iti casta kinagurac ida.

24 Ngem kinunac cadacayo, tawidenyonto ti dagada, ket itedconto cadacayo a cucuayo, maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diro: siac ni Jehova a Diosyo, a nangilasin cadacayo cadagiti tattao.

25 Iti casta rebbengyo a paggigidiaten ti animal a nadalus ken narugit, ken ti narugit a tumatayab ken nadalus: ket dicayto pagbalinen a nacarimrimon dagiti cararuayo gapu iti animal, wenno gapu iti tumatayab, wenno gapu iti uray ania nga agay-ayam iti daga, isuda nga inlasinco a narugit cadacayo.

26 Ket dacayo agsantocayto caniac: ta siac a Jehova santoac, ken inlasincay cadagiti tattao, tapno dacayo ti cucuac.

27 Casta met ti maysa a lalaki wenno babai a mangcuculam wenno mananggsalamangca, dinto bumurong a mapapatay: uburendanto ida cadagiti batbato; ti darada maipaawitto cadacuada.

Sapasap a gunamgunam cadagiti sacerdote.

21 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ibagam cadagiti sacerdote nga annac a lallaki ni Aaron, ket saoem cadacuada, Awanto ti mangmulit iti bagina met laeng a maipoon iti natay cadagiti cailianna;

2 malacsid ti maipanggep iti cabagianna nga asideg, isu nga inana, ken amana, ken anacna a lalaki, ken anacna a babai, ken cabsatna a lalaki,

3 ken cabsatna a babai a balasang, nga asideg kencuana, a di pay naasawaan; a gapu kencuana maipalubos nga mulitanna ti bagina.

4 Isu dinanto mulitan ti bagina a ti bagina met laeng a pagrugitenna, *idinto* nga isu maysa a natan-oc a lalaki iti ilina.

5 Didanto pultacan ti oloda wenno kiskisan ti agsumbangir ti timidda, wenno aramiden ti uray ania a sugat iti lasagda.

6 Agsantodanto iti Diosda, ket didanto rugitan ti nagan ti Diosda; ta idatagda

dagiti datdaton ni Jehova a naaramid iti apuy, a tinapay ti Diosda: iti casta agsantodanto.

7 Isuda didanto makiasawa iti babai a balañgcantis, wenno natulawan; didanto met alaen ti babai a naisina iti asawana: ta *ti sacerdote* nasantoan iti Diosna.

8 Pasantoemto ñgarud, ta idatonna ti tinapay ti Diosmo: isu santonto kenca; ta siac a ni Jehova a mamagsanto cadacayo, santoac.

9 Ket ti anac a babai ti uray asino a sacerdote no tulawanna ti bagina iti panagbalañgcantis, rugitanna ni amana: isu mapuuranto iti apuy.

10 Ket ti cañgatoan a sacerdote cadagiti cacabsatna a lallaki, ñga iti rabaw ti olona nabuyatan iti lana a sapsapo, ken naconsagrar a mañgicapet cadagiti cawes, dinanto wacrayen ti boocna, wenno pigisen ti cawesna;

11 wenno dinto met sumbrec iti uray ania a bagi a natay, wenno dinanto mulitan ti bagina a maipoon ken amana, wenno ken inana;

12 dinto met rumuar iti santuario, wenno rugitan ti santuario ti Diosna; gaput ta ti balañgat a lana a pagsapsapo ti Diosna adda kencuana; siac ni Jehova.

13 Ket isu mañgasawanto iti maysa a balasañg.

14 Balo a babai, wenno nakisina, wenno maysa a natulawan, maysa a balañgcantis, dinto mañgasasawa cadagitoy; ñgem ti maysa a virgen iti ilina met laeñg asawaennanto.

15 Ket dinanto rugitan ti putotna iti baet dagiti cailianna: ta siac ni Jehova a mamagsanto kencuana.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

17 Ibagam ken Aaron, a cunam, Uray asino a lalaki cadagiti putotnio cadagiti amin a putotda ñga adda pilawna, saan a maipalubos ñga umasideg tapno mañgidaton iti tinapay ti Diosna.

18 Ta uray asino a lalaki ñga adda pilawna, dinto umasideg: ti lalaki a bulsec, wenno pilay, wenno lugpap ti agoñgna, wenno nasuroc iti uray ania,

19 wenno maysa a lalaki a nablo ti sacana, wenno nablo ti imana,

20 wenno cubbo, wenno maysa a pandaca, wenno maysa ñga mapilaw iti matana, wenno aggudgud, wenno aglaclac, wenno napis-it ti latlategna;

21 iti putot a lalaki ni Aaron a sacerdote, ti adda pilawna dinto umadani a mañgipaay cadagiti datdaton ni Jehova a maaramid iti apuy; adda pilawna; dinto umadani a mañgidaton iti tinapay ti Diosna.

22 Mañganto iti taraon ti Diosna, uray taraon man a nasantoan unay, ken ti nasantoan:

23 isuna laeñg a dinto sunbrec iti uneg ti abboñg, wenno umasideg iti altar, gaput ta adda pacapilawanna; tapno dina rugitan dagiti santuarioc: ta siac ni Jehova a mamagsanto cadacuada.

24 Casta ti pinañgibaga ni Moises ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, ken cadagiti amin ñga annac ti Israel.

Ti linteg ti kinadalus dagiti sacerdote. Dagiti animal a mabalin a maidaton.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki ñga lumasinda cadagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel, ñga ipaayda a santo caniac, ket dida rugitan ti nasantoan a naganco: siac ni Jehova.

3 Ibagam cadacuada, Siasinoman a lalaki cadagiti amin a putotyo, bayat cadagiti caputotanyo, ñga umasideg cadagiti nasantoan a banbanag a pasantoen dagiti annac ti Israel ken Jehova, idinto ñga addaan iti rugitna, dayta ñga tao maipusayto iti saclañgco: siac ni Jehova.

4 Uray siasino a lalaki iti putot ni Aaron, ñga agcutel, wenno agtotot, dinto mañgan cadagiti nasantoan iñggana ti di-nadalus. Ket ti macasagid iti uray ania a narugit gapu iti natay, wenno ti lalaki a ti cassitna agruruar la kencuana;

5 wenno siasino a macasagid iti uray ania ñga agay-ayam ñga isu ti pacarugitanna, wenno maysa a tao a pacarugitanna coma iti uray ania a rugit ñga adda kencuana;

6 ti tao a macasagid iti uray ania iti cacasdiay, narugitto agiñgga iti rumabii, ket dinto mañgan cadagiti nasantoan, malacsid no digosenna ti lasagna iti danum.

7 Ket no limnec ti init, nadalusto; ket iti calpasanna mañganto cadagiti nasantoan, gaput ta dayta ti canenna.

8 Ti natay latta wenno rinañgcay ti an-animal a narunñgsot, saannanto a

canen a pangmulit iti bagina: siac ni Jehova.

9 Iti casta salimetmetandanto ti ibilinco di la ket ta pacaawitanda iti basol, ken pacatayanda, no dida raemen a cas sagrado: siac ni Jehova a mamagsanto cadacuada.

10 Awanto ti gangannaet a mangan iti nasantoan a banag: ta maysa a sangaili ti sacerdote, wenno ti maysa a mangmangged dida rebbeng ti mangan iti nasantoan.

11 Ngem no ti sacerdote gumatang iti maysa a tao, ti nagatang iti piracna, daytoy manganto cadagidiay; ket dagiti nayanac iti balayna, isuda mangandanto iti tinapayna.

12 Ket no ti anac a babai ti sacerdote makiasawa iti maysa a gangannaet, dayta dinto mangan iti maipangato a daton cadagiti nasantoan.

13 Ngem no ti anac a babai ti sacerdote balo, wenno nakisina iti asawana, ket awan ti anacna, ket nagsublin iti balay ni amana, cas idi kinaubingna, mangan to iti tinapay ni amana: ngem ti gangannaet dinto mangan iti dayta.

14 Ket no ti maysa a lalaki macapangan a dina ginagara iti nasantoan, inayonnanto ti apagcalima iti daydiay, sananto ited iti sacerdote ti nasantoan a banag.

15 Ket didanto mulitan dagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel nga idatonda ken Jehova,

16 ket *iti casta* pacaigapuananda a mangawit iti kinadakes, nga pagbaddutan, no canenda dagiti nasantoan a banbanagda: ta siac ni Jehova a mamagsanto cadacuada.

17 Ket ni Jehova, nakisao ken Moises, a kinunana,

18 Ibagam ken Aaron, ken cadagiti annacna a lallaki, ken amin nga annac ti Israel, ket saoem cadacuada, Siasinoman a tao iti balay ti Israel, wenno cadagiti gangannaet a *makipagtaeng* iti Israel nga mangidatag iti datonna, nga uray maipoon cadagiti aniaman a carida, wenno aniaman cadagiti datdaton ti sibubulos a nakemda nga ipaayda ken Jehova a daton a mapuuran;

19 tapno maannugutancayo, *idatonyo* ti maysa a lalaki nga animal nga awan pilawna, cadagiti baca, cadagiti carnero, wenno cadagiti calding.

20 Ngem uray ania nga adda pacapilawanna, dayta dicayto idaton, gaput ta saanto a maipateg a maipaay cadacayo.

21 Ket siasino man a mangirucbab iti maysa a sacrificio dagiti daton a cappia ken Jehova a pagtungpalna iti maysa a cari, wenno maipaay a daton ti sibubulos a nakem iti pangen a baca, wenno iti arban a carnero *maipapilit nga* awan pagcurangganna tapno maawat; daytay awanto ti pacapilawanna.

22 Bulsec, wenno bullo, wenno pawad, wenno adda dogoldogolna, wenno aggudgud, wenno aglaclac, dicayto idatag dagitoy ken Jehova, wenno aramiden a maysa a daton iti apuy iti rabaw ti altar ken Jehova.

23 Uray baca a lalaki, wenno cordero nga adda suroc wenno curang ti camcamenguna, dayta mabalinmo nga ipaay a daton ti sibubulos a nakem; ngem no maipaay a cari, saanto a maawat.

24 Ti nadunor ti lategna, wenno napis-it, wenno nataltal, wenno nasugat, dicayto idaton ken Jehova; dicayto met aramiden *ti casta* iti dagayo.

25 Iti ima ti gangannaet dicayto met idaton ti tinapay ti Diosmo iti uray ania cadagitoy; ta ti kinadakesda adda cadacuada, ti pacapilawan adda cadacuada: saandanto a maawat a maipaay cadacayo.

26 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

27 No maysa a lalaki a baca, wenno carnero wenno calding ti mayanac, pito nga aldaw nga addanto iti babaen ti inána; ket manipud iti maicawalo nga aldaw, ken iti sumaruno maawatto a sacrificio ti daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

28 Ket babai man a baca, wenno carnero dicayto paggiddanen a patayen agraman urbonna iti maymaysa nga aldaw.

29 Ket no ipaayyo ti maysa a sacrificio a panagyaman ken Jehova, idatonyonto ti pacaannugutanyo.

30 Iti dayta met la nga aldaw macanto; awanto ti tiddaenyo iti daydiay aginggga iti bigat: siac ni Jehova.

31 Iti casta salimetmetanyonto dagiti bilbilinco, ket tungpalenyonto ida: siac ni Jehova.

32 Ket dicayto met rugitan ti santo a naganco; ngem siac mapagsantoacto cadagiti annac ti Israel: siac ni Jehova a mamagsanto cadacayo,

33 a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto tapno siac ti Diosyo: siac ni Jehova.

Linlinteg maipapan cadagiti fiesta a nareligiosoan. Dagiti fiesta a tinawen.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saoem cadacuada, Dagiti natudingan a fiesta ni Jehova, nga iwarragawagyonto tapno isu ti nasantoan a pacagimongan, dagitoy met laeng ti matudingan a fifiestac.

3 Cadagiti innem nga aldaw agtrabajocayo: ngem ti maicapito nga aldaw isu ti maysa nga inaná ti nadaeg a panaginana, ti maysa a nasantoan a pacagimongan; dicayto agtrabajo iti uray ania: isu ti maysa nga aldaw a panaginana ken Jehova iti isu-amin a pangnaedanyo.

4 Dagitoy ti matudingan a fifiesta ni Jehova, a nasantoan a pacagimgimongan, nga iwarragawagyonto iti nadutocan a tiempona.

5 Iti umuna a bulan iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan iti rabii, isu ti pascua ni Jehova.

6 Ket ti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti daydiay met la a bulan isu ti fiesta ti tinapay nga awan levadurana ken Jehova: cadagiti pito nga aldaw mangancayto iti saan a nalevaduraan a tinapay.

7 Iti umuna nga aldaw isunto ti panangaramidyo iti nasantoan a panaguummongyo: dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan.

8 Ngem mangipaaycayto ken Jehova iti daton a maaramid iti apuy iti pito nga aldaw: iti maicapito nga aldaw isu ti nasantoan a panaguummong; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saoem cadacuada, No sumreccay iti daga nga itedco cadacayo, ket anienyonto ti maapit dita, mangipancayto iti sangareppet nga umuna a bunga ti maapityo iti sacerdote:

11 ket isu ililinanto ti rineppet iti saclang ni Jehova, tapno maawatto a maipaay cadacayo: iti bigat a sumaruno iti aldaw a panaginana, ti sacerdote ililinanto.

12 Ket iti aldaw a panangililiyo iti rineppet, mangipaaycayto iti maysa a lalaki nga awan pilawna a cordero, a tumawenen a maipaay a maysa a daton a mapuuran ken Jehova.

13 Ket ti daton a bellaay duanto nga apagcapulo *ti maysa nga efa* a bellaay a namayecmec nga nalaocan iti lana, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova a nabanglo a sayamusom; ket ti mainum a daton aracto nga apagcapat ti maysa nga hin.

14 Ket dicayto cancanen ti tinapay, wenno kinirog a bunga a trigo, wenno nalangto a dawana, agingga iti castoy met laeng nga aldaw, ingganà iti panangidatagyo ti pagdayaw iti Diosyo: daytoy ti maalagad nga agnanayon cadagiti putputotyo cadagiti amin a pagnaedanyo.

15 Ket bumilangcayto manipud iti bigat a sumaruno iti aldaw a panaginana, sipud ti aldaw a panangidatagyo iti sangcareppet a daton a mailili; apag-isunto a pito nga aldaw a panaginana:

16 agingga met laeng iti bigat a sumaruno iti maicapito nga aldaw ti panaginana, bumilangcayto iti limapulo nga aldaw; sacayto mangidatag iti daton a baro a bellaay ken Jehova.

17 Mangipusaycayto cadagiti balbalayyo iti dua a tinapay nga ilili a cabatoganda ti dua nga apagcapulo *ti maysa nga efa*: isuda namayecmecdanto a bellaay malutodanto a silelevadura iti horno, a umuna a bungbunga a maipaay ken Jehova.

18 Ket idatagyonto agraman ti tinapay cadagiti pito a carnero a timmawendan nga awan ti pilawda, ken maysa a bumaro a baca ken dua a carnero a lalaki: dagitoy ti daton a mapuuran ken Jehova agraman datdatonda a bellaay, ken datdatonda nga inumen, isu met laeng ti maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

19 Ket mangirucbabcayto iti maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol, ken dua a cordero a lallaki a timmawenen a sacrificio dagiti daton iti cappia.

20 Ket ti sacerdote ililinanto ida agraman ti tinapay dagiti umuna a bungbunga, a daton a mailili iti saclang ni Jehova, agraman dagiti dua a cordero: dagitoy nasantoandanto ken Jehova a maipaay iti sacerdote.

21 Ket aramidenyonto ti pacdaar iti dayta met la nga aldaw; addanto nasantoan a gimong cadacayo; dicayto agaramid

iti trabajo a pagsapulan: isu daytoy ti alagaden nga agnanayon iti amin a balbalayyo cadagiti putputotyo iti casacbayan.

22 Ket no anienyonto ti apit ti dagayo, dicanto talipupusen nga anien dagiti nagsulianan ti talonmo, wenno saranuten dagiti nalabasan iti panagapitmo: baybay-amto ida a lacamen ti napanglaw, ken agbarbariwas: siac ni Jehova a Diosyo.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

24 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, Iti maicapito a bulan, ti umuna nga aldaw ti bulan isunto ti nadaeg nga inaná cadacayo, maysa a panglagip a buyugen ti awen dagiti tangguyob, maysa a nasantoan a gimong.

25 Dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan; ket ipaayyonto ti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

26 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

27 Nupay casta, iti maicasangapulo nga aldaw ti naisao a maicapito a bulan isu ti aldaw ti pannacaabbong: daytoyto ti maysa a nasantoan a gimong cadacayo, ket parigatenyonto dagiti cararuayo; ket mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

28 Ket dicayto agaramid iti uray ania a trabajo iti dayta met laeng nga aldaw; ta isu ti aldaw ti pannacaabbong, tapno maaramid ti pannacaabbongyo iti saclang ni Jehova a Diosyo.

29 Ti siasinoman a tao a di la mamarigat iti cararuana iti daydiay nga aldaw, maipusayto iti ilina.

30 Ket ti siasinoman a cararua nga agaramid iti uray ania a trabajo iti dayta met la nga aldaw, dayta a tao dadaelecto iti ilina.

31 Dicayto agaramid iti uray ania nga aramid: isu ti maysa nga alagaden nga agnanayon cadagiti putputotyo iti amin a pagnaedanyo.

32 Isunto cadacayo ti maysa nga aldaw a panaginaná ti nadaeg nga inaná, ket parigatenyonto ti cararuayo: iti maicasiam nga aldaw ti bulan iti rumabii, manipud iti rumabii agingga iti sumaruno a rumabii ngilinenyonto ti aldaw a panaginanáyo.

33 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

34 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam, Ti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti naisao a maicapito a bulan isu ti fiesta dagiti tabernaculo iti bayat ti pito nga aldaw a maipaay ken Jehova.

35 Iti umuna nga aldaw isunto ti nasantoan a gimong; dicayto agaramid a pulos iti trabajo.

36 Cadagiti pito nga aldaw, mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: iti maicawalo nga aldaw isunto ti nasantoan a gimong cadacayo; ket mangidatagcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova: isu dayta ti nadaeg a gimong: dicayto agaramid iti pacabannogan.

37 Dagitoy dagiti natudingan a fiesta ni Jehova, isuda nga ibunannagyo nga nasantoan a gimgimong, a panangidatagyo iti daton a maaramid iti apuy ken Jehova, daton a mapuuran, ken daton a bellaay, maysa a sacrificio, ken datdaton nga inumen, tunggal maysa iti bucbucod nga aldawna;

38 sabali pay dagiti aldaw ni Jehova a panaginaná, ken sabali pay dagiti sagságuty, ken sabali pay amin a carcariyo, ken sabali pay amin a datdatonyo ti sibubulos a nakem nga ipaayyo ken Jehova.

39 Nupay casta iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicapito a bulan, no macacayumcumcayon iti bungbunga ti daga, ngilinenyonto ti fiesta ni Jehova iti pito nga aldaw: iti umuna nga aldaw isunto ti nadaeg a panaginaná, ket iti maicawalo nga aldaw isunto ti nadaeg a panaginaná.

40 Ket iti umuna nga aldaw, mangalacayto iti maipaay cadagiti bagbagiyo iti bunga dagiti nasayaat a caycayo, sangsangá dagiti palmas, sangsangá dagiti caycayo a narucbos, ken runruno iti ayus; ket agragsaccayto iti sango ni Jehova a Diosyo iti pito nga aldaw.

41 Ket ngilinenyonto a fiesta ken Jehova cadagiti pito nga aldaw ti macatawen: isu daytoy ti alagaden iti agnanayon cadagiti putputotyo; iti maicapito a bulan ngilinenyonto.

42 Agyancayto cadagiti toltolda iti bayat ti pito nga aldaw: dagup amin a tubo ti Israel agyandanto cadagiti toltolda;

43 tapno dagiti putputotyo ammoenda a pinagnaedco dagiti annac ti Israel

cadagiti toltolda, idi a yaonco ida iti daga nga Egipto; siac ni Jehova a Diosyo.

44 Ket ni Moises inlawlawagna cadagiti annac ti Israel dagiti natudingan a fiesta ni Jehova.

Ti silaw ken ti tinapay ti santuario. Ti pannacadusa ti panagtabbaaw.

24 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel a mangyegda kenca iti napaspasig a lana ti olivo a nadingpil a pagsilaw, a pamaspasgedan iti pagsaingan tapno sigagangat nga agnanayon.

3 Iti ruar ti abbong ti pamanecnec, iti uneg ti tolda ti gimong, taripatoent nio Aaron manipud iti malem inggana iti bigat iti saclang ni Jehova iti cancanayon: isunto ti alagaden nga agnanayon cadagiti putputotyo.

4 Isu taripatoennanto a siuurnos dagiti pagsaingan iti rabaw ti nadalus a candelero iti saclang ni Jehova iti patinayon.

5 Ket sica mangalacanto iti namayecmec nga harina, ket manglutocanto idiay iti sangapulo ket dua a bibingca: dua nga apagcasangapulo *ti maysa a efa*, isunto ti maysa a bibingca.

6 Ket sica urnosemto ida iti dua nga intar, innem iti maysa nga intar iti rabaw ti nadalus a lamisaan iti saclang ni Jehova.

7 Ket iccamto iti nadalus nga incienso iti rabaw ti tunggal intar, tapno maipaay iti tinapay a panglagip, a maysa met laeng a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

8 Tunggal aldaw a panaginaná urnosennanto iti sango ni Jehova iti agnanayon; isu ti awan patinggana a tulag a maipaay cadagiti annac ti Israel.

9 Ket maipaayto ken Aaron ken dagiti annacna a lallaki; ket canendanto iti maysa a nasantoan a disso: gaput ta isu ti nasantoan unay kencuana cadagiti datdaton ni Jehova a naaramid iti apuy gapu iti awan tunglpalna nga alagaden.

10 Ket ti anac a lalaki ti babai nga Israelita, a ti amana maysa nga Egipcio, napan cadagiti annac ti Israel; ket ti anac ti Israelita a babai ken ti maysa a lalaki nga Israelita nagcabilda a dua iti uneg ti pacarso:

11 ket ti lalaki nga anac ti babai nga Israelita nagbassawangganna ti Nagan, ket naglunud; ket impanda ken Moises. Ket ni inána agnagan idi iti Salomit, nga anac ni Dibri iti caputotan ni Dan.

12 Ket impanda iti pagbaludan tapno malawlawagan cadacuada iti ngiwat ni Jehova.

13 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

14 Ipanyo iti ruar ti pacarso daytay naglunud idi; ket ipátay coma dagiti nacangungeg kencuana ti imada iti olona, ket amin ti gimong batoenda coma.

15 Ket sica ibagamto cadagiti annac ti Israel, ket cunam, Siasinoman a mangilunud iti Diosna, baclayennanto ti basolna.

16 Ket ti agbassawang iti nagan ni Jehova, dinto bumurong a mapapatay; pudno a dagup ti gimong batoendanto: gangannaet man wenno umili no pagbassawanganna ti nagan *ni Jehova* mapapatayto.

17 Ket ti mangcabil nga ipatáy iti padana a tao, dinto bumurong a mapapatay.

18 Ket ti mangcabil nga ipatáy ti maysa nga animal rebbengna a sucatan iti cabibiagna met laeng.

19 Ket no ti maysa a tao ranggasanna ti padana a tao; cas ti inaramidna, castanto met ti maaramid kencuana:

20 ranggas ken ranggas, mata ken mata, ngipen ken ngipen; ti cas pinangranggasna iti maysa a tao, castanto met ti maibales kencuana.

21 Ket ti mamapatay iti maysa nga animal, supapacannanto: ket ti mamapatay iti maysa a tao, mapapátayto.

22 Maymaysanto a kita ti linteg nga icutanyo, saan laeng a iti gangannaet ti pacaipaayanna, ngem dagiti pay met patnong nga umili: ta siac ni Jehova a Diosyo.

23 Ket ni Moises imbagana cadagiti annac ti Israel, ket isuda inruarda iti pacarso ti naglunud, sada inubur cadagiti batbato. Ket dagiti annac ti Israel inaramidda ti cas imbilin ni Jehova ken Moises.

Ti tawen a panaginaná ken ti tawen a jubileo.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises idiay bantay Sinai, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam cadacuada, No macadatengcay iti

daga nga itedco cadacayo, ti daga ngilinennanto ti maysa a panaginaná ken Jehova.

3 Cadagiti innem a tawen mulaamto ti daga, ket cadagiti innem a tawen arbasamto ti cauvasam, ket burasemto ti bungbungana;

4 ngem iti maicapito a tawen isuntot' maysa a panaginaná ti naidaeg nga inaná a maipaay iti daga, maysa nga inaná ken Jehova: dicanto mulaan ti dagam, wenno arbasan ti cauvasam.

5 Ti tumubtubo laeng iti nagapitam dicanto anien, ket dagiti uvas ti poon a di inarbasan, dicanto burburasen: isunto ti tawen ti nadaeg a panaginaná ti daga.

6 Ket ti panaginaná ti daga addanto panaraonna cadacayo; kenca, ken iti bag-enmo a lalaki ken babai, ken iti tagabum, ken iti gangannaet a makipagtaeng kenca.

7 Ken cadagiti bacbacam, ken cadagiti an-animal nga adda iti dagam, agservinto a taraon dagiti amin a bungbungana.

8 Ket sica bumilangcanto a kenca met laeng iti pito a panaginaná a tawen, maminpito dáras a pito a tawen; ket addanto kenca a bilang dagiti aldaw ti pito a panaginaná a tawen, nga isu dagiti uppat a pulo ket siam a tawen.

9 Isursuryonto ngarud ti aweng ti tangguyob iti maicasangapulo nga aldaw ti maicapito a bulan; iti aldaw ti pannacaabbong isursuryonto ti tangguyob iti amin a dagayo.

10 Ket ngilinenyonto ti maicalimapulo a tawen, ket iwarragawagyonto ti wayawaya iti daga cadagiti amin nga agnaed kencuana: isunto ti maysa a jubileo cadacayo; ket masublianyonto tumunggal maysa a tao iti dagana, ket agsublicayto tunggal maysa a tao iti familiana.

11 Maysanto a jubileo cadacayo, ti maicalimapulo a tawen: dicayto agmula wenno agani cadagiti timmubtubo latta *iti dayta a tawen*, wenno burasen *dagiti uv-uvas* cadagiti poon a di naarbasan *iti dayta a tawen*.

12 Gaput ta isu ti jubileo; isuntot' nasantoan cadacayo: canenyonto ti bungbunga ti dayta a tawen nga aggapu iti talon.

13 Iti daytoy a tawen a jubileo, dacayo masubliantoyonto tunggal maysa iti dagana.

14 Ket no mangilacoca iti uray ania iti padam a tao, wenno gumatangca iti ima ti padam a tao, dicayto agsisinnuitic.

15 Cas mayannurot iti bilang dagiti tawen iti calpasan ti jubileo, paggatangamto ti padam a tao, *ken* cas mayannurot iti bilang dagiti tawen dagiti ap-apit isunto ti panaglacona kenca.

16 Cas mayannurot iti caadu dagiti tawen ital-omto ti nginana, ken cas mayannatup iti cabassit dagiti tawen, ipababamto met ti nginana; ta ti bilang dagiti apit ti panglacoanna kenca.

17 Ket dicayto agsisinnuitic, no di ket agbutengcayto iti Diosyo: siac ni Jehova a Diosyo.

18 Isut' gapuna a tungpalenyonto dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyonto dagiti ipaalagadco ken sungputenyo ida; ket agtalinaedcayto iti daga a sitatalged.

19 ket ti daga itednanto ti bungana, ket mangancayto nga agbussog, ket agnaedcayto idiay a sitatalged.

20 Ket no cunayonto, ¿Anianto ti canenmi iti maicapito a tawen? adtoy dicamto agmula wenno burasen dagiti bungbungami;

21 no casta ibaonconto ti bendicionco cadacayo iti maicanem a tawen, ket agbungánto iti maipaay iti tallo a tawen.

22 Ket agmulacayto iti maicawalo a tawen ket mangancayto cadagiti bungbunga a baac a pinenpenpen; inggana iti maicasiam a tawen, agpapan iti dida agbunga, mangancayto iti baac a pinenpenpen.

23 Ket ti daga saanto a malaco iti awan patinggana; ta ti daga cucuac: ta dacayo gangannaet ken makipagtaengcay la caniac.

24 Ket iti amin a daga nga icutanyo ipasambotyonto iti daga.

25 No ti cabsatmo ta pumanglaw, ket mangilaco cadagiti cucuana, ti cabagianna a caasitgan umaynanto samboten ti inlaco ni cabsatna.

26 Ket no ti maysa a tao awan kencuana ti mangsubbot, ket bimmacnangen, ket addaanton ti umanay a pagsubbotna;

27 ibilangna ngarud dagiti tawen a pannacalacona ket isublina ti matda iti nangilacoanna; ket agsublinto iti dagana.

28 Ngem no dinanto mabalin a pasublien kencuana, daydiay ngarud inlacona, mabatinto iti ima ni gimmatang aginggá iti tawen a jubileo: ket iti dayta a jubileo

mayawatto, ket ti naglaco agsublinto iti cucuana.

29 Ket no ti maysa a tao ilacona ti maysa a balay a pagnaedan iti maysa a ciudad a nabacudan, mabalinna a subboten iti uneg ti macatawen iti calpasan ti pannacailacona, iti las-ud ti apag-isu a macatawen addanto calinteganna iti panangsubbotna.

30 Ket no dinto masubbot iti las-ud ti apag-isu a macatawen, ti balay ngarud nga adda iti uneg ti nabacudan a ciudad mapatalgedanto ti pannacaipatagicuana nga agnanayon ken gimmatang agpapan putputotna: dinto mayawat iti tawen a jubileo.

31 Ngem dagiti balbalay iti il-ili nga awan bacudda nga aglawlaw maibilangdanto agraman dagiti taltalon iti away: dagitoy masbutdanto, ket mayawatdanto iti tawen a jubileo.

32 Nupay casta dagiti ciudad dagiti Levitas, dagiti balbalay cadagiti ciudad a pagtagicuaanda, mabalin dagiti Levitas a subboten iti uray ania nga aldaw.

33 Ket no maysa cadagiti Levitas ti sumbot, ti balay ngarud a nalaco, ken ti ciudad a pagtagicuaanna mayawatdanto no tawen a jubileo; ta dagiti balbalay dagiti ciudad dagiti Levitas isuda cucuada cadagiti annac ti Israel.

34 Ngem ti talon a maidarapat cadagiti ciudadda saan a maipalubos a mailaco; ta daytoy ti mataginayon a cucuada.

35 Ket no ti cabsatmo ta pumanglaw, ket ti imana agdasay kenca; saranayemto ngarud: *cas* maysa a gangannaet, ken maysa a makipagtaeng, makipagbiag kenca.

36 Dicanto aramaten ti panagpatubo kencuana wenno pammaadu, no di ket agbutengcanto iti Diosmo; tapno ti cabsatmo makipagbiag kenca.

37 Dicanto ited kencuana ti piracmo iti panagpatubo, wenno ited kencuana dagiti saganam a taraonmo tapno paaduem.

38 Siac ni Jehova a Diosyo a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto tapno itedco cadacayo ti daga a Canaan, ken tapno siac ti Diosyo.

39 Ket no ti cabsatmo pimmanglaw a sitataeng kenca, ket ilacona ti bagína kenca; dicanto pagservien a cas bag-en.

40 Cas maysa a mangmangged ken cas maysa a makipagtaeng, agnaedto kenca: isu agservinto kenca inggana iti tawen a jubileo:

41 isunto ti panangpanawna kenca, isu ken dagiti annacna nga agcucuyogda, ket agsublinto iti familiana, ken iti daga dagiti ammana agsublinto.

42 Gaput ta adipenco ida nga inaonco iti daga nga Egipto: saandanto a malaco a bag-en.

43 Dicanto iturayan iti nainget, no di ket agbutengcanto iti Diosmo.

44 Ket iti maipapan cadagiti bag-enmo a lallaki ken babbai nga addanto kenca; cadagiti nacion a caparangetmo ti paggatangam iti bagbag-enmo a lallaki ken babbai.

45 Maysa pay a cadagiti annac dagiti gangannaet a makipagtaeng cadacayo ti gatanganyonto, ken cadagiti familiasda a makipagyan cadacayo, a pinutotda iti dagayo: ket cucuayonto ida.

46 Ket pagbalinenyonto ida a maysa a tawid a maipaay cadagiti annacyo a sonoyo, tapno icutanda ida a sanicua: cadacuada ti panagalaanyonto cadagiti bag-enyo nga agnanayon: ngem cadagiti cacabsatyo nga annac ti Israel dicayto agtitinnuray iti maysa ken maysa iti nainget.

47 Ket no maysa a gangannaet wenno makipagili kenca bimmacnang, ket ti cabsatmo pimmanglaw iti sitayna, ket ilacona ti bagína iti gangannaet, wenno makipagili kenca, wenno iti capoonan ti familia ti gangannaet;

48 calpasan ti pannacailacona mabalin a masbot: maysa cadagiti cacabsatna mabalinna a subboten;

49 wenno ti ulitegna, wenno anac ti ulitegna ti sumbot kencuana, wenno siasino nga asideg a maibagí kencuana iti caputotanna ti sumubbot; wenno no isu bimmacnang, subbotenna ti bagína met laeng.

50 Ket ibilangnanto ken gimmatang kencuana manipud iti tawen a pannacailacona inggana iti tawen a jubileo ket ti pateg ti nacailacoanna maitutopto iti bilang dagiti tawen; a maitutop iti bayág ti caaddananto a maysa a bag-en kencuana.

51 No adu a tawen pay, a maitutop iti *caaduda*, isublinanto ti bayad ti pannacasubbotna iti pirac a nacagatangganna.

52 Ket no bassit la a tinawen ti matda agpapan iti tawen a jubileo, makibinnilangto ngarud kencuana: ti maitutop cadagiti tawenna *a nagservi* isublinanto ti bayad ti pannacasubbotna.

53 Cas maysa a tagabu a mabayadan iti tinawentawen agyanto kencuana: dinanto iturayan iti nainget iti imatangmo.

54 Ket no dinto macasbot cadagitoy a pamuspusan, lumapsutto ngarud no tawen a jubileo, isu ken dagiti annacna a cumuyog kencuana.

55 Gaput ta adipenco ida dagiti annac ti Israel; isuda ti adipenco nga inaonco iti daga nga Egipto: siac ni Jehova a Diosyo.

Benbendicion iti panagtulnog. Dusdusa iti panaglabsing.

26 Dicayto mangaramid iti didiosenyo, wenno mamuangaycay iti maysa a ladawan a kinitikitan, wenno maysa a monmon, wenno mangipasdeccay iti uray ania a pinalanga a bato iti dagayo, tapno daytoy ti pagrucbabanyo: siac ni Jehova a Diosyo.

2 Ngilinenyonto dagiti aldawco a panganana, ket pagraemanyonto ti santuarioc: siac ni Jehova.

3 No agdalancay cadagiti nagbilinac, ket tungpalenyo dagiti bilbilinco, ket salimetmetanyo ida:

4 mangtedacto ngarud iti tudtudoyo cadagiti carbenganda, ket ti daga pataudennanto ti bungana, ket dagiti caycayo iti bangcag agbungadanto.

5 Ket ti panagbayoyo masánutto ti panagburas iti uvas, ket ti panagburasyo masanutannanto ti panagipurruac; ket mangancayto nga agpennec iti taraonyo, ket agbiagcayto iti daga a sitatalged.

6 Ket itedconto ti talna iti daga, ket agiddacayto, ket awanto ti pacabutnganyo: pagawanecto dagiti narungsot nga ananimal iti daga, dinto met lumabas iti dagayo ti campilan.

7 Ket camatenyonto dagiti cabusoryo, ket isuda mapasagdanto iti sangoyo gapu iti campilan.

8 Ket ti lima cadacayo pagtarayendanto ti sangagasut, ket ti sangagasut cadacayo patarayendanto ti sangapulo ribu; ket dagiti cabusoryo mapasagdanto iti sangoyo gapu iti campilan.

9 Ket dayawencayto, ket parang-ayencayto, ken paaduencayto, ket ibuangayconto ti tulagco cadacayo.

10 Ket canenyonto dagiti baac a pinenpenpen a nabayag a naidulin, ket alaenyonto ti baac a gapu iti baro.

11 Ket ibaetconto cadacayo ti tabernaculoc: ket ti espirituc dinacayto carimon.

12 Ket magnaacto iti baetyo, ket siacto ti Diosyo, ket dacayto ti ilic.

13 Siac ni Jehova a Diosyo a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto, tapno dicay mabag-en cadacuada; ket binungtolco dagiti baluet ti sangolyo, ket pinatacdercayo a magna.

14 Ngem no didacto ipangag, ket dicayto aramiden amin dagitoy a bilbilinco;

15 ket iwacsiyonto dagiti nagbilinac, ket no ti cararuayo cagurada dagiti bilbilinco, nga isut' dicay pangaramidan iti amin a bilbilinco, ngem labsingenyo ket di ti tulagco;

16 siac aramidecto met daytoy cadacayo: mangicabilacto iti nacakigkigtot cadacayo, nga isu ti panagerres ken gorigor a mangibusto cadagiti mata, ken mamakebbet iti cararua; ket dacayo imulayonto dagiti bin-iyo iti ubbaw, ta dagiti cabusoryo ti manganto.

17 Ket patibkereeto ti rupac a bumusor cadacayo, ket dacayo macabilcayto iti sango dagiti cabusoryo: dagiti gumura cadacayo isudanto ti mangituray cadacayo; ket agtalawcayto nga uray awan ti cumamat cadacayo.

18 Ket no didaeto pay la ipangag gapu cadagitoy, dusaencayto ngarud iti maminpito daras pay gapu cadagiti basbasolyo.

19 Ket burakecto ti cuspag ti bilegyo: ket aramidecto a cas landoc ti langityo, ken ti dagayo a cas suer;

20 ket ti pigsayo maibusto iti ubbaw; gaput ta ti dagayo dinanto ited ti kinalabonna, casta met dagiti caycayo iti daga didanto ited dagiti bungbungada.

21 Ket no magnacayo iti maicaniwas caniac, ket didacto ipangag, yegconto cadacayo iti maminpito ti saplit a mayannatup cadagiti basbasolyo.

22 Ket ibaonconto iti baetyo ti animal ti tay-ac a mangtacaw cadacayo cadagiti annacyo, ken mangdadael cadagiti an-animalyo, ken mangpabassitto iti bilangyo; ket dagiti dalanyo agbalindanto a langalang.

23 Ket no gapu cadagitoy, dicayto la cayat ti agbalbaliw caniac no di ket agdalancayto laeng iti maibusor caniac;

24 pagdalanacto met ngarud ti maibusor cadacayo, ket cabilencayto, siac met laeng, iti maminpito gapu cadagiti basbasolyo.

25 Ket yegconto cadacayo ti maysa a

campilan a mangungput iti ibales ti tulag; ket dacayo agoommungcayto nga agtitipon iti uneg ti ciudadyo: ket siac ibaonconto cadacayo ti angol; ket dacayo mayawatcayto iti ima ti cabusor.

26 Intono dadaelec ti sarucod ti tinapayyo, sangapulonto a babbai ti mangluto iti tinapayyo iti maysa nga horno, ket baliwandanto nga ited ti tinapayyo a matimbeng: ket canenyonto, ket dicayto mapnec.

27 Ket no gapu amin cadagitoy didacto pay la ipangag, ngem busorendacto laeng;
28 ti casta siac busorencayto iti unget; ket dusaencayto met iti maminpito gapu cadagiti basbasolyo.
29 Ket dacayo lamutenyonto ti lasag dagiti annacyo a lalaki, ken ti lasag dagiti annacyo a babbai lamutenyonto.
30 Ket rebbaecto dagiti dissoyo a nangato *a pagdaydayawan*, ket gupdecto dagiti *didiosenyo a* ladladawan ti init, ket ipandagconto dagiti bangcayyo a natay iti bagí dagiti didiosyo; ket ti cararuac carimonnacayto.
31 Ket pagbalinecto a langalang dagiti ciudadyo, ket pagwalangwalangecto dagiti santuarioyo, ket diacto met say-upen ti banglo dagiti sayamusomyo.
32 Ket paglangalangecto ti daga; ket dagiti cabusoryo nga agnaed kencuana sidsiddaawendanto.
33 Ket iwaraswarascayto cadagiti sabsabali a nacion, ket asutecto ti campilan iti licudanyo: ket iti dagayo awanto ti matagtagitao, ket dagiti ciudadyo walangwalangdanto.

34 Iti casta lac-amento ti daga dagiti panaginaná iti bayat ti pannacalangalangna, ken caaddayo iti daga dagiti cabusoryo; isunto met ti panaginaná ti daga ken panaglac-amna cadagiti panaginanána.
35 Cas iti cabayag ti pannacalangalangna castanto met ti panaginanána, nga isu ti inaná a dina linac-am cadagiti aldawyo a panaginaná, idi nagnaedcayo pay kencuana.
36 Ket cadagiti mabati cadacayo patacrotecto ti pusoda cadagiti daga dagiti cabusorda; ket ti carasacas ti maysa a bolong a maipalais patarayennanto ida; ket tumaraydanto a cas iti maysa nga itarayanna ti campilan, ket maipasagdanto nga uray awan cumamat.
37 Ket isuda maysanmaysa masiccarodnanto ti caduana, a cas la adda campilan iti licudan, idinto nga awan agcamat. ket dicayto maitured ti sumango cadagiti cabusoryo.
38 Ket dacayo matmataycayto iti inilinili, ket ti daga dagiti cabusoryo taraonnacayto.
39 Ket dagiti matda cadacayo, cumcumbetdanto iti kinadakesda iti dagdaga dagiti cabusoryo; ken casta met a iti kinadangkes dagiti nagannac cadacuada cacanunongdanto ida a cumcumbet.

40 Ket isuda ipudnodanto dagiti kinadangkesda, ken ti kinadangkes dagiti ammada, iti salungasingda nga isu ti pinangsalungasingda caniac, ken casta met gaput ta nagdalanda iti maisupring caniac,
41 siac met a maibusor cadacuda, ket impanco ida iti daga dagiti cabusorda: no ngarud no mapacumbaba dagiti puspusoda a di nakugitan, ket anusanda ti dusa ti kinadangkesda;
42 malagipconto ngarud ti tulagco ken Jacob; ken casta met ti tulagco ken Isaac, ken casta met ti tulagco ken Abraham malagipconto; ket malagipconto ti daga.
43 Ti daga casta met a matagubayaan gapu cadacuada, ket lac-amennanto dagiti panaginanána iti bayat ti pannacalangalangna nga awanda: ket anusendanto ti dusa ti basolda; ta gaput ta inwacsida dagiti bilbilinco, ket dagiti cararuada kinaumada dagiti nagbilinac.
44 Ket nupay casta amin dagita, idinto nga addada iti daga dagiti cabusorda diacto iwacsi ida, diacto met cauma ida, tapno rebbekec ida a italipupos, ken tapno mawara ti tulagco cadacuada; ta siac ni Jehova a Diosda;
45 ngem lagipecto maipoon cadacuada ti tulag dagiti nakin-putot cadacuada nga inaonco iti daga nga Egipto iti imatang dagiti nacion, tapno siac ti Diosda coma: siac ni Jehova.

46 Dagitoy dagiti nagbilinac ken bilbilin, ken al-alagaden nga intuyang ni Jehova kencuana ken cadagiti annac ti Israel idiay bantay Sinai gapu ken Moises.

Linlinteg maipapan cadagiti carcari; maipapan cadagiti apagcapulo.

27 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No ti maysa a tao

agcarinto ken Jehova, dagiti tao maipategdanto ken Jehova a mayannurot iti panangĝgatadmo.

3 Ket ti panĝgatadamto iti lalaki nga agtawen manipud duapulo agingga iti innem a pulo, uray gatadamto iti limapulo a siclo ti pirac, cas iti siclo ti santuario.

4 Ket no babai gatadamto iti tallopulo a siclo.

5 Ket no agtawen manipud lima ingganna iti duapulo, ti panĝgatadamto ngarud iti lalaki duapulo a siclo, ket no babai sangapulo a siclo.

6 Ket no agtawen manipud macabulan agingga iti lima a tawen, ti panĝgatadamto ngarud iti lalaki lima a siclo a pirac, ket no babai gatadamto iti tallo a siclo a pirac.

7 Ket no agtawen manipud innem a pulo ken nasuroc; no lalaki gatadamto ngarud iti sangapulo ket lima a siclo, ket iti babai sangapulo a siclo.

8 Ngem no nanomnomo ngem ti panĝgatadmo, maipanto iti saclang ti sacerdote, ket ti sacerdote gatadannanto; ti mayanatop iti cabaelan ti nagcari isunto ti panĝgatadan ti sacerdote.

9 Ket no maysa nga animal, nga idaton dagiti tao a pagdayaw ken Jehova, dagup amin cadagidiay nga ited ti siasino a tao ken Jehova nasantoanto.

10 Dinanto baliwan wenno sucatan ti nasayaat iti dakes, wenno ti dakes iti nasayaat: ket no sucatanna laeng iti animal ken animal, isudanto a dua ngarud a napagsinnucat agpadpadada a nasantoan.

11 Ket no maysa nga animal a saan a nadalus, nga iti dayta dida idaton ken Jehova, ipannanto ngarud ti animal iti sacerdote.

12 Ket ti sacerdote gatadannanto, no naimbag wenno dakes: cas ti panangĝgatadmo a sacerdote, castanto.

13 Ngem no pudno a sambutennanto, inayonnanto ngarud ti apagcalima daydiay iti nangĝgatadam.

14 Ket no maysa a tao santificarennanto ti balayna tapno nasantoan ken Jehova, ti sacerdote ngarud gatadannanto, no naimbag wenno dakes: itinto ikeddeng ti sacerdote, isunto ti matungpal.

15 Ket no daydiay nangsantificar iti balayna, subbotennanto, no casta nayonannanto iti apagcalima ti pirac a pinangĝgatadmo, ket cucuananto.

16 Ket no ti maysa a tao santificarennanto ken Jehova ti dadduma iti talon a cucuana, itinto pangatadgmo maitutop iti maimulmula: ti mamulaan iti maysa nga omer* a cebada, *magatadanto* iti limapulo a siclo a pirac.

17 Ket no santificarenna ti talonna iti tawen a jubileo, cas iti panĝgatadam isunto ti matungpal.

18 Ngem no santificarennanto ti talonna calpasan ti jubileo, ti sacerdote ngarud ipasangnanto kencuana ti pirac a maitutop cadagiti tawen agpapan iti tawen a jubileo; ket maaramidto ti maysa a panangkessay iti panangĝgatadmo.

19 Ket no ti nangsantificar iti talonna pudno a subbotennanto, inayonnanto ngarud ti apagcalima ti pirac a nangĝgatadam iti daydiay, ket mapatalgedanto kencuana.

20 Ket no dinanto subboten ti talon, wenno nalacona ti talon iti sabali a tao, saanto a masboten:

21 ngem ti talon no mayawat iti tawen a jubileo, nasantoanto ken Jehova, cas maysa a talon a naipaay; cucuanto nga icutan ti sacerdote.

22 Ket no santificarenna ken Jehova ti maysa a talon a ginatangna a saan a nayon ti cucuana a sigud:

23 ti sacerdote ipasangnanto kencuana ti ngina a nangĝgatadam agpapan iti tawen a jubileo: ket itednanto ti nangĝgatadam iti daydiay nga aldaw, cas maysa a nasantoan a banag ken Jehova.

24 Iti tawen a jubileo, ti talon maisublinto ken nacagatangganna, iti met laeng nakincucua iti daga.

25 Ket amin ti pinangĝgatadmo mayannurotto iti siclo ti santuario: duapulo a gera† isunto ti siclo.

26 Iti laeng umuna nga anac cadagiti an-animal a maaramat nga umuna a bunga ken Jehova, awanto ti mangsantificar kencuana; uray no baca, wenno carnero, cucua ni Jehova.

27 Ket no saan a nadalus nga animal, sambutennanto ngarud, cas panangĝgatadmo, ket inayonnanto iti daydiay ti apagcalimana; ket no dinto masbot, malaconto ngarud cas iti panĝgatadam.

28 Nupay casta saanto a malaco wenno

---

* *Omer:* nasuroc bassit tallo a caban ket siam nga apagcapulo.

† *Gera:* bassit a bagi ti cuarta.

masbot ti naipaay nga icarinto ti maysa a tao ken Jehova iti dagup ti adda kencuana, tao man wenno animal, wenno talon a cucuana: tunggal naipaay isu ti nasantoan unay ken Jehova.

29 Saanto a masbot ti uray ania a naipaay, a maipaayto cadagiti tao; maipatayto a di agcurang kencuana ni patay.

30 Ket amin nga apagcapulo ti daga, uray dagiti bucbukel ti daga, uray ti bunga ti cayo, cucua ni Jehova: nasantoan ken Jehova.

31 Ket no ti maysa a tao sambotennanto ti uray aniamau nga apagcapulona, nayonannanto iti apagcalimana.

32 Ket amin nga apagcapulo ti pangen *ti bacbaca* ken ti arban ti carcarnero, uray ania a magna babaen ti sarucod, ti apagcapulo nasantoanto ken Jehova.

33 Dinanto amisigen uray naimbag, uray dakes, dinanto met sandian; ket no sandianna laengi, daydiay ken ti maisucat agpadpadadanto a nasantoan: saanto a masbot.

34 Dagitoy ti alagaden nga imbilin ni Jehova ken Moises a maipaay cadagiti annac ti Israel idiay bantay Sinai.

TI MAICAPAT A LIBRO NI MOISES
A MANAGANAN ITI SAPASAP
NUMEROS.

Mabilañg dagiti tattao a tumutop a mapan iti gubat.

1 Ket ni Jehova nakisao ken Moises sadiay tay-ac ti Sinai, iti tolda ti gimoñg, iti umuna nga aldaw ti maicadua a bulan, iti maicadua a tawen a calpasan ti ipapanawda iti daga nga Egipto, a kinunana,

2 Alaenyo ti bilañg ti dagup ti gimoñg dagiti annac ti Israel, cadagiti finamfamilia cadácuada, cadagiti balbalay ti ammada a mayannurot iti bilañg dagiti nagnagan, tuñggal lalaki, mayannatup cadagiti ol-oloda;

3 manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin iti Israel a mabalinda ti mapan iti gubat, sica ken ni Aaron bilañgenyonto ida a mayannurot cadagiti buyotda.

4 Ket addanto cadacayo maysa a lalaki iti tuñggal caputotan; tuñggal maysa a pañgolo ti balay dagiti ammana.

5 Ket dagitoy isuda ti nagnagan dagiti lallaki a makipagtacderdanto cadacayo. Iti Ruben: ni Elisur nga anac ni Seduer.

6 Iti Simeon: ni Salamiel nga anac ni Surisaddai.

7 Iti Juda: ni Nahasaon nga anac ni Aminadab.

8 Iti Isacar: ni Natanael nga anac ni Suar.

9 Iti Zabulon: ni Eliab nga anac ni Helon.

10 Cadagiti annac ni Jose: iti Efraim: ni Elisama nga anac ni Ammiud: iti Manases: ni Gamaliel nga anac ni Fadassur.

11 Iti Benjamin: ni Abidan nga anac ni Gedeon.

12 Iti Dan: ni Ahiezer nga anac ni Ammisaddai.

13 Iti Aser: ni Fegiel nga anac ni Ocran.

14 Iti Gad: ni Eliasaf nga anac ni Dehuel.

15 Iti Neftali: ni Ahira nga anac ni Enan.

16 Dagitoy isuda dagiti naayaban iti gimoñg, dagiti pañgoloen dagiti caputotan dagiti ammada; isuda idi ti pañgolo dagiti rinibribu nga Israel.

17 Ket ni Moises ken Aaron innalada dagitoy a tao a naisao iti nagan:

18 ket inummoñgda a tiniptipon amin ti gimoñg iti umuna nga aldaw ti maicadua a bulan; ket isuda impalawagda dagiti capcapoonanda a mayannurot iti finamfamilia cadacuada iti balbalay dagiti ammada a catutupan ti bilañg dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, mayannatup cadagiti ol-oloda.

19 Cas ti imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti pinanñgbilanñna cadacuada idiay tay-ac ti Sinai.

20 Ket dagiti annac ni Ruben, nga inauna nga anac ni Israel, dagiti capcaputotanda iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada a mayannurot iti bilañg dagiti nagnagan mayannatup cadagiti ol-oloda, tuñggal lalaki nga agtawen manipud iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutup a mapan iti gubat:

21 dagidiay a nabilañg cadacuada iti caputotan ni Ruben, uppat a pulo ket innem a ribu ket limagasutda idi.

22 Cadagiti annac ni Simeon, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, dagidiay a nabilañg cadacuada a mayannurot iti bilañg dagiti nagnagan a mayannatup cadagiti ol-oloda, tuñggal lalaki nga agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

23 dagidiay a nabilañg cadacuada, iti caputotan ni Simeon, limapulo ket siam a ribu ket tallogasutda idi.

24 Cadagiti annac ni Gad, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada a mayannurot iti bilañg dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

25 dagidiay a nabilanḡ cadacuada iti caputotan ni Gad, uppat a pulo ket lima a ribu, innem a gasut ket limapuloda idi.

26 Cadagiti annac ni Juda, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

27 dagidiay a nabilanḡ cadacuada iti caputotan ni Juda pitopulo ket uppat a ribu ket innem a gasutda idi.

28 Cadagiti annac ni Isacar, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti duapulo ti tawenna ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

29 dagidiay a nabilanḡ cadacuada iti caputotan ni Isacar, limapulo ket uppat a ribu ket uppat a gasutda idi.

30 Cadagiti annac ni Zabulon, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

31 dagidiay a nabilanḡ cadacuada, iti caputotan ni Zabulon limapulo ket pito a ribu ket uppat a gasutda idi.

32 Cadagiti annac ni Jose, *nḡa isuda* cadagiti annac ni Efraim, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

33 dagidiay a nabilanḡ cadacuada, iti caputotan ni Efraim uppat a pulo a ribu ket lima gasutda idi.

34 Cadagiti annac ni Manases, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

35 dagidiay a nabilanḡ cadacuada, iti caputotan ni Manases, tallopulo ket dua a ribu ket duagasutda idi.

36 Cadagiti annac ni Benjamin, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

37 dagidiay a nabilanḡ cadacuada, iti caputotan ni Benjamin, tallopulo ket lima a ribu ket uppat a gasutda idi.

38 Cadagiti annac ni Dan, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

39 dagidiay a nabilanḡ cadacuada, iti caputotan ni Dan, innem a pulo ket dua a ribu ket pitogasutda idi.

40 Cadagiti annac ni Aser, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin dagiti tumutop a mapan iti gubat;

41 dagidiay a nabilanḡ cadacuada, iti caputotan ni Aser, uppat a pulo ket maysa a ribu ket limagasutda idi.

42 Cadagiti annac ni Neftali, dagiti capcaputotanda, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada, a mayannurot iti bilanḡ dagiti nagnagan, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin a tumutop a mapan iti gubat;

43 dagidiay a nabilanḡ cadacuada iti caputotan ni Neftali, limapulo ket tallo a ribu ket uppat a gasutda idi.

44 Dagitoy isuda idi ti nabilanḡ a binilanḡ ni Moises ken ni Aaron, ken dagiti panḡoloen ti Israel a sanḡapulo ket dua a lallaki; isuda tumuḡgal maysa ti pannacabagí ti balay dagiti ammana.

45 Iti casta amin dagidiay a nabilanḡ cadagiti annac ti Israel, mayannurot iti balbalay dagiti ammada, nanipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, amin iti Israel a tumutop a mapan iti gubat;

46 nḡa amin met laenḡ dagidiay a nabilanḡ innem a gasut ket tallo a ribu, limagasut ket limapuloda idi.

47 Nḡem dagiti Levitas cas iti caputotan dagiti ammada saanda a naibilanḡ cadacuada.

48 Ta ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

49 Isuna la a ti caputotan ni Levi dican-

to ibilanĝen, wenno dicanto idagup cadagiti annac ti Israel;

50 nĝem itudinĝmo dagiti Levitas nĝa agaywan iti tabernaculo ti pamanecnec, ken amin nĝa alicamenna, ken iti amin nĝa aruatenna: isudanto ti manĝawit iti tabernaculo ken amin nĝa alicamenna; ket isudanto ti manĝannonĝ kencuana, ket agtoldadanto iti lawlaw ti tabernaculo.

51 Ket no ti tabernaculo umacar, dagiti Levitas lasanĝendanto, ket no ti tabernaculo mabanĝonto, dagiti Levitas sanĝalendanto: ket ti sanĝsanĝaili nĝa umasideg mapapatayto.

52 Ket dagiti annac ti Israel patacderendanto dagiti toltoldada, tunĝgal lalaki iti cabuyotanna met laenĝ, ken tunĝgal lalaki iti banderana met laenĝ a mayabuloy cadagiti buybuyotda.

53 Nĝem dagiti Levitas agtoldadanto iti lawlaw ti tabernaculo ti pamanecnec, tapno awanto ti punĝtot a lac-amen ti gimonĝ dagiti annac ti Israel: ket dagiti Levitas aluadandanto ti pannacaaywan ti tabernaculo ti pamanecnec.

54 Castoy ti inaramid dagiti annac ti Israel; a mayannurot iti isu-amin nĝa imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramidda.

Ti bilanĝ, panagpacarso ken palpalunĝo dagiti capcaputotan.

2 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

2 Dagiti annac ti Israel agpacarsodanto tunĝgal lalaki iti sibay ti banderana met laenĝ agraman cadagiti tanda ti balbalay dagiti ammada: iti maibatog iti tolda ti gimonĝ agpacarsodanto iti lawlawna.

3 Ket dagiti agpacarso iti banĝirna iti daya nĝa agpa-leleggacan ti init isudanto dagiti akinbandera iti pacarso ni Juda, a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti panĝolonto dagiti annac ni Juda isu ni Nahason nĝa anac ni Amineadab.

4 Ket ti buyotna, ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada pitopulo ket uppat a ribu ket innem a gasutda idi.

5 Ket dagiti agpacarso iti sibayna tinto caputotan ni Isacar: ket ti panĝolo dagiti annac ni Isacar ninto Natanael nĝa anac a lalaki ni Suar.

6 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada limapulo ket uppat a ribu ket uppat a gasutda idi.

7 *Ket* ti caputotan ni Zabulon: ket ti panĝolo dagiti annac ni Zabulon ninto Eliab nĝa anac a lalaki ni Helon.

8 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada limapulo ket pito a ribu ket uppat a gasutda idi.

9 Amin dagiti nabilanĝ iti buyot ni Juda sanĝagasut walopulo ket innem a ribu ket uppat a gasut a mayannurot cadagiti buyotda. Isudanto ti agluas nĝa umuna.

10 Iti banĝirna iti abagatan tinto bandera ti pacarso ni Ruben a mayannurot cadagiti buyotda: ket ti panĝolo dagiti annac ni Ruben ninto Elisur nĝa anac a lalaki ni Sedeur.

11 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada uppat a pulo ket innem a ribu ket lima a gasutda idi.

12 Ket dagitinto agpacarso iti sibayna ti caputotan ni Simeon: ket ti panĝolo dagiti annac ni Simeon ninto Salamiel nĝa anac a lalaki ni Surisaddai.

13 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada limapulo ket siam a ribu ket tallo a gasutda idi.

14 Ket ti caputotan ni Gad: ket ti panĝolo dagiti annac ni Gad ninto Eliasaf nĝa anac a lalaki ni Rehuel.

15 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada uppat a pulo ket lima a ribu, innem a gasut ket limapuloda idi.

16 Ti dagup ti nabilanĝ ti pacarso ni Ruben sanĝagasut limapulo ket maysa a ribu, ket uppat a gasut ket limapuloda idi, cas mayannurot cadagiti buybuyotda. Ket isudanto ti agluas a maicadua.

17 Sa ti tolda ti gimonĝ agrubbuatto nĝa siaadda ti sanĝapacarsoan dagiti Levitas iti tengnĝa dagiti nagpapacarso: cas *ti ornosda* no agpacarsoda, castanto no magnada, tunĝgal maysa iti lugarna iti yan ti banderada.

18 Iti banĝirna iti laud, agyanto ti bandera ti sanĝapacarsoan ni Efraim a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti panĝolo dagiti annac ni Efraim ninto Elisama nĝa anac a lalaki ni Ammiud.

19 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada uppat a pulo a ribu ket lima a gasutda idi.

20 Ket iti sibayna tinto caputotan ni Manases: ket ti panĝolo dagiti annac ni Manases ninto Gamaliel nĝa anac a lalaki ni Fadassur.

21 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabi-

lanĝ cadacuada tallopulo ket dua a ribu ket dua gasutda idi.

22 Ket ti caputotan ni Benjamin: ket ti panĝolo dagiti annac ni Benjamin ninto Abidan nĝa anac a lalaki ni Gedeon.

23 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada tallopulo ket lima a ribu ket uppat a gasutda idi.

24 Amin dagiti nabilanĝ iti sanĝapacarsoan ni Efraim sanĝagasut ket walo a ribu ket sanĝagasut a mayannurot cadagiti buybuyotda. Ket isudanto ti agluas a maicatlo.

25 Iti banĝirna iti amianan agyanto ti bandera ti sanĝapacarsoan ni Dan a mayannurot cadagiti buybuyotda: ket ti panĝolo dagiti annac ni Dan ninto Ahiezer nĝa anac a lalaki ni Ammisaddai.

26 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada innem a pulo ket dua a ribu ket pito a gasutda idi.

27 Ket dagitinto agpacarso iti sibayna ti caputotan ni Aser: ket ti panĝolo dagiti annac ni Aser ninto Fegiel nĝa anac a lalaki ni Ocran.

28 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada uppat a pulo ket maysa a ribu ket lima gasutda idi.

29 Ket ti caputotan ni Neftali: ket ti panĝolo dagiti annac ni Neftali ninto Ahira nĝa anac a lalaki ni Enan.

30 Ket ti buyotna ken dagidiay a nabilanĝ cadacuada limapulo ket tallo a ribu ket uppat a gasutda idi.

31 Amin dagiti nabilanĝ iti sanĝapacarsoan ni Dan sanĝagasut limapulo ket pito a ribu ket innem a gasutda idi. Isudanto ti agluas a maudi iti abay dagiti banbanderada.

32 Dagitoy isuda ti nabilanĝ idi cadagiti annac ti Israel iti balbalay dagiti ammada: dagup dagiti nabilanĝ cadagiti pacpacarso a mayannurot iti buybuyotda innem a gasut ket tallo a ribu, lima gasut ket limapuloda idi.

33 Nĝem dagiti Levitas saanda a nabilanĝ cadagiti annac ti Israel; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

34 Castoy ti inaramid dagiti annac ti Israel; iti mayannurot iti dagup ti imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti panagpacarsoda idi iti abay dagiti banbanderada ket casta ti pinagluasda, tunĝgal maysa iti finamfamilia cadacuada a mayannurot iti balbalay dagiti ammada.

Ti pannacabilanĝ dagiti Levitas. Ti pannacasambot dagiti inauna nĝa annac.

3 Dagitoy ita dagiti capcaputotan ni Aaron ken ni Moises iti aldaw a pannakisao idi ni Jehova ken Moises idiay bantay Sinai.

2 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac a lallaki ni Aaron: Ni Nadab nĝa inauna, ken ni Abiu, ni Eleazar, ken ni Itamar.

3 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annac a lallaki ni Aaron, dagiti sacerdote a nasapsapoan, isuda a kinonsagrarna nĝa agannonĝ iti takem ti sacerdote.

4 Ket ni Nadab ken ni Abiu natayda iti saclanĝ ni Jehova idi nagdatonda iti apuy a sabali iti sanĝo ni Jehova idiay tay-ac ti Sinai, ket awan idi iti annacda; ket ni Eleazar ken ni Itamar nagannonĝda iti takem ti sacerdote iti imatanĝ ni Aaron nĝa amada.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

6 Yasidegmo ti caputotan ni Levi, ket ipanmo ida iti sanĝo ni Aaron a sacerdote tapno agservi kencuana.

7 Ket isuda salimetmetandanto ti bilinna ken ti italec ti dagup ti gimonĝ iti sanĝo ti tolda ti gimonĝ tapno aramidenda ti annonĝen iti tabernaculo.

8 Ket isuda aywanandanto amin dagiti al-alicamen ti tolda ti gimonĝ, ken ti italec dagiti annac ti Israel, a panagservi iti tabernaculo.

9 Ket sica itedmonto dagiti Levitas ken Aaron, ken cadagiti annacna a lallaki: isuda maiteddanto a matalipupus kencuana iti bianĝ dagiti annac ti Israel.

10 Ket tudinĝamto ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki, ket salimetmetandanto ti kinasacerdoteda: ket ti sanĝsanĝaili nĝa umasideg mapapatayto.

11 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

12 Ket siac, adtoy, innalac dagiti Levitas cadagiti annac ti Israel a sucát dagiti amin nĝa inauna nĝa anac, a manĝlucat iti aanacan cadagiti annac ti Israel; ket dagiti Levitas isudanto ti cucuac:

13 ta amin nĝa inauna nĝa anac cucuac ida; idi aldaw a pinanĝcabilco iti isu-amin nĝa inauna nĝa anac iti daga nĝa Egipto, pinasantoc caniac ti dagup ti inauna nĝa

anac iti Israel, tao man ken animal; cucuacto ida: siac ni Jehova.

14 Ket ni Jehova nakisao ken Moises idiay tay-ac ti Sinai, a kinunana,
15 Bilangem dagiti annac ni Levi iti balbalay dagiti ammada, cadagiti finamfamilia cadacuada: tunggal lalaki nga agtawen manipud iti maysa a bulan ken nasuroc, bilangem ida.
16 Ket ni Moises binilaugna ida cas iti sao ni Jehova, cas naibilin kencuana.
17 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Levi iti nagnaganda: ni Gerson, ni Coat ken ni Merari.
18 Ket dagitoy ti nagnagan dagiti annac ni Gerson iti finamfamilia cadacuada; ni Lebni ken ni Simei.
19 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat iti finamfamilia cadacuada: ni Amram, ken ni Jesaar, ken ni Hebron, ken ni Oziel.
20 Ket dagiti annac a lallaki ni Merari iti finamfamilia cadacuada: ni Mali ken ni Musi. Dagitoy isuda dagiti familia dagiti Levitas a mayannurot iti balbalay dagiti ammada.

21 Iti Gerson adda idi ti familia dagiti Libnitas ken ti familia dagiti Semitas: dagitoy isuda ti famfamilia dagiti Gersonitas.
22 Dagidiay a nabilang cadacuada a mayannurot iti bilang ti amin a lallaki nanipud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, a dagidiay met laeng nabilang cadacuada, pito a ribu ket lima a gasutda idi.
23 Dagiti famfamilia dagiti Gersonitas agpacarsodanto iti licudan ti tabernaculo iti bangirna iti laud.
24 Ket ti pangolo ti balbalay dagiti amma dagiti Gersonitas ninto Eliasaf nga anac a lalaki ni Lael.
25 Ket dagiti annac a lallaki ni Gerson iti tolda ti gimong aywanandanto ti tabernaculo, ken ti Tolda ken linungna ken ti tabing iti ruangan ti tolda ti gimong,
26 ken dagiti tabtabing ti paraangan nga adda iti sikigan ti tabernaculo, ken iti sikigan nga aglawlaw ti altar, ken dagiti lublubidna a maipaay iti amin a pacaisefvianna.

27 Ket iti Coat adda idi ti familia dagiti Amramitas, ken ti familia dagiti Isaritas, ken ti familia dagiti Hebronitas, ken ti familia dagiti Ozielitas: dagitoy isuda dagiti famfamilia dagiti Coatitas.
28 Cas mayannurot iti bilang ti amin a lalaki, manipud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, adda walo a ribu ket innem a gasutda idi a mangaluad iti pannacaywan ti santuario.
29 Dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Coat agpacarsodanto iti sikig nga abagatan ti tabernaculo.
30 Ket ti pangolo ti balbalay dagiti amma dagiti famfamilia dagiti Coatitas ninto Elizafan nga anac a lalaki ni Oziel.
31 Ket aywanandanto ti lacasa, ken ti lamisaan, ken ti candelero, ken dagiti al-altar, ken dagiti basbaso ti santuario a pagannongganda, ken ti abbong ken amin nga al-alicamenna.
32 Ket ni Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote isunto ti pangolo dagiti pangpangolo dagiti Levitas *ken adda* imatonna cadacuada a mangsalsalimetmet ti pannacaaluad ti santuario.

33 Iti Merari adda idi ti familia dagiti Malitas, ken ti familia dagiti Musitas: dagitoy isuda dagiti familia ni Merari.
34 Ket dagidiay nabilang cadacuada a mayannurot iti bilang ti amin a lalaki, nanipud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, innem a ribu ket duagasutda idi.
35 Ket ti pangolo ti balay dagiti amma dagiti familia ni Merari isu idi ni Suriel nga anac a lalaki ni Abajaiel: isudanto ti agpacarso iti akinamianan a sikig ti tabernaculo.
36 Ket ti natuding nga aywan dagiti annac ni Merari isunto dagiti tabtabla ti tabernaculo, ken dagiti balbalunetna, ken dagiti ad-adigina, ken dagiti batbatayna, ken amin nga ar-aruatna, ken amin nga iservi kencuana;
37 ken dagiti ad-adigi ti paraangan nga aglawlaw ken dagiti batbatayda, ken dagiti paspasocda ken dagiti lublubidda.

38 Ket dagiti agpacarso iti sango ti tabernaculo iti daya a sangoanan ti tolda ti gimong nga agpa-leleggacan ti init, danto Moises ken Aaron, ken dagiti annacna a lallaki a mangaluad ti pannacaaywan ti santuario nga aywanan dagiti annac ti Israel; ket ti sangsangaili nga umasideg mapapatayto.
39 Amin dagiti nabilang cadagiti Levitas a binilang da Moises ken Aaron iti panagbilin ni Jehova a finamfamilia cadacuada, dagup dagiti lallaki nanipud iti maysa a bulan ken nasuroc, duapulo ket dua a ribuda idi.

40 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Bilangem amin nga inauna nga anac a lalaki cadagiti annac ti Israel, manipud iti agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, ket alaem ti bilang dagiti nagnaganda.

41 Ket alaemto nga agservi caniac (siac ni Jehova) dagiti Levitas a sucát dagiti isu-amin nga inauna nga anac cadagiti annac ti Israel; ken ti an-animal dagiti Levitas a sucát dagiti inauna nga anac cadagiti animal dagiti annac ti Israel.

42 Ket ni Moises binilangna, cas imbilin kencuana ni Jehova, amin dagiti inauna cadagiti annac ti Israel.

43 Ket amin nga inauna a nayanac a lalaki, cas mayannurot ti bilang dagiti nagnagan, nanipud agtawen iti maysa a bulan ken nasuroc, cadagidiay a nabilang cadacuada duapulo ket dua a ribu, dua gasut ket pitopulo ket talloda idi.

44 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

45 Alaem dagiti Levitas a sucát dagiti amin nga inauna nga anac cadagiti annac ti Israel, ken ti an-animal dagiti Levitas a sucát dagiti an-animalda; ket dagiti Levitas isudanto ti cucuac: siac ni Jehova.

46 Ket ti pannacasambot dagiti dua gasut ket pitopulo ket tallo cadagiti inauna cadagiti annac ti Israel a suroc ken ad-adu ngem *iti bilang* dagiti Levitas,

47 mangalacanto iti lima a siclo iti inolon-olo; cas ti siclo ti santuario ti alaemto cadacuada, (ti siclo isu ti duapulo a gerah):

48 ket itedmonto ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki ti pirac a pangsubbot ti suroc ti bilangda.

49 Ket ni Moises innalana cadacuada ti panubbot a pirac a suroc ken ad-adu ngem dagiti nasbot gapu cadagiti Levitas;

50 cadagiti inauna cadagiti annac ti Israel, innalana ti pirac a sangaribu, tallo gasut, innem a pulo ket lima a *siclo*, a cas ti siclo ti santuario:

51 ket ni Moises intedna ti panubbot a pirac ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki a mayabuloy iti sao ni Jehova, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

Rebrebbeng dagiti Coatitas, Gersonitas ken Meraritas. Ti bilang dagiti Levitas nga agtawen iti baet ti tallopulo ken limapulo.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

2 Alaem ti dagup dagiti annac a lallaki ni Coat cadagiti annac a lallaki ni Levi, iti finamfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada,

3 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray agingga iti limapulo ti tawenna, amin a sumrec iti panagservi tapno agtrabajoda iti tolda ti gimong.

4 Daytoy ti annong dagiti annac ni Coat iti tolda ti gimong *maipapan* cadagiti nasantoan unay a banbanag:

5 no lumuas ti pacarso, ni Aaron sumrecto agraman cadagiti annacna a lallaki ket acasendanto ti abbong a panglinged ket yarpawdanto iti lacasa ti pamanecnec,

6 ket icabildanto iti rabawna ti maysa nga abbong a lalat ti foca, ket yaplagdanto iti rabawna ti maysa a lupot a biig nga azul, sadanto yusoc dagiti arimatana.

7 Ket iti rabaw ti lamisaan ti tinapay ti parang yaplagdanto ti lupot nga azul, sadanto iparabaw idiay dagiti pingpinggan, ken dagiti cutcuchara, ken dagiti malmalocong, ken dagiti copcopa a pagibuyat: ket ti cancanayon a tinapay addanto la idiay rabawna:

8 ket yaplagdanto iti rabawda ti maysa a lupot nga escarlata, ket arpawandanto daydiay met lacng iti abbong a lalat ti foca, sadanto icabil dagiti arimatana.

9 Ket mangaladanto iti maysa a lupot nga azul, ket abbongandanto ti candelero ti silaw, ken dagiti pagsainganna ken dagiti pagarsangna ken dagiti pagyarsangan ken amin a paglanaanna, isu a pagannongganda kencuana:

10 ket icabildanto agraman amin a basbasona iti uneg ti maysa nga abbong a lalat ti foca, sadanto icabil iti rabaw ti tarimban.

11 Ket iti rabaw ti altar a balitoc yaplagdanto ti azul a lupot, ket cumotandanto iti abbong a lalat ti foca, sadanto yusoc dagiti arimatana:

12 ket alaendanto amin dagiti basbaso ti panagannong isuda a pagservi iti santuario, ket icabildanto iti maysa a lupot nga azul, ket bungonendanto ida iti pagbungon a lalat ti foca ket iparabawdanto ida iti tarimban.

13 Ket iccatendanto dagiti dapo iti altar ket yaplagdanto iti rabawna ti maysa a lupot a purpura:

14 sadanto idisso iti rabawna amin dagiti ar-aruatenna a pagservida idiay, dagiti pagiccan iti begang, ken dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti sopsoplad ken dagiti bacbacca, amin dagiti ar-aruat

ti altar; ket yaplagdanto iti rabawna ti abbonḡ a lalat ti foca, sadanto yusoc dagiti arimatana.

15 Ket no naabbonḡanen ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki ti santuario, ken amin dagiti alicamen ti santuario, no panagluas ti buyot; iti calpasanna dagiti annac a lallaki ni Coat umaydanto awiten; nḡem didanto sagsagiden ti santuario, di la ket ta matayda. Dagitoy isuda ti awiten dagiti annac a lallaki ni Coat iti tolda ti gimonḡ.

16 Ket ti aywan ni Eleazar nḡa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote tinto lana ti silaw, ken ti nasayamusom nḡa incienso, ken ti cancanayon a daton a bellaay, ken ti lana a sapsapo, ti pannacaaywan ti amin ti tabernaculo ken amin nḡa adda kencuana, ti santuario ken amin nḡa alicamenna.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

18 Dicay ipusay ti caputotan dagiti familia dagiti Coatitas cadagiti Levitas:

19 nḡem castoy ti aramidem cadacuada tapno agbiagda ken dida matay, no umadanida cadagiti casantoan a banbanag: ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki sumrecdanto ket ipatodanto ida tumunḡgal maysa iti annonḡna ken awitna:

20 nḡem didanto sumrec a cumita iti santuario uray iti apagdaricmat laenḡ, di la ket ta matayda.

21 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

22 Alaem met ti dagup dagiti annac a lallaki ni Gerson iti balbalay dagiti ammada, iti finamfamilia cadacuada;

23 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc aginḡga iti limapulo ti tawenna, bilanḡem ida; amin a sumrec nḡa agannonḡ iti panagservi tapno aramidenda ti rebbenḡen iti tolda ti gimonḡ.

24 Daytoy ti aramid dagiti familia dagiti Gersonitas iti panagservi ken panagawit:

25 awitendanto dagiti tabtabinḡ ti tabernaculo, ken ti tolda ti gimonḡ, ti linonḡna ken ti abbonḡ ti lalat ti foca nḡa adda iti nḡatoenna, ken ti tabing iti ruanḡan ti tolda ti gimonḡ,

26 ken dagiti tabtabinḡ ti paraanḡan ken ti tabing iti ruanḡan ti pagsercan ti paraanḡan nḡa sikigan ti tabernaculo ken ti sibay a naglawlaw ti altar, ken dagiti lublubidda, ken amin nḡa alicamen ti panagservi ken uray ania a magapuanan cadagita: cadagitoy agservidanto.

27 Iti babaen ti panagbilin ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki agservinto iti isu-amin dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas iti amin nḡa awitda, ken iti isu-amin a panagservida; ket ikeddenḡyonto cadagiti akinrebbenḡ amin nḡa awitda.

28 Daytoy ti aramid dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas iti tolda ti gimonḡ: ket ti annonḡda addanto iti babaen ti ima ni Itamar nḡa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

29 Maipapan cadagiti annac ni Merari, bilanḡemto ida iti finanfamilia cadacuada, iti balbalay dagiti ammada;

30 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray agpapan iti limapulo ti tawenna, bilanḡemto ida, tumunḡgal maysa a sumbrec iti panagservi tapno sanḡoenna ti aramid iti tolda ti gimonḡ.

31 Ket daytoy isu ti maitalec nḡa awitda, a mayannurot iti isu-amin a panagservida iti tolda ti gimonḡ: dagiti tabtabla ti tabernaculo, ken dagiti balbalunet, ken dagiti adigi ken dagiti batayna,

32 ken dagiti ad-adigi ti paraanḡan nḡa aglawlaw ken dagiti batbatayda, ken dagiti paspasocda ken dagiti lublubidda, agraman amin nḡa al-alicamenda ken amin nḡa agservi cadagitoy: ket kednḡanyonto nḡa inaganan dagiti al-alicamen ti maitalec nḡa awitda.

33 Daytoy ti annonḡen dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Merari a mayannurot iti amin a panagservida iti tolda ti gimonḡ babaen ti ima ni Itamar nḡa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

34 Ket ni Moises ken ni Aaron ken dagiti panḡpanḡolo ti gimonḡ binilanḡda dagiti annac a lallaki dagiti Coatitas, iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

35 manipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray inḡgana iti agtawen iti limapulo, tumunḡgal maysa a simrec iti panagannonḡ tapno agservi iti tolda ti gimonḡ:

36 ket dagidiay nabilanḡ cadacuada iti finamfamilia cadacuada dua ribu ket pito gasut ket limapuloda idi.

37 Dagitoy isuda ti nabilanḡ cadagiti famfamilia dagiti Coatitas, amin dagiti nagannonḡ iti tolda ti gimonḡ a binilanḡ da Moises ken Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Jehova ken Moises.

38 Ket dagidiay a nabilanḡ cadagiti annac a lallaki ni Gerson iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

39 nanipud iti agtawen iti tallopulo ken nasuroc uray aginḡga iti agtawen iti limapulo, tumunḡgal maysa a simbrec nḡa agannonḡ tapno agservi iti tolda ti gimonḡ,

40 a dagidiay met laenḡ a nabilanḡ cadacuada iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada, dua ribu ket innem a gasut ket tallopuloda idi.

41 Dagitoy isuda dagiti nabilanḡ idi cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Gerson, amin dagiti nagservi iti tolda ti gimonḡ a binilanḡ da Moises ken ni Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Jehova.

42 Ket dagidiay a nabilanḡ cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Merari iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

43 nanipud agtawen iti tallopulo ken nasuroc inḡgana iti agtawen iti limapulo, tumunḡgal maysa a simrec iti panagannonḡ tapno agservi iti tolda ti gimonḡ,

44 a dagidiay met laenḡ a nabilanḡ cadacuada iti finamfamilia cadacuada tallo ribu ket dua gasutda idi.

45 Dagitoy isuda dagiti nabilanḡ cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Merari a binilanḡ da Moises ken Aaron a mayannurot iti pinagbilin ni Jehova ken Moises.

46 Amin dagidiay a nabilanḡ cadagiti Levitas a binilanḡ da Moises ken Aaron ken dagiti panḡpanḡolo ti Israel iti finamfamilia cadacuada, ken iti balbalay dagiti ammada,

47 nanipud iti agtawen iti tallopulo ken nasuroc, uray inḡgana iti agtawen iti limapulo, tunḡgal maysa a simbrec nḡa agaramid iti annonḡ ti panagservi, ken ti trabajo ti panagbaclay cadagiti aw-awit iti tolda ti gimonḡ,

48 a dagidiay met laenḡ a nabilanḡ cadacuada walo a ribu, lima gasut ket walopuloda idi.

49 Cas ti pinagbilin ni Jehova, binilanḡ ida ni Moises, tunḡgal maysa cas mayannurot iti annonḡna ken cas mayannatop iti awitna: casta ti panangbilangna cadacuada cas imbilin ni Jehova ken Moises idi.

Ti linteg a maipanḡgep iti narugit; maipapan iti salunḡasinḡ ken panagipulanḡ. Ti pannacapalutpot ti pannakicamalala.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel a paruarenda iti pacarso tunḡgal agcutel, ken tunḡgal agtotot, ken siasinoman a saan a nadalus gapu iti natay:

3 lalaki man ken babai agpadada a paruarenyo iti ruar ti pacarso ti panḡipananyo cadacuada; tapno dida mamulitan ti pacarso, nḡa iti tenḡnḡana pagnaedac.

4 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda a casta, ket impanda ida iti ruar ti pacarsoda; cas ti sinao ni Jehova ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti Israel.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

6 Ibagam cadagiti annac ti Israel, no maysa a lalaki, wenno babai macaaramid iti uray ania a basol nḡa aramiden dagiti tao a pagsalunḡasinḡda iti maicaniwas ken Jehova, ket daytanto a tao macabaddut;

7 ipudnonanto nḡarud ti basolna nḡa inaramidna: ket aramidennanto ti panagipulanḡ a matalipupus gapu iti basolna, ket inayonnanto pay ti apagcalimana, ket itednanto ken nacabaddutanna.

8 Nḡem no ti maysa a tao awan ti cabagianna a pagipulanḡan gapu iti baddut, ti ipulanḡ gapu iti basol a naaramid ken Jehova cucuanto ti sacerdote sabali pay ti carnero a lalaki ti pannacaabbonḡ, isunto a maaramid a pacaabbonḡanna.

9 Ket amin a daton a maipanḡato ti dagup dagiti banbanag a nasantoan dagiti annac ti Israel, isu nḡa idatagda iti sacerdote, cucuananto.

10 Ket dagiti napasanto a banbanag ti amin a tao, cucuananto: uray ania nḡa ited ti siasinoman a tao iti sacerdote, dayta cucuananto.

11 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

12 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No ti asawa ti siasinoman a lalaki sumiasi, ket aramidenna ti salunḡasinḡ a maicaniwas kencuana,

13 ket no maysa a lalaki makiabig kencuana, ket mailimed cadagiti mata ni asawana, ket maitalimenḡ, ket isu natul-

awan, ket awanto ti sacsi a maicaniwas kencuana, ket di met matiliw iti dayta nga aramid:

14 ket ti espiritu ti panagilem umapay iti lalaki, ket agilem ken asawana ket ti babai natulawan: wenno no ti espiritu ti ilem umapay kencuana, ket agilem ken asawana, ket ti babai saan a natulawan:

15 no casta ti lalaki yegnanto ti asawana iti sacerdote, ken yegnanto ti datonna a maipaay kencuana ti apagcapulo ti maysa nga efa ti bellaay ti cebada; dinanto buyatan iti lana ti rabawna wenno dinanto parabawan iti incienso; ta isu ti daton a bellaay maipoon iti ilem, maysa a bellaay a daton ti pacalaglagipan a pamalagip ti kinadakes.

16 Ket ti sacerdote yadaninanto *ti babai* ket idatagnanto iti sango ni Jehova:

17 ket ti sacerdote mangalanto iti nasantoan a danum iti maysa a bacca a damili: ket iti nayon ti tapuc nga adda iti datár ti tabernaculo ti sacerdote mangalanto ket icabilnanto iti danum.

18 Ket ti sacerdote ipannanto ti babai iti sango ni Jehova, ket pawacraynanto ti booc ti babai ken icabilnanto ti bellaay a daton a pacalaglagipan cadagiti imana, nga isu ti bellaay a daton gapu iti ilem: ket ti sacerdote addanto iti imana ti danum ti pait a mamagtaud iti lunod.

19 Ket ti sacerdote pagsapataennanto ni babai, ket cunananto kencuana, No awan ti lalaki a nakicaidda kenca, ket dica simmiasi a napan iti kinarugit, idinto a paitutayanca ken asawam, mailiclicca iti daytoy a danum ti pait a macailunod:

20 ngem no simmiasica iti caaddam iti biang ni asawam, ket no natulawanca, ket maysa a lalaki, a saan la a ni asawam, nakicaidda kenca:

21 iti casta ti sacerdote pagsapataennanto ni babai, tapno agsapata iti sapata ti lunod, ket ti sacerdote cunananto ken babai, Ni Jehova pagbalinennaca a maysa a lunod, ken maysa a tabbaaw iti baet ti ilim, no ni Jehova aramidenna nga agkebbet ti luppom, ken agebbal ti bagim;

22 ket daytoy nga danum a macailunod mapanto cadagiti lalaemmo, ket pagebbalennanto ti bagim, ket pakebbetennanto ti luppom. Ket ti babai cunananto, Sapay coma, Sapay coma ta casta.

23 Ket ti sacerdote isuratnanto dagitoy talunod iti maysa a libro, ket runawennano ida iti danum ti pait:

24 ket ipainumnanto ken babai ti danum ti pait a macailunod: ket ti danum a macailunod sumbrecto kencuana, *ket agbalinto* a napait.

25 Ket ti sacerdote alaennanto ti bellaay a daton ti ilem iti ima ni babai, ket ililinanto ti bellaay a daton iti sango ni Jehova ket yegnanto iti altar:

26 ket ti sacerdote mangalanto iti sangarakem iti bellaay a daton cas pacalaglagipan iti daytoy, sananto puuran iti rabaw ti altar, ket iti calpasanna ipainumannto iti babai ti danum.

27 Ket no maipainumna kencuana ti danum, maaramidto ngarud a no ti babai natulawan, ket nacaaramid iti maysa a salungasing ken asawana, ti danum sumbrecto kencuana, *ket agbalinto* a napait, ket ti bagina agebbalto, ket ti luppona agkebbetto: ket ti babai isunto ti maysa a lunod iti ilina.

28 Ket no ti babai saan a natulawan, ngem nadalus ket di, no casta ti babai agwayawayanto ket sicugennanto ti anac.

29 Daytoy ti linteg ti ilem no ti asawa a babai nga adda iti babaen ni asawana sumalumina, ket natulawan;

30 wenno ti espiritu ti ilem umapay iti maysa a lalaki, ket agilem ken asawana; ipannanto ngarud ti babai iti sango ni Jehova ket ti sacerdote aramidennanto iti daydiay a babai ti dagup daytoy a linteg.

31 Ket ti lalaki mailiclicto iti kinadakes, ket ti babai ti mangbaclay iti kinadakesna.

Ti linteg iti ag-Nazareo. Ti bendicion a saoento ti sacerdote.

6 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No ti lalaki wenno babai agcari iti naisangayan a cari ti Nazareo tapno idutocnanto ti bagina ken Jehova,

3 isinananto ti bagina iti arac ken naingel nga inumen; saanto nga umin-inum iti suca ti arac, wenno suca ti naingel nga inumen, wenno uminumto iti tubbog ti uvas, wenno mangan iti naganus nga uvas wenno nagango.

4 Amin dagiti aldaw a pannacaisinana awanto ti canenna nga agtaud iti poon ti uvas, manipud bucbukel agingga iti ukis.

5 Amin dagiti aldaw ti carina a pannacaisinana, awanto ti panĝiskis a dumanon iti olona: inĝgana ti aggibus dagiti aldaw ti isisinana iti bianĝ ni Jehova, nasantoanto; isu baybay-annanto a tumubo nĝa agatiddug ti booc ti olona.

6 Dagup dagiti aldaw ti isisinana a maipaay ken Jehova, dinto umadani iti banĝcay a natay.
7 Dinanto mulitan ti bagína gapu ken amana, wenno gapu ken inána, gapu ken cabsatna a lalaki wenno gapu ken cabsatna a babai, no natayda; gaput ta ti isisinana a maipaay iti Diosna adda kencuana.
8 Iti dagup dagiti aldaw ti isisinana isut' nasantoan ken Jehova.

9 Ket no siasino a tao matay a pettat iti abayna, ket mulitanna ti olo ti isisinana; iti casta kiskisannanto ti olona iti aldaw a panagdalusna, iti maicapito nĝa aldaw isunto ti panagkiskisna.
10 Ket iti maicawalo nĝa aldaw manĝyegto iti dua a pagaw wenno dua nĝa urbon ti calapati iti sacerdote iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimonĝ:
11 ket ti sacerdote idatonnanto ti maysa a maipaay a daton gapu iti basol, ket ti sabali maipaay a daton a mapuuran, ket aramidenanto ti pannacaabbonĝ a maipaay kencuana gaput ta nacabasol maipanĝgep iti natay, ket pasantoennanto ti olona iti daydiay met la nĝa aldaw.
12 Ket isu ilasinnanto a maipaay ken Jehova dagiti aldaw ti isisinana, ket manĝyegto iti maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna a maipaay a daton gapu iti salunĝasinĝ: nĝem dagiti immuna nĝa aldaw awanto ti caibatogauda, gaput ta ti isisinana namulitan idi.

13 Ket daytoy ti linteg ti Nazareo, no dagiti aldaw ti isisinana maunĝpotda: mayegto iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimonĝ,
14 ket idatagnanto ti datonna ken Jehova, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, nĝa awan pilawna a maipaay a daton a mapuuran, ken maysa a cabayan a cordero a maysa ti tawenna, nĝa awan pilawna a maipaay a daton gapu iti basol, ken maysa a lalaki a carnero nĝa awan pilawna, datdaton gapu iti cappia,
15 ken maysa a labba ti di nalevaduraan a tinapay, bibbibinĝca a bellaay a namayecmec a nagamayan iti lana, ken cancancanen a di nalevaduraan a nasapsapoan iti lana, ken ti datdaton a bellaay, ken dagiti datonna a mainum.
16 Ket ti sacerdote idatagnanto ida iti sanĝo ni Jehova, ket ipaaynanto ti datonna gapu iti basol, ken ti daton a mapuuran:
17 ket ipaaynanto ti cordero a sacrificio dagiti daton ti cappia ken Jehova, agraman ti labba ti di nalevaduraan a tinapay: ti sacerdote irucbabnanto met ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.
18 Ket ti Nazareo kiskisannanto ti olo ti isisinana iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimonĝ, ket alaennanto ti booc ti olo ti isisinana, ket icabilnanto iti apuy nĝa adda iti babaen ti sacrificio dagiti datdaton iti cappia.
19 Ket ti sacerdote alaennanto ti nalinĝta nĝa abaga ti carnero a lalaki ken maysa a bibinĝca a di nalevaduraan iti labba, ken maysa a di nalevaduraan a cancanen, ket icabilnanto ida iti rabaw ti im-ima ti Nazareo, calpasan ti panangĝkiskisna *iti olo* ti isisinana;
20 ket ti sacerdote ililinanto ida a maipaay a maysa a daton a mailili iti saclanĝ ni Jehova; daytoy isu ti nasantoan iti sacerdote agraman ti baruconĝ a mailili, ken ti luppo a maipangato: iti calpasanna ti Nazareo mabalinna nĝa inumen ti arac.

21 Daytoy ti linteg ti Nazareo nĝa agcari, *ken ti* datonna ken Jehova a maipaay iti isisinana, sabali pay ti mabalinna a gun-oden: a mayannurot iti carina nĝa isu icarina, casta ti rebbenĝna nĝa aramiden a mayabuloy iti linteg ti isisinana.

22 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
23 Ibagam ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki, a cunam, Castoyto ti panangĝbendicionyo cadagiti annac ti Israel: cunayonto cadacuada,

24 Ni Jehova bendicionannaca, ken saluadannaca coma:

25 Ni Jehova paraniagenna coma ti rupana kenca, ken parabur'annaca:

26 Ni Jehova inĝatona coma ti rupana kenca, ket iccannaca ti talna.

27 Casta ti panangĝicabildanto iti naganco cadagiti annac ti Israel, ket siac bendicionacto ida.

Dagu. datdaton nga impaay dagiti pangpangolo.

7 Ket naaramid iti aldaw a ni Moises lineppasna ti pannacabangon ti tabernaculo, ken ti pannacasapsapona, ken ti pannacasantificarna ken amin nga al-alicamenna, casta met ti altar ken amin a basbasona, ket linanaanna ida ken sinantificarna ida;

2 a dagiti pangolo ti Israel, dagiti palungo dagiti balbalay dagiti ammada nangipaayda. Dagitoy dagiti pangolo idi dagiti caputotan, dagitoy isuda idi ti nagpalungo cadagiti nabilang:

3 ket isuda inyegda ti datdatonda iti sango ni Jehova, nga innem a luglugan a linangoban, ken sangapulo ket dua a bacbaca; maysa a lugan iti tunggal dua cadagiti palungo, ket tunggal maysa, maysa a baca, ket indatagda ida iti sango ti tabernaculo.

4 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

5 Awatem dagitoy cadacuada tapno *maaramatda* iti pannacaaramid ti maiservi iti tolda ti gimong; ket itedmonto ida cadagiti Levitas, iti tunggal tao cas mayannurot iti annongna.

6 Ket ni Moises inawatna dagiti luglugan ken dagiti bacbaca, ket intedna ida cadagiti Levitas.

7 Dua a lugan ken uppat a bacbaca ti intedna cadagiti annac a lallaki ni Gerson cas mayannurot iti annongda:

8 ket uppat a lugan ken walo a baca ti intedna cadagiti annac a lallaki ni Merari a cas catutopan ti annongenda, babaen ti ima ni Itamar nga anac a lalaki ni Aaron a sacerdote.

9 Ngem cadagiti annac ni Coat awan ti intedna, gaput ta dagiti al-alicamen ti santuario ti maipabagi cadacuada; isuda binaclayda ida.

10 Ket dagiti palungo nagdatonda iti maipaay iti pannacaisibbo ti altar iti aldaw a pannacalanana, a dagiti met laeng palungo impaayda ti datdatonda iti sango ti altar.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ipaaydanto ti datdatonda, tunggal palungo iti aldawna a maipaay ti pannacaisibbo ti altar.

12 Ket ti nangidatag iti datonna iti immuna nga aldaw isu ni Nahason, nga anac a lalaki ni Amminadab iti caputotan ni Juda:

13 ket ti datonna maysa a pinggan a pirac nga agdagsen ti sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malocong a pirac a pitopulo a siclo a cas ti siclo ti santuario; agpadpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;

14 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

15 maysa nga urbon a baca a lalaki, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna a maipaay a daton a mapuuran:

16 maysa a lalaki cadagiti calding a maipaay a daton gapu iti basol;

17 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldingg a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti tawenda: daytoy isu ti daton idi ni Nahason nga anac a lalaki ni Amminadab.

18 Iti maicadua nga aldaw, ni Natanael nga anac a lalaki ni Suar, a palungo ti Isacar, nagdaton:

19 isu indatagna a datonna ti maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malocong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, nga agservi a maysa a daton a bellaay;

20 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

21 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a lalaki a cordero a maysa ti tawenna, nga agservi a daton a mapuuran;

22 maysa a lalaki cadagiti caldingg a daton gapu iti basol;

23 ket iti agservi a sacrificio dagiti daton iti cappia dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldingg a lallaki, lima a lallaki a cordero nga agtawenda iti maysa; daytoy isu ti daton ni Natanael nga anac a lalaki ni Suar.

24 Idi maicatlo nga aldaw ni Eliab nga anac a lalaki ni Helon, a palungo dagiti annac ni Zabulon:

25 ti datonna maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay,

26 maysa a cucharra a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;
27 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, nga agservi a daton a mapuuran;
28 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
29 ket ti maipaay a sacrificio dagiti daton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy isu idi ti daton ni Eliab nga anac a lalaki ni Helon.

30 Idi maicapat nga aldaw ni Elisur nga anac a lalaki ni Sedeur, a pangolo dagiti annac ni Ruben:
31 ti indatonna maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, cas iti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, nga agservi a maysa a daton a bellaay;
32 maysa a cucharra a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso:
33 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, a maipaay a daton a mapuuran;
34 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
35 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy ti daton idi ni Elisur nga anac a lalaki ni Sedeur.

36 Idi maicalima nga aldaw ni Salamiel nga anac a lalaki ni Surisaddai, a palungo dagiti annac ni Simeon:
37 ti indatonna maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;
38 maysa a cucharra a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;
39 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;
40 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol:
41 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy ti daton idi ni Salamiel nga anac a lalaki ni Surisaddai.

42 Idi maicanem nga aldaw, ni Eliasaf nga anac a lalaki ni Dehuel, a palungo dagiti annac ni Gad:
43 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;
44 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;
45 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;
46 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
47 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti tawenda: daytoy ti daton idi ni Eliasaf nga anac ni Dehuel.

48 Idi maicapito nga aldaw ni Eliasama nga anac a lalaki ni Ammiud, a palungo dagiti annac ni Efraim:
49 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana nga agservi a daton a bellaay;
50 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;
51 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;
52 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;
53 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki a maysa ti tawenda: daytoy isu idi ti daton ni Elisama nga anac a lalaki ni Ammiud.

54 Idi maicawalo nga aldaw ni Gama-

liel nga anac a lalaki ni Fadassur, a palungo dagiti annac ni Manases:

55 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, nga agservi a daton a bellaay;

56 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

57 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a daton a mapuuran;

58 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

59 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki a ti tawenda maysa: daytoy ti daton idi ni Gamaliel nga anac a lalaki ni Fedassur.

60 Idi maicasiam nga aldaw ni Abidan nga anac a lalaki ni Gedeon, a palungo dagiti annac ni Benjamin:

61 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, a daton a bellaay;

62 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

63 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, nga agservi a daton a mapuuran;

64 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

65 ket ti maipaay iti sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy idi ti daton ni Abidan nga anac a lalaki ni Gedeon.

66 Idi maicasangapulo nga aldaw ni Ahiezer nga anac a lalaki ni Ammisaddai, a palungo dagiti annac ni Dan:

67 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti nayecmec nga harina a nagamayan iti lana a daton a bellaay;

68 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

69 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, a maipaay a daton a mapuuran;

70 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

71 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy isu idi iti daton ni Ahiezer nga anac a lalaki ni Ammisaddai.

72 Idi maicasangapulo ket maysa nga aldaw, ni Fegiel nga anac a lalaki ni Ocran, a palungo dagiti annac ni Aser:

73 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana nga agservi a daton a bellaay;

74 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

75 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki nga agtawen iti maysa, nga agservi a daton a mapuuran;

76 maysa a lalaki cadagiti calding a daton gapu iti basol;

77 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a calding a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy ti daton idi ni Fegiel nga anac a lalaki ni Ocran.

78 Idi maicasangapulo ket dua nga aldaw ni Ahira nga anac a lalaki ni Enan, a palungo dagiti annac ni Neftali:

79 ti datonna idi maysa a pinggan a pirac a ti dagsenna sangagasut ket tallopulo a *siclo*, maysa a malucong a pirac a pitopulo a siclo, a cas ti siclo ti santuario; agpadada a napno iti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana a maipaay a daton a bellaay;

80 maysa a cuchara a balitoc a sangapulo a *siclo*, a napno iti incienso;

81 maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, maysa a cordero a lalaki a maysa ti tawenna, a maipaay a daton a mapuuran;

82 maysa a lalaki cadagiti caldinḡ a daton gapu iti basol;
83 ket ti maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia, dua a baca a lallaki, lima a carnero a lallaki, lima a caldinḡ a lallaki, lima a cordero a lallaki nga agtawenda iti maysa: daytoy isu ti daton idi ni Ahira nga anac a lalaki ni Enan.

84 Daytoy ti pananḡisibbo dagiti palunḡo ti Israel iti altar idi aldaw a pannacalanana: sanḡapulo ket dua a pinḡgan a pirac, sanḡapulo ket dua a maluconḡ a pirac, sanḡapulo ket dua a cuchara a balitoc;
85 tunḡgal pinḡgan a pirac a *nagdagsen* iti sanḡagasut ket tallopulo a *siclo*, ken tunḡgal maluconḡ iti pitopulo; amin a pirac dagiti al-alicamen dua ribo ket uppat a gasut a *siclo*, a cas ti siclo ti santuario;
86 dagiti sanḡapulo ket dua a cuchara a balitoc, a napno iti incienso nga *agdagsen* iti sanḡapulo *a siclo* ti maysa, cas iti siclo ti santuario; amin ti balitoc dagiti cuchara sanḡagasut ket duapulo a siclo;
87 amin a bacbaca a daton a mapuuran sanḡapulo ket duada, dagiti carnero sanḡapulo ket duada, dagiti cordero nga agtawen iti maysa sanḡapulo ket duada, ken ti datonda a bellaay; ket dagiti lallaki cadagiti calcaldinḡ a daton gapu iti basol sanḡapulo ket duada;
88 ket amin dagiti bacbaca a maipaay a sacrificio dagiti datdaton iti cappia duapulo ket uppat, dagiti carnero innem a pulo, dagiti caldinḡ innem a pulo, dagiti cordero innem a pulo. Daytoy isu idi ti pannacaisibbo ti altar idi nalpas a nalanaan.

89 Ket idi ni Moises napan iti tolda ti gimonḡ a nakisao kencuana, nangnḡegna nḡarud ti Timec a makisao kencuana nanipud iti nḡatoen ti saad ti caasi nga adda iti rabaw ti lacasa ti pamanecnec, nanipud iti nagbaetan dagiti dua a kerubin: ket isu nakisao kencuana.

Dagiti pito a silaw. Ti pannacadalus dagiti Levitas.

8 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
2 Ibagam ken Aaron ket saoem kencuana, No seggedam dagiti pagsainḡan, dagiti pito a pagsainḡan silawandanto ti sanḡoanan ti candelero.
3 Ket ni Aaron inaramidna a casta; pinasgedanna dagiti pagsainḡanna *tapno silawanda* ti sanḡoanan ti candelero, cas imbilin ni Jehova ken Moises.
4 Ket daytoy isu idi ti naaramid a candelero, pinitpit a balitoc; iti poonna, *ken* iti sabsabonḡna aramid a pinitpit idi: cas mayannurot iti pagwadan nga imparanḡ ni Jehova ken Moises, casta ti inaramidna a candelero.

5 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
6 Alaem dagiti Levitas cadagiti annac ti Israel, ket dalusam ida.
7 Ket castoy ti aramidemto cadacuada, tapno dalusam ida warisam ida iti danum a paggugoran, ket paipagnada ti nabajas iti amin a lasagda, ket labaanda dagiti pagan-anayda, ket dalusanda ti bagbagída.
8 Sada alaen ti maysa a bumaro a baca ken ti datonna a bellaay, a namayecmec nga harina a nagamayan iti lana; ken sabali a bumaro a baca ti alaemto a daton gapu iti basol.
9 Ket idatagmonto dagiti Levitas iti sanḡo ti tolda ti gimonḡ; ket ummonḡemto amin a gimonḡ dagiti annac ti Israel;
10 sacanto iparanḡ dagiti Levitas iti sanḡo ni Jehova. Ket dagiti annac ti Israel ipátaydanto dagiti imada cadagiti Levitas:
11 ket ni Aaron idatonnanto dagiti Levitas iti sanḡo ni Jehova, a maibatog a daton a mailili, iti bianḡ dagiti annac ti Israel, tapno buddonḡda ti agaramid iti panagservi ken Jehova.
12 Ket dagiti Levitas ipátaydanto dagiti im-imada iti ol-olo dagiti baca a lallaki: ket idatonmo ti maysa a maipaay a daton gapu iti basol, ket ti caduana maiservi a daton a mapuuran ken Jehova tapno maaramid a pacaabbonḡan dagiti Levitas.
13 Ket iparanḡmonto dagiti Levitas iti sanḡo ni Aaron, ken iti sanḡo dagiti annacna a lallaki, ket idatagmonto ida a daton a mailili ken Jehova.

14 Castoy ti pananḡilasinmonto cadagiti Levlevitas cadagiti annac ti Israel; ket cucuacto dagiti Levitas.
15 Ket iti calpasan daytoy, dagiti Levitas sumbrecdanto nga agaramid iti panagannonḡ iti tolda ti gimonḡ: ket dalusamto ida, ken idatonmo ida a daton a mailili.
16 Ta isuda maitedda caniac a matalipupus a nagḡapuda cadagiti annac ti Israel;

innalac ida a maisúlit cadagiti amin a manglucat iti aanacan, a dagiti inauna nga annac met laeng dagiti amin nga annac ti Irael.

17 Ta amin dagiti inaunaan cadagiti annac ti Israel, cucuac ida, tao man ken animal: iti aldaw a pinangcabilco iti isuamin nga anac nga inauna iti daga nga Egipto, sinantificarco ida a maipaay caniac met laeng.

18 Ket innalac dagiti Levitas a súlit dagiti amin nga inauna cadagiti annac ti Israel.

19 Ket intedco dagiti Levitas a cas ságut ken Aaron ken cadagiti annacna a lallaki a naggapuda cadagiti annac ti Israel, tapno aramidenda ti annong dagiti annac ti Israel iti tolda ti gimong, ken mangaramid iti pannacaabbong a maipaay cadagiti annac ti Israel; tapno ti didigra awanto cadagiti annac ti Israel, no dagiti annac ti Israel umadanida iti santuario.

20 Castoy ti inaramid da Moises, ken Aaron ken amin a gimong dagiti annac ti Israel, cadagiti Levitas: cas mayannurot iti isu-amin nga imbilin ni Jehova ken Moises maipapan cadagiti Levitas, casta ti inaramid dagiti annac ti Israel cadacuada.

21 Ket dagiti Levitas ginugoranda dagiti bagbagída iti basol, ket linabaanda dagiti cawesda; ket ni Aaron indatagna ida a daton a mailili iti sangó ni Jehova; ket ni Aaron inaramidna ti pannacaabbong a maipaay cadacuada tapno dalusanna ida.

22 Ket iti calpasan dayta, simrec dagiti Levitas a mangakem iti annongda iti tolda ti gimong iti imatang ni Aaron ken imatang dagiti annacna a lallaki: cas imbilin ni Jehova ken Moises iti maipapan cadagiti Levitas, casta ti inaramidda cadacuada.

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

24 Daytoy isu ti maipapan cadagiti Levitas; manipud agtawen iti duapulo ket lima ken nasuroc sumrecdanto nga agannong iti panagservi iti trabajo iti tolda ti gimong:

25 ket manipud agtawen iti limpulo agsardengdanto nga agannong iti trabajo, ket didanto agannongen,

26 ngem agservidanto agraman cacabsatda iti tolda ti gimong, a mangsalimetmet iti panagaluad, ket dida agannong. Castoy ti aramidem cadagiti Levitas maipapan iti servicioda.

Ti linteg maipapan iti pannacangilin ti pascua. Ti ulep iti rabaw ti Tabernaculo.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises iti let-ang ti Sinai iti umuna a bulan ti maicadua a tawen calpasan ti ipapanawda iti daga nga Egipto, a kinunana,

2 Maysa pay ngilinen dagiti annac ti Israel ti pascua iti naituding nga aldawna.

3 Iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw iti daytoy a bulan iti rumabii, ngilinenyonto iti natudingan nga aldawna, cas mayannurot cadagiti isu-amin nga alalagaden iti dayta, ken cas mayannatup iti isu-amin a bilbilin iti dayta, salimetmetanyonto.

4 Ket ni Moises imbagana cadagiti annac ti Israel tapno ngilinenda ti pascua.

5 Ket nginilinda ti pascua iti umuna a *bulan*, iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan idi rumabii idiay let-ang ti Sinai: cas mayannurot iti isu-amin nga imbilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti Israel.

6 Ket adda idi dadduma a lallaki a saan a nadalus a gapu iti natay a bangcay ti maysa a tao, a dida nacabalinan a nangngilinan iti pascua iti daydiay nga aldaw: ket immayda iti sangó ni Moises ken ni Aaron iti daydiay nga aldaw:

7 ket dagidiay a lallaki kinunada kencuana, Saancam a nadalus a gapu iti natay a bangcay ti maysa a tao: aniat' gapuna a matipdancami tapno dicam mangidatag iti daton ni Jehova iti natudingan nga aldawna iti baet dagiti annac ti Israel?

8 Ket ni Moises kinunana cadacuada, Aguraycayo; ta denggec no ania ti ibilinto ni Jehova maipapan cadacayo.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, No siasino a tao cadacayo wenno cadagiti caputotanyo saanto a nadalus gapu iti natay a bangcay ti tao, wenno adda iti dalan nga adayu, nupay casta ngilinennanto ti pascua ken Jehova.

11 Iti maicadua a bulan iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw no rumabii, isut' ngilinendanto; canendanto agraman di nalevaduraan a tinapay, ken napait a natnateng.

12 Awanto ti tiddaenda iti dayta aging-

ga iti bigat, didanto tuccolen iti uray maysa la a tulangna: cas mayannurot iti isu-amin nga al-alagaden ti pascua ngilinendanto.

13 Ngem ti tao a nadalus, ket awan iti dalan, ket liwayanna a ngilinen ti pascua, dayta a tao maipusayto iti ilina; gaput ta saanna nga indatag ti daton ni Jehova iti natudingan nga aldawna, dayta a tao awitennanto ti basolna.

14 Ket no maysa a gangannaet a makipagnaed cadacayo, ket ngilinenna ken Jehova ti pascua, cas mayannatup iti alagaden ti pascua ken cas mayannurot iti naibilin iti dayta, castanto ti aramidenna. Addaancayto iti maymaysa a pagalagadan, agpada a maipaay iti gangannaet, ken maipaay iti tubo iti daga.

15 Ket iti aldaw a pannacabangon ti tabernaculo, ti ulep tinaccubanna ti tabernaculo, a di tolda met laeng ti pamanecnec: ket iti rumabii cas kita ti apuy nagsaad iti rabaw ti tabernaculo, agpapan iti bigat.

16 Casta idi nga agnanayon: ti ulep tinaccubanna ket nagparang cas apuy iti rabii.

17 Ket idi nagpangato ti ulep nanipud iti rabaw ti Tabernaculo, iti calpasan dayta ngarud, dagiti annac ti Israel nagnada: ket iti disso a nagsardengan ti ulep, sadiay ti nagpacarsoan dagiti annac ti Israel.

18 Iti panagbilin ni Jehova, dagiti annac ti Israel nagnada, ket iti panagbilin ni Jehova nagpacarsoda: bayat ti panagyan ti ulep iti rabaw ti tabernaculo nagsardengda a sitotolda.

19 Ket idi nagtactac ti ulep iti rabaw ti tabernaculo iti adu nga aldaw, dagiti annac ti Israel ngarud sinalimetmetanda ti ingunamgunam ni Jehova, ket saanda a nagluas.

20 Ket no dadduma, ti ulep agyan idi, iti bassit nga aldaw iti rabaw ti tabernaculo; iti casta nasardengda a sitotolda cas ti imbilin ni Jehova, ket nagluasda cas mayannurot iti bilin ni Jehova.

21 Ket no dadduma daydi ulep nagyan nanipud rumabii inggana iti bigat, ket idi a naipangato ti ulep iti bigat, nagluasda: wenno *no nagnayon* iti aldaw ken rabii, idi a naipangato di ulep, nagnada.

22 No nagdua nga aldaw, wenno nacabulan, wenno nacatawen a nagtactac di ulep iti rabaw ti tabernaculo a sitataeng idiay, dagiti annac ti Israel nagbatida a sitotolda ket saanda a nagluas; ngem idi naipangato, nagnada.

23 Idi imbilin ni Jehova nagtoldada, ket idi imbilin ni Jehova nagluasda: sinalimetmetanda ti ingunamgunam ni Jehova, iti panangibilin ni Jehova ken Moises idi.

Dagiti tangguyob a pirac. Dagiti caputotan pumanawda iti Sinai. Ni Hobab naawis a makipagcuyog cadagiti tattao. Ti panagluas.

10 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

2 Mangaramidca iti dua a tangguyob a pirac: mangaramidcanto cadagitoy napitpit: ket aramatemto ida a pagayab iti gimong ken pamagluas cadagiti nagpacarso.

3 Ket no pagtimkenda ida, amin a gimong aguummongdanto iti yanmo iti ruangan ti tolda ti gimong.

4 Ket no maymaysa laeng ti pagtimkenda, dagiti pangoloen dagiti pagunggo dagiti rinibu nga Israel aguummongdanto ngarud iti yanmo.

5 ket no pagunienyo ti maysa iti nacadandanag, dagiti buyot nga adda iti bangirna iti daya, yussuatdanto ti pannagnada.

6 Ket no paguniendanto ti nacadandanag a maicadua, dagiti buyot nga adda iti bangirna ti abagatan yussuatdanto ti pannagnada: paguniendanto ti nacadandanag a maipanggep iti panagluasda.

7 Ngem no ti gimong maummongda nga agtitipon pagtimkenyonto, ngem dicayto pagunien ti nacadandanag.

8 Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron a dagiti sacerdote pagtimkendanto dagiti tangguyob; ket dagitoyto ti agservi cadacayo nga al-alagaden iti agnanayon cadagiti putputotyo.

9 Ket no incayo makigubat iti dagayo a maisupring iti cabusor a mamarigat cadacayo, no casta pagunienyonto iti nacadandanag dagiti tangguyob; ket maipalagipcayto iti sango ni Jehova a Diosyo, ket maispalcayto cadagiti cabusoryo.

10 Casta met iti aldaw dagiti ragsacyo, ken cadagiti naikedngan a fiestayo, ken cadagiti panangrugi dagiti bulbulanyo, pagtimkenyonto dagiti tangguyob iti rabaw dagiti datonyo a mapuuran, ken rabaw dagiti sacrificio dagiti datonyo gapu iti cappia; ket isudanto cadacayo ti maysa a

pacalaglagipan iti sangō ti Diosyo : siac ni Jehova a Diosyo.

11 Ket naaramid nga iti maicadua a tawen, iti maicadua a bulan, iti maicaduapulo nga aldaw ti bulan, di ulep naipangato nanipud iti rabaw ti tabernaculo ti pamanecnec.

12 Ket dagiti annac ti Israel nagrubbuatda cas mayannurot iti pannagnada a pumanaw iti tay-ac ti Sinai ; ket di ulep nagsardeng iti tay-ac ti Paran.

13 Ket isuda immuna nga inyussuatda ti pannagnada cas mayannatup iti bilin ni Jehova nga *intalecna* ken Moises.

14 Ket iti umuna a *lugar*, ti bandera ti sangapacarsoan dagiti annac ni Juda nagrubbuatda a nagna cas iti ornos dagiti buybuyotda : ket ti nangpangolo iti buyotna isu idi ni Nahason nga anac a lalaki ni Aminadab.

15 Ket ti nangpangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Isacar isu idi ni Natanael nga anac a lalaki ni Suar.

16 Ket ti nangpangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Zabulon isu idi ni Eliab nga anac a lalaki ni Helon.

17 Ket ti tabernaculo nalasang idi ; ket dagiti annac a lallaki ni Gerson ken dagiti annac a lallaki ni Merari, isuda a nagawit iti tabernaculo, nagrubbuatda.

18 Ket ti bandera ti sangcapacarsoan ni Ruben nagrubbuat a nagna cas mayannurot cadagiti buybuyotda ; ket ti nangipangolo iti buyotna isu idi ni Elisur nga anac a lalaki ni Sedeur.

19 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Simeon isu idi ni Salamiel nga anac a lalaki ni Surisaddai.

20 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Gad isu idi ni Eliasaf nga anac a lalaki ni Dehuel.

21 Ket dagiti Coatitas nagrubbuatda a nagna, a siaawit iti santuario : ket *dagiti dadduma*, idi a dumatdatengda, sinangalda ti tabernaculo.

22 Ket ti bandera ti sangcapacarsoan dagiti annac ni Efraim nagrubbuatda a nagna cas mayannurot cadagiti buybuyotda : ket ti nangipangolo iti buyotda isu idi ni Elisama nga anac a lalaki ni Amiud.

23 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Manases isu idi ni Gamaliel nga anac a lalaki ni Fadassur.

24 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Benjamin isu idi ni Abidam nga anac a lalaki ni Gedeon.

25 Ket ti bandera ti sangcapacarsoan dagiti annac ni Dan nga isu idi ti akinudi cadagiti isu-amin a nagpacarso nagrubbuat a nagna cas mayannurot cadagiti buybuyotda : ket ti nangipangolo idi iti buyotna isu ni Ahiezer nga anac a lalaki ni Ammisaddai.

26 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Aser isu idi ni Fegiel nga anac a lalaki ni Ocran.

27 Ket ti nangipangolo iti buyot ti caputotan dagiti annac ni Neftali isu idi ni Ahira nga anac a lalaki ni Enan.

28 Castoy idi dagiti panagussuat dagiti annac ti Israel a mayannatup cadagiti buybuyotda, ket nagrubbuatda.

29 Ket ni Moises kinunana ken Hobab nga anac a lalaki ni Raguel a taga Madian, a catugangan ni Moises, Agbariw-ascami a mapan iti disso a sinao ni Jehova, Itedconto cadacayo : Umayca cadacami, ket naimbagto ti aramidenmi kenca : ta ni Jehova naimbag ti sinaona maipapan iti Israel.

30 Ket isu kinunana kencuana, Saanacto nga umay ; ngem innacto iti bucodco a daga, ken cadagiti cabagiac.

31 Ket kinuna *ni Moises*, Dinacam baybay-an, dawatec kenca ; yantangay ammom no casanonto ti panagtaengmi iti tay-ac, ket sicanto ti pannacamatami.

32 Ket daytoyto a no umayca cadacami, pudno a maaramidto nga uray ania nga imbag nga ipaayto ni Jehova cadacami, castanto met ti aramidenmi kenca.

33 Ket nagluasda nanipud iti bantay ni Jehova a tallo nga aldaw a panagpagna ket ti lacasa ti tulag ni Jehova immuna ngem isuda iti pagnaen ti tallo nga aldaw, nga agsapul iti disso a paginanaanda.

34 Ket ti ulep ni Jehova nagyan iti ngatoenda iti aldaw idi a nagluasda nanipud iti nagpacpacarsoanda.

35 Ket naaramid nga idi nga nagluas di lacasa, ni Moises kinunana, Tumacderca, O Jehova, ket dagiti cabusormo mawaradā coma ; ket agtalaw coma iti sangoanam dagiti gumura kenca.

36 Ket idi nagsardeng, isu kinunana, Agsublica, O Jehova, cadagiti linacsa ti rinibribu nga Israel.

Ti ili agdanenŋ̄denŋ̄, ket paglidayan ni Moises. Pitopulo a lallacay madutocda a tumulonŋ̄ ken Moises. Ni Eldad ken Medad. Maibaon dagiti tuctucling.

11 Ket ti ili isuda idi ti cas nagdanenŋ̄denŋ̄ *a nagsao* iti dakes cadagiti lapayag ni Jehova· ket idi a nanŋ̄ŋ̄eg ni Jehova, napabara ti punŋ̄totna; ket ti apuy ni Jehova simged iti baetda ket inalun-unna ti akinudi a paset ti pacarso.

2 Ket dagiti tao inawaganda ni Moises, ket ni Moises nagcararag ken Jehova, ket ti apuy nagsardenŋ̄.

3 Ket ti nagan daydiay a yan matawag idi iti Tabera*: gaput ta ti apuy ni Jehova simged iti baetda.

4 Ket ti caaduan nŋ̄a adda idi cadacuada naggartemda unay iti napalalo: ket dagiti annac ti Israel casta met a nagsanŋ̄itda manen, ket kinunada, Asino ti manŋ̄tedto cadacami iti lasag a sidaen?

5 Malagipmi ti ic-ican a sinidsidami idiay Egipto nŋ̄a awan baybayadna, dagiti pepino, ken dagiti morod, ken dagiti cutsay, ken dagiti lasona, ken bawang:

6 nŋ̄em ti cararuami ita malaylay; awan ti uray ania laenŋ̄ a makita no di daytoy mana.

7 Ket di mana cas la iti bukel ti culantro, ket ti kitana cas la ti kita ti bdelio.

8 Ket nagwaras dagiti tao ket inummonŋ̄da, ket ginilinŋ̄da cadagiti pagilinŋ̄an wenno linutlutda iti paglebbecan, ket lininŋ̄tada iti banŋ̄a, ket inaramidda a bibinŋ̄ca: ket ti ramanna cas la raman ti baro a lana.

9 Ket idi agtinnag ti linnaaw iti nagpacarsoan iti rabii, ti mana agtinnag idi iti rabawna.

10 Ket ni Moises nanŋ̄ŋ̄egna a nagsanŋ̄it dagiti tao iti sacnap dagiti famfamiliada, tunŋ̄gal maysa a lalaki iti ridaw ti ruanŋ̄an ti toldana: ket ti punŋ̄tot ni Jehova bimmara iti casta unay, ket ni Moises nalucsaw.

11 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, Aniat' gapuna nŋ̄a impaaymo iti dakes itoy adipenmo? Ket apayapay diac nacasarac iti caasi iti imatanŋ̄mo ta ipabaclaymo caniac ti awit iti dagup dagitoy a tattao?

12 Pinatanurco aya ida iti unegco amin dagitoy a tao? ¿Pinasnŋ̄ayco aya ida, tapno kinunam caniac, Sacroyem ida ita barucoŋ̄mo, cas agtaraken nŋ̄a ama a manŋ̄ubba iti agsuso nŋ̄a ubing aginŋ̄ga iti daga nŋ̄a insapatam cadagiti ammada?

13 Sadino ti pamaaddaac iti lasag nŋ̄a itedco iti dagup dagitoy a tao? ta isuda agsanŋ̄sanŋ̄itda iti yanco a cunada, Iccannacam iti lasag tapno macapanŋ̄ancami.

14 Diac cabaelan a maymaysa nŋ̄a awiten ti amin dagitoy a tao, ta napalalo a nagdagsen caniac.

15 Ket no castoy la ti pamaayam caniac, dawatec kenca a patayennac ita imam, no natumpunŋ̄ac la ket ti caasi iti saclanŋ̄mo; ket dica coma ipalubos a makitac ti kinaay-ay-ayco.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ummonŋ̄em iti yanco ti pitopulo a lallaki cadagiti lallacay ti Israel, nŋ̄a ammom nŋ̄a isuda ti calalacayan ti ili ken agturay cadacuada; ket yegmo ida iti tolda ti gimonŋ̄ tapno makipagyanda kenca idiay.

17 Ket siac bumabaacto, ket makisaoacto kenca idiay; ket manŋ̄alaacto iti Espiritu nŋ̄a adda kenca ket icabilconto cadacuada; ket makipagawitdanto kenca iti awit ti ili, tapno dica agmaymaysa a manŋ̄awit.

18 Ket cunam cadagiti tao, Santificarenyo ti bagbagíyo a maipaay iti bigat, sacayto agsida iti lasag: ta nagsanŋ̄itcayo cadagiti lapayag ni Jehova, a kinunayo, Asino ti manŋ̄ted cadacam iti lasag a sidaen? ta naimbag cadacam idi idiay Egipto: isut' gapuna a ni Jehova iccannacayto iti lasag, ket agsidacayto.

19 Dicayto agsida iti maysa nŋ̄a aldaw laeng, wenno dua nŋ̄a aldaw, wenno lima nŋ̄a aldaw, wenno sanŋ̄apulo nŋ̄a aldaw, wenno duapulo nŋ̄a aldaw;

20 no di ket iti uneg ti macabulan, inŋ̄gana ti di agruar cadagiti abut dagiti agonŋ̄yo, ken macasuya cadacayo: gaput ta inwagsacyo ni Jehova nŋ̄a adda iti baetyo, ket nagsanŋ̄itcayo iti sanŋ̄oananna, a kinunayo, Ania ti gapuna a pimmanawcami sadi Egipto?

21 Ket ni Moises kinunana, Ti ili nŋ̄a iti baetna addaac innem a gasut a ribu a magmagna; ket sica kinunam, Iccacto ida iti lasag a sidaenda iti uneg ti macabulan.

22 ¿Mapapatayto dagiti arban ken panŋ̄en tapno umanay cadacuada wenno matiptipon a maummonŋ̄to amin nŋ̄a ican

---

* *Tabera:* cayatna a saoen, *panagpuur.*

ti taaw nga agservi cadacuada, tapno umanay cadacuada?

23 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Immababa aya ti ima ni Jehova? ita makitamto no ti saoc matungpalto wenno saan.

24 Ket ni Moises rimmuar ket sinaona iti ili dagiti balicas ni Jehova: ket inummongna dagiti pitopulo a lallaki a lallacay ti ili ket insaadna ida iti lawlaw ti Tabernaculo.

25 Ket ni Jehova bimmaba iti ulep, ket nakisao kencuana, ket nangala iti Espiritu nga adda idi kencuana, ket incabilna cadagiti pitopulo a lallacay ket naaramid nga idi immapay cadacuada ti Espiritu nagpadtoda, ngem saanda nga inulitan nga aramiden.

26 Ngem nagbati idiay ti dua a lallaki iti pacarso, ti nagan ti maysa ni Eldad, ket ti nagan ti caduana ni Medad: ket ti Espiritu immapay cadacuada; ket isuda idi cadacuada ti naisurat, ngem saanda a rimmuar a napan iti Tabernaculo: ket nagpadtoda iti pacarso.

27 Ket maysa nga agtutubo nagtaray ket sinaritana ken Moises, ket kinunana, Ni Eldad ken ni Medad agpadtoda iti pagpacarsoan.

28 Ket ni Josue nga anac a lalaki ni Nun a ministro ni Moises, maysa cadagiti napili a lallakina, simmungbat ket kinunana, Apoc a Moises, paritam ida.

29 Ket ni Moises kinunana kencuana, ¿Adda ilemmo a maipoon caniac? ¡Sapay coma ta amin a tao ni Jehova mammadtoda tapno icabil ni Jehova ti Espirituna cadacuada!

30 Ket ni Moises napan iti yan ti pacarso, isu ken dagiti lallacay ti Israel.

31 Ket nagpul-oy ti maysa nga angin a naggapu ken Jehova, ket ingapuna iti taaw dagiti tuclingˉ, ket binay-anna ida a nagtinnag iti sibay ti pagpacarsoan iti ngannganni maysa nga aldaw a pagnaen iti daytoy a bangir, ken maysa nga aldaw a pagnaen iti sabali a bangir, iti naglawlaw iti pacarso, ken ngannganni dua a sico ti cangato iti rabaw ti daga.

32 Ket dagiti tattao timmacderda a nagmalmalem ken nagpatpatnag, ken bayat ti simmaruno nga aldaw, ket nagummongda cadagiti tuctuclingˉ: ti nangummongˉ iti cabassitan, inummongna ti sangapulo nga omer: ket amin ti ruar iti lawlaw ti pagpacarsoan imbilagda ida nga agservi cadacuada.

33 Idi nga adda pay laengˉ ti lasag iti baet dagiti ngipenda a di pay la nangalngal, ti unget ni Jehova simged a maibusor cadagiti tattao, ket ni Jehova dinidigrana ti ili iti maysa a naindaclan unay nga angol.

34 Ket ti nagan daydiay a disso nagaladan idi iti Kibrot-hattaava*: gaput ta idiay ti nangitamnanda cadagiti tao a naggartem.

35 Nanipud Kibrot-hattaava nagnada a napan iti Jaserot; ket nagsardengda sadi Jaserot.

Ti panagdanengdengˉ da Aaron ken Miriam a maibusor ken Moises. Ni Moises najustificar. Ni Miriam agcucutel.

12 Ket da Miriam ken Aaron nagsaoda iti maicaniwas ken Moises, maipoon iti babai a tagá Etiopia nga inasawana idi cua: gaput ta inasawana ti maysa a babai a tagá Etiopia.

2 Ket kinunada, Ni laengˉ Moises aya ti pakisasaoan ni Jehova? di la makisao met cadata? Ket ni Jehova nangngegna dayta.

3 Ket ni lalaki a Moises isu idi ti caaamoan unay cadagiti isu-amin a lallaki nga adda iti rabaw ti daga.

4 Ket ni Jehova dagus a kinunana cada Moises, ken Aaron, ken Miriam, Dacayo a tallo rumuarcayo nga umay iti tolda ti gimongˉ. Ket isuda a tallo rimmuarda.

5 Ket ni Jehova bimmaba iti maysa a monmon nga ulep, ket nagyan iti ruangan ti Tabernaculo, ket inayabanna ni Aaron ken ni Miriam: ket isuda a dua rimmuarda.

6 Ket kinunana, Dengggenyo ita dagiti saoc: no adda maysa a mammadto cadacayo, siac a Jehova ipacaammocto kencuana toy bagíc iti maysa a parparmata, makisaoacto kencuana iti tagtagainep.

7 Ni adipenco a Moises saan a casta; isu ti matalec iti amin a balayco:

8 kencuana makisaoacto iti ngiwannginwat a nabatad met laengˉ, ket saan a iti nalimed a palpalawag; ket makitananto ti langa ni Jehova: ania ti gapuna ngarud a dicay la nagbutengˉ a nagsao iti maica-

---

* *Kibrot hattaava:* cayatna a saoen, *Dagiti tanem dagiti naggartem.*

niwas ken adipenco, iti maicaniwas ken Moises?

9 Ket ti unget ni Jehova simged cadacuada, sa pimmanaw.
10 Ket ti ulep pimmanaw iti tabernaculo ket adtoy ta ni Miriam nagcucutel, *nagpuraw a cas* nieve ket ni Aaron kinitana ni Miriam, ket, adtoy, isu nagcucutel.
11 Ket ni Aaron kinunana ken Moises, O apoc, dica, dawatec kenca, ipabaddut cadacami ti basol, ta nagaramidcami a simamauyong unay, ket dayta ti nacabasolanmi.
12 Dica ipalubos cadi, dawatec, nga isu cas maysa a natay a ti lasagna naibus ti gudduana no rumuar iti tian ni inána.
13 Ket ni Moises inawaganna ni Jehova, a kiunana, Agasam, dawatec kenca, O Dios.
14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, No ni amana timmupra la coma iti rupana, dinto ngata agbain bayat iti pito nga aldaw? maipaing coma iti ruar ti pacarso iti pito nga aldaw, ket iti calpasanna maiserrecto met laengen.
15 Ket ni Miriam naipaing iti ruar ti pagpacarsoan iti pito nga aldaw: ket ti ili saan a nagna, inggana iti di naisubli ni Miriam a sumbrec.

16 Ket iti calpasanna ti ili nagrubbuat a nagna nanipud iti Jaserot, sada nagsardeng iti tay-ac ti Paran.

Maibaon dagiti agsimisim sadiay Canaan. Ti ipadamag dagiti agsimisim.

13 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,
2 Bumaonca cadagiti lallaki nga agsimisim iti daga a Canaan nga itedco cadagiti annac ti Israel: iti tunggal caputotan dagiti ammada ti pangalaanyo iti baonenyo a maysa a lalaki, tunggal maysa maysa a pangolo cadacuada.
3 Ket ni Moises imbaonna ida nanipud iti tay-ac ti Paran cas mayalubog iti panagbilin ni Jehova: isuda amin a lallaki a palungo idi dagiti annac ti Israel.
4 Ket dagitoy dagiti nagnaganda idi: iti caputotan ni Ruben, ni Sammua nga anac a lalaki ni Zecur.
5 Iti caputotan ni Simeon, ni Safar nga anac a lalaki ni Hori.
6 Iti caputotan ni Juda, ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone.
7 Iti caputotan ni Isacar, ni Igal nga anac a lalaki ni Jose.
8 Iti caputotan ni Efraim, ni Oseas nga anac a lalaki ni Nun.
9 Iti caputotan ni Benjamin, ni Palti nga anac a lalaki ni Rafin.
10 Iti caputotan ni Zabulon, ni Geddiel nga anac a lalaki ni Sodi.
11 Iti caputotan ni Jose, nga *isu met laeng* ti caputotan ni Manases, ni Gaddi nga anac a lalaki ni Susi.
12 Iti caputotan ni Dan, ni Maiel nga anac a lalaki ni Gemalli.
13 Iti caputotan ni Aser, ni Setur nga anac a lalaki ni Micael.
14 Iti caputotan ni Neftali, ni Nahabi nga anac a lalaki ni Vapsi.
15 Iti caputotan ni Gad, ni Guel nga anac a lalaki ni Maqui.
16 Dagitoy isuda ti nagnagan dagiti lallaki nga imbaon ni Moises nga agsimisim iti daga. Ket ni Moises ninaganna ni Oseas nga anac a lalaki ni Nun iti Josue.

17 Ket ni Moises imbaonna ida tapno simisimanda ti daga a Canaan, ket kinunana cadacuada, Sang-atenyo daytoy a dalan iti abagatan ket sumang-atcayo iti caturturodan:
18 ket kitaenyo ti daga, no ania; ken no dagiti tao nga agnaed idiay napigsada wenno nacapuyda, no bassitda wenno aduda;
19 ken ania ti daga a pagtaengganda, no naimbag wenno dakes; ken ania dagiti ciudadda a pagnaedanda, no toltolda wenno nasarikedkedan;
20 ken ania ti cadagdagana no nataba wenno nacuttong, no adda caycayona, wenno awan. Ket umingelcayo a naimbag, ket mangyegcayto iti bunga ti daga. Ta ti tiempo idi, tiempo a panagloom ti uvas nga umuna.

21 Iti casta simmang-atda ket nagsimisimda iti daga nanipud iti tay-ac ti Sin inggana iti Rohob, iti pagsercan ti Emat.
22 Ket nagsang-atda iti abagatan ket immayda iti Hebron; ket ni Aquiman, Sisai, ken Tolmai nga annac a lallaki ni Enac addada idi idiay. (Ita ti Hebron pito a tawen a nabangon idi awan pay ti Soan idiay Egipto.)
23 Ket immayda iti lobong ti Escol, ket pimmucanda sadiay iti maysa a sanga a nasar-ayan iti bunga ti uvas, ket binitbit ti dua iti maysa a sarucud; *nangisangpetda* met cadagiti granada ken highigos.

24 Daydiay a disso managan idi iti lobonḡ ti Escol, maipoon di sar-ay a pinucan idiay dagiti annac ti Israel.

25 Ket nagawidda iti nagsimisimanda a daga iti gibus ti uppat a pulo nga aldaw.
26 Ket nagnada ket simmanḡpetda ken Moises, ken Aaron, ken cadagiti dagup ti gimonḡ dagiti annac ti Israel, iti tay-ac ti Paran sadiay Cades; ket nanḡisanḡpetda iti sao cadacuada, ken iti amin a gimonḡ, ket imparanḡda cadacuada ti bunga ti daga.
27 Ket sinaritada kencuana, ket kinunada, Napancami iti daga a nanḡibaonam cadacami, ket pudno nga agayus ti gatas ken diró; ket daytoy ti bunḡana.
28 Nupay casta dagiti tao nga agnaed iti daga napigsada, ket dagiti ciudad nabacudanda *ket* dadackelda unay: maysa pay nakitami dagiti annac ni Enac idiay.
29 Ni Amalec agnaed iti daga ti abagatan, ket ti Jetteo, ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo agnaedda iti caturudan: ket ti Cananeo agnaed iti abay ti taaw, ken iti abay ti Jordan.

30 Ket ni Caleb pinagtalnana ti ili iti sanḡo ni Moises, ket kinunana, Ala sumanḡ-attayo ita ken agtagicuatayo, ta mabalintay unay a parmeken.
31 Nḡem dagiti lallaki a nakipagsanḡ-at kencuana kinunada, Ditayto mabalin ti sumanḡ-at a bumusor cadagiti tao; ta isuda napigpigsada nḡem datayo.
32 Ket isuda inyegda ti dakes a damag ti daga nga sinimisimanda cadagiti annac ti Israel, a cunada. Ti daga a napanmi sinimisiman, isu ti daga a manḡlamut cadagiti agnaed kencuana; ket amin dagiti tao a nakitami idiay taoda a natayag unay.
33 Ket idiay nakitami dagiti gigantes nga annac a lallaki ni Enac, a nagtaud cadagiti gigantes: ket cayariganmi idi ti cas la dudon ti kitami, ket casta idi ti cearigmi iti imatanḡda.

Agsunḡit ti ili. Ti layat ni Jehova ken ti pananḡibabaet ni Moises. Ti uppat a pulo a tawen a panagwalanḡwalanḡ isuda ti panḡbabalawan. Ti ili maabac sadiay Jorma.

14 Idin amin ti gimonḡ innḡatona ti timecna, ket nagpuccaw, ket dagiti tattao nagsanḡitda iti daydi a rabii.
2 Ket amin nga annac ti Israel nagdanenḡdenḡda iti maicaniwas ken Moises, ken maicaniwas ken Aaron: ket ti dagup ti gimonḡ kinunada cadacuada, ¡Dicam coma ket natay iti daga nga Egipto! ¡dicam coma ket natay ditoy a tay-ac!
3 Ket ania ti gapuna nga inyegnacam ni Jehova ditoy a daga, tapno mainabocam iti campilan? dagiti assawami ken dagiti babassitmi isudanto ti maranḡgasan: ¿di coma nasayaat cadacami nga agsublicam sadi Egipto?

4 Ket kinunada ti maysa iti caduana, Mamanḡontay coma iti maysa nga capitan, ket agsublitay coma sadi Egipto.
5 Ni Moises nḡarud ken ni Aaron nagpaclebda iti sanḡo ti amin a natiptipon a gimonḡ dagiti annac ti Israel.
6 Ket ni Josue nga anac ni Nun, ken ni Caleb nga anac ni Jefone nga isuda idi cadagiti nagsimisim iti daga, rinay-abda dagiti cawesda:
7 ket kinunada cadagiti amin nga annac ti Israel a sigigimonḡ a sinaoda, Ti daga a linasatmi a sinimisiman isu ti maysa nga aglablabes ti imbagna a daga.
8 No ni Jehova caay-ayonatayo, yegnatayto nḡarud iti daytoy a daga, ket itednanto cadatayo; maysa a daga nga agayus ti gatas ken diró.
9 Isuna laenḡ nga dicay coma cumaniwas ken Jehova, wenno dicay agbutenḡ cadagiti tattao iti dayta a daga; ta isuda ti taraon cadatayo: ti sarikedkedda naiccat cadacuada, ket ni Jehova adda cadatayo: dicay agbutenḡ cadacuada.
10 Nḡem amin a gimonḡ imbilinna a paubur ida iti batbato. Ket ti gloria ni Jehova nagparanḡ iti tolda ti gimonḡ cadagiti amin nga annac ti Israel.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Casanonto ti cabayag ti pananḡumsi caniac daytoy nga ili? Casanonto ti cabayag ti dida pammati caniac, gapu cadagiti amin a pagilasinan nga inaramidco iti tenḡnḡada?
12 Didigraecto ida iti anḡol, ket diacto pagtawiden ida, ket aramidencanto a maysa a nacion a dacdackel ken manmannacabalin nḡem isuda.

13 Ket ni Moises kinunana ken Jehova, No casta dagiti tagá Egipto maammoandanto; gaput ta inaonmo daytoy nga ili gapu iti pannacabalinmo iti tenḡnḡadada;
14 ket ibagadanto cadagiti agnaed di-

toy a daga: isuda ammoda a sica a Jehova addaca iti tengngga daytoy a ili; ta sica a Jehova makitadaca iti rupanrupa, ket ti ulepmo agtindec iti ngatoenda, ket mapanca iti sangoda, a maysa a monmon nga ulep no aldaw, ken maysa a monmon nga apuy no rabii.

15 Ita no papatayemto daytoy nga ili cas maysa a tao, dagiti nacion ngarud a nacaammo iti damagmo, saoendanto, a cuna,

16 Gaput ta ni Jehova dina nabalinan nga iserrec daytoy nga ili iti daga nga insapatana cadacuada, isu ti gapuna a pinapatayna ida iti tay-ac.

17 Ket ita, dawatec kenca, dackel coma ti pannacabalin ti Apo, cas sinaom, a kinunam,

18 Ni Jehova nabattálay nga agpungtot, ket aglablabonan iti caasi a naayat, mamacawan iti kinadakes ken panangsalungasing ket uray apagapaman dinanto waywayan *ti macabaddut*, a pasarungcaranna ti kinadakes dagiti amma cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicapat a caputotan.

19 Pacawanem, dawatec kenca, ti kinadangkes daytoy nga ili, cas iti kinadackel ti caasim a naayat, ken mayannurot iti pinangpacawanmo itoy nga ili, nanipud sadi Egipto agpapan ita.

20 Ket ni Jehova kinunana, Pinacawanco cas mayabuloy iti saom:

21 ngem pudno unay, cas iti siac sibibiagac ken pannacapunnonto amin a daga iti gloria ni Jehova;

22 gaput ta amin dagidiay a tao a nacakita iti gloriac, ken dagiti pagilasinac a gapuanac sadi Egipto ken iti tay-ac, nupay casta sinuutdac cadagitoy naminsangapulo dáras, ket dida impangag ti timecco;

23 pudno nga isuda didanto makita ti daga nga insapatac cadagiti ammada, wenno siasinoman cadagiti nangumsi caniac dinanto makita:

24 ngem ni adipenco a Caleb, gaput ta adda sabali a nakemna, ket sinursurotnac a di sinina, isu iserrecconto iti daga a napananna; ket dagiti putotna agtagicuadanto.

25 Ita dagiti Amalecitas ken dagiti Cananeo agnaedda iti lobong: inton bigat lumicudcayo ket dumanoncay iti tay-ac nga agdalan iti agpa-Baybay a Nalabaga.

26 Ket ni Jehova imbagana ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

27 Casanonto ti cabayag ti *panaganusco* itoy dakes a gimong nga agdanengdeng iti maicaniwas caniac? Nangngegco dagiti danengdeng dagiti annac ti Israel nga agdanengdeng iti maicaniwas caniac.

28 Saoem cadacuada, Cas iti siac sibibiagac, cuna ni Jehova, kinaagpaysona, a cas ti panagsaoyo cadagiti lapayagco, casanto ti aramidec cadacayo:

29 ditoyto a tay-ac ti pagpasagan dagiti bangcayyo; ken amin dagiti nabilang cadacayo, cas mayannurot iti dagup ti bilangyo, manipud iti duapulo ti tawenna ken nasuroc a nagdanengdeng iti maicaniwas caniac,

30 pudno a dicayto macastrec iti daga a nacaipoonan ti nangisapataac tapno pagnaedencay idiay, malacsid ni Caleb nga anac ni Jefone, ken ni Josue nga anac ni Nun.

31 Ngem dagiti babassityo a sinaoyo nga isudanto ti maranggasan isudanto ti iserrecco, ket isudanto ti macaammo iti daga nga inuyawyo.

32 Ngem ti maipapan cadacayo, dagiti bangcayyo a natay agpasagdanto ditoy a tay-ac.

33 Ket dagiti annacyo agwalangwalangdanto iti tay-ac iti uppat a pulo a tawen, ken awitendanto dagiti kinabalangcantisyo, inggana iti di maibus dagiti bangcayyo iti tay-ac.

34 Mayannatup ti bilang dagiti aldaw a pinagsimisimyo iti daga nga isu ti uppat a pulo nga aldaw, ti tunggal aldaw *cabatoganna* ti maysa a tawen, nga awawitenyonto dagiti kinadakesyo, a uppat a pulo met laeng a tawen, ket maammoanyonto ti isisinac.

35 Siac a Jehova sinaoc, pudno a daytoy aramidecto iti amin daytoy dakes a gimong, a naum-ummong a nagtitipon iti maicaniwas caniac: iti daytoy a tay-ac maibusdanto, ket idiay mataydanto.

36 Ket dagiti lallaki nga imbaon ni Moises a nagsimisim iti daga, a nagsubli ken namagdanengdeng iti maicaniwas kencuana iti amin a gimong iti panangidanonda iti maysa a dakes a damag a maisupadi iti daga,

37 dagidiay met laeng a lallaki a nangidanon iti dakes a damag ti daga natayda iti didigra iti sango ni Jehova.

38 Ngem ni Josue nga anac a lalaki ni Nun ken ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone natdada a sibibiag cadagidiay a tattao a napan nagsimisim iti daga.

39 Ket ni Moises pinalawagna dagitoy a sao cadagiti annac ti Israel: ket ti ili naglidayda iti dackel unay.

40 Ket bimmangonda a nasapa iti bigat, ket simmang-atda iti tapaw ti bantay a kinunada, Adtoy addacam ditoy, ket ala sumang-atcamto iti disso nga incari ni Jehova: ta nagbasolcami.

41 Ket ni Moises kinunana, Apayapay ita salungasingenyo ti bilin ni Jehova, idinto a kitkitaenyo nga awanto ti pagbanaganna a naimbag?

42 Dicay sumang-at, ta ni Jehova awan cadacayo; tapno dicayto macabil iti sango dagiti cabusoryo.

43 Ta idiay dagiti Amalecitas, ken dagiti Cananeo addada iti sangoyo, ket mapasagcayto iti campilan: gaput ta naglicudcayo iti isusurot ken Jehova, isu ti gapuna nga awanto cadacayo ni Jehova.

44 Ngem isuda nagpangasda a simmang-at iti tapaw ti bantay: nupay casta ti lacasa ti tulag ni Jehova, ken ni Moises saanda a pimmanaw iti pacarso.

45 Idin dagiti Amalecitas simmalogda, ken dagiti Cananeo a nagnaed iti dayta a bantay, ket kinabilda ida, ket pinarmecda ida inggana iti Jorma.

Linlinteg maipapan cadagiti datdaton. Ti pannacadusa ti di nagngilin iti panaginana. Pannaeaibilin dagiti parparaypay.

15 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Saoem cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No macastreccayto iti daga a pagnaedanyo nga itedco cadacayo,

3 ket mangaramidcayto iti maysa a daton iti apuy ken Jehova, maysa a daton a mapuuran, wenno maysa a sacrificio, a pagtungpal iti cari, wenno cas maysa a daton ti sibubulos a nakem, wenno cadagiti natudingan a fiestayo, tapno maaramid ken Jehova ti maysa a nabanglo a sayamusom, pangen *dagiti animal a dackel*, wenno *dagiti animal a babassit*:

4 tinto mangipaay ngarud ti irucbabna, idatonna ken Jehova ti daton a bellaay nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nagamayan iti apagcapat ti maysa nga hin a lana:

5 ket ti arac a daton nga inumen, nga apagcapat ti maysa nga hin, saganaemto agraman ti daton a mapuuran, wenno maipaay a sacrificio a cacuyog ti tunggal cordero.

6 Wenno ti cacuyog ti tunggal carnero a lalaki saganaemto a maipaay a daton a bellaay ti dua nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nagamayan iti maysa nga apagcatlo ti maysa nga hin a lana:

7 ket ti maipaay a daton nga inumen, idatagmonto ti apagcatlo ti maysa nga hin nga arac, a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

8 Ket no agsaganaca iti maysa a lalaki a baca a maipaay a daton a mapuuran, wenno maipaay a maysa a sacrificio a pagtungpal iti cari, wenno maipaay a datdaton iti cappia ken Jehova:

9 idatagmonto ngarud, agraman ti lalaki a baca, ti maysa a daton a bellaay a tallo nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina a nagamayan iti guddua ti maysa nga hin a lana.

10 Ket irucbabmonto a daton nga inumen ti guddua ti maysa nga hin nga arac, a maysa a daton a maaramid iti apuy a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

11 Castoy ti maaramidto iti tunggal lalaki a baca, wenno tunggal maysa a carnero a lalaki, wenno tunggal maysa a cordero a lalaki, wenno cadagiti urbon a caldingg.

12 Cas mayannurot iti bilang a saganaenyonto, casta ti aramidenyonto iti tunggal maysa a mayabuloy iti bilangda.

13 Amin a patneng a nayanac aramidennanto dagitoy a mayabuloy itoy a galád iti panangipaay iti maysa a daton a naaramid iti apuy a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

14 Ket no maysa a gangannaet a makipagnaed cadacayo, wenno siasino nga addanto cadacayo cadagiti capcaputotanyo, ket mangipaayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy a nabanglo a sayamusom ken Jehova; cas ti aramidenyo castanto ti aramidenna.

15 Iti maipaay iti gimong, addanto maymaysa nga alagaden nga agservi cadacayo, ken maipaay iti gangannaet a makipagnaed *cadacayo*, maymaysa nga alagaden nga agnanayon agpapan pay putputotyo: cas ti casasaadyo, castanto ti gangannaet iti sango ni Jehova.

16 Maymaysa a linteg ken maymaysa a nagbilinan isunto ti maalagad cadacayo ken maalagad iti gangannaet a makipagnaed cadacayo.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
18 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket saoem cadacuada, No macastreccayo iti daga a pangipanac cadacayo,
19 maaramidto ngarud, nga, no mangancayo iti tinapay ti daga, mangipaaycayto iti maysa a daton a maipangato ken Jehova.
20 Iti umuna ti gamayyo mangidatoncayto iti maysa a bibingca a maipaay a daton a maipangato: cas panangaramidyo iti maipangato a daton ti pagtaltagan, casta ti pananginggatoyo.
21 Iti umuna ti gamayyo itedyonto ken Jehova a maysa a daton a maipangato agpapan capcaputotanyo.

22 Ket no bumiddutcayo ken dicay tungpalen amin dagiti bilbilin nga imbaga ni Jehova ken Moises,
23 amin met laeng nga imbilin ni Jehova cadacayo nga insao ni Moises, nanipud idi aldaw a panangted ni Jehova iti bilinna agpapan capcaputotanyo;
24 maaramidto ngarud, a no naaramid a di ginagara, a saan nga ammo ti gimong, amin a gimong mangipaayto iti maysa a bumaro a baca a daton a mapuuran, a nabanglo a sayamusom ken Jehova, agraman ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum, cas mayannurot iti nagbilinan, ken maysa a lalaki a calding a daton gapu iti basol,
25 ket ti sacerdote aramidennanto ti pannacaabbong a maipaay iti gimong dagiti annac ti Israel, ket isuda mapacawandanto; ta isu maysa a biddut; ket inyegda dagiti datonda a maysa a daton a naaramid iti apuy ken Jehova, ken datonda gapu iti basol iti sango ni Jehova a maipaay iti biddutda:
26 ket amin a gimong dagiti annac ti Israel mapacawanto, casta met ti gangannaet a makipagnaed cadacuada; ta iti biang ti amin a tao, naaramid a di ginagara.

27 Ket no ti maysa a tao macabasol a dina ginagara, mangidatagto ngarud iti maysa a cabayan a calding nga agtawen iti maysa, a daton gapu iti basol.
28 Ket ti sacerdote mangaramidto iti pacaabbongan a maipaay iti cararua a bumiddut no macabasol a dina gagaraen iti sango ni Jehova, tapno aramidenna ti pannacaabbongna; ket mapacawanto.
29 Addaancayto iti maysa a linteg a maipaay iti adda maaramidna a dina gagaraen, tubo man cadagiti annac ti Israel wenno gangannaet a makipagnaed cadacuada.
30 Ngem ti tao nga adda aramidna iti napalangguad nga ima, patneng man nga umili wenno gangannaet, isu met laeng agbassawang ken Jehova; ket dayta a cararua maipusayto iti ilina.
31 Gaput ta isu dina intaltalec ti sao ni Jehova, ket sinalungasingna ti bilinna; dayta a tao matalipupusto a maipusay, ti kinadakesna maipabaclayto kencuana.

32 Ket idi caadda dagiti annac ti Israel iti tay-ac, nasaracanda ti maysa a lalaki nga agummong ti sungsungrod iti aldaw a panaginana.
33 Ket dagiti nacasarac kencuana nga agur-urnong iti sungsungrod inyegda cada Moises ken ni Aaron, ken iti amin a gimong.
34 Ket impaingda, gaput ta saan pay a naikeddeng no ania ti maaramid coma kencuana.
35 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Ti lalaki pudno a mapapatayto: dagup ti gimong uburendanto iti batbato iti ruar ti pacarso.
36 Ket amin a gimong inyegda iti ruar ti pacarso, ket inuburda cadagiti batbato, tapno natay; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

37 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
38 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket ibilinmo cadacuada a mangaramidda iti agservi cadacuada a parparaypay cadagiti gaygayadan dagiti cawesda, agpapan cadagiti putputotda, ket icabildanto iti rabaw ti paraypay ti tunggal gayadan ti maysa a lubid nga azul:
39 ket agservinto cadacayo a paraypay, tapno makitkitayo, ket malagipyo dagiti amin a bilbilin ni Jehova, ket sungpotenyo ida; ken tapno dicay sursuroten ti pusoyo met laeng ken matmatayo met laeng a mangipacadawyan cadacayo iti panagbalangcantis;
40 tapno laglagipenyo ken aramidenyo amin a bilbilinco, ket nasantoancayo iti Diosyo.
41 Siac ni Jehova a Diosyo, a nangaon cadacayo iti daga nga Egipto, tapno siac ti Diosyo: siac ni Jehova a Diosyo.

Ti yaalza ni Core. Ti pannacadusa dagiti immalza. Ti pannacaaramat dagiti paginciensoan dagiti immalza. Agtanabutob ti ili ket ti maysa a didigra maibaon.

16 Ket ni Core nga anac a lalaki ni Isar nga anac a lalaki ni Coat nga anac a lalaki ni Levi, agraman ni Datan ken Abirom nga annac a lallaki ni Eliab, ken ni Hon nga anac a lalaki ni Felet, annac ida ni Ruben, nangalada *cadagiti lallaki:*

2 ket timmacderda iti sango ni Moises, a cacanunongda dagiti dadduma nga annac ti Israel, a duagasut ket limapulo nga agtuturay ti gimong, a naayaban iti gimong, lallaki a nadayaw;

3 ket naguummongda a nagtitipon iti maibusor cada Moises ken Aaron, ket kinunada cadacuada, Nalabes ti panagindadackelyo, idinto a ti amin a gimong nasantoanda, tunggal maysa cadacuada, ket ni Jehova siaadda cadacuada: Apayapay ngarud nga ipangpangronayo nga irimbaw ti bagbagíyo iti gimong ni Jehova?

4 Ket ni Moises idi nangngegna, nagpacleb:

5 ket nakisao ken Core ken amin a cadduana, a kinunana, Inton bigat, iparangto ni Jehova no asino ti taona, ken asino ti nasantoan, ken paasitgennanto iti dennana: a ti piliennanto met laeng, paasitgenanto kencuana.

6 Daytoy ti aramidenyo; mangalacayo cadagiti paginciensoan, ni Core ken amin a cadduana;

7 ket iccanyo ida iti apuy, sacay iccan ida iti incienso iti sango ni Jehova intono bigat: ket maaramidto a ti lalaki a pilien ni Jehova, *isunto* ti santo; dacayo nalabes ti panagindadackelyo, dacay nga annac ni Levi.

8 Ket ni Moises kinunana ken Core, Denggenyo ita, dacayo nga annac ni Levi:

9 *Ipapanyo ngata* a bassit cadacayo ti pinangilasin ni Jehova cadacayo iti gimong ti Israel, tapno yadanicay kencuana met laeng; tapno aramidenyo ti panagservi iti tabernaculo ni Jehova, ken tapno agyancayo iti sango ti gimong nga agannong cadacuada;

10 ken tapno inyasidegnaca ken amin a cacabsatmo nga annac a lallaki ni Levi agraman kenca? ¿ket sapulenyo met ti panagsacerdote?

11 Isu ti gapuna a sica ken amin a cadduam nagtitiponcayo a naummong a bumusor ken Jehova: ket ni Aaron, Siasino aya a pagdanenggdenganyo iti maibusor kencuana?

12 Ket ni Moises nagbaon iti immayab cada Datan ken Abirom, nga annac a lallaki ni Eliab: ket isuda kinunada, Dicamto sumang-at:

13 bassit a banag aya ti pinangaonmo cadacami iti maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró tapno patayennacam iti tay-ac, ¿ngem masapulmo met a pagbalinen ti bagím a maysa a palungo cadacami?

14 Maysa pay dinacam inyeg iti maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró, wenno iniccannacami iti tawiden a taltalon ken cauv-uvasan: colocolam aya dagiti mata dagitoy a lallaki? Dicamto sumang-at.

15 Ket ni Moises nagunget la unay idi, ket kinunana ken Jehova, Dica ipatpateg dagiti datdatonda: diac nangala iti maysa nga asno cadacuada, wenno nangranggas iti maysa cadacuada.

16 Ket ni Moises kinunana ken Core, Agyancayto, sica ken amin a gimongmo, iti sango ni Jehova, sica ken isuda, ken ni Aaron intono bigat:

17 ket mangalacayo, tumunggal maysa a lalaki, iti paginciensoanna, ket iccanyo ida iti incienso, sayonto yeg iti sango ni Jehova, tunggal lalaki ti paginciensoanna, duagasut ket limapulo a paginciensoan; sica met ken ni Aaron tunggal maysa ti paginciensoanna.

18 Ket isuda nangalada, ti tunggal lalaki, ti paginciensoanna, ket iniccanda ida iti apuy, sada pinisucan iti incienso, ket nagyanda iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, agraman cada Moises ken Aaron.

19 Ket ni Core inummongna ti dagup ti gimong a maibusor cadacuada iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong: ket ti gloria ni Jehova nagparang iti amin a gimong.

20 Ket ni Jehova nakisao ken Moises ken ni Aaron, a kinunana,

21 Makilasincayo iti daytoy a gimong, tapno ibusec ida iti apagdaricmat.

22 Ket nagpaclebda ket kinunada, O Dios, a Dios dagiti espiritu ti isu-amin a lasag, macabasolto ti maysa a tao, ket sica macaungetcanto iti dagup ti gimong?

23 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
24 Ibagam iti gimonḡ a cunam, Adayo-anyo ti naglawlaw iti tabernaculo da Core, Datan ken Abiron.

25 Ket ni Moises timmacder sa napan iti yan da Datan ken Abirom; ket dagiti lallacay ti Israel simmurotda kencuana.
26 Ket nagsao iti gimonḡ, a kinunana, Panawanyo, dawatec cadacayo, dagiti toltolda dagitoy nadanḡkes a lallaki, ket dicay sumagid iti cucuada, di la ket ta mapucawcayo cadagiti basbasolda.
27 Gapuna nḡa inadayuanda ti tabernaculo da Core, Datan ken Abirom iti isu-amin a sikig: ket da Datan ken Abirom rimmuarda ket nagyanda iti ruanḡan dagiti toltoldada ken dagiti assawada, ken dagiti annacda a lallaki, ken dagiti babassitda.
28 Ket ni Moises kinunana, Gaput' itoy ammoenyo a ni Jehova imbaonnac a nanḡaramid cadagitoy a gapuanan; ta diac *inaramid ida* a nakemco laenḡ.
29 No dagitoy a tattao matayda coma iti toltoldada iti sapasap a pacatayan dagiti amin a tao, wenno no masucnalanda coma cas panagsucnal ti isu-amin a tao; ni Jehova nḡarud dinac imbaon.
30 Nḡem no ni Jehova aramidenna ti baro a banag ket ti daga nḡanḡaenna ti nḡiwatna, ket tilmonenna ida agraman amin a cucuada, ket sibibiagda a macarosocos iti tanem, maawatanyonto nḡarud a dagitoy a lallaki inumsida ni Jehova.

31 Ket naaramid idi nḡa nalpasna nḡa impalawag amin dagitoy a sao nagbinḡnḡi ti daga iti babaenda,
32 ket ti daga nḡinanḡana ti nḡiwatna ket inalun-unna ida, ken dagiti famfamiliada, ken amin a lallaki a naibuyot ken Core, ken amin a cucuada.
33 Iti casta, isuda ken amin a kimmanunonḡ cadacuada nacaronoconda a sibabagí iti tanem: ket ti daga pinunitanna ida, ket natayda iti tenḡnḡa ti gimonḡ.
34 Ket amin ti Israel nḡa adda idi iti lawlawda nagtarayda idi a nagickisda: ta kinunada. Di la ket ta alun-unennacami ti daga.
35 Ket rimmuar ti apuy nḡa aggapu ken Jehova, ket inalun-unna dagiti dua gasut ket limapulo a lallaki a nanḡipaay iti incienso.

36 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,
37 Ibagam ken Eleazar, nḡa anac a lalaki ni Aaron a sacerdote, nḡa alaenna dagiti paginciensoan iti apuy, ket iwarsim ti apuy iti adayo; ta nasantoanda,
38 uray dagiti paginciensoan dagitoy managbasol a maicaniwas iti bibiagda met laenḡ; ket papitpitmo ida nḡa agservi a calupcup ti altar: ta indatonda met ida iti sanḡo ni Jehova, isut' gapuna a nasantoanda: ket isudanto ti maysa a tandaan cadagiti annac ti Israel.
39 Ket ni Eleazar a sacerdote innalana dagiti paginciensoan a suer nḡa indaton dagidi napuuran; ket pinitpitda ida a pagcalupcup iti altar:
40 nḡa isu ti panḡlaglagipan a maipaay cadagiti annac ti Israel, tapno awan ti sanḡsanḡaili a saan a putot ni Aaron nḡa umasideg a mamasged iti incienso iti sanḡo ni Jehova; tapno saan coma a cas ken Core, ken cas cadagiti cadduana: cas sinao ni Jehova kencuana nḡa imbilin ken Moises.

41 Nḡem idi simmaruno a bigat amin a gimonḡ dagiti annac ti Israel nagtanabutobda iti maicaniwas cada Moises ken Aaron, a kinunada, Pinapatayyo dagiti tao ni Jehova.
42 Ket naaramid idi a ti gimonḡ nagtitipon a bimmusor cada Moises ken Aaron, kinitada ti tolda ti gimonḡ; ket, adtoy, ti ulep inabbonḡanna, ket ti gloria ni Jehova nagparanḡ.
43 Ket da Moises ken ni Aaron immayda iti sanḡo ti tolda ti gimonḡ.
44 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,
45 Makilasincay iti daytoy a gimonḡ, tapno ibusec ida iti apagdaricmat, ket isuda nagpaclebda.
46 Ket ni Moises sinaona ken Aaron, Alaem ti paginciensoam, ket iccam iti apuy nḡa aggapu iti altar, sacanto iccan iti incienso, ket dardarasem nḡa ipan iti gimonḡ, ket aramidem ti pannacaabbonḡda: ta ti unḡet addan a rimmuar ken Jehova; ti didigra narugianen.
47 Ket ni Aaron innalana cas sinao ni Moises, ket nagtaray a napan iti tenḡnḡa dagiti naum-ummonḡ; ket, adtoy, ti didigra nairugi iti baet dagiti tao: ket imparabawna ti incienso, ket inaramidna ti pannacaabbonḡ ti ili.
48 Ket nagtacder iti baet dagiti natay

ken dagiti nabiag; ket ti didigra napasardeng.

49 Ket dagiti natay iti didigra sangapulo ket uppat a ribu ket pitogasutda idi, sabali pay dagiti natay a gapu ken Core.

50 Ket ni Aaron nagsubli ken Moises iti ruangan ti tolda ti gimong: ket ti didigra napasardeng.

Ti sarucod ni Aaron agsaringit.

17 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Saoem cadagiti annac ti Israel, ket mangalaca cadacuada iti sarsarucod, maysa iti intunggal balay dagiti ammada, cadagiti amin a pangpangoloenda a maitutop cadagiti balbalay dagiti ammada, sangapulo ket dua a sarucod: isuratmo ti nagan ti tunggal maysa a tao iti sarucodna.

3 Ket isuratmonto ti nagan ni Aaron iti sarucod ni Levi: ta addanto maysa a sarucod ti tunggal olo dagiti balbalay dagiti ammada.

4 ket idulinmonto ida iti tolda ti gimong iti sango ti pamanecnec a pangsaracac cadacayo.

5 Ket maaramidto a ti tao a piliecto, agsabongto ti sarucodna: ket pagsardengecto iti yanco dagiti dandanengdeng dagiti annac ti Israel, a panangdanengdengda iti maicaniwas kenca.

6 Ket ni Moises sinaona cadagiti annac ti Israel, ket amin a pangoloenda intedda kencuana dagiti sarucod, iti tunggal pangolo maysa, a maitutop cadagiti balbalay dagiti ammada, a sangapulo met laeng ket dua a sarucod: ket ti sarucod ni Aaron adda idi cadagiti sarucodda.

7 Ket ni Moises indulinna dagiti sarucod iti sango ni Jehova iti tolda ti pamanecnec.

8 Ket naaramid nga iti simmuno a bigat, ni Moises simbrec iti tolda ti pamanecnec: ket adtoy ta ti sarucod ni Aaron a maipabagi iti balay ni Levi, nagsaringit, ken nagbusel, ket nagsabong, ket namataud iti naloom nga almendras.

9 Ket ni Moises impanna amin a sarucod a ingapuna iti sango ni Jehova cadagiti amin nga annac ti Israel: ket isuda kinitada, ket innalada tumunggal maysa a lalaki ti sarucodna.

10 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Isublim nga icabil ti sarucod ni Aaron iti sango ti pamanecnec tapno masalimetmetan nga agservi a pagtandaanan a maibusor cadagiti annac ti kinasungit; tapno mapaggibusmo dagiti tantanabutob a maicaniwas caniac, tapno dida matay.

11 Castoy ti inaramid ni Moises: cas ti imbilin ni Jehova kencuana, casta ti inaramidna.

12 Ket dagiti annac ti Israel nakisaoda ken Moises, a kinunada, Adtoy ta mataycami, madadaelcami, madadaelcam a natalipupus.

13 Tunggal maysa nga umasideg, nga umadani iti tabernaculo ni Jehova, matay: ¿dacam amin mataycamto?

Dagiti rebbeng dagiti Leviias. Ti bagi dagiti sacerdote cadagiti datdaton. Dagiti apagcapulo maipato cadagiti Levitas.

18 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron, Sica ken dagiti annacmo a lallaki ken ti balay dagiti ammam agraman kenca, awitenyo ti basol ti santuario: ket sica ken dagiti annacmo a lallaki agraman kenca, awitenyonto ti kinadakes ti kinasacerdoteyo.

2 Ket dagiti cacabsatmo met a putot ni Levi a caputotan ni amam, paasitgem ida kenca, tapno maitiponda kenca, ket agannongda kenca: ngem sica ken dagiti annacmo agraman kenca agyancayto iti sango ti tolda ti pamanecnec.

3 Ket isuda tungpalendanto ti igunamgunammo ken ti panagaluad iti amin ti Tabernaculo: isuna laeng a didanto umadani iti yan dagiti basbaso ti santuario, ken iti yan ti altar, tapno dida matay, isuda man wenno dacayo.

4 Ket maitipondanto kenca, ket salimetmetandanto ti panangaluad ti tolda ti gimong, a maipaay iti isu-amin a maaramid iti Tabernaculo: ket dinto umadani kenca ti sangsangaili.

5 Ket salimetmetanyonto ti panangaluad ti santuario ken ti panangaluad ti altar: tapno awanton ti pungtot cadagiti annac ti Israel.

6 Ket sica, adtoy, innalac dagiti cacabsatmo a Levitas cadagiti annac ti Israel: isuda ti maysa a ságut kenca a naited ken Jehova, tapno agservida iti tolda ti gimong.

7 Ket sica ken dagiti annacmo a lallaki agraman kenca salimetmetanyonto ti kinasacerdoteyo iti isu-amin nga annong ti altar, ken maipaay ti adda iti uneg ti abbong; ket agservicayto: itedco cadacayo a cas ságut ti kinasacerdote nga an-

nonḡ: ket ti sanḡsanḡaili nḡa umadani mapapatayto.

8 Ket ni Jehova nagsao ken Aaron, Ket siac, adtoy, intedco kenca ti pannacaaluad dagiti datonco a maipanḡato, uray amin dagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel; intedcon ida kenca ken cadagiti annacmo a bági nḡa agnanayon maipoon iti pannacasapsapo.

9 Daytoy isunto ti cucuam cadagiti nasantoan unay *a mailisi* iti apuy: tunḡgal datonda, uray tunḡgal datonda a daton a bellaay, ken tunḡgal datonda gapu iti basol, ken tunḡgal datonda gapu iti salunḡasing nḡa idatagda caniac isudanto a casantoan kenca, ken cadagiti annacmo a lallaki.

10 Cas cadagiti casantoan unay, manḡancanto cadagidiay; cadagidiay manḡanto tunḡgal lalaki; nasantoanto kenca.

11 Ket daytoy ti cucuam; ti daton a maipanḡato ti iságutda, amin met laenḡ a datdaton a mailili dagiti annac ti Israel; itedco ida kenca, ken cadagiti annacmo a lallaki, ken cadagiti annacmo a babbai agraman kenca, a biangda nḡa agnanayon: tunḡgal maysa a nadalus iti balaymo manḡanto cadagidiay.

12 Amin a casasayaatan ti lana, ken amin a casasayaatan ti arac, ken iti bucbukel, dagiti umuna a bunḡbunḡada nḡa itedda ken Jehova, kenca intedcon ida.

13 Dagiti umuna a bunḡbunḡa a naloom dagiti isu-amin nḡa adda iti dagada nḡa yegda ken Jehova, cucuamto; tunḡgal maysa a nadalus iti balaymo manḡanto cadagitoy.

14 Amin a maipaay iti Israel cucuamto.

15 Amin a manḡlucat iti aanacan iti amin a lasag nḡa idatonda ken Jehova, tao man ken animal, cucuamto: nupay casta ti inauna nḡa anac ti tao, di bumuronḡ a subbotemto, ket ti umuna nḡa anac dagiti saan a nadalus nḡa animal sambotemto.

16 Ket dagiti masambot cadacuada manipud agtawen iti maysa a bulan sambotemto, cas mayannurot iti panḡgatadam, a maibatog iti pirac a lima a siclo, cas ti siclo ti santuario (isu a duapulo a gera).

17 Nḡem ti inauna nḡa urbon ti maysa a baca, wenno inauna nḡa anac ti carnero, wenno ti inauna ti maysa a caldinḡ, dicanto samsamboten; isuda nasantoanda: iwarismonto ti darada iti rabaw ti altar, ket puuramto ti tabada, a daton a maaramid iti apuy a maipaay a nabanḡlo a sayamusom ken Jehova.

18 Ket ti lasagda cucuamto, cas ti baruconḡ a mailili, ken cas ti luppo a macanawan, cucuamto.

19 Amin dagiti daton a maipanḡato cadagiti nasantoan nḡa irucbab dagiti annac ti Israel ken Jehova intedco kenca ken cadagiti annacmo a lallaki, ken cadagiti annacmo a babbai, agraman kenca, cas maysa a bági nḡa agnanayon: isut' maysa a tulag ti asin nḡa agnanayon kenca, ken cadagiti putotmo agraman kenca, iti sanḡo ni Jehova.

20 Ket ni Jehova kinunana ken Aaron, Sica awanto ti tawidmo iti dagada, wenno awanto ti binḡlaymo cadacuada: Siac ti bágim ken tawidmo iti baet dagiti annac ti Israel.

21 Ket cadagiti annac ni Levi, adtoy, intedco amin nḡa apagcapulo iti Israel a maysa a tawid, a sabrut ti annonḡ nḡa iservida, a panagannonḡ met laeng iti tolda ti gimonḡ.

22 Manipud ita dagiti annac ti Israel didanto umasideg iti tolda ti gimonḡ, di la ket ta amitenda ti basol ket matayda.

23 Nḡem dagiti Levitas aramidendanto ti annonḡ ti tolda ti gimonḡ, ket baclayendanto ti kinadakesda: isunto ti maalagad iti agnanayon cadagiti capcaputotanyo ken cadagiti annac ti Israel, isuda awanto ti tawidda.

24 Ta ti apagcapulo dagiti annac ti Israel, nḡa irucbabda, a daton a maipanḡato ken Jehova, intedcon cadagiti Levitas a maysa a tawid: isu ti gapuna nḡa insaoc cadacuada, Cadagiti annac ti Israel awanto ti tawidda.

25 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

26 Maysa pay saoemto cadagiti Levitas, ket cunam cadacuada, No alaenyo cadagiti annac ti Israel ti apagcapulo nḡa intedco cadacayo nḡa aggapu cadacuada a tawidyo, manḡirucbabcayto nḡarud iti dayta iti maysa a daton a maipanḡato ken Jehova, a maysa nḡa apagcapulo ti apagcapulo.

27 Ket ti maipanḡato a datonyo mabilanḡto cadacayo a cas la cadagiti bukel ti pagtaltagan, ken cas ti kinawadwad ti arac iti pagpespesan.

28 Castoy met ti panangirucbabyonto iti daton a maipanḡato ken Jehova cadagiti amin nḡa apagcapuloyo nḡa awatenyo cadagiti annac ti Israel; ket cadagitoy

itedyonto ti daton a maipanĝato ni Jehova ken Aaron a sacerdote.

29 Iti dagup dagiti sagságutyo ipaayyonto amin a daton a maipanĝato ni Jehova, iti dagup ti casasayaatanna, a ti pasetna a napasanto.

30 Isu ti gapuna a saoem cadacuada, No inĝatoyo ti casasayaatan a nayonna, maibilanĝto nĝarud cadagiti Levitas, a cas ti apit ti pagtaltalgan, ken cas ti apit ti pagpespesan ti arac.

31 Ket canenyonto iti tunĝgal disso, dacayo ken dagiti cabbalayyo: ta isu ti gongonayo a cabatogan ti panagannonĝyo iti tolda ti gimonĝ.

32 Ket dacayo dicayto agawit iti basol gapu iti dayta, no inĝatoyon ti nayonna a casayaatan: ket dicayto mulitan dagiti nasantoan a banbanag dagiti annac ti Israel, tapno dicay matay.

Ti Pannacagugor nĝa aramaten dagiti dapo ti nalabaga a danawan a baca.

19 Ket ni Jehova nagsao ken ni Moises ken Aaron, a kinunana,

2 Dagitoy isu ti nagbilinan ti linteg nĝa imbilin ni Jehova a kinunana, Saoem cadagiti annac ti Israel a manĝyegda kenca iti maysa a danawan a baca a nalabaga ket awan labanĝna, nĝa awan pamilawan kencuana, *ken* di pay naparabawan iti sanĝol:

3 ket itedyonto ken Eleazar a sacerdote, ket isu iruarnanto iti ruar ti pacarso, ket maysanto ti pumapatay iti sanĝoananna:

4 ket ni Eleazar a sacerdote itinto ramayna ti panĝalana iti darana, ket manĝiwaristo iti darana, nĝa ituronĝna iti sanĝo ti tolda ti gimonĝ, iti maminpito:

5 ket maysa ti manĝpuurto iti danawan a baca iti imatanĝna; ti lalatna, ken ti lasagna, ken ti darana agraman ti tackina puurannanto:

6 ket ti sacerdote manĝalanto iti cayo a cedro ken hisopo ken escarlata, ket isebbananto iti tenĝnĝa ti pacapuuran ti baca.

7 Ti sacerdote labaannanto dagiti cawesna, ket digosenanto ti bagína iti danum, ket iti calpasanna, sumrecto iti pacarso, ket ti sacerdote narugitto inĝgana iti rumabii.

8 Ket ti pumuur iti *danawan a baca* labaannanto iti danum dagiti cawesna, ket digosennanto iti danum ti bagína, ket narugitto inĝgana iti rumabii.

9 Ket maysa a tao a nadalus ummonĝennanto dagiti dapo ti baca a danawan ket idulinnanto iti ruar ti pacarso iti maysa a disso a nadalus; ket maaywananto nĝa agservi iti gimonĝ dagiti annac ti Israel a maysa a danum a maipaay iti kinarugit: isu ti maysa a daton gapu iti basol.

10 Ket ti nanĝurnonĝ cadagiti dapo ti danawan a baca labaannanto dagiti pagananayna, ket isu narugitto inĝgana iti rumabii: ket isunto ti agservi a maysa nĝa alagaden nĝa agnanayon cadagiti annac ti Israel ken iti gangannaet a makinaed cadacuada.

11 Ti sumagid iti bagí a natay ti siasino a tao saanto a nadalus iti pito nĝa aldaw.

12 Isu met laenĝ dalusannanto ti bagína iti daydiay a danum iti maicatlo nĝa aldaw, ket iti maicapito nĝa aldaw nadalusto; nĝem no dina dalusan ti bagína iti maicatlo nĝa aldaw, dinto nĝarud nadalus iti maicapito nĝa aldaw.

13 Siasinoman a sumagid iti bagí a natay ti tao, ket saanna a dalusan ti bagína, mamulitanna ti tabernaculo ni Jehova; ket dayta a cararua maipusayto iti Israel: gaput ta ti danum a maipaay ti kinarugit saan a naiwaris kencuana, isu saanto a nadalus; ti saanna a kinadalus adda pay la kencuana.

14 Daytoy isu ti linteg no matay ti maysa a tao iti maysa a tolda: tunĝgal maysa a sumbrec iti tolda, ken tunĝgal maysa nĝa adda iti tolda saanto a nadalus iti pito nĝa aldaw.

15 Amin nĝa agdadata a baso nĝa awan ti calubna a naisilpo saan a nadalus.

16 Ket siasinoman iti lanĝalanĝ a manĝsagid iti maysa a natay iti campilan, wenno natay a bagí, wenno maysa a tulanĝ ti tao, wenno maysa a tanem, saanto a nadalus iti pito nĝa aldaw.

17 Ket iti maipaay iti saan a nadalus manĝaladanto iti dapdapo ti napuuran a daton gapu iti basol, ket ti agayus a danum maicabilto iti maysa a baso:

18 ket ti maysa a tao a nadalus manĝalanto iti hisopo, ket itanebnanto iti danum, ket iwarisna iti rabaw ti tolda ken amin a basbaso ken amin a tattao nĝa adda idiay, casta met ken nacasagid iti tulanĝ, wenno iti pinatay, wenno iti natay, wenno iti tanem:

19 ket ti tao a nadalus warisannanto ni

saan a nadalus iti maicatlo nga aldaw, ken iti maicapito nga aldaw : ket iti maicapito nga aldaw dalusannanto ; ket isu labaannanto dagiti pagan-anayna, ket agdigosto iti danum, ket nadalusto iti rumabii.

20 Ket tinto tao a saan a nadalus ket dinanto dalusan ti bagina, dayta a cararua maipusayto iti tengnga ti gimong, gaput ta minulitanna ti santuario ni Jehova : ti danum a maipaay iti kinarugit saan a naiwaris kencuana ; isu saan a nadalus.

21 Ket isunto ti agnanayon a maalagad cadacuada : ket ti mangiwaris iti danum a maipaay iti kinarugit labaannanto dagiti pagan-anayna ; ket ni sumagid iti danum a maipaay iti kinarugit narugitto inggana iti rumabii.

22 Ket ti uray ania a sagiden ti tao a narugit, narugitto ; ket ti cararua a mangsagid iti dayta saanto a nadalus inggana iti rumabii.

Ipapatay ni Miriam. Dagiti danum ti Meriba. Ti Edom sukirenna ti ilalasat ti Israel. Ni Aaron natay sadi Hor.

20 Ket dagiti annac ti Israel, a dagup ti gimong simrecda iti tay-ac ti Zin iti umuna a bulan : ket ti ili nagnaed iti Cades ; ket ni Miriam natay idiay, ket naitabon idiay.

2 Ket idiay awan danum a nagservi iti gimong : ket naguurnongda a nagtitipon iti maibusor cada Moises ken Aaron.

3 Ket ti ili nakisubangda ken Moises, a kinunada, ¡ Dicam coma ket natay idi natay dagiti cacabsatmi iti sango ni Jehova !

4 Ket apayapay nga inyegyo ti gimong ni Jehova iti daytoy a tay-ac, tapno mataycami agraman dagiti animalmi ?

5 Ket isut' gapuna aya a pinasang-atdacami nga impanaw iti Egipto tapno yegdacam itoy dakes a lugar ? saan a lugar ti bin-i, wenno ti higos, wenno ti uvas, wenno ti granada ; wenno ti danum nga inumen ti adda la coma ditoy.

6 Ket ni Moises ken ni Aaron pimmanawda iti sango ti gimong a napan iti ridaw ti ruangan ti tolda ti gimong, ket nagpaclebda : ket ti gloria ni Jehova nagparang cadacuada.

7 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

8 Alaenyo ti sarucod ket tiptiponenyo ti gimong, sica ken ni Aaron a cabsatmo, ket saoenyo iti bato iti sango dagiti matada, nga itedna ti danumna coma ; ket sica ipanmonto cadacuada ti danum nga aggapu iti bato ; iti casta itedmonto ti inumen ti gimong ken dagiti animalda.

9 Ket ni Moises innalana nga ingapu iti sango ni Jehova ti sarucod, cas imbilinna kencuana.

10 Ket da Moises ken Aaron inummongda ti gimong a tiniptipon iti sangoanan ti bato, ket kinunada cadacuada, Denggenyo ita, dacayo a nasungit ; ¿yegandacayto ti daunm nga aggapu iti daytoy a bato ?

11 Ket ni Moises inngatona ti imana, ket binaotna ti bato idi sarucodna, iti naminduа : ket ti danum rimmuar iti aglablabonan, ket ti gimong imminumda, casta met dagiti animalda.

12 Ket ni Jehova kinunana cada Moises ken Aaron, Gaput ta dicay namati caniac, tapno santificarendac cadagiti mata dagiti annac ti Israel, isu ti gapuna a dicayto ipan daytoy a gimong iti daga nga intedco cadacuada.

13 Dagitoy isuda ti dandanum ti Meriba ; gaput ta dagiti annac ti Israel nakisubangda ken Jehova, ket isu nasantificar idi cadacuada.

14 Ket ni Moises namalubos nanipud Cades cadagiti nabaon a napan iti ari ti Edom, Castoy ti sao ni cabsatmo nga Israel, Sica ammom amin ti rigat a napasamacmi :

15 no casano ti isasalog dagiti ammami iti Egipto, ken panagnaedmi sadi Egipto iti nabaybayag nga aldaw ; ket dagiti taga Egipto dakes ti inaramidda cadacami, ken cadagiti ammami :

16 ket idi immawagcami ken Jehova, dinengngegna ti timecmi ; ket imbaonna ti maysa nga angel, ket inaonnacami sadi Egipto : ket, adtoy, addacami idiay Cades maysa a ciudad a pungto ti beddengmo :

17 palasatennacam coma, dawatec kenca, iti dagam : dicamto lasaten ti talon wenno inuvasan, dicamto uminum iti danum dagiti bobon : magnacamto nga agcanayon iti napatac a dalan ti ari, dicamto sumiasi ti bangir a canawan nga ima wenno macatigid, inggana iti macalasatcam iti beddengmo.

18 Ket ti Edom kinunana kencuana, Sica dicanto lumasat caniac, di la ket ta rumuarac a sicacampilan a bumusor kenca.

19 Ket dagiti annac ti Israel kinunada

kencuana, Sumanĝ-atcamto iti dalan a napatac; ket no uminumcamto iti danummo, siac ken dagiti animalco, itedconto kenca ti pategna: isuna la nga ipalubosmo caniac, nga awan ket *maaramid* nga uray ania a *sabali;* ti panaglasatco cadagiti sacac.

20 Ket isu kinunana, Sica dicanto lumasat. Ket ti Edom rimmuar a bimmusor kencuana agraman adu a tattao, ken maysa a napigsa nga ima.

21 Castoy ti pinanĝmadí ti Edom iti pananĝtedna iti Israel iti pagdalanan iti beddenĝna: gapuna a ti Israel immadayo kencuana.

22 Ket nagrubbuatda sadi Cades: ket dagiti annac ti Israel, a dagup ti gimonĝ, dimmanonda iti bantay Hor.

23 Ket ni Jehova nagsao cada Moises ken Aaron idiay bantay Hor, nga igid ti beddenĝ ti daga nga Edom, a kinunana,

24 Ni Aaron maitiponto iti ilina: ta isu saanto a sumrec iti daga nga intedco cadagiti annac ti Israel, gaput ta sinuprinĝyo ti saoc idiay dandanum ti Meribah.

25 Alaem ni Aaron ken ni Eleazar nga anacna a lalaki, ket yulim ida iti bantay Hor;

26 ket ucsubam ni Aaron cadagiti cawesna, ket icapetmo ida ken Eleazar nga anacna: ket ni Aaron maitiponto *iti ilina,* ket matayto idiay.

27 Ket ni Moises inaramidna ti cas imbilin ni Jehova: ket simmanĝ-atda iti bantay Hor iti imatanĝ ti amin a gimonĝ.

28 Ket ni Moises inucsubanna ni Aaron cadagiti cawesna, ket incapetna ida ken Eleazar nga anacna; ket ni Aaron natay idiay tapaw ti bantay: ket ni Moises ken Eleazar simmalogda iti bantay.

29 Ket idi nakita ti dagup ti gimonĝ a natay ni Aaron, sinanĝitanda ni Aaron iti tallopulo nga aldaw, agpapan iti amin a balay ti Israel.

Naparmec ni Arad. Dagiti ul-uleg ken ti sinan-uleg a suer. Dagiti panagdaldaliasat nanipud iti Obot aginĝga iti Fasga. Naparmec da Sejon ken ni Og.

21 Ket ti Cananeo, nga ari ti Arad a nagnaed iti Abagatan, nanĝegna a masasao a ti Israel umayda magna iti dalan ti Atarim; ket nakibacal iti Israel, ket innalana ti dadduma cadacuada a cayawna.

2 Ket ti Israel nanĝipaay iti maysa a cari ken Jehova ket kinunana, No pudno a yawatmonto iti imac dayta nga ili, talipupusecto a dadaelen dagiti ciudadda.

3 Ket ni Jehova impanĝagna ti timec ti Israel, ket inyawatna dagiti taga Canaan; ket dinadaelna ida a tinalipupus agraman ciudadda: ket ti nagan ti disso nanagan iti Jorma.

4 Ket isuda nagnada nanipud bantay Hor iti dalan nga agpa-Baybay a Nalabaga, tapno lawlawenda ti daga ti Edom: ket ti cararua ti ili napatacrot unay gapu iti dalan.

5 Ket ti ili nagsao iti maicaniwas iti Dios, ken maicaniwas ken Moises, Ania ti gapuna aya nga inaonnacam sadi Egipto tapno mataycam ditoy tayac? ta awan taraon, ken awan danum; ket ti cararuami masuya itoy nalag-an a tinapay.

6 Ket ni Jehova imbaonna dagiti immapuy nga uleg cadagiti tao, ket kinagatda dagiti tao; ket natay ti adu a tao ti Israel.

7 Ket dagiti tao immayda ken Moises, ket kinunada, Nacabasolcami, gaput ta nagsaocami iti maicaniwas ken Jehova, ken maicaniwas kenca; agdawatca ken Jehova nga iccatenna coma cadacami dagiti ululeg. Ket ni Moises indawatanna ti ili.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Manĝaramidca iti maysa nga immapuy nga uleg, ket ibayogmo iti maysa a monmon; ket maaramidto a tunĝgal maysa a nacagat, no kitaenna agbiagto.

9 Ket ni Moises inaramidna ti maysa a sinan-uleg nga suer ket imbayogna iti maysa a monmon: ket naaramid a no maysa nga uleg kimmagat iti maysa a tao, idi daytoy kinitana di sinan-uleg a suer, nagbiag.

10 Ket dagiti annac ti Israel nagrubbuatda, ket nagtoldada idiay Obot.

11 Ket nagnada a pimmanaw idiay Obot ket nagtoldada idiay Je-abarim, iti tay-ac nga adda iti sanĝo ti Moab, nga agpa-leleggacan ti init.

12 Manipud idiay nagnada, ket nagtoldada idiay lobonĝ ti Zared.

13 Manipud idiay nagnada ket nagtoldada iti sabali a banĝir ti Arnon, nga adda iti tay-ac nga aggapu iti beddenĝ ti Amorreo: ta ti Arnon isu ti inĝga ti Moab, nagbaetan ti Moab ken dagiti Amorreo.

14 Isu ti gapuna a masao iti libro dagiti Gubgubat ni Jehova,

Vaheb sadiay Suphah,
Ken cadagiti lob-lobonḡ ti Arnon,
15 Ket ti salogan ti lob-lobonḡ,
Nḡa agpababa iti pagnaedan ti Ar,
Ket agsadag iti beddenḡ ti Moab.
16 Ket manipud idiay *nagnada* a nagturonḡ iti Beer: daytoy isu ti bobon a nagcunaan ni Jehova ken Moises, Urnonḡem a tiptiponen dagiti tao, ket iccacto ida iti danum.

17 Idin ti Israel kinantana daytoy a cancion:
O bobon, agburayocca; cantaanyo ala:
18 Ti bobon, a dagiti panḡolo kinutcutanda,
A dagiti agturturay ti ili kinalianda,
Iti cetro, *ken* cadagiti sarucodda.
Ket manipud iti tay-ac *nagnada* a napan iti Matana;
19 ket manipud Matana inḡgana iti Nahaliel; ket manipud Nahaliel aginḡga iti Bamot;
20 ket manipud Bamot inḡgana iti lobonḡ nḡa adda iti pagtatalonan ti Moab, agtunḡpal iti tapaw ti Fasga, a tan-awanna ti tay-ac.

21 Ket ti Israel namalubos cadagiti mabaon a mapan ken Sejon, nḡa ari dagiti Amorreo, a kinunana,
22 Palaatennacam cadi iti dagam: dicam agpakillo iti pagtatalonan, wenno iti inuvasan; dicamto uminum iti danum ti bobbobon, magnacamto iti dalan a napatac ti ari, inḡgana iti dicam macalasat iti pagbeddenḡam.
23 Ket ni Sejon dina naibtor a pinalasat ti Israel iti beddenḡna: no di ket ni Sejon inummonḡna a tiniptipon amin dagiti tattaona, ket rimmuarda a bimmusor iti Israel iti yan ti tay-ac, ket nacadanon iti Jasa; ket nakibacal iti Israel.
24 Ket ti Israel kinabilna iti tadem ti campilan, ket tinagicuana iti dagana nanipud iti Arnon inḡgana ti Jabboc, nḡa aginḡga iti annac ti Ammon; ta ti beddenḡ dagiti annac ti Ammon nasarikedkedan.
25 Ket ti Israel naalana amin dagiti ciudad; ket ti Israel nagnaedanna dagiti amin a ciudad dagiti Amorreo, idiay Jesebon, ken amin nḡa il-ilina.
26 Ta ti Jesebon isu idi ti ciudad ni Sejon nḡa ari dagiti Amorreo, a nakigubat ken sinuctan ti ari ti Moab, ket inagawna amin a dagana iti imana aginḡga iti Arnon met laenḡ.
27 Isut' gapuna, nḡa isuda nḡa agsao iti nasirib a balbalicas, cunada,
Umaycayo iti Jesebon;
Banḡonenyo ket buclenyo coma ti ciudad ni Sejon:
28 Ta maysa nḡa apuy rimmuar iti Jesebon,
Maysa a gil-ayab iti ciudad ni Sejon:
Ti Ar ti Moab inna inalun-un,
Dagiti appo dagiti nanḡato a disso ti Arnon.
29 Moab, ay-ayca pay:
Sica, O ili ti Camos, nawarawaracan:
Isu intedna dagiti annacna a lallaki cas tumaltalaw,
Ken dagiti annacna a babbai iti pannacacayaw,
Ken Sejon nḡa ari dagiti Amorreo.
30 Dacami pinánami ida; ti Jesebon napucaw aginḡga iti Dibon,
Ket pinagwalanḡwalanḡmi aginḡga iti Nofe,
Nḡa *agdaplay* iti Medeba.
31 Castoy ti panagnaed ti Israel iti daga dagiti Amorreo idi.
32 Ket ni Moises pinasimisimna ti Jazer; ket innalada dagiti il-ili sadiay, ket pinasiada dagiti Amorreo nḡa adda idiay idi.

33 Ket nagpakilloda ket simmanḡ-atda iti dalan ti Basan: ket ni Og nḡa ari ti Basan rimmuar a bimmusor cadacuada, isu ken isu-amin a taona, tapno makibacalda idiay Edrai.
34 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Dica agbutenḡ kencuana: ta inyawatcon ti bagína ita imam, casta met ti dagup ti taona, ken ti dagana; ket aramidemto kencuana cas ti inaramidmo ken Sejon nḡa ari dagiti Amorreo a nagnaed idiay Jesebon.
35 Iti casta kinabilda, isu ken dagiti annacna a lallaki, ken amin a tattaona, inḡganat' awan natda kencuana: ket tinagicuada ti dagana.

Ni Balac paayabanna ni Balaam. Ni Balaam ken ti asnana masabetda ti Angel ni Jehova.

22 Ket dagiti annac ti Israel nagnada, ket nagtoldada iti tantanap ti Moab a ballasiw ti Jordan sadi Jerico.

2 Ket ni Balac nḡa anac a lalaki ni Sefor nakitana dagiti amin nḡa inaramid ti Israel cadagiti Amorreo.

3 Ket ti Moab napalalo ti butenĝna cadagiti tao, gaput ta aduda idi: ket ti Moab nagliday a gapu cadagiti annac ti Israel.

4 Ket ti Moab kinunana cadagiti lallacay ti Madian, Ita daytoy a sangabuyotan amilenna amin nĝa adda iti lawlawtayo, cas ti baca nĝa amilenna ti root ti talon. Ket ni Balac nĝa anac ni Sefon isu iti daydi a tiempo ti ari ti Moab.

5 Ket nagbaon cadagiti nabaon ken Balaam nĝa anac a lalaki ni Beor, idiay Petor nĝa adda iti abay ti Carayan, iti daga dagiti annac ti ilina tapno ayabanna, a kinunana, Adtoy, adda maysa nĝa ili nĝa aggapu sadi Egipto; adtoy, kinumotanda ti rabaw ti daga ket agnaedda iti sangoc.

6 Isut' gapuna nĝa umayca ita coma, dawatec kenca, ilunodmo caniac daytoy nĝa ili; ta isuda mannacabalinda unay caniac: nalabit agsagudayacto, tapno macabilmi ida, ken mapatalawco ida iti daga: ta ammoc a ti bendicionam isu ti bendito, ket ti ilunodmo isu ti mailunod.

7 Ket dagiti lallacay ti Moab ken dagiti lallacay ti Madian, napanda a siiiggem cadagiti panĝgongona iti panamadto; ket dimmanonda ken Balaam, ket imbagada kencuana dagiti sao ni Balac.

8 Ket isu kinunana cadacuada, Umyancayo ditoy ita a rabii, ket yegconto cadacayo ti sao a mayannurot iti panagsaonto caniac ni Jehova: ket dagiti panĝoloen ti Moab nakipagnaedda ken Balaam.

9 Ket ti Dios immay ken Balaam, ket kinunana,

10 Ania a tao dagitoy adda kenca? Ket ni Balaam kinunana iti Dios, Ni Balac nĝa anac ni Sefor, nĝa ari ti Moab, nagbaon caniac, *a kinunana*,

11 Adtoy dagiti tattao a naggapu sadi Egipto kinumotanda ti rabaw ti daga: ita umayca coma ta ilunodmo ida caniac; nalabit mabalinconto ti makibacal cadacuada, ket mapagtalawconto ida.

12 Ket ti Dios kinunana ken Balaam, Sica dicanto mapan cumuyog cadacuada; sica dicanto ilunod ti ili; ta isuda benditoda.

13 Ket ni Balaam bimmangon iti bigat, ket kinunana cadagiti panĝoloen ni Balac, Incayo iti dagayo: ta ni Jehova impawilna ti panangtedna caniac ti palubos a maicuyog cadacayo.

14 Ket dagiti panĝoloen ti Moab timmacderda, ket dimmanonda ken Balac, ket kinunada, Ni Balaam madi a cumuyog cadacami.

15 Ket ni Balac binaonna manen dagiti panĝoloen nĝa ad-adu ken nadaydayawda pay nĝem dagidiay.

16 Ket isuda dimmanonda ken Balaam, ket kinunada kencuana, Castoy ti saoen ni Balac nĝa anac ni Sefor, Dica coma, dawatec kenca, ipalubos ti uray ania a mangipawil kenca nĝa umay caniac:

17 ta ibuangayconto kenca ti dackel unay a pacaidayawam, ket uray ania a saoem caniac aramidecto: umayca coma ngarud, dawatec kenca, ilunodmo caniac daytoy nĝa ili.

18 Ket ni Balaam simmungbat, ket kinunana cadagiti adipen ni Balac, No ni Balac itedna coma caniac ti balayna a napno iti pirac ken balitoc, siac diac mabalin a labsingen ti sao ni Jehova a Diosco, tapno aramidec ti nacurang wenno nalabes.

19 Isut' gapuna ita a dawatec kenca, Agsardengcay met coma ditoy ita a rabii, tapno mabalinco nĝa ammoen ti saoen pay ni Jehova caniac.

20 Ket ti Dios immay ken Balaam iti rabii, ket kinunana kencuana, No dagiti tao immaydaca inayaban, tumacderca a mapan cadacuada, nĝem tinto sao nĝa ibagac kenca ti aramidem.

21 Ket ni Balaam bimmangon iti bigat ket sinillaanna ti asnana, ket napan kimmuyog cadagiti panĝoloen ti Moab.

22 Ket bimmara ti pungtot ni Jehova, gaput ta isu napan; ket ti angel ni Jehova insaadna ti bagina iti dalan a cas cabusorna. Idi sinacayanna ti asnana, ket dagiti dua nĝa adipenna naicuyogda kencuana.

23 Ket ti asna nakitana di angel ni Jehova nĝa agtatacder iti dalan a siiiggem iti siaasut a campilan: ket di asna simmiasi idi dalan ket napan iti cataltalonan: ket ni Balaam binaotna di asna, tapno maiturongna iti dalan.

24 Ti angel ni Jehova ngarud nagyan iti maysa a dana a nagbaetan dagiti cauvasan, maysa a bacud iti daytoy a bangir ken maysa a bacud iti daydiay a bangir.

25 Ket ti asna nakitana di angel ni Jehova, ket immampir iti bacud ket inladditna ti saca ni Balaam idi bacud: ket isu binaotna man di asnan.

26 Ket ti angel ni Jehova napan iti sango manen ket nagtacder iti maysa a

lugar nga akikid iti awan pangliclican iti macanawan wenno iti macatigid.

27 Ket di asna nakitana di angel ni Jehova ket nagpasag iti babaen ni Balaam: ket ti unget ni Balaam simged, ket kinabilna di asna iti sarucodna.

28 Ket ni Jehova linuctanna ti ngiwat di asna, ket daytoy kinunana ken Balaam, Ania aya ti inaramidco kenca tapno kinabilnac cadagitoy namitlo daras?

29 Ket ni Balaam kinunana idi asna, Gaput ta rinabngisnac: addaanac man coma iti campilan iti imac, ta pinatayca.

30 Ket di asna kinunana ken Balaam, Saan aya nga siac ti asnam a nagsacsacayam iti bayat ti panagbiagmo agingga itoy nga aldaw? cadawyac aya ti agcasta kenca? Ket isu kinunana, Saan.

31 Ni Jehova ngarud linuctanna dagiti mata ni Balaam, ket isu nakitana ti angel ni Jehova a nagyan iti dalan agraman campilan a siaasut iti imana; ket isu intamedna ti olona ket nagpacleb.

32 Ket ti angel ni Jehova kinunana kencuana, Ania ti gapuna a kinabilmo ti asnam cadagitoy tallo a daras? Adtoy immayac a bumusor, gaput ta ti dalanmo dakes iti sangoc:

33 ket ti asna nakitanac, ket naglisi iti sangoc cadagitoy namitlo daras: no di la naglisi coma caniac, pudno nga ita pinatayca, ket isu ti biniagco coma.

34 Ket ni Balaam kinunana idi angel ni Jehova, Siac nacabasolac; ta diac ammo idi nga nagyanca iti dalan a bumusor caniac: no ngarud no napaguraca ita, cayatco nga agbaw-ingac manen.

35 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken Balaam, Inca makicuyog cadagiti lallaki: ngem ti la sao nga ibagacto kenca daytanto ti saoem. Iti casta nakicuyog ni Balaam cadagiti pangoloen ni Balac.

36 Ket idi nangeg ni Balac a dimteng ni Balaam, rimmuar a simmabat kencuana agingga iti Ciudad ti Moab iti igid ti Arnon nga isu ti nagbebeddengan.

37 Ket ni Balac kinunana ken Balaam, Diac aya sigaganetget a nagpaayab kenca? ania ti gapuna a dica immay caniac? Diac aya cabaelan a pudno ti mamadayaw kenca?

38 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Adtoy, siac immayac kenca: adda aya aniaman a bilegco ita nga agsao iti uray ania? ti sao nga icabil ti Dios iti ngiwatco daytanto ti saoec.

39 Ket ni Balaam kinacuyogna ni Balac a napan ket dimtengda iti ciudad a Hucot.

40 Ket ni Balac sinacrificarna ti bacbaca ken carcarnero, ket imbaonna ken Balaam, ken cadagiti pangoloen a kinadduana idi.

41 Ket naaramid iti bigat a ni Balac innalana ni Balaam, ket inyulina cadagiti nangato a disso ni Baal; ket manipud idiay nakitana ti makinpungto a bangir ti ili.

Ti umuna ken maicadua a padto ni Balaam.

23 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Ibangonannac iti pito nga altar, ket isaganaannac ditoy iti pito a baca ken pito a cordero a lallaki.

2 Ket ni Balac inaramidna cas sinao ni Balaam; ket ni Balac ken Balaam indatonda iti tunggal altar ti maysa a baca ken maysa a cordero a lalaki.

3 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Agyanca iti yan ti datonmo a mapuuran, ket innacto; ta bareng umayto sumabat caniac ni Jehova; ket ti uray ania nga iparangnanto caniac, saoecto kenca. Ket napan iti maysa a tapaw nga awan rorootna.

4 Ket ti Dios sinaracna ni Balaam: ket daytoy kinunana kencuana, Sinaganac dagiti pito nga altar ket inrucbabco ti maysa a baca ken maysa a cordero a lalaki iti tunggal altar.

5 Ket ni Jehova incabilna ti maysa a sao iti ngiwat ni Balaam, ket kinunana, Agsublica ken Balac ket castoy ti saoemto.

6 Ket nagsubli kencuana ket adtoy, isu nagyan iti sibay ti daton a mapuuran, isu ken amin dagiti panguloen ti Moab.

7 Ket inaramatna ti pangngarigna, ket kinunana,

Manipud Aram inyegnac ni Balac,
Nga ari ti Moab manipud bantay ti Daya:
Umayca, ilunodmo caniac ni Jacob,
Ket umayca, ti Israel inca cariten.

8 Casanonto ti panangilunodco iti di inlunod ti Dios?
Casano ti panangcaritconto iti di kinarit ni Jehova?

9 Ta manipud iti tapaw dagiti batbato isu makitac,
Ket manipud cadagiti turturod isu maimatangac;

Adtoy, isu maysa nga ili nga agnaed
nga agwaywayas,
Ket cadagiti nacion dinto maibilang.
10 Asino ti macabalin a mangbilang iti
tapoc ni Jacob,
Wenno mangbilang iti apagcapat ti
Israel?
¡Matayac coma iti patáy dagiti na-
singpet,
Ket ti maudi a tungpalco cas coma
kencuana!
11 Ket ni Balac kinunana ken Balaam,
Ania ti inaramidmo caniac? Innalaca
tapno ilunodmo dagiti cabusorco, ket
adtoy, binendicionam met la ida.
12 Ket isu simmungbat ket kinunana
kencuana, Diac ngamin aya rebbeng nga
aluadan ti panangisaoc iti incabil ni Je-
hova iti ngiwatco?

13 Ket ni Balac kinunana kencuana,
Umayca ita, dawatec kenca, makicuyog
caniac agingga iti sabali a disso a panipud-
an ti pacakitaam cadacuada; makitamto
ida ngem ti laeng maudi a pingirda, ket
dicanto makita amin ida: ket ilunodmo
ida coma caniac manipud idiay.
14 Ket isu innalana nga impan iti talon
ti Sofin, iti tapaw ti Fasga ket nagbangon
iti pito nga altar, ket nangidaton iti
maysa a lalaki a baca, ken maysa a cor-
dero a lalaki iti rabaw ti tunggal altar.
15 Ket isu kinunana ken Balac, Agyan-
ca ditoy yan ti datonmo a mapuuran bayat
ti panangsaracco *ken Jehova* sadiay.
16 Ket ni Jehova sinabetna ni Balaam,
ket incabilna ti maysa a sao iti ngiwatna,
ket kinunana, Agsublica ken Balac, ket
castoy ti saoemto.
17 Ket isu immay kencuana, ket adtoy,
siaadda iti yan ti daton a napuuran, ken
dagiti panguloen ti Moab agraman ken-
cuana. Ket ni Balac kinunana kencuana,
Ania ti sinao ni Jehova?
18 Ket isu inaramatna ti pangngarigna,
ket kinunana,
Tummacderca, Balac, ket inca tu-
mimud;
Imdengannac, sica nga anac ni Sefor:
19 Ti Dios saan a maysa a tao tapno
agtiri,
Di met anac ti tao tapno agbabawi:
Isu ti nagcuna, dinanto aya aramiden?
Wenno isu ti nagsao, ket, dinanto
aya tungpalen?
20 Adtoy, Inawatco *ti bilin* a mamen-
dicion:
Ket isu binendicionanna, ket diac
mabalin a baliwan.
21 Isu dina naimatangan ken Jacob ti
kinadakes;
Di nacakita ti kinasukir iti Israel:
Ni Jehova a Diosna siaadda ken-
cuana,
Ken ti ickis ti maysa nga ari adda
cadacuada.
22 Ti Dios aonenna ida iti Egipto;
Isu addaan iti cas pigsa ti baca a
naatap.
23 Pudno a maibusor ken Jacob awan
cabaelan ti panaganito;
Wenno uray ania a padpadles a
maibusor iti Israel:
Ita ti maisaonto maipanggep ken
Jacob ken iti Israel,
¡Anian ti inaramid ti Dios!
24 Adtoy, ti ili tumacder cas maysa a
leon a babai,
Ket itacderna ti bagína cas leon a
lalaki:
Isu dinto agpasag inggana iti di
mangan iti samsam,
Ken uminum iti dara ti napatáy.
25 Ket ni Balac kinunana ken Balaam,
Dica ilunod ida a pulos, wenno dica ben-
dicionan ida a pulos.
26 Ngem ni Balaam simmungbat ket
kinunana ken Balac, Diac aya kinuna
kenca a sinao, Amin nga ibaga ni Jehova,
dayta ti rebbengco nga aramiden?

27 Ket ni Balac kinunana ken Balaam,
Umayca ita ala, alaencanto iti sabali a
disso; nalabit a manipud idiay pagayatan-
to ti Dios ti panangilunodmo cadacuada
caniac.
28 Ket ni Balac innalana ni Balaam
inggana iti tapaw ti Fogor, a mangtan-
aw iti tay-ac.
29 Ket ni Balaam kinunana ken Balac,
Ibangonannac ditoy iti pito nga altar, ket
isaganaannac ditoy cadagiti pito nga baca,
ken pito a carnero a lallaki.
30 Ket ni Balac inaramidna ti cas sinao
ni Balaam, ket indatonna ti maysa a
baca, ken ti maysa a carnero a lalaki iti
rabaw ti tunggal altar.

Ti maicatlo ken maicapat a padto
ni Balaam.

24 Ket ni Balaam idi nakitana a kina-
ay-ayo ni Jehova a bendicionan
ti Israel, saan a napan cas cadagiti daddu-
ma nga aldaw a nangsarac cadagiti pa-

naganito, ngem intaengna ti rupana a sinangona ti tay-ac.

2 Ket ni Balaam intangadna dagiti matana, ket nakitana nga ti Israel sinanaed cas mayannurot cadagiti capcaputotanda; ket ti Espiritu ti Dios immay kencuana.

3 Ket inaramatna ti pangngngarigna, ket kinunana,

Cuna ni Balaam nga anac ni Beor,
Ket ti tao nga naripcan ti matana cunana;
4 Cunana, Ti macangngeg cadagiti sao ti Dios,
Ti macakita iti parparmata ti Mannacabalin-amin,
Nagpasag, ket simumulagat dagiti matana:
5 ¡Amangan a nagpintas dagiti toldam, O Jacob,
Dagiti tabernaculom, O Israel!
6 Cas loblobong aglaylayonda,
Cas bangbangcag iti abay ti carayan,
Cas caycayo a sandalo nga immula ni Jehova,
Cas caycayo a cedro iti arubayan ti dandanum.
7 Danum agayusto cadagiti timbana,
Ket cadagiti adu a dandanum agyanto ti bin-ina,
Ket nangatngatonto ngem ni Agag ti arina,
Ket maitan-octo ti pagarianna.
8 Ti Dios aonenna sadi Egipto;
Isu addaan cas ti pigsa ti baca a naatap:
Dagiti il-ili a cabcabusorna lamutennanto,
Ket dagiti tultulangda tuctuccolennanto,
Ket salputennanto *ida* cadagiti panana.
9 Isu nagrucob, isu cas leon a nagidda,
Ken cas maysa a leon a babai; Asino ti mangriingto kencuana?
Nagasat coma ti tunggal maysa nga agdaydayaw kenca,
Ken mailunod coma tunggal maysa a mangilunod kenca.

10 Ket ti pungtot ni Balac bimmara iti maicaniwas ken Balaam, ket pinagsipatna dagiti imana; ket ni Balac kinunana ken Balaam, Inayabanca tapno ilunodmo dagiti cabusorco, ket, adtoy, sica binendicionam ida laeng cadagitoy namitlo daras.

11 Isut' gapuna nga ita, agtalawca a mapan iti lugarmo: pinanunotco idi nga itan-occa iti dackel a dayaw; ngem, adtoy ta, ni Jehova pinaritannaca iti dayaw.

12 Ket ni Balaam kinunana ken Balac, Diac met aya sinao cadagiti babaonem nga imbaonmo caniac, a kinunac,

13 ¿Uray ited coma caniac ni Balac ti balayna a napno iti pirac ken balitoc, diac mabalin a labsingen ti sao ni Jehova, tapno agaramidac iti naimbag man wenno dakes a bucbucodco; ti saoen ni Jehova, dayta ti saoecto?

14 Ket ita adtoy, Innac iti ilic: umayca, *ket* ipacaammoc kenca ti aramidento daytoy nga ili iti ilim cadagiti maud-udi nga aldaw.

15 Ket isu inaramatna ti pangngngarigna, ket kinunana,

Ni Balaam nga anac ni Beor cunana,
Ken ti tao nga naripcan ti matana cunana;
16 Cunana, Ti macangngeg cadagiti sao ti Dios,
Ken macaammo iti sirib ti Cangatoan unay,
Ti macakita iti parparmata ti Mannacabalin-amin,
Nagpasag, ket simumulagat dagiti matana:
17 Makitac ngem saan nga ita;
Masirpatco ngem saan nga asideg:
Ken Jacob rumuarto ti maysa a bitwen,
Ket tumaudto ti maysa a cetro iti Israel,
Ket sugatennanto amin nga ig-igid ti Moab,
Ket ipadsonanto amin nga annac ti riri.
18 Ket ti Edom maysanto a pagtagicuaan,
Ti Seir maysanto met a pagtagicuaan,
nga idi isut' cabusorna;
Ngem tinto Israel situtured a mangaramid.
19 Ket aggapunto ken Jacob ti maysa nga addaan turay,
Ken mangdadaelto ti matda iti ciudad.

20 Ket kinitana ti Amalec, ket inaramatna ti pangngngarigna, ket kinunana,

Ti Amalec isu ti umuna cadagiti nacion;
Ngem ti maudi a tungpalna, agbanagto iti pannacadadaelna

21 Ket kinitana ti Cineo, ket inaramatna ti pangngngarigna, ket kinunana,

Napigsa ti pagnaedam a disso,
Ket ti umocmo maisaad iti bato.

22 Nupay casta ti Cineo macraayanto,
Ingĝana iti dinaca ipan ti Assur iti
pannacacayaw.
23 Ket inaramatna ti pangngaringna
ket kinunana,
Ay, asinonto ti agbiag no aramiden
ti Dios daytoy?
24 Ngem *umayto* dagiti sasacayan nga
aggapu iti igid ti Cittim,
Ket parigatendanto ti Assur, ken
parigatendanto ti Eber;
Ket isu casta met agbanagto iti
pannacadadael.
25 Ket ni Balaam timmacder ket napan
nagsubli iti dissona; ket ni Balac casta
met a napan iti dalanna.

Ti basol sadiay Fogor ket ti regta ni Finees.

25 Ket ti Israel nagtaeng iti Setim;
ket ti ili nangrugi a nakiabig cada-
giti annac a babbai ti Moab:
2 ta inayabanda ti ili iti yan dagiti
datdaton dagiti didiosda; ket ti ili nangan
ket nagrucnoyda cadagiti didiosda.
3 Ket ti Israel nakitipon ken Baal-
peor: ket ti unget ni Jehova simged a
maibusor iti Israel.
4 Ket ni Jehova kinunana ken Moises,
Alaem amin a palungo ti ili, ket ibitin-
mo ida ken Jehova iti sango ti init, tapno
ti narungsot nga unget ni Jehova lumiclic
iti Israel.
5 Ket ni Moises kinunana cadagiti oc-
ocom ti Israel, Patayenyo, tumunggal
maysa dagiti taona a nakitipon ken
Baal-peor.

6 Ket, adtoy, maysa cadagiti annac ti
Israel immay ken nangyeg cadagiti cacab-
satna iti maysa a babai a taga Madian iti
imatang ni Moises, ken iti imatang ti dagup
ti gimong dagiti annac ti Israel, bayat ti
caaddada nga agsangsangit iti ridaw ti
ruangan ti tolda ti gimong.
7 Ket idi ni Finees nga anac a lalaki ni
Eleazar, nga anac a lalaki ni Aaron a
sacerdote, nakitana, isu timmacder iti
tengnga ti gimong, ket iniggamanna ti
maysa a gayang;
8 ket isu napan simmurot iti lalaki ti
Israel agingga iti linong ket sinalputna
ida a dua, ti lalaki ti Israel ken ti babai
iti bagina. Casta ti nagsardengan ti
didigra cadagiti annac ti Israel.
9 Ket dagidiay natay iti didigra dua-
pulo ket uppat a ribuda idi.

10 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a
kinunana,
11 Ni Finees nga anac ni Eleazar, nga
anac ni Aaron a sacerdote, inliclicna ti
pungtotco cadagiti annac ti Israel a cada-
cuada naimun cas ti panagimunco, a
nacaigapuanan ti diac panangibus cadagiti
annac ti Israel iti panagimumco.
12 Isu ti gapuna a cunam, Adtoy, itedco
kencuana ti tulagco a cappia:
13 ket isunto kencuana ken iti putotna a
sumono kencuana ti tulag ti agnanayon a
kinasacerdote; ta isu nagannad iti maipaay
iti Diosna, ken nangaramid iti pacaabbo-
ngan dagiti annac ti Israel.

14 Ket ti nagan ti lalaki ti Israel, a
napatáy, isu a napatáy agraman ti babai a
Madianita, isu idi ni Zambri, nga anac ni
Salu, a maysa a pangolo ti balay dagiti
amma cadagiti Simeonitas.
15 Ket ti nagan ti babai a Madianita a
napapatay isu idi ni Cozbi, nga anac a babai
ni Sur; isu ti olo ti ili ti maysa a balay
dagiti amma iti Madian.

16 Ket ni Jehova nakiso ken Moises, a
kinunana,
17 Parigatem dagiti Madianitas, ket
cabilem ida:
18 ta isuda pinarigatdacayo cadagiti
al-allilawda a pinangulbodda cadacayo, a
maipanggep ken Pehor, ken iti maipanggep
ken Cozbi, nga anac a babai ti pangolo ti
Madian, a cabsatda a babai nga napapatay
iti aldaw ti didigra iti maipanggep ken
Pehor.

Mabilang dagiti tattao.

26 Ket naaramid calpasan ti didigra, a
ni Jehova nakisao cada Moises ken
Eleazar nga anac a lalaki ni Aaron a
sacerdote, a kinunana,
2 Alaem ti dagup amin ti gimong da-
giti annac ti Israel manipud agtawen iti
duapulo ken nasuroc, iti balbalay dagiti
ammada, amin nga Israel a tumutop a
mapan iti gubat.
3 Ket da Moises ken Eleazar a sa-
cerdote nagsaoda cadacuada iti tantanap
ti Moab nga abay ti Jordan idiay Jerico
a kinunada,
4 *Alaenyo ti dagup ti ili*, manipud
agtawen iti duapulo ken nasuroc; cas
imbilin ni Jehova ken Moises, ken cadagiti
annac ti Israel, a rimmuar iti daga ngt
Egipto.

5 Ni Ruben, nga inauna nga anac ti Israel; dagiti annac a lallaki ni Ruben: *ken* Jenoc, ti familia dagiti Jenocitas; ken Fallu, ti familia dagiti Falluitas:
6 ken Jesron, ti familia dagiti Jesronitas; ken Carmi, ti familia dagiti Carmitas.
7 Dagitoy dagiti familia dagiti Rubenitas idi; ket dagiti nabilang cadacuada uppat a pulo ket tallo a ribu ken pito gasut ket tallopuloda idi.
8 Ket dagiti annac a lallaki ni Fallu: ni Eliab.
9 Ket dagiti annac a lalaki ni Eliab: da Namuel ken Datan ken Abirom. Dagitoy da Datan ken Abirom a naayaban iti gimong, a nakisusic cada Moises ken Aaron iti buyot ni Core idi a nakibusorda ken Jehova,
10 ket ti daga linuctanna ti ngiwatna, ket inalun-unna ida agraman ken Core, idi a natay daydi buyot; iti daydi nga aldaw a panangalun-un ti apuy iti duagasut ket limapulo a tao, ket nagbalinda a maysa a tanda.
11 Nupay casta, dagiti annac ni Core saanda a natay.

12 Dagiti annac a lallaki ni Simeon cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ken Namuel, ti familia dagiti Namuelitas; ken Jamin, ti familia dagiti Jaminitas; ken Jaquin, ti familia dagiti Jaquinitas;
13 ken Zare, ti familia dagiti Zareitas; ken Saul, ti familia dagiti Saulitas.
14 Dagitoy dagiti familia a Simeonitas, duapulo ket dua a ribu ken dua gasutda idi.

15 Dagiti annac a lallaki ni Gad cas mayannurot cadagiti familiada; ken Sefoni, ti familia dagiti Sefonitas; ken Aggi, ti familia dagiti Aggitas; ken Suni, ti familia dagiti Sunitas;
16 ken Ozni, ti familia dagiti Oznitas; ken Eri, ti familia dagiti Eritas;
17 ken Arod, ti familia dagiti Aroditas; ken Ariel, ti familia dagiti Arielitas.
18 Dagitoy dagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Gad cas mayannurot cadagidiay a nabilang cadacuada, uppat a pulo a ribu ket limagasutda idi.

19 Dagiti annac ni Juda: da Er ken Onan; ket ni Er ken ni Onan natayda idiay daga a Canaan.
20 Ket dagiti annac a lallaki ni Juda cas mayannurot cadagiti famfamiliada, isuda: ken Sela, ti familia dagiti Selaitas; ken Fares, ti familia dagiti Faresitas; ken Zare, ti familia dagiti Zareitas.
21 Ket dagiti annac a lallaki ni Fares isuda: ken Jesron, ti familia dagiti Jesronitas; ken Hamul, ti familia dagiti Hamulitas.
22 Dagitoy isuda ti familia ni Juda, cas mayannurot cadagidiay a nabilang cadacuada, pitopuloda ket innem a ribu ket lima gasut idi.

23 Dagiti annac a lallaki ni Isacar cas mayannurot cadagiti fam-familiada, *ken* Tola, ti familia dagiti Tolaitas; ken Pua, ti familia dagiti Puaitas;
24 ken Jasub, ti familia dagiti Jasubitas; ken Semran, ti familia dagiti Semranitas.
25 Dagitoy isuda dagiti famfamilia ni Isacar cas mayannurot cadagidiay a nabilang cadacuada, innem a pulo ket uppat a ribu ket tallo gasutda.

26 Dagiti annac a lallaki ni Zabulon cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ken Zared, ti familia dagiti Zareditas; ken Elon, ti familia dagiti Elonitas; ken Jalel, ti familia dagiti Jalelitas.
27 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti Zebulonitas, a mayannurot cadagidiay a nabilang cadacuada, innem a pulo a ribu ket lima gasutda idi.

28 Dagiti annac a lallaki ni Jose, cas mayannurot cadagiti famfamiliada: da Manases ken Efraim.
29 Dagiti annac a lallaki ni Manases: ken Maquir, ti familia dagiti Maquiritas; ket ni Maquir pinutotna ni Galaad: ken Galaad, ti familia dagiti Galaaditas.
30 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Galaad: *ken* Jezer, ti familia dagiti Jezeritas; ken Helec, ti familia dagiti Helecitas;
31 *ken* Asriel, ti familia dagiti Asrielitas: *ken* Sequem, ti familia dagiti Sequemitas;
32 *ken* Semida, ti familia dagiti Semidaitas; *ken* Hefer, ti familia dagiti Heferitas.
33 Ket ni Salfaad, nga anac a lalaki ni Hefar, awan anacna a lalaki, no di la babbai; ket dagiti nagan dagiti annac a babbai ni Salfaad isuda idi da Maala, ken Noa, ken Hegla, ken Melca, ken Tersa.
34 Dagitoy dagiti famfamilia ni Manases: ket dagidiay a nabilang cadacuada

limapulo ket dua ribu ket pito gasutda idi.

35 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Efraim a mayannurot cadagiti famfamiliada; ken Sutala, ti familia dagiti Sutalaitas; ken Bequer, ti familia dagiti Bequeritas ken Tehen, ti familia dagiti Tehenitas.

36 Ket dagitoy idi dagiti annac a lallaki ni Sutala: ken Heran, ti familia dagiti Heranitas.

37 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Efraim a mayannurot cadagidiay a nabilañ cadacuada, tallopulo ket dua a ribu ket lima gasutda idi. Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Jose iti finamfamilia cadacuada idi.

38 Dagiti annac a lallaki ni Benjamin a mayannurot cadagiti familiada: ken Bela, ti familia dagiti Belaitas; ken Asbel, ti familia dagiti Asbelitas; ken Aquiram, ti familia dagiti Aquiramitas;

39 ken Sufam, ti familia dagiti Sufamitas; ken Hufam, ti familia dagiti Hufamitas.

40 Ket dagiti annac a lallaki ni Bela isuda idi da Hered, ken Noeman: *ken Hered*, ti familia dagiti Hereditas; ken Noeman, ti familia dagiti Noemanitas.

41 Dagitoy isuda ti annac a lallaki ni Benjamin a mayannurot cadagiti famfamiliada: ket dagidiay a nabilañ idi cadacuada uppat a pulo ket lima a ribu ket innem a gasutda idi.

42 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Dan cas mayannurot cadagiti familiada: ken Suham, ti familia dagiti Suhamitas; dagitoy isuda ti famfamilia ni Dan a mayannurot iti famfamiliada.

43 Amin dagiti famfamilia dagiti Sunamitas a mayannurot cadagidiay a nabilañ cadacuada, innem a pulo ket uppat a ribu ket uppat a gasutda idi.

44 Dagiti annac a lallaki ni Aser cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ken Jemna, ti familia dagiti Jemnaitas; ken Jessui, ti familia dagiti Jessuitas; ken Brie, ti familia dagiti Brieitas.

45 Dagiti annac a lallaki ni Brie: ken Jeber, ti familia dagiti Jeberitas; ken Melquiel ti familia dagiti Melquielitas.

46 Ket ti nagan ti anac a babai ni Aser isu idi ni Sara.

47 Dagitoy isuda ti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Aser cas mayannurot cadagidiay a nabilañ cadacuada, limapuloda ket tallo a ribu ket uppat a gasut idi.

48 Dagiti annac a lallaki ni Neftali a mayannurot cadagiti famfamiliada: ken Jesiel, ti familia dagiti Jesiélitas ken Guni, ti familia dagiti Gunitas;

49 ken Jeser, ti familia dagiti Jeseritas; ken Sellem, ti familia dagiti Sellemitas.

50 Dagitoy isuda ti famfamilia ni Neftali cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ket dagidiay a nabilañ idi cadacuada, uppat a pulo ket lima a ribu ket uppat a gasutda idi.

51 Dagitoy dagiti nabilañ idi cadagiti annac ti Israel, innem a gasut a ribu ken sañaribu ket pito gasut ket tallopuloda.

52 Ket ni Jehova nakisao ket Moises, a kinunana,

53 Cadagitoy mabiñbiñgayto ti daga a maipaay a maysa a tawid cas mayannurot iti bilañ dagiti nagnagan.

54 Iti caaduan, itedmonto ti ad-adu a tawid, ket iti cabassitan, itedmonto ti basbassit a tawid: iti tumunggal maysa cas mayannurot cadagidiay a nabilañ kencuana ti tawidna maitedto.

55 Nupay casta ti daga maiburburayto iti ginasangasat: cas mayannurot cadagiti nagnagan dagiti capcaputotan dagiti amammada, isudanto ti agtawid.

56 Cas mayanatup iti maipagasat, mabiñbiñgayto ti tawidda cadagiti caaduan ken cababassitan.

57 Ket dagitoy dagiti nabilañ cadagiti Levitas a mayannurot cadagiti famfamiliada: ken Gerson, ti familia dagiti Gersonitas; ken Coat ti familia dagiti Coatitas; ken Merari, ti familia dagiti Meraritas.

58 Dagitoy isuda dagiti famfamilia ni Levi: ti familia dagiti Lebnitas, ti familia dagiti Hebronitas, ti familia dagiti Malitas, ti familia dagiti Musitas, ti familia dagiti Coritas. Ket ni Coat pinutotna ni Amram.

59 Ket ti nagan ti asawa ni Amram, ni Jocobed, nga anac a babai ni Levi, a nayanac ken Levi idiay Egipto: ket isu inyanacna ken Amram da Aaron, ken Moises, ken Miriam a cabsatda a babai.

60 Ket ken Aaron nayanac da Nadab ken Abiu, Eleazar ken Itamar.

61 Ket ni Nadab ken Abiu natayda idi indatagda ti apuy a sabali iti sangõ ni Jehova.

62 Ket dagiti nabilangñ idi cadacuada dua pulo ket tallo a ribuda, tunggal lalaki nga agtawen manipud iti maysa a bulan ken nasuroc; ta isuda saanda a naibilangñ idi cadagiti annac ti Israel a gaput ta awan ti tawid a naited cadacuada cadagiti annac ti Israel.

63 Dagitoy ti binilangñ da Moises ken Eleazar a sacerdote a nagbilangñ cadagiti annac ti Israel iti tantanap ti Moab nga abay ti Jordan idiay Jerico.

64 Ngem cadagitoy awan idi ti maysa a lalaki cadacuada a binilangñ da Moises ken Aaron a sacerdote; isuda a nangbilangñ cadagiti annac ti Israel idiay let-angñ ti Sinai.

65 Ta ni Jehova sinaona cadacuada, Isuda dinto bumurongñ a matayda idiay let-angñ ket awan ti maysa a lalaki a natda cadacuada malacsid ni Caleb, nga anac ni Jefone, ken Josue nga anac ni Nun.

Dagiti annac a babai ni Salfaad. Maipacdaar ken Moises ti ipapatáyna. Ni Josue a sonona.

27 Immadani ngarud dagiti annac a babbai ni Salfaad, nga anac a lalaki ni Jefer, nga anac a lalaki ni Galaad, nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases, iti familia ni Manases nga anac a lalaki ni Jose; ket dagitoy ti nagnagan dagiti annacna a babbai; da Maala, Noa, ken Hegla ken Melca, ken Tersa.

2 Ket nagyanda iti sangõ ni Moises, ken sangõ ni Eleazar a sacerdote, ken sangõ dagiti pangõlo ken amin a gimongñ, iti ruangan ti tolda ti gimongñ, a kinunada,

3 Ni amami natay iti let-angñ, ket isu awan idi cadagiti buyot a naguummongñ a maicaniwas ken Jehova a kinatipon ti buyot ni Core: ngem isu natay iti basolna met laengñ; ket isu awan idi ti annacna a lallaki.

4 Apayapay a maiccat coma ti nagan ni amami cadagiti familiana, gaput ta isu awan idi ti annacna a lallaki? Iccannacam iti pakipagtagicuaanmi cadagiti cacabsat ni amami.

5 Ket ni Moises impanna ti pangõgepda iti sangõ ni Jehova.

6 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

7 Dagiti annac a babbai ni Salfaad nalinteg ti saoenda: itedmonto a di bumurongñ cadacuada iti pakipagtagicuaanda a tawid cadagiti cacabsat ni amada, ket ipaallawatmo cadacuada ti tawiden ni amada.

8 Ket ibagam cadagiti annac ti Israel, a cunam, No ti maysa a lalaki matay ket awan anacna a lalaki, ipaallawatmo ngarud ti tawidna iti anacna a babai.

9 Ket no awan ti anacna a babai, itedyonto ngarud ti tawidna cadagiti cacabsatna.

10 Ket no awan ti cacabsatna, itedyonto ngarud ti tawidna cadagiti cacabsat ni amana.

11 Ket no ti amana awan cacabsatna. itedyonto ngarud ti tawidna iti cabagianna a caasitgan kencuana iti familiana, ket isunto ti agtagicua: ket daytoyto ti pagalagadan *ken* bilin cadagiti annac ti Israel, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

12 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Sumangñ-atca iti daytoy a bantay ti Abarim, ket kitaem ti daga nga intedco cadagiti annac ti Israel.

13 Ket no makitamon, sica makitiponcanto iti ilim, cas ken Aaron a cabsatmo a nakitipon idi:

14 ta dacayo nagsungñitcayo iti saoc idiay let-angñ ti Sin, iti susic ti gimongñ, tapno santificarendac coma sadiay dandanum iti sangõ dagiti matada. (Dagitoy isu dagiti dandanum ti Meriba ti Cades iti let-angñ ti Sin.)

15 Ket ni Moises nakisao ken Jehova, a kinunana,

16 Ni Jehova a Dios dagiti espiritu ti amin a laslasag mangñdutoc coma iti maysa a lalaki nga agpalungõ iti gimongñ,

17 a rumuar iti sangõda ken sumrec iti sangõda, ken mangñiruar cadacuada ken mangñiserrec cadacuada, tapno ti gimongñ ni Jehova saan coma a cas cadagiti carnero nga awan pastorda.

18 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, Alaem kenca ni Josue, nga anac a lalaki ni Nun, a maysa a lalaki nga addaan ti Espiritu, ket ipátaymo ta imam kencuana;

19 ket idatagmo iti sangõ ni Eleazar a sacerdote, ken iti sangõ ti dagup ti gimongñ; ket itedmo kencuana ti maysa a panangñcumit iti sangõda.

20 Ket isaadmo ti tan-ocmo kencuana, tapno ti dagup ti gimongñ dagiti annac ti Israel agannugotda.

21 Ket isu agyanto iti sangõ ni Eleazar a sacerdote, isu nga agintuudto maipoon

kencuana iti panangocom ti Urim iti sango ni Jehova iti panagsaona rumuardanto, ket iti panagsaona sumrecdanto, isu man ken amin nga annac ti Israel agraman kencuana, nga amin met laeng ti gimong.

22 Ket adtoy, inaramidna cas ti imbilin ni Jehova kencuana: ket isu innalana ni Josue ket impanna iti sango ni Eleazar a sacerdote, ken iti sango ti dagup ti gimong:

23 ket impátayna kencuana dagiti imana, ket intedna kencuana ti maysa a panangcumit, cas pinaisao ni Jehova ken Moises.

Linlinteg cadagiti datdaton a nadumaduma.

28 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, ket saoem cadacuada, Ti panagdaton caniac ti taraonco a maipaay cadagiti datdatonco a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom caniac, tungpalenyonto nga idaton ida caniac iti rebbengna nga aldawda.

3 Ket sica cunamto cadacuada, Daytoy ti daton a maaramid iti apuy nga irucbabyonto ken Jehova; corcordero a lallaki nga apagtawen, nga awan pilawda, dua iti inaldawaldaw iti maipaay a maysa a daton a mapuuran a cancanayon.

4 Ti maysa a cordero idatonmonto iti bigat, ket ti caduana idatonmonto iti rumabii;

5 ken apagcasangapulo ti maysa nga efa ti namayecmec nga harina, a maipaay a daton a bellaay, a nagamayan iti apagcapat ti maysa nga hin a lana a naladdit.

6 Daytoy ti maysa a daton a mapuuran a cancanayon, a naibilin idiay bantay Sinai, a nabanglo a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

7 Ket ti datonna a mainum ti maysanto nga apagcapat ti maysa a hin a cagiddan ti maysa a cordero: iti nasantoan a disso, ibucbucmonto ti maysa a daton a mainum a naingel a mainum ken Jehova.

8 Ket ti maysa a cordero idatonmonto iti rumabii: cas iti daton a bellaay iti bigat, ken cas ti datonna a mainum, idatonmonto, a maysa a daton a maaramid iti apuy, a maysa a nabanglo a sayamusom ken Jehova.

9 Ket iti aldaw a panaginaná, dua a cordero a lallaki a tumawenen, nga awan ti pilawda, ken dua nga apagcapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina, a maipaay a daton a bellaay, a nagamayan iti lana, ken iti daton a mainum a nayonna:

10 daytoy isu ti daton a mapuuran iti tunggal aldaw a panaginaná, sabali laeng ti daton a cancanayon a mapuuran, ken iti datonna a mainum.

11 Ket cadagiti pangrugian dagiti bulbulanyo, mangidatagcayto iti maysa a daton a mapuuran ken Jehova; dua a bumaro a baca, ken maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nga awan ti pilawda;

12 ken tallo apagcasangapulo *ti maysa nga efa* ti namayecmec nga harina, a daton a bellaay a nalaocan iti lana, a cagiddan ti tunggal bumaro a baca; ken dua nga apagcapulo ti namayecmec nga harina, nga agservi a daton a bellaay a nalaocan iti lana, a cagiddan ti maysa a carnero a lalaki;

13 ken maysa nga apagcapulo ti namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, nga agservi a daton a bellaay, a cagiddan ti tunggal cordero; a maipaay a daton a mapuuran a nabanglo a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

14 Ket dagiti datonda a mainum maysanto a guddua ti hin ti arac, a cagiddan ti maysa a bumaro a baca, ken ti apagcatlo ti maysa nga hin a cagiddan ti maysa a carnero, ken ti apagcapat ti maysa nga hin a cagiddan ti maysa a cordero: daytoy isu ti daton a mapuuran iti tunggal bulan iti isu-amin a bulan ti tinawen.

15 Ket maysa a caldingg a lalaki nga agservi a daton gapu iti basol ken Jehova; isunto ti maidaton, sabali laeng ti daton a mapuuran a cancanayon, ken ti datonna a mainum.

16 Ket iti umuna a bulan, iti maicasangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan isu ti pascua ni Jehova.

17 Ket iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti daytoy a bulan isunto ti maysa a fiesta: cadagiti pito nga aldaw, tinapay nga awan levadurada ti macanto.

18 Iti umuna nga aldaw isu ti nasantoan a panaguummong; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan;

19 ngem mangirucbabcayto iti maysa a daton a maaramid iti apuy, a daton a mapuuran ken Jehova; dua a bumaro a baca, ken maysa a carnero a lalaki, ken pito a cordero a lallaki nga apagtawen: addadanto cadacayo nga awan ti pilawda:

20 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina nga nagamayan iti lana: tallo nga apagcapulo idatonyonto a cagiddan ti maysa a baca, ken dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero;
21 maysa nga apagcapulo ti idatonmonto a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero:
22 ken maysa a caldingg a lalaki nga agservi a daton gapu iti basol, tapno aramidenyo ti pacaabbonganyo.
23 Dacayo idatagyonto dagitoy, sabali laeng ti daton a mapuuran iti bigat, nga isu ti maipaay a daton a mapuuran a cancanayon.
24 Cas mayalagad itoy inaldaw nga idatonyonto iti pito nga aldaw ti taraon a daton a maaramid iti apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova: maidatonto a sangasabalian laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a mainum.
25 Ket iti maicapito nga aldaw, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan.

26 Casta met iti aldaw ti umuna a bungbunga, no idatagyo ti daton a bellaay ken Jehova, iti *fiestayo iti* lawlawas, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan;
27 ngem ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran, a nabanglo a sayamusom ken Jehova; dua a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawendan;
28 ken ti datonda a bellaay, ti namayecmec nga harina a nalaocan iti lana, tallo nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti maysa a carnero a lalaki,
29 maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal maysa a cordero cadagiti pito a cordero;
30 maysa a caldingg a lalaki nga aramiden a pacaabbonganyo.
31 Sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a bellaay, ipaayyonto ida (alaenyonto ida nga awan ti pamilawan), ken dagiti datonda a mainum.

Datdaton ti maicapito a bulan.

29 Ket iti maicapito a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan: isu ti maysa nga aldaw a panagawenng dagiti tangguyob cadacayo.
2 Ket idatagyonto ti maysa a daton a mapuuran a maipaay a nabanglo a sayamusom ken Jehova; maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nga awan ti pilawda:
3 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, tallo nga apagcasangapulo a cagiddan ti baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero,
4 ken maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero;
5 ken maysa a caldingg a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol, tapno aramiden a pacaabbonganyo:
6 sabali laeng ti daton a mapuuran ti baro a bulan, ken ti datonna a bellaay, ken ti cancanayon a daton a mapuuran ken ti datonna a bellaay, ken dagiti datonda a mainum, cas mayannurot iti alagadenda, a maipaay a nabanglo a sayamusom, maysa a daton a maaramid iti apuy ken Jehova.

7 Ket iti maicasangapulo nga aldaw ti daytoy maicapito a bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; ket parigatenyonto dagiti cararuayo; dicayto agaramid iti uray ania a pagbannogan;
8 ngem mangipaaycayto iti maysa a daton a mapuuran ken Jehova, a maipaay a nabanglo a sayamusom; maysa a bumaro a baca, maysa a carnero a lalaki, pito a cordero a lallaki nga apagtawenda, isuda awanto cadacayo ti pacapilawanda;
9 ket ti datonda a bellaay, namayecmec nga harina a nagamayan iti lana, tallo nga apagcapulo a cagiddan ti baca, dua nga apagcapulo a cagiddan ti carnero,
10 maysa nga apagcapulo a cagiddan ti tunggal cordero cadagiti pito a cordero:
11 maysa a caldingg a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol: sabali laeng ti daton gapu iti basol ti pannacaabbong, ket ti daton a mapuuran a cancanayon, ken ti datonna a bellaay, ken dagiti datonda a mainum.

12 Ket iti maicasangapulo ket lima nga aldaw ti maicapito a bulan, addanto maysa a nasantoan a panaguummongyo; dicayto aramiden ti nadagsen a panagbannog, ket ngilinenyonto ti maysa a fiesta ken Jehova cadagiti pito nga aldaw:
13 ket ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran, a maysa a daton a maaramid iti

apuy, a nabanglo a sayamusom ken Jehova; sanǧapulo ket tallo a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sanǧapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda; isuda awanto ti pilawda.

14 Ket ti datonda a bellaay, namayecmec nǧa harina a nagamayan iti lana, tallo nǧa apagcapulo a cagiddan ti tunǧgal baca cadagiti sanǧapulo ket tallo a baca, dua nǧa apagcapulo a cagiddan ti tunǧgal carnero cadagiti dua a carnero,

15 ken maysa nǧa apagcapulo a cagiddan ti tunǧgal cordero cadagiti sanǧapulo ket uppat a cordero:

16 ken maysa a caldinǧ a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol; sabali laenǧ ti cancanayon a daton a mapuuran, ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

17 Ket iti maicadua nǧa aldaw *idatagyonto* ti sanǧapulo ket dua a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sanǧapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nǧa awan ti pilawda.

18 Ket ti datonda a bellaay, ken dagiti datdatonda a mainum a cagiddan dagiti baca, cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilanǧda, a mayalubog iti alagadenda:

19 ken ti maysa a caldinǧ a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol; sabali laenǧ ti cancanayon a daton a mapuuran, ken datonna a bellaay, ken datonda a mainum.

20 Ket iti maicatlo nǧa aldaw, sanǧapulo ket maysa a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sanǧapulo ket uppat a cordero a lallaki nǧa agtawen iti maysa, nǧa awan ti pilawda;

21 ken ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum, a cagiddan dagiti baca, a cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilanǧda a mayalubog iti alagaden:

22 ken maysa a caldinǧ a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol; sabali laenǧ ti daton a mapuuran a cancanayon, ken datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

23 Ket iti maicapat nǧa aldaw, sanǧapulo a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sanǧapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nǧa awan ti pilawda:

24 ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum a cagiddan dagiti bacbaca, a cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilanǧda a mayalubog iti alagaden:

25 ken ti maysa a caldinǧ a lalaki a maysa a daton gapu iti basol; sabali laenǧ ti cancanayon a daton a mapuuran, ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

26 Ket iti maicalima nǧa aldaw, siam a bumaro a baca, dua a carnero a lallaki, sanǧapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda, nǧa awan ti pilawda;

27 ken ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum a cagiddan dagiti bacbaca, a cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, a mayannurot iti bilanǧda, a mayalubog iti alagaden;

28 ken maysa a caldinǧ a lalaki a daton gapu iti basol; sabali laenǧ ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

29 Ket iti maicanem nǧa aldaw, walo a bumaro a bacbaca, dua a carnero a lallaki, sanǧapulo ket uppat a cordero a lallaki a maysa ti tawenda nǧa awan ti pilawda:

30 ken ti datonda a bellaay, ken datdatonda a mainum a cagiddan dagiti baca, cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilanǧda a mayalubog iti alagaden:

31 ken maysa a caldinǧ a lalaki a daton gapu iti basol; sabali laenǧ ti daton a mapuuran a cancanayon, ti datonna a bellaay, ken ti datonna a mainum.

32 Ket iti maicapito nǧa aldaw, pito a bumaro a bacbaca, dua a carnero a lallaki, sanǧapulo ket uppat a lallaki a cordero a tumawenen nǧa awan ti pilawda:

33 ken ti datonda a bellaay, ken dagiti datdatonda a mainum, a cagiddan dagiti bacbaca, cagiddan dagiti carnero, ken cagiddan dagiti cordero, cas mayannurot iti bilanǧda a mayalubog iti alagaden;

34 ken maysa a caldinǧ a lalaki a daton gapu iti basol; sabali laenǧ ti cancanayon a daton a mapuuran, ti datonna a bellaay, ken datonna a mainum.

35 Ket iti maicawalo nǧa aldaw addanto maysa a gimonǧ, a nadaeg: dacayo dicayto agaramid iti trabajo a pagsapulan;

36 nǧem ipaayyonto ti maysa a daton a mapuuran, maysa a daton a maaramid iti apuy, a nabanǧlo a sayamusom ken Jehova: maysa a lalaki a baca, maysa a carnero

a lalaki, pito a cordero a lallaki a tumawendan nga awan ti pilawda:

37 ti datonda a bellaay ken dagiti datonda a mainum a cagiddan ti baca, cagiddan ti carnero a lalaki, ken cagiddan dagiti cordero, mayannurotdanto iti bilangda, a mayalubog iti alagaden:

38 ken maysa a calding a lalaki a daton gapu iti basol; sabali laeng ti cancanayon a daton a mapuuran, ken ti datonna a bellaay, ken datonna a mainum.

39 Dagitoy ti ipaayyonto ken Jehova cadagiti natudingan a fiestayo, sabali laeng dagiti carcariyo, ken dagiti datdaton ti sibubulos a nakemyo a mapuuran, ken maipaay a datdatonyo a bellaay, ken maipaay a datonyo a mainum, ken maipaay cadagiti datdatonyo iti cappia.

40 Ket ni Moises imbagana cadagiti annac ti Israel cas mayannurot iti amin nga imbilin ni Jehova ken Moises.

Ti linlinteg cadagiti carcari.

30 Ket ni Moises nakisao cadagiti panguloo dagiti caputotan dagiti annac ti Israel, a kinunana, Daytoy ti imbilin ni Jehova.

2 Ti maysa a tao no mangipaay iti maysa a cari ken Jehova, wenno ipanecnecna iti sapata ti panangisinggalutna iti cararuana iti maysa a singgalut, dinanto labsingen ti saona: aramidennanto cas mayanatup iti amin nga agaon iti ngiwatna.

3 Casta met ti maysa a babai no ipaayna ti maysa a cari ken Jehova, ket isinggalutna ti bagina iti maysa a singgalut, idinto nga adda iti balay ni amana iti kinaubingna,

4 ket mangngeg ni amana ti carina, ken ti singgalut a nangisinggalutanna iti cararuana, ket ni amana nagulimec kencuana: no casta amin a carina matunggalto, tunggal singgalutna a nangisinggalutanna iti cararuana mapasingkedanto.

5 Ngem no ni amana tubngarenna iti aldaw a pannacangngegna; awan cadagiti carina, wenno singgalutna a nangisinggalutanna iti cararuana, ti mapasingkedanto: ket ni Jehova pacawanennanto, gaput ta pawilan ni amana.

6 Ngem no ti babai *maasawaan* iti caadda kencuana dagiti carina, wenno ti napasindayag a balicas dagiti bibigna, a nangisinggalutanna iti cararuana;

7 ket ti asawana a dengdenggenna ket agulimec kencuana iti aldaw a pannacangngegna: no casta dagiti carina mapatuloydanto, ket dagiti singgalutna a nangisinggalutanna iti cararuana matunggalto.

8 Ngem no ti asawana a lalaki iparitna kencuana iti aldaw a pannacangngegna; no casta paubbawennanto ti cari nga inaramid ti babai, ken ti napasindayag a balicas dagiti bibigna, a nangisinggalutanna iti cararuana: ket ni Jehova pacawanennanto.

9 Ngem ti cari ti maysa a balo a babai wenno ti nakisina, *pudno a* tunggal maysa a nangisinggalutanna iti cararuana mapatalgedanto kencuana.

10 Ngem no ti babai nagcari iti balay ni asawana, wenno insinggalutna ti cararuana, iti singgalut a sinapataan,

11 ket ni asawana nangngegna, ket nagulimec kencuana, ket saanna a pinaritan; no casta amin dagiti carina mapatuloyto, ken amin a singgalut a nacaisinggalutan ti cararuana mapatuloyto.

12 Ngem no ni asawana inucasna ida ken inucasanna iti aldaw a pannacangngegna; uray ania nga arud a nagtaud cadagiti bibigna a maipapan cadagiti carina, wenno maipapan ti nacaisinggalutan ti cararuana, dinto agpatuloy: ni asawana inucasna ida; ket ni Jehova pacawanennanto.

13 Tunggal cari ken tunggal insapata a singgalut tapno parigaten ti cararua, ni asawana a lalaki mabalinna a patalgedan, wenno ni asawana a lalaki mabalinna a ucasen.

14 Ngem no ni lalaki nga asawana sitatalipupus nga agulimec kencuana iti inaldawaldaw; no casta patalgedanna amin a cari ti babai, wenno amin a singgalut nga adda kencuana: isu pinatalgedanna ida, gaput ta nagulimec kencuana iti aldaw a pannacangngegna cadagita.

15 Ngem no ucasenna ida, ken saawenna calpasan ti pannacangngegna cadagita; no casta isunto ti mangawit iti kinadakes ti babai.

16 Dagitoy isuda ti alagaden nga imbilin ni Jehova ken Moises, nga agservi iti lalaki ken iti asawana, iti ama ken iti anac a babai, iti kinaubingna iti balay ni amana

Ti pannacapatay dagiti Madianitas.
Ti pannacabingay ti sinamsam.

31 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

2 Pagibalsem dagiti annac ti Israel cadagiti Madianitas: ti calpasanna maitipon-canto cadagidi cacabagiam.

3 Ket ni Moises imbagan: iti ili, a kinunana, Pagigamenyo ti dadduma a lallaki cadacayo a maipaay iti gubat, ta incay a maibusor iti Madian, tapno tunĝpalenyo ti pammales ni Jehova iti Madian.

4 Cadagiti amin a caputotan ti Israel ibaonyonto iti gubat ti sanĝaribu iti tunĝgal caputotan.

5 Iti casta naiyawat cadagiti rinibribu a Israel, ti sanĝaribu iti tunĝgal caputotan, sanĝapulo ket dua a ribu ti nagigam a maipaay iti gubat.

6 Ket ni Moises imbaonna ida a makigubat, ti sangaribu iti tunĝgal caputotan, isuda ken ni Finees nĝa anac a lalaki ni Eleazar a sacerdote, ti mapan iti gubat, nĝa incuyogda dagiti basbaso ti santuario, ken dagiti tanĝguyob iti im-imada nĝa agservi a nacadandanag.

7 Ket isuda nakigubatda a nakibusor iti Madian, cas imbilin ni Jehova ken Moises: ket pinatayda amin a lallaki.

8 Ket pinatayda dagiti ar-ari ti Madian, nairaman cadagiti pinatayda; ni Evi, ken ni Recem, ken ni Sur, ken ni Hur, ken ni Rebe, a lima nĝa ar-ari ti Madian: ni Balaam met nĝa anac a lalaki ni Beor pinatayda iti igam.

9 Ket dagiti annac ti Israel innalada a kinayawan dagiti babbai iti Madian ken dagiti babassitda; ket amin nĝa an-animalda a dadackel ken amin nĝa an-animalda a babassit, ken amin a sanicuada, innalada a samsam.

10 Ket amin dagiti ciudadda cadagiti disso a nagnaedanda, ken amin a nagpacarsoanda, pinuuranda, iti apuy.

11 Ket innalada amin a samsam ken amin a nacayawan, tao man ken animal.

12 Ket impanda dagiti cayawda, ken ti natucmaan, ken ti samsam iti yan da Moises ken Eleazar a sacerdote, ken iti yan ti gimonĝ dagiti annac ti Israel, iti yan ti pacarso iti tantanap ti Moab, nĝa adda iti abay ti Jordan sadi Jerico.

13 Ket ni Moises, ken ni Eleazar a sacerdote, ken amin dagiti panĝoloen ti gimonĝ, napanda sinabat ida iti ruar ti pacarso.

14 Ket ni Moises nagunĝet cadagiti turturayen ti buyot, a capcapitan dagiti rinibribu, ken capcapitan dagiti ginasut, a naggapu iti panagservi iti gubat.

15 Ket ni Moises kinunana cadacuada ¿Biniagyo met la amin a babbai?

16 Adtoy, dagitoy ti nacaaramidan ti salunĝasinĝ dagiti annac ti Israel, a maicaniwas ken Jehova, gapu iti ballaag ni Balaam, iti panĝgep ni Pehor, ket isu ti gapuna ti caadda idi ti anĝol iti gimonĝ ni Jehova.

17 Ita nĝarud, patayenyo amin a lallaki cadagiti ub-ubbing, ken patayenyo amin a babbai a nacaammo iti lalaki iti pannakicaiddana kencuana.

18 Nĝem dagup amin a babai nĝa ubinĝ, a dida pay naramanan ti lalaki iti pinnakicaidda kencuana, biagenyo ida cadacayo.

19 Ket agtaenĝcayo iti ruar ti pacarso iti pito nĝa aldaw: siasinoman a nacapatay iti siasinoman a tao ken siasinoman a simmagid iti pinatay, dalusanyo ti bagíyo iti maicatlo, ken iti maicapito nĝa aldaw, dacayo ken dagiti cayawyo.

20 Ket ti maipapan iti tunĝgal pagananay, ken amin a naaramid iti lalat, ken amin a naaramid iti *dutdut* ti caldinĝ, ken amin a naaramid iti cayo, dalusanyo dagiti bagbagíyo.

21 Ket ni Eleazar a sacerdote kinunana cadagiti lallaki ti gubat, a napan iti gubat, Daytoy ti alagaden ti linteg nĝa imbilin ni Jehova ken Moises:

22 nupay casta ti balitoc, ken ti pirac, ti suer, ti landoc, ti estaño, ken ti buli,

23 amin a di marunaw iti apuy, pailabasyonto iti apuy, ket nadalusto; nupay casta madalusanto iti danum ti kinarugit, ket amin a marunaw iti apuy, isawsawyonto iti danum.

24 Ket dacayo labaanyonto dagiti pagan-anayyo iti maicapito nĝa aldaw, ket nadaluscayto, ket iti calpasanna sumreccayto iti pacarso.

25 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

26 Alaenyo ti samsam a naalayo, tao man ken animal, sica ken ni Eleazar a sacerdote, ken dagiti panĝoloen ti *balbalay* dagiti amma ti gimonĝ:

27 ket binĝlayenyo ti samsam iti agcadua nĝa apág: cadagiti lallaki a nasursuroan iti gubat, a rimmuar iti bacal, ken iti dagup ti gimonĝ:

28 ket manĝituyanĝcayo iti maysa a buis ken Jehova cadagiti lalaki ti gubat a rimmuar a nakibacal: maysa a cararua iti lima gasut, *agpadpada* dagiti tattao ken

dagiti bacbaca a lallaki, ken dagiti as-asno, ken dagiti pañgpañgen.

29 Alaem iti daytoy ti caguddua, ket itedmo ken Eleazar a sacerdote a maipaay a daton a maipañgato ken Jehova.

30 Ket iti caguddua dagiti annac ti Israel, alaemto ti maysa iti intunggal limapulo cadagiti tao, cadagiti bacbaca, cadagiti as-asno, ken cadagiti an-animal a babassit, a cadagiti *met leañg* amin nga an-animal, ket itedmo ida cadagiti Levitas, a mangsalimetmet ti panagannong iti tabernaculo ni Jehova.

31 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sacerdote inaramidda ti cas imbilin ni Jehova ken Moises.

32 Ita ti natucmaan, malacsid ken maisuroc ti samsam nga innala dagiti lallaki ti gubat, innem a gasut a ribu, ken pito pulo a ribu, ken lima a ribu a carcarnero,

33 ken pitopulo ket dua a ribu a bacbaca,

34 ken innem a pulo ket maysa a ribu nga as-asno,

35 ken tallopulo ket dua a ribu a tattao a dagup dagiti babbai a di nacaammo iti lalaki iti pannakicaiddana kencuana.

36 Ket ti guddua nga isu ti binglay dagiti rimmuar iti gubat, ti bilangda idi isut' tallo gasut a ribu, ken tallopulo a ribu, ken pito a ribu, ken limagasut a carcarnero:

37 ket ti buis a carcarnero ken Jehova, innem a gasut ket pitopulo ket lima.

38 Ket dagiti bacbaca, tallopulo ket innem a ribu; cadagitoy, pitopulo ket dua idi ti buis ken Jehova.

39 Ket dagiti as-asno tallopulo a ribu ket limagasut; cadagitoy, innem a pulo ket maysa ti buis ken Jehova.

40 Ket dagiti tao sangapulo ket innem a ribu; cadacuada, tallopulo ket dua a tattao ti buis ken Jehova.

41 Ket ni Moises intedna ken Eleazar a sacerdote ti buis a daton a maipañgato ken Jehova, cas imbilin ni Jehova ken Moises.

42 Ket iti caguddua dagiti annac ti Israel, nga insina ni Moises cadagiti lallaki a nakigubat,

43 (ita ti caguddua a bagi ti gimong, tallogasut a ribu ken tallopulo a ribu idi, pito a ribu ken lima gasut a carcarnero,

44 ken tallopulo ket innem a ribu a bacbaca,

45 ken tallopulo a ribu ken lima gasut nga as-asno,

46 ken sangapulo ket innem a ribu a tattao,)

47 a iti caguddua met laeng dagiti annac ti Israel, innala ni Moises ti maysa iti intunggal limapulo, tao man ken animal, ket intedna ida cadagiti Levitas a mangaywan ti panagannong iti tabernaculo ni Jehova; cas imbilin ni Jehova ken Moises.

48 Ket dagiti turturayen a nagturay cadagiti rinibu a buyot, cadagiti capitan ti rinibu, ken cadagiti capitan dagiti ginasut immasidegda ken Moises;

49 ket kinunada ken Moises, Dagiti adipenmo innalada ti dagup dagiti lallaki a makigubat nga adda iti babaen ti panagbilinmi, ket awan agcurang a maysa a tao cadacami.

50 Ket inyegmi ti daton ken Jehova a tunggal maysa a tao sinapulanna nga al-alicamen a balitoc, cawcawar, ken brasbracelete, singsingsing a pagmaldit, araritos, ken balballad, tapno aramiden a pannacaabbong ti carcararuami iti sango ni Jehova.

51 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sacerdote inawatda ti balitocda nga isu dagiti napanday nga al-alicamen.

52 Ket amin a balitoc ti daton a maipañgato nga indatagda ken Jehova, iti cucua dagiti capcapitan ti rinibu, ken dagiti capitan dagiti ginasgasut, sangapulo ket innem a ribu, pito a gasut ket lima pulo a siclo.

53 (*Ta* dagiti lallaki ti gubat nagsamsamda, tumunggal maysa iti agservi kencuana.)

54 Ket ni Moises ken ni Eleazar a sacerdote inawatda ti balitoc dagiti capitan dagiti rinibribu ken ginasgasut, ket inyegda iti tolda ti gimong a maysa a panglaglagipan a maipaay cadagiti annac ti Israel iti sango ni Jehova.

Ni Ruben ken ni Gad ken ti guddua ti caputotan ni Manases pagtaenganda ti Galaad.

32 Ita dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad addaanda idi iti nagpaiduma a caadu nga an-animal: ket idi nakitada ti daga a Jaser, ken ti daga a Galaad, nga adtoy, lugar idi a maysa a maipaay iti an-animal;

2 dagiti annac ni Gad ken dagiti annac ni Ruben immayda ket nakisaoda cada

Moises ken Eleazar a sacerdote, ken cadagiti panĝpanĝoloen ti gimonĝ, a kinunada,
3 Ti Atarot ken ti Dibon ken ti Jaser ken ti Nemra, ken ti Jesebon ken ti Eleale, ken ti Saban ken ti Nabo, ken ti Beon,
4 ti daga a dinadael ni Jehova iti sanĝo ti gimonĝ ti Israel, isu ti maysa a daga a tumutop iti animal, ket dagiti adipenmo adda an-animalda.
5 Ket isuda kinunada, No nasaracanmi coma ti parabur iti imatanĝmo, ipalubosmo coma a maited daytoy a daga cadagiti adipenmo a maysa a tagicuaenda, ta dinacam ipan iti ballasiw ti Jordan.

6 Ket ni Moises kinunana cadagiti annac ni Gad ken cadagiti annac ni Ruben, ¿Mapanto dagiti cacabsatyo iti gubat, ket dacayo agtutugawcayto ditoy?
7 Ket ania ti gapuna a pagtacrotenyo ti puso dagiti annac ti Israel a mapan iti daga nĝa inted cadacuada ni Jehova?
8 Castoy ti inaramid dagiti ammayo idi imbaonco ida nanipud Cades-barne a manĝkita iti daga.
9 Ta idi simmanĝ-atda iti lobonĝ ti Escol, ket nakitada ti daga, pinatacrotda ti puspuso dagiti annac ti Israel, tapno dida sumrec iti daga nĝa inted cadacuada ni Jehova.
10 Ket ti unĝet ni Jehova simged iti daydi nĝa aldaw ket insapatana, a kinunana,
11 Pudno nĝa awan cadagiti tattao nĝa naggapu sadi Egipto manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, ti macakitanto iti daga nĝa insapatac ken Abraham, Isaac ken Jacob; gaput ta saanda a simmurot a sitatalipupus caniac:
12 malacsid ni Caleb nĝa anac a lalaki ni Jefone a Cenezeo, ken ni Josue nĝa anac a lalaki ni Nun, gaput ta sinurotda a sitatalipupus ni Jehova.
13 Ket ti punĝtot ni Jehova simged a naibusor iti Israel, ket inaramidna ida nĝa agpagnapagna nĝa agalla-alla iti let-anĝ iti uppat a pulo a tawen, nĝa inĝgana iti di naibus ti amin a caputotan a nagaramid iti dakes iti sanĝo ni Jehova.
14 Ket, adtoy, dacayo timmacdercayo a sono dagiti ammayo, a maysa a nayon a managbasol a tattao, tapno degdeganyo ti nacaro nĝa unĝet ni Jehova iti Israel.
15 Ta no simmiasicay kencuana, isu baliwannanto a baybay-an ida iti tay-ac; ket dacayo dadaelenyonto amin daytoy nĝa ili.
16 Ket isuda immasidegda kencuana, ket kinunada, Mamanĝoncamto ditoy iti pagap-aponan dagiti animalmi, ken cadagiti ciudad a maipaay cadagiti babassitmi:
17 nĝem no dacami sisasaganacamto laenĝ a siiigam a mapan iti sanĝoanan ti Israel, inĝgana iti maiyegmi ida iti lugarda: ket dagiti babassitmi agtaenĝdanto cadagiti ciudad a nabacudan, maipoon cadagiti agintec iti daga.
18 Dicamto agsubli iti balbalaymi inĝgana iti di agtagicua dagiti annac ti Israel, tumunĝgal maysa a tao, iti tawidna.
19 Ta dicamto makipagtawid cadacuada iti sabali a banĝir ti Jordan ken sanĝoananna; gaput ta naibatanĝ cadacam a tawidmi daytoy banĝir ti Jordan a dayaen.

20 Ket ni Moises kinunana cadacuada, No aramidenyonto daytoy, no agigamcayto tapno incay iti sanĝo ni Jehova a makigubat,
21 ket tunĝgal tao a nagigam cadacayo lasatennanto ti Jordan iti sanĝo ni Jehova, aginĝga iti dina mapacsiat dagiti cabusorna iti sanĝoananna,
22 ket ti daga maiturayanto iti sanĝo ni Jehova: iti calpasanna, agsublicayto ket awanto ti basolyo ken Jehova ken iti Israel; ket daytoy a daga cucuayonto a pagtagicuaan iti sanĝo ni Jehova.
23 Nĝem no dicayto aramiden ti casta, adtoy, macabasolcay ken Jehova: ket dinto bumuronĝ a ti basolyo sarakennacayto.
24 Mamanĝoncayo cadagiti ciudad a maipaay cadagiti babassityo, ken pagapaponan dagiti carcarneroyo; ket aramidenyonto ti nagaon iti nĝiwatyo.
25 Ket dagiti annac ni Gad, ken dagiti annac ni Ruben nakisaoda ken Moises, a kinunada, Dagiti adipenmo aramidendanto ti cas ibilin ti apoc.
26 Dagiti annacmi a babassit, assawami, dagiti an-animalmi a babassit ken dagiti amin nĝa animalmi agyandanto cadagiti ciudad ti Galaad:
27 nĝem dagiti adipenmo, tunĝgal lalaki a nagigam a makigubat, agballasiwdanto iti sanĝo ni Jehova, tapno makibacalda cas sao ni apoc.

28 Casta ti panangited ni Moises iti bilin a maipapan cadacuada ken Eleazar a sacerdote, ken ni Josue nĝa anac a lalaki ni Nun, ken cadagiti panĝolo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti caputotan dagiti annac ti Israel.

29 Ket ni Moises sinaona cadacuada,
No dagiti annac ni Gad ken dagiti annac
ni Ruben makipagbaliwdanto cadacayo iti
Jordan, tunggal lalaki a nagigam tapno
makibacal iti sangō ni Jehova, ket ti daga
maparmecto iti sangoyo; no casta itedyon-
to cadacuada a tagicuaenda ti daga ti
Galaad:

30 ngem no isuda saandanto a makipag-
baliw cadacayo a nagigam, makipag-
tagicuadanto cadacayo iti daga a Ca-
naan.

31 Ket dagiti annac ni Gad ken dagiti
annac ni Ruben simmungbatda, a kinunada,
Cas ti sinao ni Jehova cadagiti adipenmo,
casta ti aramidenminto.

32 Dacami bumallasiwcamto a siiigam
iti sangō ni Jehova iti daga a Canaan, ket
ti cucua a tawidmi *mabatinto* cadacami iti
ballasiw ti Jordan.

33 Ket ni Moises intedna cadacuada,
ngā isu dagiti annac ni Gad ken annac ni
Ruben, ken iti caguddua ti caputotan ni
Manases, ngā anac ni Jose, ti pagarian ni
Sejon, ngā ari dagiti Amorreo, ken ti
pagarian ni Og ngā ari ti Basan, ti daga a
maisurot cadagiti ciudadna agraman bed-
beddengda, a dagiti met laeng ciudad ti
daga a nailawlaw.

34 Ket dagiti annac ni Gad binangonda
ti Dibon, ken Atarot, ken Aroer;

35 ken ti Rut-sofam, ken Hazer, ken ti
Jegbaa;

36 ken Bet-nemera, ken Bet-aran: dagiti
ciudad a nasarikedkedan, ken ap-apon
dagiti carcarnero.

37 Ket dagiti annac ni Ruben bina-
ngonda ti Jesebon, ken Eleale, ken Caria-
taim;

38 ken Nebo, ken Baal-meon, (dagiti
nagnaganda nasuctanda), ken Sabama, ket
binaliwanda ti nagnagan dagiti ciudad a
binangonda.

39 Ket dagiti annac ni Maquir ngā
anac a lalaki ni Manases, napanda idiay
Galaad, ket innalada, ket sinallinanda
dagiti Amorreo a nagyan idiay.

40 Ket ni Moises intedna ti Galaad ken
Maquir ngā anac a lalaki ni Manases, ket
isu nagnaed idiay.

41 Ket ni Jair ngā anac a lalaki ni
Manases napan ket innalana dagiti il-ili
sadiay, ket ninaganda ida iti Bot-jair.

42 Ket ni Nobe napan ket innalana ti
Canat, ken dagiti purpurócna, ket nina-
ganna iti Nobe cas ti naganna met laeng.

Dagiti nagtoldaan ti Israel nanipud Rameses agingga iti Abelcatim. Ti ipapatáy ni Aaron. Maipapan iti pannacaparmec ti daga a Canaan.

33 Dagitoy dagiti nagnagnaan dagiti annac ti Israel idi pimmanawda iti daga ngā Egipto iti binuyonbuyotda, babaen ti ima da Moises ken Aaron.

2 Ket ni Moises insuratna dagiti pa-
nagluluasda a mayannurot iti panagpag-
napagnada gapu iti panagbilin ni Jehova
idi: ket dagitoy dagiti barbariw-asda, a
mayannurot cadagiti panagluluasda.

3 Ket isuda, nagluasda nanipud Ra-
meses iti umuna a bulan, iti maicasangā-
pulo ket lima ngā aldaw ti umuna a
bulan; iti bigat, calpasan ti pascua, dagiti
annac ti Israel, pimmanawda iti nangato
ngā ima, iti imatang ti isu-amin a tagá
Egipto,

4 idi madama ngā agitabon dagiti tagá
Egipto cadagiti inauna ngā annacda a
dinadael ni Jehova iti baetda; casta met
ngā inaramid ni Jehova ti panangocom
cadagiti didiosda.

5 Ket dagiti annac ti Israel nagnada
nanipud Rameses ket nagtoldada idiay
Socot.

6 Ket nagluasda nanipud Socot, ket
nagtoldada idiay Etam, ngā adda iti
pungto ti let-ang.

7 Ket nagluasda nanipud Etam ket
nagsublida iti Pi-hahirot ngā adda iti
sangō ti Baal-sefon idi: ket nagtoldada iti
sangoanan ti Magdalo.

8 Ket nagluasda nanipud iti sangō ti
Hahirot, ket linasatda ti tengngā ti bay-
bay a simrecda iti let-ang; ket tallo ngā
aldaw ti pannagnada iti tay-ac ti Etam,
ket nagtoldada idiay Mara.

9 Ket nagluasda nanipud Mara, ket
dimtengda iti Elim: ket idiay Elim adda
sangapulo ket dua ngā ubbog ti danum
ken pitopulo a palma, ket nagtoldada
sadiay.

10 Ket nagluasda sadiay Elim, ket
nagtoldada iti abay ti Baybay a Nalabaga.

11 Ket nagluasda nanipud Baybay a
Nalabaga, ket nagtoldada iti tay-ac ti Sin.

12 Ket nagluasda nanipud tay-ac ti Sin
ket nagtoldada idiay Dafca.

13 Ket nagluasda nanipud Dafca ket
nagtoldada idiay Alus.

14 Ket nagluasda nanipud Alus, ket

nagtoldada sadiay Rafidim, nga awanan idi iti danum nga inumen ti tao.

15 Ket nagluasda nanipud Rafidim, ket nagtoldada iti tay-ac ti Sinai.

16 Ket nagluasda nanipud tay-ac ti Sinai, ket nagtoldada idiay Kibrot-hataava.

17 Ket nagluasda nanipud Kibrot-hataava, ket nagtoldada idiay Jaserot.

18 Ket nagluasda nanipud Jaserot, ket nagtoldada idiay Retma.

19 Ket nagluasda nanipud Retma, ket nagtoldada idiay Remmon-fares.

20 Ket nagluasda nanipud Remmon-fares, ket nagtoldada idiay Lebna.

21 Ket nagluasda nanipud Lebna, ket nagtoldada idiay Ressa.

22 Ket nagluasda nanipud Ressa ket nagtoldada idiay Cealata.

23 Ket nagluasda nanipud Cealata ket nagtoldada idiay bantay Sefer.

24 Ket nagluasda nanipud bantay a Sefer ket nagtoldada idiay Harada.

25 Ket nagluasda nanipud Harada ket nagtoldada idiay Maselot.

26 Ket nagluasda nanipud Maselot ket nagtoldada idiay Tahat.

27 Ket nagluasda nanipud Tahat ket nagtoldada idiay Tare.

28 Ket nagluasda nanipud Tare, ket nagtoldada idiay Metca.

29 Ket nagluasda nanipud Metca ket nagtoldada idiay Jesmona.

30 Ket nagluasda nanipud Jesmona ket nagtoldada idiay Moserot.

31 Ket nagluasda nanipud Moserot ket nagtoldada idiay Benehaacan.

32 Ket nagluasda nanipud Benehaacan, ket nagtoldada idiay bantay a Guiddad.

33 Ket nagluasda nanipud bantay a Guiddad, ket nagtoldada idiay Jetebata.

34 Ket nagluasda nanipud Jetebata, ket nagtoldada idiay Hebrona.

35 Ket nagluasda nanipud Hebrona, ket nagtoldada idiay Asion-gaber.

36 Ket nagluasda nanipud Asion-gaber, ket napanda idiay tay-ac ti Zin, (isu met laeng ti Cades.)

37 Ket nagluasda nanipud Cades, ket nagtoldada idiay bantay ti Hor, iti igid ti daga nga Edom.

38 Ket ni Aaron a sacerdote simmang-at iti bantay Hor iti panagbilin ni Jehova, ket natay idiay, iti maicapat a pulo a tawen a calpasan ti ipapanaw dagiti annac ti Israel iti daga nga Egipto, iti maicalima a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan.

39 Ket ni Aaron agtawen idi iti sangagasut, dua pulo ket tallo idi natay idiay bantay Hor.

40 Ket ti Cananeo, nga ari ti Arad, a nagnaed iti Abagatan iti daga ti Canaan, naammoanna ti idadateng dagiti annac ti Israel.

41 Ket nagluasda nanipud bantay Hor, ket nagtoldada idiay Salmona.

42 Ket nagluasda nanipud Salmona, ket nagtoldada idiay Funon.

43 Ket nagluasda nanipud Funon, ket nagtoldada idiay Obot.

44 Ket nagluasda nanipud Obot, ket nagtoldada idiay Je-abarim, iti igid ti Moab.

45 Ket nagluasda nanipud Je-abarim, ket nagtoldada idiay Dibon-gad.

46 Ket nagluasda nanipud Dibon-gad, ket nagtoldada idiay Helmon-deblataim.

47 Ket nagluasda nanipud Helmon-deblataim, ket nagtoldada idiay banbantay ti Abarim, iti sango ti Nebo.

48 Ket nagluasda nanipud ti banbantay ti Abarim, ket nagtoldada iti tantanap ti Moab nga abay ti Jordan idiay Jerico.

49 Ket nagtoldada iti asideg ti Jordan, nanipud Bet-jesimot agingga iti Abel-satim iti tay-ac ti Moab.

50 Ket ni Jehova nagsao ken Moises idiay tantanap ti Moab iti abay ti Jordan idiay, a kinunana,

51 Ibagam cadagiti annac ti Israel ket saoem cadacuada, No aglasatcay iti Jordan a mapan iti daga a Canaan,

52 pasiaenyonto ngarud amin nga agnaed iti daga manipud sangoananyo, ket dadaelenyonto amin a pinalanga a *batbatoda*, ket dadaelenyonto amin dagiti sinocog a ladladawanda, ket rebbaenyonto amin a nangato a disdissoda:

53 ket alaenyonto a tagicaen ti daga, ket agnaedcayo sadiay; ta cadacayo ti nangtedac iti daga tapno tagicuaenyo.

54 Ket tawidenyonto ti daga iti ginasanggasat a mayannurot cadagiti famfamiliayo; iti aduan ti pangtedanyonto iti ad-adu a tawid, ket iti bassitan itedmonto ti basbassit a tawid: ti gasat a maipatang iti uray asino a tao, dayta ti cucuananto; iti mayannurot cadagiti capcaputotan dagiti ammayo tawidenyonto.

55 Ngem no dicayto pasiaen dagiti agnaed iti daga manipud iti sangoyo, no casta dagidiay a batienyonto cadacuada isudanto

ti cas macasulec cadagiti matayo, ken cas siit cadagiti bacbacrangyo, ket isudanto ti mangsingsinga cadacayo iti daga a pagnaedanyo.

56 Ket agbanagto a ti pinanunotco nga aramiden cadacuada, ti aramidecto cadacayo.

Dagiti beddengi ti Canaan. Dagiti tattao a mangbingbingay ti daga.

34 Ket ni Jehova nagsao ken Moises, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, No sumreccayto iti daga a Canaan (daytoy ti daga a maibilangto cadacayo a maysa a tawid, nga isu ti daga ti Canaan, cas mayannurot cadagiti bedbeddengna,)

3 no casta ti abagatanenyo a bangir manipudto iti tay-ac ti Zin, nga aglayon iti abay ti Edom, ket ti beddengyo iti abagatan manipudto iti pungto ti Baybay ti Asin iti daya;

4 ket ti beddengyo lawlawennanto ti abagatan ti sang-atan ti Acrabim, ket aglayon agingga iti Zin; ket ti pagruaranna idiay itinto abagatan ti Cadesbarne; ket agturongto agingga iti Ahazaradar, ket aglayonto agingga iti Asemona:

5 ket ti beddengi agpakillonto manipud Asemona agingga iti ayus ti Egipto, ket ti pagruarannanto iti taaw.

6 Ket ti taaw a dackel isunto cadacayo ti pagbeddengan iti laud ken ti igid*na*: daytoy isunto ti beddengyo iti laud.

7 Ket daytoy isunto ti inggayo iti amianan: manipud iti taaw a dackel idulonyonto ti bantay Hor cadacayo;

8 manipud iti bantay Hor idulonyonto inggana iti pagsercan ti Emat; ket dagiti pagruaran idiayto Sedada;

9 ket ti pungto agtarusto iti Sefrona, ket dagiti pagruaranna idiayto Hazarenan: daytoy ti akinamianan a beddengyo.

10 Ket dulonenyonto a beddengyo iti daya manipud Hazar-enan inggana iti Sefama;

11 ket ti beddengi agsalugto manipud Sefama inggana ti Reblata, a dayaen ti Ain; ket ti pagbeddengan agsalugto ket aglayon agingga iti abay ti baybay a Ceneret nga akindaya;

12 ket ti pagbeddengan agsalugto iti Jordan, ket dagiti pagruaranna idiayto Baybay ti Asin; daytoy isunto ti dagayo a mayannurot cadagiti nagbebeddengganna a naglawlaw.

13 Ket ni Moises imbilinna cadagiti annac ti Israel, a kinunana, Daytoy ti daga a tawidenyonto iti panaggiginnasanggasat isu nga imbilin ni Jehova nga ited cadagiti siam a caputotan ken iti guddua ti maysa a caputotan:

14 ta ti caputotan dagiti annac ni Ruben a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada, ken ti caputotan dagiti annac ni Gad cas mayannurot iti balbalay dagiti ammada, inawatdan, ket ti guddua ti caputotan ni Manases inawatdan ti tawidda:

15 dagiti dua a caputotan ken ti guddua a caputotan inawatda ti tawidda iti ballasiw ti Jordan sadi Jerico nga agpadaya, iti turong ti leleggacan ti init.

16 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

17 Dagitoy ti nagnagan dagiti lallaki a mangbingbingayto iti daga nga agservi cadacayo a tawid: ni Eleazar a sacerdote, ken ni Josue nga anac ni Nun.

18 Ket mangalacayto iti maysa nga agpangolo iti intunggal caputotan a mangbingay iti daga a tawiden.

19 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti lallaki: iti caputotan ni Juda, ni Caleb nga anac ni Jefone.

20 Ket iti caputotan nga annac ni Simeon, ni Samuel nga anac ni Amiud.

21 Iti caputotan ni Benjamin, ni Elidad nga anac ni Caselon.

22 Ket iti caputotan dagiti annac ni Dan, maysa a pangolo, ni Bocci nga anac ni Jogli.

23 Cadagiti annac ni Jose: iti caputotan nga annac ni Manases, maysa a pangolo, ni Haniel nga anac ni Efud.

24 Ket iti caputotan nga annac ni Efraim, maysa a pangolo, ni Camel nga anac ni Seftan.

25 Ket iti caputotan nga annac ni Zabulon, maysa a pangolo, ni Elizafan nga anac ni Farnac.

26 Ket iti caputotan nga annac ni Isacar, maysa a pangolo, ni Paltiel nga anac ni Ozan.

27 Ket iti caputotan nga annac ni Aser, maysa a pangolo, ni Ahiud nga anac ni Salome.

28 Ket iti caputotan nga annac ni Nef-

tali, maysa a pangolo, ni Fedael nga anac ni Ammiud.

29 Dagitoy isuda ti binilin ni Jehova a nangbinglay iti tawid cadagiti annac ti Israel sadiay daga a Canaan.

Dagiti ciudad a pagnaedan dagiti Levitas. Dagiti ciudad a pagcamangan.

35 Ket ni Jehova nagsao ken Moises iti tantanap ti Moab iti abay ti Jordan sadi Jerico, a kinunana,

2 Ibilinmo cadagiti annac ti Israel, tapno itedda cadagiti Levitas nga agtaud iti tawid a pagtagicuaanda dagiti ciudad a pagnaedanda; casta met ti palasot dagiti ciudad iti lawlawda, itedyonto cadagiti Levitas.

3 Ket cadagiti ciudad agnaeddanto; ket dagiti palasotda agservidanto cadagiti an-animalda, ken cadagiti cucuada, ken amin nga an-animalda.

4 Ket dagiti palasot dagiti ciudad nga itedyonto cadagiti Levitas, manipudto iti bacud ti ciudad, sangaribu a sico nga aglawlaw.

5 Ket rucodenyonto ti ruar ti ciudad a beddengna iti daya, ti dua a ribu a sico, ket iti bangirna iti abagatan, dua a ribu a sico, ket iti bangirna iti laud, dua a ribu a sico, ket iti bangirna iti amianan, dua a ribu a sico, nga agtengnganto ti ciudad. Daytoy isunto cadacuada ti palasot dagiti ciudad.

6 Ket dagiti ciudad nga itedyonto cadagiti Levitas isudanto dagiti innem a ciudad a pagcamangan, nga itedyonto iti macapapatay tapno agcamang idiay: ket mainayon cadagidiay, itedyonto pay ti uppat a pulo ket dua a ciudad.

7 Amin dagiti ciudad nga itedyonto cadagiti Levitas uppat a pulo ket walonto a ciudad: *itedyonto* ida agraman palpalasotda.

8 Ket ti maipapan cadagiti ciudad nga itedyonto a nayon ti tagicuaen dagiti annac ti Israel, cadagiti adu, mangalacayto iti adu; ket cadagiti babassit, mangalacayto iti bassit; tunggal maysa cas mayannatup iti apagna a tawiden, mangitedto iti nayon dagiti ciudadna cadagiti Levitas.

9 Ket ni Jehova nakisao ken Moises, a kinunana,

10 Ibagam cadagiti annac ti Israel, ket cunam cadacuada, Inton aglasatcay iti Jordan a mapan iti daga a Canaan,

11 tudinganyonto ngarud iti ciudad tapno agservi cadacayo a ciudad a pagcamangan; tapno ti macapapatay a nacapatay a dina ginagara ti siasinoman a tao mabalinna ti agcamang sadiay.

12 Ket dagiti ciudad agservidanto cadacayo a pagcamangan nga umadayo ken mangibales, tapno ni macapapatay saan a matay, aginggga iti di agyan iti sango ti gimong a maocom.

13 Ket dagiti ciudad nga itedyonto innemto a ciudad nga agservi cadacayo a pagcamangan.

14 Itedyonto ti tallo a ciudad iti ballasiw ti Jordan, ken tallo a ciudad iti daga a Canaan itedyonto; dagitanto dagiti ciudad a pagcamangan.

15 Cadagiti annac ti Israel, ken iti gangannaet, ken iti makipagnaed cadacuada, dagitoyto innem a ciudad ti pagcamangan; tapno tunggal maysa a macapapatay iti siasinoman a tao a dina ginagara mabalinna ti agtaray sadiay.

16 Ngem no kinabilna iti maysa nga alicamen a landoc, nga isu ti nacatayanna, isu nacapapatay: ti nacapapatay di bumurong a mapapatayto.

17 Ket no dinanarna iti bato nga iniggamanna nga isu ti pacatayan ti maysa a tao, ket isu natay, daydiay isu ti nacapapatay; ti nacapapatay di bumurong a mapapatayto.

18 Wenno no kinabilna iti maysa a cayo nga alicamen nga ig-iggamanna, nga isu ti pacatayan ti maysa a tao, ket natay, isu nacapapatay: ti nacapapatay dinto bumurong a mapapatayto.

19 Ti mangibales ti dara isunto met laeng ti mangpatay ken nacapapatay: no masabatna, papatayennanto.

20 Ket no tinudocna a sigugura, wenno sinanebna a pinalapal nga isu ti nacatayanna;

21 wenno gapu iti gura kinabilna iti imana, nga isu ti nacatayanna: ni kimmabil kencuana, mapapatayto a di bumurong; isu maysa a nacapapatay: ni bumales iti dara papatayennanto ti nacapapatay no masaracanna.

22 Ngem no tinudocna iti apagdaricmat nga awan pannakibusorna, wenno pinalapalna iti uray ania a dina ket sinansaneb;

23 wenno uray ania a bato, a pacatayan

ti maysa a tao, idinto a dina nakita, ket napuntaanna, isu a nacatayanna, ket dina met ngarud cabusor, wenno dina inranta ti pacarangasanna:

24 no casta ti gimong ocomennanto ti kimmabil ken ti mangibales iti dara cas mayannurot cadagitoy a pananggeddeng;

25 ket ti gimong icanawananto ti nacapapatay iti ima ni mangibales iti dara, ket ti gimong isublinanto ni nacapapatay iti ciudadna a pagcamangan, isu a nagtarayanna: ket agnaedto sadiay inggana ti ipapatáy ti cangatoan a sacerdote a nasapsapoan iti nasantoan a lana.

26 Ngem no ti nacapapatay malabsannanto iti uray ania nga aldaw ti nagbeddengan ti ciudadna a pagcamangan, isu a napananna;

27 ket ti mangibales iti dara matumpunganna iti ruar ti beddeng ti ciudadna a pagcamangan, ket ti mangibales iti dara patayenna ni namapatay; isu saanto a macabaddut iti dara:

28 gaput ta rebbengna coma ti nagnaed iti ciudadna a pagcamangan agpapan iti ipapatáy ti cangatoan a sacerdote; ngem calpasan ti ipapatáy ti cangatoan a sacerdote, ti nacapapatay agsublinto iti daga a pagtagicuaanna.

29 Ket dagitoy isudanto ti maysa a pagbilinan *ken* alagaden cadacayo bayat ti putputotyo iti amin a pagnaedanyo.

30 Siasinoman a mangpatáy iti maysa a tao, ti nacapapatay mapapatayto iti ngiwat dagiti sacsi: ngem ti maymaysa a sacsi dinto macapanecnec iti maibusor iti uray siasinoman a tao tapno matay.

31 Maysa pay, dicayto mangala iti sambot ti biag ti maysa a nacapapatay, a nacabaddut iti patáy; no di ket mapapatayto a di bumurong.

32 Ket dicayto met mangala iti sambot ti nagtaray iti ciudadna a pagcamangan tapno agsubli nga agnaed iti dagana, inggana iti ipapatáy ti sacerdote.

33 Iti casta dicayto mamulitan ti daga a pagyananyo: ta ti dara daytoy mulitanna ti daga; ket awan pangsambot a mabalin nga aramiden a maipaay iti daga, iti dara a naibucbuc idiay no di met laeng ti dara ni nangibucbuc.

34 Ket dicanto rugitan ti daga a pagnaedanyo, nga iti tengngana pagtaengac: ta siac a Jehova agnaedac iti tengnga dagiti annac ti Israel.

Ti linteg maipapan iti panagasawa dagiti babai nga agtawid.

36 Ket dagiti pangpangolo dagiti *balbalay* dagiti amma ti familia nga annac ni Galaad, nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases, cadagiti famfamilia dagiti annac ni Jose, immasidegda ken nagsaoda iti sango ni Moises ken iti sango dagiti agturturay a pangoloen dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti annac ti Israel:

2 ket kinunada, Ni Jehova imbilinna iti apoc nga itedna ti tawid iti ginnasanggasat, cadagiti annac ti Israel: ket ti apoc nabilin ken Jehova iti pananggitedna ti tawid ni Salfaad a cabsatmi a lalaki cadagiti annacna a babbai.

3 Ket no maasawaanda iti siasinoman cadagiti annac ti *sabali* a caputotan dagiti annac ti Israel, ti tawidna maiccatto ngarud ti tawid dagiti ammami ket mainayonto iti tawid ti caputotan a pacaicamanganda: casta ti pannacaipusaynanto iti naipagasat a tawidmi.

4 Ket no ti jubileo dagiti annac ti Israel madanunanto, ti tawidda ngarud mainayonto iti tawid ti caputotan a pacaicamangandanto: casta ti pannacaipusayto ti tawidda iti tawid ti caputotan dagiti amma.

5 Ket ni Moises imbilinna cadagiti annac ti Israel cas mayannurot iti sao ni Jehova, a kinunana, Ti caputotan dagiti annac ni Jose nalinteg ti saoda.

6 Daytoy ti ibilin ni Jehova maipapan cadagiti annac a babbai ni Salfaad, a cunana, Makiasawada coma cadagiti isisipenda a casasayaatan; iti laeng familia ti caputotan ni amada ti pakiasawaandanto.

7 Ti casta dinto agalis-alis iti caputotan ken caputotan ti tawid dagiti annac ti Israel: ta dagiti annac ti Israel tunggal maysa petpetannanto ti tawid ti caputotan dagiti ammana.

8 Ket tunggal anac a babai nga agtagicua iti maysa a tawid iti uray asinoman a caputotan dagiti annac ti Israel, isunto ti asawa ti maysa iti familia ti caputotan ni amana, tapno dagiti annac ti Israel, tunggal maysa a lalaki tagicuaenna ti tawid dagiti ammana.

9 Casta ti dinto panagalis-alis iti pinutonputot ti tawid; ta dagiti caputotan dagiti annac ti Israel, cupicupanto ti tunggal maysa ti bucod a tawidna.

10 Cas met la ti panangibilin ni Jehova ken Moises, casta ti inaramid dagiti annac a babbai ni Salfaad :

11 ta da Maala, Tersa, ken Hegla, ken Melca, ken Noa, nga annac a babbai ni Salfaad, nakiasawada cadagiti annac ti cabsat ti amada.

12 Isuda naasawaanda cadagiti familia dagiti annac ni Manases, nga anac ni Jose, ket ti tawidda nagbati iti caputotan ti familia ti amada.

13 Dagitoy isuda ti bilbilin ken linlinteg nga intuyang ni Jehova iti ima ni Moises cadagiti annac ti Israel, iti tantanap ti Moab nga asideg ti Jordan sadi Jerico.

TI MAICALIMA A LIBRO NI MOISES A MANAGAN ITI SAPASAP

DEUTERONOMIO.

Ni Moises saritaenna ti panagluas sadiay Horeb. Ti pannacadutoc dagiti tumultulonḡ. Ti pannacaibaon dagiti agsimisim. Ti di pammati dagiti tattao; ti pannacaabacda sadiay Jorma.

1 Dagitoy dagiti sao nḡa imbaga ni Moises iti dagup ti Israel iti ballasiw ti Jordan idiay tay-ac, idiay Arabah a sanḡoanan ti Suph, a nagbaetan ti Paran ken Tofel, ken Laban, ken Jaserot, ken Dizahab.

2 Sanḡapulo ket maysa nḡa aldaw a *panagdaliasat* manipud Horeb a magna iti bantay Seir inḡgana iti Cades-barne.

3 Ket naaramid nḡa iti maicapat a pulo a tawen, iti maicasanḡapulo ket maysa a bulan, iti umuna nḡa aldaw ti bulan; nakisao ni Moises cadagiti annac ti Israel ti mayannurot cadagiti amin nḡa inted ni Jehova kencuana a maibilin cadacuada;

4 idi nḡa dinadaelna ni Sejon nḡa ari dagiti Amorreo a nagnaed iti Jesebon, ken ni Og nḡa ari ti Basan a nagnaed iti Astarot sadi Edrai.

5 Iti ballasiw ti Jordan, idiay daga ti Moab, rinugian ni Moises nḡa impalawag daytoy a linteg, a kinunana,

6 Ni Jehova a Diostayo nakisao cadatayo idiay Horeb, a kinunana, Dacayo nagnaedcay iti umdas a cabayag iti daytoy a bantay:

7 umacarcayo ket irubbuatyo ti pannagnayo, ket incay iti caturodan dagiti Amorreo, ken agtunḡpal cadagiti amin a *disdisso* nḡa asideg idiay Arabah, iti caturodan ken iti banḡcag, ken iti Abagatan, ken iti abay ti baybay, a daga dagiti Cananeo, ken Libano, aginḡga iti dackel a carayan, ti carayan a Eufrates.

8 Adtoy, incabilco ti daga iti sanḡoyo, sumreccayo ket tagicuaenyo ti daga nḡa insapata ni Jehova cadagiti ammayo a da Abraham, Isaac, ken Jacob, nḡa ited cadacuada ken cadagiti putputotda a sumaruno cadacuada.

9 Ket imbagac cadacayo iti daydi a tiempo, a kinunac, Diac mabalinan no sisiac laenḡ a maymaysa ti manḡawit cadacayo:

10 ni Jehova a Diosyo pinagadunacayo, ket adtoy, ta ita cascay la cadagiti bitbitwen sadi langit iti caadu.

11 Ni Jehova a Dios dagiti ammayo inayonna coma iti bilanḡyo ti maminribu, ket bendicionannacayo, a cas incarina cadacayo!

12 ¿Casano ti pananḡawitco a maymaysa cadagiti awityo, ken cadagiti dagsenyo, ken ti culculyo?

13 Alaenyo dagiti lallaki a masirib ken mannacagaw-at ken naam-ammoan, cas mayannurot cadagiti caputotanyo, ket icabilconto ida a panḡolo cadacayo.

14 Ket sinunḡbatandac a kinunayo, Ti sinaom *cadacami* nḡa aramidenmi nasayaat.

15 Iti casta innalac dagiti panḡoloen dagiti caputotanyo, a masirib a lallaki, ken naam-ammoan, ket binanḡonco ida a panḡoloyo a capcapitan dagiti rinibu, ken capcapitan dagiti ginasut, ken capcapitan dagiti linimapulo, ken capcapitan dagiti pinulo, ken agturturay, cas mayannurot cadagiti caputotanyo.

16 Ket ingunamgunamco cadagiti ococomyo iti daydi nḡa aldaw, a kinunac, Imdenḡanyo *dagiti panḡgep* a rumsua cadagiti cacabsatyo, ket nalinteg ti pananḡipatoyo iti maysa a tao ken iti cabsatna, ken iti gangannaet nḡa adda kencuana.

17 Dicanto dumdumaen dagiti tao iti pananḡocom; agpadpadanto nḡa imdenḡanyo ti bassit ken dackel; dicayto agamac iti rupa ti tao; ta ti pananḡocom isu ti cucua ti Dios: ket ti panḡgep a naricut unay cadacayo, yegyonto caniac, ket siacto ti umimatanḡ.

18 Ket imbilinco cadacayo iti daydi nḡa aldaw ti dagup ti rebbenḡyo coma nḡa aramiden.

19 Ket pimmanawtay iti Horeb, ket linasattay amin daydiay dackel ken naca-

am-amac a tay-ac a nakitayo idi, iti nagdaliasatanyo a mapan iti caturodan ti Amorreo, cas imbilin cadacayo ni Jehova a Diostayo: ket dimmanontay iti Cadesbarne.

20 Ket kinunac cadacayo, Dacayo dimmanoncay iti caturodan ti Amorreo nga ited cadatay ni Jehova a Diostayo.

21 Adtoy, ni Jehova a Diosmo incabilna ti daga iti sangoanam: sumang-atca, agtagicuaca cas sinao kenca ni Jehova a Dios dagiti ammam; dica agbutang, dica met agcullayaw.

22 Ket immadanicay caniac, tumunggal maysa cadacayo ket kinunayo, Mangipaunatayo coma iti lallaki tapno amisigenda iti biangtayo ti daga, sada ipadamag cadatayo ti dalan a masapul a sang-atantayo ken dagiti ciudad nga ayentayo.

23 Ket daydi nacaparag-o a naimbag caniac; ket nangalaac iti sangapulo ket dua a lallaki cadacayo, maysa a lalaki iti tunggal caputotan:

24 ket pimmanawda ket simmang-atda iti caturodan ket dimmanonda iti lobong ti Escol, ket sinimisimanda.

25 Ket nangalada iti bunga ti daga nga iniggamanda ket insalogda nga inyeg cadatayo, ket impadamagda cadatay, ket kinunada, Nasayaat ti daga nga ited cadatay ni Jehova a Diostayo.

26 Nupay casta dicay kinayat ti sumang-at, ngem simmalungasingcayo iti maicaniwas iti bilin ni Jehova a Diosyo:

27 ket nagtantanabutobcayo cadagiti toldayo a kinuncuna, Gaput ta ni Jehova ginuranacami, inaonnacam iti daga nga Egipto, tapno yawatnacam iti ima dagiti Amorreo tapno dadaelennacami.

28 Adino ti papanantayo? Dagiti cacabsatmi pinarunawda ti puspusomi a kinunada, Dagiti tao daddadackelda ken nataytayagda ngem datayo: dagiti ciudad dadackelda ken nabacudanda inggana sadi langit: ket maysa pay, nakitami dagiti annac dagiti Enaceos sadiay.

29 Sinaoc ngarud cadacayo, Dicay, agkigtot, wenno agbutang cadacuada.

30 Ni Jehova a Diosyo a mapan iti sangoyo isunto ti makibacal a pannacabagiyo, cas ti amin nga inaramidna gapu cadacayo idiay Egipto iti imatang dagiti matayo,

31 ken idiay tay-ac a nacakitaam idi no casano ti pananggatibay kenca ni Jehova a Diosmo, cas ti maysa a lalaki atibayenna ti anacna, iti isu-amin a dalan a nagnaanyo agpapan dimmanoncay ditoy a disso.

32 Nupay casta iti daytoy saanyo a pinati ni Jehova a Diosyo,

33 nga immuna cadatay iti dalan tapno cumita iti disso a pamangonanyo iti toltoldayo, iti apuy iti rabii tapno maipamatmat cadacayo ti dalan a pagnaanyo, ken iti ulep iti aldaw.

34 Ket ni Jehova nangngegna ti timec dagiti sasaoyo, ket nacapungtot, ket insapatana, a kinunana,

35 Kinaagpaysona nga awanto ti maysa cadagitoy a lallaki iti daytoy dakes a caputotan a macakita iti nasayaat a daga, a sinapataac nga ited cadagidi ammayo,

36 malacsid ni Caleb nga anac ni Jefone; isu makitananto; ket kencuana itedconto ti daga nga nagbadbaddecanna, ken cadagiti annacna, gaput ta sinurotna ni Jehova a sitatalipupus.

37 Casta met a ni Jehova nagungget caniac gapu cadacayo, a kinunana, Sica dicanto met sumrec idiay:

38 ni Josue nga anac ni Nun, nga adda iti sangom, isunto ti sumrec idiay: paturdem; ta isunto ti mamagtawid iti Israel iti daydiay.

39 Maysa pay, dagiti babassityo a kinunayo, Isudanto ngata ti maysa a sinamsam, ken dagiti annacyo nga iti daytoy nga aldaw awan ti ammoda a naimbag wenno dakes, isudanto ti sumrec idiay, ket itedconto cadacuada, ket isudanto ti agtagicua.

40 Ngem no cadacayo, agbaw-ingcayo, ket agpagpagnacayo iti dalan ti tay-ac nga agpa-Baybay a Nalabaga.

41 Idin simmungbatcayo, ket kinunayo caniac, Dacami nacabasolcam iti maicaniwas ken Jehova, sumang-atcamto ket makibacalcami, cas maitutop iti amin nga imbilin cadacami ni Jehova a Diosmi. Ket imbarikesyo ti tunggal maysa a lalaki dagiti igamna iti gubat, ket nagpangáscayo a sumang-at iti caturodan.

42 Ket ni Jehova kinunana caniac, Saoem cadacuada, Dicay sumangsang-at, dicay met makibacal; ta awanac cadacayo; di la ket ta maabaccayo iti sangoanan dagiti cabusoryo.

43 Casta ti sinaoc cadacayo, ket dicay nangipangpangag; ngem simmupringcay a maibusor iti bilin ni Jehova, ket nagpangáscayo, a simmang-at iti caturodan.

44 Ket dagiti Amorreo a nagnaed idiay

caturodan, rimmuarda a simmaranget cadacayo, ket pinataraydacayo, cas aramiden dagiti uyucan, ket inabacdacayo idiay Seir, agingga idiay Jorma.

45 Ket dacayo nagsublicayo, ket nagsangsangitcayo iti sango ni Jehova; ngem ni Jehova dina impangag ti timecyo, dina met inyallinga ti lapayagna cadacayo.

46 Dayta ti nacapagyananyo idiay Cades iti adu nga aldaw, cas cadagiti aldaw a panagyanyo *idiay* idi.

Ti panagbariw-as nanipud iti Cades ingganа iti Zared. Ti pannacalasat ti Ar ken ti Arnon. Ti pannacaparmec ti Jesebon.

2 Idi ngarud pimmanawtayo, ket linasattay a nagnaan ti tay-ac nga agpa-Baybay a Nalabaga, cas sinao ni Jehova caniac; ket linawlawtayo ti bantay Seir iti adu nga aldaw.

2 Ket ni Jehova nakisao caniac, a kinunana,

3 Nilawlawyo daytoy a bantay iti umdas a cabayag: agpaamianancayo.

4 Ket ibilinmo cadagiti tao a cunam, Masapul nga sumreccayo iti beddeng dagiti cacabsatyo nga annac ni Esau, nga agnaed idiay Seir; ket isuda agbutengdanto cadacayo: gapuna nga annadanyo a naimbag ti bagbagíyo;

5 dicay makicabcabil cadacuada, tangay diacto met mangted cadacayo iti dagada, saan, saan, uray la no ti pagdissoan ti dapan ti saca: ta intedco ti bantay a Seir ken Esau a pagtagicuaanna.

6 Yalayonto ti pirac cadacuada iti taraon tapno mangancayo: ket igatangyonto met cadacuada iti danum ti pirac tapno uminumcayo.

7 Ta ni Jehova a Diosmo bendicionannaca iti isu-amin nga aramiden ti imam; naammoanna ti pannagnam a nagdaliasat iti daytoy dackel a tay-ac: cadagitoy uppat a pulo a tawen, ni Jehova a Diosmo siaadda kenca idi; sica awan nagcurangam.

8 Idi casta linabasantay ti yan dagiti cacabsattayo nga annac ni Esau, nga agnaed idiay Seir, manipud iti dalan ti Arabah, ti Elat, ken ti Asiongaber.

Ket nagbaw-ingtayo ket naglasattayo iti dalan ti tay-ac ti Moab.

9 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica gargarien ni Moab, dica carupac ida iti gubat; ta diacto mangted kenca iti dagana a tagicuaem, ta intedcon ti Ar cadagit annac ni Lot a tagicuaenda.

10 (Dagiti Emimeo nagnaedda idiay idcua, tattao a dadackel ken aduda, ken natayagda cas cadagiti Enaceos:

11 dagitoy met ti naibilang a Refaimeos, cas cadagiti Enaceos; ngem dagiti Moabitas naganenda ida nga Emimeos.

12 Dagiti Horeos casta met a nagnaedda iti Seir idi unana a tiempo, ngem dagiti annac ni Esau ti simmuno cadacuada; ket dinadaelda ida iti sangoda, ket nagnaedda iti lugarda; cas ti inaramid ti Israel iti daga a pagtagicuaanna nga inted ni Jehova cadacuada.)

13 Ita tumacdercayo ket lasatenyo ti waig a Zared. Ket nagbaliwtayo iti waig a Zared.

14 Ket dagiti aldaw a panaggaputay iti Cades-barne agingga iti panagbaliwtay iti waig a Zared tallopulo ket walo a tawen idi; inggana iti di naibus ti dagup ti caputotan dagiti tao ti gubat iti tengnga ti pacarso, cas insapata ni Jehova cadacuada.

15 Maysa pay, ti ima ni Jehova maibusor idi cadacuada, a mangdadael cadacuada iti tengnga ti pacarso ingganat' dida naibus.

16 Iti casta naaramid, idi dagup amin dagiti tao ti gubat naibusda, ket nataydan iti nagtengngaan ti ili,

17 a ni Jehova nakisao caniac, a kinunana,

18 Masapul a lumasatca itoy nga aldaw iti Ar a beddeng ti Moab:

19 ket no macadanonca iti asideg a sangoanan dagiti annac ni Ammon, dica carcariten ida, dica met makirupac cadacuada: ta diacto mangted kenca iti daga dagiti annac ni Ammon a tagicuaem; ta intedco dayta cadagiti annac ni Lot a tagicuaenda.

20 (Isu a naibilang met a daga ti Refaim: ti Refaim nagnaed idiay idi unana nga aldaw; ngem dagiti Ammonitas naganenda ida iti Zomzomeos,

21 tattaoda a dadackel, ket aduda, ken natayagda a cas cadagiti Enaceos; ngem ni Jehova, dinadaelna ida iti sangoda; ket sinucatanda ida, ket nagnaedda iti lugarda;

22 cas inaramid ni Jehova a maipaay cadagiti annac ni Esau nga agnaed idiay Seir idi panangdadaelna cadagiti Horeos iti sangoananda; ket sinucatanda ida ket nagnaedda iti lugarda agpapan itoy nga aldaw.

23 Ket dagiti Heveo a nagnaed cadagiti il-ili aginggga iti Gaza, dagiti Caftoreo a nagtaud iti Caftor, dinadaelda ida ket nagnaedda iti lugarda.)

24 Tumacdercayo, irubbuatyo ti panagnagnayo ket lasatenyo ti lobong ti Arnon: adtoy, inyawatco iti imam ni Sejon nga Amorreo, ari ti Jesebon, ken ti dagana; irugim ti panagtagicuam, ket makicabilca kencuana iti pagbabacalan.

25 Ita nga aldaw rugiacto ti mangicabil cadagiti tattao nga adda iti babaen ti isu-amin a langit a macangngeg iti damagmo, ti panagamac kenca, ken panagbutong kenca, ket mamayegpegdanto, ken agpageldanto maipoon kenca.

26 Ket pinalubosac nanipud iti tay-ac ti Cademot ken Sejon nga ari ti Jesebon, dagiti babaonen a mangisao iti talna, a kinunada,

27 Ipalubosmo coma nga lasatec ti dagam: surotecto a pagnaan ti napatac a dalan, diacto sumiasi iti macanawan nga ima wenno iti macatigid.

28 Ilacomto caniac iti pirac ti taraon tapno mangganac; ket iccannacto ti danum gapu iti pirac, tapno uminumac: ipalubosmo la coma caniac nga aglasatac cadagiti sacac;

29 cas inaramid caniac dagiti annac ni Esau nga agnaed idiay Seir, ken dagiti Moabitas nga agnaed iti Ar; agpapan lumasatacto iti Jordan aginggga iti daga nga ited cadacam ni Jehova.

30 Ngem ni Sejon nga ari ti Jesebon, dina impalubos a limmasattayo; ta ni Jehova a Diosmo pinatangkenna ti espirituna, ket pinatibkerna ti pusona; tapno yawatna ita imam a cas itoy nga aldaw.

31 Ket ni Jehova kinunana caniac, Kitaem, ta rinugiac nga iyawat ni Sejon ken ti dagana iti sangom: rugiam a tagicuaen, tapno mabalinmo a tawiden ti dagana.

32 Ni Sejon ngarud simmarangget cadatayo, isu ken amin a taona a makibacal idiay Jasa.

33 Ket ni Jehova a Diostayo inyawatna iti sangotayo; ket kinabiltayo agraman dagiti annacna ken amin a tattaona.

34 Ket innalatayo amin dagiti ciudadna iti daydi a tiempo, ket dinupractay a intalipupus ti tunggal ciudad nga adda agnaed, agraman babbai ken ub-ubbing; awan binay-antay a natda:

35 isuna laeng dagiti an-animal ti innalatayo a samsam cadatayo met laeng agraman ti samsam dagiti ciudad a nalatayo.

36 Nanipud Aroer nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken *nanipud* iti ciudad nga adda iti lobong, aginggga iti Galaad met laeng, awan ti maysa a ciudad a nalabes ti cangatona cadatayo; ni Jehova a Diostayo inyawatna amin iti sangotayo:

37 isuna laeng iti daga dagiti annac ni Ammon. dicay immasideg; amin ti bangir ti carayan nga Jeboc, ken dagiti ciudad ti caturodan, ken sadinoman nga imparit cadatay ni Jehova a Diostayo.

Ti pannacaparmec ti Basan. Ti panagtagicua dagiti caputotan a tagá baliw ti Jordan. Maiparit a lasaten ni Moises ti Jordan.

3 Idi ngarud nagbaw-ingtayo ket simmang-attay iti dalan nga agpa-Basan: ket ni Og nga ari ti Basan immay nakirupac cadatayo, isu ken amin a taona, a makibacal sadiay Edrai.

2 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica agbutong kencuana; ta isut' inyawatco agraman amin a taona, ken ti dagana, ita imam; ket aramidemto kencuana ti cas inaramidmo ken Sejon nga ari ti Amorreo, a nagnaed idiay Jesebon.

3 Iti casta inyawat met ni Jehova a Diostayo ni Og, nga ari ti Basan, ken amin a taona, iti imatayo; ket kinabiltay aginggga iti awan binay-antayo a natda kencuana.

4 Ket innalatay amin dagiti ciudadna iti daydi a tiempo; awan ti maysa a ciudad a ditay iniccat cadacuada; innem a pulo a ciudad, amin a sacop ti Argob a pagarian ni Og idiay Basan.

5 Amin dagitoy a ciudad nasarikedkedanda cadagiti nangato a bacud idi, ruruangan ken balbalunet; sabali pay dagiti adu unay nga il-ili a di nabacudan.

6 Ket dinadaeltay ida nga intalipupus, cas inaramidtay ken Sejon nga ari ti Jesebon, a dinadaeltayo nga intalipupus ti tunggal ciudad nga adda agnaed, agraman babbai ken babassit.

7 Ngem amin nga animal ken samsam dagiti ciudad innalatayo a samsam cadatay met laeng.

8 Ket innalatay ti daga iti daydi nga aldaw iti ima dagiti dua nga ar-ari dagiti Amorreo nga adda idi iti ballasiw ti Jordan, nanipud ti lobong ti Arnon aginggga iti bantay Hermon;

9 (*nga* Hermon a naganen dagiti Sido-

nio iti Sarion, ket dagiti Amorreo naganenda iti Sanir ;)

10 amin dagiti ciudad ti tanap ken dagup ti Galaad ken amin ti Basan aginĝga iti Selca ken Edrai, a ciudad ti pagarian ni Og sadiay Basan.

11 (Ta ni laenĝ Og, nĝa ari ti Basan, ti natda iti nabati cadagiti Refaim; adtoy, ti pagiddaanna maysa a pagiddaan a landoc; saan aya *daytoy* ti adda iti Rabbat dagiti annac ti Ammon? siam a sico idi ti caatiddugna, ket uppat a sico ti caacabana, cas ti sico ti maysa a lalaki.)

12 Ket daytoy a daga innalatay a cucua iti daydi nĝa aldaw: manipud Aroer nĝa adda iti abay ti lobonĝ ti Arnon, ken guddua ti caturodan ti Galaad, ken dagiti ciudadna, intedco cadagiti Rubenitas ken cadagiti Gaditas:

13 ket ti natda iti Galaad ken amin ti Basan a pagarian ni Og intedco iti cagudua ti caputotan ni Manases; amin ti sácup ti Argob, nĝa amin ti Basan met laenĝ. (Isu met laenĝ ti nanaganan daga dagiti Rafaim.

14 Ni Jair anac a lalaki ni Manases innalana amin ti sácup ti Argob aginĝga iti igid dagiti Gesuritas, ken dagiti Maacathitas, ket pinanagananna ida, a ti Basan met laeng, iti mayannurot iti naganna met laenĝ, Habot-jair, agpapan itoy nĝa aldaw.)

15 Ket intedco ti Galaad ken Maquir.

16 Ket cadagiti Rubenitas ken cadagiti Gaditas intedco nanipud Galaad aginĝga iti lobonĝ ti Arnon a tenĝnĝa ti lobonĝ, ken ti beddenĝna nĝa aginĝga iti carayan a Jeboc, a beddenĝ dagiti annac ni Ammon;

17 ti Arabah met, ken ti Jordan ken ti igidna, nanipud Ceneret aginĝga met laenĝ iti baybay ti Arabah, a Baybay ti Asin, iti baba dagiti salogan ti Fasga iti daya.

18 Ket imbilinco cadacayo iti daydi nĝa aldaw, a kinunac, Ni Jehova a Diosyo intedna cadacayo daytoy a daga a tagicuaenyo: agbaliwcayto a siiigam iti sanĝo dagiti cacabsatyo nĝa annac ti Israel, amin a lallaki a mainĝel.

19 Nĝem dagiti assawayo, ken dagiti babassityo, ken dagiti an-animalyo, (ammoc nĝa adu ti an-animalyo,) agtaenĝdanto cadagiti ciudadyo nĝa intedco cadacayo,

20 aginĝga iti di ited ni Jehova ti inaná cadagiti cacabsatyo, cas cadacayo, ken dida tagicnaen met ti daga nĝa ited cadacuada ni Jehova a Diosyo iti ballasiw ti Jordan: iti calpasanna, agsublicayto, tumunĝgal maysa iti pagtagicuaanna nĝa intedco cadacayo.

21 Ket imbilinco ken Josue iti daydi nĝa aldaw a kinunac, Dagiti matam nakitada amin ti inaramid ni Jehova a Diosmo cadagiti dua nĝa ari: casta ti aramidento ni Jehova cadagiti amin a pagpagarian sadiay a papanam.

22 Dicayto agbutenĝ cadacuada; ta ni Jehova a Diosyo, isu ti makibacal a maipaay cadacayo.

23 Ket nagcararagac ken Jehova iti daydi nĝa aldaw, a kinunac,

24 O Apo Jehova, rinugiam nĝa imparanĝaranĝ iti adipenmo ta kinadackelmo ken ta imam a napigsa: ta asino a dios sadi langit wenno ditoy daga ti macabalin a manĝaramid iti cas ti gapuanam ken cas cadagiti aramidmo a mannacabalin?

25 Ipalubosmo a lumasatac coma, dawatec kenca, a kitaen ti nasayaat a daga nĝa adda iti ballasiw ti Jordan, daydiay napanayag a bantay ken ti Libano.

26 Nĝem ni Jehova nacaunĝet caniac gapu cadacayo, ket dinac impanĝag; ket ni Jehova kinunana caniac, Umanay kenca coman; dica agsao man caniacon iti daytoy a panĝgep.

27 Sumanĝ-atca iti tapaw ti Fasga, ket itanĝadmo dagita matam iti laud, ken iti amianan, ken iti abagatan ken iti daya, ket kitaem cadagita matam: ta dicanto lasaten daytoy Jordan.

28 Nĝem ibilinmo ken Josue, ket painĝlem, ken papigsaem: ta isunto ti mapan iti sanĝoanan daytoy nĝa ili, ket isunto ti manĝpatawid cadacuada ti daga a makitamto.

29 Iti casta nagnaedtayo iti lobonĝ a sanĝo ti Bet-pehor.

Mabagbagaan ti Israel tapno agsunĝpot iti linteg ti Dios. Tallo a ciudad a pagcamanĝan iti ballasiw ti Jordan.

4 Ket ita, O Israel, imdenĝam dagiti nagbilinan ken al-alagaden nĝa isursuroc kenca, tapno aramidem ida; tapno agbiagca, ket macastrecca ken manĝtagicua iti daga nĝa ited cadacayo ni Jehova a Dios dagiti ammayo.

2 Dicayto sursurocan ti sao nĝa ibilinco cadacayo, wenno dicayto met kessayan, tapno mabalinyo a salimetmetan dagiti

bilbilin ni Jehova a Diosyo nga igunamgunamco cadacayo.

3 Dagiti matayo nakitada ti inaramid ni Jehova gapu ken Baal-pehor, ta amin dagiti tao a simmurot ken Baal-pehor, dinadael ida ni Jehova a Diosmo iti tengngam.

4 Ngem dacayo a kimmanunong ken Jehova a Diosyo, sibibiagcayo, tunggal maysa cadacayo ita nga aldaw.

5 Adtoy, siac insuroc cadacayo dagiti nagbilinan ken al-alagaden cas imbilin caniac ni Jehova a Diosco, tapno aramidenyo coma ti casta iti tengnga ti daga a serkanyo a tagicuaen.

6 Salimetmetanyo ngarud ket sungpotenyo ida; ta daytoy isu ti siribyo ken saririty iti imatang dagiti il-ili, nga macangngeg cadagiti nagbilinac, ket cunada, Pudno unay a daytoy dackel a nacion masirib ken mannacagaw-at nga ili.

7 Ania a nacion a dackel nga adda diosna nga asideg unay cadacuada, cas ken Jehova a Diostayo a siadda uray caanoman a pananggawagtay kencuana?

8 Ket ania a dackel a nacion ti addaan cadagiti bilbilin ken al-alagaden a ti kinalintegda cas iti amin daytoy a linteg nga icabilco iti sangoyo itoy nga aldaw?

9 Isuna laeng nga annadam ti bagím, ket aluadam a sireregta ta cararuam, di la ket ta malipatam dagitoy a nakita dagiti matam, ken di la ket ta pumanawda ita pusom iti amin nga aldaw a panagbiagmo; ngem ipaammom ida cadagiti annacmo ken cadagiti annac ti annacmo;

10 di aldaw nga caaddayo iti sango ni Jehova a Diosmo idiay Horeb, idi ni Jehova kinunana caniac, Gimongem caniac ti ili, ta ipangngegco cadacuada dagiti saoc, tapno masursuroda ti agbuteng caniac iti amin nga aldaw a panagbiagda iti rabaw ti daga, ken tapno maisuroda dagiti annacda.

11 Ket immadanicayo ken nagtacdercay iti gessaadan ti bantay; ket di bantay sumsumged idi iti apuy ingganna iti tengnga ti langit a sisisipngget, siulep ken napuscolan a sipngget.

12 Ket ni Jehova nakisao cadacayo manipud ti tengnga ti apuy: nangegyo ti timec dagiti balicas ngem awan nakitayo a langa; isuna la *a nangngegyo* ti maysa a timec.

13 Ket impalawagna cadacayo ti tulagna nga imbilinna cadacayo nga aramiden, a dagiti met laeng sangapulo a bilinna; ket insuratna ida iti rabaw ti dua a tapi a bato.

14 Ket ni Jehova imbilinna caniac iti daydi nga aldaw nga isuroc cadacayo dagiti linlinteg ken nagbilinan tapno mabalinyo a sungpoten ida iti daga a papananyo a tagicuaen.

15 Aluadanyo ngarud a naimbag dagiti bagbagíyo: tangay awan nakitayo a langa iti daydi nga aldaw a pannakisao cadacayo ni Jehova idiay Horeb manipud idi tengnga ti apuy;

16 di la ket ta agdakescayo ken agaramidcay iti ladawan a kinitikitan a kita ti uray ania a langa, nga caasping ti lalaki wenno babai,

17 nga capada ti uray ania nga animal nga adda iti rabaw ti daga, nga capada ti uray ania a nagpayac a tumatayab nga agtayab iti langit,

18 nga capada ti uray ania nga aguyuyas iti daga, nga capada ti uray ania nga ican nga adda iti danum iti baba ti daga;

19 ken di la ket ta itangadmo dagita matam sadi langit, ket no makitam ti init ken ti bulan, ken dagiti bitbitwen, uray dagiti amin nga buyot sadi langit maguyúguyca nga agdayaw cadacuada, ken agservi cadacuada nga impaay ni Jehova a Diosmo cadagiti amin a il-ili iti babaen ti amin a langit.

20 Ngem ni Jehova innalanacayo, ket inaonnacayo iti horno a landoc, manipud Egipto, tapno maipaaycay kencuana a maysa nga ili nga agtawid cas iti daytoy nga aldaw.

21 Maysa pay ni Jehova nacapungtot caniac gapu cadacayo ket insapatana a diacto agbaliw iti Jordan, ket diacto sumrec iti dayta nasayaat a daga nga ited kenca a maysa a tawid ni Jehova a Diosmo:

22 ngem masapul a matayac iti daytoy a daga, masapul nga diac agbaliw iti Jordan; ngem dacayo agballasiwcayto ket tagicuaenyo dayta nasayaat a daga.

23 Aluadanyo ti bagbagíyo, di la ket ta malipatanyo ti tulag ni Jehova a Diosyo nga inaramidna cadacayo, ket mangaramidcay iti maysa a ladawan a kinitikitan a langa ti uray ania nga imparit kenca ni Jehova a Diosmo.

24 Ta ni Jehova a Diosmo isu ti maysa nga apuy a mangalun-un, maysa a mananginun a Dios.

25 No agputotcanto iti annac, ken an-

nac dagiti annac, ket agnayoncayto iti daga, ket agdakescayto, ket agaramidcay iti ladawan a kinitikitan a langa ti uray ania, ket aramidenyo ti dakes iti sango ni Jehova a Diosmo, a gargariem nga agpungtot;

26 awagac ti langit ken ti daga a sacsi a maicaniwas cadacayo ita nga aldaw, nga madarás a mapucawcayto a matalipupus iti daga a pagturongan yo nga agbaliw iti Jordan tapno tagicuaenyo; dicayto mapagbayag ti aldawyo idiay, ngem madadaelcayto a matalipupus.

27 Ket ni Jehova iwarwarasnacayto iti baet dagiti il-ili, ket mabaticayto a bassit ti bilanga iti baet dagiti nacion, a pangipananto cadacay ni Jehova.

28 Ket idiay paadipencayto cadagiti didios, nga aramid dagiti im-ima dagiti tao, cayo ken bato a di macakita, wenno di macangngeg, wenno di mangan, wenno di macaangot.

29 Ngem no manipud idiay ta sapulenyonto ni Jehova a Diosmo, ket masaracamto, no sapulem nga ipasnec iti isut-amin a pusom ken amin a cararuam.

30 No addaca iti pagel, ket amin dagitoy dimtengda kenca, iti maud-udi nga aldaw agsublicanto ken Jehova a Diosmo, ket ipangagmonto ti timecna:

31 ta ni Jehova a Diosmo isu ti Dios a manangngaasi; dinacanto baybay-an wenno dadaelen, wenno lipaten ti tulag dagiti ammam, isu a nangisapata cadacuada.

32 Ta saludsudem ita dagiti aldaw a napalabes, isuda nga immun-una ngem sica, nanipud idi aldaw a pananggparsua ti Dios iti taaw iti rabaw ti daga, ken nanipud iti maysa a pungto ti langit aginngga iti sabali, ¿no adda cas iti daytoy dackel nga aramid, wenno adda nangngeg a capadana?

33 Adda aya ili a nacangeg iti timec ti Dios nga agsasao manipud iti tengnga ti apuy, cas nangngegmo, ket sibibiag pay laeng?

34 Wenno pinadas ti Dios ti napan nangala a cucuana ti maysa a nacion iti tengnga ti *sabali a* nacion, gapu cadagiti pananggsusuut, gapu cadagiti pagilasinan, ken gapu cadagiti nacascasdaaw, ken gapu iti gubat, ken gapu iti mannacabalin nga ima, ken gapu iti siuunnat a tackiag, ken gapu cadagiti dackel a kigtot, a cas ti nacadagupan ti inaramid cadacayo ni Jehova a Diosyo sadi Egipto iti sango dagiti matayo?

35 Naiparangarang kenca daydi tapno ammoem a ni Jehova isu ti Dios; awan sabalin no di la is-isu.

36 Manipud sadi langit pinadengngegna kenca ti timecna, tapno isuronaca; ket iti rabaw ti daga pinakitana kenca ti dackel nga apuyna; ket nangngegmo dagiti saona manipud iti tengnga ti apuy.

37 Ket gaput ta inay-ayatna dagiti ammam, a pinilina dagiti putotda a simmono cadacuada, ket iti caaddana, ken iti dackel a pannacabalinna, inaonnaca iti Egipto;

38 tapno pasiaenna iti sangoanam dagiti il-ili a daddadackel ken manmannacabalin ngem sica, tapno ipastrecnaca, tapno itedna kenca ti dagada a tawidem cas iti aldaw itoy.

39 Gapuna nga ammoem iti daytoy nga aldaw, ket imalditmo ita pusom, a ni Jehova isu ti Dios sadi langit idiay ngato ken iti rabaw ti daga ditoy baba; awan ti sabali.

40 Ket salimetmetamto dagiti al-alagadenna, ken dagiti bilbilinna nga igunamgunamco kenca iti daytoy nga aldaw, tapno agbanagto kenca ti naimbag, ken agraman dagiti annacmo a sumononto kenca, ken tapno mataginayonmo dagiti aldawmo iti daga nga ited kenca ni Jehova iti agnanayon.

41 Idin ni Moises inlasinna dagiti tallo a ciudad iti ballasiw ti Jordan nga agpaleleggacan ti init;

42 tapno mabalinna ti agcamang idiay ti nacapapatay a macapatay iti padana a tao a dina gagaraen, ket dina ginura iti tiempo a nalabes; ken tapno, no agcamang iti maysa cadagitoy a ciudad, agbiag:

43 *isu dagitoy mainaganan*, Bosor sadiay tay-ac, iti catanapan, a maipaay cadagiti Rubenitas; Ramot sadiay Galaad, a maipaay cadagiti Gaditas; ken Golam sadiay Basan, a maipaay cadagiti Manasesitas.

44 Ket daytoy ti linteg nga imparang ni Moises cadagiti annac ti Israel:

45 dagitoy isuda ti pamanecnec, ken alalagaden, ken nagbilinan, nga imbaga ni Moises cadagiti annac ti Israel, idi nga nacapanawda sadi Egipto,

46 iti baliasiw ti Jordan, iti lobong a sangoanan ti Bet-pehor, iti daga ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagtaeng idiay Jesebon, a kinabil ni Moises ken dagiti annac ti Israel, idi nga naggapuda sadi Egipto.

47 Ket innalada ti dagana a tagicuaen,
ken ti daga ni Og nga ari sadi Basan, dagiti
dua nga ari dagiti Amorreo, a nagyan iti
ballasiw ti Jordan nga agpa-leleggacan ti
init;
48 manipud Aroer, nga adda iti pungto
ti lobong ti Arnon, agingga iti bantay a
Sion (a Hermon met laeng),
49 ken amin nga Arabah a ballasiw ti
Jordan iti daya, nga agingga met laeng iti
baybay ti Arabah iti baba dagiti salogan ti
Fasga.

Ti nacapucpucan ti linteg. Dagiti sangapulo a bilbilin. Ti buteng dagiti tattao sadiay Sinai.

5 Ket ni Moises inayabanna amin nga
Israel, ket kinunana cadacuada, Dengggenyo, O Israel, dagiti al-alagaden ken
nagbilinan a saoec ita nga aldaw cadagita
lapayagyo, tapno adalenyo ida, ket tungpalenyo nga aramiden ida.
2 Ni Jehova a Diostayo inaramidna ti
maysa a tulag cadatayo idiay Horeb.
3 Ni Jehova saanna nga inaramid daytoy a tulag cadagidi ammatayo, no di ket
cadatayo, cadatayo met laeng nga addatay
amin ditoy a sibibiag ita nga aldaw.
4 Ni Jehova nakisao cadacayo iti rupanrupa iti bantay manipud idi tengngga ti
apuy
5 (addaac idi iti baet ni Jehova ken
dacayo iti daydi nga aldaw, tapno ibatadco cadacayo ti sao ni Jehova: ta agbutengcay met idi gapu idi apuy, ket dicay simmang-at idi bantay:) a kinunana,

6 Siac ni Jehova a Diosmo, a nangaon
kenca sadiay daga nga Egipto, sadiay balay ti pannacaadipen.

7 Awan ti sabali a Diosmo iti sangoc.

8 Dica mangaramid iti maipaay kenca
a ladawan a kinitikitan, *wenno* uray ania
a catulad ti adda idiay ngato sadi langit,
wenno iti baba ditoy daga, wenno ti adda
iti danum iti uneg ti daga:
9 dica irucnoy ta bagím cadacuada, wenno pagservian ida; ta siac ni Jehova a
Diosmo manangimonac a Dios, a mangipasarungcar iti kinadakes dagiti amma
cadagiti annac, cadagiti maicatlo ken maicapat a caputotan dagiti gumura caniac;
10 ken mangiparang iti imbag a naayat
cadagiti rinibribu nga agayat caniac, ken
mangsalimetmet cadagiti bilbilinco.
11 Dica aramaten nga ipabpabarengg ti
nagan ni Jehova a Diosmo; ta ni Jehova saannanto a di pabadduten ti mangaramat iti naganna iti barengbarengg.

12 Ngilinem ti aldaw a panaginaná,
tapno salimetmetan a nasantoan, cas imbilin kenca ni Jehova a Diosmo.
13 Cadagiti innem nga aldaw agbannogcanto, ket leppasem amin nga aramidmo;
14 ngem ti maicapito nga aldaw isu ti
maysa a panaginaná ken Jehova a Diosmo: *iti dayta nga aldaw*, dica agtrabajo
iti uray ania, sica, wenno ti anacmo a lalaki, wenno ti anacmo a babai, wenno ti
adipenmo a lalaki, wenno ti adipenmo a
babai, wenno ti bacam, wenno asnom,
wenno uray ania nga animalmo, wenno ti
gangannaetmo nga adda iti uneg dagiti
ruangganmo; tapno dagiti adipenmo a lalaki, ken adipenmo a babai aginanáda a cas
met kenca.
15 Ket laglagipemto a maysaca met idi
nga adipen iti daga nga Egipto, ket ni
Jehova a Diosmo inaonnaca sadiay iti
ima a mannacabalin ken tackiag a siuunnat: gapuna a ni Jehova a Diosmo imbilinna kenca a salimetmetam ti aldaw a
panaginaná.

16 Dayawem ni amam ken ni inam, cas
imbilin kenca ni Jehova a Diosmo; tapno
manayon dagiti aldawmo, ken tapno agbanagto kenca ti naimbag iti daga nga ited
kenca ni Jehova a Diosmo.

17 Dica mamapatay.

18 Dica met makiabig iti dica asawa.

19 Dica met agtacaw.

20 Dica met agsacsi iti ulbod a maibusor iti padam a tao.

21 Dica met aguman ti asawa ti padam
a tao; dica met aguman ti balay ti padam
a tao, ti talonna, wenno ti adipenna a lalaki, wenno adipenna a babai, ti bacana,
wenno ti asnona, wenno *ti* uray ania a
cucua ti padam a tao.

22 Dagitoy ti sao a binalicas ni Jehova
iti natbag a timec iti dagup ti gimong
idiay bantay nanipud iti tengngga ti apuy,

ti nlep, ken ti napuscol a sipnget: ket awan ti immayonnan. Ket insuratna ida iti rabaw ti dua a tapi a bato, sana inted ida caniac.

23 Ket naaramid, idi a nangngegyo ti timec nanipud iti tengnga ti sipnget, idi a sumsumged di bantay iti apuy, immasidegcay caniac, uray amin dagiti pangolo ti capcaputotanyo, ken lallacayyo;

24 ket dacayo kinunayo, Adtoy, ni Jehova a Diosmi imparangarangna cadacami ti gloriana, ken ti kinadackelna, ket nangngegmi ti timecna nanipud iti tengnga ti apuy: nakitami itoy nga aldaw nga ti Dios makisao iti tao, ket isu agbiag.

25 Ita ngarud, apayapay a mataycamto? Ta daytoy dackel nga apuy ibusennacamto: no mangegmi pay laeng ti timec ni Jehova, mataycamto ngarud.

26 Ta asino ti adda iti isu-amin a lasag a nacangeg iti timec ti sibibiag a Dios a nagsao nanipud ti tengnga ti apuy, cas cadacami, ket nagbiag?

27 Umadanica ket denggem amin a saoen ni Jehova a Diostayo: ket ibagam cadacami dagup ti saoento kenca ni Jehova a Diostayo; ket denggenminto, ket aramidenminto.

28 Ket ni Jehova nangngegna ti timec dagiti sasaoyo, idi nga casasaodac; ket ni Jehova kinunana caniac, Nangngegco ti timec dagiti sasao daytoy nga ili, isuda a nakisao kenca: isuda nasayaat ti panagcunada iti dagup ti sinaoda.

29 ¶ O ngaman coma ta adda cadacuada dayta a puso, tapno agbutengda coma caniac, ken salimetmetanda dagiti amin a bilbilinco iti agnanayon, tapno agbanagto ti naimbag cadacuada, ken cadagiti annacda iti agnanayon!

30 Inca, cunam cadacuada, Agsublicay cadagiti toltoldayo.

31 Ngem no sica, agyanca ditoy caniac, ket saoecto kenca ti dagup dagiti linlinteg, ken al-alagaden, ken bilbilin, nga isuromto cadacuada, tapno aramidendanto ida iti daga nga itedco cadacuada a tagicuaen.

32 Dacayo tungpalenyonto nga aramiden ngarud ti cas imbilin cadacayo ni Jehova a Diosyo, dicayto sumiasi uray iti macanawan wenno iti macatigid.

33 Agdalancayto laeng iti amin a dana nga imbilin cadacayo ni Jehova a Diosyo, tapno mabiagcayo, ken agbanagto ti naimbag cadacayo, ken tapno manayonyo dagiti aldawyo iti daga a tagicuaenyonto.

Pammagbaga ken pammatigmaan.

6 Ita daytoy ti bilin, dagiti al-alagaden, ken linlinteg, nga imbilin ni Jehova a Diosyo nga isuroc cadacayo, tapno isuda ti aramidenyo iti daga nga incay tagicuaen;

2 tapno agamangaca ken Jehova a Diosmo, nga salimetmetam amin nga al-alagadenna ken bilbilinna, nga imbilinco kenca, sica, ken ti anacmo a lalaki, ken anac ti anacmo, bayat dagiti aldaw a panagbiagmo; ken tapno dagiti aldawmo manayonda.

3 Denggem ngarud, O Israel, ket tungpalem nga aramiden; tapno agbanagto ti naimbag kenca, ken umaduca iti casta unay, cas incari kenca ni Jehova a Dios dagiti ammam, iti maysa a daga nga agayus ti gatas ken diró.

4 Denggem, O Israel: ni Jehova a Diostayo isu ti maymaysa a Jehova;

5 Ket sica ayatemto ni Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam, ken iti isu-amin a cabaelam.

6 Ket dagitoy a sao nga ibilinco kenca iti daytoy nga aldaw, agyandanto ita pusom;

7 ket isuromto dagitoy a siaagawa cadagiti annacmo, ket dagitoy ti sasaoem cadacuada no situtugawca iti balaymo, ken no magmagnaca iti dalan, ken no agiddaca, ken no bumangonca.

8 Ket ibedbedmonto ida ita imam a maysa a tandaan, ket isudanto ti pannacabedbed ti baet dagita matam.

9 Ket isuratmonto ida cadagiti baotec ti ruangan ti balaymo, ken cadagiti rikepmo.

10 Ket maaramidto, a no ni Jehova a Diosmo yegnacanto iti daga nga insapatana cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac ken Jacob, a ited kenca dagiti dackel ken naimbag a ciudad a dica pinatacder,

11 ken dagiti balbalay a napno cadagiti nasayaat a banbanag, a dica indulin, ken bobon a kinutcutan, a di sica ti nagcutcut, cauv-uvasan ken caol-olivaan, a di sica ti nagmula, ket mangancanto, ket mapneccanto;

12 agaluadca ngarud di la ket ta malipatam ni Jehova, a nangaon kenca iti daga nga Egipto, nanipud iti balay ti pannacaadipen.

13 Agamangaca ken Jehova a Diosmo;

ket isunto ti pagserviam, ket agsapatacanto iti naganna.

14 Dica agsapul iti sabali a dios, cadagiti didios dagiti il-ili a nailawlaw cadacayo;

15 ta ni Jehova a Diosmo nga adda iti tengngam isu ti mananginun a Dios; di la ket ta ti pungtot ni Jehova a Diosmo sumged a maibusor kenca, ket isu dadaelennaca nga iccaten iti rabaw ti daga.

16 Dicay suuten ni Jehova a Diosyo, cas pinangsuutyo kencuana idiay Massa.

17 Salimetmetanyonto nga agawaan dagiti bilbilin ni Jehova a Diosyo, ken dagiti pamanecnecna, ken dagiti al-alagadenna nga imbilinna kenca.

18 Ket sica aramidemto ti nalinteg ken nasayaat iti imatang ni Jehova; tapno naimbagto laeng kenca, ken tapno macastrecca, ken macapagtagicuaca iti naimbag a daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammam,

19 a pagtalawenna amin a cabusormo iti sangoanam, cas sinao ni Jehova.

20 No ti anacmo a lalaki saludsudenna kenca iti aldaw a masacbayan, a cunana, Ania ti caipapanan dagiti pamanecnec, ken al-alagaden, ken linlinteg, nga imbilin kenca ni Jehova a Diostayo?

21 Saoemto ngarud iti anacmo, Datayo inadipennatay idi ni Faraon sadi Egipto: ket ni Jehova inaonnatayo sadi Egipto iti maysa a mannacabalin nga ima;

22 ket ni Jehova imparangarangna dagiti pagtandaanan, ken pagsidsiddaawan, dackel ken nacaddidigra iti Egipto, ken Faraon, ken isu-amin ti balayna, iti sango dagiti matatayo;

23 ket isu inaonnatayo idiay, tapno ipastrecnatayo iti itedna nga daga nga insapatana cadagiti ammatayo.

24 Ket ni Jehova imbilinna cadatayo nga aramidentay amin dagitoy nga al-alagadenna, tapno agamangatay ken Jehova a Diostayo, a paglaingantay iti agnanayon, tapno taginayonennatay a biagen, cas itoy nga aldaw.

25 Ket isunto ti kinalinteg cadatayo, no tungpalentayo nga aramiden amin daytoy a bilin iti saclang ni Jehova a Diostayo, cas imbilinna cadatayo.

Mapatigmaanan ti Israel tapno di aglicud. Benbendicion iti agsungput.

7 No yegnacanto ni Jehova a Diosmo iti daga nga papanam a tagicuaem, ket pagtalawennanto dagiti adu a nacion iti saclangmo, ti Jetteo, ken ti Gergeseo, ken ti Amorreo, ken ti Cananeo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo, pito a nacion a daddadackel ken manmannacabalin ngem sica;

2 ket no ni Jehova a Diosmo yawatnanto ida iti sangoanam, ket sica abakemto ida; no casta talipupusemto a pucawen ida: dicanto makinomo cadacuada, wenno ipakita ti caasi cadacuada:

3 dicanto makiinnasawa cadacuada; dicanto ited ti anacmo a babai iti anacna a lalaki, wenno ti anacna a babai dicanto alaen nga yasawa iti anacmo a lalaki.

4 Ta ilisinanto ta anacmo a sumurot caniac, tapno agservida iti sabalia didios: sumgedto no casta ti pungtot ni Jehova cadacayo, ket dagusennacayto a dadaelen.

5 Ngem castoy ti aramidenyonto cadacuada: rebbaenyonto dagiti al-altarda, rugpoenyonto a burburaken dagiti monmonda, ken putputden dagiti Asherimda, ken puuranyonto iti apuy dagiti ladladawanda a kinitikitan.

6 Ta sica ti ili a nasantoan ken Jehova a Diosmo: ni Jehova a Diosmo pinilinaca nga ili tapno bucbucod a cucuanaca, nga ipangpangrona ngem ti dagup amin nga ili-ili nga adda iti rabaw ti daga.

7 Ni Jehova saanna nga insaad ti ayatna kenca, wenno pinilinaca, gaput ta ad-aducayo iti bilang ngem ti sabali nga ili; ta dacayo ti cabassitan idi cadagiti amin nga il-ili:

8 ngem gaput ta ni Jehova ay-ayatennacayo ken gaput ta salimetmetanna ti cari nga insapatana cadagiti ammayo, iti ima a mannacabalin ti pinangaon ni Jehova cadacayo, ken pinangsubbotna cadacayo nanipud iti balay ti pannacaadipen iti ima ni Faraon nga ari ti Egipto.

9 Iti casta ammoem a ni Jehova a Diosmo, isu ti Dios; ti pagcammatalcan a Dios, nga salimetmetanna ti tulag ken pananngngaasi cadagiti agayat kencuana, ken agtungpal cadagiti bilbilinna, agpapan rinibribu a caputotan,

10 ken mangibales iti sangoda cadagiti gumura kencuana, tapno rebbaenna ida: isu saanto a naliway iti gumura kencuana, balsennanto iti sangona.

11 Iti casta salimetmetamto ti bilin, ken dagiti al-alagaden ken linlinteg nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, tapno sungpotem ida.

12 Ket maaramidto, a gapu iti pananginmdengyo cadagitoy nga al-alagaden, ket tungpalenyonto nga aramiden ida, salimetmetanto ni Jehova a Diosmo ti tulag ken imbag a naayat, nga insapatana cadagiti ammam:

13 ket isu ayatennacanto, ket bendicionannacanto, ken pagaduennacanto; casta met a bendicionannanto ti bunga ta bagim ken bunga ti dagam, ti bucbukelmo, ken ti baro nga aracmo, ken ti lanam, ti nainayon cadagiti animalmo ken dagiti urbon ti pangenmo sadiay daga nga insapatana cadagiti ammam nga ited kenca.

14 Sica mabendicionancanto a maipangpangrona ngem dagiti amin nga il-ili: awanto cadacayo, wenno cadagiti an-animalyo, lalaki man wenno babai, ti lupes.

15 Ket ni Jehova iccatennanto kenca amin a sacsakit; ket awanto ti uray ania man a dakes a sakit ti Egipto, nga ammomon nga icabilnanto kenca, ngem icabilnanto ida cadagiti amin a gumura kenca.

16 Ket ibusemto amin a tattao nga yawat kenca ni Jehova a Diosmo; ti matam dinanto caasian ida: dicanto met agservi cadagiti didiosda; ta daytanto ti maysa a silo kenca.

17 No cunamto ita pusom, Dagitoy nga nacion ad-aduda ngem siac; ¿Casano ti pannacabalinco a mamacsiat cadacuada?

18 Dicanto agbutengg cadacuada: laglagipemto a naimbag ti inaramid ni Jehova a Diosmo ken Faraon, ken isu-amin nga Egipto;

19 ti dackel a suut a nakita dagita matam, ken dagiti pagilasinan, ken dagiti pagsidsiddaawan, ken ti mannacabalin a ima, ken ti siunnat a tackiag a pinangaon kenca ni Jehova a Diosmo: castanto ti aramiden ni Jehova a Diosmo cadagiti amin nga il-ili a cabutengmo.

20 Maysa pay, ibaonto ni Jehova a Diosmo ti alimboboyog iti tengngada, inggana iti matda cadacuada ken aglemmeng matayda iti sangom.

21 Dicanto agamac cadacuada; ta ni Jehova a Diosmo adda iti tengngam, maysa a dackel a Dios, ken maysa a nacabutbutengg.

22 Ket ni Jehova a Diosmo pagtalawennanto dagidiay a tattao nga in-inuten iti sangom: di maipalubos nga ibusem ida a maminpinsan, di la ket ta dagiti an-animal iti away umaduda a maibusor kenca.

23 Ngem ni Jehova a Diosmo yawatnanto ida iti sangom, ket ririibukennanto ida iti dackel a macariri, inggana iti dida madadael.

24 Ket yawatnanto dagiti ar-arida ita imam, ket pucawemto ti naganda iti babaen ti langit: awanto ti lalaki a macabalin a tumacder iti sangom, inggana iti dica mapucaw ida.

25 Ti kinitikitan nga ladladawan dagiti didiosda puuranyonto ida iti apuy: dicanto aguman ti pirac wenno balitoc, nga calupcupda, dicanto met alaen ida kenca, di la ket ta masiloanca cadagita; ta dayta ti macarimon ken Jehova a Diosmo.

26 Ket dicanto iserrec iti balaymo ti macarimon, ken dicanto agbalin a nailunúd cas iti dayta: italipupusmonto nga iwagsac dayta ken talipupusem a cagura dayta, ta dayta nailunúd.

Maipalagip ti aramid a naparabur ni Jehova idi.

8 Amin a bilin nga ibilinco kenca iti daytoy nga aldaw tungpalenyonto nga aramiden, tapno agbiagcayo, ken umaducayo, ken macastreccayo nga agtagicua iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammayo.

2 Ket laglagipemto amin a dalan a nangiturongan kenca ni Jehova a Diosmo cadagitoy uppat a pulo a tawen iti tay-ac, tapno pagpacumbabaennaca, tapno suutennaca, tapno maammoanna ti adda ita pusom, no salimetmetamto met laeng wenno saan dagiti bilbilinna.

3 Ket pinagpacumbabanaca, ket pinagbisinnaca, ket tinaraonannaca iti mana, nga saanmo pay idi nga ammo, casta met a di am-ammo dagidi ammam; tapno ipaammona kenca nga ti tao saan la a ti canen ti pagbiagna, no di ket ti isu-amin a rumuar iti ngiwat ni Jehova ti pagbiagan ti tao.

4 Ta pagan-anaymo saan a dimmaan kenca, wenno limteg dayta sacam cadagitoy uppat a pulo a tawen.

5 Ket panpanunotemto ita pusom, nga cas ti pannusa ti maysa a tao iti anacna, casta ti pannusa ni Jehova a Diosmo kenca.

6 Ket salimetmetanto dagiti bilbilin ni Jehova a Diosmo, tapno magnaca cadagiti dalanna, ken agamangaca kencuana.

7 Ta ni Jehova a Diosmo yegnaca iti maysa a nasayaat a daga, maysa a daga a yan ti waig ti danum, ti burburayoc ken

ub-ubbog nga agayus cadagiti lob-lobong ken turturod:

8 maysa a daga nga catrigoan, ken cacebadaan, ken cauv-uvasan, ken cahigosan, ken cagranadaan; maysa a daga nga caolivaan ken cadiroan;

9 maysa a daga nga panganamto iti canen nga di agcurang, awanto ti uray ania a pagcurangam idiay; maysa a daga nga dagiti batbatona, landocda, ket cadagiti turturodna mabalinmo ti cumutcut iti gambang.

10 Ket sica mangancanto, ket mapneccanto, ket benditoemto ni Jehova a Diosmo gapu iti daga a nasayaat nga intedna kenca.

11 Agaluadca di la ket ta malipatam ni Jehova a Diosmo iti dica panangsalimetmet cadagiti bilbilinna ken al-alagadenna, ken linlintegna, nga ibilinco kenca itoy nga aldaw:

12 di la ket ta, no nacapanganca ket nabsogca, ken nacabuangayca iti nasayaat a balbalay ket pagyanam ida;

13 ken no dagiti pangenmo ken arbanmo immaduda, ken ti piracmo, ken ti balitocmo immadu, ken dagup amin nga adda kenca immadu;

14 ti pusom ngarud timmangsiten ket malipatamto ni Jehova a Diosmo a nangaon kenca iti daga nga Egipto, a nangipanaw kenca iti balay ti pannacaadipen;

15 ken nangilasat kenca iti dackel ken nacabutbutengg a tay-ac, *a yan idi* dagiti immapuy nga ul-uleg ken manggagama, ken naticag a daga nga awanan danum idi; nga inruarannaca ti danum idi pamulinawen:

16 a nangtaraon kenca iti mana idiay tay-ac a di naam-ammo dagiti ammam; tapno pinagpacumbabanaca ken pinadasnaca, tapno aramidenna kenca ti naimbag iti maudi a banagmo:

17 ken *di la ket ta* saoem ita pusom, Ti bilegco ken ti pannacabalin ti imac ti namaadda caniac itoy a sanicua.

18 Ngem laglagipemto ni Jehova a Diosmo ta isu ti mangted kenca iti bileg a mamaadda iti sanicua; tapno ibuangayna ti tulagna nga insapatana cadagiti ammam, cas iti daytoy nga aldaw.

19 Ket maaramidto, a no malipatamto ni Jehova a Diosmo, ket sumurotca cadagiti sabsabali a didios, ket agservica cadacuada, ken agdaydayawca cadacuada, panecnecac ti maibusor cadacayo itoy nga aldaw, a di bumurong a mapucawcayo

20 Cas cadagiti nacion a pucawen ni Jehova iti sangoyo, castanto ti pannacapucawyo; gaput ta dicay impangag ti timec ni Jehova a Diosyo.

Ni Moises saritaenna ti maipapan cadagiti dua a tapi a bato.

9 Dengggem, O Israel: masapul nga lumasatca iti Jordan iti daytoy nga aldaw, tapno sumrecca a mamasia cadagiti nacion a daddadackel ken manmannacabalin ngem sica met laeng, ciciudad a dadackel ken nasarikedkedan iti agingga sadi langit,

2 maysa nga ili a dackel ken natayag, nga annac dagiti Enaceos, nga ammomon, ken ti maipapan cadacuada nangngegmo a masasao, Asino ti macadaer cadagiti annac ni Enac?

3 Iti casta ammoem iti daytoy nga aldaw a ni Jehova a Diosmo isu ti agballasiw iti sangoanam cas apuy a mangalun-un; isu ti mangwara cadacuada ken isu ti mamasag cadacuada iti sangom: casta ti pammacsiatmo cadacuada, ken aramidem cadacuada, tapno mapucawda iti madaras, cas sinao ni Jehova kenca.

4 Dica saoen ita pusom no apaman a mapagtalaw ida ni Jehova a Diosmo iti sangoanam, a cunam, Gapu iti kinalintegco inserrecnac ni Jehova nga agtagicua itoy a daga; idinto a gapu iti kinadakes dagitoy a nacion pagtalawen ida ni Jehova iti sangom.

5 Saan a gapu iti kinalintegmo, wenno gapu iti kinaimbag ta pusom ti sumrecam a mangtagicua iti dagada; ngem gapu iti kinadangkes dagitoy a tao, ni Jehova a Diosmo pagtalawenna ida iti sangom, ken tapno mapanecnecan ti sao nga insapata ni Jehova cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac ken Jacob.

6 Ammoem ngarud a ni Jehova a Diosmo itedna kenca daytoy naimbag a daga a tagicuaem, saan a maipoon iti kinalintegmo; ta sica maysaca a natangken ti panaglenglengngesna nga ili.

7 Laglagipem, dica lipatem ti pinangggargarim ken Jehova a Diosmo tapno agpungtot idiay tay-ac: nanipud idi aldaw nga ipapanawmo iti daga nga Egipto, agpapan yaaymo ditoy a disso, nagsalungasingcayo iti maicaniwas ken Jehova.

8 Casta met idiay Horeb, ginargariyo ni Jehova a nagpungtot, ket ni Jehova naraunget cadacayo, tapno dadaelennacayo.

9 Idi simmanĝ-atac idi bantay tapno awatec dagiti taptapi a bato, nĝa taptapi ti tulag, nĝa inaramid ni Jehova cadacayo, ket nagyanac idi bantay iti uppat a pulo nĝa aldaw ken uppat a pulo a rabii; diac nanĝan iti tinapay, wenno imminum iti danum.

10 Ket ni Jehova inyawatna caniac dagiti dua a tapi a bato a nasuratan iti ramay ti Dios; ket ti rabawda *nasuratan* iti cas nacadagupan dagiti sao a pinnakisao ni Jehova cadacayo idi bantay, nanipud idi tenĝnĝa ti apuy idi aldaw ti panaggigimonĝ.

11 Ket naaramid idi iti gibus ti uppat a pulo nĝa aldaw ken uppat a pulo a rabii a ni Jehova intedna caniac ti dua a tapi a bato, a tapi met laenĝ ti tulag.

12 Ket ni Jehova kinunana caniac, Tumacderca ket sumalogca ditoy nĝa agdardarás; ta ti ilim nĝa impanawmo sadi Egipto dimmakesda; iti apagbiit unay naglisianda ti dalan nĝa imbilinco cadacuada; isuda inyaramidanda ti baghagída iti sinucog a ladawan.

13 Sinao pay ni Jehova caniac a kinunana, Nakitac daytoy nĝa ili, ket adtoy, isu ti natanĝken ti lenĝnĝesna nĝa ili:

14 bay-annac tapno dadaelec ida, ket punasec ti naganda iti babaen ti lanĝit; ket aramidencanto a maysa a nacion a manmannacabalin ken dacdackel nĝem isuda.

15 Casta ti nagsubliac ken simmalogac idi bantay, ket di bantay sumsumged iti apuy: ket dagiti dua a tapi ti tulag addada idi cadagiti dua nĝa imac.

16 Ket naimatanĝac, nĝa adtoy, nagbasolcayo iti maicaniwas ken Jehova a Diosyo; dacayo nagaramidcayo iti maysa a sinan-urbon a baca a sinucog: dacayo naglisianyo darás ti dalan nĝa imbilin ni Jehova cadacayo.

17 Ket innalac nĝa iniggaman dagidi dua a tapi a bato ket intupacco ida cadagiti dua nĝa imac, ket binoonĝco ida iti sanĝo dagiti matayo.

18 Ket nagpaclebac iti sanĝo ni Jehova cas idi damona, iti uppat a pulo nĝa aldaw ken uppat a pulo a rabii; diac nanĝnanĝan iti tinapay wenno imminum iti danum; gapu iti amin a basol a nacabasolanyo idi nĝa agaramidcayo iti dakes iti imatanĝ ni Jehova, tapno gargarienyo nĝa agpunĝtot.

19 Tà kinabutenĝco idi ti unget ken bumarbara a lucsaw a nagpunĝtotan ni Jehova cadacayo tapno dadaelennacayo, nĝem ni Jehova dinenĝnĝegnac met laenĝ idi nĝa aldaw.

20 Ket ni Jehova nacaunget unay ken Aaron tapno pucawenna: ket indawdawatac ni Aaron iti daydi met laenĝ nĝa aldaw.

21 Ket innalac ti basolyo, ti sinan-urbon a baca nĝa inaramidyo, ket impuurco iti apuy ket binaddecco nĝa iniriid a naimbag, inggana iti cas namayecmec a tapuc: saac intappuac ti tapucna iti waig nĝa aggapu idi bantay.

22 Ket idiay Tabera ken idiay Massa ken idiay Kibrot-hatava, ginargariyo a nagpunĝtot ni Jehova.

23 Ket idi ni Jehova imbaonnacayo nanipud Cades-barne, a kinunana, Sumanĝatcayo ket tagicuaenyo ti daga nĝa itedco cadacayo; simmalunĝasinĝcayo ket di iti maicaniwas iti bilin ni Jehova a Diosyo, ket dicay pinati wenno dinenĝnĝeg ti timecna.

24 Dacayo nagtaenĝcay a sisasalunĝasinĝ iti maicaniwas ken Jehova nanipud iti aldaw a pannacaammoc cadacayo.

25 Gapuna a nagpaclebac iti sanĝo ni Jehova iti uppat a pulo nĝa aldaw ken uppat a pulo a rabii a pinagpaclebco a gaput ta ni Jehova kinunana a dadaelennacay coma.

26 Ket nagdawatac ken Jehova, ket kinunac, O Apo Jehova, dica dadaelen ti ilim ken ti tawidmo nĝa inispalmo iti kinadackelmo, nĝa inaonmo sadi Egipto iti mannacabalin nĝa ima.

27 Laglagipem da adipenmo nĝa Abraham, Isaac ken Jacob; dica taliawen ti kinasunĝit daytoy nĝa ili, wenno ti kinadakesda, wenno ti basolda,

28 di la ket ta ti daga a nanĝaonam cadacami cunana, Gaput ta ni Jehova dina mabalin nĝa ipastrec ida iti daga nĝa incarina cadacuada, ken gaput ta ginurana ida, inaonna ida tapno patayenna ida iti tay-ac.

29 Isuda pay met laenĝ ti ilim ken tawidmo nĝa inaonmo ida iti dackel a bilegmo ken ita siunnnat a tackiagmo.

Di maicadua a panagtaenĝ ni Moises iti bantay. Maigunamgunam ti panagraem ken Jehova.

10 Iti daydi nĝa aldaw kinuna ni Jehova caniac, Manĝdalumpinasca iti dua a tapi a bato, a capada dagidi immuna

ket sumanĝ-atca caniac iti bantay, ket manĝaramidca iti maysa a lacasa a cayo.

2 Ket isuratconto iti rabaw dagiti tapi dagiti sao nĝa adda cadagidi immuna a taptapi a binuracmo, ket icabilmonto ida iti lacasa.

3 Gapuna a nanĝaramidac iti maysa a lacasa a cayo ti acacia, ket nanĝdalumpinasac iti dua a tapi a bato a capada dagidi immuna, ket simmanĝ-atac idi bantay a siiiggem cadagiti dua a tapi a bato.

4 Ket insuratna iti rabaw dagiti taptapi ti cas cadagidi immuna a naisurat, dagiti sanĝapulo a bilin, a sinao ni Jehova cadacayo iti bantay nanipud idi tenĝnĝa ti apuy iti daydi nĝa aldaw a pannacagimgimonĝ: ket ni Jehova intedna ida caniac.

5 Ket siac nagsubliac ket simmalogac idi bantay, ket incabilco dagiti tapi iti lacasa nĝa inaramidco; ket addada idiay cas imbilin ni Jehova caniac.

6 (Ket dagiti annac ti Israel nagnada nanipud iti Berot Bene-jaacan aginĝga iti Mosera. Ni Aaron natay idiay ket idiay ti nagtabonanna: ket ni Eleazar nĝa anacna ti nanĝannonĝ iti takem ti kinasacerdote a sonona.

7 Nanipud idiay nagnada aginĝga iti Gadgad; ket nanipud Gadgad aginĝga iti Jebetata, maysa a daga ti wa-waig ti danum.

8 Iti daydi nĝa aldaw ni Jehova inlasinna ti caputotan ni Levi a manĝamit idi lacasa ti tulag ni Jehova, tapno agyanda iti sanĝo ni Jehova nĝa agannonĝ kencuana, ket tapno mamendicionda iti naganna agpapan itoy nĝa aldaw.

9 Isu ti gapuna a ni Levi awan bágina wenno tawid a pacairamananna cadagiti cacabsatna; ni Jehova isu ti tawidna cas sinao ni Jehova a Diosmo kencuana.)

10 Ket siac nagyanac iti bantay cas idi naminsan, iti uppat a pulo nĝa aldaw ken uppat a pulo a rabii: ket ni Jehova impanĝagnac met iti daydi nĝa aldaw; ni Jehova saannaca a cayat idi a dadaelen.

11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Tumacderca, magnaca iti sanĝo ti ili; ket sumrecdanto nĝa agtagicua iti daga nĝa insapatac cadagiti ammada nĝa ited cadacuada.

12 Ket ita nĝarud, Israel, ania ti sapulen ni Jehova a Diosmo kenca, no di la ti panagamanĝam ken Jehova a Diosmo, ti panagnam cadagiti dalanna, ken ti panagayatmo kencuana, ken ti panagservim ken Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom ken cararuam,

13 ti panangsalimetmet cadagiti bilbilin ni Jehova, ken dagiti al-alagadenna nĝa ibilinco kenca itoy nĝa aldaw tapno agimbagca?

14 Adtoy, ni Jehova a Diosmo ti agtagicua iti langit, ken iti langit dagiti langlangit, iti daga agraman amin nĝa adda kencuana.

15 Ni laenĝ Jehova ti naay-ayoan cadagiti ammam a nagayat cadacuada, ket pinilina dagiti putotda a sonoda, a dacayo a naipanĝrona nĝem amin a tattao, cas ita nĝa aldaw.

16 Cugitenyo nĝarud nĝa iccaten ti akinsanĝo a cudil ti pusoyo, ket saancay metten a natanĝken ti panaglenĝlenĝnĝesna.

17 Ta ni Jehova a Diosyo isu ti Dios dagiti didios, ken Apo dagiti ap-appo, ti dackel a Dios, ti mannacabalin, ken nacabutbutenĝ, nĝa awan idadumana a tao, wenno di agala iti panocsoc.

18 Isu aramatenna ti kinajusticia cadagiti ul-ulila ken balo, ket ayatenna ti gangannaet iti panangited iti taraon ken pagan-anay.

19 Ayatenyo, isu ti gapuna, ti gangannaet: ta naggangannaetcay met iti daga nĝa Egipto.

20 Agamanĝacanto ken Jehova a Diosmo; kencuana agservicanto; ket kencuana cumpetcanto, ket iti naganna agsapatacanto.

21 Isu ti pacaidayawam, ket isu ti Diosmo a nanĝaramid cadagiti maipaay kenca cadagiti naindaclan ken nacabutbutenĝ a gapuanan, a nakita dagita matam.

22 Dagiti ammam simmalogda a napan sadi Egipto a pitopuloda a tao; ket ita ni Jehova a Diosmo inaramidnaca a cas cadagiti bitbitwen sadi langit iti caadu.

Maipalagip dagiti pacaigapuanan ti panagtulnog. Dagiti gunguna ti panagsunĝpot. Bilin a maipanĝgep iti Ebal ken Garizim.

11 Isu ti gapuna nĝa ayatemto ni Jehova a Diosmo, ket salimetmetamto ti ingunamgunamna, ken al-alagadenna, ken dagiti linlintegna, ken dagiti bilbilinna iti agnanayon.

2 Ket ammoenyo itoy nĝa aldaw: ta diac *makisao* cadagiti annacyo a dida ammo ken dida macakita iti panangdusa ni Jehova a Diosmo, ti kinadackelna ken ti

imana a mannacabalin, ken ti siuunnat a tackiagna,

3 ken dagiti pagilasinanna, ken dagiti gapuananna nga inaramidna iti tengnga ti Egipto ken Faraon nga ari sadi Egipto, ken iti amin a dagana;

4 ken ti inaramidna cadagiti buyot ti Egipto, ken cadagiti cabcabayoda, ken cadagiti lugluganda; no casano ti inaramidna iti danum ti Baybay a Nalabaga a pinanglapunosna cadacuada idi camatendacayo, ket no casano ti pinangdadael ni Jehova cadacuada inggana itoy nga aldaw;

5 ken no ania ti inaramidna cadacayo idiay tay-ac, agpapan yaayyo itoy a disso;

6 ken no ania ti inaramidna ken Datan ken Abiron, nga annac a lallaki ni Eliab nga anac ni Ruben; no casano ti pinanglucat ti daga iti ngiwatna ken pinangalununna cadacuada, ken ti sangacabbalayanda, ken dagiti toltoldada, ken amin a nabiag a simmurot cadacuada iti tengnga ti isuamin nga Israel:

7 ngem dagiti matayo nakitada amin ti dackel a gapuanan ni Jehova nga inaramidna.

8 Isu ti gapuna a salimetmetanyonto amin a bilin nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, tapno pumigsacayo, ken sumreccayo, ket agtagicuacayo iti daga a pagballasiwanyo a pagtagicuaan;

9 ken tapno mapaatiddugyo dagiti aldawyo iti daga, nga insapata ni Jehova cadagiti ammayo, nga ited cadacuada, ken cadagiti putputotda, maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diró.

10 Ta ti daga a sercam a pagtagicuaan saan a cas ti daga nga Egipto a naggapuam, a nagmulaam iti bin-im, ken sinibugam iti sacam, cas maysa a bangcag a canatengan;

11 ngem ti daga a papanam a pagtagicuaan maysa a daga a caturturodan, ken caloblobongan, *ket* danum ti tudo sadi langit ti inumenna,

12 maysa a daga nga taripatoen ni Jehova a Diosmo: dagiti mata ni Jehova a Diosmo siaaddada idiay, manipud panangrugi ti tawen inggana iti panaggibus ti tawen.

13 Ket maaramidto a no imdenganyo a sigagaget dagiti bilbilinco nga ibilinco cadacayo itoy nga aldaw, tapno ayatenyo ni Jehova a Diosyo, ken agservicay kencuana iti isu-amin a pusoyo, ken amin a cararuayo,

14 iti casta itedconto ti tudo iti catutupanna nga aldaw iti dagayo, ti masapa ken ti maladaw a tudo, tapno mabalinmo nga occonen dagiti bukelmo, ken ti aracmo a baro, ken ti lanam.

15 Ket itedconto ti root iti taltalonmo nga agservi iti an-animalmo, ket mangancanto ket mabsogcanto.

16 Agannadcayo iti bagbagíyo, di la ket ta maallilaw ti pusoyo, ket mayawawancayo, ket agservicay iti sabali a didios, ket dayawenyo ida;

17 ket ti pungtot ni Jehova sumgedto a maibusor cadacayo, ket ripcannanto dagiti langlangit tapno awan ti tudo, ket ti daga dinto mangted iti bungana; ket mapucawcayo iti madarás iti daga a naimbag nga ited ni Jehova cadacayo.

18 Isut' gapuna nga ipasnecyonto dagitoy a saoc ita pusoyo ken cararuayo, ket ibedbedyonto ida a cas maysa a tandaan ita imayo, ket isudanto ti pannacabedbed ti baet dagiti matayo.

19 Ket isuroyonto dagitoy cadagiti annacyo, a dagitoy ti sasaoenyo cadacuada no agtugawcay iti balaymo, ken no magmagnaca iti dalan, ken no agiddaca ken bumangonca.

20 Ket isuratmonto ida cadagiti baotec ti ruangan ti balaymo, ken iti ricrikepmo;

21 tapno dagiti aldawmo wumadwadda ken dagiti aldaw dagiti annacmo, iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammam nga ited cadacuada, a cas cadagiti aldaw dagiti langlangit a ngatoen ti daga.

22 Ta no regtaanyonto a salimetmetan amin toy bilin nga ibilinco cadacayo, tapno sungputenyo, tapno ayatenyo ni Jehova a Diosyo, tapno magnacay cadagiti dalanna, ken cumpetca kencuana;

23 iti casta ni Jehova papanawennanto amin dagitoy a nacion iti sangoyo, ket pasiaenyonto dagiti nacion a daddadackel ken manmannacabalin ngem dacayo.

24 Amin a disso a mabaddecan dagiti dapanyo cucuayonto: manipud iti tay-ac ken Libano, manipud iti carayan, a carayan a Eufrates, agingga iti taaw nga akinlicud, isunto ti beddengyo.

25 Awanto ti tao a macadaer iti sangoyo: ni Jehova a Diosyo icabilnanto ti panagbutengcadacayo, ken panagames cadacayo ti isu-amin a daga a mabaddecanyonto, cas sinaona cadacayo.

26 Adtoy, siac icabilco iti sangoyo ita nga aldaw ti bendicion ken lunod:

27 ti bendicion no ipanĝagyo dagiti bilbilin ni Jehova a Diosyo, nĝa ibilinco cadacayo itoy nĝa aldaw :

28 ket ti lunod no dicay ipanĝag dagiti bilbilin ni Jehova a Diosyo, nĝem sumiasicay iti dalan nĝa ibilinco cadacayo itoy nĝa aldaw, tapno sumurotcay cadagiti sabsabali a didios, a dicay am-ammo.

29 Ket maaramidto a no ni Jehova a Diosmo yegnaca iti daga nĝa papanam a pagtagicuaan, icabilmonto ti bendicion iti bantay Garizim, ket ti lunod iti bantay Ebal.

30 Saanda aya nĝa adda iti ballasiw ti Jordan, iti licud ti dalan a paglennecan ti init, iti daga dagiti Cananeo nĝa agnaed idiay Arabah a sanĝo ti Galgal, a sikigan ti *cayo a* roble ti More?

31 Ta masapul nĝa aglasatcay iti Jordan tapno sumreccay nĝa agtagicua iti daga nĝa ited cadacayo ni Jehova a Diosyo, ket cucuayonto, ket agtaenĝcayo idiay.

32 Ket tunĝpalenyonto nĝa aramiden amin ti al-alagaden ken linlinteg nĝa icabilco iti sanĝoyo itoy nĝa aldaw.

Amin a datdaton maaramidto iti maymaysa a disso. Ti lasag nĝem saan a ti dara wenno dagiti naidatag mobalin a canen iti balbalay.

12 Dagitoy dagiti alagaden ken linlinteg a tunĝpalenyonto nĝa aramiden iti daga nĝa inted kenca a tagicuaem ni Jehova a Dios dagiti ammam, iti amin nĝa aldaw a panagbiagyo iti rabaw ti daga.

2 Racrakenyonto a di agcuranĝ amin a disdisso a nagserservian cadagiti didiosda dagiti nacion a pasiaenyonto, iti rabaw dagiti banbantay a nanĝato, ken rabaw dagiti turturod ken babaen ti amin a cayo a nalasbanĝ :

3 ket rugpoenyonto dagiti al-altarda, ken waraenyonto dagiti monmonda, ken puuranyonto iti apuy ti Asherimda; ket balsigenyonto dagiti kinitikitan a ladladawan dagiti didiosda; ken pucawenyonto ti naganda iti daydiay a lugar.

4 Dicayto aramiden ti casta ken Jehova a Diosyo.

5 Nĝem iti disso a piliento ni Jehova a Diosyo nĝa aggapu cadagiti amin a caputotanyo tapno icabilna idiay ti naganna, nĝa uray iti taenĝna sapulenyonto, ket idiay ti ayamto ;

6 ket idiay ti panĝyeganyonto cadagiti datonyo a mapuuran ken cadagiti sacrificioyo, ken dagiti apagcapuloyo, ken ti daton ti imayo a maipanĝato, ken dagiti cariyo, ken dagiti daton ti sibubulos a nakemyo, ken dagiti inauna nĝa annac a lallaki dagiti an-animalyo a dackel ken bassit :

7 ket idiay manĝancayto iti sanĝo ni Jehova a Diosyo, ket agragragsaccayto iti amin a nanĝipacatanyo iti imayo, dacayo ken dagiti sanĝacabbalayanyo a nanĝbendicionan kenca ni Jehova a Diosmo.

8 Dicayto ar-aramiden cas ti amin nĝa aramidentay ditoy ita nĝa aldaw, tunĝgal tao iti aniaman a nalinteg cadagiti matana met laenĝ ;

9 ta dacayo dicay pay met la nacagtenĝ iti inaná, ken tawid nĝa ited kenca ni Jehova a Diosmo.

10 Nĝem no lasatenyo ti Jordan ket agnaedcay iti daga nĝa ipatawid cadacayo ni Jehova a Diosyo, ket itedna cadacayo ti inaná cadagiti amin a cabusoryo nĝa aglawlaw, a ti casta sitatalged ti panagtaenĝyo :

11 maaramidto nĝarud, nĝa itinto disso a pilien ni Jehova a Diosyo, a panĝinaedanna ti naganna, sadiay ti panĝyeganyonto ti amin nĝa ibilinco cadacayo : dagiti mapuuran a datonyo, ken dagiti sacrificioyo, dagiti apagcapuloyo, ken ti daton iti imam a maipanĝato, ken amin a napili a cariyo nĝa icariyo ken Jehova.

12 Ket agragragsaccayto iti sanĝo ni Jehova a Diosyo, dacayo ken dagiti annacyo a lallaki, ken dagiti annacyo a babbai ken dagiti bagbag-enyo a lallaki ken dagiti bagbag-enyo a babbai, ken ti Levita nĝa adda iti uneg ti ruruanĝanyo, numanpay saan a makibágui ken makipagtawid cadacayo.

13 Aluadam ti bagím ta dica manĝipaay cadagiti daton a mapuuran iti amin a disso a makitam :

14 nĝem iti disso a piliento ni Jehova iti maysa cadagiti caputotam, idiay ti panĝidatagamto cadagiti datdatonmo a mapuuran, ken sadiay ti panĝaramidamto ti amin nĝa ibilinco kenca.

15 Nupay casta, mabalinmo ti pumatáy ken manĝan ti lasag iti uneg ti amin a ruruanĝanmo, cas dagup ti calicaguman ti cararuam a mayannurot iti bendicion ni Jehova a Diosmo, isu nĝa impaayna kenca : ti di nadalus, ken ti nadalus mabalinna ti manĝan iti daydiay, cas iti gacela ken cas iti ugsa.

16 Isuna la a dicay canento ti dara: ibucbucmonto a cas danum iti daga.

17 Sica dicanto mabalin a canen iti uneg dagiti ruangãnmo ti apagcapulo ti bagasmo, wenno ti baro nga aracmo, wenno ti lanam, wenno ti inauna nga anac ti animalmo, a dackel wenno bassit, uray ania cadagiti carim nga incarim, wenno dagiti daton ti sibubulos a nakemmo, wenno ti daton ti imam a maipangato;

18 ngem canemto ida iti sangõ ni Jehova a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, sica ken ti anacmo a lalaki ken ti anacmo a babai, ken ti bag-enmo a lalaki, ken ti bag-enmo a babai, ken ti Levita nga adda iti uneg ti ruangãnmo: ket agragragsaccanto iti sangõ ni Jehova a Diosmo iti amin a pangisaadam iti imam.

19 Aluadam ti bagím a dica baybay-an ti Levita iti bayat ti panagbiagmo iti dagam.

20 No ni Jehova a Diosmo padackelennanto ti beddengmo, cas incarina kenca, ket cunamto, Siac mangãnacto iti lasag, ta ti cararuam calicagumanna ti mangan iti lasag: sica mabalinmonto ti mangan iti lasag a mayannurot iti amin nga esman ti cararuam.

21 No ti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, a pangicabilan idiay ti naganna, nalabes ti caadayuna kenca, pumataycanto ngarud cadagiti arbanmo a bacbaca ken cadagiti pangenmo a carnero, nga inted ni Jehova kenca, cas imbilinco kenca; ket sica mabalinmo ti mangan iti uneg dagiti ruruangãnmo, cas iti amin a calicaguman ta cararuam.

22 Uray cas iti panagsida iti gacela ken iti ugsa, casta ti pananganmonto cadagidiay: ti di nadalus ken ti nadalus agpada a mabalinda ti mangan iti dayta.

23 Isuna laeng a dicanto mangan a pudno iti dara: ta ti dara isu ti biag, ket dicanto mangan iti biag agraman lasag.

24 Dicanto canen dayta; ibucbucmonto cas danum iti daga.

25 Dicanto canen dayta, tapno agbanagto ti naimbag kenca, ken cadagiti annacmo a sumononto kenca, no aramidemto ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova.

26 Isuna la a dagiti nasantoan nga adda kenca, ken dagiti carim ti alaemto, ket incanto iti disso a piliento ni Jehova:

27 ket sica ipaaymonto dagiti datonmo a mapuuran, a ti lasag ken ti dara, iti rabaw ti altar ni Jehova a Diosmo: ket ti dara ti datonmo ibuyatmonto iti rabaw ti altar ni Jehova a Diosmo: ket canemto ti lasag.

28 Tungpalem ket imdengam amin dagitoy a sao nga ibilinco kenca, a macapaimbag kenca, ken cadagiti annacmo iti calpasam iti agnanayon, no aramidem ti naimbag ken ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosmo.

29 No ni Jehova a Diosmo pagtalawenna dagiti nacion iti sangõanam sadiay a papanam tapno mapasiada, ket sica pasiaem ida, ket agnaedca iti dagada;

30 aluadam ti bagím, tapno dicanto masiloan a sumurot cadacuada, calpasan ti pannacadadaelda iti sangõm; ken tapno dica in-intuuden maipapan cadagiti didiosda, a cunam, Casano ti panagservi dagitoy a nacion cadagiti didiosda? No casta, castanto met ti aramidec.

31 Sica dicanto aramiden ti casta ken Jehova a Diosmo: ta amin a macarimon ken Jehova a cagurana, isu ti inaramidda cadagiti didiosda; ta uray pay dagiti annacda a lallaki, ken dagiti annacda a babbai puuranda iti apuy a maipaay cadagiti didiosda.

32 Uray aniaman nga ibilinco cadacayo dayta ti tungpalenyonto nga aramiden: saanmonto a naynayonan, wenno curangan.

Pammagbaga tapno di mailaw-an iti panagdayaw cadagiti ladladawan.

13 No tumacderto kenca ti maysa a mamadpadles, wenno manangparparmata iti darepdep, ket iccannaca iti tanda wenno maysa a nacascasdaaw,

2 ket ti tanda wenno nacascasdaaw maaramid, a nagsaoanna kenca a cunana, Intan alá sumurot iti sabsabali a didios, a dica pay naammo, ket agservita cadacuada;

3 dicanto italtalec dagiti saosao dayta a mammadles, wenno dayta a manangparparmata iti darepdep: ta ni Jehova a Diosyo suutennacayo, tapno ammoenna no dacayo ayatenyo ni Jehova a Diosyo iti isu-amin a pusoyo, ken iti isu-amin a cararuayo.

4 Dacayo sumurotcayto ken Jehova a Diosyo, ket agamangãcay kencuana, ket salimetmetanyo dagiti bilbilinna, ket agtulnogcay iti timecna, ket agservicay kencuana, ket cumpetcay kencuana.

5 Ket daydiay mammadles wenno ma-

nangparparmata iti darepdep, maitulodto iti patay; gaput ta nagsao iti sungit a maicaniwas ken Jehova a Diosyo a nangaon kenca iti daga nga Egipto, ken nangsubbot kenca nanipud iti balay ti pannacaadipen, tapno ilisinaca iti dalan nga imbilin kenca ni Jehova a pagdalanam. Casta ti pananggiwacsimto iti kinadakes iti tengngam.

6 No ti cabsatmo a lalaki, nga anac ni inám, wenno ti anacmo a lalaki, wenno ti anacmo a babai, wenno ti asawa a babai ti baruconggmo, wenno ti gayyemmo nga isu ti cas iti cararuam met laeng, aliugennaca iti nalimed, a cunana, Intan ket agservita iti sabsabali a didios a dica ammo idi, sica wenno dagiti ammam:

7 cadagiti didios dagiti il-ili a nailicmut kenca, asideg kenca, wenno adayu kenca, manipud iti maysa a pungto ti daga inggana iti sabali a pungto ti daga;

8 dicanto umanamong kencuana, wenno umimdeng kencuana; wenno ti matam dinanto caasian, wenno dicanto isakit, wenno dicanto ilemmeng:

9 ngem di bumurong a patayemto; dayta imamto ti umuna nga agdisso kencuana a mamapatay, ket ti calpasanna ti ima dagiti amin a tao.

10 Ket uburemto iti batbato ingganat' di matay; gaput ta rinantanaca a pagsanuden ken Jehova a Diosmo a nangaon kenca iti daga nga Egipto nanipud iti balay ti pannacaadipen.

11 Ket amin ti Israel denggennanto, ket agbutengto, ket dinto agar-aramiden iti uray ania a kinadakes cas daytoy iti tengngam.

12 No mangngegmonto a masasao ti maipapan iti maysa cadagiti ciudad nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, tapno agnaedca sadiay, a cunana,

13 Dadduma a tattao a salawasaw pimmanawda iti tengngam, ket ginuyugoyda dagiti agnaed iti ciudadda, a cunada, Intayon, ket agservitay iti sabsabali a didios a dicay ammo idi;

14 taluntonemto ngarud, ket amisigemto, ken intuudemto a nalaing; ket, adtoy, no pudno ket nagbanag a di bumurong a dayta a macarimon naaramid iti tengngam,

15 sica dinto lumbes a dadaelen dagiti agnaed iti dayta a ciudad iti tadem ti campilan, a matalipupus ti pananggpucawmo, ken amin nga adda idiay ken amin dagiti an-animalna, iti tadem ti campilan.

16 Ket cayumcumemto amin a samsamna iti tengngna ti calzadana, ket puuramto iti apuy ti ciudad, ken amin-amin a samsamna, a maipaay ken Jehova a Diosmo: isunto ti maysa a bunton iti agnanayon, dinto mabangonen a mabalbaliwan.

17 Ket awanto ti dumket iti imam cadagita a naidatag; tapno ibabawi ni Jehova ti rungsot ti pungtotna, ket caasiannaca ken ay-ayennaca, ket paaduennaca, cas insapatana cadagiti ammam;

18 no sica ipangagmonto ti timec ni Jehova a Diosmo tapno salimetmetam amin a bilbilinna nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, tapno aramidem ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosmo.

Maiparit ti pananggpalaad iti bagí maipoon iti natay. Nadalus ken saan a nadalus nga an-animal. Maibilin ti pammagcapulo.

14 Dacayo ti annac ni Jehova a Diosyo: dicayto sugaten ti bagbagíyo, wenno kiskisan iti uray ania iti baet dagiti matayo maipoon iti natay.

2 Ta sica maysaca nga ili a nasantoan ken Jehova a Diosmo, ket ni Jehova pinilinaca a maysa nga ili a cucuana a bucbucod, naipangpangrona ngem iti amin nga il-ili nga adda iti rabaw ti daga.

3 Dicanto mangan iti uray ania a nacarimrimon.

4 Dagitoy isuda dagiti an-animal nga mabalinyo a canen: ti baca, ti carnero, ken ti calding,

5 ti ugsa ken ti gacela ken ti corso, ken ti calding nga atap, ken ti unicornio, ken ti baca nga atap, ken ti gamusa.

6 Ket tunggal animal a nagpisi ti cucuna ken nagguddua ti cucuna, *ken* agrumiar cadagiti an-animal, dayta ti mabalinyo a canen.

7 Nupay casta, dagitoy dicayto canen cadagiti agrumiar wenno nagsina ti dapanna: ti camello, ken ti liebre, ken ti conejo; gaput ta dagitoy agrumiarda ngem saan a nagguddua ti cucuda, dagitoy saanda a nadalus cadacayo.

8 Ket ti babuy, gaput ta nagpisi ti cucuna ngem saan nga agrumiar, daytoy saan a nadalus cadacayo: iti lasagna dicayto mangan, ket ti bangcayna a natay dicayto sagiden.

9 Dagitoy ti mabalinyo a sidaen cadagiti amin nga adda iti dandanum: uray

ania nga adda pigarna, ken sicsicna, mabalinyo a sidaen;
10 ket uray ania nga awan pigarna wenno sicsicna dicayto sidaen; saan a nadalusto cadacayo daytoy.

11 Cadagiti dagup ti nadalus a tumatayab, mabalinyo a sidaen.
12 Ngem dagitoy isuda dagiti saanmonto a sidaen: ti aguila, ken ti azor, ken ti aguila ti taaw,
13 ken ti cacoc, ken ti sawi, ken ti calí, ken cakitana,
14 ken amin a wac, ken cakitana,
15 ken ti avestruz, ken ti mochuelo, ken ti garceta, ken ti gavilan, ken cakitana,
16 ken ti halcon, ken ti puec, ken calamon,
17 ken ti pelicano, ken ti buitre, ken ti gaviota,
18 ken ti cigüeña, ken ti casili, ken cakitana, ken ti abubilla, ken ti panniki.
19 Ken amin a nagpayac nga agcaradap saanda a nadalus cadacayo: dagitoy saanto a masida.
20 Cadagiti amin a tumatayab a nadalus mabalinyo a sidaen.

21 Dacayo saancayto nga agsida iti uray ania a natay latta: mababalinyo nga ited iti gangannaet nga adda iti uneg dagiti ruanganmo, tapno isu ti agsida; wenno mabalinmo nga ilaco iti gangannaet: ta sica maysaca nga ili a nasantoan ken Jehova a Diosmo. Dicanto pagluto iti urbon a caldingti gatas ni inana.

22 Pagcapuloemto a di agcurang ti amin a maapit iti bin-im nga agtaud iti talon iti tinawen.
23 Ket mangancanto iti sango ni Jehova a Diosmo iti lugar a piliennanto, tapno itaengna ti naganna sadiay, ti apagcapulo ti bukelmo, ken ti baró nga aracmo, ken ti lanam, ken dagiti umuna nga annac a lallaki dagiti an-animalmo a dadackel ken babassit; tapno masursurom ti agbutengken Jehova a Diosmo nga agnanayon.
24 Ket no ti dalan, ta nawatiwat unay kenca, a dimo cabaelan nga awiten, gaput ta adayu unay kenca ti disso a piliento ni Jehova a Diosmo tapno icabilna sadiay ti naganna, no bendicionannacanto ni Jehova a Diosmo;
25 iti casta, papirakemto, ket siglotemto ti pirac ita imam, ket incanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo:

26 ket iyawatmonto ti pirac iti pagayatan ta cararuam, bacbaca man wenno carcarnero, wenno arac, wenno nainggel nga inumen, wenno uray ania a calicaguman kenca ta cararuam; ket mangancanto sadiay iti sango ni Jehova a Diosmo, ket agragragsaccanto, sica ken dagiti cabbalaymo.
27 Ket ti Levita nga adda iti uneg dagiti ruanganmo, dicanto agtagubay-a kencuana; ta isu awan ti bágina wenno pinakipagtawidna kenca.

28 Iti pagtapusan ti tunggal tallo a tawen, yegmonto amin nga apagcapulo ti apitmo iti daydiay met la a tawen, ket idulinmonto iti uneg dagiti ruanganmo:
29 ket ti Levita, gaput ta awan bágina ken pinakipagtawidna kenca, ken ti gangannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo a babai, nga adda iti uneg dagiti ruanganmo, umaydanto ket mangandanto ken mapneddanto; tapno bendicionannaca ni Jehova a Diosmo iti amin a pagbannogan ta imam nga aramidem.

Ti maicapito a tawen ti pammacawan ti utang. Pannacawayawaya dagiti bag-en. Dagiti inauna rebbengda ti maidatag.

15 Iti gibus ti intunggal pito a tawen aramidemto ti maysa a pammacawan.
2 Ket daytoy ti wagas ti pammacawan: tunggal nacapautang pacawanennanto ti impautangna iti padana a tao; dinanto singsingiren ti padana a tao, ken ti cabsatna; ta ti pammacawan ni Jehova naiballaag.
3 Iti maysa a gangannaet mabalinmo a singiren: ngem ti uray ania iti cucuam nga adda ken cabsatmo, ta imam pacawanennanto.
4 Isuna laeng nga awanto ti napanglaw iti biangmo (ta ni Jehova bendicionannacanto a pudno iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawidem tapno tagicuaem),
5 no isuna la nga agawaam nga imdengan ti timec ni Jehova a Diosmo tapno tungpalem a sungputen amin daytoy a bilin nga ibilinco kenca itoy nga aldaw.
6 Ta ni Jehova a Diosmo bendicionannacanto, cas incarina kenca: ket sica agpautangcanto cadagiti adu a nacion, ngem sica dicanto umutang; ket sica itura-

yamto dagiti adu a nacion, nĝem isuda didacanto iturayan.

7 No addanto iti biangmo ti maysa a napanĝlaw a tao, a maysa cadagiti cacabsatmo iti uneg ti uray ania a ruanĝanmo iti dagam nĝa inted kenca ni Jehova a Diosmo, dicanto patangkenen ta pusom, wenno punitan ta imam ken napanĝlaw a cabsatmo;

8 nĝem ucrademto a di bumurong ta imam kencuana, ket pautangamto iti umanay a masapulna *iti daydiay a* pagcuranganna.

9 Agannadca tapno awanto ita pusom ti dakes a pannunot, a cunam, Ti maicapito a tawen, ti tawen ti pannacapacawan asidegen; ket ti matam agdakes a maibusor iti napanĝlaw a cabsatmo, ket awan la ti itedmo kencuana; ket umawag ken Jehova iti maicaniwas kenca, ket daytoy isu kenca ti maysa a basol.

10 Sica mangtedcanto kencuana a di agcurang, ket ta pusom saanto a macapaldaang no mangtedca kencuana, gaput ta daytoy ti pangbendicionanto ni Jehova a Diosmo kenca iti amin nĝa aramidmo, ken amin a pangicabilam ita imam.

11 Ta ti napanĝlaw saanto nĝa agawan iti daga; gapuna nĝa ibilinco kenca a cunac, Sica ucrademto a di agcurang ta imam iti cabsatmo, iti macasapul kenca, ken iti napanĝlawmo iti dagam.

12 No ti cabsatmo maysa nĝa Hebreo a lalaki, wenno Hebrea a babai, mailaconto kenca ket agservi kenca iti innem a tawen; no casta iti maicapito a tawen, wayawayaamto a pumanaw kenca.

13 Ket no wayawayaam a pumanaw kenca, dicanto palubosan nĝa ima-ima:

14 ipaaymonto kencuana a sipaparabur nĝa aggapu iti panĝenmo, ken iti aggapu iti pagtaltagam, ken iti aggapu iti pagpespesam ti arac; cas ti pinangbendicion kenca ni Jehova a Diosmo, casta ti panangtedmonto kencuana.

15 Ket sica laglagipemto a maysaca met nĝa adipen idi iti daga nĝa Egipto, ket ni Jehova a Diosmo sinubbotnaca; isut' gapuna nĝa ibilinco kenca daytoy ita nĝa aldaw.

16 Ket castoyto, no cunana kenca, Diacto pumanaw nĝa umadayu kenca; ta ayatennaca ken dagiti cabbalaymo, gaput ta naimbag ti casasaadua kenca;

17 iti casta nĝarud mangalacanto iti maysa a culocol, ket isunto ti pangtebbengmo iti lapayagna iti rikep, ket adipenmonto nĝa agnanayon. Ket casta met ti aramidemto iti adipenmo a babai.

18 Dicanto pagarupen a narigat kenca no palubosam nĝa agwayawaya a pumanaw kenca; ta iti mamindua a tangdan ti mangmanglo naiservina kenca iti innen.. a tawen: ket ni Jehova a Diosmo bendicionannacanto iti isu-amin nĝa aramidem.

19 Amin nĝa inauna a lalaki a mayanac dagiti animalmo a dadackel, ken animalmo a babassit santificaremto ken Jehova a Diosmo: dicanto pagtrabajo ti inauna nĝa anac ti animalmo a dackel, wenno pukisan ti inauna nĝa anac ti animalmo a bassit.

20 Sidaemto dayta iti sango ni Jehova a Diosmo iti tinawentawen iti disso a piliento ni Jehova, sica ken dagiti cabbalaymo.

21 Ket no adda uray ania a pilawna, *a cas ti* pilay, wenno bulsec, wenno uray aniaman a pacapilawanna, dicanto idaton ken Jehova a Diosmo.

22 Sidaemto iti uneg dagiti ruanĝanmo: ti di nadalus ken ti nadalus *sidaendanto* nĝa agpadpada, cas iti gacela ken iti ugsa.

23 Isuna la a dicanto canen ti darana; ibucbucmonto cas danum iti daga.

Ti fiesta a pascua. Ti fiesta dagiti lawlawas. Ti fiesta dagiti tabernaculo. Ti kinajusticia ken nadalus a panagdayaw maigunamgunam.

16 Ngilinem ti bulan nĝa Abib, ket salimetmetam ti pascua ken Jehova a Diosmo; ta iti bulan nĝa Abib ni Jehova a Diosmo impanawnaca sadi Egipto iti rabii.

2 Ket mangidantoncanto iti pascua ken Jehova a Diosmo iti aggapu iti pangen ken iti arban iti disso a piliento ni Jehova a pangitaenganna ti naganna.

3 Dicanto ipangan iti tinapay a nalevaduraan; pito nĝa aldaw nĝa ipangan monto iti awan levadurana a tinapay nĝa isu ti tinapay ti pagel; ta sica nadarás ti pannacaipanawmo sadiay daga nĝa Egipto: tapno malagipmo ti aldaw a pannacaaonmo iti daga nĝa Egipto iti isu-amin nĝa aldaw ti panagbiagmo.

4 Ket awanto ti levadura a makita iti biangmo cadagiti pito nĝa aldaw iti isuamin a bedbeddenĝmo; wenno awanto iti uray ania a lasag ti idatonmo iti umuna

nga aldaw iti rumabii, a matda nga agpatnag agpapan iti bigat.

5 Dica mabalin ti agdaton iti pascua iti uray sadino nga uneg ti ruanganmo nga ited kenca ni Jehova a Diosmo;

6 ngem iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, a pangitaengan iti naganna, idiay mabalinmonto ti mangaramid iti sacrificio a pascua iti rumabii no lumnec ti init, iti tiempo ti ipapanawmo sadi Egipto.

7 Ket sica agtonocanto, ket canemto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo: ket agsublicanto iti bigat a mapan iti toltoldam.

8 Cadagiti innem nga aldaw mangancanto iti awan levadurana a tinapay; ket itinto maicapito nga aldaw isunto ti nadaeg a panaggigimong ken Jehova a Diosmo: sica dicanto agtrabajo *iti dayta.*

9 Pito a lawasna ti bilangemto kenca: manipud ti aldaw a pananginrugim a nangipacat iti rakem iti maapit, rugiamto ti agbilang iti pito a lawasna.

10 Ket ngilimento ti fiesta dagiti lawasna ken Jehova a Diosmo, agraman iti maysa nga ipaaymo iti sibubulos a nakem a daton dayta imam, nga itedmonto cas catutopan ti pammendicion kenca ni Jehova a Diosmo:

11 ket sica agragsaccanto iti sango ni Jehova a Diosmo, sica ken ti anacmo a lalaki, ken ti anacmo a babai, ken ti adipenmo a lalaki, ken ti adipenmo a babai, ken ti Levita nga adda iti uneg dagiti ruanganmo, ken ti gangannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo a babai, nga adda iti tengngam, iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo a pangināedan iti naganna.

12 Ket laglagipemto a maysaca met idi nga adipen sadi Egipto: ket tungpalemto ken aramidem dagitoy a linlinteg.

13 Sica ngilinemto ti fiesta dagiti tabernaculo cadagiti pito nga aldaw, calpasan ti panagocconmo ti naggapu iti pagtaltagam, ken iti pagpespesam ti arac.

14 Ket agragsaccanto iti fiestam, sica ken ti anacmo a lalaki, ken ti anacmo a babai, ken ti bag-enmo a lalaki, ken ti bag-enmo a babai, ken ti Levita, ken ti gangannaet, ken dagiti ul-ulila ken ti balo a babai, nga adda iti uneg ti ruanganmo.

15 Pito nga aldawto a ngilinem ti maysa a fiesta ni Jehova a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova: ta ni Jehova a Diosmo bendicionannacanto iti isu-amin nga apitmo, ken isu-amin a pagbannogan dagiti imam, ket naragsaccanto iti isu-amin.

16 Dagiti amin a lalakim mamitlonto iti macatawen nga agparangda ken Jehova a Diosmo iti disso a piliento ni Jehova: iti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay, ken iti fiesta dagiti lawlawasna, ken iti fiesta dagiti tabernaculo, ket didanto agparparang nga ima-ima iti sango ni Jehova:

17 tunggal maysa a lalaki mangtedto cas cabaelanna iti catutopan ti bendicion ni Jehova a Diosmo nga intedna kenca.

18 Mamangoncanto iti oc-ocom ken agtactakem iti amin a ruruanganmo nga ited ni Jehova kenca, cas mayannurot cadagiti caputotam; ket isudanto ti mangocom iti ili iti nalinteg a pananggocom.

19 Dicanto kilkilloen ti justicia: dicanto pagdudumaen dagiti tao: dicanto met awaten ti panocsoc; ta ti pangsocsoc bulsekenna dagiti mata ti masirib, ket ballicugenna dagiti sao dagiti nalinteg.

20 Ti nalinteg laeng isunto ti surotem tapno agbiagca ken agtawidca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

21 Dicanto mangimula iti maipaay kenca ti maysa nga Asherim nga uray ania a kita ti cayo iti sikigan ti altar ni Jehova a Diosmo, isu nga aramidemto nga ipaay kenca.

22 Dicanto met ibangonan ta bagim iti maysa a monmon; a cagura ni Jehova a Diosmo.

Ti nadalus a panagdayaw. Ti pananggocom cadagiti naricut a panggep. Bilbilin maipanggep cadagiti ar-ari.

17 Dicanto mangipaay ken Jehova a Diosmo ti baca wenno carnero nga adda pilawna, *wenno* uray ania a dakes; ta dayta ti macarimon ken Jehova a Diosmo.

2 No addanto matumpungan iti tengngam iti uneg iti uray ania cadagiti ruanganmo nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, lalaki wenno babai, a mangaramid iti dakes iti sango ni Jehova a Diosmo, iti maisalungasing iti tulagna,

3 ket napan ket nagservi cadagiti sabali a didios, ket nagdaydayaw cadacuada, wenno iti init, wenno iti bulan, wenno iti uray ania iti buyot ti langit, a diac imbilin kenca;

4 ket maisaonto kenca, ket mangngegam, malutmotemto ngarud a naimbag;

ket, adtoy, no pudno, ket agpayso, nga dayta a macarurud isu ti maaramid iti Israel,

5 iti casta alaemto dayta a lalaki wenno dayta a babai, a nangaramid iti daytoy a dakes, cadagiti ruanganmo, uray dayta a lalaki wenno ti babai; ket sica uburemto ida tapno matayda iti batbato.

6 Iti ngiwat dagiti dua a sacsi, wenno dagiti tallo a sacsi, ti maicari a matay mapapatayto; iti ngiwat ti maymaysa a sacsi saanto a mapapatay.

7 Ti ima dagiti sacsi isunto ti umuna nga agdisso kencuana a mangpatáy; santo ti ima ti dagup ti ili. Casta ti pananggiccatmo iti dakes iti tengngam.

8 No rumsua a naricut unay kenca iti pananggeddeng ti maysa a panggep iti baet ti dara ken dara, iti baet ti bitla ken bitla, ken iti baet ti cabil ken cabil, nga pangpanggep ti susic iti uneg dagiti ruangganmo; tumacdercanto ngarud, ket mapancanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo;

9 ket dumanoncanto cadagiti sacerdote a Levitas, ken iti ocom cadagidiayto nga aldaw: ket agintuudcanto; ket isuda ipamatmatdanto kenca ti maipato iti pananggocom.

10 Ket aramidemto ti mayannurot iti naikeddeng nga ipamatmatdanto kenca, manipud iti disso a piliento ni Jehova; ket tungpalemto nga aramiden ti mayannurot iti amin nga isurodanto kenca:

11 iti mayannurot iti linteg nga isurodanto kenca, ken mayannurot iti pananggocom nga ibagadanto kenca, sica aramidemto; dicanto lumabsing iti naikeddeng nga isurodanto kenca iti macanawan nga ima wenno iti macatigid nga ima.

12 Ket ti tao nga agaramid a sicucuspag, a dina ipanggpanggag ti sacerdote nga adda nga agannong iti sango ni Jehova a Diosmo, wenno iti ocom, dayta met la a tao matayto: ket sica iccatemto ti dakes iti Israel.

13 Ket amin a tattao dumnggegdanto, ket agbutenggdanto, ket didanto agaramiden a sicucuspag.

14 No macadanoncanto iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, ket cucuamto, ket agnaedcanto idiay, ket cunamto, Mamangonacto iti maysa nga ari a mangituray caniac, cas cadagiti amin a nacion nga adda iti licmutco;

15 di bumurong a bangonemto nga ari nga agari kenca, ti piliento ni Jehova a Diosmo: maysa cadagiti cacabsatmo ti icabilmonto nga ari a mangituray kenca; di maipalubos a dutokem ti maysa a gangannaet a mangituray kenca, isu a saanmo a cabsat.

16 Isuna la a dinanto paaduen a maipaay kencuana met laeng dagiti cabcabayo, wenno pagsublien ti ili iti Egipto, tapno mapaaduna coma dagiti cabcabayo; ta cas sinao ni Jehova cadacayo, Manipud ita dicayto masublianen dayta a dalan.

17 Isu dinanto paaduen met dagiti assawana, tapno ti pusona di sumina coma: dinanto met paaduen unay kencuana ti pirac ken ti balitoc.

18 Ket maaramidto, a no isu macapagtugaw iti trono ti pagarianna, sumuratto iti maysa a libro a maipaay kencuana a catucad daytoy a linteg *nga adda* iti sango dagiti sacerdote a Levitas:

19 ket addanto la kencuana, ket basbasaennanto idiay iti isu-amin nga aldaw ti panagbiagna; tapno masursurona ti agbutenng ken Jehova a Diosna, tapno salimetmetanna ti dagup ti sasaoen daytoy a linteg, ken dagitoy nga al-alagaden, tapno aramidenna ida;

20 tapno di mapatangsit ti pusona cadagiti cacabsatna, ken tapno di sumiasi iti bilin a mapan iti ima a canawan, wenno iti catagid: tapno umatiddug dagiti aldawna iti pagarianna, isu ken dagiti annacna, iti tengnga ti Israel.

Dagiti bági dagiti Levitas. Maiparit ti panagipadles. Ti pudno a mammadto. Ti naulbod a mammadto.

18 Dagiti sacerdote a Levitas, nga amin *met laeng* a caputotan ni Levi, awanto ti bágida wenno didanto makipagtawid iti Israel: isuda canendanto dagiti daton ni Jehova a maaramid iti apuy, ken ti tawidna.

2 Ket isuda awanto ti tawidda cadagiti cacabsatda: ni Jehova ti tawidenda, cas sinaona cadacuada.

3 Ket daytoy isunto ti utang cadagiti sacerdote nga ited dagiti tattao, a dagiti mangidaton iti sacrificio, baca man wenno carnero, iteddanto iti sacerdote ti abaga, ken dagiti dua a pingping, ken ti bitoca.

4 Dagiti umuna a bungbunga ti bukelmo, ti baro nga aracmo, ken ti lanam, ken ti umuna a dutdut ti carnerom, itedmonto kencuana.

5 Ta ni Jehova a Diosmo pinilina cadagiti amin a caputotam, nga agsaad tapno agannong iti nagan ni Jehova, isu ken dagiti annacna a lallaki iti agnanayon.

6 Ket no maysa a Levita aggapu iti maysa cadagiti ruanganmo iti dagup ti Israel a pagnaedanna, ket umay a sicacalicagum ti cararuana iti disso a piliento ni Jehova;
7 agannongto ngarud iti nagan ni Jehova a Diosna, cas aramiden amin a cacabsatna a Levitas nga agyan sadiay iti sango ni Jehova.
8 Isuda addanto maipada nga apágda a canen, sabali pay ti aggapu iti pacalacoan ti sigud a cucuana.

9 No macadanonca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo, dicanto sursuroen nga aramiden ti cas cadagiti kinarimon dagidiay a nacion.
10 Awanto ti masaracan kenca, uray maysa, nga agpalasat iti anacna a lalaki wenno iti anacna a babai iti apuy, a maysa a mangaramat iti panagpadpadles, a maysa a mammuyon, wenno maysa nga manangsalamangca, wenno managanito,
11 wenno maysa a manangilabeg, wenno mannakiuman cadagiti mangcuculam, wenno maysa nga asuang, wenno maysa nga adda carcaradingna.
12 Ta siasinoman a mangaramid cadagitoy isu ti macarimon ken Jehova: ket gapu cadagitoy a kinarimon, ni Jehova a Diosmo pagtalawenna ida iti sangoanam.
13 Sica napalungdocanto ken Jehova a Diosmo.
14 Cadagitoy a nacion a pasiaemto, umimdengda cadagiti mammuyon, ken dagiti agpadpadles; ngem iti maipapan kenca, ni Jehova a Diosmo saanna nga impalubos kenca tapno aramidem ti casta.

15 Ni Jehova a Diosmo mamangonto kenca iti maysa a mammadto nga aggapu iti tengngam, cadagiti cacabsatmo, cas caniac; isunto ti ipangagyo;
16 cas mayannurot iti amin a kinalicagumam ken Jehova a Diosmo idiay Horeb iti aldaw ti pannacagimgimong, a kinunam, Diac coma mangngegen ti timec ni Jehova a Diosco, wenno diac coma makita daytoy dackel nga apuyen, tapno diac coma matay.
17 Ket ni Jehova kinunana caniac, Naimbag ti sinaoda nga insawangda.
18 Mamangonacto cadacuada iti mammadto nga aggapu cadagiti cacabsatda, a cas kenca; ket icabilconto dagiti saoc iti ngiwatna, ket saoennanto cadacuada amin ti ibilinconto kencuana.
19 Ket maaramidto, nga ti siasinoman a dinto mangipangag cadagiti palawagco a saoennanto iti naganco, isingirconto kencuana.

20 Ngem ti mammadto, a mangyebcasto iti sao a sicucuspag iti naganco, a diac imbilin kencuana a saoenna, wenno saoennanto iti nagan dagiti sabsabali a didios, dayta met la a mammadto matayto.
21 Ket no saoem ita pusom, ¿Casano ti pananggammominto iti sao a di imbaga ni Jehova?
22 no ti mammadto saoenna iti nagan ni Jehova, no ti banag saan a sumaruno, wenno di maaramid, dayta ti banag a saan nga imbaga ni Jehova: ti mammadto sinaona dayta a sicucuspag, dicanto agbutseng kencuana.

Dagiti ciudad a pagcamangan. Linlinteg maipapan cadagiti duldulon ken pammanecnec.

19 No ni Jehova a Diosmo ipusaynanto dagiti nacion a ti dagada ited kenca ni Jehova a Diosmo, ket sumandica cadacuada, ket agnaedca cadagiti ciudadda ken iti balbalayda;
2 ilasinamto ta bágim iti tallo a ciudad iti tengngga ti dagam, nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a pagtagicuaam.
3 Isaganaamto ta bagím iti dalan, ket bingayemto dagiti pagbeddengan ti dagam nga ipatawid kenca ni Jehova a Diosmo iti tallo a paset, tapno ti tunggal maysa a macapapatay mabalinna ti agtaray sadiay.

4 Ket dagitoy ti casasaad ti macapapatay nga agcamangto idiay ken agbiag: ti mamapatay iti padana a tao a dina nagayatan, ket dina ginurgura iti nalabes nga aldaw;
5 cas no maysa a tao mapan iti bakir a cacuyogna ti padana a tao nga agpucan iti cayo, ket ti imana inlayatna ti wasay tapno pucanenna ti cayo, ket ti wasay masucto iti putan, ket agdisso iti caduana, ket matay; isu cumamangto iti maysa cadagitoy a ciudad ket agbiag,
6 di la ket ta ti agibales iti dara camatenna ti nacapatay, no sipupudot pay laeng ti pusona, ket macamacamna, ta ti dalan atiddug, ket sugatenna iti macapa-

tay: idinto a di maicari a matay, gaput ta dina met ginurgura iti aldaw a nalabes.

7 Isut' gapuna nga ibilinco kenca a cunac, Mangilasincanto iti tallo a ciudad kenca.

8 Ket no ni Jehova a Diosmo palawaenna ti beddengmo, cas insapatana cadagiti ammam, ken itedna kenca ti amin a daga nga incarina cadagiti ammam;

9 no salimetmetamto ti dagup daytoy a bilin, tapno aramidem, isu nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, nga ayatem ni Jehova a Diosmo, ken magnaca a cancanayon iti daldalanna; inayonmonto pay ngarud kenca ti tallo a ciudad, sangasangayan laeng dagitoy tallo;

10 tapno ti dara nga awan basolna saan a maibucbuc iti tengnga ti dagam nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawid, ket iti casta ti dara maiparabawto kenca.

11 Ngem no siasinoman a tao gumura iti padana a tao, ket sanebenna, ket tumacder a bumusor kencuana, ket sugatenna iti macappatay, isu a pacatayanna, ket daydiay cumamang iti maysa cadagitoy a ciudad;

12 iti casta dagiti lallacay iti ciudadna agbaondanto ket paalada idiay, ket yawatda ti bagina iti ima ni agibales iti dara tapno matay.

13 Ti matam dinanto caasian, ngem iccatemto iti Israel ti dara nga awan basolna, tapno agbanagto ti naimbag kenca.

14 Dicanto yalis ti dulon ti daga ti padam a tao, nga dagiti inauna incabilda iti tawidmo, nga tawidemto sadiay daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tagicuaem.

15 Ti maymaysa a sacsi dinto tumacder a mangidarum iti maysa a tao gapu iti uray ania a kinadakes, wenno iti uray ania a basol, iti uray ania a basol a nacabaddutanna: iti ngiwat ti dua a sacsi, wenno iti ngiwat ti tallo a sacsi, ti pacapanecnecan ti maysa a panggep.

16 No ti maysa a nakillo a sacsi tumacder a mangimameg iti maysa a tao, tapno panecnecanna ti maibusor kencuana ti panagaramid ti dakes,

17 dagitoy dua a tao ngarud nga agringgor, agtacderdanto iti sango ni Jehova, iti saclang dagiti agannongto a sacerdote ken oc-ocom cadagitanto nga aldaw;

18 ket dagiti mangocom agpalutpotdanto a nalaing: ket adtoy, no ti sacsi maysa a naulbod a sacsi, ket pinanecnecanna a sititiri ti macaidadanes iti cabsatna;

19 aramidemto met ngarud kencuana, ti cas pinanunotna nga inaramid iti cabsatna: iti casta maiccatmonto ti dakes iti tengngam.

20 Ket dagiti mabati denggendanto ket agbutengdanto, ken panipudandan a didanto ar-aramidenen ti uray ania a casdiay a dakes iti tengngam.

21 Ket ti matam dinto mangngaasi; ti biag *maisingirto* iti biag, mata iti mata, ngipen iti ngipen, ima iti ima, saca iti saca.

Ti pannacalacsid iti kinasoldado.
Al-alagaden iti gubat.

20 No inca makigubat cadagiti cabusormo, ket makitam dagiti cabcabayo ken luglugan, ken maysa nga ili nga ad-adu ngem sica, dicanto agbuteng cadacuada; ta ni Jehova a Diosmo siaadda kenca, isu a nangaon kenca iti daga nga Egipto.

2 Ket daytoyto, a no dandanicay makigubat, ti sacerdote umasidegto, ket cunananto iti ili,

3 ket saoennanto cadacuada, Denggem, O Israel, dandanicay ita nga aldaw makigubat cadagiti cabusoryo: saan coma a cumapoy ti pusoyo; dicay agbuteng, dicay agpigerger, wenno makigtot cadacuada;

4 ta ni Jehova a Diosyo isu ti cumuyog cadacayo, a makibacal a catulongyo cadagiti cabusoryo tapno ispalennacayo.

5 Ket dagiti agturay saoendanto iti ili a cunada, Asino daydiay a tao a namangon iti baro a balay a dina insibbo? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket ta matay iti gubat, ket sabali a tao ti mangisibbo.

6 Ket asino ti tao a nagmula iti cauvasan a dina lac-amen ti bungana? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket ta matay iti gubat, ket sabali a tao ti lumacam iti bungana.

7 Ket asino a lalaki ti makitulag iti asawaenna, ket dina pay la inasawa? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket maminano ta matay iti gubat, ket sabali a lalaki ti mangasawa.

8 Ket dagiti agturay inayondanto man a saoenen iti ili, ket cunadanto, Asino a

lalaki nga addaan butenǧ, ken nacapuy ti pusona? Mapan coma agsubli iti balayna, di la ket ta ti puso dagiti cacabsatna maparunaw cas ti pusona.

9 Ket daytoyto, a no dagiti agturay nagibusandanton ti panagsaoda iti ili, banǧonendanto dagiti capitan dagiti buybuyot nga akin-una cadagiti tattao.

10 No macaadanica iti maysa a ciudad tapno gubatem, iwarragawagmonto ti cappia kencuana.

11 Ket daytoyto, a no isunǧbatna kenca ti cappia, ket luctannaca, maaramidto nga amin a tao a masaracan idiay agbuisdanto kenca, ket agservidanto kenca.

12 Ket no dinto makicappia kenca, ngem makigubat kenca, lacubemto ngarud:

13 ket no ni Jehova a Diosmo yawatnanto ita imam, dadaelemto amin a lallaki idiay iti tadem ti campilan:

14 ngem dagiti babbai ken dagiti ububbinǧ, ken dagiti an-animal, ken amin nga adda iti ciudad, uray amin a samsamna, alicumcumemto a samsammo; ket canemto ti nasamsam cadagiti cabusormo, nga inted kenca ni Jehova a Diosmo.

15 Castoy ti aramidemto cadagiti amin a ciudad nga adda iti adayu unay kenca, a saan a canayon dagiti ciudad dagitoy a nacion.

16 Ngem cadagiti ciudad dagitoy a ilili nga ited ni Jehova a Diosmo a tawid, awanto ti biagem nga uray ania nga umanges;

17 ngem talipupusemto a dadaelen ida: ti Jetteo, ken ti Amorreo, ti Cananeo, ken ti Ferezeo, ken ti Heveo, ken ti Jebuseo; cas imbilin ni Jehova a Diosmo kenca;

18 tapno didacay isuro a tumulad cadagiti kinarimonda, isu nga inaramidda cadagiti didiosda; iti casta macabasolcayto iti maicaniwas ken Jehova a Diosyo.

19 No lacubemto ti maysa a ciudad iti mabayag nga aldaw iti pannakigubatmo kencuana tapno maalam, dicanto dadaelen dagiti caycayona iti wasay; ta mabalinmo a pagbiag dagita, ket dicanto pucpucanen ida, ta ¿Tao aya ti cayo iti talon tapno lacubem coma?

20 Isuna laenǧ dagiti caycayo, nga ammom a saanda a caycayo a taraon, ti dadaelemto ken pucanem; ket banǧonemto a cota a cumabusor iti ciudad a makigubat kenca inggana iti di maparmec.

Pannacaicaro ti basol ti maysa a nacapapatay a di naammoan. Ti pananǧasawa cadagiti babbai a nacayawan. Linlinteg maipapan iti pamaayan cadagiti annac a lallaki.

21 No masaracan ti maysa a napatay iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tagicuaen, a naiwalanǧ iti daga, ket di am-ammo ti nanǧcabil kencuana;

2 dagitinto ngarud lallacay ken dagiti oc-ocom rumuardanto, ket rucodendanto aginǧga cadagiti ciudad a nailawlaw kencuana a natay:

3 ket maaramidto a ti ciudad a caasitgan iti natay a tao, uray dagiti lallacay ti daydiay a ciudad manǧaladanto iti maysa danawan a baca a di pay pinagbannog, ken di pay nasanǧolan a nagguyod;

4 ket dagiti lallacay iti dayta a ciudad isalogdanto dayta a danawan iti maysa a lobonǧ nga adda danumna nga agay-ayus, a di naarado wenno di namulaan, ket bunǧtolendanto ti lenǧnges ti danawan a baca sadiay lobonǧ.

5 Ket dagiti sacerdote nga annac a lallaki ni Levi umaydanto umasideg; ta isuda ti pinili ni Jehova a Diosmo nga agannonǧ kencuana, ken mamendicion iti nagan ni Jehova; ket iti mayannurot iti saoda isunto ti maikeddenǧ iti amin a susic ken iti amin a pananǧcabil.

6 Ket amin a lallacay iti dayta a ciudad, nga isudat' caasitgan iti natay a tao, buggoandanto dagiti imada iti rabaw ti danawan a binunǧtolda ti lenǧnǧesna idiay lobonǧ;

7 ket isuda sumunǧbatdanto ket cunada, Dagiti im-imami saanda nga imbuyat daytoy a dara wenno nakita dagiti matami.

8 Pacawanem, O Jehova, ti ilim nga Israel a sinubbotmo, ket dica ipalubos *nga agbati* iti tenǧnga ti ilim nga Israel ti dara nga awan basolna. Ket ti dara mapacawanto cadacuada.

9 Ti casta iccatemto ti dara nga awan basolna iti tenǧnǧam no aramidemto ti nalinteg cadagiti mata ni Jehova.

10 No inca makigubat cadagiti cabusormo, ket ni Jehova a Diosmo yawatna ida cadagita imam ket alaem ida a nacayawan,

11 ket makitam cadagiti nacayawan ti maysa a napintas a babai, ket adda panagrayom kencuana, ket alaem coma nga asawaen;

12 icabbalaymonto iti balaymo nga̱rud ; ket isu kiskisannanto ti olona, ket agicucunto ;

13 ket ucsobennanto ti cawcawes ti pannacacayawna ket mabatinto iti balaymo, ket sanga̱itannanto ni amana ken inana iti apagtutop a macabulan : ket iti calpasanna dumennacanto kencuana, ket sicanto ti asawana, ket isunto ti asawam.

14 Ket maaramidto, a no awan ti pacaay-ayoam kencuana, palubosamto nga̱rud a mapan iti cayatna ; nga̱em dicanto ilaclaco a pabayadan iti pirac nga̱ uray ania a panga̱ggep, dicanto aramiden a cas maysa a bag-en, gaput ta pinaldaanga̱mo.

15 No ti maysa a lalaki adda dua nga̱ assawana, ti maysa dunga̱dunga̱nga̱oenna, ket ti maicadua gurguraenna, ket manga̱ipasnga̱ayda kencuana cadagiti annac, madunga̱dunga̱nga̱o man ken magurgura ; ket no ti inauna a nayanac a lalaki isu ti anac ni magurgura ;

16 maaramidto nga̱rud nga̱ iti aldaw a panagtawidna cadagiti annacna a lallaki iti cucuana, dinanto pagin-inaunaen ti anac ni madunga̱dunga̱nga̱o, nga̱em iti anac ni magurgura, nga̱ isu ti inauna nga̱ anac :

17 nga̱em ammoennanto nga̱ inauna nga̱ anac, ti anac ni magurgura, iti panangitedna kencuana ti mamindua a binga̱y cadagiti amin nga̱ adda kencuana ; ta isu ti damo ti pigsana ; ti calintegan ti kinainauna nga̱ anac a lalaki cucuana.

18 No ti maysa a lalaki adda anacna a lalaki a nasunga̱it ken nasalunga̱asinga̱, a dina cayat ti agtunga̱pal iti timec ni amana wenno iti timec ni inana, ket nupay dusaenda dinanto la ipanga̱ag ida ;

19 iti casta ni amana ken ni inana tenga̱nga̱elendanto, ket ipandanto cadagiti lallacay ti ciudad, ken iti ridaw ti ruanga̱an ti dissona ;

20 ket cunadanto cadagiti lallacay ti ciudadna, Daytoy anacmi a lalaki nasunga̱it ken nasalunga̱asinga̱, dina cayat ti agtunga̱pal iti timecmi ; isu nabuclis ken managbarbartec.

21 Amin dagiti lallaki ti ciudadna ububurendanto tapno matay iti bato : casta ti panangiccatto iti dakes iti tenga̱nga̱ayo ; ket amin nga̱ Israel dumnga̱eg ket agbutenga̱to.

22 Ket no ti maysa a lalaki nacaaramid iti maysa a basol a maicari iti patay, ket maipanto ken patay, ket bitayem iti maysa a cayo ;

23 ti bagína dinto mabati, nga̱ agpatpatnag iti cayo, nga̱em itabonmonto a di agcuranga̱ iti daydiay met laenga̱ nga̱ aldaw ; ta daydiay a nabitay isu ti inlunod ti Dios ; tapno dica mulitan ti dagam nga̱ ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawiden.

Nadumaduma a linlinteg. Linlinteg maipapan iti di tumutop a pannakiabig.

22 No makitam a maitawataw ti baca wenno carnero ni cabsatmo, dicanto aglemmenga̱ cadacuada : di agcuranga̱ nga̱ ipulanga̱monto ida ken cabsatmo.

2 Ket no ni cabsatmo saan nga̱ asideg kenca, wenno dica am-ammo, yaponmonto nga̱rud iti balaymo, ket agyanto kenca inga̱gana ti di sapulen ni cabsatmo, ket isublimto kencuana.

3 Ket castanto ti aramidem iti asnona ; ken castanto ti aramidem iti cawesna ; ken castanto ti aramidem iti amin a cucua a napucaw ni cabsatmo, isu a napucawna, ket sica ti nacasarac : di maipalubos nga̱ aglemmenga̱ca.

4 No makitam ti asno wenno baca ti cabsatmo a naitublac iti dalan, dicanto aglemmenga̱ cadacuada ; dinto agcuranga̱ a tulonga̱am a manga̱banga̱on cadacuada.

5 Ti maysa a babai dinanto mabalin nga̱ aruaten ti maipaay iti lalaki, wenno ti maysa a lalaki icapetna ti pagan-anay ti maysa a babai ; ta ti siasinoman a manga̱aramid cadagitoy isu ti maysa a kinarimon ken Jehova a Diosmo.

6 No maaramid nga̱ addanto iti sanga̱om iti dalan ti maysa nga̱ umoc ti tumatayab, iti cayo wenno iti daga, agraman ur-urbon wenno it-itlog, ken ti ina a manga̱salsalucob cadagiti ur-urbon wenno it-itlog, dicanto al-alaen ti ina agraman ti urbon :

7 palusotemto laenga̱ ti ina, nga̱em ti urbon mabalinmonto nga̱ alaen, tapno naimbag la kenca, ken tapno manayon dagiti aldawmo.

8 No mamanga̱oncanto iti baro a balay, manga̱aramidcanto nga̱rud iti maysa a kinsekinse iti olo *ti balaymo* tapno dica yeg ti dara iti balaymo, no matnag idiay ti uray ania a tao.

9 Dicanto mulaan ti cauvasam iti dua a cakita a bin-i, di la ket ta ti dagup ti

bunga mapucaw, uray ti bukel nga immulam ken ti apit ti cauvasan.

10 Dicanto pagarado ti baca ken asno nga agtipon.

11 Dicanto arnaten ti maysa a lupot a nagcambor ti de lana ken lienzo a nagtipon.

12 Mangaramidcanto iti parparaypay cadagiti uppat a igid ti cawcawesmo a pangarpawmo ita bagim.

13 No maysa a lalaki mangasawa, ket dumenna kencuana, sana guraen,

14 ket ipabasolna kencuana ti nacababain ket ipagaladna kencuana ti maysa a dakes a nagan, ket cunana, Inasawac daytoy a babai, ket idi a dimmennaac kencuana, diac natumpungan kencuana ti pacailasinan ti kinavirgen;

15 ti ama ngarud ti balasang ken ti inana alaendanto ket idatagda dagiti pacailasinan ti kinavirgen ti balasang cadagiti lallacay ti ciudad iti ridaw ti ruangan;

16 ket ti ama ti balasang cunananto cadagiti lallacay, Intedco ti anacco a babai itoy a lalaki nga asawaenna, sa ket gimmura kencuana;

17 ket adtoy, isu impabasolna ti nacababain *kencuana*, a cunana, Diac natumpungan iti anacmo dagiti tanda ti kinavirgen; ket nupay casta addagitoy dagiti tanda ti kinavirgen ti anacco. Ket isuda yaplagdanto ti pagan-anay iti sango dagiti lallacay ti ciudad.

18 Ket dagiti lallacay ti ciudad alaendanto ti lalaki, ket dusaendanto;

19 ket pagbayadendanto a dusana iti sangagasut a *siclo* ti pirac, ket iteddanto dagita iti ama ti balasang, gaput ta impagaladna ti dakes a nagan a maicaniwas iti maysa a virgen ti Israel: ket ti babai isunto ti asawana; isu dina mabalin a papanawen iti isu-amin nga aldawna.

20 Ngem no daytoy pudnonto a dagiti pagilasinan ti kinavirgen saan a natumpungan iti balasang:

21 isuda ngarud iruardanto ti balasang a mapan iti ridaw ti ruangan ti balay ni amana, ket uburendanto tapno matay iti bato, gaput ta nagaramid iti naalas iti Israel ta nagbalangcantis iti balay ni amana: casta ti pananggiccatmonto ti dakes iti tengngam.

22 No ti maysa a lalaki matumpungan a makicaidda iti maysa a babai nga addaan iti asawa iti casta isuda a dua mataydanto nga agpadpada, ti lalaki a nakicaidda iti babai, ken ti babai: casta ti pananggiccatmonto ti dakes iti Israel.

23 No adda maysa a balasang a virgen a nakitulag nga asawaen ti maysa a lalaki, ket ti maysa a lalaki masaracanna iti ciudad ket caiddana;

24 iruaryonto ngarud ida a dua iti ridaw ti ruangan daydiay a ciudad, ket dacayo uburenyonto ida, tapno matayda iti batbato; ti balasang gaput ta di nagpuccaw, idinto nga adda iti uneg ti ciudad; ket ti lalaki gaput ta dinadaelna ti dayaw ti asawa ti padana a tao; casta ti pananggiccatmonto ti dakes iti tengngam.

25 Ngem no ti lalaki macatumpung iti away iti balasang a nakitulag *a makiasawa*, ket ti lalaki pilitenna ket caiddaenna; no casta ti lalaki laeng a nakicaidda kencuana ti matayto.

26 Ngem no iti babai awanto ti aramidem; awan iti babai ti basol a maicari iti patay: ta cas la no ti lalaki tumacder a bumusor iti padana a tao, ket patayenna daytoy, casta a panggep dayta;

27 ta isu ti nacasarac kencuana iti away; ti nakitulag a balasang *a makiasawa* nagpuccaw, ket awan la ti nangispal kencuana.

28 No ti maysa a lalaki masaracanna ti maysa a balasang a virgen, a saan a nakitulag *a makiasawa*, ket tengngelenna ket caiddana, sa ket masucalan ida;

29 no casta ti lalaki a nakicaidda kencuana mangtedto ken ama ni balasang iti limapulo *a siclo* ti pirac, ket isunto ti asawana, gaput ta tinulawanna; dinanto mabalin nga isina iti isu-amin nga aldawna.

30 Ti maysa a lalaki dinanto alaen ti asawa ni amana, ket dinanto lucaisan ti cawes ni amana.

Tattao a rebbengda ti malacsid iti gimong. Nadumaduma a linlinteg.

23 Ti nadunor iti lateg, wenno ti naputdan ti botona, dinto sumrec iti gimong ni Jehova.

2 Ti sapsing dinto sumrec iti gimong ni Jehova; uray pay agpapan iti maicasangapulo a caputotanna, awanto ti sumrec iti gimong ni Jehova.

3 Ti maysa nga Ammonita, wenno maysa a Moabita saanto a sumrec iti gimong ni Jehova: uray pay iti maicasangapulo a caputotan, awanto cadagiti cadarada ti sumrec iti gimong ni Jehova iti agnanayon:

4 gaput ta didacay la insabátan iti tinapay ken danum iti dalan idi naggapucay sadi Egipto: ken gaput ta isuda tinangdananda iti maibusor kenca ni Balaam nga anac ni Beor, nanipud Petor ti Mesopotamia, tapno mangilunod kenca.

5 Nupay casta ni Jehova a Diosmo dina impangag ni Balaam, no di ket ni Jehova a Diosmo pinagbalinna ti lunod a bendicion kenca, ta ni Jehova a Diosmo inayatnaca.

6 Dicanto sapulen ti talnada wenno irarang-ayda iti bayat ti aldawmo iti agnanayon.

7 Dicanto cagura ti maysa nga Edomita; ta isu cabsatmo: dicanto cagura ti maysa a taga Egipto, gaput ta nagnaedca iti dagana.

8 Dagiti annac ti maicatlo a caputotan a nayanac cadacuada sumrecto iti gimong ni Jehova.

9 No inca iti pagbabacalan a makirupac cadagiti cabusormo, aluadamto ngarud ta bagím iti amin a dakes nga aramid.

10 No addanto kenca ti uray asinoman a tao, a saan a nadalus a maipoon iti naipagásat kencuana iti rabii, pumanawto ngarud iti pacarso, dinto um-umay iti uneg ti pagpacarsoan:

11 ngem maaramidto a no rumabii digosennanto ti bagína iti danum; ket no lumnec ti init, umayto iti uneg ti pacarso.

12 Addanto maysa a dissom met iti ruar ti pacarso a pagigidamto:

13 ket addanto kenca ti maysa a soplad cadagiti igammo; ket maaramidto a no agtutugawca iti ruar, daydiayto ti pagcalim, ket tallicudamto ken gaburamto ti naggapu kenca:

14 ta ni Jehova a Diosmo magna iti tengngga ti pacarsom, tapno ispalennaca, ket yawatna dagiti cabusormo iti saclangmo: isut' gapuna a ti pagpacarsoam nasantoan, tapno dina coma makita ti di nadalus kenca, ket paglicudannaca.

15 Dicanto yawat iti apona ti maysa nga adipen a nagtalaw ken apona, tapno umamang kenca;

16 isu makipagnaedto kenca iti tengngam iti disso a piliennanto iti uneg ti maysa cadagiti ruangganmo, a pagayatanna a nangnangrona: dicanto parparigaten.

17 Awanto ti agbalangcantis cadagiti annac a babbai ti Israel, wenno awanto ti mangubet cadagiti annac a lallaki ti Israel.

18 Dicanto mangyeg ti tangdan ti maysa a balangcantis wenno tangdan ti maysa nga aso iti balay ni Jehova a Diosmo, a maipaay a cari: ta dagitoy a dua isuda ti kinarimon ken Jehova a Diosmo.

19 Dicanto agpautang iti maanacan iti cabsatmo; ti anac ti pirac, ti anac ti taraon, ti anac ti uray ania a maipautang a maanacan:

20 iti gangannaet maipalubos nga agpautangca iti maanacan; ngem iti cabsatmo dicanto agpautang iti maanacan, tapno ni Jehova a Diosmo bendicionannaca iti isuamin a pangipacatam iti imam iti daga a sercam tapno tagicuaem.

21 No agcarica iti maysa a cari ken Jehova a Diosmo, dicanto gabgabayen a bayadan: ta ni Jehova a Diosmo dinto bumurong a singirenna kenca; ket dayta pacabasolamto.

22 Ngem no baybay-amto ti agcari, saanmonto a pacabasolan.

23 Ti rumuarto cadagita bibigmo tungpalemto, ket aramidem; cas incarim ken Jehova a Diosmo, a daton ti sibubulos a nakem, nga incarim ita ngiwatno.

24 No sumreccanto iti inuvasan ti padam a tao, mabalinmo laeng ti mangan cadagiti uvas nga agpennecca iti pagayatam; ngem dicanto mangicabil iti alatmo.

25 No sumrecca iti yan ti mulmula ti padam a tao, mabalinmo laeng ti rumurus iti dawa ita imam; ngem dicanto ipacat ti rakem iti mulmula ti padam a tao.

Linlinteg a maipapan iti panagsina dagiti agassawa; cadagiti maipautang, tangtangdan, panangapit.

24 No ti maysa a lalaki mangala iti maysa a babai ket asawaenna, maaramidto ngarud a no ti babai dina masaracan ti parabur cadagiti mata *ni lalaki*, gaput ta nasaracanna kencuana ti maysa nga aramid a di tumutop, isuratnanto kencuana ti pacdaar ti panagsina, ket yawat-

nanto iti imana, ket papanawennanto iti balayna.

2 Ket no ti babai napapanaw iti balay *ni lalaki*, mabalinna ti mapan *makiasawa* iti sabali a lalaki.

3 Ket no ti naudi a nangasawa gumura kencuana, ket isuratna kencuana ti pacdaar ti panagsina, ket yawatna iti imana, ket papanawenna iti balayna; wenno no ti naudi a nangasawa matay, isu a nangala kencuana tapno asawaenna;

4 daydi immuna nga asawana isu a namapanaw kencuana, dina mabalin a sublian nga alaen, tapno asawaenna, calpasan ti pannacamulitna; ta dayta ti kinarimon iti sango ni Jehova; ket dicanto pagbasolen ti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawiden.

5 No ti maysa a lalaki caas-asawa dinto mapan agsoldado, wenno maiccanto iti annongen nga uray ania: agwayawayanto iti balay iti maysa a tawen ket ragragsakennanto ni asawana nga innalana.

6 Awanto ti mangala a salda iti gilingan, wenno iti akinugato a bato ti gilingan: ta isu alaenna a salda ti pagbiag *ti maysa a tao*.

7 No ti maysa a tao masalamaan nga agtacaw iti siasino cadagiti cacabsatna nga annac ti Israel, ket aramidenna a cas maysa nga adipen, wenno ilacona; dayta a nagtacaw matayto ngarud: casta ti pananguiccatmonto ti dakes iti tengngam.

8 Annadam no adda sakit a cutel nga agawaan a tungpalen ken aramiden ti mayannurot iti isu-amin nga isuro cadacayo dagiti sacerdote a Levitas: ti cas imbilinco cadacuada, isu ti tungpalenyonto nga aramiden.

9 Laglagipenyo ti inaramid ni Jehova a Diosmo ken Miriam iti dalan idi a naggapucay sadi Egipto.

10 No ipabolodmo iti padam a tao ti uray ania nga ipautang, dicanto sumrec iti balayna a mangala iti isaldana.

11 Agyancanto iti ruar, ket ti tao a pautangam yegnanto iti ruar ti maisalda kenca.

12 Ket no isu napanglaw a tao, dicanto maturog a siaadda kenca ti insaldana;

13 di agcurang nga isublimto kencuana ti insaldana no lumnec ti init, tapno maiturogna ti cawesna, ket bendicionannaca: ket daytoyto ti kinalinteg kenca iti sango ni Jehova a Diosmo.

14 Dicanto parigaten ti maysa a mangmangged, nga napanglaw ken macasapol, uray cadagiti cacabsatmo, wenno cadagiti gangannaet nga adda iti dagam nga uneg dagiti ruangnganmo:

15 iti aldawna itedmonto ti tangdanna, a dinto malnecan ti init; (ta isu napanglaw, ket isadagna ti pusona iti dayta); di la ket ta umawag ken Jehova iti maicaniwas kenca, ket maysanto a basol kenca.

16 Dagiti amma didanto mapapatay gapu cadagiti annac, wenno dagiti annac didanto mapapatay gapu cadagiti amma: tunggal tao mapapatayto gapu iti basolna met laeng.

17 Dicanto pakilloen ti kinajusticia *a carbengan* ti gangannaet, *wenno* dagiti ulila, wenno awaten a saldaen ti pagan-anay ti balo a babai;

18 ngem laglagipemto a maysaca idi nga adipen idiay Egipto ket ni Jehova a Diosmo sinubbotnaca sadiay: isut' gapuna nga ibilinco kenca nga aramidem daytoy.

19 Intono aniem ti apitmo iti talonmo, ket nalipatam ti maysa a bettec iti talonmo, dicanto sublian nga alaen: daytoy maipaayto iti gangannaet, iti ulila, ken iti balo a babai; tapno ni Jehova a Diosmo bendicionannaca iti amin nga aramid dagiti imam.

20 Intono aprasem ti cayom nga oliva dicanto sublien a pendaen dagiti sanga: maipaayto iti gangannaet, iti ulila ken iti balo a babai.

21 Intono burasem *dagiti uvas* iti cauvasam, dicanto saranuten: bagiento ti gangannaet, ti ulila, ken ti balo a babai.

22 Ket laglagipemto a maysaca nga adipen idi iti daga nga Egipto: isu ti gapuna nga ibilinco kenca nga aramidem daytoy.

Ti linteg maipapan iti panamaganac iti balo a babai a pannacabiang ti natay nga asawana. Sabsabali pay a linlinteg. Madadaelto ti Amalec.

25 No addanto susic cadagiti tao, ket umamangda iti pangocoman, ket *dagiti oc-ocom* ocomenda ida; panecuecandanto ngarud ti nalinteg, ket dusaendanto ti dakes;

2 ket maaramidto a no ti dakes a tao

maicari a mabaot, ti ocom paipasagnanto ket pabaotnanto a bilangen iti sangona, cas mayannatup iti kinadakesna.

3 Uppat a pulo a saplit malalinna nga ited kencuana, dinanto surocan: di la ket ta no malabsannanto, ket baotenna iti adadu ngem dagitoy iti adu a sapsaplit, iti casta maibilang coma ti cabsatmo a nababa kenca.

4 Dicanto bosbosalan ti baca no agiric *iti naapit.*

5 No makinaed dagiti agcacabsat a lallaki, ket matay ti maysa cadacuada, ket awan ti anacna a lalaki, ti asawa ti natay saanto a maasawaan iti dina cafamiliaan a gangannaet: ti cabsat ni asawana sumrecto kencuana, ket alaennanto nga asawa, ket aramidennanto kencuana ti annong ti maysa a cabsat a lalaki ti asawa a lalaki.

6 Ket maaramidto a ti inauna a ma yanac nga ipasngayna, sumononto iti nagan di cabsatna a natay, tapno di mapucaw ti naganna iti Israel.

7 No ti lalaki dina cayat nga alaen ti asawa di cabsatna, ti asawa di cabsatna ngarud dumanonto iti ridaw ti ruangan cadagiti lallacay ket cunananto, Ti cabsat ni asawac paglisianna a bangonen a maipaay ken cabsatna ti maysa a nagan iti Israel; dina cayat nga aramiden ti annong ti maysa a cabsat a lalaki ti asawa a lalaki caniac.

8 Iti casta dagiti lallacay ti ciudadna ayabandanto ti lalaki, ket casaodanto; ket no isu tumacder, ket cunana, Diac cayat nga alaen ti babai;

9 iti casta ti asawa di cabsatna umayto kencuana iti sango dagiti lallacay ket succoennanto ti sapatozna iti sacana, ket tumupra iti rupana; ket ti babai sumungbatto ket cunananto, Castanto ti maaramid iti lalaki a dina bangonen ti balay ti cabsatna.

10 Ket ti naganna matawagto iti Israel, Ti balay ni naucsot ti sapatosna.

11 No dagiti lallaki agcacabilda, ket ti asawa ti maysa umasideg a mangicanawa ken asawana iti ima ti mangcabil kencuana, ket yunnatna ti imana, ket iggamanna dagiti nalmeng daytoy;

12 putdemto ngarud ti ima *ti babai,* ti matam dinanto caasian.

13 Awanto iti suputmo ti agduduma a titimbengan, ti maysa a dackel ken ti maysa a bassit.

14 Awanto iti balaymo ti agduduma a sucatan, a maysa a dackel ken maysa a bassit.

15 Maysa a nagtutop ken nalinteg a timbengan ti addanto kenca; maysa a nagtutop ken nalinteg a sucatan ti addanto kenca; tapno dagiti aldawmo atiddugda iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

16 Ta amin dagiti agaramid iti cacasta, amin *met laeng* nga agaramid iti nakillo, kinarimonda ken Jehova a Diosmo.

17 Laglagipem ti inaramid kenca ti Amalec iti dalan idi naggapucayo sadi Egipto;

18 no casano ti isasabatna kenca iti dalan, ken pinangsugatna iti udim, amin dagiti nacapuy idi iti licudam, idi a napacsuyan ken sibabannogca; ket isu saan a nagbutengi iti Dios.

19 Isu ti gapuna a maaramidto, a no ni Jehova a Diosmo maitedna kenca ti inaná cadagiti amin a cabusormo nga aglawlaw, iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a tawid a pagtagicuaan, punasemto ti pacalaglagipan ti Amalec iti babaen ti langit; dicanto liplipatan.

Ti pannacaidaton dagiti umuna a bungbunga. Dagiti apagcapulo ti maicatlo a tawen. Ti maudi a pammagbaga.

26 Ket maaramidto a no macastrecca iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo a maysa a tawid ken pagtagicuaam, ket agnaedcanto sadiay,

2 mangalacanto iti umuna cadagiti amin a bunga ti daga nga igapumto iti dagam nga ited kenca ni Jehova a Diosmo; ket icabilmonto iti labbá, ket incanto iti disso a piliento ni Jehova a Diosmo, tapno itaengna sadiay ti naganna.

3 Dumanoncanto iti yan ti sacerdote nga isunto cadagidiay nga aldaw, ket cunamto kencuana, Ipudnoc itoy nga aldaw ken Jehova a Diosmo, a nacaumayac iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammatayo nga ited cadatayo.

4 Ket ti sacerdote awatennanto ti labbá iti imam, ket idissonanto iti sango ti altar ni Jehova a Diosmo.

5 Ket sumungbatcanto, ket cunamto iti sango ni Jehova a Diosmo, Maysa a tagá Siria a nagistay natay isu ni amac idi; ket simmalog a napan iti Egipto, ket nagnaed

idiay, bassit iti bilañg; ket nagbalin a maysa a nacion sadiay, dackel, mannacabalin ken adu a tattao.

6 Ket dagiti tagá Egipto inaramidda cadatay ti dakes, ket pinarigatdatayo, ket incabilda cadatayo ti nabantot a pannacaadipen:

7 ket immawagtay ken Jehova a Dios dagiti ammatayo, ket ni Jehova dinengñgegna ti timectayo, ket nakitana ti leddaangtayo, ken panagbannogtayo, ken pannacaparigattayo;

8 ket iti maysa ñga ima a mannacabalin ken tackiag a siuunnat, ken dackel a nacakigkigtot, ken dagiti pagilasinan, ken dagiti nacascasdaaw ti pinangaon ni Jehova cadatayo sadi Egipto;

9 ket inyegnatay ditoy a lugar, ket intedna cadatayo daytoy a daga, a maysa a daga ñga agayus ti gatas ken diró.

10 Ket ita, adtoy, inyegco ti umuna a bunga ti daga a sica, O Jehova, intedmo caniac. Ket sica idissomto iti sangō ni Jehova a Diosmo, ket agdaydayawca iti sangō ni Jehova a Diosmo:

11 ket sica agragsaccanto iti isu-amin ñga imbag ñga inted ni Jehova a Diosmo kenca, ken iti balaymo, sica ken ti Levita, ken ti gangannaet ñga adda iti tengngam.

12 No maungpotmo ñga ilasin ti amin ñga apagcapulo ti apit iti maicatlo a tawen, isu a tawen ti panamagcapulo, itedmonto ngarud iti Levita, iti gangannaet, iti ulila ken iti balo a babai, tapno mangānda iti uneg dagiti ruangānmo, ket mabsogda.

13 Ket sica cunamto ken Jehova a Diosmo, Ingapuc idiay balayco dagiti banag a napasanto, ken casta met ñga intedco ida iti Levita, ken iti gangannaet, ken iti ulila ken iti balo a babai, cas mayannurot iti amin a bilinmo, isu ñga imbilinmo caniac: diac sinalungasing iti uray ania iti bilbilinmo, diac met nalipatan ida:

14 saanac a nangan iti dayta bayat ti panagpanesco, diac met nangiccat iti dayta a saanac a nadalus, wenno nangtedac iti dayta a maipaay iti natay: impangagco ti timec ni Jehova a Diosco; inaramidco ti mayannurot iti amin ñga imbilinmo caniac.

15 Tamdagam manipud iti naedmo a nasantoan, manipud sadi langit, ket bendicionam ti ilim ñga Israel, ken ti daga ñga intedmo cadacami, cas insapatam cadagiti ammami, maysa a daga ñga agayayus ti gatas ken diró.

16 Itoy ñga aldaw ni Jehova a Diosmo ibilinna kenca tapno aramidem dagitoy ñga alagaden ken linlinteg: salimetmetamto ñgarud ket aramidemto ida iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam.

17 Sica pinanecnecam ni Jehova itoy ñga aldaw ñga isu ti Diosmo, ken magnacanto cadagiti dalanna, ken salimetmetamto dagiti alagadenna, ken dagiti bilbilinna ken dagiti linlintegna, ken ipangagmonto ti timecna:

18 ket ni Jehova pinanecnecannaca itoy ñga aldaw a maysa ñga ili a cucuana a bucod, cas incarina kenca, ken tapno salimetmetam amin a bilbilinna;

19 ken tapno aramidennaca a naipadpaduma cadagiti isu-amin a nacion ñga inaramidna, iti dayaw, iti nagan, ken iti tan-oc; ken tapno maysaca a nasantoan ñga ili ken Jehova a Diosmo, cas sinaona.

Rebbengna a maimaldit sadiay Ebal ti linteg. Rebbengna a dagiti lunlunod maibalicasda ṣadi Ebal.

27 Ket ni Moises ken dagiti lallacay ti Israel imbilinda iti ili a kinunada, Salimetmetanyo amin a bilin ñga ibilinco cadacayo itoy ñga aldaw.

2 Ket maaramidto ñga iti aldaw a ilalasatyo iti Jordan agingga iti daga ñga ited kenca ni Jehova a Diosmo, ipatacdermonto a maipaay kenca iti dadackel a batbato, ket paletadaamto iti masa;

3 ket isuratmonto iti rabawda ti dagup dagiti sao daytoy a linteg no macalasatca; tapno macastrecca iti daga ñga ited kenca ni Jehova a Diosmo, daga ñga agay-ayus ti gatas ken diró, cas incari kenca ni Jehova a Dios dagiti ammam.

4 Ket maaramidto a no macalasatcay iti Jordan mamangoncayto cadagidiay a batbato ñga ibilinco cadacayo itoy ñga aldaw, idiay bantay Ebal, ket paletadaamto ida iti masa.

5 Ket idiay mamangoncanto iti maysa ñga altar ken Jehova a Diosmo, maysa ñga altar a batbato; dicanto iparabaw ti *alicamen* a landoc cadacuada.

6 Bangonemto ti altar ni Jehova a Diosmo cadagiti batbato a di natagaan; ket iti rabawna mangipaaycanto cadagiti datdaton a mapuuran ken Jehova a Diosmo:

7 ket mangpataycanto cadagiti daton ti

cappia, ket mangancanto idiay; ket agragocanto iti sango ni Jehova a Diosmo.

8 Ket isuratmonto iti nalawag unay iti rabaw dagiti batbato dagiti amin a sao daytoy a linteg.

9 Ket ni Moises ken dagiti sacerdote a Levitas sinaoda iti dagup ti Israel, a kinunada, Agulimeccayo, ket imdengayo, O Israel: Itoy nga aldaw nagbalincan nga ili ni Jehova a Diosmo.

10 Iti casta agtulnogcanto iti timec ni Jehova a Diosmo, ken aramidemto dagiti bilbilinna ken linlintegna nga ibilinco kenca iti daytoy nga aldaw.

11 Ket ni Moises ingunamgunamna iti ili iti dayta met la nga aldaw, a kinunana,

12 Dagitoy ti agyanto iti rabaw ti bantay Garizim, tapno bendicionanda ti ili, apaman a macalasatcay iti Jordan: da Simeon ken Levi, ken Juda, ken Isacar, ken Jose, ken Benjamin.

13 Ket dagitoy ti agyanto iti rabaw ti bantay Ebal a mangilunod: da Ruben, Gad, ken Aser, ken Zabulon, Dan, ken Neftali.

14 Ket dagiti Levitas sumungbatdanto, ket cunadanto cadagiti amin a tao ti Israel iti natbag a timec,

15 Mailunod ti tao nga agaramid ti ladawan a kinitikitan wenno sinocog, a maysa a kinarimon ken Jehova, a gapuanan dagiti ima ti agar-aramid, ket pagtacderenna iti nalmeng. Ket amin a tattao sumungbatdanto ket cunadanto, Sapay coma.

16 Mailunod ti di mangipateg iti amana ken inana. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

17 Mailunod ti mangyalis iti dulon ti daga ti padana a tao. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

18 Mailunod ti mangyaw-awan iti bulsec iti dalan. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

19 Mailunod ti mangipakillo iti justicia *a carbengan* ti gangannaet, ti ulila, ken ti balo a babai. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

20 Mailunod ti makicaidda iti asawa ni amana, gaput ta linucaisanna ti cawes ni amana. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

21 Mailunod ti makicaidda iti uray ania a kita ti animal. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

22 Mailunod ti makicaidda iti cabsatna a babai, nga anac ni amana, wenno anac ni inana. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

23 Mailunod ti makicaidda iti catuganganna a babai. Ket ti amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

24 Mailunod ti manglib-at iti padana a tao. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

25 Mailunod ti umawat iti bayad ti pammapatay iti maysa a tao nga awan basolna. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

26 Mailunod ti di umannugut cadagiti sao daytoy a linteg tapno sungpoten ida. Ket amin a tattao cunadanto, Sapay coma.

Benbendicion sadiay Garizim. Nacabutbutengay a banbanag ti kinasukir.

28 Ket maaramidto a no imdengamto a sipapasnec ti timec ni Jehova a Diosmo, tapno tungpalem nga aramiden amin a bilbilinna, isu nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, ni Jehova a Diosmo icabilnacanto a naipadpaduma cadagiti isu-amin a nacion iti daga:

2 ket amin dagitoy a bendicion umaydanto kenca, ket camacamendacanto no ipangagmo ti timec ni Jehova a Diosmo.

3 Benditocanto iti ciudad, ket benditocanto iti away.

4 Benditonto ti bunga ta bagim, ken ti bunga ti dagam, ken ti bunga dagiti ananimalmo, ti nainayon cadagiti pangenmo, ken dagiti urbon ti arbanmo.

5 Benditonto ti labbam ken ti paggamayam.

6 Benditocanto no sumrecca, ket benditocanto no rumuarca.

7 Ni Jehova pacabilnanto iti sangom dagiti cabusormo a tumacder iti maicaniwas kenca: isuda rumuardanto iti maymaysa a dalan a bumusor kenca, ket ag-

taraydanto manipud iti sangom cadagiti pito a dalan.

8 Ni Jehova ibaonnanto ti bendicion kenca cadagiti sarsarusarmo, ken iti amin a pangisaadam iti imam; ket bendicionannacanto iti daga nga ited kenca ni Jehova a Diosmo.

9 Ni Jehova bangonennacanto a maysa a nasantoan a ili kencuana, cas insapatana kenca; no salimetmetamto dagiti bilbilin ni Jehova a Diosmo, ken magnaca cadagiti dalanna.

10 Ket amin dagiti il-ili ti daga makitadanto a sica matawagca iti nagan ni Jehova; ket isuda agbutengdanto kenca.

11 Ket ni Jehova aramidennacanto nga aglablabonan ti pacaimbagan, iti bunga ti bagím, ken iti bunga dagiti an-animalmo, ken iti bunga ti dagam, iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammam nga ited kenca.

12 Ni Jehova luctannanto kenca ti nasayaat a gamengna a dagiti langit, a mangted iti tudo iti dagam no tiempona, ken mangbendicion iti amin a gapuanan ta imam: ket sica agpautaugcanto cadagiti adu a nacion, ket sica dicanto umut-utaug.

13 Ket ni Jehova aramidennacanto nga olo, ket saan nga ipus; ket sicanto la ti akinngato, ket saancanto nga akinbaba: no ipangagmonto dagiti bilbilin ni Jehova a Diosmo, nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, tapno tungpalem ken aramidem *ida*,

14 ket dicanto paglisian ti uray ania cadagiti sao nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, iti canawan man wenno iti catigid, tapno sumurotca cadagiti sabali a didios, tapno agservica cadacuada.

15 Ngem maaramidto nga, no dicanto ipangag ti timec ni Jehova a Diosmo, tapno tungpalem ken aramiden amin a bilbilinna, ken al-alagadenna, nga ibilinco kenca itoy nga aldaw, amin dagitoy a lunod umaydanto kenca, ket camatendacanto.

16 Mailunodcanto iti ciudad, ken mailunodcanto iti away.

17 Mailunodto ti labbam, ken ti paggamayam.

18 Mailunodto ti bunga ta bagím, ken ti bunga ti dagam, ti mainayon cadagiti an-animalmo, ket ti ur-urbon ti pangenmo.

19 Mailunodcanto no sumrecca, ken mailunodcanto no rumuarca.

20 Ni Jehova ibaonnanto kenca ti lunod, ti pannacariribuc, ken babalaw, itamin a pangisaadam iti imam nga aramiden, inggana iti dica madadael, ken inggana iti dica mapucaw darás; maipoon iti cadakes dagiti aramidmo a nagtagubayi aam caniac.

21 Ni Jehova idecketnanto kenca ti angol inggana iti dinaca maibus iti daga a papanam a pagtagicuaan.

22 Ni Jehova cabilennacanto iti macapagerres, ken iti gorigor, ken iti letteg, ken iti pudot a siaapuy, ken iti campilan, ken iti eppes, ken iti búut; ket isuda camatendacanto inggánat' dica mapucaw.

23 Ket ti langitmo nga adda iti ngatoen ti olom suerto, ket ti daga nga adda iti babaem landocto.

24 Ni Jehova aramidennanto a tudo ti dagam ti tapuc ken ti tap-oy: manipud sadi langit pagbabaandacanto, inggana iti dica mapucaw.

25 Ni Jehova pacabilnacanto iti sango dagiti cabusormo, rumuarcanto iti maymaysa a dalan a bumusor cadacuada, ket pagtalawamto ti pito a dalan iti sangoda: ket sicanto ti pagginnaallawatan dagiti isu-amin a pagpagarian ti daga.

26 Ket ti bangcaymo isunto ti taraon ti amin a tumatayab dagiti langit, ken dagiti animal a narungsot ti daga; ket awanto ti mangbugtac cadacuada.

27 Ni Jehova cabilennacanto iti busali ti Egipto, ken iti letletteg, ken iti gudgud, ken iti gaddil, a dicanto pacaagasan.

28 Ni Jehova cabilennacanto iti kinamauyong, ken iti kinabulsec, ken iti kinamanagkikigtot ti puso;

29 ket sica agcarcarawacanto iti matoon, cas panagcarcarawa ti bulsec iti sipnget, ket dicanto rumang-ay cadagiti dalanmo: ket maparparigatancanto laeng, ken matactacawan nga agnanayon, ket awanto ti mangispal kenca.

30 Makitulagcanto iti maysa a babai nga asawaen, ket sabali a lalaki ti makicaiddanto kencuana: mamangoncanto iti maysa a balay, ket dicanto pagnacdan sadiay: mulaamto ti câuvasan, ket dicanto lac-amen ti bungana.

31 Ti bacam mapapatayto iti imatang dagiti matam, ket dicanto agsida iti dayta: ti asnom marabsutto iti sango ta rupam, ket dinto maisubli kenca: dagiti carnerom maiteddanto cadagiti cabusormo, ket awanto ti mangispal kenca.

32 Dagiti annacmo a lallaki ken dagiti annacmo a babbai maiteddanto iti sabali

nga ili; ket dagiti matam cumitkitadanto, ket cumudrepdanto iti iliw cadacuada nga agmalmalem: ket awanto ti ania iti bileg ta imam.

33 Ti bunga ti dagam, amin a nagbannogam, maysanto a nacion a dica am-ammo ti mangan; ket sicanto la ti maparparigatan ken maidukem nga agnanayon;

34 iti casta nga agam-amangawcanto a maipoon iti mabuya dagiti matam a makitamto.

35 Ni Jehova cabilennacanto iti tumtumeng, ken iti sacsaca iti naut-ut a busali, a dicanto pacaagasan, manipud iti dapan ta sacam inggana iti toctoc ta olom.

36 Ni Jehova yegnacanto, ken ti arim nga icabilmonto a mangituray kenca, iti maysa a nacion a dica am-ammo idi, sica wenno dagiti ammam; ket idiay agservicanto cadagiti sabsabali a didios, a cayo ken bato.

37 Ket sica agbalincanto a maysa a pacasiddaawan, maysa a proverbio, ken barengbareng a balicas, cadagiti amin nga il-ili a pangituronган kenca ni Jehova.

38 Mangipancanto iti adu a bukel iti talon, ket bassitto ti maocconmo; ta ti dodon ibusennanto.

39 Sica mulaamto dagiti cauvasan, ken tartaripatoemto ida, ngem dicanto macainum iti arac, wenno macaburas *iti uvas;* ta ti igges canennanto ida.

40 Addanto caycayo nga ol-olivam iti dagup amin ti beddengmo, ngem dicanto macapagsapsapo iti lana; ta ti olivam regregennanto ti bungana.

41 Agputotcanto iti annac a lallaki ken annac a babbai, ngem dicanto cucua ida; ta indanto iti pacacayawan.

42 Amin a caycayom ken ti bunga ti dagam tagicuaento ti dodon.

43 Ti gangannaet nga adda iti tengngam dumap-awto iti ngatoem, a ngumato la a ngumato; ket sica agbabacanto a bumaba la a bumaba.

44 Isu pautangannacanto, ket sica dicanto macapautang kencuana: isunto ti olo, ket sicanto ti ipus.

45 Ket amin dagitoy a lunod umaydanto kenca, ket camatendacanto, ket macamacamdacanto, inggana iti dica madadael; gaput ta dica impangpangag ti timec ni Jehova a Diosmo tapno salimetmetam coma dagiti bilbilinna ken dagiti linlintegna nga imbilinna kenca:

46 ket dagita agsaaddanto kenca a pagtandaanan ken pagsiddaawan, ken cadagiti putotmo iti agnanayon.

47 Gaput ta dica nagservian ni Jehova a Diosmo iti ragsac ken iti ayat ti puso, a maipoon iti kinawadwad ti amin nga adda;

48 isut' gapuna a paadipencanto cadagiti cabusormo nga ibaonto ni Jehova iti maicaniwas kenca, a sibibisin, ken siwawaw, ken silalamolamo ken awanan iti uray ania: ket isu icabilnanto ti sangol a landoc ita tengngedmo, inggana iti dinaca madadael.

49 Ni Jehova yegnanto a bumusor kenca ti maysa a nacion nga adda iti adayo, manipud iti pungto ti daga, a cas panagtayab ti aguila; maysa a nacion a dicanto maawat ti pagsasaona;

50 maysa a nacion a narungsot ti langana, a dinanto padayawan ti kinatao ti lacay, wenno iparang ti caasi iti agtutubo,

51 ket canennanto ti bunga dagiti ananimalmo, ken ti bunga ti dagam inggana iti dica madadael *isu* a dinacanto met itiddaan ti bagas, baro nga arac, wenno lana, ti nainayon cadagiti an-animalmo, wenno ti ur-urbon ti pangenmo, inggana iti didaca mapapucaw.

52 Ket lacubennacanto iti isu-amin a ruanganmo, aginggga iti di marpoog dagiti nangato ken nasarikedkedan a bacudmo a pagtalcam iti isu-amin a dagam; ket isuda lacubendacanto cadagiti amin a ruanganmo ti uray sadino iti amin a dagam nga inted kenca ni Jehova a Diosmo.

53 Ket sica mangancanto iti bunga dayta bagim met laeng, a lasag dagiti annacmo a lallaki ken dagiti annacmo a babbai nga inted ni Jehova a Diosmo kenca, bayat ti pananglacub, ken pammaparigat a pamaricsa kenca dagiti cabusormo.

54 Ti lalaki a naganus cadacayo, ket nalamí unay, ti matana dakesto iti cabsatna a lalaki, ken iti asawa ti baruconguа, ken iti natda cadagiti annacna a nabati kencuana;

55 iti casta dinanto iccan ti asinoman cadacuada iti lasag dagiti annacna a sidaennanto, gaput ta dina intiddaan bayat ti pananglacub, ken iti pammarigat a pammaricsanto kenca ti cabusormo iti isu-amin a ruangan mo.

56 Ti naganus ken nalamí a babai cadacayo, a dina coma maitured nga idisso ti dapan ti sacana iti daga a gapu iti kinalamí ken kinaganus, ti matana dakesto iti asawa ti barucongna, ken iti anacna a lalaki, ken iti anacna a babai,

57 ken iti tagibina a naggapu iti baet dagiti sacana, ken dagiti annacna a pinasnĝayna; gaput ta lamutennanto ida iti nalimed maipoon iti caawan ti amin nĝa adda, bayat ti pananĝlacub ken ti pammarigat a panĝparicsanto kenca ti cabusormo, cadagiti ruanĝanmo.

58 No dicanto tunĝpalen nĝa aramiden amin dagiti sao daytoy a linteg a naisurat itoy a libro, tapno agbutenĝca itoy nagloriaan ken pagbutnĝan a nagan, a JEHOVA A DIOSMO;

59 ni Jehova aramidennanto nĝarud a pagsidsiddaawan dagiti didigram, ken dagiti didigra ti putotmo, didigra dagita a dackel ken ti mabayag unay, ken nautut a sacsakit, ken ti mabayag unay.

60 Ket yegnanto kenca manen amin a sakit ti Egipto isu a nagbutbutnĝam idi; ket dagita cumpetdanto kenca.

61 Casta met a tunĝgal sakit, ken tunĝgal didigra, a di naisurat iti libro daytoy a linteg, yegto ida kenca ni Jehova inĝgana iti dica madadael.

62 Ket mabaticayto a bassit iti bilanĝ, idinto a cascay idi cadagiti bitbitwen sadi lanĝit iti caadu; gaput ta dica impanĝag ti timec ni Jehova a Diosmo.

63 Ket maaramidto nĝa, cas ti pinagragsac ni Jehova iti pinanĝpaimbagna kenca, ken pinanĝpaaduna kenca, casta ti panagragsacto ni Jehova iti pananĝdaelna kenca, ken iti pananĝpucawna kenca; ket dacayo maparotcayto iti daga a sercam a pagtagicuaan.

64 Ket ni Jehova iwarasnacanto cadagiti amin nĝa il-ili manipud maysa a punĝto ti daga aginĝga iti sabali a punĝto ti daga; ket idiay ti pagserviamto cadagiti sabali a didios a dica am-ammo idi, sica wenno dagiti ammam, *didios* a cayo ken bato.

65 Ket iti baet dagitoy a nacion dicanto macatumpunĝ iti talinĝennĝen, ket idiay awanto ti paginanaan ti dapan dayta sacam: nĝem ni Jehova itednanto kenca idiay ti napicapic a puso, ken cullaap dagiti mata, ken panagsalimócoc ti cararua;

66 ket duaduaen ti panagbiagmo iti sanĝom; ket sica agbutbutenĝcanto iti rabii ken aldaw, ket awanancanto iti talged ta biagmo.

67 Iti bigat cunamto, ¡Rumabii coman! ket iti rabii cunamto, ¡Bigat coman! gapu iti butenĝ ti pusom, isu a pagkigkigtotamto, ken gapu iti mabuya dagita matam a makitamto.

68 Ket ni Jehova isubíinacanto sadi Egipto nĝa aglugan iti sasacayan, iti dalan a kinunac kenca, Dicanto masublian a kitaenen: ket idiay ilacoyonto ta bagíyo a pabag-en a lallaki ken babbai cadagiti cabusoryo, ket awanto ti tao a gumatanĝ cadacayo.

Ti tulag a naaramid sadi Moab.

29 Dagitoy dagiti sasao ti tulag nĝa imbilin ni Jehova ken Moises nĝa ipaaramid cadagiti annac ti Israel iti daga ti Moab, sanĝasabalian pay ti tulag nĝa inaramidna cadacuada idiay Horeb.

2 Ket ni Moises inayabanna amin nĝa Israel, ket kinunana cadacuada, Dacayo nakitayo amin dagiti inaramid ni Jehova iti sanĝo dagiti matayo iti daga nĝa Egipto ken Faraon, ken amin dagiti adipenna, ken amin-amin a dagana:

3 dagiti dackel a pacarigatan a nakita dagiti matam, dagiti pagilasinan, ken dagidiay dackel a nacascasdaaw:

4 nĝem ni Jehova dina inted kenca ti puso a panĝammo, ken matmata a pagkita, ken laplapayag a pagdenĝnĝeg agpapan itoy nĝa aldaw.

5 Ket siac uppat a pulo a tawen nĝa inturonĝcayo iti tay-ac dagiti pagananayyo saanda a dimmaan cadacayo, ket ti sapatosmo saan a dimmaan iti sacam.

6 Dicay nanĝan idi iti tinapay, wenno imminum iti arac, wenno nainĝel nĝa inumen; tapno ammoenyo a siac ni Jehova a Diosyo.

7 Ket idi a macadanoncayo itoy a disso, ni Sejon nĝa ari ti Jesebon, ken ni Og nĝa ari ti Basan, rimmuarda a makibacal cadatayo iti gubat, ket datayo kinabiltay ida:

8 ket innalatay ti dagada, ket intedtay a maysa a tawid cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken ti guddua ti caputotan dagiti Manasesitas.

9 Salimetmetam nĝarud dagiti sasao daytoy a tulag, ket aramidem ida tapno rumanĝ-ayca iti isu-amin nĝa aramidem.

10 Dacayo addacay amin itoy nĝa aldaw iti sanĝo ni Jehova a Diosyo; dagiti panĝoloyo, dagiti caputotanyo, dagiti lallacayyo, ken dagiti turturayenyo, amin met laenĝ a lalaki ti Israel,

11 dagiti annacyo a bassit, dagiti assawayo, ken ti gangannaetmo nĝa adda iti

tenĝnĝa dagiti pacarsom, manipud agpucpucan iti cayom agpapan agsacdu iti danummo;

12 tapno mabalinmo ti sumrec iti tulag ni Jehova a Diosmo ken iti sapatana nĝa aramiden ni Jehova a Diosmo kenca itoy nĝa aldaw;

13 tapno banĝonennaca kencuana itoy nĝa aldaw a maysa nĝa ili, ken tapno isu kenca ti maysa a Dios, cas sinaona kenca, ken cas insapatana cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac, ken Jacob.

14 Saan a dacay laenĝ ti pagaramidac itoy a tulag ken daytoy a sapata,

15 nĝem iti pay met adda ditoy cadacayo itoy nĝa aldaw iti sanĝo ni Jehova a Diostayo, ken casta met iti awan ditoy cadatayo itoy nĝa aldaw;

16 (ta dacayo ammoyo no casano ti pinagnaedtay idi iti daga nĝa Egipto, ken no casano ti idadatenĝtay iti tenĝnĝa dagiti il-ili a naglasatanyo:

17 ket dacayo nakitayo dagiti kinarimonda, ken dagiti ladladawanda a cayo ken bato, pirac ken balitoc, nĝa adda idi cadacuada;)

18 di la ket ta addanto cadacayo lalaki wenno babai, wenno sanĝafamiliaan, wenno sanĝacaputotan a sumiasi ti pusona itoy nĝa aldaw ken Jehova a Diostayo, a mapan agservi cadagiti didios dagidiay a nacion; di la ket ta adda cadacayo ti maysa a ramut a macasabidonĝ ken ajenjo;

19 ket maaramid nĝa, no denĝgenna dagiti sao daytoy a lunod, a bendicionanna ti bagína met laenĝ iti pusona, a cunana, Natalnaacto, uray magnaac iti kinasunĝit ti pusoc a manĝdadael iti nadam-eg agraman ti namaga.

20 Ni Jehova dinanto pacawanen dayta a tao, nĝem tinto ket punĝtot ni Jehova ken ti immuna umasucto a maibusor iti dayta a tao, ket amin a lunod a naisurat iti daytoy a libro agdissodanto kencuana, ket ni Jehova punasennanto ti naganna iti baba ti langit.

21 Ket ni Jehova ilasinnanto nĝa ipaay iti dakes, cadagiti amin a caputotan iti Israel cas mayannurot cadagiti amin a lunod ti tulag a naisurat iti daytoy a libro ti linteg.

22 Ket ti caputotan a sumaruno, nĝa annacyo a tumacder a sonoyo, ken ti gangannaet nĝa umayto nĝa aggapu iti adayu a daga, cunadanto, no makitada dagiti didigra iti daydiay a daga, ken ti sacsakit a pinamagsakit kencuana ni Jehova;

23 *ken a* ti dagup ti dagana azufre ken asin, *ket* dumardaranĝ *a* di mamulaan, wenno di manĝted ti bunĝa, wenno tumubo sadiay ti uray ania a root, a capada ti pannacadadael ti Sodoma ken Gomorra, Adma ken Seboim, isuda a dinadael ni Jehova iti unĝetna ken punĝtotna:

24 amin met laenĝ dagiti nacion cunadanto, Ania ti gapuna nĝa inaramid ni Jehova ti casta iti daytoy a daga? ¿ania ti caipapanan ti bára daytoy naindaclan nĝa unĝet?

25 Cunanto nĝarud dagiti tao, Gaput ta isuda binaybay-anda ti tulag ni Jehova a Dios dagiti ammada, nĝa inaramidna cadacuada idi inaonna ida iti daga nĝa Egipto;

26 ket napanda, ket nagservida cadagiti sabsabali a didios, ket nagdaydayawda, cadacuada, didios nĝa idi dida am-ammo, a dina inted cadacuada:

27 isut' gapuna a ti unĝet ni Jehova simged a maibusor itoy a daga, tapno manĝyeg itoy a daga ti dagup ti lunod a naisurat itoy a libro;

28 ket ni Jehova inaccalna ida iti dagada iti unĝet ken iti punĝtot ken iti naindaclan a lucsaw, ket imbellenĝna ida iti sabali a daga, cas ita nĝa aldaw.

29 Dagiti nalimed nĝa aramid cucua ni Jehova a Diostayo; nĝem dagiti aramid a napatac cucuatayo ken dagiti annactayo iti agnanayon, tapno aramidentay ti dagup dagiti sao daytoy a linteg.

Naiduma a panangĝigunamgunam ken carcari.

30 Ket maaramidto, a no amin dagitoy nĝa aramid adda kenca, ti bendicion ken ti lunod nĝa incabilco iti sanĝom, ket sica laglagipemto ida iti baet dagiti amin a nacion a nanĝipanan kenca ni Jehova a Diosmo,

2 ket agsublicanto ken Jehova a Diosmo, ket tunĝpalemto ti timecna a mayannurot iti amin nĝa ibilbilinco kenca itoy nĝa aldaw, sica ken dagiti annacmo, iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam;

3 ni Jehova a Diosmo nĝarud ibabawinanto ti pannacacayawmo, ket addanto caasina kenca, ket agsublinto ket ummonĝennacanto manipud iti amin nĝa il-ili a nanĝiwarasan kenca ni Jehova a Diosmo.

4 No *uray asinoman* cadagiti naisanĝa-

bellenḡ kenca adda iti caadayuan a paspaset ti lanḡit, manipud sadiay ni Jehova a Diosmo urnonḡennacanto, ket manipud idiay isanḡpetnacanto:

5 ket ni Jehova a Diosmo yegnacanto iti daga a tinagicua dagiti dadackelmo, ket sica ti manḡtagicuanto; ket aramidennanto kenca ti naimbag, ken paaduennacanto iti nasursuroc nḡem dagiti ammam.

6 Ket ni Jehova a Diosmo cugitennanto ta pusom, ken ti puso ti putotmo, tapno agayatca ken Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam, tapno agbiagca.

7 Ket ni Jehova a Diosmo icabilnanto amin dagitoy a lunod cadagiti cabusormo, ken cadagiti gumura kenca a kimmamat kenca.

8 Ket sica agsublicanto ket agtunḡpalcanto iti timec ni Jehova, ket aramidemto amin dagiti bilbilinna nḡa ibilinco kenca itoy nḡa aldaw.

9 Ket ni Jehova a Diosmo aramidennacanto nḡa aglablabonan cadagiti amin a gapuanan ti imam, ken iti bunḡa ti bagím, ken iti bunḡa dagiti an-animalmo, ken iti bunḡa ti dagam, a pagimbagan; ta ni Jehova sublianna ti agragsac kenca iti pacaimbagan, cas ti panagragsacna idi cadagiti ammam;

10 no agtulnogca iti timec ni Jehova a Diosmo, tapno salimetmetam dagiti bilbilinna ken linlintegna a naisurat iti daytoy a libro ti linteg; no agsublica ken Jehova a Diosmo iti isu-amin a pusom, ken iti isu-amin a cararuam.

11 Ta daytoy a bilin nḡa ibilinco kenca itoy nḡa aldaw saan a narigat unay kenca, wenno adayu.

12 Saan nḡa adda sadi lanḡit, a pagcunaam coma, Asino ti umulinto a pannacabagítayo sadi lanḡit, a manḡyeg cadatay ti daydiay, ken manḡipanḡnḡeg cadatayo ti daydiay, tapno mabalintay nḡa aramiden?

13 Di met adda iti baliw ti taaw a pagcunaam coma, Asinonto ti bumallasiw iti taaw a pannacabagítayo, ken manḡyeg iti daydiay cadatayo, ken manḡipanḡnḡeg iti daydiay cadatayo, tapno mabalintay coma nḡa aramiden?

14 Nḡem ti sao asideg unay kenca ita nḡiwatmo ken ita pusom tapno sunḡpotem.

15 Kitaem, incabilco iti sanḡom itoy nḡa aldaw ti biag ken ti naimbag, ti patáy ken ti dakes;

16 ta ibilinco kenca itoy nḡa aldaw nḡa ayatem ni Jehova a Diosmo, a magnaca cadagiti dandanána, ken salimetmetam dagiti bilbilinna ken linlintegna, ken alalagadenna, tapno agbiagca, ken umaduca, ken tapno ni Jehova a Diosmo bendicionannaca iti daga nḡa ayem a pagtagicuaan.

17 Nḡem no ta pusom aglicud, ket sica madica a dumnḡeg, no di ket maigawidcanto, ket agdayawcanto iti sabsabali a didios, ket agservica cadacuada;

18 ipaduyacyacco kenca ita nḡa aldaw a dinto bumuronḡ a mapucawcayto; dicayto mapaatiddug dagiti aldawyo iti daga, a lasatem ti Jordan tapno macastrecca nḡa agtagicua.

19 Ayabac ti lanḡit ken ti daga a pagsacsi iti maicaniwas kenca itoy nḡa aldaw nḡa incabilco iti sanḡom ti biag ken ti patáy, ti bendicion ken ti lunod: isut' gapuna a piliem ti biag tapno agbiagca, sica ken ti putotmo;

20 ti panagayat ken Jehova a Diosmo, ti panagtunḡpal ti timecna, ken ti idedecket kencuana; ta isu ti biagmo, ken ti caatiddog dagiti aldawmo; tapno macapagnaedca iti daga nḡa insapata ni Jehova cadagiti ammam, a da Abraham, Isaac, ken Jacob, nḡa ited cadacuada.

Ti maudi nḡa igunamgunam ni Moises.

31 Ket napan ni Moises, ket impalawagna dagitoy a sao iti amin nḡa Israel.

2 Ket isu kinunana cadacuada, Siac agtawenac ita nḡa aldaw iti sanḡagasut ket duapulo a tawen; diac mabalinen ti rumuar ken sumrec: ket ni Jehova kinunana caniac, Sica dicanto lumasat itoy Jordan.

3 Ni Jehova a Diosmo bumallasiwto iti sanḡom; isu dadaclennanto dagitoy nḡa il-ili manipud iti sanḡom, ket sica pasiaemto ida: *ket* ni Josue bumallasiwto iti sanḡom, cas sinao ni Jehova.

4 Ket ni Jehova aramidennanto cadacuada, cas ti inaramidna ken Sejon, ken ni Og nḡa ar-ari dagiti Amorreo ken iti dagada; isuda a dinadaelna.

5 Ket ni Jehova parucmaennanto ida iti sanḡom, ket dacayo aramidenyonto cadacuada cas mayannurot iti amin a bilin nḡa imbilinco cadacayo.

6 Pumigsaca, ket uminḡelca a naimbag, dica agbutenḡ, wenno makigtot cadacuada: ta ni Jehova a Diosmo isu ti mapan

cumuyog kenca; dinto agcuranĝ kenca, wenno agbaybay-a kenca.

7 Ket ni Moises inayabanna ni Josue, ket kinunana kencuana iti imatanĝ ti amin nga Israel, Pumigsaca, ken uminĝelca a naimbag: ta ni Jehova mapanto cumuyog itoy nga ili, iti daga nga insapata ni Jehova cadagiti ammada nga ited cadacuada; ket pagtawidemto ida iti *dayta nga daga.*

8 Ket ni Jehova isu ti mapanto iti sanĝoanam; isunto ti cumuyog kenca, isu dinto agcuranĝ kenca, wenno agtagubay-a kenca: dica agbutenĝ, wenno agcullayaw.

9 Ket ni Moises insuratna daytoy a linteg, ket inyawatna cadagiti sacerdote nga annac ni Levi, isuda a manĝaw-awit iti lacasa ti tulag ni Jehova, ken amin a lallacay ti Israel.

10 Ket ni Moises imbilinna cadacuada, a kinunana, Iti gibus ti *tunĝgal* pito a tawen iti nakednĝan a tiempo ti tawen ti pammacawan, no fiesta dagiti tabernaculo,

11 no ti dagup ti Israel umay agparanĝ iti sanĝo ni Jehova a Diosmo iti lugar a piliennanto, basaemto daytoy a linteg iti sanĝo ti amin nga Israel iti pagdenĝnĝegda.

12 Ummonĝemto ti tao, dagiti lallaki ken babbai, ken dagiti ub-ubbinĝ, ken ti sanĝsanĝailim nga adda iti uneg dagiti ruanĝanmo, tapno manĝnĝeganda, ken masursuroda, ken agbutenĝda ken Jehova a Diosyo, ket tunĝpalenda nga aramiden amin dagiti sasao daytoy a linteg;

13 ken tapno dagiti annacda a di nacaammo, manĝnĝeganda, ken masursuroda ti agamanĝa ken Jehova a Diosyo, bayat ti panagbiagyo iti daga a pacalasatam iti Jordan tapno agtagicuaca.

14 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Adtoy, dagiti aldawmo umasidegda tapno matayca: ayabam ni Josue ket dumatagcayo iti tolda ti gimonĝ, tapno itedco kencuana ti maysa a panangcumit. Ket ni Moises ken ni Josue napanda ket dimmatagda iti tolda ti gimonĝ.

15 Ket ni Jehova nagparanĝ iti Tolda iti maysa a monmon nga ulep: ket ti monmon nga ulep nagyan iti rabaw ti ruanĝan ti Tolda.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Moises, Adtoy, makiturogcanto cadagiti ammam: ket daytoy nga ili tumacderdanto ken makibalanĝcantisdanto cadagiti sabsabali a didios ti daga a papananda tapno maibaet cadacuada, ket baybay-andacto ket labsinĝendanto ti tulagco nga inwayanĝco cadacuada.

17 Iti casta sumgedto ti punĝtotco cadacuada iti daydiay nga aldaw, ket baybay-acto ida, ket ilemmenĝconto cadacuada ti rupac, ket maalun-undanto ket adunto dagiti dakes ken rigat a umay cadacuada; iti casta cunadanto iti daydiay nga aldaw, Saan aya nga immay cadatay dagitoy a dakes a gaput ta awan cadatay ti Diostayo?

18 Ket pudno nga ilemmenĝconto ti rupac iti daydiay nga aldaw, gapu iti amin a dakes a gapuananda, isu a nagbalicanda cadagiti sabsabali a didios.

19 Isu ti gapuna nga isuratyo ngarud daytoy a canta nga agservi cadacayo, ket isurom cadagiti annac ti Israel: icabilmo cadagiti ngiwatda, tapno daytoy a canta isunto ti maysa a sacsi caniac a maicaniwas cadagiti annac ti Israel.

20 Ta intono maiyegco ida iti daga nga insapatac cadagiti ammada, nga agay-ayus ti gatas ken diró, ket macapanĝandanto ket mabsogda, ket lumucmegda; agbalicdanto cadagiti sabali a didios, ket agservidanto cadacuada, ket daridarendacto, ket waraendanto ti tulagco.

21 Ket maaramidto a no adu ti dakes ken rigrigat a dumtenĝ cadacuada, daytoy a canta panecnecannanto iti sanĝoda, cas maysa a sacsi; gaput ta dinto malipatan iti nginwnĝiwat dagiti putotda; ta ammoc dagiti panunotda a buclenda itoy nga aldaw a casacbayan ti pananĝyegco cadacuada iti daga nga insapatac.

22 Ni Moises insuratna a casta daytoy a canta iti dayta met laenĝ nga aldaw, ket insurona cadagiti annac ti Israel.

23 Ket intedna ken Josue nga anac ni Nun ti maysa a bilin, ket kinunana, Pumigsaca, ken uminĝelca a naimbag; ta sicanto ti manĝipan cadagiti annac ti Israel iti daga nga insapatac cadacuada, ket addaacto kenca.

24 Ket naaramid nga idi magibusan ni Moises nga insurat dagiti sao ti linteg iti maysa a libro, inggana iti nalpasda,

25 ni Moises imbilinna cadagiti Levitas uga agawawit idi ti lacasa ti tulag ni Jehova, a kinunana,

26 Alaenyo daytoy a libro ti linteg, ket icabilyo iti abay ti lacasa ti tulag ni Jehova a Diosyo, tapno isu ti sacsi sadiay a maicaniwas kenca.

27 Ta ammoc ti kinasunĝitmo, ken ti

kinatanĝken ti lenĝnĝesmo: adtoy, ita ta sibibiagac pay iti arpadyo itoy nĝa aldaw, nagsunĝitcayon iti maicaniwas ken Jehova; ket casanonto ket din iti calpasan ti ipapatayco?

28 Ummonĝem caniac amin dagiti lallacay dagiti caputotanyo, ken dagiti turturayenyo, tapno maipalawagco dagitoy a sao iti lapayagda, ket ayabac ti lanĝit ken daga a sacsi a maicaniwas cadacuada.

29 Ta ammoc a calpasan ti ipapatáyco, agdakescayto a sitatalipupus, ket paglisianyo ti dalan nĝa imbilinco cadacayo; ket ti dakes maaramidto cadacayo iti maududi nĝa aldaw gaput ta dacayo aramidenyonto ti dakes iti imatanĝ ni Jehova, a panĝgargari kencuana tapno agpunĝtot gapu iti gapuanan dagiti im-imayo.

30 Ket ni Moises impalawagna cadagiti lapayag ti dagup ti gimonĝ ti Israel dagiti sao daytoy a canta, inĝgana iti nalpasda.

Ti canta ni Moises. Maibilin ken Moises a sumanĝ-at iti bantay Nebo.

32 Dumnĝegcayo, dacayo a lanĝlanĝit, ket agsaoacto;
Ket denĝgen coma ti daga dagiti balicas ti nĝiwatco.
2 Agtedtedto cas tudo ti pannursuroc,
Ti palawagco agtinnagto cas ti linnaaw;
Cas arimucamoc iti rabaw ti root a nalasbanĝ,
Ken cas ti arbis iti rabaw ti natenĝ:
3 Ta ti nagan ni Jehova yawagconto:
Ipacumityo ti kinadackel iti Diostayo.
4 Ti Bato, nagtutop ti aramidna;
Ta kinalinteg amin a dalanna:
Maysa a Dios ti kinamatalec ket awanan damca,
Isu ti nagtutop ken nalinteg.
5 Dakes ti inaramidda kencuana, *isuda* saanna ida nĝa annac, *dayta* ti pilawda;
Isuda ti naindacsan ken nakillo a caputotan.
6 Castoy aya ti panupapacyo ken Jehova,
O ili a namaag ken nanenĝnenĝ?
Saan aya nĝa isu ti amam a gimmatanĝ kenca?
Isu ti nanĝaramid kenca, ken nanĝbanĝon kenca.
7 Laglagipem dagiti aldaw idi ugma,
Panpanunotem dagiti tawen dagiti adu a caputotan:
Ken amam agintuudca, ket isu iparanĝnanto kenca;
Cadagiti lallacaymo, ket isuda saoendanto kenca.
8 Idi ti Canĝatoan unay cadagiti il-ili intedna ti tawidda,
Idi pinagsisinana dagiti annac ti tao,
Dagiti bedbeddenĝ ti il-ili inwayanĝna
Cas mayannatup iti bilanĝ dagiti annac ti Israel.
9 Ta ti bági ni Jehova isu ti ilina;
Ni Jacob isu ti bági a tawidna.
10 Isu sinaracna iti maysa a tay-ac a daga,
Ken iti natagóob a let-anĝ nĝa walanĝ;
Isu sinalucubanna, isu nanĝaywan kencuana,
Isu nagaluad kencuana cas ti bukel ti matana.
11 Cas maysa nĝa aguila a manĝwagwag iti umocna,
Nĝa agpayacpac iti rabaw ti ururbonna,
Isu inucradna dagiti payacna, innalana ida,
Impanna ida iti rabaw ti paypayacna.
12 Ti nanĝitulod kencuana ni laenĝ Jehova,
Ket awan idi ti sabali a dios kencuana.
13 Isu ti nanĝisacay kencuana cadagiti nanĝato a disso ti daga,
Ket nanĝan iti apit ti talon;
Ket isu pinasusopna ti diró a nagtaud iti bato,
Ken lana iti natanĝken a bato;
14 Mantequilla ti bacbaca, ken gatas ti carnero,
Agraman taba dagiti cordero,
Ken carcarnero a lallaki a tubo iti Basan, ken dagiti calcaldinĝ,
Agraman ti casayaatan ti trigo;
Ken iti dara ti uvas, sica imminumca iti arac.
15 Nĝem ti Jesurun naglucmeg, sa kimmugtar:
Sica limmucmegca, bimmanegca, timmabacan;
Sana binay-an ti Dios a nanĝaramid kencuana,
Ket naparawpaw ti pinanĝipategna iti Bato a salacanna.
16 Isuda, gapu cadagiti *didios* a sabsabali pinagimunda;
Tapno agunĝet gapu cadagiti kinarimon ginargarida.

17 Isuda nagsacrificioda cadagiti sairo, *a*
dida *met isu* ti Dios,
Cadagiti didios a dida ammo idi,
Cadagiti *didios* a babbaro a calcaltuad,
A dagiti ammayo dida kinabutenḡ idi.
18 Sica mamaginlilipat iti Bato a nanḡputot kenca,
Ket linipatam ti Dios a nanḡyanac kenca.
19 Ket ni Jehova nakitana, ket kinagurana *ida*,
Gapu iti pananḡgargari dagiti annacna a lallaki, ken annacna a babbai.
20 Ket kinunana, Ilemmenḡconto ti rupac cadacuada,
Siac makitacto no anianto ti banagda:
Ta isuda dakesda unay a caputotan,
Annac a saan a pagtalcan.
21 Isuda tinignaydac nḡa agimun iti daýta saan a Dios;
Ginargaridac nḡa agpunḡtot gapu cadagiti kinaubbawda:
Ket tignayecto ida nḡa agimun cadagidiay saan nḡa ili;
Gargariecto ida nḡa agpunḡtot iti nanenḡnenḡ nḡa ili.
22 Ta maysa nḡa apuy dimmaranḡ iti punḡtotco,
Ket sumged inḡgana ti cababaan a Tanem,
Ket alun-unenna ti daga agraman kinalabonna,
Ket silmutanna ti poon dagiti banbantay.
23 Buntonecto dagiti dakes cadacuada;
Ibusloncontо dagiti pánac cadacuada;
24 Agerres*danto* iti bisin, ket maalunundanto iti nadaranḡ a pudot
Ken ti napait a pannacadadael;
Ket ibaoncontо cadacuada dagiti nḡipen dagiti narunḡsot nḡa animal,
Agraman gíta dagiti agcarcarayam iti tapuc.
25 Iti ruar ti campilan mamagtalipunḡawto,
Ket iti siled ni kigtot;
Ti babbaro ken virgen agpada a *dadaelennanto*,
Ti agsusu agraman agúbanen.
26 Kinunac, Iwaracto ida nḡata iti adayu,
Pagsardenḡecto nḡata ti lagip cadacuada iti baet dagiti tao;
27 No coma no diac inamác ti pannacagargari ti cabusor,
Di la ket ta dagiti casupiatda dinto umisu ti pananḡipatoda,
Di la ket ta cunada coma, Ti imami naitan-oc,
Ket daytoy ni Jehova saanna nḡa inaramid.
28 Ta isuda maysada nḡa ili nḡa awanan bagbagá,
Ket awan cadacuada ti pannacagawat.
29 ¡O no coman masiribda, daytoy maawatanda coma,
Panpanunotenda coma ti maud-udi a banagda!
30 ¿Casano ti pananḡpataray ti maymaysa iti sangaribu,
Ket ti dua patarayenna ti sanḡapulo ribu,
No di ket inlaco ida ti Batoda,
Ken inyawat ida ni Jehova?
31 Ta ti batoda saan a cas ti Batotayo,
Uray dagiti cabusor met laenḡ ti agipatpato.
32 Ta ti lanutda isu ti nayon ti lanut ti Sodoma,
Ken aggapu iti taltalon ti Gomorra:
Dagiti uvasda, uv-uvas ti apro,
Dagiti sarsar-ayda napait:
33 Ti aracda isu ti gíta dagiti ul-uleg,
Ken ti nadawel a sabidonḡ dagiti carasaen.
34 Saan aya nḡa adda caniac daytoy a sidudulin,
Nabunḡon cadagiti gamenḡco?
35 Cucuac ti pammales ken panḡgungguna,
Itinto aldaw a pannacaigalis dagiti sacada:
Ta asideg ti aldaw ti pannacaraponda,
Ket dagiti dumtenḡ cadacuada agallegdanto.
36 Ta ni Jehova ocomennanto ti ilina,
Ket agbabawinto gapu cadagiti adipenna;
No makitana a naibusen ti bileg*da*,
Ken awan ti *matda* a balud wenno agwayawaya.
37 Ket isu cunanto, ¿Sadino ti yan dagiti didiosda,
Ti bato a nagcamanḡanda;
38 A nanḡan ti taba dagiti datonda,
Ken imminum iti arac nḡa inumen a datonda?
Tumacderda coma, ket cadacayo tumulonḡda,
Ti manḡsalacnib cadacayo isuda coma.
39 Kitaenyo ita a siac, a siac met laenḡ daydiay,
Ket awan dios a caduac:
Siac pumatayac ken manḡbiagac;

Sumugatac ken manĝagasac;
Ket awan uray asinoman a macailasut iti imac.
40 Ta inĝatoc sadi lanĝit ti imac,
Ket cunac, Idinto nĝa agnanayon a sibibiagac,
41 No asaec ti campilanco a sumilsilap,
Ket ti panangocom petpetan ti imac;
Idissocto ti bales cadagiti cabusorco,
Ket agsupapacacto cadagiti bumusor caniac.
42 Bartekecto iti dara dagiti pánac
Ket ti campilanco alun-unennanto ti lasag;
Agraman ti dara dagiti napatáy ken dagiti nacayawan,
Manipud olo dagiti manĝidalan ti cabusor.
43 Agragragsaccayo, O dacayo a nacion, *agraman* ti ilina:
Ta balsennanto ti dara dagiti adipenna,
Ket itednanto ti bales cadagiti cabusorna,
Ket subbotennanto ti dagana ken ti ilina.

44 Ket ni Moises immay ket sinaona amin dagiti sao daytoy a canta cadagiti lapayag dagiti tao, isu, ken ni Josue nĝa anac ni Nun.
45 Ket ni Moises tinurposna ti nagsao cadagitoy a balicas iti amin nĝa Israel;
46 ket kinunana cadacuada, Icabilyo ta pusoyo cadagiti amin a sao nĝa ipanecnecco cadacayo itoy nĝa aldaw, isu nĝa ibilinyonto cadagiti annacyo a tunĝpalenda nĝa aramiden, a ti dagup *met laenĝ* dagiti sasaoen daytoy a linteg.
47 Ta saan a barenĝbarenĝ cadacayo; gaput ta isu ti pacabiaganyo, ket gapu itoy mapaatiddugyo dagiti aldawyo iti daga a pacalasatanyo iti Jordan tapno tagicuaenyo.

48 Ket ni Jehova nakisao ken Moises iti daydi met la nĝa aldaw, a kinunana,
49 Sumanĝ-atca iti daytoy a bantay ti Abarim, aginĝga iti bantay Nebo, nĝa adda iti daga ti Moab, nĝa adda iti sanĝo ti Jerico; ket kitaem ti daga a Canaan, nĝa itedco a cucua cadagiti annac ti Israel;
50 ket matayca iti bantay a sanĝ-atam, ket maitiponca iti ilim, cas pannacatay ni Aaron a cabsatmo iti bantay Hor, ket naitipon iti ilina:
51 gaput ta naglabsinĝcayo iti maicaniwas caniac iti tenĝnĝa dagiti annac ti Israel iti yan ti dandanum ti Meriba ti Cades iti tay-ac ti Zin; gaput ta didac sinantificar iti tenĝnĝa dagiti annac ti Israel.
52 Ta sica makitamto ti daga iti sanĝoanam, nĝem dicanto sumbrec idiay daga nĝa itedco cadagiti annac ti Israel.

Ti panangbendicion ni Moises.

33 Ket daytoy isu ti bendicion a pinamendicion ni Moises a tao ti Dios cadagiti annac ti Israel idi di pay natay.
2 Ket kinunana,
Ni Jehova naggapu iti Sinai,
Ket dimmanon cadacuada nanipud **Seir**;
Sirararniag nanipud bantay Paran,
Ket naggapu cadagiti linaclacsa a sasanto:
Iti imana a canawan maysa a dumardarang a linteg nĝa agservi cadacuada.
3 Wen, iti ili ayatenna;
Amin a sasantona ita imam addada:
Ket cadagiti sacam nagtugawda:
Cadagiti saom awatento *ti tunĝgal maysa.*
4 Maysa a linteg imbilin cadatay ni Moises,
Iti gimonĝ ni Jacob maysa a tawid.
5 Ket isu idi ti ari idiay Jesurun,
Idi dagiti panĝolo ti ili naguummonĝda,
Amin a caputotan ti Israel a nagtitiponda.
6 Agbiag coma ni Ruben, ket di coma matay;
Wenno di coma bassit dagiti taona.
7 Ket daytoy *ti pannacabendicion* ni Juda: ket kinunana,
Denĝgem, Jehova, ti timec ni Juda,
Ket ipanmo iti yan dagiti taona:
Isu nakicabil a bianĝna laenĝ cadagiti imana:
Ket sicanto ti maysa a bádanĝ a maibusor cadagiti casupringna.
8 Ket ti maipapan ken Levi, isu kinunana,
Ti Tumimmo ken Urimmo addada iti taom a nadiosan,
Isu a sinuutmo idiay Massa,
Isu a kinasusiemo idiay dandanum ti Meriba;
9 A kinunana maipapan iti amana ken inana, Saanco a nakita;
Dina impanecnec dagiti cacabsatna,

Ket dina met naamammo dagiti annacna met laenḡ:
Ta ti saom tinunḡpalda,
Ket ti tulagmo salimetmetanda
10 Isurodanto ken Jacob dagiti bilbilinmo,
Ket iti Israel ti lintegmo:
Icabildanto ti incienso iti saclanḡmo,
Ken sibubukel a daton a mapuuran iti rabaw ti altarmo.
11 Bendicionam, Jehova, ti cucuana,
Ket awatem ti gapuanan dagiti imana:
Salputem ti lomlomo dagiti tumacder a bumusor kencuana,
Ken dagiti kencuana gumura, tapno ti uminḡar dida mapidua.
12 Ti maipapan ken Benjamin, kinunana,
Ti ay-ayaten ni Jehova agnaedto a sitatalged iti abayna;
Iti agmalmalem salucubanna,
Ket isu agyan iti baet dagiti abagana.
13 Ket iti maipapan ken Jose kinunana,
Bendito ken Jehova coma ti dagana,
Gapu cadagiti napateg a parabur ti lanḡit, gapu iti linnaaw,
Ken gapu iti yuyenḡ a nagpasag iti baba,
14 Ken gapu cadagiti napateg a parabur dagiti bunḡbunḡa ti init,
Ken gapu cadagiti napateg ti panagdackel ti bulbulan,
15 Ken gapu cadagiti nanḡrona a parabur dagiti banbantay a nalacayan,
Ken gapu cadagiti napateg a parabur dagiti turud nḡa agnanayon,
16 Ken gapu cadagiti napateg a parabur ti daga ken ti kinalabonna,
Ken ti naimbag a nakem ti nagnaed iti kinaranḡpaya:
Iti olo ni Jose *pannacabendicion* ti dumanon coma,
Ken iti tuctuc ti olo ti naisina cadagiti cacabsatna.
17 Ti umuna nḡa anac ti panḡenna, kinadayág isut' cucuana;
Ket dagiti sarsarana isudat' sarsara ti átap a baca:
Cadacuada ti panḡdarondonna cadagiti il-ili, isuda amin, *uray* aginḡga iti punḡpunḡto ti daga:
Ket isuda ti linaclacsa ni Efraim,
Ket isuda ti rinibribu ni Manases.
18 Ket iti maipapan ken Zabulon kinunana.
Agragsacca, Zabulon, iti panagruarmo;
Ken ni Isacar, cadagiti toltoldam.
19 Ayabandanto dagiti tattao a dumanon iti bantay;
Idatondanto dagiti sacrificio ti kinalinteg sadiay:
Ta susupendanto ti kinarabon dagiti taaw,
Ken dagiti nalmenḡ a gamgamenḡ ti cadaratan.
20 Ket iti maipapan ken Gad kinunana,
Bendito coma ti mamadackel ken Gad:
Agnaed cas leon a babai,
Ket caramutanna ti tackiag, wen, ti tuctuc ti olo.
21 Ket insaganana iti bagína ti umuna nḡa apág,
Ta ti bági ti manḡted iti linteg naidulin idi;
Ket immay *agraman* dagiti panḡolo ti ili;
Isu ti nanḡipatunḡpal ti kinalinteg ni Jehova,
Ken dagiti bilbilinna iti Israel.
22 Ket ti maipapan ken Dan kinunana,
Ni Dan maysa nḡa urbon ti leon,
A lumagto manipud Dasan.
23 Ket ken Neftali kinunana,
O Neftali, napnec iti parabur,
Ken napno iti bendicion ni Jehova,
Tagicuaem ti laud ken abagatan.
24 Ket ken Aser kinunana,
Bendito coma ni Aser iti panagputot:
Macaay-ayo coma cadagiti cacabsatna,
Ket ibatocna coma ti sacana iti lana.
25 Dagiti balunetmo landoc ker suerdanto;
Ket cas cadagiti aldawmo, ti pigsam castanto.
26 Awan ti siasinoman a pumada iti Dios, O Jesurun,
A sacayanna ti lanḡlanḡit tapno cabadanḡmo,
Ken iti kinadaegna, iti lanḡlanḡit.
27 Ti agnanayon a Dios isut' disso a naedmo,
Ken iti baba adda dagiti tactackiag nḡa agnanayon:
Ket pinapanawna ti cabusor iti sanḡom,
Ket kinunana, Dadaelem.
28 Ket ti Israel agnaed a sitatalged,
Ti ubbog ni Jacob agwaywayas,
Iti maysa a daga a cabunḡbunḡaan ken caaracan iti baro;
Wen, dagiti lanḡitna itnagda ti linnaaw.
29 Nagasatca, O Israel;

Asino ti pumadpad kenca, a maysa
nga ili nga insalacan ni Jehova,
A calasag ti badang̃mo,
Ken campilan ti kinadaegmo!
Ket dagiti cabusormo, isuda met
laeng̃ tumulocdanto kenca;
Ket sica payátemto dagiti nang̃ato a
luglugarda.

Ti ipapatáy ni Moises.

34 Ket ni Moises simmang̃-at nanipud iti tantanap ti Moab agingga iti bantay Nebo, iti tapaw ti Fasga, nga adda iti sang̃o ti Jerico. Ket ni Jehova imparang̃na kencuana ti isu-amin a daga ti Galaad, agingga iti Dan,

2 ken amin ti Neftali, ken ti daga ti Efraim ken Manases, ken amin a daga ti Juda, agingga iti taaw nga akinlicud,

3 ken ti Abagatan, ken ti Tanap ti lobong̃ ti Jerico a ciudad a capalmaan, ing̃gana iti Zoar.

4 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Daytoy ti daga nga insapatac ken Abraham, ken Isaac, ken ni Jacob a kinunac, Itedconto daytoy iti putotmo: impakitac kenca cadagiti matam, ngem dicanto macapan idiay.

5 Iti casta ni Moises nga adipen ni Jehova natay idiay iti daga ti Moab, cas mayannurot iti sao ni Jehova

6 Ket isu naitabon iti lobong̃ ti daga ti Moab iti sang̃o ti Bet-pehor: ngem awan ti macaammo iti tanemna agpapan itoy nga aldaw.

7 Ket ni Moises agtawen iti sang̃agasut ket dua pulo idi natay: ti matana saan a nacullaapan, wenno nacsayan ti cadawyan a pigsana.

8 Ket dagiti annac ti Israel sinang̃itanda ni Moises iti tantanap ti Moab iti tallopulo nga aldaw: casta ti pannacaung̃pot dagiti aldaw ti panagsang̃sang̃it iti panagliday a gapu ken Moises.

9 Ket ni Josue nga anac ni Nun napno idi iti espiritu ti kinasirib; ta ni Moises impátayna kencuana ti im-imana: ket dagiti annac ti Israel impang̃agda ket inaramidda ti cas imbilin ni Jehova ken Moises.

10 Ket sipudnan nga awan timmaud a mammadto iti Israel, a capada ni Moises nga inam-ammo ni Jehova iti rupanrupa,

11 iti amin a pagilasinan ken datdatlag, nga imbaon kencuana ni Jehova tapno aramidenna ida iti daga nga Egipto, ken Faraon, ken iti isu-amin nga adipenna, ken iti amin a dagana,

12 ken iti amin nga ima a mannacabalin, ken iti amin a dadackel a nacakigkigtot, nga inaramid ni Moises iti imatang̃ ti dagup ti Israel.

TI LIBRO NI

JOSUE.

Ti panangcumit ni Jehova ken Josue. Ni Josue isaganana ti panagballasiw iti Jordan.

1 Ket naaramid iti calpasan ti ipapatáy ni Moises nga adipen ni Jehova, a ni Jehova nagsao ken ni Josue nga anac ni Nun, a catulongan ni Moises, a kinunana,

2 Ni Moises nga adipenco natayen: tumacderca ngarud itatta, ket ballasiwem daytoy Jordan, sica ken isu-amin daytoy nga ili, iti daga isu nga itedco cadacuada, cadagiti met laeng annac ti Israel.

3 Ti tumunggal disso a ti dapan ti sacam baddekennanto, dayta itedconto cadacayo, a cas insaoc idi ken ni Moises.

4 Manipud iti let-ang ken iti daytoy a Libano aginggga iti dackel a carayan, ti carayan nga Eufrates, isu-amin a daga dagiti Jetteo, ken aginggana iti dackel a taaw iti agpalelennecan ti init, isunto ti sacopyo.

5 Awanto ti siasinoman a macagaway kenca cadagiti isu-amin nga aldaw ti panagbiagmo: cas iti caaddac idi ken ni Moises castanto met ti caaddac kenca; dicanto baybay-an ken dicanto met panawan.

6 Bumilegca ket uminggelca; ta sicanto ti mamagtawid itoy nga ili iti daga nga insapatac cadagiti ammada nga itedco cadacuada.

7 Isuna laeng a bumilegca ken uminggelca unay, tapno tunggpalem nga aramiden iti cas mayalubog iti isu-amin a linteg, nga imbilin ni Moises nga adipenco kenca: saanmo a pagpanawan uray iti macanawan uray iti macatigid, tapno agbanagcanto a sisasayaat iti sadinoman a papanam.

8 Daytoy a libro ti linteg dinto umadayo ita ngiwatmo: no di ket iti aldaw ken iti rabii panpanunotemto, tapno tunggpalem nga aramiden ti cas mayalubog iti isu-amin nga adda a naisurat kencuana: ta iti casta parang-ayemto ti dalanmo ket iti casta addanto naimbag a banagmo.

9 ¿Saanco nga imbilin kenca? Bumilegca, ket uminggelca: saanca nga agbutengg ket dica met agcullayaw: ta ni Jehova a Diosmo adda kenca iti sadinoman a papanam.

10 Idin ni Josue binilinna dagiti turturayen ti ili, a kinunana,

11 Magnacay ket lasatenyo daytoy a pacarso ket ibilinyo cadagiti tattao, a cunayo, Mangsaganacayo iti taraon: ta iti uneg ti tallo nga aldaw bumallasiwcayto itoy Jordan tapno sumreccayo nga agtagicua iti daga, a ni Jehova a Diosyo itedna cadacayo, tapno isut' tagicuaenyo.

12 Ket kay Josue nagsao cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases, a kinunana,

13 Lagipenyo ti sao nga imbilin ni Moises, nga adipen ni Jehova cadacayo, a kinunana, Ni Jehova a Diosyo iniccannacayo iti inaná, ket intedna daytoy a daga.

14 Dagiti assawayo, annacyo ken dagiti an-animalyo agyandanto iti daga nga inted ni Moises cadacayo iti ballasiw ti Jordan; ngem bumallasiwcayto a siiigam, amin dagiti lallaki a napigsa ken maingel iti masangoanan dagiti cacabsatyo, ket tulonganyonto ida;

15 ingganat' di itedto ni Jehova iti inaná cadagiti cacabsatyo, a cas iti *panangtedna* cadacayo, ket isuda tagicuaendanto met ti daga nga ited ni Jehova a Diosyo cadacuada: ket sacayto agsubli iti daga a pagtagicuaanyo, ket isut' tagicuaenyo, isu nga inted ni Moises nga adipen ni Jehova cadacayo iti ballasiw ti Jordan nga agturong iti leleggacan ti init.

16 Ket idin simmungbatda ken ni Josue, a kinunada, Amin nga imbilinmo cadacami aramidenminto, ket mapancamto iti uray sadino a pangibaonam cadacami.

17 Cas iti panagtulnogmi idi ken ni Moises cadagiti isu-amin a banag, casta met ti panagtulnogminto kenca: ni Jehova a Diosmo adda coma laeng kenca a cas iti kinaaddana idi ken ni Moises.

18 Uray siasinonto a sumalungasing iti

bilinmo, ket dinto coma agtungpal cadagiti saom iti amin nga ibilinmonto mapapatayto; isuna laeng a bumilegca ken uminggelca.

Dagiti agsimisim maibaonda idiay Jerico; idinto a mabirucda, mailemmengda ken Raab ken mapagawidda.

2 Ket ni Josue nga anac ni Nun imbaonna manipud Setim dagiti dua nga agsiim iti nalimed unay, a kinunana cadacuada, Incayo, imatanganyo ti daga, ken ti Jerico. Isuda napanda, ket simrecda iti balay ti maysa a babai a balanggcantis a managan Raab, ket nagdagúsda sadiay.

2 Ket isut' idi naidamag iti ari ti Jerico, anacuna, Adtoy a tattao cadagiti annac ti Israel immayda ditoy ita a rabii a mangsiim iti daga.

3 Ket idin ti ari ti Jerico nagbaon ken ni Raab, a kinunana, Iruarmo dagiti tattao nga immayda kenca, ket simrecda iti balaymo; ta immayda a mangsiim iti isu-amin a daga.

4 Ngem di babai innalana dagidi dua a tattao, ket inlemmengna ida; ket kinunana, Wen, dagiti tattao immayda caniac: ngem saanco nga ammo no taga anoda idi:

5 ket naaramid a idi umadani ti pannacapunit ti ruangan, idi nasipngeten dagidi a tattao rimmuarda; ket diac ammo no sadino ti napananda; surutenyo ida iti madarás, ta abutenyo ida.

6 Ngem isu pinaulina ida iti pangatepan, ket inlemmengna ida cadagiti poon ti lino nga inurnosna iti rabaw ti pangatepan.

7 Ket dagiti tattao kinamatda ida iti dalan nga agturong iti Jordan agingga cadagiti pagballasiwan: ket apaman a dagidiay nagcamat cadacuada nacaruarda, rinipcanda di ruangan.

8 Ket idi dida pay nagidda, isu immuli a napan cadacuada iti rabaw ti pangatepan;

9 ket kinunana cadagiti tattao, siac ammoc a ni Jehova intedna cadacayo daytoy a daga, ket dacami mabutengcami a gapu cadacayo: ket dagiti amin nga agnaed iti daga agrunawda iti sangoyo.

10 Ta nangegmi a ni Jehova pinagmagana dagiti danum ti Baybay a Nalabaga iti sangoananyo, idi a rimmuarcayo sadi Egipto; ken daydi inaramidyo cadagiti dua nga ar-ari dagiti Amorreo, a nagyanda idi iti ballasiw ti Jordan, da Sejon ken Og, isuda a pinapatayyo a tinalipupus.

11 Idinto a nangegmi daydi nagrunaw ti pusomi, awanen ti natda nga ingel iti uray maysa, a gapu cadacayo. Ta ni Jehova a Diosyo, isut' Dios idiay ngato sadi langit, ken iti baba ditoy daga.

12 Agdawatac ngarud cadacayo itatta, a pagsapataandac ken ni Jehova, nga iti cas panangngaasic cadacayo, castanto met ti aramidenyo iti balay ni amac, ket iccandac iti napudno a tanda;

13 ket biagenyonto ni amac ken ni inac, ken dagiti cacabsatco a lallaki ken babbai, ken amin daydiay nga isut' cucuada, ket ispalenyonto dagiti biagmi iti patay.

14 Ket dagiti tattao kinunada kencuana, Ti biagmi maipaay iti biagmo, no dicayto ipalgac coma daytoy a panggepmi; ket isunto, nga intono ni Jehova itedna cadacami daytoy a daga, agaramidcaminto kenca a sicacaasi ken sipupudno.

15 Idin isu pinaulogna ida iti maysa a tali iti tawa: ta ti balayna adda idi iti rabaw ti bacud ti ili; ket isu nagtaeng idi iti rabaw ti bacud.

16 Ket kinunana cadacuada, Incayo iti bantay: di la ket ta dagiti cumamat, matumpungandacayo: ket agyancayo idiay a silelemmeng iti tallo nga aldaw, ingganat' dagidiay nga agcamat cadacayo, agawidda, ket iti calpasanna incayto iti dalanyo.

17 Ket dagiti lallaki kinunada kencuana, Dacami dicamto mapabasol iti sapatam isu a pinaisapatam cadacami.

18 Kitaem ta intono sumreccami iti daga, sica igalutmonto daytoy a tali a nalabaga iti tawa isu a nangyulogam cadacami, ket sica ummongemto iti balaymo ni amam ken ni inam, dagiti cacabsatmo ken amin a cabbalay ni amam.

19 Ket isunto, a siasinoman a rumuar cadagiti ruangan ti balaymo a mapan iti calzada,ti darana addanto iti rabaw ti olona,ket awanto ti basolmi: ket uray siasinoman a makinaedto kenca iti balaymo, ti darana adda iti rabaw ti olomi no addanto ima a mangsagid kencuana.

20 Ngem no sica ipalgacmonto daytoy a panggepmi, dacami ngarud dicamto mapabasol iti daytoy a sapatam isu a pinaisapatam cadacami.

21 Isu simmungbat, Cas ti kinunayo, castanto cotna. Ket iti castoy imbaonna ida, ket napandan; ket ingalutna di tali a nalabaga iti tawa.

22 Ket rimmuarda, ket nacagtengda iti bantay ket nagyanda idiay iti tallo nga aldaw, aginggat' dida nagawid dagiti nagcamat cadacuada; ket dagidi nagcamat, nagbirucda cadacuada iti amin a daldalan, ngem dida nasaracan ida.

23 Ket idinto a binaliwanda ti pagnada dagidi dua a tattao simmalogda iti bantay, ket naglasatda, ket immayda ken ni Josue nga anac ni Nun; ket sinaritada amin dagiti napasamacda.

24 Ket kinunada ken ni Josue, Pudno a ni Jehova inyawatna amin a daga cadagiti imatayo; ket maysa pay, amin dagiti agnaed iti daga agrunawda iti sangotayo.

Ti ornos a maipapan iti panangballasiw iti Jordan. Ti ili agballasiw iti Jordan.

3 Ket ni Josue bimmangon a nasapa iti bigat; ket immalisda nanipud Setim, ket immayda aginggananat' Jordan, isu, ken amin dagiti annac ti Israel; ket nagyanda sadiay iti sacbay ti ibaballasiwda.

2 Ket naaramid idi calpasan ti tallo nga aldaw, a dagiti agturturay naglasatda idi iti nagtengngaan ti pacarso;

3 ket nagbilinda iti ili, a kinunada, Intono makitayo coma ti lacasa ti tulag ni Jehova a Diosyo, ken dagiti sacerdote a dagiti Levitas nga agawit kencuana, dacayo umaliscayo iti yanyo, ket sumurotcayo kencuana.

4 Ngem addanto pacaibaetanyo kencuana a cas iti rucod ti dua ribu a sico: dicayto dumenna kencuana: tapno maammoanyo coma ti dalan isu nga ayenyo: agsipud ta dacayo dicay naglasatan idi sacbay itatta daytoy a dalan.

5 Ket ni Josue kinunana iti ili: Santificarenyo dagiti bagiyo, ta ni Jehova agaramidto no bigat iti tengngayo cadagiti datdatlag.

6 Ket ni Josue nagsao cadagiti sacerdote, a kinunana, Alaenyo ti lacasa ti tulag, ket agballasiwcayo iti masangoanan ti ili. Ket isuda innalada ti lacasa ti tulag, ket napanda idi una ti ili.

7 Ket ni Jehova kinunana ken ni Josue, Itoy nga aldaw rugiancanto nga itan-oc iti imatang ti amin nga Israel, tapno maammoanda coma, a cas ti caaddac idi ken ni Moises, castanto ti caaddac kenca.

8 Ket ibilinmonto cadagiti sacerdote a mangawit iti lacasa ti tulag, a cunaem, Intono macaaycayo iti igid dagiti dandanum ti Jordan, agtacdercayto a siseseccad iti Jordan.

9 Ket ni Josue kinunana cadagiti annac ti Israel, Umaycayo ditoy, ket imdengan-yo dagiti sao ni Jehova a Diosyo.

10 Ket ni Josue kinunana, Ditoy maammoanyonto a ti Dios a sibibiag adda iti nagtengngaanyo, ket isu pacsiatennanto a di bumurong iti sangoyo ti Cananeo, ken ti Jetteo, ken ti Heveo, ken ti Ferezeo, ken ti Gergeseo, ken ti Amorreo, ken ti Jebuseo.

11 Adtoy, ti lacasa ti tulag ti Apo ti isu-amin a lubong agballasiw iti Jordan iti sangoananyo.

12 Gapuna a mangalacayo iti sangapulo ket dua a tattao cadagiti caputotan ti Israel, iti tumunggal caputotan maysa a tao.

13 Ket maaramidto, a intono dagiti dapdapan dagiti sacsaca dagiti sacerdote a mangawit iti lacasa ni Jehova, nga Apo ti isu-amin a lubong, maisaaddanto cadagiti dandanum ti Jordan, a dagiti dandanum ti Jordan agbinggaydanto, dagiti met laeng dandanum a sumalog manipud surong; ket agintecdanto iti sangcagabsuon.

14 Ket naaramid idi, nga idi a ti ili immalis nanipud cadagiti toltoldana, tapno agballasiwda iti Jordan, dagiti sacerdote a nagawit iti lacasa ti tulag addada iti sangoanan ti ili;

15 ket idi a dagidi a nagawit idi lacasa simrecda iti Jordan, ken dagiti sacsaca dagiti sacerdote a nagawit idi lacasa naitanebda idi igid ti danum (ta ti Jordan aglippias iti amin a ngarngarabna iti amin a tiempo ti panagani,)

16 a dagiti dandanum a sumalog idi nga aggapu iti surong nagsardengda; ket timmacderda iti maysa a gabsuon, iti adayu idiay Adom, a ciudad nga adda iti abay ti Sartan; ket dagidiay a nagsalog a nagturong iti baybay ti Arabah, iti Baybay ti Asin met laeng, naibusdan amin, ket ti ili nagballasiw idi iti batog ti Jerico.

17 Ket dagiti sacerdote a nangawit idi lacasa ti tulag ni Jehova nagtacderda a siseseccad iti daga a namaga iti tengnga ti Jordan; ket isu-amin nga Israel nagballasiw iti daga a namaga, aginggat' amin a nacion nalpasda a nagballasiw iti Jordan.

Dagiti batbato a pacalaglagipan naala iti Jordan ket naipatacderda idiay Galgal.

4 Ket naaramid, nga idi a dagiti isu-amin a nacion nalpasda a nagballasiw idi Jordan, a ni Jehova nagsao ken ni Josue, a kinunana,

2 Mangalacayo iti sangapulo ket dua a tattao iti ili, iti tunggal caputotan maysa a tao,

3 ket ibilinyo cadacuada, a cunaen, Mangalacayo manipud iti tengnga ti Jordan, iti lugar a nagtacderan a siseseccad dagiti saca dagiti sacerdote, iti sangapulo ket dua a bato, ket itugotyo ida cadacayo ket idissoyo ida, iti pagdagusanyo isu a pagdagusanyonto itoy a rabii.

4 Ni Josue nangayab ngarud cadagiti sangapulo ket dua a tattao nga insaganana nga annac ti Israel, iti tunggal caputotan maysa a tao:

5 ket ni Josue kinunana cadacuada, Magnacayo iti sangoanan ti lacasa ni Jehova a Diosyo iti tengnga ti Jordan, ket tunggal tao cadacayo mangibaclay coma iti maysa a bato, a cas mayalubog iti bilang dagiti caputotan dagiti annac ti Israel;

6 tapno daytoy isu coma ti pagilasinan cadacayo, nga, intono dagiti annacyo saludsodenda iti umay a tiempo, a cunaenda, Ania aya ti pangipapananyo cadagitoy a batbato?

7 Ket iti casta cunayonto cadacuada, Agsipud ta dagiti danum ti Jordan nagbisngayda iti sangoanan ti lacasa ti tulag ni Jehova; idi naiballasiw idiay Jordan, dagiti danum ti Jordan nagbisngayda: ket dagitoy a batbato isudanto ti pacalaglagipan cadagiti annac ti Israel iti agnanayon.

8 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda iti casta a cas imbilin ni Josue, ket nangalada iti sangapulo ket dua a batbato iti tengnga ti Jordan, cas sinao ni Jehova ken ni Josue, cas iti bilang dagiti caputotan dagiti annac ti Israel; ket intugotda ida iti nagdagusanda, ket indissoda ida sadiay.

9 Ket ni Josue nangicabil iti sangapulo ket dua a batbato iti tengnga ti Jordan iti disso a nagtacderan dagiti sacsaca dagiti sacerdote a nangawit idi lacasa ti tulag: ket addada idiay agingga itoy nga aldaw.

10 Ta dagiti sacerdote a nangawit idi lacasa nagtacderda iti tengnga ti Jordan, aginggana't di naturpos amin a banag a ni Jehova imbilinna ken Josue a saoenna cadagiti tattao, cas mayalubog cadagiti isu-amin nga imbilin idi ni Moises ken ni Josue: ket dagiti tattao nagdarasda ket nagballasiwda.

11 Ket naaramid, nga idi amin dagiti tattao nalpasda a nagballasiw, a di lacasa ni Jehova naiballasiw, ken dagiti sacerdote, iti sango dagiti tattao.

12 Ket dagiti annac ni Ruben, ken dagiti annac ni Gad, ken ti cagudua ti caputotan ni Manases nagballasiwda a siiigam iti sangoanan dagiti annac ti Israel, a cas sinao ni Moises cadacuada:

13 aguppat a pulo a ribu dagiti nasagana a siiigam a makigubat nagballasiwda iti sango ni Jehova a napan iti pagbabacalan, cadagiti tay-ac ti Jerico.

14 Iti daydi nga aldaw ni Jehova intan-ocna ni Josue iti saclang ti isu-amin nga Israel; ket nagbutengda kencuana a cas iti panagbutengda ken Moises iti amin nga aldaw ti panagbiagna.

15 Ket ni Jehova nagsao ken Josue, a kinunana,

16 Bilinem dagiti sacerdote nga agawit iti lacasa ti tulag, a bumangcagda iti Jordan.

17 Ni Josue ngarud binilinna dagiti sacerdote, a kinunana, Bumangcagcayo iti Jordan.

18 Ket naaramid, nga idi a dagiti sacerdote a nangawit idi lacasa ti tulag ni Jehova bimmangcagda nanipud iti tengnga ti Jordan, ket dagiti dapan dagiti sacsaca dagiti sacerdote naitacdangda iti namaga a daga, a dagiti danum ti Jordan nagsublida iti lugarda, ket naglippiasda cadagiti isu-amin a ngarabna, a cas met la idi cagagapuda.

19 Ket dagiti tattao bimmangcagda idiay Jordan iti maicasangapulo nga aldaw ti umuna a bulan, ket nagpacarsoda idiay Galgal, iti beddeng a daya ti Jerico.

20 Ket dagidi sangapulo ket dua a bato, nga innalada idiay Jordan, ni Josue insaadna ida idiay Galgal.

21 Ket nagsao cadagiti annac ti Israel, a kinunana, Intono dagiti annacyo saludsodendanto cadagiti ammada iti umay a tiempo, a cunaenda, Ania ti caipapanan dagitoy a batbato?

22 Isunton ti panangipacaammoyo coma cadagiti annacyo, a cunacnyo, Ti Israel nagballasiw itoy Jordan iti namaga a daga.

23 Ta ni Jehova a Diosyo pinagmagana dagiti danum ti Jordan nanipud iti sangoyo, ingganat' nacaballasiwcayo, a cas inaramid ni Jehova a Diosyo iti Baybay a Nalabaga, isu a pinagmagana iti sangoananmi, ingganat' nacaballasiwcami idi;

24 tapno isu-amin a tattao ditoy lubong maammoanda coma ti ima ni Jehova, nga isut' mannacabalin: tapno agbutengcayo coma ken Jehova a Diosyo iti agnanayon.

Dagiti Cananeo mapakigtotda. Ti pananginyilin iti pascua. Ti mana agsardeng. Ti sirmata ni Josue.

5 Ket naaramid, nga idi dagiti amin nga ar-ari dagiti Amorreo, nga addada iti ballasiw ti Jordan iti laudenna, ken amin dagiti ar-ari dagiti Cananeo, nga adda iti igid ti baybay, nangegda no casano ti pananginpamaga ni Jehova cadagiti danum ti Jordan nanipud iti sangoanan dagiti annac ti Israel, aginggganat' nacaballasiwcami, a dagiti puspusoda nagrunawda, ket awanen ti ingel cadacuada, a gapu cadagiti annac ti Israel.

2 Iti daydi a tiempo kinuna ni Jehova ken ni Josue, Mangaramidca cadagiti camcampit a pamulinawen ket cugitem manen a piduaen dagiti annac ti Israel.

3 Ket ni Josue nangaramid cadagiti camcampit a pamulinawen, ket kiuugitna dagiti annac ti Israel idiay turod dagiti nacugit.

4 Ket daytoy ti gapuna a nangcugit idi ni Josue: isu-amin a tattao a rimmuar idiay Egipto, a lallaki, a dagiti amin a tattao met laeng ti gubat, natayda iti let-ang iti dalan, iti calpasan ti iruruarda idiay Egipto.

5 Ta isu-amin a tattao a rimmuar idiay Egipto nacugitda; ngem isu-amin a tattao a nayanac iti let-ang iti dalan idi naggapuda idiay Egipto, saanda a nacugit.

6 Ta dagiti annac ti Israel nagnada iti uppat a pulo a tawen idiay let-ang, aginngga cadagiti isu-amin a nacion, a cadagiti tattao met laeng ti gubat a rimmuar idiay Egipto, naibusda, agsipud ta dida impangag ti timec ni Jehova; isuda a nangisapataan ni Jehova a dina palubosan ida a cumita iti daga isu nga insapata ni Jehova cadagiti ammada nga itedna coma cadacami, maysa a daga a pagayusan ti gatas ken diró.

7 Ket dagiti annacna, isuda a binangonna iti saadda, ni Josue kinugitna ida: ta saanda a nacugit, agsipud ta dida kinugit ida iti dalan.

8 Ket naaramid, nga idi nalpasda a kinugit amin a nacion, a nagyanda cadagiti disdissoda idiay pacarso, aginggganat' naimbaganda.

9 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Itoy nga aldaw inlisic cadacayo ti pannacababalaw ti Egipto. Gapuna a ti nagan daydiay a lugar isut' idi Galgal, ingganat' itoy nga aldaw.

10 Ket dagiti annac ti Israel nagtoldada idiay Galgal; ket nagpascuada idi maicasangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan iti rumabii cadagiti tanap ti Jerico.

11 Ket nangganda iti apit ti daga iti bigat iti calpasan ti pascua, cadagiti bibingca nga awan levadurada ken bucbukel a kinirog, iti daydi met la nga aldaw.

12 Ket ti mana nagsardeng iti bigat, idi calpasan ti pannacacaanda iti apit ti daga; dagiti annac ti Israel awanen ti manada uray caano; no di ket nangganda iti bunga ti daga ti Canaan iti daydi a tawen.

13 Ket naaramid, nga idi a ni Josue adda iti denna ti Jerico, nga intangadna dagiti matana ket kimmita, ket adtoy, ti maysa a lalaki a nagtacder iti sangona a siaasut ti campilanna idi imana: ket ni Josue immasideg kencuana, ket kinunana kencuana, ¿Sicat' caduami? ¿wenno sicat' cabusormi?

14 Ket isu kinunana, Saan; ngem siac *cas* ti principe ti buyot ni Jehova nga umayac ita. Ket ni Josue nagpacleb iti daga, ket nagdaydayaw, ket kinunana kencuana, Ania ti cuna ni Apoc iti adipenna?

15 Ket ti principe ti buyot ni Jehova kinunana ken Josue, Iccatem ta zapatosmo ita sacam; ta iti disso a nagtacderam isut' nasantoan. Ket ni Josue tinungpalna a casta.

Ti pannacalawlaw ken pannacadadael ti Jerico.

6 Ti Jerico napunitan a naimbag a gapu cadagiti annac ti Israel: awan a pulos ti macaruar ket awan met ti macastrec.

2 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Kitaem, inyawatco ita imam ti Jerico, ken iti arina, ken dagiti tattao a maingel.

3 Ket lawlawemto ti ciudad, amin dagiti tattao ti gubat, lawlawenyonto iti

maminsan ti ciudad. Castanto ti aramidem iti innem nga aldaw.

4 Ket pito a sacerdote mangicuyogdanto iti pito a tangguyob a sara ti carcarnero a lallaki iti sango ti lacasa: ket iti maicapito nga aldaw lawlawenyonto ti ciudad iti maminpito a daras, ket dagiti sacerdote paguniendanto dagiti tangtangguyob.

5 Ket isunto, nga, intono pagtimkenda a napaut ti sara ti carnero a lalaki, ken intono mangegyo ti timec ti tangguyob, isuamin a tattao agriawdanto iti natbag nga ariwawa; ket ti bacud ti ciudad margaayto a masinanap, ket dagiti tattao sumang-atdanto tunggal maysa a sililinteg iti sangoananna.

6 Ket ni Josue nga anac ni Nun inayabanna dagiti sacerdote, ket kinunana cadacuada, Alaenyo ti lacasa ti tulag, ket pito a sacerdote mangicuyogda coma iti pito a tangtangguyob a sara ti carcarnero a lallaki iti sangoanan ti lacasa ni Jehova.

7 Ket isuda kinunada cadagiti tattao, Magnacayo, ket lawlawenyo ti ciudad, ket dagiti siiigam a tattao magnada coma iti sangoanan ti lacasa ni Jehova.

8 Ket isu idi a casta, nga, idi a ni Josue nagsao cadagiti tattao, dagiti pito a sacerdote a nangicuyog iti pito a tangtangguyob a sara ti carcarnero a lallaki nagnada iti sangoanan ni Jehova, ket pagpagunienda dagiti tangtangguyob: ket ti lacasa ti tulag ni Jehova sinurotna ida.

9 Ket dagiti siiigam a tattao napanda iti sangoanan dagiti sacerdote nga agpagpaguni idi cadagiti tangtangguyob, ket dagiti buybuyot simmurotda idi lacasa, *dagiti sacerdote* pagpagunienda dagiti tangguyob idi a magmagnada.

10 Ket ni Josue binilinna dagiti tattao, a kinunana, Dicayto agririaw, saan coma a mangeg ti timecyo, saanto a sumngaw ti uray ania a sao dita ngiwatyo, aginggana iti aldaw a pananginbagac cadacayo nga agriawcayo; isunton ti panagriawyo.

11 Iti casta pinailawlawna di lacasa ni Jehova iti ciudad, a linicmutda iti naminsan: ket napanda iti pacarso ket nagdagúsda idi pacarso.

12 Ket ni Josue bimmangon a nasapa unay iti bigat, ket dagidi sacerdote binagcatda di lacasa ni Jehova.

13 Ket dagiti pito a sacerdote a nangicuyog iti pito a tangtangguyob a sara ti carcarnero a lallaki iti sangoanan ti lacasa ni Jehova napanda a cancanayon, ket pinagtimecda dagiti tangtangguyob: ket dagiti siiigam a tattao napanda iti sangoananda; ket dagiti buybuyot simmurotda iti lacasa ni Jehova, *a dagiti sacerdote* pagtimtimkenda dagiti tangtangguyobda idi a magmagnada.

14 Ket iti maicadua nga aldaw linawlawda ti ciudad iti naminsan, ket nagsublida iti pacarso: casta ti inaramidda iti innem nga aldaw.

15 Ket naaramid iti maicapito nga aldaw, a bimmangonda a nasapa unay iti parbangon, ket linawlawda di ciudad iti casdi met laeng iti naminpito a daras: daydi laeng nga aldaw ti pananglawlawda iti ciudad iti naminpito a daras.

16 Ket naaramid idi maicapito a daras, idi a dagiti sacerdote pinagunida dagiti tangtangguyobda, a ni Josue kinunana cadagiti tattao, Agriawcayo; ta ni Jehova intedna cadacayo ti ciudad.

17 Ket ti ciudad maipaayto, isu met laeng ken dagiti isu-amin nga adda iti unegna, ken ni Jehova; ni laeng Raab a balangcantis ti agbiagto, isu ken isu-amin nga adda a cadduana iti balay, agsipud ta inlemmengna dagiti nabaon nga imbaontayo.

18 Ngem dacayo, isuna laeng a liclicanyo ti banag a naipaay, di la ket ta idi nga impaayyo, no mangalacayo iti naipaay; iti casta aramidenyo a mailunod ti pacarso ti Israel, ket isut' riribukenyo.

19 Ngem isu-amin a pirac ken balitoc, ken alicamen a suer ken landoc nasantoandanto ken Jehova: mapandanto iti paggamengan ni Jehova.

20 Iti casta dagiti tattao nagpuccawda, ket *dagiti sacerdote* pinagunida dagiti tangtangguyobda: ket naaramid, idi a dagiti tattao nangegda di aweng di tangguyob, a dagiti tattao nagpuccawda iti natbag nga ariwawa, ket di bacud nargaay a nasinanap, iti casta dagiti tattao simrecda iti ciudad, tunggal tao a sililinteg iti sangona, ket innalada di ciudad.

21 Ket pinatáyda nga inkisap amin nga adda iti uneg ti ciudad, lalaki man ken babai agpadpada, ubbing man ken lallacay agpadpada, ken baca, ken carnero, ken asno, iti tadem ti campilan.

22 Ket ni Josue kinunana cadagiti dua a tattao a nagsiim iti daga, Sumreccayo iti balay ti babai a balangcantis, ket iruaryo

ditoy ti babai, ken isu-amin a cucuana, a cas insapatayo kencuana.

23 Ket dagiti agtutubo a lallaki a nagsiim simrecda, ket inruarda ni Raab, ken ni amana, ken ni inána, ken dagiti cacabsatna, ken isu-amin a cucuana; isu-amin a cacabagianna casta met a inruarda; ket incabilda ida iti ruar ti pacarso ti Israel.

24 Ket pinuuranda di ciudad iti apuy, ken isu-amin nga adda kencuana; ti laeng pirac, ken balitoc, ken dagiti alicamen a suer ken landoc, ti indulinda iti paggamengan ti balay ni Jehova.

25 Ngem ni Raab a balangcantis, ken dagiti cabbalay ni amana, ken amin a cucuana, isuda laeng ti inispal a nabiag ni Josue; ket *ni Raab* nagnaed iti tengngga ti Israel inggana itoy nga aldaw, ta inlemmengna dagidi nabaon nga imbaon idi ni Josue a mangsiim iti Jerico.

26 Ket ni Josue incumitna cadacuada ti maysa a sapata iti daydi a tiempo, a kinunana, Mailunod ti tao iti saclang ni Jehova, ti tumaeder ken mangbangon itoy ciudad a Jerico: tinto mangicabil iti cimientona matayto ti anacna nga inauna, ket tinto mangicabil cadagiti ruangganna matayto ti anacna nga inaudi.

27 Iti casta ni Jehova adda idi ken ni Josue; ket ti damagna naisacnap iti isu-amin a daga.

Ti pannacaabac ti Israel idiay Ai. Ti pannacasalungasing ni Acan.

7 Ngem dagiti annac ti Israel naccaramidda iti panaglabsing iti banag a naipaay; ta ni Acan, nga anac a lalaki ni Carmi, nga anac a lalaki ni Zabdi, nga anac a lalaki ni Zare, ti caputotan ni Juda, nangala iti banag a naipaay: ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor cadagiti annac ti Israel.

2 Ket ni Josue nangibaon cadagiti tattao nanipud Jerico aginggat' Ai, a caabay ti Betaven, iti bangir ti Betel nga agpadaya, ket nagsao cadacuada, a kinunana, Sumang-atcayo ket siimenyo ti daga. Ket dagiti tattao simmang-atda ket siniimda ti Ai.

3 Ket nagsublida ken Josue, ket kinunada kencuana, Dica coma pasang-aten amin dagiti tattao; no saan laeng a dua wenno tallo a ribu a tattao ti sumang-at ken mangcabil iti Ai; dica pagbannogen amin a tattao idiay; ta bassitda unay.

4 Iti casta simmang-atda idiay dagiti tattao nga agtallo a ribu: ket nagtaraydda nanipud iti sangoanan dagiti tattao a tagá Ai.

5 Ket dagiti tattao a tagá Ai nangpatayda cadacuada iti agtallo pulo ket innem a tattao; ket kinamatda ida *nanipud* iti ruangan ingganat' Sabarim, ket kinabilda ida iti salugan: ket dagiti puso dagiti tattao nagrunaw, ket nagbalin a cas danum.

6 Ket ni Josue pinigisna dagiti pagananayna, ket nagpacleb iti daga iti sangoanan ti lacasa ni Jehova inggana iti malem, isu ken dagiti lallacay ti Israel; ket tinapocanda dagiti ololoda.

7 Ket ni Josue kinunana, Ay, O Apo Jehova, ania ti gapuna a inyegmo dagiti isu-amin a tattao iti ballasiw ti Jordan, tapno yawatnacami iti ima dagiti Amorreo, tapno papatayendacami? ¡sapay coma ta napneccam ken nagbaticam la coman iti ballasiw ti Jordan!

8 ¡O, Apo, anianto ti saoec, iti calpasan a ti Israel timmallicud iti sangoanan dagiti cabusorna!

9 Ta dagiti Cananeo ken isu-amin nga agnaed iti daga isut' mangegdanto, ket alicubcubendacamto, ket pucanendanto ti naganmi iti daga: ¿ket anianto ti aramidem a maipaay iti naindaclan a naganmo?

10 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Bumangonca; ania ti gapuna aya a nagpaclebca?

11 Ti Israel nagbasol, wen, isuda sinalungasingda ti tulagco nga imbilinco cadacuada: wen, isuda nangalada iti banag a naipaay, ket nagtacawda met, ken nagulbodda met; ken isut' indulinda iti tengngga dagiti al-alicamen ti balayda met laeng.

12 Gapuna a dagiti annac ti Israel dida mabalin ti agtaeder iti sango dagiti cabusorda; timmallicuda iti sangoanan dagiti cabusorda, agsipud ta nagbalinda a nailunod: uray caanoman awanacto cadacayon, malacasid no dadaelenyo ti naipaay a banag nga adda iti tengngayo.

13 Tumaederca, Santificarem dagiti tattao, ket cunam, Agsantificarcayo cadacay met laeng agingganat' bigat: ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adda banag a naipaay iti tengngam, O Israel; dica mabalin ti agtaeder iti sangoanan dagiti cabusormo, inggana t' dica ibellang ti banag a naipaay manipud iti tengngayo.

14 Intono bigat ngarud mayasidegcayto iti caputotantyo: ket maaramidto, a ti

caputotan nga alaen ni Jehova umasidegto cadagiti finamfamilia; ket ti familia nga alaento ni Jehova umasidegto cadagiti cabbalay; ket ti cabbalay nga alaento ni Jehova umasidegto a masaggaysa ti tao.

15 Ket maaramidto, a daydiayto maala agraman ti banag a naipaay mapuuranto iti apuy, isu ken isu-amin nga adda kencuana; agsipud ta sinalungasingna ti tulag ni Jehova, ken agsipud ta nangaramid iti kinamauyong iti Israel.

16 Iti casta ni Josue bimmangon a nasapa iti bigat, ket pinagaassidegna ti Israel cadagiti pinutonputot: ket naala ti caputotan ni Juda:

17 ket isu inyasidegna iti familia ni Juda; ket innalana ti familia dagiti Zaritas: ket inyasidegna ti familia dagiti Zaritas a sinaggaysa, ken naala ni Zabdi:

18 ket inyasidegna ti cabbalay a sinaggaysa: ket ni Acan, nga anac a lalaki ni Carmi, nga anac a lalaki ni Zabdi, nga anac a lalaki ni Zari, ti caputotan ni Juda, naala.

19 Ket ni Josue kinunana ken ni Acan, Anacco, Itedmo, agdawatac kenca, ti pammadayaw ken Jehova, a Dios ti Israel, ket agpudnoca kencuana: ket palawagem caniac itatta no ania ti inaramidmo; dica ilibac caniac.

20 Ket ni Acan simmungbat ken Josue, ket kinunana, Iti kinapudnona nacabasolac iti maicaniwas ken Jehova, a Dios ti Israel, ket castoy ket castoy ti inaramidco:

21 idi nakitac iti tengngga ti samsam ti nasayaat a dalungdong a taga Babilonia, ken dua a gasut a siclo a pirac, ken maysa a bengngal a balitoc a limapulo a siclo ti gantingna, idin inagumac ida, ket innalac ida; ket adtoy, a nailemmengda iti daga iti tengnga ti toldac, ket ti pirac iti babana.

22 Iti casta ni Josue nagbaon cadagiti babaonen, ket nagtarayda a napan iti tolda; ket, adtoy, a nailemmeng iti toldana, ket ti pirac iti babana.

23 Ket innalada idi nanipud iti tengnga ti tolda, ket inyegda ida ken Josue, ken cadagiti isu-amin nga annac ti Israel: ket indissoda ida iti sangoanan ni Jehova.

24 Ket ni Josue, ken isu-amin nga Israel a kimmuyog kencuana, innalada ni Acan nga anac a lalaki ni Zare ken ti pirac, ken ti dalungdong ken ti bengngal a balitoc, ken dagiti annacna a lallaki, ken annacna a babbai, dagiti bacbacana, ken dagiti as-asnona, ken dagiti carnerona, ken ti toldana, ken isu-amin nga adda kencuana: ket inyegda ida iti lobong ti Acor.

25 Ket ni Josue kinunana, Apayapay aya a riniribucnacami? ni Jehova riribukennaca itoy nga aldaw. Ket isu-amin a Israelitas isut' inuburda cadagiti batbato; ket pinuuranda ida, ket inuburda ida cadagiti batbato.

26 Ket namatacderda iti rabawna iti dackel a gabsuon ti bato iti daydi nga aldaw; ket ni Jehova nagbaw-ing nanipud iti kinarungsot ti pungtotna. Gapuna a ti nagan daydiay a lugar nanagan, Ti lobong ti Acor* ingganna itoy nga aldaw.

Ti panagsagana ti maicaddua a gubat a maibusor iti Ai. Ti pannacadadael ti Ai. Ti panagsurat ken panagbasa iti linteg idiay Ebal.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Dica agbutong, ken dica met agcullayaw: alaem amin a tattao ti gubat kenca, ket tumacderca, sumang-atca idiay Ai; kitaem, nga inyawatco ita imam ti ari ti Ai, ken dagiti tattaona, ken ti ciudadna, ken ti dagana;

2 ket aramidemto iti Ai ken iti arina ti cas inaramidmo iti Jerico ken iti arina: isuna laeng ti samsamna, ken dagiti an-animalna, ti alaemto a cayawyo: mangisaadca kenca iti maysa a pagsaneban a maipaay iti ciudad iti licudanna.

3 Iti casta ni Josue timmacder, ken amin dagiti tattao ti gubat, a in sumang-at idiay Ai: ket ni Josue pimmili iti tallo ribu a tattao, tattao a mamaingel, ket imbaonna ida iti rabii.

4 Ket imbilinna cadacuada, a kinunana, Adtoy, agsanebcayto a maibusor iti ciudad, iti licudan ti ciudad; dicay adayuan unay ti ciudad, no di.ket sisasaganacayo amin:

5 ket siac, ken amin dagiti tattao nga adda caniac, umadanicamto iti ciudad. Ket maaramidto, nga intono rumuarda a sumarang-et cadacami, a cas idi immuna, nga agtaraycaminto manipud iti sangoananda;

6 ket surotendacaminto, ingganat' dicam madutdot ida manipud iti ciudad; ta

---

* *Acor* · cayatna a saoen; *Ti pannacariribuc.*

cunadanto, nagtarayda iti sangotayo a cas idi immun-una: iti casta nga agtaraycaminto manipud iti sangoananda.

7 Ket tumacdercayto iti pagsaneban, ket alaenyonto ti ciudad: ta ni Jehova a Diosyo isut' yawatnanto ita imayo.

8 Ket isunto, nga intono malas-udanyo ti ciudad, puuranyonto ti ciudad; a cas iti sao ni Jehova ti aramidenyonto: kitaenyo, nga imbilinco cadacayo.

9 Ket ni Josue imbaonna ida: ket napanda iti pagsaneban, ket nagyanda iti nagbaetan ti Betel ken Ai, iti deppaar a laud ti Ai: ngem ni Josue nakipagdagus cadagiti tattao iti daydi a rabii.

10 Ket ni Josue bimmangon a nasapa iti bigat, ket inurnosna dagiti tattao, ket simmang-atda, isu ken dagiti lallacay ti Israel, iti sango dagiti tattao sadi Ai.

11 Ket isu-amin dagiti tattao, a dagiti *met laeng tattao ti* gubat nga adda kencuana, simmang-atda, ket dimtengda, ket immayda iti sango ti ciudad, ket nagpacarsoda iti abay nga amianan ti Ai: ket adda lobong a naibaet kencuana ken iti Ai.

12 Ket nangala iti aglima a ribu a tattao, ket incabilna ida iti pagsaneban iti nagbaetan ti Betel ken Ai, iti deppaar a laud ti ciudad.

13 Iti casta insaadna dagiti tattao, a ti met laeng amin a buyot nga adda iti deppaar nga amianan ti ciudad, ken dagiti agsaneb addada iti bangir a laud ti ciudad; ket ni Josue napan iti daydi a rabii iti nagtengngaan ti lobong.

14 Ket naaramid idi a ti ari ti Ai isut' nakitana, nagdardarás ket bimmangon a nasapa, ket dagiti tattao ti ciudad rimmuarda a manggubat a maibusor iti Israel, isu ken dagiti isu-amin a tattaona, iti tiempo a natudingan, iti sangoanan ti Arabah; ngem dina ammo nga adda maysa a pagsaneban a maibusor kencuana iti licudan ti ciudad.

15 Ket ni Josue ken amin nga Israel inaramidda ti cas la no maabacda iti sangoananda, ket nagtarayda iti dalan nga agpalet-ang.

16 Ket isu-amin dagiti tattao nga adda iti ciudad naayabanda a naummong a cumamat cadacuada; ket sinurotda ni Josue, ket nairuarda iti ciudad.

17 Ket awan ti nabati a tao idiay Ai wenno idiay Betel, a saan a napan kimmamat iti Israel: ket pinanawanda ti ciudad a silulucat, ket kinamatda ti Israel.

18 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Itayagmo ta gayang nga adda ita imam a iturongmo iti Ai; ta isut' yawatconto ita imam. Ket ni Josue intayagna di gayang nga adda idi imana a maiturong iti ciudad.

19 Ket dagiti agsaneb timmacderda iti nasingdat iti yanda, ken nagtarayda idi apaman nga intayagna di imana, ket sinerrecda di ciudad ket innalada: ket nagsiglatda, ket pinuuranda di ciudad.

20 Ket idi a dagiti tattao ti Ai timmalliawda iti licudanda, kimmitada, ket, adtoy, a ti asoc ti ciudad umuli idi nga agpalangit, ket awan ti pannacabalinda nga agtalaw itoy a dalan wenno idiay a dalan; ket dagiti tattao a nagtalawda idi a nagpalet-ang simmangoda cadagidi agcamcamat.

21 Ket idi a ni Josue ken isu-amin nga Israel nakitada a dagiti agsaneb naaladan ti ciudad ken di asoc ti ciudad umuli idi, iti casta nagsublida manen, ket pinapatayda dagiti tattao ti Ai.

22 Ket dagiti dadduma rimmuarda iti ciudad a bumosor cadcuada; iti casta nga addada idi iti tengngnga ti Israel, dagiti dadduma itoy a sikigan, ket dagiti dadduma idiay a sikigan: ket kinabilda ida, iti casta nga awan ti tiniddada cadacuada wenno nacatalaw.

23 Ket ti ari ti Ai innalada a sibibiag ket isut' inyegda ken Josue.

24 Ket naaramid, idi a ti Israel naungpotna ti panagpapatayna cadagiti isu-amin a naed ti Ai iti away, iti let-ang a nagsurotanda cadacuada, ket napasagda amin iti tadem ti campilan, ingganat' napucawda, ket iti casta nga isu-amin nga Israel nagsublida iti Ai ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan.

25 Ket ti dagup ti napasag iti daydi nga aldaw, lallaki ken babbai, sangapulo ket dua a ribu, nga amin met laeng a tattao ti Ai.

26 Ta ni Josue dina binaw-ing di imana isu a pinangitayagna idi gayang, ingganat' napucawna a natalipupus amin dagiti tattao ti Ai.

27 Dagiti laeng an-animal ken dagiti sinamsam ti ciudad ti innala ti Israel a kinayawan a maipaay cadacuada, a mayalubog iti sao ni Jehova, nga imbilinna ken Josue.

28 Casta ti panangpuur ni Josue iti Ai, ket isut' inaramidna a maysa a gabsuon nga agnanayon, maysa a kinawalangwalang met laeng, inggana itoy nga aldaw.

29 Ket binitayna ti ari ti Ai aginggana iti rumabii: ket idi a ti init bumaba ni Josue nagbilin, ket imbabada di bangcayna idi cayo, ket isut' impalladawda iti ridaw ti ruangan ti ciudad, ket ginaburanda iti dackel a gabsuon dagiti batbato, aginggana itoy nga aldaw.

30 Idin ni Josue nangbangon iti altar ken Jehova, a Dios ti Israel, idiay bantay Ebal,

31 cas imbilin ni Moises nga adipen ni Jehova cadagiti annac ti Israel, cas naisurat iti libro ti linteg ni Moises, maysa nga altar a batbato a di natagaan, nga iti rabawda awan ti siasinoman a tao a nangingato iti landoc: ket kencuana nangidatonda ken Jehova cadagiti datdaton a mapuuran, ken nangirucbabda cadagiti datdaton ti cappia.

32 Ket idiay insuratna iti rabaw dagiti batbato ti maysa a copia ti linteg ni Moises, isu nga insuratna iti imatang dagiti annac ti Israel.

33 Ket isu-amin nga Israel, ken dagiti lallacayda ken dagiti agturturay ken dagiti oc-ocomda, nagtacderda iti daytoy a sikigan ti lacasa ken iti dayta a sikigan iti sangoanan dagiti sacerdote a Levitas, a nangawit idi lacasa ti tulag ni Jehova, no casano iti umili casta met cadagiti gangannaet; iti cagudduada iti sango ti bantay Garizim, ket ti caguddua iti sango ti bantay Ebal; cas imbilin ni Moises nga adipen ni Jehova idi unana, tapno bendicionanda coma dagiti tattao ti Israel.

34 Ket sana insaganad a imbasa dagiti isu-amin a sasao ti linteg, ti bendicion ken ti lunod, cas mayalubog iti amin nga adda a maisurat iti libro ti linteg.

35 Awan idi ti sao ti isu-amin nga imbilin ni Moises, a ni Josue dina imbasa iti sango ti isu-amin a gimong ti Israel, cadagiti babbai ken ububbing, ken cadagiti gangannaet nga adda cadacuada idi.

Dagiti Cananeo agsaganada a maibusor ken Josue. Ti sicap dagiti Gabaonitas; dagiti Gabaonitas maadipenda.

9 Ket naaramid, nga idi nga isu-amin dagiti ar-ari nga addada idi iti ballasiw ti Jordan, iti caturodan, ken cadagiti tantanap, ken iti isu-amin a igid ti dackel a taaw iti sango ti Libano, dagiti Jetteo, Amorreo, Cananeo, Ferezeo, Heveo, ken Jebuseo, nangegda;

2 a naguummongda, tapno makigubatda ken Josue ken iti Israel iti maymaysa a timpuyog.

3 Ngem idi a dagiti agnaed ti Gabaon nangegda no ania ti inaramid idi ni Josue iti Jerico ken iti Ai,

4 isuda nangaramatda met iti sicap, ket napanda idi ket nagaramidda a casda la nabaon, ket nangalada cadagiti supsupot a daan iti rabaw ti asnoda, ken cadagiti lallalat *a pagiccan* ti arac, nga daan ken napigis, ken napunggos,

5 ken zapzapatos a daan ken tacuptacup cadagiti sacsacada, ken cawcawes a daan cadacuada; ken isu-amin a tinapay a balonda namagaanen ken binuot unay idi.

6 Ket immayda idi ken Josue idiay pacarso idiay Galgal, ket kinunada kencuana, ken cadagiti tattao ti Israel, Dacami naggapucami iti adayu unay a daga: makinomocayo ngarud itatta cadacami.

7 Ket dagiti tattao ti Israel kinunada idi cadagiti Heveo, Nalabit ngatá nga agnaedcayo iti nagtengngaanmi; ¿ket casano ngarud ti pannakinomomi cadacayo?

8 Ket isuda kinunada ken Josue, Dacami dagiti adipenmo. Ket ni Josue kinunana cadacuada, ¿Siasinocayo aya? ken sadino aya ti naggapuanyo?

9 Ket isuda kinunada kencuana, Manipud iti adayu unay a daga dagiti adipenmo immayda a gapu iti nagan ni Jehova a Diosmo: ta nangegmi ti damagna, ken isu-amin a banag nga inararamidna idiay Egipto,

10 ken isu-amin nga inaramidna cadagiti dua nga ar-ari dagiti Amorreo, nga addada idi iti ballasiw ti Jordan, ken Sejon nga ari ti Jesebon, ken ni Og nga ari ti Basan, nga addada idi sadi Astarot.

11 Ket dagiti lallacaymi ken amin dagiti agnaed iti dagámi nagsaoda cadacami, a kinunada, Mangalacayo cadagita imimayo iti balon nga agpaay iti dalan, ket incayo a sumabet cadacuada, ket cunaenyo cadacuada, Dacami dagiti adipenyo: ket makinomocayo itatta cadacami.

12 Daytoy tinapaymi innalami idi a nabara cadagiti balbalaymi a maipaay iti dalan iti daydi aldaw nga iruruarmi a umay cadacayo; ngem ita, adtoy, a namagan, ken binuot unay;

13 dagitoy lallat ti arac, a pinunnomi, babbaroda idi: adtoyda, ket adtoy, a napigisdan: ket dagitoy cawcawesmi ken zap-

zapatosmi daanda unayen a gapu iti caunday ti pannagna.

14 Ket dagiti tattao ti Israel innalada idi ti balonda, ket dida nagsalsaludsod iti patigmaan ti nĝiwat ni Jehova.

15 Ket ni Josue nakicappia idi cadacuada, ket nakinomo cadacuada a tiddaenna ida a sibibiag. Ket dagiti panĝuloen ti gimonĝ nagsapatada idi cadacuada.

16 Ket naaramid idi naturpos ti tallo nĝa aldaw iti calpasan ti pannakitulagda cadacuada, a nanĝegda nĝa isuda idi dagiti cacaarrubada, ket agnaedda idi iti nagtenĝnĝaanda.

17 Ket dagiti annac ti Israel nagnada, ket dimtenĝda cadagiti ciudadda iti maicatlo nĝa aldaw. Ket dagiti ciudadda isuda idi ti Gabaon, ken Cafira, ken Berot, ken Cariat-jarim.

18 Ket dagiti annac ti Israel saanda a kinabil ida idi, agsipud ta dagiti panĝuloen ti gimonĝ insapatada cadacuada gapu ken Jehova, a Dios ti Israel. Ket isu-amin a gimonĝ nagtanabutob idi a maibusor cadagiti panĝuloen.

19 Nĝem isu-amin dagiti panĝuloen kinunada iti isu-amin a gimonĝ, Dacami insapatami cadacuada idi a gapu ken Jehova, a Dios ti Israel: gapuna itatta ditay mabalin a sagiden ida.

20 Daytoy ti aramidentayonto cadacuada, ket baybay-antayo ida nĝa agbiag: di la ket ta umay ti punĝtot cadatayo, a gapu iti sapata nĝa insapatami idi cadacuada.

21 Ket dagiti panĝuloen kinunada cadacuada, Agbiagda coma: nĝem isuda dagiti agpucpucan iti sunĝrod ken agsacsacdo a maipaay iti amin a gimonĝ, cas insao idi cadacuada dagiti panĝuloen.

22 Ket ni Josue inayabanna ida, ket nagsao cadacuada, a kinunana, Apayapay aya a inallilawdacami, a kinunayo, Adayucami unay cadacayo: idinto nĝa agnaedcayo iti paĝtenĝnĝaanmi?

23 Gapuna itatta mailunodcayo, ket dinto agcuranĝ cadacayo ti adipen, ken isu nĝa agpucan coma iti sunĝrod, ken agsacsacdo a maipaay iti balay ti Diosco.

24 Ket isuda simmunĝbatda idi ken Josue, ket kinunada, Agsipud ta pudno a naibaga cadagiti adipenmo, no casano daydi a ni Jehova a Diosmo imbilinna idi ken ni Moises nĝa adipenna nĝa itedna cadacayo amin a daga, ken pucawenna amin dagiti agnaed iti daga iti sanĝoananyo; gapu itoy nagbutenĝcami iti casta unay cadacayo iti maipaay cadagiti biagmi ket inaramidmi idi daytoy a banag.

25 Ket itatta, adtoy, addacami ita imam: daydiay a pagarupemto coma a naimbag ken nalinteg a maaramid cadacami, aramidem.

26 Ket inaramidna idi cadacuada a casta, ket inyanawana ida iti ima dagiti annac ti Israel, tapno dida papatayen ida.

27 Ket ni Josue pinagbalinna ida iti daydi nĝa aldaw nĝa agpucpucan iti sunĝrod ken agsacsacdo a maipaay iti gimonĝ, ken maipaay iti altar ni Jehova inĝgana itoy nĝa aldaw, iti disso nĝa isu pilienna idi.

Dagiti lima nĝa ar-ari gubatenda ti Gabaon. Ti panangispal ni Josue. Ti pannacapaatiddog ti aldaw ti gubat. Nacayawan dagiti ar-ari. Ti pannacadadael ti Maceda. Dagiti sabsabali a pinarmec ni Josue.

10 Naaramid, idi a ni Adoni-sedec nĝa ari ti Jerusalem natimudna no casano ti panangala ni Josue iti Ai, ket isut' dinadaelna a tinalipupus (a no casano ti inaramidna iti Jerico ken iti arina, casta met ti inaramidna iti Ai ken iti arina), ken no casano ti pannakicappia dagiti agnaed iti Gabaon iti Israel, ket addada idi cadacuada;

2 a nagamacda unay, agsipud ta ti Gabaon isu idi ti maysa a ciudad a dackel, a maysa cadagiti naarian a ciudad, ken agsipud ta dacdackel pay nĝem iti Ai, ket isu-amin dagiti tattaona mamainĝelda.

3 Nagbaon nĝarud ni Adoni-sedec nĝa ari ti Jerusalem ken Oham nĝa ari ti Hebron, ken ni Faran nĝa ari ti Jerimot, ken ni Jafia nĝa ari ti Laquis, ken ni Dabir nĝa ari ti Eglon, a kinunana,

4 Sumanĝ-atcayo caniac, ket badanĝandac, ket cabilentayo coma ti Gabaon; ta nakicappia ken Josue ken cadagiti annac ti Israel.

5 Gapuna a dagiti lima nĝa ar-ari dagiti Amorreo, ti ari ti Jerusalem, ti ari ti Hebron, ti ari ti Jerimot, ti ari ti Laquis, ti ari ti Eglon, nagtitiponda, ket simmanĝ-atda, isuda ken isu-amin a buybuyotda, ket nagpacarsoda a maibusor iti Gabaon, ket nanĝaramidda iti gubat a maibusor kencuana.

6 Ket dagiti tattao ti Gabaon nag-

baonda ken Josue iti pacarso idiay Galgal, a kinunada, Dica cucuten ta imam cadagiti adipenmo; sumanĝ-atca a madarás cadacami, ket ispalennacami, ket badanĝannacami: ta isu-amin dagiti ar-ari dagiti Amorreo nga agnaedda iti caturodan nagtitiponda a bumosor cadacami.

7 Iti casta ni Josue simmanĝ-at nanipud Galgal, isu, ken isu-amin dagiti tattao ti gubat kencuana, ken isu-amin dagiti tattao nga agcacamainĝel.

8 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Dica agbutenĝ cadacuada: ta inyawatco ida cadagita imam; awanto ti uray asinoman a tao cadacuada nga agtacderto iti sanĝoanam.

9 Ni Josue ngarud napan cadacuada a kellaat; *ta* simmanĝ-at a nagpatpatnag nanipud Galgal.

10 Ket ni Jehova riniribucna ida iti sanĝoanan ti Israel, ket pinapatayna ida iti naindaclan a panangĝpapatay idiay Gabaon, ket kinamatda ida iti dalan ti sangatan sadi Bet-oron, ket kinabilda ida aginĝgat' Azeca, ken Maceda.

11 Ket naaramid, idi agtalawda manipud sanĝoanan ti Israel, idi addada iti salogan idiay Bet-oron, a ni Jehova nagitinnag cadagiti batbato a dadackel nanipud langit cadacuada aginĝganat' Azeca, ket natayda: adadu dagidi a natay cadagiti batbato nga uraro ngem dagidi a pinapatay dagiti annac ti Israel iti campilan.

12 Idin ni Josue nagsao ken Jehova idi aldaw idi inyawat ni Jehova dagiti Amorreo iti sanĝoanan dagiti annac ti Israel; ket kinunana iti imatang ti Israel,

Init, agintecca idiay ngato ti Gabaon;
Ket sica, Bulan, idiay lobonĝ ti Ajalon.

13 Ket ti init nagintec, ket di bulan nagsardenĝ,
Inĝganat' di nacabales ti nacion cadagiti cabusorda.

¿Daytoy saan aya a naisurat iti libro ni Jashar? Ket ti init nagintec iti tenĝnga ti langit, ket saan a nagdarás a limnec iti dandani maysa nga aldaw.

14 Ket awan idi ti aldaw a cas la iti daydi iti casacbayanna wenno iti calpasanna, a ni Jehova impanĝagna ti timec ti maysa a tao: ta ni Jehova nakigubat a gapu iti Israel.

15 Ket ni Josue nagsubli, ken isu-amin nga Israel kencuana, iti pacarso idiay Galgal.

16 Ket dagitoy lima nga ar-ari nagtalawda, ket naglemmenĝda iti rukib sadi Maceda.

17 Ket naibaga ken Josue, a nacuna, Dagiti lima nga ar-ari naglemmenĝda iti rukib sadi Maceda.

18 Ket ni Josue kinunana, Manĝtulidcayo cadagiti dadackel a batbato aginĝganna iti ngiwat ti rukib, ket mangisaadcayo cadagiti tattao a mangaywan cadacuada:

19 ngem dicay agsardenĝ idiay; agcamatcayo cadagiti cabusoryo, ket cabilenyo ti taraudida; ket dicay palubosan ida a sumrec cadagiti ciudadda: ta ni Jehova a Diosyo inyawatna ida cadagiti imayo.

20 Ket naaramid, nga idi a ni Josue ken dagiti annac ti Israel nalpasda ti nanĝpapatay cadacuada iti dackel a pananĝpapatay, inĝganat' napucawda idi, ket ti natda a nabati idi cadacuada simrec cadagiti nasarikedkedan a ciudad,

21 nga isu-amin a tattao nagsublida ken Josue iti pacarso idiay Maceda a sitatalna: awan ti uray maysa a manĝcuti iti dilana a maibusor iti uray siasinoman cadagiti annac ti Israel.

22 Idin kinuna ni Josue, Luctanyo ti ngiwat ti rukib, ket yegyo caniac dagiti lima nga ar-ari manipud iti rukib.

23 Ket inaramidda a casta, ket impanda kencuana nanipud iti rukib dagiti lima nga ar-ari, ti ari ti Jerusalem, ti ari ti Hebron, ti ari ti Jerimot, ti ari ti Laquis, ti ari ti Eglon.

24 Ket naaramid, idi nga inyegda ken Josue dagidiay nga ar-ari, a ni Josue inayabanna amin dagiti tattao ti Israel, ket kinunana cadagiti panguloen dagiti tattao ti gubat a nakicuyog kencuana a napan, Umasidegcayo, ibaddecyo ti tenĝnged dagitoy nga ar-ari. Ket immasidegda, ket imbaddecda dagiti tenĝnĝedda.

25 Ket ni Josue kinunana cadacuada, Dicay agbutenĝ, dicay met agcullayaw; pumigsacayo ken uminĝelcayo: ta castoy ti aramidento ni Jehova cadagiti isu-amin a cabusoryo a cabacalyo.

26 Ket iti calpasanna ni Josue kinabilna ida, ket pinatayna ida, ket pinaibitinna ida cadagiti lima a cayo: ket naibitinda cadagiti cayo aginĝgana iti malem.

27 Ket naaramid idi lumnec ti init, a ni Josue nagbilin, ket imbabada ida cadagiti

cayo, ket impaliadawda ida idi rukib a naglemmenĝanda, ket nanĝicabilda cadagiti dadackel a batbato iti nĝiwat ti rukib, inĝĝana itoy nĝa aldaw.

28 Ket ni Josue innalana ti Maceda iti daydi nĝa aldaw, ket isut' kinabilna iti tadem ti campilan, ken iti arina: ket dinadaelna nĝa inkisap ida ken isu-amin a tao nĝa adda kencuana: awan a pulos ti tiniddana: ket inaramidna iti ari ti Maceda ti cas inaramidna iti ari ti Jerico.

29 Ket ni Josue immallatiw nanipud Maceda, ken isu-amin nĝa Israel kencuana iti Lebna, ket ginubatda ti Lebna:

30 ket ni Jehova isut' inyawatna met, ken iti arina, iti ima ti Israel; ket isut' kinabilna iti tadem ti campilan, ken isu-amin a tao nĝa adda kencuana; awan ti tiniddana kencuana; ket inaramidna iti arina ti cas inaramidna iti ari ti Jerico.

31 Ket ni Josue immallatiw nanipud Lebna, ken isu-amin nĝa Israel kencuana, iti Laquis, ket nagpacarsoda a maibusor kencuana, ket isut' ginubatda:

32 ket ni Jehova inyawatna ti Laquis iti ima ti Israel; ket isut' innalana iti maicadua nĝa aldaw, ket isut' kinabilna iti tadem ti campilan, ken isu-amin a tattao nĝa adda kencuana, cas iti amin nĝa inaramidna iti Lebna.

33 Idin ni Horam nĝa ari ti Gazer simmanĝ-at a bumadanĝ iti Laquis; ket isut' pinatay ni Josue ken dagiti tattaona, aginĝganat' awan tiniddana kencuana a nalabasan.

34 Ket ni Josue immallatiw nanipud Laquis, ken isu-amin nĝa Israel kencuana, iti Eglon; ket nagpacarso a maibusor kencuana, ket isut' ginubatna;

35 ket isut' innalada iti daydi nĝa aldaw, ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan; ken isu-amin a tattao nĝa adda kencuana isu dinadaelna nĝa inkisap iti daydi nĝa aldaw, cas iti amin nĝa inaramidna iti Laquis.

36 Ket ni Josue simmanĝ-at nanipud Eglon, ken amin nĝa Israel kencuana, aginĝga iti Hebron; ket isut' ginubatda:

37 ket isut' innalada, ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan, ken ti arina, ken isu-amin dagiti ciudadna, ken isu-amin a tattao nĝa adda kencuana; awan a pulos ti tiniddana, a cas iti amin nĝa inaramidna iti Eglon; no di ket dinadaelna nĝa inkisap, ken amin a tattao nĝa adda kencuana.

38 Ket ni Josue nagsubli, ken isu-amin nĝa Israel kencuana, idiay Dabir, ket isut' ginubatna:

39 ket isut' innalana, ken ti arina, ken amin dagiti ciudadna; ket kinabilda ida iti tadem ti campilan, ket dinadaelda nĝa inkisap dagiti isu-amin a tattao nĝa adda idi kencuana; isu awan ti tiniddana: no casano ti inaramidna iti Hebron, casta ti inaramidna iti Dabir, ken iti arina; a cas iti inaramidna met iti Lebna, ken iti arina.

40 Casta ti panangĝcabil ni Josue iti isu-amin a daga, iti caturodan, ken iti Abagatan, ken iti tanap, ken dagiti bacras *dagiti banbantay*, ken isu-amin dagiti ararida nĝa awan a pulos ti tiniddana, no di ket pinucawna nĝa inkisap amin a naganĝes, a cas imbilin ni Jehova a Dios ti Israel.

41 Ket ni Josue kinabilna ida nanipud Cadesbarne aginĝganat' Gaza met laenĝ, ken isu-amin a daga ti Gosen inĝganat' Gabaon met laenĝ.

42 Ket isu-amin dagitoy nĝa ar-ari ken dagiti dagdagada innala ni Josue iti naminpinsan, agsipud ta ni Jehova, a Dios ti Israel, nakigubat a gapu iti Israel.

43 Ket ni Josue nagsubli, ken amin nĝa Israel kencuana, iti pacarso idiay Galgal.

Ti pannacacayaw ken pannacapuur ti Asor. Ti nacadagupan ti gapuanan ni Josue.

11 Ket naaramid, nĝa idi a ni Jabin nĝa ari ti Asor nanĝegna daytoy, nagbaon ken Jobab nĝa ari ti Madon, ken iti ari ti Semron, ken iti ari ti Acsat,

2 ken cadagiti ar-ari nĝa addada iti amianan, iti caturodan, ken iti Arabah nĝa abagatan ti Cenerot, ken iti tanap ken cadagiti panpantoc ti Dor iti laud,

3 iti Cananeo iti daya ken iti laud, ken iti Amorreo, ken Jetteo, ken Ferezeo, ken ti Jebuseo iti caturodan ken iti Heveo nĝa adda iti baba ti Hermon iti daga ti Maspa.

4 Ket rimmuarda, isuda ken isu-amin a buyotda cadacuada, adu a tattao, a casda la iti darat iti igid ti baybay ti caaduda, agraman cabcabayo ken luglugan nĝa aduda unay.

5 Ket isu-amin dagitoy nĝa ar-ari nag-

sasaracda a nagtitipon; ket immayda ket nagpacarsoda a sangsangcatipon idiay dandanum ti Merom, tapno makigubatda a maibusor iti Israel.

6 Ket ni Jehova kinunana ken Josue, Dica agbuteng cadacuada; ta intono bigat iti daytoy a tiempo yawatconto ida amin a napapatay iti sangoanan ti Israel: ket bessangamto dagiti cabcabayoda, ket puuramto iti apuy dagiti luganda.

7 Iti casta immay a nasingdat ni Josue, ken isu-amin a tattao ti gubat kencuana, a maibusor cadacuada iti denna dagiti danum ti Merom, ket dinuclosna ida.

8 Ket ni Jehova inyawatna ida iti ima ti Israel, ket kinabilda ida, ket kinamatda ida inggana iti dackel a Sidon, ken iti Misrephoth-maim, ken iti lobong ti Maspa iti agpadaya: ket kinabilda ida, nga agingganat' awan ti tiniddada.

9 Ket ni Josue inaramidna cadacuada ti cas imbilin ni Jehova kencuana: isu binessanganna dagiti cabcabayoda, ket pinuuranna iti apuy dagiti luganda.

10 Ket ni Josue nagsubli iti daydi a tiempo, ket innalana ti Asor, ket kinabilna ti arina iti campilan: ta ti Asor isut' idi ti olo dagidiay amin a pagpagarian.

11 Ket kinabilda amin dagiti tattao nga adda idi kencuana iti tadem ti campilan, ket dinadaelda ida nga inkisap: awan natda a naganges: ket pinuuranna iti apuy ti Asor.

12 Ket amin dagiti ciudad dagidiay nga ar-ari, ken isu-amin nga arida, innala ni Josue, ket kinabilna ida iti tadem ti campilan, ket dinadaelna ida nga inkisap; cas imbilin ni Moises nga adipen ni Jehova.

13 Ngem cadagidiay a ciudad a nagyan cadagiti pagsalindeganda, saan a pinuuran ti Israel, malacsid ti Asor laeng; dayta pinuuran ni Josue.

14 Ket isu-amin dagiti nasamsam cadagiti ciudad, ken dagiti an-animal, dagiti annac ti Israel innalada a maipaay a kinayawan cadacuada; ngem tunggal tao kinabilda iti tadem ti campilan, aginggana t' nadadaelda amin ida, awan ti tiniddada nga adda angesna.

15 Cas ti panangibilin ni Jehova ken Moises nga adipenna, casta met ti panangibilin ni Moises ken Josue: ket iti casta tinungpal ni Josue; ket awan ti dina tinungpal cadagiti isu-amin nga imbilin ni Jehova ken Moises.

16 Casta ti panangala ni Josue iti isu-amin dayta a daga, iti caturodan, ken amin nga Abagatan, ken amin a daga ti Gosen, ken dagiti tanap, ken ti Arabah, ken ti caturodan ti Israel, ken ti tanapna met laeng;

17 manipud iti bantay Hallac, a sumang-at idiay aginggat' Seir, aginggana t' Baal-gad met laeng iti lobong ti Libano iti baba ti bantay Hermon: ken isu-amin nga ar-arida innalana, ket kinabilna ida, ket pinatayna ida.

18 Ni Josue nabayag a nakigubgubat cadagidiay amin nga ar-ari.

19 Awan ti ciudad a nakicappia cadagiti annac ti Israel, malacsid dagiti Heveo a nagtaeng idiay Gabaon: isuda amin innalada iti gubat.

20 Ta naggapu idi ken Jehova ti panangpatangken cadagiti puspusoda, tapno umayda a maibusor iti Israel iti paggugubatan, tapno pucawenna ida nga ikisap, tapno dida macaasian coma idi, no di ket tapno pucawenna coma ida, a cas imbilin ni Jehova ken Moises.

21 Ket ni Josue immay iti daydi a tiempo, ket pinutedna dagiti Enaceos iti caturodan, iti Hebron, iti Dabir, iti Anab, ken iti isu-amin a caturodan ti Juda, ken iti isu-amin a caturodan ti Israel: ni Josue dinadaelna nga inkisap ida agraman dagiti ciudadda.

22 Awan idi ti Enaceo a tiniddada iti daga dagiti annac ti Israel; no saan laeng a idiay Gaza, idiay Get, ken idiay Azot, ti nangitiddaanda cadagiti dadduma.

23 Casta ti panangala ni Josue iti dagup amin a daga, cas mayalubog cadagiti isu-amin a sinao ni Jehova ken Moises; ket ni Josue isut' intedna a tawid ti Israel a mayalubog iti bingbingayda iti caputotanda. Ket ti daga naginana iti gubat.

Ti nacadagupan dagiti ar-ari a kinabil ni Josue.

12 Ita dagitoy dagiti ar-ari ti daga, isuda a kinabil dagiti annac ti Israel, ket tinagicuada dagiti dagdagada iti ballasiw ti Jordan nga agturong iti leleggacan ti init, manipud iti lobong ti Arnon inggana iti bantay Hermon, ken isu-amin nga Arabah nga agpadaya:

2 ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagnaed idiay Jesebon, ken nagturay manipud Aroer, nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken *iti ciudad nga adda iti* teng-

nga ti lobong, ken caguddua ti Galaad, agpatinggana met laeng iti carayan Jaboc, a beddeng dagiti annac ni Ammon;

3 ken ti Arabah aginggana iti baybay ti Cenerot, nga agpadaya, ken inggana iti baybay ti Arabah, a iti met laeng Baybay ti Asin, nga agpadaya, iti dalan nga agturong sadi Bet-jesimot; ken agpa-abagatan; iti baba dagiti bacras ti Fasga:

4 ket ti beddeng ni Og nga ari ti Basan, a natda cadagiti Rafaim, a nagtaeng idiay Astarot ken idiay Edrai,

5 ket nagturay idiay bantay Hermon, ken idiay Selucia, ken isu-amin a Basan, aginggana iti beddeng dagiti Gessuri ken Macati, ken caguddua ti Galaad, a beddeng ni Sejon nga ari ti Jesebon.

6 Ni Moises nga adipen ni Jehova ken dagiti annac ti Israel kinabilda ida: ket ni Moises nga adipen ni Jehova isut' intedna nga agpaay iti panagtagicua cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases.

7 Ket dagitoy isuda dagiti ar-ari ti daga a kinabil ni Josue ken dagiti annac ti Israel iti ballasiw ti Jordan iti agpalaud, manipud Baal-gad idiay lobong ti Libano agingganat' idiay bantay Hallac, a sumang-at idiay Seir (ket ni Josue isut' intedna cadagiti caputotan ti Israel nga agpaay iti panagtagicua cadacuada a cas mayannurot iti bingbingayda;

8 iti caturodan ken iti tanap, ken idiay Arabah ken idiay bacbacras, ken idiay let-ang ken idiay Abagatan; ti Jetteo, ti Amorreo, ti Cananeo, ti Ferezeo, ti Heveo, ken ti Jebuseo):

9 ti ari ti Jerico, maysa; ti ari ti Ai nga adda iti abay ti Betel, maysa;

10 ti ari ti Jerusalem, maysa; ti ari ti Hebron, maysa;

11 ti ari ti Jerimot, maysa; ti ari ti Laquis, maysa;

12 ti ari ti Eglon, maysa; ti ari ti Gazer, maysa;

13 ti ari ti Dabir, maysa; ti ari ti Gader, maysa:

14 ti ari ti Herma, maysa; ti ari ti Hered, maysa;

15 ti ari ti Lebna, maysa; ti ari ti Adullam, maysa;

16 ti ari ti Maceda, maysa; ti ari ti Betel, maysa;

17 ti ari ti Tappua, maysa; ti ari ti Ofer, maysa;

18 ti ari ti Afec, maysa; ti ari ti Saran, maysa;

19 ti ari ti Madan, maysa; ti ari ti Asor, maysa;

20 ti ari ti Semeron-meroon, maysa; ti ari ti Ascat, maysa;

21 ti ari ti Tenac, maysa; ti ari ti Mageddo, maysa;

22 ti ari ti Cedes, maysa; ti ari ti Jecanan idiay Carmel, maysa;

23 ti ari ti Dor idiay pantoc ti Dor, maysa; ti ari ti Goiim idiay Galgal, maysa;

24 ti ari ti Tersa, maysa; amin dagitoy nga ar-ari tallopuloda ket maysa.

Ti daga a di pay naparmec ken nabingay cadagiti caputotan. Ti pannacabingay ti Canaan cadagiti caputotan. Dagiti tawtawidda.

13 Ita ni Josue lacayen, ket nacapuyen cadagiti adu a tawenna; ket ni Jehova kinunana kencuana, Sica lacaycan ket nacapuyca cadagiti adu a tawenmo, ket adu pay laeng ti nabati a daga a matagicua.

2 Daytoy ti daga a matda pay: isu-amin a sácup dagiti Filisteos, ken isu-amin a *sácup* ti Gessuri;

3 manipud iti Sihor, nga adda iti sango ti Egipto, nga agpaamianan met laeng aginggana iti beddeng ti Accaron, *isu* a maibilang cadagiti Cananeo; dagiti lima nga appo dagiti Filisteos; dagiti Gazeos, ken dagiti Azotios, dagiti Ascalonitas, dagiti Jetteo, ken dagiti Accaronitas, casta met dagiti Heveo,

4 iti abagatan; isu-amin a daga dagiti Cananeo, ken Mehara a cucua dagiti Sidonios, ingganat' Afeca, agtungpal iti beddeng dagiti Amorreo;

5 ken iti daga dagiti Gibleo, ken isu-amin a Libano, nga agturong iti leleggacan ti init, manipud iti Baalgad nga adda iti arisadsad ti bantay Hermon inggana iti sercan ti Emat;

6 isu-amin dagiti agnaed iti caturodan manipud Libano ingganat' Misrephothmaim, amin met laeng dagiti Sidonios; pasiaecto ida manipud iti saclang dagiti annac ti Israel: isut' ipabágim laeng iti Israel a ipatawid, a cas imbilinco kenca.

7 Gapuna itatta bingayem daytoy a daga a maipaay a tawid cadagiti siam a caputotan ken iti caguddua ti caputotan ni Manases.

8 Agraman kencuana dagiti Rubenitas

ken dagiti Gaditas inawatda idi ti tawidda, nga inted ni Moises cadacuada, idiay ballasiw ti Jordan nga agpadaya, cas inted met laeng cadacuada ni Moises nga adipen ni Jehova:

9 manipud Aroer, nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken iti ciudad nga adda iti tengngga ti lobong, ken isu-amin a tanap ti Medaba aginggganat' Dibon;

10 ken isu-amin dagiti ciudad ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagari idiay Jesebon, inggana iti beddeng dagiti annac ni Ammon;

11 ken ti Galaad, ken iti nagpatinggaan dagiti Gessuri ken Maacati, ken isu-amin a bantay Hermon, ken isu-amin a Basan inggana iti Saleca;

12 isu-amin a pagarian ni Og idiay Basan a nagari idiay Astarot ken Edrai (daydi met laeng nabati cadagiti Rafaim); ta kinabil idi ni Moises dagitoy, ket pinasiana ida.

13 Nupay casta dagiti annac ti Israel saanda a pinasia dagiti Gessuri ken Maacati; no di ket ti Gessur ken Macat agnaedda iti tengngga ti Israel inggana itoy nga aldaw.

14 Iti laeng caputotan ni Levi ti saan a naiccan ti tawidna; dagiti daton ken Jehova, a Dios ti Israel, a mapuuran iti apuy isu ti tawidda, a cas kinunana kencuana.

15 Ket ni Moises iniccanna ti caputotan dagiti annac ni Ruben iti cas mayannurot cadagiti familiada.

16 Ket ti beddengda isut' idi manipud Aroer, nga adda iti igid ti lobong ti Arnon, ken iti ciudad nga adda iti tengngga ti lobong, ken isu-amin a tanap ti Medaba;

17 ti Jesebon, ken isu-amin dagiti ciudadna nga addada iti tanap; ti Dibon, ken ti Bamot-baal, ken ti Bet-baal-meon,

18 ken ti Jaza, ken ti Kedemot, ken ti Mefaat,

19 ken ti Cariataim, ken ti Sabama, ken ti Saratasar idiay bantay ti lobong,

20 ken ti Bet-pehor, ken dagiti bacras ti Fasga, ken ti Bet-jesimot,

21 ken isu-amin dagiti ciudad ti tanap, ken isu-amin a pagarian ni Sejon nga ari dagiti Amorreo, a nagari idiay Jesebon isu a kinabil ni Moises agraman cadagiti panguloen ti Madian, Hevi, ken Recem, ken Sur, ken Jur, ken Rebe, a pangulo ni Sejon, a nagtaeng idiay a daga.

22 Casta met ni Balaam, nga anac a lalaki ni Beor, a mammadles, pinatay dagiti annac ti Israel iti campilan iti tengngga dagiti dadduma a pinatayda.

23 Ket ti beddeng dagiti annac ni Ruben isu idi ti Jordan, ken ti beddengna. Daytoy isu idi ti tawid dagiti annac ni Ruben a cas mayalubog cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad ken dagiti purpurócda.

24 Ket ni Moises iniccanna ti caputotan ni Gad, dagiti annac ni Gad, a cas mayalubog cadagiti famfamiliada.

25 Ket ti beddengda isu idi ti Jazer, ken isu-amin dagiti ciudad ti Galaad, ken caguddua ti daga dagiti annac ni Ammon, inggganat' Aroer nga adda iti sango ti Rabba;

26 ket manipud iti Jesebon inggganat' Ramotmaspe, ken Betonim; ken manipud Mahanaim inggganat' beddeng ti Dabir.

27 ket idiay lobong, ti Bet-aram, ken ti Bet-nemra, ken ti Socot, ken ti Sefon, a natda iti pagarian ni Sejon nga ari ti Jesebon, ti Jordan ken iti beddengna, inggganat' caadayuan a paset ti baybay a Ceneret iti ballasiw a daya ti Jordan.

28 Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni Gad cas mayalubog cadagiti familiada, dagiti ciudad ken purpurocna.

29 Ket ni Moises inyawatna ti *tawid* iti caguddua ti caputotan ni Manases: ket isu idi ti maipaay iti cagudua ti caputotan dagiti annac ni Manases a cas mayalubog cadagiti famfamiliada.

30 Ket ti beddengda isu idi manipud iti Mahanaim, isu-amin a Basan, isu-amin a pagarian ni Og nga ari ti Basan, ken isu-amin dagiti il-ili ti Jair, nga adda idiay Basan innem a pulo a ciudad:

31 ken ti caguddua ti Galaad, ken Astarot, ken Edrai, dagiti ciudad ti pagarian ni Og idiay Basan, isut' agpaay cadagiti annac ni Maquir nga anac a lalaki ni Manases, agpaay met laeng iti caguddua dagiti annac ni Maquir a cas mayalubog cadagiti famfamiliada.

32 Dagitoy isuda dagiti tawtawid nga imbunong ni Moises cadagidiay tantanap ti Moab, iti ballasiw ti Jordan idiay Jerico iti daya.

33 Ngem ni Moises awan ti intedna a tawid iti caputotan ni Levi: ni Jehova, a Dios ti Israel, isu ti tawidda, a cas sinaona cadacuada.

Ti Hebron naipabucod ken Caleb.

14 Ket dagitoy isuda dagiti tawtawid
nga innala dagiti annac ti Israel
idiay daga ti Canaan, isuda a ni Eleazar a
sacerdote ken ni Josue nga anac ni Nun,
ken dagiti panguloen dagiti *balbalay* dagiti
amma dagiti caputotan dagiti annac ti
Israel, inwarasda cadacuada,
2 a gapu iti gasat ti tawidda, a cas
imbilin ni Jehova a naaramat ni Moises,
a maipaay iti siam a caputotan, ken mai-
paay iti caguddua ti caputotan.
3 Ta ni Moises intedna ti tawid dagiti
dua a caputotan ken iti caguddua ti capu
totan idiay ballasiw ti Jordan: ngem
cadagiti Levitas saanna nga iniccan ti ta-
widda iti tengngada.
4 Ta dagiti annac ni Jose nagcadduada
a caputotan, ni Manases ken ni Efraim:
ket isuda saanda a nangted iti bingay ca-
dagiti Levitas idiay a daga, no saan laeng
a dagiti ciudad a pagnaedanda, agraman
palpalasotda nga agpaay cadagiti an-animalda ken agpaay iti pagbiagda.
5 Cas iti panangibilin ni Jehova ken
Moises, casta ti inaramid dagiti annac ti
Israel; ket bininggayda di daga.

6 Idin dagiti annac ni Juda dimma-
nonda ken Josue idiay Galgal; ket ni Caleb
nga anac a lalaki ni Jefone a Cenezeo
kinunana kencuana, Sica ammom ti pang-
gep a sinao ni Jehova ken Moises a lalaki
ti Dios a maipapan caniac ken maipanggep
kenca idiay Cades-barne.
7 Uppat a pulo ti tawenco idi imbaon-
nac ni Moises nga adipen ni Jehova nani-
pud sadi Cades-barne tapno siimec ti
daga; ket inyegco manen kencuana di
sao cas adda idi iti pusoc.
8 Nupay casta dagiti cacabsatco a naki-
pagsang-at caniac pinagrunawda ti puso
dagiti tattao; ngem siac sinurotco a naim-
bag ni Jehova a Diosco.
9 Ket ni Moises nagsapata iti daydi nga
aldaw, a kinunana, Pudno unay nga iti
daga a nabaddecan ta sacam agnanayonto
a tawidmo ken dagiti annacmo, agsipud ta
sinurotmo a naimbag ni Jehova a Diosmo.
10 Ket ita, adtoy, kitaem, ni Jehova
inaywanannac a sibibiag, a cas sinaona,
dagitoy uppat a pulo ket lima a tawen,
nanipud idi tiempo a panangisao ni Jeho-
va itoy a sao ken Moises, iti bayat a
pinagpagpagna ti Israel iti let-ang, ket
ita, adtoy, daytoy nga aldaw walopulo ket
lima ti tawencon.
11 Nupay casta napigsaac pay laeng ita
nga aldaw a cas iti capigsac idi aldaw nga
panangibaon caniac ni Moises: no casano
ti pigsac idi casta met laeng ti pigsac ita,
agpaay iti gubat man, ken iti iruruar man
ken iti iseserrec man.
12 Ita ngarud itedmo caniac daytoy a
caturodan, isu nga insao ni Jehova iti
daydi nga aldaw; ta sica nangegmo iti
daydi nga aldaw no casano ti caadda
dagidi Enaceos idiay, ken dagiti ciudad a
dadackel ken nasarikedkedan: nalabit
nga ni Jehova addanto caniac, ket pasiaec-
to ida, a cas kinuna ni Jehova.

13 Ket ni Josue isut' binendicionanna;
ket intedna ti Hebron a tawid ni Caleb
nga anac a lalaki ni Jefone.
14 Gapuna a ti Hebron nagbalin a ta-
wid ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone a
Cenezeo inggana itoy nga aldaw; agsipud
ta isu sinurotna a naimbag ni Jehova a
Dios ti Israel.
15 Ti nagan ti Hebron idi casacbayan
daytoy a tiempo isut' idi Cariat-arbe; ni
Arbe nga isu idi ti catan-ocan a tao ca-
dagiti Enaceos. Ket ti daga naginaná
iti gubat.

*Ti sácup ti Juda. Ni Otoniel ca-
yawanna ti Hebron. Dagiti
ciudad ti Juda.*

15 Ket ti gasat nga agpaay iti caputotan
dagiti annac ni Juda a cas maya-
lubog cadagiti famfamiliada isut' idi ag-
patingga iti beddeng ti Edom, agpatingga
iti let-ang ti Zin iti abagatan, iti caadayu-
an a paset ti abagatan.
2 Ket ti beddengda iti abagatan isut'
idi manipud iti c[illegible]dayuan a paset ti
Baybay ti Asin, manipud iti subecna nga
agpaabagatan;
3 ket rimmuar nga agpaabagatan iti
sang-atan ti Acrabim, ket nagtuloy aging-
ganat' Zin, ket simmang-at iti abagatan ti
Cades-barne, ket nagtuloy iti Jesron, ket
simmang-at agingganat' Addar, ket agsic-
co agingganat' Carcaa;
4 ket nagtuloy agingganat' Asemona,
ket timpuar iti waig ti Egipto; ket dagiti
pagruaruan daytoy a beddeng addada iti
taaw: daytoy isunto ti nakinabagatan a
beddengyo.
5 Ket ti nakin-daya a beddeng isu ti
Baybay ti Asin, inggana met laeng iti
pungto ti Jordan. Ket ti beddeng ti
nakinamianan a bangir isut' idi manipud

iti subec ti baybay nga adda iti pungto ti Jordan;

6 ket ti beddeng simmang-at ingganat' Bet-agla, ket nagtuloy iti amianan agingat' Bet-araba; ken ti beddeng simmang-at iti bato ni Boen nga anac a lalaki ni Ruben;

7 ket ti beddeng simmang-at agingganat' Davir manipud iti lobong ti Acor, ket iti casta nagpaamianan, a pumerreng iti Galgal, nga adda iti sango ti sangatan ti Adommim, nga adda iti akinabagatan a bangir ti carayan; ket ti beddeng naglayon cadagiti dandanum ti Ensames, ket dagiti pagruaran daytoy adda idi iti En-rogel;

8 ket ti beddeng simmang-at iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom ingganat' abay nga abagatan ti Jebuseo (nga isu met laeng ti Jerusalem); ket ti beddeng simmang-at agingganat' tapaw ti bantay nga adda iti sango ti lobong ti Ennom iti laud, isu nga adda iti caadayuan a paset ti lobong ti Rafaim iti agpaamianan;

9 ket ti beddeng naglayon nanipud iti tapaw ti bantay agingganat' ubbog dagiti dandanum ti Neftoa, ket timpuar agingana cadagiti ciudad ti bantay Efron; ket ti beddeng naglayon agingganat' Baala (nga isu met laeng ti Cariat-jarim):

10 ket ti beddeng nagsicco nanipud iti Baala iti laud ingganat' bantay Seir, ket naglayon agingana iti bacras ti bantay Jerim iti amianan (nga isu met laeng ti Queslon), ket nagsalog agingganat' Bet-semes, ket naglayon iti Tamna;

11 ket ti beddeng rimmuar iti abay ti Accaron nga agpaamianan; ket ti beddeng naglayon iti Secron, ket naglayon iti bantay Baala, ket timpuar idiay Jebneel; ket dagiti pagruaran ti beddeng addada idiay taaw.

12 Ket ti akin-laud a beddeng isut' idi agingana iti taaw a dackel ken ti igidna. Daytoy isu ti beddeng dagiti annac ni Juda a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

13 Ket isu iniccanna ni Caleb nga anac a lalaki ni Jefone iti maysa nga apag cadagiti annac ni Juda, a cas mayannurot iti bilin ni Jehova ken Josue, iti met laeng Cariat-arbe, ni Arbe nga isu idi ti ama ni Enac (nga isu met laeng ti Hebron).

14 Ket ni Caleb pinasiana idi idiay dagiti tallo nga annac a lallaki ni Enac; da Sesai, Ahiman, ken Tolmai, nga annac ni Enac.

15 Ket nanipud sadiay simmang-at a maibusor cadagiti agnaed idiay Dabir: ti Cariat-sefer isu ti nagan ti Dabir idi unana a tiempo.

16 Ket ni Caleb kinunana, Daydiay a mangcabil iti Cariat-sefer, ket isut' alaenna, isunto ti pangyasawaac ken anacco nga Aja.

17 Ket ni Otoniel nga anac a lalaki ni Cenez, a cabsat a lalaki ni Caleb isut' innalana: ket isu inyasawana kencuana ni Aja nga anacna.

18 Ket naaramid, nga idi a *ni Aja* immay *ken Otoniel*, tinignayna *ni Otoniel* a dumawat ken amana iti maysa a talon: ket *ni Aja* dimsaag idi asnona; ket ni Caleb kinunana kencuana, Ania ti cayatmo?

19 Ket kinunana, Iccanac ti bendicion; ta sica insaadnac iti daga ti abagatan, iccannac met cadagiti ububbog ti danum. Ket isu intedna dagiti nakinngato ken nakinbaba nga ubbog.

20 Daytoy isu ti tawid ti caputotan digiti annac ni Juda a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

21 Ket dagiti caadayuan a ciudad ti caputotan dagiti annac ni Juda nga agturong iti beddeng ti Edom idiay abagatan isuda Cabseel, ken Eder, ken Jagur,

22 ken Cina, ken Demona, ken Adada,

23 ken Cedes, ken Asor, ken Jetnan,

24 Zif, ken Telen, ken Balot,

25 ken Asor, Hadata, ken Cariot, Jesron, (nga isu met laeng ti Asor),

26 Aman, ken Sama, ken Molada,

27 ken Asar-gadda, ken Hassemon, Betfelet,

28 ken Haser-sual, Beer-seba, ken Baziotia,

29 Baala, ken Jim, ken Esem,

30 ken Eltolad, ken Cesil, ken Jarma,

31 ken Siceleg, ken Medema, Sensena,

32 ken Lebaot, Selim, ken Aen, ken Remmon; dagup amin dagiti ciudad duapuloda ket siam, agraman dagiti purpurocda.

33 Iti tanap. Estaol, ken Sarea, ken Asena,

34 ken Zanoe, ken Engennim, Tappua, ken Enaim,

35 Jerimot, ken Adullam, Soco, ken Azeca,

36 ken Saraim, ken Aditaim, ken Gede-

ra, ken Gederotaim; sangapulo ket uppat a ciudad agraman purpurócda.

37 Sanan, ken Hadasa, ken Magdalgad,
38 ken Delean, ken Masepa, ken Jectel,
39 ken Laquis, ken Bascat, ken Eglon,
40 ken Quebbon, ken Lehemen, ken Cetlis,
41 ken Giderot, Bet-dagon, ken Naama, ken Maceda; sangapulo ket innem a ciudad agraman purpurócda.

42 Labana, ken Eter, ken Asan,
43 ken Jefta, ken Esna, ken Nesib,
44 ken Ceila, ken Aczib, ken Maresa; siam a ciudad agraman purpurocda.

45 Accaron agraman dagiti il-ilina ken purpurócna;
46 manipud Accaron agingganat' taaw met laeng, isu-amin nga adda iti abay ti Azoto, agraman cadagiti purpurócda.

47 Ti Azoto, dagiti il-ilina ken dagiti purpurócna; Gaza, dagiti il-ilina ken dagiti purpurócna; ingganat' waig ti Egipto ken iti dackel a taaw, ken ti beddengna.

48 Ket iti caturodan, Samir, ken Jeter, ken Socot,
49 ken Danna, ken Cariat-senna (nga isu met laeng ti Dabir),
50 ken Anab, ken Istemo, ken Anim,
51 ken Gosen, ken Olon, ken Gilo; sangapulo ket maysa a ciudad agraman purpurócda.

52 Arab, ken Duma, ken Esaan,
53 ken Janum, ken Bet-tappua, ken Afeca,
54 ken Atmata, ken Cariat-arbe (nga isu met laeng ti Hebron), ken Sior; siam a ciudad agraman purpurócda.

55 Maon, Carmel, ken Zif, ken Jota,
56 ken Jezrael, Jucadam, ken Zanoe,
57 Accaim, Gabaa, ken Tamma; sangapulo a ciudad agraman purpurócda.

58 Halul, ken Betsur, ken Gedeor,
59 ken Maret, ken Bet-anot, ken Eltecon; innem a ciudad agraman purpurócda.

60 Cariat-baal (nga isu met laeng ti Cariat-jarim), ken ti Arebba; dua a ciudad agraman purpurócda.

61 Idiay let-ang, Bet-araba, Meddin ken Sacaca,
62 ken Nebsan, ken ti Ciudad ti Asin, ken Engadi; innem a ciudad agraman purpurócda.

63 Ket no maipaan cadagiti Jebuseo, a nagnaed iti Jerusalem, dagiti annac ni Juda dida nabalin a pinasia ida: no di ket ti Jebuseo nakipagnaed cadagiti annac ni Juda idiay Jerusalem ingganna itoy nga aldaw.

Ti gasat a maipaay cadagiti annac ni Jose. Ti sácup ni Efraim.

16 Ket ti gasat rimmuar nga agpaay cadagiti annac ni Jose nanipud iti Jordan idiay Jerico, cadagiti dandanum ti Jerico iti daya, iti met laeng let-ang, sumang-at manipud Jerico iti caturodan agingganat' Betel;
2 ket manipud Betel rimmuar ingganat' Luza, ket naglayon ingganat' beddeng dagiti Arquitas ingganat' Atarot;
3 ket nagsalog a nagpalaud ingganat' beddeng dagiti Jeflet, agingganna iti beddeng ti Bet-oron a nakinbaba, agingganna met laeng iti Gazer; ket dagiti pagruaranna addada idi iti taaw.
4 Ket dagiti annac ni Jose, da Manases ken Efraim innalada ti tawidda.

5 Ti beddeng dagiti annac ni Efraim a cas mayannurot cadagiti famfamiliada isu *daytoy:* ti beddeng ti tawidda nga agpadaya isut' idi ti manipud Atarot-ador agingganna iti Bet-oron a nakinngato;
6 ket ti beddeng rimmuar a nagpalaud idiay Macmatat iti amianan; ket ti beddeng nagsicco a nagpadaya ingganat' Tanat-selo, ket isut' linayonna iti daya ti Janoe;
7 ket simmalog nanipud Janoe ingganat' Atarot, ken ingganat' Naarata, ket gimmawat agingganat' Jerico, ket rimmuar iti Jordan.
8 Manipud Tappua ti beddeng naglayon a nagpalaud agingganat' waig ti Cana; ket dagiti pagruaranna addada idi iti taaw. Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Efraim a mayannurot cadagiti famfamiliada;
9 naitipon cadagiti ciudad a nailasin nga agpaay cadagiti annac ni Efraim iti tengnga ti tawid dagiti annac ni Manases, isu-amin dagiti ciudad agraman purpurócda.

10 Ket isuda saanda a pinasia dagiti Cananeo a nagnaed idiay Gazer: no di ket dagiti Cananeo agnaedda iti tengngga ti Efraim agingga itoy nga aldaw, ket nagbalinda nga adipen nga agaramid cadagiti narigat nga aramid.

Ti sácup ni Manases. Dua nga apág a maipaay cadagiti annac ni Jose.

17 Ket *daytoy* isu ti gasat nga agpaay cadagiti caputotan ni Manases: ta isu ti inauna nga anac ni Jose. Ta ni Maquir nga anac nga inauna ni Manases, nga ama ni Galaad; agsipud ta isu maysa a tao ti gubgubat, gapuna ngarud nga isu icutanna ti Galaad ken Basan.

2 Iti casta *ti gasat* nga agpaay cadagiti dadduma nga annac ni Manases a cas mayannurot cadagiti famfamiliada: nagpaay cadagiti annac ni Abiezer, ken cadagiti annac ni Helec, ken cadagiti annac ni Esriel, ken cadagiti annac ni Sequem, ken cadagiti annac ni Hefer, ken cadagiti annac ni Semida: dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Manases nga anac ni Jose a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

3 Ngem ni Salfaad, nga anac a lalaki ni Hefer, nga anac a lalaki ni Galaad, nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases, awan idi ti annacna a lallaki, no di laeng babbai: ket dagitoy ti nagnagan dagiti annacna a babbai: Maala, Noa, Hegla, Melca, ken Tersa.

4 Ket isuda immadanida iti saclang ni Eleazar a sacerdote, ken iti saclang ni Josue nga anac ni Nun, ken iti saclang dagiti panguloen, a kinunada, Ni Jehova imbilinna ken Moises nga iccannacami iti maysa a tawid iti tengngga dagiti cacabsatmi: gapuna ngarud a cas mayannurot iti bilin ni Jehova isu iniccanna ida iti maysa a tawid iti tengngga dagiti cacabsat ni amada.

5 Ket sangapulo a capaset ti nagtinnag ken ni Manases, sabali laeng ti daga ti Galaad ken Basan, nga adda iti ballasiw ti Jordan;

6 gaput ta dagiti annac a babbai ni Manases addaanda met iti maysa a tawid iti tengngga dagiti annacna a lallaki. Ket ti daga a Galaad cucua idi dagiti natda cadagiti annac a lallaki ni Manases.

7 Ket ti beddeng ni Manases isut' idi manipud Aser agingganat' Macmata, nga adda iti sangoanan ti Siquem; ket ti beddeng naglayon iti macanawana nga ima inggana cadagiti agnaed ti En-tappua.

8 Ti daga ti Tappua cucua idi ni Manases; ngem ti Tappua nga adda iti sácup ni Manases cucua idi dagiti annac ni Efraim.

9 Ket ti beddeng simmalog agingganna iti waig ti Cana, iti abagatan ti waig: dagitoy a ciudad cucua ni Efraim iti tengnga dagiti ciudad ni Manases: ket ti beddeng ni Manases adda iti makinamianan nga abay ti waig, ket dagiti pagruaranna addada iti taaw:

10 iti agpaabagatan isut' cucua ni Efraim, ket ti agpaamianan cucua ni Manases, ket ti taaw isu ti beddengna, ket isuda gimmawatda agingganna iti Aser iti amianan, ken agingganna iti Isacar iti daya.

11 Ket ni Manases cucuana idiay Isacar, ken idiay Aser ti Bet-san ken dagiti il-ilina, ken Jeblaam ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idiay Dor ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idiay Endor ken dagiti il-ilina, ken dagiti agnaed idiay Mageddo ken dagiti il-ilina, a tallo met laeng a panpantóc.

12 Nupay casta dagiti annac ni Manases saanda a nabalin a pinasia *dagiti agnaed* cadagidiay a ciudad; no di ket dagiti Cananeo kinayatda ti nagnaed idiay a daga.

13 Ket naaramid, nga idi a dagiti annac ti Israel pimmigsada, insaadda iti panagtrabajo dagiti Cananeo, ket saanda a pinasia nga intalipupus ida.

14 Ket dagiti annac ni Jose nagsaoda ken Josue, a kinunada, Apayapay a sica iniccannacam iti maymaysa a gasat laeng ken maymaysa a cadasig a tawid, idinto ta siac dackelac nga ili, ta inggana itoy a tiempo ni Jehova binendicionannac?

15 Ket ni Josue kinunana cadacuada, No sica dackelca nga ili, gumon-odca kenca idiay cabakiran, ket latáenyo nga agpaay cadacayo idiay daga dagiti Ferezeo ken dagiti Rafaim; yantangay ti caturodan ti Efraim nailet unay kenca.

16 Ket dagiti annac ni Jose kinunada, Ti caturodan saan a macaanay cadacami: ket isu-amin dagiti Cananeo nga agnaed idiay daga ti lobong adda lugluganda a linandocan, padapadada cadagidiay agnaed diay Bat-san ken dagiti il-ilina, ken dagiti adda idiay lobong ti Jezrael.

17 Ket ni Josue nagsao iti balay ni Jose, nga iti met laeng Efraim ken Manases,

ket kinunana, Sica dackelca nga ili, ken icutam ti dackel a cabaelan; saanto a maymaysa laeng ti gasatmo:

18 no di ket ti caturodan isunto ti cucuam; ta uray no cabakiran, isut' latáemto, ket dagiti pagruaranna cucuamto; ta pasiaemto dagiti Cananeo, nupay no isuda adda lugluganda a linandocan, ken nupay no isuda napigsada.

Ti matda ti daga mabingay. Ti súcup ni Benjamin ken dagiti ciudadna.

18 Ket isu-amin a gimong dagiti annac ti Israel naguornongda idiay Silo, ket namangonda iti maysa a tolda ti gimong idiay: ket ti daga naparucma iti sangoda.

2 Ket natda ti pito a caputotan dagiti annac ti Israel, isuda a dida pay biningay ti tawidda.

3 Ket ni Josue kinunana cadagiti annac ti Israel, Casano ti cabayagyo a di mangicascaso iti ipapanyo a mangtagicua iti daga nga inted cadacayo ni Jehova a Dios dagiti ammayo?

4 Mangtudingcayo cadacayo met laeng iti tallo a tattao iti tunggal maysa a caputotan: ket ibaonconto ida, ket isuda tumacderdanto, ket pagnaendanto ti daga, ket isuda isut' iburicdanto a cas mayannurot iti tawidda; ket isuda umaydanto caniac.

5 Ket isuda bingayendanto ti daga iti agcapito capaset: ni Juda agnaedto iti beddengna iti abagatan, ket ti balay ni Jose agnaedto iti beddengda iti amianan.

6 Ket dacayo iburicyonto ti daga iti agcapito capaset, ket yegyonto caniac ditoy *ti pannacaiburic;* ket paggiginnasanggasatecto cadacayo iti saclang ni Jehova a Diostayo.

7 Ta dagiti Levitas awan ti bingayda cadacayo; ta ti kinascerdote ni Jehova isu ti tawidda: ket ni Gad ken ni Ruben, ken ti caguddua ti caputotan ni Manases inawatdan ti tawidda iti ballasiw ti Jordan nga agpadaya, isu nga inted cadacuada ni Moises nga adipen ni Jehova.

8 Ket dagiti tattao timmacderda, ket napanda: ket ni Josue incumitna cadagiti napan a mangiburic iti daga, a kinunana, Incayo ket pagnaenyo ti daga, ket isut' iburicyo, ket umaycayonto manen caniac; ket siac paggiginnasanggasatecto cadacayo iti saclang ni Jehova ditoy Silo.

9 Ket dagiti tattao napanda ket pinagnada amin a daga, ket isut' imburicda dagiti ciudad iti nagcapito capaset iti maysa a libro; ket isuda immayda ken Josue idiay pacarso sadi Silo.

10 Ket ni Josue pinaggiginnasatna cadacuada idiay Silo iti saclang ni Jehova: ket ni Josue biningbingayna idiay ti daga cadagiti annac ti Israel a cas mayannurot cadagiti bingbingayda.

11 Ket ti gasat dagiti annac ni Benjamin rimmuar a cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ket ti beddeng ti gasatda rimmuar iti nagbaetan dagiti annac ni Juda ken dagiti annac ni Jose.

12 Ket ti beddengda iti deppaarna iti amianan isut' idi manipud iti Jordan; ket ti beddeng simmang-at iti abay ti Jerico iti amianan, ket simmang-at iti caturodan nga agpalaud; ket dagiti pagruaranna addada idi iti let-ang ti Betaven.

13 Ket ti beddeng naglayon manipud idiay aginggat' Luza, iti abay ti Luza (nga isu met laeng ti Betel), iti agpaabagatan; ket ti beddeng nagsalog ingganat' Atarotadar, iti denna ti bantay nga adda iti abagatan ti Bet-oron nga akinbaba.

14 Ket ti beddeng naglayon *manipud idiay,* ket nagsicco iti bangirnat' laud nga agpaabagatan, manipud iti bantay nga adda iti sangoanan ti Bet-oron nga agpaabagatan; ket dagiti pagruaranna addada idi idiay Cariat-baal (nga isu met laeng ti Cariat-jarim), a maysa a ciudad dagiti annac ni Juda: daytoy isu ti bangirna iti laud.

15 Ket ti bangirna iti abagatan manipud iti caadayuan a paset ti Cariat-jarim; ket ti beddeng rimmuar a nagpalaud, ket rimmuar a nagturong iti ubbog dagiti dandanum ti Neftoa;

16 ket ti beddeng nagsalog inggana iti caadayuan a paset ti bantay nga adda iti sango ti tanap ti anac a lalaki ni Ennom, nga adda iti lobong ni Rafaim iti amianan; ket nagsalog agingganat' lobong ni Ennom, agingganat' sikigan ti Jebuseo nga agpaabagatan, ket nagsalog aginggana iti En-Rogel;

17 ket naglayon a nagpaamianan, ket rimmuar idiay Ensemes, ket rimmuar idiay Gelilot nga adda iti sangoanan ti sang-atan ti Adommim; ket nagsalog aginggana iti bato ni Boen nga anac a lalaki ni Ruben;

18 ket naglayon a nagpaamianan ag-

ingĝana iti sikigan a pumerrenĝ iti Arabah, ket nagsalog aginĝgana iti Arabah;
19 ket ti beddenĝ naglayon aginĝgana iti sikigan ti Bet-hagla nĝa agpaamianan; ket dagiti pagruaran ti beddenĝ adda idi idiay nakinamianan a subec ti Baybay ti Asin idiay nakinabagatan a punĝto ti Jordan: daytoy isu ti nakinabagatan a beddenĝ.
20 Ket ti Jordan isut' idi ti beddenĝna iti banĝirna iti daya, Daytoy isut' tawid dagiti annac ni Benjamin, cadagiti beddenĝ nĝa aglicmut, a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

21 Ket dagiti ciudad dagiti caputotan dagiti annac ni Benjamin a cas mayannurot cadagiti famfamiliada isuda ti Jerico, ken Bet-hagla, ken Emek-keziz,
22 ken Bet-araba, ken Samaraim, ken Betel,
23 ken Avim, ken Afrara, ken Ofera,
24 ken Cefer-Hermona, ken Ofni, ken Gabee: sanĝapulo ket dua a ciudad agraman purpurócda:
25 Gabaon, ken Rama, ken Berot,
26 ken Maspa, ken Chafara, ken Amosa,
27 ken Recem, ken Jarefel, ken Tarela,
28 ken Sela, ken Elef, ken Jebus (nĝa isu met laenĝ ti Jerusalem), Gabaat, *ken* Cariat; sanĝapulo ket uppat a ciudad agraman purpurócda. Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni Benjamin a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.

Dagiti sacsácup da Simeon, Zabulon, Isacar, Aser, Neftali, ken Dan. Ti Tamnat-sera naited ken Josue.

19 Ket ti maicadua a gasat rimmuar ken Simeon, iti caputotan met laenĝ ni Simeon cas mayannurot cadagiti famfamiliada: ket ti tawidda adda idi iti nagbaetan ti tawid dagiti annac ni Juda.
2 Ket icutanda idi iti panagtawid, ti Beerseba, wenno Sabee, ken Molada,
3 ken Haser-sual, ken Baala, ken Asem,
4 ken Eltolad, ken Betul, ken Jarma,
5 ken Siceleg, ken Bet-marcabot, ken Hasersusa,
6 ken Bet-labot, ken Saroem; sanĝapulo ket tallo a ciudad agraman purpurócda:
7 Aim, Remmon, ken Atar, ken Asan; uppat a ciudad agraman purpurócda:
8 ken isu-amin dagiti purpuróc nĝa addada iti aglicmut cadagitoy a ciudad inĝganat' Baalat-beer, Ramat ti Abagatan. Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Simeon a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.
9 Nagtaud iti apág dagiti annac ni Juda isut' idi ti tawid dagiti annac ni Simeon; agsipud ta ti apág dagiti annac ni Juda isu idi ti adu unay cadacuada: gapuna a dagiti annac ni Simeon adda idi tawidda iti nagtenĝnĝaan ti tawid dagidiay.

10 Ket ti maicatlo a gasat rimmuar a maipaay cadagiti annac ni Zabulon a cas mayannurot cadagiti famfamiliada. Ket ti beddenĝ ti tawidda isut' idi aginĝganat' Sarid;
11 ket ti beddenĝda simmanĝ-at a nagpalaud, iti met laenĝ Merala, ket dimtenĝ aginĝganat' Deb-baset; ket dimtenĝ iti waig, nĝa adda iti sanĝo ti Jeconam;
12 ket nagsicco manipud Sarid a nagpadaya nĝa agpalelegacan ti init aginĝgana iti beddenĝ ti Queselet-tabor; ket rimmuar iti Daberet, ket simmanĝ-at iti Jafia;
13 ket manipud idiay naglayon a nagpadaya iti Jet-hefer, iti Tacasim; ket rimmuar idiay Remmon a gumawat aginĝganat' Noa;
14 ket ti beddenĝ nagsicco kencuana nĝa agpaamianan aginĝganat' Hanaton; ket dagiti pagruaranna addada idi idiay lobonĝ ti Jefta-el;
15 ken Catet, ken Naalol, ken Semeron, ken Jedala, ken Belen: sanĝapulo ket dua a ciudad agraman purpurócda.
16 Daytoy isu ti tawid dagiti annac ni Zabulon a cas mayannurot cadagiti famfamiliada, dagitoy a ciudad agraman purpurócda.

17 Ti maicapat a gasat rimmuar nĝa agpaay ken Isacar, cadagiti met laenĝ annac ni Isacar a mayannurot cadagiti famfamiliada.
18 Ket ti beddenĝda isut' idi aginĝganat' Jezrael, ken Casalot, ken Sunem,
19 ken Hafaraim, ken Seon, ken Anaarat,
20 ken Rabbot, ken Cesion, ken Abes,
21 ken Ramet, ken Engannim, ken Enhadda, ken Betfeses,
22 ket ti beddenĝ dimtenĝ aginĝganat' Tabor, ken Sehesima, ken Bet-semes; ket dagiti pagruaran ti beddenĝda addada idi idiay Jordan; sanĝapulo ket innem a ciudad agraman purpurócda.
23 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Isacar a mayannurot cada-

giti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

24 Ket ti maicalima a gasat rimmuar nga agpaay iti caputotan dagiti annac ni Aser a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.
25 Ket ti beddengda isut' idi ti Jacalat, ken Cali, ken Betem, ken Ajar,
26 ken Elmelec, ken Amaad, ken Messal: ket dimmanon agingganat' Carmel nga agpalaud, ken iti Sihor-labanat;
27 ket nagtuloy nga agturong iti leleggacan ti init nga agpa-Betdagon, ket dimmanon iti Zabulon, ken iti lobong ti Jefael nga agpaamianan iti Bet-hemec ken Nahiel; ket rimmuar iti Cabul iti ima a catigid,
28 ken iti Ebron, ken Rohob, ken Hammon, ken Cana, aginggа met laeng iti dackel a Sidon;
29 ket ti beddeng nagsicco aginggа iti Rama, ken agingganat' nasarikedkedan a ciudad ti Tiro; ket ti beddeng nagsicco aginggа iti Hosa; ket dagiti pagruaranna addada idi idiay taaw iti sácup ti Acziba;
30 ken Amma met, ken Afec, ken Rohob; duapulo ket dua a ciudad agraman purpurócda.
31 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Aser a mayannurot cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

32 Ti maicanem a gasat rimmuar idi nga agpaay cadagiti annac ni Neftali, cadagiti met laeng annac ni Neftali a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.
33 Ket ti beddengda isut' idi manipud Helef, manipud iti roble idiay Saanaim, ken Adami-neceb, ken Jebnael agingganat' Lecum; ket dagiti pagruaranna addada idi idiay Jordan;
34 ket ti beddeng nagsicco nga agpalaud iti Azanot-tabor, ket rimmuar manipud idiay aginggat' Hucuca; ket dimmanon agingganat' Zabulon iti abagatan, ket dimmanon iti Aser iti laud: ken iti Juda idiay Jordan nga agturong iti leleggacan ti init.
35 Ket dagiti ciudad a nasarikedkedan isuda Assedim, Ser, ken Emat, Reccat, ken Ceneret,
36 ken Edema, ken Arama, ken Asor,
37 ken Cedes, ken Edrai, ken Enhasor,
38 ken Jeron, ken Magdalel, Horen, ken Betanat, ken Bet-semes; sangapulo ket siam a ciudad agraman purpurócda.
39 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Neftali a mayannurot cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

40 Ti maicapito a gasat rimmuar nga agpaay iti caputotan dagiti annac ni Dan a cas mayannurot cadagiti famfamiliada.
41 Ket ti beddeng ti tawidda isut' idi Sarea, ken Estaol, ken Hirsemes,
42 ken Selabin, ken Ajalon, ken Jet-la,
43 ken Elon, ken Temmata, ken Acron,
44 ken Eltece, ken Gebbeton, ken Balaat,
45 ken Jud, ken Bene-barac, ken Getremmon,
46 ken Me-jarcon, ken Arecon, agraman ti beddeng nga adda iti sango ti Joppe.
47 Ket ti beddeng dagiti annac ni Dan rimmuar iti adadayu pay ngem iti ayanda; ta dagiti annac ni Dan simmang-atda ket gimmubatda a maibusor iti Lesma, ket isut' naalada, ken isut' kinabilda iti tadem ti campilan, ket isut' tinagicuada, ken nag naedda kencuana, ket ti Lesma ninaganda iti Dan, a mayannurot iti nagan ni Dan nga amada.
48 Daytoy isu ti tawid ti caputotan dagiti annac ni Dan a mayannurot cadagiti famfamiliada, dagiti ciudad agraman purpurócda.

49 Castoy ti panangturposda a pinangbingbingay iti daga iti panagtawid a gapu iti bedbeddengna; ket dagiti annac ti Israel nangteddat' tawid ken Josue nga anac ni Nun iti nagtetengngaanda:
50 mayannurot iti bilin ni Jehova intedda kencuana ti ciudad nga isu dinawatna, ti met laeng Tamnat-sera idiay caturodan ti Efraim; ket isu binangonna ti ciudad, ket nagnaed kencuana.

51 Dagitoy isuda ngarud dagiti tawtawid, a da Eleazar a sacerdote, ken ni Josue nga anac ni Nun, ken dagiti palungo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti caputotan dagiti annac ti Israel, inwarasda a maipaay iti tawid a gapu iti ginasanggasat idiay Silo iti imatang ni Jehova, iti ruangan ti tolda ti gimong. Castoy ti panangturposda a pinangbingay iti daga.

Ti pannacaitudíng dagiti ciudad a pagcamangan.

20 Ket ni Jehova nagsao ken Josue, a kinunana,
2 Agsaoca cadagiti annac ti Israel, a cunaem, Mangtudíngcayo cadagiti ciudad

a pagcamangan, isuda nga insaoc idi cadacayo a naaramat ni Moises,

3 tapno ti macapapatay iti sabali a dina napuotan *ket* naclepan agtarayto coma sadiay: ket isudanto cadacayo ti pagcamangan a gapu ken bumales iti dara.

4 Ket daydiay agtarayto iti maysa cadagidiay a ciudad, ket agtacderto iti ridaw ti ruangan ti ciudad, ket ipalawagnanto ti panggepna cadagiti lapayag dagiti lallacay ti daydiay a ciudad; ket isuda awatendanto cadacuada iti uneg ti ciudad, ket isut' yawatandanto iti maysa a disso, a pakinaedanna cadacuada.

5 Ket no ti bumales iti dara, isut' camatenna, didanto ngarud yawat ni nacapapatay iti imana; agsipud ta naclepan a nangcabil ken caarrubana, nga isut' dina ginura idi unana a tiempo.

6 Ket agnaedto idiay a ciudad, ingganat' tumacderto iti pangocoman iti saclang ti gimong, ingganat' ipapatay ti nangato a sacerdote nga isunto cadagidiay nga aldaw: isunton ti isusubli ni nacapapatay, ket umayto iti ciudadna met laeng, ken iti balayna, iti ciudad a timmalawanna idi.

7 Ket isuda dinutocanda ti Cades sadi Galilea idiay caturodan ti Neftali, ken ti Siquem idiay caturodan ti Efraim, ken ti Cariat-arbe (nga isu met la ti Hebron) idiay caturodan ti Juda.

8 Ket iti ballasiw ti Jordan idiay Jerico nga agpadaya, tinudingganda ti Bosor idiay let-ang idiay tanap nga aggapu iti caputotan ni Ruben, ken ti Ramot idiay Galaad nga aggapu iti caputotan ni Gad, ken ti Gaulon idiay Basan nga aggapu iti caputotan ni Manases.

9 Dagitoy isuda dagiti ciudad a natudingan nga agpaay cadagiti isu-amin nga annac ti Israel, ken iti gangannaet a makinaed cadacuada, tapno ti uray siasino a macapapatay iti tao a dina napuotan mabalinna ti agtaray sadiay ket saan a matay iti ima ti bumales iti dara, aginggganat' tumacder iti saclang ti gimong.

Dagiti ciudad a naited cadagiti Levitas.

21 Idin dagiti palungo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti Levitas immadanida ken Eleazar a sacerdote, ken ni Josue nga anac ni Nun, ken cadagiti palungo dagiti *balbalay* dagiti amma dagiti caputotan dagiti annac ti Israel;

2 ket nagsaoda cadacuada idiay Silo idiay daga ti Canaan, a kinunada, Ni Jehova imbilinna iti pannacaaramat ni Moises a maited cadacami dagiti ciudad a pagtaengan, agraman palpalasotda a maipaay cadagiti an-animalmi.

3 Ket dagiti annac ti Israel nangtedda cadagiti Levitas cadagiti cucuada, cas iti bilin ni Jehova, dagiti ciudad agraman palpalasotda.

4 Ket ti gasat rimmuar agpaay cadagiti famfamilia dagiti Coatitas: ket dagiti annac ni Aaron a sacerdote a nagtaud cadagiti Levitas, adda gasatda a naggapu iti caputotan ni Juda, naggapu iti caputotan ni Simeon, ken naggapu iti caputotan ni Benjamin, a sangapulo ket tallo a ciudad.

5 Ket ti matda cadagiti annac ni Coat adda gasatda a naggapu cadagiti famfamilia ti caputotan ni Efraim, ken iti caputotan ni Dan, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases, a sangapulo a ciudad.

6 Ket dagiti annac ni Gerson adda gasatda a naggapu iti caputotan ni Isacar ken iti caputotan ni Aser, ken iti caputotan ni Neftali, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases idiay Basan, a sangapulo ket tallo a ciudad.

7 Dagiti annac ni Merari a cas mayalubog cadagiti famfamiliada adda naggapu iti caputotan ni Ruben, ken naggapu iti caputotan ni Gad, ken naggapu iti caputotan ni Zabulon, a sangapulo ket dua a ciudad.

8 Ket dagiti annac ti Israel intedda a gaput' gasat cadagiti Levitas dagitoy a ciudad agraman palpalasotda, a cas imbilin ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises.

9 Ket intedda iti naggapu iti caputotan dagiti annac ni Juda, ken iti caputotan dagiti annac ni Simeon, dagitoy a ciudad a nainaganan *diloy:*

10 ket isuda idi ti agpaay cadagiti annac ni Aaron, cadagiti famfamilia ni Coat, a nagtaudda cadagiti annac ni Levi; agpaay a cucuada idi ti immuna a gasat.

11 Ket isuda intedda cadacuada ti Cariat-arbe, *ni Arbe nga isu idi* ti ama ni Enac (nga isu met laeng ti Hebron), idiay caturodan ti Juda, agraman palasotna iti aglicmut kencuana.

12 Ngem dagiti away ti ciudad, ken dagiti purpurócna, intedda idi ken Caleb nga

anac ni Jefone a maipaay iti panagtagicuana.

13 Ket cadagiti annac ni Aaron a sacerdote intedda ti Hebron agraman palpalasotna a ciudad a pagcamangan nga agpaay iti macapapatay, ken ti Lebna agraman palpalasotna,
14 ken ti Jeter agraman palpalasotna, ti Estemo agraman palpalasotna,
15 ken ti Helon agraman palpalasotna, ken Dabir agraman palpalasotna,
16 ken Ain agraman palpalasotna, ken Jutta agraman palpalasotna, *ken* Bet-semes agraman palpalasotna; siam a ciudad a naggapu cadagidiay dua a caputotan.
17 Ket naggapu iti caputotan ni Benjamin, ti Gabaon agraman palpalasotna, ti Gabaa agraman palpalasotna,
18 ti Anatot agraman palpalasotna, ti Almon agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
19 Isu-amin dagiti ciudad dagiti annac ni Aaron a dagiti sacerdote, sangapuloda ket tallo a ciudad agraman palpalasotda.

20 Ket dagiti famfamilia dagiti annac ni Coat, a Levitas, dagidiay a natda met laeng cadagiti annac ni Coat, inicutanda dagiti ciudad ti gasatda a naggapuda iti caputotan ni Efraim.
21 Ket intedda cadacuada ti Siquem agraman palpalasotna idiay caturodan ti Efraim, a ciudad a pagcamangan agpaay iti macapapatay, ken ti Gazer agraman palpalasotna,
22 ken ti Cisaim agraman palpalasotna, ken ti Bet-oron agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
23 Ket naggapu iti caputotan ni Dan, ti Elteco agraman palpalasotna, ti Gaboton agraman palpalasotna,
24 ti Ayalon agraman palpalasotna, ti Get-remmon agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
25 Ket naggapu iti caguddua ti caputotan ni Manases, ti Tanac agraman palpalasotna, ken ti Get-remmon agraman palpalasotna: dua a ciudad.
26 Isu-amin dagiti ciudad dagiti famfamilia ti natda cadagiti annac ni Coat isuda sangapuloda agraman palpalasotda.

27 Ket cadagiti annac ni Gerson, cadagiti famfamilia dagiti Levitas, naggapu iti caguddua ti caputotan ni Manases, *intedda* ti Gaulon idiay Basan agraman palpalasotna a ciudad a pagcamangan agpaay iti macapapatay, ken ti Bosra agraman palpalasotna; dua a ciudad.
28 Ket naggapu iti caputotan ni Isacar, ti Cesion agraman palpalasotna, ti Daberet agraman palpalasotna,
29 ti Jaramot agraman palpalasotna, ti Enganim agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
30 Ket naggapu iti caputotan ni Aser ti Messal agraman palpalasotna ti Abdon agraman palpalasotna,
31 ti Jelcat agraman palpalasotna, ken ti Rohob agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
32 Ket naggapu iti caputotan ni Neftali, ti Cedes idiay Galilea agraman palpalasotna, a ciudad a pagcamangan nga agpaay iti macapapatay, ken ti Annot-dor agraman palpalasotna, ken ti Cartan agraman palpalasotna; tallo a ciudad.
33 Isu-amin dagiti ciudad dagiti Gersonitas cas mayalubog cadagiti famfamiliada sangapuloda ket tallo idi a ciudad agraman palpalasotda.

34 Ket cadagiti famfamilia dagiti annac ni Merari, a natda cadagiti Levitas, naggapu iti caputotan ni Zabulon, ti Jecnan agraman palpalasotna, ken Carta agraman palpalasotna,
35 ti Danna agraman palpalasotna, Naalot agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
36 Ket naggapu iti caputotan ni Ruben, ti Bosor agraman palpalasotna, ken Jehesa agraman palpalasotna,
37 ti Cedmon agraman palpalasotna, ken Mefaat agraman palpalasotna; uppat a ciudad.
38 Ket naggapu iti caputotan ni Gad, ti Ramot idiay Galaad agraman palpalasotna, a ciudad a pagcamangan agpaay iti macapapatay, ken ti Mahanaim agraman palpalasotna,
39 ti Jesebon agraman palpalasotna, ken Jaser agraman palpalasotna; uppat a ciudad iti dagupda.
40 Amin *dagitoy isuda idi* dagiti ciudad dagiti annac ni Merari a cas mayannurot cadagiti famfamiliada, a natda met laeng cadagiti famfamilia dagiti Levitas; ket ti gasatda isut' idi sangapulo ket dua a ciudad.

41 Amin dagiti ciudad dagiti Levitas iti nagtengngaan dagiti cucua dagiti annac ti Israel uppat a puloda ket walo a ciudad agraman palpalasotda.
42 Dagitoy a ciudad addada idi ti tung-

gal maysa agraman palpalasotna nga aglicmut cadacuada: castoy idi amin cadagitoy a ciudad.

43 Iti casta inted ni Jehova iti Israel ti isu-amin a daga nga insapatana idi a itdenna cadagiti ammada; ket isut' tinagicuada, ket nagnaedda kencuana.

44 Ket ni Jehova intedna idi ti talna cadacuada iti aglicmut, a mayalubog iti isu-amin nga insapatana idi cadagiti ammada: ket awan cadagiti isu-amin a cabusorda ti agtacder idi iti sangoananda, ni Jehova inyawatna cadagiti imada dagiti isu-amin a cabusorda.

45 Awan a pulos idi ti nagcurang ti uray ania a naimbag nga insao ni Jehova iti balay ti Israel; isu-amin natungpal idi.

Ti panagawid dagiti caputotan nga agyan iti baliw ti Jordan. Ti panangbangonda iti maysa nga altar a macapaunget. Ipalawagda ti pamuidan. Maisubli ti naimbag a nakem.

22 Idin ni Josue inayabanna dagiti Rubenitas, ken dagiti Gaditas, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases,

2 ket kinunana cadacuada, Dacayo inaywananyo amin daydiay a ni Moises nga adipen ni Jehova imbilinna idi cadacayo, ket nagtungpalcayo iti timecco iti isu-amin nga imbilinco cadacayo:

3 saanyo idi a binaybay-an dagiti cacabsatyo cadagitoy adu nga aldaw aginggana itoy nga aldaw, no di ket inaywananyo idi ti incumit ti bilin ni Jehova a Diosyo.

4 Ket ita yantangay ni Jehova a Diosyo intedna ti inana cadagiti cacabsatyo, a cas insaona idi cadacuada: gapuna nga itatta agsublicayo, ket incayo ala cadagiti toltoldayo, iti daga ti panagtagicuayo, isu a ni Moises nga adipen ni Jehova intedna idi cadacayo iti ballasiw ti Jordan.

5 Isuna laeng nga iti kinaregta aluadanyo coma nga aramiden ti bilin ken linteg a ni Moises nga adipen ni Jehova imbilinna idi cadacayo nga ayatenyo coma ni Jehova a Diosyo, ket magnacayo coma cadagiti isu-amin a daldalanna, ken aywananyo coma dagiti bilbilinna, ken cumpetcayo coma kencuana, ken isut' pagservianyo coma iti isu-amin a pusoyo ken iti isu-amin a caraluayo.

6 Iti casta ni Josue binendicionanna ida ket pinalubosanna ida; ket napanda cadagiti toltoldada.

7 Iti caguddua ti caputotan ni Manases inted ni Moises *a tawid* ti Basan; ngem iti sabali a caguddua inted ni Josue iti tengnga dagiti cacabsatda iti ballasiw ti Jordan nga agpalaud. Casta met nga idi nga imbaon ida ni Josue cadagiti toltoldada, binendicionanna ida,

8 ket nagsao idi cadacuada, a kinunana, Agsublicayo ala cadagiti toltoldayo agraman nawadwad a sanicua, ken agraman dackel nga arban ti an-animal, agraman pirac, ken agraman balitoc, ken agraman suer, ken agraman landoc, ken agraman adu a cawcawes: bingayenyo cadagiti cacabsatyo ti sinamsam cadagiti cabusoryo.

9 Ket dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan ni Manases nagsublida idi, ket pimmanawda cadagiti annac ti Israel idiay Silo, nga adda idiay daga ti Canaan, tapno mapanda iti daga ti Galaad, iti daga a cucuada, isu nga isuda tinagicuada idi, a mayannurot iti bilin ni Jehova a naaramat ni Moises.

10 Ket idi a nacagtengda iti arubayan ti Jordan, nga adda idiay daga ti Canaan, dagiti annac ni Ruben dagiti annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan ni Manases nangbangonda idi idiay ti maysa nga altar idi denna ti Jordan, maysa nga altar a dackel ti buyana.

11 Ket dagiti annac ti Israel nangegda idi a nacuna, Adtoy, a dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan ni Manases nangbangonda iti maysa nga altar iti sango ti daga ti Canaan, idiay arubayan ti Jordan, iti abay nga cucua dagiti annac ti Israel.

12 Ket idi a dagiti annac ti Israel isut' nangegda, ti isu-amin a gimong dagiti annac ti Israel naguornongda idiay Silo, tapno sumang-atda a manggubat a maibusor cadacuada.

13 Ket dagiti annac ti Israel imbaonda cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti annac ni Gad, ken iti caguddua ti caputotan ni Manases, idiay daga ti Galaad, ni Finees nga anac a lalaki ni Eleazar a sacerdote,

14 ken sangapulo a panguloen kencuana, maysa a panguloen iti tunggal balay ti ama ti isu-amin a caputotan ti Israel; tunggal maysa cadagidiay isu idi ti palungo ti balay dagiti ammada iti tengnga ti rinibribu ti Israel.

15 Ket immayda cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti annac ni Gad, ken iit

caguddua ti caputotan ni Manases, iti daga ti Galaad, ket nakisaoda idi cadacuada, a kinunada,

16 Castoy ti cuna ti isu-amin a gimonḡ ni Jehova, ¿Ania a panaglabsinḡ daytoy nḡa pinanḡbusoryo iti Dios ti Israel, nḡa agtukiadcayo ita nḡa aldaw manipud iti isusurotyo ken Jehova, iti daydiay nḡa panangḡbanḡonyo iti maysa nḡa altar, tapno itoy nḡa aldaw sumunḡitcayo a maibusor ken Jehova?

17 Bassit aya unay cadatayo daydi kinadanḡkes ni Pehor, isu nḡa ditay pay laenḡ nagugoran aginḡga itoy nḡa aldaw, nupay immay ti didigra iti gimonḡ ni Jehova,

18 tapno dacayo agtukiadcayo ita nḡa aldaw manipud iti isusurotyo ken Jehova? ket isunto, nḡa idinto a dacayo sumunḡitcayo ita nḡa aldaw a maibusor ken Jehova, nḡa intono bigat agpunḡtotto cadagiti isu-amin a gimonḡ ti Israel.

19 Nḡem no ti daga dagiti pagtagicuaanyo isut' narugit, umallatiwcayo nḡarud iti daga a pagtagicuaan ni Jehova, isu a pagtaenḡan ti tabernaculo ni Jehova, ket manḡalacayo iti cucua iti tenḡnḡami: nḡem dicay sumunḡit coma a maibusor ken Jehova, dicay met sumunḡit a bumosor cadacami, iti panangḡbanḡonyo iti maysa nḡa altar iti lacsid ti altar ni Jehova a Diostayo.

20 Saan aya a nacaaramid ni Acan nḡa anac a lalaki ni Zare iti panaglabsinḡ iti naipaay a banag, ket immay ti punḡtot iti isu-amin a gimonḡ ti Israel? ket daydi a lalaki saan a napucaw a maymaysa idi kinadanḡkesna.

21 Idin dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ken ti caguddua ti caputotan ni Manases simmunḡbatda, ket nagsaoda cadagiti panḡuloen ti rinibribu ti Israel,

22 Ti Maymaysa a Mainḡel, ti Dios, a ni Jehova, ti Maymaysa a Mainḡel, ti Dios, a ni Jehova, isu ammona; ket ti Israel ammonanto; no isut' isusunḡit, wenno isut' panaglabsinḡ a maicaniwas ken Jehova (sica dinacam coma ala ispalen itoy nḡa aldaw),

23 nḡa nanḡbanḡoncami cadacami iti maysa nḡa altar tapno agtukiadcami manipud iti isusurot ken Jehova; wenno no agidatoncami kencuana iti daton a mapuuran wenno daton a bellaay wenno no agidatoncami iti rabawna cadagiti datdaton ti cappia, ni met laenḡ Jehova isut' tapulenna coma cadacami:

24 ket no isut' dicam inaramid daytov a gapu iti kinaaluad, *ken* iti panḡgep, a kinunami, Iti tiempo nḡa umay dagiti annacyo saoendanto nḡata cadagiti annacmi, a cunada, Ania ti bibianḡyo ken Jehova a Dios ti Israel?

25 ta ni Jehova inaramidna ti Jordan a maysa a dulon iti nagbaetantayo, dacayo annac ni Ruben, ken annac ni Gad; dacayo awan ti bianḡyo ken Jehova: iti casta dagiti annacyo aramidendanto dagiti annacmi a sumardenḡda iti panagbutenḡda ken Jehova.

26 Gapu itoy kinunami, Agsaganatayo coma itatta a manḡbanḡon cadatayo iti maysa nḡa altar, saan nḡa agpaay iti daton a mapuuran, saan met nḡa agpaay iti sacrificio:

27 no di ket isu coma ti maysa a pamanecnec cadacami ken cadacayo, ken cadagiti putottayo iti calpasantayo, tapno aramidentayo coma ti panagservi ken Jehova iti saclanḡna cadagiti datdatontayo a mapuuran, ken cadagiti sacrificiotayo, ken datdatontayo iti cappia; tapno dagiti annacyo didanto cunaen coma iti tiempo nḡa umay cadagiti annacmi, Dacayo awan ti bianḡyo ken Jehova.

28 Dacami nḡarud kinunami, Isunto, nḡa intono cunaenda coma cadacami wenno cadagiti putputotmi iti umay a tiempo, a datayo cunaentayto, Adtoy ti ladawan ti altar ni Jehova, isu nḡa inaramid idi dagidi ammami, saan nḡa agpaay iti daton a mapuuran, wenno iti sacrificio; no di ket isut' pamanecnec cadacami ken cadacayo.

29 Adayu coma cadacami a dacami sumunḡitcami a bumosor ken Jehova, ken tumukiadcami itoy nḡa aldaw manipud iti isusurot ken Jehova, iti panagararamid ti altar nḡa agpaay iti daton a mapuuran, agpaay iti daton a bellaay, wenno agpaay iti sacrificio, iti lacsid ti altar ni Jehova a Diostayo nḡa adda iti sanḡo ti tabernaculona.

30 Ket idi a ni Finees a sacerdote, ken dagiti panḡuloen ti gimonḡ, a dagiti met laenḡ palunḡo ti rinibribu ti Israel nḡa adda idi kencuana, manḡegda dagiti sasao a dagiti annac ni Ruben, ken dagiti annac ni Gad, ken dagiti annac ni Manases insaoda, naay-ayoda a naimbag.

31 Ket ni Finees nḡa anac ni Eleazar a sacerdote kinunana cadagiti annac ni Ruben, cadagiti annac ni Gad, ken cadagiti annac ni Manases, Ita nḡa aldaw maam-

moanni nga ni Jehova adda iti nagtengngaantayo, agsipud ta dicay inaramid daytoy a pananglabsing a maicaniwas ken Jehova: itatta inyanawayo dagiti annac ti Israel iti ima ni Jehova.

32 Ket castoy ti panagsubli da Finees nga anac ni Eleazar a sacerdote, ken dagiti panguloen manipud cadagiti annac ni Ruben, ken cadagiti annac ni Gad, nanipud iti daga ti Galaad, agtungpal iti daga ti Canaan, cadagiti annac ti Israel, ket inyegda manen di sao.

33 Ket ti panggep inay-ayona dagiti annac ti Israel; ket dagiti annac ti Israel binenditoda iti Dios, ket uray caano dida nagsaon iti isasang-atda a maibusor cadacuada iti pannakigubat, a mangduprac iti daga a pagyanan idi dagiti annac ni Ruben, ken dagiti annac ni Gad.

34 Ket dagiti annac ni Ruben ken dagiti annac ni Gad ninaganda di altar iti *Ed*:* Ta, *isuda kinunada*, isut' pamanecnec cadatayo a ni Jehova isut' Dios.

Ti bitla a panagpacada ni Josue.

23 Ket naaramid idi calpasan dagiti adu nga aldaw, idi a ni Jehova intedna ti inana iti Israel iti isu-amin a cabusorna iti aglicmut, ket ni Josue lacayen ken napacapuy cadagiti tawtawen;

2 a ni Josue inayabanna amin nga Israel, dagiti lallacay ken dagiti panguloenda, ken dagiti oc-ocomda ken amin dagiti agturturayda, ket kinunana cadacuada, Siac lacayacon, napacapuyac cadagiti tawtawen:

3 ket dacayo nakitayo idi amin daydi a ni Jehova a Diosyo inaramidna cadagitoy a nacion gapu cadacayo; ta ni Jehova a Diosyo nakibacal idi a gapu cadacayo.

4 Adtoy, siac biningbingayco cadacayo dagitoy a nacion a matda, tapno isut' tawid nga agpaay cadagiti putotyo, manipud iti Jordan, agraman cadagiti isu-amin a nacion a dinupracco, aginggga met laeng iti dackel a taaw nga agturong iti lelennecan ti init.

5 Ket ni Jehova a Diosyo pasiaennanto ida iti sangoananyo, ket igayangnanto ida manipud iti imatangyo; ket dacayo tagicuaenyonto dagiti dagdagada, a cas sinao idi ni Jehova cadacayo.

6 Gapuna nga uminggelcayo unay a mangaywan ken mangaramid iti amin nga adda a naisurat iti libro ti linteg ni Moises, a dicay sumiasi kencuana uray iti canawan nga ima uray iti catigid;

7 a dicay umay cadagitoy a nacion, dagitoy a natda cadacayo; dicay coma sarsaritaen ti nagan dagiti didiosda, dicay coma agpasapata a *gapu cadacuada*, dicay pagservian coma ida, dicay agrucnoy coma cadacuada;

8 no di ket cumpetcayo ken Jehova a Diosyo, a cas inaramidyo aginggga itoy nga aldaw.

9 Ta ni Jehova pinasiana idi iti saclangyo dagiti dadackel ken napipigsa a nacion: no di ket cadacayo awan ti tao nga agtacder iti sangoyo aginggga itoy nga aldaw.

10 Maysa a lalaki cadacayo, camatennanto ti sangaribu; ta ni Jehova a Diosyo, isu ti makibacal a gapu cadacayo, a cas isu sinaona idi cadacayo.

11 Gapuna a kitaenyonto a nalaing ti maipapan cadacayo met laeng, tapno ayayatenyo coma ni Jehova a Diosyo.

12 Ta no tumalicudcayto iti uray apagbassit, ket cumpetcayto iti natda cadagitoy a nacion, a natda met laeng idi cadacayo, ken no makiasawacayo cadacuada, ket sumreccayo cadacuada, ket isuda cadacayo;

13 ammoenyo a pudno a ni Jehova a Diosyo uray caano dinanto pasiaenen dagitoy a nacion iti sangoananyo; no di ket isudanto ti silo ken pacaitibcolan cadacayo ken baut nga agpaay cadagita bacrangyo, ken sisiit nga agpaay cadagita matmatayo, aginggganat' mapucawcayo iti daytoy nasayaat a daga a ni Jehova a Diosyo intedna idi cadacayo.

14 Ket, adtoy, itoy nga aldaw magmagnaacon iti dalan ti isu-amin a daga: ket ammoenyo iti amin a pusoyo ken amin a cararuayo, nga awan ti uray maysa a nagcurang cadagiti amin a naimbag nga insao ni Jehova a Diosyo iti maipanggep cadacayo; isuda amin natungpalda cadacayo, awan ti nagcurang cadacuada nga uray maysa.

15 Ket maaramidto a cas ti yaay idi cadacayo ti isu-amin a banag a naimbag a ni Jehova a Diosyo sinaona idi cadacayo, casta met ti pananggyegto ni Jehova cadacayo ti isu-amin a banag a dakes, inggganat' madadaelnacayo iti rabaw ti daga a nasayaat a ni Jehova a Diosyo intedna idi cadacayo.

16 Intono aglabsingcayo iti tulag ni Jehova a Diosyo, nga imbilinna idi cada-

* *Ed:* cayatna a saoen, *Pamanecnec.*

cayo, ket incayto ket agservicayto cadagiti didios a sabsabali, ket agrucnoycayto cadacuada; isunton ti isesegged ti punḡtot ni Jehova a maibusor cadacayo, ket mapucawcayto a madarás unay iti daytoy nasayaat a daga nḡa intedna idi cadacayo.

Ti pannacapabaro ti tulag idiay Siquem. Ti ipapatáy ken pannacaitanem da Josue ken Eleazar. Ti pannacaitanem dagiti tultulanḡ ni Jose.

24 Ket ni Josue inummonḡna amin dagiti caputotan ti Israel idiay Siquem, ket inayabanna dagiti lallacay ti Israel, ken dagiti panḡuloenda, ken dagiti oc-ocomda, ken dagiti agturturayda; ket nagparanḡda iti saclanḡ ti Dios.

2 Ket ni Josue kinunana iti amin nḡa ili, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Dagidi ammayo nagnaedda idi ugma ita ballasiw ti Carayan, ni met laenḡ Tare nḡa ama ni Abraham, ken ama ni Nacor: ket nagservida idi cadagiti sabsabali a didios.

3 Ket siac innalac idi ni amayo nḡa Abraham nanipud iti ballasiw ti Carayan, ket isut' inyegco idi iti isu-amin a daga ti Canaan, ket pinaaduc idi dagiti putputotna, ket intedco kencuana ni Isaac.

4 Ket intedco ken Isaac ni Jacob, ken ni Esau: ket intedco ken Esau ti bantay Seir, tapno isut' tagicuaenna; ket ni Jacob ken dagiti annacna simmalogda idi sadi Egipto.

5 Ket imbaonco idi ni Moises, ken ni Aaron, ket dinidigrac idi ti Egipto, a cas mayannurot iti daydi nḡa inaramidco iti tenḡnḡana: ket iti calpasanna inaoncayo.

6 Ket inaonco idi dagiti ammayo sadi Egipto: ket immaycayo iti baybay; ket dagiti tagá Egipto kinamatda idi dagiti ammayo aginḡgana iti Baybay a Nalabaga agraman luglugan ken nagsasacay cadagiti cabcabayo.

7 Ket idi a immasugda ken Jehova, isu incabilna ti maysa a kinasipnḡet iti nagbaetanyo ken cadagiti tagá Egipto, ket inyegna iti rabawda di baybay isu a nanḡabbonḡ idi cadacuada; ket dagiti matayo nakitada daydi nḡa inaramidco sadi Egipto: ket nagyancayo idi iti adu nḡa aldaw idiay let-anḡ.

8 Ket inserreccayo iti daga dagiti Amorreo, nḡa agnaed idi iti ballasiw ti Jordan: ket isuda nakibacalda idi cadacayo; ket inyawatco ida iti imayo; ket tinagicuayo ti dagada; ket dinadaelco ida manipud iti sanḡoananyo.

9 Idin ni Balac nḡa anac a lalaki ni Sefor, nḡa ari dagiti Moabitas timmacder ket nakibacal idi iti Israel: ket nagbaon ket inayabanna ni Balaam nḡa anac a lalaki ni Beor, tapno ilunodnacayo coma idi;

10 nḡem siac diac kinayat a tinimud ni Balaam; no di ket binendicionannacayo iti pammendicion: iti casta inispalcayo iti imana.

11 Ket dacayo bimmallasiwcayo iti Jordan, ket immaycayo iti Jerico: ket dagiti tattao a tagá Jerico nakibacalda idi cadacayo, dagiti Amorreo, ken dagiti Ferezeo, ken Cananeo, ken Jetteo, ken Gergeseo, dagiti Heveo, ken Jebuseo; ket siac inyawatco ida ita imayo.

12 Ket imbaonco idi dagiti alimboboyog iti sanḡoananyo, a namasia idi cadacuada manipud iti sanḡoananyo, cadagiti met laenḡ dua nḡa ar-ari dagiti Amorreo; saan nḡa iti campilanmo, saan a iti ba-im.

13 Ket intedco idi cadacayo ti dagá isu a dica tinartarabajo, ken dagiti ciudad, a dicay binanḡon, ket agnaedcayo kencuana; ken dagiti cauvasan ken inolivaan a dicay minulaan, isuda a pagcaananyo.

14 Itatta nḡarud agbutenḡcayo ken Jehova, ket agservicayo kencuana iti kinadalus ken kinapudno; ket ipacsiyo dagiti didios isuda a nagservian idi dagidi ammayo iti ballasiw ti Carayan, ken sadi Egipto; ket agservicayo ken Jehova.

15 Ket no dakes ti pananḡipagarupyo iti panagservi ken Jehova, agpilicayo itoy nḡa aldaw no siasino ti pagservianyonto; wenno dagiti didios a nagservian idi dagiti ammayo idi addada dita ballasiw ti Carayan, wenno cadagiti didios dagiti Amorreo, a ti dagada pagtaenḡanyo: nḡem siac ken ti balayco agservicamto ken Jehova.

16 Ket ti ili simmunḡbat, ket kinunana, Adayu cadacami nḡa idianmi coma ni Jehova, nḡa agservicami cadagiti sabsabali a didios;

17 ta ni Jehova a Diostayo, isu ti nanḡaon idi cadacami ken cadagiti ammami nanipud daga ti Egipto, nanipud iti balay ti pannacaadipen, isu nḡa iti imatanḡmi nanḡaramid idi cadagiti dadackel a pagilasinan, ken nanalacnib cadacamì iti amin a dalan isu a nagnaanmi; ken ti il-ili isuda a linasatmi;

18 ket ni Jehova pinasiana idi iti sangoananmi dagiti isu-amin nga il-ili, iti met laeng Amorreo nga agnaed idi iti daga: gapuna a dacami met agservicamto ken Jehova: ta isu ti Diostayo.

19 Ket ni Josue kinunana iti ili, Dicay mabalin ti agservi ken Jehova: ta isut' Dios a nasantoan, isut' Dios a naimun; dinanto pacawanen dagiti panaglabsingyo wenno dagiti basbasolyo.

20 No idianyo ni Jehova, ket agservicayonto cadagiti sabsabali a didios, isunton ti panagbaw-ingna ket agaramidto cadacayo iti dakes, ket runawennacayto iti calpasan nga isu nagaramid idi iti imbag cadacayo.

21 Ket ti ili kinunana ken Josue, Saan; no di ket agservicamto ken Jehova.

22 Ket ni Josue kinunana iti ili, Dacayo dagiti sacsacsi a maibusor cadacayo met laeng a dacayo dinutocanyo cadacayo ni Jehova, nga isut' pagservianyo. Ket isuda kinunada, Dacami dagiti sacsacsi.

23 Ipacsiyo ngarud itatta, *isu kinunana*, dagiti sabsabali a didios nga addada iti tengngayo ket irucnoyyo ta pusoyo ken Jehova a Dios ti Israel.

24 Ket ti ili kinunana idi ken Josue, Agservicamto ken Jehova a Diosmi; ken ipangagminto ti timecna.

25 Idi a casta ni Josue nagaramid ti tulag iti ili iti daydi nga aldaw, ket nangicabil kencuana cadagiti bilbilin ken linlinteg idiay Siquem.

26 Ket ni Josue insuratna dagitoy a sasao iti libro ti linteg ti Dios: ket nangala iti maysa a dackel a bato ket isut' impatacderna iti siroc ti *maysa a cayo a* roble nga adda idi iti denna ti santuario ni Jehova.

27 Ket ni Josue kinunana iti amin nga ili, Adtoy, daytoy a bato isunto ti sacsi a maibusor cadatayo; ta nangngegna amin dagiti sasao ni Jehova nga insaona idi cadatayo: gapuna a isunto ti sacsi a maibusor cadacayo, di la ket ta ilibacyo ti Diosyo.

28 Iti casta ni Josue imbaonna di ili, tunggal maysa a tao iti tawidna.

29 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ni Josue nga anac ni Nun nga adipen ni Jehova, natay, idinto nga agtawen iti sangagasut ket sangapulo a tawen.

30 Ket isut' intanemda idiay sácup ti cucuana idiay Tamnat-sera, nga adda idiay caturodan ti Efraim iti amianan ti bantay Gaas.

31 Ket ti Israel nagservi idi ken Jehova iti isu-amin nga aldaw ni Josue, ken amin a tiempo dagiti lallacay a nagbiag idi calpasan ni Josue, ken nacaammo cadagidi isu-amin nga aramid ni Jehova, nga inaramidna idi nga agpaay iti Israel.

32 Ket dagiti tultulang ni Jose, isuda a dagiti annac ti Israel innalada a ingapu sadi Egipto, intanemda idiay Siquem idiay paset ti daga a ni Jacob ginatangna idi cadagiti annac ni Jemor nga ama ni Siquem iti sangagasut a capisi a cuarta: ket isuda nagbalinda a tawid cadagiti annac ni Jose.

33 Ket ni Eleazar nga anac ni Aaron natay; ket isut' intanemda idiay turod ni Finees nga anacna, a naited idi kencuana idiay caturodan ti Efraim.

TI LIBRO DAGITI

OC=OCOM.

Ti pannacacayaw ti Bezec, Jerusalem, Hebron ken dadduma pay a ciudad. Dagiti lugar a di pinarmec ti Israel.

1 Ket naaramid idi calpasan ti ipapatáy ni Josue, a dagiti annac ti Israel immumanda ken Jehova, a kinunada, Asino cadacami ti umunanto a sumanĝ-at a in makigubat cadagiti Cananeo?

2 Ket ni Jehova simmunĝbat, Ni Juda sumanĝ-atto: adtoy, nĝa inyawatco ti dagá iti imana.

3 Ket ti Juda kinunana iti Simeon a cabsatna, Makipagsanĝ-atca caniac iti gasatco ket makigubatta coma iti Cananeo; ket siac cumuyogacto met a mapan iti gasatmo, ket ti Simeon napan kimmuyog kencuana.

4 Ket ti Juda simmanĝ-at; ket ni Jehova inyawatna iti imada ti Cananeo ken ti Ferezeo: ket nanĝcabilda cadacuada idiay Bezec iti sanĝapulo a ribu a lallaki.

5 Ket nasaracanda ni Adoni-bezec idiay Bezec; ket nakibacalda a maibusor kencuana, ket kinabilda ti Cananeo, ken ti Ferezeo.

6 Nĝem-ni Adoni-bezec nagtalaw; ket isut' kinamatda, ket isut' tiniliwda, ket pinutedda kencuana dagiti tanĝan dagiti im-imana ken sacsacana.

7 Ket ni Adoni-bezec kinunana, Pitopulo nĝa ar-ari, a napuculan dagiti tanĝan dagiti im-imada ken sacsacada nagurnonĝda *cadagiti taraonda* iti síroc ti lamesaanco: cas iti inaramidco, casta met ti insupapac ti Dios caniac. Ket isut' inyunegda idiay Jerusalem, isu a nacatayanna.

8 Ket dagiti annac ni Juda ginubatda ti Jerusalem, ket isut' innalada, ket isut' kinabilda iti tadem ti campilan, ket pinuuranda ti ciudad.

9 Ket calpasanna dagiti annac ni Juda simmalogda a in makigubat iti Cananeo nĝa agnaed iti caturodan, ken iti abagatan, ken cadagiti tantanap.

10 Ket ti Juda napan a maibusor iti Cananeo nĝa agnaed iti Hebron (ti nagan ti Hebron idi isut' Cariat-arbe); ket kinabilda ni Sesai, ni Ahiman, ken ni Tolmai.

11 Ket manipud sadiay napan a maibusor cadagiti agnaed sadi Dabir. (Ti nagan ti Dabir idi isut' Cariat-sefer.)

12 Ket ni Caleb kinunana, Ti manĝcabilto coma iti Cariat-sefer, ket isut' alaenna, itedconto kencuana ni anacco nĝa Aja nĝa asawana.

13 Ket ni Otoniel nĝa anac a lalaki ni Cenez, a cabsat a lalaki nĝa adi ni Caleb isut' innalana: ket isu intedna kencuana ni Aja nĝa anacna nĝa asawana.

14 Ket naaramid, idi a ti babai napan *kencuana*, isut' tinignayna idi a dumawat ken amana iti maysa a dagá: ket isu dimsaag idi asno; ket ni Caleb kinunana *idi anacna*, ¿Ania ti cayatmo?

15 Ket isu kinunana kencuana, Itdem caniac ti maysa a bendicion; agsipud ta sica insaadnac iti dagá ti Abagatan, iccannac met cadagiti ubbog ti danum. Ket ni Caleb isut' iniccanna cadagiti ubbog a nanĝato ken cadagiti ubbog a nababa.

16 Ket dagiti annac ni Cineo, a cayonĝ ni Moises, simmanĝ-atda a naggapu iti ciudad dagiti palma caduada dagiti annac ni Juda a nagpalet-anĝda ti Juda, nĝa adda iti abagatan ti Arad; ket napanda ket nakipagnaedda cadagiti tattao.

17 Ti Juda nĝarud napan ken cabsat a Simeon, ket kinabilda ti Cananeo nĝa agnaed idiay Sefaat, ket isut' rinebbada nĝa intalipupus, ket ti nagan ti ciudad nagaladan iti Jorma.

18 Ti Juda met innalana ti Gaza agraman iti sácupna, ken iti Accaron agraman iti sácupna.

19 Ket ni Jehova adda idi iti Juda; ket pinasiana *dagiti agnaed* iti caturodan; ta dina nabalin a pinasia dagiti naed cadagiti tantanap, nĝa addaan idi cadagiti luglugan a linandócan.

20 Ket intedda ti Hebron ken ni Caleb,

a cas insao idi ni Moises: isu a namasiaanna idi sadiay cadagiti tallo nga annac ni Enac.
21 Ket dagiti annac ni Benjamin saanda a pinasia dagiti Jebuseo a nagnaed idi idiay Jerusalem; no di ket ti Jebuseo nakinaed cadagiti annac ni Benjamin idiay Jerusalem aginggana iti daytoy nga aldaw.

22 Ket ti balay ni Jose, isuda met simmang-atda a maibusor iti Betel; ket adda idi ni Jehova cadacuada.
23 Ket ti balay ni Jose nagbaon a pinasiimna ti Betel. (Ti nagan ti ciudad idi unana a tiempo isut' Luza.)
24 Ket dagiti nagsiim namatmatanda ti maysa a lalaki a naggapu iti ciudad, ket kinunada kencuana, Ipamatmatmo cadacami, agdawatcami kenca, ti sesercan ti ciudad, ket aramidenminto kenca ti caasi.
25 Ket isu insurona cadacuada ti sesercan ti ciudad; ket kinabilda ti ciudad iti tadem ti campilan; ket linabasanda daydi a tao agraman amin a familiana.
26 Ket daydi a tao napan iti daga dagiti Jetteo, ket namangon iti maysa a ciudad, a ninaganna iti Luza, ket daytoy isu ti naganna aginggana iti daytoy nga aldaw.

27 Ket ti Manases saanna a napasia *dagiti nagnaed ti* Betsan, ken dagiti il-ilina: uray *dagiti tagá* Tanac ken cadagiti il-ilina, uray dagiti agnaed sadi Dor ken cadagiti il-ilina, uray dagiti agnaed sadi Jeblaam ken cadagiti il-ilina, uray dagiti agnaed sadi Mageddo ken cadagiti il-ilina; no di ket ti Cananeo kinayatna ti nagtaeng iti daytoy a dagá.
28 Ket naaramid, a idinto a ti Israel pimmigsa, pinagtrabajoda dagiti Cananeo iti nadagsen, ngem dida pinasia ida nga intalipupus.

29 Ket ti Efraim saanna a pinasia ti Cananeo nga agnaed idiay Gazer; no di ket ti Cananeo nagtaeng idiay Gazer iti nagtengngaanda.

30 Ti Zabulon saanna a pinasia dagiti agnaed idiay Cetron, ken dagiti agnaed idiay Nalol; no di ket ti Cananeo nagnaed iti tengngada, ket napagtrabajoda iti nadagsen.

31 Ti Aser saanna a pinasia dagiti nagnaed idiay Acob, uray dagiti nagnaed idiay Sidon, uray idiay Acalab, uray idiay Acasib, uray idiay Helba, uray idiay Afed, uray idiay Rohob;

32 no di ket nagnaed dagiti Aseritas iti tengngga dagiti Cananeo, a nagnaed iti dagá; ta dida pinasia ida.

33 Ti Neftali saanna a pinasia dagiti nagnaed idiay Bet-semes, ken dagiti nagnaed idiay Bet-avat; no di ket nagnaed iti tengngga dagiti Cananeo, a nagnaed iti dagá: ngem dagiti naed ti Bet-semes, ken dagiti naed ti Bet-avat napagtrabajoda iti nadagsen.

34 Ket dagiti Amorreo inisutda dagiti annac ni Dan aginggana iti caturodan; nga dida pinalubusan ida a sumalog idi iti lobong:
35 ngem dagiti Amorreo kinayatda ti agnaed iti bantay Hares, sadi Ajalon, ken Salebim: nupay casta ti balay ni Jose nangaladag, a pinagtrabajoda ida iti nadagsen.
36 Ket ti sácup ti Amorreo isut' manipud iti sang-atan ti Acrabim, ken manipud iti bato, ken agpangato.

Ti angel ni Jehova idiay Boquim. Ti ipapatáy ni Josue. Ti panaglabsingy ti ili.

2 Ket ti angel ni Jehova simmang-at manipud iti Galgal aginggat' Boquim, ket kinunana, Siac pinasang-atcayo manipud Egipto, ket inyegcayo iti daga nga insapatac idi cadagiti ammayo; ket kinunac, Diacto dadaelen iti agnanayon ti tulagco cadacayo:
2 ket dacayo dicay coma agaramid iti tulag cadagiti agnaed ditoy a daga; dacayo duprakenyonto dagiti alaltarda, ngem dacayo dicay impangag ti timecco: Apay-apay inaramidyo daytoy?
3 Gapuna kinunac met, Diacto ida pasiaen iti sangoyo; ket isudanto *ti cas sisiit* nga agpaay cadagita bacrangyo, ket dagiti diosda isudanto ti pacasiloan cadacayo.
4 Ket naaramid, idinto a ti angel ni Jehova sinaona dagitoy a balicas cadagiti amin nga annac ti Israel, a dagiti amin a tattao impangatoda ti timecda, ket nagsangitda.
5 Ket isuda ninaganda daydiay a lugar iti Boquim*: ket nagidatonda sadiay ken Jehova.

6 Ita idinto a ni Josue naibaonna dagiti tattao, dagiti annac ti Israel napanda

* *Boquim:* cayatna a saoen, ***Dagiti agsasangyit.***

tunggal tao iti tawidna, tapno tagicuaenda ti daga.

7 Ket dagiti tattao nagservida ken Jehova cadagiti amin nga aldaw ni Josue, ken cadagiti amin nga aldaw dagiti lallacay a nagbibiagda iti nabayag nga aldaw iti calpasan ni Josue, isuda a nacakita cadagiti amin a dackel nga aramid nga inaramid ni Jehova a gapu iti Israel.

8 Ket ni Josue nga anac ni Nun, nga adipen ni Jehova natay, idinto nga agtawen iti sangagasut ket sangapulo a tawen.

9 Ket isut' intanemda idiay beddeng ti tawidna sadi Tamnat-sare, idiay bantay ti Efraim, iti amianan ti bantay Gaas.

10 Ket amin daydi a caputotan naaco met cadagidi ammada: ket timmaud ti sabali a caputotan iti calpasanda, nga dida inammo ni Jehova, uray iti aramid nga isu inaramidna idi a gapu iti Israel.

11 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagservida cadagiti Baales.

12 Ket isuda inidianda ni Jehova, a Dios dagiti ammada, a nangaon idi cadacuada nanipud iti daga ti Egipto, ket simmurotda cadagiti sabsabali a didios, a didios dagiti il-ili nga aglicmut cadacuada, ket nagrucnoyda cadacuada: ken nangabbucayanda iti pungtot ken Jehova.

13 Ket inidianda ni Jehova, ket nagservida ken Baal ken ni Astarot.

14 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inyawatna ida cadagiti im-ima dagiti agaagaw, a nangagaw cadacuada; ket inlacona ida cadagiti ima dagiti cabusorda nga aglicmut, ket uray caano dida mabalin ti agtacderen iti sango dagiti cabusorda.

15 Uray sadinoman a ruaranda, ti ima ni Jehova isut' idi ti maibusor cadacuada iti dakes, a cas insao idi ni Jehova; ken cas ti panangisapata ni Jehova cadacuada: ket isuda naparparigatda iti casta unay.

16 Ngem ni Jehova nangbangon iti ococom, a nangisalacan cadacuada iti ima dagiti mangagagaw cadacuada.

17 Ngem nupay casta isuda saanda nga impangag dagiti oc-ocomda; no di ket nagaabigda a siannurot cadagiti sabsabali a didios, ket nagrucnoyda cadacuada: ket simmiasida iti nadarás iti daná a nagnaan dagidi ammada, a nagtulnog idi cadagiti bilbilin ni Jehova; *ngem* isuda dida inaramid iti casta.

18 Ket idinto a ni Jehova naibangonanna ida cadagiti oc-ocom, ni Jehova adda idi iti ocom, ket insalacanna ida iti ima dagiti cabusorda iti amin nga aldaw daydiay nga ocom: ta ni Jehova nagbabawi a gapu iti asasugda maipanggep cadagidiay a mangparigat cadacuada ken mangtutuoc cadacuada.

19 Ngem maaramid idi, a no matay ti ocom, isuda agsublida, ket adadda manen ti pannacadadaelda ngem dagidi ammada, iti isusurotda cadagiti sabsabali a didios, agservida cadacuada ken agrucnoyda cadacuada; a dida nagpatingga iti aramidda, uray iti natagengteng a dalanda.

20 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel; ket kinunana, Agsipud ta daytoy a nacion sinalungasingna ti tulagco nga imbilinco cadagiti ammada, ket dida ipangag ti timecco;

21 casta met diacto pasiaen iti sangoda ti uray siasinoman cadagitoy a nacion, a nabaybay-an ni Josue idi natay;

22 tapno gapu cadacuada pangsuutac coma iti Israel, no isuda aywananda ti dalan ni Jehova, iti pannagnada kencuana, a cas cadagidi ammada isut' inaywananda, wenno saan.

23 Gapuna ni Jehova binay-anna dagidiay a nacion, ket dina pinasia ida iti nasingdat; dina inyawat ida iti ima ni Josue.

Dagiti nacion a nabaybay-an a pangsuut iti Israel. Ni Otoniel ispalenna ti Israel iti ima ni Cusan-rasataim. Ni Aod ispalenna ti Israel iti ima ni Eglon.

3 Dagitoy ngarud dagiti nacion nga imbati ni Jehova, tapno gapu cadacuada suutenna ti Israel, ti adu met laeng *ti Israel* a cas idi dida naammoan amin dagiti gubgubat ti Canaan;

2 isuna laeng tapno ti caputotan dagiti annac ti Israel ammoenda coma, nga isurona ida iti gubat, cadagidiay met laeng saan a nacaammo iti uray ania a maipapan iti *gubat:*

3 *isuda,* dagiti lima nga appoen dagiti Filisteos, ken amin dagiti Cananeo, ken dagiti Sidonio, ken dagiti Heveo a nagnaed idiay bantay Libano, manipud iti bantay a Baal-hermon aginggana iti sercan ti Emat.

4 Ket *nabaybay-anda,* tapno gapu cadacuada masuut ti Israel, tapno maammoan, no cayatenda nga ipangag idi dagiti bil-

bilin ni Jehova nga imbilbilinna idi cadagiti ammada iti pannacaaramat ni Moises.

5 Ket dagiti annac ti Israel nakinaedda cadagiti Cananeo, Jetteo, Amorreo, Ferezeo, Heveo, ken Jebuseo:

6 ket nangalada cadagiti babbalasangda iti assawada, ket intedda dagiti babbalasangda cadagiti babbaro dagidiay, ket nagservida cadagiti didiosda.

7 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nalipatanda ni Jehova a Diosda, ket nagservida ken Baal ken ni Astarot.

8 Gapuna a ti pungtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inlacona ida iti ima ni Cusan-rasataim nga ari ti Mesopotamia: ket dagiti annac ti Israel nagservida ken Cusan-rasataim iti walo a tawen.

9 Ket idi a dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova, ni Jehova namangon iti mangisalacan cadagiti annac ti Israel, isu a nangisalacan cadacuada, ni met laeng Otoniel nga anac a lalaki ni Cenez, a cabsat a lalaki nga adi ni Caleb.

10 Ket ti Espiritu ni Jehova immay idi iti rabawna, ket inocomanna ti Israel; ket rimmuar iti paggugubatan, ket ni Jehova inyawatna iti imana ni Cusan-rasataim nga ari ti Mesopotamia: ket nagaladag ti imana a maibusor ken Cusan-rasataim.

11 Ket ti daga nagtalna iti uppat a pulo a tawen. Ket ni Otoniel nga anac ni Cenez natay.

12 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova: ket ni Jehova pinapigsana ni Eglon nga ari ti Moab a maibusor iti Israel, agsipud ta inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

13 Ket inummongna kencuana dagiti annac ni Ammon ken ni Amalec; ket napan ket kinabilna ti Israel, ket tinagicuada ti ciudad dagiti cayo a palma.

14 Ket dagiti annac ti Israel nagservida ken Eglon nga ari ti Moab iti sangapulo ket walo a tawen.

15 Ngem idi a dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova, ni Jehova namangon iti maysa a mangisalacan cadacuada, ni Aod nga anac a lalaki ni Gera, a Benjamita, maysa a tao a caannawidanna ti ima a catigid. Ket dagiti annac ti Israel nangibaonda ti buis babaen kencuana agpaay ken Eglon nga ari ti Moab

16 Ket ni Aod nangaramid iti maysa a bunengg nga addaan dua a tadem, nga ti caatiddogna maysa a sico; ket isut' imbarikesna iti uneg ti cawesna iti rabaw ti canawan a padingpadingna.

17 Ket indatagna di buis ken Eglon nga ari ti Moab: ket ni Eglon isu idi ti maysa a tao a naluemeg unay.

18 Ket idinto a nalpasna nga indatag di buis, imbaonna dagiti tattao a nangyeg ti buis.

19 Ngem isu nagsubli manipud cadagiti pagtagtagaan ti bato nga adda idiay Galgal, ket kinunana, O ari, addaanac iti maysa a nalimed a sao agpaay kenca. Ket isu kinunana, Agulimecca. Ket amin dagidi a sitatacder iti dennana rimmuarda manipud kencuana.

20 Ket ni Aod simrec kencuana; isu nga agtutugaw a maymaysa iti maysa a siled a nangatngato a pagpariiran. Ket ni Aod kinunana, Addaanac iti maysa nga imbaon ti Dios kenca. Idi casta isut' timmacder iti tugawna.

21 Ngem ni Aod incarawana di imana a catigid, ket innalana di bunengg nga adda idi padingpadingna a canawan, ket isut' inwecwecna iti bagina.

22 Ket di putan simrec met a simmaruno iti bulongg, ket ti kinaluemeg tininepna ti bulongg, nga isu dina naala di bunengg idi bagina; ket ti murdongna simmalput iti bucotna.

23 Idi casta rimmuar ni Aod iti bangsal, ket pinunitanna kencuana dagiti ruruangan ti nangatngato a siled, ket tinulbecanna ida.

24 Ket idi nga isu nacaruar, dagiti tagabuna immayda; ket kimmitada, ket, adtoy, dagiti ruangan ti nangatngato a siled natulbecanda idi, ket kinunada, Pudno nga isu abbongganna dagiti sacsacana iti siled a nangatngato.

25 Ket isuda nagurayda agingganat' nabainanda; ket, adtoy, isu dina luctan dagiti ruangan ti siled a nangatngato: gapuna innalada ti tulbec, ket linuctanda *ida;* ket, adtoy, ni apoda napasag iti dagá a natay.

26 Ket iti bayat ti panagur-urayda ni Aod nagtalaw, ket naglasat iti baliw dagiti pagtagtagaan iti bato, ket nagtalaw agingganna iti Seirat.

27 Ket naaramid, nga idi nacaay pinagunina ti tangguyobna idiay caturodan ti Efraim; ket dagiti annac ti Israel naki-

pagsalogda kencuana manipud iti caturodan, ket isu adda idi iti unada.

28 Ket isu kinunana cadacuada, Surotendac; ta ni Jehova inyawatna dagiti cabusoryo a Moabitas ita imayo. Ket simmalogda a simmurot kencuana, ket innalada dagiti pagballasiwan ti Jordan a maibusor cadagiti Moabitas, ket dida ipalubos a maysa a tao bumaliw.

29 Ket nangcabilda cadagiti tagá Moab iti daydi a tiempo iti agsangapuloribu a tattao, tunggal tao a napigsa, ken tunggal tao a natured; awan nacatalaw a lalaki.

30 Iti casta ti Moab naparucma idi babaen ti ima ti Israel iti daydi nga aldaw. Ket ti daga nagtalna iti walopulo a tawen.

31 Iti calpasan kencuana adda idi ni Samgar nga anac a lalaki ni Anat, a nangcabil cadagiti innem a gasut a tattao a Filisteos iti maysa a pagtugkic iti baca: ket isu met insalacanna ti Israel.

Ni Barac ken ni Débora parmekenda ni Sisera.

4 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, idi a ni Aod natayen.

2 Ket ni Jehova inlacona ida iti ima ni Jabin nga ari ti Canaan, a nagari idiay Asor; ti capitan ti buyotna isut' idi ni Sisera, a nagnaed idiay Haroset dagiti Gentil.

3 Ket dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova: ta isu addaan iti siam a gasut a luglugan a linandocan; ket pinarigatna iti casta unay dagiti annac ti Israel iti duapulo a tawen.

4 Ket ni Débora, a babai a mammadto, nga asawa ni Lapidot, inocomanna ti Israel iti daydi a tiempo.

5 Ket isu nagnaed idi iti siroc ti maysa a cayo a palma ni Débora iti nagbaetan ti Rama ken Betel idiay caturodan ti Efraim; ket dagiti annac ti Israel sumangatda idi kencuana a paocom.

6 Ket isu nagbaon ket pinaayabanna ni Barac nga anac a lalaki ni Abinoem idiay Cedes-neftali, ket kinunana kencuana, ¿Saannaca a binilin ni Jehova a Dios ti Israel, *a kinunana,* Inca ket umasidegca iti bantay Tabor, ket mangicuyogca iti sangapulo a ribu a tattao cadagiti annac ni Neftali, ken cadagiti annac ni Zabulon?

7 Ket siac yegconto kenca, idiay carayan Cison, ni Sisera, a capitan ti buyot ni Jabin, agraman cadagiti lugluganna ken buybuyotna; ket isut' yawatconto ita imam.

8 Ket ni Barac kinunana kencuana, No sica umaycanto cumuyog caniac, innacto; ket no saancanto a cumuyog caniac, diacto mapan.

9 Ket *ni Débora* kinunana, Pudno a cumuyogacto kenca: nupay casta ti pannagna nga aramidem saanto nga agpaay iti dayawmo; ta ni Jehova ilaconanto ni Sisera iti ima ti maysa a babai: ket ni Débora timmacder, ket napan kimmuyog ken Barac aginggana iti Cedes.

10 Ket ni Barac inurnongna ti Zabulon ken ti Neftali idiay Cedes; ket simmangat dagiti sangapulo a ribu a lallaki iti sacana, ket ni Débora nakipagsang-at kencuana.

11 Ket ni Jeber a Cineo simmina idi cadagiti Cineo, a cadagiti met laeng annac ni Hobab a cayong ni Moises, ket insaadna ti toldana aginggana iti *cayo a* roble idiay Sennim a nairaip iti Cedes.

12 Ket imbagada ken Sisera a ni Barac nga anac ni Abinoem simmang-at iti bantay Tabor.

13 Ket ni Sisera inurnongna amin dagiti lugluganna, a siam a gasut met laeng a luglugan a linandocan, ken dagiti amin a tattao nga adda idi kencuana, manipud iti Haroset dagiti Gentil, aginggana iti carayan Cison.

14 Ket ni Débora kinunana ken Barac, Ala tumacderca; ta daytoy isu ti aldaw a ni Jehova pangyawatanna ken Sisera ita imam; ¿Saan aya a rimmuar ni Jehova ita sangom? Iti casta ni Barac simmalog manipud bantay Tabor, ket sangapulo a ribu a lallaki ti simmurot kencuana.

15 Ket ni Jehova riniribucna ni Sisera, ken amin dagiti lugluganna, ken amin dagiti buybuyotna iti tadem ti campilan iti sango ni Barac; ket ni Sisera dimsaag iti luganna, ket nagtalaw cadagiti sacana.

16 Ngem ni Barac kinamatna dagiti luglugan, ken ti buyot, aginggana iti Haroset dagiti Gentil, ket amin dagiti buyot ni Sisera napasagda iti tadem ti campilan; awan idi ti natda a maysa a lalaki.

17 Ket ni Sisera nagtalaw idi cadagiti sacana aginggа iti tolda ni Jahel nga asawa a babai ni Jeber a Cineo; ta adda idi cappia da Jabin nga ari ti Asor, ken ti balay ni Jeber a Cineo.

18 Ket ni Jahel rimmuar a simmabet
ken Sisera, ket kinunana kencuana, Du-
magasca, apoc, dumagasca caniac: dica
agbutenḡ. Ket isu dimmagas kencuana
iti toldana; ket *di babai* isut' inabbonḡan-
na iti maysa nḡa alfombra.
19 Ket *ni Sisera* kinunana kencuana,
Iccannac; agdawatac kenca, iti bassit a
danum a inumen; ta mawawac. Ket di
babai nanḡlucat iti maysa a supot a lalat
ti gatas, ket intedna kencuana nḡa inumen,
ket *isut'* inabbonḡanna.
20 Ket *ni Sisera* kinunana kencuana,
Agtacderca iti ruanḡan ti tolda, ket ma-
aramidto, a no ti uray siasinoman a
lalaki a umay ken agsaludsod kenca, a
cunana, ¿Adda uray siasinoman a lalaki
ditoy? sica cunaemto, Awan.
21 Ket ni Jahel nḡa asawa ni Jeber
innalana ti pasoc ti tolda, ket iti imana
nanḡiggem iti maysa a martillo, ket sii-
inayad a napan kencuana, ket impalocna
iti pispisna daydi pasoc, ket isut' inlansa-
na iti daga; ta isu nargaan iti turog; iti
casta napasag ket natay.
22 Ket, adtoy, idi a ni Barac camatenna
ni Sisera, ni Jahel rimmuar a simmabet
kencuana, ket kinunana kencuana, Umay-
ca, ket iparanḡco kenca ti lalaki, a biru-
kem, ket isu immay kencuana; ket, adtoy,
ni Sisera adda a napasag a natay, ket ti
pasoc adda idi iti pispisna.

23 Iti casta ti Dios pinarmecna iti day-
di nḡa aldaw ni Jabin nḡa ari ti Canaan
iti sanḡo dagiti annac ti Israel.
24 Ket ti ima dagiti annac ti Israel
immaladag la nḡa immaladag a maibusor
ken Jabin nḡa ari ti Canaan, aginḡgana
iti nadadaelda ni Jabin nḡa ari ti Canaan.

Ti cancion da Débora ken Barac.

5 Idin nagcanta da Débora ken Barac
nḡa anac ni Abinoem iti daydi nḡa
aldaw, a kinunada,
2 Gaput ta dagiti agturay namalunḡoda
iti Israel,
Gaput ta dagiti tattao iti cananakemda indatonda dagiti bagbagída.
Benditoenyo ni Jehova.
3 Denḡgenyo, O dacayo ar-ari; agim-
denḡcayo, O dacayo panḡpanḡuloen;
Siac, siac *met laenḡ*, agcantaacto ken
Jehova;
Siac agcantaacto iti panagdayaw ken
Jehova, a Dios ti Israel.
4 Jehova, idinto a sica rimmuarca ma-
nipud Seir,
Idi nagnaca iti away ti Edom,
Ti daga nagkintayeg, dagiti lanḡ-
lanḡit met nagtinnagda,
Wen, dagiti ul-ulep nagitinnagdat'
danum.
5 Dagiti banbantay nagkintayegda iti
saclanḡ ni Jehova,
A daydiay met laenḡ Sinai iti sac-
lanḡ ni Jehova a Dios ti Israel.

6 Cadagidi aldaw ni Samgar nḡa anac
ni Anat,
Cadagiti aldaw ni Jahel, dagiti dal-
dalan a napatac nagonḡaonḡdan,
Ket dagiti agdaldaliasat nagnada
cadagiti dandaná.
7 Dagiti agturturay nagtukendan iti
Israel, isuda nagtukendan,
Aginḡgana iti siac a Débora timmac-
derac,
Tapno tumacderac a maysa nḡa ina iti
Israel.
8 Isuda nanḡpilidat' didios a babbaro;
Idin ti gubat adda idi cadagiti ruruan-
ḡan:
¿Nakita idi ti maysa a calasag wenno
gayánḡ
Cadagiti uppat a pulo a ribu iti
Israel?
9 Ti pusoc isut' agturonḡ cadagiti agtur-
turay ti Israel,
Isuda nḡa iti cananakemda indaton-
dat' bagbagída iti tenḡnḡa dagiti
tattao;
Benditoenyo ni Jehova.
10 Agsaocayo iti *maipapan iti daytoy*, da-
cayo nḡa agsacsacay cadagiti as-asno
a pupuraw,
Dacayo nḡa agtugtugaw iti nabacnanḡ
nḡa alfombra,
Ken dacayo a magna iti dalan.
11 Idiay adayu a naggapuan ti daranudor
dagiti panáan, cadagiti luglugar ti
pagsacdoan ti danum,
Sadiay ulitendanto manen dagiti na-
linteg nḡa aramid ni Jehova,
Dagiti *met laenḡ* nalinteg nḡa aramid
ti turayna iti Israel.
Iti casta dagiti tattao ni Jehova sim-
malogda aginḡgat' ruruanḡan.

12 Agriinḡca, agriinḡca, Débora;
Agriinḡca, agriinḡca, manḡisaocat'
canta:
Tumacderca, Barac, ket ipanmo dagiti
caycayawmo, sica anac ni Abinoem.

13 Idin simmalogda dagiti natda cadagiti natacnenñ *ken* dagiti tattao;
Ni Jehova bimmaba caniac a maibusor iti mainñel.
14 Naggaput' Efraim *simmalogda* dagidiay nña adda ti ramutda iti Amalec;
Iti calpasam, Benjamin, iti tenñnña dagiti ilim;
Naggaput' Maquir simmalog dagiti agturturay,
Ket naggaput' Zabulon dagidiay a nagiggem iti sarucod ti escriba.
15 Ket dagiti panñuloen ti Isacar addada idi ken Débora;
No casano ti Isacar, casta ni Barac;
Iti lobonñ dimmuclosda iti sacana.
Cadagiti wawaig ti Ruben
Dadackel idi dagiti panñgep ti puso.
16 Apayapay a nagtutugawca iti tenñnña dagiti pagaponan ti carnero,
Tapno denñgem dagiti sultip nña agpaay cadagiti arban?
Cadagiti wawaig ti Ruben
Adda idi dadackel a sukimat ti puso.
17 Ti Galaad nagtaenñ iti baliw ti Jordan:
Ket ti Dan, apayapay nagbati cadagiti sasacayan?
Ti Aser nagtugaw a sitatalna iti cuála ti baybay,
Ket nagtaenñ cadagiti barbaresbesna.
18 Ti Zabulon isut' idi ti maysa a ili a nanñipeggad iti biagda aginñga ken patay,
Ket ti Neftali, cadagiti nanñato a luglugar iti away.

19 Dagiti ar-ari immayda ket nakigubatda;
Sa nakigubat dagiti ar-ari ti Canaan,
Idiay Tane cadagiti dandanum ti Mageddo:
Isuda saanda a nanñala iti gunguna ti pirac.
20 Manipud iti lanñit nakigubat dagiti bitbitwen,
Manipud cadagiti daldalan nakigubatda a maibusor ken Sisera.
21 Ti carayan Cison inyanodna ida,
Ti daan a carayan, ti carayan Cison.
O cararuac, magnaca a sipipigsa.
22 Idin dagiti cuco dagiti cabcabayo nagpadacpadacda
A gapu iti panagburanñ-it, dagiti panagburanñ-it dagiti mamainñelda.
23 Ilunodyo ti Meros, kinuna ti angel ni Jehova,
Ilunodyo iti napait dagiti agnaed kencuana,
Ta dida immay a timmulonñ ken Jehova,
Panañtulonñ ken Jehova a maibusor iti mainñel.

24 Bendita coma ni Jahel a nanñnanñrona nñem cadagiti babbai,
Isu nña asawa ni Jeber a Cineo;
Bendita coma a nanñnanñrona nñem cadagiti babbai iti tolda.
25 *Ni Sisera* nagdawat iti danum, *ket ni Jahel* iniccanna iti gatas;
Isu nanñyeg kencuana iti mantequilla iti tagayan dagiti natacnenñ.
26 Isu inyiggemna ti imana iti pasoc,
Ket iti canawan a imana iti martillo dagiti agtartrabajo;
Ket iti martillo kinabilna ni Sisera, kinabilna a sinalpot ti olona;
Wen, isu dinunorna ket sinalpotna ti pispisna.
27 Cadagiti sacsaca *di babai ni Sisera* nagrucob, napasag, isu naaplag;
Cadagiti sacsacana isu nagrucob, napasag:
Idiay nagrucobanna, sadiay ti nacapasaganna a natay.

28 Iti tenñnña ti tawa kimmita ket naganug-og,
Ti ina ni Sisera *naganug-og* iti nagbabaetan dagiti rejas,
Apayapay a ti luganna agbayag ti yaayna?
Apayapay agtactacda dagiti ligay dagiti lugluganna?
29 Dagiti mamasiribna a babbai simmunñbatda kencuana,
Wen, isu sinunñbatanna met laenñ ti bagína,
30 ¿Isuda dida nacasarac, dida nabinñbinñay ti kinayawan?
Maysa a balasanñ, dua a balasanñ iti tunñgal lalaki;
Agpaay ken Sisera ti sinamsam a tinina a pagan-anay,
Ti sinamsam a tinina a pagan-anay a binordaan,
Ti tinina a pagan-anay a binordaan iti agsumbanñir, cadagiti tenñnñed ti sinamsam.
31 Iti casta matayda coma amin dagiti cabusormo, O Jehova:
Nñem dagiti agayat kencuana isuda coma iti cacas la iti init no lumgac a sirarannñranñ.

Ket ti daga nagtalna iti uppat a pulo a tawen.

Ti Israel naparigat gapu iti Madian. Ti angel ni Jehova sarungcaranna ni Gedeon. Ni Gedeon dadaelenna ti altar ni Baal, ket urnongennа ti buyot. Ti pagilasinan a dutdot.

6 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova: ket ni Jehova inyawatna ida iti ima ti Madian iti pito a tawen.

2 Ket ti ima ti Madian nagaladag a maibusor iti Israel; ket gapu iti Madian dagiti annac ti Israel, nagaramidda cadagiti gucgucayab nga addada cadagiti banbantay, ken rucrukib, ken sarsarikedked.

3 Ket naaramid idi, a no ti Israel macamulada, sumang-at dagiti Madianitas, ken dagiti Amalecitas, ken dagiti annac a tagá daya, sumang-atda a maibusor cadacuada;

4 ket nagpacarsoda a maibusor cadacuada, ket dinadaelda dagiti apit ti daga aginggganat' macagtengca iti Gaza, ket saanda a nanidda ti taraon iti Israel, uray iti carnero, uray iti baca, uray iti asno.

5 Ta isuda sumang-atda agraman ananimalda ken toltoldada; simrecda a casda dudon iti caaduda, isuda ken camcamelloda a di mabilang: ket umayda iti daga a mangdadael kencuana.

6 Ket ti Israel napapanglaw iti casta unay a gapu iti Madian; ket dagiti annac ti Israel immasugda ken Jehova.

7 Ket naaramid, idi a dagiti annac ti Israel nagasugda ken Jehova, a gapu iti Madian,

8 ni Jehova nangibaon iti maysa a mammadto cadagiti annac ti Israel: ket isu kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Siac inaoncayo nanipud Egipto ken iti balay ti pannacaadipen innalacayo;

9 siac insalacancayo iti ima dagiti tagá Egipto, ken iti ima dagiti amin a namarigat cadacayo, ket pinasiac idi ida iti sangoyo, ket intedco cadacayo ti dagada;

10 ket kinunac idi cadacayo, Siac ni Jehova a Diosyo; dicay agbutengg coma cadagiti didios dagiti Amorreo, nga iti dagada pagtaengganyo. Ngem dicay impangag ti timecco.

11 Ket immay idi ti angel ni Jehova, ket nagtugaw iti siroc ti roble nga adda idiay Efra, nga cucua idi ni Joas nga Abiezerita: ket ni anacna a Gedeon adda nga agsacsacsac idi iti trigo idiay pagpespesan ti uvas, tapno isut' mailemmengna cadagiti Madianitas.

12 Ket ti angel ni Jehova nagparang kencuana, ket kinunana kencuana, Ni Jehova adda kenca, sica lalaki a mannacabalin ken maingel.

13 Ket ni Gedeon kinunana kencuana, O, apoc, no ni Jehova adda coma cadacami, apayapay ngarud nga amin daytoy napasamac cadacami? ket sadino ti yan dagiti datdatlagna, a dagiti ammami sinarsaritada idi cadacami, a cuncunada, ¿Saan aya a ni Jehova ti nangaon cadatayo idi nanipud Egipto? ket ita ni Jehova inwacsinacamin, ket inyawatnacami iti ima ti Madian.

14 Ket ni Jehova kimmita kencuana, ket kinunana, Inca iti daytoy a pigsam, ket ispalem ala ti Israel iti ima ti Madian: ¿saan aya a siac ti agbaon kenca?

15 Ket isu kinunana kencuana, O, Apo, ¿iti ania ti pangispalconto iti Israel? Adtoy a ti familiac isut' capanglawan unay iti Manases, ket siac ti calap-itan iti balay ni amac.

16 Ket ni Jehova kinunana, kencuana, Pudno a siac addaacto kenca, ket sica cabilemto dagiti Madianitas a casda la maymaysa a lalaki.

17 Ket isu kinunana kencuana, No nacasaracac iti parabur iti saclangmo, iccannac iti pagilasinan, a sica ti makisao caniac.

18 Agdawatac kenca, a dica coma pumanaw ditoy aginggana iti yaayco kenca, ket yegco ti isagutco, ket isut' icabilco iti saclangmo. Ket isu kinunana, Agurayacto aginggana iti panagsublim.

19 Ket ni Gedeon simrec, ket nangisagana iti maysa nga urbon a calding, ken bibbibingca nga awan levadurada a maysa nga efa ti bellaay: ket incabilna ti lasag iti maysa a labba, ket incabilna di digù iti maysa a banga, ket isudat' inyegna kencuana iti siroc ti roble, ket isudat' imparangna.

20 Ket ti angel ti Dios kinunana kencuana, Alaem ti lasag ken dagiti bibingca nga awan levadurada, ket icabilmo ida iti rabaw daytoy a bato, ket ibuyatmo ti digú. Ket inaramidna a casta.

21 Idin ti angel ni Jehova impatayna ti murdong ti sarucodna nga adda idi iti imana, insukitna iti lasag ken cadagiti

bibiñca nga awan levadurada; ket rimmasoc ti apuy a naggapu iti bato, nga nangrunaw iti lasag ken cadagiti bibiñca nga awan levadurada; ket ti angel ni Jehova nagpucaw iti imatañna.

22 Ket idi ni Gedeon nakitana nga isu idi ti angel ni Jehova; ket ni Gedeon kinunana, Ay, O Apo Jehova, agsipud ta nakitac ti angel ni Jehova iti rupanrupa.

23 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Talna ti adda kenca; dica agbutenñ: dicanto matay.

24 Idin ni Gedeon nangbangon idiay iti altar ken Jehova, ket ninaganna iti Jehova-salom*; aginggana iti daytoy nga aldaw adda pay laenñ idiay Efra dagiti Abiezeritas.

25 Ket naaramid idi met laenñ a rabii, a ni Jehova kinunana kencuana, Mangalaca iti maysa a baca a lalaki ni amam, iti met laenñ maicadua a baca a pito ti tawenna, ket duprakem ti altar ni Baal nga adda ken amam, ken pucanem met ti Asherah nga adda a nairaip kencuana;

26 ket mangaramidca iti altar ken Jehova a Diosmo iti tapaw daytoy a sarikedked, iti nasayaat nga ornos, ket alaemto ti maicadua a baca, ket isut' idatonmo iti mapuuran a daton iti cayo ti Asherah a pucanemto.

27 Idi a casta ni Gedeon nangala iti sangapulo a lallaki cadagiti ad-adipenna, ket inaramidna, iti cas kinuna kencuana ni Jehova: ket naaramid, ta isu nagbutenñ a gapu iti familia ni amana, ken cadagiti tattao iti ciudad, iti casta a dina nabalin nga aramiden iti aldaw, gapuna nga isut' inaramidna iti rabii.

28 Ket iti bigat idinto a bimmangon dagiti lallaki ti ciudad, adtoy a ti altar ni Baal adda idi a naduprac, ket ti Asherah nga adda iti dennana, napucan, ket ti maicadua a baca naidaton iti rabaw ti altar a nabangon.

29 Ket kinunada ti maysa ken maysa, ¿Siasino ti nangaramid iti daytoy? Ket idinto a binirucda ken sinaludsodda, kinunada, Ni Gedeon nga anac ni Joas isut' nangaramid.

30 Idin dagiti lallaki ti ciudad kinunada ken Joas, Iruarmo ta anacmo tapno matay coma, agsipud ta dinupracna ti altar ni Baal, ken agsipud ta pinucanna ti Asherah nga adda iti dennana.

31 Ket ni Joas kinunana cadagiti amin a timmacder a maibusor kencuana, ¿Dacayo iringgoranyo ni Baal? ¿wenno dacayo isut' isalacanyonto? Uray siasino coma nga agringgor gapu kencuana, mapapatay coma iti bayat *daytoy* a bigat *met laenñ:* no isut' maysa a dios, bay-anyo coma nga iringgoranna iti biangna met laenñ, ta maysa a tao ti nangduprac iti altarna.

32 Gapuna iti daydi nga aldaw isut' ninaganna Jerubaal,* a kinunana, Bayanyo ni Baal a makiringgor kencuana, agsipud ta isu ti nangduprac iti altarna.

33 Ket amin dagiti Madianitas, ken Amalecitas ken dagiti annac a tagá daya nagurnongda a nagcaycaysa, ket immallatiwda, ket nagpacarsoda idiay lobonñ ti Jezrael.

34 Ket ti Espiritu ni Jehova immay ken Gedeon; ket pinagunina ti tangguyob; ket ti Abiezer nakiummonñ kencuana.

35 Ket nagbaon cadagiti babaonen iti amin a Manases; ket isuda timmiponda met kencuana; ket isu nagibaon cadagiti babaonen iti Aser, ken iti Zabulon, ken iti Neftali, ket isuda immayda a simmabet cadacuada.

36 Ket ni Gedeon kinunana iti Dios, No sica isalacanmo ti Israel a gapu iti imac, a cas insaom idi.

37 Adtoy a mangicabilac iti maysa a dutdot idiay pagtaltagan; no ti linnaaw addanto laenñ iti dutdot, ket matdanto a namaga ti amin a dagá maawatac nga isalacanmonto ti Israel a gapu iti imac, a cas insaom idi.

38 Ket naaramid idi a casta; ta idi a bimmangon a nasapa iti bigat, pineckelna di dutdot, ket tiniritirna di linnaaw idi dutdot, a maysa a maluconñ a napno iti danum.

39 Ket ni Gedeon kinunana iti Dios, Saan coma a sumged ti pungtotmo a maibusor caniac, no agsao-ac pay laenñ iti daytoy a dáras: palubosannac a mangpennec iti daytoy a dutdot iti daytoy a dáras, agdawatac kenca, nga ipalubosmo coma nga ti kinamagá adda laenñ coma iti dutdot, ket ti linnaaw iti rabaw ti amin a dagá.

40 Ket iti daydi a rabii inaramid ti

* *Jehova-salom:* cayatna a saoen, *Ni Jehova isut' talna.*

* *Jerubaal:* cayatna a saoen, *Ni Baal coma ti agringgor.*

Dios a casta: ta ti kinamagá adda laenḡ idi iti dutdot, ket iti amin a dagá adda idi ti linnaaw.

Ni Gedeon pabassitenna ti buyotna aginḡgat' tallogasut. Denḡgenna ti pananḡsarita ti maysa a Madianita iti tagtagainepna. Aramatenna dagiti tanḡtanḡguyob ken gorgorita.

7 Idin ni Jerubaal, nga isu ni Gedeon ken amin dagiti tattao nga addada kencuana, bimmanḡonda a nasapa ket nagpacarsoda iti denna ti ubbog ti Jarad: ket ti pacarso ti Madian adda iti akinamianan nga abayda, iti turod ti More, iti lobonḡ.

2 Ket ni Jehova kinunana ken Gedeon, Dagiti tattao nga adda kenca aduda unay caniac tapno itdec coma dagiti Madianitas iti imada, di la ket ta agtanḡsit ti Israel a maibusor caniac, a cunaenna, Ti imac met laenḡ ti nanḡisalacan caniac.

3 Paiwarragawagmo nḡarud cadagiti lapayag dagiti tattao, a cunam, Ti uray siasinoman nga agbutenḡ ken agpigerger, isut' mapalubosan nga agsubli ken pumanaw manipud iti bantay ti Galaad. Ket nagsubli cadagiti tattato ti duapulo ket dua a ribu; ket natda idi ti sanḡapulo ribu.

4 Ket ni Jehova kinunana ken Gedeon, Dagiti tattao aduda pay laenḡ; isalogmo ida cadagiti dandanum, ket suutecto kenca ida sadiay: ket isunto, a daydiayto ibagac kenca, Daytoy makicuyog kenca a mapan, isu met laenḡ makicuyogto kenca a mapan; ket iti uray siasinoman nga ibagacto kenca, Daytoy saanto a makicuyog kenca a mapan, isu met laenḡ saanto a mapan.

5 Iti casta inyegna dagiti tattao iti danum: ket ni Jehova kinunana ken Gedeon, Tunḡgal maysa a manḡdildil iti danum a cas la iti pananḡdildil ti aso, daydiay ilasinmonto; ken casta met iti tunḡgal maysa a manḡiparintumenḡ cadagiti tumenḡna nga uminum.

6 Ket ti bilanḡ dagiti nagdildil, nga indanonda ti imada iti nḡiwatda tallogasut a lallaki: ket dagiti natda a tattao nagparintumenḡda cadagiti tumtumenḡda nga imminum iti danum.

7 Ket kinuna ni Jehova ken Gedeon, Cadagitoy tallogasut a lallaki a nagdildil isalacancayto, ket yawatconto dagiti Madianitas ita imam; ket apan coman amin dagiti tattao tunḡgal maysa iti lugarna.

8 Iti casta dagiti tattao innalada dagiti tartaraon iti im-imada, ken dagiti tanḡtanḡguyobda; ket imbaonna amin dagiti tattao ti Israel tunḡgal maysa iti toldana, nḡem intiddana dagiti tallogasut a lallaki: ket ti pacarso ti Madian adda iti babana iti lobonḡ.

9 Ket naaramid iti daydi met laenḡ a rabii a ni Jehova kinunana kencuana, Tumacderca, ket sumalogca aginḡga iti pacarso; ta isut' inyawatco ita imam.

10 Ket no agbutenḡca a sumalog, sumalogca agraman ken Fara a tagabum aginḡga iti pacarso:

11 ket sica manḡegmonto no ania ti sasaoenda; ket iti calpasanna dagita imam cumireddanto a sumalog iti pacarso. Idin simmalog a caduana ni Fara a tagabuna aginḡgana iti akinigid a paset dagiti tattao a siiigam nga addada iti pacarso.

12 Ket dagiti Madianitas ken Amalecitas, ken amin dagiti annac a tagá daya addada idi a naiwarnac idiay lobonḡ a casda dudon iti caaduda; ket dagiti camelloda saan a mabilanḡ, a casda la darat iti igid ti baybay iti caaduda.

13 Ket idi a ni Gedeon immay, adtoy, adda maysa a lalaki a sarsaritaenna iti caduana ti maysa a tagtagainep; ket kinunana, Adtoy, siac nagtagtagainepac iti maysa a tagtagainep; ket, adtoy, ti maysa a tinapay a cebada nagtulatid aginḡgana iti pacarso ti Madian, ket immay iti tolda, ket isut' dinunḡparna iti casta unay nga isu natuanḡ idi, ket binalictadna, iti casta a ti tolda natuanḡ a nasinanap.

14 Ket di caduana simmunḡbat ket kinunana, Daytoy saan a sabali a banag no saan a ti campilan ni Gedeon nga anac ni Joas, a lalaki ti Israel: ti Dios inyawatna ti Madian, ken amin a buyotna iti imana.

15 Ket isu idi a casta, idinto a ni Gedeon nanḡegna ti pannacaisarita ti tagtagainep, agraman ti pannacaipalawagna, nagdayaw; ket nagsubli iti pacarso ti Israel, ket kinunana, Tumacdercayo, ta ni Jehova inyawatna ti buyot ti Madian ita imayo.

16 Ket bininḡayna dagiti tallogasut a tattao iti nagcatlo a cabuyotan, ket incabilna cadagiti im-imada amin dagiti tanḡtanḡguyob, ken dagiti gorgorita, agraman al-aluten iti uneg dagiti gorgorita.

17 Ket kinunana cadacuada, Kitaendac, ket agaramidcayo iti cas aramidecto: ket adtoy, intono siac umayacto iti akin-igid a paset ti pacarso, isunto, a cas ti aramidecto, casta ti aramidenyonto.

18 Intono paguniec ti tanĝguyob, siac ken amin dagiti adda caniac, isunton ti panamaguniyo met cadagiti tanĝtanĝguyob iti tunĝgal sikigan ti amin a pacarso, ket cunaenyonto, Gapu ken ni Jehova ken ni Gedeon.

19 Iti casta ni Gedeon, ken dagiti sanĝagasut a lallaki nĝa addada kencuana immayda iti akin-igid a paset ti pacarso iti panĝrugian ti nagtenĝnĝa a panagbantay *iti rabii*, idi nĝa isuda caicabcabilda laenĝ ti baro nĝa agbantay: ket isuda pinagunida dagiti tanĝguyobda, ket binuracda dagiti gorgorita nĝa adda cadagiti im-imada.

20 Ket dagiti nagcatlo cabuyotan pinagunida dagiti tanĝtanĝguyobda, ket binuracda dagiti gorgorita, ket cadagiti im-imada a catigid innalada dagiti al-aluten, ket cadagiti canawan a imada dagiti tanĝtanĝguyob a pagpagunienda; ket indirida, Ti campilan da Jehova ken Gedeon.

21 Ket sitatacderda tunĝgal lalaki iti lugarna iti aglawlaw iti pacarso; ket amin a buyot nagtaray; ket nagickisda, ket pinagtalawda *ida*.

22 Ket isuda pinagunida dagiti tallogasut a tanĝguyob, ket ni Jehova incabilna ti campilan ti tunĝgal tao a maibusor iti caduana, kén maibusor iti amin a buyot; ket ti buyot nagtalaw iti adayu unay a cas aginĝgana iti Betseca nĝa agpá-Cererat, iti adayu unay a cas iti beddenĝ ti Abal-mejula, iti asideg ti Tebbat.

23 Ket dagiti lallaki ti Israel naguommonĝda ti Neftali, ken ti Aser ken amin ti Manases, ket kinamatda ti Madian.

24 Ket ni Gedeon imbaonna dagiti babaonen iti amin a caturodan ti Efraim, a kinunana, Sumalogcayo a maibusor iti Madian, ket alaenyo cadacuada dagiti dandanum, aginĝgana iti Betbera, iti Jordan met laenĝ. Iti casta amin dagiti tattao ti Efraim naguornonĝda, ket innalada dagiti dandanum, aginĝga iti Betbera, iti Jordan met laenĝ.

25 Ket innalada dagiti dua a panĝuloen ti Madian, da Oreb, ken ni Zeb; ket pinatayda ni Oreb idiay bato ni Oreb; ket pinatayda ni Zeb idiay pagpespesan ti uvas ni Zeb; ket kinamatda ti Madian: ket inyegda ken Gedeon dagiti ol-olo da Oreb, ken ni Zeb iti baliw ti Jordan.

Ni Gedeon pagtalnaenna dagiti Efraimitas; cayawanna ken papatayenna da Zebee ken Salmana · ti efodna; ti ipapatáyna. Ti panaglabsinĝ ti ili.

8 Ket dagiti lallaki ti Efraim kinunada kencuana, Apayapay nĝa inaramidmo iti casta cadacami, a dinacam inayaban idi napanca nakigubat iti Madian? ket isut' rininĝgorda iti napigsa unay.

2 Ket isu kinunana cadacuada, ¿Ania ti inaramidco ita a maipadpad cadacayo? ¿Ti panagbanban-á ti Efraim saan aya a nasaysayaat nĝem iti panagburas ti Abiezer?

3 Ti Dios inyawatna ita imayo da Oreb ken ni Zeb a panĝuloen ti Madian; ¿ket ania ti mabalinco nĝa ipadpad cadacayo? Sa ti punĝtotda kencuana kimmapuy, idi nĝa isu insaona daydi.

4 Ket ni Gedeon immay idi iti Jordan, *ket* bimmaliw, isu, ken dagiti tallogasut a tattao nĝa adda kencuana, a nabannoganda, nupay nagcamatda.

5 Ket kinunana cadagiti lallaki ti Socot, Agdawatac cadacayo, a manĝtedcayo cadagiti tiniptipkel a tintinapay cadagiti tattao a nakicuyog caniac; ta isuda nabannoganda, ket camcamatec da Zebee ken Salmana, nĝa ar-ari ti Madian.

6 Ket dagiti palunĝoen ti Socot kinunada, ¿Dagiti im-ima da Zebee ken Salmana addadan aya ita imam, tapno manĝtedcami coma iti tinapay ita buyotmo?

7 Ket ni Gedeon kinunana, No casta intono ni Jehova yawatna da Zebee ken Salmana iti imac, isunton nĝarud ti pananĝgisgisco ita lasagyo cadagiti sisiit iti let-anĝ ken cadagiti calcalunay.

8 Ket simmanĝ-at iti Fanuel, ket insaona cadacuada iti casta met la a kita; ket dagiti tattao ti Fanuel insunĝbatda kencuana ti cas insunĝbat dagiti lallaki ti Socot.

9 Ket isu nagsao cadagiti lallaki ti Fanuel, a kinunana, Intono agsubliac manen a sitatalna, rebbaecto daytoy a torre.

10 Ket da Zebee ken Salmana addada idi idiay Carcor, ket adda cadacuada ti buyotda, nĝa agsanĝapulo ket lima a ribu a lallaki, amin dagiti natda idi iti amin a buyot dagiti annac a tagá daya; ta napa-

sagda idi dagiti sanĝagasut ket dua pulo a ribu a lallaki a nagtagicampilanda.

11 Ket ni Gedeon simmanĝ-at iti dalan dagidiay nĝa agnaed cadagiti toltolda iti daya ti Nobe ken ti Jegbaa, ket kinabilna ti buyot; ta ti buyot adda idi a natalged.

12 Ket da Zebee ken Salmana nagtarayda; ket kinamatna ida; ket naalana dagiti dua nĝa ar-ari ti Madian, da Zebee ken Salmana, ket riniribucna ti amin a buyot.

13 Ket ni Gedeon nĝa anac ni Joas nagsubli a naggapu iti paggugubatan manipud iti sanĝ-atan ti Hares.

14 Ket nanĝala iti maysa nĝa agtutubo a lalaki cadagiti lallaki ti Socot ket nagimtuod kencuana: ket isu imburicna kencuana dagiti palunĝoen ti Socot, ken dagiti lallacayna, a pitopuloda ket pito a lallaki.

15 Ket isu immay cadagiti lallaki ti Socot, ket kinunana, Adtoyda, da Zebee ken Salmana, isuda a pinanĝrabrabacyo caniac idi, a kinunanayo, ¿Addadan aya ita imam dagiti im-ima da Zebee ken Salmana, tapno manĝtedcami coma iti tinapay cadagita lallakim a nabannogan?

16 Ket innalana dagiti lallacay ti ciudad, ken dagiti sisiit iti let-anĝ ken calcalunay, ket cadagitoy ti pinanĝsursurona cadagiti lallaki ti Socot.

17 Ket rinebbana ti torre ti Fanuel, ket pinatayna dagiti lallaki ti ciudad.

18 Sana kinunana cada Zebee ken Salmana, ¿Ania ti kita ti kinataoda idi dagiti pinapatayyo idiay Tabor? Ket isuda simmunĝbatda, Cacasda kenca, castada idi dagidi, ti tumunĝgal maysa immaspinĝ cadagiti annac ti maysa nĝa ari.

19 Ket isu kinunana, Isuda dagiti cacabsatco, nĝa annac ni inac: cas sibibiag ni Jehova, a no inispalyo coma ida a nagbiag, dicay papatayen coma.

20 Ket kinunana ken Jeter nĝa anacna a lalaki nĝa inauna, Tumacderca, ket papatayem ida. Nĝem ti agtutubo a lalaki diua inasut di campilanna; ta nagbutenĝ, agsipud ta isu ubinĝ idi.

21 Idin kinuna da Zebee ken Salmana, Tumacderca ala, ket cabilennacami, ta no casano ti lalaki casta met ti inĝelna. Ket ni Gedeon timmacder, ket pinatayna da Zebee ken Salmana, ket innalana dagiti sinan-bulan nĝa adda cadagiti tenĝnĝed dagiti camelloda.

22 Idin dagiti tattao ti Israel kinunada ken Gedeon, Agturayca cadacami, sica, ken ti met anacmo, ken ti anac ti anacmo met; ta sica insalacannacami iti ima ti Madian.

23 Ket ni Gedeon kinunana cadacuada, Saanacto nĝa agturay cadacayo, uray ti anacco dinto agturay cadacayo: ni Jehova isunto ti agturay cadacayo.

24 Ket ni Gedeon kinunana cadacuada, Siac cayatco coma ti agdawat cadacayo, a ti tumunĝgal maysa cadacayo itedna coma caniac dagiti araritos ti sinamsamna. (Agsipud ta agaritosda iti balitoc, ta Ismaelitasda idi.)

25 Ket isuda simmunĝbatda, Dacami itedminto a sitatallaogod unay ida. Ket nanĝyaplagda iti maysa a cawes, ket tunĝgal maysa indissona kencuana dagiti araritos ti samsamna.

26 Ket ti dagsen dagiti ar-aritos a balitoc a dinawatna isut' idi sanĝaribu ket pito a gasut *a siclo* a balitoc; malacsid dagiti sinan-bulan, ken dagiti pendientes, ken pagan-anay a purpura nĝa addada idi cadagiti ar-ari ti Madian, ken malacsid dagiti cawar nĝa addada idi iti aglicmut iti tenĝnĝed dagiti camelloda.

27 Ket ni Gedeon nanĝaramid cadagidiay iti maysa nĝa efod, ket isut' incabilna idiay ciudadna, a iti met laenĝ Efra: ket amin nĝa Israel nagbalanĝcantisda idiay a maipoon iti dayta; ket isut' idi iti pacasiloan ken Gedeon, ken ti balayna.

28 Iti casta ti Madian naparmec iti saclanĝ dagiti annac ti Israel, ket uray caano dida intanĝaren ti oloda. Ket naginaná ti daga iti uppat a pulo a tawen cadagiti aldaw ni Gedeon.

29 Ket ni Jerubaal nĝa anac ni Joas napan ket nagnaed iti balayna met laenĝ.

30 Ket ni Gedeon addaan idi pitopulo nĝa annac a naputotda iti bagína; ta addaan idi iti adu nĝa assawa.

31 Ket ti camalalana nĝa adda idiay Siquem, nanĝipasnĝay met kencuana iti maysa nĝa anac a lalaki, ket *ni Gedeon* ingaládna kencuana a nagan iti Abimelec.

32 Ket ni Gedeon nĝa anac ni Joas natay iti naimbag a kinalacay, ket naitabon idiay tanem ni amana a Joas, idiay Efra dagiti Abiezeritas.

33 Ket naaramid, idi a ni Gedeon natayen, a dagiti annac ti Israel nagbalicda manen, ken nagbalanĝcantisda cadagiti Ba-

ales, ket incabilda a pannacadiosda ni Baal-berit.

34 Ket dagiti annac ti Israel dida linagip ni Jehova a Diosda, a nangisalacan cadacuada iti ima dagiti amin a cabusorda iti aglicmut.

35 Casta met a dida nagaramid iti caasi iti balay ni Jerubaal, *nga isu* ni Gedeon, a mayalubog iti amin a imbag nga isu imparangna idi iti Israel.

Ti yaalsa ni Abimelec; papatayenna dagiti annac ni Gedeon. Ti sarita ni Joatam. Ti yaalsa ni Gaal a maibusor ken Abimelec. Ni Abimelec parmekenna ni Gaal, ket cayawanna ti Siquem ken Tebes.

9 Ket ni Abimelec nga anac a lalaki ni Jerubaal napan idiay Siquem cadagiti cacabsat ni inana, ket nakisao cadacuada, ken iti amin a familia ti balay ti ama ni inana, a kinuna,

2 Siac agdawatac cadacayo nga isaoyo coma cadagiti lapayag dagiti amin a lallaki ti Siquem, ¿Ania ti nasaysayaat cadacayo, nga amin dagiti annac ni Jerubaal, nga isudat' pitopulo a lallaki, iturayandacayo, wenno ti maymaysa ti agturay cadacayo? lagipenyo met a siac tulangdac, ken lasagdac.

3 Ket dagiti cacabsat ni inana insaoda iti maipapan kencuana cadagiti lapayag dagiti amin a lallaki ti Siquem amin dagitoy a sasao: ket dagiti pusoda nagayatda a sumurot ken Abimelec; ta kinunada, Isut' cabsattayo.

4 Ket isuda nangtedda kencuana iti pitopulo *a capisi* a pirac a naggapu iti balay ni Baal-berit, cadagidiay ti pinañangdan ni Abimelec cadagiti lallaki nga ubbaw ken nadamsac, a simmurotda kencuana.

5 Ket isu immay iti balay ni amana idiay Efra, ket pinatayna dagiti cacabsatna nga annac ni Jerubaal, a pitopulo a lallaki, iti rabaw ti maysa a bato: ngem ni Joatam inaudian nga anac a lalaki ni Jerubaal natda; ta naglemmeng idi.

6 Ket amin dagiti lallaki ti Siquem naguornongda, ken amin ti balay ni Mello, ket napanda ket inaramidda ni Abimelec nga ari, iti denna ti roble ti monmon nga adda idi idiay Siquem.

7 Ket idi a isut' insaoda ken Joatam, isu napan ket nagtacder iti tapaw ti bantay Garizim, ket intebbagna ti timecna, imkis, ket kinunana cadacuada, Dumngegcayo caniac lallaki ti Siquem, tapno ti Dios denggennacayo coma.

8 Dagiti caycayo napanda iti naminsan a tiempo a nangpulot iti maysa nga ari cadacuada; ket kinunada iti oliva, Agarica ala cadacami.

9 Ngem ti oliva kinunana cadacuada, ¿Bay-ac coma aya ti kinatabác, isu nga gapu caniac isuda agdaydayawda iti Dios ken iti tao, ken innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?

10 Ket dagiti caycayo kinunada iti higos, Umayca ala, agarica cadacami.

11 Ngem ti higos kinunana cadacuada, ¿Bay-ac coma aya ti kinasam-itco, ken iti naimbag a bungac, ket innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?

12 Ket dagiti caycayo kinunada iti uvas, Umayca ala, ket agarica cadacami.

13 Ket ti uvas kinunana cadacuada, ¿Bay-ac coma aya ti baro nga arac, a liwliwa ti Dios ken dagiti tattao, ket innac agam-ampayag iti rabaw dagiti caycayo?

14 Idin dagiti caycayo kinunada ken calunay, Umayca ala, ket agarica cadacami.

15 Ket ti calunay kinunana cadagiti caycayo, No iti kinapudnona pulotandac nga agari cadacayo, umaycayo ngarud ket agtaleccayo iti linongco; ket no saan, rumuar coma ti apuy nga aggapu iti calunay a mangrunaw cadagiti cedcedro ti Libano.

16 Gapuna a no dacayo nangaramidcayo iti kinapudno ken kinalinteg, iti daydiay a nangaramidanyo ken Abimelec nga ari, ket no dacayo nagaramidcayo ti imbag ken Jerubaal ken iti balayna, ken no inaramidyo kencuana ti mayannatop iti aramid dagiti im-imana

17 (ta ni amac nakibacal idi gapu cadacayo, ket impeggadna ti biagna, ket insalacannacayo iti ima ti Madian:

18 ket dacayo timmacdercayo ita a maibusor iti balay ni amac iti daytoy nga aldaw, ket pinapatayyo dagiti annacna, a pitopulo a lallaki, iti rabaw ti maysa a bato, ket inaramidyo ni Abimelec nga anac ti tagabuna a babai, nga ari dagiti lallaki ti Siquem, ta isut' cabsatyo);

19 no dacayo ngarud nagaramidcayo iti kinapudno ken kinalinteg ken ni Jerubaal ken iti balayna iti daytoy nga aldaw, agragsaccayo coma ken Abimelec, ket isu met agragsac coma cadacayo:

20 ngem no saan, rumuar coma ti apuy nga aggapu ken Abimelec nga mangrunaw

coma cadagiti lallaki ti Siquem, ken iti balay ni Mello; ket rumuar coma ti apuy nga aggapu cadagiti lallaki ti Siquem ken iti balay ni Mello nga mangrunaw ken Abimelec.

21 Ket ni Joatam nagtaray, ket nagtalaw, ket napan idiay Beer, ket nagtaeng sadiay a gapu iti butengna ken Abimelec a cabsatna.

22 Ket ni Abimelec isu idi ti pangulo iti Israel iti tallo a tawen.

23 Ket ti Dios nangibaon iti maysa nga espiritu a dakes ken Abimelec ken cadagiti lallaki ti Siquem; ket dagiti lallaki ti Siquem nagaramidda a sililiput ken Abimelec.

24 Tapno ti pannacaranggas dagiti pitopulo nga annac ni Jerubaal umay coma, tapno dagiti darada maisaad coma ken Abimelec a cabsatda, a namapatay cadacuada, ken cadagiti lallaki ti Siquem, a namapigsa cadagiti im-imana a namapatay cadagiti cacabsatna.

25 Ket dagiti lallaki ti Siquem nangicabilda kencuana cadagiti agsansaneb cadagiti tapaw dagiti banbantay, ket inagawanda amin dagiti immay iti daydiay a dalan iti dennada: ket isut' naisao idi ken ni Abimelec.

26 Ket ni Gaal nga anac a lalaki ni Obed immay a caduana dagiti cacabsatna, ket napanda iti Siquem; ket dagiti lallaki ti Siquem nakipinnatalgedda kencuana.

27 Ket isuda rimmuarda iti away, ket nagburasda cadagiti inuvasanda, ket pinespesda *dagiti uvas*, ket nagaramidda iti rambac, ket simrecda iti balay ti diosda, ket nanganda ken imminumda, ket inlunodda ni Abimelec.

28 Ket ni Gaal nga anac ni Obed kinunana, ¿Siasino ni Abimelec, ket asino ti Siquem tapno datayo agservitayo coma kencuana? ¿saan nga isu ti anac ni Jerubaal? ¿ket ni Zebul saan nga isu ti catulonganna? agservitayo cadagiti lallaki ti Jemor nga ama ti Siquem: ngem apayapay a rebbengtayo coma ti agservi kencuana?

29 ¡Ket amangan coma no daytoy nga ili adda coma iti babaen ti imac! iti casta siac alisec coma ni Abimelec. Ket kinunana ken Abimelec: Nayunam ta buyotmo, ket rumuarca.

30 Ket idi a ni Zebul nga agturay iti ciudad nangngegna dagiti sasao ni Gaal nga anac ni Obed, simged ti pungtotna.

31 Ket isu nangibaon a sisisicap unay cadagiti babaonen ken Abimelec; a kinunana, Adtoy ni Gaal nga anac ni Obed ken dagiti cacabsatna immayda iti Siquem; ket, adtoy, isuda pilitenda ti ciudad *a makigubat* a maibusor kenca.

32 Gapuna ita tumacderca iti rabii, sica ken dagiti tattao nga adda kenca, ket agsanebcayo idiay away:

33 ket isunto nga iti bigat, apaman a lumgac ti init, sica tumacdercanto a masapa, ket duclusemto ti ciudad; ket, adtoy, intono isu ken dagiti tattao nga adda kencuana rumuardanto a maibusor kenca, isunton ti pananggaramidmo cadacuada ti cas masaracamto a panggundawayan.

34 Ket ni Abimelec timmacder, ken amin dagiti tattao nga adda kencuana, iti rabii, ket nagsanebda a maibusor iti Siquem iti nagcapat a cabuyotan.

35 Ket ni Gaal nga anac ni Obed rimmuar, nagtacder iti ridaw ti ruangan ti ciudad: ket ni Abimelec timmacder, ken dagiti tattao nga adda kencuana, a naggapuda iti nagsanebanda.

36 Ket idi a ni Gaal nakitana dagiti tattao, kinunana ken Zebul, Addiay tattao nga agsalogda manipud iti tapaw dagiti banbantay. Ket ni Zebul kinunana kencuana, Sica makitam ti aniniwan dagiti banbantay a cas no isuda idi dagiti tattao.

37 Ket ni Gaal nagsao manen ken kinunana, Kitaem, dagiti tattao sumalogda iti nagtengngaan ti daga, ket maysa a capangen umay iti dalan ti roble ni Meonim.

38 Ket ni Zebul kinunana kencuana, Ayanna ita ti ngiwatmo, a kinunam, ¿Siasino ni Abimelec, tapno agservitayo kencuana? ¿daytoy saan aya nga isu ti ili a linaismo? rumuarca ita, agdawatac, ket makibacalca kencuana.

39 Ket ni Gaal rimmuar iti sango dagiti lallaki ti Siquem ket nakibacal ken Abimelec.

40 Ket ni Abimelec isut' kinamatna, ket isu nagtaray iti saclangna, ket adu dagiti napasag a nasugsugat aginggana iti ridaw ti ruangan.

41 Ket ni Abimelec nagnaed idiay Aruma: ket ni Zebul pinasiana ni Gaal ken dagiti cacabsatna, tapno dida agnaed coma idiay Siquem.

42 Ket naaramid iti sumuno nga aldaw, a dagiti tattao rimmuarda idi iti away; ket naibaga ken Abimelec.

43 Ket isu innalana dagiti tattao, bi-

ningbingayna ida iti nagcatlo capangen, ket nagsaneb iti away; ket kimmita, ket, adtoy, dagiti tattao a nagruarda iti ciudad; ket timmacder a maibusor cadacuada, ket kinabilna ida.

44 Ket ni Abimelec, ken ti pangen nga adda idi kencuana, dimmuclosda, ket nagtacderda iti ridaw ti ruangan ti ciudad: ken dagiti dua capangen dimmuclosda amin dagiti adda iti away, ket kinabilda ida.

45 Ni Abimelec ginubatna ti ciudad iti amin daydi nga aldaw; ket innalana ti ciudad, ket pinatayna dagiti tattao nga adda kencuana: ket rinebbana ti ciudad, ket isut' minulaanna iti asin.

46 Ket idinto a dagiti amin a tattao ti torre ti Siquem nangegda dayta, simrecda iti sarikedked ti balay ni dios Berit.

47 Ket isut' naibaga ken Abimelec nga amin dagiti tattao ti torre ti Siqem addada a naurnong.

48 Ket ni Abimelec simmang-at iti bantay Salmon, isu ken amin a tattao nga adda kencuana; ket nangala ni Abimelec iti maysa nga wasay iti imana, ket nagpucan iti sangá dagiti caycayo, ket isut' innalana, ket isut' incabilna iti rabaw ti abagana: ket kinunana cadagiti tattao nga adda kencuana, Ti makitayo caniac nga aramidec, aramidenyo iti masingdat, iti cas inaramidco.

49 Ket iti castoy amin dagiti tattao pimmucanda met tunggal tao iti sangana, ket sinurotda ni Abimelec, ket isut' incabida iti *sidiran* ti sarikedked; ket cadacuada pinuuranda ti sarikedked; iti casta amin dagiti tattao ti torre ti Siquem natayda met, nga agsangaribu a lallaki ken babbai.

50 Sa napan ni Abimelec idiay Tebes, ket nagpacarso a maibusor iti Tebes, ket isut' innalana.

51 Ngem iti uneg ti ciudad adda maysa a torre a natibker, ket idiay ti nagcamangan amin dagiti lallaki ken babbai, ken amin dagiti adda iti ciudad, ket pinunitanda cadacuada, ket immulida iti pangatepan ti torre.

52 Ket ni Abimelec immay iti torre, ket isut' ginubatna a dimmanun iti ruangan ti torre tapno isut' pasgedanna iti apuy.

53 Ket maysa a babai intupacna ti akinrabaw a bukel ti gilingan iti olo ni Abimelec, ket nabuong ti rurogna.

54 Idin isu inayabanna iti nasingdat di agtutubo a lalaki nga agawawit cadagiti igamna, ket kinunana kencuana, asutem ta campilanmo, ket papatayennac, tapno dagiti tattao dida coma cunaen iti maipapan caniac, Maysa a babai ti namapatay kencuana. Ket daytoy nga agtutubo isut' sinalpotna, ket natay.

55 Ket dagiti tattao ti Israel idinto a nakitada a natay ni Abimelec, pimmanawda tunggal maysa agingga iti lugarna.

56 Iti casta ti Dios sinupapacanna ti kinadakes ni Abimelec, nga inaramidna ken amana, iti panangpapatayna cadagiti pitopulo a cacabsatna.

57 Ket amin a kinadakes dagiti tattao ti Siquem sinupapacan ti Dios cadagiti ol-oloda: ket ti panangilunod ni Joatam nga anac ni Jerubaal immay idi cadacuada.

Ni Tola ken ni Tair. Ti Israel aglabsing manen ket naparigat gapu iti Ammon.

10 Ket iti calpasan ni Abimelec timmacder ni Tola nga anac a lalaki ni Fua, nga anac a lalaki ni Dodo, a lalaki ti Isacar, a mangisalacan iti Israel; isu nga agnaed idi idiay Samir iti caturodan ti Efraim.

2 Ket isu inocomanna ti Israel iti duapulo ket tallo a tawen, ket natay, ket naitabon idiay Samir.

3 Iti calpasanna timmacder ni Jair a Galaadita; nga inocomanna ti Israel iti duapulo ket dua a tawen.

4 Ket isu addaan idi iti tallopulo nga annac a lallaki nga agsacayda cadagiti tallopulo nga as-asno nga urbon, ket addaanda iti tallopulo a ciudad, isuda a nanaganda idi cadagiti Havvoth-Jair agingganá iti daytoy nga aldaw, nga addada idiay daga ti Galaad.

5 Ket ni Jair natay ket naitabon idiay Camon.

6 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagservida cadagiti Baales, ken ni Astarot, ken cadagiti didios ti Siria, ken cadagiti didios ti Sidon, ken cadagiti didios ti Moab, ken cadagiti didios dagiti annac ni Ammon, ken cadagiti didios dagiti Filisteos; ket inidianda ni Jehova; ket dida nagservi idi kencuana.

7 Ket ti punḡtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inlacona ida cadagiti ima dagiti Filisteos, ken iti ima dagiti annac ni Ammon.

8 Ket isuda kiniburda ken pinarigatda dagiti annac ti Israel iti daydi a tawen: iti sanḡapulo ket walo a tawen *pinarigatda* amin dagiti annac ti Israel nḡa addada idi iti baliw ti Jordan idiay daga ti Amorreo, nḡa isut' idiay Galaad.

9 Ket dagiti annac ni Ammon bimmalasiwda iti Jordan tapno gubatenda idi ti Juda, ken iti Benjamin, ken iti balay ni Efraim; iti casta ti Israel isut' idi natutuoc unay.

10 Ket dagiti annac ti Israel immasugda idi ken Jehova, a kinunada, Dacami nagbasolcami iti maicaniwas kenca, agsipud ta inidianmi idi ti Diosmi, ket nagservicami idi cadagiti Baales.

11 Ket ni Jehova kinunana cadagiti annac ti Israel, ¿Saan a *siac* idi ti *nanḡisalacan cadacayo* cadagiti Egipcios, ken cadagiti Amorreo, cadagiti annac ni Ammon, ken cadagiti Filisteos?

12 ¿Dagiti Sidonio met, ken dagiti Amalecitas, ken dagiti Maonitas pinarigatdacayo, ket dacayo immasugcayo caniac, ket insalacancayo idi iti imada?

13 Nḡem dacayo inidiandac, ket nagservicayo cadagiti sabsabali a didios: gapuna a siac dicayo isalacanen.

14 Incayo ket umasugcayo cadagiti didios a piniliyo; isuda coma ti manḡispal cadacayo iti tiempo ti rigatyo.

15 Ket dagiti annac ti Israel kinunada ken Jehova, Dacami nacabasolcami: aramidem cadacami ti pagarupem a naimbag; isuna laenḡ nḡa isalacannacami, dawatenmi kenca, ita nḡa aldaw.

16 Ket iniccatda dagiti sabsabali a didios manipud iti tenḡnḡada, ket nagservida ken Jehova; ket ti cararuana napaliday gapu iti kina-ay-ay-ay ti Israel.

17 Idin dagiti annac ni Ammon naguornonḡda, nagpacarsoda idiay Galaad; ket naggigimonḡ dagiti annac ti Israel, ket nagpacarsoda idiay Maspa.

18 Ket dagiti tattao, a dagiti panḡuloen ti Galaad kinunada ti maysa ken maysa, ¿Siasinoman a tao ti mayat a manḡirugi ti gubat a maibusor cadagiti annac ni Ammon? isu isunto ti oloen cadagiti amin nḡa agnaed iti Galaad.

Ni Jefte maaramid a palunḡo; ti damag nḡa imbaonna iti ari ti Ammon; ti panagballigina ken ti carina.

11 Ket ni Jefte a Galaadita isut' tao a maunacabalin ken mainḡel ket isut' anac ti maysa a balanḡcantis: ket ni Galaad pinutotna idi ni Jefte.

2 Ket ti asawa ni Galaad nanḡipasnḡay met idi kencuana cadagiti annac a lallaki; ket idinto a dagiti annac ti asawana dimmadackelda, pinagtalawda ni Jefte, ket kinunada kencuana, Dicanto agtawid iti balay ni amami; ta sicat' anac ti sabali a babai.

3 Idi a casta ni Jefte nagtalaw a maipoon cadagiti cacabsatna isu nagtaenḡ iti daga ti Tob: ket timmiponda ken Jefte dagiti tattao a naubbaw, a nakipagruarda kencuana.

4 Ket naaramid idi a calpasan ti dadduma a tiempo, a dagiti annac ni Ammon manḡgubatda a maibusor iti Israel.

5 Ket isu idi a casta, nḡa idi a dagiti annac ni Ammon nanḡgubatda iti Israel, dagiti lallacay ti Galaad napanda idi, a manḡisubli ken Jefte manipud iti daga ti Tob.

6 Ket kinunada ken Jefte, Umayca ket sica ti palunḡomi, tapno datayo makigubattayo coma cadagiti annac ni Ammon.

7 Ket ni Jefte kinunana cadagiti lallacay ti Galaad, ¿Didac aya ginura idi, ket pinaruardac iti balay ni amac? ket apayapay umaycayo ita caniac itatta ta dacayo addacayo iti rigat?

8 Dagiti lallacay ti Galaad kinunada ken ni Jefte, Gapuna dacami agsublicami manen kenca itatta, tapno umayca cumuyog coma cadacami, ket makicabiltayo coma cadagiti annac ni Ammon; ket sicanto ti palunḡomi amin nḡa agnaed idiay Galaad.

9 Ket ni Jefte kinunana cadagiti lallacay ti Galaad, No dacayo isublidac manen iti balay tapno makibacalac cadagiti annac ni Ammon; ket ni Jehova yawatnanto ida iti saclanḡco, ¿siacto ti palunḡoyo?

10 Ket dagiti lallacay ti Galaad kinunada ken Jefte, Ni Jehova agsacsinto cadatayo; pudno unay a mayalubog iti saom castanto ti aramidenmi.

11 Iti casta ni Jefte napan a kimmuyog cadagiti lallacay ti Galaad, ket dagiti tattao isut' inaramidda a palunḡoda ken agturay cadacuada: ket ni Jefte insaona

amin dagiti saona iti saclang ni Jehova idiay Maspa.

12 Ket ni Jefte nangibaon cadagiti babaonen iti ari dagiti annac ni Ammon, a kinunana, ¿Ania ti bibiangmo caniac, nga immayca caniac a manggubat a maibusor iti dagac?

13 Ket ti ari dagiti annac ni Ammon sinungbatanna dagiti imbaon ni Jefte, Agsipud ta ti Israel innalana idi ti dagác, idi simmang-at a naggapu sadi Egipto, manipud iti Arnon aginggana iti Jeboc, ken aginggana iti Jordan: gapuna isublina coma manen dagitoy *a dagdaga* a sicacappia.

14 Ket ni Jefte nangibaon manen cadagiti babaonen iti ari dagiti annac ni Ammon;

15 ket isu kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jefte: Ti Israel saan idi a nangala iti daga ti Moab, uray daga dagiti annac ni Ammon;

16 ngem idi nga isuda simmang-atda a naggpu sadi Egipto, ket ti Israel naglasat iti let-ang aginggana iti Baybay a Nalabaga, ket immay iti Cades;

17 idin ti Israel nangibaon cadagiti babaonen iti ari ti Edom, a kinunana, Palubosannac, agdawatac kenca, a lumasat iti dagam; ngem ti ari ti Edom saanna ida nga impangag. Ket casta met a nangibaon iti ari ti Moab; ngem nagmadi: ket ti Israel nagtaeng idiay Cades.

18 Sada linasat ti let-ang, ket linicawda ti daga ti Edom, ken iti daga ti Moab, ket immayda iti pingil a daya ti daga ti Moab, nagpacarsoda iti sabali a bangir ti Arnon; ket isuda saanda idi nga immay iti nagbeddengan ti Moab, agsipud ta ti Arnon isut' nagbeddengan ti Moab.

19 Ket ti Israel nangibaon idi cadagiti babaonen ken Sejon nga ari dagiti Amorreo, nga ari ti Jesebon; ket ti Israel kinunana kencuana, Agdawatcam kenca a palubosannacam coma nga aglasat iti dagam aginggana iti lugarco.

20 Ngem ni Sejon saan idi a nagtalec iti Israel a lumasat iti sácupna; no di ket ni Sejon inummongna amin dagiti tattaona, ket nagpacarso idiay Jasa, ket nakigubat a maibusor iti Israel.

21 Ngem ni Jehova a Dios ti Israel inyawatna ni Sejon ken amin dagiti tattaona iti ima ti Israel, ket kinabilda ida, iti casta ti Israel tinagicuana ti amin a daga ti Amorreo, a nagnaed idi idiay a daga.

22 Ket isuda tinagicuada amin dagiti bedbeddeng dagiti Amorreo, manipud Arnon aginggana iti Jeboc, ken manipud iti let-ang aginggana iti Jordan.

23 Gaput ta ni Jehova, a Dios ti Israel, pinasiana idi dagiti Amorreo iti sango ti ilina nga Israel, ¿ket sica tagicuaem ida?

24 ¿Dicanto tagicuaen daydiay a ni Camos a diosmo itedna kenca a tagicuaem? iti casta ngarud tagicuaenmi amin daydiay a namasiaan ni Jehova a Diosmi iti sangoananmi.

25 Ket sica naimimbagca aya ngem ni Balac nga anac ni Sefor, nga ari ti Moab? isu uray caano, nakisusic aya idi a maibusor iti Israel, wenno uray caano nakigubat aya idi a maibusor cadacuada?

26 Iti bayat ti panaguaed ti Israel iti tallogasut a tawen, idiay Jesebon ken cadagiti il-ilina, ken idiay Aroer ken cadagiti il-ilina, ken cadagiti amin a ciudad nga addada iti abay ti Arnon; apayapay dacayo dicay sinubbot ida iti uneg dayta a tiempo?

27 Gapuna siac saanac a nacabasol iti maicaniwas kenca, ngem sica agaramidca iti dakes caniac iti panangggubat a maibusor caniac: ni Jehova nga Ocom, ocomenna ita coma dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ni Ammon.

28 Nupay casta ti ari dagiti annac ni Ammon dina impangag dagiti sao ni Jefte nga imbaonna kencuana.

29 Idin ti Espiritu ni Jehova immay ken Jefte, ket naglasat idiay Galaad ken idiay Manases, ken naglasat idiay Maspa ti Galaad, ken manipud iti Maspa ti Galaad naglasat aginggana cadagiti annac ni Ammon.

30 Ket ni Jefte nangicari idi ken Jehova iti maysa a cari, ket kinunana, No sica yawatmonto coma iti imac dagiti annac ni Ammon,

31 no casta isunto, a ti uray siasino nga umay manipud cadagiti ruruangan ti balayco a sumabet caniac, intono agsubliac iti talna nga aggapu cadagiti annac ni Ammon, isuntot' cucua ni Jehova, ket idatonconto kencuana iti mapuuran a daton.

32 Iti casta ni Jefte naglasat aginggga cadagiti annac ni Ammon a maklgubat cadacuada, ket ni Jehova inyawatna ida ti imana.

33 Ket kinabilna ida iti dackel a panangpapatay, manipud Aroer aginggana iti umayca iti Mennit, a duapulo met laeng a ciudad, ken aginggga iti Abelcheramin.

Iti casta dagiti annac ni Ammon naparucmada iti sangõ dagiti annac ti Israel.

34 Ket ni Jefte immay iti Maspa agingga iti balayna; ket, adtoy, a ti anacna a babai rimmuar a simmabet kencuana agraman cadagiti panpandereta ken salsala: ket isu idi ti bugbugtongõ nga anacna, malacsid kencuana isu awanan iti sabali nga anacna, lalaki man wenno babai.

35 Ket naaramid idi nga isut' nakitana, ginisgisna dagiti pagan-anayna, ket kinunana, Ay, anacco sica pinabassitnac unay, ket sica ti maysa cadagiti mangõdagensen caniac; ta siac linuctac ti ngiwatco idi ken Jehova, ket diac mabalin a babawien.

36 Ket isu kinunana kencuana, Amac, no sica linuctam idi ta ngiwatmo ken Jehova; aramiden caniac iti cas rimmuar idi ita ngiwatmo, yantangay ni Jehova inaramidna kenca ti pammales cadagiti cabusormo, a dagiti met laengõ annac ni Ammon.

37 Ket isu kinunana ken amana, Bayam a daytoy a banag maaramid coma caniac: palubosannac coma iti dua a bulan, tapno innac coma ket sumalogac coma cadagiti bantay, ket sangõitac coma ti kinavirgenco, siac ken dagiti cacaduac.

38 Isu kinunana, Inca, ket isut' pinagpacadana iti dua a bulan, ket isu pimmanaw, isu agraman cadagiti cacaduana, ket sinangõitanna ti kinavirgenna iti tapaw dagiti banbantay.

39 Ket naaramid idi a nalpas ti dua a bulan, nga isu simmubli ken amana, isu inaramidna kencuana ti mayanatop iti carina nga incarina idi: ket *di anacna* saanna a natignay ti lalaki. Ket adda idi cadawyan idiay Israel,

40 a dagiti annac a babbai ti Israel mapanda iti tinawentawen a mangõlaglagip idi anac a babai ni Jefte a Galaadita iti uppat nga aldaw iti macatawen.

Ti panangõsusic ti Efraim. Ti Shibolet. Ipapatáy ni Jefte. Sabsabali nga oc-ocom.

12 Ket dagiti lallaki ti Efraim naguornongõda, ket nagnada a nagpaamianan, ket kinunada ken Jefte, Apayapay napanca idi nangõgubat a maibusor cadgiti annac ni Ammon, ket dinacam inayaban a cumuyog kenca? dacami pasgedanminto iti apuy ta balaymo iti rabawmo.

2 Ket ni Jefte kinunana cadacnada, Siac ken dagiti tattaoc addacami idi iti dackel a ringõgor cadagiti annac ni Ammon; ket idi nga inayabancayo, dacayo didac inispal iti imada.

3 Ket idinto a makitac a dacayo didac idi ispalen, siac incabilco ti biagco iti imac, ket immallatiwac a maibusor cadagiti annac ni Ammon, ket ni Jehova inyawatna ida iti imac: apaypay ngarud a simmangõatcayo agingga caniac iti daytoy nga aldaw, tapno makibacalcayo a maibusor caniac?

4 Idin ni Jefte inurnongõna amin dagiti lallaki ti Galaad, ket nakibacal iti Efraim; ket dagiti lallaki ti Galaad kinabilda ti Efraim ta kinunada, Dacayo dagiti nagtalaw iti Efraim, dacayo Galaaditas, iti tengõnga ti Efraim, *ken* iti tengõnga ti Manases.

5 Ket dagiti Galaaditas innalada dagiti pagballasiwan ti Jordan a maibusor cadagiti Efraimitas. Ket naaramid idi a castoy nga, no ti *uray asiño* cadagiti nagtalaw iti Efraim kinunana, Palubosandac coma a bumallasiw, dagiti lallaki ti Galaad kinunada kencuana, ¿Sica maysaca nga Efraimita? No isu kinunana, Saan;

6 iti casta isuda kinunada kencuana, Cunaem ita, Shibolet: ket isu kinunana, Sibolet, ta isut' dida nabalin a balicsen iti nalinteg: no casta isut' tiniliwda, ket isut' pinapatayda cadagiti pagballasiwan ti Jordan. Ket iti daydi a tiempo napasagda iti Efraim dagiti uppat a pulo ket dua a ribu.

7 Ket ni Jefte inocomanna ti Israel iti innem a tawen. Idin ni Jefte a Galaadita natay, ket naitabon iti *maysa cadagiti* ciudad ti Galaad.

8 Iti calpasanna nagocom iti Israel ni Ibzan tagá Belen.

9 Ket isu addaan idi iti tallopulo nga annac a lallaki; ken tallopulo nga annac a babbai nga imbaonna cadagiti sabsabali a lugar, ket tallopulo nga annac a babbai ti sinapulna a naggapuda cadagiti sabsabali a lugar nga agpaay cadagiti annacna a lallaki, ket inocomanna ti Israel iti pito a tawen.

10 Ket ni Ibzan natay, ket naitabon idiay Belen.

11 Iti calpasanna ni Elon a Zabulonita inocomanna ti Israel, ket nagocom iti Israel iti sangõapulo a tawen.

12 Ket natay ni Elon a Zabulonita,

ket isut' naitabon idiay Ajalon idiay daga ti Zabulon.

13 Iti calpasanna ni Abdon nga anac a lalaki ni Illel a Paratonita inocomanna ti Israel.

14 Ket isu addaan idi iti uppat a pulo nga annac a lallaki, ken tallopulo nga annac a lallaki dagiti annac a lallaki, nga agsacayda idi cadagiti pitopulo nga ururbon dagiti asasno: ket isu inocomanna ti Israel iti walo a tawen.

15 Ket ni Abdon nga anac ni Illel a Paratonita natay, ket isut' naitabon idiay Paraton iti daga ti Efraim idiay caturodan dagiti Amalecitas.

Dagiti annac ti Israel maparigatda gapu cadagiti Filisteos. Ti sirmata da Manue ken ni asawana. Ti pannacayanac ni Samson.

13 Ket dagiti annac ti Israel inaramidda manen daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova; ket ni Jehova inyawatna ida iti ima dagiti Filisteos iti uppat a pulo a tawen.

2 Ket adda idi maysa a lalaki ti Saraa, iti familia dagiti Danitas. isu a managan idi ti Manue; ket ti asawana isut' lupes idi, ket saan a naganac.

3 Ket ti angel ni Jehova nagparang iti babai, ket kinunana kencuana, Adtoy ita, sica lupesca, ket dica naganac; ngem sica agsicogcanto, ket mangipasngaycanto iti anac a lalaki.

4 Gapuna ita agaluadca, agdawatac kenca, ket dica uminum iti arac wenno aniaman a nainggel nga inumen, ket dica mangan iti uray aniaman a narugit a banag:

5 ta, adtoy, sica agsicogcanto, ket mangipasngaycanto iti maysa nga anac a lalaki; ket ti pangiskis dinto umay iti rabaw ti olona, ta ti ubing isuntot' Nazareo iti Dios manipud iti tian; ket isu rugiannanto nga ispalen ti Israel iti ima dagiti Filisteos.

6 Idin ti babai immay, ket sinaritana ken asawana, a kinunana, Maysa a lalaki ti Dios immay caniac, ket ti rupana isu idi ti rupa ti maysa nga angel ti Dios, nacakigkigtot unay; ket diac sinaludsud kencuana no tagá-ano, uray isu dina imbaga caniac ti naganna.

7 Ngem isu kinunana caniac, Adtoy, sica mangisicogcanto ken mangipasngaycanto iti maysa nga anac a lalaki; ket ita dica uminum iti arac wenno aniaman a nainggel nga inumen, ket dica mangan iti uray ania a narugit; ta ti ubing isuntot' Nazareo iti Dios manipud iti tian agingga iti aldaw ti ipapatayna.

8 Idin ni Manue nagdawat ken Jehova, ket kinunana, O, Apo, agdawatac kenca, palubusam di lalaki ti Dios nga imbaonmo nga umay manen cadacami, ket isuronacami coma no ania ti aramidenminto iti ubing a mayanacto.

9 Ket ti Dios impangagna ti timec ni Manue; ket ti angel ti Dios immay manen iti babai idi isu agtutugaw iti away: ngem ni Manue nga asawana awan idi kencuana.

10 Ket ti babai nagdarás, ket nagtaray, ket imbagana ken asawana, ket kinunana kencuana, Adtoy, daydi lalaki a nagparang caniac, nga immay caniac idi *sabali* nga aldaw.

11 Ket timmacder ni Manue, ket sinurotna ni asawana, ket immay iti lalaki, ket kinunana kencuana, ¿Sica daydi lalaki a nagsao iti babai? Ket isu kinunana, Siac.

12 Ket ni Manue kinunana, Matungpalda coma ita dagiti saom: anianto ti maibilin maipapan iti ubing, ken *casanot'* aramidenminto kencuana?

13 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken Manue, Ti babai tungpalennanto dagiti amin a banag nga imbagac idi kencuana.

14 Isu saanto a mangan iti uray ania nga agtaud iti uvas, dicay palubusan a uminum iti arac wenno iti nainggel nga inumen, saan a mangan iti uray ania a narugit; amin ti imbilinco kencuana tungpalenna coma.

15 Ket ni Manue kinunana iti angel ni Jehova, Agdawatac kenca, palubosannacam coma a mangtactac kenca, tapno agsaganacami comaiti maysa a calding nga urbon nga agpaay kenca.

16 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken Manue, Uray no tactakennac, diacto mangan iti tinapaymo; ngem no cayatmonto ti agaramid iti mapuuran a daton, isut' rebbengmo nga idaton ken Jehova. Ta ni Manue dina idi am-ammo nga isu idi ti angel ni Jehova.

17 Ket ni Manue kinunana iti angel ni Jehova, Ania aya ti naganmo, tapno, intono dagiti saom matungpalda, mabalinminto ti agaramid kenca iti panagdayaw?

18 Ket ti angel ni Jehova kinunana

kencuana, Apayapay saludsudem ti nagan-co, idinto nga isut' nacascasdaw?

19 Iti casta ni Manue nangala iti urbon a lalaki a calding agraman daton a bellaay, ket isut' indatonna iti rabaw ti maysa a bato ken Jehova; ket *ti angel* nagaramid iti nacascasdaaw unay; ket ni Manue ken ni asawana nakitada.

20 Ta naaramid idi, idinto a ti darang agpangato a tumorong iti langit manipud iti altar, ti angel ni Jehova immuli iti darang ti altar, ket ni Manue ken ni asawana nakitada, ket nagpaclebda iti rabaw ti daga.

21 Ket ti angel ni Jehova saan a nagparangen ken ni Manue ken ni asawana. Idin naawatan ni Manue nga isut' angel ni Jehova.

22 Ket kinuna ni Manue ken ni asawana, Data saan a sumama mataytanto, ta data nakitata ti Dios.

23 Ket ni asawana kinunana kencuana, No ni Jehova cayatnata coma a papatayen, dina coma awaten cadagiti imata ti daton a mapuuran, ken iti daton a bellaay, dina coma iparang cadata amin dagitoy a banag, uray daytoy a tiempo dina ibaga iti casta a banag a cas cadagitoy.

24 Ket ti babai nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki, ket isut' ginaladanna iti nagan a Samson: ket ti ubing dimmackel, ket ni Jehova isut' namendicion kencuana.

25 Ket ti Espiritu ni Jehova nangrugi a nangtigtignay kencuana idiay Mahanedan, iti nagbaetan ti Saraa ken Estaol.

Ni Samson asawaenna ti maysa a Filistea; papatayenna ti maysa a leon; mangicabil iti maysa a burtia.

14 Ket ni Samson simmalog iti Tamnata, ket nakitana idiay Tamnata ti maysa a babai nga anac dagiti Filisteos.

2 Ket simmang-at, ket impalawagna ken amana ken ni inána, ket kinunana, Nacakitaac iti maysa a babai idiay Tamnata cadagiti annac a babbai dagiti Filisteos: ita ngarud alaenyo nga agpaay caniac nga asawa.

3 Idin da amana ken inana kinunada kencuana, ¿ Uray caanoman awan aya ti maysa a babai cadagiti annac a babbai dagiti cacabsatmo, uray iti amin nga ilic, tapno inca mangala iti asawa cadagiti annac dagiti Filisteos a di nacugit? Ket ni Samson kinunana ken amana, Isut' gun-odem ala nga agpaay caniac; ta isu pinarayonac a naimbag.

4 Ngem ni amana ken inana dida ammo idi a dayta naggapu ken Jehova; gaput ta isu nagsapul iti pamuidan a maibusor cadagiti Filisteos. Ta daydi a tiempo dagiti Filisteos agturayda idi iti Israel.

5 Idin simmalog da Samson ken ni amana ken ni inana, iti Tamnata, ket immay iti cauvasan ti Tamnata: ket, adtoy, ti maysa a bumaro a leon, nga naguroc a maibusor kencuana.

6 Ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay kencuana, ket isut' pinisangna a cas la iti panangpisangna coma iti urbon a calding; ket isu awanan iti uray aniaman iti imana: ngem dina impacammo cada amana ken inana daydi nga inaramidna.

7 Ket isu simmalog ket nakisarita idi babai; ket isu pinagrayona a naimbag ni Samson.

8 Ket idinto a calpasan ti dadduma a tiempo nagsubli tapno isut' alaenna, ket simmiasi iti dalan tapno kitaenna di bangcay ti leon a natay: ket, adtoy, nga adda idi iti bangcay ti leon ti maysa a pangen ti uyocan, ken diró.

9 Ket isut' innalana cadagiti imana, ket napan, nga isut' cancanenna idi a mapmapan; ket isu immay ken amana ken ni inana, ket intedna cadacuada, ket isuda nanganda: ngem dina imbaga cadacuada nga innalana di diró iti bangcay ti leon.

10 Ket ni amana simmalog agingga iti babai: ket ni Samson nangaramid idiay iti maysa a rambac; ta casta ti cadawyanda idi dagiti babbaro nga aramidenda.

11 Ket naaramid, idi nga isuda isut' nakitada, a nangyegda cadagiti tallopulo a cadua tapno addada kencuana.

12 Ket ni Samson kinunana cadacuada, Palubosandac ita a mangicabil iti maysa a burtia cadacayo: no dacayo isut' mabalinyo nga ipalawag caniac iti uneg ti pito nga aldaw ti rambac, ket isut' matumpunganyo, no casta mangtedacto cadacayo iti tallopulo a cawcawes a lino ken tallopulo a pagan-anay a pagpelles.

13 Ngem no dacayo isut' dicayto mabalin nga ipalawag caniac, dacayo ngarud itdenyonto caniac dagiti tallopulo a cawcawes a lino, ken dagiti tallopulo a pagan-anay a pagpelles. Ket isuda kinunada kencuana. Icabilmo ta burtiam, tapno isut' mangegmi coma.

14 Ket isu kinunana cadacuada,
Naggapu iti uneg ti mangmangan rimmuar ti canen,
Ket naggapu iti uneg ti napigsa rimmuar ti kinasam-it.
Ket isuda dida namabalin a impalawag di burtia iti tallo nga aldaw.

15 Ket naaramid iti maicapito nga aldaw, nga isuda kinunada iti asawa ni Samson: Ituggodmo ni asawam, a mangipalawag coma cadacami iti burtia, ta no saan pasgedandaca iti apuy sica ken iti balay ni amam: ¿inayabandacami tapno papangtawendacami? ¿saan a pudno *a casta?*

16 Ket nagsangit ti asawa ni Samson iti sangona, ket kinunana, Gurguraennac laeng, ket dinac ayaten: ta sica nangicabilcat' maysa a burtia cadagiti annac ti ilic, ket isut' dica imbaga caniac. Ket isu kinunana kencuana, Adtoy, isut' diac imbaga ken amac uray ken inac, ket ¿ibagacto kenca?

17 Ket isu nagsangit iti sangona cadagiti pito nga aldaw, iti bayat ti rambacda: ket naaramid iti maicapito nga aldaw, nga isut' imbagana kencuana, ta isut' pinilitna unay; ket isu imbagana cadagiti annac ti ilina.

18 Ket iti maicapito nga aldaw iti sacbay ti ilelennec ti init, dagiti lallaki ti ili kinunada kencuana, Aniat' nasamsam-it ngem iti diró? Ket aniat' napigpigsa ngem iti maysa a leon? Ket isu kinunana cadacuada,
No coma no dacayo dicay coma pinagarado ti danawanco a baca,
Dicay coma natumpungan ti burtiac.

19 Ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay kencuana, ket simmalog idiay Ascalon, ket nangcabil iti tallopulo a tattao cadacuada, ket innalana ti samsamda. ket intedna dagiti *pagan-anay* a pagpelles cadagidi a nangipalawag iti burtia. Ket ti pungtotna simged, ket simmang-at agingga iti balay ni amana.

20 Ket ti asawa ni Samson *naited* iti caduana, isu nga inaramatna idi a cas gayyemna.

Ti aramid ni Samson a maaramat dagiti zorra. Mareppet cadagiti babbaro a tali. Ti aramidna a maaramat ti tulang ti sangi.

15 Ket naaramid idi iti calpasan ti dadduma a tiempo, nga iti tiempo ti panagani ti trigo, a ni Samson sinarungcaranna ni asawana a nangicuyog iti maysa nga urbon dagiti calding, ket kinunana, Sumreccacto ken asawac iti siledna. Ngem ti ama ti babai isut' dina pinalubosan idi a sumrec.

2 Ket ti ama ti babai kinunana, Iti kinapudnona impagarupco nga isut' ginuram unay, gapuna isut' intedco iti caduam: ¿ti cabsatna a babai nga inaudi saan aya a napinpintas ngem isu? Isut' alaem a sunona, agdawatac kenca.

3 Ket ni Samson kinunana cadacuada, Siac awanto ti basolco iti daytoy a dáras cadagiti Filisteos, intono agaramidac cadacuada iti dakes.

4 Ket ni Samson napan idi ket nangtiliw iti tallogasut a zorra, ket nangala cadagiti al-aluten, ket pinagsisipolna dagiti ipus ken ipus, ket nangicabil iti baet ti tumunggal dua nga ipus iti maysa nga aluten.

5 Ket idinto a napadarangna dagiti al-aluten, pinalubosanna ida a napan cadagiti sitataeder a trigo dagiti Filisteos, ket inuramna dagiti pinenpen ken sitatacder a trigo, ken casta met dagiti inolivaan.

6 Idin dagiti Filisteos kinunada, ¿Siasino ti nangaramid iti daytoy? Ket isuda kinunada, Ni Samson, a manugang ni Tamnateo, ta iniccatna kencuana ni asawana, ket isut' intedna iti caduana. Ket dagiti Filisteos immayda, ket pinasgedanda iti apuy *di asawa ni Samson* ken ni amana.

7 Ket ni Samson kinunana cadacuada, No dacayo agaramidcayo iti casta, pudno nga ibalesconto cadacayo, ket iti calpasanna sumardengacto.

8 Ket kinabilna idi ida iti dackel a panangpapatay patong ken luppo: ket simmalog ket nagtaeng iti birri ti bato ti Etam.

9 Idin dagiti Filisteos simmang-atda ket nagpacarsoda idiay Juda, ket nagwarasda aginggat' Laqui.

10 Ket dagiti lallaki ti Juda kinunada, Apayapay simmang-atcayo a maibusor cadacami? ket isuda kinunada, Tapno reppetenmi ni Samson simmang-atcami, tapno aramidenmi kencuana iti cas inaramidna cadacami.

11 Idin dagiti tallo a ribu a lallaki ti Juda simmalogda agingga iti birri ti bato ti Etam, ket kinunada ken Samson, Dica ammo aya a dagiti Filisteos agturaydа cadatayo? ania daytoy nga inaramidmo cadatayo? ket isu kinunana cadacuada, Ti

cas inaramidda caniac, casta ti inaramidco cadacuada.

12 Ket kinunada kencuana, Dacami simmalogcami tapno reppetendaca, tapno yawatdaca iti ima dagiti Filisteos. Ket ni Samson kinunana cadacuada, Isapatayo caniac, a didacto cabilen.

13 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, Saan; ngem reppetendacanto a siiirut unay, ket yawatdacanto cadagiti im-imada: ngem pudno a dacami didacanto papatayen. Ket isut' rineppetda cadagiti dua a babbaro a tali, ket isut' inyegda a naggapu iti bato.

14 Idinto nga isu immay aginggat' Lequi, dagiti Filisteos dimmir-ida idi a simmabetda kencuana: ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay kencuana, ket dagiti tali nga adda cadagiti tactackiagna nagbalinda a cas lino, a mapuuran iti apuy, ket dagiti paraotna nagtinnagda cadagiti im-imana.

15 Ket isu nacasarac iti maysa a tulang ti sangi ti asno a sadiwa, ket incabilnat' darás iti imana, ket innalana, ket isut' pinangcabilna iti sangaribu a lallaki.

16 Ket ni Samson kinunana,
Iti maysa a tulang ti sangi ti asno,
ginabgabsuon iti rabaw ti ginabgabsuon.
Iti maysa a tulang ti sangi ti asno
isut' pinangcabilco iti sangaribu a lallaki.

17 Ket naaramid, idi a nagibusannat' panagsaona, nga impuruacna iti imana daydi tulang ti sangi, ket daydiay a disso nanaganan idi iti Ramat-lequi.*

18 Ket isu nagwaw unay idi, ket immasug ken Jehova, ket kinunana, Sica intedmo daytoy dackel a pannacaisalacan a gapu iti ima ti adipenmo; ket ita matayacto iti waw, ket matnagacto iti ima dagiti di nacugit.

19 Ngem ti Dios linuctanna ti naliccucong a disso nga adda idiay Lequi, ket idiay rimmuar ti danum; ket idi isu nacainum, ti espirituna immay manen, ket pimmigsa: gapuna a ti naganna isut' nagaladan idi iti Enhaccore†, isu nga adda idiay Lequi, aginggana itoy nga aldaw.

20 Ket isu inocomanna ti Israel cadagiti aldaw dagiti Filisteos iti duapulo a tawen.

Ti panangibaclay ni Samson cadagiti rikep ti ruangan ti Gaza. Ni Dalila tontonenna ti palimed ti pigsana, ket yawatna. Masuat dagiti matana ken marabrabac, ngem isut' maibales iti ipapatáyna.

16 Ket ni Samson napan idi idiay Gaza, ket nakitana sadiay iti maysa a babai a balangcantis, ket simrec kencuana.

2 *Ket naisao* cadagiti Gazitas, a nacuna, Ni Samson isut' nacaay ditoy. Ket isut' linacubda, ket isut' sinanebda iti amin daydi a rabii iti ruangan ti ciudad; ket adda a naulimec amin iti daydi a rabii, a cuncunada, *Bay-antayo* aginggana iti lawag ti bigat, santo isut' papatayentayo.

3 Ngem ni Samson nagidda aginggana iti tengnga ti rabii. Ket iti tengngat' rabii bimmangon, ket iniggamanna dagiti rikep ti ruangan ti ciudad, ken dagiti dua a bautecna, ket pinarutna ida, ti balunet ken iti amin, ket binaclayna ida, ket impanna ida iti tapaw ti bantay nga adda iti sango ti Hebron.

4 Naaramid idi iti calpasanna, nga isu nagayat iti maysa a babai idiay lobong ti Sorec, a ti naganna isut' idi ni Dalila.

5 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos simmang-atda kencuana, ket kinunada kencuana, Isut' ituggodmo, ket kitaem no sadino ti yan ti pigsana a dackel unay, ken iti ania a pamuspusan ti pacabalinanmi coma nga agaladag a maibusor kencuana, tapno isut' reppetenmi coma tapno isut' tutuokenmi, ket mangtedcaminto kenca ti tumunggal maysa cadacami iti sangaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac.

6 Ket ni Dalila kinunana ken Samson, Agdawatac kenca, ibagam caniac, no aniat' yan ta pigsam a dackel unay, ken iti aniat' pacabalinam a mareppetto coma tapno pangtutooc kenca.

7 Ket ni Samson kinunana kencuana, No reppetendacto cadagiti pito a lapnit a nalangto nga uray caano saan a napagango, no casta cumapuyacto, ket siacto cas iti sabali a tao.

8 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos nangyegda kencuana cadagiti pito a lapnit a nalangto a saan a napagango, ket isudat' pinagreppetna kencuana.

9 Ket isu addaan idi cadagiti agsaneb a nagyanda iti maysa a naun-uneg a siled. Ket isu kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteo addada ita dennam. Ket isu

---

* *Ramat-lequi:* cayatna a saoen, *Ti turod ti tulang ti sangi.*

† *En-haccore:* cayatna a saoen, *Ti ubbog ti immasug.*

ginursotna dagiti lapnit, a cas la iti maysa a calabag ti lungtot magsat no sagiden ti apuy. Iti casta ti pigsana saan idi a naammoan.

10 Ket ni Dalila kinunana ken Samson, Adtoy, sica rinabrabacnac, ket nagsaoca caniac cadagiti ulbod : ibagam ita caniac, agdawatac kenca, iti aniat' pacabalinam a mareppetto coma.

11 Ket isu kinunana kencuana, No reppetendacto cadagiti babbaro a tali isuda nga awan idi ti naararamid nga aramid, no casta cumapuyacto, ket siacto cas iti sabali a tao.

12 Iti casta ni Dalila nangala cadagiti babbaro a tali, ket isudat' pinangreppetna kencuana, ket kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteos addada ita dennam. Ket dagiti agsaneb addada idi iti maysa a naun-uneg a siled. Ket isu ginursotna ida cadagiti tactakiagna a casda la maysa a sagut.

13 Ket ni Dalila kinunana ken Samson, Aginggana ita sica rabrabakennac, ken imbagam caniac dagiti ulbod : ibagam ita iti aniat' pacabalinam a mareppetto coma. Ket isu kinunana kencuana. No mangyabelca iti pito calabag *a buoc* ti oloc iti abel.

14 Ket isut' inlanzana iti pasoc, ket kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteos addada ita dennam. Ngem isu nagriing iti turogna, ket pinarotna ti pasoc ti pagab-lan ken ti abel.

15 Ket isu kinunana kencuana. ¿Casanot' pannacabalinmo nga agcuna, Siac agayatac kenca, no dayta pusom awan caniac? sica rinabrabacnac iti namitlo a dáras, ket dimo caniac imbaga no sadinot' yan ta pigsam a dackel unay.

16 Ket naaramid idi, nga idinto nga isut' pairutanna iti tumunggal aldaw cadagiti sasaona, ket isut' inuyotanna, a ti cararuana nariribuc agingga ken patay.

17 Ket isu imbagana kencuana amin a pusona, ket kinunana kencuana, Ti pangiskis saan idi nga immay iti rabaw ti oloc ; ta siac idi ti maysa a Nazareo ti Dios nanipud iti tian ni inac: no mapukisanac coma, isunton ti ipapanaw caniac ti bilegco, ket agcapuyacto, ket agbalinacto a cas iti uray asino a sabali a tao.

18 Ket idinto a nakita ni Dalila nga isut' imbagana amin a pusona, nagbaon ket inayabanna dagiti appoen dagiti Filisteos, a kinunana Sumang-atcayo iti daytoy a dáras, ta isu imbagana caniac amin a pusona. Idin dagiti appoen dagiti Filisteos simmang-atda kencuana, ket inyegda iti imada di cuarta.

19 Ket isu pinaturogna idi iti rabaw dagiti tumengna ; ket nangayab iti maysa a tao, ket nangkiskis cadagiti pito a pargayen iti olona ; ket isu rinugianna ti nangparigat kencuana, ket ti pigsana pimmanaw kencuana.

20 Ket isu kinunana kencuana, Samson, dagiti Filisteos addada iti dennam. Ket isu nagriing iti turogna, ket kinunana, Siac lumsotacto a cas cadagiti dadduma a tiempo, ket macalapsutacto. Ngem dina am-ammo a ni Jehova immadayu idi kencuana.

21 Ngem dagiti Filisteos isut' tiniliwda, ket sinuatda dagiti matana ; ket isut' insalogda idiay Gaza, ket isut' pinarautanda cadagiti cawar a suer ; ket isu naggilgiling idiay pagbaludan.

22 Nupay casta ti buoc ti olona nangru gi idi a tumobo manen, iti calpasan ti pan nacapukisna.

23 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos naguommongda nga mangyawat iti dackel a daton ken Dagon a diosda, ken agragragsacda ; ta kinuncunada, Ti diostayo inyawatna iti imatayo ni Samson a cabusortayo.

24 Ket idi a dagiti tattao isut' nakitada, dinayawda ti diosda, ta kinuncunada, Ti diostayo inyawatna cadagiti imatayo ni Samson a cabusortayo, ken ti managdadael iti dagatayo, isu a nangpapatay idi iti adu cadatayo.

25 Ket naaramid, nga idinto a dagiti puspusoda addada idi a siraragsac, a kinunada, Ayabanyo ni Samson, tapno agaramid cadatayo iti ay-ayam. Ket inayabanda ni Samson iti pagbaludan ; ket nagaramid iti ay-ayam iti saclangda. Ket insaadda iti nagbabaetan dagiti adigi.

26 Ket ni Samson kinunana idi ubing a nangkibin iti imana. Anusannac a macarawac coma dagiti adigi isuda a nagsaadan ti balay, tapno agsadagac coma cadacuada.

27 Ket ti balay adda idi a napno cadagiti lallaki ken babbai ; ket amin dagiti appoen dagiti Filisteos addada idi sadiay ; ket iti rabaw ti pangatepan adda idi tallo a ribu a lallaki ken babbai, nga agbuybuyada iti bayat a ni Samson nagaramid iti ay-ayam.

28 Ket ni Samson immasug ken Jehova, ket kinunana, O Apo Jehova, lagipennac, agdawatac kenca, ket papigsaennac, agdawatac kenca, iti daytoy la a canito, O Dios, tapno maminpinsan a balsec coma cadagiti Filisteos iti maipanggep cadagitoy dua a matac.

29 Ket ni Samson incapetna dagiti dua a nagtengnga nga adigi nga iti rabawda nagsaadan ti balay, ket nagsadag cadacuada, iti maysa ti imana a canawan, ket iti sabali ti imana a catigid.

30 Ket ni Samson kinunana, Bay-annac a matay agraman cadagiti Filisteos. Ket isu nagrucob iti amin a pigsana, ket ti balay narba iti rabaw dagiti appoen, ken iti rabaw ti amin a tattao nga adda idi kencuana. Iti casta dagiti natay nga isu pinapatayna idi pannacatayna adaduda ngem cadagiti pinapatayna idi panagbiagna.

31 Idin dagiti cacabsatna ken amin ti balay ni amana simmalogda, ket innalada ket isut' insang-atda, ken isut' intanemda iti nagbaetan ti Saraa ken Estaol iti pagtaneman ni Manue nga amana. Ket isu inocomanna ti Israel iti duapulo a tawen.

Ni Micas ken dagiti ladladawanna. Tangdananna ti maysa a Levita nga agsacerdote a maipaay kencuana.

17 Adda idi maysa a lalaki idiay caturodan ti Efraim, a ti naganna isut' idi ni Micas.

2 Ket kinunana ken inana, Dagiti sangaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac, a naala idi kenca, a gapu cadacuada nagilunodca, ket insaom cadagiti lapayagco met, adtoy, ti pirac adda caniac; isut' innalac idi. Idin ni inana kinunana, Bendicionan coma ni Jehova ti anacco.

3 Ket isu insublina ken inana dagiti sangaribu ket sangagasut a *capisi* ti pirac; ket ni inana kinunana, Pudno idatonco daytoy a pirac ken Jehova manipud iti imac nga agpaay iti anacco, tapno mangaramid coma iti ladawan a kinitikitan ken sinocog; gapuna isut' isublicto ita kenca.

4 Ket idinto nga insublina ken inana dagiti pirac, ni inana nangalat' dua gasut a *capisi ti* pirac, ket isu intedna ida iti agtuntunaw, ket nangaramid cadagidiay iti maysa a ladawan a kinitikitan ken sinocog; ket adda idi idiay balay ni Micas.

5 Ket ni tao a Micas addaan idi iti balay dagiti didios: ket nagaramid iti maysa nga efod, ken terafim, ket kinonsagrarna di maysa cadagiti annacna a lalaki, a nagbalin a sacerdotena.

6 Cadagidiay nga aldaw awan idi ti ari iti Israel: ti tumunggal maysa a tao aramidenna idi daydi nga isut' nasayaat iti matana met laeng.

7 Ket adda idi maysa nga agtutubo a lalaki a taga Belen ti Juda, iti familia ni Juda, nga isut' Levita idi; ket naggangannaet sadiay.

8 Ket di agtutubo a lalaki pimmanaw idi iti Belen a ciudad ti Juda, tapno aggangannaet iti sadinoman a pacasaracanna *iti lugar;* ket isu immay iti caturodan ti Efraim iti balay ni Micas, idi nga isu nagpagpagna.

9 Ket ni Micas kinunana kencuana, Sadinot' naggapuam? Ket isu kinunana kencuana, siac Levitaac a taga Belen ti Juda, ket innac aggangannaet iti sadinoman a pacasaracac *iti lugar.*

10 Ket ni Micas kinunana kencuana, Makipagtaengca caniac, ket sicanto caniac ti maysa nga ama ken sacerdote; ket siac mangtedacto kenca iti sangapulo a *capisi* ti pirac iti macatawen, ken iti pagan-anay a pagpelles, ken iti taraonmo. Iti casta di Levita simrec.

11 Ket ti Levita napnec iti pannakinaeddna iti daydi a tao; ket di agtutubo a lalaki cas la maysa cadagiti annacna kencuana.

12 Ket ni Micas kinonsagrarna di Levita, ket daydi nga agtutubo a lalaki nagbalin a sacerdotena, ket adda idi idiay balay ni Micas.

13 Idin ni Micas kinunana, Ita ammoc a ni Jehova agaramidto caniac iti imbag, agsipud ta addaanac iti maysa a Levita a sacerdotec.

Dagiti Danitas agsapulda iti maysa a tawid. Dagiti pagsimisimenda siimenda ti daga. Ti maysa a buyotda a siiigam rumuarda, ket alaenda ti sacerdote ken ladladawan ni Micas, sada cayawan ti Lais.

18 Cadagidi nga aldaw awan idi ti ari iti Israel: ket cadagidi nga aldaw ti caputotan dagiti Danitas agsapsapulda idi iti maysa a tawid tapno pagtaengganna; ta aginggana iti daydi nga aldaw ti tawidda saan idi a nagtinnag kencuana iti tengnga dagiti caputotan ti Israel.

2 Ket dagiti annac ni Dan imbaonda a

naggaput' caputotanda dagiti lima a lallaki a naggapuda iti amin a bilañg, lallaki a mamaingel, a naggapudat' Saraa, ken Estaol, tapno siimenda ken ammisigenda coma a naimbag ti daga; ket kinunada cadacuada, Incayo, ket siimenyo ti daga. Ket isuda immayda iti caturodan ti Efraim aginggana iti balay ni Micas, ket nagdagúsda idiay.

3 Idi addada iti asideg ti balay ni Micas, nalasinda ti timec di agtutubo a lalaki a Levita; ket dimmagásda idiay, ket isuda kinunada kencuana, Asino ti nangyeg kenca ditoy? ket aniat' aramidem ditoy a lugar? ket aniat' adda kenca ditoy?

4 Ket isu kinunana cadacuada, Iti castoy ken castoy ti nangaramidan caniac ni Micas, ket tinangdanannac, ket nagbalinac a sacerdotena.

5 Ket kinunada kencuana, Umumanca man iti patigmaan ti Dios, agdawatcami kenca, tapno maammoanmi coma no iti dalanmi nga ayenmi narang-ayto.

6 Ket ti sacerdote kinunana cadacuada, Incay a sitatalna; iti saclang ni Jehova isut' dalanyo iti papananyo.

7 Idin dagiti lima a lallaki pimmanawda, ket immayda iti Lais, ket nakitada dagiti tattao, nga addada idi kencuana, nga isuda agtaengda iti kinatalged, a mayalubog iti cadawyan dagiti Sidonio, natalnada ken natalgedda; ta sadiay awan ti uray asino nga adda iti daga, nga addaan iti kinaturay, a mangicabil coma *cadacuada* iti bain iti uray ania, ket isuda adayuda idi cadagiti Sidonio, ket saanda a makibiang idi iti uray asino a tao.

8 Ket isuda immayda cadagiti cacabsatda idiay Saraa ken Estaol: ket dagiti cacabsatda kinunada cadacuada, Aniat' *cunayo?*

9 Ket isuda kinunada, Tumacdercayo, ket sumang-attayo a maibusor cadacuada; ta nakitami ti daga, ket adtoy, isut' namayengmeng unay. ¿Ket dacayo agtalpacayo? dicay agmayamay ala a mapan ken sumrec iti panagtagicua iti daga.

10 Intono dacayo incayo, umaycayto iti maysa nga ili a natalged, ket ti daga isut' nalawa; ta ti Dios isut' inyawatna ita imayo, maysa a lugar a sadiay awan masapsapul iti uray ania nga adda iti lubong.

11 Ket rimmuar manipud sadiay iti familia dagiti Danitas iti ruar ti Saraa ken Estaol, dagiti innem a gasut a lallaki a nangibarikesda cadagiti ig-igam ti gubat.

12 Ket simmang-atda, ket nagpacarsoda idiay Cariat-jarim sadi Juda: gapuna a ninaganda daydiay a lugar iti Maha-nehdan aginggana iti daytoy nga aldaw; adtoy, adda iti licudan ti Cariat-jarim.

13 Ket immalatiwda manipud sadiay agingga iti caturodan ti Efraim, ket immayda iti balay ni Micas.

14 Idin simmungbat dagiti lima a lallaki, a napan idi nagsiim iti ili a Lais, ket kinunada cadagiti cacabsatda, ¿Ammoyo a cadagitoy a balbalay adda efod, ken terafim, ken ladawan a kinitikitan ken ladawan a sinocog? gapuna a panunotenyo no aniat' aramidenyo coma.

15 Ket isuda dimmagásda kencuana, ket immayda iti balay di agtutubo a Levita, iti balay met laeng ni Micas, ket sinaludsudda kencuana iti maipapan iti casasaadna.

16 Ket dagiti innem a gasut a tattao a nagibarikes cadagiti ig-igam ti gubat, nga isuda dagiti annac ni Dan, sitatacderda idi iti ridaw ti ruangan.

17 Ket immuli dagidi lima a lallaki, a napan idi nangsiim iti daga, ket immayda idiay, ket innalada ti ladawan a kinitikitan, ken ti efod, ken ti terafim, ken ti ladawan a sinocog: ket di sacerdote nagtacder iti ridaw ti ruangan agraman dagiti innem a gasut a lallaki a nangibarikes cadagiti ig-igam ti gubat.

18 Ket idi a dagitoy simrecda iti balay ni Micas, ket napanda innala ti ladawan a kinitikitan, ti efod, ken ti terafim, ken ti ladawan a sinocog, ti sacerdote kinunana cadacuada, Aniat' aramidenyo aya?

19 Ket isuda kinunada kencuana, Agtalnaca, icabilmo ta imam ita ngiwatmo, ket makicuyogca cadacami, ket sicanto cadacami ti maysa nga ama ken sacerdote: ¿nasaysayaat aya kenca nga agsacerdoteca iti balay ti maymaysa a tao, wenno agsacerdoteca iti maysa a caputotan ken familia ti Israel?

20 Ket ti puso di sacerdote nagragsac, ket innalana ti efod, ken terafim, ken ti ladawan a kinitikitan, ket napan iti tengnga dagiti tattao.

21 Iti casta isuda nagbalicda, ket pimmanawda, ket incabilda dagiti babassit a ubbing ken dagiti an-animal ken dagiti cucua iti sangoananda.

22 Ket idinto nga isuda addada iti adayu bassit manipud iti balay ni Micas, dagiti tattao a nagnaed cadagiti balbalay iti asideg iti balay ni Micas naguornongda, ket kinamacamda dagiti annac ni Dan.

23 Ket isuda pinuccawanda dagiti annac ni Dan. Ket isuda intaliawda dagiti rupada, ket kinunada ken Micas, Ania ti agcurang kenca nga umayca agraman iti casta a pangen?

24 Ket isu kinunana, Dacayo innalayo dagiti didiosco nga inaramidco, ken ti sacerdote, ket pimmanawcayo, ket ania pay ti adda caniac? ket casano ngarud ti panagcunayo caniac, Ania ti agcurang kenca?

25 Ket dagiti annac ni Dan kinunada kencuana, Dica palubosan ta timecmo a mangeg iti tengngami, di la ket ta dagiti lallaki a naglucsaw cabilendacayo, ket madadaelmo dayta biagmo, agraman dagiti biag dagiti cabbalaymo.

26 Ket dagiti annac ni Dan napanda iti dalanda: ket idinto a makita ni Micas nga isuda napigsada unay idi kencuana, nagbaw-ing ket simmubli iti balayna.

27 Ket isuda innalada daydiay a ni Micas inaramidna idi, ken ti sacerdote nga adda idi kencuana, ket immayda iti Lais, a maysa nga ili a natalged ken natalna, ket kinabilda ida iti tadem ti campilan, ket pinasgedanda ti ciudad iti apuy.

28 Ket awan idi ti mangispal, ta isut' adayu idi iti Sidon, Ket isuda dida idi makibibiang iti uray siasinoman a tao; ket adda idi iti lobong nga adda iti abay ti Betrob. Ket isuda binangonda ti ciudad, ket nagnaedda kencuana.

29 Ket ginaládanda ti nagan ti ciudad iti Dan, a mayalubog iti nagan ni Dan nga amada, a nayanac idi ken Israel; nupay ti nagan ti ciudad idi isut' Lais.

30 Ket dagiti annac ni Dan pinatacderda cadacuada met laeng di ladawan a kinitikitan; ket ni Jonatan, nga anac a lalaki ni Gerson, nga anac a lalaki ni Moises, isu ken dagiti annacna isuda idi dagiti sacerdote iti caputotan dagiti Danitas aginggana iti aldaw a pannacacayaw ti daga.

31 Iti casta isuda pinatacderda nga agpaay cadacuada met laeng di ladawan a kinitikitan ni Micas, nga inaramidna idi, iti amin a tiempo a ti balay ti Dios adda idi idiay Silo.

Maysa a Levita mapan a mangala idi camalalana. Maaramid ti nacababain ken camalalana idiay Gabaa.

19 Ket naaramid cadagiti nga aldaw, idi awan ti ari iti Israel, nga adda idi maysa a Levita a naggangannaet iti caadayuan a bacras ti caturodan ti Efraim, a nangala kencuana iti babai a camalala idiay Belen ti Juda.

2 Ket di camalalana nagbalangcantis a maibusor kencuana, ket nagawid nanipud kencuana aginggana iti balay ni amana idiay Belen ti Juda, ket adda idi sadiay iti uneg ti uppat a bulan.

3 Ket ni asawana timmacder, ket napan simmurot kencuana, tapno isut' casaona a siiimbag unay, tapno isut' alaenna manen, ket isu adda maysa nga adipenna, ken sanga-paris nga asno: ket di babai isut' inyegna iti balay ni amana: ket idinto a ti ama ti balasang isut' nakitana, isu nagragsac a simmabet kencuana.

4 Ket ni catugangganna, nga ama ti balasang isut' tinactacna; ket isu nakitaeng kencuana iti tallo nga aldaw; iti casta nangganda ken imminumda, ket nagdagús idiay.

5 Ket naaramid iti maicapat nga aldaw, nga isuda bimmangonda a nasapa iti bigat, ket isu bimmangon tapno agawid: ket di ama ti balasang kinunana iti manugangna, Pakirdem ta pusom iti sangcasacmol a tinapay, ket iti calpasanna incayonto iti dalanyo.

6 Iti casta isuda nagtugawda, ket nangganda ken imminumda, isuda a dua: ket ti ama ti babai kinunana iti lalaki: Siac agdawatac kenca, a maay-ayoca coma iti panagtactacmo iti agpatnag, ket bayam ta pusom nga agragsac.

7 Ket ti lalaki timmacder tapno agawid; ngem ni catugangganna isut' inuyotanna, ket nagdagús manen idiay.

8 Ket timmacder a nasapa iti bigat iti maicalima nga aldaw tapno agawid; ngem ti ama ti balasang kinunana, Pakirdem ta pusom, agdawatac kenca, ket agtactaccayo aginggana iti panaglikig ti aldaw; ket isuda nangganda, isuda nga agpadpada.

9 Ket idi a ti lalaki timmacder tapno mapan, isu, ken ti camalalana, ken ti adipenna, ni catugangganna, nga ama ti balasang, kinunana kencuana, Adtoy, a ti aldaw gumuyod nga agturong iti rabii, agdawatac cadayo nga agtactaccayo nga agpatnag: adtoy, ti aldaw aggibus, agdagúsca ditoy'

tapno agragsac coma ta pusom; ket intono bigat gam-udenyonto a masapa ti dalanyo, a sica papanam coma iti pagtaenĝan.

10 Nĝem ti lalaki dina kinayat ti nagtactac iti daydi a rabii, no di ket timmacder ket nagawid, ket immay aginĝga iti sanĝo iti Jebus, (isu met laenĝ ti Jerusalem): ket addada idi kencuana ti sanĝaparis nĝa asno a sisilla; adda met kencuana di camalalana.

11 Ket idinto nĝa isu adda iti asideg ti Jebus, ti aldaw nagibus unay; ket ti adipen kinunana ken apona, Umayca, agdawatac kenca, ket dumagástayo iti daytoy a ciudad dagiti Jebuseo, ket agdagústayo coma kencuana.

12 Ket ni apona kinunana kencuana, Ditayto dumagás iti ciudad ti gangannaet, a saan a dagiti cucua dagiti annac ti Israel; nĝem lumabastayo aginĝgat' Gabaa.

13 Ket kinunana iti adipenna, Umayca, ket umadanitayo coma iti maysa cadagitoy a luglugar; ket datayo agdagústayo idiay Gabaa, wenno idiay Rama.

14 Iti casta isuda limmabasda ket napanda iti dalanda; ket ti init linennecanna ida iti dennat' Gabaa, a cucua ti Benjamin.

15 Ket isuda simmiccoda, a mapan agdagús idiay Gabaa: ket isu simrec ket timmugaw iti calzada ti ciudad; ta awan idi ti tao a nanĝaco cadacuada iti balayna tapno agdagúsda.

16 Ket, adtoy, ti maysa a lacay immay a naggapu iti trabajo manipud iti away iti malem; ket di tao isut' tagá caturodan ti Efraim idi, ket naggangannaet idiay Gabaa; nĝem dagiti tattao idiay a lugar isudat' Benjamitas idi.

17 Ket isu intanĝadna dagiti matana, ket nakitana di agdaliasat a tao iti calzada ti ciudad; ket di lacay kinunana, Sadinot' papanam? ket sadinot' naggapuam?

18 Ket isu kinunana kencuana, Naglasatcami a naggapu sadi Belen ti Juda aginĝgana iti caadayuan a bacras ti caturodan ti Efraim, isu a taga idiayac, ket napanac idi aginĝgana iti Belen ti Juda; ket innac *ita* iti balay ni Jehova, ket awan ti nanĝala caniac iti balayna.

19 Nupay casta adda a padapada garamí ken sagana a canen nĝa agpaay cadagiti asnomi; ken casta met adda tinapay ken arac nĝa agpaay caniac ken agpaay iti adipenmo a babai, ken agpaay iti agtutubo a lalaki nĝa adda cadagiti adipenmo: ket awan ti masapul nĝa uray ania.

20 Ket di lacay kinunana, Talna ti adda coma kenca; amin dagiti masapulmo icabilmo laenĝ coma caniac, isuna laenĝ a dica coma agdagús iti calzada.

21 Iti casta isut' inyegna iti balayna, ket iniccanna ti canen dagiti as-asnona; ket binuggoanda dagiti sacsacada, ket nanĝanda ken imminumda.

22 Ket idi nĝa isuda pinaragsacda dagiti puspusoda, adtoy, dagiti lallaki ti ciudad, dadduma a tattao a nacas-anĝ, linicmutda ti balay, a pampampagenda ti ruanĝan; nagsaoda iti apoen ti balay, a di lacay, a cuncunada, Iruarmo ti tao a simrec iti balaymo, tapno isut' minĝminĝanmi.

23 Ket di tao, nĝa apoen ti balay rimmuar cadacuada, ket kinunana cadacuada, Saan, cacabsatco, agdawatac cadacayo, dicay aramiden coma iti casta a kinadakes; ta daytoy a tao simrec iti balayco, dicay aramiden coma daytoy a kinamauyonĝ.

24 Adtoy, ditoy adda balasanĝco a virgen, ken ti camalalana; iruarconto ida ita, ket pagtamedenyo ida, ket aramidenyo cadacuada ti cas pagarupenyo a naimbag: iti daytoy a tao dicay aramiden coma ti uray ania a kinamauyonĝ.

25 Nĝem dagiti lallaki isut' dida kinayat a impanĝag: iti casta di lalaki innalana di camalalana, ket inruarna cadacuada; ket isut' tinignayda, ket nagpalaloda kencuana iti amin daydi a rabii aginĝgana iti bigat: ket idi a ti bigat manĝrugi nĝa aglawag, isut' pinalubosanda a nagawid.

26 Idin di babai immay iti panaglawag ti aldaw, ket napasag iti sanĝo ti ruanĝan ti balay daydi a tao isu nĝa yan idi ni apona, aginĝganat' di naglawag.

27 Ket ni apona bimmanĝon iti bigat, linuctanna dagiti ruanĝan ti balay, ket rimmuar a mapan iti dalanna; ket, adtoy, di babai a camalalana nĝa adda idi a napasag iti sanĝo ti ruanĝan ti balay, a dagiti im-imana iti rabaw ti dapian.

28 Ket isu kinunana kencuana, Bumanĝonca, ta intayon; nĝem awan ti simmunĝbat: idin di lalaki isut' binanĝonna nĝa incabilna iti rabaw ti asnona; ket di lalaki timmacder, ket napan iti lugarna.

29 Ket idi nĝa isu macagtenĝ iti balayna, nanĝala iti maysa a bunenĝ, ket iniggamanna di camalalana, ket isut' rinanĝranĝcayna, camcamenĝ ken camcamenĝ, a pinagcasanĝapulo ket dua a capisi, ket isudat' imbaonna iti amin a sácup ti Israel.

30 Ket naaramid idi a casta, nga amin a nacakita kencuana, kinunada, Awan ti casta nga aramid a naaramid wenno nakita nanipud iti aldaw a dagiti annac ti Israel simmang-atda a naggapu cadagiti Egipcios aginggana iti daytoy nga aldaw: Isut' panunutenyo, mangalacayo iti patigmaan, ket agsaocayo.

Dagiti tattao tinongenda ti pananggdusada cadagiti nagaramid iti kinacas-ang.
Dagiti Benjamitas mangabacda iti dua a gubat ngem calpasanna maparmecda ken istayda madadael a matalipupus.

20 Idin amin dagiti annac ti Israel rimmuarda, ket ti gimong nagurnong a cas maymaysa a tao, manipud Dan aginggana iti Beerseba, agraman iti daga ti Galaad, ken Jehova idiay Maspa.

2 Ket dagiti palungo dagiti amin a tattao, a dagiti amin met laeng caputotan ti Israel nagparangda iti paggigimogan ti ili ti Dios, nga uppat a gasut a ribu a magmagna a nagtagicampilanda.

3 (Ket dagiti annac ni Benjamin nangegda nga dagiti annac ti Israel simmang-atda idi iti Maspa.) Ket dagiti annac ti Israel kinunada, Ibagayo cadacami, casano ti pannacaaramid idi daytoy a kinadakes?

4 Ket di Levita, nga asawa di babai a napapátay, simmungbat ket kinunana, Siac immayac idiay Gabaa, a cucua ti Benjamin, siac ken ti camalalac, tapno agdagúscami.

5 Ket dagiti lallaki ti Gabaa timmacderda a maibusor caniac, ket inalicubcubda ti balay iti aglawlaw caniac iti rabii; caniac pinanunutda ti mamapatay, ket pinilitda ni camalalac, ket isu natay idi.

6 Ket innalac di camalalac, ket isut' pinutputedco a pinispisi, ket isut' imbaonco iti amin a ili ti tawid ti Israel; ta isuda inaramidda ti kinagaramugam ken kinamauyong iti Israel.

7 Adtoy, dacayo nga annac ti Israel, dacayo amin, mangtedcayo ditoy iti pammagbaga ken pammatigmaanyo.

8 Ket amin dagiti tattao timmacderda a cas maymaysa a tao, a kinunada, Awan cadatayo ti mapanto iti toldana, awan cadatayo ti agsublinto iti balayna.

9 No di ket ita daytoy ti banag nga aramidentayonto iti Gabaa: *intayto* a maibusor kencuana a gapu iti gasat;

10 ket mangala'ayto iti sangapulo a tao iti tumunggal sangagasut cadagiti amin a caputotan ti Israel, ket sangagasut iti maysa a ribu, ket sangaribu iti sangapulo ribu, tapno inda mangala iti balbalon nga agpaay cadagiti tattao tapno aramidenda coma, intono umayda iti Gabaa ti Benjamin, ti mayanatop iti amin a kinamauyong nga inaramidda iti Israel.

11 Iti casta amin dagiti lallaki ti Israel naguurnongda a maibusor iti ciudad, nagcucuyogda a cas maymaysa a tao.

12 Ket dagiti caputotan ti Israel nangibaonda cadagiti lallaki iti amin a caputotan ni Benjamin, a kinunada, Ania a kinadakes daytoy a naaramid iti tengngayo?

13 Gapuna ita yawatyo dagiti tattao, a dagiti lallaki a nacas-ang, nga addada iti Gabaa, tapno papatayenmi ida coma, ket iwacsimi coma ti kinadakes manipud iti Israel. Ngem ti Benjamin dina kinayat nga impangag ti timec dagiti cacabsatna nga annac ti Israel.

14 Ket dagiti annac ni Benjamin naguornongda a naggapu cadagiti ciudad aginggana iti Gabaa, tapno mapanda a makigubat a maibusor cadagiti annac ti Israel.

15 Ket dagiti annac ni Benjamin nabilangda iti daydi nga aldaw a naggapuda cadagiti ciudad, iti duapulo ket innem a ribu a lallaki a nagtagicampilan, malacsid dagiti agnaed iti Gabaon, a nabilangda idi iti pito gasut a lallaki a napili.

16 Cadagitoy amin a lallaki adda pito gasut a lallaki a napili a caannawidanda ti ima a catigid, ti tumunggal maysa mangipallatibong iti bato iti maysa a buoc, ket saan a bumiddot.

17 Ket dagiti tattao ti Israel, malacsid ti Benjamin, nabilangda idi iti uppat a gasut a ribu a lallaki a nagtagicampilan; amin dagitoy isudat' tattao ti gubat.

18 Ket dagiti annac ti Israel timmacderda, ket simmang-atda aginggа iti Betel ket nagdawatda iti patigmaan iti Dios; ket kinunada, Siasino cadacami ti umuna a sumang-atto iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin? Ket ni Jehova kinunana, Ni Juda *sumang-atto* nga umuna.

19 Ket dagiti annac ti Israel bimmangonda iti bigat, ket nagpacarsoda a maibusor iti Gabaa.

20 Ket dagiti lallaki ti Israel rimmuar-

da idi a manggubat a maibusor iti Benjamin; ket dagiti lallaki ti Israel inurnosda ti gubat a maibusor cadacuada idiay Gabaa.

21 Ket dagiti annac ni Benjamin rimmuarda iti Gabaa, ket nangipasagda iti daga iti duapulo ket dua a ribu cadagiti Israelitas iti daydi nga aldaw.

22 Ket dagiti tattao, a lallaki ti Israel, imminggelda, ket inurnosda manen ti gubat iti disso a nangurnosanda iti immuna nga aldaw.

23 Ket dagiti annac ti Israel simmangatda, ket nagsangitda iti sango ni Jehova agingganna iti malem; ket nagsaludsodda ken Jehova, a kinunada, ¿Umasidegacto manen iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin a cabsatco? Ket ni Jehova kinunana, Sumang-atcayo a maibusor kencuana.

24 Ket dagiti annac ti Israel immasidegda a maibusor cadagiti annac ni Benjamin iti maicadua nga aldaw.

25 Ket ti Benjamin napan a maibusor cadacuada a naggaput' Gabaa iti maicadua nga aldaw, ket nangipasagda manen iti daga iti sangapulo ket walo a ribu cadagiti annac ti Israel; amin dagitoy nagtagicampilanda.

26 Idin simmang-atda amin dagiti annac ti Israel, ken amin dagiti tattao, ket immayda iti Betel, ket nagsangitda, ket nagtugawda idiay iti saclang ni Jehova, ket nagayunarda iti daydi nga aldaw agingganna iti malem; ket nagidatonda cadagiti datdaton a mapuuran, ken datdaton iti cappia iti saclang ni Jehova.

27 Ket dagiti annac ti Israel nagsaludsodda ken Jehova (ta ti lacasa ti tulag ti Dios adda idiay cadagiti nga aldaw.

28 Ket ni Finees, nga anac ni Eleazar, nga anac ni Aaron, nagtacder idi iti saclangna cadagidi nga aldaw, a kinunana, ¿Nupay casta rumuaracto manen iti gubat a maibusor cadagiti annac ni Benjamin a cabsatco, wenno agsardengacto? Ket ni Jehova kinunana, sumang-atca; ta intono bigat yawatconto ita imam.

29 Ket ti Israel nangisaad cadagiti agsaneb a maibusor iti Gabaa iti aglicmut.

30 Ket dagiti annac ti Israel simmangatda a maibusor cadagiti annac ni Benjamin iti maicatlo nga aldaw, ket inurnosda ti gubat a maibusor iti Gabaa, a cas cadagidi sabali a dáras.

31 Ket dagiti annac ni Benjamin rimmuarda a maibusor cadagiti tattao, ket nayadayuda iti ciudad; ket rinugianda ti nangcabil ken namapatay cadagiti tattao, a cas cadagidi sabsabali a dáras, cadagiti calcalzada a napatac, maysa cadagidiay sumang-at iti Betel, ket ti sabali agpa-Gabaa, iti away, iti agtallopulo a tattao ti Israel.

32 Ket dagiti annac ni Benjamin kinunada, Isuda macabilda iti sangoanantayo, a cas la idi immuna. Ngem dagiti annac ti Israel kinunada. Agtalawtayo coma, ket yadayutayo ida iti ili agingganna cadagiti calcalzada a napatac.

33 Ket timmacderda amin dagiti tattao ti Israel idiay lugarda, ket nagurnosda idiay Baaltamar: ket dagiti pagsaneben ti Israel rimmuarda iti lugarda, idiay met laeng Maareggeba.

34 Ket immayda a maibusor iti Gabaa dagiti sangapulo a ribu a lallaki a napili ti amin nga Israel, ket ti gubat nacaro idi; ngem dagidiay dida amammo a ti dakes umadani idi cadacuada.

35 Ket ni Jehova kinabilna ti Benjamin iti sango ti Israel; ket dagiti annac ti Israel nangipasagda iti Benjamin iti daydi nga aldaw iti duapulo ket lima a ribu ket sangagasut a lallaki, amin dagitoy nagtagicampilanda.

36 Iti casta dagiti annac ni Benjamin nakitada nga isuda macabilda idi; ta dagiti lallaki ti Israel pinalamlamanda ti Benjamin, ta nagtalecda cadagidi agsaneb nga incabilda idi a maibusor iti Gabaa.

37 Ket dagiti agsaneb nagdarásda, ket dimmuclosda iti Gabaa, ket dagiti agsaneb naglayonda, ket kinabilda ti amin a ciudad iti tadem ti campilan.

38 Ket ti nadutocan a tanda cadagiti lallaki ti Israel ken dagiti agsaneb isut' idi, nga isuda agaramidda coma iti dackel nga ulep nga asuc a bumangon manipud iti ciudad.

39 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida iti gubat, ket ti Benjamin rinugiannat' nanugat ken namapatay cadagiti lallaki ti Israel iti agtallopulo a tattao; ta isuda kinunada, Pudno nga isuda macabilda iti saclangtayo, a cas idi immuna a gubat.

40 Ngem idinto a ti ulep mangrugi a bumangon manipud iti ciudad iti maysa a monmon ti asuc, dagiti Benjamitas kimmitada iti licudda; ket, adtoy, nga iti amin a ciudad umuli *iti asuc* nga agpalangit.

41 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida, ket dagiti lallaki ti Benjamin nagcullayawda idi; ta nakitada a ti dakes immay idi cadacuada.

42 Gapuna nga intaliawda dagiti bucotda iti sango dagiti lallaki ti Israel aginggana iti dalan ti let-ang; ngem ti gubat simmurot a siiinget cadacuada; ket dagiti rimmuar iti ciudad pinasagda ida iti nagngalayanna.

43 Isuda linacubda dagiti Benjamitas, *ket* kinamatda ida, *ket* nagam-udanda ida cadagiti luglugar a paginanaan*da*, aginggga iti sango ti Gabaa nga agpaleleggacan ti init.

44 Ket idiay napasagda iti Benjamin dagiti sangapulo ket walo a ribu a lallaki amin dagitoy *isuda idit'* tattao a maingel.

45 Ket isuda nagbalicda, ket nagtalawda a nagpalet-ang iti bato ti Remmon: ket isuda nagsaranotda cadacuada cadagiti daldalan a napatac iti lima ribu a lallaki, ket kinamatda ida aginggana iti Gadaam, ket nangcabilda cadacuada iti dua a ribu a lallaki.

46 Iti casta amin daydi a napasag iti Benjamin iti daydi nga aldaw isuda idi duapulo ket lima a ribu a lallaki a nagtagicampilan; amin dagitoy *isuda idit'* lallaki a maingel.

47 Ngem innem a gasut a lallaki nagbalicda ken nagtalawda a nagpalet-ang iti bato ti Remmon, ket nagyanda idiay bato ti Remmon iti uppat a bulan.

48 Ket dagiti lallaki ti Israel nagsublida manen cadagiti annac ni Benjamin, ket kinabilda ida iti tadem ti campilan, ti dagup ti ciudad ken an-animal met, ken amin a nasaracanda: casta met amin dagiti ciudad a nasaracanda pinasgedanda iti apuy.

Dagiti assawa a babbai a maipaay cadagiti Benjamitas magun-odda idiay Jabes-galaad ken idiay Silo.

21 Ket dagiti lallaki ti Israel insapatada idi idiay Maspa, a kinunada, Awan cadatayo ti mangtedto iti anacna a babai iti Benjamin nga asawa.

2 Ket dagiti tattao immayda iti Betel, ket nagtugawda idiay aginggana iti malem iti saclang ti Dios, ket inngatoda dagiti timecda, ket nagsangitda iti nacaro.

3 Ket isuda kinunada, O Jehova, a Dios ti Israel, apayá aya daytoy a naaramid iti Israel, nga iti daytoy nga aldaw maysa a caputotan agcurang iti Israel?

4 Ket naaramid idi iti sumono nga aldaw, a dagiti lallaki timmacderda iti agsapa, ket namangonda idiay iti maysa nga altar, ket nagidatagda ti datdaton a mapuuran ken datdaton ti cappia.

5 Ket dagiti annac ti Israel kinunada, Siasino ti adda iti amin a caputotan ti Israel a di simmang-at idi iti gimong ken Jehova? Ta isuda nagaramidda idi iti dackel a sapata maipapan iti daydiay a di sumang-at idi ken Jehova idiay Maspa, a kinunada, Isu maicabil a di bumoronng ken patay.

6 Ket dagiti annac ti Israel nagbabawida a gapu iti Benjamin a cabsatda, ket kinunada, Adda maysa a caputotan a naipusay iti Israel iti daytoy nga aldaw.

7 Casanot' aramidentayonto a gapu cadagiti assawa nga agpaay cadagidiay nga natda, agsipud ta datayo insapatatayo gapu ken Jehova a ditayto mangted cadacuada cadagiti annactayo a babbai nga assawada?

8 Ket kinunada, ¿Adda maysa cadagiti caputotan ti Israel a saan a simmang-at idi ken Jehova idiay Maspa? Ket, adtoy, sadiay awan ti immay iti pacarso a naggapu iti Jabes-galaad aginggga iti gimong

9 Ta idi a dagiti tattao nabilangda, adtoy, awan sadiay dagiti agnaed ti Jabes-galaad.

10 Idin ti gimong nangibaon idiay iti sangapulo ket dua a ribu a lallaki cadagiti camamainglan, ket binilinda ida, a kinunada, Incayo ket cabilenyo iti tadem ti campilan dagiti agnaed ti Jabes-galaad, agraman cadagiti babbai ken cadagiti babassit nga ubbing.

11 Ket daytoy isu ti banag nga aramidenyonto: dacayo dadaelenyonto a talipupusen tumunggal lalaki, ken tumunggal babai a nakicaidda idi iti lalaki.

12 Ket nacasaracda cadagiti agnaed ti Jabes-galaad iti uppat a gasut a babbalasang a virgen a di nacaammo iti lalaki gapu iti icacaidda kencuana; ket inyegda ida iti pacarso idiay Silo, nga adda idiay daga ti Canaan.

13 Ket amin a gimong nangibaonda ket nagsaoda cadagiti annac ni Benjamin nga addada idi idiay bato ti Remmon, ket impablaacda ti cappia cadacuada.

14 Ket ti Benjamin nagsubli idi a tiempo; ket intedda cadacuada dagidi babbai a biniagda cadagiti babbai ti Jabes-galaad:

ket nupay casta saanda idi nga umanay cadacuada.

15 Ket dagiti tattao nagbabawianda ida a gapu iti Benjamin, agsipud ta ni Jehova inaramidna ti pannacabettac cadagiti caputotan ti Israel.

16 Idin dagiti lallacay ti gimong kinunada, Casano ti aramidentayonto a gapu cadagiti assawa a maipaay cadagiti natda, agsipud ta dagiti babbai nadadaelda iti Benjamin?

17 Ket kinunada, Adda coma maysa a tawid a maipaay cadagidiay a nacatalaw iti Benjamin, tapno ti maysa a caputotan saan coma a mapunas iti Israel.

18 Ngem datayo met laeng ditay mabalin ida nga iccan iti assawada cadagiti annactayo a babbai: ta dagiti annac ti Israel insapatada idi, a kinunada, Mailunod coma daydiay a mangted ti asawa iti Benjamin.

19 Ket kinunada, Adtoy, nga adda fiesta ni Jehova iti tinawentawen idiay Silo, nga adda iti amianan ti Betel, iti daya ti dalan a napatac a sumang-at manipud iti Betel aginggat' Siquem, ken iti abagatan ti Lebona.

20 Ket binilinda dagiti annac ni Benjamin, a kinunada, Incayo, ket agsanebcayo idiay cauvuvasan;

21 ket cumitacayo, ket, adtoy, a no rumuar dagiti annac a babbai ti Silo nga agsasalada cadagiti salsala, isunton ti iruruaryo cadagiti cauvasan, ket cumemmegcayto tunggal maysa iti asawana cadagiti annac a babbai ti Silo, ket incayto iti daga ti Benjamin.

22 Ket isunto, nga intono dagiti ammada wenno cacabsatda a lallaki agpulongda cadacami, dacami cunaminto cadacuada, Ipalubosyo cadacuada a siaasi cadacami; yantangay dacami dicam nangala ti agpaay tumunggal lalaki *cadacuada* ti asawana idiay paggugubatan, uray dacayo dicay inted ida cadacuada; no saan a casta ita dacayo coma ti macabasol.

23 Ket dagiti annac ni Benjamin inaramidda iti castoy, ket nangalada cadacuada iti assawa, a mayalubog iti bilangda, cadagiti agsalsala idi isuda nga innalada: ket napanda ken simublida iti tawidda, ket binangonda dagiti ciudadda, ket nagnaedda cadacuada.

24 Ket dagiti annac ti Israel pimmanawda nanipud sadiay idi a tiempo tumunggal lalaki iti caputotanna ken familiana, ket napanda tunggal tao manipud sadiay aginggga iti tawidna.

25 Cadagidi nga aldaw awan idi ti ari idiay Israel: ti tumunggal tao aramidenna idi daydi nga isut' nalinteg iti matana met laeng.

TI LIBRO NI

RUT.

Ni Elimelec ken ti familiana aggangannaetda idiay Moab. Da Noemi ken Rut agsublida idiay Juda.

1 Ket naaramid idi cadagiti aldaw a pinagocom dagiti oc-ocom, nga adda idi punĝeg iti daga. Ket maysa a lalaki a taga Belen ti Juda napan naggangannaet cadagiti daga ti Moab, isu, ken ni asawana, ken dua nga annacna a lallaki.

2 Ti nagan daydi a lalaki isut' idi ni Elimelec, ti nagan ni asawana isut' idi ni Noemi, ket ti nagan dagiti dua nga annacna isuda idi ni Majalon ken ni Quelion, Eufratitasda ti Belen ti Juda. Ket immayda iti daga ti Moab, ket nagnayonda sadiay.

3 Ket ni Elimelec, nga asawa ni Noemi, natay idi; ket isu natda, ken dagiti dua nga annacna a lallaki.

4 Ket isuda nangalada idi iti agpaay cadacuada nga assawa cadagiti babbai ti Moab; ti nagan ti maysa isut' idi ni Orpa, ket ti nagan di sabali isut' idi ni Rut: ket nagnaedda sadiay iti sangapulo a tawen.

5 Ket natayda met idi dagiti dua, da Majalon ken Quelion; ket di babai nabaybay-an idi cadagiti dua nga annacna ken di asawana.

6 Idin isu timmacder agraman cadagiti manuganĝna a babbai, tapno agsubli coma manipud iti daga ti Moab: ta nangegna idiay daga ti Moab no casano ti pinangsarungcar idi ni Jehova iti ilina iti pananĝtedna cadacuada iti taraon.

7 Ket rimmuar nanipud iti disso a nagyananna idi, ken dagiti dua a mamanuganĝna kencuana; ket napanda iti dalan a sumubli iti daga ti Juda.

8 Ket ni Noemi kinunana cadagiti dua a manuganĝna, Incayo, agsublicayo tunĝgal maysa cadacayo iti balay ni inana ni Jehova agaramid coma ti caasi cadacayo, a cas inaramidyo cadagidi natay, ken caniac.

9 Ni Jehova ipalubosna coma cadacayo a macasaraccayo iti inaná, ti tunĝgal maysa cadacayo idiay balay ni asawana. Sana inagcan ida, ket isuda innĝatoda ti timecda, ket nagsangitda.

10 Ket kinunada kencuana, Saan, no di ket dacami makipagsublicaminto kenca iti ilim.

11 Ket ni Noemi kinunana, Agsublicayo, annacco: apayá aya a mapancayto a makicuyog caniac? adda pay laenĝ aya annacco a lallaki iti tianco, a mabalindanto coma nga assawayo?

12 Agsublicayo annacco, incayo iti dalanyo; ta siac baketac unayen tapno addaanac asawa. No siac cunac coma, Siac addaanac iti inanama, no iti daytoy met laenĝ a rabii addaanac comat' asawa, ket agpasnĝayac met coma cadagiti annac a lallaki;

13 ¿dacayo urayenyo coma ida aginĝgat' dadackelda? ¿agtaenĝcayo coma gapu itoy a di makiasawa? saan, annacco; ta isu paladinĝitennac iti adu a gapu cadacayo, ta ti ima ni Jehova rimmuar a maibusor caniac.

14 Ket isuda innĝatoda ti timecda, ket nagsangitda manen: ket ni Orpa inagcanna ni catuganĝanna; ngem ni Rut kimpet kencuana.

15 Ket isu kinunana, Adtoy, ni abiratmo nagsubli iti ilina, ken iti diosna: agsublica ala a sumurot ken ni abiratmo.

16 Ket ni Rut kinunana, Dica coma dawaten caniac a baybay-anca, ken agsubliac manipud iti isusurot kenca; ta sadinoman a papanam, innacto; sadinoman a pagdagúsamto, agdagúsacto; ti ilim isuntot' ilic, ket ti Diosmo isuntot' Diosco;

17 sadinoman a pacatayam, matayacto, ket sadiay maitabonacto: iti castoy ti aramiden coma caniac ni Jehova, ken adadda pay, no ti uray ania no di laenĝ patay ti mamagsina cadata.

18 Ket idi nga isu makitana a natibker ti nakemna iti pannakicuyogna kencuana a napan, inidianna nga insao kencuana.

19 Iti casta isuda a dua napanda agingat' immayda iti Belen. Ket naaramid, nga idinto nga umayda iti Belen, nga amin ti ili nagderraaw a gapu cadacuada, ket *dagiti babbai* kinunada, ¿Isu daytoy ni Noemi?

20 Ket isu kinunana cadacuada: Didac coma naganen iti Noemi, naganendac iti Mara*; ta ti Mannacabalin-amin nagaramid a sipapait unay caniac.

21 Siac napanac idi a sipupunno, ket ni Jehova inyegnac manen nga ongngaong iti balayco; apayapay naganendac iti Noemi, idinto ta ni Jehova namanecnec a maibusor caniac, ket ti Mannacabalin pinaladingitnac?

22 Iti casta nagsubli da Noemi, ken Rut a Moabita, a manugangna a kimmuyog kencuana, a nagsubli nanipud iti daga ti Moab: ket immayda iti Belen iti carugrugí ti panagapit iti cebada.

Ni Rut agbanban-a iti talon ni Booz.
Ni Booz agaramid a sicacaasi kencuana.

2 Ni Noemi addaan idi iti maysa a cabagian ni asawana, lalaki á mannacabalin ken nasanicua, ti familia ni Elimelec; ket ti naganna isut' idi ni Booz.

2 Ket ni Rut a Moabita kinunana idi ken Noemi, Palubosannac coma ita a mapan iti away, ket agbanban-aac cadagiti dawdawa ti trigo iti malicudan daydiay a cadagiti matana macasaracac coma iti parabur. Ket isu kinunana kencuana kencuana, Anacco, inca.

3 Ket isu napan, ket immay, ket nagbanban-a idi talon iti licudan dagiti agani: ket ti gasatna naibatog iti paset ti talon a cucua ni Booz, a cafamilia idi ni Elimelec.

4 Ket, adtoy, ni Booz a naggapu iti Belen, ket kinunana cadagiti agan-ani, Ni Jehova adda coma cadacayo. Ket isuda simmungbatda kencuana, Ni Jehova bendicionannaca coma.

5 Idin ni Booz kinunana iti tagabuna a naicabil a palungo dagiti agani, Siasino ti akinbalasang iti daytoy?

6 Ket ti tagabu a naicabil a palungo dagiti agani simmungbat idi ket kinunana, Isut' balasang a Moabita a nakipagsubli idi ken Noemi nanipud iti daga ti Moab:

7 ket *ni Rut* kinunana, Agdawatac kenca, palubosannac coma nga agbanban-a, ken agummong iti licudan dagiti agani iti baet dagiti binettec. Iti casta isu immay, ket nagtuloy laeng nanipud iti bigat agingganat' ita, malacsid nga isu nagyan iti apagbiit idiay balay.

8 Idin ni Booz kinunana ken Rut, ¿Dica denggen, anacco? dica mapan agbanban-a iti sabali a talon, dica coma lumabas manipud ditoy, no di ket agyanca ditoy a canayon iti sibay dagiti tagabuc a babbalasang.

9 Bay-am a dagita matam agaddada coma iti talon a paganianda, ket sumurotca cadacuada: ¿diac imbilin aya cadagiti agtutubo a lallaki a didacanto sagiden? ket no mawawcanto, inca cadagiti caramba, ket uminumca iti danum a sinacdo dagiti agtutubo a lallaki.

10 Idin isu incul-obna ti rupana, ket nagrucob iti daga, ket kinunana kencuana, Apayapay a nacasaracac iti parabur iti imatangmo, a sica malasinnac, idinto a siac maysaac a gangannaet?

11 Ket ni Booz simmungbat ket kinunana kencuana, Isut' naipacaammo a naimbag caniac, amin daydi nga inaramidmo ken catugangam nanipud iti pannacatay di asawam; ken no casano ti panangbay-bay-am ken ni amam ken ni inam, ken ti daga a nacayanacam, nga immayca iti ili a dica amammo idi.

12 Ni Jehova gungunaanna coma ta aramidmo, ket ti maysa a napnec a gungguna maited kenca nga aggapu ken Jehova, a Dios ti Israel, nga iti baba dagiti paypayacna immayca nga agcamang.

13 Ket *ni Rut* kinunana, Palubosannac coma, apoc, a macasarac iti parabur iti imatangmo; gaput ta liniwliwanac, ken gaput ta nagsaoca a siiimbag iti adipenmo a babai, nupay siac saanac a cas iti maysa la coma cadagiti babbalasang a tagabum.

14 Ket ni Booz kinunana kencuana iti horas ti pannangan, Umadanica ditoy, ket mangganca coma iti tinapay, ken isawsawmo ti isacmolmo iti sucá. Ket *ni Rut* nagtugaw idi iti abay dagiti aganani; ket inyawatda kencuana dagiti kinirog a bucbukel, ket nangan, ket napnec ket naglapusanan kencuana.

15 Ket idi a timmacder nga in agbanbana, ni Booz imbilinna cadagiti agtutubo a lallakina, a kinunana, Bay-anyo daydiay nga agbanban-a uray iti tengnga dagiti binettec ket isut' dicay babainen coma.

16 Ket casa'met nga ipuruacanyonto ti

* *Mara:* cayatna a saoen, *Kinapait.*

dadduma cadagiti binettec iti agpaay kencuana, ket isut' baybay-anyo, ket bay-anyonto nga agbanban-a coma, ket isut' dicay coma tubngaren.

17 Iti casta isu nagbanban-a idi talon aginggana iti malem; ket rinegnasna daydi nga binanban-ana, ket isut' idi cas iti maysa nga efa a cebada.

18 Ket isut' innalana, ket immay iti ciudad; ket ni catuganganna nakitana daydi a binanban-ana: ket isu inyegna met ket intedna kencuana daydi a natda kencuana iti calpasan ti pannacabsogna.

19 Ket ni catuganganna kinunana kencuana, Sadino ti nagbanban-aam ita nga aldaw? ¿ken sadino ti nagtrabajoam? bendito coma daydiay a nacailasin kenca. Ket isu imbagana ken catuganganna daydiay a nakipagtrabajonna, ket kinunana, Ti nagan ti lalaki isu a nakipagtrabajoac iti daytoy nga aldaw isut' Booz.

20 Ket ni Noemi kinunana ken manuganga, Isu comat' mabendicionan ken Jehova, isu a dina inidian ti caasina uray iti nabiag ken iti natay. Ket ni Noemi kinunana kencuana, Ti lalaki isut' asideg a cabagiantayo, maysa cadagiti asideg a cabagiantayo.

21 Ket ni Rut a Moabita kinunana, Wen, isu kinunana caniac, Sica agyancanto a canayon agraman cadagiti agtutuboc a lallaki, aginggana t' magibusda amin ti panagapitco.

22 Ket ni Noemi kinunana ken Rut a manuganga, Nasayaat, anacco, a makicuyogcanto a rumuar cadagiti tagabuna a babbalasanga, ken tapno didaca masaracan iti sabali a talon.

23 Iti casta nagyan iti asideg cadagiti tagabu a babbalasanga ni Booz, nagbanbana aginggana iti panaggibus ti panagapit ti cebada ken ti panagapit ti trigo; ket isu nakinaed ken catuganganna.

Ni Rut dawatenna ken Booz ti pananagaramidna iti biang ti maysa a cabagian.

3 Ket ni Noemi a catuganganna kinunana kencuana, Anacco, ¿diacto agsapul ti inaná nga agpaay kenca, tapno naimbag coma kenca?

2 ¿Ket ita saan nga isut' cabagianta ni Booz, a dagiti tagabuna a babbalasanga sica nakiaddaca idi? Adtoy, isu agpatar-ap iti daytoy a rabii iti cebada idiay pagtaltagan.

3 Gapuna agdigosca, ken aglanaca ala, ken icabilmo kenca dagiti cawcawesmo. ket sumalogca iti pagtaltagan; ngem dicanto agpadlaw iti *lalaki*, aginggana t' malpasto a mangan ken uminum.

4 Ket isunto, nga intono isu agidda tandaanamto ti disso a pagiddaanna, ket sumreccanto, ket lucasamto dagiti sacsacana, ket agiddacanto; ket isu ibagananto kenca no ania ti aramidemto.

5 Ket *ni Rut* kinunana kencuana, Amin dagiti cunaem aramidecto.

6 Ket simmalog iti pagtaltagan ket inaramidna ti mayalubog iti amin daydi a ni catuganganna imbilinna kencuana.

7 Ket idi a ni Booz nacacaan ken nacainum, ket ti pusona adda idi a siraragsac, napan nagidda iti maysa a punto ti penpen ti bukel: ket isu immay a siiinayad unay, ket linucasanna dagiti sacsacana, ket nagidda.

8 Ket naaramid idi iti tengngta ti rabii, a di lalaki nagbutengg, ket timmaliaw; ket, adtoy, ti babai nga adda idi a nagidda cadagiti sacsacana.

9 Ket *ni Booz* kinunana, Siasinoca ket isu simmungbat, Siac ni Rut nga adipenmo: gapuna a yarpawmo ta cawesmo iti adipenmo; ta sicat' asideg a cabagian.

10 Ket isu kinunana, Benditaca coma ken Jehova, anacco: ta sica imparparangarangmo ti naimimbag a nakem iti naududi a tungpal ngem iti rugi, iti dica ipapan isusurot cadagiti agtutubo a lallaki, a nabacnangda man wenno napanglawda.

11 Ket ita, anacco, dica agbutengg; aramidecto kenca ti isu-amin a cunaem; ta amin ti ciudad ti ilie ammona a sicat' maysa a maicari a babai.

12 Ket ita isut' pudno a siac asidegac a cabagian; nupay casta adda sabali a cabagian nga asasideg ngem siac.

13 Agtactacca iti daytoy a rabii, ket isunto no bigat, a no daydiay tungpalennanto kenca ti biang ti maysa a cabagian, naimbag; isut' bay-am nga agaramid iti biang ti maysa a cabagian: ngem no isu dinanto aramiden kenca ti biang ti maysa a cabagian, cas ni Jehova sibibiag, isunton ti pananagararamidco kenca ti biang ti maysa a cabagian: agiddaca aginggana iti bigat.

14 Ket isu nagidda cadagiti sacsacana aginggana iti bigat: ket isu bimmangon iti sacbay a ti maysa a tao mabalinna nga ilasin iti sabali a tao. Ta kinunana, Saan

coma a maammoan a ti babai immay idi iti pagtaltagan.

15 Ket kinunana kencuana, Yegmo ta cagaymo nga adda kenca, ket isut' itayam; ket isu inatayana; ket *ni Booz* nangsucat iti innem a *casucat* a cebada, ket isut' incabilna kencuana: ket napan iti ciudad.

16 Ket idi a *ni Rut* immay ken catuganganna, isu kinunana, ¿Asinoca, anacco? Ket isut' impalawagna amin daydi a di lalaki inaramidna kencuana.

17 Ket kinunana, Dagitoy innem a *casucat* a cebada intedna caniac; ta kinunana, Saanca a mapan nga ongngaong ken ni catuganggam.

18 Idin isu kinunana, Agtugawca a sitatalna, anacco, aginggat' maammoan coma no casano ti pannacatnag ti panggep; ta ti lalaki dinto agtalna, agingganat' maturposna ti panggep iti daytoy nga aldaw.

Ni Booz subbotenna ti tawid ni Elimelec, ket asawaenna ni Rut. Ti annacayanac ni Obed.

4 Ket ni Booz napan idi iti ruanggan, ket nagtugaw kencuana sadiay: ket, adtoy, di asideg a cabagian, a ni Booz insaona, lumabas idi, kencuana kinunana, Nay, sica! dumagásca, tumugawca ditoy. Ket isu dimmagás, ket nagtugaw.

2 Ket isu nangala iti sangapulo a lallaki cadagiti lallacay ti ciudad, ket kinunana, Tumugawcayo ditoy. Ket isuda timmugawda.

3 Ket isu kinunana idi asideg a cabagian, Ni Noemi, isu a naggapu manen iti daga ti Moab, inlacona ti paset ti daga, a cucua idi ni cabsattayo nga Elimelec:

4 ket siac napanunotco nga ibatád kenca, a cunaec, Isut' gatangem iti saclang dagitoy a situtugaw ditoy, ken iti saclang dagiti lallacay ti ilic. No sica isut' subbotem, isut' subbotem: ngem no isut' dica subboten, iti casta ipalawagmo caniac, tapno isut' maammoac; ta awan ti sabali a mangsubbot kencuana malacsid kenca; ken siac iti calpasan kenca. Ket isu simmungbat, Siac isut' subbotecto.

5 Idin ni Booz kinunana, Iti met laeng aldaw a pananggatangmo iti talon iti ima ni Noemi, sica isut' rebbengmo met a gatangen ken Rut a Moabita, nga asawa di natay, tapno ibangonmo coma ti nagan di natay iti rabaw ti tawidna.

6 Ket di asideg a cabagian kinunana, Isut' diac mabalin a subboten nga agpaay caniac met laeng, tapno diac dadaelen ti tawidco met laeng: alaem kenca ti calintegac a pannubbot; diac mabalin a subboten.

7 Ket daytoy adda idi a *cadawyan* idi unana a tiempo idiay Israel iti maipapan iti panangsubbot ken iti maipapan iti panagsisinnulit, tapno pamasingked iti amin a panggep: ti maysa a tao suctoenna idi ti zapatosna, ket isut' itedna idi iti catulagna; daytoy isut' idi ti *wagas* ti pannacsi idiay Israel.

8 Iti casta di asideg a cabagian kinunana ken Booz, Isut' gatangem nga agpaay kenca met laeng: ket isu sinuctona di zapatosna.

9 Ket ni Booz kinunana cadagiti lallacay, ken iti amin a tattao, Dacayo dacayto iti daytoy nga aldaw dagiti sacsacsi, a ginatangco amin a cucua idi ni Elimelec, ken amin nga adda idi ken ni Quelion ken ni Majalon, manipud iti ima ni Noemi.

10 Casta met ni Rut a Moabita, nga asawa ni Majalon, ginatangco tapno isut' asawac, tapno bangonec ti nagan di natay iti rabaw ti tawidna, tapno ti nagan di natay saan coma a maputed iti tengnga dagiti cacabsatna, ken iti ruanggan ti lugarna: dacayo dagiti sacsacsi iti daytoy nga aldaw.

11 Ket amin a tattao nga adda idi ruanggan, ken dagiti lallacay, kinunada, Dacami dagiti sacsacsi. Ni Jehova aramidenna coma ti babai a sumrec iti balaymo a cas ken Raquel ken cas ken Lea, isuda a dua idi dagiti namangon iti balay ni Israel: ket agaramidca a sitatacnenng idiay Eufrata, ken sicat' madadayaw coma iti Belen:

12 ket ti balaymo isu coma ti cas iti balay ni Fares, nga impasngay idi ni Tamar ken Juda, iti putot a ni Jehova itdennanto coma kenca gapu iti agtutubo a babai.

13 Iti casta ni Booz innalana idi ni Rut, ket nagbalin nga asawana; ket *ni Booz* simrec kencuana, ni Jehova intedna kencuana ti panagsicug, ket nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki.

14 Ket dagiti babbai kinunada ken Noemi, Bendito ni Jehova, nga iti daytoy nga aldaw saan kenca a nangbaybay-a a dica addaan asideg a cabagian; ket madaydayaw coma ti naganna iti Israel.

15 Ket isu isunto kenca ti maysa a mamapia iti biagmo, ken isunto ti manaraon iti kinabaketmo; ta ti manuganĝmo, nĝa agayat kenca, nĝa isut' naimimbag kenca nĝem iti pito nĝa annac a lallaki, nanĝipasnĝay kencuana.

16 Ket ni Noemi innalana di ubing, ket isut' impaiddana iti saclotna, ket nagbalin a manĝsisiwa kencuana.

17 Ket dagiti cacaarrubana a babbai intedda kencuana ti maysa a nagan, a kinunada, Adda maysa nĝa anac a lalaki a mayanac ken Noemi; ket isuda impanagandа ti nagan nĝa Obed: Isu ti ama ni Jesse, nĝa ama ni David.

18 Ket dagiti caputotan ni Fares isuda dagitoy: ni Fares pinutotna ni Jesron,

19 ket ni Jesron pinutotna ni Ram, ket ni Ram pinutotna ni Aminadab,

20 ket ni Aminadab pinutotna ni Naason, ket ni Naason pinutotna ni Salmon,

21 ket ni Salmon pinutotna ni Booz, ket ni Booz, pinutotna ni Obed,

22 ket ni Obed pinutotna ni Jesse, ket ni Jesse pinutotna ni David.

TI UMUNA A LIBRO NI

SAMUEL.

Ni Anna nga asawa ni Elcana mauy-uyaw iti kinalupesna. Agdawat iti Dios iti maysa nga anac a lalaki. Mayanac ni Samuel.

1 Adda idi maysa a lalaki ti Ramataim ti Sofim ti caturodan ti Efraim, a nanagan Elcana, nga anac a lalaki ni Jeroboam, nga anac a lalaki ni Elio, nga anac a lalaki ni Tou, nga anac a lalaki ni Sof, maysa nga Efraimita:

2 ket addaan idi iti dua nga assawa; ti nagan ti maysa isu idi ni Anna; ket ti nagan di sabali Fenenna: ket ni Fenenna addaan idi iti dua nga annac a lallaki, ngem ni Anna awanan idi iti anac.

3 Ket sumang-at idi daytoy a lalaki iti tinawentawen, manipud iti ciudadna tapno agcararag ken agdaton ken Jehova dagiti buybuyot idiay Silo: isu nga yan idi dagiti dua nga annac ni Eli, da Ofni ken Finees a sassacerdote ni Jehova.

4 Ket idi nga immay iti aldaw, a ni Elcana nagidaton, intedna ken Fenenna nga asawana, ken cadagiti amin nga annacna a lallaki ken babbai, dagiti apágda:

5 ngem ken Anna intedna ti dua nga apág; ta isu ayayatenna idi ni Anna, ngem ni Jehova pinunitanna idi ti tianna.

6 Ket ti casalisalna isut' kinaritna a nacaro a pinangpapulcocna, ta ni Jehova pinunitanna idi ti tianna.

7 Ket gaput ta inaramid *ni Elcana* ti casta iti tunggal tawen; idi simmang-at *ni Fenenna* iti balay ni Jehova, isu kinaritna a casta *ni Anna* isut' gapuna nga isu agsangsangit idi, ken saan a mangan.

8 Ket ni Elcana nga asawana kinunana kencuana, Anna, apayapay nga agsangitca? Ken apayapay a dica mangan? Ket apayapay nga agladingit ta pusom? Saanac aya a naimimbag kenca ngem cadagiti sangapulo nga annac a lallaki?

9 Iti casta timmacder ni Anna iti calpasan ti pannanganda ken yiinumda idiay Silo. Ket ni Eli a sacerdote adda idi a situtugaw iti rabaw ti tugawna iti denna ti baotec ti ruangan ti templo ni Jehova.

10 Ket *ni Anna* adda idi iti kinapait ti cararua, ket nagcararag ken Jehova, ket nagsangit iti nacaro unay.

11 Ket nagaramid iti cari, a kinunana, O Jehova dagiti buybuyot, no kitaem coma ti kinaay-ay-ay ti adipenmo a babai, ket lagipennac coma ken dica malipatan ti adipenmo a babai, no di ket mangted ca coma iti adipenmo a babai ti anac a lalaki, siac isunto ti idatonco ken Jehova cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagna, ket dinto umuli ti pangiskis iti rabaw ti olona.

12 Ket naaramid idi nga isu agcacararag idi iti sango ni Jehova, ni Eli isut' kitkitaenna di ngiwatna.

13 Ngem ni Anna agsasao idi iti pusona, ket dagiti laeng bibigna ti naggaraw, ket saan idi a mangeg ti timecna; isut' gapuna a ni Eli impagarupna nga isu nabartec idi.

14 Ket kinuna kencuana ni Eli, ¿Agingat' caano ti caaddamto a nabartec? idiam ta aracmo kenca.

15 Ket ni Anna simmungbat ket kinunana, Saan, apoc, siac maysaac a babai a naladingit ti espirituna: diac imminum iti arac wenno iti naingel nga inumen, no di ket imbucbucco ti cararuac iti sango ni Jehova.

16 Dica coma ibilang ti adipenmo a maysa a babai a dakes, ta iti kinawadwad ti ladingitco ken ti unnoyco nagsaoac agingga ita.

17 Idin ni Eli simmungbat ket kinunana, Inca a sitatalna; ket ti Dios ti Israel itedna coma kenca ti dawatmo a dinawatmo kencuana.

18 Ket isu kinunana, Macasarac coma ti adipenmo a babai ti parabur iti saclangmo. Ket nagawid di babai, ket nangan; ket ti rupana saan idin a *silaladingit.*

19 Ket bimmangonda a nasapa iti bigat, ket nagcararagda iti sango ni Jehova, ket nagsublida, ket immayda iti balayda idiay Rama. Ket ni Elcana tinignayna ni

Anna nga asawana a babai, ket ni Jehova ímmagip kencuana;

20 ket naaramid nga idi natungpal ti tiempo ni Anna nagsicog, ket impasngayna ti maysa nga anac a lalaki; ket ingaládna ti nagan a Samuel, *a kinunana*, Gaput ta isut' dinawatco ken Jehova.

21 Ket ni lalaki nga Elcana ken amin a balayna simmang-atda a mangirucbab ken Jehova ti daton a tinawentawen, ken di carina.

22 Ngem ni Anna saan a simmang-at; no di ket kinunana ken asawana, *Siac diacto sumang-at* agingga t' di mapusot ti ubing; ket iti casta ipanconto, tapno *ti ubing* agparang coma iti saclang ni Jehova, ken agbati coma idiay iti agnanayon.

23 Ket ni Elcana nga asawana kinunana kencunana, Aramidem ti pagarupem a naimbag; agbatica agingga iti panangpusotmo kencuana; isuna laeng a ni Jehova pasingkedanna coma ti saona. Iti casta nagbati di babai, ket tinarakenna di anacna a lalaki, agingganna iti panangpusotna kencuana.

24 Ket calpasan nga isut' pinusotna idi, isut' incuyogna kencuana, agraman tallo a baca, ken maysa nga efa ti bellaay ken sangasupot a lalat nga arac, ken isut' inyegna iti balay ni Jehova idiay Silo, ket di ubing a lalaki bassit *pay laeng* idi.

25 Ket pinatayda *ti* baca, ket inyegda di ubing ken Eli.

26 Ket kinunana, O, apoc, cas sibibiag, ta cararuam, apoc, siac daydi babai a timmacder idi ditoy iti dennam nga agcarcararag ken Jehova.

27 Gapu itoy nga ubing nagcararagac ket ni Jehova intedna caniac ti dawatco a dinawatco kencuana.

28 Isu met ti gapuna nga isut' impulangco ken Jehova; cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagna coma cucuanto ni Jehova. Ket nagcararag idiay ken Jehova.

Ti cararag ni Anna. Ti basol dagiti annac a lallaki ni Eli. Ni Eli tubngarennna ida. Maysa a padto a maibusor iti balay ni Eli.

2 Ket ni Anna nagcararag, ket kinunana,
Ti pusoc agrag-o ken Jehova;
Ti sarac maitan-oc ken Jehova;
Ti ngiwatco mapadackel iti rabaw dagiti cabusorco;
Agsipud ta agragsacac iti panangisalacanmo.

2 Awan ti nasantoan a cas ken Jehova
Ta awan iti lacsidmo,
Awan met ti uray ania a bato a cas iti Diosmi.

3 Dicay agsaon iti casta unay a sipapalanguad;
Dicay coma palubosan a rumuar ti kinapusong cadagiti ngiwatyo;
Ta ni Jehova isut' Dios ti pannacaammo,
Ket gapu kencuana dagiti aramid nagantingda.

4 Dagiti pána dagiti mamaingel a lallaki mabungtolda;
Ket dagiti maitibcol mabaricsanda iti kinapigsa.

5 Dagiti nabsog idi nangabangda gapu iti taraon;
Ket isuda a nabisinan simmardengda nga agbisin:
Wen, ti lupes nangyanac iti pito;
Ket isu nga addaan idi iti adu nga annac mapacsuyan a mabannog.

6 Ni Jehova isut' mangpapátay, ken mamagbiag:
Isu ipababana agingga iti Tanem, ken ipangatona.

7 Ni Jehova isut' mamapanglaw, ken mamabacnang:
Isut' mangipababa, ken ti mangingato met.

8 Isu patacderenna ti napanglaw manipud iti tapoc,
Ket ingatona ti addaan pacasapulan manipud iti kinarugit,
Tapno pagtugawenna ida agraman cadagiti principes,
Ken agtawidda iti trono ti gloria:
Ta dagiti monmon ti daga cucua ida ni Jehova,
Ket insaadna ti lubong iti rabawda.

9 Isu aywanannanto dagiti saca dagiti sasantona,
Ngem ti managdacdakes mapaulimecto iti kinasipnget;
Ta gapu iti pigsa awanto ti tao a mangrimbaw.

10 Dagiti makisusic ken Jehova maburburacdanto;
Sadi langit isu aggorroodto a maibusor cadac ida:
Ni Jehova ocomennanto dagiti ungto ti daga;
Ket itdennanto ti pigsa iti arina,
Ket itan-ocnanto ti sara ti sinapsapoanna.

11 Ket ni Elcana napan iti balayna

idiay Rama. Ket ti ubiñ̃ nagannoñ̃ ken Jehova iti sañ̃o ni Eli a sacerdote.

12 Ñ̃em dagiti annac a lallaki ni Eli isuda nacas-añ̃da a tattao idi; isuda dida ammo idi ni Jehova.

13 Ket ti cadawyan dagiti sacerdote iti ili isu idi, a no uray asino a tao ti nañ̃idatag iti daton, ti tagabu ti sacerdote immay, idi a ti lasag malinñ̃linñ̃ta, agraman iti maysa a panñ̃adaw iti lasag a tallo ti nñ̃ipenna iti imana;

14 ket isut' imbagsolna iti uneg ti parioc, wenno donñ̃doñ̃, wenno caldero, wenno táyab; isu-amin a mainñ̃ato ti panñ̃adaw ti lasag ti sacerdote alaenna idi. Casta ti inaramidda idi idiay Silo cadagiti amin nña Israelita nña umay idi sadiay.

15 Wen, iti sacbay ti panañ̃puurda iti taba, ti tagabu ti sacerdote umay idi, ket cunana idi tao nña agidaton, Manñ̃tedca iti lasag a tonoen a maipaay iti sacerdote; ta isu dinto manñ̃ala kenca iti lasag a naluto, no di naáta.

16 Ket no ti tao cunana idi kencuana, Didanto curanñ̃an a puuran ti taba nña umuna, saca manñ̃ala iti caadu a cas calicaguman ti cararuam; iti casta sumunñ̃bat idi, Saan, no di ket isut' itedmo caniac ita: ket no saan, isut' alaecto iti pigsa.

17 Ket ti basol dagiti agtutubo a lallaki dackel unay idi iti sañ̃o ni Jehova; ta dagiti lallaki laisenda idi ti maidaton ken Jehova.

18 Ñ̃em ni Samuel nagannoñ̃ iti sañ̃o ni Jehova, idinto nña ubiñ̃, a nabaricsan iti maysa nña efod a lienzo.

19 Maysa pay ni inána isut' inyaramidanna iti bassit a lambon, ket isut' yegna idi iti tinawentawen, idi isu sumañ̃-at a makicuyog ken ni asawana nña in manñ̃idatag iti daton a tinawen.

20 Ket ni Eli binendicionanna ni Elcana ken ni asawana, ket kinunana, Ni Jehova itedna ti putot itoy a babai a maipaay iti dawat nña isu dinawatna ken Jehova. Ket isuda napanda iti pagtaenñ̃anda met laenñ̃.

21 Ket ni Jehova sinarunñ̃caranna ni Anna, iti casta a nagsicug, ket nañ̃yanac iti tallo nña annac a lallaki ken dua nña annac a babbai. Ket ni ubiñ̃ a Samuel dimmackel iti sañ̃o ni Jehova.

22 Ni Eli lacayen unay idi; ket nañ̃egna amin nña inaramid dagiti annacna a lallaki iti amin nña Israel, ken no casano ti pannakicaiddada cadagiti babbai nña agannoñ̃ idi iti ruanñ̃an ti tolda ti gimoñ̃.

23 Ket isu kinunana cadacuada, Apayapay nña aramidenyo dagita cacasta a banag? ta manñ̃egco dagiti dakes nña aramidyo iti amin daytoy nña ili.

24 Saan, annacco; ta isut' saan a naimbag a damag a manñ̃egco: dacayo paglabsinñ̃enyonto ti ili ni Jehova.

25 No ti maysa a tao agbasol a maicaniwas iti sabali, ti Dios isut' ocomennanto: nñ̃em no ti maysa a tao agbasol iti maicaniwas ken Jehova, ¿asinonto ti manñ̃idawdawat kencuana? Nupay casta isuda dida impanñ̃panñ̃ag ti timec ni amada, agsipud ta ni Jehova pinanñ̃gepna ida a papatayen.

26 Ket ni ubiñ̃ a Samuel dimmackel, ken immadu kencuana ti parabur ni Jehova, ken dagiti tattao a padapada.

27 Ket immay idi ti maysa a lalaki ti Dios ken Eli, ket kinunana kencuana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Saanac aya a nagpalgac iti balay ni amam, idi addada idiay Egipto *iti pannacaadipen* iti balay ni Faraon?

28 ket saan aya nña isut' pinilic cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel tapno isu coma ti sacerdote, nña umuli iti altarco, a manñ̃puur iti incienso, a manñ̃icawes iti maysa nña efod iti saclañ̃co? Ket saanco aya nña inted iti balay ni amam dagiti amin a daton a maaramid iti apuy dagiti annac ti Israel?

29 Apayapay a cusayanyo ti sacrificioc ken ti datonco, nña imbilinco idi iti pagtaenñ̃ac; ket padayawam dagiti annacmo a nañ̃nañ̃rona nñ̃em siac, nña ilucmegyo dagiti canñ̃ronaan dagiti amin a daton ti Israel nña ilic?

30 Gapuna a ni Jehova a Dios ti Israel cunana, Pudno a kinunac a ti balaymo, ken ti balay ni amam, magnada coma nña agnanayon iti saclañ̃co: nñ̃em ni Jehova cunana, Isut' adayu coma caniac; ta dagidiay a manñ̃dayaw caniac dayawecto, ket dagidiay a manñ̃lais caniac mapatgandanto a silalaca unay.

31 Adtoy, dagiti aldaw umayda, a putdecto ta tackiagmo, ken ti tackiag ti balay ni amam, tapno awanto ti uray maysa a lacay iti balaymo.

32 Ket kitaemto ti panañ̃parigat ti pagnaedac, iti amin a kinabacnañ̃ a *ti Dios* itdennanto iti Israel: ket awanto ti

uray maysa a lacay iti balaymo iti agnanayon.

33 Ket ti lalaki kenca, a diacto ipusay iti altarco, isunto ti mangrunaw cadagiti matam, ken mangliday ita pusom; ken amin nga annac ti balaymo mataydanto iti sabong dagiti tawenda.

34 Ket daytoy isunto ti pagilasinan kenca, a mapasamacto cadagiti dua nga annacmo, da Ofni ken Finees: iti maymaysa nga aldaw isuda mataydanto a dua.

35 Ket patacderecto caniac ti maysa a matalec a sacerdote, nga aramidennanto ti mayabuloy iti daydiay nga adda iti pusoc ken iti nakemco; ket isut' ipatacderacto iti maysa a namayengmeng a balay; ket isu agpagnanto iti saclang ti sinapsapoac iti agnanayon.

36 Ket maaramidto, a tunggal maysa a mabaybay-an iti balaymo umayto ken agtamedto kencuana gapu iti sangcapisi a pirac ken sangabukel a tinapay, ken cunanto, Icabilnac, dawatec kenca, iti maysa cadagiti annong dagiti sacerdote, tapno macacaanac coma iti sangcapisi ti tinapay.

Ti naminpat a panangayab ti Dios ken Samuel. Naipacdaar ti dusa ni Eli. Ni Samuel nabigbig a mammadto ti Apo iti amin nga Israel.

3 Ket ni ubing a Samuel nagannong idi ken Jehova iti sango ni Eli. Ket ti sao ni Jehova napateg idi cadagidi nga aldaw; awan idi ti masansan a sirmata.

2 Ket naaramid iti daydi a tiempo, idi a ni Eli adda a nagidda idi lugarna (ket dagiti matana nangrugida a cumudrep, iti casta a dina mabalin idi ti cumita).

3 Ket ti pagsilawan ti Dios saan pay a naiddep, ket ni Samuel nagidda idi *a maturog*, idi templo ni Jehova, isu nga yan idi ti lacasa ti Dios;

4 a ni Jehova inayabanna ni Samuel; ket isu simmungbat, Adtoyac.

5 Ket isu timmaray agingga ken Eli, ket kinunana, Adtoyac; ta sica inayabannac. Ket isu kinunana, Diac immayab; agiddaca manen. Ket isu napan ket nagidda.

6 Ket ni Jehova immayab pay manen, Samuel. Ket ni Samuel bimmangon ket napan ken Eli, ket kinunana, Adtoyac; ta sica inayabannac. Ket isu simmungbat, Diac immayab, anacco; agiddaca manen.

7 Ngem ni Samuel dina pay laeng ammo idi ni Jehova, awan met pay laeng idi ti sao ni Jehova a naipaltiing kencuana.

8 Ket ni Jehova inayabanna manen ni Samuel iti maicatlo a daras. Ket isu bimmangon ket napan ken Eli, ket kinunana, Adtoyac; ta sica inayabannac. Ket ni Eli naawatanna a ni Jehova ti nangayab idi ubing.

9 Gapuna a ni Eli kinunana ken Samuel, Inca, agiddaca; ket isunto no isu ayabannaca, a sica saoemto, Agsaoca, Jehova; ta ti adipenmo denggenna. Iti casta ni Samuel napan ket nagidda idi lugarna.

10 Ket ni Jehova immay ket nagintec, ket immayab a cas cadagidi sabali a daras, Samuel, Samuel. Idin ni Samuel simmungbat, Agsaoca; ta ti adipenmo denggenna.

11 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Adtoy, siac mangaramidacto iti maysa a banag iti Israel, nga ti dua a lapayag ti uray asinoman a macangeg agbibinegdanto.

12 Iti daydiay nga aldaw aramidecto a maibusor ken Eli amin nga insaoc a maipapan iti balayna, manipud iti pangrugian agingga met laeng iti pagtungpalan.

13 Ta insaoc kencuana nga ocomecto ti balayna a maipaay iti agnanayon, gapu iti kinadangkes nga ammona idi; agsipud ta dagiti annacna a lallaki inyegda ti maysa a lunod cadacuada met laeng, ket isu dina ida tinubngar.

14 Ket gapuna nga insapatac iti balay ni Eli, a ti kinadangkes ti balay ni Eli saanto a magugoran iti sacrificio wenno daton iti agnanayon.

15 Ket ni Samuel nagidda agingga iti bigat, ket linuctanna dagiti ruangan ti balay ni Jehova. Ket ni Samuel nagbuteng a nangibatad ken Eli idi sirmata.

16 Idin ni Eli inayabanna ni Samuel, ket kinunana, Samuel, anacco. Ket isu simmungbat, Adtoyac.

17 Ket isu kinunana, Ania a banag daydiay a *ni Jehova* insaona kenca? Dawatec kenca nga isut' dica ilimed caniac: ti Dios aramidenna kenca ti casta, ken adadda pay met coma, no sica ilimedmo coma caniac ti uray aniaman cadagiti amin a banag nga insaona kenca.

18 Ket ni Samuel imbagana kencuana tunggal maysa, ket awan a pulos ti inlimedna kencuana. Ket isu kinunana, Isu ni Jehova: aramidenna coma ti ipagarupna a naimbag.

19 Ket ni Samuel dimmackel, ket ni Jehova adda idi kencuana, ket dina impa-

lubos a matnag iti daga ti uray no maysa cadagiti saona.

20 Ket amin nga Israel manipud Dan aginggga met laeng iti Beer-seba, binigbigna a ni Samuel *isu* idi ti napasingkedan a mammadto ni Jehova.

21 Ket ni Jehova nagparang manen kencuana idiay Silo: ta ni Jehova nagpalgac ken Samuel idiay Silo iti pannacaaramat ti sao ni Jehova.

Dagiti Filisteos parmekenda ti Israel ket alaenda ti lacasa. Ipapatay da Eli ken ti manugangna a babai.

4 Ket ti sao ni Samuel immay iti amin nga Israel. Ti Israel rimmuar a makigubat cadagiti Filisteos, ket nagpacarso iti abay ti Eben-ezer: ket dagiti Filisteos nagpacarsoda idiay Afec.

2 Ket dagiti Filisteos incabilda ti bagbagída iti ornos *ti gubat* a maibusor iti Israel: ket idi nga isuda nagrarangepda iti gubat, ti Israel nacabil idi iti sango dagiti Filisteos; ket isuda nangpatayda iti buyot idiay away iti aguppat a ribu a tao.

3 Ket idi a dagiti tattao immay iti pacarso, dagiti lallacay ti Israel kinunada, Apayapay a kinabilnacami ita nga aldaw iti sango dagiti Filisteos ni Jehova? Alaentayo coma ti lacasa ti tulag ni Jehova manipud Silo aginggga cadatayo, tapno umay coma cadatayo, ket isalacannatayo iti ima dagiti cabusortayo.

4 Iti casta dagiti tattao nagbaonda idiay Silo; ket inyegda manipud idiay ti lacsa ti tulag ni Jehova dagiti buybuyot, nga agsaad *iti ngato* ti kerubin: ket dagiti dua nga annac ni Eli, da Ofni ken Finees addada idi idiay agraman ti lacasa ti tulag ti Dios.

5 Ket idi a ti lacasa ti tulag ni Jehova immay iti pacarso, isu-amin nga Israel dimmir-i iti natbag a dir-i, iti casta nga ti daga nagcalangugan.

6 Ket idi a dagiti Filisteos nangngegda ti aweng ti dir-i, isuda kinunada, Ania ti caipapanan ti aweng daytoy natbag a dir-i iti pacarso dagiti Hebreo? Ket isuda naawatanda a ti lacasa ni Jehova dimteng iti pacarso

7 Ket dagiti Filisteos nagbuteng da, ta isuda kinunada, Ti Dios immay iti pacarso. Ket isuda kinunada, ¡Asitayopay! Ta uray idi caano saan a napasamac ti casta a banag.

8 ¡Asitayopay! ¡asino ti mangisalacanto cadatayo iti ima dagitoy mannacabalin a didios! Dagitoy isuda dagiti didios a nangcabil idi cadagiti Egipcios iti amin a kita dagiti didigra idiay let-ang.

9 Pumigsacayo, aglallalakicayo, O Filisteos, tapno dicay agbalin nga adipen cadagiti Hebreo, a cas iti panagbalinda idi cadacayo: aglallalakicayo ket makigubatcayo.

10 Ket dagiti Filisteos nakigubatda, ket ti Israel nacabil idi, ket isuda nagtarayda tunggal lalaki aginggat' toldana: ket adda idi maysa a dackel unay a panagpapatay; ta idiay napasag iti Israel ti tallopulo a ribu a tao a magmagna.

11 Ket ti lacasa ti Dios naala idi; ket dagiti dua nga anac ni Eli, da Ofni ken Finees, napapatayda idi.

12 Ket timmaray ti maysa a lallaki ti Benjamin a naggapu iti buyot, ket immay idiay Silo iti daydi met la nga aldaw, agraman cadagiti cawcawesna a narayray, ket sidadaga iti rabaw ti olona.

13 Ket idi a dimteng, adtoy, ni Eli agtutugaw idi iti rabaw ti tugawna idi igid ti dalan nga agwanwanawan; ta ti pusona agpigpigerger idi a gapu iti lacasa ti Dios. Ket idi a ti lalaki dimteng iti ciudad ket isut' sinaona, amin a ciudad nagickis.

14 Ket idi a ni Eli nangegna ti aweng ti panagickis, isu kinunana, ania ti caipapanan ti aweng daytoy a gulogulo? Ket di lalaki nagdarás, ket immay ket sinaona ken Eli.

15 Ni Eli agtawen idi iti siam a pulo ket walo a tawen; ket dagiti matana nacullaapanda idi, iti casta nga isu dina mabalin idi ti cumita.

16 Ket di lalaki kinunana ken Eli, Siac daydiay nga immay a naggapu iti buyot ken nagtaray ita nga aldaw a naggapu iti buyot. Ket isu kinunana, Ania ti napasamac, anacco?

17 Ket isu a nangyeg cadagiti damdamag simmungbat ket kinunana, Ti Israel nagtaray manipud iti sango dagiti Filisteos, ken idiay met adda idi maysa a dackel a panagpapatay cadagiti tattao, ken dagiti dua nga annacmo met, da Ofni ken Finees, natayda, ken ti lacasa ti Dios naala.

18 Ket naaramid, idinto nga isu nasaritana ti maipapan iti lacasa ti Dios, a *ni Eli* naliad a natnag idi tugawna idi sikigan ti ruangan; ket ti teltelna naburac, ket natay: ta isu idi ti maysa a lacay a tao,

ken nadagseu ket isu inocomanna idi ti Israel iti uppat a pulo a tawen.

19 Ket ti manuganĝna a babai, nĝa asawa ni Finees, masicog idi, a dandani agpasnĝay: ket idi a nanĝegna dagiti damdamag a ti lacasa ti Dios naala idi, ken ni catuganĝanna a lalaki ken ni asawana natayda, isu nagrucub ket nagpasnĝay idi; ta ti panagpasicalna dimmagensen kencuana.

20 Ket iti tiempo ti ipapatáyna dagiti babai nĝa agtatacder iti dennana kinunada kencuana, dica agbutenĝ; ta sica nanĝyanacca iti maysa a lalaki. Nĝem isu saan a simmunĝbat, isut' dina inimdenĝan.

21 Ket isu ninaganna di anacna iti Icabod*, a kinunana, Ti dayag napapanaw iti Israel; agsipud ta ti lacasa ti Dios naala, ken gapu *iti ipapatáy* ni catuganĝanna a lalaki ken ni asawana.

22 Ket isu kinunana, Ti dayag napapanaw iti Israel: ta ti lacasa ti Dios naala.

Ti lacasa idiay balay ni Dagon. Dagiti ciudad dagiti Filisteos naparigatda.

5 Ket dagiti Filisteos innalada ti lacasa ti Dios, ket isut' inyegda manipud Eben-ezer aginĝga iti Asdod.

2 Ket dagiti Filisteos innalada ti lacasa ti Dios, ket isut' inyegda iti uneg ti balay ni Dagon, ket isut' insaadda iti denna ni Dagon.

3 Ket idi a dagiti tagá Asdod bimmanĝonda a nasapa iti bigat, adtoy, ni Dagon natnag idi a napacleb iti daga iti sanĝo ti lacasa ni Jehova. Ket isuda innalada ni Dagon, ket isut' insaada idi lugarna manen.

4 Ket idi nĝa isuda bimmanĝonda a nasapa iti sumaruno a bigat, adtoy, ni Dagon natnag a napacleb iti daga iti sanĝo ti lacasa ni Jehova; ket ti olo ni Dagon ken dagiti dua a dacolap dagiti im-mana *addada* a naputed iti dapian *ti ruanĝan;* isuna laenĝ *ti cadaclan ti bagí* ni Dagon ti nabati kencuana.

5 Gapuna a dagiti sacerdote ni Dagon, ken amin dagiti sumrec iti balay ni Dagon, dida baddeken ti dapian ti ruanĝan ni Dagon idiay Azoto aginĝga itoy nĝa aldaw.

6 Nĝem ti ima ni Jehova nadagsen idi cadacuada idiay Azoto ket dinadaelna ida, ket kinabilna ida cadagiti busali, idiay Azoto met laenĝ ken cadagiti beddenĝna.

7 Ket idi a makita daytoy dagiti tattao ti Azoto ti casta idi, kinunada, Di coma makipagtaenĝ cadatayo ti lacasa ti Dios ti Israel: ta ti imana nadagsen cadatayo ken iti rabaw ni diostayo a Dagon.

8 Ket nagbaonda nĝa inurnonĝ cadacuada met laenĝ dagiti amin nĝa appoen dagiti Filisteos, ket kinunada, Ania ti aramidentayo iti maipapan iti lacasa ti Dios ti Isaael? Ket isuda simmunĝbatda: Mayallatiw coma ti lacasa ti Dios ti Israel idiay Get. Ket inyallatiwda *idiay* ti lacasa ti Dios ti Israel.

9 Ket isu idi a calpasan ti panangĝyallatiwda, ti ima ni Jehova naibusor iti ciudad iti dackel a pannacariribuc: a kinabilna dagiti tattao iti ciudad iti bassit man ken dackel; ket dagiti bosbosali rimmuar cadacuada.

10 Iti casta imbaonda ti lacasa ti Dios idiay Accaron. Ket naaramid, idi a ti lacasa ti Dios immay idiay Accaron, a dagiti Accaronitas imkisda, a kinunada, Isuda inyegda ti lacasa ti Dios ti Israel cadatayo, tapno papatayendatayo ken ti ilitayo.

11 Gapuna a nagbaonda, ket pinaornonĝda amin nĝa appoen dagiti Filisteos, ket kinunada, Ibaonyo ti lacasa ti Dios ti Israel, ket mapan coma man met laenĝen iti lugarna met laenĝ, tapno dinacam coma papatayen, ken ti ilimi. Ta adda idi macappatay a pannacariribuc iti isuamin a ciudad; ti ima ti Dios nadagsen unay idi idiay.

12 Ket dagiti tattao idi a saan a natay nacabilda idi cadagiti bosbosali; ket ti ickis ti ili nĝimmato aginĝganat' sadi langit.

Dagiti Filisteos isublida ti lacasa a mapacuyogan cadagiti datonda. Ti lacasa maipan idiay Betsemes, ket ti Betsemes nadidigra.

6 Ket ti lacasa ni Jehova nagyan idi iti daga dagiti Filisteos iti pito a bulan.

2 Ket dagiti Filisteos inayabanda dagiti sacerdote ken dagiti mammadles, a kinunada, Anianto aya ti aramidenmi iti lacasa ni Jehova? ipalawagyo cadacami no casano ti panangisubliminto kencuana iti lugarna.

3 Ket isuda kinunada, No dacayo ibaonyo ti lacasa ti Dios ti Israel, isut' dicay

* *Icabod:* cayatna a saoen, *Awan ti dayag.*

ibaon nga ongngaong; no di ket di agcurang a supapacanyo kencuana ti maysa a daton iti salungasing: iti casta dacayo maimbagancayonto, ket maipacaammonto cadacayo no apayapay a ti imana saan a naisina cadacayo.

4 Idin kinunada, Anianto a daton iti salungasing isu nga isupapacminto kencuana? Ket isuda kinunada, Lima a sinan-bosbosali a balitoc, ken lima a sinan-marabutit a balitoc, *a mayanatup cadagiti* bilang dagiti appoen dagiti Filisteos; ta maysa a didigra ti nagyan idi cadacay amin, ken cadagiti appoenyo.

5 Gapuna a mangaramidcayo cadagiti ladladawan dagiti bosbosaliyo, ken ladladawan dagiti marabutityo nga agdadael iti daga; ket dacayo mangtedcayto iti dayaw iti Dios ti Israel: bareng no paglag-anannanto ti imana cadacayo, ken cadagiti isu-amin a didiosyo, ken iti isuamin a dagayo.

6 Apayapay ngarud a patangkenenyo dagita pusoyo, a cas cadagiti Egipcios ken ni Faraon pinatangkenda idi dagiti pusoda? Idi nga isu nagaramid a nacascasdaaw unay iti tengngada, dida aya pinalubusan ti ili a napan, ket isuda pimmanawda?

7 Gapuna ita mangalacayo ken mangsaganacayo iti maysa a carison a baro, ken dua a baca nga agpasuso, isuda a di pay inayan ti sangol: ket isangolyo dagiti baca iti carison, ket alaenyo manipud cadacuada dagiti urbonda:

8 ket alaenyo ti lacasa ni Jehova ket isut' idisso iti rabaw ti carison; ket icabilyo dagiti alicamen a balitoc, nga isupapacyo kencuana a maipaay a daton iti salungasing, iti maysa a caja iti sikiganna; ket isut' ibaonyo iti dalan, tapno mabalinna ti mapan.

9 Ket kitaenyo; no isu sumang-at iti dalan ti beddengna met laeng nga agpa-Betsemes, isu ngarud ti nangaramid cadatayo itoy a dackel a dakes: ngem no saan, ammoentayto ngarud a saan a ti imana ti nangcabil cadatayo; gasat laeng ti napasamac cadatayo.

10 Ket dagiti lallaki inaramidda a casta, ket nangalada iti dua a baca nga agpasuso, ket insangolda ida idi carison, ket impupocda dagiti urbonda iti pagtaengan;

11 ket incabilda iti rabaw ti carison di lacasa ni Jehova, ken di caja agraman cadagiti sinan-marabutit a balitoc ken dagiti ladawan dagiti bosbosalida.

12 Ket dagiti baca nagnada iti nalinteg dalan nga agpa-Betsemes; isuda tinaluntonda di napatac a dalan, nga agem-emmacda idi a magmagnada, ket dida simmiasi iti sikig a canawan wenno catigid; ket dagiti appoen dagiti Filisteos simmurotda cadacuada agingga iti beddeng ti Betsemes.

13 Ket dagiti tagá Betsemes agananida idi iti trigoda idi lobong; ket intangadda dagiti matada, ket nakitada di lacasa, ket nagrag-oda a nacakita kencuana.

14 Ket ti carison immay iti uneg ti talon ni Josue a Bet-semita, ket nagsardeng idiay, isu a yan idi ti dackel a bato: ket isuda tinuccolda ti cayo di carison, ket indatonda dagidi baca a maipaay a daton a mapuuran ken Jehova.

15 Ket dagiti Levitas imbabada di lacasa ni Jehova, ken ti caja nga adda idi a naicuyog kencuana, isu a yan idi dagiti alicamen a balitoc, ket incabilda ida idi dackel a bato: ket dagiti tattao a tagá Betsemes nagidatonda cadagiti datdaton a mapuuran ken nagidatagda cadagiti sacrificio iti daydi met laeng nga aldaw ken Jehova.

16 Ket idi a dagiti lima nga appoen dagiti Filisteos isut' nakitada, nagsublida idiay Accaron iti daydi met laeng nga aldaw.

17 Ket dagitoy isuda dagiti sinan-bosbosali a balitoc a dagiti Filisteos insupapacda a maipaay a maysa a daton iti salungasing ken Jehova: gapu iti Azoto maysa, gapu iti Gaza maysa, gapu iti Ascalon maysa, gapu iti Get maysa, gapu iti Accaron maysa;

18 ket dagiti sinan-marabutit a balitoc, mayannurot iti bilang dagiti amin a ciudad dagiti Filisteos nga umilian dagidi lima nga appoen, cadagiti ciudad a nasarikedkedan ken cadagiti purpuroc iti away a padapada, agingga met laeng iti dackel a bato, isu a nangdissaaganda idi lacasa ni Jehova, *bato a siaadda* agingga itoy nga aldaw iti talon ni Josue a Betsemita.

19 Ket isu kinabilna dagiti tattao a tagá Betsemes, agsipud ta kinitada idi ti uneg ti lacasa ni Jehova, ket kinabilna idi iti ili ti pitopulo a tattao, *ken* lima pulo a ribu a tattao; ket ti ili nagpanes, agsipud ta ni Jehova kinabilna idi ti ili iti dackel a panagpapatay.

20 Ket dagiti tattao a tagá Betsemes kinunada, ¿Asino ti macabael nga agtacder iti sango ni Jehova, daytoy nasantoan a Dios? ¿ken iti asino ti sumang-atannanto manipud cadatayo?

21 Ket imbaonda dagiti babaonen cadagiti agnaed idiay Cariat-jarim, a kinunada, Dagiti Filisteos insublida ti lacasa ni Jehova; sumalogcayo, ket alaenyo nga isangat cadacayo.

Ti lacasa maipan idiay Cariat-jarim. Dagiti Filisteos maparucmada babaen ti panagcararag ni Samuel. Ni Samuel agocom cadagiti Israelitas.

7 Ket dagiti tattao a taga Cariat-jarim immayda, ket innalada nga insang-at di lacasa ni Jehova, ket isut' inserrecda iti balay ni Abinadab idi turod, ket sinantificarna ni Eleazar nga anacna a lalaki a mangaywan iti lacasa ni Jehova.

2 Ket naaramid, nanipud iti aldaw a ti lacasa nagtaeng idiay Cariat-jarim, a ti tiempo nagpaut idi; ta isut' duapulo a tawen idi: ket amin a balay ti Israel nagasug ken Jehova.

3 Ket ni Samuel nagsao iti amin a balay ti Israel, a kinunana, No dacayo agsublicayo ken Jehova iti isu-amin a pusoyo, iwacsiyo ngarud dagiti sabsabali a didios, ken ni Astarot manipud iti tengngayo, ket ituronggyo dagiti pusoyo ken Jehova, ket agservicayo kencuana laeng; ket isu isalacanacayto iti ima dagiti Filisteos.

4 Idin dagiti annac ti Israel inwacsida dagiti Baales ken ni Astarot, ket nagservida laeng ken Jehova.

5 Ket ni Samuel kinunana, Urnongenyo amin nga Israel idiay Maspa, ket siac agcararagacto ken Jehova ti maipaay cadacayo.

6 Ket isuda naguornongda idiay Maspa, ket nagsacdoda iti danum, ket isut' imbucbocda iti sango ni Jehova, ket nagayunarda iti daydi nga aldaw, ket kinunada idiay, Dacami nagbasolcami iti maicaniwas ken Jehova. Ket ni Samuel inocomanna dagiti annac ti Israel idiay Maspa.

7 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a dagiti annac ti Israel naurnongda idiay Maspa, dagiti appoen dagiti Filisteos simmang-atda a maibusor iti Israel. Ket idi a dagiti annac ti Israel isut' nangegda, isuda nagbutengda idi maipapan cadagiti Filisteos.

8 Ket dagiti annac ti Israel kinunada ken Samuel, Dica sumardeng alá nga umawag ken Jehova a Diostayo gapu cadacami, tapno isut' isalacannatayo iti ima dagiti Filisteos.

9 Ket ni Samuel nangala iti maysa a cordero nga agsuso, ket isut' indatagna a maysa a sibubukel a daton a mapuuran ken Jehova: ket ni Samuel nagpuccaw ken Jehova gapu iti Israel; ket ni Jehova simmungbat kencuana.

10 Ket idi a ni Samuel idatdatágna idi ti daton a mapuuran, dagiti Filisteos immasidegda a manggubat a maibusor iti Israel; ngem ni Jehova naggorrood iti natbag a gorrood iti daydi nga aldaw iti rabaw dagiti Filisteos, ket riniribucna ida; ket isuda napasagda iti sango ti Israel.

11 Ket dagiti lallaki ti Israel rimmuarda iti Maspa, ket kinamatda dagiti Filisteos, ket kinabilda ida, agingga iti nacagtengda iti baba ti Betcar.

12 Idin ni Samuel nangala ti maysa a bato ket isut' insaadna iti nagbaetan ti Maspa ken Sen, ket ingaládna kencuana ti nagan nga Eben-ezer*, a kinunana, Agingat' ditoy ti nangtulongan cadacami ni Jehova.

13 Iti casta dagiti Filisteos naparucmada, ket isuda saanda nga immay manen iti beddeng ti Israel: ket ti ima ni Jehova adda idi a maibusor cadagiti Filisteos iti isu-amin nga aldaw ni Samuel.

14 Ket dagiti ciudad nga innala idi dagiti Filisteos iti Israel naisublida iti Israel, manipud Accaron agingga met laeng iti Get; ket ti beddengna insalacan ti Israel iti ima dagiti Filisteos. Ket adda idi talna iti tengnga ti Israel ken dagiti Amorreo.

15 Ket ni Samuel inocomanna ti Israel cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagna.

16 Ket iti tinawentawen pinagsasaganadna a napanan ti Betel, ken Galgal, ken Maspa; ket isu inocomanna ti Israel isu-amin dagidiay a luglugar.

17 Ket isu nagsubli idiay Rama, ta idiay ti yan idi ti balayna ket idiay isu ti nagocomanna iti Israel: ket isu nangibangon idiay iti maysa nga altar ken Jehova.

**Eben-ezer:* cayatna a saoen, *Ti bato ti panangtulong.*

Dagiti annac ni Samuel agocomda a sikikillo. Dagiti Israelitas dawatenda ti maysa nga ari. Ni Samuel supiatenna ida ngem anamongganna ida gapu iti pananguy-uyotda.

8 Ket naaramid, idi a ni Samuel lacayen, nga inaramidna dagiti annacna a lallaki nga oc-ocom iti Israel.

2 Ket ti nagan ti inauna nga anacna isut' idi ni Joel; ket ti nagan ti maicaddua, Abias: isuda idi dagiti oc-ocom idiay Beer-seba.

3 Ket dagiti annacna saanda idi a nagna cadagiti daldalanna, no di ket simmiasida a siaannurot iti kinaagum, ket nagalada cadagiti pannocsoc, ket kinilloda ti kinajusticia.

4 Idin dagiti isu-amin a lallacay ti Israel naguornongda a nagtitipon, ket immayda ken Samuel idiay Rama;

5 ket isuda kinunada kencuana, Adtoy sica lacaycan, ket dagiti annacmo a lallaki dida magna cadagiti daldalanmo: ita mangaramidca cadacam ti maysa nga ari a mangocom cadacam a cas cadagiti amin a nacion.

6 Ngem ti banag di nacaay-ayo ken Samuel, idi nga isuda kinunada, Icannacam iti maysa nga ari a mangocom cadacami. Ket ni Samuel nagcararag ken Jehova.

7 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Ipangagmo ti timec ti ili iti amin a cunada kenca; ta isuda didaca inumsi, no di ket siac ti inumsida tapno saanac coma nga agari cadacuada.

8 Cas mayannurot iti amin nga araramid nga inaramidda nanipud iti aldaw a pananggaonco cadacuada idiay Egipto aginggga met laeng itoy nga aldaw, iti daydiay nga nangidianda caniac, ket nagservida cadagiti sabsabali a didios, iti casta aramidenda met kenca.

9 Ita ngarud ipangagmo ti timecda: ngem sica isupiatmonto a sidadaeg unay cadacuada, ket ipalawagmonto cadacuada ti wagas ti ari nga agarinto cadacuada.

10 Ket ni Samuel imbaganna dagiti amin a sao ni Jehova iti ili a nagdawat kencuana iti maysa nga ari.

11 Ket isu kinunana, Daytoy isunto ti wagas ti ari nga agarinto cadacayo: isu alaennanto dagiti annacyo a lallaki, ket dutocannanto ida kencuana, a maipaay cadagiti lugluganna, ken tapno isuda dagiti tattaona nga agcabayo; ket isuda agtaraydanto iti sango dagiti lugluganna;

12 ket isu dutocannanto ida kencuana a maipaay a capcapitan dagiti rinibu, ken capcapitan dagiti linimapulo; ket *isu isaadnanto ti dadduma* nga agarado iti dagana, ken agani iti panaganina, ket aramidenna nga araruatenna iti gubat, ken araruaten dagiti lugluganna.

13 Ket isu alaennanto dagiti annacyo a babbai tapno isuda dagiti agararamid iti bangbanglo, ken tapno isuda dagiti aglutluto, ken tapno isuda dagiti agtintinapay.

14 Ket isu alaennanto dagiti taltalonyo, ken dagiti cauvasanyo, ken dagiti caolivaanyo, a dagiti met laeng casasayaatan unay cadacuada, ket itednanto ida cadagiti adipenna.

15 Ket isu alaennanto ti pagcapulo dagiti bucbukelyo, ken ti cauvasanyo, ket itednanto cadagiti pagturayenna, ken cadagiti adipenna.

16 Ket isu alaennanto dagiti adipenyo a lallaki ken dagiti adipenyo a babbai, ken dagiti cataeran nga agtutuboyo a lallaki, ken dagiti asnoyo, ket icabilnanto ida iti trabajona.

17 Isu alaennanto ti apagcapulo dagiti arbanyo: ket dacayto dagiti adipenna.

18 Ket dacayo umkiscayto iti daydiay nga aldaw a gapu iti ariyo a piniliyo cadacayo; ket ni Jehova dinto sumungbat cadacayo iti daydiay nga aldaw.

19 Ngem ti ili dina kinayat a impangag ti timec ni Samuel; ket kinunada, Saan; no di ket dacami cayatmi ti maysa nga ari nga agturay cadacami,

20 tapno dacami met agbalincami a cas cadagiti amin a nacion, ken tapno ti arimi ocomennacami coma, ken rumuar coma iti sangomi, ken makibacal cadagiti gubatmi.

21 Ket ni Samuel dinengngegna amin dagiti sao ti ili, ket inulitna ida cadagiti lapayag ni Jehova.

22 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Ipangagmo ti timecda, ket yaramidam ida iti maysa nga ari. Ket ni Samuel kinunana cadagiti tattao ti Israel, Mapancayo tunggal tao iti ciudadna.

Ni Saul birukenna dagiti asno ni amana. Mapan agsaludsod ken Samuel. Makicaan ken makisao ken ni Samuel.

9 Adda idi maysa a lalaki ti Benjamin, a ti naganna isu idi ni Cis, nga anac a

lalaki ni Abiel, nga anac a lalaki ni Seor, nga anac a lalaki ni Becorat, nga anac a lalaki ni Apias, nga anac a lalaki ti maysa a Benjamita, maysa a lalaki a mannacabalin ken mainge.

2 Ket isu addaan idi iti maysa nga anac a lalaki, a ti naganna isu idi ni Saul, a maysa a lalaki nga agtutubo ken maysa a nataer: ket awan idi ti lalaki nga agtutubo a natataer ngem isu iti tengngga dagiti annac ti Israel: manipud iti abagana ken agpangato nataytayag idi ngem iti uray asinoman ti ili.

3 Ket dagiti asno ni amana a Cis napucawda idi. Ket ni Cis kinunana ken Saul nga anacna a lalaki, Mangalaca itatta iti maysa cadagiti adipen ti cacuyogmo, ket tumacderca, ket inca biruken dagiti asno.

4 Ket isu linasatna ti caturodan ti Efraim, ket linasatna ti daga ti Salisa, ngem dida ida nabirucan: idin linasatda ti daga ti Salim, ket idiay awanda met idi: ket isu limmasat iti daga dagiti Benjamitas, ngem dida ida nabirucan.

5 Idi nga immayda iti daga ti Sup, ni Saul kinunana iti adipenna nga adda idi kencuana, Umayca, ket agsublita coma, di la ket ta ni amac baybay-anna ti pananganluadna cadagiti asno, ket isu mapadanagto unay a gapu cadata.

6 Ket isu kinunana kencuana, Adtoy ita, adda iti daytoy a ciudad maysa a lalaki ti Dios, ket isut' maysa a lalaki a nacagunod iti dayaw; isu-amim a cunana maaramid a di bumurong: ita inta coma idiay; nalabit a mabalinna nga ibaga cadata ti maipapan ti pagnaan isu nga papananta coma.

7 Idin kinuna ni Saul iti adipenna, Ngem, adtoy, no inta, ¿ania ti yegta iti lalaki? ta ti tinapay nadadaelen cadagiti alicamenta, ket awan ti sagut a yegta iti lalaki ti Dios; ¿ania ti adda cadata?

8 Ket ti adipen simmungbat manen ken Saul, ket kinuna, Adtoy, adda iti imac ti apagcapat ti maysa a siclo ti pirac: daydiay itedconto iti lalaki ti Dios, tapno ibagana cadata ti dalanta.

9 (Idi ugma iti Israel, no maysa a tao mapan idi agsaludsod iti Dios, castoy ti kinunana, Umaycayo ket intay coma iti macakita iti masacbayan; ta isu nga adda ita a magaladán iti Mammadto nagaladán idi ugma iti Macakita iti masacbayan.)

10 Idin kinuna ni Saul idi adipenna, Naimbag ti cunam; umayca, inta coma. Iti casta napanda iti ciudad nga yan idi ti lalaki ti Dios.

11 Idi a sumangsang-atda iti sang-atan nga agpa-ciudad, isuda nasaracanda dagiti babbalasang a rumrumuarda a mapan sumacdo idi danum, ket kinunada cadacuada, ¿Adda ditoy ti macakita iti masacbayan?

12 Ket isuda sinungbatanda ida, ket kinunada, Adda; adtoy, *adda* iti sangom: agdarásca ita, ta isu umay ita nga aldaw iti ciudad; ta dagiti tattao addaanda iti maysa a sacrificio ita nga aldaw iti nangato a disso.

13 Apaman a dumtengca iti ciudad, dágus a masaracanyonto, iti sacbay ti yulina iti nangato a disso a mangan; ta dagiti tattao didanto mangan agingga iti di umay, agsipud ta isu ti mangbendicion iti sacrificio; *ket* sadanto mangan dagidiay a maawis. Ita ngarud sumang-atcayo; ta iti daytoy a tiempo isut' masaracanyonto.

14 Ket simmang-atda iti ciudad; *ket* idi a nacagtengda iti uneg ti ciudad, adtoy, ni Samuel rimmuar nga agturong cadacuada, tapno umuli iti nangato a disso.

15 Ni Jehova impaltiingna ken Samuel iti maysa nga aldaw iti sacbay ti yaay ni Saul, a kinunana,

16 Inton bigat iti daytoy met laeng nga horas ibaonconto kenca ti maysa a lalaki a naggapu iti daga ti Benjamin, ket sica isut' pulotamto tapno isu ti palungo iti ilic nga Israel; ket isu isalacannanto ti ilic iti ima dagiti Filisteos: ta siac nakitac ti ilic, agsipud ta ti ickisda immay caniac.

17 Ket idi a ni Samuel nakitana ni Saul, ni Jehova kinunana kencuana, Adtoy, ti lalaki isu nga insaoc idi kenca! Daytoy met laeng ti addaanto iti pananguray iti ilic.

18 Idin ni Saul dimmenna ken Samuel idi ruangan, ket kinunana, Ibagam caniac, dawatec kenca, no sadino ti yan ti balay ti macakita iti masacbayan.

19 Ket ni Samuel simmungbat ken Saul, ket kinunana, Siac ti macakita iti masacbayan; umulica iti sangoc iti nangato a disso, ta dacayo makicaancayto caniac itoy nga aldaw: ket iti bigat palubosancanto a mapan, ket saoecto kenca amin nga adda ita pusom.

20 Ket iti maipapan cadagiti asnom a napucawda idi maicatlo nga aldaw a napalabas, dica isaad ta panunutmo cadacuada; ta nasaracandan. ¿Ket iti asino ti

pacaipaayan ti amin a macalicaguman iti Israel? Saan aya a maipaay kenca, ken iti amin a balay ni amam?

21 Ket ni Saul simmungbat ket kinunana, Saan aya a siac ti maysa a Benjamita, iti cababassitan cadagiti caputotan ti Israel? ¿Ket ti familiac ti cababassitan dagiti amin a famfamilia ti caputotan ni Benjamin? Apayapay ngarud a saoem caniac iti castoy?

22 Ket ni Samuel innalana da Saul ken ti adipenna, ket inserrecna ida idi laem, ket pinagtugawna ida idi lugar a cangatoan cadagidi a naawis, nga isuda idi iti agtallopulo a tattao.

23 Ket ni Samuel kinunana iti aglutluto, Yegmo ti apag nga intedco kenca isu nga kinunac kenca, Isut' isaadmo iti dennam.

24 Ket di aglutluto innalana ti luppo, ken daydi nga adda iti rabawna, ket isut' insaadna iti sango ni Saul. Ket *ni Samuel* kinunana, ¡Adtoy, daydi a naidulin! isut' isaadmo iti sangom ket canem; agsipud ta iti nadutocan a tiempo isut' naidulin a maipaay kenca, ta kinunac, Siac nagawisac idi cadagiti tattao. Iti casta ni Saul nakipangan ken Samuel iti daydi nga aldaw.

25 Ket idi immulogda a naggapu iti nangato a disso iti ciudad, isu nakisarita ken Saul idi toctoc ti balay.

26 Ket isuda bimmangonda a nasapa: ket naaramid idi dandani agbannawag, a ni Samuel inayabanna ni Saul idi toctoc ti balay, a kinunana, Bumangonca, ta papanawenca. Ket ni Saul bimmangon, ket isuda rimmuarda a dua, isu ken ni Samuel.

27 Idi a sumalsalogda iti pungto ti ciudad, ni Samuel kinunana ken Saul, Paunaem cadata ta adipen (ket isu immuna), ngem sica agurayca nga umuna, tapno ipangegco kenca ti sao ti Dios.

Ni Samuel pulotanna ni Saul tapno agari, ket bilinenna. Ni Saul agpadto. Dagiti saludsod ti ulitegna. Mapili iti panaggiginnasanggasat idiay Maspa.

10 Idin ni Samuel innalana di frasquita ti lana, ket isut' imbucboena iti rabaw ti olona, ket isut' inagcanna, ket kinunana, Saan aya a ti panangpulot ni Jehova kenca ti pagpanguloam iti tawidna?

2 Inton macapanawca caniac itoy nga aldaw, isunton ti pannacasaracmo cadagiti dua a tattao iti denna ti tanem ni Raquel, iti beddeng ti Benjamin idiay Salesa; ket isuda saoendanto kenca, Dagiti asno a napanmo biniruc nasaracandan; ket, adtoy, ni amam binaybay-anna ti panagaywan cadagiti asno, ket adda a sidadanag gapu cadacayo, a cunana, ¿anianto ti aramidec a gapu iti anacco a lalaki?

3 Isunton ti ipapanmo manipud sadiay, ket sica umaycanto iti roble ti Tabor ket idiay sabtendacanto dagiti tallo a lalaki a sumang-at iti Dios idiay Betel, a ti maysa mangicuyog cadagiti tallo nga urbon a calding, ket ti maysa mangicuyog cadagiti tallo a bukel a tinapay, ket ti maysa mangicuyog iti sangasupot a lalat nga arac:

4 ket cablaawandacanto, ket itdendanto kenca dagiti dua a bukel a tinapay, a sica awatemto iti imada.

5 Calpasan daydiay sica umaycanto iti turod ti Dios, isu nga yan ti buyot nga agaywan dagiti Filisteos: ket maaramidto, nga intono macadatengca idiay iti ciudad, a sica masaracanto ti maysa a pangen dagiti mammadto nga agsalog manipud iti nangato a disso agraman maysa a salterio, ken maysa nga adufe, ken maysa a flauta, ken maysa nga arpa, iti sangoda; ket isuda agpadpadtodanto:

6 ket ti Espiritu ni Jehova umayto a sipipigsa unay kenca, ket sica makipagpadtocanto cadacuada, ket mabalbaliwancanto iti sabali a lalaki.

7 Ket maaramidto intono dagitoy a pagilasinan umayda kenca a sica aramidemto cas ti iservinto kenca ti pannacaipaayna; ta ti Dios adda kenca.

8 Ket sica sumalogcanto iti sangoanac agingga' Galgal; ket adtoy, siac sumalogacto agingga kenca, a mangidaton cadagiti datdaton a mapuuran, ken agidatag cadagiti sacrificio dagiti daton ti cappia: agtactaccanto iti pito nga aldaw, agingga' yaayco kenca, ket iparangarangco kenca no ania ti aramidemto.

9 Ket casta idi, nga, idi a intallicudna ti bucotna ken ni Samuel, ti Dios isut' iniccanna iti sabali a puso: ket isu-amin dagidiay a pagilasinan naaramidda iti daydi nga aldaw.

10 Ket idi nga isuda immayda nanipud idiay agingga iti turod, adtoy, ti maysa a pangen dagiti mammadto simmabet kencuana; ket ti Espiritu ti Dios immapay a sipipigsa kencuana, ket isu nagpadto iti tengngada.

11 Ket naaramid, nga amin a nacaammo kencuana idi unana a tiempo nakitada

nga, adtoy isu makipagpadto idi cadagiti mammadto, idin ti ili kinunana ti maysa ken maysa, ¿Ania daytoy nga immay iti anac a lalaki ni Cis? ¿Ni Saul adda met aya iti tengngá dagiti mammadto?

12 Ket maysa iti daydi met laeng a lugar, simmungbat ket kinunana, ¿Ket asino aya ti amada? Gapuna a nagbalin ti maysa a proverbio, ¿Ni Saul adda met aya iti tengngá dagiti mammadto?

13 Ket idi nga isu nagibusna ti panagpadto, immay iti disso a nangato.

14 Ket ti uliteg ni Saul kinunana kencuana ken iti adipenna, ¿Sadino aya ti napananyo? Ket isu kinunana, Napancam nagsapul cadagiti asno; ket idi a nakitami nga isuda saanda idi a mabirucan, immaycami ken Samuel.

15 Ket ti uliteg ni Saul kinunana, Ibagam caniac, dawatec kenca, no ania ti kinuna ni Samuel kenca.

16 Ket ni Saul kinunana ken ulitegna, Imbagana cadacami a nalawag a dagiti asno nabirucanda idi. Ngem maipapan iti panggep ti pagarian, nga insao idi ni Samuel, isu saanna nga imbaga kencuana.

17 Ket ni Samuel inayabanna ti ili a natiptipon ken Jehova idiay Maspa;

18 ket isu kinunana cadagiti annac ti Israel, Castoy ti saoen ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac inaonco ti Israel sadi Egipto, ket insalacancayo iti ima dagiti Egipcios, ken iti ima dagiti amin a pagpagarian a namarigat cadacayo:

19 ngem dacayo iwacsiyo ita nga aldaw ti Diosyo, a mangisalacan cadacayo cadagiti amin a pacarigatanyo ken pacapaldaanganyo; ket dacayo kinunayo kencuana, *Saan*, no di ket mangisaadca iti maysa nga ari cadacami. Ita ngarud agparangcayo iti sango ni Jehova iti putonputotyo, ken cadagiti rinibribuyo.

20 Iti casta ni Samuel inyasidegna amin a caputotan ti Israel, ket ti caputotan ni Benjamin naala idi.

21 Ket isu inyasidegna ti caputotan ni Benjamin cadagiti finamfamilia cadacuada; ket ti familia dagiti Matritas naala idi; ket ni Saul nga anac a lalaki ni Cis naala idi: ket idi nga isut' sapulenda, isu saan idi a nasaracan.

22 Gapuna isuda nagsaludsudda manen ken Jehova, Adda pay laeng maysa a lalaki nga umay ditoy? Ket ni Jehova simmungbat, Adtoy, isu naglemmeng iti tengngá dagiti gargaret.

23 Ket isuda nagtarayda ket isut' innalada idiay; ket idi nga isu nagtacder iti tengngá ti ili, isu nataytayag ngem iti uray asino ti ili manipud abaganna ken agpangato.

24 Ket ni Samuel kinunana iti amin nga ili, ¿Kitaenyo daydiay a ni Jehova pinilina, nga awan ti maysa a cas kencuana iti amin nga ili? Ket amin nga ili nagpuccaw, ket kinunana. Agbiag coma *a manayon* ti ari.

25 Idin ni Samuel imbagana iti ili ti wagas ti pagarian, ket insuratna iti maysa a libro, ket isut' indissona iti sango ni Jehova. Ket ni Samuel pinagawidna ti amin nga ili, tunggal tao iti balayna.

26 Ket ni Saul napan met iti balayna idiay Gabaa; ket idiay napan a kimmuyog kencuana ti buyot, a ti pusoda tinignay ti Dios.

27 Ngem dagiti dadduma a tattao a dakes kinunada, ¿Casanonto ti panangisalacan cadacayo daytoy a lalaki? Ket isuda isut' linalaisda, ket isut' dida inyegan ti ságut. Ngem isu sinalimetmetanna ti talnana.

Ni Naas nga Ammonita layatanna ti Jabesgalaad. Ni Saul parmekenna dagiti Ammonitas. Pannacapabaro ti pagarian.

11 Idin ni Naas nga Ammonita simmangat, ket nagpacarso a maibusor iti Jabes-galaad: ket amin a tattao ti Jabes kinunada ken Naas, Mangaramidca cadacami iti maysa a tulag, ket agservicamto kenca.

2 Ket ni Naas nga Ammonita kinunana cadacuada, Iti castoy ti panangaramidco kencuana cadacayo, nga amin dagiti matayo a makincanawan masuatda; ket isut' isaadconto a maysa a pacaibabainan ti amin nga Israel.

3 Ket dagiti lallacay ti Jabes kinunada kencuana, Iccannacam iti pito nga aldaw a paway-way, tapno mangibaoncami coma cadagiti babaonen aginngga cadagiti amin a beddeng ti Israel; ket iti casta, no awanto ti mangisalacan cadacami, rumuarcamto kenca.

4 Idin immay dagiti babaonen iti Gabaa ni Saul, ket insaoda dagitoy a sao cadagiti lapayag ti ili; ket amin nga ili ingatona ti timecna, ket nagsangitda.

5 Ket, adtoy, ni Saul immay a sumarsaruno cadagiti bacbaca a naggapu iti

away; ket ni Saul kinunana, ¿Ania ti ut-uten ti ili nga agsangitda? Ket isuda imbagada kencuana dagiti sao dagiti tattao ti Jabes.

6 Ket ti Espiritu ti Dios immapay a sipipigsa iti rabaw ni Saul idi a nangngegna dagitoy a sao, ket ti pungtotna simged idi a casta unay.

7 Ket isu nangala iti sangaparis a baca, ket rinangcayna, ket imbaonna ida cadagiti amin a beddeng ti Israel iti ima dagiti nabaon, a kinunana, Uray asinoman a di umay sumurot cada Saul ken ni Samuel, castoyto ti maaramid cadagiti bacbacana. Ket ti panagbuteng ken Jehova nagtinnag iti ili, ket isuda rimmuarda a cas-maymaysa a lalaki.

8 Ket isu binilangna ida idiay Bezes; ket dagiti annac ti Israel tallo a gasut a ribuda idi, ket dagiti lallaki ti Juda tallopulo a ribuda.

9 Ket isuda kinunada cadagiti nabaon nga immay idi, Castoy ti saoenyonto cadagiti tattao ti Jabes-galaad, Intono bigat, iti horas ti ipupudot ti init, addaancayto iti pannacaisalacan. Ket dagiti nabaon immayda ket imbagada cadagiti tattao ti Jabes; ket isuda naragsacda idi.

10 Gapuna a dagiti tattao ti Jabes kinunada, Inton bigat rumuarcaminto cadacayo, ket aramidenyonto cadacami ti isuamin nga ipagarupyo a naimbag cadacayo.

11 Ket casta idi iti bigat, a ni Saul incabilna dagiti tattao iti nagcatlo cabuyotan; ket immayda iti tengnga ti pacarso iti panagbantay iti bigat, ket kinabilda dagiti Ammonitas aginggga iti capudot ti aldaw: ket naaramid, a dagidiay a natda nawarawarada, iti casta nga awan idi ti dua cadacuada a nabaybay-an a nagtipon.

12 Ket ti ili kinunana ken Samuel, Asino ti nagcuna, Ni Saul agarinto aya cadatayo? alaenyo dagiti tattao, tapno papatayenmi ida.

13 Ket ni Saul kinunana, Awanto ti uray maysa a tao a mapapatay itoy nga aldaw; ta ita nga aldaw nagaramid ni Jehova ti pannacaisalacan iti Israel.

14 Idin kinuna ni Samuel iti ili, Umaycayo, ket intay coma idiay Galgal, ket pabaroentayo ti pagarian idiay.

15 Ket amin nga ili napan idiay Galgal; ket idiay indatonda dagiti sacrificio dagiti daton ti cappia iti sango ni Jehova; ket idiay ni Saul ken amin a tattao nagragragsacda iti casta unay.

Ti nadaeg a bitla ni Samuel iti Israel.

12 Ket ni Samuel kinunana iti amin nga Israel, Adtoy, nangegco ti timecyo iti isu-amin daydi a nagcunaanyo caniac, ket nangaramidac iti ari cadacayo.

2 Ket ita, adtoy, magna ti ari iti sangoyo; ket siac lacayacon ken ubananacon; ket, adtoy, dagiti annacco a lallaki addada cadacayo: ket siac nagnaac iti sangoyo nanipud kinaubingco aginggga itoy nga aldaw.

3 Adtoyac: manacsicayo iti maibusor caniac iti sango ni Jehova, ken iti sango ti pinulotanna: ¿innalac aya ti baca ti uray asinoman? ¿wenno innalac aya ti asno ti uray asinoman? ¿wenno asino ti sinuiticco idi? ¿asino ti pinarigatco idi? ¿wenno iti ima ti asino ti nangalaac ti panocsóc isu a nangbulsecac cadagiti matac? ket isuntot' isublic cadacayo.

4 Ket isuda kinunada, Sica dinacam sinuitic, wenno pinarparigatnacami, dica nangala ti uray aniaman iti ima ti asinoman a tao.

5 Isu kinunana cadacuada, Ni Jehova isut' sacsi a maibusor cadacayo, ket ti pinulotanna isut' sacsi itoy nga aldaw, a dacayo dicay nacasarac iti uray aniaman iti imac. Ket isuda kinunada, Isut' sacsi.

6 Ket ni Samuel kinunana iti amin nga ili. Isu ni Jehova ti nangtudíng idi cada Moises ken Aaron, ket inaonna dagiti ammayo iti daga nga Egipto.

7 Ita ngarud agtacdercayo a sinulimec, tapno ibitlac coma cadacayo iti sango ni Jehova iti maipapan cadagiti amin a nalinteg a gapuanan ni Jehova, nga inaramidna cadacayo, ken cadagiti ammayo.

8 Idi ni Jacob immay iti Egipto, ken idi nga immawag dagiti ammayo ken Jehova, idin imbaon ni Jehova da Moises ken Aaron, isuda a nangaon cadagidi ammayo sadi Egipto, ken pinagnaedna ida itoy a disso.

9 Ngem linipatanda ni Jehova a Diosda; ket inlacona ida iti ima ni Sisera, a capitan ti buyot ni Asor, ken iti ima dagiti Filisteos, ken iti ima ti ari ti Moab; ket nakigubatda a maibusor cadacuada.

10 Ket immawagda ken Jehova, ket kinunada, Dacami nagbasolcami, agsipud ta inidianmi ni Jehova, ket nagservicami cadagiti Baales ken ni Astarot: ngem ita

isalacannacami iti ima dagiti cabusormi, ket agservicamto kenca.

11 Ket ni Jehova imbaonna da Jerubaal, ken Badan, ken Jefte, ken Samuel, ket insalacannacayo iti ima dagiti cabusoryo iti tunggal sikigan; ket nagnaedcayo a sitatalged.

12 Ket idi nakitayo ni Naas nga ari dagiti annac ni Ammon nga immay a maibusor cadacayo, dacayo kinunana caniac, Saan, no di ket maysa nga ari ti agarinto cadacami; idinto a ni Jehova a Diosyo isu idi ti ariyo.

13 Gapuna ita adtoy ti ari a piniliyo, ken isu a dinawatyo: ket, adtoy, ni Jehova nangisaad iti maysa nga ari cadacayo.

14 No agbutengcayonto ken Jehova, ken agservicayonto kencuana, ken ipangagyonto ti timecna, ket dicay sumungit a maicaniwas iti bilin ni Jehova, ket dacayo ken ti ari met nga agari cadacayo padapadacayo a sumurot ken Jehova a Diosyo, *naimbag:*

15 ngem no dicayto ipangag ti timec ni Jehova, no di ket sumungitcayto a maibusor iti bilin ni Jehova, iti casta bumusorto cadacayo ti ima ni Jehova, cas naibusor idi cadagidi ammayo.

16 Gapuna ita nga agtacdercayo a siuulimec ket kitaenyo daytoy dackel a banag, nga aramidento ni Jehova iti sango dagiti matayo.

17 ¿Saan aya a panagaani iti trigo ita nga aldaw? Umawagacto' ken Jehova, tapno ibaonna coma ti gorrood ken tudo; ket ammoenyonto ken kitaenyonto a ti kinadangkesyo dackel, isu nga inaramidyo iti imatang ni Jehova, iti panagdawatyo iti maysa nga ari.

18 Iti casta ni Samuel immawag ken Jehova; ket ni Jehova imbaonna ti gorrood ken tudo iti daydi nga aldaw: ket amin nga ili nagbutengi iti casta unay ken Jehova ken ni Samuel.

19 Ket amin nga ili kinunana ken Samuel, Agcararagca iti maipaay cadagiti adipenmo ken Jehova a Diosmo, tapno dicam matay; ta innayonmi cadagiti basbasolmi *daytoy* a dakes, ti panagdawatmi ti maipaay cadacami iti maysa nga ari.

20 Ket ni Samuel kinunana iti ili, Dicay agbutengi: pudno unay nga inaramidyo amin daytoy a dakes; nupay casta dicay sumiasi iti isusurot ken Jehova, no di ket agservicayo kencuana iti amin a pusoyo:

21 ket dicay sumiasi; ta *isunton ti ipapanyo* isusurot cadagiti ubbaw a banag a dida macagunguna wenno macaisalacan, ta isuda ubbawda.

22 Ta ni Jehova dinanto idian ti ilina gapu iti dackel a naganna, agsipud ta isu ti nacaay-ayo ken Jehova ti panangaramidna cadacayo nga ili kencuana met laengi.

23 Maysa pay no maipapan caniac, umadayu coma caniac ti panagbasolco coma iti maibusor ken Jehova iti panagsardengco nga agcararag iti maipaay cadacayo: no di ket isurocayto iti naimbag ken iti nalinteg a dalan.

24 Isuna laengi nga agbutengcayo ken Jehova, ken agservicayo kencuana iti kinapudno agraman amin a pusoyo: ta panunotenyo no casano ti cadackel dagiti banbanag nga inaramidna gapu cadacayo.

25 Ngem no agaramidcayto pay laengi iti kinadangkes, maibuscayto dacayo ken ti ariyo a padapada.

Ti gubat cadagiti Filisteos. Ni Saul idiay Galgal. Isu agaramid a simamauyongi iti panagidatonna. Ti casasaad dagiti Israelitas nga awan ti igamda.

13 Ni Saul nataengan idi iti tawen idi mangrugi nga agari; ket idi a nacapagari iti dua a tawen iti Israel,

2 ni Saul nangpili kencuana iti tallo ribu a lallaki ti Israel, ti dua ribu cadacuada adda idi ken Saul idiay Macmas, ken idiay bantay ti Betel, ket dagiti sangaribu addada idi ken Jonatan idiay Gabaa ti Benjamin ket ti natda ti ili isu imbaonna tunggal lallaki iti toldana.

3 Ket ni Jonatan kinabilna ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos nga addada idi idiay Geba; ket dagiti Filisteos isut' nangegda. Ket ni Saul pinagunina ti tangguyob iti amin a daga, a kinunana Denggen coma dagiti Hebreo.

4 Ket amin nga Israel nangngegda a masasao a ni Saul kinabilna ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos, ken casta met a ti Israel isuda idi dagiti macarimon cadagiti Filisteos. Ket ti ili naurnong a nagtitipon a simmurot ken ni Saul idiay Galgal.

5 Ket dagiti Filisteos nagigimongda a nagtitipon a makibacal iti Israel, tallopulo ribu a luglugan, ken innem a ribu a tattao a nagcacabayo, ken tattao a casda la iti darat nga adda iti igid ti baybay iti

caadu: ket isuda simmañg-atda, ket nagpacarsoda idiay Macmas, iti daya ti Betaven.

6 Idi a dagiti tattao ti Israel nakitada nga addada idi iti maysa a narigat a casasaad (ta ti ili nariribuc idi), idin ti ili naglemmeñg cadagiti gucayab, ken samsamec, ken batbato, ken cadagiti socsocsoc, ken cadagiti bitbito.

7 Ket dadduma cadagiti Hebreo bimmalasiwda idi iti Jordan agiñggat' daga ti Gad ken Galaad; ngem ti maipapan ken Saul, isu adda pay laeñg idi idiay Galgal, ket amin nga ili simmurot kencuana a sitatayegtegda.

8 Ket isu nagtactac iti pito nga aldaw, a cas mayabuloy iti nakednganan a tiempo a ni Samuel *tinudingganna idi:* ngem ni Samuel saan idi nga immay iti Galgal; ket ti ili nawarawara idi nanipud kencuana.

9 Ket ni Saul kinunana, Mañgyegcayo caniac ditoy iti daton a mapuuran, ken dagiti datdaton ti cappia. Ket isu indatágna ti daton a mapuuran.

10 Ket naaramid idi, nga apaman nga isu nagibusna ti pananñidatagna ti daton a mapuuran, adtoy, ni Samuel immay idi; ket ni Saul rimmuar a simmabet kencuana, tapno isut' cablaawanna.

11 Ket ni Samuel kinunana, Ania ti inaramidmo? ket ni Saul kinunana, Agsipud ta nakitac a ti ili nawara idi nanipud caniac, ken sica dica immay cadagiti aldaw a natudingan, ket dagiti Filisteos naguummongda idiay Macmas;

12 gapuna kinunac, Ita dagiti Filisteos sumalogdanto caniac agiñggat' Galgal, ket siac saannac a nagdawat iti caasi ni Jehova: siac napilitac ngarud, ket indatágco ti daton a mapuuran.

13 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Nagaramidca a simamauyoñg; sica dica inaywanan ti bilin ni Jehova a Diosmo, nga imbilinna kenca: ta ita ni Jehova pinasingkedanna coma ti pagariam iti Israel iti agnanayon.

14 Ngem ita ti pagariam saanto nga aglayon: ni Jehova nangsapul kencuana iti maysa a lalaki a mayannurot iti pusona met laeñg, ket ni Jehova isut' tinudingganna a pangulo iti ilina, agsipud ta sica dica inaywanan daydi nga imbilin kenca ni Jehova.

15 Ket ni Samuel timmacder ket simmañg-at nanipud Galgal agiñggat' Gabaa ti Benjamin.

Ket ni Saul binilangna dagiti tattao nga adda idi kencuana, nga aginnnem a gasut a lallaki.

16 Ket ni Saul ken ni Jonatan nga anacna a lalaki, ken dagiti tattao nga adda idi cadacuada, nagtaengda idiay Gabaa ti Benjamin: ngem dagiti Filisteos nagpacarsoda idiay Macmas.

17 Ket dagiti sumasamsam rimmuarda a naggapu iti pacarso dagiti Filisteos a nagcatlo cabuyotan: ti maysa a cabuyotan nagsicco iti dalan nga agturong idi Epra, agingga iti daga ti Sual.

18 Ket ti maysa sabali a cabuyotan nagsicco iti dalan nga agpa-Bet-oron; ket ti maysa a sabali a cabuyotan nagsicco iti dalan ti beddeng a tumannawag iti lobong ti Seboim nga agturong iti let-ang.

19 Saan idi a masaracan ti mammánday iti isu-amin a daga ti Israel; ta dagiti Filisteos kinunada, di la ket ta dagiti Hebreo mangaramid cadacuada cadagiti campilan wenno gaygayang:

20 ngem amin dagiti Israelitas simmalogda cadagiti Filisteos tapno agasa tunggal lalaki ti subbucna, ken ti pabengbenga, ken ti wasayna, ken ti gabionna;

21 nupay isuda addaanda idi iti maysa a garugad a maipaay cadagiti gabion, ken cadagiti pabengbeng, ken cadagiti carudcud, ken cadagiti wasay, ket pangisaadda cadagiti pagtugkic.

22 Iti casta naaramid idi aldaw ti gubat, nga awan idi ti campilan wenno gayang a nasaracan iti ima ti uray asinoman cadagiti tattao nga adda idi ken Saul ken ni Jonatan; ngem ken Saul ken ni Jonatan nga anacna a lalaki nasaracanda idi.

23 Ket ti buyot nga agaywan dagiti Filisteos rimmuarda iti banawang ti Macmas.

Ti balligi ni Jonatan idiay Macmas. Ti gubat idiay Bet-aven. Ti pananñisapata ni Saul, ken ti panaglabsing ni Jonatan. Ni Jonatan makednganan a matay ngem dagiti tattao isut' ispalenda.

14 Napasamac iti maysa nga aldaw, a ni Joanatan nga anac a lalaki ni Saul kinunana idi agtutubo a lalaki nga agawgawit cadagiti igamna, Umayca, ket umallatiwta coma iti buyot nga agbantay dagiti Filisteos, nga adda idiay a bangir. Ngem dina imbaga ken amana.

2 Ket ni Saul agtaeng idi iti caadayuan a paset ti Gabaa iti sirec ti cayo a granado

nga adda idiay Magron: ket dagiti tattao
nga adda idi kencuana aginnem a gasut
idi a lallaki;

3 ket ni Aquias, nga anac a lalaki ni
Aquitob, a casbsat a lalaki ni Icabod, nga
anac a lalaki ni Finees, nga anac a lalaki
ni Eli, a sacerdote ni Jehova idiay Silo,
agcawes idi iti maysa nga efod. Ket da-
giti tattao dida amammo idi a ni Jonatan
napan.

4 Ket iti baet dagiti banawang a sinapul
idi ni Jonatan nga umallatiwan iti buyot
nga agaywan dagiti Filisteos, adda idi
maysa a gangal a natirad iti maysa a
bangir, ken maysa a gangal a natirad iti
maysa a bangir: ket ti nagan ti maysa isu
idi ti Boses, ket ti nagan di sabali isu idi
ti Sene.

5 Ti maysa a gangal tumacder iti amia-
nan iti sango ti Macmas, ket ti sabali iti
abagatan iti sango ti Gabaa.

6 Ket ni Jonatan kinunana idi agtutubo
a lalaki nga agawawit cadagiti igamna,
Umayca, ket umallatiwta coma iti buyot
nga agbantay dagitoy di nacugit: nalabit
a ni Jehova agaramidto gapu cadata; ta
awan ti manglapped ken Jehova iti pana-
ngisalacanna iti pannacaaramat iti adu
wenno bassit.

7 Ket ti agawawit cadagiti igamna kinu-
nana kencuana, Aramidem amin nga adda
ita pusom: tumaliawca, adtoy, addaac
kenca a siaannurot ita pusom.

8 Idin kinuna ni Jonatan, Adtoy, umal-
latiwtanto cadagiti tattao, ket agparangtan-
to cadacuada.

9 No saoenda ti castoy cadata, Agurayc-
cayo agingganat' yaaymi cadacayo; iti casta
agtacdertanto a siiintec cadagiti yanta met
laeng, ket ditanto sumang-at cadacuada.

10 Ngem no saoendanto ti castoy, Su-
mang-atcayo cadacami, sumang-attanto
ngarud; ta ni Jehova inyawatna ida cada-
giti imata: ket daytoy isunto ti pagilasin-
an cadata.

11 Ket isuda a dua a nagparangda iti
buyot nga agaywan dagiti Filisteos: ket
dagiti Filisteos kinunada, Adtoy, dagiti
Hebreo rumuarda cadagiti gucayab a nag-
lemmenganda.

12 Ket dagiti tattao ti buyot nga agban-
tay simmungbatda cada Jonatan ken di
agawawit cadagiti igamna, ket kinunana-
da, Sumang-atcayo cadacami, ket iparang-
minto cadacayo ti maysa a banag. Ket
ni Jonatan kinunana idi agawawit cadagiti
igamna, Sumang-atca iti licudac: ta ni
Jehova inyawatna ida iti ima ti Israel.

13 Ket ni Jonatan kimmalabcab cada-
giti im-imana ken sacsacana, ket di agaw-
awit cadagiti igamna idi licudanna: ket
isuda napasagda iti sango ni Jonatan: ket
di agawawit cadagiti igamna patayenna
idi ida iti licudanna.

14 Ket daydi immuna a panagpapatay,
nga inaramid da Jonatan ken di agawawit
cadagiti igamna, agduapulo idi a lallaki,
iti uneg ti cas maysa a caguddua ti paga-
tiddagan ti maysa a gurit iti maysa nga
acre* ti daga.

15 Ket adda idi maysa a mamagtayeg-
teg iti pacarso, idi away, ken iti tengnga
ti amin dagiti tattao; ti buyot nga agban-
tay, ken dagiti sumasamsam, isuda met
nagpigergerda; ket ti daga nagkintayeg:
iti casta adda idi naindaclan a panagpiger-
ger.

16 Ket dagiti lallaki a pagwanawanen
ni Saul idiay Gabaa ti Benjamin kimmi-
tada; ket, adtoy, a ti kinaada narunawda,
ket isuda napanda *ditoy* ken idiay.

17 Idin kinuna ni Saul cadagiti tattao
nga adda idi kencuana, Agbilangcayo ita,
ket kitaenyo no asino ti napan a naggapu
cadatayo. Ket idi a nacabilangda, adtoy,
ni Jonatan ken ti agawawit cadagiti igam-
na awanda idi idiay.

18 Ket ni Saul kinunana ken Aquias,
Yegmo ditoy ti lacasa ti Dios. Ta ti
lacasa ti Dios adda idi *idiay* iti daydi a
tiempo cadagiti annac ti Israel.

19 Ket naaramid iti bayat a ni Saul
agsasao idi iti sacerdote, a di gulogulo nga
adda idi iti pacarso dagiti Filisteos nagtu-
loy idi ken rumaba idi: ket ni Saul
kinunana idi sacerdote, Cucotem ta imam.

20 Ket ni Saul ken amin a tattao nga
adda idi kencuana a naururnongda, ket
immayda iti gubat: ket, adtoy, ti campilan
ti tunggal lalaki maibusor idi iti cadduana,
ket adda idi maysa a dackel a pannacari-
ribuc.

21 Ita dagiti Hebreo nga addada idi ca-
dagiti Filisteos cas idi unana a tiempo, ket
nakipagsang-atda cadacuada iti pacarso,
a naggapu iti daga a naglawlaw, uray isuda
met *nagsublida* cadagiti Israelitas nga adda
idi ken ni Saul ken ni Jonatan.

22 Casta met dagiti isu-amin a lallaki
ti Israel a naglemmeng idi iti caturodan

* *Acre:* dua nga apagcalima ti maysa nga hectarea.

ti Efraim, idi a nangegda a dagiti Filisteos nagtarayda, uray isuda kimmamatda met cadacuada a siiinget iti paggugubatan.

23 Iti casta ni Jehova insalacanna iti Israel iti daydi nga aldaw: ket ti bacal immallatiw idiay Bet-aven.

24 Ket dagiti tattao ti Israel naparigatda iti daydi nga aldaw; ta ni Saul insapatana ida, a kinunana, Mailunód ti lalaki a mangan iti uray aniaman a taraon agingat' rumabii, ket siac maibalesac cadagiti cabusorco. Iti casta awan cadagiti tattao ti nangraman iti taraon.

25 Ket amin nga ili immay iti bakir; ket adda idi diró iti rabaw ti daga.

26 Ket idi a dagiti tattao immayda idi iti bakir, adtoy, di diró agtedted: ngem awan ti lalaki a nangicabil iti imana iti ngiwatna; ta dagiti tattao nagbutengda idi iti sapata.

27 Ngem ni Jonatan dina nangeg idi ni amana incumitna dagiti tattao iti sapata: gapuna nga isu inyunnatna di murdong ti sarucod nga adda idi iti imana, ket isut' intanebna iti rára, ket incabilna iti ngiwatna; ket dagiti matána naglawagda.

28 Idin simmungbat ti maysa cadagiti tattao, ket kinunana, Ni amam incumitna iti nairut unay iti tattao ti maysa a sapata, a kinunana, Mailunod ti tao a mangan iti taraon iti daytoy nga aldaw. Ket dagiti tattao napacsuyanda idi.

29 Idin ni Jonatan kinunana, Ni amac ririibukenna ti daga: kitaem, dawatec cadacayo, no casano ti panaglawag dagiti matac, agsipud ta nangramanac iti sangcabassit itoy diró.

30 ¿Dinto ngarud adadda, no cas pagarigan dagiti tattao nangánda coma a siwawaya itoy nga aldaw iti samsam dagiti cabusorda a nasaracanda? ta ita awan ti dackel a panagpapatay iti tengngga dagiti Filisteos.

31 Ket kinabilda dagiti Filisteos iti daydi nga aldaw nanipud Macmas agingat' Ajalon. Ket dagiti tattao napacsuyanda idi.

32 Ket dagiti tattao nagtarayda iti samsam, ken nangala iti carcarnero, ken bacbaca, ken ur-urbon dagiti baca, ket pinatayda ida iti daga; ket dagiti tattao kinnanda ida agraman dara.

33 Idin imbagada ken Saul, a kinunada, Adtoy dagiti tattao agbasolda iti maicaniwas ken Jehova, iti daydiay a canenda agraman dara. Ket isu kinunana, Dacayo nagaramidcayo a sililiput: mangitulidcayo ti maysa a dackel a bato agingat' caniac itoy nga aldaw.

34 Ket ni Saul kinunana, Agwarascayo iti tengngga dagiti tattao, ket cunayo cadacuada, Yeg caniac ti tunggal tao ti bacana, ken tunggal tao ti carnerona, ket patayenyo ida ditoy, ken canenyo; ket dicay agbasol iti maibusor ken Jehova iti pananganyo agraman dara. Ket amin dagiti tattao incuyogna kencuana tunggal tao ti bacana idi a rabii, ket pinatayda ida idiay.

35 Ket ni Saul nangbangon iti maysa nga altar ken Jehova: isu met laeng ti immuna nga altar a binangonna ken Jehova.

36 Ket ni Saul kinunana, Sumalogtayo nga agsurot cadagiti Filisteos iti rabii, ket agsamsamtayo iti tengngada agingat' aglawag ti bigat, ket ditay coma mangitidda ti uray maysa a tao cadacuada. Ket isuda kinunada, Aramidem ti uray aniaman a pagarupem a naimbag. Iti casta kinuna di sacerdote, Umadanitayo coma ditoy iti Dios.

37 Ket ni Saul nagsaludsud iti patigmaan ti Dios, ¿Sumalogacto nga agsurot cadagiti Filisteos? ¿yawatmonto ida iti ima ti Israel? Ngem isu di simmungbat kencuana iti daydi nga aldaw.

38 Ket ni Saul kinunana, Umadanicayo ditoy, dacay amin a pangguloen dagiti tattao; ket ammoenyo ken kitaenyo no sadinot' yan daytoy a basol itoy nga aldaw.

39 Ta, cas sibibiag ni Jehova, isu a mangisalacan iti Israel, nupay adda coma ken Jonatan nga anacco, isu pudno a matayto. Ngem awan idi ti maysa a tao iti tengngga dagiti amin a tattao ti simmungbat kencuana.

40 Idin kinunana iti amin nga Israel, Agyancayo iti maysa a bangir, ket siac ken ni Jonatan nga anacco agyancamto iti sabali a bangir. Ket dagiti tattao kinunada ken Saul, Aramidem ti pagarupem a naimbag.

41 Gapuna a ni Saul kinunana ken Jehova, a Dios ti Israel, Iparangarangmo ti nalinteg. Ket da Saul ken Jonatan naalada *gapu iti gasat;* ngem dagiti tattao nacalapsutda.

42 Ket ni Saul kinunana, Pagginnasanggasatendacami siac ken ni Jonatan. Ket ni Jonatan naala idi.

43 Idin ni Saul kinunana ken Jonatan, Ibagam caniac no ania ti inaramidmo. Ket ni Jonatan imbagana kencuana ket kinunana, Siac pudno a rinamanac ti bassit a diró iti murdoñg ti sarucod ñga adda idi iti imac; ket, adtoy, rebbonñgco ti matay.

44 Ket ni Saul kinunana, Ti Dios aramidenna a casta ken adadda pay met; ta mataycanto a di bumuroñg, Jonatan.

45 Ket dagiti tattao kinunada ken Saul, Matayto aya ni Jonatan, a nañgaramid iti daytoy dackel a pannacaisalacan iti Israel? Adayu iti dayta: cas sibibiag ni Jehova, awanto ti maysa a buoc ti olona a matnag iti daga; ta isu nakipagaramid iti Dios itoy ñga aldaw. Iti casta dagiti tattao sinalacnibanda ni Jonatan, ñga isu di natay idi.

46 Idin ni Saul simmañg-at a naggapu iti panañgsurotna cadagiti Filisteos; ket dagiti Filisteos napanda iti lugarda met laeñg.

47 Idi a ni Saul naalana ti pagarian iti Israel, nakigubat a maicaniwas cadagiti amin a cabusorna iti tuñggal sikigan, iti maibusor iti Moab, ken iti maibusor cadagiti annac ni Ammon, ken maibusor iti Edom, ken maibusor cadagiti ar-ari ti Soba, ken maibusor cadagiti Filisteos: ket uray sadino a papananna, incabilna *ida* iti dacdakes.

48 Ket isu nagaramid a siiiñgel, ket kinabilna dagiti Amalecitas, ket insalacanna ti Israel cadagiti ima dagidiay a nañgsamsam cadacuada.

49 Ket dagiti annac a lallaki ni Saul isuda idi da Jonatan, ken Jesui, ken Melquisua; ket dagiti nagan dagiti dua ñga annacna a babbai isuda idi dagitoy: ti nagan ti inauna Merob, ti nagan ti inaudi Micol:

50 ket ti nagan ti asawa ni Saul isu idi ni Aquinoam ñga anac a babai ni Aquimaas. Ket ti nagan ti capitan dagiti buyotna isu idi ni Abner ñga anac a lalaki ni Ner, ñga uliteg ni Saul.

51 Ket ni Cis isu idi ti ama ni Saul; ket ni Ner ñga ama ni Abner isut' anac idi ni Abiel.

52 Ket adda idi nacaro a gubat a maibusor cadagiti Filisteos cadagiti amin ñga aldaw ni Saul: ket no nacakita idi ni Saul iti uray asino a napigsa a lalaki, wenno uray asino a mainĝel a lalaki, isut' innalana kencuana.

Ni Jehova ibilinna ti panañgcabil iti Amalec. Ni Saul dina tunĝpalen ti isu-amin a maipapan iti Amalec. Ni Samuel tubnĝarenna ket ti Dios baybay-anna ni Saul. Ni Agag napapatay.

15 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Ni Jehova imbaonnac idi a nañgpulot kenca ñga agari iti ilina, iti Israel: ita ñgarud ipañgagmo ti timec dagiti sao ni Jehova.

2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Siac tinandaanac iti daydi ñga inaramid ti Amalec iti Israel, no casano ti pinañgisaadna ti bagína a maibusor kencuana iti dalan, idi simmañgpet a naggapu iti Egipto.

3 Ita inca ket cabilem ti Amalec, ket dadaelem ñga ikisap amin ñga icutanna, ket dica isakit ida; no di ket patayem ñga agpadpada ti lalaki ken babai, ubiñg ken agsuso, baca ken carnero, camello ken asno.

4 Ket ni Saul pinaayabanna dagiti tattao ket binilañgna ida idiay Telaim, a dua gasut a ribu a magmagna, ken sañgapulo a ribu a lallaki ti Juda.

5 Ket ni Saul immay iti ciudad ti Amalec, ket nagsaneb iti lobonĝ.

6 Ket ni Saul imbagana cadagiti Cineo, Incayo, pumanawcayo, sumalogcayo manipud iti tenĝnĝa dagiti Amalecitas, di la ket ta siac maisañgadadaelcayo cadacuada; ta dacayo imparañgyo ti kinaimbag cadagiti annac ti Israel, idi simmañg-atda a naggapu sadi Egipto. Iti casta dagiti Cineo pimmanawda nanipud iti tenĝnĝa dagiti Amalecitas.

7 Ket ni Saul kinabilna dagiti Amalecitas, manipud Hevilla iti dalan no mapanca idiay Sur, ñga adda iti sañgo ti Egipto.

8 Ket isu innalana ni Agag ñga ari dagiti Amalecitas a sibibiag, ket dinadaelna ñga inkisap ti amin ñga ili iti tadem ti campilan.

9 Ñgem ni Saul ken dagiti tattao insakitda ni Agag, ken ti casayaatan unay dagiti carnero ken baca, ken dagiti napalucmeg, ken dagiti cordero, ken amin a nasayaat idi, ket dida kinayat a dinadael ñga inkisap ida: ñgem isu-amin a nacasañg ken narugit dinadaelda ñga inkisap.

10 Idin immay ti sao ni Jehova ken Samuel, a kinunana,

11 Pagbabawiennac ti panangisaadco idi ken Saul nga agari; ta isu nagtuckiad manipud iti isusurotna caniac, ket dina tinungpal dagiti bilbilinco. Ket ni Samuel nagpungtot; ket immasug ken Jehova iti amin daydi a rabii.

12 Ket ni Samuel bimmangon iti masapa a mangsarac ken Saul iti bigat; ket naibaga ken Samuel, a nacuna, Ni Saul immay iti Carmelo, ket, adtoy, nangibangon kencuana iti maysa a monmon, ket nagsicco, ket nagna, ket simmalog aginggat' Galgal.

13 Ket ni Samuel immay ken Saul; ket ni Saul kinunana kencuana, Benditoca coma ken Jehova: tinungpalco ti bilin ni Jehova.

14 Ket ni Samuel kinunana, ¿Ania ti caipapanan ngarud dagitoy a panaguguga dagiti carnero cadagiti lapayagco, ken ti panagem-emmac dagiti baca a mangegco?

15 Ket ni Saul kinunana, Innalada ida cadagiti Amalecitas: ta dagiti tattao insakitda ti casayaatan unay dagiti carnero ken dagiti baca, nga idaton ken Jehova a Diosmo; ket ti natda dinadaelmi nga inkisap.

16 Idin ni Samuel kinunana ken Saul, Agurayca, ket ibagacto kenca no ania ti kinuna caniac ni Jehova itoy a rabii. Ket isu kinunana kencuana, Agsaoca laeng.

17 Ket ni Samuel kinunana, Nupay sica bassitca idi iti imatangmo met laeng, saanca aya a naaramid nga olo dagiti caputotan ti Israel? Ket ni Jehova pinulotannaca nga agari iti Israel;

18 ket ni Jehova imbaonnaca iti maysa a pannagna, ket kinunana, Inca, ket dadaelem nga ikisap dagiti managbasol nga Amalecitas, ket gumubatca a maibusor cadacuada aginggat' maibusda.

19 Apayapay ngarud a dica tinungpal ti timec ni Jehova, no di ket timmarayca a nagala iti samsam, ket inaramidmo daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova?

20 Ket ni Saul kinunana ken Samuel, Wen, nagtulnogac iti timec ni Jehova, ket nagnaac iti dalan a nangibaonan caniac ni Jehova, ket innalac ni Agag nga ari ti Amalec, ket dinadaelco nga inkisap dagiti Amalecitas.

21 Ngem dagiti tattao innalada a naggapu iti samsam, dagiti carnero ken baca, ti cangronaan dagiti banbanag a naipaay, tapno idatonda ken Jehova a Diosmo idiay Galgal.

22 Ket ni Samuel kinunana, Addaan aya ni Jehova iti dackackel a ragsac cadagiti daton a mapuuran ken sacrificio, ngem iti panagtulnog iti timec ni Jehova? Adtoy, ti panagtulnog naim-imbag ngem iti sacrificio, ket panangipangag ngem iti kinalucmeg dagiti carnero a lallaki.

23 Ta ti isusungit isut' cas iti basol a panangcuculam, ket ti kinapinget isut' cas panagrucbab cadagiti ladladawan ken didios. Agsipud ta sica binaybay-am ti sao ni Jehova, isu met binaybay-annaca manipud iti kinaarim.

24 Ket ni Saul kinunana ken Samuel, Siac nacabasolac, ta linabsingco ti bilin ni Jehova, ken dagiti saom, agsipud ta nagbutengac cadagiti tattao, ken nagtulnogac iti timecda.

25 Gapuna ita, dawatec kenca, pacawanem ti basolco, ket makipagsublica manen caniac, tapno agcararagac coma ken Jehova.

26 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Diacto makipagsubli kenca; ta sica binaybay-am ti sao ni Jehova, ket ni Jehova binaybay-annaca manipud iti kinaarim iti Israel.

27 Ket idi a ni Samuel timmallicud a pumanaw, *ni Saul* kinapetna ti pingil ti lambonna, ket napigis.

28 Ket ni Samuel kinunana kencuana, Ni Jehova pinigisna ti pagarian ti Israel manipud kenca itoy nga aldaw, ket isut' intedna iti maysa a caarrobam, a naimimbag ngem sica.

29 Ken castamet ti Kinabileg ti Israel dinto agulbod ken dinto met agbabawi; ta isu saan a maysa a tao, tapno agbabawi coma.

30 Idin isu kinunana, Nacabasolac: nupay casta padayawannac coma ita: dawatec kenca, iti sango dagiti lallacay ti ilic, ken iti sango ti Israel, ket makipagsublica caniac, tapno agcararagac coma ken Jehova a Diosmo.

31 Iti casta ni Samuel nakipagsubli manen ken Saul; ket ni Saul nagcararag ken Jehova.

32 Iti casta kinuna ni Samuel, Yegyo caniac ditoy ni Agag nga ari dagiti Amalecitas. Ket ni Agag immay kencuana a siraragsac. Ket ni Agag kinunana, Awan duadua nalasat ti kinapait ni patáy.

33 Ket ni Samuel kinunana, No casano

ti panangãaaramid idi ta campilanmo cadagiti babbai nga naawanan annac, casta met ni inam maawanantot' anacna cadagiti babbai. Ket ni Samuel rinangcayna ni Agag iti sangõ ni Jehova idiay Galgal.

34 Idin ni Samuel napan idiay Rama; ket ni Saul simmangũ-at iti balayna idiay Gabaa ni Saul.

35 Ket ni Samuel saan nga immayen a kimmita ken Saul agingga iti aldaw ti ipapatáyna; ta ni Samuel nagdungdungaw gapu ken Saul: ket ni Jehova nagbabawi iti pinangãaramidna ken Saul nga agari iti Israel.

Ni David mapulotan; mapili a mamaragsac ken Saul; agbalin nga agawawit cadagiti igam ni Saul.

16 Ket ni Jehova kinunana ken Samuel, Casanot' cabayag ti panangdungdungawmo ken Saul, idinto nga isut' binaybay-ac manipud iti panagarina iti Israel? punnoem ta saram iti lana, ket inca: ibãoncanto ken Jesse a Belenita; ta nangipaayac iti maysa nga ari cadagiti annacna a lallaki.

2 Ket ni Samuel kinunana, Casanonto ti ipapanco? No ni Saul isut' matimudna, papatayennacto. Ket ni Jehova kinunana, Mangalaca kenca iti maysa a danawan a baca, ket cunam, Umayac nga agdaton ken Jehova.

3 Ket ayabam ni Jesse iti panagidaton, ket iparangconto kenca no anianto ti aramidem: ket pulotamto caniac daydiay nga inagánac kenca.

4 Ket ni Samuel inaramidna daydi a sinao ni Jehova, ket immay iti Belen. Ket dagiti lallacay ti ciudad immayda simmabet kencuana nga agpigpigergerda, ket kinunada, ¿Umayca a sicacappia?

5 Ket isu kinunana, Sicacappia; umayac agdaton ken Jehova; santificarenyo ti bagbagíyo, ket umaycayo cumuyog caniac iti panangidaton. Ket isu sinantificarna da Jesse ken dagiti annacna a lallaki, ket inayabanna ida iti panangidaton.

6 Ket naaramid, idi immayda, nga isu kinitana ni Eliab. ket kinunana, Awan duadua ti pinulotan ni Jehova adda iti sangõna.

7 Ngem ni Jehova kinunana ken Samuel, Dica kitaen ti langána, wenno iti cangato ti kinatayagna: agsipud ta isut' saanco nga awaten; ta *ni Jehova* saan a *cumita* a cas iti ikikita ti tao; ta ti tao kitaenna iti akinruar a panagparangũ, ngem ni Jehova kitaenna ti puso.

8 Idi casta ni Jesse inayabanna ni Abinadab, ket isut' pinalasatna iti sangõ ni Samuel. Ket isu kinunana, Uray daytoy saan a pinili ni Jehova.

9 Idi casta ni Jesse pinalasatna ni Samma. Ket isu kinunana, Uray daytoy saan a pinili ni Jehova.

10 Ket ni Jesse pinaglasatna ti pito cadagiti annacna iti sangõ ni Samuel. Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, Ni Jehova dina pinili dagitoy.

11 Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, ¿Addada ditoyen dagiti isu-amin nga annacmo? Ket isu kinunana, Adda pay laengũ ti caubingan, ket, adtoy, isu aywananna dagiti carnero. Ket ni Samuel kinunana ken Jesse, Agbaonca, ket isut' yegmo; ta ditayto tumugaw aginggat' di macaay ditoy.

12 Ket isu nagbaon, ket isut' inyegna. Ita isut' lumabaga idi, ken agraman pay ti maysa a nataer a langa ket naimbag unay a buyaen. Ket ni Jehova kinunana, Tumacderca, isut' pulotam; ta isu daytoy.

13 Idi casta ni Samuel innalana di sara ti lana, ket isut' pinulotanna iti tengnga dagiti cacabsatna: ket ti Espiritu ni Jehova immay a sipipigsa unay iti rabaw ni David nanipud iti daydi nga aldaw ken calpasanna. Iti casta ni Samuel timmacder, ket napan idiay Rama.

14 Ita ti Espiritu ni Jehova pimmanaw ken Saul, ket maysa nga espiritu a dakes a naggapu ken Jehova ti nangriribuc kencuana.

15 Ket dagiti adipen ni Saul kinunada kencuana, Adtoy ita, maysa nga espiritu a dakes a naggapu ken Jehova ti mangriribuc kenca.

16 Bilinen coma ni apomi dagiti adipenmo, nga adda iti sangõm, tapno mangsapulda iti maysa a lalaki, nga isut' maysa a nalaingũ nga agtocar iti arpa: ket maaramidto, a no ti dakes nga espiritu a naggapu ken Jehova rumabaw kenca, nga isu agtocarto iti imana, ket umimbagcanto.

17 Ket ni Saul kinunana cadagiti adipenna, Igun-odandac iti maysa a lalaki a macabalin nga agtocar a nalaingũ, ket isut' yegyo caniac.

18 Idin simmungbat ti maysa cadagiti agtutubo a lallaki, ket kinunana, Adtoy, nakitac idi ti maysa nga anac a lalaki ni

Jesse a Belenita, nga isut' maysa a nalaing iti panagtocar, ken maysa a lalaki a mannacabalin ken maingel, ken maysa a lalaki ti gubat, ken manakem iti panagbitla, ken maysa a nataer a tao, ket ni Jehova adda kencuana.

19 Gapuna a ni Saul nangibaon cadagiti babaonen ken Jesse, ket kinunana, Ibaonmo caniac ni David nga anacmo, nga adda cadagiti carnero.

20 Ket ni Jesse nangala iti maysa nga asno *a napaawitan* iti tinapay, ken sangasupot a lalat nga arac, ken maysa a calding a bassit, ket impawitna ida ken Saul iti ima ni David.

21 Ket ni David immay ken Saul, ket nagtacder iti sangona: ket inayat *ni Saul* iti casta unay; ket nagbalin nga agawawit cadagiti igamna.

22 Ket ni Saul nagbaon ken Jesse, a kinunana, Palubosam coma, agdawatac kenca, ni David nga agtacder iti sangoanac; ta nacasarac iti parabur iti imatangco.

23 Ket naaramid, no ti *dakes* nga espiritu nga aggapu iti Dios rumabaw idi ken Saul, a ni David alaenna idi ti arpa, ket agtocar idi iti imana: iti casta ni Saul mabangaran idi. ket umimbag idi, ket ti dakes nga espiritu pumanaw idi kencuana.

Ti gubat cadagiti Filisteos. Ti pananggarit ni Goliat. Ni David sumarungcar iti pacarso, ket mangegna ti pananggarit. Annugotenna ti pananggarit, ket patayenna ni Goliat.

17 Ita dagiti Filisteos inummongda dagiti buyotda a pakigubat; ket naurnongda idiay Socot, a cucua ti Juda, ket nagpacarsoda iti nagbaetan ti Socot ken Azeca, idiay Efes-dammim.

2 Ket ni Saul ken dagiti lallaki ti Israel naurnongda ket nagpacarsoda idiay lobong ti Ela, ket inurnosda ti gubat a maibusor cadagiti Filisteos.

3 Ket dagiti Filisteos nagtacderda iti bantay iti maysa a bangir, ket ti Israel nagtacder iti bantay iti sabali a bangir: ket adda idi maysa a lobong iti nagbaetanda.

4 Ket rimmuar ti maysa a camainglan a naggapu iti pacarso dagiti Filisteos, a managan idi iti Goliat, taga Get, a ti catayagna innem a sico ket sangadangan idi.

5 Ket isu addaan iti maysa a cabal a gambang iti olona, ket nacawesan idi iti maysa a cabal; ket ti dagsen ti cabalna lima a ribu a siclo a gambang.

6 Ket isu addaan idi cadagiti cabcabal a gambang iti rabaw dagiti sacana, ken maysa a gayang a gambang iti baet dagiti abagana.

7 Ket ti pacawan ti picana isut' pumada idi iti adigi ti pagablan; ket ti olo ti picana *agdagsen idi* iti innem a gasut a siclo a landoc: ket ti agawawit iti calasagna napan idi iti sangoananna.

8 Isu nagtacder ket pinuccawanna dagiti buybuyot ti Israel, ket kinunana cadacuada, Apayapay a rumuarcayo a mangurnos iti gubat? saanac aya a maymaysa a Filisteo, ket dacayo adadipen ni Saul? pumilicayo iti maysa a lalaki, ket sumalog coma caniac.

9 No isu macaton-oy a makicabil caniac, ket papatayennac, no casta dacaminto dagiti adadipenyo; ngem no siac isut' aladagac, ket isut' patayec, no casta dacayto ngarud dagiti adadipenmi, ket agservicayto cadacami.

10 Ket di Filisteo kinunana, Caritec dagiti buybuyot ti Israel itoy nga aldaw; iccandac iti maysa a lalaki tapno agcabilcami coma.

11 Ket idi a ni Saul ken amin nga Israel nangngegda dagidi sao ti Filisteo, nagcullayawda, ket nagbutengda iti napalalo.

12 Ita ni David nga anac ni Eufrateo ti Belen ti Juda, a ti naganna isut' idi ni Jesse; ket addaan idi iti walo nga annac a lallaki: ket di lalaki isut' idi lacayen cadagidi aldaw ni Saul, napacsuyan *cadagiti tawen* iti tengnga dagiti tattao.

13 Ket dagiti tallo a calallacayan cadagiti annac ni Jesse napanda simmurot ken Saul iti paggugubatan: ket ti nagan dagiti tallo nga annac a napanda idi iti gubat isuda idi ni Eliab nga inauna nga anac, ket ti sumaruno kencuana ni Abinadab, ket ti maicatlo ni Samma.

14 Ket ni David isut' idi caubingan; ket dagiti tallo a calallacayan simmurotda ken Saul.

15 Ita ni David napan idi sa nagsubli nanipud ken Saul ta napanna impaarab dagiti carnero ni amana idiay Belen.

16 Ket di Filisteo immasideg iti bigat ken rabii, ket nagparang iti uppat a pulo nga aldaw.

17 Ket ni Jesse kinunana ken David, Mangalaca ita ti maipaay cadagiti cacab-

satmo iti sangaefa a kinirog a bukel, ken dagitoy sangapulo a tinapay, ket ipanmo *ida* a madarás iti pacarso cadagiti cacabsatmo;

18 ket yegmo dagitoy sangapulo a queso iti capitan ti rinibuda, ket kitaem no casano ti casasaad dagiti cacabsatmo, ket mangalaca cadagiti tandada.

19 Ita ni Saul, ken isuda, ken amin a lallaki ti Israel, addada idi iti lobong ti Ela, a makigubgubat cadagiti Filisteos.

20 Ket ni David bimmangon a nasapa iti bigat, ket imbatina dagiti carnero iti maysa nga agaywan, ket innalana, ket napan, cas pinagbilin kencuana ni Jesse; ket isu immay iti disso dagiti luglugan idi a ti buyot a rimmuar iti gubat nagickis a maipaay iti gubat.

21 Ket ti Israel ken dagiti Filisteos inornosda ti gubat, ti buyot a maibusor iti buyot.

22 Ket ni David binay-anna di gargaretna iti ima ti agaywan ti gargaret, ket timmaray agingga iti buyot, ket immay ket kinablaawanna dagiti cacabsatna.

23 Ket idi a makisasao cadacuada, adtoy, sumang-at di camaingian, di Filisteo ti Get, a Goliat ti naganna, a naggapu cadagiti buybuyot dagiti Filisteos, ket sinaona ti mayannurot cadagiti isu met laeng a sasao: ket ni David nangngegna ida.

24 Ket isu-amin a tattao ti Israel no makitada idi di lalaki, isut' itarayanda idi, ket agbutengda idi iti napalalo.

25 Ket dagiti tattao ti Israel kinunanada, ¿Nakitayo daytoy lalaki a sumang-at? pudno a ti panangcaritna iti Israel isu ti sumang-atanna: ket isunto, a ti lalaki a mangpatáy kencuana, isut' pabacnangento ti ari iti naruay a sanicua, ken itednanto kencuana ti anacna a babai, ken pagwayawayaeunanto ti balay ni amana iti Israel.

26 Ket ni David nagsao cadagiti lallaki a sitatacder iti sibayna, a kinunana, Ania ti maaramidto iti lalaki a mangpatáy itoy a Filisteo, ket iccatenna ti pannacaumsa iti Israel? ta asino daytoy di nacugit a Filisteo, tapno caritenna coma dagiti buybuyot ti Dios a sibibiag?

27 Ket dagiti tattao simmungbatda kencuana a siaannurot itoy a kita, a kinunada, Casta ti maaramidto iti lalaki a mangpatáy kencuana.

28 Ket ni Eliab a cabsatna nga inaunaan nangngegna idi nga isu agsasao cadagiti lallaki: ket ti pungtot ni Eliab simged idi a maibusor ken David, ket kinunana, Apayapay a simmalogca? ket asino ti nangibatiam cadagidiay bassit a carcarnero idiay let-ang? ammoc ti kinapalangguadmo, ken ti kinadakes ta pusom; ta simmalogca tapno agbuyaca coma iti gubat.

29 Ket ni David kinunana, Ania aya ti inaramidco itatta? awan aya ti maysa a pamcuatan?

30 Ket isu bimmalic nanipud kencuana a nagturong iti sabali, ket nagsao a siaannurot iti isu met laeng a kita: ket dagiti tattao insungbatda kencuana manen ti mayannurot idi immuna a kita.

31 Ket idi a nangngeg dagiti sao a sinao ni David, inulitda ida iti sango ni Saul; ket isut' pinaalana.

32 Ket ni David kinunana ken Saul, Di coma agcullayaw ti puso ti lalaki a gapu kencuana; ti adipenmo mapanto ken makicabilto itoy a Filisteo.

33 Ket ni Saul kinunana ken David. Dica tumon-oy a mapan a maibusor itoy a Filisteo a makicabil kencuana; ta maysaca laeng a bumbumaro, ket isu maysa a lalaki ti gubat nanipud kinaubingna.

34 Ket ni David kinunana ken Saul, Ti adipenmo agayaywan idi cadagiti carnero ni amana; ket idi immay ti maysa leon, wenno oso, ket mangala idi iti maysa a cordero iti arban,

35 rumuarac idi a sumurot kencuana, ket isut' cabilec, ket isut' isalacanco idi iti ngiwatna; ket idi timmacder a bumusor caniac, isut' iniggamac ti imingna, ket isut' kinabilco, ken isut' pinatáyco.

36 Ti adipenmo agpadpada a kinabilna ti leon ken oso: ket daytoy a di nacugit a Filisteo isunto ti cas maysa cadacuada, idinto ta carcaritenna idi dagiti buybuyot ti Dios a sibibiag.

37 Ket ni David kinunana, Ni Jehova a nangisalacan caniac iti camauna ti leon, ken iti camauna ti oso, isu isalacannacto iti ima daytoy a Filisteo. Ket ni Saul kinunana ken David, Inca, ket ni Jehova addanto kenca.

38 Ket ni Saul incawesna ken David di pagan-anayna, ket incabilna ti maysa a gambang a cabal iti rabaw ti olona, ket isut' kinawesanna iti maysa a cabal.

39 Ket ni David imbarikesna di campilanna iti rabaw dagiti pagan-anayna, ket pinadasna ti magna; ta dina napadasan idi. Ket ni David kinunana ken Saul, Diac mabalin ti mapan agraman cadagi-

toy; ta diac napadasan ida. Ket ni David iniccatna ida kencuana.

40 Ket isu innalana di sarucodna idi imana, ket nangpili kencuana iti lima a batbato a nalinis a naggupu iti waig, ket incabilna ida idi supot ti pastor nga adda kencuana, a iti met laeng supotna; ket di pallatibongna adda idi iti imana: ket immasideg idi Filisteo.

41 Ket di Filisteo immay ket immasideg ken David; ket di lalaki a nagawawit iti calasagna napan iti sangoananna.

42 Ket idi a ti Filisteo kimmita, ket naimatangganna ni David, isut' inumsina; ta isut' maysa laeng a bumbumaro, ken lumabaga, ken agraman iti nataer a langana.

43 Ket di Filisteo kinunana ken David, Maysaac aya nga aso, tapno umayca caniac agraman sarsarucod? Ket di Filisteo inlunodna ni David iti pannacaaramat dagiti didiosna.

44 Ket di Filisteo kinunana ken David, Umayca caniac, ket itedconto ta lasagmo cadagiti tumatayab dagiti langlanglangit, ken cadagiti an-animal ti away.

45 Idin kinuna ni David idi Filisteo, Sica umayca caniac a sicacampilan ken agraman maysa a pica, ken maysa a gayang: ngem siac umayac kenca iti nagan ni Jehova dagiti buybuyot, ti Dios dagiti buybuyot ti Israel, a sica kinaritmo.

46 Itoy nga aldaw ni Jehova yawatnacanto iti imac: ket cabilencanto, ket putolecto dayta olom; ket itedconto dagiti bangcay a natay ti buyot dagiti Filisteos itoy nga aldaw cadagiti tumatayab dagiti langlanglangit, ken cadagiti atap nga an-animal ti daga; tapno isu-amin a daga ammoenna coma nga adda maysa a Dios iti Israel,

47 ket isu-amin daytoy a gimong ammoenna coma a ni Jehova saan a mangisalacan a maaramat ti campilan ken iti pica: ta ti gubat cucua ni Jehova, ket yawatnacayto iti imami.

48 Ket naaramid, nga idi a ti Filisteo timmacder, ket immay ken immasideg a sumabet ken David, a ni David nagdarás, ket timmaray a timmurong iti buyot a simmabet idi Filisteo.

49 Ket ni David incautna di imana idi supotna, ket nangaon idiay iti maysa a bato, ket isut' impallatibongna, ket kinabilna di Filisteo idi muging na; ket di bato nailumlom idi muging na, ket napacleb idi rabaw ti rupana iti daga.

50 Idi casta ni David inaladaganna di Filisteo iti pannacaaramat ti maysa a pallatibong ken maysa a bato, ket kinabilna di Filisteo, ket isut' pinatáyna; ngem awan idi ti campilan iti ima ni David.

51 Idin ni David timmaray, ket nagtacder idi rabaw ti Filisteo, ket innalana di campilanna, ket isut' inasutna idi calubanna, ket isut' pinatáyna, ken iti daydiay ti pinangputolna idi olona. Ket idi a dagiti Filisteos nakitada a di camainglanda natay, nagtarayda.

52 Ket dagiti lallaki ti Israel ken ti Juda timmacderda, ket dimmir-ida, ken kinamatda dagiti Filisteos, aginggat' umayca iti Gai, ken cadagiti ruangan ti Accaron. Ket iti nasugat cadagiti Filisteos napasagda iti dalan nga agpa-Saraim, aginggat' Get met laeng, ken aginggat' Accaron.

53 Ket dagiti annac ti Israel nagtuckiadda iti panagcamatda cadagiti Filisteos, ket sinamsamda di pacarsoda.

54 Ket ni David innalana di olo di Filisteo, ket isut' inyegna iti Jerusalem; ngem incabilna di cabalna idi toldana.

55 Ket idi a ni Saul nakitana ni David a rumuar idi a maibusor idi Filisteo, kinunana ken Abner, a capitan ti buyot, Abner, asino ti akinanac itoy a bumbumaro? Ket ni Abner kinunana, Cas sibibiag ta cararuam, O ari, diac mabalin nga ibaga.

56 Ket ti ari kinunana, Tontonem no asino ti akinanac iti ubing.

57 Ket idi a ni David nagsubli a naggapu iti panangpapatay idi Filisteo, ni Abner isut' innalana, ket isut' inyegna iti sango ni Saul agraman idi olo ti Filisteo idi imana.

58 Ket ni Saul kinunana kencuana, Asino ti akinanac kenca, sica agtutubo a lalaki? Ket ni David simmungbat, Anacnac ni adipenmo a Jesse a Belenita.

Ti ayat ni Jonatan maipaay ken David. Ti pungtot ni Saul a maibusor ken David. Ni David asawaenna ni Micol a babai nga anac ni Saul.

18 Ket naaramid, idi a nagibusanna ti panagsaona ken Saul, a ti cararua ni Jonatan naisinggalut idi cararua ni David, ket ni Jonatan isut' inayatna a cas iti cararuana met laeng.

2 Ket ni Saul isut' innalana idi nga

aldaw, ket isut' dina kinayat a palubosan a mapan iti pagtaenĝenna iti balay ni amana.

3 Idin ni Jonatan ken ni David nangaramidda iti maysa a tulag, agsipud ta isut' inayatna a cas iti cararuana met laenĝ.

4 Ket ni Jonatan naglabus idi lambonna nĝa adda idi kencuana, ket isut' intedna ken David, ken ti pagan-anayna, aginĝga iti campilanna met laenĝ, ken iti ba-ina, ken iti barikesna.

5 Ket ni David rumuar idi iti uray sadino man a panĝibaonan ni Saul, *ket* magna idi a sinanakem unay: ket ni Saul isut' insaadna a palunĝo dagiti lallaki ti gubat, ket naimbag idi iti imatanĝ dagiti isu-amin a tattao, ken casta met iti imatanĝ dagiti adipen ni Saul.

6 Ket naaramid idi nĝa isuda sumunĝadda, idi a ni David simmubli a naggapu iti panangpapátayna idi Filisteo, a dagiti babbai rimmuarda cadagiti isu-amin a ciudad ti Israel, a nagcancantada ken nagsalsalada, a simmabet ken ari Saul, agraman adufes, agraman ragragsac, ken agraman gamigam ti musica.

7 Ket dagiti babbai incantada ti maysa ken maysa idi nĝa agay-ayamda, ket kinunada,

Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacasana.

8 Ket ni Saul naglucsaw unay idi, ket daytoy a panagsao namapunĝtot kencuana; ket kinunana, Impaayda ken David ti linaclacsa, ket caniac impaayda laenĝ ti rinibribu: ket ania pay ti mabalinna nĝa icutan no di ket ti pagarian?

9 Ket ni Saul kinuscusilapanna ni David nanipud idi nĝa aldaw ken iti calpasanna.

10 Ket naaramid iti sumaganad a bigat, a maysa a dakes nĝa espiritu a naggapu iti Dios immay a sipipigsa ken Saul, ket nagpadles idi tenĝnĝa ti balay: ket ni David nagtocar idi imana, a cas araramidenna idi iti inaldawaldaw. Ket ni Saul addaan idi imana iti maysa a gayáng.

11 Ket ni Saul ingayángna di gayáng; ta kinunana, Sugatecto ni David aginĝga iti pader met laenĝ. Ket ni David naglisi iti namindua iti saclanĝna.

12 Ket ni Saul nagbutenĝ idi ken ni David, agsipud ta ni Jehova adda idi kencuana, ket pimmanaw idi ken Saul.

13 Gapuna a ni Saul pinapanawna kencuana *ni David*, ket isut inaramidna a capitanna a panĝulo ti sanĝaribu; ket isu rumuar idi ken sumrec iti una dagiti tattao.

14 Ket ni David nagna a sinanakem unay cadagiti isu-amin a daldalanna; ket ni Jehova adda idi kencuana.

15 Ket idi a ni Saul maimatanĝanna nĝa isu nagna a sinanakem unay, nagbutenĝ kencuana.

16 Ngem amin nĝa Israel ken Juda inayatda ni David; ta isu rumuar idi ken sumrec iti unada.

17 Ket ni Saul kinunana ken David, Adtoy, ni Merob a babai nĝa anacco nĝa inauna, isut' itedco kenca nĝa asawa: isuna laenĝ nĝa uminĝelca coma a maipaay caniac, ket makibacalca cadagiti gubgubat ni Jehova. Ta ni Saul kinunana, Saan coma a ti imac ti maipátay kencuana, no di ket ti ima dagiti Filisteos ti rumabaw coma kencuana.

18 Ket ni David kinunana ken Saul, Asinoac aya? ken ania aya ti biagco, *wenno* ti familia ni amac iti Israel, tapno siac coma ti manuganĝ a lalaki ti ari?

19 Ngem naaramid idi tiempo a ni Merob, nĝa anac a babai ni Saul, maited coma idi ken David, nĝa isu naited ken ni Adriel a Meolatita nĝa asawa.

20 Ket ni Micol, nĝa anac a babai ni Saul, inayatna ni David: ket imbagada ken Saul, ket ti banag nangay-ayo kencuana.

21 Ket ni Saul kinuana, Isut' itedconto kencuana, tapno *ni Micol* isunto kencuana ti maysa a silo, ken tapno ti ima dagiti Filisteos bumusorda coma kencuana. Gapuna a ni Saul kinuana ken David, Itoy nĝa aldaw sicanto ti manuganĝco iti maicadua a tiempo.

22 Ket ni Saul binilinna dagiti adipenna, *a kinuna*, Ibisicyo ken David a sililimed unay, ket cunaenyo, Adtoy, ti ari siaayat kenca, ken amin nĝa adipenna ayatendaca: gapuna ita nĝa agbalinca a manuganĝ ti ari.

23 Ket dagiti adipen ni Saul imbagada dagitoy a sao cadagiti lapayag ni David. Ket ni David kinunana, ¿Ipagarupyo a nalag-an a banag ti manuganĝen ti ari, idinto a maysaac a napanĝlaw a lalaki, ken mapatganac iti kassit?

24 Ket dagiti adipen ni Saul imbagada kencuana, a kinunada, Castoy ti sinao ni David.

25 Ket ni Saul kinunana, Castoy ti saoenyonto ken David, Ti ari dina calicagunan ti sab-onḡ, no di laenḡ sangagasut a lucdit dagiti Filisteos, tapno mabales dagiti cabusor ti ari. Ita ni Saul pinanunotna a pagpasagen ni David iti ima dagiti Filisteos.

26 Ket idi a dagiti adipenna imbagada ken David dagitoy a sao, nacaay-ayo ken David a naimbag ti agbalin a manuganḡ ti ari. Ket dagiti aldaw dida nagibus idi.

27 Ket ni David timmacder ket napan, isu ken dagiti lallakina, ket pimmatáy cadagiti Filisteos iti duagasut a lallaki; ket ni David inyegna dagiti lucditda, ket intedna ida nḡa apag-isu ti bilanḡ iti ari, tapno isu coma ti manuganḡ ti ari. Ket ni Saul intedna kencuana ni Micol a babai nḡa anacna nḡa asawana.

28 Ket ni Saul naimatanḡanna ken naammoanna a ni Jehova adda idi ken David; ket ni Micol nḡa anac ni Saul, nagayat kencuana.

29 Ket ni Saul limmanlan ti panagbutenḡna ken David; ket ni Saul cabusor idi a cancanayon ni David.

30 Idin dagiti panḡuloen dagiti Filisteos rimmuarda: ket naaramid, iti masansan nḡa iruruarda idi, a ni David nagna a nanacnakem unay nḡem cadagiti isu-amin nḡa adipen ni Saul; iti casta a ti naganna napateg idi.

Ni Jonatan manḡibabaet a maipaay ken David. Ni Micol ispalenna ni David, ket isu agtalaw agingḡat' Rama, ket camatén ni Saul.

19 Ket ni Saul insaona ken Jonatan, nḡa anacna a lalaki, ken amin dagiti adipenna, a papatayenda coma ni David. Nḡem ni Jonatan, nḡa anac a lalaki ni Saul, nagayat idi ken David.

2 Ket ni Jonatan imbagana ken David, a kinunana, Ni Saul nḡa amac agsapul iti panangpapatayna kenca; gapuna ita, agdawatac kenca, nḡa aluadam ta bagím iti bigat ket agtaenḡca iti maysa a nalimed a lugar, ket aglemmenḡca:

3 ket rumuaracto ket agtacderacto iti sibay ni amac idiay away a yanmo, ket ibagacto ken amac ti maipapan kenca; ket no makitac ti uray aniaman, ibagacto kenca.

4 Ket ni Jonatan insaona a naimbag ken Saul nḡa amana ti maipapan ken David, ket kinunana kencuana, Saan coma nḡa agbasol ti ari iti maibusor iti adipenna, iti maibusor ken David; agsipud ta isu saan a nagbasol iti maibusor kenca, ken agsipud ta dagiti aramidna naipaayda idi kenca a naimbag unay:

5 ta isu incabilna ti biagna iti imana, ket kinabilna di Filisteo, ket ni Jehova nagaramid idi iti maysa a dackel a panagballigi a maipaay iti amin nḡa Israel: isut' naimatanḡam, ket nagragsacca; apayapay nḡarud nḡa agbasolca iti maicaniwas iti dara nḡa awan basolna, a patayem ni David nḡa awan ti maysa a pamcuatan?

6 Ket ni Saul impanḡagna ti timec ni Jonatan: ket ni Saul insapatana, Cas sibibiag ni Jehova, isu dinto mapapatay.

7 Ket ni Jonatan inayabanna ni David, ket ni Jonatan imparanḡna kencuana amin dagidiay a banag. Ket ni Jonatan inyegna ni David ken Saul, ket isu adda idi iti saclanḡna, cas idi unana a tiempo.

8 Ket adda idi manen gubat: ket ni David rimmuar ket nakigubat cadagiti Filisteos, ket pinatayna ida iti dackel a panangpapatay; ket isuda nagtarayda iti sanḡona.

9 Ket maysa a dakes nḡa espiritu a naggapu ken Jehova rimmabaw ken Saul, ket idi a situtugaw iti balayna agraman iti gayánḡ iti imana; ket ni David agtocar idi iti imana.

10 Ket ni Saul inagawaanna idi a cabilin idi gayánḡ ni David aginḡga met laenḡ idi pader; nḡem isu naglisi iti saclanḡ ni Saul, ket isu kinabilna di pader idi gayánḡ: ket ni David nagtaray, ken nagtalaw idi a rabii.

11 Ket ni Saul nanḡibaon cadagiti babaonen iti balay ni David, tapno isut' bantayanda, ken tapno isut' patayenda iti bigat: ket ni Micol nḡa asawa ni David, imbagana kencuana, a kinunana, No dica maisalacan ta biagmo itoy a rabii, intono bigat mapapataycanto.

12 Iti casta ni Micol pinaulogna ni David idi tawa: ket isu napan, ken nagtaray, ken nagtalaw.

13 Ket ni Micol innalana di terafim, ket isut' impaiddana idi idda, ket nanḡicabil iti maysa a punḡan *a dutdot* dagiti caldinḡ idi oloananna, ket isut' inabbonḡanna cadagiti pagan-anay.

14 Ket idi a nagibaon ni Saul cadagiti

babaonen a mangala ken David, ni Micol kinunana, Isu adda a masakit.

15 Ket ni Saul imbaonna dagiti babaonen a cumita ken David, a kinunana, Isut' yegyo caniac iti idda, tapno mabalinco a papatayen.

16 Ket idi a dagiti babaonen simrecda, adtoy, ti terafim adda idi iti idda, agraman pungan *a dutdot* dagiti caldingi iti oloananna.

17 Ket ni Saul kinunana ken Micol, Apayapay nga inallilawnac iti castoy, ket pinalubosam a pimmanaw ti cabusorco, iti casta a nacatalaw? Ket ni Micol simmungbat ken ni Saul, Isu kinunana caniac, Palubosannac a pumanaw; apayapay a papatayenca coma?

18 Ita ni David nagtaray ken nagtalaw, ket immay ken Samuel idiay Rama, ket imbagana kencuana ti isu-amin nga inaramid ni Saul kencuana. Ket isu ken ni Samuel napanda ken nagnaedda idiay Najot.

19 Ket naibaga idi ken ni Saul, a nacuna, Adtoy, ni David adda idiay Najot sadi Rama.

20 Ket ni Saul nangibaon cadagiti babaonen a mangala ken David: ket idi nga isuda naimatanganda ti pangen dagiti mammadto nga agpadpadtoda, ket ni Samuel agtatacder a cas pangulo cadacuada, ti Espiritu ti Dios immay iti rabaw dagiti babaonen ni Saul, ket isuda met nagpadtoda.

21 Ket idi a naibaga ken Saul, isu nangibaon cadagiti sabali a babaonen, ket isuda met nagpadtoda. Ket ni Saul nangibaon manen cadagiti babaonen iti maicatlo a daras, ket isuda met nagpadtoda.

22 Idin isu napan met idiay Rama, ket immay iti dackel a bito nga adda idiay Soco: ket nagimtuud ket kinunana, Sadino ti yan da Samuel ken David? ket maysa ti nagcuna, Adtoy isuda addada idiay Najot sadi Rama.

23 Ket isu napan idiay aginggga iti Najot sadi Rama: ket ti Espiritu ti Dios immay met iti rabawna, ket napan, ket nagpadto, aginggat' immay iti Najot sadi Rama.

24 Ket isu met naglabus cadagiti cawesna, ken nagpadto met iti sango ni Samuel, ken nagidda a silalamolamo iti amin daydi nga aldaw, ken amin daydi a rabii. Gapuna a cunada, Adda met aya ni Saul iti tengnga dagiti mammadto?

Ti panagtulag da Jonatan ken David. Ti cari ni Jonatan ken David. Ni Saul agpungtot ken Jonatan. Ti pinagpinnacada da Jonatan ken David.

20 Ket ni David nagtaray nanipud Najot sadi Rama, ket immay ket kinunana ken Jonatan, Ania aya ti inaramidco? ania aya ti kinadakesco? ken ania aya ti basolco iti sango ni amam a sapulenna ti biagco?

2 Ket isu kinunana, Adayu iti dayta; dicanto matay: adtoy, ni amac awan ti aramidenna nga uray dackel man wenno bassit, no di ket isut' ipalgacna caniac; ket apayapay nga ilimed caniac ni amac daytoy a banag? saan a casta.

3 Ket ni David nagsapata pay manen, ket kinunana, Ni amam ammona a naimbag a nacasaracac iti parabur cadagita matam; ket isu cunana, Di coma maammoan ni Jonatan daytoy, di la ket ta agliday: ngem pudno cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, adda maymaysa laeng nga addang iti nacaibaetac ken patay.

4 Idin kinuna ni Jonatan ken David, Iti uray aniaman a calicaguman ta cararuam, isut' aramidecto met laeng a maipaay kenca.

5 Ket ni David kinunana ken Jonatan, Adtoy, intono bigat isut' kellep, ket diac agcurang coma a makicatugaw iti ari iti panganan: ngem palubosannac coma a mapan, tapno aglemmengac coma iti away aginggat' maicatlo nga aldaw iti rumabii.

6 No ni amam dillawenna ti caawanco iti apag-apaman, cunam ngarud, Ni David nagdawat a sigagagar unay ti pannacapalubosna caniac tapno tumaray coma aginggat' Belen a ciudadna; ta adda tinawentawen a daton idiay a maipaay iti amin a familia.

7 No cunaenna iti castoy, Naimbag; ti adipenmo addaanto iti talna: ngem no agpungtot, ammoem ngarud a ti dakes nakedngan gapu kencuana.

8 Gapuna nga agaramidca a sicacaasi unay iti adipenmo; ta inyegmo kenca ti adipenmo iti maysa a tulag ni Jehova: ngem no adda coma kinadangkes caniac, sica met laeng ti mangpatay caniac; ta apayapay yegnac pay coma ken amam?

9 Ket ni Jonatan kinunana, Dayta adayu coma kenca; ta no iti apag-apaman maammoac coma a ti dakes nakedngan gapu ken amac nga umay kenca, ¿ isut' diac ngarud ibaga kenca?

10 Idin ni David kinunana ken Jonatan, Asino ti mangibaganto caniac no cas pagarigan ni amam sungbatannaca a sigugubsang?

11 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Umayca ket rumuarta iti away. Ket napanda nga agpadpada iti away.

12 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Ni Jehova a Dios ti Israel, *agsacsi coma:* intono agsaludsudac ken amac itoy a tiempo intono bigat, wenno iti maicatlo nga aldaw, adtoy, no adda imbag a maiturong ken David, ¿diacto ngarud ibaon kenca, ken isut' ipalgacco kenca?

13 Ni Jehova aramidenna ti casta ken Jonatan ken adadda pay met, no pagrayoan coma ni amac ti panangaramidna iti dakes kenca, no isut' diac coma ipalgac kenca, ken papanawenca, tapno mabalinmo ti mapan a sitatalna: ket ni Jehova adda coma kenca, a cas caaddana idi ken amac.

14 Ket sica saan laeng a iti bayat iti panagbiagco ti pangiparangamto caniac iti naayat a kinaimbag ni Jehova, tapno diac matay;

15 no di ket dicanto met iccaten ta kinaimbagmo iti balayco iti agnanayon; saan, saan uray intono ni Jehova iccatenna dagiti cabusor ni David tunggal maysa iti rabaw iti daga.

16 Iti casta ni Jonatan nagaramid ti maysa a tulag iti balay ni David, *a kinunana,* Ket ni Jehova sapulennanto daytoy iti ima dagiti cabusor ni David.

17 Ket ni Jonatan pinagsapatana manen ni David, gapu iti ayat nga icutanna kencuana: ta isut' inayatna a cas iti cararuana met laeng.

18 Idin ni Jonatan kinunana kencuana, Intono bigat isut' kellep: ket sica madillawcanto, agsipud ta ti tugawmo malengngawanto.

19 Ket intono nabatica iti tallo nga aldaw, sumalogcanto a madarás unay, ket umayca iti lugar a naglemmengam idi adda ti panggep iti ima, ket agbaticanto iti denna iti bato nga Ezel.

20 Ket mangipanaacto iti tallo a pana iti sikiganna, a cas laeng no agpanaac iti maysa a ginoan.

21 Ket adtoy, ibaonconto ti bumbumaro, *a cunac,* Inca sapulem dagiti pana. No cunac iti bumbumaro, Adtoy, dagiti pana addada iti sikigam; alaem ida, ket umayca; ta adda talna kenca ket awan ti ranggas, cas sibibiag ni Jehova.

22 Ngem no cunac iti castoy iti bumbumaro, Adtoy, dagiti pana addada iti labesmo; inca iti dalanmo; ta ni Jehova pinapanawnaca.

23 Ket no maipapan iti panggep a sica ken siac sinaritata, adtoy, ni Jehova adda iti baetta iti agnanayon.

24 Iti casta ni David naglemmeng iti away: ket idi dimteng ti kellep, ti ari nagtugaw a mangan idi taraon.

25 Ket ti ari timmugaw iti tugawna, a cas cadagiti sabali a tiempo, iti rabaw met laeng ti tugaw iti denna ti pader: ket ni Jonatan nagtaeder, ket ni Abner nagtugaw iti abay ni Saul: ngem ti lugar ni David lengngaw idi.

26 Nupay casta awan ti aniaman nga insao ni Saul iti daydi nga aldaw: ta pinanunotna, Adda ngata napasamac kencuana, isu saan a nadalus; awan duadua nga isu saan a nadalus.

27 Ket naaramid iti bigat iti calpasan ti kellep *nga isut' idi* maicadua nga *aldaw,* a ti lugar ni David lengngaw idi: ket ni Saul kinunana ken Jonatan nga anacna, Apayapay a saan nga immay a mangan ti anac a lalaki ni Jesse, uray idi calman, uray ita nga aldaw?

28 Ket ni Jonatan simmungbat ken Saul, Ni David sigagagar a nagdawat a mapalubosan caniac a mapan idiay Belen:

29 ket isu kinunana, Palubosannac coma a mapan, agdawatac kenca; ta ti familiami addaan iti maysa a sacrificio iti ciudad; ket ti cabsatco a lalaki, isu binilinnac *nga addaac coma idiay:* ket ita no nacasaracac ti parabur cadagiti matam, palubosannac coma a mapan, agdawatac kenca, ket kitaec dagiti cacabsatco. Gapuna a di umay iti lamesaan ti ari.

30 Idin ti pungtot ni Saul simged a maibusor ken Jonatan, ket kinunana kencuana, Sica anac ti maysa a dakes ken nasungit a babai, diac ammo aya a sica pinilim ti anac a lalaki ni Jesse a pacabainamto met laeng, ken pacabainanto ti ibain ni inam?

31 Ta bayat ti panagbiag ti anac ni Jesse iti rabaw ti daga, sica dicanto mabangon, uray ti pagariam. Gapuna ita agbaonca, ket isut' payegmo caniac, ta matayto a di bumurong.

32 Ket ni Jonatan simmungbat ken Saul nga amana, ket kinunana kencuana, Apayapay a mapapatayto? ania aya ti inaramidna?

33 Ket ni Saul ingayangna di gayangna kencuana a pangcabilna kencuana; isu a nacaammoan ni Jonatan a nakednган idi gapu ken amana a mapapatay ni David.

34 Iti casta ni Jonatan timmacder idi lamesaan iti narungsot a pungtot, ket saan idi a nangan iti taraon idi maicadua nga aldaw ti bulan; ta napaliday gapu ken David, agsipud ta ni amana isut' binabainna.

35 Ket naaramid iti bigat, a ni Jonatan rimmuar iti away iti tiempo a natudingan ken David, ket maysa a bumbumaro ti caduana.

36 Ket kinunana idi bumbumaro, Tumarayca, sapullem ita dagiti pana nga ipanac. Ket idi a timmaray di bumbumaro, isu nangipana iti maysa a pana idi labesna.

37 Ket idi a di bumbumaro umay idi iti lugar ti pana a ni Jonatan impanana, ni Jonatan pinuccawanna di bumbumaro, ket kinunana, ¿Saan nga adda ti pana ita labesmo?

38 Ket ni Jonatan pinuccawanna di bumbumaro, Agsiglatca, agdarásca, dica agtactac. Ket di bumbumaro ni Jonatan inurnongna dagiti pana ket immay ken apona.

39 Ngem di bumbumaro dina ammo idi ti uray aniaman: da laeng Jonatan ken David ti macaammo idi iti panggep.

40 Ket ni Jonatan intedna dagiti igamna idi bumbumarona, ket kinunana kencuana, Inca, ipanmo ida iti ciudad.

41 Ket apaman a di bumbumaro napan idi, ni David timmacder a naggapu idi *maysa a lugar* nga agturong iti Abagatan, ket nagpacleb iti rupana iti daga, ket nagrucnoy iti namitlo: ket isuda naginnageeda ti maysa ken maysa, ket nagsangit ti maysa ken maysa, aginngga ni David napalpalalo.

42 Ket ni Jonatan kinunana ken David, Inca a sitatalna, gaput ta cas insapatata nga agpadpada iti nagan ni Jehova, a kinuna, Ni Jehova addanto iti baetta, ken iti putotco ken iti putotmo iti agnanayon. Ket isu timmacder ket pimmanaw: ket ni Jonatan simrec iti ciudad.

Ni David mapan idiay Nobe ken mabadanган gapu ken Aquimelec. Agtaray aginggat' Get, ket aginmamauyong.

21 Idin ni David immay iti Nobe ken ni Aquimelec a sacerdote: ket ni Aquimelec immay simmabet ken David nga agpigpigerger, ket kinunana kencuana, Apayapay a maymaysaca, ket awan lalaki a cumuyog kenca?

2 Ket ni David kinunana ken Aquimelec a sacerdote, Ti ari imbilinna caniac ti maysa a panggep, ket kinunana caniac, Awan coma ti tao a macaammo iti uray ania cadagiti panggep isuda a pangibaonac kenca, ken no ania ti nangibilinac kenca: ket nangdutocac cadagiti agtutubo a lallaki iti maysa ken maysa a lugar.

3 Gapuna ita ania ti adda ita imam? iccannac iti lima a tinapay iti imac wenno uray no ania ti adda.

4 Ket di sacerdote simmungbat ken David, ket kinunana, Awan ti sapasap a tinapay iti imac, no di laeng ti nasantoan a tinapay; isuna laeng a no dagiti agtutubo a lallaki inaluadanda dagiti bagbagída cadagiti babbai.

5 Ket ni David simmungbat idi sacerdote, ket kinunana kencuana, Iti kinapudnona dagiti babbai naaluadanda idi cadacami cadagitoy tallo nga aldaw; idi a rimmuarac, dagiti alicamen dagiti agtutubo a lallaki nasantoanda, nupay no adda laeng idi maysa a sapasap a pannagna; ¿dinto adadda ngarud itoy nga aldaw ti kinasanto dagiti alicamenda?

6 Iti casta di sacerdote intedna kencuana di nasantoan a *tinapay;* ta awan idi ti tinapay idiay no di laeng ti tinapay ti parang, a naiccat idi iti sango ni Jehova, tapno maicabil ti nabara a tinapay iti aldaw ti pannacaiccatna idi.

7 Ita maysa a lalaki cadagiti adipen ni Saul adda idi idiay iti daydi nga aldaw, a natengngel iti sango ni Jehova; ket ti naganna isut' idi ni Doeg nga Edomita, a capangguloan dagiti pastor ni Saul.

8 Ket ni David kinunana ken Aquimelec, ¿Ket awan ditoy iti babaen ti imam gayang wenno campilan? ta diac naitugot ti campilanco uray dagiti igamco caniac, ta ti panggep ti ari maganat idi.

9 Ket ti sacerdote kinunana, Ti campilan ni Goliat a Filisteo, a pinataymo idi idiay lobong ti Ela, adtoy, adda a nabalcut iti maysa a lupot iti licudan ti efod: no alaem dayta isut' alaem; ta awan ti sabali no di laeng dayta ditoy. Ket ni David kinunana, Awan ti cas iti dayta; isut' itdem caniac.

10 Ket ni David timmacder ket tim-

maray iti daydi nga aldaw ta agbutenǧ ken Saul, ket napan ken Aquis nga ari ti Get.

11 Ket dagiti adipen ni Aquis kinunada kencuana, Saan aya a daytoy ni David nga ari ti daga? saanda aya nga incancanta idi kencuana ti maysa ken maysa cadagiti salsala, a kinuncunada,

Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacsana?

12 Ket ni David insaadna dagitoy a sao iti pusona, ket nagbutenǧ idi iti napalalo ken Aquis nga ari ti Get.

13 Ket isu binaliwanna ti cababalinna iti sangoda, ket nagimmamauyonǧ cadagiti imada, ket nagcurcur-it cadagiti rikep dagiti ruangan, ket binay-anna a nanacanac di catayna iti rabaw ti iminǧna.

14 Idin kinuna ni Aquis cadagiti adipenna, Adtoy, kitaenyo ti lalaki mauyonǧ; apayapay ngarud nga isut' inyegyo caniac?

15 Macuranganac aya cadagiti aguuyonǧ a tattao, tapno inyegyo daytoy a tao tapno agmauyonǧ iti saclangco? ¿umayto daytoy a tao iti balayco?

Ni David aglemmenǧ idiay Odollam ken Maspa. Ni Doeg papatayenna dagiti sacerdote a taga Nobe. Ni Abiatar tumipon ken David.

22 Gapuna a ni David pimmanaw nanipud idiay, ket nagtalaw aginǧgat' gucayab ti Odollam: ket idi a dagiti cacabsatna ken ti balay ni amana isut' nangǧegda, simmalogda idiay kencuana.

2 Ken ti tunǧgal maysa nga adda a sirireribuc idi, ken tunǧgal maysa nga adda idi iti pannacautanǧ, ken tunǧgal maysa a sisisicor idi, naguurnongda kencuana; ket isu nagbalin a capitan cadacuada: ket adda idi kencuana ti aguppat a gasut a lallaki.

3 Ket ni David napan nanipud idiay aginǧgat' Maspa ti Moab: ket kinunana iti ari ti Moab, Ipalubosmo coma, agdawatac kenca, nga umayda da amac ken inac, *ken makipagyanda coma* cadacayo, aginǧgat' maammoac no ania ti aramidento ti Dios caniac.

4 Ket isu inyegna ida iti sango ti ari ti Moab: ket nakipagnaedda kencuana iti bayat ti panagyan ni David idi sarikedked.

5 Ket ni mammadto a Gad kinunana ken David, Dica agtaenǧ iti sarikedked; pumanawca, ket inca iti daga ti Juda. Idin ni David pimmanaw ket immay iti cabakiran ti Haret.

6 Ket ni Saul nangǧegna a ni David limgac, ken dagiti tattao nga adda idi kencuana: ita ni Saul agtugtugaw idi idiay Gabaa, iti siroc ti aro-o idiay Rama, agraman ti gayánǧ idi imana, ket amin dagiti adipenna agtatacderda iti aglicmut kencuana.

7 Ket ni Saul kinunana cadagiti adipenna a nagtacder iti aglicmut kencuana, Denǧgenyo ita, dacayo Benjamitas; ¿ti anac ni Jesse iccannanto ti tunǧgal maysa cadacayo cadagiti taltalon ken cauvuvasan, ket aramidennacayto amin a capcapitan ti rinibu ken capcapitan ti ginasut,

8 tapno dacayo umalsacayo a bumusor caniac, ket awan ti uray asino a mangipalgac caniac no ti anacco a lalaki nakiaramid iti maysa a singgalut iti anac ni Jesse, ket awan ti uray maysa cadacayo nga agladinǧit gapu caniac, wenno mangipalgac caniac a ti anacco ginutugutna ti adipenco a bumusor caniac, tapno agsaneb, a cas itoy nga aldaw?

9 Idin simmunǧbat ni Doeg nga Edomita, a panǧulo idi dagiti adipen ni Saul, ket kinunana, Naimatangac idi ti anac ni Jesse nga immay idiay Nobe, ken Aquimelec, nga anac a lalaki ni Aquitob.

10 Ket isu immuman ken Jehova gapu kencuana, ket isut' iniccanna cadagiti balbalon, ken intedna kencuana di campilan ni Goliat a Filisteo.

11 Idin nagbaon ti ari ti nangayab ken Aquimelec a sacerdote, nga anac ni Aquitob, ken amin nga balay ni amana, nga isuda idi dagiti sacerdote idiay Nobe: ket isuda amin immayda iti ari.

12 Ket ni Saul kinunana, Denǧgem ita, sica anac ni Aquitob. Ket isu simmunǧbat, Adtoyac, apoc.

13 Ket ni Saul kinunana kencuana, Apayapay nga immalsacayo a bumusor caniac, ken ti anac ni Jesse, iti daydiay a panangtedmo kencuana idi iti tinapay ken maysa a campilan, ket immumanca iti Dios gapu kencuana, tapno isu tumacder coma a bumusor caniac, a mangsaneb, a cas itoy nga aldaw?

14 Idin ni Aquimelec simmunǧbat iti ari, ket kinunana, ¿Ket asino cadagiti isuamin nga adipenmo ti casta a mapagtalcan a cas ken David, a manuganǧ ti ari, ken maala iti consejom, ken natan-oc iti balaymo?

15 Inrugicon aya itoy nga aldaw ti immuman iti Dios gapu kencuana? adayu coma caniac: di coma ipabaddut ti ari ti uray aniaman iti adipenna, wenno iti amin a balay ni amac; ta ti adipenmo awan ti ammona iti amin daytoy, nacurang man wenno nasuroc.

16 Ket ti ari kinunana, Mataycanto a di bumurong, Aquimelec, sica, ken ti amin a balay ni amam.

17 Ket ti ari kinunana cadagiti agbantay nga agtatacder idi iti aglicmut kencuana, Agbaliccayo, ket papatayenyo dagiti sacerdote ni Jehova; adsipud ta ti imada met adda ken David, ken agsipud ta ammoda nga isu nagtaray, ket dida impalgac caniac. Ngem dagiti adipen ti ari dida kinayat nga inunnat ti imada a pangcabil cadagiti sacerdote ni Jehova.

18 Ket ti ari kinunana ken Doeg, Agbalicca, ket cabilem dagiti sacerdote. Ket ni Doeg nga Edomita nagbalic, ket kinabilna dagiti sacerdote, ket isu pinapatayna idi nga aldaw ti walopulo ket lima a nagcawesda idi iti maysa nga efod a lienzo.

19 Ket ti Nobe, a ciudad dagiti sacerdote, kinabilna iti tadem ti campilan, lallaki ken babbai nga agpadpada, ubbing ken dagiti agsussuso, ken dagiti bacbaca ken asasno, ken carcarnero, iti tadem ti campilan.

20 Ket maysa cadagiti annac a lallaki ni Aquimelec, nga annac ni Aquitob, a managan idi iti Abiatar, nagtalaw, ket timmaray a simmurot ken David.

21 Ket ni Abiatar imbagana ken David a ni Saul pinatayna dagiti sacerdote ni Jehova.

22 Ket ni David kinunana ken Abiatar, Ammoc idi nga aldaw, idi a ni Doeg nga Edomita adda idi idiay, a di bumurong nga ibagana ken Saul: siac ti nacaigapuanan ti *ipapatay* dagiti amin a tattao ti balay ni amam.

23 Makipagtaengca caniac ditoy, dica agbuteng; ta isu a mangsapul iti biagco sapulenna met ta biagmo: ta caniac addaancanto iti pannacasaluad.

Ni David ispalenna ti Ceila. Camaten ni Saul, ket ni David pumanaw iti Ceila. Da David ken Jonatan pangabaroanenda ti tulagda. Ni Saul camatenna ni David.

23 Ket imbagada ken David, a kinunada, Adtoy, dagiti Filisteos gubatenda ti Ceila, ken agagawenda dagiti pagtaltagan.

2 Gapuna a ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿Innacto, ken cabilecto dagitoy Filisteos? Ket ni Jehova kinunana ken David, Inca, ket cabilemdagiti Filisteos, ket isalacanmo ti Ceila.

3 Ket dagiti tattao ni David kinunada kencuana, Adtoy, a sibubutengtayo ditoy Juda: ¿dinto adadda ngarud no intayo idiay Ceila a maibusor iti buyot dagiti Filisteos?

4 Idin ni David immuman ken Jehova pay manen. Ket ni Jehova simmungbat kencuana, ket kinunana, Tumacderca, sumalogca aginggat' Ceila; ta yawatconto dagiti Filisteos ita imam.

5 Ket ni David ken dagiti tattaona napanda iti Ceila, ket nakigubatda cadagiti Filisteos, ket innalada dagiti ananimalda, ket pinatayda ida iti maysa a dackel a panangpapatay. Iti casta ni David insalacanna dagiti agnaed iti Ceila.

6 Ket naaramid, idi a ni Abiatar nga anac ni Aquimelec nagtaray agingga ken David idiay Ceila, nga isu simmalog agraman iti maysa nga efod iti imana.

7 Ket naibaga ken Saul a ni David immay iti Ceila. Ket ni Saul kinunana, Ti Dios isut' inyawatna iti imac; ta isu napupoc, gapu iti iseserrecna iti maysa nga ili nga addaan cadagiti ruruangan ken balbalunet.

8 Ket ni Saul pinatucnadna iti gubat amin a tattao, tapno sumalogda agingga iti Ceila, tapno lacubenda ni David ken dagiti tattaona.

9 Ket ni David naammoanna a ni Saul nangbalabala iti dakes a maibusor kencuana; ket kinunana ken Abiatar a sacerdote, Yegmo ditoy ti efod.

10 Idin kinuna ni David, O Jehova, a Dios ti Israel, pudno a ti adipenmo nangngegna a ni Saul tarigagayanna ti umay iti Ceila, tapno rebbekenna ti ciudad a gapu caniac.

11 ¿Yawatdacto dagiti tattao ti Ceila iti imana? ¿sumalogto ni Saul, a cas iti nangngeg ti adipenmo? O Jehova, a Dios ti Israel, gumawawaac kenca, ibagam iti adipenmo. Ket ni Jehova kinunana, Isu sumalogto.

12 Idin ni David kinunana, ¿Dagiti lallaki ti Ceila yawatdacto ken dagiti lallakic iti ima ni Saul? Ket ni Jehova kinunana, Isuda yawatdacanto.

13 Idin ni David ken dagiti lallakina,

nga aginnem a gasutda idi, timmacderda ket pimmanawda idiay Ceila, ket napanda iti nabalinda a napanan. Ket naibaga idi ken Saul a ni David nagtalaw idiay Ceila; ket isu inidianna ti rumuar idi.

14 Ket ni David nagtaeng idiay let-ang cadagiti sarikedked, ket nagbati iti caturodan idiay let-ang ti Zif. Ket isut' binirbiruc ni Saul iti tunggal aldaw, ngem isut' di inyawat ni Jehova iti imana.

15 Ket ni David nakitana a ni Saul rimmuar a mangbiruc idi biagna: ket ni David nagyan idi iti let-ang ti Zif idiay cabakiran.

16 Ket ni Jonatan, nga anac ni Saul timmacder ket napan ken David idi cabakiran, ket pinapigsana ti imana iti Dios.

17 Ket isu kinunana kencuana, Dica agbutengen; ta ti ima ni Saul nga amac dinacanto masaracan; ket sicanto ti agari iti Israel, ket siacto ti caasitgan kenca, ket ammo met dayta ni Saul nga amac.

18 Ket isuda a dua nagaramidda iti maysa a tulag iti sango ni Jehova: ket ni David nagnaed idi cabakiran, ket ni Jonatan napan iti balayna.

19 Idin simmang-at dagiti Zifeos ken Saul idiay Gabaa, a kinunada, Saan aya a makipaglemmeng cadacami ni David cadagiti sarikedked idiay cabakiran, idiay turod ti Jaquilla, nga adda iti abagatan ti let-ang?

20 Gapuna ita, O ari, a sumalogca, a cas mayannurot iti amin a calicaguman ta cararuam a sumalog; ket ti biangmi isunto ti panangyawatmi kencuana iti ima ti ari.

21 Ket ni Saul kinunana, Mabendicionancayo coma ken Jehova: ta addaancay iti panangngaasi caniac.

22 Incayo, agdawatac cadacayo, ket aramidenyo pay ti adadda a panangpanecnec, ket ammoenyo ken kitaenyo ti lugar a pagyananna, *ken* no asino ti kimmita kencuana idiay; ta naibaga caniac nga isu agaramid a sisisicap unay.

23 Kitaenyo ngarud, ken ammoenyo dagiti amin a ginggingget a paglemmengganna, ket umaycayo manen caniac agraman pannacapanecnec, ket cumuyogacto a mapan: ket maaramidto, no adda iti daga, nga isut' birukecto cadagiti amin a rinibribu ti Juda.

24 Ket isuda timmacderda, ket napanda idiay Zif iti una ni Saul: ngem ni David ken dagiti lallakina addada idi idiay let-ang ti Maon, idiay Arabah iti abagatan ti let-ang.

25 Ket ni Saul ken dagiti lallakina napanda a nangbiruc kencuana. Ket imbagada ken David: gapuna a simmalog agingga iti bato, ket nagtaeng idiay let-ang ti Maon. Ket idi nangeg ni Saul *dayta*, isu kimmamat ken David idiay let-ang ti Maon.

26 Ket ni Saul napan itoy a bangir ti bantay, ket ni David ken dagiti lallakina iti dayta a bangir ti bantay: Ket ni David nagpardás a pumanaw a gapu iti panagbutengen ken Saul; ta ni Saul ken dagiti lallakina inalicubcubda a linicmut ni David ken dagiti lallakina tapno alaenda ida.

27 Ngem immay ti maysa a nabaon ken Saul, a kinunana, Agdarásca, ket umayca; ta dagiti Filisteos nangaramidda iti maysa a panangsillong iti daga.

28 Iti casta ni Saul nagtuckiad iti panagcamatna ken David, ket napan a maibusor cadagiti Filisteos: gapuna a ninaganda daydiay a lugar iti Sela-hammahlekot*.

29 Ket ni David simmang-at nanipud idiay, ket nagtaeng cadagiti sarikedked ti En-gadi.

Ni David isakitna ti biag ni Saul idiay En-gadi. Ni Saul itubenna ti panangcamatna ken David.

24 Ket naaramid, idi a ni Saul nagsubli a naggapu iti panagsurotna cadagiti Filisteos, a naibaga kencuana, a nacuna, Adtoy, ni David adda idiay let-ang ti En-gadi.

2 Idin ni Saul nangala iti tallo a ribu a lallaki a napili iti amin nga Israel, ket napan a nangbiruc ken David ken cadagiti lallakina cadagiti batbato dagiti caldingen nga atap.

3 Ket isu immay iti pagyaponan iti carnero idi dalan, a yan idi ti maysa a gucayab; ket ni Saul simrec a mangabbong cadagiti sacana. Ita ni David ken dagiti lallakina addada nga agyan cadagiti caunegan a paset di gucayab.

4 Ket dagiti lallaki ni David kinunada kencuana, Adtoy ti aldaw a kinuna ni Jehova kenca, Adtoy yawatconto ita imam ti cabusormo, ket aramidemto kencuana ti cas pagarupemto a naimbag. Idin ni

* *Sela-hammahlekot:* cayatna a saoen, *Ti bato ti panagtalaw.*

David timmacder, ket rinagasna a siiinayad unay di gayadan ti lambon ni Saul.

5 Ket calpasanna naaramid, a ti puso ni David kimmabil kencuana met laengg, agsipud ta nangragas idi cagayagan *ti lambon* ni Saul.

6 Ket isu kinunana cadagiti lallakina, Ni Jehova iparitna nga aramidec coma daytoy iti apoc a pinulotan ni Jehova, nga unnatec ti imac a maibusor kencuana, idinto nga isu ti pinulotan ni Jehova.

7 Iti casta ni David inep-epna dagiti lallakina cadagitoy a saona, ket dina inibtor ida a tumacder a maibusor ken Saul. Ket ni Saul timmacder a rimmuar idi gucayab, ket napan iti dalanna.

8 Calpasanna ni David timmacder met, ket rimmuar idi gucayab, ket pinuccawanna ni Saul, a kinunana, Apoc nga ari. Ket idi a ni Saul timmaliaw kencuana, ni David incul-obna di rupana iti daga, ket nagrucbab.

9 Ket ni David kinunana ken Saul, Apayapay nga impangagmo dagiti sao dagiti lallaki, a nagcuna, Adtoy, ni David sapulenna ti pagdacsam?

10 Adtoy, itoy nga aldaw dagiti matam nakitada no casano ti panangyawat ni Jehova kenca ita nga aldaw iti imac idiay gucayab: ket dadduma ti nagcuna caniac a papatayenca; ngem *ti matac* insakitnaca; ket kinunac, Diacto unnaten ti imac a maibusor ti apoc: ta isut' pinulotan ni Jehova.

11 Maysapay, amac, kitaem, wen kitaem ti gayadan ti lambonmo iti imac; ta iti dayta a rinagasco iti gayadan ti lambonmo, ket dica pinapatay, ammoem ket kitaem nga awan ti uray ania a dakes wenno panaglabsing itoy imac, ket diac nagbasol a naibusor kenca, nupay sica gannebem ti biagco tapno isut' alaem.

12 Ni Jehova mangocom cadata, ket ni Jehova ibalsannac kenca; ngem ti imac dinto rumabaw kenca.

13 Cas cuna ti proverbio dagiti lallacay, Aggapu iti nadangkes rumuar ti kinadangkes; ngem ti imac dinto rumabaw kenca.

14 Asino ti sinurot ti ari a rimmuaranna? iti asino ti kinamatmo? iti maysa a natay nga aso, iti maysa a timel.

15 Ni Jehova ngarud ti agocom coma, ken mangted iti panangikeddeng cadata, ket kitaenna, ket saculobanna ti panggepco, ken isalacannac ita imam.

16 Ket naaramid idi a ni David nagibusanna ti panangisaona cadagitoy a sao ken Saul, a ni Saul kinunana, ¿Isu daytoy ti timecmo, anacco a David? Ket ni Saul innagatona ti timecna, ket nagsangit.

17 Ket isu kinunana ken David, Sica nalinlintegca ngem siac; ta sinubadannac iti imbag, idinto a sinubadanca iti dakes.

18 Ket sica impalawagmo itoy nga aldaw no casano ti panangaramidmo caniac ti imbag, nupay no idi inyawatnac ni Jehova ita imam, sica dinac pinapatay.

19 Ta no maysa a lalaki masaracanna ti cabusorna, ¿isut' bay-annanto a pumanaw? gapuna a ni Jehova supapacannaca coma iti imbag gapu iti daydiay nga inaramidmo caniac itoy nga aldaw.

20 Ket ita, adtoy, maammoac nga agaricanto a di bumorong, ken ti pagarian ti Israel mapasingkedanto ita imam.

21 Ita agsapataca ngarud caniac gapu ken Jehova, a dicanto keltayen ti putotco iti calpasac, ket dicanto dadaelen ti naganco iti balay ni amac.

22 Ket ni Saul napan iti balayna; ngem ni David ken dagiti lallakina simmangatda idi sarikedked.

Ti ipapatay ni Samuel. Iti panagkiddaw ni David ken ni Nabal; ni Nabal paidenna, ket layatan ni David; ni Abigail ibabaetna ni asawana, ket ni David maep-ep. Matay ni Nabal ket ni David asawaenna ni Abigail.

25 Ket ni Samuel natay; ket amin nga Israel naguornongda, ket isut' dinung-awanda, ket isut' intabonda idi balayna idiay Rama. Ket ni David timmacder ket simmalog aginggga iti let-ang ti Faran.

2 Ket adda idi maysa a lalaki sadi Maon, a dagiti cucuana addada idi idiay Carmelo; ket di lalaki nasanicua unay idi, ket addaan idi iti tallo a ribu a carnero, ken sangaribu a calding: ket isu agpucpukis idi cadagiti carnerona idiay Carmelo.

3 Ket ti nagan ti lalaki isut' Nabal idi; ket ti nagan ti asawana Abigail; ket ti babai mannacaawat idi a naimbag, ken maysa a naimnas a langa: ngem di lalaki nasabrac idi ken managdacdakes cadagiti aramidna; ket capoonan ti balay ni Caleb.

4 Ket ni David nangegna idiay let-ang a ni Nabal agpucpukis idi cadagiti carnerona.

5 Ket ni David nangibaon iti sangapulo a lallaki nga agtutubo, ket ni David kinunana cadagiti agtutubo a lallaki, Sumangatcayo iti Carmelo, ket incayo ken Nabal, ket icablaawyo kencuana ti naganco:

6 ket castoy ti saoenyonto kencuana nga agbibiag *iti kinarang-ay*, Talna ti adda coma kenca, ken talna ti adda coma iti balaymo, ken talna ti adda coma iti amin nga icutam.

7 Ket ita nangegco nga addaanca cadagiti pagpukisen: dagiti pastormo addada idi cadacami, ket dicam inaramid cadacuada ti ranggas, awan idi ti uray ania a panagcurang cadacuada iti amin a bayat ti caaddada idi idiay Carmelo.

8 Saludsudem cadagiti agtutubom a lallaki, ket ibagadanto kenca: gapuna a palubosam coma a dagiti agtutubo a lallaki macasaracda iti parabur cadagiti matam: ta umaycami iti maysa a naimbag nga aldaw: mangtedca, agdawatac kenca, ti uray ania nga umay ita imam cadagiti adipenmo ken ni anacmo a David.

9 Ket idi a dagiti agtutubo a lallaki ni David immayda, imbagada ken Nabal ti mayannurot cadagiti isu-amin a sao iti nagan ni David, ken simmardengda.

10 Ket ni Nabal simmungbat cadagiti adipen ni David, ket kinunana, Asino aya ni David? ket asino ti anac ni Jesse? adu nga ad-adipen cadagitoy nga aldaw nga intalawanda tunggal maysa ti apona.

11 ¿Itedconto ngarud ti tinapayco ken ti danumco ken ti lasagco a pinatayco, a maipaay cadagiti pagpukisec, ket isut' itedco cadagiti lallaki isuda a diac ammo no tagá anoda?

12 Iti casta dagiti agtutubo a lallaki ni David nagbalicda iti dalanda, ket nagsublida, ket immayda ket imbagada kencuana ti mayannurot cadagitoy amin a sao.

13 Ket ni David kinunana cadagiti lallakina, Ibarikesyo tunggal maysa a lalaki ti campilanna. Ket imbarikesda tunggal maysa di campilanna; ket ni David met imbarikesna di campilanna: ket simmangatda a simmurot ken David ti aguppat a gasut a lallaki: Ket dagiti dua a gasut nagtaengda idi gargaret.

14 Ngem maysa nga agtutubo a lalaki imbagana ken Abigail nga asawa ni Nabal, a kinunana, Adtoy, ni David nangibaon cadagiti babaonen a naggapu iti let-ang a cumablaaw ken apomi; ket linaisna ida idi.

15 Ngem dagiti lallaki naimbagda unay idi cadacami, ket dacami saancam idi a narangggasan, awan ti nagcurang cadacami nga uray aniaman, iti bayat ti ipapanmi icucuyog cadacuada, idi addacami cadagiti aw-away:

16 isuda idi ti maysa a bacud cadacami nga agpadpada iti rabii ken iti aldaw, iti bayat amin a tiempo a caaddami idi cadacuada nga agay-aywan cadagiti carnero.

17 Gapuna ita ammoem ken otobem no ania ti aramidemto; ta ti dakes naikeddengen a maibusor ken apomi, ken maibusor iti amin a balayna: ta isut' maysa a casta unay a damsac a tao nga awan ti macabalin nga agsao kencuana.

18 Idin ni Abigail nagdarás ket nangala iti dua gasut a tinapay, ken dua gasut a casupot a lalat nga arac, ken lima a carnero a naparti, ken lima casucat ti kinirog a bucbukel, ken sangagasut a caraay a pinakirriit nga uvas, ken dua gasut a catipkel nga higos, ket insaadna iti rabaw dagiti asno.

19 Ket kinunana idi cadagiti agtutubona a lallaki, Incayo iti unac; adtoy, a sumurotacto cadacayo. Ngem isu dina imbaga idi ken asawana a Nabal.

20 Ket casta idi, idi a nacasacay idi asnona, ket simmalog iti dalan a nalimed ti bantay, nga, adtoy, ni David ken dagiti lallakina simmalogda nga agturong kencuana; ket sinabetna ida.

21 Ita ni David kinunana idi, Pudno nga ubbaw ti panangaywanco idi iti amin nga icutan daytoy a tao idiay let-ang, tapno awan ti agcurang idi ti amin a cucuana: ket isu insupapacna caniac ti dakes a maipaay iti naimbag.

22 Ti Dios aramidenna ti casta, ken adadda pay met, no baybay-acto ti agtaud iti amin a cucuana agingga iti lawag ti bigat, nga uray no maysa nga ubing a lalaki.

23 Ket idi a ni Abigail naimatanganna ni David, isu nagdarás, ket dimsaag idi asnona, ket incul-obna di rupana idi daga iti sango ni David, ket nagrucob iti daga.

24 Ket isu nagpacleb cadagiti sacana, ket kinunana, Caniac, apoc, caniac coma ti yan ti kinadangkes; ket palubosam coma ti babai nga adipenmo, dawatec kenca, nga agsao cadagita lapayagmo, ken denggem ti sao ti babai nga adipenmo.

25 Ti apoc saanna coma, dawatec kenca, nga icancano daytoy dakes a tao, a ni

Nabal met laenḡ; ta no casano ti naganna, casta met laenḡ ti kinaisuna; Nabal* isu ti naganna, ket ti kinamaag adda kencuana: nḡem siac a babai nḡa adipenmo diac naimatanḡan dagiti agtutubo a lallaki ti apoc, isuda nḡa imbaonmo.

26 Gapuna ita, apoc, cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, idinto a ni Jehova ti nanḡiparit kenca iti pannacabaddut iti dara, ken iti pannacaibalesmo iti imam met laenḡ, gapuna ita a bay-am dagiti cabusormo, ken dagidiay nḡa agsapul iti pagdacsan ti apoc, nḡa isuda coma ti cas ken Nabal.

27 Ket ita daytoy ságut a ti adipenmo yegna iti apoc, isut' maited coma cadagiti agtutubo a lallaki a sumurot iti apoc.

28 Pacawanem, dawatec kenca, ti panaglabsinḡ ti babai nḡa adipenmo: ta pudno unay a ni Jehova manḡaramidto iti apoc iti maysa a namayenḡmenḡ a balay, agsipud ta ti apoc makigubat cadagiti gubgubat ni Jehova; ket ti dakes dinto masaracan kenca cadagiti isu-amin nḡa aldawmo.

29 Ket nupay no tumacder coma ti lalaki a cumamat kenca, ken agsapul ita cararuam, nupay casta ti cararua ti apoc magalutanto iti reppet ti biag ken Jehova a Diosmo; ket dagiti cararua dagiti cabusormo ipallatibonḡnanto ida, a cas iti aggapu iti ambayon ti pallatibonḡ.

30 Ket maaramidto, intono ni Jehova aramidenna iti apoc ti mayabulog iti amin nḡa imbag nḡa insaona maipapan kenca, ket dutocannacanto a palunḡo iti Israel,

31 a daytoy saanto a pagtibcolan kenca, wenno ranḡgas ti puso iti apoc, gaput ta imbucbocmo ti dara nḡa awan ti gapuna, wenno bimmales ti apoc iti imana met laenḡ.

32 Ket ni David kinunana ken Abigail, Bendito ni Jehova, a Dios ti Israel, a nanḡibaon kenca itoy nḡa aldaw a sumabet caniac:

33 bendito coma ta kinasaluadmo, ken benditaca coma, a nanḡiliclic caniac itoy nḡa aldaw iti pannacabaddut iti dara, ken iti pannacaibalesco iti imac met laenḡ.

34 Ta iti kinapudnona unay, cas sibibiag ni Jehova, a Dios ti Israel, a nanḡiparit caniac iti pananḡranḡgasco kenca, malacsid ta sica nagdarásca ket immayca simmabet caniac, pudno nḡa idiay awan malabasan ken Nabal aginḡga iti lawag ti bigat nḡa uray no maysa nḡa ubinḡ a lalaki.

35 Iti casta ni David inawatna iti ima *ni Abigail* daydi nḡa inyegna kencuana: ket *ni David* kinunana kencuana, Sumanḡatca a sitatalna aginḡga iti balaymo; kitaem, impanḡagco ti timecmo, ket inawatco ti bagím.

36 Ket ni Abigail immay ken Nabal; ket, adtoy, isu addaan idi iti rambac idi balayna, a cas la rambac ti maysa nḡa ari; ket ti puso ni Nabal naragsac unay idi kencuana, ta nabartec unayen: gapuna a *ni Abigail* awan a pulos ti imbagana kencuana, nacuranḡ man wenno nasuroc, aginḡga iti lawag ti bigat.

37 Ket naaramid iti bigat, idi a ni Nabal naunawan iti arac, a ni asawana imbagana kencuana dagitoy a banag, ket ti pusona natay kencuana, ket isu nagbalin a cas la bato.

38 Ket naaramid iti agsanḡapulo nḡa aldaw iti calpasanna, a ni Jehova kinabilna ni Nabal, tapno natay.

39 Ket idi a ni David nanḡnḡegna a ni Nabal natay idi, kinunana, Bendito ni Jehova a nanḡsaculob iti gapu ti pannacaumsac iti ima ni Nabal, ket linappedanna ti adipenna iti dakes: ket ti dakes nḡa aramid ni Nabal insupapac ni Jehova iti rabaw ti olona met laenḡ. Ket ni David nagbaon ket nagsao iti maipapan ken Abigail, ti pananḡasawana kencuana.

40 Ket idi a dagiti adipen ni David immayda ken Abigail idiay Carmelo, nagsaoda kencuana, a kinunada, Ni David imbaonnacami kenca, tapno alaendaca a maipaay kencuana nḡa asawa.

41 Ket isu timmacder ket incul-obna di rupana iti daga, ket kinunana, Adtoy, ti babai nḡa adipenmo a manḡbuggo cadagiti sacsaca dagiti adipen ni apoc.

42 Ket ni Abigail nagdarás, ket timmacder, ket simmacay iti maysa nḡa asno, agraman cadagiti lima a babbalasanḡna a sumurot idi kencuana; ket simmurot idi cadagiti imbaon ni David, ket nagbalin nḡa asawana.

43 Ni David innalana met ni Aquinoam ti Jezrael; ket isuda nagbalinda nḡa assawana nḡa agpadpada

44 Ita ni Saul intedna idi ni Micol nḡa anacna, nḡa asawa ni David, ken ni Falti, nḡa anac a lalaki ni Lais, a taga Gallim.

* *Nabal:* cayatna a saoen, *Maag.*

Ni David isakitna ti biag ni Saul idiay Zif. Isuda agsaritada.

26 Ket dagiti Zifeos immayda ken Saul idiay Gabaa, a kinunada, Saan aya nga aglemlemmeng ni David idiay turod ti Jaquilla, nga adda iti sango ti let-ang?

2 Idin ni Saul timmacder, ket simmalog agingga iti let-ang ti Zif, idinto nga addaan kencuana iti tallo a ribu a lallaki a napili ti Israel, a mangsapul ken David iti let-ang ti Zif.

3 Ket ni Saul nagpacarso iti turod ti Jaquilla, nga adda iti sango ti let-ang, iti sidiran ti dalan. Ngem ni David nagnaed idi let-ang, ket naimatangganna a ni Saul isut' sinurotna idi let-ang.

4 Gapuna a ni David namaruar cadagiti agsiim, ket naawatanna a ni Saul immay idi a pudno.

5 Ket ni David timmacder, ket immay iti lugar a nagpacarsoan ni Saul: ket ni David kinitana di lugar a nagiddaan ni Saul ken ni Abner nga anac ni Ner, a capitan ti buyotna: ket ni Saul nagidda idi lugar dagiti luglugan, ket dagiti tattao nagpacarsoda iti naglicmut kencuana.

6 Idin simmungbat ni David ket kinunana cada Aquimelec a Jetteo, ken Abisai nga anac ni Sarvia, a cabsat ni Joab, a kinunana, Asino ti makipagsalogto caniac agingga ken Saul idiay pacarso? Ket ni Abisai kinunana, Siac makipagsalogacto kenca.

7 Iti casta da David ken Abisai immayda cadagiti tattao iti rabii: ket, adtoy, ni Saul siiidda a matmaturog idi lugar dagiti luglugan, agraman di gayangna a naitugkel iti daga idi oloananna; ket ni Abner ken amin dagiti tattao agididdada iti aglicmut kencuana.

8 Idin kinuna ni Abisai ken David, Ti Dios inyawatna ti cabusormo ita imam itoy nga aldaw: ita ngarud palubosannac a mangcabil kencuana, agdawatac kenca, iti gayang iti daga iti maysa a pananbagsol, ket isut' diacto cabilen a piduaen.

9 Ket ni David kinunana ken Abisai, Isut' dica dadaelen, ta asino ti macabalin a mangyunnat iti imana iti pinulotan ni Jehova, ket awan ti basolna?

10 Ket ni David kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ni Jehova ti mangcabilto kencuana; wenno ti aldawna umayto a pacatayanna; wenno sumalogto iti pagbabacalan, ket mapucawto.

11 Ni Jehova iparitna nga unnatec coma ti imac a maibusor iti pinulotan ni Jehova: ngem ita alaem, agdawatac kenca, ta gayang nga adda iti oloananna, ken ta gorgorita ti danum, ket intan.

12 Iti casta ni David innalana di gayang ken di gorgorita ti danum idi oloanan ni Saul; ket pimmanawda: ket awan ti uray maysa a tao a nacakita iti daydi, wenno nacaammo, awan ti uray asino a nacariing; ta nacaturogda amin idi, agsipud ta maysa a nargaan a turog a naggapu ken Jehova ti naitinnag cadacuada.

13 Idin ni David immallatiw idi sabali a bangir, ket nagtacder iti tapaw ti bantay iti adayu; maysa a nalawa a baet ti adda kencuana ken cadacuada;

14 ket ni David pinuccawanna dagiti tattao, ken ni Abner nga anac ni Ner, a kinunana, ¿Dica sumungbat, Abner? Idin ni Abner simmungbat ket kinunana, Asinoca a mangpuccaw iti ari?

15 Ket ni David kinunana ken Abner, ¿Saan a sica *ti maingel* a lalaki? ket asino ti cas kenca iti Israel? apayapay ngarud a dica binantayan ti apom nga ari? ta simrec ti maysa cadagiti tattao a mangdadael iti ari nga apom.

16 Daytoy a banag saan a naimbag nga inaramidmo. Cas sibibiag ni Jehova maicaricayo a matay, agsipud ta dicay binantayan ti apoyo, a pinulotan ni Jehova. Ket ita kitaenyo no sadino ti yan ti gayang ti ari, ken ti gorgorita ti danum nga adda idi iti oloananna.

17 Ket ni Saul nalasinna ti timec ni David, ket kinunana, Isu daytoy ti timecmo, anacco a David? Ket ni David kinunana, Isu ti timecco, apoc, O ari.

18 Ket isu kinunana, Apayapay aya a ni apoc camatenna ti adipenna? iti ania aya ti inaramidco? wenno ania a dakes ti adda iti imac?

19 Gapuna ita, agdawatac kenca, a dengngen coma ni apoc nga ari dagiti sao ti adipenna. No ni Jehova isu coma ti mangitabuy kenca a maibusor caniac, awatenna coma ti maysa a daton: ngem no dagiti annac dagiti tattao, mailunódda coma iti sango ni Jehova: ta pinarsa dac itoy nga aldaw tapno diac coma dumenna iti tawid ni Jehova, a cunada, Inca, agservica cadagiti sabsabali a didios.

20 Ita ngarud, di coma agtinnag ti darac iti daga iti saclang ni Jehova: ta ti ari ti Israel rimmuar nga agsapul iti

maysa a timel, a cas ti maysa nga agbiruc iti maysa a pugu cadagiti banbantay.

21 Idin kinuna ni Saul, Nagbasolac; agsublica, anacco a David; ta diacto aramiden kenca ti ranggas, agsipud ta ti biagco napateg cadagita matam itoy nga aldaw: adtoy a nagmauyongac, ken bimmiddutac iti napalalo.

22 Ket ni David simmungbat ket kinunana, Kitaem ti gayang, ¡O ari! umay coma ngarud ti maysa cadagiti agtutubo a lallaki ket isut' alaenna.

23 Ket ni Jehova subadannanto iti tunggal tao ti kinalintegna ken ti kinamapagtalcanna; ta cas ti pananggyawat ni Jehova kenca iti imac itoy nga aldaw, ket diac kinayat nga inunnat ti imac a maibusor iti pinulotan ni Jehova.

24 Ket, adtoy, cas ti biagmo naipateg unay itoy nga aldaw cadagiti matac, iti casta met maipateg coma ti biagco cadagiti mata ni Jehova, ket isalacannac coma iti amin a pagpulcocan.

25 Idin ni Saul kinunana ken David, Benditoca, anacco a David: agaramidcanto a siiingel ken agaladagcanto met a di bumurong. Iti casta pimmanaw ni David ket ni Saul nagsubli idi lugarna.

Ni David agtalaw a mapan cadagiti Filisteos. Ti Siceleg maited kencuana, ket sillongenna dagiti dadduma a nacion.

27 Ket ni David kinunana idi pusona, Mapucawacto iti maysa nga aldaw gapu iti ima ni Saul: awan ti uray ania a nasaysayaat caniac ngem iti panagtalawco a mapan iti daga dagiti Filisteos; ket ni Saul mapucawto ti inanamana a mangsapul caniac cadagiti amin a beddeng ti Israel: iti casta agtalawacto iti imana.

2 Ket ni David timmacder, ket immallatiw, isu ken dagiti innem a gasut a lallaki nga adda idi kencuana, ken Aquis nga anac a lalaki ni Maoc, nga ari ti Get.

3 Ket ni David nakinaed ken Aquis idiay Get, isu ken dagiti lallakina, tunggal lalaki agraman balayna, uray ni David agraman cadagiti dua nga assawana, da Aquinoam a Jezraelita ken Abigail a Carmelita, nga asawa idi ni Nabal.

4 Ket naibaga ken Saul a ni David nagtaray aginggat' Get: ket isu saan idin a nagsapul kencuana.

5 Ket ni David kinunana ken Aquis, No ita nacasaracac iti parabur cadagita matam, mangtedca coma caniac ti maysa a lugar iti maysa cadagiti ciudad iti daga, tapno agnaedac coma idiay: ta apayapay a ti adipenmo makipagtaeng coma kenca iti naarian a ciudad?

6 Iti casta ni Aquis intedna kencuana ti Siceleg iti daydi nga aldaw: gapuna a ti Siceleg cucua dagiti ar-ari ti Juda agingga itoy nga aldaw.

7 Ket ti bilang dagiti aldaw a pinagtaeng ni David iti daga dagiti Filisteos isut' idi apag-isu a macatawen ket uppat a bulan.

8 Ket ni David ken dagiti lallakina simmang-atda, ket nangaramidda iti maysa a panangsillong cadagiti Gessuri, ken Gerseos, ken cadagiti Amalecitas; ta dagidiay *a nacion* isuda idi dagiti agnaed iti daga, nga addada idi ugma iti pagsang-atan agingggat' Sur, agingga met laeng iti daga ti Egipto.

9 Ket ni David kinabilna ti daga, ket dina inyanawa ti lalaki man wenno babai a nagbiag, ket innalana dagiti carcarnero, ken dagiti bacbaca, ken dagiti asno, ken dagiti camello, ken ti pagan-anay; ket isu nagsubli, ket immay ken Aquis.

10 Ket ni Aquis kinunana, Maibusor ti asino ti nangaramidanyo iti panangsillong itoy nga aldaw? Ket ni David simmungbat, Maibusor iti Abagatan ti Juda, ken maibusor iti Abagatan dagiti Jerameelitas, ken maibusor iti Abagatan dagiti Cineo.

11 Ket ni David dina inyanawa ti lalaki man wenno babai a nagbiag, tapno yegna ida iti Get, a kinunana, Di la ket ta saoenda ti maipapan cadacami, a cunaen, Casta ti inaramid ni David, ken casta ti cadawyanna idi iti amin a bayat ti panagnaedna idi iti daga dagiti Filisteos.

12 Ket ni Aquis pinatina ni David, a kinunana, Isu inaramidna a pulos ti ilina nga Israel nga agrimon kencuana; gapuna nga isunto ti adipenco iti agnanayon.

Ni Saul ken ti mangcuculam idiay Endor. Ni Samuel ipalawagna ti pagtungpalan ni Saul.

28 Ket naaramid cadagidi nga aldaw, a dagiti Filisteos inurnongda dagiti buybuyotda a maipaay iti gubat, tapno makibacalda iti Israel. Ket ni Aquis kinunana ken David, Ammoem a pudno, a sica makipagruarcanto caniac iti buyot, sica ken dagiti lallakim.

2 Ket ni David kinunana ken Aquis, Gapuna nga ammoemto no ania ti aramidento ni adipenmo. Ket ni Aquis kinunana ken David, Gapuna nga aramidencanto nga agaywan iti oloc iti agnanayon.

3 Ita ni Samuel natayen idi, ket amin nga Israel isut' dinung-awanna idi, ket isut' intabonda idiay Rama, idi ciudadna met laeng. Ket ni Saul iniccatna iti daga dagidiay nga isudat' mangcuculam idi, ken dagiti mangngaradingg.

4 Ket dagiti Filisteos naguurnongda, ket immayda ket nagpacarsoda idiay Suna, ket ni Saul inurnongna amin nga Israel, ket nagpacarsoda idiay Gelboe.

5 Ket idi a ni Saul naimatanganna ti buyot dagiti Filisteos, nagbutengg idi, ket ti pusona nagpigerger iti casta unay.

6 Ket idi a ni Saul immuman ken Jehova, ni Jehova isut' dina sinungbatan, uray babaen cadagiti tagtagainep, uray iti Urim, uray cadagiti mammadto.

7 Idin kinuna ni Saul cadagiti adipenna, Isapulandac iti babai a mangcuculam, tapno innac coma kencuana, ket umumanac coma gapu kencuana. Ket dagiti adipenna kinunada kencuana, Adtoy, adda maysa a babai a mangcuculam idiay En-dor.

8 Ket ni Saul nanglimo, ket nagicapet iti sabali a pagan-anay, ket napan, isu ken dua nga lallaki kencuana, ket isuda immayda idi babai iti rabii: ket isu kinunana, Yumanannac, agdawatac kenca, babaen ti kinamangcuculam, ket yegmo caniac ti uray asinoman nga inaganacto kenca.

9 Ket di babai kinunana kencuana, Adtoy, sica ammom no ania ti inaramid ni Saul, no casano ti panangipusayna iti daga cadagiti mangcuculam, ken mangngaradingg, apayapay ngarud a mangipacatca iti maysa a silo a maipaay iti biagco tapno papataynac?

10 Ket ni Saul nagsapata kencuana gapu ken Jehova, a kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, dinto mapasamac kenca ti dusa gapu itoy a banag.

11 Idin kinuna di babai, Asino ti yegco kenca? Ket isu kinunana, Yegmo caniac ni Samuel.

12 Ket idi a di babai nakitana ni Samuel, imkis iti maysa a natbag a timec; ket di babai insaona ken Saul, a kinuna, Apayapay nga inulbodnac? gaput ta sica ni Saul.

13 Ket ti ari kinunana kencuana, Dica agbutengg: ta ania aya ti makitam? Ket di babai kinunana ken Saul, Makitac ti maysa a dios nga umuli nga aggapu iti daga.

14 Ket ni Saul kinunana kencuana, Ania ti langana? Ket isu kinunana, Maysa a lacay ti umuli; ket isu nagcumot iti maysa a lambon. Ket ni Saul naawatanna nga isu idi ni Samuel, ket incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab.

15 Ket ni Samuel kinunana ken Saul, Apayapay a singgsinggaennac, ti panangyulim caniac? Ket ni Saul simmungbat, Mariribucac iti napalalo; ta dagiti Filisteos mangaramiddat' gubat a maibusor caniac, ket ti Dios pimmanaw caniac, ket dinac sungbatanen, uray no babaen dagiti mammadto, uray cadagiti tagtagainep: gapuna nga inayabannaca, tapno ipacaammom caniac no ania ti aramidecto.

16 Ket ni Samuel kinunana, Apayapay ngarud nga agsaludsodca caniac, idinto a ni Jehova pimmanaw kenca, ket nagbalin a cabusormo?

17 Ket ni Jehova inaramidna kenca ti cas insaona iti pannacaaramatco: ket ni Jehova pinigisna ti pagarian nanipud ita imam, ket isut' intedna iti caarrubam, a ni met laeng David.

18 Agsipud ta dica nagtulnog idi iti timec ni Jehova, ket dica tinungpal nga inaramid ti narungsot a pungtotna iti Amalec, gapuna a ni Jehova aramidenna daytoy a banag kenca itoy nga aldaw.

19 Castamet a ni Jehova isangayawatnanto met ti Israel kenca iti ima dagiti Filisteos; ket intono bigat sica ken dagiti annacmo a lallaki caduacayto; ni Jehova yawatnanto met ti buyot ti Israel iti ima dagiti Filisteos.

20 Idin ni Saul nagpasag a dagus a nagunnat iti daga, ket nagbutengg a napalalo a gapu cadagiti sao ni Samuel; ket awan idi ti pigsa kencuana; ta saan a nangan ti tinapay a nagmalmalem, ken nagpatnag.

21 Ket di babai immay ken Saul, ket nakitana nga isu sipupulcoc idi iti napalalo, ket kinunana kencuana, Adtoy, ti babai nga adipenmo impangagna ti timecmo, ket incabilco ti biagco iti imac, ket impangagco idi dagiti saom nga insaom caniac.

22 Ita ngarud, agdawatac kenca, ipangagmo met ti timec ti adipenmo a babai, ket palubosannac a mangisaad coma iti sangcasacmul a tinapay iti sangom; ket mangancа, tapno addaanca coma iti pigsa intono inca iti dalanmo.

23 Ngem isu nagmadi, ket kinunana, Diacto mangan. Ngem dagiti adipenna agraman iti babai isut' pinilitda; ket isu impangagna ti timecda. Iti casta bimmangon iti daga, ket nagtugaw iti pagiddaan.

24 Ket di babai addaan idi iti maysa a nalucmeg nga urbon a baca idi balay; ket isu nagdarás, ket isut' pinatayna; ket nangala iti harina, ket isut' ginamayna, ket kencuana nangluto iti di nalevaduraan a tinapay:

25 ket isut' inyegna iti sango ni Saul, ken iti sango dagiti adipenna; ket nanganda. Sada timmacder, ket nagawidda idi a rabii.

Dagiti Filisteos aguummongda idiay Afec. Dagiti pangguloen dagiti Filisteos saanda nga agtalec ken ni David, ket isu agsubli idiay daga dagiti Filisteos.

29 Ita dagiti Filisteos inurnongda dagiti buyotda idiay Afec: ket dagiti Israelitas nagpacarsoda idi sidiran ti ubbog nga adda idiay Jezrael.

2 Ket dagiti appoen dagiti Filisteos limmasatda a ginasungasut, ken rinibunribu; ket ni David ken dagiti lallakina limmasatda idi cutít agraman ken Aquis.

3 Idin kinuna dagiti panguloen dagiti Filisteos, Ania *ti aramiden* dagitoy Hebreo *ditoy?* Ket ni Aquis kinunana cadagiti panguloen dagiti Filisteos, ¿Saan a daytoy ni David, nga adipen ni Saul nga ari ti Israel, nga adda idi caniac cadagitoy nga aldaw, wenno cadagitoy a tawen *ket di*, ket diac nacasarac kencuana iti curang nanipud yaallatiwna *caniac* aginggga itoy nga aldaw?

4 Ngem dagiti panguloen dagiti Filisteos naglucsawda kencuana; ket dagiti panguloen dagiti Filisteos kinunada kencuana, Pagsubliem ti lalaki, tapno agawid coma iti lugarna a dinutocam kencuana, ket dica coma makipagsalog cadatayo iti paggugubatan, di la ket ta iti gubat agbalin a cabusor cadatayo: ta iti ania aya ti pangyamo coma daytoy *a tao* iti bagina ken apona? saan coma aya a cadagiti ol-olo dagitoy a lallaki?

5 ¿Saan a daytoy ni David, isu a nagcantaanda ti maysa ken maysa cadagiti salsala, a kinunada,

Ni Saul pinatayna dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti linaclacsana?

6 Idin ni Aquis inayabanna ni David, ket kinunana kencuana, Cas sibibiag ni Jehova, sica nalintegca, ket ti pannakipagruarmo ken pannakipagserreemo caniac iti buyot isut' naimbag iti imatangco; ta diac nacasarac kenca iti dakes sipud idi aldaw ti yaaymo caniac aginggga itoy nga aldaw: nupay casta dagiti panguloen didaca ayaten.

7 Gapuna ita agsublica, ket inca a sitatalna, tapno dica paglucsawen dagiti appoen dagiti Filisteos.

8 Ket ni David kinunana ken Aquis, Ngem ania ti inaramidco? ket ania ti nasaracam iti adipenmo iti cabayag ti caaddana iti sangom aginggga itoy nga aldaw, tapno diac coma mapan, ken makigubat cadagiti cabusor ti apoc nga ari?

9 Ket ni Aquis simmungbat ket kinunana ken David, Ammoc a sica naimbagca iti imatangco, a cas maysa nga angel ti Dios: nupay casta dagiti panguloen dagiti Filisteos kinunada, Isu dinto makipagsang-at cadatayo iti gubat.

10 Gapuna ita a bumangonca a masapa iti bigat agraman cadagiti adipen ti apom a maicuyog kenca nga umay; ket apaman a macabangoncayo a masapa iti bigat, ket adda lawag, pumanawcayo.

11 Iti casta ni David bimmangon a nasapa isu ken dagiti lallakina tapno pumanawda iti bigat nga agsublida iti daga dagiti Filisteos. Ket dagiti Filisteos simmangatda iti Jezrael.

Dagiti Amalecitas rebbekenda ti Siceleg, ket cayawanda dagiti assawa ni David, isu camacamenna ida ken parmekenna dagiti Amalecitas; subbutenna dagiti assawana ken cucuana, ket bingbingayenna ti samsam.

30 Ket naaramid, idi a ni David ken dagiti lallakina dimtengda iti Siceleg iti maicatlo nga aldaw, a dagiti Amalecitas nangaramidda idi iti maysa a panangsillong iti Abagatan, ken iti Siceleg, ket kinabilda ti Siceleg, ket isut' pinuuranda iti apuy,

2 ket innalada a kinayawan dagiti babbai *ken amin* nga adda idi kencuana, bassit man ken dackel agpadpadada: dida pinatay ti uray asinoman, no di ket innalada ida, ket pimmanawda.

3 Ket idi a ni David ken dagiti lallakina dimtengda iti ciudad, adtoy, a napuuran idi iti apuy; ket dagiti babbai nga assawada, ken dagiti annacda a lallaki ken babbai, naalada idi a kinayawan.

4 Idin ni David ken dagiti tattao nga adda idi kencuana innagatoda ti timecda

ket nagsangitda aginggganat' naawananda idi iti pannacabalin nga agsangit.

5 Ket dagiti dua nga assawa ni David naalada idi a kinayawan, da Aquinoam a Jezraelita, ken Abigail nga asawa ni Nabal a Carmelito.

6 Ket ni David napaldaang iti napalalo; ta ti ili insaona ti pananguborda kencuana, agsipud ta ti cararua ti amin nga ili napaliday, tunggal lalaki a gapu cadagiti annacna a lallaki ken babbai: ngem ni David pinapigsana ti bagina ken Jehova a Diosna.

7 Ket ni David kinunana ken Abiatar a sacerdote, nga anac ni Aquimelec, Agdawatac kenca, a yegmo caniac ditoy ti efod. Ket ni Abiatar inyegna idiay ken David di Efod.

8 Ket ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿No cumamatac a sumurot itoy a buyot, macamacamco ida? Ket isu simmungbat kencuana, Cumamatca: ta macamacammo *ida* a di bumurong, ket di bumurong a masbutmonto *amin*.

9 Iti casta ni David napan, isu ken dagiti innem a gasut a lallaki nga adda idi kencuana, ket immayda iti waig a Bosor, isu a dagidiay a nabaybayan nagbatianda.

10 Ngem ni David kimmamat, isu ken ti uppat a gasut a lallaki; ta ti dua gasut nagbatida, a nabannuganda idi a casta a dida nabalin ti nagballasiw iti waig a Bosor.

11 Ket nacasaracda ti maysa nga Egipcio iti tay-ac, ket isut' inyegda ken David ket isut' iniccanda iti tinapay, ket nangan; ket isut' iniccanda iti danum tapno uminum;

12 ket isut' iniccanda iti sangcatipkel nga higos, ken dua caraay nga uvas: ket idi a nacacaan, ti espirituna immay manen kencuana; ta isu saan a nangan iti tinapay, di met imminum iti danum, iti tallo nga aldaw ken tallo a rabii.

13 Ket ni David kinunana kencuana, Asino ti akincucua kenca? ken tagá anoca? Ket isu kinunana, Maysaac a lalaki nga agtutubo ti Egipto, nga adipen ti maysa nga Amalecita ket ni apoc binaybay-annac, agsipud ta iti tallo nga aldaw a napalabas nagsakitac.

14 Nagaramidcami iti maysa a panangsillong iti Abagatan dagiti Cereteos; ken iti daydiay a cucua ti Juda; ken iti Abagatan ti Caleb; ket pinuuranmi ti Siceleg iti apuy.

15 Ket ni David kinunana kencuana' ¿Isalognacto aginggga itoy a buyot? Ket isu kinunana, Isapatam caniac gapu iti Dios a dinacto papatayen, dinacto met yawat cadagiti ima ni apoc, ket isalogcanto aginggga itoy a buyot.

16 Ket idi nga isut' naisalogna, adtoy, nga isuda addada a naisacnap iti amin a rabaw ti daga, nga agcacaanda ken aginumda, ken agsasalada, a gapu iti amin a naruay a samsam nga innalada iti daga dagiti Filisteos, ken iti daga ti Juda.

17 Ket kinabil ni David ida nanipud iti sumipngget aginggga met laeng iti rumabii ti sumaganad nga aldaw: ket awan ti nacatalaw a lalaki cadacuada, no di laeng uppat a gasut nga agtutubo a lallaki, a simmacayda cadagiti camelloda ket nagtarayda.

18 Ket ni David nasbutna amin nga innala idi dagiti Amalecitas; ket ni David nasbutna dagiti dua nga assawana.

19 Ket awan ti agcurang cadacuada, uray bassit wenno dackel, uray annac a lalaki wenno babai, uray samsam, uray aniaman nga innalada idi cadacuada: ni David pinasublina amin.

20 Ket ni David innalana amin dagiti carnero ken dagiti bacbaca, *nga* inacayda iti sango daydiay *sabsabali* nga an-animal, ket kinunada, Daytoy isu ti sinamsam ni David.

21 Ket ni David immay cadagiti dua a gasut a lallaki, a nabannogan idi a casta a dida nabalin ti simmurot ken David, isuda a pinagtaengda met idi waig a Bosor; ket isuda rimmuarda a simmabet ken David, ken simmabet cadagiti tattao nga adda idi kencuana: ket idi a ni David nacaasideg cadagiti tattao, kinablaawanna ida.

22 Idin simmungbat dagiti amin a nadangkes ken nacas-ang a lallaki, cadagidiay a napan kimmuyog idi ken David, ket kinunada, Agsipud ta dida napan kimmuyog cadatayo, ditayto iccan ida ti uray aniaman ti samsam a nasbottayo, no saan laeng nga iti tunggal lalaki ni asawana ken dagiti annacna, tapno isu iturongna ida coma, ket pumanaw.

23 Idin simmungbat ni David, Dicayto aramiden iti casta, cacabsatco, iti daydiay nga inted ni Jehova cadatayo: isu a nangigaga cadatayo, ken nangyawat iti buyot nga immay a maibusor cadatayo cadagiti imatayo.

24 Ket asinonto ti mangipangag cada-

tayo itoy a panggep? ta no casano ti binğay daydiay a simmalog iti gubat, castanto met ti binğay daydiay a nabati iti gargaret: agbinğaydanto iti agpada.

25 Ket casta idi nanipud iti daydi nğa aldaw ken calpasanna, nğa isu nangaramid iti maysa nğa alagaden ken annuroten a maipaay iti Israel aginğga itoy nğa aldaw.

26 Ket idi a ni David immay iti Siceleg, nangibaon iti samsam cadagiti lallacay ti Juda, cadagiti met laenğ gagayyemna, a kinunana, Adtoy ti maysa nğa isagut cadacayo iti sinamsam cadagiti cabusor ni Jehova:

27 cadagidiay nğa adda idi idiay Betel, ken idiay Ramot ti Abagatan, ken cadagidiay nğa adda idi idiay Geter,

28 ken cadagidiay nğa adda idi idiay Aroer, ken cadagidiay nğa adda idi idiay Sefamot, ken cadagidiay nğa adda idi idiay Estamo,

29 ken cadagidiay nğa adda idi idiay Racal, ken cadagiti ciudad ti Jerameel, ken cadagidiay nğa adda idi cadagiti ciudad dagiti Cineo,

30 ken cadagidiay nğa adda idi idiay Jorma, ken cadagidiay nğa adda idi idiay Corasan, ken cadagidiay nğa adda idi idiay Atac,

31 ken cadagidiay nğa adda idi idiay Hebron, ken cadagiti amin a luglugar a ni David met laenğ ken dagiti lallakina nacairuamanda.

Da Saul ken dagiti annacna a lallaki mapapatayda cadagiti Filisteos; maitabonda idiay Jabes-galaad.

31 Ita dagiti Filisteos nakigubatda a maibusor iti Israel: ket dagiti lallaki ti Israel intarayanda ti sanğo dagiti Filisteos, ket napasagda a natay idiay bantay Gelboe.

2 Ket dagiti Filisteos kinamatda a siiinğet ni Saul ken dagiti annacna a lallaki; ket dagiti Filisteos pinatayda da Jonatan, ken Abinadab, ken Melquisua, nğa annac a lallaki ni Saul.

3 Ket ti gubat rimmaba a maibusor ken Saul, ket dagiti panaan isut' nacamacamda; ket isu nariribuc idi iti napalalo a gapu cadagiti panaan.

4 Idin kinuna ni Saul idi agawawit cadagiti igamna, Asutem ta campilanmo, ket isut' panğsalputmo caniac, di la ket ta dagitoy di nacugit umayda ket salputendac, ken pagpalaloandac. Ngem ti agawawit cadagiti igamna nagmadi; ta nagbutenğ iti napalalo. Gapuna a ni Saul innalana di campilanna, ket isut' rinugmaanna.

5 Ket idi a ti agawawit cadagiti igamna naimatanğanna a ni Saul natay idi, isu rinugmaanna met di campilanna, ket natay kencuana.

6 Iti casta natay ni Saul, ken dagiti tallo nğa annacna a lallaki, ken ti agawawit cadagiti igamna, ken amin a lallakina, idi met laenğ nğa aldaw a sanğcacanunonğda.

7 Ket idi a dagiti lallaki ti Israel nğa adda idi iti sabali a banğir ti lobonğ, ken dagidiay nğa adda iti ballasiw iti Jordan, naimatanğanda a dagiti lallaki ti Israel nagtarayda, ket ni Saul ken dagiti annacna a lallaki natayda idi; isuda binay-anda dagiti ciudad, ket nagtarayda; ket dagiti Filisteos immayda ket nagnaedda cadacuada.

8 Ket naaramid iti bigat, idi a dagiti Filisteos immayda manğlabus cadagiti natay, a nasaracanda ni Saul ken dagiti tallo nğa annacna a lallaki a napasagda idiay bantay Gelboe.

9 Ket pinutolda ti olona, ket linabusda ti cabalna, ket nagbaonda iti daga dagiti Filisteos iti aglicmut, a nagpaipan cadagiti damdamag aginğga iti balay dagiti ladladawanda ken cadagiti tattao.

10 Ket incabilda ti cabalna iti balay ni Astarot; ket imbitinda ti banğcayna idi bacud ti Bet-san.

11 Ket idi a dagiti agnaed iti Jabesgalaad nanğnğegda iti maipapan kencuana, daydi a dagiti Filisteos inaramidda ken Saul,

12 amin dagiti mainğel a lallaki timmacderda, ket nagnada a nagpatnag, ket innalada ti banğcay ni Saul ken dagiti banğcay dagiti annacna a lallaki nanipud iti bacud ti Bet-san; ket immayda iti Jabes, ket pinuuranda ida idiay.

13 Ket innalada dagiti tultulanğna, ket intabonda ida iti siroc ti aro-o idiay Jabes, ket nagayunarda iti pito nğa aldaw.

TI MAICADUA A LIBRO NI

SAMUEL.

Maipacaammo ken David ti maipapan iti gubat idiay Gelboe. Ti panagdunğawna gapu cada Saul ken Jonatan.

1 Ket naaramid idi calpasan ti ipapatáy ni Saul, nğa idinto a ni David nagsubli a naggapu iti panagpapatay cadagiti Amalecitas, ket ni David nagyan idi iti dua nğa aldaw idiay Siceleg;

2 naaramid iti maicatlo nğa aldaw, nğa, adtoy, ti maysa a lalaki immay a naggapu iti pacarso ni Saul, a sigigisgis dagiti pagan-anayna, ket agraman daga iti rabaw ti olona: ket iti casta idi nğa isu immay ken David, a nagpasag iti daga, ket nagrucbab.

3 Ket ni David kinunana kencuana, Sadino ti naggapuam? Ket isu kinunana kencuana, Nagtalawac nanipud iti pacarso ti Israel.

4 Ket ni David kinunaua kencuana, Ania ti napasamac? agdawatac kenca, nğa ibagam man caniac. Ket isu simmunğbat, Dagiti tattao nagtalawda iti gubat, ket adu cadagiti tattao ti napasag met ket natayda; ket ni Saul ken ni Jonatan nğa anacna natayda met.

5 Ket ni David kinunana iti daydi agtutubo a lalaki a nangibaga kencuana, Casano ti pannacaammom a ni Saul ken ni Jonatan nğa anacna natayda?

6 Ket di agtutubo a lalaki a nagsarita kencuana kinunana, Idi a siac naisar-ongac iti tapaw ti bantay Gelboe, adtoy, ni Saul adda idi a sisasadag iti rabaw ti gayángna; ket, adtoy, dagiti luglugan ken tattao a nagcacabayo simmurotda a siiinget kencuana.

7 Ket idi nğa isu kimmita iti licudna, nakitanac, ket inayabannac. Ket simmunğbatac, Adtoyac.

8 Ket isu kinunana caniac, Siasinoca? ket simmunğbatac kencuana, Siac maysaac nğa Amalecita.

9 Ket isu kinunana caniac, Agtacderca, agdawatac kenca, iti dennac, ket papatayennac; ta ti pannacariribuc kimpet caniac, ta ti biagco adda pay la a sibubukel caniac.

10 Iti casta timmacderac iti dennana, ket isut' pinatayco, ta sitatalgedac idi nğa isu dina mabalin ti agbiag iti calpasan ti pannacapasagna: ket innalac ti balangat nğa adda iti olona, ken ti galáng nğa adda iti tackiagna, ket yegco ida ditoy ken apoc.

11 Idin ni David kinapetna dagiti cawcawesna, ket ginisgisna ida; ket casta met amin dagiti lallaki nğa adda idi kencuana:

12 ket nagdunğ-awda, ket nagsangitda; ket nagayunarda aginggana iti malem, a gapu ken ni Saul, ken ni Jonatan nğa anacna, ken gapu iti ili ni Jehova, ken gapu iti balay ti Israel; agsipud ta isuda napasagda idi iti campilan.

13 Ket ni David kinunana idi agtutubo a lalaki, a nangibaga kencuana, Taga anoca? Ket isu simmunğbat, Siac anacnac ti maysa a gangannaet, nğa Amalecita.

14 Ket ni David kinunana kencuana, Casano ti dica pinagbutenğ a nangyunnat ita imam a pinangpataymo iti pinulotan ni Jehova?

15 Ket ni David nangayab iti maysa cadagiti agtutubo a lalaki, ket kinunana, Asitgam, ket isut' duclosem. Ket isut' kinabilna iti casta a natay idi.

16 Ket ni David kinunana kencuana, Ti daram adda coma iti rabaw ta olom; ta ti ngiwatmo nangsacsi iti maicaniwas kenca, a kinunana, Siac pinatayco ti pinulotan ni Jehova.

17 Ket ni David nagdunğ-aw iti daytoy a panagdunğ-aw ken Saul ken ni Jonatan nğa anacna.

18 (Ket isu imbagana cadacuada nğa isuroda coma cadagiti annac ni Juda *ti canta* ti ba-i: Adtoy, nğa adda a naisurat iti libro ni Jashar):

19 ¡Ti dayagmo, O Israel, isut' napapatay iti tapaw dagiti nangato a dissom!

¡Amangan ti pannacapasagda dagiti mamaingel!
20 Isut' dica ibaga coma idiay Get,
Dica coma iwarragawag cadagiti daldalan ti Ascalon;
Tapno dagiti annac a babbai dagiti Filisteos saanda coma nga agragsac,
Tapno dida coma agballigi dagiti babbai nga annac dagiti di nacugit.
21 Dacayo banbantay ti Gelboe,
Awan coma cadacayo ti linnaaw uray tudo, ket saancay met coma a taltalon a pagidatonan:
Ta sadiay ti calasag ti maingel naipalladaw a nacaalalas,
Ti calasag ni Saul saan a nasapsapoan iti lana.
22 Manipud iti dara ti napapatay, manipud iti taba ti maingel,
Ti ba-i ni Jonatan saan a naglicud,
Ket ti campilan ni Saul saan a nagsubli nga ongngaong.
23 Ni Saul ken ni Jonatan isuda idi ti naayat ken nacaay-ayo iti panagbiagda,
Ket iti ipapatayda saanda a nagsina:
Isuda nasigsiglatda ngem cadagiti agaguila,
Isuda napigpigsa idi ngem cadagiti leon.
24 Dacayo annac a babbai ti Israel sangitanyo ni Saul,
Isu a nangawes cadacayo idi iti escarlata a nalibnos,
Isu a nangicabil idi cadagiti arcos a balitoc iti rabaw dagiti pagan-anayyo.
25 ¡Amangan ti pannacapasag ti maingel iti tengnga ti gubat!
Ni Jonatan napapatay iti tapaw dagiti nangato a dissom.
26 Mapaladingitac a gapu kenca, cabsatco a Jonatan:
Macaay-ayoca unay idi caniac:
Ti ayatmo caniac isut' idi nacascasdaw,
A rimbawam iti ayat dagiti babbai.
27 ¡Amangan ti pannacapasag ti maingel,
Ken ti pannacapucaw dagiti igigam ti gubat!

Ni David maaramid nga ari iti Juda, ket ni Isboset nga ari iti Israel. Ni Abner maabac hen Joab. Ni Asael camatenna ni Abner, ket papatayen ni Abner.

2 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿Sumang-atac coma iti uray ania cadagiti ciudad ti Juda? ket ni Jehova kinunana kencuana, Sumang-atca? Ket ni David kinunana, Sadinonto ti sumang-atac? Ket isu kinunana, Iti Hebron.
2 Iti casta ni David simmang-at sadiay, ken agraman cadagiti dua nga assawana met, da Aquinoam a Jezraelita, ken ni Abigail nga asawa idi ni Nabal a Carmelito.
3 Ket dagiti lallakina nga adda idi kencuana incuyog ida ni David, ti tunggal lalaki agraman cabbalayna: ket isuda nagnaedda idi cadagiti ciudad ti Hebron.
4 Ket dagiti lallaki ti Juda immayda idi, ket pinulotanda sadiay ni David nga ari iti balay ni Juda.

Ket imbagada ken David, a kinunada, Dagiti lallaki a taga Jabes-galaad isuda idi dagiti nangitabon ken Saul.
5 Ket ni David nagbaon cadagiti babaonen cadagiti lallaki a taga Jabes-galaad, ket kinunana cadacuada, Benditocayo coma ken ni Jehova, nga imparangyo daytoy a kinaimbag ken apoyo, a ni met laeng Saul, ket isut' intabonyo idi.
6 Ket ita ni Jehova iparangna ti naayat a kinaimbag ken kinapudno cadacayo: ket siac met supapacacto cadacayo daytoy a kinaimbag, agsipud ta inaramidyo daytoy a banag.
7 Gapuna ita pumigsada coma dagita im-imayo, ken uminggelcayo; ta ni Saul nga apoyo natay, ket ti balay ni Juda met pinulotannac nga ari cadacuada.

8 Ket ni Abner, nga anac ni Ner, a capitan ti buyot ni Saul, innalana idi ni Isboset nga anac a lalaki ni Saul, ket isut' inyegna iti Mahanaim;
9 ket isut' inaramidna nga ari iti Galaad, ken iti Gessuri, ken iti Jezrael, ken iti Efraim, ken iti Benjamin, ken iti amin nga Israel.
10 Ni Isboset, nga anac ni Saul, agtawen idi iti uppat a pulo a tawen idi nangrugi nga agari iti Israel, ket nagari iti dua a tawen. Ngem ti balay ni Juda simmurot idi ken David.
11 Ket iti bayat ti pinagari ni David idiay Hebron iti balay ni Juda pito a tawen ket innem a bulan.

12 Ket ni Abner nga anac ni Ner, ken dagiti adadipen ni Isboset nga anac ni Saul, rimmuarda a naggapu iti Mahanain aginggat' Gabaon.

13 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia, ken dagiti adipen ni David, rimmuarda, ket nasaracanda ida iti denna ti tanke idiay Gabaon; ket isuda nagtutugawda, ti maysa iti maysa a bangir ti tanke, ket ti sabali iti sabali a bangir ti tanke.

14 Ket ni Abner kinunana ken Joab, Agdawatac kenca, a tumacderda coma dagiti agtutubo a lallaki ket agay-ayamda iti saclangtayo. Ket ni Joab kinunana, Tumacderda coma.

15 Idin timmacderda ket bimmaliwda iti binnilang: sangapulo ket dua iti agpaay ken Benjamin, ken agpaay ken Isboset nga anac ni Saul, ket sangapulo ket dua cadagiti adipen ni David.

16 Ket isuda nagiinniggemda ti tunggal maysa iti olo ti caduana, ket *imbagcongna* ti campilanna iti bacrang ti caduana: iti casta napasagda a padapada: gapuna a daydi a disso nanaganan iti Helcat-assurim*, nga adda sadi Gabaon.

17 Ket ti bacal isut' idi nacaro unay iti daydi nga aldaw; ket ni Abner naabac idi, ken dagiti lallaki ti Israel, iti sango dagiti adipen ni David.

18 Ket dagiti tallo nga annac a lallaki ni Sarvia addada idi sadiay, da Joab, ken Abisai, ken Asael: ket ni Asael nasiglat unay idi dagiti sacsacana a cas la maysa nga ugsa nga atap.

19 Ket ni Asael kinamatna idi ni Abner; ket napan a di simmiasi iti canawan uray iti catigid a simmurot ken Abner.

20 Idin ni Abner timmaliaw iti licudanna, ket kinunana, ¿Sica ni Asael? Ket isu simmungbat, Siac.

21 Ket ni Abner kinunana kencuana, Sumiasica iti canawan nga imam wenno iti catigidmo, ket tumiliwca iti maysa cadagiti agtutubo a lallaki, ket alaem ti cabalna. Ngem ni Asael dina kinayat ti simmiasi iti panagsurot kencuana.

22 Ket ni Abner kinunana manen ken Asael, Sumiasica iti panagsurot caniac; apayapay siac ipasagca coma iti daga? casanonto ti pananguyangadco iti rupac ken ni cabsatmo a Joab?

23 Nupay casta isu saanna a kinayat ti simmiasi, gapuna a ni Abner iti cutit ti picana ti pinangsugatna kencuana iti bagina, iti casta nga ti pica rimmuar iti licudanna; ket napasag idiay, ket natay met laeng idiay a lugar: ket naaramid, nga isu-amin nga umay idi iti lugar a ni Asael nacapasaganna ken nacatayanna nagsardengda.

24 Ngem da Joab ken Abisai kinamatda ni Abner: ket ti init limnec idi nga isuda macagtengda iti turod ti Amma, nga adda iti sango ti Gia iti denna ti dalan ti letang sadi Gabaon.

25 Ket dagiti annac ni Benjamin naguornongda a simmurot ken Abner, ket nagbalinda a maysa a cabuyotan, ket nagtacderda iti tapaw ti maysa a turod.

26 Idin ni Abner pinuccawanna ni Joab, ket kinunana, ¿Mangpucawto iti agnanayon ti campilan? dica ammo aya a kinapaitto ti maududi a tungpal? casano ti capautna ngarud aya, iti sacbay nga ibilinmo cadagiti tattao iti panatuckiadda iti panagsurot cadagiti cacabsatda?

27 Ket ni Joab kinunana, Cas sibibiag ti Dios, no dica nagsao, pudno ngarud a iti bigat dagiti tattao pimmanawda, saanda a sinurot ti tunggal maysa ni cabsatna.

28 Iti casta ni Joab pinagunina ti tangguyobna, ket amin dagiti tattao nagsardengda, ket dida kinamaten ti Israel, dida nakibacalen.

29 Ket ni Abner ken dagiti lallakina napanda amin iti daydi a rabii iti tengnga ti Arabah; ket bimmaliwda iti Jordan, ket napanda iti tengnga ti amin a Betorom, ket immayda iti Mahanaim.

30 Ket ni Joab nagtuckiad iti panagsurot ken Abner: ket idi a naurnong dagiti amin a tattao, nagcurangda cadagiti adadipen ni David dagiti sangapulo ket siam a tattao ken ni Asael.

31 Ngem dagiti adadipen ni David impasagda iti Benjamin, ken cadagiti lallaki ni Abner, *iti casta* a tallo gasut ket innem a pulo a tattao ti natay idi.

32 Ket innalada ni Asael, ket isut' intabonda idi tanem ni amana, nga adda idi idiay Belen. Ket ni Joab ken dagiti lallakina nagnada a nagpatnag, ket ti aldaw bimtac cadacuada idiay Hebron.

Ti familia ni David. Ni Abner gapu iti pananguytubngar ni Isboset napan ken David. Ni Joab agatap ken Abner ket papatayenna. Ni David agdung-aw gapu ken Abner.

3 Ket adda idi napaut a gubat iti balay ni Saul ken iti balay ni David: ket

* *Helcat-assurim:* cayatna a saoen, *Ti talon dagiti natadem a bunong.*

ni David pumigsa idi a pumigsa, ket ti balay ni Saul cumapuy a cumapuy.

2 Ket nayanacda idi ken David dagiti annac a lallaki idiay Hebron: ti inauna nga anacna isu idi ni Amnon ken ni Aquinoam a Jezraelita;
3 ti maicaduana, isu idi ni Queleab ken ni Abigail nga asawa idi ni Nabal a Carmelito; ket ti maicatlo, ni Absalom nga anac ni Maaca, nga anac a babai ni Tolmai nga ari ti Gessur;
4 ket ti maicapat, ni Adonias nga anac ni Haggit; ket ti maicalima, ni Safatias nga anac ni Abital;
5 ket ti maicanem, ni Jetraam ken ni Egla, nga asawa ni David. Dagitoy nayanacda ken David idiay Hebron.

6 Ket naaramid idi, iti bayat ti caadda ti gubat iti balay ni Saul ken iti balay ni David, a ni Abner pimmigsa iti balay ni Saul.
7 Ket ni Saul adda idi maysa a camalalana a ti naganna isut' idi Resfa, nga anac ni Aja: ket ni *Isboset* kinunana ken ni Abner, Apayapay a simrecca iti camalala ni amac?
8 Idin ni Abner naglucsaw unay a gapu cadagiti sasao ni Isboset ket kinunana, Siac aya ti olo ti aso a cucua ti Juda? Iti daytoy nga aldaw aramidec ti caasi iti balay ni Saul nga amam, cadagiti cacabsatna, ken cadagiti gagayyemna, ket siac saanca nga inyawat iti im-ima ni David; ket nupay casta ipabaddutmo caniac iti daytoy nga aldaw ti basol a maipapan iti daytoy a babai.
9 Ti Dios agaramid coma iti castoy ken Abner, ken adadda pay coma, no, iti cas ti panangisapata ni Jehova ken David, diac aramiden met laeng kencuana;
10 iti panangyallatiwna iti pagarian nanipud iti balay ni Saul, ken iti panangibangonna iti trono ni David iti rabaw ti Israel, ken iti rabaw ti Juda, manipud Dan aginggga iti Beer-seba.
11 Ket isu dina nabalin ti simmungbat iti uray aniaman a sabali a balicas ken Abner, ta agbutengi idi kencuana.

12 Ket ni Abner nangibaon cadagiti babaonen ken David iti naganna, a kinunana, ¿Akincucua iti daga? ket kinunana pay *met*, Makisinninggalutca caniac, ket, adtoy, ti imac addanto kenca, a mangyeg kenca iti amin nga Israel.
13 Ket isu kinunana, Naimbag: siac makisinggalutacto kenca; ngem maysa a banag ti sapulec kenca: nga isu, a sica dicanto cumita iti rupac, malacsid no sica yegmo nga umuna ni Micol nga anac a babai ni Saul, intono umaymo kitaen ti rupac.
14 Ket ni David nangibaon cadagiti babaonen ken Isboset, nga anac ni Saul, a kinunana, Yayatmo caniac ni asawac a Micol, isu nga inasawac a gapu iti sangagasut a lucdit dagiti Filisteos.
15 Ket ni Isboset nagbaon, ket isut' innalana ken asawana a Falatiel, nga anac ni Lais.
16 Ket ni asawana napan kimmuyog kencuana, nga agsangsangit idi nga isu mapmapan ket simmurot kencuana agingana iti Bajurim. Idin ni Abner kinunana kencuana, Incan, agsublica: ket isu nagsubli.

17 Ket ni Abner addaan idi iti panagpaibisic cadagiti lallacay ti Israel, a kinunana, Iti nalabes a tiempo binirucyo ni David nga agari cadacayo:
18 ita ngarud isut' aramidenyo; ta ni Jehova nagsao idi iti maipapan ken David, a kinunana, Gapu iti ima ni David nga adipenco isalacanconto ti ilic nga Israel iti ima dagiti Filisteos, ken iti ima dagiti amin a cabusorna.
19 Ket ni Abner insaona met cadagiti lapayag ti Benjamin: ken casta met a ni Abner napanna insao cadagiti lapayag ni David idiay Hebron ti isu-amin a maipagarup a naimbag iti Israel, ken iti amin a balay ni Benjamin.
20 Iti casta immay ni Abner ken David idiay Hebron, ket caduana dagiti duapulo a lallaki. Ket ni David nagaramid iti rambac ken Abner ken cadagiti lallaki nga adda idi kencuana.
21 Ket ni Abner kinunana ken David, Tumacderacto ket innacto, ket ummongecto ken apoc nga ari ti isu-amin nga Israel, tapno makitulag coma kenca, ket sica agarica coma iti isu-amin a calicaguman ta cararuam. Ket ni David pinalubosanna ni Abner; ket isu napan a sitatalna.

22 Ket, adtoy, dagiti adadipen ni David ken ni Joab naggapuda iti maysa a panagsillong, ket nangicuyogda cadacuada ti dackel a sinamsam: ngem ni Abner awanen idi ken David idiay Hebron; ta isut' pinalubosanna, ket isu napan a sitatalna.
23 Ket idi a ni Joab ken amin ti buyot

nga adda idi kencuana immayda, imbagada ken Joab, a kinuna, Ni Abner nga anac ni Ner immay idi iti ari, ket isut' pinalubosanna, ket isu napan a sitatalna.

24 Idin ni Joab immay iti ari, ket kinunana, Ania ti inaramidmo? adtoy, immay idi ni Abner kenca; apayapay nga isut' pinagawidmo, ket isu napan a sipupulos?

25 Ammoem a ni Abner nga anac ni Ner, nga immay a mangallilaw kenca, ken mangammo iti ruaram ken sercam, ken mangammo iti isu-amin nga araramidem.

26 Ket idi a ni Joab rimmuar a naggapu ken David, nangibaon cadagiti babaonen ken ni Abner, ket isuda a nangisubli kencuana nanipud iti bubon ti Sira: ngem ni David saanna nga amammo idi.

27 Ket idi a ni Abner nagsubli iti Hebron, ni Joab isut' insinana agingganа iti tengnga ti ruangan a nakisao kencuana a sililimed, ket isut' sinugatna sadiay iti bagina, iti casta a natay, a maipoon iti dara ni Asael a cabsatna.

28 Ket iti calpasanna, idi a ni David nangegna, kinunana, Siac ken ti pagariac awanancami iti basol iti saclang ni Jehova iti agnanayon a maipapan iti dara ni Abner nga anac ni Ner:

29 agtinnag coma iti rabaw ti olo ni Joab, ken iti amin a balay ni amana; ket saan coma nga agcurang iti balay ni Joab ti tao nga aglac-am iti panagtotot, wenno agcucutel, wenno magmagna coma a sisasarucod, wenno mapasag coma iti campilan, wenno addaan iti panagcurang iti taraon.

30 Casta ti pinangpapatay da Joab ken Abisai a cabsatna ken ni Abner, agsipud ta isu pinapatayna idi ni Asael a cabsatda idi gubat sadi Gabaon.

31 Idin ni David kinunana ken Joab, ken iti amin a tattao nga adda idi kencuana, Gisgisenyo dagita pagan-anayyo, ket agbarikescayo cadagiti nakersang a lupot, ket agdung-awcayo iti una ni Abner. Ket ni ari David simmurot idi lungon.

32 Ket intabonda ni Abner idiay Hebron: ket ti ari innatona ti timecna, ket nagsangit iti tanem ni Abner; ket isu-amin dagiti tattao nagsangitda.

33 Ket ti ari nagdung-aw gapu ken Abner, ket kinunana,

¿Matay coma ni Abner a cas la iti ipapatáy ti maysa a maag?

34 Dagiti imimam saanda a nagalutan, uray dagiti sacsacam saanda a naicabil cadagiti putáw:

Cas la lalaki a napasag iti saclang dagiti annac ti kinadangkes, casta ti pannacapasagmo.

Ket isu-amin dagiti tattao nagsangitda manen a maipapan kencuana.

35 Ket isu-amin dagiti tattao immayda a mangpacan ken David iti tinapay idi nga aldaw pay laeng; ngem ni David insapatana, a kinunana, Casta coma ti aramiden caniac ti Dios, ken adadda pay met coma, no siac ramanac ti tinapay, wenno iti sabali, agingganа iti ilelcunnec ti init.

36 Ket isu-amin dagiti tattao nadlawda, ket nacaay-ayo cadacuada; ta isu-amin a ti ari inaramidna inay-ayona amin dagiti tattao.

37 Iti casta amin dagiti tattao ken amin pay nga Israel naammoanda idi nga aldaw, a saan a naggapu iti ari ti pannacapapatay ni Abner nga anac ni Ner.

38 Ket ti ari kinunana cadagiti adipenna, Dicay ammo aya nga iti daytoy nga aldaw napasag iti Israel ti maysa a palungo ken natan-oc a lalaki?

39 Ket iti daytoy nga aldaw nacapuyac, nupay ariac a napulotan; ket dagitoy a lallaki nga annac ni Sarvia, natangkenda unay caniac: ni Jehova supapacanna coma iti managaramid iti dakes iti mainugot iti kinadakesna.

Ti anac a lalaki a pilay ni Jonatan. Ni Isboset mapapatay, ngem ni David papapatayna dagiti namatay kencuana.

4 Ket idi a *ni Isboset*, nga anac ni Saul, nangegna a ni Abner natay idi idiay Hebron, dagiti imana nagbalinda a nacapuy, ken isu-amin dagiti Israelitas nariribucda idi.

2 Ket *ni Isboset*, nga anac ni Saul *addaan idi* iti dua a lallaki nga capcapitan dagiti buyot, ti nagan ti maysa isu idi ni Baana, ket ti nagan ti maysa isut' idi ni Recab, nga annac ni Remmon a Berotita, cadagiti annac ni Benjamin (ta ti Berot isut' idi naibilang iti Benjamin:

3 ket dagiti Berotitas nagtalawda idi aginggat' Getaim, ket naggangannaetda idi sadiay agingganа iti daytoy nga aldaw).

4 Ket ni Jonatan nga anac ni Saul, addaan idi iti maysa nga anac a lalaki a pilay cadagiti sacsacana. Agtawen idi iti lima a tawen idi a dagiti damag immayda a maipapan ken Saul ken ni

Jonatan a naggapu sadi Jezrael: ket di nañgsisiwa kencuana isut' innalana, ket nagtalaw: ket naaramid, nga idi a nagdarás a nagtalaw, a *di ubiñ* natnag, ket nagbalin a pilay. Ket ti naganna isut' idi Miñboset.

5 Ket dagiti annac ni Remmon a Berotita, da Recab ken Baana napanda, ket immayda iti capudot ti aldaw iti balay ni Isboset, idi nga isu agininana iti matoon.

6 Ket immayda sadiay iti tengñga ti balay, a casda la nañgyeg iti trigo; ket isut' kinabilda di bagína; ket da Recab ken Baana a cabsatna nagtalawda.

7 Ket idi nga isuda immayda iti balay, idi nga isu agididda iti iddana idiay siled a pagturoganna, isut' kinabilda, ken isut' pinatayda, ket isut' pinutolanda, ket innalada di olona, ket napanda iti dalan ti Arabah a nagpatpatnag.

8 Ket inyegda ti olo ni Isboset ken David idiay Hebron, ket kinunada iti ari, Adtoy, ti olo ni Isboset, nga anac ni Saul, a cabusormo, a nañgbiruc idi ita biagmo; ket ni Jehova imbalsanna iti daytoy nga aldaw ni apoc nga ari ken ni Saul, ken iti putotna.

9 Ket ni David simmunñgbat cada Recab ken Baana a cabsatna, nga annac ni Remmon a Berotita, ket kinunana cadacuada, Cas sibibiag ni Jehova, a nañgsubbot iti cararuac iti amin a pacarigatan,

10 idi a ti maysa nañgibaga caniac, a kinunana, Adtoy, ni Saul natay, a pinanunotna a nañgyeg iti naimbag a damag, isut' tiniliwco, ket isut' pinatayco idiay Siceleg, nga isu idi ti supapac nga intedco a gapu iti impadamagna.

11 ¿Dinto adadda, idinto a dagiti dakes a tattao pinapatayda ti maysa a tao a nalinteg idiay balayna met laenñ ken iti rabaw ti iddana; a sapulecto ti darana cadagiti im-imayo, ken iccatencayo iti daga?

12 Ket ni David binilinna dagiti agtutubona a lallaki, ket isuda pinapatayda ida, ket pinutedda dagiti im-imada ken sacsacada, ket imbitinda ida idiay denna ti tanke sadi Hebron. Ngem innalada ti olo ni Isboset, ket isut' intanemda iti tanem ni Abner idiay Hebron.

Ni David agari iti Israel ken Juda. Cayawanna ti Sion, ken abakenna dagiti Filisteos.

5 Idin isu-amin dagiti caputotan ti Israel immayda ken David idiay Hebron, ket nagsaoda, a kinunada, Adtoy dacami dagiti tultulañgmo ken lasagmo.

2 Cadagiti nalabes a tiempo, idi a ni Saul nagari cadacami, sica idi ti nañgidalan ti Israel *a rimmuar* ken nañgisubli: ket ni Jehova kinunana kenca, Sicanto ti pastor ti ilic nga Israel, ken sicanto ti palunño ti Israel.

3 Iti casta isu-amin dagiti lallacay ti Israel immayda iti ari idiay Hebron; ket ni ari David nagaramid cadacuada iti tulag idiay Hebron iti saclañ ni Jehova: ket pinulotanda ni David nga ari iti Israel.

4 Ni David agtawen idi iti tallopulo a tawen idi nañgrugi nga agari, ket nagari iti uppat a pulo a tawen.

5 Idiay Hebron nagari iti Juda iti pito a tawen ket innem a bulan; ket idiay Jerusalem nagari iti tallo pulo ket tallo a tawen iti isu-amin nga Israel ken Juda.

6 Ket ti ari ken isu-amin dagiti lallakina immayda iti Jerusalem a maibusor cadagiti Jebuseos, nga agnaed iti daga, isuda a nagsao ken David, a kinunada, Malacsid no sica pasiaem ti bulsec ken pilay, dicanto mabalin ti sumrec ditoy; panpanunotenda, a ni David dina mabalin ti sumrec ditoy.

7 Nupay casta ni David innalana ti sarikedked ti Sion; nga isu met laenñ ti ciudad ni David.

8 Ket ni David kinunana idi iti daydi nga aldaw, Uray siasino a manñgcabil iti Jebuseo, sumañ-at coma aginñgana iti calasugan ti danum, ket *cabilenna* coma ti pilay ken ti bulsec, isuda a ti cararua ni David ginurana idi. Gapuna a cunada, Adda bulsec ken pilay; isu dina mabalin ti sumrec iti balay.

9 Ket ni David nagtaenñ idiay sarikedked, ket isut' ninaganna iti ciudad ni David. Ket ni David binanñonna a naglawlaw nanipud Mello nga agpauneg.

10 Ket ni David rumañ-ay la idi a rumañ-ay; ta ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot adda idi kencuana.

11 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro nagibaon cadagiti babaonen ken David, ken cancantinñen, ken alallawagi, ken agcavcaviti; isuda a nañgbañon ken David iti maysa a balay.

12 Ket ni David naawatanna a ni Jehova isut' pinasinñkedanna nga ari iti Israel, ken isu ti nañgitan-oc iti pagarianna a gapu iti ilina nga Israel.

13 Ket ni David nangala pay kencuana cadagiti camcamalala ken asassawa a naggapuda iti Jerusalem, iti calpasan ti panaggapuna idiay Hebron, ket naipasngayda ken David sadiay dagiti annac a lallaki ken babbai.

14 Ket dagitoy isu dagiti nagan dagidi nayánac kencuana idiay Jerusalem: ni Samma, ken ni Sobat, ken ni Natan, ken ni Salomon,

15 ken ni Jebahar, ken ni Elisua, ken ni Nefeg, ken ni Jafia,

16 ken ni Elisana, ken ni Elioda, ken ni Elifalet.

17 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a pinulotanda ni David nga ari iti Israel, amin dagiti Filisteos simmang-atda a mangsapul ken David; ket ni David isut' nangegna, ket simmalog agingga iti sarikedked.

18 Ket dagiti Filisteos immayda ket nagsacnapda iti lobong ti Rafaim.

19 Ket ni David immuman ken Jehova, a kinunana, ¿Innacto a maibusor cadagiti Filisteos? ¿yawatmonto ida iti imac? Ket ni Jehova simmungbat ken David, Inca; ta pudno unay a yawatconto dagiti Filisteos ita imam.

20 Ket ni David immay idiay Baal-perazim, ket ni David kinabilna ida sadiay; ket kinunana. Binurac ni Jehova dagiti cabusorco iti sangoanac, a cas la iti panagburac dagiti dandanum. Gapuna a ginaladánna iti nagan daydiay a disso iti Baal-perazim*.

21 Ket nabatida idiay dagiti ladladawan: ket ni David ken dagiti lallakina innalada ida.

22 Ket dagiti Filisteos immayda pay manen, ket nagsacnapda iti lobong ti Rafaim.

23 Ket idi a ni David immuman ken Jehova, isu kinunana, Dica sumang-at: aglicawca iti licudanda, ket umayca cadacuada iti sango dagiti mormoras.

24 Ket isunto, intono mangegmo ti aweng ti pannagna cadagiti tuctoc dagiti mormoras, isunton ti panaggunaymo; ta isunton ti iruruar ni Jehova iti sangoanam a mangcabil iti buyot dagiti Filisteos.

25 Ket ni David inaramidna iti casta, a cas imbilin ni Jehova kencuana, ket kinabilna dagiti Filisteos nanipud Gabaa agingganna iti umayca iti Gaza.

Ti lacasa mayeg agingga iti Perez-oza. Ipapatáy ni Oza. Ti lacasa mayeg iti Jerusalem. Ni Micol ababienna ni David.

6 Ket ni David inurnongna manen dagiti isu-amin a lallaki a napili ti Israel, a tallopulo ribu.

2 Ket ni David timmacder, ket napan agraman amin dagiti tattao nga adda idi kencuana, nanipud iti Baal ti Juda, tapno yegda manipud sadiay ti lacasa ti Dios, nga isut' nanaganan gapu iti Nagan, iti nagan met laeng ni Jehova dagiti buybuyot nga agsaad *iti ngato* dagiti kerubin.

3 Ket incabilda ti lacasa ti Dios iti rabaw ti maysa a carison a baro, ket isut' inyegda manipud iti balay ni Abinadab nga adda idi iti turod: ket da Oza ken Ahio, nga annac ni Abinadab, pinaguyodda di carison a baro.

4 Ket isut' inyegda nanipud iti balay ni Abinadab, nga adda idi iti turod, agraman ti lacasa ti Dios: ket ni Ahio napan idi iti sango ti lacasa.

5 Ket ni David ken isu-amin a balay ti Israel nagay-ayamda iti saclang ni Jehova cadagiti amin a kita *dagiti gamigam* a cayo ti parwa, ararpa, ken salsalterio, ken panpandereta, ken castañuelas, ken piang-piangpiang.

6 Ket idi a dimteng da iti pagtaltagan ni Nacon, ni Oza inyunnatna *ti imana* iti lacasa ti Dios, ket isut' iniggamanna; ta dagiti bacbaca nagtibcolda idi.

7 Ket ti pungtot ni Jehova simged a maibusor ken Oza; ket ti Dios isut' kinabilna idiay a gapu iti baddutna; ket natay idiay iti denna ti lacasa ti Dios.

8 Ket ni David napaladingit idi, ta ni Jehova binuracna ni Oza; ket ninaganna daydiay a disso iti Perez-oza*, agingganna iti daytoy nga aldaw.

9 Ket ni David nagbuteng idi ken Jehova iti daydi nga aldaw; ket kinunana, Casano ti yaayto caniac ti lacasa ni Jehova?

10 Iti casta ni David dina kinayat nga inyallatiw kencuana ti lacasa ni Jehova iti ciudad ni David; ngem ni David isut' impanna iti balay ni Obed-edom a Geteo.

---

* *Baal-perazim:* cayatna a saoen, *Ti disso dagiti panagburac.*

* *Perez-oza:* cayatna a saoen, *Ti panagburac ni Oza.*

11 Ket ti lacasa ni Jehova nabati idi idiay a balay ni Obed-edom a Geteo iti tallo a bulan: ket ni Jehova binendicionanna ni Obed-edom, ken iti isu-amin a balayna.

12 Ket naibaga idi ken David nga ari, a nacuna, Ni Jehova binendicionanna idi ti balay ni Obed-edom, ken iti isu-amin a cucuana, a gapu iti lacasa ti Dios. Ket ni David napan, ket innalana ti lacasa ti Dios nanipud iti balay ni Obed-edom agingga iti ciudad ni David a binuyog ti ragsac.

13 Ket isu idi a casta, idi a dagiti nagawit iti lacasa nacapagnada iti innem a caaddang, nangidatonda iti maysa a baca ken maysa *nga urbon* a nalucmeg.

14 Ket ni David nagsala iti amin a pigsana iti sango ni Jehova; ket ni David nagcawes idi iti maysa nga efod a lienzo.

15 Iti casta ni David ken amin ti balay ti Israel inyegda ti lacasa ni Jehova a binuyog dagiti dirdir-i ken timec ti tanguyob.

16 Ket isu idi a casta, idi a ti lacasa ni Jehova immay iti ciudad ni David, a ni Micol nga anac a babai ni Saul kimmita nanipud iti tawa, ket nakitana ni ari David nga aglaglagto ken agsalsala iti sango ni Jehova: ket isut' inamisna iti pusona.

17 Ket inyegda ti lacasa ni Jehova, ket isut' insaadda iti lugarna iti tengnga ti tolda a ni David binangonna idi nga agpaay kencuana; ket ni David nagidatag iti daton a mapuuran ken datdaton iti cappia iti saclang ni Jehova.

18 Ket idi a ni David nalpasna ti nagidatag iti daton a mapuuran ken datdaton iti cappia, binendicionanna iti ili iti nagan ni Jehova dagiti buybuyot.

19 Ket binunongganna iti isu-amin nga ili, iti isu-amin a caadu met laeng ti Israel, cadagiti lallaki ken babbai a padapada, iti tunggal maysa, maysa a bukel a tinapay, ken maysa nga apag ti *lasag*, ken maysa a catipkel dagiti uvas a napakirriit. Iti casta isu-amin dagiti tattao nagawid tunggal maysa iti balayna.

20 Idin ni David nagsubli nga in mangbendicion iti balayna. Ket ni Micol nga anac ni Saul rimmuar a simmabet ken David, ket kinunana, ¡Amangan nagdayag idi iti daytoy nga aldaw ti ari ti Israel, a naglucais iti daytoy nga aldaw cadagiti matmata dagiti tagabu a babbai dagiti adadipenna, a cas la maysa cadagiti ubbaw a tattao aglucais nga awanan bain!

21 Ket ni David kinunana ken Micol, *Isu idi* iti sango ni Jehova a nangpili caniac a nangnangrona ngem ni amam, ken iti isu-amin a balayna, a dinutocnac a palungo iti ili ni Jehova, iti Israel: gapuna nga agay-ayamacto iti sango ni Jehova.

22 Ket agbalinacto pay a naalalas ngem iti daytoy, ket siac nababbabaacto pay iti saclangco met laeng: ngem cadagiti babbai a sinaom, cadacuada adaddanto ti pannacadaydayawco.

23 Ket ni Micol nga anac ni Saul awanan idi iti anac agingggana iti aldaw ti ipapatáyna.

Ni David panggepenna ti mangbangon iti maysa a templo. Ti sao ti Dios umay kencuana. Ti carárag ken panagyaman ni David.

7 Ket naaramid, idi a ti ari agnanaed idiay balayna, ket ni Jehova nangted kencuana iti talna cadagiti isu-amin a cabusorna iti agliemut,

2 a ti ari kinunana ken mammadto a Natan, Kitaem ita, siac agnaedac iti balay a kinantingenan, ngem ti lacasa ni Jehova agnaed iti uneg dagiti bengbeng.

3 Ket ni Natan kinunana iti ari, Inca, aramidem amin dayta nga adda ita pusom: ta ni Jehova adda kenca.

4 Ket naaramid idi met laeng a rabii, a ti sao ni Jehova immay ken Natan, a kinunana,

5 Inca ket cunaem ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova, ¿Sica mangaramidcanto iti balay a maipaay caniac a pagtaengac?

6 ta saanac a nagnaed iti maysa a balay nanipud iti aldaw a pinangaonco cadagiti annac ti Israel idiay Egipto agingggana iti daytoy nga aldaw met laeng, no di ket nagnaac iti tolda ken iti tabernaculo.

7 Cadagiti isu-amin a luglugar a nakipagnaac cadagiti isu-amin nga annac ti Israel, nangisaoac aya iti maysa a balicas iti uray asinoman cadagiti caputotan ti Israel, a nangibilinac idi a mangipaarab iti ilic nga Israel, a kinunac, Apayapay didac imbangonan iti balayco a kinantingenan?

8 Gapuna ita castoyto ti cunaem ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Siac innalaca nanipud

iti pagaponan ti carnero, nanipud iti pagsarsarunoan iti oveja, tapno sica ti pangulo iti ilic, nga Israel;

9 ket addaac idi kenca iti uray sadino a napnapanam, ket iti sangoanam kineltayco amin dagiti cabusormo; ket pinagbalinca a nagan a dackel, a cas iti nagan dagiti dadackel, nga addada ditoy daga.

10 Ket itudingconto ti maysa a lugar a maipaay iti ilic nga Israel, ket imulacto ida, tapno agnaedda coma iti lugarda met laeng, ket dida coma mayallatiwen; iti uray caano dagiti annac ti kinadakes didanto parigaten idan, a cas la idi unana,

11 ken *cas* nanipud iti aldaw a nagbilinac cadagiti agoc-ocom iti ilic nga Israel; ken aramidecto kenca ti inana cadagiti isu-amin a cabusormo. Casta met a ni Jehova ibagana kenca a ni Jehova yaramidannacanto iti maysa a balay.

12 Ket intono dagiti aldawmo isudanto coma ti maturposen, ket makiturogcanto cadagiti ammam, bangonecto ti putotmo a sumaruno kenca, isu nga agtaudto ita tianmo; ket pasingkedacto ti pagarianna.

13 Isu mangbangonto iti balay a maipaay iti naganco; ket pasingkedacto iti agnanayon ti trono ti pagarianna.

14 Siacto ti amana, ket isunto ti anacco: no isu agaramidto coma iti dakes, isut' dusaecto iti sarucod dagiti lallaki, ken iti baot dagiti annac dagiti lallaki;

15 ngem ti naayat a kinaimbagco dinto sumina kencuana, a cas isut' insinac idi ken Saul, nga iniccatco idi iti sangoanam.

16 Ket mapatalgedanto ti balaymo ken ti pagariam iti agnanayon itisangoanam: ti tronom mapasingkedanto nga agnanayon.

17 Mayalubog cadagitoy amin a sasao, ken mayalubog iti amin daytoy a parparmata, casta ti pinangisao ni Natan ken David.

18 Idin ni ari David simrec, ket nagtugaw iti sango ni Jehova; ket kinunana, O Apo Jehova, siasinoac aya, ken ania aya ti balayco, tapno inyegnac aginganat' ditoy?

19 Ket daytoy isu pay lat' bassit a banag cadagita matam, O Apo Jehova; ngem saoem met iti maipapan iti balay ti adipenmo iti naunday a tiempo a sumungad; ken daytoy *met* a mayannurot iti cadawyan dagiti lallaki; ¡O Apo Jehova!

20 Ket ania pay ti mabalin a saoen ni David kenca? ta sica amniom ti adipenmo, O Apo Jehova.

21 Gapu iti saom, ken mayalubog ita pusom met laeng, inaramidmo daytoy a kinadackel, tapno isut' ipacaammom iti adipenmo.

22 Gapuna a sica nadayagca, O Jehova a Dios: agsipud ta awan ti sabali a cas kenca, awan ti siasinoman a Dios iti lacsidmo, a mayalubog iti isu-amin a nangnangegmi cadagiti lapayagmi.

23 Ket ania ti maysa a nacion iti daga ti adda a cas iti ilim, nga iti Israel met laeng, isu nga ti Dios napan idi a nangsubbot a maipaay kencnana met laeng a maysa nga ili, ket isu idi ti inaramidna a maysa a nagan, ken inaramidna dagiti dadackel a banag a gapu cadacayo, ken dagiti nacakigkigtot a banag a gapu iti dagam, iti sango ti ilim, a sinubbotmo kenca nanipud Egipto, *nanipud* cadagiti nacion ken cadagiti didiosda?

24 Ket sica binangonmo kenca met laeng ti ilim nga Israel tapno isu ti ilim nga agnanayon; ket sica, Jehova, nagbalinca a Diosda.

25 Ket ita, O Jehova a Dios, ti sao nga insaom maipapan iti adipenmo, ken iti maipapan iti balayna, isut' pasingkedam iti agnanayon, ket aramidem coma a cas iti insaom.

26 Ket madayaw coma ti naganmo iti agnanayon, a cunaen, Ni Jehova dagiti buybuyot isu ti Dios ti Israel; ket ti balay ni adipenmo a David mapatibkerto iti saclangmo.

27 Ta sica, O Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, impaltiingmo iti adipenmo, a kinunam, Siac ibangonancanto iti maysa a balay: gapuna a ti adipenmo nacasarac iti pusona a mangicararag kenca iti daytoy a cararag.

28 Ket ita, O Apo Jehova, sica ti Dios, ket dagiti sasaom isudat' pudno, ket incarim daytoy naimbag a banag iti adipenmo:

29 gapuna ita, a maay-ayoca coma a mangbendicion iti balay ti adipenmo, tapno agnanayon coma nga agtaeng iti sangoanam; ta sica, O Apo Jehova, isut' insaom idi; ket iti pammendicionmo bendita coma ti balay ti adipenmo iti agnanayon.

Dagiti panagballigi ni David iti Filistia, Moab, Soba, ken Siria. Ti isagut ni ari Tou. Ti Edom maadipen.

8 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni David kinabilna dagiti Filisteos, ket

pinarucmana ida; ket ni David innalana ti rienda ti ina a ciudad iti ima dagiti Filisteos.

2 Ket isu kinabilna met ti Moab, ket rinucodna ida iti maysa a pagrucod a tali, pinagiddana ida iti daga; ket isu nangrucod iti namindua carucod a mapapatay, ket ti apag-isu a sangcarucod nga agbiag. Ket dagiti Moabitas nagbalinda nga adadipen ni David, ken nangyegda iti buis.

3 Casta met a ni David kinabilna ni Adarezer nga anac ni Roob, nga ari ti Soba, idi nga isu napanna subboten ti pagturayanna idiay Carayan.

4 Ket ni David nangala idi cadacuada iti sangaribu ket pito gasut a nagcacabayo, ken duapulo a ribu a tattao a sacasaca; ket ni David binessangganna dagiti amin a cabcabayo ti lugan: ngem nangitidda cadagidiay iti maipaay iti sangagasut a lugan.

5 Ket idinto a dagiti Sirios ti Damasco immayda a mangtulong ken Adarezer nga ari ti Soba, ni David nangcabil cadagiti Sirios iti duapulo ket dua a ribu a lallaki.

6 Sa nangicabil ni David iti buyot nga agaywan idiay Siria ti Damasco; ket dagiti Sirios nagbalinda idi nga adadipen ni David, ket nagyegda ti buis. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a napananna idi.

7 Ket ni David innalana dagiti calcalasag a balitoc, nga addada idi cadagiti adadipen ni Adarezer, ket inyegna ida idiay Jerusalem.

8 Ket idiay Bete, ken idiay Berot, a ciciudad ni Adarezer, nangalaan ni David iti napalalo a kinaadu ti gambang.

9 Ket idinto a ni Tou nga ari ti Emat nangegna a ni David kinabilna amin dagiti buyot ni Adarezer,

10 idin ni Tou imbaonna ni Joram nga anacna a lalaki ken ari David, a mangcablaaw kencuana, ken mangbendicion kencuana, agsipud ta nakigubat idi a maibusor ken Adarezer ket isut' kinabilna: ta ni Adarezer addaan idi iti gubgubat ken ni Tou. Ket *ni Joram* nangyeg kencuana cadagiti alalicamen a pirac, ken alalicamen a balitoc, ken alalicamen a gambang:

11 dagitoy met impaay ni ari David ken Jehova, agraman ti pirac ken balitoc nga impaayna idi a nagtaudda cadagiti isu-amin a nacion a pinarmecna;

12 naggapu iti Siria, ken iti Moab, ken cadagiti annac ni Ammon, ken cadagiti Filisteos, ken iti Amalec, ken iti nasamsam ken Adarezer, nga anac ni Roob, nga ari ti Soba.

13 Ket ni David nacagun-od kencuana iti maysa a nagan idi nga isu nagsubli a naggapu iti nangcabilanna cadagiti Sirios idiay Lobong ti Asin, iti sangapulo ket walo a ribu a lallaki met laeng.

14 Ket isu nangicabil iti agbantay a buyot idiay Edom; iti isu-amin nga Edom nangicabil iti agbantay a buyot, ket isu-amin dagiti Edomitas, nagbalinda idi nga adadipen ni David. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a napnapananna idi.

15 Ket ni David nagari iti isu-amin nga Israel; ket ni David tinungpalna ti kinajusticia ken kinalinteg iti isu-amin nga ilina.

16 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia, isu idi ti palungo ti buyot, ket ni Josafat nga anac ni Ahilud isu idi ti registrador;

17 ket ni Sadoc nga anac ni Aquitob, ken ni Aquimelec nga anac ni Abiatar, isuda idi dagiti sacerdote, ket ni Saraias isu idi ti escriba;

18 ket ni Banaias nga anac ni Joiada *isu idi ti palungo* dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos; ket dagiti annac a lallaki ni David isuda idi dagiti cangatoan a ministro.

Ti caasi ni David ken Mifiboset.

9 Ket ni David kinunana, ¿Adda pay maysa a natda iti balay ni Saul, tapno iparangco coma kencuana ti caasi a maipoon ken ni Jonatan?

2 Ket adda idi maysa nga adipen idiay balay ni Saul, a ti naganna isut' idi Siba, ket isut' inayabanda a napan ken David; ket ti ari kinunana kencuana, ¿Sica ni Siba? Ket isu kinunana, Ti adipenmo isu.

3 Ket ti ari kinunana, ¿Awan la ti uray siasino iti balay ni Saul, tapno siac iparangco coma ti caasi ti Dios kencuana? Ket ni Siba kinunana iti ari, Ni Jonatan adda pay la maysa nga anacna a lalaki a pilay dagiti sacsacana.

4 Ket ti ari kinunana kencuana, Sadino ti yanna? Ket ni Siba kinunana iti ari, Adtoy, adda idiay balay ni Maquir nga anac a lalaki ni Amiel, sadi Lodabar.

5 Idin ni David nagbaon, ket isut' in-

nalana idiay balay ni Maquir nga anac ni Amiel, nanipud Lodabar.

6 Ket ni Mifiboset, nga anac a lalaki ni Jonatan, nga anac ni Saul, immay ken David, ket nagpacleb iti rupana, ket nagrucbab. Ket ni David kinunana, Mifiboset. Ket isu simmungbat, ¡Adtoy, ti adipenmo!

7 Ni David kinunana kencuana, Saanca coma nga agbuteng; ta siac pudno nga ipamatmatconto kenca ti caasi a gapu ken ni Jonatan nga amam, ket isublicto kenca dagiti amin a dagdaga ni Saul nga amam; ket mangancanto a canayon iti tinapay iti lamesaanco.

8 Ket isu nagrucbab, a kinunana, Ania aya ti adipenmo, tapno kitaem coma ti maysa a natay nga aso a cas caniac?

9 Idin ti ari inayabanna ni Siba, nga adipen ni Saul, ket kinunana kencuana, Isu-amin daydiay a cucua ni Saul ken iti isu-amin a balayna intedcon ida iti anac ni apom.

10 Sica ngarud trabajoemto ti daga a maipaay kencuana, sica, ken dagiti annacmo, ken dagiti adadipenmo; ket sica yegmonto *dagiti bungbunga*, tapno ti anac ni apom addaanto iti taraon a canen: ngem ni Mifiboset nga anac daydi apom manganto iti tinapay nga agnanayon iti lamesaanco. Ket ni Siba adda idi sangapulo ket lima nga annacna a lallaki ken duapulo nga adadipenna.

11 Idin ni Siba kinunana iti ari, Iti mayalubog iti isu-amin nga imbilin ni apoc nga ari iti adipenna, isut' aramidento a casta ti adipenmo. Iti maipapan ken Mifiboset, *kinuna di ari*, isu manganto iti lamesaanco, a cas la maysa cadagiti annac a lallaki ti ari.

12 Ket ni Mifiboset addaan idi iti maysa nga anac a lalaki a bumaro, a ti naganna isut' idi Mica. Ket isu-amin nga agnaed idiay balay ni Siba isuda idi dagiti adadipen ni Mifiboset.

13 Casta ti pinagnaed ni Mifiboset idiay Jerusalem, ta nangan idi a cancanayon iti lamesaan ti ari. Ket isu pilay idi nga agpada dagiti sacsacana.

Ti ibaon ni David a maipaay ken Hannon, ngem ni Hanon umsienna dagiti adipenna. Ni David parmekenna ti Ammon ken Siria a sangcacanunong.

10 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ti ari dagiti annac ni Ammon natay, ket ni Hanon nga anacna nagari iti saadna.

2 Ket ni David kinunana, Iparangconto iti caasi ken ni Hanon nga anac ni Naas, a cas la ni amana imparangna caniac ti caasi. Iti casta ni David imbaonna dagiti adadipenna a mangliwliwa kencuana a maipanggep ken ni amana Ket dagiti adadipen ni David immayda iti daga dagiti annac ni Ammon.

3 Ngem dagiti panguloen dagiti annac ni Ammon kinunada ken Hanon nga apoda, ¿Pagarupem a ni David padayawanna ni amam, iti panangibaonna cadagiti mangliwliwa kenca? saan aya nga imbaon kenca ni David dagiti adadipenna a mangsukimat iti ciudad, ken mangsiim, tapno isut' rebbaenna?

4 Idin ni Hanon innalana dagiti adipen ni David, ket kiniskisanna ti cagudua ti iminggda, ket pinutedna dagiti cawcawesda a ginudua, iti padinggpadinggda met laeng, ket pinagawidna ida.

5 Idinto nga imbagada ken David, isu nagbaon ti nangsabet cadacuada; agsipud ta dagiti lallaki naibabainda iti casta unay. Ket ti ari kinunana, Agtactaccayo idiay Jerico aginggganat' tumubo dagita iminggyo, ket sacayto sumubli.

6 Ket idi a makita dagiti annac ni Ammon nga isuda nagbalinda a nacarurod ken David, dagiti annac ni Ammon nagbaonda ken nanangdanda cadagiti Sirios idiay Bet-rehob, ken cadagiti Sirios idiay Soba, a duapulo a ribu a lallaki a sacasaca, ken iti ari ti Maaca agraman sangaribu a tattaona, ken dagiti lallaki a taga Is-tob a sangapulo ket dua a ribu a lallaki.

7 Ket idi a ni David isut' nangegna, imbaonna ni Joab, ken amin a buyot dagiti mamaingel a lallaki.

8 Ket dagiti annac ni Ammon rimmuarda, ket inornosda ti gubat iti ridaw ti ruangan: ket dagiti Sirios a tagá Soba ken tagá Roob, ken dagiti lallaki ti Is-tob ken Maaca, addada idi a sangsangcatipon idiay away.

9 Idinto ngarud a nakita ni Joab a ti gubat adda idi a naisaad a maibusor kencuana iti sango ken licudanna, nangpili cadagiti napili a lallaki ti Israel, ket inornosna ida a maibusor cadagiti Sirios:

10 ket ti natda cadagiti tattao inyawatna iti ima ni Abisai a cabsatna; ket inornosna ida a maibusor cadagiti annac ni Ammon.

11 Ket kinunana, No dagiti Sirios napigsadanto unay caniac, sica tulonĝannacto nĝarud; nĝem no dagiti annac ni Ammon napigsadanto unay kenca isunton ti yaayco ket tulonĝancanto.

12 Uminĝelca a naimbag, ket aglallakita a maipaay iti ilitayo, ken maipaay cadagiti ciudad ti Diostayo: ket ni Jehova aramidenna coma daydiay a pagarupenna a naimbag.

13 Idin da Joab ken dagiti tattao nĝa adda idi kencuana immasidegda iti gubat a maibusor cadagiti Sirios: nĝem nagtalawda iti sanĝona.

14 Ket idi a dagiti annac ni Ammon nakitada a dagiti Sirios napagtalawda, nagtalawda met iti sanĝo ni Abisai, ket simrecda iti ciudad. Idin ni Joab nagsubli a naggapu cadagiti annac ni Ammon, ket immay iti Jerusalem.

15 Ket idi a dagiti Sirios nakitada nĝa isuda naicabilda iti dacdakes iti sanĝo ti Israel, naguornonĝda a nagtitipon.

16 Ket ni Adarezer nagbaon, ket innalana idi dagiti Sirios nĝa addada idi iti ballasiw ti Carayan: ket isuda immayda idiay Helan, agraman ni Sobac a capitan ti buyot ni Adarezer iti unada.

17 Ket naibaga idi ken David: ket inurnonĝna amin nĝa Israel, ket bimmalasiw iti Jordan, ket immay iti Helan. Ket dagiti Sirios naguornonĝda a maibusor ken David, ket nakigubatda kencuana.

18 Ket dagiti Sirios nagtalawda iti sanĝo ti Israel; ket ni David nanĝpapatay cadagiti Sirios *cadagiti lallaki* ti pito gasut a luglugan, ken uppat a pulo ribu a tattao a nagcacabayo, ket kinabilna ni Sobac a capitan ti buyotda, ket iti casta natay sadiay.

19 Ket idi a dagiti isu-amin nĝa ar-ari nĝa adadipen idi ni Adarezer nakitada nĝa isuda naisaadda iti dacdakes iti sanĝo ti Israel, nakicappiada iti Israel, ket nagservida cadacuada. Iti casta uray caano dagiti Sirios nagbutenĝdan a nanĝtulonĝ cadagiti annac ni Ammon.

Ti pannacalacub ti Rabba. Ti basol ni David a maicaniwas ken Urias. Ti ipapatáy ni Urias, ken ti panangasawa ni David ken ni Bersabee.

11 Ket naaramid idi iti panagsubli ti tawen, idi tiempo a dagiti ar-ari rumuarda *iti gubat*, a ni David imbaonna ni Joab, ken dagiti adadipenna a caduana, ken isu-amin nĝa Israel; ket dinadaelda dagiti annac ni Ammon, ket linacubda ti Rabba. Nĝem ni David nagbati idiay Jerusalem.

2 Ket naaramid iti malem, nĝa idi a ni David bimmanĝon iti iddana, ket nagnagna iti panĝatepan ti balay ti ari: ket nanipud iti panĝatepan nakitana ti maysa a babai nĝa adda idi nĝa agdigdigus; ket di babai isut' idi naimnas unay a kitaen.

3 Ket ni David nagbaon ket nagsaludsod a gapu iti daydi a babai. Ket maysa ti nagcuna, Daytoy saan aya a ni Bersabee, nĝa anac ni Eliam, nĝa asawa ni Urias a Jetteo?

4 Ket ni David nanĝibaon cadagiti babaonen, ket isut' innalana; ket *di babai* simrec idi iti yanna, ket *ni David* nakicaidda kencuana (ta *di babai* naggugor idi a gapu iti kinarugitna); ket isu nagsubli iti balayna.

5 Ket di babai nagsicug; ket nagbaon, ket imbagana ken David, ket kinunana, Siac addaac a masicug.

6 Ket ni David nagbaon ken ni Joab, *a kinunana*, Ibaonmo caniac ni Urias a Jetteo. Ket ni Joab imbaonna ni Urias ken David.

7 Ket idi a ni Urias immay kencuana, ni David nagsaludsod kencuana no casano ti inaramid ni Joab, ken no casano ti pannagna dagiti tattao, ken no casano ti irarañg-ay ti gubat.

8 Ket ni David kinunana ken Urias Sumalogca iti balaymo, ket buggoam dagi ta sacsacam. Ket ni Urias rimmuar idiay balay ti ari, ket simmurot kencuana ti *canen* iti maminsan a panangan a naggapu iti ari.

9 Nĝem ni Urias naturog iti ruanĝan ti balay ti ari a caduana dagiti amin nĝa adadipen ni apona, ket saan a simmalog iti balayna.

10 Ket idi nĝa imbagda ken David, a kinunada, Ni Urias saan a simmalog idiay balayna. Ni David kinunana ken Urias, ¿Saanca a naggapu iti maysa a pannagna? apayapay nĝarud a dica sumalog iti balaymo?

11 Ket ni Urias kinunana ken David, Ti lacasa, ken ti Israel, ken ti Juda, agnaedda cadagiti calcalapaw; ket ni apoc a Joab, ken dagiti adadipen ni apoc naipacarsoda iti nacannag nĝa away; ¿ket siac nĝarud sumrecacto iti balayco, tapno ma-

nganac ken uminumac, ken tapno makicaiddaac ken asawac? cas sibibiagca, ken cas sibibiag ta cararuam, siac diacto ramiden daytoy a banag.

12 Ket ni David kinunana ken Urias, Agtactacca pay ditoy iti daytoy nga aldaw met, ket intono bigat palubusancanto a pumanaw. Iti casta ni Urias nagbati idiay Jerusalem iti daydi nga aldaw, ken iti sumaganad nga aldaw.

13 Ket ni David isut' inayabanna, ket isut' pinacanna ken pinainumna iti sangona; ket isut' binartecna: ket iti malem rimmuar nga in agidda iti iddana a caduana dagiti adadipen ni apona, ngem saan a simmalog iti balayna.

14 Ket naaramid iti bigat, a ni David nangsurat iti maysa a surat ken ni Joab, ket isut' imbaonna iti ima ni Urias.

15 Ket insuratna idi surat, a kinunana, Isaadmo ni Urias iti sango ti nainget a gubat, ket panawanyo tapno isu macabil coma, ken matay.

16 Ket naaramid idi, nga idinto a ni Joab pinabantayanna ti ciudad, nga isu insaadna ni Urias idi disso a pagaammona a yan idi dagidi mamaingel a lallaki.

17 Ket dagiti lallaki ti ciudad rimmuarda, ket nakigubatda ken Joab: ket dagiti dadduma cadagiti tattao napasagda, cadagiti adadipen met laeng ni David; ket ni Urias a Jetteo natay met.

18 Idin ni Joab nagbaon ket imbagana ken David dagiti isu-amin a banag a maipanggep iti gubat;

19 ket imbilinna idi nabaon, a kinunana, Intono magibusan nga ibaga iti ari dagiti amin a banag a maipanggep iti gubat,

20 isunto a no ti lucsaw ti ari bumangon, ket cunaennanto kenca, Apayapay a dimmanoncayo unay iti ciudad a nakigubat? dicay ammo aya nga agpánada manipud iti bacud?

21 siasino idi aya ti nangcabil ken Abimelec nga anac ni Jerubesset? saan aya a nangitupac di maysa a babai nanipud iti bacud iti maysa nga akinngato a bukel ti gilingan, iti casta nga isu natay idiay Tebes? apayapay a dimmanoncayo iti bacud? iti casta cunaemto, Ni adipenmo nga Urias a Jetteo natay met.

22 Iti casta di nabaon napan, ket immay ket impamatmatna ken David ti isu-amin a ni Joab isut' idi nangibaonanna.

23 Ket di nabaon kinunana ken David, Dagiti lallaki nangatiwda a maibusor cadacami, ket rimmuarda cadacami iti away, ket dacami inatiwmi ida met laeng aginggana iti ridaw ti ruangan.

24 Ket dagiti panáan nagpánada cadagiti adipenmo nanipud iti bacud; ket natay dagiti dadduma cadagiti adipen ti ari, ket natay met ni adipenmo nga Urias a Jetteo.

25 Ket ni David kinunana idi nabaon, Castoy ti cunaemto ken Joab, Dica coma palubosan a daytoy a banag paglidayennaca, ta ti campilan mamucaw iti maysa a cas iti sabali; papigsaem ti pananggubatmo a maibusor iti ciudad, ket isut' rebbaem: ket painglem kencuana.

26 Ket idi a ti asawa ni Urias nangegna a ni Urias nga asawana natay idi, nagdung-aw a gapu ken asawana.

27 Ket idi nalpas ti dung-aw, ni David nagbaon ket isut' innalana nga inyeg iti balayna, ket isu nagbalin nga asawana, ket nangipasngay kencuana iti maysa nga anac a lalaki. Ngem ti banag nga inaramid ni David pinagrurodna ni Jehova.

Ni Natan saoenna ti maysa a pangngarig ket tubngarenna ni David. Ipapatáy ti anac ni David. Pannacayanac ni Salomon. Ni David cayawanna ti Rabba.

12 Ket ni Jehova imbaonna ken David ni Natan. Ket isu immay kencuana, ket kinunana kencuana, Adda idi dua a lallaki iti maysa a ciudad; di maysa nabacnang, ket di maysa napanglaw.

2 Ket di nabacnang a lalaki addaan iti aglablabes a caadu ti carnero ken bacbaca;

3 ngem di napanglaw a lalaki awanan iti aniaman, no di la iti maymaysa a bassit a cordero a cabayan, a ginatangna idi ken tinarakenna: ket dimmackel a naibuyog kencuana, ken cadagiti annacna; nangan idi iti canenna met laeng, ken uminum idi iti tagayanna, ken nagidda idi saclotna, ket isu idi kencuana ti cas maysa nga anac a babai.

4 Ket maysa a magmagna immay idi iti nabacnang a lalaki, ket isu inliclicna ti pinangalana cadagiti carcarnerona met laeng, ken cadagiti bacbacana met laeng, tapno isaganana a maipaay iti daydi magmagna nga immay kencuana, ngem innalana di cordero di napanglaw a lalaki, ket isut'

insaganana a maipaay iti lalaki nga immay idi kencuana.

5 Iti casta ti pungtot ni David simged unay a maibusor idi a lalaki; ket kinunana ken Natan, Cas sibibiag ni Jehova, ti lalaki a nangaramid iti daytoy isut' maicari a matay.

6 Ket isu isublinanto di cordero iti maminpat, agsipud ta isu inaramidna daytoy a banag, ken agsipud ta awanan la idi iti caasi.

7 Ket ni Natan kinunana idi ken David, Sica daydi a lalaki, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac pinulotanca nga agari iti Israel, ket inispalca iti ima ni Saul;

8 ket intedco kenca di balay ni apom, ken dagiti assawa ni apom iti saclotmo; ken intedco kenca ti balay ti Israel ken ti Juda; ket no daytoy isut' bassit unay, siac inayonconto ti castoy ken casdiay a banag.

9 Apayapay a linaismo di sao ni Jehova iti panangaramidmo iti daytoy nga isut' dakes iti imatangna? Sica kinabilmo ni Urias a Jetteo iti campilan, ket innalam ni asawana tapno isut' asawam, ket isut' pinataymo iti campilan dagiti annac ni Ammon.

10 Gapuna ita dinto umadayu ti campilan iti balaymo iti uray caanoman, ta linaisnac, ket innalam di asawa ni Urias a Jetteo, tapno isu ti asawam.

11 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a bangonecto ti dakes a maibusor kenca nga agtaud iti balaymo met laeng; ket alaecto dagiti assawam iti saclang dagiti matam, ket isudat' itedco iti caarrubam, ket isu makicaiddanto cadagiti assawam iti saclang daytoy nga init.

12 Ta sica isut' inaramidmo iti nalmeng: ngem siac aramidecto daytoy a banag iti saclang ti isu-amin nga Israel, ken iti sango ti init.

13 Ket ni David kinunana ken Natan, Nagbasolac a maicaniwas ken Jehova. Ket ni Natan kinunana ken David, Casta met ni Jehova iniccatna ti basolmo; dicanto matay.

14 Nupay casta, agsipud ta iti daytoy nga aramid nangtedca iti gapu cadagiti cabusor ni Jehova tapno agtabbaawda, ti anac a lalaki met a nayanac kenca matayto a di bumurong.

15 Ket ni Natan nagsubli idi iti balayna.

Ket ni Jehova kinabilna di ubing a lalaki nga di asawa ni Urias impasngayna idi ken David, ket masakit idi unay.

16 Ket ni David nagdawat iti Dios a maipoon iti ubing; ket nagayunar ni David, ket simrec, ket amin daydi a rabii siiidda iti daga.

17 Ket timmacder dagiti lallacay ti balayna, *ket nagtacderda* iti sikiganna, tapno pabangonenda iti daga; ngem isu nagmadi, saan a nakicaan met cadacuada iti tinapay.

18 Ket naaramid iti maicapito nga aldaw a ti ubing natay. Ket dagiti adadipen ni David nagbutengda a nangibaga kencuana a di ubing natayen, ta kinunada, Adtoy, nga idi ti ubing adda pay laeng a sibibiag, insaotayo kencuana, ket dina kinayat a dinengngeg ti timectayo; ¡casanonto ngarud ti panagtuocna, no ibagatayo kencuana a ti ubing natayen!

19 Ngem ni David idi a nakitana dagiti adadipenna nga addada idi nga agdadayamudom, ni David naawatanna a ti ubing natayen idi; ket ni David kinunana cadagiti adipenna, ¿Natayen ti ubing? Ket isuda kinunada, Natayen.

20 Idin ni David bimmangon iti daga, ket nagbuggo, ket nagsapsapo, ket sinuctanna ti pagan-anayna; ket simrec iti balay ni Jehova, ket nagcararag; sa immay iti balayna met laeng; ket idi a dimmawat incabilda iti sangona ti tinapay, ket isu nangan.

21 Idin dagiti adipenna kinunada kencuana, ¿Ania daytoy a banag nga inaramidmo? sica nagayunarca ken nagsangitca a gapu iti ubing, idi nga adda a sibibiag; ngem idi a ti ubing natayen, bimmangonca ken nangan ca iti tinapay.

22 Ket isu kinunana, Bayat ti panagbiag pay laeng di ubing, nagayunarac ken nagsangitac: ta kinunac, ¿Asino ti macaammo no ti Dios dinto nacaasi caniac, tapno agbiag coma ti ubing?

23 Ngem ita natayen, ania pay laeng ti pagayunarac? isut' mabalinconto pay la a yeg manen? siac innacto kencuana, ngem isu dinto sumubli caniacon.

24 Ket ni David liniwliwana ni Bersabee nga asawana, ket simrec kencuana, ket nakicaidda kencuana, ket nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki, ket ninaganna iti nagan a Salomon. Ket ni Jehova isut' inayatna;

25 ket nagbaon iti ima ni Natan a

mammadto; ket ninaganna iti nagan a Jedidia,* a gapu ken ni Jehova.

26 Ket ni Joab nakigubat a maibusor iti Rabba dagiti annac ni Ammon, ket innalana ti ciudad a naarian.

27 Ket ni Joab nangibaon cadagiti babaonen ken David, ket kinunana, Siac nakigubatac a maibusor iti Rabba; wen, innalac ti ciudad dagiti dandanum.

28 Gapuna ita urnongem ti matda cadagiti tattao, ket agpacarsoca a maibusor iti ciudad, ket isut' alaem; di la ket ta alaec ti ciudad, ket isunto ti managan iti naganco.

29 Ket ni David inurnongna dagiti amin a tattao, ket napan iti Rabba, ket nakigubat a maibusor kencuana, ket isut' innalana.

30 Ket innalana ti balangat ti arida iti olona; ket ti dagsenna isut' idi maysa a talento a balitoc, ket *adda kencuana* batbato a napateg; ket isut' naisaad idi iti olo ni David. Ket isu nangala iti sinamsam iti casta unay a nagadu.

31 Ket innalana dagiti tattao nga adda idi kencuana, ket isudat' incabilna iti baba dagiti ragadi, ken baba dagiti pacol a landoc, ken baba dagiti waswasay a landoc, ket pinalasatna ida iti tengnga ti horno ti ladrillo: ket casta met ti inaramidna cadagiti isu-amin a ciudad dagiti annac ni Ammon. Ket ni David ken isu-amin dagiti tattao nagsublida iti Jerusalem.

Ti panangpilit ni Amnon ken Tamar. Ni Absalom ibalsanna ni Tamar iti panangpapatayna ken Amnon, sa agtalaw idiay Gessur.

13 Calpasan daytoy naaramid idi, a ni Absalom nga anac a lalaki ni David adda idi maysa a cabsatna a babai a naimnas, a ti naganna isut' idi Tamar, ket ni Amnon nga anac a lalaki ni David nagayat kencuana.

2 Ket ni Amnon napaladingit iti casta unay nga isu nagsakit a gapu ken ni Tamar a cabsatna; agsipud ta isut' virgen idi; ket impagarup ni Amnon a naricut ti panangaramid iti uray aniaman kencuana.

3 Ngem ni Amnon adda maysa a gayyemna, a ti naganna isut' idi Jonadab, nga anac a lalaki ni Samma, a cabsat ni David: ket ni Jonadab isut' idi lalaki a nasicap unay.

4 Ket isu kinunana kencuana, O anac ti ari, apayapay a cumuttongca a casta iti inaldawaldaw? ¿Isut' dicanto ibaga caniac? Ket ni Amnon kinunana kencuana, Siac agayatac ken Tamar, a cabsat a babai ni cabsatco nga Absalom.

5 Ket ni Jonadab kinunana kencuana, Agiddaca iti iddam, ket aginsasakitca: ket intono ni amam umaynacanto kitaen, cunaemto kencuana, Agdawatac kenca a palubosam coma nga umay ni cabsatco a Tamar, tapno iccannac coma iti tinapay a canec, ket mangsagana coma iti canen iti imatangco, nga isut' makitac coma, ken isut' canec coma iti imana.

6 Iti casta ni Amnon nagidda, ket naginsasakit: ket idi a ti ari immay a mangkita kencuana, ni Amnon kinunana iti ari, Agdawatac kenca a palubosam coma nga umay ni cabsatco a Tamar, ket agaramid coma iti saclangco iti sangaparis a bibingca tapno canec coma iti imana.

7 Idin ti ari imbaonna ni Tamar idiay balayna, a kinunana, Inca ita idiay balay ni Amnon a cabsatmo, ket isut' isaganaam iti canen.

8 Idi casta ni Tamar napan iti balay ni Amnon a cabsatna; ket adda idi a siidda. Ket isu nangala iti gamay, ket isut' ginamayna, ket nagaramid cadagiti bibingca iti saclangna, ket linutona dagiti bibingca.

9 Ket idi nga innalana ti sarten isudat' inadawna iti saclangna; ngem isu dina kinayat ti nangan. Ket ni Amnon kinunana, Panawandac coma amin a lallaki. Ket isuda rimmuarda tunggal lalaki nanipud iti sangona.

10 Ket ni Amnon kinunana ken Tamar, Yegmo ti canen idiay siled, tapno canec coma ita imam. Ket ni Tamar innalana dagiti bibingca, nga inaramidna idi, ket inyegna ida ken cabsatna nga Amnon iti siled.

11 Ket idi nga isu inyegna ida kencuana tapno canenna, *ni Amnon* immiggem kencuana, ket kinunana kencuana, Umayca, cabsatco, makicaiddaca caniac.

12 Ket isu simmungbat kencuana, Saan, cabsatco, dinac piliten; ta awan ti casta a banag a maaramid coma iti Israel: dica aramiden coma daytoy a kinamauyong.

13 Ket siac, sadinonto ti pangipanac iti bainco? ken casta met kenca, sicanto ti cas la maysa cadagiti maag iti Israel

* *Jedidia:* cayatna a saoen, *Naay-ayat ken Jehova.*

Siac, agdawatac kenca, nga agsaoca coma iti ari; ta isu dinacto ipaid kenca.

14 Nupay casta isu dina impangag ti timecna, ngem idi a napigpigsa ngem isu, isut' pinilitna, ket nakicaidda kencuana.

15 Idi casta ni Amnon isut' ginurana iti dackel unay a pinanggura; a ti gura a pinanggurana kencuana isut' idi dacdackel ngem iti ayat a pinangayatna kencuana. Ket ni Amnon kinunana kencuana, Tumacderca, incan.

16 Ket isu kinunana kencuana, Saan a casta, ta daytoy dackel a ranggas a maisaad caniac isut' *dacdakes* ngem iti sabali nga inaramidmo caniac. Ngem isut' dina impangag.

17 Idin inayabanna di tagabuna, a nagservi kencuana, ket kinunana, Iruarmo ita caniac daytoy a babai ket balunetam ti ruangan iti licudanna.

18 Ket isu addaan idi iti maysa a pagan-anay a nadumaduma ti buricna kencuana; ta dagiti annac a babbai a virgen dagiti ar-ari agcawesda idi cadagiti casta a cawcawes. Idin ti tagabuna isut' inruarna, ket binalunetanna ti ruangan iti licudanna.

19 Ket ni Tamar nangicabil cadagiti dapdapo iti rabaw ti olona, ket ginisgisna di pagan-anayna a nadumaduma ti buricna nga adda idi kencuana; ket impátayna ti imana iti olona, ket napan iti dalanna, nga agsangsangit iti natbag idi nga magmagna.

20 Ket ni Absalom a cabsatna kinunana kencuana, ¿Nakiadda kenca ni cabsatmo nga Amnon? ita agtalnaca, cabsatco: isut' cabsatmo; dica coma ipapuso ita daytoy a panggep. Ket ni Tamar nabati a nabaybay-an idiay balay ni cabsatna nga Absalom.

21 Ngem idi a ni ari David natimudna amin dagitoy a banag, nagpungtot idi unay.

22 Ket ni Absalom saan a nagsao iti naimbag wenno dakes ken ni Amnon; ta ni Absalom ginurana ni Amnon, agsipud ta pinilitna idi ni cabsatna a Tamar.

23 Ket naaramid idi, iti calpasan ti dua a tawen a naturpos, a ni Absalom addaan idi cadagiti pagpucpukisen iti carnero idiay Baal-hasor, nga adda iti abay ti Efraim: ket ni Absalom inawisna dagiti isu-amin nga annac a lallaki ti ari.

24 Ket ni Absalom immay iti ari, ket kinunana, Adtoy ita, ti adipenmo addaan ita cadagiti pagpucpukisen iti carnero, agdawatac nga umay coma cumuyog ti ari ken dagiti adadipenna iti adipenmo.

25 Ket ti ari kinunana ken Absalom, Saan, anacco, dicam umay amin, tapno saancam coma a macaalimutenga kenca. Ket isu immud-od kencuana: nupay casta isu dina kinayat ti napan, ngem isut' binendicionanna.

26 Idin kinuna ni Absalom, No saan, agdawatac kenca, a palubosam a cumuyog coma cadacami ni cabsatco nga Amnon. Ket ti ari kinunana kencuana, Apayapay nga isu cumuyog coma kenca?

27 Ngem ni Absalom isut' inududanna, ket pinalubosanna a napan kimmuyog kencuana ni Amnon, ken amin dagiti annac a lallaki ti ari.

28 Ket ni Absalom binilinna dagiti tagabuna, a kinunana, Kitaenyo ita, intono ti puso ni Amnon addanto a siraragsac iti arac; ken intono cunaec cadacayo, Cabilenyo ni Amnon, isunton ti panangpapatayo kencuana; dicay agbutenga; ¿ta saan a siac ti agbilin cadacayo? Uminggelcayo ket tumuredcayo.

29 Ket dagiti tagabu ni Absalom isut' inaramidda ken ni Amnon ti cas imbilin ni Absalom. Idin isu-amin dagiti annac ti ari timmacderda ket tunggal lalaki simmacay iti mulona, ket nagtalaw.

30 Ket naaramid iti bayat nga isuda addada pay laenga iti dalan, a dagiti damdamag immayda ken David, a nacuna, Ni Absalom pinapatayna amin dagiti annac ti ari, ket awan ti uray no maysa a natda cadacuada.

31 Idin ti ari timmacder, ket pinigisna dagiti cawcawesna, ket nagpasag iti daga; ket isu-amin dagiti adipenna agtatacderda iti asideg a sigigisgis dagiti cawcawesda.

32 Ket ni Jonadab, nga anac ni Samma, a cabsat ni David simmungbat, ket kinunana, Saan coma nga atapen ni apoc, a pinapatayda amin dagiti bumbumaro nga annac ti ari; ta ni laenga Amnon ti natay: ta iti panangikeddenga ni Absalom daytoy naipato idi sipud pay idi aldaw a *ni Amnon* pinilitna ni Tamar a cabsatna.

33 Gapuna ita a saan coma nga ipapuso ni apoc nga ari daytoy a banag, iti panangpanunotna nga isu-amin dagiti annac ti ari napapatayda; ta ni laenga Amnon ti natay.

34 Ngem ni Absalom nagtalaw. Ket idi a ti lalaki nga agbanbantay inyangadna

dagiti matana, ket kimmita, ket, adtoy, adu a tattao sumungadda idi iti dalan iti bacras ti turod iti licudanna.

35 Ket ni Jonadab kinunana iti ari, Adtoy, dagiti annac ti ari sumungadda; ta iti cas kinuna ti adipenmo, isut' casta.

36 Ket naaramid, nga idi apaman a nalpasna ti nagsao, nga, adtoy, dagiti annac ti ari immayda, ket innatoda ti timecda, ket nagsangitda: ken casta met di ari ken isu-amin dagiti adadipenna nagsangitda a sililiday unay.

37 Ngem ni Absalom nagtalaw, ket napan ken Tolmai nga anac ni Ammiud, nga ari ti Gessur. Ket *ni David* nagsangit iti tunggal aldaw a gapu idi anacna.

38 Iti casta ni Absalom nagtalaw, ket napan idiay Gessur, ket nagyan idiay iti tallo a tawen.

39 Ket *ti cararua* ni ari David kinalicagumanna ti mapan ken Absalom: ta naliwliwa idi iti maipapan ken ni Amnon, idinto nga isu natayen.

Ni Joab gun-odenna ti pannacaisubli ni Absalom idiay Jerusalem. Ti kinataer ni Absalom. Maipastrec iti saclang ni David.

14 Ket ni Joab nga anac ni Sarvia naricnana a ti puso ti ari adda idi nga agturong ken ni Absalom.

2 Ni Joab nagbaon idiay Tecua, ket nangala sadiay iti maysa a babai a masirib, ket kinunana kencuana, Agdawatac kenca, nga agindudung-awca, ken agcawesca coma iti cawes a pagpanes, agdawatac kenca, ket saanca coma nga agsapsapo iti lana, no di ket sica ti cas la maysa a babai a nabayag a tiempon a sipapanes a gapu iti natay.

3 Ket sumrecca iti ari, makisaoca kencuana iti castoy a wagas. Iti casta ni Joab incabilna dagiti balicas iti ngiwatna.

4 Ket idi a ti babai a taga Tecua nagsao iti ari, incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab, ket kinunana, O ari, tumulongca.

5 Ket ti ari kinunana kencuana, Ania ti pagladingitam? Ket isu simmungbat, Iti kinapudnona siac maysaac a babai a balo, ket di asawac natay.

6 Ket ti adipenmo adda dua nga annacna a lallaki, ket dagiti dua nagcabilda idiay away, ket awan idi cadacuada ti namagsina, no di ket ti maysa kinabilna di maysa, ket isut' pinatayna.

7 Ket, adtoy, nga isu-amin dagiti cabagian timmacderda a maibusor iti adipenmo a babai, ket cunada, Yawatmo di namapatay iti cabsatna, tapno isut' papatayenmi coma a gapu iti biag di cabsatna isu a pinatayna; ket iti casta iccatenmi met coma ti agtawid. Iti castoy ti panangiddepdanto iti beggangco a natda, a dida mangbaybay-a idi asawac iti uray nagan uray tidda iti rabaw ti daga.

8 Ket ti ari kinunana iti babai, Inca iti balaymo, ta siac mangcumitacto iti maipapan kenca.

9 Ket ti babai a taga Tecua kinunana iti ari, O ari, nga apoc, ti kinadakes adda coma iti rabawco, ken iti balay ni amac; ket ti ari ken ti tronona awan ti basolda.

10 Ket ti ari kinunana, Uray siasino nga agsao iti maysa a banag kenca, isut' yegmonto caniac, ket dinacanto sagidenen.

11 Idin isu kinunana, Agdawatac kenca, a ti ari lagipenna coma ni Jehova a Diosmo, tapno ti bumales ti dara di coma mangdadaelen, ta no saan dadaelenna ti anacco. Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, nga uray maysa a buoc ti olo ni anacmo dinto maregreg iti daga.

12 Idin ti babai kinunana, Agdawatac kenca, a palubosam coma ti adipenmo a mangisao iti maysa a sao iti apoc nga ari. Ket isu kinunana, Agsaoca.

13 Ket ti babai kinunana, Apayapay ngarud a sica panunotem iti castoy a banag a maibusor iti ili ti Dios? ti pannacaisao daytoy ti ari isu ti cas la maysa a nacabasol, iti daydiay a ti ari dina alaen iti balayna manen di imbellengna.

14 Ta mataytayto a di bumurong, ken castayto la danum a maibucboc iti daga, a di mabalin a urnongen manen; uray ti Dios dina iccaten ti biag, no di ket agpanunot cadagiti pamuspusan tapno di naibellengg saan coma a mapagtalaw kencuana.

15 Gapuna ita idinto a siac immayac a mangisao iti daytoy a sao iti ari nga apoc, isu ta ti ili pinagbutengnac: ket ti adipenmo a babai kinunana, Ita agsaoacto iti ari; isu coma a ti ari aramidenna coma ti dawat ti adipenna.

16 Ta ti ari mangipangagto, a pangispal iti adipenna iti ima ti tao nga agayat a mangdadael caniac ken iti anacco a maibuyog iti tawid ti Dios.

17 Idin ti adipenmo a babai kinunana, Agdawatac kenca, a ti sao ti apoc nga ari macaliwliwa coma; ta cas la maysa nga angel ti Dios, casta ni apoc nga ari iti panamaglasinna iti naimbag ken iti dakes: ket ni Jehova a Diosmo adda coma kenca.

18 Idin ti ari simmungbat ket kinunana iti babai, Agdawatac kenca, a dinac coma limedan iti uray ania nga isaludsodconto kenca. Ket ti babai kinunana, Saoen coma ita ni apoc nga ari.

19 Ket ti ari kinunana, ¿Nakiadda kenca ti ima ni Joab iti amin daytoy? Ket di babai simmungbat ket kinunana, Cas sibibiag ta cararuam, ari nga apoc, nga awan ti macasiasi iti ima a canawan wenno iti ima a catigid iti aniaman a ni apoc nga ari insaona; ta ni adipenmo a Joab, isu ti nagbilin caniac, ken isu ti nangicabil iti ngiwat ti adipenmo a babai cadagitoy amin a sao;

20 tapno baliwan ti rupa ti panggep ni adipenmo a Joab inaramidna daytoy a banag: ket ti apoc isut' masirib, a mayallot iti kinasirib ti maysa nga angel ti Dios, a mangammo iti isu-amin a banag nga adda iti daga.

21 Ket ti ari kinunana ken Joab, Adtoy ita, a siac inaramidco daytoy a banag, inca ngarud, ket isublim ni bumaro nga Absalom.

22 Ket ni Joab incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab, ket binendicionanna ti ari; ket ni Joab kinunana, Iti daytoy nga aldaw naawatan ti adipenmo, a nacasaracac iti parabur iti imatangmo, O ari, nga apoc, agsipud ta ti ari inaramidna ti dawat ti adipenna.

23 Iti casta ni Joab timmacder ket napan sadi Gessur, ket inyegna ni Absalom iti Jerusalem.

24 Ket ti ari kinunana, Sumubli coma iti balayna, ket dina coma makita ti rupac. Iti casta ni Absalom nagsubli iti balayna met laeng, ket dina nakita ti rupa ti ari.

25 Ket iti isu-amin nga Israel awan idi ti madaydayaw unay a cas ken Absalom a gapu iti kinataerna: manipud iti dapan ti sacana aginggana iti cuppocuppona awan idi ti pamilawan kencuana.

26 Ket no pukisenna ti buocna (ket iti turpos ti tunggal tawen ti panagpukisna; agsipud ta *ti buocna* mangducot kencuana, gapuna a pukisenna); agdagsen di buoc ti olona iti duagasut a siclo, iti naarian a pagtimbengan.

27 Ket nayanacda ken ni Absalom dagiti tallo a lallaki nga annac, ken maysa a babai, a ti naganna isut' idi Tamar: isu idi ti maysa a babai a naimnas ti langana.

28 Ket ni Absalom nagyan iti dua a tawen a naturpos idiay Jerusalem; ket dina nakita ti rupa ti ari.

29 Idin ni Absalom nagbaon ken Joab, tapno isut' ibaonna coma iti ari; ngem isu dina kinayat ti immay kencuana: ket nagbaon manen iti maicadua a dáras ngem isu dina kinayat ti immay.

30 Gapuna a kinunana cadagiti adipenna, Kitaenyo, ti talon ni Joab adda iti denna dagiti cucuac, isu addaan cadagiti cebcebada sadiay; incayo, ket isut' pasgedanyo iti apuy. Ket dagiti adipen ni Absalom pinasgedanda iti apuy ti talonna.

31 Idin ni Joab timmacder, ket immay ken Absalom iti balayna, ket kinunana kencuana, Apayapay a dagiti adipenmo pinasgedanda ti talonco iti apuy?

32 Ket ni Absalom simmungbat ken ni Joab, Adtoy, a siac nangibaonac idi kenca, a kinunac, Umayca coma ditoy, tapno ibaonca idi coma iti ari, a cunaem, Ania ti gapu ti nacaigapuac idiay Gessur? nasaysayaat coma caniac iti panagyanco idiay a natalna. Gapuna ita a makitac coma ti rupa ti ari; ket no adda basol caniac, papatayennac coma.

33 Iti casta ni Joab immay iti ari, ket imbagana kencuana; ket idi nga inayabanna ni Absalom, isu immay iti ari, ket incul-obna di rupana iti daga iti saclang ti ari: ket ti ari inagcanna ni Absalom.

Ni Absalom sulbogenna dagiti tattao nga umalsa. Ni David agtalaw iti Jerusalem, ket cuyogen ni Etai; pagsublienna da Sadoc, ken Abiatar, ken Cusai.

15 Iti calpasan daytoy naaramid idi, a ni Absalom nagsagana kencuana iti maysa a lugan ken cabcabayo, ken limapulo a lallaki nga agtatarayda idi iti sangona.

2 Ket ni Absalom bimmangon idi a nasapa, ket nagtacder iti denna ti dalan ti ruangan: ket castoy idi, nga, no siasinoman nga addaan idi dawat nga umay idi iti ari nga agpaay iti pamango-

com, idin ni Absalom isut' ayabanna, ket cunana, Iti ania a ciudad ti naggapuam? Ket isu simmungbat, Ti adipenmo isut' agtaud iti mavsa cadagiti caputotan ti Israel.

3 Ket ni Absalom kinunana kencuana, Kitaem, dagita panggepmo isudat' naimbag ken nalinteg; ngem awan ti lalaki a dinutoc ti ari a dumngeg kenca.

4 Casta met a ni Absalom kinunana, ¡O no siac naaramidac coma nga ocom iti daga, tapno tunggal tao nga addaan iti aniaman a dawat wenno ringgor, umay coma caniac, ket isut' pagaramidac coma iti kinajusticia!

5 Ket casta idi, idi nga uray siasino a tao ti umadani tapno agrucbab kencuana, isu yunnatna ti imana, ket isut' iggamanna, ken isut' agcanna.

6 Ket iti castoy a wagas ti inaramid idi ni Absalom iti isu-amin nga Israel nga umay idi iti ari a paocom: ket castoy ti pinangtacaw ni Absalom cadagiti puso dagiti tattao ti Israel.

7 Ket naaramid idi naggibus ti uppat a pulo a tawen, a ni Absalom kinunana iti ari, Agdawatac kenca, palubosannac coma a mapan tapno innac coma agtungpal idi caric idiay Hebron, nga incaric idi ken Jehova.

8 Ta ti adipenmo nagaramid idi iti maysa a cari idi nagtaengac sadi Gessur idiay Siria, a kinunac, No ni Jehova yegnac manen a pudno idiay Jerusalem, isunton ti pinagservic ken Jehova.

9 Ket ti ari kinunana kencuana, Inca a sitatalna. Iti casta isu timmacder, ket napan idiay Hebron.

10 Ngem ni Absalom nangibaon cadagiti agsiim cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel, a kinunana, Apaman a mangegyo ti awengg ti tanggnyob, isunton ti panagcunayo, Ni Absalom isu ti ari idiay Hebron.

11 Ket dua gasut a tattao a taga Jerusalem napanda kimmuyog ken Absalom, a naawisda, ket napanda iti kinanengnengda; ket isuda saanda a naammoan ti uray aniaman a panggep.

12 Ket ni Absalom pinaayabanna ni Aquitofel a Gilonita, a consejero ni David, nanipud iti ciudadna, nanipud iti Gilo met laeng, iti bayat nga isu agidatdatag cadagiti datdaton. Ket ti yaalsa isut' idi napigsa; ta dagiti tattao cancanayon a umaduda ken Absalom.

13 Ket immay ti maysa a nabaon ken David, a nagcuna, Dagiti puso dagiti lallaki ti Israel addada a sisusurot ken Absalom.

14 Ket ni David kinunana cadagiti amin nga adipenna nga adda kencuana idiay Jerusalem, Tumacdercayo, ket agtalawtayo coma; ta awanto cadatayo ti macalasut ken ni Absalom: agdaráscayo a pumanaw, ta no saan isu macamacamnatayo a sidadarás, ket yegna cadatayo ti dakes, ken cabilenna ti ciudad iti tadem ti campilan.

15 Ket dagiti adipen ti ari kinunada iti ari, Adtoy, a dagiti adipenmo addada a sisasagana a mangaramid iti uray aniaman nga ni apomi nga ari piliennanto.

16 Ket ti ari rimmuar agraman amin ti cabbalayna a simmurot kencuana. Ket ti ari imbatina dagiti sangapulo a babbai, nga isuda idi dagiti camcamalala, tapno agaywanda iti balay.

17 Ket ti ari rimmuar, ken amin dagiti tattao a sisusurot kencuana, ket simmardengda idiay Bet-merac.

18 Ket amin dagiti adipenna naglabasda iti sikiganna; ken amin dagiti Cereteos, ken amin dagiti Feleteos, ken Geteos, nga aginnem a gasut a lallaki nga immayda idi a simmurot kencuana nanipud Get, ket napanda iti sangoanan ti ari.

19 Idin ti ari kinunana ken Etai a Geteo, Apayapay a makicuyogca met cadacami? agsublica, ket makinaedca iti ari: ta sica gangannaetca, ken naibellengca met; *agsublica* iti lugarmo met laeng.

20 Agsipud ta immayca laeng idi calman, ¿iti daytoy nga aldaw pakipagsangatenca coma cadacami, idinto a siac innac iti sadinoman a pacabalinac? agsublica, ken isublim dagiti cacabsatmo; caasi ken kinapudno addada coma kenca.

21 Ket ni Etai simmungbat iti ari, a kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ti apoc nga ari, pudno a iti aniaman a lugar a pagyananto ni apoc nga ari, no agpaay ken patáy wenno agpaay iti biag, idiay met laeng agyanto ti adipenmo.

22 Ket ni David kinunana ken Etai, Inca ket lumasatca. Ket ni Etai a Geteo limmasat, ken isu-amin dagiti lallakina, ken isu-amin dagiti babassitna nga adda idi kencuana.

23 Ket isu-amin a daga nagsangit iti natbag a timec, ket bimmalasiw amin a tattao: ket ti ari bimmallasiw met iti waig

a Cedron, ket amin dagiti tattao naglasatda, nga agturong iti dalan ti let-ang.

24 Ket, adtoy, ni Sadoc met *immay*, ken amin dagiti Levitas kencuana, nga inawitda idi ti lacasa ti tulag ti Dios; ket indissoda di lacasa ti Dios; ket ni Abiatar simmang-at, agingganat' isu-amin a tattao nacaruarda iti ciudad.

25 Ket ti ari kinunana ken Sadoc, Isublim ti lacasa ti Dios idiay ciudad: no siac macasaracacto iti parabur iti imatang ni Jehova, isu yegnacto manen, ken iparangnanto caniac dayta, ken ti pagnaedanna:

26 ngem no cunaennanto ti castoy, Awananac ragsac kenca; adtoy, addaac ditoy, aramidenna coma caniac ti cas naimbag nga ipagarupna.

27 Ket ti ari kinunana pay ken Sadoc a sacerdote, ¿*Suan* a sica ti mammadto? agsublica a sitatalna iti ciudad, ket caduayo dagiti dua nga annacyo a lallaki, ni Aquimaas nga anacmo, ken ni Jonatan, nga anac ni Abiatar.

28 Kitenyo, siac agsardengacto cadagiti pagballasiwan ti let-ang, aginggganat' umay ti sao nga aggapu cadacayo a mangipanecnec caniac.

29 Gapuna a da Sadoc ken Abiatar impanda manen di lacasa ti Dios idiay Jerusalem: ket nagyanda idiay.

30 Ket ni David simmang-at iti sangatan *ti bantay* dagiti Oliva, ket agsangsangit idi a sumangsang-at; ket siabungot di olona, ket napan a silalabus dagiti dapanna: ket isu-amin dagiti tao nga adda idi kencuana nagabungotda tunggal maysa ti olona, ket simmang-atda, a sisasangitda idi a sumangsang-atda.

31 Ket maysa ti nangibaga ken David, a kinunana, Ni Aquitofel met adda cadagiti nakipagalsa ken Absalom. Ket ni David kinunana, O Jehova, agdawatac kenca, a ti patigmaan ni Aquitofel pagbalinem coma a kinamaag.

32 Ket naaramid, idi a ni David nacadanon iti tuctoc ti *sang-atan* isu a nagcararagan iti Dios, adtoy, ni Cusai nga Araquita immay kencuana simmabet a sigigisgis dagiti cawcawesna, ken daga iti rabaw ti olona.

33 Ket ni David kinunana kencuana, No makicuyogca caniac, sicanto ngarud ti maysa nga awit caniac:

34 ngem no sica agsublica iti ciudad, ket cunaem ken Absalom, O ari siacto ti adipenmo, a cas siac idi ti adipen ni amam iti nalabes a tiempo, iti casta ita siacto ti adipenmo; isunto ti agpaay caniac ti pananggwaramto iti patigmaan ni Aquitofel.

35 Sadiay awananca aya cada Sadoc ke Abiatar a sacerdote? Gapuna nga isunto a ti uray aniaman a panggep a mangegmonto idiay balay ti ari, isut' ibagamto cada Sadoc ken Abiatar a sacerdote.

36 Adtoy, nga addada cadacuada dagiti dua nga annacda, ni Aquimaas, nga anac ni Sadoc, ken ni Jonatan, nga anac ni Abiatar; ket gapu cadacuada ipawityonto ti tunggal damag a mangegyonto.

37 Iti casta ni Cusai, a gayyem ni David, immay iti ciudad; ket ni Absalom immay iti Jerusalem.

Ti ulbod ni Siba a maipapan ken Mifiboset. Ni Semei ilunodna ni David, ngem baybay-an ni David ti pananggdusana ken Semei. Ni Cusai tumipon ken Absalom. Ti patigmaan ni Aquitofel ken Absalom.

16 Ket idinto a ni David nacalasat bassit iti tapaw ti *sang-atan*, adtoy ni Siba a tagabu ni Mifiboset a simmabet kencuana, agraman sanga-paris nga asno a nasillaanda, ket iti rabawda dua gasut a tinapay, ken sangagasut a caraay nga uvas a napakirriit, ken sangagasut a bunga a nasapa, ken sangasupot a lalat nga arac.

2 Ket ti ari kinunana ken Siba, Ania ti cayatmo a saoen cadagitoy? Ket ni Siba simmungbat, Dagiti asno isudat' agpaay iti familia ti ari a sumacayanda; ket dagiti tinapay ken bungbunga a nasapa agpaayda a canen cadagiti bumaro; ket ti arac, tapno ti mabannogan iti let-ang uminum coma.

3 Ket ti ari kinunana, Sadino ti yan ti anac di apom? Ket ni Siba kinunana iti ari, Adtoy, nga isu nagbati idiay Jerusalem; ta kinunana, Iti daytoy nga aldaw maisublinto caniac ti balay ti Israel a pagarian di amac.

4 Idin ni David kinunana ken Siba, Adtoy, cucuamto amin a cucua ni Mifiboset. Ket ni Siba kinunana, Agrucbabac; palubosannac a macasarac iti parabur iti imatangmo, O ari nga apoc.

5 Ket idi a ni ari David immay iti Bejurim, adtoy, rimmuar sadiay ti maysa a

lalaki iti familia ni Saul, a ti naganna isut' idi Semei, nga anac ni Gera: ket rimmuar nga agilunlunod a cancanayon idi nga um-umay.

6 Ket ububorenna idi ni David, ken dagiti isu-amin nga adipen ni ari David: ken isu-amin a tattao, ken amin dagiti mamaingel a tattao nga addada idi iti macanawan ken macatigidna.

7 Ket ni Semei kinunana iti castoy idi nga agilunod, Inca, inca, sica lalaki ti dara, ken naulpit a tao:

8 ni Jehova insublina kenca ti isu-amin a dara ti balay ni Saul, a iti saadna sica nagarica; ket ni Jehova inyawatna ti pagarian iti ima ni anacmo nga Absalom; ket, adtoy, a sica *naalaca* iti kinadakesmo, agsipud ta sica maysaca a lalaki ti dara.

9 Idin ni Abisai nga anac ni Sarvia kinunana iti ari, Apayapay daytoy aso a natay ilunodna ni apoc nga ari? agdawatac kenca, a palubosannac coma a mapan, ket putolec ti olona.

10 Ket ti ari simmungbat, Ania ti bibiangco cadacayo, dacayo annac ni Sarvia? Agsipud ta isu agilunod, ket agsipud ta ni Jehova kinunana kencuana, Ilunodmo ni David; asino ngarud ti agcunanto kencuana, Apayapay nga inaramidmo ti casta?

11 Ket ni David kinunana ken Abisai, ken iti amin nga adipenna, Adtoy, a ti anacco, a rimmuar iti tianco, gannebenna ti biagco; dinto adaddat' ita nga *aramiden* daytoy Benjamita? isut' bay-anyo, ket isut' bay-anyo nga agilunod, ta ni Jehova ti nagbilin kencuana.

12 Barengc coma no ni Jehova kitaennanto ti ranggas a naaramid caniac, ket isupapacto ni Jehova caniac ti imbag a gapu iti panangilunlunodna caniac iti daytoy nga aldaw.

13 Iti casta ni David ken dagiti lallakina napanda iti dalan; ket ni Semei napan iti bacras ti turod a maisango kencuana, ket agilunlunod idi a mapmapan, ken agububor kencuana, ken agiwaris iti tapoc.

14 Ket ti ari ken isu-amin a tattao nga adda idi kencuana, immayda a sibabannog; ket naginanada sadiay.

15 Ket ni Absalom ken isu-amin a tattao, a dagiti lallaki ti Israel, simrecda iti Jerusalem, ket ni Aquitofel caduana.

16 Ket naaramid idi, idinto a ni Cusai nga Araquita, a gayyem ni David, immay ken ni Absalom, a ni Cusai kinunana ken ni Absalom, Agbiag coma *a manayon* ti ari, agbiag coma *a manayon* ti ari.

17 Ket ni Absalom kinunana ken ni Cusai, Daytoy aya ti kinaimbagmo iti gayyemmo? apayapay a dica napan kimmuyog ken gayyemmo?

18 Ket ni Cusai kinunana ken Absalom, Saan; ngem iti daydiay a ni Jehova, ken daytoy nga ili, ken ti isu-amin a lallaki ti Israel pinilida, siacto ti cucuana, ket isuntot' pakipagbatiac.

19 Ket casta met, asino aya ti pagserviac coma? saanac aya nga *agservi coma* iti saclang ti anacna? no casano ti panagservic idi iti saclang ni amam, castaacto met laeng iti saclangmo.

20 Idi casta ni Absalom kinunana ken ni Aquitofel, Itedyo ti patigmaanyo no ania ti aramidentayonto.

21 Ket ni Aquitofel kinunana ken Absalom, Sumrecca cadagiti camalala ni amam, nga isu imbatina nga agaywan iti balay; ket isu-amin nga Israel mangegnanto a sica ti macarimon ken amam: isunton ti ipipigsa dagiti im-ima dagiti isu-amin nga adda kenca.

22 Iti casta nangucradda iti maysa a tolda gapu ken Absalom iti tapaw ti balay; ket ni Absalom simrec cadagiti camalala ni amana iti imatang ti isu-amin nga Israel.

23 Ket ti patigmaan ni Aquitofel nga intedna cadagidi nga aldaw, isut' idi cas la no ti maysa a lalaki nagyuman iti sao ti Dios: iti casta ti patigmaan ni Aquitofel adda idi nga agpadpada cada David ken Absalom.

Dagiti patigmaan da Aquitofel ken Cusai. Ni Absalom surotenna ti patigmaan ni Cusai. Ni David ballasiwenna ti Jordan. Ni Aquitofel agbeckel.

17 Casta met a ni Aquitofel kinunana ken ni Absalom, Palubosannac ita a mangpili iti sangapulo ket dua a ribu a tattao, ket tumacderacto ket camatecto ni David iti daytoy a rabii.

2 Ket isut' rubbuutecto iti bayat ti caadda a nabannog ken nacapsut iti imana, ket isuntot' kigtotec, ket isu-amin a tattao nga adda kencuana tumalawdanto; ket cabilecto ti ari laeng;

3 ket isublicto amin a tattao kenca: ti lalaki nga sapulem isut' cas no naisubli

amin: *iti casta* isu-amin a tattao addadanto iti talna.

4 Ket daytoy a nasao pinaayatna a naimbag ni Absalom ken isu-amin dagiti lallacay ti Israel.

5 Idin kinunana ni Absalom, Ayabam ita met ni Cusai nga Araquita, ket timudentayo met coma no ania ti cunaenna.

6 Ket idi a ni Cusai immay ken ni Absalom, ni Absalom nagsao kencuana, a kinunana, Ni Aquitofel sinaona daytoy a wagas: ¿aramidentayonto daytoy a nasao? no saan, agsaoca ala.

7 Ket ni Cusai kinunana ken ni Absalom, Ti patigmaan nga inted ni Aquitofel iti daytoy a dáras isut' saan a naimbag.

8 Ket ni Cusai kinunana pay, Sica ammom a ni amam ken dagiti lallakina, nga isuda dagiti lallaki a mamaingel, ket isuda silulucsawda cadagiti panunotda, a cas ti oso a caba-ian a natacaw kencuana dagiti urbonna idiay away; ket ni amam isut' maysa a lalaki ti gubat, ket dinto umyan agraman cadagiti tattao.

9 Adtoy, isu adda ita a silelemmeng iti maysa a bito, wenno iti *sabali* a disso: ket maaramidto, a dagiti dadduma cadagidiay mapasagdanto iti damo, nga uray asinoman a macangeg kencuana cunaennanto, Adda dackel a panagpapatay cadagiti tattao a sumurot ken Absalom.

10 Ket daydiay met laeng nga isut' maingel, a ti pusona cas la puso ti leon, lumucnengto unay; ta isu-amin nga Israel ammona a ni amam isut' maingel a lalaki, ket dagiti adda kencuana isudat' mamaingel a lallaki.

11 Ngem siac ipatigmaanco nga isuamin nga Israel agornong coma kenca, manipud Dan agingganat' Beerseba met laeng, a cas iti darat nga adda iti baybay iti kinaadu; ket sica met laeng incanto iti gubat.

12 Iti casta isut' camacamentayonto iti sadinoman a pacasaracanto kencuana, ket agtinnagtayto kencuana, a cas ti linnaaw agtinnag iti daga; ket isu ken dagiti lallaki nga adda kencuana ditayto mangla-bas iti uray no maysa.

13 Casta met, a no maiserrecto iti maysa a ciudad, isunto amin nga Israel mangyegdanto cadagiti taltali a dadackel iti daydiay a ciudad, ket isut' guyodenminto aginggana iti carayan, agingganat' awan ti bassit a bato a masaracan coma sadiay.

14 Ket ni Absalom ken isu-amin dagiti lallaki ti Israel kinunada, Ti patigmaan ni Cusai nga Araquita isut' nasaysayaat ngem iti patigmaan ni Aquitofel. Ta ni Jehova inkeddengna ti mangdadael iti naimbag a patigmaan ni Aquitofel, iti panggep a ni Jehova mayegna ti dakes ken ni Absalom.

15 Ket ni Cusai kinunana cada Sadoc ken Abiatar a sassacerdote, Castoy ken castoy ti impatigmaan ni Aquitofel ken ni Absalom, ken cadagiti lallacay ti Israel, ket siac impatigmaanco iti castoy ken castoy.

16 Gapuna ita dagusenyo ti agbaon, ket ibagayo ken David, a cunayo, Dica umyan iti daytoy a rabii cadagiti pagballasiwan ti let-ang, no di ket ballasiwem a di agcurang, ta no saan ti ari maalun-un, ken isuamin a tattao nga adda kencuana.

17 Ket ni Jonatan ken ni Aquimaas nagyanda idi idiay En-rogel; ket napnapan idi sadiay ti maysa a tagabu a babai ket imbagana cadacuada; ket isuda napanda ket imbagada ken ari David: ta isuda saanda a mabalin ti agparang idi iti ciudad.

18 Ngem maysa nga agtutubo a lallaki nakitana ida, ket imbagana ken Absalom: ket dagidi dua napanda a sidadarás, ket immayda iti balay ti maysa a tao idiay Bejurim, nga addaan idi iti maysa a bubon iti paraangan a linicmut ti balayna, ket bimmabada sadiay.

19 Ket ti babai nangala ket inyucradna ti calub iti ngiwat ti bubon, ket inwarana kencuana di bukel a tinumec; ket awan a pulos ti naammoan idi.

20 Ket dagiti tagabu ni Absalom immayda iti babai iti balay, a kinunada, Sadino ti yanda da Aquimaas ken Jonatan? Ket ti babai kinunana cadacuada, Naballasiwdan ti waig ti danum. Ket idinto nga isuda binirucda ida ket dida nasaracan ida, nagsublida sadi Jerusalem.

21 Ket naaramid, iti calpasan ti ipapanawda, nga isuda rimmuarda idi bubon, ket napanda ket imbagada ken ari David; ket kinunada ken David, Tumaccercayo, ket dagusenyo ti bumallasiw ti danum; ta ni Aquitofel castoy ti impatigmaanna a maibusor cadacayo.

22 Idin ni David timmacder, ken isuamin dagiti tattao nga adda idi kencuana, ket bimmaliwda iti Jordan: aginggga iti aglawag ti bigat, awan ti uray maysa a nagcurang cadacuada a di bimmallasiw iti Jordan.

23 Ket ni Aquitofel idinto a makitana a saan a nasurot ti patigmaanna, sinillaan-

na ti asnona, ket timmacder, ket napan iti balayna, iti ciudadna, ket inornosna ti balayna, ket nagbeckel; ket natay, ket isut' naitabon idiay tanem ni amana.

24 Idin ni David immay iti Mahanaim. Ket ni Absalom bimmallasiw iti Jordan, isu ken isu-amin a lallaki ti Israel a caduana.

25 Ket ni Absalom insaadna ni Amasa iti buyot iti saad ni Joab, ket ni Amasa anac idi ti maysa a lalaki, a ti naganna isut' idi Jetra nga Israelita, a simrec idi ken ni Abigal nga anac a babai ni Naas, a cabsat a babai ni Sarvia, nga ina ni Joab.

26 Ket ti Israel ken ni Absalom nagpacarsoda iti daga ti Galaad.

27 Ket naaramid, idi a ni David immay iti Mahanim, a ni Sobi nga anac a lalaki ni Naas a taga Rabba cadagiti annac ni Ammon, ken ni Maquir nga anac ni Ammiel a taga Lodabar, ken ni Berzellai a Galaadita a taga Rogelim,

28 nangyegdat' idida, ken camcam-aw, ken alicamen a damili, trigo, ken cebada, ken bellaay, ken *mais* a kinirog, ken patani, ken *bucbukel* a kinirog,

29 ken diro, ken mantequilla, ken carnero, ken quesqueso ti bacbaca, tapno ni David, ken dagiti tattao nga adda kencuana, canenda idi: ta kinunada, Dagiti tattao mabisinda, ken nabannuganda, ken mawawda, idiay let-ang.

Dagiti tattao ni David gubatenda ken parmekenda ni Absalom ken ti buyotna. Ni Joab papatayenna ni Absalom. Ti panagdung-aw ni David.

18 Ket ni David binilangna dagiti tattao nga adda kencuana, ket nangisaad iti capitan ti rinibribu ken capitan ti ginasutgasut cadacuada.

2 Ket ni David imbaonna dagiti tattao ti maysa nga apagcatlo iti babaen ti ima ni Joab, ket ti maysa nga apagcatlo iti babaen ti ima ni Abisai nga anac ni Sarvia, a cabsat ni Joab, ket ti maysa nga apagcatlo iti babaen ti ima ni Etai a Geteo. Ket ti ari kinunana cadagiti tattao, Siac met makipagruarac cadacayo.

3 Ngem dagiti tattao kinunada, Saancanto a rumuar: ta no dacami agtalawcaminto, isuda didacamto ipatpateg: uray pay no ti caguduami matay coma, didacamto ipatpateg: ngem sica mapatganca iti sangapulo ribu cadacami; gapuna ita a nasaysayaatto a sica coma ti sisasagana a mangtulong cadacami manipud iti ciudad.

4 Ket ti ari kinunana cadacuada, Iti aniaman a pagarupenyo a naimbag unay aramidecto. Ket ti ari nagtacder iti denna ti ruangan, ket rimmuar amin dagiti tattao a ginasungasut ken rinibunribu.

5 Ket ti ari imbilinna cada Joab, ken Abisai, ken Etai, a kinuna, Agaramidcayo a sicacaasi a maipoon caniac ken agtutubo a lalaki, a ni Absalom met laeng. Ket isu-amin a tattao nangegda idi a ti ari incumitna cadagiti isu-amin a capcapitan ti maipapan ken Absalom.

6 Iti casta dagiti tattao rimmuarda iti away a maibusor iti Israel: ket ti bacal naaramid idi iti bakir ti Efraim.

7 Ket dagiti tattao ti Israel nacabilda sadiay iti sango dagiti adipen ni David, ket adda idi idiay dackel a panagpapatay idi nga aldaw iti duapulo ribu a lallaki.

8 Ta ti gubat naiwarnac idiay iti rabaw ti isu-amin a daga; ket ti bakir nangpucaw iti adadu a tattao iti daydi nga aldaw ngem iti pinucaw ti campilan.

9 Ket ni Absalom nayascul cadagiti adipen ni David. Ket ni Absalom sisasacay idi iti maysa a mulo ket ti mulo simrec iti nasamec a sangsanga ti dackel a roble, ket ti olona kimpet iti roble, ket nabissayot idi iti tangatang ti langit ken daga: ket di mulo nga adda idi babana naglayon.

10 Ket idinto a ti maysa a lalaki isut' nakitana, ket imbagana ken Joab, a kinuna, Adtoy, a nakitac ni Absalom a nabitin iti maysa a roble.

11 Ket ni Joab kinunana iti tao a nangibaga kencuana, Ket, adtoy, nga isut' nakitam, apayapay nga isut' dica kinabil idiay nga impadaga? ket iccanca coma iti sangapulo *a capisi* a pirac, ken maysa a barikes.

12 Ket ti tao kinunana ken Joab, Nupay coma no iti imac umawatac iti sangaribu *a capisi* a pirac, uray casta siac diac yunnat coma ti imac a maibusor iti anac ti ari: ta cadagiti pagdengngegtayo ti ari imbilinna kenca ken ni Abisai ken ni Etai, a kinunana, Annadanyo nga awan coma ti asinoman a mangsagid ken agtutubo nga Absalom.

13 Sabali pay a no siac nagaramidac coma a sililiput unay a maibusor iti biagna (ket awan panggep a nalmeng iti ari), no

casta coma sica met laeñg bimmusorca coma *caniac.*

14 Idin ni Joab kinunana, Siac diac mabalin ti makipagtactac kenca iti castoy. Ket nañgala iti tallo a gayañg idi imana, ket isudat' insalputna iti puso ni Absalom, iti bayat nña isu adda idi a sibibiag pay laeñg iti tenñgnña ti roble.

15 Ket dagiti sañgapulo nña agtutubo a lallaki nña agawawit iti igam ni Joab limmicmutda ket kinabilda ni Absalom, ket isut' pinatayda.

16 Ket ni Joab pinagunina di tañgguyob, ket dagiti tattao nagsublida a naggapu iti panagcamat iti Israel, ta ni Joab inanawana dagiti tattao.

17 Ket innalada ni Absalom, ket isut' impurwacda iti dackel a bito idiay bakir, ket namatacderda iti rabawna iti maysa a dackel unay a gabsoon ti batbato: ket isu-amin nña Israel nagtalawda tuñggal maysa agiñggat' toldana.

18 Ket ni Absalom idi tiempo ti panagbiagna nañgala idi ken namatacder kencuana iti maysa a monmon, nña adda idiay gitub ti ari; ta kinunana, Siac awananac iti anac a lalaki a manñtaginayon coma iti lagip ti naganco: ket impanaganna idi iti daydi a monmon di naganna met laeñg; ket isut' nanaganan iti monmon ni Absalom, aginñgana iti daytoy nña aldaw.

19 Idin ni Aquimaas nña anac ni Sadoc kinunana, Tumarayacto coma itatta, ket ipanco dagiti damdamag iti ari, no casano ti pananñibales kencuana ni Jehova cadagiti cabusorna.

20 Ket ni Joab kinunana kencuana, Saan a sica ti manñipan cadagiti damdamag iti daytoy nña aldaw, nñem iti sabali nña aldaw sicanto ti manñipan cadagiti damdamag; nñem iti daytoy nña aldaw dicanto manñipan cadagiti damdamag, agsipud ta ti anac ti ari natay.

21 Sa ni Joab kinunana ken Cusi, Inca ala, ibagam iti ari ti aniaman a nakitam. Ket ni Cusi nagrucnoy ken Joab, ket timmaray.

22 Idin kinuna pay manem ni Aquimaas nña anac ni Sadoc ken ni Joab, Nñem uray no ania ti umay, palubosannac, agdawatac kenca, a tumaray a sumaganad ken Cusi. Ket ni Joab kinunana, Anacco, apaya aya a tumaraycanto, idinto a dicanto macasarac iti gunguna a gapu cadagiti damdamag?

23 Nñem uray no ania ti umay, *kinunana,* Cayatco ti tumaray. Ket isu kinunana kencuana, Tumarayca. Idin ni Aquimaas timmaray iti dalan ti Tanap, ket inunaanna ni Cusi.

24 Ket ni David adda idi a situtugaw iti nagbaetan dagiti dua a ruañgan: ket di wanawan immuli iti rabaw ti pañgatepan ti ruañgan aginñgga iti bacud, ket idi a inyañgadna ti matana, ket kimmita, ket, adtoy, ti maysa a lalaki a tumartaray a maymaysa.

25 Ket ti wanawan nagpuccaw, ket imbagana iti ari. Ket ti ari kinunana, No isut' maymaysa, adda damdamag iti nñiwatna. Ket isu sumunñad idi, ket umasideg.

26 Ket ti wanawan nakitana ti sabali a tao a tumartaray idi; ket ti wanawan inayabana di agbantay iti ruañgan, ket kinunana, Adtoy, *ti sabali* a tao nña agtartaray a maymaysa. Ket ti ari kinunana, Isu manñyeg met cadagiti damdamag.

27 Ket ti wanawan kinunana, Pagarupec a ti panagtaray ti immuna cas la iti panagtaray ni Aquimaas nña anac ni Sadoc. Ket ti ari kinunana, Isut' naimbag a lalaki, ket umay agraman cadagiti naimbag a damdamag.

28 Ket ni Aquimaas pimmuccaw, ket kinunana iti ari, Naimbag amin. Ket incul-obna di rupana iti daga iti sañgo ti ari, ket kinunana, Bendito ni Jehova a Diosmo, a nañgyawat cadagiti tattao, a nañgitag-ay cadagiti im-imada a maibusor iti apoc nña ari.

29 Ket ti ari kinunana, Adda imbag ken agtutubo nña Absalom? Ket ni Aquimaas simmunñbat, Idi a ni Joab imbaonna ti adipenmo iti ari, a siac met laeñg nña adipenmo, nakitac ti maysa a dackel a riribuc, nñem diac ammo no ania idi.

30 Ket ti ari kinunana, Dumagásca, ket agyanca ditoy. Ket isu dimmagás ket nagtacder a siuulimec.

31 Ket, adtoy, ni Cusi immay; ket ni Cusi kinunana, Damdamag nña agpaay ken apoc nña ari; ta ni Jehova imbalesnaca iti daytoy nña aldaw cadagiti isu-amin a timmacder a maibusor kenca.

32 Ket ti ari kinunana ken Cusi, ¿Adda imbag ken agtutubo nña Absalom? Ket ni Cusi simmunñbat, Dagiti cabusor ti apoc nña ari, ken isu-amin a tumacder a

maibusor kenca a manĝaramidda kenca iti ranĝgas, isuda coma ti cas iti daydiay nĝa agtutubo a lalaki.

33 Ket ti ari nagpulcoc, ket immuli iti siled iti rabaw ti ruanĝan, ket nagsanĝit: ket idi nĝa umululi, castoy ti kinunana, ¡O anacco,. nĝa Absalom! ¡anacco, anacco nĝa Absalom! ¡amanĝan no natayac coma a gapu kenca, O Absalom nĝa anacco, anacco!

Ni Joab tubnĝarenna ni David gapu iti panagdunĝ-awna. Ni David maisubli. Ti panangipudno ni Semei; isakit ni David. Dagiti palawag da Miñboset ken Berzellai.

19 Ket isut' naibaga idi ken ni Joab, Adtoy, a ti ari agsanĝit ken agdunĝdunĝ-aw a gapu ken Absalom.

2 Ket ti panagballigi nagbalin iti daydi nĝa aldaw a dunĝ-aw a maipaay iti isuamin a tattao; ta ti tattao nanĝegna, a nasao idi nĝa aldaw, Ti ari agladinĝit a gapu iti anacna.

3 Ket dagiti tattao simrecda a sililimed unay iti uneg ti ciudad iti daydi nĝa aldaw, a casda tattao a mabain, nĝa aglemmenĝda no isuda agtalawda iti paggugubatan.

4 Ket ti ari inabunĝotanna di rupana, ket ti ari indunĝ-awna iti natbag a timec, ¡O anacco nĝa Absalom; O Absalom nĝa anacco, anacco!

5 Ket ni Joab simrec iti balay ti ari, ket kinunana, Iti daytoy nĝa aldaw binabainmo iti rupanrupa dagiti isu-amin nĝa adipenmo, a nanĝispal iti daytoy nĝa aldaw ita biagmo. ken biag dagiti annacmo a lallaki, ken dagiti annacmo a babbai, ken ti biag dagiti assawam, ken ti biag dagiti camalalam;

6 iti daydiay a panĝayatam cadagiti gimmura kenca, ket guraem dagiti agayat kenca. Ta iti daytoy nĝa aldaw impalawagmo, a dagiti panĝuloem ken dagiti adadipenmo nalaisda kenca: ta siac máawatac iti daytoy nĝa aldaw, a no ni Absalom nagbiag coma, ket dacami amin nataycami itatta, no casta macaay-ayo coma kenca.

7 Gapuna a tumacderca ita, ket rumuarca ket agsaoca iti macaliwliwa cadagiti adipenmo; ta isapatac gapu ken Jehova, a no dica rumuar, uray la coma no maysa a lalaki awan ti matda kenca iti daytoy a rabii: ket dayta dacdakesto kenca nĝem iti isu-amin a dakes a nagtinnag kenca nanipud idi kinaubinĝmo aginĝga itatta.

8 Idi casta ti ari timmacder, ket nagtugaw iti ruanĝan. Ket imbagada cadagiti isu-amin a tattao, a kinunada, Adtoy, ti ari adda a situtugaw iti ruanĝan: ket isuamin a tattao immayda iti sanĝo ti ari.

Ita ti Israel nagtaray idi tunĝgal tao a napan iti toldana.

9 Ket isu-amin a tattao agriringgorda cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel, a cuncunada, Ti ari inispalnatayo idi iti ima dagiti cabusortayo, ken isu ti nánĝisalacan cadatayo iti ima dagiti Filisteos; ket ita intalawanna ni Absalom iti daga.

10 Ket ni Absalom a pinulotantayo idi cadatayo, natay iti pagbabacalan. Ita nĝarud apayapay a dicay manĝisao iti sanĝcabalicas a pananĝisubli iti ari?

11 Ket ni ari David nagbaon cada Sadoc ken Abiatar a sassacerdote, a kinunana, Isaoyo cadagiti lallacay ti Juda, ket cunaenyo, Apayapay a dacayo ti caudian a manĝisubli iti ari iti balayna? idinto a ti sao ti isu-amin nĝa Israel immay iti ari, *a manĝisubli* iti ari iti balayna.

12 Dacayo cacabsatcayo, dacayo ti tulanĝco ken lasagco: ania aya ti gapuna nĝarud a dacayo ti maudi a manĝisubli iti ari?

13 Ket cunaenyonto ken ni Amasa, Saan a sica aya ti tulanĝco ken lasagco? Aramiden ti Dios coma caniac ti casta, ken adadda pay met coma, no dinto sica ti palunĝo ti buyot a cancanayon iti saclanĝco iti saad ni Joab.

14 Ket isu pinagrucnoyna ti puso dagiti isu-amin a lallaki ti Juda, a cas *iti puso* ti maymaysa met laenĝ a lalaki; iti casta a nanĝibaonda iti ari, *a kinunada*, Agsublica ala, ken isu-amin dagiti adipenmo.

15 Casta ti pinagsubli ti ari, ket immay aginĝgana iti Jordan. Ket ti Juda immay idiay Galgal, nĝa in sumabet iti ari, tapno iballasiwna ti ari iti Jordan.

16 Ket ni Semei nĝa anac ni Gera, a Benjamita, a taga Bejurim idi, nagdardarás ket nakipagsalog cadagiti lallaki ti Juda nĝa in sumabet ken ari David.

17 Ket adda kencuana idi ti sanĝaribu a tattao ti Benjamin, ken ni Siba a tagabu ti balay ni Saul, ken dagiti sanĝapulo ket lima nĝa annacna ken duapulo

nga adipenna a caduana, ket isuda a bimmallasiw idi Jordan iti saclang ti ari.

18 Ket imballasiwda ti bilog a mangiballasiw iti familia ti ari, ken mangaramid iti uray aniaman a mapanunotna a naimbag. Ket ni Semei nga anac ni Gera nagpasag iti saclang ti ari, idinto nga isu macaballasiw iti Jordan.

19 Ket kinunana iti ari, Ti apoc saanna coma nga isaad ti kinadangkes caniac, dina coma laglagipen daydi a ti adipenmo inaramidna a sibibiddut unay idi aldaw nga ti apoc nga ari rimmuar sadi Jerusalem, tapno ti ari isut' alaenna nga ipapusona.

20 Ta ti adipenmo ammoenna a nacabasol: gapuna, adtoy nga immayac iti daytoy nga aldaw nga immun-una iti amin a balay ni Jose a sumalog a sumabet ken apoc nga ari.

21 Ngem ni Abisai nga anac ni Sarvia simmungbat ket kinunana, ¿Gapu iti daytoy, saanto a mapapatay ni Semei, a nangilunod iti pinulotan ni Jehova?

22 Ket ni David kinunana, Ania ti bibiangco cadacayo, dacayo annac ni Sarvia, nga iti daytoy nga aldaw dacayo ti cumabusor caniac? ¿Iti daytoy nga aldaw matayto ti maysa iti Israel? ta diac ammo aya nga iti daytoy nga aldaw siac ti agari iti Israel?

23 Ket ti ari kinunana ken Semei, Dicanto matay. Ket ti ari insapatana kencuana.

24 Ket ni Mifiboset nga anac ni Saul simmalog nga in sumabet iti ari; ket isu awan ti cawes dagiti sacsacana, saanna a pinukisan ti imingna, saanna a linabaan dagiti pagan-anayna, nanipud idi aldaw nga iruruar ti ari, aginggana iti aldaw a panagawidna a sitatalna.

25 Ket naaramid, idi nga isu immay iti Jerusalem a sumabet iti ari, a ti ari kinunana kencuana, Mifiboset, Ania ti gapuna a dica nakicuyog caniac idi?

26 Ket isu simmungbat, Apoc, O ari, ti adipenco inallilawnac: ta ti adipenmo kinunana idi, Sillaacto caniac ti maysa nga asno, tapno sumacayacto kencuana, ket innac cumuyog iti ari; agsipud ta ti adipenmo isut' pilay.

27 Ngem isu binallaibusa ti adipenmo iti apoc nga ari; ngem ti ari nga apoc isut' cas maysa nga angel ti Dios: gapuna nga aramidem ti aniaman a naimbag cadagita matam.

28 Ta isu-amin a balay ni amac isu idi laeng ti lalaki a natay iti sangoanan ti apoc nga ari; nupay casta sica insaadmo ti adipenmo cadagidiay a nangan iti lamesaanmo. Gapuna ania a calintegan ti adda caniac pay laeng tapno umasugac pay la iti ari?

29 Ket ti ari kinunana kencuana, Apayapay nga agsaoca pay laeng cadagita panggepmo? siac cunaec, Sica ken ni Siba pagbinglayanyo ti daga.

30 Ket ni Mifiboset kinunana iti ari, Wen, palubosam nga isu alaenna amin, yantangay ni apoc nga ari nagsubli a sitatalna iti balayna met laeng.

31 Ket ni Berzellai a Galaadita simmalog idi a naggaput' Rogelim; ket nakipagballasiw iti Jordan iti ari, nga isut' itulodna iti sabali a bangir ti Jordan.

32 Ket ni Berzellai lacay unay idi, nga agtawen iti walopulo a tawen: isu a nangted idi ti taraon iti ari, idi nagyan idiay Mahanaim; ta isut' idi tao a nabacnang unay.

33 Ket ti ari kinunana ken Berzellai, Makipagballasiwca caniac, ket siac taraonancanto caniac idiay Jerusalem.

34 Ket ni Berzellai kinunana iti ari, Manoda aya dagiti aldaw dagiti tawen ti biagco, tapno makipagsang-atac coma iti ari aginggat' Jerusalem?

35 Siac agtawenac itoy nga aldaw iti walopulo a tawen: mapaglasinco aya ti naimbag ken ti dakes? Ti adipenmo mabalinna aya a nanamen iti aniaman a canec wenno iti aniaman nga inumec? Mabalinco pay aya a denggen ti timec dagiti lallaki ken babbai nga agcancanta? ania ti gapuna ngarud a ti adipenmo isunto pay la nga awit ken apoc nga ari?

36 Ti adipenmo makipagballasiw laeng iti ari iti Jordan: ket apaya aya a ti ari isut' supapacanna caniac iti casta a gunguna?

37 Agdawatac kenca, a palubosam coma nga agsubli manen ti adipenmo, tapno matay coma iti ilic, iti tanem ni amac ken ni inac. Ngem, adtoy, ni adipenmo a Camaam; palubosam coma a makipagballasiw iti apoc nga ari; ket aramidem kencuana ti aniaman a pagarupem a naimbag.

38 Ket ti ari simmungbat, Makipagballasiwto caniac ni Camaam, ket aramidecto kencuana ti pagarupem a naimbag: ket isu-amin a dawatemto caniac, isut' aramidecto kenca.

39 Ket isu-amin a tattao bimmallasiwda

iti Jordan, ket ti ari bimmallasiw: ket ti ari inagcanna ni Berzellai, ket isut' binendicionanna; ket isu simmubli iti lugarna met laeñg.

40 Iti casta ti ari immallatiw iti Galgal ket ni Camaam nakipagallatiw kencuana: ket isu-amin a tattao ti Juda inyegda ti ari, ken casta met ti cagudua ti umili ti Israel.

41 Ket, adtoy, isu-amin a lallaki ti Israel immayda iti ari, ket kinunada iti ari, Apayapay a dagiti lallaki ti Juda, a cacabsattayo, a tinacawandaca, ket imballasiwda ti ari, ken ti familiana, iti Jordan, ken isu-amin a lallaki ni David a caduana?

42 Ket isu-amin a lallaki ti Juda insungbatda cadagiti lallaki ti Israel, Agsipud ta ti ari isut' asideg a cabagian cadacami: ania ti gapuna a mapaunñetcayo iti daytoy a panñgep? ¿Nañgancami aya uray bassit iti panaggasto ti ari? wenno nañgted aya cadacami iti maysa á ságut?

43 Ket dagiti lallaki ti Israel simmungbatda cadagiti lallaki ti Juda, ket kinunada, Dacami adda sañgapulo a bianñmi iti ari, ket addaancami met iti adadda *a calintegan* ken David ñgem dacayo; apayapay ñgarud a laisendacami, a ti patigmaanmi saan coma ñga immuna ñga addaan iti panañgpasubli iti aritayo? Ket ti sao dagiti lallaki ti Juda narunñgrunñgsot idi ñgem dagiti sasao dagiti lallaki ti Israel.

Ti yaalsa ni Seba. Ni Joab papatayenna ni Amasa ken camatenna ni Seba agiñgat' Abel ket lacubenna ti ciudad. Ti olo ni Seba maputol ket maipalladaw iti rùar ti bacud.

20 Ket naparmoon ñga adda idi sadiay maysa a tao a nadañgkes a ti naganna isut idi Seba, ñga anac a lalaki ni Bocri, a maysa a Benjamita: ket pinagunina di tañgguyob, a kinunana, Datayo awan ti bianñgtayo ken David, uray tawid awanantayo iti anac ni Jesse: O Israel tunñgal lalaki agturoñg cadagiti toldana.

2 Iti casta isu-amin a lallaki ti Israel simmañg-atda a naggaput' isusurot ken David. ket simmurotda ken Seba, ñga anac ni Bocri; ñgem dagiti lallaki ti Juda siaappeñgda iti arida, nanipud iti Jordan agiñggana iti Jerusalem.

3 Ket ni David immay iti balayna sadi Jerusalem, ket ti ari innalana dagidi sañgapulo a camcamalalana ñga imbatina ida ñga agaywan iti balay, ket impupucna ida, ket iniccanna ida iti taraon, ñgem saan a simrec cadacuada. Iti casta napupucda agiñgganat' aldaw ti ipapatáyda, a nagbibiagda iti kinabalo.

4 Ket ti ari kinunana ken ni Amasa, Ayabam caniac dagiti lallaki ti Juda a sañgsañgcatipon iti uneg ti tallo ñga aldaw, ket sica sisasaclañgca ditoy.

5 Iti casta ni Amasa napan a nañgayab *cadagiti lallaki* ti Juda a sañgsañgcatipon; ñgem nagtactac iti nabaybayag ñgem iti tiempo a naikeddeñg a naidutoc kencuana.

6 Ket ni David kinunana ken Abisai, Ita ni Seba ñga anac ni Bocri agaramidto iti dacdakes cadatayo ñgem ni Absalom: mañgalaca cadagiti adadipen ni apom, ket isut' camatem, tapno isu saan coma a macagun-od cadagiti ciudad a nasarikedkedan, ket agtalaw iti imatañgtayo.

7 Ket rimmuarda a simmurot kencuana dagiti lallaki ni Joab, ken dagiti Cereteos, ken dagiti Feleteos, ken isu-amin dagiti mamainñgel a tattao; ket rimmuarda sadi Jerusalem, tapno camatenda ni Seba ñga anac ni Bocri.

8 Idinto ñga addada iti denna ti dackel a bato ñga adda idiay Gabaon, ni Amasa rimmuar a simmabet cadacuada, ket ni Joab nagbarikes iti cawesna a pakigubat, ket iti rabawna adda barikes agraman campilan a naigalut iti rabaw ti lomona iti calubanna; ket idi a rimmuar isut' nasucto.

9 Ket ni Joab kinunana ken ni Amasa, ¿Adda imbag kenca, cabsatco? Ket ni Joab iniggamanna iti imana a canawan di timid ni Amasa tapno isut' agcanna.

10 Ñgem ni Amasa dina inannadan di campilan ñga adda idi ima ni Joab; iti casta isut' pinañgcabilna kencuana iti bagí, ket imburaisna dagiti lalaemna iti daga, ket isut' dina kinabil manen; ket natay.

Ket ni Joab ken ni Abisai a cabsatna kinamatda ni Seba, ñga anac ni Bocri.

11 Ket ti maysa cadagiti agtutubo a lallaki ni Joab nagtacder iti dennana, ket kinunana, Daydiay a mañgsaranay ken ni Joab, ken daydiay ñga isut' agpaay ken ni David, sumurot coma ken ni Joab.

12 Ket ni Amasa napasag a nagilad idi darana iti tenñgña ti napatac a dalan. Ket idi a daydi a tao makitana ñga isu-

amin a tattao sumardenĝda idi, inlisina ni Amasa idi dalan nĝa inpa-away, ket inabbunĝanna iti maysa a pagan-anay, idi a nakitana a tumunĝgal maysa nĝa immay iti dennana nagsardenĝ.

13 Ket idi a nailisi iti dalan, isu-amin dagiti tattao simmurotda ken ni Joab, nĝa agcamat ken ni Seba nĝa anac ni Bocri.

14 Ket isu napan cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel aginĝga iti Abel, ken Bet-maaca, ken isu-amin a Barim: ket naguornonĝda, ket kimmamatda met kencuana.

15 Ket immayda ket isut' linacubda idiay Abel ti Bet-maaca, ket nanĝicabilda iti turod a maibusor iti ciudad, ket isut' nagtacder a maibusor iti sarikedked; ket isu-amin a tattao nĝa adda idi ken Joab nagtubtobda iti bacud, tapno isut' duprakenda.

16 Idin maysa a masirib a babai imkis ken Joab nanipud iti ciudad, a kinunana, Denĝgenyo, denĝgenyo, agdawatac cadacayo, umadanica coma ditoy, tapno makisaoac coma kenca.

17 Ket immasideg kencuana; ket ti babai kinunana, ¿Sica ni Joab? Ket isu simmunĝbat, Siac. Idin isu kinunana kencuana, Denĝgem dagitoy balicas ti adipenmo a babai. Ket isu simmunĝbat, Denĝgec.

18 Idin isu nagsao, a kinunana, Cadawyan a saoen idi ugma, a cuna, Pudno a sumalodsoddanto iti *patigmaan* idiay Abela, ket iti casta maturposdan idi ti *panĝgep*.

19 Siac maysaac cadagiti natalna ken nasonĝdo ti Israel: sica birukem ti panangdadaelmo iti maysa a ciudad ken iti maysa nĝa ina iti Israel: apayapay nĝa alun-unemto ti maysa a tawid ni Jehova?

20 Ket ni Joab simmunĝbat a kinunana, Adayu coma, adayu coma caniac, a siac alun-unec coma wenno dadaelec.

21 Ti panĝgep saan a casta: nĝem ti maysa a tao ti caturodan ti Efraim, a managan Seba, nĝa anac ni Bocri, tinagayna ti imana a maibusor iti ari, a maibusor met laenĝ ken David; itedyo cadacami nĝa is-isu, ket siac panawacto ti ciudad. Ket di babai kinunana ken Joab, Adtoy, a ti olona maipalladawto kenca a mailayaw iti bacud.

22 Idin ti babai iti kinasiribna napan iti isu-amin nĝa umili. Ket isuda pinutolda ti olo ni Seba nĝa anac ni Bocri, ket isut' impalladawda ken Joab. Ket isu pinagunina di tanĝguyob, ket isuda amin nagwarada nanipud iti ciudad, tunĝgal maysa aginĝgat' toldana. Ket ni Joab simmubli iti ari idiay Jerusalem.

23 Ket ni Joab naisaad a palunĝo ti amin a buyot ti Israel; ket ni Banaias nĝa anac ni Joiada isut' palunĝo dagiti Cereteos ken Feleteos;

24 ket ni Aduram isut' idi palunĝo cadagiti agtartrabajo; ket ni Josafat nĝa anac ni Ahilud isu idi ti registrador;

25 ket ni Siba isu idi ti escriba; ket da Sadoc ken Abiatar isudat' sassacerdote;

26 ket casta met a ni Ira a Jaireo isu idi ti canĝatoan a ministro ken David.

Dagiti Gabaonitas maibalesda ken Saul. Dagiti tultulanĝ da Saul ken Jonatan mayegda idiay Sela. Dagiti gubgubat a maibusor cadagiti Filisteos.

21 Ket cadagiti aldaw ni David adda idi punĝeg iti tallo a tawen, iti tawen a sumaruno iti tawen; ket ni David sinapulna iti rupa ni Jehova. Ket ni Jehova kinunana, Isut' maipoon ken ni Saul, ken gapu iti balay a nadara, agsipud ta pinatayna dagiti Gabaonitas.

2 Ket ti ari inayabanna dagiti Gabaonitas ket kinunana cadacuada (dagiti Gabaonitas saanda idi a nagtaud cadagiti annac ti Israel, no di ket cadagidi natda cadagiti Amorreo; ket dagiti annac ti Israel nagsapatada idi cadacuada; ket ni Saul tinarigagayanna a papatayen ida iti regtana a maipaay cadagiti annac ti Israel ken ti Juda):

3 ket ni David kinunana cadagiti Gabaonitas, Ania ti aramidecto cadacayo? Ken iti ania ti panĝgugorconto, tapno bendicionanyo coma ti tawid ni Jehova?

4 Ket dagiti Gabaonitas kinunada kencuana, Saan a maipoon iti pirac, wenno iti balitoc cadacami ken ni Saul, wenno iti balayna; saan nĝa aggapu cadacami ti pannacatay ti siasinoman a tao iti Israel. Ket isu kinunana cadacuada, Ania ti cunaenyonto, tapno aramidec nĝa agpaay cadacayo.

5 Ket isuda kinunada iti ari, Daydi tao a nanĝalun-un cadacami ken nagpanegem a maibusor cadacami, *tapno* madadaelcami coma iti panagtaenĝmi iti uray sadinoman cadagiti sácup ti Israel,

6 mayawat coma cadacami dagiti pito a lallaki cadagiti annacna, tapno ibitinmi

coma ida ken Jehova idiay Gabaa ni Saul, a pinili ni Jehova. Ket ti ari kinunana, Siac itedconto ida.

7 Ngem ti ari inliclicna ni Mifiboset, nga anac ni Jonatan, nga anac ni Saul, a gapu iti sapata ni Jehova, nga adda idi cadacuada, cada David ken Jonatan, nga anac ni Saul.

8 Ngem ti ari nangala iti dua nga annac ni Resfa nga anac a babai ni Aia, isuda nga inyanacna ken ni Saul, da Armoni ken Mifiboset; ken lima nga annac a lallaki ni Micol nga anac a babai ni Saul, isuda nga impasngayna ken Adriel, nga anac a lalaki ni Berzellai a Molatita:

9 ket inyawatna ida cadagiti im-ima dagiti Gabaonitas, ket isuda imbitinda ida idiay bantay iti sango ni Jehova, ket dagiti pito natayda *amin* a sangcacanunong. Ket napapatayda cadagiti aldaw ti panagani cadagiti inmun-una nga aldaw, idi carugrugi ti panagani iti cebada.

10 Ket ni Resfa nga anac a babai ni Aia nangala iti supot a nakersang, ket isut' inyucradna kencuana iti rabaw ti bato, nanipud iti rugi ti panagani agingganat' panagbuyat ti danum cadacuada a naggaput' langit; ket dina impalubos nga uray aniaman a tumatayab ti langit bumatay cadacuada iti aldaw, uray an-animal ti away iti rabii.

11 Ket naibaga ken ni David daydi nga inaramid ni Resfa, nga anac ni Aia, a camalala ni Saul.

12 Ket ni David napan ket innalana dagiti tultulang ni Saul, ken dagiti tultulang ni Jonatan nga anacna, cadagiti lallaki a taga Jabes-galaad, isuda a nangtacaw idi cadacuada idiay lansangan ti Betsan, isu a dagiti Filisteos nagibitinanda idi cadacuada, idi aldaw a pananggpapatay dagiti Filisteos ken ni Saul idiay Gelboe;

13 ket nanipud sadiay insang-atna dagiti tultulang ni Saul ken dagiti tultulang ni Jonatan nga anacna: ket inurnongda dagiti tultulang dagiti naibitin.

14 Ket intanemda dagiti tultulang ni Saul, ken dagiti tultulang ni Jonatan nga anacna idiay daga ti Benjamin sadi Sela, iti tanem ni Cis nga amana: ket inaramidda amin daydi nga imbilin ti ari. Ket iti calpasan daydi ti Dios nadawatan iti agpaay iti daga.

15 Ket dagiti Filisteos nagaramidda iti gubat manen iti Israel; ket ni David simmalog, ken dagiti adipenna kencuana, ket nakigubatda cadagiti Filisteos. Ket ni David naupal.

16 Ket ni Jesbi-benob, a nagtaud idi cadagiti annac ti gigante, ket ti dagsen ti picana isu idi tallo gasut *a siclo* a gambang iti cadagsen, ket isu nangibarikes iti baro a *campilan*, pinanggepna ti manggpapatay ken David.

17 Ngem ni Abisai nga anac ni Sarvia isut' inarayatna, ket kinabilna di Filisteo, ket isut' pinatayna. Idin dagiti lallaki ni David insapatada kencuana, a kinunada, Uray caano dicanto makipagruar cadacami iti gubat, tapno dica coma iddepen ti silaw ti Israel.

18 Ket naaramid idi iti calpasan daytoy, nga adda idi manen gubat cadagiti Filisteos idiay Gob: idin ni Sobocai nga Husatita pinatayna ni Saf, a maysa cadagiti annac ti gigante.

19 Ket adda idi manen gubat cadagiti Filisteos idiay Gob; ket ni Elhanan nga anac ni Jaere-orgim a taga Belen pinatayna ni Goliat a Geteo, ti urongan ti picana isut' idi cas la iti pamulipulan ti pangablan.

20 Ket adda idi manen gubat idiay Get, isu nga adda idi maysa a lalaki a dackel ti catayagna, nga addaan idi iti innem a ramramay iti tunggal imana, ken iti tunggal sacana innem a ramramay, a duapulo ket uppat iti bilangda; ket isu nayanac idi met iti gigante.

21 Ket idinto a nakidangadang iti Israel, isut' pinatay ni Jonatan nga anac ni Samma, a cabsat ni David.

22 Dagitoy a uppat nayanacda iti gigante sadi Get; ket napasagda gapu iti ima ni David, ken gapu iti ima dagiti adipenna.

Ti salmo a pagdayaw ni David.

22 Ket ni David insaona ken ni Jehova dagiti balicas daytoy, a canta idi aldaw a ni Jehova isut' inispalna iti ima dagiti isu-amin a cabusorna, ken iti ima ni Saul:

2 ket isu kinunana,
Ni Jehova isut' batoc, ken sarikedkedco, ken mangispal caniac, a cucuac met laeng.

3 Ti Dios, batoc, kencuana agcamangacto;

Calasagco, ken sara ti pacaisalacanac,
torrec a nañgato, ken camañgco;
Manañgisalan caniac, isalacannac iti
rañggas.
4 Umawagacto ken Jehova, a maicari a
madaydayaw:
Iti casta maispalacto cadagiti cabu-
sorco.
5 Ta dagiti allon ni patáy inalicub-
cubdac.
Dagiti layus ti kinadamsac pinag-
butañgdac:
6 Dagiti siñgdan ni Tanem nailicmut
caniac;
Dagiti silo ni patáy immayda caniac.
7 Iti panagleddaañgco inawagac ni Je-
hova;
Wen, immasugac iti Diosco:
Ket isu nañgegna ti timecco nanipud
iti templona,
Ket ti asugco *immay* cadagiti lapayag-
na.
8 Idin ti daga nagarigengen ken nagpi-
gerger,
Dagiti cimiento ti langit nagginined-
da,
Ket nagarigengenda, gaput ta isu
nagpuñgtot.
9 Ñgimmato ti maysa ñga asuc a rim-
muar cadagiti abut ti agonña,
Ket ti apuy a naggapu iti ñgiwatna
nañgalun-un:
Dagiti beggañg naiseggedda gapu ken-
cuana.
10 Isu inrucbabna met dagiti langlangit,
ket bimmaba;
Ket napuscol a sipñget adda idi iti
baba dagiti sacsacana.
11 Ket nagsacay iti maysa a kerubin, ket
timmayab;
Wen, isu nakita cadagiti paypayac ti
añgin.
12 Ket pinagbalinna ti sipñget a beñg-
beñg iti aglicmut kencuana,
A pinagummoñg dagiti dandanum,
napuscol ñga ul-ulep dagiti tañga-
tañg.
13 Iti kinasilnag iti sañgoananna
Dagiti beggañg ti apuy naiseggedda.
14 Ni Jehova gimmurrood nanipud la-
ñgit,
Ket ti Cañgatoan inyebcasna ti timec-
na.
15 Ket nañgibeccas cadagiti panpana,
ket winarawarana ida;
Iti kimát, ket riniribucna ida.
16 Idin dagiti pagayusan ti taaw nagpa-
rañgda,
Dagiti puon ti lubonñg nalucasanda,
A gapu iti panañgbabalaw ni Jehova,
Iti bañg-es ti añges dagiti abut ti
agonña.
17 Isu nagbaon nanipud iti ñgato, inna-
lanac;
Isu inalawnac cadagiti adu a danda-
num:
18 Isu inispalnac iti napigsa a cabusorco,
Cadagidiay a gumura caniac; ta na-
pigsada unay idi caniac.
19 Immayda caniac idi aldaw ti kina-
dacsangasatco:
Ñgem ni Jehova isu idi ti saranayco.
20 Isu inserrecnac met iti nalawa a
lugar;
Isu inispalnac, ta nagragrag-o caniac.
21 Ni Jehova ginungunaannac iti ma-
inugot iti kinalintegco;
Iti mainugot iti kinadalus dagiti im-
imac sinupapacannac.
22 Ta siac sinalimetmetac dagiti daldа-
lan ni Jehova,
Ket saanac a simmina a siuulpit iti
Diosco.
23 Ta isu-amin a bilbilinna addada idi
iti sañgoanac;
Ket no maipapan cadagiti lintegna,
saanac a simmina cadacuada.
24 Siac met awan idi ti curañgco ken-
cuana;
Ket inliclicco ti bagíc iti kinadañg-
kesco.
25 Gapuna a ni Jehova sinupapacannac
iti mainugot iti kinalintegco;
Iti mainugot iti kinadalusco iti sac-
lañg dagiti matana.
26 Iti nacaasi agparañgcanto a nacaasi;
Ket iti tao a di agcurañg, agparañg-
canto ñga awan curañg;
27 Iti nadalus agparañgcanto a nadalus;
Iti nadañgcoc agparañgcanto a bumu-
sor.
28 Ket ispalem ti maparigat ñga ili;
Ñgem dagiti matam addada iti rabaw
dagiti natañgsit, tapno ipababam
ida.
29 Ta sica ti silawco, O Jehova;
Ket ni Jehova lawagannanto ti ki-
nasipñgetco.
30 Ta gapu kenca agtarayac a mañgsarút
iti sañgcabuyotan;
Gapu iti Diosco layawec ti bacud.
31 No maipapan iti Dios, awan ti curañg
ti dalanna:
Ti sao ni Jehova naipadas;
Isut' maysa a calasag cadagiti amin
ñga agcamañg kencuana.

32 ¿Ta siasino ti Dios, no saan laenḡ a
ni Jehova?
Ket siasino ti maysa a bato, no saan
a ti Diostayo?
33 Ti Dios isut' napigsa a sarikedkedco;
Ken manḡidalan iti awan curanḡna
iti dalanna.
34 Isu pagbalinenna dagiti sacsacana a
cas *sacsaca* ti ugsa,
Ket insaadnac iti tapaw dagiti nanḡa-
to a dissoc.
35 Isu isurona dagiti im-imac a makigu-
bat,
Iti casta a dagiti tactakiagco biccugen-
da ti ba-i a gambanḡ.
36 Sica intedmo met caniac ti calasag ti
pananḡisalacanmo;
Ket ta kinalanaymo pinatan-ocnac.
37 Sica pinadackelmo dagiti adaddanḡco
iti babaec;
Ket dagiti sacsacac saanda a nagcaglis.
38 Kinamatco dagiti cabusorco, ket dina-
daelco ida;
Saanac met a nagsubli aginḡganat'
napucawda.
39 Ket pinucawco ida, ken sinalputco
ida amin; iti casta tapno dida
mabalin ti bumanḡon;
Wen, isuda mapasagda iti baba dagiti
sacsacac.
40 Ta sica binaricsannac iti kinabileg nḡa
agpaay iti gubat;
Sica pinagtamedmo iti babaec dagidi
a timmacder a maibusor caniac.
41 Sica pinagbalinmo met a dagiti cabu-
sorco tallicudandac,
Tapno pucanec coma dagidi a gimmu-
ra caniac.
42 Kimmitada, nḡem awan idi ti siasino-
man a nanḡispal;
Ken ni Jehova met laenḡ, nḡem dina
sinunḡbatan ida.
43 Idin siac tinumecco ida a cas iti tapoc
ti daga,
Linusitco ida a cas iti pitac dagiti
lansanḡan, ket winarawarac ida.
44 Sica inispalnac met cadagiti rinḡgor
ti ilic;
Sica inaywanannac tapno siac ti olo
dagiti nacion:
Maysa nḡa ili a diac amammo idi
agservinto caniac.
45 Dagiti gangannaet agtamedanto cani-
ac:
Apaman a maidamagac tunḡpalendac-
to.
46 Dagiti gangannaet agpucawdanto,
Ket umaydanto a sipipigerger mani-
pud cadagiti ticubda.
47 Agbiag ni Jehova; ket bendito coma
ti batoc;
Ket maitan-oc coma ti Dios, a bato ti
pannacaisalacanco,
48 Ti Dios met laenḡ a manḡaramid iti
pammales a gapu caniac,
Ken manḡparucma cadagiti il-ili iti
babaec.
49 Ken manḡalut-ot caniac cadagiti ca-
busorco:
Wen, sica inḡatonac iti nḡato dagidi a
timmacder a maibusor caniac;
Sica inispalnac iti nadamsac a tao.
50 Gapuna a siac agyamanacto kenca, O
Jehova, iti tenḡnḡa dagiti nacion,
Ken cantaecto dagiti pagdayaw iti
naganmo.
51 Dackel a pannacaispal ti intedna iti
arina,
Ken iparanḡna ti naayat a kinaimbag
iti pinulotanna,
Ken David ken iti putotna, iti agna-
nayon.

Ti maudi a canta ni David. Dagiti tattao a mamainḡel ken dagiti gapuananda. Ti danum a nayeg a naggapu iti bubon ti Belen.

23 Dagitoy isuda dagiti naudi a balicas
ni David.
Ni David nḡa anac ni Jesse cunana,
Ket ti lalaki a nabanḡon iti nanḡato
cunana,
Ti pinulotan ti Dios ni Jacob,
Ket nasam-it a sumasalmo ti Israel:
2 Ti Espiritu ni Jehova nagsao a gapu
caniac,
Ket ti saona adda idi iti dilac.
3 Ti Dios ti Israel kinunana,
Ti Bato ti Israel nagsao caniac:
Ti maysa a manḡituray a sililinteg
cadagiti tattao,
A manḡituray iti panagbutenḡ ti
Dios,
4 *Isuntot'* cas la iti lawag ti bigat, no ti
init lumgac,
Maysa a bigat nḡa awan dagiti ul-
ulep
No ti naganus a root *rumusinḡ* iti
daga,
Iti nasin-aw a lawag iti calpasan ti
tudo.
5 Pudno a ti balayco saan a casta iti
Dios;

Nupay casta inaramidna caniac ti
agnanayon a tulag,
Nangurnos cadagiti isu-amin a banag,
ken natalged:
Ta isu ti isu-amin a pannacaispalco,
ken isu-amin a calicagumco,
Nupay isu dina padackelen.
6 Ngem dagiti nadangcoc isudanto amin
cadacuada cacasdanto cadagiti sisiit
a maipurruac,
Agsipud ta isuda dida mabalin ti
maiggaman iti ima;
7 Ngem ti tao a mangsagid cadacuada
Rebbengnat' maiggáman iti landoc,
ken iti orongan ti pica:
Ket isuda mapuurandanto a matalipupus iti apuy iti lugarda.

8 Dagitoy dagiti nagnagan dagidi mamaingel a lallaki nga adda idi ken ni David: Ni Josheb-basshebet a maysa a Tahchemonita, a palungo dagiti capitan; nga isu met laeng idi ni Adino nga Hesneo, a naibusor cadagiti walo gasut a napapatayda iti naminsan a daras.

9 Ket iti sumaganad kencuana isu idi ni Eleazar nga anac ni Dodo nga anac ti Ahohita, a maysa cadagiti tallo a mamaingel a lallaki ken David, idi a kinaritda dagiti Filisteos, a naguornongda idi sadiay iti gubat, ket dagiti lallaki ti Israel pimmanaw idi.
10 Isu timmacder, ket kinabilna dagiti Filisteos aginggganat' imana ti napacsuyan, ket ti imana naicapet iti campilan; iti daydi nga aldaw ni Jehova nangaramid iti dackel a panagballigi; ket dagiti tattao nagsublida iti licudanna nga agala laeng iti samsam.

11 Iti sumaganad kencuana isu idi ni Samma nga anac ni Age nga Ararita. Ket dagiti Filisteos naurnongda iti maysa a cabuyotan, isu nga addada idi iti maysa a cabenneg ti daga a napno cadagiti patáni; ket dagiti tattao nagtalawda iti sango dagiti Filisteos.
12 Ngem isu nagtacder iti tengngga di cabenneg, ket isut' incanawana, ken pinatayna dagiti Filisteos; ket ni Jehova nangaramid iti dackel a panagballigi.

13 Ket dagiti tallo cadagiti tallopulo a palungo simmalogda, ket inmayda idi tiempo ti ani ken David iti rukib sadi Odollam; ket ti buyot dagiti Filisteos napacarsoda idi iti lobong ti Rafaim.

14 Ket ni David adda idi iti sarikedked, ket ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos adda idi idiay Belen.
15 Ket ni David nagcalicagum idi, ket kinunana, ¡O daydiay a mangted coma caniac ti inumen iti danum idiay bubon ti Belen, nga adda iti denna ti ruangan!
16 Ket dagiti tallo a mamaingel a lallaki rimmubsida iti buyot dagiti Filisteos, ket nangalada iti danum iti bubon ti Belen, nga adda idi iti denna ti ruangan, ket isut' nangalada, ken isut' inyegda ken ni David: ngem isut' dina kinayat nga ininum, no di ket imbucbocna ken Jehova.
17 Ket kinunana, Adayu coma caniac, O Jehova, nga aramidec coma daytoy: ¿*inumecto* ti dara dagiti lallaki a napanda iti panagpeggad ti biagda? gapuna nga isut' dina kinayat nga ininum. Dagiti tallo a mamaingel a lallaki inaramidda dagitoy a banag.

18 Ket ni Abisai a cabsat ni Joab, nga anac ni Sarvia, isu idi ti palungo dagiti tallo. Ket isu tinag-ayna ti picana a maibusor iti tallo gasut ket pinapatayna ida, ket addaan idi iti nagan cadagiti tallo.
19 Saan aya nga isu idi ti catan-ocan cadagiti tallo? gapuna a naaramid a palungoda; nupay casta saan a dimteng cadagiti *immuna* a tallo.

20 Ket ni Banaias nga anac ni Joiada, nga anac ti maysa a lalaki a maingel a taga Cabaseel, a nangaramid cadagiti maingel nga aramid, a pinatayna dagiti dua nga *annac a lallaki* ni Ariel a taga Moab; simmalog met ket pinatayna ti maysa a leon iti tengngga ti maysa a bito idi tiempo ti nieve.
21 Ket isu pinatayna idi ti maysa nga Egipcio a nataer a lalaki: ket di Egipcio addaan idi iti maysa a pica iti imana; ngem isu simmalog kencuana a sisasarucod, ket rinabsutna ti pica iti ima di Egipcio, ket iti daydi met la picana ti pinangpapatayna kencuana.
22 Dagitoy a banag inaramid idi ni Banaias nga anac ni Joiada, ket addaan idi nagan cadagiti tallo a mamaingel a lallaki.
23 Isu natantan-oc idi ngem cadagiti tallopulo, ngem saan a dimteng cadagiti *immuna* a tallo. Ket ni David isut' insaadna a palungo ti guardiana.

24 Ni Asael a cabsat ni Joab isut' idi

maysa cadagiti tallopulo; ni Elhanan nga anac ni Dodo a taga Belen,
25 ni Samma nga Harodita, ni Elica nga Harodita,
26 ni Heles a Faltita, ni Ira nga anac ni Acces a taga Tecua,
27 ni Abiezer nga Anatotita, ni Mabonnai nga Husatita,
28 ni Selmon nga Ahotita, ni Majarai a Netofatita,
29 ni Heleb nga anac ni Baana a Netofatita, ni Itai nga anac ni Ribai a taga Gabaa cadagiti annac ni Benjamin,
30 ni Banaias a Paratonita, ni Heddai a taga wawaig sadi Gaas,
31 ni Abi-albon nga Arbatita, ni Azmabet a Barumita,
32 ni Eliaba a Salabonita, dagiti annac ni Jassen, ni Jonatan,
33 ni Samma nga Ararita, ni Ahiam nga anac ni Sarar nga Ararita,
34 ni Elifelet nga anac ni Asabai, nga anac ti Macatita, ni Eliam nga anac ni Aquitofel a Gilonita,
35 ni Hesrai a Carmelito, ni Farai nga Arbita,
36 ni Igaal nga anac ni Natan a taga Soba, ni Bani a Gadita,
37 ni Selec nga Ammonita, ni Naharai a Berotita, nga agawawit cadagiti igam ni Joab nga anac ni Sarvia,
38 ni Ira a Jetrita, ni Gareb a Jetrita,
39 ni Urias a Jetteo: isuda amin tallopuloda ket pito.

Ti pannacabilanḡ cadagiti tattao. Ti anḡol a naibaon cadagiti Israelitas. Ni David manḡbanḡon iti maysa nga altar idiay pagtaltagan ni Areuna.

24 Ket ti punḡtot ni Jehova simged manen a maibusor iti Israel, ket tinignayna ni David a maibusor cadacuada, a kinunana, Inca, bilanḡem ti Israel, ken ti Juda.
2 Ket ti ari kinunana ken ni Joab a capitan ti buyot, nga adda idi kencuana, Inca ita ditoy ken idiay cadagiti amin a caputotan ti Israel, manipud Dan aginḡgana iti Beerseba, ket bilanḡem ti umili, tapno maammoac coma ti bilanḡ ti umili.
3 Ket ni Joab kinunana iti ari, Ita ni Jehova a Diosmo nayonanna ti umili, iti adda a bilanḡda coma, a mamingasut, ket dagiti mata ti apoc nga ari isut' makitana coma: nḡem apaya ava a ti apoc nga ari agrags-- itoy a banag?
4 Nupay casta ti sao ti ari nagaladag a maibusor ken ni Joab, ken cadagiti capcapitan ti buyot. Ket ni Joab ken dagiti capcapitan ti buyot rimmuarda a naggapu iti saclanḡ ti ari, tapno inda bilanḡen ti umili ti Israel.
5 Ket bimmallasiwda iti Jordan, ket nagpacarsoda idiay Aroer, iti abay a canawan ti ciudad nga adda iti tenḡnga ti lobonḡ sadi Gad, ken aginḡgana iti Jazer:
6 sada immay iti Galaad, ken iti daga sadi Tatim-hodsi; ket immayda iti Danjaan, ken naglicmut aginḡga iti Sidon,
7 ket immayda iti sarikedked ti Tiro, ken cadagiti isu-amin a ciudad dagiti Heveo, ken dagiti Cananeo; ket rimmuarda iti abagatan ti Juda, idiay Beerseba.
8 Iti casta idi a napanda ditoy ken idiay iti isu-amin a daga, immayda iti Jerusalem iti calpasan ti siam a bulan ket duapulo nga aldaw.
9 Ket ni Joab intedna ti dagup ti bilanḡ ti umili iti ari: ket idiay Israel adda idi walo gasut a ribu a tattao a mamainḡel a nagtagicampilan; ket dagiti lallaki ti Juda isuda idi ti lima gasut a ribu a lallaki.

10 Ket ti puso ni David kimmabil kencuana iti calpasanna nga isu nabilanḡna ti umili. Ket ni David kinunana ken Jehova, Siac nacabasolac iti dackel unay iti daydiay nga inaramidco: nḡem ita, O Jehova, agdawatac kenca, nga ipacsim coma ti basol toy adipenmo; ta siac nagaramidac a simamaag unay.
11 Ket idinto a ni David bimmanḡon iti bigat, ti sao ni Jehova immay ken ni mammadto a Gad, a mammadto ni David, a kinunana,
12 Inca, ket saoem ken ni David, Castoy ti cuna ni Jehova, Tallo a banag ti igay-acto kenca: sica manḡpilica iti maysa cadacuada, nga aramidec coma kenca.
13 Iti casta ni Gad immay ken ni David, ket imbagana kencuana, ket kinunana kencuana, ¿Umaydanto kenca iti dagam dagiti pito a tawen ti punḡeg? ¿wenno italtalawamto iti tallo a bulan ti saclanḡ dagiti cabusormo iti bayat nga isuda camcamatendaca? ¿wenno addanto anḡol iti tallo nga aldaw iti dagam? Panunotem ita, ket kitaem no ania ti sunḡbat nga isublicto iti daydiay a nanḡibaon caniac.
14 Ket ni David kinunana ken ni Gad, Addaac iti dackel a ladinḡit: matnagcami coma iti ima ni Jehova; ta dagiti caasina

isudat' dadackel; ket saanac a matnag coma iti ima ti tao.

15 Iti casta ni Jehova imbaonna ti maysa nga angol iti Israel nanipud iti bigat aginggana met laeng iti tiempo a nadutocan; ket natayda cadagiti tattao nanipud Dan aginggana met laeng iti Beerseba ti pitopulo ribu a tattao.

16 Ket idi a ti angel inyunnatna ti imana iti Jerusalem tapno isut' dadaelenna, ni Jehova nagbabawianna kencuana di dakes, ket kinunana iti angel a mangdadael iti umili, Umanayen; ita itukenmo ta imam. Ket ti angel ni Jehova adda idi iti denna ti pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

17 Ket ni David nagsao idi ken Jehova idi a makitana di angel a mangcabil idi iti umili, ket kinunana, Adtoy, nacabasolac, siac nagaramidac a sidadangcoc; ngem dagitoy a carnero ¿ania ti inaramidda? Agdawatac kenca, a palubosam coma a ta imam isu coma ti maibusor caniac, ken maibusor iti balay ni amac.

18 Ket ni Gad immay ken ni David idi nga aldaw, ket kinunana kencuana, Sumang-atca, mangbangonca iti maysa nga altar ken ni Jehova idiay pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

19 Ket ni David simmang-at a mayalubog iti panagsao ni Gad, a cas imbilin ni Jehova.

20 Ket kimmita ni Areuna, ket nakitana ti ari ken dagiti adadipenna nga umayda kencuana: ket ni Areuna rimmuar, ket incul-obna di rupana iti daga iti sango ti ari.

21 Ket ni Areuna kinunana, Apayapay nga umay ti apoc nga ari iti adipenna? Ket ni David kinunana, Tapno gatangec kenca ti pagtaltagan, tapno mangbangonac kencuana iti maysa nga altar ken ni Jehova, tapno ti didigra maituken coma iti umili.

22 Ket ni Areuna kinunana ken ni David, Alaen coma ti apoc nga ari ket idatonna coma ti pagarupenna a naimbag: adtoy, dagiti bacbaca a maipaay iti daton a mapuuran, ken dagiti aruaten ti agbayo, ken dagiti sangol dagiti bacbaca maipaay a sungrod.

23 Isu-amin daytoy, O ari, ni Areuna itedna iti ari. Ket ni Areuna kinunana iti ari, Ni Jehova a Diosmo awatennaca coma.

24 Ket ti ari kinunana ken ni Areuna, Saan; no di ket pudno a gatangec kenca iti maysa a patég; diacto mangidaton ken Jehova a Diosco iti mapuuran a daton a diac ginatang. Iti casta ni David ginatangna ti pagtaltagan ken dagiti bacbaca iti lima pulo a siclo a pirac.

25 Ket ni David nangbangon sadiay iti maysa nga altar ken ni Jehova, ket nangidaton cadagiti mapuuran a daton ken datdaton iti cappia. Iti casta ni Jehova nadawatan a maipaay iti dagá, ket ti didigra naisardeng idi iti Israel.

TI UMUNA A LIBRO DAGITI

AR=ARI.

Ti kinalacay ni David. Ni Adonias panggepenna ti agari. Ti panagdawat ni Bersabee. Ni Salomon mapulotan nga agari. Ni Adonias agbutengˉ, ngem ni Salomon isakitna ti biagna.

1 Ket ni ari David lacayen ken napacsuyan cadagiti tawenna idi; ket isut' inarpawanda cadagiti lupot, ngˉem saan a pimmudot.

2 Gapuna a kinuna kencuana dagiti adipenna: Isapulan ti ari nga apoc iti maysa a balasangˉ a virgen: ket isu agyan coma iti sangˉo ti ari, ken agservi kencuana, ket agidda iti saclotna, tapno ti ari nga apoc mapudutan.

3 Iti casta nagsapulda iti maysa a balasangˉ a naimnas cadagiti amin a sacup ti Israel, ket nasaracanda ni Abisag a Sunamita, ket isut' impanda iti ari.

4 Ket ti balasangˉ naimnas unay idi; ket nagservi iti ari, ken nagannongˉ kencuana; ngˉem isut' saan a tinignay ti ari.

5 Idin ni Adonias nga anac ni Hagit pinatan-ocna ti bagína met laengˉ, a kinunana: Siac ti agari: ket nagsagana kencuana cadagiti lugan, ken lallaki nga agcabayo, ken limapulo a lallaki nga agtaray iti unana.

6 Ket saan a pinaliday ni amana uray caano a kinunana: Apayapay nga inaramidmo ti casta? Ket nataer met unay a lalaki idi; ket nayanac iti calpasan ni Absalom.

7 Ket nakisao cada Joab nga anac ni Sarvia, ken Abiatar a sacerdote: ket idi inannurotda ni Adonias isut' tinulongˉanda.

8 Ngˉem ni Sadoc a sacerdote, ken ni Banaias nga anac ni Joiada, ken ni Natan a mammadto, ken ni Semei, ken ni Reihi, ken dagiti mamaingˉel a lallaki nga adda idi ken David, awanda ken Adonias.

9 Ket ni Adonias namatay cadagiti carnero ken baca ken dagiti pinalucmeg iti denna ti bato ti Zohelet, nga adda iti denna ti En-rogel; ket inawisna amin dagiti cabsatna nga anac ti ari, ken amin dagiti lallaki ti Juda nga adadipen ti ari:

10 ngˉem ni Natan a mammadto, ken ni Banaias, ken dagiti mamaingˉel a lallaki, ken ni Salomon a cabsatna, saanna ida nga inawis.

11 Idi casta ni Natan nakisao ken Bersabee nga ina ni Salomon, a kinunana, Dica aya nangˉngˉegan nga agari ni Adonias nga anac ni Hagit, ket ni David nga apotayo isut' dina ammo?

12 Ita ngˉarud umayca, palubosannac, dawatec kenca, a bagbagaanca, tapno mabalinmo nga ispalen ti biagmo met laengˉ ken ti biag ni anacmo a Salomon.

13 Inca ket sumrecca ken ari David, ket cunaem kencuana, Dica aya, O ari nga apoc, sinapataan iti adipenmo, a kinunam, Pudno unay a ni Salomon nga anacmo agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc? apayapay ngˉarud a ni Adonias agari?

14 Adtoy, iti bayat nga agsasaoca pay laengˉ idiay iti ari, siac met sumrecacto iti calpasam, ket panecnecacto dagiti saom.

15 Ket ni Bersabee napan simrec iti ari iti siled: ket ti ari isut' lacay unay idin; ket ni Abisag a Sunamita aganannongˉ idi iti ari.

16 Ket ni Bersabee nagrucob, ket nagrucbab iti ari. Ket ti ari kinunana, Ania ti cayatmo?

17 Ket isu kinunana kencuana, Apoc, sica insapatam gapu ken Jehova a Diosmo iti adipenmo, *a kinunam*, Pudno unay a ni Salomon nga anacmo agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc.

18 ket ita, adtoy, ni Adonias agari; ket sica, O ari nga apoc, isut' dica naammoan:

19 ket isu namatay cadagiti baca ken cadagiti pinalucmeg ken carnero iti nawadwad, ket inawisna amin dagiti anac ti

ari, ken ni Abiatar a sacerdote, ken ni Joab a capitan ti buyot; ngem ni Salomon nga adipenmo dina inawis.

20 Ket sica, O ari nga apoc, dagiti mata ti amin nga Israel sikikitada kenca, tapno ibagam cadacuada no siasino ti agtugawto iti trono ti ari nga apoc iti calpasanna.

21 No saan mapasamacto, no ti ari nga apoc makiturogton cadagiti ammana, a siac ken ni anacco a Salomon maibilangcamto a macasagibat.

22 Ket, adtoy, iti bayat nga agsasao pay laeng iti ari, ni Natan a mammadto simrec.

23 Ket imbagada iti ari, a kinuna, Adtoy, ni Natan a mammadto. Ket idi nacastrec iti sango ti ari incul-obna met laeng iti sango ti ari ti rupana iti daga.

24 Ket ni Natan kinunana, O ari nga apoc, kinunam aya, Ni Adonias agarinto iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc?

25 Ta isu simmalog ita nga aldaw, ket namatay cadagiti baca ken dagiti pinalucmeg ken carnero iti nawadwad, ket inawisna amin dagiti anac ti ari, ken dagiti capitan ti buyot, ken ni Abiatar a sacerdote; ket, adtoy, isuda mangmangan ken agiinumda iti sangona, ket cunada, Agbiag coma *a manayon* ni ari Adonias.

26 Ngem siac, siac nga adipenmo, ken ni Sadoc a sacerdote, ken ni Banaias nga anac ni Joiada, ken ni Salomon nga adipenmo, dinacam inawis.

27 Daytoy a banag naaramid aya gapu iti ari nga apoc, ket dica impakita cadagiti adipenmo no siasino ti agtugaw iti trono ti ari nga apoc iti calpasanna?

28 Idi casta ni ari David simmungbat ket kinunana: Ayabam caniac ni Bersabee. Ket isu simrec iti sango ti ari, ket nagtacder iti sango ti ari.

29 Ket ti ari nagsapata, ket kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nanubbot ti cararuac iti amin a pacarigatan,

30 pudno unay a cas insapatac kenca gapu ken Jehova a Dios ti Israel, a kinunac, Ni Salomon nga anacmo agarinto a di bumurong iti calpasac, ket isu agtugawto iti tronoc iti saadco; pudno unay a castat' aramidecto itoy nga aldaw.

31 Idi casta ni Bersabee incul-obna ti rupana iti daga, ket nagrucbab iti ari, ket kinunana, Agbiag coma ni ari David nga apoc iti agnanayon.

32 Ket ni ari David kinunana, Ayabanyo caniac ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias nga anac ni Joiada. Ket isuda simrecda iti sango ti ari.

33 Ket ti ari kinunana cadacuada: Alaenyo cadacayo dagiti adipen ti apoyo, ket pasacayenyo ni Salomon nga anacco iti mulo a bucudco, ket isut' isalogyo sadi Gijon:

34 ket isut' pulotan coma sadiay ni Sadoc a sacerdote ken ni Natan a mammadto nga agari iti Israel; ket pagunienyo ti tangguyob, ket cunayo, Agbiag coma *a manayon* ni ari Salomon.

35 Sacayto sumang-at iti udina, ket umayto ket agtugawto iti tronoc; ket agarinto iti saadco; ta isut' dinutocco a palungo iti Israel ken iti Juda.

36 Ket ni Banaias nga anac ni Joiada simmungbat iti ari, ket kinunana, Sapay coma: ni Jehova a Dios ti ari nga apoc, cunaenna coma ti casta *met*.

37 No casano ti caadda idi ni Jehova iti ari nga apoc, casta met coma caaddana ken Salomon, ket aramidenna coma ti tronona a dacdackel ngem iti trono ti apoc nga ari David.

38 Iti casta ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias nga anac ni Joiada, ken dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos, simmalogda, ket pinasacayda ni Salomon iti mulo ni ari David, ket isut' impanda sadi Gijon.

39 Ket ni Sadoc a sacerdote nangala ita sangasara a lana iti Tabernaculo, ket pinulotanna ni Salomon. Ket isuda pinagunida ti tangguyob; ket amin dagiti tattao kinunada, Agbiag coma *a manayon* ni ari Salomon.

40 Ket amin dagiti tattao simmang-atda iti udina, ket dagiti tattao nagpagunida cadagiti flauta, ken nagragragsacda iti dackel a ragsac, iti casta a naburac ti daga iti unida.

41 Ket ni Adonias ken amin dagiti naawis nga adda kencuana isut' nangngegda idi a lepleppasda a nangan. Ket idi nangngeg ni Joab ti aweng ti tangguyob, kinunana: ¿Aniat' gapuna nga adda daytoy nga aweng ti ciudad nga agariwawa?

42 Iti bayat nga agsasao pay laeng, adtoy, ni Jonatan nga anac ni Abiatar a sacerdote dimteng: ket ni Adonias kinu-

naua, Sumrecca; ta lalakica a matalec, ket mangyegca cadagiti naimbag a damdamag.

43 Ket ni Jonatan simmungbat ket kinunana ken Adonias, Pudno unay a ni ari David nga apotayo pinagarina ni Salomon:

44 ket imbaon ti ari a caduana ni Sadoc a sacerdote, ken ni Natan a mammadto, ken ni Banaias nga anac ni Joiada, ken dagiti Cereteos ken dagiti Feleteos; ket isut' pinasacayda iti mulo ti ari;

45 ket ni Sadoc a sacerdote ken ni Natan a mammadto isut' pinulotanda idiay Gijon nga ari; ket manipud sadiay simmang-atda a siraragsac, iti casta a ti ciudad nagcallangugan. Daytoy ti aweng a nangngegyo.

46 Ket ni Salomon met agtugtugaw iti trono ti pagarian.

47 Ket maysa pay dagiti adipen ti ari immayda tapno bendicionanda ni ari David nga apotayo, a kinunada, Ti Diosmo aramidenna coma ti nagan ni Salomon a naimimbag ngem iti naganmo, ken aramidenna coma ti tronona a dacdackel ngem iti tronom: ket ti ari nagrucob iti pagiddaan.

48 Ket castoy met ti kinuna ti ari, Madaydayaw coma ni Jehova a Dios ti Israel, isu a nangted ti maysa nga agtugaw iti tronoc ita nga aldaw, nga isut' makita dagiti matac met laeng.

49 Ket amin dagiti inawis ni Adonias nagkigtotda, ket timmacderda, ket napan ti tunggal lalaki iti dalanna.

50 Ket ni Adonias nagbutengg gapu ken Salomon; ket timmacder, ket napan, ket kimpet cadagiti sara ti altar.

51 Ket naibaga ken Salomon, a nacuna, Adtoy, ni Adonias sibubutengg ken ari Salomon; ta adtoy, isu kimpet cadagiti sara ti altar, a cunana, Isapata coma caniac ni ari Salomon nga umuna a diuanto papatayen ti adipenna iti campilan.

52 Ket ni Salomon kinunana, No isu agparangto a matalec a lalaki, awan matnagto a maysa a boocna iti daga; ngem no masaracan ti kinadakes kencuana, matayto.

53 Iti casta nagbaon ni ari Salomon, ket isut' inyulogda manipud iti altar. Ket isu napan ket nagrucbab ken ari Salomon; ket ni Salomon kinunana kencuana, Inca iti balaymo.

Ti panangcumit ni David ken ni Salomon. Ipapatáy ni David. Ni Adonias cayatna nga asawaen ni Abisag, ngem papatayen ni Salomon, casta met nga iccatenna ni Abiatar iti saadna ket papapatayna ni Joab. Pannacapatay ni Semei.

2 Ita dagiti aldaw ni David immasidegdan iti ipapatáyna; ket incumitna ken Salomon nga anacna, a kinunana,

2 Siac magmagnaacon iti dalan ti isuamin a dagá: bumilegca ngarud, ket aglalakica;

3 ket aluadam ti incumit ni Jehova a Diosmo, a magnaca cadagiti dalanna, a salimetmetam dagiti lintegna *ken* dagiti bilinna, ken dagiti ipaalagadna, ken dagiti pammanecnecna, a mayannurot iti adda a naisurat iti linteg ni Moises, tapno rumangayca iti amin nga aramidem, ken uray sadino a taliawem;

4 tapno ni Jehova pasingkedanna coma ti saona a sinaona a maipanggep caniac, a kinunana, No dagiti annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada iti sangoc iti kinapudno a buyogen ti amin a pusoda ken buyogen ti amin a cararuada, dicanto agcurang (kinunana) iti maysa a lalaki iti trono ti Israel.

5 Maysa pay sica ammom met ti inaramid caniac ni Joab nga anac ni Sarvia, ti inaramidna met laeng cadagiti dua a capitan dagiti buybuyot ti Israel, ni Abner nga anac ni Ner, ken ni Amasa nga anac ni Jeter, isuda a pinatayna, ket nangibuyat ti dara ti pannakigubat iti bayat ti kinatalna, ket nangicabil ti dara ti pannakigubat iti barikes nga adda idi cadagiti lomona, ken cadagiti zapatos nga adda idi cadagiti sacana.

6 Aramidem ngarud ti mayannurot iti kinasiribmo, ket dica ipalubos a ti ubanan nga olona bumaba iti Tanem a sitatalna.

7 Ngem ipakitam ti caasi cadagiti annac ni Berzellai a Galaadita, ket maysada coma cadagiti mangan iti lamesaanmo; ta iti castoy immasidegda caniac idi itartarayac ni Absalom a cabsatmo.

8 Ket, adtoy, adda kenca ni Semei nga anac ni Gera a Benjamita, a taga Bejurim, isu a nangilunod caniac iti nacaro a pananginlunod idi aldaw a napanac sadi Mahanaim; ngem isu simmalog a simmabet caniac idiay Jordan, ket sinapataac kencuana gapu ken Jehova, a kinunac, Saanca nga icabilto a matay iti campilam.

9 Ita nupay casta isut' dica ibilanḡ nḡa awanan baddut, ta lalakica a masirib; ket ammomto ti rebbenḡmo nḡa aramiden kencuana, ket pagbabaemto nḡarud ti ubanan nḡa olona iti tanem a sidadara.

10 Ket ni David nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon iti ciudad ni David.

11 Ket dagiti aldaw a panagari ni David iti Israel uppat a puloda a tawen idi: idiay Hebron nagari iti pito a tawen, ket idiay Jerusalem nagari iti tallo pulo ket tallo a tawen.

12 Ket ni Salomon nagtugaw iti trono ni David nḡa amana; ket ti pagarianna napasinḡkedan unay.

13 Idin ni Adonias nḡa anac ni Hagit napan ken Bersabee nḡa ina ni Salomon: ket *ni Bersabee* kinunana kencuana, ¿Immayca a sicacappia? Ket isu kinunana, Sicacappia.

14 Isu kinunana pay, Adda maysa a banag nḡa ibagac kenca: ket *ni Bersabee* kinunana, Ibagam.

15 Ket isu kinunana: Sica ammom a ti pagarian cucuac idi, ket ti amin nḡa Israel intaliawda ti rupada caniac, tapno agariac coma: nupay casta ti pagarian naibalic, ket nagbalin a cucua ni cabsatco; ta isut' cucuana idi gapu ken Jehova.

16 Ket ita kiddawec kenca ti maysa a dawat; dinac paiden. Ket isu kinunana kencuana, Ibagam.

17 Ket isu kinunana, Agsaoca, dawatec kenca, ken Salomon nḡa ari (ta isu dinacanto paiden), nḡa itedna caniac ni Abisag a Sunamita nḡa asawaec.

18 Ket ni Bersabee kinunana, Naimbag; isaocanto iti ari.

19 Ni Bersabee nḡarud napan ken ari Salomon, a makisao kencuana a maipanḡgep ken Adonias. Ket ti ari timmacder a simmabet kencuana, ket nagrucob kencuana, ken nagtugaw iti tronona, ket nagpaicabil iti maysa a trono a pagtugawan ti ina ti ari; ket *ni Bersabee* nagtugaw iti macanawan nḡa imana.

20 Idi casta isu kinunana, Siac kiddawec kenca ti maysa a bassit a dawat; dinac paiden. Ket ti ari kinunana kencuana, Agdawatca, inac; ta dicanto paiden.

21 Ket isu kinunana, Itedmo coma ni Abisag a Sunamita ket Adonias a cabsatmo nḡa asawaenna.

22 Ket ni ari Salomon simmunḡbat ket kinunana ken inana, ¿Ket ania a panḡgep ti panḡkiddawam ken Abisag a Sunamita a maipaay ken Adonias? Kiddawem a maipaay kencuana ti pagarian met; ta isut' inauna a cabsatco; wen, maipaay kencuana, ken maipaay ken Abiatar a sacerdote, ken maipaay ken Joab nḡa anac ni Sarvia.

23 Idi casta ni ari Salomon sinapataanna gapu ken Jehova, a cunana, Castoy coma ti aramiden caniac ti Dios, ken adadda pay, no ni Adonias dina kinuna daytoy a sao a maibusor iti biagna met laenḡ.

24 Ita nḡarud cas sibibiag ni Jehova, isu a nanḡisaad caniac ken nanḡipatugaw iti trono ni David nḡa amac, ken isu a namagbalin caniac a maysa a balay, a cas incarina, di bumuronḡ a ni Adonias mapapatayto ita nḡa aldaw.

25 Ket ni ari Salomon nagbaon iti pannacaaramat ni Banaias nḡa anac ni Joiada; ket isu dinuclosna *ni Adonias*, iti casta a natay.

26 Ket ken Abiatar a sacerdote kinuna ti ari: Inca sadi Anatot, cadagiti bucudmo a talon; ta maicarica a matay: nḡem iti daytoy a tiempo dicanto papatayen, ta inawitmo ti lacasa ni Apo Jehova iti sanḡo ni David nḡa amac, ken agsipud ta naparigatca iti amin a nacarigatan ni amac.

27 Iti casta ni Salomon iniccatna ni Abiatar iti kinasacerdote ken Jehova, tapno isu matunḡpalna ti sao ni Jehova nḡa isu insaona a maipanḡgep iti balay ni Eli sadi Silo.

28 Ket ti damag dimtenḡ ken Joab; ta ni Joab simmurot idi ken Adonias, nupay saan a simmurot idi ken Absalom. Ket ni Joab nagtaray a napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket kimpet cadagiti sara ti altar.

29 Ket naibaga ken ari Salomon: Ni Joab nagtaray a napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket, adtoy, adda iti abay ti altar. Idi casta ni Salomon imbaonna ni Banaias nḡa anac ni Joiada, a cunana, Inca, dumuclosca kencuana.

30 Ket ni Banaias napan iti Tabernaculo ni Jehova, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ti ari: Rumuarca ditoy. Ket isu simmunḡbat, Saan; nḡem matayacto ditoy. Ket ni Banaias impanna pay iti ari ti sunḡbat, a cunana, Castoy ti

kinuna ni Joab, ket castoy ti insungbatna caniac.

31 Ket ti ari kinunana kencuana, Aramidem ti cas kinunana, ket dumuclosca kencuana, ket isut' itabonmo; tapno mairuarmo ti dara, isu a ni Joab imbuyatna nga awan gapuna, caniac ken iti balay ni amac.

32 Ket ni Jehova pasubliennanto ti darana iti olona met laeng, ta dinuclosna ti dua a lallaki a nasingsingpet ken naimimbag ngem isu, ket pinatayna ida iti campilan, ket ni amac a David isut' dina naammoan, *nga ammoen*, ni Abner nga anac ni Ner, a capitan ti buyot ti Israel, ken ni Amasa nga anac ni Jeter, a capitan ti buyot ti Juda.

33 Iti casta agsublinto coma ti darada iti olo ni Joab, ken iti olo ti caputotanna iti agnanayon: ngem ken David, ken iti caputotanna, ken iti balayna, ken iti tronona, addanto coma talna nga agnanayon nga aggapu ken Jehova.

34 Idi casta ni Banaias nga anac ni Joiada simmang-at, ket isut' dinuclosna, ket isut' pinatayna; ket isut' naitabon iti balayna met laeng iti let-ang.

35 Ket ti ari incabilna ni Banaias nga anac ni Joiada a casunona iti buyot; ket ni Sadoc a sacerdote incabil ti ari a casuno ni Abiatar.

36 Ket ti ari nagbaon ket pinaayabanna ni Semei, ket kinunana kencuana, Mamutarca iti maipaay kenca ti maysa a balay ditoy Jerusalem, ket agnaedca sadiay, ket dica rumuar sadiay a mapan iti uray sadino a disso.

37 Ta iti aldaw nga iruruarmo, ket ballasiwem ti waig a Cedron, ammoem a pudno a sica mataycanto a di bumurong: ti daram addanto ita olom met laeng.

38 Ket ni Semei kinunana iti ari, Ti sao naimbag: ti cas kinuna ti ari nga apoc, castanto ti aramiden ti adipenmo. Ket nagnaed ni Semei sadi Jerusalem iti adu nga aldaw.

39 Ket naaramid iti calpasan ti tallo a tawen, a dua nga adipen ni Semei nagtalawda a napan ken Aquis nga anac ni Maaca, nga ari ti Get. Ket imbagada ken Semei, a kinuna, Adtoy, dagiti adipenmo addada sadi Get.

40 Ket ni Semei timmacder ket sinillaanna ti asnona, ket napan sadi Get ken Aquis, nga agsapul cadagiti adipenna; ket nagawid ni Semei, ket incuyogna dagiti adipenna manipud Get.

41 Ket naibaga ken Salomon a ni Semei napan sadi Get manipud Jerusalem, ket sa nagsubli.

42 Ket ti ari nagbaon ket pinaayabanna ni Semei, ket kinunana kencuana, Diac aya sinapataan kenca gapu ken Jehova, ken impaduyacyac kenca, a cunac, Ammoem a pudno nga iti aldaw nga iruruarmo, ket magnaca iti ruar iti uray sadino, sica di bumurong a mataycanto? Ket sica kinunam caniac, Ti sao a nangngegco naimbag.

43 Apayapay ngarud a dica tinungpal ti sapata ken Jehova, ken ti bilin nga incumitco kenca?

44 Ti ari kinunana pay ken Semei, Sica ammom amin a kinadakes isu nga ammo a naimbag ta pusom, isu nga inaramidmo ken David nga amac: ni Jehova ngarud pagsublienna coma ti kinadakesmo ita olom met laeng.

45 Ngem ni ari Salomon nagasatto, ket ti trono ni David mapasingkedanto iti sango ni Jehova iti agnanayon.

46 Iti casta ti ari binilinna ni Banaias nga anac ni Joiada; ket isu rimmuar, ket isut' dinuclosna, ket iti casta natay. Ket ti pagarian napasingkedan iti ima ni Salomon.

Ti panagcasar ni Salomon. Ti cararagna idiay Gabaa ken ti sungbat ti Dios. Ti nainsiriban a pananngocom ni Salomon.

3 Ket ni Salomon nakicabagian ken Faraon nga ari ti Egipto; ket innalana nga asawa ti anac ni Faraon, ket isut' incuyogna iti ciudad ni David idinto a nalpasnan a pinutar ti bucodna a balay, ken ti balay ni Jehova, ken ti bacud ti Jerusalem iti agliclicmut.

2 Isuna laeng a dagiti tattao nagidatonda cadagiti nangato a disso, ta awan ti balay a naputar iti nagan ni Jehova aginngga cadagitoy nga aldaw.

3 Ket ni Salomon inayatna ni Jehova, a nagnagna cadagiti linlinteg ni David nga amana: isuna laeng nga isu nagidaton ken nagpuur ti incienso cadagiti nangato a disso.

4 Ket ti ari napan sadi Gabaa a mangidaton sadiay; ta daydiay isut' cangronaan a nangato a disso: sangaribu a daton a

napuuran ti indatág ni Salomon iti rabaw daydiay nga altar.

5 Idiay Gabaa ni Jehova nagparang ken Salomon iti maysa a tagtagainep iti rabii; ket ti Dios kinunana, Kiddawem ti itedconto kenca.

6 Ket ni Salomon kinunana, Sica impakitam ken adipenmo a David nga amac ti dackel a kinaimbag a naayat, a mayalubog iti pannagnana iti sangom iti kinapudno, ken iti kinasingpet, ken iti kinalinteg ti puso a kimmuyog kenca; ket inicutam a maipaay kencuana daytoy dackel a kinaimbag a naayat, ta isut' iniccam iti maysa nga anac nga agtugaw iti tronona, a cas ita nga aldaw.

7 Ket ita, O Jehova a Diosco, sica inaramidmo ti adipenmo iti saad ni David nga amac; ket maysaac nga ubing laeng; diac ammo ti rumuar ken sumrec.

8 Ket ti adipenmo adda iti tengngga ti ilim a pinilim, a maysa nga ili a dackel, nga isut' saan a mabilangen ken mapocpoc agsipud iti kinaruay.

9 Iccam ti adipenmo ngarud iti maysa a mannacaawat a puso nga agocom iti ilim, tapno mabalinco nga ilasin ti naimbag ken ti dakes; ta siasino ti macabalin ita nga aldaw nga agocom iti daytoy dackel nga ilim?

10 Ket ti bitla inayat ti Apo, ta ni Salomon kiniddawna daytoy a banag.

11 Ket ti Dios kinunana kencuana, Agsipud ta kiniddawmo daytoy a banag, ket dica dinawat a maipaay kenca met laeng ti atiddug a biag, ken dica dinawat a maipaay kenca met laeng dagiti sanicua, ken dica dinawat ti biag dagiti cabusormo, no di ket dinawatmo a maipaay kenca met laeng ti pannacaawat tapno mailasinmo ti kinalinteg;

12 adtoy, siac inaramidco ti cas ti saom: adtoy, iniccanca iti maysa a masirib ken mannacaawat a puso; iti casta nga awan pay ti cas kenca nga immuna ngem sica, uray iti calpasam awan tumacderto a capadam.

13 Ken siac iniccanca met ti dica kiniddaw, ti sanicua ken dayaw nga agpadpada, iti casta nga awanto cadagiti ari ti cas kenca, cadagiti amin nga aldawmo.

14 Ket no magnacanto cadagiti dalanco, a salimetmetam dagiti lintegco ken dagiti bilinco, a cas pannagna idi ni David nga amam, iti casta paatiddugecto dagiti aldawmo.

15 Ket ni Salomon nagriing; ket adtoy, isut' maysa a tagtagainep: ket isu nagsubli sadi Jerusalem, ket nagtacder iti sango ti lacasa ti tulag ni Jehova, ket nangidatág cadagiti daton a mapuuran, ken nangirucbab cadagiti daton iti cappia, ket nangaramid ti fiesta cadagiti amin nga adipenna.

16 Idi casta napan ti dua a babai a balangcantis iti ari, ket nagtacderda iti sangona.

17 Ket ti maysa a babai kinunana, O, apoc, siac ken daytoy a babai agnaedcam iti maysa a balay; ket nangipasngayac iti maysa nga anac *nga isut'* caduac iti balay.

18 Ket napasamac iti maicatlo nga aldaw iti calpasan ti panagpasngayco, a daytoy a babai nagpasngay met; ket dacami agcaduacami; awan ti sabali iti balay, malacsid' cadacam a dua iti balay.

19 Ket ti anac daytoy a babai natay iti rabii, ta isut' naaddaganna.

20 Ket isu bimmangon iti tengngga ti rabii, ket innalana ti anacco a lalaki iti dennac, iti bayat a matmaturog ti adipenmo, ket isut' impaiddana iti saclotna ket impaiddana ti anacna a natay iti saclotco.

21 Ket idi bimmangonac iti agsapa tapno pasusoec ti anacco, adtoy, natayen; ngem idi naminngminngac iti bigat, adtoy, saan nga isu idi ti anacco nga impasngayco.

22 Ket ti maysa a babai kinunana, Saan; no di ti anacco ti nabiag, ket ti natay isu ti anacmo. Ket daytoy kinunana, Saan; no di ti natay isu ti anacmo, ket ti nabiag isu ti anacco, castoyda nga agsasao iti sango ti ari.

23 Idi casta kinuna ti ari, Ti maysa cunana, Daytoy nabiag isu ti anacco, ket ti anacmo isu ti natay: ket ti maysa cunana, Saan; no di ti anacmo isu ti natay, ket ti anacco isu ti nabiag.

24 Ket kinuna ti ari, Yalaandac iti maysa a campilan: ket nangipanda iti maysa a campilan iti sango ti ari.

25 Sa kinuna ti ari, Gudduaem ti ubing a nabiag, ket itedmo ti gudua iti maysa, ket ti gudua iti sabali.

26 Idi casta nagsao ti babai nga akinanac idi ubing a nabiag iti ari, ta ti pusona simged a maipanggep iti anacna, ket isu kinunana, O apoc, itedmo kencuana ti nabiag nga ubing, iti uray cascasano dica patayen. Ngem ti sabali kinunana, Isut' diacto cucua ken cucuam; isut' gudduaem.

27 Idi casta ti ari simmungbat ket kinunana, Itedyo kencuana ti nabiag nga ubing, ket uray cascasano dica papatayen: isu ti inana.

28 Ket ti amin nga Israel nangngegna ti maipapan iti panangocom isu nga inkedeng ti ari; ket isuda nagbutnganda ti ari: ta isuda nakitada ti sirib ti Dios nga adda kencuana, nga agaramid iti kinajusticia.

Dagiti panguloen ni Salomon. Ti pannacabalinna, kinabacnangna, ken kinasiribna.

4 Ket ni ari Salomon isut' ari ti amin nga Israel.

2 Ket dagitoy isuda dagiti panguloen nga adda kencuana idi: ni Azarias nga anac ni Sadoc a sacerdote;

3 ni Elioref ken ni Ahias nga annac ni Sisa nga escriba; ni Josafat nga anac ni Ahilud a registrador;

4 ken ni Banaias nga anac ni Joiada nga agpalungo idi ti buyot; ken ni Sadoc ken ni Abiatar isudat' sacerdote;

5 ken ni Azarias nga anac ni Natan nga agpalungo cadagiti pagturayen; ken ni Zabud nga anac ni Natan isut' cangronaan a ministro, *ken* pagayam ti ari;

6 ken ni Ahisar isu idi ti mayordomo; ken ni Adoniram nga anac ni Abda isu idi ti palungo dagiti tao nga agtrabajo iti nadagsen.

7 Ket ni Salomon adda sangapulo ket dua a pagturayenna iti amin nga Israel, nga isuda ti mangtaraon iti ari ken iti sangacabbalayanna: ti tunggal lalaki rebbengna ti mangtaraon a macabulan iti macatawen.

8 Ket dagitoy isu ti naganda: Ni Benjur, iti caturodan ti Efraim;

9 ni Ben-decar, idiay Macces, ken idiay Salebim, ken idiay Betsemes, ken idiay Elon-bet-hanán;

10 ni Ben-hesed, idiay Arubot; (kencuana *maibiang* ti Soco, ken amin a dagá ti Efer);

11 ni Ben-abinadab, iti amin a tapaw ti Dor (adda kencuana ni Tafat nga anac a babai ni Salomon nga asawana);

12 ni Bana nga anac ni Ahilud, idiay Tanac ken Mageddo, ken iti amin a Betsan isu nga adda iti denna ti Zartan, iti babá ti Jezrael, manipud Bet-san aginggat' Abel-mejula, agingga iti labes ti Jecmaen;

13 ni Ben-gaber, idiay Ramot-galaad (kencuana *maibiang* dagiti ili ni Jair nga anac a lalaki ni Manases, isu nga addada sadi Galaad; kencuana *met maibiang* ti sácup ti Argob, isu nga adda idiay Basan, innem a pulo a dadackel a ciudad nga adda bacudda ken balunetda a gambang);

14 ni Abinadab nga anac ni Addo, idiay Mahanaim;

15 ni Aquimaas iti Neftali (isu met la nalana met ni Basemat nga anac a babai ni Salomon nga asawana);

16 ni Baana nga anac ni Husi iti Aser ken idiay Balot;

17 ni Josafat nga anac ni Paruc iti Isacar;

18 ni Semei nga anac ni Ela, iti Benjamin;

19 ni Gaber nga anac ni Urí iti dagá ti Galaad, a daga da Sejon nga ari dagiti Amorreo ken Og nga ari ti Basan; ken *isu idi* ti maymaysa a pagturayen nga adda idiay a daga.

20 Ket ti Juda ken ti Israel isudat' adu a cas iti darat nga adda iti igid ti baybay iti kinaruay, a mangmanganda, ken aginumda ken agragragsacda.

21 Ket ni Salomon nagturayanna amin dagiti pagarian manipud iti carayan aginggat' dagá dagiti Filisteos, ken aginggat' beddeng ti Egipto: isuda agipanda ti buis, ken nagservida ken Salomon cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagda.

22 Ket ti taraon ni Salomon iti maysa nga aldaw isut' tallopulo a casucat a namayecmec nga harina, ken innem a pulo a casucat a bellaay,

23 sangapulo a nalucmeg a baca, ken duapulo a baca, nga aggapu iti pagaraban, ken sangagasut a carnero, sabali laeng dagiti ugsa, ken gacela, ken corzo, ken dagiti pinalucmeg a tumatayab.

24 Ta isu adda turayna iti amin a *sácup* iti daytoy a bangir ti carayan, manipud Tafsa aginggat' Gaza met laeng, cadagiti amin nga ari iti daytoy a bangir ti carayan: ket isu adda idi talnana iti amin a sikigan nga agliclicmut kencuana.

25 Ket ti Juda ken ti Israel agnaedda a sitatalged, ti tunggal maysa iti siroc ti uvasna ken iti siroc ti higosna, manipud Dan aginggat' Beer-seba, cadagiti amin nga aldaw ni Salomon.

26 Ket ni Salomon adda uppat a pulo a ribu a cabayona cadagiti caballeriza a maipaay cadagiti luganna, ken sangapulo ket dua a ribu a lallaki nga agcabayo.

27 Ket dagidiay nga agturay a mang-

taraon ken ari Salomon, ken cadagiti amin a mapan iti lamesaan ni ari Salomon, tunggal lalaki iti bulanna; saanda a baybay-an idi nga agcurang ti aniaman.

28 Cebada met ken garami a maipaay cadagiti cabayo ken cadagiti cabayo a nasiglat ipanda iti disso a yan dagiti *agturay* tunggal lalaki a mayannurot iti pannacacumitna.

29 Ket ti Dios iniccanna ni Salomon iti kinasirib ken pannacaawat a casta unay, ken kinawayway ti puso, a cas iti darat met laeng nga adda iti igid ti baybay.

30 Ket ti kinasirib ni Salomon gundawayanna ti kinasirib ti amin nga anac a taga daya, ken ti amin a kinasirib ti Egipto.

31 Ta isut' nasirsirib ngem dagiti amin a tao: *a nangnangrona* ngem ni Etan nga Ezrahita, ken ni Heman, ken ni Calcol, ken ni Dardo, nga annac ni Mahol: ket ti dayawna adda a naisacnap cadagiti amin a nacion nga agliclicmut.

32 Ket isu nangisao iti tallo ribu a proverbio, ket dagiti cancionna isudat' sangaribu ket lima.

33 Nagsao met ti maipanggep cadagiti cayo, manipud iti cantingen nga adda iti Libano aginggat' hisopo nga agtubtubo iti bacud: nagsao met ti maipanggep cadagiti animal ken cadagiti tumatayab, ken cadagiti agay-ayam, ken cadagiti ican.

34 Ket sadiay napanda a naggapu cadagiti amin nga ili nga agdengngeg ti kinasirib ni Salomon, nanipud cadagiti amin nga ari iti daga, isuda a nacangngeg ti maipapan iti kinasiribna.

Ti panagnomo da Salomon ken ari Hiram maipapan iti pannacabangon ti templo. Dagiti agtrabajo.

5 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro imbaonna dagiti adipenna ken Salomon; ta isu nangngeganna nga isut' pinulotanda nga ari iti saad ni amana: ta ni Hiram cascasdi a maysa a managayat ken David.

2 Ket ni Salomon nagbaon ken Hiram, a kinunana,

3 Sica ammom no casano a ni David nga amac saanna a nabalin a binangon ti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova a Diosna gapu cadagiti gubat nga adda kencuana iti amin a sikigan, agingganat' panangicabil ni Jehova cadacuada iti baba dagiti dapan dagiti sacana.

4 Ngem ita ni Jehova a Diosco iniccannac iti talna iti amin a sikigan; awan cabusor, ken dakes a mapasamac.

5 Ket, adtoy, siac panggepec ti mangbangon iti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova a Diosco, a cas insao ni Jehova ken David nga amac, a kinunana, Ti anacmo, isu a patugawecto iti tronom iti saadmo, isu a bangonennanto ti balay a maipaay iti naganco.

6 Ita ngarud ibilimno nga ipucanandac cadagiti cantingen ti Libano; ket dagiti adipenco caduadanto dagiti adipenmo; ket itedconto kenca ti tangdan dagiti adipenmo a cas iti amin nga ibagamto: ta sica ammom nga awan cadacami ti macaammo nga agpucan cadagiti cayo a cas cadagiti Sidonio.

7 Ket naaramid, idi a nangngeg ni Hiram dagiti sao ni Salomon, nga isu nagragsac iti casta unay, ket kinunana, Bendito coma ni Jehova iti daytoy nga aldaw, isu a nangted ken David iti maysa a masirib nga anac iti daytoy nagdackelan nga ili.

8 Ket ni Hiram nagbaon ken Salomon, a kinunana, Siac nangngegco ti *imbaonmo* caniac: siac aramidecto amin a pagayatam a maipanggep iti cayo a cantingen, ken maipanggep iti cayo a parwa.

9 Dagiti adipenco isalugdanto ida nga igaput' Libano aginggat' baybay; ket papakidconto ida nga aglasat iti taaw aginggat' disso a tudingamto caniac, ket paiwaracto ida sadiay; ket sica awatemto ida; ket sica aramidemto ti pagayatac, iti panangtedmo ti taraon a maipaay iti balayco.

10 Iti casta ni Hiram nagited ken Salomon ti cayo a cantingen ken cayo a parwa a mayannurot iti amin a calicagumna.

11 Ket ni Salomon nangted ken Hiram iti duapulo a ribu a casucat a trigo a taraon ti balayna, ken duapulo a casucat ti linaddit a lana. Daytoy inted ni Salomon ken Hiram iti tinawen.

12 Ket ni Jehova iniccanna ti kinasirib, a cas incarina kencuana; ket adda idi cappia cada Hiram ken Salomon; ket isuda a dua nagnomoda.

13 Ket ni ari Salomon pinolongna ti nagtaud iti amin nga Israel; ket dagiti napolong isudat' tallupolo a ribu a lallaki.

14 Ket isu imbaonna ida sadi Libano, a sangapulo ribu iti binulan nga agsusublat; macabulan nga addada sadi Libano, ket dua bulan iti balay: ket ni Adoniram

isut' idi palungo dagiti lallaki nga agtrabajo iti nadagsen.

15 Ket ni Salomon addaan idi iti pitopulo a ribu nga agbunag iti awit, ken walopulo a ribu nga agtagtaga idiay banbantay;

16 malacsid dagiti caungronaan a pagturayen ni Salomon nga addada iti ngatoen ti trabajo, adda tallo a ribu ket tallogasut, nga isuda nga agturay cadagiti tattao nga agaramid iti trabajo.

17 Ket ti ari imbilinna, ket isuda nagtagada cadagiti bato a dadackel, batbato a napateg, tapno maisaad ti puon ti balay cadagiti batbato a tinagaan.

18 Ket dagiti managputar ni Salomon ken dagiti managputar ni Hiram ken dagiti Gibleo isudat' nangtaga cadacuada, ken insaganada ti cayo ken dagiti bato a pamangon ti balay.

Ti panangbangon ti templo. Ti tulag ni Jehova. Ti oraculo ken dagiti kerubinna. Ti pannacaarcos dagiti diding ken ruruangan.

6 Ket naaramid iti uppat a gasut ket walopulo a tawen iti calpasan ti ipapanaw dagiti annac ti Israel iti daga nga Egipto, iti maicapat a tawen iti panagari ni Salomon iti Israel, iti bulan a Zif, nga isut' maicadua a bulan, nga isu inrugina a pinutar ti balay ni Jehova.

2 Ket ti balay, a pinutar ni ari Salomon a maipaay ken Jehova, ti caatiddogna innem a pulo a sico, ket ti caacabana duapulo a *sico*, ket ti catayagna tallopulo a sico.

3 Ket ti palapala iti sango ti templo ti balay, duapulo a sico ti caatiddogna a cas iti caacaba ti balay; *ket* sangapulo a sico ti caacabana iti sango ti balay.

4 Ket inyaramidanna ti balay 'cadagiti tawa a rinejasan.

5 Ket iti sidiran ti diding ti balay isu namutar cadagiti inunda a cadsaaran iti agliclicmut, iti sidiran ti diding ti balay iti agliclicmut, iti templo ken iti oraculo nga agpadpada; ket isu nagaramid cadagiti sagumbi nga agliclicmut.

6 Ti cadsaaran nga akinbaba lima a sico ti calawa, ket ti nagtengnga innem a sico ti calawa, ket ti maicatlo pito a sico ti calawa; ta iti ruar isu nagaramid cadagiti tucád *iti diding* ti balay iti agliclicmut, tapno *dagiti delleg* saanda a maicongcong cadagiti diding ti balay.

7 Ket ti balay, idi isut' maputputar, naputar cadagiti bato a naisaganada idiay pagalaan; ket awan uray martillo uray wasay uray ania nga aruaten a landoc a nangngeg iti balay, iti bayat nga isut' maputputar.

8 Ti ruangan a maipaay cadagiti sagumbi a nagtengnga adda iti macanawan a sikigan ti balay: ket isuda umulida idi iti agdan a nagcusicos agingga iti nagtengnga a *cadsaaran*, ket manipud iti nagtengnga agingga iti maicatlo.

9 Iti casta pinutarna ti balay, ket lineppasna; ket inatepanna ti balay cadagiti bosoran ken tabtabla a cantingen.

10 Ket isu namutar cadagiti cadsaaran a naisidiran iti amin a balay, a tumunggal maysa lima a sico ti catayagna; ket isuda naicamangda iti balay iti pannacaaramat dagiti bosoran a cantingen.

11 Ket ti sao ni Jehova immay ken Salomon, a kinunana,

12 Maipanggep itoy a balay a bangbangonem, no magnacanto cadagiti lintegco, ket aramidem dagiti ipaalagadco, ket salimetmetam amin dagiti bilinco a magnaca cadacuada; iti casta pasingkedacto ti saoc kenca, isu a sinaoc ken Davíd nga amam.

13 Ket agnaedacto cadagiti annac ti Israel, ket diac baybay-anto ti ilic nga Israel.

14 Iti casta ni Salomon pinutarna ti balay, ken isut' lineppasna.

15 Ket isu pinutarna dagiti diding iti uneg ti balay cadagiti tabla a cantingen: manipud iti cadsaaran ti balay agingga cadagiti diding iti pagatepan, isu inaccubanna ida iti bangirda nga akinuneg iti cayo; ken isu inaccubanna ti cadsaaran ti balay cadagiti tabla a parwa.

16 Ket isu pinutarna dagiti duapulo a sico iti akinlicudan a paset ti balay cadagiti tabla a cantingen manipud cadsaaran agingga cadagiti diding *iti pagatepan*: isu pinutarna *ida* iti bangirda nga akinuneg, a maipaay iti maysa nga oraculo, a iti met laeng casantoan a disso.

17 Ket ti balay, a cayatna a saoen, ti templo iti sango *ti oraculo*, addaan idi iti uppat a pulo a sico ti *caatiddog*.

18 Ket adda cantingen iti uneg ti balay, a nakitikitan cadagiti bocboco ken nagucrad a sinan-sabong: amin isut' cantingen; idi awan nakita a bato.

19 Ket isu nangisagana iti maysa nga

oraculo iti tengngga ti uneg ti balay, tapno maisaad sadiay ti lacasa ti tulag ni Jehova.

20 Ket iti uneg ti oraculo adda *maysa a baet* a duapolo a sico ti caatiddogna, ken duapolo a sico ti calawana, ken duapulo a sico ti cangatona; ket isut' kinalupcupanna iti pulpulos a balitoc: ken isu inaccubanna ti altar iti cantingen.

21 Iti casta ni Salomon kinalupcupanna ti uneg ti balay iti pulpulos a balitoc: ken isu imbantengna ti tanicala iti sango ti oraculo: ken isut' kinalupcupanna met iti balitoc.

22 Ket ti amin a balay isu kinalupcupanna iti balitoc, aginggat' nalpas ti amin a balay: ti amin nga altar met a maipaay iti oraculo kinalupcupanna iti balitoc.

23 Ket iti oraculo isu nangaramid ti dua a kerubin iti cayo nga olivo, a ti tumunggal maysa sangapulo a sico ti catayagna.

24 Ket lima a sico ti maysa a payac ti kerubin, ket lima a sico ti bangir a payac ti kerubin: manipud iti akinmurdong a paset ti maysa a payac agingga iti akinmurdong a paset ti sabali adda sangapulo a sico.

25 Ket ti maysa a kerubin isut' sangapulo a sico: isuda a dua a kerubin isudat' sangsangcasucat ken sangsangcakita.

26 Ti kinatayag ti maysa a kerubin sangapulo a sico, ket casta met ti sabali a kerubin.

27 Ket isu incabilna dagiti kerubin iti uneg ti akinuneg a balay; ket dagiti payac dagiti kerubin nacaucradda, iti casta a ti payac ti maysa dimmecket iti maysa a dioding, ket ti payac ti maysa a kerubin dimmecket iti sabali a dioding; ket dagiti payacda nagdecketda iti tengngga ti balay.

28 Ket isu kinalupcupanna dagiti kerubin iti balitoc.

29 Ket kinitikitanna dagiti amin a dioding ti balay nga agliclicmut cadagiti ladawan dagiti kerubin nga inkitikit ken dagiti palma, ken nagucrad a sabsabong, iti uneg ken iti ruar.

30 Ket ti cadsaaran ti balay isu kinalupcupanna iti balitoc, iti uneg ken iti ruar.

31 Ket maipaay iti sesercan iti oraculo isu nangaramid cadagiti rikep iti cayo ti olivo: ti dapian *ken* dagiti baotec dagiti ruangan isudat' apagcalima a paset *ti dioding*.

32 Iti casta isu *nangaramid* iti dua a rikep iti cayo nga olivo; ket isu inkitikitna cadacuada dagiti kitikit a kerubin ken dagiti palma ken nagucrad a sabsabong, ket isudat' kinalupcupanna iti balitoc; ket isu inyucradna ti balitoc cadagiti kerubin, ken cadagiti palma.

33 Casta met a nangaramid ti maipaay iti sesercan iti templo cadagiti baotec a cayo ti olivo, iti apagcapat a paset *ti dioding*,

34 ken dua a ridaw a cayo a parwa: dagiti dua a bulong ti maysa a rikep agcupinda idi, ket dagiti dua a bulong ti sabali a rikep agcupinda idi.

35 Ket nangikitikit *cadacuada* cadagiti kerubin ken palma ken nagucrad a sabsabong; ket isu kinalupcupanna ida iti balitoc a naipag-isu cadagiti aramid a naikitikit.

36 Ket isu pinutarna ti paraangan nga akinuneg iti tallo cadasig a tinagaan a bato, ken sangcadasig a bongcalo a cantingen.

37 Iti maicapat a tawen isut' pannacaicabil ti puon ti balay ni Jehova, iti bulan a Zif.

38 Ket iti maicasangapulo ket maysa a tawen, iti bulan a Bul, nga isu ti maicawalo a bulan, isut' pannacaleppas ti balay iti amin a pasetna, ken mayannurot iti amin a pannacayuritna. Iti casta pito a tawen ti pannacaputarna.

Ti balay ni Salomon met laeng. Dagiti aramid ni Hiram a taga Tiro iti templo: dagiti adigi; ti sinocog a baybay; dagiti batay a gambang; dagiti bacca a gambang.

7 Ket ni Salomon pinutarna ti balayna met laeng iti sangapulo ket tallo a tawen, sana nalpas ti amin a balayna.

2 Ta isu pinutarna ti balay a nagtaud iti bakir ti Libano; ti caatiddogna sangagasut a sico, ket ti caacabana limapulo a sico, ket ti catayagna tallopulo a sico, iti rabaw dagiti uppat a cabatog nga adigi a cantingen, nga adda bongcalo a cantingen iti rabaw dagiti adigi.

3 Ket isut' naatepan iti cantingen iti rabaw dagiti uppat a pulo ket lima a sagumbi, nga addada iti rabaw dagiti adigi; sangapulo ket lima iti tumunggal cabatog.

4 Ket adda baotec iti nagcatlo a cabatog,

ket ti tawa naibatog iti tawa iti nagcatlo a caunda.

5 Ket amin dagiti rikep ken baotec isudat' naaramid a cuadrado cadagiti cayo; ket ti tawa naibatog iti tawa iti nagcatlo a caunda.

6 Ket isu nangaramid iti duag nga adadigi, ti caatiddogna limapulo a sico, ket ti caacabana tallopulo a sico; ken maysa a duag iti sangoda; ken adadigi ken maysa a dapian iti sangoda.

7 Ket isu nangaramid ti duag ti trono nga isut' yanna a mangocom, isu ti duag ti pangocoman: ket isudat' inaccubanna iti cantingen manipud iti cadsaaran agingat' cadsaaran.

8 Ket iti balayna a pagnaedanna, ti sabali a paraangan, iti uneg ti duag, capadana idi iti pannacaaramid. Isu nangaramid met iti maysa a balay a maipaay iti anac ni Faraon, (nga innala ni Salomon nga asawana), a capadpada daytoy a duag.

9 Amin dagitoy binato cadagiti napateg, cadagiti met laeng bato a tinagaan, a mayannurot iti rucod, rinagadi cadagiti ragadi, iti uneg ken iti ruar, ken manipud iti puon agingga iti toctoc, ken casta iti ruar agingat' paraangan a dackel.

10 Ket ti puon binato cadagiti napateg, dadackel a bato, bato a sagsangapulo a sico, ken bato a sagwawalo a sico.

11 Ket iti rabaw adda batbato a napateg, bato a tinagaan, a mayannurot iti rucod, ken cayo a cantingen.

12 Ket ti dackel a paraangaan iti agliclicmut adda tallo cadasig a batbato a tinagaan, ken sangcadasig a bongbongcalo a cantingen; a cas iti adda iti paraangan nga akinuneg ti balay ni Jehova, ken ti duag ti balay.

13 Ket ni ari Salomon nagbaon ket pinaalana ni Hiram manipud Tiro.

14 Isut' anac ti maysa a babai a balo iti caputotan ni Neftali, ket ti amana maysa a lalaki a taga Tiro, maysa a mammanday iti gambang; ket isu napno iti kinasirib ken pannacaawat ken kinalaing nga agaramid iti amin nga aramid iti gambang. Ket napan ken ari Salomon, ket inaramidna amin ti aramidna.

15 Ta inaramidna dagiti dua nga adigi a gambang, a sangapulo ket walo a sico ti catayag ti tunggal maysa: ken maysa a tali a sangapulo ket dua a sico a naipulipol iti aglawlaw iti tunggal maysa cadacuada.

16 Ket isu nangaramid iti dua a paratoc a gambang a sinocog a maicabil iti toctoc dagiti adigi: ti catayag ti maysa a paratoc lima a sico, ket ti catayag ti sabali a paratoc lima a sico.

17 Adda idi ic-iket nga inaramid a kinellengng, ken balangat a kinawar, a maipaay cadagiti paratoc nga adda cadagiti toctoc dagiti adigi; pito ti maipaay iti umuna a paratoc, ken pito ti maipaay iti sabali a paratoc.

18 Casta ti panangaramidna cadagiti adigi; ket adda dua a cadasig iti aglawlaw iti rabaw ti maysa nga iket nga inaramid a pinangabbong cadagiti paratoc nga adda iti toctoc dagiti adigi: ket casta met ti inaramidna iti sabali a paratoc.

19 Ket dagiti paratoc nga adda iti toctoc dagiti adigi iti duag isudat' lirio nga inaramid, nga uppat a sico.

20 Ket adda paratoc iti rabaw met dagiti dua nga adigi, nga asideg iti pannaca-tian nga adda iti denna ti iniket: ket dagiti granada dua gasut a cabatog iti agliclicmut iti sabali a paratoc.

21 Ket isu pinatacderna dagiti adigi iti duag ti templo: ket isu pinatacderna ti akincanawan nga adigi, ket ginaladánna iti nagan a Jaquin; ket isu pinatacderna ti akincatigid nga adigi ket ginaladáuna iti nagan a Boaz.

22 Ket iti rabaw ti toctoc dagiti adigi adda lirio nga inaramid: casta ti pannacalpas ti pannacaaramid dagiti dua nga adigi.

23 Ket isu nangaramid iti maysa a sinocog a baybay a sangapulo a sico iti ngarab ken ngarab, a nagbucbukel ti panaglicmutna, ket ti kinatayagna lima a sico; ken maysa a tali a tallopulo a sico ti nailawlaw iti agliclicmut.

24 Ket iti baba ti ngarabna iti agliclicmut adda bocboco isuda a nanglicmut kencuana, a sangapulo iti tunggal sico, a nailicmut iti baybay iti aglawlaw: dagiti bocboco dua a cabatogda idi a sinocog idi isut' nasocog.

25 Isu nagbatáy iti sangapulo ket dua a sinan-baca, ti tallo simmango iti amianan, ket ti tallo simmango iti laud, ket ti tallo simmango iti abagatan, ket ti tallo simmango iti daya; ket ti baybay naisaad iti rabawda, ket amin a pasetda a camaudi addada iti uneg.

26 Ket isut' sangadangan iti capuscol; ket ti ngarabna naaramid a cas iti ngarab

ti maysa a tagayan, a cas sabonḡ ti maysa a lirio : isu launenna ti duaribo a bat*.

27 Ket isu nangaramid ti sangapulo a batáy a gambanḡ ; uppat a sico ti caatiddug ti tunggal batáy, ket uppat a sico ti caacabana, ket tallo a sico ti catayagna.

28 Ket ti pannacaaramid dagiti batáy castoy : adda limlimbangda ; ket dagiti limlimbanḡ addada idi iti nagbaetan dagiti ngarab ;

29 ket cadagiti limbanḡ nga adda iti baet dagiti ngarab, adda idi sinan-leleon, bacbaca, ken kerkerubin ; ket iti rabaw dagiti ngarab adda maysa a pagibatayan iti ngato ; ket iti baba dagiti leon ken dagiti baca adda aramid nga inayubo a naibitin.

30 Ket tunggal batáy adda uppat a carareina a gambanḡ, ken burayongan a gambanḡ ; ket dagiti uppat a sacada adda pasawasawda : iti baba ti bacca adda paspasawasaw a sinocog agraman inayayubo iti bacranḡ ti tunggal maysa.

31 Ket ti ngiwatna iti uneg ti paratoc ken iti cangatona isut' maysa a sico idi : ket ti ngiwatna nagbukel a cas pannacaaramid ti maysa a pagibatayan, a maysa a sico ket gudua ; ket iti rabaw ti ngiwatna adda met kitkitikit, ket dagiti limbangda cuadradoda, saanda a nagbukel,

32 Ket dagiti uppat a cararet addada iti baba dagiti limbanḡ ; ket dagiti burayongan dagiti cararet addada idi iti batay : ket ti catayag ti maysa a cararet maysa a sico ket gudua idi.

33 Ket ti pannacaaramid dagiti cararet isut' idi cas iti pannacaaramid ti cararet ti maysa a lugan : dagiti burayonganda, ken dagiti antasda, ken dagiti rayosda, ken dagiti cuboda, isudat' sinocog amin.

34 Ket adda idi uppat a pasawasaw cadagiti uppat a suli ti tunggal batay : ket dagiti pasawasawda isudat' sangcacanayon iti batay met laenḡ.

35 Ket iti ngato ti batay adda maysa a nagbukel nga aglicmut a cagudua ti sico ti catayagna ; ket iti ngato ti batay dagiti ngarabna ken dagiti limbangna isudat sangcacanayonna met laenḡ.

36 Ket cadagiti tinapi dagiti ngarabna, ken cadagiti limbangna, naikitikit dagiti kerubin, leleon ken palpalma, a mayannurot iti calawa ti tunggal maysa. agraman cadagiti inayubo iti aglawlaw.

37 Cas itoy nga wagas isu inaramidna dagiti sangapulo a batay : isuda amin sangsangcapadada iti pannacasocog, ken sangsangcarucodda, ken sangsangcakitada.

38 Ket isu nangaramid iti sangapulo a bacca a gambanḡ : maysa a bacca launenna idi ti uppat a pulo a bat ; ket tunggal bacca isut' uppat a sico idi ; ket iti rabaw ti tunggal maysa cadagiti sangapulo a batay maysa a bacca.

39 Ket isu incabilna dagiti batay, lima iti akincanawan a bangir ti balay : ket lima iti akincatigid a bangir ti balay : ket incabilna ti baybay iti akincanawan a bangir ti balay, iti bangirnat' daya, a sumango iti abagatan.

40 Ket ni Hiram inaramidna dagiti bacca, ken dagiti soplad, ken dagiti maloconḡ. Casta ti panangleppas ni Hiram iti amin nga aramid nga inaramidna a maipaay ken ari Salomon iti balay ni Jehova :

41 dagiti dua nga adigi, ken dagiti dua a maloconḡ dagiti paratoc nga adda iti toctoc dagiti adigi ; ken dagiti dua nga iket nga inaramid a nayabbonḡ cadagiti dua a maloconḡ dagiti paratoc nga adda cadagiti toctoc dagiti adigi ;

42 ken dagiti uppat a gasut a granada a maipaay cadagiti dua nga iket nga inaramid ; dua cabatog a granada maipaay iti tunggal iket nga inaramid, a pangabbonḡ cadagiti dua a maloconḡ dagiti paratoc nga adda idi iti rabaw dagiti adigi ;

43 ken dagiti sangapulo a batay, ken dagiti sangapulo a bacca iti rabaw dagiti batay ;

44 ken ti maysa a baybay, ken ti sangapulo ket dua a baca iti uneg ti baybay ;

45 ken dagiti banga, ken dagiti soplad, ken dagiti maloconḡ : dagup amin dagitoy nga aruaten, nga inaramid ni Hiram a maipaay ken ari Salomon, iti balay ni Jehova, isudat' pinasilenḡ a gambanḡ.

46 Iti tanap ti Jordan ti nagpasocogan cadacuada ti ari, iti daga a pila iti nagbaetan ti Socot ken Sartan.

47 Ket ni Salomon binay-anna amin dagiti aruaten a saanna a tinimbenḡ, gapu iti kinaruayda : ti dagsen ti gambanḡ saan a nasukimat.

48 Ket ni Salomon inaramidna amin dagiti aruaten nga adda iti balay ni Jehova : ti balitoc nga altar, ken ti lamesaan a balitoc a yan ti tinapay ti parangḡ ;

49 ken dagiti candelero a pulpulos a balitoc, lima iti macanawan, ken lima iti

* *Bat :* maysa a sucatan a capada ti lima a litro.

macatigid, iti sangõ ti oraculo; ken dagiti sabongõ, ken dagiti pagsilawan, ken dagiti sipit, a balitoc;

50 ken dagiti tagayan, ken dagiti pangõarsangõ, ken dagiti malocongõ, ken dagiti cuchara, ken dagiti pagiccan iti apuy a pulpulos a balitoc: ken dagiti bisagra a balitoc, a maipaay cadagiti rikep iti akinuneg a balay, iti disso a casantoan, ken maipaay cadagiti rikep ti balay, a cayatna a saoen, ti templo.

51 Castoy ti pannacalpas ti amin nõa aramid nõa inaramid ni ari Salomon iti balay ni Jenova. Ket inserrec ni Salomon dagiti banag nõa inconsagrar ni David nõa amana, a ti met laengõ, pirac, ken ti balitoc, ken dagiti alalicamen, ket incabilna ida cadagiti paggamengan iti balay ni Jehova.

Ti lacasa maiserrec iti templo. Ti bitla ni Salomon cadagiti tattao; ti cararagna a mangisibbo; ti panamendicionna. Dagiti datdaton a maipaay iti pannacaisibbo.

8 Idi casta ni Salomon tiniponna dagiti lallacay ti Israel, ken amin dagiti palungo dagiti caputotan, dagiti pangõuloen *cadagiti balay* dagiti amma dagiti annac ti Israel, ken ni ari Salomon sadi Jerusalem, tapno isangõatda ti lacasa ti tulag ni Jehova manipud iti ciudad ni David nõa isu ti Sion.

2 Ket amin dagiti lallaki ti Israel nakiragupda ken ari Salomon iti fiesta, iti bulan ti Etamin, nõa isut' maicapito a bulan.

3 Ket amin dagiti lallacay ti Isreal napanda, ket dagiti sacerdote inawitda ti lacasa.

4 Ket isuda insangõatda ti lacasa ni Jehova, ken ti tolda ti gimongõ, ken amin dagiti nasantoan nõa aruaten nõa adda iti uneg ti Tabernaculo; dagitoy insangõat dagiti sacerdote ken dagiti Levitas.

5 Ket ni ari Salomon ken amin a gimongõ ti Israel a nakiragup kencuana, caduana ida iti sangõ ti lacasa, a nagidatdaton cadagiti carnero ken baca, a saan a nabilangõ ken napocpoc gapu iti kinaruayda.

6 Ket dagiti sacerdote inserrecda ti lacasa ti tulag ni Jehova iti saadna, iti uneg ti oraculo ti balay, iti casantoan a disso, iti baba dagiti payac dagiti kerubin.

7 Ta dagiti kerubin inyucradda dagiti payacda iti nõato ti saad ti lacasa, ket dagiti kerubin lininongõanda ti nõato ti lacasa ken dagiti pagassiwanna.

8 Ket dagiti pagassiwan isudat' atiddug unay a dagiti murdongõ dagiti pagassiwan makita manipud iti nasantoan a disso iti sangõ ti oraculo; ngõem isudat' saan a makita manipud iti ruar: ket addada idiay aginõõgana itoy nõa aldaw.

9 Awan ti adda iti uneg ti lacasa malacsid dagiti dua a tapi a bato nõa incabil idiay ni Moises sadi Horeb, idi ni Jehova inaramidna ti tulag cadagiti annac ti Israel idi rimmuarda iti daga ti Egipto.

10 Ket naaramid idi a dagiti sacerdote rimmuarda iti nasantoan a disso, a ti ulep pinunnona ti balay ni Jehova,

11 iti casta a dagiti sacerdote dida nabalin ti agtacder nõa agannongõ a gapu iti ulep; ta ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay ni Jehova.

12 Idi casta nagsao ni Salomon, Ni Jehova kinunana nõa isu agnaed coma iti napuscol a sipnõet.

13 Siac pudno unay nõa imputaranca iti maysa a balay a pagnaedan, maysa a disso tapno pagnaedam iti agnanayon.

14 Ket ti ari intaliawna ti rupana ket binendicionanna ti amin a gimongõ ti Israel: ket ti amin a gimongõ ti Israel timmacder.

15 Ket isu kinunana, Madaydayaw ni Jehova, ti Dios ti Israel, isu a nagsao iti ngõiwatna ken David nõa amac, ket isut' tinungõpalna iti imana, a kinunana,

16 Nanipud iti aldaw a pananõaonco iti ilic nõa Israel sadi Egipto, diac nagpili ti ciudad cadagiti caputotan ti Israel a mamutar ti maysa a balay, a pagyanan ti naganco; ngõem pinilic ni David tapno isut' nõatoen iti ilic nõa Israel.

17 Ket adda idi iti puso ni David nõa amac ti panamutar iti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova, ti Dios ti Israel.

18 Ngõem ni Jehova kinunana ken David nõa amac, Agsipud ta adda iti pusom ti panamutar iti maysa a balay a maipaay iti naganco, sica naimbag ti inaramidmo nõa isut' adda iti pusom:

19 nupay casta sica saanmonto a putaren ti balay; ngõem ti anacmo a rumuarto cadagiti lomom, isu putarennanto ti balay a maipaay iti naganco.

20 Ket ni Jehova pinasingõkedanna ti saona a sinaona; ta siac binangõonnac iti saad ni David nõa amac, ket nagtugawac

iti trono ti Israel, a cas incari ni Jehova, ket pinutarco ti balay a maipaay iti nagan ni Jehova, ti Dios ti Israel.

21 Ket sadiay dinutocac ti maysa a saad a maipaay iti lacasa, a yan ti tulag ni Jehova, nga isu inaramidna cadagiti ammatayo, idi isu inaonna ida iti daga ti Egipto.

22 Ket ni Salomon nagtacder iti sango ti altar ni Jehova iti sango ti amin a gimong ti Israel, ket inyunnatna dagiti imana sadi langit;

23 ket kinunana, O Jehova, a Dios ti Israel, awan ti Dios a cas kenca, uray iti langit iti ngato, uray iti daga iti baba; a salimetmetanna ti tulag ken ti naayat a kinaimbag cadagiti adipenmo, a magna iti sangom iti amin a pusoda;

24 a sinalimetmetam ken adipenmo a ni David nga amac ti incarim kencuana: wen, sica insaom iti ngiwatmo, ken isut' tinungpalmo iti imam, a cas itoy nga aldaw.

25 Ita ngarud, O Jehova, a Dios ti Israel, salimetmetam ken adipenmo a David nga amac ti incarim kencuana, a kinunam, Saan nga agcurangto kenca ti maysa a lalaki iti imatangco nga agtugaw iti trono ti Israel, no la ket ta dagiti annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada iti sangoc a cas pannagnam iti sangoc.

26 Ita ngarud, O Dios ti Israel, ipalubosmo a ti saom, dawatec kenca, mapasingkedan coma, isu nga insaom ken David nga amac.

27 Ngem, agpayso aya a ti Dios agnaedto iti daga? Adtoy, dagiti langit ken dagiti langit dagiti langit saandaca a malaon; ¡dinto ngarud adadda daytoy a balay a pinutarco!

28 Nupay casta sica patgam coma ti cararag ti adipenmo, ken ti kiddawna, O Jehova a Diosco, nga ipangagmo ti asug ken ti cararag a ti adipenmo icararagna iti sangom itoy nga aldaw,

29 a dagiti matam silulucatda coma a sumango itoy a balay iti rabii ken iti aldaw, a sumango met laeng iti disso nga isut' nagcunaam Ti naganco addanto sadiay; a mangipangag iti cararag a ti adipenmo icararagnanto a sumango iti daytoy a disso.

30 Ken ipangagmo ti araraw ti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, no isuda agcararagda a sumango ditoy a disso: wen, sica denggem sadi langit a pagnaedam; ket intono mangngegmo, pacawanem.

31 No maysa a tao agbasol iti maicaniwas iti padana a tao, ket maysa a sapata ti maisaad kencuana a pamagsapata kencuana, ket isu umay *ket* agsapata iti sango ti altarmo ditoy a balay;

32 iti casta sica denggem sadi langit, ket aramidem, ket ocomem dagiti adipenmo, a dusaem ti nadangkes, ken yegmo ti dalanna iti olona met laeng, ken justificarem ti nasingpet, nga isut' gungunaam a cas iti kinalintegmo.

33 No ti ilim nga Israel macabil iti sango ti cabusor, ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca, no isuda agsublida kenca, ket ipudnoda ti naganmo, ket cumararagda ken umararawda kenca ditoy a balay:

34 sica denggem ngarud sadi langit, ket pacawanem ti basol ti ilim nga Israel, ket isudat' ipanmo manen iti daga a sica intedmo cadagiti ammada.

35 No ti langit mapunitan, ket awan ti tudo, gaput ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca; no isuda agcararagda a sumango ditoy a disso, ket ipudnoda ti naganmo, ket agtuckiadda iti basolda, intono parigatem ida:

36 sica denggem ngarud sadi langit, ket pacawanem ti basol dagiti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, intono sica isurom cadacuada ti naimbag a dalan a rebbengda a pagnaan; ket agbaonca ti tudo iti daga, isu nga intedmo iti ilim a pannacatawidna.

37 No addanto pungeg iti daga, no addanto angol, no addanto eppes, *wenno* buot, dudon, wenno arabas; no isudat' linacub dagiti cabusorda iti daga dagiti ciudadda; aniaman a pannaplit, aniaman a sakit nga adda,

38 aniaman a cararag ken aniaman a panagkiddaw nga aramiden ti siasinoman a tao, wenno ti amin nga ilim nga Israel, no ammoento ti tunggal tao ti pannaplit ti pusona met laeng, ket yunnatna dagiti imana a sumango iti daytoy a balay:

39 sica denggem ngarud sadi langit a pagnaedam, ket mamacawanca, ket aramidem, ken isupapacmo iti tumunggal tao ti mayanatup iti amin a dalanna, a ti pusona sica pagaammom; (ta sica, sica laeng, ti macaammo cadagiti puso ti amin nga annac ti tao;)

40 tapno isuda agamangada kenca cada-

giti amin nga aldaw a panagbiagda iti daga isu nga intedmo cadagiti ammami.

41 Casta met iti maipanggep iti sangsangaili, a saan a taga ilim nga Israel, no umayto manipud iti daga nga adayu a gapu iti naganmo,

42 (ta isuda mangngegdanto ti maipapan iti naindaclan a naganmo, ken ti mannacabalin nga imam, ken ti tackiagmo a siuunnat), no umayto ket agcararag a sumango ditoy a balay;

43 denggem sadi langit a pagnaedam, ket aramidem ti mayannurot iti amin a dawaten kenca ti sangsangaili; tapno amin dagiti ili iti daga maammoanda ti naganmo, tapno agamangada kenca, a cas ti ilim nga Israel; ken tapno isuda maammoanda a daytoy a balay a pinutarco isut' magaladan iti naganmo.

44 No ti ilim rumuar iti paggugubatan a maibusor cadagiti cabusorda, iti uray sadino a pangibaonam cadacuada, ket isuda cumararagda ken Jehova, a sumango iti ciudad a pinilim, ken sumango iti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo;

45 sica denggem ngarud sadi langit ti cararagda ken ti dawatda, ket saranayem ti calinteganda.

46 No isuda agbasolda iti maicaniwas kenca (ta awan ti tao a di macabasol), ket sica aglucsawca cadacuada, ket yawatmo ida iti cabusor, ket iti casta itugotda ida a kinayawan iti daga ti cabusor, adayu man wenno asideg;

47 nupay casta no cadacuada met laeng panunotenda idiay daga a pacaipananda a kinayawan, ket agtuckiadda, ket umararawda kenca idiay daga dagiti nangayaw cadacuada, a cunada, Dacami nagbasolcami, ket nagaramidcami a sidadangkes, dacami nagaramidcami ti kinadakes;

48 no isuda agsublida kenca iti amin a pusoda ken iti amin a cararuada idiay daga dagiti cabusorda, a nangala cadacuada a nangayaw, ket cumararagda kenca a sumangoda iti dagada, isu nga intedmo cadagiti ammada, ti ciudad a sica pinilim, ken ti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo:

49 sica denggem ngarud ti cararagda ken ti ararawda sadi langit a pagnaedam, ket saranayem ti calinteganda;

50 ket pacawanem ti ilim isu a nagbasol iti maicaniwas kenca, ken amin dagiti salungasingda a panangsalungasingda iti maicaniwas kenca; ket iccam ida iti caasi iti sango dagiti nangitugot cadacuada a nangayaw, tapno caasianda ida

51 (ta isuda ti ilim, ken ti tawidmo, nga inaonmo sadi Egipto, iti tengnga ti horno a landoc);

52 tapno dagiti matam silulucatda iti araraw ti adipenmo, ken ti araraw ti ilim nga Israel, nga ipangagmo ida iti uray caano a yaasugda kenca.

53 Ta sica insinam ida iti tengnga ti amin nga ili iti daga, tapno isudat' tawidmo, a cas sinaom iti pannacaaramat ni Moises nga adipenmo, idi inaonmo dagiti ammami sadi Egipto, O Apo Jehova.

54 Ket isu idi, nga, idi a ni Salomon nalpasna nga incararag amin daytoy a cararag ken araraw ken Jehova, isu timmacder manipud iti sango ti altar ni Jehova, iti panangiparintumengna cadagiti tumengna a nacaunnat dagiti imana sadi langit.

55 Ket isu timmacder, ket binendicionanna ti amin a gimong ti Israel iti timec a natbag, a kinunana,

56 Madaydayaw ni Jehova a nangted ti inaná iti ilina nga Israel, a mayannurot iti amin nga incarina: awan nagcurang a maysa a sao iti amin naimbag a carina, isu nga incarina iti pannacaaramat ni Moises nga adipenna.

57 Ni Jehova a Diostayo adda coma cadatayo, a cas adda idi cadagiti ammatayo: dinatayo coma bay-an, ken dinatayo coma idian;

58 tapno pagrucnoyenna dagiti pusotayo kencuana, tapno magnatayo cadagiti amin a dalanna, ken tapno salimetmetantayo dagiti bilinna, ken dagiti linlintegna ken dagiti ipaalagadna, nga imbilinna cadagiti ammatayo.

59 Ket dagitoy a saoc, isuda, a panagdawatco iti sango ni Jehova, asidegda coma ken Jehova a Diostayo iti aldaw ken rabii, tapno isu saranayenna ti calintegan ti adipenna, ken ti calintegan ti adipenna, ken ti calintegan ti ilina nga Israel, a cas masapul nga inaldawaldaw:

60 tapno dagiti amin nga ili iti daga maammoanda a ni Jehova isu ti Dios, nga awan sabali.

61 Ti pusoyo napalongdo coma ken Jehova a Diostayo, a magnacayo cadagiti linlintegna, ken salimetmetanyo dagiti bilinna, a cas itoy nga aldaw.

62 Ket ti ari, ken amin nga Israel a

caduana, nangisaclang cadagiti daton iti sango ni Jehova.

63 Ket ni Salomon nangisaclang ti maipaay iti sacrificio dagiti daton iti cappia, nga indatonna ken Jehova, iti duapulo ket dua a ribu a baca, ken sangagasut ket duapulo a ribu a carnero. Castoy ti pananngisibbo ti ari ken amin nga annac ti Israel ti balay ni Jehova.

64 Iti daydi met laeng nga aldaw ti ari sinantificarna ti tengngga ti paraangan nga adda idi iti sango ti balay ni Jehova; ta sadiay insaclangna ti daton a mapuuran, ken daton a bellaay, ken ti taba dagiti daton iti cappia, ta ti gambang nga altar nga adda iti sango ni Jehova bassit unay a manglaon cadagiti daton a mapuuran, ken ti daton a bellaay, ken ti taba dagiti daton iti cappia.

65 Iti casta ni Salomon rinambacanna ti fiesta idi a tiempo, ket amin nga Israel caduana, maysa a dackel a gimong manipud iti pagsercan ti Hamat ingganat' waig ti Egipto, iti sango ni Jehova a Diostayo, iti pito nga aldaw ken pito nga aldaw, a sangapulo ket uppat nga aldaw met laeng.

66 Iti maicawalo nga aldaw isu pinapanawna ti ili; ket isuda binenditoda ti ari, ket napanda cadagiti toldada a siraragsac ken sirarag-o iti puso gapu cadagiti amin a kinaimbag a ni Jehova impakitana ken David nga adipenna, ken iti Israel nga ilina.

Ti tulag ni Jehova ken Salomon. Dagiti ciudad a maited ken Hiram. Ni Salomon polongenna dagiti tattao. Dagiti tinawentawen a datonna. Ti bunggoy ti sasacayanna.

9 Ket naaramid, idi nalpas ni Salomon ti pannacabangon ti balay ni Jehova, ken ti balay ti ari, ken amin a tarigagay ni Salomon a kinayatna nga aramiden,

2 a ni Jehova nagparang ken Salomon iti maicadua a dáras, a cas iti panagparangna kencuana sadi Gabaa.

3 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Siac mangngegco ti cararagmo ken ti ararawmo, nga inaramidmo iti sangoc. Siac sinantificarco daytoy a balay, isu a binangonmo, tapno maicabil ti naganco sadiay iti agnanayon; ket dagiti matac ken ti pusoc addadanto sadiay nga agnanayon.

4 Ket no maipapan kenca, no magnaca iti sangoc, a cas pannagna ni David nga amam iti kinatarnaw ti puso, ken kinalinteg, nga aramidem amin ti cas imbilinco kenca, ket salimetmetam dagiti lintegco ken dagiti ipaalagadco;

5 iti casta isaadconto ti trono ti pagariam iti Israel nga agnanayon, a cas incaric ken David nga amam, a kinunac, Saan nga agcurangto kenca ti maysa a lalaki iti trono ti Israel.

6 Ngem ket di no sumiasicayto iti isusurot kaniac, dacayo wenno dagiti annacyo, ket dicay tungpalen dagiti bilinco ken dagiti lintegco nga incabilco iti sangoyo, no di ket incayonto ket agservicayo cadagiti sabali a didios, ket agrucbabcayo cadacuada;

7 iti casta siac ipusayconto ti Israel iti daga nga intedco cadacuada; ket daytoy a balay isu a sinantificarco a maipaay iti naganco, ibellengconto iti ruar ti imatangco; ket ti Israel agbalinto a maysa a proverbio ken maysa a barengbareng a balicas cadagiti amin nga ili.

8 Ket nupay no daytoy a balay isut' natayag unay, nupay casta tunggal lumabas iti arrubayanna masdaawto, ket agsanontipto; ket isuda cunadanto, Apayapay nga inaramid ni Jehova ti castoy iti daytoy a daga ken iti daytoy a balay?

9 Ket sumungbatdanto, Agsipud ta binay-anda ni Jehova a Diosda, a nangaon cadagiti ammada iti daga ti Egipto, ket nangalada iti sabasabali a didios, ket nagrucbabanda ida, ket nagservianda ida: gapuna nga inyeg ni Jehova cadacuada amin daytoy a dakes.

10 Ket naaramid iti calpasan ti duapulo a tawen, a panangbangon ni Salomon cadagiti dua a balay, ti balay ni Jehova ken ti balay ti ari,

11 (ni Hiram nga ari ti Tiro nagited idi ken Salomon cadagiti cayo a cantingen ken cayo a parwa, ken balitoc, a mayannurot iti amin a calicagumna), a ni ari Salomon iniccanna ngarud ni Hiram iti duapulo a ciudad iti daga ti Galilea.

12 Ket ni Hiram nagluas idiay Tiro tapno kitaenna dagiti ciudad nga inted ni Salomon kencuana; ket saanda a nacaayayo kencuana.

13 Ket isu kinunana, Ania a ciudad dagitoy nga intedmo caniac, cabsatco? Ket isu ninagananna ida iti daga ti Cabul aginggana itoy nga aldaw.

14 Ket ni Hiram nangted ken Salomon

iti sangagasut ket duapulo a talento a balitoc.

15 Ket daytoy isu ti gapu ti pannacapolong nga inaramid ni ari Salomon, tapno maputar ti balay ni Jehova, ken ti bucodna a balay, ken ti Mello, ken ti bacud ti Jerusalem, ken ti Azor, ken ti Mageddo, ken ti Gezer.

16 Ni Faraon nga ari ti Egipto simmang-at, ket innalana ti Gezer, ket isut' pinuuranna iti apuy, ket pinatayna dagiti Cananeo a naed iti ciudad, ket isut' intedna a cas pannacabiang ti anacna, nga asawa ni Salomon.

17 Ket ni Salomon binangonna ti Gezer, ken ti Bet-oron iti baba,

18 ken ti Baalat, ken ti Tamar iti letang, iti daga,

19 ken amin dagiti ciudad a pagidulinan ni Salomon, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti luganna, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti taona nga agcacabayo ken amin daydiay a ni Salomon kinayatna a pinutar a maipaay iti pagayatanna sadi Jerusalem, ken sadi Libano, ken iti amin a daga a pagturayanna.

20 No maipapan cadagiti amin a tattao a natda cadagiti Amorreo, dagiti Jeteo, dagiti Ferezeo, dagiti Heveo, dagiti Jebuseo, a saan a nagtaud cadagiti annac ti Israel;

21 dagiti annacda a natda cadacuada iti daga, isuda a saan a nabalin a dinadadael nga intalipupus dagiti annac ti Israel, cadacuada ti namangonan ni Salomon iti maysa a pannacapolong cadagiti bag-en aginggana itoy nga aldaw.

22 Ngem ni Salomon saanna a pinagbalin dagiti annac ti Israel a bag-en; no di ket isudat' lallaki ti gubat, ken adipenna, ken panguloenna, ken capitanna, ken agtuturay cadagiti luganna ken iti tattaona nga agcacabayo.

23 Dagitoy isudat' cangatoan nga agturay nga adda cadagiti aramid ni Salomon, limagasut ket limapulo, a mangituray cadagiti tattao nga agaramid iti trabajo.

24 Ngem ti babai nga anac ni Faraon simmang-at a naggapu iti ciudad ni David, aginngga iti balayna isu a pinutar *ni Salomon* a maipaay kencuana: idi casta impatacderna ti Mello.

25 Ket mamitlo iti macatawen a nangisaclang ni Salomon cadagiti daton a mapuuran ken daton iti cappia iti rabaw ti altar isu a binangonna ken Jehova, nga insangapuurna met cadacuada ti incienso, *iti rabaw ti altar* nga adda idi iti sango ni Jehova. Iti casta lineppasna ti balay.

26 Ket ni ari Salomon nangaramid iti maysa a bunggoy dagiti sasacayan sadi Ezion-geber, nga adda iti denna ti Elot, iti igid ti Baybay a Nalabaga, iti daga ti Edom.

27 Ket ni Hiram imbaonna cadagiti sasacayan dagiti adipenna a marinero a mannacaammo iti taaw, a caduada dagiti adipen ni Salomon.

28 Ket isuda napanda sadi Ofir, ket nangalada sadiay iti balitoc nga uppat a gasut ket duapulo a talento, ket isut' impanda ken ari Salomon.

Ti isasarungcar ti reina sadi Saba. Ti moyeg nga aggapu sadi Ofir. Ti kinabacnang ken kinadayag ni Salomon. Dagiti lugan ken cabcabayona.

10 Ket idi nangngegan ti reina sadi Saba ti dayaw ni Salomon a maipanggep iti nagan ni Jehova, isu napan a mangsuut kencuana cadagiti naricut a saludsud.

2 Ket isu napan sadi Jerusalem agraman naruay unay a cacuyogna, agraman camcamello a nagawit cadagiti recrecado, ken adu unay a balitoc, ken napateg a batbato; ket idi isut' nacagteng ken Salomon, isu impalawagna kencuana ti amin nga adda iti pusona.

3 Ket ni Salomon isut' sinungbatanna cadagiti amin a saludsudna: awan ti urayania a nailemmeng iti ari a dina sinungbatan kencuana.

4 Ket idi a nakita ti reina sadi Saba ti amin a kinasirib ni Salomon, ken ti balay a pinutarna,

5 ken ti canen iti lamesaanna, ken ti panagtutugaw dagiti adipenna, ken ti panagtatacder dagiti ministrona, ken dagiti cawesda, ken dagiti coperona, ken ti uulianna isu a pagnaanna a mapan iti balay ni Jehova; awanen ti anges kencuana.

6 Ket kinunana iti ari, Napudno a damag ti nangngegac iti dagac met laeng a maipapan cadagiti aramidmo, ken iti kinasiribmo.

7 Nupay casta diac pinati dagiti sao,

agpapan yaayco, ket isut' nakita dagiti matac: ket, adtoy, ti cagudua saan a naibaga caniac; ti kinasiribmo ken ti kinarang-aymo labsanda ti dayaw a nangngegac.

8 Nagasat dagiti lallakim, nagasat dagitoy adipenmo, a tumacder a cancanayon iti sangom, *ken* macangcaungngeg iti kinasiribmo.

9 Bendito ni Jehova a Diosmo, a maparag-o kenca, a mangisaad kenca iti trono ti Israel: gaput ta ni Jehova inayatna ti Israel nga agnanayon, gapuna nga inaramidnaca nga ari, tapno agaramidca ti kinajusticia ken kinalinteg.

10 Ket isu nangted iti ari ti sangagasut ket duapulo a talento a balitoc, ken recrecado a nagwadwad, ken napateg a batbato: uray caanoman awanen ti dimteng a recrecado a casta nagwadwad a cas cadagitoy nga inted ti reina sadi Saba ken ari Salomon.

11 Ket dagiti sasacayan met ni Hiram, a nagawit iti balitoc a naggapu sadi Ofir, nagawitda a naggapu sadi Ofir iti dackel a kinawadwad dagiti cayo nga almug ken napateg a batbato.

12 Ket ti ari inaramidna dagiti cayo nga almug nga adadigi a maipaay iti balay ni Jehova, ken maipaay iti balay ti ari, ararpa met ken salsalterio a maipaay cadagiti cumacanta: uray caanoman awan pay dimteng a casta a cayo nga almug, ken saan pay a nakita, agpapan itoy nga aldaw.

13 Ket ni ari Salomon intedna ken reina sadi Saba ti amin a kinayatna, aniaman a kiniddawna, sabali laeng daydiay nga inted ni Salomon kencuana iti naarian a parabur. Iti casta isu nagsubli, ket napan iti bucodna a daga, isu ken dagiti adipenna.

14 Ket ti timbeng ti balitoc a dimteng ken Salomon iti macatawen innem a gasut innem a pulo ket innem a talento* a balitoc,

15 malacsid *ti naggapu* cadagiti agtagagilaco, ken iti panagbiroc dagiti agbaniaga ken amin cadagiti ari ti nalaoc nga ili, ken cadagiti gobernador ti daga.

16 Ket ni ari Salomon nangaramid iti dua gasut a sarapa a pinitpit a balitoc; innem a gasut a *siclo* a balitoc ti napan iti maysa a sarapa.

17 Ken *isu nangaramid* iti tallo gasut a calasag a pinitpit a balitoc; tallo a libra a balitoc ti napan iti maysa a calasag: ket ti ari incabilna ida iti balay iti bakir ti Libano.

18 Casta met a ti ari nangaramid ti maysa a dackel a trono a marfil, ket isut' kinalupcupanna iti casudian a balitoc.

19 Adda innem a tucád ti trono, ket ti toctoc ti trono isut' nagbukel iti licud; ket adda im-ima iti agsidormang a sikigan iti pagtugawan, ken dua a sinan-leon ti nacatacder iti abay dagiti ima.

20 Ken sangapulo ket dua a sinan-leon ti nacatacder idiay rabaw dagiti innem a tucád iti agsumbangir a sikigan: awan naaramid a capadana iti uray sadino a pagarian.

21 Ket amin dagiti alicamen a paginuman ni ari Salomon isudat' balitoc, ket amin dagiti alicamen ti balay iti bakir ti Libano isudat' pulpulos a balitoc: awan ti pirac; isut' awan aniaman a pategna cadagiti aldaw ni Salomon.

22 Ta ti ari addaan idiay baybay iti maysa a bunggoy dagiti sasacayanna sadi Tarsis a cadua dagiti bunggoy dagiti sasacayan ni Hiram: maminsan iti tallo a tawen sumangpet ti bunggoy dagiti sasacayan sadi Tarsis, a nagaawit iti balitoc, ken pirac, marfil, ken bakes, ken pavoreal.

23 Iti casta ni ari Salomon atiwenna amin dagiti ari ti daga iti kinabacnang ken iti kinasirib.

24 Ket ti amin a daga agagawaanda a makita ti saclang ni Salomon, tapno mangngegda ti kinisiribna, isu nga incabil ti Dios iti pusona.

25 Ket isuda nangyegda tunggal maysa ti isagutna, alalicamen a pirac, ken alalicamen a balitoc, ken cawes, ken igam, ken recrecado, cabcabayo, ken mulmulo, tunggal kita iti tinawentawen.

26 Ket ni Salomon inurnongna dagiti luglugan ken lallaki nga agcabcabayo: ket adda kencuana idi sangaribu ket uppat a gasut a lugan, ken sangapulo ket dua a ribu a lallaki nga agcabcabayo, nga isu incabilna cadagiti ili dagiti lugan, ken agraman iti ari idiay Jerusalem.

27 Ket ti ari inaramidna a ti pirac idiay Jerusalem cas la cadagiti bato, ket dagiti cayo a cantingen isu inaramidna a

* Maysa a talento a balitoc agpateg iti nganngani limapulo a ribu a pisos.

cas la cadagiti cayo a sicomoro nga adda iti nababa a daga, a gapu iti kinaruayda.

28 Ket dagiti cabayo nga adda idi ken Salomon naalada a naggapu sadi Egipto; ket dagiti pagbaniagaen ti ari isudat' nangawat cadacuada iti pinangen, tunggal pangen iti maysa a pateg.

29 Ket maysa a lugan sumang-at ken rumuar sadi Egipto a gapu iti innem a gasut *a siclo* a pirac, ket maysa a cabayo iti sangagasut ket limapulo; ket casta ti maipanggep cadagiti amin nga ari dagiti Jeteo, ken ti maipanggep cadagiti ari ti Siria, isudat' iruarda a gapu iti pannacaaramatda.

Dagiti assawa ni Salomon ken ti panaglabsingna. Agpungtot ti Dios, ket bangonenna dagiti cabusor a da Adad nga Edomita, ken Razon a taga Soba, ken Jeroboam. Ti padto ni Ahias.

11 Ngem ket di ni ari Salomon nagayat iti adu a sangsangaili a babbai, agraman ti babai nga anac ni Faraon, babbai cadagiti Moabitas, Ammonitas, Edomitas, Sidonios, ken Jetteo;

2 cadagiti nacion a maipanggep cadacuada ti nagcunaan ni Jehova cadagiti annac ti Israel: Dicayto mapan cadacuada, uray isuda didanto umay cadacayo; ta di bumurong nga isuda pagbalikendanto ta pusoyo a sumurot cadagiti didiosda: ni Salomon kimpet cadagitoy iti panagayat.

3 Ket isu addaan idi iti pito gasut nga assawa, a princesas, ken tallo gasut a camalala; ket dagiti assawana pinagbalicda ti pusona.

4 Ta naaramid, idi a ni Salomon lacayen, a dagiti assawana pinagbalicda ti pusona a pinasurot cadagiti sabali a didios; ket ti pusona isut' saan a nasin-aw ken Jehova a Diosna, a cas iti puso idi ni David nga amana.

5 Ta ni Salomon simmurot ken Astarot a babai a diosen dagiti Sidonios, ken simmurot ken Milcom a kinarimon dagiti Ammonitas.

6 Ket ni Salomon inaramidna ti dakes iti imatang ni Jehova, ket saan a simmurot a napulpulos ken Jehova a cas inaramid ni David nga amana.

7 Idi casta ni Salomon namutar iti maysa a nangato a disso a maipaay ken Camos a kinarimon ti Moab, iti bantay nga adda iti sango ti Jerusalem, ken maipaay ken Moloc a kinarimon dagiti annac ni Ammon.

8 Ken casta met nga inaramidna a maipaay cadagiti amin a sangsangaili nga assawana, isuda a nagpupuur iti incienso ken nagdaton cadagiti didiosda.

9 Ket ni Jehova nagunget ken Salomon, ta ti pusona naglicud ken Jehova, a Dios ti Israel, isu a nagparang kencuana a namidua,

10 ken imbilinna kencuana ti maipanggep itoy a banag, nga isu dinto sumurot cadagiti sabali a didios: ngem isu saanna nga inannurot ti imbilin ni Jehova.

11 Gapuna a ni Jehova kinunana ken Salomon, Agsipud ta inaramidmo daytoy, ket dica sinalimetmetan ti tulagco ken dagiti linlintegco, isuda nga imbilinco kenca, siac di bumurong a rabnisecto ti pagarian kenca, ket isut' itedconto iti adipenmo.

12 Nupay casta cadagiti aldawmo isut' diac aramidento, gapu ken David nga amam: ngem isut' rabnisecto iti ima ti anacmo.

13 Ngem ket di diac rabnisento ti amin a pagarian; ngem itedconto ti maysa a caputotan iti anacmo, gapu ken David nga adipenco, ken gapu iti Jerusalem isu a pinilic.

14 Ket ni Jehova namangon iti maysa a cabusor ni Salomon, ni Adad nga Edomita: isut' putot ti ari ti Edom.

15 Ta naaramid, idi adda ni David sadi Edom, ket ni Joab a capitan ti buyot simmang-at a mangitabon cadagiti natay, ken idi nacabilna amin dagiti lallaki ti Edom

16 (ta ni Joab ken ti amin nga Israel nagyanda sadiay iti innem a bulan, agingganat' pannacaipusayna cadagiti amin a lallaki sadi Edom);

17 ni Adad nagtaray, isu ken dadduma nga Edomitas cadagiti adipen ni amana, a napan sadi Egipto, idinto a ni Adad ubing pay laeng.

18 Ket isuda timmacderda nanipud Madian; ket napanda sadi Paran; ket isuda nangalada ti lallaki a caduada nanipud Paran, ket isuda napanda sadi Egipto, ken Faraon nga ari ti Egipto, isu a nangted kencuana iti maysa a balay, ken nangdutoc kencuana ti taraon, ken nangted kencuana iti daga.

19 Ket ni Adad nacasarac iti dackel a parabur iti imatang ni Faraon, iti casta nga isu intedna kencuana nga asawa ti

babai a cabagis ti asawana met laenĝ, ti cabagis ni Tafnes a reina.

20 Ket ti cabagis ni Tafnes impasnĝayna kencuana ni Genubat nĝa anacna a lalaki, isu a pinusot ni Tafnes iti balay ni Faraon; ket ni Genubat adda idi iti balay ni Faraon a maicuyog cadagiti annac a lallaki ni Faraon.

21 Ket idi ni Adad nangnĝegna sadi Egipto a ni David nakiturogen cadagiti ammana, ket ni Joab a capitan ti buyot natayen, ni Adad kinunana ken Faraon, Palubusannac, tapno mapanac iti dagac met laenĝ.

22 Idi casta ni Faraon kinunana kencuana, ¿Nĝem aniat' nagcurangam caniac, nĝa, adtoy, sica masapulmo ti mapan iti dagam met laenĝ? Ket isu insungbatna, Awan; nĝem ket di palubusannac.

23 Ket ti Dios namangon ti *sabali* a cabusor *ni Salomon* isu ni Razon nĝa anac a lalaki ni Eliada, isu a nagtalaw ken apona nĝa Adadezer nĝa ari ti Soba.

24 Ket isu nangurnong iti lallaki, ket nagcapitan iti maysa a buyot, idi ni David pinatayna dagiti *taga Soba:* ket isuda napanda sadi Damasco, ket nagyanda sadiay, ken nagari sadi Damasco.

25 Ket isu ti maysa a cabusor ti Israel cadagiti amin nĝa aldaw ni Salomon, sabali laenĝ ti kinadakes nĝa *inaramid* ni Adad: ket isu binusorna ti Israel, ket nagari sadi Siria.

26 Ket ni Jeroboam nĝa anac a lalaki ni Nabat, a maysa nĝa Efraimita a taga Sereda, a maysa nĝa adipen ni Salomon, a ti nagan ti inana isut' Serva, a maysa a balo, isu met intag-ayna ti imana a maibusor iti ari.

27 Ket daytoy isu ti gapu ti nangitagayanna iti imana a maibusor iti ari: Ni Salomon pinutarna ti Mello, ket tinarimaanna ti dadael ti ciudad ni David nĝa amana.

28 Ket ti lalaki a ni Jeroboam isut' maysa a lalaki a mannacabalin ken mainĝel; ket ni Salomon nakitana ti bumaro a lalaki nĝa isut' nagaget, ket isut' iniccanna iti akem iti amin a trabajo ti balay ni Jose.

29 Ket naaramid idi a tiempo, a ni Jeroboam rimmuar sadi Jerusalem, nĝa isut' nasaracan ni mammadto nĝa Ahias a Silonita iti dalan; ket *ni Ahias* insibbona ti maysa a baro a cawes; ket isuda a dua agwaywayasda iti away.

30 Ket ni Ahias kinapetna ti baro a cawes nĝa adda kencuana, ket isut' pinigisna iti sangapulo ket dua a carigis.

31 Ket isu kinunana ken Jeroboam, Alaem kenca ti sangapulo a carigis; ta castoy ti kinuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adtoy, siac rabnisecto ti pagarian iti ima ni Salomon, ket itedconto ti sangapulo a caputotan kenca

32 (nĝem addanto kencuana ti maysa a caputotan, a gapu ken adipenco a David ken gapu iti Jerusalem, ti ciudad isu a pinilic cadagiti amin a caputotan ti Israel);

33 agsipud ta isuda binaybay-andac, ket nagrucbabda ken ni Astarot a babai a diosen dagiti Sidonios, ken ni Camos a diosen ti Moab, ken ni Milcom a diosen dagiti annac ni Ammon; ket isuda saanda a nagna cadagiti dalanco, tapno aramidenda ti nalinteg cadagiti matac, ken tapno *salimetmetanda* dagiti linlintegco ken dagiti ipaalagadco, a cas inaramid ni David nĝa amada.

34 Nupay casta diacto alaen ti amin a pagarian iti imana; nĝem isut' aramidecto a principe cadagiti amin nĝa aldaw ti panagbiagna, gapu ken adipenco a David isu a pinilic, isu a nangsalimetmet cadagiti bilinco ken cadagiti linlintegco;

35 nĝem alaecto ti pagarian iti ima ti anacna, ket isut' itedconto kenca, isu dagiti sangapulo a caputotan.

36 Ket iti anacna itedconto ti maysa a caputotan, tapno ni David nĝa adipenco adda maysa a pagsilawanna nĝa agnanayon iti sangoc sadi Jerusalem, ti ciudad a pinilic tapno icabilco ti naganco sadiay.

37 Ket sicat' alaecto, ket agaricanto a cas iti amin a tarigagayan ti cararuam, ket agaricanto iti Israel.

38 Ket isunto, no ipangagmonto ti amin nĝa ibilinco kenca, ket magnacanto cadagiti dalanco, ket aramidem ti nalinteg cadagiti matac, a salimetmetam dagiti linlintegco ken dagiti bilbilinco, a cas inaramid ni David nĝa adipenco; a siac addaacto kenca, ket ibangonancanto iti maysa a namayengmeng a balay a cas panamangonco ti maipaay ken David, ket itedconto ti Israel kenca.

39 Ket siac gapu itoy parigatecto ti putot ni David, nĝem saan nĝa agnanayon.

40 Ni Salomon inagawaanna nĝarud a papatayen ni Jeroboam; nĝem ni Jeroboam timmacder, ket nagtaray sadi Egipto, ken ni Sesac nĝa ari ti Egipto, ket adda sadi Egipto aginĝganat' ipapatáy ni Salomon.

41 Ket ti matda cadagiti aramid ni Salomon, ken amin ti inaramidna, ken ti kinasiribna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti aramid ni Salomon?

42 Ket ti bayat ti panagari ni Salomon iti amin nga Israel isut' uppat a pulo a tawen idi.

43 Ket ni Salomon nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon iti ciudad ni David nga amana: ket ni Roboam nga anacna nagari iti saadna.

Ni Roboam agari; surotenna ti dakes a patigmaan. Ti yaalsa ti Israel. Ni Jeroboam maaramid nga arida. Ti Dios iparitna ti panaggubat ti Israel ken Juda. Dagiti dakes a panagdayaw nga intuyang ni Jeroboam.

12 Ket ni Roboam napan sadi Siquem: ta amin nga Israel napan sadi Siquem tapno isut' aramidenda nga ari.

2 Ket naaramid, idi a ni Jeroboam nga anac ni Nabat isut' nangngeganna (ta isu adda pay la sadi Egipto, isu a nagtarayanna idi a naggapu iti sango ni ari Salomon, ket ni Jeroboam nagyan sadi Egipto,

3 ket isuda nagbaonda ken isut' inayabanda), a ni Jeroboam ken ti amin a gimong ti Israel napanda, ket nagsaoda ken Roboam, a kinunada,

4 Ni amam inaramidna ti sangolmi a nadagsen: ita ngarud aramidem a nalaglag-an ti nadagsen a panagservi ken amam, ken ti nabantut a sangolna isu nga insangolna cadacami, ket dacami agservicamto kenca.

5 Ket isu kinunana cadacuada, Pumanawcay pay iti tallo nga aldaw, sacay umay manen caniac. Ket dagiti tattao pimmanawda.

6 Ket ni ari Roboam nakiuman cadagiti lallacay a nagtacder iti sango ni Salomon nga amana idinto a sibibiag pay laeng, a kinunana, Ania a patigmaan ti itedyo caniac tapno maited a sungbat iti daytoy nga ili?

7 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, No sicanto ti maysa nga adipen iti daytoy nga ili itoy nga aldaw, ket agservicanto cadacuada, ket sungbatam ida, ket agsaoca cadagiti naimbag a sao cadacuada, iti casta isudanto ti adipenmo nga agnanayon.

8 Ngem isu binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay isu nga intedda, ket nakiuman cadagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana, isuda a nagtacder iti sangona.

9 Ket isu kinunana cadacuada, ¿Ania a patigmaan ti itedyo, tapno isublitay ti sungbat iti daytoy nga ili, isu a nagsao caniac a kinunana, Aramidem a nalaglag-an ti sangol isu a ni amam insangolna cadacami?

10 Ket dagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana nagsaoda kencuana, a kinunada, Castoy ti cunaem itoy nga ili a nagsao kenca, a kinunana, Ni amam inaramidna ti sangolmi a nabantut, ngem isut' aramidem a nalaglagan cadacami; castoy ti masaomto cadacuada, Ti kikitco napuspuscol ngem dagiti lomo ni amac.

11 Ket nupay no ni amac pinarabawannacayo iti maysa a nadagsen a sangol, siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem saplitencayto cadagiti manggagama.

12 Iti casta ni Jeroboam ken ti amin nga ili napanda ken Roboam iti maicatlo nga aldaw, a cas imbilin ti ari, a kinunana, Umaycay caniac manen iti maicatlo nga aldaw.

13 Ket ti ari simmungbat iti ili iti nagubsang unay, ket binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay nga intedda kencuana,

14 ket sinaona cadacuada ti cas ti patigmaan dagiti agtutubo a lallaki, a kinunana, Ni amac inaramidna ti sangolyo a nadagsen, ngem siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem siac saplitencayto cadagiti manggagama.

15 Iti casta ti ari dina impangag ti ili; ta isut' maysa a banag a naggapu ken Jehova, tapno mapasingkedanna ti saona, isu a sinao ni Jehova iti pannacaaramat ni Ahias a Silonita ken ni Jeroboam nga anac ni Nabat.

16 Ket idi makita ti amin nga Israel a ti ari dina idi impangag ida, ti ili simmungbat iti ari, a kinunana, Aniat' bagimi ken David? awan met ti tawidmi iti anac ni Jesse: cadagiti toldayo, O Israel: ita kitaem ti bucbucodmo a balay, David. Iti casta ti Israel napan cadagiti toldada.

17 Ngem iti maipanggep cadagiti annac ti Israel nga agnaedda cadagiti ciudad ti Juda, ni Roboam nagari cadacuada.

18 Idi casta ni ari Roboam imbaonna ni

Aduram, isu nga adda iti ngatoen dagiti lallaki a mapolong; ket isut' inubor a pinatay ti amin nga Israel cadagiti bato. Ket ni ari Roboam nagdardarás a limmugan iti luganna, tapno agtaray sadi Jerusalem.

19 Iti casta ti Israel immalsa a maibusor iti balay ni David aginggana itoy nga aldaw.

20 Ket naaramid, idi nga amin nga Israel nangngegda a ni Jeroboam nagsubli, nga isuda nagbaonda ket isut' pinaayabanda iti gimong, ket isut' inaramidda nga ari iti amin nga Israel: awan simmurot iti balay ni David, no saan laeng a ti caputotan ni Juda.

21 Ket idi a ni Roboam napan sadi Jerusalem, isu tiniponna ti amin a balay ni Juda, ken ti caputotan ni Benjamin, a sangagasut walopulo a ribu a napili a lallaki, nga isudat' gumugubat, tapno gubatenda ti balay ti Israel, tapno maisublida ti pagarian manen ken Roboam nga anac ni Salomon.

22 Ngem ti sao ni Jehova immay ken Semeias a lalaki ti Dios, a kinunana,

23 Saoem ken Roboam nga anac ni Salomon, nga ari ti Juda, ken iti amin a balay ti Juda ken Benjamin, ken ti matda ti ili, a cunam,

24 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicayto sumang-at, ken dicay met gubaten dagiti cacabsatyo nga annac ti Israel: agsubli ti tunggal lalaki iti balayna; ta daytoy a banag naggapu caniac. Iti casta isuda impangagda ti sao ni Jehova, ket nagsublida ket napanda iti dalanda, a mayannurot iti sao ni Jehova.

25 Idi casta ni Jeroboam binangonna ti Siquem iti caturodan ti Efraim, ket nagnaed sadiay; ket isu rimmuar sadiay, ket binangonna ti Fanuel.

26 Ket ni Jeroboam kinunana iti pusona, Ita ti pagarian agsublinto iti balay ni David:

27 no daytoy nga ili sumang-at a mangisaclang cadagiti daton iti balay ni Jehova sadi Jerusalem, iti casta ti puso daytoy nga ili agsubliuto manen iti apoda, ken Roboam met laeng nga ari ti Juda; ket isuda papatayendacto, ket agsublidanto ken Roboam nga ari ti Juda.

28 Gapuna a ti ari nakiuman, ket nangaramid ti dua a sinan-urbon a balitoc; ket isu kinunana cadacuada, Napalalo unay cadacayo ti isasang-at sadi Jerusalem: adtoy, dagiti didiosmo, O Israel, isuda a nangaon kenca iti daga ti Egipto.

29 Ket isu incabilna ti maysa sadi Betel, ket ti sabali incabilna sadi Dan.

30 Ket daytoy a banag naaramid a maysa a basol; ta ti ili napan *tapno agrucbab* iti sango ti maysa, aginggana met laeng iti Dan.

31 Ket isu namutar ti balbalay cadagiti nangato a disso, ket nangaramid ti sassacerdote iti amin nga ili, nga isudat' saan nga annac ni Levi.

32 Ket ni Jeroboam nangornos iti maysa a fiesta iti maicawalo a bulan, iti maicasangapulo ket lima nga aldaw iti bulan, a cas iti fiesta nga adda iti Juda, ket isu simmang-at aginngga iti altar; casta ti inaramidna sadi Betel, a nagdaton cadagiti sinan-urbon nga isu inaramidna: ket isu insaadna sadi Betel dagiti sacerdote dagiti nangato a disso nga inaramidna.

33 Ket isu simmang-at aginngga iti altar nga inaramidna sadi Betel iti maicasangapulo ket lima nga aldaw iti maicawalo a bulan, iti bulan nga isu pinarbona iti pusona met laeng: ket isu nangornos iti maysa a fiesta a maipaay cadagiti annac ti Israel, ket simmang-at aginngga iti altar, a nagpuur iti incienso.

Ti pacdaar nga imbaga ti maysa a mammadto a taga Juda. Maysa a mammadto a lacay ulbodenna ti mammadto a taga Juda tapno di agtulnog, ket papatayen ti maysa a leon. Dagiti sacerdote ni Jeroboam.

13 Ket, adtoy, ti maysa a lalaki ti Dios a naggapu sadi Juda a gapu iti sao ni Jehova immay idiay Betel: ket ni Jeroboam agtatacder iti denna ti altar tapno mangpuur iti incienso.

2 Ket isu nagickis a maibusor iti altar a gapu iti sao ni Jehova, ket kinunana, O altar, altar, castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, maysa nga anac maipasngayto iti balay ni David, nga agnagan iti Josias; ket isu idatonnanto iti rabawmo dagiti sacerdote dagiti nangato a disso nga agpuuur iti incienso iti rabawmo, ket tultulang ti tattao ti puurandanto iti rabawmo.

3 Ket isu nangted ti maysa a tanda idi met laeng nga aldaw, a kinunana, Daytoy isu ti tanda isu a sinao ni Jehova: Adtoy, ti altar marabnisto, ket dagiti dapo nga addada iti rabawna maibellengdanto.

4 Ket naaramid idi a ti ari mangngegna ti panagcuna ti lalaki ti Dios, isu nga impuccawna a maibusor iti altar sadi Betel, a ni Jeroboam inyunnatna ti imana manipud iti altar, a kinunana, Isut' tiliwenyo. Ket ti imana, isu nga inyunnatna a maibusor kencuana, nagango, iti casta nga isu dina naisubli iti cagagapuna.

5 Ti altar met narabnis, ket dagiti dapo naibellengda nanipud iti altar, a cas iti tanda isu nga inted ti lalaki ti Dios a gapu iti sao ni Jehova.

6 Ket ti ari simmungbat, ket kinunana iti lalaki ti Dios, Gawawaem ita ti parabur ni Jehova a Diosmo, ket cumararagca a maipaay caniac, tapno ti imac mapasubli caniac manen. Ket ti lalaki ti Dios ginawawana ken Jehova, ket ti ima ti ari napasubli kencuana manen, ket nagsubli a cas idi cagagapuna.

7 Ket ti ari kinunana iti lalaki ti Dios, Umayca caniac iti balay, ket agbaw-asca, ket iccancanto iti maysa a gunguna.

8 Ket ti lalaki ti Dios kinunana iti ari, Uray itedmonto caniac ti caguduat' balaymo, diacto cumuyog kenca a mapan, diacto mangan iti tinapay wenno uminum iti danum iti daytoy a disso;

9 ta casta ti naibilin caniac babaen ti sao ni Jehova, a kinunana, Dicanto mangan iti tinapay, wenno uminum iti danum, wenno agsubli iti dalan a napanam.

10 Iti casta isu napan iti sabali a dalan, ket saan a nagsubli ili dalan a napananna idiay Betel.

11 Ket agnaed ti maysa a lacay a mammadto idiay Betel; ket maysa cadagiti annacna a lallaki dimteng ket imbagana kencuana dagiti amin nga aramid a ti lalaki ti Dios inaramidna iti daydi nga aldaw idiay Betel: dagiti sao nga isu sinaona iti ari, sinaoda met ken ni amada.

12 Ket ni amada kinunana cadacuada, Sadino ti nagturongganna? Ket dagiti annacna nakitada ti nangturongan ti lalaki ti Dios, a naggapu sadi Juda.

13 Ket isu kinunana cadagiti annacna, Sillaanyo a maipaay caniac ti asno. Iti casta isuda sinillaanda a maipaay kencuana ti asno; ket isut' sinacayanna.

14 Ket isu sinurotna ti lalaki ti Dios, ket isut' nasaracanna nga agtugtugaw iti siroc ti maysa a roble; ket isu kinunana kencuana, Sica ti lalaki ti Dios a naggapu sadi Juda? Ket isu kinunana, Siac.

15 Idi casta isu kinunana kencuana, Umayca caniac iti balay, ket manganca iti tinapay.

16 Ket isu kinunana, Diac mabalin ti agsubli a cumuyog kenca, uray sumbrec a cumuyog kenca; wenno siac manganacto iti tinapay uray uminum iti danum a caduam ditoy a disso:

17 ta isut' nacuna caniac a gapu iti sao ni Jehova, Dicanto mangan iti tinapay wenno uminum iti danum sadiay, wenno agsublicanto manen a magna iti dalan a napanam.

18 Ket isu kinunana kencuana, Siac maysaac met a mammadto a cas kenca; ket maysa nga angel nagsao caniac a gapu iti sao ni Jehova, a kinunana, Isublim a caduam iti balaymo, tapno isu macapangan iti tinapay ken macainum iti danum. *Ngem* isu nagulbod kencuana.

19 Iti casta isu nagsubli a kimmuyog kencuana, ket nangan iti tinapay iti balayna, ken imminum iti danum.

20 Ket naaramid, idinto nga agtutugawda iti lamesaan, a ti sao ni Jehova immay iti mammadto isu a nangisubli kencuana;

21 ket isu nagickis iti lalaki ti Dios a naggapu sadi Juda, a kinunana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Agsipud ta dica nagtulnog iti ngiwat ni Jehova, ket dica inannurot ti bilin isu a ni Jehova a Diosmo imbilinna kenca,

22 ngem nagsublica, ket nangancat' tinapay ken imminumcat' danum iti disso isu a nagcunaanna kenca, Dica mangan iti tinapay, ken dica uminum iti danum; ti bagim saanto a dumteng iti tanem dagiti ammam.

23 Ket naaramid iti calpasanna a nangan iti tinapay, ken calpasanna nga imminum, nga isu sinillaanna a maipaay kencuana ti asno, *nga ammoen*, a maipaay iti mammadto nga isu insublina.

24 Ket idi nga isu nacaawiden, maysa a leon simmabet kencuana iti dalan, ket isut' pinatayna: ket ti bangcayna naiwalang iti dalan, ket ti asno sitatacder iti dennana; ti leon met sitatacder iti denna ti bangcay.

25 Ket, adtoy dagiti lallaki naglabasda iti asideg, ket nakitada ti bangcay a naiwalang iti dalan, ken ti leon a sitatacder iti denna ti bangcay; ket napanda ket isut' imbagada iti ciudad a pagnaedan ti lacay a mammadto.

26 Ket idi a ti mammadto a nangisubli kencuana a naggapu iti dalan isut' nang-

nĝegganna, kinunana, Isut' lalaki ti Dios, nĝa isut' di nagtulnog iti nĝiwat ni Jehova: gapuna a ni Jehova isut' inyawatna iti leon, isu a namisanĝpisanĝ kencuana, ken namatay kencuana, a mayannurot iti sao ni Jehova, nĝa isu insaona kencuana.

27 Ket nagsao cadagiti annacna, a kinunana, Sillaanyo a maipaay caniac ti asno. Ket isut' sinillaanda.

28 Ket isu napan ket nasaracanna ti banĝcay a naiwalanĝ iti dalan, ken ti asno ken ti leon a sitatacderda iti denna ti banĝcay; ti leon saanna a linamut di banĝcay, ken saanna met a pinisanĝpisanĝ ti asno.

29 Ket ti mammadto inacupna ti banĝcay ti lalaki ti Dios, ket isut' imparabawna iti asno, ket isut' insublina; ket immay iti ciudad ti lacay a mammadto, tapno dunĝ-awanna ken isut' itabonna.

30 Ket isu incabilna ti banĝcayna iti tanemna met laenĝ; ket isut' dinunĝdunĝawanda, *a kinunada*, ¡Ay, cabsatco!

31 Ket naaramid, iti calpasan ti pananĝitabonna kencuana, nĝa isu nagsao cadagiti annacna, a kinunana, Inton matayac, iti casta itabondac iti tanem a yan ti lalaki ti Dios a naitabon; icabilyo dagiti tulanĝco iti denna dagiti tulanĝna.

32 Ta ti sao nĝa isu inyickisna a gapu iti sao ni Jehova a maibusor iti altar sadi Betel, ken maibusor cadagiti amin a balay cadagiti nanĝato a disso nĝa adda cadagiti ciudad ti Samaria, di bumuronĝto a matunĝpal.

33 Iti calpasan daytoy a banag ni Jeroboam saan a naglicud iti dakes a dalanna, no di ket nanĝaramid manen cadagiti amin nĝa ili cadagiti sassacerdote dagiti nanĝato a disso: siasinoman a mayat, isut' inconsagrarna, tapno adda coma idi sassacerdote dagiti nanĝato a disso.

34 Ket daytoy a banag nagbalin a basol iti balay ni Jeroboam, tapno isut' maiccat, ken isut' madadael manipud iti rabaw ti daga.

Ni Jeroboam ibaonna ni asawana ken ni Ahias. Ti padto ni Ahias a maibusor ken Jeroboam. Ti panagari ni Roboam iti Juda. Ti pananĝsillonĝ ni Sesac. Ipapatáy ni Roboam.

14 Idi a tiempo ni Abias nĝa anac a lalaki ni Jeroboam nagsakit.

2 Ket ni Jeroboam kinunana ken asawana, Tumacderca, agdawatec kenca, ket manĝlimoca, tapno saanca a malasin a sica ti asawa ni Jeroboam; ket inca sadi Silo: adtoy, adda sadiay ni Ahias a mammadto, isu a nagsao ti maipapan caniac a siac agariacto iti daytoy nĝa ili.

3 Ket manĝitugotca iti sanĝapulo a tinapay, ken bibbibinĝca, ken sanĝatoytoy a diró, ket mapanca kencuana: isu ibagananto kenca ti mapasamacto iti ubinĝ.

4 Ket ti asawa ni Jeroboam inaramidna ti casta, ket timmacder, ket napan sadi Silo, ket napan iti balay ni Ahias. Ket ni Ahias saan a macakitan; ta dagiti matana addada a nacullaapan a gapu iti tawenna.

5 Ket ni Jehova kinunana ken Ahias, Adtoy, ti asawa ni Jeroboam immay tapno agsaludsud kenca ti maipapan iti anacna; ta isu adda a masakit: castoy ken castoy ti cunaemto kencuana, ta isunto, no isu sumbrec, nĝa isu aginsasabali a babai.

6 Ket casta idi, idi a nanĝnĝeg ni Ahias ti dapacdapac dagiti sacana, idi nĝa isu sumsumrec idi iti ruanĝan, nĝa isu kinunana, Sumrecca, sica asawa ni Jeroboam; apayapay nĝa aginsasabalica? ta siac naibaonac kenca nĝa adda nadagsen a damdamag.

7 Inca, ibagam ken Jeroboam, castoy ti kinuna ni Jehova, ti Dios ti Israel: Agsipud ta siac intan-occa iti tenĝnĝa ti ili, ken inaramidca a panĝulo iti ilic nĝa Israel,

8 ken rinabnisco ti pagarian iti balay ni David, ket isut' intedco kenca; ket nupay casta sica saanca a pimmada ken adipenco a David, isu a nanĝsalimetmet cadagiti bilinco, ken isu a simmurot caniac iti amin a pusona, tapno aramidenna laenĝ ti isut' nasayat cadagiti matac,

9 no di ket inaramidmo ti dakes a nanĝnanĝrona nĝem cadagiti amin nĝa immuna nĝem sica, ket napanca ket nanĝaramidca ti sabsabali a didios, ken sinocog a ladladawan, tapno panĝgargarim caniac nĝa agpunĝtot, ket imbellenĝnac iti licudam:

10 iti casta, adtoy, siac yegconto ti dakes iti balay ni Jeroboam, ket keltayecto ken Jeroboam ti tumunĝgal maysa nĝa ubinĝ a lalaki, isu a maripcan ken isu a mabay-an a bulos iti Israel ken caycayecto a matalipupus ti balay ni Jeroboam, a cas maysa a tao no caycayenna ti rugit, aginĝganat' maiccat amin.

11 Ti matay ken Jeroboam iti ciudad lamutento dagiti aso; ket ti matay iti let-

anḡ lamutento dagiti tumatayab ti atnḡatanḡ: ta ni Jehova isut' imbagana.

12 Sica tumacderca nḡarud, inca iti balaymo: ket intono dagiti sacam bumaddecda iti ciudad, ti ubinḡ matayton.

13 Ket amin nḡa Israel agdunḡ-awdanto gapu kencuana, ket isut' itabondanto; ta isu laenḡ ken Jeroboam ti dumtenḡto iti tanem, agsipud ta kencuana nasaracan ti dadduma a naimbag a banag a maituronḡ ken Jehova, ti Dios ti Israel, iti balay ni Jeroboam.

14 Maysa pay ni Jehova mamatacderto kencuana ti maysa nḡa ari iti Israel, isu a manḡipusayto ti balay ni Jeroboam iti daydiay nḡa aldaw: ¿nḡem ania? uray ita.

15 Ta ni Jehova cabilennanto ti Israel, a cas maysa a badobadoc a malugayug iti danum; ket isu bag-utennanto ti Israel iti daytoy naimbag a daga isu nḡa intedna cadagiti ammada, ket isudat' iwarasnanto iti ballasiw ti Carayan, agsipud ta isuda inaramidda dagiti Asherahda, a pinanḡgargarida ken Jehova nḡa agpunḡtot.

16 Ket isu baybay-annanto ti Israel a gapu cadagiti basol ni Jeroboam, isu a nacabasolanna, ken isu a pinamagbasolna iti Israel.

17 Ket ti asawa ni Jeroboam timmacder, ket nagawid, ket napan sadi Tersa: ket idi nacagtenḡ iti dapian ti balay, ti ubinḡ natay.

18 Ket amin nḡa Israel isut' intabonda, ket isut' dinunḡdunḡ-awanda, a cas iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni adipenna nḡa Ahias a mammadto.

19 Ket ti matda cadagiti aramid ni Jeroboam, no casanot' pannakigubatna, ken no casanot' panagarina, adtoy, isuda addada a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

20 Ket dagiti aldaw a panagari ni Jeroboam isudat' duapulo ket dua a tawen: ket isu nakiturog cadagiti ammana, ket ni Nadab nḡa anacna nagari iti saadna.

21 Ket ni Roboam nḡa anac a lalaki ni Salomon nagari idiay Juda. Ni Roboam agtawen iti uppat a pulo ket maysa idi manḡrugi nḡa agari, ket isu nagari iti sanḡapulo ket pito a tawen sadi Jerusalem, ti ciudad a pinili ni Jehova cadagiti amin a caputotan ti Israel, tapno icabilna ti naganna sadiay: ket ti nagan ni inana isut' Naama nḡa Ammonita.

22 Ket ti Juda inaramidna daydi nḡa isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, ket isut' ginargarida a nagimon cadagiti basolda nḡa inaramidda, a nanḡnanḡrona nḡem amin nḡa inaramid dagiti ammada.

23 Ta isuda met namanḡonda cadacuada cadagiti nanḡato a disso, ken monmon, ken Asherah, iti tumunḡgal nanḡato a turod, ken iti siroc ti tumunḡgal narucbos a cayo;

24 ket adda met dagiti mananḡubet iti daga: isuda inaramidda ti mayannurot iti amin a kinarimon dagiti nacion a pinagtalaw ni Jehova iti sanḡo dagiti annac ti Israel.

25 Ket naaramid iti maicalima a tawen ni ari Roboam, a ni Sesac nḡa ari sadi Egipto simmanḡ-at a bumusor iti Jerusalem;

26 ket isu innalana dagiti gamenḡ ti balay ni Jehova, ken dagiti gamenḡ ti balay ti ari; isu innalana amin met laenḡ: ken isu innalana amin dagiti calasag a balitoc nḡa inaramid ni Salomon.

27 Ket ni ari Roboam nagaramid iti lugar dagidiay cadagiti calasag a gambanḡ, ket isudat' incumitna cadagiti ima dagiti capitan ti agbantay, nḡa agaywan idi iti ruanḡan ti balay ti ari.

28 Ket casta idi, a iti masansan a ti ari simrec iti balay ni Jehova, isudat' itugotda, ket isudat' isublida iti siled ti agbantay.

29 Ket ti matda cadagiti aramid ni Roboam, ken amin nḡa inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

30 Ket adda idi gubat ni Roboam ken ni Jeroboam a cancanayon.

31 Ket ni Roboam nakiturog cadagiti ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David: ket ti nagan ni inana isut' Naama nḡa Ammonita. Ket ni Abiam nḡa anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Abiam iti Juda. Ti panagari ni Asa. Ti gubat ken ni Baasa. Ti panagari ni Nadab iti Israel. Ti panagari ni Baasa.

15 Ket iti maicasanḡapulo ket walo a tawen ni ari Jeroboam nḡa anac ni Nabat nanḡrugi ni Abiam a nagari iti Juda.

2 Tallo a tawen ti panagarina sadi

Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' Maaca nga anac ni Abesalon.

3 Ket isu nagna cadagiti amin a basol ni amana, nga inaramidna iti sacbayna; ket ti pusona isut' saan a naimbag ken Jehova a Diosna, a cas ti puso ni David nga amana.

4 Nupay casta gapu ken David isut' iniccan ni Jehova a Diosna ti maysa a pagsilawan sadi Jerusalem, tapno maitanoc ti anacna iti calpasanna, ken tapno mapatibker ti Jerusalem;

5 ta ni David inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket saan a simmiasi iti aniaman a banag nga imbilinna kencuana cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagna, malacsid laeng ti maipanggep ken Urias a Jetteo.

6 Ket adda idi gubat ken ni Roboam ken ni Jeroboam cadagiti amin nga aldaw ti panagbiagda.

7 Ket ti matda cadagiti aramid ni Abiam, ken amin nga inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda? Ket adda idi gubat ken ni Abiam ken ni Jeroboam.

8 Ket ni Abiam nakiturog cadagiti ammana; ket isu intabonda iti ciudad ni David: ket ni Asa nga anacna nagari iti saadna.

9 Ket iti maicaduapulo a tawen ni Jeroboam nga ari iti Israel nangrugi ni Asa a nagari iti Juda.

10 Ket uppat a pulo ket maysa a tawen a nagari sadi Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' Maaca nga anac ni Abesalon.

11 Ket ni Asa inaramidna daydi nga isut' naimbag cadagiti mata ni Jehova, a cas iti inaramid ni David nga amana.

12 Ket isu pinagtalawna dagiti mananggubet iti daga, ket iniccatna amin dagiti ladladawan nga inaramid dagiti ammana.

13 Ket ni Maaca met nga inana isu iniccatna iti kinareina, ta isu nagaramid ti maysa a nacarimrimon a ladawan a maipaay iti maysa nga Asherah; ket ni Asa pinucanna ti ladawanna, ket isut' pinuuranna idiay waig a Cedron.

14 Ngem dagiti nangato a disso saanda a naiccat: nupay casta ti puso ni Asa isut' naimbag unay ken Jehova cadagiti amin nga aldawna.

15 Ket isu inserrecna iti balay ni Jehova dagiti banag nga impaay ni amana, ken dagiti banag nga isu met laeng impaayna, pirac, ken balitoc, ken alalicamen.

16 Ket adda idi gubat ken ni Asa ken ni Baasa nga ari ti Israel cadagiti amin nga aldawda.

17 Ket ni Baasa nga ari ti Israel simmang-at a bumusor iti Juda, ket binangonna ti Rama, tapno dina palubosan ti uray maysa a rumuar wenno mapan ken Asa nga ari ti Juda.

18 Idi casta ni Asa innalana amin ti pirac ken ti balitoc a natidda cadagiti paggamengan ti balay ni Jehova, ken cadagiti paggamengan ti balay ti ari, ket isudat' inyawatna iti ima dagiti adipenna; ket ni ari Asa imbaonna ida ken Ben-hadad, nga anac ni Tabrimon, nga anac ni Hezion, nga ari ti Siria, nga agnaed sadi Damasco, a kinunana,

19 *Adda* maysa a panagcappia caniac ken sica, ken ni amac ken ni amam: adtoy, ibaonco kenca ti maysa nga iságut a pirac ken balitoc; inca, dadaelem ti nomom ken Baasa nga ari ti Israel, tapno isu pumanaw caniac.

20 Ket ni Ben-hadad impangagna ni ari Asa, ket imbaonna dagiti capitan dagiti buyotna a bumusor cadagiti ciudad ti Israel, ket kinabilna ti Ahion, ken ti Dan, ken ti Abel-bet-maaca, ken ti amin a Cenerot, agraman iti amin a daga ti Neftali.

21 Ket naaramid, idi a ni Baasa nangngeganna, a binay-anna a bangonen ti Rama, ket nagnaed sadi Tersa.

22 Idi casta ni ari Asa nangaramid ti maysa a pananginwarragawag iti amin a Juda; awan nalacsid: ket isuda binunagda dagiti bato ti Rama, ken ti taricayona, a pinangbangon ni Baasa; ket ni ari Asa binangonna cadagitoy ti Geba ti Benjamin, ken ti Maspa.

23 Ket ti matda cadagiti amin nga aramid ni Asa, ken amin a pannacabalinna, ken amin nga inaramidna, ken dagiti ciudad a binangonna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda? Ngem iti tiempo ti kinalacayna isut' nagsakit cadagiti sacana.

24 Ket ni Asa nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David nga amana; ket ni Josafat nga anacna nagari iti saadna.

25 Ket ni Nadab nga anac ni Jeroboam nangrugi a nagari iti Israel iti maicadua a tawen ni Asa nga ari ti Juda; ket isu nagari iti Israel iti dua a tawen.

26 Ket isu inaramidna daydi nga isut'

dakes iti imatanĝ ni Jehova, ket nagna iti dalan ni amana, ken iti basolna isu a pinamagbasona iti Israel.

27 Ket ni Baasa nĝa anac ni Ahias, iti balay ni Isacar, immalsa a bumusor kencuana; ket isut' kinabil ni Baasa sadi Gebbeton, isu a biang idi dagiti Filisteos; ta ni Nadab ken amin nĝa Israel linacubda ti Gebbeton.

28 Ket iti maicatlo a tawen ni Asa nĝa ari ti Juda isut' panamatáy ni Baasa kencuana, ket nagari iti saadna.

29 Ket naaramid nĝa, apaman nĝa isut' ari, isu kinabilna ti amin a balay ni Jeroboam; awan ti tiniddana ken Jeroboam nĝa aniaman nĝa aganĝes, aginĝganat' panangĝracracna kencuana; a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni adipenna nĝa Ahias a Silonita;

30 a gapu cadagiti basol ni Jeroboam isu a nacabasolanna, ken isu a pinamagbasolna iti Israel, gapu iti panangĝgargarina isu a panangĝgargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nĝa agpunĝtot.

31 Ket ti matda cadagiti aramid ni Nadab, ken amin nĝa inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

32 Ket adda idi gubat ken ni Asa ken ni Baasa nĝa ari ti Israel cadagiti amin nĝa aldawda.

33 Iti maicatlo a tawen ni Asa nĝa ari ti Juda nangrugi ni Baasa nĝa anac ni Ahias a nagari iti amin nĝa Israel sadi Tersa, *ket nagari* iti duapulo ket uppat a tawen.

34 Ket isu inaramidna daydi nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova, ket nagna iti dalan ni Jeroboam, ken iti basolna isu a pinamagbasolna iti Israel.

Ti padto ni Jehu. Ti panagari ni Ela iti Israel. Ni Zambri patayenna ni Ela ken dagiti cacabagianna, ket agari iti Israel. Ti panagari ni Amri. Ni Acab ari ti Israel.

16 Ket ti sao ni Jehova immay ken Jehu nĝa anac a lalaki ni Hanani a maibusor ken Baasa, a kinunana,

2 Agsipud ta siac intan-occa nanipud iti tapoc, ken inaramidca a panĝulo iti ilic nĝa Israel, ket sica nagnaca iti dalan ni Jeroboam, ken pinagbasolmo ti ilic nĝa Israel, tapno gargariennac nĝa agpunĝtot cadagiti basolmo;

3 adtoy, siac talipupusecto a caycayen ni Baasa ken ti balayna; ket aramidecto ti balaymo a cas iti balay ni Jeroboam nĝa anac ni Nabat.

4 Ti matay ken Baasa iti ciudad lamutento dagiti aso; ket ti matay kencuana iti let-anĝ lamutento dagiti tumatayab ti tanĝatanĝ.

5 Ket ti matda cadagiti aramid ni Baasa, ken aniaman nĝa inaramidna, ken ti pannacabalinna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

6 Ket ni Baasa nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon sadi Tersa; ket ni Ela nĝa anacna nagari iti saadna.

7 Ken maysa pay iti pannacaaramat ni mammadto a Jehu nĝa anac ni Hanani immay ti sao ni Jehova a maibusor ken Baasa, ken maibusor iti balayna, isuda a dua gapu iti amin a dakes nĝa isu inaramidna iti imatanĝ ni Jehova, tapno panĝgargarina kencuana nĝa agpunĝtot iti aramid dagiti imana, iti kinaisuna a cas iti balay ni Jeroboam, ken gapu iti panangĝcabilna kencuana.

8 Iti maicaduapulo ket innem a tawen ni Asa nĝa ari ti Juda nangrugi ni Ela nĝa anac ni Baasa a nagari iti Israel sadi Tersa, *ket nagari* iti dua a tawen.

9 Ket ni adipenna a Zambri, a capitan ti cagudua dagiti luganna, immalsa a bumusor kencuana. Ket isu adda sadi Tersa, nĝa agin-inum nĝa agbartec idiay balay ni Arsa, isu a mayordomo idi ti balayna sadi Tersa:

10 ket ni Zambri simrec ket isut' kinabilna, ken isut' pinatayna, iti maicaduapulo ket pito a tawen ni Asa nĝa ari ti Juda, ket nagari iti saadna.

11 Ket naaramid idi nĝa isu nangrugi a nagari, apaman nĝa isu nagtugaw iti tronona, nĝa isu kinabilna ti amin a balay ni Baasa: saan a nangitidda ti uray maysa nĝa ubing a lalaki, uray cacabagianna, uray dagiti gagayyemna.

12 Iti casta ni Zambri dinadaelna ti amin a balay ni Baasa, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona a maibusor ken Baasa iti pannacaaramat ni Jehu a mammadto,

13 gapu cadagiti amin a basol ni Baasa,

ken cadagiti basol ni Ela nga anacna a lalaki, isu a nacabasolanda, ken isu a pinamagbasolda iti Israel, a panggargarida ken Jehova, ti Dios ti Israel, nga agpungtot cadagiti kinaubbawda.

14 Ket ti matda cadagiti aramid ni Ela, ken amin nga inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

15 Iti maicaduapulo ket pito a tawen ni Asa nga ari ti Juda ni Zambri nagari iti pito nga aldaw sadi Tersa. Ket dagiti tattao nagpacarsoda a bumusor iti Gebbeton, isu a biang dagiti Filisteos.

16 Ket dagiti tattao a nagpacarso nangngeganda a nacuna, Ni Zambri immalsa, ket kinabilna met ti ari: gapuna nga amin nga Israel inaramidna ni Amri, a capitan ti buyot, nga ari iti Israel iti daydi nga aldaw idi pacarso.

17 Ket ni Amri simmang-at a naggaput' Gebbeton, ket ti amin nga Israel caduana, ket isuda linacubda ti Tersa.

18 Ket naaramid, idi a ni Zambri nakitana a ti ciudad isut' naagaw, nga isu simrec iti cangatoan a disso ti balay ti ari, ket pinuuranna ti balay ti ari iti rabawna iti apuy, ket natay,

19 ta gapu cadagiti basolna isu a nacabasolanna iti panangaramid iti daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, iti pannagnana iti dalan ni Jeroboam, ken iti basolna nga inaramidna, a pinamagbasolna iti Israel.

20 Ket ti matda cadagiti aramid ni Zambri, ken ti yaalsana nga inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

21 Idi casta dagiti tattao ti Israel nabingayda iti dua a capaset: ti cagudua dagiti tattao simmurotda ken Tebni nga anac a lalaki ni Ginet, tapno isut' aramidenda nga ari; ket ti cagudua simmurot ken Amri.

22 Ngem dagiti tattao a simmurot ken Amri inaladaganda dagiti tattao a simmurot ken Tebni nga anac ni Ginet: iti casta ni Tebni natay, ket ni Amri nagari.

23 Iti maicatlopulo ket maysa a tawen ni Asa nga ari ti Juda nangrugi ni Amri a nagari iti Israel, *ket nagari* iti sangapulo ket dua a tawen: innem a tawen a nagari sadi Tersa.

24 Ket isu ginatangna ken Semer ti turod a Samaria iti dua a talento a pirac; ket isu nangbangon iti rabaw ti turod, ket ginaladánna ti nagan ti ciudad isu a binangonna, iti mayannurot iti nagan ni Semer, nga akincua iti turod a Samaria.

25 Ket ni Amri inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagaramid a dacdakes pay ngem iti amin nga immun-una ngem isu.

26 Ta isu nagna iti amín a dalan ni Jeroboam nga anac ni Nabat, ken cadagiti basolna isu a pinamagbasolna iti Israel, a panggargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nga agpungtot cadagiti kinaubbawda.

27 Ket ti matda cadagiti aramid ni Amri isu nga inaramidna, ken ti pannacabalinna isu nga impakitana, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

28 Iti casta ni Amri nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon sadi Samaria; ket ni Acab nga anacna nagari iti saadna.

29 Ket iti maicatlopulo ket walo a tawen ni Asa nga ari ti Juda nangrugi ni Acab nga anac ni Amri a nagari iti Israel: ket ni Acab nga anac ni Amri nagari iti Israel sadi Samaria iti duapulo ket dua a tawen.

30 Ket ni Acab nga anac ni Amri inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova a nacarcaro ngem amin nga immun-una ngem isu.

31 Ket naaramid, a cas no isut' maysa a nalag-an a banag kencuana ti magna cadagiti basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, nga isu innalana nga asawa ni Jezabel nga anac ni Etbaal nga ari dagiti Sidonio, ket napan ket nagservi ken Baal, ken nagrucbab kencuana.

32 Ket isu namatacder iti maysa nga altar a maipaay ken Baal iti balay ni Baal, isu a pinutarna sadi Samaria.

33 Ket ni Acab nagaramid iti Asherah; ket ni Acab nangaramid pay iti adadda a panggargarina ken Jehova, ti Dios ti Israel, nga agpungtot ngem iti amin dagiti ari ti Israel nga adda idi iti sacbayna.

34 Cadagiti aldawna binangon ni Hiel a taga Betel ti Jerico: isu incabilna ti cimientona iti pannacatay ni Abiram nga inauna nga anacna, ket binangonna dagiti ruangganna iti pannacatay ti inaudian nga anac a Segub, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni Josue nga anac ni Nun.

Ni Elias ipadtona ti mabayag nga igaaw.
Isu mataraonan idiay Carit; mapan
idiay Sarepta; paaduenna ti
bellaay ken lana ti balo a
babai; pagungarenna
ti anacna a lalaki.

17 Ket ni Elias a Tesbita, isu a maysa cadagiti agyan sadi Galaad, kinunana ken Acab, Cas sibibiag ni Jehova, a Dios ti Israel, nga ti sangona agtatacderac, awanto ti linnaaw uray tudo cadagitoy a tawen, no saan laeng a mayannurot iti saoc.

2 Ket ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

3 Pumanawca ditoy, ket agbalicca nga agpadaya, ket aglemmengca iti waig a Carit, isu nga adda iti sango ti Jordan.

4 Ket isunto, nga uminumcanto iti waig; ket siac imbilinco cadagiti wac a taraonandaca sadiay.

5 Iti casta isu napan ket inaramidna ti mayannurot iti sao ni Jehova; ta isu napan ket nagnaed iti denna ti waig a Carit, isu nga adda iti sango ti Jordan.

6 Ket dagiti wac isut' intulodanda ti tinapay ken lasag iti agsapa, ken tinapay ken lasag iti malem; ket isu imminum iti waig.

7 Ket naaramid iti calpasan ti maysa a tiempo, a ti waig naatianan, ta awan idi ti tudo iti dagá.

8 Ket ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

9 Tumacderca, inca sadi Sarepta, isu a biang ti Sidon, ket agnaedca sadiay: adtoy, imbilinco iti maysa a babai a balo sadiay a taraonannaca.

10 Iti casta isu timmacder ket napan sadi Sarepta; ket idi a dimteng iti ruangan ti ciudad, adtoy, maysa a babai a balo adda idiay nga agpidpidot iti rutingˉ: ket isu immayab kencuana, ket kinunana, Yegannac, agdawatac kenca, iti bassit a danum iti maysa a vaso, tapno inumec.

11 Ket idi isu napan tapno isut' yegna, isu immayab kencuana, ket kinunana, Yegannac, agdawatac kenca, ti sangcasacmol a tinapay iti imam.

12 Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova a Diosmo, siac awan maysa a bibingcac, no saan laeng a sangcarakem a bellaay iti putic, ken sangcabassit a lana iti toytoy: ket, adtoy, siac mangpidotac ti dua a rutingˉ, tapno innac ket isut' isuganac a maipaay caniac ken ti anacco, tapno isut' macanmi ket mataycamin.

13 Ket ni Elias kinunana kencuana, Dica agbutengˉ; inca ket arramidem ti cas ti kinunam; ngem yaramidannac nga umuna ti sangcabassit a bibingca, ket isut' iruarmo caniac, ket inton malpas mangaramidcat' maipaay kenca ken maipaay iti anacmo.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel, Ti putic ti bellaay saanto a maibusan, uray ti toytoy ti lana saanto a macurangan ingganat' aldaw a panagbaon ni Jehova ti tudo iti rabaw ti daga.

15 Ket isu napan ket inaramidna ti mayannurot iti sao ni Elias: ket *di balo a babai*, ken *ni Elias*, ken ti balay *ti balo* nanganda iti *adu* nga aldaw.

16 Ti putic ti bellaay saan a naibusan, uray ti toytoy ti lana saan a nagcurangan, a mayannurot iti sao ni Jehova, isu a sinaona iti pannacaaramat ni Elias.

17 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ti anac ti babai, nga akinbalay, nagsakit; ket ti sakitna isut' nadagsen, nga awan anges a natidda kencuana.

18 Ket isu kinunana ken Elias, Aniat' pakibiangac kenca, O sica lalaki ti Dios? sica immayca caniac tapno ipalagipmo ti basolco, ken tapno patayem ti anacco!

19 Ket isu kinunana kencuana, Itedmo caniac ti anacmo. Ket isut' innalana iti saclotna, ket isut' impanna iti siled, isu a pagyananna, ken isut' incabilna iti rabaw ti pagiddaanna met laeng.

20 Ket isu immasug ken Jehova, ket kinunana, O Jehova a Diosco, ¿inyegam met ti dakes ti balo isu a nagdagusác, iti pannacatay ti anacna?

21 Ket isu immunnat iti rabaw ti ubing iti namitlo a dáras, ket immasug ken Jehova, ket kinunana, O Jehova a Diosco, agdawatac kenca, nga ipalubosmo a ti cararua daytoy nga ubing umay coma manen kencuana.

22 Ket ni Jehova impangagna ti timec ni Elias; ket ti cararua ti ubing simrec manen kencuana, ket isu nagungar.

23 Ket ni Elias innalana ti ubing, ket isut' inyulogna a naggaput' siledna aginggga iti uneg ti balay, ket isut' inyawatna ken inana; ket ni Elias kinunana, Kitaem, ti anacmo nabiag.

24 Ket ti babai kinunana ken Elias, Ita siac ammoc a sicat' maysa a lalaki ti Dios, ket ti sao ni Jehova ita ngiwatmo isut' pudno.

Ni Abdias aybiruc iti danum; sabten ni Elias ket ibaonna ken Acab. Ni Acab sabtenna ni Elias. Ti panaginnabanabac idiay bantay Carmelo. Ti panaggibus ti igaaw.

18 Ket naaramid iti calpasan ti adu nga aldaw, a ti sao ni Jehovah immay ken Elias, iti maicatlo a tawen, a kinunana, Inca, agparangca ken Acab; ket siac ibaonconto ti tudo iti daga.

2 Ket ni Elias napan nagparang ken Acab. Ket ti pungeg isut' nacaro sadi Samaria.

3 Ket ni Acab inayabanna ni Abdias, nga isut' mayordomo iti balay. (Ket ni Abdias sibubutang unay iti Dios:

4 ta casta idi, idi a ni Jezabel iniccatna dagiti mammadto ni Jehovah, a ni Abdias nangala iti sangagasut a mammadto, ket inlemmengna a saglilimapulo iti maysa nga rukib, ket pinacanna ida iti tinapay ken danum.)

5 Ket ni Acab kinunana ken Abdias, Pagnaem ti daga, cadagiti amin nga ububbog ti danum, ken cadagiti amin nga wawaig, bareng no datayo macasaractayo ti roroot ket maispaltay ti biag dagiti cabayo ken mulo, tapno saantay a mapucaw amin dagiti animal.

6 Iti casta isuda biningayda ti daga cadacuada tapno isut' pagnaenda: ni Acab napan a maymaysa iti maysa a dalan, ket ni Abdias napan iti sabali a dalan a maymaysa.

7 Ket idi a ni Abdias adda iti dalan, adtoy, ni Elias simmabet kencuana: ket isut' nabigbigna, ket incul-ob ti rupana, ket kinunana, ¿Sica, ni apoc nga Elias?

8 Ket isu simmungbat kencuana, Siac: inca, ibagam ken apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy*.

9 Ket isu kinunana, Aniat' nacabasolac, tapno sica cayatmo a yawat ti adipenmo iti ima ni Acab, tapno patayennac?

10 Cas sibibiag ni Jehovah a Diosmo, awan nacion wenno pagarian, a saan a nagpasapulan kenca ti apoc: ket idi isuda kinunada, Isu awan ditoy, isu pinagsapatana ti pagarian ken nacion, nga isuda saandaca a nasaracan.

11 Ket ita cunam, Inca, ibagam iti apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy*.

12 Ket maaramidto, apaman a pinanawanca, a ti Espiritu ni Jehovah ipannacanto iti diac ammo; ket iti casta no mapanac ket ibagac ken Acab, ket isu dinacanto masaracan, isu patayennacto: ngem siac nga adipenmo mabutengac ken Jehovah nanipud kinaubingco.

13 Saan aya a naibaga iti apoc ti inaramidco idi ni Jezabel pinatayna dagiti mammadto ni Jehovah, no casano ti pananngilemmengco iti sangagasut a lalaki a mammadto ni Jehovah a sinaglilimapulo iti maysa a rukib, ket pinacanco ida iti tinapay ken danum?

14 Ket ita sica cunam, Inca, ibagam ken apom, Adtoy, ni Elias *adda ditoy;* ket isu patayennacto.

15 Ket ni Elias kinunana, Cas sibibiag ni Jehovah dagiti buybuyot, a iti sangona agtatacderac, siac di bumurong nga agparangacto kencuana ita nga aldaw.

16 Iti casta ni Abdias napan tapno sabatenna ni Acab, ken nangibaga kencuana: ket ni Acab napan tapno sabatenna ni Elias.

17 Ket naaramid, idi a ni Acab nakitana ni Elias, a ni Acab kinunana kencuana, Sica aya, sica a mananggriribuc iti Israel?

18 Ket isu simmungbat, Siac saanco a riniribuc ti Israel; no di ket sica, ken ti balay ni amam, iti panangbaybay-ayo cadagiti bilin ni Jehovah, ket sica simmurotca cadagiti Baales.

19 Ita ngarud agbaonca, ket urnongem caniac ti amin nga Israel idiay bantay Carmelo, ken dagiti mammadles ni Baal nga uppat a gasut ket limapulo, ken dagiti mammadles dagiti Asherah nga uppat a gasut, isuda a mangmangan iti lamesaan ni Jezabel.

20 Iti casta ni Acab nagbaon cadagiti amin nga annac ti Israel, ken inurnongna dagiti mammadles idiay bantay Carmelo.

21 Ket ni Elias immasideg iti amin nga ili, ket kinunana, ¿Agpapan caano ti panagallaallayo iti dua a panunot? no ni Jehovah isut' Dios, sumurotcayo kencuana; ngem no ni Baal, sumurotcayo ngarud kencuana. Ket ti ili saan a simmungbat kencuana iti uray maysa a sao.

22 Idi casta kinuna ni Elias iti ili, Siac, sisiac laeng, ti natda a maymaysa a mammadto ni Jehovah; ngem dagiti mammadles ni Baal uppat a gasut ket limapuloda a lallaki.

23 Iccandacami iti dua a baca; ket agpilida a maipaay cadacuada ti maysa a baca, ket isut' rangrangcayenda, ket isut' icabilda iti rabaw ti cayo, ket saanda nga

iccan ti apuy iti babana; ket siac isaganacto ti sabali a baca, ket isut' icabilco iti rabaw ti cayo, ket diac iccan ti apuy iti babana.

24 Ket awaganyo ti nagan ti diosyo, ket siac awagacto ti nagan ni Jehova: ket ti Dios a sumungbat babaen ti apuy, isut' Dios. Ket ti amin nga ili simmungbat ket kinunana, Nasayaat a pannacasao.

25 Ket ni Elias kinunana cadagiti mammadles ni Baal, Pumilicayo ti maysa a baca a maipaay cadacayo, ket isut' isaganayo nga umuna; ta dacayo aducayo; ket awaganyo ti nagan ti diosyo, ngem dicay mangicabil ti apuy iti babana.

26 Ket isuda innalada ti baca a naited cadacuada, ket isut' insaganada, ket inawaganda ti nagan ni Baal nanipud agsapa agingganat' matoon, a kinunada, O Baal, dengennacami. Ngem awan idi ti timec, wenno asinoman a simmungbat. Ket isuda naglaglagtoda iti denna ti altar a naaramid.

27 Ket naaramid iti matoon, a ni Elias rinabrabacna ida, ket kinunana, Umkiscay iti natbag; ta isu maysa a dios: isu agpanpanunot, wenno isu agcamcamat, wenno isu adda iti maysa a pannagna, wenno nalabit isu matmaturog ket masapul a riingen.

28 Ket isuda nagickisda iti natbag, ket sinugsugatda ti bagbagída met laeng a cas iti cadawyanda iti immoco ken durus, aginggana ti dara nagarubos cadacuada.

29 Ket casta idi, idi a napalabes ti matoon, nga isuda nagpadlesda aginggaganat' tiempo ti panangisaclang iti daton *iti malem;* ngem awan idi ti timec, wenno asinoman a simmungbat, wenno asinoman a nangicancano.

30 Ket ni Elias kinunana iti amin nga ili, Umasidegcayo caniac; ket amin nga ili immasideg kencuana. Ket isu tinarimaanna ti altar ni Jehova a narba idi.

31 Ket ni Elias nangala iti sangapulo ket dua a bato, a mayannurot iti bilang dagiti caputotan dagiti annac ni Jacob, a cadacuada immay ti sao ni Jehova, a kinunana, Israel isunto ti naganmo.

32 Ket cadagiti bato isu namatacder iti maysa nga altar iti nagan ni Jehova, ket isu nangaramid ti maysa a canal iti agliclicmut ti altar, a ti cadackelna launenna ti dua casucat a buchukel.

33 Ket isu incabilna ti cayo a naurnos, ket rinangrangcayna ti baca, ket isut' incabilna iti rabaw ti cayo. Ket isu kinunana, Punnoenyo ti uppat a caramba iti danum, ket isut' ibuyatyo iti daton a mapuuran, ken iti cayo.

34 Ket isu kinunana, Aramidenyo iti maicadua a dáras; ket isut' inaramidda iti maicadua a dáras. Ket isu kinunana, Isut' aramidenyo iti maicatlo a dáras; ket isut' inaramidda iti maicatlo a dáras.

35 Ket ti danum nagayus iti agliclicmut iti altar; ket pinunnona ti canal met iti danum.

36 Ket naaramid iti tiempo ti pananginsaclang ti daton *iti malem*, a ni Elias a mammadto immasideg, ket kinunana, O Jehova, a Dios ni Abraham, ni Isaac, ken ni Israel, pabigbigca iti daytoy nga aldaw a sicat' Dios iti Israel, a siac ti adipenmo, ket siac inaramidco amin dagitoy a banag gapu iti saom.

37 Ipangagnac, O Jehova, ipangagnac, tapno daytoy nga ili maammoanna a sica, Jehova, Diosca, ket sica pinagsublim ti pusoda.

38 Idi casta ti apuy ni Jehova nagtinnag, ket rinunawna ti daton a mapuuran, ken ti cayo, ken dagiti bato, ken ti tapoc, ket dinilpatanna ti danum nga adda iti canal.

39 Ket idi a ti amin nga ili isut' nakitada, isuda nagpaclebda: ket kinunada, Ni Jehova isut' Dios; ni Jehova isut' Dios.

40 Ket ni Elias kinunana cadacuada, Alaenyo dagiti mammadles ni Baal; awan comat' uray maysa cadacuada a macatalaw. Ket isuda innalada ida; ket ni Elias insalogna ida iti waig a Cison, ket pinatayna ida sadiay.

41 Ket ni Elias kinunana ken Acab, Sumang-atca, mangan ca ken uminumca; ta adda awer ti nadegga a tudo.

42 Iti casta ni Acab simmang-at a mangan ken uminum. Ket ni Elias simmang-at aginggа iti toctoc ti Carmelo; ket isu nagrucob iti daga ken incabilna ti rupana iti baet dagiti tumengna.

43 Ket isu kinunana idi adipenna, Sumang-atca ita, cumitaca a sumango iti taaw. Ket isu simmang-at, ket kimmita, ket kinunana, Awan ti uray ania. Ket isu kinunana, Inca agsubli a mamitpito dáras.

44 Ket naaramid iti maicapito a dáras, nga isu kinunana, Adtoy, ngumato ti maysa nga ulep iti taaw, a cas iti cabassit ti maysa nga ima ti lalaki. Ket isu

kinunana, Sumanĝ-atca, ibagam ken Acab, Isaganam *ti luganmo*, ket sumalogca, tapno ti tudo saannaca a pasardenĝen.

45 Ket naaramid iti apagbiit, a dagiti langit nagsipuĝetda cadagiti ulep ken anĝin, ket adda maysa a nadegga a tudo. Ket ni Acab limmugan, ket napan sadi Jezrael:

46 ket ti ima ni Jehova adda ken Elias; ket isu binaricsanna dagiti lomona, ket nagtaray iti una ni Acab aginĝganat' ruanĝan ti Jezrael.

Ti layat ni Jezabel. Ni Elias agtaray idiay Horeb. Ti bassit a naalumamay a timec ni Jehova. Ni Eliseo agbalin a sono ni Elias.

19 Ket ni Acab imbagana ken Jezabel ti amin nga inaramid ni Elias, ken no casanot' panamatayna cadagiti amin a mammadles iti campilan.

2 Idi casta ni Jezabel nagbaon ti maysa a babaonen ken Elias, a kinunana, Castat' aramiden dagiti didios caniac, ken adadda pay, no diac aramiden ti biagmo a cas iti biag ti maysa cadacuada aginĝgat' bigat iti daytoy a tiempo.

3 Ket idi a nakitana daydiay, isu timmacder, ket napan gapu iti biagna, ket immay sadi Beerseba, isu a bianĝ ti Juda, ket imbatina ti adipenna sadiay.

4 Nĝem isu met laenĝ napan a nagnagna iti maysa nga aldaw cadagiti let-anĝ, ket immay ket nagtugaw iti siroc ti maysa a cayo nga enebro: ket isu dinawatna a maipaay kencuana nga isu matay coma, ket kinunana, Umdasen; ita, O Jehova, alaem ti biagcon; ta siac saanac a naimimbag nĝem cadagiti ammac.

5 Ket isu nagidda ket naturog iti siroc ti maysa a cayo nga enebro; ket, adtoy, maysa nga angel ti kimmalbit kencuana, ket kinunana kencuana, Tumacderca ket manĝanca.

6 Ket isu kimmita, ket, adtoy, adda iti oloananna ti maysa a bibinĝca a naluto iti rabaw dagiti beĝganĝ, ken sanĝagorgorita a danum. Ket isu nanĝan ken imminum, ket nagidda manen.

7 Ket ti angel ni Jehova immay manen iti maicadua a dáras, ket kimmalbit kencuana, ket kinunana, Tumacderca ket manĝanca, ta ti pannagna isut' dackel unay a maipaay kenca.

8 Ket isu timmacder, ket nanĝan ken imminum, ket napan iti pigsa dayta a taraon iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii sadi Horeb a bantay ti Dios.

9 Ket isu dimtenĝ sadiay iti maysa a rukib ket nagdagús sadiay; ket, adtoy, ti sao ni Jehova immay kencuana, ket kinunana kencuana, Ania ti aramidem ditoy, Elias?

10 Ket isu kinunana, Siac naimonac unay idi a maipaay ken Jehova, ti Dios dagiti buybuyot; ta dagiti annac ti Israel inidianda ti tulagmo, rinebbada dagiti altarmo, ket pinatayda dagiti mammadtom iti campilan: ket siac, sisiac laenĝ, ti matda; ket isuda sapsapulenda ti biagco, tapno isut' iccatenda.

11 Ket isu kinunana, Rumuarca, ket agtacderca iti rabaw ti bantay iti sanĝo ni Jehova. Ket, adtoy, ni Jehova limmabas, ket maysa a dackel ken napigsa nga anĝin binessanĝna dagiti bantay, ket binuracna dagiti batbato iti sanĝo ni Jehova; nĝem ni Jehova awan idi iti anĝin: ket iti calpasan ti anĝin maysa a gingined; nĝem ni Jehova awan idi iti gingined:

12 ket iti calpasan ti gingined maysa nga apuy; nĝem ni Jehova awan idi iti apuy: ket iti calpasan ti apuy maysa a bassit a naalumamay a timec.

13 Ket casta idi, idi a ni Elias isut' nanĝnĝegna, nga isu inabbonĝanna ti rupana idi cagayna, ket napan ket nagtacder iti sesercan ti rukib. Ket, adtoy, immay ti maysa a timec kencuana, ket kinunana, Ania ti aramidem ditoy, Elias?

14 Ket isu kinunana, Siac naimonac unay a maipaay ken Jehova, ti Dios dagiti buybuyot; ta dagiti annac ti Israel inidianda ti tulagmo, rinebbada dagiti altarmo, ken pinatayda dagiti mammadtom iti campilan: ket siac, sisiac laenĝ, ti matda; ket isuda sapsapulenda ti biagco, tapno isut' iccatenda.

15 Ket kinuna ni Jehova kencuana, Inca, agsublica iti dalammo iti let-anĝ ti Damasco: ket inton sumanĝpetca, sica pulotamto ni Hazael nga agari iti Siria;

16 ket ni Jehu nga anac ni Namsi pulotamto nga agari iti Israel; ket ni Eliseo nga anac ni Safat a taga Abelmejula pulotamto a mammadto iti saadmo.

17 Ket maaramidto, a ti macatalaw iti campilan ni Hazael papatayento ni Jehu; ket ti macatalaw iti campilan ni Jehu papatayento ni Eliseo.

18 Nupay casta siac manĝitiddaacto ti

maipaay caniac iti pito ribu iti Israel, amin dagiti tumenĝ a saan a nagparintumenĝ ken Baal, ken amin ti nĝiwat a saan nĝa immagec kencuana.

19 Iti casta isu pimmanaw sadiay, ket nasaracanna ni Eliseo nĝa anac ni Safat, nĝa adda nĝa agararado, nĝa adda sanĝapulo ket dua a casanĝol *ti baca* iti sanĝona, ket isu kimmuyog iti maicasanĝapulo ket dua: Ket ni Elias immallatiw kencuana, ket imbacalna ti cagayna kencuana.

20 Ket isu binay-anna dagiti baca, ket nagtaray a simmurot ken Elias, ket kinunana, Ipalubosmo, dawatec kenca, nĝa agcac ni amac ken ni inac, ket saacto sumurot kenca. Ket isu kinunana kencuana, Agsublica manen; ta ania ti inaramidco kenca?

21 Ket isu nagsubli a naggapu iti isusurotna kencuana, ket innalana ti sanĝol dagiti baca, ket pinatayna ida, ket inanĝerna dagiti lasagda cadagiti aruaten dagiti baca, ket intedna cadagiti tattao, ket nanĝanda. Idi casta isu timmacder, ket simmurot ken Elias, ket nagannonĝ kencuana.

Ni Ben-adad makigubat a maibusor ken Acab. Dagiti Sirios maabacda. Manĝabaroanan ti gubat; ni Ben-adad maabac nĝem nacatalaw. Matubnĝar ni Acab gapu iti kinamananĝaasina.

20 Ket ni Ben-adad nĝa ari ti Siria inurnonĝna amin ti buyotna; ket adda tallopulo ket dua nĝa ari kencuana, ken cabcabayo ken luglugan: ket isu simmanĝ-at, ket linacubna ti Samaria, ket nakigubat a maibusor kencuana.

2 Ket isu nagbaon cadagiti babaonen ken Acab nĝa ari ti Israel, iti uneg ti ciudad, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Ben-adad,

3 Ti piracmo ken ti balitocmo cucuac; dagiti assawam met ken dagiti annacmo, dagiti casayaatan, isudat' cuac.

4 Ket ti ari ti Israel simmunĝbat ket kinunana, Isut' mayannurot iti panagcunam, apoc, O ari; siac cucuanac, ken amin nĝa adda caniac.

5 Ket dagiti babaonen nagsublida, ket kinunada, Castoy ti sao ni Ben-adad, a cunana, Siac nagbaonac iti kinaagpaysona kenca, a kinunac, Sica yawatmonto caniac ti piracmo, ken ti balitocmo, ken dagiti assawam, ken dagiti annacmo;

6 nĝem siac ibaonconto dagiti adipenco kenca inton agsapa iti daytoy a tiempo, ket isuda sukimatendanto ti balaymo, ken dagiti balay dagiti adipenno; ket isunto, nĝa uray ania a nasayaat cadagiti matam, isut' icabildanto iti imada, ket isut' alaendanto.

7 Idi casta ti ari ti Israel inayabanna amin dagiti lallacay iti daga, ket kinunana, Tandaananyo, agdawatac cadacayo, ket kitaenyo no casano a daytoy a lalaki sapulenna ti kinadakes: ta isu nagbaon caniac a gapu cadagiti assawac, ken gapu cadagiti annacco, ken gapu iti piracco, ken gapu iti balitocco; ket siac awan ti impaidco kencuana.

8 Ket amin dagiti lallacay ken ti amin dagiti tattao. kinunada kencuana, Dica ipanĝag ken dica anamonĝan.

9 Gapuna nĝa isu kinunana cadagiti babaonen ni Ben-adad, Ibagayo iti apoc nĝa ari, Amin a pinaibagam iti adipenmo iti immuna siac aramidecto; nĝem daytoy a banag diac maaramid. Ket dagiti babaonen pimmanawda, ket impanda kencuana ti sao manen

10 Ket ni Ben-adad nagbaon kencuana, ket kinunana, Dagiti didios aramidendat' casta caniac, ken adadda pay met, no ti tapoc ti Samaria umdasto a rakemen ti amin dagiti tattao a sumurot caniac.

11 Ket ti ari ti Israel simmunĝbat ket kinunana, Ibagam kencuana, Dï agpalanĝguad coma ti manĝibarikes *iti igamna* a cas ti manĝucsob.

12 Ket naaramid, idi a *ni Ben-adad* nanĝnĝegna daytoy a damag, idinto nĝa umininum, isu ken dagiti ar-ari, cadagiti tolda, nĝa isu kinunana cadagiti adipenna, Agurnonĝcayo a siuornos. Ket isuda nagurnonĝda a siuornos a maibusor iti ciudad.

13 Ket, adtoy, maysa a mammadto immasideg ken Acab nĝa ari ti Israel, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, ¿Nakitam amin daytoy dackel a kinaadu? adtoy, siac isut' yawatconto ita imam itoy nĝa aldaw; ket sica maammoamto a siac ni Jehova.

14 Ket ni Acab kinunana, ¿Iti pannacaaramat ti siasino? Ket isu kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Iti pannacaaramat dagiti agtutubo a lallaki dagiti palunĝo dagiti provincia. Idi casta isu kinunana, Siasino ti manĝiruginto iti gubat? Ket isu simmunĝbat, Sica.

15 Idi casta isu inurnonĝna dagiti agtutubo a lallaki dagiti palunĝo dagiti provincia, ket isudat' duagasut ket tallopulo ket dua idi: ket iti calpasanda isu tiniponna amin dagiti tattao, amin met laenĝ dagiti annac ti Israel, a pito ribuda.

16 Ket isuda rimmuarda iti matoon. Nĝem ni Ben-adad agininum nĝa agbartec cadagiti tolda, isu ken dagiti ar-ari, dagiti tallopulo ket dua nĝa ar-ari a timmulonĝ kencuana.

17 Ket dagiti agtutubo a lallaki dagiti panĝulo dagiti provincia rimmuarda nĝa immun-una; ket ni Ben-adad nagbaon, ket isuda imbagada kencuana, a kinuna, Adda lallaki a rimmuar a naggaput' Samaria.

18 Ket isu kinunana, No isuda rimmuarda a maipanĝgep iti cappia, tiliwenyo ida a nabiag; wenno no isuda rimmuarda a maipanĝgep iti gubat, tiliwenyo ida a nabiag.

19 Iti casta dagitoy rimmuarda iti ciudad, dagiti agtutubo a lallaki dagiti panĝulo dagiti provincia, ken ti buyot a simmurot cadacuada.

20 Ket isuda pinatayda tunĝgal maysa ti lalakina; ket dagiti Sirios nagtarayda, ket kinamat ida ti Israel: ket ni Ben-adad nĝa ari ti Siria nagtalaw a nagsacay iti maysa a cabayo a cadua dagiti agcacabayo.

21 Ket ti ari ti Israel rimmuar, ket kinabilna dagiti cabayo ken luglugan, ket pinatayna dagiti Sirios iti maysa a dackel a panagppapatay.

22 Ket ti mammadto immasideg iti ari ti Israel, ket kinunana kencnana, Inca, cumiredca, ket tandaanam, ket kitaem ti aramidem; ta iti panagsubli ti tawen ti ari ti Siria sumanĝ-atto a bumusor kenca.

23 Ket dagiti adipen ti ari ti Siria kinunada kencuana, Ti diosda isut' maysa a dios dagiti turturod; gapuna nĝa isuda napigpigsada nĝem datayo: nĝem gubatentayo coma ida iti tanap, ket di bumuronĝ a datayo napigpigsatayonto nĝem isuda.

24 Ket aramidem daytoy a banag: iccatem dagiti ar-ari, tumunĝgal maysa iti saadna, ket manĝicabilca cadagiti capcapitan iti saadda;

25 ket manĝbilanĝca ti maysa a buyot, a cas iti buyot a napucawmo, cabayo no cabayo, ket lugan no lugan; ket datayo gumubattayo a bumusor cadacuada iti tanap, ket di bumuronĝ a datayo napigpigsatayonto nĝem isuda. Ket isu impanĝagna ti timecda, ket inaramidna ti casta

26 Ket naaramid iti panagsubli ti tawen, a ni Ben-adad tiniponna dagiti Sirios, ket simmanĝ-at sadi Afec, a gumubat a maibusor iti Israel.

27 Ket dagiti annac ti Israel isuda natiptiponda, ken nataraonanda, ket napanda a bumusor cadacuada: ket dagiti annac ti Israel nagpacarsoda iti sanĝoda a cas la dua a bassit a panĝen dagiti urbon ti caldinĝ; nĝem dagiti Sirios pinunnoda ti daga.

28 Ket maysa a lalaki ti Dios immasideg ket nagsao iti ari ti Israel, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Agsipud ta dagiti Sirios kinunada, Ni Jehova isut' maysa a dios dagiti turturod, nĝem saan a maysa a dios dagiti tanap; gapuna a siac yawatconto amin daytoy dackel a kinaadu iti imam, ket dacayo maammoanyonto a siac ni Jehova.

29 Ket isuda nagpacarsoda ti maysa iti sanĝo ti sabali iti pito nĝa aldaw. Ket casta idi, nĝa iti maicapito nĝa aldaw ti gubat narugian; ket dagiti annac ti Israel nanĝpatayda cadagiti Sirios iti sanĝagasut a ribu a magmagna iti maysa nĝa aldaw.

30 Nĝem ti tidda nagtarayda sadi Afec, iti uneg ti ciudad; ket ti bacud natuanĝ iti rabaw ti duapulo ket pito ribu a lallaki cadagiti natda. Ket ni Ben-adad nagtaray, ket napan iti uneg ti ciudad, iti uneg ti maysa a nauneg a siled.

31 Ket dagiti adipenna kinunada kencuana, Adtoy ita, nanĝnĝeganmi a dagiti ari ti balay ti Israel isuda mananĝnĝaasida nĝa ari: ipalubosmo, agdawatcami kenca, a manĝicabilcami ti nakersanĝ a lupot cadagiti lomomi, ken taltali cadagiti olomi, ket incami iti ari ti Israel: barenĝ no isu ispalennanto ti biagmo.

32 Iti casta isuda nagbarikesda iti nakersanĝ a lupot cadagiti lomoda, ken *nanĝicabilda* cadagiti taltali cadagiti oloda, ket napanda iti ari ti Israel, ket kinunada, Ti adipenmo a ni Ben-adad cunana, Siac agdawatac kenca, a palubosannac nĝa agbiag. Ket isu kinunana, ¿Isut' sibibiag pay? isut' cabsatco.

33 Ket dagiti lallaki pinahiwda a sigaganetget, ket nagdardarásda a tiniliw no sadinot' yan ti panunotna; ket isuda kinunada, Ni cabsatmo a Ben-adad. Idi casta isu kinunana, Incayo, isut' yegyo. Idi

casta ni Ben-adad rimmuar kencuana: ket isut' pinaulina iti uneg ti luganna.

34 Ket *ni Ben-adad* kinunana kencuana, Dagiti ciudad nga innala ni amac ken amam isublicto; ket mangaramidcanto iti daldalan a maipaay kenca sadi Damasco, a cas inaramid ni amac sadi Samaria. Ket siac, *kinuna ni Acab*, bay-ancanto a mapan iti daytoy a tulag. Iti casta isu nangaramid ti maysa a tulag kencuana, ket isut' binay-anna a napan.

35 Ket maysa a lalaki cadagiti annac dagiti mammadto kinunana iti caduana a gapu iti sao ni Jehova, cabilennac, agdawatac kenca. Ket ti lalaki nagmadi a mangcabil kencuana.

36 Idi casta kinunana kencuana, Agsipud ta dica tinuloc ti timec ni Jehova, adtoy, apaman a macapanawca caniac, maysa a leon patayennacanto. Ket apaman nga isu nacapanaw kencuana, maysa a leon simmabat kencuana, ket isut' pinatayna.

37 Idi casta nacasarac iti sabali a lalaki, ket kinunana, Cabilennac, agdawatac kenca. Ket isut' kinabil ti lalaki, a kinabil ken sinugatna.

38 Iti casta ti mammadto pimmanaw, ket inurayna ti ari iti dalan, ket nanglimlimo nga adda bedbed ti olo cadagiti matana.

39 Ket idi a limmabas ti ari, isu nagputcaw iti ari; ket kinunana, Ti adipenmo rimmuar iti tengngna ti paggugubatan; ket, adtoy, maysa a lalaki simmina, ket nangyeg ti maysa a lalaki caniac, ket kinunana, Aywanam daytoy a lalaki: no ti aniaman a pamuspusan isut' macatalaw, ti biagmonto ti maipaay iti biagna, wenno agbayadcanto ti maysa a talento a pirac.

40 Ket idinto a ti adipenmo naringgoran ditoy ken sadiay, isu nacapanaw. Ket ti ari ti Israel kinunana kencuana, Castanto ti maipátay kenca; sica met laeng ti nangikeddeng.

41 Ket isu nagtaray, ket iniccatna ti bedbed cadagiti matana; ket ti ari ti Israel isut' nabigbigna a maysa cadagiti mammadto.

42 Ket isu kinunana kencuana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Agsipud ta binayam a macapanaw iti imam ti lalaki a tinandaanac a matay, gapuna a ti biagmo maipaayto iti biagna, ken ti ilim iti ilina.

43 Ket ti ari ti Israel napan iti balayna a sibabantut ken sitataramnay, ket immay sadi Samaria.

Ni Acab agumanna ti cauvasan ni Nabot. Ti pamuspusan ni Jezabel a manggunod iti cauvasan. Napapatay ni Nabot. Ni Elias idarumna ti basol ni Acab. Ni Acab agpacumbaba.

21 Ket naaramid iti calpasan dagitoy a banag, a ni Nabot a Jezraelita adda maysa a cauvasanna, nga adda sadi Jezrael, nga asideg iti palacio ni Acab nga ari ti Samaria.

2 Ket ni Acab nagsao ken Nabot, a kinunana, Itedmo caniac ti cauvasam, tapno isut' ipaayco a minuyongan ti natnateng, ta isut' asideg iti balayco; ket siac itedconto kenca gapu idiay ti maysa a naimimbag a cauvasan ngem daydiay: wenno, no ipagarupmo a naimbag kenca, siac itedconto kenca ti pategna iti pirac.

3 Ket ni Nabot kinunana ken Acab, Ni Jehova imparitna caniac, nga itedco ti tawid dagiti ammac kenca.

4 Ket ni Acab simrec iti balayna a sibabantut ken sitataramnay a gapu iti sao a ni Nabot a Jezraelita kinunana kencuana; ta isu kinunana idi, Siac saanco nga itedto kenca ti tawid dagiti ammac. Ket isu nagidda iti pagiddaanna, ket intaliawna ti rupana, ket saan a nangan iti tinapay.

5 Ngem ni Jezabel nga asawana napan kencuana ket kinunana kencuana, Apayapay ti espiritum a casta a sileleddaang, a saanca a mangan iti tinapay?

6 Ket isu kinunana kencuana, Agsipud ta nagsaoac ken Nabot a Jezraelita, ket kinunac kencuana, Itedmo kaniac ti cauvasan a gatangec iti pirac; wenno, no macaay-ayo kenca, siac itedconto kenca *ti sabali* a cauvasan gapu idiay: ket isu simmungbat, Siac saanconto nga ited kenca ti cauvasan.

7 Ket ni Jezabel nga asawana kinunana kencuana, Saanmo nga iturayan aya ti pagarian ti Israel? tumacderca, ket manganca iti tinapay, ket agragsac ti pusom: siac itedconto kenca ti cauvasan ni Nabot a Jezraelita.

8 Iti casta isu nagsurat iti sursurat iti nagan ni Acab ket isudat' dineppelanna iti sellona, ket impaw-itna dagiti surat cadagiti panglacayen ken cadagiti natacnong nga adda iti ciudadna, *ken* agnaedda a caduada ni Nabot.

9 Ket isu insuratna cadagiti surat, a kinunana, Iwarragawagyo ti maysa a

panagayunar, ket icabilyo ni Nabot iti nĝato iti tenĝnĝa dagiti tattao:

10 ket pagtugawenyo ti dua a lalaki, a nacas-anĝ a lallaki iti sanĝona, ket agsacsida coma iti maicaniwas kencuana, a cunada, Sica inlunodmo ti Dios ken ti ari. Ket iti casta isut' iruaryo, ket isut' uborenyo tapno matay.

11 Ket dagiti lallaki ti ciudadna, dagiti panĝlacayen ken dagiti natacnenĝ nĝa agnaed iti ciudadna, inaramidda ti cas pinaibaga ni Jezabel cadacuada, a mayannurot iti naisurat cadagiti surat, nĝa isu impaw-itna cadacuada.

12 Isuda inwarragawagda ti maysa a panagayunar, ket incabilda ni Nabot iti nĝato iti tenĝnĝa dagiti tattao.

13 Ket dagiti dua a lallaki, a nacas-anĝ a lallaki, simrecda ket nagtugawda iti sanĝona: ket dagiti nacas-anĝ a lallaki nagsacsida iti maicaniwas kencuana, a maicaniwas met laenĝ ken Nabot, iti sanĝo dagiti tattao, a kinunada, Ni Nabot inlunodna ti Dios ken ti ari. Idi casta isut' inruarda iti ciudad, ket isut' inuborda a pinatay cadagiti batbato.

14 Idi casta nagbaonda ken Jezabel, a kinunada, Ni Nabot naubor, ket natay.

15 Ket naaramid, idi a ni Jezabel nanĝnĝegna a ni Nabot naubor ket natay, a ni Jezabel kinunana ken Acab, Tumacderca, tagicuaem iti cauvasan ni Nabot a Jezraelita, isu a nagmadi a nanĝted kenca a gatanĝem iti pirac; ta ni Nabot saan a sibibiag, no di ket natayen.

16 Ket naaramid, idi a ni Acab nanĝnĝegna a ni Nabot natayen, a ni Acab timmacder nĝa immulog iti cauvasan ni Nabot a Jezraelita, tapno tagicuaenna.

17 Ket ti sao ni Jehova immay ken Elias a Tesbita, a kinunana,

18 Tumacderca, sumalogca a manĝsarac ken Acab nĝa ari ti Israel, isu nĝa agnaed sadi Samaria: adtoy, isu adda iti cauvasan ni Nabot, isu nĝa inuluganna ta isut' tagicuaenna.

19 Ket sica ibagamto kencuana, a cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova, Pinataymo aya, ket tagicuaem met? Ket sica ibagamto kencuana, a cunam, Castoy ti sao ni Jehova, Iti disso a nagdilpatan dagiti aso iti dara ni Nabot, isunto ti panĝdilpatan dagiti aso iti daram, a ti met laenĝ cucuam.

20 Ket ni Acab kinunana ken Elias, ¿Sinaracnac, O cabusorco? Ket isu simmunĝbat, Siac sinaracca, ta sica inlacom ti bagím met laenĝ tapno aramidem daydiay nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova.

21 Adtoy, yegconto ti dakes kenca, ket talipupusencanto a caycayen ket ipusayconto ken Acab ti tumunĝgal anac a lalaki, ken ti sipupupoc ken ti matda a sibubulos iti Israel:

22 ket siac aramidecto ti balaymo a cas iti balay ni Jeroboam nĝa anac ni Nabat, ken cas iti balay ni Baasa nĝa anac ni Ahias agsipud iti panĝgargarim isu a pinanĝgargarim caniac nĝa agpunĝtot, ken pinamagbasolmo iti Israel.

23 Ket maipanĝgep ken Jezabel met sinao ni Jehova, a kinunana, Dagiti aso lamutendanto ni Jezabel iti denna ti bacud ti Jezrael.

24 Ti matay ken Acab iti ciudad lamutento dagiti aso; ket ti matay iti away lamutento dagiti tumatayab ti tanĝatanĝ.

25 (Nĝem awan idi ti cas ken Acab, isu nĝa inlacona ti bagína met laenĝ tapno aramidenna daydiay nĝa isut' dakes iti imatanĝ ni Jehova, isu a sinulbog ni Jezabel nĝa asawana.

26 Ket isu nagaramid ti nacarimrimon unay iti isusurot cadagiti ladladawan, a mayannurot iti amin nĝa inaramid dagiti Amorreo, isuda a pinasia idi ni Jehova iti sanĝo dagiti annac ti Israel.)

27 Ket naaramid, idi a ni Acab nanĝnĝegna dagidiay a sao, nĝa isu pinisanĝna dagiti pagan-anayna, ket nanĝicabil ti nakersanĝ a lupot iti lasagna, ket nagayunar, ket nagidda iti nakersanĝ a lupot, ket nagna a siiinayad.

28 Ket ti sao ni Jehova immay ken Elias a Tesbita, a kinunana,

29 ¿Nakitam no casano ti panagpacumbaba ni Acab iti sanĝoc? agsipud ta isu met laenĝ nagpacumbaba iti sanĝoc, siac saanco a yegto ti dakes cadagiti aldawna; nĝem cadagiti aldaw ti anacna yegconto ti dakes iti balayna.

Da Acab ken Josafat agtiponda a maibusor iti Siria. Umumanda cadagiti mammadto. Ti padto ni Migueas a maibusor ken Acab. Ti dusana. Ni Acab mapapatay iti paggugubatan idiay Ramot-galaad. Ti panagari ni Josafat iti Juda ken ni Ocozias iti Israel.

22 Ket isuda nagtaginayonda iti tallo a tawen nĝa awan gubat iti Siria ken iti Israel.

2 Ket naaramid iti maicatlo a tawen, a ni Josafat nga ari ti Juda simmalog iti ari ti Israel.

3 Ket ti ari ti Israel kinunana cadagiti adipenna, Dicay ammo aya a ti Ramot-galaad isut' cucuatayo, ket datayo sitatalnatayo, ket isut' ditay iccaten iti ima ti ari ti Siria?

4 Ket isu kinunana ken Josafat, ¿Cayatmo ti cumuyog caniac a gumubat iti Ramot-galaad? Ket ni Josafat kinunana iti ari ti Israel, Siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim, dagiti cabayoc casda la cadagiti cabayom.

5 Ket ni Josafat kinunana iti ari ti Israel, Umumanca nga umuna, agdawatac kenca, iti sao ni Jehova.

6 Idi casta ti ari ti Israel tiniponna dagiti mammadto, nga aguppat a gasut a lallaki, ket kinunana cadacuada, ¿Siac innacto a maibusor iti Ramot-galaad a gumubat, wenno idiac? Ket isuda kinunada, Sumang-atca; ta ti Apo isut' yawatnanto iti ima ti ari.

7 Ngem ni Josafat kinunana, Awan ti sabali aya ditoy a maysa a mammadto ni Jehova, tapno umumantayo kencuana?

8 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Adda pay maysa a lalaki isu a pacaumanantayo ken Jehova, ni Miqueas nga anac ni Jemla; ngem isut' cagurgurac; ta isu saan a mangipadto ti naimbag a maipaay caniac, no di laeng dakes. Ket ni Josafat kinunana, Di coma saoen ti ari ti casta.

9 Idi casta ti ari ti Israel nangayab ti maysa nga agturay, ket kinunana, Yegmo ditoy a madardarás ni Miqueas nga anac ni Jemla.

10 Ket ti ari ti Israel ken ni Josafat nga ari ti Juda agtutugawda a maysa ken maysa iti tronoda, a sicacawesda cadagiti lambonda, iti maysa a nalayáng a disso iti sesercan ti ruangan ti Samaria; ket amin dagiti mammadto addada nga agpadpadto iti sangoda.

11 Ket ni Sedequias nga anac a lalaki ni Canaana nangaramid kencuana cadagiti sinan-sara a landoc, ket kinunana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Iti pannacaaramat dagitoy sica sunsunemto dagiti Sirios, agpapan isudat' maibus.

12 Ket amin dagiti mammadto impadtoda ti casta, a kinunada, Sumang-atca sadi Ramot-galaad, ket agrang-ayca; ta ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

13 Ket ti babaonen a napan nangayab ken Miqueas nagsao kencuana, a kinunana, Adtoy ita, dagiti sao dagiti mammadto *ipalawagda* ti naimbag iti ari iti maymaysa a ngiwat: ti saom, agdawatac kenca, isu coma ti cas la iti sao ti maysa cadacuada, ket agsaoca ti naimbag.

14 Ket ni Miqueas kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ti ibaga ni Jehova caniac, isunto ti saoec.

15 Ket idi isu nacagteng iti ari, ti ari kinunana kencuana, Miqueas, ¿Mapancaminto sadi Ramot-galaad a gumubat, wenno idianminto? Ket isu simmungbat kencuana, Sumang-atca ket agrang-ayca; ket ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

16 Ket ti ari kinunana kencuana, ¿Maminano dáras a siac sapataacto kenca tapno awan ibagam caniac no saan a ti pudno iti nagan ni Jehova?

17 Ket isu kinunana, Siac nakitac amin nga Israel a nawarawara iti rabaw dagiti bantay, a cas carnero nga awanandat' pastor: ket ni Jehova kinunana, Dagitoy awan apoda; agsubli coma ti tumunggal lalaki iti balayna a sitatalna.

18 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, ¿Diac kinuna kenca nga isu saan a mangipadto ti naimbag a maipaay caniac, no di la dakes?

19 Ket ni *Miqueas* kinunana, Gapuna a denggem ti sao ni Jehova: siac nakitac ni Jehova a situtugaw iti tronona, ket amin ti buyot ti langit sitatacder iti asideg kencuana iti imana nga akincanawan ken iti akincatigidna.

20 Ket ni Jehova kinunana, Siasino ti mangallilawto ken Acab, tapno isut' sumang-at ket mapasag sadi Ramot-galaad? Ket ti maysa kinunana iti castoy; ket ti sabali kinunana iti casdiay.

21 Ket rimmuar ti maysa nga espiritu, ket nagtacder iti sango ni Jehova, ket kinunana, Siac isut' allilawecto.

22 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Iti ania? Ket isu simmungbat, siac rumuaracto, ket agbalinacto a maysa a naulbod nga espiritu iti ngiwat ti amin dagiti mammadtona. Ket isu kinunana, Sica isut' allilawem, ket isut' aladagam met: rumuarca, ket aramidem ti casta.

23 Ita ngarud, adtoy, ni Jehova nangicabil ti maysa a naulbod nga espiritu iti ngiwat ti amin dagitoy mammadtom; ket ni Jehova impalawagna ti dakes a maipanggep kenca.

24 Idi casta ni Sedequias nga anac ni Canaana immasideg, ket kinabilna ni Miqueas iti pingpingna, ket kinunana, ¿Sadino ti nagnaan ti Espiritu ni Jehova a naggapu caniac tapno agsao kenca?

25 Ket ni Miqueas kinunana, Adtoy, makitamto iti daydiay nga aldaw, intono sica mapancanto iti uneg ti maysa a nauneg a siled tapno aglemmengca.

26 Ket ti ari ti Israel kinunana, Alaem ni Miqueas, ket isut' isublim ken Amon a gobernador ti ciudad, ken ni Joas nga anac ti ari;

27 ket cunam, Castoy ti cuna ti ari, Icabilmo daytoy a tao iti pagbaludan, ket isut' pacanem ti tinapay ti pammarigat ken ti danum ti pammarigat, agpapan yaayco a sitatalna.

28 Ket ni Miqueas kinunana, No sica agsublicanto a sipupulos a sitatalna, ni Jehova saan a nagsao iti pannacaaramatco. Ket isu kinunana, Dengenyo, dacayo nga il-ili, dacayo amin.

29 Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat nga ari ti Juda simmang-at sadi Ramot-galaad.

30 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Manglimlimoacto, ket innac iti paggugubatan; ngem sica icabilmo dagiti lambonmo. Ket ti ari ti Israel nanglimlimo, ket napan iti paggubatan.

31 Ket ti ari ti Siria nagbilin iti tallopulo ket dua a capitan dagiti luganna, a kinunana, Dicay gubaten ti uray bassit uray dackel, malacsid laeng ti ari ti Israel.

32 Ket naaramid, idi a dagiti capitan dagiti lugan nakitada ni Josafat, nga isuda kinunada, Awan duadua isu daytoy ti ari ti Israel; ket isuda nagbalicda a gumubat a maibusor kencuana: ket ni Josafat nagickis.

33 Ket naaramid, idi a dagiti capitan dagiti lugan nakitada a saan nga isu ti ari ti Israel, nga isuda nagbalicda iti panagcamatda kencuana.

34 Ket maysa a lalaki imbeccasna ti panana nga impasacsac, ket nasugatna ti ari ti Israel iti baet ti nagsaipan ti cabal: gapuna a kinunana iti agpaguyod ti luganna, Ibalicmo ta imam, ket ipannac iti ruar ti buyot; ta nasugatanac iti nasaem.

35 Ket ti panaggubat rimmaba iti daydi nga aldaw: ket ti ari nasadag iti luganna a bumusor cadagiti Sirios, ket natay iti rumabii; ket ti dara nagarubus iti sugat iti uneg ti lugan.

36 Ket rimmuar ti maysa a puccaw iti amin a buyot idinto a lumlumnec ti init, a kinunana, Tumunggal lalaki iti ciudadna, ken tumunggal lalaki iti dagana.

37 Iti casta ti ari natay, ket isut' naipan sadi Samaria; ket intabonda ti ari idiay Samaria.

38 Ket isuda binuggoanda ti luganna iti denna ti tanke ti Samaria; ket dagiti aso dinilpatanda ti darana (ket dagiti balangcantis nagdigusda *sadiay*); a mayannurot iti sao ni Jehova isu a sinaona.

39 Ket dagiti matda cadagiti aramid ni Acab, ken amin nga inaramidna, ken ti marfil a balay isu a pinutarna, ken amin dagiti ciudad a binangonna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

40 Iti casta ni Acab nakiturog cadagiti ammana; ket ni Ocozias nga anacna nagari iti saadna.

41 Ket ni Josafat nga anac ni Asa nangrugi nga agari iti Juda iti maicapat a tawen ni Acab nga ari ti Israel.

42 Ni Josafat tallopulo ket lima ti tawenna idi nangrugi nga agari; ket isu nagari iti duapulo ket lima a tawen sadi Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Azuba nga anac ni Silai.

43 Ket isu nagna iti amin a dalan ni Asa nga amana; isu saan a simmina iti daydiay, nga inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova: nupay casta dagiti nangato a disso saanda a naiccat; ti ili nagtaginayon a nagdaton ken nagpuur ti incienso cadagiti nangato a disso.

44 Ket ni Josafat nakicappia iti ari ti Israel.

45 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josafat, ken ti pannacabalinna nga impakitana, ken no casano ti pannakigubatna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

46 Ket ti natda cadagiti manangubet, a natda cadagiti aldaw ni amana nga Asa, isu pinagtalawna iti daga.

47 Ket awan idi ti ari sadi Edom: maysa a diputado isut' ari.

48 Ni Josafat nangaramid cadagiti sasacayan ti Tarsis tapno mapanda coma sadi Ofir a gapu iti balitoc: ngem saanda a napan; ta dagiti sasacayan narbada sadi Asion-gaber.

49 Idi casta kinuna ni Ocozias nga anac ni Acab ken Josafat, Ipalubosmo a dagiti

adipenco mapanda cumuyog cadagiti adipenmo cadagiti sasacayan. Ngem ni Josafat nagmadi.

50 Ket ni Josafat nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David nga amana; ket ni Joram nga anacna nagari iti saadna.

51 Ni Ocozias nga anac ni Acab nangrugi nga agari iti Israel idiay Samaria idi maicasangapulo ket pito a tawen ni Josafat nga ari ti Juda, ket isu nagari iti dua a tawen iti Israel.

52 Ket isu inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, ket nagna iti dalan ni amana, ken iti dalan ni inana, ken iti dalan ni Jeroboam nga anac ni Nabat, isu a namagbasol iti Israel.

53 Ket isu nagservi ken Baal, ket nagrucbab kencuana, ket ginargarina nga agpungtot ni Jehova, ti Dios ti Israel, a mayannurot iti amin nga inaramid ni amana.

TI MAICADUA A LIBRO DAGITI

AR=ARI.

Ni Ocozias agbaon ken Elias, ket matay a mayannurot iti sao ni Elias. Ni Joram ti sonona.

1 Ket ti Moab immalsa a maibusor iti Israel iti calpasan ti ipapatáy ni Acab.
2 Ket ni Ocozias natnag cadagiti rejas ti nangatngato a siledna nga adda idi sadi Samaria, ket nagsakit: ket nagbaon cadagiti babaonen, ket kinunana cadacuada, Incayo, ket umumancayo ken ni Baal-zebub, a dios ti Accaron, no umimbagacto iti daytoy a nasakit.
3 Ngem ti angel ni Jehova kinunana ken ni Elias a Tesbita, Tumacderca, ket sumang-atca nga in sumabet cadagiti babaonen ti ari ti Samaria, ket cunaem cadacuada, Agsipud ta awan aya ti Dios iti Israel, nga dacayo incayo umuman ken ni Baal-zebub a dios ti Accaron?
4 Gapuna ita a castoy ti cuna ni Jehova, Dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam, no di ket sica mataycanto a di bumurong. Ket ni Elias pimmanaw.

5 Ket dagiti nabaon simmublida kencuana, ket isu kinunana cadacuada, Ania ti gapuna a nagsublicayo?
6 Ket isuda kinunada kencuana, Simmang-at ti maysa a lalaki a nangsabet cadacami, ket kinunana cadacami, Incayo, ket agsublicayo iti ari a nangibaon cadacayo, ket cunaenyo kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Agsipud ta awan aya ti Dios iti Israel, a sica agbaonca ti umuman ken ni Baal-zebub a dios ti Accaron? Gapuna a sica dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam, no di ket sica mataycanto a di bumurong.
7 Ket isu kinunana cadacuada, Ania a kita ti tao daydi nga simmang-at a simmabet cadacayo, ken nangibaga cadacayo cadagitoy a balicas?
8 Ket isuda simmungbatda kencuana, Isut' idi maysa a lalaki a muldotan, ket nagbarikes iti barikes a lalat iti agliemut cadagiti lomona. Ket isu kinunana, Isu ni Elias a Tesbita.
9 Idin *ti ari* nangibaon kencuana iti maysa a capitan ti limapulo a tattao agraman limapulona. Ket simmang-at kencuana: ket, adtoy nga isu adda idi a situtugaw iti tapaw ti turod. Ket isu kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, ti ari kinunana, Sumalogca.
10 Ket ni Elias simmungbat ket kinunana iti capitan ti limapulo, No siac maysaac a lalaki ti Dios, Umulog coma ti apuy nga aggapu iti langit, ket runawennaca agraman limapulom. Ket immulog ti apuy a naggapu iti langit, a nangrunaw kencuana agraman iti limapulona.
11 Ket isu nagbaon manen kencuana iti sabali a capitan ti limapulo agraman limapulona. Ket isu simmungbat ket kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, ti ari kinunana ti castoy, Sumalogca a masingdat.
12 Ket ni Elias simmungbat ket kinunana, No siac maysaac a lalaki ti Dios, Umulog coma ti apuy nga aggapu iti langit, ket runawennaca ken ti limapulom. Ket ti apuy ti Dios immulog a naggapu iti langit, ket isut' rinunawna ken di limapulona.
13 Ket imbaonna manen di capitan ti maicatlo a limapulo agraman limapulona. Ket ti maicatlo a capitan ti limapulo simmang-at, ket immay ket nagparintumeng iti sango ni Elias, ket nagdawat kencuana, ket kinunana kencuana, O lalaki ti Dios, agdawatac kenca, palubosam coma a ti biagco, ken ti biag dagitoy limapulo nga adipenmo, maipategda coma ita saclangmo.
14 Adtoy, a ti apuy immulog a naggapu iti langit, ket, rinunawna dagidi immuna a dua a capcapitan dagiti limapulo agraman limlimapuloda; ngem ita palubosam coma a maipateg ti biagco iti saclangmo.
15 Ket ti angel ni Jehova kinunana ken Elias, Makipagsalogca kencuana: dica agbutengen kencuana. Ket isu timmacder, ket nakipagsalog kencuana agingga iti ari.
16 Ket isu kinunana kencuana, Castoy

ti cuna ni Jehova, Agsipud ta nangibaonca cadagiti babaonen nga immuman ken ni Baal-zebub a dios ti Accaron, isut' aya agsipud ta awan ti Dios iti Israel nga umumanam iti saona? gapuna a dicanto dumsaag iti idda a pacayuliam, no di ket sica mataycanto a di bumurong.

17 Iti casta natay a mayannurot iti sao ni Jehova nga insao idi ni Elias. Ket ni Joram nangrugi a nagari iti saadna iti maicadua a tawen ni Joram nga anac ni Josafat nga ari ti Juda; agsipud ta isu awan idi ti anacna a lalaki.

18 Ket ti matda cadagiti araramid ni Ocozias nga inaramidna, saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

Ni Elias maingato sadi langit. Ti espirituna agsaad ken Eliseo. Ni Eliseo agasanna dagiti danum idiay Jerico. Isu marabrabac.

2 Ket naaramid, idi a kinayat ni Jehova nga inngato ni Elias iti alawig sadi langit, a ni Elias napan a caduana ni Eliseo a naggapu iti Galgal.

2 Ket ni Elias kinunana ken ni Eliseo, Agurayca ditoy, agdawatac kenca; ta ni Jehova imbaonnac agingga iti Betel. Ket ni Eliseo kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Iti casta simmalogda iti Betel.

3 Ket dagiti annac dagiti mammadto nga addada idi sadi Betel rimmuarda ken Eliseo, a kinunada kencuana, ¿Ammom a ni Jehova iccatennanto iti daytoy nga aldaw ni apom ita olom? Ket isu kinunana, Wen, isut' ammoc; agtalnacayo.

4 Ket ni Elias kinunana kencuana, Eliseo, agurayca ditoy, agdawatac kenca: ta ni Jehova imbaonnac idiay Jerico. Ket isu kinunana kencuana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Iti casta immayda iti Jerico.

5 Ket dagiti annac dagiti mammadto nga addada idi idiay Jerico immadanida ken ni Eliseo, ket kinunada kencuana, ¿Ammom a ni Jehova iccatenna iti daytoy nga aldaw ni apom ita olom? Ket isu simmungbat, Wen, isut' ammoc; agtalnacayo.

6 Ket ni Elias kinunana kencuana, Agurayca ditoy, agdawatac kenca: ta ni Jehova imbaonnac idiay Jordan. Ket isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Ket isuda a dua napanda.

7 Ket limapulo a lallaki cadagiti annac dagiti mammadto immayda, ket nagtacderda iti sangoananda iti adayu: ket isuda a dua nagtacderda iti igid ti Jordan.

8 Ket ni Elias innalana di cagayna, isut' kinupinna, ket inablatanna dagiti dandanum, isuda a nagbingayda ditoy ken idiay, iti casta nga isuda a dua nagballasiwda iti namaga a daga.

9 Ket naaramid, idi a nacaballasiwda, a ni Elias kinunana ken ni Eliseo, Dawatem no ania ti aramidecto a maipaay kenca, iti sacbay a maiccatac kenca. Ket ni Eliseo kinunana, Agdawatac kenca a ti mamindua a capaset ta espiritum addada coma caniac.

10 Ket isu kinunana kencuana, Nagdawatca iti narigat: *nupay casta*, no masiputaunnac intono maiccatac kenca, isuntot' casta kenca: ngem no saan, saanto a casta.

11 Ket naaramid, idi a magmagnada pay laeng, ken agsarsaritada, nga, adtoy, *nagparang* ti maysa a lugan nga apuy agraman cabcabayo nga apuy, a namagsina cadacuada a dua, ket ni Elias immuli sadi langit iti maysa nga alawig.

12 Ket isut' nakita ni Eliseo, ket inyickisna, ¡Amac, amac, dagiti luglugan ti Israel ken dagiti lallakina nga agcacabayo! Ket uray caano isut' dina nakita: ket kinapetna dagiti cawcawesna, ket pinigisna ida a pinagcadua capisi.

13 Ket pinidutna met di cagay ni Elias a natinnag nanipud kencuana, ket nagsubli, ket nagsardeng iti igid ti Jordan.

14 Ket innalana di cagay ni Elias, a natinnag nanipud kencuana, ket inablatanna dagiti dandanum, ket kinunana, Sadino ti yan ni Jehova, a Dios ni Elias? ket idi nga inablatanna met dagiti dandanum nabisngayda ditoy ken idiay; ket ni Eliseo nagballasiw.

15 Ket idi a dagiti annac dagiti mammadto nga addada idiay Jerico iti masangoananna isut' makitada, kinunada, Ti Espiritu ni Elias agbati ken ni Eliseo, ket immayda a simmabet kencuana. ket nagrucnoyda iti daga iti saclangna.

16 Ket kinunada kencuana, Adtoy ita, nga adda limapulo a lallaki a napigsa cadagiti adipenmo; palubusom coma ida a mapan, ket birukenda coma ni apom, di la ket ta ti Espiritu ni Jehova isut' inngatona ket isut' impurruacna iti maysa a bantay,

wenno iti maysa a lobonḡ. Ket isu kinunana cadacuada, Dicay manḡibabaon coma.

17 Nḡem isut' inuyotanda aginḡganat' isu nabainan, isu kinunana, Agbaoncayo. Isuda nanḡibaonda iti limapulo a lallaki; ket nagbiruda iti tallo nga aldaw, nḡem isut' dida natumpunḡan.

18 Ket simmublida kencuana, iti bayat a nagbati idiay Jerico, ket kinunana cadacuada, Diac aya kinunana idi cadacayo, Dicay mapmapan?

19 Ket dagiti lallaki ti ciudad kinunada ken ni Eliseo, Adtoy, agdawatcami kenca, a ti casasaad ti ciudad isut' nacaay-ayo, a cas makita ni apoc: nḡem ti danum isut' dakes, ken ti daga managalís.

20 Ket isu kinunana, Yegandac iti maysa a toytoy a baro, ket manḡicabilcayo kencuana iti asin. Ket isut' inyegda kencuana.

21 Ket isu napan iti ubbog dagiti dandanum, ket intinnagna ti asin kencuana, ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Inagasac dagitoy a dandanum; manipud idiay awanton uray caano ni patáy wenno panagalís.

22 Iti casta dagiti dandanum immimbagda aginḡgana iti daytoy nga aldaw, a cas mayalubog iti sao nga insao ni Eliseo idi.

23 Ket naggapu sadiay simmanḡ-at aginḡgat' Betel; ket idi a sumanḡsanḡ-at iti dalan, rimmuar dagiti ubbinḡ a lallaki a naggapu iti ciudad, ket isut' rinabrabacda, ket kinunada kencuana, Sumanḡ-atca, sica pulinanḡnanḡ; sumanḡ-atca, sica pulinanḡnanḡ.

24 Ket isu timmaliaw ket nakitana ida, ket inlunodna ida iti nagan ni Jehova. Ket dua nga osa rimmuarda iti bakir, ket namisanḡpisanḡda cadacuada iti uppat a pulo ket dua nga ubbinḡ.

25 Nanipud sadiay napan iti bantay Carmelo, ket nanipud sadiay simmubli iti Samaria.

Ni Joram agari iti Israel. Ti yaalsa ni Mesa. Ti panagnomo ti Israel ken ti Juda. Ti patigmaan ni Eliseo. Ti pannacaabac ni Mesa.

3 Ket ni Joram nga anac ni Acab nanḡrugi a nagari iti Israel idiay Samaria iti tawen a maicasanḡapulo ket walo ni Josafat nga ari iti Juda, ket nagari iti sanḡapulo ket dua a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, nupay no saan a cas idi amana, ken cas idi inana; ta iniccatna ti monmon ni Baal, nga inaramid idi ni amana.

3 Nupay casta kimpet cadagiti basbasol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; ket saan a simmina cadacuada.

4 Ket ni Mesa nga ari ti Moab agtagicua idi iti arban ti carnero; ket agbaybayad idi iti ari ti Israel iti dutdut ti sanḡagasut a ribu a carnero, ken sanḡagasut a ribu a lallaki a carnero.

5 Nḡem naaramid, idi a natay ni Acab, nga ti ari ti Moab immalsa a maibusor iti ari ti Israel.

6 Ket ni ari Joram rimmuar sadi Samaria iti daydi a tiempo, ket inurnonḡna amin nga Israel.

7 Ket napan ket nagbaon ken ni Josafat nga ari ti Juda, a kinunana, Ti ari ti Moab immalsa a maibusor caniac: ¿makicuyogcanto caniac a mapan iti gubat a maibusor iti Moab? Ket isu simmunḡbat, Sumanḡ-atacto: siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim, dagiti cabayoc casda la cadagiti cabayom.

8 Ket kinunana, ¿Iti ania a dalan ti sumanḡ-atantanto? Ket simmunḡbat, Iti dalan ti let-anḡ ti Edom.

9 Iti casta napan idi ti ari ti Israel, ken ti ari ti Juda, ken ti ari ti Edom; ket isuda nagaramidda iti maysa a panaglicmut iti pito nga aldaw a pannagna, ket awan idi ti danum nga agpaay iti buyot, uray agpaay cadagiti ananimal a simmurot cadacuada.

10 Ket ti ari ti Israel kinunana, ¡Ay! ta ni Jehova inayabanna a sanḡsanḡcacuyog dagitoy tallo nga ar-ari tapno yawatna ida iti ima ti Moab.

11 Nḡem ni Josafat kinunana, Awan aya ditoy ti maysa a mammadto ni Jehova, tapno umumantayo coma ken ni Jehova gapu kencuana? Ket maysa cadagiti adipen ti ari ti Israel simmunḡbat, ket kinunana, Ditoy adda ni Eliseo, nga anac ni Safat, a nanḡibucboc iti danum cadagiti ima ni Elias.

12 Ket ni Josafat kinunana, Ti sao ni Jehova adda kencuana. Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat ken ti ari ti Edom simmalogda kencuana.

13 Ket ni Eliseo kinunana iti ari ti Israel, Ania ti bibiangco kenca? Gumammodca cadagiti mammadles di amam, ken dagiti mammadles di inam. Ket ti ari ti Israel simmungbat kencuana, Saan: ta ni Jehova inayabanna a sangsangcacuyog dagitoy tallo nga ar-ari tapno yawatna ida iti ima ti Moab.

14 Ket ni Eliseo kinunana, Cas sibibiag ni Jehova dagiti buybuyot, isu a ti saclangna sitatacderac, pudno, a no saan idi a ti pananginpategco iti saclang ni Josafat nga ari ti Juda, diac cumita coma kenca, dica kitaen coma.

15 Ngem ita yegandac iti maysa a tumotocar. Ket naaramid nga idi a ti tumotocar nagtoctocar, a ti ima ni Jehova immay iti rabawna.

16 Ket kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, Aramidenyo daytoy a lobong a mapno cadagiti papaayas.

17 Ta ni Jehova cunana iti castoy, Dicayto makita ti angin, dicayto macakita iti tudo; nupay casta ti lobong mapnonto iti danum, ket uminumcayto, dacayo ken dagiti bacbacayo ken dagiti ti ananimalyo.

18 Ket daytoy isut' maysa a banag a nalaca iti imatang ni Jehova: yawatnanto met dagiti Moabitas cadagita im-imayo.

19 Ket cabilenyonto amin dagiti ciudad a nasarikedkedan, ken isu-amin dagiti ciudad a napili, ken tuangenyonto ti tunggal nasayaat a cayo, ken pagsardengenyonto ti amin nga ubbog ti danum, ken dadaelenyonto iti tunggal nasayaat a paset ti daga cadagiti batbato.

20 Ket naaramid, nga iti bigat, idi a dandani ti tiempo ti pannacaidatag ti daton, adtoy, dimteng ti danum iti dalan ti Edom, ket ti daga napno idi iti danum.

21 Ket idi nga isu-amin dagiti Moabitas nangegda a dagiti ar-ari simmang-atda a makigubat cadacuada, naguommongda, isu-amin dagiti macabalin a mangicapet iti cabal, ken agpangato, ket nagtacderda iti nagbebeddengan.

22 Ket idi a bimmangonda a nasapa iti bigat, ket ti init naglawag iti rabaw dagiti dandanum, ket dagiti Moabitas nakitada dagiti dandanum iti sangoananda a nalabaga unay a cas la dara:

23 ket kinunada, Daytoy isut' dara; pudno a dagiti ar-ari madadaelda, ket kinabil ti tunggal lalaki ti caduana: gapuna itatta, Moab, *Incay* agsamsam.

24 Ket idi a dimtengda iti pacarso ti Israel, timmacder dagiti Israelitas ket kinabilda dagiti Moabitas, iti casta a nagtalawda iti saclangda; ket napanda a naglayon iti daga a mangcabcabil cadagiti Moabitas.

25 Ket dinupracda dagiti ciudad; ket cadagiti tunggal paset ti nasayaat a daga impurruac ti tunggal maysa di batona, ket pinuscda ida, ken pinasardengda amin dagiti ub-ubbog dagiti dandanum, ket tinuangda amin dagiti nasayaat a caycayo, aginggana sadi Kir-jareset *isuna laeng* a linabasanda dagiti batbatona; nupay casta dagiti pallatibongan isut' linawlawda, ket isut' kinabilda.

26 Ket idi a ti ari ti Moab nakitana a ti gubat isut' idi nacaro unay kencuana, nangala kencuana iti pito gasut a lallaki a nagtagicampilan, tapno mangrubsi aginggga iti ari ti Edom, ngem dida nabalinan.

27 Idin innalana di anacna nga inauna nga agari idi coma iti saadna, ket isut' indatagna iti mapuuran a daton iti rabaw ti bacud. Ket adda idi dackel a pungtot a maibusor iti Israel: ket isut' pinanawanda, ket nagsublida iti dagada met laeng.

Ti yaadu ti lana ti babai a balo. Ni Eliseo ken ti babai a Sunamita; pagungarenna ti anac a lalaki a natay ti Sunamita. Ti nasabidong a sida. Ti yaadu dagiti tintinapay ken mais.

4 Ket maysa a babai cadagiti assawa dagiti annac dagiti mammadto immasug idi ken ni Eliseo, a kinunana, Ni adipenmo nga asawac natay: ket sica pagaammom a di adipenmo managbutbuteng idi ken ni Jehova: ket immay ti nacapautang tapno mangala kencuana cadagiti dua nga annacco tapno isudat' tagabu.

2 Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Anianto aya ti aramidec kenca? ipalawagmo caniac; ania ti adda kenca idiay balaymo? Ket isu kinunana, Ti adipenmo awanan iti aniaman iti balay, malacsid la ti sangatoytoy a lana.

3 Ket isu kinunana kencuana, Inca, ket bumulodca cadagiti alalicamen iti ruar cadagiti cacaarrubam, alalicamen nga ongngaong, bumulodca iti nawadwad.

4 Ket sumreccanto, ket punitamto ti ruangan kenca, ken cadagiti annacmo, ket ibucbocmo cadagidiay isu-amin nga alalicamen; ket ilasinmonto daydiay a mapno.

5 Ket iti casta di babai pimmanaw kencuana, ket rinipcanna di ruangan kencuana ken cadagiti annacna; ket isuda inyeg-

da kencuana *dagiti alalicamen*, ket isu nagibucbuc.

6 Ket naaramid, idi a dagiti alalicamen napnoda, nga isu kinunana iti anacna, Yegandac pay iti maysa nga alicamen. Ket isu kinunana kencuana, Awanen ti alicamen. Ket ti lana nagpatingga.

7 Idin immay ket imbagana idi lalaki ti Dios, ket isu kinunana, Inca, ilacom ti lana, ket agbayadca iti utangmo, ket sica ken dagiti annacmo agbiagcayo iti matda.

8 Ket napasamac iti naminsan nga aldaw, a ni Eliseo immallatiw idiay Suna, isu a yan ti maysa a babai a natan-oc, a nangpilit kencuana a nangan iti tinapay. Ket casta idi, iti masansan nga ilalabasna idi, dumagás idi idiay a mangan iti tinapay.

9 Ket isu kinunana iti asawana a lalaki, Adtoy ita, a maawatac a daytoy, a cancanayon a dumagás iti balayta, isut' maysa a nasantoan a lalaki ti Dios.

10 Agdawatac kenca, nga agaramidta coma iti sagumbi idiay diding, ket idiay mangicabilta coma kencuana iti idda, ken lamesaan, ken tugaw, ken candelero: ket isunto, nga intono umay cadata, a agdagásto idiay a lugar.

11 Ket napasamac iti naminsan nga aldaw, nga immay sadiay, ket dimmagás iti sagumbi ket nagyan idiay.

12 Ket kinunana ken Giezi a tagabuna, Ayabam daytoy a Sunamita. Ket idi nga isut' inayabanna, *di babai* nagtacder iti saclangna.

13 Ket isu kinunana kencuana, Saoem ita kencuana, Adtoy, sicat' naaluad unay cadacami iti isu-amin daytoy a panagalnad; ania ti maaramidto nga agpaay kenca? ¿cayatmo a sica maisaoca iti ari, wenno iti capitan ti buyot? Ket isu simmungbat, Siac agnaedac iti tengnga ti ilic met laeng.

14 Ket isu kinunana, Anianto ngarud ti maaramid a maipaay kencuana? Ket ni Giezi simmungbat, Pudno nga isu awanan iti anac, ket ni asawana isut' lacay.

15 Ket isu kinunana isut' ayabam. Ket idi nga isut' inayabanna, *di babai* nagtacder iti ruangan.

16 Ket isu kinunana, Iti daytoy a tiempo, intono ti tiempo agsubli, umaracopcanto iti maysa nga anac a lalaki. Ket isu kinunana, Saan, apoc, sica ti lalaki ti Dios, dica agulbod iti adipenmo.

17 Ket di babai nagsicog, ken nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki iti daydi a tiempo, idi a ti tiempo nagsubli, cas kinuna ni Eliseo kencuana.

18 Ket idi a di ubing dimmackel, naaramid idi iti naminsan nga aldaw nga nakipagruar ken amana a mapan cadagiti agani.

19 Ket kinunana ken amana, Ti oloc, ti oloc. Ket isu kinunana iti adipen, Isut' ipanmo ken inána.

20 Ket idi nga isut' innalana, ken isut' inyegna ken ni inána, nagtugaw cadagiti tumtumengna aginggana iti matoon, ket idin natay.

21 Ket isu immuli ket isut' impaiddana iti rabaw ti idda ti lalaki ti Dios, ket pinunitanna kencuana *di ruangan*, ket rimmuar.

22 Ket inayabanna ni asawana a lalaki, ket kinunana, Agdawatac kenca, nga ibaonmo coma caniac ti maysa cadagiti adipen, ken maysa cadagiti asno, tapno innac coma nga agtaray iti lalaki ti Dios, ket sumubli manen.

23 Ket isu kinunana, Ania ti gapuna nga incanto kencuana iti daytoy nga aldaw? saan a kellep wenno aldaw a panaginana Ket isu kinunana, Isuntot' naimbag.

24 Idin *di babai* sinillaanna di asno, ket kinunana iti adipenna, Agpaguyodca, ket magnaca: ket dinac paginayaden iti panagsacsacayco, malacsid no ibilinco kenca.

25 Iti casta napan, ket immay iti lalaki ti Dios idiay bantay Carmelo.

Ket naaramid, idi a di lalaki ti Dios isut' nakitana iti adayu, a kinunana idi tagabuna a Giezi, Adtoy, adda idiay ti Sunamita:

26 tumarayca, agdawatac kenca, ita a sumabet kencuana, ket cunaem kencuana, ¿Adda imbag kenca? ¿adda imbag ken asawam? ¿adda imbag iti ubing? Ket *di babai* simmungbat, Naimbag.

27 Ket idi nga isu dimteng iti lalaki ti Dios idiay turod, pimmetpet cadagiti sacsacana. Ket ni Giezi immasideg a mangiccat kencuana: ngem ti lalaki ti Dios kinunana, Isut' bay-am: ta ti cararuana isut' naladingit unay iti unegna, ket ni Jehova isut' inlemmengna caniac, ket isut' dina imbaga caniac.

28 Idin *di babai* kinunana, Nagcalicagumac aya idi iti anac ken apoc? diac aya kinuna idi, ¿Dinac ulboden?

29 Idin kinunana ken ni Giezi, Baricsam dagita lomom, ket alaem ita imam ti

sarucodco, ket inca iti dalanmo: no sica macasaracca iti siasinoman a tao, dica agcablaaw coma kencuana; ket no uray asinoman ti agcablaaw coma kenca, isut' dicanto sungbatan manen: ket ipaiddam ti sarucodco iti rabaw ti rupa ti ubing.

30 Idin ti ina di ubing kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ken cas sibibiag ta cararuam, a dicanto baybay-an. Ket *ni Eliseo* timmacder, ket simmurot kencuana.

31 Ket ni Giezi napan idi unada, ket impaiddana di sarucod idi rabaw ti rupa di ubing; ngem awan idi ti timec, uray no panagdengngeg. Gapuna a nagsubli a simmabet ken ni Eliseo, ket imbagana kencuana, a kinuna, Ti ubing saan a nariing.

32 Ket idi a ni Eliseo dimteng iti balay, adtoy, di ubing adda a natay, ken naipaidda idi iddana.

33 Gapuna a simrec, ket rinipcanna di ruangan cadacuada a dua, ket kimmararag ken ni Jehova.

34 Ket immuli, ket nagidda iti rabaw ti ubing, insaadna di ngiwatna iti rabaw ti ngiwatna, ket dagiti matana iti rabaw dagiti matana, ket dagiti imana iti rabaw dagiti imana: ket nagunnat iti rabaw daydiay; ket ti lasag ti ubing pimmudot.

35 Sana binaliwan, ket nagna iti naminsan iti balay sa nagsubli; ket immuli, ket immunnat iti rabawna: ket di ubing nagbaen iti naminpito a dáras, ket ti ubing linuctanna dagiti matana.

36 Ket inayabanna ni Giezi, ket kinunana, Ayabam daytay Sunamita. Iti casta isut' inayabanna. Ket idi a *di babai* naiserrec kencuana, isu kinunana kencuana, Alaem ti anacmo.

37 Idin *di babai* simrec, nagpasag cadagiti sacsacana, ket nagrucnoy iti daga, ket innalana di anacna, ket rimmuar.

38 Ket ni Eliseo immay manen iti Galgal. Ket adda idi dackel a pungeg iti daga; ket dagiti annac dagiti mammadto situtugawda idi iti sangona: ket kinunana idi tagabuna, Mangicabilca iti maysa a dongdong, ket manglingtaca iti sida nga agpaay cadagiti annac dagiti mammadto.

39 Ket rimmuar ti maysa a nagpaaway tapno mangurnong cadagiti roroot, ket nacasarac iti lanut nga atap, ket nangurnong iti daydi cadagiti calabaza nga atap a napno di sab-ocna, ket immay, ket pinispisina ida idi uneg ti dongdong ti sida: a dida amammo idi ida.

40 Iti casta imbucbocda nga agpaay cadagiti lallaki a canenda. Ket naaramid, idi a mangganda iti sida, imkisda, a kinunada, O lalaki ti Dios, adda patáy iti uneg ti dongdong. Ket dida nabalin ti nangan iti daydiay.

41 Ngem isu kinunana, Mangyegcayo ngarud iti bellaay. Ket isut' inwaracawacna iti dongdong; ket kinunana, Ibucbocmo nga agpaay cadagiti tattao, tapno mangganda coma. Ket awan idi ti peggad idi dongdong.

42 Ket maysa a lalaki dimteng a naggapu iti Baal-salisa, ket nangyeg iti lalaki ti Dios cadagiti tintinapay ti nasapa a bunga, duapulo a tintinapay a cebada, ken nalangto a bunga ti mais iti supotna. Ket isu kinunana, Itedmo cadagiti tattao tapno mabalinda a canen.

43 Ket ti tagabu kinunana, Ania, idayác coma daytoy iti sango dagiti sangagasut a lallaki? Ngem isu kinunana, Itedmo cadagiti tattao, tapno canenda; ta ni Jehova kinunana ti castoy, Canendanto, ket addanto matdada kencuana.

44 Iti casta isut' indayána iti sangoda ket nangganda ket adda natdada iti daydi, a cas iti mayalubog iti sao ni Jehova.

Ni Eliseo agasanna ti panagcucutel ni Naaman. Ti dawat ni Naaman. Ti agum ken ulbod ni Giezi; ken ti dusana.

5 Ni Naaman a capitan ti buyot ti ari ti Siria, lalaki a napateg ken ni apona ken madaydayaw, ta ni Jehova nangted idi iti panagballigi iti Siria a gapu kencuana: isu maingel idi a lalaki ken napigsa, *ngem isu* agcucutel *idi.*

2 Ket dagiti Sirios rimmuarda iti binuyonbuyot, ket nangalada iti maysa a bumalasang a kinayaw a naigapu iti Israel, ket nagserservi idi iti asawa ni Naaman.

3 Ket isu kinunana ken ni ulangna, ¡Amangan coma no ni apoc adda iti mammadto, nga adda idiay Samaria! no casta immimbag coma iti cucutelna.

4 Ket maysa ti simrec, ken nangibaga ken ni apona, a kinunana, Castoy ken castoy ti kinuna ti balasang a taga daga ti Israel.

5 Ket di ari ti Siria kinunana, Inca itatta, ket mangibaonacto iti maysa a surat iti ari ti Israel. Ket isu nagluas,

ket nangala kencuana iti sangapulo a talento a pirac, ken innem a ribu *a capisi* a balitoc, ken sangapulo a cawes a pagpelles.

6 Ket inyegna di surat iti ari ti Israel, a kinunana, Ket intono daytoy a surat dumteng kenca, adtoy, nga imbaonco kenca ni adipenco a Naaman, tapno paimbagem coma iti cucutelna.

7 Ket naaramid, idi a ti ari ti Israel nabasana ti surat, a pinigisna dagiti cawcawesna, ket kinunana, Siac Diosac aya, a mangpapatay ken mangbiag coma, tapno paimbagec ti maysa a tao iti cucutelna? ngem panunotenyo itatta, agdawatac cadacayo, ket kitaenyo no casano ti panagsapulna iti ringgor a maibusor caniac.

8 Ket casta idi, idi a ni Eliseo a lalaki ti Dios nangegna a ti ari ti Israel pinigisna dagiti cawcawesna, a nagbaon iti ari, a kinunana, Ania ti gapuna aya a pinigismo dagiti cawcawesmo? isut' bay-am coma nga umay caniac, ket ammoennanto nga adda mammadto iti Israel.

9 Iti casta ni Naaman immay agraman cabcabayona ken luganna, ket nagsardeng iti ruangan ti balay ni Eliseo.

10 Ket ni Eliseo nangibaon kencuana, a kinunana, Inca ket agdigusca iti maminpito a daras idiay Jordan, ket ti lasagmo umayto manen kenca, ket nadaluscanto.

11 Ngem ni Naaman naglucsaw idi, ket pimmanaw, a kinunana, Adtoy, a pinanpanunotco idi, Pudno nga isu rumuarto agingga caniac, ket agtacderto, ket umawagto iti nagan ni Jehova a Diosna, ket yaprusnanto ti imana iti rabaw ti disso, ket paimbagenna ti cucutel.

12 Ti Abanar ken ti Farfar a carcarayan ti Damasco, saanda aya a nasaysayaat ngem cadagiti isu-amin a dandanum ti Israel? diac mabalin aya ti agdigus cadacuada, ken madalusan? Iti casta nagbalic ken pimmanaw a silulucsaw.

13 Ket dagiti tagabuna dimmennada ket nagsaoda kencuana, ket kinunada, Amac, no ti mammadto binilinnaca a mangaramid iti maysa a dackel a banag, ¿isut' dica cayat coma a tungpalen? di nasaysayaat ngarud, idinto a cunana kenca, ¿Agdigusca ken madalusanca?

14 Idin simmalog, ket bimmatoc iti naminpito a daras idiay Jordan, a mainugot iti sao di lalaki ti Dios; ket ti lasagna immay manen a cas lasag ti ubing a bassit, ket isut' nadalus idi.

15 Ket simmubli idi iti lalaki ti Dios, isu ken isu-amin ti buyotna, ket immay, ket nagtacder idi sangona, ket kinunana, Adtoy ita, a maammoac, nga awan ti Dios iti isu-amin a daga, no di laeng iti Israel: gapuna ita, nga agdawatac kenca, a mangalaca iti sagut iti adipenmo.

16 Ngem isu kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, nga iti saclangna sitatacderac, a diacto umawat a pulos. Ket immud-od idi kencuana nga isut' alaenna coma; ngem isu nagmadi.

17 Ket ni Naaman kinunana, No saan, nupay casta, agdawatac kenca, nga ipalubosmo coma a maited iti adipenmo ti daga nga awit ti dua a mulo; ta manipud itoy ken iti masacbayan ti adipenmo dinto agidatag iti mapuuran a daton wenno sacrificio cadagiti sabsabali a didios, no dinto la ken ni Jehova.

18 Iti daydiay a banag pacawanen coma ni Jehova ti adipenmo: nga intono ni apoc mapan iti balay ni Remmon tapno agcararag idiay, ket agsadag iti imac, ket siac agrucnoyac idiay balay ni Remmon, iti panagrucnoyco idiay balay ni Remmon, iti daydiay a banag ni Jehova pacawanenna coma ti adipenmo.

19 Ket isu kinunana kencuana, Inca a sitatalna. Iti casta pimmanaw kencuana iti adayu bassit.

20 Ngem ni Giezi, a tagabu ni Eliseo a lalaki ti Dios, kinunana, Adtoy, a ni apoc inliclicna daytoy a Naaman a Sirio, iti dina panangawat cadagiti im-imana iti daydiay nga inyegna. Cas sibibiag ni Jehova, a siac tumarayacto a sumurot kencuana, ket alaecto kencuana ti dadduma.

21 Iti casta ni Giezi sinurotna ni Naaman. Ket idi a ni Naaman nakitana iti maysa nga agtartaray iti licudanna, dimsaag idi lugan a sumabet kencuana, a kinunana, ¿Naimbag amin?

22 Ket isu kinunana, Naimbag amin, ni apoc imbaonnac, a cunana, Adtoy, ita met laeng immayda caniac a naggapu iti caturodan ti Efraim dagiti dua a bumaro nga annac dagiti mammadto; agdawatac kenca, a mangtedca coma iti maysa a talento a pirac, ken dua a cawcawes a pagpelles.

23 Ket ni Naaman kinunana, Mayayoca coma a mangala iti dua a talento. Ket isut' inuyotanna, ket nangigalut iti dua a talento iti dua a supot, agraman dua a cawcawes a pagpelles, ket impabaclayna ida cadagiti dua a tagabuna; ket impanda ida iti una daydiay.

24 Ket idi a dimtenḡ iti turod, innalana ida iti imada, ket isut' indulinna iti balay; ket pinalubosanna dagiti lallaki a napan, ket pimmanawda.

25 Nḡem isu simrec, ket nagtacder iti sanḡo ni apona. Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Sadino ti naggapuam, Giezi? Ket isu kinunana, Ti adipenmo saan a napan iti uray sadinoman.

26 Ket isu kinunana kencuana, Saan aya a kimmuyog *kenca* ti pusoc, idi a di lalaki nagsubli a naggapu iti luganna a simmabet kenca? ¿Isut' tiempo ti pananḡawat iti pirac, ken pananḡawat cadagiti cawcawes, cadagiti inol-olivaan, cadagiti inuv-uvasan, cadagiti carcarnero ken cadagiti bacbaca, ken cadagiti adadipen a lallaki ken babbai?

27 Gapuna a ti cucutel ni Naaman cumpetto kenca, ken iti putotmo iti agnanayon. Ket isu rimmuar a naggapu iti saclanḡna nḡa agcucutel *a napudaw unay* a cas iti nieve.

Ni Eliseo pagtapáwenna ti olo ti wasay. Dagiti Sirios sapulenda ni Eliseo ket macabilda iti kinabulsec. Dagiti Sirios lacubenda ti Samaria, ket dagiti Israelitas agsagabada iti nacaro a bisin.

6 Dagiti annac dagiti mammadto kinunada ken ni Eliseo, Adtoy ita, ti lugar a pagnaedanmi iti sanḡoanam isut' nakipet cadacami.

2 Palubosannacami coma a mapan, agdawatcami kenca, iti Jordan, ket manḡalacami coma sadiay ti tunḡgal maysa iti maysa a bonḡcalo, ket agaramidcami cadacami sadiay iti maysa a disso, a pagnaedanmi. Ket isu simmunḡbat, Incayo.

3 Ket kinuna di maysa, Agdawatcami kenca, maay-ayoca coma a cumuyog cadagiti adadipenmo. Ket isu simmunḡbat, Innacto.

4 Iti casta kimmuyog cadacuada. Ket idi a dimtenḡda iti Jordan, pinucanda di cayo.

5 Nḡem idi a ti maysa tutuanḡenna ti maysa a bonḡcalo, ti olo di wasay natnag iti danum; ket nagickis, ket kinunana, ¡Ay, apoc! agsipud ta isut' binulod idi.

6 Ket ti lalaki ti Dios kinunana, Sadino ti nacatnaganna? Ket isu impakitna kencuana di disso. Ket isu nanḡputed iti maysa a rutinḡ, ket isut' impurruacna idiay, ket pinatapawna di landoc.

7 Ket isu kinunana kencuana, Isut' alaem kenca. Iti casta isu inyunnatna di imana, ket isut' innalana.

8 Ti ari ći Siria manḡgubat idi a maibusor iti Israel; ket immuman cadagiti adadipenna, a kinunana, Iti castoy ken castoy a disso ti pagpacarsoac.

9 Ket ti lalaki ti Dios nagbaon iti ari ti Israel, a kinunana, Agannadca a dica coma lumasat iti castoy a disso; ta dagiti Sirios agsalogda idiay.

10 Ket ti ari ti Israel nagbaon idiay a disso a di lalaki ti Dios kinunana kencuana ken impasaganana kencuana; ket inispalnat' bagína met laenḡ sadiay, saan a namnaminsan laenḡ wenno namnamindua.

11 Ket ti puso ti ari ti Siria nariribuc unay a gapu iti daytoy a banag: ket inayabanna dagiti adipenna, ket kinunana cadacuada, ¿Saanyonto nḡa ipalgac caniac, no siasino cadatayo ti agpaay iti ari ti Israel?

12 Ket maysa cadagiti adipenna kinunana, Saan, O ari, nḡa apoc; no di ket ni mammadto nḡa Eliseo adda idiay Israel, isu ibagana iti ari ti Israel dagiti sao a saoem iti pagturogam.

13 Ket isu kinunana, Incayo ket kitaenyo no sadino ti yanna, tapno manḡibaonac coma ket isut' alaec. Ket naibaga kencuana, a nacuna, Adtoy, nḡa isu adda idiay Dotain.

14 Gapuna a nanḡibaon sadiay cadagiti cacabayo, ken luglugan, ken maysa a dackel a buyot, nḡa immayda iti rabii, ket linacubda ti ciudad.

15 Ket idi a bimmanḡon a nasapa di tagabu ti lalaki ti Dios, ket rimmuar, adtoy, ti buyot agraman cabcabayo ken luglugan nailacubda iti ciudad. Ket di tagabuna kinunana kencuana, ¡Ay, apoc! casanonto ti aramidentayo?

16 Ket isu simmunḡbat, Dica agbutenḡ: ta adaduda dagiti adda cadatayo nḡem cadagiti adda cadacuada.

17 Ket ni Eliseo nagcararag, ket kinunana, Agdawatac kenca, O Jehova, a luctam coma dagiti matana, tapno makitana coma. Ket ni Jehova linuctanna dagiti mata di agtutubo a lalaki; ket kimmita: ket, adtoy, a di bantay adda idi a napno cadagiti cabcabayo, ken luglugan nḡa apuy iti aglicmut ken Eliseo.

18 Ket idi nḡa isuda simmalogda kencuana, ni Eliseo nagcararag ken ni Jehova, ket kinunana, Agdawatac kenca, a cabilem

coma daytoy a tattao iti panagbulsec. Ket kinabilna ida iti panagbulsec a mavalubog iti sao ni Eliseo.

19 Ket ni Eliseo kinunana cadacuada Saan a daytoy ti dalan, saan a daytoy ti ciudad: sumurotcayo caniac, ket yegcayto iti lalaki a birukenyo. Ket indalanna ida agingĝgat' Samaria.

20 Ket naaramid, idi a dimtenĝda iti Samaria, a ni Eliseo kinunana, Jehova, luctam dagiti mata dagitoy a lallaki, tapno macakitada coma. Ket ni Jehova linuctanna dagiti matada, ket kimmitada; ket adtoy, nĝa isuda addada idi iti tenĝnĝa ti Samaria.

21 Ket ti ari ti Israel kinunana ken ni Eliseo, idi a nakitana ida, ¿Cabilecto ida, amac? ¿cabilecto ida?

22 Ket isu simmunĝbat, Dicanto cabilen ida: cabilem aya dagidiay nĝa innalam a kinayawan iti campilanmo ken iti ba-im? manĝicabilca iti sanĝoda iti tinapay ken danum, tapno manĝanda ken uminumda coma, ken mapanda ken ni apoda.

23 Ket isu nanĝisagana iti adu a canen a maipaay cadacuada; ket idi a nacacaanda ken nacainumda, pinapanawna ida, ket napanda ken ni apoda, ket dagiti buybuyot ti Siria saanda nĝa immayen iti daga ti Israel.

24 Ket naaramid idi calpasan daytoy, a ni Ben-adad nĝa ari ti Siria inurnonĝna amin a buyotna, ket simmanĝ-at ket linacubna ti Samaria.

25 Ket adda idi dackel a bisin idiay Samaria: ket, adtoy, nĝa isut' linacubda, aginĝĝana a ti maysa nĝa olo ti asno nalaco idi iti walopulo a capisi a pirac, ket ti apagcapat ti maysa a cab* ti lugit dagiti calapati iti lima capisi a pirac.

26 Ket idi a ti ari ti Israel limmabas a nagna iti rabaw ti bacud, maysa a babai pimmuccaw kencuana, a kinunana, Bumadanĝca, O ari, nĝa apoc.

27 Ket isu kinunana, No saannaca a badanĝan ni Jehova, iti asino aya ti panĝbadanĝac kenca? ¿aggapu iti pagtaltagan, wenno aggapu iti pagpespesan ti uvas?

28 Ket ti ari kinunana kencuana, Ania aya ti agcuranĝ kenca? Ket isu simmunĝbat, Daytoy a babai kinunana caniac, Itedmo ta anacmo, tapno isut' sidaenta coma iti daytoy nĝa aldaw, ket intono bigat sidaentanto ti anacco.

29 Iti casta inanĝermi di anacco, ket isut' sinidami: Iti sumuno nĝa aldaw kinunanac kencuana, Itedmo ta anacmo, tapno isut' sidaenta coma: ket isu inlemmenĝna di anacna.

30 Ket naaramid, idi a ti ari nanĝegna dagidi sao ti babai, nĝa isu pinigisna dagiti cawcawesna (ket naglasat idi a nagna iti rabaw ti bacud); ket dagiti tattao kimmitada, ket, adtoy, nĝa isu addaan idi iti nakersanĝ a lupot iti uneg iti rabaw ti lasagna.

31 Idin isu kinunana, Ti Dios aramidenna iti casta caniac, ken adadda pay met, no ti olo ni Eliseo nĝa anac ni Safat agtacderto iti rabawna iti daytoy nĝa aldaw.

32 Ket ni Eliseo adda idi a situtugaw idiay balayna, ket dagiti lallacay makicatcatugawda kencuana; ket *di ari* nanĝibaon iti maysa a lalaki a naggapu iti saclanĝna: nĝem iti sacbay a di nabaon dimtenĝ idi kencuana, isu kinunana cadagiti lallacay, ¿Kitaenyo no casano a daytoy anac di nacapatáy nagbaon nĝa agpaiccat iti oloc? kitaenyo, nĝa intono ti nabaon umay, rikepanyo ti ruanĝan, ket iggamanyo ti ruanĝan a maibusor kencuana: saan aya nĝa agdanarudor dagiti sacsaca ni apona iti malicudanna?

33 Ket iti bayat nĝa isu agsasao pay laenĝ cadacuada, adtoy, di nabaon simmalog aginĝga kencuana: ket kinunana, Adtoy, a daytoy a rigat aggapu ken Jehova; apayapay nĝa agurayac coma gapu ken Jehova iti nabaybayag?

Ti padto ni Eliseo. Ti panagtalaw dagiti Sirios. Dagiti uppat nĝa agcucutel ipadamagda ti caawan dagiti Sirios.

7 Ket ni Eliseo kinunana, Deniĝgenyo ti sao ni Jehova: castoy ti cuna ni Jehova, Intono bigat iti daytoy a tiempo ti sanĝcasucat ti namayecmec nĝa harina *malaconto* iti maysa a siclo, ket ti dua a casucat ti cebada iti maysa a siclo, iti ruanĝan ti Samaria.

2 Idin ti capitan nĝa iti imana di ari agsadag idi simmunĝbat iti lalaki ti Dios, ket kinunana, Adtoy, ¿a no ni Jehova agaramid coma iti tawtawa idiay lanĝit, mabalin a maaramid daytoy? ket isu kinunana, Adtoy, nĝa isut' makitamto

* *Cab:* Maysa a pagsucatan a dacdackel bassit nĝem iti maysa a litro.

cadagiti matam, nĝem dicanto manĝan kencuana.

3 Ket adda idi uppat a tattao nĝa agcucutel iti ridaw ti ruanĝan: ket kinunada ti maysa ken maysa, Apayapay nĝa agtugawtayo ditoy aginĝganat' mataytayo?

4 No cunaentayo, Sumrectayo iti ciudad, ti bisin nĝarud adda iti ciudad, ket mataytayto sadiay: ket no agtugawtayo a sitatalna ditoy cascasdi a mataytayo. Umaycayo nĝarud ita, ket agtinnagtayo coma iti buyot dagiti Sirios: no isuda ispalendatayto a sibibiag, agbiagtayto; ket no papatayendatayto, mataytayto met laenĝ.

5 Ket timmacderda idi apagsipnĝet, tapno mapanda iti pacarso dagiti Sirios; ket idi a dimtenĝda iti akinruar a paset ti pacarso dagiti Sirios, adtoy, awan idi ti tao sadiay.

6 Ta ti Apo inaramidna a ti buyot dagiti Sirios nanĝegda idi ti daranudor dagiti luglugan, ken daranudor dagiti cabcabayo, ken daranudor met laenĝ ti dackel a buyot: ket kinunada ti maysa ken maysa, Adtoy, a ti ari iti Israel tinanĝdananna a maibusor cadatayo dagiti ar-ari dagiti Jetteo, ken dagiti ar-ari dagiti Egipcio, tapno umayda cadatayo.

7 Gapuna a timmacderda idi ken nagtalawda idi apagsipnĝet, ket binay-anda dagiti toltoldada, ken cabcabayoda, ken asasnoda, ti pacarso met laenĝ cas la iti caaddana idi, ket nagtalawda a gapu iti biagda.

8 Ket idi a dagiti agcucutel dimtenĝda iti akinruar a paset ti pacarso, simrecda iti maysa a tolda, ket nanĝanda ket imminumda, ket nanĝalada sadiay iti pirac ken iti balitoc, ken cawcawes, ket napanda idi ket isut' inlemmenĝda; ket idi a nagsublida, ket simrecda iti sabali a tolda, ket sadiay nanĝalada met, ket napanda ket isut' inlemmenĝda.

9 Idin kinuna ti maysa ken maysa, Saantay nĝa agaramid iti naimbag; daytoy nĝa aldaw isut' aldaw dagiti naimbag a damdamag, ket datayo agulimectayo: no agtactactayo aginĝganat' panaglawag ti bigat, ti dusa launennatayo, umaytayo nĝarud ita, intayo coma, ket ibagatayo coma iti balay ti ari.

10 Iti casta immayda ket inayabanda dagiti agaywan ti ruanĝan ti ciudad; ket imbagada cadacuada, a kinunada, Dacami napancami iti pacarso dagiti Sirios, ket, adtoy, awan idi ti tao, uray timec ti tao idiay, no di laenĝ dagiti cacabayo a siraratoc, ken dagiti asasno a siraratoc, ket dagiti toltolda isudat' cas la idi.

11 Ket isu inayabanna dagiti agaywan iti ruanĝan; ket isuda imbagada iti uneg ti balay ti ari.

12 Ket ti ari timmacder iti rabii, ket kinunana cadagiti adipenna, Siac ipalawagco ita cadacayo no ania ti inaramid cadatayo dagiti Sirios. Isuda ammoda a mabisintayo; gapuna a rimmuarda iti pacarso tapno aglemmenĝda idiay away, a cunada, Intono macaruarda iti ciudad, alaentayto ida a sibibiag, ket sumrectayto iti ciudad.

13 Ket ti maysa cadagiti adipenna simmunĝbat ket kinunana, Agdawatac kenca, nĝa ipalubosmo a dagiti dadduma manĝalada coma cadagiti lima a cabcabayo a matda, isuda a mabati iti ciudad (adtoy, nĝa isuda casda la iti isu-amin a caadu ti Israel a mabati kencuana; adtoy, nĝa isuda casda la iti isu-amin a caadu ti Israel a maibusda); ket palubosannacam nĝa agbaon ken cumita.

14 Gupuna a nanĝalada iti dua a luglugan agraman cabcabayo; ket ti ari nagbaon iti licudan ti buyot dagiti Sirios, a kinunana, Incayo ket kitaenyo.

15 Ket isuda sinurotda ida aginĝgana iti Jordan: ket, adtoy, isu-amin a dalan addada a napno cadagiti cawcawes ken alalicamen, a dagiti Sirios impurruacda iti darásda. Ket dagiti nabaon simmublida, ket imbagada iti ari.

16 Ket dagiti tattao rimmuarda, ket sinamsamda di pacarso dagiti Sirios. Iti casta a ti maysa a casucat ti namayecmec nĝa harina *nalaco* idi iti maysa a siclo, ket ti dua a casucat ti cebada iti maysa a siclo, a mayannurot iti sao ni Jehova.

17 Ket ti ari dinutocanna di capitan nĝa iti imana isu nagsadag idi a manĝaywan iti ruanĝan: ket dagiti tattao isut' tinalaytayda idi ruanĝan, ket natay a cas kinunana idi ti lalaki ti Dios, a sinaona idi a ti ari simmalog kencuana.

18 Ket naaramid, idi a ti lalaki ti Dios insaona iti ari, a kinuna, Ti dua casucat a cebada gapu iti maysa a siclo, ket ti sanĝcasucat ti namayecmec nĝa harina gapu iti maysa a siclo, maaramidto no bigat iti daytoy a tiempo iti ruanĝan ti Samaria;

19 ket daydiay a capitan simmunĝbat iti lalaki ti Dios, a kinunana, Ita, adtoy, ¿a no ni Jehova agaramid coma iti tawtawa idiay lanĝit, mabalin a maaramid

daytoy? Ket isu kinunana, Adtoy, nga isut' makitamto cadagita matam, ngem dicanto mangan kencuana:

20 ket naaramid met laeng a casta kencuana; ta dagiti tattao isut' tinalaytayda idi ruangan, ket natay.

Ti daga ti babai a Sunamita maisubli kencuana. Ni Ben-adad agsakit ket papatayen ni Hazael. Ti panagari ni Joram iti Juda. Tiyaalsa ti Edom. Ti panagari ni Ocozias iti Juda.

8 Idin ni Eliseo nagsao iti daydi a babai, a di anacna pinagungarna idi, a kinunana, Tumacderca, inca, sica ken isu-amin a cabbalaymo, ket aggangannaetca iti sadinoman a pacabalinamto a paggangannaetan; ta ni Jehova nangayab iti pungeg; ket umayto met iti rabaw ti daga iti pito a tawen.

2 Ket ti babai timmacder, ket inaramidna ti mayannurot iti sao di lalaki ti Dios, ket isu napan agraman cabbalayna, ket nagnaed idiay daga dagiti Filisteos iti pito a tawen.

3 Ket naaramid iti naggibus ti pito a tawen, a di babai nagsubli a naggapu iti daga dagiti Filisteos: ket napan tapno umasug iti ari a gapu iti balayna, ken gapu iti dagana.

4 Ket ti ari nakisao idi ken ni Giezi a tagabu ti lalaki ti Dios, a kinunana, Agdawatac kenca, a saritaem coma caniac amin dagiti dadackel a banag nga inaramid idi ni Eliseo.

5 Ket naaramid, idi a sarsaritaenna iti ari no casano ti panangpaungarna iti daydi a natay, nga, adtoy, ti babai, isu a ti anacna pinagungarna idi, nagasug iti ari a gapu iti balayna, ken gapu iti dagana. Ket ni Giezi kinunana, O ari nga apoc, daytoy isu ti babai, ket daytoy isu ti anacna, isu a ni Eliseo pinagungarna idi.

6 Ket idi a ti ari nagsaludod iti babai, *di babai* imbagana kencuana. Iti casta ti ari nangdutoc kencuana iti maysa nga agturay, a kinunana, Isublim amin a cucuana idi, ken isu-amin a bunga ti dagana nanipud idi aldaw a panangbaybay-ana iti daga aginggana itatta.

7 Ket ni Eliseo immay iti Damasco; ket ni Ben-adad nga ari ti Siria nagsakit; ket naibaga idi kencuana, a nacuna, Ti lalaki ti Dios umayen ditoy.

8 Ket ti ari kinunana ken ni Hazael, Mangalaca ita imam iti maysa a sagut, ket inca, sabtem ti lalaki ti Dios, ket umumanca ken ni Jehova babaen ti pannacaaramatna, a cunaem, ¿Umimbagacto iti daytoy a nasakit?

9 Iti casta ni Hazael napan a sumabet kencuana, ket nangala iti sagut iti imana, tumunggal naimbag a banag met laeng ti Damasco, nga awit ti uppat a pulo a camello, ket immay ket nagtacder iti sango daydiay, ket kinunana, Ni anacmo a Ben-adad nga ari ti Siria imbaonnac kenca, a kinunana, ¿Umimbagacto iti daytoy a nasakit?

10 Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Inca, cunaem kencuana, Umimbagcanto a di bumurong; nupay casta ni Jehova impamatmatna caniac a matayto a di bumurong.

11 Ket ti lalaki ti Dios intalliawna *kencuana* di rupana a siiintec, agingganat' nababainan idi: ket ti lalaki ti Dios nagsangit.

12 Ket ni Hazael kinunana, Apayapay agsangit ni apoc? Ket isu simmungbat, Agsipud ta ammoc ti ranggas nga aramidemto cadagiti annac ti Israel: dagiti sarikedkedda pasgedamto iti apuy, ket dagiti agtutuboda a lallaki papatayemto iti campilan, ket dagiti babassitda itupacmonto, ken bettecamto dagiti babbai a masicug.

13 Ket ni Hazael kinunana, ¿Ngem ania ti adipenmo, nga isu laeng ti maysa nga aso, tapno aramidenna coma daytoy dackel a banag? Ket ni Eliseo simmungbat, Ni Jehova impamatmatna caniac a sicauto ti ari ti Siria.

14 Idin isu pinanawanna ni Eliseo, ket immay ken ni apona, a nagcuna kencuana, Ania ti kinuna kenca ni Eliseo? Ket isu simmungbat, Isu kinunana caniac nga umimbagcanto a di bumurong.

15 Ket naaramid iti sumaruno nga aldaw nga isu nangala iti ules, ket isut' inraremna iti danum, ket isut' inyucradna iti rupana, iti casta natay: ket ni Hazael nagari iti saadna.

16 Ket iti maicalima a tawen ni Joram nga anac ni Acab nga ari iti Israel, ni Josafat idinto ngarud nga ari iti Juda, ni Joram nga anac ni Josafat nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

17 Agtawen iti tallopulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari iti walo a tawen idiay Jerusalem.

18 Ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti Israel, a cas ti inaramid idi ti balay ni Acab: ta maysa nga anac ni Acab isu idi ti asawana; ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

19 Nupay casta ni Jehova saanna a kinayat a dinadael ti Juda, a gapu ken David nga adipenna, a cas incarina kencuana ti panangtedna kencuana ti maysa a silaw a maipaay cadagiti annacna iti agnanayon.

20 Cadagiti aldawna ti Edom immalsa nanipud iti babaen ti ima ti Juda, ket nangisaad iti ari cadacuada met laeng.

21 Idin ni Joram immallatiw idiay Seir, ket isu-amin dagiti lugluganna kencuana: ket timmacder iti rabii, ket kinabilna dagiti Edomitas, a nanglacub iti aglicmut kencuana; ken dagiti capcapitan dagiti luglugan, ket dagiti tattao nagtalawda aginggga cadagiti toldada.

22 Casta ti yaalsa ti Edom nanipud iti baba ti ima ti Juda aginggana iti daytoy nga aldaw. Idin ti Lebna immalsa idi met la a tiempo.

23 Ket ti matda cadagiti aramid ni Joram, ken isu-amin nga inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

24 Ket ni Joram nakiturog cadagiti ammana, ket naitanem cadagiti ammana idiay ili ni David; ket ni Ocozias nga anacna nagari iti saadna.

25 Idi tawen a maicasangapulo ket dua ni Joram nga anac ni Acab nga ari ti Israel ni Ocozias nga anac ni Joram nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

26 Ni Ocozias agtawen idi iti duapulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari iti macatawen idiay Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Atalia nga anac ni Amri nga ari ti Israel.

27 Ket isu nagna iti dalan ti balay ni Acab, ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a cas ti balay ni Acab; ta manugang idi ti balay ni Acab.

28 Ket nakicuyog a napan iti gubat ken ni Joram nga anac ni Acab a maibusor ken ni Hazael nga ari ti Siria idiay Ramot-galaad: ket dagidi Sirios sinugatda ni Joram.

29 Ket ni ari Joram nagsubli idiay Jezrael tapno maagasan cadagiti sug-sugatna a dagiti Sirios intedda kencuana idiay Rama, idi a nakigubat a maibusor ken ni Hazael nga ari ti Siria. Ket ni Ocozias nga anac ni Joram nga ari ti Juda simmalog idi a mangkita ken ni Joram nga anac ni Acab idiay Jezrael, agsipud ta masakit idi.

Ti paidamag ni Eliseo ken Jehu. Ni Jehu napulotan nga agari iti Israel. Ti yaalsana a maibusor ken Joram; papatayenna da Joram ken Ocozias. Ni Jezabel mapapatay.

9 Ket ni Eliseo a mammadto immayab iti maysa cadagiti annac dagiti mammadto, ket kinunana kencuana, Baricsam dagita lomom, ket alaem daytoy frasquita ti lana ita imam, ket inca idiay Ramot-galaad.

2 Ket intono dumtengca sadiay, birukem sadiay ni Jehu nga anac ni Josafat nga anac ni Namsi, ket sumrecca, ket isut' patacderem iti tengngga dagiti cacabsatna, ket isut' ipanmo iti naununeg a siled.

3 Sacanto alaen ti frasquita ti lana, ket isut' ibucbocmo iti rabaw ti olona, ket cunam, Castoy ti cuna ni Jehova, Siac pinulotanca nga ari iti Israel. Saca luctan ti ruangan, ket agtalawca, ket dica agtactac.

4 Iti casta ti agtutubo a lalaki, a ti met laeng agtutubo a mammadto, napan idiay Ramot-galaad.

5 Ket idi a simrec, adtoy dagiti capcapitan ti buyot agtutugawda. Ket isu kinunana. O capitan, addaanac iti maysa a bilin kenca. Ket ni Jehu kinunana, Asino aya cadacami amin? Ket isu kinunana, Sica, O capitan.

6 Ket isu timmacder ket simrec iti balay: ket isu imbucbocna di lana iti olona, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Siac pinulotanca nga ari iti ili ni Jehova, iti Israel met laeng.

7 Ket cabilemto ti balay ni Acab nga apom, tapno mabalesco coma ti dara dagiti adipenco a mammadto, ken dagiti dara dagiti isu-amin nga adipen ni Jehova, iti ima ni Jezabel.

8 Ta isu-amin a balay ni Acab mapucawto; ket keltayecto ken ni Acab ti tunggal ubing a lalaki, ken daydiay a napunitan ken daydiay a nabaybay-an a siwawaya iti Israel.

9 Ket aramidecto ti balay ni Acab, a cas iti balay ni Jeroboam nga anac ni Nabat, ken cas iti balay ni Baasa nga anac ni Ahias.

10 Ket dagiti aso lamutendanto ni Jezabel idiay paset ti Jezrael, ket awanto ti manĝitabon kencuana. Ket linuctanna di ruanĝan, ket timmalaw.

11 Idin ni Jehu rimmuar cadagiti adipen ni apona: ket maysa ti nagcuna kencuana, ¿Naimbag amin? Ania ti gapuna nĝa immay kenca daytoy mauyonĝ a tao? Ket isu kinunana cadacuada, Dacayo ammoyo ti tao ken ti insaona.

12 Ket isuda kinunada, Isut' ulbod; isut' ipalawagmo cadacami ita. Ket isu kinunana, Castoy ken castoy ti insaona caniac, a kinuna, Castoy ti kinuna ni Jehova, Siac pinulotanca nĝa ari iti Israel.

13 Ket nagdarásda, ket innalada ti tunĝgal maysa ti cawesna, ket isut' incabilna iti babaenna iti tapaw ti agdan ket pinagunida ti tanĝguyob, a kinunada, Ni Jehu isut' ari.

14 Iti casta ni Jehu nĝa anac ni Josafat nĝa anac ni Namsi immalsa a maibusor ken ni Joram, (ket ni Joram ayaywananna idi ti Ramot-galaad, isu ken isu-amin nĝa Israel, a gapu ken ni Hazael nĝa ari ti Siria;

15 nĝem ni ari Joram naisubli tapno maagasan idiay Jezrael cadagiti sugsugatna a dagiti Sirios intedda idi kencuana, idi nakigubat ken ni Hazael nĝa ari ti Siria.) Ket ni Jehu kinunana, No daytoy isut' nakemyo, awan nĝarud ti uray siasino nĝa agtalaw ken rumuar iti ciudad, a mapan ken manĝibaga idiay Jezrael.

16 Iti casta ni Jehu limmugan iti maysa a lugan, ket napan idiay Jezrael; ta ni Joram agididda idi idiay. Ket ni Ocozias nĝa ari ti Juda simmalog sadiay a cumita ken Joram.

17 Ket di wanawan agtactacder iti torre idiay Jezrael, ket nawanawananna di buyot ni Jehu idi a sumunĝad, ket kinunana, Siac makitac ti maysa a buyot. Ket ni Joram kinunana, Manĝalaca iti maysa nĝa agcabayo, ket ibaonmo a manĝsabet cadacuada, ket cunaenna coma, ¿Adda talna?

18 Iti casta napan ti maysa a nagcabayo a nanĝsabet kencuana, ket kinunana, Castoy ti kinuna ti ari, Adda talna? Ket ni Jehu kinunana, Ania ti bibianĝmo iti talna? Agbalicca iti licudac. Ket ti wanawan imbagana, a kinunana, Ti nabaon dimtenĝ cadacuada, nĝem saan a simmubli.

19 Idin nagbaon iti maicadua a nagcabayo, a dimtenĝ cadacuada, ket kinunana, Ti ari kinunana iti castoy, ¿Adda talna? Ket ni Jehu simmunĝbat, Ania ti bibianĝmo iti talna? Agbalicca iti licudac.

20 Ket di wanawan imbagana, a kinunana, Isu met dimtenĝ cadacuada, ket saan a sumubli: ket ti panagpaguyodna cas la iti panagpaguyod ni Jehu, nĝa anac ni Namsi; ta agpaguyod a cas la aguuyonĝ.

21 Ket ni Joram kinunana, Agsaganacayo. Ket insaganada di luganna. Ket ni Joram nĝa ari ti Israel ken ni Ocozias nĝa ari ti Juda rimmuarda, ti tunĝgal maysa iti luganna, ket rimmuarda a simmabet ken ni Jehu, ket isut' nasaracda iti paset ni Nabot a Jezraelita.

22 Ket naaramid, idi a ni Joram nakitana ni Jehu, a kinunana, Jehu, adda talna? Ket simmunĝbat, Ania a talna, iti kinabayag a dagiti pannakiabig ni Jezabel nĝa inam ken dagiti panangnĝaradinĝna isudat' casta ti caruay?

23 Ket ni Joram imbalicna di imana, ket nagtalaw, ket kinunana ken ni Ocozias, Adda liput, O Ocozias.

24 Ket ni Jehu biniatna di ba-ina iti amin a pigsana, ket kinabilna ni Joram iti nagbaetan dagiti tackiagna, ket di pana rimmuar iti pusona, ket napasag idi luganna.

25 Idin kinuna *ni Jehu* ken ni Badacer a capitanna, Alaem, ket isut' ipurruacmo iti paset ti talon ni Nabot a Jezraelita; ta dagipem no casano nĝa, idi a siac ken sica nagluganta nĝa agpadpada a simmurot ket ni Acab nĝa amana, ni Jehova incabilna daytoy nĝa awit kencuana:

26 Pudno unay a nakitac idi calman ti dara ni Nabot, ken ti dara dagiti annacna, cuna ni Jehova; ket supapacacto kenca iti daytoy a paset *ti daga*, cuna ni Jehova. Gapuna nĝa ita alaem ket isut' ipurruacmo iti paset ti daga, a mayannurot iti sao ni Jehova.

27 Nĝem idi a ni Ocozias nĝa ari ti Juda nakitana daytoy, nagtalaw idi dalan ti balay ti minuyonĝan. Ket ni Jehu isut' sinurotna, a kinunana, Isut' cabilenyo met idiay lugan; *ket isut' kinabilda* idiay sanĝatan ti Gur, nĝa adda iti denna ti Jeblaam. Ket isu nagtalaw aginĝgat' Mageddo, ket natay sadiay.

28 Ket dagiti adipenna isut' impanda iti maysa a lugan idiay Jerusalem, ket

isut' intabonda iti tanemna cadagiti ammana idiay ciudad ni David.

29 Ket iti maicasangapulo ket maysa a tawen ni **Joram** nga anac ni Acab ni Ocozias nangrugi a nagari iti Juda.

30 Ket idi a ni Jehu dimteng iti Jezrael, ni Jezabel isut' natimudna; ket pinintaanna dagiti matana, ket inarcosanna di olona, ket timmamdag idi tawa.

31 Ket idi a ni Jehu simrec idi ruangan, *ni Jezabel* kinunana, ¿Adda talna, sica Zambri, a namapatay ken ni apom?

32 Ket isu intangadna di rupana iti tawa, ket kinunana, Asino ti makiadda caniac? asino? Ket dua wenno tallo a tao nga eunuco timmamdagda kencuana.

33 Ket isu kinunana cadacuada, Isut' itappuacyo: Iti casta isut' intappuacda; ket ti dadduma a darana naiparsiac iti dideng, ken cadagiti cabcabayo: ket *ni Jehu* isut' pinatalaytayanna.

34 Ket idi a nacastrec, nangan ken imminum; ket kinunana, Taripatoenyo ita ti babai a nailunod, ket isut' itabonyo; ta isu anac ti maysa nga ari.

35 Ket napanda a mangitabon kencuana; ngem awan ti nasaracanda a pulos kencuana no di la ti bangabangana, ken dagiti sacsacana, ken dagiti daculap dagiti imimana.

36 Gapuna a simmublida, ket imbagada kencuana. Ket isu kinunana, Daytoy isu ti sao ni Jehova, nga insaona idi a naaramat ni adipenna nga Elias a Tesbita, a kinunana, Iti paset ti Jezrael dagiti aso lamutendanto ti lasag ni Jezabel:

37 ket ti bagí ni Jezabel isuntot' cas iblengē iti rabaw ti daga idiay paset ti Jezrael, iti casta a didanto saoen, Daytoy isu ni Jezabel.

Dagiti sursurat ni Jehu cadagiti lallacay ti Israel; papatayenna dagiti annac a lallaki ni Acab ken dagiti cabsat ni Ocozias. Dagiti agdaydayaw ken Baal mapapatayda. Dagiti basol ni Jehu ken ipapatayna.

10 Ket ni Acab addaan idi sadi Samaria iti pitopulo nga annac a lallaki. Ket ni Jehu nangsurat cadagiti sursurat, ket imbaonna idiay Samaria, cadagiti agturturay iti Jezrael, cadagiti met laeng lallacay, ken cadagidi nga agaywan *cadagiti annac* ni Acab, a cunana,

2 Ket ita apaman a dumteng daytoy a surat cadacayo, idinto nga adda cadacayo dagiti annac ni apoyo, ken adda cadacayo dagiti luglugan ken cabcabayo, ken maysa a ciudad a nasariked-kedan met, ken cabal;

3 mangilasincayo iti caimbagan ken catutopan cadagiti annac a lallaki di apoyo, ket isut' isaadyo iti trono di amada, ket makigubatcayo a maipaay iti balay di apoyo.

4 Ngem isuda nagbutengda idi iti napalalo unay, ket kinunada, Adtoy, a dua nga ar-ari saanda idi a nagtacder iti sangona: casanonto ngarud ti panagtacdertayo?

5 Ket ti palungo ti balay, ken ti palungo ti ciudad, ken dagiti lallacay met, ken dagidi nga agaywan *cadagiti annac*, nagbaonda ken ni Jehu, a cunada, Dacami dagiti adipenmo, ket tungpalenminto amin nga ibilinmo cadacami; dicamto mangaramid iti ari iti uray siasino a lalaki: aramidem daydiay nga isut' naimbag cadagita matam.

6 Idi casta nangsurat iti maysa a surat iti maicadua a dáras cadacuada, a kinunana, No makiaddacay caniac, ken no ipangagyonto ti timecco alaenyo dagiti olo dagiti annac a lallaki di apoyo, ket umaycayo caniac no bigat ditoy Jezrael iti daytoy a tiempo. Ket dagiti annac ti ari, idinto a pitopuloda a lallaki, addada idi cadagiti camamaingian a lallaki ti ciudad, a nangaywan cadacuada.

7 Ket naaramid, idi a ti surat dimteng cadacuada, nga innalada dagiti annac ti ari, ket pinapatayda ida, a pitopulo met laeng a lallaki, ket incabilda dagiti ol-oloda cadagiti lablabba, ket imbaonda kencuana idiay Jezrael.

8 Ket maysa a nabaon immay, ket imbagana kencuana, a kinunana, Inyegda dagiti olo dagiti annac ti ari. Ket isu kinunana, Icabiliyo ida iti nagcadua a catuon iti ridaw ti ruangan aginggana iti bigat.

9 Ket naaramid iti bigat, nga isu rimmuar, ket nagtacder, ket kinunana cadagiti isu-amin a tattao. Dacayo nalintegcayo: adtoy, immalsaac a maibusor iti apoc, ket isut' pinatayco, ngem siasino ti nangcabil amin cadagitoy?

10 Ammoenyo itatta nga awanto ti maregreg iti daga iti sao ni Jehova, a ni Jehova insaona iti maipapan iti balay ni Acab: ta ni Jehova inaramidna daydi nga insaona a naaramat ni adipenna nga Elias.

11 Casta ti panangcabil ni Jehu cada-

giti isu-amin a natda iti balay ni Acab idiay Jezrael, ken isu-amin dagiti natan-oc a lallakina, ken isu-min a caingongotna, ken sassacerdotena, agingat' dina binay an iti uray siasino a natda.

12 Ket timmacder sadiay ket nagna, ket napan sadi Samaria. Ket idi nga isu adda iti maysa a balay a pagpucpukisan dagiti agaywan cadagiti carcarnero iti dalan,

13 ni Jehu nasabetna dagiti cacabsat ni Ocozias nga ari ti Juda, ket kinunana, Siasinocayo? Ket kinunada, Dacami dagiti cacabsat ni Ocozias: ket sumalogcami a cumablaaw cadagiti annac ti ari ken cadagiti annac ti reina.

14 Ket isu kinunana, Alaenyo ida a sibibiag. Ket innalada ida a sibibiag, ket pinapatayda ida iti bito ti balay ti pagpucpukisan, uppat a puloda ket dua a lallaki met laeng; isu saan a nangbaybaya iti asino cadacuada.

15 Ket idi a pimmanaw sadiay, nayascul ken ni Jonadab nga anac ni Recab nga umay a sumabet kencuana, ket isut' kinablaawanna, ket kinunana kencuana, ¿Nalinteg ta pusom, a cas ti pusoc nalinteg ita pusom? Ket ni Jonadab kinunana, Isu. No *nalinteg*, yawatmo caniac ta imam. Ket isu inyawatna kencuana di imana; ket isut' inngatona kencuana idi lugan.

16 Ket kinunana, Cumuyogca caniac, ket kitaem ti regtac a maipaay ken ni Jehova. Iti casta isut' pinauiida idi lugan-na.

17 Ket idi a dimteng idiay Samaria, kinabilna amin dagiti matda ken ni Acab idiay Samaria, aginggan at' dina nadadael, a mayalubog iti sao ni Jehova, nga insaona idi ken ni Elias.

18 Ket ni Jehu inurnongna amin a tattao, ket kinunana cadacuada, Ni Acab bassit ti pinagservina idi ken ni Baal; ngem ni Jehu agservinto kencuana iti adu.

19 Gapuna nga itatta yayabandac cadagiti isu-amin a mammadles ni Baal, isu-amin nga agcarcarag kencuana, ken isu-amin a sacerdotena; awan coma ti agcurang, ta aramidec ti dackel a panagidaton ken Baal; uray siasinonto nga agcurang, dinto agbiag. Ngem ni Jehu isut' inaramidna a sisisicap, iti panggep a pangpucawna cadagiti agcarcararag ken ni Baal.

20 Ket ni Jehu kinunana, Agngilincayo iti maysa a gimong a nadaeg ken ni Baal. Ket isut' inwarragawagda.

21 Ket ni Jehu nagbaon iti amin nga Israel; ket isu-amin dagiti agcarcararag ken ni Baal immayda, iti casta nga awan ti nagcurang nga uray maysa a lalaki a di immay idi. Ket simrecda iti balay ni Baal; ket di balay ni Baal napusec iti igid ken igid.

22 Ket isu kinunana idi iti daydi a palungo ti sacristia, Mangalaca cadagiti cawcawes a maipaay cadagiti isu-amin nga agcarcararag ken ni Baal. Ket isu inyegganna ida cadagiti cawcawes.

23 Ket simrec ni Jehu, ken ni Jonadab nga anac ni Recab, iti balay ni Baal; ket isu kinunana cadagiti agcarcararag ken Baal, Agsukimatcayo, ket kitaenyo nga awan coma ditoy cadacayo ti maysa cadagiti adipen ni Jehova, no di laeng dagiti agcarcararag ken ni Baal.

24 Ket simrecda a mangidatag cadagiti sacrificio ken datdaton a mapuuran. Ket ni Jehu nangdutoc kencuana idi ruar iti walopulo a lallaki, ket kinunana cadacuada, No maysa cadagiti tattao nga inyegco cadacayo macatalaw, daydiay a mamalubos kencuana a mapan, ti biagna isuntot' agpaay iti biag daydiay.

25 Ket naaramid idi apaman nga isu nagibusna nga indatag di daton a mapuuran, a ni Jehu kinunana idi agbantay ken cadagiti capcapitan, Sumreccayo, ket patayenyo ida; dicay palubosan ti maysa a rumuar coma. Ket kinabilda ida iti tadem ti campilan; ket ti agbantay ken dagiti capcapitan impurruacda ida iti ruar, ket napanda iti ciudad ti balay ni Baal.

26 Ket innalada dagiti monmon nga adda idi balay ni Baal, ket pinuuranda ida.

27 Ket binongtolda di monmon ni Baal, ket dinupracda di balay ni Baal, ket isut' inaramidda a pagiblengan, inggana itoy nga aldaw.

28 Casta ti pinangdadael ni Jehu ken ni Baal iti Israel.

29 Nupay casta cadagiti basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel, ni Jehu saan a simmina iti isusurotna cadacuada, *nga ammoen*, dagiti sinan-urbon a baca a balitoc nga addada idi idiay Betel, ken addada idi idiay Dan.

30 Ket ni Jehova kinunana ken ni Jehu, Agsipud ta nagaramidca iti naimbag iti panangaramidmo iti daydi nga isut'

nalinteg cadagiti matac, *ket* inaramidmo ti balay ni Acab a mayannurot iti isu-amin nga adda iti pusoc, dagiti annacmo aginggánat' maicapat a caputotan sumaaddanto iti trono ti Israel.

31 Ngem ni Jehu saan a nagannad a nagna iti linteg ni Jehova, a Dios ti Israel, iti amin a pusona: saan a simmina cadagiti basbasol ni Jeroboam, a pinamagbasolna iti Israel.

32 Cadagidi nga aldaw ni Jehova rinugianna ti nangkeltay iti Israel: ket ni Hazael kinabilna ida iti isu-amin a beddeng ti Israel;

33 manipud iti Jordan iti deppaar ti daya, isu-amin a daga ti Galaad, dagiti Gaditas, ken Rubenitas, ken Manasesitas, manipud Aroer, nga adda iti denna ti lobong ti Arnon, iti Galaad met laeng ken iti Basan.

34 Ti matda cadagiti aramid ni Jehu, ken isu-amin nga inaramidna, ken isu-amin di kinamaingelna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti arari ti Israel?

35 Ket ni Jehu nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda idiay Samaria. Ket ni Joacaz nga anacna nagari iti saadna.

36 Ket iti bayat ti panagari ni Jehu iti Israel idiay Samaria isut' idi duapulo ket walo a tawen.

Ti panaggamsaw ni Atalia. Ni Joas maaramid nga ari, ket mapapatay ni Atalia. Ni Joiada pasublienna dagiti tattao ken Jehova.

11 Ket ni Atalia nga ina ni Ocozias idi a nakitana a di anacna natay idi, timmacder ket dinadaelna amin ti naarian a putot.

2 Ngem ni Josaba, nga anac a babai ni ari Joram, a cabsat a babai ni Ocozias, innalana ni Joas nga anac ni Ocozias, ket isut' linibasna cadagiti annac ti ari a mapapatay idi, isu met laeng ken ti babai a mangsisiwa kencuana, *ket incabilna ida* iti siled a pagiddaan; ket isut' inlemmengda ken ni Atalia, iti casta saan a napapatay;

3 ket adda idi kencuana a silelemmeng idiay balay ni Jehova iti innem a tawen. Ket ni Atalia nagreina iti daga.

4 Ket iti maicapito a tawen ni Joiada nagbaon ket nangala cadagiti capitan ti ginasut dagiti Cereteos ken ti guardia, ket inserrecna ida kencuana idiay balay ni Jehova; ket nakitulag cadacuada, ket pinagsapatana ida iti balay ni Jehova, ket imparangna cadacuada di anac ti ari.

5 Ket binilinna ida, a kinunana, Daytoy ti aramidenyonto: ti apagcatloyo, a sumrecto iti aldaw a panaginaná, isudanto dagiti agbantay iti balay ni Jehova;

6 ket ti maysa nga apagcatlo agyanto iti ruangan a Sur; ket ti maysa nga apagcatlo iti ruangan iti licudan ti guardia: iti casta bantayanyonto ti balay, ken dacayto ti sarikedked.

7 Ket dagiti dua a cabuyotan cadacayo, isu-amin met laeng a rumuar iti aldaw a panaginaná, bantayandanto ti balay ni Jehova iti aglawlaw iti ari.

8 Ket alicubcubenyonto ti ari, tunggal lalaki agraman cadagiti ig-igamna iti imana; ket ti sumrec iti uneg dagiti intar, matay coma: ket makiaddacay coma iti ari intono rumuar, ken sumrec coma.

9 Ket dagidi capcapitan ti ginasut inaramidda ti mayannurot iti isu-amin a ni sacerdote Joiada imbilinna; ket innala tunggal maysa dagiti lallakina, dagidi a sumrec iti aldaw a panaginaná, ken dagidi a rumuar iti aldaw a panaginaná, ket immayda ken ni Joiada a sacerdote.

10 Ket ti sacerdote inyawatna cadagiti capcapitan ti ginasut dagidi picpica ken calcalasag a cucua idi ni David, nga addada idi idiay balay ni Jehova.

11 Ket dagiti guardia nagtacderda, tumunggal lalaki agraman cadagiti ig-igamna iti imana, manipud iti abay a canawan ti balay aginggana iti abay a catigid ti balay, iti denna ti altar ken ti balay, iti sibay ti ari nga aglicmut.

12 Idin inruarna di anac ti ari, ket incabilna kencuana di balangat, ken *intedna kencuana* di pammanecnec; ket isut' inaramidda nga ari, ken isut' pinulotanda; ket nagsisipatda cadagiti im-imada, ket kinunada, Agbiag coma *a manayon* ti ari.

13 Ket idi a ni Atalia nangegna di daranudor ti guardia ken dagiti tattao, simrec cadagiti tattao iti balay ni Jehova:

14 ket kimmita, ket, adtoy, a di ari sitatacder iti denna ti adigi, a mayalubog iti cadawyan idi, ket dagiti capcapitan ken dagiti tanggúyob iti denna ti ari; ket isu-amin a tattao ti daga agragragsacda idi, ket pagunienda idi dagiti tanggúyob. Idin ni Atalia pinigisna dagiti cawcawesna, ket inyickisna, ¡Liput! ¡liput!

15 Ket ni sacerdote Joiada binilinna

dagiti capcapitan ti ginasut a palungo ti buyot, ket kinunana cadacuada, Isut' iruaryo iti baet dagiti intar; ket ti sumurotto kencuana isut' papatayenyonto iti campilan. Ta di sacerdote kinunana, Dicay papatayen coma iti balay ni Jehova.

16 Iti casta nagwacnisda a maipaay kencuana, ket napan iti dalan ti sercan dagiti cabcabayo iti balay ti ari; ket idiay napapatay idi.

17 Ket ni Joiada nangaramid iti tulag cada Jehova ken iti ari ken cadagiti tattao nga isuda coma dagiti tattao ni Jehova; iti ari met ken dagiti tattao.

18 Ket isu-amin a tattao ti daga simrecda iti balay ni Baal, ket isut' dinupracda; dagiti alaltarna ken dagiti ladladawanna binuracda nga inkisap, ket pinatayda ni Matan a sacerdote ni Baal iti sango dagiti altar. Ket di sacerdote nangdutoc cadagiti agturay iti balay ni Jehova.

19 Ket innalana dagiti capcapitan ti ginasut, ken dagiti Cereteos, ken ti guardia, ken iti isu-amin a tattao ti daga, ket insalogda di ari nga ingapu iti balay ni Jehova, ket immayda iti dalan ti ruangan ti guardia iti balay ti ari. Ket nagtugaw iti trono dagiti ar-ari.

20 Iti casta isu-amin a tattao ti daga nagragragsacda, ket ti ciudad nagtalna idi. Ket pinapatayda ni Atalia iti campilan idiay balay ti ari.

21 Ni Joas agtawen idi iti pito a tawen idi a nangrugi a nagari.

Ni Joas patarimaanna ti templo; pasardengenna ti panagsillong ni Hazael; mapapatay.

12 Idi maicapito a tawen ni Jehu ni Joas nangrugi a nagari: ket nagari iti uppat a pulo a tawen idiay Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Sebia a taga Beer-seba.

2 Ket ni Joas inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova iti isu-amin nga aldaw a ni sacerdote Joiada isut' insursurona idi.

3 Nupay casta dagidi nangato a disso saanda a naiccat; ti umili nagtuloy a nagidaton ken nagpupuur iti incienso cadagidi nangato a disso.

4 Ket ni Joas kinunana cadagiti sacerdote, Isu-amin a cuarta dagiti naipaay a banag a nayeg iti balay ni Jehova, iti cuarta nga agpagna, ti cuarta dagiti tattao a tunggal lalaki nacagatadánna, ken isu-amin a cuarta a yeg ti uray asino a tao iti sibubulos a pusona iti balay ni Jehova,

5 alaen coma ida dagiti sacerdote cadacuada, tunggal lalaki iti caimuanna; ket isuda tarimaanenda coma dagiti gutgutbaw ti balay, iti uray sadinoman a pacasaracanto iti gutbaw.

6 Ngem casta idi, nga idi tawen a maicaduapulo ket tallo ni ari Joas dagiti sacerdote dida pay laeng natarimaan dagiti gutgutbaw ti balay.

7 Idin ni ari Joas inayabanna ni sacerdote Joiada, ken dagiti *sabali* a sacerdote, a kinunana cadacuada, Apayapay a dicay tinarimaan dagiti gutgutbaw ti balay? ita ngarud dicay mangalan iti cuarta iti caimuanyo, no di ket itedyo ida a maipaay cadagiti gutgutbaw ti balay.

8 Ket dagiti sacerdote inanamungganda a dida mangalan iti cuarta iti umili, dida tarimaanen dagiti gutgutbaw ti balay.

9 Ngem ni sacerdote Joiada nangala iti maysa a lacasa, ket linussocanna di calubna, ket isut' incabilna iti abay ti altar, iti sikig a canawan ti maysa a sumrec iti balay ni Jehova: ket dagiti sacerdote nga agaywan iti dapian icabilda sadiay ti isu-amin a cuarta a maiserrec idi balay ni Jehova.

10 Ket casta idi, idi a nakitada nga adu a cuarta idi lacasa, a ti escriba ti ari ken di nangato a sacerdote sumang-atda, ket icabilda cadagiti supsupot ket bilangenda di cuarta a masaracanda idi balay ni Jehova.

11 Ket itedda di cuarta a nagantingda cadagiti im-ima dagidi nga agaramid iti trabajo, nga addaan panagaywan iti balay ni Jehova: ket isut' imbayadda cadagiti allawagi ken agbangbangon iti balay, a nagtrabajo iti balay ni Jehova,

12 ken cadagiti agcavcaviti, ken agtagtaga iti bato, ken iti panaggatang iti cayo ken bato a tinagaan tapno pangtarimaan cadagiti gutgutbaw ti balay ni Jehova, ken iti isu-amin a nagasto iti balay a pangtarimaan kencuana.

13 Ngem awan idi ti naaramid a maipaay iti balay ni Jehova a tagtagayan a pirac, pangararsang, bacbacca, tangtangguyob, uray aniaman nga alicamen a balitoc, wenno alicamen a pirac, iti cuarta a nayeg idi iti balay ni Jehova;

14 ta isut' intedda idi cadagidi nagaramid iti trabajo, ket isut' pinangtarimaanda idi iti balay ni Jehova.

15 Casta met a dida binilanḡ cadagidi lallaki, nga iti imada nanḡyawatanda idi cuarta tapno isut' itedda idi cadagiti nagaramid iti trabajo, ta nagaramidda idi a matalec.

16 Ti cuarta a gapu cadagiti daton ti salungasinḡ, ken ti cuarta a gapu cadagiti daton a gapu iti basol, saan idi a maiserrec iti balay ni Jehova: cucua idi dagiti sacerdote.

17 Idin ni Hazael nga ari ti Siria simmanḡ-at, ket nakibacal a maibusor iti Get, ket isut' innalana; ket ni Hazael insanḡona di rupana tapno sumanḡ-at iti Jerusalem.

18 Ket ni Joas nga ari ti Juda innalana amin a banag a naipaay a da Josafat, ken Joram, ken Ocozias, nga ammana, nga ar-ari ti Juda, impaayda, ken isu-amin a banag nga impaayna idi, ken isu-amin a balitoc a nasaracan cadagiti gamgamenḡ ti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari, ket imbaonna ida ken ni Hazael nga ari ti Siria: ket isu pimmanaw idiay Jerusalem.

19 Ti matda cadagiti aramid ni Joas, ken isu-amin nga inaramidna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

20 Ket dagiti adipenna timmacderda, ket nanḡaramidda iti maysa a yaalsa, ket kinabilda ni Joas idiay balay sadi Mello, *iti dalan* a sumaloganna nga agpa-Sella.

21 Ta ni Josacar nga anac a lalaki ni Semaat, ken ni Jozabad nga anac a lalaki ni Semer, nga ad-adipenna, isut' kinabilda, ket natay; ket isut' intabonda cadagiti ammana idiay ciudad ni David: ket ni Amasias nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Joacaz iti Israel. Ti panagari ni Joas. Ti maudi a panagsakit ni Eliseo ken ti tandana. Dagiti gubat ti Moab ken Siria.

13 Idi tawen a maicaduapulo ket tallo ni Joas nga anac ni Ocozias, nga ari ti Juda, ni Joacaz nga anac ni Jehu nanḡrugi a nagari iti Israel idiay Samaria, *ket nagari* iti sanḡapulo ket pito a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, ket sinurotna dagiti basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; ket saan a simmina cadacuada.

3 Ket ti punḡtot ni Jehova simged a maibusor iti Israel, ket inyawatna ida iti ima ni Hazael nga ari ti Siria, ken iti ima ni Ben-adad nga anac ni Hazael, iti cancanayon.

4 Ket ni Joacaz nagdawat ken ni Jehova, ket ni Jehova isut' impanḡagna: ta kinitana ti pannacaparigat ti Israel, no casano ti panangparigat cadacuada ti ari ti Siria.

5 (Ket ni Jehova nanḡted iti manḡisalacan iti Israel, iti casta rimmuarda iti babaen ti ima dagiti Sirios; ket dagiti annac ti Israel nagnaedda cadagiti toltoldada a cas la idi ugma.

6 Nupay casta saanda a simmina cadagiti basol ti balay ni Jeroboam, a pinamagbasolna iti Israel, no di ket nagpagnada cadacuada: ket nabati met ti Asherah idiay Samaria.)

7 Ta isu saan a nanḡtidda idi ken ni Joacaz cadagiti tattao no di laenḡ limlimapulo a tattao a nagcacabayo, ken sanḡapulo a luglugan, ken sanḡapulo ribu a tattao a sacasaca; ta ti ari sadi Siria dinadaelna ida, ket inaramidna ida a cas la tapoc a baybayoen.

8 Ti matda cadagiti aramid ni Joacaz, ken isu-amin nga inaramidna, ken ti kinamainḡelna, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

9 Ket ni Joacaz nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda idiay Samaria: ket ni Joas nga anacna nagari iti saadna.

10 Idi tawen a maicatlopulo ket pito ni Joas nga ari ti Juda nanḡrugi ni Joas nga anac ni Joacaz a nagari iti Israel idiay Samaria, *ket nagari* iti sanḡapulo ket innem a tawen.

11 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova; saan a pimmanaw cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, a pinamagbasolna iti Israel; no di ket nagpagna cadacuada.

12 Ti matda cadagiti aramid ni Joas, ken amin dagidi inaramidna, ken ti kinamainḡelna a pinanḡgubatna a maibusor ken ni Amasias nga ari ti Juda, saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

13 Ket ni Joas nakiturog cadagiti ammana; ket ni Jeroboam nagtugaw iti rabaw ti tronona: ket ni Joas naitabon idiay Samaria cadagiti ar-ari ti Israel.

14 Ni Eliseo masakit idi iti sakitna a nacatayanna ket ni Joas nga ari ti Israel

simmalog kencuana, ket isut' sangitanna idi. ket kinunana, ¡Amac, amac, dagiti lugugan ti Israel ken dagiti tattaona nga agcacabayo!

15 Ket ni Eliseo kinunana kencuana, Mangalaca iti ba-i ken ti panpana; ket isu innalana kencuana di ba-i ken ti panpana.

16 Ket kinunana iti ari ti Israel, Iparabawmo ta imam iti rabaw ti ba-i: ket isu imparabawna di imana *iti rabawna.* Ket ni Eliseo impatayna dagiti imana iti rabaw dagiti ima ti ari.

17 Ket kinunana, Luctam ta tawa nga agturong iti daya; ket isut' linuctanna. Idin ni Eliseo kinunana, Mangipanaca ala: ket isu nangipana. Ket isu kinunana, Ti pana ni Jehova iti balligi, ti met laeng pana ti panagballigi a maibusor iti Siria; ta sica cabilemto dagiti taga Siria idiay Afec, agingganat' marunawmonto ida.

18 Ket kinunana, Alaem dagiti pana; ket innalana ida, ket kinunana iti ari ti Israel, Cabilem ta daga; ket isu kinabilna ti namitlo, ket simmardeng idi.

19 Ket ti lalaki ti Dios naglucsaw kencuana, ket kinunana, Kinabilmo coma iti naminlima wenno naminninnem a daras: no casta kinabilmo coma ti Siria agingganat' isut' maparunawmo: gapuna nga iti laeng mamitlo a daras ti pananggcabilmo ita iti Siria.

20 Ket ni Eliseo natay ket isut' intanemda. Dagiti buybuyot dagiti Moabitas sinillongda ti daga idi a sumsumrec ti tawen.

21 Ket naaramid idi nga itantanemda ti maysa a tao, nga, adtoy, a nasiimda ti maysa a buyot; ket intappuacda di tao idi tanem ni Eliseo: ket apaman a daydi tao nasagidna dagiti tultulang ni Eliseo, isu nagungar, ket timmacder cadagiti sacsacana.

22 Ket ni Hazael nga ari ti Siria pinarigatna ti Israel iti amin nga aldaw ni Joacaz.

23 Ngem ni Jehova naparabur idi cadacuada, ken nangngaasi cadacuada, ket impategna ida, a gapu iti tulagna cada Abraham, Isaac, ken Jacob, ket dina kinayat a dinadael ida, dina impasia ida iti sangona agingganat' ita.

24 Ket ni Hazael nga ari ti Siria natay; ket ni Ben-adad nga anacna nagari iti saadna.

25 Ket ni Joas nga annac ni Joacaz innalana manen iti ima ni Ben-adad nga anac ni Hazael dagiti ciudad nga isu innalana idi iti ima ni Joacaz nga amana iti gubat. Namitlo a daras a ni Joas isut' kinabilna, ket nasbutna dagiti ciudad ti Israel.

Ni Amasias agari iti Juda, ket iti gubat iti Israel maparmec ken Joas; dagiti umalsa isut' papatayenda. Ti panagari iti Israel ni maicadua a Jeroboam.

14 Idi maicadua a tawen ni Joas nga anac ni Joacaz nga ari ti ti Israel ni Amasias nga anac ni Joas nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

2 Idi a nangrugi a nagari agtawen idi iti duapulo ket lima a tawen; ket nagari idiay Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen: ti nagan ni inana isut' Joaddan a taga Jerusalem.

3 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, nupay saan a cas ken ni David nga amana; nagaramid iti mayalubog cadagiti isu-amin nga inaramid idi ni Joas nga amana.

4 Nupay casta dagiti nangato a disso saanda idi a naiccat; dagiti tattao agidatdaton pay laeng ken agpuurda iti incienso cadagiti nangato a disso.

5 Ket naaramid, nga apaman a napasingkedan ti pagarian iti imana, a pinatayna dagiti adipenna a namapatay idi iti ari nga amana:

6 ngem cadagiti annac dagidi a namapatay saanna a pinapatay; a mayalubog iti naisurat iti libro ti linteg ni Moises, a cas imbilin ni Jehova, a kinunana, Dagiti amma saandanto a mapapatay a gapu cadagiti annac; uray dagiti annac saandanto a mapapatay gapu cadagiti amma; no di ket tunggal tao matayto a gapu iti basolna met laeng.

7 Namatay idi iti Edom iti sangapulo a ribu idiay Lobong ti Asin, ket innalana ti Sela a gapu iti gubat, ket isut' ninaganna iti Jectel agingganna iti daytoy nga aldaw.

8 Idin ni Amasias nangibaon cadagiti babaonen ken ni Joas, nga anac ni Joacaz nga anac ni Jehu, nga ari ti Israel, a kinunana, Umayca, agkinnitankitata coma iti rupanrupa.

9 Ket ni Joas nga ari ti Israel nagbaon ken ni Amasias nga ari ti Juda, a cunana,

Ti casumba nga adda idiay Libano nagbaon ken ni cantingen,nga adda idiay Libano, a kinunana, Itedmo ta anacmo a babai nga asawa ti anacco a lalaki: ket immalatiw ti maysa a naranggas nga animal nga adda idi idiay Libano, ket binaddecna ni casumba.

10 Pudno unay a sica kinabilmo idi ti Edom, ket ta pusom impangatonaca: madayawca, ket agyanca ita balaymo, ta apaya aya a mangiballaetca iti pacarang-gasam, tapno sica mapasagca coma, sica met laeng, ken ti Juda a maicanunong kenca?

11 Ngem ni Amasias dina kinayat nga impangag. Iti casta simmang-at ni Joas nga ari ti Israel; ket isu ken ni Amasias nga ari ti Juda nagkinnitada iti rupan-rupa idiay Betsemes, a cucua ti Juda.

12 Ket ti Juda naicabil iti dacdakes iti sango ti Israel; ket nagtalaw ti tunggal lalaki agingga' toldana.

13 Ket ni Joas nga ari ti Israel innalana ni Amasias nga ari ti Juda, nga anac ni Joas nga anac ni Ocozias, idiay Betsemes, ket immay iti Jerusalem, ket dinupracna ti bacud ti Jerusalem manipud iti ruangan ti Efraim agingganna iti ruangan ti suli, nga uppat a gasut a sico.

14 Ket innalana amin a balitoc ken pirac, ken isu-amin nga alalicamen a nasaracan idiay balay ni Jehova, ken cadagiti gamgameng ti balay ti ari, ken dagiti tattao met a pannacatanda, ket nagsubli idiay Samaria.

15 Ti matda cadagiti aramid ni Joas nga inaramidna idi, ken ti kinamaingelna, ken no casano ti pannakigubatna ken ni Amasias nga ari ti Juda, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

16 Ket ni Joas nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon idiay Samaria cadagiti ar-ari ti Israel; ket ni Jeroboam nga anacna nagari iti saadna.

17 Ket ni Amasias nga anac ni Joas nga ari ti Juda nagbiag iti calpasan ti ipapatay ni Joas nga anac ni Joacaz nga ari ti Israel iti sangapulo ket lima a tawen.

18 Ti matda cadagiti aramid ni Amasias, ¿saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

19 Ket nagaramidda iti yaalsa a maibusor kencuana idiay Jerusalem; ket nagtalaw agingga' Laquis: ngem nagbaonda ti nagsurot kencuana idiay Laquis, ket isu' pinatayda sadiay.

20 Ket isu' inyegda iti rabaw dagiti cabcabayo; ket isu' naitabon idiay Jerusalem cadagiti ammana idiay ciudad ni David.

21 Ket isu-amin a tattao ti Juda innalada ni Azarias, nga agtawen idi iti sangapulo ket innem, ket isu' inaramidda nga ari iti saad ni Amasias nga amana.

22 Isu binangonna ti Elat ket isu' insublina iti Juda, iti calpasan nga ti ari nakiturog cadagiti ammana.

23 Idi tawen a maicasangapulo ket lima ni Amasias nga anac ni Joas nga ari ti Juda ni Jeroboam nga anac ni Joas nga ari ti Israel nangrugi a nagari idiay Samaria, *ket nagari* iti uppat a pulo ket maysa a tawen.

24 Ket inaramidna daydi nga isu' dakes iti imatang ni Jehova: ket saan a pimmanaw cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam nga anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

25 Isu insublina dagiti bedbeddeng ti Israel manipud iti sercan ti Emat agingganna iti baybay ti Arabah, a mayalubog iti sao ni Jehova, a Dios ti Israel, isu nga insaona idi iti pannacaaramat ni adipenna a Jonas nga anac ni Amati, a mammadto, nga taga Get-ofer idi.

26 Ta ni Jehova nakitana di pannacaparigat ti Israel, a napait unay idi; ta sadiay awan idi ti napunitan wenno nabaybay-an a siwawaya, awan idi sadiay ti uray siasinoman a tumulong a maipaay iti Israel.

27 Ket ni Jehova saanna nga imbaga a cayatna a punasen ti nagan ti Israel iti baba ti langit; no di ket insalacanna ida a gapu iti ima ni Jeroboam nga anac ni Joas.

28 Ket ti matda cadagiti inaramid ni Jeroboam, ken isu-amin nga inaramidna, ken ti kinamaingelna, no casano ti panang-gubatna, ken no casano ti panangsubbotna iti Damasco ken ti Emat, *a cucua idi* ti Juda, nga agpaay iti Israel, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

29 Ket ni Jeroboam nakiturog cadagiti ammana, cadagiti met laeng ar-ari ti Israel; ket ni Zacarias nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Azarias iti Juda. Ti panagari da Zacarias, Sellum, Manajem, ken Faceia iti Israel. Ti yaalsa ni Facee ken panagarina iti Israel. Ti panagsillonḡ dagiti Asirios.

15 Idi maicaduapulo ket pito a tawen ni Jeroboam nḡa ari ti Israel ni Azarias nḡa anac ni Amasias nḡa ari ti Juda nanḡrugi a nagari.

2 Agtawen idi iti sanḡapulo ket innem idi a nanḡrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti limapulo ket dua a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Jequella a taga Jerusalem.

3 Ket inaramidna daydi nḡa isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a mayalubog cadagiti isu-amin a ni amana nḡa Amasias inaramidna idi.

4 Nupay casta dagiti nanḡato a disso saanda a naiccat: dagiti tattao agidatdaton pay laenḡ ken agpuurda iti incienso cadagiti nanḡato a disso.

5 Ket ni Jehova kinabilna di ari, iti casta nḡa isu nagcucutel aginḡgana iti aldaw ti ipapatayna, ket nagnaed iti balay a putputonḡ. Ket ni Joatam nḡa anac ti ari isut' idi palunḡo iti balay, a manḡocom iti umili ti daga.

6 Ti matda cadagiti aramid ni Azarias, ken isu-amin nḡa inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

7 Ket ni Azarias nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda cadagiti ammana idiay ciudad ni David: ket ni Joatam nḡa anacna nagari iti saadna.

8 Idin maicatlopulo ket walo a tawen ni Azarias aḡa ari ti Juda ni Zacarias nḡa anac ni Jeroboam nagari iti Israel idiay Samaria iti innem a bulan.

9 Ket inaramidna daydi nḡa isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, a cas iti inaramid dagidi ammana: saan a pimmanaw cadagiti basol ni Jeroboam nḡa anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

10 Ket ni Sellum nḡa anac ni Jabes immalsa a maibusor kencuana, ket isut' kinabilna iti sanḡo ti umili, ket isut' pinatayna, ket nagari iti saadna.

11 Ti matda cadagiti aramid ni Zacarias, adtoy, a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

12 Daytoy isu ti sao ni Jehova nḡa insaona idi ken ni Jehu, a kinunana, Dagiti annacmo aginḡgana iti maicapat a caputotan tumugawdanto iti trono ti Israel. Ket naaramid idi a casta.

13 Ni Sellum nḡa anac ni Jabes nanḡrugi a nagari idi tawen a maicatlopulo ket siam ni Ozias nḡa ari ti Juda; ket nagari iti uneg ti maysa a bulan idiay Samaria.

14 Ket ni Manajem nḡa anac ni Gadi simmanḡ-at a naggaput' Tersa, ket immay iti Samaria, ket kinabilna ni Sellum nḡa anac ni Jabes idiay Samaria, ket isut' pinatayna, ket nagari idi saadna.

15 Ti matda cadagiti aramid ni Sellum, ken di yaalsana nḡa inaramidna idi, adtoy, a naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

16 Idin ni Manajem kinabilna ti Tapsam, ken isu-amin dagiti adda kencuana, ken dagiti sácupna, manipud Tersa: agsipud ta dida linucatan kencuana, gapuna a kinabilna; ken isu-amin a babbai kencuana a masicug binettacanna.

17 Idi maicatlopulo ket siam a tawen ni Azarias nḡa ari ti Juda nanḡrugi ni Manajem nḡa anac ni Gadi a nagari iti Israel, *ket nagari* iti sanḡapulo a tawen idiay Samaria.

18 Ket inaramidna daydi nḡa isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova: saan a pimmanaw iti isu-amin nḡa aldawna cadagiti basol ni Jeroboam nḡa anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

19 Ket ni Ful nḡa ari ti Asiria immay a maibusor iti daga; ket ni Manajem nanḡted ken ni Ful iti sanḡaribu a talento a pirac, tapno ti imana makiadda coma kencuana a manḡpasinḡked iti pagarian iti imana.

20 Ket ni Manajem sinapulna ti cuarta ti Israel, cadagiti met laenḡ amin a mannacabalin a lallaki a nasanicua, iti tumunḡgal lalaki limapulo a siclo a pirac, tapno maited iti ari ti Asiria. Casta ti panagsubli di ari ti Asiria, ket saan idi a nagtactac idiay a daga.

21 Ti matda cadagiti aramid ni Manajem, ken isu-amin nḡa inaramidna idi, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel?

22 Ket ni Manajem nakiturog cadagiti ammana; ket ni Faceia nḡa anacna nagari iti saadna.

23 Idi maicalimapulo a tawen ni Azarias nḡa ari ti Juda ni Faceia nḡa anac ni

Manajem nañgrugi a nagari iti Israel idiay Samaria, *ket nagari* iti dua a tawen.

24 Ket inaramidna daydi nña isut' dakes iti imatañg ni Jehova: saan a pimmanaw cadagiti basol ni Jeroboam nña anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

25 Ket ni Facee nña anac ni Romelias, a capitanna iminalsa a maibusor kencuana, ket isut' kinabilna idiay Samaria, idi cañgatoan a paset ti balay ti ari, iti icacadua da Argob ken Arif; ken caduana dagiti limapulo a lallaki cadagiti Galaaditas: ket isut' pinatayna, ket nagari iti saadna.

26 Ti matda cadagiti aramid ni Faceia, ken isu-amin nña inaramidna, adtoy, a naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

27 Idi maicalimapulo ket dua a tawen ni Azarias nña ari ti Juda ni Facee nña anac ni Romelias nañgrugi a nagari iti Israel idiay Samaria, *ket nagari* iti duapulo a tawen.

28 Ket inaramidna daydi nña isut' dakes iti imatañg ni Jehova: saan a pimmanaw cadagiti basol ni Jeroboam nña anac ni Nabat, isuda a pinamagbasolna iti Israel.

29 Cadagidi aldaw ni Facee nña ari ti Israel immay ni Teglat-palasar nña ari ti Asiria, ket innalana ti Aion, ken iti Abel-beth-maaca, ken iti Janoe, ken iti Cedes, ken iti Asor, ken iti Galaad, ken iti Galilea, ken isu-amin a daga ti Neftali, ket inyallatiwna ida a nacayawan iti Asiria.

30 Ket ni Osee, nña anac ni Ela nagaramid iti yaalsa a maibusor ken ni Facee nña anac ni Romelias, ket isut' kinabilna, ken isut' pinapatayna, ket nagari iti saadna, iti maicaduapulo a tawen ni Joatam nña anac ni Ozias.

31 Ti matda cadagiti aramid ni Facee, ken isu-amin nña inaramidna, adtoy, a naisuratda iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Israel.

32 Idi maicadua a tawen ni Facee nña anac ni Romelias nña ari ti Israel ni Joatam nña anac ni Ozias nña ari ti Juda nañgrugi a nagari.

33 Idi mañgrugi a nagari agtawen idi iti duapulo ket lima a tawen; ket nagari iti sañgapulo ket innem a tawen idiay Jerusalem. Ket ti nagan ni inana isut' idi Jerusa nña anac ni Sadoc.

34 Ket inaramidna daydi nña isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova; inaramidna a mayalubog cadagiti isu-amin nña inaramid idi ni amana nña Ozias.

35 Nupay casta dagiti nañgato a disso saanda a naiccat: dagiti tattao agidaton pay laeñg ken agpuurda idi iti incienso cadagiti nañgato a disso. Isu binañgonna di ruañgan a nañgatnñgato ti balay ni Jehova.

36 Ti matda cadagiti aramid ni Joatam, ken isu-amin nña inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

37 Cadagidi nña aldaw ni Jehova rinugianna nña imbaon a maibusor iti Juda ni Rasin nña ari ti Siria, ken ni Facee nña anac ni Romelias.

38 Ket ni Joatam nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon cadagiti ammana idiay ciudad ni David nña amana: ket ni Acaz nña anacna nagari iti saadna.

Ti panagari da Joatam ken Acaz iti Juda. Ni Acaz makigubat iti Siria ken Israel; aramidenna ti maysa a baro nña altar.

16 Idi maicasañgapulo ket pito a tawen ni Facee nña anac ni Romelias ni Acaz nña anac ni Joatam nña ari ti Juda nañgrugi a nagari.

2 Agtawen idi iti duapulo a tawen idi a nañgrugi a nagari ni Acaz, ket nagari idiay Jerusalem iti sañgapulo ket innem a tawen: ket saanna nña inaramid daydi nña isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosna, a cas ken ni David nña amana.

3 No di ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti Israel; wen, isu pinaglasatna iti apuy di anacna, a cas cadagiti kinarimon dagiti nacion, a pinasia idi ni Jehova iti sañgo dagiti annac ti Israel.

4 Ket nagidaton ken nagpuur iti incienso cadagiti nañgato a disso, ken iti rabaw dagiti turturod, ken iti siroc dagiti isu-amin a cayo a narucbos.

5 Idin ni Rasin nña ari ti Siria ken ni Facee nña anac ni Romelias nña ari ti Israel simmañg-atda iti Jerusalem a mañgubat: ket linacubda ni Acaz, nñgem isut' dida nabalin a pinarmec.

6 Daydi a tiempo ni Rasin nña ari ti Siria nasbutna ti Elat a maipaay iti Siria; ket pinasiana dagiti Judios idiay Elat, ket dagiti Sirios immayda iti Elat, ket nagnaedda sadiay, aginñgana itoy nña aldaw.

7 Iti casta ni Acaz nagbaon cadagiti babaonen ken ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria, a kinunana, Siac ti adipenmo ken anacmo: sumang-atca, ket ispalennac iti ima ti ari sadi Siria, ken iti ima ti ari ti Israel, a timmacderda a maibusor caniac.

8 Ket ni Acaz innalana di pirac ken balitoc a nasaracan idi balay ni Jehova, ken cadagiti gamgamengˉ ti balay ti ari, ket isut' imbaonna a maysa a sagut iti ari ti Asiria.

9 Ket ti ari ti Asiria isut' impangagna; ket ti ari ti Asiria simmangˉ-at a maibusor iti Damasco, ket isut' innalana, ket impanna *dagiti umili* kencuana a kinayawan aginggat' Kir, ket pinatayna ni Rasin.

10 Ket ni ari Acaz napan idiay Damasco a simmabet ken ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria, ket nakitana di altar nga adda idi idiay Damasco; ket ni ari Acaz imbaonna ken ni Urias a sacerdote di langa ti altar, ken tabasna, a mayalubog iti isuamin a pannacaaramidna.

11 Ket ni Urias a sacerdote nangbangon iti maysa nga altar: a mayalubog iti isuamin a ni ari Acaz imbaonna idi nanipud Damasco, casta ti inaramid ni Urias a sacerdote a maipaayto no dumtengˉ ni ari Acaz nga aggaput' Damasco.

12 Ket idi a ti ari dimtengˉ a naggaput' Damasco, ti ari nakitana di altar: ket ti ari immasideg iti altar, ket nagidaton kencuana.

13 Ket pinuuranna di datonna a mapuuran ken di datonna a bellaay, ket imbucbocna di daton a mainum, ket inwarisna di dara dagiti datdatonna iti cappia iti rabaw di altar.

14 Ket di altar a gambangˉ, nga adda idi sangˉo ni Jehova, inyegna nanipud iti sangˉo ti rupa ti balay, nanipud iti baet ti altar ken ti balay ni Jehova, ket isut' incabilna iti abay nga amianan ti altarna.

15 Ket ni ari Acaz imbilinna ken ni Urias a sacerdote, a kinunana. Iti rabaw ti dackel nga altar puuram iti bigat ti daton a mapuuran ken iti malem ti daton a bellaay, ken ti daton a mapuuran ti ari, ken ti datonna a bellaay agraman daton a mapuuran ti isu-amin nga umili ti daga, ken dagiti datonda a bellaay ken datdatonda a mainum; ket iwarismo iti rabawna ti isu-amin a dara ti daton a mapuuran, ken isu-amin a dara ti sacrificio: ngem ti altar a gambangˉ isunto ti agpaay caniac a pagyumanan.

16 Castoy ti pinangaramid ni Urias a sacerdote, a mayalubog cadagiti isu-amin nga imbilin ni ari Acaz.

17 Ket ni ari Acaz pinutedna dagiti limbangˉ dagiti batáy, ket iniccatna cadacuada di bacca, ket iniccatna di baybay iti rabaw dagiti sinan-bacbaca a gambangˉ, nga addada idi babana, ket isut' incabilna iti rabaw ti maysa a cadsaaran a bato.

18 Ket ti nalimongˉ a dalan a maipaay iti aldaw a panaginaná, a binangˉonda idi iti balay, ken ti sersercan ti ari iti ruar, isu inyalisna iti balay ni Jehova, a gapu iti ari ti Asiria.

19 Ti matda cadagiti aramid ni Acaz nga inaramidna idi, ¿saan aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

20 Ket ni Acaz nakiturog cadagiti ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana idiay ciudad ni David: ket ni Ezequias nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Oseas iti Israel. Ti Israel maparmec iti Asiria gapu iti kinadakes dagiti tattao; maipanda a kinayawan idiay Asiria, ket sangˉsangˉaili ti maiserrec iti lugarda.

17 Idi maicasangˉapulo a tawen ni Acaz nga ari ti Juda nangˉrugi ni Oseas nga anac ni Ela a nagari iti Israel idiay Samaria, *ket nagari* iti siam a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatangˉ ni Jehova, nupay saan a cas cadagiti ar-ari ti Israel nga immun-unada idi ngem isu.

3 Ni Salmanasar nga ari sadi Asiria simmangˉ-at a maibusor kencuana: ken ni Oseas nagbalin idi nga adipenna, ket nabubuis idi kencuana.

4 Ket ti ari ti Asiria nacasucal iti yaalsa ken ni Oseas; ta nagbaon idi cadagiti babaonen ken ni Sua nga ari ti Egipto, ket saan idi a nagidatagen iti buis iti ari ti Asiria, cas inaramidna iti tinawentawen: gapuna a ti ari ti Asiria isut' impupocna, ken isut' pinarautanna iti pagbaludan.

5 Idin ti ari ti Asiria simmangˉ-at iti isu-amin a daga, ket simmangˉ-at iti Samaria, ket isut' linacubna iti tallo a tawen.

6 Iti maicasiam a tawen ni Oseas nga ari ti Asiria innalana ti Samaria, ket inyallatiwna ti Israel sadi Asiria, ket incabilna ida idiay Hala, ken iti Habor, a carayan ti Gozan, ken cadagiti ciudad dagiti Medos.

7 Ket casta idi, nga agsipud ta dagiti annac ti Israel nagbasolda iti maicaniwas ken ni Jehova a Diosda, a nangaon cadacuada iti daga ti Egipto, iti baba ti ima ni Faraon nga ari sadi Egipto, ken nagbutengda cadagiti sabsabali a didios,

8 ken nagnagnada cadagiti linteg dagiti nacion, isuda a pinasia idi ni Jehova iti sango dagiti annac ti Israel, ken cadagiti ar-ari ti Israel, nga inaramidda idi.

9 Ket dagiti annac ti Israel nagaramidda a sililimed dagiti saan idi a nalinteg a maibusor ken ni Jehova a Diosda: ket nangbangonda cadacuada cadagiti nangato a disso cadagiti isu-amin a ciudadda, manipud iti torre dagiti agwanwanawan aginggana iti ciudad a nasarikedkedan;

10 ken nabangonda idi dagiti monmon ken dagiti Asherah iti tapaw ti tunggal turod a natayag, ken iti siroc ti isu-amin a cayo a narucbos;

11 agpuurda sadiay iti incienso cadagiti isu-amin a nangato a disso, a cas inaramid dagiti nacion isuda nga inyalis idi ni Jehova nanipud iti sangoda; ken agaramidda idi cadagiti dakes a panggargarida ken Jehova nga agpungtot;

12 nagservida idi cadagiti ladladawan, a nagcunaan idi ni Jehova cadacuada, Dicayto aramiden daytoy.

13 Nupay casta ni Jehova namanecnec iti Israel, ken iti Juda, iti tunggal mammadto, ken cadagiti isu-amin a macakita iti masacbayan, a cunana, Agtuckiadcayo cadagita daldalanyo a dakes, ket tungpalenyo dagiti bilbilinco ken ipaannurotco, a mayalubog iti isu-amin a linteg nga imbilinco cadagidi ammayo, ken imbaonco cadacayo a naaramat dagiti adipenco a mammadto.

14 Nupay casta isuda dida impangag, no di ket pinatangkenda ti teltelda, a cas iti teltel dagidi ammada, isuda a di namati ken ni Jehova a Diosda.

15 Ket linacsidda dagiti linlintegna, ken ti tulagna, nga inaramidna idi cadagidi ammada, ken dagiti panpanecnecna a pinangpasingkedna cadacuada; ket sinurotda ti kinaubbaw, ket nagbalinda a naubbaw, ket *napanda* a siaannurot cadagiti nacion nga adda idi iti aglicmut cadacuada, a maipapan cadacuada ni Jehova binilinna ida idi a dida agaramid coma a cas cadagidiay.

16 Ket inidianda amin dagiti bilbilin ni Jehova a Diosda, ket nagaramidda cadacuada cadagiti ladladawan a sinocog a dua met laeng a sinan-ururbon ti baca, ken nagaramidda iti maysa nga Asherah, ket nagcararaganda dagiti isu-amin a buyot sadi langit, ket nagservida ken Baal.

17 Ket impalasatda dagiti anacda a lallaki ken babbai iti apuy, ket inaramatda ti panagpattápattá, ken panangcuculam, ket inlacoda ti bagída met laeng a nagaramid iti daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a pinanggargarida kencuana nga agpungtot.

18 Gapuna a ni Jehova nagpungtot unay iti Israel, ket iniccatna ida iti imatangna, nga awan ti matda idi no di la ti caputotan ni Juda.

19 Ti Juda met dina tinungpal dagiti bilbilin ni Jehova a Diosda, no di ket nagnagna cadagiti linteg ti Israel, nga inaramidda idi.

20 Ket ni Jehova inlacsidna idi ti isu-amin a putot ti Israel, ket pinarigatna ida, ket inyawatna ida iti ima dagiti agsamsam aginggat' dina naipurruac ida iti imatangna.

21 Ta pinisangna ti Israel iti balay ni David; ket inaramidda nga ari ni Jeroboam nga anac ni Nabat: ket ni Jeroboam inadayuna ti Israel nga ingapu iti isusurot ken ni Jehova, ket pinagbasolna ida iti dackel a basol.

22 Ket dagiti annac ti Israel nagnada cadagiti isu-amin a basol ni Jeroboam nga inaramidna; dida pimmanaw cadacuada:

23 agingganat' di iniccat ni Jehova ti Israel iti imatangna, a cas kinunana a naaramat dagiti isu-amin a mammadto nga adipenna. Casta ti pannacayalis ti Israel nanipud iti dagada aginggat' Asiria aginga itoy nga aldaw.

24 Ket ti ari sadi Asiria nangyeg cadagiti tattao a naggaput' Babilonia, ken naggaput' Cuta, ken naggaput' Ava, ken naggaput' Emat ken naggaput' Sefarvaim, ket incabilna ida cadagiti ciudad ti Samaria iti saad dagiti annac ti Israel; ket tinagicuada ti Samaria, ket nagnaedda cadagiti ciudadna.

25 Ket casta idi, iti rugi ti panagnaedda sadiay, nga isuda saanda a nagbutengd ken ni Jehova: gapuna a ni Jehova nangibaon cadacuada cadagiti leleon a namapatayda cadagiti dadduma cadacuada.

26 Gapuna nga isuda nagsaoda iti ari sadi Asiria a kinunada, Dagiti nacion nga inyallatiwmo, ken incabilmo cadagiti ciudad ti Samaria, saanda nga ammo ti linteg ti Dios idiay a daga: gapuna a nangibaon

cadacuada cadagiti leleon, ket, adtoy, a patayenda ida, agsipud ta dida ammo ti linteg ti Dios ti daga.

27 Idin ti ari sadi Asiria nagbilin, a kinunana, Mangipancayo sadiay iti maysa cadagiti sacerdote nga inyegyo nanipud sadiay; ket mapanda coma ken agnaedda sadiay, ket isurona coma cadacuada ti linteg ti Dios ti daga.

28 Iti casta ti maysa cadagiti sacerdote a nayallatiw nanipud Samaria immay ket nagnaed idiay Betel, ket isurona ida no casano ti panagbutengda coma ken ni Jehova.

29 Nupay casta ti tumunggal nacion agaramid idi kencuana iti didiosna met laeng, ket icabilna ida cadagiti balbalay cadagiti nangato a disso nga inaramid idi dagiti taga Samaria, ti tumunggal nacion cadagiti ciudad a pagnaedanda idi.

30 Ket dagiti tattao a taga Babilonia inaramidda ti Soccotbenot, ket dagiti tattao a taga Cuta inaramidda ti Nergel, ket dagiti tattao a taga Emat inaramidda ti Asima,

31 ket dagiti Aveo inaramidda ti Nabahaz ken ti Tartac; ket dagiti taga Sefarvaim pinuuranda dagiti annacda iti apuy a maipaay cada Adramelec ken Anamelec, a didios ti Sefarvaim.

32 Casta ti panagbutengda idi ken ni Jehova, ket inyaramidanda ida cadagiti sacerdoteda met laeng dagiti nangato a disso, nga agidatdatonda iti maipaay cadacuada cadagiti balbalay cadagiti nangato a disso.

33 Ket nagbutengda idi ken ni Jehova, ket nagservi cadagiti didiosda met laeng, a siaannurot iti wagas dagiti nacion a nanipud cadacuada nayallatiwda idi.

34 Agingganna iti daytoy nga aldaw agaraamidda a siaannurot idi immun-una a wagas: saanda nga agbutengg ken ni Jehova, saanda met nga agaramid a siaannurot iti ipaannurotda, wenno siaannurot cadagiti ipaalagadda, wenno siaannurot iti linteg wenno cadagiti bilbilin ni Jehova imbilinna cadagiti annac ni Jacob, a ninaganna iti Israel;

35 cadacuada a ni Jehova nagaramidanna idi iti tulag, ken binilinna ida, a kinunana, Dicayto agbutengg cadagiti sabsabali a didios, dicayto agrucnoy cadacuada, dicayto agservi cadacuada, dicayto agidaton cadacuada:

36 no di ket ken ni Jehova, a nangaon cadacayo idiay daga ti Egipto iti dackel a pannacabalin ken tackiag a siuunnat, agbutengcayto kencuana, ket isuntot' pagrucnoyanyo, ket isuntot' pagidatonanyo:

37 dagiti annuroten ken alagaden, ken ti linteg ken ti bilin nga insuratna a maipaay cadacayo, tungpalenyonto nga aramiden iti agnanayon; ket dicayto agbutbutengg cadagiti sabsabali a didios:

38 ket ti tulag nga inaramidco cadacayo dicayto lipatan; dicayto agbutengg cadagiti sabsabali a didios:

39 no di ket ken ni Jehova a Diosyo ti pagbutnganyo: ket ispalennacayto iti ima dagiti isu-amin a cabusoryo.

40 Nupay casta isuda saanda nga impangag, no di ket nagaramidda a siaannurot iti immun-una a wagasda.

41 Iti casta dagiti nacion nagbutengda ken ni Johova, ket nagservida cadagiti kinitikitan a ladladawan; casta met dagiti annacda, ket dagiti annac dagiti annac nagaramidda a cas cadagiti ammada, casta ti araramidenda agingga itoy nga aldaw.

Ni Ezequias agari iti Juda iti naimbag a panagari. Ti pannacacayaw ti Israel. Ni Sennaguerib sillongenna ti Juda. Ti nasagibar a bitla ni Rabsaces.

18 Naaramid idi maicatlo a tawen ni Oseas nga anac ni Ela nga ari ti Israel, a ni Ezequias, nga anac ni Acaz, nga ari ti Juda nangrugi a nagari.

2 Agtawen idi iti duapulo ket lima a tawen idi a nangrugi a nagari: ket nagari idiay Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Abi, nga anac ni Zacarias.

3 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a siaalubog cadagiti isu-amin a ni amana a David inaramidna idi.

4 Isu iniccatna dagiti nangato a disso, ket binungtolna dagiti monmon, ket pinucanna ti Asherah; ket binuracna a pinispisi di sinan-uleg a gambang a ni Moises inaramidna idi; ta cadagidi nga aldaw dagiti annac ti Israel isut' ipupuuranda iti incienso; ket isut' ninaganna iti Nehustan*.

5 Ket nagtalec ken ni Jehova a Dios ti Israel; iti casta nga iti calpasanna awan

* *Nehustan:* cayatna a saoen, *Maysa a pedazo a gambang.*

iditi cas kencuana cadagiti isu-amin nga ar-ari ti Juda, uray *cadagidi* nga immun-una ngem isu.

6 Ta kimpet ken ni Jehova; ket saan a pimmanaw iti isusurotna kencuana, no di ket tinungpalna dagiti bilbilin, a ni Jehova imbilinna ken ni Moises.

7 Ket ni Jehova adda idi kencuana; iti uray sadinoman a disso a papananna idi nagrang-ay: ket immalsa a bimmusor iti ari sadi Asiria, ket saan a nagservi idi kencuana.

8 Kinabilna met dagiti Filisteos aginggana iti Gaza ken dagiti bedbeddengna, manipud iti torre dagiti agwanawan aginggana iti ciudad a nasarikedkedan.

9 Ket naaramid idi maicapat a tawen ni ari Ezequias, nga isut' idi ti maicapito a tawen ni Oseas nga anac ni Ela nga ari ti Israel, a ni Salmanasar nga ari sadi Asiria simmang-at a maibusor iti Samaria, ket isut' linacubna.

10 Ket iti gibus ti tallo a tawen isut' innalada: idi maicanem a tawen ni Ezequias, nga isut' idi ti maicasiam a tawen ni Oseas nga ari ti Israel, ti Samaria isut' naala idi.

11 Ket ti ari sadi Asiria inyallatiwna ti Israel idiay Asiria, ket incabilna ida idiay Hala, ken iti Habor, a carayan ti Gozan, ken cadagiti ciudad dagiti Medos,

12 agsipud ta dida nagtulnog idi iti timec ni Jehova a Diosda, no di ket linabsingda idi ti tulagna, isu-amin met laeng a ni Moises nga adipen ni Jehova imbilinna idi, ket isut' dida impangag, isut' dida inaramid idi.

13 Iti maicasangapulo ket uppat a tawen ni ari Ezequias ni Sennaquerib nga ari sadi Asiria simmang-at a maibusor cadagiti isu-amin a ciudad a nasarikedkedan ti Juda, ket innalana ida.

14 Ket ni Ezequias nga ari ti Juda nagbaon iti ari ti Asiria idiay Laquis, a kinunana, Siac nacabasolac; agsublica a pumanaw caniac: nga isu-amin nga icabilmo coma caniac awitecto. Ket ti ari ti Asiria inkeddengna ken ni Ezequias nga ari ti Juda iti tallo gasut a talento a pirac ken tallo pulo a talento a balitoc.

15 Ket ni Ezequias intedna *kencuana* ti isu-amin a pirac a nasaracan idi balay ni Jehova, ken cadagiti gameng ti balay ti ari.

16 Idi a tiempo ni Ezequias pinucanna *di balitoc* cadagiti ruruangan ti templo ni Jehova, ken cadagiti adadigi nga ni Ezequias nga ari ti Juda incalupcopna idi. Ket isudat' intedna iti ari ti Asiria.

17 Ket ti ari ti Asiria imbaonna ni Tartan ken ni Rabsaris ken ni Rabsaces nanipud Laquis ken ni ari Ezequias agraman dackel a buyot aginggana iti Jerusalem. Ket simmang-atda ket immayda iti Jerusalem. Ket idi a simmang-atda, immayda ket nagsardengda iti denna ti calasugan ti tanke a nangatngato, nga adda idiay napatac a dalan ti daga ti agpappapuscol iti lupot.

18 Ket idi pinuccawanda di ari, rimmuarda cadacuada da Eliacim nga anac ni Helcias a mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken ni Joa nga anac ni Asaf a registrador.

19 Ket ni Rabsaces kinunana cadacuada, Cunaenyo itatta ken ni Ezequias, Castoy ti cuna ti dackel nga ari, nga ari ti Asiria, Ania a pagtalcan daytoy a kencuana agtaleccayo?

20 Sica cunaem (Ngem isut' balicas a barengbareng met laeng), *Adda* patigmaan ken pigsa a maipaay iti gubat. Ita siasino aya ti pagtalcam, a sica immalsaca a maibusor caniac?

21 Ita, adtoy, a sica agtalecca iti cayo daytoy runo a naparpar, a ti met laeng Egipto; isu a no ti maysa a lalaki agsadag, isut' sumrecto iti imana, ken isut' salputenna: casta ni Faraon nga ari ti Egipto cadagiti isu-amin nga agtalec kencuana.

22 Ngem no cunaenyo caniac, Agtaleccami ken ni Jehova a Diosmi; saan aya nga isu daydi a dagiti nangato a dissona ken dagiti altarna iniccat ni Ezequias, ket kinunana iti Juda ken iti Jerusalem, Agcararagcayto iti sango daytoy nga altar ditoy Jerusalem?

23 Ita ngarud, agdawatac kenca, nga iccam coma cadagiti salsalda ken ni apoc nga ari ti Asiria, ket iccancanto iti dua ribu a cabcabayo, no mabalinmo iti biangmo ti mangisaad cadagiti agcabayo iti rabawda.

24 Casano ngarud ti pannacabalinmo a mamagtuckiad iti rupa ti maysa a capitan dagiti cababassitan cadagiti adipen ni apoc, ket isaadmo ti panagtalecmo iti Egipto a gapu cadagiti luglugan ken cadagiti tattao nga agcacabayo?

25 Ket ita simmang-atac aya a diac kinaddua ni Jehova a maibusor itoy a disso tapno isut' dadaelec? Ni Jehova

kinunana caniac, Sumanĝ-atca a maibusor itoy a daga, ket isut' dadaelem.

26 Idin da Eliacim nĝa anac ni Helcias, ken ni Sobna, ken ni Joa, kinunada ken ni Rabsaces, Agsaoca, agdawatac kenca, cadagiti adipenmo iti sao ti Siria; ta isut' maawatanmi, ket dica coma makisao cadacami iti sao dagiti Judio, cadagiti lapayag dagiti tattao nĝa adda iti rabaw ti bacud.

27 Nĝem ni Rabsaces kinunana cadacuada, ¿Ni apoc imbaonnac aya ken ni apom ken iti sica, a manĝisao cadagitoy a sao? ¿saannac *aya nĝa imbaon* cadagiti tattao nĝa agtugaw iti rabaw ti bacud, a makicaan cadacayo iti iblenĝda, ken makicainum iti isbuda met laenĝ cadacayo?

28 Idin ni Rabsaces timmacder, ket imkis iti natbag a timec iti sao dagiti Judio, ket nagsao, a kinunana, Denĝgenyo ti sao ti dackel nĝa ari, ti ari ti Asiria.

29 Castoy ti cuna ti ari, Ni Ezequias dinacayo allilawen coma; ta dinacayto mabalin nĝa ispalen iti imana:

30 ket ni Ezequias dinacayo met coma pagcammatalken ken ni Jehova, a cunaenna, Ni Jehova ispalennatayto a di bumuronĝ, ket daytoy a ciudad saanto a maited iti ima ti ari ti Asiria.

31 Dicay ipanĝag ni Ezequias: ta castoy ti cuna ti ari ti Asiria. Makicappiacayo caniac, ket rumuarcayo aginĝga caniac; ket manĝancayo tunĝgal maysa iti uvasna, ken tunĝgal maysa iti higosna, ket uminumcayo tunĝgal maysa cadagiti dandanum iti tankena met laenĝ;

32 aginĝgana iti umayac ket ipancayo iti maysa a daga a cas iti dagayo, maysa a daga ti bukel ken ti baro nĝa arac, daga ti tinapay ken ti cauvasan, daga dagiti oliva, ken ti diró, tapno agbiagcayto coma, ket dicayto matay; ket dicay ipanĝag coma ni Ezequias, no ududannacayo, a cunana, Ni Jehova ispalennatayto.

33 Adda aya asinoman cadagiti didios dagiti nacion a nanĝisalacan iti dagana iti ima ti ari ti Asiria?

34 Sadino aya ti yan dagiti didios ti Emat ken ti Arfad? sadino aya ti yan dagiti didios ti Sefarvaim, ti Ana, ken ti Hava? inispalda aya ti Samaria iti imac?

35 Siasinoda aya cadagiti amin a didios dagiti dagdaga, a nanĝispal idi iti dagada iti imac, tapno ni Jehova ispalenna coma ti Jerusalem iti imac?

36 Nĝem ti umili nagulimec, ket isut' dida sinunĝbatan iti maysa a balicas; ta isut' imbilin idi ti ari, a kinuna, Dicay sumunĝbat kencuana.

37 Idin immay ken ni Ezequias da Eliacim nĝa anac ni Helcias nĝa isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nĝa escriba, ken ni Joa nĝa anac ni Asaf a registrador, a sigigisgis dagiti cawcawesda, ket imbagada kencuana dagiti sasao ni Rabsaces.

Agdanag ni Ezequias nĝem liwliwaen ni Isaias. Ti surat ni Sennaquerib ken ni Ezequias. Ni Ezequias agcararag ket ni Isaias ipadtona ti pannacaispalda. Ni Sennaquerib mariribuc ken mapapatay.

19 Ket naaramid idi a ni ari Ezequias isut' nanĝegna, a pinigisna dagiti cawcawesna, ket nagabbonĝ iti nakersanĝ a lupot, ket simrec idi balay ni Jehova.

2 Ket imbaonna ken ni Isaias a mammadto nĝa anac ni Amos da Eliacim nĝa isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nĝa escriba ken dagiti lallacay dagiti sacerdote, a siaabbonĝda iti nakersanĝ a lupot.

3 Ket kinunada kencuana, Castoy ti cuna ni Ezequias, Daytoy nĝa aldaw isut' aldaw ti rigat, ken ti babalaw, ken ti umsi; ta dagiti annac dumtenĝdan iti pannacayanac, ket awan ti pigsa nĝa agipasnĝay.

4 Nalabit a ni Jehova a Diosmo denĝgennanto amin dagiti sao ni Rabsaces, isu a ti ari ti Asiria nĝa apona imbaonna a manĝcarit iti Dios a sibibiag, ket tubnĝarennanto dagiti sao a nanĝeg ni Jehova a Diosmo: gapuna nĝa ipanĝatom coma ti cararagmo a maipaay iti tidda a mabati.

5 Iti casta dagiti adipen ni ari Ezequias immayda ken ni Isaias.

6 Ket ni Isaias kinunana cadacuada, Castoyto ti cunaenyo ken ni apoyo, castoy ti cuna ni Jehova, Dica agbutenĝ cadagiti sasao a nanĝegmo, isuda a dagiti adipen ti ari ti Asiria pinanĝtabbaawda caniac.

7 Adtoy, icabilconto kencuana ti maysa nĝa espiritu, ket macanĝegto cadagiti damdamag, ket sumublinto iti dagana met laenĝ; ket pagpasagecto iti campilan idiay dagana met laenĝ.

8 Iti casta ni Rabsaces nagsubli, ket nasaracanna ti ari ti Asiria a manĝgubgubat iti Lebna; ta nanĝegna idin a naipanaw idiay Laquis.

9 Ket idi a nanĝegna a masasao iti maipapan ken ni Taraca nĝa ari ti Etiopia,

Adtoy, nga isu rimmuar a makibacal a maibusor kenca, isu nangibaon manen cadagiti babaonen ken ni Ezequias, a kinunana,

10 Castoyto ti saoenyo ken ni Ezequias nga ari ti Juda, a cuna, Dinaca coma allilawen ti Diosmo isu a pagtalcam, nga agcuna, Ti Jerusalem dinto maited iti ima ti ari ti Asiria.

11 Adtoy, nangegmo no ania ti inaramid dagiti ar-ari ti Asiria cadagiti isuamin a dagdaga, iti panangdadaelda cadacuada a tinalipupus: ¿ket sica maispalcanto?

12 Dagiti didios dagiti nacion inispalda aya ida, isuda a dagidi ammac dinadaelda idi, ti Gozan, ken ti Haran, ken ti Resef, ken dagiti annac ti Eden, a nagyanda idi idiay Talassar?

13 Sadino ti yan ti ari ti Emat, ken ti ari ti Arfad, ken ti ari ti ciudad ti Sefarvaim, ti Ana, ken ti Ava?

14 Ket ni Ezequias inawatna di surat iti ima dagiti nabaon, ket isut' binasana; ket ni Ezequias immuli idi balay ni Jehova, ket isut' inyucradna iti sango ni Jehova.

15 ket ni Ezequias nagcararag iti sango ni Jehova, ket kinunana, O Jehova, a Dios ti Israel, nga agsaadca *iti ngato* dagiti kerubin, sica ti Dios, sicsica la a maymaysa, cadagiti isu-amin a pagpagarian iti lubong; sica inaramidmo ti langit ken ti daga.

16 Idumogmo, O Jehova, ta lapayagmo, ket denggem; luctam, O Jehova, dagita matam, ket kitaem; ket denggem dagiti sasao ni Sennaquerib, nga imbaonna a pangcarit iti Dios a sibibiag.

17 Kinapudnona, Jehova, a dagiti ar-ari ti Asiria pinaglangalang dagiti nacion ken dagiti dagdagada,

18 ken impurruacda iti apuy dagiti didiosda: ta isuda saanda a didios, no di ket aramid dagiti im-ima dagiti tattao, a cayo ken bato, gapuna a dinadaelda ida.

19 Ita ngarud, O Jehova a Diosmi, ispalennacami, igawawac kenca, iti imana, tapno dagiti isu-amin a pagpagarian iti lubong ammoenda coma a sicsica laeng Jehova ti Dios.

20 Idin ni Isaias nga anac ni Amos nagbaon ken ni Ezequias, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Iti daydiay nga indawatmo caniac a maibusor ken ni Sennaquerib nga ari ti Asiria, impangagco *kenca*.

21 Daytoy ti sao a ni Jehova insaona a maipapan kencuana, Ti virgen nga anac a babai ti Sion linaisnaca ken kinatawaannaca a rinabngis; ti babai nga anac ti Jerusalem inlingalingna ti olona kenca.

22 Siasino ti kinaritmo ken tinabbaawam? ket maibusor iti siasino ti nangingatom ti timecmo, ken nangitangadam sadi ngato cadagita matam? maibusor iti Santo ti Israel *met laeng*.

23 Iti pannacaaramat dagiti imbaonmo kinaritmo ti Apo, ket kinunam, Iti kinaadu dagiti lugluganco simmangatac iti ngato dagiti banbantay, cadagiti caunegan ti Libano; ket pucanecto dagiti natayag a cantingenna, ken dagiti casayaatan a parwana, ket sumrecacto iti caadayuan a pagdagusanna, iti bakir ti nabunga nga awayna.

24 Nagcaliac ken imminumac cadagiti sabsabali a dandanum, ket iti dapan dagiti sacac pagmagaecto dagiti isu-amin a carcarayan ti Egipto.

25 Dica nangeg aya no casano ti inaramidco idi nabayagen, ken isut' binalabalac cadagidi ugma? ita tinungpalco, tapno cucuam coma a pangrebba cadagiti ciudad a nasarikedkedan iti ginabgabsuon dagiti narnarba.

26 Gapuna dagiti nagnaed cadacuada bassit ti mabaelda, nagcullayawda ken nariribucda; cacasda la idi iti root idiay away, ken cacasda la idi iti natenga a nalangto, casda la iti root cadagiti toctoc ti balay, ken casda la iti bukel nga agkesset iti sacbay ti panagtubona.

27 Ngem ammoc ti panagtugawmo, ti panagruarmo, ken ti panagserrecmo, ken ti panagpungtotmo a maibusor caniac.

28 Gapu iti panagpungtotmo a maibusor caniac, ken agsipud ta ti kinacuspagmo immuli cadagiti lapayagco, gapuna nga icabilconto ti lawinco ita agongmo, ken ti frenoc cadagita bibigmo, ket pagsubliencanto iti dalan nga immayam.

29 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca: itoy a tawen mangancayto iti daydiay a tumubo lat ta, ket iti maicadua tawen iti daydiay nga aggapunto kencuana met laeng; ket iti maicatlo a tawen agmulacayo, ket aganicayo, ket agmulacayo cadagiti cauvasan, ket mangancayo iti bungana.

30 Ket ti matda a mailiclic iti balay ni Juda agramutto manen iti agpababa, ket agbunganto iti agpangato.

31 Ta rumuarto ti maysa a tidda iti Jerusalem, ken aggapu iti bantay Sion

dagiti agliclicto: ti regta ni Jehova aramidennanto daytoy.

32 Gapuna a ni Jehova cunana ti castoy a maipapan iti ari ti Asiria, Isu dinto umay itoy a ciudad, dinto met mangibeccas iti maysa a pana sadiay, dinto met umay iti sangona a sicacalasag, dinto met maicabil a maibusor kencuana ti maysa a turod.

33 Iti dalan nga immayanna, isunto met laeng ti sumublianna, ket dinto umay iti daytoy a ciudad, cuna ni Jehova.

34 Ta siac ispalecto daytoy a ciudad tapno isut' isalacanco, a gapu caniac met laeng, ken gapu ken ni David nga adipenco.

35 Ket naaramid iti daydi a rabii, a di angel ni Jehova rimmuar, ket nangcabil iti pacarso dagiti Asirios iti sangagasut walo pulo ket lima a ribu *a tattao:* ket idi a bimmangon dagiti tattao a nasapa iti bigat, adtoy, dagitoy bangcayda amin.

36 Iti casta ni Sennaquerib nga ari ti Asiria pimmanaw, ket napan ket nagsubli, ket nagyan idiay Ninive.

37 Ket naaramid, idi nga isa agcarcararag idi balay ni Nisroc a diosna, a da Adramelec ken Sareser isut' kinabilda iti campilan: ket nagtalawda agingga iti daga ti Ararat. Ket ni Asaradon nga anacna nagari iti saadna.

Ni Ezequias agsakit ngem ti biagna mapaatiddog. Ipakitana dagiti gamgamengna cadagiti taga Babilonia.

20 Cadagidi nga aldaw ni Ezequias nagsakit iti macapatáy. Ket ni Isaias a mammadto nga anac ni Amos immay kencuana, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Urnosem ti balaymo; ta mataycanto, ket dicanto agbiag.

2 Idin intaliawna di rupana iti diding, ket kimmararag ken ni Jehova, a kinunana,

3 Lagipem ita, O Jehova, gumawawaac kenca, no casano ti pannagnac idi ita saclangmo iti kinapudno ken iti maysa a puso a napalongdoan, ket inaramidco daydiay nga isut' naimbag ita imatangmo. Ket ni Ezequias nagsangit iti nasaem.

4 Ket naaramid, iti sacbay a ni Isaias macaruar idi iti tengnga ti ciudad, a ti sao ni Jehova immay kencuana, a kinunana,

5 Agsublica, ket cunaem ken ni Ezquias a pangulo ti ilic, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ni David nga amam, Nangegco ta cararagmo, nakitac dagita luluam: adtoy, a siac paimbagencanto; iti maicatlo nga aldaw umulicanto iti balay ni Jehova.

6 Ket nayonacto dagita aldawmo iti sangapulo ket lima a tawen; ket ispalencanto ken daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Asiria; ket salacnibacto daytoy a ciudad a gapu caniac met laeng, ken gapu ken ni David nga adipenco.

7 Ket ni Isaias kinunana, Mangalacayo iti sangcatipkel nga higos. Ket nangalada ket isut' incabilda iti rabaw di bosali, ket isu immimbag idi.

8 Ket ni Ezequias kinunana ken ni Isaias, Ania ti pagilasinan a ni Jehova paimbagennacto, ket umuliacto iti balay ni Jehova iti maicatlo nga aldaw?

9 Ket ni Isaias kinunana, Daytoyto ti pagilasinan kenca nga aggapu ken ni Jehova, a ni Jehova aramidennanto ti banag nga insaona: ¿ti aniniwan agdarasto iti sango iti sangapulo a cagerger, wenno sumublinto iti nalicudanna iti sangapulo a cagerger?

10 Ket ni Ezequias simmungbat, Nalaca a banag a ti aniniwan agpababa iti sangapulo a cagerger; saan, no di ket ti aniniwan agsubli coma a sumanud iti sangapulo a cagerger.

11 Ket ni Isaias a mammadto immasug ken ni Jehova; ket insublina di aniniwan iti sangapulo a cagerger, a bimmabaanna idi iti cuadrante ni Acaz.

12 Iti daydi a tiempo ni Berodac-baladan nga anac ni Baladan, nga ari sadi Babilonia, nangibaon cadagiti sursurat ken maysa a sagut ken ni Ezequias; ta nangegna idi nga ni Ezequias nagsakit.

13 Ket ni Ezequias inimdengganna ida, ket imparangna cadacuada iti isu-amin a balay dagiti cucuana a napateg, ti pirac, ti balitoc, ken recrecado, ken ti napateg a lana, ken di balay dagiti gamigamna, ken isu-amin a nasaracan cadagiti gamgamengna: awan ti uray aniaman iti balayna, wenno iti isu-amin a pagturayanna, a di imparang idi ni Ezequias cadacuada.

14 Idin ni mammadto nga Isaias immay ken ni ari Ezequias, ket kinunana kencuana, Ania ti kinuna dagitoy a lallaki? ket sadino ti naggapuanda agingganga kenca? Ket ni Ezequias kinunana, Nag-

gapuda iti adayu a daga, sadi Babilonia met laeng.

15 Ket isu kinunana, Ania ti nakitada iti balaymo? Ket ni Ezequias simmungbat, Nakitada amin nga adda iti balayco: awan ti uray aniaman cadagiti gamgamengco nga diac imparang cadacuada.

16 Ket ni Isaias kinunana ken ni Ezequias, Denggem ti sao ni Jehova,

17 Adtoy, a dagiti aldaw umayda, nga isu-amin nga adda iti balaymo, ken daydiay a dagidi ammam indulinda aginggga itoy nga aldaw, maipandanto sadi Babilonia: awanto ti mabati, cuna ni Jehova.

18 Ket cadagiti annacmo a lallaki nga agtaudto kenca, isuda a putotemto, alaendanto, ken isudanto dagiti eunuco iti palacio ti ari ti Babilonia.

19 Idin ni Ezequias kinunana ken ni Isaias, Naimbag ti sao ni Jehova nga insaom. Kinunana pay met, ¿Saan a casta, no ti talna ken kinapudno addadanto cadagiti aldawco?

20 Ti matda cadagiti aramid ni Ezequias, ken isu-amin a kinamaingelna, ken no casano ti pinangaramidna idi tanke, ken di calasugan, ket inserrecna di danum iti ciudad, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

21 Ket ni Ezequias nakiturog cadagiti ammana; ket ni Manases nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Manases iti Juda; ti panagrucbabna cadagiti ladladawan ken ti dackel a kinadakesna. Ti panagari ni Amon iti Juda.

21 Agtawen idi iti sangapulo ket dua a tawen ni Manases idi a nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti sangapulo ket lima a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Hapsiba.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a siaannurot cadagiti kinarimon dagiti nacion a ni Jehova impasiana di iti sango dagidi annac ti Israel.

3 Ta isu binangonna manen dagiti nangato a disso a ni Ezequias nga amana rinugpona idi; ket namatacder cadagiti alaltar ken ni Baal, ket nangaramid iti maysa nga Asherah, a cas inaramid idi ni Acaz nga ari ti Israel, ket nagcararag iti isu-amin a buyot ti langit, ket nagservi cadacuada.

4 Ket nangbangon cadagiti alaltar idiay balay ni Jehova, isu a ni Jehova nagcunaanna idi, Siac icabilconto ti naganco idiay Jerusalem.

5 Ket nangbangon cadagiti alaltar a maipaay iti isu-amin a buyot ti langit cadagiti nagcadua a paraangan ti balay ni Jehova.

6 Ket pinalasatna di anacna a lalaki iti apuy, ket nagaramid iti panaglabeg, ken nangaramat iti kinabaglan ket nakipagaramid cadagidi mangcuculam, ken cadagiti mangngarading: nagaramid iti adu a dakes iti imatang ni Jehova, a panggargarina kencuana nga agpungtot.

7 Ket insaadna ti ladawan a kinitikitan di Asherah, nga isu inaramidna idi, idiay balay isu nga ni Jehova kinunana idi ken David ken Salomon nga anacna, Ditoy a balay, ken ti Jerusalem, a pinilic cadagiti isu-amin a caputotan ti Israel, icabilconto ti naganco iti agnanayon;

8 uray caano diacto pagbariwasenen dagiti saca ti Israel manipud iti daga nga intedco cadagiti ammada, no tungpalendanto la ket di nga aramiden ti mayalubog cadagiti isu-amin nga imbilinco cadacuada, ken ti mayalubog iti isu-amin a linteg a ni adipenco a Moises imbilinna cadacuada.

9 Ngem isuda dida impangag: ket ni Manases sinulbogna ida a mangaramid iti daydi nga isut' dacdakes ngem cadagiti nacion a ni Jehova dinadaelna idi iti sango dagiti annac ti Israel.

10 Ket ni Jehova nagsao a naaramat dagiti adipenna a mammadto, a kinunana,

11 Agsipud ta ni Manases nga ari ti Juda inaramidna dagitoy a kinarimon, ken inaramidna ti dacdakes ngem iti isu-amin nga inaramid dagiti Amorreo, nga immun-unada ngem isu, ken casta met a pinagbasolna ti Juda cadagiti ladladawanna;

12 gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adtoy, a yegco iti casta a dakes iti Jerusalem ken iti Juda, nga uray asino a macangegto kencuana, dagiti dua a lapayagna agpipikeldanto.

13 Ket yunnatconto iti Jerusalem ti paltic ti Samaria, ken ti tinnag ti balay ni Acab; ket punasacto ti Jerusalem, a cas ti panangpunas ti tao iti maysa a malucong, nga isut' punpunasanna ken balictadenna.

14 Ket ibellengconto ti matda ti tawidco, ket yawatconto ida cadagiti ima dagiti cabusorda; ket agbalindanto a kinayawan

ken sinamsam cadagiti isu-amin a cabusorda;

15 agsipud ta inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatang̃co, ket ginargaridac nga agpung̃tot, nanipud idi aldaw a dagidi ammada rimmuarda sadi Egipto aging̃gana itoy nga aldaw.

16 Casta met a ni Manases imbucbocna ti dara nga awan basbasolna iti casta unay, aging̃ganat' di napno ti Jerusalem iti igid ken igid; sabali laeng̃ ti basolna a pinamagbasolna iti Juda, iti pinang̃aramidna iti daydi nga isut' dakes iti imatang̃ ni Jehova.

17 Ti matda cadagiti aramid ni Manases, ken isu-amin dagidi nga inaramidna, ken di basol a binasolna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

18 Ket ni Manases nakiturog cadagiti ammana, ket isut' naitabon idi minuyung̃an ti balayna, idi minuyung̃an ni Oza: ket ni Amon nga anacna nagari iti saadna.

19 Agtawen idi iti duapulo ket dua a tawen ni Amon idi a nang̃rugi a nagari, ket nagari iti dua a tawen idiay Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Massalemet nga anac ni Harus a taga Joreba.

20 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang̃ ni Jehova, a cas iti inaramid ni Manases nga amana.

21 Ket nagna cadagiti isu-amin a dalan a nagnaan ni amana, ket nagservi cadagiti ladladawan isuda a nagservian idi ni amana, ket nagcararag idi cadacuada:

22 ket inidianna ni Jehova, a Dios dagidi ammana, ket saan a nagna iti dalan ni Jehova.

23 Ket dagiti adipen ni Amon immalsada a maibusor kencuana, ket pinatayda di ari idiay balayna met laeng̃.

24 Ngem dagiti umili ti daga pinapatayda amin dagiti immalsa a maibusor ken ni Amon, ket dagiti umili ti daga incabilda iti saadna nga ari ni Josias nga anacna.

25 Ti matda cadagiti aramid ni Amon nga inaramidna idi, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

26 Ket naitabon idi tanemna idiay minuyung̃an ni Oza: ket nagari iti saadna ni Josias nga anacna.

Ti panagari ni Josias iti Juda; patarimanna ti templo. Ni Helcias masarucanna ti libro ti linteg. Dagiti sao ni Holda.

22 Agtawen idi iti walo a tawen ni Josias idi nang̃rugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti tallopulo ket maysa a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Idida nga anac ni Adaia a taga Besecat.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket nagna cadagiti isu-amin dalan ni David nga amana, ket saan a simmiasi iti ima a macanawan uray iti macatigid.

3 Ket naaramid idi maicapulo ket walo a tawen ni ari Josias, a ti ari imbaonna ni Safan, nga anac a lalaki ni Azalia nga anac ni Mesulam nga escriba, iti balay ni Jehova, a kinunana,

4 Sumang̃-atca ken ni Helcias a nang̃ato a sacerdote, tapno pucpukenna ti pirac a nayeg iti balay ni Jehova, a dagiti agaywan ti dapian naalada iti umili:

5 ket isut' yawatna coma cadagiti ima dagiti agaramid nga addaan idi panagaywan iti balay ni Jehova: ket isut' yawatda coma cadagiti agaramid nga addada iti balay ni Jehova, tapno pang̃tarimaanda cadagiti gutgutbaw ti balay,

6 cadagiti allawagi, cadagiti agpatpatacder iti balay, ken cadagiti agcavcaviti, ken maipaay iti panaggatang̃ iti cayo ken bato a tinagaan, tapno pang̃tarimaan iti balay.

7 Nupay casta nga awan idi ti naaramid cadacuada a pannacabilang̃ di pirac, a naited iti imada; ta isuda nagaramidda idi a matalec.

8 Ket ni Helcias a nang̃ato a sacerdote kinunana ken ni Safan nga escriba, Nasaracac ti libro ti linteg iti balay ni Jehova. Ket ni Helcias inyawatna di libro ken ni Safan, ket isut' binasana.

9 Ket ni Safan nga escriba immay iti ari, inyegna manen di sao iti ari, ket kinunana, Dagiti adipenmo imbucbocda ti pirac a nasaracan iti balay, ket isut' inyawatda iti ima dagiti agaramid, nga addaan panagaywan iti balay ni Jehova.

10 Ket ni Safan nga escriba imbagana iti ari, a kinunana, Ni Helcias a sacerdote iniccannac iti maysa a libro. Ket ni Safan isut' binasana iti sang̃o ti ari.

11 Ket naaramid, idi a ti ari nang̃egna

dagiti sao ti libro ti linteg, a pinigisna dagiti cawcawesna.

12 Ket ti ari binilinna ni Helcias a sacerdote, ken ni Ahicam nga anac a lalaki ni Safan, ken ni Acobor nga anac a lalaki ni Micaia, ken ni Safan nga escriba, ken ni Asaia nga adipen ti ari, a kinunana,

13 Incayo, umumancayo ken ni Jehova a gapu caniac, ken gapu iti umili ken gapu iti isu-amin a Juda, iti maipapan iti sao daytoy a libro a nasaracan; ta dackel ti pungtot ni Jehova a simged a maibusor cadatayo, agsipud ta dagidi ammatayo dida impangag dagiti sasao daytoy a libro, tapno agaramidda idi iti mayalubog iti isu-amin a naisurat iti maipapan cadatayo.

14 Iti casta ni Helcias a sacerdote, ken ni Ahicam, ken ni Acobor, ken ni Safan, ken ni Asaia, napanda ken ni Holda a mammadto, nga asawa a babai ni Sellum nga anac ni Tecua, nga anac ni Araas, nga agaywan cadagiti cawcawes (isu agnaed idi idiay Jerusalem iti maicadua a paset); ket nakisaoda kencuana.

15 Ket *di babai* kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Ibagayo iti lalaki a nangibaon cadacayo caniac,

16 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a yegconto ti dakes itoy a disso, ken cadagiti agnaed kencuana, ti isu-amin met laeng a sasao ti libro a ti ari ti Juda nabasana.

17 Agsipud ta inidiandac idi, ket nagpupuurda ti incienso cadagiti didios a sabsabali, tapno gargariendac nga agpungtot iti isu-amin nga aramid dagiti imada, gapuna a ti pungtotco sumgedto a maibusor itoy a disso, ket saanto a maiddep.

18 Ngem iti ari ti Juda, a nangibaon cadacayo tapno umumancayo coma ken ni Jehova, castoy ti cunaenyonto kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Iti maipapan cadagiti sasao a nangegmo,

19 agsipud ta ti pusom nalucnengg, ket nagpacumbabaca iti sango ni Jehova, idi a nangegmo no ania ti imbalicasco a maibusor itoy a disso, ken maibusor cadagiti agnaed kencuana, tapno isuda agbalinda a walangwalang ken lunod, ket pinigismo dagita cawcawesmo, ken nagsangitca iti saclangco; siac impangagca met, cuna ni Jehova.

20 Gapuna, adtoy, siac itiponcanto cadagiti ammam, ket sica maitiponcanto iti tanemmo iti kinatalna, uray dagita matam didanto makita ti isu-amin a dakes a yegconto itoy a disso. Ket isuda inyegda manen iti ari di sao.

Ni Josias basaenna a sipapatac ti linteg, agaramid iti maysa a tulag ken maysa a panangpabaro iti panagdayaw. Mapapatay gapu ken Faraon Necao. Agari ni Joacaz. Ni Faraon isut' iccatenna ket icabilna ni Eliacim nga agari.

23 Ket di ari nagbaon, ket inurnongda kencuana dagiti isu-amin a lallacay ti Juda, ken ti Jerusalem.

2 Ket di ari immuli iti balay ni Jehova, ken isu-amin dagiti lallaki ti Juda, ken isu-amin nga agnaed iti Jerusalem a caduana, ken dagiti sacerdote, ken dagiti mammadto, ken isu-amin nga umili, bassit ken dackel agpadpada: ket imbasana cadagiti lapayagda dagiti isu-amin a sasao ti libro ti tulag a nasaracan idi iti balay ni Jehova.

3 Ket ti ari agtatacder iti denna ti monmon, ket nagaramid ti tulag iti sango ni Jehova, iti pannagnana a siaannurot ken ni Jehova, ken ti panangsalimetmetna cadagiti bilbilinna, ken cadagiti panpanecnecna, ken cadagiti ipaannurotna, iti isuamin a pusona, ken iti isu-amin a cararuana, tapno panecnecanna dagiti sao ti tulag nga adda a naisurat iti daytoy a libro: ket isu-amin nga umili pinasingkedanda di tulag.

4 Ket ti ari binilinna ni Helcias a nangato a sacerdote, ken dagiti sacerdote iti maicadna a kita, ken dagiti agaywan ti dapian, nga iruarda iti templo ni Jehova dagiti isu-amin nga alalicamen, a naaramid idi nga agpaay ken ni Baal, ken agpaay iti Asherah, ken agpaay iti isu-amin a buyot ti langit, ket pinuuranna ida iti ruar ti Jerusalem cadagiti awaway ti Cedron, ket impanna dagiti dapuda idiay Betel.

5 Ket iniccatna dagiti sacerdote a nagservi idi cadagiti ladawan, isuda a binilin idi dagiti ar-ari ti Juda nga agpuurda iti incienso cadagiti nangato a disso cadagidiay ciudad ti Juda, ken cadagidiay disso nga aglicmut iti Jerusalem; casta met cadagidiay nga agpupuur idi iti incienso ken ni Baal, ken iti init, ken iti bulan ken cadagiti planetas, ken iti isu-amin a buyot ti langit.

6 Ket inruarna di Asherah nanipud idi balay ni Jehova, iti ruar ti Jerusalem

aginggga iti waig a Cedron, ket isut' pinuuranna idiay waig a Cedron, ket isut' pinatapocna, ket impurruacna di tapocna iti rabaw dagiti tanem ti sapsap a tattao.

7 Ket dinupracna dagiti balbalay dagiti mananggubet, nga addada idi balay ni Jehova, a pagabablan dagiti babbai cadagiti ababbong nga agpaay iti Asherah.

8 Ket inyegna amin dagiti sacerdote nanipud cadagiti ciudad ti Juda, ket rinugitanna dagidi nangato a disso a dagiti sacerdote pagpupuuranda idi iti incienso, manipud Gabaa agingggana iti Beer-seba; ket rinugpona dagiti nangato a disso dagiti ruruangan nga addada idi iti ridaw ti ruangan ni Josue a gobernador ti ciudad, nga adda idi iti ima a macatigid ti maysa a tao idiay ruangan ti ciudad.

9 Nupay casta dagiti sacerdote cadagiti nangato a disso dida umuli idi iti altar ni Jehova idiay Jerusalem, ngem mangganda idi iti tinapay nga awan levadurana iti tengngga dagiti cacabsatda.

10 Casta met a rinabngisna ti Tofet, nga adda iti lobong dagiti annac ni Ennom; tapno awan ti tao a mangpalasat iti anacna a lalaki ken babai iti apuy ken ni Moloc.

11 Ket iniccatna dagiti cabcabayo a dagiti ar-ari ti Juda intedda idi iti init, iti ridaw ti balay ni Jehova, iti sibay ti siled ni Natan-melec nga agaywan iti siled, nga adda idi cadagiti arubayan: ket pinasgedanna iti apuy dagiti luglugan ti init.

12 Ket dagiti alaltar nga adda idi iti rabaw ti pangatepan ti nangatngato a siled ni Acaz, a dagidi ar-ari ti Juda inaramidda idi, ken dagiti alalatar nga inaramid idi ni Manases cadagiti nagcadua a paraangan ti balay ni Jehova, ti ari rinugpona ket tinumecna *ida* sadiay, ket impurruacna di tapocda idiay waig a Cedron.

13 Ket dagiti nangato a disso nga adda idi iti sango ti Jerusalem, nga addada iti ima a macanawan ti bantay ti panagrupsa, a binangon idi ni Salomon nga ari ti Israel a maipaay idi ken ni Astarot a kinarimon dagiti Sidonio, ken ni Camos a kinarimon ti Moab, ken ni Melcom a kinarimon dagiti annac ni Ammon ti ari rinabngisna.

14 Ket binuracna dagiti monmon, ket pinucanna dagidi Asherah, ket pinunnona di dissoda cadagiti tultulang dagiti tattao.

15 Casta met di altar nga adda idi idiay Betel, ken di nangato a disso a ni Jeroboam nga anac ni Nabat inaramidna idi, a pinamagbasolna iti Israel, daydi nga altar met laeng ken di nangato a disso dinupracna; ket pinuuranna di nangato a disso ket isut' pinatapocna, ket pinuuranna di Asherah.

16 Ket idi a ni Josias timmaliaw, nakitana dagiti tanem nga adda idi sadiay iti bantay; ket nagbaon, ket innalana dagiti tultulang cadagiti tantanem, ket pinuuranna ida iti rabaw ti altar, ket isut' rinugitanna, a mayalubog iti sao ni Jehova isu a di lalaki ti Dios iuwarragawagna idi, isu a nangiwarragawag cadagitoy a banag.

17 Idin kinunana, Ania a monumento dayta a makitac? ket dagiti tattao ti ciudad kinunada kencuana, Daytoy isu ti tanem di lalaki ti Dios, a naggapu iti Juda, ket inwarragawagna dagitoy a banag nga inaramidmo a maibusor iti altar ti Betel.

18 Ket isu kinunana, Isut' baybayanyo; awan ti manggaraw coma cadagiti tultulangna. Iti casta binay-anda dagiti tultulangna, agraman cadagiti tultulang di mammadto a naggapu idi sadi Samaria.

19 Ket casta met nga isu-amin dagiti balbalay cadagiti nangato a disso nga addada idi cadagiti ciudad ti Samaria, nga inaramid idi dagidi ar-ari ti Israel a pinanggargarida ken *ni Jehova* nga agpungtot, iniccat ida ni Josias, ket inaramidna cadacuada ti mayannurot cadagiti amin nga aramid nga inaramidna sadi Betel.

20 Ket pinatayna amin dagiti sacerdote dagiti nangato a disso nga addada sadiay, iti rabaw dagiti alaltar, ket pinuuranna dagiti tultulang dagiti tattao iti rabawda; ket nagsubli sadi Jerusalem.

21 Ket ti ari nagbilin iti isu-amin a tattao, a kinunana, Ngilinenyo ti pascua ken ni Jehova a Diosyo, a cas naisurat iti daytoy a libro ti tulag.

22 Awan duadua a saan idi a nangilin ti casta a pascua nanipud iti aldaw dagidi oc-ocom a nangocom iti Israel, uray cadagiti isu-amin nga aldaw dagiti ar-ari ti Israel, uray cadagiti ar-ari ti Juda;

23 no di laeng idi maicasangapulo ket walo a tawen ni ari Josias ti pannacangilin daytoy a pascua ken ni Jehova idiay Jerusalem.

24 Casta met dagidi mangcuculam idi, ken mangngaradingg, ken dagiti terafim, ken ladladawan, ken isu-amin dagiti kinarimon a nakita iti daga ti Juda, ken iti Jerusalem, impacsi ni Josias, tapno mapa-

necnecan dagiti sao ti linteg a naisurat iti libro a ni Helcias a sacerdote nasaracanna idi balay ni Jehova.

25 Ket awan idi ti ari a cas kencuana iti casacbayanna, a nagsubli ken ni Jehova iti amin a pusona ken iti amin a cararuana; ken iti amin a pigsana, a cas mayalubog iti isu-amin a linteg ni Moises: uray iti calpasanna awan idi ti timmacder a cas kencuana.

26 Nupay no casta ni Jehova saan a nagbawinḡ iti runḡsot ti dackel a punḡtotna, a ti punḡtotna simged idi a maibusor iti Juda, a gapu iti isu-amin a panḡgargari isu a pinanḡgargari kencuana ni Manases.

27 Ket ni Jehova kinunana, Iccatecto met ti Juda iti imatanḡco, a cas pinanḡiccatco ti Israel, ket ipurruacconto daytoy a ciudad a pinilic idi, iti Jerusalem met laenḡ, ken ti balay a nagcunaac idi, Ti naganco addauto sadiay.

28 Ti matda cadagiti aramid ni Josias, ken isu-amin nḡa inaramidna, ¿saanda aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

29 Cadagidi aldawna ni Faraon Necao nḡa ari sadi Egipto simmanḡ-at a maibusor iti ari ti Asiria aginḡga iti carayan a Eufrates: ket ni ari Josias rimmuar a maibusor kencuana; ket isut' pinapatay *ni Faraon Necao* idiay Mageddo, idi nḡa isut' nakitana.

30 Ket dagiti adipenna isut' inpanda iti lugan a natay nanipud Mageddo, ket isut' inyegda iti Jerusalem, ket isut' intabonda idi tanemna met laenḡ ket dagiti tattao ti daga innalada ni Joacaz nḡa anac ni Josias, ket isut' pinulotanda, ket isut' inaramidda nḡa ari iti saad ni amana.

31 Ni Joacaz agtawen idi iti duapulo ket tallo a tawen idi a nanḡrugi a nagari; ket nagari iti tallo a bulan idiay Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Amital nḡa anac ni Jeremias a taga Lebna.

32 Ket inaramidna daydi nḡa isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin nḡa inaramid idi dagidi ammana.

33 Ket isut' incabil ni Faraon Necao cadagiti putáw idiay Rebla idiay daga ti Emat, tapno saan nḡa agari idiay Jerusalem; ket pinagbuisna di daga iti sanḡagasut a talento a pirac, ken maysa a talento a balitoc.

34 Ket ni Faraon Necao inaramidna nḡa ari ni Eliacim nḡa anac ni Josias iti saad ni Josias nḡa amana, ket sinuctanna ti naganna iti Joacim: nḡem innalana ni Joacaz; ket isu immay iti Egipto, ket natay sadiay.

35 Ket ni Joacim intedna ken ni Faraon ti pirac ken balitoc; nḡem pinagbuisna ti daga tapno itedna di pirac a mayalubog iti bilin ni Faraon: isu sininḡirna ti pirac ken balitoc cadagiti tattao ti daga, iti tunḡgal maysa cas iti mayalubog iti buisna, tapno isut' itedna ken ni Faraon Necao.

36 Agtawen idi iti duapulo ket lima ni Joacim idi a nanḡrugi a nagari; ket nagari iti sanḡapulo ket maysa a tawen idiay Jerusalem: ket ti nagan ni inana isut' idi Zebuda, nḡa anac ni Padala a taga Ruma.

37 Ket inaramidna daydi nḡa isut' dakes iti imatanḡ ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin nḡa inararamid idi dagidi ammana.

Ni Joacim nakadipen iti Babilonia. Ti panagari ni Joaquin. Pananḡrugi ti pannacacayaw. Agari ni Sedecias.

24 Cadagidi aldawna ni Nabucodonozor nḡa ari sadi Babilonia simmang-at, ket ni Joacim nagbalin nḡa adipenna iti tallo a tawen: sa nagsubli ket immalsa a maibusor kencuana.

2 Ket ni Jehova nanḡibaon iti maibusor kencuana cadagiti buybuyot dagiti Caldeos, ken dagiti buybuyot dagiti Sirios, ken dagiti buybuyot dagiti Moabitas, ken dagiti buybuyot dagiti annac ni Ammon; ket imbaonna ida a maibusor iti Juda tapno isut' dadaelenda, a mayalubog iti sao ni Jehova, nḡa insaona idi a naaramat dagidi adipenna a mammadto.

3 Pudno unay a iti panagbilin ni Jehova immay daytoy iti Juda, tapno isut' iccatenna iti imatanḡna, a gapu cadagiti basbasol ni Manases, a mayalubog cadagiti isu-amin nḡa inaramidna.

4 Ken casta met a gapu iti dara nḡa awanan basol nḡa imbuyatna; ta pinunnona ti Jerusalem iti dara nḡa awanan basol: ket di kinayat a pinacawan ni Jehova.

5 Ti matda cadagiti aramid ni Joacim, ken isu-amin nḡa inaramidna, ¿saanda

aya a naisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Juda?

6 Iti casta ni Joacim nakiturog cadagiti ammana; ket ni Joaquin nga anacna nagari iti saadna.

7 Ket uray caanon di ari ti Egipto saanen a rimmuar idi dagana; ta ti ari ti Babilonia innalana, nanipud iti waig ti Egipto agpatinggana iti carayan Eufrates, isu-amin a cucua idi ti ari ti Egipto.

8 Agtawen idi iti sangapulo ket walo ni Joaquin idi a nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti tallo a bulan: ket ti nagan ni inana isut' idi Nehusta nga anac ni Elnatan a taga Jerusalem.

9 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayalubog cadagiti isu-amin nga inaramid ni amana.

10 Iti daydi a tiempo dagiti adipen ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia simmang-atda iti Jerusalem, ket di ciudad nalacub idi.

11 Ket ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia immay iti ciudad, iti bayat a dagiti adipenna isut' laclacubenda;

12 ket ni Joaquin nga ari ti Juda rimmuar aginggа iti ari ti Babilonia, isu, ken ni inana, ken dagiti adipenna, ken dagiti panguloenna, ken dagiti pagturayenna: ket ti ari ti Babilonia isut' innalana idi maicawalo a tawen ti panagarina.

13 Ket inruarna sadiay amin dagiti gamgameng ti balay ni Jehova, ken dagiti gamgameng ti balay ti ari, ket pinitpiting-na dagiti isu-amin nga alalicamen a balitoc, nga inaramid idi ni Salomon nga ari ti Israel iti tiempo ni Jehova, cas kinuna idi ni Jehova.

14 Ket impanna ti dagup ti Jerusalem, ken isu-amin a panguloen, ken isu-amin dagiti tattao a maingel ken napigsa, sangapulo ribu a kinayawan, ken isu-amin dagiti nagdanonan laing nga agaramid, ken dagiti mammanday; awan nalabasan, malacsid ti capapanglawan unay ti umili ti daga.

15 Ket inyallatiwna ni Joaquin idiay Babilonia; ken ti ina ti ari, ken dagiti assawa ti ari, ken dagiti pagturayenna, ken dagiti lallaki a palungo ti daga, impanna ida a kinayawan nanipud Jerusalem aginggat' Babilonia.

16 Ket isu-amin a lallaki a maingel, a pito ribu met laeng, ken dagiti nagdanonan laing nga agaramid ken dagiti mammanday a sangaribuda, isu-amin dagiti mamaingel ken macabael a makigubat, uray isuda ti ari ti Babilonia impanna a kinayawan idiay Babilonia.

17 Ket ti ari ti Babilonia inaramidna ni Matanias, a cabsat ti ama *ni Joaquin*, nga ari iti saadna, ket sinuctanna ti naganna iti Sedecias.

18 Agtawen idi iti duapulo ket maysa a tawen ni Sedecias idi a nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti sangapulo ket maysa a tawen: ket ti nagan ni inana isut' idi Amital nga anac ni Jeremias a taga Lebna.

19 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayalubog iti isu-amin nga inaramid idi ni Joacim.

20 Ta gapu iti pungtot ni Jehova isut' naaramid idi idiay Jerusalem ken idiay Juda, agingganat' naipacsina ida nanipud iti saclangna.

Ket ni Sedecias immalsa a maibusor iti ari ti Babilonia.

Ti Jerusalem nacayaw ken narbec. Ti templo nalabusan. Dagiti dadduma a nacayawan mapapatayda idiay Rebla. Ni Godolias maaramid a gobernador ngem pinapatay ni Ismael.

25 Ket naaramid idi iti maicasiam a tawen ti panagarina, idi bulan a maicasangapulo, iti maicasangapulo nga aldaw ti bulan, a ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia immay agraman amin a buyotna a maibusor iti Jerusalem, ket nagpacarsoda a maibusor kencuana; ket namangonda a maibusor kencuana cadagiti sarikedked nga agliclicmut.

2 Iti casta ti ciudad nalacub aginggana iti maicasangapulo ket maysa a tawen ni ari Sedecias.

3 Iti maicasiam nga aldaw ti *maicapat* a bulan di bisin napalalo unay iti ciudad, iti casta nga awan idi ti tinapay nga agpaay iti umili ti daga.

4 Idin maysa a gutbaw ti naaramid iti ciudad, ket isu-amin dagiti lallaki ti gubat *nagtalawda* iti rabii iti dalan ti ruangan nga adda idi iti nagbaetan dagiti dua a bacud, nga adda idi iti denna ti minuyungan ti ari (dagiti Caldeos addada a nailicmut a maibusor iti ciudad); ket *di ari* napan iti dalan ti Arabah.

5 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kinamatna di ari, ket isut' nacamacamna cadagiti tantanap ti Jerico; ket isu-amin a buyotna nawarada nanipud kencuana.

6 Sada innala di ari, ket isut' impanda iti ari ti Babilonia idiay Rebla; ket nangtedda iti panangocom kencuana.

7 Ket pinatáyda dagiti annac ni Sedecias iti saclang dagiti matana, ket sinuatda dagiti mata ni Sedecias, ket isut' pinutáwanda, ket isut' impanda sadi Babilonia.

8 Idi maicalima a bulan, iti maicapito nga aldaw ti bulan, nga isu idi ti tawen a maicasangapulo ket siam ni ari Nabucodonozor, nga ari ti Babilonia, immay iti Jerusalem ni Nabuzardan a capitan dagiti guardia, nga adipen ti ari ti Babilonia.

9 Ket pinuuranna di balay ni Jehova, ken ti balay ti ari, ken isu-amin dagiti balbalay sadi Jerusalem, tunggal balay a dackel met laeng, pinuuranna iti apuy.

10 Ket isu-amin a buyot dagiti Caldeos nga adda idi iti capitan ti guardia rinebbada di bacud ti Jerusalem iti aglicmut.

11 Ket ti natda cadagiti umili a nabaybay-an idi ciudad, ken dagidi a simmiasi, a nagtinnag iti ari ti Babilonia, ken ti natda ti kinaadu, ni Nabuzardan a capitan ti guardia inyallatiwna ida a kinayawan.

12 Ngem ti capitan ti guardia binayanna idi ti capapanglawan unay ti daga tapno isuda dagiti agtartrabajo iti cauvasan ken agtartrabajo iti daga.

13 Ket dagiti monmon a gambang nga addada idi iti balay ni Jehova, ken dagiti batáy, ken ti baybay a gambang nga adda idi iti balay ni Jehova, dagiti Caldeos binuracda, ket di gambangda impanda sadi Babilonia.

14 Ket dagiti rangranga, ken dagiti soplad, ken dagiti pangarsang, ken dagiti cuchara, ken isu-amin dagiti alalicamen a gambang a pagserservida idi, innalada.

15 Ket dagiti pagiccan ti beggang, ken dagiti bacbacca, dagidi a balitoc, iti balitoc, ken dagidi a pirac, iti pirac; di capitan ti guardia impanna.

16 Dagidi dua nga adigi, di maysa a baybay, ken dagiti batáy, a ni Salomon naramidna idi nga agpaay iti balay ni Jehova, ti gambang dagitoy amin nga alalicamen saan a matimbeng idi iti caaduna.

17 Ti catayag di maysa nga adigi isut' idi sangapulo ket walo a sico, ket maysa a paratoc a gambang ti adda iti toctocna; ket ti catayag di paratoc isut' idi tallo sico, agraman iniket ken dagiti granada iti rabaw ti paratoc nga aglicmut, gambangda amin: umasping cadagitoy daydi maicadua nga adigi agraman iniket.

18 Ket di capitan ti guardia innalana ni Saraias a palungo a sacerdote, ken ni Sofonias a maicadua a sacerdote, ken tallo nga agaywan ti dapian:

19 ket iti ciudad nangala iti maysa nga agturay a palungoen idi dagiti lallaki ti gubat; ket lima a lallaki cadagidi a cumita idi iti rupa ti ari, a nasaracan idi iti ciudad; ken ti escriba, ti capitan ti buyot, nga agumummong idi cadagiti tattao ti daga; ken innem a pulo a lallaki ti ili ti daga nga isudat' nasaracan idi ciudad.

20 Ket ni Nabuzardan a capitan ti guardia innalana ida, ket inyegna ida iti ari ti Babilonia idiay Rebla.

21 Ket ti ari ti Babilonia kinabilna ida, ket pinapatayna ida idiay Rebla idiay daga ti Emat. Castoy ti pannacaipan a kinayawan ti Juda nanipud iti dagana.

22 Ket no maipapan cadagiti tattao a nabaybay-an idi iti daga ti Juda, isuda a ni Nabucodonozor nga ari ti Babilonia binaybay-anna idi, cadacuada met laeng isu inaramidna a gobernador ni Godolias nga anac ni Ahicam, nga anac ni Safan.

23 Ket idi a dagiti isu-amin a capcapitan dagiti buybuyot, isuda ken dagiti lallakida, natimudda nga ti ari ti Babilonia inaramidna idi a gobernador ni Godolias, immayda ken ni Godolias idiay Maspa, ni Ismael met laeng nga anac a lalaki ni Natanias, ken ni Johannan nga anac a lalaki ni Caree, ken ni Saraias nga anac a lalaki ni Tanehumet a Netofatita, ken ni Jezonias nga anac a lalaki ti Maacatita, isuda ken dagiti lallakida.

24 Ket ni Godolias nagsapata cadacuada ken cadagiti lallakida, ket kinunana cadacuada, Dicay agbutbutong a gapu cadagiti adipen dagiti Caldeos: agtaengcayo iti daga, ket agservicayo iti ari ti Babilonia, ket addanto imbag cadacayo.

25 Ngem naaramid idi maicapito a bulan, a ni Ismael nga anac ni Natanias, nga anac ni Elisama iti naarian a caputotan immay, ket sangapulo a lallaki ti caduana, ket kinabilda ni Godolias, iti casta a natay, ken dagiti Judios ken Caldeos nga addada idi a caduana idiay Maspa.

26 Ket isu-amin dagiti tattao, bassit ken dackel agpadpada, ken dagiti capcapitan

dagiti buybuyot, timmacderda ket immayda iti Egipto; ta nagbutenĝda cadagiti Caldeos.

27 Ket naaramid idi iti maicatlopulo ket pito a tawen ti pannacacayaw ni Joaquin nĝa ari ti Juda, idi bulan a maicasanĝapulo ket dua, iti maicaduapulo ket pito nĝa aldaw ti bulan, a ni Evil-merodac nĝa ari ti Babilonia, idi tawen a pinanĝrugina nĝa agari, innĝatona ti olo ni Joaquin nĝa ari ti Juda nanipud iti pagbaludan;

28 ket nagsao a siiimbag kencuana, ket insaadna ti tronona iti nĝato ti trono dagiti ar-ari a nakiadda idi kencuana idiay Babilonia.

29 Ket sinuctanna dagiti cawcawesna ti pagbaludan. Ket *ni Joaquin* nanĝan a cancanayon iti sanĝona iti isu-amin dagiti aldaw ti panagbiagna:

30 ket agpaay iti taraonna, adda idi cancanayon a taraon a maited kencuana nĝa aggapu iti ari, iti tumunĝgal aldaw maysa nĝa apág, iti amin nĝa aldaw ti panagbiagna.

TI UMUNA A LIBRO DAGITI

CRONICAS.

Dagiti caputotan da Noe, Abraham, ken Esau. Dagiti caputotan ni Seir. Dagiti ar-ari ken palpalunğo ti Edom.

1 Adam, Set, Enos,
2 Cainan, Malaleel, Jared,
3 Jenoc, Matusalem, Lamec,
4 Noe, Sem, Cam, ken Jafet.

5 Dagiti annac a lallaki ni Jafet: da Gomer, ken Magog, ken Madai, ken Javan, ken Tubal, ken Mosoc, ken Tiras.
6 Ket dagiti annac a lallaki ni Gomer: da Ascenez, ken Rifat, ken Togorma.
7 Ket dagiti annac a lallaki ni Javan: da Elisa, ken Tarsis, ken Cetim, ken Dodanim.

8 Dagiti annac a lallaki ni Cam: da Cus, ken Mizraim, Fut, ken Canaan.
9 Ket dagiti annac a lallaki ni Cus: da Saba, ken Hevila, ken Sabata, ken Rahama, ken Sabataca. Ket dagiti annac a lallaki ni Rahama: da Saba, ken Dadan.
10 Ket ni Cus pinutotna ni Nimrod; isu nangrugi a nagmaingel iti daga.
11 Ket ni Mizraim pinutotna da Ludim, ken Anamim, ken Laabim, ken Neftuim,
12 ken Fetrusim, ken Casluim (isu a naggapuan dagiti Filisteos), ken dagiti Caftorim.
13 Ket ni Canaan pinutotna ni Sidon nga inaunaan nga anacna, ken Jet,
14 ken ti Jebuseo, ken ti Amorreo, ken ti Gergeseo,
15 ken ti Heveo, ken ti Araceo, ken ti Cineo,
16 ken ti Aradeo, ken ti Samareo, ken ti Emateo.

17 Dagiti annac a lallaki ni Sem: da Elam, ken Assur, ken Arfajad, ken Lud, ken Aram, ken Hus, ken Hul, ken Geter, ken Mosoc.
18 Ket ni Arfajad pinutotna ni Sale, ket ni Sale pinutotna ni Jeber.
19 Ket ken Jeber naipasngayda idi dagiti dua nga annac a lallaki: ti nagan ti maysa isut' idi Faleg; ta cadagiti aldawna nabingbingay ti daga; ket ti nagan ti cabsatna isut' idi Jectan.
20 Ket ni Jectan pinutotna da Elmodad, ken Salef, ken Asarmot, ken Jare,
21 ken Adoram, ken Uzal, ken Decla,
22 ken Hebal, ken Abimael, ken Saba,
23 ken Ofir, ken Hevila, ken Jobab. Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Jectan.

24 Sem, Arfajad, Sale,
25 Jeber, Faleg, Reu,
26 Sarug, Nacor, Tare,
27 Abram (a ni met laeng Abraham).

28 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Abraham: da Isaac ken Ismael.
29 Dagitoy dagiti capoonanda: ti inaunaan nga anac ni Ismael, ni Nabajot; sa da Cedar, ken Abdeel, ken Mabsam,
30 Masma, ken Duma, Massa, Hadad, ken Tema,
31 Jetur, Nafis, ken Cedma. Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Ismael.

32 Ket dagiti annac a lallaki ni Cetura a camalala ni Abraham: isu impasngayna da Zamram, ken Jecsan, ken Madan, ken Madian, ken Jesboc, ken ni Sue. Ket dagiti annac a lallaki ni Jecsan: da Sabá, ken Dadan.
33 Ket dagiti annac a lallaki ni Madian: da Efa, ken Efer, ken Jenoc, ken Abida, ken Eldaa. Amin dagitoy annac da a lallaki ni Cetura.

34 Ket ni Abraham pinutotna ni Isaac. Dagiti annac a lallaki ni Isaac: da Esau, ken Israel.

35 Dagiti annac a lallaki ni Esau: da Elifaz, Rahuel, ken Jehus, ken Jelon, ken Coré.
36 Dagiti annac a lallaki ni Elifaz: da Teman, ken Omar, Sefi, ken Gatan, Cenez, ken Tamna, ken Amalec.

37 Dagiti annac a lallaki ni Rahuel: da Nahat, Zara, Samma, ken Meza.

38 Ket dagiti annac a lallaki ni Seir: da Lotan, ken Sobal, ken Sebeon, ken Ana, ken Dison, ken Ezer, ken Disan.

39 Ket dagiti annac a lallaki ni Lotan: da Hori, ken Homam; ket ni Tamna isu ti babai a cabsat ni Lotan.

40 Dagiti annac a lallaki ni Sobal: da Alvan, ken Manahat, ken Ebal, Sefi, ken Onan. Ket dagiti annac a lallaki ni Sebeon: da Aja, ken Ana.

41 Dagiti annac a lallaki ni Ana: ni Dison. Ket dagiti annac a lallaki ni Dison: da Hamran, ken Eseban, ken Jetran, ken Caran.

42 Dagiti annac a lallaki ni Ezer: da Balaam, ken Zavan, Acan. Dagiti annac a lallaki ni Dison: da Hus, ken Aran.

43 Dagitoy dagiti ar-ari a nagturay iti daga ti Edom, idi awan pay ti asinoman nga ari a nagturay cadagiti annac ti Israel: ni Bela, nga anac ni Beor; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi Denaba.

44 Ket natay ni Bela, ket nagturay a sonona ni Jobab nga anac ni Zara a taga Bosra.

45 Ket natay ni Jobab, ket nagturay a sonona ni Husan, iti daga dagiti Temanitas.

46 Ket natay ni Husam, ket nagturay a sonona ni Adad nga anac ni Badad, a nangcabil ken ni Madian idiay away ti Moab; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi Avit.

47 Ket natay ni Adad, ket nagturay a sonona ni Semla a taga Maresca.

48 Ket natay ni Semla, ket nagturay a sonona ni Saul a taga Rohobot idiay igid ti Carayan.

49 Ket natay ni Saul, ket nagturay a sonona ni Balanan, nga anac ni Acobor.

50 Ket natay ni Balanan, ket nagturay a sonona ni Adad; ket ti nagan ti ciudadna isut' idi Pai: ket ti nagan ni asawana isut' idi Meetabel, nga anac ni Matred, a babai nga anac ni Mezaab.

51 Ket ni Adar natay.

Ket dagiti palungo ti Edom isuda idi: ni palungo a Tamna, ni palungo nga Alva, ni palungo a Jetet,

52 ni palungo nga Colibama, ni palungo nga Ela, ni palungo a Finon,

53 ni palungo a Cenez, ni palungo a Teman, ni palungo a Mabsar,

54 ni palungo a Magdiel, ni palungo nga Hiram. Dagitoy isuda dagiti palungo ti Edom.

Dagiti caputotan ni Israel.

2 Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Israel: da Ruben, Simeon, Levi, ken Juda, Isacar, ken Zabulon,

2 Dan, Jose, ken Benjamin, Neftali, Gad, ken Aser.

3 Dagiti annac a lallaki ni Juda: da Her, ken Onan, ken Sela; isuda a tallo impasngay kencuana ti babai nga anac ni Sua a taga Canaan. Ket ni Her, nga maunaan nga anac ni Juda dakes idi iti imatang ni Jehova; ket isut' pinatayna.

4 Ket ni Tamar a babai a manuganggna impasngayna kencuana da Fares ken Zara. Amin dagiti annac a lallaki ni Juda limada idi.

5 Dagiti annac a lallaki ni Fares: da Jesron, ken Hamul.

6 Ket dagiti annac a lallaki ni Zara: da Zamri, ken Etan, ken Heman, ken Calcal, ken Darda; limada amin.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Carmi: ni Acar, ti manangriribuc iti Israel, isu a nacalabsing iti dayta a naipaay.

8 Ket dagiti annac a lallaki ni Etan: da Azaria.

9 Dagiti met annac a lallaki ni Jesron, a naipasngayda kencuana: da Jerameel, ken Ram, ken Calubai.

10 Ket ni Ram pinutotna ni Aminadab, ket ni Aminadab pinutotna ni Nahason, a pangulo dagiti annac ni Juda;

11 ket ni Nahason pinutotna ni Salma, ket ni Salma pinutotna ni Booz,

12 ket ni Booz pinutotna ni Obed, ket ni Obed pinutotna ni Jesse:

13 ket ni Jesse pinutotna ni Eliab nga inauna nga anacna, ket ni Abinadab ti maicadua, ket ni Samaa ti maicatlo,

14 ni Natanael ti maicapat, ni Radai ti maicalima,

15 ni Osem ti maicanem, ni David ti maicapito;

16 ket dagiti cacabsatda a babbai isuda idi da Sarvia, ken Abigail. Ket dagiti lallaki nga annac ni Sarvia: da Abisai, ken Joab, ken Asael, talloda.

17 Ket ni Abigail impasngayna ni Amasa; ket ti ama ni Amasa isu idi ni Jeter nga Ismaelita.

18 Ket ni Caleb nga anac a lalaki ni Jesron nagputot *cadagiti annac* ken Azuba nga asawana, ken ni Jeriot; ket dagitoy idi dagiti annacna a lallaki: da Jaser, ken Sobad, ken Ardon.

19 Ket natay ni Azuba, ket innala ni Caleb kencuana ni Efrata, nga impasngayna kencuana ni Jur.

20 Ket ni Jur pinutotna ni Uri, ket ni Uri pinutotna ni Beseleel.

21 Ket iti calpasanna simrec ni Jesron iti babai nga anac ni Maquir nga ama ni Galaad, isu nga innalana *nga asawana* idi a *ni Jesron* agtawen iti innem a pulo a tawen; ket impasngayna kencuana ni Segub.

22 Ket ni Segub pinutotna ni Jair, nga addaan idi iti duapulo ket tallo a ciudad idiay daga ni Galaad.

23 Ket da Gessur ken Aram innalada cadacuada dagiti il-ili ni Jair, agraman Cenat, ken dagiti purpurocna, nga innem a pulo met laeng a ciudad. Amin dagitoy annac a lallaki ni Maquir nga ama ni Galaad.

24 Ket calpasan dayta natay ni Jesron idiay Caleb-Efrata, idin ni Abia nga asawa ni Jesron impasngayna kencuana ni Assur nga ama ni Tecua.

25 Ket dagiti annac a lallaki ni Jerameel nga inaunaan nga anac ni Jesron isuda idi ni Ram nga inaunaan nga anac ken da Buna, ken Aran, ken Asom, Aquia.

26 Ket ni Jerameel addaan idi iti sabali nga asawa, a ti naganna isut' idi Atara, nga ina idi ni Onam.

27 Ket dagiti annac a lallaki ni Ram nga inaunaan nga anac ni Jerameel isuda idi da Moos, ken Jamin, ken Acar.

28 Ket dagiti annac a lallaki ni Onam isuda idi da Semei, ken Jada. Ket dagiti annac a lallaki ni Semei: da Nadab, ken Abisur.

29 Ket ti nagan ti asawa ni Abisur isut' idi Abijail: ket impasngayna kencuana da Aban, ken Molid.

30 Ket dagiti annac a lallaki ni Nadab: da Saled, ken Afaim; ngem natay ni Saled nga awan ti anacna.

31 Ket dagiti annac a lallaki ni Afaim. ni Jesi. Ket dagiti annac a lallaki ni Jesi: ni Sesan. Ket dagiti annac a lallaki ni Sesan: ni Alai.

32 Ket dagiti annac a lallaki ni Jada a cabsat a lalaki ni Semei: da Jeter, ken Jonatan; ket natay ni Jeter nga awan ti anacna.

33 Ket dagiti annac a lallaki ni Jonatan: da Falet, ken Ziza. Dagitoy dagiti annac a lallaki ni Jerameel.

34 Ni Sesan awanan annac a lallaki no di laeng babbai. Ket ni Sesan addaan idi maysa a tagabu nga Egipcio a nanagan iti Jaraa.

35 Ket inted ni Sesan ti anacna ken tagabuna a Jaraa nga asawana: ket impasngayna kencuana ni Etei.

36 Ket ni Etei pinutotna ni Natan, ket ni Natan pinutotna ni Zabad,

37 ket ni Zabad pinutotna ni Oflal, ket ni Oflal pinutotna ni Obed,

38 ket ni Obed pinutotna ni Jehu, ket ni Jehu pinutotna ni Azarias,

39 ket ni Azarias pinutotna ni Helles, ket ni Helles pinutotna ni Elasa,

40 ket ni Elasa pinutotna ni Sisamai, ket ni Sisamai pinutotna ni Sellum,

41 ket ni Sellum pinutotna ni Icamia, ket ni Icamia pinutotna ni Elisama.

42 Ket dagiti annac a lallaki ni Caleb a cabsat a lalaki ni Jerameel isuda idi ni Mesa nga inaunaan nga anacna, nga ama idi ni Zif; ken dagiti annac a lallaki ni Maresa nga ama ni Hebron.

43 Ket dagiti annac a lallaki ni Hebron: da Coré, ken Tappua, ken Recem, ken Samma.

44 Ket ni Samma pinutotna ni Raham, nga ama ni Jercam; ket ni Recem pinutotna ni Sammai.

45 Ket ti anac a lalaki ni Sammai isu idi ni Maon; ket ni Maon isu idi ti ama ni Betzur.

46 Ket ni Efa a camalala ni Caleb impasngayna da Haram, ken Mosa, ken Gezez; ket ni Haram pinutotna ni Gezez.

47 Ket dagiti annac a lallaki ni Jahaddai: da Regom, ken Joatam, ken Gesam, ken Falet, ken Efa, ken Saaf.

48 Ni Maaca, a camalala ni Caleb, impasngayna da Saber, ken Tarana.

49 Impasngayna met da Saaf nga ama ni Madmena, ken Sue nga ama ni Macbena, ken ti ama ni Gabaa; ket ti babai nga anac ni Caleb isu idi ni Aca.

50 Dagitoy idi dagiti annac a lallaki ni Caleb, nga anac ni Jur, nga inaunaan nga anac ni Efrata: da Sobal nga ama ni Cariat-jarim,

51 ken Salma nga ama ni Belen, ken Haref nga ama ni Bet-gader.

52 Ket ni Sobal nga ama ni Cariatjarim addaan idi annac a lallaki: ni Haroe, a caguddua ti Hamenuot.

53 Ket dagiti famfamilia ni Cariatjarim: dagiti Jetro ken dagiti Futeo, ken dagiti Samateo, ken dagiti Masereo; cadacuada nagtaud dagiti Saratitas, ken dagiti Estaolitas.

54 Dagiti annac a lallaki ni Salma: da Belen ken dagiti Netofatitas, Atrothbeth-joab, ken ti caguddua dagiti Manatitas, dagiti Saraitas.

55 Ket dagiti famfamilia dagiti escriba a nagnaed idiay Jabes: dagiti Tirateo, dagiti Simateo, dagiti Sucateo. Dagitoy dagiti Cineo a nagtaud ken Emat nga ama ti balay ni Recab.

Dagiti caputotan ni David.

3 Dagitoy idi dagiti annac a lallaki ni David, a nayanacda kencuana idiay Hebron: ti inaunaan nga anac, ni Amnon ken ni Aquinoam a Jezraelita; ti maicadua, ni Daniel ken ni Abigail a Carmelita:

2 ti maicatlo, ni Absalom nga anac ni Maaca a babai nga annac ni Tolmai nga ari ti Gessur; ti maicapat, ni Adonias, nga anac ni Haggit;

3 ti maicalima, ni Safatias ken ni Abital; ti maicanem, ni Jetraam ken ni Egla nga asawana:

4 innem ti naipasngay kencuana idiay Hebron; ket nagari idiay iti pito a tawen ket innem a bulan. Ket idiay Jerusalem nagari iti tallopulo ket tallo a tawen;

5 ket dagitoy idi dagiti nayanac kencuana idiay Jerusalem: da Samaa, ken Sobat, ken Natan, ken Salomon, uppatda, ken ni Betsua nga anac a babai ni Ammiel;

6 ken Jebahar, ken Elisama, ken Elifalet,

7 ken Noga, ken Nefeg, ken Jafia,

8 ken Elisama, ken Eliada, ken Elifalet, siamda.

9 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni David, sabali laeng dagiti annac a lallaki dagiti camcamalalana; ket ni Tamar isu idi ti babai a cabsatda.

10 Ket ti anac a lalaki ni Salomon isu idi ni Roboam, ni Abia ti anacna a lalaki, ni Asa ti anacna a lalaki, ni Josafat ti anacna a lalaki,

11 ni Joram ti anacna a lalaki, ni Ocozias ti anacna a lalaki, ni Joas ti anacna a lalaki;

12 ni Amasias ti anacna a lalaki, ni Azarias ti anacna a lalaki, ni Joatam ti anacna a lalaki,

13 ni Acaz ti anacna a lalaki, ni Ezequias ti anacna a lalaki, ni Manases ti anacna a lalaki,

14 ni Amon ti anacna a lalaki, ni Josias ti anacna a lalaki.

15 Ket dagiti annac a lallaki ni Josias: ti inaunaan ni Johanan, ti maicadua ni Joacim, ti maicatlo ni Sedecias, ti maicapat ni Sellum.

16 Ket dagiti annac a lallaki ni Joacim: ni Jeconias nga anacna a lalaki, ni Sedecias nga anacna a lalaki.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeconias, a nacayawan: da Salatiel nga anacna,

18 ken Melquiram, ken Padaia, ken Senneser, Jecemia, Hosama, ken Nedabia.

19 Ket dagiti annac a lallaki ni Padaia: da Zorobabel, ken Semei. Ket dagiti annac a lallaki ni Zorobabel: da Mesullam, ken Jananias; ken ni Salomit a babai a cabsatda;

20 ken da Hasaba, ken Ohol, ken Baraquias, ken Hasadias, Josab-hesed, limada.

21 Ket dagiti annac a lallaki ni Jananias: da Paltias, ken Jesaias; dagiti annac a lallaki ni Rafaias, dagiti annac a lallaki ni Arnan, dagiti annac a lallaki ni Abdias, dagiti annac a lallaki ni Sequenias.

22 Ket dagiti annac a lallaki ni Sequenias: ni Semeias. Ket dagiti annac a lallaki ni Semeias: da Harus, ken Jegaal, ken Barias, ken Naarias, ken Safat, innemda.

23 Ket dagiti annac a lallaki ni Naarias: da Elioenai, ken Ezequias, ken Ezricam, talloda.

24 Ket dagiti annac a lallaki ni Elioenai: da Oduias, ken Eliasub, ken Palaias, ken Accub, ken Johanan, ken Dalaias, ken Anani, pitoda.

Dagiti caputotan da Juda ken Simeon.

4 Dagiti annac a lallaki ni Juda: da Fares, Jesron, ken Carmi, ken Jur, ken Sobal.

2 Ket ni Raias nga anac a lalaki ni Sobal pinutotna ni Jahat; ket ni Jahat pinutotna da Ahumai ken Laad. Dagitoy isuda dagiti famfamilia dagiti Saratitas.

3 Ket dagitoy isuda idi *dagiti annac a lallaki ti* ama ni Etam: da Jezrael, ken

Jesema, ken Jedebos; ket ti nagan ti cabsatda a babai isut' idi Asalefuni;

4 ken ni Fanuel nga ama ni Gedor, ken ni Ezer nga ama ni Hosa. Dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Jur nga inaunaan nga anac ni Efrata, nga ama ni Belen.

5 Ket ni Assur nga ama ni Tecua addaan idi iti dua nga assawa, da Halaa ken Naara.

6 Ket ni Naara impasngayna kencuana da Oozan, ken Hefer, ken Temani, ken Ahastari. Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Naara.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Halaa isuda idi da Seret, ken Sahar, ken Etnan.

8 Ket ni Cos pinutotna da Anob, ken Soboba, ken dagiti famfamilia ni Aharehel nga anac a lalaki ni Arum.

9 Ket ni Jabes natantan-oc idi ngem cadagiti cacabsatna a lallaki: ket ingalad ni inana ti naganna a Jabes, a kinunana, Agsipud ta impasngayco a binuyog ti ladingit.

10 Ket ni Jabes inawaganna ti Dios ti Israel, a kinunana, ¡O bendicionannac coma a pudno, ken palawaem ti beddengco, ket ta imam adda coma caniac, ket igaganac coma iti dakes, tapno di agyan iti ladingitco! Ket ti Dios intedna kencuana ti dinawatna.

11 Ket ni Caleb a cabsat ni Sua pinutotna ni Maquir, nga ama idi ni Eston.

12 Ket ni Eston pinutotna da Bet-rafa, ken Fese, ken Tehina nga ama ni Ir-naaz. Dagito y isuda dagiti lallaki ti Reca.

13 Ket dagiti annac a lallaki ni Cenez: da Otoniel, ken Saralas. Ket dagiti annac a lallak ni Otoniel: ni Hatat.

14 Ket ni Maonati pinutotna ni Ofra: ket ni Saraias pinutotna ni Joab nga ama ni Gena rassim: agsipud ta isuda dagiti nagdano nan laing nga agararamid.

15 Ket dagiti annac a lallaki ni Caleb nga anac ni Jefone: da Hir, Ela, ken Naham; ken dagiti annac a lallaki ni Ela; ken Cenez.

16 Ket dagiti annac a lallaki ni Jalaleel: da Zif, ken Zifas, Tirias, ken Asrael.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Ezra: da Jeter, ken Mered, ken Efer, ken Jalon; ket impasngayna da Miriam, ken Sammai, ken Jesba nga ama ni Estamo.

18 Ket ni asawan a a Judaia impasngayna da Jared nga ama ni Gedor, ken Jeber nga ama ni Soco, ken Jecutiel nga ama ni Zaneo. Ket dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Betia nga anac a babai ni Faraon, nga innala ni Mered.

19 Ket dagiti annac a lallaki ti babai nga asawa ni Odias, a cabsat a babai ni Naham isu idi ti ama da Ceila a Garmita, ken Estamo a Maacatita.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Simon: da Amnon, ken Rinna, Benhanan, ken Tilon. Ket dagiti annac a lallaki ni Jesi: da Zohet, ken Benzohet.

21 Dagiti annac a lallaki ni Sela nga anac a lalaki ni Juda: da Her nga ama ni Leca, ken ni Laada nga ama ni Maresa, ken dagiti famfamilia ti caputotan dagiti agaramid ti lienzo a nalapat, ti caputotan ni Asbea;

22 ken ni Joacim, ken dagiti lallaki ti Cozeba, ken da Joas, ken Sarof, isu a nagturay iti Moab, ken Jasubi-lahem. Ket dagiti sao cadaananda.

23 Dagitoy isuda idi dagiti agdamdamili, ken dagiti agnaed iti Netaim ken iti Gedera: nakipagnaedda idiay iti ari a gapu iti aramidna.

24 Dagiti annac a lallaki ni Simeon: da Namuel, ken Jamin, Jarib, Zara, Saul;

25 ni Sellum ti anacna a lalaki, ni Mabsam ti anacna a lalaki, ni Masma ti anacna a lalaki.

26 Ket dagiti annac a lallaki ni Masma: ni Hamuel ti anacna a lalaki, ni Zacur ti anacna a lalaki, ni Semei ti anacna a lalaki.

27 Ket ni Semei addaan idi iti sangapulo ket innem nga annac a lallaki ken innem nga annac a babbai; ngem dagiti cacabsatna awananda idi iti adu nga annac, uray dagiti amin a familia saan nga immadu a cas cadagiti annac ni Juda.

28 Ket nagnaedda idiay Beer-seba, ken Molada, ken Hasar-subal,

29 ken idiay Bala, ken idiay Hason, ken idiay Tolad,

30 ken idiay Batuel, ken idiay Jorma, ken idiay Siceleg,

31 ken idiay Bet-marcabot, ken Hasarusim, ken idiay Bet-barai, ken idiay Saraim. Dagitoy isuda idi dagiti ciudadda agingga iti panagari ni David.

32 Ket dagiti purpurocda isuda idi ti Etam, ken ti Aen, ti Remmon, ken ti Taocem, ken ti Asan, lima a ciudad;

33 ken amin dagiti purpurocda a nailicmut cadagitoy met laeng a ciudad, agingga' Baal. Dagitoy idi dagiti pagtaengganda, ket inicutanda ti caapoonanda.

34 Ken da Mosobab, ken Jemlec, ken Josias nga anac a lalaki ni Amasías,

35 ken Joel, ken Jehu nga anac a

lalaki ni Josabias, nga anac a lalaki ni Saraias, nga anac a lalaki ni Aziel,

36 ken Elioenai, ken Jacoba, ken Isuhaia, ken Asaias, ken Adiel, ken Ismiel, ken Banaias,

37 ken Ziza nga anac a lalaki ni Sefei, nga anac a lalaki ni Allon, nga anac a lalaki ni Idaias, nga anac a lalaki ni Semri, nga anac a lalaki ni Samaias—

38 Dagitoy a mainaganan isuda idi dagiti pangoloen dagiti famfamiliada: ket dagiti balbalay dagiti ammada wumadwad idi iti casta unay.

39 Ket napanda aginggat' wangawangan ti Gador, iti bangir nga akindaya ti lobong, nga agsapul iti pagpaaraban a maipaay cadagiti arbanda.

40 Ket nacasaracda iti naraber a pagpaaraban ken naimbag, ket ti daga nalawa idi, ken namayengmeng, ken natalna; ta dagidi nagnaed idiay idi unana a tiempo isuda dagiti agtaud ken Cam.

41 Ket dagitoy a naisurat iti naganda immayda cadagidi aldaw ni Ezequias nga ari ti Juda, ket kinabilda dagiti toldada, ken ti Meunim a nasaracan idi sadiay, ket tinalipupusda a dinadael agpapan itoy nga aldaw, ket nagnaedda idiay iti saadda; agsipud ta adda idiay idi pagpaaraban a maipaay cadagiti arbanda.

42 Ket ti dadduma cadacuada, cadagiti met laeng annac a lallaki ni Simeon, a limagasutda a lallaki, napanda idiay bantay Seir, a dagiti capcapitanda da Paltias, ken Naarias, ken Rafaias, ken Oziel, nga annac a lallaki ni Jesi.

43 Ket kinabilda ti natda cadagiti Amalecitas a nagtalaw, ket nagnaedda idiay agpapan itoy nga aldaw.

Dagiti caputotan da Ruben ken Gad. Ti gubat dagiti caputotan iti ballasiw ti Jordan. Ti cagudduat' caputotan ni Manases.

5 Dagiti annac a lallaki ni Ruben nga inaunaan nga anac ni Israel (ta isu idi ti inaunaan nga anacna; ngem agsipud ta rinugitanna ti idda ni amana, ti kinainaunana naited idi cadagiti annac a lallaki ni Jose nga anac ni Israel; ket ti capoonan saan idi a naibilang iti kinainauna.

2 Ta ni Juda nagaladag cadagiti cacabsatna, ket timmaud kencuana ti palungo; ngem ti kinainauna cucua idi ni Jose),

3 dagiti annac a lallaki ni Ruben nga inaunaan nga anac ti Israel: da Jenoc, ken Fallu, Jesron, ken Carmi.

4 Dagiti annac a lallaki ni Joel: da Samaias ti anacna a lalaki, ni Gog ti anacna a lalaki, ni Semei ti anacna a lalaki,

5 ni Mica ti anacna a lalaki, ni Reia ti anacna a lalaki, ni Baal ti anacna a lalaki,

6 ni Beera ti anacna a lalaki, isu a kinayawan ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria: isu idi ti palungo dagiti Rubenitas.

7 Ket dagiti cacabsatna iti finamfamilia cadacuada, idi a nabilang ti capoonan dagiti caputotanda: dagiti pangoloen, da Jehiel, ken Zacarias,

8 ken Bala nga anac a lalaki ni Azaz, nga anac a lalaki ni Samma, nga anac a lalaki ni Joel, isu a nagnaed idiay Aroer, aginggga met laeng iti Nebo ken Baalmeon:

9 ken agpadaya nagtaeng met laeng aginggat' wangawangan ti let-ang manipud iti carayan Eufrates, agsipud ta dagiti bacbacada immaduda idiay daga ti Galaad.

10 Ket cadagiti aldaw ni Saul nakigubatda cadagiti Agarenos, isuda a napasag iti imada; ket nagnaedda cadagiti toldada iti isu-amin *a daga* ti daya ti Galaad.

11 Ket dagiti annac a lallaki ni Gad nagnaedda iti sangoda, idiay daga ti Basan aginggat' Selca:

12 ni Joel ti palungo, ken ni Safan ti maicadua, ken ni Janai, ken ni Safat idiay Basan.

13 Ket dagiti cacabsatda cadagiti balbalay dagiti ammada: da Micael, ken Mesullam, ken Seba, ken Jorai, ken Jacan, ken Zie, ken Jeber, pitoda.

14 Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Abijail, nga anac a lalaki ni Huri, nga anac a lalaki ni Jara, nga anac a lalaki ni Galaad, nga anac a lalaki ni Micael, nga anac a lalaki ni Jesi, nga anac a lalaki ni Jeddo, nga anac a lalaki ni Buz;

15 ni Aqui nga anac a lalaki ni Abdiel, nga anac a lalaki ni Guni, palungo dagiti balbalay dagiti ammada.

16 Ket nagnaedda idiay Galaad idiay Basan, ken cadagiti il-ilina, ken cadagiti palpalasot ti Saron, aginggga cadagiti beddengna.

17 Amin dagitoy nabilangda cadagiti pinoonpoon cadagidi aldaw ni Joatam

nga ari ti Juda, ken cadagidi aldaw ni Jeroboam nga ari ti Israel.

18 Dagiti annac a lallaki ni Ruben, ken dagiti Gaditas, ken ti caguddua ti caputotan ni Manases cadagiti maingel a lallaki, lallaki a macabalin nga agtagicalasag ken agtagicampilan, ken agibeccas ti pana, ken nasiglat iti paggugubatan, uppat a pulo ket uppat a ribu pito gasut ket innem a puloda idi a macabalin a mapan iti gubat.

19 Ket nakigubatda cadagiti Agarenos, cada Jetur, ken Nafis, ken Nodab.

20 Ket natulonganda a maibusor cadacuada, ket nayawat dagiti Agarenos iti imada, ken amin nga adda idi cadacuada; ta immawagda iti Dios idiay paggugubatan, ket isu nadawatan idi cadacuada, agsipud ta nagtalecda idi kencuana.

21 Ket innalada dagiti bacbacada; dagiti camcamelloda a limapulo a ribu, ken dagiti carcarnero a duagasut ket limapuloda a ribu, ken dagiti asno a dua a ribu, ken dagiti lallaki a sangagasut a ribu.

22 Ta adu dagiti napapatay, agsipud ta ti gubat cucua ti Dios. Ket nagnaedda cadagiti lugarda aginggat' pannacacayaw.

23 Ket dagiti annac ti caguddua ti caputotan ni Manases nagnaedda iti daga: immaduda manipud Basan aginggat' Baalhermon, ken Sanir, ken iti bantay Hermon.

24 Ket dagitoy idi dagiti pangoloen dagiti balbalay dagiti ammada: da met laeng Efer, ken Jesi, ken Eliel, ken Ezriel, ken Jeremias, ken Oduias, ken Jediel, lallaki a mannacabalin ken mamaingel, agdindinamag a lallaki, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada.

25 Ket simmalungasingda a maibusor iti Dios dagiti ammada, ket nagbalangcantisda cadagiti sabsabali a didios dagiti tattao ti daga, isuda a dinadael ti Dios iti sangoda.

26 Ket ti Dios ti Israel riniingna ti espiritu ni Ful nga ari ti Asiria, ken ti espiritu ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria ket impanna ida, dagiti met laeng Rubenitas, ken dagiti Gaditas, ken ti caguddua ti caputotan ni Manases, ket inyegna idi iti Halah, ken iti Habor, ken iti Ara, ken iti carayan ti Gozan agingga itoy nga aldaw.

Ti caputotan ni Levi. Dagiti cumacanta a Levitas. Dagiti sacerdote a Levitas. Dagiti luglugar a pagnaedan dagiti Levitas Dagiti ciudad dagiti Levitas.

6 Dagiti annac a lallaki ni Levi: da Gerson, Coat, ken Merari.

2 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat: da Amram, Isaar, ken Hebron, ken Oziel.

3 Ket dagiti annac ni Amram: da Aaron, ken Moises, ken Miriam. Ket dagiti annac a lallaki ni Aaron: da Nadab, ken Abiu, Eleazar, ken Itamar.

4 Ni Eleazar pinutotna ni Finees, ni Finees pinutotna ni Abisue,

5 ket ni Abisue pinutotna ni Bocci, ket ni Bocci pinutotna ni Ozi,

6 ket ni Ozi pinutotna ni Zaraias, ket ni Zaraias pinutotna ni Meraiot,

7 ni Meraiot pinutotna ni Amarias, ket ni Amarias pinutotna ni Aquitob,

8 ket ni Aquitob pinutotna ni Sadoc, ket ni Sadoc pinutotna ni Aquimaas,

9 ket ni Aquimaas pinutotna ni Azarias, ket ni Azarias pinutotna ni Johanan,

10 ket ni Johanan pinutotna ni Azarias (isu a nagannong iti saad ti sacerdote iti balay a binangon ni Salomom idiay Jerusalem),

11 ket ni Azarias pinutotna ni Amarias, ket ni Amarias pinutotna ni Aquitob,

12 ket ni Aquitob pinutotna ni Sadoc, ket ni Sadoc pinutotna ni Sellum,

13 ket ni Sellum pinutotna ni Helcias, ket ni Helcias pinutotna ni Azarias,

14 ket ni Azarias pinutotna ni Saraias, ket ni Saraias pinutotna ni Josedec;

15 ket ni Josedec napan *iti pannacacayaw* idi impan ni Jehova ti Juda ken ti Jerusalem iti pannacaaramat ti ima ni Nabucodonosor.

16 Dagiti annac a lallaki ni Levi: da Gerson, Coat, ken Merari.

17 Ket dagitoy dagiti naguagan dagiti annac a lallaki ni Gerson: da Lebni ken Semei.

18 Ket dagiti annac a lallaki ni Coat isuda idi da Amram, ken Isaar, ken Hebron, ken Oziel.

19 Dagiti annac a lallaki ni Merari: da Mali ken Musi. Ket dagitoy isuda dagiti famfamilia dagiti Levitas a mayannurot *cadagiti balbalay* dagiti ammada.

20 Ken Gerson: ni Lebni ti anacna a lalaki, ni Jahat ti anacna a lalaki, ni Zamma ti anacna a lalaki,

21 ni Joah ti anacna a lalaki, ni Addo ti anácna a lalaki, ni Zara ti anacna a lalaki, ni Jetrai ti anacna a lalaki.
22 Dagiti annac a lallaki ni Coat: da Aminadab ti anacna, ni Core ti anacna, ni Asir ti anacna,
23 ni Elcana ti anacna, ni Abiasaf ti anacna, ni Asir ti anacna,
24 ni Tahat ti anacna, ni Uriel ti anacna, ni Ozia ti anacna, ken ni Saul ti anacna.
25 Ket dagiti annac a lallaki ni Elcana: da Amasai, ken Aquimot.
26 Ti maipapan ken Elcana, dagiti annac a lallaki ni Elcana: da Sofai ti anacna, ken Nahat ti anacna,
27 ni Eliab ti anacna, ni Jeroham ti anacna, ni Elcana ti anacna.
28 Ket dagiti annac a lallaki ni Samuel: ti inaunaan nga anac, *ni Joel*, ket ti maicadua ni Abias.
29 Dagiti annac a lallaki ni Merari: ni Mali, ni Lebni ti anacna, ni Semei ti anacna, ni Oza ti anacna,
30 ni Samaa ti anacna, ni Haggia ti anacna, ni Asaia ti anacna.

31 Ket dagitoy isuda dagiti pinagimaton ni David iti panagservi ti panagcanta iti balay ni Jehova iti calpasan ti panagtalna ti lacasa.
32 Ket isuda nagannongda iti panagcanta iti sangoanan ti tabernaculo ti tolda ti gimong aginggat' di nabangon ni Salomon ti balay ni Jehova idiay Jerusalem: ket nagannongda idi saadda a mayannurot iti ornosda.
33 Ket dagitoy dagiti nagannong, ken dagiti annacda a lallaki. Cadagiti annac a lallaki dagiti Coatitas: ni Heman a cumacanta, nga anac ni Joel, nga anac ni Samuel,
34 nga anac ni Elcana, nga anac ni Jeroham, nga anac ni Eliel, nga anac ni Tolu,
35 nga anac ni Suf, nga anac ni Elcana, nga anac ni Mahat, nga anac ni Amasai,
36 nga anac ni Elcana, nga anac ni Joel, nga anac ni Azarías, nga anac ni Sofonias,
37 nga anac ni Tahat, nga anac ni Asir, nga anac ni Abiasaf, nga anac ni Coré,
38 nga anac ni Isaar, nga anac ni Coat, nga anac ni Levi, nga anac ni Israel.
39 Ket ni Asaf a cabsatna a lalaki, nga adda idi iti imana a canawan, ni met laeng Asaf nga anac ni Baraquias, nga anac ni Samaa,
40 nga anac ni Micael, nga anac ni Baasias, nga anac ni Melquias,
41 nga anac ni Atanai, nga anac ni Zara, nga anac ni Adaia,
42 nga anac ni Etan, nga anac ni Zamma, nga anac ni Semei,
43 nga anac ni Jahat, nga anac ni Gerson, nga anac ni Levi.
44 Ket iti ima ,a catigid dagiti cacabsatda a dagiti annac a lallaki ni Merari: ni Etan nga anac ni Cusi, nga anac ni Abdi, nga anac ni Moloc,
45 nga anac ni Hasabias, nga anac ni Amasias, nga anac ni Helcias,
46 nga anac ni Amasai, nga anac ni Soni, nga anac ni Somer,
47 nga anac ni Mali, nga anac ni Musi, nga anac ni Merari, nga anac ni Levi.
48 Ket dagiti cacabsatda a Levitas natudinganda idi a maipaay iti panagservi ti tabernaculo ti balay ti Dios.

49 Ngem ni Aaron ken dagiti annacna a lallaki indatagda iti rabaw ti altar di daton a mapuuran, ken iti rabaw ti altar ti incienso, a maipaay iti amin nga aramid ti casantoan unay a disso, ken mangaramid iti pannacaabbong a maipaay iti Israel, a cas mayannurot iti amin nga imbilin ni Moises nga adipen ti Dios.
50 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Aaron: ni Eleazar ti anacna, ni Finees ti anacna, ni Abisue ti anacna,
51 ni Bocci ti anacna, ni Ozi ti anacna, ni Zaraias ti anacna,
52 ni Meraiot ti anacna, ni Amarias ti anacna, ni Aquitob ti anacna,
53 ni Sadoc ti anacna, ni Aquimaas ti anacna.

54 Dagitoy dagiti disso a pagnaedan a mayannurot cadagiti pacpacarso cadagiti bedbeddengda: cadagiti annac a lallaki ni Aaron dagiti famfamilia dagiti Coatitas (ta cucuada idi ti *immuna a* gasat),
55 cadacuada intedda ti Hebron iti daga ti Juda, ken dagiti palpalasotna a nailicmut kencuana;
56 ngem dagiti taltalon ti ciudad ken dagiti purpurocna intedda ken ni Caleb nga anac ni Jefone.
57 Ket cadagiti annac a lallaki ni Aaron intedda dagiti ciudad a pagcamangan, ti Hebron; ti Lebna met agraman cadagiti palpalasotna, ken ti Jeter, ken Estemo agraman palpalasotna,
58 ken ti Helon agraman palpalasotna, ti Dabir agraman palpalasotna,

59 ken ti Asan agraman palpalasotna, ken ti Bet-semes agraman palpalasotna;
60 ket naggapu iti caputotan ni Benjamin, ti Gabaa agraman palpalasotna, ken ti Almat agraman palpalasotna, ken ti Anatot agraman palpalasotna. Isu-amin a ciudadda cadagiti famfamiliada sangapuloda ket tallo a ciudad idi.

61 Ket cadagiti matda cadagiti annac a lallaki ni Coat *naited idi* gaput' gasat, a naggaput' familia ti caputotan, naggapu iti caguddua ti caputotan, ti guddua ti Manases, ti sangapulo a ciudad.
62 Ket cadagiti annac ni Gerson, a mayannurot cadagiti famfamiliada, naggapu iti caputotan ni Isacar, ken naggapu iti caputotan ni Aser, ken naggapu iti caputotan ni Neftali, ken naggapu iti caputotan ni Manases idiay Basan, ti sangapulo ket tallo a ciudad.
63 Cadagiti annac a lallaki ni Merari *naited idi* gaput' gasat, a mayannurot cadagiti famfamiliada, naggapu iti caputotan ni Ruben, ken naggapu iti caputotan ni Gad, ken naggapu iti caputotan ni Zabulon, ti sangapulo ket dua a ciudad.
64 Ket dagiti annac ti Israel intedda cadagiti Levitas dagiti ciudad agraman palpalasotda.
65 Ket intedda gaput' gasat a naggapu iti caputotan dagiti annac ni Juda, ken naggapu iti caputotan dagiti annac ni Simeon, ken naggapu iti caputotan dagiti annac ni Benjamin, dagitoy a ciudad nainaganan.

66 Ket ti dadduma cadagiti famfamilia dagiti annac a lallaki ni Coat addaanda idi cadagiti ciudad cadagiti bedbeddengda a naggapu iti caputotan ni Efraim.
67 Ket intedda cadacuada dagiti ciudad a pagcamangan, ti Siquem idiay caturodan ti Efraim agraman palpalasotna; ti Gazer met agraman palpalasotna,
68 ken ti Jecmaam agraman palpalasotna, ken ti Bet-oron agraman palpalasotna,
69 ken ti Ajalon agraman palpalasotna, ken ti Get-remmon agraman palpalasotna;
70 ket naggapu iti caguddua ti caputotan ni Manases, ti Aner agraman palpalasotna, ti Balaam agraman palpalasotna, a maipaay iti matda ti familia dagiti annac a lallaki ni Coat.

71 Cadagiti annac a lallaki ni Gerson *naited idi*, naggapu iti familia ti caguddua ti caputotan ni Manases, ti Golam idiay Basan agraman palpalasotna, ken ti Astarot agraman palpalasotna;
72 ket naggapu iti caputotan ni Isacar, ti Cedes agraman palpalasotna, ti Daberet agraman palpalasotna,
73 ken ti Ramot agraman palpalasotna, ken ti Anem agraman palpalasotna;
74 ket naggapu iti caputotan ni Aser, ti Masal agraman palpalasotna, ken ti Abdon agraman palpalasotna,
75 ken ti Hacoc agraman palpalasotna, ken ti Rohob agraman palpalasotna;
76 ket naggapu iti caputotan ni Neftali, ti Cedes idiay Galilea agraman palpalasotna, ken ti Hamon agraman palpalasotna, ken ti Cariat-jarim agraman palpalasotna.

77 Iti matda *cadagiti Levitas* nga annac a lallaki ni Merari *naited idi*, naggapu iti caputotan ni Zabulon, ti Remmono agraman palpalasotna, ti Tabor agraman palpalasotna;
78 ket ti ballasiw ti Jordan idiay Jerico, iti bangir a daya ti Jordan, *naited idi cadacuada*, naggapu iti caputotan ni Ruben, ti Bosor idiay let-ang agraman palpalasotna, ken ti Jassa agraman palpalasotna,
79 ken ti Cademot agraman palpalasotna, ken ti Mefajat agraman palpalasotna;
80 ket naggapu iti caputotan ni Gad, ti Ramot idiay Galaad agraman palpalasotna, ken ti Mahanaim agraman palpalasotna,
81 ken ti Jesebon agraman palpalasotna, ken ti Jazer agraman palpalasotna.

Dagiti caputotan da Isacar, Benjamin, Neftali, Manases, ken Efraim.
Dagiti ciudad ti Efraim.
Dagiti caputotan ni Aser.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Isacar: da Tola, ken Fua, Jasub, ken Simeron, uppatda.
2 Ket dagiti annac a lallaki ni Tola: da Ozi, ken Rafaias, ken Jariel, ken Jemai, ken Jebsem, ken Samuel, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, *isut' ammoen*, ken Tola: lallaki a mannacabalin ken mamaingel cadagiti capoonanda: ti bilangda cadagidi aldaw ni David duapulo ket dua a ribu ket innem a gasutda idi.
3 Ket dagiti annac a lallaki ni Ozi: ni Izraias. Ket dagiti annac a lallaki ni Izraias: da Micael, ken Abdias, ken Joel,

Jesias, limada; isuda amin pangoloenda a lallaki.

4 Ket cadacuada, cadagiti pinoonpoonda, a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada, adda idi pangpangen ti buyot a maipaay iti gubat, a tallopulo ket innem a ribu: ta addaanda idi iti adu nga assawa a babbai ken annac a lallaki.

5 Ket dagiti cacabsatda iti tengnga dagiti amin a famfamilia ni Isacar, lallakida a mannacabalin ken mamaingel, nabilangda amin iti pinoonpoon, walopuloda ket pito a ribu.

6 *Dagiti annac a lallaki ni* Benjamin: da Bela, ken Becor, ken Jadiel, talloda.

7 Ket dagiti annac a lallaki ni Bela: da Esbon, ken Ozi, ken Oziel, ken Jerimot, ken Urai, limada; ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, lallaki a mannacabalin ken mamaingel; ket nabilangda idi iti pinoonpoon, duapulo ket dua a ribuda ket tallopulo ket uppat idi.

8 Ket dagiti annac a lallaki ni Becor: da Zamira, ken Joas, ken Eliezer, ken Elioenai, ken Amri, ken Jerimot, ken Abias, ken Anatot, ken Almat. Amin dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Becor.

9 Ket nabilangda iti pinoonpoon, a mayannurot cadagiti caputotan, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, lallaki a mannacabalin ken mamaingel, duapulo a ribuda ket dua gasut.

10 Ket dagiti annac a lallaki ni Jadiel: ni Balan. Ket dagiti annac a lallaki ni Balan: da Jehus, ken Benjamin, ken Aod, ken Canaana, ken Zetan, ken Tarsis, ken Ahi-sahar.

11 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Jadiel, a mayannurot cadagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti ammada, lallaki a mannacabalin ken mamaingel, sangapulo ket pito a ribuda ket dua gasut, a tumon-oyda idi a rumuar iti buyot a mapan iti gubat.

12 Ni Suppim met, ken ni Huppim, dagiti annac a lallaki ni Hir, ni Hasim, dagiti annac a lallaki ni Aher.

13 Dagiti annac a lallaki ni Neftali: da Jasiel, ken Guni, ken Jezer, ken Sellum, nga annac a lallaki ni Bala.

14 Dagiti annac a lallaki ni Manases: da Esriel, nga impasngay ti camalalana nga Aramita; isu impasngayna ni Maquir nga ama ni Galaad.

15 Ket ni Maquir nangala iti maysa nga asawa cada Huppim ken Suppim, a ti nagan ti babai a cabsatna isut' idi Maaca; ket ti nagan ti maicadua isut' idi Salfaad; ket ni Salfaad addaan idi annac a babbai.

16 Ket ni Maaca nga asawa ni Maquir nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki, ket ninaganna iti Fares; ket ti nagan ti cabsatna a lalaki isut' idi Sares; ket dagiti annacna a lallaki isuda idi da Ulam, ken Recem.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulam: ni Badan. Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Galaad nga anac a lalaki ni Maquir, nga anac a lalaki ni Manases.

18 Ket ni Molehed a babai a cabsatna impasngayna da Iscud, ken Abiezer, ken Mala.

19 Ket dagiti annac a lallaki ni Semida isuda idi da Ahim, ken Siquem, ken Leci, ken Aniam.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Efraim: da Sutala, ken Bared ti anacna a lalaki, ken Tahat ti anacna a lalaki, ken Elada ti anacna a lalaki, ken Tahat ti anacna a lalaki,

21 ken ni Zabad ti anacna a lalaki, ken ni Sutala ti anacna a lalaki, ken ni Ezer, ken ni Elad, isuda a pinatay dagiti lallaki ti Get a nayanac iti daga, agsipud ta simmalogda idi a mangiccat cadagiti bacbacada.

22 Ket nagdung-aw ni Efraim nga amada cadagiti adu nga aldaw, ket immay dagiti cacabsatna a mangliwliwa kencuana.

23 Ket isu simrec ken ni asawana a babai, ket nagsicug, ken nangipasngay iti maysa nga anac a lalaki, ket ninaganna iti Beria, agsipud ta ti dakes kimmuyog idi iti balayna.

24 Ket ti anacna a babai isu idi ni Sara, isu a nangbangon iti Bet-oron nga akinbaba ken akinngato, ken ti Ozensara.

25 Ket ni Rafa isu idi ti anacna a lalaki, ken ni Resef, ken ni Tale ti anacna a lalaki, ken ni Taan ti anacna a lalaki,

26 ni Ladaan ti anacna a lalaki, ni Ammiud ti anacna a lalaki, ni Elisama ti anacna a lalaki,

27 ni Nun ti anacna a lalaki, ni Josue ti anacna a lalaki.

28 Ket dagiti cucuada ken pagtaenganda isuda idi ti Betel ken dagiti il-ilina, ken ti agpadaya ti Noran, ken iti agpalaud ti Gazer agraman il-ilina; ti

Siquem met ken ti il-ilina, aginggat' Asa ken dagiti il-ilina;

29 ket cadagiti bedbeddeng dagiti annac ni Manases, ti Bet-san ken dagiti il-ilina, ti Tanac ken dagiti il-ilina, ti Mageddo ken dagiti il-ilina, ti Dor ken dagiti il-ilina. Cadagitoy ti nagtaengan dagiti annac ni Jose nga anac ni Israel.

30 Dagiti annac a lallaki ni Aser: da Jamna, ken Jesua, ken Jesui, ken Beria, ken ni Sara a cabsatda a babai.

31 Ket dagiti annac a lallaki ni Beria: da Jeber, ken Melquiel, nga isu idi ti ama ni Barsait.

32 Ket ni Jeber pinutotna da Jeflat, ken Somer, ken Hotam, ken Suaa a cabsatda a babai.

33 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeflat; da Fosec, ken Camaal, ken Asot. Dagitoy isuda dagiti annac ni Jefiat.

34 Ket dagiti annac a lallaki ni Somer: da Ahi, ken Roaga, Haba, ken Aram.

35 Ket dagiti annac a lallaki ni Helem a cabsatna a lalaki: da Sufa, ken Jemna, ken Selles, ken Amal.

36 Dagiti annac a lallaki ni Sufa: da Sue, ken Harnafet, ken Sual, ken Beri, ken Jamra,

37 ni Bosor, ken Hod, ken Samma, ken Salusa, ken Jetran, ken Bera.

38 Ket dagiti annac a lallaki ni Jeter: da Jefone, ken Jasfa, ken Ara.

39 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulla: da Arree, ken Haniel, ken Resia.

40 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac ni Aser, ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, napilida a lallaki a mannacabalin ken mamaingel, cangronaan cadagiti pangpangoloen. Ket ti bilang dagiti nabilang iti pinoonpoon a maipaay iti panagservi iti gubat duapulo ket innem a ribuda idi a lallaki.

Dagiti caputotan ni Benjamin.

8 Ket ni Benjamin pinutotna ni Bela nga inannaan nga anacna, ni Asbel ti maicadua, ket ni Ahala ti maicatlo,

2 ni Nohaa ti maicapat, ket ni Rafa ti maicalima.

3 Ket ni Bela addaan idi annac a lallaki: da Addar, ken Gera, ken Abiud,

4 ken Abisue, ken Naaman, ken Ahoe,

5 ken Gera, ken Sefufan, ken Huram.

6 Ket dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Ahod: dagitoy isuda dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti agnaed ti Gabaa, ket impanda ida a kinayawan sadi Manahat:

7 ket da Naaman, ken Aquias, ken Gera, impanna ida a kinayawan; ket isu pinutotna da Oza, ken Ahihud.

8 Ket ni Saharaim nagputot cadagiti annac idiay away ti Moab, iti calpasan ti panangpapanawna cadacuada; da Husim ken Bara isudat' assawana idi.

9 Ket pinutotna ken Codes nga asawana da Jobab, ken Sebias, ken Mosa, ken Molcom,

10 ken Jehus, ken Sequias, ken Marma. Dagitoy isuda idi dagiti annacna a lallaki, ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma.

11 Ket ken Husim pinutotna da Abitob, ken Elfaal.

12 Ket dagiti annac a lallaki ni Elfaal: da Jeber, ken Misaam, ken Samad, isu a nangbangon iti Ono ken iti Lod agraman il-ilida;

13 ken da Barias ken Sama, isuda nga ol-olo idi *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti naed ti Ajalon, a namasia cadagiti naed ti Get;

14 ken da Ahio, Sesac, ken Jerimot,

15 ken Zabadias, ken Arod, ken Heder,

16 ken Micael, ken Jespa, ken Joa, nga annac a lallaki ni Barias,

17 ken Zabadias, ken Mesullam, ken Hezeci, ken Jeber,

18 ken Jesamari, ken Jezlia, ken Jobab, dagiti annac a lallaki ni Elfaal,

19 ken Jacim, ken Zecri, ken Zabadi,

20 ken Elioenai, ken Seletai, ken Eliel,

21 ken Adaias, ken Baraias, ken Samarat, dagiti annac a lallaki ni Semei,

22 ken Jefan, ken Jeber, ken Eliel,

23 ken Abdon, ken Zecri, ken Hanan,

24 ken Janaias, ken Helam, ken Anatotias,

25 ken Jefdaias, ken Fanuel, dagiti annac a lallaki ni Sesac,

26 ken Samsari, ken Jahorias, ken Otolias,

27 ken Jersias, ken Elias, ken Zecri, dagiti annac a lallaki ni Jeroham.

28 Dagitoy isuda idi dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma cadagiti capcapoonanda, lallaki a pangoloen: dagitoy nagnaedda idiay Jerusalem.

29 Ket idiay Gabaon nagnaed ti ama ni Gabaon, *ni Jeiel*, a ti nagan ti babai nga asawana isut' idi Maaca;

30 ket ti inannaan nga anacna a lalaki ni Abdon, ken Sur, ken Cis, ken Baal, ken Nadab,

31 ken Gedor, ken Ahio, ken Zaquer.
32 Ket ni Macellot pinutotna ni Samaa. Ket isuda met nakipagnaedda cadagiti cacabsatda idiay Jerusalem, iti sangõ dagiti cacabsatda.
33 Ket ni Ner pinutotna ni Cis; ket ni Cis pinutotna ni Saul: ket ni Saul pinutotna da Jonatan, ken Melqui-sua, ken Abinadab, ken Es-baal.
34 Ket ti anac a lalaki ni Jonatan isu idi ni Meri-baal; ket ni Meri-baal pinutotna ni Mica.
35 Ket dagiti annac a lallaki ni Mica: da Fiton, ken Melec, ken Taraa, ken Ajaz.
36 Ket ni Ajaz pinutotna ni Joada; ket ni Joada pinutotna da Alamat, ken Azmot, ken Zamri; ket ni Zamri pinutotna ni Mosa.
37 Ket ni Mosa pintutotna ni Banaa; ni Rafa isu idi ti anacna a lalaki, ni Elasa ti anacna a lalaki; ni Asel ti anacna a lalaki.
38 Ket ni Asel addaan idi iti innem nõa annac a lallaki, a ti naganda isuda dagitoy: Ezricam, Bocru, ken Ismael, ken Sarias, ken Abdias, ken Hanan. Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Asel.
39 Ket dagiti annac a lallaki ni Esec a cabsatna a lalaki: da Ulam ti inaunaan nõa anacna, ni Jehus ti maicadua, ket ni Elifalet ti maicatlo.
40 Ket dagiti annac a lallaki ni Ulam mannacabalinda ken mamainõelda idi, pumapanada, ket addaanda idi iti adu nõa annac a lallaki, ken annac a lallaki dagiti annac a lallaki, sanõagasutda ket limapulo. Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Benjamin.

Dagiti umuna a naed ti Jerusalem. Dagiti agaywan iti ruanõan ken dagiti annonõda.

9 Iti casta nabilanõ idi ti Israel cadagiti pinoonpoon; ket, adtoy, maisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel. Ket ti Juda naipan a kinayawan sadi Babilonia gapu iti panaglabsinõda.
2 Dagiti immuna a nagnaed cadagiti cucuada cadagiti ciudadda isuda idi ti Israel, dagiti sacerdote, dagiti Levitas, ken dagiti Natineos.
3 Ket idiay Jerusalem nagnaed cadagiti annac ni Juda, ken cadagiti annac ni Benjamin, ken cadagiti annac da Efraim ken Manases:
4 ni Otei nõa anac a lalaki ni Ammiud, nõa anac a lalaki ni Amri, nõa anac a lalaki ni Omrai, nõa anac a lalaki ni Boni, cadagiti annac ni Fares nõa anac a lalaki ni Juda.
5 Ket cadagiti Silonitas: ni Asaias nõa inaunaan nõa anac, ken dagiti annacna a lallaki.
6 Ket cadagiti annac a lallaki ni Zara: ni Jehuel, ken dagiti cacabsatda, innem a gasut ket siam a puloda.
7 Ket cadagiti annac a lallaki ni Benjamin: ni Salo nõa anac a lalaki ni Mesullam, nõa anac a lalaki ni Oduias, nõa anac a lalaki ni Asana,
8 ken ni Jobanias nõa anac a lalaki ni Jeroham, ken ni Ela nõa anac a lalaki ni Ozi, nõa anac a lalaki ni Mocori, ken ni Mesullam nõa anac a lalaki ni Safatias, nõa anac a lalaki ni Rahuel, nõa anac a lalaki ni Jebanias;
9 ken dagiti cacabsatda, a mayannurot cadagiti capcapoonanda, siam a gasut ket limapuloda ket innem. Amin dagitoy a lallaki ol-oloda idi *dagiti balbalay* dagiti amma cadagiti balbalay dagiti ammada.

10 Ket dagiti sacerdote: da Jedaia, ken Joiarib, Jaquin,
11 ken Azarias nõa anac ni Helcias, nõa anac a lalaki ni Mesullam, nõa anac a lalaki ni Sadoc, nõa anac a lalaki ni Maraiot, nõa anac a lalaki ni Aquitob, a turayen ti balay ti Dios;
12 ken Adaias nõa anac a lalaki ni Jeroham, nõa anac a lalaki ni Fasur, nõa anac a lalaki ni Melquias, ken ni Merari nõa anac a lalaki ni Adiel, nõa anac a lalaki ni Jezra, nõa anac a lalaki ni Mesullam, nõa anac a lalaki ni Mesillamit, nõa anac a lalaki ni Emmer;
13 ken dagiti cacabsatda, nõa ol-olo dagiti balbalay dagiti ammada, sanõaribu ket pito gasutda ket innem a pulo; tumutopda unay a maipaay iti aramid ti panagservi ti balay ti Dios.

14 Ket cadagiti Levitas: ni Semeias, nõa anac a lalaki ni Hassub, nõa anac a lalaki ni Ezricam, nõa anac a lalaki ni Hasebias, cadagiti annac a lallaki ni Merari:
15 ken da Bacbacar, Heres, ken Galal, ken Matanias, nõa anac a lalaki ni Micas, nõa anac a lalaki ni Zecri, nõa anac a lalaki ni Asaf,
16 ken ni Abdias nõa anac a lalaki ni Semeias, nõa anac a lalaki ni Galal, nõa anac a lalaki ni Iditun, ken ni Baraquias,

ngā anac a lalaki ni Asa, ngā anac a lalaki ni Elcana, a nagnaed cadagiti purpuroc dagiti Netofati.

17 Ket dagiti agaywan iti ruangan: da Sellum, ken Accub, ken Telmon, ken Ahiman, ken dagiti cacabsatda (ni Sellum isu idi ti palungo),
18 isuda *ti nagbantay* ingganat' ita iti ruangan ti ari ngā agpadaya: isuda idi dagiti agaywan iti ruangan a maipaay iti pacarso dagiti annac ni Levi.
19 Ket ni Sellum ngā anac a lalaki ni Coré, ngā anac a lalaki ni Abiasar, ngā anac a lalaki ni Cora, ken dagiti cacabsatna, ti balay ni amana, dagiti Coraitas, isuda idi ti mangimaton iti aramid ti panagservi, ngā agaywan cadagiti dapian ti tolda: ket dagiti ammada isuda idi ti mangimaton iti pacarso ni Jehova, ngā agaywan iti sercan.
20 Ket ni Finees ngā anac a lalaki ni Eleazar isu idi ti agturay cadacuada idi nalabes a tiempo, *ket* ni Jehova adda idi kencuana.
21 Ket ni Zacarias ngā anac ni Meselemias isu idi ti agaywan iti ruangan ti tolda ti gimong.
22 Amin dagitoy a napili tapno isuda dagiti agaywan iti ruangan cadagiti dapian duagasut ket sangapuloda ket dua idi. Dagitoy nabilangda iti pinoonpoon cadagidiay purpurocda a da David ken Samuel a macakita iti masacbayan inornosda idi ti annongda a matalec.
23 Iti casta isuda ken dagiti annacda addaanda idi iti panangimaton cadagiti ruangan ti balay ni Jehova, a ti met laeng balay ti tolda, iti sinacunsacup.
24 Adda idi agay-aywan iti ruangan cadagiti uppat a sikigan, iti agpadaya, agpalaud, agpaamianan, ken agpaabagatan.
25 Ket dagiti cacabsatda, cadagiti purpurocda, umayda idi iti tunggal pito nga aldaw iti tiniempontiempo tapno makiaddada cadacuada:
26 ta dagiti uppat a turayen dagiti agaywan iti ruangan, a Levitasda idi, addada idi iti maysa ngā annong a matalec, ken isuda idi ti mangimaton cadagiti sagumbi ken cadagiti paggamengan ti balay ti Dios.
27 Ket agyanda idi iti agliclicmut iti balay ti Dios, agsipud ta ti panangaluad *iti dayta* adda idi cadacuada; ket maibiang cadacuada ti panaglucatna iti biniganbigat.
28 Ket dadduma cadacuada ti pananngaywan cadagiti al-alicamen ti panagservi; ta mabilangda dagitoy no mayunegda ken mabilangda no mairuarda.
29 Dadduma met cadacuada nadutocanda ngā agaywan iti arruaten, ken cadagiti al-alicamen ti santuario, ken iti namayecmec a harina, ken iti arac, ken iti lana, ken iti incienso, ken cadagiti recrecado.
30 Ket dadduma cadagiti annac a lallaki dagiti sacerdote agsaganada idi ti panaggagampor dagiti recrecado.
31 Ket ni Matatias, a maysa cadagiti Levitas, ngā inaunaan ngā anac ni Sellum a Coraita, addaan idi iti annong a matalec cadagiti linuto iti parioc.
32 Ket dadduma cadagiti cacabsatda, cadagiti annac a lallaki dagiti Coatitas, agaywanda idi iti tinapay ti parang, tapno isut' saganaenda iti tunggal aldaw a panaginaná.

33 Ket dagitoy dagiti cumacanta, ngā ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti Levitas, *a nagnaedda* cadagiti sagumbi ken agwayawayada *idi cadagiti sabsabali a panagservi;* ta naisaadda iti aramidda iti aldaw ken iti rabii.
34 Dagitoy idi dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti Levitas, cadagiti capoonanda, lallaki a pangoloen: dagitoy nagnaedda idiay Jerusalem.

35 Ket idiay Gabaon nagnaed ti ama ni Gabaon, ni Jeiel, a ti nagan ti babai ngā asawana isut' idi Maaca;
36 ket ti inaunaan ngā anacna a lalaki ni Abdon, ken ni Sur, ken ni Cis, ken ni Baal, ken ni Ner, ken ni Nadab,
37 ken ni Gedor, ken ni Ahio, ken ni Zacarias, ken ni Macellot.
38 Ket ni Macellot pinutotna ni Samaan. Ket isuda met nakipagnaedda cadagiti cacabsatda idiay Jerusalem, iti sangoanan dagiti cacabsatda.
39 Ket ni Ner pinutotna ni Cis; ket ni Cis pinutotna ni Saul; ket ni Saul pinutotna da Jonatan, ken Melqui-sua, ken Abinadab, ken Es-baal.
40 Ket ti anac a lalaki ni Jonatan isu idi ni Meri-baal; ket ni Meri-baal pinutotna ni Mica.
41 Ket dagiti annac a lallaki ni Mica: da Fiton, ken Melec, ken Taraa, *ken Ajaz.*
42 Ket ni Ajaz pinutotna ni Jara; ket ni Jara pinutotna da Alamat, ken Azmot,

ken Zamri; ket ni Zamri pinutotna ni Moṣa;
43 ket ni Mosa pinutotna ni Banaa; ket ni Rafaa ti anacna a lalaki, ni Elasa ti anacna a lalaki, ni Asel ti anacna a lalaki.
44 Ket ni Asel addaan idi iti innem nga annac a lallaki, a ti naganda isuda dagitoy: Ezricam, Bocru, ken Ismael, ken Saraias, ken Abdias, ken Hanan: dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Asel.

Ti pannacatay ni Saul ken dagiti annacna a lallaki.

10 Ita dagiti Filisteos nakigubatda a maibusor iti Israel: ket dagiti lallaki ti Israel intarayanda ti sangoanan dagiti Filisteos, ket napasagda a natay idiay bantay Gelboe.
2 Ket dagiti Filisteos kinamatda da Saul ken dagiti annacna a lallaki: ket dagiti Filisteos pinatayda da Jonatan, ken Abinadab, ken Melqui-sua, nga annac a lallaki ni Saul.
3 Ket ti gubat rimmaba a maibusor ken Saul, ket isut' nacamacam dagiti panaan; ket isu nariribuc a gapu cadagiti panaan.
4 Idin kinuna ni Saul idi agaw-awit cadagiti igamna, Asutem ta campilanmo, ket isut' pangsalputmo caniac, di la ket ta dagitoy di 'nacugit umayda ket pagpalaloandac. Ngem ti agaw-awit iti igamna nagmadi; ta nagbutengg iti napalalo. Gapuna a ni Saul innalana di campilanna, ket isut' rinugmaanna.
5 Ket idi a ti agaw-awit iti igamna naimatangganna a natay idi ni Saul, isu rinugmaanna met di campilanna, ket natay.
6 Iti casta natay ni Saul, ken dagiti tallo nga annacna a lallaki; ken ti amin a balayna natay a naicanononggg.

7 Ket idi nga amin a lallaki ti Israel nga adda idi iti lobongg naimatangganda a nagtarayda, ket natay ni Saul ken dagiti annacna a lallaki, isuda binaybay-anda dagiti ciudadda, ket nagtarayda; ket dagiti Filisteos immayda ket nagnaedda cadacuada.
8 Ket naaramid iti bigat, idi a dagiti Filisteos immayda manglabus cadagiti natay, a nasaracanda ni Saul ken dagiti annacna a lallaki a napasagda idiay bantay Gelboe.
9 Ket isut' linabusanda, ket innalada ti olona, ken ti cabalna, ket nagbaonda iti daga dagiti Filisteos iti agliclicmut, a nagpaipan cadagiti damdamag agingga cadagiti ladladawanda, ken cadagiti tattao.
10 Ket incabilda ti cabalna iti balay dagiti didiosda, ket imbitinda ti olona iti balay ni Dagon.
11 Ket idi a ti amin a Jabes-galaad nangegna ti amin nga inaramid dagiti Filisteos ken Saul,
12 amin dagiti mamaingel a lallaki timmacderda, ket innalada ti bangcay ni Saul, ken dagiti bangcay dagiti annacna a lallaki, ket inyegda ida iti Jabes, ket intabonda dagiti tultulangda iti siroc ti roble idiay Jabes, ket nagayunarda iti pito nga aldaw.

13 Iti casta natay ni Saul gapu iti panaglabsingna a naaramidna a maicaniwas ken Jehova, gapu iti sao ni Jehova, a dina sinalimetmetan; ken gapu met iti panagsapulna iti patigmaan iti maysa a mangcuculam, tapno umuman *babaen kencuana,*
14 ket di immuman ken Jehova: gapuna nga isut' pinatayna, ket imbalicna ti pagarian ken David nga anac ni Jesse.

Ni David maaramid nga ari ti amin nga Israel. Cayawanna ti Sion. Dagiti naingglan nga aramid dagiti mamaingel a lallakina.

11 Idin immurnongg amin nga Israel ken David idiay Hebron, a kinunada, Adtoy, dacami dagiti tultulangmo ken lasagmo.
2 Cadagiti nalabes a tiempo, idi met laengg pinagari ni Saul, sica ti nangidalan iti Israel *a rimmuar* ken nangisubli: ket ni Jehova a Diosmo kinunana kenca, Sicanto ti pastor ti ilic nga Israel, ken sicanto ti pangulo ti ilic nga Israel.
3 Iti casta isu-amin dagiti lallacay ti Israel immayda iti ari idiay Hebron; ket ni David nagaramid cadacuada iti tulag idiay Hebron iti saclangg ni Jehova, ket pinulotanda ni David nga ari iti Israel, a mayannurot iti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Samuel.

4 Ket ni David ken amin nga Israel napanda iti Jerusalem (isu met laengg ti

Jebus); ket dagiti Jebuseos, a naed ti daga addada idi sadiay.

5 Ket dagiti naed ti Jebus kinunada ken David, Dicanto sumrec ditoy. Nupay casta innala ni David ti sarikedked ti Sion; nga isu met laeng ti ciudad ni David.

6 Ket ni David kinunana, Uray asinoman a mangcabil cadagiti Jebuseos nga umuna isunto ti palungo ken capitan. Ket ni Joab nga anac ni Sarvia simmangat nga immuna, ket naaramid a palungo.

7 Ket nagtaeng ni David idiay sarikedked; gapuna nga isut' ninaganna iti ciudad ni David.

8 Ket binangonna ti ciudad iti agliclicmut, manipud Mello nga aglicmut met laeng; ket ni Joab tinarimaanna ti natda ti ciudad.

9 Ket ni David rumang-ay la idi a rumang-ay; ta adda idi kencuana ni Jehova dagiti buybuyot.

10 Ita dagitoy dagiti pangoloen dagiti mamaingel a lallaki nga adda idi ken David, isuda a nangiparangarang cadagiti bagbagída a napigsa agraman kencuana iti pagarianna, agraman met amin nga Israel, tapno isut' aramidenda nga ari, a mayannurot iti sao ni Jehova iti maipapan iti Israel.

11 Ket daytoy isu ti bilang dagiti mamaingel a lallaki nga adda idi ken David: ni Jesbaan nga anac ni Hacamon, a palungo dagiti tallopulo; intag-ayna ti gayangna a maibusor iti tallo gasut ket pinatayna ida iti namnaminsan a tiempo.

12 Ket ti sumaganad idi kencuana isu ni Eleazar nga anac ni Dodo, nga Ahohita, a maysa idi cadagiti tallo a mamaingel a lallaki.

13 Daytoy nakiadda ken David idiay Fesdomim, ket naurnong idi idiay dagiti Filisteos iti gubat, isu a yan idi ti sangcakelleng ti daga a napno iti cebada; ket dagiti tattao ti Israel intarayanda idi ti sango dagiti Filisteos.

14 Ket isuda nagtacderda iti tengnga ti kinelleng, ket isut' incanawada, ket pinatayda dagiti Filisteos; ket ni Jehova insalacanna ida gapu iti maysa a dackel a panagballigi.

15 Ket tallo cadagiti tallopulo a palungo simmalogda agingga iti bato ken David, idiay rukib ti Odollam: ket ti buyot dagiti Filisteos nagpacarso idi iti lobong ti Rafaim.

16 Ket adda idi ni David iti sarikedked, ket ti buyot nga agbantay dagiti Filisteos adda idi idiay Belen.

17 Ket nagcalicagum ni David, ket kinunana, ¡O daydiay a mangted coma caniac ti inumen iti danum idiay bubon ti Belen, nga adda iti denna ti ruangan!

18 Ket dagiti tallo a mamaingel a lallaki rimmubsida iti buyot dagiti Filisteos, ket nangalada iti danum iti bubon ti Belen, nga adda iti denna ti ruangan, ket isut' nangalada; ket isut' inyegda ken ni David: ngem ni David dina kinayat nga ininum, no di ket imbucbocna ken Jehova,

19 ket kinunana, Isut' iparit caniac ti Diosco, nga aramidec coma daytoy: inumecto aya ti dara dagitoy a lallaki a nangicabil cadagiti biagda iti peggad? ta *iti peggad* ti biagda isut' inyegda. Gapuna nga isut' dina kinayat nga ininum. Dagitoy a banag inaramid dagiti tallo a mamaingel a lallaki.

20 Ket ni Abisai a cabsat ni Joab, isu idi ti palungo dagiti tallo: ta isu tinagayna ti picana a maibusor iti tallogasut ket pinatayna ida, ken addaan idi iti nagan cadagiti tallo.

21 Cadagiti tallo, isu natantan-oc idi ngem cadagiti dua, ket naaramid a capitanda: ngem nupay casta saan a dimteng cadagiti *immuna a* tallo.

22 Ni Banaias nga anac ni Joiada, nga anac ti maysa a lalaki a maingel a taga Cabaseel, a nangaramid cadagiti naingian nga aramid, a pinatayna dagiti *dua nga annac a lallaki ni* Ariel a taga Moab: simmalog met ket pinatayna ti maysa a leon iti tengnga ti maysa a bito idi tiempo ti nieve.

23 Ket isu pinatayna ti maysa nga Egipcio, maysa a lalaki a dackel ti cacawasna, a lima a sico ti catayagna; ket adda idi iti ima ti Egipcio maysa a pica a cas maysa a pamulipolan ti pagablan; ket isu simmalog kencuana a sisasarucod, ket rinabsutna ti pica iti ima di Egipcio, ket iti daydi met laeng picana ti pinangpapatayna kencuana.

24 Dagitoy a banag inaramid idi ni Banaias nga anac ni Joiada, ket addaan idi iti nagan cadagiti tallo a mamaingel a lallaki.

25 Adtoy, isu natantan-oc idi ngem

cadagiti tallopulo, ngem saan a dimteng cadagiti *immuna a* tallo: ket isut' insaad ni David a palungo ti guardiana.

26 Casta met dagiti mamaingel a lallaki dagiti buybuyot: ni Asael a cabsat ni Joab, ni Elhanan nga anac ni Dodo a taga Belen,
27 ni Samot nga Arotita, ni Heles a Falonita,
28 ni Ira nga anac ni Acces a Tecuita, ni Abiezer nga Anatotita,
29 ni Sobocai nga Husatita, ni Ilai nga Ahohita,
30 ni Maharai a Netofatita, ni Heled nga anac ni Baana a Netofatita,
31 ni Etai nga anac ni Ribai a taga Gabaa cadagiti annac ni Benjamin, ni Banaias a Paratonita,
32 ni Hurai a taga wawaig sadi Gaas, ni Abiel nga Arbatita,
33 ni Azmabet a Bauramita, ni Eliaba a Salabonita,
34 dagiti annac ni Assem a Gezonita, ni Jonatan nga anac ni Sage nga Ararita,
35 ni Ahiam nga anac ni Sacar nga Ararita, ni Elifal nga anac ni Ur,
36 ni Heter a Maceratita, ni Ahia a Falonita,
37 ni Jesro a Carmelito, ni Maharai nga anac ni Azbai,
38 ni Joel a cabsat ni Natan, ni Mibajar nga anac ni Hagarai,
39 ni Selec nga Ammonita, ni Naharai a Berotita, nga agaw-awit cadagiti igam ni Joab nga anac ni Sarvia,
40 ni Ira a Jetrita, ni Gareb a Jetrita,
41 ni Urias a Jetteo, ni Zabad nga anac ni Alai,
42 ni Adina nga anac ni Siza a Rubenita, a palungo dagiti Rubenitas, ken tallopulo a caduana,
43 ni Hanan nga anac ni Maaca, ken ni Josafat a Matanita,
44 ni Ozias nga Astarotita, da Samma ken Jehiel nga annac ni Hotan nga Arorita,
45 ni Jedihiel nga anac ni Samri, ken ni Joha a cabsatna, a Tosaita,
46 ni Eliel a Mahumita, ken ni Jeribai, ken ni Josai, nga anac ni Elnaam, ken ni Jetma a Moabita,
47 ni Eliel, ken ni Obed, ken ni Jasiel a Mosobiatita.

Dagiti gagayyem ni David idiay Siceleg.
Dagiti Gaditas simmurotda ken David.
Dagiti sabsabali a gagayyemna.
Dagidiay a nangtulong ken David tapno agbalin nga ari.

12 Dagitoy isuda dagiti immay ken David idiay Siceleg, iti bayat ti panagpupocna pay laeng a gapu ken ni Saul nga anac ni Cis; ket isuda addada idi cadagiti mamaingel a lallaki, a catulonganna iti gubat.
2 Isuda naigamanda cadagiti ba-i, ket nabalinda nga aramaten ti ima a canawan ken catigid nga agpadpada iti panagipallatibong cadagiti batbato ken iti panagibeccas cadagiti pana iti ba-i: isuda idi cadagiti cacabsat ni Saul iti Benjamin.
3 Ti palungo isu idi ni Ahiezer: sa ni Joas nga anac ni Samaa a Gabaatita, ken ni Jaziel, ken ni Fallet, nga annac ni Azmabet, ken ni Baraca, ken ni Jehu nga Anatotita,
4 ken ni Ismaias a Gabaonita, a maysa a maingel a lalaki cadagiti tallopulo, ken ngatoen dagiti tallopulo, ken ni Jeremias, ken ni Jaaziel, ken Johanan, ken Jezabad a Gaderotita,
5 ni Eluzai, ken ni Jerimot, ken ni Baalias, ken ni Samarias, ken ni Safatias nga Harufita,
6 ni Elcana, ken ni Jesias, ken ni Azarael, ken ni Joezer, ken ni Jesbaam, a Coratitas,
7 ken ni Joela, ken ni Zabadias, nga annac a lallaki ni Jeroham a taga Gedor.

8 Ket cadagiti Gaditas simminada *a napan* ken David idiay sarikedked idiay let-ang, dagiti lallaki a mannacabalin ken mamaingel, lallaki a nasursuroan a maipaay iti gubat, a nabalinda ti nagtagicalasag ken nagtagipica, a dagiti ruprupada casda la cadagiti ruprupa dagiti leon, ken nasiglatda a casda la cadagiti kigaw iti rabaw dagiti banbantay:
9 ni Ezer ti palungo, ni Abdias ti maicadua, ni Eliab ti maicatlo,
10 ni Masmana ti maicapat, ni Jeremias ti maicalima,
11 ni Ethi ti maicanem, ni Eliel ti maicapito,
12 ni Johanan ti maicawalo, ni Elzebad ti maicasiam,
13 ni Jeremias ti maicapulo, ni Macbaani ti maicapulo ket maysa.

14 Dagitoy cadagiti annac ni Gada isuda idi dagiti capcapitan ti buyot: ti cabassitan idi pumada iti sangagasut, ket ti cadackelan iti sangaribu.

15 Dagitoy dagiti bimmallasiw iti Jordan iti umuna a bulan, idi naglabiang cadagiti isu-amin a ngarabna; ket pinagtalawda amin dagiti taga loblobong, iti agpadaya ken iti agpalaud nga agpadpada.

16 Ket cadagiti annac da Benjamin ken Juda immayda iti sarikedked ken David.

17 Ket ni David rimmuar a simmabet cadacuada, ket simmungbat ket kinunana, No umaycayo a sicacappia caniac tapno tulongandac, ti pusoc maitiponto cadacayo; ngem no *umaycayo* a mangyawat caniac cadagiti cabusorco, idinto ta awan ti biddut cadagiti imac, ti Dios dagiti ammatayo isut' imatangganna ken babalawenna.

18 Idin ti Espiritu immapay ken Amasai, a palungo idi dagiti tallopulo, *ket kinunana*, Cucuanacami, David, ken ita abaymo, sica anac ni Jesse; talna, talna ti adda kenca, ken talna ti adda cadagiti catulongam; ta ti Diosmo tulonggannaca. Idi casta inawat ida ni David, ket inaramidna ida a capcapitan ti bunggoy.

19 Iti Manases nagtinnag met ti dadduma ken David, idi isu immay a kimmuyog cadagiti Filisteos a maibusor ken Saul iti gubat: ngem isuda dida tinulongan ida; ta dagiti appo dagiti Filisteos iti patigmaan isut' pinagawidda, a kinunada, Agtinnagto ken apona a Saul iti panagpeggad dagiti olotayo.

20 Idi a nacapan idiay Siceleg, nagtinnag kencuana iti Manases, da Ednas, ken Josabad, ken Jedihiel, ken Micael, ken Josabad, ken Elio, ken Salati, a capcapitan dagiti rinibribu nga isuda idi iti Manases.

21 Ket isuda tinulonganda ni David a maibusor iti pangen dagiti agbariw-as: ta isuda amin lallakida idi a mannacabalin ken mamaingel, ken capcapitanda idi iti buyot.

22 Ta inaldawaldaw idi nga umay ken David dagiti lallaki tapno tulonganda, aginggat' di adda idi maysa a dackel a buyot, a cas iti buyot ti Dios.

23 Ket dagitoy dagiti bilang dagiti ol-olo dagiti naigaman a maipaay iti gubat, nga immay ken David idiay Hebron, a nangibalic iti pagarian ni Saul kencuana, a mayannurot iti sao ni Jehova.

24 Dagiti annac ni Juda a nagtagicalasag ken nagtagipica innem a ribu ket walogasutda idi, a naigaman a maipaay iti gubat.

25 Cadagiti annac ni Simeon, lallaki a mannacabalin ken mamaingel a maipaay iti gubat, pito a ribu ket sangagasutda.

26 Cadagiti annac ni Levi uppat a ribu ket innem a gasutda.

27 Ken ni Joiada a mangidalan idi *iti balay* ni Aaron; ket kencuana adda idi tallo a ribu ket pito a gasut,

28 ken ni Sadoc, a maysa a lalaki nga agtutubo a mannacabalin ken maingel, ken iti balay ni amana duapuloda ket dua a capcapitan.

29 Ket cadagiti annac ni Benjamin, a cacabsat ni Saul, tallo a ribuda: ta aginggga ita ti caaduan sinalimetmetanda ti rebbengda iti balay ni Saul.

30 Ket cadagiti annac ni Efraim duapulo a ribuda ket walo a gasut, lallaki a mannacabalin ken mamaingel, lallaki nga agdindinamag cadagiti balbalay dagiti ammada.

31 Ket iti caguddua ti caputotan ni Manases sangapuloda ket walo a ribu, a nainaganan, tapno umayda ken pagarienda ni David.

32 Ket cadagiti annac ni Isacar, lallaki a mangicut iti pannacaawat cadagidi tiempo, tapno ammoenda no ania ti rebbeng nga aramiden ti Israel, dagiti ol-olo dagidiay duagasutda idi; ket amin a cacabsatda addada idi cadagiti panagbilinda.

33 Iti Zabulon, a tumon-oy a rumuar iti buyot, a nacabalin a mangornos iti gubat, iti amin a kita ti gamigam ti gubat, limapulo a ribuda, ken dagiti nacabalin a nangornos *iti gubat*, ket saanda *idi* a dua a puso.

34 Ket iti Neftali sangaribu a capcapitan, ket caduada dagiti sicacalasag ken sipipica a tallopulo ket pito a ribu.

35 Ket cadagiti Danitas a nacabalin a mangornos iti gubat, duapulo ket walo a ribuda ket innem a gasut.

36 Ket iti Aser, a tumon-oy idi a rumuar iti buyot, a nacabalin a mangornos iti gubat, uppat a pulo a ribu.

37 Ket iti sabali a bangir ti Jordan, cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gaditas, ken iti guddua ti caputotan ni Manases, a

sigagamigamda iti amin a kita ti gamigam ti gubat a maipaay iti bacal, sanĝagasut ket duapulo a ribuda.

38 Amin dagitoy, idinto a lallaki ti gubat, a nabalinda nĝa ornosen ti bacal, immayda a binuyog ti maysa a napalonĝdo a puso idiay Hebron, tapno pagarienda ni David iti isu-amin nĝa Israel: ket amin a matda ti Israel isudat' idi maymaysa a puso a mamagari ken David.

39 Ket isuda nakiaddada idiay ken David iti tallo nĝa aldaw, a nanĝnanĝan ken immininum; ta dagiti cacabsatda nagsaganada iti maipaay cadacuada.

40 Maysa pay dagiti asideg idi cadacuada, aginĝga met laenĝ iti Isacar ken iti Zabulon, ken iti Neftali, nanĝyegda iti tinapay iti rabaw dagiti as-asno, ken dagiti camcamello, ken dagiti mulmulo, ken dagiti bacbaca, balbalon a bellaay, cancancanen nĝa higos, ken raraay dagiti pinakirriit nĝa uvas, ken arac, ken lana, ken bacbaca, ken carcarnero a nawadwad: ta adda idi rag-o iti Israel.

Ti lacasa mayeg iti balay ni Obed-edom.

13 Ket immuman ni David cadagiti capcapitan dagiti rinibu ken dagiti ginasut, iti tunĝgal manĝidalan met laenĝ.

2 Ket kinuna ni David iti amin a gimong ti Israel, No maipagarup a naimbag cadacayo, ken naggapu ken ni Jehova a Diostayo, manĝibaontayo coma iti tunĝgal disso cadagiti cacabsattayo a nabati iti amin a daga ti Israel, a caduada dagiti sacerdote ken Levitas cadagiti ciudadda nĝa addaan palpalasot, a tumiponda coma cadatayo;

3 ket yegtay manen coma cadatayo ti lacasa ti Diostayo: ta isut' ditay sinapul cadagidi aldaw ni Saul.

4 Ket amin a gimonĝ kinunana nĝa aramidenna ti casta; ta ti banag nalinteg idi cadagiti mata ti amin nĝa ili.

5 Iti casta ni David ginimonĝna amin nĝa Israel, manipud Sihor *nĝa waig* ti Egipto aginĝga met laenĝ iti wanĝawanĝan ti Emat, tapno yegda ti lacasa ti Dios manipud Cariat-jarim.

6 Ket simmang-at ni David ken amin nĝa Israel aginĝgat' Baala, *nĝa isut'*, aginĝgat' Cariat-jarim, a bianĝ ti Juda, tapno yegda manipud idiay ti lacasa ni Dios Jehova nĝa agsaad *iti nĝato* dagiti kerubin, a nanaganan a gapu iti Nagan.

7 Ket impanda ti lacasa ti Dios iti rabaw ti maysa a baro a carison, *ket isut' inyegda* manipud iti balay ni Abinadab: ket ni Oza ken ni Ahio pinaguyodda di carison.

8 Ket ni David ken amin nĝa Israel nagay-ayanda iti sanĝo ti Dios iti amin a cabaelanda, cadagiti met laenĝ cancanta, ken ar-arpa, ken salsalterio, ken panpandereta, ken pianĝpianĝpianĝ, ken tanĝtanĝguyob.

9 Ket idi a dimtenĝda iti pagtaltagan ni Quidom, inyunnat ni Oza ti imana nĝa iniggamanna di lacasa; ta dagiti bacbaca nagtibcolda.

10 Ket simged ti punĝtot ni Jehova a maibusor ken Oza, ket isut' kinabilna, agsipud ta inyunnatna di imana iti lacasa; ket natay idiay iti sanĝo ti Dios.

11 Ket napaladinĝit ni David, agsipud ta binurac ni Jehova ni Oza: ket ninaganna daydiay a disso iti Perez-oza*, aginĝgana iti daytoy nĝa aldaw.

12 Ket nagbutenĝ ni David iti Dios iti daydi nĝa aldaw, a kinunana, Casano ti panangĝyegconto caniac idiay balay iti lacasa ti Dios?

13 Iti casta ni David saanna nĝa inyallatiw kencuana ti lacasa ni Jehova iti ciudad ni David, nĝem isut' impanna iti balay ni Obed-edom a Geteo.

14 Ket ti lacasa ti Dios nakipagbati iti familia ni Obed-edom idiay balayna iti tallo a bulan: ket ni Jehova binendicionanna ti balay ni Obed-edom, ken iti isu-amin nĝa icutanna idi.

Ti familia ken balay ni David.

14 Ket ni Hiram nĝa ari ti Tiro nagibaon cadagiti babaonen ken David, ken caycayo a cantinĝen, ken agcavcaviti ken al-allawagi, tapno isut' ibanĝonanda iti maysa a balay.

2 Ket naawatan ni David a ni Jehova isut' pinasinĝkedanna nĝa ari ti Israel; ta ti pagarianna naitan-oc iti nĝato, a maipaay iti ilina nĝa Israel.

3 Ket nanĝala pay ni David kencuana iti assawana idiay Jerusalem; ket ni David nagputot pay cadagiti annac a lallaki ken babbai.

4 Ket dagitoy dagiti nagnagan dagiti

---

* *Perez-oza:* cayatna a saoen, *Ti panagburac ni Oza.*

annacna nga adda idi kencuana idiay Jerusalem: da Samma, ken Sobat, ken Natan, ken Salomon,
5 ken Jebahar, ken Elisua, ken Elpalet,
6 ken Noga, ken Nefeg, ken Jafia,
7 ken Elisama, ken Baal-jada, ken Elifalet.

8 Ket idi a dagiti Filisteos nangegda a pinulotanda ni David nga ari iti amin nga Israel, amin dagiti Filisteos simmangatda a mangsapul ken David: ket isut' nangeg ni David, ket rimmuar a maibusor cadacuada.

9 Ket dagiti Filisteos immayda ket nangaramidda iti maysa a panangsillong iti lobong ti Rafaim.

10 Ket ni David immuman ken Jehova, a kinunana, Inacto a maibusor cadagiti Filisteos? ket yawatmonto ida iti imac? Ket kinuna ni Jehova kencuana, Inca, ta yawatconto ida ita imam.

11 Iti casta immayda idiay Baal-perazim, ket kinabil ni David ida sadiay; ket kinuna ni David, Ti Dios binuracna dagiti cabusorco iti pannacaaramat ti imac, a cas iti panagburac dagiti dandanum. Gapuna a ginaladanna iti nagan daydiay a disso iti Baal-perazim.*

12 Ket nabatida idiay dagiti didiosda; ket nangted ti bilin ni David, ket isuda pinuuranda iti apuy.

13 Ket nangaramid pay manen dagiti Filisteos iti maysa a panangsillong idiay lobong.

14 Ket immuman manen ni David iti Dios: ket ti Dios kinunana kencuana, Dica sumang-at iti licudanda: agbalicca manipud cadacuada, ket umayca cadacuada iti sangoanan dagiti mormoras.

15 Ket isunto, inton mangegmo ti aweng ti pannagna cadagiti tuctoc dagiti mormoras, isunton ti iruruarmo ngarud iti gubat; ta ti Dios rimmuar iti sangom a mangcabil iti buyot dagiti Filisteos.

16 Ket inaramid ni David ti cas imbilin ti Dios kencuana: ket kinabilda ti buyot dagiti Filisteos manipud Gabaon agingga met laeng iti Gazer.

17 Ket ti damag ni David rimmuar agingga cadagiti amin a dagdaga; ket inyeg ni Jehova ti panagbutenng kencuana cadagiti amin a nacion.

* *Baal-perazim:* cayatna a saoen, *Ti diso dagiti panagburac.*

Dagiti sagsagana iti pannacayallatiw ti lacasa. Mayeg ti lacasa iti Jerusalem iti pannacaaramat dagiti Levitas.

15 Ket *ni David* nagaramid kencuana cadagiti balbalay idiay ciudad ni David; ket nagsagana iti maysa a disso a maipaay iti lacasa ti Dios, ket nangbangon iti maysa a tolda a maipaay kencuana.

2 Idin kinuna ni David, Di rumbeng nga ipan ti lacasa ti Dios no di laeng dagiti Levitas, ta isuda ti pinili ni Jehova a mangawit iti lacasa ti Dios, ken agannong kencuana iti agnanayon.

3 Ket ginimong ni David amin nga Israel idiay Jerusalem, tapno yegda ti lacasa ni Jehova iti lugarna, a sinaganana a maipaay kencuana.

4 Ket inurnong ni David dagiti annac a lallaki ni Aaron, ken dagiti Levitas:
5 cadagiti annac a lallaki ni Coat, ni Uriel a palungo, ken dagiti cacabsatna sangagasut ket duapuloda;
6 cadagiti annac a lallaki ni Merari, ni Asaias a palungo, ken dagiti cacabsatna duagasut ket duapuloda;
7 cadagiti annac a lallaki ni Gerson, ni Joel a palungo, ken dagiti cacabsatna sangagasut ket tallopuloda;
8 cadagiti annac a lallaki ni Elisafan, ni Semeias a palungo, ken dagiti cacabsatna duagasutda;
9 cadagiti annac a lallaki ni Hebron, ni Eliel a palungo, ken dagiti cacabsatna walopuloda;
10 cadagiti annac a lallaki ni Oziel, ni Aminadab a palungo, ken dagiti cacabsatna sangagasut sangapuloda ket dua.

11 Ket inayaban ni David da Sadoc ken Abiatar a sassacerdote, ken dagiti Levitas, da Uriel, Asaias, ken da Joel, Semeias, ken Eliel, ken Aminadab,
12 ket kinunana cadacuada, Dacayo dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti Levitas: santificarenyo dagiti bagbagíyo, dacayo ken dagiti cacabsatyo a padapada, tapno yegyo ti lacasa ni Jehova, ti Dios ti Israel, iti *lugar* a sinaganac a maipaay kencuana.

13 Ta gapu iti dicay *panangawit kencuana* nga immuna, ni Jehova a Diostayo nangaramid iti maysa a panagburac cadatayo, agsipud ta isut' ditay sinapul a mayannurot iti alagaden.

14 Iti casta dagiti sacerdote ken dagiti Levitas sinantificarda dagiti bagbagída tapno yegda ti lacasa ni Jehova, ti Dios ti Israel.

15 Ket dagiti annac dagiti Levitas
inawitda ti lacasa ti Dios iti rabaw dagiti
abagada cadagiti arimatana, cas imbilin
ni Moises a mayannurot iti sao ni Jehova.

16 Ket nagsao ni David idi palunḡo
dagiti Levitas, tapno tudinḡanda dagiti
cacabsatda nḡa agcanta, cadagiti gamigam
ti musica, salsalterio, ken ar-arpa, ken
pianḡpianḡ, a pagawenḡenda iti natbag
ken inḡatoda ti timecda iti rag-o.
17 Iti casta tinudinḡan dagiti Levitas
ni Heman, nḡa anac a lalaki ni Joel; ket
cadagiti cacabsatna, ni Asaf nḡa anac a
lalaki ni Baraquias; ket cadagiti annac a
lallaki ni Merari a cabsatda, ni Etan nḡa
anac a lalaki ni Casaias;
18 ket caduada dagiti cacabsatda iti
maicadua a cakita, da Zacarias, Ben ken
Jaziel, ken Semiramot, ken Jahiel, ken
Ani, Eliab, ken Banaias, ken Maasias,
ken Matatias, ken Elifalu, ken Macenias,
ken Obed-edom, ken Jahiel, dagiti
agbanbantay iti ruanḡan.
19 Iti casta dagiti cumacanta, da
Heman, Asaf, ken Etan, *natudinḡanda idi*,
cadagiti pianḡpianḡ a gambanḡ ti paga-
wenḡenda iti natbag;
20 ket da Zacarias, ken Oziel, ken
Semiramot, ken Jahiel, ken Ani, ken
Eliab, ken Maasias, ken Banaias, a sisasal-
salterio nagsaadda iti Almot;
21 ket da Matatias, ken Elifalu, ken
Macenias, ken Obed-edom, ken Jehiel,
ken Ozasias, a siaararpa nagsaadda iti
Sheminit, a manḡidalanda.
22 Ket ni Conenias a palunḡo dagiti
Levitas isu idi ti palunḡo ti canta: isu
nanḡisuro iti canta agsipud ta nalainḡ idi.
23 Ket da Baraquias ken Elcana isuda
idi dagiti agbantay iti ruanḡan a maipaay
iti lacasa.
24 Ket da Sebenias ken Josafat, ken
Natanael, ken Amasai, ken Zacarias, ken
Banaias, ken Eliezer, a sassacerdote,
pagunienda idi dagiti tanḡguyob iti sanḡo
ti lacasa ti Dios; ket da Obed-edom ken
Jahias isuda idi dagiti agbantay iti
ruanḡan a maipaay iti lacasa.

25 Iti casta ni David, ken dagiti
lallacay ti Israel, ken dagiti capcapitan
dagiti rinibu, napanda innala ti lacasa ti
tulag ni Jehova idiay balay ni Obed-
edom a binuyog ti rag-o.
26 Ket naaramid, idi a ti Dios tinu-
lonḡanna dagiti Levitas a nanḡawit iti
lacasa ti tulag ni Jehova, nḡa isuda
nanḡidatonda iti pito a bacbaca a lallaki
ken pito a carcarnero a lallaki.
27 Ket ni David nacawesan idi iti
maysa a lambon a lienzo a nalapat, ken
amin dagiti Levitas a nanḡawit idi
lacasa, ken dagiti cumacanta, ken ni
Conenias a palunḡo ti canta *agraman*
cadagiti cumacanta: ket ni David addaan
idi rabawna iti maysa nḡa efod a lienzo.
28 Castoy ti pananḡala ti amin a Israel
iti lacasa ti tulag ni Jehova a binuyog ti
panagdirdir-i, ken awenḡ ti corneta, ken
tanḡguyob, ken pianḡpianḡ, nḡa agawa-
wenḡda iti natbag agraman salsalterio
ken ar-arpa.

29 Ket naaramid, idi a ti lacasa ti
tulag ni Jehova dimtenḡ iti ciudad ni
David, a ni Micol a babai nḡa anac ni
Saul kimmita nanipud iti tawa, ket
nakitana ni ari David nḡa agsalsala ken
agtoctocar; ket isut' inumsina idi pusona.

Dagiti naidatag a datdaton. Ti salmo a pagyaman.

16 Ket inyegda ti lacasa ti Dios, ket
isut' insaadda iti tenḡnḡa ti tolda a
binanḡon ni David a maipaay kencuana:
ket nagidatagda cadagiti datdaton a
mapuuran, ken datdaton ti cappia iti
saclanḡ ti Dios.
2 Ket idi a ni David nalpasna ti
nagidatag ti daton a mapuuran ken
datdaton ti cappia, binendicionanna ti ili
iti nagan ni Jehova.
3 Ket binunonḡanna ti tunḡgal maysa
ti Israel, lalaki ken babai agpadpadada,
iti tunḡgal maysa maysa a tinapay, ken
sanḡcaapag *a lasag*, ken sanḡcatipkel nḡa
uv-uvas a pinakirriit.

4 Ket maysa cadagiti Levitas tinu-
dinḡanna nḡa agannonḡ iti sanḡo ti lacasa
ni Jehova, ken agakem ken agyaman ken
agdayaw ken Jehova, ti Dios ti Israel:
5 ni Asaf ti palunḡo, ket ti maicadua
kencuana da Zacarias, ken Jeiel, ken
Semiramot, ken Jahiel, ken Matatias,
ken Eliab, ken Banaias, ken Obed-edom,
ken Jeiel, a sisasalsalterio ken sia-
ararpada; ket ni Asaf agpaawenḡ iti
natbag cadagiti pianḡpiang;
6 ket da Banaias, ken Jaaziel a sassa-
cerdote sitatanḡguyobda a cancanayon, iti
sanḡo ti lacasa ti tulag ti Dios.

7 Iti daydi nḡa aldaw intuyanḡ nḡarud
ni David iti umuna ti panagyaman ken

Jehova, iti pannacaaramat ti ima ni Asaf ken dagiti cacabsatna.

8 O agyamancayo ken Jehova, awaganyo ti naganna;
Ipacaammoyo cadagiti il-ili dagiti aramidna.

9 Isut' icantaanyo, dagiti panagdayaw icantayo kencuana;
Saoenyo ti maipapan cadagiti nacascasdaaw nga aramidna.

10 Agrag-ocayo iti nasantoan a naganna;
Agrag-o coma ti puso dagiti agsapul ken Jehova.

11 Sapulenyo ni Jehova ken ti pigsana;
Sapulenyo a cancanayon ti rupana.

12 Lagipenyo dagiti nacascasdaaw nga aramid nga inaramidna,
Dagiti datdatlagna, ken dagiti pananggocom ti ngiwatna,

13 O dacayo a putot ni Israel nga adipenna,
Dacayo annac ni Jacob, a pinilina.

14 Isu ni Jehova a Diostayo;
Dagiti panangocomna addada iti amin a daga.

15 Lagipenyo ti tulagna iti agnanayon,
Ti sao nga imbilinna iti sangaribu a capoonan,

16 *Ti tulagna* nga inaramidna ken Abraham,
Ken ti sapatana ken Isaac,

17 Ket pinasingkedanna daydiay met laeng ken Jacob a maysa nga ipaalagad,
Iti Israel a maipaay a maysa nga agnanayon a tulag,

18 A kinunana, Ti daga ti Canaan kenca itdecto,
Ti gasat ti tawidyo;

19 Idi dacayo maysacay laeng a tattao a bassit iti bilangyo,
Wen, bassit unay, ket kencuana gangannaetcayo:

20 Ket nagnada iti nacion ken nacion,
Ken iti maysa a pagarian iti sabali nga ili.

21 Isu dina impalubos ti tao a mamabiddut cadacuada;
Wen, tinubngarna dagiti ar-ari gapu met laeng cadacuada,

22 *A kinunana*, Dicay sagiden dagiti pinulotac,
Dicay ranggasan dagiti mammadtoc.

23 Icantaanyo ni Jehova, dacay amin a dagdaga;
Iparangarangyo iti inaldawaldaw ti panangispalna.

24 Ket ipalawagyo ti dayagna iti tengnga dagiti nacion,
Dagiti nacascasdaaw nga aramidna iti tengnga dagiti amin nga il-ili.

25 Ta ni Jehova dackel, ken sidadaeg a madaydayaw:
Isu met a mapagbutngan a nangnangrona ngem cadagiti amin a didios.

26 Ta amin dagiti didios dagiti il-ili ladladawanda:
Ngem ni Jehova inaramidna dagiti langlangit.

27 Kinatan-oc ken kinadaeg addada iti sangona:
Kinapigsa ken kinaragsac addada iti lugarna.

28 Ipaayyo ken Jehova, dacayo nga agcacabagian cadagiti il-ili,
Ipaayyo ken Jehova ti dayag ken kinapigsa;

29 Ipaayyo ken Jehova ti dayag a rumbeng iti naganna;
Mangyegcayo iti maysa a daton, ket umaycayo iti saclangna:
Iti nasantoan nga ornos agrucbabcayo ken Jehova.

30 Agkintayegcayo iti saclangna, dacay amin a daga:
Ti lubong mapasingkedan met, tapno dina mabalin ti makir-in.

31 Agragsac coma dagiti langlangit, ket agrag-o coma ti daga;
Saoenda coma iti tengnga dagiti nacion, Agari ni Jehova.

32 Agungor coma ti baybay, ken ti kinapusecna;
Agrag-o coma ti away ken amin nga adda kencuana;

33 Iti casta agcantanto dagiti caycayo iti bakir gapu iti rag-o iti sango ni Jehova;
Ta umay a mangocom iti daga.

34 O agyamancayo ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti naayat a kinaimbagna *agibtur* iti agnanayon.

35 Ket saoenyo, Isalacannacami, O Dios ti pannacaisalacanmi,
Cadagiti nacion urnongen ken isalacannacami,
Tapno agyamancami iti nasantoan a naganmo,
Ken tapno agballigicami iti pannacaidayawmo.

36 Mabendito coma ni Jehova, ti Dios ti Israel,

Manipud iti agnanayon aginggat' agnanayon.
Ket isu-amin a tattao kinunada, Sapay coma, ket dinaydayawda ni Jehova.

37 Idi casta imbatina idiay, iti sangō ti lacasa ti tulag ni Jehova, da Asaf ken dagiti cacabsatna, tapno agannongda iti sangō ti lacasa a cancanayon, cas sapulen ti aramid iti inaldaw;
38 ken ni Obed-edom agraman cacabsatna, innem a puloda ket walo; ni Obed-edom met nga anac ni Iditun, ken ni Oza, tapno agbantayda iti ruangan;
39 ken ni Sadoc a sacerdote, ken dagiti cacabsatna a sassacerdote, iti sangō ti tabernaculo ni Jehova iti nangato a disso nga adda idi idiay Gabaon,
40 ken tapno idatagda ken Jehova dagiti datoñ a mapuuran iti rabaw ti altar ti daton a mapuuran a cancanayon iti bigat ken iti malem, a mayannurot met laengē iti amin a naisurat iti linteg ni Jehova, nga imbilinna iti Israel;
41 ket caduada da Heman ken Iditun, ken ti matda a napili idi, a nainagananda idi, tapno agyamanda ken Jehova, agsipud ta ti naayat a kinaimbagna *agtaengē* iti agnanayon;
42 ket caduada da Heman ken Iditun *agraman* tangtangguyob ken piangpiangpiangē ta isuda ti agawengē iti natbag, ken *agraman* gamgamigam a maipaay iti cancanta ti Dios; 'ken dagiti annac a lallaki ni Iditun tapno agyanda iti ruangan.
43 Ket amin a tattao pimmanawda tunggal lalaki *a napan* iti balayna: ket nagsubli ni David tapno bendicionanna ti balayna.

Ti sao ti Dios umay ken David. Ti cararag ni David nga isunȳbatna iti Dios.

17 Ket naaramid, idi a ni David nagnaed idiay balayna, a kinuna ni David ken mammadto a Natan, Adtoy, agnaedac iti maysa a balay a kinantingenan, ngem ti lacasa ti tulag ni Jehova *agnaed* iti siroc dagiti bengbeng.
2 Ket kinuna ni Natan ken David, Aramidem amin nga adda ita pusom; ta adda ti Dios kenca.
3 Ket naaramid idi met laengē a rabii, a ti sao ti Dios immay ken Natan, a kinunana,
4 Inca ket ibagam ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova, Sica dinacto yaramidan iti maysa a balay a pagtaengac:
5 ta saanac idi a nagnaed iti maysa a balay nanipud idi aldaw a pinangaonco iti Israel aginggga itoy nga aldaw, no di ket nagnaac iti tolda ken tolda, ken *iti maysa a* tabernaculo *iti sabali.*
6 Cadagiti amin a disdisso a nakipagnaac iti amin nga Israel, nangisaoac aya iti sangcabalicas iti uray asinoman cadagiti oc-ocom ti Israel, a nangibilinac a mangipaarab idi ilic nga Israel, a kinunac, Apayapay a didac imbangonan iti maysa a balay a kinantingenan?
7 Ita ngarud castoyto ti cunaem ken adipenco a David, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Siac innalaca nanipud iti pagaponan dagiti carnero, ken nanipud iti pagsarsarunoan iti oveja, tapno sica coma ti palungo ti Israel nga ilic:
8 ket addaac idi kenca iti uray sadinoman a napnapanam, ket kineltayco amin dagiti cabusormo iti sangoanam; ket pagbalinencanto a maysa a nagan, a cas iti nagan dagiti dadackel nga adda ditoy daga.
9 Ket itudingconto ti maysa a lugar a maipaay iti ilic nga Israel, ket imulacto ida, tapno agnaedda iti lugarda met laengē, ket dida coma mayallatiwen: iti uray caano dagiti annac ti kinadakes didanto parigaten idan, a cas la idi unana,
10 ken *cas* nanipud idi aldaw a nagbilinac cadagiti oc-ocom iti ilic nga Israel; ket parucmaecto amin dagiti cabusormo. Casta met a saoec kenca a ni Jehova ibangonannacanto iti maysa a balay.
11 Ket maaramidto, intono maturposen coma dagiti aldawmo tapno mapanca makipagyan cadagiti ammam, a bangonecto ti putotmo a sumaruno kenca, nga isunto cadagiti annacmo a lallaki; ket pasingkedacto ti pagarianna.
12 Isu ibangonannacto iti maysa a balay, ket pasingkedacto iti agnanayon ti tronona.
13 Siacto ti amana, ket isunto ti anacco: ket diacto iccaten kencuana ti naayat a kinaimbagco, cas iti pananggiccatco iti daydi immun-una ngem sica;
14 no di ket isut' palagdaacto iti balayco ken iti pagariac iti agnanayon;

ket mapasingkedanto iti agnanayon ti tronona.

15 Mayannurot cadagiti amin a sao, ken mayannurot iti amin itoy a parparmata, casta ti pinangisao ni Natan ken David.

16 Idin simrec ni ari David, ket nagtugaw iti sango ni Jehova; ket kinunana, Asinoac aya, O Jehova a Dios, ken ania aya ti balayco, tapno iyegnac agingat' ditoy?

17 Ket daytoy isu pay lat' bassit cadagita matam, O Dios; ngem saoem met ti maipapan iti balay ti adipenmo iti naunday a tiempo a sumungad; ket incancanonac a mayalubog iti casasaad ti lalaki a natan-oc, O Jehova a Dios.

18 Ania pay laeng ti mabalin *a saoen* ni David kenca ti maipapan iti dayaw a maaramid iti adipenmo? ta sica ammom ti adipenmo.

19 O Jehova, ta gapu iti adipenmo, ken mayalubog ita pusom met laeng, inaramidmo amin daytoy a kinadackel, tapno ipacaammom amin *dagitoy* dadackel a banag.

20 O Jehova, awan ti cas kenca, awan ti siasinoman a Dios iti lacsidmo, a mayalubog iti isu-amin a nangegmi cadagiti lapayagmi.

21 Ket ania ti maysa a nacion iti daga ti adda a cas iti ilim nga Israel, isu a ti Dios napan idi a nangsubbot a maipaay kencuana met laeng a maysa nga ili, tapno aramidennaca a maysa a nagan gapu iti dackel ken nacakigkigtot a banag, iti panangpasiana cadagiti nacion iti saclang ti ilim, isu a sinubbotmo iti Egipto?

22 Ta iti ilim nga Israel inaramidmo nga ilim met laeng iti agnanayon; ket sica, Jehova, nagbalinca a Diosda.

23 Ket ita, O Jehova, ipalubosmo a ti sao nga insaom a maipapan iti adipenmo, ken maipapan iti balayna, mapasingkedan coma iti agnanayon, ket aramidem ti cas insaom.

24 Ket mabangon ken madaydayaw coma ti naganmo iti agnanayon, a cunaen, Ni Jehova dagiti buybuyot isu ti Dios ti Israel, maysa a Dios met laeng ti Israel: ket ti balay ni adipenmo a David mapasingkedan iti sangoanam.

25 Ta sica, O Diosco, impaltiingmo iti adipenmo nga isut' ibangonamto iti maysa a balay: gapuna a ti adipenmo macasarac *iti pusona* nga agcararag iti sangoanam.

26 Ket ita, O Jehova, sica ti Dios, ket incarim daytoy naimbag a banag iti adipenmo:

27 ket ita naay-ayoca a nangbendicion iti balay ti adipenmo, tapno agnanayon coma iti sangoanam: ta sica, O Jehova, binendicionam, ket isut' bendita iti agnanayon.

Dagiti panagballigi ni David iti Filistia, Moab, Soba, Siria, ken Edom. Dagiti pagturayen ni David.

18 Ket iti calpasan dagitoy naaramid idi a ni David kinabilna dagiti Filisteos, ket pinarucmana ida, ket innalana ti Get ken dagiti il-ilina iti ima dagiti Filisteos.

2 Ket kinabilna ti Moab; ket dagiti Moabitas nagbalinda nga ad-adipen ni David, ket nagyegda iti buis.

3 Ket ni David kinabilna ni Adarezer nga ari ti Soba aginggat' Emat, idi isu napanna pasingkedan ti pagturayanna iti denna ti carayan Eufrates.

4 Ket ni David nangala idi kencuana iti sangaribu a luglugan ket pito a ribu a nagcabayo, ken duapulo a ribu a tattao a sacasaca; ket ni David binessanganna amin dagiti cabcabayo ti lugan, ngem nangitidda cadagidiay ti maipaay iti sangagasut a lugan.

5 Ket idi a dagiti Sirios ti Damasco immayda a mangtulong ken Adarezer nga ari ti Soba, nangcabil ni David cadagiti Sirios iti duapulo ket dua a ribu a lallaki.

6 Sa nangicabil ni David *iti buyot nga agbantay* idiay Siria ti Damasco; ket dagiti Sirios nagbalinda idi nga adipen ken ni David, ket nagyegda iti buis. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a papananna idi.

7 Ket innala ni David dagiti calcalasag a balitoc nga adda idi cadagiti ad-adipen ni Adarezer, ket inyegna ida idiay Jerusalem.

8 Ket sadi Tebat, ken sadi Cun, a ciciudad ni Adarezer, nangala ni David iti adu unay a gambang, isu a nangaramidan ni Salomon iti baybay a ginambangan, ken cadagiti monmon, ken dagiti alalicamen a gambang.

9 Ket idi a ni Tou nga ari ti Emat

nañgegna a ni David kinabilna amin dagiti buyot ni Adarezer nña ari ti Soba,

10 isu imbaonna ni Adoram nña anac a lalaki ken ari David, a mañgcablaaw kencuana, ken mañgbendicion kencuana, agsipud ta nakigubat idi a maibusor ken Adarezer ket isut' kinabilna (ta ni Adarezer addaan idi iti gubat ken ni Toú); ket *isu incuyogna* ti amin a kita ti alalicamen a balitoc ken pirac ken gambañg.

11 Dagitoy met impaay ni David ken Jehova, agraman iti pirac ken balitoc nña innalana cadagiti amin a nacion; naggapu iti Edom, ken iti Moab, ken cadagiti annac ti Ammon, ken cadagiti Filisteos, ken iti Amalec.

12 Casta met a ni Abisai nña anac ni Sarvia nañgcabil cadagiti Edomitas idiay Lobonñ ti Asin iti sañgapulo ket walo a ribu.

13 Ket isu nañgicabil iti buyot nña agbantay idiay Edom; ket amin dagiti Edomitas nagbalinda nña ad-adipen ken David. Ket ni Jehova intedna ti panagballigi ken David iti uray sadinoman a papananna idi.

14 Ket nagari ni David iti amin nña Israel; ket tinunñpalna ti kinajusticia ken kinalinteg iti amin nña ilina.

15 Ket ni Joab nña anac ni Sarvia isu idi ti palunño ti buyot; ket ni Josafat nña anac ni Ahilud isu idi ti registrador;

16 ket ni Sadoc nña anac ni Aquitob, ken ni Abimelec nña anac ni Abiatar, isuda idi dagiti sassacerdote; ket ni Susa isu idi ti escriba;

17 ket ni Banaias nña anac ni Joiada isu idi ti palunño dagiti Cereteos ken Feleteos; ket dagiti annac a lallaki ni David isuda idi dagiti panñoloen iti sibay ti ari.

Ni Hanon pagpalaloanna dagiti babaonen ni David. Maparmec ti Ammon ken ti Siria.

19 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a ni Naas nña ari dagiti annac ti Ammon natay, ket ti anacna nagari iti saadna.

2 Ket kinuna ni David, Iparañgconto ti caasi ken Hanon nña anac ni Naas, agsipud ta di amana imparañgna caniac ti caasi. Iti casta nañgibaon ni David cadagiti babaonen a mañgliwliwa kencuana a maipañggep ken ni amana. Ket immay dagiti ad-adipen ni David ken Hanon iti daga dagiti annac ti Ammon, tapno isut' liwliwaenda.

3 Ñgem dagiti panñoloen dagiti annac ti Ammon kinuna ta ken Hanon, Pagarupem aya a ni David padayawanna ni amam, iti pananñibaonna cadagiti mañgliwliwa kenca? saan aya nña umay kenca dagiti ad-adipenna a mañgsukimat, ken mañgrebba, ken mañgsiim iti daga?

4 Iti casta innala ni Hanon dagiti ad-adipen ni David, ket kiniskisanna ida, ket pinutedna dagiti cawcawesda a ginudna, iti padiñgpadiñgda met laenñ, ket pinagawidna ida.

5 Idi casta napan ti tattao, ket imbagada ken David no casano ti pannacservi idi dagiti lallaki. Ket isu nagbaon ti nañgsabet cadacuada; agsipud ta dagiti lallaki naibabainda iti casta unay. Ket kinuna ti ari, Agtactaccayo idiay Jerico aginñgat' dida tumubo dagiti iminñgyo, ket sacayto sumubli.

6 Ket idi a makita dagiti annac ti Ammon nña isuda nagbalinda a macarurod ken David, ni Hanon ken dagiti annac ti Ammon nañgibaonda iti sañgaribu a talento a pirac a pananñdanda cadacuada cadagiti luglugan ken lallaki a nagcabayo nña aggaput' Mesopotamia, ken aggaput' Aram-maaca, ken aggaput' Soba.

7 Iti casta nananñdanda cadacuada iti tallopulo ket dua a ribu a luglugan, ken ti ari ti Maaca ken ti tattaona, isuda nña immay ken nagpacarsoda iti sañgo ti Medaba. Ket dagiti annac ti Ammon naguornonñda a naggapu cadagiti ciudadda, ket immayda iti gubat.

8 Ket idi a ni David isut' nañgegna, imbaonna ni Joab, ken amin a buyot dagiti mamainñel a lallaki.

9 Ket dagiti annac ti Ammon rimmuarda, ket inornosda ti gubat iti ruañgan ti ciudad: ket dagiti ar-ari nña immay addada idi a sañgsañgcatipon idiay away.

10 Apaman a nakita ni Joab a ti gubat adda idi a naisaad a maibusor kencuana iti sañgo ken licudanna, nañgpili cadagiti amin a napili a lallaki ti Israel, ket inornosna ida a maibusor cadagiti Sirios.

11 Ket ti natda cadagiti tattao inyawatna iti ima ni Abisai a cabsatna; ket nagornosda a maibusor cadagiti annac ti Ammon.

12 Ket kinunana, No dagiti Sirios napigsadanto unay caniac, tulonñannacto nñarud: nñem no napigsadanto unay

kenca dagiti annac ti Ammon, tulonĝancanto nĝarud.

13 Uminĝelca a naimbag, ket aglallakita a maipaay iti ilitayo, ken maipaay cadagiti ciudad ti Diostayo: ket aramiden coma ni Jehova ti pagarupenna a naimbag.

14 Iti casta ni Joab ken dagiti tattao nĝa adda idi kencuana immasidegda iti gubat a maibusor cadagiti Sirios; ket isuda intalawanda ti sanĝona.

15 Ket idi a nakita dagiti annac ti Ammon a dagiti Sirios nagtalawdan, intalawanda met ti sanĝoanan ni Abisai a cabsatna, ket simrecda iti ciudad. Idin immay ni Joab iti Jerusalem.

16 Ket idi a nakita dagiti Sirios a naicabilda iti dacdakes iti sanĝo ti Israel, nagibaonda cadagiti babaonen, ket pinaalada dagiti Sirios nĝa adda idi iti ballasiw ti Carayan, agraman ken ni Sobac a capitan ti buyot ni Adarezer iti unada.

17 Ket naibaga idi ken David; ket inurnonĝna amin nĝa Israel, ket bimmallasiw iti Jordan, ket immay cadacuada, ket inornosna ti gubat a maibusor cadacuada. Iti casta idi inornos ni David ti gubat a maibusor cadagiti Sirios, isuda nakigubatda kencuana.

18 Ket dagiti Sirios intalawanda ti sanĝo ti Israel; ket ni David nanĝpatay cadagiti Sirios *cadagiti lallaki ti* pito a ribu a luglugan, ken namatay iti uppat a pulo a ribu a lallaki a sacasaca, ken pinatayna ni Sobac a capitan ti buyot.

19 Ket idi a dagiti ad-adipen ni Adarezer nakitada a naisaadda iti dacdakes iti sanĝo ti Israel, nakicappiada ken David, ket nagservida kencuana: uray caano di kinayaten dagiti Sirios a tinulonĝan dagiti annac ti Ammon.

Cayawan ni Joab ti Rabba. Macabil dagiti Filisteos.

20 Ket naaramid iti panagsubli ti tawen, iti tiempo idi a dagiti ar-ari rimmuarda *iti gubat*, a ni Joab inruarna ti buyot, ket dinadaelna ti daga dagiti annac ti Ammon, ket immay ket linacubna ti Rabba. Ngem ni David nagtactac idiay Jerusalem. Ket kinabil ni Joab ti Rabba, ket isut' rinebbana.

2 Ket innala ni David ti balanĝat ti arida iti olona, ket isut' nasaracanna iti dagsen ti maysa a talento a balitoc, ket adda idi kencuana batbato a napateg; ket isut' naisaad iti olo ni David: ket isu nanĝala iti sinamsam ti ciudad iti casta unay a nagadu.

3 Ket innalana dagiti tattao nĝa adda idi ciudad, ket pinutedna ida cadagiti ragadi, ken cadagiti sagad a landoc, ken cadagiti waswasay. Ket castoy ti inaramid ni David cadagiti isu-amin a ciudad dagiti annac ti Ammon. Ket ni David ken amin a tattao nagsublida idiay Jerusalem.

4 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a timmacder ti gubat idiay Gazer cadagiti Filisteos: idin ni Sobocai nĝa Husatita pinatayna ni Sofai, cadagiti annac a lallaki ti gigante; ket isuda naparmecda.

5 Ket adda idi manen gubat cadagiti Filisteos; ket ni Elhanan nĝa anac a lalaki ni Jair pinatayna ni Lahmi a cabsat a lalaki ni Goliat a Geteo, ti oronĝan ti picana isut' idi cas la iti pamulipolan ti panĝablan.

6 Ket adda idi manen gubat idiay Get, isu nĝa adda idi maysa a lalaki a dackel ti catayagna, a dagiti ramramay ti imana ken sacana duapulo ket uppatda idi, innem in *tunĝgal ima* ken innem *iti tunĝgal saca:* ket isu nayanac idi met iti gigante.

7 Ket idi a nakidanĝadanĝ iti Israel, isut' pinatay ni Jonatan nĝa anac ni Samaa a cabsat ni David.

8 Dagitoy nayanacda idi iti gigante idiay Get; ket napasagda gapu iti ima ni David, ken gapu iti ima dagiti adipenna.

Ti pannacabilanĝ dagiti tattao. Maibaon ti anĝol. Manĝbanĝon ni David iti maysa nĝa altar idiay pagtaltagan ni Areuna.

21 Ket timmacder ni Satanás a maibusor iti Israel, ket tinignayna ni David a manĝbilanĝ iti Israel.

2 Ket kinuna ni David ken Joab, ken cadagiti panĝoloen dagiti tattao, Incayo, bilanĝenyo ti Israel manipud Beer-seba agingga met laenĝ iti Dan; ket iyegyo caniac ti sao, tapno maammoac coma ti dagupda.

3 Ket kinuna ni Joab, Paaduen coma ni Jehova ti ilina iti mamingasut iti adda a bilanĝda: nĝem, apoc nĝa ari, saanda aya nĝa ad-adipen amin ti apoc? apayapay a ti apoc sapulenna daytoy a banag? apayapay nĝa isunto ti maysa a gapu ti basol iti Israel?

4 Nupay casta ti sao ti ari nagaladag a

maibusor ken Joab. Gapuna a pimmanaw ni Joab, ket napan iti amin nga Israel, ket immay iti Jerusalem.

5 Ket ni Joab intedna ti dagup ti bilang ti umili ken David. Ket isuda amin ti Israel adda idi sangariuriu ket sangagasut a ribu a lallaki a nagtagicampilan: ket ti Juda uppat a gasut ket pitopulo a ribu a lallaki a nagtagicampilan.

6 Ngem ti Levi ken ti Benjamin saanda a naisangabilang cadacuada: ta ti sao ti ari nacarimrimon idi ken Joab.

7 Ket ti Dios di naay-ayo itoy a banag: gapuna a kinabilna ti Israel.

8 Ket kinuna ni David iti Dios, Nacabasolac iti dackel unay, iti nangaramidac itoy a banag: ngem ita ipacsim coma, gawawaec kenca, ti kinadakes toy adipenmo; ta siac nagaramidac a simamaag unay.

9 Ket nagsao ni Jehova ken Gad, a mammadto ni David, a kinunana,

10 Inca ket saoem ken David, a cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova, Tallo a banag ti igay-atco kenca; sica mangpilica iti maysa cadacuada, nga aramidec coma kenca.

11 Iti casta immay ni Gad ken David, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Alaem ti caycayatmo:

12 tallo a tawen ti pungeg: wenno tallo a bulan a marunrunawca iti saclang dagiti cabusormo, iti bayat ti pannacacamacan kenca ti campilan dagiti cabusormo; wenno ti sabali a tallo nga aldaw ti campilan ni Jehova, a ti met laeng angol iti daga, ken ti angel ni Jehova a mangdadael iti amin a bedbeddeng ti Israel. Ita ngarud panunotem no ania ti sungbat nga isublicto iti nangibaon caniac.

13 Ket kinuna ni David ken Gad, Addaac iti dackel a pacarigatan: matnagac coma, dawatec, iti ima ni Jehova; ta dadackelda unay dagiti caasina; ket diac coma matnag iti ima ti tao.

14 Iti casta imbaon ni Jehova ti maysa nga angol iti Israel; ket napasag iti Israel ti pitopulo a ribu a tattao.

15 Ket ti Dios imbaonna ti maysa nga angel idiay Jerusalem tapno isut' dadaelenna: ket idi adda a mangdadael, kimmita ni Jehova, ket nagbabawyanna di dakes, ket kinunana iti angel a mangdadael, Umanayen; ita itukenmo. Ket ti angel ni Jehova agtactacder idi iti denna ti pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

16 Ket intangad ni David dagiti matana, ket nakitana di angel ni Jehova nga agtactacder iti nagbaetan ti daga ken langit, nga addaan iti maysa a siaasut a campilan idi imana a siuunnat iti rabaw ti Jerusalem. Idin ni David ken dagiti lallacay, nagcawesda iti nakersang, nagpaclebda cadagiti rupada.

17 Ket kinuna ni David iti Dios, Saan a siac aya ti nagbilin iti pannacabilang ti umili? siac met laeng ti nacabasol ken nagaramid a sidadangcoc unay; ngem dagitoy a carnero, ania ti inaramidda? palubosam ta imam, agdawatac kenca, O Jehova a Diosco, a maibusor coma caniac, ken maibusor iti balay ni amac; ngem saan coma a maibusor iti ilim, tapno madidigrada.

18 Idin ti angel ni Jehova binilinna ni Gad nga agsao ken David, a sumang-at coma ni David, ken mangbangon iti maysa nga altar ken Jehova idiay pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

19 Ket ni David simmang-at iti panagsao ni Gad, nga insaona iti nagan ni Jehova.

20 Ket timmaliaw ni Areuna, ket nakitana ti angel; ket dagiti uppat a lallaki nga annacna nga adda idi kencuana naglemmengda. Ita ni Areuna agtaltaltag idi iti trigo.

21 Ket idi a dimteng ni David ken Areuna, kimmita ni Areuna ket naimatangganna ni David, ket rimmuar idi pagtaltagan, ket incul-obna di rupana iti daga ken David.

22 Idin kinuna ni David ken Areuna, Itdem caniac ti disso daytoy a pagtaltagan, tapno mangbangonac kencuana iti maysa nga altar ken ni Jehova: gapu iti napnec a pateg isut' itdemto caniac, tapno ti didigra maisardeng coma iti umili.

23 Ket kinuna ni Areuna ken David, Isut' alaem kenca, ket aramiden coma ti apoc nga ari ti naimbag cadagiti matana: adtoy, itdec *kenca* dagiti bacbaca a maipaay iti daton a mapuuran, ken dagiti arruaten ti agbayu a maipaay a cayo, ken ti trigo a maipaay iti daton a bellaay: isut' itdec amin.

24 Ket kinuna ni David ken Areuna, Saan; no di ket pudno nga isut' gatangec iti napnec a pateg: ta diacto alaen ti cucuam a maipaay ken Jehova, diacto ma-

ngidatag iti maysa a daton a mapuuran nga awan ti baybayadna.

25 Iti casta inted ni David ken Areuna gapu iti disso ti imem a gasut a siclo a balitoc iti dagsenna.

26 Ket nangbangon sadiay ni David iti maysa nga altar ken Jehova, ket indatagna dagiti datdaton a mapuuran, ken datdaton ti cappia, ket inawagnna ni Jehova; ket isu simmungbat kencuana nanipud langit iti pannacaaramat ti apuy ti rabaw ti altar ti daton a mapuuran.

27 Ket binilin ni Jehova di angel; ket isu incabilna manen ti campilan iti calubanna.

28 Idi a tiempo, idi a nakita ni David a ni Jehova simmungbat kencuana idiay pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo, nagidaton ngarud sadiay.

29 Ta ti tabernaculo ni Jehova nga inaramid ni Moises idiay let-ang, ken ti altar ti daton a mapuuran, addada idi a tiempo iti nangato a disso idiay Gabaon.

30 Ngem di nabalin ni David ti napan iti sangona tapno umuman iti Dios; isu agbutengi idi a gapu iti campilan ti angel ni Jehova.

Ti icumit ni David ken Salomon.

22 Idin kinuna ni David, Daytoy ti balay ni Jehova a Dios, ken daytoy ti altar ti daton a mapuuran a maipaay iti Israel.

2 Ket imbilin ni David a maurnong dagiti gangannaet nga adda idi iti daga ti Israel, ket nangisaad cadagiti agcavcaviti tapno agtagada cadagiti pinalanga a batbato tapno pangbangon iti balay ti Dios.

3 Ket nagsagana ni David iti landoc iti nawadwad a maipaay a lanlansa cadagiti rikep dagiti ruangan, ken maipaay cadagiti nagsasaipan; ken gambang iti nawadwad nga awan timbengna;

4 ken caycayo a cantingen a di mabilang: ta dagiti Sidonios ken dagiti taga Tiro nagyegda cadagiti cancantingen ken David iti nawadwad.

5 Ket kinuna ni David, Ni Salomon nga anacco agtutubo ken naganus, ket ti balay a mabangon a maipaay ken Jehova rebbengna ti aglablabes ti kinadeggang, ti damag ken ti dayag cadagiti amin a dagdaga: gapuna nga agsaganaacto iti maipaay kencuana. Iti casta nagsagana ni David iti nawadwad iti sacbay ti ipapatayna.

6 Sana inayaban ni Salomon nga anacna, ket isut' kinumitanna a mangbangon iti maysa a balay a maipaay ken Jehova, ti Dios ti Israel.

7 Ket kinuna ni David ken Salomon nga anacna, No maipapan caniac, adda idi iti pusoc ti panangibangon iti maysa a balay iti nagan ni Jehova a Diosco.

8 Ngem ti sao ni Jehova immay caniac, a kinunana, Sica nangibucbocca a siwawadwad iti dara, ket nangaramidca cadagiti dadackel a gubgubat: dicanto mangibangon iti maysa a balay iti naganco, agsipud ta nangibucbocca iti adu a dara iti rabaw ti daga iti imatangco.

9 Adtoy, maysa nga anac a lalaki ti maipasngayto kenca, nga isunto ti maysa a lalaki ti inana; ket itdecto kencuana ti inana cadagiti amin a cabusorna iti agliclicmut; ta ti naganna isuntot' Salomon,* ket itdecto ti talna ken talingengen iti Israel cadagiti aldawna.

10 Isu mangbangonto iti maysa a balay a maipaay iti naganco; ket isuntot' anacco, ket siacto ti amana; ket pasingkedacto ti trono ti pagarianna iti Israel iti agnanyon.

11 Ita, anacco, ni Jehova adda kenca; ket agrang-ayca, ket mangbangonca iti balay ni Jehova a Diosmo, cas sinaona iti maipapan kenca.

12 Isuna laeng a ni Jehova iccannaca iti kinasaririt ken pannacaawat, ken cumitannaca iti maipapan iti Israel; tapno iti casta masalimetmetam coma ti linteg ni Jehova a Diosmo.

13 Iti casta agrang-aycanto, no sica sungputem a tungpalen dagiti bilbilin ken ipaalagad nga incumit ni Jehova ken Moises a maipapan iti Israel: bumilegca ken tumuredca; dica agbuteng, dica met agcullayaw.

14 Ita, adtoy, iti pannacaparigatco nagsaganaac iti maipaay iti balay ni Jehova iti sangagasut a ribu a talento a balitoc, ken sangaririu a talento a pirac, ken ti gambang ken ti landoc nga awan ti timbengda; ta nawadwad: ti cayo met ken bato nangisaganaac; ket sica nayonam coma ida.

15 Maysa pay adda kenca a nawadwad dagiti tattao nga agtrabajo, ken tumataga ken mangngaramid ti bato ken taricayo,

* *Salomon:* cayatna a saoen, *Natalna.*

ken amin a tattao a nagdanonan laing̃ iti tung̃gal kita ti aramid :

16 ti balitoc, ti pirac, ti gambang̃, ken ti landoc, awan bilang̃da. Tumacderca ket agaramidca, ket adda coma kenca ni Jehova.

17 Ni David binilinna met amin dagiti pang̃oloen ti Israel a tulong̃anda ni Salomon nga anacna, *a kinunana,*

18 Saan aya nga adda cadacayo ni Jehova a Diosyo? ket saanna aya nga inted cadacayo ti inaná iti tung̃gal bang̃ir? ta inyawatna dagiti naed ti daga iti imac; ket naparucma ti daga iti sang̃o ni Jehova, ken iti sang̃o ti ilina.

19 Ita ipapusoyo ken ipacararuayo ti panagsapulyo a siaannurot ken Jehova a Diosyo; gapuna a tumacdercayo, ket bang̃onenyo ti santuario ni Jehova a Dios, tapno iyegyo ti lacasa ti tulag ni Jehova, ken dagiti nasantoan nga alalicamen ti Dios, iti balay a mabang̃onto iti nagan ni Jehova.

Ni David isaadna dagiti turayen dagiti Levitas.

23 Ita ni David lacayen idi ken napno cadagiti aldaw; ket inaramidna ni anacna a Salomon nga ari iti Israel.

2 Ket inurnong̃na amin a pang̃oloen ti Israel, agraman cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas.

3 Ket nabilang̃ dagiti Levitas manipud iti agtawen iti tallopulo ken nasuroc: ket ti bilang̃da iti oloda, lalaki ken lalaki, tallopulo ket walo a ribuda idi.

4 Cadagitoy, duapulo ket uppat a ribu dagiti agaywan idi iti aramid ti balay ni Jehova: ket innem a ribu idi dagiti agturturay ken oc-ocom;

5 ket uppat a ribu dagiti agbanbantay iti ruang̃an; ket uppat a ribu dagiti agdaydayaw ken Jehova cadagiti gamgamigam nga inaramidco, *kinuna ni David,* a pang̃dayawda.

6 Ket biningay ida ni David iti dinasindasig a mayannurot cadagiti annac ni Levi: da Gerson, Coat, ken Merari.

7 Cadagiti Gersonitas: da Ledan ken Semei.

8 Dagiti annac a lallaki ni Ledan: ni Jahiel ti palung̃o, ken ni Zetan, ken ni Joel, talloda.

9 Dagiti annac a lallaki ni Semei: da Salomit, ken Hoziel, ken Aran, talloda. Dagitoy isuda idi dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma ni Ledan.

10 Ket dagiti annac a lallaki ni Semei: da Jehet, Zina, ken Jaus, ken Baraias. Dagitoy nga uppat isuda idi dagiti annac ni Semei.

11 Ket ni Jehet isu idi ti palung̃o, ket ni Ziza ti maicadua: nang̃em da Jaus ken Baraias awananda idi iti adu nga annac a lallaki; gapuna a nagbalinda idi a maysa a balay dagiti amma iti maysa a bilang̃.

12 Dagiti annac a lallaki ni Coat: da Amram, Isaar, Hebron, ken Oziel, uppatda.

13 Dagiti annac a lallaki ni Amram: da Aaron ken Moises; ket naisina ni Aaron, tapno mang̃santificar cadagiti casasantoanan a banag, isu ken dagiti annacna a lallaki, iti agnanayon, tapno agpuurda iti incienso iti sang̃o ni Jehova, tapno agannong̃da kencuana, ken tapno mang̃bendicionda iti naganna iti agnanayon.

14 Ng̃em ti maipapan ken Moises a lalaki ti Dios, dagiti annacna a lallaki nainagananda idi iti caputotan ni Levi.

15 Dagiti annac a lallaki ni Moises: da Gerson ken Eliezer.

16 Dagiti annac a lallaki ni Gerson: ni Subuel ti palung̃o.

17 Ket dagiti annac a lallaki ni Eliezer isuda idi: ni Rohobias ti palung̃o; ket ni Eliezer awanan idi cadagiti sabsabali nga annac a lallaki; nang̃em dagiti annac a lallaki ni Rohobias aduda unay idi.

18 Dagiti annac a lallaki ni Isaar: ni Salomit ti palung̃o.

19 Dagiti annac a lallaki ni Hebron: ni Jeriau ti palung̃o, ni Amarias ti maicadua, ni Jaaziel ti maicatlo, ket ni Jecmaan ti maicapat.

20 Dagiti annac a lallaki ni Oziel: ni Mica ti palung̃o, ni Jesia ti maicadua.

21 Dagiti annac a lallaki ni Merari: da Mali ken Musi. Dagiti annac a lallaki ni Mali: da Eleazar ken Cis.

22 Ket natay ni Eleazar, ket awanan idi iti annac a lallaki, no di la babbai: ket dagiti cacabsatda nga annac a lallaki ni Cis innalada ida *nga assawada.*

23 Dagiti annac a lallaki ni Musi: da Mali, ken Eder, ken Jerimot, talloda.

24 Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Levi a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada, dagiti met laeng̃ ol-

olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagidiay nabilañg idi, iti bilañg dagiti nagnagan cadagiti inolonolo cadacuada, a nagaramid iti aramid a maipaay iti panagservi ti balay ni Jehova, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc.

25 Ta kinuna ni David, Ni Jehova, ti Dios ti Israel, intedna ti inaná iti ilina; ket agtaeñg idiay Jerusalem iti agnanayon:

26 ket casta met dagiti Levitas didanto masapulen ñga awiten ti tabernaculo ken amin ñga al-alicamen daydiay a maipaay iti panagservina.

27 Ta cadagiti naudi a sao ni David nabilañg dagiti annac a lallaki ni Levi, manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc.

28 Ta ti annoñgda isu idi ti panañgcuyog cadagiti annac a lallaki ni Aaron a maipaay iti panagannoñg ti balay ni Jehova, cadagiti paraañgan, ken cadagiti sagumbi, ken iti panañggugor cadagiti amin a nasantoan a banag, a ti met laeñg aramid ti panagannoñg ti balay ti Dios;

29 maipaay iti tinapay ti parañg met, ken iti namayecmec a harina a maipaay iti maysa a bellaay a daton, cadagiti di nalevaduraan a cancanen a nainñgpis, wenno iti maihorno ñga imbandeja, wenno iti impaagsep, ken iti maipaay iti amin a kita ti rucod ken cadackel;

30 ken tapno agtacderda iti tunñgal bigat ñga agyaman ken agdayaw ken Jehova, ken casta met iti malem;

31 ken tapno idatagda ken Jehova dagiti amin a datdaton a mapuuran, cadagiti aldaw a panaginaná, cadagiti luttuad, ken cadagiti nakednñgan a fiesta, iti bilañg a mayannurot iti annuroten a maipaay cadacuada a cancanayon iti sañgo ni Jehova:

32 ken tapno salimetmetandanto ti panañgaluad ti tolda ti gimonñg, ken ti panañgaluad ti nasantoan a disso, ken ti panañgaluad dagiti annac a lallaki ni Aaron a cabsatda, a maipaay iti panagannoñg ti balay ni Jehova.

Dagiti pannacadasdasig dagiti annac ni Aaron. Pannacadasdasig dagiti sabsabali ñga annac a lallaki ni Levi.

24 Ket dagiti pannacadasdasig dagiti annac ni Aaron *isuda idi dagitoy:* Dagiti annac a lallaki ni Aaron: da Nadab, ken Abiu, ken Eleazar, ken Itamar.

2 Ñgem da Nadab ken Abiu natayda iti sañgo ni amada, ket awananda idi iti annac: gapuna a da Eleazar ken Itamar tinunñgpalda ti akem ti sacerdote.

3 Ket ni David a caduana da Sadoc cadagiti annac a lallaki ni Eleazar, ken Aquimelec cadagiti annac a lallaki ni Itamar biniñgayna ida a mayalubog iti pannacadasdasigda iti panagservida.

4 Ket ad-adu idi ti nasaracan a lallaki a panñgoloen cadagiti annac a lallaki ni Eleazar ñgem cadagiti annac a lallaki ni Itamar; ket *castoy* idi ti panañgbiñgayda: cadagiti annac ni Eleazar sañgapuloda idi ket innem, ol-oloda dagiti balbalay dagiti amma; ket cadagiti annac ni Itamar, a mayalubog cadagiti balbalay dagiti amma, waloda.

5 Castoy ti pannacabiñgayda idi iti ginasañggasat, ti maysa ken maysa a kita; ta adda idi panñgpanñgoloen dagiti santuario, ken panñgpanñgoloen ti Dios, cadagiti annac ni Eleazar, ken cadagiti annac ni Itamar ñga agpadpada.

6 Ket ni Semeias, ñga anac a lalaki ni Natanel ñga escriba, ñga isut' idi cadagiti Levitas, insuratna ida iti saclañg ti ari, ken dagiti panñgoloen, ket ni Sadoc a sacerdote, ken ni Aquimelec ñga anac a lalaki ni Abiatar, ken dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas: naala idi ti maysa a balay dagiti amma a maipaay ken Eleazar, ken maysa a maipaay ken Itamar.

7 Ita ti umuna a gasat rimmuar ken ni Joiarib, ti maicadua ken ni Jedei,

8 ti maicatlo ken ni Herim, ti maicapat ken ni Seorim,

9 ti maicalima ken ni Melquias, ti maicanem ken ni Maiman,

10 ti maicapito ken ni Accos, ti maicawalo ken ni Abias,

11 ti maicasiam ken ni Jesua, ti maicapulo ken ni Sequenias,

12 ti maicapulo ket maysa ken ni Eliasib, ket ti maicapulo ket dua ken ni Jacim,

13 ti maicapulo ken tallo ken ni Hopfa, ti maicapulo ket uppat ken ni Isbaab,

14 ti maicapulo ket lima ken ni Belga, ti maicapulo ket innem ken ni Emmer,

15 ti maicapulo ket pito ken ni Hezir, ti maicapulo ket walo ken ni Afses,

16 ti maicapulo ket siam ken ni Feccia, ti maicaduapulo ken ni Hezeciel,

17 ti maicaduapulo ket maysa ken ni Jaquin, ti maicaduapulo ket dua ken ni Gamul,

18 ti maicaduapulo ket tallo ken ni Dalaias, ti maicaduapulo ket uppat ken ni Maazian.

19 Dagitoy idi ti ornosda iti panagservida, tapno sumrecda iti balay ni Jehova a mayalubog iti annuroten *a naited* cadacuada gapu ken ni Aaron nga amada, cas imbilin kencuana ni Jehova, ti Dios ti Israel.

20 Ket ti dadduma cadagiti annac a lallaki ni Levi: cadagiti annac ni Amram, ni Subael; cadagiti annac a lallaki ni Subael, ni Jehedeias.

21 Iti Rohobias: cadagiti annac a lallaki ni Rohobias, ni Jesias ti palungo.

22 Cadagiti Isaaritas, ni Salemot; cadagiti annac a lallaki ni Salemot, ni Jahat.

23 Ket dagiti annac a lallaki *ni Hebron:* ni Jerias *ti palungo,* ni Amarias ti maicadua, ni Jaaziel ti maicatlo, ni Jecmaan ti maicapat.

24 Dagiti annac a lallaki ni Oziel, ni Mica; cadagiti annac a lallaki ni Mica, ni Samir.

25 Ti cabsat a lalaki ni Mica, ni Jesia; cadagiti annac a lallaki ni Jesia, ni Zacarias.

26 Dagiti annac a lallaki ni Merari: da Mali, ken Musi; dagiti annac a lallaki ni Oziau; ni Benno.

27 Dagiti annac a lallaki ni Merari: ken Oziau, da Benno, ken Soam, ken Zacur, ken Hebri.

28 Ken Mali: ni Eleazar nga awanan idi iti anac.

29 Ken Cis; dagiti annac a lallaki ni Cis: ni Jerameel.

30 Ket dagiti annac a lallaki ni Musi: da Mali, ken Eder, ken Jerimot. Dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki dagiti Levitas a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada.

31 Casta met dagitoy naggiginnasatda a cas met laeng cadagiti cacabsatda nga annac a lallaki ni Aaron iti saclang da ari David, ken Sadoc, ken Aquimelec, ken dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti sacerdote ken dagiti Levitas: *dagiti balbalay* dagiti amma ti palungo a cas met laeng cadagidiay ti ububing a cabsatna a lalaki.

Ti ornos ti panagservi ti canta.

25 Casta met a ni David ken dagiti capcapitan ti buyot nangilasinda a maipaay iti panagservi cadagiti annac da Asaf, ken Heman, ken Iditun, nga agpadtoda iti pannacaaramat dagiti ar-arpa, ken salsalterio, ken piangpiangpiang: ket ti bilang dagiti agaramid idi ti aramid a mayalubog iti panagservi isu idi:

2 cadagiti annac a lallaki ni Asaf: da Zacur, ken Jose, ken Natanias, ken Arasela, nga annac a lallaki ni Asaf, iti babaen ti ima ni Asaf, a nagpadto a siaannurot iti bilin ti ari.

3 Ken Iditun; dagiti annac a lallaki ni Iditun: da Godolias, ken Sori, ken Jesaias, Hasabias, ken Matatias, innemda, iti babaen dagiti imima ni amada nga Iditun a siaarpa, a nagpadto iti panagyaman ken panagdayaw ken Jehova.

4 Ken Heman; dagiti annac a lallaki ni Heman: da Bocciau, Matanias, Oziel, Sabuel, ken Jerimot, Jananias, Janani, Eliata, Gedelti, ken Romenti-ezer, Jesbacasa, MeHoti, Otir, Mahaziot.

5 Amin dagitoy isuda idi dagiti annac a lallaki ni Heman a mammadto ti ari cadagiti sao ti Dios, tapno ingatona ti sara. Ket iniccan ti Dios ni Heman iti sangapulo ket uppat nga annac a lallaki ken tallo nga annac a babbai.

6 Amin dagitoy addada idi iti babaen dagiti imima ni amada a maipaay iti canta iti balay ni Jehova, sipipiangpiangpiang, sisasalsalterio, ken siaararpa, a maipaay iti panagservi ti balay ti Dios; da Asaf, ken Iditun, ken Heman nga addada iti babaen ti bilin ti ari.

7 Ket ti bilang dagidiay, agraman cadagiti cacabsatda a nasursuroanda idi iti panagcanta ken Jehova, amin met laeng a nagdanonan laing, dua gasut ket walopulo ket waloda idi.

8 Naggiginnasatda a maipaay cadagiti akemda, castada amin, no casano ti bassit casta met ti dackel, ti mangadal casta met ti agadal.

9 Ita ti umuna a gasat rimmuar a maipaay ken Asaf ken Jose: ti maicadua ken Godolias; isu ken dagiti cacabsatna ken dagiti annacna a lallaki sangapuloda ket dua idi:

10 ti maicatlo ken ni Zacur, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:

11 ti maicapat ken ni Isari, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:

12 ti maicalima ken ni Natanias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:

13 ti maicanem ken ni Bocciau, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
14 ti maicapito ken ni Isarela, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
15 ti maicawalo ken ni Jesaias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
16 ti maicasiam ken ni Matanias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
17 ti maicapulo ken ni Semei, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
18 ti maicapulo ket maysa ken ni Azarael, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
19 ti maicapulo ket dua ken ni Hasabias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
20 maipaay iti maicapulo ket tallo, ni Subael, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
21 maipaay iti maicapulo ket uppat, ni Matatias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
22 maipaay iti maicapulo ket lima ken ni Jerimot, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
23 maipaay iti maicapulo ket innem, ken ni Jananias, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
24 maipaay iti maicapulo ket pito ken ni Jesbacasa, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
25 maipaay iti maicapulo ket walo ken ni Janani, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
26 maipaay iti maicapulo ket siam ken ni Melloti, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
27 maipaay iti maicaduapulo ken ni Eliata, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
28 maipaay iti maicaduapulo ket maysa ken ni Otir, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
29 maipaay iti maicaduapulo ket dua ken ni Gedelti, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
30 maipaay iti maicaduapulo ket tallo ken ni Mahaziot, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua:
31 maipaay iti maicaduapulo ket uppat ken ni Romenti-ezer, dagiti annacna a lallaki ken dagiti cacabsatna, sangapuloda ket dua.

Dagiti dasdasig dagiti agbantay iti ruangan. Dagiti agaywan cadagiti gameng ti templo.

26 Maipaay iti pannacadasdasig dagiti agbantay iti ruangan: cadagiti Coraitas, ni Meselemia, nga anac a lallaki ni Coré, cadagiti annac a lallaki ni Asaf.
2 Ket ni Meselemia addaan idi annac a lallaki: ni Zacarias ti inaunaan, ni Jadihel ti maicadua, ni Zabadias ti maicatlo, ni Jatael ti maicapat,
3 ni Elam ti maicalima, ni Johanan ti maicanem, ni Elioenai ti maicapito.
4 Ket ni Obed-edom addaan idi annac a lallaki: ni Semeias ti inaunaan nga anac, ni Josabad ti maicadua, ni Joaha ti maicatlo, ket ni Sacar ti maicapat, ket ni Natanel ti maicalima,
5 ni Ammiel ti maicanem, ni Isacar ti maicapito, ni Follati ti maicawalo; ta isut' binendicionan idi ti Dios.
6 Casta met ken ni Semeias nga annacna a lalaki nayanacda idi dagiti annac a lallaki, a nagturayda iti balay ni amada; ta lallakida idi a mannaeabalin ken mamaingel.
7 Dagiti annac a lallaki ni Semeias: da Otni, ken Rafael, ken Obed, Elzabad, a dagiti cacabsatda mamaingelda idi a lallaki, da Eliu, ken Samaquias.
8 Amin dagitoy isuda idi cadagiti annac a lallaki ni Obed-edom: isuda ken annacda a lallaki ken dagiti cacabsatda tumon-oyda a lallaki ti pigsa a maipaay iti panagservi; innem a pulo ket dua ken Obed-edom.
9 Ket ni Meselemia addaan idi annac a lallaki ken cacabsat, lallaki a mamaingel, sangapuloda ket walo.
10 Casta met ni Hosa, cadagiti annac ni Merari, addaan idi annac a lallaki: ni Samari ti palungo (ta nupay no saan idi nga isu ti inannaan nga anac, nupay casta isut' pinagpalungo ni amana),
11 ni Helcias ti maicadua, ni Tabelias ti maicatlo, ni Zacarias ti maicapat: amin dagiti annac a lallaki ken cacabsat ni Hosa sangapuloda ket tallo idi.

12 Cadagitoy adda idi dagiti pannacadasdasig dagiti agbantay iti ruangan, cadagiti met laeng lallaki a pangoloen, nga addaan akem a cas cadagiti cacabsatda, tapno agannongda iti balay ni Jehova.

13 Ket naggiginnasanggasatda, no casano ti bassit casta met ti dackel, a mayalubog cadagiti balbalay dagiti ammada, a maipaay iti tunggal ruangan.

14 Ket ti gasat iti agpadaya natnag ken ni Selemia. Sa ti maipaay ken ni Zacarias nga anacna, a maysa a manakem a consejero, pinaggiginnasatda; ket ti gasatna rimmuar iti agpaamianan.

15 Ken ni Obed-edom ti agpaabagatan; ken cadagiti annacna a lallaki ti balay a pagdulinan.

16 Cada Sefim ken Hosa ti agpalaud, iti ruangan ti Shallecheth, iti lansangan a sumang-at, agbantay iti sango ti agbantay.

17 Iti agpadaya adda idi innem a Levitas, iti agpaamianan uppat iti maysa nga aldaw, iti agpaabagatan uppat iti maysa nga aldaw, ket maipaay iti balay a pagdulinan dua ken dua.

18 Maipaay iti Parbar iti agpalaud, uppat iti lansangan, ket dua idiay Parbar.

19 Dagitoy idi dagiti pannacadasdasig dagiti agbantay iti ruangan; cadagiti annac a lallaki dagiti Coraitas, ken dagiti annac a lallaki ni Merari.

20 Ket cadagiti Levitas, ni Aquias isu idi ti agaywan cadagiti gameng ti balay ti Dios, ken cadagiti gamengan dagiti naipaay a banag.

21 Dagiti annac a lallaki ni Ledan, dagiti annac a lallaki dagiti Gersonitas a biang ni Ledan, dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma a biang ni Ledan a Gersonita: ni Jehieli.

22 Dagiti annac a lallaki ni Jehieli: da Zatam ken Joel a cabsatna, nga agaywan cadagiti gameng ti balay ni Jehova.

23 Cadagiti Amramitas, cadagiti Isaaritas, cadagiti Hebronitas, cadagiti Ozielitas:

24 ket ni Sabuel nga anac a lalaki ni Gerson, nga anac a lalaki ni Moises, isu idi ti agturay cadagiti gameng.

25 Ket dagiti cacabsatna: ken Eliezer *immay* ni Rohobias nga anacna a lalaki, ken ni Jesaias nga anacna a lalaki, ken ni Joram nga anacna a lalaki, ken ni Zecri nga anacna a lalaki, ken ni Selomit nga anacna a lalaki.

26 Daytoy a Selomit ken dagiti cacabsatna agaywanda idi cadagiti amin a gameng dagiti banag a naipaay, a ni David, ken dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma, a capcapitan cadagiti rinibu ken ginasgasut, ken capcapitan ti buyot, impaayda idi.

27 Naggapu iti inabac a samsam cadagiti pagbabacalan indatonda a pangtarimaan iti balay ni Jehova.

28 Ken amin nga impaay idi da Samuel a macakita iti masachayan, ken Saul nga anac a lalaki ni Cis, ken Abner nga anac a lalaki ni Ner, ken Joab nga anac a lalaki ni Sarvia, uray asinoman a nangipaay iti uray aniaman, adda idi iti babaen ti ima ni Selomit, ken dagiti cacabsatna.

29 Cadagiti Isaaritas, ni Coneias ken dagiti annacna a lallaki isuda idi ti maipaay iti akem iti ruar ti Israel, a maipaay nga agturturay ken oc-ocom.

30 Cadagiti Hebronitas, ni Hasabias ken dagiti cacabsatna, lallaki a natured, sangaribu ket pito a gasutda, icutanda idi ti panagimatang iti Israel iti labes ti Jordan iti agpalaud, a maipaay iti amin nga akem ni Jehova, ken maipaay iti panagservi iti ari.

31 Cadagiti Hebronitas, ni Jerias isu idi ti palungo, cadagiti met laeng Hebronitas, a mayalubog cadagiti capoonanda *iti binalanbalay* dagiti amma. Iti maicapat a pulo a tawen ti pinagari ni David nabirucda idi, ket nasaracan idi cadacuada dagiti lallaki a mannacabalin ken mamaingel idiay Jazer idiay Galaad.

32 Ket dagiti cacabsatna, lallaki a natured, dua a ribu ket pito a gasutda idi, ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma, isuda a pinagagaywan ni David cadagiti Rubenitas, ken cadagiti Gadites, ken iti caguddua ti caputotan dagiti Manasesitas a maipaay iti tunggal gapu a maipapan iti Dios, ken maipaay iti panggep ti ari.

Dagiti agturturay Dagiti capcapitan ti buyot. Dagiti capcapitan dagiti caputotan. Dagiti agaywan cadagiti cucua ni David. Dagiti consejero ni David.

27 Dagiti annac ti Israel a mayannurot iti bilangda, *isut' ammoen*, dagiti ol-olo *dagiti balbalay* dagiti amma ken dagiti capcapitan dagiti rinibu ken dagiti ginasgasut, ken dagiti agturturayda a nagservi idi iti ari, iti uray aniaman a panggep dagiti bunggunggoy a sumrec idi ken rumuar iti binulanbulan iti amin a bulan ti tawen—ti tunggal bunggoy adda idi duapulo ket uppat a ribu.

2 Ti palungo ti umuna a bungoy a maipaay iti umuna a bulan isu idi ni Jesboam, nga anac ni Zabdiel: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

3 *Isu idi* cadagiti annac ni Fares, ti palungo dagiti amin a capcapitan ti buyot a maipaay iti umuna a bulan.

4 Ket ti palungo ti bungoy ti maicadua a bulan isu idi ni Dodai nga Ahohita, ken ti bungoyna: ket ni Macellot ti agturay: ket ti bungoyna duapulo ket uppatda a ribu idi.

5 Ti maicatlo a capitan ti buyot a maipaay iti maicatlo a bulan isu idi ni Banaias, nga anac ni Joiada a sacerdote, a palungo: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

6 Daytoy isu ti Banaias, a maingel a lalaki idi cadagiti tallopulo, ken palungo dagiti tallopulo: ket *iti* bungoyna adda idi ni Amisadab nga anacna a lalaki.

7 Ti maicapat *a capitan* a maipaay iti maicapat a bulan isu idi ni Asael a cabsat ni Joab, ket ni Zabadias nga anacna a lalaki iti calpasanna: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

8 Ti maicalima a capitan a maipaay iti maicalima a bulan isu idi ni Samaot a Jezerita: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

9 Ti maicanem *a capitan* a maipaay iti maicanem a bulan isu idi ni Ira nga anac ni Acces a Tecuita: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

10 Ti maicapito *a capitan* a maipaay iti maicapito a bulan isu idi ni Helles a Falonita, cadagiti annac ni Efraim: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

11 Ti maicawalo *a capitan* a maipaay iti maicawalo a bulan isu idi ni Sobocai nga Husasita, cadagiti Zarahitas: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

12 Ti maicasiam *a capitan* a maipaay iti maicasiam a bulan isu idi ni Abiezer nga Anatotita, cadagiti Benjamitas: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

13 Ti maicapulo *a capitan* a maipaay iti maicapulo a bulan isu idi ni Marai a Netofatita, cadagiti Zarahitas: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

14 Ti maicapulo ket maysa *a capitan* a maipaay iti maicapulo ket maysa a bulan isu idi ni Banaias a Paratonita, cadagiti annac ni Efraim: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

15 Ti maicapulo ket dua *a capitan* a maipaay iti maicapulo ket dua a bulan isu idi ni Holdai a Netofatita, ni Otoniel: ket iti bungoyna adda idi duapulo ket uppat a ribu.

16 Maysa pay iti ngatoen dagiti caputotan ti Israel: cadagiti Rubenitas isu idi ni Eliezer nga anac ni Zecri nga agturay: cadagiti Simeonitas, ni Safatias nga anac ni Maaca:

17 iti Levi, ni Hasabias nga anac ni Camuel: iti Aaron, ni Sadoc:

18 iti Juda, ni Eliu, maysa cadagiti cacabsat ni David: iti Isacar, ni Amri nga anac ni Micael:

19 iti Zabulon, ni Jesmaias nga anac ni Abdias: iti Neftali, ni Jerimot nga anac ni Ezriel:

20 cadagiti annac ni Efraim, ni Oseas nga anac ni Ozasias: iti caguddua ti caputotan ni Manases, ni Joel nga anac ni Padaia:

21 iti caguddua *ti caputotan* ni Manases idiay Galaad, ni Addo nga anac ni Zacarias: iti Benjamin, ni Jaziel nga anac ni Abner:

22 iti Dan, ni Ezriel nga anac ni Jeroham. Dagitoy isuda idi dagiti capcapitan dagiti capcaputotan ti Israel.

23 Ngem saan nga innala ni David ti bilang dagiti agtawen iti duapulo ken nacurang, agsipud ta kinuna ni Jehova a pawadwadenna ti Israel a cas cadagiti bitbitwen ti langit.

24 Ni Joab nga anac ni Sarvia rinugianna ti nagbilang, ngem dina nagibusan; ket immay ti pungtot gapu itoy iti rabaw ti Israel; uray ti bilang saan a naicabil iti pacasaritaan dagiti cronicas ni ari David.

25 Ket ti agaywan cadagiti gameng ti ari isu idi ni Azmabet nga anac ni Adiel: ket ti agaywan cadagiti gameng cadagiti aw-away, cadagiti ciudad, ken cadagiti purpuroc, ken cadagiti cascastillo, isu idi ni Jonatan nga anac ni Ozias:

26 ket ti agaywan cadagiti agtartrabajo idiay away a maipaay iti pannacatrabajo ti daga isu idi ni Ezri nga anac ni Quelub:

27 ket ti agaywan cadagiti cauvasan isu idi ni Semeias a Ramatita: ket ti agaywan iti apit ti cauvasan a maipaay

iti pagidulinan ti arac isu idi ni Zabdias a Safonita:

28 ket ti agaywan cadagiti ol-olivo ken cadagiti sicomoro nga adda idi iti daga a nababa isu idi ni Balanan a Gederita: ket ti agaywan cadagiti pagidulinan ti lana isu idi ni Joas:

29 ket ti agaywan cadagiti pangen nga agarab idi idiay Saron isu idi ni Setrai a Saronita: ket ti agaywan cadagiti pangen nga adda idi cadagiti lobong isu idi ni Safat nga anac ni Adli:

30 ket ti agaywan cadagiti camcamello isu idi ni Ubil nga Ismaelita: ket ti agaywan cadagiti as-asno isu idi ni Jadias a Meronatita: ket ti agaywan cadagiti carcarnero isu idi ni Jaziz nga Agareno.

31 Amin dagitoy isuda idi dagiti agturturay cadagiti cucua idi ni ari David.

32 Ni Jonatan met nga uliteg ni David, maysa idi a consejero, maysa a lalaki a mannacaawat, ken maysa nga escriba: ket ni Jahiel nga anac ni Hacamoni adda idi cadagiti annac ti ari:

33 ket ni Aquitofel isu idi ti consejero ti ari: ket ni Cusi nga Araquita isu idi ti gayyem ni David:

34 ket iti calpasan ni Aquitofel isu idi ni Joiada nga anac ni Banaias, ken ni Abiatar: ket ti capitan ti buyot ti ari isu idi ni Joab.

Ti bitla ni David. Isu itedna ken Salomon ti pacawadan ti templo. Ti naudi nga icumitna.

28 Ket ginimong ni David dagiti amin a pangoloen ti Israel, dagiti pangoloen dagiti capcaputotan, ken dagiti capcapitan dagiti pinangen a nagservi iti ari iti binunggoybunggoy, ken dagiti capcapitan dagiti rinibu, ken dagiti capcapitan dagiti ginasut, ken dagiti agturturay iti amin a cucua ken icutan ti ari ken dagiti annacna a lallaki, agraman agturturay, ken dagiti mamaingel a lallaki, amin met laeng a lallaki a mannacabalin ken mamaingel, idiay Jerusalem.

2 Sa nagtacder ni ari David, ket kinunana, Denggendac, cacabsatco, ken ilic: ti maipapan caniac, adda idi iti pusoc ti panangbangon iti maysa a balay a paginanáan a maipaay iti lacasa ti tulag ni Jehova, ken maipaay iti pagbatayan ti Diostayo; ket nagsaganaac ti maipaay iti panagbangon.

3 Ngem kinuna ti Dios caniac, Dicanto mangbangon iti maysa a balay a maipaay iti naganco, agsipud ta maysaca a lalaki ti gubat, ket nagibuyatca iti dara.

4 Nupay casta ni Jehova, a Dios ti Israel, pinilinac iti amin a balay ni amac nga agari iti Israel iti agnanayon: ta pinilina ni Juda nga agpalungo; ken iti balay ni Juda a balay ni amac: ken cadagiti annac a lallaki ni amac naay-ayo caniac a namagari iti amin nga Israel;

5 ket cadagiti amin nga annacco a lallaki (ta iniccannac ni Jehova iti adu nga annac a lallaki), pinilina ni Salomon nga anacco tapno agtugaw iti trono ti pagarian ni Jehova iti Israel;

6 Ket kinunana caniac, Ni anacmo a Salomon bangonennanto ti balayco ken dagiti parparaangancо; ta isut' pinilic tapno isu ti anacco, ken siacto ti amana.

7 Ket pasingkedacto ti pagarianna iti agnanayon, no sitatalinaed a mangaramid cadagiti bilbilinco ken cadagiti ipaannuroteo, a cas itoy nga aldaw.

8 Ita ngarud, iti imatang ti amin nga Israel, a gimong ni Jehova, ken iti pannacangeg ti Diostayo, sungputenyo ken birukenyo amin a bilbilin ni Jehova a Diosyo; tapno mataguenayo daytoy naimbag a daga, ken isut' maibatiyo a maysa a tawid cadagiti annacyo iti calpasanyo iti agnanayon.

9 Ket sica, Salomon nga anacco, ammoem ti Dios ni amam, ken agservica kencuana a buyogen ti maysa a puso a sipapalungdo ken iti maysa a nakem a sitatallaogod; ta ni Jehova sukimatenna dagiti amin a puso, ken maawatanna amin dagiti ar-arapaap dagiti panunot. No isut' sapulem, isu masaraeanto kenca; ngem no isut' idiam, iwacsinaeanto iti agnanayon.

10 Agannadca ita: ta pinilinaca ni Jehova a mangbangon iti maysa a balay a maipaay iti santuario: agpigsaca, ket isut' aramidem.

11 Sa inted ni David ken anacna a Salomon ti pacawadan ti palapala *ti templo*, ken dagiti balbalayna, ken dagiti paggamenganna, ken dagiti nangatngato a cadsaaranna, ken dagiti nauneg a sagumbina, ken ti disso ti saad ti caasi;

12 ken ti pacawadan ti amin nga icutanna idi gapu iti Espiritu, maipaay iti paraangan ti balay ni Jehova, ken maipaay cadagiti amin a sagumbi iti

aglicmut, maipaay cadagiti paggamenĝan ti balay ti Dios, ken maipaay cadagiti paggamenĝan dagiti naipaay a banag;

13 casta met ti maipaay cadagiti pannacadasdasig dagiti sacerdote ken Levitas, ken maipaay iti amin nĝa aramid ti panagservi ti balay ni Jehova, ken maipaay cadagiti amin nĝa al-alicamen ti panagservi ti balay ni Jehova;

14 iti balitoc a tinimbenĝ a maipaay cadagiti *al-alicamen a* balitoc, maipaay iti amin nĝa al-alicamen ti tunĝgal kita ti panagannonĝ; *iti pirac* a maipaay cadagiti amin nĝa al-alicamen a pirac a tinimbenĝ, maipaay cadagiti amin nĝa al-alicamen ti tunĝgal kita ti panagannonĝ:

15 iti tinimbenĝ met a maipaay cadagiti cancandelero a balitoc, ken maipaay cadagiti pagsilawanna, iti balitoc, iti tinimbenĝ a maipaay iti tunĝgal candelero ken maipaay cadagiti pagsilawanna; ken maipaay cadagiti cancandelero a pirac, *pirac* a tinimbenĝ a maipaay *iti tunĝgal* candelero ken maipaay cadagiti pagsilawanna, a mayalubog iti pannacaaramat ti tunĝgal candelero:

16 ken iti balitoc a tinimbenĝ a maipaay cadagiti lamesaan ti tinapay ti parang, a maipaay iti tunĝgal lamesaan; ken pirac a maipaay cadagiti lamesaan a pirac;

17 ken dagiti pagadaw iti lasag, ken dagiti palangana, ken dagiti tagtagayan, a biig a balitoc; ken maipaay cadagiti binalitocan a malmaluconĝ a tinimbenĝ a maipaay iti tunĝgal maluconĝ; ken maipaay cadagiti malmaluconĝ a pirac a tinimbenĝ a maipaay iti tunĝgal maluconĝ;

18 ket ti maipaay iti altar ti incienso balitoc a ginugoran a tinimbenĝ; ken balitoc a pacawadan dagiti luglugan, *uray* dagiti kerubin, a mangĝyucrad *cadagiti payacda*, ken mangĝabbonĝ iti lacasa ti tulag ni Jehova.

19 Amin daytoy, *kinuna ni David*, naaramidac tapno maawatac ti surat a naggapu iti ima ni Jehova, cadagiti met laenĝ amin nĝa aramid daytoy a pacawadan.

20 Ket kinuna ni David ken Salomon nĝa anacna, Agpigsaca ken agturedca, ket isut' aramidem: dica agbutenĝ, dica agcullayaw; ta ni Jehova a Dios, a Diosco met laenĝ, adda kenca; isu dinto agouranĝ kenca, dinacanto idiay aginĝgat' di malpas amin nĝa aramid a maipaay iti panagannonĝ ti balay ni Jehova.

21 Ket, adtoy, adda dagiti pannacadasdasig dagiti sacerdote ken Levitas, a maipaay iti panagannonĝ ti balay ti Dios: ket addadanto kenca iti amin a kita ti aramid ti tunĝgal natallaogod a lalaki nĝa addaan kinalainĝ, a maipaay iti aniaman a kita ti panagservi: casta met dagiti capcapitan ken amin nĝa ili addadanto iti panagbilinmo.

Dagiti datdaton a gapu iti templo mayeg. Ti cararag ni David a maipapan kencuana. Dagiti naidatag a datdaton. Mapagari ni Salomon. Ti panagari ken ipapatay ni David.

29 Ket kinuna ni ari David iti amin a gimonĝ, Ni anacco a Salomon, isu a maymaysa a pinili ti Dios, ubinĝ pay laenĝ ken naganus, ket ti aramid dackel; ta ti palacio saan a maipaay iti tao, no di ket maipaay iti Dios.

2 Iti amin a mabalinco nagsaganaac a maipaay iti balay ti Diosco iti balitoc a maipaay *cadagiti banag* a binalitocan, ken iti pirac a maipaay *cadagiti banag* a piniracan, ken iti gambanĝ a maipaay cadagiti *banag a ginambanĝan*, iti landoc a maipaay *cadagiti banag* a linandocan, ken caycayo a maipaay *cadagiti banag* a kinayoan; batbato nĝa onix, ken *batbato* tapno maisaadda, batbato a maipaay cadagiti aramid nĝa imbutac, ken cadagiti nadumaduma a buric, ken amin a kita dagiti napateg a batbato, ken batbato a marmol a nawadwadda unay.

3 Maysa pay, agsipud ta insaadco ti pacaragragsacac iti balay ti Diosco, idinto ta addaanac maysa a gamenĝco met laenĝ a balitoc ken pirac, isut' intedco iti balay ti Diosco, sabali laenĝ ti insaganac a maipaay iti nasantoan a balay,

4 a tallo a ribu met laenĝ a talento a balitoc, ti balitoc ti Ofir, ken pito a ribu a talento a nagugoran a pirac, isuda a panĝcalupcup cadagiti didinĝ dagiti balbalay,

5 iti balitoc a maipaay *cadagiti banag* a binalitocan, ken iti pirac a maipaay *cadagiti banag* a piniracan, ken maipaay iti amin a kita ti aramid *tapno maaramid* gapu cadagiti ima dagiti nagdanonan lainĝ nĝa agararamid. Asino nĝarud ti agidaton iti sibubulos a nakemna tapno inconsagrarna ti bagina ken Jehova itoy nĝa aldaw?

6 Idi casta dagiti panĝoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, ken dagiti panĝoloen dagiti caputotan ti Israel, ken dagiti capcapitan dagiti rinibu ken dagiti ginasgasut, agraman cadagiti agturturay iti aramid ti ari, nagidatonda iti sibubulos a nakemda;

7 ket intedda a maipaay iti panagservi ti balay ti Dios iti balitoc lima a ribu a talento ken sanĝalacsa a daric,* ket iti pirac sanĝalacsa a talento, ket iti gambanĝ sanĝapulo ket walo a ribu a talento, ken iti landoc sanĝagasut a ribu a talento.

8 Ket isuda a caduada dagiti nacasaracan cadagiti *napateg* a batbato intedda ida iti gamenĝ ti balay ni Jehova, babaen ti ima ni Jahiel a Gersonita.

9 Idi casta nagrag-o ti ili, ta nagidatonda iti sibubulos a nakemda, agsipud ta nagidatonda ken Jehova a binuyog ti maysa a puso a sipapalunĝdo iti sibubulos a nakemda: ket nagrag-o met ni ari David iti dackel a rag-o.

10 Gapuna a ni David binenditona ni Jehova iti sanĝo ti amin a gimonĝ; ket kinuna ni David, Benditoca, O Jehova, a Dios ni Israel nĝa amami, iti agnanayon nĝa awan ti inĝgana.

11 Cucuam, O Jehova, ti kinadackel, ken ti pannacabalin, ken ti gloria, ken ti balligi, ken ti kinadayag: ta amin nĝa adda cadagiti lanĝlanĝit, ken iti daga *cucuam;* cucuam ti pagarian, O Jehova, ket maitan-occa a cas iti olo iti nĝato ti isu-amin.

12 Dagiti kinabacnanĝ ken dayaw agpadpadada nĝa aggapu kenca, ket agturayca iti isu-amin; ket mannacabalin ken mainĝel ta imam; ket ita imam ti yan ti mamadackel ken mamapigsa iti isu-amin.

13 Ita nĝarud, Diosmi, agyamancami kenca, ken agdayawcami iti nagloriaan a naganmo.

14 Nĝem asinoac, ken ania ti ilic, tapno tumon-oycami coma a manĝidaton iti sibubulos a nakem iti casta a mayannurot itoy a kita? ta naggapu amin a banag kenca, ket iti cucuam ti itdenmi kenca.

15 Ta sanĝsanĝailicami iti sanĝom, ken gangannaetcami, cas cadagidi amin nĝa ammami idi: dagiti aldawmi iti daga cacasda la aniniwan, ket awan ti pagtaenĝan.

16 O Jehova a Diosmi, amin daytoy a kinawadwad nĝa insaganami a panĝibanĝon kenca iti maysa a balay a maipaay iti nasantoan a naganmo naggapu ita imam, ket cucuam amin.

17 Ammoc met, Diosco, a suutem ti puso, ket maay-ayoca iti nalinteg. No maipapan caniac, iti kinalinteg ti pusoc indatonco iti sibubulos a nakemco amin dagitoy a banag: ket ita sirarag-oac a nacakita iti ilim, nĝa adda a sisasanĝo ditoy, agidaton iti sibubulos a nakemna kenca.

18 O Jehova, a Dios ni Abraham, ni Isaac, ken ni Israel, nĝa ammami, salimetmetam daytoy iti agnanayon iti arapaap dagiti panunot ti puso ti ilim, ket isaganam ti pusoda kenca;

19 ket iccam ni anacco a Salomon iti maysa a puso a napalonĝdo, tapno salimetmetanna dagiti bilbilinmo, panpanecnecmo, ken ipaalagadmo, ken tapno aramidenna amin dagitoy a banag, ken banĝonenna ti palacio, isu nĝa insaganaac.

20 Ket kinuna ni David iti amin a gimonĝ, Ita benditoenyo ni Jehova a Diosyo. Ket binendito ti amin a gimonĝ ni Jehova, a Dios dagiti ammada, ket inculobda dagiti oloda, ket nagrucbabda ken Jehova, ken iti ari.

21 Ket nagsacrificarda cadagiti sacrificios ken Jehova, ken nagidatagda ken Jehova cadagiti datdaton a mapuuran iti bigat calpasan daydi nĝa aldaw, a sanĝaribu met laenĝ a bacbaca a lallaki, sanĝaribu a carcarnero, ken sanĝaribu a cordero, agraman cadagiti datdatonda a mainum, ken sacrificio a nawadwad a gapu iti amin nĝa Israel,

22 ket nanĝanda ken imminumda iti sanĝo ni Jehova idi nĝa aldaw a binuyog ti dackel a ragsac.

Ket pinagarida ni Salomon nĝa anac ni David iti maicadua a tiempo, ket isut' impulotda ken Jehova tapno agpalunĝo, ken ni Sadoc tapno agsacerdote.

23 Sa timmugaw ni Salomon iti trono ni Jehova a cas ari iti saad ni David nĝa amana, ket nagranĝ-ay; ket amin nĝa Israel nagtulnogda kencuana.

24 Ket amin a panĝoloen, ken dagiti lallaki a mamainĝel, ken amin met dagiti annac a lallaki ni ari David intamedda ti bagbagída ken ari Salomon.

25 Ket ni Jehova intan-ocna ni Salomon iti casta unay iti imatanĝ ti amin nĝa Is-

---

* *Daric:* Maysa a pirac idiay Palestina a ti pategna dandani sanĝapulo ket maysa a pisos.

rael, ket impaayna kencuana ti casta a kinadayag a naarian a di nagyan idi iti uray asinoman nga ari iti sacbayna iti Israel.

26 Ni David nga anac ni Jesse nagari iti amin nga Israel.

27 Ket ti tiempo ti pinagarina iti Israel isut' idi uppat a pulo a tawen; pito a tawen ti pinagarina idiay Hebron, ket tallo pulo ket tallo *a tawen* ti pinagarina idiay Jerusalem.

28 Ket isu natay iti maysa a naimbag a kinalacay, a napno cadagiti aldaw, kinabacnang, ken dayaw: ket nagari iti saadna ni anacna a Salomon.

29 Dagiti aramid ni ari David, immuna man ken naudi, adtoy, isuda naisuratda iti historia ni Samuel a macakita iti masacbayan, ken iti historia ni Natan a mammadto, ken iti historia ni Gad a macakita iti masacbayan,

30 agraman amin a pagarianna ken pannacabalinna, ken dagiti tiempo a naglasat kencuana, ken iti Israel, ken cadagiti amin a pagpagarian dagiti dagdaga.

TI MAICADUA A LIBRO DAGITI

CRONICAS.

Ti panagdayaw ni Salomon idiay Gabaon. Ti cararayna a maipaay iti kinab canañg ken kinasirib.

1 Ket ni Salomon nga anac a lalaki ni David napatibker iti pagarianna, ket ni Jehova a Diosna adda idi kencuana, ket pinatanocna iti napalalo.

2 Ket ni Salomon nagsao iti amin nga Israel, cadagiti capcapitan dagiti rinibu ken ginasut, ken cadagiti oc-ocom, ken iti tunggal pangolo iti amin nga Israel, a pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma.

3 Iti casta ni Salomon, ken iti amin a gimong agraman kencuana, napanda iti nangato a disso nga adda idi idiay Gabaon; ta adda idiay idi ti tolda ti gimong ti Dios, nga inaramid idi ni Moises nga adipen ni Jehova idiay let-ang.

4 Ngem ti lacasa ti Dios inyeg ni David a naggapu idiay Cariat-jarim agingga *iti disso* nga insagana ni David a maipaay *iti lacasa;* ta isu pinatacderna ti maysa a tolda a maipaay kencuana idiay Jerusalem.

5 Maysa pay ti altar a ginambangan, nga inaramid idi ni Baseleel nga anac a lalaki ni Uri, nga anac a lalaki ni Hur, adda idi idiay sangoanan ti tabernaculo ni Jehova: ket ni Salomon ken ti gimong nagsapulda agingga kencuana.

6 Ket ni Salomon simmang-at sadiay iti sango ni Jehova agingga iti altar a ginambangan, nga adda idi idiay tolda ti gimong, ket indatagna ti sangaribu a daton a mapuuran iti rabawna.

7 Iti daydi a rabii nagparang ti Dios ken Salomon, ket kinunana kencuana, Kiddawem ti itedconto kenca.

8 Ket ni Salomon kinunana iti Dios, Imparangarangmo ti dackel a kinaimbagmo a naayat ken David nga amac, ket pinagarinac iti saadna.

9 Ita, O Jehova a Dios, pasingkedam coma ti carim ken David nga amac; ta pinagarinac iti maysa nga ili a cas iti tapoc ti daga iti caaduda.

10 Itdem caniac ita ti kinasirib ken pannacaammo, tapno macaruarac ken macastrecac iti sango daytoy nga ili; ta siasino ti macabalin nga agocom itoy nga ilim, a castoy unay ti cadackelna?

11 Ket ti Dios kinunana ken Salomon, agsipud ta daytoy adda ita pusom, ket saanmo a dinawat ti kinabacnang, sanicua wenno dayaw, wenno ti biag dagidiay a gumura kenca, saanmo pay met a dinawat ti atiddug a panagbiag; no di ket kiniddawmo ti kinasirib ken pannacaammo a maipaay kenca, tapno mabalinmo ti agocom iti ilim, a cadacuada pinagarica:

12 kinasirib ken pannacaammo mayawatda kenca; ket itdecto kenca ti kinabacnang, sanicua, ken dayaw, a cas saan nga inicutan ti uray asinoman cadagiti ar-ari nga adda idi sacbaymo; ket awanto met iti calpasam a mangicut iti capadana.

13 Iti casta ni Salomon napan a naggapu iti nangato a disso nga adda idi idiay Gabaon, a naggapu iti sango ti tolda ti gimong aginggat' Jerusalem; ket nagari iti Israel.

14 Ket ni Salomon inurnongna dagiti luglugan ken lallaki nga agcacabayo: ket adda kencuana idi sangaribu ket uppat a gasut a lugan, ken sangapulo ket dua nga ribu dagiti lallaki nga agcacabayo; nga isu incabilna cadagiti ciudad dagiti lugan, ken agraman iti ari idiay Jerusalem.

15 Ket ti ari inaramidna a ti pirac ken balitoc idiay Jerusalem cas la cadagiti batbato, ket dagiti cantingen isu inaramidna a cas la cadagiti caycayo a sicomoro nga adda iti daga a nababa. iti kinaruayda.

16 Ket dagiti cabayo nga adda idi ken Salomon naalada a naggapu sadi Egipto; ket dagiti pagbaniagaen ti ari isudat' nangawat cadacuada iti pinangen, tunggal pangen iti maysa a pateg.

17 Ket nangalada ket inruarda sadi Egipto ti maysa a lugan a gapu iti innem

a gasut *a siclo* a pirac, ket maysa a cabayo iti sanĝagasut ket limapulo: ket casta ti maipanĝgep cadagiti amin nĝa ari dagiti Jetteos, ken ti maipanĝgep cadagiti ari ti Siria, isudat' inruarda a gapu iti pannacaaramatda.

Ti panĝgep ni Salomon a manĝbanĝon iti templo. Badanĝan ni Hiram.

2 Ita ni Salomon pinanĝgepna a banĝonen ti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova, ken maysa a balay a maipaay iti pagarianna.

2 Ket binilanĝ ni Salomon ti pito a pulo a ribu a lallaki nĝa agbunag cadagiti aw-awit, ken walopulo a ribu a lallaki nĝa agtagtaga *iti cayo* cadagiti banbantay, ken tallo a ribu ket innem a gasut a manĝaywan cadacuada.

3 Ket ni Salomon nagbaon ken Hiram, nĝa ari ti Tiro, a kinunana, Cas inaramidmo ken David nĝa amac, ket impawitmo kencuana dagiti *cayo a* cantinĝen tapno banĝonenna ti maysa nĝa balay a pagnaedanna, *castamet ti aramidem caniac.*

4 Adtoy, dandani banĝonec ti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova a Diosco, tapno ipaayco kencuana, ken tapno puurac iti saclanĝna ti incienso dagiti nabanĝlo a recrecado, ken maipaay iti cancanayon a tinapay ti paranĝ, ken maipaay cadagiti datdaton a mapuuran iti binigat ken rinabii, cadagiti aldaw a panaginana, ken cadagiti luttuad, ken cadagiti nakednĝan a fiesta ni Jehova a Diosmi. Daytoy *maysa nĝa alagaden* nĝa agnanayon iti Israel.

5 Ket ti balay a banĝonec dackel; ta dackel ti Diosmi iti ngato dagiti amin a didios.

6 Nĝem siasino ti macabalin a manĝbanĝon iti balay a maipaay kencuana, idinto a ti lanĝit ken ti lanĝit dagiti lanĝlanĝit saanna a malaon? siasinoac nĝarud, a banĝonec coma ti balay a maipaay kencuana, malacsid laenĝ tapno puurac ti incienso iti saclanĝna?

7 Gapuna ita ibaonmo caniac ti maysa a lalaki a nalainĝ nĝa agaramid iti balitoc, ken iti pirac, ken ti gambanĝ, ken ti landoc, ken iti purpura, ken carmesi, ken azul, ket ammona no casano ti panagkitikit *ti amin a kita ti aramid* a kinitikitan, *tapno adda coma* cadagiti nalainĝ a lallaki nĝa adda caniac iti Juda ken ditoy Jerusalem, isuda a sinapul ni David nĝa amac.

8 Casta met nĝa ipaw-itmo caniac dagiti caycayo a cancantinĝen, parparwa, ken al-algum, nĝa aggapu idiay Libano; ta ammoc nĝa dagiti adipenmo ammoda ti panagpucan ti taricayo idiay Libano ket adtoy, dagiti adipenec addadanto cadagiti adipenmo,

9 tapno manĝisagana met laenĝ a maipaay caniac iti tartaricayo iti kinawadwad; ta ti balay a dandani banĝonec dackelto ken nacascasdaaw.

10 Ket, adtoy, itdecto cadagiti adipenmo, cadagiti agtagtaga nĝa agpucan iti taricayo, ti duapulo a ribu a casucat ti cebada, ken duapulo a ribu a bat ti arac, ken duapulo a ribu a bat ti lana.

11 Idin ni Hiram nĝa ari ti Tiro simmubalit iti surat nĝa imbaonna ken Salomon, Agsipud ta ni Jehova ayatenna ti ilina, pinagarinaca cadacuada.

12 Ni Hiram kinunana pay, Bendito ni Jehova a Dios ti Israel, a nanĝaramid ti lanĝit ken daga, isu a nanĝted ken David nĝa ari iti maysa nĝa anac a masirib, nĝa addaan kinasaririt ken pannacaawat, a banĝonenna coma ti balay a maipaay ken Jehova, ken maysa a balay a maipaay iti pagarian.

13 Ket itan imbaonco ti maysa a lalaki a nalainĝ nĝa agaramid, nĝa addaan pannacaawat, a naggapu ken Hiram nĝa amac,

14 nĝa annac a lalaki ti maysa a babai cadagiti annac ni Dan; ket ti amana maysa a lalaki ti Tiro, nalainĝ nĝa agaramid iti balitoc, ken iti pirac, iti gambanĝ, iti landoc, iti bato, iti taricayo, iti purpura, iti azul, ken iti lienzo a nalapat, ken iti carmesi, casta met nĝa agkitikit iti uray ania a kita *ti aramid* a kinitikitan, ken manĝparnuay iti uray ania a maparnuay; tapno maited coma kencuana *ti maysa a saad* cadagiti lallakim a nalainĝ nĝa agaramid, ken cadagiti nalainĝ a lallaki ni apoc a David nĝa amam.

15 Gapuna ita ti trigo ken cebada, ti lana ken ti arac, a sinao caniac ni apoc, ipaw-itna coma cadagiti adipenna:

16 ket pucanenminto idiay Libano, iti caadu a cas adda pacasapulam; ket iyegminto kenca a sioonoy iti baybay aginĝgat' Joppe; ket ipanmo aginĝgat' Jerusalem.

17 Ket ni Salomon binilanĝna amin a gangannaet nĝa adda idi iti daga ti Israel a mayannurot iti panagbilanĝ, isu a pinagbilanĝ ida ni David nĝa amana; ket

nasaracanda a sangagasut limapulo ket tallo a ribu ket innem a gasut.

18 Ket tinudingganna ti pitopulo a ribu cadacuada a mangimet cadagiti aw-awit, ken walopulo a ribu nga agtagtaga idiay, ket tallo a ribu ket innem a gasut nga agay-aywan a mangicabil cadagiti tattao iti trabajo.

Ti cadackel ken tabas ti templo. Dagiti kerubin ken monmon.

3 Idin nangrugi ni Salomon a mangbangon ti balay ni Jehova idiay Jerusalem iti bantay Moria, idiay nagparangan *ni Jehova* ken David nga amana, isu nga insaganana iti disso a tinudingan idi ni David idiay pagtaltagan ni Areuna a Jebuseo.

2 Ket isu inrugina ti mangbangon iti maicadua *nga aldaw* ti maicadua a bulan, iti maicapat a tawen ti panagarina.

3 Ita dagitoy dagiti cimiento nga incabil ni Salomon a maipaay iti pannacabangon ti balay ti Dios. Ti caatiddug a sinico a mayannurot iti umuna a panagrucod innem a pulo a sico idi, ket ti caacabana duapulo a sico.

4 Ket ti palapala nga adda idi iti sango *ti balay*, ti caatiddugna a mayannurot ti caatiddug ti balay duapulo a sico idi, ket ti cangatona sangagasut ket duapulo; ket kinalupcupanna iti uneg iti pulpulos a balitoc.

5 Ket ti dacdackel a balay binobedaanna iti cayo a parwa, a kinalupcupanna iti nasudi a balitoc, ket nagaramid iti dayta cadagiti caycayo a palma ken tantanicala.

6 Ket inarcosanna ti balay cadagiti napateg a batbato a maipaay iti sayaatna: ket ti balitoc, balitoc a naggaput' Parvaim.

7 Kinalupcupanna met ti balay, dagiti dackel a cayona, dagiti dapian, ken dagiti didingna, ken dagiti ruangan, iti balitoc; ket kinitikitanna dagiti kerubin cadagiti diding.

8 Ket inaramidna ti casantoanan a balay; ti caatiddugna a mayannurot iti caacaba ti balay duapulo a sico idi, ket ti caacabana duapulo a sico; ket kinalupcupanna iti nasudi a balitoc, a nagdagup iti innem a gasut a talento.

9 Ket ti cadagsen dagiti lansa idi limapulo a siclo a balitoc. Ket kinalupcupanna dagiti nangatngato a siled iti balitoc.

10 Ket iti casantoanan a balay inaramidna dagiti dua a kerubin nga aramid a linaladawan; ket kinalupcupanna ida iti balitoc.

11 Ket dagiti payac dagiti kerubin duapulo a sico ti caatiddugda idi: ti payac ti maysa a kerubin lima a sico idi, a dimteng iti diding ti balay; ket ti sabali a payac *castamet* lima a sico, a dimteng iti sabali a payac ti kerubin.

12 Ket ti payac ti sabali a kerubin lima a sico, a dimteng iti diding ti balay; ket ti sabali a payac lima a sico *met*, a nakisaip iti payac iti sabali a kerubin.

13 Dagiti payac dagitoy a kerubin nagucradda iti duapulo a sico: ket nagtacderda cadagiti sacsacada, ket dagiti rupada simmangoda idi iti balay.

14 Ket inaramidna ti bengbeng nga asul ken purpura, ken carmesi, ken nalapat a lienzo, ket nagaramid cadagiti kerubin iti *bengbeng*.

15 Casta met nga inaramidna iti sango ti balay dagiti dua a monmon a tallo pulo ket lima a sico ti catayagda, ket ti paratoc nga adda iti toctoc ti tunggal maysa cadacuada lima a sico idi.

16 Ket inaramidna dagiti tanicala iti oraculo, ket incabilna ida cadagiti toctoc dagiti monmon; ket inaramidna ti sangagasut a granada, ket incabilna ida cadagiti tanicala.

17 Ket isu pinatacderna dagiti monmon iti sango ti templo, maysa iti ima a macanawan, ti sabali iti ima a macatigid; ket ginaladanna ti nagan ti dayta iti ima a macanawan iti Jaquin, ken ti nagan iti dayta iti ima a macatigid iti Boaz.

Ti altar, sinucog a baybay, baca, candelero, ken dadduma pay nga al-alicamen ti templo.

4 Maysa pay inaramidna ti maysa nga altar a gambang, a duapulo a sico ti caatiddugna, ken duapulo a sico ti caacabana, ken sangapulo a sico ti cangatona.

2 Casta met inaramidna ti baybay a sinucog a sangapulo a sico iti ngarab ken ngarab, a nagbucbukel ti panaglicmutna, ket ti kinatayagna lima a sico; ket maysa a tali a tallopulo a sico ti nailawlaw iti agliclicmut.

3 Ket iti sirocna adda idi ti caasping dagiti bacbaca, a nailawlaw iti aglicmut, iti sangapulo a sico, a nailawlaw iti baybay iti aglicmut. Dagiti sinan-baca adda-

da idi iti dua a batog, a nasucog idi ti baybay a nasucog.

4 Isu nagbatay iti sangapulo ket dua a sinan-baca, ti tallo simmangoda iti amianan, ket ti tallo simmangoda iti laud, ket ti tallo simmangoda iti abagatan, ket ti tallo simmangoda iti daya; ket ti baybay naisaad iti rabawda, ket amin a pasetda a camaudi addada iti uneg.

5 Ket isut' sangadangan iti capuscol; ket ti ngarabna naaramid a cas iti ngarab ti maysa a tagayan, a cas sabong ti maysa a lirio: isu immawat ket laonenna idi ti tallo ribu a bat.

6 Inaramidna met dagiti sangapulo a bacca, ket incabilna iti lima iti ima a macanawan, ken lima iti macatigid, tapno mangbuggo cadacuada; dagiti casta a banag a naaramat iti daton a mapuuran, naibuggoda cadacuada; ngem ti baybay pagbuggoan idi dagiti sacerdote.

7 Ket inaramidna dagiti sangapulo a candelero a balitoc a mayannurot iti alagaden a maipapan cadacuada; ket incabilna ida iti templo, lima iti ima a macanawan ken lima iti macatigid.

8 Inaramidna met ti sangapulo a lamisaan, ket incabilna ida iti templo, lima iti bangir a macanawan ken lima iti macatigid. Ket inaramidna met ti sangagasut a palangana a balitoc.

9 Casta met inaramidna iti paraangan dagiti sacerdote, ken ti dackel a paraangan, ken dagiti ruangan a maipaay iti paraangan, ket kinalupcupanna dagiti ruangganda iti gambang.

10 Ket insaadna ti baybay iti akincanawan a bangir *ti balay* iti daya, nga agpaabagatan.

11 Ket ni Hiram inaramidna dagiti banga, ken dagiti soplad, ken dagiti palangana.

Casta ti panangleppas ni Hiram ti aramid nga inaramidna a maipaay ken ari Salomon iti balay ti Dios:

12 dagiti dua a monmon, ken dagiti maloconG, ken dagiti dua a paratoc nga adda idi iti toctoc dagiti monmon, ken dagiti dua nga aramid nga iniket a pangabbong cadagiti dua nga maloconG dagiti paratoc, nga adda idi iti toetoc dagiti monmon,

13 ken dagiti uppat a gasut a granada a maipaay cadagiti dua nga aramid nga iniket; dua cabatog a granada maipaay iti tunggal aramid nga iniket, a pangabbong cadagiti dua a maloconG dagiti paratoc nga adda idi iti rabaw dagiti monmon.

14 Inaramidna met dagiti batay, ket dagiti bacca inaramidna iti rabaw dagiti batay;

15 maysa a baybay ken sangapulo ket dua a sinan-baca iti sirocna.

16 Dagiti banga met ken dagiti soplad, ken dagiti pagadaw iti lasag, ken amin nga al-alicamenna, inaramid ni Hiram nga amana a gapu ken ari Salomon, a maipaay iti balay ni Jehova iti nasileng a gambang.

17 Iti tanap ti Jordan ti nagpasucugan cadacuada ti ari, iti daga a pila iti nagbaetan ti Socot ken Saredata.

18 Castoy ti panangaramid ni Salomon amin dagitoy nga al-alicamen iti dackel a kinaruay: ta ti dagsen ti gambang saan a nasukimat.

19 Ket ni Salomon inaramidna amin dagiti al-alicamen nga adda idi iti balay ti Dios, ti balitoc nga altar met, ken dagiti lamesaan a yan idi ti tinapay ti parang;

20 ken dagiti candelero agraman pagsilawanda, a sigagangat a mayannurot iti alagaden iti sango ti oraculo, a pulpulos a balitoc;

21 ken dagiti sabong, ken dagiti pagsilawan, ken dagiti sipit a balitoc, ket dayta balitoc nga awan pagcurangganna;

22 ken dagiti pangarsang, ken dagiti bacca, ken dagiti cuchara, ken dagiti pagiccan ti apuy, a pulpulos a balitoc. Ket no maipapan ti pagsercan ti balay, dagiti naun-uneg a ruangganna a maipaay iti casantoanan a disso, ken dagiti ruangan ti balay, *nga ammoen*, ti templo, balitocda idi.

Ti panangleppas ti templo. Ti lacasa maiserrec a buyugen ti musica ken panagyaman.

5 Iti casta amin nga aramid nga inaramid ni Salomon a maipaay iti balay ni Jehova nalpas. Ket ni Salomon inserrecna dagiti banag nga impaay idi ni David nga amana, ti met laeng pirac, ken ti balitoc, ken amin nga al-alicamen, ket incabilna ida cadagiti paggamengan ti balay ti Dios.

2 Idin ni Salomon tiniponna dagiti lallacay ti Israel, ken amin a pangoloen *cadagiti balbalay* dagiti amma dagiti annac

ti Israel, idiay Jerusalem, tapno isangãatda ti lacasa ti tulag ni Jehova manipud iti ciudad ni David nga isu ti Sion.

2 Ket amin dagiti lallaki ti Israel nakiragupda iti ari idi fiesta, nga adda iti maicapito a bulan.

4 Ket amin dagiti lallacay ti Israel napanda: ket dagiti Levitas inawitda ti lacasa;

5 ket isuda insangã-atda ti lacasa ni Jehova, ken ti tolda ti gimongã, ken amin dagiti nasantoan nga aruaten nga adda idi iti tabernaculo; dagitoy insangã-at dagiti sacerdote a Levitas.

6 Ket ni ari Salomon ken amin a gimongã ti Israel a nakiragup kencuana, caduana ida iti sangõ ti lacasa, a nagidatdaton cadagiti carnero ken baca, a saan a nabilangã ken napocpoc gapu iti kinaruayda.

7 Ket dagiti sacerdote impastrecda ti lacasa ti tulag ni Jehova iti saadna, iti uneg ti oraculo ti balay, iti casantoanan a disso, iti baba dagiti payac dagiti kerubin.

8 Ta dagiti kerubin inyucradda dagiti payacda iti nãato ti saad ti lacasa, ket dagiti kerubin lininonganda ti nãato ti lacasa ken dagiti ar-arimátana.

9 Ket dagiti ar-arimáta isudat' atiddug unay a dagiti murdongã dagiti ar-arimáta makita manipud iti lacasa iti sangõ ti oraculo; nãem isudat' saan a makita manipud iti ruar: ket addada idiay aginggana itoy nga aldaw.

10 Awan ti adda iti uneg ti lacasa malacsid dagiti dua a tapi a bato nga incabil *idiay* ni Moises sadi Horeb, idi ni Jehova inaramidna ti tulag cadagiti annac ti Israel idi rimmuarda iti daga nga Egipto.

11 Ket naaramid idi a dagiti sacerdote rimmuarda iti nasantoan a disso (ta amin dagiti sacerdote a sisasaclangã idi pinasantificarda dagiti bagbagída, ket dida met sinalirsetmetan dagiti pannacadasdasigda;

12 casta met dagiti Levitas a cumacanta idi, amin cadacuada, da met laeng Asaf, Heman, Iditun, ken dagiti annacda ken cacabsatda a lallaki, a sicacawesda iti nalapat a lienzo, agraman cadagiti piangpiangã, salterio, ken arpa, nagtacderda iti akindaya a pungto ti altar, ket caduada ti sangagasut ket duapulo a sacerdote a pagunienda dagiti tangguyob);

13 naaramid idi a dagiti agtangguyob ken cumacanta nagmaymaysada, tapno agaramidda iti maysa nga uni a macangãnãeg iti panagdayaw ken panagyaman ken Jehova; ket idi impangatoda ti timecda a buyugen dagiti tangãtangguyob, ken piangãpiangã, ken gamgamigam ti musica, ket nagdayawda ken Jehova, o *kinunada*, Ta isu naimbag; ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon; nga idin ti balay napno iti maysa nga ulep, ti met laeng balay ni Jehova,

14 iti casta a dagiti sacerdote dida nabalin ti agtacder nga agannongã a gapu iti ulep; ta ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay ti Dios.

Ti bitla ni Salomon ken ti cararagna a pannacaidaton ti templo.

6 Idi casta nagsao ni Salomon, Ni Jehova kinunana nga isu agnaed coma iti nacaro a sipngãet.

2 Nãem siac imputaranca iti maysa a balay a pagnaedam, ken maysa a disso tapno pagnaedam iti agnanayon.

3 Ket ti ari intaliawna ti rupana ket binendicionanna ti amin a gimongã ti Israel: ket ti amin a gimongã ti Israel timmacder.

4 Ket isu kinunana, Bendito ni Jehova, a Dios ti Israel, isu a nagsao iti ngiwatna ken David nga amac, ket isu tinungãpalna cadagiti imana, a kinunana,

5 Nanipud iti aldaw a panangãaonco iti ilic iti daga nga Egipto, diac nagpili ti ciudad cadagiti caputotan ti Israel a mangãputar iti maysa a balay, a pagyanan ti naganco; diac met pinili ti uray asinoman a tao tapno isut' pangõloen ti ilic nga Israel:

6 nãem pinilic ti Jerusalem, tapno ti naganco adda coma sadiay, ket pinilic ni David tapno isut' nãatoen iti ilic nga Israel.

7 Ket adda idi iti puso ni David nga amac ti panamutar iti maysa a balay a maipaay iti nagan ni Jehova, a Dios ti Israel.

8 Nãem ni Jehova kinunana ken David nga amac, Agsipud ta adda iti pusom ti panamutar iti maysa a balay a maipaay iti naganco, sica naimbag ti inaramidmo nga isut' adda iti pusom:

9 nupay casta sica saanmonto a putaren ti balay; nãem ti anaemo a rumuarto cadagita lomom, isu putarenmanto ti balay a maipaay iti naganco.

10 Ket ni Jehova pinasingkedanna ti

saona a sinaena; ta siac binangonnac iti saad ni David nga amac, ket agtugawac iti trono ti Israel, a cas incari ni Jehova, ket pinutarco ti balay a maipaay iti nagan ni Jehova, a Dios ti Israel.

11 Ket sadiay insaadco ti lacasa, a yan ti tulag ni Jehova, nga isu inaramidna cadagiti annac ti Israel.

12 Ket isu nagtacder iti sango ti altar ni Jehova iti sango ti amin a gimong ti Israel, ket inyunnatna dagiti imana

13 (ta ni Salomon inaramidna ti maysa a palapala a ginambangan, lima a sico ti caatiddugna, ken lima a sico ti caacabana, ken tallo a sico ti cangatona, ket isut' ineabilna idi iti tengnga ti paraangan; ket nagtacder iti rabawna, ket nagparintumeng cadagiti tumengna iti saclang ti amin a gimong ti Israel, ket inyunnatna dagiti imana a nagpalangit);

14 ket kinunana, O Jehova, a Dios ti Israel, awan ti Dios a cas kenca, uray iti langit, uray iti daga; a salimetmetanna ti tulag ken ti naayat a kinaimbag cadagiti adipenmo, a magna iti sangom iti amin a pusoda;

15 a sinalimetmetam ken adipenmo a ni David nga amac ti incarim kencuana: wen, sica insaom iti ngiwatmo, ken isut' tinungpalmo iti imam, a cas itoy nga aldaw.

16 Ita ngarud, O Jehova, a Dios ti Israel, salimetmetam ken adipenmo a David nga amac ti incarim kencuana, a kinunam, Saan nga agcurangto kenca ti maysa a lalaki iti imatangco nga agtugaw iti trono ti Israel, no la ket ta dagiti annacmo aluadanda ti dalanda, a magnada iti lintegco a cas pannagnam iti sangoc.

17 Ita ngarud, O Jehova a Dios ti Israel, ipalubosmo a ti saom mapasingkedan coma, isu nga insaom ken adipenmo a David.

18 Ngem, agpayso aya a ti Dios makipagnaedto cadagiti tattao iti daga? ¡Adtoy, dagiti langit ken ti langit dagiti langlangit saandaca a malaon; dinto ngarud ad-adda daytoy a balay a pinutarco!

19 Nupay casta sica patgam coma ti cararag ti adipenmo, ken ti kiddawna, O Jehova a Diosco, nga ipangagmo ti asug ken ti cararag a ti adipenmo icararagna iti sangom;

20 a dagiti matam silulucatda coma a sumango itoy a balay iti rabii ken iti aldaw, a sumango met laeng iti disso nga isut' nagcunaam nga icabilmonto ti naganmo sadiay; a mangipangag iti cararag a ti adipenmo icararagnanto a sumango iti daytoy a disso.

21 Ken ipangagmo ti ar-araraw ti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, no isuda agcararagda a sumango ditoy a disso: wen, sica denggem nga aggapu iti pagnaedam, nga aggapu met laeng iti langit; ket intono mangngegmo, pacawanem.

22 No maysa a tao agbasol iti maicaniwas iti padana a tao, ket maysa a sapata ti maisaad kencuana a pamagsapata kencuana, ket isu umay *ket* agsapata iti sango ti altarmo ditoy a balay;

23 iti casta denggem sadi langit, ket aramidem, ket ocomem dagiti adipenmo, a dusaem ti nadangkes, a yegmo ti dalanna iti olona met laeng; ken justificarem ti nasingpet, nga isut' gungunaam a cas ti kinalintegna.

24 No ti ilim nga Israel macabil iti sango ti cabusor, ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca, no isuda agsublida kenca, ket ipudnoda ti naganmo, ket agcararagda ken agpacaasida iti sangom ditoy a balay;

25 sica denggem ngarud sadi langit, ket pacawanem ti basol ti ilim nga Israel, ket isudat' ipanmo manen iti daga a sica intedmo cadacuada ken cadagiti ammada.

26 No dagiti langlangit mapunitanda, ket awan ti tudo, gaput ta isuda nagbasolda iti maicaniwas kenca; no isuda agcararagda a sumango ditoy a disso, ket ipudnoda ti naganmo, ket agtuckiadda iti basolda, intono parigatem ida:

27 sica denggem ngarud sadi langit, ket pacawanem ti basol dagiti adipenmo, ken ti ilim nga Israel, intono sica isurom cadacuada ti naimbag a dalan a rebbengda a pagnaan; ket agbaonca ti tudo iti dagam, isu nga intedmo iti ilim a pannacatawidna.

28 No addanto pungeg iti daga, no addanto angol, no addanto eppes, wenno buot, dudon, wenno arabas; no isudat' lacuben dagiti cabusorda iti daga dagiti ciudadda; aniaman a pannaplit, wenno aniaman a sakit nga adda;

29 aniaman a cararag ken aniaman a panagpacaasi nga armiden ti siasinoman a tao, wenno ti amin nga ilim nga Israel, nga ammoento ti tunggal tao ti pan-

naplitna met laenĝ, ken ti ladinĝitna met laenĝ, ket yunnatna dagiti imana a sumanĝo iti daytoy a balay:

30 sica denĝgem nĝarud nĝa aggapu sadi lanĝit a pagnaedam, ket mamacawanca, ket isupapacmo iti tumunĝgal tao ti mayanatup iti amin a dalanna, a ti pusona sica pagaammom (ta sica, sica laenĝ, ti macaammo cadagiti puso dagiti annac ti tao);

31 tapno isuda agamanĝada kenca, a magna cadagiti daldalanmo, bayat ti panagbiagda iti daga isu nĝa intedmo cadagiti ammami-

32 Casta met iti maipanĝgep iti sanĝsanĝaili, a saan a taga ilim nĝa Israel, no umay manipud iti daga nĝa adayu a gapu iti naindaclan a naganmo, ken ti mannacabalin nĝa imam, ken ti tackiagmo a siuunnat, intono umayto ket agcararag a sumanĝo ditoy a balay;

33 denĝgem nĝarud nĝa aggapu sadi lanĝit, nĝa aggapu met laenĝ iti pagnaedam, ket aramidem ti mayannurot iti amin a dawaten kenca ti sanĝsanĝaili; tapno amin dagiti ili iti daga maammoanda iti naganmo, tapno agamanĝada kenca, a cas ti ilim nĝa Israel; ken tapno isuda maammoanda a daytoy a balay a pinutarco isut' magaladan iti naganmo.

34 No ti ilim rumuar iti paggugubatan a maibusor cadagiti cabusorda, iti uray sadino a panĝibaonam cadacuada, ket isuda cumararagda kenca a sumanĝo iti ciudad a pinilim, ken sumanĝo iti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo;

35 sica denĝgem nĝarud nĝa aggapu sadi lanĝit ti cararagda ken ti ararawda, ket saranayem ti calinteganda.

36 No isuda agbasolda iti maicaniwas kenca (ta awan ti tao a di macabasol), ket sica agunĝetca cadacuada, ket yawatmo ida iti cabusor, tapno ipanda ida a kinayawan iti maysa a daga, adayu man wenno asideg;

37 nupay casta no cadacuada met laenĝ panunotenda idiay daga a pacaipananda a kinayawan, ket agtuckiadda, ket umararawda kenca idiay daga a nacacayawanda a cunada, Dacami nagbasolcami, nagaramidcami a sidadanĝkes, ket dacami nagaramidcami iti kinadakes;

38 no isuda agsublida kenca iti amin a pusoda ken iti amin a cararuada idiay daga a nacacayawanda, iti disso nĝa impanda ida a kinayawan, ket cumararagda kenca a sumanĝoda iti dagada, isu nĝa intedmo cadagiti ammada, ken ti ciudad a sica pinilim, ken ti balay a pinutarco a maipaay iti naganmo:

39 sica denĝgem nĝarud ti cararagda ken dagiti ararawda nĝa aggapu sadi lanĝit, nĝa aggapu met laenĝ iti pagnaedam, ket saranayem ti calinteganda, ket pacawanem ti ilim isu a nagbasol iti maicaniwas kenca.

40 Ita, O Diosco, gumawawaac kenca, silulucat coma dagiti matam, ken dagiti lapayagmo a siiindeg iti cararag a maaramid iti daytoy a disso.

41 Ita nĝarud bumanĝonca, O Jehova Dios, dita paginanaam, sica, ken ti lacasa ti pigsam: dagiti sacerdotèm, O Jehova Dios, macawesanda coma iti pannacaisalacan, ket dagiti sasantom agrag-oda coma iti kinaimbag.

42 O Jehova Dios, dica itallicud ti rupa ti pinulotam, laglagipem dagiti naayat a kinaimbag*mo* ken David nĝa adipenmo.

Ti dayag ni Jehova punnoenna ti templo. Dagiti datdaton a nayawat. Ti fiesta a pannacaisibo. Ti cari ken pammalacad ni Jehova.

7 Ket idi ni Salomon nalpas a nagcararag, ti apuy bimmaba a naggaput' lanĝit, ket inibusna ti daton a mapuuran ken dagiti sacrificio; ket ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay.

2 Ket dagiti sacerdote saanda a macastrec iti balay ni Jehova, agsipud ta ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay ni Jehova.

3 Ket amin nĝa annac ti Israel kimmitada, idi bimmaba ti apuy, ket ti dayag ni Jehova adda iti balay; ket nagrucnoyda cadagiti rupada aginĝgat' daga iti rabaw ti pagpayatan a nabaldosaan, ket nagrucbabda, ket nagyamanda ken Jehova, *a kinunada,* Ta isu naimbag, ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon.

4 Idin ti ari ken ti amin nĝa ili nanĝyawat ti daton iti saclanĝ ni Jehova.

5 Ket ni ari Salomon nanĝyawat ti daton a duapulo ket dua a ribu a bacbaca, ken sanĝagasut ket duapulo a ribu a carnero. Iti casta ti ari ken ti amin nĝa ili kinonsagrarda ti balay ti Dios.

6 Ket dagiti sacerdote nagtaeder a mayannurot cadagiti saadda; dagiti Levitas met a siiiggem cadagiti gamigam ti musica ni Jehova, nga inaramid idi ni David a pagyaman 'ken Jehova (ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon), idi nagdaydayaw ni David iti pannacaaramat ti panagannongda: ket dagiti sacerdote pinagunida dagiti tangguyob iti sangoda; ket amin nga Israel nagtaeder.

7 Maysa pay ni Salomon sinantificarna ti tengnga ti paraangan nga adda idi iti sango ti balay ni Jehova; ta sadiay inyawatna dagiti daton a mapuuran, ken ti taba dagiti daton ti cappia, ta ti altar a gambang nga inaramid idi ni Salomon saanna a nalaon ti daton a mapuuran, ken ti daton a bellaay, ken ti taba.

8 Iti casta ni Salomon rinambacanna ti fiesta idi a tiempo iti pito nga aldaw, ket amin nga Israel a caduana, maysa nga dackel unay a gimong manipud iti pagsercan ti Emat ingganat' waig ti Egipto.

9 Ket iti maicawalo nga aldaw inaramidda ti nadaeg a gimong: ta sinalimetmetanda ti pannacaiconsagrar ti altar iti pito nga aldaw, ken iti fiesta iti pito nga aldaw.

10 Ket iti maicaduapulo ket tallo nga aldaw ti maicapito a bulan pinapanawna ti ili *a mapan* cadagiti toldada, a sirarag-o ken siaayat cadagiti puspusoda gapu iti kinaimbag nga imparang ni Jehova cada David, ken Salomon, ken iti Israel nga ilina.

11 Iti casta lineppas ni Salomon ti balay ni Jehova, ken ti balay ti ari: ket amin nga immay iti puso ni Salomon nga agaramid iti balay ni Jehova, ken ti balayna met laeng, tinungpalna a sirarang-ay.

12 Ket ni Jehova nagparang ken Salomon iti rabii, ket kinunana kencuana, Siac nangegcon ti cararagmo, ket pinilic daytoy a disso caniac met laeng a maipaay a balay ti sacrificio.

13 No punitac dagiti langlangit tapno awan ti tudo, wenno bilinec dagiti dudon a mangalun-un iti daga, wenno ibaonco ti angol iti nagtengngaan ti ilic;

14 no ti ilic, a magaladanda iti nagan-co, agpacumbabada, ket agcararagda, ket sapulenda ti rupac, ken agtuckiadda cadagiti nadangkes a dalanda; siac ngarud mangegconto nga aggaput' langit, ket pacawanecto ti basolda, ket agasacto ti dagada.

15 Ita dagiti matac silulucatda, ken dagiti lapayagco siiindeg iti cararag a maaramid itoy disso.

16 Ta ita pinilic ken sinantificarco daytoy a balay, tapno ti naganco adda coma idiay iti agnanayon; ket cancanayon nga addanto dagiti matac ken ti pusoc sadiay.

17 Ket no maipapan kenca, no magnaca iti sangoc a cas iti pannagna ni David nga amam, ket aramidem iti mayalubog iti amin nga imbilinco kenca, ket salimetmetam dagiti ipaalagad ken ipaannurutco;

18 patibkerecto ngarud ti trono ti pagariam, iti mayalubog iti tulagco ken David nga amam, a kinunac, Dinto agcurang kenca ti maysa a lalaki nga agturay iti Israel.

19 Ngem ket di no sumiasicayo, ket baybay-anyo dagiti ipaalagadco ken bilbilinco nga incabilco iti sangoyo, ket incayo agservi cadagiti didios a sabali, ket agrucbabcayo cadacuada;

20 parutecto ida ngarud cadagiti ramramut ti dagac nga intedcon cadacuada; ket daytoy a balay a sinantificarco a maipaay iti naganco, ibellengconto iti ruar ti imatangco, ket pagbalinecto a proverbio ken maysa a barengbareng a balicas cadagiti amin nga ili.

21 Ket daytoy a balay a castoy unay a nangato, tunggal maysa a lumabas kencuana masdaawto, ket cunaennanto, Apayapay nga inaramid ni Jehova ti castoy iti dagana, ken iti daytoy a balay?

22 Ket sumungbatdanto, Agsipud ta binay-anda ni Jehova a Dios dagiti ammada, a nangaon cadacuada iti daga ti Egipto, ket nangalada iti sabsabali a didios, ket nagrucbabanda ida: gapuna nga inyeg ni Jehova cadacuada amin daytoy a dakes.

Dagiti ciudad a binangon ni Salomon. Dagiti pinagbalinna a bag-en. Ti panagannong dagiti sacerdote ken Levitas iti templo.

8 Ket naaramid iti calpasan ti duapulo a tawen, a panangbangon ni Salomon iti balay ni Jehova ken ti balayna met laeng,

2 a dagiti ciudad nga inted ni Hiram idi ken Salomon, binangon ida ni Salo-

mon, ket pinagnaedna sadiay dagiti annac ti Israel.

3 Ket ni Salomon napan idiay Emat Soba, ket pinarucmana.
4 Ket binanĝonna ti Tadmor idiay letanĝ, ken amin dagiti ciudad a pagidulinan a binanĝonna idiay Emat.
5 Casta met a binanĝonna ti Bet-oron nĝa akinnĝato, ken Bet-oron nĝa akinbaba, dagiti ciudad a nasarikedkedan agraman bacbacud, ruruanĝan ken balbalunet;
6 ken Baalat, ken amin a ciudad a pagidulinan nĝa adda idi ken Salomon, ken amin a ciudad a maipaay cadagiti lugluganna, ken dagiti ciudad a maipaay cadagiti lallakina nĝa agcabayo, ken amin a tinarigagay ni Salomon a banĝonen a maipaay iti ragsacna idiay Jerusalem, ken idiay Libano, ken iti amin a daga ti pagarianna.

7 Ket no maipapan cadagiti amin nĝa ili a nabaybay-an cadagiti Jetteos, Amorreos, ken Ferezeos, ken Heveos, ken Jebuseos, a saanda idi a taga Israel;
8 cadagiti annacda a natda idi calpasanda iti daga; isuda a saan nĝa inibus idi dagiti annac ti Israel, cadacuada ti namanĝonan ni Salomon iti maysa a pannacapulonĝ *cadagiti bag-en* aginĝgana itoy nĝa aldaw.
9 Nĝem ni Salomon saanna a pinagbalin dagiti annac ti Israel a bag-en a maipaay iti trabajona; no di ket isuda dagiti lallakina ti gubat, ken panĝpanĝoloen dagiti capcapitanna, ken agturturay cadagiti luganna, ken cadagiti lallakina nĝa agcabayo.
10 Ket dagitoy idi dagiti canĝronaan nĝa agturturay nĝa adda idi ken ari Salomon, a duagasut met laenĝ ket limapulo, a manĝituray cadagiti tattao.

11 Ket ni Salomon insanĝ-atna ti anac a babai ni Faraon a naggaput' ciudad ni David aginĝga iti balay a binanĝonna a maipaay kencuana; ta kinunana, Ti asawac a babai saan coma nĝa agnaed iti balay ni David nĝa ari ti Israel, agsipud ta dagiti disso a nacadanonan ti lacasa ni Jehova nasantoarda.

12 Idin ni Salomon inyawatna dagiti daton a mapuuran ken Jehova, iti altar ni Jehova isu a binanĝonna iti sanĝo ti palapala,
13 a cas masapul met laenĝ ti rebbenĝ iti tunĝgal aldaw, nĝa inyawatna a mayalubog iti imbilin ni Moises, cadagiti aldaw a panaginana, ken cadagiti kellep, ken cadagiti nakednĝan a fiesta, iti namitlo a dáras iti macatawen, nĝa iti *met laenĝ* fiesta ti di nalevaduraan a tinapay, ken iti fiesta dagiti lawasna, ken iti fiesta dagiti tabernaculo.

14 Ket tinudinĝanna, a mayalubog iti impaannurot ni David nĝa amana, dagiti pannacadasdasig dagiti sacerdote iti panagservicioda, ken dagiti Levitas cadagiti akemda, nĝa agdayaw, ken agannonĝ iti sanĝo dagiti sacerdote, a cas masapul ti rebbenĝ iti tunĝgal aldaw; dagiti agaywan ti ruanĝan met cadagiti pannacadasdasigda iti tunĝgal ruanĝan: ta castat' imbilin ni David a lalaki ti Dios.
15 Ket saanda a simmina iti imbilin ti ari cadagiti sacerdote ken Levitas iti maipapan iti aniaman a panĝgep, wenno iti maipapan cadagiti gamgamenĝ.

16 Ita, amin nĝa aramid ni Salomon naisagana aginĝga iti aldaw ti pannacaisaad ti balay ni Jehova, ken aginĝgat' pannacalpasna. *Iti casta* ti balay ni Jehova nalpas idi.

17 Idin napan ni Salomon idiay Asiongaber, ken idiay Elot, ken iti igid ti baybay idiay daga ti Edom.
18 Ket ni Hiram imbaonna cadagiti ima dagiti adipenna dagiti sasacayan, ken ad-adipen a mannacaammo iti taaw; ket agraman cadagiti adipen ni Salomon napanda sadi Ofir, ket nanĝalada sadiay iti balitoc nĝa uppat a gasut ket limapulo a talento ket isut' impanda ken ari Salomon.

Ti isasarunĝcar ti reina sadi Saba. Ti mayeg nĝa aggaput' sadi Ofir. Ti kinabacnanĝ ken kinadayag ni Salomon. Dagiti lugan ken cabcabayona.

9 Ket idi nanĝegan ti reina sadi Saba ti dayaw ni Salomon, isu napan a manĝsuut kencuana cadagiti naricut a saludsud sadi Jerusalem agraman naruay unay a cacuyogna, ken camcamello a nagawit cadagiti recrecado, ken adu unay a balitoc, ken napateg a batbato: ket idi isut' nacagtenĝ ken Salomon, isut' impalawagna kencuana ti amin nĝa adda iti pusona.
2 Ket ni Salomon sinunĝbatanna cada-

giti amin a saludsudna; ket awan ti uray ania a nailemmenḡ ken Salomon a dina imbaga kencuana.

3 Ket idi a nakita ti reina sadi Saba ti amin a kinasirib ni Salomon, ken ti balay a pinutarna,

4 ken ti canen iti lamesaanna, ken ti panagtutugaw dagiti adipenna, ken ti panagtatacder dagiti ministrona, ken dagiti cawesda, ken dagiti coperona met, ken ti cawesda, ken ti uulianna isu a pagpagnaanna a mapan iti balay ni Jehova; awanen ti anḡes kencuana.

5 Ket kinunana iti ari, Napudno a damag ti nanḡegac iti dagac met laenḡ a maipapan cadagiti aramidmo, ken iti kinasiribmo.

6 Nupay casta diac pinati dagiti sao agpapan yaayco, ket isut' kinita dagiti matac: ket adtoy, ti cagudua ti cadackel ti kinasiribmo saan a naibaga caniac: labsam ti dayaw a nanḡnḡegac.

7 Nagasat dagiti lallakim, ken nagasat dagitoy adipenmo, nḡa agtacder a cancanayon iti sanḡom, ken macanḡcanḡnḡeg iti kinasiribmo.

8 Bendito ni Jehova a Diosmo, a maparag-o kenca, a manḡisaad kenca iti tronona, nḡa agari a maipaay ken Jehova a Diosmo: gaput ta ti Diosmo inayatna ti Israel a patibkeren ida iti agnanayon, gapuna nḡa inaramidnaca nḡa ari cadacuada, tapno agaramidca iti kinajusticia ken kinalinteg.

9 Ket isu nanḡted iti ari ti sanḡagasut ket duapulo a talento a balitoc, ken recrecado a nagwadwad, ken napateg a batbato: uray caanoman awanen ti dimtenḡ a recrecado a casta a cas iti inted ti reina sadi Saba ken ari Salomon.

10 Ket dagiti ad-adipen met ni Hiram, ken dagiti ad-adipen ni Salomon a nanḡyeg iti balitoc a naggaput' Ofir, nanḡyegda cadagiti caycayo nḡa almug ken batbato a napateg.

11 Ket ti ari inaramidna cadagiti cayo nḡa almug dagiti toon iti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari, ken ar-arpa ken salsalterio a maipaay cadagiti cumacanta: ket uray caanoman saan pay a nakita iti casta iti daga ti Juda.

12 Ket ni ari Salomon intedna ken reina sadi Saba ti amin a kinayatna, aniaman a kiniddawna, sabali laenḡ daydiay nḡa insanḡpetna iti ari. Iti casta isu nagsubli, ket napan iti bucodna a daga, isu ken dagiti adipenna.

13 Ket iti timbenḡ ti balitoc a dimtenḡ ken Salomon iti macatawen innem a gasut innem a pulo ket innem a talento a balitoc,

14 sabali laenḡ ti insanḡpet dagiti agtagtagilaco ken agbaniaga: ket amin nḡa ar-ari ti Arabia ken dagiti gobernador ti daga inyegda ti balitoc ken pirac ken Salomon.

15 Ket ni ari Salomon nanḡaramid iti dua gasut a sarapa a pinitpit a balitoc; innem a gasut *a siclo* a balitoc a pinitpit ti napan iti maysa a sarapa.

16 Ken *isu nanḡaramid* iti tallo gasut a calasag a pinitpit a balitoc; tallo a gasut *a siclo* a balitoc ti napan iti maysa a calasag: ket ti ari incabilna ida iti balay iti bakir ti Libano.

17 Casta met a ti ari nanḡaramid ti maysa a dackel a trono a marfil, ket isu kinalupcupanna iti pulpulos a balitoc.

18 Ket adda idi innem a tucad ti trono, agraman maysa a balitoc a pagbatayan iti saca, a naicapetda iti trono, ken im-ima iti agsidormanḡ a sikigan iti pagtugawan, ken dua a sinan-leon ti nacataeder iti abay dagiti ima.

19 Ken sanḡapulo ket dua a sinan-leon ti nacatacder idiay rabaw dagiti innem a tucad iti agsumbanḡir a sikigan: awan naaramid a capadana iti uray sadino a pagarian.

20 Ket amin dagiti alicamen a paginuman ni ari Salomon isudat' balitoc, ket amin dagiti alicamen ti balay iti bakir ti Libano isudat' pulpulos a balitoc: ti pirac awan aniaman a pategna cadagiti aldaw ni Salomon.

21 Ta ti ari addaan cadagiti sasacayan a napan sadi Tarsis a cadua dagiti adipen ni Hiram; maminsan iti tallo a tawen sumanḡpet dagiti sasacayan nḡa aggaput' Tarsis, a nagawit iti balitoc, ken pirac, marfil, ken bakes, ken pavoreal.

22 Iti casta ni ari Salomon atiwenna amin dagiti ari iti daga iti kinabacnanḡ ken kinasirib.

23 Ket amin dagiti ari ti daga agagawaanda a makita ti saclanḡ ni Salomon, tapno manḡnḡegda ti kinasiribna, isu nḡa incabil ti Dios iti pusona.

24 Ket isuda nanḡyegda tunḡgal maysa iti isagutna, al-alicamen a pirac, ken al-alicamen a balitoc, ken cawes, ken igam ken recrecado, cabcabayo, ken mulmulo, tunḡgal kita iti tinawentawen.

25 Ket ni Salomon adda idi uppat a

ribu a silsiled a maipaay cadagiti cabcabayo ken luglugan, ken sangapulo ket dua a ribu a lallaki nga agcabcabayo, nga isu incabilna cadagiti ili dagiti lugan, ken agraman iti ari idiay Jerusalem.

26 Ket nagturay cadagiti amin nga ari manipud iti Carayan ingganna met laeng iti daga dagiti Filisteos ken iti beddeng ti Egipto.

27 Ket ti ari inaramidna a ti pirac idiay Jerusalem cas la cadagiti bato, ket dagiti cayo a cantingen isu inaramidna a cas la cadagiti cayo a sicomoro nga adda iti nababa a daga, a gapu iti kinaruayda.

28 Ket dagiti cabayo nga adda idi ken Salomon naalada a naggapu sadi Egipto, ken naggapu cadagiti amin a daga.

29 Ita ti matda cadagiti aramid ni Salomon, umuna ken maudi, saanda aya a naisurat iti historia ni Natan a mammadto, ken iti padto ni Ahias a Silonita, ken cadagiti parparmata ni Addo a macakita iti masacbayan iti maipanggep ken Jeroboam nga anac a lalaki ni Nabat?

30 Ket ni Salomon nagari idiay Jerusalem iti amin nga Israel iti uppat a pulo a tawen.

31 Ket ni Salomon nakiturog cadagiti ammana ket naitabon iti ciudad ni David nga amana; ket ni Roboam nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Ni Roboam agari; surotenna ti dakes a patigmaan. Ti yaalsa ti Israel.

10 Ket ni Roboam napan sadi Siquem: ta amin nga Israel napan sadi Siquem tapno isut' aramidenda nga ari.

2 Ket naaramid, idi a ni Jeroboam nga anac ni Nabat isut' nangngegganna (ta isu adda pay la sadi Egipto, isu a nagtarayanna idi a naggapu iti sango ni ari Salomon), a ni Jeroboam nagsubli a naggapu sadi Egipto.

3 Ket isuda nagbaonda ken isut' inayabanda; ket ni Jeroboam ken ti amin a gimong ti Israel napanda, ket nagsaoda ken Roboam, a kinunada,

4 Ni amam inaramidna ti sangolmi a nadagsem: ita ngarud aramidem a nalaglagan ti nadagsen a panagservi ken amam, ken ti nabantut a sangol isu nga insangolna cadacami, ket dacami agservicamto kenca.

5 Ket isu kinunana cadacuada, Umaycayo manen caniac calpasan iti tallo nga aldaw. Ket dagiti tattao pimmanawda.

6 Ket ni ari Roboam nakiuman cadagiti lallacay a nagtacder iti sango ni Salomon nga amana idi a sibibiag pay laeng, a kinunana, Ania a patigmaan ti itedyo caniac tapno maited a sungbat iti daytoy nga ili?

7 Ket isuda nagsaoda kencuana, a kinunada, No sica naimbagca iti daytoy nga ili, ket ay-aywem ida, ket agsaoca cadagiti naimbag a sao cadacuada, iti casta isudanto ti adipenmo nga agnanayon.

8 Ngem isu binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay isu nga intedda kencuana, ket nakiuman cadagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana, isuda a nagtacder iti sangona.

9 Ket isu kinunana cadacuada, Ania a patigmaan ti itedyo, tapno isublitay ti sungbat iti daytoy nga ili, isu a nagsao caniac a kinunana, Aramidem a nalaglagan ti sangol isu a ni amam insangolna cadacami?

10 Ket dagiti agtutubo a lallaki isuda a dimmackel a caduana nagsaoda kencuana, a kinunada, Castoy ti cunaem itoy nga ili a nagsao kenca, a kinunana, Ni amam inaramidna ti sangolmi a nabantut, ngem isut' aramidem a nalaglagan cadacami; castoy ti masaomto cadacuada, Ti kikitco napuspuscol ngem dagiti lomo ni amac.

11 Ket nupay ni amac pinarabawannacayo iti maysa a nadagsen a sangol, siac nayonacto ti sangolyo; ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem *saplitencayto* cadagiti manggagama.

12 Iti casta ni Jeroboam ken ti amin nga ili napanda ken Roboam iti maicatlo nga aldaw, a cas imbilin ti ari, a kinunana, Umaycayo caniac manen iti maicatlo nga aldaw.

13 Ket ti ari simmungbat cadacuada iti nagubsang unay; ket ni ari Roboam binay-anna ti patigmaan dagiti lallacay,

14 ket sinaona cadacuada ti cas ti patigmaan dagiti agtutubo a lalaki, a kinunana, Ni amac inaramidna ti sangolyo a nadagsen, ngem siac nayonacto ti sangolyo: ni amac sinaplitnacayo cadagiti pagbaot, ngem siac *saplitencayto* cadagiti manggagama.

15 Iti casta ti ari dina impangag ti ili; ta isut' maysa a banag a naggapu iti Dios, tapno ni Jehova mapasingkedanna ti saona, isu a sinaona iti pannacaaramat ni Ahias a Silonita ken ni Jeroboam nga anac ni Nabat.

16 Ket makita ti amin nga Israel a ti ari dina idi impangag ida, ti ili simmungbat iti ari, a kinunana, Aniat' bagimi ken David? awan met ti tawidmi iti anac ni Jesse: tungggal lalaki cadagiti toldayo, O Israel: ita kitaem ti bucbucodmo a balay, David. Iti casta ti Israel napan cadagiti toldada.

17 Ngem iti maipanggep cadagiti annac ti Israel nga agnaed cadagiti ciudad ti Juda, ni Roboam nagari cadacuada.

18 Idi casta ni ari Roboam imbaonna ni Aduram, isu nga adda iti ngatoen dagiti lallaki a mapulong; ket isut' inubor a pinatay dagiti annac ti Israel cadagiti bato. Ket ni ari Roboam nagdardarás a limmugan iti luganna, tapno agtaray sadi Jerusalem.

19 Iti casta ti Israel immalsa a maibusor iti balay ni David agingganna itoy nga aldaw.

Ti Dios iparitna ti panaggugubat ti Israel ken Juda. Ni Roboam pasarikedkedanna dagiti ciudad. Amin a Levitas mapan idiay Juda. Ti familia ni Roboam.

11 Ket idi a ni Roboam napan sadi Jerusalem, isu tiniponna ti amin a balay ni Juda, ken *ti balay* ni Benjamin, a sangagasut walopulo a ribu a napili a lallaki, nga isudat' gumugubat, tapno gubatenda ti balay ti Israel, tapno maisublida ti pagarian manen ken Roboam.

2 Ngem ti sao ni Jehova immay ken Semeias a lalaki ti Dios, a kinunana,

3 Saoem ken Roboam nga anac ni Salomon, nga ari ti Juda, ken iti amin nga Israel iti Juda ken Benjamin, a cunam,

4 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicayto sumang-at ken dicay met gubaten dagiti cacabsatyo: agsubli ti tunggal lalaki iti balayna; ta daytoy a banag naggapu caniac. Iti casta isuda impangagda dagiti sao ni Jehova, ket nagsublida a naggapu iti ipapanda a maibusor ken Jeroboam.

5 Ket ni Roboam nagnaed idiay Jerusalem, ket binangonna dagiti ciudad a pagsalacniban idiay Juda.

6 Binangonna ti Belen, ken Elan, ken Tecua,

7 ken Bet-sur, ken Soco, ken Adullam,

8 ken Get, ken Maresa, ken Zif,

9 ken Aduram, ken Laquis ken Azeca,

10 ken Saraa, ken Ajalon, ken Hebron, nga adda idiay Juda ken idiay Benjamin, ciudadda a napasarikedkedan.

11 Ket pinalagdana dagiti sarikedked, ket incabilna dagiti capcapitan cadacuada, ken balbalonda a canen, ken lana, ken arac.

12 Ket iti tumunggal ciudad *incabilna* dagiti calasag ken gayang, ket pinatibkerna ida iti napalalo. Ket ti Juda ken Benjamin cucuana idi.

13 Ket dagiti sacerdote ken Levitas nga adda idi iti amin nga Israel immamangda kencuana a naggaput' amin a beddengda.

14 Ta dagiti Levitas pinanawanda dagiti palasotda ken iti cucuada, ket napanda idiay Juda ken Jerusalem: ta ni Jeroboam ken dagiti annacna a lallaki pinaruarda ida, tapno saanda coma nga agannong iti akem ti sacerdote ken Jehova;

15 ket dinutucanna dagiti sacerdote a maipaay cadagiti nangato a disso, ken maipaay cadagiti sinan-calding a lallaki, ken maipaay cadagiti sinan-urbon a baca, nga inaramidna.

16 Ket iti calpasanda dagidiay cadagiti amin a caputotan ti Israel, nga impapusoda ti panagsapulda ken ni Jehova, a Dios ti Israel, napanda idiay Jerusalem a nagidaton ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

17 Iti casta pinatibkerda ti pagarian ti Juda, ket pinalagdada ni Roboam nga anac a lalaki ni Salomon iti tallo a tawen; ta nagnada cadagiti tallo a tawen iti dalan da David ken Salomon.

18 Ket ni Roboam innalana ti maysa nga asawa, a ni Mahalat nga anac a babai ni Jerimot nga anac a lalaki ni David, *ken* Abihail nga anac a babai ni Eliab nga anac a lalaki ni Jesse;

19 ket *ni Mahalat* impasngayna kencuana dagiti anac a lallaki: da Jeus, ken Semaria, ken Zaam.

20 Ket calpasanna innalana ni Maaca nga anac a babai ni Absalom: ket impasngayna kencuana da Abias, ken Etai, ken Ziza, ken Salomit.

21 Ket ni Roboam inayatna ni Maaca a nangnangrona ngem amin nga assawana ken camalalana (ta innalana ti sangapulo ket walo nga assawa ken innem a pulo a camalala, ket pinutotna ti duapulo ket walo nga annac a lallaki ken innem a pulo nga annac a babbai).

22 Ket ni Roboam tinudingánna ni Abias nga anacna ken Maaca, tapno isu coma ti palungo, ti *met laeng* palungo cadagiti cacabsatna; ta *pinanggepna* nga isut' aramidenna nga ari.

23 Ket nagaramid a sinanacman, ket niwarawarana dagiti amin nga anaena a lallaki cadagiti amin a daga ti Juda ken Benjamin, aginggat' tunggal ciudad a masarikedkedan: ket intedna cadacuada ti taraon a nawadwad. Ket nagsapul ti *maipaay cadacuada* cadagiti adu nga assawa a babbai.

Ti panangsillong ni Sesac. Ti templo masamsam. Ipapatay ni Roboam.

12 Ket naaramid idi a ti pagarian ni Roboam napatibkeren, ket isu nabileg idi, a binay-anna ti linteg ni Jehova, ken amin nga Israel a caduana.

2 Ket naaramid iti maicalima a tawen ni ari Roboam, a ni Sesac nga ari ti Egipto simmang-at a maibusor iti Jerusalem, gaput ta nagsalungasingda iti maicaniwas ken Jehova,

3 a caduana ti sangaribu ket dua gasut a luglugan, ken innem a pulo a ribu a lallaki nga agcabayo. Ket saan a mabilang dagiti tattao nga immay a caduana a naggaput' Egipto: dagiti Lubim, dagiti Sukkiim, ken dagiti Etiopes.

4 Ket innalana dagiti ciudad a nasarikedkedan a cucua idi ti Juda, ket dimteng aginggat' Jerusalem.

5 Ita ni Semeias a mammadto napan ken Roboam, ken cadagiti pangoloen ti Juda, a naurnongda idiay Jerusalem a gapu ken Sesac, ket kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, Dacayo binaybay-andac, gapuna siac met binaybayancayo iti ima ni Sesac.

6 Idin dagiti pangoloen ti Israel ken ti ari nagpacumbabada; ket kinunada, Ni Jehova isut' nalinteg.

7 Ket idi ni Jehova nakitana nga isuda nagpacumbabada, ti sao ni Jehova immay ken Semeias, a kinunana, Nagpacumbabada, saanconton ida a dadaelen; no di ket itedconto cadacuada ti bassit a pannacaispal, ket ti pungtotco saanto a maibuyat iti Jerusalem gapu iti ima ni Sesac.

8 Nupay casta isudanto dagiti adipenna, tapno ammoda coma ti panagservi caniac, ken ti panagservi cadagiti pagarian dagiti dagdaga.

9 Iti casta ni Sesac nga ari ti Egipto simmang-at a maibusor iti Jerusalem, ket inagawna dagiti gamgameng ti balay ni Jehova, ken dagiti gamgameng ti balay ti ari; inagawna amin: innalana met dagiti calasag a balitoc nga inaramid idi ni Salomon.

10 Ket ni ari Roboam inaramidna iti saadda dagiti calasag a gambang, ket incumitna ida cadagiti im-ima dagiti capcapitan ti guardia, a nangaywan iti ruangan ti balay ti ari.

11 Ket isut' idi castoy, nga iti maminano a ti ari simrec iti balay ni Jehova, ti guardia immay ket nangawit. cadacuada, ket insublida ida iti siled ti guardia.

12 Ket idi isut' nagpacumbaba, ti pungtot ni Jehova naisiasi kencuana, tapno saanna a dadaelen nga ikisap: ket maysa pay sadi Juda *nasaracan* idi dagiti naimbag a banag.

13 Iti casta ni ari Roboam pinatibkerna ti bagina sadi Jerusalem, ket nagari: ta ni Roboam agtawen idi iti uppat a pulo ket maysa idi nangrugi a nagari, ket nagari iti sangapulo ket pito a tawen sadi Jerusalem, ti ciudad a pinili ni Jehova cadagiti amin a caputotan ti Israel, tapno icabilna ti naganna sadiay: ket ti nagan ni inána isut' Naama nga Ammonita.

14 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes, agsipud ta saanna nga impapuso iti nagsapul ken Jehova.

15 Ita dagiti aramid ni Roboam, umuna ken maudi, saanda aya a naisurat cadagiti historia da Semeias a mammadto, ken ni Addo a macakita iti masacbayan, a mayannurot cadagiti paglagipan dagiti capoonan? Ket adda idi gubgubat da Jeroboam ken Roboam a cancanayon.

16 Ket ni Roboam nakiturog cadagiti ammana, ket naitabon iti ciudad ni David: ket ni Abias nga anacna nagari iti saadna.

Ti panagari ni Abias; ti gubatna ken Jeroboam. Ti Israel maabac.

13 Iti maicapulo ket walo a tawen ni ari Jeroboam, nangrugi ni Abias a nagari iti Juda.

2 Tallo a tawen ti panagarina sadi Jerusalem: ket ti nagan ni inána Micaia nga anac a babai ni Uriel a taga Gabaa. Ket adda idi gubat da Abias ken ni Jeroboam.

3 Ket ni Abias timmipon iti gubat iti maysa a buyot dagiti natured a lallaki ti gubat, uppat a gasut a ribu met laenĝ dagiti napili a lallaki, ket ni Jeroboam inornosna ti gubat a maibusor kencuana iti walo gasut a ribu dagiti napili a lallaki a lallakida idi a mannacabalin ken mamaingel.

4 Ket ni Abias nagtacder idiay bantay Samaraim, nĝa adda idiay caturodan ti Efraim, ket kinunana, Denĝgennac, O Jeroboam ken amin nĝa Israel:

5 ¿Saanyo coma nĝa ammoen a ni Jehova intedna ti pagarian ti Israel ken David iti agnanayon, kencuana met laenĝ ken cadagiti annacna a lallaki iti pannacaaramat ti maysa a tulag ti asin?

6 Nupay casta ni Jeroboam nĝa anac a lalaki ni Nabat nĝa adipen ni Salomon nĝa anac a lalaki ni David timmacder, ket immalsa a maibusor ken apona.

7 Ket adda idi a naurnonĝ kencuana dagiti awan cais-iscanna a lallaki, dakes a tattao, a pinatibkerda dagiti bagbagída met laenĝ a maibusor ken Roboam nĝa anac a lalaki ni Salomon, idi ni Roboam baro pay laenĝ ken nalucnenĝ ti pusona, ket saanna a mabalin ti sumcad cadacuada.

8 Ket ita panunutenyo a sumcad ti pagarian ni Jehova iti ima dagiti annac a lallaki ni David; ket dacayo maysacayo a dackel a caadu, ket adda cadacayo dagiti sinan-urbon ti baca a balitoc nĝa inyaramidannacayo ni Jeroboam iti maipaay a didiosyo.

9 Saanyo aya a pinasia dagiti sacerdote ni Jehova, nĝa annac a lalaki ni Aaron, ken dagiti Levitas, ket inyaramidanyo dagiti sacerdoteyo a mayalubog iti cadawyan dagiti tattao cadagiti *sabsabali a* dagdaga? tapno ti uray siasino nĝa umay manĝonsagrar ti bagína met laenĝ iti maysa nĝa urbon a baca a lalaki ken pito a carcarnero a lallaki, mabalin nĝa isu met laenĝ ti sacerdote *cadacuada a saanda* a dios.

10 Nĝem no maipapan cadacami, ni Jehova ti Diosmi, ket isut' saanmi a binaybay-an; ket *adda cadacami* dagiti sacerdote nĝa agannonĝ ken Jehova, dagiti annac a lalaki ni Aaron, ken dagiti Levitas iti akemda:

11 ket puuranda ken Jehova iti binigat ken rinabii dagiti datdaton a mapuuran ken nabanĝlo nĝa incienso: ti tinapay ti paranĝ ornosenda met iti rabaw ti nadalus a lamesaan; ket ti candelero a balitoc agraman cadagiti pagsilawanna tapno sigaganĝat iti tunĝgal rabii: ta aywananmi ti incumit ni Jehova a Diosmi; nĝem dacayo isut' binaybay-anyo.

12 Ket, adtoy, ti Dios adda cadacami iti oloananmi, ken dagiti sacerdotena a siiiggem cadagiti tanĝguyob a macadadanag a pagunien iti nacadadanag a maibusor cadacayo. O annac ti Israel, dicay gubaten ni Jehova, a Dios dagiti ammayo; ta dicayto manĝabac.

13 Nĝem ni Jeroboam imbaonna dagiti agsaneb a mapan iti licudanda: iti casta addada idi iti sanĝo ti Juda, ket dagiti agsaneb addada iti licudda.

14 Ket idi a ti Juda timmaliaw, adtoy, ti gubat adda iti sanĝoda ken iti licudanda; ket nagickisda ken Jehova, ken dagiti sacerdote pinagunida a maaramat cadagiti tanĝguyob.

15 Idin dagiti lallaki ti Juda nagriawda: ket idi nagriaw dagiti lallaki ti Juda naaramid a ni Jehova kinabilna ni Jeroboam ken amin nĝa Israel iti sanĝo ni Abias ken ti Juda.

16 Ket dagiti annac ti Israel nagtarayda iti sanĝo ti Juda; ket ti Dios inyawatna ida iti imada.

17 Ket ni Abias ken dagiti tattaona pinatayda ida iti dackel a pannacapapatay: iti casta napasagda a napapatay iti Israel ti lima gasut a ribu cadagiti napili a lallaki.

18 Iti casta dagiti annac ti Israel napacumbabada iti daydi a tiempo, ket dagiti annac ni Juda nagaladagda, agsipud ta nagtalecda ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

19 Ket ni Abias kinamatna ni Jeroboam, ket innalana dagiti ciudad kencuana, ti Betel agraman il-ilina, ken Jesana agraman il-ilina, ken Efron agraman il-ilina.

20 Ket ni Jeroboam saan a nacagun-od ti kinabileg manen cadagiti aldaw ni Abias: ket kinabil ni Jehova, ket isu natay.

21 Nĝem ni Abias nagbalin a mannacabalin, ket innalana kencuana ti sanĝapulo ket uppat nĝa assawa a babbai, ket pinutotna ti duapulo ket dua nĝa annac a lallaki, ken sanĝapulo ket innem nĝa annac a baþbai.

22 Ket ti matda cadagiti aramid ni Abias, ken dagiti cababalinna, ken dagiti insaona, naïsuratda iti pacalawlawagan ni mammadto nĝa Addo.

Ti naimbag a panagari ni Asa; abakenna ni Zara nga Etiope iti gabut.

14 Iti casta ni Abias nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti ciudad ni David; ket ni Asa nga anacna a lalaki nagari iti saadna. Cadagiti aldawna ti daga nagtalna iti sangapulo a tawen.

2 Ket ni Asa inaramidna daydi nga isut' naimbag ken nalinteg cadagiti mata ni Jehova a Diosna:

3 ta iniccatna dagiti altar a sangsangaili, ken dagiti nangato a disso, ket binuracna dagiti monmon, ket pinucanna dagiti Ashera,

4 ket imbilinna iti Juda ti panagsapulda ken Jehova, a Dios dagiti ammada, ken di panagsungpot iti linteg ken iti bilin.

5 Casta met nga iniccatna cadagiti amin a ciudad ti Juda dagiti nangato a disso ken dagiti ladladawan ti init: ket ti pagarian natalna iti saclangna.

6 Ket binangonna dagiti ciudad a nasarikedkedan idiay Juda; ta ti daga natalna, ket awan ti gubatna cadagidi a tawen, agsipud ta ni Jehova nangted kencuana idi iti talna.

7 Ta kinunana iti Juda, Bangonentayo coma dagitoy a ciudad, ket aramidentayo iti aglicmut cadacuada cadagiti bacbacud, ken tortorre, ruruangan, ken balbalunet; ti daga adda pay laeng iti sangotayo, agsipud ta nagsapultayo ken Jehova a Diostayo; isut' nagsapulantayo, ket isu intedna cadatayo ti talna iti amin a sikigan. Iti casta nagbangonda ken rimmang-ayda.

8 Ket ni Asa addaan idi iti maysa a buyot a nangawit cadagiti sarapa ken calasag, nga agtaud iti Juda tallo a gasut a ribu; ken agtaud iti Benjamin dagiti nangawit cadagiti calasag ken nangbiat cadagiti ba-i duagasut ket walopulo a ribu: amin dagitoy lallakida a mannacabalin ken mamaingel.

9 Ket rimmuar a maibusor cadacuada ni Zara nga Etiope a caduana ti maysa a buyot a sangaribu a ribu ken tallo gasut a luglugan, ket dimteng agingat' Maresa.

10 Idin rimmuar ni Asa a sumabet kencuana, ket inornosda ti gubat idiay lobong ti Sefata idiay Maresa.

11 Ket ni Asa nagickis ken Jehova a Diosna, ket kinunana, Jehova, awan ti sabali no di laeng sicsica iti nagbaetan ti mannacabalin ken isu nga awan pigsana a bumadang: badangannacam, O Jehova a Diosmi; ta agtaleccam laeng kenca, ket iti naganmo addacamin a maibusor itoy a kinaadu. O Jehova, sica ti Diosmi; dica ipalubos a ti tao agaladag a maibusor kenca.

12 Iti casta ni Jehova kinabilna dagiti Etiopes iti sango ni Asa, ken iti sango ti Juda; ket dagiti Etiopes nagtarayda.

13 Ket ni Asa ken dagiti tattao nga adda idi kencuana kinamatda ida agingat' Gerar: ket dagiti Etiopes napasagda iti casta unay a nagadu a saanda a nacapulang cadagiti bagída met laeng; ta nadadaelda iti sango ni Jehova, ken iti sango ti buyotna; ket innalada ti adu unay a samsam.

14 Ket kinabilda dagiti amin a ciudad iti aglicmut iti Gerar; ta ti butong ken Jehova immapay cadacuada: ket sinamsamda dagiti amin a ciudad; ta adu unay idi ti samsam cadacuada.

15 Kinabilda met dagiti sapaw dagiti bacbaca, ket innalada dagiti carnero iti kinaruay, ken camcamello, ket sada nagsubli idiay Jerusalem.

Ni Asa dalusanna ti religion babaen ti pammagbaga ni Azarias.

15 Ket ti Espiritu ti Dios immapay ken Azarias nga anac a lalaki ni Obed:

2 ket rimmuar a simmabet ken Asa, ket kinunana kencuana, Dengdengendac, Asa ken amin a Juda ken Benjamin: Ni Jehova adda cadacayo, bayat ti caaddayo kencuana; ket no isut' sapulenyo, masaracanto cadacayo; ngem no isut' baybayanyo, baybay-annacayto.

3 Itan iti mabayag a tiempo awan iti Israel ti napaypayso a Dios, wenno ti mangisursuro a sacerdote, wenno ti linteg:

4 ngem idi iti pannacaparigatda isuda nagsublida ken Jehova a Dios ti Israel, ket nagsapulda kencuana, isut' nasaracan cadacuada.

5 Ket cadagidi a tiempo awan ti talna kencuana a rimmuar, wenno kencuana a simrec; no di ket dackel a pannacariribuc cadagiti amin nga agnaed cadagiti dagdaga.

6 Ket maburacda a mapisi, ti nacion a maibusor iti nacion, ken ti ciudad a maibusor ti ciudad; ta ti Dios riniribucna ida iti amin a pacarigatan.

7 Ngem bumilegcayo, ket dicay ipalubos a cumapuy dagiti imayo; ta ti aramidyo magungunaanto.

8 Ket idi nangeg ni Asa dagitoy a sao ken padto ni Obed a mammadto timmured, ket iniccatna dagiti kinarimon iti amin a daga ti Juda ken Benjamin, ken cadagiti ciudad nga innalana idi iti caturodan ti Efraim, ket pinabarona ti altar ni Jehova, nga adda idi iti sango ti palapala ni Jehova.

9 Ket inurnongna ti amin a Juda ken Benjamin, ken isuda a naggangannaet cadacuada a naggaput' Efraim ken Manases, ken naggaput' Simeon: ta immarayatda kencuana a naggapu iti Israel iti nawadwad, idi nakitada a ni Jehova a Diosna adda idi kencuana.

10 Iti casta nagurnongda a nagtitipon idiay Jerusalem iti maicatlo a bulan, iti maicapulo ket lima a tawen ti panagari ni Asa.

11 Ket nagidatonda ken Jehova iti daydi nga aldaw iti samsam nga incuyogda, iti pito a gasut a bacbaca ken pito a ribu a carcarnero.

12 Ket nakitulagda iti panagsapulda ken Jehova, a Dios dagiti ammada, iti amin a pusoda ken amin a cararuada;

13 ket *nagtutulagda* a ti siasinoman a di agsapul ken Jehova, a Dios ti Israel, mapapatay coma, bassit man wenno dackel, lalaki man wenno babai.

14 Ket nagsapatada ken Jehova iti natbag a timec, ken iti panagriaw, ken agraman cadagiti tangguyob, ken agraman cadagiti corneta.

15 Ket ti amin a Juda nagrag-o iti maipapan iti sapata; ta nagsapatada idi iti amin a pusoda; ket nagsapulda kencuana iti dagup ti tarigagayda; ket isu nasarakan cadacuada: ket ni Jehova intedna cadacuada ti talna ti aglicmut.

16 Ket ni Maaca met nga ina ni ari Asa iniccatna iti kinareina, ta isu nagaramid iti maysa a nacarimrimon a ladawan a maipaay iti maysa nga Ashera; ket ni Asa pinucanna ti ladawanna ket pinagbalinna a tapoc, ket isut' pinuuranna idiay waig a Cedron.

17 Ngem dagiti nangato a disso saanda a naiccat iti Israel: nupay casta ti puso ni Asa isut' naimbag unay cadagiti amin nga aldawna.

18 Ket isu inserrec iti balay ni Jehova dagiti banag nga impaay ni amana, ken dagiti banag nga isu met laeng impaayna, pirac ken balitoc, ken al-alicamen.

19 Ket awanen idi iti gubat ingganat' maicatlopulo ket lima a tawen ti panagari ni Asa.

Ti nomo iti Siria. Ni Janani tubngarenna ni Asa. Ti ipapatay ni Asa.

16 Iti maicatlopulo ket innem a tawen ti panagari ni Asa, ni Baasa nga ari ti Israel simmang-at a bumusor iti Juda, ket binangonna ti Rama, tapno dina palubosan ti uray maysa a rumuar wenno mapan ken Asa nga ari ti Juda.

2 Idi casta ni Asa innalana ti pirac ken balitoc a naggapu cadagiti gamgamengen ti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari, ket impaw-itna ken Ben-hadad nga ari ti Siria, nga agnaed sadi Damasco, a kinunana,

3 *Adda* maysa a panagcappia caniac ken sica, cas *adda idi* ken ni amac ken ni amam: adtoy, ipaw-itco kenca ti pirac ken balitoc; inca, dadaelem ti nomom ken Baasa nga ari ti Israel, tapno isu pumanaw caniac.

4 Ket ni Ben-hadad impangagna ni ari Asa, ket imbaonna dagiti capitan dagiti buyotna a bumusor cadagiti ciudad ti Israel, ket kinabilna ti Ahion, ken ti Dan, ken ti Abel-maim, ken amin a ciudad ti Neftali a pagidulinan.

5 Ket naaramid, idi a ni Baasa nangngegganna, a binay-anna a bangonen ti Rama, ket impalubosna ti panagsardeng ti aramidna.

6 Idi casta ni ari Asa incuyogna ti amin a Juda; ket isuda binunagda dagiti bato ti Rama, ken ti taricayona, a pinangbangon ni Baasa; ket binangonna cadagitoy ti Geba ken ti Maspa.

7 Ket iti daydi a tiempo ni Janani a macakita iti masacbayan immay ken Asa nga ari ti Juda, ket kinunana kencuana, Agsipud ta nagtalecca iti ari ti Siria, ket saanca a nagtalec ken Jehova a Diosmo, gapuna a ti buyot ti ari ti Siria nacatalaw ita imam.

8 Dagiti Etiopes ken dagiti Lubim saanda aya idi a maysa a dackel a buyot, agraman luglugan ken lallaki nga agcabayo iti dackel a kinaruay? nupay casta agsipud ta nagtalecca ken Jehova, inyawatna ida iti imam.

9 Ta dagiti mata ni Jehova mapanda nga agsublisubli iti amin a lubong, tapno isu agparang a napigsa a bumadang cadacuada a ti pusoda napalungdo a maitungng kencuana. Iti daytoy inaramidmo a sima-

maag; ta manipud ita addanto gubgubatmo.

10 Idin ni Asa nagpunĝtot iti macakita ti masacbayan, ket incabilna iti balay a pagbaludan; ta isu adda a sirurunĝsot gapu itoy a banag, ket ni Asa pinarparigatna ti dadduma cadagiti tattao iti daydi met laenĝ a tiempo.

11 Ket, adtoy, dagiti aramid ni Asa, umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel.

12 Ket iti maicatlópulo ket siam a tawen ti panagarina, ni Asa nagsakit cadagiti sacsacana; ket ti sakitna nacaro unay: nupay casta iti sakitna saan a nagsapul ken Jehova, no di ket cadagiti manĝnĝagas.

13 Ket ni Asa nakiturog cadagiti ammana, ket natay iti maicapat a pulo ket maysa a tawen ti panagarina.

14 Ket isut' intabonda cadagiti bucodna a tanem a kinalina a maipaay kencuana met laenĝ iti ciudad ni David, ket impaiddada iti iddana a napno cadagiti banĝbanĝlo ken nadumaduma a kita *dagiti recrecado* a naisagana iti pannacaaramat ti kinalainĝ dagiti agar-aramid ti banĝbanĝlo: ket inaramidda ti dackel unay a pannacapuur a maipaay kancuana.

Ti panagari ni Josafat; dutocanna dagiti manursuro; ti pannacabalinna.

17 Ket ni Josafat nĝa anacua a lalaki nagari iti saadna, ket pinatibkerna ti bagína met laenĝ a maibusor iti Israel.

2 Ket incabilna dagiti soldados cadagiti amin a ciudad a nasarikedkedan iti Juda, ket insaadna dagiti buyot nĝa agbantay idiay daga a Juda, ken cadagiti ciudad ti Efraim, nĝa innala idi ni Asa nĝa amana.

3 Ket ni Jehova adda idi ken Josafat, agsipud ta isu nagna cadagiti umuna a dalan ni amana a David, ket saan a nagsapul cadagiti Baales,

4 no di ket nagsapul iti Dios ni amana, ket nagna cadagiti bilbilinna, ken saan a mayannurot cadagiti aramid ti Israel.

5 Gapuna a ni Jehova pinatibkerna ti pagarian iti imana; ket amin a Juda insanĝpetna ti buis ken Josafat; ket adda idi kencuana kinabacnanĝ ken dayaw iti kinaruay.

6 Ket ti pusona naipanĝato cadagiti dalan ni Jehova: ket maysa pay iniccatna dagiti nanĝato a disso ken dagiti Ashera iti Juda.

7 Casta met iti maicatlo a tawen ti panagarina imbaonna dagiti panĝoloenna, a da met laenĝ Ben-hail, ken Abdias, ken Zacarias, ken Natanel, ken ni Miqueas, a manĝisuro cadagiti ciudad ti Juda;

8 ket caduada dagiti Levitas, a da met laenĝ Semeias, ken Natanias, ken Sabadias, ken Asael, ken Semiramot, ken Jonatan, ken Adonias, ken Tobias, ken ni Tobadonias, a Levitas, ken caduada da Elisama ken ni Joram, a sacerdote.

9 Ket nanĝisuroda idiay Juda, a siaadda idi cadacuada ti libro ti linteg ni Jehova; ket napnapanda cadagiti amin a ciudad ti Juda, ket nanĝisuroda cadagiti tattao.

10 Ket ti butenĝ ken Jehova natnag cadagiti amin a pagarian dagiti dagdaga nĝa adda idi ti aglicmut iti Juda, tapno iti casta saanda a nanĝgubat iti maibusor ken Josafat.

11 Ket ti dadduma cadagiti Filisteos inyegda ken Josafat dagiti ságut, ken pirac a maipaay a buis; dagiti taga Arabia inyegda met kencuana dagiti ar-arban, a pito a ribu ket pito a gasut a carcarnero a lallaki, ken pito a ribu ket pito a gasut a calcaldinĝ a lallaki.

12 Ket ni Josafat bimmileg iti napalalo; ket idiay Juda binanĝonna dagiti castillo ken ciciudad a pagidulinan.

13 Ket adda idi dagiti adu unay nĝa aramidna cadagiti ciudad ti Juda; ken lallaki ti gubat, lallaki a mannacabalin ken mamainĝel idiay Jerusalem.

14 Ket daytoy ti bilanĝ cadacuada idi a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada: Iti Juda, dagiti capcapitan dagiti rinibu: ni Adna a capitan, ket caduana dagiti lallaki a mannacabalin ken mamainĝel, tallo a gasut a ribu;

15 ket ti sumaganad kencuana ni Johanan a capitan, ket caduana ti duagasut ket walopulo a ribu;

16 ket ti sumaganad kencuana ni Amasias nĝa anac a lalaki ni Zecri, isu a nanĝyawat ti bagína met laenĝ a siayaat ken Jehova: ket caduana ti duagasut a ribu dagiti lallaki a mannacabalin ken mainainĝel.

17 Ket iti Benjamin: ni Eliada a lalaki a mannacabalin ken mainĝel, ket caduana ti duagasut a ribu a siiigam iti ba-i ken calasag;

18 ket ti sumaganad kencuana ni Josabad, ket caduana ti sanĝagasut ket walo-

pulo a ribu a sisasagana a maipaay iti gubat.

19 Dagitoy isuda dagiti nagservi iti ari, sabali laenḡ dagita nḡa incabil ti ari cadagiti ciudad a nasarikedkedan iti amin a Juda.

Ti nomo ni Josafat ken Acab. Maumanan dagiti mammadto; ti pammagbaga ni Miqueas ken ti dusana. Ti pannacapatay ni Acab.

18 Ket ni Josafat addaan idi iti kinabacnanḡ ken dayaw iti kinaruay; ket nakinomo ken Acab.

2 Ket calpasan ti dadduma a tawen simmalog ken Acab idiay Samaria. Ket ni Acab pinatayna dagiti carnero ken baca a maipaay kencuana iti nawadwad, ken maipaay cadagiti tattao nḡa adda idi kencuana, ket tinignayna *a cumuyog kencuana* a sumang-at idiay Ramot-galaad.

3 Ket ni Acab nḡa ari ti Israel kinunana ken Josafat nḡa ari ti Juda, ¿Cumuyogcanto caniac a mapan idiay Ramot-galaad? Ket isu simmunḡbat kencuana, Siac cas-ac la kenca, ti ilic cas la iti ilim; ket *addacamto* kenca iti gubat.

4 Ket ni Josafat kinunana iti ari ti Israel, Umumanca nḡa umuna, agdawatac kenca, iti sao ni Jehova.

5 Idi casta ti ari ti Israel tiniponna dagiti mammadto, nḡa aguppat a gasut a lallaki, ket kinunana cadacuada, Dacami incam coma idiay Ramot-galaad a gumubat, wenno idiac? ket isuda kinunada, Sumanḡ-atca; ta ti Apo isut' yawatnanto iti ima ti ari.

6 Nḡem ni Josafat kinunana, Awan ti sabali aya ditoy a maysa a mammadto ni Jehova, tapno umumantayo kencuana?

7 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Adda pay maysa a lalaki isu a pacaumanantayo ken Jehova: nḡem isut' cagurgurac; ta isu saan a manḡipadto iti naimbag a maipaay caniac, no di laenḡ dakes: isu ni Miqueas nḡa anac ni Jemla. Ket ni Josafat kinunana, Di coma saoen ti ari ti casta.

8 Idi casta ti ari ti Israel nanḡayab iti maysa nḡa agturay, ket kinunana, Yegmo ditoy a madardarás ni Miqueas nḡa anac ni Jemla.

9 Ket ti ari ti Israel ken ni Josafat nḡa ari ti Juda agtutugawda a maysa ken maysa iti tronoda, a sicacawesda cadagiti lambonda, ket agtugtugawda iti maysa a nalayang a disso iti sercan iti ruanḡan ti Samaria; ket amin dagiti mammadto addada nḡa agpadpadto iti sanḡoda.

10 Ket ni Sedequias nḡa anac a lalaki ni Canaana nanḡaramid kencuana cadagiti sinan-sara a landoc, ket kinunana, Castoy ti kinuna ni Jehova, Iti pannacaaramat dagitoy sica sunsunemto dagiti Sirios, agpapan isudat' maibus.

11 Ket amin dagiti mammadto impadtoda ti casta, a kinunada, Sumanḡ-atca sadi Ramot-galaad, ket agranḡayca; ta ni Jehova isut' yawatnanto iti ima ti ari.

12 Ket ti babaonen a napan nanḡayab ken Miqueas nagsao kencuana, a kinunana, Adtoy, ita dagiti sao dagiti mammadto *ipalawagda* ti naimbag iti ari iti maymaysa a nḡiwat: ti saom, agdawatac kenca, isu coma ti cas la iti sao ti maysa cadacuada, ket agsaoca iti naimbag.

13 Ket ni Miqueas kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, ti ibaga ti Diosco caniac, isunto ti saoec.

14 Ket idi isu nacagtenḡ iti ari, ti ari kinunana kencuana, Miqueas, ¿Mapancaminto sadi Ramot-galaad a gumubat, wenno idiacto? Ket isu kinunana, Sumanḡatca ket agranḡayca; ket mayawatdanto iti imam.

15 Ket ti ari kinunana kencuana, ¿Mamin-ano a dáras a siac sapataacto kenca tapno awan ibagam caniac no saan a ti putno iti nagan ni Jehova?

16 Ket isu kinunana, Siac nakitac amin nḡa Israel a nawarawara iti rabaw dagiti bantay, a cas carnero nḡa awanandat' pastor: ket ni Jehova kinunana, Dagitoy awan apoda; agsubli coma ti tumunḡgal lalaki iti balayna a sitatalna.

17 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, ¿Diac kinuna kenca nḡa isu saan a manḡipadto ti naimbag a maipaay caniac, no di la dakes?

18 Ket *ni Miqueas* kinunana, Gapuna a denḡgem ti sao ni Jehova: Siac nakitac ni Jehova a situtugaw iti tronona, ket amin a buyot ti langit sitatacder iti imana nḡa akincanawan ken iti akincatigidna.

19 Ket ni Jehova kinunana, ¿Siasino ti manḡallilaw ken Acab nḡa ari ti Israel tapno isut' sumanḡ-at ket mapasag sadi Ramot-galaad? Ket ti maysa nagsao a kinunana iti castoy, ket ti sabali kinunana ti casdiay.

20 Ket rimmuar ti maysa nḡa espiritu, ket nagtacder iti sanḡo ni Jehova, ket

kinunana, Siac isut' allilawecto. Ket ni Jehova kinunana kencuana, Iti ania?

21 Ket isu simmungbat, Siac rumuaracto, ket agbalinacto a maysa a naulbod nga espiritu iti ngiwat ti amin dagiti mammadtona. Ket isu kinunana, Sica isut' allilawem, ket isut' aladagam met: rumuarca, ket aramidem ti casta.

22 Ita ngarud, adtoy, ni Jehova nangicabil ti maysa a naulbod nga espiritu iti ngiwat ti amin dagitoy mammadtom; ket ni Jehova impalawagna ti dakes a maipanggep kenca.

23 Idi casta ni Sedequias nga anac ni Canaana immasideg, ket kinabilna ni Miqueas iti pingpingna, ket kinunana, ¿Sadino ti nagnaan ti espiritu ni Jehova a naggapu caniac tapno agsao kenca?

24 Ket ni Miqueas kinunana, Adtoy, makitamto iti daydiay nga aldaw, intono sica mapancanto iti uneg ti maysa a nauneg a siled tapno aglemmengca.

25 Ket ti ari ti Israel kinunana, Alaem ni Miqueas, ket isut' isublim ken Amon a gobernador ti ciudad, ken ni Joas nga anac ti ari;

26 ket cunam, Castoy ti cuna ti ari, Icabilmo daytoy a tao iti pagbaludan, ket isut' pacanem iti tinapay ti pammarigat ken iti danum ti pammarigat agpapan yaayco a sitatalna.

27 Ket ni Miqueas kinunana, No sica agsublicanto uray caano a sitatalna, ni Jehova saan a nagsao iti pannacaaramatco. Ket isu kinunana, Denggenyo, dacayo nga il-ili, dacayo amin.

28 Iti casta ti ari ti Israel ken ni Josafat nga ari ti Juda simmang-atda sadi Ramot-galaad.

29 Ket ti ari ti Israel kinunana ken Josafat, Manglimlimoacto, ket innac iti paggugubatan; ngem sica icabilmo dagiti lambonmo. Iti casta ti ari ti Israel nanglimlimo, ket napan iti paggugubatan.

30 Ket ti ari ti Siria nagbilin idi cadagiti capitan dagiti luganna, a kinunana, Dicay gubaten ti uray bassit uray dackel, malacsid laeng ti ari ti Israel.

31 Ket naaramid, idi a dagiti capitan dagiti lugan nakitada ni Josafat, nga isuda kinunada, Isu ti ari ti Israel. Gapuna nga isuda nagbalicda a gumubat kencuana: ngem ni Josafat nagickis, ket tinulongan ni Jehova; ket ti Dios tinignayna ida *a pumanaw* kencuana.

32 Ket naaramid, idi a dagiti capitan dagiti lugan nakitada a saan nga isu ti ari ti Israel, nga isuda nagbalicda iti panagcamat kencuana.

33 Ket maysa a lalaki imbeccasna ti panana nga impasacsac, ket nasugatna ti ari ti Israel iti baet ti nagsaipan ti cabal: gapuna a kinunana iti agpaguyod ti luganna, Ibalicmo ta imam, ket ipannac iti ruar ti buyot; ta nasugatanac iti nasaem.

34 Ket ti panaggubat rimmaba iti daydi nga aldaw: nupay casta ti ari nasadag iti luganna a bumusor cadagiti Sirios, aginggat' cas la horas ti rumabii; ket natay iti ilelennec ti init.

Ni Josafat matubngar. Dutocanna dagiti oc-ocom.

19 Ket ni Josafat nga ari ti Juda nagsubli a sitatalna iti balayna idiay Jerusalem.

2 Ket ni Jehu nga anac ni Janani ti macakita iti masacbayan napan simmabet kencuana, ket kinunana ken ari Josafat, ¿Tulongam coma dagiti managdacdakes, ken ayatem ida a gumura ken Jehova? gapu itoy a banag ti pungtot adda iti rabaw kenca nga aggapu ken Jehova.

3 Nupay casta dagiti naimbag a banag masaracanda kenca, iti dayta a nangiccatam cadagiti Aserot iti daga, ket impapusom ti agsapul iti Dios.

4 Ket ni Josafat nagnaed idiay Jerusalem: ket rimmuar manen cadagiti tattao manipud Beer-seba ingganat' caturodan ti Efraim, ken pinasublina ida ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

5 Ket insaadna dagiti oc-ocom iti daga iti naglas-ud cadagiti amin a ciudad a nasarikedkedan ti Juda, iti ciudad ken ciudad,

6 ket kinunana cadagiti oc-ocom, Otobenyo ti aramidenyo: ta dicay agocom a gapu iti tao, no di ket gapu ken Jehova; ket *isu adda* cadacayo iti panangocom.

7 Ita ngarud adda coma cadacayo ti butengg ken Jehova; aluadanyo ket aramidenyo, ta awan ti kinadangkes ken Jehova a Diostayo, wenno panangidaduma iti kinatao, wenno panangawat iti panocsoc.

8 Maysa pay idiay Jerusalem insaad ni Josafat ti maipaay ti panangocom ni Jehova ken dagiti supsuppiat *ti dadduma* cadagiti Levitas ken sacerdote, ken

pangoloen *dagiti balay* dagiti amma iti Israel. Ket nagsublida sadi Jerusalem.

9 Ket imbilinna cadacuada, a kinunana, Castoyto ti aramidenyo iti panagbutengg ken Jehova a matalec ken buyogen ti puso a napalungdo.

10 Ket intono dumanonto cadacayo ti uray ania a suppiat nga aggapu cadagiti cacabsatyo nga agnaed cadagiti ciudadda, iti baet ti dara ken dara, iti baet ti linteg ken bilin, iti baet dagiti alagaden ken annuroten, bagbagaanyonto ida, tapno dida macabasol ken Jehova, ket iti casta di dumteng ti pungtot cadacayo ken cadagiti cacabsatyo: daytoy aramidenyo, ket dicayto macabasol.

11 Ket, adtoy, ni Amarias a cangatoan a sacerdote isut' mangimaton cadacayo cadagiti amin a panggep a maipapan ken Jehova; ket ni Zabadias nga anac a lalaki ni Ismael, nga agturay iti balay ti Juda, *ti mangimaton cadacayo* cadagiti amin a panggep a maipapan iti ari: casta met dagiti Levitas agakemdanto iti saclangyo. Agaramidcayo a sikikired, ket sapay coma ta ni Jehova adda cadagiti naimbag.

Ni Josafat dawatenna ti badang a maibusor iti Moab ken Ammon. Ti cabusor mapataray, ket ti Moab ken Ammon masamsamda. Ti nomo da Josafat ken Ocozias.

20 Ket naaramid iti calpasan daytoy, a dagiti annac ti Moab, ken dagiti annac ti Ammon, ken cadacuada ti dadduma cadagiti Ammonitas immayda a maibusor ken Josafat iti gubat.

2 Idin immay ti dadduma nga imbagada ken Josafat a kinunada, Umayen ti dackel a caadu a maibusor kenca manipud iti ballasiw ti baybay nga aggaput' Siria; ket adtoy, addada idiay Asason-tamar (isut' En-gadi met laeng).

3 Ket ni Josafat nagbuteng, ket impamaysana ti bagina nga agsapul ken Jehova; ket inwarragawagna ti maysa a panagayunar iti amin a Juda.

4 Ket ti Juda nagurnong a nagtitiponda nga agsapul *iti badang* nga aggapu ken Jehova: naggapu met laeng cadagiti amin a ciudad ti Juda immayda a nagsapul ken Jehova.

5 Ket ni Josafat nagtacder iti gimong ti Juda ken Jerusalem idiay balay ni Jehova, iti sango ti baro a paraangan;

6 ket kinunana, O Jehova, a Dios dagiti ammami, saanca aya a Dios sadi langit? ket saanca aya nga agturay cadagiti amin a pagarian dagiti nacion? ket ti imam adda pannacabalinna ken bileg, tapno awan ti macabalin a sumcad kenca.

7 O Diosmi, saanmo aya a pinasia dagiti agnaed itoy a daga iti sango ti ilim nga Israel, ket intedmo cadagiti putot ni Abraham a gayyemmo iti agnanayon?

8 Ket isuda nagnaedda sadiay ket binangonda kenca sadiay ti maysa a santuario gapu iti naganmo, a kinunada,

9 No ti dakes dumteng cadacami, ti campilan, ti pannacaocom, wenno ti angol, wenno ti bisin, agtacdercamto iti sango iti daytoy a balay, ken iti sangoanam (ta ti naganmo adda iti daytoy a balay), ket umickiscamto kenca iti pacarigatanmi, ket sica dengggemto ket ispalemto.

10 Ket ita, adtoy, dagiti annac ti Ammon, ken Moab, ken bantay Seir, isuda a saanmo a pinalubosan idi a sillongen ti Israel, idi rimmuarda iti daga ti Egipto, no di ket binay-anda ida, ket saanda ida a dinadael;

11 adtoy, ti pannangsubalitda cadacami, ta umaydacami pasiaen iti cucuam nga intedmo cadacami a tawiden.

12 O Diosmi, saanmonto aya ida nga ocomen? ta awan ti pannacabalinmi a maibusor itoy dackel a buyot nga umay bumusor cadacami; dicam met ammo no ania coma ti aramidenmi: no di ket dagiti matami addada a sititurong kenca.

13 Ket amin a Juda nagtacder iti sangoanan ni Jehova, agraman cadagiti babassitda, dagiti assawada, ken dagiti annacda.

14 Idin ken Jaaziel nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ni Banaias, nga anac a lalaki ni Jeiel, nga anac a lalaki ni Matanias, a Levita, cadagiti annac a lallaki ni Asaf, immapay ti Espiritu ni Jehova iti tengnga ti gimong;

15 ket kinunana, Denggenyo, amin a Juda, ken dacayo nga agnaed iti Jerusalem, ken sica ari Josafat: Castoy ti cuna ni Jehova cadacayo, Dicay agbuteng, ken dicay met agcullayaw gapu itoy dackel a caadu; ta ti gubat saanyo a cucua, no di ket cucua ti Dios.

16 Intono bigat sumalogcayo a maibusor cadacuada: adtoy, umayda iti sangatan ti Sis; ket masaracanyonto ida iti

oloanan ti lobonḡ, iti sanḡo ti let-anḡ ti Jeruel.

17 Saanyonto a masapul ti gumubat itoy *a bacal:* agurnonḡcayo, agtacdercayo a sitatalna, ket kitaenyo ti pananḡisalacan ni Jehova cadacayo, O Juda ken Jerusalem; dicay agbutenḡ, dicay met agcullayaw: intono bigat incayo bumusor cadacuada; ta ni Jehova adda cadacayo.

18 Ket ni Josafat incul-obna ti olona a ti rupana aginḡgat' daga; ket amin a Juda ken dagiti agnaed ti Jerusalem nagpaclebda iti saclanḡ ni Jehova, a sicacararag ken Jehova.

19 Ket dagiti Levitas, cadagiti annac dagiti Coatitas, ken cadagiti annac dagiti Coraitas, nagtacderda nḡa agdayaw ken Jehova, a Dios ti Israel, iti natbag unay a timec.

20 Ket bimmanḡonda iti nasapa iti bigat, ket napanda idiay let-anḡ ti Tecua: ket idi napanda, ni Josafat nagtacder ket kinunana, Denḡgendac, O Juda ken dacayo nḡa agnaed iti Jerusalem: mamaticayo ken Jehova a Diosyo, iti casta mapatibkercayto; patienyo dagiti mammadtona, iti casta rumanḡaycayto.

21 Ket idi isu nakiuman cadagiti tattao, tinudinḡanna dagidiay a manḡcanta coma ken Jehova, ken manḡted ti panagdayaw iti nasantoan nḡa ornos, idi mapanda iti sanḡo ti buyot, ket cunaenda, Agyamancayo ken Jehova; ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon.

22 Ket idi nanḡrugida nḡa agcanta ken agdayaw, Ni Jehova insaadna dagiti agsaneb a maibusor cadagiti annac ti Ammon ken ti Moab, ken bantay Seir, isuda nḡa immay idi a maibusor iti Juda: ket nacabilda.

23 Ta dagiti annac ti Ammon ken ti Moab nagtacderda a maibusor cadagiti agnaed idiay bantay Seir tapno papatayen ken dadaelenda ida nḡa ikisap: ket idi pinaggibusda dagiti agnaed idiay Seir, tunḡgal maysa nagtitinnulonḡ a patayen ti sabali.

24 Ket idi ti Juda simmanḡpet iti torre a pagwanawanan idiay let-anḡ kimmitada iti caadu; ket adtoy, isuda banḡcayda a napasag iti daga, ket awan idi ti macatalaw.

25 Ket idi ni Josafat ken dagiti tattaona immayda agsamsam cadacuada, nasaracanda cadacuada iti nawadwad a kinabacnanḡ, ken bagbagí a natay, ken napateg nḡa alhajas, nḡa iniccatda a maipaay cadacuada met laenḡ, ti ad-adu nḡem iti cabaelanda nḡa agawit; ket talloda nḡa aldaw idi iti pananḡala iti samsam, ta casta unay a nagadu.

26 Ket ti maicapat nḡa aldaw nagurnonḡda idiay lobonḡ a Beraca*; gapu ta sadiay binenditoda ni Jehova: gapuna a ti nagan dayta a lugar nagaladan iti lobonḡ a Beraca aginḡga itoy nḡa aldaw.

27 Idin nagsublida, tunḡgal lalaki ti Juda ken Jerusalem, ket ni Josafat iti sanḡoananda, tapno mapan manen idiay Jerusalem a buyogen ti rag-o; ta ni Jehova pinagrag-ona ida iti nḡato dagiti cabusorda.

28 Ket dimtenḡda idiay Jerusalem agraman cadagiti salsalterio ken ar-arpa ken tanḡtanḡguyob, aginḡga iti balay ni Jehova.

29 Ket ti butenḡ ken Jehova adda idi cadagiti amin a pagpagarian dagiti dagdaga, idi nanḡegda a ni Jehova nakigubat a maicaniwas cadagiti cabusor ti Israel.

30 Iti casta ti pagturayan ni Josafat natalna idi; ta ti Diosna intedna kencuana ti talna iti aglicmut.

31 Ket ni Josafat nagari iti Juda: ket tallopulo ket lima ti tawenna idi nanḡrugi nḡa agari; ket isu nagari iti duapulo ket lima a tawen sadi Jerusalem, ket ti nagan ni inána idi isut' Azuba nḡa anac ni Silai.

32 Ket isu nagna iti dalan ni Asa nḡa amana; ket isu saan a simmina iti daydiay, nḡa inaramidna daydi nḡa isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova.

33 Nupay casta dagiti nanḡato a disso saanda a naiccat; ket di pay met insaad dagiti tattao dagiti puspusoda iti Dios dagiti amnada.

34 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josafat, umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti historia ni Jehu nḡa anac a lalaki ni Janani, a mailanad iti libro dagiti ar-ari ti Israel.

35 Ket calpasan daytoy ni Josafat nḡa ari ti Juda timmipon ken Ocoẑias nḡa ari ti Israel; isu met laenḡ ti nagaramid a sidadanḡkes unay:

36 ket timmipon kencuana tapno agaramid cadagiti sasacayan a mapan idiay Tarsis; ket inaramidda dagiti sasacayan idiay Asion-gaber.

---

* *Beraca:* cayatna a saoen, *Pananḡbendicion.*

37 Idin ni Eliezer nga anac a lalaki ni Dodava a taga Maresa nagpadto ti maicaniwas ken Josafat, a kinunana, Agsipud ta timmiponca ken Ocozias, ni Jehova dinadaelna dagiti aramidmo. Ket dagiti sasacayan narba, tapno saanda a nacapan idiay Tarsis.

Panagari ni Joram. Yaalsa ti Edom. Surat ni Elias. Ipapatay ni Joram.

21 Ket ni Josafat nakiturog cadagiti ammana, ket isu naitabon cadagiti ammana iti ciudad ni David nga amana, ket ni Joram nga anacna nagari iti saadna.

2 Ket isu adda idi cacabsatna, dagiti annac a lallaki ni Josafat: da Azarias, ken Jahiel, ken Zacarias, ken Azarias, ken Micael, ken ni Safatias; amin dagitoy annac idi ni Josafat nga ari ti Israel.

3 Ket ti amada intedna cadacuada dagiti dadackel a sagsagut, iti pirac, ken balitoc, ken cucua' a napateg, agraman ciudad a nasarikedkedan idiay Juda: ngem ti pagarian intedna ken Joram, gapu ta isut' inauna a nayanac.

4 Idi ni Joram ngimmato iti pagarian ni amana, ket pinatibkerna ti bagina met laeng, pinatayna amin a cacabsatna iti campilan, ken dadduma pay cadagiti pangoloen ti Israel.

5 Ket ni Joram agtawen iti tallopulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari iti walo a tawen idiay Jerusalem.

6 Ket nagna iti dalan dagiti ar-ari ti Israel, a cas iti inaramid idi ti balay ni Acab: ta maysa nga anac ni Acab isu idi ti asawana; ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

7 Nupay casta ni Jehova saanna nakinayat a dinadael ti balay ni David, a gapu iti tulag nga inaramidna idi ken David, ken cas incarina kencuana ti panangtedna kencuana ken cadagiti annacna iti maysa a silaw iti agnanayon.

8 Cadagiti aldawna ti Edom immalsa nanipud iti babaen ti ima ti Juda, ket nangisaad iti ari cadacuada met laeng.

9 Idin ni Joram immallatiw agraman cadagiti capcapitanna ken isu-amin dagiti lugluganna: ket timmacder iti rabii, ket kinabilna dagiti Edomitas, a nanglacub iti aglicmut kencuana, ken dagiti capcapitan dagiti luglugan.

10 Casta ti yaalsa ti Edom nanipud iti baba ti ima ti Juda aginggana iti daytoy nga aldaw: idin ti Lebna immalsa idi met laeng a tiempo, nanipud iti babaen ti imana, agsipud ta binay-anna ni Jehova, a Dios dagiti ammana.

11 Maysa pay inaramidna dagiti nangato a disso cadagiti bantay ti Juda, ket pinagbalangcantisna dagiti agnaed idiay Jerusalem, ket pinasiasina ti Juda.

12 Ket immay kencuana ti maysa a surat a naggapu ken Elias a mammadto, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ni David nga amam, Agsipud ta saanca a nagna cadagiti daldalan ni Josafat nga amam, wenno cadagiti dalan ni Asa nga ari ti Juda,

13 no di ket nagnaca iti dalan dagiti ar-ari ti Israel, ket pinagbalangcantismo ti Juda ken dagiti agnaed idiay Jerusalem, a mayannurot iti inaramid ti balay ni Acab, ken casta met a pinataymo dagiti cacabsatmo a lallaki dita balay ni amam, isuda a naimimbagda ngem sica:

14 adtoy, ni Jehova cabilennanto iti dackel a didigra ti ilim, dagiti annacmo, ken dagiti assawam, ken ti amin a cucuam;

15 ket addanto dackel a sakitmo a gapu iti panagsakit dagiti lalaemmo, ingganat' di matnag iti ruar dagiti lalaemmo, iti inaldawaldaw a gapu iti sakitmo.

16 Ket ni Jehova riniingna a maibusor ken Joram ti nakem dagiti Filisteos, ken dagiti Arabes nga adda iti sibay dagiti Etiopes:

17 ket simmang-atda a maibusor iti Juda, ket dinuclosda, ket innalada ti amin a cucua a nabirucanda iti balay ti ari, ken dagiti annacna met, ken dagiti assawana; tapno iti casta awan a pulos ti matda kencuana nga anac a lalaki no di laeng ni Joacas, a caubingan cadagiti annacna a lallaki.

18 Ket calpasan amin daytoy ni Jehova kinabilna dagiti lalaemna iti maysa a sakit a saan a maagasan.

19 Ket naaramid idi naglabas ti tiempo iti calpasan ti dua a tawen a dagiti lalaemna natnagda iti ruar a gapu iti sakit, ket isu natay a gapu cadagiti nacaro a sakitna. Ket ti ilina saanna nga inaramid ti pannacapuur a maipaay kencuana a cas ti pannacapuur a maipapan cadagiti ammana.

20 Agtawen idi iti tallopulo ket dua idi nangrugi a nagari, ket nagari idiay Jerusalem iti walo a tawen: ket simmina a

saanda nga inilala; ket intabonda idi ciudad ni David, ngem saan a cadagiti tanem dagiti ar-ari.

Panagari ni Ocozias. Ti nomona ken Joram. Patayen ni Jehu. Ti panaggamsaw ni Atalia.

22 Ket dagiti agnaed idiay Jerusalem pinagarida ni Ocozias nga inaudi nga anac a lalaki ti ari iti saadna; ta ti pangen dagiti lallaki a kimmuyog idi cadagiti Arabes iti pacarso pinatayda idi amin dagiti *annac a lallaki a* calallacayan. Iti casta ni Ocozias nga anac a lalaki ni Joram nga ari ti Juda nagari.

2 Ni Ocozias agtawen idi iti uppat a pulo ket dua idi nangrugi a nagari; ket nagari iti macatawen idiay Jerusalem, ket ti nagan idi ni inána isut' Atalia nga anac ni Amri.

3 Casta met nga isu nagna cadagiti daldalan ti balay ni Acab; ta ni inána ti namagbaga kencuana iti panagararamidna a sidadangcoc.

4 Ket isu inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, cas inaramid idi ti balay ni Acab, ta isuda idi calpasan ti ipapatay ni amana ti namagbaga kencuana agpapan iti pannacadadaelna.

5 Isu nagna met a mayannurot iti pamagbagada, ket nakicuyog a napan ken ni Joram nga anac ni Acab a maibusor ken ni Hazael nga ari ti Siria idiay Ramot-galaad: ket dagiti Sirios sinugatda ni Joram.

6 Ket isu nagsubli idiay Jezrael tapno maagasan cadagiti sugsugatna nga intedda kencuana idiay Rama, idi makigubat a maibusor ken ni Hazael nga ari ti Siria. Ket ni Ocozias nga anac ni Joram nga ari ti Juda simmalog idi a mangkita ken ni Joram nga anac ni Acab idiay Jezrael, agsipud ta masakit idi.

7 Ket ti pannacadadael ni Ocozias aggapu idi iti Dios, gaput ta napan ken Joram: ta idi immayen, isu nakicuyog ken Joram a napan bimmusor ken Jehu nga anac a lalaki ni Namsi, isu a tinudingan idi ni Jehova a keltayen ti balay ni Acab.

8 Ket naaramid idi ni Jehu tungpalenna ti pananggocom iti rabaw ti balay ni Acab, a nasaracanna dagiti panggoloen ti Juda, ken dagiti annac a lallaki dagiti cacabsat ni Ocozias, nga agan-annong ken Ocozias, ket pinatayna ida.

9 Ket nagsapul ken Ocozias, ket isut' tiniliwda (isu naglemmeng idiay Samaria), ket insangpetda ken Jehu ket pinatayda; ket isut' intabonda, ta kinunada, Isut' anac a lalaki ni Josafat, isu a nagsapul ken Jehova iti amin a pusona. Ket ti balay ni Ocozias awanen ti pannacabalinna nga agicut iti pagarian.

10 Ket ni Atalia nga anac ni Ocozias idi a nakitana a di anacna natayen, timmacder ket dinadaelna amin ti naarian a putot iti balay ti Juda.

11 Ngem ni Josabaat nga anac a babai ti ari, innalana ni Joas nga anac ni Ocozias, ket isut' linibasna cadagiti annac ti ari a mapapatay idi, ket isu ken ti mangsisiwa kencuana incabilna ida iti siled a pagiddaan. Iti casta ni Josabaat, nga anac a babai ni ari Joram, nga asawa a babai ni Joiada a sacerdote (ta isu idi ti cabsat a babai ni Ocozias), isut' inlemmenga a naggapu ken Atalia, iti casta nga isu saanna a pinatay.

12 Ket isu adda cadacuada a nailemmeng iti balay ti Dios iti innem a tawen: ket ni Atalia nagreina iti daga.

Ti gacat ni Joiada. Ni Atalia mapapatay. Maiccat ti panagcarcararag ken Baal. Ni Joas agsaad iti trono.

23 Ket iti maicapito a tawen ni Joiada pinatibkerna ti bagína met laeng, ket nakitulag cadagiti capcapitan dagiti ginasut, da Azarias nga anac a lalaki ni Joram, ken Ismael nga anac a lalaki ni Johanan, ken Azarias nga anac a lalaki ni Obed, ken Maasias nga anac a lalaki ni Adaias, ken ni Elisafat nga anac a lalaki ni Zecri.

2 Ket nagsursurda iti Juda, ket inurnongda dagiti Levitas cadagiti amin a ciudad ti Juda, ken dagiti panggoloen *dagiti balbalay* dagiti amma ti Israel, ket napan idiay Jerusalem.

3 Ket ti amin a gimong nakitulag iti ari iti balay ti Dios. Ket kinunana cadacuada, Adtoy ti anac a lalaki ti ari agarinto, a cas sinao ni Jehova iti maipapan cadagiti annac a lallaki ni David.

4 Daytoy ti aramidenyonto: maysa nga apagcatloyo cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas a sumrecto iti aldaw a panaginana, isudantot' mangaywan cadagiti dapian;

5 ket maysa nga apagcatloyo addanto iti balay ti ari; ket maysa nga apagcatloyo idiay ruangan ti cimiento: ket amin dagiti tattao addanto cadagiti paraangan iti balay ni Jehova.

6 Ngem awan coma ti sumrec iti balay ni Jehova, no di laeng dagiti sacerdote, ken isuda cadagiti Levitas nga agannong; isuda sumrecdanto, ta nasantoanda: ngem amin dagiti tattao salimetmetandanto ti incumit ni Jehova.

7 Ket dagiti Levitas alicubcubendanto ti ari iti aglicmut, tunggal lalaki a siiiggem cadagiti igamna; ket siasinoman a sumrec iti balay, mapapatay coma: ket makiaddacay coma iti ari, intono sumrec ken intono rumuar.

8 Iti casta dagiti Levitas ken amin a Juda inaramidda ti mayannurot iti amin nga imbilin cadacuada ni Joiada a sacerdote: ket innalada tunggal tao dagiti lallakina, isuda a sumrec coma iti aldaw a panaginana; ta ni Joiada a sacerdote saanna a pinagawid dagiti pannacadasdasig.

9 Ket ni Joiada a sacerdote inyawatna cadagiti capcapitan dagiti ginasut, dagiti picpica, ken sarsarapa, ken calcalasag, a cucua idi ni ari David, nga adda idi iti balay ti Dios.

10 Ket incabilna amin dagiti tattao, a tunggal tao a siiiggem iti igamna, manipud iti abay ti balay a makincanawan agingga iti abay ti balay a makincatigid, iti denna ti altar ken ti balay, iti arpad ti ari nga aglicmut.

11 Idin inruarda di anac ti ari, ket incabilda kencuana di balangat, ken *iniedda kencuana* ti pammanecnec; ket isut' inaramidda nga ari: ken isut' pinulotan da Joiada ken dagiti annacna; ket kinunada, Agbiag coma *a manayon* ti ari.

12 Ket idi ni Atalia nangngegna di daranudor dagiti tattao nga agtaray ken agdaydayaw iti ari, isu napan cadagiti tattao idiay balay ni Jehova:

13 ket kimmita, ket, adtoy, di ari sitatacder iti sibay ti adigina iti pagsercan, ken dagiti capcapitan ken tangtangguyob iti arpad ti ari; ken amin dagiti tattao nagrag-oda, ket pinuyotda dagiti tangguyob; dagiti cumacanta *nagtocarda* met cadagiti gamgamigam ti musica, ken nangidalanda iti panagcanta a pagdaydayaw. Idin ni Atalia pinigisna dagiti cawcawesna, ket kinunana, ¡Liput! ¡liput!

14 Ket ni Joiada a sacerdote inruarna dagiti capcapitan ti ginasut a palungo ti buyot, ket kinunana cadacuada, Isut' iruaryo iti baet dagiti intar; ket ti sumurotto kencuana isut' papatayenyonto iti campilan: ta di sacerdote kinunana, Dicay papatayen coma iti balay ni Jehova.

15 Iti casta nagwacnisda a maipaay kencuana; ket napan iti dalan ti sercan dagiti cabcabayo iti balay ti ari: ket idiay isut' pinatayda.

16 Ket ni Joiada nangaramid iti tulag iti bagina met laeng, ken cadagiti tattao, ken iti ari, nga isuda coma dagiti tattao ni Jehova.

17 Ket isu-amin dagiti tattao napanda iti balay ni Baal, ket isut' dinupracda; dagiti al-altarna ken dagiti ladladawanna binuracda nga inkisap, ket pinatayda ni Matan a sacerdote ni Baal iti sango dagiti altar.

18 Ket ni Joiada nangdutoc cadagiti agturay iti balay ni Jehova iti babaen ti ima dagiti sacerdote ken Levitas, isuda nga inwaras idi ni David iti balay ni Jehova, tapno idatagda dagiti datdaton a mapuuran ken Jehova, a cas adda a naisurat iti linteg ni Moises, a buyugen ti panagrag-o ken panagcanta a mayannurot iti bilin ni David.

19 Ket insaadna dagiti agay-aywan cadagiti ruangan iti balay ni Jehova, tapno awan ti asinoman a di nadalus iti aniaman a sumrec.

20 Ket innalana dagiti capcapitan ti ginasut, ken dagiti natacnenng, ken dagiti gobernador dagiti tattao, ken amin a tattao ti daga, ket insalogna ti ari a naggapu iti balay ni Jehova: ket nagnada a limmasat iti akinngato a ruangan agingga iti balay ti ari, ket insaadda ti ari iti trono ti pagarian.

21 Iti casta amin a tattao ti daga nagrag-oda, ket ti ciudad nagtalna. Ket ni Atalia pinatayda iti campilan.

Ti panagari ni Joas. Patarimaanenna ti templo. Ti isusukir dagiti tattao. Ni Zacarias tubngarenna ida, ket maubor. Ni Joas napacumbaba ken mapapatay.

24 Ket ni Joas agtawen iti pito idi nangrugi a nagari; ket nagari iti uppat a pulo a tawen idiay Jerusalem;

ket ti nagan ni inâna isut' idi Sebia a taga Beer-seba.

2 Ket ni Joas inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova iti isu-amin nga aldaw ni Joiada a sacerdote.

3 Ket ni Joiada innalana a maipaay kencuana ti dua nga assawa; ket pinutotna dagiti annac a lallaki ken babbai.

4 Ket calpasan daytoy naaramid a ni Joas pinangpepna a patarimaanen ti balay ni Jehova.

5 Ket inurnongna dagiti sacerdote ken Levitas, ket kinunana cadacuada, Incayo cadagiti ciudad ti Juda, ket urnongenyo iti amin nga Israel ti cuarta tapno mapatarimaan ti balay ti Diosyo iti tinawentawen; ket kitaenyo ta padarasen ti panggep. Nupay casta dagiti Levitas saanda a pinadaras.

6 Ket ti ari inayabanna ni Joiada a paluppo, ket kinunana kencuana, Apayapay saanmo nga impapilit cadagiti Levitas ti pananngalada iti Juda ken iti Jerusalem ti buis ni Moises nga adipen ni Jehova, ken ti gimong ti Israel a maipaay iti tolda ti pammanecnec?

7 Ta dagiti annac a lallaki ni Atalia, daydi dakes a babai, dinupracda idi ti balay ti Dios; ket intedna met cadagiti Baales ti amin a naipaay a banag ti balay ni Jehova.

8 Iti casta ti ari nagbilin, ket inaramidda ti maysa a lacasa, ket incabilda iti ruar idiay ruangan ti balay ni Jehova.

9 Ket nangiwarragawagda iti Juda ken idiay Jerusalem, a mayeg coma ken Jehova ti buis, a ni Moises nga adipen ti Dios impatayna iti Israel idiay let-ang.

10 Ket amin dagiti pangoloen ken amin dagiti tattao nagrag-oda, ket insangpetda, ket impalladawda iti lacasa, ingganat' dida tinungpal.

11 Ket castoy idi iti uray ania a tiempo a ti lacasa naiyeg cadagiti pagakemen ti ari a gapu iti ima dagiti Levitas, ket makitada nga adu unay ti cuarta, a ti escriba ti ari ken ti agakem iti cangatoan a sacerdote immayda ket pinaongngaongda ti lacasa, ket innalada, ket impanda manen iti dissona. Casta ti inaramidda iti inaldawaldaw, ket inurnongda ti cuarta iti nawadwad.

12 Ket ti ari ken ni Joiada intedda cadagidiay nga agaramid idi ti panagannong iti balay ni Jehova; ket tinangdanda dagiti agcavcaviti ken al-allawagi a mangtarimaan iti balay ni Jehova, ken casta met dagidiay nga agpanpanday iti landoc ken gambang a maitarimaan iti balay ni Jehova.

13 Iti casta dagiti agtartrabajo nagaramidda, ken ti aramid a panangtarimaan rimmangay cadagiti imada, ket pinatacderda ti balay ti Dios iti wagasna, ket pinalagdada.

14 Ket idi nalpasda impanda ti natda a cuarta iti sango ti ari ken ni Joiada, ket iti dayta naaramid dagiti al-alicamen a maipaay ti balay ni Jehova, dagiti met laeng al-alicamen a pangannong ken pagidatag, ken cutcuchara, ken al-alicamen a balitoc ken pirac. Ket indatagda dagiti datdaton a mapuuran iti balay ni Jehova a canoanayon cadagiti amin nga aldaw ni Joiada.

15 Ngem ni Joiada limmacay ket napnoan cadagiti aldaw, ket natay; isu agtawen idi natay iti sangagasut ket tallopulo a tawen.

16 Ket isut' intabonda iti ciudad ni David iti nagtengngaan dagiti ar-ari, agsipud ta nagaramid iti naimbag iti Israel, ken maipapan iti Dios ken ti balayna.

17 Ket calpasan ti ipapatay ni Joiada immay dagiti pangoloen ti Juda, ket nagrucbabda iti ari. Idin ti ari impangagua ida.

18 Ket binaybay-anda ti balay ni Jehova, a Dios dagiti ammada, ket nagservida cadagiti Ashera ken cadagiti idolos ket ti pungtot immapay iti Juda ken iti Jerusalem gapu iti daytoy a babacda.

19 Nupay casta imbaonna dagiti mammadto cadacuada a mangpasubli cadacuada manen ken Jehova; ket pinanecnecanda ti maibusor cadacuada, ngem saanda nga impangag.

20 Ket ti Espiritu ti Dios immay ken Zacarias nga anac a lalaki ni Joiada a sacerdote; ket isu nagtacder iti ngato dagiti tattao, ket kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ti Dios, Apayapay salungasingenyo dagiti bilbilin ni Jehova, iti casta dicay mabalin ti rumangay? agsipud ta binayanyo ni Jehova, isu met binaybay-annacayo.

21 Ket bimmusorda kencuana, ket inuborda cadagiti batbato a mayannurot iti bilin ti ari idiay paraangan ti balay ni Jehova.

22 Castoy ni Joas nga ari saanna a malagip ti kinaimbag a ni Joiada nga amana

inaramidna kencuana, no di ket pinatayna ti anacna. Ket idi ngā isu natay kinunana, Jehova kitaem, ket isut' sapulem.

23 Ket naaramid iti tapus ti tawen a ti buyot dagiti Sirios simmangĕ-atda a maibusor kencuana: ket napanda idiay Juda ken idiay Jerusalem, ket dinadaelda dagiti amin a pangĕoloen dagiti tattao iti nagtengngĕgaan dagiti tattao, ket impawitna ti amin a nasamsam cadacuada iti ari sadi Damasco.

24 Ta ti buyot dagiti Sirios immay a bassit a bunggoy dagiti tattao; ket ni Jehova inyawatna ti dackel unay a buyot cadagiti imada, gaput ta binay-anda ni Jehova, a Dios dagiti ammada. Iti casta tinungpalda ti panangocom ken Joas.

25 Ket idi pimmanawda kencuana (ta imbatida a masakit unay), dagiti adipenna met laengĕ bimmusorda kencuana gapu iti dara dagiti annac a lallaki ni Joiada a sacerdote, ket pinatayda iti iddana, ket isu natay; ket intabonda idiay ciudad ni David, ngĕem isut' saanda nga intabon cadagiti tanem dagiti ar-ari.

26 Ket dagitoy isuda dagidi bimmusor kencuana: da Zabad nga anae a lalaki ni Semaat nga Ammonita, ken Josabad nga anac a lalaki ni Semarit a Moabita.

27 Ket maipapan cadagiti annacna a lallaki, ken ti cadackel dagiti awit a *naisaad* kencuana, ken ti pannacaipatacder manen ti balay ti Dios, adtoy naisuratda iti pacalawlawagan ti libro dagiti ar-ari. Ket ni Amasias nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Agari ni Amasias. Pagawidenna dagiti soldados nga Efraimitas a natangĕdanan; cabilenna ti Edom; agrucbab cadagiti didios; maparucma gapu ken Joas, ket mapapatay.

25 Ni Amasias agtawen iti duapulo ket lima idi nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen; ket ti nagan ni inána isut' Joaddan a taga Jerusalem.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ngĕem saan nga iti napalongĕdoan a puso.

3 Ket naaramid nga apaman a ti pagarian napasingkedan kencuana, a pinatayna dagiti adipenna a namapatay idi iti ari nga amana.

4 Ngĕem saanna a pinatay dagiti annacda, no di ket inaramidna a mayalubog iti naisurat iti linteg iti libro ni Moises, cas imbilin ni Jehova a kinunana, Dagiti amma saandanto a matay gapu cadagiti annacda, ket dagiti annac didanto met matay gapu cadagiti ammada; no di ket tungĕgal tao matayto gapu iti basolna met laengĕ.

5 Maysa pay ni Amasias inurnongna ti Juda, ket inornosna ida a mayalubog cadagiti balbalay dagiti ammada, iti babaen dagiti capcapitan ti rinibu ken capcapitan ti ginasut, ti amin met laengĕ a Juda ken Benjamin: ket binilangna ida manipud iti agtawen iti duapulo ken agpangato, ket nasaracanna ida a tallo a gasut a ribu a lallaki a napili, a tumon-oy a mapan makigubat a mabalinda idi nga iggaman ti pica ken calasag.

6 Tinangdananna met ti sangagasut a ribu a lallaki a mannacabalin ken mamangĕel iti Israel gapu iti sangagasut a talento a pirac.

7 Ngĕem immay kencuana ti maysa a tao ti Dios, a kinunana, O ari, dica palubosan ti buyot ti Israel a cumuyog kenca; ta awan ni Jehova iti Israel, *nga ammoen*, cadagiti amin nga annac ti Efraim.

8 Ngĕem no sica incanto, agaramidca *a siiingĕel*, bumilegca a maipaay iti gubat: ti Dios pasagennacanto iti sango ti cabusor; ta ti Dios adda pannacabalinna a tumulongĕ, ken mangĕpasag.

9 Ket ni Amasias kinunana iti tao ti Dios, ¿Ngĕem anianto ti aramidenmi gapu iti sangagasut a talento nga intedcon iti buyot ti Israel? Ket ti lalaki ti Dios simmungĕbat, Ni Jehova isut' macabalin a mangted kenca ti adadu pay ngĕem daytoy.

10 Iti casta ni Amasias inlasinna ida, *nga ammoen*, ti buyot nga immay kencuana a naggaput' Efraim, tapno agawidda manen: gapuna a ti pungtotda simged iti dackel a maibusor iti Juda, ket nagawidda iti narungsot a pungtot.

11 Ket ni Amasias imminĕel, ket nangĕidalan cadagiti tattaona, ket napanda idiay Lobongĕ ti Asin, ket kinabilda dagiti annac ti Seir iti sangapulo a ribu.

12 Ket ti *sabali a* sangapulo a ribu innala dagiti annac ti Juda a sibibiag, ket impanda ida iti toctoc ti bato, ket impalladawda ida a naggapu iti toctoc ti bato, iti casta nga isuda amin naburacda.

13 Ngĕem dagiti lallaki ti buyot a

pinagawid ni Amasias, tapno saanda coma a cumuyog kencuana a mapan iti gubat, sinillongda dagiti ciudad ti Juda, manipud Samaria ingganat' Bet-oron, ket kinabilda cadacuada ti tallo a ribu, ket innalada ti adu a samsam.

14 Ket naaramid idi nagsubli ni Amasias a naggapu iti pananggapatay cadagiti Edomitas, nga insangpetna dagiti didios dagiti annac ti Seir, ket insaadna ida a didiosna, ket nagrucnoy iti sangoananda, ket pinuuranna ti incienso cadacuada.

15 Gapuna a ti pungtot ni Jehova simged a maibusor ken Amasias, ket imbaonna kencuana ti maysa a mammadto, isu a nagcuna kencuana, Apayapay a nagsapulca cadagiti didios dagiti tattao, a saanda nga inispal ti ilida met laeng ita imam?

16 Ket naaramid idi nakisao kencuana, a *ti ari* kinunana kencuana, Dacami inaramiddaca aya a mamagbaga iti ari? bay-am; apayapay a macabilca coma? Iti casta ti mammadto simmardeng, ket kinunana, Ammoc nga inkeddeng ti Dios ti pananggdadaelna kenca, agsipud ta inaramidmo daytoy, ket saanmo nga impangag ti balacadco.

17 Idin ni Amasias nga ari ti Juda nabalacadan, ket nagbaon ken Joas, nga anac ni Joacaz nga anac ni Jehu, ari ti Israel, a kinunana, Umayca, agkinnitankitata coma iti rupanrupa.

18 Ket ni Joas nga ari ti Israel nagbaon ken ni Amasias nga ari ti Juda, a kinunana, Ti casumba nga adda idiay Libano nagbaon ken ni cantingen nga adda idiay Libano, a kinunana, Itedmo ta anacmo a babai nga asawa ti anacco a lalaki: ket immallatiw ti maysa a naranggas nga animal nga adda idi idiay Libano, ket binaddecna ni casumba.

19 Sica cunam, Adtoy, kinabilmo ti Edom; ket ta pusom ipangatonaca nga agpasindayag: agtaengca iti balaymo; apaya aya a mangiballactca iti pacaranggasam, tapno sica mapasagca, sica met laeng ken ti Juda a maicanunong kenca?

20 Ngem ni Amasias dina kinayat nga impangag; ta isut' idi naggapu iti Dios, tapno inyawatna ida iti ima *dagiti cabusorda*, agsipud ta nagsapulda cadagiti didios ti Edom.

21 Iti casta simmang-at ni Joas nga ari ti Israel: ket isu ken ni Amasias nga ari ti Juda nagkinnitada iti rupanrupa idiay Bet-semes, a cucua ti Juda.

22 Ket ti Juda naicabil iti dacdakes iti sango ti Israel; ket nagtalaw ti tunggal lalaki aginggat' toldana.

23 Ket ni Joas nga ari ti Israel innalana ni Amasias nga ari ti Juda, nga anac ni Joas nga anac ni Joacas, idiay Bet-semes, ket impanna idiay Jerusalem, ket dinuppracna ti bacud ti Jerusalem manipud iti ruangan ni Efraim ingganat' ruangan ti suli nga uppat a gasut a sico.

24 Ket *innalana* ti amin a balitoc ken pirac, ken amin nga al-alicamen a nasaracanna idiay balay ti Dios ken Obed-edom, ken dagiti gamgameng ti balay ti ari, dagiti tattao met a pannacasalda, ket nagsubli idiay Samaria.

25 Ket ni Amasias nga anac ni Joas nga ari ti Juda nagbiag calpasan ti ipapatay ni Joas nga anac ni Joacaz nga ari ti Israel iti sangapulo ket lima a tawen.

26 Ti matda cadagiti aramid ni Amasias, umuna ken maudi, adtoy, saanda aya a naisurat iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel?

27 Manipud iti tiempo a ni Amasias simmina iti isusurotna ken Jehova nagaramidda iti yaalsa a maibusor kencuana idiay Jerusalem; ket isu nagtalaw aginggat' Laquis: ngem nagbaonda iti nagsurot kencuana idiay Laquis, ket isut' pinatayda sadiay.

28 Ket isut' inyegda iti rabaw dagiti cabcabayo, ket intabonda cadagiti ammana idiay ciudad ti Juda.

Panagari ni Ozias; dagiti gubgubatna; nasapplit iti panagcucutel.

26 Ket dagiti amin a tattao ti Juda innalada ni Ozias, isu nga agtawen idi iti sangapulo ket innem, ket inaramidda nga ari iti saad ni amana nga Amasias.

2 Binangonna ti Elot, ket insublina iti Juda, iti calpasanna ti ari nakiturog cadagiti ammana.

3 Ni Ozias agtawen idi iti sangapulo ket innem idi nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti limapulo ket dua a tawen: ket ti nagan ni ina isut' idi Jequella a taga Jerusalem.

4 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a

mayalubog cadagiti isu-amin a ni amana nga Amasias inaramidna idi.

5 Ket isu impacamaysana ti bagina met laeng nga agsapul ken Jehova cadagiti aldaw ni Zacarias, isu nga addaan idi pannacaawat iti sirmata ti Dios: ket bayat ti panagsapulna ken Jehova, ti Dios pinarang-ayna.

6 Ket isu rimmuar ket nakigubat a maibusor cadagiti Filisteos, ket dinupracna ti bacud ti Get, ken ti bacud ti Jabnia, ken ti bacud ti Azoto, ket binangonna dagiti ciudad *iti daga* ti Azoto, ken iti nagtengngaan dagiti Filisteos.

7 Ket ti Dios timmulong kencuana a maibusor cadagiti Filisteos, ken maibusor cadagiti Arabes a nagnaed idiay Gur-baal ken cadagiti Meunim.

8 Ket dagiti Ammonitas nangtedda ti buis ken Ozias: ket ti naganna naipadamag agingga met laeng iti pagsercan ti Egipto; ta isu bimmileg iti napalalo.

9 Maysa pay ni Ozias binangonna dagiti torre idiay Jerusalem idiay ruangan ti suli, ken idiay ruangan ti lobong, ken idiay pagsicoan *ti bacud*, ket pinasarikedkedna ida.

10 Ket binangonna dagiti torre idiay let-ang, ket kinalina dagiti adu a bito, ta adda idi adu a bacbaca; idiay daga a nababa met, ken idiay tanap: *ket addaan* idi mannalon ken agay-aywan cadagiti uvas cadagiti banbantay ken cadagiti nabunga nga away; ta ayatenna idi ti pannacatalon.

11 Maysa pay ni Ozias addan idi maysa a buyot dagiti lallaki a managgubat, a napan iti gubat iti pinangenpangen, a mayannurot iti bilang ti pannacabilangda nga inaramid idi da Jeiel nga escriba ken Maasias nga agturay, babaen ti ima ni Jananias, a maysa cadagiti capcapitan ti ari.

12 Ti dagup ti bilang dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, dagiti met laeng lallaki a mannacabalin ken mamaingel dua a ribuda idi ket innem a gasut.

13 Ket babaen ti imada, adda idi maysa a buyot, a tallo a gasut ket pito a ribu ket lima a gasut, a naggugubatda iti nabileg a pannacabalin a tumulong iti ari a maicaniwas iti cabusor.

14 Ket ni Ozias nangisagana ti maipaay cadacuada, a maipaay met laeng iti amin a buyot, cadagiti calasag, ken picpica, ken cabcabal ti olo, ken badbado a cabal, ken baba-i, ken batbato a maipaay iti pallatibong.

15 Ket inaramidna idiay Jerusalem dagiti maquina, a pinarnuay dagiti lallaki a nalaing nga agaramid, tapno addada coma cadagiti tortorre, ken bacbacud a pangbeccas cadagiti pana ken dadackel a batbato. Ket ti naganna naipadamag iti adayu; ta natulongan idi iti nacascasdaaw, aginggat' isut' napigsa.

16 Ngem idi nga isut' napigsa, ti pusona naipangato, iti casta nga isu nagaramid a sidadangkes, ket sinalungasingna ni Jehova a Diosna; ta napan iti templo ni Jehova tapno puuranna ti incienso iti rabaw ti altar.

17 Ket ni Azarias a sacerdote simrec a simmurot kencuana, ket caduana ti walopulo a sacerdote ni Jehova a naturedda a lallaki:

18 ket simrecda ken Ozias nga ari, ket kinunada kencuana, Saanmo a biang, Ozias, a puuran ti incienso ken Jehova, no di laeng dagiti lallaki a sacerdote nga annac ni Aaron, a naconsagrar tapno puuranda ti incienso: rumuarca iti santuario; ta sica nagsalungasingca; ket saanto met a maipaay iti dayawmo nga aggapu ken Jehova a Dios.

19 Idin ni Ozias nagrungsot; ket adda idi paginciensoan iti imana tapno puuranna ti incienso; ket idi isut' nagrungsot cadagiti sacerdote, ti cucutel bimtac iti mugingna iti sango dagiti sacerdote iti balay ni Jehova, iti abay ti altar ti incienso.

20 Ket ni Azarias a cangatoan a sacerdote, ken amin dagiti sacerdote kimmitada kencuana, ket, adtoy, nagcucutel iti mugingna, ket isut' pinaruarda a nadarás sadiay, wen, isu met laeng nagdarás met a rumuar, agsipud ta ti Dios kinabilna idi.

21 Ket ni Ozias nga ari isut' maysa nga agcucutel aginggat' aldaw ti ipapatayna, ket nagnaed iti balay a putputong, ta agcucutel idi; ta isu naiccat iti balay ni Jehova: ket ni Joatam nga anacna a lalaki isut' idi ti pangulo ti balay ti ari, a mangocom iti umili ti daga.

22 Ita ti matda cadagiti aramid ni Ozias, umuna ken maudi, insurat idi ni Isaias a mammadto nga anac a lalaki ni Amos.

23 Iti casta ni Ozias nakiturog cadagiti ammana; ket isut' intabonda cadagiti ammana iti talon a pagtamnan, a cucua idi dagiti ar-ari; ta kinunada, Isut' maysa

nga agcucutel: ket ni Joatam nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Joatam.

27 Ni Joatam agtawen idi iti duapulo ket lima idi nangrugi a nagari; ket nagari iti sangapulo ket innem a tawen idiay Jerusalem: ket ti nagan ni inána isut' idi Jerusa nga anac ni Sadoc.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a mayalubog iti amin nga inaramid idi ni amana nga Ozias: nupay casta isu saan a simrec iti templo ni Jehova. Ket dagiti tattao inaramidda pay laeng a sidadangkes.

3 Binangonna ti akinngato a ruangan ti balay ni Jehova, ket iti bacud ni Ofel binangonna ti adu.

4 Maysa pay binangonna dagiti ciudad iti caturodan ti Juda, ken cadagiti cabakiran binangonna dagiti cascastillo ken ken tortorre.

5 Nakigubat met iti ari dagiti annac ti Ammon, ket inatiwna ida. Ket dagiti annac ti Ammon intedda kencuana daydi met laeng a tawen ti sangagasut a talento a pirac, ken sangaribu a casucat a trigo, ken sangapulo a ribu a cebada. Iti casta met laeng a caadu ti inted kencuana dagiti annac ti Ammon iti maicadua a tawen met, ken iti maicatlo.

6 Iti casta ni Joatam bimmileg, gaput ta inornosna dagiti dalanna iti sango ni Jehova a Diosna.

7 Ket ti matda cadagiti aramid ni Joatam, ken amin a gubgubatna, ken dagiti daldalanna, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel ken Juda.

8 Isu agtawen idi iti duapulo ket lima idi nangrugi a nagari, ket nagari iti sangapulo ket innem a tawen idiay Jerusalem.

9 Ket ni Joatam nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti ciudad ni David; ket ni Acaz nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Acaz. Gubat ti Siria ken Israel. Ti Israel isublina dagiti kinayawna iti Juda. Ti nomo ni Acaz iti Asiria a maibusor iti Edom ken Filistia. Ti panagrucbabna cadagiti ladladawan.

28 Agtawen idi iti duapulo a tawen idi nangrugi a nagari ni Acaz, ket nagari idiay Jerusalem iti sangapulo ket innem a tawen: ket saanna nga inaramid daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova a cas ken David nga amana;

2 no di ket nagna cadagiti daldalan dagiti ar-ari ti Israel, ket inaramidna met dagiti ladladawan a sinucog a maipaay cadagiti Baales.

3 Maysa pay pinuuranna ti incienso iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, ket pinuuranna dagiti annacna iti apuy, a mayalubog cadagiti kinarimon dagiti nacion, a pinasia idi ni Jehova iti sango dagiti annac ti Israel.

4 Ket nagidaton ken nagpuur iti incienso cadagiti nangato a disso, ken iti rabaw dagiti turturod, ken iti siroc dagiti isuamin a cayo a narucbos.

5 Gapuna a ni Jehova a Diosna isut' inyawatna iti ima ti ari ti Siria; ket isut' kinabilda ket innalada kencuana iti cucuana ti dackel a caadu dagiti cayaw, ket impanda ida idiay Damasco. Ket isu nayawat met iti ima ti ari ti Israel, isu a nangcabil kencuana iti dackel a pannacapapatay.

6 Ta ni Facee nga anac a lalaki ni Romelias pinatayna iti Juda ti sangagasut ket duapulo a ribu iti maysa nga aldaw, isuda amin lallakida a mamaingel; agsipud ta binaybay-anda ni Jehova, a Dios dagiti ammada.

7 Ket ni Zecri, maysa a mannacabalin a lalaki ti Efraim, pinatayna ni Maasias nga anac a lalaki ti ari, ken ni Ezricam nga agturay iti balay, ken ni Elcana a maicadua calpasan ti ari.

8 Ket dagiti annac ti Israel innalada a nacayawan cadagiti cacabsatda ti duagasut a ribu, babbai, ken annac a lallaki ken babbai, ket innalada met ti adu a nasamsam cadacuada, ket insangpetda ti nasamsam idiay Samaria.

9 Ngem maysa a mammadto ni Jehova adda idi sadiay, a ti naganna idi isut' Obed: ket isu napan simmabet iti buyot nga immay idiay Samaria, ket kinunana cadacuada, Adtoy, agsipud ta ni Jehova, a Dios dagiti ammayo, nagpungtot iti Juda, isu inyawatna idi iti imayo, ket pinatayyo ida iti maysa a pungtot a dumanon iti langit.

10 Ket ita panggepyo a paadipnen dagiti annac ti Juda ken ti Jerusalem a maipaay a bag-enyo a lallaki ken babbai: *ngem* awan aya cadacayo met laeng dagiti salungasingyo met laeng a maicaniwas ken Jehova a Diosyo?

11 Ita denggendac ngarud, ket pasublienyo dagiti caycayaw, a kinayawanyo cadagiti cacabsatyo; ta ti narungsot a pungtot ni Jehova adda iti ngatoyo.

12 Idin ti dadduma cadagiti pangoloen dagiti annac ti Efraim, da Azarias nga anac a lalaki ni Johanan, ni Baraquias nga anac a lalaki ni Mesillamot, ken Ezequias nga anac a lalaki ni Sellum, ken ni Amasa nga anac a lalaki ni Hadlai, nagtacderda a simmango cadacuada nga immay a naggapu iti gubat,

13 ket kinunada cadacuada, Dicayto iserrec ditoy dagiti caycayaw: ta panggepenyo iti daydiay nga iparabawnanto cadatayo ti salungasing a maicaniwas ken Jehova, tapno inayonyo cadagiti basbasol ken salungasingtayo; ta salungasingentayo ti dackel, ket adda narungsot a pungtot a maibusor iti Israel.

14 Iti casta dagiti lallaki a naigaman imbatida dagiti caycayaw ken ti samsam iti sango dagiti pangoloen ken ti amin a gimong.

15 Ket dagiti lallaki a nainaganandan timmacderda, ket innalada dagiti caycayaw, ken ti maaramat iti samsam kinawesanda dagiti amin a lamolamo cadacuada, ket inornosda ida, ket sinapatosanda ida, ket nangtedda cadacuada ti canen ken inumen, ket sinapsapoanda ida, ket impabaclayda ti amin a nacapuy cadacuada cadagiti asno, ket impanda ida idiay Jerico a ciudad dagiti caycayo a palma, cadagiti cacabsatda: sada nagsubli idiay Samaria.

16 Iti daydi a tiempo nagbaon ni ari Acaz cadagiti ar-ari ti Asiria tapno isut' tulonganda.

17 Ta dagiti Edomitas addada man idin, ket kinabildan ti Juda, ket innaladan dagiti nacayawan.

18 Dagiti Filisteos met sinillongda idi dagiti ciudad ti nababa a daga, ken ti akinabagatan iti Juda, ket innalada idi ti Bet-semes, ken Ajalon, ken Gaderot, ken Soco agraman cadagiti il-ilina, ken Tamna agraman cadagiti il-ilina, Ganzo met ken dagiti il-ilina: ket nagnaedda sadiay.

19 Ta ni Jehova pinagpacumbabana ti Juda a gapu ken Acaz nga ari ti Israel; ta isu nagaramid a sililiway iti Juda, ket simmalungasing iti nacaro a maicaniwas ken Jehova.

20 Ket ni Teglat-palasar nga ari ti Asiria immay kencuana, ket isut' pinaleddaangna, ngem saanna a pinatibker.

21 Ta ni Acaz innalana ti maysa nga apag a naggapu iti balay ni Jehova, ken naggapu iti balay ti ari ken dagiti pangoloen, ket intedna iti ari ti Asiria: ngem saanna a tinulongan.

22 Ket idi tiempo ti pannacapaldaangna simmalungasing pay laeng a maicaniwas ken Jehova, daytoy met laeng nga ari Acaz.

23 Ta nagidaton cadagiti didios ti Damasco, a nangcabil kencuana; ket kinunana, Agsipud ta dagiti didios dagiti ar-ari ti Siria timmulongda cadacuada, *gapuna* agidatonacto cadacuada, tapno tulongandacto. Ngem isuda ti pacadadaelanna, ken ti amin a Israel.

24 Ket ni Acaz inurnongna dagiti alicamen ti balay ti Dios, ket pinutedna dagiti al-alicamen ti balay ti Dios, ket rinikepanna dagiti ruangan ti balay ni Jehova; ket inyaramidanna kencuana dagiti al-altar iti amin a suli ti Jerusalem.

25 Ket iti amin a ciudad ti Juda inaramidna dagiti nangato a disso a pagpuuran ti incienso cadagiti sabsabali a didios, ket pinagargarina nga agpungtot ni Jehova a Dios dagiti ammana.

26 Ti matda cadagiti ar-aramidna, ken amin a dalanna, umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel.

27 Ket ni Acaz nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti ciudad, iti met laeng Jerusalem; ta isut' saanda nga inserrec cadagiti tanem dagiti ar-ari ti Israel: ket ni Ezequias nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Ezequias; dagiti panagbalbaliwna. Dagiti Levitas dalusanda ti templo. Maidatag dagiti datdaton.

29 Ni Ezequias nangrugi a nagari idi agtawen iti duapulo ket lima; ket nagari idiay Jerusalem iti duapulo ket siam a tawen: ket ti nagan ni inána isut' idi Abia, nga anac ni Zacarias. ℭ

2 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, a sialubog cadagiti isu-amin a ni amana a David inaramidna idi.

3 Iti umuna a tawen ti panagarina, iti umuna a bulan, linuctanna dagiti ruangan

ti balay ni Jehova, ket pinatarimaanna ida.

4 Ket pinastrecna dagiti sacerdote ken Levitas, ket inurnongña ida iti nalayang a disso iti daya,

5 ket kinunana cadacuada, Dengggendac, dacayo a Levitas; ita santificarenyo dagiti bagbagíyo met laeng, ket santificarenyo ti balay ni Jehova, a Dios dagiti ammayo, ket ipanyo ti kinarugit iti ruar ti nasantoan a disso.

6 Ta dagiti ammatayo simmalungasingda, ket inaramidda daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova a Diostayo, ket isut' binaybay-anda, ket intaliawda dagiti rupada a naggapu iti nagtaengan ni Jehova, ket timmallicudda.

7 Casta met inrikepda dagiti ruangan ti palapala, ket ineddepda dagiti pagsilawan, ket saanda a pinuuran ti incienso wenno indatag dagiti datdaton a mapuuran iti nasantoan a disso iti Dios ti Israel.

8 Gapuna a ti pungtot ni Jehova adda idi iti rabaw ti Juda ken ti Jerusalem, ket isu inyawatna ida a maipalladaw nga agsublisubli, tapno agbalinda a maysa a pacasdaawan, ken maysa a pacasanamtican, a cas makitayo cadagiti matayo.

9 Ta, adtoy, dagiti ammatayo napasagda iti campilan, ken dagiti annactayo a lallaki ken babbai ken dagiti assawatayo nacayawanda a maipapan itoy.

10 Ita ipapusoc ti makitulag ken Jehova, a Dios ti Israel, tapno ti narungsot a pungtotna maituckiad coma cadatayo.

11 Annacco, saancay coma a naliway; ta ni Jehova pinilinacayo nga agtacder iti sangona, nga agannong kencuana, ken tapno dacayo coma dagiti ministrosna, ken puuranyo ti incienso.

12 Idin dagiti Levitas nagtacderda, da Mahat nga anac a lalaki ni Amasai, ken Joel nga anac a lalaki ni Azarias, cadagiti annac dagiti Coatitas; ken dagiti annac ni Merari, da Cis nga anac a lalaki ni Abdi, ken Azarias nga anac a lalaki ni Jalaleel; ken cadagiti Gersonitas, da Joa nga anac a lalaki ni Zemma, ken Eden nga anac a lalaki ni Joa;

13 ken cadagiti annac a lallaki ni Elisafan, da Samri ken Jahiel; ken cadagiti annac a lallaki ni Asaf, da Zacarias ken Matanias;

14 ken cadagiti annac a lallaki ni Eman, da Jahiel ken Semei; ken cadagiti annac a lallaki ni Iditun, da Semeias ken Oziel.

15 Ket inurnongda dagiti cacabsatda, ket sinantificarda dagiti bagbagída met laeng, ket simrecda a mayannurot iti bilin ti ari iti pannacaaramat dagiti sao ni Jehova, tapno dalusanda ti balay ni Jehova.

16 Ket dagiti sacerdote simrecda iti akinuneg a paset ti balay ni Jehova, tapno dalusanda, ket inruarda ti amin a kinarugit a nasaracanda iti templo ni Jehova agingga iti paraangan ti balay ni Jehova. Ket dagiti Levitas innalada, tapno ipanda idiay waig a Cedron.

17 Ita nangrugida iti umuna *nga aldaw* ti umuna a bulan a nangsantificar, ket iti maicawalo nga aldaw ti bulan dimmanonda iti palapala ni Jehova; ket sinantificarda ti balay ni Jehova iti walo nga aldaw: ket iti maicapulo ket innem nga aldaw ti umuna a bulan nalpasdan.

18 Idin simrecda ken Ezequias nga ari iti uneg ti *palacio*, ket kinunada, Dacami dinalusanmi ti amin a balay ni Jehova, ken ti altar a maipaay iti daton a mapuuran agraman cadagiti amin nga alalicamenna, ken ti lamesaan ti tinapay ti parang agraman cadagiti amin nga alalicamenna.

19 Maysa pay, amin dagiti al-alicamen, a ni ari Acaz iti panagarina imbellengna idi simmalungasing, insaganami ken sinantificarmi; ket, adtoy, addada iti sango ti altar ni Jehova.

20 Idin ni Ezequias nga ari bimmangon iti masapa, ket inurnongna dagiti pangoloen ti ciudad, ket simmang-atda iti balay ni Jehova.

21 Ket inyegda ti pito a baca a lallaki, ken pito a carnero a lallaki, ken pito a cordero, ken pito a calding a lallaki a maipaay a daton gapu iti basol gapu iti pagarian ken gapu iti santuario ken gapu iti Juda. Ket imbilinna dagiti sacerdote nga annac a lallaki ni Aaron a mangidatag cadacuada iti rabaw ti altar ni Jehova.

22 Iti casta pinatayda dagiti bacbaca a lallaki, ket dagiti sacerdote immawatda iti dara, ket inwarsida iti rabaw ti altar: ket pinatayda dagiti carnero a lallaki, ket inwarsida ti dara iti rabaw ti altar: pinatayda met dagiti cordero, ket inwarsida ti dara iti rabaw ti altar.

23 Ket inyasidegda dagiti calding a lallaki a maipaay iti daton gapu iti basol

iti sangō ti ari ken ti gimonḡ; ket impatayda dagiti imimada cadacuada:

24 ket dagiti sacerdote pinatayda ida, ket inaramidda ti daton gapu iti basol iti dara iti rabaw ti altar, tapno agaramid iti panḡabbonḡ gapu iti amin nga Israel; ta ti ari imbilinna a ti daton a mapuuran ken ti daton gapu iti basol *maaramidda coma* gapu iti amin nga Israel.

25 Ket insaadna dagiti Levitas iti balay ni Jehova agraman cadagiti pianḡpianḡ, agraman salsalterio ken agraman ar-arpa a mayalubog iti bilin ni David ken ni Gad a macakita iti masacbayan ti ari, ken ni Natan a mammadto; ta ti bilin naggapu ken Jehova iti pannacaaramat dagiti mammadto.

26 Ket dagiti Levitas nagtacderda agraman cadagiti gamgamigam ni David, ken dagiti sacerdote agraman cadagiti tanḡguyob.

27 Ket ni Ezequias imbilinna ti panagidatag ti daton a mapuuran iti rabaw ti altar. Ket idi nairugi ti daton a mapuuran, nairugi met ti cancion ni Jehova, ken dagiti tanḡguyob agraman pay cadagiti gamgamigam ni David nga ari ti Israel.

28 Ket ti amin a gimonḡ nagcararag, ken dagiti cumacanta nagcantada, ken dagiti agtanḡguyob pinagunida; amin daytoy *naittloy*. aginḡgat'. di nalpas ti daton a mapuuran.

29 Ket idi nalpasda a nanḡidatag, ti ari ken ti amin nga adda kencuana nagrucbabda ken nagcararagda.

30 Maysa pay ni Ezequias nga ari ken dagiti panḡoloen imbilinda cadagiti Levitas a cantaenda dagiti panagdayaw ken Jehova agraman cadagiti sao da David, ken ni Asaf a macakita iti masacbayan. Ket cantaenda idi dagiti panagdayaw a siraragsac, ket nagrucnoyda ket nagcararagda.

31 Idin ni Ezequias simmunḡbat ket kinunana, Ita kinonsagraryon dagiti bagbagíyo met laenḡ ken Jehova; umadanicayo ken yegyo dagiti sacrificio ken datdaton a pagyaman iti balay ni Jehova. Ket ti gimonḡ inyegda dagiti sacrificio ken datdaton a payaman; ken isu-amin nga adda idi maysa a puso a siaayat *inyegda* dagiti datdaton a mapuuran.

32 Ket ti bilanḡ dagiti datdaton a mapuuran nga inyeg ti gimonḡ pitopulo idi a bacbaca a lallaki, sanḡagasut a carnero a lallaki, ken dua gasut a cordero: amin dagitoy maipaayda idi a daton a mapuuran ken Jehova.

33 Ket ti naipaay idi innem a gasut a bacbaca a lallaki ken tallo ribu a carnero.

34 Ngem dagiti sacerdote saanda idi nga umanay, tapno lalatenda coma dagiti amin a datdaton a mapuuran: gapuna a dagiti cacabsatda a Levitas timmulonḡda cadacuada aginḡgat' di nalpas ti aramid, ken aginḡgat' di sinantificar dagiti sacerdote dagiti bagbagída met laenḡ; ta dagiti Levitas nalinlintegda iti puso a manḡsantificar cadagiti bagbagída met laenḡ ngem dagiti sacerdote.

35 Ket dagiti datdaton a mapuuran nawadwadda, agraman iti taba dagiti datdaton iti cappia, ken agraman cadagiti datdaton a mainum a maipaay iti tunḡgal daton a mapuuran. Iti casta ti panagannonḡ iti balay ni Jehova naornos idi.

36 Ket ni Ezequias nagragsac, ken amin a tattao, gapu iti dayta a sinagana ti Dios a maipaay iti umili; ta ti banag naaramid idi a sikekellaat.

Amin nga Israel ken Juda salimetmetanda ti pascua.

30 Ket ni Ezequias nagbaon iti amin nga Israel ken Juda, ken nagsurat met cadagiti sursurat iti Efraim ken Manasses, tapno umayda coma iti balay ni Jehova idiay Jerusalem a manḡsalimetmet iti pascua ken Jehova, a Dios ti Israel.

2 Ta ti ari nabalacadan, ken amin a panḡoloenna, ken amin a gimonḡ idiay Jerusalem, a manḡsalimetmet ti pascua ti maicadua a bulan.

3 Ta saanda a nacasalimetmet iti daydi a tiempo, agsipud ta dagiti sacerdote saanda idi a sinantificar dagiti bagbagída met laenḡ iti umanay a caadu, ket dagiti tattao saanda met a nagurnonḡ idi idiay Jerusalem.

4 Ket ti banag nalinteg idi cadagiti mata ti ari ken ti amin a gimonḡ.

5 Iti casta pinasinḡkedanda ti maysa a panḡeddenḡ a manḡiwarragawag iti amin nga Israel, manipud Beer-seba aginḡga met laenḡ iti Dan, nga umayda coma manḡsalimetmet ti pascua ken Jehova, a Dios ti Israel, idiay Jerusalem: ta saanda idi a sinalimetmetan iti dackel a caadu iti casta a wagas a cas adda a naisurat.

6 Iti casta dagiti nanḡorreo intugotda

dagiti sursurat a naggapu iti ari ken cadagiti panĝoloenna a mapan iti amin nĝa Israel ken Juda, ken mayannurot iti bilin ti ari, a kinunada, Dacayo nĝa annac ti Israel, agsublicayo ken Jehova, a Dios da Abraham, Isaac, ken ni Israel, tapno isu agsubli iti matda cadacayo a nacatalaw cadagiti ima dagiti ar-ari ti Asiria.

7 Ket saancay coma a cas la cadagiti ammayo, ken cas la cadagiti cacabsatyo, a simmalunĝasinĝ ken Jehova, ti Dios dagiti ammada, tapno iti casta isu inyawatna ida iti pannacalanĝalanĝ a cas makitayo.

8 Ita saanyo coma a patanĝkenen dagiti teltelyo, a cas cadagiti ammayo idi; no di ket agtuloccayo ken Jehova, ket sumreccayo iti santuariona, isu a sinantificarna iti agnanayon, ket agservicayo ken Jehova a Diosyo, tapno ti narunĝsot a punĝtotna maituckiad cadacayo.

9 Ta no agsublicayo ken Jehova, dagiti cacabsatyo ken annacyo masaracandanto ti asi iti sanĝo dagidiay a nanĝayaw cadacuada, ket umaydanto manen iti daytoy a daga: ta ni Jehova a Diosyo naparabur ken manĝnĝaasi, ket saannanto nĝa ituckiad ti rupana cadacayo, no agsublicay kencuana.

10 Iti casta dagiti nanĝorreo limmabasda iti inilinili iti daga ti Efraim ken Manasses, aginĝga met laenĝ iti Zabulon: nĝem kinatawaanda ida nĝa inab-abi, ket inuyuyawda ida.

11 Nupay casta ti dadduma cadagiti lallaki ti Aser ken Manasses ken Zebulon nagpacumbabada, ket napanda idiay Jerusalem.

12 Casta met nĝa immay ti ima ti Dios iti rabaw ti Juda a manĝted cadacuada ti maymaysa a puso, tapno tunĝpalenda ti bilin ti ari ken dagiti panĝoloen iti pannacaaramat ti sao ni Jehova.

13 Ket nagurnonĝ idiay Jerusalem ti adu unay a tattao a manĝsalimetmet iti fiesta ti tinapay a di nalevaduraan iti maicadua a bulan, maysa a dackel unay a gimonĝ.

14 Ket bimmanĝonda ket iniccatda dagiti altar nĝa adda idi idiay Jerusalem, ken amin nĝa altar a maipaay iti incienso iniccatda, ket impalladawda ida iti waig a Cedron.

15 Idin pinatayda ti pascua iti maicapulo ket uppat *nĝa aldaw* ti maicadua a bulan: ket dagiti sacerdote ken Levitas mabainda idi, ket sinantificarda dagiti bagbagída met laenĝ, ket inyegda dagiti datdaton a mapuuran iti balay ni Jehova.

16 Ket nagtacderda iti dissoda a mayalubog iti ornosda, a mayannurut iti linteg ni Moises a lalaki ti Dios: dagiti sacerdote inwarsida ti dara *nĝa inawatda* iti ima dagiti Levitas.

17 Ta adu idi iti gimonĝ ti saan a nanĝsantificar cadagiti bagbagída met laenĝ: gapuna a dagiti Levitas addaanda idi pananĝaywan iti pananĝpapatay cadagiti pascua a maipaay iti tunĝgal maysa a saan a nadalus, tapno pasantificarenda ida ken Jehova.

18 Ta maysa a caadu dagiti tattao, adu met laenĝ ti Efraim ken Manasses, Isacar ken Zabulon, saanda idi a dinalusan dagiti bagbagída met laenĝ, nupay casta kinanda ti pascua iti sabali a wagas a saan a cas iti adda a naisurat. Ta ni Ezequias kinararaganna idi ida, a kinunana, Ti naimbag nĝa Jehova pacawanenna coma ti tunĝgal maysa

19 nĝa ipapusona ti panagsapulna iti Dios, ni Jehova a Dios dagiti ammami, nupay no saan *a nadalusan* a mayannurot iti pannacadalus ti santuario.

20 Ket ni Jehova impanĝagna ni Ezequias, ket inagasanna dagiti tattao.

21 Ket dagiti annac ti Israel nĝa adda idiay Jerusalem sinalimetmetanda ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay iti pito nĝa aldaw a buyogen ti dackel a ragsac; ket dagiti Levitas ken sacerdote dinaydayawda ni Jehova iti inaldawaldaw, a *nagcancantada* a buyogen dagiti gamigam a natbag ken Jehova.

22 Ket ni Ezequias nagsao a sililiwliwa cadagiti amin a Levitas nĝa addaan idi naimbag a pannacaawat *iti panagannonĝ* ken Jehova. Iti casta nanĝanda iti bayat ti fiesta cadagiti pito nĝa aldaw, nĝa indatdatagda dagiti sacrificio dagiti datdaton ti cappia, ken nagipudnoda ken Jehova, a Dios dagiti ammada.

23 Ket ti amin a gimonĝ nabalacadanda a manĝsalimetmet iti sabali a pito nĝa aldaw, ket sinalimetmetanda ti *sabali* a pito nĝa aldaw a buyogen ti ragsac.

24 Ta ni Ezequias nĝa ari ti Juda intedna idi iti gimonĝ a maipaay a datdaton ti sanĝaribu a bacbaca a lallaki ken pito a ribu a carcarnero; ket dagiti panĝoloen intedda iti gimonĝ ti sanĝaribu a bacbaca a lallaki ken sanĝapulo a ribu a carcarnero: ket maysa a dackel a bilanĝ

dagiti sacerdote sinantificarda dagiti bagbagída met laenḡ.

25 Ket ti amin a gimonḡ ti Juda, agraman cadagiti sacerdote ken Levitas, ken iti amin a gimonḡ nḡa immay a naggaput' Israel, ken cadagiti gapḡannaet nḡa immay a naggaput' daga ti Israel, ket nagnaedda iti Juda, nagrag-oda.

26 Iti casta dackel ti rag-o idi idiay Jerusalem; ta manipud iti tiempo ni Salomon nḡa anac a lalaki ni David nḡa ari ti Israel awan idi ti casta idiay Jerusalem.

27 Idin dagiti sacerdote ken Levitas timmacderda ket binendicionanda dagiti tattao: ket ti timecda naipanḡag, ket iti cararagda dimmanon iti nasantoan a pagtaenḡanna, aginḡga met laenḡ sadi langit.

Maisardenḡ ti panagrucbab cadagiti ladladawan. Dagiti linlinteg a maipapan cadagiti datdaton ken apagcapulo.

31 Idi amin daytoy nalpasen amin nḡa Israel nḡa adda idi a sisasanḡo napanda cadagiti ciudad ti Juda, ket binuracda a pinispisi dagiti monmon, ket pinucanda dagiti Ashera, ket rinebbada nḡa iniccat dagiti nanḡato a disso ken dagiti altar iti amin a Juda ken Benjamin, iti Efraim met ken Manasses, inḡganat' dida dinadael ida amin. Idin dagiti amin nḡa annac ti Israel nagsublida, tumunḡgal tao iti cucuana, cadagiti ciudadda met laenḡ.

2 Ket ni Ezequias dinutocanna dagiti pannacadasdasig dagiti sacerdote ken Levitas a mayannurot cadagiti pannacadasdasigda, tunḡgal tao a mayalubog iti annonḡna, dagiti sacerdote ken Levitas nḡa agpadpada, gapu cadagiti datdaton a mapuuran ken gapu cadagiti datdaton ti cappia, tapno agannonḡ, tapno manḡted ti panagyaman, ken agdaydayaw cadagiti ruruanḡan ti pagpacarsoan ni Jehova.

3 *Dinutocanna* met ti apág ti ari ti cucuana a maipaay cadagiti datdaton a mapuuran, *isut' ammoen*, gapu iti binigat ken rinabii a datdaton a mapuuran, ken cadagiti datdaton a mapuuran gapu cadagiti aldaw a panaginana, ken gapu cadagiti kellep, ken gapu iti nakednḡan a fifiesta, cas adda a naisurat iti linteg ni Jehova.

4 Maysa pay imbilinna cadagiti tattao nḡa agnaed idi idiay Jerusalem ti pananḡtedda ti apag dagiti sacerdote ken Levitas, tapno ipamaysada coma dagiti bagbagída met laenḡ iti linteg ni Jehova.

5 Ket apaman a ti bilin naiwarragawag, dagiti annac ti Israel intedda a nawadwad dagiti umuna a bunḡa dagiti bukel, ken baro nḡa arac, ken lana, ken diró, ken iti amin a naapit iti away; ket ti apagcapulo ti amin a cucua inyegda iti nawadwad.

6 Ket dagiti annac ti Israel ken Juda, a nagnaed cadagiti ciudad ti Juda, insanḡpetda met ti apagcapulo dagiti bacbaca ken carcarnero, ken ti apagcapulo dagiti cucua a naipaay a naconsagrarda ken Jehova a Diosda, ket incabilda ida cadagiti gabsuon.

7 Iti maicatlo a bulan nanḡrugida a nagisaad ti puon dagiti gabsuon, ket lineppasda ida iti maicapito a bulan.

8 Ket idi ni Ezequias ken dagiti panḡoloen immay ket nakitada dagiti gabsuon, binenditoda ni Jehova, ken ti ilina nḡa Israel.

9 Idin ni Ezequias inimtuudna cadagiti sacerdote ken Levitas ti maipapan cadagiti gabsuon.

10 Ket ni Azarias a canḡatoan a sacerdote, nḡa agtaud iti balay ni Sadoc, simmunḡbat kencuana ket kinunana, Manipud idi pananḡrugi *dagiti tattao* a manḡyeg cadagiti datdaton iti balay ni Jehova, nanḡancami ket adda umanayen, ket imbatimi ti adu: ta ni Jehova binendicionanna ti ilina; ket dayta a mabati isu daytoy dackel a kinawadwad.

11 Idin ni Ezequias imbilinna ti panagisagana cadagiti sagumbi iti balay ni Jehova; ket insaganada ida;

12 ket insanḡpetda a matalec cadagiti datdaton ken dagiti apagcapulo ken cucua a naipaay. Ket cadacuada idi ni Conenias a Levita isut' agturay, ket ni Semei a cabsatna isut' maicadua;

13 ket da Jahiel, ken Azarias, ken Nahat, ken Asael, ken Jerimot, ken Josabad, ken Eliel, ken Jesmaquias, ken Mahat, ken Banaias, manḡaywanda idi babaen ti ima da Conenias ken ni Semei a cabsatna, iti panagidutoc da Ezequias nḡa ari ken ni Azarias nḡa agturay iti balay ti Dios.

14 Ket ni Core nḡa anac a lalaki ni Jemna a Levita, nḡa agaywan iti akinḡaya *a ruanḡan*, manḡaywan idi cadagiti datdaton ti sibubulos a nakem iti Dios,

tapno binĝayenna dagiti datdaton ken Jehova, ken dagiti casantoanan a banag.

15 Ket paiturayan kencuana idi da Eden, ken Miniamin, ken Jeshua, ken Semeias, ni Amarias, ken ni Sequenias cadagiti ciudad dagiti sacerdote, iti akemda a mapagtalcan, a manĝted cadagiti cacabsatda iti pannacadasdasigda, iti dackel a cas met iti bassit:

16 sabali laenĝ dagidiay a nabilanĝ idi cadagiti capuonan dagiti lallaki, manipud iti agtawen iti tallo ken nasuroc, tumunĝgal maysa met laenĝ a simrec iti balay ni Jehova, a cas masapul idi gapu iti rebbenĝen iti tunĝgal aldaw, a maipaay iti panagannonĝda cadagiti akemda a mayannurot cadagiti pannacadasdasigda;

17 ken isuda a maibilanĝ idi cadagiti capuonan dagiti sacerdote cadagiti balbalay dagiti ammada, ken dagiti Levitas manipud iti agtawen iti duapulo ken nasuroc, cadagiti akemda cadagiti pannacadasdasigda;

18 ken isuda a naibilanĝ idi cadagiti capuonan dagiti amin a babassitda, assawada, ken annacda a lallaki ken babbai, iti amin a gimonĝ: ta iti akemda a mapagtalcan sinantificarda dagiti bagbagída met laenĝ iti kinasanto.

19 Casta met a maipaay cadagiti annac a lallaki ni Aaron a sacerdote nga adda idi cadagiti taltalon dagiti palpalosot dagiti ciudadda, iti tunĝgal ciudad adda idi dagiti lallaki a nainagananda, tapno manĝted cadagiti apag cadagiti amin a lallaki cadagiti sacerdote, cadagiti amin a nabilanĝ idi cadagiti capuonan dagiti Levitas.

20 Ket casta ti inaramid ni Ezequias iti amin a Juda; ken inaramidna daydi nga isut' nalinteg ken naimbag ken mapagtalcan iti sanĝo ni Jehova a Diosna.

21 Ket ti amin nga aramid nga inrugina iti panagannonĝ iti balay ti Dios, ken iti linteg, ken cadagiti bilbilin tapno agsapul iti Diosna, inaramidna iti amin a pusona, ket rimmanĝay.

Ni Sennaquerib sillonĝenna ti Juda. Dagiti panangisaganada a pagsalacnib. Ni Sennaquerib caritenna ni Ezequias, nĝem maabac ken mapapatay. Panagsakit ni Ezequias ken ipapatayna.

32 Calpasan dagitoy a banag, ken daytoy a kinamapagtalcan, ni Sennaquerib nga ari ti Asiria immay ket simrec idiay Juda, ket nagpacarso a maibusor cadagiti ciudad a nasarikedkedan, ket impapanna nga abakenna ida a maipaay kencuana met laenĝ.

2 Ket idi ni Ezequias nakitana a ni Sennaquerib immayen, ket isu panĝgepenna idi ti makigubat a maibusor iti Jerusalem,

3 isu nagsapul ti pammagbaga dagiti panĝoloen ken lallakina a mamainĝel, tapno pasardenĝenda coma dagiti danum iti ubbog nga adda idi iti ruar ti ciudad, ket isut' tinulonĝanda.

4 Iti casta naurnonĝ ti adu a tattao, ket pinasardenĝda dagiti amin nga ubbog ken waig a nagayus iti tenĝnga ti daga, a kinunada, Apaya aya nga umay coma dagiti ar-ari ti Asiria, ket masaracanda ti adu a danum?

5 Ket isu imminĝel, ket binanĝonna ti amin a bacud a narba idi, ket impanĝatona aginĝga cadagiti torre, ken sabali a bacud iti ruar, ket pinalagdana ti Mello iti ciudad ni David, ket inaramidna dagiti ig-igam ken cal-calasag iti kinawadwad.

6 Ket insaadna dagiti capcapitan ti gubat iti ngato dagiti tattao, ket inurnonĝna ida kencuana iti nalawa a disso idiay ruanĝan ti ciudad, ket nagsao a sililiwliwa cadacuada a kinunana,

7 Bumilegcayo ken uminĝelcayo a naimbag, dicay agbutenĝ wenno agcullayaw gapu iti ari ti Asiria, wenno gapu iti amin a caadu nga adda kencuana; ta adda dacdackel cadatayo, ngem ti adda kencuana:

8 kencuana adda maysa a tackiag a linalasag; ngem cadatayo adda ni Jehova a Diostayo a tumulonĝ cadatayo, ken gumubat cadagiti gubgubattayo. Ket dagiti tattao nagtalecda cadagiti sao ni Ezequias nga ari ti Juda.

9 Calpasan daytoy ni Sennaquerib nga ari ti Asiria imbaonna dagiti ad-adipenna idiay Jerusalem (adda idi iti sanĝo ti Laquis, ket amin a pannacabalinna iti yanna), ken Ezequias nga ari ti Juda nga adda idi idiay Jerusalem, a kinunana,

10 Castoy ti cuna ni Sennaquerib nga ari ti Asiria, Ania ti pagtalcanyo tapno agtaenĝcayo iti pannacalacub ti Jerusalem?

11 Saancayo nga uyutan ni Ezequias, tapno iyawatnacayo a matay gapu iti bisin ken waw, a cunaenna, Ni Jehova a

Diostayo ispalennatayto iti ima ti ari ti Asiria?

12 Saan aya nga isu met laeng nga Ezequias ti nangiccat cadagiti nangato a dissona ken al-altarna, ket binilinna ti Juda ken Jerusalem, a kinunana, Agcararagcayto iti sango ti maymaysa nga altar ken iti rabaw dayta puuranyonto ti incienso?

13 Saanyo nga ammo aya no ania ti inaramidmi, siac ken dagiti ammac, cadagiti amin a tattao cadagiti dagdaga? Dagiti didios dagiti nacion nacabalinda aya a nangispal uray casano iti dagada iti imac?

14 Siasino ti adda idi cadagiti amin a didios dagidiay a nacion a dinadael nga inkisap dagiti ammac a nacabalin a nangispal iti ilina iti imac, tapno ti Diosyo ispalennacayo iti imac?

15 Ita ngarud dicay ipalubos ni Ezequias a mangallilaw cadacayo, wenno manguyut cadacayo iti castoy nga wagas, isut' dicay met patien; ta awan ti dios ti uray ania a nacion wenno pagarian ti nacabalin a nangispal ti ilina iti imac, ken iti ima dagiti ammac: amangan a nacurang pay ti panangispal ti Diosyo cadagiti imac?

16 Ket dagiti adipenna nagsaoda iti ad-adu pay a maibusor ken Jehova a Dios, ken maibusor ken adipenna nga Ezequias.

17 Isu nagsurat met cadagiti sursurat, tapno rabngisenna ni Jehova, a Dios ti Israel, ken tapno isut' nagsasawanna, a kinunana, A cas cadagiti didios dagiti nacion dagiti dagdaga a saanda nga inispal ti ilida iti imac, casta met ti Dios ni Ezequias dinanto ispalen ti ilina iti imac.

18 Ket nagpuccawda iti natbag a timec iti pagsasao dagiti Judios cadagiti tattao ti Jerusalem nga adda idi iti rabaw ti bacud tapno pagbutngenda ida, ken mangriribuc cadacuada; tapno alaenda coma ti ciudad.

19 Ket nagsaoda ti maipapan iti Dios ti Jerusalem a cas maipapan cadagiti didios dagiti il-ili ti lubong, nga isudat' aramid dagiti ima dagiti tattao.

20 Ket ni Ezequias nga ari ken ni Isaias a manmadto nga anac a lalaki ni Amos nagcararagda a gapu itoy, ket nagickisda iti langit.

21 Ket ni Jehova imbaonna ti maysa nga angel, isu a nangkeltay cadagiti amin a lallaki a mannacabalin ken mamaingel, ken dagiti mangidalan ken capcapitan idiay pagpacarsoan ti ari ti Asiria. Iti casta isu nagsubli a sibabain ti rupana agingga iti dagana met laeng. Ket idi dimteng iti balay ti diosna, dagiti nagtaud idi iti tianna met laeng, isut' pinatayda sadiay iti campilan.

22 Iti casta ni Jehova inispalna ni Ezequias ken dagiti agnaed idi idiay Jerusalem iti ima ni Sennaquerib nga ari ti Asiria, ken iti ima dagiti amin *a sabali*, ken nangidalan cadacuada iti amin a sikigan.

23 Ket aduda a nangyeg cadagiti sagsagut ken Jehova idiay Jerusalem, ken napateg a cucua ken Ezequias nga ari ti Juda; iti casta isut' naitan-oc iti imatang dagiti amin a nacion manipud iti daydi a tiempo.

24 Cadagidiay nga aldaw ni Ezequias masakit idi agingga met laeng ken patay: ket nagcararag ken Jehova; ket isu nagsao kencuana, ket intedna kencuana ti maysa a tanda.

25 Ngem ni Ezequias saanna nga insubalit a mayannurot iti naimbag a naaramid kencuana; ta ti pusona naipangato: gapuna nga adda idi pungtot iti rabaw kencuana, ken iti rabaw iti Juda ken Jerusalem.

26 Nupay casta ni Ezequias nagpacumbaba a maipapan iti kinatangsit ti pusona, isu ken dagiti agnaed idiay Jerusalem nga agpadpada, iti casta ti pungtot ni Jehova saan nga immay cadacuada cadagiti aldaw ni Ezequias.

27 Ket ni Ezequias adda idi iti napalalo a kinawadwad ti kinabacnang ken dayaw: ket isu ginun-odanna dagiti paggamengan a maipaay iti pirac, ken maipaay iti balitoc, ken maipaay cadagiti napateg a batbato, ken maipaay cadagiti recado, ken maipaay cadagiti calasag, ken maipaay cadagiti amin a kita dagiti nasayaat nga al-alicamen;

28 balbalay met a pagidulinan ti apit dagiti bukel ken baro nga arac ken lana; ken pagtaengan dagiti amin a kita nga an-animal, ken carcarnero cadagiti pangyaponan.

29 Maysa pay ginun-odanna dagiti ciudad, ken cucua a carcarnero ken bacbaca a nawadwad; ta ti Dios intedna idi kencuana ti adu unay a cucua.

30 Daytoy met laeng nga Ezequias pinasardengna met ti akinngato nga ubbog

dagiti danum ti Gijon, ket nangidalan cadacuada iti baba iti akinlaud a bangir ti ciudad ni David. Ket ni Ezequias rimmang-ay cadagiti amin nga aramidna.

31 Nupay casta *iti panggep* dagiti embajador dagiti pangoloen ti Babilonia, isuda a nangibaon kencuana nga umintuud ti maipapan iti nacascasdaaw a maaramid iti daga, ti Dios binay-anna tapno suutenna, tapno ammoenna coma ti amin nga adda iti pusona.

32 Ket ti matda cadagiti aramid ni Ezequias ken cadagiti naimbag nga aramidna, adtoy, naisuratda iti sirmata ni Isaias a mammadto nga anac a lalaki ni Amos, iti libro dagiti ar-ari ti Juda ken Israel.

33 Ket ni Ezequias nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti sang-atan dagiti tantanem dagiti annac ni David; ket amin a Juda ken dagiti agnaed idi idiay Jerusalem isut' pinadayawda iti ipapatayna. Ket ni Manasses nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

Panagari ni Manasses. Panagrucbabna cadagiti ladladawan. Ti dusana ken panagbalbaliwna. Panagari ni Amon.

33 Agtawen idi iti sangapulo ket dua a tawen ni Manasses idi a nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti limapulo ket lima a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a siaannurut cadagiti kinarimon dagiti nacion a ni Jehova impasiana idi iti sango dagiti annac ti Israel.

3 Ta isu binangonna manen dagiti nangato a disso a ni Ezequias nga amana rinugpona idi; ket namatacder cadagiti al-altar ken ni Baal, ket nangaramid iti maysa nga Asherot, ket nagcararag iti isu-amin a buyot ti langit, ket nagservi cadacuada.

4 Ket nangbangon cadagiti al-altar idiay balay ni Jehova, isu a ni Jehova nagcunaanna idi, Addanto ti naganco idiay Jerusalem iti agnanayon.

5 Ket nangbangon cadagiti al-altar a maipaay iti isu-amin a buyot ti langit cadagiti nagcadua a paraangan ti balay ni Jehova.

6 Ket pinalasatna met dagiti annacna iti apuy iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom; ket nagaramid iti panaglabeg, ken nagaramat iti kinabaglan, ken inaramidna ti caniaw, ket nakipagaramid cadagiti mangcuculam, ken cadagiti mangngarading: nagaramid iti adu a dakes iti imatang ni Jehova, a panggargarina kencuana nga agpungtot.

7 Ket insaadna ti ladawan a kinitikitan di idolo, nga isu inaramidna idi, idiay balay ti Dios isu a nagcunaan ni Jehova idi cada David ken Salomon nga anacna, Ditoy a balay, ken iti Jerusalem, a pinilic dagiti isu-amin a caputotan ti Israel, icabilconto ti naganco iti agnanayon:

8 uray caano diacto pagbariw-asenen ti saca ti Israel manipud iti daga nga intudingco a maipaay cadagiti ammayo, no tungpalendanto la ket di nga aramiden ti mayalubog cadagiti isu-amin nga imbilinco cadacuada, ti amin met laeng a linteg ken al-alagaden ken an-annuroten *a naited* idi iti pannacaaramat ni Moises.

9 Ket ni Manasses sinulbogna ti Juda ken dagiti agnaed iti Jerusalem nga agaramid iti daydi nga isut' dacdakes ngem cadagiti nacion a ni Jehova dinadaelna idi iti sango dagiti annac ti Israel.

10 Ket ni Jehova nagsao ken Manasses ken iti ilina; ngem saanda nga impangag.

11 Gapuna a ni Jehova inyegna iti rabawda dagiti capcapitan ti buyot ti ari ti Asiria, isuda a nangala ken Manasses cadagiti cawar, ket isut' ginalutanda cadagiti putaw, ket impanda sadi Babilonia.

12 Ket idi isut' naparparigat, nagsapul ken Jehova a Diosna, ket nagpacumbaba iti adu unay iti sango ti Dios dagiti ammana.

13 Ket nagcararag kencuana; ket isut' nadawatan kencuana, ket nangegna ti ararawna, ket insangpetna manen idiay Jerusalem iti pagarianna. Iti casta ni Manasses ammona idi a ni Jehova isut' Dios.

14 Calpasan daytoy binangonna ti akinruar a bacud ti ciudad ni David, iti akinlaud a bangir ti Gijon iti lobong, agingga met laeng iti sercan ti ruangan ti ican; ket iti *panangjaramatna* linicmutna ti Ofel, ket impangatona inggana iti dackel unay a cangato: ket incabilna dagiti natured a capcapitan cadagiti amin a ciudad a nasarikedkedan ti Juda.

15 Ket iniccatna dagiti didios a sangsangaili, ken ti idolo iti balay ni Jehova, ken amin nga altar a binangonna idi iti

bantay ti balay ni Jehova, ken idiay Jerusalem, ket imbellengna ida iti ruar ti ciudad.

16 Ket pinatarimaanna ti altar ni Jehova, ken indatagna iti rabawna dagiti sacrificio dagiti datdaton iti cappia ken ti panagyaman, ket binilinna ti Juda nga agservi ken Jehova a Dios ti Israel.

17 Nupay casta dagiti tattao nagidatagda pay laeng cadagiti nangato a disso ngem ken Jehova a Diosda laeng.

18 Ti matda cadagiti aramid ni Manasses, ken ti cararagna iti Diosna, ken dagiti sao dagiti macakita iti masacbayan a nagsao kencuana, iti nagan ni Jehova, a Dios ti Israel, adtoy, naisuratda cadagiti aramid dagiti ar-ari ti Israel.

19 Ti cararagna met, ken no casano *ti Dios* nadawatan idi kencuana, ken amin a basolna ken salungasingna, ken dagiti disso a nangbangonanna cadagiti nangato a disso, ken pinatacderna dagiti Ashera ken dagiti ladladawan a kinitikitan, idi isut' saan pay a nagpacumbaba, adtoy, naisuratda iti historia ni Hozai.

20 Iti casta ni Manasses nakiturog cadagiti ammana, ket isut' intabonda iti balayna met laeng: ket ni Amon nga anacna a lalaki nagari iti saadna.

21 Agtawen idi iti duapulo ket dua a tawen ni Amon idi nangrugi a nagari, ket nagari iti dua a tawen idiay Jerusalem.

22 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes ken Jehova, a cas iti inaramid ni Manasses nga amana; ket ni Amon nagidatag cadagiti amin a kinitikitan a ladladawan nga inaramid idi ni Manasses nga amana, ket nagservi cadacuada.

23 Ket saan a nagpacumbaba iti sango ni Jehova a cas iti panagpacumbaba ni Manasses nga amana, no di ket daytoy met laeng nga Amon nagsalungasing la a nagsalungasing.

24 Ket dagiti adipenna immalsada a maibusor kencuana, ket isut' pinatayda iti balayna met laeng.

25 Ngem dagiti tattao ti daga pinatayda amin cadacuada nga immalsa a maibusor ken ari Amon: ket dagiti tattao iti daga pinagarida ni Josias nga anacna iti saadna.

Ti panagari ni Josias; patarimaanenna ti templo. Ni Helcias nasaracanna ti libro ti linteg. Dagiti tattao agaramidda iti agservi ken Jehova.

34 Agtawen idi iti walo a tawen ni Josias idi nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti tallopulo ket maysa a tawen.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' nalinteg cadagiti mata ni Jehova, ket nagna cadagiti isu-amin a dalan ni David nga amana, ket saan a simmiasi iti ima a macanawan uray ti ima a macatigid.

3 Ta iti maicawalo a tawen ti panagarina, idi ubing pay laeng, isut' nangrugi nga agsapul iti Dios ni David nga amana; ket iti maicapulo ket dua a tawen isu nangrugi a nanggugor iti Juda ken Jerusalem cadagiti nangato a disso, ken cadagiti Ashera, ken cadagiti kinitikitan a ladladawan, ken cadagiti sinucog a ladladawan.

4 Ket rinugpoda dagiti altar ni Baal iti saclangna, ken dagiti ladladawan ti init nga adda idi iti ngato cadacuada pinucanna; ken dagiti Ashera, ken dagiti ladladawan a kinitikitan, ken dagiti ladladawan a sinucog, binuracna ida, ket imbellengna iti rabaw dagiti tantanem *cadagidiay* a nangidatag idi cadacuada.

5 Ket pinuuranna dagiti tultulang dagiti sacerdote iti rabaw dagiti altarda ket ginugoranna ti Juda ken Jerusalem.

6 Ket *iti casta ti inaramidna* cadagiti ciudad ti Manasses ken Efraim ken Simeon inggana met laeng iti Neftali, cadagiti narbada iti aglicmut.

7 Ket rinugpona dagiti al-altar, ket pinatumecna dagiti Ashera, ken dagiti ladladawan a kinitikitan, ket pinucanna dagiti amin a ladladawan ti init iti amin a daga ti Israel, ket nagsubli idiay Jerusalem.

8 Iti maicapulo ket walo a tawen ti panagarina idi ginugorannan ti daga ken ti balay, imbaonna da Safan nga anac a lalaki ni Azalia, ken Maasias a gobernador ti ciudad, ken ni Joa nga anac a lalaki ni Joacaz a registrador a mangpatarimaan iti balay ni Jehova a Diosna.

9 Ket immayda ken Helcias a nangato a sacerdote, ket inyawatda ti cuarta a naiyeg iti balay ti Dios, isu a dagiti Levitas, dagiti agaywan iti dapian, inurnongda idi iti ima ti Manasses ken Efraim, iti amin a natda iti Israel, ken

iti amin a Juda ken Benjamin, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem.

10 Ket inyawatda *ti cuarta* iti ima dagiti agar-aramid a mangimaton idi iti balay ni Jehova; ket dagiti agar-aramid a mangaramid iti balay ni Jehova isut' intedda a pangtaripato ken pangtarimaan ti balay:

11 cadagiti met laeng al-allawagi ken dagiti agpatpatacder isut' intedda a panggatang cadagiti batbato a natagaan, ken cayo a maipaay a pagsangsangal, ken tapno agaramid cadagiti dackel a caycayo a maipaay cadagiti balbalay a dinadael idi dagiti ar-ari ti Juda.

12 Ket dagiti lallaki nagaramidda idi a matalec; ket dagiti nangimaton cadacuada isuda idi da Jahat ken ni Abdias a Levitas nga annac a lallaki ni Merari ken da Zacarias ken Mesulam, cadagiti annac a lallaki cadagiti Coatitas, tapno parangayenda; ken *dadduma pay* cadagiti Levitas, isuda amin a nalaing cadagiti gamgamigam ti musica.

13 Addada met iti ngato dagiti agbunbunag cadagiti aw-awit, ket naimangoloda cadagiti amin a nagaramid iti aniaman a kita ti panagannong: ket cadagiti Levitas adda idi escribas, ken agturturay, ken agay-aywan cadagiti ruangan.

14 Ket idi inruarda ti cuarta a nayeg iti balay ni Jehova, ni Helcias a sacerdote nasaracanna ti libro ti linteg ni Jehova *a naited* iti pannacaaramat ni Moises.

15 Ket ni Helcias simmungbat ket kinunana ken Safan nga escriba, Nasaracac ti libro ti linteg iti balay ni Jehova. Ket ni Helcias inyawatna di libro ken ni Safan.

16 Ket ni Safan impanna ti libro iti ari, ket maysa pay insublina ti sao iti ari a kinunana, Amin a naicumit cadagiti adipenmo aramidenda.

17 Ket imbucrayda ti cuarta a nasaracan iti balay ni Jehova, ket isut' inyawatda iti ima dagiti mangimaton, ken iti ima dagiti agar-aramid.

18 Ket ni Safan nga escriba imbagana iti ari, a kinunana, Ni Helcias a sacerdote inyawatna caniac ti maysa nga libro. Ket ni Safan nangbasa iti daydi iti sango ti ari.

19 Ket naaramid, idi a ti ari nangegna dagiti sao ti linteg, a pinigisna dagiti cawesna.

20 Ket ti ari binilinna ni Helcias a sacerdote, ken ni Ahicam nga anac a lalaki ni Safan, ken ni Abdon nga anac a lalaki ni Mica, ken ni Safan nga escriba, ken ni Asaia nga adipen ti ari, a kinunana,

21 Incayo, umumancayo ken Jehova a gapu caniac, ken gapu cadacuada a matda iti Israel ken iti Juda iti maipapan cadagiti sao ti libro a nasaracan; ta dackel ti pungtot ni Jehova a maibuyat cadatayo, agsipud ta dagiti ammatayo dida sinalimetmetan ti sao ni Jehova, tapno agaramidda ti mayalubog iti amin a naisurat itoy a libro.

22 Iti casta ni Helcias, ken isuda a *binilin idi* ti ari, napanda ken Holda a mammadto a babai, nga asawa ni Sellum nga anac a lalaki ni Tocat, nga anac a lalaki ni Hasra, nga agaywan cadagiti cawcawes (isu nga agnaed idi idiay Jerusalem iti maicadua nga paset); ket nakisaoda kencuana iti casta a panggep.

23 Ket *di babai* kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel: Ibagayo iti lalaki a nangibaon cadacayo caniac,

24 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, a yegconto ti dakes itoy a disso, ken cadagiti agnaed kencuana, ti isu-amin met laeng a nasurat iti libro a binasada iti sango ti ari ti Juda.

25 Agsipud ta inidiandac idi, ket nagpupuurda iti incienso cadagiti didios a sabsabali, tapno gargariendac nga agpungtot iti isu-amin nga aramid iti imada; gapuna nga iti pungtotco maibuyat iti rabaw itoy a disso, ket saanto a maeddep.

26 Ngem iti ari ti Juda, a nangibaon cadacayo tapno umumancayo coma ken ni Jehova, castoy ti cunaenyo kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Iti maipanpan cadagiti sao a nangegmo,

27 agsipud ta ti pusom nalucnang, ket nagpacumbabaca iti sango ni Jehova, idi a nangegmo dagiti saona a maibusor itoy a disso, ken maibusor cadagiti agnaed kencuana, ket nagpacumbabaca iti sangoanac, ket pinigismo dagiti cawesmo, ken nagsangitca iti saclangco; siac impangagca met, cuna ni Jehova.

28 Adtoy, itiponcanto cadagiti ammam, ket sica maitiponcanto iti tanemmo iti kinatalna, uray cadagita matam dicanto makita iti isu-amin a dakes a yegconto itoy a disso, ken iti rabaw iti agnaed kencuana. Ket isuda inyegda manen iti ari ti sao.

29 Idin ti ari nagbaon, ket inurnongda

kencuana dagiti isu-amin a lallacay ti Juda, ken ti Jerusalem.

30 Ket di ari immuli iti balay ni Jehova, ken isu-amin dagiti lallaki ti Juda, ken isu-amin nga aguaed iti Jerusalem, ken dagiti sacerdote ken dagiti Levitas, ken isu-amin nga umili, bassit ken dackel agpadpada: ket imbasana cadagiti lapayagda dagiti isu-amin a sao ti libro ti tulag a nasaracan idi iti balay ni Jehova.

31 Ket ti ari nagtacder iti dissona, ket nagaramid ti tulag iti sango ni Jehova, iti pannagnana a siaannurot ken ni Jehova, ken ti panangsalimetmetna cadagiti bilbilinna, ken dagiti pangpanecnecna, ken cadagiti ipaannurotna, iti isu-amin a pusona, ken isu-amin a cararuana, tapno panecnecanna dagiti sao ti tulag nga adda a naisurat iti daytoy a libro.

32 Ket pinatacderna *iti dayta* amin a nasaracan idi idiay Jerusalem ken Benjamin. Ket dagiti agnaed iti Jerusalem nagaramidda iti mayalubog iti tulag ti Dios, a Dios dagiti ammada.

33 Ket ni Josias iniccatna amin a kinarimon cadagiti amin a dagdaga a cucua idi dagiti annac ti Israel, ket inaramidna nga amin a nasaracan idi iti Israel agservida, nga agservida met laeng ken Jehova a Diosda. Cadagiti amin nga aldawna saanda a simmina iti isusurotda ken Jehova a Dios dagiti ammada.

Ti panagngilin ti pascua. Ni Josias mapapatay iti gubat gapu ken Faraon Necao.

35 Ket ni Josias nangsalimetmet iti maysa a pascua ken Jehova idiay Jerusalem: ket pinatayda ti pascua iti maicapulo ket uppat *nga aldaw* ti umuna a bulan.

2 Ket insaadna dagiti sacerdote cadagiti ac-akemda, ket pinakiredna ida iti panagannong iti balay ni Jehova.

3 Ket kinunana cadagiti amin a Levitas a nangisuro iti amin nga Israel, a nasantoanda idi ken Jehova, Icabilyo ti nasantoan a lacasa iti balay isu a binangon idi ni Salomon nga anac ni David nga ari ti Israel; awanton ti awit cadagiti abagayo. Agservicayo ken Jehova a Diosyo, ken iti ilina nga Israel;

4 ket agsaganacayo a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammayo cadagiti pannacadasdasigyo, a mayannurot iti insurat ni David nga ari ti Israel, ken mayannurot iti insurat ni Salomon nga anacna.

5 Ket agtacdercayo iti nasantoan a disso a mayannurot cadagiti binglbingay dagiti balbalay dagiti ammayo cadagiti cacabsatyo a dagiti annac ti ili, ket *adda coma maipaay iti tungal maysa*, maysa a bingay ti balay dagiti amma dagiti Levitas.

6 Ket patayenyo ti pascua, ket santificarenyo dagiti bagbagíyo met laeng, ket isaganayo a maipaay cadagiti caeabsatyo, tapno aramidenyo a mayannurot iti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises.

7 Ket ni Josias intedna cadagiti annac ti ili, dagiti carnero ken urbon a caldingl iti pangen, amin cadacuada a maipaay a datdaton iti pascua, cadagiti amin a sisasango idi iti bilang ti tallopulo a ribu, ken tallo a ribu a bacbaca a lallaki; dagitoy cucuada idi iti ari.

8 Ket dagiti pangoloenna intedda a maipaay a daton ti sibubulos a nakem cadagiti tattao, cadagiti sacerdote ken Levitas. Da Helcias, Zacarias ken ni Jahiel dagiti agturturay iti balay ti Dios intedda cadagiti sacerdote a maipaay a datdaton ti pascua duaribu ket innem a gasut *nga an-animal a bassit*, ken tallo a gasut a bacbaca a lallaki.

9 Ni Conenias met, ken da Semeias ken Natanel a cacabsatna, ken Hasabias, ken Jeiel, ken Josabad, a palpalungo dagiti Levitas, intedda cadagiti Levitas ti maipaay cadagiti datdaton ti pascua lima a ribu *nga an-animal a bassit*, ken lima a gasut a bacbaca a lallaki.

10 Iti casta ti panagannong naisagana, ken dagiti sacerdote nagtacderda iti dissoda, ken dagiti Levitas cadagiti pannacadasdasigda, a mayannurot iti bilin ti ari.

11 Ket idi pinatayda ti pascua, ket dagiti sacerdote inwarsida *ti dara nga inawatda* iti imada, ket dagiti Levitas linalatda ida.

12 Ket innalada dagiti datdaton a mapuuran, tapno mabalinda ida nga ited a mayannurot cadagiti binglbingay dagiti balbalay dagiti amma dagiti annac ti ili, tapno idatagda ken Jehova, cas adda a naisurat iti libro ni Moises. Ket casta ti inaramidda cadagiti bacbaca a lallaki.

13 Ket intonoda ti pascua iti apuy a mayalubog iti annuruten: ket dagiti nasantoan a datdaton linutoda cadagiti

bangbanga, ken cadagiti caldero, ken cadagiti parioc, ket impanda ida a nadaras cadagiti amin nga annac ti ili.

14 Ket calpasanna nangisaganada ti maipaay cadacuada met laeng, ken maipaay cadagiti sacerdote, agsipud ta dagiti sacerdote dagiti annac ni Aaron *addada* a mangidatdatag idi cadagiti datdaton a mapuuran ken ti taba agingat' rabii: gapuna a dagiti Levitas nangisaganada ti maipaay cadacuada met laeng, ken maipaay cadagiti sacerdote dagiti annac ni Aaron.

15 Ket dagiti cumacanta nga annac a lallaki ni Asaf addada idi iti dissoda, a mayannurot iti bilin ni David, ken da Asaf, ken Heman, ken ni Iditun, a macakita iti masacbayan ti ari; ket dagiti agay-aywan cadagiti ruangan addada idi iti tunggal ruangan: saanda a masapul idi ti pumanaw iti panagannongda; ta dagiti cacabsatda a Levitas nangisaganada iti maipaay cadacuada.

16 Iti casta amin a panagannong ken Jehova naisagana iti isu met laeng nga aldaw, a mangsalimetmet iti pascua, ken mangidatag cadagiti datdaton a mapuuran iti altar ni Jehova, a mayannurot iti bilin ni ari Josias.

17 Ket dagiti annac ti Israel a sisasango idi sinalimetmetanda ti pascua iti daydi a tiempo, ken ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay iti pito nga aldaw.

18 Ket awan idi ti pascua a cas iti dayta a nasalimetmetan iti Israel manipud cadagiti aldaw ni Samuel a mammadto: ket awan met cadagiti ar-ari ti Israel a nangsalimetmet iti casta a pascua a cas iti panangsalimetmet ni Josias, ken dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken amin a Juda ken Israel nga adda idi a sisasango, ken dagiti agnaed idiay Jerusalem.

19 Iti maicapulo ket walo a tawen ti panagari ni Josias nasalimetmetan daytoy a pascua.

20 Calpasan amin daytoy, idi ni Josias nangisagana iti templo, ni Necao nga ari ti Egipto simmang-at a gumubat iti Carcamis iti denna ti Eufrates: ket ni Josias rimmuar a maibusor kencuana.

21 Ngem *ni Necao* imbaonna dagiti embajador kencuana, a kinunana, Ania ti bibiangco kenca, sica nga ari ti Juda? Saanac *nga umay* a maibusor kenca itoy nga aldaw, no di ket iti maibusor iti balay nga isut' pakigubatac; ket ti Dios binilinnac nga agdarás: idiam ti *pannacaibibiangmo* iti Dios, isu nga adda caniac, tapno dinaca dadaelen.

22 Nupay casta ni Josias saanna a cayat idi nga ituckiad ti rupana kencuana, no di ket nanglimlimo, tapno makigubat kencuana, ket saanna nga impangag dagiti sao ni Necao a naggapu iti ngiwat iti Dios, ket napan gimmubat iti lobong a Mageddo.

23 Ket dagiti agpanpana bineccasanda ni ari Josias; ket ti ari kinunana cadagiti adipenna, Yadayunac; ta nasugatac iti nacaro.

24 Iti casta dagiti adipenna isut' indissaagda iti lugan ket incabilda iti maicadua nga lugan nga adda idi kencuana, ket isut' insangpetda idiay Jerusalem: ket isu natay, ket naitabon cadagiti tantanem dagiti ammana. Ket amin a Juda ken Jerusalem nagdungawda gapu ken Josias.

25 Ket ni Jeremias limdaang gapu ken Josias: ket dagiti amin a cumacanta a lallaki ken babbai agsaoda iti maipapan ken Josias cadagiti un-unnoyda agpapan itoy nga aldaw; ket inaramidda iti maysa nga annuroten iti Israel: ket, adtoy, naisurat cadagiti un-unnoy.

26 Ket ti matda cadagiti aramid ni Josias, ken dagiti naimbag nga aramidna, a mayalubog iti amin nga adda a naisurat iti linteg ni Jehova,

27 ken dagiti aramidna, umuna ken maudi, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel ken Juda.

Ti panagari da 'Joacaz, Joacim, Joaquin, ken ni Sedecias. Ti Jerusalem marba. Ti panangrugi ti pannacacayaw. Ni Ciro keddengganna ti pannacabangon manen ti templo.

36 Idin dagiti tattao ti daga innalada ni Joacaz nga anac a lalaki ni Josias, ket isut' inaramidda nga ari iti saad ni amana idiay Jerusalem.

2 Ni Joacaz agtawen idi iti duapulo ket tallo a tawen idi nangrugi a nagari; ket nagari iti tallo a bulan idiay Jerusalem.

3 Ket ti ari ti Egipto isut' iniccatna idiay Jerusalem, ket minultana ti daga iti sangagasut a talento a pirac ken maysa a talento a balitoc.

4 Ket ti ari ti Egipto inaramidna ni Eliacim a cabsatna nga ari ti Juda ken

Jerusalem, ket pinagbalinna ti naganna a Joacim. Ket ni Necao innalana ni Joacaz a cabsatna, ket impanna idiay Egipto.

5 Agtawen idi iti duapulo ket lima ni Joacim idi nangrugi a nagari; ket nagari iti sangapulo ket maysa a tawen idiay Jerusalem: ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova a Diosna.

6 Iti maibusor kencuana simmang-at ni Nabocodonosor nga ari ti Babilonia, ket ginalutanna cadagiti putaw tapno ipanna idiay Babilonia.

7 Ni Nabucodonosor impanna met dagiti al-alicamen iti balay ni Jehova idiay Babilonia, ket incabilna ida iti templona idiay Babilonia.

8 Ti matda cadagiti aramid ni Joacim, ken dagiti kinarimon nga inaramidna, ken daydiay a nasaracan idi kencuana, adtoy, naisuratda iti libro dagiti ar-ari ti Israel ken Juda: ket ni Joaquin nga anacna nagari iti saadna.

9 Agtawen idi iti sangapulo ket walo ni Joaquin idi nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti tallo a bulan ken sangapulo nga aldaw: ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova.

10 Ket ti panagsubli ti tawen ni ari Nabucodonosor nagbaon, ket inyegna idiay Babilonia, agraman cadagiti nasayaat nga al-alicamen ti balay ni Jehova, ket inaramidna ni Sedecias a cabsatna nga ari ti Juda ken Jerusalem.

11 Agtawen idi iti duapulo ket maysa a tawen ni Sedecias idi a nangrugi a nagari; ket nagari idiay Jerusalem iti sangapulo ket maysa a tawen:

12 ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova a Diosna; saan a nagpacumbaba iti sango ni Jeremias a mammadto *a nagsao* a naggapu iti ngiwat ni Jehova.

13 Ket casta met isu immalsa a maibusor ken ari Nabucodonosor, a namagsapata kencuana idi a gapu iti Dios, ngem pinatibkerna ti teltelna, ket pinatangkenna ti pusona iti saan nga agsubli ken Jehova, a Dios ti Israel.

14 Maysa pay amin a palungo dagiti sacerdote, ken dagiti tattao simmalungasingda iti nacaro unay a mayannurot iti kinarimon dagiti nacion; ket minulitanda ti balay ni Jehova a sinantificarda idiay Jerusalem.

15 Ket ni Jehova a Dios dagiti ammada nagbaon cadacuada gapu cadagiti babaonenna, a bimmangon iti masapa ket nagbaon, gapu ta addaan asi iti ilina ken iti pagtaengganna:

16 ngem isuda rinabrabacda dagiti binaon ti Dios, ket inumsida dagiti saona, ket inuyawda dagiti mammadtona, aginggat' di simged ti pungtot ni Jehova a maibusor iti ilina ingganat' awanen idi ti pamuspusan.

17 Gapuna nga insangpetna iti rabawda ti ari dagiti Caldeos, isu a namatay cadagiti agtutubo a lallaki iti campilan iti balay ti santuarioda, ket awan idi iti asina iti baro wenno balasang, iti lacay wenno ti ub-ubanan: inyawatna ida amin iti imana.

18 Ket amin nga al-alicamen iti balay ti Dios, dackel ken bassit, ken dagiti gamgamen ti balay ni Jehova, ken dagiti gamgamen ti ari ken dagiti pangoloenna, amin dagitoy impanna idiay Babilonia.

19 Ket pinuuranda ti balay ti Dios, ket rinebbada ti bacud ti Jerusalem, ket pinuuranda amin a palaciona iti apuy, ket dinadaelda amin a nasayaat nga al-alicamenna.

20 Ket isuda a nacalisi iti campilan impanna ida idiay Babilonia; ket ad-adipenda idi kencuana ken cadagiti annacna aginggga iti panagari ti pagarian a Persia:

21 tapno matungpal ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ti ngiwat ni Jeremias aginggat' di nagrag-o ti daga cadagiti aldawna a panaginaná: *ta* bayat ti caaddana a langalang nasalimetmetan ti aldaw a panaginaná, tapno maturpos ti pitopulo a tawen.

22 Ita iti umuna a tawen ni Ciro nga ari ti Persia, tapno matungpal ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ti ngiwat ni Jeremias, ni Jehova tinignayna ti nakem ni Ciro nga ari ti Persia, tapno iti casta aramidenna ti maysa a pacdaar iti amin a pagarianna, ket isu met pinaisuratna, a kinunana,

23 Castoy ti cuna ni Ciro nga ari ti Persia, Amin a pagpagarian ti lubong inted caniac ni Jehova, a Dios ti langit; ket isut' imbilinna caniac ti pananginbangon kencuana ti maysa a balay idiay Jerusalem isu nga adda idiay Juda. Siasinoman nga adda cadacayo iti amin a taona, sapay coma ta ni Jehova a Diosna ti adda kencuana, ket sumang-at coma.

TI LIBRO NI

ESDRAS.

Ti bilin ni Ciro a maipapan iti templo. Dagiti gamgamenḡ ti templo maisublida.

1 Idi umuna a tawen ni Ciro nga ari ti Persia, tapno matunḡpal idi ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ti nḡiwat ni Jeremias, riniinḡ ni Jehova ti espiritu ni Ciro nga ari ti Persia, iti casta a nanḡaramid ti maysa a pananḡiwarragawag iti amin a pagarianna, ket *isut' incabilna* met idi surat, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Ciro nga ari ti Persia, Isu-amin a pagpagarian ti daga inted caniac ni Jehova, a Dios ti lanḡit; ket incumitna caniac nga isut' ibanḡonac ti maysa a balay idiay Jerusalem, nga adda sadi Juda.

3 Uray asinoman nga adda cadacayo ti amin nga ilina, adda coma ti Diosna kencuana, ket sumanḡ-at coma idiay Jerusalem, nga adda sadi Juda, ket banḡonenna ti balay ni Jehova, ti Dios ti Israel (isu Dios), nga adda idiay Jerusalem.

4 Ken uray asinoman a mabati, iti uray ania a disso a pagganḡannaetanna, dagiti lallaki ti dissona isut' tulonḡanda coma iti pirac, ken iti balitoc, ken cadagiti cucua, ken cadagiti an-animal, sabali laenḡ ti daton ti sibubulos a nakem a maipaay iti balay ti Dios nga adda idiay Jerusalem.

5 Idi casta timmacder dagiti panḡoloen *dagiti balbalay* dagiti amma ti Juda, ken ti Benjamin, ken dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, amin met laenḡ a ti espirituda tinignay ti Dios tapno sumanḡ-at a manḡbanḡon ti balay ni Jehova nga adda idiay Jerusalem.

6 Ket amin dagiti adda idi iti aglicmut pinapigsada dagiti im-imada cadagiti al-alicamen a pirac, balitoc, cuccucua, ken an-animal, ken banbanag a napateg, sabali laenḡ ti amin a naidaton iti sibubulos a nakem.

7 Casta met nga inruar ni ari Ciro dagiti al-alicamen ti balay ni Jehova, nga innala idi ni Nabucodonosor idiay Jerusalem, ket incabilna idi iti balay dagiti didiosna;

8 dagidiay met laenḡ innala ni Ciro nga ari ti Persia iti pannacaaramat ti ima ni Mitridates a tesorero, ket binilanḡna ida ken Sasabasar, a panḡolo ti Juda.

9 Ket daytoy ti bilanḡ dagidiay: tallopulo a patilambo a. balitoc, sanḡaribu a patpatilambo a pirac, duapulo ket siam nga immoco,

10 tallopulo a malmaluconḡ a balitoc, malmaluconḡ a pirac ti maicadua a kita uppat a gasutda ket sanḡapulo, ket dagiti sabsabali nga al-alicamen sanḡaribuda.

11 Amin dagiti al-alicamen a balitoc ken pirac lima ribuda ket uppat a gasut idi. Amin dagitoy innala ni Sasabasar, idi dagiti nacayawan naisanḡ-atda a naigaput' Babilonia aginḡgat' Jerusalem.

Lista dagiti nagsubli a naggaput' Babilonia. Bilanḡ dagiti nagsubli. Maituloy manen ti pagdayaw a daton.

2 Ita dagitoy dagiti annac ti provincia, a simmanḡ-atda a naggaput' pannacacayaw dagiti naipan, a ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia impanna idi iti Babilonia, ket nagsublida iti Jerusalem, ken iti Juda, tunḡgal maysa iti ciudadna;

2 isuda a kimmuyog cada Zorobabel, Jesua, Nehemias, Saraias, Rehelias, Mardoqueo, Bilsan, Mispar, Biguai, Rehum, Baana.

Ti bilanḡ dagiti lallaki cadagiti tattao ti Israel:

3 Dagiti annac ni Faros, duaribu sanḡagasut pitopulo ket duada.

4 Dagiti annac ni Sefacias, tallogasut pitopuloda ket dua.

5 Dagiti annac ni Area, pitogasut pitopuloda ket lima.

6 Dagiti annac ni Pahat-moab, cadagiti annac ni Jesua *ken* Joab, duaribu walo gasut ket sanḡapuloda ket dua.

7 Dagiti annac ni Elam, sangaribu dua gasut limapuloda ket uppat.
8 Dagiti annac ni Zattu, siam a gasut uppat a puloda ket lima.
9 Dagiti annac ni Zecai, pitogasutda ket innem a pulo.
10 Dagiti annac ni Bani, innem a gasut uppat a puloda ket dua.
11 Dagiti annac ni Bebai innem a gasut duapuloda ket tallo.
12 Dagiti annac ni Azgad, sangaribu duagasut duapuloda ket dua.
13 Dagiti annac ni Adonicam, innem a gasut innem a puloda ket innem.
14 Dagiti annac ni Biguai, dua ribu limapuloda ket innem.
15 Dagiti annac ni Adin, uppat a gasut limapuloda ket uppat.
16 Dagiti annac ni Ater, ni Ezequias, siam a puloda ket walo.
17 Dagiti annac ni Besai, tallogasut duapuloda ket tallo.
18 Dagiti annac ni Jora, sangagasut sangapuloda ket dua.
19 Dagiti annac ni Hasum, duagasut duapuloda ket tallo.
20 Dagiti annac ni Gebbar, siam a puloda ket lima.
21 Dagiti annac ti Belen, sangagasut duapuloda ket tallo.
22 Dagiti lallaki a taga Netofa, limapuloda ket innem.
23 Dagiti lallaki a taga Anatot, sangagasut duapuloda ket walo.
24 Dagiti annac ti Azmabet, uppat a puloda ket dua.
25 Dagiti annac ti Cariat-jarim, Quefira, ken Beerot pitogasut ket uppat a puloda ket tallo.
26 Dagiti annac ti Rama, ken Gabaa, innem a gasut duapuloda ket maysa.
27 Dagiti lallaki a taga Macmas, sangagasut duapuloda ket dua.
28 Dagiti lallaki a taga Betel ken Ai, duagasut duapuloda ket tallo.
29 Dagiti annac ni Nebo, limapuloda ket dua.
30 Dagiti annac ni Magbis, sangagasut limapuloda ket innem.
31 Dagiti annac ni sabali nga Elam, sangaribu duagasut limapuloda ket uppat.
32 Dagiti annac ni Harim, tallogasutda ket duapulo.
33 Dagiti annac ti Lod, Hadid, ken Ono, pitogasut duapuloda ket lima.
34 Dagiti annac ti Jerico, tallogasut uppat a puloda ket lima.
35 Dagiti annac ni Senaa, talloribu ket innem a gasutda ket tallopulo.

36 Dagiti sacerdote: dagiti annac ni Jedaiar ti balay ni Jesua, siam a gasut pitopuloda ket tallo.
37 Dagiti annac ni Emmer, sangaribu limapuloda ket dua.
38 Dagiti annac ni Fasur, sangaribu dua gasut uppat a puloda ket pito.
39 Dagiti annac ni Harim, sangaribu sangapuloda ket pito.

40 Dagiti Levitas: dagiti annac da Jesua, ken Cadmiel, cadagiti annac ni Odovias, pitopuloda ket uppat.
41 Dagiti cumacanta: dagiti annac ni Asaf, sangagasut duapuloda ket walo.
42 Dagiti annac dagiti agaywan iti ruangan: dagiti annac ni Sellum, dagiti annac ni Ater, dagiti annac ni Telmon, dagiti annac ni Accub, dagiti annac ni Hatita dagiti annac ni Sobai, isuda amin sangagasut tallopuloda ket siam.

43 Dagiti Natineos: dagiti annac ni Siha, dagiti annac ni Hasufa, dagiti annac ni Tabaot,
44 dagiti annac ni Ceros, dagiti annac ni Siaa, dagiti annac ni Fadon,
45 dagiti annac ni Lebana, dagiti annac ni Hagaba, dagiti annac ni Accub,
46 dagiti annac ni Hagab, dagiti annac ni Senlai, dagiti annac ni Hanan,
47 dagiti annac ni Giddel, dagiti annac ni Gaher, dagiti annac ni Reaia,
48 dagiti annac ni Rasin, dagiti annac ni Necoda, dagiti annac ni Gazam,
49 dagiti annac ni Osa, dagiti annac ni Fasea, dagiti annac ni Besai,
50 Dagiti annac ni Asena, dagiti annac ni Meunim, dagiti annac ni Nefusim,
51 Dagiti annac ni Bacbuc, dagiti annac ni Hacufa, dagiti annac ni Harur,
52 dagiti annac ni Beslut, dagiti annac ni Mehida, dagiti annac ni Harsa,
53 dagiti annac ni Barcos, dagiti annac ni Sisera, dagiti annac ni Tema,
54 dagiti annac ni Nesia, dagiti annac ni Hatifa.

55 Dagiti annac dagiti ad-adipen ni Salomon: dagiti annac ni Sotai, dagiti annac ni Soforet, dagiti annac ni Faruda,
56 dagiti annac ni Joala, dagiti annac ni Darcon, dagiti annac ni Giddel,
57 dagiti annac ni Safatias, dagiti

annac ni Hatil, dagiti annac ni Poqueret-hasbaim, dagiti annac ni Ami.

58 Amin dagiti Natineos, ken dagiti annac dagiti ad-adipen ni Salomon tallo gasut siam a puloda ket dua idi.

59 Ket dagitoy isuda dagiti simmangat a naggaput' Tel-mela, Telharsa, Querub, Addan, *ken* Emmer; ngem dida nabalin nga imparangarang dagiti balbalay dagiti ammada, ken ti putotda, no isuda idi iti Israel:

60 dagiti annac ni Dalaias, dagiti annac ni Tobias, dagiti annac ni Necoda, innem a gasut limapuloda ket dua.

61 Ket cadagiti annac dagiti sacerdote: dagiti annac ni Habaias, dagiti annac ni Accos, dagiti annac ni Berzellai, a nangala iti asawa cadagiti annac a babbai ni Berzellai a Galaadita, ket nainaganan idi a mayannurot iti naganda.

62 Dagitoy sinapulda dagiti nacaisuratan cadagiti nabilang iti pinoonpoon, ngem isuda dida idi nasaracan: gapuna a natudingganda a narugit ket naiccatda iti kinasacerdote.

63 Ket ti gobernador kinunana cadacuada, a dida mangan cadagiti casasantoanan a banag agingat' di adda agtacder a sacerdote iti Urim * ken iti Tumim.†

64 Ti amin a gimong a nagtitipon uppat a pulo ket dua ribu tallogasut ket innem a puloda idi,

65 sabali laeng dagiti ad-adipen a lallaki ken babbai, a pito ribu tallogasut ket tallopuloda ket pito idi: ket addaanda idi iti duagasut a cumacanta a lallaki ken babbai.

66 Dagiti cabayoda pitogasut tallopuloda ket innem idi; dagiti mulmuloda, duagasut uppat a pulo ket limada;

67 dagiti camelloda, uppat a gasut tallopuloda ket lima; dagiti as-asnoda, innem a ribu pitogasutda ket duapulo.

68 Ket ti dadduma cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, idi immayda iti balay ni Jehova nga adda idiay Jerusalem, nagidaton iti sibubulos a nakemda a maipaay iti balay ti Dios tapno isut' bangonenda iti saadna:

69 intedda a mayannurot iti cabaelanda idiay paggamengan ti aramid ti innem a pulo ket maysa a ribu a daric a balitoc, ken limaribu a libra a pirac, ken sangagasut a cawes ti sacerdote.

70 Iti casta dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dadduma cadagiti tattao iti ili, ken dagiti cumacanta, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti Natineos nagnaedda cadagiti ciudadda, ken amin nga Israel cadagiti ciudadda.

Maruguian ti pannacaibangon manen ti templo.

3 Ket idi nadanon iti maicapito a bulan, ket adda idi dagiti annac ti Israel cadagiti ciudad, naguornong dagiti tattao a cas maysa a tao idiay Jerusalem.

2 Sa nagtacder ni Jesua nga anac ni Josedec, ken dagiti cacabsatna a sacerdote, ken ni Zorobabel nga anac ni Salatiel, ken cadagiti cacabsatna a lallaki, ket' binangonda ti altar ti Dios ti Israel, tapno idatagda iti rabawna dagiti daton a mapuuran, cas naisurat iti linteg ni Moises a lalaki ti Dios.

3 Ket insaadda ti altar iti rabaw ti pagbatayanna; ta adda butengi idi cadacuada a gapu cadagiti tattao dagiti dagdagada: ket indatagda iti rabawna dagiti daton a mapuuran ken Jehova, a datdaton a mapuuran met laeng iti bigat ken iti rabii.

4 Ket nginilngilinda ti fiesta dagiti tabernaculo, a cas naisurat, ken *indatagda* dagiti daton a mapuuran iti inaldaw a binilang, a mayalubog iti linteg, cas sapulen ti rebbeng ti inaldaw;

5 ket calpasanna ti cancanayon a daton a mapuuran, ken *dagiti datdaton* cadagiti kellep, ken amin a nakednagan a fiesta ni Jehova a naconsagrar idi, ken iti tunggal maysa a nangidatag iti cananakemna iti daton ti sibubulos a nakemna ken Jehova.

6 Manipud iti umuna nga aldaw ti maicapito a bulan nangrugida nga indatag dagiti datdaton a mapuuran ken Jehova: ngem ti cimiento ti templo ni Jehova saan pay idi a naicabil.

7 Nangtedda met ti pirac cadagiti agcavcaviti, ken cadagiti allawagi; ken taraon, ken inumen, ken lana, cadagiti taga Sidon, ken cadagiti taga Tiro, tapno agyegda cadagiti caycayo a cantingen nga aggaput' Libano agingat' baybay, agingat' Joppe, a mayalubog iti palubos ni Ciro nga ari ti Persia nga inicutanda idi.

---

* *Urim:* cayatna a saoen, *Dagiti silsilaw.*

† *Tumim:* cayatna a saoen, *Dagiti awan pagcurangganna.*

8 Iti maicadua a tawen ti idadatengda iti balay ti Dios idiay Jerusalem, iti maicadua a bulan, rinugian da Zorobabel nga anac ni Salatiel, ken Jesua nga anac ni Josedec, ken dagiti natda cadagiti cacabsatda a sassacerdote ken Levitas, ken amin dagiti rimmuar manipud iti pannacacayaw aginggat' Jerusalem, ket dinutocanda dagiti Levitas, manipud agtawen iti duapulo ken nasuroc, tapno aywananda ti panagaramid ti balay ni Jehova.

9 Sa nagtacder ni Jesua agraman cadagiti annacna a lallaki ken cadagiti cacabsatda a lallaki, ni Cadmiel ken dagiti annacna a lallaki, nga annac ti Juda, nagcaycaysada, tapno aywananda dagiti agtrabajo iti balay ti Dios: dagiti annac a lallaki ni Henadad, agraman cadagiti annacda a lallaki ken cadagiti cacabsatda a lallaki a Levitas.

10 Ket idi a dagiti agpatpatacder ti balay naisaadda ti cimiento ti balay ni Jehova, incabilda dagiti sacerdote a sicacawes ken sitatangguyob, ken cadagiti Levitas nga annac ni Asaf a sipipiangpiang, tapno agdayawda ken Jehova, a mayannurot iti bilin ni David nga ari ti Israel.

11 Ket nagcancantada ti maysa ken maysa a nangdaydayaw ken nagyaman ken Jehova, *a kinunada*, Ta isu naimbag, ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon a maipaay iti Israel. Ket amin a tattao nagdir-ida iti dackel a dir-i, idi a dinayawda ni Jehova, agsipud ta naisaaden ti cimiento ti balay ni Jehova.

12 Ngem adu cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas ken cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, dagiti lallacay a nacakita idi iti umuna a balay, idi a naisaad ti cimiento daytoy a balay iti sango dagiti matada, nagsangit a binuyog ti natbag a timec; ket adu ti nagdir-i a gapu iti rag-o:

13 iti casta a di mapaglasin dagiti tattao ti ariwawa ti dir-i ti rag-o ken ti ariwawa ti sangit dagiti tattao; ta nagdir-i iti natbag a dir-i dagiti tattao, ket ti ariwawa mangeg idi iti adayu.

Dagiti cabusor agsuratda ken Artaxerxes. Ibilin ti ari ti panagsardeng ti aramid.

4 Idi a dagiti cabusor ti Juda ken ti Benjamin nangegda a dagiti annac ti pannacacayaw patpatacderenda ti maysa a templo a maipaay ken Jehova, a Dios ti Israel;

2 idin immasidegda ken Zorobabel, ken cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, ket kinunada cadacuada, Makipagbangoncami cadacayo; ta sapulenmi ti Diosyo, a cas ti aramidenyo; ket agidatoncami kencuana manipud cadagiti aldaw ni Asoradon nga ari ti Asiria, isu a nangisang-at cadacami ditoy.

3 Ngem da Zorobabel, ken Jesua, ken dagiti matda cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma ti Israel, kinunada cadacuada, Awan ti bibiangyo cadacami iti panangbangonmi iti maysa a balay nga agpaay iti Diosmi; no di ket dacami met laeng bangonenmi nga agpaay ken Jehova, a Dios ti Israel, cas imbilin cadacami ni ari Ciro nga ari ti Persia.

4 Idin dagiti tattao ti daga pinacapuyda dagiti im-ima dagiti tao ti Juda, ket riniribucda ida iti panangbangon,

5 ket nangabangda cadagiti consejeros a maibusor cadacuada tapno waraenda ti gacatda, iti amin nga aldaw ni Ciro nga ari ti Persia, aginggа met laeng iti panagari ni Dario nga ari ti Persia.

6 Ket idi panagari ni Asuero, idi rugi ti panagarina, nagsuratda ti maysa a darum a maibusor cadagiti naed ti Juda ken ti Jerusalem.

7 Ket cadagiti aldaw ni Artaxerxes nagsurat da Bishlam, Mitridates, Tabeel, ken dagiti matda cadagiti caduana, ken Artaxerxes nga ari ti Persia: ket ti pannacasurat ti surat nasuratan idi *iti letra* ti Siria, ket naipalawag *iti paysasao* ti Siria.

8 Da Rehum a canciller, ken Samsai nga escriba nangsuratda iti maysa a surat ken Artaxerxes a maibusor iti Jerusalem iti daytoy a kita:

9 idin *nagsurat* da Rehum a canciller, ken Samsai nga escriba, ken dagiti matda cadagiti caduada, dagiti Dineos, ken dagiti Afarsataqueos, dagiti Tefarleos, dagiti Afarseos, dagiti Ercueos, dagiti Babilonios, dagiti Susanceos, dagiti Dieveos, dagiti Elamitas,

10 ken ti matda cadagiti nacion nga inyallatiw ni dackel ken natacnang nga Asnafar, ket insaadna ida idiay ciudad ti Samaria, ken ti matda *ti daga* iti ballasiw ti Carayan, ken dadduma pay.

11 Daytoy ti catucad ti surat nga impaw-itda ken ari Artaxerxes: Dagiti ad-

adipenmo a lallaki iti ballasiw ti Carayan, ken dadduma pay.

12 Maipacaammo coma iti ari, a dagiti Judios a simmanĝ-at a naggapu kenca addadan cadacami ditoy Jerusalem; banĝbanĝonenda ti nasunĝit ken ti dakes a ciudad, ket nalpasdan dagiti bacud, ket natarimaandan dagiti cimiento.

13 Maipacaammmo coma ita iti ari a no daytoy a ciudad mabanĝon, ket malpas dagiti bacud, saandanton nĝa agbayad ti buis, alcabala wenno cuartais, ket tinto tunĝpalna macaranĝgas unay cadagiti ar-ari.

14 Agsipud ta manĝancami iti asin ti palacio, ket saan a rumbenĝ cadacami a kitaenmi ti pacauyawan ti ari, gapuna nĝa nanĝibaoncami ken panecnecanmi iti ari;

15 tapno ti panagsukimat maaramid coma iti libro dagiti panĝlagipan dagiti ammam: iti casta masaracmonto iti libro dagiti panĝlagipan, ket maammoam a daytoy a ciudad isut' maysa a ciudad a nasunĝit, ken macaranĝgas unay cadagiti ar-ari ken cadagiti provincia, ket nanĝtignayda iti yaalsa iti unegna met laenĝ idi daan a tiempo; ta isu ti gapu idi ti nacadadaelan daytoy a ciudad.

16 Panecnecanmi iti ari a no mabanĝon daytoy a ciudad, ket malpas dagiti bacudna, gapu itoy sica awanancanto iti bianĝ iti ballasiw ti Carayan.

17 *Idin* imbaon ti ari ti subalit cada Rehum a canciller, ken Samsai nĝa escriba, ken iti matda cadagiti caduada nĝa agnaed idiay Samaria, ken iti matda *iti daga* iti ballasiw ti Carayan: Talna, ken dadduma pay.

18 Ti surat nĝa impaw-ityo cadacami naibasa a sicacanatad iti sanĝoanac.

19 Ket nagbilinac, ket naaramid ti panagsukimat, ket nasaracan a daytoy a ciudad idi ugma immalsa a maibusor cadagiti ar-ari, ket ti isusunĝit ken yaalsa naaramid iti unegna.

20 Adda met idi ar-ari a mannacabalin idiay Jerusalem, isuda a nagturay cadagiti amin *a daga* iti ballasiw ti Carayan; ket ti buis, alcabala, ken cuartais naibayad cadacuada.

21 Ita manĝaramidcayo iti maysa a bilin tapno pamasardenĝyo cadagitoy a tattao, ken tapno di mabanĝon daytoy a ciudad, aginĝgat' diac manĝaramid iti maysa a bilin.

22 Ket agannadcayo tapno dicay agcuranĝ itoy: apayapay a tumubonto ti pannacadadael a macaranĝgas cadagiti ar-ari?

23 Idin, idi a ti catucad ti surat ni ari Artaxerxes nabasa iti sanĝo da Rehum, ken Samsai nĝa escriba, ken dagiti caduada, dinarasda ti napan idiay Jerusalem cadagiti Judios, ket pinagsardenĝda ida iti pannacaaramat ti pigsa ken pannacabalin.

24 Idi casta nagsardenĝ ti aramid ti balay ti Dios, nĝa adda idiay Jerusalem; ket nagsardenĝ aginĝga iti maicadua a tawen ti panagari ni Dario nĝa ari ti Persia.

Ti aramid ti pannacabanĝon ti templo maituloy manen. Agsurat ni Tatanai ken Dario.

5 Dagiti mammadto, da Aggeo a mammadto, ken Zacarias nĝa anac ni Addo, impadtoda cadagiti Judios nĝa adda idi iti Juda ken Jerusalem; iti nagan ti Dios ti Israel *impadtoda* cadacuada.

2 Idin timmacder ni Zorobabel nĝa anac ni Salatiel, ken ni Jesua nĝa anac ni Josedec, ket rinugianda a banĝonen ti balay ti Dios nĝa adda idiay Jerusalem; ket cadacuada adda idi dagiti mammadto ti Dios, a tumultulonĝ cadacuada.

3 Iti daydi met la a tiempo immay cadacuada da Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, ken Setar-bozanai, ken dagiti caduada, ket castoy ti kinunada cadacuada, Asino ti nanĝted cadacayo iti maysa a bilin a manĝbanĝon itoy a balay, ken manĝleppas itoy a bacud?

4 Idin imbagami cadacuada ti mayannurot itoy a wagas, no ania dagiti nagan dagiti lallaki nĝa agararamid itoy panangbanĝon.

5 Nĝem ti mata ti Diosda adda idi cadagiti lallacay dagiti Judios, ket saanda ida a pinasardenĝ, aginĝgat' di dumtenĝ ken Dario ti panĝgep, ken sa maisubli ti subalit iti surat a maipapan itoy.

6 Ti catucad ti surat nĝa imbaonda ken ari Dario da Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, ken Setar-bozanai, ken dagiti caduana nĝa Afarsaqueos, nĝa adda idi iti ballasiw ti Carayan;

7 nanĝipaw-itda kencuana iti maysa a surat, a nacaisuratan ti castoy: Talna amin ken ari Dario.

8 Mayammo coma iti ari, a napancami idiay provincia ti Juda iti balay ti dackel

a Dios, isu a nabangon cadagiti dadackel a batbato, ken cayo a naisaad cadagiti diding; ket daytoy nga aramid magna a sigaganetget, ket rumang-ay cadagiti imimada.

9 Idin sinaludsudmi cadagiti lallacay, ket kinunami cadacuada ti castoy, Asino ti nangted cadacayo iti maysa a bilin a mangbangon itoy a balay, ken mangleppas itoy a bacud?

10 Sinaludsudmi met cadacuada dagiti nagnaganda, tapno mangpanecnec kenca nga isuratmi dagiti nagnagan dagiti lallaki nga ol-oloda idi.

11 Ket insublida a castoy cadacami ti sungbat, a kinunada, Ad-adipennacami ti Dios ti langit ken daga, ket bangonenmi ti balay a nabangon idi cadagitoy adu a tawen a nalabes, isu a binangon ken lineppas ti maysa a dackel nga ari ti Israel.

12 Ngem calpasan ti pananggargari dagiti ammami iti Dios ti langit nga agpungtot, inyawatna ida iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, a Caldeo, isu a nangdadael itoy a balay, ket impanna dagiti tattao idiay Babilonia.

13 Ngem iti umuna a tawen ni Ciro nga ari ti Babilonia, ni ari Ciro nangaramid iti maysa a bilin tapno mabangon daytoy a balay ti Dios.

14 Ket ti balitoc ken pirac nga alalicamen met ti balay ti Dios, nga innala idi ni Nabucodonosor iti templo nga adda idi idiay Jerusalem, ket inyegna iti templo ti Babilonia, dagitoy innala idi ni Ciro iti templo ti Babilonia, ket inyawatna ida iti maysa a managan iti Sasabasar, isu a pinaggobernadorna;

15 ket kinunana kencuana, Alaem dagitoy nga al-alicamen, inca, icabilmo ida idiay templo nga adda idiay Jerusalem, ket bay-am a mabangon ti balay ti Dios iti dissona.

16 Idin immay daytoy met laeng a Sasabasar, ket incabilna dagiti cimiento ti balay ti Dios nga adda idiay Jerusalem: ket nanipud iti daydi a tiempo agingga met laeng ita mabangbangon pay laeng, ket nupay casta di pay la nalpas.

17 Ita ngarud, no naimbag coma iti ari, maaramid coma ti panagsukimat iti balay ti gameng ti ari, nga adda idiay Babilonia, no casta, a naaramid idi ti maysa a bilin gapu ken ari Ciro a mangbangon itoy a balay ti Dios idiay Jerusalem; ket ibaon coma cadacami ti ari ti pacaay-ayoanna a maipapan itoy a panggep.

Biruken ni Dario ti bilin ni Ciro. Ti templo nalpasen ken maisibbo. Masalimetmetan ti pascua.

6 Idin nangaramid ti maysa a bilin ni ari Dario, ket naaramid idi ti panagbirnic idiay balay dagiti libro idiay pagdulinan dagiti gameng sadi Babilonia.

2 Ket nasaracan iti Achmetha, idiay palacio nga adda idiay provincia ti Media ti sangcalucot, isu a nacaisuratan idi ti castoy a pacalaglagipan:

3 Iti umuna a tawen ni ari Ciro, Ni ari Ciro nangaramid iti maysa a bilin: Maipapan iti balay ti Dios idiay Jerusalem, mabangon coma ti balay a saad a pagidataganda cadagiti datdaton, ket maisaad a sititibker dagiti cimiento; ti catayagna innem a pulo a sico, ket innem a pulo a sico ti caacabana;

4 agraman tallo a catoon dagiti dadackel a batbato, ken maysa a catoon a baro a cayo: ket dagiti gasto maitedda nga aggapu iti balay ti ari.

5 Ket casta met ti balitoc ken pirac nga al-alicamen ti balay ti Dios, isu nga innala ni Nabucodonosor idiay templo nga adda idiay Jerusalem, ket naipan idiay Babilonia, maisublida coma, ken mayegda manen iti templo nga adda idiay Jerusalem, tunggal maysa iti saadna; ket icabilmonto ida idiay balay ti Dios.

6 Ita ngarud, Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, Setar-bozanai, ken dagiti caduayo nga Afarsaqueos, nga addacayo iti ballasiw ti Carayan, umadayucayo dita:

7 bay-anyo a sitatalna ti aramid ti balay ti Dios; palubosanyo a ti gobernador dagiti Judios ken dagiti lallacay dagiti Judios bangonenda daytoy a balay ti Dios iti dissona.

8 Maysa pay agaramidac iti maysa a bilin no ania ti aramidenyonto cadagitoy lallacay dagiti Judios a maipaay iti panangbangon itoy a balay ti Dios: a cadagiti cucua ti ari, nga iti met laeng buis idiay ballasiw ti Carayan, maited dagiti gasto a buyugen ti amin a kinaregta cadagitoy a lallaki, tapno dida matactac.

9 Ket amin a masapulda, bacbaca a

lallaki, ken carcarnero, ken corcordero, padapada nga agpaay iti daton a mapuuran a maipaay iti Dios ti langit; *casta met* ti trigo, asin, arac, ken lana, a mayannurot iti sao dagiti sacerdote nga adda idiay Jerusalem, maitedda coma cadacuada iti inaldawaldaw a di agcurang;

10 tapno idatagda dagiti daton a nabanglo a sayamusom iti Dios ti langit, ken agcararagda a maipaay iti biag ti ari, ken cadagiti annacna a lallaki.

11 Casta met a nagaramidac iti maysa a bilin, nga uray asinoman a mamalbaliw itoy a sao, masucto coma ti maysa a cayo ti balayna, ket isu maibayog coma ken maicapet iti *cayo;* ket ti balayna maaramid a maysa a gabsuon ti iblang gapu itoy:

12 ket ti Dios a mamagnaed ti naganna sadiay dadaelenna coma amin nga ar-ari ken tattao a mangyunnat iti imada a mamalbaliw *itoy met laeng,* a mangdadael itoy a balay ti Dios nga adda idiay Jerusalem. Siac ni Dario inaramidco ti maysa a bilin; maaramid coma a buyugen ti amin a kinaregta.

13 Idin ni Tatanai, a gobernador ti ballasiw ti Carayan, ni Setar-bozanai, ken dagiti caduada, inaramidda a casta iti amin a kinaregta, agsipud ta imbaon ni ari Dario.

14 Ket dagiti lallacay dagiti Judios binangonda ket rimmang-ayda, gapu cadagiti padto da Aggeo a mammadto, ken Zacarias nga anac ni Addo. Ket binangonda ken lineppasda, a mayannurot iti bilin ti Dios ti Israel, ken mayannurot iti bilin da Ciro, ken Dario, ken Artaxerxes nga ari ti Persia.

15 Ket nalpas idi daytoy a balay iti maicatlo nga aldaw ti bulan ti Adar, a maicanem a tawen ti panagari ni ari Dario.

16 Ket dagiti annac ti Israel, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas; ken ti matda cadagiti annac ti pannacacayaw sinalimetmetanda ti pannacaisibbo daytoy a balay ti Dios a binuyog ti rag-o.

17 Ket indatagda iti daytoy a pannacaisibbo ti balay ti Dios ti sangagasut a bacbaca a lallaki, duagasut a carcarnero, uppat a gasut a cordero; ken maipaay iti daton ti basol a maipaay iti amin nga Israel, sangapulo ket dua a calding a lallaki, a mayannurot iti bilang dagiti caputotan ti Israel.

18 Ket insaadda dagiti sacerdote cadagiti pannacabingbingayda, ken dagiti Levitas cadagiti pannacadasdasigda, a maipaay ti panagservi ti Dios, nga adda idiay Jerusalem; cas naisurat iti libro ni Moises.

19 Ket dagiti annac ti pannacacayaw nagpascuada iti maicapulo ket uppat *nga aldaw* ti umuna a bulan.

20 Ta dagiti sacerdote ken dagiti Levitas naggugorda a nagtitipon; nadalusda amin idi: ket pinatayda ti pascua gapu cadagiti amin nga annac ti pannacacayaw, ken cadagiti cacabsatda a sassacerdote, ken gapu cadacuada met laeng.

21 Ket kinnan dagiti annac ti Israel a nagsubli a naggaput' pannacacayaw, ken amin a timmipon cadacuada a nangisina cadagiti bagbagída iti kinarugit dagiti nacion ti daga, tapno sapulenda ni Jehova, a Dios ti Israel,

22 ket nginilinda a sirarag-o ti fiesta ti di nalevaduraan a tinapay iti pito nga aldaw: ta pinarag-o ida ni Jehova, ket pinasublina ti puso ti ari ti Asiria cadacuada, tapno papigsaenna dagiti im-imada iti panagaramid ti balay ti Dios, a Dios ti Israel.

Mapan ni Esdras idiay Jerusalem. Surat ni Artaxerxes ken ni Esdras.

7 Calpasan dagitoy, idi panagari ni Artaxerxes nga ari ti Persia, ni Esdras nga anac a lalaki ni Saraias, nga anac a lalaki ni Azarias, nga anac a lalaki ni Helcias,

2 nga anac a lalaki ni Sellum, nga anac a lalaki ni Sadoc, nga anac a lalaki ni Aquitob,

3 nga anac a lalaki ni Amarias, nga anac a lalaki ni Azarias, nga anac a lalaki ni Maraiot,

4 nga anac a lalaki ni Zaraias, nga anac a lalaki ni Ozi, nga anac a lalaki ni Bocci,

5 nga anac a lalaki ni Abisue, nga anac a lalaki ni Finees, nga anac a lalaki ni Eleazar, nga anac a lalaki ni Aaron, a cangatoan a sacerdote—

6 daytoy nga Esdras simmang-at a nag gaput' Babilonia. Ket isu idi ti escriba a nalaing iti linteg ni Moises, nga inted ni Jehova, a Dios ti Israel; ket impalubos ti ari ti amin a dinawatna, a mayannurot iti ima ni Jehova a Diosna kencuana.

7 Ket simmanĝ-at idiay Jerusalem, ti dadduma cadagiti annac ti Israel, ken cadagiti sacerdote, ken cadagiti Levitas, ken cadagiti cumacanta, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti Natineos, iti maicapito a tawen ni ari Artaxerxes.

8 Ket isu dimtenĝ idiay Jerusalem iti maicalima a bulan, nga isu idi ti maicapito a tawen ti ari.

9 Ta iti umuna *nga aldaw* ti umuna a bulan nangrugi a simmanĝ-at a naggaput' Babilonia; ket iti umuna *nga aldaw* ti maicalima a bulan dimtenĝ idiay Jerusalem, a mayannurot iti naimbag nga ima ti Diosna kencuana.

10 Ta ni Esdras impapusona ti nagsapul iti linteg ni Jehova, ken manĝaramid ken cuana, ken manĝisuro iti Israel cadagiti alagaden ken annuruten.

11 Ket daytoy ti catucad ti surat nga inted ni ari Artaxerxes ken Esdras a sacerdote nga escriba, nga escriba met laenĝ dagiti sao ti bilin ni Jehova, ken dagiti ipaalagadna iti Israel:

12 Ni Artaxerxes, nga ari dagiti ar-ari ken Esdras a sacerdote, nga escriba ti linteg ti Dios ti langit, napalongdo, ken dadduma pay.

13 Aramidec ti maysa a bilin, a dagiti amin a tattao ti Israel ken dagiti sacerdoteda ken Levitas iti pagturayac a sidadaan iti siwawayawaya a nakemda met laenĝ a mapan idiay Jerusalem, cumuyogda kenca.

14 Agsipud ta sica maibaonca gapu iti ari ken cadagiti pito a consejerona, tapno manĝpalutput iti Juda ken Jerusalem, a mayannurot iti linteg ti Diosmo nga adda iti imam,

15 ken manĝawit iti pirac ken balitoc, nga indaton a siwawayawaya ti ari ken dagiti consejerona iti Dios ti Israel, a ti naedna adda idiay Jerusalem,

16 ken amin a pirac ken balitoc a masaracamto iti amin a provincia ti Babilonia, agraman cadagiti daton ti sibubulos a nakem dagiti tattao, ken dagiti sacerdote, nga inyawatda a siaayat ti nakemda a maipaay iti balay ti Diosda nga adda idiay Jerusalem;

17 gapuna nga igatanĝmonto iti amin a regta daytoy a cuarta cadagiti bacbaca a lallaki, carcarnero, corcordero, agraman datdatonda a bellaay, ken datdatonda a mainum, ket idatagmonto ida iti rabaw ti altar ti balay ti Diosmo nga adda idiay Jerusalem.

18 Ket uray aniaman a naimbagto kenca ken cadagiti cacabsatmo nga aramidenyo iti natda iti pirac ken balitoc, aramidenyo a mayannurot iti nakem ti Diosyo.

19 Ket dagiti al-alicamen a naited kenca a maipaay iti panagservi ti balay ti Diosmo, yawatmo iti sanĝoanan ti Dios ti Jerusalem.

20 Ket uray anianto pay a masapul a maipaay iti balay ti Diosmo, nga addanto pacasapulam nga ited, itdemto nga aggapu iti balay ti gamenĝ ti ari.

21 Ket siac, a siac ni ari Artaxerxes, aramidec ti maysa a bilin cadagiti amin a manĝaywan iti gamgamenĝ nga adda iti ballasiw ti Carayan, nga uray aniaman a dawatento cadacayo ni sacerdote Esdras, nga escriba ti linteg ti Dios ti langit, maaramid coma a buyugen ti amin a kinaregta,

22 aginĝgat' sanĝagasut a talento a pirac, ken sanĝagasut a casucat a trigo, ken sanĝagasut a bat nga arac, ken sanĝagasut a bat a lana, ken asin a di makednĝan ti caadu.

23 Uray aniaman a maibilin gapu iti Dios ti langit, maaramid coma nga apagisu a maipaay iti balay ti Dios ti langit; ta apayapay adda coma punĝtot a maibusor iti pagarian ti ari ken cadagiti annacna a lallaki?

24 Casta met nga ipanecnecmi cadacayo a ti maipapan iti asino a sacerdote ken Levitas, dagiti cumacanta, dagiti agaywan iti ruangan, dagiti Natineos, wenno adadipen daytoy a balay ti Dios, dinto nalinteg ti ipatay iti panangbuis, alcabala wenno cuartais cadacuada.

25 Ket sica, Esdras, a mayannurot iti sirib ti Diosmo nga adda ita imam, manĝtudingca cadagiti magistrados, ken ococom nga agocom iti amin a tattao nga adda iti ballasiw ti Carayan, dagiti isuamin a macaammo cadagiti linteg ti Diosmo; ket isurom ti saan a macaammo cadacuada.

26 Ket uray asinoman a di agaramid iti linteg ti Diosmo, ken ti linteg ti ari, matunĝpal coma kencuana ti panangocom, a buyugen ti amin a kinaregta, uray agpapan ken patay, wenno iti pannacaibellenĝ, wenno pannacaiccat dagiti cucua, wenno iti pannacabalud.

27 Bendito coma ni Jehova, a Dios dagiti ammatayo, a nangicabil iti castoy a banag iti puso ti ari, a manĝpasayaat ti

balay ni Jehova nga adda idiay Jerusalem;

28 ket nangisacnap caniac iti naayat a kinaimbag iti sango ti ari, ken dagiti consejerona, ken iti sango dagiti amin a mainel a principe ti ari. Ket napabilegac cas mayalubog iti ima ni Jehova a Diosco iti rabawco, ket inurnongco iti amin nga Israel dagiti palongoen a lallaki tapno makipagsang-atda caniac.

Lista dagiti simmurot ken ni Esdras. Maibaon dagiti Levitas ken dagiti Natineos. Maipacaammo ti panagayunar. Timbeng ti isagut iti templo. Ti idadateng idiay Jerusalem. Dagiti datdaton naidatag.

8 Dagitoy isuda dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti ammada, ket daytoy ti capoonan dagiti makipagsang-at caniac a naggaput' Babilonia, idi panagari ni ari Artaxerxes:

2 Cadagiti annac a lallaki ni Finees, ni Gersom. Cadagiti annac a lallaki ni Itamar, ni Daniel. Cadagiti annac a lallaki ni David, ni Hattus.

3 Cadagiti annac a lallaki ni Sequenias, cadagiti annac a lallaki ni Faros, ni Zacarias; ket caduana nabilang iti pinoonpoon dagiti lallaki sangagasutda ket limapulo.

4 Cadagiti annac a lallaki ni Pahatmoab, ni Elioenai nga anac a lallaki ni Zaraias; ket caduana dagiti duagasut a lallaki.

5 Cadagiti annac a lallaki ni Sequenias, ti anac a lalaki Jaaziel, ket caduana tallo gasut a lallaki.

6 Ket cadagiti annac a lallaki ni Adin, ni Ebed nga anac a lalaki ni Jonatan, ket caduana limapulo a lallaki.

7 Ket cadagiti annac a lallaki ni Elam, ni Jesaias nga anac a lalaki ni Atalias, ket caduana pitopulo a lallaki.

8 Ket cadagiti annac a lallaki ni Safatias, ni Zebadias nga anac a lalaki ni Micael; ket caduana walopulo a lallaki.

9 Cadagiti annac a lallaki ni Joab, ni Abdias nga anac a lalaki ni Jahiel; ket cadua a duagasut sangapulo ket walo a lallaki.

10 Ket cadagiti annac a lallaki ni Selomit nga anac a lalaki ni Josfias; ket caduana sangagasut ket innem a pulo a lallaki.

11 Ket cadagiti annac a lallaki ni Bebai ni Zacarias nga anac a lalaki ni Bebai; ket caduana duapulo ket walo a lallaki.

12 Ket cadagiti annac a lallaki ni Azgad ni Johanan nga anac a lalaki ni Haccatan; ket caduana sangagasut ket sangapulo a lallaki.

13 Ket cadagiti annac a lallaki ni Adonicam, isuda a naudi *idi*; ket dagitoy dagiti nagnaganda: Elifelet, Jeiel, ken Samaias; ket caduada innem a pulo a lallaki.

14 Ket cadagiti annac a lallaki ni Biguai, da Hutai ken Zabud; ket caduada pitopulo a lallaki.

15 Ket inurnongco ida idiay carayan nga agayus aginggat' Ahava; ket idiay nagpacarsocami iti tallo nga aldaw: ket kimmitaac cadagiti tattao, ken cadagiti sacerdote, ket awan ti nasaracac cadagiti annac a lallaki ni Levi.

16 Idin pinaayabac da Eliezer, Ariel, Semeias, ken Elnatan, ken Jarib, ken Elnatan, ken Natan, ken Zacarias, ken Mesullam, a pangpangoloen a lallaki; casta met cada Joiarib, ken Elnatan, a mangadadalda idi.

17 Ket imbaonco ida ken Addo a palungo idiay disso a Caspia; ket imbagac cadacuada no ania ti saoenda ken Addo, *ken* cadagiti cacabsatna a Natineos, idiay disso a Caspia, tapno yegda cadacami dagiti agannong a maipaay iti balay ti Diosmi.

18 Ket mayannurot iti naimbag nga ima ti Diosmi cadacami inyegda cadacami ti maysa a lalaki a nasaririt, cadagiti annac a lallaki ni Mali, nga anac a lalaki ni Levi, nga anac ni Israel; ken ni Sarabias, agraman cadagiti annacna a lallaki ken cadagiti cacabsatna a lallaki, sangapuloda ket walo;

19 ken Hasabias, ken caduana ni Jesaias cadagiti annac a lallaki ni Merari, dagiti cacabsatna a lallaki ken annac a lallaki, duapuloda;

20 ken cadagiti Natineos a nangtedan ni David ken dagiti pangoloen ti annong dagiti Levitas, duagasut ket duapulo a Natineos: isuda amin nainagananda idi.

21 Ket inwarragawagco idiay ti panagayunar, idiay carayan Ahava, tapno ipacumbabami dagiti bagbagimi iti sango ti Diosmi, tapno sapulenmi kencuana ti maysa a nalinteg a dalan a maipaay cadacami, ken cadagiti babassitmi, ken cadagiti amin a cucuami.

22 Ta nagbainac a dimmawat iti ari ti maysa a pangen ti soldado ken agcacabayo a tumulong cadacami a maibusor iti cabusor iti dalan, agsipud ta sinaomi iti ari, a kinunami, Ti ima ti Diosmi adda cadagiti amin a mangsapul kencuana, a maipaay iti imbag; ngem ti pannacablinna ken ti pungtotna maibusor cadagiti isu-amin a mangidian kencuana.

23 Gapuna a nagayunarcami ken sinapulmi ti Diosmi gapu itoy: ket nadawdawatan gapu cadacami.

24 Idin insinac ti sangapulo ket dua cadagiti pangoloen dagiti sacerdote, da Sarabias, Hasabias, ken caduada ti sangapulo a cacabsatda a lallaki,

25 ket tinimbengco cadacuada ti pirac, ken ti balitoc, ken dagiti al-alicamen, a ti met laeng daton a maipaay iti balay ti Diosmi isu nga indatag ti ari, ken dagiti consejerona, ken dagiti principena, ken amin nga Israel nga adda a sisasango:

26 tinimbengco cadagiti imada innem a gasut ket limapulo a talento a pirac, ken al-alicamen a pirac sangagasut a talento; iti balitoc sangagasut a talento;

27 ken duapulo a malmalucong a balitoc, iti sangaribu a daric; ken dua nga al-alicamen a gambang a nasudi a nasileng, a napategda a cas la balitoc.

28 Ket kinunac cadacuada, Nasantoancayo ken Jehova, ken nasantoan dagiti al-alicamen; ket ti pirac ken balitoc isudat' maysa a daton ti sibubulos a nakem ken Jehova, a Dios dagiti ammayo.

29 Agsalucagcayo, ken salimetmetanyo ida, aginggat' dicay timbengen ida iti sangoanan dagiti pangoloen dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma ti Israel, idiay Jerusalem, cadagiti sagsagumbi ti balay ni Jehova.

30 Iti casta dagiti sacerdote ken dagiti Levitas inawatda ti timbeng ti pirac ken ti balitoc, ken dagiti al-alicamen, tapno iyegda idiay Jerusalem iti balay ti Diosmi.

31 Idin pimmanawcami idiay Carayan nga Ahava iti maicasangapulo ket dua *nga aldaw* ti umuna a bulan, tapno mapancami idiay Jerusalem: ket adda idi cadacami ti ima ti Diosmi, ket insalacannacami iti ima ti cabusor ken ti agsaneb iti dalan.

32 Ket dimtengcami iti Jerusalem, ket nagnaedcami idiay iti tallo nga aldaw.

33 Ket iti maicapat nga aldaw natimbeng ti pirac ken ti balitoc ken dagiti al-alicamen idiay balay ti Diosmi iti ima ni Meremot nga anac a lalaki ni Urias a sacerdote (ket caduana idi ni Eleazar nga anac a lalaki ni Fineces: ket caduada da Josabad nga anac a lalaki ni Jesua, ken Noadias nga anac a lalaki ni Binui, a Levita)—

34 isuda amin binilangda ken tinimbengda: ket amin ti timbeng naisurat idi a tiempo.

35 Ket dagiti annac ti pannacacayaw, a rimmuar a naggaput' pannacaibellengg, indatagda dagiti datdaton a mapuuran iti Dios ti Israel, sangapulo ket dua a bacbaca a lallaki gapu iti amin nga Israel, siam a pulo ket innem a carcarnero, pitopulo ket pito a corcordero, sangapulo ket dua a caldingg a lallaki a maipaay iti daton ti basol: amin daytoy maysa idi a daton a mapuuran ken Jehova.

36 Ket inyawatda dagiti incumit ti ari cadagiti gobernador ti ari, ken cadagiti gobernador iti ballasiw ti Carayan: ket intan-ocda dagiti tattao ken ti balay ti Dios.

Ti panagipudno ken cararag ni Esdras.

9 Idi naaramid dagitoy a banag, immadani dagiti pangoloen caniac, a kinunada, Dagiti tattao ti Israel, ken dagiti sacerdote ken dagiti Levitas. dida insina dagiti bagbagida cadagiti tattao dagiti dagdaga, *nga agar-aramidda* a mayalubog cadagiti kinarimonda, dagiti met laeng Cananeos, dagiti Jetteos, dagiti Ferezeos, dagiti Jebuseos, dagiti Ammonitas, dagiti Moabitas, dagiti Egipcios, ken dagiti Amorreos.

2 Ta nagalada cadagiti annacda a babbai a maipaay cadacuada met laeng ken cadagiti annacda a lallaki, iti casta a ti nasantoan a bukel nailaoc cadacuada met laeng cadagiti tattao dagiti dagdaga; ti ima dagiti pangoloen ken dagiti agturay isu idi ti nangnangrona itoy a panaglabsing.

3 Ket idi a nangegco daytoy, pinigisco ti pagan-anayco ken ti lambonco, ket pinarutco ti buoc ti oloc ken ti iminggo, ket nagtugawac a sirririra.

4 Idin immurnong caniac ti tunggal maysa a nagtayegteg cadagiti sao ti Dios ti Israel, a gapu iti panaglabsing dagidiay

ti pannacacayaw; ket nagtugawac a siririru aginĝga iti daton iti rumabii.

5 Ket iti daton ti rumabii timmacderac idi panagpacumbabac, a ti met laenĝ cawes ken lambonco a sipipigis; ket nagparintumenĝac, ket inyucradco dagiti im-imac ken Jehova a Diosco;

6 ket kinunac, O Diosco, mabainac ket lumabagaac a manĝitanĝad ti rupac kenca, Diosco; ta dagiti kinadanĝkesmi immadu cadagiti olomi, ket ti babacmi dimmackel aginĝga cadagiti lanĝlanĝit.

7 Nanipud cadagidi aldaw dagiti ammami nagbabaccami iti casta unay aginĝga itoy nĝa aldaw; ket gapu cadagiti kinadanĝkesmi nayawatcami idi, dagiti ar-arimi, ken dagiti sacerdotemi, iti ima dagiti ar-ari dagiti dagdaga, iti campilan, iti pannacacayaw, ken ti pannacaagaw, ken iti pannacaducot ti rupa, cas itoy nĝa aldaw.

8 Ket ita iti maysa a bassit a canito naiparanĝarang ti parabur gapu ken Jehova a Diosmi, tapno ibatinacami a maysa a tidda tapno agtalaw, ken manĝted cadacami iti maysa a lansa iti nasantoan a dissona, tapno lawagan ti Diosmi dagiti matami, ken iccannacami iti bassit nĝa unĝar iti pannacatagabumi.

9 Ta dacami tagabucami; nupay casta dinacam inidian ti Diosmi iti pannacatagabumi, no di ket pinadackelna cadacami iti naayat a kinaimbagna iti imatanĝ dagiti ar-ari ti Persia, tapno paunĝarennacami tapno patacderenmi ti balay ti Diosmi, ken manĝtarimaan cadagiti rebrebbana, ken manĝted cadacami iti maysa a bacud iti Juda ken idiay Jerusalem.

10 Ket ita, O Diosmi, anianto ti saoenmi iti calpasan daytoy? ta inidianmi dagiti bilbilinmo,

11 nĝa imbilinmo iti pannacaaramat dagiti ad-adipemmo a mamadto, a kinunam, Ti daga a taguicuaenyo, narugit a daga a gapu iti kinarugit dagiti tattao dagiti dagdaga, gapu cadagiti kinarimonda, a nanĝpunno manipud iti maysa a banĝir aginĝgat' sabali iti kinarugitda:

12 gapuna ita dicay ited dagiti annacyo a babbai cadagiti annacda a lallaki, dicay met manĝala cadagiti annacda a babbai a maipaay cadagiti annacyo a lallaki, dicay sapulen ti cappiada wenno ti rang-ayda iti agnanayon; tapno pumigsacayo, ken canenyo ti imbag ti daga, ket isut' ibatiyo a maysa a tawid cadagiti annacyo iti agnanayon.

13 Ket calpasan ti amin nĝa immay cadacami a gapu cadagiti kinadakes ti aramidmi, ken gapu iti dackel a babacmi, idinto a sica a Diosmi dinusanacami iti basbassit nĝem iti cataladan dagiti kinadanĝkesmi, ket iniccannacam iti castoy a matda,

14 salunĝasinĝenminto manen aya dagiti bilbilinmo, ken makicabagiancami cadagiti tattao nĝa agaramid cadagitoy a kinarimon? dicanto aya agpunĝtot cadacami aginĝgat' dinacam maibus, tapno awanto ti matda, uray macatalaw?

15 O Jehova, a Dios ti Israel, nalintegca; ta nabaticami a macatalaw, cas itoy nĝa aldaw: adtoy, addacami iti sanĝoanam cadagiti babacmi; ta awan ti macatacder iti saclanĝmo gapu itoy.

Ti gampor a panagaassawa maidian. Lista dagiti addaan assawa a gangannaet.

10 Idi nĝa agcarcararag ken agipud-pudno ni Esdras, agsanĝsanĝit ken agculcul-ob iti sanĝo ti balay ti Dios, immurnonĝ kencuana ti Israel ti maysa a gimonĝ a dackel dagiti lallaki, ken babbai, ken ubbinĝ; ta dagiti tattao nagsanĝitda iti naladinĝit unay.

2 Ket simmunĝbat ni Sequenias nĝa anac a lalaki ni Jahiel, maysa cadagiti annac a lallaki ni Elam, ket kinunana ken Esdras, Naglabsinĝcami a maicaniwas iti Diostayo, ken nanĝasawacami cadagiti babbai a gangannaet dagiti il-ili ti daga: nupay casta adda inanama ita a maipaay iti Israel a maipapan itoy a banag.

3 Ita nĝarud agaramidtay coma iti maysa a tulag iti Diostayo a pagtalawentayo amin dagiti assawa a babbai, ken dagiti nayanac cadacuada, a mayalubog iti patigmaan ti apoc, ken dagiti agpigerger cadagiti bilin ti Diostayo; ket maaramid coma a mayalubog iti linteg.

4 Tumacderca; ta bianĝmo ti panĝgep, ket addacami kenca: tumuredca a naimbag, ket agaramidca.

5 Idin timmacder ni Esdras, ket pinagsapatana dagiti panĝoloen dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken amin nĝa Israel, tapno agaramidda a mayalubog itoy a sao. Iti casta nagsapatada.

6 Idin timmacder ni Esdras ket napan a naggaput' balay ti Dios iti sagumbi ni

Johanan nga anac a lalaki ni Eliasib: ket *idi a* dimteng idiay, saan a nangan idi iti tinapay, saan nga imminum iti danum; ta nagdung-aw a gapu iti panaglabsing dagidiay ti pannacacayaw.

7 Ket inwarragawagda iti amin a Juda ken Jerusalem cadagiti amin nga annac ti pannacacayaw, tapno aguurnongda idiay Jerusalem;

8 ket ti di umay iti uneg ti tallo nga aldaw a mayalubog iti patigmaan dagiti pangoloen ken dagiti lallacay, mapucaw amin a cucuana, ket maisina iti gimong ti pannacacayaw.

9 Idin naguurnong idiay Jerusalem amin dagiti lallaki ti Juda ken Benjamin iti uneg ti tallo nga aldaw (maicasiam a bulan idi, iti maicaduapulo *nga aldaw* ti bulan); ket nagtugaw dagiti amin a tattao iti nalawa a disso iti sango ti balay ti Dios, nga agpigpigergerda a gapu itoy a panggep, ken gapu iti dackel a tudo.

10 Ket timmacder ni Esdras a sacerdote, ket kinunana cadacuada, Naglabsingcayo, ket nangasawacayo cadagiti gangannaet a babbai, a nangpaadu iti babac ti Israel.

11 Gapuna ita agpudnocayo ken Jehova, a Dios dagidi ammayo, ket aramidenyo ti pacaay-ayoanna; ket suminacayo cadagiti tattao ti daga, ken cadagiti gangannaet a babbai.

12 Idin simmungbat ti amin a gimong ket kinunada iti natbag a timec, Cas ti kinunam a maipapan cadacami, casta ti rebbengmi nga aramiden.

13 Ngem adu dagiti tattao, ket tiempo ti adu a tudo, ket ditay mabalin ti agtacder iti ruar: ket daytoy saan la nga aramid ti maysa nga aldaw wenno dua; ta naglabsingcami iti casta unay itoy a gapu.

14 Madutocan ita coma dagiti pangpangoloentayo a maipaay iti amin a gimong, ket umay coma amin dagiti adda cadagiti ciudadtayo a nangasawa cadagiti gangannaet a babbai cadagiti nadutucan a tiempo, ket caduada dagiti lallacay ti tunggal ciudad, ken dagiti ococomda, aginggat' di mailiclic cadatayo ti nacabutbutengg a pungtot ti Diostayo, aginggat' di maiwacas daytoy a panggep.

15 Da laeng Jonatan nga anac a lalaki ni Asahel ken Jaazias nga anac a lalaki ni Tecuas ti nagtacder a maibusor itoy *a panggep*: ket tinulongan ida da Mesullam ken Sebetai a Levita.

16 Ket inaramid a casta dagiti annac ti pannacacayaw. Ket nailasin da Esdras a sacerdote, *agraman* cadagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammada, ken isuda amin cadagiti nagnaganda; ket nagtugawda iti umuna nga aldaw ti maicapulo a bulan tapno palutputenda ti panggep.

17 Ket nagibusda agraman cadagiti amin a lallaki a nangasawa idi cadagiti gangannaet a babbai iti umuna nga aldaw ti umuna a bulan.

18 Ket cadagiti annac a lallaki dagiti sacerdote nasaracanda idi dagiti nangasawa cadagiti gangannaet a babbai: *isut' ammoen*, cadagiti annac a lallaki ni Jesua, ti anac a lalaki ni Josedec, ken dagiti cacabsatna, da Maasias, ken Eliezer, ken Jarib, ken Godolias.

19 Ket intedda ti imada tapno pagtalawenda coma dagiti assawada a babbai; ket idinto a nacababacda, *isuda indatagda* ti maysa a carnero ti arban a maipaay iti babacda.

20 Ket dagiti annac a lallaki ni Emmer: da Janani ken Zebadias.

21 Ket cadagiti annac a lallaki ni Harim: da Maasias, ken Elias, ken Semeias, ken Jahiel, ken Ozias.

22 Ket cadagiti annac a lallaki ni Fasur: da Elioenai, Maasias, Ismael, Natanel, Josabad, ken Elaasa.

23 Ket cadagiti Levitas: da Josabad, ken Semei, ken Kelaias, (nga isu met laeng ni Calita), Fatajas, Juda, ken Eliezer.

24 Ket cadagiti cumacanta: ni Eliasib. Ket cadagiti agaywan iti ruangan: da Sellum, ken Tellem, ken Uri.

25 Ket iti Israel: Cadagiti annac a lallaki ni Faros: da Remeias, ken Jezias, ken Melquias, ken Mijamin, ken Eleazar, ken Melquias, ken Banaias.

26 Ket cadagiti annac a lallaki ni Elam: da Matanias, Zacarias, ken Jahiel, ken Abdi, ken Jerimot, ken Elias.

27 Ket cadagiti annac a lallaki ni Zattu: da Elioenai, Eliasib, Matanias, ken Jerimot, ken Zabad, ken Aziza.

28 Ket cadagiti annac a lallaki ni Bebai: da Johanan, Hananias, Zabbai, Atalai.

29 Ket cadagiti annac a lallaki ni

Bani: da Mesullam, Malluc, ken Adaias,
Jasub, ken Seal, Jerimot.
30 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Pahat-moab: da Adna, ken Quelal,
Banaias, Maasias, Matanias, Beseleel, ken
Binui, ken Manases.
31 Ket cadagiti annac a lallaki ni
Harim: da Eliezer, Jesue, Melquias,
Semeias, Simeon,
32 Benjamin, Malluc, Samarias.
33 Cadagiti annac a lallaki ni Hasum:
da Matanai, Matata, Zabad, Elifelet,
Jeremai, Manasses, Semei.
34 Cadagiti annac a lallaki ni Bani:
da Maadi, Amram, ken Uel,
35 Banaias, Bedias, Quelu,
36 Vanias, Meremot, Eliasib,
37 Matanias, Matenai, ken Jaasu,
38 ken Bani, ken Binui, Semei,
39 ken Selemias, ken Natan, ken
Adaias,
40 Macnadebai, Sasai, Sarai,
41 Azarel, ken Selemias, Samarias,
42 Sellum, Amarias, Jose.
43 Cadagiti annac a lallaki ni Nebo:
da Jeiel, Matatias, Zabad, Zebina, Addo,
ken Joel, Banaias.
44 Amin dagitoy nangalada idi cada-
giti gangannaet nga assawa a babbai; ket
dadduma cadacuada addaanda idi assawa
a babbai a gapu cadacuada nangipasngayda
iti annac.

TI LIBRO NI

NEHEMIAS.

Ladiñgit ken cararag ni Nehemias a maipapan cadagiti Judios idiay Jerusalem.

1 Dagiti sao ni Nehemias ñga anac a lalaki ni Haqualias.

Naaramid idi bulan ti Casleu, idi maicaduapulo a tawen, idi addaac idiay Susan a palacio,

2 a ni Janani, maysa cadagiti cacabsatco, immay, isu ken dadduma a lallaki ti Juda; ket nagsaludsudac cadacuada iti maipapan cadagiti Judios a nacatalaw a nabaybay-an iti pannacacayaw, ken maipapan iti Jerusalem.

3 Ket kinunada caniac, Ti matda a nabaybay-an iti pannacacayaw idiay provincia addada iti dackel a pannacaparigat ken pannacaumsa: ti bacud ti Jerusalem met marba, ket dagiti ruañganna mauramda iti apuy.

4 Ket naaramid, idi nañegco dagitoy a sao, a nagtugawac ket nagsañgitac, ken nagdunñ-awac cadagiti dadduma ñga aldaw; ket nagayunarac ken nagcarcararagac iti sañgo ti Dios ti lañgit,

5 ket kinunac, Gumawawaac kenca, O Jehova, a Dios ti lañgit, a dackel ken nacakigkigtot a Dios, a mañgsalimetmet iti tulag ken naayat a kinaimbag cadagiti agayat kencuana ken mañgsalimetmet cadagiti bilbilinna:

6 agimdenñ coma ta lapayagmo, ken silulucat coma dagita matam, tapno timudem ti cararag ti adipenmo, isu ñga icararagco kenca itoy a tiempo, iti aldaw ken iti rabii, gapu cadagiti annac ti Israel ñga ad-adipenmo, iti bayat ti panañgipudno cadagiti basbasol dagiti annac ti Israel, isu a binasolmi a maicaniwas kenca. Wen, siac ken ti balay ni amac nagbasolcami:

7 nagaramidcami a sidadakes a maicaniwas kenca, ket dicam sinalimetmetan dagiti bilbilin, uray dagiti alagaden, uray dagiti annuruten, ñga imbilinmo ken adipenmo a Moises.

8 Lagipem, gawawaec kenca, ti sao ñga imbilinmo ken adipenmo a Moises, a kinunam, No aglabsinñcayo, iwarascayto iti ruar cadagiti il-ili:

9 ñgem no sumublicayo caniac, ken salimetmetanyo dagiti bilbilinco, ken aramidenyo ida, nupay no dagiti pannacaipalladawyo addada cadagiti caadayuan a paset dagiti lañglañgit, nupay casta urnonñecto ida manipud sadiay, ken yegconto ida iti disso a pinilic a panñpanaedac iti naganco idiay.

10 Ita dagitoy isuda dagiti ad-adipenmo ken ti ilim, a sinubbotmo iti dackel a pannacabalinmo, ken iti napigsa ñga imam.

11 O Apo, gawawaec kenca, agimdenñ coma ta lapayagmo iti cararag ti adipenmo, ken iti cararag dagiti ad-adipenmo, ñga agayat ñga agbutenñ iti naganmo; ket parañg-ayem, dawatec kenca, ti adipenmo itoy ñga aldaw, ket itdem kencuana ti caasi iti imatañg daytoy a lalaki. (Siac idi ti agiggem iti copa ti ari).

Sarunñcaran ni Nehemias dagiti Judios idiay Jerusalem. Mapan ken minñminñanna ti ciudad.

2 Ket naaramid idi bulan a Nisan, iti maicaduapulo a tawen ni ari Artaxerxes, idi adda arac iti sañgona, ñga intag-ayco di arac, ket isut' intedco iti ari. *Idi unana a tiempo* saanac idi a naliday iti saclañgna.

2 Ket kinuna caniac ti ari. Apayapay a naliday ta rupam, idinto ta dica masakit? daytoy saan a sabali no di ket sakit ti puso. Idi casta nagbutenñac unay.

3 Ket kinunac iti ari, Agbiag coma a manayon ti ari: apayapay a di agliday coma ti rupac, idinto a ti ciudad, a disso dagiti tanem dagiti ammac, aglañgalañg, ken mapuuran iti apuy dagiti ruañganna.

4 Idin kinuna caniac ti ari, Ania ti dawatem? Iti casta nagcararagac iti Dios ti lañgit.

5 Ket kinunac iti ari, No macaay-ayo

iti ari, ken no nacasarac idi ti adipenmo iti parabur iti imatanḡmo, nḡa ibaonnac coma aginḡgat' Juda, aginḡga iti ciudad dagiti tanem dagiti ammac, tapno isut' banḡonec coma.

6 Ket kinuna caniac ti ari (ti reina met agtugtugaw iti dennana), Casanonto ti capaut ti pannagnam? ken inton ano ti panagsublim? Iti casta, nacaay-ayo iti ari ti pananḡibaonna caniac; ket dinutocac kencuana ti maysa a tiempo.

7 Maysa pay kinunac iti ari, No macaay-ayo iti ari, maited coma caniac dagiti sursurat a maipaay cadagiti gobernador iti ballasiw ti Carayan, tapno palubosandac a lumabas aginḡgat' diac macagtenḡ idiay Juda;

8 ket maysa a surat a maipaay ken Asaf nḡa agaywan iti cabakiran ti ari, tapno iccannac iti cayo tapno aramiden a babaotec a maipaay cadagiti ruanḡan ti castillo a bianḡ ti balay, ken maipaay iti bacud ti ciudad, ken maipaay iti balay a sumrecacto. Ket inted caniac ti ari, a mayannurot iti naimbag nḡa ima ti Dios iti rabawco.

9 Idin immayac cadagiti gobernador iti ballasiw ti Carayan, ket intedco cadacuada dagiti surat ti ari. Ket insanḡaibaon caniac ti ari dagiti capcapitan ti buyot ken tattao nḡa agcabayo.

10 Ket idi isut' nanḡeg da Sanaballat nḡa Horonita, ken Tobias nḡa adipen, nḡa Ammonita, isut' namarigat cadacuada iti casta unay, ta immay ti maysa a tao tapno agsapul iti pagimbagan dagiti annac ti Israel.

11 Iti casta immayac iti Jerusalem, ket addaan idi sadiay iti tallo nḡa aldaw.

12 Ket timmacderac iti rabii, siac ken sumagmamano a tattao ti caduac; diac met imbaga iti asinoman a tao no ania ti impapuso ti Dios caniac nḡa aramidec a maipaay iti Jerusalem; awan idi caniac ti aniaman nḡa animal, malacsid ti animal a nagsacayac.

13 Ket rimmuarac iti rabii iti ruanḡan ti lobonḡ, nḡa agturonḡ met laenḡ iti bubon ti chacal,* ken iti ruanḡan ti iblenḡ, ket mininḡminḡac dagiti bacud ti Jerusalem, a narbada idi, ken dagiti ruanḡanna narunawda idi iti apuy.

14 Idin nagtuloyac iti ruanḡan ti ubbog ken iti tanḡke ti ari: nḡem awan idi ti disso a maipaay iti animal nḡa adda iti babac a paglasatanna.

15 Idin simmanḡ-atac iti rabii iti waig, ket mininḡminḡac ti bacud; ket nagbawinḡac, ket simrecac iti ruanḡan ti lobonḡ, ket iti casta nagsubliac.

16 Ket dagiti agturay dida ammo idi no sadino ti napanac, wenno ania ti inaramidco; isut' diac imbaga pay cadagiti Judios, uray cadagiti sacerdote, uray cadagiti natacnenḡ, uray cadagiti agturay, uray iti matda a nagaramid iti aramid.

17 Idin kinunac cadacuada, Kitaenyo ti dakes a casasaad a pagyanantayo, no casano ti panaglanḡalanḡ ti Jerusalem, ken pannacapuor dagiti ruanḡanna iti apuy: umaycayo, ket banḡonentay coma ti bacud ti Jerusalem, tapno ditay coman maysa a mababalaw.

18 Ket imbagac cadacuada ti ima ti Dios a naipatay a siiimbag caniac, cas met dagiti sao ti ari nḡa insaona idi caniac. Ket kinunada, Tumacdertayo ken banḡonentayo coma. Iti casta pinapigsada dagiti imada a maipaay iti naimbag *nḡa aramid.*

19 Nḡem idi nḡa isut' nanḡeg da Sanaballat nḡa Horonita, ken Tobias nḡa adipen, nḡa Ammonita, ken Gessem nḡa Arabe, kinatawaandacami nḡa uyawen, ket inamisdacami, ket kinunada, Ania daytoy nḡa aramidenyo? umalsacayto aya a maibusor iti ari?

20 Idin sinunḡbatac ida, ket kinunac cadacuada, Ti Dios ti lanḡit, paranḡayennacamto; gapuna a dacami nḡa adadipenna tumacdercami ken banḡonenmi: nḡem dacayo awanancay apag, uray calintegan, uray pacalaglagipan, idiay Jerusalem.

Dagiti pannacasarita ti aramid cadagiti ruanḡan ken iti bacud.

3 Idin timmacder ni Eliasib a canḡatoan a sacerdote agraman cadagiti cacabsatna a sassacerdote, ket binanḡonda ti ruanḡan dagiti carcarnero; isut' sinantificarda, ket impatacderda dagiti ruanḡanna; aginḡga met laenḡ iti torre ti Hammeah isut' sinantificarda aginḡga iti torre ni Hananeel.

2 Ket ti dumna kencuana binanḡon dagiti lallaki ti Jerico. Ket ti dumna cadacuada binanḡon ni Zacur nḡa anac a lalaki ni Amri.

---

* *Chacal:* Maysa nḡa animal a cas la aso ti lanḡana.

3 Ket ti ruangan ti ican binangon dagiti annac a lallaki ni Hasenaa; insadda dagiti baotecna, ken impatacderda dagiti ruangganna, dagiti pamaluntanna, dagiti balbalunetna.

4 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Meremot nga anac a lalaki ni Urias, nga anac a lalaki ni Accus. Ket iti dumna cadacuada tinarimaan ni Mesullam nga anac a lalaki ni Baraquias, nga anac a lalaki ni Mesezabel. Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Sadoc nga anac a lalaki ni Baana.

5 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan dagiti Tecuitas; ngem saan nga incabil dagiti natacnengda dagiti tengngedda iti aramid ti apoda.

6 Ket ti daan a ruangan tinarimaan da Joiada nga anac a lalaki ni Fasea ken Mesullam nga anac a lalaki ni Besodias; incabilda dagiti baotecna, ken impatacderda dagiti ruangganna, ken dagiti pamaluntanna ken dagiti balbalunetna.

7 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan da Meltias a Gabaonita, ken Jadon a Meronotita, a lallaki ti Gabaon, ken ti Maspa, *a biang* ti trono ti gobernador iti ballasiw ti Carayan.

8 Ti dumna kencuana tinarimaan ni Oziel nga anac a lalaki ni Harhaias, dagiti mammanday iti balitoc. Ket ti dumna kencuana tinarimaan ni Jananias a maysa cadagiti mangaramid iti bangbanglo, ket pinatibkerda ti Jerusalem agingga met laeng iti acaba a bacud.

9 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Refaias nga anac a lalaki ni Jur, nga agturay ti guddua ti sacup ti Jerusalem.

10 Ket ti dumna cadacuada tinarimaan ni Jedaias nga anac a lalaki ni Haruma, iti sangoanan ti balayna. Ket ti dumua kencuana tinarimaan ni Hattus nga anac a lalaki ni Hasebonias.

11 Da Melquias nga anac a lalaki ni Harim, ken Hasub nga anac a lalaki ni Pahat-moab, tinarimaanda ti sabali a paset, ken ti torre dagiti horno.

12 Ket ti dumna kencuana tinarimaan ni Sellum nga anac a lalaki ni Halohes, nga agturay ti guddua ti sacup ti Jerusalem, isu ken dagiti annacna a babbai.

13 Ti ruangan ti lobong tinarimaan ni Hanum, ken dagiti naed ti Zanoe: isut' binangonda, ken impatacderda dagiti ruangganna, dagiti pamaluntanna, ken dagiti balunetna, ken sangaribu a casico ti bacud agingga iti ruangan ti iblenng.

14 Ket ti ruangan ti iblenng tinarimaan ni Melquias nga anac a lalaki ni Recab, nga agturay ti sacup ti Bet-acarem; isut' binangonna, ken impatacderna dagiti ruangganna, dagiti pamaluntanna, ken dagiti balunetna.

15 Ket ti ruangan ti ubbog tinariman ni Sellum nga anac a lalaki ni Colhoza, a turayen ti sacup ti Maspa; isut' binangonna, ken isut' inabbongganna, ken impatacderna dagiti ruangganna, dagiti pamaluntanna, ken dagiti balunetna, ken ti bacud ti tangke ti Sela iti denna ti minuyongan ti ari, agingga met laeng cadagiti agdan a sumalog manipud iti ciudad ni David.

16 Iti calpasanna tinarimaan ni Nehemias nga anac a lalaki ni Azbuc, a turayen ti guddua ti sacup ti Bet-sur, agingga iti disso iti sangoanan dagiti tanem ni David, ken agingga iti tangke a naaramid idi, ken agingga iti balay dagiti mamaingel a lallaki.

17 Iti calpasanna tinarimaan dagiti Levitas, ni Rehum nga anac a lalaki ni Bani. Ti dumna kencuana tinarimaan ni Hasabias, a turayen ti guddua ti sacup ti Ceila, a maipaay iti sacupna.

18 Iti calpasanna tinarimaan dagiti cacabsatda, ni Banai nga anac a lalaki ni Henadad, turayen ti guddua ti sacup ti Ceila.

19 Ket ti dumna kencuana tinarimaan ni Ezer nga anac a lalaki ni Jesua, nga agturay ti Maspa, ti sabali a paset, iti sangonan ti sang-atan agingga iti pagigaman idiay pagsicoan *ti bacud*.

20 Iti calpasanna tinarimaan a siraragut unay ni Baruc, nga anac a lalaki ni Zabai ti sabali a paset, manipud iti pagsicoan *ti bacud* agingga iti ruangan ti balay ni Eliasib a nangato a sacerdote.

21 Iti calpasanna tinarimaan ni Meremot nga anac a lalaki ni Urias nga anac a lalaki ni Haccus ti sabali a paset, manipud iti ruangan ti balay ni Eliasib agingga met laeng iti ungto ti balay ni Eliasib.

22 Ket iti calpasanna tinarimaan dagiti sacerdote, a lallaki ti Tanap.

23 Iti calpasanda tinarimaan da Benjamin ken Hasub ti sangonan ti balayda. Iti calpasanda tinarimaan ni Azarias nga

anac a lalaki ni Maasias nga anac a lalaki ni Ananias ti denna ti bucodna a balay.

24 Iti calpasanna tinarimaan ni Binui nga anac a lalaki ni Henadad ti sabali a paset, manipud iti balay ni Azarias agingga iti pagsicoan *ti bacud*, ken iti suli.

25 Ni Paal nga anac a lalaki ni Uzai *tinarimaanna* ti sangoanan ti pagsicoan *ti bacud*, ken ti torre nga agtacder manipud iti nangatngato a balay ti ari, nga adda iti paraangan ti guardia. Iti calpasanna ni Palaias nga anac a lalaki ni Faros *tinarimaanna*.

26 (Dagiti Natineos nagnaedda idiay Ophel, agingga iti disso a sangoanan ti ruangan ti danum nga agpadaya, ken ti torre nga agtacder.)

27 Iti calpasanna dagiti Tecuitas tinarimaanda ti sabali a paset, iti sangoanan ti dackel a torre nga agtacder, ken agingga iti bacud ti Ophel.

28 Iti ngato ti ruangan ti cabayo tinarimaan dagiti sacerdote, tunggal maysa iti sangoanan ti bucodna a balay.

29 Iti calpasanda tinarimaan ni Sadoc nga anac a lalaki ni Emmer ti sangoanan ti bucodna a balay. Ket iti calpasanna tinarimaan ni Semaias nga anac a lalaki ni Sequenias, nga agaywan ti akindaya a ruangan.

30 Iti calpasanna tinarimaan da Jananias nga anac ni Selemias, ken Hanun a maicanem nga anac a lalaki ni Selef, ti sabali a paset. Iti calpasanna tinarimaan ni Mesullam nga anac a lalaki ni Baraquias ti sangoanan ti sagumbina.

31 Iti calpasanna tinarimaan ni Melquias a maysa cadagiti mammanday iti balitoc agingga iti balay dagiti Natineos, ken dagiti lumalaco, iti sangoanan ti ruangan a Hammilkad, ken agingga iti sang-atan ti suli.

32 Ket iti nagbaetan ti sang-atan ti suli ken ii ruangan dagiti carnero tinarimaan dagiti mammanday iti balitoc ken dagiti lumalaco.

Ti aramid macatawaan gapu cada Sanaballat ken Tobias. Ti ibubusor dagiti cabusor. Dagiti sagana dagiti agbangon.

4 Ngem naaramid nga idi nangeg ni Sanaballat a bangbangonenmi idi ti bacud nacaunget ken nagpungtot iti dackel, ket rinabrabacna dagiti Judios.

2 Ket nagsao iti sango dagiti cacabsatna ken ti buyot ti Samaria, ket kinunana, Ania ti araramiden dagitoy nacapsut a Judios? papigsaendanto aya dagiti bagbagida? agidatondanto? magibusandanto aya iti maymaysa nga aldaw? pagungarenda aya dagiti batbato nga iruar iti gabsuon ti tinumec, idinto ta mauramda?

3 Ita adda idi ni Tobias nga Ammonita iti dennana, ket kinunana, Uray ti bangbangonenda, no umuli ti maysa a zorra, rebbaennnanto ti bacudda a kinavite.

4 Timudem, O Diosmi, ta mauyuyawcami: ket ibaw-ingmo ti pananggumsada iti rabaw ti oloda met laeng, ket itdem ida a maysa a samsam idiay daga ti pannacacayaw;

5 ket dica abbongan ti kinadangcocda, ket dica bay-an a mapunas ti basolda iti sangoanam; ta ginargaridaca nga agpungtot iti sango dagiti agbangon.

6 Iti casta bangonenmi ti bacud; ken amin a bacud natipon idi agingga iti caguddua *ti catayagna:* ta ti ili addaan maysa a nakem tapno agaramid.

7 Ngem naaramid nga idi a da Sanaballat, ken Tobias, ken dagiti Arabes, ken dagiti Ammonitas, ken dagiti Azotitas nangegda a ti pannacatarimaan dagiti bacud ti Jerusalem agpagna idi, *ken* mangrugin a masullatan idi dagiti gutgutbaw, nagpungtotda ngarud unay;

8 ket naggacatda amin a sangcatipon tapno umayda ket gumubatda a maibusor iti Jerusalem, ken mangriribuc kencuana.

9 Ngem inaramidmi ti cararagmi iti Dios, ket nangisaadcam iti maysa nga agbantay a maibusor cadacuada iti aldaw ken rabii, a gapu cadacuada.

10 Ket kinuna ti Juda, Ti pigsa dagiti agawit cadagiti awit agcapuy, ket adda adu a tinumec; iti casta a ditay tumonoy a mangbangon iti bacud.

11 Ket kinuna dagiti cabusormi, Didanto ammo, didanto makita, agingat' ditay macastrec iti tengngada, ken mapatay ida, ken mapasardeng ti aramid.

12 Ket naaramid idi a dagiti Judios nga agnaed iti dennada immayda, kinunada cadacami iti naminpulo a tiempo manipud cadagiti amin a disso, Rebbengyo ti agsubli cadacami.

13 Gapuna nga insaadco cadagiti cababaan unay a paset ti disso iti licudan ti bacud, cadagiti disso a nalayang, insaadco *idiay* dagiti tattao a mayannurot cadagiti

famfamiliada agraman cadagiti campilan, pica, ken ba-ida.

14 Ket kimmitaac, ket timmacderac, ket kinunac cadagiti natacnenḡ, ken cadagiti agturay, ken iti matda ti ili, Dicay agbutenḡ cadacuada: lagipenyo ti Apo, a dackel ken nacakigkigtot, ket makigubatcayo a maipaay cadagiti cacabsatyo, annacyo a lallaki, ken annacyo a babbai, assawayo a babbai, ken balbalayyo.

15 Ket naaramid, idi a nanḡeg dagiti cabusormi a naipacaammo cadacami, ket ti Dios pinaawanna ti patigmaanda, a nagsublicami amin iti bacud, tunḡgal maysa iti aramidna.

16 Ket naaramid manipud iti daydi a tiempo, a ti caguddua dagiti ad-adipenco nagaramidda iti aramid, ket ti caguddua dagiti pica, dagiti calasag, ken dagiti ba-i, ken dagiti cabal; ket adda dagiti agturay iti licudan amin ti balay ni Juda.

17 Dagiti nanḡbanḡon idi bacud ken dagiti nagawit iti awit nagimetda cadacuada met laenḡ; tunḡgal maysa iti maysa nḡa imana nanḡaramid iti aramid, ket iti sabali nagiggem iti igamna;

18 ket dagiti agbanḡon, tunḡgal maysa adda idi ti campilanna a naibarikes iti bacranḡna, ket iti casta nagbanḡonda. Ket ti agpaguni iti tanḡguyob adda idi iti dennac.

19 Ket kinunac cadagiti natacnenḡ, ken cadagiti agturay ken iti matda a tattao, Ti aramid dackel ken atiddug, ket agsisinatayo iti rabaw ti bacud, ti maysa iti adayu ti sabali:

20 iti uray aniaman a disso a pacanḡeganyo iti awenḡ ti tanḡguyob, tumiponcayo idiay cadacami; ti Diostayo makigubatto a maipaay cadatayo.

21 Iti casta nagaramidcami idi aramid: ket ti cagudduada nagiggem cadagiti pica manipud iti panagtanḡcayag ti bigat aginḡgat' di lumgac dagiti bitwen.

22 Casta met idi met laenḡ a tiempo kinunac cadagiti tattao, Tunḡgal maysa agraman adipenna agdagus coma iti uneg ti Jerusalem, tapno isuda coma ti maysa a guardia cadacami, ken agtrabajo iti aldaw.

23 Iti casta uray siac, uray dagiti cacabsatco, uray dagiti adipenco, uray dagiti lallaki ti guardia a simmurot caniac, awan cadacami ti nanḡiccat iti cawesmi, tunḡgal maysa *napan agraman* igamna *iti* danum.

Patalgedan ni Nehemias ti pannacaawan ti panagpaanac.

5 Idin bimmanḡon ti maysa a dackel nḡa ickis dagiti tattao ken dagiti assawada a babbai a maibusor cadagiti cacabsatda a Judios.

2 Ta adda idi dagiti nagcuna, Dacami, dagiti annacmi a lallaki ken babbai, aducami: gumun-odtay coma iti bukel, tapno canentayo coma ken agbiagtayo.

3 Adda met idi dadduma a nagcuna, Dacami isalsaldami dagiti taltalonmi, ken cauvasanmi, ken balbalaymi: gumun-odtay coma iti bukel, a gapu iti punḡeg.

4 Adda met idi dagiti nagcuna, Bimmulodcami iti cuarta a maipaay iti buis ti ari *iti rabaw* dagiti talonmi ken cauvasanmi.

5 Nupay casta ita ti lasagmi cas la iti lasag dagiti cacabsatmi, dagiti annacmi cas cadagiti annacda: ket, adtoy, pabagenmi dagiti annacmi a lallaki ken babbai tapno maadipenda, ket dadduma cadagiti annacmi a babbai mabag-endan: awan ti pannacabalinmi a panḡarayat; ta dagiti sabali a tattao icutanda dagiti taltalonmi ken dagiti cauvasanmi.

6 Ket nacaunḡetac unay idi nanḡegco ti ickisda ken dagitoy a sao.

7 Idin inimtuudco caniac met laenḡ, ket nakisubanḡac cadagiti natacnenḡ ken cadagiti agturay, ken kinunac cadacuada, Dacayo birukenyo ti paanac, tunḡgal maysa iti cabsatna. Ket inyarayatco ti maysa a dackel a gimonḡ a maibusor cadacuada.

8 Ket kinunac cadacuada, Datayo a mayannurot iti cabaelantayo sinubbottayo idi dagiti cacabsattayo a Judios, a nalaco idi cadagiti nacion, ket ilacoyo pay aya dagiti cacabsatyo, ket mailacoda cadatayo? Idin nagtalnada, ket dida nacasarac iti maysa a sao.

9 Kinunac met, Ti banag nḡa aramidenyo saan a naimbag: dicay rebbenḡ aya iti magna iti panagbutenḡ iti Dios, a gapu iti panagumsa dagiti nacion a cabusortayo?

10 Ket siac met, cacabsatco ken adipenco, pabulodac ida ti cuarta ken bukel. Agdawatac cadacayo, bay-antay coma daytoy a panagpaanac.

11 Isubliyo, dawatec cadacayo, cadacuada itoy met laenḡ nḡa aldaw dagiti talta-

londa, dagiti cauvasanda, dagiti inolivoanda, ken dagiti balbalayda, casta met ti apagcasangagasut ti pirac, ken ti bukel, ti baro nga arac, ken ti lana, a binirucyo cadacuada.

12 Idin kinunada, Isubliminto cadacuada, ket dicamto agdawat iti aniaman cadacuada; casta ti aramidenminto, cas met laeng iti saoem. Idin inayabac dagiti sacerdote, ket innalac ti maysa a sapata cadacuada, tapno agaramidda a mayannurot itoy a cari.

13 Casta met a winagwagco ti sab-occo, ket kinunac, Casta ti panangwagwag ti Dios iti tunggal tao manipud iti balayna, ken manipud iti trabajona, a di mangtungpal itoy a cari; castoy met laeng ti pannacaiwagwagna, ken pannacaongngaongna. Ket kinuna ti amin a gimong, Sapay coma, ket dinaydayawda ni Jehova. Ket inaramid dagiti tattao a mayannurot itoy a cari.

14 Maysa pay manipud iti tiempo a pannacatudingco idi nga gobernadorda iti daga ti Juda, manipud iti maicaduapulo a tawen agingga met laeng iti maicatlopulo ket dua ni ari Artaxerxes, *nga isu*, sangapulo ket dua a tawen, Siac ken dagiti cacabsatco dicam nangan iti tinapay ti gobernador.

15 Ngem dagiti immuna a gobernador nga adda idi iti sacbayco incabilda dagiti awit cadagiti tattao, ket nagalada cadacuada iti tinapay ken arac, sabali laeng ti uppat a pulo a siclo a pirac; wen, dagiti met laeng ad-adipenda nagturayda cadagiti tattao: ngem diac inaramid iti casta, a gapu iti panagbuteng iti Dios.

16 Wen, intuloyco met iti aramid daytoy a bacud, dicam gimmatang iti aniaman a daga: ket naurnong idiay amin dagiti ad-adipenco iti aramid.

17 Maysa pay addada idi iti lamesaanco, cadagiti Judios ken cadagiti agturay, sangagasut ket limapulo a lallaki, sabali laeng dagidiay immay cadacami a naggapu cadagiti nacion a nailicmut idi cadacami.

18 Ti naisagana idi a maipaay iti maysa nga aldaw maysa idi a baca ken innem a napili a carcarnero; casta met dagiti tumatayab a naisaganada idi a maipaay caniac, ket maminpinsan iti sangapulo nga aldaw ti kinaadu dagiti amin a kita ti arac: nupay casta iti amin daytoy diac nagdawat iti tinapay ti gobernador, agsipud ta nadagsen idi ti kinabag-en iti rabaw daytoy nga ili.

19 Lumagipca caniac, O Diosco, a maipaay iti imbag, amin ti inaramidco idi a maipaay itoy nga ili.

Dagiti sicap da Sanaballat, Tobias, ken Gessem. Malpas ti bacud. Ti sicap ni Tobias.

6 Naaramid idi naidamag cada Sanaballat, ken Tobias, ken Gessem nga Arabe, ken ti matda cadagiti cabusormi, a nabangonco idi ti bacud, ken awan idi ti gutbaw kencuana (nupay no agingga met laeng idi a tiempo diac pay impataeder dagiti ruangan cadagiti pagsercan),

2 a nagbaonda caniac da Sanaballat, ken Gessem, a kinunada, Umayca, agsasaractay coma iti *maysa* cadagiti purpuroc iti tanap ti Ono. Ngem pinanunotda ti mangaramid caniac iti dakes.

3 Ket nangibaonac cadacuada cadagiti babaonen, a kinunac, Agar-aramidac iti maysa a dackel nga aramid, iti casta a diac mabalin ti sumalog: apayapay a sumardeng coma ti aramid bayat ti panangbayac a sumalog cadacayo?

4 Ket nagbaonda caniac iti naminpat a daras a cas itoy; ket sinungbatac ida ti mayannurot iti isu met laeng a wagas.

5 Idin imbaon caniac ni Sanaballat ti adipenna iti casta met laeng a wagas iti maicalima a daras agraman maysa a silulucat a surat idi imana,

6 isu a nacaisuratan ti, Naidamag cadagiti nacion, ket isut' cuna ni Gasmu, a sica ken dagiti Judios panunutenyo ti umalsa; iti dayta a gapu bangbangonem ti bacud: ket sica coma ti arida, a mayannurot cadagitoy a sao.

7 Ket nangtudingca met cadagiti mammadto a mangasaba iti maipapan kenca dita Jerusalem, a cunada, Adda maysa nga ari iti Juda: ket ita maidamagto iti ari a mayannurot cadagitoy a sao. Gapuna ita nga umayca, ket agbibinnagatayo coma a sangcatipon.

8 Idin nagbaonac kencuana, a kinunac, Awan ti casta a banag a maaramid a cas ti saoem, ngem pinarbom ida a nagtaud ita pusom met laeng.

9 Ta isuda amin pagbutngendacam coma, a cunaenda, Cumapsutto dagiti imada iti aramid a dinto maaramid. Ngem ita, *O Dios*, papigsaem dagiti imac.

10 Ket immuliac iti balay ni Semaias

nga anac a lalaki ni Dalaias nga anac a lalaki ni Metabeel a nabalud idi; ket kinunana, Agtitipontayo coma idiay balay ti Dios iti uneg ti templo, ket punitantayo coma cadatayo dagiti ruangan ti templo: ta umaydanto a mangpatay kenca; wen, umaydanto iti rabii a mangpapatay kenca.

11 Ket kinunac, ¿ Ti lalaki a cas caniac agtaray coma? ¿ket asino ti adda, nga idinto a cas caniac sumrec coma iti templo tapno ispalenna ti biagna? Diacto sumrec.

12 Ket inamirisco, ket, adtoy, isut' di imbaon ti Dios; no di ket binalicasna daytoy a padto a maibusor caniac: ket isut' tinangdanan da Tobias ken Sanaballat.

13 Maipaay itoy a gapu natangdanan idi, tapno agbutengac coma, ket aramidec ti casta, ken agbasolac, ken tapno addaanda coma iti panggep a maipaay iti maysa a dakes a damag, tapno maumsadac coma.

14 Lagipem, O Diosco, da Tobias ken Sanaballat a mayannurot cadagitoy aramidda, ken casta met ken mammadto a babai a Noadias, ken ti matda cadagiti mammadto, a mangbutengg coma caniac.

15 Iti casta nalpas ti bacud idi maicaduapulo ket lima *nga aldaw* ti *bulan nga* Elul, iti limapulo ket dua nga aldaw.

16 Ket naaramid, idi a nangeg *iti dayta* dagiti amin a cabusormi, nga amin dagiti nacion nga adda idi iti sibaymi, nagbutengda, ket adu idi dagiti nagpacleb cadagiti matada met laeng; ta naawatanda a daytoy nga aramid naaramid idi a gapu iti Dios.

17 Maysa pay cadagidi nga aldaw impaw-it dagiti natacnengg ti Juda dagiti adu a sursurat ken Tobias, ket *dagiti sursurat* ni Tobias immay cadacuada.

18 Ta adu idi iti Juda ti nagsapata kencuana, agsipud ta isu idi ti manugang a lalaki ni Sequenias nga anac a lalaki ni Area; ket ni Johanan nga anacna a lalaki inasawana ti anac a babai ni Mesullam nga anac a lalaki ni Baraquias.

19 Casta met nga insaoda iti sangoc dagiti naimbag nga aramidda, ket indamagda kencuana dagiti saoc. Ket ni Tobias nagibaon cadagiti sursurat a pamagbutengna caniac.

Mapunitan dagiti ruangan iti rabii. Dagiti immuna a nagsubli a naggapu sadi Babilonia. Ti amin a bilangda. Pirac a maited iti templo.

7 Naaramid idi a nabangon ti bacud, ket impatacderco dagiti ruangan, ket dagiti agaywan iti ruangan ken dagiti cumacanta ken dagiti Levitas natudingganda idi,

2 nga impaaluadco ti Jerusalem ken cabsatco a lalaki a Janani, ken ni Jananias a gobernador ti castillo; ta isu idi ti maysa a lalaki a matalec, ket managbutbutengg iti Dios a nangnangrona ngem cadagiti adu.

3 Ket kinunac cadacuada, Saanda coma a maluctan dagiti ruangan ti Jerusalem aginggat' di napudot ti init; ket iti bayat ti panagtacderda *iti panagguardia*, punitanda coma dagiti ruangan, ket baluntanyo ida: ket tudingnyo dagiti agbantay nga agnaed iti Jerusalem, tunggal maysa iti panagbantayna, ken tunggal maysa *tapno adda* iti sango ti balayna.

4 Ti ciudad acaba idi ken atiddug; ngem dagiti tattao bassitda idi kencuana, ket di nabangon idi dagiti balbalay.

5 Ket impapuso caniac ti Dios ti panangurnong cadagiti natacnengg, ken dagiti agturturay, ken dagiti tattao, tapno mabilangda iti pinoonpoon. Ket nasaracac ti libro ti pinoonpoon cadacuada a simmang-at idi immuna, ket nasaracac a naisurat iti dayta:

6 Dagitoy isuda dagiti annac ti provincia, a simmang-at a naggapu iti pannacacayaw dagiti naipan idi, nga impan idi ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ket nagsublida idiay Jerusalem ken iti Juda, tunggal maysa iti ciudadna;

7 a nakicuyog cada Zorobabel, Jesua, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani, Mardoqueo, Bilsan, Misperet, Biguai, Nehum, Baana.

Ti bilang dagiti lallaki dagiti tattao ti Israel:

8 Dagiti annac ni Faros, dua a ribu sangagasut ket pitopulo ket dua.

9 Dagiti annac ni Safatias, tallogasut pitopulo ket dua.

10 Dagiti annac ni Area, innem a gasut limapulo ket dua.

11 Dagiti annac ni Pahat-moab, cada-

giti annac da Jesua ken Joab, duáribu ket walogasut *ket* sangapulo ket walo.

12 Dagiti annac ni Elam, sangaribu duagasut limapulo ket uppat.

13 Dagiti annac ni Zattu, walogasut uppat a pulo ket lima.

14 Dagiti annac ni Zecai. pitogasut ket innem a pulo.

15 Dagiti annac ni Binui, innem a gasut uppat a pulo ket walo.

16 Dagiti annac ni Bebai, innem a gasut duapulo ket walo.

17 Dagiti annac ni Azgad, duaribu innem a gasut duapulo ket dua.

18 Dagiti annac ni Adonicam, innem a gasut innem a pulo ket pito.

19 Dagiti annac ni Biguai, duaribu innem a pulo ket pito.

20 Dagiti annac ni Addin, innem a gasut limapulo ket lima.

21 Dagiti annac ni Ater, ni Ezequias, siam a pulo ket walo.

22 Dagiti annac ni Hasum, tallogasut duapulo ket walo.

23 Dagiti annac ni Besai, tallogasut duapulo ket uppat.

24 Dagiti annac· ni Harif, sangagasut sangapulo ket dua.

25 Dagiti annac ni Gabaon, siam a pulo ket lima.

26 Dagiti lallaki ti Belen ken ti Netofa, sangagasut walopulo ket walo.

27 Dagiti lallaki ti Anatot, sangagasut duapulo ket walo.

28 Dagiti lallaki ti Bet-azmabet, uppat a pulo ket dua.

29 Dagiti lallaki ti Cariat-jarim, Quefira, ken Beerot, pitogasut uppat a pulo ket tallo.

30 Dagiti lallaki ti Rama ken ti Gabaa, innem a gasut duapulo ket maysa.

31 Dagiti lallaki ti Macmas, sangagasut duapulo ket dua.

32 Dagiti lallaki ti Betel ken Ai, sangagasut duapulo ket tallo.

33 Dagiti lallaki ti sabali a Nebo, limapulo ket dua.

34 Dagiti annac ni sabali nga Elam, sangaribu duagasut limapulo ket uppat.

35 Dagiti annac ni Harim, tallogasut ket duapulo.

36 Dagiti annac ti Jerico, tallogasut uppat a pulo ket lima.

37 Dagiti annac ti Lod, Hadid, ken Ono, pitogasut duapulo ket maysa.

38 Dagiti annac ti Senaa, talloribu siam a gasut ket tallopulo.

39 Dagiti sacerdote: Dagiti annac ni Jedaias ti balay ni Jesua, siam a gasut pitopulo ket tallo.

40 Dagiti annac ni Emmer, sangaribu limapulo ket dua.

41 Dagiti annac ni Fasur, sangaribu duagasut uppat a pulo ket pito.

42 Dagiti annac ni Harim, sangaribu sangapulo ket pito.

43 Dagiti Levitas: dagiti annac ni Jesua, ni Cadmiel, cadagiti annac ni Odiva, pitopulo ket uppat.

44 Dagiti cumacanta: dagiti annac ni Asaf, sangagasut uppat a pulo ket walo.

45 Dagiti agaywan iti ruangan: dagiti annac ni Sellum, dagiti annac ni Ater, dagiti annac ni Talmon, dagiti annac ni Accub, dagiti annac ni Hatita, dagiti annac ni Sobai, sangagasut tallopulo ket walo.

46 Dagiti Natineos: dagiti annac ni Siham, dagiti annac ni Hasufa, dagiti annac ni Tabaot,

47 dagiti annac ni Ceros, dagiti annac ni Sia, dagiti annac ni Fadon,

48 dagiti annac ni Lebana, dagiti annac ni Hagaba, dagiti annac ni Salmai,

49 dagiti annac ni Hanan, dagiti annac ni Giddel, dagiti annac ni Gahar,

50 dagiti annac ni Rehia dagiti annac ni Rasin, dagiti annac ni Necoda,

51 dagiti annac ni Gazam, dagtti annac ni Osa, dagiti annac ni Fasea,

52 dagiti annac ni Besai, dagiti annac ni Meunim, dagiti annac ni Nefisesim,

53 dagiti annac ni Bacbuc, dagiti annac ni Hacufa, dagiti annac ni Harur,

54 dagiti annac ni Baslit, dagiti annac ni Mehida, dagiti annac ni Harsa,

55 dagiti annac ni Barcos, dagiti annac ni Sisera, dagiti annac ni Tema,

56 dagiti annac ni Nesia, dagiti annac ni Hatifa.

57 Dagiti annac dagiti ad-adipen ni Salomon: dagiti annac ni Sotai, dagiti annac ni Soferet, dagiti annac ni Perida,

58 dagiti annac ni Jaala, dagiti annac ni Darcon, dagiti annac ni Giddel,

59 dagiti annac ni Safatias, dagiti annac ni Hatil, dagiti annac ni Poqueret-hazzebaim, dagiti annac ni Amon.

60 Amin dagiti Natineos, ken dagiti annac dagiti adipen ni Salomon, tallo gasut siam a puloda ket dua idi.

61 Ket dagitoy isuda idi dagiti simmañg-at a naggaput' Tel-mela, Tel-harsa, Querub, Addon, ken Emmer; ngem dida nabalin nga imparañgarañg dagiti balbalay dagiti ammada, uray ti putotda, no isuda idi ti Israel:

62 Dagiti annac ni Dalaias, dagiti annac ni Tobias, dagiti annac ni Necoda, innem a gasut uppat a pulo ket dua.

63 Ket cadagiti sacerdote: dagiti annac ni Hobaias, dagiti annac ni Accos, dagiti annac ni Berzellai, a nañgasawa idi iti maysa cadagiti annac a babbai ni Berzellai a Galaadita, ket nanaganan idi a mayannurot iti naganda.

64 Dagitoy sinapulda ti registroda *iti tenñgnga* dagidiay a nabilañg iti pinoonpoon, ngem saan idi a nasaracan: gapuna a dutocanda a narugit, ket naiccatda iti kinasacerdote.

65 Ket kinuna ti gobernador cadacuada, a dida mañgan coma cadagiti casantoan unay a banag, aginggat' di nagtacder ti maysa a sacerdote agraman Urim ken Tumim.

66 Ti dagup ti gimonñg a nagimonñg uppat a pulo ket dua a ribu tallogasut ket innem a puloda idi,

67 sabali laenñg dagiti ad-adipenda a lallaki ken babbai, nga adda idi pitoribu tallogasut tallopulo ket pito: ket addaanda idi iti dua gasut uppat a pulo ket lima nga agcancanta a lallaki ken babbai.

68 Dagiti cabcabayoda pitogasut tallopulo ket innemda idi; dagiti mulmuloda, duagasut uppat a pulo ket lima;

69 dagiti camelloda, uppat a gasut tallopulo ket lima; dagiti as-asnoda, innem a ribu pitogasut ket duapulo.

70 Ket dagiti dadduma a naggapu cadagiti panñgoloen *dagiti balbalay* dagiti amma nañgtedda a maipaay iti aramid. Inted ti gobernador iti paggamenñgan ti sanñgaribu a daric a balitoc, limapulo a palangana, limagasut ket tallopulo a pagan-anay dagiti sacerdote.

71 Ket dagiti dadduma cadagiti panñgoloen *dagiti balbalay* cadagiti amma intedna iti paggamenñgan ti aramid ti duapulo a ribu a daric a balitoc, ken duaribu ket duagasut a liblibra a pirac.

72 Ket ti inted ti matda cadagiti tattao duapulo a ribu a daric idi a balitoc, ken duaribu a libra a pirac, ken innem a pulo ket pito a pagan-anay dagiti sacerdote.

73 Iti casta dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti cumacanta, ken ti dadduma cadagiti tattao, ken dagiti Natineos, ken amin nga Israel nagnaedda cadagiti ciudadda.

Ket idi a ti maicapito a bulan dimtenñg, dagiti annac ti Israel addada idi cadagiti ciudadda.

Ibasa ni Esdras ti linteg iti ili. Matunñgpal ti fiesta dagiti tabernaculo.

8 Ket amin a tattao nagurnonñgda a cas maymaysa a tao idiay nalawa a disso nga adda idi iti sanñgo ti ruangan ti danum; ket nagsaoda ken Esdras nga escriba tapno yegna ti libro ti linteg ni Moises, nga imbilin ni Jehova iti Israel.

2 Ket inyeg ni Esdras a sacerdote ti linteg iti sanñgo ti gimonñg, dagiti lallaki man ken babbai agpadpada, ken amin a nacabalin a dumnñgeg a simamannacaawat, iti umuna nga aldaw ti maicapito a bulan.

3 Ket binasana kencuana, iti sanñgo ti nalawa a disso nga adda idi iti sanñgo ti ruangan ti danum manipud iti agsapa aginñgga iti matoon, iti saclañg dagiti lallaki ken babbai, ken dagidiay macabalin nga umawat; ket dagiti lapayag ti amin a tattao *siiimdenñgda* idi iti libro ti linteg.

4 Ket nagtacder ni Esdras nga escriba iti rabaw ti maysa a pulpito a cayo, nga inaramidda a maipaay iti gacat; ket iti sikiganna nagtacder da Matatias, ken Semeias, ken Anaias, ken Urias, ken Helcias, ken Maasias, iti imana a canawan; ket iti imana a catigid, da Padaias, ken Misael, ken Melquias, ken Hasum, ken Hasbadana, Zacarias, *ken* Mesullam.

5 Ket inucrad ni Esdras ti libro iti imatañg ti amin a tattao (ta adda idi iti ngato ti amin a tattao); ket idi nga isut' inucradna, nagtacder amin a tattao.

6 Ket binendito ni Esdras ni Jehova, a dackel a Dios; ket insunñgbat ti amin a tattao, Sapay coma, Sapay coma, a binuyog ti pananñginñgatoda cadagiti imimada: ket inrucnoyda dagiti ol-oloda, ket nagcararagda ken Jehova a sidudumog dagiti rupada iti daga.

7 Casta met da Jesua, ken Bani, ken Sarabias, Jamin, Accub, Sebtai, Odias, Maasias, Calita, Azarias, Josabad, Hanan, Palaias, ken dagiti Levitas, impaawatda ti linteg cadagiti tattao: ket *nagtacder* dagiti tattao cadagiti dissoda.

8 Ket binasada idi libro, idi linteg ti Dios, a silalawag; ket intedda ti cababagasna casta a naawatanda ti panagbasa.

9 Ket ni Nehemias, a gobernador idi, ken ni Esdras a sacerdote nga escriba, ken dagiti Levitas, a nangisuro cadagiti tattao, kinunada cadagiti amin a tattao, Daytoy nga aldaw isut' nasantoan ken Jehova a Diosyo; dicay agdung-aw, dicay agsangit. Ta amin a tattao nagsangit, idi a nangegda dagiti sao ti linteg.

10 Idin kinunana cadacuada, Incay iti dalanyo, canenyo ti nalucmeg, ken inumenyo ti nasam-it, ket ibaonyo dagiti apag iti daydiay a di naisaganaan ti uray aniaman; ta daytoy nga aldaw isut' nasantoan iti Apotayo: dicay mapaldaang; ta ti rag-o ni Jehova isut' pigsayo.

11 Iti casta pinagulimec dagiti Levitas amin dagiti tattao, a kinunada, Agtalnacayo, ta ti aldaw isut' nasantoan; dicay mapaldaang.

12 Ket amin dagiti tattao napanda iti dalanda tapno mangan, ken uminum, ken ibaonda dagiti apag, ken agaramid iti dackel a ragsac, agsipud ta naawatanda dagiti sao a naipalawag cadacuada.

13 Ket iti maicadua nga aldaw dagiti pangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma dagiti amin a tattao, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, naurnongda ken Esdras nga escriba, tapno indeganda met laeng dagiti sao ti linteg.

14 Ket nasaracanda a naisurat iti linteg, no casano ti imbilin idi ni Jehova iti pannacaaramat ni Moises, nga agnaed coma dagiti annac ti Israel cadagiti sapsapaw iti fiesta ti maicapito a bulan;

15 ket nga ipalawagda ken iwarragawagda coma cadagiti amin a ciudad, ken idiay Jerusalem, a cunaenda, Rumuarcayo agingga iti bantay, ket mangyegcayo cadagiti sangsanga ti olivo, ken sangsanga ti olivo nga atap, ken sangsanga ti mirto, ken sangsanga ti palma, ken sangsanga dagiti naruobos a caycayo, tapno agaramidda cadagiti sapaw, a cas naisurat.

16 Iti casta rimmuar dagiti tattao, ket inyegda ida, ket inyaramidanda dagiti bagbagida cadagiti sapsapaw, tunggal maysa iti rabaw ti atep ti balayna, ken cadagiti parparaanganda, ken cadagiti parparaangan ti balay ti Dios, ken idiay nalawa a disso ti ruangan ti danum, ken idiay nalawa a disso ti ruangan ni Efraim.

17 Ket amin a gimongda cadacuada a rimmuar manen a naggapu iti pannacacayaw nagaramid cadagiti sapsapaw, ket nagnaedda cadagiti sapsapaw: ta nanipud cadagidi aldaw ni Josue nga anac a lalaki ni Nun agingga iti daydi nga aldaw saan nga inaramid ti casta dagiti annac ti Israel. Ket adda idi dackel unay a ragsac.

18 Casta met iti inaldawaldaw, manipud iti umuna nga aldaw agingga iti maudi nga aldaw, nagbasa idi libro ti linteg ti Dios. Ket isuda nagfiestada iti pito nga aldaw; ket iti maicawalo nga aldaw isu idi ti maysa a nadaeg a gimong, a mayalubog iti annuruten.

Maysa a cararag dagiti Levitas, a mangbigbig iti nalabes a kinaimbag ni Jehova. Cararag dagiti Levitas, a mangipudno iti basol ti sangcanacion.

9 Iti maicaduapulo ket uppat nga aldaw daytoy a bulan naguurnong dagiti annac ti Israel iti panagayunar, ken iti cawes a nakersang, ken daga iti rabawda.

2 Ket simmina ti putot ti Israel cadagiti amin a gangannaet, ket nagtacderda, ken impudnoda dagiti basolda, ken dagiti kinadangcoc dagiti ammada.

3 Ket nagtacderda iti dissoda, ket nagbasada idi libro ti linteg ni Jehova a Diosda iti maysa nga apagcapat ti aldaw; ket iti *sabali nga* apagcapat nagpudnoda, ken nagcararagda ken Jehova a Diosda.

4 Idin nagtacder iti ngato dagiti agdan dagiti Levitas, da Jesua, ken Bani, Cadmiel, Sabanias, Bunni, Serebias, Bani *ken* Canani, ket nagickisda iti natbag a timec ken Jehova a Diosda.

5 Idin dagiti Levitas a Jesua, ken Cadmiel, Bani, Hasebnias, Serebias, Odaias, Sebnias, *ken* Petahias, kinunada, Tumacdercayo ken benditoenyo ni Jehova a Diosyo manipud agnanayon agingga iti agnanayon; ket bendito ta naganmo a nagloriaan, a natan-oc a nangatngato ngem iti amin a bendicion ken dayaw.

6 Sica ni Jehova, sica laeng a maymaysa; inaramidmo ti langit, a langit dagiti langlangit, agraman iti amin a buyotda, ti daga ken amin nga adda kencuana, dagiti taaw ken amin nga adda cadacuada, ket igigirmo ida amin; ket agcararag kenca ti buyot ti langit.

7 Sica ni Jehova a Dios, a nangpili ken Abram, a nangiruar kencuana idiay Ur

dagiti Caldeos, ket intedmo kencuana ti nagan nga Abraham,

8 ket nasaracam ti pusona a matalec iti sangoanam, ket intulagmo kencuana nga itdem ti daga ti Cananeo, ti Jetteo, ti Amorreo, ken ti Ferezeo, ken ti Jebuseo, ken ti Gergeseo, tapno isut' itdem iti putotna, ket tinungpalmo dagiti saom ta nalintegca.

9 Ket kinitam ti pannacaparigat dagidi ammami idiay Egipto, ket impangagmo ti asugda iti denna ti Baybay a Nalabaga,

10 ket intedmo dagiti pagilasinan ken dagiti datdatlag ken Faraon, ken cadagiti amin nga ad-adipenna, ken amin a tattao ti dagana; ta ammom idi a nagaramidda a sipapalangguad unay a maibusor cadacuada, ket nacagun-odca iti maysa a nagan, a cas itoy nga aldaw.

11 Ket biningaymo di baybay iti sangoananda, iti casta a limmasatda iti nagbaetan ti baybay iti daga a namaga; ket dagiti agcamat cadacuada impalladawmo cadagiti adalem, cas maysa a bato iti uneg dagiti mannacabaiin a danum.

12 Maysa pay iti maysa a monmon nga ulep indalanmo ida iti aldaw; ket iti maysa a monmon nga apuy iti rabii, tapno lawagam ida iti dalan a papananda coma.

13 Bimmabaca met idiay rabaw ti bantay Sinai, ket kinasaom ida manipud langit, ket intedmo cadacuada dagiti nalinteg nga annuruten ken dagiti pudno a linteg, dagiti naimbag nga alagaden ken bilbilin,

14 ken impacaammom cadacuada ti nasantoan nga aldaw a panaginana, ket imbilinmo cadacuada dagiti bilbilin, ken al-alagaden, ken maysa a linteg, iti pannacaaramat ni Moises nga adipenmo,

15 ket iniccam ida ti tinapay a naggaput' langit a maipaay iti bisinda, ket inruarmo ti danum a maipaay cadacuada a naggapu idi bato a maipaay iti wawda, ket binilinmo ida tapno sumrecda a mangtagicua iti daga nga insapatam nga itden cadacuada.

16 Ngem isuda ken dagidi ammami nagaramidda a sipapalangguad, ket pinatangkenda ti teltelda, ket dida impangag dagiti bilbilinmo,

17 ket inidianda ti nagtulnog, dida linagip idi dagiti datdatlagmo nga inaramidmo iti tengngada, no di ket pinatangkenda ti teltelda, ken iti isusukirda nangdutocda iti maysa a capitan tapno agsublida iti kinabag-en. Ngem sicat' maysa a Dios a nadadaan a mamacawan naparabur ken nacaasi, natananag nga agpungtot, ken nawadwad iti naayat a kinaimbag, ket dica ida inidian.

18 Wen, idi inyaramidanda ida iti maysa a sinucog a sinan-urbon a baca, ket kinunada, Daytoy ti Diosmo a nangaon kenca idiay Egipto, ket inaramidda dagiti dadackel a pananggargari;

19 nupay casta sica cadagiti nawadwad a caasim dica inidian ida idiay let-ang: ti monmon nga ulep saanna idi a pinanawan ti rabawda iti aldaw, tapno idalanna ida iti dalan; uray ti monmon nga apuy iti rabii, tapno iparangarangna cadacuada ti lawag, ken ti dalan a papananda coma.

20 Intedmo met ta naimbag nga Espiritum tapno mangisuro cadacuada, ket dica met inkedked ta manam idi ngiwatda, ket iniccam ida ti danum a maipaay iti wawda.

21 Wen, uppat a pulo a tawen a tinaraonam ida idiay let-ang, *ket* dida nagcurang iti aniaman: dagiti pagananayda dida dimmaan, ket dagiti sacada dida limteg.

22 Maysa pay intedmo cadacuada dagiti pagarian ken il-ili, nga inwarasmo gaput' gasat a mayannurot cadagiti apagda: iti casta tinagicuada ti daga ni Sejon, a ti met laeng daga ti ari ti Jesebon, ken ti daga ni Og nga ari ti Basan.

23 Pinaadum met dagiti annacda a cas cadagiti bitbitwen ti langit, ket inserrecmo ida iti daga a nagsaoam cadagiti ammada, a sumrecda coma a mangtagicua iti dayta.

24 Iti casta simrec dagiti annac ket tinagicuada ti daga, ket pinarucmam ti sangoananda dagiti nagnaed iti daga a Cananeos, ket intedmo ida cadagiti imada agraman cadagiti ar-arida ken dagiti tattao ti daga, tapno aramidenda cadacuada ti cas kinayatda.

25 Ket innalada dagiti nasarikedkedan a ciudad, ken ti nalucmeg a daga, ken tinagicuada dagiti balbalay a napno cadagiti naimbag a banag, bitbito nga inaramid, inuv-uvasan, ken inol-olivaan, ken caycayo nga agbunga a nawadwad: iti casta nanganda, ken napnecda, ket napalucmegda, ken nagrag-oda ita dackel a kinaimbagmo.

26 Nupay casta nasungitda idi, ken simmukirda a maibusor kenca, ket impalladawda iti licudanda ta lintegmo, ket pinatayda dagiti mammadtom a nangsacsi iti maibusor cadacuada tapno isublida ida manen kenca, ket inaramidda dagiti dadackel a pananggargari.

27 Gapuna nga inyawatmo ida iti ima dagiti cabusorda, a namarigat cadacuada: ket iti aldaw ti riribucda, idi immasugda kenca, nangipangagca nanipud langit; ket mayannurot cadagiti nawadwad a caasim iniccam ida cadagiti mangisalacan a nangisalacan cadacuada iti ima dagiti cabusorda.

28 Ngem iti calpasan ti panaginanada; inaramidda manen ti dakes iti sangoanam; gapuna a binay-am ida iti ima dagiti cabusorda, iti casta nga inturayanda ida; nupay casta idi a nagsublida, ken immasugda kenca, nangipangagca nanipud langit; ket inispalmo ida cadagiti adu a tiempo a mayannurot cadagiti caasim,

29 ket sinacsiam ti maibusor cadacuada, tapno yegmo ida manen iti lintegmo. Nupay casta nagaramidda a sipapalanggguad, ken dida impangag dagiti bilbilinmo, no di ket nagbasolda a maibusor cadagiti ipaannurotmo (a no aramiden ti maysa a tao, agbiagto cadacuada), ket inlisida ti abaga, ken pinatangkenda ti teltelda, ket dida kinayat ti dimngeg.

30 Nupay casta inanusam ida cadagiti adu a tawen, ket nagsacsica a maibusor cadacuada gapu iti Espiritum iti pannacaaramat dagiti mammadtom: nupay casta dida kinayat ti nagimdeng; gapuna nga intedmo ida iti ima dagiti tattao dagiti dagdaga.

31 Nupay casta cadagiti nawadwad a caasim dica ginibus ida, dica met inidian ida: ta sica ti maysa a naparabur ken manangngaasi a Dios.

32 Ita ngarud, Diosmi, a dackel, a mannacabalin, ket nacakigkigtot a Dios, a mangsalimetmet iti tulag ken naayat a kinaimbag, dica palubosan nga agparang ita sangoanam a cas bassit ti amin a rigat, nga immay cadacami, cadagiti pangoloenmi, ken cadagiti sacerdotemi, ken cadagiti mammadtomi, ken cadagiti ammami, ken iti amin nga ilim, manipud idi tiempo dagiti ar-ari ti Asiria agingga itoy nga aldaw.

33 Nupay casta nalintegca iti amin nga immay iti rabawmi; ta nagaramidca a sipupudno, ngem nagaramidcami a sidadangcoc;

34 uray dagiti ar-arimi, pangpangoloenmi, sassacerdotemi, wenuo dagidi ammami, dida sinalimetmetan ti lintegmo, dida met impangag dagiti bilbilinmo ken dagiti pangpanecnecmo nga sinacsiam a maibusor cadacuada.

35 Ta didaca nagservian iti pagarianda, ken iti dackel a kinaimbagmo nga intedmo cadacuada, ken iti dackel ken nataba a daga nga intedmo iti sangoda, dida nagbalican dagiti nadangcoc nga aramidda.

36 Adtoy, dacam dagiti adipenmo itoy, nga aldaw, ket no maipapan iti daga nga intedmo cadagidi ammami a canenda ti bungana ken ti imbagna, adtoy, ad-adipencami kencuana.

37 Ket mangted iti adu nga apit cadagiti ar-ari nga insaadmo cadacami a gapu cadagiti basbasolmi: casta met nga agturayda cadagiti bagbagimi, ken cadagiti bacbacami iti nacaay-ayoanda, ket dacami naparigatcami iti dackel.

38 Ket nupay casta gapu itoy amin agaramidcami iti maysa a nalagda a tulag, ket isut' isuratmi; ket dagiti pangoloenmi, dagiti Levitasmi, *ken* dagiti sacerdotesmi ti mangsada kencuana.

Dagiti tattao makitulagda a mangsalimetmet iti linteg, ken mangaywan iti panagcararag ti templo.

10 Dagidi a nangsada isuda idi: da Nehemias a gobernador, nga anac ni Haqualias, ken Sedecias,
2 Saraias, Azarias, Jeremias,
3 Fasur, Amarias, Melquias,
4 Hattus, Sabenias, Malluc,
5 Harim, Meremot, Abdias,
6 Daniel, Gineton, Baruc,
7 Mesullam, Abias, Mijamin,
8 Maazias, Bilgai, Semeias; dagitoy isuda idi dagiti sacerdote.
9 Ket dagiti Levitas: isut' ammoen, da Jesua nga anac a lalaki ni Azanias, ni Binui cadagiti annac a lallaki ni Henadad, ni Cadmiel;
10 ken dagiti cacabsatda, da Sebanias, Odaia, Calita, Palaias, Hanan,
11 Mica, Rehob, Hasabias,
12 Zacur, Serebias, Sebanias,
13 Odaia, Bani, Beninu.
14 Dagiti pangoloen dagiti tattao: da Faros, Pahat-moab, Elam, Zattu, Bani,
15 Bunni, Azgad, Bebai,

16 Adonias, Biguai, Adin,
17 Ater, Ezequias, Azur,
18 Odaias, Hasum, Besai,
19 Harif, Anatot, Nebai,
20 Magpias, Mesullam, Hezir,
21 Mesezabel, Sadoc, Jadua,
22 Palatias, Hanan, Anaias,
23 Hoseas, Jananias, Hasub,
24 Haloes, Pilha, Sobec,
25 Rehum, Hasabna, Maasias,
26 ken Ahijas, Hanan, Anan,
27 Malluc, Harim, Baana.

28 Ket ti matda cadagiti tattao, dagiti sacerdote, dagiti Levitas, dagiti agaywan iti ruangan, dagiti cumacanta, dagiti Natineos, ken amin dagiti nangisina cadagiti bagbagida cadagiti tattao dagiti dagdaga iti linteg ti Dios, dagiti assawada a babbai, dagiti annacda a lallaki ken babbai, tunggal maysa nga addaan idi pannacaammo ken pannacaawat;

29 timmiponda cadagiti cacabsatda, cadagiti natacnengda, ket simrecda iti maysa a lunod, ken iti maysa a sapata, a magnada iti linteg ti Dios, a naited idi gapu ken Moises nga adipen ti Dios, ken sungputenda nga aramiden amin dagiti bilbilin ni Jehova nga Apotayo ken dagiti ipaannurotna ken dagiti ipaalagadna;

30 ket ditay itden coma dagiti annactayo a babbai cadagiti tattao ti daga, ditay met alaen dagiti annacda a babbai a maipaay cadagiti annactayo a lallaki;

31 ket no dagiti tattao ti daga agyegda cadagiti tagtagilaco wenno bukel iti aldaw a panaginana tapno lacoenda, a ditay coma gumatang cadacuada iti aldaw a panaginana, wenno iti maysa a nasantoan nga aldaw; ket idiantay coma iti maicapito a tawen, ken ti panagurnong ti tunggal utang.

32 Nagaramidtayo met cadagiti annuruten a maipaay cadatayo, tapno paannonngantayo dagiti bagbagitayo iti apagcatlo ti maysa a siclo a maipaay iti panagservi iti balay ti Diostayo;

33 maipaay iti tinapay ti parang, ken maipaay iti cancanayon a daton a bellaay, ken maipaay iti cancanayon a daton a mapuuran, maipaay cadagiti aldaw a panaginana, maipaay cadagiti kellep, maipaay cadagiti nakednganan a fiesta, ken maipaay cadagiti nasantoan a banag, ken maipaay cadagiti daton ti basol tapno pangaramid iti pannacaabbong a maipaay iti Israel, ken maipaay iti amin nga aramid ti balay ti Diostayo.

34 Ket paggiginnasangasatentayo, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti tattao, a maipaay iti daton a cayo, tapno isut' iserrecda iti balay ti Diostayo, a mayannurot cadagiti balbalay dagiti ammatayo, cadagiti natudingan a tiempo, iti tinawentawen, tapno puuranda iti rabaw ti altar ni Jehova a Diostayo, cas adda a naisurat iti linteg;

35 ken tapno iyegda dagiti umuna a bungbunga ti dagatayo, ken ti umuna a bungbunga ti amin a bunga ti amin a kita dagiti caycayo, iti tinawentawen, idiay balay ni Jehova;

36 casta met ti inaunaan cadagiti annactayo a lallaki, ken dagiti bacbacatayo, cas adda a naisurat iti linteg, ken dagiti inaunaan nga annac dagiti bacbacatayo ken carcarnerotayo, tapno iyegda iti balay ti Diostayo, cadagiti sacerdote nga agannong idiay balay ti Diostayo;

37 ket iyegtay coma dagiti umuna a bunga ti gamaytayo, ken dagiti datontayo a maipangato, ken ti bunga ti amin a kita dagiti cayo, ti baro nga arac ken lana, cadagiti sacerdote, cadagiti sagumbi ti balay ti Diostayo; ken dagiti apagcapulo nga aggapu iti dagatayo cadagiti Levitas; ta isuda, dagiti Levitas, innalada dagiti apagcapulo cadagiti amin a ciudad ti trabajotayo.

38 Ket ti sacerdote nga anac ni Aaron makicaduanto cadagiti Levitas, intono agala dagiti Levitas cadagiti apagcapulo: ket yulinto dagiti Levitas ti apagcapulo dagiti apagcapulo idiay balay ti Diostayo cadagiti sagumbi iti uneg ti balay ti gamong.

39 Ta dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ni Levi iyegdanto ti daton a maipangato a bukel, a baro nga arac, ken lana, cadagiti sagumbi, a yan dagiti al-alicamen ti santuario, ken dagiti sacerdote nga agannong, ken dagiti agaywan iti ruangan, ken dagiti cumacanta; ket ditayto idian ti balay ti Diostayo.

Lista dagiti nagnaed idiay Jerusalem. Dagiti sabsabali a disso a nanaedan.

11 Ket nagnaed dagiti pangoloen dagiti tattao idiay Jerusalem: naggiginnasat met ti matda cadagiti tattao, tapno iyegda ti maysa cadagiti sangapulo nga agtaeng idiay Jerusalem a ciudad a nasan-

toan, ken ti maminsiam cadagiti *sabali* a ciudad.

2 Ket binendicionan ti ili dagiti amin a lallaki a ti cananakemda impaayda ti bagbagida nga agtaeng idiay Jerusalem.

3 Dagitoy isuda idi dagiti pangoloen ti provincia a nagnaed idiay Jerusalem: ngem cadagiti ciudad ti Juda nagnaed ti tunggal maysa iti cucuana cadagiti ciudadda, *isut' ammoen*, ti Israel, dagiti sacerdote, ken dagiti Levitas, ken dagiti Natineos, ken dagiti annac dagiti adipen ni Salomon.

4 Ket idiay Jerusalem nagnaed dagiti dadduma cadagiti annac ni Juda, ken cadagiti annac ni Benjamin. Cadagiti annac ni Juda: ni Ataias nga anac a lalaki ni Uzias, nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ni Amarias, nga anac a lalaki ni Sefatias, nga anac a lalaki ni Mahalaleel, cadagiti annac ni Fares;

5 ken ni Maasias nga anac a lalaki ni Baruc, nga anac a lalaki ni Col-hoza, nga anac a lalaki ni Hazaias, nga anac a lalaki ni Adaias, nga anac a lalaki ni Joiarib, nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ti Silonita.

6 Amin dagiti annac ni Fares a nagnaed idiay Jerusalem uppat a gasut innem a puloda ket walo idi a lallaki a mamaingel.

7 Ket dagitoy dagiti annac a lallaki ni Benjamin: ni Salu nga anac a lalaki ni Mesullam, nga anac a lalaki ni Joed, nga anac a lalaki ni Padaias, nga anac a lalaki ni Colaias, nga anac a lalaki ni Maasias, nga anac a lalaki ni Itiel, nga anac a lalaki ni Jesaias.

8 Ket iti calpasanna ni Gabbai, ni Salkai, siam a gasut duapuloda ket walo.

9 Ket ni Joel nga anac a lalaki ni Zecri isu idi ti agimatang cadacuada; ket ni Juda nga anac a lalaki ni Senuas isu idi ti maicadua a palungo ti ciudad.

10 Cadagiti sacerdote: ni Jedaias, nga anac ni Joiarib, ni Jaquin,

11 ni Seraias nga anac ni Helcias, nga anac a lalaki ni Mesullam, nga anac a lalaki ni Sadoc, nga anac a lalaki ni Meraiot, nga anac a lalaki ni Aquitub, nga agturay ti balay ti Dios,

12 ken dagiti cacabsatda a nagaramid ti aramid ti balay, walogasut duapuloda ket dua; ken ni Adaias nga anac a lalaki ni Jeroham, nga anac a lalaki ni Pelalias, nga anac a lalaki ni Amsi, nga anac a lalaki ni Zacarias, nga anac a lalaki ni Fasur, nga anac a lalaki ni Melquias,

13 ken dagiti cacabsatna, a pangpangoloen *dagiti balbalay* dagiti amma, duagasut uppat a puloda ket dua; ken ni Amasai nga anac a lalaki ni Azarel, nga anac a lalaki ni Ahazai, nga anac a lalaki ni Mesillemot, nga anac a lalaki ni Emmer,

14 ken dagiti cacabsatda, dagiti lallaki a mannacabalin ken maingel, sangagasut duapuloda ket walo. Ket ti agaywan cadacuada isu idi ni Zabdiel, nga anac a lalaki ni Hagedolim.

15 Ket cadagiti Levitas: ni Semeias, nga anac a lalaki ni Hasub, nga anac a lalaki ni Azricam, nga anac a lalaki ni Hasabias, nga anac a lalaki ni Buni;

16 ken da Sabetai ken Josabad, cadagiti pangoloen dagiti Levitas, nga agimatang idi cadagiti akem iti ruar ti balay ti Dios;

17 ken ni Matanias nga anac a lalaki ni Mica, nga anac a lalaki ni Zabdi, nga anac a lalaki ni Asaf, nga isu idi ti palungo a mangrugi iti panagyaman iti cararag, ken ni Bacbucias, ti maicadua cadagiti cacabsatna; ken ni Abda nga anac a lalaki ni Samua, nga anac a lalaki ni Galal, nga anac a lalaki ni Iditun.

18 Amin dagiti Levitas idiay nasantoan a ciudad duagasut walopuloda ket uppat idi.

19 Maysa pay dagiti agaywan iti ruangan, da Accub, Talmon, ken dagiti cacabsatda, a nagbantay idiay ruruangan, sangagasut pitopuloda ket dua idi.

20 Ket ti matda ti Israel, cadagiti sacerdote, dagiti Levitas, addada idi cadagiti amin a ciudad ti Juda, tunggal maysa iti tawidna.

21 Ngem dagiti Natineos nagnaedda idiay Ophel: ket da Siha ken Gispa isuda idi ti pangoloen cadagiti Natineos.

22 Ti agaywan met cadagiti Levitas idiay Jerusalem isu idi ni Osi nga anac a lalaki ni Bani, nga anac a lalaki ni Hasabias, nga anac a lalaki ni Matanias, nga anac a lalaki ni Mica, cadagiti annac a lallaki ni Asaf, dagiti cumacanta, iti akem ti balay ti Dios.

23 Ta adda idi maysa a bilin a naggapu iti ari a maipapan cadacuada, ken maysa

a nakedngan a taraon a maipaay cadagiti cumacanta, cas sapulen idi ti tunggal aldaw.

24 Ket ni Petahias nga anac a lalaki ni Mesezabel, cadagiti annac ni Zera nga anac a lalaki ni Juda, adda idi iti ima ti ari cadagiti amin a panggep a maipapan iti umili.

25 Ket ti maipapan cadagiti purpuroc, agraman cadagiti taltalonda, dadduma cadagiti annac ni Juda nagnaedda idiay Cariat-arbe ken cadagiti il-ilina, ken idiay Dibon ken cadagiti il-ilina, ken idiay Jecabseel ken cadagiti purpurocna,
26 ken idiay Jesua, ken idiay Molada, ken idiay Bet-pelet,
27 ken idiay Hasar-sual, ken idiay Beer-seba ken cadagiti il-ilna,
28 ken idiay Siceleg, ken idiay Meconac ken cadagiti il-ilina,
29 ken idiay En-rimmon, ken idiay Sora, ken idiay Jermut,
30 Zanoe, Adullam, ken cadagiti purpurocda, Laquis ken cadagiti taltalonna, Azeca ken cadagiti il-ilina. Iti casta nagpacarsoda nanipud iti Beer-seba agingat' lobong ti Ennom.
31 Dagiti annac ni Benjamin met *nagnaeddat'* manipud Gabaa *nga agtuloy*, idiay Macmas ken Aia, ken idiay Betel ken cadagiti il-ilina,
32 idiay Anatot, Nob, Anania,
33 Hazor, Rama, Gittaim,
34 Hadid, Seboim, Neballat,
35 Lod, ken Ono, a lobong dagiti nagdanonan laing nga agar-aramid.
36 Ket cadagiti Levitas, dagiti dadduma cadagiti pannacadasdasig iti Juda *naitiponda idi* iti Benjamin.

Dagiti sacerdote ken Levitas a nakidateng ken Zorobabel. Ti pannacaidaton ti bacud ti Jerusalem. Dagiti annuruten a maipaay iti panagservi ti templo.

12 Dagitoy isuda dagiti sacerdote ken dagiti Levitas a nakipagsang-at cada Zorobabel nga anac a lalaki ni Salatiel, ken Jesua: da Saraias, Jeremias, Esdras,
2 Amarias, Malluc, Hattus,
3 Sequanias, Rehum, Meremot,
4 Addo, Gineto, Abias,
5 Mijamin, Maadias, Bilga,
6 Semaias, ken Joiarib, Jedaias,
7 Sallu, Amoc, Helcias, Jedaias. Dagitoy isuda idi dagiti panguloen dagiti sacerdote ken dagiti cacabsatda cadagidi aldaw ni Jesua.

8 Maysa pay dagiti Levitas: da Jesua, Binui, Cadmiel, Serebias, Juda, *ken* Matanias, nga isu idi ti palungo iti panagyaman, isu ken dagiti cacabsatna.
9 Casta met da Bacbucias, ken Unni, dagiti cacabsatda, adda idi iti sangoananda a mayalubog iti annongda.
10 Ket ni Jesua pinutotna ni Joacim, ket ni Joacim pinutotna ni Eliasib, ket ni Eliasib pinutotna ni Joiada,
11 ket ni Joiada pinutotna ni Jonatan. ket ni Jonatan pinutotna ni Jaddua.

12 Ket cadagiti aldaw ni Joacim isu idi dagiti sacerdote, dagiti panguloen *dagiti balbalay* dagiti amma: ken Seraias, ni Meraias; ken Jeremias, ni Jananias;
13 ken Esdras, ni Mesullam; ken Amarias, ni Johanan;
14 ken Melicu, ni Jonatan; ken Sebanias, ni Jose;
15 ken Harim, ni Adna; ken Meraiot, ni Helcai;
16 ken Addo, ni Zacarias; ken Ginneton, ni Mesullam;
17 ken Abidias, ni Zecri; ken Minjamin, ken Moadias, ni Piltai;
18 ken Bilga, ni Sammua; ken Semaias, ni Jonatan;
19 ken Joiarib, ni Matenai; ken Jedaias, ni Osi;
20 ken Sellai, ni Callai; ken Amoc, ni Eber;
21 ken Helcias, ni Hasabias; ken Jedaias, ni Natanel.

22 Ti maipapan cadagiti Levitas, cadagidi aldaw da Eliasib, Joiada, ken Johanan, ken Jaddua, nalagipda idi dagiti panguloen *dagiti balbalay* dagiti amma; casta met dagiti sacerdote, iti panagari ni Dario a Persa.
23 Dagiti annac a lallaki ni Levi, dagiti panguloen *dagiti balbalay* dagiti amma, naisuratda idi iti libro dagiti cronicas, agingga cadagiti aldaw ni Johanan nga anac a lalaki ni Eliasib.
24 Ket dagiti panguloen dagiti Levitas: da Hasabias, Serebias, ken Jesua nga anac a lalaki ni Cadmiel, agraman cadagiti cacabsatda iti sangoananda, tapno agdayaw ken agyamanda, a mayalubog iti bilin ni David a lalaki ti Dios agbantay a sumaruno iti agbantay.

25 Da Matanias, ken Bacbucias, Abdias, Mesullam, Talmon, Accub, isuda idi dagiti agaywan iti ruangan nga agsalimetmet iti panagbantay idiay balbalay a pagdulinan dagiti ruangan.

26 Dagitoy isuda idi cadagiti aldaw ni Joacim, nga anac a lalaki ni Jesua, nga anac a lalaki ni Josedec, ken cadagidi aldaw da Nehemias a gobernador, ken Esdras a sacerdote nga escriba.

27 Ket idi pannacaidaton ti bacud ti Jerusalem sinapulda dagiti Levitas cadagiti amin a disdissoda, tapno iyegda ida idiay Jerusalem, tapno salimetmetanda ti pannacaidaton iti ragsac, cadagiti panagyaman agpadpada, ken iti panagcanta, agraman piangpiangpiang, salsalterio, ken ar-arpa.

28 Ket dagiti annac a lallaki dagiti cumacanta naguurnongda, naggaput' tanap iti aglicmut iti Jerusalem, ken manipud cadagiti purpuroc dagiti Netofatitas a padapada;

29 casta met manipud Bet-galgal, ken naggapu cadagiti taltalon ti Gabaa ken Azmabet: ta dagiti cumacanta imbangonda cadacuada dagiti purpuroc a naglicmut iti Jerusalem.

30 Ket ginugoranda dagiti bagbagída dagiti sacerdote ken dagiti Levitas; ket ginugoranda dagiti tattao, ken dagiti ruangan, ken ti bacud.

31 Idin inyulic dagiti pangoloen ti Juda iti rabaw ti bacud, ket nangtudingac iti dua a dackel a pangen nga agyaman ken aglibut; *a ti maysa napan* iti ima nga akincanawan iti rabaw ti bacud nga agturong iti ruangan ti iblengː

32 ket simmurot cadacuada da Osaias, ken ti caguddua dagiti pangoloen ti Juda,

33 ken da Azarias, Esdras, ken Mesullam,

34 Juda, ken Benjamin, ken Semaias, ken Jeremias,

35 ken dadduma cadagiti annac a lallaki dagiti sacerdote a sitatangguyobda: ni Zacarias nga anac a lalaki ni Jonatan, nga anac a lalaki ni Semaias, nga anac a lalaki ni Matanias, nga anac a lalaki ni Micaias, nga anac a lalaki ni Zacur, nga anac a lalaki ni Asaf;

36 ken dagiti cacabsatna, da Semeias, ken Azarael, Milalai, Gilelai, Maai, Natanel, ken Juda, Janani, a siiiggemda cadagiti gamigam ti musica ni David a lalaki ti Dios; ket adda iti sangoda ni Esdras nga escriba.

37 Ket iti ruangan ti ubbog, ken ti aglinteg iti sangoda, immulida cadagiti agdan ti ciudad ni David, idiay sang-atan ti bacud, iti ngato ti balay ni David, agingga met laeng iti ruangan ti danum nga agpadaya.

38 Ket ti sabali a pangen cadacuada a nagyaman napanda sinabet ida, ket simmurotac cadacuada, a cadduac ti caguddua ti tattao, iti rabaw ti bacud, iti ngato ti torre dagiti horno, agingga met laeng iti acaba a bacud,

39 ken iti ngato ti ruangan ni Efraim, ken iti daan a ruangan, ken iti ruangan ti ican, ken ti ruangan ti torre ni Hananeel, ken ti torre ni Hammeah, agingga met laeng iti ruangan dagiti carcarnero: ket nagtacderda a siiintec iti ruangan ti guardia.

40 Iti casta nagtacder dagiti nagcadua a pangen cadacuada a nagyaman idiay balay ti Dios, ket siac, ken ti caguddua dagiti agturay a caduac;

41 ket dagiti sacerdote, Eliacim, Maasias, Minjamin, Micais, Elioenai, Zacarias, Jananias, sitatangguyobda;

42 ket da Maasias, ken Semaias, ken Eleazar, ken Osi, ken Johanan, ken Melquias, ken Elam, ken Ezer. Ket nagcanta iti natbag dagiti cumacanta, caduada ni Jezraias nga agaywan cadacuada.

43 Ket nangipaayda cadagiti dackel a sacrificio idi nga aldaw, ket nagrag-oda; ta pinagrag-o ida ti Dios iti dackel a rag-o; ket nagrag-o met dagiti babbai ken dagiti ubbing: iti casta a ti rag-o *ti* Jerusalem nangeg idi iti adayu unay.

44 Ket daydi nga aldaw nadutocan dagiti lallaki nga agaywan cadagiti sagumbi a maipaay cadagiti gameng, maipaay cadagiti daton a maipangato, maipaay cadagiti umuna a bunga, ken maipaay cadagiti apagcapulo, tapno iyurnongda cadacuada, a mayalubog cadagiti aw-away dagiti ciudad, dagiti ap-apag a nadutocan gapu iti linteg a maipaay cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas: ta nagrag-o ti Juda a maipaay cadagiti sacerdote ken cadagiti Levitas a naguray.

45 Ket sinalimetmetanda ti incumit ti Diosda, ken ti panangaluad ti panaggugor, ket *iti casta inaramid* dagiti cumacanta ken dagiti agaywan iti ruangan, a mayan-

nurot iti bilin ni David, ken ni Salomon nga anacna.

46 Ta cadagidi aldaw da David ken Asaf idi ugma adda idi maysa a palungo dagiti cumacanta, ken dagiti cancanta a pagdayaw ken pagyaman iti Dios.

47 Ket amin nga Israel cadagiti aldaw ni Zorobabel, ken cadagiti aldaw ni Nehemias, intedna dagiti apag dagiti cumacanta ken dagiti agaywan iti ruangan, cas sinapul ti tunggal aldaw: ket inlasinda *ti* maipaay *idi* cadagiti Levitas: ket dagiti Levitas inlasinda *ti* maipaay *idi* cadagiti annac a lallaki ni Aaron.

Mailacsid ni Tobias iti templo. Matiped ti panangsalungasing iti aldaw a panaginana. Macondenar dagiti gampor a panagaassawa. Nacapocpocan.

13 Iti daydi nga aldaw nagbasada idi libro ni Moises iti panagdengngeg ti tattao; ket kencuana nasaracan a naisurat, a ti maysa nga Ammonita, ken maysa a Moabita dida sumrec iti gimong ti Dios iti agnanayon,

2 agsipud ta dida sinabet idi dagiti annac ti Israel iti tinapay ken danum, no di ket tinangdananda ni Balaam a maibusor cadacuada, tapno ilunodna ida: nupay casta pinagbalin ti Diostayo di lunod iti maysa a bendicion.

3 Ket naaramid, idi a nangegda ti linteg, nga insinada iti Israel amin a gampor a caadu.

4 Iti sacbay daytoy, ni Eliasib a sacerdote, a natudingan nga agaywan cadagiti sagumbi ti balay ti Diostayo, idinto a naicabagian ken Tobias,

5 nagsagana a maipaay kencuana iti maysa a sagumbi a dackel, isu a nagicabilanda idi casacbayan a tiempo cadagiti datdaton a bellaay, incienso, ken alalicamen, ken cadagiti apagcapulo ti bukel, iti baro nga arac, ken iti lana, isuda a naited gapu iti bilin cadagiti Levitas, ken cadagiti cumacanta, ken cadagiti agaywan iti ruangan; ken dagiti datdaton a maipangato a maipaay cadagiti sacerdote.

6 Ngem iti amin daytoy *a tiempo* awanac idi idiay Jerusalem; ta idi maicatlopulo ket dua a tawen ni Artaxerxes nga ari ti Babilonia napanac iti ari: ket calpasan dagiti dadduma nga aldaw dinawatco ti palubos ti ari,

7 ket immayac iti Jerusalem, ket naawatac di dakes nga inaramid ni Eliasib a maipaay ken Tobias, iti panangisaganana kencuana iti maysa a sagumbi cadagiti paraangan ti balay ti Dios.

8 Ket pinaldaangnac iti napalalo: gapuna nga impalladawco ti amin nga arruaten ti sangcacabbalay ni Tobias nga inruar iti sagumbi.

9 Idin nagbilinac, ket dinalusanda dagiti sagumbi: ket inyegco manen idiay dagiti al-alicamen ti balay ti Dios, agraman cadagiti datdaton a bellaay ken incienso.

10 Ket naawatac a dagiti apag dagiti Levitas saanda idi a naited cadacuada; iti casta a dagiti Levitas ken dagiti cumacanta, a nagaramid ti aramid, nagtalawda idi tunggal maysa agingga iti dagana.

11 Idin nakisubangac cadagiti agturay, ket kinunac, Apayapay a maidian ti balay ti Dios? Ket inurnongco ida, ket insaadco ida iti yanda.

12 Iti casta inyeg ti amin a Juda ti apagcapulo ti bukel ken ti baro nga arac ken ti lana cadagiti paggamengan.

13 Ket nangaramidac cadagiti agaywan cadagiti gamgameng, da Selemias a sacerdote, ken Sadoc nga escriba, ken cadagiti Levitas, ni Padaias: ket ti sumaruno cadacuada isu idi ni Hanan nga anac a lalaki ni Zacur, nga anac a lalaki ni Matanias; ta isuda nabilangda a matalec, ket ti akemda isu idi ti panangiwaras cadagiti cacabsatda.

14 Lagipennac, O Diosco, iti maipapan itoy, ket dica punasen dagiti naimbag nga aramidco nga inaramidco a maipaay iti balay ti Diosco, ken maipaay cadagiti pannacasungput kencuana.

15 Cadagidi nga aldaw nakitac idiay Juda dagiti dadduma a lallaki nga agbadbaddec cadagiti pagpespesan iti uvas iti aldaw a panaginana, ken agyeg cadagiti pungo, ken ipaawitda cadagiti asno *iti dayta;* casta met ti arac, uv-uvas, ken highigos, ken amin a kita dagiti awit, nga inserrecda idiay Jerusalem iti aldaw a panaginana: ket nagsacsiac iti *maibusor cadacuada* cadagiti aldaw isu a naglacoanda iti canen.

16 Nagnaed met kencuana dagiti tattao ti Tiro, a nagyeg iti ican, ken amin a kita dagiti laclaco, ket naglacoda iti aldaw a

panaginana cadagiti annac ti Juda, ken idiay Jerusalem.

17 Idin nakisubangac cadagiti natacnenĝ ti Juda, ket kinunac cadacuada, Ania a dakes daytoy nĝa aramid, ken dicay raemen a sagrado ti aldaw a panaginana?

18 Saan aya a castoy ti inaramid idi dagidi ammayo, ket saan aya nĝa inyeg ti Diostayo amin daytoy a dakes iti rabawtayo? nupay casta iy-iyegyo pay ti punĝtot iti rabaw ti Israel gapu iti di panagraem a sagrado iti aldaw a panaginana.

19 Ket naaramid nĝa idi a nangrugi nĝa agsipnĝet dagiti ruangan ti Jerusalem iti sacbay ti aldaw a panaginana, imbilinco a mapunitan dagiti ruangan, ket imbilinco a di maluctan aginĝgat' calpasan ti aldaw a panaginana: ket dadduma cadagiti adipenco insaadco nĝa agaywan cadagiti ruangan, tapno di maiserrec ti awit iti aldaw a panaginana.

20 Iti casta dagiti agbaniaga ken aglaclaco ti amin a kita ti tagtagilaco nagdagusda iti ruar ti Jerusalem iti maminsan wenno mamindua.

21 Idin sinacsiac ti maibusor cadacuada, ket kinunac cadacuada, Apayapay agdaguscayo iti ruar ti bacud? no aramidenyo ti casta manen, icabilconto dagiti imac cadacayo. Nanipud iti daydi a tiempo ken iti calpasanna dida immayen iti aldaw a panaginana.

22 Ket binilinco dagiti Levitas a gugoranda dagiti bagbagida, ken umayda ken bantayanda dagiti ruangan, tapno santificaren ti aldaw a panaginana. Lagipennac, O Diosco, daytoy met, ket isakitnac a mayalubog iti kinadackel ta naayat a kinaimbagmo.

23 Cadagidi nĝa aldaw met nakitac dagiti Judios a nangasawa cadagiti babbai ti Azoto, ti Ammon, *ken* ti Moab:

24 ket dagiti annacda nagsaoda ti cagudua iti pagsasao ti Azoto, ket dida nabalin ti agsao iti pagsasao dagiti Judios, no di laenĝ mayannurot iti pagsasao ti tunĝgal ili.

25 Ket nakisubangac cadacuada, ket inlunodco ida, ket kinabilco ti dadduma cadacuada, ket pinarutco ti buocda, ket pinagsapatac ida gapu iti Dios, *a kinunac*, Dicayto itden dagiti annacyo a babbai cadagiti annacda a lallaki, dicayto alaen dagiti annacda a babbai a maipaay cadagiti annacyo a lallaki, wenno maipaay cadacayo met laenĝ.

26 Saan aya a nacabasol ni Salomon nĝa ari ti Israel gapu cadagitoy a banag? nupay casta cadagiti adu a nacion awan idi ti ari a cas kencuana, ket isut' idi naayat iti Diosna, ket ti Dios isut' pinagarina iti amin nĝa Israel: nupay casta isut' pinagbasol met laenĝ dagiti babbai a gangannaet.

27 Dacami nĝarud ipangagdacayto aya tapno aramiden daytoy dackel a dakes, a paglabsinĝ iti maicaniwas iti Dios iti pananĝasawa cadagiti babbai a gangannaet?

28 Ket maysa cadagiti annac a lallaki ni Joiada, nĝa anac a lalaki ni Eliasib a nangato a sacerdote, isut' idi ti manuganĝ a lalaki ni Sanaballat nĝa Horonita: gapuna nĝa isut' pinagtalawco caniac.

29 Lagipem ida, O Diosco, agsipud ta rinugitanda ti kinasacerdote, ken ti tulag ti kinasacerdote, ken dagiti Levitas.

30 Iti casta dinalusac ida cadagiti gangannaet, ket tinudinĝac dagiti akem a maipaay cadagiti sacerdote ken maipaay cadagiti Levitas tunĝgal maysa iti aramidna;

31 ken maipaay iti daton a cayo, cadagiti natudinĝan a tiempo, ken maipaay cadagiti umuna a bunĝa. Lagipennac, O Diosco, a maipaay iti naimbag.

TI LIBRO NI

ESTER.

Ti fiesta ni Asuero. Ni reina Vasti agmadi a tumalantan kencuana. Maisina ni reina Vasti.

1 Naaramid cadagiti aldaw ni Asuero (daytoy isu ti Asuero a nagari manipud India agingga met laeng iti Etiopia, iti sangagasut ket duapulo ket pito a provincia),

2 a cadagidi nga aldaw, idi a nagtugaw ni ari Asuero iti trono ti pagarianna, nga adda idi idiay Susan a palacio,

3 iti maicatlo a tawen ti pinagarina, inyaramidanna ti maysa a rambac cadagiti amin a pangoloenna ken ad-adipenna; ti pannacabalin ti Persia ken Media, dagiti natacnengˇ ken pangˇpangˇoloen dagiti provincia, nga adda idi iti sangˇona;

4 idi imparangˇna dagiti sanicua ti nadayag a pagarianna ken ti dayaw ti mangˇnibinibi a kinadegganˇgna cadagiti adu nga aldaw, a sangˇagasut ket walopulo met laengˇ nga aldaw.

5 Ket idi a natungˇpal dagitoy nga aldaw, inyaramidan ti ari ti maysa a rambac dagiti amin a tattao nga adda idi idiay Susan a palacio, dackel man ken bassit nga agpadpada, iti pito nga aldaw, idiay paraangˇan ti minuyungˇan ti palacio ti ari.

6 *Adda idi naisalapay a* puraw *a lupot, a* verde, ken azul, a naicapetda cadagiti taltali a lienzo a nalapat, ken purpura cadagiti singˇsingˇ a pirac ken monmonmon a marmol: dagiti papag balitoc ken piracda idi, iti rabaw ti pagpayatan a baldosaan iti nalabaga, ken puraw, ken amarillo, ken nangˇisit a marmol.

7 Ket pinainumda ida cadagiti al-alicamen a balitoc (dagiti al-alicamen aggigidiatda idi ti maysa ken maysa) ket ti naarian nga arac nawadwad, a mayalubog iti kinawayway ti ari.

8 Ket ti panaginum mayalubog idi iti linteg; awan ti macabalin a pumilit idi: ta casta ti intudingˇ ti ari cadagiti amin nga agturay ti balayna, nga aramiden ti mayalubog iti pacaay-ayoan ti tungˇgal tao.

9 Casta met ni reina Vasti nangˇaramid iti maysa a rambac a maipaay cadagiti babbai idiay naariau a balay a cucua ni ari Asuero.

10 Iti maicapito nga aldaw, idi a ti puso ti ari nagragsac iti arac, binilinna da Meuman, Bazata, Harbona, Bagata, ken Abgata, Zetar, ken Carcas, a pito nga agaywan iti siled a nagannongˇ iti saclangˇ ni ari Asuero,

11 tapno iyegda ni reina Vasti a sibabalangˇat iti naarian a balangˇat iti sangˇoanan ti ari, tapno iparangˇna cadagiti tattao ken pangˇpangˇoloen ti kinaimnasna; ta isu naimnas idi a buyaen.

12 Ngˇem ni reina Vasti nagmadi nga immay iti bilin ti ari iti pannacaaramat dagiti agaywan iti siled: gapuna a nacaungˇet ti ari, ket ti pungˇtotna simged kencuana.

13 Idin kinuna ti ari cadagiti mamasiribna a lallaki, a nacaammo cadagiti tiempo (ta casta idi ti cadawyan ti ari cadagiti amin a macaammo iti linteg ken panangˇocom;

14 ket iti dennana adda idi da Carsena, Setar, Admata, Tarsis, Mares, Marsena, ken Memucan, a pito a pangˇoloen ti Persia, a nacakita iti rupa ti ari, ken nagtugaw nga umuna iti pagarian),

15 Anianto ti aramidentayo ken reina Vasti a mayalubog iti linteg, agsipud ta dina inaramid ti bilin ni ari Asuero iti pannacaaramat dagiti agaywan iti siled?

16 Ket simmungˇbat ni Memucan iit sangˇoanan ti ari ken dagiti pangˇoloen, Ni reina Vasti saan a nagaramid iti baddut iti ari laengˇ, no di ket cadagiti amin a pangˇoloen, ken cadagiti amin nga il-ili nga adda cadagiti amin a provincia ni ari Asuero.

17 Ta daytoy nga aramid ti reina dumtengˇto iti ruar agingˇga cadagiti amin a babbai, tapno aramidenda a mauy-uyaw dagiti assawada cadagiti matada, intono maidamagˇ, Ni ari Asuero nagbilin a

mayeg ni reina Vasti iti sangoananna, ngem saan nga immay.

18 Ket itoy nga aldaw dagiti princesas ti Persia ken Media a nacangeg iti aramid ti reina saoendanto *ti umaspingˉ* cadagiti amin a pangpangoloen ti ari. Iti casta *tumacderto* ti adu nga uyaw ken pungtot.

19 No macaay-ayo iti ari, rumuar coma ti maysa a bilin a naarian nga aggapu kencuana, ket maisurat iti tengngga dagiti linteg dagiti Persas ken Medos, a di mabalbaliwan, a ni Vasti di umayen iti sango ni ari Asuero; ket ited coma ti ari ti casasaadna a naarian iti sabali a naimimbag ngem *ni Vasti.*

20 Ket intono ti pangngeddengˉ ti ari nga aramidennanto maiwarnac iti amin a pagarianna (ta isut' dackel), amin dagiti assawa a babbai padayawandanto dagiti assawada, dackel man ken bassit agpadpada.

21 Ket ti panagsao inay-ayona ti ari ken dagiti pangoloen; ket nagaramid ti ari iti mayalubog iti sao ni Memucan:

22 ta impaw-itna dagiti sursurat cadagiti amin a provincia ti ari, iti tunggal provincia a mayalubog iti naisurat kencuana, ken iti tunggal ili a mayannurot iti pagsasaoda, a tunggal lalaki agturay iti bucodna a balay, ken agsao a mayalubog iti pagsasao ti ilina.

Mabiruc ti sucat ni Vasti. Mapili ni Ester a reina.

2 Calpasan dagitoy, idi naglinac ti pungtot ni Asuero, nalagipna ni Vasti, ken no ania ti inaramidna, ken no ania ti naibilin a maibusor kencuana.

2 Idin kinuna dagiti ad-adipen ti ari a nagannongˉ kencuana, Mabiruc coma dagiti naimnas a virgen nga agtutubo a maipaay iti ari:

3 ket mangtudingˉ coma ti ari cadagiti agturturay cadagiti amin a provincia ti pagarianna, nga urnongˉenda amin dagiti agtutubo a virgen idiay Susan a palacio, iti balay dagiti babbai, iti aywan ni Egeo nga agaywan iti siled ti ari, ti agbantay dagiti babbai; ket dagiti aniamanda a maipaay iti panaggugor maited coma cadacuada;

4 ket ti balasangˉ a macaay-ayo iti ari isu coma ti agreina iti saad ni Vasti. Ket ti banag inay-ayona ti ari; ket inaramidna iti casta.

5 Adda idi maysa a Judio idiay Susan a palacio, a ti naganna isut' idi Mardoqueo, nga anac a lalaki ni Jair, nga anac a lalaki ni Semei, nga anac a lalaki ni Cis, a maysa a Benjamita,

6 a naipan idi a naggaput' Jerusalem a cadua dagiti nacayawan a naipan a cadua ni Jeconias nga ari ti Juda, nga impan ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia.

7 Ket sinursuroanna ni Edisa, nga isu, ni Ester, nga anac a babai ni ulitegna: ta *ni Ester* awan idi ti amana ken inana, ket ti balasangˉ naimnas idi ken nalibnos; ket idi natay da amana ken inana, isut' innala ni Mardoqueo a cas bucodna nga anac a babai.

8 Iti casta naaramid, idi a ti bilin ti ari ken ti pangngeddengna nangeg idi, ket idi a naurnongˉ ti adu a babbalasangˉ idiay Susan a palacio, iti aywan ni Egeo, a naala ni Ester iti balay ti ari, iti aywan ni Egeo, nga agaluad cadagiti babbai.

9 Ket ti balasangˉ isut' inay-ayona, ket *di balasangˉ* nacagun-od iti kinaimbag kencuana; ket intedna a nasingˉdat *idi balasangˉ* dagiti banag a maipaay iti panaggugor, agraman cadagiti apagna, ken pito a babbalasangˉ a maitutop a maited kencuana a naggapuda iti balay ti ari: ket isut' inyallatiwna ken dagiti babbalasangˉna iti casayaatan a disso ti balay dagiti babbai.

10 Ni Ester dina impacaammo iti ilina uray iti cabagianna; ta incumit ni Mardoqueo kencuana nga isut' dina impacaammo.

11 Ket agpagpagna idi ni Mardoqueo iti inaldaw iti sangoanan ti paraangan ti balay dagiti babbai, tapno ammoenna no casano ti inaramid ni Ester, ken no ania ti maaramid kencuana.

12 Idi dimtengˉ ti batangˉ ti tunggal balasangˉ tapno sumrec ken ari Asuero, calpasan ti pannacaaramid idi kencuana ti mayalubog iti linteg a maipaay cadagiti babbai sangapulo ket dua a bulan (ta casta idi ti pannacatungˉpal dagiti aldaw dagiti panaggugorda, *isut' ammoen*, innem a bulan iti lana ti mirra, ket innem a bulan cadagiti nasam-it a bangˉbanglo ken cadagiti banag a maipaay iti panaggugor dagiti babbai),

13 iti castoy a wagas ngarud immay ti balasangˉ iti ari: Aniaman a kinalicagumanna naited kencuana tapno mapan agraman kencuana manipud iti balay dagiti babbai agingga iti balay ti ari.

14 Iti rumabii napan *di balasanḡ*, ket iti bumigat nagsubli iti maicadua a balay dagiti babbai, iti aywan ni Saasgaz, nga agaywan iti siled ti ari, a manḡaluad cadagiti camcamalala: *di balasanḡ* saan a simreken iti ari, malacsid no ti ari agrag-o kencuana, ket naayaban *di balasanḡ* iti naganna.

15 Idi a ti batanḡ ni Ester, nga anac a babai ni Abihail nga uliteg ni Mardoqueo isu a nanḡala kencuana a cas anacna a babai, dimtenḡ a sumrec iti ari, awan sinapul di balasanḡ no di laenḡ ti tinudinḡan ni Egeo nga agaywan iti siled ti ari, a manḡaluad cadagiti babbai. Ket nacagun-od ni Ester iti parabur iti imatanḡda amin a kimmita kencuana.

16 Iti casta naala ni Ester aginḡga ken ari Asuero idiay uneg ti balayna a naarian idi maicapulo a bulan, nga isu ti bulan a Tebet, idi maicapito a tawen ti panagarina.

17 Ket inayat ti ari ni Ester a nanḡnanḡrona ngem cadagiti amin a babbai, ket di *babai* nacagun-od iti parabur ken imbag iti imatanḡna a nanḡnanḡrona ngem cadagiti amin a virgen; iti casta nga insaadna kencuana ti naarian a balanḡat iti rabaw ti olona, ket inaramidna a reina iti saad ni Vasti.

18 Idin inyaramidan ti ari iti maysa a dackel a rambac dagiti panḡoloenna ken dagiti ad-adipenna, a rambac met laenḡ ni Ester; ket nanḡaramid iti maysa a pananḡbulos cadagiti provincia, ken nanḡted cadagiti sagsagut, a mayalubog iti kinawayway ti ari.

19 Ket idi a naurnonḡ dagiti virgen iti maicudua a tiempo, idin adda nga agtugtugaw ni Mardoqueo idiay ruanḡan ti ari.

20 Ni Ester dina pay la impacaammo iti cabagianna uray iti ilina: a cas iti pananḡicumit kencuana ni Mardoqueo, ta ni Ester tinunḡpalna ti imbilin idi ni Mardoqueo, a cas idi isu nataraken kencuana.

21 Cadagidi nga aldaw, bayat ti caadda idi ni Mardoqueo nga agtugtugaw idiay ruanḡan ti ari, dua cadagiti agaywan iti siled ti ari, da Bagatan ken Tares, cadagiti nanḡaluad iti dapian, nagpunḡtotda, ket panḡgependa nga icabil dagiti imada ken ari Asuero.

22 Ket naipacaammo ti banag ken Mardoqueo, isu a nanḡiparanḡarang ken reina Ester; ket imbaga ni Ester *daytoy* iti nagan ni Mardoqueo.

23 Ket idi a naaramid ti panagpalutput iti panḡgep, ket isut' nasaracan a casta, isuda a dua naibitayda iti maysa a cayo: ket isut' naisurat iti libro dagiti cronicas iti sanḡoanan ti ari.

Idian ni Mardoqueo ti agraem ken Aman. Pakinacmen ni Aman a dadaelen dagiti Judios.

3 Calpasan dagitoy a banag innḡato ti ari ni Aman nga anac a lalaki ni Amadati nga Agageo, ket isut' intan-ocna, ket insaadna ti tugawna iti nḡato dagiti amin a panḡoloen nga adda idi kencuana.

2 Ket amin dagiti ad-adipen ti ari, a nagyan idi iti ruanḡan ti ari, nagrucnoyda, ket nagraemda ken Aman: ta imbilin ti ari iti casta a maipapan kencuana. Ngem saan a nagrucnoy ni Mardoqueo, wenno nagraem kencuana.

3 Idin dagiti ad-adipen ti ari, a nagyan idi iti ruanḡan ti ari, kinunada ken Mardoqueo, Apayapay a labsinḡem ti bilin ti ari?

4 Naaramid idi a sinaoda kencuana nga inaldawaldaw, ket dina impanḡag ida, nga imbagada ken Aman, a kitaenda coma no ti panḡgep ni Mardoqueo mataginayon: ta imbagana cadacuada nga isu maysa idi a Judio.

5 Ket idi a nakita ni Aman a di nagrucnoy ni Mardoqueo, wenno nagraem kencuana, idin napno ni Aman iti punḡtot.

6 Ngem pinanunotna nga uyaw ti panangicabil cadagiti ima ken Mardoqueo a maymaysa; ta impacaammoda kencuana ti ili ni Mardoqueo: gapuna a ni Aman nagsapul ti panḡdadaelna cadagiti amin a Judios nga adda idi iti amin a pagarian ni Asuero, a ti met laenḡ ili ni Mardoqueo.

7 Idi umuna a bulan nga isu ti bulan a Nisan, idi maicapulo ket dua a tawen ni ari Asuero, inaramidda ti Pur, a cayat a saoen a naggiginnasangasatda iti sanḡoanan ni Aman iti inaldawaldaw, ken iti binulanbulan, *aginḡgat'* maicapulo ket dua *a bulan*, nga isu ti bulan nga Adar.

8 Ket kinuna ni Aman ken ari Asuero, Adda maysa nga ili a naiwara ken naiwaras iti tenḡnga dagiti il-ili cadagiti amin a provincia ti pagariam; ket dagiti lintegda maisupadi *cadagidiay iti* tunḡgal ili; uray dagiti linteg ti ari dida sali-

metmetan: gapuna a saan a maipaay iti gungona ti ari ti panagibtur cadacuada.

9 No isut' macaay-ayo iti ari, maisurat coma tapno madadaelda: ket agbayadacto iti sangalacsa a talento a pirac cadagiti ima dagiti mangaluad ti aramid *ti ari*, tapno isut' yunegda cadagiti pirac cadagiti paggamengan ti ari.

10 Ket sinucto ti ari di singsingna idi ramayma, ket isut' intedna ken Aman nga anac a lalaki ni Amadati nga Agageo, a cabusor dagiti Judios.

11 Ket kinuna ti ari ken Aman, Maited kenca ti pirac, ti ili casta met, tapno aramidem cadacuada ti cas ipagarupmo a naimbag.

12 Idin naayaban dagiti escribas ti ari idi umuna a bulan, idi maicapulo ket tallo nga aldawna; ket naisurat idi a mayalubog iti amin nga imbilin ni Aman cadagiti satrapas ken gobernador ti ari a pangoloen idi ti tunggal provincia, ken cadagiti pangoloen ti tunggal ili, iti tunggal provincia a mayalubog iti panagsuratna, ken iti tunggal ili a mayannurot iti pagsasaoda; iti nagan ni ari Asuero nasuratan, ket nadeppelan iti singsing ti ari.

13 Ket naipacorreo dagiti sursurat cadagiti amin a provincia ti ari, tapno mangdadael, mangpatay, ken mangpapucaw, cadagiti amin a Judio, agtutubo man ken lallacay agpadpada, ubbing a babassit ken babbai, iti maymaysa nga aldaw, iti met laeng maicapulo ket tallo *nga aldaw* ti maicapulo ket dua a bulan, nga isu ti bulan nga Adar, ken alaenda ti samsam cadacuada a maipaay a maysa a tinucmaan.

14 Ti adaw ti surat, tapno ti pangngeddeng maited iti tunggal provincia, naiwarnac agingga cadagiti amin nga il-ili, tapno sisasaganada iti daydi nga aldaw.

15 Dagiti correo rimmuarda a napardas gapu iti bilin ti ari, ket ti pangngeddeng naited idiay Susan a palacio. Ket ti ari ken ni Aman nagtugawda nga aginum; ngem ti ciudad a Susan simomoco idi.

Ni Mardoqueo ud-udanna ni Ester a mangibabaet.

4 Idi naammoan ni Mardoqueo amin a naaramid, ginisgis ni Mardoqueo dagiti pagan-anayna, ket nangicabil iti lupot a nakersang agraman dapdapo, ken napan iti tengnga ti ciudad, ket imkis iti maysa a natbag ken napait a ickis;

2 ket immay met laeng iti sangoanan ti ruangan ti ari: ta awan ti macabalin a sumrec iti uneg ti ruangan ti ari a nagcawes iti lupot a nakersang.

3 Ket iti tunggal provincia iti sadinoman a dimtengan ti bilin ti ari ken ti pangngeddengna, adda idi dackel a panagleddaang iti tengnga dagiti Judios, ken panagayunar, ken panagsangit, ken dungaw; ket adu ti nagidda iti lupot a nakersang ken dapdapo.

4 Ket immay dagiti babbalasang ni Ester ken dagiti agaywan iti siledna, ket isut' imbagada kencuana; ket napaladingit iti napalalo ti reina: ket nangipaw-it iti pagan-anay a pangcawes ken Mardoqueo, ken mangiccat iti lupot a nakersang kencuana; ngem *ni Mardoqueo* isut' dina inawat.

5 Idin pinaayaban ni Ester ni Atac, a maysa cadagiti agaywan iti siled ti ari, a natudingan nga agservi kencuana, ket isut' kinumitanna a mapan ken Mardoqueo, tapno ammoenna no ania daytoy idi ken ti gapuna.

6 Iti casta rimmuar ni Atac ken Mardoqueo agingga iti nalawa a disso ti ciudad, nga adda idi iti sangoanan ti ruangan ti ari.

7 Ket imbaga kencuana ni Mardoqueo ti amin a napasamac kencuana, ken ti apagisu a dagup ti pirac nga incari ni Aman a pagbayad cadagiti paggamengan ti ari a gapu cadagiti Judios, a pangdadaelna cadacuada.

8 Intedna met kencuana ti adaw ti surat a pangngeddeng a naiwarnac idiay Susan a pangdadael cadacuada, tapno isut' iparangna ken Ester, ken isut' ipalawagna kencuana, ken cumitanna *ni Ester* tapno sumrec iti ari, tapno agpacaasi kencuana, ken agkiddaw iti sangoananna, a gapu iti ilina.

9 Ket immay ni Atac ket imbagana ken Ester dagiti sao ni Mardoqueo.

10 Idin sinao ni Ester ken Atac, ket intedna kencuana ti maysa a damag ken Mardoqueo, *a kinunana:*

11 Amin dagiti ad-adipen ti ari, ken ti tattao dagiti provincia ti ari, ammoda, nga uray asinoman, no lalaki wenno babai, a sumrecto agingga iti ari, idiay naununeg a paraangan, a di maayaban, adda maysa a linteg a maipaay kencuana,

tapno mapapatay, malacsid dagiti panĝyunnatanto ti ari iti cetro a balitoc, agbiagda: nĝem diac naayaban a sumrec aginĝga iti ari cadagitoy tallopulo nĝa aldaw.

12 Ket imbagada ken Mardoqueo dagiti sao ni Ester.

13 Idin ni Mardoqueo nagdawat cadacuada nĝa isublida ti sunĝbat ken Ester, Dica panunoten kenca met laenĝ a tumalawcanto iti balay ti ari, a nanĝnanĝrona nĝem cadagiti amin a Judios.

14 Ta no agtalnaca a matalipupus itoy a tiempo, no casta ti banĝ-ar ken ti pannacaispal bumanĝonto cadagiti Judios manipud iti sabali a disso, nĝem sica ken ti balay ni amam mapucawcayto: ket asino ti macaammo no sica dica mayeg iti pagarian a maipaay iti casta a tiempo a cas itoy?

15 Idin ni Ester nagdawat cadacuada nĝa isublida ti sunĝbat ken Mardoqueo.

16 Inca urnonĝem amin dagiti Judios nĝa adda a madama idiay Susan, ket agayunarcayo a maipaay caniac, ket dicay manĝan wenno uminum iti tallo nĝa aldaw, rabii wenno aldaw: siac met ken dagiti babbalasanĝco agayunarcamto met iti casta a wagas; ket iti casta sumrecacto aginĝga iti ari, nĝa isut' di mayalubog iti linteg: ket no mapucawac, mapucawac.

17 Iti casta napan iti dalanna ni Mardoqueo, ket inaramidna ti mayannurot iti amin nĝa imbilin kencuana ni Ester.

Ti ari ken ni Aman makifiesta ken Ester. Ni Aman manĝaramid iti maysa a pagbitayan a maipaay ken Mardoqueo.

5 Naaramid iti maicatlo nĝa aldaw, a ni Ester incabilna kencuana ti naarian a pagan-anay, ket nagtacder idiay naununeg a paraanĝan ti balay ti ari, iti sanĝoanan ti balay ti ari: ket nagtugaw ti ari iti tronona a naarian idiay balay a naarian, iti sanĝoanan ti sercan ti balay.

2 Ket casta idi, idi a nakita ti ari ni reina Ester nĝa agtatacder iti paraanĝan, a *ni Ester* nacagun-od iti parabur iti imatanĝna; ket inyunnat ti ari ken Ester di cetro a balitoc nĝa adda idi iti imana. Iti casta immadani ni Ester, ket sinagidna ti toctoc ti cetro.

3 Idin kinuna kencuana di ari, Ania ti cayatmo, reina Ester? ken ania ti kiddawem? isut' maitedto kenca uray iti caguddua ti pagarian.

4 Ket kinuna ni Ester, No isut' maipagarup a naimbag iti ari, umay coma ti ari ken ni Aman itoy nĝa aldaw iti daya a sinaganac a maipaay kencuana.

5 Idin kinuna ti ari, Pagdarasenyo ni Aman, tapno maaramid ti cas kinuna ni Ester. Iti casta immay ti ari ken ni Aman iti daya a sinagana ni Ester.

6 Ket kinuna ti ari ken Ester idi daya nĝa arac, Ania ti dawatmo? ket isut' maitedto kenca: ket ania ti kiddawmo? uray iti caguddua ti pagarian matunĝpalto.

7 Idin simmunĝbat ni Ester, ket kinunana, Ti dawatco ken kiddawco isu:

8 No nacasaracac iti parabur iti imatanĝ ti ari, ken no macaay-ayo iti ari ti pananĝtedna iti dawatco, ken ti pananĝtunĝpalna iti kiddawco, umay coma ti ari ken ni Aman iti daya a sinaganac a maipaay cadacuada, ket aramidecto no bigat ti cas kinuna ti ari.

9 Idin rimmuar ni Aman iti daydi nĝa aldaw a sirarag-o ken siraragsac iti pusona: nĝem idi nakitana ni Mardoqueo idiay ruanĝan ti ari, a di timmacder wenno naggaraw gapu kencuana, isu napno iti punĝtot a maibusor ken Mardoqueo.

10 Nupay casta minedmedan kencuana met laenĝ ni Aman, ket napan idiay pagtaenĝanna; ket nagbaon ken pinaalana dagiti gagayyemna ken ni Zares nĝa asawana a babai.

11 Ket sinarita manen ni Aman cadacuada ti dayag dagiti kinabacnanĝna, ken ti caadu dagiti annacna, ken amin dagiti banag a nanĝinĝatoan ti ari kencuana, ken no casano ti pinanĝitan-ocna kencuana iti nĝato dagiti panĝoloen ken ad-adipen ti ari.

12 Maysa pay kinuna ni Aman, Wen, ni Ester a reina dina pinalubosan ti asinoman a tao a makiserrec iti ari aginĝga iti daya a sinaganana no di laenĝ sisiac; ket intono bigat maisanĝaawisac iti ari kencuana.

13 Nupay casta amin daytoy awan ti gungonana caniac bayat ti pannacakitac ken Mardoqueo a Judio nĝa agtugtugaw idiay ruanĝan ti ari.

14 Idin kinuna ni Zares nĝa asawana ken amin dagiti gagayyemna kencuana, Maaramid coma ti maysa a pagbitayan a

limapulo a casico ti catayagna, ken intono bigat agsaoca iti ari a maibitay coma ni Mardoqueo kencuana: iti casta makiserreccanto a siraragsac iti ari agingga iti daya. Ket ti banag inay-ayona ni Aman; ket pinaaramidna ti pagbitayan.

Mapadayawan ni Mardoqueo iti ari.

6 Iti daydi a rabii saan a nacaturog ti ari; ket imbilinna a mayeg ti libro a nacaisuratan dagiti cronicas, ket nabasada iti sangoanan ti ari.

2 Ket nasaracan idi a naisurat, a ni Mardoqueo imbagana a maipapan cada Bagata ken Tares, a dua cadagiti agaywan iti ruangan ti ari, cadagiti naghantay iti dapian, isuda a nagsapul ti panangicabil cadagiti ima ken ari Asuero.

3 Ket kinuna ti ari, Ania a dayaw ken caicarian ti naited idi ken Mardoqueo gapu itoy? Idin kinuna dagiti ad-adipen ti ari a nagannong kencuana, Awan ti naaramid a maipaay kencuana.

4 Ket kinuna ti ari, Asino ti adda iti paraangan? Ita ni Aman dimtengen iti makinruar a paraangan ti balay ti ari, a mangisao iti ari a maibitay ni Mardoqueo idiay pagbitayan a sinaganana a maipaay kencuana.

5 Ket kinuna dagiti ad-adipen ti ari kencuana, Adtoy, agtacder ni Aman idiay paraangan. Ket kinuna ti ari, Palubosanyo a sumrec.

6 Iti casta simrec ni Aman. Ket kinuna ti ari kencuana, Ania ti maaramidto iti tao a pagrag-oan ti ari a dayawen? Kinuna ni Aman idi pusona, Asino ti pagrag-oan ti ari a pangaramidan iti dayaw a nangnangrona ngem siac met laeng?

7 Ket kinuna ni Aman iti ari, Iti asino a tao ti pagrag-oan ti ari a dayawen,

8 mayeg coma ti naarian a pagan-anay nga aramaten ti ari a pagcawes ken ti cabayo a pagsacayan ti ari, ket iti olo daydiay maysa a naarian a balangat ti maisaad:

9 ket mayawat coma ti pagan-anay ken cabayo iti ima ti maysa cadagiti catacnengan unay a pangoloen, tapno cawesanda ti lalaki a pagrag-oan ti ari a dayawen, ket isut' pasacayenda iti bucot ti cabayo iti lansangan ti ciudad, ket iwarragawagda iti sangoananna, Daytoy ti maaramidto iti lalaki a pagrag-oan ti ari a dayawen.

10 Idin kinuna ti ari ken Aman, Agdarasca, ket alaem ti pagan-anay ken ti cabayo, cas ti kinunam, ket aramidem met laeng ti casta ken Mardoqueo a Judio, nga agtugaw idiay ruangan ti ari: dica palubosan a macurangan ti amin a sinaom.

11 Idin innala ni Aman ti pagan-anay ken ti cabayo, ken kinawesanna ni Mardoqueo, ket pinasacayna iti lansangan ti ciudad, ket inwarragawagna iti sangoananna, Castoy ti maaramidto iti lalaki a pagrag-oan ti ari a dayawen.

12 Ket immay manen ni Mardoqueo idiay ruangan ti ari. Ngem nagdaras ni Aman *a napan* iti balayna, nga agleddaang ken siaabbong ti olona.

13 Ket sinarita manen ni Aman ken Zares nga asawana ken cadagiti amin a gagayyemna ti tunggal napasamac kencuana. Idin kinuna dagiti mamasirib a lallakina ken ni Zares nga asawana kencuana, No ni Mardoqueo, nga iti sangoananna nangrugican a maipababa, isut' putot dagiti Judio, dicanto agaladag iti maibusor kencuana, no di ket pudno a maipababacanto iti sangoananna.

14 Bayat ti caaddada pay laeng a makisasao kencuana, dimteng dagiti agaywan iti siled ti ari, ket nagdarasda a mangyeg ken Aman iti daya a sinagana ni Ester.

Ni Ester idarumna ni Aman iti ari. Maibitay ni Aman.

7 Iti casta napan ti ari ken ni Aman nakidaya ken Ester a reina.

2 Ket kinuna manen ti ari ken Ester iti maicadua nga aldaw ti daya nga arac Ania ti dawatmo, reina Ester? ket' maitedto kenca: ket ania ti kiddawmo? uray iti caguddua ti pagarian matungpalto.

3 Idin simmungbat ni reina Ester ket kinunana, No nacasaracac iti parabur iti imatangmo, O ari, ken no macaay-ayo iti ari, ipalubosmo a maited caniac ti biagco itoy dawatco, ken ti ilic iti kiddawco:

4 ta malacocami, siac ken ti ilic, tapno madadaelcami, tapno mapataycami, ken tapno mapucawcami. Ngem no nalacocami idi a maipaay a bagbag-en a lallaki ken babbai, nagtalnaac, nupay di nabalin ti cabusor ti nagbayad iti pacaranggasan ti ari.

5 Idin nagsao ni ari Asuero ket kinunana ken reina Ester, Asino daydiay, kea sadino ti yanna daydiay, a nagtured n

mangpennec iti pusona tapno agaramid iti casta?

6 Ket kinuna ni Ester, Maysa a casupadi ken maysa a cabusor, daytoy met laeng nadangcoc nga Aman. Idin nagbutengni Aman iti sangoanan ti ari ken ti reina.

7 Ket tinacderan ti ari iti pungtotna di daya nga arac *ken napan* idiay minuyongan ti palacio: ket timmacder ni Aman a mangaramid iti maysa a kiddaw a maipaay iti biagna ken Ester a reina; ta nakitana a kinednganidi ti ari ti dakes a maibusor kencuana.

8 Idin simmubli ti ari a naggapu iti minuyongan ti palacio idi yan ti daya nga arac; ket napasag ni Aman idi rabaw ti papag a yan idi ni Ester. Idin kinuna ti ari, Isu pilitennanto met laeng ti reina iti sangoanac iti balay? Idi a rimmuar ti sao idi ngiwat ti ari, inabbonganda ti rupa ni Aman.

9 Sa kinuna ni Harbona, a maysa cadagiti agaywan iti siled a nagyan iti sango ti ari, Adtoy met, ti pagbitayan a limapulo a casico ti catayagna, nga inaramid ni Aman a maipaay ken Mardoqueo, isu a nagsao iti naimbag a maipaay iti ari, agtacder idiay balay ni Aman. Ket kinuna ti ari, Isut' ibitayyo kencuana.

10 Iti casta imbitayda ni Aman idi pagbitayan nga insaganana ken Mardoqueo. Idin naglinac ti pungtot ti ari.

Maingato ni Mardoqueo. Ti dawat ni Ester. Mapalubosan dagiti Judios a rumupir cadagiti cabusorda.

8 Iti daydi nga aldaw inted ni ari Asuero ken reina Ester ti balay ni Aman a cabusor dagiti Judios. Ket immay ni Mardoqueo iti sangoanan ti ari; ta imbaga ni Ester no ania isu idi kencuana.

2 Ket sinucto ti ari di singsingna, nga innalana ken Aman, ket isut' intedna ken Mardoqueo. Ket insaad ni Ester ni Mardoqueo iti ngato ti balay ni Aman.

3 Ket nagsao pay manen ni Ester iti sango ti ari, ket nagpasag cadagiti sacsacana, ket gimmawawa kencuana a binuyog dagiti lulua tapno iccatenna ti ranggas ni Aman nga Agageo, ken ti gandatna nga ingandatna a maibusor cadagiti Judios.

4 Idin inyunnat ti ari ken Ester di cetro a balitoc. Iti casta timmacder ni Ester, ket nagtacder iti sango ti ari.

5 Ket kinunana, No macaay-ayo iti ari, ken no macasaracac iti parabur iti imatangna ket no ti banag agparang a nalinteg iti saclang ti ari, ken no macaay-ayoac cadagiti matana, masuratan coma ti mangaw-awan cadagiti sursurat nga ingandat ni Aman, nga anac a lalaki ni Amadati nga Agageo, a sinuratanna a pangdadael cadagiti Judios nga adda cadagiti amin a provincia ti ari:

6 ta casano ti pannacaibtorco a mangkita iti dakes nga umayto iti rabaw ti ilic? wenno casano ti pannacaibtorco a mangkita iti pannacarba ti cabagiac?

7 Idin kinuna ni ari Asuero ken ni Ester a reina ken ni Mardoqueo a Judio, Adtoy, intedco ken Ester ti balay ni Aman, ket isut' imbitayda iti rabaw ti pagbitayan, agsipud ta incabilna ti imana iti rabaw dagiti Judios.

8 Isuratyo met cadagiti Judios, cas ti macaay-ayo cadacayo, iti nagan ti ari, ket isut' deppelanyo iti singsing ti ari; ta ti sinuratan a nasuratan iti nagan ti ari, ken nadeppelan iti singsing ti ari, awan ti tao a macaaw-awan.

9 Idin naayaban dagiti escriba ti ari iti daydi a tiempo, iti maicatlo a bulan, nga isu ti bulan a Sivan, iti maicaduapulo ket tallo *nga aldawna:* ket nasuratan a mayalubog iti amin nga imbilin ni Mardoqueo cadagiti Judios, ken cadagiti satrapas, ken gobernador ken pangpangoloen dagiti provincia nga adda manipud India agingat' Etiopia, a sangagasut duapulo ket pito a provincia, iti tunggal provincia a mayalubog iti suratna, ken tunggal ili a mayannurot iti pagsasaoda, ken cadagiti Judios a mayalubog iti suratda, ken mayalubog iti pagsasaoda.

10 Ket nagsurat iti nagan ni ari Asuero, ket isut' dineppelanna iti singsing ti ari, ket impaw-itna dagiti sursurat cadagiti mangorreo nga agcabayo, nga agsacayda cadagiti nasiglat a cabcabayo a naaramatda idi iti panagservi iti ari, nga inyanac ti calak-ian a cabayo:

11 nga impalubos ti ari cadagiti Judio a nagyan idi iti tunggal ciudad tapno urnongenda dagiti bagbagida, ken icanawada dagiti biagda, tapno dadaelen, papatayen, ken papucawenda, ti amin a pannacabalin dagiti tattao ken provincia a cayatda ti mangsillong cadacuada, cadagiti babassit*da* ken babbai, ket alaenda ti samsam cadacuada a maipaay a maysa a tinuemaan,

12 iti maymaysa nga aldaw cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, *isut' ammoen*, iti maicapulo ket tallo *nga aldaw* ti maicapulo ket dua a bulan, nga isu ti bulan nga Adar.

13 Maysa nga adaw ti surat, a maited coma ti pangngeddeng iti tunggal provincia, naiwarnac cadagiti amin nga il-ili, ket sidadaan coma dagiti Judios iti sangoanan daydi nga aldaw a mangibales cadagiti bagbagida cadagiti cabusorda.

14 Iti casta dagiti mangorreo a simmacayda cadagiti nasiglat a cabayo a naaramat idi iti panagservi iti ari rimmuarda, idinto a napapardasda ken napairutanda gapu iti bilin ti ari; ket naiwarnac ti pangngeddeng idiay Susan a palacio.

15 Ket rimmuar ni Mardoqueo a naggapu iti saclang ti ari iti naarian a pagan-anay nga azul ken puraw, ken agraman maysa a dackel a balangat a balitoc, ken agraman maysa a lambon a nalapat a lienzo ken purpura: ket nagdir-i ken nagragsac ti ciudad a Susan.

16 Dagiti Judios addaanda idi iti silaw, ken ragsac, ken rag-o ken dayaw.

17 Ket iti tunggal provincia, ken iti tunggal ciudad, a dimtengan ti bilin ti ari ken pangngeddengna, dagiti Judios addaanda idi iti ragsac ken rag-o, maysa a fiesta ken maysa a naimbag nga aldaw. Ket adu a naggapuda iti tengnga dagiti il-ili nagbalinda a Judios; ta ti panagbuteng cadagiti Judios nagtinnag cadacuada.

Dadaelen dagiti Judios dagiti cabusorda. Ti fiesta ti Purim maituyang.

9 Idi maicapulo ket dua a bulan, nga isu ti bulan nga Adar, idi maicapulo ket tallo nga aldawna met laeng, idi a ti bilin ti ari ken ti pangngeddengna immadanida iti pannacatungpalda, idi aldaw a dagiti cabusor dagiti Judios ninamnamada ti panangiturayda cadacuada (yantang nay naibalic iti sumupadi, a dagiti Judios nagturayda cadagiti gimmura cadacuada),

2 inurnong dagiti Judios dagiti bagbagida cadagiti ciudadda cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, a mangicabil iti ima iti nagsapul iti pacadacsanda: ken awan ti tao a nacadaer cadacuada; ta ti panagbuteng cadacuada naitinnag cadagiti amin nga il-ili.

3 Ket amin dagiti pangoloen dagiti provincia, ken dagiti satrapas, ken dagiti gobernador, ken dagiti nagaramid iti aramid ti ari, tinulongganda dagiti Judios; agsipud ta ti panagbuteng ken Mardoqueo naitinnag cadacuada.

4 Ta dackel idi ni Mardoqueo idiay balay ti ari, ket ti damagna rimmuar cadagiti amin a provincia; ta ni lalaki a Mardoqueo dumackel la idi a dumackel.

5 Ket kinabil dagiti Judios dagiti cabusorda iti panangcabil ti campilan, ken iti panangpapatay ken pannacarba, ket inaramidda ti aniaman a kinayatda cadagiti gimmura cadacuada.

6 Ket idiay Susan a palacio dagiti Judios pinatay ken dinadaelda ti limagasut a lallaki.

7 Ket da Parsandata, ken Delfon, ken Esfata,

8 ken Porata, ken Adalia, ken Adriata,

9 ken Permesta, ken Arisai, ken Aridai, ken Vaizata,

10 a sangapulo nga annac a lallaki ni Aman nga anac a lalaki ni Amadati, a cabusor dagiti Judios, pinatayda; ngem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

11 Iti daydi nga aldaw ti bilang dagiti napapatay idiay Susan a palacio naiyeg iti sango ti ari.

12 Ket kinuna ti ari ken reina Ester, Dagiti Judios pinatay ken dinadaelda ti lima gasut a lallaki idiay Susan a palacio, ken dagiti annac a lallaki ni Aman; ania ngarud ti inaramidda iti matda cadagiti provincia ti ari! Ania ita ti dawatmo? ket maitedto kenca: wenno ania pay ti kiddawmo? ket maaramidto.

13 Idin kinuna ni Ester, No macaayayo iti ari, maited coma cadagiti Judio nga adda idiay Susan ti panangaramidda no bigat met a mayalubog iti pangngeddeng itoy nga aldaw, ket maibitay coma dagiti annac a lallaki ni Aman iti rabaw ti pagbitayan.

14 Ket imbilin ti ari a maaramid ti casta: ket naited ti maysa a pangngeddeng idiay Susan; ket imbitayda dagiti sangapulo nga annac a lallaki ni Aman.

15 Ket dagiti Judios nga adda idiay Susan inurnongda dagiti bagbagida iti maicapulo ket uppat nga aldaw met ti bulan nga Adar, ket namatayda iti tallo gasut a lallaki idiay Susan; ngem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

16 Ket dagiti sabali a Judios nga adda idi cadagiti provincia ti ari inurnongda dagiti bagbagida, ket incanawada dagiti

biagda, ket addaanda inaná cadagiti cabusorda, ket pinatayda cadacuada a gimmura cadacuada ti pitopulo ket lima a ribu; ngem iti samsam cadacuada dida incabil ti imada.

17 *Daytoy naaramid* iti maicapulo ket tallo nga aldaw ti bulan nga Adar; ket iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti isu met laeng *a bulan* naginanáda, ket isut' inaramidda nga aldaw ti panagrambac ken ragsac.

18 Ngem dagiti Judios nga adda idi idiay Susan nagurnong iti maicapulo ket tallo nga *aldawna* ket iti maicapulo ket uppat nga addawna; ket iti maicapulo ket lima nga *aldaw* ti isu met laeng *a bulan* naginanada ken iyaramidanda kencuana ti maysa nga aldaw a panagrambac ken ragsac.

19 Gapuna a dagiti Judios cadagiti purpuroc, a nagnaed cadagiti di nabacudan nga il-ili, inaramidda iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti bulan nga Adar *ti maysa nga aldaw* ti ragsac ken panagrambac, ken maysa a naimbag nga aldaw, ken ti pananginipaw-it ti ap-apag ti maysa ken maysa.

20 Ket insurat ni Mardoqueo dagitoy, ket impaw-itna dagiti surat cadagiti amin a Judio a nagyan idi cadagiti amin a provincia ni ari Asuero, asideg man ken adayu agpadpada,

21 tapno bilinenna ida tapno ngilinenda coma ti maicapulo ket uppat nga aldaw ti bulan nga Adar, ket iti maicapulo ket lima nga aldawna met laeng, iti tinawentawen,

22 cadagiti aldaw a panaginana dagiti Judios cadagiti cabusorda, ken ti bulan a naibalic cadacuada nanipud iti ladingit iti ragsac, ken nanipud iti panagleddaang iti naimbag nga aldaw; nga aramidenda cadacuada dagiti aldaw ti panagrambac ken ragsac ken ti pananginipaw-it ti ap-apag ti maysa ken maysa, ken sagsagut iti napanglaw.

23 Ket dagiti Judios inrusatda nga aramiden cas inrugida ken cas insurat ni Mardoqueo cadacuada;

24 agsipud ta ni Aman nga anac a lalaki ni Amadati nga Agageo, a cabusor dagiti amin a Judio, nagpanagem a maibusor cadagiti Judios tapno dadaelenna ida, ket inaramidna ti Pur a cayatna a saoen a nagiginasangasat, tapno runawenna ida, ken dadaelenna ida;

25 ngem idi a *ti panggep* immay iti sango ti ari, isu nagbilin iti sursurat a ti nadangcoc a gacatna, nga ingacatna a maibusor cadagiti Judios maisubli iti rabaw ti olona met laeng, ket maibitay isu ken dagiti annacna a lallaki idiay pagbitayan.

26 Gapuna a ninagananda dagitoy nga aldaw iti Purim, a mayannurot iti nagan ti Pur. Gapuna a gapu cadagiti amin a sao daytoy a surat, ken ti nakitada a maipapan itoy a panggep, ken ti dimteng cadacuada,

27 inkeddeng dagiti Judios ken inannongda cadacuada, ken iti putotda, ken amin a kimmamang met laeng cadacuada, iti casta a di nagcurang a salimetmetanda dagitoy dua nga aldaw a mayalubog iti pannacaisuratda ken mayalubog iti natudingan a tiempoda tunggal tawen;

28 ken malaglagip dagitoy nga aldaw ken masalimetmetan iti tunggal capoonan, tunggal familia, tunggal provincia, ken tunggal ciudad; ket dagitoy nga aldaw ti Purim dida agcurang cadagiti Judio, uray ti pannacalaglagip cadacuada di mapucaw iti putotda.

29 Idin ni reina Ester, nga anac a babai ni Abihail, ken ni Mardoqueo a Judio, insuratda a binuyog ti amin a pannacabalin tapno pangpasingkedda itoy maicadua a surat ti Purim.

30 Ket imbaon *ni Mardoqueo* dagiti surat cadagiti Judios, cadagiti sangagasut duapulo ket pito a provincia ti pagarian ni Asuero, *agraman* sasao ti talna ken pudno,

31 tapno pangpasingked cadagiti aldaw ti Purim cadagiti natudingan a tiempoda, a mayalubog iti imbilin cadacuada da Mardoqueo a Judio ken reina Ester, ken cas pinangeddengda a maipaay cadacuada met laeng ken iti putotda, iti panggep dagiti panagayunar ken panagasugda.

32 Ket pinasingkedan ti bilin ni Ester dagitoy panggep ti Purim; ket naisurat idi iti libro.

Ti kinatan-oc ni Mardoqueo.

10 Ket nangicabil ni ari Asuero iti maysa a buis iti daga, ken cadagiti purpuro ti taaw.

2 Ken amin dagiti aramid ti pannacabalinna ken ti kinamaingelna, ken ti pacasaritaan ti kinatan-oc ni Mardoqueo,

isu a nangitan-ocan kencuana ti ari, saanda aya a maisurat iti libro dagiti cronicas dagiti ar-ari ti Media ken Persia?

3 Ta ni Mardoqueo a Judio isu idi ti dumna ken ari Asuero, ken dackel iti tengngga dagiti Judio, ket inawat ti caadu dagiti cacabsatna, nga agsapul iti pagimbagan ti ilina ken agsao iti talna iti amin a putotna.

TI LIBRO NI

JOB.

Ti kinalinteg ken kinabacnañg ni Job.
Dagiti pannacaparigat ken anusna.

1 Adda idi maysa a lalaki idiay daga nga Hus, a ti naganna isut' idi Job: ket lalaki idi a napalongdo ken nalinteg, ken maysa a nagamanga iti Dios, ken liniclicanna ti dakes.

2 Ket nayanac idi kencuana ti pito nga annac a lallaki ken tallo a babbai.

3 Ti sanicuana met pito ribu idi a carcarnero, ken tallo ribu a camcamello, ken limagasut a casangolan a bacbaca, ken limagasut nga as-asno, ken maysa a dackel unay a cabbalay; iti casta a daytoy a tao ti cadackelan idi cadagiti amin nga annac ti daya.

4 Ket dagiti annacna a lallaki napanda ken nakidayáda idiay balay ti tungal maysa iti aldawna; ket nagbaon ken pinaayabanda dagiti tallo a cacabsatda a babbai tapno makicaan ken makiinumda cadacuada.

5 Ket casta idi a dagiti aldaw ti panagdayáda nabatanbatangdan, a nagbaon ni Job ket sinantificarna ida, ket bimmangon a nasapa iti bigat, ket nangipaay cadagiti datdaton a mapuuran a mayaluhog iti bilangda amin: ta kinuna ni Job, Mabalin a nagbasol idi dagiti annacco a lallaki, ket inidianda ti Dios cadagiti puspusoda. Casta ti inaramid a cancanayon ni Job.

6 Naaramid iti aldaw idi a dagiti annac a lallaki ti Dios immayda imparang dagiti bagbagída iti sangoanan ni Jehova, nga immay met ni Satanás iti tengngada.

7 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Sadino ti naggapuam? Idin simmungbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Iti ipapan ditoy ken dita idiay daga, ken iti panagsang-at ken panagsalog kencuana.

8 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Inotobmo ni adipenco a Job? ta awan ti umasping kencuana idiay daga, maysa a napalongdo ken nalinteg a lalaki, maysa nga agamanga iti Dios, ken liclicanna ti dakes.

9 Idin simmungbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Agamanga aya ni Job iti Dios nga awan capapay-anna?

10 Dica aya nangaramid iti maysa nga alad iti aglicmut kencuana, ken aglicmut iti balayna, ken aglicmut iti amin a cupicupanna, iti tunggal sikig? binendicionam ti aramid dagiti imana, ket ti cucuana nawadwad idiay daga.

11 Ngem yunnatmo ta imam ita, ket sagidem amin nga adda kencuana, ket idiannacanto ita rupam.

12 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Adtoy, amin a cupicupanna adda ita pannacabalinmo; isuna laeng a dica icabil ta imam kencuana met laeng. Iti casta rimmuar ni Satanás a naggapu iti saclang ni Jehova.

13 Ket napasamac iti maysa nga aldaw idi a dagiti annacna a lallaki ken babbai addada idi a mangmangan ken agininum iti arac idiay balay ti calacayan unay a cabsatda a lalaki,

14 a dimteng ti maysa a nabaon ken Job, ket kinunana, Adda idi nga agar-arado dagiti baca, ket agar-arab dagiti asno iti dennada;

15 nagtinnag dagiti Sabeos *cadacuada;* ket innalada ida: wen, pinatayda dagiti ad-adipen iti tadem ti campilan; ket siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a mangibaga kenca.

16 Bayat ti caaddana idi pay laeng nga agsasao, dimteng met ti sabali, ket kinunana, Ti apuy ti Dios naitinnag nanipud langit, ket pinuuranna dagiti carcarnero ken ad-adipen, ket rinunawna ida; ket siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a mangibaga kenca.

17 Bayat ti caaddana idi pay laeng nga agsasao, dimteng met ti sabali, ket kinunana, Dagiti Caldeos nangaramidda iti tallo capangen ket nagtinnagda cadagiti camello ket innalada ida, wen, ket pinatayda dagiti ad-adipen iti tadem ti campilan; ket siac laeng ti nacatalaw a maymaysa a mangibaga kenca.

18 Bayat ti caaddana idi pay laenḡ nga agsasao, dimtenḡ met ti sabali ket kinunana, Dagiti annacmo a lallaki ken babbai addada idi a manḡmanḡan ken umininum iti arac idiay balay ti calacayan a cabsatda a lalaki;

19 ket, adtoy, immay ti dackel nga anḡin a naggapu iti let-anḡ ket kinabilna ti uppat a suli ti balay, ket narpuog iti rabaw dagiti agtutubo a lallaki, ket natayda; ket siac laenḡ ti nacatalaw a maymaysa a manḡibaga kenca.

20 Idin timmacder ni Job, ket ginisgisna ti lambonna, ket kiniskisanna ti olona, ket nagpasag iti rabaw ti daga, ket nagcararag;

21 ket kinunana, Lamolamoac a rimmuar idi tian ni inac, ket lamolamoacto a sumubli idiay: inted ni Jehova, ket innala ni Jehova; bendito ti nagan ni Jehova.

22 Iti amin daytoy saan a nacabasol ni Job, ket dina met impabasol a simamaag iti Dios.

Macabil ni Job cadagiti busbusali. Isut' sarunḡcaran dagiti tallo a gagayyemna.

2 Naaramid manen iti aldaw idi a dagiti annac a lallaki ti Dios immayda imparanḡ dagiti bagbagída iti sanḡoanan ni Jehova, nga immay met ni Satanás iti tenḡnḡada tapno sumaclanḡ ken ni Jehova.

2 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Sadino ti naggapuam? Ket simmunḡbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Iti ipapan ditoy ken dita idiay daga, ken iti panagsanḡ-at ken panagsalog kencuana.

3 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, ¿Inotobmo ni adipenco a Job? ta awan ti umaspinḡ kencuana idiay daga, maysa a napalonḡdo ken maysa a nalinteg a lalaki, maysa nga agamanga iti Dios, ken liclicanna ti dakes: ket petpetanna pay laenḡ ti kinatarnawna, nupay no sica tinignaynac a maibuscr kencuana, a manḡdadael kencuana nga awan gapuna.

4 Ket simmunḡbat ni Satanás ken Jehova, ket kinunana, Cudil ken cudil, wen, amin a cupicupan ti tao itdennanto gapu iti biagna.

5 Nḡem yunnatmo ita ta imam, ket sagidem ti tulanḡna ken lasagna, ket idiannacanto ita rupam.

6 Ket kinuna ni Jehova ken Satanás, Adtoy, isu adda ita imam; isuna laenḡ nga isakitmo ti biagna.

7 Iti casta rimmuar ni Satanás nanipud iti saclanḡ ni Jehova, ket kinabilna ni Job cadagiti naut-ut a busbusali manipud iti dapan ti sacana aginḡgat' cuppocuppona.

8 Ket nanḡala iti maysa a gibac tapno isut' panḡcudcudna iti bagína: ket nagtugaw cadagiti dapdapo.

9 Idin kinuna ni asawana kencuana, Petpetam pay laenḡ aya ta kinatarnawmo? idiam ti Dios, ket matayca.

10 Nḡem ni Job kinunana kencuana, Sica agsaoca a cas ti panagsao ti maysa cadagiti maag a babbai. Ania? awatentayto aya ti naimbag iti ima ti Dios, ket ditayto awaten ti dakes? Iti amin daytoy saan a nagbasol ni Job cadagiti bibigna.

11 Idi nanḡeg dagiti tallo a gagayyem ni Job ti amin a dakes nga immay idi iti rabawna, immayda tunḡgal maysa a naggapu iti bucodna a yan da Elifaz a Temanita, ken Baldad a Suita, ken Sofar a Naamatita; ket nagtutulagda nga umay manḡdunḡ-aw ken manḡliwliwa kencuana.

12 Ket idi intanḡadda dagiti matada iti adayu unay, ket isut' dida nalasin, innḡatoda ti timecda, ket nagsanḡitda; ket pinigisda tunḡgal maysa ti lambonna, ket inwarsida ti tapoc iti rabaw dagiti ol-oloda nga agpalanḡit.

13 Iti casta nakicatugawda kencuana iti rabaw ti daga iti pito nga aldaw ken pito a rabii, ken awan ti nanḡisao iti maysa a sao kencuana: ta nakitada a ti lidayna dackel unay idi.

Ti umuna a bitla ni Job; dunḡ-awanna ti pannacayanacna.

3 Calpasan daytoy linuctan ni Job ti nḡiwatna, ket inlunodna ti aldawna.

2 Ket simmunḡbat ni Job ket kinunana:

3 Mapucaw coma ti aldaw a nayanacac,
Ken ti rabii a nagcuna, Adda maysa nga ubinḡ a lalaki a naisicug.

4 Dayta nga aldaw agsipnḡet coma;
Manipud nḡato isut' di biruken ti Dios coma,
Uray ti silaw di coma aglawag iti rabawna.

5 Ti kinasipnḡet ken aniniwan ni patay isut' dawatenda coma a maipaay a bucodda.
Maysa nga ulep agtaenḡ coma iti rabawna;

Amin a mangpangisit iti aldaw mangkigtot coma kencuana.
6 Ti maipapan idi a rabii, nacaro a kinasipngget ti mangala coma kencuana:
Di coma agrag-o iti tengnga dagiti aldaw ti tawen;
Di coma umay iti bilang dagiti bulbulan.
7 Adtoy, daydiay a rabii aglupes coma;
Narag-o a timec di coma umay kencuana.
8 Isut' ilunod coma dagiti mangilunod iti aldaw,
A sidadaan a mangbangon iti leviatan.
9 Dagiti bitbitwen iti apagsuripet agsipngetda coma:
Aguray coma iti silaw, ngem awan lac-amenna;
Uray dagiti calub ti mata ti bigat isut' dina nakita coma.
10 Agsipud ta dina pinunitan dagiti ruangan ti tian *ni inac*,
Dina inlemmeng ti pulcoc cadagiti matac.
11 Apayapay a diac natay nanipud tian?
Apayapay a diac inyawat ti cararuac idi inyanacnac ni inac?
12 Apayapay a dagiti tumeng inawatdac?
Wenno apayapay dagiti suso tapno pagsusoac coma?
13 Ta ita nagiddaac coma ken nagtalnaacon;
Naturogac coma; iti casta naginanaac,
14 Agraman cadagiti ar-ari ken consejo ti daga,
A nangbangon cadagiti narnarba a disso a maipaay cadacuada;
15 Wenno agraman cadagiti pangoloen nga addaan idi iti balitoc,
Isuda a nangpusec cadagiti balbalayda iti pirac:
16 Wenno cas iti maysa a mailemmeng a nasapa a nayanac awanac idin,
Cas cadagiti maladaga a di macakita iti lawag uray caano.
17 Idiay dagiti nadangcoc pagsardengenda ti pananggriribuc;
Ket idiay aginaná dagiti nabannog,
18 Idiay agtalna dagiti balud,
Dida mangngeg ti timec ti mangdagdag.
19 Ti bassit man ken dackel adda idiay:
Ket agwaya ti adipen ken apona.
20 Gapuna a maited ti lawag iti adda iti kinaay-ay-ay,
Ken biag iti napait iti cararua;
21 Nga agcaligagum la unay ken patay, ngem isut' di umay,
Ken mangcali kencuana a nangnangrona cadagiti nailemmeng a gamgameng;
22 Isuda nga agrag-o iti napalalo,
Ken naragsaeda, no masaraeda iti tanem?
23 *Apayapay naited ti lawag* iti maysa a tao a nailemmeng iti dalanna,
Ken isu nga inaladan ti Dios?
24 Ta ti panagasugco umay iti sacbay ti pannanganco,
Ket dagiti un-unnoyco maibucbocda a cas danum.
25 Ta ti cabutengco umay iti rabawco.
Ket ti pagbutngac umay caniac,
26 Diac agtalna, diac agtalingenngen awan met ti inanác;
No di ket umay ti riribuc.

Ti umuna a bitla ni Elifaz. Panecnecanna ti kinajusticia ti Dios, ken ti kinabassit ti tao iti saclangna.

4 Idin simmungbat ni Elifaz a Temanita, ket kinunana,
2 No padasen ti maysa ti makisao kenca, mapaladingitcanto aya?
Ngem asino ti macabalin a mangtengngel kencuana met laeng iti panagsao?
3 Adtoy, nanursuroca iti adu,
Ken pinapigsam dagiti ima a napacsuyan.
4 Dagita saom sinaranayda ti agpasag idi,
Ket pinatibkermo dagiti tumeng a nacapuy.
5 Ngem ita immay kenca, ket agdicomerca;
Sinagidnaca, ket mapulcocca.
6 Saan aya a ti butong *iti Dios* ti pagtalcam,
Ken ti kinatarnaw dagiti dalanmo ti inanamam?
7 Lagipem, dawatec kenca, asino aya ti napucaw, idinto ta awan ti basolna?
Wenno sadino ti nacakeltayan ti nalinteg?
8 Mayalubog iti nakitac, dagiti nagarado iti kinadangcoc,

Ket nagmulada iti riribuc, inanida
met laeñg.
9 Gapu iti bañg-es ti Dios mapucawda,
Ken gapu ti waneswes ti puñgtotna
marunawda.
10 Ti panagunñor ti leon, ken ti timec ti
narunñsot a leon,
Ket dagiti nñipen dagiti bumbumaro
a leon, matuppolda.
11 Mapucaw ti lacay a leon gapu iti
caawan ti matucmaam,
Ket maiwarawara dagiti urbon dagiti
leon.

12 Maysa ti nayeg caniac idi a sililimed
unay,
Ket inawat ti lapayagco ti maysa nña
anabaabna.
13 Cadagiti panunot nña agtaud cadagiti
parparmata ti rabii,
Idi nagtinnag ti nargaan a ridep cada-
giti tattao.
14 Butenñ immay caniac, ken panag-
pigerger,
A namagkintayeg cadagiti amin a
tultulañco.
15 Idin limmabas iti sañgo ti rupac ti
maysa nña espiritu;
Simgar ti dutdut ti lasagco.
16 Nagtacder a siiintec, nñem diac nalasin
ti buyana;
Maysa a lañga ti nagyan idi iti sañgo
dagiti matac:
Adda idi ulimec, ket nañgñegco ti
maysa a timec, *a nagcuna*,
17 Nalinlintegto aya ti tao a matay nñem
iti Dios?
Nadaldalusto aya ti maysa a tao nñem
iti Nañgaramid kencuana?
18 Adtoy, di agtalec cadagiti adipenna;
Ket dagiti angelna idarumna iti kina-
maag:
19 Di ad-adda pay cadagiti agnaed cada-
giti balay a pila,
A ti puonda adda iti tapuc,
A maburacda iti sañgo ti sánga?
20 Iti baet ti bigat ken rumabii mada-
daelda:
Mapucawda iti agnanayon nña awan ti
manñicancano.
21 Saan aya a macarenken ti tali ti
toldada iti unegda.
Matayda, ket awan ti siribda.

Ti kinatalged ti nadañgcoc. Ti imbag ti dusa.

5 Umawagca ita; adda aya asinoman a
sumunñbatto kenca?
Ken asino cadagiti sasanto ti tumali-
awamto?
2 Ta ti alipunñget patayenna ti mauyoñg
a tao,
Ken ti imun patayenna ti maag.
3 Nakitac idi ti mauyoñg nña agram-
ramut:
Nñem kinellaatco nña inluhod ti
pagtaenñanna.
4 Dagiti annacna adayuda iti kinatalged,
Ket maburacda idiay ruañgan,
Awan met ti asinoman a cadacuada
manñisalacan:
5 A ti apitda canen ti mabisin,
Ket isut' alaenda cadagiti sisiit;
Ket ti silo aglaog a maipaay iti
cucuada.
6 Ta ti pammarigat di rumuar iti
tapuc,
Uray ti riribuc di tumpuar iti daga;
7 No di ket mayanac ti tao iti riribuc,
Cas cadagiti layáp agtayabda nña
agpañgato.

8 Nñem ti maipapan caniac, birukec
coma ti Dios,
Ket iti Dios italecco coma ti pañg-
gepco;
9 Isu nña agaramid cadagiti dackel a
banag ken di matucod,
Banag a nacascasdaaw nña awan
bilañda:
10 Isu a manñted tudo iti rabaw ti daga,
Ken agbaon ti dandanum iti rabaw ti
taltalon;
11 Iti casta inñatona dagiti nababa
Ken dagiti agdunñ-aw maitan-ocda iti
kinatalged.
12 Yawyawenna dagiti gacat dagiti na-
sicap,
Iti casta a di matunñpal dagiti imada
ti sicatda.
13 Isu tiliwenna dagiti niamasirib iti
kinasicapda met laeñg;
Ken ti patigmaan ti nasicap mai-
panaw.
14 Makisaracda iti sipnñget iti tiempot'
aldaw,
Ket aggaricapda iti matoon a cas la
iti rabii.
15 Nñem isalacanna iti campilan ti nñi-
watda,
Ti met laeñg macasapul iti ima ti
mainñel.
16 Iti casta adda inanama ti napanñlaw,
Ket isardeñg ti kinadañgcoc ti nñi-
watna.

17 Adtoy, nagasat ti tao nga isuro ti Dios:
Gapuna dica umsien ti pannusa ti Mannacabalin.
18 Ta mamagsakit, ket mangpatapat;
Mangsugat, ket dagiti imana mangagas.
19 Ispalennacanto iti innem a pacarigatan;
Wen, iti maicapito awanto ti dakes a sumagid kenca.
20 Iti pungeg subbotennacanto iti patay;
Ken idiay gubat iti pannacabalin ti campilan.
21 Mailemmengcanto iti pannaplit ti dila;
Dicanto agbutengi iti pannacarba inton dumtengi.
22 Iti pannacadadael ken kirangi agcatawacanto;
Dicanto agbutengi cadagiti animal ti daga.
23 Ta makisinggalutcanto cadagiti bato ti away;
Ket dagiti an-animal ti away makicappiadanto kenca.
24 Ket ammomto a ti toldam adda iti talna;
Ket sarungcarannanto ti pagyaponam,
ket dicanto agcurangi iti aniaman.
25 Ammomto met a ti putotmo dackelto,
Ken ti saringitmo a cas ti root ti daga.
26 Umaycanto iti tanemmo iti napno a tawen,
Cas la iti penpen ti trigo sumrec iti tiempona.
27 Adtoy daytoy, isut' tinontonmi, isut' casta;
Isut' dengcem, ket ammoem a maipaay iti pagimbagam.

Saritaen ni Job ti kinadacsangasatna. Ti kinaallilaw ken ti di kinaimbag dagiti gagayyemna.

6 Idin simmungbat ni Job ket kinunana,
2 ¡O sapay coma ta ti alipungetco matimbengi laengi,
Ket amin a kinadacsangasatco maicabil iti panimbengan!
3 Ta ita isut' nadagdagsen ngem iti darat dagiti baybay:
Gapuna a nadursoc dagiti saoc.
4 Ta dagiti pana ti Mannacabalin addada iti unegco,
Ti gamutda ininum ti espirituc:
Dagiti kinakigtot ti Dios agornosda a maibusor caniac.
5 Aguga aya ti asno nga atap no adda rootna?
Wenno agemmac ti baca aya ti rabaw ti taraonna?
6 Mabalin aya a canen ti naamnaw nga awan ti asinna?
Wenno adda aya nanam ti calaniog?
7 Idian ti cararuac a sagiden *ida;*
Cacasda la taraon a macasalimuyaw caniac.

8 ¡O sapay coma ta maited ti dawatco;
Ket itden coma ti Dios *caniac* ti calicagumac unay!
9 ¡Sapay coma ta macaay-ayo met laengi iti Dios ti pananggburacna caniac;
A luclucanna coma ti imana, ket keltayennac!
10 Ket isu coma pay laengi ti liwliwac,
Wen, agragsacac coma iti tuoc a di mangisakit,
A diac linibac dagiti sao ti Santo.
11 Ania aya ti pigsac, tapno agurayac?
Ket ania aya ti tungpalco, tapno aganusac coma?
12 ¿Ti pigsac isut' pigsa dagiti bato?
Wenno ti lasagco isut' gambangi?
13 Saan aya nga awan caniac met laengi ti badangi?
Ket ti kinasirib maipanaw caniac?

14 Kencuana a sidadaan nga agtalimudaw iti kinaimbag *maiparangarangi coma* manipud iti gayyemna;
Kencuana met laengi a mangbaybay-a iti panagbutengi iti Mannacabalin.
15 Dagiti cacabsatco nagaramidda a siuulbod a cas maysa a waig,
Cas iti pagayusan dagiti wawaig nga aglabas;
16 Nga agngisitda gapu iti hielo,
Ket cadacuada aglemmengi ti nieve:
17 Iti tiempo nga ipupudotda, agpucawda;
No pumudot, marunawda idiay yanda met laengi.
18 Dagiti agbaniaga *a magna* iti dalan cadacuada sumiasida;
Sumangi-atda iti langalangi, ket mapucawda.
19 Dagiti agbaniaga ti Teman kinitada,
Dagiti bunggoy ti Saba inurayda ida.
20 Naibabainda agsipud ta nangnamnamada idi;
Immayda idiay, ket nariroda.
21 Ta ita dacayo ti awan;

Kitaenyo ti maysa a kigtot, ket agbutenĝcayo.
22 ¿Kinunac aya, Itdenyo caniac?
Wenno, Manĝipaaycayo caniac iti maysa a ságut ita cucuayo?
23 Wenno, Ispalendac iti ima ti cabusor?
Wenno, Subbotendac iti ima dagiti mammarigat?

24 Isurodac, ket agtalnaacto;
Ket aramidendac a macaawat iti nagbiddutac.
25 ¡Amanĝan nagpigsada dagiti sao ti kinalinteg!
Nĝem ti tubnĝaryo, ania ti tubnĝarenna?
26 ¿Panunutenyo a tubnĝaren dagiti sao,
Idinto ta dagiti bitla ti maysa nĝa awan ti inanamana casda la anĝin?
27 Wen, cayatyo a paggiginnasanĝgasatan dagiti ulila,
Ken pagtagilacoenyo ti gayyemyo.
28 Ita nĝarud maay-ayocayo a cumita caniac;
Ta pudno a diacto agulbod ita rupayo.
29 Agbaliccayo, dawatec cadacayo, awan coma ti kinakillo;
Wen, agbaliccayo manen, ti panĝgepco nalinteg.
30 Adda aya kinakillo iti dilac?
Ti panagnanamco dina aya malasin dagiti macaranĝgas a banag?

Ni Job ipalawagna ti otoyna nĝa agbiag, ket agunnoy iti Dios.

7 Awan aya ti panaggubat a maipaay iti tao iti rabaw ti daga?
Ket dagiti aldawna saanda aya a cacas la iti aldaw ti maysa a manĝmanĝged?
2 Cas iti maysa nĝa adipen nĝa agcalicagum a sireregta iti linonĝ,
Ken cas iti maysa a manĝmanĝged nĝa aguray iti tanĝdanna:
3 Iti casta maaramidac a manĝtagicua cadagiti bulbulan ti kinaay-ay-ay,
Ket matudinĝan dagiti rabii a macabannog a maipaay caniac.
4 No agiddaac, cunac,
Inton caano aya ti ibabanĝonco, ket mapanton ti rabii?
Ket mapnoac cadagiti alimbadaw aginĝga iti panaglawag ti aldaw.
5 Ti lasagco macawesan cadagiti igges ken binĝbinĝcol ti tapoc;
Ti lasagco agcaem, ken agbettac manen.
6 Dagiti aldawco nasigsiglatda nĝem iti barquilla ti agabel,
Ket maibusda nĝa awan inanama.
7 O lagipem a ti biagco maysa nĝa anĝes:
Dinto makakitan iti naimbag ti matac.
8 Ti mata ti macakita caniac dinacto makitan uray caano;
Dagiti matam rumabawdanto caniac, nĝem awanacto.
9 Cas ti ulep marunaw ken agpucaw,
Casta ti umulog iti Tanem dinto umulin.
10 Dinto sumublin iti balayna,
Uray ti yanna isuntot' dina malasinen uray caano.

11 Gapuna a diacto em-eman ti nĝiwatco;
Agsaoacto iti salimucoc ti espirituc;
Agunnoyacto iti kinapait ti cararuac.
12 Maysaac aya a taaw, wenno maysaac nĝa olimaw ti taaw,
Tapno manĝisaadca iti maysa nĝa agbantay caniac?
13 No cunac, Liwliwaannac ti iddac,
Ti papagco banĝ-arannanto ti unnoyco;
14 Idin pagbutenĝennac cadagiti tagtagainep,
Ken kigtotennac cadagiti parparmata:
15 Iti casta a pilien ti cararuac ti pannacalmes,
Ken ti patay a naimimbag nĝem *dagitoy* tultulanĝco.
16 Caumac *ti biagco;* diac cayat ti agbiag iti agnanayon;
Bay-annac; ta ubbaw dagiti aldawco.
17 Ania aya ti tao, tapno isut' itan-ocmo,
Ken isaadmo ta nakemmo kencuana,
18 Ken isut' sarunĝcaram iti tunĝgal bigat,
Ken isut' suutem iti tunĝgal daricmat?
19 Casano ti capaut ti dicanto panangkita caniac,
Wenno bay-annac aginĝgat' diac matilmon ti catayco?
20 No macabasolac, ania ti aramidec kenca, O sica agbantay ti tattao?
Apayapay insaadnac a cas maysa a ginoan kenca,
Iti casta a maysaac nĝa awit caniac met laenĝ?
21 Apayapay a dica pacawanen ti panaglabsinĝco, ken iccaten ti kinadanĝcocco?
Ta ita agiddaacto iti tapoc;
Ket birukennacto a sireregta unay, nĝem awanacto.

Ti umuna a bitla ni Baldad. Salacnibanna ti kinajusticia ti Dios.

8 Idin simmungbat ni Baldad a Sujita,
ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panagsaom cadagitoy?
Ken *casano ti capaut* dagiti sao ti ngiwatmo isudantot' *umaspingg* iti maysa a mannacabalin nga angin?
3 Killoen aya ti Dios ti kinajusticia?
Wenno killoen aya ti Mannacabalin ti kinalinteg?
4 No nagbasol dagiti annacmo a maibusor kencuana,
Ket inyawatna ida iti ima ti panaglabsingda;
5 No agbirucca coma a sireregta iti Dios,
Ken agpacaasica iti Mannacabalin;
6 No nadalus ken nalintegca coma:
Pudno ita a sirириing coma gapu kenca,
Ket aramidenna ti pagnaedan ti kinalintegmo a naranggay.
7 Ket nupay no bassit idi ta pungganaymo,
Nupay casta wumadwadto a dackel ta maudi a tungpalmo.

8 Ta palutputem, dawatec kenca, idi immun-una a tawen,
Ket nagagetca coma iti biniruc idi dagiti ammada
9 (Ta caicalmantayo laeng, ket awan ti ammotayo,
Agsipud ta dagiti aldawtayo iti rabaw ti daga maysada nga aniniwan);
10 Didanto aya isuro kenca, ken ibaga kenca,
Ken balicsen dagiti sao nga agtaud iti pusoda?

11 Macadackel aya ti badobadoc nga awan ti lan-ac?
Macadackel aya ti ballayang nga awan ti danum?
12 No adda pay laeng cadagiti kinalangtona, *ket* saan a makeltay,
Aggango iti sacbay ti uray aniaman a *sabali* a root.
13 Casta dagiti dalan dagiti amin a manglipat iti Dios:
Ket ti inanama ti tao a di mangicancano iti Dios mapucawto:
14 A ti talecna maburacto nga agcadua,
Ken ti kinamatalecna isut' maysa a balay ti lawalawa.
15 Isu agsadagto iti balayna ngem dinto agtaginayon:
Cumpe.to iti dayta, ngem dinto agnayon.
16 Isut' nalangto iti sango ti init,
Ket rumuar dagiti sangana iti rabaw ti minuyongganna.
17 Agcalawicaw dagiti ramutna iti aglicmut iti gabsoon *dagiti bato*,
Kitaenna ti yan dagiti bato.
18 No madadael iti yanna,
No casta isut' ilibacnanto, *a cunana*,
Diac idi kimmita kenca.
19 Adtoy, daytoy ti rag-o ti dalanna;
Ket iti ruar ti daga agtubonto dagiti sabali.
20 Adtoy, dinto ipalladaw ti Dios ti tao a napalongdo,
Dinanto met patibkeren dagiti managaramid iti dakes.
21 Punnoennanto pay ta ngiwatmo iti catawa,
Ken dagiti bibigmo iti panagdir-i.
22 Dagiti gumura kenca macawesandanto iti bain;
Ket ti tolda ti nadangcoc awanton uray caano.

Ti maictalo a bitla ni Job; ipudnona ti pannacabalin ti Dios, ngem agunnoy gaput ta ti Dios dadaelenna dagiti naimbag a maicanunong cadagiti dakes. Ti kinaawan basolna saanna a salacniban.

9 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 Kinapudnona ammoc nga isut' casta:
Ngem casano ti pannacalinteg ti tao iti Dios?
3 No isu macaay-ayo a makisusic kencuana,
Isu dina mabalin nga isungbat kencuana ti maysa cadagiti sangaribu.
4 *Isut'* masirib iti puso, ken mannacabalin iti pigsa:
Asino aya ti nangpatangken iti bagina a maibusor kencuana, ket nagrangay?—
5 *Kencuana* a mangyalis cadagiti banbantay, ket isut' dida ammo,
No balikidenna ida iti pungtotna;
6 A manggungun iti daga iti yanna,
Ket agpigerger dagiti monmomna;
7 A mangbilin iti init, ket isut' di lumgac,
Ket sadaanna dagiti bitbitwen;

8 A mangyucrad a maymaysa cadagiti
langlangit,
Ken agtalaytay cadagiti palong ti
taaw;
9 A mangaramid iti Arcturo, Orion, ken
dagiti Pleiades,
Ken dagiti siled ti abagatan;
10 A mangaramid cadagiti dadackel a
banag a di matucod,
Wen, banbanag a nacascasdaaw nga
awan bilangda.
11 Adtoy, magna iti dennac, ket isut'
diac makita:
Lumabas met, ngem isut' diac masari-
patpatan.
12 Adtoy, rabsutenna *ti tinucmaan*, asino
ti macalapped kencuana?
Asinonto ti agcuna kencuana, Ania ti
aramidem?

13 Ti Dios dinanto ituckiad ti pungtotna;
Dagiti cabadangan ni Rahab agruc-
noyda iti babana.
14 Dinto aya basbassit ti isungbatco
kencuana,
Ket piliec dagiti saoc *a pakisubang*
kencuana?
15 Kencuana, nupay no nalintegac, diac
sumungbat;
Agpacaasiac coma iti ocomco.
16 No immawagac, ket sinungbatannac,
Nupay casta diac patien a nangipangag
iti timecco.
17 Ta burakennac iti maysa a bagio,
Ket pinaaduna dagiti sugsugatco nga
awan gapgapuna.
18 Isu dinacto ibturen nga umanges,
No di ket punoennac iti kinapait.
19 No *saoentayo* ti maipapan iti pigsa,
Adtoy, *isut'* mannacabalin?
Ket no maipapan iti kinajusticia,
Asino, *cunana*, ti mangtucnad caniac?
20 Nupay no nalintegac, ti bucodco a
ngiwat condenarennacto:
Nupay no napalongdoac, panecnecan-
nacto a nagulib.
21 Napalongdoac; diac icancano ti bagic;
Umsiec ti biagco.
22 Isu met laeng; gapuna cunac,
Isu dadaelenna ti napalongdo ken
nadangcoc.
23 No mamatay a pettat ti saplit,
Isu agrabrabac iti pannacasuut ti awan
basolna.
24 Maited ti daga iti ima ti nadangcoc;
Isu abbonganna dagiti rupa dagiti oc-
ocoma:
No saan *nga isu*, asino ngarud?
25 Ita dagiti aldawco nasigsiglatda ngem
iti maysa a correo:
Agtarayda, dida makita ti imbag.
26 Aglabasda a cas nasiglat a sasacayan;
Cas aguila a mangcammet iti tinuc-
maan.
27 No cunac, Lipatecto ti unnoyco,
Iccatecto ti *naliday* a rupac, ket cucua-
nac ti naimbag a ragsac;
28 Agbutengac cadagiti amin a ladingitco,
Ammoec a dinacto ibilang nga awan
basolco.
29 Macondenaracto;
Apayapay ngarud nga agaramidac iti
ubbaw?
30 No buggoac ti bagic iti danum ti nieve,
Ket aramidec nga ingget dalus dagiti
imac;
31 Nupay casta inebnebnacto iti canal:
Ket dagiti pagan-anayco met laeng
caguradacto.
32 Ta isu saan a maysa a tao, a cas caniac,
tapno isut' sungbatac coma,
Tapno agtiponcami iti pangocoman.
33 Awan ti ocom iti baetmi,
A mangiparabaw iti imana cadacami
nga agpada.
34 Iccatenna coma caniac ti sarucodna,
Ket ti kinamangigtotna dinac coma
pagbutngen:
35 Iti casta agsaoac coma, ket diac agbu-
teng kencuana;
Ta awanac a casta iti bagic.

Ni Job agpalawag a maibusor iti kinainget ti Dios.

10 Ti cararuac isut' otoy ti biagco;
Bulosacto ti unnoyco;
Agsaoacto iti kinapait ti cararuac.
2 Saoecto iti Dios, Dinac condenaren;
Iparangmo caniac no apayapay ma-
kisusicca caniac.
3 Naimbag kenca aya a mamarigatca
coma,
Tapno umsiem ti aramid cadagiti
imam,
Ken paraburam ti patigmaan ti na-
dangcoc?
4 Addaanca aya iti matmata a lasag?
Wenno cumitaca aya a cas iti ikikita
ti tao?
5 ¿Dagiti aldawmo casda aya cadagiti
aldaw ti maysa a tao,
Wenno dagiti tawenmo cas cadagiti
aldaw ti tao,
6 Nga agpalutputca a mayannurot iti
kinadangkesco,

Ken sapulem ti basolco,
7 Nupay no ammom a diac nadangcoc,
Ken awan ti macabalin a mangispal ita imam?
8 Dagita imam binukeldac ken pinalangaandac
Sangcatiponda a mailicmut caniac, nupay casta dadaelennac.
9 Lagipem, gawawaec kenca, a pinalangaanac a cas iti pila;
¿Ket iyegnacto manen aya ti tapoc?
10 Dinac aya imbucboc a cas gatas,
Ken pinagbalay a cas queso?
11 Kinawesannac iti cudil ken lasag,
Ket kinamangnac a tinipon cadagiti tultulang ken penpennet.
12 Iniccannac iti biag ken naayat a kinaimbag;
Ket ta isasarungcarmo ingagana iti espirituc.
13 Nupay no dagitoy a banag intalimengmo ita pusom;
Ammoc a daytoy makiadda kenca:
14 No agbasolac, marcaannac ngarud,
Ket dinacto pacawanen iti kinadangkesco.
15 No agdangcocac, asiac pay,
Ket no aglintegac, nupay casta diacto yangad ti oloc,
Idinto ta napnoac iti pannacaibabain,
Ken cumitkitaac iti pannacaparigatco.
16 Ket no *ti oloc* tuman-oc, sica anupennac a cas maysa a leon;
Ket agparangca manen a nacascasdaaw caniac.
17 Pangabaroanem dagita pammanecnecmo a maibusor caniac,
Ket paaduem ta rungsotmo caniac:
Panagbalbaliw ken gubat makiaddada caniac.

18 Apayapay ngarud nga inruarnac iti tian?
Inyawatco ti cararuac, ket dinac nakita ti mata.
19 Siac coma idi iti cas la awanac idi;
Naipanac coma nanipud iti tian aginggat' tanem.
20 Saan aya a bassit dagiti aldawco? sumardengca ngarud.
Ket baybay-annac, tapno agliwliwaac coma iti apagbiit,
21 Iti sacbay ti ipapanco idiay a diacto pagsublian,
Iti daga *met laeng* ti sipnget ken ti aniniwan ni patay;
22 Ti daga nasipnget a cas iti tengngat' rabii,
Ti daga ti aniniwan ni patay, nga awan ti aniaman nga ornos.
Ken isu a ti lawag cas la iti tengngat' rabii.

Ti umuna a bitla ni Sofar a Naamatita; idarumna ni Job iti kinapusong ken iti dina panagtuloc; uyotanna a mangiccat iti kinadangkes.

11 Idin simmungbat ni Sofar a Naamatita, ket kinunana,
2 Ti caadu dagiti sao di aya masungbatan?
Ket mapalinteg aya ti tao a salawasaw?
3 Dagiti pasindayawmo patalnaenda aya dagiti tao?
Ket no mangrabrabacca, awan aya ti tao a mangbabain kenca?
4 Ta cunaem, Nadalus ti pannursuroc,
Ken nadalusac cadagita matam.
5 Ngem; ¡O sapay coma ta agsao ti Dios,
Ken luctanna dagiti bibigna a maibusor kenca,
6 Ket iparangarangna coma kenca dagiti palimed ti kinasiribna!
Ta isu nawadwaddan iti panagawat,
Ammoem ngarud a ti Dios sapulenna kenca ti basbassit ngem iti cataladan ta kinadangkesmo.

7 Gapuna nga iti panagtonton masaracam aya iti Dios?
Masaracam aya ti Mannacabalin aginggat' kinapalongdo?
8 Nangato a cas langit; ania ti mabalinmo nga aramiden?
Naun-uneg ngem ni Tanem, ania ti mabalinmo nga ammoen?
9 Ti rucodna at-atiddag ngem iti daga,
Ken ac-acaba ngem iti taaw.
10 No lumabas, ken mangpunit,
Ken umayab iti panangocom, asino ngarud ti macalapped kencuana?
11 Ta ammona dagiti tattao a naballicog:
Kitaenna met ti kinadangkes, nupay no isut' dina otoben.
12 Ngem ti tao nga ubbaw awan ti pammacawanna
Wen, ti tao mayanac *a cas la* maysa nga urbon ti asno nga atap.

13 No paglintegem ta pusom,
Ken yunnatmo kencuana dagita imam;

14 No adda kinadangkes ita imam, isut' yadayum,
Ket dica palubosan nga agnaed ti kinakillo cadagita toldam.
15 Pudno ngarud nga itangadmo ta rupam nga awan mulitna;
Wen, natibkercanto, ket dicanto agbutengʼ:
16 Ta malipatamto ti kinaay-ay-aymo;
Isut' lagipemto a cas dandanum a naglabasen.
17 Ket ta biagmo nalawlawagto ngem iti matoon:
Nupay adda kinasipngget, casto la iti agsapa.
18 Ket natalgedcanto, agsipud ta adda inanama;
Wen, sica cumitacanto *iti sibaymo*, ket aginanacanto a sitatalged.
19 Casta met nga agiddacanto, ket awanto ti mamagbutengʼ kenca;
Wen, adunto ti agararaw kenca.
20 Ngem dagiti mata dagiti nadangcoc agawanto,
Ket awanandanto iti dalan a pagtarayan;
Ket ti inanamada isunto ti pananggyawatda iti cararuada.

Panecnecan ni Job ti pannacabalin ti Dios.

12 Idin simmungbat ni Job ket kinunana,
2 Diac duaduaen a dacay ti ili,
Ket ti sirib makipatayto cadacayo.
3 Ngem adda panagawatco a naimbag a cas cadacayo;
Saanac a nababbaba ngem dacayo:
Wen, asino ti di macaammo cadagiti cacasta a banag a cas cadagitoy?
4 Siac cas-ac la maysa a catcatawaan iti caarrubana,
Siac ti immawag iti Dios, ket isu simmungbat:
Ti nalinteg, ti napalongdo a lalaki isut' maysa a catcatawaan.
5 Iti panunot ti adda iti talinggennggen adda uyaw a maipaay iti kinadacsangasat:
Nasagana a maipaay cadagidiay a ti sacada agcaglís.
6 Dagiti tolda dagiti agaagaw agrangayda,
Ken dagiti manggargari iti Dios natalgedda;
Nga iti imada iyeg ti Dios *a siwawadwad.*
7 Ngem agsaludsudca ita cadagiti animal, ket isurodacanto.
Ken cadagiti tumatayab dagiti langlangit, ket ibagadanto kenca:
8 Wenno agsaoca iti daga, ket isuronacanto;
Ken dagiti ic-ican ti taaw ipalawagdanto kenca.
9 Asino ti di macaammo amin cadagitoy,
A ti ima ni Jehova inaramidna daytoy,
10 Nga iti imana adda ti cararua ti tunggal sibibiag,
Ken ti sang-aw ti amin a tao?
11 Saan aya a padasen ti lapayag dagiti sao,
Cas met laeng iti pananggnanam ti ngadas ti taraon?
12 Cadagiti lallacay adda sirib,
Ken iti kinaatiddug dagiti aldaw ti pannacaawat.

13 Iti *Dios* adda sirib ken pannacabalin;
Isu icutanna ti patigmaan ken pannacaawat.
14 Adtoy, rugpoenna, ket dinto mabalin a bangonen manen;
Punitanna ti maysa a tao, ket awan ti manglucat.
15 Adtoy, tenglenna dagiti danum, ket agmagada;
Ibaonna manen ida, ket balikidenna ti daga.
16 Kencuana adda ti pigsa ken sirib;
Ti maallilaw ken mangallilaw cucuana ida.
17 Yallatiwna dagiti consejero a silalabus.
Ket pamaagenna dagiti oc-ocom.
18 Bucraanna dagiti panggalut dagiti ar-ari,
Ket reppetenna dagiti lomoda iti maysa a barikes.
19 Yallatiwna dagiti sacerdote a silalabus,
Ket riribukenna ti mannacabalin.
20 Yalisna ti sao ti matalec,
Ket iccatenna ti pannacaawat dagiti lallacay.
21 Ibucbocna ti uyaw cadagiti pangoloen.
Ket bucraanna ti barikes ti napigsa.
22 Lucasanna dagiti nauneg a banag ti kinasipngget,
Ket iyegna iti lawag ti aniniwan ni patay.
23 Paaduenna dagiti nacion, ket dadaelenna ida:

Padackelenna dagiti nacion, ket idalanna ida a kinayawan.
24 Iccatenna ti panagawat cadagiti palonĝen dagiti tattao ti daga,
Ket pagcallautanĝenna ida iti maysa a let-anĝ isu nĝa awan ti dalan.
25 Agaricapda iti sipnĝet nĝa awan ti silawda;
Ket pagbaririnĝenna ida a cas maysa a nabartec a tao.

Ni Job idarumna dagiti gagayyemna iti panagaramidda iti maysa a ballicog a salacniban ti Dios.

13 Adtoy, nakita idi dagiti matac *daytoy.*
Nanĝnĝeg idi ti lapayagco ket isut' naawatanna.
2 Ti ammoyo, *isu met laenĝ* ti ammoc:
Saannac a nababbaba nĝem dacayo.

3 Pudno a cayatco coma ti agsao iti Mannacabalin,
Calicagumac ti makitubar iti Dios.
4 Nĝem dacayo a manĝigacat cadagiti ulbod;
Dacay amin manĝnĝagascay iti awan pategna.
5 ¡O sapay coma ta agtalnacayo a sanĝcacanononĝ!
Ket isu coma ti siribyo.
6 Denĝgenyo ita ti panangtubarco,
Ket ipanĝagyo dagiti bitla dagiti bibigco.
7 Agsaocayto aya a sikikillo gapu iti Dios,
Ket agsaocayto a sibaballicog gapu kencuana?
8 Isut' ipanĝpanĝronayonto aya?
Makisubanĝcayto aya gapu iti Dios?
9 Naimbag aya a sukimatennacayo coma?
Wenno cas ti panangallilaw ti maysa a tao, isut' allilawenyonto aya?
10 Pudno a babalawennacayto,
No sililimed ti panangipanĝpanĝronayo.
11 Dinacayto aya pagbutnĝen ti dayagna,
Ken ti butenĝ kencuana agtinnagto cadacayo?
12 Dagiti malaglagip a panagsaoyo isudat' proverbio a dapdapo,
Dagiti salsalacnibyo isudat' salsalacnib a pila.

13 Agtalnacayo, bay-andac, tapno agsaoac coma;
Ket umay coma caniac ti aniaman nĝa umayto.
14 Apayapay alaec coma ti lasagco cadagiti nĝipenco,
Ket icabilco iti imac ti biagco?
15 Adtoy, patayennacto; awan inanamac;
Nupay casta salimetmetacto dagiti dalanco iti sanĝona.
16 Daytoy met isunto ti salacanco,
Tapno ti di manĝicancano iti Dios dinto umay iti sanĝona.
17 Denĝgenyo a sireregta ti bitlac,
Ket adda coma cadagita lapayagyo ti palawagco.
18 Adtoy ita, inornoscon ti panĝgepco;
Ammoc a nalintegac.
19 Asino ti makisubanĝto caniac?
Ta iti casta agtalnaac coma ken yawatco ti cararuac.

20 Isuna laenĝ a dica aramiden caniac ti dua a banag;
Iti casta diac ilemmenĝan ta rupam:
21 Ituckiadmo a yadayu caniac ta imam;
Ket dica palubosan a pagbutnĝennac dayta panĝigtotmo.
22 Iti casta umayabca, ket sumunĝbatacto:
Wenno palubosannac nĝa agsao, ken sumunĝbat kenca.
23 Mano aya dagiti kinadanĝkesco ken basbasolco?
Ipacaammom caniac ti labsinĝco ken basolco.
24 Apayapay ilemmenĝmo ta rupam,
Ken iniggamannac a maipaay iti cabusormo?
25 Dadaelemto aya ti maysa a bulonĝ a naipalladaw?
Ket camatento aya ti namagmagan a nagpalunĝpunĝan ti garami?
26 Ta isuratmo dagiti napait a banag a maibusor caniac,
Ket pagtawidennac cadagiti kinadanĝkes ti kinabumaroc:
27 Icabilmo dagiti sacac met iti tul-onĝ,
Ket tandaanam amin dagiti danac;
Manĝisaadca iti maysa a beddenĝ cadagiti dapan dagiti sacac:
28 Nupay umaspinĝac iti maysa a nalunĝsot a banag nĝa agrunot.
Cas maysa a pagan-anay a sinánĝa.

Iparanĝarenĝ ni Job ti kinarasi ti tao; agcararag a maipaay iti pannacaituken ti dusa.

14 Ti tao, a mayanac iti babai,
Bassit dagiti aldawna, ken napno iti riribuc.

2 Rumuar a cas maysa a sabonḡ, ket maspac:
Ken aglabas met a cas maysa nḡa aniniwan, ket di agtaginayon.
3 Ket luctam aya dagita matam iti rabaw ti maysa a casta,
Ket inyegnac iti pannakiinnocom kenca?
4 Asino ti macabalin a manḡyeg iti maysa a nadalus nḡa agtaud iti narugit? awan.
5 Idinto a makednḡan dagiti aldawna,
Ti bilanḡ dagiti bulanna adda kenca.
Ket tinudinḡam dagiti beddenḡna a dina mabalin a labsan;
6 Dica cumita kencuana, tapno agtalna coma,
Aginḡgat' matunḡpalnanto, cas maysa a manḡmanḡged, ti aldawna.

7 Ta adda inanama iti maysa a cayo,
No mapucan, nḡa agsarinḡitto manen,
Ket ti naganus a sanḡána dinto agpatinḡga.
8 Nupay no ti ramutna aglacay iti daga,
Ket matay ti poonna iti daga;
9 Nupay casta gapu iti anḡot ti danum isut' pagtuboennanto,
Ket pagsacnapenna dagiti sanḡsanḡá a cas maysa a mula.
10 Nḡem matay ti tao, ket mapababa:
Wen, ti tao iyawatna ti cararuana, ket sadino ti yanna?
11 *Cas ti* panagcuranḡ dagiti danum iti taaw,
Ket nagmaga ti carayan ket namagmagan;
12 Casta ti panagidda ti tao ket di bumanḡon:
Agpapan agawanen dagiti lanḡlanḡit, didanto agriinḡ,
Didanto mariinḡ iti turogda.

13 ¡O sapay coma ta ilemmenḡnac idiay tanem,
Tapno maaywananac a sililimed, aginḡgat' aglabas ti punḡtotmo,
Tapno tudinḡam caniac ti maysa a nadutocan a tiempo, ket lagipennac!
14 No matay ti maysa a tao, agbiagto aya *manen?*
Cadagiti aldaw ti gubatco, agurayac coma,
Aginḡgat' dumtenḡ ti pannacaibulosco,
15 Umayabca coma, ket sunḡbatanca:
Adda coma maysa a calicagummo iti aramid dagita imam.
16 Nḡem ita bilanḡem dagiti agdanco:
¿Dica aywanan aya ti basolco?
17 Ti labsinḡco nasadaan idiay maysa a supot,
Ket reppetem ti kinadanḡcocco.

18 Nḡem ti agreggay a bantay umay iti awan;
Ket mayalis ti bato idiay yanna;
19 Dagiti danum runotenda dagiti bato;
Dagiti panaglabianḡda buggoanda ti tapoc ti daga:
Casta ti pananḡdadaelmo iti inanama ti tao.
20 Iti agnanayon agaladagca a maibusor kencuana, ket isu aglabas;
Baliwam ti rupana, ket isut' ibaonmo.
21 Dagiti annacna a lallaki madaydayawda ket isut' dina ammo:
Ket maipababada, nḡem isut' dina mapuutan cadacuada.
22 Nḡem ti lasagna iti rabawna adda tuocna,
Ket ti cararuana iti unegna agdunḡaw.

Ti maicadua a bitla ni Elifaz a Temanita, tubnḡarenna ti atap ni Job.

15 Idin simmunḡbat ni Elifaz a Temanita, ket kinunana,
2 ¿Ti tao a masirib sumunḡbat aya coma iti ubbaw a pannacaammo,
Ken punnoenna ti bagína iti casaor?
3 ¿Iti barenḡbarenḡ a panagsao aya ti pakitubarna,
Wenno cadagiti bitla aya ti pananḡaramidna iti di naimbag?
4 Wen, iccatem ti butenḡ,
Ket tipdem ti panagdaydayaw iti saclanḡ ti Dios.
5 Ta isuro ti kinadanḡkesmo ta nḡiwatmo,
Ket piliem ti dila ti nasicap.
6 Ta bucodmo a nḡiwat condenarennaca, ket saan a siac;
Wen, dagiti bucodmo a bibig mamanecnecda a maibusor kenca.

7 Sica aya ti umuna a tao a nayanac?
Wenno naipasnḡayca aya iti sacbay dagiti turturod?
8 Nanḡegmo aya ti nalimed a patigmaan ti Dios?
Ket ibeddenḡmo aya kenca laenḡ ti sirib?
9 Ania aya ti ammom, a dicam ammo?
Ania aya ti maawatam, nḡa awan cadacami?

10 Cadacami adda a padapada ubanan
ken lallacay unay a tattao,
A laclacyda nḡem ni amam.
11 ¿Bassit aya dagiti panḡliwliwa ti Dios
a maipaay kenca,
Ti met laenḡ sao a naalumamay
nḡa agturonḡ kenca?
12 Apayapay ta pusom ipanawnaca?
Ken apayapay dagita matam agkirem-
remda,
13 Tapno maibusor iti Dios ituronḡmo ta
espiritum,
Ken palubosam a rumuar dagiti sao
ita nḡiwatmo?
14 Ania ti tao, tapno nadalus coma?
Ken ti mayanac iti babai, tapno
nalinteg coma?
15 Adtoy, di agtalec cadagiti sasantona;
Wen, dagiti lanḡlanḡit saanda a
nadalus iti imatanḡna:
16 ¡Ad-adda pay ti maysa a macarimon
ken agrupsa,
Ti maysa a tao a manḡnḡinum iti
kinadanḡcoc a cas la danum!

17 Iparanḡaranḡconto kenca, denḡgennac;
Ket iti nakitac ipalawagconto
18 (Nḡa imbaga dagiti mamasirib a
tattao
Nanipud cadagiti ammada, ket isut'
dida inlemmenḡ;
19 Cadacuada laenḡ a nacaitedan ti daga,
Ket awan ti gangannaet a limmasat
cadacuada):
20 Ti nadanḡcoc a tao agbannog a situ-
tuoc cadagiti amin nḡa aldaw,
Ti met laenḡ bilanḡ dagiti tawen a
naaywanan a maipaay iti mamari-
gat.
21 Maysa nḡa awenḡ dagiti kigtot adda
cadagiti lapayagna;
Iti kinaranḡ-ay umay iti rabawna ti
managdadael.
22 Dina patien nḡa agbalicto a rumuar
iti kinasipnḡet,
Ket mayuray a maipaay iti campilan.
23 Agcallautanḡ iti ruar a gapu iti tina-
pay, *a cunana*, Sadino ti yan?
Ammona nḡa adda a sidadaan idiay
imana ti aldaw ti kinasipnḡet.
24 Rigat ken talipunḡaw ti mamagbutenḡ
kencuana:
Agaladagda a maibusor kencuana, cas
maysa nḡa ari a sisasagana iti
gubat.
25 Agsipud ta inyunnatna ti imana a
maibusor iti Dios,
Ket patanḡsitenna ti bagína a mai-
busor iti Mannacabalin;
26 Agtaray iti rabawna *a sisisickil* ti
tenḡnḡedda;
Agraman cadagiti napuscol a bunḡ-
conḡ dagiti calasagna;
27 Agsipud ta inabbonḡanna ti rupana
iti kinalucmegna,
Ket inurnonḡna ti lucmeg iti rabaw
dagiti lomona;
28 Ket nagnaed cadagiti naglanḡalanḡ a
ciudad,
Cadagiti balbalay a di nagnaedan
dagiti tattao.
A sisasaganada idi nḡa agbalin a
ginabgabsoon;
29 Dinto nabacnanḡ, dinto agtuloy ti
cucuana,
Dinto maisacnap dagiti tagicuaenna
iti daga.
30 Isu dinanto panawan ti kinasipnḡet;
Ti daranḡ magmagannanto dagiti
sanḡána,
Ket iti sanḡ-aw ti nḡiwat *ti Dios*
pumanawto.
31 Di agtalec coma iti kinaubbaw, nḡa
allilawenna ti bagína:
Ta ti kinaubbaw isunto ti gungunana.
32 Matunḡpalto iti sacbay ti tiempona,
Ket dinto lumanḡto ti sanḡána.
33 Isu regregennanto ti nalanḡto ti
naganus a bunḡa a cas iti uvas,
Ket ipalladawnanto ti sabonḡna a cas
iti olivo.
34 Ta ti panḡen ti di manḡicancano iti
Dios aglupesto.
Ket runawento ti apuy dagiti tolda ti
pannocsoc.
35 Nagsicugda iti ranḡgas ket agipasnḡay-
da iti kinadanḡkes.
Ket ti pusoda manḡisagana iti allilaw.

Ti maicalima a bitla ni Job; umsienna dagiti gagayyemna; agunnoy iti pamay-an ti Dios.

16 Idin simmunḡbat ni Job, ket
kinunana,
2 Nanḡegco ti adu a cacasta a banag:
Dacayo amin nacaay-ay-aycayo a
manḡliwliwa.
3 Aggibusto aya dagiti dakes a sao?
Wenno ania ti manḡgargari kenca
tapno sumunḡbatca?
4 Mabalinco ti agsao met a cas cada-
cayo;
No adda idi ta cararuayo iti saad ti
cararuac,

Mabalinco a sangalen a sangcatipon
dagiti sao a maibusor cadacayo,
Ken agwingiwing ti oloc cadacayo.
5 *Ngem* papigsaencay coma iti ngiwatco,
Ket ti pangliwliwa dagiti bibigco
bang-aranna coma *ti tuocyo.*

6 Nupay agsaoac, di mabang-aran ti
tuocco;
Ket nupay no idiac, ania ti pacabaw-
asac?
7 Ngem ita pinabannognac:
Dinadaelmo amin a bunggoyco.
8 Ket iniggamannac a siiirut unay, *nga*
isut' maysa a sacsi *a maibusor caniac:*
Ket ti kinacuttongco bumangon a
bumusor caniac,
Manacsi iti rupac.
9 Isu ginisgisnac iti pungtotna, ket
kinamatnac;
Nagngariet cadagiti ngipenna iti
rabawco:
Ti cabusorco pinatademna dagiti ma-
tana caniac.
10 Nginangada caniac ti ngiwatda;
Kinabilda a siuumsa ti pingpingco:
Inurnongda dagiti bagbagída a mai-
busor caniac.
11 Inyawatnac ti Dios iti di mangican-
cano iti Dios,
Ket impalladawnac cadagiti ima ti
nadangcoc.
12 Addaac idi iti talna, ket binuracnac a
pinagcaddua;
Wen, pinatengngedannac, ket imbar-
sacnac:
Insaadnac met a ginoanna.
13 Dagiti pumapana licmutendac;
Gudduaenna dagiti beckelco, ket dina
insakit;
Ibucbocna ti aproc iti rabaw ti daga.
14 Burakennac iti gutbaw iti rabaw ti
gutbaw;
Agtaray iti rabawco a cas maysa a
gigante.
15 Nagdaitac iti lupot a nakersang iti
rabaw ti cudilco;
Ket incabilco idi ti sarac iti tapoc.
16 Ti rupac nalabaga iti panagsangit,
Ket ti aniniwan ni patay adda cada-
giti calub ti natac;
17 Nupay awan cadagiti imac ti ranggas,
Ken nadalus ti cararagco.

18 O daga, dica abbongan ti darac,
Ket palubosam a ti asugco addaan
disso *a paginanaan.*
19 Uray ita, adtoy, ti sacsic adda sadi
langit,
Ken ti mangsacsi caniac adda sadi
ngato.
20 Dagiti gagayyemco rabrabakendac:
Ngem agibucboc lulua ti matac iti
Dios.
21 Tapno isu icutanna coma ti caiintegan
ti tao iti Dios,
Ken iti anac a lalaki ti tao ken caar-
rubana.
22 Ta no dumteng dagiti babassit a
tawen,
Innacto iti dalan isu a diacto pag-
sublian.

Ni Job agapelar iti Dios, ngem dung-awanna ti nacaarariec a casasaadna.

17 Marunaw ti espirituc, magibus dagiti
aldawco,
Ti tanem adda a *sisasagana* a maipaay
caniac.
2 Pudno adda a caduac dagiti manag-
rabrabac.
Ket agnaed ti matac cadagiti panang-
gargarida.

3 Mangtedca ita iti maysa a tanda,
agsalagca a maipaay caniac ken ita
bagím;
Asino ti adda a makipagsipatto caniac?
4 Ta inlemmengmo ti pusoda nanipud
pannacaawat
Gapuna a dicanto itan-oc *ida.*
5 Ti mangidarum cadagiti gagayyemna
maipaay a maysa a tinucmaan,
Uray dagiti mata dagiti annacna agca-
puydanto.

6 Ngem inaramidnac a maysa a barong-
bareng a balicas dagiti tattao;
Ket agtuprada iti rupac.
7 Agcudrep met ti matac a gapu iti
ladingit,
Ket amin a camcamengco casda maysa
nga aniniwan.
8 Dagiti nalinteg a tattao mapaseddaa-
wdanto itoy,
Ket ti awan basolna agriingto a mai-
busor iti di mangicancano iti Dios.
9 Nupay casta ti nalinteg agnayonto iti
dalanna,
Ket ti addaan imima a nadalus pumig-
santo la a pumigsa.
10 Ngem ti maipapan cadacay amin,
umaycay manen ita;

Ket diacto macasarac ti maysa a masirib cadacayo.
11 Aglabas dagiti aldawco, maburac dagiti sicatco,
Dagiti met laeng̃ panunut ti pusoc.
12 Isucátda ti rabii iti aldaw:
Ti lawag, *cunada*, asideg iti kinasipng̃et.
13 No sapulec ni Tanem cas iti balayco;
No inyucradco ti iddac idiay sipng̃et;
14 No kinunac ken rupsa, Sica ti amac;
Ken igges, *Sica* ti inac, ken cabsatco a babai;
15 Sadino ng̃arud ti yan ti inanamac?
Ket ti maipapan iti inanamac, asino ti cumitanto kencuana?
16 Umulogto cadagiti balunet ni Tanem,
Intono addan inaná iti tapoc.

Umsaen ni Baldad a Suita ni Job; saritaenna ti peggad ti managbasol.

18 Idin simmung̃bat ni Baldad a Suita, ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panagbirocyo gapu cadagiti sasao?
Otobenyo, ket sacamto agsao.
3 Apayapay mabilang̃tayo a cas cadagiti animal;
Ken agbalintay a narugit iti imatang̃yo?
4 Sica a pigisem ta bagím iti ung̃etmo,
Maidianto aya ti daga gapu kenca?
Wenno maalisto aya ti bato iti yanna?

5 Wen, ti silaw ti nadang̃coc maiddepto,
Ket ti arisang̃asang̃ ti apuyna dinto agsilap.
6 Ti lawag nasipng̃etto idiay toldana,
Ken ti pagsilawan iti ng̃atona maiddepto.
7 Dagiti addang̃ ti pigsana mapaababanto,
Ket isut' ipababanto ti patigmaanna met laeng̃.
8 Ta maipalladawto iti maysa ng̃a iket gapu cadagiti sacana met laeng̃,
Ket agtalaytay cadagiti bateng̃.
9 Maysa a palab-og ti mang̃tiliwto *kencuana* a mapamucudan,
Ket maysa a silo ti mang̃tengng̃el kencuana.
10 Maysa a baor mailemmeng̃ iti daga a maipaay kencuana,
Ken maysa a padacdac a maipaay kencuana idiay dalan.
11 Dagiti kigtot ti mamagbuteng̃ kencuana iti amin a bacrang̃,
Ken mang̃anup kencuana cadagiti mucod.
12 Ti pigsana mabisinto,
Ket pannacarapon sisasagananto iti bacrang̃na.
13 Dagiti camcameng̃ ti bagína maalununto,
Wen, ti inauna ng̃a anac ni patay alun-unennanto dagiti camcameng̃na.
14 Isu magabutto iti tolda a pagtalcanna;
Ket maiyegto iti ari dagiti macakigtot.
15 Agnaedto iti toldana ti dina cucua.
Azufre maiwaranto iti rabaw ti pagtaeng̃anna.
16 Agmaganto dagiti ramutna iti baba,
Ken iti ng̃ato mapucanto iti sang̃ana.
17 Mapucawto iti daga ti pacalaglagipan kencuana,
Ket awanto iti naganna iti lansang̃an.
18 Maipanawto manipud iti lawag iti sipng̃et,
Ken mapagtalawto iti lubong̃.
19 Awananto iti anac a lalaki wenno iti anac a lalaki ti anac a lalaki iti teng̃ng̃a ti ilina,
Wenno uray ania a matda idiay naggangannaetanna.
20 Dagiti sumaruno ng̃a umay masdaawdanto iti aldawna,
Cas cadagiti napan ng̃a immun-una nagbutteng̃da.
21 Pudno a cacasta dagiti pagnaedan dagiti nakillo,
Ket daytoy ti disso ti di macaammo iti Dios.

Mamalawag ni Job a maibusor cadagiti gagayyemna, mang̃umsa ken dawatenna ti caasida; matalec ti pannalacnib.

19 Idin simmung̃bat ni Job, ket kinunana,
2 Casano ti capaut ti panang̃paung̃etyo iti cararuac,
Ken panang̃buracyo caniac cadagiti sao?
3 Cadagiti sang̃apulo a tiempo inumsadac:
Dicay mabain ng̃a agaramid a sigugubsang̃ caniac.
4 Ket no isut' pudno a nagbiddutac idi,
Ti biddutco matda caniac met laeng̃.
5 No pudno ng̃a isut' pang̃gepyo ng̃a itan-oc ta bagbagíyo a maibusor caniac,
Ket itubaryo a maibusor caniac ti umsac;

6 Ammoenyo ita a ti Dios binalikidnac
iti panĝgepco,
Ket inalicubcubnac iti iketna.

7 Adtoy, umawagac iti biddut, nĝem
saannac a maipanĝag:
Umawagac iti tulonĝ, nĝem awan ti
kinajusticia.
8 Binacudanna ti dalanco tapno diac
macalasat,
Ket nanĝisaad iti sipnĝet cadagiti
danac.
9 Linabusannac iti dayawco,
Ken innalana ti balanĝat ti oloc.
10 Rinugpunac iti tunĝgal bacranĝ, ket
maipanacon;
Ket pinarutna ti inanamac a cas maysa
a cayo.
11 Pinasgedanna met ti punĝtotna a mai-
busor caniac,
Ket imbilanĝnac kencuana a cas *maysa*
cadagiti cabusorna.
12 Dumtenĝ a sanĝcatipon dagiti buyot-
na,
Ket balenbenanda ti dalanda a mai-
busor caniac,
Ket agpacarsoda iti aglicmut iti toldac.

13 Isu inyadayuna caniac dagiti cacab-
satco,
Ket dagiti amammoc matalipupusda a
maisina caniac.
14 Nagawan idi dagiti cacabagiac,
Dagiti casimpunĝalac linipatdac.
15 Dagiti nagnaed iti balayco,
Ken dagiti babbalasanĝco, imbilanĝdac
a maysa a ganganaet:
Maysaac a sanĝsanĝaili iti imatanĝda.
16 Ayabac ti adipenco, ket dinac sunĝ-
batan,
Nupay agdawatac kencuana iti nĝi-
watco.
17 Ti anĝesco gangannaet ken asawac,
Ken ti ararawco cadagiti annac ni
inac met laenĝ.
18 Uray dagiti agtutubo nĝa annac uya-
wendac;
No tumacderac, agsaoda a maibusor
caniac.
19 Amin a casimpunĝalac caguradac,
Ken amin nĝa inayatco maibusorda
caniac.
20 Ti tulanĝco cumpet iti cudilco] ken
lasagco,
Ket mapagtalawac agraman cudil da-
giti nĝipenco.
21 Manĝaasicayo caniac, manĝaasicayo
caniac,
O dacay a gagayyemco;
Ta sinagidnac ti ima ti Dios.
22 Apayapay camatendac a cas ti Dios,
Ket dicay mapnec iti lasagco?

23 ¡O sapay coma ta maisurat dagiti
saoc!
O ¡sapay coma ta mailanadda iti maysa
a libro!
24 ¡Sapay coma ta iti pluma a landoc ken
buli
Maikitikitda iti bato iti agnanayon,
25 Nĝem ti maipapan caniac ammoc a
sibibiag ti Mannubbotco,
Ket iti camaudianan isu agtacderto iti
rabaw ti daga:
26 Ket calpasan ti cudilco, daytoy *met*
laenĝ a bagi, madadael,
Iti casta nĝa awan ti lasagco kitaecto
ti Dios;
27 Isu a siac, siac met laenĝ, kitaecto iti
abayco.
Ket buyaento dagiti matac, ket saan a
cas maysa a gangannaet.
Marunaw ti pusoc iti unegco.
28 No cunayo, ¡Amanĝan ti panangcamat-
camatminto kencuana!
Ket ti ramut ti panĝgep masaracan
caniac;
29 Agbutenĝcayo iti campilan:
Ta ti punĝtot *iyegna* ti pannusa ti
campilan,
Tapno ammoenyo coma nĝa adda
maysa a panangocom.

Ipalawag ni Sofar a Naamatita a dagiti
managbasol, nupay naranĝ-ayda,
rebbenĝda a lac-amen
ti pammales.

20 Idin simmunĝbat ni Sofar a Na-
amatita, ket kinunana,
2 Gapuna a sunĝbatandac dagiti panu-
nutco,
Gapu met laenĝ iti darasco nĝa adda
caniac.
3 Nanĝegco idi ti panangtubnĝar a na-
nĝibabain caniac;
Ket ti espiritu ti panagawatco sinunĝ-
batannac.
4 Dica ammo aya daytoy taga daan a
tiempo,
Nanipud pannacaisaad ti tao iti rabaw
ti daga,
5 A ti panagballigi ti dakes ababa,
Ken ti rag-o ti di manĝicancano iti
Dios maysa laenĝ a canito?

6 Nupay no ti catayagna ngumato agingga cadagiti langlangit,
Ket gumaw-at ti olona cadagiti ulep;
7 Nupay casta mapucawto iti agnanayon a cas iti iblengna met laeng:
Dagiti nacakita idi kencuana cunadanto, Sadino ti yanna?
8 Tumayabto a cas maysa a tagtagainep, ket dinto masaracan:
Wen, mapagtalawto a cas maysa a parparmata ti rabii,
9 Ti mata a nacakita kencuana isut' dinanto makitan uray caano;
Uray ti yanna dinto cumitan kencuana uray caano.
10 Dagiti annacna sapulendanto ti parabur ti napanglaw,
Ket isublinto dagiti imana ti sanicuana.
11 Dagiti tulangna mapno iti kinabumarona,
Ngem makicaiddanto kencuana iti tapoc.

12 Nupay no ti kinadangcoc nasam-it iti ngiwatna,
Nupay no isut' ilemmengna iti baba ti dilana,
13 Nupay no isut' iliclicna, ket dinanto palubosan a mapan,
No di ket isut' aywananna pay laeng iti uneg ti ngiwatna;
14 Nupay casta ti taraonna cadagiti lalaemna mabaliwan,
Isut' apro dagiti aspid* iti unegna.
15 Nagalun-un cadagiti kinabacnang, ket ibacuarnanto ida manen;
Inyaon ida ti Dios iti bucsitna.
16 Isu susupennanto ti gamut dagiti aspid:
Isut' patayento ti dila ti carasaen.
17 Dinto cumita cadagiti carayan,
Dagiti agay-ayus a burayoc ti diro ken mantequilla.
18 Ti tinarabajona isublinanto, ket isut' dinanto alun-unen;
Mayalubog iti cucua nga innalana idi, dinto agrag-o.
19 Ta pinarigat ken binay-anna ti napanglaw;
Isu immagaw idi iti maysa a balay, ket isut' dinanto bangonen.

20 Agsipud ta dina naammo ti kinatalna iti unegna,
Isu dinanto maispal uray bassit ti panagragrag-oanna.

* *Aspid*, maysa a kita ti uleg.

21 Awan ti nalabasan a dina inalun-un:
Gapuna a dinto agnanayon ti kinarangayna.
22 Iti kinapunno ti panaglapusananna isu addanto cadagiti kinakipet.
Ti ima ti tunggal maysa nga adda iti kinaay-ay-ay umayto iti rabawna.
23 Intono dandanina punnoen ti bucsitna, *Ti Dios* ipalladawnanto iti rabawna ti rungsot ti ungetna,
Ket isut' itudonanto kencuana bayat ti pannangganna.
24 Isu itarayannanto ti igam a landoc,
Ket isut' salputento ti ba-i a gambang.
25 Isu asutenna ken iruarna ti bagina;
Wen, ti nasilap a murdong rumuar iti aprona:
Dagiti macakigtot addada iti rabawna.
26 Amin a sipnget maidulin a maipaay a gamgamengna.
Maysa nga apuy a di puyotan *ti tao* ti mangalun-unto kencuana;
Marunawto ti adda a nalabasan idiay toldana.
27 Dagiti langlangit ipalgacdanto ti kinadangkesna,
Ket tumacderto ti daga a maibusor kencuana.
28 Ti mainayon iti balayna pumanawto;
Dagiti cucuana agsayacdanto iti aldaw ti pungtotna.
29 Daytoy ti biang ti nadangcoc nga aggapu iti Dios,
Ken ti tawid nga intuding ti Dios kencuana.

Asugan ni Job ti kinarang-ay dagiti managbasol; dina anamungan a dagiti managbasol awatenda ti rebbengda.

21 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 Dengggenyo a sireregta ti bitlac;
Ket daytoy coma dagiti liwliwayo.
3 Anusandac, ket agsaoacto met;
Ket iti calpasan ti panagsaocon, ituloyyo ti agrabrabac.
4 Ti maipapan caniac, ti unnoyco maipaay aya iti tao?
Ket apayapay a diac coma di naanus?
5 Mingmingandac, ket masdaawcayo,
Ket icat ilyo ta imayo ita ngiwatyo.
6 Uray no lumagipac mariribucac,
Ket ti butang gemgemanna ti lasagco.
7 Apayapay agbiag dagiti nadangcoc,
Aglacayda, wen, agmaingelda iti pannacabalin?

8 Ti putotda maisangabangon cadacuada idiay imatangda,
Ken ti saringitda iti sango dagiti matada.
9 Dagiti balayda natalgedda iti butengˉ,
Ket ti pangˉ-or ti Dios saan a maiparabaw cadacuada.
10 Dagiti bacada a lallaki agputotda, ket dida agcurangˉ;
Dagiti bacbacada a cabay-ian aganacda, ket dida agalís.
11 Isuda ibaonda dagiti babassitda a cas maysa nga arban ti carnero,
Ket agsala dagiti annacda.
12 Agdaniwda iti pandereta ken arpa.
Ken agrag-oda iti awengˉ ti tulali.
13 Ibusenda dagiti aldawda iti kinarangˉ-ay,
Ket iti maysa a canito umulogda ken Tanem.
14 Ket cunada iti Dios, Pumanawca cadacami;
Ta dicam calicaguman ti pannacaammo cadagita daldalanmo.
15 Ania aya ti Mannacabalin, tapno agservicami coma kencuana?
Ket ania aya ti gunguna nga icutanmi, no agcararagcami kencuana?
16 Adtoy, ti kinarangˉ-ayda awan iti imada:
Ti patigmaan dagiti nadangˉcoc adayu caniac.

17 Maminano aya ti pannacaiddep ti pagsilawan dagiti nadangˉcoc?
Tapno ti pannacaraponda umay cadacuada?
Tapno iwaras *ti Dios* dagiti ladingˉit iti pungˉtotna?
18 Tapno casda pungˉet ti garami iti sango ti angˉin,
Ken cas iti taep nga itayab ti bagio?
19 *Cunaenyo*, Ti Dios salimetmetanna ti kinadangˉkes a maipaay cadagiti annacna.
Isut' taladanna coma iti bagína, tapno isut' maammoanna coma:
20 Cumita coma dagiti bucodna a mata iti pannacadadaelna,
Ket uminum coma iti pungˉtot ti Mannacabalin.
21 Ta ania ti pananginipategna iti balayna iti calpasanna,
Inton maputed ti bilangˉ dagiti bulanna?
22 Ti asinoman isuronanto aya iti Dios ti pannacaammo,
Idinto ta ocomenna dagiti nangˉato?
23 Matay ti maysa iti napno a pigsana,
Idinto ta sitatalna amin ken sitatalingennˉgen:
24 Dagiti baldina mapnoda iti gatas,
Ket ti patá dagiti tulangˉna mababasá.
25 Ket ti sabali matay iti kinapait ti cararua,
Ket dina nanamen ti imbag.
26 Isuda agiddada nga agpadpada iti tapoc,
Ket igges ti mangˉbungˉon cadacuada.
27 Adtoy, ammoc dagiti panunotyo,
Ken dagiti gacat a pangˉranggasyo caniac.
28 Ta cunayo, Sadino aya ti yan ti balay ti principe?
Ken sadino aya ti yan ti tolda a pagnaedan dagiti nadangˉcoc?
29 Dicay nagsaludsud aya cadagiti tattao nga agtaltal-ay?
Ket dicay ammo dagiti panecnecda,
30 A ti dakes a tao maaywanan aginggat' aldaw ti pannacarapon?
A maipanda iti aldaw ti pungˉtot?
31 Asinonto ti mangipalawag ti dalanna iti rupana?
Ken asinonto ti mangˉtalad iti aramidna?
32 Nupay casta maipanto iti tanem,
Ket agbantayto dagiti tattao iti rabaw ti tanem.
33 Dagiti bingˉcol ti lobongˉ nasami itdanto kencuana.
Ket amin a tattao sumarunodanto kencuana,
Cas ti adda idi a di mabilangˉ iti sacbayna.
34 Casano nga arud ti pananglliwliwayo caniac iti barengˉbarengˉ,
Idinto ta cadagita sungˉbatyo adda *laengˉ* ti kinaulbod?

Ti maicatlo a bitla ni Elifaz a Temanita. Ballaaganna ni Job a di agkedked iti Mannacabalin, no di ket agsubli kencuana.

22 Idin simmungˉbat ni Elifaz a Temanita, ket kinunana,
2 Macagunguna aya ti maysa a tao iti Dios?
Pudno a ti masirib macagunguna iti bagína.
3 Isut' aniaman aya a macaay-ayo iti Mannacabalin a sica nalintegca?
Wenno isut' gunguna aya *kencuana* ti

panangĝpalonĝdom cadagita dalanmo?
4 Isu agpaay aya iti butenĝmo *kencuana*
ti panangĝtubnĝarna kenca,
Tapno makiserrec kenca iti panangocom?
5 Saan aya a dackel ti kinadangĝcocmo?
Awan ti patingga dagiti kinadangĝkesmo.
6 Ta nangalacat' salsalda ti cabsatmo gapu iti awan,
Ket linabusam dagiti lamolamo cadagiti pagcawesda.
7 Ta dica nangted danum iti nabannog tapno uminum,
Ket ingawidmo ti tinapay iti mabisin.
8 Ngem ti maipapan iti maingel a tao,
isu incutanna ti daga;
Ket ti nadaeg a tao, nagnaed kencuana.
9 Imbaonmo a sioongngaong dagiti balo a babbai,
Ket binungtolmo dagiti tactackiag dagiti ul-ulila.
10 Gapuna nga addada a mailicmut kenca dagiti silo,
Ket ti pettat a butenĝ riribukennaca.
11 Wenno ti sipnget, iti casta a dica macakita,
Ket kinawadwad dagiti danum abbongannaca.

12 Awan aya ti Dios iti cangato dagiti langlangit?
Ket kitaem ti cangato dagiti bitbitwen, ¡amangan a nagngatoda!
13 Ket cunaem, Ania aya ti ammo ti Dios?
Mabalinna aya ti mangocom a sumalput iti nacaro a sipnget?
14 Napuscol nga ul-ulep isudat' maysa a mangabbong kencuana, iti casta a di macakita;
Ket agpagpagna idiay bobeda ti langit.
15 Salimetmetanto aya ti daan a dalan,
A binaddec idi dagiti nadangcoc a tattao?
16 A marabsotda iti sacbay ti tiempoda,
A ti cimientoda naibucbuc a cas maysa a sariap,
17 Isuda a nagcuna iti Dios, Pumanawca cadacami:
Ket, Ania aya ti mabalin nga aramiden ti Mannacabalin a maipaay cadacami?
18 Nupay casta pinunnona dagiti balbalayda cadagiti naimbag a cucua:
Ngem ti patigmaan dagiti nadangcoc adayu caniac.
19 Isut' kitaen dagiti nalinteg, ket agragsacda;
Ket dagiti awan basolda catawaanna ida a rabngisen,
20 *A cunada,* Pudno dagiti timmacder a maibusor cadatayo makeltayda,
Ket ti matda cadacuada rinunaw ti apuy.

21 Ipagayammo ita ta bagim kencuana, ket agtalnaca:
Iti dayta umayto ti imbag kenca.
22 Awatem, dawatec kenca, ti linteg nga aggapu iti ngiwatna,
Ket aywanam ita pusom dagiti saona.
23 No agsublica iti Mannacabalin, mabangoncanto,
No iccatem ti kinakillo a yadayu cadagita toldam.
24 Ket icabilmo ta gamengmo iti tapoc.
Ken *ti balitoc ti* Ofir iti baet dagiti batbato dagiti wa-waig;
25 Ket ti Mannacabalin isunto ti gamengmo,
Ken napateg a pirac kenca.
26 Ta isunton ti panagragragsacmo ita bagim ken Mannacabalin,
Ket itangadmonto ta rupam iti Dios.
27 Agcararagcanto kencuana, ket isu ipangagnacanto;
Ket bayadamto dagita carim.
28 Mangeddengcanto met iti maysa a banag,
Ket mapasingkedanto kenca;
Ket raniaganto ti lawag dagita dalanmo.
29 Intono ipababadaca, cunaemto, *Adda* panangingato.
Ket ti napacumbaba a tao isu isalacannanto.
30 Iti awan basolna *met laeng* ispalennanto:
Wen, maispalto iti kinadalus dagita imam.

Ti maicawalo a bilia ni Job; tarigagayanna ti sumaclang iti Dios, ipalawagna ti kinadalusna nupay isut' parigaten ti Dios.

23 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 Ita met laeng nga aldaw nasukir ti unnoyco:
Ti pannacacabilco nadagdagsen ngem iti unnoyco.
3 ¡O sapay coma ta maammoac no sadino ti pacasaracac kencuana!

¡Sapay coma ta innac met laenḡ aginḡga iti tugawna!
4 Ornosec coma ti panḡgepco iti sanḡona,
Ket punnoec ti nḡiwatco cadagiti panḡtubar.
5 Ammoec coma dagiti sao nḡa isunḡbatna caniac,
Ken maawatac coma no ania ti saoenna caniac.
6 ¿Makisubanḡ coma aya caniac iti kinadackel ti panḡacabalinna?
Saan: no di ket incancanonac coma.
7 Idiay ti nalinteg mabalinna ti makibinnitla kencuana;
Iti casta maispalac nḡa agnanayon iti ocomco.
8 Adtoy, agtuloyac, nḡem awan *idiay;*
Ket agsubliac, nḡem isut' diac masaripatpat;
9 Iti ima a catigid, no agaramid, nḡem isut' diac makita;
Isu aglemmenḡ iti ima a canawan, tapno isut' diac makita.

10 Nḡem ammona ti dalan a papanac;
Inton suutennac, rumuaracto a cas balitoc.
11 Ti sacac simeccad cadagiti tugutna.
Sinalimetmetac idi ti dalanna, ket diac simmiasi.
12 Diac binaw-inḡan dagiti bilin dagiti bibigna;
Ingamenḡco dagiti sao ti nḡiwatna a nanḡnanḡrona nḡem iti masapulco a taraon.
13 Nḡem isu adda iti maysa a *panunot,*
ket asino ti macabalic kencuana?
Ket no ania ti calicaguman ti cararuana, dayta met laenḡ ti aramidenna.
14 Ta tunḡpalenna ti madutocan gapu caniac;
Ket adu ti cacasta a banag makiaddada kencuana.
15 Gapuna a mapabutenḡac iti saclanḡna;
No agotobac, agbutenḡac kencuana.
16 Ta pinagdicomer ti Dios ti pusoc,
Ket binutenḡnac ti Mannacabalin;
17 Agsipud ta diac nakeltay iti sanḡo ti sipnḡet,
Dina inabunḡotan iti nacaro a sipnḡet ti rupac.

Saoen ni Job a mapucaw dagiti managbasol, nḡem cas laenḡ cadagiti sabsabali a tattao.

24 Apayapay a di aywanan ti Mannacabalin dagiti tiempo?
Ken apayapay dagiti mannacaammo kencuana dida kitaen dagiti aldawna?
2 Adda dagiti agyalis cadagiti dulon;
Agagawda cadagiti carcarnero, ket taraonanda ida.
3 Pagtalawenda dagiti asno dagiti ululila;
Alaenda a maysa a salda ti baca ti balo a babai.
4 Isiasida iti dalan ti macasapul:
Amin dagiti napanḡlaw ti daga aglemmenḡda.
5 Adtoy, cas cadagiti asno nḡa atap idiay let-anḡ,
Rumuarda a mapan iti aramidda, nḡa agsapulda a sireregta iti taraon;
Ti tay-ac *itdenna* cadacuada ti tinapay a maipaay cadagiti annacda.
6 Paraspasenda idiay away ti saganada a taraon dagiti animalda;
Ket banban-aenda ti binuras ti nadanḡcoc.
7 Agpatpatnagda nḡa agidda a silalamolamo nḡa awanan pagpagan-anay.
Ket awanandat' pagabbonḡ iti lam-ec.
8 Mabasada cadagiti tudo dagiti banbantay,
Ket aracupenda ti bato a gapu iti caawan ti sompocanda.
9 Adda dagiti manḡrabsut cadagiti ululila iti baruconḡ,
Ken mangala iti maysa a salda ti napanḡlaw;
10 *Iti casta a* magnada a silalamolamo nḡa awan ti pagpagan-anayda,
Ket idinto ta mabisinda awitenda dagiti binettec.
11 Agaramidda ti lana iti uneg dagiti didinḡ dagitoy a tattao;
Payatenda dagiti pagpespesan*da* iti uvas, ket agwawda.
12 Manipud iti natatao a ciudad agunnoy dagiti tattao,
Ken ti cararua ti nasugat agickis:
Nupay casta ti Dios dina incancano ti kinamaag.

13 Dagitoy isuda dagiti sumukir a maibusor iti lawag;
Dida ammo dagiti daldalanna,
Dida agtaenḡ cadagiti danana.
14 Ti agpatay agtacder iti lawag;
Papatayenda ti napanḡlaw ken macasapul;
Ket iti rabii isut' cas maysa a mannanacaw.

15 Ti mata met ti mannakicamalala urayenna ti apagsipnget,
A cunana, Awanto ti mata a macakita caniac:
Ket manglimlimo ti rupana.
16 Iti sipnget cubcubanda dagiti balbalay:
Punitanda dagiti bagbagída iti tiempot' aldaw;
Dida ammo ti lawag.
17 Ta ti bigat isu cadacuada amin ti cas nacaro a sipnget;
Ta ammoda dagiti mamagbutengì ti nacaro a sipnget.

18 Nasiglat unay ti *panaglasatda* iti rabaw dagiti dandanum;
Ti apágda mailunod iti daga:
Dida sumiasi a mapan iti dalan dagiti cauvasan.
19 Ti ticag ken pudot runawenda dagiti danum ti nieve:
Casta ti aramiden ni Tanem *cadagidiay* a nagbasol idi.
20 Isut' lipatanto ti tian;
Ti igges mangánto a sisasam-it kencuana.
Dinto malagipen uray caano;
Ket ti kinakillo mabungtolto a cas maysa a cayo.
21 Alun-unenna ti lupes a di aganac,
Ket di agaramid ti imbag iti balo a babai.
22 Nupay casta *ti Dios* igagana ti maingel gapu iti pannacabalinna:
Bumangon ti awanan kinatalged ti biagna.
23 *Ti Dios* itdenna ida tapno agyanda iti kinatalged, ket aginanada iti dayta;
Ket dagiti matana addada iti rabaw dagiti dalanda.
24 Isuda maitan-ocda; nupay casta iti apagbiit, maipanda;
Wen, maipababada, maiccatda iti dalan a cas cadagiti amin a sabsabali,
Ket makeltayda a cas cadagiti murdong dagiti dawa ti trigo.
25 No saan a casta ita, asino ti mangpanecnec a siac managulbodac,
Ken mangaw-awan iti bitlac?

Ti maicatlo a bitla ni Baldad a Suita.
Ti kinababa ti tao iti Dios.

25 Idin simmungbat ni Baldad a Suita, ket kinunana,
2 Ti panagturay ken butengì addad a kencuana;
Isu aramidennat' talna cadagiti nangato a dissona.
3 Adda aya aniaman a bilangì dagiti buybuyotna?
Ket iti rabaw ti asino ti di bumangonan ti lawagna?
4 Casano ngarud ti pannacabalin ti tao a makipaglinteg iti Dios?
Wenno casano ti pannacabalin nga agdalus ti nayanac iti maysa a babai?
5 Adtoy, uray ti bulan awanan iti raniag,
Ken dagiti bitbitwen saanda a nadalus iti imatangna:
6 ¡Di ad-adda ti tao, a maysa nga igges!
¡Ken ti anac ti tao, a maysa nga igges!

Maicasiam a bitla ni Job; ipalawagna ti pannacabalin ti Dios ken ti bucodna a kinadalus.

26 Idin simmungbat ni Job, ket kinunana,
2 ¡Amangan ti panangtulongmo idi iti awanan pannacabalin!
¡Amangan ti panangispalmo idi ti tackiag ti awanan pigsa!
3 ¡Amangan ti panangpatigmaanmo iti awanan sirib,
Ken panangipalawagmo idi a siwawadwad ti natibker a pannacaammo!
4 Asino ti nangibalicasam cadagiti sao?
Ken asino ti akinespiritu ti rimmuar kenca?

5 Dagiti mapapatay agpigergerda
Iti baba dagiti dandanum ken dagiti naed kencuana.
6 Ni Tanem malamolamo iti sango *ti Dios*,
Ket ni Abaddon awanan iti pangabbong.
7 Yucradna iti amianan iti rabaw ti kinaongngaong,
Ket ibitinna ti daga iti rabaw ti awan.
8 Reppetenna dagiti danum cadagiti napuscol nga ululepna;
Ket saan nga agpigis dagiti ulep iti babada.
9 Punitanna ti sango ti tronona,
Ket yucradna ti ulep iti rabawna.
10 Imburicna ti maysa a dulon iti rabaw dagiti dandanum,
Agingga cadagiti bedbeddeng ti lawag ken sipnget.
11 Nagpigerger dagiti monmon ti langit

Ket mapasdaawda iti panangtubngarna,
12 Riingenna ti taaw iti pannacabalinna,
Ket gapu iti panagawatna cabilenna a salputen ni Rahab.
13 Gapu iti Espirituna maarcosan dagiti langlangit;
Ti imana sinalputda ti nasiglat nga uleg.
14 Adtoy, dagitoy isuda laeng dagiti paset a naruar dagiti dalanna:
Ket, ¡amangan ti cabassit ti maysa a dayamudom a mangngegtayo kencuana!
¿Ngem ti gorrood ti pannacabalinna asino ti macaawat?

Ti ubbaw nga inanama ti managbasol.

27 Ket intuloy ni Job ti pangngarigna, ket kinunana,
2 Cas sibibiag ti Dios a nangiccat iti calintegac,
Ken ti Mannacabalin, a namarigat iti cararuac
3 (Ta adda pay la amin ti biagco caniac,
Ket ti espiritu ti Dios adda cadagiti abut ti agongco);
4 Pudno a dinto mangisao dagiti bibigco iti kinakillo,
Uray dagiti dilac dinto mangibalicas iti allilaw.
5 Adayu caniac ti panangjustificarco cadacayo;
Aginggat' matayac diacto iccaten ti kinatarnawco caniac.
6 Petpetac ti kinalintegco, ket isut' diacto palubosan a pumanaw:
Ti pusoc *dinacto* umsaen bayat ti panagbiagco.
7 Cas la coma iti managdacdakes ti cabusorco,
Ket ti tumacder a bumusor caniac cas la coma iti nakillo.

8 ¿Ta ania ti inanama ti di mangicancano iti Dios, nupay macagun-od iti gunguna,
Inton alaen ti Dios ti cararuana?
9 ¿Denggento aya ti Dios ti asugna,
Inton dumteng ti riribuc kencuana?
10 ¿Isu agragragsacto aya iti Mannacabalin,
Ken umawagto aya ti Dios iti amin a tiempo?
11 Isurocayto iti maipapan iti ima ti Dios;
Ti adda iti Mannacabalin diacto ilemmeng.
12 Adtoy, dacayo amin met laeng isut' nakitayo idi;
Apayapay ngarud a sangcanunongcayo nga agubbaw?
13 Daytoy isu ti bingay ti maysa a nadangcoc a tao iti Dios,
Ken tawid dagiti mammarigat nga awatenda iti Mannacabalin:
14 No umadu dagiti annacna, isut' maipaay iti campilan;
Ken dagiti saringitna didanto mapnec iti tinapay.
15 Dagiti matda kencuana maitanemdanto iti patay,
Ket dinto agdung-aw dagiti babbalona a babbai.
16 Nupay agpenpen ti pirac a cas tapoc,
Ken agsagana iti pagan-anay a cas pila;
17 Isut' saganaenna coma, ngem isut' icawesto ti nalinteg,
Ket bingayento ti awan basolna ti pirac.
18 Bangonenna ti balayna a cas sánga,
Ken cas maysa a calapaw nga aramiden ti agaywan.
19 Agidda a sibabacnang, ngem dinto maitipon *cadagiti ammana;*
Mulagatenna dagiti matana, ngem isut' awan.
20 Isut' macamacam dagiti macabutengá cas cadagiti dandanum;
Isut' pagpucawen ti bagio iti rabii.
21 Isut' ipayugpog ti casaor, ket pumanaw;
Ket isut' sagadenna iti yanna.
22 Ta *ti Dios* ipalladawnanto kencuana, ket isut' dina iliclic:
Isu cayatna ti mangitalaw iti imana.
23 Pagsisipatento dagiti tattao dagiti imimada kencuana,
Ket isut' sanamticandanto iti ruar ti yanna.

Ti laing ti tao nga agsarac cadagiti gameng ti tao. Ti sirib nabacbacnang a gameng, a ti ubbogna ti laeng Dios ti Macaammo.

28 Pudno adda maysa a minas a maipaay iti pirac,
Ket maysa a yan a maipaay iti balitoc a gugoranda.
2 Ti landoc maala iti daga,
Ket ti gambang matunaw nga aggaput' bato.

3 *Ti tao* mangisaad iti maysa nga ungto iti sipnget,
Ket macatumpong, aginggat' caadayuan unay a beddeng,
Dagiti batbato ti alinedned ken ti nacaro a sipnget.
4 Mangcali iti maysa a dariwangwang idiay lacsid ti pagnaedan dagiti tattao;
Isuda malipatanda iti saca;
Ibitinda iti adayu cadagiti tattao, nga agpallapallayogda.
5 Ti maipapan iti daga, isut' paggapuan ti tinapay;
Ket ti babana adda a cas binaliwan idi ti apuy.
6 Dagiti batbatona isudat' yan dagiti zafiro,
Ket addaan mocomoc ti balitoc.
7 Dayta a dana di ammo ti tumatayab nga agseppeg.
Isut' di nakita ti mata ti sawi:
8 Dagiti napusong nga an-animal isut' dida binaddec idi,
Uray ti narungsot a leon di limmasat idiay.
9 Incabilna ti imana iti rabaw ti pamulinawen;
Balikidenna dagiti banbantay cadagiti ponda.
10 Calienna dagiti cancanal iti tengnga dagiti batbato;
Ket cumita ti matana iti tunggal napateg a banag.
11 Reppetenna dagiti sariap tapno dida agtedted;
Ket ti banag a nailemmeng iyegna iti lawag.

12 Ngem sadinonto ti pacasaracan ti sirib?
Ken sadino ti yan ti pannacaawat?
13 Ti tao dina ammo ti pategna;
Ket saan a masaracan idiay daga dagiti sibibiag.
14 Cuna ti yuyeng, Awan caniac;
Ket cuna ti taaw, Awan caniac.
15 Isut' di magun-od gapu iti balitoc,
Uray ti pirac dinto matimbeng a maipaay iti pategna.
16 Isut' d magatadan iti balitoc ti Ofir,
Iti napateg nga onix, wenno iti zafiro.
17 Balitoc ken sarming dida macapadpad kencuana,
Dinto masucatan gapu cadagiti araruaten a ginuguran a balitoc.
18 Awan panangsarita a maaramidto a maipapan iti dili wenno iti cristal:
Wen, ti pateg ti sirib nangatngato ngem cadagiti rubi.
19 Ti topacio ti Etiopia dinto pumadpad kencuana,
Dinto mapatgan iti balitoc a pulpulos.
20 Sadino ngarud ti paggapuan ti sirib?
Ken sadino ti yan ti pannacaawat?
21 Idinto ta nailemmeng cadagiti mata ti amin nga agbiag,
Ken naitalimeng cadagiti tumatayab dagiti langlangit.
22 Da Pannacarba ken Patay cunada,
Nangegmi ti maysa nga anabaabna cadagiti lapayagmi.

23 Ti Dios maawatanna ti dalanna,
Ken ammona ti yanna.
24 Ta matmatanna dagiti ungto ti daga,
Ket cumita iti baba ti amin a langit;
25 A mangtimbeng iti angin;
Wen, sucatenna dagiti dandanum iti pagsucátan.
26 Idi nangaramid iti maysa a pangeddeng a maipaay iti tudo,
Ken maysa a dalan a maipaay iti kimat ti gorrood;
27 Idin isut' kinitana, ken impalawagna;
Isut' pinasingkedanna, wen, ket isut' pinalutputna.
28 Ket kinunana iti tao,
Adtoy, ti panagbuteng iti Apo, dayta isut' sirib;
Ken ti panangpanaw iti dakes isut' pannacaawat.

Laglagipen manen ni Job dagiti naglabas a kinarang-ayna ken caicarianna.

29 Ket intuloy ni Job ti pangngarigna, ket kinunana,
2 ¡O sapay coma ta cas-ac la cadagidi bulan di unana,
Cas cadagiti aldaw idi binantayannac ti Dios;
3 Idin nagraniag ti silawna iti rabaw ti oloc,
Ken gapu iti lawagna linasatco ti sipnget;
4 Cas caaddac idi iti kinaluom dagiti aldawco,
Idi a ti pannakiingongot ti Dios adda iti rabaw ti toldac;
5 Idi makiadda pay laeng caniac ti Mannacabalin,
Ket adda idi iti sibayco dagiti annacco;
6 Idi nabuggoan dagiti addangco iti mantequilla,

Ket ti bato imbucbocna caniac dagiti burayoc ti lana!
7 Idi rimmuarac iti ruangan agingga iti ciudad,
Idi insaganac ti tugawco idiay lansangan,
8 Nakitadac dagiti agtucubo a lallaki ket naglemmengda,
Ket bimmangon dagiti lallacay ket nagtacderda;
9 Minedmedan dagiti pangoloen ti panagsaoda,
Ket incabilda ti imada iti ngiwatda;
10 Napagtalna ti timec dagiti natacnengˉ,
Ket pimmiket ti dilada iti ngadasda.
11 Ta idi nangegnac ti lapayag, idin binendicionan*nac;*
Ket idi nakitanac ti mata, nangsacsi *caniac:*
12 Agsipud ta inispalco ti napanglaw nga imkis,
Iti ulila met, nga awanan idi iti bumadangˉ kencuana.
13 Ti bendicion ti sisasagana idi a mapucaw immapay caniac;
Ket pinagdaniwco gapu iti rag-o ti puso ti babai a balo.
14 Incapetco ti kinalinteg, ket kinawesannac:
Ti kinajusticiac cas maysa idi a lambon ken maysa a diadema.
15 Siac idi dagiti mata iti bulsec,
Ken siac idi ti sacsaca iti pilay.
16 Amaac idi ti macasapul:
Ket ti panggep ti diac am-ammo idi pinalutpotco.
17 Ket binuracco dagiti sangˉi dagiti nakillo,
Ket rinabsutco ti timucmaan dagiti ngipenna.
18 Idin kinunac, Matayacto idiay umocco,
Ken paaduecto a cas darat dagiti aldawco:
19 Ti ramutco maisacnap agingga cadagiti dandanum,
Ket rumabaw nga agpatnag ti linnaaw iti sangac:
20 Ti dayagco baro caniac,
Ket mapabaro ti ba-ic iti imac.
21 Agindengˉ caniac dagiti tattao, ken nagurayda,
Ket nagulimecda gapu iti pammalacadco.
22 Calpasan dagiti saoc dida nagsao manen;
Ket ti bitlac timmedted cadacuada.
23 Ket inurayda a cas iti tudo;
Ket nginangada a nalawa dagiti ngiwatda *a cas* iti maudi a tudo.
24 Inisemac ida, idi awan ti panagtalecda;
Ket ti lawag ti rupac dida impalladaw.
25 Pinilic ti dalanda, ket nagsaadac *a cas* pangulo,
Ken nagnaedac a cas maysa nga ari ti buyot,
Cas maysa a mangliwliwa cadagiti agdungˉdungˉ-aw.

Ituloy ni Job ti panagsaona ket dungˉ-awanna ti rangˉgas a lac-amenna, ken ti kinaingˉet ti Dios kencuana.

30 Ngem dagiti ububibbingˉ ngem siac rabrabakendac,
A dagiti ammada kinas-angco nga insaad a cadua dagiti aso *a bugaw* dagiti carcarneroc.
2 Wen, ti pigsa dagiti imimada, iti ania ti pangigungunaanda caniac?
Lallaki a pacapucawan ti naluom a tawen.
3 Isuda nacuttongda iti masapul ken bisin;
Curibanda ti namaga a daga, iti kinatalipungaw ti panagputputongˉ ken panaglangalangˉ.
4 Alaenda dagiti collocollot cadagiti cayona;
Ket dagiti ramut ti retama isuda ti taraonda.
5 Maparuarda manipud baet, *dagiti tattao,*
Umkisda iti licudanda a cas iti licudan ti maysa a mannanacaw;
6 Iti casta nga agnaedda cadagiti nacakigkigtot a lobongˉ,
Cadagiti ongˉib ti daga ken dagiti bato.
7 Ti tengˉngˉa ti casamecan agugada;
Iti siroc dagiti kemmekemmengˉ maurnongda.
8 *Isuda* dagiti annac dagiti maag, wen, annac dagiti nacas-angˉ a tattao;
Nabaotda a naparuar iti daga.

9 Ket ita agbaliuac a daniwda,
Wen, maysaac a balicas a barengˉbarengˉ cadacuada.
10 Caguradac, ket agtacderda iti adayu caniac,
Ket dida liclican a tupraan ti rupac.
11 Ta linucayanna ti lubidna ket pinarigatnac;

Ket imbellengda idi ti freno iti sangoc.
12 Iti imac a canawan tumacder dagiti nacas-ang a tattao;
Itublacda dagiti sacac,
Ket ipangatoda a maibusor caniac dagiti daldalanda a pacaracracan.
13 Dadaelenda ti danac,
Yunada ti pannacaraponco,
Dagiti *met laeng* lallaki nga awanan iti tumulong.
14 Cas iti maysa a nalawag a gutbaw umayda:
Iti tengnga ti pannacarba agtulidda iti *rabawco.*
15 Dagiti macapabutengg maibalicda caniac;
Camatenda ti dayawco a cas iti angin;
Ti kinarang-ayco aglabas a cas maysa nga ulep.

16 Ket ita maibucboc ti cararuac iti unegco;
Dagiti aldaw ti pannacaparigat pinetpetandac.
17 Iti rabii maabutan caniac dagiti tultulangco,
Ket dagiti *tuoc* a mangcurib caniac di agtalna.
18 Gapu iti dackel a pigsa *ti Dios* mabalbaliwan ti cawesco;
Putiputannac a cas iti samada ti badoc.
19 Impalladawnac iti pitac,
Ket agbalinac a cas tapoc ken dapdapo.
20 Umawagac kenca, ket dinac sungbatan:
Agtacderac, ket mingminganac.
21 Sica nagbalicca tapno nadawelca caniac;
Iti kinabileg ta imam camatennac.
22 Ingatonac iti angin, pasacayennac *kencuana;*
Ket runawennac iti bagio.
23 Ta ammoc nga iyegnacto iti patay,
Ken iti balay a natudingan a maipaay iti amin a sibibiag.

24 ¿Maysa pay saan nga iyunnat aya ti maysa ti ima iti pannacapasagna?
Wenno iti pannacaraponna umawag gapu iti tulong?
25 Diac sangitan aya ti adda idi iti riribuc?
Saan aya a napaliday ti cararuac gapu iti macasapul?
26 Idi nagbirucac iti imbag, idin immay ti dakes;
Ket idi inurayco ti lawag, immay ti sipnget.
27 Mariribuc ti pusoc, ket di agtalna;
Dagiti aldaw ti pannacaparigat addadan caniac.
28 Innac nga idungdung-aw nga awan ti init:
Agtacderac idiay gimong, ket umawagac iti tulong.
29 Maysaac a cabsat dagiti chacal,
Ken maysa a cadua dagiti avestruz.
30 Nangisit ti cudilco, *ket agregreg* caniac,
Ket mauram dagiti tulangco iti pudot.
31 Gapuna a ti arpac *nagbalin* a pagdung-aw;
Ken ti tulalic iti timec dagiti agsangit.

Cadagiti pannacaparigat ni Job ipatalgedna ti kinatarnaw ti biagna.

31 Nakitulagac cadagiti matac;
Casano ngarud ti ikikitac coma iti maysa a virgen?
2 Ta ania ti biang nga aggapu iti Dios sadi ngato,
Ken ti tawid nga aggapu iti Mannacabalin idiay ngato?
3 Saan aya a pannacarapon iti nakillo,
Ken pannacadadael cadagiti managaramid ti kinadangkes?
4 Saanna aya a kitaen dagiti dalanco,
Ken bilangen dagiti addangco?

5 No nakicuyogac idi iti kinaulbod,
Ken nagdarás ti sacac a mangallilaw
6 (Bay-andac a macati iti apag-isu a timbengan,
Tapno ammoen coma ti Dios ti kinatarnawco);
7 No ti addangco simmiasi iti dalan;
Ken ti pusoc nagna a siannurot cadagiti matac,
Ken no ti aniaman a mulitco cadagiti imac:
8 No casta bay-andac nga agmula, ken bay-anyo a sabali ti mangan;
Wen, bay-anyo a ti apit ti dagac maparut.
9 No ti pusoc mangituggod iti babai,
Ken no nagsanebac idiay ruangan ti caarrubac;
10 No casta bay-anyo a ni asawac aggiling gapu iti sabali,
Ket bay-anyo a dagiti sabali agrucnoyda kencuana.

11 Ta isu idi ti maysa a nacaalaliaw a baddut;
Wen, isu idi ti maysa a kinadangkes a madusaan gapu cadagiti oc-ocom:
12 Ta isut' maysa nga apuy a mangibus agpapan ken Dadael,
Ken mangparut coma iti amin nga apitco.
13 No inumsic ti panggep ti adipenco a lalaki wenno babai,
Idi nakisusicda caniac;
14 Ania ngarud ti aramidecto inton tumacder ti Dios?
Ken inton agsarungcar, anianto ti isungbatco kencuana?
15 ¿Saan aya nga isu a nangaramid caniac idiay tian ti nangaramid kencuana?
¿Ken saan aya a maymaysa ti nangpalanga cadatayo idiay tian?

16 No tinengngelco dagiti napanglaw cadagiti calicagumda,
Wenno pinagcullaapco dagiti mata ti balo a babai,
17 Wenno binucodac a kinnan ti sacmolco,
Ket ti ulila saan a nangan kencuana
18 (Saan, nanipud kinaubingco isu dimmackel a caduac a cas cadua ti maysa nga ama,
Ket isut' indalanco nanipud iti tian ni inac);
19 No binuyac a napucaw ti maysa gaput' caawan ti cawes,
Wenno ti macasapul awanan idi iti pagabbong;
20 No dagiti lomona didac binendicionan,
Ken no isu saan idi a napapudot iti dutdot dagiti carcarneroc;
21 No tinag-ayco ti imac a maibusor iti ulila,
Agsipud ta nakitac ti badangco idiay ruangan:
22 No casta bay-anyo a maregreg ti abagac manipud iti acloaclo,
Ken ti tackiagco maburac manipud iti tulang.
23 Ta ti pannacarapon nga aggapu iti Dios isut' maysa a nacakigkigtot caniac,
Ket gapu iti kinadayagna awan mabalinco nga aramiden.
24 No inaramidco a balitoc ti inanamac,
Ken kinunac iti nasudi a balitoc, *Sica* ti talecco;
25 No nagrag-oac agsipud ta ti sanicuac idi dackel,
Ken agsipud ta ti imac nacagun-od iti adu;
26 No kinitac ti init idi nagraniag,
Wenno ti bulan a magmagna iti kinalawag,
27 Ken naguyuguy a sililimed toy pusoc,
Ken no ti ngiwatco inagcanna ti imac:
28 Daytoy met isudat' idi maysa a kinadangkes a madusaan gapu cadagiti oc-ocom;
Ta inlibacco coma ti Dios nga adda sadi ngato.
29 No nagrag-oac iti pannacadadael ti gimmura caniac,
Wenno pinatan-occo ti bagic idi isut' nasaracan ti dakes
30 (Wen, diac inibtor ti ngiwatco a nagbasol
Gaput' panagsapul iti biagna a buyogen ti maysa a lunod);
31 No dagiti tattao ti toldac dida kinuna,
Asino ti macasarac iti maysa a di napno iti lasagna?
32 (Ti gangannaet saan a nagdagus idiay lansangan;
No di ket linuctac dagiti ruanganco iti agmagna);
33 No cas ken Adan inabbongac ti panaglabsingco,
Gaput' panangilemmengco ti kinadangkesco iti saclotco,
34 Agsipud ta kinabutengco ti dackel a kinaadu,
Ken ti panangumsi dagiti famfamilia kinigtotnac,
Iti casta a nagulimecac, ket diac rimmuar iti ruangan—
35 ¡O sapay coma ta addaanac iti maysa a mangipangag caniac!
(Adtoy, ditoy adda ti firmac, sungbatannac coma ti Mannacabalin)
Ket *addaanac coma* iti darum a sinuratan ti cabusorco!
36 Pudno nga isut' ibaclayco coma iti abagac;
Isut' ireppetco coma caniac a cas iti maysa a balangat:
37 Ipalawagco coma kencuana ti bilang dagiti addangco;
Cas maysa a principe umadaniac coma kencuana.
38 No ti dagac umkis a maibusor caniac,
Ket dagiti guritna agsangitda a sangcatipon;
39 No kinnanco dagiti bungana nga awan ti quarta,

Wenno dagiti agtagicua kencuana
pinadadaelco ti biagda:
10 Agtubo coma dagiti casumba iti saad
ti trigo,
Ken zizaña iti saad ti cebada.

Dagiti sao ni Job magibusda.

Ti billa ni Eliu, isu sireregta unay nga agcalicagum a mangipalawag iti panangipapanna.

32 Iti casta dagitoy tallo a lallaki
simmardengdan a mangsungbat
ken Job, agsipud ta isut' idi nalinteg
cadagiti matana met laeng.
2 Idin simged ti pungtot ni Eliu nga
anac a lalaki ni Baraquel a Buzita, ti
familia ni Ram: maibusor ken Job
simged idi ti pungtotna, agsipud ta pina-
lintegna ti bagina a naimimbag ngem iti
Dios.
3 Casta met a simged ti pungtotna a
maibusor cadagiti tallo a gagayyemna,
agsipud ta isuda dida nacasarac ti isung-
batda, ket nupay casta kinondenarda ni
Job.
4 Ita ni Eliu naguray nga agsao ken
Job, agsipud ta isuda laclacayda idi
ngem isu.
5 Ket idi a nakita ni Eliu nga awan ti
sungbat idi ngiwat dagitoy tallo a lal-
laki, simged idi ti pungtotna.

6 Ket ni Eliu nga anac a lalaki ni Bara-
quel a Buzita simmungbat ket kinunana,
Siac ubingac, ket dacayo lallacaycayo;
Gapuna a nagmayengac ket diac tinur-
dan nga imparangarang cadacay ti
panangipapanco.
7 Kinunac, Agsao coma dagiti aldaw,
Ti kinaadu dagiti tawen mangisuro
coma iti sirib.
8 Ngem adda maysa nga espiritu iti tao,
Ket ti anges ti Mannacabalin iccanna
ida iti pannacaawat.
9 Saan a dagiti dackel dagiti mamasirib,
Wenno dagiti lallacay dagiti ma-
caawat iti kinajusticia.
10 Gapuna a kinunac, Imdengandac;
Iparangarangconto met ti panangipa-
panco.

11 Adtoy, inurayco dagiti saoyo,
Tinimudco dagiti ballaagyo,
Idi nagsukimatcayo no ania ti saoenyo.
12 Wen, inimdengancayo.
Ket, adtoy, awan idi ti nacaparmec
ken Job,
Wenno nacasungbat cadagiti saona,
cadacayo.
13 Agannadcayo di la ket ta cunayo,
Nacasaraccami iti sirib;
Ti Dios ti mangabac coma kencuana, a
di ti tao:
14 Ta isu dina inturong dagiti saona a
maibusor caniac;
Isut' diacto sungbatan cadagiti saoyo.

15 Isuda masdaawda, dida sumungbaten
uray caano:
Isuda awanandat' balicas nga isac.
16 ¿Ket agurayacto aya, agsipud ta dida
agsao,
Agsipud ta agtalnada, ket dida su-
mungbaten?
17 Isungbatconto met ti biangco,
Iparangarangconto met ti panangipa-
panco.
18 Ta mapnoac cadagiti sao:
Ta pilitennac ti espiritu iti unegco.
19 Adtoy, ti baruconggo cas iti arac nga
awan ti sumngawanna;
Cas baro a lalat ti arac a sidadaan nga
agbettac.
20 Agsaoacto, tapno mabaw-asannac coma;
Luctacto dagiti bibigco ket sumung-
batac.
21 Diac, dawatec cadacayo, padayawan
ti kinatao ti uray asino;
Diacto itden dagiti mamaypay-oc a
galad iti asinoman a tao.
22 Ta diac ammo nga itden dagiti ma-
maypay-oc a galad;
Ta no saan sidadarás ti Managaramid
a mangiccat coma caniac.

Pabaddutenna ti panangpalinteg ni Job iti bagina met laeng. Panecnecanna a ti Dios badangganna ti tao iti pannacaaramat dagiti tagtagainep, ti sakit, ken dagiti angel.

33 Nupay casta, Job, dawatec kenca,
dengggem ti bitlac,
Ken ipangagmo amin dagiti saoc.
2 Adtoy ita, linuctac ti ngiwatco;
Ti dilac nagsaon iti ngiwatco.
3 Dagiti saoc *balicsendanto* ti kinalinteg
ti pusoc;
Ken ti ammo dagiti bibigco saoendan-
to a sipupudno.
4 Ti espiritu ti Dios inaramidnac,
Ken ti anges ti Mannacabalin iniccan-
nac iti biag.

6 No sica mabalinmo, sungbatannac;
Ornosem *dagiti saom* iti saclangco, sumangoca.
6 Adtoy, agturongac iti Dios met laeng a cas kenca:
Mabukelac met a naggapu iti pila.
7 Adtoy, ti pangigtotco dinacanto pagbutngen,
Ti panangtalmegco dinto dumagsen kenca.

8 Pudno a nagsaoca iti pagdengngegco,
Ken nangegco ti timec dagiti saom, *a nagcuna*,
9 Nadalusac, awanan panaglabsing;
Awan basolco, awan ti kinadangkes caniac,
10 Adtoy, isu agsapul cadagiti pamcuatan a maibusor caniac,
Isu imbilangnac a cabusorna;
11 Isu incabilna dagiti sacac iti tul-ong,
Isu tinandaananna amin dagiti danac.
12 Adtoy, sungbatancanto, iti daytoy saanca nga apag-isu;
Ta dacdackel ti Dios ngem iti tao.

13 Apayapay makisusicca a maibusor kencuana,
Ta dina ibaga ti uray aniaman cadagiti panggepna?
14 Ta ti Dios agsao iti maminsan,
Wen, iti mamindua, *nupay no ti tao* isut' dina icancano.
15 Iti maysa a tagtagainep, iti maysa a parparmata ti rabii,
No ti nargaan a turog agtinnag cadagiti tattao,
Cadagiti panaglibay iti rabaw ti idda;
16 No casta isu luctanna dagiti lapayag dagiti tattao,
Ket sadaanna dagiti sursuroda,
17 Tapno iccatenna ti tao iti gacat*na*,
Ken ilemmengna ti palangguad manipud iti tao;
18 Tenglenna ti cararuana manipud iti dariwangwang,
Ken ti biagna iti panangpucaw ti campilan.

19 Isu madusa met iti tuoc idiay rabaw ti iddana,
Ken iti cancanayon a ringgor idiay tultulangna;
20 Iti casta a ti biagna guraenna ti tinapay,
Ket ti cararuana iti naimas a taraon.
21 Ti lasagna marunaw, a di makitan;
Ket dagiti tultulangna a di makita idi rumuarda.
22 Wen, ti cararuana umadani iti dariwangwang,
Ket ti biagna cadagiti mangdadael.

23 No makiadda coma kencuana ti maysa nga angel,
Maysa a barubasa, maysa cadagiti sangaribu,
Tapno mangiparangarang iti tao no ania ti nalinteg a maipaay kencuana;
24 No casta *ti Dios* nacaasi kencuana, ket cunana,
Isut' ispalem iti yuulogna idiay dariwangwang,
Nacasaracac idi iti maysa a subbot.
25 Ti lasagna nalamlamiisto ngem *iti lasag* ti maysa nga ubing;
Isu agsubli cadagiti aldaw ti kinaubingna.
26 Isu agcararag iti Dios, ket isut' naparabur kencuana,
Iti casta a kitaenna a sirarag-o ti rupana:
Ket isublina iti tao ti kinalintegna.
27 Isu agcanta iti sangoanan dagiti tattao, ket cunana,
Nagbasolac idi, ket dinadaelco ti nalinteg idi,
Ket dinac ginungunaan:
28 Isu sinubbotna ti cararuac iti iseserrec iti dariwangwang,
Ket ti biagco kitaennanto ti lawag.

29 Adtoy, cadagitoy amin a banag agaramid ti Dios,
Iti mamindua, *wen* iti mamitlo, iti maysa a tao,
30 Tapno isublina ti cararuana manipud iti dariwangwang,
Tapno isu malawagan iti lawag dagiti agbiag.
31 Tandaanam a naimbag, O Job, ipangagnac:
Agulimecca, ket agsaoacto.
32 No addaanca iti aniaman nga isao, sungbatannac:
Agsaoca, ta calicagumanca a justificaren.
33 No saan, ipangagnac;
Agulimecca, ket isurocto kenca ti sirib.

Babalawen ni Eliu ni Job gapu iti dina panagraem: salacnibanna ti kinajusticia ti Dios ken ti kinaturayna.

34 Maysa pay simmungbat ni Eliu, ket kinunana,

2 Denggenyo dagiti saoc, dacayo mamasirib;
Ket timudendac, dacayo ngā addaan pannacaammo.
3 Ta ti lapayag suutenna dagiti sao,
Cas pananggraman ti ngadas iti taraon.
4 Pilientay coma cadatayo no asino ti nalinteg:
Ammoentay coma cadatay met laeng no ania ti naimbag.
5 Ta ni Job kinunana idi, Nalintegac,
Ket ti Dios iniccatna ti calintegac:
6 Nupay adda calintegac *maibilangac* a maysa a managulbod;
Ti sugatco saan a maagasan *nupay siac* awan labsingco.
7 Ania a tao ti cas ken Job,
A manginum ti pananggumsi a cas la danum,
8 A mapan cumuyog cadagiti managaramid iti kinadangkes,
Ken makipagna cadagiti nadanggcoc a tattao?
9 Ta isu kinunana, Awan magunguna ti maysa a tao,
A pakirag-oenna coma ti bagina iti Dios.

10 Gapuna ngā imdenggandac, dacayo tattao a mannacaawat:
Adayu coma iti Dios, ngā isu aramidenna coma ti kinadanggcoc,
Ken aggapu iti Mannacabalin, ngā isu aramidenna coma ti kinadangkes.
11 Ta ti aramid ti tao isu isupapaenanto kencuana,
Ken ipabirucna iti tunggal tao dagiti dalanna.
12 Wen, ti kinapudnona, ti Dios dinto agaramid a sidadanggcoc,
Uray ti Mannacabalin dinanto killoen ti kinajusticia.
13 Asino ti nangted kenca ti maysa ngā akem iti rabaw ti daga?
Asino ti nangimaton iti amin a lubong?
14 No isu insaaadna ti pusona kencuana met laeng.
No inurnongna kencuana met laeng ti espirituna ken ti angesna;
15 Amin a lasag mapucawto a sangcacanunong,
Ket ti tao agsublinto manen iti tapoc.

16 No ita *sica addaancat'* panagawat, denggem daytoy:
Ipangagmo ti timec dagiti saoc.

17 ¿Agturayto laeng aya ti maysa a gumura iti kinajusticia?
¿Ket condenaremto aya ti nalinteg *ken* mannacabalin?—
18 *Kencuana* ngā agcuna iti ari, *Sica* nacas-angca,
Wenno cadagiti natacnenng, *Dacayo* nadangcoccayo;
19 Ti di mangraem cadagiti bagí dagiti principe,
Wenno mangipangpangrona iti bacnang ngem iti napanglaw;
Ta isuda amin isudat' aramid dagiti imana.
20 Iti apagdaricmat matayda, iti met laeng tengngat' rabii;
Dagiti tattao magungonda ket aglabasda,
Ket dagiti mamaingel maiccatda ngā awan ti ima.

21 Ta dagiti matana addada cadagiti dalan ti tao,
Ket isu kitkitaenna amin ngā ipapanna.
22 Awan ti sipnget wenno naderrem a lulem,
Isu a paglemmengan coma dagiti managaramid ti kinadangkes.
23 Ta isu dina masapul pay ngā otoben ti tao,
Tapno mapan coma iti sango ti Dios iti panangocom.
24 Burakenna dagiti mamaingel a tattao *cadagiti daldalan* a di matontonan,
Ket isaadna dagiti sabali iti saadda.
25 Gapuna ngā ammoenna dagiti aramidda;
Ket idupalitna ida iti rabii, iti casta a madadaelda.
26 Isu cabilenna ida a cas la dakes a tattao
Iti napanayag ngā imatang dagiti sabsabali;
27 Agsipud ta simmiasida iti isusurot kencuana,
Ket dida kinayat ngā incancano iti aniaman cadagiti dalanna:
28 Iti casta a padatengenda kencuana ti asug ti napanglaw,
Ket isu impangagna ti asug ti maparigat.
29 No isu mangted talna, asino ngarud ti macabalin a mangcondenar?
Ket no ilemmengna ti rupana, asino ngarud ti macakita kencuana?
Ngā agpadpada no *maaramid coma* iti maysa a nacion, wenno iti maysa a tao:

30 Tapno ti di mangicancano iti Dios di agari,
Tapno awan coma ti mangallilaw cadagiti tao.

31 ¿Ta nagcuna ti maysa iti Dios,
Inturedco *ti dusa*, diacto mangranggasen *uray caano:*
32 Ti diac makita isurom caniac:
No nagaramidac iti kinadangkes, isut' diacto aya aramidenen uray caano?
33 Ti supapacna casto aya la iti cayatmo, tapno isut' ipaidmo?
Ta sica ti agpili coma, ket saan a siac:
Gapuna a saoem no ania ti ammom.
34 Tattao a mannacaawat saoendanto caniac,
Wen, tunggal masirib a macangeg caniac:
35 Agsao ni Job nga awanan pannacaammo,
Ket dagiti saona awan siribda.
36 Sapay coma ta masuut ni Job aginggat' panungpalan,
Agsipud ta iti panagsungbatna umasping cadagiti nadangcoc a tattao.
37 Ta inayonna ti kinasukir iti basolna;
Isu pagsipatenna dagiti imana iti tengngatayo;
Ket paaduenna dagiti saona a maibusor iti Dios.

Idarum ni Eliu ni Job iti kinasukirna ken ti kinapalangguadna.

35 Maysa pay simmungbat ni Eliu ket kinunana,
2 Panunutem a daytoy ti calintegam,
Wenno cunaem, Ti kinalintegco adadda ngem *iti kinalinteg* ti Dios,
3 A cunaem, Anianto a gundaway ti adda kenca?
Ket, anianto a gungguna ti icutac, a nangnangrona ngem no nagbasolac?
4 Sungbatancanto,
Ken cadagiti caduam kenca.
5 Imatangam dagiti langlangit, ket kitaem;
Ket mingminggam dagiti tangatang, a nanggatnggatoda ngem sica.
6 No nagbasolca, ania ti inrusuam a maibusor kencuana?
Ket no dagita labsingmo umaduda, ania ti aramidem kencuana?
7 No nalintegca coma, ania ti itdem kencuana?
Wenno ania ti awatenna ita imam?
8 Ta kinadanggcocmo *mabalinna ti manggranggas* iti maysa a tao a cas kenca;
Ket ta kinalintegmo *mabalinna ti manggunguna* iti anac a lalaki ti tao.

9 Gapu iti kinaadu dagiti pammarigat isuda agickisda;
Isuda umkisda iti tulong gapu iti tackiag ti maingel.
10 Ngem awan ti agcuna, Sadino ti yan ti Dios a Mangaramid caniac,
A mangted cancanta iti rabii,
11 Nga isuronatay a nangnangrona ngem cadagiti an-animal ti daga,
Ken nangaramid cadatay a nasirsirib ngem dagiti tumatayab dagiti langlangit?
12 Sadiay umkisda, ngem awan ti sumungbat,
Agsipud iti tangsit dagiti tattao a managdacdakes.
13 Pudno ti Dios dinanto denggen ti ubbaw *nga asug*,
Isut' dinto icancano ti Mannacabalin.
14 ¡Dinto basbassit inton cunaem a dica cumita kencuana,
Ti panggep adda iti sangona, ket agurayca kencuana!
15 Ngem ita agsipud ta isu saan a simmarungcar iti pungtotna,
Isu dina incancano a napalalo ti palangguad;
16 Gapuna a luctan ni Job ti ngiwatna iti kinaubbaw;
Isu paaduenna dagiti sao nga awanan ammo.

Ituloy ni Eliu ti palawagna ket justificarenna ti pannacaaramat ti pammarigat ti Dios.

36 Intuloy met ni Eliu, ket kinunana,
2 Anusannac bassit, ket iparangarangconto kenca;
Ta addaanac pay la bassit nga isao iti biang ti Dios.
3 Alaecto ti ammoc manipud adayu,
Ken ipaayconto ti kinalinteg iti Mangaramid caniac.
4 Ta pudno a dagiti saoc saanda nga ulbod:
Ta ti napalongdo iti ammo makiadda kenca.
5 Adtoy, ti Dios mannacabalin, ket dina umsien ti asinoman:
Isu mannacabalin iti pigsa ti pannacaawat.

6 Isu dina igaga ti biag ti nadangcoc,
Ngem itdenna iti maparigat ti calinteganda.
7 Isu dina isina dagiti matana iti nalinteg:
Ngem cadagiti ar-ari iti rabaw ti trono,
Isu isaadna ida iti agnanayon, ket maitan-ocda.
8 Ket no mareppetda coma cadagiti putaw,
Ken no matiliwda cadagiti tali ti liday;
9 No casta iparangarangna cadacuada ti aramidda,
Ken dagiti labsingda, nga isuda nagaramidda a sipapalangguad.
10 Isu luctanna met ti lapayagda iti sursuro,
Ket agbilin nga agtuckiadda iti kinadangkes.
11 No isuda ipangag ken agservida *kencuana*.
Isuda ibusendanto dagiti aldawda iti kinarang-ay,
Ken dagiti tawenda cadagiti pacaayaywan.
12 Ngem no dida mangipangag, mapucawdanto iti campilan,
Ket mataydanto nga awan pannacaammo.
13 Ngem dagiti di mangicancano iti Dios iti puso agurnongdan iti pungtot:
Isuda dida umawag iti tulong inton reppetenna ida.
14 Isuda matayda iti kinaagtutubo,
Ket ti biagda *mapucaw* iti tengnga ti narugit.
15 Isu ispalenna dagiti mapaliday iti lidayda,
Ket luctanna ti lapayagda iti pammarigat.
16 Wen, isu kinayatnaca nga allawigen nga igaput' pacarigatan
Iti maysa a nawanag a disso, isu nga awan ti kinakipet;
Ken ti maidisso iti lamesaanmo mapno coma iti kinalucmeg.

17 Ngem sica napnoca iti pannacaocom ti nadangcoc:
Pannacaocom ken kinajusticia gemgemandaca.
18 Ta dinaca coma tignayen ti pungtot a maibusor cadagiti dusa;
Uray ti kinadackel ti sabbot dinaca coma isiasi.
19 ¿Macagungunanto aya ta asugmo, *tapna awanca coma* iti pacarigatan,
Wenno amin dagiti pigsa ta bilegmo?
20 Dica calicaguman ti rabii,
No dagiti tattao makeltayda iti yanda.
21 Agaluadca, dica icancano ti kinadangkes:
Ta daytoy pinilim ad-adda ngem iti pannacaparigat.
22 Adtoy, ti Dios agaramid a sinangato iti pannacabalinna;
Asino ti mangadal nga umasping kencuana?
22 Asino ti mangicumit kencuana ti dalanna?
Wenno asino ti macabalin a mangisao,
Sica inaramidmo ti kinakillo?

24 Lagipem a sica intan-ocmo ti aramidna,
Isu a nagdaniwan dagiti tattao.
25 Amin a tattao kimmitada sadiay;
Isut' imatangan ti tao idiay adayu.
26 Adtoy, ti Dios dackel, ket isut' ditay ammo;
Ti bilang dagiti tawenna di masukimat.
27 Ta ipallangatocna dagiti tedted ti danum,
Nga agubo iti tudo nga aggapu iti alingasawna,
28 Nga ibucboc dagiti tangatang
Ken itedtedda nga aglaplapusanan iti tao.
29 Wen, maawatan aya ti asinoman dagiti panangyucrad cadagiti ululep,
Dagiti panaggorrood ti linngna?
30 Adtoy, isu yucradna ti lawagna a mailicmut kencuana;
Ket abbongannna ti tucoc ti taaw.
31 Ta iti pannacaaramat dagitoy ocomenna dagiti il-ili;
Isu mangted taraon iti kinawadwad.
32 Isu abbongganna dagiti imana iti sal-it,
Ket isut' cumitanna, a manggino iti ginoan.
33 Ti daranudorna ibagana ti maipapan kencuana,
Dagiti an-animal met ti maipapan *iti bagio* a sumungad.

Uyotan ni Eliu ni Job nga agtuloc iti Dios, ken mangitan-oc iti di masukimat a kinadackel ti Dios.

37 Wen, ti daytoy agpigerger ti pusoc
Ket maalis iti yanna.
2 Denggem, O, denggem ti aweng ti timecna,

Ken ti daranudor a rumuar iti ngiwatna.
3 Isu isut' ibaonna iti baba iti amin a langit,
Ken ti sal-itna cadagiti ungto ti daga.
4 Calpasanna agungor ti maysa a timec;
Isu aggorrood iti timec ti kinadayagna;
Ket dina tenglen *dagiti sal-it* inton mangeg ti timecna.
5 Ti Dios aggorrood a nacascasdaaw iti timecna;
Dadackel a banag ti aramidenna, a ditay maawatan.
6 Ta cunana iti nieve, Agtinnagca iti daga;
Casta met iti sangcatudoan ti tudo,
Ken cadagiti sangcatudoan ti mannacabalin a tudona.
7 Isu sadaanna ti ima ti tunggal tao,
Tapno amin dagiti tao nga inaramidna *isut'* ammoenda coma.
8 Iti casta dagiti animal sumrecda cadagiti suppoc,
Ket agtaengda cadagiti gucayabda.
9 Aggapu iti silid *ti abagatan* ti bagio,
Ket ti lam-ec aggapu iti amianan.
10 Gapu iti anges ti Dios maited ti hielo;
Ken ti caacaba dagiti dandanum mapaakikid.
11 Wen, ipaawitna ti napuscol a ulep iti kinadam-eg;
Isu iwarasna ti ulep ti sal-itna:
12 Ket mailicaw gapu iti panangiturongna,
Tapno isuda aramidenda coma ti aniaman nga ibilinna cadacuada.
Iti rabaw ti mapagnaedan a lubong;
13 No isu maipaay coma iti panangisuro, wenno maipaay coma iti dagana,
Wenno maipaay iti naayat a kinaimbag, nga isu paumayenna.

14 Ipangagmo daytoy, O Job:
Agtacderca a sitatalna, ket otobem dagiti nacascasdaaw nga aramid ti Dios.
15 Dica ammo aya no casano ti panangicumit ti Dios *ti bilinna* cadacuada,
Ket paraniagenna ti sal-it ti ulepna?
16 Ammon aya dagiti panagtitimbeng dagiti ulep,
Dagiti nacascasdaaw nga aramid daydiay a naipalongdoan iti pannacaammo?
17 ¿No casano ti panagpudot dagiti cawesmo,
No ti daga natalna gapu iti abagat?
18 ¿Mabalinmo aya ti bumuyog kencuana nga iwaras ti tangatang,
A napigsa a cas iti sinucog a sarming?
19 Isurom cadacami no anianto ti saoenmi kencuana;
Ta dicam maornos *ti bitlami* gapu iti kinasipnget.
20 ¿Maibaganto aya kencuana a sayatco ti agsao?
Wenno cayat aya coma ti tao nga isu matilmon coma?

21 Ket ita dagiti tattao dida kitaen ti lawag nga agraniag cadagiti tangatang;
Ngem lumabas ti angin, ket rangranganna ida.
22 Aggapu iti amianan ti binalitocan nga annaraar:
Ti Dios adda iti rabawna ti nacakigkigtot a kinadayag.
23 *Maipanggep* iti Mannacabalin, isu ditay masukimat:
Isut' mangnibinibi iti pannacabalin;
Ket iti kinajusticia ken nawadwad a kinalinteg isu dinto mangpaliday.
24 Agbutengg ngarud dagiti tattao kencuana:
Isu dina icancano dagiti asinoman a mamasirib ti puso.

Agsao Ni Jehova, ket ipalawagna ti kinaawan ammo ni Job maipapan iti pannacaparsua ken pannacabukel ti daga; iti lawag, nieve, uraro, tudo, ken hielo; cadagiti bitbitwen, ken cadagiti cadawyan dagiti leon.

38 Idin simmungbat ni Jehova manipud iti alawig, ket kinunana,
2 Asino daytoy a mangpasipnget iti patigmaan,
Gapu cadagiti sao nga awanan pannacaammo?
3 Baricsam ita dagita lomom a cas maysa a lalaki;
Ta sapulecto kenca, ket ipalawagmonto caniac.
4 Sadino aya ti yanmo idi incabilco dagiti puon ti daga?
Ipalawagmo no addaancat' panangawat.
5 Asino aya ti nangkeddeng cadagiti rucodna, no ammom?
Wenno, asino aya ti nangyunnat iti pagrucod iti rabawna?
6 Iti sadino aya ti nacaicapetan idi dagiti puonna?

Wenno asino ti nangicabil ti batona a panuli,
7 Idi nagdaniw dagiti bitbitwen ti agsapa,
Ken amin dagiti annac a lallaki ti Dios dimmir-i gapu iti rag-o?

8 ¿Wenno *asino* ti nangpunit ti taaw cadagiti ruruangan,
Idi timpuar, *cas no* rimmuar iti tian;
9 Idi inaramidco dagiti ulep a cawesna,
Ken nacaro a sipnget a maysa a lampin a maipaay kencuana,
10 Ket sineñalac a maipaay kencuana ti beddengco,
Ket insaadco dagiti balunet ken ruruangan,
11 Ket kinunac, Agingat' ditoy ti umayamto, ngem saan nga as-asideg;
Ket ditoy maitaengto aya dagiti napusong a dalluyon?

12 ¿Binilinmo aya ti bigat nanipud *pananngrugi* dagiti aldawmo,
Ken inaramidmo a ti bannawag ammoenna ti yanna;
13 Tapno petpetanna coma dagiti ungto ti daga,
Ket ti nadangcoc maiwagwag a mairuar kencuana?
14 Isut' mabaliwan a cas pila iti baba ti sada;
Ket *amin dagiti banag* agparangda a cas maysa a cawes:
15 Ket cadagiti nadangcoc maipaid ti lawagda,
Ket ti nangato a tackiag mabungtol.

16 Simrecca aya cadagiti ubbog ti taaw?
Wenno nagnaca aya cadagiti caungan ti yuyeng?
17 Naipaltiing aya kenca dagiti ruangan ni patay?
Wenno nakitam aya dagiti ruangan ti aniniwan ni patay?
18 Naawatam aya ti daga iti caacabana?
Ipalawagmo, no ammom ida amin.

19 Sadino ti yan ti dalan *a mapan* iti pagnaedan ti lawag?
Ket ti maipan iti sipnget, ¿sadino ti yan ti dissona,
20 Tapno isut' alaem coma iti beddengna,
Ken tapno lasinem coma dagiti daná *a mapan* idiay balayna?
21 ¡*Awan duadua*, sica ammom ta nayanacca idin,
Ket ti bilang dagiti aldawmo dackel!

22 ¿Simrecca aya cadagiti gameng a nieve,
Wenno nakitam dagiti paggamengan ti uraro,
23 Nga inaywanac a maibusor iti tiempo ti riribuc,
Maibusor iti aldaw ti bacal ken gubat?
24 Iti ania a dalan ti pacapanawan ti lawag,
Wenno ti casaor nagiwara iti rabaw ti daga?

25 Asino ti nangcali iti maysa a canal a maipaay iti layus,
Wenno maysa a dalan a maipaay iti sal-it ti gorrood;
26 Tapno isut' pagtudoenna iti maysa a daga nga awan ti agyan a tao;
Wenno iti let-ang, a yan ti awan matagtagitao;
27 Tapno penkenna ti walangwalang ken langalang *a daga*,
Ken tapno patuboenna ti naganus a root?
28 Adda aya ama ti tudo?
Wenno asino ti nangputot cadagiti tedted ti linnaaw?
29 Asino ti akintian ti rinuaran ti hielo?
Ket ti napusacsac nga amor ti langit,
asino ti nangpataud kencuana?
30 Dagiti danum aglemmengda *ket agbalinda* a cas bato,
Ket iti rabaw ti taaw agbalay.

31 Mareppetmo aya ti rummuoc dagiti Pleiades,
Wenno mapalucayam dagiti patapat ti Orion?
32 Maidalanmo aya dagiti Mazzarot iti tiempoda?
Wenno maituronggmo aya ti Arcturos agraman cadagiti caduana?
33 Ammom aya dagiti alagaden dagiti langlangit?
Mapasingkedam aya ti pagtarayan ti daga?

34 Maingatom aya ta timecmo cadagiti ulep,
Tapno ti kinaadu dagiti danum abbongganca coma?
35 Maibaonmo aya dagiti sal-it, tapno mapanda coma,
Ken cunaenda kenca, Addacam ditoy?
36 Asino ti nangicabil iti sirib cadagiti akinuneg a paset?

Wenno asino ti nangted ti pannacaawat iti panunot?
37 Asino ti macabilang cadagiti ulep gapu iti sirib?
Wenno asino ti macaibucboc cadagiti botella ti langit,
38 Inton agayus ti tapoc *a mapan* iti maysa a tukel,
Ken dagiti bingcol agcacapetda a nairut?

39 Maanupmo aya ti tinucmaam a maipaay cadagiti leon,
Wenno mamnecmo ti gartem dagiti agtutubo a leon,
40 Inton agiddada cadagiti gucayabda,
Ket agtaengda iti suppoc tapno agsanebda?
41 Asino ti mangisagana iti wac ti tinucmaanna,
Inton agpuccaw dagiti babassitna iti Dios,
Ket agcallautangda gaput' curang ti taraon?

Ti kinaawan ammo ni Job a maipapan cadagiti caldingg nga atap, ugugsa, as-asno nga atap, bacbaca nga atap, avestrus, cabayo, sawi, ken ti aguila.

39 Ammom aya ti tiempo no caano ti panagpasngay dagiti atap a caldingg a taga bato?
Wenno matandaanam aya no caano ti panaganac dagiti ugsa?
2 Mabilangmo aya dagiti bulan a panagsicugda?
Wenno ammom aya no caano ti panagpasngayda?
3 Agrucobda, ipasngayda dagiti urbonda,
Ipugsoda dagiti tuocda.
4 Dagiti babassitda agbalinda a napigsa, isuda dumackelda iti nawanag nga away;
Isuda rumuarda ket dida sumubli manen.

5 Asino ti nangibaon a sibubulos iti asno nga atap?
Wenno asino ti nangbucra cadagiti reppet ti nasiglat nga asno?
6 Asino a ti balayna inaramidco ti letang,
Ken caapayaan ti pagtacngannа?
7 Isu abienna ti gologolo ti ciudad,
Dina met denggen ti ickis ti agpaguyod.
8 Ti intar dagiti banbantay isu ti pagarabanna,
Ket sapulenna ti amin a nalangto.
9 Maay-ayonto aya ti baca nga atap nga agservi kenca?
Wenno agtaengto aya iti denna ti colloongmo?
10 Mareppetmo aya ti baca nga atap iti reppetna idiay gurit?
Wenno pac-olennanto aya dagiti loblobong iti calpasam?
11 Agtaleccanto aya kencuana agsipud ta ti pigsana dackel?
Wenno bay-amto aya kencuana ti aramidmo?
12 Agtaleccanto kencuana, a yegnanto iti balay ta bukelmo,
Ken urnongennanto *ti iric* ti pagtaltagam?

13 Dagiti pa'yac ti a vestrus agpayacpacda a sipupusong;
Ngem isuda aya dagiti pawis ken lawi ti ayat?
14 Ta isu bay-anna dagiti itlogna idiay daga,
Ket papudotenna ida idiay tapoc,
15 Ket malipatanna a mabalin a baddeken ida iti saca,
Wenno ti atap nga animal mabalinna a payaten ida.
16 Isu agaramid a sicacas-ang cadagiti babassitna a cas la no dina idi cucua ida:
Nupay casta ti aramidna adda coma iti kinaubbaw, *isu* awanan butong;
17 Agsipud ta iniccat ti Dios ti siribna,
Isu dina imbingayan iti panangawatna.
18 Iti aniaman a tiempo ti panangingatona iti bagina,
Isu abienna ti cabayo ken ti agsacay kencuana.

19 Intedmo aya ti cabayo ti ingelna?
Kinawesam aya ti tengngedna iti agtaytayegteg a pargayen?
20 Isu pinalagtom aya a cas dudon?
Ti dayag ti panagbang-esna nakigkigtot.
21 Isu curobanna ti lobong, ket agrag-o iti pigsana:
Isu rumuar a sumabet cadagiti naigaman a tattao.
22 Rabrabakenna ti butong, ket saan nga agcullayaw;
Isu dina pagtuckiadan ti campilan.
23 Ti taguban agawong maibusor kencuana,

Ti agsilap a gayáng̃ ken duros.
24 Isu tilmonenna ti daga iti rungsot ken ungĕt;
Dina patien ngga isut' timec ti tangguyob.
25 No la ket ta *agawengg̃* ti tangguyob isu cunana, Ea!
Ket isu angotenna ti bacal manipud adayu.
Ti daranudor dagiti capitan ken ti dir-i.

26 ¿Gapu aya iti siribmo ti tumangcayagan ti sawi,
Ket yucradna dagiti payacna iti agpaabagatan?
27 Gapu aya iti bilinmo ti ngumatoan ti aguila,
Ket aramidenna ti umocna idiay ngato?
28 Idiay bato agtaeng̃, ket aramidenna ti balayna,
Idiay toctoc ti gangal, ken iti sarikedked.
29 Manipud sadiay siimenna ti tucmaan;
Dagiti matana isut' kitaenda manipud adayu.
30 Dagiti urbonna met susupenda ti dara:
Ket idiay yan dagiti napapatay, isu adda.

Agtuloc ni Job. Ti darum ni Jehova. Ti maipapan iti behemoth.

40 Maysapay ni Jehova simmungbat ken Job, ket kinunana,
2 Ti managdillaw makisusicto aya iti Mannacabalin?
Ti makitubar ti Dios isut' sungbatanna coma.

3 Idin ni Job simmungbat ken Jehova, ket kinunana,
4 Adtoy, Bassit ti caicariac; anianto ti isungbatco kenca?
Icabilco ti imac iti ngiwatco.
5 Iti naminsan nagsaoac idi, ket diacto sumungbat;
Wen, iti mamindua, ngem diacto pay aramiden.

6 Idin simmungbat ni Jehova ken Job nanipud iti alawig, ket kinunana,
7 Baricsam ita dagita lomom a cas iti maysa a lalaki:
Sapulecto kenca, ket agpalawagca caniac.
8 Aw-awanemto pay aya ti panangocomco?
Condenarennacto aya, tapno majustificarca coma?
9 Wenno adda aya maysa a tackiagmo a cas iti Dios?
Ket macagorroodca aya iti maysa a timec a cas kencuana?

10 Arcosam ita ta bagím iti kinadegganĝ ken tan-oc;
Ket agcawesca iti dayaw ken dayag.
11 Ibucbucmo dagiti burayoc ta punĝtotmo;
Ket cumitaca iti tunggal maysa a napalangguad, ket isut' itolmenmo.
12 Cumitaca iti tunggal maysa a napalangguad, *ket* isut' pagtabaem;
Ket talaytayem ti nadangcoc idiay pagtacderanna.
13 Ilemmengmo ida a sangcacanunong̃ idiay tapoc;
Patapatam dagiti rupada idiay nailemmeng̃ *a disso.*
14 Iti casta pagpudnoencanto met
A ta imam met laeng̃ a canawan ispalennacanto.

15 Adtoy ita, ti behemoth nga inaramidco a cas met kenca;
Isu mangan iti root a cas iti baca.
16 Adtoy ita, ti pigsana adda cadagiti lomona,
Ket ti pigsana adda cadagiti culapot ti tianna.
17 Isu garawenna ti ipusna a cas maysa a cantingen:
Dagiti piskel dagiti loppona mapagcacamangda.
18 Dagiti tulangna *cacasda la* tubtubong̃ a gambang̃;
Dagiti pennetna umaspingda, cadagiti balunet a landoc.

19 Isu ti pangolo dagiti dalan ti Dios:
Isu *laeng̃* a nangaramid kencuana ti nangted kencuana iti campilanna.
20 Pudno a dagiti bantay isut' paltuadanda iti taraon,
Idiay pagay-ayaman dagiti amin nga animal ti away.
21 Isu agidda iti siroc dagiti cayo a loto,
Idiay suppoc ti cawayan ken idiay libtong̃.
22 Dagiti cayo a loto isut' abbongandá iti linongda;
Dagiti sauce ti waig isut' alicubcubenda.
23 Adtoy, no maysa a carayan aglabiang̃, isu ti di agpigerger;

Isu natalged, nupay no ti Jordan
padackelenna met laenḡ ti sabanḡanna.
24 Isut' alaento aya ti asinoman inton
adda iti pagbantayan,
Wenno salputennanto ti agonḡna iti
maysa a saltoc?

Maipalawag ti pannacabalin ti Dios iti olimaw.

41 Mairuarmo aya ti olimaw iti maysa
a banniit?
Wenno mairutam aya ti dilana iti
maysa a lubid?
2 Maicabilmo aya ti maysa a tali idiay
agonḡna?
Wenno salputem aya ti sanḡina iti
maysa a lawin?
3 Agaramidto aya cadagiti adu a dawat
kenca?
Wenno manḡisaonto aya kenca cadagiti nalamuyot a sao?
4 Makiaramidto aya kenca iti maysa a
tulag,
Tapno alaem coma a maysa nḡa adipen iti agnanayon?
5 Makiay-ayamcanto aya kencuana a cas
iti maysa a tumatayab?
Wenno isut' reppetemto aya a maipaay cadagiti babbalasanḡmo?
6 Ti bunḡgoy *dagiti cumacalap* isut'
ilacodanto aya?
Isut' binḡayendanto aya iti tenḡnḡa
dagiti agtagtagilaco?
7 Mapunnom aya ti cudilna cadagiti
sinimaan a landoc,
Wenno ti olona cadagiti pisga ti ican?
8 Ipataymo ta imam kencuana;
Lagipem ti bacal, ket dica aramidenen
ti casta uray caano.
9 Adtoy, ti inanamana adda iti ubbaw;
Dinto aya maipababa iti met laenḡ
pannacakita kencuana.
10 Awan ti castat' carunḡsot nḡa agtured
a manḡriinḡ kencuana;
Asino nḡarud ti macatacder iti sanḡoanac?
11 Asino ti nanḡted nḡa immuna caniac,
tapno agbayadac manen kencuana?
Ti aniaman nḡa adda iti baba ti amin
a lanḡit cucuac.

12 Diacto agulimec a maipapan cadagiti
camenḡna,
Wenno iti mannacabalin a pigsana,
wenno iti naimbag a bagína.
13 Asino ti macarabsut iti akinruar a
pagan-anay?
Asino ti macagtenḡ iti uneg dagiti
sanḡina?
14 Asino ti macalucat cadagiti ruanḡan
ti rupana?
Ti aglicmut cadagiti nḡipenna macakigtot.
15 Dagiti nalagda a sicsicna isudat' pagtanḡsitna.
Agpunitda a sanḡcatipon *a cas iti maysa*
a naripcan a sada.
16 Casta ti idedecket ti maysa iti sabali,
Nḡa awan ti anḡin a macastrec iti
baetda.
17 Isuda matiponda iti maysa ken maysa;
Isuda agdecketda a sanḡcatipon, iti
casta a dida mapagsina.
18 Dagiti baenna manḡisilnagdat' lawag,
Ket dagiti matana casda cadagiti calub
ti mata ti bigat.
19 Iti nḡiwatna rumuar ti manḡpasged
cadagiti aluten a pagsilaw.
Ket dagiti arisanḡasanḡ ti apuy agrissicda.
20 Cadagiti abut ti agonḡna rumuar ti
maysa nḡa asoc,
Cas iti maysa a lumlumuag a banḡa ken
cadagiti *agpuur* a badobadoc.
21 Ti anḡesna pasgedanna dagiti uginḡ a
bato,
Ket maysa a daranḡ ti rumuar iti nḡiwatna.
22 Idiay tenḡnḡedna agnaed ti pigsa,
Ket ti macakigtot agsala iti sanḡoananna.
23 Dagiti paspaset ti lasagna matiptiponda:
Isuda nalagdada iti rabawna; isuda
dida macuti.
24 Ti pusona nalagda a cas maysa a bato;
Wen, nalagda a cas iti akinbaba a bato
ti gilinḡan.
25 No bumanḡon, agbutenḡ dagiti mannacabalin:
Gapu iti lagaw agmauyonḡda.
26 No iduyoc ti maysa kencuana ti campilan, di macagunguna;
Wenno ti pica, ti gayanḡ, wenno ti
tinarumamis a sunnuat.
27 Isu ibilanḡna ti landoc a cas garami,
Ket ti gambanḡ a cas matumoy a cayo.
28 Isut' di mapagtaray ti pana:
Dagiti bato a maipallatibonḡ agbalinda kencuana a punḡet ti garami.
29 Dagiti panḡ-or maibilanḡda a cas punḡet ti garami:
Isu agcatawa iti panagtayab ti gayanḡ

30 Dagiti akinbaba a pasetna isudat' *cas* natadem a gibgibac,
Isu yucradna *a cas mayarig* iti maysa a lugan a pagregnas iti rabaw ti pitac.
31 Isu palluagenna ti alinegneg a cas maysa a banga:
Isu aramidenna ti taaw a cas maysa a banga ti sapsapo.
32 Isu parangrangenna ti danana iti calpasanna;
Panunoten ngata ti maysa nga aguban ti alinegneg.
33 Iti rabaw ti daga awan ti caaspingna,
A maaramid nga awan ti butengg.
34 Isu kitaenna ti isu amin a nangato:
Isu ti ari dagiti amin nga annac a lallaki ti kinapusongg.

Ipudno ni Job ti biddutna. Condenaren ni Jehova dagiti tallo a gagayyem ni Job, ket isublina ti kinarangayna.

42 Idin simmungbat ni Job ken Jehova, ket kinunana,
2 Ammoc a sica maaramidmo amin dagiti banag,
Ket awan ti panggepmo a matengngel.
3 Asino daytoy a mangilemmengg iti patigmaan nga awanan ammo?
Gapuna a binalicasco idi ti diac naawatan,
Banbanag a nacascasdaaw caniac a diac ammo idi.
4 Denggem, gawawaec kenca, ket agsaoacto;
Sapulecto kenca, ket ipalawagmo caniac.
5 Nangngegco kenca idi gapu iti panagdengngeg ti lapayag;
Ngem ti matac makitanaca:
6 Gapuna a guraec *ti bagic*,
Ket agbabawiac iti tapoc ken dapdapo.

7 Ket casta idi, a calpasan ti pannacaisao idi ni Jehova cadagitoy a sao ken Job, kinuna ni Jehova ken Elifaz a Temanita, Ti ungetco sumged a maibusor kenca, ken maibusor cadagiti dua a gagayyemmo; ta dicay insao ti maipapan caniac ti banag a nalinteg, cas *insao* ni adipenco a Job.

8 Ita ngarud mangalacayo cadacayo iti pitó nga urbon ti baca, ken pito a carnero, ket incayo ken adipenco a Job, ket idatagyo gapu cadacayo ti maysa a daton a mapuuran; ket icararagnacayto ni adipenco a Job; ta isut' awatecto, tapno diac aramiden cadacayo ti mayannurot iti kinamaagyo; ta dicay insao ti maipapan caniac ti banag a nalinteg, cas *insao* ni adipenco a Job.

9 Iti casta da Elifaz a Temanita ken Baldad a Suita ken Sofar a Naamatita napanda, ket inaramidda ti cas imbilin ni Jehova cadacuada: ket inawat ni Jehova ni Job.

10 Ket ni Jehova imbaw-ingna ti pannacacayaw ni Job, idi nga incararaganna dagiti gagayemna; ket inted ni Jehova ti mamindua nga ad-adu ngem iti adda kencuana idi casacbayanna.

11 Idin immayda kencuana dagiti amin a cacabsatna a lallaki ken babbai, ken amin dagiti caimuanna idi, ket nakicaanda kencuana iti tinapay idiay balayna: ket nagleddaangda kencuana, ket isut' liniwliwda maipapan iti dakes nga inyeg ni Jehova kencuana: tunggal tao met nangted kencuana iti sangcapisi a cuarta, ken tunggal maysa ti maysa a singsingg a balitoc.

12 Iti casta binedicionan ni Jehova ti naud-udi a tungpal ni Job a nangnangrona ngem idi panangrugina: ket isu addaan idi iti sangapulo ket uppat a ribu a carcarnero, ken innem a ribu a camcamello, ken sangaribu a casangolan a bacbaca, ken sangaribu nga as-asno.

13 Isu addaan met idi iti pito nga annac a lallaki ken tallo a babbai.

14 Ket isu ingaladna iti nagan ti inauna, Jemima; ket iti nagan ti maicaddua, Cesia, ket iti nagan ti maicatlo, Kerenhapuc.

15 Ket iti amin a daga saan idi a nasaracan ti babbai a castat' caimnasda a cas cadagiti annac a babbai ni Job: ket ni amada iniccanna ida iti tawid cadagiti cacabsatda a lallaki.

16 Ket calpasan daytoy nagbiag ni Job iti sangagasut ket uppat a pulo a tawen, ket nakitana dagiti annacna a lallaki, ken dagiti annac a lallaki dagiti annacna a lallaki, nga uppat *met laengg* a caputotan.

17 Iti casta ni Job natay idinto a lacay ken napno cadagiti aldaw.

DAGITI SALMOS.

LIBRO I.

Dagiti Sibilinteg mayabarnĝisda cadagiti Nakillo.

1 Nagasat ti tao nĝa saan a magna iti
omanan dagiti dakes,
Ken saan a makitacder iti dalan dagiti
managbasol,
Ken saan a makiabay iti tugaw dagiti
agsabsabrac:
2 Nĝem ti pacaragsacanna adda iti linteg
ni Jehova;
Ket ti lintegna ti imutectecanna iti
aldaw ken rabii.
3 Ket isu casto maysa a cayo a naimula
iti sibay dagiti ayus ti danum,
Nĝa ipaltuadna ti bunĝana iti car-
benĝanna,
Nĝa ti bulonĝna met saan a malaylay;
Ket amin nĝa aramidna rumanĝ-ayto.
4 Dagiti dakes saanda a casta,
Nĝem isuda cas taep nĝa ipalais ti
anĝin.
5 Ket iti casta dagiti dakes saandanto a
macatacder iti panangocom,
Uray dagiti managbasol iti paggimonĝ-
an dagiti nalinteg.
6 Ta ni Jehova ammona ti dalan dagiti
nalinteg;
Nĝem ti dalan dagiti dakes mapu-
cawto.

Ti Panagari ni Pinulotan ni Jehova.

2 Apayapay agriribuc dagiti nasnacion,
Ket dagiti tattao agpanpanunotda iti
maysa a banag nĝa ubbaw?
2 Dagiti arari ditoy daga agisaadda
cadacuada met laenĝ,
Ket dagiti agturay aginoman-omanda,
A maibusor ken Jehova ken maibusor
met iti Pinulotanna, *a cuncunada*,
3 Dadaelentay coma dagiti pamaludna
a pagsinaen,
Ket ibellenĝtayo iti adayo cadatay
dagiti talida.
4 Daydiay a situtugaw sadi langit
agcatawanto:
Ti Apo uyuyawennanto ida.
5 Ket iti casta casaonanto ida iti punĝ-
totna,
Ket ranĝgasanna ida iti napalaus a
lucsawna:
6 Ket nupay no casta insaadco ti aric,
Iti rabaw ti nasantoan a turodco a
Sion.
7 Siac balicsecto ti bilin:
Ni Jehova kinunana caniac, Sica ti
anacco;
Daytoy nĝa aldaw siac pinutotca.
8 Agkiddawca caniac, ket siac itedconto
kenca dagiti nacion a pannacatawid-
mo,
Ket dagiti caunĝtoan a paset ti daga
a cucuam.
9 Rumrumkem ida a sibabaston iti
landoc;
Burakemto ida a babassiten a casla
banĝa ti agdamdamili.
10 Ita nĝarud agmasiribcayo, O dacayo
arari:
Masursuroancayo, O dacayo ococom
ditoy daga.
11 Agservicayo ken Jehova à sibubutenĝ,
Ket agragsaccayo a sipipigerger
12 Agekenyo ti anac, tapno di maapnas,
ket mapucawcayo iti dalan,
Ta ti punĝtotna madaras a sumgedto.
Nagasat amin dagidiay nĝa cumamanĝ
kencuana.

Binigat a Cararag ti Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David, idi nagtalaw ken
Absalom nĝa anacna.

3 Jehova, amanĝan ti yaadu dagiti
cabusorco!
Adu dagiti umalsa a bumusor caniac.
2 Adu dagiti agcuna iti cararwac,
Awan ti tulonĝ ti Dios kencuana.
(Selah)
3 Nĝem sica, O Jehova, ti maysa a
calasag a manĝlawlaw caniac;
Ti gloriac, ken mamaitan-oc iti uloc.
4 Awagac ni Jehova iti timecco.
Ket sunĝbatannac manipud iti turodna
a nasantoan. (Selah)
5 Nagiddaac ket nacaturogac;

Nagriingac; ta ni Jehova saranayennac.
8 Diacto agbutenğ cadagiti linaclacsa a tattao,
Nğa nagsaadda a bumusor caniac a nanğlawlaw.
9 Bumanğonca, O Jehova, isalacannac, O Diosco:
Ta sica sinugatmo amin dagiti cabusorco iti pispisda;
Rinumrumecmo dagiti nğipnğipen dagiti dakes.
8 Ti panangisalacan biang ni Jehova:
Ti bendicionmo isaad coma iti rabaw ti ilim. (Selah)

Minalem a Cararag ti Panagtalec iti Dios.

Ken Palungo a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo ni David.

4 Sungbatannac no umawagac,
O Dios ti kinalintegco;
Sica binang-arannac *idi addaac* iti panagrigrigat:
Caasiannac, ken denggem toy cararagco.
2 O dacay, nga annac dagiti tao, caanonto ti panagbalbaliw ti dayagco iti pardaya?
Caanonto ti panagayatyo iti kinaubbaw, ken panangsapulyo iti kinaulbod? (Selah)
3 Ngem ammoenyo nga ni Jehova inlasinna ti nadiosan kencuana met laeng:
Ni Jehova denggennacto no awagac.
4 Siaamesca, ket saanca nga agbasol:
Ibagam a sipapasnec ita pusom met laeng iti rabaw ti pagiddaam, ket agulimecca. (Selah)
5 Idatonmo dagiti daton ti kinalinteg,
Ket isaadmo ti talecmo ken Jehova.
6 Adu dagiti nga agcuna: Asino ti mangiparangto cadatayo iti *uray ania nga* imbag?
Jehova, ibangonmo ta silaw ta rupam cadacami.
7 Sica insaadmo ti yaman itoy pusoc,
Adadu ngem *adda cadacuada* no dagiti anienda ken ti baro nga aracda immaduda.
8 Sitatalnaac nga agiddanto ken maturogac:
Ta sica, Jehova, sica met laeng ti mangisaad caniac iti mayengmeng.

Cararag iti Pannacaigaga cadagiti Nakillo.

Ken Palungo a Musico; iti Nehiloth. Salmo ni David.

5 Imdengam coma dagiti saoc, O Jehova,
Imutectecam coma ti panpanunotec.
2 Denggem cadi ti timec ti asugco, Aric, ken Diosco;
Ta kenca agcararagac.
3 O Jehova, iti bigat denggemto ti timecco;
Iti bigat ornosecto *ti cararagco* kenca, ket agpuyatacto.
4 Ta sica saanca a maysa a Dios nga adda ayatna iti kinadakes:
Ti dakes saanto a makitaeng kenca.
5 Dagiti napalangguad saandanto a macatacder iti sangoanam:
Agguraca cadagiti amin a managaramid iti kinakillo.
6 Racrakemto ida nga agsao iti tinitiri:
Ni Jehova guraenna dagiti narungsot ken naulbod a tao.
7 Ngem cas caniac, iti caadu ti siaayat a kinaimbagmo umayacto iti balaymo;
Iti butenğ kenca agrucbabacto a sitituronğ iti nasantoan a templom.
8 Idalannac, O Jehova, iti kinalintegmo ta gapu cadagiti cabusorco;
Lintegem iti sangoanac ta dalanmo.
9 Ta awan ti pagtalcan iti ngiwatda;
Ti unegda ti napalalo a kinadakes:
Ti carabucobda isu ti maysa a tanem a silulucat,
Iti dilada pumasablogda.
10 Ibilangmo ida a nacabasol, O Dios;
Matnagda coma a gapu cadagiti pamnagbagada met laeng:
Pagtalawem coma ida iti caadu dagiti isusukirda;
Ta isuda bimmusorda kenca.
11 Ngem amin coma dagidiay nga agcamang kenca agragsac,
Umawawagda coma nga agnanayon gapu iti rag-o, ta icanawam ida:
Dagiti met coma nga agayat ita nagan-mo siraragsacda kenca.
12 Ta sica bendicionamto ti nalinteg;
O Jehova, sica lawlawemto iti ayat cas iti maysa a calasag.

Cararag a pagdawat iti Caasi no tiempo ti Pannacariribuc.

Ken Palungo a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran, nayabuloy iti Sheminith. Salmo ni David.

6 O Jehova, saannac a babalawen iti panagungetmo,

Saannac met a dusaen ita sibabara a panaglucsawmo.
2 Caasiannac, O Jehova; ta siác nalaylayacon:
O Jehova, pasalun-atennac; ta dagiti tultulanĝco agbibinegda.
3 Toy cararwac casta met mariribuc unay:
Ket sica, O Jehova, casano ti cabayagmo?
4 Agsublica, O Jehova, luc-atam toy cararwac:
Isalacannac gapu iti naayat nĝa asim.
5 Ta ken patay awan lagip kenca:
Iti Tanem asinonto ti agyaman kenca?
6 Siac nabannogac gaput' panagsasaibbecco;
Amin a rabii paglanĝoyac ti iddac;
Sibogac ti catrec cadagiti luluac.
7 Macullaapan ti matac gapu iti ladinĝit;
Lumacay maipuon cadagiti amin a cabusorco.
8 Umadayocayo caniac, dacay amin nĝa agaramid iti kinadakes;
Ta ni Jehova dinenĝnĝegna ti timec ti sanĝsanĝitco.
9 Ni Jehova dinenĝnĝegna ti panagdawdawatco;
Ni Jehova awatennanto ti cararagco.
10 Amin dagiti cabusorco mabainandanto ket marirudanto unay:
Agsanuddanto, ket mabainandanto a madagdagus.

Agasug ni David ken Jehova tapno maispal cadagiti Nadanĝkes.

Shiggaion ni David, nĝa incantana ken Jehova, maipanĝgep cadagiti sao ni Cus a taga-Benjamin.

7 O Jehova, Diosco, kenca agcamanĝac:
Isalacannac cadagiti isu-amin a cumamatcamat caniac, ket ispalennac,
2 Tapno saanda nĝa agawen toy cararwac cas maysa a leon,
A manĝpispisi kencuana, no awan pay ti manĝisalacan.
3 O Jehova, Diosco, no inaramidco daytoy;
No adda ti kinadakes cadagitoy imac;
4 No sinupapacac ti dakes iti sicacappia caniac
(Pudno, insalacanco ti bumusor caniac nĝa awan ti gapuna);
5 Ti cabusor camatenna coma toy cararwac, ket magam-udanna;
Wen, ket ipaypayatna coma iti daga toy biagco,
Ket toy dayawco icabilna coma iti tapuc. (Selah)
6 Tumacderca, O Jehova, ita unĝetmo;
Bumanĝonca la a bumusor iti punĝtot dagiti sumuppiat caniac,
Ket agriinĝca coma gapu caniac; imbilinmon ti panangocom.
7 Ket ti gimonĝ dagiti ilili lawlawendaca coma;
Ket iti rabawda sica agsublica iti nĝato.
8 Ni Jehova ocomennanto dagiti ilili:
Ocomennacto, O Jehova, a mayannurot iti kinalintegco, ken iti kinasinĝpetco nĝa adda caniac.
9 O ti kinadakes dagiti managdacdakes aggibus cadi, nĝem pabilgem coma dagiti nalinteg:
Ta ti nalinteg a Dios isu suutenna dagiti isisip ken dagiti puspuso.
10 Ti calasagco adda iti Dios,
Nĝa manĝisalacan cadagiti nalinteg ti pusoda.
11 Ti Dios isut' maysa nĝa ocom a nalinteg,
Wen, ti maysa a Dios nĝa agnanayon a siuunĝet iti inaldaw.
12 No ti maysa a tao saanto nĝa agsubli, isu asaennanto ti campilanna;
Bineccogna ti ba-i ti panana, ket inlayatna;
13 Ket sinaganana kencuana dagiti aruat en ti pammapatay;
Aramidenna dagiti panana a *duros a* nasilap.
14 Adtoy, sumical iti kinadakes;
Wen, nagsicug iti ranĝgas, ket nagpasnĝay iti tiri.
15 Inaramidna ti maysa a palab-ug, ket kinalianna,
Ket natnag iti abut nĝa inaramidna.
16 Ti ranĝgasna agsublinto iti ulona met laenĝ,
Ket ti kinadawelna bumabanto iti coppocoppona met laenĝ.
17 Agyamanacto ken Jehova a mayannatup iti kinalintegna,
Ket agidaydayawacto iti nagan ni Jehova a Canĝatoan Unay.

Ti Dayag ni Jehova ken ti Tacnenĝ ti Tao.

Ken Palunĝo a Musico; nayabuloy iti Gittith. Salmo ni David.

8 O Jehova, Apomi,
Nagtan-oc ta naganmon iti amin ti daga,

Nga nangicabil iti gloriam iti rabaw dagiti langit!
2 Manipud iti ngiwat dagiti maladaga ken agsusu pinaaddam ti pigsa,
Gapu cadagiti sumuppiat kenca,
Tapno pagulimekem coma ti cabusor ken ti manangibales.
3 No imutectecac dagiti langitmo, ti inaramid dagita ramaymo,
Ti bulan ken dagiti bituen, isuda nga insaadmo;
4 Ania ti tao, ta gapu agsaluadca kencuana?
Ket ti anac ti tao, ta gapu sumarungcarca kencuana?
5 Ta inaramidmon a nababbaba bassit ngem iti Dios,
Ket balangatam iti gloria ken dayaw.
6 Inaramidmo nga adda turayna cadagiti inaramid dagita imam;
Incabilmon amin nga adda iti babaen ti sacsacana:
7 Amin a carnero ken vacvaca,
Isuda, ken dagiti animal ti tay-ac,
8 Dagiti tumatayab cadagiti tangatang, ken dagiti ican ti taaw,
Uray ania man nga aglasat iti liplippit dagiti taaw.
9 O Jehova, Apomi,
Nagtan-oc ta naganmon iti amin ti daga!

Salmo a Pagyaman gapu iti Kinalinteg ti Dios.

Ken Palungo a Musico; mayabuloy iti Muth-labben. Salmo ni David.

9 Itdecto ti yaman ken Jehova iti amin toy pusoc;
Iparangconto amin dagiti nacascasdaaw nga aramidmo.
2 Maragsacanacto ken rumagrag-oacto kenca;
Icancantacto ti panangidayaw ita naganmo,
O Sica a Cangatoan.
3 No dagiti cabusorco tumallicudda,
Maitibcol ken madadaeldan iti sangoanam.
4 Ta sica sinaranaymo ti calintegac ken ringgorco;
Situtugawca iti trono a mangocom a sililinteg.
5 Binabalawmo dagiti nacion, dinadaelmo dagiti nakillo;
Pinucawmo ti naganda iti agnanayon awan inggana.
6 Dagiti cabusorco nacadanonda iti panaggibus, narebbecda iti agnanayon;
Ket dagiti ciudad nga rinacracmo,
Uray ti pacalaglagipan cadacuada napucawen.
7 Ngem ni Jehova agtutugaw a *cas ari* iti agnanayon;
Insaganana ti tronona iti panangocom;
8 Ket ocomennanto ti lubong iti kinalinteg,
Aramidennanto ti panangocom cadagiti ilili iti kinainget.
9 Ni Jehova isunto met ti nangato a a baluarte cadagiti maupit,
Maysa a nangato a baluarte cadagiti aldaw ti panagriribuc;
10 Ket dagiti macaammo iti naganmo isaaddanto ti talecda kenca;
Ta sica, Jehova, saanmo a binaybay-an dagiti agbiroc kenca.
11 Cantaenyo ti daydayaw ken Jehova, nga agnaed iti Sion;
Iwarnacyo cadagiti ilili dagiti aramidenna.
12 Ta isu nga agmalutmut iti panangpadara malagipna ida;
Saanna a malipatan ti asug dagiti napanglaw.
13 Mangaasica coma caniac, O Jehova;
Matmatam coma ti leddaangco *nga sagabaec* cadagidiay gumurgura caniac,
Sica nga mangaon caniac iti ruangan ni patay;
14 Tapno maiparangarangco coma amin ti dayawmo.
Cadagiti ruangan ti anac a babai ti Sion
Agragragsacacto iti panangisalacanmo.
15 Dagiti nacion maipisocda iti palab-ug nga inaramidda:
Iti bateng nga insanebda pacasimbaludan ti sacada met laeng.
16 Ni Jehova nagpacaammon, inicutannan ti panangocom:
Ti nakillo masiloanen iti aramiden dagiti imana met laeng.
(Higgaion. Selah)
17 Dagiti nakillo mapasublidanto ken Tanem,
Uray pay amin dagiti nacion nga manglipat iti Dios.
18 Ta dagiti macasapul saandanto a malipatan a cancanayon,
Ket ti inanama dagiti napanglaw saanto met nga agpucaw nga agnanayon.

19 Tumacderka, O Jehova; saan comà a
macapagballigi ti tao:
Dagiti nacion maocomda coma dita
saclangmo.
20 Pagbutngem coma ida, O Jehova:
Dagiti nacion maammoanda coma nga
isuda taoda laeng. (Selah)

Cararag maipanggep iti Pannacarebba dagiti Nakillo.

10 Apayapay agintecca iti adayo unay,
O Jehova?
Apayapay aglemmengca cadagiti
tiempo ti riribuc?
2 Iti kinatangsit dagiti nadangkes maca-
matcamat a siraraba ni napanglaw;
Matiliwda coma cadagiti sicap nga
inararapaapda.
3 Ta ti nadangkes pagpalangguadanna
ti calicagum ti pusona,
Ket ti naagum paglicudanna, *wen*, um-
sienna ni Jehova.
4 Ti nadangkes, iti kinatangsit ti lung-
ayna, *cunana*, Saannanto nga isingir.
Amin a panpanunotna, Awan ti Dios.
5 Dagiti cababalinna nairutda a can-
canayon;
Dagiti panangocommo nangatngato
ngem ti makitana:
Maipanggep cadagiti cabusorna, liblib-
bianna ida.
6 Cunana iti pusona, Saanacto a maanano;
Cadagiti amin a caputotan awanacto
iti pacadangraran.
7 Ti ngiwatna napno iti panangilunod
ken panangiculbo ken panangupit:
Iti babaen ti dilana adda ti kinarang-
gas ken kinakillo.
8 Agtugaw cadagiti disso a pagsaneban
dagiti purpuroc;
Cadagiti nalimed a disso papatayen-
na ti awanan basol;
Dagiti matana sisisiputda a nalimed
iti saan a macaannong.
9 Agsibsibloc a nalimed a cas maysa a
leon iti aponna;
Adda nga agdadaan a mangtiliw iti
napanglaw:
Tiliwenna ti napanglaw, no maawidna
iti batengna.
10 Sumaricadcad, rumucob,
Ket ti saan a macaannong mapadso
gapu cadagiti napigsa a buyotna.
11 Kunana iti pusona, Ti Dios nalipa-
tanna;
Ilingedna ti rupana; dinanto kitaenen
uray caano man.
12 Bumangonca coma, O Jehova; O
Dios, ilayatmo coma ta imam:
Dica lipatan cadi ti napanglaw.
13 Apayapay ti nadangkes umsienna ti
Dios,
Ket cunana iti pusona, Saancanto nga
agisingir?
14 Nacakitaca; ta buybuyaem ti ranggas
ken ti dakes a nakem, tapno balsem
iti imam:
Ti di macaannong agtalec kenca;
Sica ti nangsaranay cadagiti ululila.
15 Rumkem ti tackiag ti nadangkes;
Ket maipanggep iti dakes a tao, suki-
sukem ti kinadangkesna ingganat'
awan masaracam.
16 Ni Jehova isu ti Ari nga agnanayon
nga awan ti inggana:
Dagiti nacion mapucawdan iti dagana.
17 Jehova, nangegmo ti calicagum dagiti
naemma:
Saganaemto ti pusoda, ipaaymonto ta
lapayagmo a dumngeg;
18 Tapno mangipato cadagiti ululila ken
maupupit,
Tapno ti tao nga taga-lubong saan
coman a mamagames.

Ni Jehova ti maysa a Camang ken Taclin.

Ken Palungo a Musico. Salmo
ni David.

11 Ken Jehova agcamangac:
Casano cunayo itoy cararwac,
Tumayabca a *cas* billit iti bantaymo;
2 Ta, ni, dagiti nadangkes bisarenda ti
bai ti pana,
Isigoda ti pana iti partengna,
Tapno iturongda iti casipngetan iti
naliteg ti pusona;
3 No madadael dagiti puon,
Ania ti mabalin nga aramiden ti
nalinteg?
4 Ni Jehova adda iti nasantoan a temp-
lona;
Ni Jehova, ti tronona adda sadi
langit;
Dagiti matana matmatenda, dagiti
calub ti matana suutenda, dagiti an-
nac dagiti tao.
5 Ni Jehova suutenna ti nalinteg;
Ngem dagiti nadangkes ken ti agayat
iti kinauyong pagguraan ti cararwa-
na.
6 Cadagiti nadangkes pagtudoennanto
dagiti silo;
Apuy ken azufre ken nabara nga angin
isudanto ti pannacabagi ti copada.

7 Ta ni Jehova nalinteg; ayatenna ti kinalinteg:
Ti nalinteg buybuyaennanto ti rupana.

Ti Dios isut' Tulonḡ a maibusor cadagiti Nagulib.

Ken Pulunḡo a Musico; mayabuloy iti Sheminith. Salmo ni David.

12 Bumadanḡca cadi, Jehova; ta ti dinidios a tao tumukenḡ;
Ta dagiti mamati agawanda iti tenḡnḡa dagiti annac dagiti tao.
2 Agpipinnasawda tunḡgal maysa iti carrubana:
Iti naaliog a bibig, ken iti calupcop a puso, agsaoda.
3 Ni Jehova putdennanto amin a bibig a naaliog,
Ti dila nḡa agsao cadagiti kinasuroc;
4 Nḡa kinunada, Iti dilami manḡparucmacamto;
Dagiti bibigmi cucuami a bucod: asino ti apo iti nḡatoenmi?
5 Gapu iti pannacaupit ti napanḡlaw, gapu iti sasainnec ti nanumo,
Ita bumanḡonacto, cuna ni Jehova;
Icabilconto iti pagsimpaan a tontontonenna a siaanḡsab.
6 Dagiti sao ni Jehova nadalusda a sao;
Cas pirac a nalunag iti pagtunawan iti daga,
Naminpito a nadalusan.
7 Salimetmetamto ida, O Jehova,
Salacnibamto ida nḡa agnanayon iti daytoy a caputotan.
8 Dagiti nadanḡkes magnada nḡa agbalballiasat,
No ti kinaalas maitan-oc iti tenḡnḡa dagiti annac dagiti tao.

Cararag maipanḡgep iti Tulonḡ iti Pannacaducut.

Ken Pulunḡo a Musico. Salmo ni David.

13 Casano capaut, O Jehova? lipatannac nḡata nḡa agnanayon?
Casano capaut ti panangilinḡedmo caniac ita rupam?
2 Casano capaut ti panagbacabacac itoy cararwac,
Idinto nḡa adda ni tarumpinḡay ditoy pusoc nḡa agmalmalem?
Casano capaut ti panangsaliwan caniac ti cabusorco.
3 Imutectecam coma *ket* sunḡbatannac, O Jehova a Dioseo:
Silawam dagitoy matac, tapno diac coma malibay iti *turog* ni patay;
4 Tapno ti cabacalco saanna a cuna, siac nagballigiacon kencuana;
Tapno dagiti cabusorco dida maragsacan no mapacsiatac.
5 Nḡem siac nanḡnamnamaac ita kinamanagayatmo;
Toy pusoc agragrag-onto iti panangisalacanmo.
6 Canḡcantaacto ni Jehova,
Gapu ta nanḡtaconaynay a sibubuslon caniac.

Kinacunenḡ ken Kinakillo dagiti Tao.

Ken Pulunḡo a Musico. *Salmo* ni David.

14 Ti maag kinunana iti pusona, Awan ti Dios.
Isuda nadadaelda, nagaramiddan iti nacarurrurod a gapuanan;
Awan siasino man nḡa agaramid iti naimbag.
2 Ni Jehova minatmatanna manipud sadi lanḡit dagiti annac dagiti tao,
Tapno kitaenna no adda cadacuada ti uray ania a nacaawat,
Nḡa nagbirocda iti Dios.
3 Isuda amin nagpaigidda; isuda nagbubunḡgoyda a nagbalinda a nadugiot;
Awan siasinno man nḡa agaramid iti naimbag, awan, uray maysa.
4 Awan ammoda dagiti agararamid iti kinakillo,
Nḡa lamutenda dagiti taoc a *cas* panangḡlamutda iti tinapay,
Ket saanda nḡa awagan ni Jehova?
5 Addagidiaydan iti dackel a butenḡ;
Ta ti Dios adda iti caputotan dagiti nalinteg.
6 Ibabainyo ti patigmaan ti napanḡlaw,
Gaputta ni Jehova ti camanḡna.
7 Sapay coma ta ti pannacaisalacan ni Israel rimmuaren manipud Sion!
Inton ni Jehova lapsutenna ti pannacacayaw ti ilina,
Isunto ti panagragsac ni Jacob, *ket* agrag-onto ni Israel.

Dagiti Cababalin ti Makipagili iti Sion.

Salmo ni David.

15 Jehova, asinonto ti agtaenḡ ita tabernaculom?
Asinonto ti agnaed ita nasantoan a turodmo?

2 Dayta nga magmagna a nalinteg, ken
agaramid iti kinalinteg,
Ket agsao iti pudno manipud iti pu-
sona;
3 Dayta nga saan a mamadpadakes gapu
iti dilana,
Ket saan a mangranggas iti gayyemna,
Ket saan a mangumsi a maibusor iti
caarrubana;
4 Nga cadagiti matana imbabainna ti
mababalaw,
Ngem idaydayawna dagiti agbutengr
ken Jehova;
Dayta nga sapataanna ti pannacarang-
gasna met laengr, ket di agbaliw;
5 Dayta nga saan nga agpaanac iti
piracna,
Ket saanna awaten ti rangcap a mai-
busor cadagiti nanengnengr.
Isu nga agaramid cadagitoy a banag
saanto a magaraw.

Ni Jehova ti Pannacabagi ni David itoy Panagbiag ken ti Mangispal kencuana iti Ipapatay.

Michtam ni David.

16 Icaluyanac, O Dios; ta sica ti pag-
balinec a camangco.
2 *O cararwac*, kinunam ken Jehova, Sica
ti Apoc:
Awan ti imbag caniac no saan a sica.
3 Maipanggep cadagiti sasantos nga adda
iti rabaw ti daga,
Isuda dagiti sipapalongdo nga pagay-
ayatac.
4 Maipaadunto dagiti ladladingit dagiti
mangted cadagiti sagsagut iti sabali
a *dios:*
Dagiti datonda nga inumen a dara
saanconto nga idaton,
Saanco met nga alaen ti nagnaganda
cadagiti bibigco.
5 Ni Jehova isu ti pannacabagi a tawidco
ken copac:
Pasingsingkedam ti ginasatac.
6 Dagiti beddeng naingasatanda caniac
cadagiti naragsac a disdisso;
Wen, sisasayaat ti tawidco.
7 Benditoecto ni Jehova, nga iniccannac
iti patigmaan;
Wen, ti pusoc isursuronac cadagiti
bayat ti rinabii.
8 Incabilco ni Jehova a cancanayon iti
sangoanac:
Gaputta adda iti macanawan nga imac,
saanacto a maisin.
9 Gapuna sirarag-o ti pusoc, ket ti dayag-
co agragragsac:
Ti lasagco met agtalinaedto a sitatalec.
10 Ta saanmonto a baybay-an toy carar-
wac ken Tanem;
Saanmonto met nga ipalubos nga ti
santom kitaenna ni rupsa.
11 Ipakitamto caniac ti dana ti biag:
Ita sangoanam addat' kinapunno ti
rago;
Ita canawanmo nga ima adda dagiti
panagayayat iti agnanayon.

Cararag iti Pannacacaluya cadagiti Mangupit.

Cararag ni David.

17 Dengggem coma ti calintegan, O Je-
hova, imatangannac itoy asugco;
Dumngegca coma itoy cararagco, nga
saan a rumuar cadagiti bibig nga
aginiisu.
2 Rumuar coma ti keddengco manipud
dita saclangmo;
Dagiti matam imatanganda coma ti
kinajusticia.
3 Pinadasmon toy pusoc; sinarungcaran-
nac iti rabii;
Sinuutnac, ket awan nasucnalam;
Naipatoac nga toy ngiwatco dinto
macalibtaw.
4 Maipanggep cadagiti aramid dagiti
tao, gapu cadagiti balicas dagiti
bibigmo
Siac nagannadac cadagiti dalan dagiti
macarangggas.
5 Dagiti addangco nagtaengda cadagiti
dalanmo,
Dagiti sacac saanda a naicaglis.
6 Inawaganca, ta sungbatannacto, O
Dios:
Yallingagmo coma ta lapayagmo ca-
niac, *ket* denggem ti saoec.
7 Iparangmo coma ta nacascasdaaw a
kinamanagayatmo,
O sica nga gapu ita imam a macanawan
isalacanmo dagiti agcamang kenca
Cadagiti tumacder *a bumusor cadacuada.*
8 Aluadannac cadi a cas iti tao-tao ta
matam;
Ilemmengnac iti baba a malinungan
dagiti payacmo,
9 Cadagiti manangilkillo a mangiirurumen caniac,
Dagiti macapatay a cabusorco, nga
mangalicubcub caniac.
10 Naibungonda iti tabada met laengr:
Iti ngiwatda agsaoda a sipapalangguad.

11 Isuda inalicubcubdacam ita cadagiti addangmi;
Itaengdan dagiti matada a mangitublac cadacam iti daga.
12 Isu cas maysa a leon nga naagawa iti matiliwna,
Ket cas iti maysa nga agtutubo a leon nga agpacpacni cadagiti nalimed a yan.
13 Tumacderca coma, O Jehova,
Pagparangem coma, rebbaem:
Isalacanmo toy cararwac cadagiti manangilkillo gapu ita campilanmo;
14 Cadagiti tao gapu ita imam, O Jehova,
Cadagiti tao a taga-lubong, nga ti apagda adda iti *daytoy* panagbiag,
Ket ti tianda punnoem iti gamengmo:
Isuda napnecda cadagiti ububbing,
Ket ibatida ti tidda dagiti cucuada cadagiti maladaga.
15 Maipanggep caniac, imatangacto ta rupam iti kinalinteg;
Mapnecacto, no agriingac, nga *agbuybuya* ita langam.

Panangidaydayaw ken Jehova gaputta mangted iti Baligi ken Turay.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David nga adipen ni Jehova, nga kinunana ken Jehova dagiti sao toy canta idi aldaw nga ni Jehova inispalna iti ima dagiti amin a cabusorna ken iti ima ni Saul: ket kinunana,

18 Siac ayatenca, O Jehova, a pigsac.
2 Ni Jehova isu ti batoc, ken sarikedkedco, ken mangispal caniac;
Diosco, batoc, isu nga inacto pagcamangan;
Calasagco, ken sara ti pannacaisalacanco, nangato a baluarte.
3 Siac awagacto ni Jehova, nga maicari a maidaydayaw:
Iti casta maisalacanacto cadagiti cabusorco.
4 Dagiti singdan ni patay alicubcubendac,
Ket dagiti layus ti kinadiablo pinabutengdac.
5 Dagiti singdan ni Tanem licmutendac;
Dagiti silo ni patay immadanida caniac.
6 Iti panagleddaangco inawagac ni Jehova,
Ket nagickisac iti Diosco:
Nangegna ti timecco nanipud iti templona,
Ket ti ickisco iti sangoananna nacadanon cadagiti lapayagna.
7 Iti casta ti daga nagarigengen ken nagpigerger;
Dagiti puon met dagiti banbantay nagginginedda
Ket nagarigengenda, a gapu ta isu nagpungtot.
8 Ngimmato ti maysa nga asuc a rimmuar cadagiti angsanna,
Ket ti apuy a rimmuar iti ngiwatna nagalun-un:
Dagiti beggang naiseggedda gapu kencuana.
9 Isu inrucbabna dagiti langlangit met, ket nagbaba;
Ket napuscol a sipnget adda idi iti baba dagiti sacsacana.
10 Ket nagsacay iti maysa a querubin, ket timmayab;
Wen, nagpangato cadagiti payac ti angin.
11 Pinagbalinna ti sipnget a paglemmenganna, ti bengbengna nga aglicmut kencuana,
Kinangisit dagiti danum, napuscol nga ulep cadagiti tangatang.
12 Iti kinasilnag iti sangoananna dagiti napuscol nga ulep naglasat,
Nagbukel nga uraro ken beggang ti apuy.
13 Ni met Jehova naggurrood cadagiti langlangit,
Ket ti Cangaingatoan pinaruarna ti timecna,
Nagbukel nga uraro ken beggang ti apuy.
14 Ket inibbatanna dagiti panana, ken niwarwarana ida;
Wen, dagiti kimkimat nga agaduda, ken riniribucna ida.
15 Idin dagiti pagayusan ti danum nagparangda,
Ket dagiti puon ti lubong nawacnitanda,
Iti babalawmo, O Jehova,
Iti pegges ti angin ti ipul-oy dagiti angsam.
16 Nangibaon nanipud iti ngato, inalanac;
Inalawnac cadagiti adu a dandanum.
17 Insalacannac iti napigsa a cabusorco,
Ket cadagiti gimmura caniac; ta napigsada unay caniac.
18 Immayda caniac iti aldaw ti kinadacsangasatco;
Ngem ni Jehova isu ti taclinco.
19 Inalanac met iti masacbayan iti maysa a dackel a yan:

Insalacannac agsipud ta caay-ayonac.
20 Ni Jehova ginungunaannac iti catutopan ti kinalintegco;
Mayanatop iti kinadalus dagiti imac binayadannac.
21 Ta siac sinalimetmetac dagiti dalan ni Jehova,
Ket saanac a pimmanaw a nakillo iti Diosco.
22 Ta isu-amin dagiti imbilbilinna addada idi iti sangoanac,
Ket diac inyadayo dagiti linlintegna caniac.
23 Siac met awan idi ti curangco kencuana,
Ket kinupicupac ti bagic iti kinadakesco.
24 Anansata ni Jehova binayadannac iti catutopan ti kinalintegco,
Iti catutopan ti kinadalus dagiti imac iti sidongna.
25 Cadagiti naasi sica agparangcanto a sicacaasi;
Cadagiti nasingpet a tao agparangcanto a cas awan curang;
26 Cadagiti nadalus agparangcanto a sidadalus;
Ket cadagiti nadangcoc agparangcanto a sibubusor.
27 Ta isalacanmonto dagiti mairurumen a tao;
Ngem dagiti sipapalangguad a mata pagdumogemto.
28 Ta magangtamto ti pagsilawac:
Ni Jehova a Diosco parangrangennanto ti sipngetco.
29 Ta gapu kenca agtarayac a bumusor iti maysa a sangabuyotan;
Ket gapu iti Diosco lumactawac iti maysa a pader.
30 Maipanggep iti Dios, ti dalanna awan curangna:
Ti sao ni Jehova naipadas;
Isut' maysa a calasag cadagiti amin nga agcamang kencuana.
31 Ta siasino ti Dios, no saan laeng a ni Jehova?
Ket siasino ti maysa a bato, calpasan ti Diostayo,
32 Ti Dios nga mangbarikes caniac iti pigsa,
Ket pagbalinenna ti dalanco nga awan curang?
33 Pagbalinenna dagitoy sacsacac a cas *sacsaca* ti ugsa:
Ket idissonac cadagiti nangato a yanco.
34 Isurona dagitoy imac ti pannakigubat;
Iti casta dagitoy tactackiagco bennatenda ti maysa a bai a bronce.
35 Sica inted mo met caniac ti calasag ti panangispalmo;
Ket ti macanawan nga imam tinengtengngenac,
Ket ta tacnengmo pinatan-ocnac.
36 Pinadackelmo dagiti addangco iti babaec,
Ket dagiti sacsacac saanda maicaglis.
37 Camatcamtecto dagiti cabusurco, ket gam-udecto ida;
Diacto met sardengan ingganat' dida manungpal.
38 Tagbatecto ida iti nacas-ang, ingganat' dida mabalin ti bumangon:
Matuangdanto a badbaddekec.
39 Gaputta binaricsannac iti pigsa a maipaay iti gubat:
Pinagrucbabmo iti babaec dagiti bimmusor caniac.
40 Pinagbalinmo met nga dagiti cabusorco tinallicudandac,
Tapno pucanecto coma dagiti gumura caniac.
41 Nagpuccawda, ngem awan nangicanawa;
Uray pay ken Jehova, ngem dina ida impangag.
42 Idi casta ngarud rinumecrumecco ida a cas iti tapuc a mayangangin;
Impuruacco ida a cas iti pitac ti dalan.
43 Inispalnac cadagiti pauagriribuc ti ili;
Pinagbalinnac a panguloen dagiti nacion:
Maysa nga ili nga diac naammoan pagserviannacto.
44 Apaman a maidamagac tungpalendacto;
Dagiti gangannaet agpacumbabadanto caniac.
45 Dagiti gangannaet lumpesdanto,
Ket umaydanto a sititigerger manipud cadagiti pagsalindeganda.
46 Ni Jehova agbiag; ket mabenditoan coma ni batoc;
Ket maitan-oc coma ti Dios ti salacanco,
47 Isut' Dios nga mangaramid iti pammales gapu caniac,
Ken mangparucma iti babaec cadagiti ilili.
48 Alawennac cadagiti cabusorco;
Wen, sica pakingatoennac ngem dagiti bumusor caniac;
Ispalennac cadagiti narungsot a tao.

49 Iti casta nga̱rud agyamanacto kenca,
O Jehova, iti teng̃nga̱ dagiti nacion,
Ket icancantacto dagiti panang̃idayaw iti naganmo.
50 Dackel a pannacaispal ipaayna iti arina,
Ket ipakitana ti kinamanagayat iti pinulotanna,
Ken David ken iti putotna, iti agnanayon.

Dagiti Aramid ken dagiti Sao ti Dios.

Iti agpalung̃o a musico.
Salmo ni David.

19 Dagiti lang̃it ipalawagda ti gloria ti Dios;
Ket ti law-ang̃ ipakitana ti aramid ti imana.
2 Ti aldaw saritaanna ti aldaw,
Ket ti rabii palawaganna ti rabii.
3 Awan panagsao wenno pagsasaoda;
Ti timecda saan a mang̃eg.
4 Ti ugesda sumacnapen iti dagup ti daga,
Ket ti balicasda agingga̱dan iti ung̃to ti lubong̃.
Cadacuada incabilna ti calapaw iti init,
5 Isu nga̱ cas apagasasawa a rumuar iti pagturturoganna,
Ket agragragsac a cas nabileg a lalaki a mang̃taray iti dalanna.
6 Manipud iti ung̃to dagiti lang̃it ti pagruaranna,
Ket ti pagricusanna aging̃ga cadagiti ung̃tona;
Ket awan ti mailemmeng̃ iti pudotna.
7 Ti linteg ni Jehova awan pagcurang̃anna, pagsublienna ti cararwa:
Ti pammanechec ni Jehova manamnama, pagsiribenna ti nanen̄gneng̃.
8 Dagiti alagaden ni Jehova nalintegda, ragsacanda ti puso:
Ti bilin ni Jehova nasin-aw, lawagan-na dagiti mata.
9 Ti buteng̃ ken Jehova nadalus, agtalinaed nga̱ agnanayon:
Dagiti pang̃eddeng̃ ni Jehova pudnoda, nalintegda amin a padapada.
10 Adaddada a matarigagayan ng̃em ti balitoc, uray pay, ng̃em ti adu a naguguran a balitoc;
Nasamsam-itda met ng̃em diro ken dagiti tedted ti calaba.
11 Maysa pay, cadacuada mabagbagaan ti adipenmo:
Iti pannalimetmet cadacuada adda dackel a gunguna.
12 Siasino ti macailasin cadagiti allilaw-*na?*
Dalusannac cadagiti nalmeng̃ *a libtaw.*
13 Igawidmo met ti adipenmo cadagiti kinucuspag *a basol;*
Dimo ipalubos ti panang̃iturayda caniac:
Iti casta nalintegacto,
Ket mailisiacto iti dackel a labsing̃.
14 Dagiti sao toy ng̃iwatco ken ti panunot toy pusoc,
Maawatda cadi ita saclang̃mo,
O Jehova, batoc, ken manubbot caniac

Cararag iti Panagballaigi cadagiti Cabusor.

Iti agpalung̃o a musico.
Salmo ni David.

20 Sung̃batannaca coma ni Jehova iti aldaw ti ducot;
Ti nagan ti Dios ni Jacob itan-ocnaca coma;
2 Ibaonannaca coma iti badang̃ manipud iti santuario,
Ket pabilgennaca coma manipud Sion;
3 Lagipenna coma amin dagiti datonmo,
Ket acoenna coma ti pinuuran a sacrificiom; (Selah)
4 Itdenna coma kenca ti tarigagay ta pusom,
Ket tung̃palenna coma amin a bagbagam.
5 Agballigicamto iti panang̃isalacanmo,
Ket iti nagan ti Diostayo ibayogtayto dagiti banderatayo:
Ni Jehova tung̃palenna coma amin dagiti dawatmo.
6 Ita ammocon a ni Jehova salacnibanna ti linanaanna;
Isung̃batnanto kencuana manipud iti nasantoan a lang̃itna
Iti manalacan a pigsa ti macanawan nga̱ imana.
7 Adda la ket *agtalec* cadagiti lugan, ket adda met cadagiti cabayo;
Ng̃em datayo dacawatentayo ti nagan ni Jehova a Diostayo.
8 Isuda macusbo ket mapadsoda;
Ng̃em datayo nabang̃on, ket agtacdertay a sililinteg.
9 Mang̃isalacanca, Jehova:
Ti Ari sung̃batannacam cadi no umawagcami.

Pagdaydayaw iti Pannacaisalacan.

Iti agpalungo a Musico.
Salmo ni David.

21 Ti ari pagragsacannanto ta bilegmo,
O Jehova;
Ket iti panangisalacanmo amanganto
a panagragsacna!
2 Intedmo kencuana ti tarigagay ti
pusona,
Ket dimo impaidam ti dawat dagiti
bibigna. (Selah)
3 Ta sica isabatmo kencuana dagiti para-
buren ti kinaimbag:
Isaadmo iti ulona ti maysa a balangat
a balitoc a naguguran.
4 Dimmawat kenca iti biag, ket iniccam,
Ti caatiddug met laeng dagiti aldaw
iti kinaagnanayon.
5 Dackel ti dayagna iti panangisalacan-
mo:
Dayaw ken daeg isaadmo kencuana.
6 Ta pagbalinem nga isut' maparaburan
a nangrona iti agnanayon;
Pagragsacem iti rag-o iti saclangmo.
7 Ta ti ari agcammatalec ken Jehova;
Ket babaen ti kinamanagayat ti Catan-
ocan isu saanto a maanano.
8 Ti imam masucalannanto amin dagiti
cabusormo;
Ta canawan nga imam masucalannanto
dagiti nga gumura kenca.
9 Pagbalinemto ida a cas sumsumged a
paggebbaan inton panagungetmo:
Ni Jehova alun-unennanto ida iti
pungtotna,
Ket ti apuy lamutennanto ida.
10 Ti bungada pucawemto ditoy daga,
Ken ti bin-ida cadagiti annac dagiti tao.
11 Ta nagpanagemda iti dakes a maibusor
kenca;
Binucbukelda ti maysa a sicap a dida
nabalin nga aramiden.
12 Ta pagtallicudemto ida;
Bisaremto ti partengi ti panam nga
ipaturong iti rupada.
13 Maitan-occa coma, O Jehova, ita
bilegmo:
Iti casta icanta ken idayawminto ta
pannacabalinmo.

Maysa nga Ickis ti Ladingit ken Canta
a Pangidaydayaw.

Ken Agpalungo a Musico; maitonos iti
Aijeleth hash-Shahar.
Salmo ni David.

22 Diosco, Diosco, apay a binaybay-an-
nac?
Adayoca *man unay* iti panangarayatmo
caniac, *Ken* cadagiti sao ti panagung-
orco?
2 O Diosco, umawagac iti aldaw, ngem
sica dinac sungbatan;
Ken iti rabii, ket awan ulimecco.
3 Ngem sica santoca,
O sica nga pagnaedam dagiti panangi-
daydayaw ti Israel.
4 Dagiti dadackelmi nagtalecda kenca:
Nagtalecda, ket sica inispalmo ida.
5 Immickisda kenca, ket naispalda;
Nagtalecda kenca, ket dida naibabain.
6 Ngem maysaac laeng nga igges, ket
saanac a tao;
Maysa a pacaibabainan dagiti tao ken
carurod dagiti ilili.
7 Amin a macakita caniac catawaandac a
paganganga wan:
Aglibbida, ilingalingda ti uloda, *ket*
cuncunada,
8 Agcammatalecca coma ken Jehova;
bayanyo ta ispalenna,
Bay-anyo ta aonenna, idinto nga isut'
pagayayatanna.
9 Ngem sica ti nangaon caniac idi tian;
Pinagcammatalecnac *idi addaac* iti
barucong ni inac.
10 Sica ti nacaipurruacac manipud iti
tian;
Sica ti Diosco nanipud idi inyanacnac
ni ina.
11 Dinac adayoan; ta ti pagel asideg;
Ta awan ti umarayat.
12 Adu dagiti toro a nangliemut caniac;
Dagiti napigsa a toro ti Bashan sinal-
impucocdac.
13 Ingangada caniac ti ngiwatda,
A *cas* umalun-un ken aguga a leon.
14 Naibucbucac a cas danum,
Ket amin dagiti tulangco nangalangal-
da:
Toy pusoc cas allid;
Malunag ditoy unegco.
15 Ti pigsac namagmagan a cas maysa a
gibac;
Ket ti dilac kumpet cadagiti ngadasco;
Ket sica impisocnac iti tapuc ni patay.
16 Ta dagiti aso linacubdac:
Sangabuyotan a managdacdakes lina-
cubdac;
Sinalputda dagiti imac ken sacac.
17 Mabilbilangco amin a tultulangco;
Matmatan ken mulmulenglengandac.
18 Pagbibinglayanda dagiti pagan-anayco
Ket naggasangasatanda ti cawesco.
19 Ngem dinac adayoan, O Jehova:

O sica saranayco, agdarasca a mangarayat caniac.
20 Salacnibam toy cararwac iti campilan,
Toy cacaisuna iti pannacabalin ti aso.
21 Isalacannac iti ŋiwat ti leon;
Wen, cadagiti sara dagiti vaca ŋa atap sinunŋbatannac.
22 Ipalgacconto ta naganmo cadagiti cacabsatco:
Iti tenŋŋa ti tallaonŋ idaydayawcanto.
23 Dacayo ŋa agbutenŋ ken Jehova, idaydayawyo;
Dacay amin a bin-i ni Jacob, padayaganyo;
Ket agtacdercayo a siaamac kencuana, dacay amin a bin-i ni Israel.
24 Ta isu saanna ŋa kinaumsi ken kinauma ti leddaanŋ ti mapaldaanŋan;
Saanna met ŋa inlinŋed kencuana ti rupana;
Ngem dinenŋŋegna ketdi, idi immawag kencuana.
25 Sica ti paggapuan ti panagdayawco iti dackel a gimonŋ:
Bayadacto dagiti sapatac iti saclanŋ dagiti agbutenŋ kencuana.
26 Dagiti naemma mangandanto ket mapnecdanto,
Idaydayawdanto ni Jehova dagiti agsapsapul kencuana:
Ti pusoyo agbiag coma ŋa agnanayon.
27 Amin dagiti unŋto ti daga aglagip ken agpulanŋdanto ken Jehova;
Ket amin dagiti sanŋacabagian dagiti nacion agdaydayawdanto iti saclanŋmo.
28 Ta ti pagarian cucua ni Jehova;
Ket isu ti manŋituray cadagiti nacion.
29 Amin dagiti namusecsec ditoy daga mangan ken agdaydayawdanto:
Amin dagiti tumapuc agrucnoydanto iti saclanŋna,
Uray pay ti saan a macabalin a mangtaginayon a sibibiag ti cararwana.
30 Sanŋabin-ian agservinto kencuana;
Masarsaritanto a bianŋ ti Apo iti *umay a* caputotan.
31 Umaydanto ket ibunannagdanto ti kinalintegna
Iti maysa ŋa ili a mayanacto, ŋa isut' nanŋaramid.

Ni Jehova ti Pastor ni Sumasalmo.

Salmo ni David.

23 Ni Jehova isut' pastorco;
Awantot' pagcuranŋac.
2 Ipaiddanac cadagiti nalanŋto a pagaraban;
Itulodnac iti sibay dagiti danum a natalna.
3 Pagpulanŋenna toy cararwac:
Ituronŋnac cadagiti dana ti kinalinteg a gapu iti naganna.
4 Wen, uray magnaac iti ginŋet ti sipnŋet ni patay,
Diacto cabutenŋ ti dakes; ta sicucuyogca caniac:
Ti barasmo ken sarucodmo, mamakiredda caniac.
5 Isaganam ti panŋanan iti sanŋoc iti saclanŋ dagiti cabusorco:
Pinulotam ti uloc iti lana;
Ti maluconŋco aglippias.
6 Agpayso da kinaimbag ken kinamanagayat sumurotdanto caniac dagup dagiti aldaw ti panagbiagco;
Ket agtaenŋacto iti balay ni Jehova ŋa agnanayon.

Ti Ari ti Gloria a Sumrec iti Zion.

Salmo ni David.

24 Ti daga cucua ni Jehova, ken amin a sacupna;
Ti lubonŋ, ken dagiti agnaed kencuana.
2 Ta binanŋonna iti rabaw dagiti taaw,
Ket impasdecna iti rabaw dagiti palonŋ.
3 Siasinonto ti umuli iti turod ni Jehova?
Ket siasinonto ti agtacder iti nasantoan a yanna?
4 Isu ŋa nadalus dagiti imana, ken sidadalus ti pusona;
Ti saanna ŋa impanŋato ti cararwana iti kinaulbod,
Ket saan a nagsapata iti panŋallilaw.
5 Awatennanto ti pamarabur ŋa aggapu ken Jehova,
Ken ti kinalinteg ŋa aggapu iti Dios ti pannacaisalacanna.
6 Daytoy ti caputotan dagiti agsapsapul kencuana,
Ŋa agsapsapulda iti rupam, *ŋa isuda met laenŋ* ni Jacob. (Selah)
7 Inŋatoyo dagiti uloyo, O dacay a ruanŋan;
Maipanŋatocayo, dacay agnanayon a rikep:
Ket ti Ari ti gloria sumrecto.
8 Siasino ti Ari ti gloria?
Ni Jehova a napigsa ken mannacabalin,
Ni Jehova a mannacabalin iti gubat.

9 Ipanĝatoyo dagiti uloyo, O dacay a ruanĝan;
Wen, ipanĝatoyo ida, dacay agnanayon a rikep:
Ket ti Ari ti gloria sumrecto.
10 Siasino daytoy nĝa Ari ti gloria?
Ni Jehova dagiti buybuyot,
Isu ti Ari ti gloria. (Selah)

Panagdawat iti Badanĝ, Panagituronĝ, ken Pacawan.

Salmo ni David.

25 Kenca, O Jehova, itanĝadco toy cararwac.
2 O Diosco, kenca nagtalecac,
Dinac baybay-an a maibabain;
Dica ipalubos a dagiti cabusorco agballigida caniac.
3 Wen, awan ti agpannuray kenca a maibabainto:
Isudanto ti maibabain dagiti managliliput nĝa awan gapgapuna.
4 Iparanĝmo caniac dagiti dalanmo, O Jehova;
Isurom caniac dagiti danam.
5 Ituronĝnac iti kinapudnom, ket isuronac;
Ta sica ti Dios ti pannacaisalacanco;
Sica ti ururayec iti caatiddug ti aldaw.
6 Lagipem, O Jehova, dagiti nadunĝnĝo a caasim ken dagiti kinamanagayatmo;
Ta nagpautda a cancanayon nanipud ugma.
7 Dimo lagipen dagiti basbasol ti kinaubinĝco, ken kinalabsinĝco:
Cas mayanutirot iti kinamanagayatmo, sica, lagipennac coma,
Gapu iti kinaimbagmo, O Jehova.
8 Naimbag ket nalinteg ni Jehova:
Anansata isuronanto dagiti managbasol iti dalanen.
9 Ituronĝnanto ti naemma iti kinalinteg;
Ket iti naemma isuronanto ti dalanna.
10 Amin dagiti dana ni Jehova biig a kinamanagayat ken kinapudno
Cadagiti manĝsalimetmet iti tulagna ken cadagiti pammanecnecna.
11 Gapu iti naganmo, O Jehova,
Pacawanem ti kinadakesco, ta dackel.
12 Asino a tao ti agbutenĝ ken Jehova?
Isunto ti isurona iti dalan a piliennanto.
13 Ti cararwana agnaedto iti kinanam-ay;
Ket ti putotna tawidennanto ti daga.
14 Ti kinapagayam ni Jehova addanto cadagiti agbutenĝ kencuana;
Ket iparanĝnanto cadacuada ti tulagna.
15 Dagiti matac agnanayonda a situturonĝ ken Jehova;
Ta alut-utennanto dagiti sacac iti batenĝ.
16 Taliawennac ken caasiannac;
Ta matalimpunĝawac ken maducotannac.
17 Dagiti dandanag toy pusoc dimmadackelda:
Ay alaennac coma cadagiti pacarigatac.
18 Imatanĝam ti ducotco ken ti bannogco;
Ket pacawanem amin dagiti basbasolco.
19 Imatanĝam dagiti cabusorco, ta aduda;
Ket caguradac iti nadawel a gura.
20 Ay cupicupam toy cararwac, ket ispalennac:
Dinac baybay-an a maibabain, ta agcamanĝac kenca.
21 Ti kinaimbag ken kinalinteg salacnibandac coma,
Ta sica ti ururayec.
22 Subbotem ti Israel, O Dios,
Cadagiti amin a pacarigatanna.

Panaĝipanecnec iti Kinaimbag, ken Panagdawat iti Badanĝ.

Salmo ni David.

26 Ocomennac, O Jehova, ta nagnaac iti kinaimbagco:
Nagtalecac met ken Jehova a diac ket naisiasi.
2 Usigennac, O Jehova, ket padasennac;
Tinĝtinĝem toy pusoc ken isipco.
3 Ta ti kinamanagayatmo adda iti sanĝo dagiti matac;
Ken nagnaac iti kinapudnom.
4 Saanac a nakipagtugaw cadagiti tao ti kinaulbod;
Ket diacto met sumrec a makicuyog cadagiti aginiimbag.
5 Cagurac ti gimonĝ dagiti managdacdakes;
Ket diacto makipagtugaw cadagiti nakillo.
6 Buggoacto dagiti imac iti kinadalus:
Iti casta liclicmutecto ti altarmo, O Jehova;
7 Tapno maipanĝegco ti timec ti panagyaman,
Ken maibagac amin dagiti nacascasdaaw nĝa aramidmo.
8 Jehova, pagayatac ti pagsaadan ti balaymo,

Ken ti yan a pagnaedan ti gloriam.
9 Dimo itipon toy cararwac cadagiti managbasol,
Ken toy biagco cadagiti tao ti dara;
10 Nga cadagiti imada adda ni kinakillo,
Ket ti canawan nga imada napno cadagiti pangsucsuc.
11 Ngem no siac, magnaacto iti kinaimbagco:
Subbotennac, ket mangaasica caniac.
12 Ti sacac agtacder iti nasimpa a disso:
Cadagiti gimgimong idaydayawconto ni Jehova.

Salmo ti Natalged a Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David.

27 Ni Jehova isu ti silaw ken salacanco;
Asinontot' cabutengco?
Ni Jehova isu ti bileg ti biagco;
Siasinontot' pagbutengac?
2 Idi a dagiti managdacdakes dinarupdac tapno lamutenda ti lasagco,
Uray la nga dagiti casupadi ken cabusorco, naitibcol ket natuangda.
3 Uray sangabuyotan ti sitatay-ac a bumusor caniac,
Ti pusoc dinto agbutengc:
Uray no gubat ti maisango caniac,
Nupay casta sitatalecacto laeng.
4 Maysa a banag ti dinawatco ken Jehova, isu a birokecto;
Ti panagtaengco coma iti balay ni Jehova iti dagup dagiti aldaw ti biagco,
Tapno agbuybuyaac iti sayaat ni Jehova,
Ken agsaludsudac iti uneg ti templona.
5 Ta iti aldaw ti panagrigat cupicupannacto a sililimed iti salinongna;
Iti abbong ti tabernaculona ilemmengnacto;
Isalpanacto iti tapaw iti maysa a ladac.
6 Ket ita ti uloc maital-onto iti ngatoen dagiti cabusorco a silalawlaw caniac;
Ket idatonconto iti tabernaculona dagiti sacrificio ti ragsac;
Agcantaacto, wen, cantaacto ni Jehova cadagiti panangidaydayaw.
7 Denggem, O Jehova, no iyickisco toy timecco:
Caasiannac met, ket sungbatannac.
8 *Idi kinunam*, Sapulenyo ti rupac; toy pusoc kinunana kenca,
Ta rupam, O Jehova, sapulecto.
9 Dimo ilinged ti rupam caniac;
Dimo pagtalawen a capungtot toy adipenmo:
Sican ti tulongco;
Dinac ibellengc, dinac met baybay-an, O Dios ti pannacaisalacanco.
10 No da ama ken ina baybay-andac,
Ni ngad Jehova pidutennacto.
11 Isurom caniac ti dalanmo, O Jehova;
Ket iturongnac iti nabatad a dana
Gapu cadagiti cabusorco.
12 Dinac iyawat iti nakem dagiti casupadic:
Ta dagiti natiri a sacsi timpuarda a bumusor caniac,
Ket casda la isangaw ti kinadawel.
13 *Nagtalipungawac coma*, no diac coma namati a makitac ti kinaimbag ni Jehova
Iti daga dagiti sibibiag.
14 Paturaymo ni Jehova:
Bumilegca, ket tumured coma ta pusom;
Wen, paturaymo ni Jehova.

Panagdawat iti Tulong, ken Panangyaman iti Sungbatna.

Salmo ni David.

28 Kenca, O Jehova, umawagacto:
Batóc dica agtulengc caniac;
Ta, no agulimecca caniac,
Agbalinac a cas cadagiti bumaba iti abut.
2 Denggem ti timec dagiti ararawco, no umkisac kenca,
No itag-ayco dagiti imac nga agturong iti nasantoan a pagipalawagam.
3 Dinac paadayoen a maicuyog cadagiti nakillo,
Ken cadagiti agararamid iti kinadakes;
Nga cappia ti pakisaoda cadagiti caarrubada,
Ngem kinagulib ti adda cadagiti puspusoda.
4 Itdem cadacuada ti catutopan ti aramidda, ken catutopan ti kinakillo dagiti panagaramidda:
Itdem cadacuada cas iti panagaramid ti imimada;
Ipaaymo cadacuada ti caicarianda.
5 Ta dida icancano dagiti aramid ni Jehova,
Uray panagaramid dagiti imimana,
Rebbaennanto ida ket dinanto bangonen ida.
6 Madaydayaw coma ni Jehova,

Ta impanĝagna ti timec dagiti ararawco.
7 Ni Jehova isut' bileg ken calasagco;
Ti pusoc nagtalec kencuana, ket naarayatac:
Anansata toy pusoc agragsac unay;
Ket iti cantac idaydayawconto.
8 Ni Jehova isut' bilegda,
Ket isut' sarikedked ti panangĝisalacan cadagiti pinulotanna.
9 Isalacanmo ti ilim, ket bendicionam ti patawidam:
Manĝpastorca met cadacuada, ket saranayem ida nga agnanayon.

Timec ni Jehova iti Bagyo.

Salmo ni David.

29 Bigbigenyo ken Jehova, O dacay nga annac ti mannacabalin,
Bigbigenyo ken Jehova ti kinadayag ken kinabileg.
2 Bigbigenyo ken Jehova ti kinadayag a mainugot iti naganna;
Daydayawenyo ni Jehova iti cawes a kinasanto.
3 Ti timec ni Jehova adda iti rabaw dagiti dandanum:
Ti Dios ti kinadayag aggurrood,
Ni Jehova met laenĝ adda iti rabaw dagiti adu a dandanum.
4 Ti timec ni Jehova mannacabalin;
Ti timec ni Jehova napno iti kinadaeg.
5 Ti timec ni Jehova seppakenna dagiti cayo a cedro;
Wen, ni Jehova bunĝbunĝtolenna dagiti cedro diay Libano.
6 Paglagtoenna met ida a cas urbon a vaca;
Libano ken Sirion a cas bumaro a vacat' bakir.
7 Ti timec ni Jehova gessatenna dagiti darang ti apuy.
8 Ti timec ni Jehova pagarigengenenna ti cabakiran;
Ni Jehova pagarigengenenna ti cabakiran ti Cades.
9 Ti timec ni Jehova aramidenna nga dagiti ugsa aganacda,
Ket labusanna nga aglamolamo dagiti bacbakir:
Ket iti templona amin nga adda agcuna, Gloria.
10 Ni Jehova nagtugaw *a cas Ari* idi layus;
Wen, ni Jehova agtugaw a cas Ari iti agnanayon.
11 Ni Jehova iccannanto iti pigsa ti ilina;
Ni Jehova paraburannanto iti cappia ti ilina.

Panagyaman gaput' Pannacaispal iti Patay.

Salmo; Canta iti pannacaisibbo ti Balay. *Salmo* ni David.

30 Itantan-occanto, O Jehova, ta binatacnac,
Ket dimo impalubos a dagiti cabusorco pagraragsacandac.
2 O Jehova a Diosco,
Imkisac kenca, ket sica pinapianac.
3 O Jehova, sica inaonmo toy cararwac iti Tanem;
Sica tinaginayonnac a sibibiag, tapno diac agpababa iti abut.
4 Icantayo ti panangĝidaydayaw ken Jehova, O dacay a sasantosna,
Ket agyamancay iti nasantoan a pacalaglagipan *a naganna.*
5 Ta ti unĝetna apagcanito laenĝ;
Ti pammaraburna capaunpaut ti panagbiag:
Ti sangit mabalin nga umay sumangbay iti rabii,
Ngem ti ragsac *umay* iti ibibigat.
6 No siac, kinunac iti kinarang-ayco,
Diacto mapaisin uray caano man.
7 Sica, O Jehova, gaput' paraburmo pinatacdermo ti bantayco a natibker:
Sica inlingedmo dayta rupam; nagducotac.
8 Imkisac kenca, O Jehova;
Ket ken Jehova nagpacpacaasiac:
9 Ania ti maganab iti darac, inton umulogacon iti abut?
Ti tapuc idaydayawnacanto nga?
Ipaduyacyacnanto nga ti kinapudnom?
10 Dumngegca, O Jehova, ket mangasica caniac:
Jehova, sica cadi ti manulong caniac.
11 Sica pinagbalinmo caniac ti panagladladingitco a panagsaysayaw;
Sica winacsim ti panesco a cabbet, ket binaricsannac iti ragsac;
12 Tapno ti kinadayagco icancantana coma ti panangĝidaydayaw kenca, ket saan nga agulimec.
O Jehova a Diosco, itdecto ti panagyaman kenca nga agnanayon.

Maysa a Salmo ti Panagasug ken Panangĝidaydayaw.

Ken Palungo a Musico. Salmo ni David.

31 Kenca, O Jehova, agcamangac;
Diac cad maibabain uray caano man:

Ispalennac ita kinalintegmo.
2 Ilikigmo cad ta lapayagmo caniac;
ispalennac daras:
Sica cadi caniac ti natibker a bato,
Balay a pagsalacniban a manalacan caniac.
3 Ta sica ti batoc ken pagsalindegac;
Anansata gapu iti naganmo idalannac
ket itarongnac cadi.
4 Ucsutennac cadi iti bateng nga impacatda a sililimed caniac;
Ta sica ti napigsa a capetco.
5 Ita imam italecco toy cararwac:
Sinubbotnac, O Jehova, sica a Dios ti pudno.
6 Guraec dagiti mangipatpateg cadagiti naulbod a kinaubbaw;
Ngem agtalecac ken Jehova.
7 Agragsacacto ken agragrag-oacto ita kinamanagayatmo;
Ta nakitam ti leddaangco:
Nacaammoca itoy cararwac cadagiti panagsicor;
8 Ket saannac nga impapetpet iti ima ti cabusor;
Insimpam dagiti sacac iti aglawalawa a yan.
9 Mangaasica caniac, O Jehova, ta addaac iti tarumpingay:
Ti matac marmay iti ladingit, *wen*, ti cararwac ken ti bagic.
10 Ta ti biagco marunot iti liday,
Ket dagiti tawenco iti panagsasaibbec:
Ti pigsac umawan gapu iti kinakilloc,
Ket dagiti tultulangco marmaydan.
11 Gapu cadagiti casunganic agbalinacon a pacaumsian,
Wen, cadagiti caarrubac iti nangnangrona,
Ken maysa a pacaaliawan iti amammoc:
Dagiti nacakita caniac iti ruar intarayandac.
12 Cas natay a tao nalipatanacon a nalacsid iti panunot:
Arigco ti maysa a naboong a lunglungan.
13 Ta nangegco ti panangibabain dagiti adu,
Ames nga agsusumbangir:
Idi a nagbalacanbalacadda a bumusor caniac,
Insicatda nga iccaten toy biagco.
14 Ngem nagcammatalecac kenca, O Jehova:
Kinunac, Sica ti Diosco.
15 Dagiti aldawco addada ita imam:
Ispalennac cadi iti ima dagiti cabusorco, ken cadagiti mangituggud caniac.
16 Pagraniagem ta rupam itoy adipenmo:
Isalacannac ita kinamanagayatmo.
17 Saanac cadi a maibabain, O Jehova;
tangay inawaganca:
Dagiti cad managdacdakes ti maibabain, isuda cad ti agulimec iti Tanem.
18 Agumel cadi dagiti mangngulbod a bibig,
Nga agsaoda a sisasabrac cadagiti nalinteg,
A sitatangsit ken siuuyaw.
19 O nagdackelen ti kinaimbagmo,
Nga impenpenmo cadagiti agbuteng kenca,
Nga inaramidmo cadagiti agcamang kenca,
Iti sangoanan dagiti annac dagiti tao!
20 Ita pagsalucob a sangom lingdamto ida cadagiti nagulib a tulag ti tao:
Iti maysa a taeng a natalingennagen salacnibamto ida a sililimed iti susic dagiti dila.
21 Madaydayaw coma ni Jehova;
Ta imparangarangna caniac ti nacascasdaaw a kinamanagayatna iti maysa nga ili a natibker.
22 No caniac, kinunac iti pannacaganatco,
Nagudasacon iti sangoanan dagiti matam:
Nupay casta sica nangegmo ti timec dagiti panagpacpacaasic,
Idi imkisac kenca.
23 O ayatenyo ni Jehova, dacay amin a sasantosna:
Ni Jehova igigirna dagiti sipapati,
Ket balsenna a nabuslon ti agaramid a sitatangsit.
24 Nabilegcay cadi, ket ta pusoyo tumured ala,
Dacay amin a mangnamnama ken Jehova.

Kinaimbag a Gasat ti Pannacapacawan ken Panagtalec iti Dios.

Salmo ni David. Maschil.

32 Nagasat ti mapacawan ti salungasingna,
Nga maabbongan ti basolna.
2 Nagasat ti tao a di pangipatayan ni Jehova iti kinakillo,
Ken iti espirituna awan ti sicap.
3 Idi nagulimecac, dagiti tultulangco narmayda

Bayat ti panagungorco nga agpatnag
ken agmalem.
4 Ta aldaw ken rabii ta imam sibabantot
a naiparabaw caniac:
Ti kinalapsacco namalbaliw *a cas* gapu
iti kinaticag ti tiempot' dagaang.
(Selah)
5 Binigbigco ti basolco kenca,
Ket ti kinakilloc diac inlinged:
Kinunac, Ipudnoeto dagiti salungasing-
co ken Jehova;
Ket sica pinacawanmo ti kinakillo ti
basolco. (Selah)
6 Gapu itoy tunggal maysa a sididios
pagcararagannaca iti tiempo a pan-
nacasarac kenca:
Pudno' nga inton agluppias dagiti da-
dackel a dandanum didanto dumanon
kencuana.
7 Sica ti paglemmengac; ilisinacto iti
danag;
Sica liclicmutennacto cadagiti cancanta
ti pannacaispal. (Selah)
8 Iwardascanto ket isurocanto iti dalan
a pagnaemto:
Balacadancanto a sisisiput toy matac
kenca.
9 Saancay cadi a cas iti cabayo, wenno
cas iti mula, nga awan isipda;
Nga masapul dagiti barbaradeng a
pacagat ken rienda a pangigawid
cadacuada,
Ta no saan didacanto maasitgan.
10 Adu a ladladingitto cadagiti nadang-
kes;
Ngem ti agtalec ken Jehova, kinama-
nagayat ti manglawlawto kencuana.
11 Siyayamancay ken Jehova, ken agrag-
saccayo, dacay a sililinteg;
Ket umsiagcay iti rag-o, dacay a na-
singpet iti puso.

Panangidaydayaw iti Namarsua ken Manalsalacnib.

33 Agragragsaccayo ken Jehova, dacay
a silinteg:
Ti panangidaydayaw naarnged iti na-
linteg.
2 Itdenyo ken Jehova dagiti yaman a
buyogen ti arpa:
Cantaanyo cadagiti panangidaydayaw
a danggayan ti pagtocaran a sanga-
pulot' cuerdasna.
3 Cantaanyo iti baro a canta;
Laingenyo ti agcutengteng a napigsa ti
awengna.
4 Ta ti sao ni Jehova nalinteg;
Ket amin nga aramidna adda iti kina-
talingennged.
5 Ayatenna ti kinasingpet ken kina-
linteg:
Ti daga sipupunno iti kinamanagayat
ni Jehova.
6 Gapu iti sao ni Jehova naaramid
dagiti langit,
Ken dagup ti buyotda gapu iti sang-
aw ti ngiwatna.
7 Isu pagtitiponenna dagiti dandanum
ti baybay a cas gabsoon:
Ipenpenna dagiti liwengliweng cada-
giti bodega.
8 Agbuteng coma ti amin a daga ken
Jehova:
Siaaripapa coma kencuana dagup da-
giti agnaed toy lubong.
9 Ta nagsao, ket natungpalen;
Nagbilin, ket nagsimpa a natibker.
10 Ni Jehova paawanenna ti tinong dagiti
nacion;
Ket pawasenna dagiti panunot dagiti
ilili.
11 Ti tinong ni Jehova agtalinaed a
natibker iti agnanayon,
Dagiti panunot ti pusona agingga ca-
dagiti amin a caputotan.
12 Nagasat ti nacion nga ti Diosna isu ni
Jehova,
Ti ili a pinilina a pagtawidenna met
laeng.
13 Ni Jehova simamatmat manipud
langit;
Buybuyaenna amin dagiti annac dagiti
tao;
14 Manipud ayan ti taengna tannawagan-
na
Amin dagiti agnaed ditoy daga,
15 Isu a mangsucog cadagiti puspusoda
amin,
A mangututob cadagiti amin nga
aramidda.
16 Awan ti ari a maisalacan gapu iti
kinaadu ti buyot:
Maysa a tao a napigsa saan a maispal
gapu iti dackel a bileg.
17 Ti cabayo maysa nga ubbaw a pacaisa-
lacanan;
Saanna met a mangispal iti siasino man
gapu iti naidaclan a bilegna.
18 Ney, ti mata ni Jehova sisisiput ca-
dagiti agbuteng kencuana,
Cadagiti manginanama iti kinamana-
gayatna;
19 Tapno ispalenna ti cararwada ken
patay,

Ken taginayonenna ida a sibibiag iti panagbisin.
20 Ti cararwatayo nagururay ken Jehova:
Isu ti saranay ken calasagtayo.
21 Ta ti pusotayo agragsacto kencuana,
Gaputta nagtalectayo iti nasantoan a naganna.
22 Adda cad cadacami ta kinamanagayatmo, O Jehova,
A cas iti pananginanamamin kenca.

Ni Jehova Manginmaton ken Mangispal.

Salmo ni David; idi binaliwanna ti panagcucuana iti saclang ni Abimelech isu a namassia kencuana, ket pimmanaw.

34 Ibendicionconto ni Jehova cadagiti amin a tiempo:
Ti pannacaidaydayawna sangsanganayonto nga adda iti ngiwatco.
2 Ti cararwac pagpaspasindayagnanto ni Jehova:
Dagiti naemma macangegdanto kencuana, ken agrag-o.
3 O bumuyogcay caniac a mangipangrona ken Jehova,
Ket itan-octay coma a sangcatimpuyog ti nasantoan a naganna.
4 Binirbirocco ni Jehova, ket isu sinungbatannac,
Ket inispalnac cadagiti amin a butengco.
5 Kimmitada kencuana, ket nagraniagda;
Ket dagiti rupada uray caanoman didanto mabainan.
6 Toy nanumo a tao imkis, ket ni Jehova nangegna,
Ket insalacanna cadagiti amin a ducducotna.
7 Ti angel ni Jehova sumibsibay cadagiti agbutengg kencuana,
Ket ispalenna ida.
8 O nanamenyo ket kitaenyo nga ni Jehova naimbag:
Nagasat ti tao nga cumamang kencuana.
9 O agbutengcay ken Jehova, dacay a sasantosna;
Ta awan pagcurangan cadagiti agbutengg kencuana.
10 Dagiti urbon a leon makirangganda, ket agsagabada iti bisin;
Ngem dagiti mangbiroc ken Jehova saandanto a macurangan iti aniaman a naimbag.
11 Umaycayo, dacay nga annac, tumimudcay caniac:
Isurotconto cadacayo ti panagbutengg ken Jehova.
12 Siasino a tao ti agcalicagum iti biag,
Ken agayat iti *adu nga* aldaw, tapno macakita iti imbag?
13 Aluadam ta dilam iti dakes,
Ken dagita bibigmo iti panagsaoda iti kinasicap.
14 Pagpanawam ti dakes, ket aramidem ti imbag;
Birokem ti talna, ket isut' surotem.
15 Dagiti mata ni Jehova sisisirayda cadagiti sililinteg,
Ket dagiti lapayagna *silulucatda* iti ickisda.
16 Ti rupa ni Jehova maibusor cadagiti agaramid iti dakes,
Tapno gupdenna ti pacalaglagipan cadacuada ditoy daga.
17 *Dagiti nalinteg* nagickisda, ket nangeg ni Jehova,
Ket inispalna ida cadagiti amin a ducotda.
18 Ni Jehova adda iti asideg cadagiti sitatarumpingay ti pusoda,
Ket salacanenna dagiti cacasta a sibabawi ti espirituna.
19 Adu dagiti pannacasicor ti nasingpet;
Ngem ni Jehova ispalenna cadacuada amin.
20 Aluadanna amin a tultulangna:
Awan uray maysa cadacuada ti matuccol.
21 Ti dakes patayennanto ti nadangkes;
Ket dagiti gumurgura iti nasingpet madusaandanto.
22 Ni Jehova subbotenna ti cararwa dagiti adipenna;
Ket cadagiti cumamang kencuana awantot' madusaan.

Cararag iti Pannacaisalacan cadagiti Cabusor.

Salmo ni David.

35 Makirupirca, O Jehova, cadagiti makirupir caniac:
Gubatem dagiti manggubat caniac.
2 Petpetam ti calasag ken ti sarapa,
Ket agtacderca a badangco.
3 Asutem met ti gayang, ket tubngem ti dalan cadagiti mangamat caniac:
Cunaem itoy cararwac, Siac ti salacanmo.
4 Mabainan ken maababi cadi dagiti mamirbiroc itoy cararwac:

Mapagsubli ken mariribuc cadi dagiti
mangisicsicat iti pacarangggasac.
5 Arigda la coma taep a maisangbar iti
angin,
Ket ti angel ni Jehova mangdarundon
cadacuada.
6 Ti dalanda nasipnget ken nagalis coma,
Ket ti angel ni Jehova cumamat cada-
cuada.
7 Ta awan gapgapuna inlingedda caniac
ti batengda *iti* palab-ug;
Awan gapgapuna incalianda *iti abut*
toy cararwac.
8 Ti pannacadadael dumteng coma ken-
cuana a dina mapacadaan;
Ket ti bateng nga inlingedna mangsim-
balud cadi kencuana met laeng:
Iti pannacadadael matnag cadi iti day-
diay.
9 Ket ti cararwac sirarag-onto ken
Jehova:
Agragsacto iti panangisalacanna.
10 Amin a tultulangco cunadanto, Jehova,
siasino ti cas kenca,
Nga mangispal iti napanglaw iti day-
diay napalalot' pigsana kencuana,
Wen, iti napanglaw ken nacacaasi iti
daydiay mangagaw kencuana?
11 Dagiti nakillo a sacsi tumacderda;
Pagintuodandac cadagiti banag a diac
ammo.
12 Supapacanda caniac iti dakes ti imbag,
A pacatalimpungawan toy cararwac.
13 Ngem no caniac, idi a nagsakitda, ti
pinagpagan-anayco panes:
Pinarigatco toy cararwac iti panag-
ayunar;
Ket ti cararagco nagulitulit itoy ba-
rucongco met laeng.
14 Nagsaadac laeng cas isu gayyemco
wenno cabsatco:
Nagtamedac a sililiday, a cas maysa a
mangdung-aw iti inana.
15 Ngem iti pannacarigatco nagragragsac-
da, ket nagtitiponda a sangcatim-
puyog:
Dagiti nagulib naguurnong a sibubusor
caniac, ket saanco a naammoan;
Pinisangpisangdac, ket dida sinar-
dayan:
16 Cas cadagiti narabngis a mangrabrabac
cadagiti pagrambacan,
Inngarngarrietda caniac dagiti ngipen-
da.
17 Apo, casanontot' capaut ti panagbuy-
buyam?
Abrutem toy cararwac cadagiti panang-
dadaelda,
Toy cacaisuna cadagiti leon.
18 Ipaayconto kenca ti panagyaman iti
dackel a tallaong:
Idaydayawcanto iti tengnga ti dackel
nga ili.
19 Dimo ipalubos cadagiti cabusorco nga
pagragragsacandac a di umumno;
Ken dimo ipalubos nga agkikinnidday
dagiti gumurgura caniac nga awan
gapgapuna.
20 Ta dida saoen ti cappia;
Ngem sicatenda ketdi dagiti naulbod
a sasao a maibusor cadagiti natalna
iti daga.
21 Wen inngangada ti ngiwatda a sibe-
bercac caniac;
Kinunada, Aja, aja, isu nakitan ti
matami.
22 Sica nakitam, O Jehova; dica agu-
limec:
O Apo, dica agyan iti adayo caniac.
23 Matignayca cadi, ket agriingca iti
kinalinteg *a maitutop* caniac;
Iti met laeng a biangco, Diosco ket
Apoc.
24 Ocomennac, O Jehova a Diosco, cas
mayannurot ita kinalintegmo;
Ket dica ipalubos a pagraragsacandac.
25 Dimo ipalubos a cunaenda iti pusoda,
Aja, casta ti tinarigagayanmi:
Dimo ipalubos a cunada, Isu naalun-
unmin.
26 Mabainanda cadi ket marangada a
padapada dagiti agragsac iti pan-
nacarangggasco:
Macumutanda coma iti bain ken ab-abi
dagiti agindadackel a bumusor
caniac.
27 Umsiagda coma iti rag-o, ket maragsa-
canda, dagiti mamarabur itoy sililin-
teg a biangco:
Wen, cunaenda cadi a sangsanganayon,
Ni Jehova maitan-oc coma,
Isu a pagayatanna ti kinarang-ay ti
adipenna.
28 Ket ti dilac sarsaritaennanto ti kina-
lintegmo
Ken ti pannacaidayawmo iti bayat ti
aldaw.

*Ti Kinadangkes dagiti Tao ken ti Kinama-
nagayat ti Dios.*

Ken Palungo a Musico. *Salmo* ni David
nga adipen ni Jehova.

36 Ti kinasalungasing ti nadangkes
cunana iti uneg toy pusoc,

Awan panagbutenḡ iti Dios iti saclnḡa
dagiti matana.
2 Ta alaliogenna ti bagina cadagiti
matana met laenḡ,
Nḡa iti kinadakesna dinto masucalan'
ken magura.
3 Dagiti sao ti nḡiwatna kinakillo ken
kinaulbod:
Binaybay-anna ti kinamanakem *ken*
panagaramid iti imbag.
4 Sig sigpenna ti kinakillo iti iddana;
Sumrec iti dalan a saan a nasayaat;
Saanna a casimron ti dakes.
5 Ti kinamanagayatmo, O Jehova, adda
cadagiti langlangit;
Ti kinamanagtalimudocmo *dumanon*
cadagiti tangatang.
6 Ti kinalintegmo cas cadagiti banbantay
ti Dios;
Dagiti panagipatom dackel a liwenḡ-
liwenḡ:
O Jehova, sica saluadam ti tao ken ti
animal.
7 Amangan a nagpateg ti kinamanaga-
yatmo, O Diosco!
Ket dagiti annac dagiti tao agcamanḡda
iti salinonḡ dagiti payacmo.
8 Mapnecdanto nḡa aglaplapusanan iti
kinamusecsec ti balaymo;
Ket sica painumemto ida iti carayan
dagiti carayom.
9 Ta adda kenca ti ubbog ti biag:
Ita silawmo makitaminto ti lawag.
10 O tuloyem ti kinamanagayatmo cada-
giti macaammo kenca,
Ken ti kinalintegmo cadagiti sililinteg
iti pusoda.
11 Ti saca ti kinatanḡsit dimo ipalubos
nḡa umay bumusor caniac,
Ket ti ima ti nadanḡkes dinac cad pas-
siaen.
12 Addagidiay dagiti manḡilkillo a na-
tuanḡdan:
Naitublacdan, ket didanto macabanḡon.

Kinatalinḡennḡen dagiti Agtalec ken Jehova, ken Kinapeggad dagiti Nadanḡkes.

Salmo ni David.

37 Dica agalimutenḡ gapu cadagiti
managdacdakes,
Dica met apalan dagiti agararamid iti
kinakillo.
2 Ta isuda mapatpatdanto iti mabiit a
cas root,
Ket malaylaydanto a cas nalanḡto a
mula.
3 Agtalecca ken Jehova, ket agaramdica
iti naimbag;
Agnaedca coma ditoy daga ket agtara-
onca iti kinatalimudocna.
4 Pagayayatam met ni Jehova;
Ket isu itdennanto kenca dagiti tari-
gagay ta pusom.
5 Icumitmo ti dalanmo ken Jehova;
Agtalecca met kencuana, ket isu pala-
basennanto.
6 Ket isu pagtartarusennanto ti kinalin-
tegmo a cas iti lawag,
Ken ti kinajusticiam a cas iti tenḡnḡat'
aldaw.
7 Agtalnaca ken Jehova, ket paturaymo
a siaanus:
Dimo pagalimutenḡan ti agranḡ-ay iti
dalanna,
Gapu iti tao a mapaglasatna dagiti
danḡkes a panḡgepna.
8 Sardayam ti punḡtot, ket lipatem ti
gura:
Dica agalimutenḡ, *daytoy agduyos* laenḡ
iti panagaramid iti dakes.
9 Ta dagiti agaramid iti dakes mages-
satdanto;
Nḡem dagidiay nḡa agpannuray ken
Jehova, tawidendanto ti daga.
10 Ta bassit pay a daricmat, ket ti na-
danḡkes maawanton:
Wen, minḡminḡamto a sigaganetget ti
ayanna, ket awanton.
11 Nḡem dagiti naemma tawidendanto ti
daga,
Ket maayayatandanto iti kinaruay ti
talna.
12 Ti nadanḡkes sigsigpenna ti maibusor
iti nalinteg,
Ket inḡaretnḡetna kencuana dagiti
nḡipenna.
13 Ti Apo catawaannanto;
Ta makitana nḡa ti aldawna dum-
tenḡen.
14 Dagiti nadanḡkes inasutda ti campilan'
ket imbisarda ti bai ti panada,
Tapno maipasagda ti napanḡlaw ken
macuranḡan,
Tapno mapapatayda dagiti adda nḡa
aglinteg iti dalan.
15 Ti campilanda sumrecto cadagiti pus-
pusoda met laenḡ,
Ket dagiti bai ti panada matuccolto.
16 Nasaysayaat ti sanḡcabassit a cucua ti
sililinteg
Nḡem ti kinabacnanḡ dagiti adu a
nadanḡkes.
17 Ta dagiti tackiag dagiti nadanḡkes
matuccoldanto;

Ngem ni Jehova saranay-nna dagiti sililinteg.
18 Ni Jehova ammona dagiti aldaw dagiti napalongdo;
Ket ti tawidda agnanayonto.
19 Saandanto a mababainan inton batang ti dakes;
Ket inton aldaw ti panagbisin mapnecdanto.
20 Ngem dagiti nadangkes mapucawdanto,
Ket dagiti cabusor ni Jehova casdanto la taba dagiti carnero:
Masisidanto; marunawdanto a cas asuc.
21 Ti nadangkes umutang, ket di man agbayaden;
Ngem ti nalinteg managparabur, ket mangted.
22 Ta dagiti cacasta a bendicionanna tawidendanto ti daga;
Ket dagiti ilunodna magessatdanto.
23 Dagiti panagdakiwas ti tao ikeddeng ni Jehova;
Ket isu maayatanna ti dalanna.
24 Uray matuang, saanto a madalupinay a pulos;
Ta ni Jehova saranayenna iti imana.
25 Nagubingac, ket ita lacayacon;
Diac pay nacakita iti sililinteg a nabaybay-an,
Ken iti putputotna man a makipalpalama iti canen.
26 Agmalmalem a siaayat, ket agpabulod;
Ket ti putotna nabendicionan.
27 Pagtalawem ti dakes ket agaramidca iti naimbag;
Ket agtalinaedca nga agnanayon.
28 Ta ni Jehova ayatenna ti kinajusticia,
Ket dina baybay-an dagiti sasantosna;
Maicanawada nga agnanayon:
Ngem ti putot dagiti nadangkes magessatdanto.
29 Ti sililinteg tawidennanto ti daga,
Ket agtaeng to kencuana nga agnanayon.
30 Ti ngiwat ti sililinteg agsarita iti kinasirib,
Ket ti dilana agsao iti kinajusticia.
31 Ti linteg ti Dios adda iti pusona;
Cadagiti addangna awanto ti maicaglis.
32 Ti nadangkes siimenna ti sililinteg,
Ket isapulna ti pammatayna kencuana.
33 Ni Jehova dinanto baybay-an iti imana,
Dinanto met dusaen inton maocom.
34 Paturaymo ni Jehova. ket salimet metam ti dalanna,
Ket itan-ocracanto nga agtawid iti daga:
Inton magessat ti nadangkes, makitamto.
35 Nakitac ti nadangkes iti naidaclan a pannacabalinna,
Ket agsalumpayac a cas nalangto a cayo iti tinuboanna a daga.
36 Ngem adda limmabas, ket, ni, awanen:
Wen, sinapulco, ngem saan a nasaracan.
37 Mingmingam ti napalongdo a tao, ket matmatam ti aglinteg;
Ta addanto *nanam-ay a* tungpal iti tao ti cappia.
38 Ket no cadagiti managlabsing, isuda madadaeldanto a sangsangcatipon:
Ti tungpal dagiti nadangkes magessatto.
39 Ngem ti pannacaisalacan dagiti sililinteg biang ni Jehova:
Isu ti salindegda iti batang ti ducot.
40 Ket ni Jehova tulongan, ken ispalenna ida:
Isu ispalenna ida cadagiti nadangkes, ket isalacanna ida,
Gaputta kimmamangda kencuana.

Cararag ti Sisasagaba nga Agbabawi.

Salmo ni David, a pangipalagip.

38 O Jehova, dinac cad ungtan ita panagpungtotmo;
Dinac met dusaen ita nabara a lucsawmo.
2 Ta dagiti panam maipalayda a siirut caniac,
Ket ta imam pislennac iti nacasacsakit.
3 Awan ti kinasalun-at iti lasagco gapu ita rurodmo;
Awan met ti pia a pulos cadagiti tultulangco gapu iti basolco.
4 Ta dagiti kinakilloc naglabasda iti rabaw ti uloc:
Cas nabantot nga awit nalaus ti bantotda caniac.
5 Dagiti sugsugatco nacaararieeda ket nagderderda,
Gapu iti kinamauyongco.
6 Masdemanac ket maparucobac a napalalo;
Sipapanesac nga agmalmalem.
7 Ta dagiti angcasco napnoda iti bara;
Ket awan ti kinasalun-at iti lasagco.
8 Mapacapuyac ket nacaro ti pannacataltalco:

Nagunĝorac gapu iti di pannacatalna
toy pusoc.
9 Apo, amin a calicagumco sisasaclanĝ
kenca;
Ket ti panagunĝorco saan met a
nailinĝed kenca.
10 Toy pusoc aggutocgutoc, ket ti pigsac
baybay-annac:
No iti lawag dagiti matac, casta met a
nagpucaw caniac.
11 Dagiti cainĝunĝot ken gagayyemco
sicacayacayda itoy dididgrac;
Ket dagiti cacabagiac addada iti adayo.
12 Dagiti met manĝsib sibloc itoy biagco,
agipacatda cadagiti silo *caniac;*
Ken dagiti agbirbiroc iti pacadanĝrar-
ac agsaoda cadagiti agcacaranĝgas,
Ket agpanpanunotda cadagiti sicap
nĝa agmalmalem.
13 Nĝem siac, cas tulenĝ a tao, diac
denĝgen;
Ken arigac la umel a tao a dina unĝat-
en ti nĝiwatna.
14 Wen, siac arigac la tao a di macanĝeg,
Ken iti nĝiwatna awan ti isusuppiat.
15 Ta sica, O Jehova, ti pagtalcac:
Sica sumunĝbatcanto, O Apo a Diosco.
16 Ta kinunac, Di la ket maminano pag-
nagsacandac:
No agcaglis ti sacac, isuda pagindadac-
kelandac.
17 Ta nĝannĝaniac matuanĝ,
Ket ti ladinĝitco sanĝsanĝanayon itoy
sanĝoanac.
18 Ta ipatacconto ti kinakilloc;
Silaladinĝitacto gapu iti basolco.
19 Nĝem dagiti cabusorco napartacda,
napigsada;
Ket dagiti gumurgura caniac a di um-
umno umaduda.
20 Casta met dagiti nĝa subadanda iti
dakes ti imbag
Sibubusorda caniac, gaputta surotec ti
banag a naimbag.
21 Dinac baybay-an, O Jehova:
O Diosco, dica umadayo caniac.
22 Darasem ti manĝarayat caniac,
O Apo, a salacanco.

Kinaubbaw ti Biag.

Ken agpalunĝo a Musico, iti Jeduthun.
Salmo ni David.

39 Siac kinunac, Annadacto dagiti
dalanco,
Tapno diac macabasol itoy dilac:
Pacagatacto toy nĝiwatco,
Bayat ti caadda ti nadanĝkes itoy
sanĝoanac.
2 Nagumelac iti panagulimec, intaltalnac,
uray pay iti naimbag;
Ket ti ladinĝitco nagkibur.
3 Ti pusoc nagbara ditoy unegco;
Idi nĝa agpanpanunotac ti apuy simg-
ed;
Idi a casta nagsaoac itoy dilac:
4 Jehova, ipacaammom caniac ti tunĝ-
palco,
Ken ti rucod dagiti aldawco, no ania;
Maammoac cadi ti nalaus a kinarasic.
5 Adtoy, inaramidmo dagiti aldawco a
cas dinanĝandanĝan;
Ket ti capaut ti panagbiagco cas iti
awan iti sanĝoanam:
Pudno nĝa amin a tao iti casayaatan a
casasaadna biig nĝa ubbaw. (Selah)
6 Pudno nĝa amin a tao magna iti ubbaw
a panagpabuya;
Pudno nĝa cumalaisegda a barenĝba-
renĝ:
Aguccon *iti kinabacnanĝ,* ket dina amme
no asinonto ti manĝacoy.
7 Ket ita, Apo, aniat' urayec?
Ti inanamac adda kenca.
8 Ispalennac cadagiti amin a salunĝasinĝ-
co:
Dinac pagbalinen nĝa umumsien ti
maag.
9 Nagumelac, diac inunĝat ti nĝiwatco;
Ta sica inaramidmo.
10 Yadayom ti danogmo caniac:
Marunawac iti panagtupac ta imam.
11 No cadagiti unĝet babalawem ti tao
gapu iti kinakillo,
Pagbalinem ti kinasayaatna a marunot
a cas iti sanĝa:
Pudno nĝa amin a tao kinaubbaw.
(Selah)
12 Denĝgem ti cararagco, O Jehova, ket
itayam ta lapayagmo itoy ickisco;
Dimo igawid ta talnam cadagitoy
luluac:
Ta siac maysaac a gangannaet kenca,
Maysa nĝa agcalcallautanĝ, a cas amin
cadagidi dadackelco.
13 O taliwaywayannac, tapno mapulanĝac
ti pigsac,
Ita ta diac pay pumusay, ken maawan.

Maysa a Daton a Panĝidaydayaw, ken Panagdawat iti Tulonĝ.

Ken agpalunĝo a Musico.
Salmo ni David.

40 Pinaturayco a siaanus ni Jehova;
Ket dinumogannac, ket nanĝegna
ti ickisco.

2 Inaonnac met iti nacaalalinggec nga abut, iti nacalutlutolut a pitac;
Ket imbatayna dagiti sacac iti natibker a bato, ket inkeddenga dagiti panaglasatco.
3 Ket nangicabil iti baro a canta ditoy ngiwatco, wen, pangidaydayaw iti Diostayo:
Adunto dagiti macakita, ken agbutengg,
Ket agtalecdanto ken Jehova.
4 Bendito ti tao a pagbalinenna a talecna ni Jehova,
Ket saanna a pagraeman ti natangsit, casta met dagiti aglikig cadagiti ulbod.
5 Aduda, O Jehova a Diosco, dagiti nacascasdaaw nga aramid nga inaramidmon,
Ken dagiti panunotmo nga agturong cadacami:
Saanda a mayintar kenca;
No palawagec ket saoec coma ida,
Adaduda ngem ti mabalin a bilangen.
6 Ti daton ken ti sagut dimo pagayayatan;
Dagiti lapayagco pinaglucatmo:
Ti daton a puuran ken daton a pagicaro saanmo a kiniddaw.
7 Idi a casta kinunac, Adtoy, umayac;
Iti lucot ti libro adda a naisurat a maipanggep caniac:
8 Pagayayatac nga aramiden ti nakemmo, O Diosco;
Wen, ti lintegmo adda iti uneg ti pusoc.
9 Imbunannagco dagiti naragsac a damag ti kinalinteg iti dackel a tallaong;
Adtoy, diacto medmedan dagiti bibigco,
O Jehova, sica ammom.
10 Diac inlimed ti kinalintegmo iti uneg toy pusoc;
Impalgacco ti kinatalimudocmo ken panangisalacanmo;
Saanco nga inlemmeng ti kinamanagayatmo ken kinapudnom iti dackel a tallaong.
11 Dimo igawid caniac dagita nadungngo a caasim, O Jehova;
Salacnibandac cadi a sangsanganayon ta kinamanagayat ken kinapudnom.
12 Ta di mabilang a kinadakes ti manglawlaw caniac;
Dagiti kinakilloc inaddagandac, iti uray la nga diac macatungangaw;
Adaduda ngem dagiti booc ti uloc;
Ket ti pusoc immawan caniac.
13 Pagayatam cadi, O Jehova, ti mangispal caniac:
Darasennac a saranayen, O Jehova.
14 Mababainanda ken mariruda cadi a padapada
Dagiti manurotsurot itoy cararwac tapno dadaelenda:
Mapagsanudda cadi ken maibabain
Dagiti agayat iti pacarangggasac.
15 Maraponda cadi gapu iti pannacabainda
Dagiti agcuna caniac, Aja, aja.
16 Amin dagiti mangbiroc kenca agrag-o ken maragsacanda cadi kenca:
Dagiti agayat iti panangisalacanmo cunada cad a cancanayon,
Ni Jehova maipangrona coma.
17 Ngem napanglaw ket sicucurangac;
Nupay casta ti Apo sipapanunot caniac:
Sica ti saranayco ken mangispal caniac;
Dica agtactac, O Diosco.

Ni Cumacanta iti Panagsakitna Pagsennaayanna dagiti Cabusor ken Paspasaw a Gaygayyem.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David.

41 Bendito ti mangimatang iti napanglaw:
Ni Jehova ispalennanto inton aldaw ti dakes.
2 Ni Jehova salacnibannanto ket taripatoennanto a sibibiag,
Ket benditonto ditoy rabaw ti daga;
Ket dimonto coma iyawat iti pagayatan dagiti cabusorna.
3 Ni Jehova saranayennanto iti idda a pacaidalitan:
Sica tarimaanem amin nga iddana iti panagsakitna.
4 Kinunac, O Jehova, caasiannac:
Papiaem ti cararwac; ta nagbasolac kenca.
5 Dagiti cabusorco pagsasaoandac iti dakes, *a cunada*,
Caanontot' ipapatayna, ken pannacapucaw ti naganna?
6 Ket no umaynac kitaen, agsao iti ulbod;
Ti pusona agucoon iti kinakillo:
No macatayactaken, isaonan.
7 Amin a gumurgura caniac agarasaasda iti maibusor caniac;
Panpanemnemenda a sibubusor caniac ti pacadangrarac.

8 Dakes a sakit, *cunada,* ti sicacapet kencuana;
Ket ita ta immidda saanto a bumanŋgonen.
9 Wen, ti pay casimpunŋalac a gayyem, a nagtalcac,
Isu a nakicaan iti canec,
Incugtarna ti mucodna caniac.
10 Nŋem sica, O Jehova, caasiannac, ket batakennac,
Tapno mabalesco ida.
11 Gapu itoy mabigbigco a sica pagayayatannac,
Gaputta ti cabusorco di agballigi caniac.
12 Ket no maipanŋgep caniac, sica bitibitennac iti kinaimbagco,
Ket icabilnac iti sanŋoanan ti rupam iti agnanayon.
13 Bendito coma ni Jehova, a Dios ti Israel,
Manipud kinaagnanayon inŋganat' kinaagnanayon.
Sapay coma, ket sapay coma.

LIBRO II.

Pannacawaw iti Dios iti Pannacaducot ken Pannacapagtalaw.

Ken agpalunŋo a Musico. Maschil dagiti annac ni Core.

42 Cas panagal-al ti ugsa a mawaw iti baresbes a dandanum,
Casta ti panagal-al toy cararwac *a mawaw* kenca, O Dios.
2 Toy cararwac mawaw iti Dios, iti sibibiag a Dios:
Caanonto ti idadatenŋco a dumatag iti saclanŋ ti Dios?
3 Dagiti luluac isudat' taraonco iti aldaw ken rabii,
Idinto a cancanayon laenŋ a cuncunada caniac, Ayannan ti Diosmo?
4 Dagitoy a banag malagipco, ket ibuyatco toy cararawac itoy unegco,
No casano daydi ipapanco agraman sanŋapanŋenan, ket intulodco ida iti balay ti Dios,
A sititimec iti ragsac ken panangidaydayaw, sanŋapanŋenan nŋa ramrambacanda ti aldaw a nasantoan.
5 Apay a mapadsoca man, O cararwac?
Ken apay mariŋŋoranca man iti unegco?
Manŋnamnamaca iti Dios; ta idaydayawco pay
Gapu iti tulonŋ ti lanŋana.
6 O Diosco, ti cararwac sipapasag itoy unegco:
Anansata lagipenca manipud iti daga ti Jordan,
Ken cadagiti Hermonitas, manipud iti turod a Mizar.
7 Ti yuyenŋ ayabanna ti sabali a yuyenŋ iti panagdaranudor dagiti parucpocmo:
Amin dagiti daluyonmo ken dagiti palpalonŋmo naŋlasatda iti rabawco.
8 Nŋem ni Jehova baonennanto ti kinamanagayatna iti bayat ti aldaw;
Ket iti rabii ti cantana addanto caniac,
Ken cararag *pay* iti Dios ti biagco.
9 Cunacto iti Dios a ladacco Apay a linipatannac?
Apay a magmagnaac a sipapanes gapu iti panangupit ti cabusor?
10 Cas la campilan cadagitoy tultulanŋco, dagiti cabusorco umumsiendac,
Sada pay cuncuna a canayon caniac, Ayannan ti Diosmo?
11 Apay a sipapasagca man, O cararwac?
Apay a mariŋŋoranca man iti unegco?
Manŋinamnamaca iti Dios; ta idaydayawconto pay,
Isu a tulonŋ ti lanŋac, ken Diosco.

Cararag iti Pannacaispal.

43 Ocomennac, O Dios, ket irisirismo ti calintegac iti maysa a nacion a sisusuppiat iti Dios:
O ispalennac iti mananŋirubo ken nakillo a tao.
2 Ta sica ti Dios ti pigsac; apay nŋa inwadagnac man?
Apay a magmagnaac a sipapanes gapu iti panangupit ti cabusor?
3 O ibaonmo ti silawmo ken kinapudnom; isuda cad ti manŋituronŋ caniac:
Ituronŋdac cadi ita nasantoan a turodmo,
Ken cadagiti tabernaculom.
4 Itinto casta inacto iti altar ti Dios,
Iti Dios a manŋnibinibi a rag-oc;
Ket harpaecto ti panangidayawco kenca, O Dios, Diosco.
5 Apay a sipapasagca man, O cararwac?
Ken apay a mariŋŋoranca man iti unegco?
Manŋinamnamaca iti Dios; ta idaydayawconto pay,
Isu a tulonŋ ti lanŋac, ken Diosco.

Nalabes a Pannacaispal ken Agdama a Pacaducotan.

Ken agpalungo a Musico. *Salmo* dagiti annac ni Core. Maschil.

44 Nangegmi cadagiti lapayagmi, O Dios,
Dagiti dadackelmi imbagada cadacami,
No ania ti aramid nga inaramidmo cadagiti aldawda,
Cadagiti aldaw idi ununana.
2 Sica pinacsiatmo ita imam dagiti nacion;
Ngem isuda immulam ida:
Sica pinagladingitmo dagiti ilili;
Ngem isuda pinagtayactacmo ida.
3 Ta saanda a naala a tagicuaen ti daga gapu ti igamda met laeng,
Saan met nga ti tackiagda met laeng ti nangisalacan cadacuada;
No di ket ta canawanmo, ken tackiagmo, ken ti silaw ta rupam,
Gapu ta sipaparaburca idi cadacuada.
4 Sica ti Aric, O Dios:
Ibaonmo ti ispal ken Jacob.
5 Gapu kenca maisugelminto dagiti cabusormi:
Gapu iti naganmo maibaddecminto dagiti umalsa a bumusor cadacami.
6 Ta diacto agtalec iti panac,
Saan met a ti igamco ti mangisalacanto caniac.
7 Ngem sica ti nanalacan cadacami cadagiti cabusormi,
Ket imbabainmo dagiti manggurgura cadacami.
8 Ti Dios ti nangaramidanmi iti pasindayawmi a nagmalmalem,
Ket itdenminto ti panagyaman ita naganmo iti agnanayon. (Selah)
9 Ngem ita inwadagna*cami*, ket impannacami iti pannacaibabain,
Ket saanca a cumuyogen cadagiti buybuyotmi.
10 Sica pinagsanudnacami iti cabusor;
Ket dagiti manggurgura cadacami agsamsamda.
11 Sica pinagbalinnacami a cas carnero a *natudingan* a masida,
Ket inwarasnacami cadagiti nacion.
12 Ilacom ti ilim nga awan bayadna,
Ket saanmo a pinaadu ti *vagsanicuaam* gapu iti pategda.
13 Sica pagbalinennacam a maumumsi cadagiti caarrubami,
Malalais ken macatcatawaan cadagiti makidindinna cadacami.
14 Sica pagbalinennacami a taltalanggutangen dagiti nacion,
Ngilngilangilan dagiti tattao.
15 Agmalmalem a ti pannacaibabainco adda ditoy sangoanac,
Ket ti bain ti rupac binungonnac,
16 Gapu iti timec ti mangab-abi ken agbasbassawang,
Gapu iti cabusor ken iti mamales.
17 Amin daytoy agdussoor cadami; nupay casta dacami saandaca a linipatan,
Saancam met a nagkillo iti tulagmo.
18 Ti pusomi saan a limmicud,
Saanmi met nga inlagisi dagiti addangmi iti dalanmo,
19 Rinebbanacami a nacasacsakit iti yan dagiti chacal,
Ken inabbongotnacami iti aniniwan ni patay.
20 No linipatanmi coma ti nagan ti Diosmi,
Wenno inyunnatmi coma dagiti imami iti sabali a dios;
21 Dinto met la taltalontonen ti Dios daytoy?
Ta isu ammona dagiti palimed ti puso.
22 Wen, ta gapu kenca mapapataycami nga agmalmalem;
Maibilangcam a cas cadagiti carnero nga apan maparti.
23 Agriingca, apay a maturogca, O Apo?
Bumangonca, dinacam iwadag a cancanayon.
24 Apayapay nga ilingedmo ta rupam,
Ket lipatem ti panagleddaang ken pannacairurumenmi?
25 Ta ti cararwami naimameg inggana iti tapuc:
Ti bagimi cumebkeb iti daga.
26 Bumangonca cadi a saranaymi,
Ket subbotennacam gapu iti kinamaangayatmo.

Canta a pagrambac iti Panagboboda ti Ari.

Ken cangronaan a Musico; maicabil ken Shoshannim. *Salmo* dagiti annac ni Core. Maschil. Canta ti ayayat.

45 Ti pusoc agluppias iti naimbag a panggep;
Saoec dagiti banag nga naaramidco maipanggep iti Ari:
Ti dilac isut' pluma ti maysa a napartac a sumusurat.
2 Nasaysayaatca ngem dagiti annac dagiti tao:
Ti gracia naibuyat cadagiti bibigmo:

Anansata ti Dios binendicionannaca
nga agnanayon.
3 Ibarikesmo ta campilanmo ita lupom,
O mannacabalin,
Ti gloriam ken ti dayagmo.
4 Ket iti dayagmo agsacayca a sirarang-
ay,
Gapu iti pudno ken kinaemma *ken*
kinalinteg;
Ket ta canawanmo isuronanto kenca
dagiti nacaalalinggec a banag.
5 Dagiti panam natiradda;
Dagiti tao matuangda iti babaem;
Addada iti puso dagiti cabusor ti ari.
6 Ti tronom, O Dios, agnanayon nga
awan inggana:
Cetro ti kinalinteg ti cetro ti pagariam.
7 Inayatmo ti kinalinteg, ket ginuram
ti kinakillo:
Gapuna ti Dios, ti Diosmo, sinapsa-
poannaca
Iti lana ti kinaragsac a nangnangrona
ngem dagiti caduam.
8 Amin dagiti cawesmo agammirra, ken
agassandalo, *ken* agaccasia;
Manipud cadagiti palacio a marfil
dagiti kinuerdasan a pagtocaran pi-
nagragsacdaca.
9 Dagiti annac a babbai dagiti ari nai-
sengngatda cadagiti madaydayawmo
a babbai:
Iti macanawanmo agtataeder ti reina a
nagbalitoc iti Ofir.
10 Denggem, O anac a babai, ket ut-
utobem, ket itayam ta lapayagmo;
Lipatem met ti ilim, ken ti balay ni
amam:
11 Iti casta ti ari esmannanto ta imnasmo;
Ta isu ti agturaymo, ket pagraemam.
12 Ket ti anac a babai ti Tiro agtagi-
sagutto;
Dagiti nabacnang cadagiti umili agpac-
pacaasidanto ita paraburmo.
13 Ti anac a babai ti ari idiay laem *ti*
palacio sidadaeg nga awan curangna:
Ti pagan-anayna napattopattocan iti
balitoc.
14 Maitulodto iti Ari a binordaan ti
cawesna:
Dagiti balasang a caduana nga sumur-
surot kencuana
Mayegdanto kenca.
15 Iti rag-o ken panagragsac maitulod-
danto:
Sumrecdanto iti palacio ti Ari.
16 Maisandi cadagiti dadackelmo dagitin-
to annacmo,
Isuda a pagbalinemto a principe ditoy
dagup ti daga.
17 Pagbalinecto nga ti naganmo malag-
lagip cadagiti amin a caputotan:
Anansata dagiti ilili itdendanto kenca
dagiti panagyaman nga agnanayon
nga awan inggana.

Ti Dios Amang ti Ilina.

Ken Palungo a Musico. *Salmo* dagiti
annac ni Core; maicabil ken
Alamoth. Canta.

46 Ti Dios isut' amang ken bilegtayo,
Sisisibay unay a saranay iti pa-
nagducot.
2 Anansata ditayto agbutengg, agpapan
pay agbaliw ti daga,
Ken agpapan pay dagiti banbantay ag-
bisonda iti tucoc dagiti baybay;
3 Uray pay dagiti danumda aguga ken
makiburda,
Uray pay dagiti banbantay agpiger-
gerda gapu iti iyaatabda. (Selah)
4 Adda maysa a carayan nga dagiti ayus-
na paragsakenda ti ciudad ti Dios,
Ti nasantoan a yan dagiti tabernaculo
ti Cangatoan.
5 Ti Dios adda iti tengngana; saanto a
maalis:
Ti Dios tulongannanto, ket dayta ma-
biit unay.
6 Dagiti nacion nagtatabbogada, dagiti
pagpagarian nariribucda:
Inyesngawna ti timecna, ti daga nalu-
nag.
7 Ni Jehova dagiti buybuyot adda cada-
tayo;
Ti Dios ni Jacob isu ti amangtayo.
(Selah)
8 Umaycayo, mingminganyo dagiti ara-
mid ni Jehova,
No ania dagiti panangdadael nga ina-
ramidna ditoy daga.
9 Pagsardengenna dagiti gubgubat ing-
gana iti ungto ti daga;
Rungrungdoenna ti bai ti pana, ket
gupdenna a maminpinsan ti gayang;
Puuranna dagiti luglugan iti apuy.
10 Agtalnacayo, ket ammoenyo nga siac
ti Dios:
Maitan-ocacto cadagiti nacion, mai-
tan-ocacto ditoy daga.
11 Ni Jehova dagiti buybuyot adda cada-
tayo;
Ti Dios ni Jacob isut' amangtayo.
(Selah)

Ti Dios nga Ari ti Daga.

Ken mamalungo a Musico. Salmo dagiti annac ni Core.

47 O agsipatcayo, dacay amin nga umili;
Agpuccawcayo ti Dios iti timec ti panagballigi.
2 Ta ni Jehova a Cangatoan nacakigkigtot;
Isu ti naidaclan nga Ari iti amin a daga.
3 Isu parucmaenna dagiti ilili iti babaentayo,
Ken dagiti nacion iti baba dagiti dapantayo.
4 Isu ipiliannatayo iti tawidentayo,
Iti dayaw ni Jacob nga inayayatna. (Selah)
5 Ti Dios immuli a naipucpuccaw,
Ni Jehova a natorototan iti trompeta.
6 Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti Dios, cantaenyo dagiti panangidaydayaw:
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti Aritayo, cantaenyo dagiti panangidaydayaw.
7 Ta ti Dios isu ti Ari ti amin a daga:
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw a maawatanyo.
8 Ti Dios iturayna dagiti nacion:
Ti Dios agtugaw iti nasantoan a tronona.
9 Dagiti principe dagiti ilili agtitiponda *Tapno* isudat' ili ti Dios ni Abraham;
Ta dagiti calasag ti daga cucua ida ti Dios;
Isu maitan-oc unay.

Ti Imnas ken Dayag ti Sion.

Canta; Salmo dagiti annac ni Core.

48 Dackel ni Jehova, ket maicari a maidaydayaw unay,
Iti ciudad ti Diostayo, iti nasantoan a bantayna.
2 Naimnas ti kinatayagna, ragsac ti amin a daga,
Ti bantay a Sion, *iti* bangir ti amianan,
Ti ciudad ti dackel nga Ari.
3 Ti Dios nagpacaammo cadagiti palaciona nga isut' pagcamangan.
4 Ta, ni, dagiti arari naggigimongda,
Naglabasda a sititimpuyog.
5 Nakitada, idi a casta nasdaawda;
Nagkigtotda, nagpanpanawda a nagdagdagus.
6 Ti kinatayeg kinapetna ida sadiay,
Ti ut-ut, a cas iti maysa a babai nga aganac.
7 Ti angin ti daya
Isut' pangburacmo dagiti sasacayan ti Tarsis.
8 Cas nangegmi, castat' nakitami,
Iti ili ni Jehova dagiti buybuyot, iti ili ti Diostayo:
Ti Dios bangonennanto nga agnanayon. (Selah)
9 Pinanpanunotmi ti kinamanagayatmo, O Dios,
Iti tengnga ti templom.
10 Cas iti naganmo, O Dios,
Casta ti pannacadaydayawmo ingga cadagiti ungto ti daga:
Ta canawan nga imam napno iti kinalinteg.
11 Maragsacan cadi ti bantay Sion,
Agragsac cadi dagiti babbabalasang ti Juda,
Gapu cadagiti pangngeddengmo.
12 Manibaysibayca iti Sion, ket licmutem ti ararubayanna;
Bilangem dagiti baluartena;
13 Bigbigem dagiti natibker a bacudna;
Utobem dagiti palaciona:
Tapno mabalinmo nga ibaga iti sumaruno a caputotan.
14 Ta daytoy a Dios isut' Diostayo iti agnanayon nga awan inggana:
Isunto ti mangiturong cadatayo *uray* inggana' patay.

Kinamayong ti Panagtalec iti Kinabacnang.

Ken mamalungo a Musico. Salmo dagiti annac ni Core.

49 Ipangagyo daytoy, dacay amin nga ilili;
Dumngegcayo, dacay amin nga agnaed itoy lubong,
2 Nababa man ken nangato,
Nabacnang ken napanglaw man sangsangcapada.
3 Ti ngiwatco agsaonto iti kinasirib,
Ket ti panpanunot toy pusoc biang ti pannacaawat.
4 Yallingagconto ti lapayagco iti maysa a pangarigan:
Ibatadconto ti nasipnget a saoc iti arpa.
5 Aniantot' butngac cadagiti aldaw ti dakes,
Intono ti kinakillo cadagitoy mucodco saligsaligennac?
6 Dagiti agtalec iti kinabacnangda,

Ket pagpasindayaganda ti caadu dagiti sanicuada ;
7 Awan *cadacuada* ti macabalin iti ania man a pamuspusan a manubbot iti cabsatna,
Ken mangted man iti Dios iti supapacna
8 (Ta ti pannacasubbot ti biagda nangina,
Ket nacurang nga agnanayon),
9 Tapno coma agbiag laeng nga agnanayon,
Dina met coma makita ti pannacarupsa.
10 Ta isu makitananto. Dagiti masirib a tao matayda ;
Ti maag ken ti nacunenga mapucawda a padapada,
Ket ibatida ti sanicuada cadagiti dadduma.
11 Panunotda iti unegda *nga* dagiti balayda agnanayon nga awan inggana,
Ken dagiti yan a taenga inggana cadagiti amin a caputotan ;
Impanaganda cadagiti dagdagada dagiti naganda met laeng.
12 Ngem ti tao iti kinadayaw saan nga agtaeng :
Capadana dagiti animal a mapucaw.
13 Daytoy a dalanda isut' kinamaagda :
Nupay casta maisursurot cadacuada dagiti tao ananamongganda dagiti pagsasaoda. (Selah)
14 Casda la pangen a naipato ken Tanem ;
Ni patay isuntot' mamaarab cadacuada :
Ket ti nalinteg addanto panagturayna cadacuada no bumigat ;
Ket ti sayaatda runrunotento ni Tanem,
Tapno awan ti pagyanan kencuana.
15 Ngem ti Dios subbotennanto ti cararwac iti pannacabalin ni Tanem ;
Ta isu awatennacto. (Selah)
16 Dica agbutengo no maysa bumacnang,
No ti dayag ti balayna dumackel :
17 Ta inton matay awanto ti maipanawna ;
Ti dayagna dinto bumaba a sumurot kencuana.
18 Uray pay idi bayat ti panagbiagna binenditona ti cararwana,
(Ken dagiti tao idaydayawdaca, no agaramidca iti naimbag kenca met laeng),
19 Apanto laeng iti caputotan dagiti dadackelna ;
Didanto makita uray caano man ti lawag.
20 Ti tao a madaydayaw, ket saan a macaawat,
Cas cadagiti animal a mapucaw.

Ti Dios a Mangocom cadagiti Sililinteg ken Nakillo.

Salmo ni Asaf.

50 Ti Mannacabalin, ti Dios, ni Jehova, nagsaon,
Ket inayabanna ti daga manipud iti leleggacan ti init agingga iti lelennecanna.
2 Manipud Sion, a pagsungdoan ti kinaimnas,
Ti Dios nagraniagen.
3 Ti Diostayo umay, ket saan nga agulimec :
Adda apuy a lumamut iti sangoananna,
Ket iti sibayna aglicmut ti casta uray a bagyo.
4 Ayabenna dagiti langit sadi ngato,
Ken ti daga, tapno ocomenna coma tilina :
5 Urnongenyo dagiti sasantosco a maitipon caniac,
Dagiti nakitulag caniac gaput' panagdaton.
6 Ket dagiti langit ipalawagda ti kinalintegna ;
Ta ti Dios isu met laeng ti ocom. (Selah)
7 Dumngegca, O ilic, ket agsaoacto ;
O Israel, ket agsacsiacto kenca :
Siac ti Dios, Diosmo *met laeng*.
8 Saancanto a babalawen gapu cadagiti datonmo a sacrificio ;
Ken dagiti sagutmo a pinuuran addada a canayon ditoy sangoanac.
9 Saanacto a mangipanaw cadagiti bumaro a baca iti balaymo,
Casta met cadagiti calding a lalaki cadagiti corralmo.
10 Ta amin nga animal ti cabakiran cucuac,
Ken dagiti arban iti tapaw dagiti rinibu a turturod.
11 Ammoc amin dagiti tumatayab dagiti banbantay ;
Ken dagiti atap nga animal ti tay-ac cucuac.
12 No coman mabisinac, saanco nga ibaga kenca ;
Ta ti lubong cucuac, ken dagupna amin.

13 Cayatco ngamin ti agsida iti lasag ti baca,
Wenno uminum iti dara dagiti caldingē?
14 Isagutmo iti Dios ti daton ti panagyaman;
Ket bayadam dagiti incarim iti Cangatoan;
15 Ket awagannac iti aldaw ti pacadanagan:
Ispalencanto, ket sica padayagennacto.
16 Ngem cadagiti nakillo cuna ti Dios,
Aniat' rebbengmo nga aramiden a pangibatadmo cadagiti inkeddengco,
Ken iti panangawatmo iti pannakitulagco ita ngiwatmo,
17 Idinto a carurodmo ti pannursuroc,
Ken ipalladawmo ita licudam dagiti saoc?
18 Idi nakitam ti maysa a mananacaw, nakitimpuyogca kencuana,
Ken nakiramanca cadagiti nakiabig iti dida asawa.
19 Sica ipacatmo ta ngiwatmo iti dakes,
Ket ta dilam agsangal iti ulbod.
20 Agtugawca ket agsaoca a maibusor iti cabsatmo;
Padpadacsem ti anac ni inam met laengē.
21 Inaramidmo dagitoy a banag, ket nagulimecac;
Ipatpatom a siac pulosen a maysaac a cas kenca met laengē;
Ngem umsaencanto, ket icabilconto *ida* nga agiintar iti sangō dagiti matam.
22 Ita utobenyo daytoy, dacay a mangliipat iti Dios,
Di la ket maminano ta pirpirgisencayo, ket awan ti mangispal:
23 Siasino man a mangisagut iti daton ti panagyaman padayagannac;
Ket daydiay manarimaan iti dalanna
Iparangacto iti panangisalacan ti Dios.

Panagdawat ti Sibabawi a Managbasol iti Pacawan.

Ken agpalungō a Musico. Salmo ni David; idi ipapan ni Natan a profeta kencuana, calpasan daydi ipapannan idiay Batseba.

51 Caasiannac, O Dios, cas mayannurot iti kinamanagayatmo:
Cas mayannurot iti caruay dagiti nasnecan a caasim punasem dagiti kinasalungasingco.
2 Buggoannac iti amin a kinakilloc,
Ket ugasannac iti basolco.
3 Ta ammoc dagiti kinasalungasingco;
Ket ti basolco canayon nga adda ditoy sangoanac.
4 Sica, sica laengē, ti nacabasolac,
Ken nacaaramidac iti dackes iti sangoanam;
Tapno maipakita ti kinalintegmo no agsaoca,
Ken agraniagca no agipatoca.
5 Adtoy a nayanacac iti kinadackes;
Ket iti basol impasngaynac ni ina.
6 Adtoy a calicagumam ti kinapudno cadagiti caungan;
Ket iti paglemmengan ipacaammomto caniac ti kinasirib.
7 Dalusannac iti hisopo, ket dumalusacto:
Buggoannac, ket napudpudawacto ngem nieve.
8 Ipangegmo caniac ti rag-o ken panagayayat,
Tapno dagiti tulangē a binungbungtolmo maragsacanda.
9 Ilingedmo ta rupam cadagiti basbasolco,
Ket punasem dagiti amin a kinadakesco.
10 Parsuaem caniac ti nadalus a puso, O Dios;
Ket mangpabaroca iti nalinteg nga espiritu itoy unegco.
11 Dinac pagtalawen dita saclangmo;
Ket dica iccaten caniac ti nasantoan nga espiritum.
12 Isublim caniac ti ragsac ti panangisalacanmo;
Ken sarapaennac iti naayat nga espiritu.
13 Iti casta isurocto dagiti dalanmo cadagiti managlabsingē;
Ket dagiti managbasol agsublidanto kenca.
14 Ispalennac iti panangpapatay, O Dios, sica a Dios ti pannacaisalacanco;
Ket ti dilac icantananto a napigsa ti kinalintegmo.
15 O Apo, luctam dagiti bibigco;
Ket ti ngiwatco iparangarangnanto ti pannacaidaydayawmo.
16 Ta saanca a maayayo iti sacrificio; ta no saan itdec coma:
Saanmo a pagayayatan ti pinuuran a sagut.
17 Dagiti sacrificio ti Dios isu ti espiritu a nadudog:
Ti nadudog ken sibabawi a puso, O Dios, saanmonto a laisen.

18 Paayám ti Sion iti imbag ita naimbag
nga ayatmo:
Bangonem dagiti muralla ti Jerusalem.
19 Iti casta maayayocanto cadagiti sacri-
ficio ti kinalinteg,
Iti pinuuran a ságut ken iti sagut a
maipuur a sibubukel;
Iti casta agidatondanto cadagiti bu-
maro a baca iti rabaw ti altarmo.

Kinaubbaw ti Napasindayaw a Kinadakes.

Ken agpalungo a Musico. Maschil ni
David; idi a ni Doeg nga Edomita
napan nagibaga ken Saul, ket kinu-
nana kencuana, Ni David adda iti
balay ni Aquimelec.

52 Apay a pagpasindayagmo man ti
kinaulpit, O mannacabalin a tao?
Ti kinamanagayat ti Dios agsangsa-
nanayon.
2 Ta dilam bulbulibugenna ti napalalo a
kinadakes,
Cas natadem a navajas, a mangallilaw.
3 Adadda a pagayatam ti dakes ngem ti
imbag,
Ken ti panagulbod ngem ti panagsaom
iti kinalinteg. (Selah)
4 Pagayatam amin dagiti mangalun-on a
sao,
O sica narasaw a dila.
5 Ti Dios dadaelennacanto met nga ag-
nanayon;
Pidutennacanto, ket gatudennacanto
dita calapawmo,
Ket parotennacanto iti daga dagiti
agbiag. (Selah)
6 Dagiti sililinteg makitadanto met, ken
agamesdanto,
Ket catawaandanto, *a cuncunada,*
7 Ni, daytoy isu ti tao a dina pinasari-
kedked ti Dios,
Ngem nagtalec ketdi iti caadu dagiti
kinabacnangna,
Ken pinagbilbilegna met laeng iti ki-
nakillona.
8 Ngem no siac, arigac la maysa a na-
langto nga oliva iti balay ti Dios:
Agtalecac iti kinamanagayat ti Dios
nga agnanayon.
9 Itdecto kenca dagiti yaman, ta sicat'
nangaramid;
Ket manginanamaacto iti naganmo, ta
isut' naimbag, iti saclang dagiti sa-
santosmo.

Kinamaag ken Kinadakes ti Tao.

Ken agpalungo a Musico; Maitonos iti
Mahalath. Maschil ni David.

53 Ti maag kinunana iti pusona, Awan
Dios.
Nadadaelda, ken nagaramidda iti na-
caalalingec a kinadakes;
Awan uray maysa nga agaramid iti na-
imbag.
2 Ti Dios tinan-awanna manipud sadi
langit dagiti annac dagiti tattao,
Tapno kitaen no adda maysa a nacai-
sip,
A nangbiroc iti Dios.
3 Tunggal maysa cadacuada timmallicud;
padapadada a nagbalin a narugit;
Awan agaramid iti naimbag, awan,
uray maysa.
4 Awan ngamin ti isipda dagiti manag-
aramid iti dakes,
Nga lamutenda ti ilic a *cas* panag-
lamutda iti canen,
Ket dida awagan ti Dios?
5 Addada a sibubuteng uray idiay awan
cabuteng;
Ta ti Dios inwarsiwarsina dagiti tu-
lang ti sipapacarso a bumusor kenca:
Sica imbabainmo ida, ta ti Dios pi-
naidna ida.
6 O sapay ta ti pannacaisalacan ti Israel
nagparang coma manipud iti Sion!
No ti Dios subbotenna ti pannaca-
adipen ti ilina,
Ni Jacob agragragsacto, ti Israel ag-
yamanto.

Cararag ti Pannacaicanawa cadagiti Cabusor.

Ken agpalungo a Musico; mayallot
cadagiti kinuerdasan a pagtocaran.
Maschil ni David; idi a dagiti Zifeos
napanda kinuna ken Saul, Ni David
saang ngamin a aglemlemmeng iti
tengnatayo?

54 Isalacannac, O Dios, gapu ita na-
ganmo,
Ket ocomennac ita kinamannacabalin-
mo.
2 Denggem ti cararagco, O Dios;
Allingagem dagiti balicas ti ngiwatco.
3 Ta dagiti gangannaet bimmangonda a
bumusor caniac,
Ket dagiti nacuspag a tao binirbirocda
toy cararwac:
Saanda nga insaad ti Dios iti sangoan-
anda. (Selah)

4 Adtoy, ti Dios isut' manulonḡ caniac·
Ti Apo adda cadagiti manaranay itoy cararwac.
5 Pagcallatikennanto ti dakes cadagiti cabusorco:
Racrakem ida iti kinapudnom.
6 Iti sitatallaugud a panangisagut agdatonacto iti sacrificio kenca:
Itdecto ti panagyaman iti naganmo, O Jehova, ta naimbag.
7 Ta inispalnac iti amin a pagducotan;
Ket ti matac nakitanan *ti gagarco* cadagiti cabusorco.

Cararag ti Pannacaracrac dagiti Nagulib.

Ken agpalungo a Musico; mayallot cadagiti kinuerdasan a pagtocaran.
Maschil ni David.

55 Ipangagmo toy cararagco, O Dios;
Ket dica aglinged itoy ararawco.
2 Imdengannac, ket sungbatannac:
Diac macainana iti asasugco, ket agsasainnecac,
3 Gapu iti timec ti cabusor,
Gapu iti panangirurumen dagiti nakillo;
Ta agipalladawda iti kinadakes caniac,
Ket iti pungtotda idadanesdac.
4 Ti pusoc matuocan a siuut-ut itoy unegco:
Ket dagiti aliaw ti patay agpasagda caniac.
5 Ti aligaget ken kinatayegteg nagdissoorda caniac,
Ket ti pannacaaliaw inaddaganac.
6 Ket kinunac, Ngamin coma no adda payacco a cas maysa a calapati!
Iti casta tumayabac coma nga umadayo, ket aginanaac.
7 Ket iti casta agcalcalautangac coma iti adayo,
Agtaengac coma iti casamecan. (Selah)
8 Gumamgamamac coma iti maysa a pagsalingdan
Iti umalipugpug nga angin ken bagyo.
9 Dadaelem, O Apo, pisiem ti dilada;
Ta nakitac ti kinadamsac ken ringgor iti ciudad.
10 Aldaw ken rabii agibawibawda kencuana iti rabaw dagiti murallana:
Ti met kinadakes ken ti ranggas addada iti tengngana.
11 Ti kinakillo adda iti tengngana:
Panangupit ken panangiculbo saanda a pumanaw cadagiti lanlansangana.
12 Ta saan a cabusor ti nangab-abi caniac;
No casta naibturac coma:
Saan met a ti nanggurgura caniac nagpalpalangguad a bumusor caniac;
Iti casta naglemmengac coma:
13 Ngem sica, tao a capadpadac,
Caduac ken capalpalaloac a gayyem.
14 Inawatmi a sangsangcatipon ti nasamit a patigmaan;
Nagnacami iti balay ti Dios agraman iti caaduan.
15 Ni patay abutenna coma ida a pettat cadacuada,
Lumnedda coma a sibibiag iti Tanem;
Ta ti kinakillo adda iti pagnaedanda, iti pagbaetanda.
16 No siac, umawagacto iti Dios;
Ket ni Jehova isalacannacto.
17 Malem, ken bigat, ken iti tengngat' aldaw, agsugacto, ken agsainnecac;
Ket denggennanto ti timecco.
18 Sinubbotna a sitatalna toy cararwac iti gubat a maibusor caniac;
Ta aduda dagiti a *nakisalisal* caniac.
19 Ti Dios mangegnanto, ket sungbatannanto ida,
Ti met laeng agtaeng manipud ugma, (Selah)
Dagiti tattao a dida agbaliw,
Ken dida agbutengiti Dios.
20 Inlayatna dagiti imana a bumusor cadagiti sicacappia kencuana:
Rinabngisna ti tulagna.
21 Ti ngiwatna naglamuyot a cas mantequilla,
Ngem ti pusona isut' gubat.
Dagiti saona naluclucnengda ngem lana,
Nupay casta isudat' siaasut a campilan.
22 Iyalismo ti awitmo ken Jehova, ket saranayennacanto:
Dinanto ituloc nga ti nalinteg aglagisi.
23 Ngem sica, O Dios, ipisocmonto ida iti abut ti pannacadadael:
Dagiti mawaw iti dara ken managiculbo didanto agbiag iti cagudua dagiti aldawda;
Ngem mangingnanamaacto kenca.

Panagdawat iti Pannacaispal, ken Naayat a Panagtalec iti Dios.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Jonathelem rehokim. *Salmo* ni David. Michtam; idi a dagiti Filisteos isut' inalada sadi Gat.

56 Mangaasica coma caniac, O Dios; ta ti tao cayatnac nga alun-unen:

Dagup ti capaut ti aldaw isu sigugubat
a mangirut caniac.
2 Amin ti capaut ti aldaw dagiti cabu-
sorco cayatdac nga alununen;
Ta aduda dagiti makibacal a sicucuspag
caniac.
3 Ania man nga horas a panagbutengco,
Isaadconto ti panagtalecco kenca.
4 Iti Dios (idaydayawconto ti saona),
Iti Dios insaadcon ti talecco, saanacto
nga agbutengo;
Aniat' maaramid ti lasag caniac?
5 Agmalmalem a ballicugenda dagiti
saoc:
Amin dagiti panunotda maibusorda
caniac a pacadacsac.
6 Agaaracda a sangsangcatipon amin, ken
aglingedda,
Itugtugotandac,
Wen a ti sinegseggaanda toy cararwac.
7 Macalasutdanto ngata gaput' kinada-
kes?
Iti pungtot itublacmo dagiti ilili, O
Dios.
8 Sica bilangem dagiti pannacaisiasic.
Icabilmo dagiti luluac iti botellam;
Saanda nga adda iti librom?
9 Iti casta dagiti cabusorco agtuckiad-
danto inton aldaw a panagawagco:
Daytoy ammoc, nga ti Dios agduyos
caniac.
10 Iti Dios (idaydayawconto ti saona),
Ken Jehova (idaydayawconto ti saona),
11 Iti Dios insaadco ti panagtalecco,
diacto agbutengo;
Aniat' maaramid ti tao caniac?
12 Dagiti carim addada caniac, O Dios:
Ipaayconto kenca dagiti daton a pag-
yaman.
13 Ta inispalmo toy cararwac iti patay:
Saanmo aya *nga inlisi* dagiti sacac iti
pannacatuang,
Tapno macapagnaac iti sangoanan ti
Dios
Iti lawag ti sibibiag?

*Cararag ti Pannacalasut cadagiti Mangi-
tuggod.*

Ken agpalungo a Musico; *maitonos iti* Al-
tashheth. *Salmo* ni David. Michtam;
idi intalawanna ni Saul, iti rukib.

57 Mangngaasica coma caniac, O Dios,
mangngaasica caniac;
Ta ti cararwac agtalimeng kenca:
Wen, iti salinong dagiti payacmo ag-
camangacto.
Inggana ti mapalabas *dagitoy* a pacari-
gatan.
2 Umkisacto iti Dios a Cangatoan,
Iti Dios a mangipapaay *cadagiti amin
a kita* caniac.
3 Agbaonto manipud sadi langit, ket
isalacannac,
Intono ti mangalimun caniac mangab-
abi; (Selah)
Ti Dios ibaonnanto ti kinamanagayat-
na ken kinapudnona.
4 Ti cararwac adda iti tengnga dagiti
leon;
Agiddaac iti baet dagiti nasegdan,
Wen cadagiti annac dagiti tattao, nga
dagiti ngipenda pica ken pana,
Ket ti dilada natadem a campilan.
5 Maitan-occa cadi, O Dios, iti rimbaw
dagiti langit;
Ti gloriam rimbawanna *coma* amin a
daga.
6 Insaganaanda iti bateng dagiti ad-
dangco;
Ti cararwac naparucob:
Nangalida iti palab-ug iti sangoanac;
Naipisocda met laeng iti tengngana.
(Selah)
7 Nasimpa ti pusoc, O Dios, ti pusoc
nasimpa:
Agcantaacto, wen, agcantaacto cada-
giti panangidaydayaw.
8 Agriingca, kinadayagco; agriingcayo,
salterio ken arpa:
Siac met laeng agriingacto a masapa.
9 Itdecto dagiti yaman kenca, O Apo,
iti tengnga dagiti ilili:
Cantaecto dagiti panangidaydayaw
kenca iti tengnga dagiti nacion.
10 Ta ti kinamanagayatmo dackel agingga
cadagiti langit,
Ket ti kinapudnom agingga cadagiti
tangatang.
11 Maitan-occa cadi, O Dios, iti rimbaw
dagiti langit;
Ti gloriam rimbawanna *coma* amin ti
daga.

Cararag tapno madusa dagiti Nakillo.

Ken agpalungo a Musico; *maitonos
iti* Al-tashheth. *Salmo* ni
David. Michtam.

58 Pudno aya met laeng nga iti kinau-
limec agsaocayo iti kinalinteg?
Agipatocay aya met laeng a sililinteg,
O dacay nga annac dagiti tattao?
2 Saan, iti uneg ti puso agaramidcay
iti kinakillo;

Bagtinenyo ti rungsot dagiti imayo ditoy daga.
3 Dagiti nakillo naisupadidan manipud iti aanacan:
Sumiasidan apaman'a mayanacda, nga agsaoda cadagiti ulbod.
4 Ti gitada cas gita ti uleg:
Casda la carasaen a tulenǧ nga iduyecda ti lapayagda,
5 A dina mangeg ti timec dagiti mananǧayaw,
A mangayaw a naisangayan iti lainǧ.
6 Pusiem dagiti ngipenda, O Dios, cadagiti ngiwatda:
Pusiem dagiti dacdackel a saonǧ dagiti cabanbannoagan a leon, O Jehova.
7 Aglunagda cad a cas danum nga agayus a nataray:
No isirigna dagiti panana, arig la coma maputed.
8 Casda la *coma* bisucol a marunaw ken agpucaw,
Cas ti di nadanonan nga alis ti maysa a babai, nga di nacakita iti init.
9 No dagiti bangam dida pay maricna dagiti siit,
Isu pucawennanto ida iti alipugpug, ti nalangto ken ti macset man.
10 Ti nalinteg agrag-onto no makitana ti pammales:
Ibuggonanto dagiti sacana iti dara dagiti nakillo;
11 Tapno iti casta dagiti tao cunaendanto,
Pudno nga adda gunguna cadagiti nalinteg:
Pudno nga adda Dios a mangocom ditoy daga.

Cararag iti Pannacaispal cadagiti Cabusor.

Ken agpalungo a Musico; *maitonos iti* Al-tashheth. *Salmo* ni David. Michtam; idi a nagbaon ni Saul, tapno bantayanda ti balay ket tiliwenda.

59 Ispalennac cadagiti cabusorco, O Diosco:
Isimpanac nga ipangato cadagiti bumangon a maibusor caniac.
2 Ispalennac cadagiti agararamid iti kinadakes,
Ken isalacannac cadagiti tao a mawaw iti dara.
3 Ta, ni, cumlebda a mangdaan itoy cararwac;
Dagiti nabileg agtitiponda a sititimpuyog a bumusor caniac:
Saan a gapu iti panaglabsingco, di met gapu iti basolco, O Jehova.
4 Agtarayda ken agsagana idinto nga awan basolco.
Agriingca tapno tulongannac, ket matmatam.
5 Wen sica, O Jehova a Dios dagiti buyot, Dios ti Israel,
Bumangonca tapno sarungcaram amin dagiti nacion:
Saanca cadi a nacaasi cadagiti nakillo a managlabsing. (Selah)
6 Agsublida iti rumabii, agtaguubda a cas aso,
Ket agliclicmutda iti ciudad.
7 Ni, agtig-abda cadagiti ngiwatda;
Adda campilan cadagiti bibigda:
Ta siasino, *cunada*, ti macangeg?
8 Ngem sica, O Jehova, catawaamto ida;
Isaadmonto amin dagiti nacion iti pannacarabrabac.
9 *Gapu* iti bilegna itdecto ti panagimdeng kenca;
Ta ti Dios isut' nangato a baluarte.
10 Ti Dios iti kinamanagayatna sabtennacto:
Ti Dios ipaaynanto nga makitac *ti calica gumco* iti tuctoc dagiti cabusorco.
11 Dimo papatayen ida, anno la ket ti ilic manglipat:
Warawaraem ida gapu iti pannacabalinmo, ket itulmengmo ida,
O Apo a calasagmi.
12 *Gapu* iti basol ti ngiwatda, *ken* sasao dagiti bibigda,
Matiliwda pay coma iti kinatangsitda,
Ken gaput' panaglunlunodda ken panangyulbodda iti saoenda.
13 Runotem ida iti pungtot, runotem ida, tapno maawandan:
Ket ipacaammom cadacuada nga ti Dios agturay ken Jacob,
Inggana cadagiti ungto toy daga. (Selah)
14 Ket iti rumabii pagsubliem ida, pagtaguubem ida a cas aso,
Ket liclicmutenda ti ciudad.
15 Agallaalladanto nga agbiroc iti taraon,
Ken agtantanabutondanto nga agpatpatnag no dida mapnec.
16 Ngem icantacto ti kinabilegmo;
Wen, icantacto a natibong iti agsapa ti kinamanagayatmo:
Ta sican ti nangato a baluartec,
Ken camangco iti aldaw ti panagpulcocco.

17 Kenca, O pamilegco, icantacto ti apcaidayawam:
Ta ti Dios isut' nangato a baluartec, ti Dios ti caasic.

Asasug iti Pannacaabac iti Gubat, ken Cararag iti Tulong.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Shushan Eduth. Michtam ni Divid, tapno mangisuro; idi a nakicabil cada Aram-naharaim ken Aram-sobat, ken ni Joab nagsubli, ket nangsugat cadagiti taga-Edom idiay Sucnob a Pangasinan a sangalacsa ken dua ribu.

60 O Dios, sica impalladawnacami, sica intublacnacami;
Nacaungetca; O alangonennacam cad manen.
2 Pinagkintayegmo ti daga; binirrim:
Agasam dagiti lettacna; ta agpigerger.
3 Imparangam ti ilim cadagiti nabantot a banag:
Pinainumnacami iti arac ti pas-iraw.
4 Intedmo ti bandera cadagiti agbuteng kenca,
Tapno maibistrad gapu iti kinapudnom. (Selah)
5 Tapno ti ayayatem maispal coma,
Isalacanmo ita canawan nga imam, ket sungbatannacam.
6 Ti Dios nagsaon iti kinasantona: agrag-oacto;
Bingayecto ti Siquem, ket agtaytayecto ti sucnob a Socot.
7 Ti Galaad cucuac, ken cuac ti Manases;
Ti Efraim isu met ti sarapa toy uloc;
Ti Juda isut' cetroc.
8 Ti Moab isut' bacca a pagugasac;
Idiay Edom ipalladawconto ti sapatosco;
Umsiagca, Palestina, gapu caniac.
9 Siasinonto ti mangipan caniac iti ciudad a natibker?
Siasinot' nangiturong caniac diay Edom?
10 Saan a sica, O Dios, ti nangipalladaw cadacami?
Ket sica saanca a makicuyog, O Dios, cadagiti buyotmi.
11 Itdem cadacam ti badang a sumaranget iti cabusor;
Ta barengbareng ti tulong ti tao.
12 Gapu iti Dios agaramidtayto a simamaingel;
Ta isunto ti mangibaddec cadagiti cabusortayo.

Panagtalec iti Tulong ti Dios.

Ken agpalungo a Musico; iti kinuerdasan a pagtocaran. *Salmo* ni David.

61 Denggem ti ickisco, O Dios;
Imdengam ti cararagco.
2 Manipud iti ungto ti daga umawagacto kenca, inton maitulmeng toy pusoc:
Itulodnac iti bato a nataytayag ngem siac.
3 Ta sican ti kinamangac,
Natibker a baluarte iti cabusor.
4 Agtaengacto inggat' agnanayon iti tabernaculom:
Agcamangacto iti salucob dagiti payacmo. (Selah)
5 Ta sica, O Dios, dinengngegmo dagiti caric:
Intedmo ti tawid dagiti agbuteng iti naganmo.
6 Paatiddugemto ti biag ti ari;
Dagiti tawenna casdanto cadagiti adu a caputotan.
7 Agtaengto iti saclang ti Dios iti agnanayon:
O saganaem ti kinamanagayat ken kinapudno, tapno manalimetmetda kencuana.
8 Iti casta icantacto to panangidaydayaw iti naganmo iti agnanayon,
Tapno matungpalco nga inaldaw dagiti caric.

Ti Dios laeng ti Pagcamangan iti Pannacaliput ken Pannacaupit.

Ken agpalungo a Musico; mayannurot iti cababalin ni Jeduthun. Salmo ni David.

62 Ti cararwac urayenna a siuulimec ti Dios laeng:
Aggapu kencuana ti pannacaisalacanco.
2 Isu laeng ti batoc ken salacanco:
Isut' natayag a baluartec; diacto unay maisin.
3 Casanontot' capaut ti panangidada nesyo iti maysa a tao,
Tapno mapapatayyo, dacay amin,
A cas nagirig a diding, cas agluggaluggad nga alad?
4 Isuna laeng a pakinacmenda ti panangipadso kencuana iti tacnengna;
Pagayayatanda dagiti ulbod;
Mamaraburda cadagiti ngiwatda, ngem mangilunodda iti unegda. (Selah)
5 Cararwac, paturaymo a siuulimec ti Dios laeng;

Ta ti inanamac aggapu kencuana.
6 Isu laenĝ ti batoc ken salacanco:
Isut' nangato a baluartec; saanacto a mapaisin.
7 Adda iti Dios ti pannacaisalacanco ken dayawco:
Ti ~~bato~~ ti kinabilegco, ken ti camangco adda iti Dios.
8 Agtaleccay kencuana iti amin a tiempo, dacay nga umili;
Ibucbocyo ti pusoyo iti sangoananna:
Ti Dios isut' camangĝ cadatayo. (Selah)
9 Pudno a dagiti tao a nababa ti casasaadda isudat' kinaubbaw, ket dagiti tao a nangato ti casasaadda isudat' ulbod.
Iti gagantingan tumayocdanto;
Isuda a sangcatipon nalaglag-anda ngem anges.
10 Dimo pagtalcan ti pananĝupit,
Ket dica mapaubbaw iti panagagaw:
No ti sanicua dumackel, dica italinaed ta pusom.
11 Ti Dios nagsaon iti naminsan,
Namindua a nangegco daytoy,
Nga ti pannacabalin biangĝ ti Dios.
12 Casta met a biangmo, O Apo, ti kinamanagayat;
Ta sica itdem iti siasinoman a tao ti mayalagad iti aramidna.

Ti Mawaw a Cararwa mapedpedan iti Dios.

Salmo ni David, idi adda idiay cabakiran ti Juda.

63 O Dios, sica ti Diosco; sigaganetgetacto a mangĝbiroc kenca:
Toy cararwac mawaw kenca, ti lasagco sisesegga kenca,
Iti naticag ken macaina a daga, nga awan danum.
2 Iti casta minatmatanca iti nasantoan a yanmo,
Tapno kitaec ti pannacabalinmo ken dayagmo.
3 Ta ti kinamanagayatmo nasaysayaat ngem ti biag,
Dagiti bibigco idaydayawdacanto.
4 Iti casta agdaydayawacto kenca bayat ti panagbiagco:
Itag-ayconto dagiti imac gapu iti naganmo.
5 Toy cararwac cas la mapnecto iti pata ken kinalucmeg;
Ket ti ngiwatco idaydayawnacanto cadagiti siraragsac a bibig;
6 No lagipenca iti pagiddaac,
Ken panpanunotenca cadagiti panagpuyat iti rabii.
7 Ta sican ti saranayco,
Ket iti salinongĝ dagiti payacmo agragrag-oacto.
8 Toy cararwac sumursurot a sigaganetnet kenca:
Ti canawan nga imam tenglennac.
9 Ngem dagiti mangĝbiroc itoy cararwac, tapno dadaelenda,
Mapandanto cadagiti naununeg a sebbangĝ ti daga.
10 Maidessoordanto iti pannacabalin ti igam:
Isudantot' maysa a reddec cadagiti zorra.
11 Ngem ti ari agragrag-onto iti Dios:
Siasinoman nga agsapata gapu kencuana agdaydayawto;
Ta ti ngiwat dagiti agsao iti ulbod matangĝepto.

Dawat iti Pannacaispal cadagiti nalimed a Cabusor.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David.

64 Dengĝem ti timecco, O Dios, itoy panagasugco:
Salacnibam toy biagco iti panagbutengĝ iti cabusor.
2 Ilemmengnac iti nalimed a sicat dagiti managdacdakes,
Iti culcol dagiti agararamid iti kinakillo;
3 Isuda a pinatademda ti dilada a cas campilan,
Ken insirigda dagiti panada, nga isuda dagiti napait a sao;
4 Tapno cadagiti nalmengĝ a yan puntaanda ti napalongdo:
Pagammoan ipuntadan kencuana, ket dida agbutengĝ.
5 Paturdendat' bagida iti dakes a gandat;
Pagtutulaganda ti agicabil iti silo a nalingĝed;
Cunada, Siasinontot' macakita cadacuada?
6 Managsapsapulda cadagiti kinakillo;
Nalpasmin, *cunada*, ti nagaget a panangĝsapsapul:
Ket ti nalimed a panunot ken ti puso ti tunggal maysa nauneg.
7 Ngem ti Dios puntaannanto ida;
Pagammoanen masugatdanto iti maysa a pana.

8 Iti casta maaramiddanto a maluspigo,
a dagitinto met la dilada ti bumusor
cadacuada:
Amin dagiti macakita cadacuada
iwingawingdanto dagiti uloda.
9 Ket amin a tao agbutengdanto;
Ket ibunannagdanto ti aramid ti Dios,
Ket ututobendanto a simamanakem ti
panangaramidna.
10 Dagiti nalinteg maayayatandanto ken
Jehova, ket agcamangdanto kencuana;
Ket amin dagiti sililinteg iti pusoda
idaydayawdanto.

Nabuslon a Parabur ti Dios iti Daga ken iti Tao.

Ken agpalungo a Musico. Salmo.
Canta ni David.

65 Ti panangidaydayaw segsegaannaca, O Dios, sadi Sion;
Ket sica ti pacatungpalan ti cari.
2 O sica a dumngeg iti cararag,
Sica ti umayanto ti amin a lasag.
3 Dagiti kinakillo mangabacda caniac:
No cadagiti panaglabsingco, sica pacawanemto ida.
4 Nagasat ti tao a piliem, ket paasitgem,
Tapno macapagtaeng cadagiti paranganmo:
Mapneccamto iti kinaimbag ti balaymo,
Ti nasantoan a templom.
5 Nacakigkigtot a banag ti isungbatmonto cadacami iti kinalinteg,
O Dios ti pannacaisalacanmi;
Sica a pagtalcan dagiti amin nga ungungto ti daga,
Ken dagiti adda iti tengngga ti taaw nga adayo.
6 Nga iti bilegna patibkerenna dagiti banbantay,
Idinto ta nagbarikes iti pannacabalin;
7 A pagtalnaenna ti daranudor dagiti baybay,
Ti daranudor dagiti dalluyon,
Ken ti gulogulo dagiti ilili.
8 Dagiti met agnaed cadagiti caadayoan
a yan mabutengda cadagiti panangipadlawmo:
Sica paragsakem dagiti iruruar ti bigat ken ti rabii.
9 Sica sucnalam ti daga, ket bisibisam,
Pabacnangem unay;
Ti carayan ti Dios napno iti danum:
Ipaayam ida iti anien, no nasaganamon a casta ti daga.
10 Danumam dagiti gulisna a sibubuslon;
Pababaem dagiti timburogna:
Palucnengem cadagiti arbis;
Bendicionam ti panagrusingna.
11 Balangatam ti tawen ita kinaimbagmo;
Ket dagiti addangmo agitedtedda iti kinalucmeg.
12 Tedtedanda dagiti pagaraban ti letang;
Ket dagiti turod nabaricsanda iti ragsac.
13 Dagiti pagaraban nacawesanda cadagiti arban;
Dagiti sucsucnob nacumutanda met iti anien;
Agdirdir-ida iti ragsac, agcancantada met.

Panangidaydayaw cadagiti Mannacabalin nga Aramid ti Dios ken iti Isusungbatna iti Cararag.

Ken agpalungo a Musico. Canta, Salmo.

66 Aramidem ti macaparagsac nga awengg iti Dios, dagup ti sangadagaan:
2 Icantam ti dayag ti naganna:
Padayagem ti pannacaidaydayawna.
3 Cunaem iti Dios, Amangan a nacaamames dagiti aramidmo!
Gapu iti cadackel ti pannacabalinmo dagiti cabusormo maparucmadanto kenca.
4 Ti amin a daga agdaydayawto kenca,
Ket ancantaannacanto;
Cantaandanto ti naganmo. (Selah)
5 Umaycayo, ket kitaenyo dagiti aramid ti Dios;
Nacaamames cadagiti aramidna a maipaay cadagiti annac dagiti tao.
6 Pinagbalinna ti taaw a naticag a daga;
Linasatda ti carayan a pinagna:
Sadiay nagragrag-ocam kencuana.
7 Pangiturayna i pannacabalinna iti agnanayon;
Dagiti matana palpaliiwenda dagiti nacion:
Dagiti nasungit saanda coma a macatanay. (Selah)
8 O benditoenyo ti Diostayo, dacay nga ilili,
Ket ipangegyo ti timec ti pannacaidaydayawna;
9 Nga icabilna ti cararwatayo iti biag,
Ket dina ituloc a dagiti sacatayo maisinda.

10 Ta sica, O Dios, pinadasnacami:
Sinusuutnacami, a cas iti pirac a maguguran.
11 Impastrecnacami iti batenḡ;
Insaadmo ti nacaro nga awit iti rabaw ti bucotmi.
12 Pinagtalaytaymo dagiti tao iti rabaw dagiti ulomi;
Naglasatcam iti apuy ken iti danum;
Ngem sica inlasutnacami nga impan iti nabacnanḡ a yan.
13 Umayacto iti balaymo agraman cadagiti ságut a mapuuran;
Bayadacto kenca dagiti caric,
14 Nga insawanḡ dagiti bibigco,
Ken insao ti ngiwatco, idi addaac iti pagducotan.
15 Idatonconto kenca dagiti ságut a nasalegsegan a mapuuran,
Agraman ubuub ti carnero a calantangan;
Agidatonacto cadagiti vaca a lallaki ken caldinḡ. (Selah)
16 Umaycayo, ket dumngegcayo, dacay amin nga agbutenḡ iti Dios.
Ket ipalawagconto ti impaayna itoy cararwac.
17 Imkisac kencuana iti ngiwatco,
Ket naidaydayaw itoy dilac.
18 No imatangac ti kinakillo itoy pusoc,
Ti Apo saanto a dumngeg:
19 Ngem pudno nga ti Dios dimngeg;
Inimdenganna ti timec ti cararagco.
20 Madaydayaw coma ti Dios,
Nga saanna nga inwagsac ti cararagco,
Ken dina met inyadayo caniac ti kinamanagayatna.

Dagiti Nacion Mabagbagaanda a Manḡidaydayaw iti Dios.

Ken agpalungo a Musico; cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo, Canta.

67 Ti Dios sicacaasi coma cadatayo, ket bendicionannatay coma,
Pagraniagenna coma ti rupana cadatayo; (Selah)
2 Tapno ti dalanmo maammoan coma ditoy rabaw ti daga,
Ti panangisalacanmo iti tengnga dagiti amin a nacion.
3 Dagiti ilili idaydayawdaca coma, O Dios;
Amin dagiti ilili idaydayawdaca coma.
4 O dagiti nacion agrag sacken agcantada coma a pagyaman;
Ta ocomemto a sililinteg dagiti ilili,
Ken iturayam dagiti nacion ditoy rabaw ti daga. (Selah)
5 Dagiti ilili idaydayawdaca coma, O Dios;
Amin nga ilili idaydayawdaca coma.
6 Ti daga pinataudna ti rang-ayna:
Ti Dios, ti met laeng Diostayo, bendicionannatayto.
7 Ti Dios bendicionannatayto;
Ket amin dagiti ungto ti daga agbutengdanto kencuana.

Ni Jehova a Dios ti Sinai ken ti Santuario.

Ken agpalungo a Musico. Salmo ni David, Canta.

68 Tumacder coma ti Dios, dagiti cabusorna mawarawarada coma;
Agtalawda met coma dita sangoanam dagiti gumurgura kencuana.
2 Cas pannacaipalni ti asuc, casta ti panangipalnim cadacuada:
Cas pannacalunag ti allid a maisarang iti apuy,
Casta coma ti pannacapucaw dagiti nakillo iti sangoanan ti Dios.
3 Ngem dagiti sililinteg maayayatanda coma; agrag-oda coma iti saclang ti Dios:
Wen, agragragsacda coma a siaayat.
4 Cantaanyo ti Dios, icantayo ti panangidaydayaw iti naganna:
Ibangonanyo ti calzada ni agsacay cadagiti letlet-ang;
Ti naganna Jehova; ket agragragocayo iti sangona.
5 Ama dagiti ululila, ken ocom dagiti babbalo,
Ti Dios iti nasantoan a yanna.
6 Ti Dios pagnaedenna ti taltalipungawen iti sangcabbalayan:
Iruarna dagiti balud nga ipan iti kinarang-ay;
Ngem dagiti nasungit agnaedda iti naticag a daga.
7 O Dios, idi impalungoam ti ilim,
Idi naglasatca iti let-ang; (Selah)
8 Ti daga nagkintayeg,
Dagiti met langit nagtedtedda iti sangoanan ti Dios:
Diay Sinai *nagpigerger* iti saclang ti Dios, Dios ti Israel.
9 Sica, O Dios, nangibaonca iti naruay a tudo,
Pinatalgedam ti pinatawidam idi a maparigatan.
10 Ti buyotmo nagnaed sadiay:

Sica, O Dios, insaganaam ita kinaimbagmo ti napangĝlaw.
11 Ti Apo itdenna ti sao:
Dagiti babbai a mangĝiwarnac cadagiti damag isudat' dackel a buyot.
12 Dagiti arari dagiti ejercito agtalawda, isuda agtalawda;
Ket ti babai nga agbati iti balay bingayenna ti masamsam.
13 No agiddaca iti tengnga dagiti ububongĝ,
Arig la cadagiti payac ti calapati a nadigos iti pirac,
Ket dagiti pawisna iti amarillo a balitoc.
14 Idi a ti Mannacabalin amin nagiwarsi iti arari sadiay,
Arig la agnieve idiay Salmon.
15 Bantay ti Dios'ti bantay Basan;
Bantay a nacataytayag ti bantay Basan.
16 Apay a kitaenyo a sipapaludip, dacay a naalimpatoc a banbantay,
Daydiay bantay nga inesman ti Dios a pagtaengganna?
Wen, ni Jehova taengannanto nga agnanayon.
17 Dagiti lugan ti Dios duapulo ribuda, wen rinibribu a ribuda:
Ti Apo adda iti tengngada, *cas idiay* Sinai, idiay Santuario.
18 Immulica iti nangato, impanawmo dagiti nacayawan;
Inawatmo dagiti sagut iti tengnga dagiti tao,
Wen, dagiti met nasungit, tapno ni Jehova a Dios makipagnaed.
19 Bendito ti Apo, nga inaldawaldaw a mangamit iti awittayo,
Wen, ti Dios isu ti salacantayo. (Selah)
20 Ti Dios isu cadatayo ti Dios dagiti panangĝispal;
Ket biangĝ ni Jehova nga Apo ti pannacalasut iti patay.
21 Ngem ti Dios sugatennanto ti ulo dagiti cabusorna,
Ti nabooc a tuctoc ti magmagna pay laengĝ iti basolna.
22 Ti Apo kinunana, Alaecto manen manipud Basan,
Aonecto manen *idan* cadagiti yuyengĝ ti baybay.
23 Tapno maibaddecmo dagiti sacam iti darada,
Tapno ti dila dagiti asom adda mabágida cadagiti cabusor*mo*.
24 Nakitada dagiti ipapanmo, O Dios,
Wen, dagiti ipapan ti Diosco, Aric, iti santuario.
25 Dagiti cumacanta immunada, dagiti tumotocar simmarunoda,
Iti tengngga dagiti babbalasangĝ a nagtagitambor.
26 Dayawenyo ti Dios cadagiti paggigimongan,
Wen, ti Apo, *dacay* a taga-ubbog ti Israel.
27 Sadiay adda ni ubingĝ a Benjamin nga agturayda,
Dagiti principe ti Juda *ken* ti gimongda,
Dagiti principe ti Zebulon, dagiti principe ti Neftali.
28 Ti Diosmo binilinna ti pigsam:
Pabilgem, O Dios, ti aramidmo cadacami.
29 Gapu iti templom idiay Jerusalem
Dagiti arari agyegdanto cadagiti sagságut kenca.
30 Tubngarem ti atap nga animal cadagiti caliddaan,
Ti ruay dagiti vaca a toro, agraman cadagiti urbon a vaca dagiti ilili;
Nga ibadbaddec ita sacam dagiti gapac a pirac:
Winarawarana dagiti ilili nga agayat iti gubat.
31 Dagiti principe rumuardanto sadi Egipto;
Ti Etiopia darasennanto a yunnat dagiti imana iti Dios.
32 Cantaanyo iti Dios, dacay a pagpagarian ditoy daga;
O agcantacay iti panangĝidaydayaw iti Apo; (Selah)
33 Kencuana nga agsacay iti langĝit dagiti langĝit, agsipud idi ugma;
Ni, iyesngawna ti timecna, timec a nabileg.
34 Bigbigenyo ti kinapigsa iti Dios:
Ti kinatan-ocna adda iti ngatoen ti Israel,
Ket ti bilegna adda cadagiti tangatangĝ.
35 O Dios, nacakigkigtot*ca* manipud cadagiti nasantoan a yanmo:
Ti Dios ti Israel, isu iccanna iti bileg ken pannacabalin ti ili*na*.
Bendito ti Dios.

Ickis ti Tuoc, ken Lunod cadagiti Cabusor.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Shoshannim. *Salmo* ni David.

69 Isalacannac, O Dios;
Ta dagiti danum simrecda ingganat toy cararwac.
2 Sirararebac iti nauneg nga aloyooy, nga awan pacabatayan:

Maitapugac cadagiti nauneg a dandanum, a dagiti dinackel lapunosendac.

3 Napacsoyanacon iti panagicickis; ti carabucobco nagmagan:
Dagiti matac umlayda bayat ti panagururayco iti Diosco.

4 Dagiti gumurgura caniac nga awan gapgapuna adaduda ngem dagiti booc toy uloc:
Dagiti nga mangpugsay coma caniac, a cabusorco a di umumno, nabilegda:
Ti saanco nga inala capilitan nga ipulangco.

5 O Dios, sica ammom ti kinamauyongco;
Ket dagiti basbasolco saanda a mailinged kenca.

6 Saanda cad a mabainan gapu caniac dagiti agururay kenca, O Apo Jehova dagiti buybuyot:
Saanda cad a maibabain gapu caniac dagiti mangbiroc kenca, O Dios ti Israel;

7 Tangay gapu kenca nagsagabaac iti pannacaumumsi;
Ni bain inabbungotanna toy rupac.

8 Nagbalinac a sangsangaili cadagiti cacaduac,
Ken gangannaet cadagiti annac ni inac.

9 Ta ti panangyannad iti balaymo linamutnacon;
Ket dagiti umsi dagiti mangumumsi kenca nagdissoorda caniac.

10 Idi nagsangitac, *ken ginugurac* toy cararwac iti panagayuno,
Isut' nacaumumsiac.

11 Idi pinagcawesco ti nagubal a lupot,
Nagbalinac cadacuada a paganganga-wan.

12 Dagiti agtutugaw iti ruangan tantanawtawendac;
Ket *siac* ti idaldallot dagiti nabartec.

13 Ngem no caniac, ti cararagco maipaay kenca, O Jehova, iti tiempo a maannugot:
O Dios, iti caruay ti kinamanagayatmo,
Sungbatannac iti kinapudno ti panangisalacanmo.

14 Alut-utennac iti aloyooy, ket dinac baybay-an a lumned:
Maispalac cadi cadagiti gumurgura caniac, ken cadagiti nauneg a dandanum.

15 Ti dinackel saannac cad nga irebreb,
Dinac met coma alun-unen ti yuyeng;
Ket ti abut dina cad iyem-em ti ngiwatna caniac.

16 Sungbatannac, O Jehova; tangay ti kinamanagayatmo naimbag:
Cas mayannurot ita caadu dagiti nadungngo a caasim taliawennac.

17 Ket dimo ilinged ta rupam itoy adipenmo;
Ta maducotanac; sungbatannac cadi a sidadaras.

18 Umasidegca itoy cararwac, ket subbotem:
Sacaennac gapu cadagiti cabusorco.

19 Ammom ti pannacaumumsic, ken pannacabainco, ken pannacababainco:
Dagiti catubarco addada amin iti sangoanam.

20 Ti umsi binettacna toy pusoc; ket ita sipupunnoac iti dadagsen:
Ket nagmatamataac iti siasinoman a mangngaasi caniac, ngem awan;
Ken cadagiti mangliwliwa, ngem awan nasaracac.

21 Iniccandac met ti apro a lamutec;
Ket iti pannacawawco pinainumdac iti suca.

22 Ti pangananda iti sangoananda agbalin coma a silo;
Ket no addada iti talna, *agbalin coma* a palab-ug.

23 Cumudrep cad dagiti matada, tapno iti casta dida macakita;
Ken dagiti lomolomoda pagpigergerem cad a cancanayon.

24 Ibuyatmo ti pungtotmo cadacuada,
Ket ti rungsot ta ungetmo magamudna cad ida.

25 Ti pagyananda manasanas coma;
Awan cad ti macapagtaeng cadagiti calapawda.

26 Ta idadanesda ti dinanarmon;
Ket isarsaritada ti tuoc dagiti sinugatmo.

27 Nayonam iti kinakillo dagiti kinakilloda;
Ket saanmo a paumayen ida ita kinalintegmo.

28 Mapunasda coma iti libro ti biag,
Ket saanda a maisurat a maitipon cadagiti nalinteg.

29 Ngem nacacaasi ken situtuocac:
Ti panangisalacanmo, O Dios, isimpanac cadi iti nangato.

30 Idaydayawconto ti nagan ti Dios iti canta,
Ken padayagecto iti panagyaman.

31 Ket adaddanto a pagayayatan ni Jehova ngem ti maysa a vaca,
Wenno toro a saraan ken cucuan.

32 Dagiti naemma nakitada, ket maragsacanda:
Dacay a mangbiroc iti Dios, bumiag ala ta pusoyo.
33 Ta ni Jehova denggenna ti macasapul,
Ket saanna a laisen dagiti baludna.
34 Ti langit ken daga idaydayawda coma,
Dagiti baybay ken amin nga aggungunay cadacuada.
35 Ta ti Dios isalacannanto ti Sion, ket bangonennanto dagiti ciudad ti Juda;
Ket agtaengdanto sadiay, ket tagicuaendanto.
36 Ti caputotan met dagiti adipenna tawidendanto;
Ket dagiti agayat iti naganna agnaeddanto sadiay.

Panagdawat iti Badang gapu cadagiti Mangidadanes.

Ken agpalungo a Musico. *Salmo* ni David; pangipalagip.

70 *Darasem*, O Dios, ti mangispal caniac;
Darasem ti umarayat caniac, O Jehova.
2 Mababainan ken maculcolanda cadi
Dagiti mangsawsawar itoy cararwac:
Mapagsublida cadi ken maibabainda
Dagiti maayatan iti pacaranggasac.
3 Mapatallicudda cadi gapu iti pannacabainda
Dagiti agcuna, Aja, aja.
4 Dagiti agbiroc kenca agragrag-o ken maragsacanda coma kenca;
Ket dagiti agayat iti panangisalacanmo cunada coma a cancanayon,
Mapadayag coma ti Dios.
5 Ngem napanglawac ken nanumo;
Agalallegca cad caniac, O Dios:
Sica ti badangco ken mangispal caniac;
O Jehova, dica cad agtantan.

Cararag ti maysa a Lacay iti Pannacaispal.

71 Kenca, O Jehova, agcamangac:
Diac cad maibabain uray caanoman.
2 Ispalennac ita kinalintegmo, ket alawennac:
Idumogmo cad ta lapayagmo caniac, ket isalacannac.
3 Sica cad caniac ti bato a pagnaedan, a mabalinco a caraptan a canayon:
Intedmon dagiti bilin tapno maisalacanac coma,
Ta sica ti batoc ken salindegco.
4 Alawennac, O Diosco, iti ima dagiti managdacdakes,
Iti ima ti nakillo ken nadawel a tao.
5 Ta sica ti inanamac, O Apo Jehova:
Pagtalcac manipud kinaubingco.
6 Sica ti nanarsaranay caniac manipud iti aanacan;
Sica ti nangiruar caniac iti tian ni inac:
Kenca cancanayon ti panangidaydayawco.
7 Arigac la datdatlag cadagiti adu;
Ngem sica ti nabileg a camangco.
8 Ti ngiwatco mapnonto iti pannacaidaydayawmo,
Ken iti tan-ocmo bayat ti aldaw.
9 Dinac cad ibellengg iti tiempo ti kinalacay;
Dinac cad baybay-an inton umawanen ti pigsac.
10 Ta dagiti cabusorco agsasaoda maipanggep caniac;
Ken dagiti mangsisiim itoy cararwac agbabalanbalacadda a sangcatimpuyog,
11 A cunada, ti Dios binaybay-annan,
Camatenyo ket tiliwenyo; ta awan ti mangispal kencuanan.
12 O Dios, dinac cad adayoan;
O Diosco, agdarasca nga umarayat caniac.
13 Mabainan *ken* marunotda cadi dagiti sibubusor itoy cararwac;
Mabungonda coma iti pannacalais ken pannacaibabain dagiti mangisapsapul iti pacaranggasac.
14 Ngem manginanamaacto a cancanayon,
Ken idaydayawcanto laeng a dumegdeg a dumegdeg.
15 Ti ngiwatco sarsaritaennanto ti kinalintegmo,
Ken ti panangisalacanmo iti amin nga aldaw;
Ta diac ammo dagiti bilangda.
16 Umayacto agraman cadagiti nabileg nga aramid ni Apo Jehova:
Dukitecto ti kinalintegmo, wen isisu laeng.
17 O Dios, sica insuronac nanipud kinatutuboc;
Ket agpapan iti impalpalawagco dagiti nacascasdaaw nga aramidmo.
18 Wen, uray laclacayanacon nga ububanan, dinac cad baybay-an, O Dios,
Ingganat' pannacaipalawagco iti kinapigsam iti *umay a* caputotan,
Ti pannacabalinmo iti siasinoman a dumteng.

19 Ti met kinalintegmo, O Dios, nañgato unay;
Sica nga nañgaramid cadagiti dadackel a banag,
O Dios, siasinot' cas kenca?
20 Sica nga nañgiparañg cadagiti adu ken naut-ut a pacadanagan,
Pabiagennacamto manen,
Ken aonennacamto manen cadagiti tucot ti daga.
21 Degdegam cad ti kinadackelco,
Ket agsublica manen a mañgliwliwa caniac.
22 Idaydayawcanto met iti salterio,
Ti kinapudnom *met laeñg*, O Dios:
Kenca agcantaacto cadagiti pañgidaydayaw a buyogen ti arpa,
O sica a Santo ti Israel.
23 Dagiti bibigco umsiagdanto iti ragsac inton agcantaac cadagiti pañgidaydayaw kenca;
Ken toy cararwac a sinubbotmo.
24 Casta met a toy dilac sarsaritaennanto ti kinalintegmo iti capaut ti aldaw;
Ta naisaadda iti bain, ken naculcolanda, dagiti mañgsapsapul iti pacarañggasac.

Ti Panagari ti Nalinteg nga Ari.

Salmo ni Salomon.

72 Itedmo iti ari dagiti pañgñgeddeñgmo, O Dios,
Ken ti kinalintegmo iti anac ti ari.
2 Isunto ti mañgocom a sililinteg iti ilim,
Ken simamanakem cadagiti cacaasiam.
3 Dagiti banbantay mañgyegdantot' cappia iti ili,
Ken dagiti turturod, iti kinalinteg.
4 Isuntot' mañgocom cadagiti napañglaw iti ili,
Isalacannanto dagiti annac ti nanumo;
Ket pispisañgennanto ti mañgidadanes.
5 Agbutenñgdanto kenca bayat ti panagpaut ti init,
Ken cas iti capaut ti bulan, cadagiti amin a caputotan.
6 Bumabanto a cas tudo iti napatpat a root,
Cas arbis a mañgbisibis iti daga.
7 Cadagitinto aldawna ti nalinteg agrañgpayanto,
Ket kinaruay ti talna, ingganat' maawanen ni bulan.
8 Addanto met turayna manipud baybay ingganat' baybay,
Ken manipud idiay carayan inggana cadagiti unñgto ti daga.
9 Dagiti agnaed iti cabakiran agrucnoydanto iti saclañgna;
Ket dagiti cabusorna maidumudomdanto iti tapuc.
10 Dagiti ari diay Tarsis ken dagiti Purpuro agbuisdanto:
Dagiti ari ti Jeba ken Seba agisagutdanto iti rañgrañgcap.
11 Wen, amin nga arari agrucbabdanto iti saclañgna;
Amin nga nacion agservidanto kencuana.
12 Ta ispalennanto ti nanumo inton umkis,
Ken ti napañglaw nga awan mañgarayat kencuana.
13 Mañgngaasinto cadagiti napañglaw ken nanumo,
Ket dagiti cararwa dagiti nanumo salacanennanto.
14 Subbotennanto ti cararwada iti panañgirurumen ken kinadawel;
Ket napategto ti darada iti saclañgna:
15 Ken agbiagdanto; ket maiccanto iti balitoc ti Jeba:
Ket dagiti tao icararagdanto a cancanayon;
Iparaburdanto nga agmalmalem.
16 Addanto kinaruary ti anien iti daga iti tapaw dagiti banbantay;
Ti bunñgada agcaragungunto a cas ti Libano:
Ket dagiti taga-ciudad agrañgpayadanto a cas iti root iti daga.
17 Ti naganna agpautto nga agnanayon;
Ti naganna mailaylayonto a cas iti capaut ti init:
Ket dagiti tao mabendicionandanto kencuana;
Amin nga nacion naganendanto a nagasat.
18 Bendito ni Jehova a Dios, Dios ti Israel,
Nga isu laeñg ti agaramid cadagiti nacascasdaaw a banag:
19 Ket bendito ti nadayag a naganna iti agnanayon;
Ket dagup ti daga mapno coma iti dayagna.
Amen, ket amen.
20 (Dagiti cararag ni David nga Anac ni Jesse agtunñgpaldan.)

LIBRO III.

Ti Panunĝpalan ti Nakillo maidilig iti Panunĝpalan ti Nalinteg.
Salmo ni Asaf.

73 Pudno nĝa ti Dios naimbag iti Israel,
Wen cadagiti nadalus ti pusoda.
2 Nĝem no siac, dagiti sacac nagistayda napanen;
Dagiti addanĝco nĝannĝanida la unay naigalis.
3 Ta immapalac cadagiti napalanĝguad,
Idi a nakitac ti kinarang-ay dagiti managdaedakes.
4 Ta awan ti panagrigat iti ipapatayda;
Nĝem natibker ketdi ti pigsada.
5 Awanda iti pacapulcocan dagiti tattao;
Saanda met a maparparigatan a cas cadagiti tattao.
6 Gapuna a ti kinatanĝsit isut' cas cawar a naipulipul iti tenĝnĝedda;
Ti kinadawel manĝbunĝon cadacuada a cas cawes.
7 Dagiti matada agbucbukirad iti kinalucmeg:
Adda cadacuada ti adadu nĝem ti mabalin a calicaguman ti puso.
8 Manĝrabrabunĝisda, ket iti kinadakes agiyebcasda iti panangidadanes:
Agsaoda a sinĝangato.
9 Incabilda ti nĝiwatda cadagiti langit,
Ket ti dilada agdakiwas ditoy daga.
10 Anansata dagiti taona agsublida ditoy:
Ket dandanum a macapno gibusenda.
11 Ket cunada, Casanot' pannacaammo ti Dios?
Ken adda nĝamin ammo ken Canĝatoan?
12 Matmatanyo, dagitoy dagiti dakes;
Ket idinto a sinanam-ayda laenĝ, dumegdegda iti kinabacnanĝ.
13 Pudno nĝa ubbaw ti pananĝugasco itoy pusoc,
Ken panagbuggoc cadagiti imac iti kinadalus;
14 Ta nagmalmalem a nadidigraac,
Ket ti pannacadusac binigatbigat.
15 No kinunac coma, Castanto ti saoec;
Ney, nagaramidac coman iti liniliput iti caputotan dagiti annacmo.
16 Idi pinanunotco no casano ti pannacaammoc coma iti daytoy,
Isut' nalaus ti rigatna caniac;
17 Inĝganat' napanac iti nasantoan a talimenĝ ti Dios,
Ken inututobco ti maudi a tunĝpalda.
18 Pudno nĝa icabilmo ida cadagiti nagalis a yan:
Itublacmo ida iti pannacadadael.
19 Amanĝan ti panagbalinda a pannacaapprit iti apagdaricmat;
Marunotda a maibus gaput' amames.
20 Cas maysa a dardarepdep no macariinĝ datao,
Casta, O Apo, no agriinĝca, umsiemto ti ladawanda.
21 Ta ti cararwac bimmanĝles,
Ken naduyocac itoy pusoc:
22 Iti casta napaduegac, ken nanenĝnenĝac;
Maysaac a *cas* atap nĝa animal iti sanĝoanam.
23 Nupay casta siaaddaac a cancanayon kenca:
Tinenĝnĝelmo ti canawan nĝa imac.
24 Sica ituronĝnacto iti pammatigmaanmo,
Ket calpasanna awatennacto iti kinadayag.
25 Siasino ti tagicuaec sadi langit *no saon a sica?*
Ket awan ditoy rabaw ti daga ti aniaman a tarigagayac no saan a sica.
26 Ti lasageo ken ti pusoc marsaaeda;
Nĝem ti Dios isut' kired toy pusoc ken bágic nĝa agnanayon.
27 Ta, ni, dagiti adayo kenca mapucawdanto:
Rinacracmo amin dagiti agbalanĝcantis, *nĝa aglicud* kenca.
28 Nĝem nasayaat nĝa dumindinnac nĝa asideg iti Dios:
Pinagbalinco ni Apo Jehova a camanĝco,
Tapno maisarita amin dagiti aramidmo.

Asug calpasan ti Panunĝrebba dagiti Cabusor iti Daga.

Maschil ni Asaf.

74 O Dios, apay nĝa ibellenĝnacami nĝa agnanayon?
Apay a ta punĝtotmo umasuc a bumusor cadagiti carnero ti ticubmo?
2 Lagipem ti gimonĝmo a pinaaddam nanipud idi ugma,
Isu a sinubbotmo tapno isut' sanĝaputotan a patawidam;
Ken ti bantay Sion, a nagtaenĝam.
3 Itag-aymo dagita sacam cadagiti agnanayon a pannacadadael,

Iti amin a dakes nga inaramid ti
cabusor iti nasantoan a yan.
4 Dagiti cabusormo nagugada iti tengang
ti tallaongmo;
Imbayogda dagiti banderada a cas-
tanda.
5 Arigda la cadagiti tao a nangitag-ay
Cadagiti wasay nga agdisso iti recrec
dagiti caycayo.
6 Ket ita amin a kinitikitan nga ara-
midna
Tumkenda iti wasay ken cadagiti
martillo.
7 Inuramda ti balaymo a nasantoan;
Inlupitda ti naed ti naganmo ingggana
iti daga.
8 Kinunada iti pusoda, Raponentay amin
ida a maminpinsan:
Pinuuranda amin dagiti paggigimong-
an ti Dios ditoy daga.
9 Saantay a makita dagiti tandatayon:
Awanen ti siasinoman a mammadto;
Cadatayo awan ti siasinoman a ma-
caammo no casanot' capautna.
10 Casanot' capaut, O Dios, ti panang-
umumsi ti cabusor?
Cancanayonto ngata a pagtabtabaawan
ti cabusor ta naganmo?
11 Apay nga italicudmo ta imam, ta pay
ngarud canawanmo?
Ibcasmo ita baruconguon, mangrunotca.
12 Nupay casta ti Dios isut' Ari manipud
ugma,
A mangaramid iti pannacaisalacan
ditoy daga.
13 Sica binisacmo ti baybay ita kinapig-
sam:
Sica binuracmo diay dandanum ti
ululo dagiti nacaalaligagaw a taga-
taaw.
14 Sica binuracmo dagiti ulo ti leviatan a
pitipiting;
Intedmo a lamuten dagiti tattao nga
nagnaed iti letang.
15 Inucritmo dagiti ubbog ken carcarayan:
Pinagmagam dagiti napegges nga ay-
ayus.
16 Ti aldaw cucuam, ket ti rabii cucuam
met:
Sicat' nangsagana iti silaw ken iti init.
17 Incabilmo dagiti pagpatinggaan ti
daga:
Inaramidmo dagiti tiempo ti pudot
ken lamec.
18 Lagipem daytoy, nga ti cabusor nang-
umumsin, O Jehova,
Ken ti maysa a simamauyong nga ili
nagtabbaawanda ta naganmo.
19 O dimo iyawat ti cararwa ti pagawmo
iti sumaron nga animal:
Dimo lipaten nga agnanayon ti biag ti
nacacaasim.
20 Icancanom coma ti tulag;
Ta dagiti nasipnget a disso toy daga
napnoda cadagiti pagyanan ti kin-
adawel:
21 O saan coma nga agsubli a mabainan
ti mairurumen:
Ti napanglaw ken nanumo idawdaw-
awda coma ta naganmo.
22 Bumangonca, O Dios, alangonem ti
biangmo met laeng a panggep:
Lagipem nga ti ong-ong a tao umum-
siennaca nga agmalmalem.
23 Dimo lipaten ti timec dagiti sumup-
piat:
Ti gulogulo dagiti umalsa kenca ngu-
mato a cancanayon.

Ti Dios itulmengna ti Natangsit, ngem itanocna ti Nalinteg.

Ken mamalungo a Musico; *maitonos iti* Al-tashheth. Salmo ni Asaf, Canta.

75 Agyamancam kenca, O Dios;
Agyamancam, ta ti naganmo asi-
deg:
Dagiti tao saritaenda dagiti nacascas-
daaw nga aramidmo.
2 Inton masaracac ti naikeddeng a ti-
empo,
Sililintegto ti panagipatoc.
3 Ti daga ken dagiti mangnaed maru-
nawda:
Insimpac dagiti adigina. (Selah)
4 Kinunac cadagiti napalangguad, Saan-
cay nga agpalpalangguad;
Ket cadagiti nadangkes, dicay itingra
dagiti sarayo:
5 Diyo patingraen a nangato dagiti sa-
rayo;
Dicay agsao a sibibiracac ti tengnged-
yo.
6 Ta saan nga iti daya, saan nga iti laud,
Di met iti abagatan, *ti paggapuan* ti
pannacaipangato.
7 Ta ti Dios isu ti Mangocom:
Ipababana ti maysa, ipangatona ti
sabali.
8 Ta iti ima ni Jehovah adda maysa a
copa, ket ti arac rumasoc;
Napno iti ninawnaw ken sana met la
ibuyat:
Agpayso nga dagiti ared-edna cali-
pupusento amin dagiti nadangkes ti
daga, ken inumendanto.
Ngem ipalawagconto nga agnanayo

Icantacto ti panangidaydayaw iti Dios ni Jacob.
10 Amin dagiti sara dagiti nadangkes met pusdecto;
Ngem dagiti sara dagiti nalinteg maipangatonto.

Ti Agbalballigi a Pannacabalin ti Dios ni Jacob.

Ken agpalungo a Musico. Cadagiti kinuerdasan a pagtocaran. Salmo ni Asaf, Canta.

76 Idiay Juda amammoda ti Dios:
Ti naganna naidaclan sadi Israel.
2 Idiay met Salem adda ti tabernaculona,
Ken ti pagtaengganna adda sadi Sion.
3 Sadiay binungtolna dagiti pana ti bai;
Ti calasag, ken ti campilan, ken ti gubat. (Selah)
4 Nagloriaanca, *ket* natan-occa,
Manipud cadagiti banbantay a pagsamsaman.
5 Dagiti napuso agbalinda a sinamsam,
Inturogda ti turogda;
Ket awan cadagiti tattao a napigsa ti nacasarac cadagiti imada.
6 Iti panagungetmo, O Dios ni Jacob,
Ti lugan ken ti cabayo agpadpadda a maipisoc iti narga a turog.
7 Sica, pudno a sica, pagbutbutngandaca;
Ket siasino ti macapagtacder iti sangoanam no apaman nga agpungtotca?
8 Impangegmo ti keddeng manipud sadi langit;
Ti daga nagbuteng, ket nagmayeng,
9 Idi bimangon ti Dios a mangocom,
Tapno isalacanna amin a naemma itoy daga. (Selah)
10 Pudno nga ti pungtot ti tao idaydayawnacanto:
Ti tidda ti pungtot ibarikesmonto kenca.
11 Agcaricayo, ket agbayadcay ken Jehova a Diosyo:
Amin dagiti adda iti arpadna agyegda coma iti sagsagut kencuana a rebbeng a pagbutngan.
12 Gudasennanto ti espiritu dagiti prinprincipe:
Macaamames cadagiti arari ditoy daga.

Ikikired iti Pacadanagan gaput' Pananglagip cadagiti Nabileg nga Aramid ti Dios.

Ken agpalungo a Musico; cas iti cababalin ti Jeduthun. Salmo ni Asaph.

77 Iyickisconto iti Dios ti timecco,
Wen iti Dios ti timecco; ket isu imdengannacto.
2 Idi aldaw ti pannacadanagco binirocco ti Apo:
Ti imac nagirteng a nagpatpatnag ket saan a limmucay;
Toy cararwac nagmadi a maliwliwaan.
3 Lagipec ti Dios, ket maculcolanac:
Agasugac, ket ti espirituc maimameg. (Selah)
4 Tenglem dagiti matac nga agsiput:
Nalaus ti pannacariribucco a diac macasao.
5 Inututobco dagiti aldaw di ugma,
Dagiti tawen dagiti cadaanan a tiempo.
6 Abbucayec itoy lagipco ti cantac iti rabii:
Casasaoc toy pusoc met laeng;
Ket ti cararwac aramidenna ti naregta a panagsukisuc.
7 Agnanayon ngata a mangbaybay-anto ti Apo?
Ket saanto la ngata a mangngaasin?
8 Ti kinamanagayatna nagawan ngata a pulos nga agnanayonen?
Ti carina agpucaw ngatan a cancanayonen?
9 Nalipatanen ti Dios ti kinamanangparaburna?
Iti pungtotna pinagrikepnan dagiti nadungngno nga asina? (Selah)
10 Ket kinunac, Daytoy ti nasakitco;
Ngem lagipecoto dagiti tawen ti canawan nga ima ti Cangatoan.
11 Dukitecto dagiti aramid ni Jehova.
Ta lagipecto dagiti nacascasdaaw a gapuanam idi ugma:
12 Balabalaecto met amin nga aramidmo,
Ken abbucayecto dagiti gapuanam.
13 Ti dalanmo, O Dios, adda iti kinasanto:
Siasino ti naidaclan a dios a cas iti Dios?
14 Sica ti Dios nga agaramid cadagiti nacascasdaaw:
Impacaammom ti pigsam cadagiti ililin.
15 Sinubbotmo ita tackiagmo ti ilim,
Dagiti annac da Jacob ken Jose. (Selah)
16 Dagiti dandanum nakitadaca, O Dios,
Dagiti dandanum nakitadaca, nagbutengda:
Dagiti caadalman nagpigergerda met.
17 Dagiti ulep nagibuyatda iti danum;
Dagiti langit nagyesngawda iti aweng:
Dagiti panam nagsawarda.
18 Ti uni ti gurroodmo nagallicubeng iti alipugpog;
Dagiti kimat sinilnaganda toy lubong:

Ti daga nagarigengen ket naggingined.
19 Ti dalanmo adda idi iti taaw,
Ket dagiti danam cadagiti dadackel a dandanum,
Ket dagiti tugotmo saan ida a nailasin.
20 Impalungom ti ilim a cas maysa a pangen,
Babaen ti pananginbin da Moises ken Aaron.

Panangituron ti Dios iti Ilina nupay casano ti Kinamanaginlilipatda.

Maschil ni Asaf.

78 Ipangagmo, O ilic, ti lintegco:
Itayayo dagita lapayagyo cadagiti sao ti ngiwatco.
2 Luctac toy ngiwatco iti maysa a pangarig;
Ibisicco dagiti nasipnget a pagsasao di ugma,
3 Isu a nangeg ken naammoanmi,
Ken imbaga cadacam dagidi amammatayo.
4 Diminto ilimed ida cadagiti putputotda,
Babaen ti pananginbagami iti caputotan a sumaruno cadagiti pacaidaydayawan ni Jehova,
Ken ti kinapigsana, ken dagiti nacascasdaaw nga aramid nga impaayna.
5 Ta nangted iti sacsi ken Jacob,
Ket nangikeddeng iti linteg iti Israel,
Isu nga imbilinna cadagiti amammatayo,
Nga ipacaammoda ida cadagiti putputotda;
6 Tapno ti caputotan nga umay maammoanna *ida*, agpapan dagiti ubbing a mayanacto;
Isuda a bumangondanto ket ibagadanto *ida* cadagiti putputotda,
7 Tapno maisaadda coma ti inanamada iti Dios,
Ken dida malipatan dagiti aramid ti Dios,
Ngem salimetmetanda ketdi dagiti bilbilinna,
8 Ken saanda coma a cas cadagiti ammammada,
A caputotan a patupec ket nasungit,
Caputotan a dida mapaglinteg ti pusoda,
Ken ti cararwada saan a natalingennigen iti Dios.
9 Dagiti annac ni Efraim, idinto a nagtagiarmas ken nagtagipanada,
Naglicudda idi caaldawan ti bacal.
10 Dida sinalimetmetan ti tulag ti Dios,
Ket inidianda ti nagan iti lintegna;
11 Ket linipatanda dagiti aramidna,
Ken dagiti nacascasdaaw a gapuanan nga imparangarangna cadacuada.
12 Nacascasdaaw a banag dagiti inaramidna iti saclang dagiti amammada,
Idiay daga nga Egipto, idiay tay-ac ti Soan.
13 Inucapna ti baybay, ket pinaglasatna ida iti tengngana;
Ket pinagtacderna dagiti danum a cas la napenpen.
14 Iti aldaw inturturongna met ida babaen ti maysa nga ulep,
Ket bayat ti agpatnag iti lawag ti apuy.
15 Inucapna dagiti batbato iti let-ang,
Ken iniccanna ida iti inumen a sibubuslon a cas ket aggapu cadagiti caungan.
16 Pinagpusnacna met dagiti baresbes cadagiti batbato,
Ket pinagayusna dagiti danum a cas carcarayan.
17 Nupay casta inda laeng nagbasbasol kencuana,
A bimmusor iti Cangatoan idiay let-ang.
18 Ken sinuutda ti Dios iti pusoda
Gaput' panagkiddawda iti taraon a cas maitutop iti tarigagayda.
19 Wen, nagsaoda iti maibusor iti Dios;
Kinunada, Mabalin ngata ti Dios nga itden ti canen ditoy let-ang?
20 Adtoy, dinugsolna ti bato, ket iti casta pimsuac dagiti danum,
Ket dagiti carayan naglippiasda;
Macaited ngata iti tinapay met?
Mangipaayto ngata iti carne iti ilina?
21 Anansata ni Jehova nangegna, ket nacapungtot;
Ket naarunan ti apuy a maibusor ken Jacob,
Ken ti met pungtot dimmawdaw a mangbusor iti Israel;
22 Gaputta saanda a namati iti Dios,
Ket saanda a nagtalec iti pannalacanna.
23 Nupay casta binilinna dagiti tangatang iti ngato,
Ket linuctanna dagiti ruangan ti langit;
24 Ket intudona cadacuada ti mana a canenda,
Ket nangtedna cadacuada iti taraon manipud sadi langit.

25 Ti tao nañgan iti tinapay ti mannacabalin:
Imbaonanna ida iti taraon iñggat, mabsogda.
26 Pinagpul-oyna ti casaor cadagiti tañgtañgatañg;
Ket iti bilegna inturonñgna ti añgin ñga abagat.
27 Nagtudo met iti carne cadacuada cas tapoc,
Ken payacan a tumatayab a cas iti darat dagiti baybay:
28 Ket pinagtinnagna iti tenñgñga ti nagpacarsoanda,
Ñga aglicmut iti arubayan dagiti nagnaedanda.
29 Iti casta nañganda, ket namusccsecda a nalainñg;
Ket intedna cadacuada ti calicagumda met laenñg.
30 Dida pay naisina iti daydi a tinarigagayanda,
Adda pay laenñg cadagiti ñgiwatda daydi canenda,
31 Idi a rimmañgen ti punñgtot ti Dios cadacuada,
Ket nañgpapatay cadagiti calulucmegan cadacuada,
Ken impasagna dagiti agtutubo a taga-Israel.
32 No man pay amin daytoy isuda nagbasbasolda laenñg,
Ken dida namati cadagiti nacascasdaaw ñga aramidna.
33 Gapuna a dagiti aldawda inibusna iti kiuaubbaw,
Ket dagiti tawenda iti ames.
34 Idi a papatayenna ida, sa metten idi birokendan;
Ket nagsublida ken sinapulda ti Dios a sipapasnec.
35 Ket nalagipda ñga ti Dios isut' batoda,
Ken ti Cañgatoan a Dios ti manubbot cadacuada.
36 Ñgem inalaliugda iti ñgiwatda,
Pinagulbodda kencuana dagiti dilada.
37 Ta ti pusoda saan a nalinteg kencuana,
Dida met sitatalimudoc iti tulagna.
38 Ñgem isu, idinto a mananñgñgaasi, pinacawanna ti kinakilloda, ken saanna a pinucaw *ida:*
Wen, naminadu ñga incalilisna ti punñgtotna,
Ket saanna a ginungun amin a gurana.
39 Ket linaglagipna ñga isuda lasagda laenñg,
Añgin a lumabas, ket di agsublin.
40 Amañgan a nagadu ti ibubusorda kencuana idiay catanapan,
Ken panamagladiñgitda kencuana idiay let-añg!
41 Ket sinublianda manen ti manairo iti Dios,
Ken pinaunñgetda ti Santo ti Israel.
42 Saanda a linaglagip ti imana,
Ken daydi aldaw a pinanubbotna cadacuada iti cabusor;
43 Casano ti pananñgicabilna cadagiti tandana idiay Egipto,
Ken cadagiti gapuanna a nacascasdaaw idiay tay-ac ti Soan,
44 Ket pinagbalinna a dara dagiti carcarayanda,
Ken dagiti baresbesda, tapno iti casta dida macainum.
45 Nañgibaon cadacuada cadagiti atibelbel ti ñgilaw, a naglamut cadacuada;
Ken tuctucac, a nañgdadael cadacuada.
46 Impaayna met ti kinarañgpayada iti budobudoan,
Ken impadudonna ti nagbannoganda.
47 Dinadaelna dagiti inuvasanda iti uraro,
Ket dagiti sicomoroda iti linnaaw a nagbalay.
48 Impaayna met dagiti ananimalda iti uraro,
Ket dagiti pañgenda iti nabara a sal-it.
49 Impalladawna met cadacuada ti kinarunñgsot ti punñgtotna,
Rurod, ken gura, ken pulcoc,
Naibaonan ñga esespiritu ti dakes.
50 Inyaramidanna iti dana ti punñgtotna;
Saanna ñga incaluya ti cararwada iti patay,
Intedna ketdi ti biagda iti angol,
51 Ket dinanarna amin dagiti inauna ñga annac sadi Egipto,
Ti palunñgo ti pigsada cadagiti calapaw diay Cam.
52 Ñgem intulodna ti ilina met laenñg a casda la carnero,
Ket inturonñgna ida iti le-añg a cas maysa a panñgen.
53 Ket intulodna ida a sitatalged, iti casta dida nagbutenñg;
Ñgem ti baybay linemmesna dagiti cabusorda.
54 Ket inyegna ida iti ñgarab ti nasantoan a yan,
Iti daytoy a bantay, ñga pinaadda ti canawan ñga imana.
55 Pinacsiatna met dagiti nacion iti sañgoananda,

Ken pinaglalasinna ida iti tawid ti pinuonpuon,
Ket pinagnaedna dagiti caputotan ni Israel cadagiti calapawda.
56 Nupay casta sinairoda ken bimmusorda iti Cangatoan a Dios,
Ken dida sinalimetmetan dagiti pamanecnecna;
57 Timmallicudda ketdi, ken nangliliputda cas cadagiti ammada:
Naikibbasiwda a cas mangallilaw a bai ti pana.
58 Ta ginargarida a nacapungtot gapu cadagiti nangato a disdissoda,
Ket ginutugotda nga agimon gapu cadagiti naideppel a ladawanda.
59 Idi a ti Dios nangegna *daytoy*, nagrurod,
Ket rinimonna a napalalo ti Israel.
60 Iti casta pinanawanna ti tabernaculo idiay Silo,
Ti calapaw nga insaadna cadagiti tattao;
61 Ket inyawatna ti pigsana iti pannacacayaw,
Ken ti dayagna iti ima ti sumuppiat.
62 Inyawatna met ti ilina iti campilan,
Ken nacapungtot iti patawidanna.
63 Ti apuy linamutna dagiti cabanbannoagan a lallakida;
Ket dagiti virgenda awan cantada iti panagpaboda.
64 Dagiti sacerdoteda naidalitda iti campilan;
Ket dagiti balbaloda dida nacapagunoy.
65 Idi a casta ti Apo nagriing a cas maysa a nacaturog,
Cas mannacabalin a lalaki nga agisissiag gapu iti arac.
66 Ket kinabilna a pinatallicudan dagiti simmuppiat kencuana:
Insaadna ida iti agnanayon a pannacaababi.
67 Maysa pay kinalucsawna ti calapaw ni Jose,
Ken dina met nagayatan ti caputotan ni Efraim.
68 Ngem piniina ti caputotan ni Juda,
Ti bantay Sion nga inayatna.
69 Ket binangonina ti santuariona a cas cadagiti alalimpatoc,
Cas iti daga nga impasdecna tapno agnanayon.
70 Pinilina met ni David nga adipenna,
Ket impanawna cadagiti caticuban ti carnero:
71 Iti isursurotna cadagiti cabayan nga ananacan isut' impanawna,
Tapno isu ti agpaarab iti ilina a Jacob,
ken iti Israel a pinatawidanna.
72 Iti casta isu idi ti agpaarab cas mayannurot iti kinalinteg ti pusona,
Ket impalungoanna ida babaen ti kinalaing ti imana.

Ununoy iti Pannacaracrac ti Jerusalem, ken Panagdawat iti Tulong.

Salmo ni Asaf.

79 O Dios, dagiti nacion umaydan iti uneg ti impatawidmo;
Ti nasantoan a templom minulitanda;
Impadsoda ti Jerusalem a ginabsoon.
2 Dagiti bangcay dagiti adipenmo impalamutda cadagiti tumatayab ti tangtangatang,
Ti lasag dagiti sasantom cadagiti animal nga atap toy daga.
3 Ti darada imbuyatda a cas danum iti aglawlaw ti Jerusalem;
Ket awan ti agitabon cadacuada.
4 Nagbalincami nga umsi cadagiti caarrubami,
Ababien ken catcatawaan dagiti aglawlaw cadacami.
5 Casanot' capautna, O Jehova? sipupungtotcanto ngata nga agnanayon?
Ti panagimonmo manguramto ngata a cas apuy?
6 Iparucpucmo ta guram cadagiti nacion nga di umammo kenca,
Ken cadagiti pagpagarian nga di umawag ita naganmo.
7 Ta indadanesda ni Jacob,
Ket rinagragda ti naedna.
8 Dimo cad isingir cadacami dagiti kinakillo dagiti dadackelmi:
Sabtennacam cadi a sipapardas dagita nadungngo a caasim;
Ta naitulnengcam unayen.
9 Saranayennacam, O Dios ti pannacaisalacanmi, tapno pacaidaydayawan ti naganmo;
Ket ispalennacam, ken pacawanem dagiti basbasolmi, gapu met laeng ta naganmo.
10 Aniat' gapuna nga dagiti nacion macunadanto, Sadinot' ayan ti Diosda?
Ti pannacaibales ti dara dagiti adipenmo nga naibuyat
Mabigbig cadi dagiti nacion iti saclangmi.
11 Ti sennaay ti nacayawan dumanon coma ita saclangmo:

Cas mainugot iti kinadackel ti pannacabalinmo salacnibam cad dagiti naipato ken patay;
12 Ket itdem cadagiti caarrubami ti maminpito idiay barucongda
Ti panagumsida, isu a pinangumumsida, kenca, O Apo.
13 Iti casta dacam nga ilim ken carnero ti ticubmo
Agyamancamto kenca nga agnanayon:
Iparangarangminto ti pacaidaydayawam cadagiti amin a caputotan.

Panagpacpacaasi iti Dios tapno Subbotenna ti Ilina cadagiti Pacadidigraanna.

Ken agpalungo a Musico; maitonos iti Shoshannim Eduth. Salmo ni Asaf.

80 Timudem, O Agpapaarab iti Israel,
Sica a mangpalacad ken Jose a cas maysa a pangen;
Sica a situtugaw iti rimbaw ti querubin, agraniagca cadi.
2 Iti sango da Efraim ken Benjamin ken Manases, paggunayem ti pigsam,
Ket umaynacam salacanen.
3 Ipasublinacam cadi, O Dios;
Ken pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.
4 O Jehova Dios dagiti buybuyot,
Casanot' capautmo a sigugura iti cararag ti ilim?
5 Sica tinaraonam ida iti tinapay a lulua,
Ken impainummo cadacuada ti lulua a nalaus ti caaduna.
6 Sica pakirupirennacami cadagiti caarrubami;
Ket dagiti cabusormi agkikinnatawada.
7 Ipasublinacam cadi, O Dios dagiti buybuyot;
Ken pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.
8 Nangalaca iti maysa nga uvas manipud Egypto:
Pinacsiatmo dagiti nacion, ket immulam.
9 Insaganaam *iti lugar*,
Ket rimmamut a nauneg, ket sinacnapanna ti daga.
10 Dagiti banbantay naabbongganda iti linongna,
Ket dagiti saringitna *arigda* la cedcedro ti Dios.
11 Insalumpayacna dagiti sangana ingganat' taaw,
Ket dagiti rusingna ingga idiay Carayan.
12 Apay a rinebbam dagiti bacudna,
Ket iti casta amin dagiti lumabas iti dalan rabnutenda?
13 Ti alingo ti cabakiran ragragenna,
Ket dagiti atap nga animal isut' kinnanda.
14 Sumublica cadi, dawatenmi kenca, O Dios ti buybuyot:
Agdumogca manipud sadi langit, ket matmatam, ken sucnalam daytoy nga uvas,
15 Ken ti mula nga immula ta canawan nga imam,
Ken ti sanga a pinatibkermo tapno agservi kenca met laeng.
16 Napuuran iti apuy, napucan:
Mapucawda coma gaput' panangunget ta langam.
17 Ta imam maipatay coma iti tao dita macanawanmo,
Iti anac ti tao a pinapigsam tapno agservi kenca.
18 Iti casta dicamto tumallicud kenca:
Papartakennacami, ket awaganminto ta naganmo.
19 Sumublica cadi, O Jehova a Dios ti buybuyot;
Pagraniagem ta rupam, ket maisalacancamto.

Kinaimbag ti Dios ken Kinasukir ti Israel.

Ken agpalungo a Musico; maitunos iti Gittith. *Salmo* ni Asaf.

81 Catinggawenyo ti mangcanta iti Dios a pigsatayo:
Ipaayanyo iti naragsac a yangyang ti Dios ni Jacob.
2 Mangbuangaycay iti maysa a canta, ket yegyo ditoy ti panderita,
Ti nacaayayo nga arpa agraman salterio.
3 Puyotenyo ti tororot no aglutuad,
No cumabus, iti aldaw ti fiestatayo.
4 Ta isut' bilin ken Israel,
Maysa a bilin ti Dios ni Jacob.
5 Isut' inkeddengna ken Jose a pannacasacsi,
Idi a napan idiay daga nga Egypto,
Isu a nacangegac ti pagsasao a diac ammo.
6 Inlisic ti abagana iti awitna:
Dagiti imana nailisida iti labba.
7 Sica immayabca iti pacadanagan ket siac inispalca:

Sinungbatanca iti nalmeng a yan ti gurrood;
Pinadasco idiay danum ti Meriba. (Selah)
8 Denggem, O ilic, ket mamanecnecacto kenca:
O Israel, no coman ipangagnac!
9 Awanto ti sabali a Dios kenca;
Dicanto met agdaydayaw iti aniaman a dios a gangannaet.
10 Siac ti Jehovah a Diosmo,
A nangiruar kenca iti daga nga Egypto:
Ingangam iti dackel ta ngiwatmo, ket siac punnoecto.
11 Ngem ti ilic dina impangag ti timecco;
Ken ti Israel awan kinayatna caniac.
12 Ita casta baybay-ac ida a sumurot iti kinatangken ti pusoda,
Tapno magnada cadagiti bucbucodda a balacad.
13 Aya unay coman no denggennac ti ilic,
No ti Israel magna coma cadagiti dalanco!
14 Pagtamedec comat' daras dagiti cabusorda,
Ken iwadagco coma toy imac cadagiti casupapaeda.
15 Dagiti gumurgura ken Jehova agpacumbabada coma kencuana:
Ket ti tiempoda agpaut coma iti agnanayon.
16 Taraonanna met coma ida iti kinataba ti trigo;
Ken iti diro ti bato penkenca coma.

Maungtan dagiti Nakillo a Panangocom.

Salmo ni Asaf.

82 Ti Dios agtatacder iti gimong ti Dios;
Isut' mangocom cadagiti didios.
2 Caanontot' ingga ti panangocomyo a sikikillo,
Ken pammadayawyo cadagiti tattao a managdacdakes? (Selah)
3 Ocomenyo dagiti nacurapay ken ululila:
Ipaayanyo iti linteg dagiti naladingit ken mabaybay-an.
4 Subbotenyo dagiti napanglaw ken nacurapay:
Ispalenyo ida iti ima dagiti managdacdakes.
5 Awan ammoda, dida met macaawat;
Agatatingawda iti kinasipngot:
Amin dagiti cimiento ti daga agarigengenda.
6 Kinunac, Dacayo dioscayo,
Ket dacay amin annacnacay ti Cangatoan.
7 Nupay casta mataycayto a cas cadagiti tattao.
Ken matuang a cas maysa cadagiti principe.
8 Bumangonca, O Dios, ocomem ti daga;
Ta tawidemto amin dagiti nacion.

Madawat iti Dios nga riruenna dagiti Cabusorna.

Maysa a canta, Salmo ni Asaf.

83 O Dios, dimo taginayonen ta ulimecmo:
Dimo igawid ta talnam, ket dica agtalna, O Dios.
2 Ta, ni, dagiti cabusormo agririawda;
Ket dagiti gumurgura kenca intangarda ti uloda.
3 Adda nasicap a gandat a pangbusorda iti ilim,
Ket agbabalanbalacadda iti maibusor cadagiti linglingdam.
4 Kinunada, Umaycayo, ket gupdentay ti kinanacionda;
Tapno ti nagan ti Israel maawanen iti pannacalaglagip.
5 Ta nagtutulagda amin a sangsangcetimpuyog;
Mangaramidda iti maysa a tulag a maibusor kenca:
6 Dagiti calapaw ti Edom ken dagiti Israelita;
Ti Moab, ken dagiti Agarenos;
7 Gebal, ken Ammon, ken Amelek;
Ti Filistia agraman dagiti umili iti Tiro;
8 Ti met Asiria kimmanunong cadacuada;
Isudat' pannacatackiag cadagiti annac ni Lot. (Selah)
9 Aramidem cadacuada cas ken Midian,
Ti cas ken Sisara, ti cas ken Jabin, idiay carayan Kison;
10 Isuda a natayda idiay Endor,
Isuda a nagbalin nga iblong itoy daga.
11 Pagbalinem dagiti babacnangda a cas cada Oreb ken Zeb;
Wen, amin dagiti principeda cas cada Zeba ken Zalmunna;
12 Isuda a nagcuna, Alaentay ketdi a tagicuaen
Dagiti naedan ni Dios.
13 O Diosco, pagbalinem ida a cas agalalipugpug a tapuc;

Cas mayanĝanĝin a nagpatpatan.
14 Cas apuy a manĝpuur iti bakir,
Cas gil-ayab a manilmut cadagiti bantay;
15 Casta coma ti panangrupirmo cadacuada iti bagyom,
Ken panamagkigtotmo cadacuada iti alipugpugmo.
16 Punnoem dagiti rupada iti bain,
Barenĝ sapulenda coma ti naganmo, O Jehova.
17 Bay-am ta mabainanda ken maplagda nĝa agnanayon;
Wen, maariwenĝda cadi ket mapucawda;
18 Barenĝ maammoanda coma nĝa sicsica laenĝ, nĝa agnagan Jehova,
Ti Canĝatoan a nanĝrona nĝem iti amin a daga.

Panacailiw a sisesegga iti Panagdaydayaw iti Templo.

Ken agpalunĝo a Musico; maitonos iti Gittith. Salmo dagiti annac ni Core.

84 Nagimnasdan dagiti tabernaculom, O Jehova dagiti buybuyot!
2 Toy cararwac siiiliw, wen, sisesegga cadagiti paraanĝan ni Jehova;
Ti pusoc ken lasagco umumkisda iti Dios a sibibiag.
3 Wen, ti pay billit maisapulanna ti iti balay,
Ket ti sallapinĝaw kencuana met laenĝ, maysa a pagumocanna a panĝicabilanna cadagiti annacna,
Isu met dagiti altarmo, O Jehova dagiti buybuyot,
Aric ket Diosco.
4 Nagasat dagiti agtaenĝ iti balaymo:
Sidadayawdanto laenĝ kenca. (Selah)
5 Nagasat ti tao nĝa ti bilegna adda kenca;
Nĝa iti pusona addada dagiti calsada *nĝa agpa-Sion.*
6 Iti panaglasatda idiay gitub ti Sanĝsanĝit pagbalinenda a yan dagiti burayoc;
Wen, ti nasapa a tudo lapunosenna cadagiti parabur.
7 Pumigsada laenĝ a pumigsa;
Tunĝgal maysa cadacuada agparanĝ iti saclanĝ ti Dios idiay Sion.
8 O Jehova Dios ti buybuyot, denĝgem ti cararagco;
Tumimudca, O Dios ni Jacob. (Selah)
9 Agmatmatca, O Dios a calasagmi,
Ket siputam ti rupa ti sinapsapoam.
10 Ta ti maysa nĝa aldaw cadagiti paraanĝam nasaysayaat nĝem sanĝaribu.
Caycayatco laenĝen ti agbantay iti ruanĝan ti balay ti Diosco,
Nĝem ti agnaed iti uneg ti calcalapaw ti kinadanĝkes.
11 Ta ni Jehova a Dios isu ti init ken calasag:
Ni Jehova manĝtedto iti parabur ken gloria;
Awanto ti imbag a maikedked cadagiti magna a sililinteg.
12 O Jehova ti buybuyot,
Nagasat ti tao nĝa agcammatalec kenca.

Panagdawat iti Cuasi ti Dios iti Nacion.

Ken agpalunĝo a Musico. Salmo dagiti annac ni Core.

85 Jehova, sica nagayayatam ti dagam;
Pinagawidmon ti pannacabalud ni Jacob.
2 Pinacawanmo ti kinakillo ti ilim;
Inabbonĝam amin a basolda. (Selah)
3 Iniccatmo amin a guram;
Nagpanawam ti kinarunĝsot ti punĝtotmo.
4 Agsublica cadacam, O Dios ti pannacaisalacanmi,
Ket pagsardayem ti lucsawmo cadacami.
5 Capunĝtotnacamto nĝata nĝa agnanayon?
Padanonemto nĝata ti punĝtotmo cadagiti amin a caputotam?
6 Dinacamto nĝata pasalawitwitenen,
Barenĝ ti ilim macapagragsac kenca?
7 Iparanĝaranĝmo cadacam ti kinamanagayatmo, O Jehova,
Ket itdem cadacami ti pannalacanmo
8 Denĝgecto ti saoen ni Dios a Jehova,
Ta agsaonto iti cappia iti ilina, ken cadagiti sasantosna:
Nĝem saanda cad a sumublin iti kinamaag.
9 Pudno nĝa ti pannalacanna asideg cadagiti agbutenĝ kencuana,
Tapno ti dayag agtaenĝ iti dagatayo.
10 Ti panangnĝaasi ken kinapudno nagaracupda;
Ti kinalinteg ken cappia naginnagecda.
11 Ti pudno agburayoc ditoy daga
Ket ti kinalinteg timmannawag manipud sadi langit.
12 Wen, ni Jehova itdennanto ti naimbag;

Ket ti dagatayo pataudennanto ti bunĝana.
13 Ti kinalinteg magnanto iti sanĝoananna,
Ket pagbalinennanto dagiti tugotna a dana *a pagnaan.*

Salmo ti Panagararaw ken Panagtalec.

Cararag ni David.

86 Itamdagmo cad ta lapayagmo, O Jehova,
Ket sunĝbatannac;
Ta napanĝlawac ket nacurapayac.
2 Salacnibam toy cararwac; tanĝay sitataenĝac iti Dios:
Sica O Diosco, salacanem cad ti adipenmo nĝa agtalec kenca.
3 Manĝnĝaasica caniac, O Apo;
Ta sica ti umumkisac nĝa agmalmalem.
4 Paragsakem ti puso ti adipenmo;
Ta kenca, O Apo, itanĝadco toy cararwac.
5 Ta sica, Apo, naimbagca, ken sisasaganaca a mamacawan,
Ken siruruayca iti kinamagayat cadagiti umawag kenca.
6 Imdenĝam cadi, O Jehova, ti cararagco;
Ket timudem ti timec dagiti araraarawco.
7 Inton aldaw ti panagducotco umawagacto kenca;
Ta sica sunĝbatannacto.
8 Awan ti cas kenca cadagiti didiosen, O Apo;
Awan met ti cas cadagiti aramidmo.
9 Amin dagiti nacion nĝa inaramidmo umaydanto nĝa agdaydayaw iti saclanĝmo, O Apo;
Ket ipaduyacyacdanto ti tan-oc ti naganmo.
10 Ta sica naidaclanca, ket agaramidca cadagiti nacascasdaaw.:
Sica ti cacaisuna a Dios.
11 Isurom caniac ti dalanmo, O Jehova; cayatcot' magna iti kinapudnom:
Pagcaycaysaem toy pusoc tapno agbutenĝ ita naganmo.
12 Idaydayawcanto, O Apo a Diosco, iti amin a pusoc;
Ket ipaduyacyacconto ti tan-oc ti naganmo iti agnanayon.
13 Ta dackel ti kinamanagayatmo caniac;
Ken inaonmo toy cararwac iti caungan a Tanem.
14 O Dios, dagiti nacuspag sibabanĝonda a bumusor caniac,
Ket sanĝcabunĝgoy a nauyonĝ a tattao binirocda toy cararwac,
Ket saandaca nĝa incabil iti saclanĝda.
15 Nĝem sica, O Apo, Diosca a naasi ken managparabur,
Naanatca nĝa agpunĝtot, ken nabuslonca iti kinamanagayat ken kinapudno.
16 O tumaliawca caniac, ket caasiannac;
Itdem ta bilegmo itoy adipenmo,
Ket salacanem toy anac ti adipenmo a babai.
17 Iparanĝannac iti tanda a pagimbagan,
Tapno dagiti gumurgura caniac makitada, coma ket mabainanda,
Ta sica, Jehova, binadanĝannac, ket pinabanĝ-arnac.

Dagiti Gundaway ti Pannakipagili sadi Sion.

Salmo dagiti annac ni Core; Canta.

87 Ti puonna adda cadagiti nasantoan a bantay.
2 Ni Jehova ayayatenna dagiti ruanĝan ti Sion
A nanĝnanĝrona nĝem amin dagiti pagtaenĝan ni Jacob.
3 Nadayag dagiti panaoanda kenca,
O ciudad ti Dios. (Selah)
4 Ducdukitecto ni Rahab ken Babilonia a casda maibilanĝ cadagiti macaamammo caniac:
Adtoy, da Filistia, ken Tiro, agraman Etiopia:
Daytoy nayanac idiay.
5 Wen, castoyto ti pacasaoan ti Sion,
Daytoy ken daydiay simnĝay kencuana;
Ket ti met laenĝ Canĝatoan ti mamakerto kencuana.
6 Ni Jehova ibilanĝnanto, inton ilanadna dagiti ilili,
Daytoy simnĝay idiay. (Selah)
7 Dagiti agcancanta a cas met cadagiti agsalsala *cunaendanto,*
Amin dagiti ubbogco addada kenca.

Dawat tapno Maisalacan dataọ ken Patay.

Maysa a Canta, Salmo dagiti annac ni Core; ken agpalunĝo a Musico; maitonos iti Mahalath Leannoth, Maschil ni Heman nĝa Ezrahita.

88 O Jehova, ti Dios ti pannacaisalacanco,

Nagickisac aldaw ken rabii iti saclangmo.
2 Toy cararagco macastrec cad dita sangoanam;
Itayam cad ta lapayagmo itoy cararagco:
3 Ta ti cararwac sipupunno cadagiti ducot,
Ket ti biagco umadani ken Tanem.
4 Maibilangac cadagiti bumaba iti abut;
Arigac la tao nga awan arayatna,
5 A maipalladaw a cacanunong dagiti natay,
Cas iti napapatay a sidadalit iti tanem,
Nga dimo lagipen,
Ket nagudasdan dita imam.
6 Sica insaadnac iti catucocan nga abut,
Cadagiti nasipnget a yan, cadagiti yuyeng.
7 Ta guram agdisso a sibabantot caniac,
Ken pinagladingitnac cadagiti amin a dalluyonmo. (Selah)
8 Inyadayom caniac dagiti caammoammoc;
Pinagbalinnac a paglucsawanda:
Sipupupocac, ket diac macaaliwacsay.
9 Ti matac marunaw a gapu iti ladingit:
Inawaganca nga inaldaw, O Jehova;
Intag-ayco dagitoy imac kenca.
10 Iparangmonto ngata dagiti datdatlag cadagiti natay?
Dagiti natay bumangondanto ngata a mangidaydayaw kenca? (Selah)
11 Ti kinamanagayatmo maipalgacto ngata idiay tanem?
Wenno ti kinatalingenngenmo idiay Pannacadadael?
12 Dagiti datdatlagmo maammoanto ngata iti casipngetan?
Ken ti kinalintegmo idiay daga ni lipat?
13 Ngem kenca, O Jehova, imkisac;
Ket iti bigbigat umayto ti caraaragco ita saclangmo.
14 Jehova, apaya nga iwadagmo toy cararwac?
Apayapay nga ilingedmo ta rupam caniac?
15 Silaladingitac, ket sisasaganaac a matay manipud kinaubingco:
Idinto a madamac a sagabaen dagiti pangigtotmo, maculcolanac.
16 Ti narungsot a guram naglasat caniac;
Dagiti pangigtotmo ginessatdac.
17 Nagcuscusicusda iti aglawlaw caniac a cas danum nga agmalmalem;
Linacubdac a sangsangcapinsan.
18 Mangayayat ken pagayam inyadayom caniac,
Ken dagiti caammoammoc nagpacasipngetanda.

Tulag ni Jehova ken David, ken dagiti Ladladingit ti Israel.

Maschil ni Etan nga Ezrahita.

89 Icantacto ti kinamanagayat ni Jehova iti agnanayon:
Iti ngiwatco ipacaammocto ti kinatalimudocmo cadagiti amin a caputotan.
2 Ta kinunac, Ti caasi mabangonto iti agnanayon;
Ti kinatalimudocmo ipasdecmonto cadagiti langlangit.
3 Nangaramidac iti tulag cadagiti pinilic,
Insapatac ken David nga adipenco:
4 Ti bi-nim ipasdecconto nga agnanayon,
Ken patacderecto ti tronom ingga cadagiti amin a caputotan. (Selah)
5 Ket dagiti langit idaydayawanto dagiti datdatlagmo, O Jehova;
Ti kinatalmudocmo iti panaggigimong dagiti sasantom.
6 Ta siasino cadagiti tangatang ti mayasping ken Jehova?
Siasino cadagiti annac ti mannacabalin ti pumada ken Jehova,
7 A Dios a nacakigkigtot unay iti panagininnoman dagiti sasanto,
Ken pagbutbutngan a nangrona ngem amin dagiti silalawlaw iti arpadna?
8 O Jehova a Dios dagiti buyot,
Siasinot' nabileg, a cas kenca, O Jehova?
Ket ti kinatalimudocmo adda nga aglawlaw ita arpadmo.
9 Sica iturayam ti panagindadackel ti baybay:
No dagiti dalluyonna bumangonda, sica pagtalnaem ida.
10 Rinebrebbam ni Rahab a cas maysa a pinatay;
Winarawaram dagiti cabusormo iti tackiag ta pigsam.
11 Dagiti langit cucuam, ti daga cucuam met:
Ti lubong ken dagup ti adda kencuana, pinataudmo ida.
12 Ti amianan ken abagatan, sica ti namarsua cadacuada:
Da Tabor ken Hermon pagragsacanda ta naganmo.
13 Adda tackiagmo a nabilegan;

Napigsa ta imam, ket nangato ta canawanmo.
14 Ti kinalinteg ken kinajusticia isuda ti batay ta tronom:
Ti kinamanagayat ken kinapudno akinparupada ita sangoanam.
15 Bendito ti ili a macaammo iti nacaayayo nga awengg:
Magnada, O Jehova, iti silnag ta langam.
16 Ita naganmo inda agragsac nga agmalmalem:
Ket iti kinalintegmo maitan-ocda.
17 Ta sica ti gloria ti bilegda;
Ket iti pammaraburmo sarami maitan-octo.
18 Ta ti calasagmi biangg ni Jehova:
Ken ti arimi biangg ti Santo ti Israel.
19 Idi a casta nagsaoca iti parparmata cadagiti sasantom,
Ket kinunam, Siac imparabawco ti badangg iti maysa a nabileg;
Intan-occo ti maysa a napili iti ili.
20 Nasaracac ni David nga adipenco;
Ti nasantoan a lanac ti pinangsapsapoc kencuana.
21 Kencuana agtalinaedto ti imac;
Ti tackiagco mamapigsanto met kencuana,
22 Ti cabusor dinto mangcadcadag kencuana.
Ket ti anac ti kinadangkes dinto met mamagliday kencuana.
23 Ket itublacconto dagiti casupadina iti sangoananna,
Ken danarecto dagiti gumura kencuana.
24 Ngem ti kinatalimudocco ken kinamanagayatco maicappondanto kencuana;
Ket gaput' naganco maitan-octo ti sarana.
25 Icabilconto met ti imana iti rabaw ti baybay,
Ket ti canawanna iti rabaw dagiti carayan.
26 Isu umkisto caniac, Sica ti Amac,
Diosco, ken bato ti pannacaisalacanco.
27 Isunto met ti pagbalinec nga inauna nga anacco,
Cadackelan cadagiti arari ditoy daga.
28 Ti kinamanagayatco taginayonecto kencuana;
Ket ti tulagco sitatalinaedto kencuana.
29 Ti bin-ina pagpautecto met nga agnanayon,
Ket ti tronona cas cadagiti aldaw ti langit.
30 No dagiti annacna bay-anda ti lintegco,
Ket dida magna cadagiti pagbilinac;
31 No rubsienda dagiti lintegco,
Ket dida icutan dagiti bilbilinco;
32 Itinto casta sarungcaracto iti salungasingda nga agtagipang-or,
Ken ti kinakilloda nga agtagibaot.
33 Ngem ti kinamanagayatco diacto iccaten a pulos kencuana,
Ken tuloken a matuang ti kinatalimudocco.
34 Ti tulagco diacto rubsien,
Ken baliwan man ti banag a nagwayaway cadagiti bibigco.
35 Naminsan nga insapatac babaen ti kinasantoc:
Saanacto nga agulbod ken David:
36 Ti bin-ina agpautto nga agnanayon,
Ken ti tronona cas ti init iti sangoanac.
37 Sipapasdecto nga agnanayon a cas iti bulan,
Ken *cas*, iti napudno a sacsi idiay langit. (Selah)
38 Ngem sica inwagsacmo ken inidiam,
Kinapungtotmo dagiti sinapsapoam.
39 Ginuram ti tulag ti adipenmo:
Inlupitmo ti coronana iti daga.
40 Rinacracmo amin dagiti remmengna;
Impanmo iti pannacargaay dagiti pagsalindeganna.
41 Amin nga aglasat iti dalan manacaw kencuana:
Nagbalin nga ababi cadagiti cailianna.
42 Intag-aymo ti macanawan nga ima dagiti casupadina;
Pinagragsacmo amin dagiti cabusorna,
43 Wen, pinusipusmo ti tadem ti campilanna,
Ket saanmo a pinagtacder iti gubat.
44 Pinagsardaymo ti kinaraniagna,
Ket intublacmo iti baba ti tronana.
45 Dagiti aldaw ti cabanbannoaganna pinaababam:
Isu kinumutam iti bain. (Selah)
46 Caanontot' inggana, O Jehova? Aglingedcanto ngata nga aguanayon?
Casanot' capaut ti pammuurto ta pungtotmo a cas apuy?
47 O lagipem ti caababa ti tiempoc:
Anian a kinaubbaw ti namarsuaam cadagiti amin nga annac ti tao!
48 Ania a tao ti agbiagto ket saannanto a makita ti patay,

Nga maispalnanto ti cararwana iti pannacabalin ni Tanem? (Selah)
49 Apo, adin ti yandan dagiti casisigud a kinamanagayatmo,
Nga insapatam ken David babaen ti kinatalimudocmo?
50 Lagipem, Apo, ti pannacaibabain dagiti adipenmo;
Amangan ti panagsagabac itoy barucongco *iti pammabain* dagiti amin nga nabileg nga ilili,
51 Isu nga pinanguyuyaw dagiti cabusormo, O Jehova,
Isu nga pinanguyuyawda cadagiti tugot ti sinapsapoam.
52 Bendito coma ni Jehova iti agnanayon laeng.
Amen, ket Amen.

LIBRO IV.

Kinaagnanayon ti Dios ken Kinaapagbiit ti Tsa.

Cararag ni Moises a tao ti Dios.

90 Apo, sican ti yan a pagtaengan mi
Cadagiti amin a caputotan.
2 Idi casacbayan ti pannacaipasngay dagiti banbantay,
Wenno idi pay la kinukelmo ti daga ken ti lubong,
Ken manipud pay ketdi idi kinaagnanayon ingganat' kinaagnanayon, sica ti Dios.
3 Sica iturongmo ti tao iti pannacaipayat,
Ket cunam, Sumublicayo, dacay nga annac dagiti tao.
4 Ta dagiti sangaribu a tawen iti sangoanam
Awan dumada iti maysa a calman no nacalabasen.
Ken cas maysa a puyat ti rabii.
5 Sica ilasatmo ida a casda la a nayanud ti layus; isuda arigda tay ridep:
Iti agsapa arigda tay mula a tumubo.
6 Iti bigat agbaludbud, ken dumackel;
Iti malmalem makeltay, ket malaylay.
7 Ta marunotcami ita pungtotmo,
Ket ita lucsawmo maducotancami.
8 Incabilmo dagiti kinakillomi dita sangoanam,
Dagiti nalmeng a basbasolmi dita masilnagan ta rupam.
9 Ta amin dagiti aldawmi addada a mapalabas ita ungetmo:
Pagcanibusanenmi dagiti tawenmi a cas maysa a sainnec:
10 Dagiti aldaw dagiti tawenmi tallo a duapulo ken sangapulo a tawen,
Wenno agpapan pay gapu iti kinabileg maminpat a duapulo a tawen;
Nupay casta awan sabali a sagudayda no di bannog ken ladingit;
Ta lumabas nga agpabiit, ket tumayabtayon.
11 Siasino ti macaammo iti bileg `unetmo,
Ken ta pungtotmo a mayannurot iti butenga mainugot kenca?
12 Iti casta isuronacami a mangbilang cadagiti aldawmi,
Barenga mapaaddami ti puso ti kinamanakem.
13 Agsublica cadi, O Jehova; caanonto?
Ket pagbabawiam cadi ti maipaay cadagiti adipenmo.
14 O penkennacam cadi iti bigat ita kinamanagayatmo,
Tapno siraragsac ken maayayatancam cadagiti amin nga aldawmi.
15 Paragsakennacam cadi cas mayannurot cadagiti aldaw a pinamagsicurmo cadacami,
Ken cadagiti tawen a pannacakitamin iti dakes.
16 Agparang cad ti aramidmo cadagiti adipenmo,
Ken ta dayagmo cadagiti annacda.
17 Ket ti parabur ti Apo a Diostayo adda coma cadatayo;
Ket italinaedmo cad ti aramid dagiti imami cadacami;
Wen, ti aramid dagiti imimami italinaedmo coma.

Kinatalged ti Agtalec ken Jehova.

91 Ti agtaeng iti nalimeng a yan ti Cangatoan
Agtalinaedto iti siroc ti salinong ti Mannacabalin.
2 Cuncunacto maipanggep ken Jehova,
Isu ti camang ken salindegco;
Diosco, a pagcammatalcac.
3 Ta ispalennacanto iti silo ti agpangpangngati,
Ken iti macapatay nga angol.
4 Salucobannacanto cadagiti pawisna,
Ket iti salinong dagiti payacna agcamangcanto:
Ti kinapudnana isu ti calasag ken sangga.
5 Sica saancanto nga agbutengg gapu ii ames iti rabii

Saan met a gapu iti pana a sumiag iti aldaw.
6 Gapu iti angol nga magna iti casipngetan,
Saan met a gapu iti pannacadadael a mangrupsa iti tengngat' aldaw.
7 Sangaribunto ti matuang ita sikigam,
Ket sangapulo-ribo dita macanawanmo;
Ngem saanto nga umasideg kenca.
8 Cadagita laeng matam ti pangmatmatmonto,
Ken pangkitamto iti supapac ti nadangkes.
9 Ta sica, O Jehova, ti camangco!
Pinagbalinmo ti Cangatoan a pagnacdem;
10 Awanto ti aniaman a dakes a dumteng kenca,
Awan met ti aniaman a rigat a macaasidegto dita toldom.
11 Ta itdennanto dagiti angelesna nga aywan kenca,
Tapno saluadandaca cadagiti amin a dalanmo.
12 Tapayaendacanto cadagiti imimada,
Di la ket ta ti sacam maitibcol iti bato.
13 Ibaddecmonto ti leon ken carasaen:
Ti urbon a leon ken ti uleg ipayatmonto ita dapanmo.
14 Yantangay insaadna ti kinamanagayatna caniac, gapuna nga isuntot, ispalec:
Icabilconto iti nangato, tangay inammona ti naganco.
15 Isu awagannacto, ket siac sungbatacto;
Addaacto kencuana iti pagducotan:
Isuntot' ispalec, ken daydayawec.
16 Isuntot' penkec iti napaut a panabiag,
Ken pangiparangarangac iti pananginisalacanco.

Pananngdaydayaw iti Kinaimbag ni Jehova.

Maysa a Salmo, Canta a maipaay iti aldaw a panaginana.

92 Nasayaat ti pananngipaay ti yaman ken Jehova,
Ket ti panagcanta cadagiti pananngidaydayaw iti naganmo, O Cangatoan;
2 Pananngiparangarang iti kinamanagayatmo iti bigat,
Ket ti kinamanagtalimudocmo tunggal rabii,
3 A danggayan ti pagtocaran a sangapulot' cuerdasna ken ti salterio;
Agraman nadaeg nga aweng ti arpa.
4 Ta sica, Jehova, pinaragsacnac gapu iti aramidmo:
Pagballigicto dagiti aramid ti imimam.
5 Nagdadackelen dagiti aramidmo, O Jehova!
Dagiti panunotmo naunegda unay.
6 Ti nadueg a tao dina ammo;
Ti met natamlag dina maawatan daytoy:
7 No tumarubo dagiti nadangkes a cas root,
Ken no lumapsac dagiti amin nga agararamid iti kinakillo;
Isu tapno madadaeldanto nga agnanayon.
8 Ngem sica, O Jehova, addaca iti alimpatoc iti agnanayon.
9 Ta, ni, dagiti cabusormo, O Jehova,
Ta, ni, dagiti cabusormo mapucawdanto;
Amin dagiti agararamid iti kinakillo mawarawaradanto.
10 Ngem ti sarac binangonmo a cas *ti sara ti* atap a vaca:
Nasapsapoanac iti lana a sadiwa.
11 Ti matac nakitana *ti calicagumco* cadagiti cabusoreo,
Dagiti lapayagco nangegda *ti calicagumco* cadagiti managdacdakes nga mangbusor caniac.
12 Ti nalinteg agrangpayanto a cas iti cayo a palmera:
Bumaludbodto a cas iti cedro ti Libano.
13 Addada a naimula idiay balay ni Jehova;
Agrangpayadanto cadagiti paraangan ti Diostayo.
14 Agbungadanto pay laeng iti kinalacayda;
Situtubbogdanto ken silalangtodanto:
15 Tapno iparangarangda nga ni Jehova sililinteg;
Isu ti batóc, ken awan kinakillo kencuana.

Kinadayag ni Jehova.

93 Ni Jehova agari; nacawesan iti kinadayag;
Ni Jehova nacawesan iti kinapigsa; isut' imbarikesna:
Ti lubong naisimpa met, nga di maisin.
2 Ti tronom naisimpa nanipud idi ugma:
Sica addaca manipud kinaagnanayon.
3 Dagiti layus impangatoda, O Jehova,
Impangato dagiti layus ti timecda;
Dagiti layus impangatoda dagiti dalluyonda.

4 Iti rimbaw dagiti timec ti adu a dandanum,
Dagiti napigsa a bettac ti baybay,
Ni Jehova sadi nga̅to sibibileg.
5 Dagiti pasing̅kedmo pudnoda:
Ti kinasanto agbalin a balaymo, O Jehova, iti kinaagnanayon.

Panagdawat ken Jehova tapno Ibalesna dagiti Pannacarang̅gas ti Ilina.

94 O Jehova, sica Dios a makinbiang̅ ti pammales,
Sica Dios a makinbiang̅ ti pammales, agraniagca.
2 Tumal-òca, sica nga̅ ocom ti daga:
Ipaaymo iti natang̅sit ti caicarian*da*.
3 Jehova, casanot' capaut dagiti nadang̅kes,
Casanot' capaut ti panagballigi dagiti nadang̅kes?
4 Agsalsalawasawda, agsaoda a sipapalang̅guad:
Amin dagiti agararamid iti kinakillo ipaspasindayawda ti bagida met laeng̅.
5 Tumtumekenda ti ilim, O Jehova,
Ken parparigatenda ti patawidam.
6 Papatayenda ti balo ken ti gangannaet,
Ken iccatenda ti biag dagiti ululila.
7 Ket cunada, Dinto makita ni Jehova,
Dinto met italtalec ti Dios ni Jacob.
8 Utobenyo, dacay a nadueg iti pagilian;
Ket dacay a tamlag caanontot' panagnakemyo?
9 Ti nang̅imula iti pagdeng̅ng̅eg, isu ketdin aya ti di macang̅eg?
Ti nang̅aramid iti mata, isu ketdin aya ti di macakita?
10 Ti manusa cadagiti nacion, saan nga̅ta a mamaimbag,
Nga̅ isu ta mang̅isuro iti tao iti kinasirib?
11 Ni Jehova ammona dagiti panunot ti tao,
Nga̅ isudat' kinaubbaw.
12 Bendito ti tao nga̅ dusaem, O Jehova,
Ken sursuroam ita lintegmo;
13 Tapno maiccam iti inana manipud cadagiti aldaw ti pagpaglan,
Ing̅gana ti macalian ti abut a maipaay iti nadang̅kes.
14 Ta ni Jehova dinanto iwadag ti ilina,
Dinanto met baybay-an ti patawidanna.
15 Ta ti pannacaocom agsublinto iti kinalinteg;
Ket amin dagiti sililinteg iti puso surotendanto.
16 Siasinonto ti manacder caniac a sumang̅o cadagiti managdacdakes?
Siasinonto ti sumcad a pannacabagic a bumusor cadagiti agararamid iti kinakillo?
17 No saan coma a ni Jehova idi ti tulong̅co,
Toy cararwac nabayag coman a nagnaed iti kinaulimec.
18 Idi kinunac, Toy sacac maicaglis;
Ti kinamanagayatmo, O Jehova, tinenng̅nge̅lnac.
19 Iti caadu dagiti panpanunotco itoy unegco
Dagiti pang̅liwliwam patalgedenda toy cararwac.
20 Ti trono ti kinadakes addanto nga̅ta pannakicannaponna kenca,
Isu nga̅ mang̅buang̅ay iti rang̅gas gapu iti pagbilinan?
21 Aguurnong̅da a sang̅sang̅catipon a mang̅busor iti cararwa ti nalinteg,
Ken mang̅itulmeng̅ iti nadalus a dara.
22 Ng̅em ni Jehova isun ti natayag a baluartec,
Ket ti Diosco isut' bato a pagcamang̅ac.
23 Ken isu ti nang̅idessoor cadacuada iti kinakilloda met laeng̅,
Ken mang̅pessatto cadacuada iti kinadang̅kesda met laeng̅;
Ni Jehova a Diostayo pessatenanto ida.

Panang̅idaydayaw ken Jehova, ken Panagpaannad iti Di-pammatpati.

95 O umaycayo, cantaantay ni Jehova;
Ipaaytay ti narag-o nga̅ arianngga iti bato ti pannacaisalacantayo.
2 Intay iti sang̅o ti saclang̅na a siyayaman;
Ipaayantayo iti narag-o nga̅ arianngga agraman salmos.
3 Ta ni Jehova isut' naidaclan a Dios,
Ken naidadaclan nga̅ ari a nang̅atnga̅to ng̅em amin a diosen.
4 Adda cadagiti imimana dagiti mang̅liweng̅liweng̅ a yan toy daga;
Dagiti catayag dagiti banbantay cucuana met.
5 Ti baybay cucuana, ket inaramidna;
Ken dagiti imana binukelda ti namaga a daga.
6 O umaycayo, agdaydayawtayo ken agrucnoytayo;
Agparintumeng̅tay iti saclang̅ ni Jehova a nang̅aramid cadatayo:

7 Ta isu ti Diostayo,
Ken datây ti ili ti pagpaarabanna, ken carnero ti imana.
Ita nga aldaw, O mangegyo comat' timecna!
8 Diyo patangkenen ta pusoyo, a cas idiay Meriba,
A cas iti aldaw ti Masa iti let-ang,
9 Idi a dagiti amammayo sinulisogdac,
Pinadasdac, ket nakitada ti aramidco.
10 Uppat a pulo a tawen a nagladladingit-ac *dayta* a caputotan,
Ket kinunac, Isut' maysa nga ili a mayawawan iti pusoda,
Ket saanda a naammoan dagiti dalanco:
11 Anansata insapatac iti lucsawco,
Nga didanto sumrec iti inanac.

Panangyawis iti Panagdaydayaw ken Jehova a Nalinteg nga Ocom.

96 O cantaanyo ni Jehova iti baro a canta:
Cantaanyo ni Jehova, dagup ti daga.
2 Cantaanyo ni Jehova, benditoenyo ti naganna;
Iparangarangyo ti panangisalacanna nga inaldawaldaw.
3 Ipalawagyo ti dayagna cadagiti nacion.
Dagiti nacascasdaaw nga aramidna cadagiti amin nga ilili.
4 Ta naidaclan ni Jehova, ket rebbengna unay ti maidaydayaw:
Rebbeng a cabutengg a nangnangrona ngem amin a didiosen.
5 Ta amin dagiti didiosen dagiti ilili ubbawda;
Ngem ni Jehova inaramidna dagiti langit.
6 Dayaw ken dayag addada iti sangoananna:
Pigsa ken kinasayaat addada iti nasantoan a yanna.
7 Ipaayyo ken Jehova, dacay a sangacabagian dagiti ilili,
Ipaayyo ken Jehova ti dayag ken kinapigsa.
8 Ipaayyo ken Jehova ti dayag a mainugot iti naganna:
Mangyegcay iti daton, ket umaycay cadagiti paraangganna.
9 O agdaydayawcay ken Jehova iti nasantoan a panagiintaryo:
Agkintayegcay iti sangona, amin a daga.
10 Cunaenyo cadagiti nacion,
Ni Jehova agari:
Ti met lubong naisimpa a di mabalin nga isinen:
Ocomennanto a sicacanatad dagiti ilili.
11 Agrag-o coma dagiti langit, ket agragsac coma ti daga;
Agugaog coma ti baybay, ken dagup ti linaonna;
12 Ti tay-ac agrag-o coma, ken amin nga adda kencuana;
Iti casta amin dagiti caycayo ti bakir agcantadanto gaput' rag-o
13 Iti sangoanan ni Jehova; ta isu umay,
Ta isu umay a mangocom iti daga:
Ocomennanto toy lubong a sililinteg,
Ken dagiti ilili babaen ti kinapudnona.

Pannacabalin ken Panangituray ni Jehova.

97 Agturay ni Jehova; agragsac coma ti daga;
Agrag-o coma dagiti adu a purpuro.
2 Dagiti ulep ken sipnget agliclicmutda iti arpadna;
Kinalinteg ken kinajusticia ti nagpatayan ti tronana.
3 Adda apuy a magna iti sangoananna,
Ket manguram cadagiti cabusorna nga aglawlaw.
4 Dagiti kimatna sinilnaganda toy lubong:
Ti daga nakitana, ket nagkintayeg.
5 Dagiti banbantay naglunagda a cas allid iti saclang ni Jehova,
Iti saclang ti Apo ti sangalubongan.
6 Dagiti langit ibungabongda ti kinalintegna,
Ket amin dagiti ilili nakitada ti dayagna.
7 Mabainanda coma amin dagiti agservi cadagiti ladladawan a binurican,
Nga pagpasindayagda dagiti ladladawan a pagcararagan:
Isut' daydayawenyo, dacay amin a didios.
8 Ti Sion nacangeg ket naragsacan,
Ken dagiti annac a babbai ti Juda nagrag-oda,
Gapu cadagiti panangocommo, O Jehova.
9 Ta sica, Jehova, ti cangatoan iti ngatoen ti amin a daga:
Sica ti naitan-oc a narimrimbaw nga adayo ngem amin a didiosen.
10 O dacay nga agayayat ken Jehova, guraenyo ti dakes;
Isu salacnibanna dagiti cararwa dagiti sasantona;

Ispalenna ida iti ima dagiti nadangkes.
11 Ti silaw naimula a maipaay cadagiti sililinteg,
Ket ti kinaragsac cadagiti nalinteg iti puso.
12 Agrag-ocay ken Jehova, dacay a sililinteg;
Ket itdenyo ti panagyaman iti nasantoan a galadna.

Panangawis iti Panangidaydayaw ken Jehova gaput' Kinalintegna.

Salmo.

98 O cantaanyo ni Jehova iti baro a canta;
Ta nagaramid cadagiti nacascasdaaw a banag:
Ti canawan nga imana, ken ti nasantoan a tackiagna, nalpasnan ti pannalacan a maipaay kencuana.
2 Ni Jehova impacaammona ti pannalacanna:
Ti kinalintegna imparangna a simamayaya iti imatang dagiti nacion.
3 Impalagipnan ti kinamanagayat ken kinamanagtalimudocna iti balay ni Israel:
Amin dagiti ungto ti daga nakitada ti pannalacan ti Diostayo.
4 Ipaayanyo ni Jehova iti naragsac nga arianngga, dagup ti daga:
Ipecsayo ket agcantacay iti gaput' rago, wen, agcantacay iti panangidaydayaw.
5 Cantaanyo ni Jehova iti panangidaydayaw a bagayan ti arpa;
Bagayan ti arpa ken timec a macaayayo.
6 Cadagiti trompeta ken aweng ti tororot
Aramidenyo ti naragsac nga ariwawa iti saclang ti Ari, si Jehova.
7 Aguga coma ti baybay ken amin a linaonna;
Ti lubong ken amin nga agnaed kencuana.
8 Dagiti laylayus pagsipatenda coma dagiti imimada;
Dagiti turturod agcantada coma gaput' rag-o a sangsangcatimpuyog
9 Iti sangoanan ni Jehova; ta umay a mangocom itoy daga:
Ocomennanto a sililinteg toy lubong,
Ken sicacanatad dagiti ilili.

Panangidaydayaw kan Jehova gaput' Kinatalimudocna iti Israel.

99 Agari ni Jehova; agkintayeg coma dagiti ilili:
Agtutugaw *iti rimbaw* dagiti Querubin, ti daga matignay coma.
2 Ni Jehova naidaclan sadi Sion;
Ket isu nangato iti ngatoen dagiti amin nga ilili.
3 Idaydayawda coma ta naidaclan ken nacakigtot a naganmo:
Isut' santo.
4 Ti bileg ti ari pagayatanna met ti kinajusticia;
Sica ipasdecmo ti kinacanatad;
Sica icutam ti kinajusticia ken kinalinteg iti biang ni Jacob.
5 Itanocyo ni Jehova a Diostayo,
Ket agdaydayawcay iti sacaananna:
Isut' Santo.
6 Da Moises ken Aaron cadagiti sacerdotena,
Ken ni Samuel cadagiti umawawag iti naganna;
Immawagda ken Jehova, kot isu sinungbatanna ida.
7 Nagsao cadacuada iti adigi nga ulep:
Sinalimetmetanda dagiti pammanecnecna,
Ken ti nagbilinan nga intedna cadacuada.
8 Sica sinungbatam ida, O Jehova a Diosmi:
Sica ti Dios a namacawan cadacuada,
Nupay inaramatmo ti pammales cadagiti aramidda.
9 Itan-ocyo ni Jehova a Diostayo,
Ket agdaydayawcay idiay nasantoan a turodna;
Ta ni Jehova a Diostayo santo.

Maipatigmaan cadagiti amin a Tao ti Panagidaydayawda iti Dios.

Salmo a pagyaman.

100 Ipaayanyo iti naragsac nga ariwawa ni Jehova, dacay amin a dagdaga.
2 Agservicay ken Jehova a siyayaman:
Umaycayo iti sangoananna agraman panagcanta.
3 Ammoyo nga ni Jehova, isu ti Dios:
Isu ti nangaramid cadatayo, ket datayo cucuanatayo;
Datay ti ilina, ken carnero ti pagpaarabanna.
4 Sumreccay cadagiti ruangganna a siyayaman,
Ken cadagiti paraangganna agraman panangidaydayawyo:
Itdenyo ti panagyaman kencuana, ket benditoenyo ti naganna.

5 Ta ni Jehova naimbag; ti kinamanag-
ayatna agnanayon,
Ket ti kinamanagtalimudocna agingga
cadagiti amin a caputotan.

Panangibatad ni David iti Kinalintegna.

Salmo ni David.

101 Icantacto ti kinamanagayat ken
kinajusticia:
Kenca, O Jehova, agcantaactot' pa-
nangidaydayaw.
2 Simamanakemacto nga agnaed iti na-
limbong a dalan:
O caanonto ti yaaymo caniac?
Magnaacto iti uneg ti balayco a sili-
limbong ti pusoc.
3 Diacto mangicabil iti naalas a banag
iti saclang dagiti matac:
Guraecto ti aramid dagiti agkiling-
kiling;
Saanto a cumpet caniac.
4 Ti nadangkes a puso umadayonto
caniac:
Awantot' ammoec a dakes a banag.
5 Siasinoman a manaddadael a nalimed
iti caarrubana isuntot' dadaelec;
Ti adda napangato a panagkitkitana
ken natangsit a panagpuspusona
diacto panoynoyan.
6 Dagiti matac sisisiputdanto cadagiti
matalec ditoy daga, tapno maca-
pagtaengda caniac:
Ti magna iti nalimbong a dalan,
isuntot' agservi caniac.
7 Ti agaramid iti panangallilaw dinto
agnaed iti uneg ti balayco:
Ti agsao iti ulbod dinto agsimpa iti
saclang dagiti matac.
8 Binigatbigat a pucawecto dagiti amin
a nadangkes ditoy daga;
Tapno dagiti agaramid iti kinakillo
raritec ditoy ili ni Jehova.

Panagdawat ti Maysa a Mapaldaangan iti Caasi kencuana met laeng ken iti Sion.

Cararag ti malidliday, no madalupinayen,
ket ipecsana dagiti asasugna iti
saclang ni Jehova.

102 Denggem ti cararagco, O Jehova,
Ket dumanon cad kenca ti
ickisco.
2 Dimo cad ilinged ta rupam caniac iti
aldaw ti panagducotco:
Itamdagmo ta lapayagmo caniac;
Iti aldaw nga iyawagco sungbatannac
cad a dardarasen.
3 Ta dagiti aldawco marmarsacda a cas
la asuc,
Ket dagiti tultulangco mapuuranda a
cas aluten.
4 Ti pusoc makeltay a casla mula, ket
malaylay;
Ta malipatac ti mangan iti tinapayco.
5 Maipuon iti timec ti panagungorco
Dagiti tultulangco dimketdan iti cu-
dilco.
6 Arigac la itay calaw ti cabakiran;
Agbalinac a cas maysa a puec dagiti
yan nga agalimbawa.
7 Agpuyatac, ket agbalinac a cas itay
mammendita
Nga agwaywayas iti tuctoc ti balay.
8 Dagiti cabusorco umumsiendac nga
agmalmalem;
Dagiti gumurgura caniac ilunlunoddac.
9 Ta nanganacon iti dapu a cas pan-
nacatinapay,
Ket tinibnocac ti inumec iti panag-
sangit,
10 Gapu iti rurodmo ken guram:
Ta binatacnac, ket sanac inwadag.
11 Dagiti aldawco arigda la aniniwan nga
agpucaw;
Ket arigac la mula a malaylay.
12 Ngem sica, O Jehova, agtalinaedca
nga agnanayon;
Ket ti galadmo inggana cadagiti amin
a caputotan.
13 Bumangonto, ket addanto asim iti
Sion;
Ta batangnan ti panangaasi kencuana,
Wen, ti natudingan a tiempo dim-
tengen.
14 Ta dagiti adipenmo pagayayatanda
dagiti batona,
Ket adda asida iti tapucna.
15 Iti casta dagiti ilili pagbutngandanto
ti nagan ni Jehova,
Ket amin dagiti arari ditoy daga day-
ta dayagmo:
16 Ta ni Jehova ti nangbangon iti Sion;
Nagparang a sidadayag.
17 Inimatangganna ti cararag dagiti tal-
talipungawen,
Ket saanna a pinaid ti cararagda.
18 Daytoy maisuratto iti caputotan a
masacbayan;
Ket ti ili a maparsuanto idaydayaw-
nanto ni Jehova.
19 Ta kimmita iti baba manipud tapaw ti
nasantoan a yanna;

Manipud sadi langit minatmatan ni Jehova toy daga;
20 Tapno denggenna ti sasainnec ti sibabalud;
Tapno ruc-atanna dagiti naipato iti patay;
21 Tapno dagiti tao maibunannagda ti nagan ni Jehova idiay Sion,
Ken ti pacaidaydayawanna idiay Jerusalem;
22 Inton agtitipon amin dagiti tattao,
Ken dagiti pagpagarian, tapno agservida ken Jehova.
23 Isu pinacapuyna ti pigsac iti dalan;
Pinaababana dagiti aldawco.
24 Kinunac, O Diosco, dinac cad pucawen iti ngalay dagiti aldawco:
Dagiti tawenmo agbalballasiwda cadagiti amin a caputotan.
25 Sipud idi ugma insimpamon ti pacaisaadan toy daga;
Ket dagiti langit aramid dagiti imam.
26 Mapucawdanto, ngem sica manayoncanto;
Wen, isuda amin dumaandanto a cas iti pagan-anay;
Cas pamlesan pagsucatemto ida, ket masucatanto:
27 Ngem sica castam laeng,
Ket dagiti tawenmo awan gibusda.
28 Dagiti annac dagiti adipenmo agtuloydanto,
Ket ti bin-ida maipasdecto iti sangoanam.

Panangidaydayaw cadagiti Asasi ni Jehova.

Salmo ni David.

103 Benditoem ni Jehova, O cararwac,
Ken amin nga adda iti unegco.
benditoem coma ti nasantoan a naganna.
2 Benditoem ni Jehova, O cararwac,
Ket dimo lipaten amin dagiti parabur-na:
3 Isu a mamacawan cadagiti amin a kinakillom;
Isu a mamapia cadagiti amin a nasacsakitmo;
4 Isu a manubbot ita biagmo iti pannacadadael;
Isu a mamalangat kenca iti kinamanagayat ken nadungngo nga asasi;
5 Isu a mamennec iti tarigagaymo cadagiti naimbag a banag,
Iti casta ti tawen a cabanbannoagam bumaronto a cas ti aguila.
6 Ni Jehova icutanna dagiti nalinteg nga araramid,
Ken panangocom cadagiti amin a mailuplupit.
7 Impacaammona dagiti dalanna ken Moises,
Dagiti aramidna cadagiti annac ti Israel.
8 Ni Jehova sicacaasi ken siaayat,
Namayamay nga agpungtot, ket nalaus iti kinamanagayat.
9 Saanto a cancanayon a siuunget;
Ket dinanto met penpenpenen a canayon *ti pungtotna.*
10 Isu saanna nga inaramid cadatayo ti cas manganatup cadagiti basbasoltayo,
Dinatay met sinupapacan iti catutopan dagiti kinakillotayo.
11 Ta cas catayag dagiti langit iti ngato toy daga,
Casta ti cadackel ti kinamanagayatna cadagiti agbutengg kencuana.
12 Cas panagaddayo ti igid ti daya ken igid ti laud,
Castat' caadayo ti nangyadayoanna cadagiti salungasingtayo cadatayo.
13 Cas panangaasi ti maysa nga ama cadagiti annacna,
Casta ti panangaasi ni Jehova cadagiti agbutengg kencuana.
14 Ta ammona ti sucogtayo;
Isu malagipna nga datayo tapuctayo.
15 No maipanggep iti tao, dagiti aldawna casda la root;
Cas maysa a sabong ti tay-ac, casta ti panaglangtona.
16 Ta ti angin lumabas caniana, ket manasanasen;
Ket ti nagsaadanna dinanto pay amammon.
17 Ngem ti kinamanagayat ni Jehova cadagiti agbutengg kencuana isut' manipud kinaagnanayon ingganat' kinaagnanayon,
Ket ti kinalintegna agingga cadagiti annac dagiti anannac;
18 Cadagiti manalimetmet iti tulagna,
Ken cadagiti manglaglagip cadagiti bilbilinna tapno aramidenda ida.
19 Ni Jehova impasdecna ti tronona cadagiti langit;
Ket ti pagarianna pagturayanna amin.
20 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin nga angelesna,
A mannacabalin iti bileg, manungtungpal iti saona,
Anangtimtimud iti timec ti saona.

21 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin a buybuyotna,
Dacay amin a ministrona nga agaramid iti pagayatanna.
22 Benditoenyo ni Jehova, dacay amin nga aramidna,
Cadagiti amin a yan ti kinaturayna:
Benditoem ni Jehova, O cararwac.

Panangaluad ni Jehova cadagiti amin nga Aramidna.

104 Benditoem ni Jehova, O cararwac.
O Jehova a Diosco, sica naidaclanca unay;
Nacawesanca iti dayaw ken kinadayag:
2 Sica nga mangbungon kenca met laeng iti lawag a casmo la paganaay;
Nga mangbistrad cadagiti langit a cas maysa a cortina;
3 Nga mangicabil cadagiti busuran dagiti silsiledna iti uneg dagiti dandanum;
Nga aramidenna a luganna dagiti ulep;
Nga magna iti rabaw dagiti payac ti angin;
4 Nga mamagbalin cadagiti angin a pagibagaenna;
Cadagiti gil-ayab ti apuy a ministrona;
5 Isu nga nangicabil cadagiti cimiento toy daga,
Nga dinto maisin uray inton caano.
6 Sica inabbongam iti taaw a casna la pannacapagananay;
Dagiti dandanum nagtacderda a nangatngato ngem dagiti bantay.
7 Iti panagungetmo nagtalawda;
Iti timec ti gurroodmo nagdardarasda
8 (Bimmangon dagiti bantay, limnec dagiti gitgitub)
A napan cadagiti yan nga pinarnuaymo a naisangrat cadacuada.
9 Sica nangicabilca iti bacud nga dida mabalin a ballasiwen;
Tapno dida sunotanen a lungposen toy daga.
10 Isu ibaonna dagiti ubbog cadagiti gitgitub:
Agtarayda cadagiti babaet dagiti banbantay;
11 Itdenda ti inumen iti siasinoman nga animal ti tay-ac;
Dagiti atap nga asno pedpedenda ti wawda.
12 Iti sibayda dagiti tumatayab cadagiti langit agbalayda;
Iyesngawda ti timecda iti babaet dagiti sangsanga.
13 Isu siboganna dagiti banbantay manipud cadagiti siledna:
Ti tay-ac mapno iti bunga dagiti gapuanam.
14 Pagtuboenna ti root a maipaay cadagiti bacbaca,
Ken ti mula nga agservi iti tao;
Tapno maparuarna ti taraonna iti daga,
15 Ken ti arac a mamaragsac iti puso ti tao,
Ken lana a mamagsileng iti rupana,
Ken tinapay a mamakired iti pusot' tao.
16 Dagiti caycayo ni Jehova natubbogda;
Dagiti cedro ti Libano, nga immulana;
17 Isu a pagaramidan dagiti billit cadagiti umocda:
No maipanggep iti cannaway, dagiti saleng isuda ti balayna.
18 Dagiti natayag a banbantay ti pagyanan dagiti calding nga atap;
Dagiti batbato isuda ti apon dagiti conejo.
19 Dinutocna ni bulan a pagbaliwan ti tiempo:
Ti init ammona ti ilelennecna.
20 Sica pataudem ti sipnget, ket isut' rabii,
Iti sadino dagiti amin nga ananimal ti cabakiran cumarapcapda.
21 Dagiti urbon a leon ugaanda ti sippegenda,
Ket birokenda ti lamutenda nga aggapu iti Dios.
22 Ti init suminggising, agpapanawda,
Ket agculmegda iti uneg dagiti rukibda.
23 Ti tao apan iti aramidna
Ken iti trabajona inggana iti rumabii.
24 O Jehova, amangan a nagcaadu dagiti aramidmo!
Sisisirib ti panangaramidmo cadacuada amin:
Ti daga napno iti pagsanicuaam.
25 Addayta ti baybay, dackel ket nalawa,
Isu nga ayan dagiti agcucunolcunol a di mabilang,
Babassit man ken dadackel nga ananimal.
26 Addagidiay a magna dagiti sasacayan;
Adda laviatan, nga inaramidmo a makiayayam sadiay.

27 Dagitoy agurayda amin kenca,
Tapno iccam ida iti taraon iti tiempo a tumutop.
28 Iccam ida, isuda acuyenda;
Ucradem dagiti imam, isuda mapnecda iti imbag.
29 Ilingedmo ta rupam isuda agducotda;
Iccatem ti angesda, isuda matayda,
Ket agpulangda iti catatapucda.
30 Sica ibaonmo ti Espiritum, maparsuadan;
Ket pabaroem ti langa ti daga.
31 Ti dayag ni Jehova agpaut cadi nga agnanayon;
Pagrag-oan coma ni Jehova dagiti aramidna:
32 Isu a taldiapanna toy daga, ket agpigerger;
Calbitenna dagiti banbantay, ket agasucda.
33 Cancantaacto ni Jehova cas capautco nga agbiag:
Cancantaacto ti panangidaydayaw iti Diosco bayat ti caaddac.
34 Toy panpanunotco nasam-it coma kencuana:
Pagrag-oacto ni Jehova.
35 Dagiti managbasol maraponda coma ditoy daga,
Ket maawanda coma dagiti nadangkes.
Benditoem ni Jehova, O cararwac.
Idaydayawyo ni Jehova.

Dagiti Nacascasdaaw nga Aramid ni Jehova a naipaay iti Israel.

105 Agyamancay ken Jehova, umawagcay iti naganna;
Ipacaammoyo cadagiti ilili dagiti aramidna.
2 Cantaanyo, cantaanyo cadagiti panangidaydayaw;
Isaoyo amin dagiti nacascasdaaw nga aramidna.
3 Pagpasindayawyo ti nasantoan a naganna:
Agragrag-o coma ti puso dagiti mangbiroc ken Jehova.
4 Birokenyo ni Jehova ken ti pigsana;
Sapulenyo coma laeng ti rupana.
5 Lagipenyo dagiti nacascasdaaw nga aramid nga inaramidna,
Dagiti datdatlagna, ken dagiti panangocom ti ngiwatna,
6 O dacay a bin-i ni Abraham nga adipenna,
Dacay nga anannac ni Jacob, dacay a pinilina.
7 Isu ni Jehova a Diostayo:
Dagiti panangocomna addada iti dagup ti daga.
8 Silalagip nga agnanayon iti tulagna,
Ti sao nga imbilinna cadagiti rinibu a caputotan,
9 *Ti intulagna* ken Abraham,
Ken ti sapatana ken Isaac,
10 Ket pinasingkedanna dayta met laeng ken Jacob iti maysa a pagbilinan,
Iti Israel iti maysa a tulag nga agnanayon,
11 A kinunana, Itdecto kenca ti daga a Canaan,
A ginasangasat ti tawidmo;
12 Idi nga bassitda pay laeng a tattao iti bilangda,
Wen, bassitda pay unay, ket sangsangailida sadiay.
13 Ket nagallaallada iti nacion ken nacion,
Manipud maysa a pagarian inggat' sabali nga ili.
14 Dina intuloc iti siasinoman a tao nga agaramid iti dakes cadacuada;
Wen, binabalawna dagiti arari gapu cadacuada,
15 *A cunana,* Diyo sagiden dagiti sinapsapoac,
Ken diyo ranggasar. dagiti mammadtoc.
16 Ket inayabanna ti panagbisin ditoy daga;
Dinadaelna ti amin nga ungcay ti taraon.
17 Nangibaon iti maysa a tao a paraunada;
Ni Jose nailaco a cas adipen:
18 Dagiti sacana pinarigatda cadagiti ramal:
Isu naicabil cadagiti *cawar a* landoc,
19 Inggana idi horas nga in pannacapasamac ti saona,
Ti sao ni Jehova ti nangsuut kencuana.
20 Ti ari nagbaon ket rinuc-atanna;
Wen, ti agturay cadagiti ilili, ket pinalubosanna nga agwayawaya.
21 Pinagbalinna nga apo ti balayna,
Ken agimaton iti dagup ti sanicuana;
22 Tapno manengngel cadagiti principena cas pagayatanna,
Ken mangisuro cadagiti panglacayenna iti kinasirib.
23 Ti Israel immay met sadi Egypto;
Ket ni Jacob nakipagili idiay daga ni Cam.
24 Ket pinaaduna ti ilina a napalalo,
Ken pinagbalinna ida a napigpigsa ngem dagiti nangsuppiat cadacuada.

25 Imballatecna ti pusoda a gumura iti ilina,
Tapno agaramid a sisisicap cadagiti adipenna.
26 Imbaonna ni Moises nga adipenna,
Ken ni Aaron nga pinilina.
27 Incabilda iti tengngada dagiti pacailasinanna,
Ken datdatlag iti daga ni Cam.
28 Binaonna ti sipnget, ket pinagsipngetna;
Ket saanda a binusor dagiti saona.
29 Pinagbalinna a dara dagiti dandanumda,
Ket pinatayna dagiti icanda.
30 Ti dagada idi siaatibelbel cadagiti tucac
Cadagiti silsiled dagiti arida.
31 Nagsao, ket dimteng dagiti atibelbel ti ngilaw,
Ken cutcuto cadagiti amin a ngarabda.
32 Intedna cadacuada ti uraro a pannacatudoda,
Ken gumilgil-ayab nga apuy iti dagada.
33 Dinanarna dagiti cauvasanda ken highigosda,
Ken sinip-acna dagiti caycayo dagiti beddengda.
34 Nagsao, ket ti lucton dimteng,
Ken ti dudon, ket saan a mabilang,
35 Ket linamutda amin a mula idiay dagada,
Ket linamutda ti bunga ti dagada.
36 Dinanarna met dagiti inauna nga annac idiay dagada,
A puon ti amin a maelda.
37 Ket inlasutna ida agraman pirac ken balitoc;
Ket awan uray maysa nga agcacapuy a tao cadagiti tribuda.
38 Ti Egipto naragsacan idi nagluasda;
Ta ti butengda caniada immapay cadacuada.
39 Nangibistrad iti ulep a pannacaabbongda,
Ken apuy a mangsilaw iti rabii.
40 Nagdawatda, ket nangyeg cadagiti pugu,
Ket pinennecna ida iti tinapay ti langit.
41 Inucapna ti bato, ket dagiti danum nagparucpocda;
Nagayusda cadagiti camagaan a *cas* carayan.
42 Ta linagipna ti nasantoan a saona,
Ken Abraham nga adipenna.
43 Ket inlasutna ti ilina a siraragsac,
Ken dagiti pinilina a sicacantada.
44 Ket intedna cadacuada dagiti daga ti pagpagarian;
Ken tinagicuada ti pagbannogan dagiti ilili:
45 Tapno masalimetmetanda coma dagiti bilbilinna,
Ken matungpalda dagiti lintegna.
Idaydayawyo ni Jehova.

Kinasukir ti Israel, ken Panangispal ni Jehova.

106 Idaydayawyo ni Jehova.
O pagyamananyo ni Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagatna agnanayon.
2 Siasino ti macaisao cadagiti nabileg a gapuanan ni Jehova,
Wenno macaiparangarang amin a pannacaidaydayawna?
3 Bendito dagiti manalimetmet iti kinajusticia,
Ken ti agaramid iti kinalinteg cadagiti amin a tiempo.
4 Laglagipennac, O Jehova, nga iraman iti parabur nga ipaaymo iti ilim;
O sucnalannac ita pannalacanmo,
5 Tapno makitac coma ti kinarang-ay dagiti pinilim,
Tapno macapagrag-oac iti kinaragsac ti nacionmo,
Tapno mabalinco a pagpasindayaw iti panagpatawidmo.
6 Nakipagbasolcami cadagiti amammami,
Nagapuananmi ti kinakillo, nagaramidcam a sidadakes.
7 Dagiti amammami dida naawatan dagiti datdatlagmo idiay Egipto;
Dida linagip ti caadu dagiti kinamanagayatmo,
Ngem simmukirda ketdi idiay baybay, wen idiay Baybay Nalabaga.
8 Nupay casta isu insalacanna ida gaput' pacaidayawan ti naganna,
Barenng maipacaammona ti napigsa a pannacabalinna.
9 Inungtanna met ni Baybay Nalabaga, ket nagmaga:
Iti casta inlasatna ida iti alinegneg, nga arig la iti tay-ac.
10 Ket insalacanna ida iti ima ti nangguira cadacuada,
Ket sinubbotna ida iti ima ti cabusor.
11 Ket dagiti danum gimmabor cadagiti casupadida;
Awan natda uray maysa cadacuada.
12 Idi a casta pinatidan dagiti saona;
Incantada ti pannacaidaydayawna.

13 Nalipatanda iti apagbiit dagiti aramidna;
Saanda a naguray iti pammatigmaanna
14 Ngem nagderrepda iti napalalo iti letang;
Ken sinulisogda ti Dios idiay tanap.
15 Ket intedna cadacuada ti dawatda,
Ngem impaw-itna ti kinacuttong iti cararwada.
16 Nagimonda met ken Moises iti pacarso,
Ken ni Aaron a santo ni Jehova.
17 Ti daga nagnganga ket inalun-onna ni Datan,
Ket ginaboranna ti buyot ni Abirom.
18 Ket adda apuy a napasged iti bunggoyda;
Ti darang pinuuranna dagiti nadamca.
19 Nangaramidda iti urbon a vaca idiay Horeb,
Ket nagdaydayawda iti imvaciar a ladawan.
20 Iti casta insucat ti tan-ocda
Iti maysa a caasping ti vaca a mangan iti root.
21 Linipatda ti Dios a Manalacan cadacuada,
Nga nagaramid iti dadackel a banag idiay Egipto,
22 Nacascasdaaw nga araramid idiay daga a Cam,
Ken nacakigkigtot a banag idiay Baybay Nalabaga.
23 Anansata isu kinunana nga pucawenna coma ida,
No ni Moises a pinilina di coma nagtacder iti saclangna idiay wangawangan,
Tapno icalilisna ti gurana, di la ket mamin-ano ta pucawenna *ida*.
24 Wen, inumsida ti nacaayayo a daga,
Saanda a pinati ti saona,
25 Ngem nagtantanabutobda ketdi iti toldada,
Ket dida intaltalec ti timec ni Jehova.
26 Anansata insapatana cadacuada,
Nga idalitnanto ida idiay let-ang,
27 Ken padsoennanto ti bin-ida cadagiti nacion,
Ken iwaraswarasnanto ida cadagiti dagdaga.
28 Ket nakitiponda met ken Baal-pehor,
Ket linamutda dagiti daton iti natnatay.
29 Idi a casta cadagiti panagcucuada nagargarida a nagpungtot;
Ket ti angol napasamac cadacuada.
30 Idi a casta nagtacder ni Finees, ket inicutanna ti pananggocom;
Ket iti casta ti angol naatipa.
31 Ket dayta naibilang kencuana a kinalinteg,
Inggana cadagiti amin a caputotan iti agnanayon.
32 Ket nagpungtotda met kencuana idiay dandanum ti Meriba,
Iti casta nagdacsan ni Moises gapu cadacuada;
33 Ta bimmusorda iti espirituna,
Ket isu nagsao a dina napuutan cadagiti bibigna.
34 Saanda a pinucaw dagiti ilili,
Cas imbilin ni Jehova cadacuada,
35 Ngem nakilaocda cadagiti nacion,
Ket sinursuroda dagiti aramidda,
36 Ken nagservida cadagiti ladawan a pagcararagan,
Isu a nagbalin a silo cadacuada.
37 Wen, indatonda dagiti annacda a lallaki ken annacda a babbai cadagiti demonio,
38 Ken imbuyatda ti dara a nadalus,
Uray pay ti dara dagiti annacda a lallaki ken annacda a babbai,
Isuda nga indatonda cadagiti ladawan a pagcararagan ti Canaan;
Ket ti daga namulitan iti dara.
39 Iti casta narugitanda cadagiti aramidda,
Ket nagbalangcantisda cadagiti panagcucuada.
40 Gapuna a ti gura ni Jehova naarunan a sibubusor iti ilina,
Ket kinarurodna ti nagpatawidanna.
41 Ket intedna ida iti ima dagiti nacion;
Ket dagidi gumurgura cadacuada inturayanda ida.
42 Dagiti cabusorda inupupitda met ida,
Ket nagyanda a sirurucma iti babaen ti imada.
43 Naminadu nga inispalna ida;
Ngem simmukirda iti panagbibinnalacadda,
Ket naimecmecda iti kinakilloda.
44 Nupay casta minatmatanna ti ladingitda,
Idi a nangngegna ti ickisda:
45 Ket linagipna cadacuada ti impatulagna,
Ket nagbabawi cas mayalubog iti caadu dagiti kinamanagayatna.
46 Ket inaramidna met a macaasianda
Cadagiti amin a nangaycayaw cadacuada.
47 Isalacannacam, O Jehova a Diosmi,
Ket acoyennacam nga alaen cadagiti nacion,

Tapno itdenmi dagiti yaman ita nasantoan a naganmo,
Ket agballigicam iti pannacaidaydayawmo.
48 Bendito ni Jehova, a Dios ti Israel,
Manipud kinaagnanayon ingganā met -lat' kinaagnanayon.
Ket amin ti ili cunana coma, Amen.
Idaydaydayawyo ni Jehova.

Ni Jehova ispalenna dagiti Tao cadagiti nagcaadu a Pagducotan.

107 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
2 Dagiti sinubbot ni Jehova cunaenda coma *a casta*,
Isuda a sinubbotna iti ima ti cabusor,
3 Ken tiniptiponna a naggapu cadagiti dagdaga,
Manipud iti daya manipud iti laud,
Manipud amianan ket manipud abagatan.
4 Nagcalcallautangda iti let-ang iti langlanga-langa dalan;
Awan nasaracanda a ciudad a pagilian.
5 Sibibisin ken siwawaw,
Ti cararwada a nagpacsoy cadacuada.
6 Idi a casta imkisda ken Jehova iti panagducotda,
Ket isu inispalna ida cadagiti tarumpingayda,
7 Inturongna met ida iti nalinteg a dalan,
Tapno macagtengda iti ciudad a pagilian.
8 O dagiti tao idaydayawda coma ni Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gapu cadagiti nacascasdaaw nga aramidna cadagiti annac dagiti tao!
9 Ta penkenna ti gumawgawawa a cararwa,
Ket ti sibibisin a cararwa punnoenna iti imbag.
10 Isuda a nagtugaw iti kinasipnget ken iti linong ni patay,
A sibabaludda iti leddaang ken landoc,
11 Gaputta binusorda dagiti sao ti Dios,
Ken inumsida ti patigmaan ti Cangatoan:
12 Gapuna nga minameganna ti pusoda iti panagrigat;
Natuangda, ket awan siasinoman a simmaranay.
13 Idi a casta imkisda ken Jehova iti panagducotda,
Ket isu insalacanna ida cadagiti tarumpingayda.
14 Iniccatna ida iti kinasingpet ken iti linong ni patay,
Pinugsatna a nagcadua dagiti parautda.
15 O idaydayaw coma dagiti tao ni Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gapu cadagiti nacascasdaaw nga aramidna cadagiti annac dagiti tao
16 Ta dinupracna dagiti ruangan a gambang,
Ket tinuccolna a naggudua dagiti balunet.
17 Dagiti maag gapu iti salungasingda,
Ken gapu iti kinakilloda, maparigatanda.
18 Ti cararwada carurodna ti aniaman a kita ti lamuten;
Ket umadanida cadagiti ruangan ni patay.
19 Iti casta umkisda ken Jehova iti panagducotda,
Ket isu isalacanna ida cadagiti tarumpingayda.
20 Ibaonna ti saona, ket agasanna ida,
Ket ispalenna *ida* cadagiti pacadadaelanda.
21 O idaydayaw coma dagiti tao ni Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gaput' nacascasdaaw nga araramidna cadagiti annac dagiti tao!
22 Ket idatonda coma kencuana dagiti sacrificio ti panagyaman,
Ken ipalawagda dagiti araramidna nga icancanta.
23 Dagiti tumapug idiay baybay nga agsasacayan,
Dagiti agcomcomercio cadagiti dadackel a dandanum;
24 Dagitoy makitada dagiti aramid ni Jehova,
Ken dagiti datdatlagna iti taaw.
25 Ta ibilinna, ket bumangon ti angin ti bagyo,
Isu a mangicudduag cadagiti dalluyonna.
26 Umalimpatocda a mangallalangit, sada man agpababan cadagiti cayuyengan:
Ti cararwada malunag gaput' ducot.
27 Aglinggilinggida, ket maipaspas-irawda a cas ti nabartec,
Amin nga ammoda mapucawen.
28 Iti casta umkisda ken Jehova iti panagducotda,

Ket iruarna ida cadagiti tarumpingayda.
29 Ti bagyo pagbalinenna a kinalinac,
Nga dagiti dalluyonna siuulimecda.
30 Iti castan maragsacanda gaputta natalnadan;
Ket sana iturong ida iti tartarigagayanda a pagsangladan.
31 O idaydayaw coma dagiti tac ni Jehova gaput' kinamanagayatna,
Ken gaput' nacascasdaaw nga araramidna cadagiti annac dagiti tao!
32 Itan-ocda met coma iti tallaong ti ili,
Ken idaydayawda coma iti pagtutugawan dagiti panglacayen.
33 Pagbalinenna ti let-ang dagiti carcarayan,
Ken naticag a daga dagiti burayoc;
34 Tanap a caapayaan ti daga a pagapapitan,
Gapu iti kinadakes dagiti agnaed cadacuada.
35 Pagbalinenna ti let-ang nga danaw,
Ken burayoc ti naticag a daga.
36 Ket pagnaedenna sadiay dagiti mabisin,
Tapno macaisaganada iti ciudad a pagilian,
37 Ken mabunubonanda dagiti tay-ac, ket mamulaanda dagiti panguvasan,
Ket maganabda dagiti bunga ti panagrang-ay.
38 Isu bendicionanna met ida, tapno umaduda unay;
Ket saanna nga ituloc a macraayan dagiti ananimalda.
39 Sa manen, macsayanda ken maparucobda
Gapu iti pannacaupit, ducot, ken ladingit.
40 Iparuepocna ti umsi cadagiti principe,
Ket pagcalcallautangenna ida iti langalang, nga awan ti pagdalanan.
41 Nupay casta ital-ona ti napanglaw manipud iti ladingitna,
Ket ipaayanna iti putputot a cas pangen.
42 Dagiti nalinteg makitadanto, ket agragsacdanto;
Ket ti amin a kinakillo pagtangepennanto ti ngiwatna.
43 Siasinaman a masirib imutectecannanto dagitoy a banag;
Ket ububugennanto ti kinamanagayat ni Jehova.

Ti Dios maidaydayaw, ken pagdawatan a Manguted iti Panagballigi.

Maysa a Canta, Salmo ni David.

108 Ti pusoc sitatalingengen, O Dios;
Agcantaacto, wen, cantaacto dagiti panangidaydayaw, agraman pay ti pannacaitan-occo.
2 Agriingcayo, salterio ken arpa:
Siac met laeng agriingacto met a masapa unay.
3 Itdecto dagiti panagyaman kenca, O Jehova, cadagiti ilili;
Ket icantacto dagiti panangidaydayaw kenca, cadagiti nasnacion.
4 Ta ti kinamanagayatmo naidaclan a narimrimbaw ngem dagiti langit;
Ken ti kinapudnom agallalangit.
5 Maitan-occa coma, O Dios, iti nangatngato ngem dagiti langit,
Ket ti dayagmo rimbawanna amin toy daga.
6 Tapno ti ayayatem maispal,
Isalacannacam ita canawan nga imam, ket sungbatannacam.
7 Ti Dios nagsaon iti kinasantona:
Agragrag-oacto;
Bingayecto ti Siquem, ket rucodecto ti gitub a Socot.
8 Cucuac ti Galaad; cucuac ti Manasés;
Ti Efraim isu met ti salacnib ti uloc;
Ti Juda isu ti cet roc.
9 Ti Moab isut' batia a pagbuggoac;
Sadi Edom ipalladawconto ti sapatosco;
Sadi Filistia ti pagragrag-oacto.
10 Siasinonto ti mangiserrec caniac idiay ciudad a nabacudan?
Siasino ti nangiturong caniac idiay Edom?
11 Saanacam nga inwadag, O Dios?
Ket saanca a cumuyog, O Dios, cadagiti buyotmi.
12 Iccannacam iti badang cadagiti casupadimi;
Ta ubbaw ti saranay ti tao.
13 Gapu iti Dios simamaingelcamto:
Ta isu ti mangilupitto cadagiti casupadimi.

Awagan ti Pammales cadagiti Cabusor.

Ken palungo a Musico. Salmo ni David.

109 Dimo igawid ti cappiam, O Dios ti panangidaydayawco;
2 Ta ti ngiwat ti nadangkes ken ti ngiwat ti kinaulbod inngangada caniac;

Nagsaoda caniac a siuulbod ti dilada.
3 Inalicubcubdac met cadagiti sao ni gura,
Ket kinabacaldac nga awan gapgapuna.
4 Ti ketdi ayatco isu't pakicabusoranda caniac:
Ngem cumararagac.
5 Ket insupapacda caniac ti dakes iti imbag,
Ken gura iti ayatco.
6 Mangicabilca iti dakes a tao nga agimaton kencuana;
Ken mamagtacderca iti maysa a mangruprupir idiay macanawanna.
7 Inton maocom, rumsua coma a nacabasol;
Ket ti cararagna agbalin coma a basol.
8 Bumassit coma dagiti aldawna;
Ket alaen coma ti sabali ti saadna.
9 Maulila coma dagiti annacna,
Ken mabalo ti asawana.
10 Agallaalla coma dagiti annacna, ken makilimlimosda;
Ket agsapsapulda coma *iti taraonda* cadagiti langlangalang a yanda.
11 Ti managsingsingir siloanna cad amin nga adda kencuana;
Ket dagiti gangannaet samsamenda coma ti pagbannoganna.
12 Awan cad uray maysa a mangigay-at iti kinaayat kencuana;
Awan met coma ti siasino man a mangngaasi cadagiti ulila nga annacna.
13 Magudas coma ti caputotanna;
Iti sumagaganad a caputotan mapunas coma ti naganda.
14 Ti kinadakes dagiti dadackelna maipalpalagip coma ken Jehova;
Ket ti basol ti inana di coma mapunas.
15 Addada coma iti saclang ni Jehova a cancanayon,
Tapno gudasenna ti pacalaglagipan cadacuada ditoy daga;
16 Gaputta dina linagip nga imparangarang ti kinaayat,
Intuggudna ketdi ti napanglaw ken nanumo a tao,
Ken ti nadanar ti pusona, tapno patayenna *ida*.
17 Wen, nagayatanna ti panagilunod, ket isut' dimteng kencuana;
Ket dina nagrayoan ti pammarabur, ket isut' nayadayo kencuana.
18 Incawesna met iti bagina met laeng ti panagilunod a cas pannacapagananayna,
Ket simrec a cas danum cadagiti caungan a bagbagina,
Ken cas lana cadagiti tultulangna.
19 Isu coma kencuana ti cas pagan-anay nga icapetna,
Ken pannacabarikes a pacabaricsanna acancanayon.
20 Daytoy ti gunguna dagiti casupadic ken Jehova,
Ken dagiti nga agsao iti dakes itoy cararwac.
21 Ngem bumiangea cad caniac, O Jehova, nga Apo, gaput' pagimbagam ta naganmo:
Tangay naimbag ti kinamanagayatmo, ispalennac cadi;
22 Ta napanglawac ken nanumoac,
Ket toy pusoc nasugat itoy unegco.
23 Maawanacon a cas ti aniniwan no agpucaw;
Maisaysayagac a casla dudon.
24 Dagiti tumengco aglulucaydan gaput' panagayayuno;
Ket ti lasagco awananen iti taba.
25 Agbalinac a pacaibabainan cadacuada:
No makitadac, iwingiwingda ti uloda.
26 Tulongannac, O Jehova a Diosco;
O isalacannac cas mayalubog ita kinamanangayatmo:
27 Tapno maammoanda nga daytoy ti imam;
Nga sica, Jehova, ti nangaramid.
28 Ala agilunodda laeng, ngem sica mangbendicionca:
No bumangonda, maibabaindanto,
Ngem toy adipenmo agragrag-onto.
29 Macawesan coma dagiti casupadic iti pannacaibabain,
Ket macumotanda coma iti panagbainda met laeng a cas pagan-anayda.
30 Itdecto ti dackel a yaman ken Jehova itoy ngiwatco;
Wen, idaydayawconto iti tengnga ti caaduan.
31 Ta isu agtacderto iti macanawam ti nanumo,
Tapno isalacanna cadagiti mangocom iti cararwana.

Ni Jehova itdenna ti Turay iti Ari.

Salmo ni David.

110 Ni Jehova cunana iti Lapoc, Agtugawca iti macanawanco,
Ingganat' mapagbanagco dagiti cabusormo a pagbatayam.
2 Ni Jehova ipatag-aynanto ti sarucod ti bilegmo manipud Sion:

Agturayca iti tenĝnĝa dagiti cabusŏrmo.

3 Ti ilim ituconna ti bagina a siaayat
Iti aldaw ti pannacabalinmo, iti nasantoan a pannakidanĝadanĝ:
Nagtaud iti aanacan ti bigbigat
Adda kenca ti lennaaw dagiti kinaagtutubom.
4 Ni Jehova insapatana, ket dinto agbabawi:
Sica ti sacerdote nĝa agnanayon
Cas ganĝay ni Melquisedec.
5 Ti Apo dita macanawanmo
Danarennanto dagiti arari no aldaw ti gurana.
6 Manĝocomto cadagiti nasnacion,
Punnoennanto *dagiti disdisso* cadagiti bagi a natay;
Danarennanto ti ulo cadagiti adu a dagdaga.
7 Inumannanto ti agayayus iti dalan:
Anansata ital-onanto ti ulo.

Ni Jehova maidaydayaw gaput' Kinaimbagna.

111 Idaydayawyo ni Jehova.
Itdecto ti panagyaman ken Jehova iti amin a pusoc,
Iti pagbibinnalacadan dagiti nalinteg, ken iti tallaonĝ.
2 Dagiti aramid ni Jehova naidaclanda,
A biroken amin dagiti agrayo cadacuada.
3 Ti aramidna kinadayaw ken kinadaeg;
Ket ti kinalintegna agpaut nĝa agnanayon.
4 Inaramidna dagiti nacascasdaaw nĝa aramidna tapno laglagipen ida:
Ni Jehova managparabur ken mananĝaasi.
5 Nanĝted iti taraon cadagiti agbutenĝ kencuana:
Silalagipto laenĝ iti impatulagna.
6 Impamatmatna iti ilina ti pannacabalin dagiti aramidna,
Iti panangtedna cadacuada iti tawid dagiti nacion.
7 Dagiti aramid dagiti imana kinapudno ken kinajusticia;
Amin a bilbilinna napaypayso.
8 Naituyanĝda nĝa agnanayon awan inĝgana;
Naaramidda iti kinapudno ken kinalinteg.
9 Imbaonna ti pannacasubbot iti ilina;
Imbilinna nĝa agnanayon ti intulagna:
Santo ket reverendo ti naganna.
10 Ti panagbutenĝ ken Jehova isut' rugi ti kinasirib;
Addaanda iti nasayaat a panagawawat dagiti agaramid *cadagiti bilbilinna:*
Ti pannacaidaydayawna agpaut nĝa agnanayon.

Panagranĝ-ay ti agbutenĝ ken Jehova.

112 Idaydayawyo ni Jehova.
Bendito ti tao nĝa agbutenĝ ken Jehova,
Nĝa agrayo unay cadagiti bilbilinna.
2 Ti bin-ina mannacabalinto ditoy rabaw ti daga:
Ti caputotan ti nalinteg mabendicionanto.
3 Pagsanicuaan ken kinabacnanĝ addadanto iti balayna;
Ket ti kinalintegna agpaut nĝa agnanayon.
4 Iti nalinteg adda bumanĝon a silaw iti sipnĝet:
Managayat, ket mananĝnĝaasi, ket sililinteg.
5 Pagimbagan ti tao nĝa managayat ken agpautanĝ;
Taripatoennanto ti bianĝna iti pannacaocom.
6 Ta saanto a maisin uray caano man;
Ti nalinteg addanto laenĝ iti agnanayon a pannacalaglagip.
7 Dinanto pagbutnĝan dagiti dakes a damag:
Ti pusona sitatalinĝennĝen, a manĝinamnama ken Jehova.
8 Ti pusona nasimpa, dinto agbutenĝ,
Inĝganat' makitana *ti tarigagayanna* cadagiti casupadina.
9 Isu nagiwaras, nanĝted iti nacurapay;
Ti kinalintegna agpaut nĝa agnanayon:
Ti sarana maitan-octo a sidadayaw.
10 Ti nadanĝkes makitananto, ket agpulcocto;
Pagnĝaretnĝetannanto dagiti nĝipenna, ket matunawto:
Ti tarigagay ti nadanĝkes mapucawto.

Ni Jehova itan-ocna ti Napacumbaba.

113 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo, O dacay nĝa adipen ni Jehova,
Idaydayawyo ti nagan ni Jehova.
2 Bendito coma ti nagan ni Jehova
Manipud itan a tiempo inĝganat' agnanayon.
3 Manipud isisinĝisinĝ ti init inĝganat' ilelennecna met laenĝ

Ti nagan ni Jehova maidaydayaw coma.
4 Ni Jehova nangato iti rimbaw dagiti nacion,
Ket ti dayagna narimrimbaw ngem dagiti langit.
5 Siasino ti cas ken Jehova a Diostayo,
Nga adda ti tugawna iti nangato,
6 Nga agpababa tapno matmatanna
Dagiti adda sadi langit ken iti daga?
7 Batakenna ti napanglaw iti tapuc,
Ket aonenna ti nacurapay iti pagibellengan ti rugit;
8 Tapno isut' isaadna cadagiti principe,
Cadagiti met laeng principe ti ilina.
9 Pagtagibalayenna ti babai a lupes,
Ket pagbalinenna a naragsac nga ina dagiti inanac.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panangispal ti Dios iti Israel idiay Egipto.

114 Idi a pimmanaw ti Israel idiay Egipto,
Ti balay ni Jacob idiay ili a gangannaet ti pagsasaona;
2 Ni Juda nagbalin a santuariona,
Ti Israel pagturayanna.
3 Ti baybay nakitana, ket nagtalaw;
Ti Jordan napasanud.
4 Dagiti banbantay naglalagtoda a cas carcarnero a calantangan,
Dagiti turturod a babassit cas carcarnero nga urbon.
5 Aniat' sinagabam, Sica O baybay, a nagtalawca man?
Sica Jordan, ngaman a nagsublica?
6 Dacay a banbantay, a naglalagtocay man a cas carnero a calantangan;
Dacay turod a babassit, a cas carnero nga urbon?
7 Agkintayegca, sica daga, iti sangoanan ti Apo,
Iti sangoanan ti Dios ni Jacob,
8 Isu nga namagbalin iti ladac a libtong ti danum:
Ti pamulinawen, ubbog ti dandanum.

Dagiti diosen a Pinapagano maidiligda ken Jehova.

115 Saan a cadacami, O Jehova, saan a cadacami,
No di ket ita naganmo ti pangtedam iti dayag,
Gaput' kinamanagayatmo, ken gaput' paglaingan ta naganmo.
2 Ania ngatat' pagcunaanto dagiti nacion,
Ayannattan ti Diosyo?
3 Ngem ti Diosmi adda cadagiti langit:
Inaramidna ti aniaman a nagayatanna.
4 Dagiti ladawanda a pagcararagan pirac ken balitoc,
Nga aramid ti imima dagiti tao.
5 Adda ngiwatda, ngem dida agsao;
Adda matada, ngem dida macakita;
6 Adda lapayagda, ngem dida macangeg;
Adda agongda, ngem dida macangot;
7 Adda imimada, ngem dida macaaricap;
Adda sacsacada, ngem dida macapagna;
Dida met macapagsao iti carabucobda.
8 Dagiti mangaramid cadacuada casdanto la cadacuada;
Wen, ken siasino man nga agcammatalec cadacuada.
9 O Israel, agcammataleccay ken Jehova:
Isu ti tulongda ken calasagda.
10 O balay ni Aaron, agcammataleccay ken Jehova:
Isu ti tulongda ken calasagda.
11 Dacay nga agbutengen ken Jehova, agtaleccay ken Jehova:
Isu ti tulongda ken calasagda.
12 Ni Jehova silalagip cadatayo; bendicionnat*ayto*:
Bendicionannanto ti balay ni Israel;
Bendicionannanto ti balay ni Aaron.
13 Bendicionannanto dagiti agbutengen ken Jehova,
Babassit man ken dadackel.
14 Ni Jehova parang-ayennacay coma a parang-ayen,
Dacayo ken dagiti anannacyo.
15 Benditonacayo ni Jehova,
Isu a nangaramid iti langit ken daga.
16 Dagiti langit isuda ti langit ni Jehova;
Ngem ti daga intedna cadagiti annac dagiti tao.
17 Dagiti natay dida idaydayaw ni Jehova,
Ken siasino man a bumaba iti ulimec;
18 Ngem benditoentayto ni Jehova
Manipud itan a tiempo ingganat' kinaagnanayon.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti Pannacaispal iti Patay.

116 Ayatec ni Jehova, gaputta dengegenna

Ti timecco ken dawdawatco.
2 Gaputta inyallingagna ti lapayagna caniac,
Anansata umawagacto *kencuana* bayat ti panagbiagco.
3 Dagiti galut ni patay pinarautandac,
Ket dagiti tuoc ni Tanem kinapetdac:
Nasaracac ti ducot ken ladingit.
4 Saac ket inawagan ti nagan ni Jehova;
O Jehova, agdawatac kenca, ispalem toy cararwac.
5 Managayat ni Jehova, ket sililinteg;
Wen, ti Diostayo sicacaasi.
6 Ni Jehova salacnibanna dagiti nanengnengg:
Naipababaac, ket isu insalacannac.
7 Agpulangca iti kinatalnam, O cararwac;
Ta ni Jehova bimmiang a siwawayway kenca.
8 Ta inispalmo toy cararwac iti patay;
Dagiti matac cadagiti lulua,
Ken dagiti sacac iti pannacapadso.
9 Magnaacto iti saclang ni Jehova
Iti daga dagiti nabiag.
10 Patiec, gaputta agsaoacto:
Nagleddaangac a nalaus:
11 Kinunac iti pannacabullaawco,
Amin a tattao naulbod.
12 Anianto ti itdec ken Jehova
A subad dagiti paraburna caniac?
13 Alaecto ti copa ti pannacaisalacan,
Ken awagacto ti nagan ni Jehova.
14 Bayadacto dagiti caric ken Jehova,
Wen, iti sangoanan ti amin nga ilina.
15 Napateg iti panagkitkita ni Jehova
Ti ipapatay dagiti sasantona.
16 O Jehova, pudno a siac adipennac:
Siac adipennac, anac ti babai nga adipenmo;
Sica binucram dagiti reppetco.
17 Isagutconto kenca ti daton a pagyaman,
Ket umawagacto iti nagan ni Jehova.
18 Bayadacto dagiti caric ken Jehova,
Wen, iti sangoanan ti amin nga ilina,
19 Cadagiti paraangan ti balay ni Jehova,
Iti tengngam, O Jerusalem.
Idaydayawyo ni Jehova.

Salmo a pangidaydayaw.

117 O idaydayawyo ni Jehova, dacay amin a nacion;
Ipadpadayawyo, dacay amin nga ilili.
2 Ta naidaclan ti kinamanagayatna cadatayo;
Ket ti kinapudno ni Jehova agnanayon.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti Manalacan nga Kinaimbag ni Jehova.

118 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
2 Cunaen cad ita ti Israel,
Nga ti kinamanagayatna agnanayon.
3 Cuna coma ti balay ni Aaron ita,
Nga ti kinamanagayatna agnanayon.
4 Dagiti agbutengg kencuana cunada coma ita,
Nga ti kinamanagayatna agnanayon.
5 Nanipud itoy tarumpingayco immawagac ken Jehova:
Ni Jehova sinungbatannac *ket incabilnac* iti nalawa a yan.
6 Ni Jehova adda ditoy sikigac; diacto agbutengg:
Aniat' mabalin nga aramiden ti tao caniac?
7 Ni Jehova adda ditoy sikigac iti tengnga dagiti mangarayat caniac:
Anansata makitacto *ti calicagumco* cadagiti gumurgura caniac.
8 Nasaysayaat ti panagcamang ken Jehova
Ngem ti panagtatallec iti tao.
9 Nasaysayaat ti icacamang ken Jehova
Ngem ti panagtaltalec cadagiti principe.
10 Amin dagiti nacion linacubdac:
Iti nagan ni Jehova gupdecto ida.
11 Linacubdac; wen, linacubdac:
Iti nagan ni Jehova gupdecto ida.
12 Linacubdac nga arigda la uyocan; nadepdepda a cas apuy ti sisiit:
Iti nagan ni Jehova gupdecto ida.
13 Sica dinuclosnac a nacaro tapno matuangnac;
Ngem ni Jehova inarayatnac.
14 Ni Jehova isut' bilegco ken cantac;
Ken isut agbalin a salacanco.
15 Ti timec ti panagragragsac ken pannacaisalacan adda cadagiti tolda dagiti sililinteg:
Ti ima a canawan ni Jehova agmamaingel.
16 Ti ima a canawan ni Jehova naitan-oc:
Ti ima a canawan ni Jehova agmamaingel.
17 Saanacto a matay, no diac ket agbiag,
Ken mangipalawag cadagiti aramid ni Jehova.

18 Ni Jehova dinusanac iti nacaro;
Ngem dinac ket inyawat ken patay.
19 Luctam cad caniac dagiti ruangan ti kinalinteg:
Sumrecacto cadacuada, itdecto ti panagyaman ken Jehova.
20 Daytoy ti ruangan ni Jehova;
Ti sililinteg sumrecto kencuana.
21 Itdecto ti panagyaman kenca; ta sinungbatannac,
Ket nagbalinca a salacanco.
22 Ti bato nga di kinayat dagiti agbangbangon
Agbalin ngaulo ti nagsulianan.
23 Daytoy ti panagaramid ni Jehova;
Nacascasdaaw cadagiti matatayo.
24 Daytoy ti aldaw nga inaramid ni Jehova;
Pagragsacanmi ken pagrag-oanminto.
25 Mangisalacanca ita, dawatenmi kenca, O Jehova:
O Jehova, dawatenmi kenca, ibaonmo ita ti kinarang-ay.
26 Bendito ti umay iti nagan ni Jehova:
Binenditodaca manipud iti balay ni Jehova.
27 Ni Jehova Dios, ket iniccannacam iti silaw:
Igalutmo ti daton cadagiti tali, uray aginggga cadagiti sara ti altar.
28 Sica ti Diosco, ket itdecto ti panagyaman kenca:
Sica ti Diosco, itantan-occanto.
29 O itdenyo ti panagyaman ken Jehova;
ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

Panpanunot ken Carcararag a maipapan iti Linteg ti Dios.

ALEPH.

119 Bendito dagiti agpalongdo iti dalan,
Nga magnada iti linteg ni Jehova.
2 Bendito dagiti manalimetmet cadagiti pammanecnecna,
Nga agbiroc kencuana iti amin a pusoda.
3 Wen, saanda nga agaramid iti kinakillo;
Magnada cadagiti dalanna.
4 Sica imbilinmo *cadacami* dagiti alagadem,
Tapno annurotenmi ida a sireregta.
5 Sapay coma ta dagiti desdesco maisimpada
Nga umannurot cadagiti pangeddengmo!
6 Iti casta saanacto a maibabain,
No adda panagraemco cadagiti amin a bilbilinmo.
7 Itdecto ti panagyaman kenca iti kinalinteg ti puso,
Inton masursuroc dagiti sililinteg a panagipatom.
8 Annurotecto dagiti pangeddengmo:
O dinac cad baybay-an a pulos.

BETH.

9 Anianto ti pangdalus ti agtutubo iti dalanna?
Ti panangitaltalecna iti mayannurot iti saom.
10 Iti amin a pusoc binirbirocca:
O dinac baybay-an a maisiasi cadagiti bilbilinmo.
11 Ti saom indulinco itoy pusoc,
Tapno diac agbasol kenca.
12 Benditoca, O Jehova:
Isurom caniac dagiti intuyangmo.
13 Cadagiti bibigco impalawagco
Amin dagiti nagbilinan ta ngiwatmo.
14 Nagrag-oac ti dalan dagiti pamanecnecmo,
Iti uray la a cas cadagiti amin a sanicua.
15 Panpanunotecto dagiti alagadem,
Ket pagraemacto dagiti dalanmo.
16 Marayray-oacto cadagiti intuyangmo:
Diacto lipaten ti saom.

GIMEL.

17 Paayám cad a sipaparabur toy adipenmo, tapno agbiagac;
Iti casta annurotecto ti saom.
18 Luctam dagitoy matac, tapno mabuyac
Dagiti nacascasdaaw a banag nga aggapu ita lintegmo.
19 Sangsangailiac ditoy daga:
Dimo ilinged caniac dagiti bilbilinmo.
20 Toy cararwac maboong gaput' panaggagarna
Nga adda coma kencuana dagiti inkeddengmo cadagiti amin a tiempo.
21 Inungtam dagiti natangsit nga addada a nailunod,
Nga sumiasida cadagiti bilbilinmo.
22 Iyadayom cad caniac ti ab-abi ken uyaw;
Tangay sinalimetmetac dagiti impanecnecmo.
23 Dagiti prinprincipe nagtugawda met ket nagsarsaritada iti maibusor caniac;
Ngem toy adipenmo nagpanunot cadagiti intuyangmo.
24 Dagiti pamanecnecmo isuda met ti pagray-oac

Ken cabalanbalacadco.

DALETH.

25 Toy cararwac sikekebkeb iti tapuc:
Pasaldetennac cadi cas mayannurot iti saom.
26 Impalawagco dagiti dalanco, ket sica sinungbatannac:
Isurom caniac dagiti intuyangmo.
27 Aramidem a maawatac ti dalan dagiti alagadem:
Iti casta panpanunotecto dagiti nacascasdaaw nga aramidmo.
28 Toy cararwac marunaw gaput' bantot:
Papigsaennac cas mayannurot iti saom.
29 Ilisim caniac ti dalan ti kinaulbod;
Ket itdem caniac a siaayat ti lintegmo.
30 Pinilic ti dalan ti kinatalimudoc:
Dagiti pagbilinam incabilco *ditoy sangoc.*
31 Cumepkepac cadagiti pangpanecnecmo:
O Jehova, dinac cad ipabain.
32 Tarayecto ti dalan dagiti bilbilinmo,
Intono palawaem toy pusoc.

HE.

33 Isurom caniac, O Jehova, ti dalan dagiti intuyangmo;
Ket silimetmetacto agpapan pagtungpalan.
34 Iccannac ti pannacaawat, ket salimetmetacto ti lintegmo;
Wen, annurotecto iti amin a pusoc.
35 Papanennac iti dana dagiti bilbilinmo;
Ta cadacuada agrayrayoac.
36 Paglikigem toy pusoc cadagiti pamanecnecmo,
Nga saan ket nga iti kinaagum.
37 Ilisim dagitoy matac iti panangmatmat iti kinapasindayag,
Ket papartakennac cadagiti dalanmo.
38 Palagdaam itoy adipenmo ti saom,
Nga maiserray iti panagbutengo kenca.
39 Iliclicmo caniac ti pannacaab-abi a cabutengco;
Ta dagiti pagbilinan naimbagda
40 Kitaem, nabayagen nga ililiwec dagiti alagadem:
Papartakennac iti kinalintegmo.
41 Umay cad met caniac ta kinamanagayatmo, O Jehova,
Ti pay pannalacanmo, cas mayannurot iti saom.
42 Iti casta addanto isungbatco iti mangab-abi caniac;
Ta agtalecac iti saom,
43 Ket dimo cad iccaten a pulos ti sao ti pudno itoy ngiwatco;
Ta nanginanamaac cadagiti pangeddengmo.
44 Iti casta annurotecto ti lintegmo a sangsanganayon
Iti agnanayon ket agnanayon.
45 Ket magnaacto iti kinawayawaya;
Ta binirocco dagiti alagadem.
46 Saoecto met dagiti pamanecnecmo iti saclang dagiti arari,
Ket saanacato a maibabain.
47 Ket pagrayrayoacto dagiti bilbilinmo,
Nga inayayatco.
48 Itag-ayconto met dagiti imac cadagiti bilbilinmo, nga inayayatco;
Ket panpanunotecto dagiti intuyangmo.

ZAYIN.

49 Ipalagipmo ti saom itoy adipenmo,
Tangay pinangnamnamanac.
50 Daytoy ti liwliwac iti ladingitco;
Ta ti saom pinapartacnac.
51 Dagiti natangsit inuyuyawdac a napalalo,
Ngem, saanac a simmiasi iti lintegmo.
52 Linagipco dagiti pangeddengmo idi ugma, O Jehova,
Ket nabang-aranac.
53 Nabara a unget ti kimpet caniac,
Gapu cadagiti nadangkes a nangbaybay-a iti lintegmo.
54 Dagiti intuyangmo isuda ti incancantac
Iti balay ti panagallaallac.
55 Linagipco ti naganmo, O Jehova, iti rabii,
Ket inannurotco ti lintegmo.
56 Daytoy ti adda caniacon,
Gaputta sinalimetmetac dagiti pangeddengmo.

HHETH.

57 Ni Jehova ti apagco:
Kinunacon nga annurotec coma dagiti saom.
58 Dinawdawatco ti paraburmo iti amin a pusoc:
Sicacaasica cad caniac cas mayannurot iti saom.
59 Pinanunotco dagiti dalanco,
Ket inturongco dagiti sacac cadagiti pamanecnecmo.
60 Nagalallegac, ket diac nagtantan,
A mangannurot cadagiti bilbilinmo.
61 Dagiti tali dagiti nadangkes binaracusandac;

Nĝem diac linipatan ti lintegmo.
62 Iti tenĝnĝat' rabii bumanĝonacto nĝa agyaman kenca
Gapu cadagiti sililinteg a panĝeddenĝmo.
63 Maysaac a cadua dagiti agbutenĝ kenca,
Ken dagiti manĝannurot cadagiti alagadem.
64 Ti daga, O Jehova, napno iti kinamanagayatmo:
Isurom caniac dagiti ituyanĝmo.

TETH.

65 Impaayam a nasayaat toy adipenmo,
O Jehova, cas mayannurot iti saom.
66 Suroannac iti naimbag a panagipato ken pannacaammo;
Ta namatiac cadagiti bilbilinmo.
67 Idi diac pay nagleddaanĝ nayawawanac;
Nĝem itan annurotec ti saom.
68 Sica naimbăgca, ken naimbag ti aramidmo;
Isurom caniac dagiti intuyanĝmo.
69 Dagiti natanĝsit nagpandayda iti ulbod a maibusor caniac:
Iti amin a pusoc salimetmetacto dagiti alagadem.
70 Ti pusoda nataba a cas lamlam;
Nĝem agrayoac iti lintegmo.
71 Nasayaat caniac daydi panagleddaanĝco;
Tapno maammoac dagiti intuyanĝmo.
72 Ti linteg ta nĝiwatmo nasaysayaat caniac
Nĝem rinibu a balitoc ken pirac.

YODH.

73 Dagiti imam inaramiddac ken binalabaladac:
Iccannac iti pannacaawat, tapno maammoac dagiti bilbilinmo.
74 Dagiti agbutenĝ kenca makitadacto ket maragsacandanto,
Ta nanĝinanamaac iti saom.
75 Ammoc, O Jehova, nĝa dagiti panangipatom sililintegda,
Ken iti kinatalimudocmo pinagladinĝitnac.
76 Ti kinamanagayatmo, dawatec kenca, isu cad ti pacabanĝ-arac,
Cas mayannurot iti saom itoy adipenmo.
77 Dagiti nadunĝnĝo a caasim umayda cad caniac, tapno macapagbiagac;
Ta ti lintegmo isut' linĝlinĝayco.
78 Dagiti natanĝsit maibabainda cadi; ta intublacdac a di umumno:
Nĝem panpanunotecto dagiti alagadem.
79 Dagiti agbutenĝ kenca agturonĝda cad kenca;
Ket ammodanto dagiti pamanecnecmo.
80 Toy pusoc sipapalonĝdo cadi cadagiti intuyanĝmo,
Tapno saanac a maibabain.

KAPH.

81 Toy cararwac matalimudaw ita pannalacanmo;
Nĝem manĝinanamaac iti saom.
82 Dagiti matac maadayda gapu ita saom,
Idinto cuncunac, Caanontot' pammanĝarmo caniac?
83 Ta nagbalinac a cas supot ti arac a maicasuuran;
Nupay casta diac malipatan dagiti intuyanĝmo.
84 Mano dagiti aldaw toy adipenmo?
Caanontot' panangicutmo ti panangocom cadagiti manĝitugtuggod caniac?
85 Dagiti nacuspag incaliandac iti abut,
Isuda a dida mayannurot iti lintegmo.
86 Amin dagiti pammilinmo sitatalinaedda:
Ituggoddac a di umumno; saranayennac cadi.
87 Nĝannĝanidac rinunot ditoy rabaw ti daga;
Nĝem diac inidian dagiti alagadem.
88 Papartakennac cas mayalubog iti kinamanagayatmo;
Iti casta annurotecto ti pamanecnec ta nĝiwatmo.

LAMEDH.

89 Agnanayon, O Jehova,
Nĝa ti saom sisisimpa sadi langit.
90 Ti kinatalimudocmo aginĝga cadagiti amin a caputotan:
Insimpam ti daga, ket agtaenĝ.
91 Agtaenĝda itoy nĝa aldaw cas mayalubog cadagiti pagbilinam;
Ta dagiti amin nĝa adda isudat' adipenmo.
92 No saan coma a ti lintegmo ti linĝlinĝayco,
Natayac coma idin iti tarumpinĝayco.
93 Uray caano man diacto malipatan dagiti bilbilinmo;
Ta isuda ti pinanĝpapartacmo caniac.

94 Sica cucuanac, salacanennac;
Ta binirocco dagiti alagadem.
95 Dagiti nadangkes dinadaanandac, tapno dadaelendac;
Ngem ututobecto dagiti pamanecnecmo.
96 Nakitac ti gibus ti amin a kinasayaat;
Ngem ti bilinmo nalaus a nagwaya.

MEM.

97 O amangan ti pananggayatco iti lintegmo!
Isut' panpanunotec nga agmalmalem.
98 Dagiti bilbilinmo pagbalinendac a nanacnakem ngem dagiti cabusorco;
Ta agnanayonda caniac.
99 Adadda ti pannacaawatco ngem amin dagiti manursuro caniac;
Ta dagiti pampanecnecmo isuda ti panpanunotec.
100 Adadda ti maawatco ngem nataengan-tawen,
Gaputta sinalimetmetac dagiti alagadem.
101 Tinengngelco dagiti sacac iti aniaman a dakes a dalan,
Tapno maannurotco coma ti saom.
102 Saanac a limmiclic cadagiti pagbilinam;
Ta insuronac.
103 Amangan a nagsam-it dagiti saom itoy panagnanamco!
Wen, nasamsam-it ngem diro itoy ngiwatco!
104 Gapu cadagiti bilbilinmo maragpatco ti pannacaawat:
Anansata guraec ti amin a dalan nga inaallilaw.

NUN.

105 Ti saom pagsilawan cadagiti sacac,
Ket silaw iti danac.
106 Insapatac, ket pinasingkedac,
Nga annurotecto dagiti sililinteg a pagbilinam.
107 Siduducotac unay unay:
Paganaygayennac cadi, O Jehova, cas mayalubog iti saom.
108 Awatem cad, dawatec kenca, dagiti sitatalanged a sagsagut toy ngiwatco, O Jehova.
Ken isurom caniac dagiti pagbilinam.
109 Ti cararwac adda a cancanayon itoy imac;
Nupay casta diac malipatan ti lintegmo.
110 Dagiti nadangkes nangipacatda iti silo caniac;
Nupay casta diac simmiasi cadagiti alagadem.
111 Dagiti pamanecnecmo inawatco ida a cas tawid nga agnanayon;
Ta isuda ti ragrag-o toy pusoc.
112 Inrucnoyco toy pusoc nga manungpal cadagiti intuyangmo
Nga agnanayon, wen agingga iti canibusanan.

SAMEKH.

113 Guraec dagiti nagcadua ti pakinakemda;
Ngem ti lintegmo ayaten.
114 Sica ti paglemmengac ken calasagco:
Manginanamaac iti saom.
115 Umadayocay caniac, dacay a managdacdakes,
Tapno masalimetmetac dagiti bilbilin ti Diosco.
116 Saranayennac cas mayalubog iti saom, tapno macapagbiagac;
Ket dimo ipalubos a mabainanac itoy pananginanamac.
117 Bitibitennac, ket maisalacanacto,
Ket pagraemacto a cancanayon dagiti intuyangmo.
118 Sica impasangmo nga awan dagiti aglibtaw cadagiti intuyangmo;
Ta ti kinalibtoda isut' kinaulbod.
119 Sica icay-om dagiti nadangkes ditoy daga a cas lued:
Anansata atatec dagiti pamanecnecmo.
120 Ti lasagco agpigerger iti butengg kenca;
Ket siaamesac cadagiti pangngeddengmo.

AYIN.

121 Inaramidco ti kinajustícia ken kinalinteg:
Dinac cad baybay-an cadagiti mangilupit caniac.
122 Sica ti talged a pagimbagan itoy adipenmo:
Dinac coma mailupit ti natangsit.
123 Umlay dagitoy matac gaput' pannalacanmo,
Ken gapu iti sililinteg a saom.
124 Paayam toy adipenmo cas mayalubog iti kinamanagayatmo,
Ken isurom caniac dagiti intuyangmo.
125 Siac ti adipenma; iccannac cad iti pannacaawat,

Tapno maammoac dagiti pamanecnecmo.
126 Batangen ti panagtrabajo ni Jehova;
Ta pinaliclicanda ti lintegmo.
127 Anansata ayatec dagiti bilbilinmo
A nangnangrona ngem balitoc, wen,
nangnangrona ngem balitoc a pulos.
128 Anansata ilalaec amin dagiti alagadem a maipapan iti amin a kinalinteg;
Ken guraec ti amin a dalan nga inaallilaw.

PE.

129 Dagiti pamanecnecmo nacascasdaawda:
Gapuna a toy cararwac salimetmetanna ida.
130 Ti panagbittac dagiti saom mangted lawag;
Manged iti pannacaawat cadagiti nacunenag.
131 Innangac iti dackel toy ngiwatco, ket nagonnoyac;
Ta siseseggaac idi cadagiti bilbilinmo.
132 Agsublica cad caniac, ket caasiannac,
Cas cadawyam nga aramiden cadagiti agayat ita naganmo.
133 Ipasdecmo dagiti addangco iti saom;
Ket aniaman a kinakillo di cad macapagturay caniac.
134 Subbotennac iti panangilupit ti tao:
Iti casta annurotecto dagiti alagadem.
135 Pagraniagem coma ta rupam itoy adipenmo;
Ket isurom caniac dagiti intuyangmo.
136 Burayoc ti danum agayusda cadagitoy matac,
Gaputta dida annuroten ti lintegmo.

TSADHE.

137 Sililintegca, O Jehova,
Ken nalinteg dagiti pangngeddengmo.
138 Imbilinmo dagiti pamanecnecmo babaen ti kinalinteg
Ken ti kinatalimudoc unay.
139 Ti ganetgetco rinunotnacon,
Gaputta dagiti casupadic linipatanda dagiti saom.
140 Ti saom nadalus unay;
Gapuna a toy adipenmo ayatenna.
141 Bassitac ket maicuscuspilac;
Nupay casta diac lipaten dagiti alagadem.
142 Ti kinalintegmo kinalinteg nga agnanayon,
Ket ti lintegmo isu ti pudno.
143 Da ducot ken tarumpingay kimpetda caniac;
Nupay casta dagiti bilbilinmo isudat' linglingayco.
144 Dagiti ipanecnecmo sililintegda nga agnanayon:
Iccannac iti pannacaawat, ket agbiagacto.

QOPH.

145 Immawagac itoy amin a pusoc; sungbatannac cadi; O Jehova:
Salimetmetacto dagiti intuyangmo.
146 Immawagac kenca; isalacannac,
Ket annurotecto dagiti impanecnecmo.
147 Inunaac ti bannawag ti agsapa, ket inyickisco:
Nanginanamaac cadagiti saom.
148 Sinacbayan dagitoy matac dagiti rabii a panagpuyat,
Tapno panpanunotec ti Saom.
149 Dengegem toy timecco cas mayalubog iti kinamanagayatmo:
Paganaygayennac, O Jehova, cas mayalubog cadagiti pagbilinam.
150 Umadanida dagiti sumursurot iti kinadakes;
Nacayacayda iti lintegmo.
151 Sica asidegca, O Jehova;
Ket amin dagiti bilbilinmo kinapudno.
152 Nabayagen a naammoac cadagiti pamanecnecmo,
Nga binuanggaymo ida tapno agnanayonda.

RESH.

153 Imutectecam toy leddaangco, ket ispalennac;
Tangay diac lipatan ti lintegmo.
154 Salacnibam cad ti biangco, ket subbotennac:
Papartakennac cas mayalubog iti saom.
155 Ti pannacaisalacan adayo cadagiti nadangkes;
Ta dida biroken dagiti intuyangmo.
156 Dadackel dagiti nadungngo a caasim, O Jehova:
Parpartakennac cas myalubog cadagiti pagbilinam.
157 Aduda dagiti mangituggod caniac ken casupadic;
Nupay casta diac simmiasi cadagiti pamanecnecmo.

158 Minatmatac dagiti nagulib, ket nasiċoranac.
Gaputta dida annuroten ti saom.
159 Utobem ti casta unay a panagayatco cadagiti bilbilinmo:
Parpartakennac, O Jehova, cas mayalubog iti kinamanagayatmo.
160 Ti dagup ti saom isut' pudno;
Ket tunggal maysa cadagiti sililinteg a pagbilinam agnanayon.

SHIN.

161 Dagiti principe intuggoddac nga awan gapgapuna;
Ngem toy cararwac agtaeng a siraraem cadagiti saom.
162 Pagragrag-oac ti saom,
A cas maysa a macasarac iti dackel a samsamen.
163 Guraec ket caaliawco ti kinaulbod;
Ngem ti lintegmo ayatec.
164 Maminpito iti inaldaw nga idaydayawca,
Gapu cadagiti sililinteg a pagbilinam.
165 Dackel a talna ti adda cadagiti agayat iti lintegmo;
Ket awan cadacuada ti pacaitibcolanda,
166 Ninamnamac ti pannalacanmo, O Jehova,
Ket inaramidco dagiti bilbilinmo.
167 Toy cararwac inannurotna dagiti pamanecnecmo;
Ket ayatec ida a napalalo.
168 Inannurotco dagiti bilbilinmo ken pamanecnecmo;
Ta amin dagiti dalanco addada iti saclangmo.

TAV.

169 Ti ickisco umay cad dita asideg ta saclangmo, O Jehova:
Iccannac iti pannacaawat cas mayalubog iti saom.
170 Ti dawatco umay cad dita sangoanan:
Ispalennac cas mayalubog iti saom.
171 Dagiti bibigco mayebcasda coma ti panangidaydayaw;
Ta isurom caniac dagiti intuyangmo.
172 Icancanta coma toy dilac ti saom;
Ta amin dagiti bilbilinmo kinalinteg.
173 Ta imam sisasagana cadi a mangarayat caniac;
Ta pinilic dagiti alagadem.
174 Pinegseggaac ti panangisalacanmo, O Jehova;
Ket ti lintegmo isut' linglingayco.
175 Agbiag coma toy cararwac, ket mangidaydayawto kenca;
Ken dagiti pagbilinam saranayendac coma.
176 Naiwawaac a cas carnero a nayawawan; birokem cad toy adipenmo;
Ta diac malipatan dagiti bilbilinmo.

Cararag ti Pannacaispal cadagiti Nagulib.
Canta dagiti Panagsang-at.

120 Iti tarumpingayco imkisac ken Jehova,
Ket sinungbatannac.
2 Ispalem toy cararwac, O Jehova, cadagiti naulbod a bibig,
Ken iti managiculbo a dila.
3 Aniantot' maited kenca, ken aniantot' mayanay pay kenca,
Sica managiculbo a dila?
4 Natarumamis a pana ti mannacabalin,
Agraman begganng ti baringcocorong.
5 Asiac pay, ta sangsangailiac ditoy Mesec,
Ta agnaedec iti tengnga dagiti tolda ti Kedar!
6 Toy cararwac nabayag a nakipagnaed
Iti manggura iti talna.
7 Sapulec ti talna;
Ngem no agsaoac, makigubatda.

Ni Jehova nga Agaywan iti Israel.
Canta dagiti Panagsang-at.

121 Itangadconto dagiti matac cadagiti banbantay:
Sadino ti paggapuanto ti tulongco?
2 Ti tulongco *aggapu* ken Jehova,
Nga nangaramid iti langit ken daga.
3 Dinanto ituloc nga maisin ta sacam:
Isu nga agaywan kenca dinto agridep.
4 Ni, ti agaywan iti Israel
Saanto nga agridep dinto met agturog.
5 Ni Jehova isu ti agaywan kenca:
Ni Jehova isut' linongmo a naiparabaw ita imam a canawan.
6 Ti init dinacanto parigaten iti aldaw,
Casta met ni bulan iti rabii.
7 Ni Jehova saluadannacanto iti amin a dakes;
Saluadannanto ta cararwam.
8 Ni Jehova saluadannanto ti iruruarmo man ken ti iseserrecmo
Manipud itan ket inggat' agnanayon.

Panagdawat iti Cappia ti Jerusalem.
Canta dagiti Panagsang-at; ni David.

122 Naragsacanac idi kinunada caniac,
Intayon idiay balay ni Jehova.

2 Dagiti sacami agtatacderda
Iti uneg dagiti ruangganmo, O Jerusalem,
3 Jerusalem, nga nabangonca
A cas maysa a ciudad a natibker a sangsangcatimpuyog;
4 Sadiay a papanan dagiti tribu, dagiti met la tribu ni Jehova,
Iti maysa a pagbilinan ken Israel,
Tapno itdenda ti panagyaman iti nagan ni Jehova.
5 Ta adda a naicabil trontrono a pangocoman,
Dagiti trono ti balay ni David.
6 Dawatem ti cappia ti Jerusalem:
Macarang-aydanto dagiti agayat kenca.
7 Agyan coma ti cappia iti las-ud dagiti murallam,
Ken kinarang-ay iti las-ud dagiti palaciom.
8 Tapno pagimbagan dagiti cacabsatco ken cacaduac,
Cunaecto ita, Silalas-ud coma kenca ti cappia.
9 Tapno pagimbagan ti balay ni Jehova a Diosmi
Birokecto ti imbagmo.

Siiinanama a Panagdawat iti Tulong ni Jehova.

Canta dagiti Panagsang-at.

123 Kenca itangadco dagitoy matac,
O sica nga agtutugaw cadagiti langit.
2 Kitaenyo, cas *panangsipsiput* dagiti mata dagiti adipen iti ima dagiti amongda,
Cas *panangsipsiput* dagiti mata ti yaya iti ima ni ulangna;
Cas ta ti *panangsipsiput* dagiti matami ken Jehova a Diosmi,
Ingganat' adda caasina cadacami.
3 Caasiannacami, O Jehova, caasiannacam cadi;
Ta napalpalalon ti pannacapnomi iti pannacaab-abi.
4 Ti cararwami napnon a napalalo
Iti panangrabrabac dagiti sinanam-ay,
Ken iti panangab-abi dagiti natangsit.

Panangidaydayaw iti Pannubot cadagiti Cabusor.

Canta dagiti Panagsang-at; ni David.

124 No saan coma a ni Jehova a nagyan idi iti sikigantay,
Cuna coma ti Israel ita,
2 No saan coma a ni Jehova a nagyan idi iti sikigantayo,
Idi a dagiti tao timmacderda a bumusor cadatayo;
3 Idin inalun-ondatay coman a sibibiag,
Idi a ti gurada narunan a sibubusor cadatayo:
4 Dagiti dandanum inremremdatay coma idin,
Ti carayan naglasat coman iti rabaw ti cararwatayo;
5 Indin naglasatanda coma ti rabaw ti cararwatayo dagiti nacuspag a dandanum.
6 Bendito coma ni Jehova,
Nga dinatay inted a cas pisangpisangen dagiti ngipenda.
7 Ti cararwatayo nacalasut a cas billit cadagiti silo dagiti mannilo:
Ti silo nagsat, ket nacatalawcami.
8 Ti saranaytayo adda iti nagan ni Jehova,
Isu a nangaramid iti langit ken daga.

Ni Jehova manglawlawlaw iti Ilina.

Canta dagiti Panagsang-at.

125 Dagiti agcammatalec ken Jehova
Arigda la iti bantay Zion, nga saan a maisin, no di ket agtalinaed nga agnanayon.
2 Cas pannacailicmut dagiti banbantay iti Jerusalem,
Casta ni Jehova a manglawlawlaw iti ilina
Manipud itan ket inggana iti agnanayonen.
3 Ta iti cetro ti kinadangkes dinto agdissso iti nagasatan dagiti sililinteg;
Tapno dagiti sililinteg dida itanggaya dagiti imada iti kinakillo.
4 Ipaaymo ti imbag, O Jehova, cadagiti naimbag,
Ken cadagiti aglinteg iti puspusoda.
5 Ngem no cadagiti agtuckiad cadagiti killo a dalanda,
Ni Jehova iturongnanto ida a maicuyog cadagiti agaramid iti kinakillo.
Adda coma ti cappia iti Israel.

Panagyaman gapu iti Pannacalasut iti Pannacacayaw.

Canta dagiti panagsang-at.

126 Idi impulang ni Jehova dagidi nagsubli idiay Sion,

Arigcam la idi cadagiti agtagainep.
2 Ti ngiwatmi napunno idi iti catawa,
Ket ti dilami iti panagcancanta:
Idi a casta kinunada cadagiti nasnacion,
Ni Jehova inaramidna dagiti dadackel a banag cadacuada.
3 Ni Jehova inaramidna dagiti dadackel a banag a maipaay cadacami?
A pacaragsacanmi.
4 Ipanawmo coma manen ti pannacacayawmi, O Jehova,
A cas cadagiti carcarayan iti Abagatan.
5 Dagiti agmula cadagiti lulua agapitdanto iti ragsac.
6 Ti mapan ket agsangsangit, nga agawit iti bin-i nga imulana,
Awan duadua nga agawidto a siraragsac, nga icuyogna dagiti bettecna.

Ti Kinarang-ay aggapu ken Jehova.

Canta dagiti panagsang-at; ni Salomon.

127 No saan a ni Jehova ti mangbangon iti balay,
Agbannogda a barengbareng dagiti mangbangon:
No saan a ni Jehova ti mangaywan iti ciudad,
Ti agbantay agpuyat ngem banbannogna.
2 Banbannogmo ti agriing a masapa,
Ti uminana a maladaw,
Ti pananganmo iti tinapay a pagbannogan;
Ta isu itedna iti ayayatenna ti turog.
3 Kitaenyo, dagiti annac isuda ti ipatawid ni Jehova:
Ket ti bunga ti tian isut' gunguna.
4 Cas cadagiti pana iti ima ti nabileg a lalaki,
Casta dagiti annac ti cabanbannoagan.
5 Nagasat ti tao nga ti caratayna napno cadacuada:
Saandanto a maibabain,
Inton makisaoda cadagiti cabusorda iti pagsercan.

Kinabendito ti Butang ken Jehova.

Canta dagiti Panagsang-at.

128 Bendito ti tunggal maysa nga agbutang ken Jehova,
Nga magna cadagiti dalanna.
2 Ta sica canemto ti pagbannogan dagiti imam:
Nagasatcanto, ket naimbagto la kenca.
3 Ti asawam arigto la narnooyan nga uvas,
Cadagiti caungan a siled ti balaymo;
Dagiti annacmo casda la mula nga olivas,
A mailicmut iti lamisaan.
4 Ni, castanto ti pannacabendito ti tao
Nga agbutang ken Jehova.
5 Ni Jehova bendicionannaca coma manipud Sion:
Ket kitaen coma ti imbag ti Jerusalem iti amin nga aldaw ti biagmo.
6 Wen, kitaem dagiti annac dagiti annacmo.
Adda coma cappia iti Israel.

Cararag iti Panangitublac cadagiti Cabusor ti Sion.

Canta dagiti Panagsang-at.

129 Naminadu a pinarparigatdac nanipud kinaubingco,
Cuna coma ti Israel ita,
2 Naminadu a pinarparigatdac nanipud kinaubingco:
Nupay casta didac nagballigian.
3 Dagiti agararado inaradoda toy bucotco;
Inyatiddugda dagiti gulisda.
4 Ni Jehova sililinteg:
Ginupedna dagiti tali dagiti nadangkes.
5 Mabainanda cadi ket mapasanudda,
Amin dagiti gumura iti Sion.
6 Arigda la coma root cadagiti tuctoc ti balay,
Nga malaylay a dipay macadackel;
7 Isu nga ti agapit dina pangpunno iti imana,
Ken dimet iti saclotna ti agreppet iti binattec;
8 Di met cuna dagiti lumabas,
Ti bendicion ni Jehova adda coma kenca;
Dacami bendicionandaca iti nagan ni Jehova.

Namnama iti Ayat ti Apo a Mamacawan.

Canta dagiti panagsang-at.

130 Manipud cadagiti yuyeng imkisac kenca, O Jehova.
2 Apo, dengngem toy timecoo:
Siiimdeng coma dagita lapayagmo
Itoy timec dagitoy panagdawdawatco.
3 No sica, O Jehova, mingminngam coma dagiti kinakillo,

O Apo, siasino cad ti macapagtacder?
4 Ngem adda kenca ti pammacawan,
Tapno mapagbutnganca.
5 Paturayco ni Jehova, toy cararwac agpannuray,
Ket iti saona manginanamaac.
6 Toy cararwac *ururayenna* ti Apo
A nacarcaro ngem ti *panagururay* dagiti centinela iti bigat;
Wen, nacarcaro ngem dagiti centinela iti bigat.
7 O Israel, manginanamaca ken Jehova;
Ta ken Jehova adda kinamanagayat,
Ket adda kencuana nabuslon a pannubbot.
8 Ket isu subbotennanto ti Israel
Cadagiti amin a kinakillona.

Panginginanama a Naubingan ken Jehova.

Canta dagiti panagsang-at; ni David.

131 Jehova, ti pusoc saan a natangsit,
dagiti matac dida met nacuspag;
Diac met agasac cadagiti dadackel a banag,
Wenno cadagiti nacascasdaaw a napalalo caniac.
2 Pudno a nagulimecac ket pinagtalnac toy cararwac;
Cas mapusot nga ubing ken inana,
Cas napusot nga ubing toy cararwac itoy unegco.
3 O Israel, manginanamaca ken Jehova
Manipud itan ket ingganat' agnanayonen.

Cararag iti Pammendicion ni Jehova iti Nasantoan a Yanna.

Canta dagiti panagsang-at.

132 Jehova, lagipem ken David
Ti amin a leddaangna;
2 Ti casta unay a panagsapatana ken Jehova,
Ken panagcarina iti Mannacabalin ni Jacob:
3 Pudno a diacto sumrec iti sapaw ti balayco,
Ken diacto met apan iti iddac;
4 Diacto iccan iti turog dagiti matac,
Wenno ridep dagiti calub ti matac;
5 Ingganat' macasaracac ti maysa a yan a maipaay ken Jehova,
Maysa nga tabernaculo a maipaay ken Mannacabalin ni Jacob.
6 Ni, nangeganmi idiay Efrata:
Nasaracanmi idiay tay-ac ti bakir.
7 Apancamto cadagiti tabernaculona;
Agdaydayawcamto iti sacaananna.
8 Bumangonca, O Jehova, ita paginanaam a yan;
Sica ken ti arca ti kinabilegmo.
9 Dagiti sacerdotem macawesanda coma iti kinalinteg;
Ket dagiti sasantom umsiagda coma iti ragsac.
10 Gapu iti pagimbagan ni adipenmo a David
Dimo cad ilisi ti rupa ti linanaam.
11 Ni Jehova nagsapata ken David iti pudno;
Dinanto paglisian:
Iti bunga ti tianmo mangicabilacto iti tronom.
12 No dagiti annacmo salimetmetandanto ti tulagco
Ken ti pamanecnecco nga isurocto cadacuada,
Dagiti annacmo agtugawdanto met ita tronom iti agnanayon.
13 Ta ni Jehova pinilina ti Sion;
Kinalicagumanna pagyananna.
14 Daytoy ti disso a paginanaac nga agnanayon:
Ditoyto ti pagtaengac; ta isut' kinalicagumac.
15 Bendicionacto a sibubuslon ti taraonna:
Penkecto iti tinapay dagiti napanglawna.
16 Cawesacto met dagiti sacerdotena iti pannalacan;
Ket dagiti sasantona agissiagdanto a napigsa iti ragsac.
17 Sadiay pagbuselecto ti sara ni David:
Inkeddengac ti maysa a pagsilawan iti linanaac.
18 Dagiti cabusorna cawesacto iti bain;
Ngem kencuana ti balangatna agrangpayanto.

Ti Kinadaeg ti Incacabsatan a Panagcaycaysa.

Canta dagiti panagsang-at; ni David.

133 Kitaenyo, nagimbagen ken amangan a nacaayayo
Ti panagtaeng a sangsangcatimpuyog dagiti agcacabsat iti kinamaymaysa!
2 Arig la napateg a lana iti ulo,
Nga nagayus iti iming,
Wen iti iming ni Aaron;
Nga nagpababa ingganat' baraybay dagiti cawesna;
3 Cas lennaaw sadi Hermon
Nga bumaba cadagiti bantay ti Sion:

Ta sadiay imbaon ni Jehova ti bendicion,
Ken biag iti agnanayon.

Cablaaw dagiti Centinela no iti Rabii.

Canta dagiti panagsangg-at.

134 Matmatanyo, benditoenyo ni Jehova, dacay amin nga adipen ni Jehova,
Nga iti rabii maipasdeccay iti balay ni Jehova.
2 Ingatoyo dagiti imayo iti santuario,
Ket benditoenyo ni Jehova.
3 Bendicionannaca coma ni Jehova manipud Sion;
Wen isu a nangaramid iti langit ken daga.

Panangidaydayaw cadagiti nacascasdaaw nga Aramid ni Jehova. Kinaubbaw dagiti ladawan a pagcararagan.

135 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo ti nagan ni Jehova;
Idaydayawyo, O dacay nga adipen ni Jehova,
2 Dacay nga agyan iti balay ni Jehova,
Cadagiti paraangan ti balay ti Diostayo.
3 Idaydayawyo ni Jehova; ta ni Jehova naimbag:
Cantaenyo dagiti panangidaydayaw iti naganna; ta nacaayayo.
4 Ta ni Jehova pinilina ni Jacob a maipaay kencuana,
Ket ti Israel tapno cucuana a bucod.
5 Ta ammoc a ni Jehova dackel,
Ket ti Apotayo nangatngato ngem amin a didiosen.
6 Aniaman a nagayatan ni Jehova, daytat' inaramidna,
Sadi langit ken ditoy daga, cadagiti baybay ken cadagiti amin nga alinegneg;
7 Isu nga mamagpangato cadagiti alingasaw manipud cadagiti ungto toy daga;
Isu a mamagkimat tapno agtudo;
Isu a mamasngaw iti angin cadagiti pagidulinanna;
8 Isu a nangdanar iti inauna nga anac sadi Egipto,
Anac ti tao man ken ti animal;
9 Isu a nangipaw-it cadagiti pagilasinan ken datdatlag iti tengngam, O Egipto,
Ken Faraon, ken cadagiti amin nga adipenna;
10 Isu a nangdanar cadagiti adu a nasnacion,
Ken namapatay cadagiti nabileg nga arari,
11 Ni Sejon nga ari dagiti Amorreos,
Ken ni Og nga ari ti Basan,
Ken amin a pagpagarian sadi Canaan,
12 Ket intedna ti dagada nga impatawid,
Patawid iti Israel nga ilina.
13 Ti naganmo, O Jehova, agnanayon;
Ti galadmo, O Jehova, aglasat cadagiti amin a caputotan.
14 Ta ni Jehova ocomennanto ti ilina,
Ket agbabawinto maipanggep cadagiti adipenna.
15 Dagiti ladladawan a pagcararagan dagiti nasnacion pirac ken balitoc,
Nga aramid ti imima dagiti tao.
16 Adda ngiwatda, ngem dida agsao;
Adda matada, ngem dida macakita;
17 Adda lapayagda, ngem dida macangeg;
Awan met a pulos ti anges cadagiti ngiwatda.
18 Dagiti mangaramid cadacuada umaspingdanto la cadacuada;
Wen, siasino man nga agcammatalec cadacuada.
19 O balay ni Israel, benditoenyo ni Jehova:
O balay ni Aaron, benditoenyo ni Jehova:
20 O balay ni Levi, benditoenyo ni Jehova:
Dacay nga agbutengg ken Jehova, benditoenyo ni Jehova.
21 Bendito coma ni Jehova manipud Sion,
Isu nga agnaed sadi Jerusalem.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panagyaman iti kinaimbag ni Jehova iti Israel.

136 O itdanyo iti panagyaman ni Jehova; ta isu naimbag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
2 O itdanyo iti panagyaman ti Dios dagiti didios;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
3 O itdanyo iti panagyaman ti Apo dagiti apappo;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
4 Isu a cacaisuna nga agaramid cadagiti dadackel a datdatlag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
5 Isu a nangaramid cadagiti langit iti panangisipna laeng;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:

6 Isu a nangibistrad iti daga iti ngato dagiti dandanum;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
7 Isu a nangaramid cadagiti dadackel a silaw;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
8 Iti init nga agturay iti aldaw;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
9 Iti bulan ken bitbituen nga agturay iti rabii;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
10 Isu a nangdidigra iti Egipto cadagiti annacda nga inauna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
11 Isu a nanglapsut iti Israel cadacuada;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
12 A sibibileg ti imana, ken sidedeppa dagiti tactackiagna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
13 Isu a namisi a nanggudua iti Baybay Nalabaga;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
14 Ken namaglasat iti Israel iti tengngana;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
15 Ngem nangipadso ken Faraon ken ti buyotna idiay Baybay Nalabaga;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
16 Isu a nangilasat iti ilina iti let-ang;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
17 Isu nangdidigra cadagiti dadackel nga arari;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
18 Ken namapatay cadagiti agpacadinamag nga arari;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
19 Ni Sijon nga ari dagiti Amorreos:
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
20 Ken ni Og nga ari ti Basan;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
21 Ket intedna nga impatawid ti dagada;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon;
22 Wen, maysa a patawid ken Israel nga adipenna;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
23 Isu a nacalagip cadatayo iti daydi casasaadtayo a nababa;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
24 Ken nangispal cadatayo cadagiti casupaditayo;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon:
25 Isu a mangted iti taraon iti amin a lasag;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.
26 O itdanyo iti panagyaman ti Dios ti langit;
Ta ti kinamanagayatna agnanayon.

Maysa a Napasamac iti Pannacacayaw.

137 Iti denna dagiti carayan sadi Babilonia,
Sadiay nagtugtugawcami, wen, nagsangsangitcami,
No malagipmi idi ti Sion.
2 Cadagiti caycayo a sauce iti tengngana
Insab-itmi dagiti arpami.
3 Ta idiay dagiti nangayaw cadacami nagdawatda cadacam iti cancanta,
Ket dagiti nangritor cadacami *nagdawatandacam* iti panagragragsac, *a cunada,*
Icantaandacam man iti maysa cadagiti cancanta ti Sion.
4 Casanontot' panangcantami iti canta ni Jehova
Iti maysa a ganganaet a daga?
5 No lipatenca coma, O Jerusalem,
Malipatan coma toy imac a canawan ti caucolanna.
6 Toy dilac cumpet coma itoy nganngaw toy ngiwatco,
No dica coma malagip;
No diac coma ipatpateg ti Jerusalem
Ngem iti cangronaan a ragsacco.
7 Lagipem, O Jehova, nga isungat cadagiti annac ti Edom
Ti aldaw ti Jerusalem;
Isuda a nagcuna, Duprakenyo, duprakenyo,
Wen inggana iti puonna.
8 O anac a babai ti Babilonia, a ngannngani maracrac,
Nagasatto ti mangsupapac kenca,
A cas iti impaaymo cadacami.
9 Nagasatto ti mangala ket mangipactat cadagiti maladagam
Iti bato.

Panagyaman iti parabur ni Jehova.

Salmo ni David.

138 Itdecto kenca ti panagyaman iti amin a pusoc:
Iti saclang dagiti didiosen icantacto dagiti panangidaydayaw kenca.
2 Agdaydayawacto nga agturong iti nasantoan a templom,
Ken itdecto ti panagyaman ita naganmo gaput' kinamanagayatmo ken kinapudnom:
Ta sica pinadaegmo ti saom iti rimbaw ti amin a naganmo.
3 Iti daydi aldaw a pananngawagco, sica sinungbatannac,
Pinaturednac iti pigsa ditoy pusoc.

4 Amin dagiti arari ditoy daga itdendanto kenca ti panagyaman, O Jehova,
Ta nangegda dagiti sao ta ngiwatmo.
5 Wen, icantadanto dagiti dalan ni Jehova;
Ta dackel ti dayag ni Jehova.
6 Ta nupay nangato ni Jehova, adda pay la pananggawayna iti nababa;
Ngem bigbigenna manipud adayo ti napangato.
7 Nupay magnaac iti tengngga ti sicor, sica pagbiagennacto;
Sica iyuccradmonto dayta imam a manallin iti gura dagiti cabusorco,
Ket ta canawan nga imam salacanennacto.
8 Ni Jehova iwacasnanto ti maipapan caniac:
Ti kinamanagayatmo, O Jehova agnanayon;
Dimo baybay-an dagiti aramid dagiti imam met laeng.

Ti Pannacaimatang amin ken Pannacaammo amin ti Dios.

Iti agpalunggo a Musico. Salmo ni David.

139 O Jehova, sica, inusignac, ket nabigbignac.
2 Ammom ti itutugawco ken itatacderco;
Maawatmo ti panunotco nga adayo pay laeng.
3 Masiimmo ti danac ken panagiddac,
Ket pagaammom unay dagiti amin a daldalanco.
4 Ta awan pay ti sao ditoy dilac,
Ngem, ni, O Jehova, ammom aminen.
5 Sica linawlawnac licudan man sangoanan,
Ket impataymo ta imam caniac.
6 *Ti casta* a pannacaammo nacascasdaaw a nalaus caniac;
Nangato, diac magaw-at.
7 Sadino ngatat' papanac a maipanaw ita Espiritum?
Wenno sadinot' pagtalawac a maipanaw dita sangoanam?
8 No umuliac sadi langit, addaca sadiay:
No aramidec ti pagiddaac ken Tanem, addaca sadiay.
9 No alaec ti paypayac ni bannawag,
Ket agnaedac cadagiti caungtoan ti baybay;
10 Uray idiay ta imam iturturongnacto,
Ket ta canawanmo tengtenglennacto.
11 No cunac, nalabit ni sipnget addagannacto,
Ket ti lawag caniac agbalinto a aabii;
12 Uray ni sipnget saan a macasalinged kenca,
Ti rabii agraniag ketdi a cas aldaw:
Da sipnget ken lawag agpadpadada *kenca.*
13 Ta sica ti nangaramid cadagiti lalaemco:
Sica ti nangsaput caniac idiay aanacan ni inac.
14 Itdecto ti panagyaman kenca; ta nacaamamac ken nacascasdaaw ti pannacaaramidco;
Nacascasdaaw dagiti aramidmo;
Ket dayta ammo unay toy cararwac.
15 Ti bangcayco saan a nailinged kenca,
Idi naaramidac a sililimed,
Ket naaramidac a naisangayan cadagiti caungan toy daga.
16 Dagiti matam nakitada daydi bagic a dipay nabukel;
Ket ita librom naisuratda amin,
Dagiti *pay* aldaw naikeddeng idin *caniac,*
Idinto nga awan pay la uray maysa cadacuada idi.
17 Amangganda met a nagpateg caniac dagiti panunotmo, O Dios!
Amangan a nagdackel ti pacadagupanda!
18 No bilangec coma ida, adadu ti bilangda ngem ti darat:
No agriingac, addaac pay la kenca.
19 Nalabit a papatayemto dagiti nadangkes, O Dios:
Pumanawcay ngad caniac, dacay mawaw iti dara dagiti tattao.
20 Ta agsaoda a sidadangkes iti maibusor kenca,
Ket dagiti cabusormo aramatenda a barengbareng *ti naganmo.*
21 Saanco ngamin a guraen, O Jehova, dagiti gumura kenca?
Ken saanco aya a paglidayan dagiti tumacder a sibubusor kenca?
22 Guraec ida iti naipalongdoan a gura:
Agbalinda a cabusorco.
23 Usigennac, O Dios, ket ammoem toy pusoc:
Padasennac, ket ammoem dagiti panunotco;
24 Ket kitaem no adda dinadangkes a dalan caniac,
Ket iturongnac iti dalan nga agnanayon.

Panagdawat iti Pannacaigaga cadagiti Nadangkes.

Iti agpalungo a Musico. Salmo ni David.

140 Ispalennac, O Jehova, iti dakes a tao;
Saluadannac iti nauyong a tao:
2 Dagiti agpanagem cadagiti ranggas iti pusoda;
Cancanayon nga agtitiponda a sang-sangcamaysa a makigubat.
3 Pinatiradda ti dilada a cas iti uleg;
Ti gita ti carasaen adda iti addag dagiti bibigda. (Selah)
4 Aluadannac, O Jehova, iti ima dagiti nadangkes;
Saluadannac iti nauyong a tao:
Isuda a nangisicat a mangicayod cadagiti addangco.
5 Dagiti natangsit nangipacatda iti silo caniac, ken banbantengs;
Nangibistradda iti batengg iti igid ti dalan;
Incabilandac cadagiti paratignay. (Selah)
6 Kinunac ken Jehova, Sica ti Diosco:
Allingagem ti timec dagiti arararawco, O Jehova.
7 O Jehova nga Apo, nga bileg ti pannacaisalacanco,
Sica inabbongam toy uloc idi aldaw ti bacal.
8 Dimo cad itden, O Jehova, dagiti tarigagay ti nadangkes:
Adadda man a saanen ti dakes ti panagemna, *di la ket ta* agpalangguadda. (Selah)
9 No maipanggep iti ulo dagiti manglacub caniac,
Ti cad ranggas dagiti bibigda met laeng mangtaccab cadacuada.
10 Agdisso coma cadacuada dagiti bumarbara a beggang:
Maitappuacda cad iti apuy,
Cadagiti nauneg nga abut, a didanto lung-awanen.
11 Ti dakes a mannanao dinto nasimpa ditoy daga:
Ti dakes anupennanto ti nauyong a tao tapno itublacna.
12 Ammoc a ni Jehova igagananto ti biang dagiti maparparigatan,
Ken ti kinajusticia cadagiti nacurapay.
13 Namnamaen nga ti sililinteg itdennanto ti panagyaman ita naganmo:
Ti aglinteg agnaedto dita saclangmo.

Cararag iti Malem a pagdawat iti Pannacapasanto ken Pannacaigaga.

Salmo ni David.

141 Jehova, immawagac kenca; darasem cad ti umay caniac:
Allingagem cad ti timecco, no umawagac kenca.
2 Ti cararagco agtarus cad a cas incienso dita sangoanam;
Ti panangitanggayac cadagitoy imac coma cas daton ti malem.
3 Mangicabilca iti agbantay, O Jehova, ditoy ngiwatco;
Saluadam ti ruangan dagiti bibigco.
4 Dimo paglikigen toy pusoc iti dakes a banag,
Nga makiaramid cadagiti aramid ti kinadangkes
Cadagiti tao nga agaramid iti kinakillo:
Ket diac coma makipangan cadagiti cancancanenda.
5 Ti sililinteg danarennac laeng, *isuntot'* maysa a kinaayat;
Ala ungungtannac laeng, *casto la* sapsapo itoy uloc;
Ti uloc dina coma pagkedkedan:
Ta uray pay cadagiti kinadangkesda ti cararagco agcancanayonto laeng.
6 Dagiti ocomda maipactatda cadagiti iking ti bato;
Ket mangegdanto dagiti saoc; ta nasam-itda.
7 Cas no ti maysa agarado ket burburenna ti daga,
Dagiti tultulangtayo mawarawarada iti ngiwat ni Tanem.
8 Ta dagiti matac agturongda kenca, O Jehova nga Apo:
Kenca cumamangac, dimo baybay-an toy cararwac a canumoan.
9 Saluadannac iti silo nga impacatda caniac,
Ken cadagiti paratignay dagiti agararamid iti kinakillo.
10 Mailab-og cad dagiti nadangkes cadagiti batengda met laeng,
Ket siac met malactawco.

Panagdawat iti Saranay iti Pagsicoran.

Maschil ni David, idi nga adda iti gucayab; maysa a cararag.

142 Iyickisco toy timecco ken Jehova;
Itoy timecco ken Jehova aramidec ti panagararawco.

2 Ipacboc ti asugco iti saclangna;
Iparangco iti saclangna ti pagsicorac.
3 Idi a toy cararwac naidalit itoy unegco,
Sica ammom idi ti danac.
Iti dalan a pagpagnaac
Nangipacatda iti silo caniac.
4 Minginginam toy imac a canawan, ket makitam;
Ta awan tao a macabigbig caniac:
Naawananac iti pagcamangan;
Awan tao a mangitaltalec itoy cararwac.
5 Imkisac kenca, O Jehova;
Kinunac, Sica ti amangco,
Eppegco ditoy daga dagiti nabiag.
6 Imdengan toy ickisco;
Ta naimegmegac unay:
Ispalennac cadi cadagiti mangitugod caniac;
Ta napigpigsada ngem siac.
7 Iruarmo toy cararwac iti pagbaludan,
Tapno maitedco ti panagyaman ita naganmo:
Dagiti sililinteg lawlawlawendacto;
Ta sipaparaburcanto caniac.

Panagdawat iti Pannacaispal ken Pannacaituronĝ.

Salmo ni David.

143 Dengĝem ti cararagco; O Jehova, allingagem dagiti arararawco:
Ita kinatalimudocmo sungbatannac, *ken* ita kinalintegmo.
2 Ket dimo cad ocomen toy adipenmo;
Ta ita sangoanam awan nabiag a tao a sililinteg.
3 Ta ti cabusor intuggodna toy cararwac;
Dinanarna toy biagco nga impadaga;
Pinagnaednac cadagiti yan a nasipnget, a cas cadagiti nabayag a natayen.
4 Gapuna a toy cararwac naidalit itoy unegco;
Ti pusoc itoy unegco sidadasay.
5 Malagipco dagiti aldaw di ugma;
Pampanunotec amin dagiti aramidmo;
Isipec ti aramid dagiti imam.
6 Itayac dagiti daculapco kenca:
Toy cararwac *mawaw* kenca, a cas naticag a daga. (Selah)
7 Darasem cad ti sumungbat caniac, O Jehova; toy cararwac agcapsut:
Dimo ilinged ta rupam caniac,
Di la ket ta agbalinac a cas cadagiti agpababa iti abut.
8 Ipangegmo caniac ti kinamanagayatmo iti bigat;
Ta sica ti pagtalcac:
Ipacaammom caniac ti dalan a rebbengco coma a pagnaan;
Ta ital-oc toy cararwac kenca.
9 Ispalennac, O Jehova, cadagiti cabusorco:
Umayac kenca tapno ilemmengnac.
10 Isuronac a mangaramid ita nakemmo,
Ta sica ti Diosco:
Ti Espiritum naimbag;
Idalannac iti daga ti kinalinteg.
11 Papartakennac, O Jehova, gaput' pagimbagan ta naganmo:
Ita kinalintegmo iruarmo toy cararwac iti pagsicoran.
12 Ket ita kinamanagayatmo gessatem dagiti cabusorco,
Ket racrakem amin dagiti mamarigat itoy cararwac;
Ta siac ti adipenmo.

Cararag iti Pannacasubbot ken Iraranĝ-ay.

Salmo ni David.

144 Bendito ni Jehova a ladacco,
Isu a mangisuro cadagitoy imac a makigubat,
Ken cadagiti ramramayco a makicabil:
2 Kinamanagayatco, ken pagsalindegac,
Natayag a baluartec, ken mangispal caniac;
Calasagco, ken isu nga pagcamangac;
Isu a mamagpacumbaba iti ilic a babaec.
3 Jehova, ania ti tao, nga inca ketdin bigbigen?
Wenno ti anac ti tao, nga cancancanoem ketdin?
4 Ti tao cas maysa a sang-aw:
Dagiti aldawna arigda la maysa nga aniniwan nga agpucaw.
5 Pagluyokem dagiti langitmo, O Jehova, ket bumabaca:
Calbitem dagiti banbantay, ket agasucdanto.
6 Iwagsacmo dagiti kimat, ket warawaraem ida;
Ibaonmo dagiti panam, ket kiwarkiwarem ida.
7 Iyunnatmo ta imam manipud sadi nga ato;
Ilasutnac, ket ispalennac cadagiti dadackel a dandanum,
Iti ima dagiti gangannaet;
8 Nga ti ngiwatda agsao iti allilaw,

Ket ti canawan nga imada ima a canawan ti kinaulbod.
9 Mangcantaacto iti baro a canta kenca, O Jehova:
Iti pagsalmoan a sangapulot' cuerdasna agcantaacto cadagiti panangidaydayaw kenca.
10 Sica daytay mangmangted iti pannacaisalacan cadagiti arari;
Daytay mangilaslasut ken David iti naranggas nga igam.
11 Ilasutnac, ket ispalennac iti ima dagiti gangannaet,
Nga ti ngiwatda agsao iti allilaw,
Ken ti canawan nga imada ima a canawan ti kinaulbod.
12 Inton dagiti annacmi a lallaki arigda la mulan a nacadackel iti kinabumaroda,
Ket dagiti annacmi a babbai arigda la baton a pasuli a natictictican a cas moda ti palacio;
13 *No* dagiti camaligmi napnodan, a maipaaydan ti aniaman a kita ti penpen,
Ket dagiti carneromi pasngayendan ti rinibu ken pinullo a ribu cadagiti tayacmi;
14 *No* dagiti bacbacami napnecdan ti awit;
No awanen ti isasari ken itatacyas,
Ken awanen ti riaw cadagiti calcalsadatayo:
15 Nagasat ti ili a castoy ti casasaadna;
Wen, nagasat ti ili nga ti Diosna ni Jehova.

Ni Jehova Maitan-oc gaput' Kinaimbagna:

Salmo a pangidayaw; ni David.

145 Itan-occanto, Diosco, O Aric;
Ket benditoecto ti naganmo iti agnanayon.
2 Tunggal aldaw benditoecto ti naganmo;
Ket idaydayawconto ti naganmo iti agnanayon.
3 Dackel ni Jehova, rumbeng unay a maidaydayaw;
Ket ti kinadackelna saan a matucod.
4 Ti maysa a caputotan ipadpadayawnanto dagiti aramidmo iti sabali,
Ket sarsaritaennanto dagiti mannacabalin nga aramidmo.
5 Ti nagloriaan a daeg ti dayawmo,
Ken dagiti nacascasdaaw nga aramidmo, panpanunotecto.
6 Ket dagiti tattao sasaoendanto ti bileg dagiti nacaamamac nga aramidmo:
Ket sarsaritaecto ti kinadackelmo.
7 Iyesngawdanto ti pannacalagipda iti dackel a kinaimbagmo,
Ken icantadanto ti kinalintegmo.
8 Ni Jehova managparabur, ken nacaasi;
Naanat a macapungtot, ken dackel ti kinamanagayatna.
9 Ni Jehova naimbag cadagiti isu-amin;
Ket dagiti nadungngo a caasina rimbawanna dagiti amin nga aramidna.
10 Amin dagiti aramidmo itdendanto ti panagyaman kenca, O Jehova;
Ket dagiti sasantom benditoendacanto.
11 Sasaoendanto ti dayag ti pagariam,
Ken sarsaritaendanto ti pannacabalinmo;
12 Tapno ipacaammoda cadagiti annac dagiti tattao dagiti nabileg nga aramidna,
Ken ti dayag ti daeg ti pagarianna.
13 Ti pagarian agnanayon a pagarian,
Ti panagturaymo *agbaliasat* cadagiti amin a caputotan.
14 Ni Jehova saranayenna amin a matuang.
Ken batakenna amin dagiti maparucob.
15 Dagiti mata dagiti isu-amin agpadpadaan kenca;
Ket sica itdem cadacuada ti taraonda iti maitutop a tiempona.
16 Uccradem ta imam,
Ket penkem ti tarigagay ti aniaman a nabiag.
17 Ni Jehova sililinteg cadagiti amin a dalanna,
Ken sipaparabur cadagiti amin nga aramidna.
18 Ni Jehova siaarpad cadagiti amin nga umawag kencuana,
Cadagiti amin nga umawag kencuana iti kinapudno.
19 Tungpalennanto ti tarigagay dagiti agbutengg kencuana;
Denggennanto met ti ickisda, ket isalacannanto ida.
20 Ni Jehova salacnibanna amin dagiti agayat kencuana;
Ngem amin dagiti nadangkes dadaelennanto ida.
21 Ti ngiwatco agsaonto iti panangidaydayaw ken Jehova;
Ket amin a lasag benditoenna coma ti nasantoan a naganna iti agnanayon awan inggana.

Ni Jehova nabuslon a Manulonḡ.

146 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawmo ni Jehova, O cararwac.
2 Bayat ti panagbiagco idaydayawconto ni Jehova:
Cantaacto cadagiti panangidaydayaw ti Diosco no addaacpay la ketdi.
3 Dimo isaad ti panagtalecmo cadagiti prinprincipe,
Ken iti anac ti tao, nga no tulonḡ awan kencuana.
4 Ti anḡesna agtacyas, agpulanḡ iti dagana;
Iti dayta met la nga aldaw dagiti panunotna mapucawda.
5 Nagasat ti adda kencuana ti Dios ni Jacob a badanḡna,
Nga inanamana adda ken Jehova a Diosna:
6 Isu a nanḡaramid iti lanḡit ken daga,
Ti baybay, ken amin nga adda cadacuada;
Isu a manalimetmet iti pudno nga agnanayon;
7 Isu a manḡicut iti kinajusticia cadagiti maupupit;
Isu a manḡted iti taraon iti mabisin.
Ni Jehova luc-atanna dagiti balud;
8 Ni Jehova lucatanna *dagiti mata* dagiti bulsec;
Ni Jehova batakenna dagiti maparucob;
Ni Jehova ayatenna dagiti sililinteg;
9 Ni Jehova salacnibanna dagiti sanḡsanḡaili;
Saranayenna dagiti ululila ken balo;
Nḡem ti dalan dagiti nadanḡkes balictadenna.
10 Ni Jehova agarinto iti agnanayon,
Ti Diosmo, O Sion, inḡga cadagiti amin a caputotan.
Idaydayawyo ni Jehova.

Panangidaydayaw ti Pannacatarimaan ken Iranḡ-ay ti Jerusalem.

147 Idaydayawyo ni Jehova;
Ta naimbag ti panagcanta cadagiti panangidaydayaw iti Diostayo;
Ta nacaayayo, *ket* naimnas ti panangidaydayaw.
2 Ni Jehova banḡonenna ti Jerusalem;
Pagtitiponenna dagiti naibellenḡ ti Israel.
3 Agasanna dagiti nadanar iti pusoda,
Ket bedbedanna dagiti sugatda.
4 Mabilanḡna ti dagup dagiti bitbituen;
Awaganna ida cadagiti nagnagainda.
5 Dacael ti Diostayo, ket napigsa iti pannacabalin;
Ti panagisisipna awan inḡgana.
6 Ni Jehova saranayenna dagiti naemma:
Ipasagna dagiti nadanḡkes iti daga.
7 Cantaanyo ni Jehova iti panagyaman;
Cantaanyo ti Diostayo cadagiti panangidaydayaw a maarpaan:
8 Isu a manḡcumot cadagiti lanḡit iti ululep,
Isu nga isaganaanna iti tudo toy daga,
Isu a mamagtubo iti root cadagiti banbantay.
9 Itdanna dagiti ananimal iti taraon,
Ken dagiti urbon a wac nga umarakiac.
10 Saanna a pagrayoan ti pigsa ti cabayo:
Saanna a pacaayayoan dagiti luppo ti tao.
11 Ni Jehova maayayo cadagiti agbutenḡ kencuana,
Cadagiti manḡnamnama iti kinamanagayatna.
12 Idaydayawmo ni Jehova, O Jerusalem;
Idaydayawmo ti Diosmo, O Sion.
13 Ta pinalagdana dagiti balunet dagiti ruanḡanmo;
Binendicionannan dagiti annacmo dita unegmo.
14 Patalnaenna dagiti igigidmo:
Pusekennaca iti taba ti trigo.
15 Iwayanḡna ti panagbilinna ditoy rabaw ti daga;
Ti saona agtaray a sipapardas.
16 Manḡted iti nieve a cas dutdut ti carnero;
Manḡiwarakiwac iti nagbalay a lennaaw a cas dapu.
17 Manḡipalladaw iti hielo a cas murcac:
Siasino ti macapagtindec iti sanḡoanan ti lam-ecna?
18 Iyesnḡawna ti saona, ket lunagenna ida:
Pagpul-oyenna ti anḡinna, ket dagiti danum agayusda.
19 Iparanḡaranḡna ti saona ken Jacob,
Dagiti intuyanḡna ken pagbilinanna iti Israel.
20 Saan a nagaramid iti casta iti siasino man a nacion:
Ket no maipanḡgep cadagiti pagbiliuanna, dida inammo ida.
Idaydayawyo ni Jehova.

Ti dagup ti Sangaparsuaan Maawagan a Mangidaydayaw ken Jehova.

148 Idaydayaw ni Jehova.
Idaydayawyo ni Jehova manipud cadagiti langit:
Idaydayawyo cadagiti alalimpatoc.
2 Idaydayawyo, dacay amin nga anangelna:
Idaydayawyo, dacay amin a buybuyotna.
3 Idaydayawyo, init ken bulan:
Idaydayawyo, dacay amin a bituen ti silaw.
4 Idaydayawyo, dacay langit dagiti langlangit,
Ken dacayo a dandanum nga adda iti labes dagiti langit.
5 Idaydayawda coma ti nagan ni Jehova;
Ta isu nagbalin, ket naparsuada.
6 Insimpana met ida nga agnanayon nga awan inggana:
Nangaramid iti keddeng nga dinto malabes.
7 Idaydayawyo ni Jehova manipud iti daga,
Dacayo a lumbalumba, ken amin a yuyyuyeng;
8 Apuy ken uraro, nieve ken alingasaw,
Bagyo nga angin, a manungpal iti saona;
9 Banbantay ken turturod;
Nabunga a caycayo ken amin a cedro;
10 Animal-bakir ken amo;
Agayayam a parsua ken agtaytayab a bilbillit;
11 Arari ditoy daga ken amin nga ilili;
Prinprincipe ken ococom ditoy daga;
12 Babbaro man ken babbalasang;
Lallacay ken ububbing.
13 Idaydayawda coma ti nagan ni Jehova;
Ta ti naganna laeng ti maitan-oc;
Ti dayagna nangatngato ngem ti daga ken dagiti langit.
14 Ket intag-ayna ti sara ti ilina,
Ti panangidaydayaw dagiti amin a sasantona;
Ken dagiti pay annac ti Israel, ili nga asideg kencuana.
Idaydayawyo ni Jehova.

Ti Israel maawagan a mangidaydayaw ken Jehova.

149 Idaydayawyo ni Jehova.
Cantaanyo ni Jehova iti baro a canta,
Ken iti pannacaidaydayawna iti tallaong dagiti sasanto.
2 Pagrag-oan coma ti Israel ti nangaramid kencuana:
Siraragsac coma dagiti annac ti Sion iti Arida.
3 Idaydayawda coma ti naganna iti panagsalsala:
Cantaenda coma kencuana, dagiti panangidaydayaw a mapanderetaan ken maarpaan.
4 Ta ni Jehova pagayayatanna ti ilina:
Pangayedennanto ti naemma iti pannacaisalacan.
5 Dagiti sasanto agrag-odanto iti dayag:
Agcantada coma iti ragsac cadagiti iddada.
6 Dagiti nangato a panangidayaw iti Dios *adda coma* cadagiti ngiwatda,
Ken duat' tademma nga igam iti imada;
7 Tapno icutanda ti pammales cadagiti nasnacion,
Ken pannusa cadagiti ilili;
8 Tapno etetanda dagiti ararida cadagiti cawar,
Ken dagiti babacnangda cadagiti calangcang a landoc;
9 Tapno icutanda cadacuada ti panangocom a naisurat:
Daytoy a dayaw adda cadagiti amin a sasantona.
Idaydayawyo ni Jehova.

Salmo ti Panangidaydayaw.

150 Idaydayawyo ni Jehova.
Idaydayawyo ti Dios iti santuariona:
Idaydayawyo iti tangatang ti pannacabalinna.
2 Idaydayawyo gapu cadagiti napigsa a gapuananna:
Idaydayawyo cas mayalubog iti mangnibinibi a kinadackelna.
3 Idaydayawyo iti aweng ti tangguyob;
Idaydayawyo cadagiti pagsalmoan ken arpa.
4 Idaydayawyo iti pandereta ken sala:
Idaydayawyo cadagiti pagtocaran a kinuerdasan ken pito.
5 Idaydayawyo cadagiti piang-piang a naaweng:
Idaydayawyo cadagiti piang-piang a nacalangikiing.
6 Amin nga adda angesna idaydayawna coma ni Jehova.
Idaydayawyo ni Jehova.

DAGITI PROVERBIO.

Pacaaramatan dagiti proverbio. Panĝpaannad iti pannacasulisog cadagiti managbasol. Panĝpaannad ni sirib cadagiti manĝlais kencuana.

1 Dagiti proverbio ni Salomon nĝa anac ni David, ari ti Israel:
2 Tapno ammoen ti kinasirib ken sursuro;
Tapno mailasin dagiti sao ti pannacaawat;
3 Tapno awaten ti sursuro iti nainnacman a panagcucua,
Iti kinanacman ken kinajusticia ken kinalinteg;
4 Tapno manĝted iti kinanacman cadagiti nanenĝnenĝ,
Iti bumaro pannacaammo ken kinaannad:
5 Tapno ti masirib a tao dumnĝeg coma, ket dumegdeg iti pannacasursuro;
Ken tapno ti tao a mannacaawat magāwatna coma dagiti napalonĝdoan a patigmaan:
6 Tapno maawatan ti proverbio, ken panĝarig,
Dagiti sao dagiti masirib, ken dagiti nauneg a panagsaoda.

7 Ti panagbutenĝ ken ni Jehova isu ti punĝanay ti pannacaammo;
Nĝem dagiti maag laisenda ti sirib ken sursuro.
8 Anacco, denĝgem ti pannursuro toy amam,
Ket dimo bay-an ti linteg ni inam:
9 Ta isudanto ti balanĝat ti saniata dita olom,
Ken tanicala a mayuccor dita tenĝnĝedmo.
10 Anacco, no dagiti managbasol sulisogendaca,
Dica umanamonĝ *cadacuada.*
11 No cunada, Cumuyogca cadacami,
Intay sumaneb iti dara;
Intay siblocan a sililimed dagiti awan basolda uray awan gapgapuna;
12 Intay alun-unen ida a sibibiag a cas ken Tanem,
Ken sibubukel, a cas cadagiti bumaba iti dariwanĝwanĝ;
13 Masaracantayto amin a napateg a cucua;
Punnoentayto dagiti balbalaytayo iti sinamsam;
14 Maipaaymonto ta gasatmo cadacami;
Addanto cadatay amin ti maymaysa a supot:
15 Anacco, dica makicuyog iti dalan cadacuada;
Tenĝlem ta sacam iti desdesda:
16 Ta dagiti sacada inda agtaray iti dakes,
Ken agalallegda nĝa in manĝibuyat iti dara.
17 Ta awan mamaayna ti iket a maiwayat
Iti imatanĝ ti aniaman a tumatayab:
18 Ket dagitoy sanebenda ti darada met laenĝ;
Siblocanda a sililimed dagiti biagda met laenĝ.
19 Casta dagiti dalan ti siasinoman a siaagum iti gungunaen;
Iccatenna ti biag dagiti akipcucua.

20 Ni sirib agpucpuccaw iti lansanĝan;
Iyebcasna ti timecna cadagiti nawaya a yan;
21 Aglaaw iti nanĝrona a yan ti pagdudupudupan;
Iti wanĝawanĝan dagiti ruanĝan,
Iti uneg ti ili, ibalicasna dagiti saona:
22 Casanot' capaut ti panangayatyonto iti kinanenĝnenĝ, dacay a nanenĝnenĝ?
Ken pannacaray-aw dagiti panaguyaw iti panaguyaw,
Ken panaggura dagiti maag iti pannacaammo?
23 Taliawenyo cad toy panangtubnĝarco:
Adtoy, iparucpocconto ti espiritue cadacayo;
Ipacaammocto dagiti saoc cadacayo.
24 Gapu ta immayabac, ket nagmadicayo;
Inunnatco ti imac, ket awan tao a nanĝiçancano;

25 Ngem inawawanyo amin a pammagbagac,
Ket awan kinayatyo a panangtubngarco:
26 Agcatawaacto met inton pannacadidigrayo;
Agrabrabacacto inton dumteng ti amesyo;
27 Intono ti amesyo dumteng a cas bagio,
Ken ti didigrayo dumteng a cas alipugpog;
Inton dumteng cadacayo da sicor ken tarumpingay.
28 Itinto casta awagandacto, ngem diacto sumungbat;
Birukendacto a sigaganetget, ngem didacto masaracan:
29 Gapu ta ginurada ti pannacaammo,
Ket saanda a pinili ti panagbuteng ken ni Jehova:
30 Awan kinayatda a pammagbagac;
Linaisda amin a panangtubngarco:
31 Gapuna lamutendanto ti bunga ti cababalinda met laeng,
Ken mapnodanto cadagiti imimpenda met laeng.
32 Ta ti pannacapasanud dagiti nanengneng ti mamapatayto cadacuada,
Ken ti naliway a nam-ay dagiti maag pucawennanto ida.
33 Ngem siasinoman a mangipangag caniac agtalinaedto a sitatalged,
Ket sitatalnanto nga awan butengna iti dakes.

Ti isusurot ken sirib mangabac iti kinatalinengengen ken kinasingpet.

2 Anacco, no awatemto dagiti saoc,
Ket ipenpenmo kenca dagiti bilbilinco;
2 A cas iti panangiallingagmo ta lapayagmo iti kinasirib,
Ken ikanetmo ta pusom iti pannacaawat;
3 Wen, awagam ti kinasaririt;
Ket ipecsam ta timecmo a *maipaay* iti pannacaawat;
4 No isut' birukem a cas pirac,
Ken tontonem a cas nalmeng a gamgameng:
5 Iti casta maawatamto ti panagbuteng ken ni Jehova,
Ken masaracamto ti pannacaammo iti Dios.
6 Ta ni Jehova mangted iti sirib;
Aggapu iti ngiwatna ti pannacaammo ken pannacaawat:
7 Ipenpenna iti napalongdoan a sirib a maipaay iti nalinteg;
Isut' calasag dagiti magna iti kinapalongdo,
8 Tapno mabantayanna dagiti dana ti kinajusticia,
Ken masalacnibanna ti dalan dagiti sasantona.
9 Iti casta maawatamto ti kinanacman ken ti kinajusticia,
Ken ti kinalinteg, *wen*, amin a naimbag a dana.
10 Ta ti sirib sumrecto dita pusom,
Ket ti pannacaammo macaay-ayonto iti cararuam;
11 Ti kinaannad sisisiputto kenca;
Ti pannacaawat cupicupannacanto:
12 Tapno ilisidaca iti dalan ti dakes,
Cadagiti tao nga agsao cadagiti naulpit a banag;
13 Isuda a mangbaybay-a cadagiti dana ti kinalinteg,
Tapno magnada cadagiti dalan ti kinasipnget;
14 Isuda a maragsacan nga agaramid iti dakes,
Ken marayray-aw iti kinaulpit ti dakes;
15 Isuda a nakillo cadagiti dalanda,
Ken sisusungitda cadagiti danada:
16 Tapno ilisica iti gangannaet a babai,
Wen, iti gangannaet a mangpasablog cadagiti saona;
17 A baybay-anna ti mangidalan iti kinaubingna,
Ken lipatenna ti tulag ti Diosna:
18 Ta ti balayna agirig ken patay,
Ket dagiti desdesna agturongda cadagiti natay;
19 Siasinoman a mapan kencuana dida agsublin,
Dida met magam-uden dagiti dana ti biag:
20 Tapno macapagnaca iti dalan dagiti naimbag a tao,
Ken mataginayonmo dagiti dana dagiti nalinteg.
21 Ta ti nalinteg agtalinaedto ditoy daga,
Ket ti naipalongdoan agtaengto kencuana.
22 Ngem dagiti nadangkes magudasdanto ditoy daga,
Ket dagiti nagulib mapag-utdanto kencuana.

Bagbaga iti panabutenĝ, panagtalec, ken panagtulnog ken ni Jehova. Dagiti gunguna ni sirib. Nadumaduma nĝa alagaden.

3 Anacco, dimo lipaten ti lintegco;
Cupicupam ket di ta pusom dagiti bilbilinco:
2 Ta ti caatiddug ti aldaw, ken dagiti tawen ti panagbiag,
Ken ti talna, mainayondanto kenca.
3 Da kinaayat ken pudno didaca coma baybay-an:
Yuccormo ida ita tenĝnĝedmo;
Isuratmo ida iti tapi ta pusom:
4 Iti casta masaracamto ti parabur ken naimbag a pannacaawat
Iti imatanĝ ti Dios ken ti tao.
5 Agtalecca ken ni Jehova iti amin a pusom,
Ket dica agsadag iti pannacaawatmo met laenĝ:
6 Cadagiti amin a dalanmo isu ti bigbigem,
Ket ituronĝnanto dagiti desdesmo.
7 Saanca coma a masirib cadagita matam met laenĝ;
Agbutenĝca ken ni Jehova, ket pagtalawam ti dakes:
8 Daytanto ti salun-at ta pusegmo,
Ken pata cadagita tultulanĝmo.
9 Pamadayawmo ken ni Jehova ta cucuam,
Ken dagiti umuna a bunĝa ti amin a maapitmo:
10 Iti casta dagiti sarusarmo mapnodanto iti kinalapusanan,
Ket dagiti baldem agliplippiasdanto iti baro nĝa arac.
11 Anacco, dimo laisen ti pannusa ni Jehova;
Dica met mauma iti panangtubnĝarna;
12 Ta ti ayayaten ni Jehova tubnĝarenna;
Cas met laenĝ maysa nĝa ama iti anacna a pagayayatanna.

13 Nagasat ti tao a macasarac iti sirib,
Ken ti tao a macaala iti pannacaawat.
14 Ta ti pannacagun-od kencuana nasaysayaat nĝem pannacagun-od iti pirac,
Ket ti magunguna kencuana *nasaysayaat* nĝem balitoc a nasudi.
15 Napatpateg nĝem dagiti rubi:
Ket cadagiti banbanag a mabalinmo a tarigagayan awan ti maitucad kencuana.
16 Ti caatiddug dagiti aldaw adda iti imana a canawan;
Iti imana a catigid adda dagiti kinabacnanĝ ken dayaw.
17 Dagiti dalanna dalan ida a nacay-ayo,
Ket amin a dandanana talna.
18 Isu ti cayo ti biag cadagiti cumpet kencuana:
Ket nagasat ti siasinoman a manĝtaginayon kencuana.
19 Ni Jehova iti siribna binanĝonna ti daga;
Iti pannacaawat pinatacderna dagiti langit,
20 Iti pannacaammona dagiti yuyenĝ nagunĝatda,
Ket dagiti tanĝatanĝ nagtedtedda iti linnaaw.
21 Anacco, dida cad pumanaw cadagita matam;
Salimetmetam ti napalonĝdoan a kinasirib ken kinaannad:
22 Iti casta isudanto ti biag ita cararuam,
Ken saniata ita tenĝnĝedmo.
23 Idinto casta magnacanto iti dalanmo a sitatalged,
Ket ti sacam dinto maipigsol.
24 Inton agiddaca, dicanto agbutenĝ:
Wen, agiddacanto, ket ti turogmo nasam-itto.
25 Dica agbutenĝ iti kellaat a pagbutnĝan,
Casta met iti pannacarebbec dagiti nadanĝkes, inton dumtenĝ:
26 Ta ni Jehova isuntot' catalecmo,
Ket saluadannanto ta sacam iti pannacatiliwna.

27 Dimo igawid ti imbag cadagiti carbenĝanna,
No adda iti pannacabalin ta imam ti panangaramidmo.
28 Dimo cunaen iti caarrubam, Incan, ket baliwam ti umay,
Ket intono bigat ti panangtedco;
No adda kenca ita dita asidegmo.
29 Dimo segpen ti dakes a maibusor iti cailiam,
No kitkitaem nĝa adda a sitatalged kenca.
30 Dimo carinĝgor ti maysa a tao nĝa awan gapuna,
No awan ti ranĝgas nĝa inaramidna kenca.
31 Dimo apalan ti tao a nauyenĝ,
Ket dimo pilien ti uray ania cadagiti dalanna.
32 Ta ti naulpit maysa a kinarimon ken ni Jehova;
Nĝem ti pannakipagayamna adda cadagiti nalinteg.

33 Ti lunod ni Jehova adda iti balay
dagiti nadangkes;
Ngem bendicionanna ti pagnaedan
dagiti nalinteg.
34 Pudno nga umsienna dagiti managumsi;
Ngem itdenna ti parabur iti napacumbaba.
35 Ti masirib tawidennanto ti gloria;
Ngem ti bain isuntot' pacaingatoan
dagiti maag.

Naamaan a bagbaga iti pannagna cadagiti mamabiag a dalan ti kinasirib.

4 Dengngenyo, annacco, ti panangisuro ti
maysa nga ama,
Ket imtanganyo ti panangammoyo iti
pannacaawat:
2 Ta iccancayo iti naimbag a sursuro;
Diyo baybay-an ti lintegco.
3 Ta maysaac idi nga anac ken amac,
Nadungngo ken cacaisuna nga ayayaten
ni inac.
4 Ket insursuronac, ken kinunana caniac:
Cupicupam cad ta pusom dagiti saoc;
Salimetmetam dagiti bilbilinco, ket
agbiagca;
5 Gun-odem ti sirib, gun-odem ti pannacaawat;
Dica aglipat, dica met agligsay cadagiti sao ti ngiwatco;
6 Dimo baybay-an, ket isuntot' manalacnib kenca;
Ayatem ket saluadannacanto.
7 Ti sirib *isut'* cangronaan a banag, gunodem *ngad* ti sirib;
Wen, iti amin pananggun-odmo gunodem ti pannacaawat.
8 Itantan-ocmo, ket isu ipangatonacanto;
Ipannacanto iti kinadayaw, inton isut'
aracupem.
9 Iccannanto ta olom iti balangat ti
saniata;
Balangat ti kinasayaat ti iyawatnanto
kenca.

10 Denggem, O anacco, ket awatem dagiti
panagsaoc;
Ket dagiti tawen ti panagbiagmo adudanto.
11 Insurocan iti dalan ti sirib;
Inturongcan cadagiti dana ti kinalinteg.
12 Inton inca, dagiti addangmo saandanto
a masingsinged;
Ket no agtarayca, dicanto maitibcol.
13 Irutem a petpetan ni sursuro; dimo
palubosan:
Cupicupam; ta isu ti biagmo.
14 Dica sumrec iti dana dagiti nadangkes,
Ket dica umasac iti dalan dagiti dakes
a tao.
15 Liclicam, dica lumasat iti apiringna;
Sumiasica kencuana, ket ala magnacan.
16 Ta dida agturog, malacsid no macaaramidda iti dakes;
Ket ti turogda umadayo, no awan ti
mapadsoda.
17 Ta tinapay ti kinadangkes ti canenda,
Ket arac ti kinauyong ti inumenda.
18 Ngem ti dana ti nalinteg cas iti annaraar ti agsapa,
A rumaniag a rumaniag ingga iti napalongdoan nga aldaw.
19 Ti dalan ti nadangkes cas iti kinasipnget:
Dida ammo no aniat' pacaitibcolanda.

20 Anacco, imdengam dagiti saoc;
Iyallingagmo ta lapayagmo cadagiti
panagsaoc.
21 Dimo paluspusan ida a pumanaw cadagita matam;
Cupicupam ida iti tengnga ta pusom.
22 Ta isuda ti biag cadagiti macasarac
cadacuada,
Ket salun-at iti amin a lasagda.
23 Aluadam ta pusom iti dagup ti regtam;
Ta aggapu kencuana dagiti pasngaw ti
biag.
24 Iwalinmo kenca ti nabisngaw a ngiwat,
Ken ti nagulib a bibig yadayom kenca.
25 Dagiti matam cumitada cad nga aglinteg laeng,
Ket dagita calub ti matam sililinteg
cad ti turongda dita sangoanam.
26 Paranasem ti pagnaan dagita sacam,
Ket dagiti amin a dalanmo nasimpada
coma.
27 Dica sumiasi iti canawan wenno iti
catigid:
Ilisim dagiti sacam iti dakes.

Ti peggad ti ayat a saan a nadalus.

5 Anacco, imtangam di kinasiribco;
Iyallingagmo ti lapayagmo iti pannacaawatco:
2 Tapno masalacnibam ti kinaisip,
Ken macupicupan dagiti bibigmo ti
pannacaammo.
3 Ta dagiti bibig ti gangannaet a babai
agtedtedda iti diro,

Ket ti ngiwatna nalamlamuyot ngem lana:
1 Ngem iti panungpalan napait a cas iti *mula ngja* ajinco,
Natadem a cas duat' tademna a campilan.
5 Dagiti sacana agpababada ken patay;
Dagiti addangna cumpetda ken Tanem;
6 Casta isu dina saraken ti naparanas a dalan ti biag:
Dagiti dalanna aglikiglikigda, *ket* saanna nga amammo.

7 Ita ngarud, annacco, dumngegcay caniac,
Ket diyo pagtalawan dagiti sao ti ngiwatco.
8 Ilisim ti dalanmo iti adayu kencuana,
Ket dica umadani iti ruangan ti balayna;
9 Di la ket ta maitedmo ta dayawmo cadagiti sabsabali,
Ken dagiti tawenmo iti nadawel;
10 Di la ket ta dagiti gangannaet mapnoda ita pigsam,
Ket dagiti pagbannogam *addada* iti balay ti gangannaet,
11 Ket sica lumdaangca iti camaudianan a tungpalmo,
Inton ti lasagmo ken ti bagim marunotda,
12 Ket macunamto, ¡Ngaman a ginurac idi ti sursuro,
Ken toy pusoc linaisna ti pannacatubngar;
13 Ken diac idi panagtulnog iti timec dagiti manursuro caniac,
Ken diac idi panangyallingag itoy lapayagco cadagidi nangisuro caniac!
14 Nagyanac iti asideg unay ti amin a dakes
Iti tengnga ti gimong ken tallaong.

15 Uminumca iti danum cadagiti tangkem met laeng,
Ken tumbog a danum cadagiti bubonmo met laeng.
16 ¿Agwarasto coma dagiti ubbogmo,
Ken dagiti ayus ti danum cadagiti calcalsada?
17 Maipaayda coma kenca laeng,
A saan ket a cadagiti gangannaet agraman kenca.
18 Mabendicionan coma ti ubbogmo;
Ket pagrag-oam ti asawa ti kinaagtutubom.
19 *Cas* naayat a caba-ian nga ugsa, ket naimnas nga ugsa a caba-ian,
Dagiti barucongna penkendaca coma a cancanayon;
Ket macayawanca coma nga agnanayon iti ayatna.
20 Ta apayapay, anacco, a macayawancanto iti babai a gangannaet,
Ken aracupemto ti barucong ti gangannaet?
21 Ta dagiti dalan ti tao addada iti saclang dagiti mata ni Jehova;
Ket paranasenna dagiti amin a pagnaanna.
22 Dagiti kinakillona met laeng kemmegendanto ti nadangkes,
Ket matengngelto cadagiti singgan ti basolna.
23 Matayto gaput' caawan ti sursuro;
Ket iti cadackel ti kinamaagna maiwawanto.

Pangpaannad a maibusor iti pannálag, ken kinasadut. Pangpaannad a maibusor iti pannakiringgor, ken pannakicamalala. Kinamaag ti ituluc cadagiti panangsulisog ti balangcantis.

6 Anacco, no sica ti manálag iti caarrubam,
No nagsipatca cadagiti imam gapu maysa a gangannaet;
2 Nasiloancan cadagiti sao ta ngiwatmo,
Natiliwcan cadagiti sao ta ngiwatmo.
3 Aramidem daytoy ita, anacco, ket ispalem ta biangmo met laeng,
Idinto a dimtengcan iti ima ti caarrubam:
Inca, agpacumbabaca, ket ud-udam ti caarrubam;
4 Dimo iccan iti turog dagiti matam,
Ken ridep dagiti calub ti matam;
5 Lumasutca a cas ta kigaw iti ima *ti manangnganup*,
Ken cas la tumatayab iti ima ti mannilo.

6 Inca ken coton, sica a nasadut;
Utobem dagiti dalanna, ket sumiri ca:
7 Isu nga idinto nga awan pangulona,
Mangaywan man, wenno agturay,
8 Saganaenna ti canenna iti calgaw,
Agurnong iti taraonna iti panagani.
9 Casanot' cabayag ti panagturogmo, O sadut?
Caanonto ti ibabangonmo ita turogmo
10 *Ala pay* bassit a turog, bassit a ridep,

Bassit a panagacub dagiti ima tapno
macaturogca:
11 Iti casta dumteŋgto ti kinapaŋglawmo
a cas mannanacaw,
Ken ti pannacacuraŋgmo a cas nagtagi-
igam a tao.
12 Awan cais-iscanna a tao, tao ti kina-
dangkes,
Ti magna a siuulpit ti ŋgiwatna;
13 Ŋga agkiddakidday cadagiti matana,
ŋga agsao cadagiti sacana,
Ŋga agseñas cadagiti ramramayna;
14 Ŋga iti pusona adda kinaulpit,
Isu a segsegpenna a cancanayon ti
dakes,
Ŋga agiwara iti panagririri.
15 Anansata ti pacarigatanna dumteŋgto
a kellaat;
Makellaatto a madadael, ket dayta
awantot' pamuspusanen.
16 Adda innem a banag a guraen ni
Jehova;
Wen, pito dagiti macarimon kencuana.
17 Natanŋgsit a matmata, naulbod a dila,
Ken imima a maŋgibuyat iti dara ŋga
awan basolna;
18 Puso ŋga agpacpakinakem cadagiti
nadaŋgkes a segsegpen,
Sacsaca a nacartiŋ ŋga in tumaray iti
panaŋgraŋggas,
19 Natiri a sacsi ŋga agbalicas iti ulbod,
Ken ti agibunubon iti riri cadagiti
agcacabsat.

20 Anacco, salimetmetam dagiti bilbilin
ti amam,
Ket dimo baybay-an ti linteg ti inam:
21 Igalutmo ida a cancanayon ita pusom;
Iyuccormo ida ita teŋgŋedmo.
22 No magnaca, idalannacanto;
No maturogca, agbantayto kenca;
Ket no macariiŋca, makisaritanto
kenca.
23 Ta ti pagbilinan isut' pagsilawan; ket
ti linteg isut' silaw;
Ket dagiti panaŋgtubŋgar ti sursuro
isudat' dalan ti biag:
24 Tapno saluadandaca iti dakes a babai;
Iti pasablog ti dila ti gangannaet.
25 Dimo garteman ti sayaatna ita pusom;
Dimo met ituloc ŋga alaennaca cadagiti
calub ti matana.
26 Ta maipuon iti maysa a balaŋgcantis *ti*
lalaki pagpatiŋggaannantot' saŋgcapisi
a tinapay;
Ket ti makicamalala anupenna ti napa-
teg a biag.
27 Mabalin ŋgamin ti maysa a tao ti
agsaclut iti apuy,
Ket saan a mauram dagiti pagan-anay-
na?
28 Wenno adda macabalin a magna iti
rabaw dagiti nabara a begganŋ,
Ket saan a masinit dagiti sacana?
29 Casta ti sumrec iti asawa ti caarruba-
na;
Siasinoman a manignay kencuana saan-
to a maibilanŋ a di madusa.
30 Dagiti tattao saanda ŋga umsien ti
mannanacaw, no agtacaw
Tapno agpennec, no mabisin:
31 Ŋgem no masalasnaan, isublinanto ti
maminpito;
Itednanto amin a naguneg iti balayna.
32 Ti makicamalala iti babai awan ti
pannacaawatna:
Agaramid iti casta ti cayatna a dadae-
len ti cararuana met laenŋ.
33 Sugsugat ken pannacaibabain ti magun-
odnanto;
Ket ti pannacauyuyawna dinto' mapu-
nasan.
34 Ta ti imon isu ti kinaruŋgsot ti lalaki;
Ket dinanto iliclic iti aldaw ti pam-
males.
35 Dinanto taliawen ti aniaman a paŋg-
sambut;
Dinto met agtalna a malinŋlinŋay, uray
iccam iti adu a sagsagut.

Kinamaag ti itutuloc cadagiti panaŋgsuli-
sog ti balaŋgcantis.

7 Anacco, salimetmetam dagiti saoc,
Ket ipenpenmo dagiti bilbilinco ken-
ca.
2 Salimetmetam dagiti bilbilinco ket ag-
biagca;
Ken ti lintegco a cas iti bukel ta matam.
3 Ireppetmo ida cadagita ramaymo;
Isuratmo ida iti tapi ta pusom.
4 Cunaem ken kinasirib, Sica ti ma-
nanŋco;
Ket ni pannacaawat naganem ŋga
inŋam:
5 Tapno masaluadandaca iti babai a gan-
gannaet,
Iti gangannaet a maŋgpasablog cadagiti
saona.
6 Ta iti tawa ti balayco
Simmiripac iti rejas;
7 Ket namatmatac cadagiti nanenŋnenŋ,
Nalasinco cadagiti bumbumaro,
Ti maysa ŋga agtutubo ŋga awanan iti
pannacaawat,

8 Nga aglasat iti lansangan iti asideg ti sulina;
Ket napan iti dalan nga agturong iti balayna,
9 Iti agsuripet ti malem, iti sardam ti aldaw,
Iti cangitingit ti rabii ken iti kinasipnget.
10 Ket, adtoy, idiay sinabet ti maysa a babai
A binabalangcantis ti cawesna, ken sisisicap ti pusona.
11 (Naariwawa ken managipapilit;
Dagiti sacana dida agtaeng idiay balayna:
12 Adda cadagiti calcalsada ita, pagammoan cadagiti plasa,
Ket agsaneb tunggal nagsulian.)
13 Idi casta isu kinemmegna, ket inagcanna,
Ket iti nagaramugam a rupana kinunana kencuana:
14 Sacrificio dagiti datdaton ti cappia addada caniac;
Ita nga aldaw binayadacon dagiti caric.
15 Gapuna immayac a manarac kenca,
Mangbiruc a sigagaed ita rupam, ket nasaracancan.
16 Inyucradco iti papagco dagiti appli a bengbeng,
Cadagiti lupot a naggarit nga abel sadi Egipto.
17 Binangbangloac ti iddac
Iti mirra, aloe, ken canela.
18 Umayca, agpennecta iti ayanayat ingganat' bigat;
Aglinglingayta iti ayayat.
19 Ta ni lalaki awan ditoy balay;
Napan iti napaut a pannagna:
20 Nangicuyog iti sangasupot a pirac;
Dumtengto ditoy balay inton cabus.
21 Iti adu a nasayaat a panagbitlana mapagtulocna;
Iti panangsablog dagiti bibigna mapilitna.
22 *Ti lalaki* sumuroten kencuana a masingsingdat
A cas baca nga apan iti pagpartian.
Wenno cas *maysa a* maputawan nga apan iti pacapupucan ti mauyong:
23 Inggana ti maysa a pana salbagenna ti dalemna;
Cas maysa a tumatayab nga agdaruros iti silo,
Ket dina ammo nga isut' maipaay iti biagna.
24 Ita ngarud, anacco. dumngegcay caniac,
Ket imdengganyo dagiti sao ti ngiwatco
25 Dayta pusom di coma agirig cadagiti dalanna;
Dica coma lumias cadagiti danana.
26 Ta isu adun ti impasagna a nasugat:
Wen, dagiti pinapatayna biigda a nabileg a buyot.
27 Ti balayna isut' dalan ken Tanem,
Nga agpababa cadagiti silsiled ni patay.

Ti ayab ni sirib ken pannacaidayawna met laeng. Kinaagnanayon ni sirib. Kinabendito ti masirib a tao.

8 Saan ngamin nga agpucpuccaw ni sirib,
Ken agtimtimec ni pannacaawat?
2 Iti tapaw dagiti natayag a disso nga asideg iti dalan,
Nga pagtutugmucan dagiti dana, isu agtatacder.
3 Iti denna dagiti ruangan, iti pagsercan ti ili,
Cadagiti sumrec cadagiti ruruangan, isu agpuccaw a sipipigsa:
4 Dacayo, O tao, ti ayabac;
Ket ti timecco maipaay cadagiti annac dagiti tao.
5 O dacay a nanengnengng, awatenyo ti kinanacman;
Ket, dacayo a maag, mannacaawat cadi ta pusoyo.
6 Denggenyo, ta innac agsao cadagiti mangnibinibi a banag;
Ken ti panaglucat dagiti bibigco nalintegto a banag.
7 Ta ti ngiwatco agbalicasto iti kinapudno;
Ket kinadakes isut' kinarimon cadagiti bibigco.
8 Amin dagiti sao ti ngiwatco addada iti kinalinteg;
Awan aniaman a kiwer wenno naulpit cadacuada.
9 Biigda a nabatad iti macaawat,
Ken nalintegda cadagiti macasarac iti pannacaammo.
10 Awatenyo ti pannursuroc, a di ket ti pirac;
Ken pannacaammo, a saan ket di a ti balitoc a napili.
11 Ta ti sirib napatpateg ngem dagiti rubi;
Ken amin dagiti cucua a mabalin a

tarigagayan saanda a maipadpad kencuana.
12 Siac ni sirib pinagbalinco ni kinanacman a pagtaengac,
Ken sarakec da pannacaammo *ken* kinaannad.
13 Ti panagbutenĝ ken ni Jehova isu ti pananĝgura iti dakes:
Tanĝsit, cuspag, ken ti dakes a dalan,
Ken ti kinaulpit ti nĝiwat, cagurac.
14 Ti patigmaan bianĝco, ken napalonĝdoan a pannacaammo:
Siac ti pannacaawat; adda caniac ti pannacabalin.
15 Gapu caniac agari dagiti ar-ari;
Ket dagiti principe agikeddenĝda iti kinajusticia.
16 Gapu caniac agturay dagiti principe,
Ken dagiti natacnenĝ, *wen* amin dagiti oc-ocom ditoy daga.
17 Ayatec dagiti agayat caniac;
Ket dagiti manĝbiruc caniac a sigaganetget masaracandacto.
18 Kinabacnanĝ ken dayaw addada caniac;
Wen, ti napaut a kinabacnanĝ ken kinalinteg.
19 Ti bunĝac nasaysayaat nĝem balitoc, wen, nĝem iti nasudi a balitoc;
Ket ti pataudec nasaysayaat nĝem pirac a napili.
20 Magnaac iti dalan ti kinalinteg,
Iti tenĝnĝa dagiti dandana ti kinajusticia;
21 Tapno dagiti agayat caniac mapagtawidco iti nabagas,
Ken tapno mapnoc dagiti pagpenpenanda.

22 Ni Jehova inicutannac idi pananĝrugi ti dalanna,
Idi casacbayan dagiti aramidna idi ugma.
23 Naipatacderac sipud kinaagnanayon, sipud idi rugina,
Idi awan pay toy daga.
24 Idi awan pay dagiti yuyenĝ, naipasnĝayacon;
Idi awan pay ububbog nĝa aglablabonan iti danum.
25 Idi di pay naisaad dagiti bantay,
Immun-una nĝem dagiti turod a simnĝayac;
26 Idi a dina pay la inaramid ti daga, ken dagiti taytay-ac,
Wenno ti punĝanay ti tapuc ti lubonĝ.
27 Idi impasdecna dagiti lanĝit, addaac idiay:
Idi binukelna ti wanĝawanĝan ti yuyenĝ,
28 Idi pinatibkerna dagiti tanĝatanĝ iti nĝato,
Idi napapigsa dagiti ubbog ti yuyenĝ,
29 Idi iniccanna ti baybay iti beddenĝna,
Tapno dagiti danum dida salunĝasinĝen ti panagbilinna,
Idi inugsanna dagiti pagpatayan toy daga;
30 Idin addaac iti sibayna a *cas* mamalunĝo nĝa agobra;
Ket siac nĝa inaldaw ti pagrag-oanna,
Siraragsacac a canayon iti sanĝona,
31 Siraragsacac iti dagana a napagyanan;
Ket ti pagrag-oac dagiti annac dagiti tao.

32 Ita nĝarud, annacco, dumnĝegcay caniac;
Ta bendito dagiti manalimetmet cadagiti dalanco.
33 Denĝgenyo ti sursuro, ket sumiribcayo,
Ken dicay coma agkedked kencuana.
34 Bendito ti tao a dumnĝeg caniac,
Nĝa agpuyat nĝa inaldaw cadagiti ruanĝanco,
Nĝa agdadaan iti asideg dagiti rikep dagiti ridawco.
35 Ta siasinoman a macasarac caniac masaracanna ti biag,
Ket magun-odnanto ti parabur ni Jehova.
36 Nĝem ti agbasol a maibusor caniac padacsenna ti cararuana met laenĝ:
Amin dagiti gumura caniac ayatenda ni patay.

Rambac ni sirib ken pananĝawisna. Ti pananĝawis ti maag a babai.

9 Ti sirib binanĝonnan ti balayna;
Tinubayna dagiti pito nĝa adigina:
2 Pinartina dagiti animalna; nanĝtempla iti aracna;
Ket impunina met ti lamisaanna:
3 Imbaonna dagiti ubbinĝna a babbai;
Ipucpuccawna iti tapaw dagiti catayagan a disso ti ili:
4 Siasinoman a nanenĝnenĝ, agturonĝ coma caniac ditoy:
No maipanĝgep iti awanan pannacaawat, cunaenna kencuana,
5 Umayca, manĝanca itoy tinapayco,
Ket uminumca iti arac a tinemplac.

6 Agsardaycayon, dacay a nanenĝnenĝ,
ket agbiagcay cadi;
Ket magnacayo ala iti dalan ti pannacaawat.

7 Ti manĝator iti managababi maalana
ket di kencuana ti pannacauyaw;
Ti manĝtubnĝar iti nadanĝkes a tao
maalana kencuana ti piltac.
8 Dimo tubnĝar ti managababi, di la ket
ta caguranaca:
Tubnĝarem ti masirib a tao, ket ayatennacanto.
9 Iccam *iti sursuro* ti masirib a tao, ket
masirsiribto pay:
Isuro ti sililinteg a tao, ket dumegdegto iti pannacasursuro.
10 Ti panagbutenĝ ken ni Jehova isu ti
punĝanay ti sirib;
Ket ti pannacaammo iti Santo isu ti
pannacaawat.
11 Ta gapu caniac dagiti aldawmo mapaadudanto,
Ken dagiti tawen ti panagbiagmo
manayondanto.
12 No masiribca, masiribca a maipaay
kenca met laenĝ;
Ket no manĝabica, sicsica met la ti
manĝawitto.

13 Ti maag a babai naarianĝga;
Nanenĝnenĝ, ket awan ammona.
14 Ken agtutugaw iti ruanĝan ti balayna,
Iti tugaw cadagiti natayag a disso ti
ili,
15 Tapno agayab cadagiti aglabas,
Nĝa agtarus cadagiti dalanda:
16 Siasinoman a nanenĝnenĝ, agturonĝ
coma ditoy;
Ket no maipanĝgep iti awanan pannacaawat, cunaenna kencuana,
17 Dagiti tinacaw a danum nasam-itda,
Ket ti tinapay nĝa inicab naimas.
18 Nĝem isu dina ammo a dagiti natay
addada sadiay;
A dagiti sanĝailina addada cadagiti
yuyenĝ ni Tanem.

Nadumaduma a proverbio nĝa isupadida ti nalinteg iti nakillo.

10 Dagiti proverbio ni Salomon.
Ti masirib nĝa anac paragsakenna
ni amana;
Nĝem ti maag nĝa anac isut' bantot ni
inana.
2 Dagiti gamenĝ ti kinadakes awan mamaayda;
Nĝem ti kinalinteg manĝispal nĝa
aggapu ken patay.
3 Ni Jehova dinanto ituloc a ti cararua
ti nalinteg mabisinan;
Nĝem iwalinnanto ti calicagum ti nadanĝkes.
4 Pumanĝlaw ti agtrabajo a namayamay
ti imana;
Nĝem ti ima ti nasalucag mamabacnanĝ.
5 Ti agurnonĝ no calgaw masirib nĝa
inanac;
Nĝem ti maturog no panagani inanac a
manĝibabain.
6 Dagiti bendicion agpatayda iti olo ti
nalinteg,
Nĝem ti kinauyonĝ apputenna ti nĝiwat
ti nadanĝkes.
7 Ti pacalaglagipan ti nalinteg mabendicionan;
Nĝem ti nagan ti nadanĝkes marunotto.
8 Ti masirib iti pusona awatennanto
dagiti bilbilin;
Nĝem ti natanattat nĝa maag mapasagto.
9 Ti magna nĝa aglinteg magna a sitatalged;
Nĝem ti mamadakes cadagiti dalanna
maammoanto.
10 Ti agkidkidday cadagiti matana mamataud iti ladinĝit;
Nĝem ti natanattat a maag mapasagto.
11 Ti nĝiwat ti nalinteg ubbog ti biag;
Nĝem ti kinauyonĝ apputenna ti nĝiwat ti nadanĝkes.
12 Ti gura riinĝenna ti rinĝgor;
Nĝem ti ayat abbonĝanna amin a salunĝasinĝ.
13 Cadagiti bibig ti addaan kinasaririt
masaracan ti kinasirib;
Nĝem ti panĝ-or maipaay iti bucot ti
awanan pannacaawat.
14 Dagiti masirib a tao agpenpenda iti
ammo;
Nĝem ti nĝiwat dagiti maag isut' agdama a pacadadaelan.
15 Ti sanicua ti nabacnanĝ a tao isu ti
natibker nĝa ilina:
Ti pacadadaelan ti napanĝlaw isu ti
kinapanĝlawna.
16 Ti kinagaget ti nalinteg *agduyos* iti
biag;
Ti bunĝa ti nadanĝkes *agduyos* iti basol.
17 Adda iti dalan ti biag ti manĝicancano
iti panangisuro;
Nĝem ti manĝbaybay-a iti pannacatubnĝar agbiddut.
18 Ti manĝilimed iti gura naulbod dagiti
bibigna;

Ti agsao iti pammadpadakes maag.
19 Cadagiti adu a sao saan nga agcurang ti pannacasalungasing;
Ngem ti manengngel cadagiti bibigna agaramid a sisisirib.
20 Ti dila ti nalinteg *cas* pirac a napili:
Ti puso ti nadangkes bassit ti pategna.
21 Dagiti bibig dagiti nalinteg adu dagiti mataraonanda;
Ngem dagiti maag matmatayda iti caawan ti pannacaawatda.
22 Ti bendicion ni Jehova ti mangpabacnang;
Ket saanna nga anayan iti ladingit.
23 Iti maag cas panangayayamna ti pananngaramidna iti kinadakes;
Ket casta met ti sirib iti tao a mannacaawat.
24 Ti buteng ti nadangkes, isut' dumtengto kencuana;
Ket ti tarigagay ti nalinteg maitedto.
25 No macalabas ti alipugpog, ti nadangkes awanen;
Ngem ti nalinteg isut' agnanayon a bataý.
26 Cas suca cadagiti ngipen, ken cas asuc cadagiti mata,
Casta ti nasadut cadagiti mangibaon kencuana.
27 Ti panagbuteng ken ni Jehova paatidugenna dagiti aldaw;
Ngem dagiti tawen ti nadangkes mapaababadanto.
28 Ti inanama ti nalinteg kinaragsac*to*;
Ngem ti panagdaan ti nadangkes mapucawto.
29 Ti dalan ni Jehova maysa a sarikedked cadagiti nalinteg;
Ngem isut' pacadadaelan cadagiti agaramid iti kinakillo.
30 Ti nalinteg dinto maialis;
Ngem ti nadangkes dinto agtalinaed ditoy daga.
31 Ti ngiwat ti nalinteg agisengngay iti sirib;
Ngem ti naulpit a dila mapulsotto,
32 Dagiti bibig ti nalinteg ammoda ti macaay-ayo;
Ngem ti ngiwat ti nadangkes *agsao* iti kinaulpit.

Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.

11 Ti naulbod a cacatian maysa a cagura ni Jehova;
Ngem ti apag-isu a cati macaay-ayo kencuana.
2 No umay ni tangsit, umay metten ni bain;
Ngem cadagiti napacumbaba adda ni sirib.
3 Ti kinapalongdo dagiti nalinteg mangidalanto cadacuada;
Ngem ti kinaulpit dagiti nagulib mangdadaelto cadacuada.
4 Ti kinabacnang awanto mamaayna inton aldaw ti gura;
Ngem ti kinalinteg mangispal nga aggapu ken pataý.
5 Ti kinalinteg ti napalongdoan pagtarosennanto ti dalanna;
Ngem ti nadangkes pacatuangannanto ti kinadangkesna met laeng.
6 Ti kinalinteg dagiti nalinteg mangispalto cadacuada;
Ngem dagiti nagulib matiliwdanto iti kinakilloda met laeng.
7 Inton matay ti nadangkes a tao, ti namnama*na* mapucawto;
Ket ti inanama ti kinakillo mapucaw:
8 Ti nalinteg maispalto iti ducót,
Ket ti nadangkes maisandi kencuana.
9 Ti nadangkes a tao dadaelenna iti ngiwatna ti caarrubana;
Ngem gaput' pannacaammo maispalto ti nalinteg.
10 No adda pagimbagan dagiti nalinteg, ti ili agragragsac;
Ket no ti nadangkes mapucaw, adda panagariwawa.
11 Gaput' bendicion dagiti nalinteg maitan-oc ti ili;
Ngem maitublac gapu iti ngiwat dagiti nadangkes.
12 Ti mangumsi iti caarrubana awan ti siribna;
Ngem ti tao a mannacaawat cnpicupanna ti talnana.
13 Ti agalallatiw nga agidanondanon iti saosao, agipalgac iti palpalimed;
Ngem ti sitatalimudoc ti espirituna ilimedna ti panggep.
14 Iti pagawanan ti masirib a pananngidalan, ti ili matuang;
Ngem iti caadu dagiti agbabalanbalacad adda pannacaisalacan.
15 Ti manálag iti dina amammo, pagsicsicorannanto;
Ngem ti manggura iti pannálag, sitatalged.
16 Ti naragsac a babai magun-odna ti dayaw;
Ket dagiti nauyong a lallaki magunodda dagiti kinabacnang.

17 Ti mananĝnĝaasi a tao agaramid iti
pagimbagan ti cararuana met laenĝ;
Nĝem ti nadanĝcoc parigatenna ti
lasagna met laenĝ.
18 Ti nadanĝkes magunĝunana dagiti ma-
caallilaw a supapac;
Nĝem ti agmula iti kinalinteg *apitenna*
ti napaypayso a gunguna.
19 Ti sitataliuaed iti kinalinteg *macag-*
tenĝto iti biag;
Ket ti manĝsurot iti dakes *aramiden-*
nat' pacatayan met laenĝ.
20 Dagiti naulpit iti puso isudat' macari-
mon ken ni Jehova;
Nĝem dagiti napalonĝdoan iti dalan*da*
isudat' macaay-ayo kencuana.
21 *Uray* ti ima *dumket* iti ima, ti dakes a
tao saanto a di madusaan;
Nĝem ti putot dagiti nalinteg maispal-
to.
22 Cas aritos a balitoc iti subsub ti babuy,
Casta ti naimnas a babai nĝa awanan
kinaannad.
23 Ti tarigagay dagiti nalinteg isu laenĝ
ti naimbag;
Nĝem ti panaĝnamnama dagiti na-
danĝkes kinapunĝtot.
24 Adda agiburay ket sumanicua pay ket
di;
Ket adda met manĝnĝednĝed a nasur-
suroc pay nĝem calalainĝanna, ket
agduyos laenĝ ken kinapanĝlaw.
25 Ti managparabur a cararua mapaluc-
megto;
Ket ti agsibug, isu met laenĝ masibu-
ganto.
26 Ti manĝmetmet iti bagas, isuntot'
ilunlunod ti ili;
Nĝem ti bendicion agdissonto iti olo ti
manĝilaco.
27 Ti siaanep a manĝbiruc iti imbag,
birukenna ti parabur,
Nĝem ti manĝsarsarac iti dakes isun-
tot' umay kencuana.
28 Ti agtalec cadagiti sanicuana matnagto;
Nĝem ti sililinteg lumapsacto a cas
nalanĝto a bulonĝ.
29 Ti manĝgorogoro iti balayna met laenĝ
agtawidto iti anĝin;
Ket ti maag adipento ti masirib ti
pusona.
30 Ti bunĝa ti nalinteg cayo ti biag;
Ket ti masirib macaguyuguy cadagiti
cararua.
31 Adtoy, ti nalinteg masupapacanto di-
toy daga:
¡Dinto ket adaddan ti nadanĝkes ken
managbasol!

Nadumaduma a proverbio nĝa isupadida
ti nalinteg iti nakillo.

12 Siasinoman nĝa agayat iti pannaca-
isuro ayatenna ti pannacaammo;
Nĝem ti manĝgura iti panagtubnĝar
dueg.
2 Ti naimbag a tao maragpatnanto ti
parabur ni Jehova;
Nĝem iti tao a nadanĝkes ti segpenna
condenarennanto.
3 Ti tao saanto a pasinĝkedan a gapu iti
kinadanĝkes;
Nĝem ti ramut ti nalinteg dinto
maialis.
4 Ti maicari a babai isut' balanĝat ni
asawana;
Nĝem ti agaramid iti nacababain isut'
cas panagtumoy cadagiti tulanĝna.
5 Dagiti panunot dagiti nalinteg apag-
isuda;
Nĝem dagiti balacad dagiti nadanĝkes
isudat' panaĝallilaw.
6 Dagiti sao dagiti nadanĝkes panag-
sibloc iti dara;
Nĝem ti nĝiwat dagiti nalinteg ma-
nĝispalto cadacuada.
7 Dagiti nadanĝkes maitublacda, ket
awandan;
Nĝem ti balay dagiti nalinteg sititib-
kerto.
8 Ti maysa a tao madayawto cas catuto-
pan ti kinasiribna;
Nĝem ti nadanĝkesan iti puso mauy-
uyawto.
9 Nasaysayaat ti bassit ti pannacaipat-
pategna, ket adda adipenna,
Nĝem ti manĝidaydayaw iti bagína
met laenĝ, sa ket awan canenna.
10 Ti nalinteg a tao dunĝdunĝnĝoenna ti
biag ti animalna;
Nĝem dagiti nadunĝnĝo a caasi ti
nadanĝkes nadawelda.
11 Ti manĝtalon iti dagana addaanto iti
naruay a canen;
Nĝem ti manursurot cadagiti ubbaw
awanan ti pannacaawat.
12 Ti nadanĝkes tarigagayanna ti batenĝ
dagiti dakes a tao;
Nĝem ti ramut ti nalinteg agbunĝanto.
13 Cadagiti panaglabsinĝ dagiti bibig
adda silo cadagiti dakes a tao;
Nĝem ti nalinteg macaruarto iti pag-
ducotan.
14 Ti tao mapnecto iti imbag gapu iti
bunĝa ti ngiwatna;
Ket dagiti gapuanan dagiti ima ti tao
maipaaydanto kencuana.

15 Ti dalan ti maag nalinteg cadagiti
matana met laeng̃;
Ng̃em ti masirib ipang̃agna ti balacad.
16 Ti alipung̃et ti maag maammoan a
dagus;
Ng̃em ti manakem a tao ling̃danna ti
bain.
17 Ti mang̃yesng̃aw iti pudno iparang̃a-
rang̃na ti kinalinteg;
Ng̃em ti naulbod a sacsi, allilaw.
18 Adda agsao a sidadarasudos a cas cada-
giti panagduyoc ti campilan;
Ng̃em ti dila ti masirib isut' pia.
19 Ti bibig ti pudno agtalinaedto iti
agnanayon;
Ng̃em ti natiri a dila apagdaricmat
laeng̃.
20 Ti panang̃allilaw adda iti puso dagiti
agpakinakem iti dakes;
Ng̃em cadagiti mang̃ibalbalacad iti
cappia adda ragsac.
21 Awanto ti pagdacsan a mapasamac iti
nalinteg;
Ng̃em ti nadang̃kes mapnonto iti
dakes.
22 Dagiti natiri a dila macarimonda ken
ni Jehova;
Ng̃em dagiti napudno iti panagcucua
macaay-ayoda kencuana.
23 Ti nanacman a tao ilimedna ti ammo-
na;
Ng̃em ti puso dagiti maag agibunannag
iti kinamaag.
24 Ti ima dagiti nagaget agiggemto iti
panagturay;
Ng̃em ti nasadut maipaconto iti aramid
a nadagsen.
25 Ti bantot ti puso ti maysa a tao
mamagdumog kencuana;
Ng̃em ti naimbag a sao paragsakenna.
26 Ti nalinteg isut' mang̃idalan iti caar-
rubana;
Ng̃em ti dalan dagiti nadang̃kes mang̃-
pabiddut cadacuada.
27 Ti nasadut a tao dina tonoen ti naalana
iti panaganup;
Ng̃em ti napateg a gupit dagiti tao
maipaay iti nagaget.
28 Iti dalan ti kinalinteg adda ti biag;
Ket iti desdesna awan ni patay.

Nadumaduma a proverbio ng̃a isupadida ti nalinteg iti nakillo.

13 Ti masirib ng̃a anac *ipang̃agna* ti
pannursuro ni amana;
Ng̃em ti managuyaw dina deng̃gen ti
panang̃tubng̃ar.
2 Ti maysa a tao macacaanto iti imbag
gaput' bung̃a ti ng̃iwatna;
Ng̃em ti cararua ti mang̃liliput *ma-
ng̃anto* iti kinauyong̃.
3 Ti mang̃aluad iti ng̃iwatna salimetmet-
anna ti biagna;
Ng̃em ti mang̃ing̃ang̃a a napalalo cada-
giti bibigna addanto kencuana ti
pannacadadael.
4 Ti cararua ti nasadut agtarigagay, ket
awan mapaaddana;
Ng̃em ti cararua ti nagaget mapaluc-
megto.
5 Ti nalinteg a tao guraenna ti panagtiri;
Ng̃em ti nadang̃kes a tao nacarimri-
mon, ket maibabain.
6 Ti kinalinteg saluadanna ti nalinteg iti
dalan;
Ng̃em ti kinadang̃kes ipadsona ti ma-
nagbasol.
7 Adda la ket tay paginbabacnang̃enna
ti bagína, ket awan met ti adda
kencuana;
Adda la ket tay aginpapang̃law, sa man
no di dackel ti kinabacnang̃na.
8 Ti subbot ti biag ti tao isu ti kinabac-
nang̃na;
Ng̃em ti napang̃law dina deng̃gen ti
panang̃tubng̃ar.
9 Ti silaw ti nalinteg agragragsac;
Ng̃em ti pagsilawan ti nadang̃kes maid-
depto.
10 Gapu iti kinatang̃sit umay la ti riri;
Ng̃em cadagiti managsacbay adda ni
sirib.
11 Ti sanicua a pinaadda ti kinaubbaw
macraayto.
Ng̃em ti agurnong̃ gaput' pagbannogan-
na manayonanto.
12 Ti inanama a maitantantan pagsaki-
tenna ti puso;
Ng̃em no umapay ni calicagum, isut'
cayo ti biag.
13 Ti mang̃umsi iti sao iyegna kencuana
met laeng̃ ti pannacadadael;
Ng̃em ti agbuteng̃ iti bilin magungunaa-
nto.
14 Ti linteg ti masirib ubbog ti biag,
Tapno mabalin ti tao ti pumanaw ca-
dagiti silo ni patay.
15 Ti naimbag a panagawawat mang̃ted
ti parabur;
Ng̃em ti dalan ti managsalung̃asing̃
narigat.
16 Amin a manakem a tao agaramid a
siaammo;
Ng̃em ti maag iparammagna ti kina-
maag*na*.

17 Ti nadangkes a maibaon matnag iti dakes;
Ngem ti matalec nga embajador isut' salun-at.
18 Kinapanglaw ken bainto iti daydiay agmadi iti pannacaisuro;
Ngem ti mangicancano iti panangtubngar mapadayawanto.
19 Ti calicagum a matungpal nasam-it iti cararua;
Ngem isut' maysa a carimon dagiti maag ti ipapanawda iti dakes.
20 Makicuyogca cadagiti masirib a tao, ket masiribcanto;
Ngem ti cacuyog dagiti maag pagsicorannanto.
21 Ti dakes sursurotenna dagiti managbasol;
Ngem ti nalinteg masupapacanto iti imbag.
22 Ti naimbag a tao macaibati iti tawid cadagiti annac dagiti annacna;
Ket ti sanicua ti managbasol mapenpen a maipaay iti nalinteg.
23 Adu ti taraon iti talonen ti napanglaw;
Ngem adda madadael gapu iti saan a kinajusticia.
24 Ti mangiliclic iti pagbaot cagurana ni anacna;
Ngem ti agayat kencuana dusaenna a sireregta.
25 Ti nalinteg mangan ingngat' capcapnecan ti cararuana;
Ngem ti bucsit ti nadangkes macurangan to.

Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.

14 Amin a masirib a babai bangonenna ti balayna;
Ngem ti maag purienna cadagiti imimana met laeng.
2 Ti magna iti panaglintegna agbuteng ken ni Jehova;
Ngem ti nadangkesan cadagiti dalanna isut' umsienna.
3 Iti ngiwat ti maag adda pagbaot a maipaay iti tangsitna;
Ngem dagiti bibig dagiti masirib manalacnib cadacuada.
4 Iti yan nga awan ti bacbaca, nadalus ti colloob;
Ngem adu ti pagrang-ayan gapu iti bileg ti baca.
5 Ti matalec a sacsi dinto agtiri;
Ngem ti naulbod a sacsi agyesngaw cadagiti tiri.
6 Ti managuyaw birukenna ti sirib, ket awan;
Ngem ti pannacaammo nalaca iti addaan pannacaawat.
7 Inca iti sangoanan ti maag a tao,
Ket dimonto maimatangan dagiti bibig ti pannacaammo.
8 Ti sirib ti manakem isut' pannacaawatna iti dalanna;
Ngem ti kinamaag dagiti maag pannacallilaw.
9 Ti daton iti salungasing ababienna dagiti maag;
Ngem cadagiti nalinteg adda naimbag a nakem.
10 Ti puso ammona ti paitna met laeng;
Ket ti gangannaet saan a bumiang iti ragsacna.
11 Ti balay ti nadangkes mapadsonto;
Ngem ti calapaw ti nalinteg rumangpayanto.
12 Adda dalan a cas la nalinteg iti maysa a tao;
Ngem ti tungpalna dagiti dalan ni patay.
13 Uray iti panagcatawa ti puso agladingit;
Ket ti tungpal ti ragsac isut' bantot.
14 Ti sumanod iti pusona mabsogto cadagiti panagcucuana met laeng;
Ket ti naimbag a tao *mapnecto* gapu kencuana met laeng.
15 Ti nanengnneng patienna amin a sao;
Ngem ti manakem a tao matmatanna a nalaing ti papananna.
16 Ti masirib a tao agbuteng, ket agpanaw iti dakes;
Ngem ti maag agsaliwawa, ket agtaltalec.
17 Ti nadarás nga agpungtot minamaagto ti panagcucuana;
Ket ti tao a nadangkes ti segsegpenna magurgura.
18 Ti nanengneng agtawid iti kinamaag;
Ngem dagiti manaken mabalangatanda iti pannacaammo.
19 Dagiti managdacdakes agrucnoyda iti saclang dagiti naimbag;
Ket dagiti nadangkes, cadagiti ruangan dagiti nalinteg.
20 Ti napanglaw manggurgura uray cadagiti caarrubana met laeng;
Ngem ti nabacnang adu dagiti gagayyemna.
21 Ti mangumsi iti caarrubana macabasol;
Ngem ti adda caasina cadagiti napanglaw, isut' naragsac.

22 Saanda ngamin a bumiddut dagiti agpakinakem iti dakes?
Ngem ti caasi ken pudno *maipaaydanto* iti agpakinakem iti naimbag.
23 Iti amin a pagbannogan adda gungunaen;
Ngem ti saosao dagiti bibig *agturong* laeng iti kinapanglaw.
24 Ti balangat dagiti masirib dagiti kinabacnangda;
Ngem ti kinamaag dagiti maag kinamaag *laeng*.
25 Ti napudno a sacsi mangispal cadagiti cararua;
Ngem ti agyesngaw cadagiti ulbod mangallilaw.
26 Iti panagbutengg ken ni Jehova adda napigsa a panagtalec;
Ket dagiti annacna addanto yan a pagcamangganda.
27 Ti panagbutengg ken ni Jehova ubbog ti biag;
Tapno mabalin ti tao ti pumanaw cadagiti silo ni patay.
28 Ti dayag ti ari adda iti kinaadu ti ili;
Ngem ti pacarbaan ti principe adda iti kinakirang ti ili.
29 Ti nabannayat a macapungtot dackel ti pannacaawatna;
Ngem ti nadarasudos ti espirituna itantan-ocna ti kinamaag.
30 Ti natalna a puso isu ti biag ti lasag;
Ngem ti apal isut' panagtumoy dagiti tulang.
31 Ti mamarigat iti napanglaw laisenna ti Nangaramid kencuana;
Ngem ti adda caasina iti macurangan padayawanna.
32 Ti nadangkes maipisoc iti dakes a panagcucuana;
Ngem ti nalinteg adda camangna iti ipapatayna.
33 Ni sirib agintec iti puso ti addaan pannacaawat;
Ngem *ti adda* iti caungan dagiti maag maipacaammo.
34 Ti kinalinteg itan-ocna ti nacion;
Ngem ti basol pacaumsian ti aniaman nga ili.
35 Ti parabur ti ari agturong iti adipen a masirib ti panagcucuana;
Ngem ti pungtotna *agturongto* iti mangibabain.

Nadumaduma a proverbio nga isupadida ti nalinteg iti nakillo.

15 Ti naalumamay a sungbat pagtuckiadenna ti pungtot;
Ngem ti macapaladingit a sao pataudenna ti unget.
2 Ti dila ti masirib iyesngawna ti pannacaammo nga apag-isu;
Ngem ti ngiwat dagiti maag agibuyat iti kinamaag.
3 Dagiti mata ni Jehova addada iti amin a yan,
A sisisiput cadagiti dakes ken naimbag.
4 Ti mamapia a dila cayo ti biag;
Ngem ti kinaulpit kencuana pacaboongan ti espiritu.
5 Ti maag umsienna ti panangisuro ni amana;
Ngem ti mangipateg iti panangtubngar gun-odenna ti kinanacman.
6 Iti balay ti nalinteg adda adu a gameng;
Ngem cadagiti maunnud ti nadangkes adda ni ducot.
7 Dagiti bibig ti masirib agiwara ti pannacaammo;
Ngem ti puso ti maag saan nga agcasta.
8 Ti daton ti nadangkes macarimon ken ni Jehova;
Ngem ti cararag ti nalinteg isut' macaay-ayo kencuana.
9 Ti dalan ti nadangkes macarimon ken ni Jehova;
Ngem ayatenna ti sumurot iti kinalinteg.
10 Adda macasasakit a panangdusa iti mangbaybay-a iti dalan;
Ket ti gumura iti panangtubngar matayto.
11 Da Tanem ken Dadael addada iti saclang ni Jehova:
¡Casanonto ket din dagiti puso dagiti annac dagiti tao!
12 Ti managumsi dina pagayatan ti matubngar;
Dinto mapan cadagiti masirib.
13 Ti naragsac a puso paisemenna ti rupa;
Ngem iti ladingit ti puso maburac ti espiritu.
14 Ti puso ti addaan pannacaawat birukenna ti pannacaammo;
Ngem ti ngiwat dagiti maag agtaraon iti kinamaag.
15 Amin nga aldaw ti naparigat dakesda;
Ngem ti siraragsac ti pusona cancanayon a dayá kencuana.

16 Nasaysayaat ti bassit, a cacanunonŋna
ti panagbutenŋ̃ ken ni Jehova,
Nŋ̃em ti dackel a gamenŋ̃ ket ducot ti
cacuyogna.
17 Nasaysayaat ti panŋ̃aldaw a natnatenŋ̃,
nŋ̃a addaan ayat,
Nŋ̃em ti inyububonŋ̃ a haca ket gura
ti cacuyogna.
18 Ti managpunŋ̃tot a tao pataudenna i
riri;
Nŋ̃em ti nabannayat nŋ̃a agpunŋ̃tot
epepenna ti rinŋ̃gor.
19 Ti dalan ti nasadut cas la alad a siit;
Nŋ̃em ti dalan ti nalinteg calsada a
dackel.
20 Ti masirib nŋ̃a anac paragsakenna ni
amana;
Nŋ̃em ti maag nŋ̃a anac laisenna ni
inana.
21 Ti kinamaag pacaragsacan ti awanan
sirib;
Nŋ̃em ti tao a mannacaawat lintegenna
ti ipapanna.
22 No awan ti balacad, dagiti gandat
mawasda;
Nŋ̃em iti caadu dagiti mamalacad
mapatibkerda.
23 Ti tao adda ragsacna iti sunŋ̃bat ti
nŋ̃iwatna;
Ket ti maysa a sao iti maitutop a
batanŋ̃na, ¡amanŋ̃an a nagimbag!
24 Iti masirib ti dalan ti biag agpanŋ̃ato,
Tapno mapanawanna ti Infierno iti
baba.
25 Ni Jehova parutennanto ti balay ti
natanŋ̃sit;
Nŋ̃em ipasdecnanto ti paginŋ̃gaan ti
babai a bálo.
26 Dagiti dakes a pakinakem macarimonda
ken ni Jehova;
Nŋ̃em dagiti nacaay-ayo a sao nadalusda.
27 Ti narawet iti gungunaen parinŋ̃gorenna ti balayna met laenŋ̃;
Nŋ̃em ti manŋ̃gura cadagiti pannucsuc,
agbiagto.
28 Ti puso ti nalinteg ubugenna ti isusunŋ̃batna;
Nŋ̃em ti nŋ̃iwat ti nadanŋ̃kes agibuyat
cadagiti dakes a banag.
29 Ni Jehova adayu cadagiti nadanŋ̃kes;
Nŋ̃em denŋ̃genna ti cararag dagiti
nalinteg.
30 Ti silnag dagiti mata paragsakenna ti
puso;
Ket dagiti naimbag a damag palucmegenda dagiti tultulanŋ̃.
31 Ti lapayag a manŋ̃ipanŋ̃ag iti panagtubnŋ̃ar ti biag
Agtaenŋ̃to iti yan dagiti masirib.
32 Ti manŋ̃paid iti pannacaisuro laisenna
ti cararuana met laenŋ̃;
Nŋ̃em ti manŋ̃ipanŋ̃ag iti panagtubnŋ̃ar
gun-odenna iti pannacaawat.
33 Ti panagbutenŋ̃ ken ni Jehova sursuro
ti sirib;
Ket umun-una nŋ̃em ti dayaw ti kinapacumbaba.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

16 Dagiti pakinakem ti puso bianŋ̃ ti
tao;
Nŋ̃em ti sunŋ̃bat ti dila aggapu ken
ni Jehova.
2 Amin dagiti dalan ti maysa a tao
nadalusda cadagiti matana met laenŋ̃;
Nŋ̃em ni Jehova gantinŋ̃enna dagiti
espiritu.
3 Icumitmo dagiti aramidmo ken ni
Jehova,
Ket dagiti caracarmo mapasinŋ̃kedandanto.
4 Ni Jehova inaramidna amin nŋ̃a adda
iti tunŋ̃pal a pacaisanŋ̃ratanda;
Wen, uray dagiti nadanŋ̃kes a maisanŋ̃rat iti aldaw ti ranŋ̃gas.
5 Isu-amin a natanŋ̃sit ti pusona macarimon ken ni Jehova;
Uray ti ima *dumket* iti ima, isu saanto a di madusa.
6 Gaput' caasi ken pudno maicaro ti
kinakillo;
Ket gapu iti butenŋ̃ ken ni Jehova
dagiti tao panawanda ti dakes.
7 No dagiti dalan ti maysa a tao macayayoda ken ni Jehova,
Pakicappiaenna kencuana uray dagiti
cabusorna.
8 Nasaysayaat ti bassit, agraman kinalinteg,
Nŋ̃em ti adu a masapulan a cacanunonŋ̃
ti kinakillo.
9 Ti puso ti tao segsegpenna ti dalanna,
Nŋ̃em ni Jehova ituronŋ̃na dagiti
addanŋ̃na.
10 Ti nadiosan a panaŋ̃ikeddenŋ̃ adda
cadagiti bibig ti ari;
Ti nŋ̃iwatna saanto nŋ̃a agsalunŋ̃asinŋ̃
iti panaŋ̃ipato.
11 Ti apag-isu a titimbenŋ̃an ken cacatian
cucua ida ni Jehova;

Amin dagiti panimbenĝ iti supot aramidna.
12 Maysa a macarimon cadagiti ari ti panagaramid iti kinadanĝkes;
Ta ti trono impasdec ti kinalinteg.
13 Dagiti sililinteg a bibig isudat' macaayayo cadagiti ari;
Ket ayayatenda ti agsao iti nalinteg.
14 Ti runĝsot ti maysa nĝa ari *cas* cadagiti manĝipacaammo iti patay;
Nĝem ti masirib a tao pagtalnaennanto.
15 Iti lawag ti lanĝa ti ari adda biag;
Ket ti paraburna cas ulep ti maududi a tudo.
16 Amanĝan a nagsaysayaat ti pananĝgunod iti kinasirib nĝem iti balitoc!
Wen, ti pananĝgun-od iti pannacaawat adadda a pilien nĝem iti pirac.
17 Ti calsada a dackel ti nalinteg isu ti ipapanawna iti dakes;
Ti manalimetmet iti dalanna salacnibanna ti cararuana.
18 Ti kinatanĝsit casacbayan ti pannacadadaĕl,
Ket ti napalanĝguad nĝa espiritu casacbayan ti pannacatnag.
19 Nasaysayaat ti kinapacumbaba ti espiritu cadagiti napanĝlaw,
Nĝem ti pannakibinĝay iti sinamsam cadagiti natanĝsit.
20 Ti manĝicancano iti sao masaracanna ti imbag;
Ket siasinoman nĝa agcammatalec ken ni Jehova, isut' nagasat.
21 Ti masirib ti pusona managantot' manakem;
Ket ti kinasam-it dagiti bibig deggeganna ti pannacasursuro.
22 Ti pannacaawat ubbog ti biag iti tao a yanna;
Nĝem ti pannacatubnĝar dagiti maag ti kinamaag*da*.
23 Ti puso ti masirib manĝisuro iti nĝiwatna;
Ket manĝnayon iti pannacasursuro cadagiti bibigna.
24 Dagiti nacay-ayo a sao *arigda* la rára,
Nasam-itda iti cararua, ket salun-at cadagiti tulanĝ.
25 Adda dalan a cas la nalinteg iti maysa a tao,
Nĝem ti panunĝpalanna daldalan ni patay.
26 Ti essem ti agtrabajo a tao agtrabajo a gapu kencuana;
Ta ti nĝiwatna manĝdagdag *kencuana*.
27 Ti tao nĝa awan cais-iscanna segsegpenna ti ranĝgas;
Ket cadagiti bibigna adda bumarbara nĝa apuy.
28 Ti naulpit a tao agiracurac iti ringgor;
Ti managdayenĝdenĝ mapaadayuna dagiti nangrona a gagayyem.
29 Ti tao a nauyonĝ masulisugna ti caarrubana,
Ken ituronĝna iti dalan a saan a naimbag.
30 Ti manĝikirem cadagiti matana, *isut'* panagpakinakemna cadagiti nadanĝkes a banag;
Ti managem-em cadagiti bibigna manĝpaltuad iti dakes.
31 Ti ubanan nĝa olo balanĝat ti kinadayag;
Masaracanto iti dalan ti kinalinteg.
32 Ti nabannayat nĝa agpunĝtot nasaysayaat nĝem ti nabileg;
Ken ti manĝturay iti kinainĝelna, nasaysayaat nĝem ti manĝparmec iti maysa a ciudad.
33 Ti gasat maipalladaw iti saclot;
Nĝem ti dagup ti pannacaikeddenĝna bianĝ ni Jehova.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

17 Nasaysayaat ti namagmagan a sangcasacmul, ket cacuycuyogna ni kinatalna,
Nĝem ti balay a napno iti panagramrambac a buyugen ti riri.
2 Ti adipen a nainacman ti panagcucuana iturayannanto ti anac a manĝibabain,
Ket maibinĝayto iti tawiden dagiti agcacabsat.
3 Ti pagguguran agservi iti pirac, ken ti horno iti balitoc;
Nĝem ni Jehova suutenna dagiti puso.
4 Ti managdacdakes imdenĝanna dagiti nadanĝkes a bibig;
Ket ti naulbod ipanĝagna ti dila á naranĝgas.
5 Siasinoman a manĝrabrabac iti napanĝlaw, umsaenna ti Nanĝaramid kencuana;
Ket ti agragsac iti didigra saanto a di madusa.
6 Ti annac dagiti annac isudat' balanĝat dagiti lallacay;
Ket ti dayaw dagiti annac dagiti dadackelda.
7 Ti natan-oc a panagbitla saan a dumket iti maag;
Nacurcuranĝ man ti *idedeckelda* dagiti naulbod a bibig iti principe.

8 Ti pannocsoc *cas* napateg a bato cadagiti mata ti tao a yanna;
Uray sadinoman a turongenna, rumangay.
9 Ti mangabbong iti salungasing birukenna ti ayat;
Ngem ti mangdagdagullit iti maysa a panggep, mapaadayu dagiti nangrona a gagayyem.
10 Ti panagtubngar sumrec a naununeg iti maysa nga addaan pannacaawat
Ngem ti sangagasut a baot iti maysa a maag.
11 Ti dakes a tao birbirukenna laeng ti panagsukir;
Anansata ti nadawel a mangipacdaar maibaonto a bumusor kencuana.
12 Ti maysa nga oso a caba-ian a natacawan cadagiti urbonna sabtenna la coman ti maysa a tao,
Ad-adda ngem ti maysa a maag iti kinamaagna.
13 Siasinoman nga isupapacna ti dakes iti imbag,
Ti dakes dinto pumanaw iti balayna.
14 Ti pannacairugi ti riri *cas* no ti maysa ibuangna ti danum;
Anansata lisiam ti susic, iti sacbay ti cabil.
15 Ti mangalangon iti nadangkes, ken ti mangpodanir iti nalinteg,
Isuda a dua agpadpadada a macarimon ken ni Jehova.
16 Apayapay adda ngata pateg iti ima ti maag a panggatangna iti kinasirib,
Idinto nga awan kencuana ti pannacaawat?
17 Ti gayyem agayat iti amin a tiempo;
Ket ti cabsat nayanac a maipaay iti pacarigatan.
18 Ti tao nga awan pannacaawatna agsipat,
Ket agbalin a sálag iti saclang ti caarrubana.
19 Ayatenna ti panagsalungasing ti agayat iti ringgor;
Ket ti mangital-o iti ruangan birukenna ti pannacadadael.
20 Ti naiwawa ti pusona awan imbag a masaracna;
Ket ti addaan naulpit a dila matnag iti ranggas.
21 Ti agputot iti maag pagladladingitannanto;
Ket ti ama ti maag awan ragsacna.
22 Ti naragsac a puso naimbag nga agas;
Ngem ti siduducot nga espiritu magmaganna ti tultulang.
23 Ti nadangkes a tao awatenna ti pannocsoc nga aggapu iti barucong,
A mangkillo cadagiti dalan ti kinajusticia.
24 Ti kinasirib adda iti saclang ti addaan pannacaawat;
Ngem dagiti mata ti maag addada cadagiti ungto ti daga.
25 Ti maag nga anac isut' liday ken amana,
Ken pait iti nangipasngay kencuana.
26 Casta met ti panangdusa iti nalinteg, saan a naimbag,
Uray ti panangdanar cadagiti natacneng gaput' kinalintegda.
27 Ti mangmedmed cadagiti saona adda ammona;
Ket ti nalamiis ti nakemna tao a mannacaawat.
28 Uray pay ti maag, no tenglenna ti talnana, maibilang a masirib;
No pagcaemenna dagiti bibigna, *maibilang* a manakem.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

18 Ti suminsina birukenna ti tarigagayanna *met laeng*,
Ket carungsotna ti amin a napalongdoan a kinasirib.
2 Ti maag awanan rag-o iti pannacaawat,
No saan laeng a ti panagpadlaw ti pusona.
3 No dumteng ti nadangkes, dita dumteng met ti uyaw,
Ket cacuycuyog ni pannacaibabain ni umsa.
4 Dagiti sao ti ngiwat ti tao *arigda* cadagiti adalem a dandanum;
Ti ubbog ti sirib *cas* agayus a baresbes.
5 Ti panangraem iti kinatao ti nadangkes saan a nasayaat,
Uray ti panangkillo iti nalinteg iti panangocom.
6 Dagiti bibig ti maag sumrecda iti susic,
Ket ti ngiwatna agayab cadagiti saplit.
7 Ti ngiwat ti maag isut' pacadadaelanna,
Ket dagiti bibigna isudat' silo ti cararuana.
8 Dagiti sao ti managarasaas arigda la naimas a cancanen,
Ken dumanonda cadagiti caungan a paspaset.
9 Casta met ti naliway iti aramidna

Isut' cabsat iti managdadael.
10 Ti nagan ni Jehova nabileg a sariked-ked;
Ti nalinteg agtaray kencuana, ket natalged.
11 Ti sanicua ti nabacnañ a tao isu ti nabileg a ciudadna,
Ket cas natayag a bacud iti panañgi-pagarupna.
12 Iti casacbayan ti pannacadadael, ti puso ti tao agpalañgguad;
Ket iti casacbayan ti kinadayaw *adda* ni kinapacumbaba.
13 Ti sumuñgbat a dina pay manñgñgeg ñga umuna,
Kinamaag ken pacaibabainan kencuana.
14 Ti espiritu ti tao ibturennanto ti kinacapsutna;
¿Ñgem iti naducot ñga espiritu siasino ti macaanus?
15 Ti puso ti masirib gun-odenna ti pannacaammo;
Ket ti lapayag ti masirib agsapul iti pannacaammo.
16 Ti ranñcap ti tao manñipaay kencuana iti pagyanan,
Ket yegna iti saclañ dagiti naindaclan a tattao.
17 Ti manñsalacnib iti calinteganna ñga umuna *cas la* nalinteg;
Ñgem ti caarrubana umay ket palut-putenna.
18 Ti panaggagasanñgasat pagsardeñenna dagiti susic,
Ket ibiñbiñayna cadagiti nabileg.
19 Ti cabsat a nadañranan *narigrigat a parucmaen* ñgem ti napigsa a ciudad;
Ket dagiti *cacasta* a riri casda la balunet ti castillo.
20 Ti tian ti tao mapunnonto iti bunña ti ñgiwatna;
Iti mapatanor dagiti bibigna mapnecto.
21 Patay ken biag addada iti pannacabalin ti dila;
Ket dagiti agayat kencuana canendanto ti bunñana.
22 Siasinoman a macasarac iti asawa macasarac iti naimbag a cucua,
Ken magun-odna ti parabur ni Jehova.
23 Ti napañglaw aramatenna ti panagpacpacaasi,
Ñgem ti nabacnañ sumuñgbat a sigugubsañ.
24 Ti tao a mannakigayyem pacadadaelanna met laeñ;
Ñgem adda gayyem a nadecdecket ñgem cabsat.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

19 Nasaysayaat ti napañglaw a magna iti kinalinteg
Ñgem ti naulpit cadagiti bibigna ken maag.
2 Casta met, a ti cararua ñga awanan ammo saan a naimbag;
Ken ti agdarasudos cadagiti sacana bumasol.
3 Ti kinamaag ti tao carracarraenna ti dalanna;
Ket ti pusona sumasair ken Jehova.
4 Ti sanicua nayonanna dagiti gagayyem;
Ñgem ti napañglaw maisina iti gayyemna.
5 Ti natiri a sacsi saanto a di madusa;
Ket ti agyesnñaw cadagiti ulbod dinto macalasut.
6 Adunto dagiti agdawat iti caasi ti managparabur a tao;
Ket amin a tao sigagayyem iti manñted iti sagsagut.
7 Amin dagiti cacabsat ti napañglaw gumurada kencuna:
¡Amañgan a nacarcaron ti yaadayu dagiti gagayyemna kencuana!
Ituggodna *ida* cadagiti sao, *ñgem* awandan.
8 Ti manñgun-od iti kinasirib ayatenna ti cararuana met leañ;
Ti manalimetmet iti pannacaawat macasaractot' imbag.
9 Ti natiri a sacsi saanto a di madusa;
Ket ti agyesnñaw cadagiti ulbod mapucawto.
10 Ti nanam-áy a biag saan ñgata a mainugot iti maag;
Adadda man a saanen ñga ti maysa ñga adipen iturayanna dagiti principe.
11 Ti kinanacman ti tao pagbalinenna a nabannayat ñga agpuñgtot;
Ket ti dayawna ti panañgpalabesna iti caniwas.
12 Ti runñsot ti ari cas uga ti maysa a leon;
Ñgem ti paraburna cas linnaaw ñga agdisso iti root.
13 Ti maag ñga anac isut' didigra ni amana;
Ket dagiti riñggor ti babai ñga asawa isudat' cancanayon a panagtedted.
14 Balay ken kinabacnañ tawiden ida cadagiti amma;
Ñgem ti manakem a babai ñga asawa aggapu ken ni Jehova.

15 Ti panaginat-inat mangituronĝ iti nargaan a turog;
Ket ti cararua a nasadut agsagabanto iti bisin.
16 Ti manalimetmet iti bilin salimetmetanna ti cararuana;
Nĝem ti sililiway cadagiti dalanna matayto.
17 Ti addaan asi cadagiti napanĝlaw pautangannа ni Jehova;
Ket ti naimbag nĝa aramidna bayadannanto nĝa isubli kencuana.
18 Dusaem ni anacmo, no makitam nĝa adda inanama;
Nĝem dimo igaged ta pusom iti pannacadadaelna.
19 Ti tao a dackel ti runĝsotna baclayennanto ti dusa;
Ta no ispalem, rebbenĝmo nĝa ispalen man met laenĝen.
20 Ipanĝagmo ti patigmaan, ket awatem ti pannacaisuro,
Tapno masiribca inton ududina a panaggibusmo.
21 Adu a pakinakem ti adda iti puso ti maysa a tao;
Nĝem ti patigmaan ni Jehova, dayta agnayonto.
22 Ti mamagbalin iti maysa a tao tapno pagrayoan isu ti kinaayatna;
Nĝem nasaysayaat ti napanĝlaw a tao nĝem iti managulbod.
23 Ti panagbutenĝ ken ni Jehova *agturonĝ* iti biag;
Ket *ti casta* agtaenĝto a sipepennec;
Isu saanto a sucnalan ti dakes.
24 Ti nasadut ilumlumna ti imana iti pinĝgan,
Ket dinanto pay unay maidanon iti nĝiwatna manen.
25 Danarem ti managuyaw, ket ti nanenĝnenĝ masursuronanto ti kinanacman;
Ken tubnĝarem ti adda pannacaawatna, *ket* maawatannanto ti pannacaammo.
26 Ti manĝcabil ken amana ken pagtalawenna ni inana,
Inanac a manĝibabain ken manĝyeg iti ababi.
27 Sardayam, anacco, ti dumnĝeg iti pannursuro
A pacayawawanam cadagiti sao ti pannacaammo.
28 Ti awan cais-iscanna a sacsi rabrabnĝisenna ti kinajusticia;
Ket ti nĝiwatna cadagiti nadanĝkes agalimon iti kinadanĝkes.
29 Sisasaganan ti panangocom cadagiti managuyaw,
Ken sapsaplit iti bucot dagiti maag.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

20 Ti arac managrabrabac, ti nainĝel nĝa inumen managrinĝrinĝgor;
Ket siasinoman a mailaw-an cadacuada saan a masirib.
2 Ti kigtot ti ari cas panaguga ti leon;
Ti manĝgargari kencuana nĝa agpunĝtot macabasol iti biagna met laenĝ.
3 Maysa a pacaidayawan iti maysa a tao ti icacayacayna iti rinĝgor;
Nĝem amin a maag makiriririnto.
4 Ti nasadut saanto nĝa agarado gapu iti lam-ec;
Makilimosto nĝarud no panagani, ket awantot' mapaaddana.
5 Ti patigmaan iti puso ti tao *cas* manĝliwenĝliwenĝ a danum;
Nĝem ti tao a manacaawat maaonnanto.
6 Cadagiti caaduan a tao tunĝgal maysa iwarnacna ti kinaayatna met laenĝ;
¿Nĝem iti mapagtalcan a tao siasinot' macasarac?
7 Ti nalinteg a tao a magna iti kinasinĝpetna,
Benditodanto dagiti annacna iti calpasanna.
8 Ti ari nĝa agtugaw iti trono ti panĝocoman
Wacnitanna ti amin a dakes cadagiti mátana.
9 Siasino ti macabalin nĝa agcuna, ¿Pinagdaluscon ti pusoc,
Sidadalusac iti basolco?
10 Dagiti agduduma a panimbenĝ ken agduduma a sucatan,
Isuda a dua agpadada a macarimon ken ni Jehova.
11 Uray ti ubinĝ ipacaammona ti bagína cadagiti panagcucuana,
No nadalus man ti aramidna, wenno nalinteg.
12 Ti macanĝnĝeg a lapayag, ken ti macakita a mata,
Agpadpada nĝa inaramid ni Jehova ida.
13 Dimo ayaten ti turog, di la ket ta pumanĝlawca;
Luctam dagita matam, *ket* mapneccanto iti taraon.
14 Dakes, dakes, cuna ti gumatanĝ;

Ngem inton nacapanen iti dalanna,
agpasindayagen.
15 Adda balitoc ken naruay a rubi;
Ngem dagiti bibig ti pannacaammo
napategda nga alicamen.
16 Alaem ti pagan-anay ti manalag iti di
amammo,
Ket cas salda igawidmo ti manalag
cadagiti ganganaet.
17 Ti tinapay ti kinaulbod nasam-it iti
tao;
Ngem calpasanna ti ngiwatna mapnonto iti baggiing.
18 Amin a gandat pasingkedan ti panagpatigmaan;
Ket babaen ti nasirib a pannacaiturong makigubatca.
19 Ti agal-allatiw cas agidanondanon
agipalgac cadagiti palpaiimed;
Dica ngarud makicuycuyog iti mangingnga unay cadagiti bibigna.
20 Siasinoman a mangilunod ken amana
wenno inana,
Ti pagsilawanna maiddepto iti cangisit
ti sipnget.
21 Ti tawid napartac a magun-od iti damdamona;
Ngem ti panungpalanna saanto a nagasat.
22 Dimo cunaen, Ibalesconto ti dakes;
Agpannurayca ken ni Jehova, ket isalacannacanto.
23 Dagiti agduduma a panimbeng macarimonda ken ni Jehova;
Ket naulbod a timbengan saan a nasayaat.
24 Dagiti pannagna ti tao cucua ni
Jehova;
Casano ngad ita ti pannacaawat ti tao
iti dalanna?
25 Maysa a silo iti tao ti panagcuna a
sidadarasudos, *Isut'* santo;
Ken panamalpalutput iti calpasan ti
panagcari.
26 Ti masirib nga ari itar-apna dagiti
nadangkes,
Ket iparabawna cadacuada ti pilid *a*
pagbayo.
27 Ti espiritu ti tao pagsilawan ni Jehova,
A mangsukisuc cadagiti amin a caungan a paspaset.
28 Ti kinaayat ken kinapudno salacnibanda ti ari;
Ket ti tronona saranayen ti kinaayat.
29 Ti dayaw dagiti agtutubo a lallaki ti
kinapigsada;
Ket ti kinasayaat dagiti lallacay ti olo
nga ubanan.
30 Dagiti sapsaplit a sumugat ugasanda ti
dakes;
Ket dagiti danog *sucnorenda* dagiti
caungan a paspaset.

Nadumaduma a ballaag a maipapan iti biag ken panagcucua.

21 Ti puso ti ari adda iti ima ni Jehova
a cas cadagiti ayayus;
Iturongna iti sadinoman a pagayatanna.
2 Amin a dalan ti tao nalinteg cadagiti
matana met laeng;
Ngem ni Jehova gantingenna dagiti
puspuso.
3 Ti panagaramid iti kinalinteg ken
kinajusticia
Adadda nga awaten ni Jehova ngem ti
daton.
4 Ti nangato a panagkitkita, ken ti
natangsit a puso,
Uray pay ti pagsilawan ti nadangkes,
basol.
5 Dagiti panunot ti nagaget *agduyosda*
laeng iti panagrang-ay,
Ngem amin a naganat *gumanat* laeng
nga agpanglaw.
6 Ti pananggun-od iti gamgameng gapu
iti naulbod a dila
Isut' alingasaw a pagalallicubengen
dagiti agbiruc iti patay.
7 Ti kinauyong dagiti nadangkes mangisagadto cadacuada,
Gapu ta madida nga agaramid iti kinajusticia.
8 Ti dalan ti nacargaan iti babac nalaus
a nagkillo;
Ngem no ti nadalus, ti aramidna nalinteg.
9 Nasaysayaat ti agnaed iti suli ti toctoc
ti balay,
Ngem ti pannakinaed iti mannakiringgor a babai iti nalawa a balay.
10 Ti cararua ti nadangkes tarigagayanna
ti dakes:
Ti caarrubana saan a macasarac iti
parabur cadagiti matana.
11 No madusa ti managuyaw, mapasirib
ti nanengnengneng;
Ket no ti masirib maisuro, awatenna
ti pannacaammo.
12 Ti nalinteg a tao ototobenna ti balay
ti nadangkes,
No casano ti pannacaitublac dagiti nadangkes iti pannacarbada.
13 Siasinoman a mangapput cadagiti lapayagna iti ickis ti napanglaw,

Isu umkisto met, nĝem dinto maipanĝag.
14 Ti ságut a nalimed pagtalnaenna ti punĝtot;
Ket ti maysa a ranĝcap iti saclot epepenna ti napigsa a narunĝsot.
15 Rag-o iti nalinteg ti panagaramidna iti kinajusticia,
Nĝem isut' pannacadadael cadagiti agararamid iti kinadanĝkes.
16 Ti tao a mayawawan iti dalan ti pannacaawat
Aginanánto iti tallaonĝ dagiti natay,
17 Ti agayat iti panagayayam napanĝlawto a tao:
Ti agayat iti arac ken lana saanto a nabacnanĝ.
18 Ti nadanĝkes isut' sambot ti nalinteg;
Ket ti manĝliliput maisuno iti nalinteg.
19 Nasaysayaat ti agnaed iti daga a lanĝlangalanĝ,
Nĝem iti *pannakinaed* iti babai a mannakiriŋggor ken naalipunĝet.
20 Adda napateg a gamenĝ ken lana iti balay ti masirib;
Nĝem ti maag a tao alimunenna.
21 Ti manursurot iti kinalinteg ken kinaayat
Masaracanna ti biag, kinalinteg, ken dayaw.
22 Ti masirib a tao ulienna ti ciudad ti napigsa,
Ket deppesenna ti bileg ti kinatalgedna.
23 Siasinoman a manalimetmet iti nĝiwat ken dilana
Salacnibanna ti cararuana cadagiti ducducot.
24 Ti natanĝsit ken napalanĝguad a tao, managuyaw ti naganna;
Agaramid iti kinacuspag ti kinatanĝsit.
25 Ti calicagum ti nasadut mamapatay kencuana;
Ta dagiti imana madida nĝa agbannog.
26 Adda agagum a narawet nĝa agmalmalem;
Nĝem ti nalinteg agited ken di agmedmed.
27 Ti daton ti nadanĝkes maysa a kinarimon;
¡Dinto adadda, no ipaayna a sidadanĝkes ti panunotna!
28 Ti natiri a sacsi mapucawto;
Nĝem ti tao a dumnĝeg agsaonto tapno agtalinaed.
29 Ti nadanĝkes a tao irupanĝetna ti rupana;
Nĝem no ti nalinteg, patibkerenna dagiti dalanna.
30 Awan ti kinasirib wenno pannacaawat
Wenno patigmaan a macaniwas ken ni Jehova.
31 Ti cabayo maisagana a maipaay iti aldaw ti bacal
Nĝem ti balligi biang ni Jehova.

Nadumaduma nĝa alagaden ken panĝpaannad.

22 Ti *naimbag* a pacasasaoan adadda a pilien nĝem iti dackel a kinabaenanĝ,
Ket ti naayat a parabur adadda nĝem pirac ken balitoc.
2 Dagiti nabacnanĝ ken napanĝlaw agsasaracda:
Ni Jehova ti akinaramid cadacuada amin.
3 Ti manakem a tao makitana ti dakes, ket aglemmenĝ;
Nĝem ti nanenĝnenĝ aglayon laenĝ ket isut' sagabaenna.
4 Ti gunguna ti napacumbaba *ken* panagbutenĝ ken Jehova,
Kinabacnanĝ, ken dayaw, ken biag.
5 Sisiit ken silsilo addada iti dalan ti naulpit:
Ti manalimetmet iti cararuana siadayunto cadacuada.
6 Iruammo ti anac iti dalan a rebbenĝna a papanan,
Ket uray inton lacayen saannanto a pagpanawan.
7 Ti nabacnanĝ iturayanna ti napanĝlaw;
Ket ti umutanĝ adipen ni nagpautanĝ.
8 Ti agibunubon ti kinadanĝkes agapitto iti didigra;
Ket ti panĝ-or ti runĝsotna agcuranĝto.
9 Ti addaan naparabur a mata benditonto;
Ta manĝted iti tinapayna cadagiti napanĝlaw.
10 Iwadagmo ti mananĝuyaw, ket ti rinĝgor rumuarto;
Wen, ti rinĝgor ken pannacaibabain agsardayto.
11 Ti agayat iti kinadalus ti puso,
Gapu iti saniata dagiti bibigna ti ari gayyemnanto.
12 Dagiti mata ni Jehova salacnibanda *ti addaan* ammo;
Nĝem rebbekenna dagiti sao ti nagulib a tao.

13 Ti nasadut cunana, Adda leon idiay ruar:
Mapisangpisangacto iti lanlansangan.
14 Ti ngiwat ti gangannaet a babai dariwangwang a mangliwengliweng:
Ti cagura ni Jehova matnagto sadiay.
15 Ti kinamaag maigálut iti puso ti ubing;
Ngem ti pagbaot ti pannursuro iccatennanto nga yadayu kencuana.
16 Ti mangparigat iti napanglaw tapno mapaaduna *ti magungunana*,
Ken ti mangted iti nabacnang, pumanglaw*to* laeng.

17 Yallingagmo ta lapayagmo, ket denggem dagiti sao ti masirib,
Ket icabilmo ta pusom iti pannacaammoc.
18 Ta nacay-ayo a banag no cupicupam ida ita unegmo,
No mapasingkedda amin cadagita bibigmo.
19 Tapno ti panagtalecmo adda coma ken ni Jehova,
Impacaammoc *ida* kenca itoy nga alday, wen kenca.
20 Saanco ngamin nga insurat kenca dagiti mangnibinibi a banag
Maipapan cadagiti balbalacad ken ammo,
21 Tapno maipacaammoc kenca ti kinaagpayso dagiti sao ti pudno,
Bareng maisublim dagiti sao ti pudno cadagiti nangibaon kenca?

22 Dimo tacawan ti napanglaw, gapu ta napanglaw;
Dimo met parigaten ti siduducot iti ridaw:
23 Ta ni Jehova icanawananto ti biangda,
Ket rabsutennanto ti biag dagiti mangrabsut cadacuada.
24 Dica makigayyem iti tao a managpungtot;
Ket iti narungsot a tao dicanto makicuyog:
25 Di la ket ta masursurom dagiti dalanna,
Ken macaalaca iti silo iti cararuam.
26 Saanca coma a maysa cadagiti agsipat cadagiti imada,
Wenno cadagiti manalag cadagiti ututang:
27 No awantot' pagbayadmo,
Apaya nga iccatennanto ta iddam ita babam?
28 Dica yalis ti cadaanan a dolon,
Nga incabil dagiti dadackelmo.
29 ¿Makitam ti maysa a tao a sireregta iti aramidna? agtacderto iti saclang dagiti ar-ari;
Dinto agtacder iti saclang dagiti nanomo a tao.

Nadumaduma nga alagaden ken pangpaannad.

23 No tumugawca a makipangan iti agturay,
Panpanunotem a siaanep ti adda iti sangom;
2 Ket iccam iti maysa nga immoco ta carabucobmo,
No maysaca a tao a narawet.
3 Dica aggartem cadagiti naimas a canenna;
Ta taraon ida a mangallilaw.
4 Dica maringgoran a bumacnang;
Agsardengca ita kinasiribmo met laeng.
5 ¿Itaengmonto ngata dagiti matam iti daydiay ket awan met?
Ta *dagiti kinabacnang* pudno nga agcayabcabda,
Cas iti aguila a tumayab nga agpalangit.
6 Dica mangan iti tinapay ti dakes ti matana,
Dica met garteman dagiti naimas a canenna:
7 Ta cas iti panpanunotenna iti unegna, isu casta met:
Manganca ken uminumca, cunana kenca;
Ngem ta pusona awan kenca.
8 Ti sangcasacmol a kinanmo isaruamto,
Ket mapucawmonto dagiti nasam-it a saom.
9 Dica agsao iti pagdengngeg ti maag;
Ta uyawennanto ti kinasirib dagiti saom.
10 Dica alisen ti cadaanan a dolon;
Dica met lumas-ud iti dagdaga dagiti ululila:
11 Ta ti Manubbot cadacuada napigsa,
Isu salacnibannanto ti panggepda a maibusor kenca.
12 Icabilmo ta pusom iti sursuro,
Ken dagiti lapayagmo cadagiti sao ti pannacaammo.
13 Dimo igawid ti pannacadusa iti ubing;
Ta no cabilem iti pagbaot, saanto a matay.
14 Cabilemto iti pagbaot,
Ket maispalmonto ti cararuana iti Infierno.

15 Anacco, no ta pusom masirib,
Uray siac, toy pusoc maragsacanto met:
16 Wen, ti pusoc agrag-onto,
No dagiti bibigmo agsaoda cadagiti
nalinteg a banag.
17 Ta pusom di coma umapal cadagiti
managbasol;
Ngem adda coma laeng iti panagbutengen
ken ni Jehova bayat ti aldaw;
18 Ta di bumurong nga addanto gunguna;
Ket ti inanamam saanto a matungday.
19 Dumngegca, anacco, ket agsiribca,
Ken iturongmo ta pusom iti dalan.
20 Dica makitipon cadagiti mangnginum
iti arac;
Cadagiti narawet nga agsida iti lasag:
21 Ta ti mammartec ken nabuclis pumanglawdanto;
Ken ti saguyepyep cawesannanto *ti tao*
iti rutayrutay.
22 Ipangagmo ni amam a nangputot kenca,
Ken dimo lalaisen ni inam inton bumaket.
23 Gatangem ti pudno, ken dimo lacoen;
Wen, kinasirib, sursuro, ken pannacaawat.
24 Ti ama ti nalinteg agragrag-onto unay;
Ket ti nagputot iti masirib nga ubing
maragsacanto kencuana.
25 Maragsacan coma da amam ken inam,
Ket agrag-o coma ti nangipasngay
kenca.
26 Anacco, itdem caniac ta pusom;
Ket dagiti matam pagayatanda coma
dagiti dalanco.
27 Ta ti balangcantis paayas a mangliwengliweng,
Ket ti babai a gangannaet dariwangwang a nailet.
28 Wen, isu agsaneb a cas tulisan,
Ket paaduenna dagiti nagulib cadagiti
tao.
29 Siasino ti addaan ay-ayen? siasino ti
addaan ladingit? siasino ti addaan
ringringgor?
Siasino ti addaan asug? siasino ti
addaan sugat nga awan gapgapuna?
Siasino ti addaan labbasit dagiti matana?
30 Dagiti agtalinaed a napaut iti arac;
Dagiti mangbirbiruc iti nagampor nga
arac.
31 Dimo mingminган ti arac no nalabaga,
No cumilapkilap iti uneg ti copa.
No agpababa a silalamuyot:
32 Panungpalanna cumagat a cas la uleg,
Ket sumippit a cas carasaen.
33 Dagiti matam maimatangaddanto dagiti datdatlag a kita,
Ket ta pusom agyebcasto cadagiti
naulpit a banag.
34 Wen, cascanto laeng itay agidda iti
tengngga ti taaw,
Wenno cas itay agidda iti rabaw ti
palo ti sasacayan.
35 Kinabildac, *cunaemto*, ket saanac a
nadunor;
Binabaotdac, ket diac naricua:
Caanontot' pannacariingmo? Birukecto pay manen.

Nadumaduma nga alagaden
ken pangpaannad.

24 Dimo apalan dagiti dakes a tao;
Dimo met esman ti makiadda cadacuada:
2 Ta ti pusoda ububugenna ti panangparigat,
Ket cadagiti bibigda agsaoda iti rangranggas.
3 Gapu iti kinasirib mapatacder ti balay;
Ket gapu iti pannacaawat mapasingked;
4 Ket gapu iti pannacaammo mapnodanto dagiti siled
Iti amin a napateg ken nacay-ayo a
kinabacnang.
5 Ti masirib a tao napigsa;
Wen, ti tao a mannacaammo degdegganna ti bilegna.
6 Ta iti nasirib a panangidalan aramidemto ti pannakigubatmo;
Ket ti pannacaispal adda iti kinaadu
dagiti cabalanbalacad.
7 Ti kinasirib nangato unay iti maag:
Dina inganga ti ngiwatna iti ruangan.
8 Ti agpakinakem nga agaramid iti dakes,
Dagiti tao naganendantot' managranggas.
9 Ti panunot ti kinamaag basol;
Ket ti managuyaw macarimon cadagiti
tao.
10 No cumapsutca iti aldaw ti pagpaglan,
Ti pigsam bassit.
11 Ispalem dagiti maipan ken patay,
Ket dagidiay a maisagama a mapapatay kitaem ta igawidmo ida.
12 No cunam, Kitaenyo, dimi naammoan
daytoy;
Saan nagata nga isisipen ti mangganting
cadagiti puspuso?
Ket ti mangsalimetmet ita cararuam,
dina ngata ammo?

Ket dinanto ngata isupapac iti tunggal
tao ti caanatop ti aramidna?
13 Anacco, mangánca iti diró, ta naimbag;
Ken dagiti tedted ti rára, a nasamitda ita nanammo:
14 Iti casta maammoam a ti kinasirib
adda dita cararuam;
No nasaracamon, daydiay, addanto ngarud gunguna,
Ket ti inanamam dinto matungdayen.
15 Dimo siblocan, O nadangkes a tao, ti
balay ti nalinteg;
Dimo racraken ti paginanaanna:
16 Ta ti nalinteg a tao matuang a maminpito, ket sa man bumangonen;
Ngem dagiti nadangkes rebken ida ti
didigra.
17 Dica agrag-o no mapasag ti cabusormo,
Ken saan coma maragsacan ta pusom
no isut' marbec;
18 Di la ket ta makita ni Jehova, ket
paglucsawanna,
Ket iliclicna kencuana ti púngtotna.
19 Dica agalimutengg a gapu cadagiti managdacdakes;
Dimo met apalan dagiti nadangkes:
20 Ta awanto ti gunguna iti dakes a tao;
Ti pagsilawan ti nadangkes maiddepto.
21 Anacco, agbutengca ken ni Jehova ken
iti ari;
Ket dica makicuyog cadagiti managbalbaliw:
22 Ta ti didigrada tumpuarto a pettat;
Ket ti pannacadadael nga agtaud cadacuada a dua, asino ti macaammo?
23 Dagitoy *sasao* met ti masirib,
Ti pammatpateg cadagiti tao iti panangocom saan a naimbag.
24 Ti agcuna iti nadangkes, Sica nalintegca;
Ilunodto dagiti il-ili, ket dagiti nacion
guraendanto:
25 Ngem cadagiti mangtubngar *kencuana*
addanto rag-o,
Ket ti naimbag a bendicion umayto
cadacuada.
26 Agcanna dagiti bibig
Ti mangipaay iti nalinteg a sungbat.
27 Iwayatmo ti aramidmo iti ruar,
Ket aramidem a sisasagana kenca iti
away;
Ket calpasanna bangonemto ti balaymo.
28 Saanca nga agsacsi iti maibusor iti
caarrubam nga awan gapgapuna;
Ket dica mangallilaw cadagiti bibigmo.
29 Dimo cunaen, aramidecto kencuana cas
ti inaramidna caniac;
Isupapaconto iti tao ti mayanatop iti
aramidna.
30 Limmabasac iti asideg ti ticub ti nasadut,
Ken iti asideg ti inuvasan ti awanan
pannacaawat;
31 Ket, adtoy isu-amin nagtuboanen ti
sisiit,
Ket ti rabawna nacumotanen iti kemmekemmengg,
Ket ti cabiti a bacudna nargaayen.
32 Idi a casta minatmatac, ket inototobco
a nalaing;
Nakitac, ket nacaalaac iti sursuro:
33 Bassit *pay* a pannaturog, bassit a
ridep,
Bassit a panagkepkep dagiti ima tapno
maturog;
34 Iti casta umayto ti kinapanglawmo a
cas mannanacaw,
Ken ti pacarigatam a cas nagtagiigam
a tao.

Nadumaduma a panangipadpad ken sursuro ti kinasingpet.

25 Dagitoy met proverbio ida ni Salomon, nga inadaw dagiti tattao ni
Ezequias nga ari ti Juda.

2 Dayaw ti Dios ti panangilimed iti
maysa a banag;
Ngem dayaw dagiti ar-ari ti panangsukimatda iti maysa a banag.
3 Cas cadagiti langit ti cangato, ken iti
daga ti cauneg,
Casta a saan a masukimat ti puso dagiti ar-ari.
4 Iccatem ti tacki ti pirac,
Ket rumsuanto ti aruaten ti agtuntunaw:
5 Iyadayum ti nadangkes iti saclang ti
ari,
Ket ti tronona mapasingkedto iti kinalinteg.
6 Dica itantan-oc ti bagím iti sangoanan
ti ari,
Ket dica agtacder iti yan dagiti natan-oc a tao:
7 Ta nasaysayaat a macunanto kenca,
Ngumatoca ditoy,
Ngem ti pannacaibabamto iti sangoanan ti principe,
Isu a nakita dagiti matam.
8 Dica agdaruros a sigaganat a makiringgor,

Di la ket ta *dimonto ammo* ti aramidem
iti tungpalna,
Inton ti caarrubam mapabainannacan.
9 Isusicmo ti calintegam iti caarrubam
met laeng,
Ket dica lucasan ti palimed ti sabali;
10 Di la ket ta ti macangngeg ababien-
naca,
Ket ti pannacaibabainmo di umadayun.
11 Ti sao a maitutop ti pannacaisaona
Cas la mansanas a balitoc a nabungon
iti iniket a pirac.
12 *Cas* aritos a balitoc, ken aruaten a
nasudi a balitoc,
Casta ti masirib a mangtubngar iti
natulnog a lapayag.
13 Cas iti lamiis ti nieve iti panagani,
Casta ti matalec a baonen iti nangi-
baon kencuana;
Ta baw-asanna ti cararua dagiti apona.
14 *Cas* ululep ken angin nga awan tudona,
Casta ti mangipasindayag cadagiti ipa-
paayna a siuulbod.
15 Iti napaut a panagitured mauyotan ti
agturay,
Ti nalucnneng a dila burakenna ti tu-
lang.
16 ¿Nacasaracca ti diro? canem laeng ti
umanay kenca,
Di la ket ta mabsugca unay, ket isa-
ruam.
17 Ta sacam manmano coma ti caaddana
iti balay ti caarrubam,
Di la ket ta mauma kenca, ket guraen-
naca.
18 Ti tao nga agsacsi iti ulbod a maibusor
iti caarrubana
Isut' pang-or, campilan, ken natirad a
pana.
19 Ti panagtalec iti tao a di matalec iti
tiempo ti pagducotan
Cas napusi a ngipen, ken saca a nag-
tungngalib.
20 *Cas* iti maysa a mangossob iti pagan-
anayna iti tiempo a nalam-ec,
Ken *cas* masucaan a soda,
Casta ti mangicanta iti cancanta iti
maysa a puso a sibabantut.
21 No mabisin ti cabusormo, iccam iti
tinapay a canenna;
Ket no mawaw iccam iti danum nga
inumenna:
22 Ta gabsoonam ti peggang ti apuy iti
olona,
Ket ni Jehova gungunaannacanto.
23 Ti angin nga amian iparangna ti tudo:
Casta ti aramiden ti managtanabutob
a dila iparangna ti naunget a langa.
24 Nasaysayaat ti agnaed iti maysa a suli
ti toctoc ti balay,
Ngem ti pannakinaed iti mannakiring-
gor a babai iti nalawa a balay.
25 *Cas* nalamiis a danum iti mawaw a
cararua,
Casta dagiti naimbag a damag nga
aggapu iti adayu a daga.
26 *Cas* nakibur a burayoc ken nabungsot
nga ubbog,
Casta ti nalinteg a tao nga agsanud iti
sangoanan ti nadangkes.
27 Saan a nasayaat ti pannangan iti adu a
diro:
Casta met *cadagiti tao* ti panagbirucda
iti dayawda met laeng nacalcal-
daang.
28 Daydiay nga ti espirituna awanan
panangtengngel
Cas maysa a ciudad a margaay ken
awan bacudna.

Nadumaduma a panangipadpad ken sursuro ti kinasingpet.

26 Cas nieve iti calgaw, ken cas tudo
iti panagani,
Casta a ti dayaw saan a mayarnged iti
maag.
2 Cas iti billit-tulen iti panagtawtawa-
tawna, cas iti salsallapingaw iti pa-
nagtayabna,
Casta ti lunod nga awan gapgapuna
saan a dumteng.
3 Ti baot maipaay iti cabayo, ti freno
iti asno,
Ket ti pang-or iti bucot dagiti maag.
4 Dimo sungbatan ti maag a cas catuto-
pan ti kinamaagna,
Di la ket ta maipadpadaca met ken-
cuana.
5 Sungbatam ti maag iti catutopan ti
kinamaagna,
Di la ket ta agsirib cadagiti matana
met laeng.
6 Ti mangibaon iti maysa a pacdaar a
maipaiggem iti maag.
Pucolanna ti sacana *met laeng*, *ken* in-
umenna ti pacairurumenan.
7 Dagiti saca ti pilay agbibitin a silu-
lupoy:
Casta ti pangarig iti ngiwat dagiti
maag.
8 Cas ti maysa a mangigalut iti bato iti
pallatibong,
Casta ti mangipaay iti dayaw iti maag.
9 *Cas* maysa a siit a maisalugsug iti ima
ti nabartec,

Casta ti pangarig iti ngiwat dagiti maag.
10 *Cas* ti pumapana a sugatenna amin,
Casta ti manangdan iti maag ken ti manangdan cadagiti lumabas.
11 Cas iti aso nga agsubli iti saruana,
Casta ti maag a mangsunot iti kinamaagna.
12 ¿Makitam ti maysa a tao a masirib cadagiti matana met laeng?
Adadda namnama iti maysa a maag ngem iti isu.
13 Ti nasadut cunana, Adda leon idiay dalan;
Adda leon cadagiti lansangan.
14 *Cas* iti panagpuspus ti ruangan iti nacaisigoanna,
Casta ti aramiden tay nasadut idiay iddana.
15 Ti nasadut ilumlumna ti imana iti pinggan,
Ket mangutoy kencuana ti panangidanonna iti ngiwatna.
16 Ti nasadut nasirsirib cadagiti matana met laeng
Ngem iti pito a tao a macaipalawag.
17 Ti lumabas *ket* macapungtot iti ringgor a di maibiang kencuana,
Cas itay mangtiliw iti aso a lapayagenna.
18 Cas itay mauyong nga agipurruac iti aluten,
Panpana, ken patay;
19 Casta ti tao a mangallilaw iti caarrubana,
Ket cunana, Saanac ngamin ita nga agayayam?
20 Gaput' caawan ti tungo maiddep ti apuy;
Ket no awan ti agdaydayengdeng, agsardeng ti riri.
21 *Cas* panangipaay ti uguging cadagiti beggang, ken ti sungrod iti apuy;
Casta ti mannakiriri a tao ti panangparayrayna iti ringgor.
22 Dagiti sao ti agdaydayengdeng arigda la naimas a cancanen,
Ket dumanonda iti caungan a paset.
23 Dagiti bibig a narangen ken ti nadangkes a puso
Arigda la bacca a damili a nacalupcupan iti tacki ti pirac.
24 Ti gumurgura mangallilaw cadagiti bibigna;
Ngem penpenenna ti ulbod iti unegna:
25 No nasayaat ti panagsaona, saanmo a patpatien;
Ta adda pito a macarimon idiay pusona:
26 Nupay ti gura*na* agcumot iti kinasicap,
Ti kinadangkesna maiparangarangto a sibabatad iti saclang ti gimong.
27 Siasinoman a mangcali iti lab-og isuntot' pacatnaganna;
Ket ti mangitulatid iti bato, isuntot' mangladdit kencuana.
28 Ti naulbod a dila guraenna ti nadanarna;
Ket ti napasablog a ngiwat mamataud iti pannacadadael.

Nadumaduma a panangipadpad ken sursuro ti kinasingpet.

27 Dimo pagpalpalangguad ti aldaw no bigat;
Ta dimo ammo ti iyeg ti maysa nga aldaw.
2 Sabali laeng a tao ti mangidayaw coma kenca, ket saan a ta ngiwatmo met laeng;
Ti gangannaet, ket saan a dagiti met la bibigmo.
3 Ti bato nadagsen, ket ti darat maganting;
Ngem ti pungtot ti maag nadagdagsen ngem isuda a dua.
4 Ti rungsot nadawel, ket ti pungtot mangiremrem;
Ngem siasino ti macabalin nga agtacder iti saclang ti kinarimon?
5 Nasaysayaat ti nabatad a panangtubngar
Ngem ti ayat a mailemlemmeng.
6 Mapagtalcan dagiti pannugat ti gayyem;
Ngem dagiti agec ti cabusor nabuslon.
7 Ti sipepennec a cararua ipayatna ti rara;
Ngem iti cararua a mabisinan amin a napait nasam-it.
8 Cas ti tumatayab nga adayuanna ti umocna,
Casta ti maysa a tao nga adayuanna ti taengna.
9 Ti lana ken bangbanglo paragsakenda ti puso;
Casta *ti patauden* ti kinasam-it ti gayyem ti maysa a tao a mamuso ti pammalacadna.
10 Ti gayyemmo met laeng, ken ti gayyem ni amam, dimo baybay-an;
Ket dica mapan iti balay ni cabsatmo iti aldaw ti didigram:

Nasaysayaat ti caarruba nga adda iti asideg ngem ti cabsat nga adayu.
11 Anacco, agsiribca, ket paragsakem toy pusoc,
Tapno masungbatac ti mangumsi caniac.
12 Ti manakem a tao makitana ti dakes, *ket* aglemmeng;
Ngem ti nanengnengg aglayon laeng, *ket* isut' sagabaenna.
13 Alaem ti pagan-anay ti manálag iti dina am-ammo;
Ket igawidmo a sandi *ti manálag* iti babai a gangannaet.
14 Ti mangbendito iti gayyemna iti natbag a timecna, nga agriing a masapa iti bigat,
Maibilangto a lunod kencuana.
15 Ti cancanayon a panagtedted iti natutudo nga aldaw
Ken ti mannakiringgor a babai agpadada a dua:
16 Ti mangigawid coma kencuana mangigawid iti angin;
Ket ti canawan nga imana maisalapon iti lana.
17 Ti landoc patiradenna ti landoc;
Casta met ti tao patiradenna ti rupa ti gayyemna.
18 Siasinoman nga agaywan iti cayo nga higos canennanto ti bungana;
Ket ti mangipatpateg iti apona madaydayawto.
19 Cas iti danum ti rupa *iyaninawna* ti rupa,
Casta met ti puso ti tao ken tao.
20 Da Tanem ken Dadael saanda a mapnec uray caanoman;
Ket dagiti mata ti tao saanda a mapnec.
21 Ti pagguguran maipaay iti pirac, ken ti horno iti balitoc;
Ket ti tao *masuut* gapu iti pannacaidaydayawna.
22 Uray ngatan begbegem ti maag iti álsong iti al-o a mailaoc iti mabayo a bagas,
Nupay casta dinto pumanaw kencuana ti kinamaagna.

23 Gagtam nga ammoen ti casasaad dagiti carnerom,
Ken imatangam a naimbag dagiti bacam:
24 Ta dagiti sanicua saanda nga agnanayon;
¿Ket ti balangat agpautto ngata inggana cadagiti amin a caputotan?
25 Ti garami maipanaw, ket ti naganus a root agparang,
Ket dagiti mulmula dagiti banbantay macasacas.
26 Dagiti cordero agservida iti pagananaymo,
Ket dagiti calding isuda ti ngina ti tay-acmo;
27 Ket *addanto* gatas ti calding nga umanay a taraonmo, ken taraon ti familiam,
Ken pagtaraken cadagiti babbalasangmo.

Nadumaduma a proverbio a mamagdidilig.

28 Dagiti nadangkes agtalawda idinto nga awan ti tao a mangamat,
Ngem dagiti nalinteg situturedda a cas leon.
2 Gapu iti kinasalungasing ti daga adu dagiti agturayna;
Ngem gapu cadagiti tao nga addaan pannacaawat *ken* ammo ti casasaad*na* agnanayonto.
3 Ti macasapul a tao a mamarigat cadagiti napanglaw
Cas la mangsagad a tudo nga awan tiddaenna a taraon.
4 Dagiti mangbaybay-a iti linteg ipadpadayawda dagiti nadangkes;
Ngem dagiti manalimetmet iti linteg makisuppiatda cadacuada.
5 Dagiti dakes a tao dida maawatan ti kinajusticia;
Ngem dagiti mangbiruc ken Jehova maawatandanto amin a banag.
6 Nasaysayaat ti napanglaw a magna iti kinasingpetna,
Ngem ti naulpit cadagiti dalan*na*, nupay nabacnang.
7 Ti manalimetmet iti linteg anac a masirib:
Ngem ti makicuyog cadagiti nabuclis ibabainna ni amana.
8 Ti mangnayon iti cucuana gapu iti panagpaanac ken panagpatubo,
Iyurnongganna ti addaan asi cadagiti napanglaw.
9 Ti mangicayacay iti lapayagna tapno dina denggen ti linteg,
Uray pay ti cararagna macarimon.
10 Ti mangiturong cadagiti nalinteg iti dakes a dalan,
Matnagto met laeng iti palab-ogna;
Ngem dagiti naipalongdoan agtawiddanto iti imbag.

11 Ti nabacnanĝ a tao masirib iti bucodna
a pananĝipagarup;
Nĝem ti napanĝlaw a managawat
ubogenna.
12 No agballigi ti nalinteg, adda dackel a
dayag;
Nĝem no nĝumato dagiti nadanĝkes,
dagiti tao aglemmenĝda.
13 Ti manĝabbonĝ cadagiti salunĝasinĝna
dinto rumanĝ-ay;
Nĝem ti manĝipudno ken manĝbay-
bay-a cadacuada maragpatnanto ti
caasi.
14 Nagasat ti tao a sibubutenĝ a canayon;
Nĝem ti manĝipatanĝken iti pusona
matuanĝto iti pacaranĝĝasan.
15 *Cas* leon nĝa aguga, ken oso nĝa ag-
sawar,
Casta ti nadanĝkes nĝa agturay iti
napanĝlaw nĝa ili.
16 Ti principe nĝa agcuranĝ iti pannaca-
awat dackel met a mamarigat;
Nĝem ti manĝgura iti kinaagum mapa-
atiddugnanto dagiti aldawna.
17 Ti tao nĝa awitenna ti dara ti siasino-
man a tao
Agpatinĝganto iti dariwanĝwanĝ; a-
wan coma ti manĝigawid kencuana.
18 Ti magna a sililinteg maispalto;
Nĝem ti naulpit cadagiti dalanna ma-
tuanĝto a dagus.
19 Ti manĝtrabajo iti dagana addaantot'
naruay a tinapay;
Nĝem ti sumurot cadagiti ubbaw *a*
tattao umanayto ti kinapanĝlawna.
20 Ti matalec a tao aglaplapusananto
cadagiti bendicion;
Nĝem ti sigaganat a bumacnanĝ saanto
a di madusa.
21 Ti panamagduduma cadagiti tao saan
a nasayaat;
Saan met a sumalunĝasinĝ ti maysa a
tao gapu iti sanĝcapisi a tinapay.
22 Ti dakes ti matana gumanat iti kina-
bacnanĝ,
Ket dina ammo a ti pannacacuranĝ
dumtenĝto kencuana.
23 Ti manĝtubnĝar iti tao adadunto a
parabur ti masaracanna iti calpasan-
na,
Nĝem ti manĝpasablog iti dilana.
24 Ti tacawanna ni amana wenno ni inana,
ket cunana, Saan a caniwas,
Isu ti cadua ti manĝdadael.
25 Ti narawet ti espirituna paltuadenna ti
rinĝgor:
Nĝem ti manĝisaad iti panagtalecna
ken ni Jehova mapalucmegto.
26 Ti agcammatalec iti pusona met laenĝ
maag;
Nĝem ti magna a sisisirib maispalto.
27 Ti manĝipaay iti napanĝlaw dinto ma-
curanĝan;
Nĝem ti manĝilinĝed cadagiti matana
adunto ti pannacailunodna.
28 No macanĝato dagiti nadanĝkes, aglem-
menĝ dagiti tattao;
Nĝem no mapucawda, umadu dagiti
nalinteg.

Nadumaduma a proverbio a mamagdidilig.

29 Ti tao nĝa idinto a masansan a ma-
tubnĝar ipatanĝkenna ti teltelna
Maclaatto a madadael, ket dayta awan-
tot' pamuspusanen.
2 No dagiti nalinteg umaduda, ti ili
agragrag-o;
Nĝem no agturay ti nadanĝkes a tao,
ti ili sumasainnec.
3 Ti manĝayat iti kinasirib paragsakenna
ti amana;
Nĝem ti makicadcadua cadagiti balanĝ-
cantis runotenna ti cucuana.
4 Ti ari gaput' kinajusticia pagsimpaen-
na ti daga;
Nĝem isu nĝa agkiddaw iti sagsagut
reggaayenna.
5 Ti tao a manĝpaspasablog iti caarru-
bana,
Manĝyucrad iti iket cadagiti addanĝna.
6 Iti panagsalunĝasinĝ ti dakes a tao
adda silo;
Nĝem dagiti nalinteg agcancanta ken
agragrag-oda.
7 Ti nalinteg ammoenna ti bianĝ ti na-
panĝlaw;
Nĝem ti nadanĝkes awan pannacaawat-
na a manĝammo.
8 Dagiti mananĝuyaw icabilda ti ciudad
iti gil-ayab;
Nĝem dagiti masirib a tattao iliclicda
ti runĝsot.
9 No ti tao a masirib makisubanĝ iti
maag,
Macaunĝet man wenno agcatawa, awan-
to ti inanána.
10 Dagiti mawaw iti dara cagurada ti
napalonĝdo;
Nĝem no dagiti nalinteg, sapulenda ti
biagna.
11 Ti maag iyesnĝawna amin a punĝtotna;
Nĝem ti masirib cupicupanna ken
iyulimecna.
12 No ti agturay denĝgenna ti ulbod,
Amin nĝa adipenna nadanĝkesda.

13 Ti napanglaw a tao ken ti mamarigat agsabetda;
Ni Jehova silawanna dagiti matada a dua.
14 Ti ari nga ocomenna a simamatalec ti napanglaw,
Ti tronona mapasingkedanto iti agnanayon.
15 Ti pagbaot ken panangtubngar itdenda ti kinasirib;
Ngem ti inanac a mabaybay-an ibabainna ni inana.
16 No umadu dagiti nadangkes, umadu ti salungasing;
Ngem dagiti nalinteg makitadanto ti pannacatnagda.
17 Tubngarem ti anacmo, ket itdennanto kenca ti inaná;
Wen, itdennanto ti rag-o ita cararuam.
18 No awan ti sirmata, ti ili iwagsacna ti pannacatengngel;
Ngem ti manalimetmet iti linteg nagasat.
19 Ti adipen dinto mapalinteg cadagiti sao;
Ta nupay maawatanna saanna nga icancano.
20 ¿Makitam ti maysa a tao a nadursoc cadagiti saona?
Adadda ti panginanamaan iti maysa a maag ngem iti isu.
21 Ti mangtaraken a sidudungngo iti adipenna manipud kinaubingna
Pagbalinennanto nga anac iti camaudianan.
22 Ti naunget a tao mamaltuad iti ringgor,
Ket ti narungsot a tao aglapusanan iti kinasalungasing.
23 Ti tangsit ti tao mangipababanto kencuana;
Ngem ti sipapacumbaba ti espirituna maragpatnanto ti dayaw.
24 Ti cadua ti mannanacaw guraenna ti cararuana met laeng;
Macangeg iti sapata ket awan ti cunana.
25 Ti panagbutengi iti tao mangyeg iti silo;
Ngem ti mangisaad iti panagtalecna ken Jehova matalgedto.
26 Adu dagiti agbiruc iti parabur ti agturay;
Ngem ti panangocom ti tao *aggapu* ken Jehova.
27 Ti nakillo a tao maysa a macarimon cadagiti nalinteg;
Ket ti nalinteg iti dalan maysa a macarimon cadagiti nadangkes.

Nadumaduma a ballaag a maipapan cadagiti tao ken ramramit.

30 Dagiti sao ni Agur nga anac ni Jace; ti palgac.
Ti tao cunana ken Itiel, cada Itiel ken Ucal:
2 Pudno a siac naduduegac ngem siasinoman a tao,
Ken awan caniac ti pannacaawat ti tao;
3 Ken diac sinursuro ti kinasirib,
Awan met caniac ti pannacaammo iti Santo.
4 Siasino ti immuli sadi langit, ket immulog?
Siasino ti nangacup iti angin iti gemgemna?
Siasino ti nangabbengi cadagiti dandanum iti pagan-anayna?
Siasino ti nangbangon cadagiti amin nga ungto ti daga?
Ania ti naganna, ket ania ti nagan ti anacna, no ammom?

5 Amin a sao ti Dios magugoran:
Isu calasag cadagiti cumamangi kencuana.
6 Dica nayonan dagiti saona,
Di la ket ta tubngarennaca, ket masaracanca a mangulbod.

7 Dua a banag ti dinawatco kenca;
Dimo cad ipaidam *ida* caniac ita ta diac pay matay:
8 Iyadayum caniac ti kinapasaw ken ululbod;
Dimo cad itden caniac ti kinapanglaw di met ti kinabacnang;
Taraonannac iti taraon a mayanatup caniac:
9 Di la ket maminano ta mapnecac, ket ilibacca, ken cunaec,
Siasino ni Jehova?
Wenno di la ket ta pumanglawac, ket agtacawac,
Ken aramatec a sibabassawangi ti nagan ti Diosco.

10 Dimo parpardayaen ti adipen iti apona,
Di la ket ta ilunodnaca, ket matiliwnaca a nacabasol.

11 Adda caputotan nga ilunodda ti amada,
Ken dida benditoan ti inada.

12 Adda caputotan a nadalusda cadagiti matada met laenḡ,
Ket nupay casta dida mabuggoan iti kinarugitda.
13 Adda caputotan, ¡O anian a nagtanḡsit dagiti matada!
Ket dagiti calub ti matada agsulsulicat.
14 Adda caputotan a dagiti nḡipenda *casda* la campilan, ket dagiti sanḡida *casda* la immuco,
Tapno lamutenda dagiti napanḡlaw ditoy daga, ken dagiti nacurapay cadagiti tattao.

15 Ti alimatec adda dua nḡa annacna a babbai, *nḡa agicickis*, Manḡtedca, manḡtedca.
Adda tallo a banag nḡa uray caanoman dida mapmapnec
Wen, uppat a dida cunaen, Umanayen:
16 Ni Tanem; ken ti lupes nḡa aanacan;
Ti daga a di mapmapnec iti danum;
Ken ti apuy a dina cunaen, Umanayen.
17 Ti mata a manḡrabrabac ken amana,
Ken umsienna ti agtulnog ken inana,
Dagiti wac ti lobonḡ sippitendanto nḡa iruar,
Ket dagiti urbon nḡa aguila sidaendanto.

18 Adda tallo a banag a nacascasdaaw unay caniac,
Wen, uppat a diac ammo:
19 Ti dalan ti aguila iti tanḡatanḡ;
Ti dalan ti uleg iti rabaw iti bato;
Ti dalan ti sasacayan iti tenḡnḡa ti taaw;
Ken ti dalan ti lalaki iti balasanḡ.
20 Castoy ti dalan ti babai a makicamalala;
Manḡan, ammusayanna ti nḡiwatna,
Ket cunana, Awan kinadanḡkes nḡa inaramidco.

21 Tallo a banag ti pagkintayegan toy daga,
Ken uppat, *a* dina mabalin nḡa ibturen:
22 Gapu iti maysa nḡa adipen no isu agari;
Ken ti maysa a maag no mapno iti taraon;
23 Gapu iti macarimrimon a babai no maasawaan;
Ken ti maysa a taraken a balasanḡ no agtawid iti ulanḡna.

24 Adda uppat a kita a babassitda ditoy daga,
Nḡem napalaloda a nagsirib:
25 Dagiti coton saanda nḡa ili a napigsa,
Nupay casta paaddaenda ti taraonda iti calgaw;
26 Dagiti conejo nacapuyda laenḡ a sanḡcabagí,
Nupay casta aramidenda dagiti balayda cadagiti batbato;
27 Dagiti dudon awan arida,
Nupay casta agasacda la amin a pinanḡenpanḡen;
28 Ti alutiit cumebkeb cadagiti sacana,
Nupay casta adda cadagiti palacio dagiti ari.

29 Adda tallo a kita a nalimbonḡda cadagiti pannagnada,
Wen, uppat ket di a nalimbonḡda iti panagpapanda:
30 Ti leon, a capigsaan cadagiti ananimal,
Ket dina pagtuckiadan ti siasinoman;
31 Ti aso a sumasaep; ti caldinḡ a lalaki met;
Ken ti ari nḡa awan ti yaalsa a bumusor kencuana.

32 No minamaag ti inaramidmo a panaḡitan-ocmo ita bagím met laenḡ,
Wenno, nagpanḡgepca iti dakes,
Iyappotmo ta imam ita nḡiwatmo.
33 Ta ti panaglimog iti gatas pataudenna ti mantequilla,
Ket ti panaḡtiritir iti agonḡ pagdarinḡonḡoenna;
Casta met ti panaḡpairut iti punḡtot pataudenna ti rinḡgor.

Patigmaan ti maysa nḡa ina iti anacna nḡa ari. Pagilasinan ti maicari a babai.

31 Dagiti sao ni Ari Lemuel; ti palgac nḡa insuro kencuana ni inana.

2 Ania, anacco? Ket ania, O anac toy tianco?
Ket ania, O anac dagiti caric?
3 Dimo itden ta pigsam cadagiti babbai,
Casta met dagiti dalanmo iti macadadael cadagiti ari.
4 Saan a maipaay cadagiti ar-ari, O Lemuel, saan a maipaay cadagiti ar-ari ti panaginum iti arac;
Saan met a maipaay cadagiti principe *ti panagcuna*, ¿Yan ti nainḡel nḡa inumen?
5 Di la ket ta uminumda, ket malipatanda ti linteg,

Ket killoenda ti kinajusticia iti siasinoman a mapaldaangan.
6 Iccam iti nainĝel nĝa inumen daydiay nĝannĝanin mapucaw,
Ken arac iti daydiay sipapait ti cararuana:
7 Bay-am ta uminum, ket malipatanna ti kinapanĝlawna,
Ket dina coma malagipen ti kinay-ayayna.
8 Luc·tam ta nĝiwatmo nĝa iservim iti umel,
Iti pacarinĝgoran dagiti amin a mapaspasia.
9 Luctam ta nĝiwatmo, manĝocomca a sililinteg,
Ken icutam ti kinajusticia cadagiti napanĝlaw ken nacurapay.

10 ¿Ti maicari a babai asino ti macasarac?
Ta ti pategna nanĝatnĝato nĝem rubrubi.
11 Ti puso ti asawana sitatalec kencuana,
Ket saanto a macuranĝan iti magunguna.
12 *Ni babai* manĝipaayto kencuana iti naimbag a saan ket a dakes
Iti amin nĝa aldaw ti panagbiagna.
13 Isu agbiruc iti de lana ken lino.
Ket trabajoenna a siaayat cadagiti imimana.
14 Arig la cadagiti sasacayan ti baniaga:
Paaddaenna ti tinapayna manipud iti adayu.
15 Bumanĝon met no rabii pay laenĝ,
Ket iccanna iti canen ti familiana,
Ken iti aramidenda cadagiti tagabuna a babbai.
16 Panpanunotenna ti maysa a talon, ket gatanĝenna;
Iti bunĝa dagiti imana macamula iti maysa nĝa inuvasan.
17 Baricsanna dagiti lomona iti kinabileg,
Ket papigsaenna dagiti tackiagna.
18 Maricnana a ti tagilacona magungunaan;
Ti pagsilawanna saan a maiddep nĝa agpatnag.
19 Iyiggemna dagiti imana iti rueda,
Ket dagiti imana captenda ti tacbian.
20 Iyucradna ti daculapna cadagiti napanĝlaw;
Wen, igaw-atna dagiti imana cadagiti nacurapay.
21 Saan nĝa agbutenĝ iti nieve a maipaay iti familiana;
Ta dagup ti familiana sipapagan-anay iti escarlata.
22 Agaramid iti agservi kencuana met laenĝ nĝa appli a benĝbenĝbenĝ;
Ti pagan-anayna nalapat a lienzo ken purpura.
23 Ni asawana mabigbig cadagiti ruruanĝan,
No makipagtugaw cadagiti lallacay ti daga.
24 Agaramid cadagiti cawes a lienzo ket ilacona ida,
Ken agyawat cadagiti barikes iti agbaniaga.
25 Kinabileg ken kinatacnenĝ ti pagcawesna;
Ket pagcatawaanna ti tiempo a dumtenĝ.
26 Luctanna ti nĝiwatna iti kinasirib;
Ket ti linteg ti kinaayat adda iti dilana.
27 Imatanĝanna a nalainĝ dagiti dalan ti familiana,
Ket di manĝan iti tinapay ti kinasadut.
28 Dagiti annacna bumanĝonda, ket nagaanenda a nabenditoan;
Ti *met* asawana, ket idaydayawna a *cuncuna*:
29 Adu nĝa inanac a babai nagaramidda a maicari unay,
Nĝem sica atiwem amin ida.
30 Ti imnas manĝallilaw, ket ti kinasayaat ubbaw;
Nĝem ti babai nĝa agbutenĝ ken ni Jehova maidaydayawto.
31 Iccam iti bunĝa dagiti imana;
Ket dagiti aramidna manĝidaydayawda coma kencuana cadagiti ruruanĝan.

ECLESIASTES.

WENNO, TI MANÑASCASABA.

Ti manñascasaba ipalawagna nña amin dagiti banag ubbawda.

1 Dagiti sao ti Manñascasaba, nña anac a lalaki ni David, nña ari ti Jerusalem.

2 Kinaubbaw dagiti kinaubbaw, cuna ti Manñascasaba; kinaubbaw dagiti kinaubbaw, isu-amin kinaubbaw.

3 Ania a gungona ti adda iti tao iti amin nña aramidna nña aramidenna iti baba ti init?

4 Maysa a caputotan mapan, ket umay ti sabali a caputotan; nñem ti daga agtaenñ iti agnanayon.

5 Ti init met tumanñcayag, ket ti init lumnec, ket agdaras *a mapan* iti disso a tumanñcayaganna.

6 Ti anñin mapan nña agpaabagatan, ket agibaw aginñgat' amianan; agibaw a cancanayon iti tarayenna, ket ti anñin agsubli manen cadagiti ibawenna.

7 Amin dagiti carcarayan agtarayda *a mapan* iti taaw; nupay casta saan a mápusec ti taaw; iti disso a papanan dagiti carcarayan, sadiay mapanda manen.

8 Amin dagiti banag mapnoda iti kinautoy; *isut'* di macabalicas ti tao: ti mata di mapnec iti panagkita, uray ti lapayag di mapno iti panagdenñnñeg.

9 Ti adda idi isu ti addanto; ket ti maaramid idi isu ti maaramidto: ket awan ti baro a banag iti baba ti init.

10 ¿Adda aya maysa a banag isu a mapagcunaan coma, Kitaenyo, daytoy baro? adda idi a nabayagen, cadagiti tawen idi sacbaytayo.

11 Awan ti pannacalagip dagiti immuna *a caputotan;* awanto met ti pannacalagip dagiti maud-udi *a caputotan* nña umayto, cadagidiay nña umayto iti calpasanna.

12 Siac a manñascasaba ariac idi iti Israel idiay Jerusalem.

13 Ket impapusoc ti nagbiroc ken nagsukimat iti pannacaaramat ti sirib ti maipapan iti amin a naaramid iti baba ti lanñit: maysa a nacaro a ut-ut ti inted ti Dios cadagiti annac a lallaki dagiti tattao tapno mairnamda kencuana.

14 Nakitac amin dagiti aramid a maaramid iti baba ti init; ket, adtoy, isu-amin isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti anñin.

15 Ti killo saan a mapalinteg; ket ti agcuranñ saan a mabilanñ.

16 Nakisaritaac iti pusoc met laenñ, a kinunac, Adtoy, nagun-odco ti dackel a siribco a nanñnanñrona nñem cadagiti amin nña adda idi iti sacbayco idiay Jerusalem; wen, ti pusoc addaan idi dackel a padas ti sirib, ken pannacaammo.

17 Ket impapusoc nña inammo ti sirib, ken inammo ti kinamauyonñ ken kinamaag: naawatac a daytoy met maysa a panagagawa iti anñin.

18 Ta iti adu a sirib adda adu a liday; ket ti manñpawadwad iti ammo pawadwaddenna ti ladinñit.

Ti kinaubbaw ti pannacaammo, ragsac, cucua, kinasirib, ken panagbannog.

2 Kinunac iti pusoc, Umayca ita, padasencanto a siraragsac; gapuna nña agrag-oca iti ragsac: ket, adtoy, daytoy met isut' kinaubbaw idi.

2 Kinunac ken catawa, Aguuyonñ; ken ragsac, Ania ti aramidenna?

3 Siac sinukimatco itoy pusoc no casano ti panañragsacco iti lasagco iti arac, ti puso pay laenñ a manñidalan *caniac* a sisisirib, ken no casano ti panañpetpeteco iti kinamaag, aginñgat' diac makita coma no ania ti naimbag idi a maipaay cadagiti annac a lallaki dagiti tattao tapno aramidenda coma iti baba ti lanñit amin dagiti aldaw ti biagda.

4 Inaramidco a maipaay caniac dagiti dadackel nña aramid; nanñbanñonac a maipaay caniac cadagiti balbalay; nagmulaac a maipaay caniac cadagiti cauvasan;

5 inaramidco a maipaay caniac dagiti minuyonñan ken plazplaza, ket nagimu-

laac iti caycayo cadacuada it amin a kitkita ti bunga;

6 nagaramidac a maipaay caniac cadagiti tangtangke ti danum, tapno mangpadanum iti bakir a nacapatubuan dagiti caycayo;

7 gimmatangac iti ad-adipen a lallaki ken babbai, ket addaanac idi ad-adipen a nayanac idiay balayco; casta met nga addaanac cadagiti dadackel a cucua a bacbaca ken carcarnero, a nangnangrona ngem cadagiti amin nga adda idi iti sacbayco idiay Jerusalem;

8 inurnongco caniac met ti pirac ken balitoc, ken ti gameng dagiti ar-ari ken dagiti provincia; gimmun-odac a maipaay caniac cadagiti cumacanta a lallaki ken babbai, ken dagiti ragrag-o dagiti annac a lallaki dagiti tattao, gamigam ti musica, a dagiti amin a kita.

9 Iti casta dackelac idi, ken wimmadwadac a nangnangrona ngem cadagiti amin nga adda idi iti sacbayco idiay Jerusalem: casta met a ti siribco nabati caniac.

10 Ket aniaman a kinalicaguman dagiti matac diac inliclic cadacuada; diac insina ti pusoc iti aniaman a rag-o, ta ti pusoc nagrag-o gapu iti amin nga aramidco; ket daytoy idi isu ti biangco iti amin nga aramidco.

11 Idin kimmitaac cadagiti amin nga aramid a nagbannogac nga inaramid; ket, adtoy, isu-amin isut' kinaubbaw idi ken maysa a panagagawa iti angin, ket awan idi ti gunguna iti baba ti init.

12 Ket timmaliawac a mangkita iti sirib, ken iti kinamauyong, ken iti kinamaag: ta ania *ti maaramid* ti tao a sumurot iti ari? *ti met laeng* naaramid idi nabayagen a tiempo.

13 Idin nakitac a ti sirib rimbawanna ti kinamaag, a cas iti lawag rimbawanna ti sipnget.

14 Dagiti mata ti masirib a tao addada idiay olona, ket ti tucmen magna iti kinasingpet: ket nupay casta nasaripatpatco a maysa nga aramid napasamac cadacuada amin.

15 Idin kinunac iti pusoc, cas mapasamac iti tucmen, castanto met laeng ti mapasamac caniac; ket apayapay ngarud a nasirsiribac idi? Idin kinunac iti pusoc, a daytoy met isut' kinaubbaw.

16 Ta ti masirib a tao, cas met laeng iti tucmem, awan ti pannacalagip iti agnanayon; idinto a cadagiti aldaw nga umay isuda amin malipatandanto a mabayag. Ket kamangan ti pannacatay ti masirib a cas met laeng ti tucmen!

17 Iti casta ginurac ti biag, agsipud ta ti aramid a maaramid iti baba ti init nadagsen idi caniac; ta amin isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti angin.

18 Ket ginurac ti bannogco isu a nagbannogac iti baba ti init, idinto a rebbengco coma a bay-an iti tao nga addanto iti calpasac.

19 Ket asino ti macaammo no isuntot' maysa a masirib a tao wenno tucmem? nupay addaanto iti panagturay iti amin a bannogco a nagbannogac idi, ket isu nangiparangac idi iti bagic a masirib iti baba ti init. Daytoy met isut' maysa a kinaubbaw.

20 Gapuna a nagbaw-ingac tapno diac pangkinanamaen ti pusoc maipapan iti amin a bannog a nagbannogac iti baba ti init.

21 Ta adda maysa a tao a ti bannogna makiadda iti sirib, ken iti pannacaammo, ken kinalaing iti panagaramid; nupay casta iti maysa a tao a di nagbannog sadiay isut' baybay-annanto a maipaay a biangna. Daytoy met isut' kinaubbaw ken dackel a dakes.

22 Ta ania ti adda iti tao iti amin a bannogna, ken iti panagagawa ti pusona, a nagbannoganna iti baba ti init?

23 Ta amin dagiti aldawna isudat' ladladingit *laeng*, ket ti ut-utna isut' liday; wen, iti met laeng rabii di macainana ti pusona. Daytoy met isut' kinaubbaw.

24 Awan ti aniaman a naimimbag a maipaay iti tao *ngem* iti macanna coma ken mainumna, ken iti panangparag-ona a naimbag iti cararuana iti panagbannogna. Daytoy met nakitac, a naggapu iti ima ti Dios.

25 Ta asino ti macacaan, wenno asino ti macabalin nga addaan rag-o nga ad-adda ngem siac?

26 Ta iti tao a macaay-ayo kencuana iccan *ti Dios* ti sirib, ken pannacaammo, ken rag-o; ngem iti managbasol isu iccanna iti ut-ut, tapno urnongen ken gabsuonenna, tapno itedna coma iti macaay-ayo iti Dios. Daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti angin.

Amin a banag adda tiempoda, ket naimbagda iti tiempoda a nakednĝan. Ti kinadanĝcoc ti tao, ken ti pannacayaspinĝna cadagiti an-animal.

3 Maysa pay iti tunĝgal banag adda maysa a nakednĝan a tiempo, ket maysa a tiempo maipaay iti tunĝgal panĝgep iti baba ti langit:

2 maysa a tiempo ti pannacayanac, ken maysa a tiempo ti pannacatay, a maysa a tiempo ti panagmula, ken maysa a tiempo ti panagparot iti naimula;

3 maysa a tiempo ti panagpatay, ken maysa a tiempo ti pananĝagas; maysa a tiempo ti pananĝrugpo, ken maysa a tiempo ti pananĝbanĝon;

4 maysa a tiempo ti panagsanĝit, ken maysa a tiempo ti panagcatawa; maysa a tiempo ti panagdunĝ-aw, ken maysa a tiempo ti panagsala;

5 maysa a tiempo ti panagibellenĝ cadagiti bato, ket maysa a tiempo ti panagurnong cadagiti bato; maysa a tiempo ti panagaracup, ket maysa a tiempo ti di panagaracup;

6 maysa a tiempo ti panagbiroc, ket maysa a tiempo ti panagpucaw; maysa a tiempo ti pananĝsalimetmet, ket maysa a tiempo ti panagibellenĝ;

7 maysa a tiempo ti panagpigis, ken maysa a tiempo ti panagdait; maysa a tiempo ti panagulimec, ket maysa a tiempo ti panagsao;

8 maysa a tiempo ti panagayat, ket maysa a tiempo ti panaggura; maysa a tiempo ti maipaay iti gubat, ken maysa a tiempo ti maipaay iti talna.

9 Ania a guĝuna ti adda iti agaramid iti daydiay a nagbannoganna?

10 Nakitac idi ti ut-ut nĝa inted ti Dios cadagiti annac a lallaki dagiti tattao tapno mairuamda kencuana.

11 Isu inaramidna ti tunĝgal banag a naimnas iti tiempona: casta met nĝa isu insaadna ti kinaagnanayon idiay pusoda, nupay casta ti tao dina matontonan ti aramid nĝa inaramid ti Dios nanipud idi punĝanay aginĝga met laenĝ iti panunĝpalan.

12 Ammoc nĝa awan ti aniaman a naimimbag a maipaay cadacuada, nĝem ti panagrag-o ken iti panagaramidda ti naimbag iti bayat ti panagbiagda.

13 Ket casta met a tunĝgal tao manĝan coma ken uminum, ken agrag-o iti naimbag iti amin a bannogna, isut' sagut ti Dios.

14 Ammoc nĝa ti aniaman nĝa aramiden ti Dios, addanto iti agnanayonawan ti aniaman a maicabil kencuana, wenno aniaman a maiccat kencuana; ket isut' aramiden ti Dios tapno agamanĝa coma dagiti tattao iti sanĝoananna.

15 Ti adda isut' adda idi ti nabayagen: ket ti addanto isut' nabayagen nĝa adda idi: ket biruken manen ti Dios ti naglabasen.

16 Ket maysa pay nakitac iti baba ti init, iti disso ti kinajusticia, a ti kinadanĝcoc adda idi sadiay; ket iti disso ti kinalinteg, nĝa adda sadiay ti kinadanĝcoc.

17 Kinunac ditoy pusoc, Ocomento ti Dios ti nalinteg ken ti nadanĝcoc; ta adda maysa a tiempo sadiay a maipaay iti tunĝgal panĝgep ken maipaay iti tunĝgal aramid.

18 Kinunac ditoy pusoc, *Isut'* gapu cadagiti annac a lallaki dagiti tattao, tapno suuten coma ida ti Dios, ken tapno kitaenda coma nĝa isuda met laenĝ *cacasda la* cadagiti animal.

19 Ta ti mapasamac cadagiti annac a lallaki dagiti tattao mapasamac cadagiti an-animal; maysa met laenĝ a banag ti mapasamac cadacuada: cas ti pannacatay ti maysa, casta ti pannacatay ti sabali; wen, isuda addaanda amin iti maysa nĝa anĝes; ket ti tao awanan iti kinanĝatnĝato a nanĝnanĝrona nĝem cadagiti animal: ta isu-amin isut' kinaubbaw.

20 Isuda amin mapanda iti maymaysa a disso; isuda amin aggapuda iti tapoc, ket isuda amin agsublida manen iti tapoc.

21 Asino ti macaammo iti espiritu ti tao, no agpanĝato, ken ti espiritu ti animal no agpababa iti daga?

22 Gapuna a nakitac nĝa awan ti aniaman a naimimbag nĝem iti panagrag-o coma ti maysa a tao cadagiti aramidna; ta dayta isut' bianĝna: ta asino ti manĝyegto *a manĝisubli* kencuana tapno kitaenna no anianto ti adda ti calpasanna?

Dagiti kinadakes dagiti pammarigat, di pannacapnec, panagwayawayas, ken nasubeg nĝa agtuturay.

4 Idin nagbalicac ket nakitac amin a pammarigat a maaramid iti baba ti init; ket adtoy, dagiti lua dagiti naparigat, ket isuda awananda iti manĝliwliwa; ket iti sikigan dagiti manĝparparigat

cadacuada adda idi pannacabalin; nĝem awan ti manĝliwliwa cadacuada.

2 Gapuna a dinaydayawco dagiti natay a natayen idi nabayag a tiempo a nanĝnanĝrona nĝem cadagiti agbiag nĝa agbibiag pay laeng;

3 wen, naimimbag nĝem isuda a dna *impategco* ti awan pay laenĝ, a di nacakita iti dakes nĝa aramid a maaramid iti baba ti init.

4 Idin nakitac amin a banag ken tunĝgal nagdanonan lainĝ nĝa aramid, a gapu itoy ti inapalanna ni caarrubana. Daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti anĝin.

5 Ti tucmem bagacubenna dagiti imana ket sidaenna ti lasagna met laenĝ.

6 Naimimbag ti sanĝcapetpet a buyugen ti kinatalna, nĝem ti dua capetpet a buyogen ti bannog ken panagagawa iti anĝin.

7 Idin nagbalicac ket kinitac ti kinaubbaw iti baba ti init.

8 Adda maysa nĝa agwaywayas, ket isu awan ti caduana; wen, isu awanan anac a lalaki, wenno cabsat a lalaki; nupay awan ti tunĝpal ti amin a panagbannogna, uray dagiti matana dida mapnec cadagiti kinabacnanĝ. Maipaay iti asino nĝarud, *cunana*, ti pagbannogac, ken pangipusayac iti cararuac iti naimbag? Daytoy met isut' kinaubbaw, wen, isut' maysa a nacaro nĝa ut-ut.

9 Ti dua naimimbagda nĝem iti maysa, agsipud ta isuda addaanda iti maysa a naimbag a gunguna gapu iti bannogda.

10 Ta no matuanĝda, ti maysa banĝonennanto ti caduana; nĝem asi pay daydiay nĝa agwaywayas inton matuanĝ, ket awanan iti sabali a manĝbanĝon kencuana.

11 Maysa pay, no dagiti dua agcaiddada agpinnudotda nĝarud; nĝem casano ti pannacapapudot *ti agwaywayas*?

12 Ket no ti maysa a tao agaladag a maibusor iti agwaywayas, dagiti dua dumaerdanto kencuana; ket ti tinallo a lubid saan a madaras a magsat.

13 Naimimbag ti maysa a napanĝlaw ken masirib nĝa agtutubo nĝem iti lacay ken tucmen nĝa ari, a dina ammo nĝa awaten ti patigmaan uray caano.

14 Ta iti pagbaludan rimmuar nĝa agari; wen, idiay pagarianna met laenĝ nayanac a napanĝlaw.

15 Nakitac amin nĝa agbibiag a magna iti baba ti init, a nakiaddada iti agtutubo, a maicadua, a nagtacder iti saadna.

16 Awan idi ti tunĝpal ti amin nĝa ili, amin met laenĝ cadagidiay nĝa iti rabawda isu adda idi; nupay casta dagiti sumurot didanto agrag-o kencuana. Pudno a daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti anĝin.

Maigunamgunam ti panagdayaw. Ti ulbod ken pudno a pannacaaramat dagiti kinabacnanĝ. Kinaubbaw dagiti naimbag a banag a dida mabalin ti malac-am.

5 Aluadam ta sacam no mapanca iti balay ti Dios; ta ti yaadani a panagdenĝnĝeg naimimbag nĝem iti panangted ti sacrificio dagiti tucmem: ta dida ammo nĝa agaramidda iti dakes.

2 Dica agdarasudos iti nĝiwatmo, ket dica palubosan nĝa agdaras ta pusom nĝa agsao iti aniaman iti sanĝoanan ti Dios; ta ti Dios adda sadi langit, ket sica iti rabaw ti daga: gapuna a manmano coma dagiti saom.

3 Ta ti maysa a tagtagainep umay a buyugen ti caadu dagiti aramid, ket ti timec ti tucmem buyugen ti caadu dagiti sao.

4 No manĝicarica iti maysa a cari iti Dios, isut' dica bayagen a tunĝpalen; ta isu awanan iti pacaay-ayoan cadagiti tucmem: tunĝpalem ti icarim.

5 Naimimbag a dica coma manĝicari, nĝem iti manĝicarica ket dica tunĝpalen.

6 Dica ibturen a ta nĝiwatmo pagbasolenna ta lasagmo; dica met agsao iti sanĝoanan ti angel, nĝa isut' idi maysa a baddut: gapuna nĝa agpunĝtot coma ti Dios iti timecmo, ken dadaelenna ti aramid dagita imam?

7 Ta iti kinaadu dagiti tagtagainep isu ti yan dagiti kinaubbaw, ken cadagiti adu a sao: nĝem agbutenĝca iti Dios.

8 No makitam ti pannacaparigat ti napanĝlaw, ken ti pammilit nĝa isu iccatenna ti kinajusticia ken kinalinteg iti maysa a provincia, dica masdaaw iti anĝgep: ta maysa a nanĝatnĝato nĝem iti nĝato ti manĝicancano; ket adda dagiti nanĝatnĝato nĝem dagidiay.

9 Maysa pay ti gunguna ti daga maipaay iti isu-amin: ti ari *met laenĝ* maservian cadagiti aw-away.

10 Ti agayat iti pirac dinto mapnec iti pirac: wenno ti agayat iti kinawadwad,

agraman yaaduna: daytoy met isut' kinaubbaw.

11 No wumadwad dagiti cucua, wumadwad dagiti mangcaan cadacuada; ket ania ti gundaway iti akincucua kencuana, malacsid ti panangkita *dagidiay* cadagiti matana.

12 Ti turog ti agbanbannog a tao isut' nasam-it, no isu mangsidat' bassit wenno adu; ngem ti kinapusec ti bacnang dinanto ibturen a maturog.

13 Adda maysa a nabantut a dakes a nakitac idi iti baba ti init, *nga isut'* dagiti kinabacnang nga indulin ti agtagicua cadacuada iti pagdacsanna:

14 ket dagiti kinabacnang mapucawda gapu iti dakes a mapasamac; ket no nangputot iti maysa nga anac a lalaki, awan iti aniaman iti imana.

15 Cas iti iruruarna iti tian ni inána, lamolamonto a mapan manen a cas iti iyaayna idi, ket awanto ti alaenna a maipaay iti bannogna, nga ipanawna coma iti imana.

16 Ket daytoy met isut' maysa a nabantut a dakes, a cadagiti amin a panggep cas iti yaayna idi, casta ti ipapannanto: ket ania a gunguna ti adda iti agbannog iti angin?

17 Amin dagiti aldawna met manganto idiay sipnget, ket isu maparigat iti nacaro, ken addaan sakit ken pungtot.

18 Adtoy, ti nakitac idi a naimbag ken nasayaat isu ti pannangan ken panaginum, ken panagrag-o a naimbag ti tao iti bannogna, a nagbannoganna iti baba ti init, cadagiti amin nga aldaw ti biagna nga inted kencuana ti Dios: ta daytoy isu ti biangna.

19 Tunggal tao met nga iniccan ti Dios cadagiti kinabacnang ken cucua, ket intedna kencuana ti pannacabalin a mangan cadagidiay ken mangala iti biangna, ken agrag-o iti bannogna—daytoy isu ti sagut ti Dios.

20 Ta dinanto lagipen a nalaing dagiti aldaw ti biagna; agsipud ta *isut'* sungbatan ti Dios iti rag-o ti pusona.

Dagiti kinabacnang, ti familia, ken annac, ken kinalacay ubbawda no dida mabuyogan iti kinaimlag. Dadduma pay a kinaubbaw.

6 Adda maysa a dakes a nakitac iti baba ti init, ket nadagsen cadagiti tattao:

2 maysa a tao nga iniccan ti Dios cadagiti kinabacnang, cucua, ken dayaw, iti casta a di agcurang ti aniaman a maipaay iti cararuana iti amin a calicagumna, nupay casta isut' di iniccan ti Dios ti pannacabalin a mangan kencuana, no di ket isut' canen ti maysa a sangsangaili; daytoy isut' kinaubbaw, ket isut' maysa a dakes a sakit.

3 No ti maysa a tao agputot iti sangagasut nga annac, ket agbiag cadagiti adu a tawen, iti casta a dagiti aldaw dagiti tawenna aduda, ngem ti cararuana di mapno iti imbag, ket maysa pay awanan iti pannacaicali; cunac, a ti maysa nga alis naimimbag ngem isu:

4 ta umay iti kinaubbaw, ket pumanaw iti sipnget, ket ti naganna maabbongan iti sipnget;

5 maysa pay dina nakita ti init ket isut' dina naammo; daytoy ad-adda ti inanána ngem iti sabali:

6 wen, nupay isu agbiag iti sangaribu a tawen a naibaga a namindua, ket nupay di agrag-o iti aniaman nga imbag, dida aya amin mapan iti maymaysa a yan?

7 Amin a bannog ti tao isut' maipaay iti ngiwatna, ket nupay casta ti gartemna saan a mapno.

8 Ta ania ti gundaway nga icutan ti masirib nga ad-adda ngem iti tucmem? *wenno* ania ti icutan ti napanglaw a tao, nga ammona no casano ti pannagnana iti sangoanan dagiti agbiag?

9 Naimimbag ti imatang dagiti mata ngem iti panagcallautang ti calicagum: daytoy met isut' kinaubbaw ken maysa a panagagawa iti angin.

10 Ti anianan nga adda idi, ti naganna naited a nabayagen; ket maammoan no ania ti tao; dina met mabalin ti makisusic iti manmannacabalin ngem isu.

11 Idinto nga adda adu a banbanag a mangpawadwad iti kinaubbaw, ania ti pagserviánna iti tao?

12 Ta asino ti macaammo no ania ti naimbag a maipaay iti tao iti biagna, amin dagiti aldaw ti ubbaw a biagna nga isu ibusenna a cas aniniwan? ta asino ti macaibaga iti maysa a tao no anianto iti calpasanna iti baba ti init?

Maigunamgunam ti kinaparbeng, kinasungdo, kinaanus, ken sirib. Pannacaaramat ti sirib, ken kinamaag ti kinadangcoc.

7 Maysa *a naimbag* a nagan naimimbag ngem iti napateg a lana; ket ti aldaw ti patay, ngem iti aldaw ti panaganac.

2 Naimimbag ti mapan iti balay a pagdunğ-awan ngem iti mapan iti balay a pagramrambacan: ta dayta isut' tunğpal dagiti amin a tattao; ket ti agbiag isut' ipapusonanto.

3 Ti ladingit naimimbag ngem iti catawa; ta gapu iti liday ti rupa mapagragsac ti puso.

4 Ti puso ti masirib adda idiay balay a pagdunğ-awan; ngem ti puso dagiti tucmen adda idiay balay ti ragsac.

5 Naimimbag a denğgen ti panangtubngar ti masirib, ngem iti maysa a tao nga agdenğngeg iti daniw dagiti tucmem.

6 Ta cas iti panagragutoc dagiti siit iti siroc ti maysa a banğa, casta ti catawa ti tucmem: daytoy met isut' kinaubbaw.

7 Pudno a ti panagpalalo pagtucmemenna ti masirib a tao; ket ti pannocsoc dadaelenna ti panagawat.

8 Naimimbag ti tunğpal ti maysa a banag ngem iti rugina; *ket* ti naanus iti espiritu naimimbag ngem iti napusonğ iti espiritu.

9 Dica nadarasudos iti espiritu nga agpungtot; ta ti pungtot agsaad iti saclot dagiti tumem.

10 Dica cunaen, Ania ti gapuna a dagiti immuna nga aldaw naimimbagda ngem cadagitoy? ta sica dica tontonen a sisisirib ti maipapan itoy.

11 Ti sirib naimbag a cas iti maysa a tawid; wen, namanğmanğnibinibi ngem cadagidiay a cumita iti init.

12 Ta ti sirib isut' maysa a salacnib, a cas met laenğ iti cuarta isut' maysa a salacnib; ngem ti kinamanğnibinibi ti pannacaammo isu, a ti sirib igagana ti biag ti agicut kencuana.

13 Otobem ti aramid ti Dios: ta asino ti macapalinteg iti kinillo ti Dios?

14 Iti aldaw ti kinarang-ay agrag-oca, ket iti aldaw ti rigat otobem; wen, ti Dios inaramidna nga agdenna ti maysa ken maysa, iti panğgep a di masaracan coma ti tao ti aniaman *nga addanto* iti calpasanna.

15 Amin daytoy nakitac idi cadagiti aldawco a kinaubbaw: adda maysa a nalinteg a tao a mapucaw iti kinalintegna, ket adda maysa a nadanğcoc a tao nga agatiddug ti *biagna* iti panagaramidna iti dakes.

16 Dica aglinteg a napalalo; dica met agsirib nga aglablabes: apayapay a dadaelem coma ta bagim?

17 Dica agdanğcoc a napalalo, dica agtucmem: apayapay matayca coma iti sacbay ti tiempom?

18 Naimbag a petpetam coma daytoy; wen, casta met nga iti dayta dica igawid ta imam: ta ti di agamanğa iti Dios rumuarto nga agtaud cadacuada amin.

19 Ti sirib isut' maysa a pigsa iti masirib a tao nga ad-adda ngem cadagiti sanğapulo nga agturay nga adda iti maysa a ciudad.

20 Pudno nga awan ti maysa a nalinteg a tao iti rabaw ti daga, nga agaramid ti naimbag, ket saan a macabasol.

21 Casta met a dica icancano dagiti amin a sao a naisao, di la ket ta manğegmo nga ilunodnaca ti adipenmo;

22 ta masansan met a ta pusom met laenğ ammona a sica met laenğ ilunodmo met dagiti sabali.

23 Amin daytoy sinuutco idi iti sirib: kinunac, Nasiribacto; ngem adayu idi caniac.

24 Ti adda, isut' adayu ken napalaus a naguneg; asino ti macatonton kencuana?

25 Nagsubliac, ket ti pusoc *naisaad* a manğammo ken manğsukimat, ken cumita iti sirib ken ti gapu *dagiti banag*, ken manğammo a ti kinadanğcoc isut' kinamaag, ken ti kinatucmem isut' kinamauyonğ.

26 Ket matontonac pay a napapait ngem ni natay ti babai a ti pusona isut' silsilo ken batenğ *ken* dagiti im-imana isudat' repreppet: ti asinoman a manğayayo iti Dios macalisinto kencuana; ngem ti managbasol matiliwto gapu kencuana.

27 Adtoy, daytoy nasaracac idi, cuna ti Manğascasaba, *idinto nga icabilco* ti maysa a banag iti sabali, tapno tontonec ti gapu;

28 ti sapulen pay ti cararuac, ngem diac nasaracan: maysa a tao cadagiti sanğaribu nasaracac idi; ngem maysa a babai cadagidiay amin diac nasaracan idi.

29 Adtoy, daytoy laenğ ti nasaracac idi: a ti Dios inaramidna ti lalaki a nalinteg; ngem isuda nacasaracda idi cadagiti adu a parnuay.

Dagiti agturay rebbenğda ti mapagtulnogan. Ti panagduduma ti biag. Ti kinalimed dagiti panagaramid ti Dios.

8 Asino ti cas iti masirib a tao? ken asino ti macaammo ti cababagas ti

maysa a banag? Ti sirib ti tao pagraniagenna ti rupana, ket ti kinarupanget ti rupana masucatan.

2 Sica *patigmaananca*, Salimetmetam ti bilin ti ari, ken ti panangicancano ti sapata ti Dios.

3 Dica agdarasudos a rumuar nga aggapu iti saclangna; dica agtaeng iti dakes a banag; ta isu aramidenna ti aniaman a macaay-ayo kencuana.

4 Ta ti sao ti ari *addaan* pannacabalin; ket asino ti agsao coma kencuana, Ania ti aramidem?

5 Asinoman a mangsalimetmet iti bilin dinanto ammo ti dakes a banag; ket ti puso ti maysa a masirib a tao paglasinenna ti tiempo ken pannacaocom:

6 ta iti tunggal panggep adda maysa a tiempo ken pannacaocom; agsipud ta ti kinaay-ay-ay ti tao maiparabaw a dackel kencuana:

7 ta isu dinanto ammo ti addanto; ta asino ti macaibaga no asino ti addanto?

8 Awan ti tao nga addaan pannacabalin iti rabaw ti espiritu tapno tactakenna ti espiritu; isu awanan pannacabalin iti maipapan ti aldaw ti patay, ket awan ti pacalacsidan iti gubat: uray ti kinadangcoc dina ispalen ti maited kencuana.

9 Amin daytoy, nakitac idi, ket ipaayco ti pusoc iti tunggal aramid a naaramid iti baba ti init: *adda* maysa a tiempo a ti maysa a tao addaan pannacabalin iti sabali a maipaay iti pagdacsanna.

10 Iti casta nakitac dagiti nadangcoc a naitanem, ket immayda iti *tanemda*; ket dagiti nagaramid a sililinteg pinanawanda ti nasantoan a yan, ket isudat' nalipatan idiay ciudad: daytoy met isut' kinaubbaw.

11 Agsipud ta ti panangipato a maibusor iti maysa a dakes nga aramid saan a matunggal a sipapardas, gapuna a dagiti annac a lallaki dagiti tattao ipamaysada ti agaramid iti dakes.

12 Nupay no ti maysa a managbasol agaramid iti dakes iti mamingasut, ket paatiddugenna *dagiti aldauna*, nupay casta pudno nga ammoc a naimbagto cadagiti agamanga iti Dios, dagiti agamanga iti sangoananna:

13 ngem dinto naimbag iti nadangcoc, dinanto paatiddugen dagiti aldawna, *nga isuda a* cacas la iti aniniwan; agsipud ta di agamanga iti sangoanan iti Dios.

14 Adda maysa a kinaubbaw a maaramid iti rabaw ti daga, nga adda tattao a nalinteg a cadacuada mapasamac ti mayalubog iti aramid ti nadangcoc; casta met adda tattao a nadangcoc a cadacuada mapasamac ti mayalubog iti aramid ti nalinteg: kinunac a daytoy met isut' kinaubbaw.

15 Idin binilinco ni ragsac, agsipud ta ti maysa a tao awanan naimimbag a banag iti baba ti init, ngem iti pannangan ken yiinum, ken panagrag-ona; ta dayta makipagnaedto kencuana iti bannogna cadagiti *amin nga* aldaw ti biagna nga inted ti Dios kencuana iti baba ti init.

16 Idi ipapusoc ti panangammoc iti sirib ken panangkitac iti aramid a maaramid iti rabaw ti daga (ta casta met nga adda ti di macakita iti turog cadagiti matana iti aldaw mau wenno rabii),

17 idin kinitac amin ti aramid ti Dios, a di matontonan ti tao ti aramid a maaramid iti baba ti init: agsipud ta no casano ti caadu ti panagbannog ti tao nga agsukimat, nupay casta isut' dinanto masaracan; wen, maysa pay, nupay no ti maysa a masirib a tao agpanunot a mangamnga kencuana, nupay casta isu dinto tumon-oy a macasarac kencuana.

Mataydanto amin a padapada. Maigunamgunam ti kinaragsac ken kinagaget. Dagiti pagduaduaan ti biag. Ti kinamangnibinibi ti sirib.

9 Maipaay iti amin daytoy incabilco ti pusoc, tapno sukimatec amin daytoy: a ti nalinteg, ken ti masirib, ken dagiti aramidda, addada iti ima ti Dios; no isut' maayat wenno magura, isut' di ammo ti tao; isu-amin adda iti sangoananna.

2 Dagiti amin a banag umayda a padapada cadagiti isu-amin: adda maysa a mapasamac iti nalinteg ken iti nadangcoc; iti naimbag ken iti nadalus ken iti narugit; iti agsacrificar ken iti di agsacrificar; cas ti naimbag, casta ti managbasol; *ken* ti agsapata, cas ti agbutengi iti sapata.

3 Daytoy isut' maysa a dakes iti amin a maaramid iti baba ti init, nga adda maysa a banag a mapasamac iti isu-amin; wen, casta met ti puso dagiti annac a lalaki dagiti tattao napno iti dakes, ket kinamauyong ti adda iti pusoda bayat ti

panagbiagda, ket calpasanna *mapanda* cadagiti natayen.

4 Maipaay iti naitipon iti amin nga agbiag adda inanama; ta ti maysa a nabiag nga aso naimimbag ngem iti maysa a natay a leon.

5 Ta dagiti agbiag ammoda a matayданto: ngem dagiti natay dida ammo ti aniaman, isuda awanandan iti gunguna uray caano; ta ti pannacalagip cadacuada nalipatan.

6 No casano ti ayatda casta met ti gurada ken ti apalda, napucawen iti nabayag; isuda awanandan uray caano iti maysa a biang iti agnanayon iti aniaman a naaramid iti baba ti init.

7 Inca iti dalanmo, canem a sirarag-o ti tinapaymo, ket inumem ti aracmo a buyugen ti maysa a puso a naragsac; ta ti Dios inawatnan dagiti aramidmo.

8 Napudaw coma a cancanayon dagita cawesmo; ket dica palubosan nga agcurang ti lana ta olom.

9 Makipagnaedca a sirarag-o iti asawa a babai nga ayatem cadagiti amin nga aldaw ti biagmo a kinaubbaw, nga isu intedna kenca iti baba ti init, cadagiti amin nga aldawmo a kinaubbaw: ta dayta isu ti-biangmo iti biag, ken iti bannog a pagbannogam iti baba ti init.

10 Ti aniaman a masaracan ta imam nga aramiden, isut' aramidem iti pannacabalinmo; ta awan ti aramid, wenno gacat, wenno pannacaammo, wenno sirib, idiay Tanem, a papanam.

11 Nagsubliac, ket nakitac iti baba ti init, a ti lumba awan cadagiti nasiglat, wenno ti bacal cadagiti napigsa, uray pay ti tinapay iti masirib, uray pay dagiti kinabacnang cadagiti tattao a mannacaawat, uray pay ti parabur cadagiti tattao a nalaing; ngem ti tiempo ken gasat mapasamacda cadacuada amin.

12 Ta ti tao met dina ammo ti tiempona: cas cadagiti ican a matiliwto iti maysa a dakes nga iket, ken cas cadagiti tumatayab a nakemmeg iti silo, casta met laeng ti pannacasilo dagiti annac a lallaki dagiti tattao iti dakes a tiempo, inton agtinnag a pettat cadacuada.

13 Nakitac met idi ti sirib iti baba ti init iti castoy a wagas, ket isut' impapanco a dackel.

14 Adda idi maysa a bassit a ciudad, ken bassit a tattao idiay unegna; ket immay ti dackel nga ari a maibusor kencuana, ket isut' linacubna, ket nangbangon cadagiti dadackel a sarikedked a maibusor kencuana.

15 Nasaracan idiay ti maysa a napanglaw a masirib a tao, ket isu gapu iti siribna inispalna ti ciudad; nupay casta awan ti tao a nacalagip iti daydi met laeng a napanglaw.

16 Idin kinunac, Ti sirib naimimbag ngem iti pigsa: nupay casta ti sirib ti napanglaw naumsi, ket saan a nadengngeg dagiti saona.

17 Dagiti sao ti masirib a mangngeg iti talna naimimbagda ngem iti ickis ti agturay iti tengnga dagiti tucmem.

18 Ti sirib naimimbag ngem cadagiti igam ti gubat; ngem ti maysa a managbasol dadaelenna ti adu nga imbag.

Nadumaduma a pagalagadan.

10 Dagiti natay a ngilaw pagpaltuadenda ti lana ti agaramid iti bangbanglo iti dakes nga angot; *casta* ti bassit a kinamaag battulayenna ti sirib ken dayaw.

2 Ti puso ti maysa a masirib adda iti imana a canawan; ngem ti puso ti maysa a maag adda iti imana a catigid.

3 Wen, casta met, no magna ti maag iti dalan, ti panagawatna agcurang kencuana, ket cunana iti tunggal maysa *nga* isut' maysa a maag.

4 No ti espiritu ti agturay bumangon a bumusor kenca, dica baybay-an ta yanmo; ta ti kinasungdo pasardengenna dagiti dackel a pannacaranggas.

5 Adda maysa a dakes a nakitac iti baba ti init, cas maysa a dakes idi a nagtaud iti agturay:

6 ti kinatucmem naisaad iti dackel a caicarian, ket ti bacnang agtugaw iti maysa a nababa a disso.

7 Nakitac idi dagiti adipen iti rabaw dagiti cacabsatyo, ken dagiti principe nga agpagpagna a cas ad-adipen iti rabaw ti daga.

8 Ti mangcali iti bito matnagto kencuana; ket asinoman a manggutbaw iti maysa a bacud, isut' sippitento ti uleg.

9 Asinoman a mangtaga cadagiti bato maparigatto cadacuada; *ket* ti mangpisi iti cayo agpeggad kencuana.

10 No ti landoc mauped, ket di asaen ti maysa ti tademna, rebbengna nga-

rud ti manĝicabil iti ad-adda a pigsa: nĝem ti sirib isut' macagunguna a manĝituronĝ.

11 No ti uleg cumagat iti sacbay ti pannacapaamona, no casta awan ti gundaway iti manĝpaamo.

12 Dagiti balicas ti nĝiwat ti maysa a masirib naparaburda; nĝem dagiti bibig ti maysa a tucmem alununendanto ti bagína met laenĝ.

13 Ti punĝanay dagiti balicas ti nĝiwat ti kinatucmem; ken ti gibus ti panagsaona isut' macaranĝgas a kinamauyonĝ.

14 Ti tucmem met paaduenna dagiti saona: *nupay casta* di ammo ti tao no anianto ti adda; ken ti addanto iti calpasanna, asino ti macaibaganto kencuana?

15 Ti bannog dagiti tucmem utuyanna ti tunĝgal maysa cadacuada; ta isu dina ammo no casano ti ipapanna iti ciudad.

16 ¡Asica pay, O daga, no ti arim maysa nĝa ubinĝ, ket dagiti panĝoloen manĝanda iti bigat!

17 ¡Nagasatca, O daga, no ti arim anac a lalaki dagiti natacnenĝ, ket dagiti panĝoloen manĝanda iti rumbenĝ a tiempo a nadutocan, gapu iti pigsa, ket saan a gapu iti panagbartec!

18 Gapu iti kinatagubay-a lumpiot ti atep; ket gapu iti kinadiconĝconĝ dagiti ima agtedted ti balay.

19 Maysa a rambac maaramid gapu iti catawa, ket ti arac paragsakenna ti puso; ket ti cuarta sunĝbatanna dagiti amin a banag.

20 Dica pagsasaoan ti ari, saan ita panunotmo; ket dica pagsasaoan ti bacnanĝ idiay siledmo: ta maysa a tumatayab dagiti langlanĝit ipannanto ti timec, ket dagiti addaan paypayac ibagadanto ti panĝgep.

Ti kinaayat ken kinagaget maaramidda coma a siiinanama.

11 Ipalladawmo ta tinapaymo iti rabaw dagiti danum; ta isut' masaracamto iti calpasan dagiti adu nĝa aldaw.

2 Itedmo ti sanĝcaapag cadagiti pito, wen, uray cadagiti walo; ta dica ammo no anianto ti adda a dakes iti rabaw ti daga.

3 No dagiti ulep mapnoda cadagiti tudo, isuda agbucbocda iti rabaw ti daga; no matuanĝ ti cayo nĝa agpaabagatan, wenno agpaamianan, idiay disso a pacatuanĝan ti cayo, idiayto ti yanna.

4 Ti manĝpaliiw iti anĝin dinto agmula; ket ti manĝicancano cadagiti ulep dinto agani.

5 Cas ti dica pannacaammo no ania ti dalan ti anĝin, *wenno* casano ti *idadackel* dagiti tultulanĝ iti tian ti masicug; casta met laenĝ ti dica pannacaammo iti aramid ti Dios a manĝaramid iti isu-amin.

6 Iti bigat imulam ti bukelmo, ket iti rumabii dica igawid ta imam; ta dica ammo nĝa agrang-ayto, no daytoy wenno daydiay, wenno isuda nĝa agpadpada naimbagdanto.

7 Pudno a nasam-it ti lawag, ken maysa a macaay-ayo ti manĝipaay cadagiti mata a panĝkita iti init.

8 Wen, no maysa a tao agbiag iti adu a tawen, nĝa agrag-o coma cadacuada amin; nĝem lagipenna coma dagiti aldaw ti sipnĝet, ta adudanto. Amin a sumunĝad isut' kinaubbaw.

9 Agrag-oca, O agtutubo a lalaki, iti kinaagtutubom, ket palubosam ta pusom nĝa agragsac kenca cadagiti aldaw ti kinaagtutubom, ket magnaca cadagiti dalan ta pusom, ken iti imatanĝ dagita matam; nĝem ammoem a gapu amin cadagitoy a banag iyegnacanto ti Dios iti pannacaocom.

10 Gapuna nĝa alisem ti liday ita pusom, ket iccatem ti dakes ita lasagmo; ta ti kinaagtutubo ken kinabannawag ti biag ubbawda.

Pammalacad iti pannacalagip iti Dios iti kinaagtutubo.

12 Lagipem met ti Namarsua kenca cadagiti aldaw ti kinaagtutubom, iti sacbay ti idadatenĝ dagiti dakes nĝa aldaw, ken yaadani dagiti tawen, inton cunaem, Awananac pannacaay-ayo cadacuada;

2 iti sacbay ti init ken lawag, ken ti bulan, ken dagiti bitbitwen, agsipnĝetda, ket dagiti ulep agsublida iti calpasan ti tudo;

3 iti aldaw inton agpigerger dagiti agaywan ti balay ket dagiti napigsa a tattao agrucbabda, ket dagiti aggilinĝ sumardenĝda agsipud ta bassitdan, ket dagiti tumamdag cadagiti tawa mapasipnĝetdanto,

4 ket dagiti ruanĝan mapunitandanto idiay lansanĝan; no ti daranudor ti panaggilinĝ mapababa, ket ti maysa tumacderto iti timec ti maysa a tumatayab, ket

amin dagiti annac a babbai ti musica mapababadanto ;

5 wen, agbutenĝdanto *iti daydiay a* nanĝato, ket dagiti macakigtot *addadanto* iti dalan; ket ti almendro agsabonĝto, ket ti curiat maysanto nĝa awit, ket agcuranĝto ti calicagum ; agsipud ta ti tao mapan iti agnanayon a pagtaenĝanna, ket dagiti agdunĝ-aw agsursurda cadagiti lansanĝan:

6 iti sacbay ti pannacapagsat ti lubid a pirac, wenno ti pannacaburac ti maluconĝ a balitoc, wenno to pannacaburac ti caramba idiay ubbog, wenno ti pannacaburac ti cararet idiay bubon,

7 ket agsubli ti tapoc iti daga a cas idi, ket ti espiritu agsubli iti Dios a nangted kencuana.

8 Kinaubbaw dagiti kinaubbaw, cuna ti Mannĝascasaba; amin isut' kinaubbaw.

9 Ket maysa pay, agsipud ta ti Manĝascasaba nasirib idi, insurona met laenĝ ti pannacaammo iti ili; wen, isu nagpakinakem, *ket* inornosna dagiti adu a proverbio.

10 Ti Manĝascasaba sinukimatna a sit narac dagiti maawat a sao, ket ti naisuraidi a nalinteg, a dagiti *met laenĝ* sao ti pudno.

11 Dagiti sao ti mamasirib cacasda la idi cadagiti pagtugkic; ken cacas la cadagiti lansa a naipaloc a naimbag *dagiti sao* dagiti appo dagiti gimonĝ, *a* maited nĝa aggapu iti maysa a pastor.

12 Ket maysa pay, anacco, mabalacadanca: iti panagaramid cadagiti adu a libro awan ti tunĝpalna; ket ti adu nĝa adal isut' maysa a bantot ti lasag.

13 *Daytoy isu* ti tunĝpal ti panĝgep: amin a nanĝeg: Agamanĝaca iti Dios, ket salimetmetam dagiti bilbilinna; ta daytoy isu ti dagup ti *rebbenĝ* ti tao.

14 Ta ti Dios iyegnanto ti tunĝgal aramid iti pannacaocom, agraman tunĝgal nailemmenĝ a banag, no isut' naimbag, wenno isut' dakes.

TI CANTA NI SALOMON.

Ti novia agsao cadagiti annac a babbai ti Jerusalem. Ti naayat a panagsarsarita ti novia ken novio.

1 Ti canta dagiti cancanta, a cucua ni Salomon.

2 Agcanac coma cadagiti agec ti nĝiwatna,
Ta ti ayatmo naimimbag nĝem iti arac.
3 Dagiti lanam addaandat' maysa a naimbag a sayamusom;
Ti naganmo isut' *cas* lana a naibucbuc;
Gapuna a dagiti virgen ayatendaca.
4 Guyuguyennac, agtaraycaminto a sumurot kenca:
Ti ari inyunegnac cadagiti siledna;
Agragsac ken agrag-ocamto kenca;
Saritaenminto ta ayatmo nĝa ad-adda nĝem iti arac:
Isuda ayatendaca a sililinteg.

5 Pugotac nĝem naimnasac,
O dacayo annac a babbai ti Jerusalem,
Cas cadagiti tolda ti Cedar,
Cas cadagit benĝbenĝ ni Salomon.
6 Dicay cumita caniac, agsipud ta cayumanĝgiac,
Agsipud ta ti init kinessetnac.
Dagiti annac a lallaki ni inac nagpunĝtotda a maibusor caniac;
Isuda inaramiddac nĝa agaywan cadagiti cauvasan;
Nĝem ti bucodco a cauvasan diac inaywanan.
7 Ibagam caniac, O sica nĝa ayaten ti cararuac,
Sadino ti nanĝipaarabam *iti arbanmo*,
Sadino ti namaginanaam *kencuana* iti matoon:
Ta apayapay a cas-ac la coma iti maysa a naabbunĝotan
Iti denna dagiti carcarnero dagiti caduam?

8 No dica ammo, O caimnasan cadagiti babbai,
Rumuarca iti dalanmo cadagiti tugot dagiti carnero,
Ket ipaarabmo dagiti caldinĝmo iti denna dagiti tolda dagiti pastor.

9 Inyarigca idi, O ayatco,
Iti maysa a cabayo cadagiti luglugan ni Faraon.
10 Dagiti pinĝpinĝmo naimnasda cadagiti sinallapid *a buoc*,
Ta tenĝnĝedmo cadagita uccor nĝa aruaten.
11 Dacami yaramidandacanto cadagiti sallapid a balitoc
Agraman lanlansa a pirac.

12 Bayat ti panagtugaw ti ari iti lamesaanna,
Ti nardoc imbuyatna ti banĝlona.
13 Ni ayayatec isu caniac *a cas* maysa a reppet ti mirra,
Nĝa agidda iti baet dagiti susoc.
14 Ni ayayatec isu caniac *ti cas* sanĝcaraay dagiti sabonĝ ti candaroma
Cadagiti cauvasan ti En-gadi.

15 Adtoy, sica naimnasca, ayatco:
Adtoy, sica naimnasca;
Dagiti matam *cacasda la* cadagiti pagaw.

16 Adtoy, sica naimnasca, ayayatec, wen, macaay-ayoca:
Casta met nalanĝto ti iddata.
17 Dagiti busoran ti balayta cantinĝenda,
Ket dagiti pasanĝgirta parwada.

Tuloy ti naayat a panagsarsarita ti novio ken novia.

2 Maysaac a rosa ti Saron,
Maysa a lirio dagiti loblobonĝ.

2 Cas maysa a lirio iti tenĝnĝa dagiti calunay,
Casta ni ayatco iti tenĝnĝa dagiti annac a babbai.

3 Cas ti manzanas iti tengngga dagiti
caycayo ti bakir,
Casta ni ayayatec iti tengngga dagiti
annac a lallaki.
Nagtugawac iti baba ti linongna a
binuyog ti dackel a rag-o,
Ket ti bungana nasam-it idi iti panag-
nanamco.
4 Isu inyegnac iti balay a pagdadayaan,
Ket ti banderana caniac isut' idi ayat.
5 Batakendac cadagiti pinakirriit nga
uvas, baw-asandac cadagiti manzanas,
Ta agsakitac a gapu iti ayat.
6 Ti imana a catigid *adda* iti baba ti
oloc,
Ket ti imana a canawan aracupennac.
7 Pagsapataencayo, O annac a babbai ti
Jerusalem,
Gapu cadagiti corzo, wenno gapu ca-
dagiti ugsa ti away,
A dicay tignayen, wenno riingen ni
ayatco,
Aginggat' di macaay-ayo kencuana.

8 ¡Ti timec ni ayayatec! adtoy, isu sumu-
ngad,
Nga aglaylayaw cadagiti banbantay,
Nga aglaglagto cadagiti caturturodan.
9 Ni ayayatec umasping iti maysa a
corzo wenno iti bumaro nga ugsa:
Adtoy, agtactacder iti licudan ti di-
dingtayo;
Isu cumita cadagiti tawtawa;
Isu sumirip iti rejas.

10 Ni ayayatec nagsao, ket kinunana
caniac,
Tumacderca, ayatco, imnasco, ket
umayca.
11 Ta, adtoy, ti lam-ec limmabasen;
Ti tudo nalpas ket napanen;
12 Dagiti sabong agparangda iti daga;
Ti tiempo ti panagdaniw *dagiti tuma-*
tayab dimtengen,
Ket ti timec ti calapati mangeg iti
dagatayo;
13 Ti cayo nga higos luomenna dagiti
nalangto nga higos,
Ket dagiti uvas agsabongdan;
Isuda itdenda ti sayamusomda.
Tumacderca, ayatco, imnasco, ket
umayca.
14 O calapatic, nga adda cadagiti reng-
ngat ti bato,
Idiay suppoc ti naderraas a disso,
Iparangmo caniac ta rupam,
Ipangngegmo caniac ta timecmo;
Ta nasam-it ta timecmo, ket naimnas
ta rupam.

15 Alaem cadata dagiti zorra, dagiti ba-
bassit a zorra;
A mangsiba cadagiti cauvasan;
Ta dagiti cauvasanta agsabongdan.
16 Ni ayayatec cucuac, ket cucuanac:
Isu ipaarabna ti arbanna iti baet
dagiti lirio.
17 Aginggat' di lumamiis ti aldaw, ket
tumalaw dagiti aniniwan,
Sumublica, ayayatec, ket umaspingca
iti maysa a corzo ken maysa nga
agtutubo nga ugsa
Iti rabaw dagiti banbantay ti Bether.

Agsinnapulda ket agsaracda ti maysa ken maysa. Ti libut ti panagasawa.

3 Iti rabii idiay iddac
Sinapulco ti ayayaten ti cararuac:
Isut' sinapulco, ngem isut' diac nasa-
rac.
2 *Kinunac*, Bumangonacto ita, ket sur-
surec ti ciudad;
Cadagiti lansangan ken cadagiti na-
wanag a dalan
Sapulecto ti ayaten ti cararuac:
Isut' sinapulco, ngem isut' diac na-
sarac.
3 Dagiti agbantay nga agsursur iti
ciudad nasaracandac;
Isuda a nagcunaac, Nakitayo ti ayaten
ti cararuac?
4 Apaglabasac bassit laeng cadacuada,
Idi nasaracac ti ay-ayaten ti cararuac:
Isut' iniggamac, ket diac kinayat a
pinalubosan a mapan,
Aginggat' isut' diac naiyeg iti balay
ni inac,
Ken iti siled ti nangisicug caniac.

5 Pagsapataencayo, O annac a babbai ti
Jerusalem,
Gapu cadagiti corzo, wenno gapu
cadagiti ugsa ti away,
A dicay tignayen, wenno riingen ni
ayatco
Aginggat' di macaay-ayo kencuana.

6 Asino daytoy sumang-at nga aggapu
idiay let-ang
A cas cadagiti monmon ti asuc,
A nabangbangloan iti mirra ken in-
cienso,

Cadagiti amin a polvos ti agtagtagilaco?

7 Adtoy, isu ti talabonḡ ni Salomon;
Innem a pulo a mannacabalin ti manḡlicmut kencuana,
Cadagiti mannacabalin a lalaki ti Israel.
8 Isuda amin agbitbitda iti campilan,
ken napadasda iti gubat;
Tunḡgal lalaki addaan iti campilan iti rabaw ti padinḡpadinḡna,
Gapu iti butenḡ iti rabii.
9 Ni ari Salomon inyaramidanna ti bagína iti maysa a talabonḡ
A cayo ti Libano.
10 Isu inaramidna dagiti adigina iti pirac,
Ti unegna iti balitoc, ti tugawna iti purpura,
Ti tenḡnḡana nabaldosaan iti ayat,
A naḡgapu cadagiti annac a babbai ti Jerusalem.
11 Rumuarcayo, O annac a babbai ti Zion, ket kitaenyo ni ari Salomon,
A sibabalanḡat iti imbalanḡat kencuana ni inana
Idi aldaw dagiti panangasawana,
Ken idi aldaw ti kinaragsac ti pusona.

Pammadayaw ti novio iti novia, ken ti sunḡbat ti novia. Ti daya ti panagasawada.

4 Adtoy, sica naimnasca, ayatco; adtoy, sica naimnasca;
Dagiti matam *cacasda* cadagiti calapati iti licudan ti abonḡotmo.
Ta buocmo cas maysa nga arban dagiti caldinḡ,
Nga agdarnap iti abay ti bantay Galaad.
2 Dagiti nḡipenmo umaspinḡda iti maysa nga arban *dagiti oveja* a napukisan a cabarbaro,
Nga agsanḡ-atda nga aggapu iti pagbuggoan,
Isu a tunḡgal maysa addaan sinḡsinḡin,
Ket awan ti mapaladinḡit cadacuada.
3 Dagiti bibigmo umaspinḡda iti sanḡcalabag nga escarlata,
Ket naimnas ta nḡiwatmo.
Dagita pinḡpinḡmo umaspinḡda iti sanḡcapisi a granada
Iti licudan ta abonḡotmo.
4 Ta tenḡnḡedmo umaspinḡ iti torre ni David
A nabanḡon a maipaay a maysa a pagigaman,
Kencuana maibitin ti sanḡaribu a sarapa,
Amin dagiti calasag dagiti mannacabalin a lallaki.
5 Dagita dua a susom umaspinḡda iti dua a kigaw
Isuda a sinḡin ti maysa a lodlodan,
A manḡan iti baet dagiti lirio.

6 Aginḡgat' di lumamiis ti aldaw, ket agtalawen dagiti aniniwan,
Innacto idiay bantay ti mirra,
Ken idiay turod ti incienso.

7 Sica naimnasca, ayatco;
Ket awan ti pilaw kenca.
8 Umayca cumoyog caniac manipud Libano, noviac,
Cumoyogca caniac manipud Libano:
Tumamdagca manipud tapaw ti Amana,
Manipud tapaw ti Senir ken Hermon,
Manipud cadagiti apon dagiti leon,
Manipud cadagiti bantay dagiti leopardo.
9 Sica kinayawam ti pusoc, cabsatco a babai, a noviac;
Sica kinayawam ti pusoc ita maysa cadagiti matam,
Iti maysa a cawar ti tenḡnḡedmo.
10 ¡Amanḡan nagimnas ta ayatmo, cabsatco a babai, a noviac!
¡Amanḡan ti kinaimbag ta ayatmo nḡem iti arac!
Ken ti ayamuom dagiti lanam nḡem iti amin a kita dagiti recado!
11 Dagita bibigmo, O noviac, agtedtedda *a cas* rara:
Diro ken gatas addada iti baba ta dilam;
Ket ti banḡlo dagita pagan-anaymo umaspinḡ ti banḡlo ti Libano.
12 Maysa a naticuban a minuyonḡan ni cabsatco a babai, a noviac;
Maysa a burayoc a nasullatan, maysa nga ubbog a nasadaan.
13 Dagita sarinḡitmo maysada a cagranadaan, agraman bunḡbunḡa a napateg,
Candaroma agraman mulmula a nardo,
14 Nardo ken casumba,
Calamus ken canela, agraman amin a caycayo ti incienso;
Mirra ken aloes, agraman cadagiti amin a canḡronaan a recrecado.

15 *Sica ti* maysa nga ubbog dagiti minuyongan,
Maysa a bubon dagiti danum a nabiag,
Ken barbaresbes nga aggaput' Libano.

16 Agriingca, O amian; ket umayca, sica abagat;
Puyotanyo ti minuyongac, tapno dagiti recadona agayusda coma.
Umay coma ni ayayatec idiay minuyongana,
Ket canenna dagiti napateg a bungana.

Ti sungbat ti novio. Masinada iti bassit a tiempo.

5 Immayac iti minuyongac, cabsatco a babai, a noviac:
Inurnongco ti mirrac agraman recadoc;
Kinnanco ti rarac agraman diroc;
Ininumco ti aracco agraman gatasco.
Mangancayo, O gagayyemco;
Uminumcayo, wen, uminumcayo nga aglaplapusanan, O ayayatec.
2 Nacaturogac idi, ngem nagriing ti pusoc:
Isut' timec ni ayayatec a mangtugtug, *nga agcuna*,
Luctannac, cabsatco a babai, ayatco, calapatic, a di natulawan;
Ta napno ti oloc iti linnaaw,
Dagiti margarotac cadagiti tedted ti rabii.
3 Linabuscon ti cawesco; casanonto ti pangicabilco kencuana?
Binuggoac dagiti sacac; casanonto ti panangrugitco cadacuada?
4 Ni ayayatec incautna ti imana iti abut *ti ruangan*,
Ket natignay ti pusoc gapu kencuana.
5 Timmacderac tapno lucatac ken ayayatec;
Ket nagitedted dagiti imac iti mirra,
Ket dagiti ramayco iti nanawnaw a mirra,
Iti rabaw dagiti ungcay ti balunet.
6 Linuctac ken ayayatec;
Ngem pimmanaw ni ayayatec, *ket* napan.
Ti cararuac nagawan caniac idi isu nagsao:
Isut' sinapulco, ngem isut' diac nasarac;
Isut' inayabac, ngem dinac sinungbatan.
7 Dagiti agbantay a tattao a mangsursur iti ciudad nasaracandac,
Kinabildac, sinugatdac;
Dagiti agaywan cadagiti bacud iniccatda caniac ti cagayco.
8 Pagsapataencayo, O annac a babbai ti Jerusalem,
No masaracanyo ni ayayatec,
Nga ibagayo kencuana, a masakitac iti ayat.

9 Ania ti ayayatem a nangnangrona ngem *iti sabali* nga ayayaten,
O sica naimnas unay cadagiti babbai?
Ania ti ayatem a nangnangrona ngem *iti sabali* nga ayayaten,
A pagsapataennacami iti casta?

10 Ni ayayatec napudaw ken nalabaga,
A capangoloan unay iti linacsa.
11 Ti olona isut' *cas* iti casudian a balitoc,
Dagiti margarotana nabuocda, *ken* nangisitda a cas maysa a wac.
12 Dagiti matana umaspingg cadagiti calapati iti denna dagiti waig,
A nadigusda iti gatas, *ken* naisaadda a sibabagay.
13 Dagiti pingpingna cacasda sangcaraay dagiti recrecado,
Casda gabgabsuon a nasam-it a roroot:
Dagiti bibigna isudat' *cas* lirio nga agtedted iti nanawnaw a mirra.
14 Dagiti imana isudat' *cas* cadagiti singsing a balitoc a natampocan iti berilo:
Ti bagina isut' *cas* aramid a marfil a nacalupcupan cadagiti zafiros.
15 Dagiti sacana *cacasda* cadagiti adigi a marmol, a naisaad iti rabaw dagiti bantay a balitoc a nasudi:
Ti langana umaspingg iti Libano, a mangnibinibi a cas cadagiti cantingen.
16 Ti ngiwatna nasam-it unay;
Wen, isut' maayat a di agcurang.
Daytoy isu ti ayayatec, ken daytoy isu ti gayyemco,
O annac a babbai ti Jerusalem.

Ti tuloy ti panagdinnayawda:

6 Sadino ti napanan ni ayayatem,
O sica caimnasan unay cadagiti babbai?
Sadino ti nagbalicanna ni ayayatem,
Tapno cumuyogcami coma kenca a mangbiroc kencuana?

2 Ni ayayatec immulog idiay minuyongana,

Cadagiti aray dagiti recrecado,
Tapno agpaarab idiay minuyongan,
ken agala cadagiti lirio.
8 Cucuanac ni ayayatec, ket ni ayayatec cucuac:
Isu ipaarabna *ti arbanna* iti baet dagiti lirio.

4 Sica naimnasca, O ayatco, a cas iti Tirsa,
Nataer a cas iti Jerusalem,
Nacakigkigtot a cas maysa a buyot a buyogen dagiti bandera.
5 Isiasim caniac dagita matam,
Ta pinarucmadac,
Ta buocmo cas maysa nga arban dagiti caldingg,
A naidarnap iti abay ti Galaad.
6 Dagita ngipenmo umaspingda iti maysa nga arban dagiti ovejas,
Nga agsang-at nga aggapu iti pagbuggoan;
Isu a tunggal maysa addaan singsingin,
Ket awan ti napaldaang cadacuada.
7 Dagiti pispismo umaspingda iti sangcapisi a granada
Iti licudan ta abongotmo.
8 Adtoy, innem a pulo a reina, ken walo pulo a camalala,
Ket dagiti virgen awan bilangda.
9 Calapatic, a di natulawan, isut' maymaysa *laeng;*
Isu laeng ti bugbugtong ni inana;
Isu ti pinili a maymaysa ti nangipasngay kencuana.
Dagiti annac a babbai isut' nakitada, ket isut' ninaganda a bendita;
Wen, dagiti reina ken dagiti camalala, ket isut' dinayawda.

10 Asino ti cumita a cas bigat,
Naimnas a cas ti bulan,
Nalawag a cas ti init,
Nacakigkigtot a cas maysa a buyot a buyogen dagiti bandera?

11 Immulogac iti minuyongan dagiti nueces,
Tapno kitaec dagiti nalangto a mula ti lobong,
Tapno kitaec no nagrusing ti uvas,
Ken nagsabong dagiti granada.
12 Iti sacbay ti diac pannacaammo, insaadnac ti cararuac
Iti tengngga dagiti lugan ti naprincipean nga ili.
13 Agsublica, agsublica, O Sulamita;
Agsublica, agsublica, tapno cumitacami coma kenca.

Apayapay a cumitacayto ken Sulamita,
Cas iti sala ti Mahanaim?

Maituloy ti panagdinnayawda.

7 ¡Amangan nagimnas dagita sacam cadagiti palloca, O anac a babai ti principe!
Dagiti nagtimbukel a loppom umaspingda cadagiti alhajas,
Ti aramid dagiti ima ti maysa a nagdanonan laing nga agaramid.
2 Ta bagim isut' *umasping* iti maysa a nagbukel a tagayan
A kencuana di agcurang ti nagampor nga arac:
Ta sibetmo *umasping* iti sangcagabsuon a trigo
A naisaad iti lawlaw dagiti lirio.
3 Ta dua a susom umaspingda iti dua a kigaw
A singin ti maysa a lodlodan.
4 Ta tengngedmo umasping iti torre a marfil;
Dagita matam *casda* cadagiti tangke idiay Jesebon,
Iti denna ti ruangan ti Bat-rabim;
Ta agongmo umasping iti torre ti Libano
A cumita nga agpa-Damasco.
5 Ta olom ita rabawmo umasping iti Carmelo,
Ket ti buoc ta olom umasping iti purpura;
Ti ari nacayawan cadagiti sallapi*dna.*
6 ¡Amangan nagimnas ken amangan nacaay-ayoca,
O ayat, a macaparag-o!
7 Daytoy a catayagmo umasping iti maysa a cayo a palma,
Ket dagiti susom cadagiti raayna.
8 Kinunac, cumalay-atacto iti cayo a palma,
Cumpetacto cadagiti sangana:
Bay-am a dagiti susom cacasda coma cadagiti raay ti uvas,
Ken ti banglo ti angesmo umasping cadagiti manzanas,

9 Ket ta ngiwatmo umaspinĝ iti caimbagan unay nĝa arac,
A sumalog a silalamuyot a maipaay ken ayayatec,
Nĝa aguyas cadagiti bibig dagiti matmaturog.
10 Siac cucuanac ni ayayatec;
Ket ti calicagumna agturonĝ caniac.
11 Umayca, ayayatec, rumuarta *a mapan* idiay away;
Inta agdagus cadagiti purpuroc.
12 Inta sumanĝ-at a masapa cadagiti cauvasan;
Inta kitaen no nagrusinĝen ti uvas,
Ken nagucraden dagiti sabonĝna,
Ken agsabonĝen dagiti granada:
Idiay ti ayatco itdecto kenca.
13 Dagiti mandragoras nanĝteddat' ayamuom,
Ket cadagiti ruanĝanta adda dagiti amin a kita dagiti napateg a bunĝbunĝa, a babbaro man ken daan,
Nĝa indulinco a maipaay kenca, O ayayatec.

Ti panagtipon ti novio ken novia iti ayat a di maparucma.

8 ¡O sapay coma ta sica idi a cas cabsatco a lalaki,
A nanĝcunnot cadagiti suso ni inac!
Inton sapulenca coma iti ruar, agcanca coma;
Wen, ket awan ti manĝumsi coma caniac.
2 Kibinenca coma, *ket* iyegca iti balay ni inac,
Asino ti manĝisuro coma caniac;
Painumenca coma iti narecadoan nĝa arac,
Iti tubbog dagiti granadac.
3 Ti imana a catigid *adda coma* iti baba ti oloc,
Ket ti imana a canawan aracupennac coma.
4 Pagsapataencayo, O annac a babai ti Jerusalem,
A dicay tignayen, wenno riinĝen ni ayatco,
Aginĝgat' di macaay-ayo kencuana.

5 Asino daytoy a sumanĝ-at nĝa aggapu idiay cauvasan,
A sisasadag ken ayayatenna?

Iti baba ti cayo a manzanas riniinĝca:
Idiay nanĝipasicalan idi ni inam kenca,
Idiay nagpasicalan ti nanĝipasngay kenca.

6 Isaadnac a cas maysa a sada iti rabaw ta pusom,
Cas maysa a sada iti rabaw ta tackiagmo:
Ta napigsa ni ayat a cas ken patay;
Ni imon naranĝgas a cas ken Tanem;
Dagiti beggangna isudat' begbegganĝ ti apuy,
Maysa a pudno a gil-ayab ni Jehova.
7 Dagiti adu a danum dida maiddep ti ayat,
Uray dagiti layus isut' dida masebseban:
No maysa a tao itdenna coma amin a cucua ti balayna gapu iti ayat,
Isu matalipupus a maumsi coma.

8 Addaantayo iti maysa a bassit a cabsat a babai,
Ket isu awan dagiti susona:
Anianto ti aramidentayo a maipaay ken cabsattayo a babai
Iti aldaw ti panangtangayda?

9 No isu maysa coma a bacud,
Banĝonentayto iti rabawna ti maysa a torre a pirac:
Ket no isu maysa coma a ruanĝan,
Isut' iloconĝtayo cadagiti tabla a cantinĝen.

10 Maysaac a bacud, ket dagiti susoc umaspinĝda cadagiti torrena
Idin addaac cadagiti matana a cas maysa a nacasarac iti talna.
11 Ni Salomon adda maysa a cauvasanna idiay Baal-hamon;
Isu impaabanĝna ti cauvasan cadagiti agaywan;
Tunĝgal maysa gapu iti bunĝana manĝyeg coma idi iti sanĝaribu *a capisi* a pirac.
12 Ti cauvasac, a cucuac, adda iti sanĝoc:

Sica, O Salomon, addaancanto iti sangāribu,
Ket dagiti agaywan iti bungana duagasut.

13 Sica nga agnaed cadagiti minuyongan,
Dagiti cadua ipangagda ta timecmo:
Isut ipangegmo caniac.

14 Agdarasca, ayayatec,
Ket umaspingca iti maysa a lodlodan wenno bumaro nga ugsa
Iti rabaw dagiti bambantay dagiti recrecado.

TI LIBRO NI

ISAIAS.

Dagiti kinaulpit dagiti tattao ti Dios. Ti Dios saan a maparag-o cadagiti datdaton ken lulualo. Sapulenna ti panagtulnog. Ti Sion nasukir nĝem masbutto.

1 Ti sirmata ni Isaias nĝa anac ni Amos, isu a nakitana a maipapan iti Juda ken Jerusalem, cadagiti aldaw da Ozias, Joatam, Acaz ken Ezequias, nĝa ar-ari ti Juda.

2 Denĝgenyo, O lanĝlanĝit, ket timudem, O daga; ta ni Jehova nagsao: Nanĝtarakenac ken nanĝpadackelac cadagiti annac, ket simmukirda a bumusor caniac.

3 Ti baca ammona ti makincucua kencuana, ket ti asno ammona ti pagpacanan ni apona; *nĝem* ti Israel dina ammo, ti ilic saan nĝa agotob.

4 ¡Ay nacion a managbasol, ili a naawitan iti kinadakes, maysa a caputotan dagiti managdacdakes, annac nĝa agaramid a sidadadael unay! Ti nallicudanda ni Jehova, isuda inuyuyawda ti Santo ti Israel, pimmusayda *a* timmalicud.

5 Apayapay a masaplitcayto pay, nĝa adadda pay ti yaalsayo? ti amin a olo masakit, ti amin a puso mapacsuyan.

6 Manipud iti dapan ti saca ag'nĝgat' olo met laenĝ awan ti kinasalun-at kencuana; *no di ket* sugsugat, ken litlitem, ken babbaro a sapsaplit: saanda a nacaem, saanda met a napatapatan ken dida met nasapsappoan iti lana.

7 Ti dagayo aglanĝalanĝ: dagiti ciudadyo naururamda iti apuy; ti dagayo isut' alun-unen dagiti gangannaet iti saclanĝyo, ket aglanĝalanĝ, a cas narbec gapu cadagiti sanĝsanĝaili.

8 Ket ti anac a babai ti Sion mabaybayan a cas maysa a calapaw iti maysa a cauvasan, cas maysa a pagdagu-an iti maysa a minuyonĝan dagiti pepino, cas maysa a ciudad a nalacub.

9 No coma no saan a nanĝibati cadatayo ni Jehova dagiti buybuyot iti maysa a bassit unay a tidda, naipadatayo coma a cas iti Sodoma, datayo castay coma iti Gomorra.

10 Denĝgenyo ti sao ni Jehova, dacayo nĝa agturay iti Sodoma; timudenyo ti linteg ti Diostayo, dacayo tattao ti Gomorra.

11 Ania ti capapaayanna caniac ti kinaadu dagiti datdatonyo? cuna ni Jehova: adda caniacon ti kinawadwad cadagiti datdaton a mapuuran a carcarnero, ken iti taba dagiti napalamut nĝa ananimal; ket diac agrag-o iti dara dagiti bacbaca wenno dagiti cordero, wenno dagiti lallaki a caldinĝ.

12 Intono umaycayo agparanĝ iti saclanĝco, asino ti nanĝdawat cadagiti imayo itoy a pananĝpayatpayatyo cadagiti paraanĝanco?

13 Didac yeganen iti datdaton nĝa ubbaw; ti incienso isu caniac ti maysa a macarimon; ti kellep ken aldaw a panaginaná, ti pananĝurnonĝ cadagiti gimgimonĝ, —diac maiccat ti kinadanĝkes ken nadaeg a gimonĝ.

14 Dagiti kellepyo ken dagiti fiestayo a maikeddenĝ guraen toy cararuac; macapulcocda caniac; mautoyanac nĝa agawawit cadacuada.

15 Ket intono unnatenyo dagiti imayo, ilemmenĝconto dagiti matac cadacayo; wen, intono agaramidcayo cadagiti adu a lualo, diacto ipanĝag: dagiti imayo napnoda iti dara.

16 Agbuggocayo, agdaluscayo; yadayuyo ti dakes cadagiti aramidyo manipud iti sanĝoanan dagiti matac; agsardenĝcayo nĝa agramid iti dakes;

17 adalenyo ti agaramid iti naimbag; sapulenyo ti kinajusticia, alawenyo dagiti maparigat, ocomenyo dagiti ululila, salacnibanyo ti balo a babai.

18 Umaycay ita, ket agsusurottayo coma, cuna ni Jehova: uray no dagiti basbasolyo cacasda coma iti escarlata, mapapudawdanto a cas la nieve; nupay no

nalabbasitda a cas la carmesi, agbalindanto a cas la *napudaw* a de lana.

19 No mayatcayo ken agtulnogcayo, canenyonto ti naimbag iti daga:

20 ngem no paidenyo ken sumukircayo, maalun-uncayto iti campilan; ta ti ngiwat ni Jehova isut' insaona.

21 ¡Casano aya ti panagbalin a balangcantis ti ciudad a matalec! ¡isu a napno idi iti kinajusticia! ti kinalinteg nagtaeng idi kencuana, ngem ita managpapatay.

22 Ti piracmo nagbalin a rugit, ti aracmo nalaocan iti danum.

23 Dagiti pangguloem managalsada, ken cadcadua ida dagiti mannanacaw; tunggal maysa cadacuada ayatenna ti panocsoc, ken surotsurotenna ti gunguna; dida ocomen ti ululila, ket di met dumanon cadacuada ti panggep ti bálo a babai.

24 Gapuna a cuna ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, ti Mannacabalin ti Israel, Ah, bumang-aracto cadagiti casupiatco, bumalesacto cadagiti cabusorco;

25 ket isublicto ti imac nga ipátay kenca, ket gugoracto a talipupusen ti rugitmo, ken ibellengco amin nga estañom;

26 ket isublicto dagiti oc-ocomyo a cas idi unana ken dagiti consejerosmo a cas idi punganay: iti calpasanna managanancanto iti ciudad ti kinalinteg, ili a matalec.

27 Ti Sion masbutto iti kinajusticia, ket dagiti napasurotna masbutdanto iti kinalinteg.

28 Ngem ti pannacadadael dagiti managlabsing ken managbasol matiptipondanto, ket dagiti tumallicud ken Jehova marunawdanto.

29 Ta isuda maibabaindanto cadagiti roble a kinalicagumanyo, ken mariribuccayto a maipaay iti minuyungan a piniliyo.

30 Ta cascayto la maysa a roble nga agusaw ti bulongna, ken cas minuyongan nga awan danumna.

31 Ket ti napigsa casto la maysa a lapnit, ket ti aramidna casto la maysa a dalipato; ket agpadpadadanto a mapuuran, ken awanto ti mangiddep cadacuada.

Ti sapasap a panagturay ni Jehova. Ti panagrucbab ti Israel cadagiti ladladawan rebbengna nga isardeng.

2 Ti sao a nakita ni Isaias nga anac ni Amos a maipapan iti Juda ken Jerusalem.

2 Ket maaramidto cadagiti maud-udi nga aldaw, a ti bantay ti balay ni Jehova mabangonto iti rabaw dagiti banbantay, ket maibayogto a nangnangrona ngem cadagiti turturod; ket isu-amin a nacion agayusdanto agingga kencuana.

3 Ket adu dagiti tattao a mapanto ken agcuna, Umaycayo, ket sumang-attayo iti bantay ni Jehova, iti balay ti Dios ni Jacob; ket isuronatayonto cadagiti daldalanna, ket magnatayonto cadagiti dandanána: ta iti Sion ti rumuaranto ti linteg, ket iti Jerusalem ti rumuaranto ti sao ni Jehova.

4 Ket isu ocomennanto dagiti nacion, ket kedngannanto ti maipapan cadagiti adu nga il-ili: ket pandayendanto dagiti camcampilanda a pagbalinen a pabengbeng ti arado, ket dagiti picada pandayendanto a comcompay; ti maysa a nacion saannanto a tag-ayen ti campilan a maibusor iti nacion, ket didanto met agadalen iti pannakigubat uray caano.

5 O balay ni Jacob, umaycayo, ket magnatayo iti lawag ni Jehova.

6 Ta sica tinallicudam ti ilim, a balay ni Jacob, ta napnoda *iti cadawyan* iti dáya, ken managpadlesda a cas cadagiti Filisteos, ket makipagsipatda cadagiti annac dagiti gangannaet.

7 Ket ti dagada napno iti pirác ken balitoc, ket awan met ti inggana dagiti gamengda; ti dagada met cas la napno cadagiti cabcabayo, awan met ti panunggpalan dagiti lugluganda.

8 Ti daga met napno cadagiti ladladawan; isuda agcararagda cadagiti aramid dagiti imada met laeng, nga inaramid dagiti ramayda met laeng.

9 Ket ti nababa a tao maparucnoy, ket ti nangato a tao mapababa: gapuna a dica ida pacawanen.

10 Sumrecca iti bato, aglemmengca iti tápoc, manipud iti sango a macapabuteng ni Jehova, ken iti dayag ti kinatanocna.

11 Ti napalangguad a panagkitkita ti tao mapaemmanto, ken ti kinatangsit dagiti tattao maparucbabto, ket ni Jehova laeng ti madaydayawto iti dayta nga aldaw.

12 Ta addanto aldaw ni Jehova dagiti buybuyot a maipátay cadagiti isu-amin a natangsit ken napalangguad, ken cadagiti amin a maitan-oc; ket mapaemmanto;

13 ken iti isu-amin a cantingen ti Liba-

no, a natayag ken maibaybayog, ken iti amin a roble ti Basan,

14 ken iti rabaw dagiti isu-amin a banbantay a natayag, ken iti isu-amin a turturod a nangato,

15 ken iti amin a torre a nangato, ken iti tunggal maysa cadagiti nasarikedkedan a bacud,

16 ken cadagiti amin a sasacayan a taga Tarsis, ken iti amin a nacaay-ayo a binurican.

17 Ket ti kinapalangguad ti tao maparucnoyto, ket ti kinatangsit dagiti tattao maipababanto; ket ni Jehova laeng ti maitan-octo iti dayta nga aldaw.

18 Ket dagiti ladladawan maiccatdanto a maikisap.

19 Ket dagiti tattao sumrecdanto cadagiti rucrukib dagiti batbato, ken iti uneg dagiti ababut ti daga, manipud iti sango a macapabutengg ni Jehova, ken manipud iti dayag ti kinadaegna, intono tumacder a sipapannacabalin unay a manggungon iti daga.

20 Iti dayta nga aldaw dagiti tattao ipalapaldanto cadagiti sangsangyo ken cadagiti cararapnit dagiti ladladawanda a pirac, ken ladladawanda a balitoc, isuda nga inaramidda cadacuada a pagcararagan;

21 a sumrecda cadagiti rucrukib dagiti batbato, ken iti uneg dagiti rengrengngat dagiti gangal, manipud iti sango a macapabutengg ni Jehova, ken iti dayag ti kinadaegna, intono tumacder a sipapannacabalin unay a manggungon iti daga.

22 Baybay-anyo ti tao, a ti angesna adda cadagiti abut iti agongna; ta ania ti capapaayanna?

Ti pannacaidarum dagiti agtuturay ti Juda ken dagiti babbai a nagaramugam.

3 Ta, adtoy, ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iccatenna iti Jerusalem ken iti Juda ti pagkiredan, ken ti sarucod, ti isu-amin a pagkiredan a tinapay ken danum;

2 ti maingel a tao, ken ti tao ti gubat; ti ocom, ken ti mammadto, ken ti pumapadles, ken ti panglacayen;

3 ti capitan ti limapulo, ken ti natacnengg a tao, ken ti consejero, ken ti nagdanonan laing nga agaramid, ken ti nalaing a baglan.

4 Ket mangtedacto cadagiti annac tapno isuda dagiti panguloenda, ket dagiti maladaga iturayandanto ida.

5 Ket dagiti umili maparigatdanto, tunggal maysa a gapu iti maysa, ken tunggal maysa a gapu iti caarrubana: ti ubing tumacderto a sitatangsit unay a bumusor iti lacay, ken ti timmawa a bumusor iti natacnengg.

6 Intono ti maysa a tao tengngelennanto ti cabsatna iti balay ni amana, *a cunaenna*, Sica adda pagan-anaymo, sica coma ti agturay cadacami, ket bay-am a daytoy a pannacarba agsaad iti babaen ti imam;

7 iti dayta nga aldaw ingatonanto *ti timecna*, a cunaenna, Saanacto a mangagas; ta iti balayco awan ti tinapay ken uray pay no pagan-anay: didacto araramiden nga agturay cadagiti umili.

8 Ta ti Jerusalem narba, ket ti Juda narugpo; agsipud ta ti dilada ken dagiti aramidda bumusorda ken Jehova, a panggargarida cadagiti mata ti dayagna.

9 Ti panagparang dagiti rupada panecnecanna ti maibusor cadacuada; ket ipalawagda ti basolda a cas iti Sodoma, dida ilimed. ¡Asipay ti cararuada! ta nagaramidda ti dakes cadacuada met laeng.

10 Agsaocayo iti maipapan iti nalinteg, a naimbag*to kencuana;* ta canendanto ti bunga dagiti aramidda.

11 ¡Asi pay ti managdacdakes! nasanaangto *kencuana;* ta ti inaramid dagiti imana maaramidto kencuana.

12 Iti maipapan iti ilic, ububbing ti mamarigat cadacuada, ken dagiti babbai ti mangituray cadacuada. O ilic, dagidi mangiturturong kenca pagbiddutendaca, ken dadaelenda ti turong dagiti danam.

13 Ni Jehova sitatacder a sumupring, ken sitatacder a mangocom cadagiti il-ili:

14 Ni Jehova sumrecto iti panangocom cadagiti lallacay dagiti tattaona ken cadagiti panguloenda: Dacayo dagiti nangan a nangibus iti cauvasan; ti nasamsam cadagiti napanglaw adda iti balbalayyo:

15 ania ti panggepyo dacayo a laddiitenyo ti ilic, ken lebbekenyo ti rupa dagiti napanglaw? cuna ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot.

16 Casta met a cuna ni Jehova, Agsipud ta dagiti annac a babbai ti Sion napalangguadda, ken magnada a sitatangar dagiti tengngedda ken mata a nagaramugam, ken magnada ken agkinnikinnida no mapanda, ken agaramidda iti killingkilling cadagiti sacsacada;

17 gapuna a ti Apo cabilennanto iti gaddil ti cuppocuppo dagiti annac a babbai

ti Sion, ket ni Jehova lucasannanto dagiti nalimed a camenğda.

18 Iti dayta nğa aldaw ti Apo iccatennanto ti kinaimnas dagiti arcor nğa agkillinğkillinğ *cadagiti sacada*, ken dagiti iniket nğa oclop, ken dagiti sinan-bulan;

19 dagiti pendientes, ken dagiti galáng ken dagiti abunğot *ti rupa;*

20 dagiti dalunğdonğ, ken dagiti cawar a maipaay cadagiti punğopunğoan ti saca, ken dagiti barikes, ken dagiti cajita ti banğbanğlo, ken dagiti ananib:

21 dagiti siugsinğ, ken dagiti aritos ti agonğ;

22 dagiti pagan-anay a pakirambac, ken dagiti cagáy, ken dagiti pañolon, dagiti up-upit;

23 dagiti espejo, ken dagiti nalapat a lienzo, ken dagiti turbante, ken dagiti abunğot.

24 Ket maaramidto, nğa dagiti nabanğlo a sabonğ masucatanto iti kinabuyoc; ket iti saad ti maysa a barikes maisucatto ti maysa a tali; ket iti saad ti naornos a buoc, kinapulinanğnanğto; ket iti saad ti maysa a lambon, maysa a pagbarikes a lupot a nakersanğ; ket iti saad ti kinaimnas ratratunocto.

25 Dagiti lallakim mapasagdanto iti campilan, ket ti mainğelmo mapasagto iti paggugubatan.

26 Ket ti ruanğanna agladinğitto ken agpanés; ket isu mapanawanto ken agtugawto iti daga.

Ti matda a mailiclic.

4 Ket pito a babbai tenğnğelendanto ti maysa a lalaki iti dayta nğa aldaw, a cunaenda, Canenminto ti tinapaymi met laenğ, ken yusonğmi ti pagan-anaymi met laenğ; isuna laenğ a mainaganan ti naganmo cadacami; iccatem ti panncaibabainmi.

2 Iti dayta nğa aldaw ti saringit ni Jehova nasayaatto ken nadayag, ket ti bunğa ti daga manğnibinibinto ken nataerto unay a maipaay cadagiti nailiclic iti Israel.

3 Ket maaramidto, a ti mabati idiay Sion, ken ti matda idiay Jerusalem, managanant a nasantoan, ti tumunğgal maysa a naisurat cadagiti agbibiag idiay Jerusalem;

4 intono ugasan ti Apo ti rugit dagiti annac a babbai ti Sion, ket intono guguranan ti dara ti Jerusalem iti tenğnğana, a gapu iti espiritu ti kinajusticia, ken gapu iti espiritu ti panangpuur.

5 Ket ni Jehova parsuaennanto iti rabaw ti amin a pagtaenğan ti bantay Sion, ken cadagiti gimgimonğda, ti maysa nğa ulep ken asúc ti aldaw, ken ti lawag ti agdardarang nğa apuy iti rabii; ta *addanto* abbonğ *a mayucrad* iti rabaw ti amin a dayag.

6 Ket addanto maysa nğa abbonğ a linonğan iti aldaw a manğlisi iti pudot, ken maysa a pagsaliudegan ken paglinonğan iti bagio ken tudo.

Ti panğnğarig a cauvasan. Ti panangayay cadagiti nadanğkes. Ni Jehova maibalesto iti pannacaaramat dagiti nacion.

5 Agcantaac coma ti maipaay ken ayayatec unay iti maysa a canta ti ayayatec a maipapan iti cauvasanna. Ti ayayatec unay adda idi maysa a cauvasanna iti maysa a nabunğa unay a turod:

2 ket isu sinucasocna ken inurnonğna nğa inicaat dagiti batbatona, ket minulaanna iti pinili nğa uvas, ken namactacder iti maysa a torre iti nagtenğnğaanna, ken nangtaga met iti pagpespesan iti arac idiay: ket inurayna nğa agpataud coma cadagiti uvas, ket nagpataud cadagiti uvas nğa atap.

3 Ket ita, O dacayo nğa agnaed iti Jerusalem ken tattao ti Juda, dawatec nğa ipatoyo man ti maipapan caniac ken ti cauvasac.

4 Ania aya ti nabalin pay a naaramid coma iti cauvasac, a diac inaramid kencuana? ania ti gapuna, nğa idi nğa ur-urayec a nangpataud coma cadagiti uvas, isu namataud cadagiti uvas nğa atap?

5 Ket ita ibagacto cadacayo ti aramidecto iti cauvasac: iccatecto ti aladna, ket maibusto, rebbaecto ti bacudna, ket isut' mapayatpayatanto:

6 ket baybay-acto a madadael; saanto a mapaadan ket di met magabion; no di ket pagtuboanto dagiti cascasumba ken calcalunay: ket ibilinconto met cadagiti ululep tapno isut' dida tinnagan ti tudo.

7 Ta ti cauvasan ni Jehova dagiti buybuyot isu ti balay ti Israel, ket dagiti tattao ti Juda isuda dagiti nacaay-ayo a mulana: ket nagsapul ti kinajusticia, nğem, adtoy, ti pammarigat; ti kinalinteg, nğem, adtoy, ti maysa a riaw.

8 Asi pay dagiti mamagsasaip iti balay ken balay, ken mamagsasaip ti talon ken talon aginggat' awan disso, ket maaramidcayo nga agtaeng a dacdacayo iti tengnga ti daga!

9 Iti lapayagco *cuna* ni Jehova dagiti buybuyot, Iti kinapudnona, adu a balbalay ti agongngaongto, uray no dackel ken nasayaat, awanto ti agnaed kencuana.

10 Ta ti sangapulo nga acre* ti cauvasan mangtedto iti maysa a bat†, ket ti maysa nga homer‡ a bin-i mangpataudto iti maysa nga efa§ *laeng*.

11 ¦Asi pay dagiti bumangon a masapa iti bigat, tapno sumurotda iti nainget nga inumen; nga idiayda a marabiman unay, aginggat' paggil-ayaben ida ti arac!

12 Ket cadagiti ramrambacda adda arpa, gitarra a bassit, pandereta, flauta ken arac; ngem dida imatangan ti aramid ni Jehova, ket dida met otoben dagiti aramid dagiti imana.

13 Gapuna a ti ilic napan iti pannacacayaw agsipud ti kinakirang ti isip; ket dagiti natan-ocda a tattao nabisinanda, ket ti caaduanda mawawda unay.

14 Gapuna a ni Tanem pinadackelna ti tarigagayna, ken linuctanna ti ngiwatna a di marucod; ket ti nadayawda, ken ti caaduanda, ken ti rambacda, ken ti makipagragsac cadacuada, umologda *itoy a Tanem*.

15 Ket ti nababa a tao maparucnoy, ket ti natan-oc a tao mapaemma, ket dagiti mata ti nangato mapaemmada:

16 ngem ni Jehova dagiti buybuyot maitan-oc iti kinajusticia, ket ti Dios a Santo masantificar iti kinalinteg.

17 Isunton ti panagtaraon dagiti cordero a cas addada iti pagarabanda, ket dagiti langalang dagiti nalucmeg canento ti agtawtawataw.

18 ¦Asi pay dagiti agguyod ti kinadakes iti taltali ti kinatiri, ken basol a cas la iti pannacaaramat ti maysa a guyodan ti pasagad;

19 a cunaenda, Agsiglat coma, dardarásenna coma ti aramidna, tapno isut' makitatayo; ken ti patigmaan ti Santo ti Israel umasideg coma ken dumteng, tapno isut' maammoantayo!

20 ¦Asi pay dagiti mangnagan naimbag iti dakes, ken dakes iti naimbag; nga icabilda ti sipnget iti lawag, ket ti lawag iti sipnget; nga icabilda ti napait iti nasam-it, ket ti nasam-it iti napait!

21 ¦Asi pay dagiti mamasirib cadagiti matada met laeng, ken dagiti manakem iti imatangda met laeng!

22 ¦Asi pay dagiti mamainget nga aginum iti arac, ken tattao a napigsa a manglaoc iti nainget nga inumen;

23 a mangjustificar iti maysa a managdacdakes a gapu iti maysa a pannocsoc, ket iccatenda kencuana ti kinalinteg ti nalinteg.

24 Gapuna a cas iti dila ti apuy ibusenna ti punget *ti garami* ken cas iti naganggo a root a marunaw iti darang, castanto ti ramutda a cas iti pannacalungtot, ket ti sabongda tumayabto a cas iti tapoc; agsipud ta inwacsida ti linteg ni Jehova dagiti buybuyot, ken inuyawda ti sao ti Santo ti Israel.

25 Gapuna a ti pungtot ni Jehova napasgedan a maibusor iti ilina, ken inunnatna ti imana a maibusor cadacuada, ken kinabilna ida; ket dagiti bantay nagkintayegda, dagiti bangcay addada a cas rugit iti tengnga dagiti calcalsada. Iti amin daytoy di pay mapatuckiag ti pungtotna, no di ket ti imana adda pay laeng a silalayat.

26 Ket isu mangitayagto iti maysa a bandera cadagiti nacion iti adayu, ket sultipannanto ida manipud iti ungto ti daga; ket, adtoy, umaydanto a sigaganat ken sipapardás unay.

27 Awanto a pulos ti mabannog wenno maitibcol cadacuada; awanto cadacuada ti agdungsa ket awan met ti maturog; ket di met maiccat ti barikes iti lomoda, ket di met mapugsat ti gálut dagiti zapatosda:

28 a dagiti pánada natarumamis, ken sibibiat dagiti bá-ida; ket dagiti cucó dagiti cabayoda maibilangdanto cas la pamulinawen, ken dagiti ligay dagiti lugluganda cacasda la maysa nga alawig:

29 ti ungorda cas la iti leon a coba-ian, agungordanto a cas cadagiti urbon ti leon; wen, agungordanto, ken tucmaanda ti

---

* *Acre:* rucod ti daga a dua nga apagcalima ti maysa nga hectarea.

† *Bat:* pagsucatan a capada iti lima a litro.

‡ *Homer:* pagsucatan a nasuroc bassit a tallo a caban ket siam nga apagcapulo.

§ *Efa:* pagsucatan a capada iti sangapulo a salop.

samsam, ket ipanawda a dida maanano, ket awanto a pulos ti mangisalacan.

30 Ket agungordanto a bumosor cadacuada iti dayta nga aldaw a cas iti ungor ti baybay: ket no ti maysa cumita iti daga, adtoy, ti sipnget *ken* rigat; ket ti lawag napasipnget cadagiti ululepna.

Ti sirmata ni Isaias ken ti pannacabilinna.

6 Idi tawen nga ipapatay ni ari Ozias nakitac ti Apo a situtugaw iti maysa a trono, a nangato ken natan-oc; ket ti gayadan *ti cavesna* pinunnona ti templo.

2 Iti ngatona nagtacder dagiti serafin, a ti tunggal maysa adda innem a payacna, ti dua pangabbongna iti rupana, ket ti dua pangabbongna cadagiti sacsacana, ket ti dua pagtayabna.

3 Ket nagiinnickisda ti maysa ken maysa a kinunada, Santo, Santo, Santo ni Jehova dagiti buybuyot: ti isu-amin a daga napno iti dayagna.

4 Ket dagiti puon dagiti dapian nagpigergerda iti timec daydi nagickis, ket ti balay napno iti asúc.

5 Idin kinunanac, ¡Asiac pay! ta madadaelac; agsipud ta taoac a narugit dagiti bibigna ket makipagtaengac cadagiti tattao a narugit dagiti bibigna: ta dagiti matac nakitada ti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot.

6 Idin timmayab agingga caniac di maysa cadagiti serafin, nga adda maysa a begganget iti imana, nga innalana a sinipit idi altar:

7 ket isut' indeppelna iti ngiwatco, ket kinunana, Adtoy, daytoy dimmeppel cadagiti bibigmo; ket ti kinadakesmo naiccat, ken ti basolmo napacawan.

8 Ket nangegco ti timec ti Apo, a kinunana, Asino ti ibaonconto, ken asino ti mapan a maipaay cadatayo? Idin kinunac, Adtoyac; ibaonnac.

9 Ket isu kinunana, Inca, ket ibagam cadagitoy a tattao. Pudno a mangegvo, ngem dicay maawatan; ken pudno a makitayo ngem dicay mailasin.

10 Paluemegenyo dagiti puspuso daytoy a ili, ken pagdagsenenyo dagiti lapayagda, ken pagkiddemenyo dagiti matada; di la ket ta macakita cadagiti matada, ken macangeg cadagiti lapayagda, ken macaawat cadagiti puspusoda, ken agbabawida ket mapasalun-atda.

11 Idin kinunanac, Apo, casano aya ti cabayagna? Ket isu simmungbat, Agingat' maracrac dagiti ciudad nga awan matagtagitao, ken dagiti balbalay nga awan tattaoda, ken ti daga aglangalang a maikisap.

12 Ket ni Jehova mangipanaw iti adayu cadagiti tattao, ket umadu dagiti nabaybay-an a disdisso iti tengnga ti daga.

13 Ket no adda pay maysa nga apagcapulo kencuana, isu met iti batangna macaanto: a cas maysa *a cayo* a terebinto ken cas maysa a roble a ti puonda mabati, no mapucanda; casta a ti nasantoan a bin-i isu ti puonna.

Da Razin ken Facee gumubatda a maibusor iti Jerusalem. Ti ipadamag ni Isaias ken Acaz. Ti ubing nga Emmanuel. Ti pannacadadael ti Juda.

7 Ket naaramid cadagidi aldaw ni Acaz nga anac ni Joatam, nga anac ni Ocozias nga ari ti Juda, a ni Razin nga ari ti Siria, ken ni Facee nga anac ni Romelias, nga ari ti Israel, simmang-atda idiay Jerusalem a manggubat kencuana, ngem dida nabalin ti nagballigi a maibusor kencuana.

2 Ket naipacaammo iti balay ni David, a nacuna, Ti Siria nakicallaisa iti Efraim. Ket ti pusona nagkintayeg, ken ti puso dagiti tattaona, a cas cadagiti caycayo iti bakir aggungonda a gapu iti angin.

3 Idin kinuna ni Jehova ken Isaias, Inca ita a sumabet ken Acaz, sica, ken ni Searjasub nga anacmo, iti ungto ti calasogan ti nangatngato a tangke, iti napatac a dalan ti talon ti agpappapuscol iti lupot;

4 ket cunaem kencuana, Agaluadca, ken agtalnaca; dica agbutang ket dica met ipalubos a cumapuy ta pusom, a gapu cadagitoy dua a ngudo ti aluten nga umasasúc, a gapu iti narungsot a pungtot ni Razin ken ti Siria, ken ti anac ni Romelias.

5 Agsipud ta ti Siria, ti Efraim ken ti anac ni Romelias nagpanggepda iti dakes a maibusor kenca, a cunaenda,

6 Sumang-attayo a maibusor iti Juda, ket isut' riribukentayo, ket isut' gutbawantayo sadiay a maipaay cadatayo, ken mangisaadtayo iti ari iti nagtengngaanna, uray ti anac ni Tebeal;

7 castoy ti cuna ni Apo Jehova, Isut' saan nga agtaengto, ket di met maaramidto.

8 Ta ti olo ti Siria isu ti Damasco, ket

ti olo ti Damasco isu ni Razin; ket iti uneg dagitoy innem a pulo ket lima a tawen maburacto ti Efraim, iti casta nga isu saanto nga ilin:

9 ket ti olo ti Efraim isu ti Samaria, ket ti olo ti Samaria isu ti anac ni Romelias. No saancayo a mamati, pudno a dicayto maisaad.

10 Ket ni Jehova nakisao manen ken ni Acaz, a kinunana,

11 Agkiddawca iti maysa a pagilasinan ken Jehova a Diosmo; isut' kiddawem iti caadalman, wenno iti cangato sadi ngato.

12 Ngem ni Acaz kinunana, Diacto agkiddaw, ket diacto suuten ni Jehova.

13 Ket kinunana, Denggenyo ita, O balay ni David: Bassit laeng aya a banag cadacayo ti panangbannugyo cadagiti tattao, a bannugenyonto pay met ti Diosco?

14 Gapuna ngarud a ti Apo met laeng iccanacayonto iti maysa a pagilasinan: adtoy, a maysa a virgen agsicogto, ken mangipasngayto iti maysa nga anac a lalaki, ket maigaládto iti naganna nga Emmanuel.*

15 Mantequilla ken diro ti cancannanto, intono ammona nga idian ti dakes, ken pilien ti naimbag.

16 Ta no di pay ammo ti ubing nga idian ti dakes, ken pilien ti naimbag, ti daga a dagiti dua nga arina a caguram mabaybay-anto.

17 Ni Jehova yegnanto kenca, ken iti ilim, ken iti balay ni amam, dagiti aldaw nga dida pay immay, nanipud idi aldaw nga ipapanaw ti Efraim iti Juda *uray pay* ti ari ti Asiria.

18 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ni Jehova sultipannanto ti ngilaw nga adda iti caadayuan a paset dagiti carcarayan ti Egipto, ken ti uyocan nga adda iti daga ti Asiria.

19 Ket umaydanto, ket agtaengto ti isuamin cadacuada cadagiti nalangalang a lobong, ken cadagiti rengngat dagiti batbato, ken iti rabaw ti amin a cacalunayan, ken iti rabaw ti amin a pagpaaraban.

20 Iti dayta nga aldaw ti Apo kiskisannanto nga aramatenna ti pangiskis nga inupaan cadagiti disso a labes ti Carayan, ti met laeng, ari ti Asiria, ti olo ken muldot dagiti sacsaca; ket ikisapnanto met ti iming.

21 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a mangtaraken ti maysa a tao iti maysa a baca a danawan, ken dua a carnero;

22 ket maaramidto, a gapu iti kinawadwad ti gatas a pataudendanto manganto iti mantequilla: ta mantequilla ken diro ti canento ti tunggal maysa a mabati iti tengngа ti daga.

23 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a tunggal disso, a yan idi ti sangaribu nga uvas nga agpateg iti sangaribu a capisi a pirac, maipaayto iti casumba ken calunay.

24 Umayto ti maysa iti dayta a dis-o a mangicuyog cadagiti pana ken ba-i, agsipud ta amin a daga isudantot' casumba ken calunay.

25 Ket isu-amin a turod a nacali iti gabion, dicanto umay dita a disso a gapu iti butenng cadagiti casumba ken calcalunay; ngem isut' maipaayto a pagpaipanan cadagiti bacbaca, ken maipaay a pagpayatpayatan dagiti carnero.

Ti anac ni Isaias ken ti panangsillong ti Asiria. Ni Jehova coma ti pagbutnganda a saan a cadagiti cabusor. Ti pannucacondenar ti yuuman cadagiti mangcuculam.

8 Ket kinunana ni Jehova caniac, Mangalaca iti dackel a tapi, ket isuratmo iti rabawna iti pluma ti tao, Agpaay ken Maher-salal-hash-baz;*

2 ket mangicuyogac cadagiti matalec a sacsacsi a mangipalagip, isuda da Urias a sacerdote, ken Zacarias nga anac a lalaki ni Jebaraquias.

3 Ket napanac ken mammadto a babai, ket isu nagsicug, ken nangipasngay iti maysa a lalaki. Sa kinuna ni Jehova caniac, Panaganam iti nagan a Maher-salal-hash-baz.

4 Ta no di pay ammo ti ubing ti agbalicas ti, Amac, ken Inac; ti kinabacnang ti Damasco ken ti nasamsam iti Samaria maipandanto iti sangoanan ti ari ti Asiria.

5 Ket ni Jehova nagsao pay caniac manen, a kinunana,

---

* *Emmanuel:* cayatna a saoen, *Ti Dios adda cadatayo.*

* *Maher-salal-hash-baz:* cayatna a saoen, *Ti sinamsam agsiglat, ti tinucmaan agdarás.*

6 Agsipud ta inwacsi daytoy nga ili dagiti danum ti Siloe nga agayusda a sitatalna, ket agragsac cada Razin ken iti anac ni Romelias;

7 ita ngarud, adtoy, ti Apo pasagpatenna cadacuada dagiti danum ti Carayan, a napigsa ken adu, a ti *met laeng̃* ari ti Asiria ken isu-amin a dayagna: ket isut' sumagpatto cadagiti isu-amin a pagayusanna, ken agayus cadagiti isu-amin a igidna;

8 ket isut' agayusto agingga't' Juda; isu ti mangilayusto ken manglasatto; isu dumanonto agingga iti tengnged met laeng̃; ket ti pananggyucradna cadagiti payacna sacnapannanto ti caacaba ti dagam, O Emmanuel.

9 Aramidenyo ti maysa nga ariwawa, O dacayo nga il-ili, ket maburburaccayo; ket timudenyo, dacay amin a taga adayu a dagdaga: agbarikescayo, ket maburburaccayo; agbarikescayo, ket maburburaccayo.

10 Agpatigmaancayo a matiptipon, ket isunto ti awan ti capapaayanna; balicsenyo ti sao, ket dinto mataginayon: ta ti Dios adda cadatayo.

11 Ta ni Jehova casta ti insaona caniac a nabuyogan ti napigsa nga imana, ken binilinnac a diac magmagna iti dalan daytoy nga ili, a kinunana,

12 Dicay saoen, Maysa a yaalsa, a maipapan iti amin nga ibaganto daytoy nga ili, Maysa a yaalsa; dicay met umamac iti amacda, dicay met agbutengg̃.

13 Ni Jehova dagiti buybuyot, isut' santificarenyonto; ken isu coma ti caamacyo, ken isu coma ti cabutengg̃yo.

14 Ket isunto ti maipaay a santuario; ngem cadagiti dua a balay ti Israel maipaay a cas maysa a bato a pacaitibcolan, ken dackel a bato a pacarurodan, a maipaay a saltop ken silo cadagiti agtaengg̃ sadi Jerusalem.

15 Ket adunto ti maitibcol cadagidiay, ket maiticlebda, ken mablodanto, masiloandanto, ket matiliwdanto.

16 Reppetem ti pammanecnec, selloam ti linteg cadagiti adalac.

17 Ket urayecto ni Jehova, nga ilingedna ti rupana iti balay ni Jacob, ket agsapulacto kencuana.

18 Adtoy, siac ken dagiti ubbing̃ nga ited caniac ni Jehova maipaayda a pagilasinan ken datdatlag idiay Israel a naggapu ken Jehova dagiti buybuyot, isu nga agtaengg̃ idiay bantay Sion.

19 Ket intono saoenda cadacayo, Umumancayo cadagiti mangcuculam, ken cadagiti mangngaradingg̃, nga agarasaas ken agtanabutob: ¿saan aya a rebbengg̃ coma dagiti umili umuman iti Diosda? ¿gapu cadagiti sibibiag *umumanda* aya cadagiti natay?

20 Iti linteg ken pammanecnec! no dida agsao a cas mayannurot itoy a sao, saan a pagduaduaan nga awan ti bigat a maipaay cadacuada.

21 Ket isut' lasatendanto, marigrigat unay ken mabisbisinan; ket maaramidto nga, intono mabisindan, agalimutengg̃danto, ken agilunoddanto a gapu iti arida ken iti Diosda, ken tumangadda:

22 ket cumitadanto iti daga, ket, adtoy, rigat ken sipngget, kinacudrep ti ladingit; ket mayabog*danto* iti napuscol a sipngget.

Ti lavag ken rag-o idiay Galilea. Ti pannucayanac ken panagari ti Principe ti Cappia. Ti punglot ti Dios maipapan ti cuspag ken kinadangkes ti Israel.

9 Ngem awanto ti kinacudrep kencuana nga adda idi iti ladingit. Idi unana a tiempo inyegna ti panagsusuppiat iti daga ni Zabulon, iti daga ni Neftali; ngem idi naududi a tiempo inaramidna a nadayag, gapu iti turong̃ ti baybay, iti labes ti Jordan, Galilea dagiti nacion.

2 Ti ili a nagnagna iti casipngetan nacakita iti maysa a dackel a lawag; dagiti nagtaengg̃ iti daga ti aniniwan ni patay, naglawag ti silaw cadacuada.

3 Sica pinaadum dagiti nacion, sica pinadackelmo ti ragsacda; agragsacda iti sangoanam a cas iti ragsac ti panagapit, a cas iti ragsac dagiti tattao no bingayenda ti sinamsam.

4 Ta ti sangol ti awitna, ken ti sarucod ti abagana, ken ti pang-or ti mamarigat kencuana, binungtolmo a cas idi aldaw ti Madian.

5 Ta isu-amin a cabal ti tao a nagigam iti riribuc, ken dagiti cawcawes a nayagsep iti dara, maipaayto a pacauraman, maipaay a sungrod ti apuy.

6 Ta nayanac ti maysa nga ubing̃ cadatayo, maysa nga anac a lalaki ti naited cadatayo; ket ti pananginturay maiparabawto iti abagana: ket ti naganna magaladanto iti Nacascasdaaw, Mamagbaga, Man-

nacabalin a Dios, Agnanayon nga Ama, Principe ti Cappia.

7 Ti idadackel ti panangiturayna ken ti cappia awanto ti inggana, iti trono ni David, ken iti pagarianna, nga isut' bangonenna, ken mangibayog iti kinajusticia ken kinalinteg manipud ita ken iti agnanayon. Ti regta ni Jehova dagiti buybuyot ti mangaramidto iti daytoy.

8 Ti Apo nangipawit ti sao ken Jacob, ket isut' nagdisso iti Israel.

9 Ket isu-amin nga ili maammoannanto, *uray pay* ti Efraim ken ti agnaed ti Samaria, nga agcuna a sitatangsit ken sisusukir ti pusoda,

10 Dagiti ladrillo narbada, ngem mangpatacdercaminto nga aramatenmi ti tinagaan a bato, dagiti sicomoro napucanda ngem suctanminto ida iti cantingen.

11 Gapuna a ni Jehova ipangatonanto dagiti cabusor ni Razin a maibusor kencuana, ket tignayennanto dagiti cabusorna,

12 dagiti Sirios iti sangoanan, ken dagiti Filisteos iti licudan; ket alun-unendanto ti Israel iti nacangangga a ngiwat. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna di pay pimmanaw, no di ket ti imana silalayat pay laeng.

13 Nupay casta dagiti tattao dida simmango iti daydiay kimmabil cadacuada, ket dida met sinapol ni Jehova dagiti buybuyot.

14 Gapuna a ni Jehova keltayennanto iti Israel ti olo ken ipus, ti sangá ken ti badobadoc, iti maysa nga aldaw.

15 Ti panglacayen ken ti natacnengá a tao, isu ti olo; ket ti mammadto a mangisuro cadagiti ululbod, isu ti ipus.

16 Ta isuda a mangidalan iti daytoy nga ili pagbiddutenda ida; ket isuda a maidalan cadacuada madadaelda.

17 Gapuna a ti Apo saannanto a pagragsacan dagiti babbaroda a tao, ket dinto sumnec ti asina cadagiti ululilada ken babbaloda a babbai; ta tunggal maysa dida agraem iti sagrado, ket managdacdakesda, ken ti tunggal ngiwat agsao iti kinamaag. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna di pay naiccat, no di ket ti imana adda a silalayat pay laeng.

18 Ta ti kinadakes mangguram a cas la apuy, alun-unenna dagiti casumba ken calcalunay; wen, pasgedanna ti casamecan ti bakir, ket maipangatoda iti maysa a monmon nga asuc.

19 Gapu iti pungtot ni Jehova dagiti buybuyot macset ti daga; ket dagiti tattao isuda ti cas la pagsungrod iti apuy: awan ti tao a mangigaga iti cabsatna.

20 Ti maysa agrabsutto iti imana a macanawan, ket mabisinanto; ket mangánto iti imana a catigid, ket didanto mabsog: tunggal maysa a tao canennanto ti lasag ti tackiagna met laeng.

21 Ti Manases iti Efraim; ket ti Efraim iti Manases; isuda nga agcaycaysa bumusordanto iti Juda. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna saan a pimmanaw, no di ket ti imana adda a silalayat pay laeng.

Ti Dios aramatenna ti Asiria iti pungtotna, ngem ti Asiria madusanto. Maysa a paset ti Israel agsublinto, ket ti Dios dadaelennanto ti Asiria.

10 ¡Asi pay dagiti mangituyang iti nakillo a bilin, ken dagiti agsursurat nga agsuratda iti kinaulpit;

2 nga isiasida dagiti addaan pacasapulan iti kinajusticia, ken tapno tacawenda ti calintegan dagiti napanglaw iti ilic, tapno dagiti babbalo a babbai isuda ti samsam, ken tapno maaramidda dagiti ululila a tinucmaanda!

3 Ket ania ti aramidenyonto iti aldaw ti isasarungcar, ken ti pannacarba nga umayto nga aggapu iti adayu? Asinonto ti dumawatanyo ti tulong? ket sadino ti pangibatianyonto ti dayagyo?

4 Agrucnoydanto laeng cadagiti balud, ken matnagdanto iti babaen dagiti natay. Ta gapu amin daytoy ti pungtotna saan a pimmanaw, no di ket ti imana adda a silalayat pay laeng.

5 ¡O Asirio, pang-or ti pungtotco, ti sarucod nga iti imana adda ti rungsotco!

6 Ibaonconto a bumusor iti maysa a nacion a di agraem iti sagrado, ken isut' iccacto iti pammilin a bumusor iti ili ti pungtotco, tapno alaenna ti samsam, ken, iti tinucmaan, ken payatpayatenna ida a cas la iti pitac cadagiti calsada.

7 Nupay casta dina ipalawag a casta, ket di met panunoten ti pusona a casta; no di ket adda iti pusona ti panangdadael ken panangkeltay cadagiti nacion nga adu.

8 Ta cunana, Saan aya nga ar-ari amin dagiti principesco?

9 Ti Calmo saan aya a cas iti Carcamis, ti Emat saan aya a cas iti Arfad, ken ti Samaria saan aya a cas iti Damasco?

10 Yantangay a ti imac nasaracanna ti

pagarian dagiti ladladawan, a dagiti kinitikitan a ladladawanda nangnangronada ngem cadagidiay ti Jerusalem ken ti Samaria;

11 diacto aya aramiden ti cas inaramidco iti Samaria ken cadagiti ladladawanna, iti Jerusalem ken cadagiti ladladawanna?

12 Gapuna a maaramidto, nga intono matungpal ti Apo ti amin nga aramidna iti bantay Sion ken iti Jerusalem, dusaecto ti bunga ti nasukir a puso ti ari ti Asiria ken ti dayag ti natangsit a panagkitana.

13 Agsipud ta kinunana, Iti pigsa ti imac ken iti kinasiribco isut' inaramidco; ta adda pannacaawatco: ket iniccatco ti beddeng dagiti tattao, ken rinabsutco dagiti gamgamengda, ken cas iti maysa a maingel a tao mayulogco dagiti agtutugaw *cadagiti trono*:

14 ket ti imac nasapulanna a cas la umoc dagiti kinabacnang dagiti il-ili; ken cas iti panagurnong ti maysa cadagiti itlog a nabaybay-an, casta ti pinangurnongco iti amin a daga: ket awan a pulos ti nanggunay iti payacna, wenno nanglucat iti ngiwatna, wenno nagarasaas.

15 Agpasindayawto aya ti wasay a bumusor iti daydiay mangiwasay kencuana? agtangsitto aya ti ragadi a maibusor iti daydiay mangyudaod kencuana? casano ti maysa a pang-or bumusor coma cadagidiay mangitayag kencuana, *wenno* casano ti maysa a sarucod nga ingatona *daydiay a* saan a cayo.

16 Gapuna a ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, mangibaonto cadagiti nalucmeg a tattaona iti kinacuttong; ken babaen ti dayagna mapasgedanto ti maysa a panagpuur a cas iti panangpuur ti apuy.

17 Ket ti silaw ti Israel maipaayto a cas maysa nga apuy, ket ti Santona maipaay a maysa a darang; ket uramennanto ket rungrungennanto dagiti calcalumayna ken casumbana iti maysa nga aldaw.

18 Ket ibusennanto ti dayag ti bakirna, ken ti nabunga nga awayna, cararua ken bagi nga agpadpada: ket isunto ti cas maysa a banderado no matalimudaw.

19 Ket ti tidda cadagiti caycayo ti bakir bassitto, iti casta a ti maysa nga ubing maisuratna ida.

20 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti tidda ti Israel, ken dagiti macaliclic iti balay ni Jacob, saandanto nga agsadagen iti daydiay nangcabil cadacuada, no di ket agsadagdanto ken ni Jehova, iti kinapudno ti Santo ti Israel.

21 Maysa a tidda agsublinto, ti tidda *met laeng* ni Jacob, iti mannacabalin a Dios.

22 Ta uray no ti ilim nga Israel, casda la cadagiti darat ti baybay, ti *laeng* maysa a tidda cadacuada ti agsublinto: maysa a pannacadadael maikeddeng, nga agliplippias iti kinalinteg.

23 Ta ti maysa a napno a panungpalan, ken daydiay naikeddeng, aramidento ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti tengnga ti amin a daga.

24 Gapuna a casta ti cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, O ilic nga agnaed iti Sion, dica agbutengen iti Asirio, uray cabilennaca iti pang-or, ken ilayatna a maibusor kenca ti sarucodna, a cas iti cababalin ti Egipto.

25 Ta iti maysa nga apagbiit a canito, ken ti lucsaw *a maibusor kenca* manungpalto, ket ti pungtotco *maituronggto* iti pannacadadaelna.

26 Ket ni Jehova dagiti buybuyot tignayennanto ti maysa a saplit a maibusor kencuana, a cas iti pannacapapatay ti Madian idiay bato ti Oreb: ken ti pangorna agsaadto iti ngato ti baybay, ken isut' itayagnanto a cas iti cababalin ti Egipto.

27 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti awitna pumanawto iti abagam, ken ti sangolna maiccatto iti teltelmo, ket ti sangol matuccolto a gapu iti kinalucmeg.

28 Isu immay aginggga iti Ajad, linasatna ti Migron; idiay Macmas ti pangurnongganna cadagiti gargaretna;

29 nagballasiwda iti banawang; nagaramidda iti pagdagúsanda idiay Geba; ti Rama nagpigerger; ti Gabaa ni Saul timmaray.

30 Ipuccawmo a natbag ta timecmo, ¡O anac a babai ti Gallim! timudem! O Laisa! ¡O sica nacacaasi nga Anatot!

31 Ti Madmena maysa a nagtalaw; dagiti umili sadi Gebim agtarayda nga agturong iti disso a natalged.

32 Daytoy met la nga aldaw agsardengto idiay Nob: gunayenna ti imana iti bantay ti anac a babai ti Sion, ti turod ti Jerusalem.

33 Adtoy, ti Apo a ni Jehova dagiti buybuyot, pucanennanto dagiti sangsangá

nga aramatenna ti panagbutenḡ: ken dagiti natayag makeltaydanto, ket dagiti nangato maipababadanto.

34 Ket isu keltayennanto dagiti casamecan iti bakir nga aramatenna ti landoc, ket ti Libano marsuodto a gapu iti maysa a mannacabalin.

Ti nalinteg a panagari ti sanga nga agtaud cadagiti ramut ni Jesse. Ni Jehova urnongennanto dagiti naibellenḡ ti Israel.

11 Ket addanto tumaud a maysa a saringit iti puon ni Jesse, ket ti maysa a sanga nga agtaud cadagiti ramramutna agbunganto.

2 Ket ti Espiritu ni Jehova agtaengto iti rabawna, ti espiritu ti kinasirib ken pannacaawat, ti espiritu ti pammatigmaan ken kinamainḡel, ti espiritu ti pannacaammo ken ti panagbutenḡ ken ni Jehova.

3 Ket ti rag-ona addanto iti panagbutenḡ ken ni Jehova; ket saanto a mangocom a cas iti makita dagiti matana, ken saan met a mangipato a cas iti mangeg dagiti lapayagna;

4 no di ket ocomennanto dagiti napangḡlaw a buyogan ti kinalinteg, ken mangipato a sililinteg a maipaay cadagiti napacumbaba ditoy daga; ket cabilennanto ti daga iti pang-or ti ngiwatna; ken gapu iti puyot dagiti bibigna papatayennanto dagiti managdacdakes.

5 Ket ti kinalinteg isunto ti barikes ti sibetna, ket ti pannacatalec isunto ti barikes ti lomona.

6 Ket ti lobo makipagnaedto iti cordero, ket ti leopardo makicaiddanto iti urbon a caldinḡ; ket ti urbon ti baca ken ti urbon ti leon ken ti napalucmeg agcacaiddadanto; ket ti maysa nga ubinḡ a bassit pasurotennanto ida.

7 Ti baca ken ti oso agarabdanto; dagiti urbonda agcacaiddadanto, ket ti leon manganto iti garami a cas iti baca a lalaki.

8 Ket ti ubinḡ nga agsuso agayayamto iti abut ti uleg, ket ti capuspusot nga ubinḡ icautnanto ti imana iti rukib ti carasaen.

9 Didanto mangranggas wenno mangdadael iti amin a bantayco a nasantoan; ta ti daga mapnonto iti pannacaammo ken ni Jehova, a cas la dagiti danum sacnapanda ti baybay.

10 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti ramut ni Jesse, a sitatacder a maipaay a maysa a bandera dagiti inilin-ili, isunto ti sapulen dagiti nacion; ket ti paginanaanna nadayagto unay.

11 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti Apo isaadnanto ti imana manen iti maicadua a daras a mangsubbot iti matda ti ilina, dagiti maitiddanto nga aggapu iti Asiria, ken aggapu iti Egipto, ken aggapu iti Partia, ken aggapu iti Etiopia, ken aggapu iti Persia, ken aggapu iti Caldea, ken aggapu iti Emat, ken cadagiti purpuro ti baybay.

12 Ket isu mangitayagto ti maysa a bandera a maipaay cadagiti nacion, ken urnungennanto dagiti naibellenḡ ti Israel, ken tiponenna nga agcaycaysa dagiti nasinasina ti Juda nga aggapu cadagiti uppat a suli ti daga.

13 Ti apal met ti Efraim pumanawto, ket dagiti mangriribuc iti Juda makeltaydanto: ti Efraim dinanto apalan ti Juda, ket ti Juda dinanto riribuken ti Efraim.

14 Ket tumayabdanto nga agpababa iti rabaw ti abaga dagiti Filisteos iti laud; agcaycaysadanto a mangsamsam cadagiti annac ti daya: yunnatdanto dagiti imada iti rabaw ti Edom ken Moab; ket dagiti annac ni Ammon agtulnogdanto cadacuada.

15 Ket ni Jehova dadaelennanto a talipupusen ti dila ti baybay ti Egipto; ken iti macatutono nga anginna itayagnanto ti imana iti Carayan, ket cabilenna nga apagcapitoen nga ayus, ket aramidenna a dagiti tattao macapagnada a simamaga ti sacada.

16 Ket addanto dalan a napatac a mabatinto a maipaay cadagiti mabati iti ilina, nga aggapu iti Asiria; a cas la iti adda idi a maipaay iti Israel idi aldaw nga isasangatna a rimmuar iti daga ti Egipto.

Ti cancion a panagyaman.

12 Ket iti dayta nga aldaw cunaemto Agyamanacto kenca, O Jehova; ta nupay no nagungetca caniac, ti pungtotmo maiccat, ket liwliwaennac.

2 Adtoy, ti Dios ti pannacaisalacanco, agtalecacto, ket saanacto nga agbutenḡ ta ni Jehova, a ni *met laengḡ* Jehova, isu ti pigsac ken isu ti cantac· ket isu nagbalin a pacaisalacanac.

3 Gapuna a sumacducayo a sirarag-o iti danum cadagiti bubon ti pannacaisalacan.

4 Ket iti dayta nga aldaw cunaenyonto, Agyamancayo ken ni Jehova, awaganyo ti

naganna, ipalawagyo dagiti aramidna cadagiti inilin-ili, isaritayo a ti naganna maitan-oc.

5 Cantaanyo ni Jehova; ta isu nagaramid cadagiti manĝnibinibi a banag: maammoan coma daytoy ti isu-amin a daga.

6 Aglaawca ken agriawca sica nĝa agtaenĝ iti Sion; ta dackel iti nagtenĝnĝaam ti Santo ti Israel.

Ti padto a maipapan iti pannacadadael ti Babilonia.

13 Ti awit ti Babilonia, a nakita ni Isaias nĝa anac ni Amos.

2 Ipatacderyo ti bandera iti rabaw ti bantay a nadalus, ipigsayo ti timec cadacuada, ililiyo ti imayo, tapno sumrecda cadagiti ruanĝan dagiti natacnenĝ.

3 Binilinco dagiti pinagsantoc, wen, ket inayabac dagiti mamainĝel a tattao a maipaay iti punĝtotco, dagiti met laenĝ agragragsac a sipapasindayág.

4 ¡Ti daranudor ti maysa a kinaadu cadagiti banbantay, a cas ti maysa a dackel nĝa ili! ¡ti daranudor ti maysa nĝa ariwawa dagiti pagpagarian dagiti nacion naguurnonĝda! Ni Jehova dagiti buybuyot urnonĝenna dagiti buybuyot a maipaay iti gubat.

5 Umayda a manipud iti adayu a daga, manipud iti disso a caadayuan ti lanĝit, ni met laenĝ Jehova, ken dagiti igigam ti lucsawna, a manĝdadael iti isu-amin a dagá.

6 Agdunĝ-awcayo; ta ti aldaw ni Jehova dumtenĝ; a cas iti pannacaracrac nĝa aggapu iti Mannacabalin-amin umayto.

7 Gapuna nĝa isu-amin nĝa ima cumapuydanto, ken tunĝgal puso ti tao marunawto:

8 ket agcullayawdanto; dagiti tutuoc ken ledleddaanĝ petpetandanto *ida*; addadanto iti tuoc a cas iti maysa a babai nĝa agpaspasical: agkikiunnitanto a mamalmalanĝa ti maysa ken maysa; dagiti ruprupada *isudanto* ti rupa ti daranĝ.

9 Adtoy, ti aldaw ni Jehova sumunĝad, naranĝgas, a buyogan ti punĝtot ken narunĝsot nĝa unĝet: tapno paglanĝalanĝenna ti daga, ken manĝdadael kencuana cadagiti managbasol.

10 Ta dagiti bitwen sadi lanĝit ken dagiti purpuróc dagiti bitwenna didanto itden ti silenĝda: ti init agsipnĝetto iti iruruarna, ket ti bulan dinanto pagsilnagen ti lawagna.

11 Ket dusaecto ti lubonĝ a gapu iti kinadakes*da*, ken dagiti managdacdakes a gapu iti kinadanĝkesda: ket pasardenĝec ti kinapusonĝ ti natanĝsit, ket ipababacto ti kinapalanĝguad ti nacabutbutenĝ.

12 Aramidecto ti maysa a tao a natactaccon nĝem iti nasudi a balitoc, ti maysa a tao met laenĝ nĝem iti balitoc a napasudi ti Ofir.

13 Gapuna a pagkintayegecto dagiti lanĝlanĝit, ket ti daga maiccatto iti dissona, iti punĝtot ni Jehova dagiti buybuyot, ken iti aldaw ti narunĝsot nĝa unĝetna.

14 Ket maaramidto, a cas iti ugsa a naanupan, ken cas cadagiti carcarnero nĝa awan ti tao a manĝaywan cadacuada, sumanĝ-atdanto ti tunĝgal maysa a mapan ken cailianna, ken agtarayto ti tunĝgal maysa a mapan iti dagana met laenĝ.

15 Ket ti tunĝgal maysa a masaracan masalputto; ket ti tunĝgal maysa a matiliw mapasagto iti campilan.

16 Dagiti maladagada maitupacdanto iti sanĝoanan dagiti matada, matacawanto dagiti balbalayda, ken mapilitto dagiti assawada a babbai.

17 Adtoy, tignayecto dagiti Medos a bumusor cadacuada, isuda a di manĝipateg iti pirac, ket iti maipapan iti balitoc, saandanto nĝa agrag-o kencuana.

18 Ket dagiti ba-*ida* bettakendanto dagiti babbaroda a pisaypisayen; ken awanto ti asida iti bunĝa ti aanacan; dagiti matada didanto manĝigaga cadagiti annac.

19 Ket ti Babilonia, a dayaw dagiti pagpagarian, nĝa imnas ti kinatanĝsit dagiti Caldeos, isunto iti cas la idi pananĝrebba ti Dios iti Sodoma ken Gomorra.

20 Isu dinto matagitaoanen uray caano, ket dinto met mataenĝanen manipud iti caputotan aginĝga iti caputotan: ti Arabe dinto met manĝipatacder idiay iti toldana; dagiti pastor didanto met pagiddaen idiay dagiti arbanda.

21 No di ket dagiti narunĝsot nĝa ananimal ti let-anĝ ti agidda idiay; ket dagiti balbalayda mapnodanto cadagiti nacaay-ay-ay a parsua: ket dagiti avestruz agtaenĝdanto idiay, ken dagiti caldinĝ nĝa atap agsaladanto idiay.

22 Ken dagiti lobo agickisdanto cadagiti castilloda, ken dagiti chacal cadagiti nacaay-ayo a palacio; ket ti tiempona umadani a dumtenĝ, ket dagiti aldawna saandanto a mapaatiddug.

Ti pannacaisubli ti Israel. Cancion ti panagballigida iti Babilonia. Padto a maipapan iti Filistia.

14 Ta ni Jehova addanto caasina ken Jacob, ken pilienna pay ti Israel, ken isaadna ida iti dagada met laenḡ: ket ti gangannaet tumiponto cadacuada, ket cumpetdanto iti balay ni Jacob.

2 Ket dagiti tattao alaendanto ida, ken ipanda ida iti lugarda; ket ti balay ti Israel icutannanto ida iti daga ni Jehova a maipaayda nga adadipen ken tagabu a babbai: ket cayawandanto dagiti nangcayaw cadacuada; ket iturayandanto dagiti namarparigat cadacuada.

3 Ket maaramidto iti aldaw a panangted ni Jehova kenca iti panaginanam iti ladingitmo, ken iti rirum, ken iti narigat a panagservi a nacaipapilitam a nagservi,

4 nga alaemto daytoy a pangngarig a maibusor iti ari ti Babilonia, ket cunaemto, ¡Amangan ti panagpatingga dagiti mamarparigat! ¡ti ciudad a balitoc naminggga!

5 Ni Jehova binungtolna ti sarucod ti managdacdakes, ti cetro dagiti agturay;

6 a kinabilda iti pungtotda dagiti umili iti cancanayon a pangor nga inturayanda dagiti nacion iti unget, a binuyogan ti panangidadanes nga awan ti nanglapped.

7 Ti isu-amin a daga adda iti panaginaná, *ket* natalna: tumpuarda nga agcancanta.

8 Wen, dagiti caycayo a parwa agragsacda kenca, *ken* dagiti cantingen ti Libano, *a cunaenda*, Nanipud iti pannacaibabam, awan ti mannaga a sumang-at a bumusor cadacami.

9 Ti Tanem iti baba nagaraw a maipaay kenca a sumabet iti yaaymo; inriingannaca cadagiti natay, a dagiti amin met laeng a palungo ti daga; pinatacderna dagiti ar-ari dagiti nacion manipud cadagiti tronoda.

10 Isuda amin sumungbatdanto ken cunadanto kenca, Kimmapuyca met aya a cas cadacami? nagbalinca aya a capadpadami?

11 Ti pasindayágmo nayulog idiay Tanem, *ken* ti aweng dagiti violonmo: ti igges maiwarnac iti sirocmo, ken dagiti igges bungolandaca.

12 ¡Amangan ti pannacatnagmo nanipud langit, O baggac, nga anac ti bigat! ¡amangan ti pannacakeltaymo a naipadaga, sica a pinagpacumbabam dagiti nacion!

13 Ket kinunam ita pusom, Agpangatoacto sadi langit, ibayogconto ti tronoc iti ngato dagiti bitbitwen ti Dios; ken agtugawacto iti bantay ti gimong, cadagiti caadayuan a paset ti amianan;

14 agpangatoacto iti rabaw ti cangato dagiti ululep; ipadpadconto ti bagic ken Cangatoan.

15 Nupay sica maibabacanto ken Tanem, iti cauunegan a paspaset ti dariwangwang.

16 Dagiti macakita kenca tan-awandacanto, ot-otobendacanto, *a cunaenda*, Isu daytoy aya tay tao a pinagpigpigergerna ti daga, a nangggungon cadagiti pagpagarian;

17 nga inaramidna ti lubong a cas maysa a let-ang, ken rinebbana dagiti ciudadna, a dina bulosan dagiti balud a mapan iti balbalayda?

18 Amin dagiti ar-ari dagiti nacion, isuda amin maturogda iti dayag, tunggal maysa iti balayna met laeng.

19 Ngem sica maipalapalca manipud iti tanemmo a cas maysa a nacarimrimon a sanga, a nacawesan iti pinapatay, a nasalput ida iti campilan, nga bumaba cadagiti bato ti dariwangwang; a cas iti maysa a bangcay a natalaytay iti saca.

20 Dicanto maitipon cadacuada iti pannacaitabon, agsipud ta dinadaelmo ti dagam, pinapataymo dagiti cailiam; ti bin-i dagiti agararamid ti dakes saanto a mainaganan iti agnanayon.

21 Agsaganacayo iti pagpapatayan a maipaay cadagiti annacna a gapu iti kinadakes dagiti ammada, tapno dida tumacder, ken agtagicua iti daga, ken mangpunno iti rabaw ti lubong cadagiti ciudad.

22 Ket tumacderacto a bumusor cadacuada, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket keltayec iti Babilonia ti nagan ken ti nabati, ken anac ken anac ti anac, cuna ni Jehova.

23 Isut' aramidecto met a cucua a maipaay cadagiti anaping ken iti tangke dagiti danum: ken isut' sagadecto iti sagad ti panangrebba, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

24 Ni Jehova dagiti buybuyot insapatana, a cunana, Pudno unay, a cas iti panangpanunotco, castanto ti maaramid:

ken cas iti pinanggepco, isunto ti mataginayon:

25 a bettakecto ti Asirio iti imac, ken iti rabaw dagiti banbantayco isut' payat-payatec: iti casta ti sangolna umiccatto cadacuada, ket ti awitna umiccatto iti abagada.

26 Isu daytoy ti panagem a pinanggep a maipaay iti amin a daga; ken daytoy ti ima a nailayat iti rabaw ti amin a nacion.

27 Ta ni Jehova dagiti buybuyot pinanggepna, ket asino ti mangawawanto? ket ti imana nailayat, ket asino ti mangcucotto?

28 Idi tawen nga ipapatáy ni ari Acaz adda idi daytoy nga awit.

29 Dica agragsac, O Filistia, sica amin, agsipud ta ti pang-or a nangabil kenca nabungtol; ta iti ramut ti uleg agtaudto ti maysa a carasaen, ket ti bungana isunto ti maysa a narungsot nga agtaytayab nga uleg.

30 Ti inauna nga anac ti napanglaw agtaraonto, ket ti addaan masapul agiddanto a sitatalged; ket patayecto iti bisin ti ramutmo, ket ti mabati kenca mapapatayto.

31 Agtaguobca, O ruangan; agickisca, O ciudad, marunawca, O Filistia, sica amin; ta umay ti maysa nga asúc nga aggapu iti amianan, ket awan ti di agtuloy iti buyotna.

32 Anianto ngarud ti isungbat ti maysa cadagiti binaon ti nacion? A ni Jehova binangonna ti Sion, ket ti mapaladingit iti ilina agcamangto kencuana.

Ti padto a maipapan iti Moab.

15 Ti awit ti Moab.
Ta ti maysa a rabii ti Ar ti Moab nadadael, *ken* napanawan; ta iti maysa a rabii ti Kir ti Moab nadadael *ken* napanawan.

2 Simmang-atda aginggat' Bait, ken Dibon, cadagiti disso a nangato, tapno agsangit: ti Moab dung-awanna ti Nebo, ken ti Medaba; iti amin nga ol-oloda adda kinapulinangnang, amin nga imingda napukisan.

3 Cadagiti daldalanda baricsandanto ti bagída iti lupot a nakersang; cadagiti tuctoc ti balayda, ken cadagiti luglugarda a nalawa, agdung-awto ti tunggal maysa, agsangit iti nawadwad.

4 Ket ti Jesebon ken ti Eleale agickisda; ti timecda mangeg agingga iti Jahaz met laeng: gapuna a dagiti nagigam a tattao ti Moab agriawda; ti cararuana makipagtayegteg kencuana.

5 Ti pusoc agickis a gapu iti Moab; dagiti natacnenga *tumarayda* aginggat' Zoar, aginggat' Eglath-sheli-shiyah: ta iti sasang-atan ti Luhit sumang-atda a sisasangit; ta iti dalan ti Oronaim nangbangonda iti maysa nga ickis ti pannacarba.

6 Ta dagiti danum ti Nimrim maabbatdanto; ta ti root magangonto, ti naganus a root malaylayto, awanto ti banag a nalangto.

7 Gapuna a ti nalac-amda a kinawadwad, ken ti inurnongda, ipandanto iti ballasiw ti waig dagiti caycayo a kimmawayan.

8 Ta ti ariwawa naglicmut cadagiti beddeng ti Moab; ti dung-awna dimmanon iti Eglaim, ken ti dungawna dimmanon iti Beer-elim.

9 Ta dagiti danum ti Dimon napnoda iti dara; ta mangyegac pay iti Dimon, iti maysa a leon iti rabaw dagiti macatalaw ti Moab, ken iti rabaw dagiti tidda iti daga.

Ti pannacadadael ti Moab.

16 Paipanyo dagiti cordero a maipaay iti agturay iti daga manipud Sela ingganat' let-ang, agingga iti bantay ti anac a babai ti Sion.

2 Ta isunto nga, cas cadagiti agtawtawataw a tumatayab, a cas mawarawara nga umoc, castadanto dagiti annac a babbai ti Moab cadagiti baballasiwan ti Arnon.

3 Mangtedca iti pammalacad, agaramidca iti kinajusticia; balinem ti aniniwanmo a cas maysa a rabii iti matoon, ilingedmo dagiti naibelleng; dica liputan ti nagtalaw.

4 Makipagyanda coma kenca dagiti imbellengco; iti maipapan iti Moab, sica coma ti maysa nga abbong daydiay manipud iti rupa ti manangranggas. Ta ti managpalalo mapaawan, ti pannacarba sumardeng, dagiti mamarparigat maibusda iti daga.

5 Ket maysa a trono ti mabangonto iti naayat a kinaimbag, ket maysa ti agtugawto kencuana iti kinapudno, iti tolda ni David, a mangocom, ken mangbiruc iti kinajusticia, ken nasingdat a mangaramid iti kinalinteg.

6 Nangeganmi ti kinatangsit ti Moab,
nga isut' natangsit unay; iti met laeng
palangguadna, ken ti kinatangsitna, ken
ti pungtotna; dagiti panagpasindayawna
awan ti capapaayanda.

7 Gapuna a ti Moab agdung-awto a
maipaay iti Moab, agdung-awto ti tunggal
maysa: dung-awanyonto ti cimiento ti
Kir-jareset, a nadunor a naikisap.

8 Ta dagiti taltalon ti Jesebon cuma-
puyda, *ket* ti uvas ti Sibma; dagiti appo
dagiti nacion sinep-acda dagiti napili a
sangsangána, nga gimmawatda aginggat'
Jazer met laeng, a naglicawlicawda iti
let-ang; dagiti sarsaringitna nagwawara-
da, bimmallasiwda iti baybay.

9 Gapuna a makipagsangitacto iti pa-
nagsangit ti Jazer a maipaay iti uvas ti
Sibma; sibugancanto cadagiti luluac, O
Jesebon, ken Eleale: ta iti rabaw dagiti
bungam iti calgaw ken iti aniem ti nag-
tinnagan ti ariwawa ti *gubat.*

10 Ket ti rag-o naipanaw, ken ti ragsac
naipanaw iti nabunga nga away; ken iti
cauvasan awanto ti cancanta, awan met ti
nacaragragsac a timec: awan ti agpaypayat
a mangpayatto iti arac cadagiti pagpespe-
san ti uvas; pinasardengco ti riaw *ti panag-*
burak.

11 Gapuna ti pusoc aguni a cas maysa
nga arpa a maipaay iti Moab, ken dagiti
lalaemco a maipaay iti Kir-jareset.

12 Ket maaramidto, intono agparang ti
Moab, intono mabannog iti rabaw ti
nangato a disso, ken umayto iti santuario-
na nga agcararag, isu saanto a mangatiw.

13 Daytoy ti sao nga imbalicas ni Jeho-
va idi nalabes a tiempo a maipapan iti
Moab.

14 Ngem ita ni Jehova sinaona, a kinu-
nana, Iti uneg ti tallo a tawen, a cas cada-
giti tawen ti maysa a tangtangdanan,
ti dayag ti Moab mayegto iti pan-
nacababalaw, agraman amin a kinaaduna;
ket ti tidda bassitto unay ken awan ti
capapaayanna.

Ti padto a maipapan iti Damasco.

17 Ti awit ti Damasco.
Adtoy, ti Damasco naiccat ti kina-
ciudadna, ken isunto ti maysa a gabsuon ti
narba.

2 Dagiti ciudad ti Aroer addada a na-
baybay-an; isuda maipaaydanto cadagiti
arban, nga agiddadanto, ket awanto ti
mangbugtac cadacuada.

3 Ket agsardengto ti sarikedked nga
aggaput' Efraim, ken iti pagarian mani-
pud Damasco, ken iti tidda ti Siria;
isudanto ti cas iti dayag dagiti annac ti
Israel, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw,
a ti dayag ni Jacob mapaingpisto, ken ti
kinalucmeg ti lasagna agbalinto a na-
cottong.

5 Ket isuntot' cas la iti agan-ani no
urnongenna ti sitatacder a bukel, ken
purosenna iti tackiagna dagiti dawa; wen,
isu casto iti maysa no agbanban-a iti dawa
iti lobong ti Rafaim.

6 Nupay casta addanto pay matda a
banban-aen, a cas iti panangwagwag iti
cayo nga olivo, dua wenno tallo a bunga
iti catayagan a murdong ti puon, uppat
wenno lima iti caalimpatocan a sangá ti
nabunga a cayo, cuna ni Jehova, ti Dios ti
Israel.

7 Iti dayta nga aldaw dagiti tattao
cumitadanto iti Nangaramid cadacuada,
ket dagiti matmatada agraemdanto iti
Santo ti Israel.

8 Ket didanto cumita cadagiti alaltar,
nga aramid dagiti im-imada; ket didanto
met pagdayawan dagiti inaramid dagiti
ramramayda, uray dagiti Asherah, wenno
cadagiti ladladawan ti init.

9 Iti dayta nga aldaw dagiti nalagda a
ciudadda cacasdanto cadagiti disso a na-
baybay-an iti cabakiran ken iti tapaw ti
bantay, a nabaybay-anda nanipud iti sa-
ngoanan dagiti annac ti Israel; ket isunto
ti maysa a langalang.

10 Ta sica linipatam ti Dios a salacan-
mo, ken dica linaglagip ti bato ti
pigsam; gapuna a nangimulaca cadagiti
nacaay-ayo a mula, ket isut' immulam
cadagiti gangannaet a sarsaringit.

11 Iti aldaw ti panagmulam, isut' darec-
decam a licmuten, ken iti agsapa pagsabo-
ngem ti bukelmo; ngem ti apit agtalawto
iti aldaw ti rigat ken leddaang a maiccat
ti inanama.

12 ¡Ah, ti ungor dagiti adu nga umili
nga agungor a cas iti panagungor ti bay-
bay; ken ti panagdarison dagiti nacion,
nga agdarisonda a cas iti panagdarison
dagiti napegges a danum!

13 Dagiti nacion agdarisonda a cas iti
panagdarison dagiti adu a danum: ngem
tubngarennanto ida, ket agtalawdanto nga
umadayu, ken maabogto a cas iti taep

dagiti banbantay iti sangoanan ti angin, ken cas iti agtaytayyec a tapoc iti sangoanan ti bagio.

14 Iti rumabii, adtoy, ti kigtot; *ket* no di pay bumigat awandan. Isu daytoy ti biang dagiti mangsamsam cadacami, ken ti gasat dagiti nangtacaw cadacami.

Maysa a padto a maipapan iti Etiopia.

18 ¡Ah, ti daga ti panagwaneswes dagiti payac, nga adda iti labes dagiti carcarayan sadi Etiopia;

2 a mangibaon cadagiti embajadores iti baybay, iti sasacayan a badobadoc iti rabaw dagiti danum, *a cunaenna*, Incayo, dacayo a nasiglat a mabaon, iti maysa a nacion a nangato ken napalanas, iti maysa nga ili a nacaamamac nanipud idi damoda nga agpamasangonan, maysa a nacion a mangiburay ken mangpayatpayat, a ti daga dinasdasig dagiti carcarayan!

3 Dacay amin nga agtaeng iti lubong, ken dacayo nga agnaed iti daga, intono maitayag ti maysa a bandera iti rabaw dagiti banbantay, kitaenyo; ken intono mapaguni ti tangguyob, denggenyo.

4 Ta castoy ti imbaga ni Jehova camiac, Agtalnaacto, ken matmatacto manipud idiay pagnaedac, cas nalawag a pudot ti raniag ti init, cas maysa nga ulep ti linnaaw iti pudot ti panagapit.

5 Ta iti sacbay ti panagapit, intono malabes ti panagsabongen, ket ti sabong agbalin a bunga ti uvas nga agluom paadenna tii campit dagiti uggot, ken dagiti aglaslasbang a sanga iccatennanto *ken* pucanennanto.

6 Maibatidanto a matiptipon cadagiti narawet a tumatayab dagiti bantay, ken cadagiti an-animal iti daga; ket dagiti narawet a tumatayab agyandanto cadacuada iti bayat ti tiempo ti pudot, ket dagiti an-animal ti daga agyandanto cadacuada iti bayat ti tiempo ti lam-ec.

7 Iti dayta a tiempo maysa a sagut ti maidatágto ken Jehova dagiti buybuyot *nga aggapu* iti maysa nga ili a nangato ken napalanas, nga aggapu met laeng iti maysa nga ili a nacaalalinggec nanipud idi damona nga agpamasangonan, maysa a nacion nga agiburay ken mangpayatpayat, a ti dagana dinasdasig dagiti carcarayan, iti lugar ti nagan ni Jehova dagiti buybuyot, ti bantay Sion.

Ti padto a maipapan iti Egipto.

19 Ti awit ti Egipto.
Adtoy, ni Jehova aglugan iti nasiglat nga ulep, ken umay iti Egipto: ket dagiti ladladawan idiay Egipto agpigergerdanto iti sangoananna; ken ti puso ti Egipto marunawto iti tengngana.

2 Ket tignayecto dagiti Egipcios a bumusor cadagiti Egipcios: ket makicabilto ti tunggal maysa a maibusor ken cabsatna, ken tunggal maysa a maibusor ken caarrubana; ciudad a bumusor iti ciudad, *ken* pagarian a bumusor iti pagarian.

3 Ket ti espiritu ti Egipto cumurangto iti tengngana; ken dadaelecto ti patigmaanna: ket umumandanto cadagiti ladawan, ken cadagiti baglanda, ken cadagiti mangcuculam, ken cadagiti mangngarading.

4 Ket yawatconto dagiti Egipcios iti ima ti maysa nga apo a nadawel; ket maysa a narungsot nga ari ti mangiturayto cadacuada, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot.

5 Ket dagiti danum cumurangdanto iti baybay, ket ti carayan umes-esto ken mamagaan.

6 Ket dagiti carayan agbalindanto a nalibeg; dagiti ayus ti Egipto umes-esto ket mamagaan; dagiti badobadoc ken dagiti tarabang maganggodanto.

7 Dagiti tantanap a caraberan iti denna ti Nilo, iti igid ti Nilo, ken amin a namulaan a taltalon iti Nilo, agbalindanto a namaga, maipayugpugdanto, ket awandanton.

8 Ket dagiti cumacalap agladingitdanto, ken amin dagiti nangyuyaoy iti banniit iti Nilo, agdung-awdanto, ket dagiti nangiwayat iti iket cadagiti dandanum agcapuydanto.

9 Maysa pay dagiti agtrabajo iti sinagaysay a lino ken dagiti agabel iti puraw a lupot, marirudanto:

10 ket dagiti monmon *ti Egipto* mabungbungtoldanto; isu-amin dagiti makitangtangdan mapapulcocdan*to* iti cararua.

11 Dagiti panguloen ti Zoan napalaus ti kinamaagda; ti patigmaan dagiti casisiriban a consejero ni Faraon nagbalinda a nacunneng: casano ti panagcunayo ken Faraon, Siac ti anac ti masirib, anac dagidi cadaanan nga ar-ari?

12 Sadino ti yanda ngarud dagiti tattaom a mamasirib? ket ibagada coma

kenca ita; ket maammoanda coma dagiti gandat ni Jehova dagiti buybuyot a maipanĝgep iti Egipto.

13 Dagiti panĝuloen ti Zoan nagbalinda a maag, dagiti panĝuloen ti Nof isudat' maululbod; inyawawanda ti Egipto, isuda a bato a panuli cadagiti caputotanna.

14 Ni Jehova inlaocna ti maysa nĝa espiritu ti panĝilkillo iti tenĝnĝana; ket inyawawanda ti Egipto iti tunĝgal aramidna, a cas maysa a nabartec a tao nĝa agibar-ibar iti panagbaccuarna.

15 Awanto met ti aniaman a trabajoen a maipaay iti Egipto, nĝa ti olo wenno ti ipus, ti sanĝa wenno ti badobadoc mabalinda nĝa aramiden.

16 Iti dayta nĝa aldaw dagiti lallaki ti Egipto cacasdanto la babbai; ket agpigergerdanto ken agbutenĝdanto iti panaggunay ti ima ni Jehova dagiti buybuyot, nĝa iwagwagna cadacuada.

17 Ket ti daga ti Juda agbalinto a pagbutbutnĝan ti Egipto; ti tumunĝgal maysa a macasarita kencuana agbutenĝto, a gapu iti panĝgep ni Jehova dagiti buybuyot, a panĝpanĝgepenna a maibusor kencuana.

18 Iti dayta nĝa aldaw addanto lima a ciudad iti daga ti Egipto nĝa agsao iti pagsasao ti Canaan, ket agsapatada ken ni Jehova dagiti buybuyot; ti maysa managanto Ti ciudad ti pannacarba.

19 Iti dayta nĝa aldaw addanto maysa nĝa altar ken ni Jehova iti tenĝnĝa ti daga ti Egipto, ken maysa nĝa monmon ken ni Jehova iti beddenĝna.

20 Ket maipaayto a maysa a pagilasinan ken maysa a sacsi ken ni Jehova dagiti buybuyot iti daga ti Egipto; ta umawagdanto ken ni Jehova a gapu cadagiti namarigat, ken isu manĝibaonto ti manĝisalacan cadacuada, ken maysa a manĝispal, ket isalacannanto ida.

21 Ket ni Jehova maammoanto ti Egipto, ket dagiti Egipcios maammoandanto ni Jehova iti dayta nĝa aldaw: wen, agcararagdanto a buyugan ti sacrificio ken daton, ket agcaridanto ken ni Jehova, ket isut' tunĝpalendanto.

22 Ket cabilento ni Jehova ti Egipto, manĝcabil ken manĝpaspasalun-at; ket sumublidanto ken ni Jehova, ket isunto ti pagkiddawanda, ket pasalun-atennanto ida.

23 Iti dayta nĝa aldaw addanto maysa a napatac a dalan nĝa aggapu iti Egipto nĝa agturonĝ sadi Asiria, ket dagiti Asirios sumrecdanto iti Egipto, ket dagiti Egipcios iti Asiria; ket dagiti Egipcios agcararagdanto agraman cadagiti Asirios.

24 Iti dayta nĝa aldaw ti Israel isunto ti maicatlo iti Egipto ken Asiria; maysa a bendicion iti tenĝnĝa ti daga;

25 agsipud ta ni Jehova dagiti buybuyot binendicionanna ida, a kinunana, Bendito coma ti ilic nĝa Egipto, ken ti Asiria nĝa aramid dagiti imimac, ken ti Israel nĝa agtawid caniac.

Ti padto a maipapan iti pannacacayaw ti Egipto ken Etiopia.

20 Idi tawen nĝa yaay ni Tartan sadi Azoto, idi isut' imbaon ni Sargan nĝa ari ti Asiria, ken ginubatna ti Azoto ket isut' innalana;

2 iti dayta a tiempo ni Jehova nagsao iti pannacaaramat ni Isaias nĝa anac ni Amos, a kinunana, Inca, ket iccatem ti lupot a nakersanĝ cadagita lomom, ket iccatem dagiti zapatos iti sacam. Ket casta ti inaramidna, a nagnagna a silalamolamo ken sacasaca.

3 Ket ni Jehova kinunana, Cas iti pannagna ni adipenco nĝa Isaias a silalamolamo ken sacasaca iti tallo a tawen a maipaay a maysa a pagilasinan ken maysa a pacasdaawan a maipanĝgep iti Egipto ken iti Etiopia;

4 castanto ti ari ti Asiria a manĝipan iti adayu iti nacayawan ti Egipto, ken dagiti pannacaibellenĝ ti Etiopia, agtutubo ken lallacay, silalamolamo ken sacasaca, ken awan ti abbonĝ ti patonĝda, a pacaibabainan ti Egipto.

5 Ket agcullayawdanto ken mariribucdanto, a gapu iti Etiopia nĝa inanamada, ken iti Egipto a dayagda.

6 Ket dagiti agnaed iti daga nĝa igid ti baybay cunaendanto iti dayta nĝa aldaw, Adtoy, castoy ti inanamatayo, sadino ti cumamanĝantayo a maispal iti ari ti Asiria: ket datayo, casano ti panagtalawtayo?

Dagiti padto a maipapan iti Babilonia, Edom ken Arabia.

21 Ti awit a maipaay iti let-anĝ ti baybay.

Cas cadagiti alawig iti Abagatan sagadenna amin, isut' umay nĝa aggapu iti

let-angg, aggapu iti maysa a nacaamamac a daga.

2 Maysa a nacalcaldangg a sirmata ti maipalawag caniac; ti mangliliput a tao agaramid a sililiput unay, ket ti managdadael agdadael. Sumangg-atca, O Elam; lumacubca, O Meda; amin a sainnecna pinasardengco.

3 Gapuna a napno dagiti lomoc iti tuoc; dagiti ut-ut ginemgemandac, a cas cadagiti ut-ut ti maysa a babai iti panagpasical: addaac a siuut-ut iti casta a diac macangeg; addaac a sicucullayaw iti casta a diac macakita.

4 Ti pusoc agtibbayo, ti butengg kinigtotnac; ti apagsipngget a kinalicagumac napagbalin a macapigerger caniac.

5 Isaganada ti lamesaan, isaadda ti agwanawan, mangganda, uminumda: tumacdercayo, dacayo a pangguloen, sapsappoanyo ti calasag.

6 Castoy ti kinunana ti Apo caniac, Inca, mangicabilca iti maysa nga agwanawan; ibagana coma ti makitana.

7 Ket intono makitana ti maysa a pangen, tattao a sisasacay cadagiti cabcabayo a sagdudua caabay, maysa a pangen dagiti asno, maysa a pangen dagiti camello, rebbengna a denggen a siaagawa unay a buyogan ti napasnec a pananggimatangg.

8 Ket isu nagpuccaw a cas maysa a leon: O Apo, agtacderac nga agnanayon iti rabaw ti pagwanawanan iti aldaw, ket maisaadac nga agbantay nga agpatpatnag iti rabii;

9 ket, adtoy, sumunggad ti maysa a pangen dagiti tattao, sicacabayo a tattao a sagdudua caabay. Ket isu simmunggbat ket kinunana, Narba, narba ti Babilonia; ket amin dagiti kinitikitan a ladawan dagiti didiosna maburburacda a maipadaga.

10 ¡O sica pagtaltagac, ket ti bukel iti cadsaarac! daydiay a nangegco ken Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, impaduyacyacco cadacayo.

11 Ti awit a maipaay iti Duma.

Maysa ti umawawag caniac idiay ruar ti Seir, Agwanawan, ania aya ti rabii? Agwanawan, ania aya ti rabii?

12 Ti agwanawan simmunggbat, Ti bigat sumunggad, ket casta met ti rabii: no cayatyo a saludsoden, saludsodenyo: gasublicayo, umaycayo.

13 Ti awit a maipaay iti Arabia.

Iti cabakiran ti Arabia ti pagdagusán-yonto, O dacayo nga agbaniaga a taga Dedanim.

14 Iti mawaw inyeganda ti danum; dagiti agtataengg iti daga ti Tema nasabetda dagiti nagtalaw a sititinapay.

15 Ta intalawda dagiti camcampilan, dagiti naasut a camcampilan, ken ti sibibiat a ba-i, ken a gapu iti kinaleddaangg ti gubat.

16 Ta castoy ti cuna ni Jehova idi caniac, Iti uneg ti macatawen, cas mayannurot cadagiti tawen ti maysa a tangtanggdanan, amin a dayag ti Cedar maawanto;

17 ket ti matidda iti bilangg dagiti panaan, dagiti maingel a tattao cadagiti annac ti Cedar nataccondanto; ta ni Jehova, a Dios ti Israel isut' insaona.

Ti pannacalacub ti Jerusalem. Ni Eliacim ti sumono ken ni Sobna.

22 Ti awit ti lobongg ti sirmata.

Ania aya ti agalem ita, a nacaulican a sipupulos cadagiti toctoc dagiti balay?

2 O sica nga addaca a napno iti ariwawa, maysa a naariwawa a ciudad, maysa a narag-o nga ili; dagiti napapatay kenca saanda a napapatay iti campilan, ket saanda met a natay iti gubat.

3 Amin dagiti agturay kenca nagtalawda a nagcucuyog, rineppet ida dagiti panaan; amin dagidi nasaracan kenca nareppetda a nagcaycaysa; nagtalawda iti adayu.

4 Gapuna a kinunac, Ibalicyo ti ikikitayo caniac, agsangitacto iti napait unay; dicay agbannug a mangliwliwa caniac a gapu iti pannacarbec ti anac a babai ti ilic.

5 Ta isu ti maysa nga aldaw ti pannacariribuc, ken ti pannacaibaddebaddec, ken ti panagalla-alla, nga aggapu iti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti lobongg ti sirmata; maysa a pannacarba dagiti bacud, ken maysa a panagickis cadagiti banbantay.

6 Ket ti Elam innalana ti taguban, agraman luglugan dagiti tattao *ken* tattao a nagsacay iti cabcabayo; ket ti Chir iniccatna ti abbongg ti calasag.

7 Ket naaramid, a dagiti lobongmo a napilpili unay napnoda idi cadagiti luglugan, ket dagiti tattao a sicacabayo nagornosda iti ruangan.

8 Ket isu iniccatna ti abbongg ti Juda, ket sica kimmitaca iti dayta nga aldaw iti

pagidulinan cadagiti igigam idiay balay idiay cabakiran.

9 Ket nakitayo dagiti gutgutbaw ti ciudad ni David, nga aduda; ken inurnongyo a pinagcaycaysa dagiti danum ti nababbaba a tangke;

10 ket binilangyo dagiti balbalay ti Jerusalem, ket rinacracyo dagiti balbalay a pangpalagda iti bacud;

11 nagaramidcayo met ti maysa a nalawa a tangke iti baet dagiti dua a bacud a maipaay iti danum ti daan a tangke. Ngem dicay kimmita iti daydiay a nangaramid itoy, ket dicay met pinadayawan daydiay a nangpanggep itoy idi nabaybayagen.

12 Ket iti daydiay nga aldaw nangayab ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti panagsangit, ken iti panagdungaw, ken ti kinapulinangnang, ken ti panagbarikes iti lupot a nakersang:

13 ket, adtoy, ti rag-o ken ragsac, ti mangpapatay cadagiti bacbaca ken panangpapatay cadagiti carcarnero, panangan ti lasag ken panaginum ti arac: mangantayo coma ken uminumtayo, ta intono bigat mataytayto.

14 Ket ni Jehova dagiti buybuyot nagpacdaar cadagiti lapayagco, Pudno a daytoy a kinadangkes saanto a mapacawan cadacayo agingganat' mataycayo, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot.

15 Castoy ti cuna ti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, Inca, dumanonca itoy a tesorero, nga isu met laeng ni Sobna, a pangulo ti balay, *ket cunaem*,

16 Ania ti aramidem ditoy? ken asino ti icutam ditoy, a nangcalica ditoy iti naysa a tanem a maipaay kenca? isut' cumalcali iti maysa a tanem sadi ngato, cumalcali iti maysa a pagtaengan a maipaay kencuana iti uneg ti bato!

17 Adtoy, ni Jehova, a cas maysa *a napigsa* a tao, sipipigsanto a mangibellengkenca; wen, bungonennacanto a nairut unay.

18 Patayekennacanto a pudno unay, *ken ipatulidnaca* a cas maysa a bola iti maysa a nalawa a daga; idiayto ti pacatayam, ken idiay ti pagyananto dagiti luglugan ti dayagmo, sica a pacaibabainan ti balay ni apom.

19 Ket itappuaccanto manipud iti saadmo; ken guyodencanto manipud iti pagtaengam.

20 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, nga ayabacto ni adipenco nga Eliacim nga anac a lalaki ni Helcias:

21 ken isut' cawesacto iti pagan-anaymo, ken isut' papigsaecto iti barikesmo, ken yawatconto ti turaymo cadagiti imana; ket agbalinto a maysa nga ama cadagiti agnaed sadi Jerusalem, ken iti balay ni Juda.

22 Ket ti tulbec ti balay ni David iparabawconto iti abagana; ket isu luctannanto, ket awanto ti mangipunit; ket punitannanto, ket awanto ti manglucat.

23 Ket isut' ipasocconto a cas maysa a lanza iti natalged a disso; ket isunto ti maipaay a maysa a pannacatrono ti dayag ti balay ni amana.

24 Ket isab-itdanto kencuana ti amin a dayag ti balay ni amana, dagiti putotna ken ti gapuananna, isu-amin nga alicamen a babassit, manipud cadagiti copana agingat' amin a frascona.

25 Iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ti lanza a naipasoc iti natalged a disso agparutto, ket maputedto, ket matnagto; ket ti awit nga adda iti rabawna, maiccatto; ta isut' insao ni Jehova.

Ti padto a maipapan iti Tiro.

23 Ti awit ti Tiro.
Agnug-ogcayo a sasacayan ti Tarsis; ta isut' narba iti casta nga awan ti balay, awan ti sercan; manipud iti daga ti Quitim isut' maipacdaar cadacuada.

2 Agulimeccayo, dacayo nga agyan iti igid *ti taaw*, sica a dagiti tagtagilaco ti Sidon, a bumallasiwda iti taaw, pinadackeldaca.

3 Ken cadagiti dadackel a danum ti bukel ti Shihor, ti apit ti Nilo, isut' idi ti gungunana, ken isu idi ti lugar a paglaclacoan dagiti nacion.

4 Mabainanca, O Sidon; ta ti taaw insaona, ti sarikedked ti taaw, a kinunana, Saanac a nagpasical, ket diac met naganac, saanac met a nagtaraken cadagiti babbaro a tao, ket diac met nangtagibi cadagiti virgen.

5 Idi dumteng ti damag sadi Egipto, lumdaangdanto a gapu iti damag ti Tiro.

6 Lumabascayo sadi Tarsis; agdungawcayo dacayo nga agtaeng iti igid *ti taaw*.

7 Isu daytoy aya ti naragsac *a ciudadyo*, a ti kinadaanna isu ti kinadaan dagiti aldaw, a dagiti sacsacana isut' ipanda nga agganganaet iti adayu?

8 Asino ti nangipanggep itoy a maibusor iti Tiro, ti mangted cadagiti balangat, a dagiti agtagtagilaco kencuana piprincipeda, dagiti pagbaniagaenna isuda dagiti natatacnenğ a tattao iti daga?

9 Ni Jehova dagiti buybuyot isut' pinanggepna, a pangmulit iti kinatangsit ti amin a dayag, mangyeg iti pannacababalaw cadagiti isu-amin a natacnenğ ditoy daga.

10 Lumabasca a lasatem ti dagam a cas iti Nilo, O anac a babai ti Tarsis; ta awanen ti manglapped.

11 Isu inyunnatna ti imana iti ngato ti taaw, ginungonna dagiti pagpagarian: ni Jehova nangited ti bilin a maipanggep iti Canaan, a mangdadael cadagiti sarikedkedna.

12 Ket kinunana, Dicanto agrag-on, O sica naparigat nga anac a virgen ti Sidon: tumacderca, bumallasiwca sadi Quitim; uray pay idiay awanto ti inanam.

13 Adtoy, ti daga dagiti Caldeo; daytoy nga ili awan idi; isut' binangon ti Asirio a maipaay cadagiti agnaed iti letang; patacderenda dagiti torreda; dinupracda dagiti palaciona; isut' inaramidda a maysa a pannacarba.

14 Umanug-ogcayo, dacayo a sasacayan ti Tarsis; ta naduprac ti sarikedkedyo.

15 Ken maaramidto iti dayta nga aldaw, a ti Tiro malipatanto iti pitopulo a tawen, cas mayannurot cadagiti aldaw ti maysa nga ari: iti calpasan ti panaggibus ti pitopulo a tawen isunto iti Tiro ti cas iti canta ti balangcantis.

16 Mangalaca iti maysa nga arpa, inca licmuten ti ciudad, sica balangcantis a nalipatan; agaramidca iti nasam-it a tocar, agcantaca iti adu a canta, tapno sicat' malagip coma.

17 Ket maaramidto intono calpasan ti panaggibus ti pitopulo a tawen, a ni Jehova sarungcarannanto ti Tiro, ket isu agsublinto iti tangdanna, ken makibalangcantisto cadagiti isu-amin a pagarian ti lubong iti rabaw ti daga.

18 Ket ti tagilacona ken tangdanna isudanto ti kinasanto ken ni Jehova: isut' dinto maidulin ken maurnong; ta dagiti tagilacona maipaayto cadagiti agtaeng iti sangoanan ni Jehova, a canenda nga umanay, ken maipaay iti napaot a pagan-anay.

Ti panangocom in Jehova cadagiti nacion.

24 Adtoy, ni Jehova aramidenna ti daga nga agongngaong, ken isut' aramidenna a malangalangto, ken isut' balictadenna, ken iwarawarana dagiti agtaeng kencuana.

2 Ket isunto, a no casano iti umili, casta met iti sacerdote; no casano iti adipen, casta met iti apona, no casano iti tagabu a babbai, casta met iti ulangna; no casano iti aggatang, casta met iti aglaco; no casano iti mamautang, casta met iti umutang; no casano iti mangala iti anac *ti piracna*, casta met iti mangted iti anac *ti pirac* kencuana.

3 Ti daga agongngaongto unay, ken malangalangto a maitalipupus; ta ni Jehova insaona daytoy a sao.

4 Ti lubong agdung-aw ken aglabas, ti lubong agleppes ken aglabas, dagiti nangato a tattao ti daga agleppesdanto.

5 Ti lubong met narugitan babaen dagiti agtaeng kencuana; agsipud ta naglabsingda cadagiti linteg, kinaniwasda dagiti bilbilin, rinacracda ti agnanayon a tulag.

6 Gapuna a ti panangilunod inalun-unna ti daga, ken dagiti agtaeng idiay nasaracan ida a nacabasol: gapuna a dagiti agtataeng it daga mapuuranda, ket bassit a tattao ti malabasan.

7 Ti baro nga arac agdung-aw, ti cayo ti uvas agleppes, amin dagiti naragsac a puso agsainnecda.

8 Ti ragsac ti pandereta agsardeng, manungpal ti daranudor dagiti agragrag-o, ti ragsac ti arpa agsardeng.

9 Didanto uminum iti arac a buyogan ti maysa a canta; ti nainğel nga inumen isut' napaitto cadagiti manginum kencuana.

10 Ti maracrac a ciudad marsuod; tunggal balay mapunitan, tapno awan ti macastrec a tao.

11 Adda maysa a panagickis cadagiti calcalsada a gapu iti arac; amin a rag-o agcudrep, ti ragsac ti daga pimmanawen.

12 Panaglangalang isu ti mabati iti ciudad, ken ti ruangan macabil iti pannacaracrac.

13 Ta castoyto iti tengngga ti lubong iti nagtetengnggaan dagiti il-ili a cas iti pannacagungon ti maysa a cayo nga olivo, a cas iti panagbanban-a *cadagiti bunga* no ti panagburas naaramiden.

14 Dagitoy ingatodanto ti timecda, agriawdanto; agickisda iti natbag manipud iti baybay a maipaay iti kinadayag ni Jehova.

15 Gapuna a glorificarenyo ni Jehova

iti daya, iti nagan met laenḡ ni Jehova, a Dios ti Israel cadagiti purpuro ti taaw.

16 Manipud caadayuan a paset ti daga nacanḡegcami cadagiti cancanta: Dayaw iti nalinteg.

Nḡem kinunac, Lumpesac, lumpesac, ¡asiac pay! ti manḡliliput agaramid a sililiput unay; wen, ti manḡliliput agaramid a sililiput unay.

17 Ti butenḡ, ken ti dariwanḡwanḡ, ken ti silo, naiparabawda kenca, O agnaed iti daga.

18 Ket maaramidto, a ti agtalaw nḡa aggapu iti daranudor ti butenḡ matnagto iti dariwanḡwanḡ; ket ti rumuar iti dariwanḡwanḡ maalanto iti silo; ta dagiti tawa sadi nḡato nalucatanda, ken dagiti puon ti daga agkintayegda.

19 Ti daga maburac a matalipupus, ti daga mapisi a nagsina, ti daga magungon a napigsa unay.

20 Ti daga agbarbariringto a cas maysa a tao a nabartec, ken matulodtulodto a masublisubli a cas maysa nḡa indayon; ken dumagsento kencuana dagiti labsinḡna, ken mapasagto, ken saanto a bumanḡon manen.

21 Ket maaramidto iti dayta nḡa aldaw, a ni Jehova dusaennanto ti buyot dagiti nanḡato idiay nḡato ken dagiti ar-ari ti daga iti rabaw ti daga.

22 Ket maurnonḡdanto, a cas cadagiti balud a maurnonḡ iti dariwanḡwanḡ, ken mapupocdanto iti pagbaludan; ket iti calpasan dagiti adu nḡa aldaw masarunḡcarandanto.

23 Isunton ti pannacariribuc ti bulan, ket ti init mabainanto; ta ni Jehova dagiti buybuyot agarinto idiay bantay Sion, ken sadi Jerusalem; ket addanto dayag iti sanḡoanan dagiti panḡlacayenna.

Cancion ti panagdayaw a gapu iti parabur ni Jehova.

25 O Jehova, sica ti Diosco; sica ti itan-occo, dayawecto ti naganmo; ta nagaramidca cadagiti nacascasdaaw, dagiti pammatigmaan *met laenḡ* di ugma, iti kinatalec *ken* kinapudno.

2 Ta inaramidmo ti ciudad a maysa a gabsuon, ti maysa a nasarikedkedan a ciudad iti maysa a pannacarba, ti maysa a palacio dagiti gangannaet a saan a ciudaden; isut' saanto a mapatacderen uray caano.

3 Gapuna a ti ili a napigsa glorificarennaca; ti ciudad dagiti nacaalalinḡgec a nacion agbutenḡto kenca.

4 Ta sica ti sarikedked ti napanḡlaw, maysa a sarikedked ti addaan masapul iti pacarigatanna, maysa a pagcamanḡan iti bagio, maysa a paglinonḡan iti pudot, intono ti dápag dagiti nacaalalinḡgec a tattao isut' cas maysa a bagio a bumusor iti bacud.

5 Cas iti pudot iti maysa a disso a namaga colmaem ti daranudor dagiti gangannaet; cas iti pudot ti aniniwan ti ulep, ti canta dagiti nacaalalinḡgec a tattao maipababanto.

6 Ket iti daytoy a bantay agaramidto ni Jehova dagiti buybuyot ti maysa a rambac dagiti nalucmeg a banag a maipaay cadagiti amin nḡa il-ili, maysa a rambac dagiti ar-arac iti rabaw dagiti aributed, dagiti nalucmeg a banag a napno iti patá, dagiti arac a nadalusan a naimbag cadagiti aributed.

7 Ken racrakennanto iti daytoy a bantay ti rupa ti abbonḡ a manḡabbonḡ cadagiti isu-amin nḡa il-ili, ken ti cumot a nayaplag iti rabaw dagiti isu-amin a nacion.

8 Isu inalimonna nḡa agnanayon ni patáy; ket ni Jehova punasennanto dagiti lulua cadagiti isu-amin a ruprupa; ken ti pacababalawan ti ilina iwacsinanto manipud iti amin a daga; ta ni Jehova isut' insaona.

9 Ket maisaonto iti dayta nḡa aldaw, Adtoy, daytoy ti Diostayo; isut' inuruaytayo, ken isalacannatayto; isu daytoy ni Jehova; isu ti inuruaytayo, agragsactayto ken agrag-otayto iti panangisalacanna.

10 Ta iti daytoy a bantay maipatayto ti ima ni Jehova; ket ti Moab mabaddebaddecto iti lugarna, a cas iti garami a mabaddebaddec iti danum ti pagrugitan.

11 Ket isu yunnatnanto dagiti imimana iti tenḡnḡana, a cas ti aglanḡlanḡoy unnatenna *dagiti imimana* nḡa aglanḡoy; nḡem *ni Jehova* pababaennanto ti tanḡsitna a matiptipon agraman cadagiti gapuanan dagiti imimana.

12 Ket ti natayag a sarikedked dagiti bacudmo rinebbana, pinababana, ken impalanasna iti daga, aginḡga iti tapoc met laenḡ.

Ti cancion ti panagtalec iti panangigaga ni Jehova.

26 Iti dayta nga aldaw macantanto daytoy a canta iti daga ti Juda; adda cadacam ti maysa a ciudad a nalagda: pacaisalacanan ti icabilnanto a maipaay iti bacud ken iti sarikedked.

2 Luctanyo dagiti ruangan, tapno ti nalinteg a nacion a matalec macastrec.

3 *Isut'* aywanamto iti napalongdoan a talna, a ti panunotna agtalinaed *kenca;* agsipud ta agtalec kenca.

4 Agtaleccayo ken ni Jehova iti agnanayon; ta ken ni Jehova, ni *met laeng* Jehova, ti maysa a bato nga agnanayon.

5 Ta isu imbabana dagiti agtaeng sadi ngato, ti nangato unay a ciudad: isut' ipababana, isut' ipababana aginggat' daga met laeng; isut' idanonna iti tapoc met laeng.

6 Iti saca isut' payatpayatennanto; uray pay dagiti sacsaca ti napanglaw, ken cadagiti addang dagiti addaan masapul.

7 Ti dalan ti nalinteg isu ti kinalinteg; sica a nalinteg iturongmo ti dalan ti nalinteg.

8 Wen, iti dalan ti panangocommo, O Jehova, nagururaycam kenca; iti naganmo, iti met laeng malaglagip *a naganmo,* isu ti tarigagay dagiti cararuami.

9 Itoy cararuac tinartarigagayanca iti rabii; wen, iti espirituc iti unegco sapulencanto a sireregtaac unay: ta intono dagiti panangocommo addada iti daga, dagiti agtaeng iti lubong sursuroenda ti kinalinteg.

10 Ti caasi maiparang coma iti managdacdakes, nupay casta di macasursuro iti kinalinteg; iti daga ti kinalinteg agaramidto a siaallilaw unay, ket isu dinanto mabuya ti kinadayag ni Jehova.

11 Jehova, ti imam maibayog, ket dida pay la makita: ngem makitadanto ti regtam a maipaay cadagiti tattao, ken mababainandanto; wen, ti apuy runawennanto dagiti cabusormo.

12 Jehova, ikeddengmonto ti talna a maipaay cadacami; ta inaramidmo met dagiti isu-amin nga aramidmi a maipaay cadacami.

13 O Jehova a Diosmi, dagiti dadduma nga appo a sabali laeng kenca inturayandacami idi; ngem gapu kenca laeng saritaenminto ti naganmo.

14 Natnataydan, didanto agbiagen; nataydan, didanto bumangonen; gapuna a sinarungcaram ken rinebbecmo ida, ken inaramidmo a mapucaw amin a pacalaglagipan cadacuada.

15 Sica pinadackelmo ti nacion, O Jehova, pinadackelmo ti nacion; sica maglorificarca; sica pinalawam amin a beddeng ti daga.

16 Jehova, iti riribuc sinucnalandaca; nagibucbocda iti cararag *idi* adda cadacuada ti panangdusam.

17 Cas iti maysa a babai a masicog, nga umadani ti horas ti panagpasngayna, nga adda iti panagut-ut ken agickis iti panagpasicalna: casta ti panagtalinaedmi idi iti sangoanam, O Jehova.

18 Nagsicogcami, nagut-utcami, dacami cascam la nangipasngay iti angin; dicam nangaramid iti aniaman a pannacaispal iti daga; ket dagiti agnaed iti lubong dida met napasag.

19 Dagiti minataymo agbiagdanto; dagiti bangbangcay a cucuac bumangondanto. Agriingcayo ken agcantacayo, dacayo nga agnaed iti tapoc; ta ti linnaawmo *cas la* iti linnaaw dagiti natnateng, ket ti daga ibellengnanto dagiti natnatay.

20 Umayca, ilic, sumrecca cadagiti silsiledmo, ket punitam dagiti ruruangan kenca: aglemmengca iti bassit a canito aginggat masibét ti pungtot.

21 Ta, adtoy, ni Jehova rumuarto iti lugarna tapno mangdusa cadagiti agnaed iti daga a gapu iti kinadangkesda: ti daga lucasannanto met ti darana, ket uray caano dinanto abbonganen dagiti napapatay a cucuana.

Ti cauvasan ni Jehova. Ti pannacadusa ken pannacaurnong ti Israel.

27 Iti dayta nga aldaw ni Jehova babaen ti natangken ken dackel ken napigsa a campilan dusaennanto ti leviatan a nasiglat nga uleg, ken ti leviatan a calawikiw nga uleg; ken papatayennanto ti olimaw nga adda iti baybay.

2 Iti dayta nga aldaw: maysa a cauvasan ti arac, isut' icantaanyo.

3 Siac ni Jehova ti agaywan kencuana, isut' sibugacto iti tunggal canito: di la ket ta adda mangranggas kencuana, isut' aywanacto iti rabii ken aldaw.

4 ¦Ti punḡtot awan caniac: dagiti casumba ken calunay addada a bumusor coma caniac iti gubat! magnaac coma iti rabawda puurac coma ida a sanḡsanḡcatipon.

5 Wenno no saan isut' cumpet coma iti pigsac, tapno makicappia coma caniac; *wen*, isu makicappia coma caniac.

6 Cadagiti aldaw nḡa umayto ni Jacob agramutto; ti Israel agsabonḡto ken agbuselto; ken punnoendanto ti rabaw ti amin a lubonḡ cadagiti bunḡbunḡa.

7 Kinabilna ida aya iti cas panangcabilna cadagidi nangcabil cadacuada? wenno napapatayda aya a cas iti pannacapapatay dagiti pinapatayda?

8 Iti apagbassit, intono pagtalawem ida, makisusicca cadacuada; isu iniccatna *ida* iti pannacaaramat ti napigsa a dapagna iti aldaw ti casaor.

9 Gapuna a gapu itoy mapacawanto ti kinadangkes ni Jacob, ken daytoy isu ti amin a bunḡa ti panangiccat iti basolna: tapno aramidenna amin dagiti bato ti altar a cas luc-ga a narumrumec, tapno dagiti Asherah ken dagiti ladladawan ti init didanto tumacderen.

10 Ta ti nasarikedkedan a ciudad isut' agwaywayas, maysa a pagtaenḡan a napanawan ken binaybay-an, a caaspinḡ ti letanḡ: idiay agarabto ti urbon ti baca, ken agiddanto idiay, ken arabenna dagiti sanḡsanḡana.

11 Intono maganḡo dagiti sanḡsanḡana, maseppacdanto; dagiti babbai umaydanto, ken pasgedandanto ida iti apuy; ta isu ti maysa nḡa ili nḡa awan ti pannacaawatna: gapuna a ti nangaramid cadacuada awanto ti caasina cadacuada, ken ti nangbukel cadacuada dinanto ipakitaan ida iti parabur.

12 Ket maaramidto iti dayta nḡa aldaw, a ni Jehova ablatannanto *ti bunḡana* manipud iti layus ti Carayan aginḡga iti waig ti Egipto; ket dacayo maurnongcayto a saggaysa, O dacayo nḡa annac ti Israel.

13 Ket maaramidto iti dayta nḡa aldaw, a ti maysa a tanḡguyob a dackel mapuyotto; ket umaydanto dagiti nacasaganan a matay iti daga ti Asiria; ken dagiti naparuar iti daga ti Egipto; ket agdayawdanto ken ni Jehova idiay nasantoan a bantay sadi Jerusalem.

Idarumna ti kinamammartec ti Efraim ken Juda. Ni Jehova ibilinna ti pannacarba ti Jerusalem. Ti panḡnḡarig ti agtaltalon.

28 ¦Ay-ay pay ti balanḡat ti kinatanḡsit dagiti managbarbartec ti Efraim, ken ti aglaylay a sabonḡ ti nadayag a kinaimnasna, nḡa adda iti oloanan ti naluemeg a lobonḡ dagiti adda a maitublac iti arac!

2 Adtoy, ti Apo addaan maysa a mannacabalin ken napigsa; cas maysa a bagio ti uraro, maysa a bagio a mangracarac, cas iti layus dagiti danum a napegges nḡa aglippias, castanto ti panangigaranḡugonḡna iti daga iti panangaramatna iti imana.

3 Ti balanḡat ti kinatanḡsit dagiti agbarbartec ti Efraim mapayatpayatto iti baba ti saca:

4 ken ti agusaw a sabonḡ ti nadaeg a kinaimnasna, nḡa adda iti oloan ti naluemeg a lobonḡ, isunto ti cas la iti bunḡa ti higos a maluom nḡa umuna iti sacbay ti calgaw; isu nḡa intono ti cumita kencuana minḡminḡanna, iti bayat ti kinaaddana pay laenḡ iti imana isut' canenna.

5 Iti dayta nḡa aldaw agbalinto ni Jehova dagiti buybuyot a maysa a balanḡat ti dayag, ken maysa a diadema ti kinaimnas, iti matda iti ilina;

6 ken maysa nḡa espiritu ti kinajusticia iti daydiay agtugaw iti panangocom, ken pigsa cadagiti mamagtuckiad iti gubat iti ruangan.

7 Ken uray dagitoy agtiritirda a gapu iti arac, ken agibar-ibarda iti nainḡel nḡa inumen; ti sacerdote ken ti mammadto agtiritirda iti nainḡel nḡa inumen, addada nḡa inalun-un ti arac; agibar-ibarda iti nainḡel nḡa inumen, bumiddutda iti panagkita, agtibcolda iti panangocom.

8 Ta amin dagiti lamisaan adda a napno iti sarua *ken* kinarugit, *iti casta nḡa* awan ti disso *a nadalus*.

9 Asino ti sursuroannanto iti pannacaammo? ken asino ti aramidennanto a macaawat iti ipacdaar? ¿dagiti adda a mapusot iti gatas, ken maisina cadagiti suso?

10 Ta isut' bilin iti rabaw ti bilin, bilin a rutapan ti bilin; uged iti rabaw ti uged, uged a rutapan ti uged; sanḡcabassit ditoy, sanḡcabassit idiay.

11 Saan, no di ket cadagiti *tattao dagiti*

oroig a gangannaet ken agraman sabali a pagsasao ti pakisaonanto iti daytoy nga ili;

12 isu a nagcunaanna, Isu daytoy ti inaná, mangtedcay iti inaná iti daydiay a nabannog; ken isu daytoy ti pagpabawasan: nupay casta dida kinayat a dinengngeg.

13 Gapuna a ti sao ni Jehova isunto cadacuada ti bilin iti rabaw ti bilin, bilin a rutapan ti bilin; uged iti rabaw ti uged, uged a rutapan ti uged; sangcabassit ditoy, sangcabassit idiay; tapno macapanda, ken maliadda a mapasag, ket mabettacda, ken masiloanda, ket matiliwda.

14 Gapuna a dengggenyo ti sao ni Jehova, dacayo a managuyaw, a mangituray itoy nga ili nga adda iti Jerusalem.

15 Agsipud ta kinunayo, Dacami nakitulagcami ken patáy, ken nakinomocami ken ni Tanem; intono lumasat ti aglayus a saplit, dinto dumteng cadacami; ta inaramidmi dagiti ulbod a pannacacamangmi, ken iti siroc ti kinatiri naglemmengcami:

16 gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy isaadco idiay Sion ti maysa a bato a maipaay a cimiento, maysa a nasuut a bato, maysa a napateg *a bato* a panuli ti natibker a cimiento: ti mamati saanto nga agganat.

17 Ken aramidecto ti kinajusticia iti uged, ken ti kinalinteg iti tinnag; ket ti uraro itayabnanto ti pagcamangan dagiti ulbod, ket dagiti danum layusendanto ti paglemmengan.

18 Ket ti pannakitulagyo ken patáy maawawanto, ken ti pannakinomoyo ken ni Tanem dinto agintec; intono lumasat ti aglayus a saplit, dacayo mapayatpayatcayonto gapu kencuana.

19 Cas iti masansan nga ilalasatna, alaennacayto; ta biniganbigat a lumasatto, iti aldaw ken iti rabii: ket awanto no di laeng ti kigtot a mangawat iti ipacdaar.

20 Ta ti idda ab-ababa ngem iti daydiay a tao nga agunnat kencuana; ket ti pagcumot ac-akikid ngem iti daydiay agpatapat kencuana.

21 Ta ni Jehova tumacderto a cas idiay bantay Perazim, cas idiay lobong sadi Gabaon ti panagungetnanto; tapno maaramidna ti aramidna, ti aramidna a datdatlag, ken palabasenna ti aramidna, ti aramidna a datdatlag.

22 Ita ngarud dicay aguy-uyaw, di la ket ta mapairut dagiti galutyo; ti maysa a bilin ti pannacarba ti nangegco iti Apo, a ni Jehova dagiti buybuyot, iti amin a daga.

23 Timudenyo, ken dengggenyo ti timecco; dumngegcayo, ket dengggenyo ti saoc.

24 Ti mangarado iti pagmulaan, agarado aya a cancanayon? *cancanayon* aya a luctanna ken pac-olanna ti talon?

25 Intono mapalanasna ti rabawna, dinanto aya iwaris dagiti neguilla, ken iwarasiwis ti bukel ti comino, ken icurob ti trigo a binatbatog, ken ti cebada iti disso a natudingan, ken ti espelta iti beddengna?

26 Gapu ta isut' bilinen *ken* isuro a sililinteg ti Diosna.

27 Ta dagiti neguilla saan ida nga iriken iti natirad nga al-o, ket saan met a maitulidto iti rabaw ti comino ti pilid ti carison; no di ket dagiti neguilla mabatbatda iti maysa a bislac, ket ti comino iti maysa a pang-or.

28 Ti bukel *nga aramiden a* tinapay isut' gilingen; ta isut' saan a lebbeken a patinayon: ken uray ti pilid ti carisonna ken dagiti cabayona isut' iwarada, isut' dina gilingen.

29 Daytoy agtaud met laeng ken ni Jehova dagiti buybuyot, isu a pagsedseddaawan a mamalacad, ken mangnibinibi iti kinasirib.

Ariel ken dagiti cabusorna. Pannacatubngar ti kinabulsec ken panaginsisingpet. Umadani ti pannacapabaro ti Israel.

29 ¡O Ariel, Ariel, a ciudad a nagpacarsoan idi ni David! pagnanayonenyo ti tawen ken tawen; dagiti fiesta umayda nga agibaw:

2 isunton ti panangparigatco iti Ariel, ket addanto panagdung-aw ken panagasug; ket isunto pay ti cascasdi nga Ariel caniac.

3 Ken agpacarsoacto iti aglicmut a bumusor kenca, ken lacubencanto iti naisaad a buybuyot, ken mangipatacderacto iti pagsalindegan a maibusor kenca.

4 Ket sica maipababacanto, ken agsaocanto manipud iti daga, ket ti saom tumpuarto iti tapoc; ket ti timecmo casto la timec ti mangcuculam tumpuar iti daga, ket ti saom agarasaasto a sumng-aw iti tapoc.

5 Ngem iti kinaadu dagiti cabusormo agbalindanto a cas la namayecmec a tapoc, ken ti kinaadu dagiti nacaamamac casda la taep a pumanaw: wen, isunto ti maaramid a kellaat iti apagdaricmat unay.

6 Isunto ti sarungcaran ni Jehova dagiti buybuyot a buyogan dagiti dulloog, ken gingined, ken dackel a caraducod, iti alawig ken bagio, ken ti darang ti mangrunaw nga apuy.

7 Ken ti kinaadu dagiti amin a nacion a manggubat iti Ariel, isu-amin a manggubat kencuana ken iti sarikedkedna, ken dayta mamarigat kencuana, isudanto ti maysa a cas la tagtagainep, maysa a parparmata iti rabii.

8 Ket isunto ti cas la iti panagtagtagainep ti maysa a tao a mabisin, ket, adtoy, isu mangan; ngem isu mariing, ket ti cararuana ongngaong: wenno cas la iti panagtagtagainep ti maysa a tao no mawaw, ket, adtoy, isu uminum, ngem agriing, ket, adtoy, isu adda a mapacsuyan, ket isu ken ti cararuana mawaw: castadanto dagiti nagadu cadagiti amin a nacion, a manggubat a maibusor iti bantay Sion.

9 Agtactaccayo ken agseddaawcayo; alaenyo ti pagayatanyo, ket mabulseccayo: nabartecda, ngem saan nga iti arac; agibar-ibarda, ngem saan nga iti nainangel nga inumen.

10 Ta ni Jehova imbucbocna cadacayo ti espiritu ti nargaan a turog, ken pinakiddemna dagiti matayo, dagiti mammadto; ken dagiti oloyo, dagiti macakita iti masacbayan, inabbongganna.

11 Ken amin a sirmata nagbalin cadacayo a cas cadagiti sao ti maysa a libro a naselloan, nga inyawat dagiti tattao iti maysa a nasursuroan, a cunada, Dawatec kenca, basaem man daytoy; ket isu cunana, Diac mabalin, ta naselloan:

12 ket di libro nayawat iti daydiay saan a nasursuroan, a cunada, Dawatec kenca, basaem man daytoy; ket isu cunana, Saanac a nasursuroan.

13 Ket ti Apo kinunana, Agsipud ta daytoy nga umili umasidegda *caniac* ket iti ngiwatda ken cadagiti bibigda dayawendac, ngem dagiti pusoda inyadayuda caniac, ken ti butengda caniac isut' maysa a bilin dagiti tattao a naisuro *cadacuada;*

14 gapuna, adtoy, baliwacto nga aramiden ti maysa a nacascasdaaw nga aramid iti tengnga daytoy nga umili, maysa met laeng a nacascasdaaw nga aramid ken datdatlag; ket ti kinasirib dagiti tattaoda a mamasirib mapucawto, ken ti pannacaawat dagiti tattaoda a manakem mailemmengto.

15 Asi pay dagiti mangilemmeng cadagiti patigmaanda ken ni Jehova, ket dagiti aramidda addada iti sipnget, ken cunada, Asino ti macakita cadacami? ken asino ti macaammo cadacami?

16 ¡Dacayo balinsuekenyo dagiti banbanag! Mapatganto aya ti agdamdamili a cas iti pila; a ti banag nga inaramidna cunaenna coma iti daydiay nangaramid kencuana, Isu saannac nga inaramid; wenno ti banag a binukel cunaenna iti nangbukel kencuana, ¿Isu awan ti pannacaawatna?

17 Saan pay laeng a iti bassit a canito, ket ti Libano agbalinto a maysa a nabunga a talon, ken ti nabunga a talon mapatganto a cas bakir?

18 Ket iti dayta nga aldaw ti tulengng mangegnanto dagiti sao ti libro, ken dagiti mata ti bulsec macakitadanto iti ruar ti kinalulem ken kinasipnget.

19 Ti naemma met dumackelto ti ragona ken ni Jehova, ket dagiti napangngaw iti tengngnga dagiti tattao agragsacdanto iti Santo ti Israel.

20 Ta ti nacaamamac a tao mapaawan, ken ti managuyaw agsardeng, ken amin dagiti nasalucag a maipaay iti kinadangkes makeltaydan;

21 dagiti mamagbasol iti maysa a tao iti panggep*na*, ken mangipacat iti silo iti daydiay a mangtubngar iti ruangan, ken killoenna ti nalinteg iti maysa a banag nga ubbaw.

22 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a nanubbot ken Abraham, a maipapan iti balay ni Jacob: Ni Jacob saanto a maibabain itan, ti rupana saanto met a bumessag ita.

23 Ngem intono makitana dagiti annacna, nga aramid dagiti imac, iti tengngana, santificarendanto ti naganco; wen, santificarendanto ti Santo ni Jacob, ken agintecdanto iti panagbutengng iti Dios ti Israel.

24 Isuda met nga agbiddut iti espiritu umaydanto iti pannacaawat, ken dagiti agtanabutob awatendanto ti sursuro.

Ti kinaubbaw ti panagtalec iti Egipto. Ti kinanam-ay umayto laenĝ gapu iti naanus a panaguray iti parabur ni Jehova. Ti panagballigi ni Jehova iti Asiria.

30 ¶ Asida pay dagiti annac a nasukir, cuna ni Jehova, nĝa umawat iti patigmaan, nĝem saan nĝa aggapu caniac; ken ti manĝaramid iti maysa a timpuyog, nĝem saan a ti agtaud iti Espirituc, tapno pagnanayonenda ti basol ken basol;

2 nĝa agrubbuatda a sumalog idiay Egipto, ket dida nagsaludsod iti nĝiwatco; tapno agbilegda nĝa isuda met laenĝ iti pigsa ni Faraon, ken agcamanĝda iti salinonĝ ti Egipto!

3 Gapuna a ti pigsa ni Faraon isunto ti pacaibainanyo, ken ti panagcamanĝ iti salinonĝ ti Egipto isunto ti riribucyo.

4 Ta dagiti panĝuloenda addada sadi Zoan, ken dagiti embajadorda dimmanonda sadi Hanes.

5 Mababainandanto amin gapu iti maysa nĝa ili a dina mabalin a gungunaan ida, a saan cadacuada a maysa a tulonĝ ket di met gunguna, no di ket maysa a bain, ken maysa met a babalaw.

6 Ti awit dagiti an-animal ti Abagatan. Iti daga ti riribuc ken ladinĝit, a pagtaudan ti leon a caba-ian ken leon a lalaki, ti carasaen ken ti narunĝsot nĝa uleg nĝa agtayab, ipanda dagiti cucuada iti abaga dagiti urbon nĝa asno, ken dagiti gamenĝda iti bucot dagiti camello, iti maysa nĝa ili a saanda a gungunaan *ida*.

7 Ta ti Egipto tumulonĝ nĝa awan ti capapaayanna, ken barenĝbarenĝ: gapuna nĝa isut' ninaganac iti Rahab nĝa agtugaw nĝa agtalna.

8 Inca nĝad ita, isut' isuratmo iti sanĝoananda iti maysa a tapi, ket ilanadmo iti maysa a libro, tapno isut' maipaay coma iti tiempo a sumunĝad, iti agnanayon nĝa awan inĝgana.

9 Ta isu ti nasukir nĝa ili, annac a managulbod, annac a dida cayat a denĝgen ti linteg ni Jehova;

10 isuda nĝa agcuna cadagiti macakita iti masacbayan, Dicay cumita; ken cadagiti mammadto, Dicay manĝipadto cadacami cadagiti nalinteg a banbanag, manĝisawanĝcayo cadacami cadagiti naalumamay a banbanag, manĝipadtocayo cadagiti allilaw,

11 baybay-anyo ti dalan, sinaanyo ti dana, pasardenĝenyo ti caadda ti Santo ti Israel iti sanĝoananmi.

12 Gapuna a castoy ti cuna ti Santo ti Israel, Agsipud ta uyawenyo daytoy a sao, ken agtaleccayo iti pananĝparigat, ken kinaulpit, ken isuda ti nagsanĝsanĝgiranyo;

13 gapuna a daytoy a kinadanĝkes isunto cadacayo ti maysa a gutbaw a sidadaan a margaay, agtantanaw iti nanĝato a bacud, a ti pannacarbana umay a kellaat unay iti apagdaricmat.

14 Ken isu maburacto a cas maburac ti maysa nĝa alicamen ti agdamdamili, nĝa isut' burakenna nĝa awan ti mailiclic; iti casta nĝa awan ti masaracanto cadagiti tippinĝna a maysa a tippinĝ isu a panĝala iti apuy iti dalican, wenno panĝtaco iti danum iti tanĝke.

15 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova, ti Santo ti Israel, Maisalacancayto iti panagsubli ken panaginaná; iti kinatalna ken iti panagtalec ti taenĝto ti pigsayo. Ket dicay kinayat:

16 no di ket kinunayo, Saan, ta agtalawcaminto a sicacabayo; gapuna a tumalawcayonto: ken, Agsacaycamto iti nasiglat; gapuna a dagiti manĝcamat cadacayo masiglatdanto.

17 Maysa a ribu *ti agtalawto* iti pananĝlayat ti maysa: iti pananĝlayat ti lima agtalawcayonto: aginĝgat' mabaticayo a cas maysa a farola iti tuctoc ti bantay, ken cas maysa a bandera iti rabaw ti maysa a turod.

18 Ket isu ti gapuna nĝa agurayto ni Jehova, tapno macaasiannacayo; ken gapuna nĝa isut' maitan-octo; tapno isu madadaan iti pananĝnĝaasi cadacayo: ta ni Jehova isu ti Dios ti kinajusticia; nagasat dagiti isu-amin nĝa aguray kencuana.

19 Ta dagiti umili agtaenĝdanto idiay Sion sadi Jerusalem; dicanto agsanĝiten; dinto bumuronĝ a manĝnĝaasi kenca gapu iti timec ti pananĝawagmo; intono manĝegna, sunĝbatannacanto.

20 Ket uray no ited ti Apo cadacayo ti tinapay ti pammarigat ken ti danum ti pammaldaanĝ, nupay casta saandanto a mailemmeng uray caano dagiti manursuro kenca, no di ket dagiti matam makitadanto dagiti mannursuro kenca.

21 Ket dagiti lapayagmo macanĝegdanto iti maysa a sao iti licudan, a cunana, Isu daytoy ti dalan, magucayo kencuana;

intono sumangocayo iti macanawan, ken intono sumangocayo iti macatigid.

22 Ket rugitanyonto ti calupcup a pirac dagiti kinitikitan a ladladawan, ken ti digus a balitoc dagiti sinocog a ladladawan: ibellengmonto ida a cas banag a narugit; cunaemto kencuana, Agtalawcay ditoy.

23 Ket isu itednanto ti tudo a maipaay iti bin-im nga imulamto iti daga; ket ti tinapay agtaud iti bunga ti daga, ket isuntot' nalucmeg ken nawadwad. Iti dayta nga aldaw agtaraonto dagiti an-animalmo cadagiti nalawa a pagaraban;

24 casta met dagiti baca a lallaki ken dagiti urbon nga asno nga agarado iti daga, mangandanto iti nanánam nga iric, a tinar-apan a naaramat ti soplad ken caraycay.

25 Ket addanto iti rabaw ti amin a bantay a natayag, ken iti rabaw ti amin a turod a nangato, dagiti waig *ken* barbaresbes ti danum, iti aldaw ti dackel a panagpapatay, intono marsuod dagiti torre.

26 Maysa pay ti lawag ti bulan casto la lawag ti init, ket ti lawag ti init maminpitonto, a cas iti lawag ti pito nga aldaw, iti aldaw a panangpatapat ni Jehova iti dunor ti ilina, ken ti panangpaimbagna cadagiti birri ti sugatda.

27 Adtoy, ti nagan ni Jehova sumungad nga aggapu iti adayu, nga agdardarang iti pungtotna, ken iti napuscol nga agpangato nga asúc: dagiti bibigna napnoda iti unget, ken ti dilana isu ti cas mangrunaw nga apuy;

28 ken ti angesna isut' cas maysa a layus, a danonenna ti tengnged, a manggasagas cadagiti nacion iti gasagasan ti pannacarba: ket maysa a freno a mamagallilaw *addanto* iti ngiwat dagiti tattao.

29 Maaddaancayto iti maysa a canta a cas iti rabii no ngilinen ti maysa a nasantoan a rambac; ken ragsac ti puso, cas no ti maysa mapan a sifaflauta iti bantay ni Jehova, iti Bato ti Israel.

30 Ket ni Jehova aramidennanto a mangeg ti nagloriaan a timecna, ket ipakitananto ti kimát iti baba ti tackiagna, iti kinarungsot ti pungtotna, ken ti darang ti maysa a mangrunaw nga apuy, iti maysa a dápag ken bagio, ken batbato nga uraro.

31 Ta iti timec ni Jehova agcullayawto ti Asirio; *isut'* cabilennanto iti pangorna.

32 Ket iti tunggal panangcabil ti sarucod a natudingan, a ni Jehova iblatnanto kencuana, addanto *iti aweng* dagiti pandereta, ken ar-arpa; ket cadagiti gubat ti pananglayat *ti tackiagna* makidangadangto cadacuada.

33 Ta maysa a Tofet naisagana pay laeng idi; wen, ta ti ari naisaganan; isut' inaramidna a nauneg ken dackel; ti dalusonna isut' apuy ken adu a cayo; ti sangaw ni Jehova, cas maysa nga ayus ti azufre, isut' pasgedanna.

Ti tulong saan nga agtaud iti Egipto no di ket ken ni Jehova.

31 ¡Asi pay dagiti sumalog sadi Egipto a gapu iti tulong, ken mangnamnama cadagiti agsacay cadagiti cabayo, ken agcammatalec cadagiti luglugan agsipud ta aduda, ken cadagiti tattao a nagcabayo agsipud ta napigsada unay, ngem dida cumita iti Santo ti Israel, ket dida met sapulen ni Jehova!

2 Nupay casta isu masirib met, ket yegnanto ti dakes, ket dinanto babawien dagiti saona, no di ket tumacder a bumusor iti balay dagiti managdacdakes, ken bumusor cadagiti tumultulong cadagiti managdacdakes.

3 Ket dagiti Egipcios tattaoda, ket saanda a Dios; ket dagiti cacabayoda lasagda, ket saanda nga espiritu: ket intono unnaten ni Jehova ti imana, daydiay mangtulong maicaglis ket ti matulongan mapasag, ket isuda amin maibusdanto nga agcuyog.

4 Ta casta ti cuna ni Jehova caniac, Cas ti leon ken ti urbon ti leon agngerngerda iti rabaw ti matiliwda, no ti maysa a caadu dagiti pastor maayabanda a maibusor kencuana, saanto nga agcullayaw iti timecda, ket dinto tumacrut iti dalagudogda: castanto ti yuulog ni Jehova dagiti buybuyot a manggubat iti bantay Sion, ken iti turodna.

5 Cas cadagiti tumatayab nga agampayagda, castanto ti panangigaga ni Jehova dagiti buybuyot iti Jerusalem: isut' igaganaanto ken isalacanna, lumabasto iti ngatona ken salacnibannanto.

6 Tumalliawcayo iti daydiay nagsukiranyo a napalalo unay, O annac ti Israel.

7 Ta iti dayta nga aldaw ti tunggal maysa cadagiti tattao ipalladawnanto

dagiti ladladawanna a pirac, ken dagiti ladladawanna a balitoc, a dagiti imimayo met laenĝ inaramidda a maipaay cadacayo a maysa a basol.

8 Ket ti Asirio mapasagto gapu iti campilan, saan *a campilan* ti lalaki; ket isut' ibusento ti campilan, saan *a campilan* dagiti tattao; ket isut' talawannanto ti campilan, ket dagiti agtutubona a lallaki agaramiddanto iti nadagsen a trabajo.

9 Ket ti batona mapucawto a gapu iti kigtot, ken dagiti principe agcullayawdanto iti bandera, cuna ni Jehova, a ti apuyna adda iti Sion, ken ti hornona idiay Jerusalem.

Ti panagturay ti nalinteg nĝa ari. Dagiti babbai ti Jerusalem mabalacadanda.

32 Adtoy, maysa nĝa ari agarinto iti kinalinteg, ken dagiti panĝuloen agturaydanto iti kinajusticia.

2 Ket maysa a tao agbalinto a cas maysa a paglemmenĝan iti anĝin, ken maysa a paglinonĝan iti bagio, cas ayayus dagiti danum iti disso a namaga, cas la aniniwan ti maysa a dackel a bato iti maysa a daga a napacsuyan.

3 Ket dagiti mata dagiti macakita saandanto nĝa agcudrep, ken dagiti lapayag dagiti macanĝeg dumnĝegdanto.

4 Ken ti puso ti nadursoc maawatannanto ti pannacaammo, ket ti dila dagiti mutal nasiglatto nĝa agbalicas a nalawag.

5 Ti maag uray caano dinto managananen iti natan-oc, dinto met ibagan a managparabur ti tao a naagum.

6 Ta ti maag agsao a simamaag, ket ti pusona agaramidto iti kinadanĝkes, a manĝaramid iti di panagraem iti sagrado, ken manĝibalicas iti allilaw a maibusor ken ni Jehova, nĝa aramidenna nĝa awan ti agyan iti cararua ti mabisin, ken pagawanenna ti inumen ti mawaw.

7 Ket dagiti alicamen ti naagum isudat' dakes: isu agpakinakem cadagiti sicap a dakes a manĝdadael iti naemma cadagiti naulbod a sasao, uray no ti addaan masapul agsao ti nalinteg.

8 Nĝem ti natan-oc agpakinakem cadagiti natan-oc a banag; ken isu aglayonto cadagiti natan-oc a banag.

9 Tumacdercayo, dacayo a babbai nĝa adda iti talna, *ket* denĝgenyo ti timecco; dacayo a di siaaluad nĝa annac a babbai, timudenyo toy bitlac.

10 Ta cadagiti aldaw iti labes ti maysa a tawen marirucayto, dacayo babbai a di siaaluad; ta ti panagpuros ti uvas agawanto, ti panagapit saanto nĝa umay.

11 Agpayegpegcayo, babbai nĝa adda iti talna; marirucayo, dacayo a di siaaluad; agussobcayo, ken aglamolamocayo, ket agbarikescayo iti lupot a nakersanĝ cadagiti lomoyo.

12 Isuda dandanugendanto dagiti baruconĝ a maipaay iti nacaay-ayo a taltalon, maipaay iti nabunĝa nĝa uvas.

13 Iti rabaw ti daga ti ilic tumpuarto dagiti calunay ken cascasumba; wen, iti rabaw dagiti amin a balbalay ti rag-o iti ciudad a narag-o.

14 Ta ti palacio mabaybay-anto; ti ciudad nĝa adu ti taona maonĝnĝaonĝto; ti turod ken ti pagwanawanan agbalindanto a gucayab iti agnanayon, maysa a rag-o dagiti asno nĝa atap, maysa a pagpaaraban cadagiti arban;

15 aginĝganat' maibucboc cadatayo ti Espiritu nĝa aggaput' nĝato, ket ti let-anĝ agbalin a maysa a nabunĝa a talon ket ti nabunĝa a talon magatádan a cas maysa a bakir.

16 Iti casta ti kinajusticia agtaenĝto iti let-anĝ; ket ti kinalinteg agtaenĝto iti nabunĝa a talon.

17 Ket ti aramid ti kinalinteg isunto ti talna; ket ti patauden ti kinalinteg kinaulimec ken panagtalec nĝa agnanayon.

18 Ket ti ilic agnaedto iti natalna a pagyanan; ken iti namayenĝmenĝ a pagtaenĝan, ken cadagiti natalinĝennĝen a paginanaan.

19 Nĝem aguraronto iti pannacarba ti bakir; ket ti ciudad maipababanto a matalipupus.

20 Nagasatcayo nĝa agmula iti sibay dagiti amin a dandanum, nĝa agpapagna cadagiti sacsaca ti baca ken ti asno.

Ni Jehova ti manĝsaranay iti pacarigatan. Ti kinatalged dagiti nalinteg. Ti naparabur a panagari ni Jehova.

33 ! Asica pay a manĝdadael, ket sica saanca a nadadael; ken agaramidca a sililiput, ket saandaca a nagaramidan a sililiput! Intono maminĝgaca a manĝdadael, madadaelcanto, ket intono agpatinĝgaca nĝa agaramid a sililiput, pagaramidandacanto a sililiput.

2 O Jehova, manĝnĝaasica coma cada-

cami; inuruaydaca: sica ti pannacatackiagmi coma iti biniganbigat, salacanmi met iti tiempo ti pacarigatan.

3 Dagiti umili nagtalawda iti daranudor ti arimbangaw; iti itatacdermo met laeng nawarawara dagiti nacion.

4 Ket dagiti samsamyo maurnongdanto a cas ti panangurnong ti arabas: cas ti panaglagto dagiti dudon ti panaglagtonto dagiti tattao kencuana.

5 Ni Jehova maitan-oc; ta agyan sadi ngato; isu pinunnona ti Sion iti kinajusticia ken kinalinteg.

6 Ket addanto kinasickil cadagiti tiempom, kinawadwad ti pannacaisalacan, sirib ken pannacaammo: ti panagbutong ken ni Jehova isu ti gamengmo.

7 Adtoy, dagiti maingelda agickisda iti ruar; dagiti embajador ti cappia agsangitda a sipapait unay.

8 Dagiti calcalsada madadaelda, ti agbariw-as a tao agsardeng, *ti cabusor* rinacracna ti tulag, inuyawna dagiti ciudad, dina patgen ti tao.

9 Ti daga agpanés ken agleppes; ti Libano mariribuc ket magango; ti Saraon isu ti cas la maysa a let-ang; ket ti Basan ken Carmelo regregenda *dagiti bulongda.*

10 Tumacderacto itatta, cuna ni Jehova; itayagconto itatta ti bagíc met laeng; maitan-ocacto itatta.

11 Aginawcayto iti taep, yanacyonto ti punget *ti garami:* ti yangesyo isut' maysa nga apuy a mangalun-un cadacayo.

12 Ket dagiti il-ili casdanto la cadagiti pagpuuran ti apug cascasda la siit a pinucan ken pinuuran iti apuy.

13 Denggenyo, dacayo nga adda iti adayu, ti inaramidco; ket dacayo nga asideg, bigbigenyo ti pigsac.

14 Dagiti managbasol sadi Sion mabutengda; dagiti awan diosda innala ida ti panagpayegpeg: Asino cadatayo ti macabalin a makipagtaeng iti mangalun-un nga apuy? asino cadatayo ti macabalin a makipagtaeng iti awan inggana a pannacapupuur?

15 Daydiay magna a sililinteg, ken ti agsao a sipupudno; ti mangumsi iti sapul dagiti managparigat, ti mangiwagteng cadagiti imana ta dina cayat nga awaten ti pannocsoc, ti mangapput iti lapayagna tapno di macangeg iti dara, ken mangikiddem cadagiti matana tapno saan a macakita iti dakes:

16 isu agtaengto sadi ngato; dagiti bacud a binato isudanto ti pagcamangganna, ti tinapay maitedto *kencuana;* dagiti dandanumna didanto agcurang.

17 Dagiti matam makitadanto ti ari iti kinasayaatna: mabuyadanto ti maysa a daga a dumanon iti adayu.

18 Ti pusom agpanunotto iti nacaamamac: Sadino ti yan daydiay nangbilang, sadino ti yan daydiay nangtimbeng *iti buis?* sadino ti yan daydiay nangbilang cadagiti torre?

19 Dicanto makita ti narungsot nga ili, maysa nga ili a nauneg ti pagsasaona a dica maawatan, maysa a pagsasao a gangannaet a dica maawatan.

20 Kitaem ti Sion, ti ciudad ti kinapanayagtayo: dagiti matam makitadanto ti Jerusalem maysa a natalingennagen a pagyanan, maysa a tolda a saanto a mayalis, dagiti pasocna uray caano saandanto a mabag-ut a pulos, ket di met mapugsot dagiti lubidna.

21 No di ket ni Jehova makipagyan cadatayo sadiay iti kinadayagna, maysa a disso dagiti nalawa a carcarayan ken ayus, nga awanto ti dumanon a bilog a sigagaud idiay, ket awanto met ti nalibnos a barco a lumabas sadiay.

22 Ta ni Jehova isu ti ocomtayo, ni Jehova isu ti mangmangted iti linteg cadatayo, ni Jehova isu ti aritayo; isalacannatayo.

23 Dagiti talim nalucayda; saanda a napalagda iti puon dagiti paloda, dida nayucrad ti layag: iti casta ti tiliw ti maysa a dackel a samsam nabingbingay; ti pilay nangala iti sinamsam.

24 Ket ti agtaeng dinanto cunaen, Masakitac: dagiti umili nga agtaeng sadiay mapacawanto ti kinadangkesda.

Ti pungtot ti Dios a maibusor cadagiti nacion nangnangrona iti Edom.

34 Umasidegcayo, dacayo a nacion, a dumngeg; ken timudenyo, dacayo nga il-ili: dumngeg coma ti daga, ken ti kinapusecna, ti lubong, ken amin a tumaud kencuana.

2 Ta ni Jehova adda pungtotna cadagiti amin a nacion, ken rungsotna iti amin a buybuyotda: isu dinadaelna ida a tinalipupus, inyawatna ida iti pagpapatayan.

3 Dagiti pinatayda maibellengda met

iti ruar, ket ti buyoc dagiti bangbangcayda umulinto; ken dagiti banbantay marunawdanto iti darada.

4 Ket amin a buyot ti langit mawarawaranto, ken dagiti langlangit malucotlucotdanto a cas maysa a libro a linucot; ket amin a buyotda malaylaydanto, a cas iti bulong a malaylay no maregreg iti uvas, ken cas maysa a bulong nga aglaylay nga aggapu iti cayo ti higos.

5 Ta ti campilanco imminum iti nacapnecanna sadi langit: adtoy, umulogto iti rabaw ti Edom, ken iti rabaw ti ili ti panangilunodco, iti panangocom.

6 Ti campilan ni Jehova napno iti dara, isut' napalucmeg iti taba, iti dara dagiti cordero ken calding, iti taba dagiti becbeckel dagiti carnero a lallaki; ta ni Jehova adda maysa a datonna idiay Bosra, ken maysa a dackel a panagpapatay iti daga ti Edom.

7 Ket dagiti baca nga atap makipagsalogdanto cadacuada, ken dagiti bacbaca a lallaki agraman cadagiti toro: ket ti dagada mabartecto iti dara, ken ti tapocda mapalucmegto iti taba.

8 Ta ni Jehova adda maysa nga aldawna a panangbales, maysa a tawen ti gunguna a maipaay iti panggep ti Sion.

9 Ket dagiti carcarayan *ti Edom* agbalindanto nga alquitran, ken ti tapocna azufre, ket ti dagana agbalinto nga agdardarang nga alquitran.

10 Isut' dinto maiddep iti rabii wenno aldaw; ti asúcna agpangatonto nga agnanayon; manipud iti caputotan aginggat' caputotan aglangalangto; awanto ti lumasat kencuana iti agnanayon awan inggana.

11 Ngem ti pelicano ken ti anaping isut' icutandanto; ket ti puec ken ti wac agtaengdanto idiay; ket yunnatnanto iti rabawna ti paltic ti pannacariru, ken ti tinnag ti kinaongngaong.

12 Ayabandanto dagiti natacnengna iti pagarian, ngem awanto ti agyan idiay; ket amin a panguloenna isudantot' awan.

13 Ket dagiti calunay tumubodanto cadagiti palaciona, camiring ken casumba cadagiti sarikedkedna; ket isunto ti maysa a pagyanan dagiti chacal; maysa a paraangan a maipaay cadagiti avestruz.

14 Ket dagiti atap nga an-animal iti let-ang sumaracdanto cadagiti lobo, ken ti atap a calding awagannanto ti caduana; wen, ti olimaw agsaadto sadiay, ket isut' masaracannanto maysa a disso a paginanaan.

15 Idiay ti pagaramidanto ti uleg a nasiglat iti umocna, ken pagitloganna, ken pagucopanna, ken pagurnongganna iti siroc ti linongna, wen, idiay maurnongdanto dagiti sawi, tunggal maysa agraman caduana.

16 Sapulenyo nga aggapu iti libro ni Jehova, ket basaenyo: awan cadagitoy ti cumurangto, awan ti mangsapulto iti caduana; ta ti ngiwatco isut' imbilinna, ken ti Espirituna inurnongna ida.

17 Ket nagiginnasanggasat gapu cadacuada, ken iti imana isut' pinangbingayna cadacuada a binnatog · isut' tagicuaendanto nga agnanayon; manipud caputotan aginggat' caputotan agtaengdanto kencuana.

Ti masacbayan a ragsac ti Sion.

35 Ti let-ang ken ti namaga a daga naragsacdanto; ket ti tay-ac agragrag-onto, ken agsabongto a cas iti rosa.

2 Isu agsabongto iti adu unay, ken agrag-onto a buyogan pay ti ragsac ken cancanta; ti dayag ti Libano maitedto kencuana, ti kinadegganga ti Carmelo ken Saraon: makitadanto ti dayag ni Jehova, ti kinadegganga ti Diostayo.

3 Patibkerenyo dagiti napacsuyan nga ima, ket pakirdenyo dagiti nacapuy a tumeng.

4 Cunaenyo cadagiti managbutbutenga a puso, Bumilegcayo, dicay agbutenga: adtoy, ti Diosyo umayto iti panangibales, iti pannupapac ti Dios; isu umayto ken isalacannacayo.

5 Isunton ti panaglucat dagiti mata ti bulsec, ken dagiti lapayag dagiti tulenga maibuangdanto.

6 Isunton ti panaglagto ti pilay a cas maysa nga ugsa, ken ti dila ti umel agcantanto; ta iti let-ang pumsuacto dagiti dandanum, ken barbaresbes iti tay-ac.

7 Ket ti agraniag a darat agbalinto a libtong, ken ti mawaw a daga agbalinto nga ub-ubbog ti danum: iti pagyanan dagiti chacal, isu a pagiddaanda, rootto agraman runo ken badobadoc.

8 Ket addanto idiay ti maysa a calsada, ken maysa a dalan, ket isut' managanto Iti dalan ti kinasanto; ti saan a nadalus saanto a magna kencuana; no di ket isut' maipaayto iti *nasubbot;* dagiti agbariw-

as a tao, wen tattao a maag, didanto mayawawan *idiay.*

9 Awan ti leon nga agyanto idiay, ket awan met ti sumasacrab nga animal a sumang-at idiay: saandanto a masaracan idiay; no di ket ti nasubbot magnanto *idiay:*

10 ken dagiti sinubbot ni Jehova agsublidanto, ken umayda idiay Sion a mabuyogan iti cancanta; ket agnanayon a rag-o ti agtaengto iti rabaw ti ol-oloda: magunoddanto ti ragsac ken rag-o, ket ti ladingit ken sasainnec agtalawdanto.

Ni Sennaquerib sillongenna ti Juda. Ti nasagibar a bitla ni Rabsaces.

36 Ket naaramid idi maicasangapulo ket uppat a tawen ni ari Ezequias, a ni Sennaquerib nga ari ti Asiria simmang-at a maibusor cadagiti amin a nasarikedkedan a ciudad ti Juda, ket innalana ida.

2 Ket ti ari ti Asiria imbaonna nanipud Laquis aginggat' Jerusalem ken ni ari Ezequias ni Rabsaces a caduana ti maysa a dackel a buyot. Ket isu nagtacder iti denna ti calasugan ti nangatngato a tangke iti calsada ti talon ti agpappapuscal iti lupot.

3 Idin immay kencuana ni Eliacim nga anac ni Helcias, isu a mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken ni Joa nga anac ni Asaf a registrador.

4 Ket ni Rabsaces kinunana cadacuada, Cunaenyo itatta ken ni Ezequias, Castoy ti cuna ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria, Ania a pagtalcan daytoy a kencuana agtaleccayo?

5 Cunac, ti patigmaan*mo* ken ti pigsam a maipaay iti gubat biigda la amin nga ubbaw a sasao: ita siasino aya ti pagtalcam, a sica immalsaca a maibusor caniac?

6 Adtoy, sica agtalecca iti cayo daytoy naparpar a runo, a ti met laeng Egipto, isu a no ti maysa a tao agsadag, isut' sumrecto iti imana, ken isut' salputenna: casta ni Faraon nga ari ti Egipto cadagiti isuamin nga agtalec kencuana.

7 Ngem no cunaem caniac, Agtaleccami ken ni Jehova a Diosmi: saan aya nga isu daydi, a dagiti dissona a nangato ken dagiti alaltarna iniccat ni Ezequias, ket kinunana iti Juda ken iti Jerusalem, Agcararagcayto iti sangoanan daytoy nga altar?

8 Ita ngarud, agdawatac kenca, nga iccam coma ni apoc nga ari ti Asiria cadagiti salda, ket iccancanto iti dua ribu a cabcabayo, no iti biangmo mabalinmo ti mangisaad cadagiti agcabayo iti rabawda.

9 Casano ngarud ti pannacabalinmo a mamagtuckiad iti rupa ti maysa a capitan dagiti cababassitan cadagiti adipen ni apoc, ket isaadmo ti panagtalecmo iti Egipto a gapu cadagiti luglugan ken tattao nga agcacabayo?

10 Ket immuliac ita aya a diac kinaddua ni Jehova a bumusor itoy a daga tapno isut' dadaelec? Ni Jehova kinunana caniac, Sumang-atca a maibusor itoy a daga, ket isut' dadaelem.

11 Idin da Eliacim ken Sobna ken Joa kinunada ken ni Rabsaces, Agsaoca, agdawatac kenca, cadagiti adipenmo iti sao ti Siria; ta isut' maawatanmi: ket dica coma makisao cadacami iti sao dagiti Judio, cadagiti lapayag dagiti tattao nga adda iti rabaw ti bacud.

12 Ngem ni Rabsaces kinunana, Imbaonnac ni apoc aya ken ni apom ken iti sica, a mangisao cadagitoy a sao? saannac *nga imbaon* aya cadagiti tattao nga agtugaw iti rabaw ti bacud, a makicaan cadacayo iti iblengda, ken makicainum cadacayo iti isbuda met laeng?

13 Idin ni Rabsaces timmacder, ket imkis iti natbag a timec iti sao dagiti Judio, ket kinunana, Denggenyo dagiti sao ti dackel nga ari, ti ari ti Asiria.

14 Castoy ti cuna ti ari, ni Ezequias dinacay coma allilawen; ta dinacayto mabalin nga isalacan:

15 ket ni Ezequias dinacayto met coma pagcammatalken ken ni Jehova, a cunaenna, Ni Jehova ispalennatayto a di bumurong; daytoy a ciudad saanto a maited iti ima ti ari ti Asiria.

16 Dicay ipangag ni Ezequias: ta castoy ti cuna ti ari ti Asiria, Makicappiacayo caniac, ket rumuarcayo agingga caniac; ket mangancayo tunggal maysa iti uvasna, ken tunggal maysa iti higosna, ken uminumcayo tunggal maysa cadagiti danum ti tangkena met laeng;

17 agingganna iti umayac ket ipancayo iti maysa a daga a cas iti dagayo, maysa a daga ti bukel ken baro nga arac, maysa a daga ti tinapay ken cauvasan.

18 Agannadcayo di la ket ta maududannacayo ni Ezequias, a cunana, Ni Jehova ispalennatayto. Adda aya asino-

man cadagiti didios dagiti nacion a nangĩsalacan iti dagana iti ima ti ari ti Asiria?
19 Sadino aya ti yan dagiti didios ti Emat ken ti Arfad? sadino aya ti yan dagiti didios ti Sefarvaim? ket inispalda aya ti Samaria iti imac?
20 Siasinoda aya cadagiti amin a didios itoy a dagdaga, a nangĩspal idi iti dagada iti imac, tapno ni Jehova ispalanna coma ti Jerusalem iti imac?

21 Ngem nagulimecda, ken dida sinungbatan iti maysa a balicas; ta isut' imbilin ti ari idi, a kinunana, Dicay sumungbat kencuana.
22 Idin immay ken ni Ezequias da Eliacim nga anac ni Helcias, nga isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken ni Joa nga anac ni Asaf, a registrador, a sigigisgis dagiti cawcawesda, ket imbagada kencuana dagiti sasao ni Rabsaces.

Ni Ezequias paayabanna ni Isaias. Ti ipacdaar ni Sennaquerib ken Ezequias. Ti cararag ni Ezequias. Ti macaliwliwa a sungbat ni Jehova. Ni Sennaquerib mariribuc ken mapapatay.

37 Ket naaramid, idi nga isut' nangeg ni ari Ezequias, a pinigisna dagiti pagan-anayna, ken nagabbong iti lupot a nakersang, ket simrec iti balay ni Jehova.
2 Ket imbaonna ken ni Isaias a mammadto nga anac ni Amos, da Eliacim nga isut' mayordomo idi, ken ni Sobna nga escriba, ken dagiti lallacay dagiti sacerdote, a siaabbongda iti lupot a nakersang.
3 Ket kinunada kencuana, Castoy ti cuna ni Ezequias, Daytoy nga aldaw isu ti aldaw ti rigat, ken ti babalaw, ken ti umsi; ta dagiti annac dumtengdan iti pannacayanac, ket awan ti pigsa nga agipasngay.
4 Nalabit a ni Jehova a Diosmo denggennanto dagiti sao ni Rabsaces, nga imbaon ti ari ti Asiria nga apona a mangcarit iti Dios a sibibiag, ket tubngarennanto dagiti sao a nangeg ni Jehova a Diosmo: gapuna nga ipangatom ti cararagmo a maipaay iti tidda a nabati.

5 Iti casta immay dagiti adipen ni ari Ezequias ken ni Isaias.
6 Ket ni Isaias kinunana cadacuada, Castoyto ti cunaenyo ken apoyo, Castoy ti cuna ni Jehova, Dica agbutengĩ cadagiti sasao a nangegmo, isuda a dagiti adipen ti ari ti Asiria pinangtabbaawda caniac.
7 Adtoy, icabilconto kencuana ti maysa nga espiritu, ket macangegto cadagiti damdamag, ket agsublinto iti dagana met laengĩ: ket pagpasagecto iti campilan idiay dagana met laengĩ.

8 Iti casta ni Rabsaces nagsubli, ken nasaracanna ti ari ti Asiria a mangggubgubat iti Lebna; ta nangegna idin nga isu naipanaw idiay Laquis.
9 Ken nangegna a masasao iti maipapan ken ni Taraca nga ari ti Etiopia, Isu rimmuar a makibacal a maibusor kenca. Ket idi nga isut' nangegna, nangibaon cadagiti babaonen ken ni Ezequias, a kinunana,
10 Castoyto ti saoenyo ken ni Ezequias nga ari ti Juda, a cunaenyo, Dinaca coma nga allilawen ti Diosmo isu a pagtalcam, nga agcuna, Ti Jerusalem dinto a maited iti ima ti ari ti Asiria.
11 Adtoy, nangegmo no ania ti inaramid dagiti ar-ari ti Asiria cadagiti isu-amin a dagdaga, iti panangdadael cadacuada a tinalipupus: ket sica maispalcanto?
12 Dagiti didios dagiti nacion inispalda aya ida, isuda a dinadael idi dagiti ammac, ti Gozan, ken ti Haran, ken ti Rezef, ken dagiti annac ti Eden nga agyanda idi idiay Talassar?
13 Sadino ti yan ti ari ti Emat, ken ti ari ti Arfad, ken ti ari ti ciudad ti Sefarvaim, ti Ana ken ti Ava?

14 Ket ni Ezequias inawatna di surat iti ima dagiti nabaon, ket isut' binasana; ket ni Ezequias immuli idi balay ni Jehova, ket isut' inyucradna iti sango ni Jehova.
15 Ket ni Ezequias nagcararag ken ni Jehova, a kinunana,
16 O Jehova dagiti buybuyot, Dios ti Israel, nga agsaad *iti ngato* dagiti kerubin, sica ti Dios, sicsica la a maymaysa, cadagiti isu-amin a pagpagarian iti lubong; sica inaramidmo ti langit ken daga.
17 Idumogmo ta lapayagmo, O Jehova, ket denggem; luctam dagiti matam, O Jehova, ket kitaem; ken denggem amin dagiti sao ni Sennaquerib, isu a nagbaon a mangcarit iti Dios a sibibiag.
18 Kinapudnona, Jehova, a dagiti ar-ari ti Asiria pinaglangalangda dagiti amin a nacion ken ti dagada,
19 ken impurruacda dagiti didiosda iti apuy; ta isuda saanda a didios, no di ket

aramid dagiti im-ima dagiti tattao, a cayo ken bato; gapuna a dinadaeldada ida.

20 Ita nga̱rud, O Jehova a Diosmi, ispalennacami iti imana, tapno isu-amin dagiti pagpagarian iti lubong̃ ammoenda coma a sica ni Jehova, sicsica laeng̃.

21 Idin ni Isaias nga̱ anac ni Amos nang̃ibaon ken ni Ezequias, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel, Iti daydiay nga̱ indawatmo caniac a maibusor ken ni Sennaquerib nga̱ ari ti Asiria,

22 daytoy ti sao a ni Jehova insaona a maipapan kencuana: Ti virgen nga̱ anac a babai ti Sion, linaisnaca ken kinatawaannaca a rinabng̃is; ti anac a babai ti Jerusalem inling̃aling̃na ti olona kenca.

23 Siasino ti kinaritmo ken tinabbaawam? ket maibusor iti asino ti nang̃ing̃atom ti timecmo, ken nang̃itang̃adam cadagita matam iti nang̃ato? maibusor *met laeng̃* iti Santo ti Israel.

24 Iti pannacaaramat dagiti adadipenmo kinaritmo ti Apo, ket kinunam, Iti kinaadu dagiti lugluganco simmang̃-atac iti nga̱to dagiti banbantay, cadagiti caunegan ti Libano; ket pucanecto dagiti natayag a canting̃enna, ken dagiti casayaatan a parwana; ket sumrecacto iti caadayuan a tapawna, ti bakir ti nabunga̱ a talonna;

25 nagcaliac ken imminumac iti danum, ket iti dapan dagiti sacsacac pagmagaecto dagiti isu-amin a carcarayan ti Egipto.

26 Dica nang̃eg aya no casano ti inaramidco idi nabayagen, ken isut' binalabalac cadagidi ugma? ita isut' tinung̃palco, tapno cucuam coma a pang̃rebba cadagiti nasarikedkedan a ciudad iti ginabgabsuon dagiti narnarba.

27 Gapuna dagiti nagnaed cadacuada bassit ti mabaelda, nagcullayawda ken nariribucda, cacasda la idi iti root idiay away, ken cacasda la iti nalang̃to a nateng̃, cas iti root cadagiti toctoc ti balay, ken cas maysa a talon *ti mais* no di pay timmubo.

28 Ng̃em ammoc ti panagtugawmo, ken ti panagruarmo ken ti panagserrecmo, ken ti panagpung̃totmo a maibusor caniac.

29 Gapu iti panagpung̃totmo a maibusor caniac, ken agsipud ta ti kinacuspagmo immuli cadagiti lapayagco, gapuna nga̱ icabilconto ti lawinco ita agong̃mo, ken ti frenoc cadagiti bibigmo, ket pagsubliencanto iti dalan nga̱ immayam.

30 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca: mang̃ancayto itoy a tawen iti daydiay a tumubo lat ta, ket iti maicadua a tawen iti daydiay nga̱ aggapunto kencuana met laeng̃; ket iti maicatlo a tawen agmulacayo, ket aganicayo, ket agmulacayo cadagiti cauvasan, ket mang̃ancayo iti bung̃ana.

31 Ket ti matda a mailiclic iti balay ni Juda agramutto manen iti agpababa, ket agbung̃anto iti agpang̃ato.

32 Ta rumuarto ti maysa a tidda iti Jerusalem, ken rumuarda iti bantay Sion dagiti agliclicto. Ti regta ni Jehova dagiti buybuyot ti aramidento daytoy.

33 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova a maipapan iti ari ti Asiria, Isu dinto umay itoy a ciudad, ket dinto met mang̃ibeccas iti maysa a pana sadiay, ket dinto met umay iti sang̃ona a sicacalasag, ket dinto met maicabil a maibusor kencuana ti maysa a turod.

34 Iti dalan nga̱ immayanna, isunto met laeng̃ ti sumublianna, ket dinto umay iti daytoy a ciudad, cuna ni Jehova.

35 Ta siac ispalecto daytoy a ciudad tapno isut' isalacanco, a gapu caniac met laeng̃, ken gapu ken ni David nga̱ adipenco.

36 Ket ti angel ni Jehova rimmuar, ket kinabilna ti sang̃agasut walopulo ket lima a ribu iti pacarso dagiti Asirios; ket idi bimmang̃on dagiti tattao iti agsapa, adtoy, dagitoy bang̃cayda amin.

37 Iti casta ni Sennaquerib nga̱ ari ti Asiria pimmanaw ket napan ken nagsubli, ket nagtaeng̃ idiay Ninive.

38 Ket naaramid, idi nga̱ isu agcarcararag idi balay ni Nisroc a diosna, a da Adramelec ken Sarezer nga̱ annacna *?* lallaki isut' kinabilda iti campilan; ket nagtalawda aging̃ga iti daga ti Ararat. Ket nagari a simmucat kencuana ni Asaradon nga̱ anacna.

Ti panagsakit ni Ezequias ken ti yiimbagna. Ti cancionna a panagyaman.

38 Cadagidi nga̱ aldaw ni Ezequias nagsakit iti macapatáy. Ket ni Isaias a mammadto nga̱ anac ni Amos immay kencuana, ket kinunana kencuana, Castoy ti cuna ti Jehova, Urnosem ti balaymo; ta mataycanto, ket dicanto agbiag.

2 Idin ni Ezequias intaliawna ti rupana iti diding̃, ket nagcararag ken ni Jehova,

3 ket kinunana, Lagipem ita, O Jehova,

gumawawaac kenca, no casano ti pannagnac idi ita saclangmo iti kinapudno ken iti maysa a napalongdoan a puso, ket inaramidco daydiay nga isut' naimbag ita imatangmo. Ket ni Ezequias nagsangit iti nasaem.

4 Idin immay ti sao ni Jehova ken ni Isaias a kinunana,

5 Inca, ket cunaem ken ni Ezequias, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ni David nga amam, Nangegco ti cararagmo, nakitac dagiti luluam: adtoy, nayonac dagiti aldawmo iti sangapulo ket lima a tawen.

6 Ket ispalencanto ken daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Asiria, ken salacnibacto daytoy a ciudad.

7 Ket daytoyto ti pagilasinan kenca nga aggapu ken ni Jehova, a ni Jehova aramidennanto daytoy a banag nga insaona:

8 adtoy, aramidecto ti aniniwan cadagiti gerger, a bimmaba iti cuadrante ni Acaz iti init, nga agsanud iti sangapulo a gerger. Iti casta ti init nagsanud iti sangapulo a gerger iti cuadrante a bimmabaanna.

9 Ti surat ni Ezequias nga ari ti Juda, idi nagsakit, ken naimbagan iti sakitna.

10 Kinunac, Iti matoon dagiti aldawco
innacto cadagiti ruangan ni Tanem.
Naiccat caniac dagiti tidda dagiti tawenco.

11 Kinunac, Diacto makita ni Jehova, ni Jehova *met laeng* iti daga dagiti nabiag:
Diac macakitan iti taon agraman cadagiti agnaed iti lubong.

12 Ti pagtaengac mayalis, ken mayadayu caniac a cas maysa a tolda ti pastor:
Linucotco ti biagco a cas la maysa nga agabel; lapsutennacto iti pagablan:
Manipud iti aldaw aginggat' rabii mangaramidcanto iti maysa a panungpalac.

13 Nagtalnaac aginggat' bigat; a cas maysa a leon, casta ti panangbungbungtolna cadagiti amin a tultulangco:
Manipud iti aldaw agingganat' rabii met laeng mangaramidcanto iti maysa a panungpalac.

14 Cas la maysa a salsallapingaw, wenno tipor, casta ti panagit-itco;
Nagunonnoyac a cas la pagaw; dagiti matac cumapuyda a gapu iti *panangitangad:*
O Jehova, maparigatac, sica ti talgedco.

15 Anianto ti saoec? isu nagsao caniac, ken isu met laeng isut' inaramidna:
Magnaacto a siuulimec gapu iti capaitan ti cararuac iti amin dagiti tawenco.

16 O Apo, gapu cadagitoy a banag agbiag dagiti tattao;
Ket idiay amin ti yan ti biag ti espirituc:
Gapuna a paimbagennac, ken pagbiagennac.

17 Adtoy, *naaddaanac idi* iti dackel a kinapait *a* maipaay iti talnac:
Ngem sica inayatmo toy cararuac insalacanmo iti dariwangwang ti panagrupsa;
Ta sica imbacalmo amin a basbasolco iti licudam.

18 Ta ni Tanem dinaca mabalin a dayawen, ni patay dinaca marambacan:
Dagiti umulog iti dariwangwang dida mabalin nga inanamaen ti kinapudnom.

19 Ti sibibiag, ti sibibiag, dayawennacanto, cas aramidec ita nga aldaw:
Ti ama ipacaammonanto ti kinapudno cadagiti annac.

20 Ni Jehova *nadadaan* a mangisalacan caniac:
Gapuna a cantaentayto dagiti cantac cadagiti gamigam a kinuerdasan
Iti amin nga aldaw dagiti biagtayo iti balay ni Jehova.

21 Ket ni Isaias kinunana idi, Mangalada coma ti sangcatipkel nga higos, ket icabil a cas maysa a tapal iti bosalina, ket umimbagto.

22 Ni Ezequias kinunana met idi, Ania ti pagilasinan a siac umuliacto iti balay ni Jehova?

Ni Isaias ipadtona ti panangcayaw ti Babilonia.

39 Iti daydi a tiempo ni Merodacbaladan, nga anac ni Baladan, nga ari ti Babilonia, nangibaon cadagiti sursurat ken maysa a sagut ken ni Ezequias; ta nangegna nga isu nagsakit, ket naimbagan.

2 Ket ni Ezequias nagragsac cadacuada, ket impakitana cadacuada ti balay dagiti cucuana a napateg, pirac, ken balitoc, dagiti recrecado, ken ti napateg a lana, ken ti amin a balay dagiti gamigamna, ken cadagiti isu-amin a masaracan cadagiti gamgamengna; awan idi iti balayna,

awan met iti amin a pagturayanna, a ni Ezequias dina impakita cadacuada.

3 Idin immay ni Isaias a mammadto ken ari Ezequias, ket kinunana kencuana, Ania ti kinuna dagitoy a lallaki? ken sadino ti naggapuanda aginggana kenca? Ket ni Ezequias kinunana, Naggapuda iti maysa nga adayu a daga aginggat' caniac, nanipud met laeng Babilonia.

4 Idin kinunana, Ania ti nakitada iti balaymo? Ket ni Ezequias simmungbat, Amin nga adda iti balayco nakitada; awan ti aniaman cadagiti gamengco ti diac impakita cadacuada.

5 Idin ni Isaias kinunana ken Ezequias, Denggem ti sao ni Jehova dagiti buybuyot:

6 Adtoy, dumteng dagiti aldaw, intono amin nga adda iti balaymo, ken dayta nga inurnong dagiti ammam iti pagidulinan aginggа ita nga aldaw, maipandanto idiay Babilonia: awanto ti mabati, cuna ni Jehova.

7 Ken dagiti annacmo a lallaki nga agtaudto kenca, isuda a putotemto ipanawdanto: ket isudanto dagiti eunuco iti palacio ti ari ti Babilonia.

8 Idin ni Ezequias kinunana ken ni Isaias, Naimbag ti sao ni Jehova nga insaom. Kinunana pay met, Ta addanto talna ken kinapudno cadagiti aldawco.

Dagiti macaliwliwa a cari. Ti saan a maipadpad a kinatan-oc ni Jehova. Ti panagpakired ti Israel.

40 Agliwliwacayo, agliwliwacayo tattaoc, cuna ti Diosyo.

2 Agsaocayo a sililiwliwa iti Jerusalem; ket ipuccawyo kencuana a ti pannakidangadangna nanungpalen, ta ti kinadangkesna napacawanen, nga isu inawatna iti ima ni Jehova iti mamindua a maipaay iti amin a basbasolna.

3 Ti timec ti maysa nga agpucpuccaw, Isaganayo iti let-ang ti dalan ni Jehova, palanasenyo ti maysa a dalan iti tay-ac a maipaay iti Diostayo.

4 Tunggal lobong maitan-octo, ken amin a bantay ken turod mapababadanto; ken ti lasonglasong mapalanasto, ken dagiti nakibbaong a disso pagbalinem a maysa a napalanas:

5 ken ti gloria ni Jehova maiparangarangto, ken amin a lasag isut' makitadanto a sangsangcacuyog; ta ti ngiwat ni Jehova isut' insaona.

6 Ti timec ti maysa a cunana, Ipuccawmo. Ket kinunana ti maysa, Ania ti ipuccawco? Amin a lasag isut' root, ken amin a kinasayaatna isut' cas la sabong iti away.

7 Ti root magango, ti sabong malaylay, agsipud ta ti sang-aw ni Jehova agpuyopoy kencuana; pudno a dagiti tattao isudat' root.

8 Ti root magango, ti sabong malaylay; ngem ti sao ti Diostayo agtaengto nga agnanayon.

9 O sica a mangibaga cadagiti naimbag á damag iti Sion, sumang-atca iti tapaw ti nangato a bantay; O sica a mangibaga cadagiti naimbag a damag iti Jerusalem, ingatom ta timecmo a buyogen ti pigsa: ingatom, dica agbutengt; ibagam cadagiti ciudad ti Juda, ¡Adtoy ti Diosyo!

10 Adtoy, ni Apo Jehova umayto a cas maysa a mannacabalin, ken agturayto ti tackiagna a maipaay kencuana: Adtoy, ti panggungunana maicuyog kencuana, ken ti pannupapacna adda iti sangona.

11 Pagarabennanto ti arbanna a cas la maysa a pastor, urnongennanto dagiti cordero iti tackiagna, ken awitenna ida iti baruconguna, *ket* guyodennanto a nainayad dagiti adda urbonda.

12 Asino ti nangsucat iti danum iti lucong ti imana, ken nangrucod iti langit iti dangan, ken ti nangipalaon ti tapoc ti daga iti maysa a pagsucatan, ken nangganting cadagiti bantay cadagiti pagcatian, ken dagiti turturod iti maysa a pagtimbengan?

13 Asino ti nangipakita ti Espiritu ni Jehova, wenno idinto ta isu ti mamalacad kencuana isut' insurona?

14 Asino ti pangala ti balacad, ken asino ti nangisuro kencuana, ken ti nangipalawag kencuana iti dalan ti kinajusticia, ken ti nangisuro kencuana ti pannacaammo, ken ti nangiparang kencuana ti dalan ti pannacaawat?

15 Adtoy, dagiti nacion casda la sangcatedted ti maysa a timba, ken naibilangda a cas nalapat a tapoc ti timbengan: adtoy, isu iccatenna dagiti purpuro a cas maysa a bassit a banag.

16 Ket ti Libano di umanay a puuran, ket di met umanay dagiti animalna a mapuuran a daton.

17 Amin dagiti nacion casda la awan papaayda iti sangoananna; ibilangna ida a basbassit ngem iti awan, ken kinaubbaw.

18 Asino ngarud iti pangipadisanyo iti Dios? wenno ania a caasping ti yaspingyo kencuana?

19 Ti ladawan, maysa nga agtartrabajo isut' sinocogna, ket ti mammanday iti balitoc isut' calupcupanna iti balitoc ket sana yaramidan cadagiti cawcawar a pirac.

20 Ti capanglawan unay *a mangirucbab iti casta* a daton pilienna ti cayo a di bacabaken: isapulanna iti maysa a nalaing nga agtrabajo a mangbangon iti maysa a ladawan a kinitikitan, a saanto a mayalis.

21 Dicay naammoan aya? dicay nangeg aya? saan a naibaga aya cadacayo nanipud idi damo? dicay aya naawatan nanipud idi pannacaibangon ti daga?

22 Isu nga agtugtugaw iti ngatoen ti nagtimbukel a daga, ket dagiti agtaeng kencuana casda la patchara; a mangibistrad cadagiti langlangit a cas maysa a bengbeng, ken mangyapplag cadacuada a cas maysa a tolda a pagyanan;

23 a mangyawawan cadagiti panguloen; isu a mangaramid cadagiti ocom ti daga a cas kinaubbaw.

24 Wen, isuda saanda a naimula; wen, saanda a naibunobon; wen, ti puonda saan a nagramut iti daga: nupay casta isu puyotanna ti rabawda ket maganggoda, ket ti alawig yadayuna ida a cas la punget.

25 Siasino ngarud iti pangipadisanyo caniac, tapno maipadaac coma *kencuana?* cuna ti Santo.

26 Itangadyo dagiti matayo sadi ngato, ket kitaenyo no asino ti namarsua cadagitoy, nga isu alaenna dagiti buybuyotda iti bilang; isu ayabanna ida amin iti nagan; gapu iti kinadackel unay ti kinamaingelna, ken agsipud ta napigsa iti pannacabalin, awan ti curang uray no maysa.

27 Apayapay a cunaem, O Jacob, ken saoem, O Israel, Ti dalanco nailinged ken ni Jehova, ken ti kinajusticia *a maiparebbeng* caniac limmabas nanipud iti Diosco?

28 Dica aya naammoan? dica aya nangeg? Ti agnanayon a Dios, ni Jehova, ti Namarsua cadagiti ungto ti daga, saan a cumapuy, ket di met mabannog; awan ti macasukimat iti nakemna.

29 Isu mangted iti pigsa iti nacapuy; ken iti daydiay awan ti cabaelanna isut' pawadwadenna iti pigsa.

30 Uray pay dagiti ubbing cumapuydanto ken mabannogdanto, ken dagiti babbaro matuangdanto a matalipupus:

31 ngem dagiti aguray ken ni Jehova pabaroendanto dagiti pigsada; agpangatodanto a sipapayac a cas la aguila; agtaraydanto, ket dida mabannog; magnadanto, ket dida cumapuy.

Ni Jehova ti mangsaranay iti Israel. Dagiti managrucbab cadagiti ladladawan awanandat' mammadto ken mangsaranay cadacuada.

41 Agulimeccayo iti sangoanac, O purpuro; ket dagiti tattao pabaroenda coma ti pigsada: umadanida coma; sada coma agsao; umasidegtay coma nga agcucuyog iti pannacaocom.

2 Asino ti namangon iti maysa nanipud iti daya, nga isut' ayabanna iti kinalinteg iti sacana? isu iyawatna dagiti nacion iti sangoananna, ken isut' aramidenna nga agturay cadagiti ar-ari; itedna ida iti campilanna a cas la tapoc, ken cas naitayab a punget iti ba-ina.

3 Isu camatenna ida, ken lumabas a di naanano, uray pay iti maysa a dalan a di pay pinagna dagiti sacsacana.

4 Asino ti nangaramid ken nangtungpal itoy, nga ayabanna dagiti caputotan nanipud idi damo? Siac, a Jehova, ti umuna ken maudi, siac daydiay.

5 Dagiti purpuro nakitada, ket agbutengda; dagiti ungto ti daga agkintayegda; umasidegda, ken dumtengda.

6 Isuda nagtitinnulongda tunggal maysa iti caarrubana; ket ti *tunggal maysa* cunana ken cabsatna, Umingelca a naimbag.

7 Casta met ti allawagi pagagawaen ti mammanday iti balitoc, *ken* ti agpalanas iti martillo *pagagawaenna* daydiay agtaltal iti pasnaan, a cunana iti aglanlananang, Isut' nasayaat; ket inlansana, tapno isut' di macuti.

8 Ngem sica, Israel, nga adipenco, Jacob a pinilic, ti bukel ni Abraham a gayyemco,

9 sica nga iniggamac nanipud cadagiti ungto ti daga, ken inayabac nanipud cadagiti sulsulina, ken kinunac kenca, Sica ti adipenco, pinilica, ket dica imbellengg;

10 dica agbutengg, ta addaac kenca; dica agcullayaw, ta siac ti Diosmo; papigsaencanto; wen, tulongancanto: wen, tapayaencanto iti akincanawan nga ima ti kinalintegco.

11 Adtoy, amin dagiti gimmura a maibusor kenca maibabaindanto ken mariruda: dagiti makisuppiat kenca casdanto la, awan ken mapucawda.

12 Sica sapulemto ida ket dica ida masaracan, uray pay dagiti makisuppiat kenca: dagiti manggubat kenca agbalindanto a cas la awan, ken cas maysa a banag nga awan ti capapaayanna.

13 Ta siac, Jehova a Diosmo, a mangitag-ay iti akincanawan nga imam, a cunac kenca, Dica agbutengˉ; badangancanto.

14 Dica agbutengˉ, sica igges a Jacob, ken dacayo tattao ti Israel; badangancayto, cuna ni Jehova, ken ti Mannubbotmo isu ti Santo ti Israel.

15 Adtoy, inaramidca a maysa a baro ken natirad a pagtaltag nga addaan iti ngipngipen; sica taltagemto dagiti banbantay, ken rumrumkemto ida a babassit, ken aramidemto a cas la taep dagiti turturod.

16 Paypayamto ida, ket itayabto ida ti angin, ken ti alawig warawaraennanto ida; ket sica agragsaccanto ken ni Jehova, aggloriacanto iti Santo ti Israel.

17 Dagiti napanglaw ken dagiti addaan masapul sapulenda ti danum, ket awan a pulos, ket dagiti dilada agcapuy a gapu iti waw; siac, ni Jehova, sungbatacto ida, siac, a Dios ti Israel, diacto ida idian.

18 Manglucatacto cadagiti carcarayan cadagiti panpantoc nga ongngaongˉ, ken ububbog iti tengnga dagiti lobongˉ; aramidec ti let-angˉ a maysa a libtongˉ ti danum, ken ti namaga a daga nga ububbog ti danum.

19 Icabilconto iti let-angˉ ti cantingen, ti acacia, ken ti arrayan, ken ti cayo a mangted ti lana; isaadconto iti tay-ac ti cayo ti parwa, ti salengˉ, ken ti cayo ti alamo nga aglulubbonda:

20 tapno makitada, ken maammoanda, ken maotobda, ken maawatanda a sangcacuyog, a ti ima ni Jehova inaramidna daytoy, ken ti Santo ti Israel isut' pinarsuana.

21 Ipalawagyo ti gandatyo, cuna ni Jehova; iparangarangyo dagiti napigsa a pamcuatanyo, cuna ti Ari ni Jacob.

22 Yegda ida coma, ken ipablaacda cadacami no ania ti mapasamacto: ipablaacyo dagiti immun-una a banag, no aniada, tapno otobenmi ida, ken maammoanmi ti camaudianan a tungpalda; wenno ipakitayo cadacami dagiti banag a sumungad.

23 Ipablaacyo dagiti banag nga umayda iti masacbayan, tapno maammoanmi a didioscayo; wen, agaramidcayo iti naimbag, wenno agaramidcay iti dakes, tapno dacami agcullayawcami ken isut' mabuyami a sangsangcacuyog.

24 Adtoy, awan papaayyo, ken ti aramidyo isu ti awan; maysa a kinarimon ti mamili cadacayo.

25 Namangonac ti maysa nanipud iti amianan, ket isu umay; manipud leleggacan ti init maysa nga umawag iti naganco: ket isu umayto iti rabaw dagiti agturturay a cas magna iti rabaw ti masa, ken cas iti agdamdamili a payatpayatenna ti pila.

26 Asino ti nangipablaac kencuana nanipud idi punganay, tapno maammoanmi coma? ken idi ununana, tapno maicunami, *Adda* lintegna? wen, awan ti mangipablaac, wen, awan ti mangiparangˉ, wen, awan ti dumngeg cadagiti saoyo.

27 *Siac ti* umuna *nga agcuna* iti Sion, Buyaenyo, buyaenyo ida; itedconto iti Jerusalem ti maysa a mangyeg cadagiti naimbag a damag.

28 Ket no cumitaac, awan ti tao; uray la coma no maysa a mamatigmaan awan cadacuada, nga, no agsaludsodac coma iti maipapan cadacuada, macasungbat coma iti maysa a sao.

29 Adtoy, isuda amin, dagiti aramidda isudat' kinaubbaw *ken* awan capapaayanda; dagiti sinocog a ladladawanda isudat' angin ken pannacariru.

Ti cari ni Jehova iti adipenna. Panagdayaw ken ni Jehova a gapu iti mannacabalin a panangispalna. Ti Israel matubngar gapu iti kinatangkenna.

42 Adtoy, ti adipenco, isu a tapayaec; ti pinilic, a pagayayatan toy cararuac: incabilco ti Espirituc kencuana; isu yegnanto ti kinalinteg cadagiti Gentil.

2 Isu saanto nga agickis, ket dina met ingato ti timecna, ket dina met aramiden a mangeg iti calsada.

3 Ti maysa a runo a naparpar dinanto bungtolen, ket ti maysa a micha a sumsumged a silulubed dinanto iddepen: isu pataudennanto ti kinalinteg iti kinapudno.

4 Isu saanto a cumurangˉ ket di met tumacrut ti nakemna aginggat' maisaadna ti kinajusticia iti daga; ken dagiti purpuro urayendanto ti lintegna.

5 Castoy ti cuna ti Dios a Jehova, isu a namarsua cadagiti langlangit, ken nangbistrad cadacuada; isu a nangyucrad iti

daga ken ti rumuar kencuana; isu a mangited ti anges cadagiti tattao iti rabawna, ken ti espiritu cadagiti magna kencuana:

6 siac, ni Jehova, inayabanca iti kinalinteg, ken petpetacto ta imam, ken aywanancanto, ken itedcanto a maipaay a maysa a tulag cadagiti tattao, maipaay a maysa a silaw dagiti Gentil;

7 tapno luctam dagiti bulsec a mata, tapno iruarmo dagiti nabalud iti nailet a pagbaludan, ken dagiti agtutugaw iti nasipnget iruarmo ida iti pagbaludan.

8 Siac ni Jehova, dayta ti naganco; ket ti dayagco diacto ited iti sabali, ket diac met ited ti dayawco iti kinitikitan a ladladawan.

9 Adtoy, dagiti umuna a banag maaramidda, ket babbaro a banbanag ti ipablaacco; iti sacbay ti itutuppuarda ibagac cadacayo ti maipapan cadacuada.

10 Icantaanyo ni Jehova iti maysa a baro a canta, ken ti dayawna manipud iti ungto ti daga; dacayo a bumaba iti baybay, ken amin dagiti adda kencuana, dagiti purpuro, ken dagiti agnaed kencuana.

11 Ti let-ang ken dagiti ciudadna ingatoda coma *ti timecda*, dagiti purpuroc a pagyanan ti Cedar; agcanta coma dagiti taga Sela, agriawda coma iti ragsac manipud iti tapaw dagiti banbantay.

12 Mangtedda coma ti dayaw ken Jehova, ken ipablaacda ti dayawna cadagiti purpuro.

13 Ni Jehova rumuarto a cas maysa a maingel a tao; paltuadennanto ti regtana a cas maysa a tao ti gubat: isu agickisto, wen, isu agriawto; aramidennanto a sipipigsa a maibusor cadagiti cabusorna.

14 Nabayagen nga inicutac ti talnac; nagulimecac, ken ginawidac ti bagic: *ita* agasugacto a cas maysa a babai nga agpasical; agangsabacto ken agalalacto met.

15 Rebbaecto dagiti banbantay ken turturod, ken gangoecto amin a rootda; ken dagiti carayan pagbalinecto ida a purpuro, ken paabbatecto dagiti libtong.

16 Ken yegconto ti bulsec iti maysa a dalan a dida ammo: cadagiti dana a dida ammo ti pangidalanacto cadacuada; ti sipnget aramidecto a lawag iti sangoananda, ken palintegec ti nakillo a disso. Dagitoy a banag aramidecto, ken diacto ida baybay-an.

17 Mapasublidanto, maibabaindanto unay, dagiti agtalec cadagiti kinitikitan a ladladawan, nga agcuna cadagiti sinocog a ladladawan, Dacayo dagiti didiosmi.

18 Denggenyo, dacayo a tuleng; ken matmatanyo, dacayo a bulsec, tapno makitayo.

19 Siasino ti bulsec, no di ti adipenco? wenno ti tuleng, cas iti babaonec nga imbaonco? asino ti bulsec a cas daydiay nakicappia *caniac*, ken bulsec a cas iti adipen ni Jehova?

20 Sica makitam dagiti adu a banag, ngem sica dica paliiwen; dagiti lapayagna nacalucatda, ngem isu saan a macangeg.

21 Isut' macaay-ayo ken ni Jehova, gapu iti kinalintegna, a pamadackel iti linteg, ken padayawenna.

22 Ket daytoy isu ti maysa nga ili a natacawan ken nasamsaman; isuda amin nasiloanda cadagiti abut, ket addada a nailemmeng iti balay a pagbaludan: maipaayda a cayaw, ken awan ti mangisalacan; maipaayda a maysa a samsam, ket awan ti agcuna, Isubliyo.

23 Siasino cadacayo ti nangipangag iti daytoy? a mangtimudto ken dumngeg a maipaay iti tiempo a sumunga?

24 Asino ti nangyawat ken ni Jacob a maysa a samsam, ken ti Israel cadagiti tulisan? saan aya a ni Jehova? isu a maibusor kencuana nagbasolantayo, ken dagiti dalanna dida kinayat a nagnaan, ken dida met nagtulnog iti lintegna.

25 Gapuna nga isu ibucbocna kencuana ti kinarungsot ti ungetna, ken ti pigsa ti gubat, ket isu pinasgedna iti aglicmut, ket dina pay inammo; ken isut' pinuuranna, ket isut' dina pay impapuso.

Ni Jehova ti maymaysa a mangisalacan. Ti pannacaispal ti Israel iti Babilonia. Ti panaglabsing ti ilina.

43 Ngem ita castoy ti cuna ni Jehova a namarsua kenca, O Jacob, ken isu a nangbukel kenca, O Israel; Dica agbuteng, ta siac sinubbotca; siac inayabanca iti naganmo, sica ti cucuac.

2 Intono ballasiwem dagiti dandamum, addaacto kenca; ket iti pannacaballasiw dagiti carcarayan didacanto layusen: intono magnaca a lumasat iti apuy, saancanto a mapuuran, ket dinaca met silmutan ti darang.

3 Ta siac ni Jehova a Diosmo, ti Santo

ti Israel, a Manğisalacan kenca; intedco
ti Egipto a cas subbotmo, naisucat kenca
ti Etiopia ken Saba.
4 Agsipud ta napateg ca idi iti ima-
tangco, *ken* madaydayaw, ket dinunğdunğ-
nğoca; gapuna nğa itedconto dagiti tat-
tao a sucátmo, ken dagiti il-ili a sumandi
iti biagmo.
5 Dica agbutenğ; ta addaac kenca:
yegconto ti bukelmo nğa igapu iti daya
ken urnonğencanto nğa igapu iti laud;
6 cunaecto iti amianan, Ibbatam; ken
iti abagatan, Dica igawid; yegmo dagiti
annacco a lallaki manipud iti adayu, ken
dagiti annacco a babbai manipud iti unğto
ti daga;
7 tunğgal maysa a magaladán iti nagan-
co, ken isut' pinarsuac a maipaay iti da-
yagco, isu a binukelco, wen, isu nğa inara-
midco.

8 Iparanğmo dagiti bulsec a tattao nğa
adda matada, dagiti tulenğ nğa adda
lapayagda.
9 Maurnonğ coma dagiti amin a nacion,
ken aggigimonğ dagiti il-ili: asino cada-
cuada ti macabalin a manğipalgac itoy,
ken manğiparanğ cadagiti immun-una a
banag cadatayo? yegda coma dagiti sac-
sida, tapno majustificarda; wenno, denğ-
genda coma, ken cunaenda, Isut' pudno.
10 Dacayo dagiti sacsic, cuna ni Jeho-
va, ken ti adipenco a pinilic; tapno
maammoanyo ken patiendac, ken maawa-
tanyo a siac daydiay: awan idi ti nabukel
a Dios nğa immun-una nğem siac, ket
awanto met iti sumaruno caniac.
11 Siac, siac met laenğ ni Jehova; no
saan a siac awan ti manğisalacan.
12 Impablaacco, ken insalacanco, ken
impakitac; ket awan ti sabali *a dios*
cadacayo: gapuna a dacayo ti sacsic, cuna
ni Jehova, ket siac ti Dios.
13 Wen, nanipud yaadda ti aldaw siac
daydiay; ket awan a pulos ti macalapsut
iti imac: cayatco nğa aramiden, ket asino
ti macatiped?

14 Casta ti cuna ni Jehova, a Mannub-
bot cadatayo, ti Santo ti Israel: Gapu
cadacayo nagbaonac idiay Babilonia, ket
yulogconto ida amin a cas agtalaw, nğa
isu dagiti Caldeos, cadagiti sasacayan ti
panagragrag-oda.
15 Siac ni Jehova a Santoyo, ti Namar-
sua iti Israel nğa Ariyo.
16 Casta ti cuna ni Jehova, a manğara-
mid ti dalan iti taaw, ken maysa a dana
cadagiti mannacabalin a dandanum;
17 isu a manğala iti lugan ken cabayo,
ti buyot ken ti mainğel a tao (agpasag-
danto amin, saandanto a bumanğon; ma-
awawanda, maiddepda a cas iti micha):
18 Dicay laglagipen dagiti immun-una a
banag, ket dicay met panunoten dagiti
daan a banag.
19 Adtoy, agaramidacto iti baro a
banag; tumpuarto itattan; dicayto aya
maammoan? manğicabilacto pay iti may-
sa a dalan iti let-anğ, ken carcarayan iti
lanğalanğ.
20 Dagiti an-animal iti away daya-
wendacto, dagiti chacal ken dagiti avest-
ruz; gapu ta manğtedac ti danum cadagiti
let-anğ, ken carçarayan iti lanğalanğ,
tapno uminum ti ilic a pinilic,
21 ti umili a binukelco a maipaay
caniac met laenğ, tapno iparanğaranğda
coma ti pannacadayawco.

22 Nupay casta sica dinac inawagan, O
Jacob; no di ket sica nagpacsuyca caniac,
O Israel.
23 Sica dica nanğyeg caniac ti naggapu
cadagiti carnerom a maipaay iti mapuuran
a daton: dinac dinayaw cadagiti datonmo.
Siac dica pinaawitan cadagiti maidatda-
ton, dica pinacsuyan iti incienso.
24 Sica dinac ingatanğan iti pirac ti
unás, ket dinac met pinennec iti taba
dagiti datdatonmo: no di ket sica pina-
dagsenannac cadagiti basbasolmo, sica
binannognac cadagiti kinadanğkesmo.

25 Siac, sica met laenğ daydiay nanğic-
cat iti labsinğmo gapu caniac met laenğ;
ket diacto lagipenen dagiti basbasolmo.
26 Ipalagipmo caniac; agsinnuppiatta-
yo: iparanğmo ti panğgepmo tapno majus-
tificarca.
27 Ti immuna nğa amam nagbasol, ket
dagiti manğisursuro kenca simmalunğa-
sinğda caniac.
28 Gapuna a tulawacto dagiti panğuloen
ti santuario; ket aramidecto ni Jacob a
maysa a lunod, ket ti Israel a maysa a
pacaibabainan.

*Ni Jehova ti maymaysa a Dios. Ti kinamaag
ti panagrucbab cadagiti ladladawan mai-
palawag. Ni Jehova pacawanenna
ken subbutenna ti ilina.*

44 Ita nğarud denğgem, O Jacob nğa
adipenco, ken Israel a pinilic:

2 Castoy ti kinuna ni Jehova a nangaramid kenca, ken nangbukel kenca nanipud iti tian, isu a mangtulongto kenca: Dica agbutengg, O Jacob nga adipenco; ken sica Jesurun a pinilic.

3 Ta mangibucbocacto iti danum iti mawaw, ken ayayus ti danum iti rabaw ti namaga a daga; Iparucpocconto ti Espirituc iti rabaw ti bukelmo, ken ti bendicionco iti rabaw ti saringitmo:

4 ket isuda tumpuardanto iti tengngga ti carootan, a cas la cayo a kimmawayan iti denna ti danum.

5 Ti maysa cunaennanto, Cucuanac ni Jehova; ket ti maysa panagananto *ti bagina* iti nagan ni Jacob; ket ti maysa isuratnanto iti imana ti maipaay ken ni Jehova, ken galadánnanto *it bagina* iti nagan nga Israel.

6 Castoy ti cuna ni Jehova, nga ari ti Israel ken Mannubbot kencuana, a Jehova dagiti buybuyot: Siac ti immuna ken ti camaudianan; ket awan ti Dios no di la sisiac.

7 Ket asino, ti cas caniac, a mangayabto, ken mangipablaacto, ken mangurnosto a maipaay caniac, nanipud panangisaadco cadagiti immun-una a tattao? ken dagiti banag nga um-umay, ken dagiti banag a mapasamacto, ipablaacda coma.

8 Dicay agbutengg, ket dicay met umamac: diac aya impablaac kenca idi unana, ken impakita? ¿ket dacayo dagiti sacsic? adda aya sabali a Dios ngem iti siac? wen, awan ti Bato; awan ti ammoc.

9 Dagiti mangbukel iti kinitikitan a ladawan isudat' ubbaw amin; ket dagitoy a banag a pagayayatanda saanto a manggunguna; ken dagiti sacsida met laengg saanda a macakita, dida met ammo: tapno maibabaindanto.

10 Asino ti nangbukel a nangaramid iti maysa a dios, wenno nangsocog iti maysa a ladawan nga awan a pulos ti maigungunana?

11 Adtoy, amin a cadduana maibabaindanto; ken dagiti agararamid tattaoda: maurnongda coma a sangsangcatipon, tumacderda coma; umamacdanto, maibabaindanto a padapada.

12 Ti mammanday *mangaramid* iti maysa a wasay, ken agpanday cadagiti beggang, ket ti martillo ti pangbukelna, ken aramidenna iti napigsa nga imana: wen, isu agbisin ken agcurang ti pigsana; saan nga uminum ti danum ket agcapuy.

13 Ti allawagi mangyunnat iti maysa a paltic; ugedanna iti maysa a lapiz; iti catam ti pangitedna iti tabasna, ket bukelenna iti compas, ket aramidenna a cas iti ladawan ti tao, cas mayannurot iti sayaat ti maysa a tao, tapno agtaeng iti balay.

14 Isu pucanenna cadagiti cantingen, ken alaenna ti encina ken roble, ken patibkerenna a maipaay kencuana ti maysa cadagiti caycayo iti cabakiran: mangimula iti parwa, ket taraonan ti tudo.

15 Ket iti dayta aramatennanto ti maysa a tao a pangpuur: ket alaenna iti dayta ket aginudo; wen, isut' pasgedanna, ken agluto iti tinapay; wen, isu mangaramid iti maysa a dios, ket cararaganna: isut' aramidenna a maysa a kinitikitan a ladawan, ket pagparintumengganna.

16 Puuranna ti sangcaticap *ti cayo* iti apuy; ti maysa a ticap ti pangananna iti lasag; mangitono iti tinono a sida, ket mabussog; wen, aginudo, ken cunana, Ah, bimmaraac, nakitac ti apuy.

17 Ket ti matda kencuana aramidenna a maysa a dios, nga isu ti kinitikitan a ladawan; isu agrucbab itoy a ladawan ken agcararag, ken aglualo kencuana, ken cunana, Isalacannac; ta sica ti diosco.

18 Isuda saanda nga ammo, ken dida met otoben? ta isu inabbongganna dagiti matada, tapno dida macakita; ken dagiti pusoda, tapno dida macaawat.

19 Ken awan ti mangipalagip, ket awan ti pannacaammo ken awan met ti pannacaawat nga agcuna, Pinuurac ti cayo a nayon *daytoy a ladawan* iti apuy; wen, naglutoac iti tinapay iti rabaw ti begganga; nangitonoac iti lasag ket sinidac: ket aramidecto aya ti matda kencuana a maysa a kinarimon? agrucbabacto pay aya iti puted ti maysa a cayo?

20 Isu agtaraon iti dapu; ti naallilaw a puso pinasiasina; ket dina maisalacan ti cararuana, ken dina met cuna, Awan aya ti ulbod iti akincanawan nga imac?

21 Laglagipem dagitoy a banag, O Jacob, ken Israel; ta sica ti adipenco: siac inaramidca; sica ti adipenco: O Israel, saancanto a malipatan.

22 Siac pinucawco a cas la ulep a napuscol dagiti kinasukirmo, ken cas maysa nga ulep dagiti basolmo: agsublica caniac; ta siac sinubbotca.

23 Agcantacayo, O langlangit, ta ni Jehova isu ti nagaramid; agriawcayo, nababa a disso ti daga; pumraaccayo nga agcanta dacayo a banbantay, O bakir, ken amin a caycayo kencuana: ta ni Jehova sinubbotna ni Jacob, ken madaydayawto ti biangna iti Israel.

24 Castoy ti cuna ni Jehova, a Mannubbot kenca, ken nangbukel kenca nanipud iti nanacan: Siac ni Jehova a mangaramid cadagiti amin a banbanag; a yucradco a sisiac dagiti langlangit; ken mangyaplag iti daga (asinonto ti caduac?);

25 nga agdadael cadagiti pagilasinan dagiti managulbod, ken mamagpungtot cadagiti mammadles; ken mangbalictad cadagiti mamasirib a tattao, ken mangaramid iti pannacaammoda a kinamaag;

26 a mamanecnec iti sao ti adipenna, ken manungpal iti balacad dagiti babaonenna; nga agcuna iti Jerusalem, Isu matagitaoanto; ken cadagiti ciudad ti Juda, Isuda mapatacderdanto, ken bangonecto dagiti narnarba a disdissona;

27 nga agcuna iti yuyeng, Agmagaca, ken pagmagaecto dagiti carayanmo;

28 nga agcuna ken Ciro, *Isu ti* pastorco, ken aramidennanto amin a pagayatac, maipapan met laeng iti Jerusalem, Isu mapatacderto; ken iti templo, Ti cimientom maisaadto.

Ni Jehova bilinenna ni Ciro a mangluc-at iti ilina. Ni Jehova ti maymaysa a mangispal.

45 Castoy ti cuna ni Jehova iti pinulotanna, ken Ciro, a ti imana a canawan pinetpetac, a nangtengngel cadagiti nacion iti sangoananna, ket bucraacto dagiti lomo dagiti ar-ari; a manglucat cadagiti ruangan iti sangoananna, ket dagiti ruangan saandanto a mapunitan:

2 mapanacto iti unam, ket palanasecto dagiti lasonglasong: burburakecto dagiti gambang a ruangan, ket putdecto dagiti balunet a landoc;

3 ket itedconto kenca dagiti gupit ti kinasipnget, ken cucua a nailemmeng cadagiti nalimed a disso, tapno sica maammoam nga isut' siac, ni Jehova, a mangayab kenca iti naganmo, ti met laeng Dios ti Israel.

4 Gapu ken ni Jacob nga adipenco, ken ti Israel a pinilic, inayabanca iti naganmo: siac ginaladanca, nupay no dinac amammo idi.

5 Siac ni Jehova, ket awan ti sabalin; awan ti Dios no di la sisiac. Siac baricsanca, nupay no dinac amammo idi;

6 tapno isuda maammoanda manipud iti leleggacan ti init, ken manipud iti laud, nga awan ti sabali no di la sisiac: Siac ni Jehova, ket awan ti sabalin.

7 Siac bukelec ti lawag, ken parsuaec ti sipnget; aramidec ti talna ket parsuaec ti dakes; siac ni Jehova a mangaramid amin cadagitoy.

8 Agipaaruyotayo, langlangit manipud nga*to*, ken dagiti tangatang agibuchocda coma ti kinalinteg: aglucat coma ti daga tapno macapataud ti pannacaisalacan, ken aramidenna a makigiddan a tumpuar ti kinalinteg; siac, ni Jehova, isut' pinarsuac.

9 ¡Asi pay daydiay makiringgor iti Nangaramid kencuana! ¡isut' maysa a gibac cadagiti gibgibac iti daga! Cunaento aya ti pila iti agdamili, Ania ti aramidem? wenno ti inaramidmo, Awan ti imana?

10 ¡Asi pay daydiay agcuna iti maysa nga ama, ! Ania ti nangputotam ngamin? wenno iti maysa a babai, Ania ti pagpasngayam?

11 Castoy ti cuna ni Jehova, ti Santo ti Israel, ken ti Nangaramid kencuana: Intuodem caniac dagiti banag nga umayto; bilinendac a maipanggep cadagiti annacco, ken maipanggep iti aramid dagiti imac.

12 Inaramidco ti daga ken pinarsuac ti tao iti rabawna: Siac, dagiti imac met laeng, binistradco dagiti langlangit; ket binilinco amin dagiti buyotda.

13 Isut' binangonco iti kinalinteg, ket aramidecto nalinteg amin a dalanna: isu bangonenmanto ti ciudadco, ket isu palubosannanto dagiti kinayawac nga agawid, saan a gapu iti pateg ket saan met a gapu iti gunguna, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

14 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti aramid ti Egipto, ken ti tagilaco ti Etiopia, ken Saba, tattao a natayag, umaydanto kenca, ket isudanto ti cucuam: sumurotdanto kenca; umaydanto a sicacawar; ket agrucbabdanto kenca, agcararagdanto kenca, *a cunada*, Agpayso nga adda kenca ti Dios; ket awan ti sabali, awan ti Dios.

15 Pudno a sica ti Dios nga ilingedmo ti bagim, O Dios ti Israel, a Mangisalacan.

16 Isuda maibabaindanto, wen, ken

mariruda amin; mapandanto iti pannacariru nga agcucuyog dagiti agararamid cadagiti ladladawan.

17 *Ngem* ti Israel isalacanto ni Jehova iti agnanayon a pannacaisalacan: saancayto a maibabain ket dicay met mariru iti lubong nga awan patinggana.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova a namarsua cadagiti langlanglangit, ti Dios a nangbukel ken nangaramid iti daga, isu a nangpasingked kencuana ken isut' pinarsuana a saan a langalang, a binukelna tapno isut' pagyanan: Siac ni Jehova; ket awan ti sabali.

19 Saanac a nagsao iti nalimed, wenno iti maysa a disso iti daga ti kinasipnget; saanco a kinuna iti bukel ni Jacob, sapulendac nga awan ti pagmaayanna: siac, ni Jehova, agsaoac iti kinalinteg, ipablaacco dagiti nalinteg a banag.

20 Aggigimongcayo ken umaycayo; umasidegcayo nga agcucuyog, dacayo a nailiclic cadagiti nacion; isuda nga awanan pannacaammo nga agawit ti cayo dagiti kinitikitan a ladawanda, ken agcararagda iti maysa a dios a dina mabalin ti mangisalacan cadacuada.

21 Ipablaacyo, ken isut' iparangyo; wen, agpipinnatigmaanda coma: asino ti nangipakita iti daytoy nanipud idi ugma? asino ti nangipablaac itoy idi nabayagen a tiempo? saan a siac aya, ni Jehova? ket awan ti sabali a Dios no di la sisiac, maysa a nalinteg a Dios ken maysa a Mangisalacan: awan ti sabalin no di la sisiac.

22 Kitaendac, ket maisalacancayo amin nga ungto ti daga; ta siac ti Dios, ket awan ti sabalin.

23 Nagsapataac caniac met laeng, rimmuar iti ngiwatco ti sao iti kinalinteg, ket saanto a maisubli, nga amin a tumeng agrucbabto caniac, ken amin a dila agsapatadanto.

24 Ken ni Jehova laeng, isut' naisao caniac, isut' kinalinteg ken kinapigsa; kencuana met laeng mapanto dagiti tattao; ken amin dagiti gumura kencuana maibabaindanto.

25 Ken ni Jehova ti pacajustificaranto amin a bukel ti Israel, ken paggloriaandanto.

Ti ladladawan ti Babilonia maidilig iti Dios ti Israel.

46 Ni Bel agrucnoy, ni Nebo agdumog; dagiti ladladawan a diosenda addada iti rabaw dagiti an-animal, ken iti rabaw dagiti bacbaca: dagiti banag nga inawityo maaramidda nga awit, maysa nga awit iti nabannog *nga animal.*

2 Agdumogda, agrucobda nga agcaycaysa; dida nabalin ti aglisi iti awit, no di ket isuda met laeng napanda iti pannacacayaw.

3 Dumngegcay caniac, O balay ni Jacob, ken amin a mabati iti balay ti Israel, nga naawit gapu caniac nanipud iti pannacayanacda, a nawawit nanipud iti aanacan;

4 ken agpapan pay iti kinalacay Siac daydiay, ken agpapan pay iti panaguban awitencayto: inaramidco, ket awitecto; wen, awitecto, ken icaluyacto.

5 Asino ti pangipadisanyonto caniac, ken pangipadpadanyo caniac, ken pangyariganyo caniac, tapno mabalintay ti umasping?

6 Dagidiay nga agibuslon ti balitoc nga iruarda iti supot, ken timbengenda a pirac iti pagtimbengan, isuda manangdanda iti maysa a mammanday iti balitoc, ket isut' aramidenna a maysa a dios; isuda agpaclebda, wen, agrucbabda.

7 Isut' baclayenda iti abaga, isut' awitawitenda, ken isut' isaadda iti lugarna, ket isut' agtacder; saanto nga umalis iti lugarna: wen, mabalin ti tao ti umawag kencuana, mupay casta saan a macasungbat, wenno macaisalacan kencuana iti pacarigatanna.

8 Laglagipenyo daytoy, ket aglalakicayo; ipalagipyo manen, O dacayo a managsalungasing.

9 Laglagipenyo dagiti immuna a banag idi ugma: ta siac ti Dios, ket awan ti sabalin; Diosac, ket awan ti pumada caniac;

10 nga ipalawagco ti panungpalan manipud iti pangrugian, ken manipud idi unana a tiempo *ipalawagco* dagiti banag a saan *pay* a maaramid; a cunaec, Ti patigmaanco mataginayonto, ken aramidecto amin a pagayatac;

11 nga ayabac ti maysa a tumatayab nga aggapu iti daya, ti tao iti patigmaanco manipud adayu a daga; wen, insaoc, aramidecto met ti pannacatungpalna; pinanggepco, isunto met ti aramidec.

12 Ipangagdac, dacayo a timmangken ti pusoyo, nga addacayo nga adayu iti kinalinteg:

13 yasidegco ti kinalintegco, saanto nga adayu, ken ti panangisalacanco saanto nga agtactac; ket isaadconto ti panangisalacan idiay Sion a maipaay iti Israel a dayagco.

Maipadto ti panangocom ti Dios a maipapan iti Babilonia. Ti kinamaelna awan capapaayanna.

47 Umulogca, ken agtugawca iti tapoc, O virgen nga anac ti Babilonia; agtugawca iti daga nga awan uray maysa a trono, O anac a babai dagiti Caldeo; ta sica saancanton a managan naganús ken nalami.

2 Alaem dagiti bato a paggilingan, ket aggilingca ti bellaay; iccatem ta dalung dongmo, ucsobem ti pasinggayadmo, lislisam ta sacam, payacyakem dagiti carayan.

3 Ti kinalamolamom malucasanto, ket ti ibainmo makitanto: alaecto ti panangibales, ket awanto ti iliclicco.

4 Ti mannubbot cadatayo, Jehova dagiti buybuyot ti naganna, ti Santo ti Israel.

5 Agtugawca a siuulimec, ken sumrecca iti kinasipnget, O anac a babai dagiti Caldeo; ta saancanton a managanan Iti ulang dagiti pagpagarian.

6 Nagungetac iti ilic, minulitco ti tawidco, ken intedco ida iti imam: dica ida pinakitaan iti panangaasi; iti rabaw ti lacay impataymo a nadagsen unay ti sangolmo.

7 Ket kinunam, Siacto ti ulang iti agnanayon; iti casta a dica impapuso dagitoy a banag, ket dica met linagip ti maud-udi a pagtungpalanna.

8 Ita ngarud denggem daytoy, sica a mayawat cadagiti ragragsac, nga agtugawca a sitatalged, a cunam ita pusom, Siac, ket awan ti sabalin no di la sisiac; saanacto nga agtugaw a cas maysa a balo a babai, ket diacto met ammo ti pannacapucaw dagiti annac:

9 ngem dagitoy, dua a banag dumtengdanto kenca iti maysa a canito ti maysa nga aldaw, ti pannacapucaw dagiti annac, ken ti pannacabalo: dumtengdanto kenca iti napno a pagsucatan, iti kinaadu ti panagan-anitom, ken ti kinawadwad a dackel dagiti kinabaglanmo.

10 Ta sica nagtalcam ti kinadangkesmo; sica kinunam, Awan ti macakita caniac; ti kinasiribmo ken ti pannacaammom kinilkillodaca; ket sica kinunam ita pusom, Siac, ket awan ti sabalin no di la sisiac.

11 Gapuna a ti dakes rumabawto kenca; dicanto maammoan ti pagtaudanna: ket ti ranggas agtinnagto kenca; dicanto mabaelan nga iccaten; ken ti pannacawarawara dumtengto kenca a kellaat, nga isut' dica maammoan.

12 Tumacderca ita agraman cadagiti kinabaglanmo, ken iti kinaadu dagiti panagan-anitom, nga isudat' nagbanbannogam nanipud idi kinaubingmo; barengo no macagun-odca iti gunguna, barengo no macaatiwca.

13 Nabannogca iti kinaadu ti patigmaanmo; tumacder coma ita a mangisalacan kenca cadagiti banbanag a dumtengto kenca dagiti astrologos, dagiti agpaliiw cadagiti bitwen, dagiti agpacta iti binulanbulan.

14 Adtoy, casdanto la punget; ti apuy uramennanto ida; didanto macalisi iti pigsa ti darang: awanto ti matda a beggang a paginudoan, wenno apuy nga iti sangona pagtugawan.

15 Castoyto ti pagmaayanda kenca dagiti banag a nagbanbannogam: dagiti nagtagtagilaco kenca nanipud idi kinaubingmo agtawtawatawdanto tunggal maysa iti naggapuanna; awanto ti mangicaluya kenca.

Pannacatubngar ti di panagtalec ti Israel. Maicari ti pannacaispal iti Babilonia.

48 Dengggenyo daytoy, O balay ni Jacob, a mapanaganan iti nagan ti Israel, ken nagtaud cadagiti danum ti Juda; dacayo nga agsapata iti nagan ni Jehova, ken mangipalagip iti Dios ti Israel, ngem saan nga iti kinapudno ken saan met a iti kinalinteg,

2 (ta naganenda ti bagída a tattaoda iti santo a ciudad, ken agtaengda iti Dios ti Israel; Jehova dagiti buybuyot ti naganna):

3 impablaacco dagiti immuna a banag nanipud idi damo; wen, rimmuarda iti ngiwatco, ken imparangco ida: pinettatco ida nga inaramid, ket natungpalda.

4 Agsipud ta ammoc idi a natangkenca, ket ti tengngedmo urat a landoc, ket ti muginngmo gambang;

5 gapuna nga isut' impablaacco kenca nanipud idi unana; idi saan pay a naaramid impakitac kencan; di la ket ta cunaem coma, Ti diosec inaramidna ida,

ken ti kinitikitan a ladawan ken ti sinocog a ladawan a cucuac imbilinda ida.

6 Sica isut' nangegmo; matmatanyo amin daytoy; ket dacayo, dicay aya ipablaac? impakitac kenca dagiti babbaro a banag manipud itoy a tiempo, nga isuda dagiti naitalimeng a banag, a dica ida naammoan.

7 Caparparsuada itatta, ket saan a nanipud idi damo; ket idi sacbay daytoy nga aldaw dica ida nangegan; di la ket ta cunaem coma, Adtoy, ammoc ida idin.

8 Wen, dica nangegan; wen, dica naammoan; wen, nanipud idi unana ti lapayagmo saan idi a naluctan: ta ammoc idi a naaramidca a sililiput unay, ket nanaganancá iti maysa a managsukir nanipud iti aanacan.

9 Gapu iti naganco pagtantanec ti ungetco, ken gapu iti dayawco gawidac kenca, tapno dica pay keltayen.

10 Adtoy, siac ginugoranca, ngem saan a cas iti pirac; siac ti pinilic iti horno ti pacarigatan.

11 Gapu caniac, gapu caniac, isut' aramidecto; ta casano ti pannacatulaw *ti naganco?* Ket ti dayagco diacto ited iti sabali.

12 Dumngegcay caniac, O Jacob, ken Israel nga inayabac: Siac daydiay: siac ti umuna, siac met ti maudi.

13 Wen, ti imac insaadna ti cimiento ti daga, ken ti imac a canawan inyaplagna dagiti langlangit: no ayabac ida, agpinpinsanda a tumacder.

14 Agtatallaongcayo, dacay amin, ket denggenyo; asino cadacuada ti mangipablaacto cadagitoy a banag? Daydiay dungdungoen ni Jehova aramidennanto ti pagayatanna iti Babilonia, ken ti tackiagna *maipatayto* cadagiti Caldeo.

15 Siac, siac met laeng sinaoc, wen, isut' inayabac; isut' inyegco, ket isu aramidennanto a narang-ay ti dalanna.

16 Umasidegcay caniac, denggenyo daytoy; nanipud idi damo saanac a nagsao iti linged; nanipud idi tiempo a kinaaddana, addaac idiay: ket ita ni Apo Jehova imbaonnac, ken ti Espirituna.

17 Castoy ti cuna ni Jehova, ti Mannubbot kenca, ti Santo ti Israel: Siac ni Jehova a Diosmo, a mangisuro kenca nga aggunguna, a mangituron kenca iti dalan a papanan coma.

18 ¡Sapay coma ta dinengngegmo dagiti bilinco! iti casta ti talnam cas coma iti maysa a carayan, ken ti kinalintegmo cas la coma dalluyon ti baybay:

19 ti bukelmo cas met la coma darat, ken dagiti putot ti bagismo casda la coma cadagiti baggiingna; ti naganna saan coma a makeltay wenno maracrac iti sangoanac.

20 Magnacayo manipud Babilonia, italawanyo dagiti Caldeo; ipablaacyo iti pannacaaramat ti timec ti panagcanta, ibagayo daytoy, ipuccawyo aginggat' ungto ti daga: cunaenyo, Ni Jehova sinubbotna ni adipenna a Jacob.

21 Ket dida nawaw idi inturongna ida nga inlasat cadagiti tay-ac: isu pinaayusna dagiti danum a naggapu iti bato a maipaay cadacuada; pinisina ti bato met, ket nagsayasay dagiti danum.

22 Awan ti talna, cuna ni Jehova, iti nadangkes.

Maisalacanto dagiti Gentil ken Judio a padapada babaen ti adipen ni Jehova. Dagiti napateg a cari iti Sion.

49 Timudendac, O purpuro; ken dumngegcayo nga il-ili manipud adayu: ni Jehova inayabannac nanipud iti aanacan, nanipud iti bagis ni inac nasasaon ti naganco:

2 ket inaramidna ti ngiwatco a cas maysa a campilan a natadem; liningedannac iti aniniwan ti imana: ken isu inaramidnac a maysa a napasileng nga orongan; iti taguban indulinnac:

3 ket kinunana caniac, Sica ti adipenco; Israel a kencuana pacaglorificaracto.

4 Ngem kinunac, nagbannogac nga awan ti papaayna, incaramac ti pigsac a maipaay iti awan ken iti kinaubbaw; nupay casta di bumurong ti kinajusticia *a rumbeng* caniac adda ken ni Jehova, ken ti pannupapac adda iti Diosco.

5 Ket ita cuna ni Jehova a nangaramid caniac nga adipenna nanipud iti aanacan, tapno pagsubliec kencuana ni Jacob, ken tapno ti Israel maurnong kencuana (ta natacnengac cadagiti mata ni Jehova, ken ti Diosco nagbalin a pigsac);

6 wen, isu cunana, Bassit unay a banag ti panagbalinmo nga adipenco a mamangon cadagiti caputotan ni Jacob, ken mangisubli iti naigaga ti Israel: Itedcanto met a silaw dagiti Gentil, tapno macapagbalinca a pangisalacanco aginggа iti ungto ti daga.

7 Castoy ti cūna ni Jehova, a Mannubbot ti Israel *ken* Santona, isu a babalawen ti tao, isu a guraen ti nacion, iti maysa nga adipen dagiti agturay: Dagiti ar-ari makitadanto ken tumacderda; dagiti pangūloen, ket agdayawdanto; gapu ken ni Jehova a matalec, ti Santo ti Israel, a namili kenca.

8 Castoy ti cuna ni Jehova, Iti maysa a tiempo a tumutop sinungbatanca, ken iti maysa nga aldaw ti pannacaisalacan binadangānca; ket igagacanto, ken itedcanto a maipaay a maysa a tulag cadagiti tattao, a mamangon iti daga, ken mamagtawid cadagiti nalangālang a tawid;

9 a cunaem cadagiti adda a nabalud, Magnacayo; cadagiti adda iti kinasipngēt, Agparangēcayo. Agarabdanto cadagiti dalan, ken cadagiti pantoc nga ongngāongō ti pagarabandanto.

10 Saandanto a mabisinan ken mawaw; saanto met a cabilen ida ti pudot ken init: ta dayta adda caasina cadacuada iturongna ida, nga iti denna ti ubbog ti danum ti pangyabugannanto cadacuada.

11 Ket aramidecto amin a banbantayco maysa a dalan, ken dagiti napatac a dalanco maipangātodanto.

12 Adtoy, dagitoy dumtengdanto nga aggapu iti adayu; ket, adtoy, dagitoy manipud iti amianan ken manipud iti laud; ken dagitoy manipud iti daga ti Sinnim.

13 Agcantacayo, O langlangit; ken agragsacca O daga; ken pumraaccayo iti panagcanta, O banbantay; ta ni Jehova liniwliwana ti ilina, ken madadaanto ti asi cadagiti naladingit *a tattaona*.

14 Ngem ti Sion kinunana, Ni Jehova binay-annac, ket ti Apo nalipatannac.

15 Mabalinan aya ti maysa a babai a lipatan ti maladagana nga agsuso, a dina ket coma caasian ti anac ti aanacanna? wen, dagitoy macalipatda, ngem saanac a macalipat kenca.

16 Adtoy, imburicca iti daculap dagiti imac; dagiti bacudmo addada nga agnanayon iti sangoanac.

17 Dagiti annacmo agpardásda, dagiti nangracrac kenca ken dagiti nangdadael kenca adayuandacanto.

18 Itangadmo dagiti matam iti aglicmut, ken matmatam: amin dagitoy aguornongda, ket dumtengda kenca. Cas sibibiagac, cuna ni Jehova, di bumurong a cawesamto ti bagím cadacuada amin a cas maysa nga arcos, ken isudat' ibarikesmo a cas maysa a novia.

19 Ta no maipapan iti aglangalang a dissom ken ti narba a dissom, ken ti dagam a nadadael awan duadua nga ita mailetancanto unay cadagiti umili, ken dagiti nangalun-un kenca mayadayudanto.

20 Dagiti annac ti kinaulilam cunaendanto pay cadagiti lapayagmo, Ti disso nailet unay caniac; mangtedca ti yan caniac tapno macapagtaengac.

21 Iti casta cunaemto iti pusom, Asino ti nangipasngay cadagitoy caniac idinto a maulilaac cadagiti annacco, ken agwaywayasac, maysaac a naibellengō, ken agsublisubli a magmagna? ket asino ti nangtagibi cadagitoy? Adtoy, nabaybayanac a maymaysa; dagitoy sadino ti yanda idi?

22 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, itayagconto ti imac cadagiti nacion, ken ibayogconto ti banderac cadagiti tattao; ket yegdanto dagiti annacmo a lallaki cadagiti saclotda, ken dagiti annacmo a babbai iti abagada.

23 Ket dagiti ar-ari isudanto dagiti mangsisiwa nga ammam, ket dagiti reina mangsisiwa nga inam: agcul-obdanto kenca a dagiti rupada iti daga, ken dilpatandanto ti tapoc dagiti sacam; ket maammoamto a siac ni Jehova; ket dagiti aguray caniac saandanto a mabainan.

24 Maiccatto aya ti samsam iti napigsa, wenno ti nalinteg a pannacacayawna mabulosan?

25 Ngem castoy ti cuna ni Jehova, Uray dagiti nacayawan ti napigsa maiccatto, ken ti sinamsam ti nacakigkigtot maisalacanto; ta makisuppiatacto iti dayta makisuppiat kenca, ken isalacanconto dagiti annacmo.

26 Ken pacanecto dagiti mamarigat kenca iti lasagda met laengō; ken mabartecdanto iti darada met laengō, a cas nasam-it nga arac: ket amin a lasag maammoannanto a siac, ni Jehova, ti Mangisalacan kenca, ken Mannubbotmo, ti Mannacabalin ni Jacob.

Ni Jehova tulongannanto dagiti agtalec kencuana.

50 Castoy ti cuna ni Jehova, Sadino ti yan ti surat ti pannakisina ni inam, nga isu ti namagtalawac kencuana? wenno asino cadagiti nacautangac ti nangi-

lacoac cadacayo? Adtoy, nailacocayo gapu cadagiti kinadanĝkesyo, ken gapu cadagiti panaglabsinĝyo napagtalaw ni inayo.

2 Apaya nĝarud, nĝa idi immayac, nĝa awan ti tao? idi immayabac, awan ti simmunĝbat? Napaababa aya ti imac, tapno saanna a mabalin ti mannubbot? wenno awan aya ti pannacabalinco a manĝisalacan? Adtoy, iti panangtubnĝarco paabbatec ti baybay, aramidec dagiti carcarayan a let-anĝ: dagiti icanda agbuyocda, ta awan ti danum, ket matayda iti waw.

3 Cawesac dagiti lanĝlanĝit iti kinanĝisit, ken aramidec nĝa ababbonĝda ti lupot a nakersanĝ.

4 Ni Apo Jehova intedna caniac ti dila dagiti nasursuroan, tapno maammoac coma no casano ti panangpapigsa cadagiti nabannogan babaen dagiti sasao: isu agriinĝ a biniganbigat, isu riinĝenna ti lapayagco a pagdenĝnĝeg a cas *panagdenĝnĝeg* dagiti nasursuroan.

5 Ni Apo Jehova linuctanna ti lapayagco, ket saanac a nasukir, ket diac met timmuckiad.

6 Intallicudco dagiti manĝcabil, ket dagiti pinĝpinĝco insanĝoc cadagiti agparparut iti booc; diac inlinĝed ti rupac iti pannacaibabain ken pannacatupra.

7 Ta ni Apo Jehova badanĝannacto; gapuna a diac nariru; gapuna nĝa insaadco ti rupac a cas pamulinawen, ket ammoc a saanacto a maibabain.

8 Adda nĝa asideg ti manĝjustificar caniac; asino ti makisusic caniac? agtacdertay coma nĝa agcaycaysa: asino ti cabusorco? umasideg coma caniac.

9 Adtoy, ni Apo Jehova tulonĝannacto, asino aya dayta a manĝcondenar caniac? adtoy, isuda amin casda la pagan-anay a dumaandanto; ti sánĝa lamutennanto ida.

10 Asino ti adda iti nagbabaetanyo nĝa agbutenĝ ken ni Jehova, nĝa agtulnog iti timec ti adipenna? dayta magmagna iti kinasipnĝet, ken awan ti lawagna, agtalec coma iti nagan ni Jehova, ken agsanĝgir iti Diosna.

11 Adtoy, dacay amin a manĝpasged iti maysa nĝa apuy, ken lawlawenyo dagiti bagíyo cadagiti aluten; magnacayo iti darang ti apuyyo, ken iti nagbaetan dagiti aluten a pinasgedanyo. Addanto cadacayo daytoy nĝa aggapu iti imac; agiddacayto iti ladinĝit.

Ti panangisalacanna maiparangto iti casacbayan a cas idi nalabes.

51 Denĝgendac, dacayo a sumursurot iti kinalinteg, dacayo nĝa agsapsapul ken ni Jehova: cumitacayo iti bato a nangtippinĝan cadacayo, ken iti abut ti bíto a nanĝcalian cadacayo.

2 Cumitacayo ken ni Abraham nĝa amayo, ken casta met ken ni Sara a nangipasnĝay cadacayo; ta idi isut' maymaysa pay laenĝ, isut' inayabac, ket isut' binendicionac ken pinaaduc.

3 Ta ni Jehova liniwliwana ti Sion, isu liniwliwana dagiti amin a dissona a nalanĝalanĝ, ken inaramidna dagiti let-anĝna a cas la Eden, ken ti cadaratan a tay-acna a cas minuyonĝan ni Jehova; rag-o ken ragsac masaracanto idiay, panagyaman ken ti timec ti canta.

4 Ipanĝagdac, O ilic; ken timudendac, O nacionco: ta maysa a biliu ti rumuarto caniac, ket isaadconto ti kinajusticiac a maipaay a maysa a silaw dagiti il-ili.

5 Ti kinalintegco asideg, ti panangisalacanco rimmuaren, ken dagiti tackiagco ocomendanto dagiti il-ili, dagiti purpuro urayendacto, ken agtalecdanto cadagiti tackiagco.

6 Itangadyo dagiti matayo cadagiti lanĝlanĝit, ken cumitacayo iti rabaw ti daga iti baba; ta dagiti lanĝlanĝit mapucawdanto a cas la asúc, ken ti daga dumaan a cas iti maysa a pagan-anay; ket dagiti agtaenĝ idiay mataydanto met a casta: nĝem ti panangisalacanco isuntot' agnanayon, ket ti kinalintegco saanto a maiccat.

7 Dumnĝegcay caniac, dacayo a macaammo ti kinalinteg, dagiti tattao a ti pusoda ti yan ti lintegco; dicay agbutenĝ iti panangbabalaw dagiti tattao, ket dicay met agcullayaw cadagiti panaguyawda.

8 Ti sánĝa lamutennanto ida a cas maysa a pagan-anay, ken ti igges lamutenna ida a cas lupot a de lana; nĝem ti kinalintegco isunto iti agnanayon, ken ti panangisalacanco aginĝga iti amin a caputotan.

9 Agriinĝca, agriinĝca, iyusonĝmo ti kinabileg, O tackiag ni Jehova; agriinĝca, a cas cadagidi aldaw idi unana, dagidi caputotan idi ugma. Saan a sica aya ti nangrangcay ken ni Rahab, a nangduyoc idi olimaw?

10 Saan a sica aya ti manĝpamaga iti baybay, dagiti danum ti alinegneg; nĝa

aramidem ti kinaadalem ti baybay a maysa a dalan a ballasiwan dagiti nasubbot?

11 Ket dagiti sinubbot ni Jehova agsublidanto, ken umayda nga agcancanta agingga' Sion; ket ti agnanayon a rag-o agtaengto iti rabaw ti ol-oloda: magamuddanto ti ragsac ken rag-o; *ket* ti ladingit ken sainnec agtalawdanto.

12 Siac, siac met laeng, daytay mangliwliwa cadacayo: siasinoca, a mabutengca iti tao a matayto, ken iti anac ti tao a maaramidto a cas la root;

13 ket nalipatamon ni Jehova a Nangaramid kenca, isu a nangbistrad cadagiti langlangit, ken nangisaad iti cimiento ti daga; ken umamacca a cancanayon a gapu iti rungsot ti mamarigat, intono mangisagana a mangdadael? ket sadino ti yan ti rungsot ti mamarigat?

14 Ti nacayawan a nayadayu iti ilina madagdagusto a maibulos; ket isu saanto a matay *ket* saanto a bumaba iti dariwangwang, ket dinto met cumurang ti taraonna.

15 Ta siac ni Jehova a Diosmo, a mangkimbur iti baybay, tapno dagiti daldalluyonna agungorda: Jehova dagiti buybuyot isu ti naganna.

16 Ket incabilco dagiti saoc iti ngiwatmo, ken liningedanca iti aniniwan ti imac, tapno maimulac dagiti langlangit, ken maisaadco dagiti cimiento ti daga, ken cunaec iti Sion, Sica ti ilic.

17 Agriingca, agriingca, bumangonca, O Jerusalem, sica nga imminum iti copa ti pungtot ni Jehova nga adda iti imana; sica imminumca iti maluconglo ti copa ti panagibar-ibar, ket isut' impaaruyotmo.

18 Cadagiti amin nga annacna nga impasngayna awan maysa cadacuada a mangitonton kencuana; ket awan met ti mangibin kencuana cadagiti amin nga annacna a tinagibina.

19 Dagitoy dua a banag maaramidda kenca; asino ti mangdung-aw kenca? panaglangalang, ken pannacadadael, ken pungeg ken campilan; casano ti pananggliwliwacto kenca?

20 Dagiti annacmo nagtalimudawda, naidalitda cadagiti oloanan dagiti amin a calcalsada, a casda la ugsa ti bantay iti uneg ti bateng; napnoda iti pungtot ni Jehova, ti pananggtubngar ti Diosmo.

21 Gapuna a denggem ita daytoy, sica a marigrigat, ken nabartec, ngem saan nga iti arac:

22 Castoy ti cuna ni Apom a Jehova, ken Diosmo a mangsalacnib iti biang ti ilina, Adtoy, iniccatco ita imam ti copa ti panagibar-ibar, uray pay ti maluconglo ti copa ti pungtotco; isut' dicanto inumenen:

23 ket icabilconto iti ima dagiti mamarigat kenca, a nagcuna iti cararuam, Agcul-obca, tapno lumabascami; ket sica insaadmo ta bucotmo a cas la daga, ken cas la calsada, cadagiti lumabas.

Ti Sion maiccatto iti pannacacayaw.

52 Agriingca, agriingca, yusongmo ti pigsam, O Sion; yusongmo ti nasayaat a pagan-anaymo, O Jerusalem, santo a ciudad: ta manipud ita saanto a sumreken kenca ti di nacugit ken ti di nadalus.

2 Pampagem ta bagím iti tapoc; tumacderca, agtugawca *iti tronom*, O Jerusalem: bucaem dagiti gálut ti tengngedmo, O nacayawan a babai nga anac ti Sion.

3 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Nalacocayo nga awan ti pateg; ket masubbotcayto nga awan ti pirac.

4 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova, Ti ilic simmalog sadi Egipto idi unana, tapno agtaeng sadiay: ket ti Asirio pinarigatna ida nga awan ti gapgapuna.

5 Ita ngarud, ania ti aramidec ditoy, cuna ni Jehova, idinto ta ti ilic nayadayu nga awan ti pategna? dagiti agturay cadacuada agtaguobda, cuna ni Jehova, ken ti naganco patinayon a matabtabbaawan iti agmalmalem.

6 Gapuna a ti ili maammoannanto ti naganco: gapuna a *maammoandanto* iti dayta nga aldaw a siac daydiay nga agsao; adtoy, siac.

7 ¡Nagsayaaten cadagiti banbantay dagiti saca ti mangyeg cadagiti naimbag a damag, a mangiwarnac iti talna, a mangyeg cadagiti naimbag a damag ti naimbag, a mangiwarragawag iti pannacaisalacan, a cunana iti Sion, Ti Diosmo agari!

8 ¡Ti timec dagiti agbanbantay kenca! ingatoda ti timec, agcantada nga agpinpinsan; agkikitadanto iti matanmata, intono agsubli ni Jehova sadi Sion.

9 Pumraaccayo iti rag-o, agcantacayo nga agpinpinsan, dacayo a nalangalang a disdisso ti Jerusalem; ta ni Jehova liniwliwana ti ilina, sinubbotna ti Jerusalem.

10 Ni Jehova linislisanna ti tackiagna a

nasantoan cadagiti mata dagiti amin a nacion; ken amin nga ungto ti daga nakitada ti panangisalacan ti Diostayo.

11 Pumanawcayo, pumanawcayo, rumuarcayo sadiay, dicay mangsagid iti aniaman a banag a di nadalus; pumanawcayo iti tengngana; dalusanyo ti bagíyo, dacayo nga agawit cadagiti alicamen ni Jehova.
12 Ta saancayto a pumanaw nga agganganat, ket dicayto met mapan nga agtartaray: ta ni Jehova mapanto iti unayo; ken ti Dios ti Israel isunto ti cutityo.

13 Adtoy, ti adipenco agaramidto a sisisirib, maitan-octo ken maibayog, ken isut' nangatonto unay.
14 Cas iti kinaadu ti nagmalmalanga kenca (ti langana napalaad unay adadda pay ngem iti asinoman a tao, ken ti tabasna adadda pay ngem cadagiti annac a lallaki dagiti tao),
15 casta ti panangwarsinanto cadagiti adu a nacion; dagiti ar-ari apputendanto dagiti ngiwatda kencuana: ta dayta saan a naibaga cadacuada makitadanto; ken ti saanda a nangeg maawatandanto.

Dagiti tuoc ti adipen ni Jehova, ipapatáyna ken pannacaitan-ocna.

53 Asino ti namati iti impadamagmi? ken siasino ti nacaiparangarangan ti tackiag ni Jehova?
2 Ta isut' dimmackel iti sangoananna a cas maysa a naganus a mula, ken cas maysa a ramut nga agtaud iti namaga a daga: isu awan ti kitana wenno sayaatna; ket no isut' makitatayo, awan ti kinaimnasna, tapno tarigagayantayo coma.
3 Isut' nauy-uyaw, ken inidian dagiti tattao; maysa a tao dagiti ladingit, ken ammona ti liday: ket nauyuyaw a cas iti maysa a tao a kencuana dagiti tattao ilingedda ti rupada; ket ditay impatpateg.

4 Pudno nga isu inturedna dagiti lidaytayo, ken inawitna dagiti ladingittayo; nupay casta isut' imbilangtayo a nasaplit, nacabil iti Dios, ken napagsagaba.
5 Ngem isu nasugsugat a gapu cadagiti panaglabsingtayo, isu napalitem a gapu cadagiti kinadangkestayo; ti dusa ti pacaicappiaantayo naipatay kencuana; ket gapu cadagiti saplitna maagasantayo.
6 Datay amin nayawawantayo a cas la carnero; nagturong ti tunggal maysa cadatayo iti dalanna met laeng; ket ni Jehova impátayna kencuana ti kinadakes cadatayo amin.

7 Isu naparigat, nupay idi napagsagaba dina linuctan ti ngiwatna; cas maysa a cordero a maiturong iti pagpartian, ken cas maysa a carnero a nagumel iti sangoanan dagiti mangpukis kencuana, casta dina linuctan ti ngiwatna.
8 Gapu iti pannacaparigat ken pannacaocom isut' naiccat; ket no maipapan iti caputotanna, asino *cadacuada* ti nangotob nga isut' nakeltay iti daga dagiti sibibiag a gapu iti panaglabsing ti ilic nga isu *ti pacaipaayan* ti saplit?
9 Ket inaramidda ti tanemna a maicuyog cadagiti managdacdakes, ken iti maysa a tao a nabacnang ti ipapatáyna; idinto nga isu saan a nangaramid iti ranggas, ket awan met ti panangallilaw iti ngiwatna.

10 Nupay casta naay-ayo ken ni Jehova a manglitem kencuana; isu pinalidayna: intono aramidem ta cararuana a maysa a daton a gapu iti basol, makitananto ti bukelna, paatiddugennanto dagiti aldawna, ket ti pagayatan ni Jehova rumang-ayto iti imana.
11 Makitananto ti pagut-utan ti cararuana, *ket* mapnecto; gapu iti pannacaammona ti nalinteg nga adipenco justificarennanto dagiti adu; ken isu awitennanto dagiti kinadangkesda.
12 Gapuna nga isut' ibingayacto iti sangcaapág cadagiti natan-oc, ket isu bingayennanto ti samsam cadagiti napigsa; gapu ta imbucbocna ti cararuana ken patáy, ket naibilang cadagiti managlabsing: nupay casta inawitna ti basol dagiti adu, ken nagaramid iti panangibabaet cadagiti managlabsing.

Dagiti Gentil maawatdanto iti Sion a cas cadagiti Judio. Ni Jehova aluadanna ti Sionna.

54 Agcantaca, O lupes, sica a di naganac; pumraacca iti panagcanta, ken iyickismo, sica a di nagpaspasical: ta adadda pay dagiti annac ti binaybay-an ngem dagiti annac ti babai a naasawaan, cuna ni Jehova.
2 Padackelem ti disso ti toldam, ken pabistradmo cadacuada dagiti bengbeng dagiti pagyanam; dica mangitidda: paatiddugem dagiti lubidmo, ken patibkerem dagiti pasocmo.

3 Ta lumisdaccanto iti macanawan ken
macatigid; ket ti putotmo icutannanto
dagiti nacion, ket aramidenna a dagiti
ciudad a nalanĝalanĝ matagitaoandanto.

4 Dica agamac; ta saancanto a mabai-
nan; ket saanca met a mariru; ta saancanto
a maibabain: ta sica malipatamto ti bain di
kinaubinĝmo; ken ti pannacababalaw ti
kinabalom dicanto malagipen.
5 Ta ti Nanĝaramid kenca isu ti asawam
a lalaki; Jehova dagiti buybuyot ti nagan-
na: ket ti Santo ti Israel isu ti Mannub-
botmo; ti Dios ti sanĝalubonĝan ti pacana-
ganannanto kencuana.
6 Ta ni Jehova inayabannaca a cas
maysa nĝa asawa a babai a nabaybay-an
ken napaldaanĝ iti nakem, ti maysa met
laenĝ nĝa asawa ti kinaagtutubo, no isut'
mapagtalaw, cuna ti Diosmo.
7 Iti bassit a canito binaybay-anca,
nĝem iti dackel a caasi alaencanto.
8 Iti agliplippias a punĝtot inlinĝedco
ti rupac kenca iti maysa a canito; nĝem
iti agnanayon a naayat a kinaimbag,
caasiancanto, cuna ni Jehova a Mannub-
botmo.

9 Ta daytoy isut' *cas* cadagiti danum ni
Noe caniac; ta cas insapatac a dagiti
danum ni Noe saandanto a layusenen ti
daga, casta met nĝa insapatac kenca a
saanacto nĝa agpunĝtot kencan, ket dica
met tubnĝarenen.
10 Ta dagiti bantay macapanawda ken
dagiti turturod maalisda; nĝem ti naayat
a kinaimbagco saanto a pumanaw kenca,
ket di met maalis ti tulagco ti pannaki-
cappia, cuna ni Jehova nĝa addaan asi
kenca.

11 O sica a napagsagaba, a pinarigat ti
bagio, ket saan a naliwliwa, adtoy, isaad-
co dagiti batom iti nasayaat a colcolor,
ken icabilco dagiti zafiro a cimientom.
12 Ken aramidecto a taptapawmo dagiti
rubí, ken dagiti ruanĝanmo dagiti car-
bunculo, ken amin dagiti beddenĝmo
dagiti batbato a napatég.
13 Ken amin dagiti annacmo maisuron-
to cadacuada ni Jehova; ket dackelto ti
talna dagiti annacmo.
14 Iti kinalinteg ti pacaisaadamto: ada-
yucanto iti pannacaparigat, ta saancanto
nĝa agamaken; ket ti butenĝ isut' dinto
umasidegen kencan.
15 Adtoy, isuda macapagcaycaysada,
nĝem saan a gapu caniac: siasinoman nĝa
agurnonĝ a bumusor kenca mapasagto
a gapu kenca.
16 Adtoy, pinarsuac ti mammanday nĝa
agpuyot cadagiti begganĝ, ken pataudenna
ti maysa nĝa aruaten a pagtrabajona; ken
pinarsuac ti mananĝrebbec a manĝdadael.
17 Awan ti igam a naaramid a maibusor
kenca rumanĝ-ayto; ken tunĝgal *amin a*
dila a bumusorto kenca iti pananĝocom
condenaremto. Isu daytoy ti tawid dagiti
adipen ni Jehova, ken ti kinalintegda nĝa
aggapu caniac, cuna ni Jehova.

Ti caasi nĝa awan baybayadna a maipaay iti isu-amin.

55 O, amin a mawaw, umaycayo cada-
giti danum, ken dayta nĝa awan ti
piracna; umaycayo, gumatanĝcayo, ken
manĝancayo; wen, umaycayo, ken guma-
tanĝcayo iti arac ken gatas nĝa awan ti
pirac ken awan ti baybayadna.
2 Apayapay nĝarud a gastoenyo ti pirac
iti saan a taraon? ¿ken ti bannogyo iti
saan a macapnec? gagetanyo ti manĝi-
panĝag caniac, ken canenyo dayta nĝa isut'
naimbag, ken pagrag-oenyo coma ti cara-
ruayo nĝa isu met laenĝ iti kinalucmeg.
3 Idumoĝyo ti lapayagyo, ken umay-
cay caniac; dumnĝegcayo, ket ti cararuayo
agbiagto: ket agaramidacto iti agnanayon
a tulag cadacayo, nĝa isu dagiti di bumu-
ronĝ a pananĝnĝaasi ni David.
4 Adtoy, isut' intedco a maipaay a sacsi
cadagiti il-ili a manĝipanĝulo ken manag-
bilin cadagiti il-ili.
5 Adtoy, ayabamto ti maysa a nacion a
dica amammo; ket ti maysa a nacion a
dinaca pay amammo tumarayto nĝa umay
kenca, gapu ken ni Jehova a Diosmo, ken
gapu iti Santo ti Israel; ta isu glinori-
ficarnaca.

6 Sapulenyo ni Jehova ita ta masaracan
pay; umawagcay kencuana ita ta asideg
pay:
7 ti managdacdakes bay-anna coma ti
dalanna, ken ti tao a saan a nalinteg dagiti
panunotna; ket agsubli coma ken ni Jeho-
va, ket isut' caasiannanto; ken iti Diostayo,
ta isu pacawanennanto iti nawadwad.
8 Ta dagiti panunotco saanyo a panu-
not, ket dagiti dalanyo saanda met a
daldalanco, cuna ni Jehova.
9 Ta cas nanĝatnĝato dagiti lanĝlanĝit
nĝem iti daga, castada dagiti daldalanco
nanĝatnĝatoda nĝem cadagiti dalanyo, ken

dagiti panunotco nĝem cadagiti panunotyo.

10 Ta cas ti tudo ken ti nieve umulogda nĝa aggapu iti langit, ket saanda nĝa agsubli idiay no di ket siboganda ti daga, ken pagbunĝaenna ken pagbuselenna, ken panĝtedenna ti bukel cadagiti agmulmula ken tinapay iti manĝan;

11 castanto met ti saoc a rumuar iti nĝiwatco: isut' dinto agsubli caniac nĝa awan ti pagmamaayanna, no di ket tunĝpalennanto ti pagayatac, ken rumanĝ-ayto iti banag a panĝipanac kencuana.

12 Ta rumuarcayto nĝa addaan iti rag-o, ken maituronĝ a sitatalna: dagiti banbantay ken turturod pumraacdanto iti sanĝoananyo nĝa agcancantada; ken amin a caycayo iti taltalon pagsipatendanto dagiti imimada.

13 Iti saad ti calunay tumubonto ti parwa; ken iti saad ti casumba tumubonto ti arrayan: ket isuntot' maipaay ken Jehova a maysa a nagan, maysa a pagilasinan iti agnanayon a saanto a makeltay.

Ti panangĝnĝilin iti aldaw a panaginaná.

56 Castoy ti cuna ni Jehova, Salimetmetanyo ti kinajusticia, ken agaramidcayo iti kinalinteg; ta ti panangĝisalacanco umasideg, ken ti kinalintegco a maiparanĝaranĝ.

2 Nagasat ti tao a manĝaramid itoy, ken ti anac ti tao manĝpetpet kencuana; a nĝilinenna ti aldaw a panaginaná ken raemenna a cas sagrado, ken igawidna ti imana iti panangaramidna iti dakes nĝa uray aniaman.

3 Ket di met baybay-an ti gangannaet, a nakicallaysa ken ni Jehova, nĝa agsao, a cunaenna, Ni Jehova isinanacto a di agressat iti ilina; ket di met baybay-an nĝa agcuna ti eunuco, Adtoy maysaac a cayo a maganĝo.

4 Ta castoy ti cuna ni Jehova cadagiti eunuco a manĝnĝilin cadagiti aldawco a panaginaná, ken pilienna dagiti banag a macaay-ayo caniac, ken mangsalimetmet iti tulagco:

5 Manĝtedacto cadacuada iti balayco ken iti uneg dagiti bacudco maysa a pacalaglagipan ken maysa a nagan a nalalaing nĝem cadagiti annac a lallaki ken annac a babbai; iccacto ida ti maysa a nagan nĝa agnanayon, a saanto a makeltay.

6 Casta met dagiti gangannaet a makicallaysa ken ni Jehova, nĝa agservi kencuana, ken manĝayat iti nagan ni Jehova, nĝa agbalinda nĝa adadipenna, tumunĝgal maysa a manĝnĝilin iti aldaw a panaginaná iti panagraemna kencuana a cas sagrado, ken sinalimetmetanda ti tulagco;

7 uray isuda iyegconto ida iti nasantoan a bantayco, ken aramidecto ida a naragsac iti balayco a pagcararagan: dagiti mapuuran a datdatonda ken dagiti sacrificioda maawatdanto iti rabaw ti altarco; ta ti balayco managananto balay ti cararag a maipaay cadagiti amin nĝa il-ili.

8 Ni Apo Jehova isu a manĝummonĝ cadagiti naipanaw ti Israel, cunana, Yummonĝconto pay dagiti *sabsabali* kencuana, mainayon iti cucuana met laenĝ a naummonĝ.

9 Dacayo amin nĝa an-animal iti away umaycayo a manĝalun-un, *wen*, dacayo amin nĝa an-animal ti bakir.

10 Dagiti pagwanawanenna bulsecda, isuda amin awananda iti pannacaammo; isuda amin as-ásoda nĝa umel; dida mabalin ti agtaol; agtagtagainepda, agiddada, ayatenda ti agdunĝsa.

11 Wen, dagiti as-aso nabuclisda, uray caano dida mabalin ti addaan iti macapnec; ket dagitoy isuda dagiti pastor a dida macaawat: isuda amin simmiasida iti dalanda met laenĝ, tunĝgal maysa iti paggungunaanna, manipud iti tunĝgal disso.

12 Umaycayo, *cunada*, innacto manĝala iti arac, ket agbussogtayto iti nainĝel nĝa inumen; ket intono bigat casto iti daytoy nĝa aldaw, *maysa nĝa aldaw* a dackel iti labes ti rucod.

Ti maipapan iti panagrucbab cadagiti ladawan.

57 Ti nalinteg mapucaw, ket awan ti tao a manĝipapuso kencuana; ket dagiti mananĝaasi a lallaki maiccatda, awan ti manĝotob a ti nalinteg maiccat iti dakes *nĝa umay.*

2 Isu sumrec iti talna; isuda aginanada cadagiti iddada, tunĝgal maysa nĝa agpagna iti kinalintegna.

3 Nĝem umasidegcayo ditoy, dacayo annac a lallaki ti managanito, putot ti mannakicamalala ken balanĝcantis.

4 Maibusor iti siasino ti rinabrabacyo? maibusor iti siasino ti manĝinĝanĝaanyo ita nĝiwat, ken manĝidilatanyo ita dila?

saan aya a dacayo dagiti annac ti panaglabsingˉ, maysa a putot ti kinaulbod;

5 dacayo a mangˉpasged cadagita bagíyo iti tengˉngˉa dagiti roble, iti síroc ti tunggal narucbos a cayo; a mamapátay cadagiti annac cadagiti lobongˉ, iti siroc dagiti rengˉrengˉngˉat dagiti batbato?

6 Iti baet dagiti nalinis *a batbato* ti lobongˉ isu ti biangˉmo: isuda, isuda ti gasatmo; cadacuada met laengˉ ti nangˉibucbocam ti daton a mainum, sica nagirucbabca iti daton. Mapacappiaacto aya cadagitoy a banag?

7 Iti rabaw ti nangˉato ken natayag a bantay insaadmo ti iddam; idiay met simmangˉ-atca ngˉa in mangˉidatágˉ ti daton.

8 Ket iti licudan dagiti ruruangˉan ken dagiti adadigi insaadmo ti pacalaglagipan: ta sica nagparangˉca iti sabali a saan a siac, ket simmangˉ-atca; pinadackelmo ti iddam, ket nakitulagca cadacuada: sica inayatmo dagiti iddada iti sadinoman a nacakitaam.

9 Sica napanca iti ari ngˉa incuyogmo ti lana, ket pinawadwadmo dagiti bangˉbangˉlom, ken imbaonmo dagiti babaonem iti adayu, ket minulitam ta bagím agingˉgana met laengˉ ken Tanem.

10 Sica nabannoganca iti pagatiddugan ti dalanmo; nupay casta dica kinuna, Isut' ubbaw: sica nacasaracca iti mangˉpakired ita pigsam; gapuna a dica napacsuyan.

11 Ket iti asino ti nacapabutngˉam ken iti butengˉ, tapno sica agulbodca, ket dinac linagip wenno dina impapuso? diac aya pinetpetan idi ti talnac iti nabayag a tiempo, ket sica dica nagbutengˉ caniac?

12 Ipalawagconto ti kinalintegmo; ket no maipapan cadagiti aramidmo, isuda saandanto a macagunguna kenca.

13 Intono umasugca, dagiti inurnongˉmo icanawadaca coma; ngˉem ti angˉin alaennanto ida, maysa a puyot ipanawnanto ida amin: ngˉem ti agcamangˉ caniac tagicuaennanto ti daga, ken tawidennanto ti nasantoan a bantayco.

14 Ket isu cunaennanto, Gaburanyo, gaburanyo, saganaenyo ti dalan, iccatenyo ti pacaitibcolan iti dalan ti ilic.

15 Ta castoy ti cuna ti Nangˉato ken Natayag ngˉa agnaed iti agnanayon, ngˉa ti naganna isut' Santo: Agnaedac iti nangˉato ken nasantoan a disso, iti daydiay met ngˉa addaan iti maysa ngˉa espiritu a napagbabawi ken napacumbaba, tapno biagec manen ti espiritu ti napacumbaba ken tapno biagec manen ti puso ti napagbabawi.

16 Ta diacto makisusic iti agnanayon, diacto agpungˉtot iti agnanayon; ta ti espiritu mapacsuyan coma iti sangˉoanac, ken dagiti cararua ngˉa inaramidco.

17 A gapu iti kinadangˉkes ti apalna nagpungˉtotac; ket isut' kinabilco; inlingˉedco *ti rupac* ket nagpungˉtotac; ket isu nagtuloy iti isisiasi ti dalan ti pusona.

18 Nakitac dagiti dalanna, ken isut' agasacto: isut' idalanconto met, ken isublicto dagiti liwliwa kencuana ken cadagiti agdungˉ-aw kencuana.

19 Agparsuaac iti bungˉa dagiti bibig: Talna, talna, iti daydiay ngˉa adda iti adayu ken iti daydiay ngˉa adda iti asideg, cuna ni Jehova; ket isut' agasacto.

20 Ngˉem dagiti nadangˉkes casda la iti mariribuc a taaw; ta dina mabalin ti aglinac ket dagiti danumna mangˉipurruacda iti pitac ken lued.

21 Awan ti talna, cuna ti Dios, cadagiti nadangˉkes.

Ti naimbag ken dakes a panagayunar. Ti panangˉngˉilin iti aldaw a panaginanáˉ.

58 Umickisca iti natbag, dica icaluya, ingˉatom ta timecmo a cas maysa a tangˉguyob, ket ipalawagmo iti ilic ti ilalabsingˉna, ken iti balay ni Jacob dagiti basbasolna.

2 Nupay casta isuda birukendac iti inaldaw, ken agrag-oda ngˉa umammo cadagiti dalanco: cas maysa a nacion a nagaramid iti kinalinteg, ket dina inidian ti impaannurot ti Diosda, agdawatda caniac iti nalinteg a panangˉocom; agrag-oda ngˉa umadani iti Dios.

3 Apayapay a nagayunarcami, *cunada*, ket dica cumita? *apayapay* a pinaladingˉitmi ti cararuami, ket dica inammo? Adtoy, iti aldaw ti panagayunaryo masaracanyo ti ragsacyo *met laengˉ*, ken sapulenyo amin ngˉa aramidyo.

4 Adtoy, dacayo agayunarcayo a maipaay iti panagsususic ken panagsusubangˉ, ken tapno pangˉcabil iti gemgem ti kinadakes: dicay agayunar itoy ngˉa aldaw iti casta a maipangˉag ti timecyo idiay ngˉato.

5 Casta aya ti panagayunar a pinilic? ti aldaw aya maipaay iti tao a pangˉpaladingˉitna iti cararuana? Irucnoyna ti olona a cas iti maysa a lidda, ken yucradna ti lupot a nakersangˉ ken dapdapu iti babana? naganemto daytoy iti panagayu-

nar, ken maysa nga aldaw a maawat ken ni Jehova?

6 Saan a daytoy aya ti panagayunar a pinilic: tapno pangketta cadagiti galut ti kinadangkes, tapno pangwarwar cadagiti patapat ti sangol, ket tapno mabaybay-an coma a mabulosan ti naparigat, ken tapno bungtolenyo coma ti tunggal sangol?

7 Saan aya a ti panangiwarasmo ti tinapaymo iti mabisin, ken ti panangalam iti balaymo iti napanglaw a napagtalaw? no makitam ti silalamolamo, nga isut' cawesam: a dica coma ilemmengan ti lasagmo met laeng?

8 Iti casta bumtacto ti lawagmo a cas iti agsapa, ket ta salun-atmo sumantacto a sisisiglat unay; ket ta kinalintegmo mapanto iti sangoanam; ti dayag ni Jehova isunto ti agaywan iti malicudam.

9 Iti casta umawagcanto, ket ni Jehova sumungbatto; umkiscanto, ket isu cunaennanto, Addaac ditoy.

No sica iccatem iti tengngam ti sangol, ti panangyunnat iti ramay, ken panagsao a sidadangkes;

10 ket no ibucbocmo ta cararuam iti mabisin, ket bussogem ti cararua a mapaladingit: isunton ti itatacder ta lawagmo iti casipngetan, ket ta kinacudrepmo cas la iti matoon;

11 ket ni Jehova idalannacanto a siaagnanayon, ken bussogennanto ta cararuam cadagiti namaga a disso, ken papigsaennanto dagiti tultulangmo; ket mayarigcanto iti nadanum a minuyongan, ken cas iti ubbog ti danum, a dagiti danumna saanda nga agcurang.

12 Ket dagidiay nga adda kenca bangonendanto dagiti cadaanan a disdisso a narba; patacderemto ti cimiento dagiti adu a capuonan; ket managancanto iti Mannarimaan iti gutbaw, Mangpabaro cadagiti daldalan tapno pagnaedan.

13 No isiasim ta sacam iti aldaw a panaginaná, iti panagaramid iti ragsacmo iti aldawco a nasantoan; ket naganem ti aldaw a panaginaná a maysa a rag-o, *ken* nasantoan ni Jehova a nadayag; ket isuntot' dayawem, dica aramiden dagiti dalanmo met laeng, dica sapulen dagiti ragsacmo, dica saoen dagiti saom *met laeng;*

14 isunton ti panagrag-om ken ni Jehova; ket pasacayencanto cadagiti nangato a disso ti daga; ken taraonancanto iti tawid ni Jacob nga amam: ta ti ngiwat ni Jehova isut' insaona.

Ti pannacaipudno cadagiti basol ti ili.

59 Adtoy, ti ima ni Jehova saan a napaababa, tapno dina mabalin ti mangisalacan; ti lapayagna saan met a nasullatan, tapno dina mabalin ti dumngeg:

2 ngem dagiti kinadangkesyo namagsinada cadacayo ken iti Diosyo, ket dagiti basolyo inlemmengda ti rupana cadacayo, iti casta a dinto mangipangag.

3 Ta dagiti imayo narugitanda iti dara, ken dagiti ramramayyo iti kinadangkes; dagiti bibigyo nagsaoda cadagiti ulbod, ti dilayo nagdayamudom iti dakes.

4 Awan ti mangayab iti kinalinteg, ket awan ti mangsalacnib iti kinapudno: agtalecda iti kinaubbaw, ken agsaoda cadagiti ulbod; agpakinakemda iti dakes, ket agipasngayda iti kinadangkes.

5 Isuda agpessada cadagiti itlog ti uleg, ken agabelda iti catay ti lawalawa: ti mangan cadagiti itlogda matay; ket ti mapandagan bumtac ket rumuar ti maysa a carasaen.

6 Dagiti abelda didanto agbalin a pagan-anay, didanto maabbongan dagiti bagbagída met laeng cadagiti araramidda: dagiti aramidda isudat' araramid ti kinadangkes, ket ti aramid ti panagranggas adda cadagiti imada.

7 Dagiti sacsacada agtarayda iti dakes, ket agpardásda a mangibucboc iti dara nga awan ti basolna: dagiti panunotda isudat' panunot ti kinadangkes; pannacarba ken pannacadadael ti adda cadagiti daldalanda.

8 Ti dalan ti talna dida ammo; ket awan ti kinajusticia cadagiti pagnaanda: inaramidda ida a nakillo a daldalan; uray asino a mapan idiay dina ammo ti talna.

9 Gapuna a ti kinajusticia adayu cadacami, ti kinalinteg dinacam met macamacam: sapulenmi ti lawag, ngem, adtoy, ti kinasipngget: iti kinaraniag, ngem magnacami iti kinacudrep.

10 Dacami agcadapacami iti didingg a cas iti bulsec; wen, dacami agcadapacami a cas cadagiti awan matada: dacami maitibcolcami iti matoon a cas iti apagsipnget; iti tengnga daydiay a natibker dacami cascami la natay a tattao.

11 Agungorcami amin a cas iti oso, ken agunnoycami iti nasaem a cas cadagiti calapati: sapulenmi ti kinajusticia, ngem awan; iti pannacaisalacan, ngem isut' adayu cadacami.

12 Ta dagiti salungasingmi umaduda iti

sangoanam, ket dagiti basbasolmi manacsida iti maibusor cadacami; ta dagiti labsingmi addada cadacami, ket no maipapan cadagiti kinadangkesmi, ammomi ida:

13 Ilalabsing ken panangilibac ken ni Jehova, ken isisiasi iti isusurot iti Diosmi, panagsao iti pammarigat ken yaalsa, panagpakinakem ken panagsao iti puso cadagiti sao ti kinaulbod.

14 Ti kinajusticia maituckiad, ket ti kinalinteg agtacder iti adayu; ta ti kinapudno mairegreg iti dalan, ket ti kinalinteg dina mabalin ti sumrec.

15 Wen, ti kinapudno agawan; ket daydiay nga italawanna ti kinadangkes maaramid met laeng a maysa a kinayawan.

Ket isut' makitana ni Jehova, ket namapungtot kencuana, ta awan idi ti kinajusticia.

16 Ket nakitana nga awan idi ti tao, ket nasdaaw nga awan idi ti mangibabaet: gapuna a ti met laeng tackiagna ti mangyeg ti pannacaisalacan kencuana; ket ti kinalintegna, isut' nanaranay kencuana.

17 Ket incawesna ti kinalinteg a cas maysa a cabal, ken maysa a cabal ti pannacaisalacan iti rabaw ti olona; ket nagcawes cadagiti pagan-anay iti ibabales a maipaay iti cawes, ket naabbongan iti regta a cas maysa a cagay.

18 Cas mayalubog cadagiti araramidda, iti mayanatop agbayadto, ti pungtot cadagiti cabusorna, supapacannanto dagiti cabusorna; cadagiti purpuro itdennanto ti gunguna.

19 Iti casta agbutengdanto iti nagan ni Jehova manipud iti laud, ket ti dayagna manipud iti leleggacan ti init; ta isu umayto a cas maysa nga agburuang a parucpoc, nga ipugso ti bang-es ni Jehova.

20 Ket maysa a Mannubbot umayto iti Sion, ken cadacuada nga agtuckiad iti panaglabsing ken Jacob, cuna ni Jehova.

21 Ket ti maipapan caniac, daytoy isu ti tulagco cadacuada, cuna ni Jehova: ti Espirituc a rimmabaw kenca, ken dagiti sacc nga incabilco ita ngiwatmo, didanto pumanaw ita ngiwatmo, uray iti ngiwat ti putotmo, uray iti ngiwat ti putot ti putotmo, cuna ni Jehova, manipud ita ken iti agnanayon.

Ti maipapan ti nagloriaan a Sion.

60 Tumacderca, agraniagca; ta ti lawagmo umay, ket ti dayag ni Jehova lumgac kenca.

2 Ta, adtoy, ti kinasipnget abungotanna ti daga, ket ti napuscol a kinasipnget cadagiti il-ili; ngem ni Jehova tumacderto iti rabawmo, ket ti dayagna makitanto iti rabawmo.

3 Ket dagiti nacion umaydanto ita lawagmo, ken dagiti ar-ari iti raniag ta ileleggacmo.

4 Itangadmo dagita matam iti aglicmut ket cumitaca: isuda amin aguurnongda, umayda kenca; dagiti annacmo a lallaki umaydanto nga aggapuda iti adayu, ket dagiti annacmo a babbai maipandanto a masappuyot cadagiti tactackiag.

5 Isunton ti pannacakitam ken panagrangrangmo, ket ta pusom makintayegto ken mapadackelto; agsipud ta ti kinawadwad ti taaw maisublinto kenca, ti sanicua dagiti nacion umayto kenca.

6 Ti kinaadu dagiti camello abungotannacanto, dagiti dromedario a taga Madian, ken taga Efa; isuda amin manipud sadi Sabá umaydanto; isuda mangyegdanto iti balitoc ken incienso, ket iwarragawagdanto dagiti pannacadaydayaw ni Jehova.

7 Isu-amin a carnero ti Cedar maurnongdanto kenca, dagiti carcarnero a lallaki ti Nabaiot agservidanto kenca; umulidanto a buyogen ti pannacaannugot iti altarco; ket glorificarecto ti balay ti dayagco.

8 Asinoda aya dagitoy nga agtayab a cas la ulep, ken cacas la calcalapati cadagiti tawtawada?

9 Pudno a dagiti purpuro aguraydanto caniac, ket dagiti sasacayan ti Tarsis nga umuna, a mangyeg cadagiti annacmo a lallaki nga aggaput' adayu, ti piracda ken balitocda agraman cadacuada, maipaay iti nagan ni Jehova a Diosmo, ken maipaay iti Santo ti Israel, agsipud ta isu ti nangglorificar kenca.

10 Ket dagiti gangannaet bangonendanto dagiti bacudmo, ket dagiti ar-arida agservidanto kenca: ta iti pungtotco kinabilca, ngem iti paraburco kinaasianca.

11 Dagiti ruruangan met siaagnanayondanto a silulucat; didanto mapunitan iti aldaw uray iti rabii; tapno dagiti lallaki mabalinda coma a yeg kenca ti sanicua dagiti nacion, ket dagiti ar-arida maipanda a kinayawan.

12 Ta dayta a nacion ken pagarian a dinto agservi kenca mapucawto; wen, dagidiay a nacion marbadanto a matalipupus.

13 Ti dayag ti Libano umayto kenca, ti parwa, ti salenĝ, ken ti alamo a sanĝcatimpuyog, tapno pasayaatenda ti lugar ti santuarioc; ket aramidecto ti disso dagiti sacsacac a nagloriaan.

14 Ket dagiti annac a lallaki dagidiay a namaladinĝit kenca umaydanto a sirurucnoy kenca; ket amin dagiti nanĝuyuyaw kenca agrucnoydanto cadagiti dapan dagiti sacsacam; ket naganendacanto Ti Ciudad ni Jehova, Ti Sion ti Santo ti Israel.

15 Yantanĝay sica naidianca ken naguraca idi, iti casta nĝa awan ti tao a limmasat kenca idi, aramidencanto a maysa a kinadaeg iti agnanayon, maysa a ragsac dagiti adu a capuonan.

16 Sica met susopemto ti gatas dagiti nacion, ket susopemto dagiti baruconĝ dagiti ar-ari; ket sica maammoamto a siac, ni Jehova, ti Manĝisalacan kenca, ken Mannubbot kenca, ti Mannacabalin ni Jacob.

17 Gapu iti suer manĝyegacto iti balitoc, ket gapu iti landoc manĝyegacto iti pirac, ket gapu iti cayo iti suer, ken gapu iti batbato iti landoc. Ket aramidecto met dagiti pagturayem a talna, ken dagiti managpalalom a nalinteg.

18 Ti pananĝranĝgas dinto manĝegen iti dagam, ti pannacaracrac ken pannacarba cadagiti bedbeddenĝmo; no di ket sica naganemto dagiti bacudmo iti Pannacaisalacan, ken dagiti ruruanganmo iti Dayaw.

19 Ti init uray caano saanton nĝa isu ti lawagmo iti aldaw; uray ti raniag ti bulan dinanto itden ti lawagna kenca: no di ket ni Jehova isunto ti agnanayon a lawag kenca, ket ti Diosmo ti dayagmo.

20 Ti initmo uray caano dinto lumneken, uray ti bulanmo dinto sumina; ta ni Jehova isunto ti agnanayon a lawagmo, ket dagiti aldaw ti panagpanesmo manunĝpaldanto.

21 Ti umilim met nalintegdanto amin; isuda tawidendanto ti daga iti agnanayon, ket ti sanĝá ti panagmulmulac, ti aramid dagiti imac, tapno maglorificarac coma.

22 Ti bassit agbalinto a sanĝaribu, ket ti bassit maysa a napigsa a nacion: Siac, ni Jehova. isut' darasecto iti tiempona.

Ti pannacaitan-oc dagiti napaldaanĝ.

61 Ti Espiritu ni Apo Jehova adda caniac; ta ni Jehova pinulotannac a manĝicasaba cadagiti naimbag a damag cadagiti naemma: imbaonnac a mamatapat iti puso a naliday, a manĝiwarragawag iti wayawaya cadagiti nacayawan, ken ti pannacalucát *ti pagbaludan* cadagiti napunĝnĝo;

2 a manĝiwarragawag iti tawen ti parabur ni Jehova, ken ti aldaw ti ibabales ti Diostayo; a manĝliwliwa iti amin nĝa agdunĝ-aw;

3 a manĝtudínĝ cadagidiay nĝa agdunĝ-aw idiay Sion, a manĝted cadacuada iti balanĝat iti lugar ti dapu, ti lana ti rag-o iti lugar ti dunĝ-aw, ti pagan-anay ti dayaw iti lugar ti espiritu ti ladinĝit; tapno managananda coma caycayo ti kinalinteg, ti panagmulmula ni Jehova, tapno maglorificar coma.

4 Ket isuda banĝonendanto dagiti cadaanan a lanĝalanĝ, patacderendanto dagiti immun-una a narnarba, ken isuda tarimaanendanto dagiti naracrac a ciudad, dagiti pannacarba dagiti adu a capuonan.

5 Ket dagiti gangannaet agtacderdanto ken pacanendanto dagiti arbanyo, ket dagiti sanĝsanĝaili agbalindanto a pagararadoenyo ken agaywan iti inuvasanyo.

6 Nĝem dacayo managanancayto sacerdote ni Jehova; dagiti tattao naganendacayto ministros ti Diostayo: canenyonto dagiti sanicua dagiti nacion, ken iti dayagda maitan-occayto.

7 Iti lugar ti pacaibainanyo *addaancayto* iti mamindua; ket iti lugar ti pacarabnĝisanyo isuda agragsacdanto iti bianĝda: gapuna nĝa iti dagada cupicupandanto ti mamindua; agnanayon a rag-o ti addanto cadacuada.

8 Ta siac, ni Jehova, ayatec ti kinajusticia, guraec ti panagtacaw agraman kinadanĝkes; ket itdecto cadacuada ti gungunada iti kinapudno, ket agaramidacto ti agnanayon a tulag cadacuada.

9 Ket ti putotda maammoanto iti tenĝnĝa dagiti nacion, ken ti sarinĝitda iti tenĝnĝa dagiti il-ilí: isu-amin a macakita cadacuada mabigbigdanto ida, nĝa isuda ti putot a binendicionan ni Jehova.

10 Siac agragsacacto unay ken ni Jehova, ti cararuac agrag-onto iti Diosco; ta isu kinawesannac cadagiti pagan-anay ti pannacaisalacan, isu inabbonĝannac iti lambon ti kinalinteg, a cas maysa a novio nĝa aĝarcos iti balanĝat, ken cas maysa a novia nĝa agarcos cadagiti alicamenna.

11 Ta cas ti daga iruarna dagiti buselna, ken cas ti minuyonĝan patuboenna dagiti banag a maimula kencuana; casta

ti panangpatubo ni Apo Jehova iti kinalinteg ken panagdayaw iti saclang dagiti amin a nacion.

Ti dayag ti Sion ken ti baro a naganna. Ti panaguray iti pannacaisalacan a naicari.

62 Gapu iti Sion diacto petpetan ti talnac, ken gapu iti Jerusalem diacto aginaná aginggánat' rumuar ti kinalinteg a cas raniag, ken ti pannacaispalna a cas maysa a silaw a dumardarang.

2 Ket dagiti nacion makitadanto ta kinalintegmo, ken amin nga ar-ari ta dayagmo; ket sica managanancanto iti baro a nagan, nga inagananto ti ngiwat ni Jehova.

3 Sicanto met ti maysa a balangat ti kinaimnas iti ima ni Jehova, ken naarian a diadema iti ima ti Diosmo.

4 Uray caano saancanton a managanan iti Nabaybay-an; ket dinto met managananen ta dagam iti Langalang: no di ket sica managanancanto iti Hapsiba*, ken iti dagam iti Beula †; ta ni Jehova agrag-o kenca, ken ti dagam maasawanto.

5 Ta cas ti agtutubo a lalaki mangasawa iti maysa a virgen, castanto ti panangasawa kenca dagiti annacmo a lallaki; ket cas ti novio agragrag-o iti novia, castanto ti panagrag-o ti Dios kenca.

6 Siac nangisaadac cadagiti agwanawan iti rabaw dagiti bacudmo, O Jerusalem; isuda didanto agtalna uray caano iti aldaw uray iti rabii: dacay a mangipalpalagip ken ni Jehova, dicay aginaná,

7 ken dicay itden kencuana ti inaná aginggat' isu mangpasingked, ken aginggat' maaramidna ti Jerusalem a maysa a dayaw ti daga.

8 Ni Jehova insapatana a gapu iti imana a canawan, ken gapu iti tackiag ti pigsana, Pudno a diacto itdenen ti trigom a canen cadagiti cabusormo; ket dagiti gangannaet uray caano didanto uminumen iti baro nga aracmo, nga sica tinarabajom idi:

9 no di ket dagiti nangyagamang kencuana isut' canendanto, ken dayawendanto ni Jehova; ket dagiti nangurnong kencuana isut' inumendanto cadagiti arubayan ti santuarioc.

10 Sumreccayo, sumreccayo cadagiti ruruangan; saganaenyo ti dalan ti ili; gaburanyo, gaburanyo ti dalan; iccatenyo dagiti batbato; mangitayagcayo iti bandera a maipaay cadagiti il-ili.

11 Adtoy, ni Jehova inwarragawagna aginggat' ungto ti daga, Saoenyo iti anac a babai ti Sion, Adtoy, ti pannacaisalacanmo umay; adtoy, ti tangdanmo adda kenca, ken ti gungunam iti sangoanam.

12 Ket naganendanto ida Iti nasantoan nga ili, Ti sinubbot ni Jehova: ket sica managanancanto iti Nabirucan, Maysa a ciudad a di nabaybay-an.

Ti ibabales ti Dios cadagiti nacion. Maipalagip dagiti caasi a cadaanan unay. Cararag gapu iti caasi ken badang

63 Siasino daytoy a sumungad nga aggapu sadi Edom, a sipapagan-anay iti tinina a naggaput' Bosra? daytoy a nagloriaan ti cawesna, a magna iti kinadackel ti pigsana? Siac nga agsao iti kinalinteg, mannacabalin a mangisalacan.

2 Apayapay a sica nalabagaca iti cawesmo, ken ti pagan-anaymo umasping iti daydiay a nagpayat iti pagpespesan iti uvas?

3 Maymaysaac a nagpayat iti pagpespesan iti uvas; ket cadagiti il-ili awan idi ti lalaki a nakicadua caniac; wen, payatec ida iti rungsotco, ken binaddebaddecco ida iti pungtotco; ket ti dara ti biagda naiparsiac cadagiti pagan-anayco, ket tinulawac idi ti amin a cawesco.

4 Ta ti aldaw ti panangibales adda idi iti pusoc, ket ti tawen ti nasbutco dimtengen.

5 Ket kimmitaac ket awan idi ti timmulong; ket nasdaawac nga awan idi ti mangbatac: gapuna a ti met laeng tackiagco ti nangyeg ti pacaisalacanan caniac; ket ti pungtotco, isu ti nangbatac caniac.

6 Ket impayatco nga imbaba dagiti il-ili iti pungtotco, ket binartecco ida iti rungsotco, ket imbucbocco ti dara ti biagda iti daga.

7 Siac saritaecto dagiti naayat a kinaimbag ni Jehova, *ken* dagiti dayaw ni Jehova, a mainugot amin a ni Jehova impaayna cadatayo, ken ti dackel a kinaimbag a maipaay iti balay ti Israel, nga impaayna cadacuada a mayalubog cadagiti caasina, ken mayalubog iti kinawadwad dagiti naayat a kinaimbagna.

---

* *Hapsiba:* cayatna a saoen, *Ti rag-oc adda kencuana.*

† *Beula:* cayatna a saoen, *Naasawaan.*

8 Ta isu kinunana, Pudno, isuda ti ilic, annac a didanto agaramid a siuulbod: iti casta isu idi ti Mangisalacan cadacuada.

9 Iti amin a ladingitda isu napaladingit, ket ti angel ti saclangna insalacanna ida: iti ayatna ken iti asina sinubbotna ida; ket inawitna ida, ken imbunagna ida cadagiti amin nga aldaw di ugma.

10 Ngem isuda immalsada, ket pinaladingitda ti nasantoan nga Espirituna: gapuna nga isu nagbalin a cabusorda, *ket* isu met laeng nakibacal a maibusor cadacuada.

11 Idin nalagipna dagiti aldaw idi ugma, ni Moises *ken* ti ilina, *a cunana*, Sadino ti yan daydi a nangyeg a nangisang-at cadacuada nanipud iti baybay agraman cadagiti paspastor ti arbanna? sadino ti yan daydi a nangicabil iti nasantoan nga Espirituna iti nagtengngaanda?

12 daydi a nangipan iti nagloriaan a tackiagna iti canawan nga ima ni Moises? daydi a nangbisngay cadagiti dandanum iti sangoananda, tapno aramidenna kencuana met laeng a maysa a nagan iti agnanayon?

13 daydiay a nangidalan cadacuada iti caadalman, a cas iti maysa a cabayo iti letang, iti casta a dida agtibcol?

14 Cas cadagiti baca a sumalog iti lobong, ti Espiritu ni Jehova pinaginanana ida: iti casta indalanmo ti ilim, tapno aramidem kenca met laeng a nagloriaan a nagan.

15 Tumamdagca manipud langit, ket cumitaca manipud iti pagtaengan ta kinasantom ken gloriam: sadino ti yan ti naregta ken ti naingel nga aramidmo? ti panagiliw ta pusom ken dagita pananngngaasim nalappedanda caniac.

16 Ta sica ti Amami, nupay ni Abraham dina ammo cadacami, ken ni Israel dina mailasin cadacami: sica, O Jehova, sica ti Amami; ti Mannubbot cadacami manipud iti agnanayon isu ti naganmo.

17 O Jehova, apaya aya a pinagbiddutnacami cadagiti daldalanmo, ken pinatangkenmo ti pusomi iti di panagbutenng kenca? Agsublica gapu cadagiti adipenmo, dagiti putputot ti tawidmo.

18 Ti nasantoan nga ilim *isut'* tinagicuana iti bassit a canito: dagiti cabusormi pinayatpayatda ti santuariom.

19 Agbalincami a cas cadagidiay nga uray idi caano dica nagturayan, cas cadagidiay nga uray idi caano saanda a nainagaan iti naganmo.

Ti cararag gapu iti caasi ken badang.

64 O no sica burburakem coma dagiti langlangit, ket umulogca coma, ket dagiti banbantay agpigergerda iti saclangmo,

2 a cas la no ti apuy uramenna ti ruting, *ken* ti apuy mangpaluag cadagiti dandanum; tapno ipacaammom ta naganmo cadagiti cabusormo, tapno amin a nacion agarigengenda ita saclangmo!

3 Idi nga inaramidmo dagiti nacakigkigtot a banag a dicam nauray idi, sica immulogca, dagiti banbantay nagpigergerda iti saclangmo.

4 Ta nanipud idi ugma dagiti tattao saanda a nangeg, saanda met a natimud iti lapayag, uray ti mata di nacakita iti maysa a Dios iti lacsidmo, nga agaramid iti maipaay iti daydiay nga aguray kencuana.

5 Sica sinabetmo daydiay nga agrag-o ken agaramid iti kinalinteg, dagidiay a manglagip kenca cadagiti daldalanmo: adtoy, sica nagungetca, ket dacami nagbasolcami: cadacuada *addacam idi* iti nabayag a tiempo; ¿ket maisalacancamto?

6 Ta dacamin amin nagbalincami a cas maysa a di nadalus, ket amin a kinalintegmi isudat' cas maysa a narugitan a paganganay; ket dacami amin malaylaycami a cas la bulong; ket dagiti kinadangkesmi, cas la iti angin, ipal-idnacami.

7 Ket awan ti umawag iti naganmo, nga agpardas tapno cumpet kenca; ta sica inlemmengmo ta rupam cadacami, ken rinunawnacami iti pannacaaramat ti kinadangkesmi.

8 Ngem ita, O Jehova, sica ti Amami; dacami pilacami, ket sica ti agdamdamili; ket dacami amin aramidnacam ta imam.

9 Dica agunget unay, O Jehova, dica lagipen nga agnanayon ti kinadangkes: adtoy, kitaem, gumawawacami kenca, dacami amin ti ilim.

10 Dagiti nasantoan a ciudadmo nagbalinda a let-ang, ti Sion nagbalin a let-ang, ti Jerusalem maysa a langalang.

11 Ti nasantoan ken naimnas a balaymi, isu nga dagidi ammami nangdaydayawanda kenca, napuuran iti apuy; ket amin a nacaay-ayo a dissomi narnarbada.

12 Medmedamto aya ta bagím a gapu cadagitoy a banag, O Jehova? agtalnacanto aya, ken paladingitennacamto aya unay?

Ti pannacadusa mailayat cadagiti nasukir. Dagiti baro a langlangit ken baro a daga.

65 Mabirucac cadagiti saan a nagsaludsod idi *caniac;* nasaracanac cadagidiay a saan a nagsapul caniac: kinunac, Adtoyac, adtoyac, iti nacion a saan idi a nanagan iti naganco.

2 Inyunnatco ti imac iti amin nga aldaw iti immalsa nga ili, a magna iti dalan a saan a naimbag, a mayannurot cadagiti panunotda met laeng;

3 maysa nga ili a siaagnanayon a manggargari caniac iti rupac, nga agidaton iti uneg dagiti minuyongan, ken agpuur ti incienso iti rabaw dagiti ladrillo;

4 nga agtugawda iti tengnga dagiti tanem, ken agdagúsda cadagiti nalimed a disdisso; a canenda ti lasag ti babuy, ken ti digú dagiti nacarimrimon a banag adda cadagiti alalicamenda;

5 a cunada, Agintecca kenca met laeng, dica dumenna caniac, ta siac nasansantoac ngem sica. Dagitoy isuda ti maysa nga asuc iti agongco, maysa nga apuy a sumged iti amin nga aldaw.

6 Adtoy, naisurat iti sangoanac: diacto agulimec, no di ket manggungunaacto, wen, gungunaacto iti saclotda,

7 dagiti met laeng kinadangkesyo, ken dagiti kinadangkes dagiti ammayo a natiptipon, cuna ni Jehova, a nagpuurda iti incienso iti rabaw dagiti banbantay, ket tinabbaawandac iti tapaw dagiti turturod: gapuna a rucodecto nga umuna ti aramidda iti saclotda.

8 Castoy ti cuna ni Jehova, Cas iti baro nga arac masaracan iti raay *ti bunga ti uvas,* ket ti maysa cunana, Isut' dicay dadaelen, ta maysa a bendicion ti adda kencuana: casta ti aramidecto gapu cadagiti adipenco. tapno diac coma dadaelen ida amin.

9 Ket yegconto ti maysa a putot a rumuar ken ni Jacob, ken rumuar ken ni Juda maysa nga agtawid cadagiti banbantayco; ket ti pinilic isut' tawidennanto, ket dagiti adipenco agtaengdanto idiay.

10 Ket ti Saraon isunto ti maysa a pagyaponan dagiti carnero, ket ti lobong ti Acor maysa a disso a maipaay a pagiddaan dagiti baca, a maipaay iti ilic a nangbiruc caniac.

11 Ngem dacayo a nangidian ken ni Jehova, a nanglipat iti nasantoan a bantayco, a nangsagana iti maysa a lamesaana maipaay ken Gasat, ken mangpunno iti nagampor nga arac ken Signo;

12 Isignocayto iti campilan, ket dacayo agrucnoycayto iti pannacapapatay; agsipud ta idi immayabac, dicay simmungbat; idi nagsaoac, dicay impangag; no di ket inaramidyo daydi nga isut' dakes cadagiti matac, ket piniliyo daydi a diac pagragsacan.

13 Gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, dagiti adipenco mangandanto, ngem dacayo mabisinancayto; adtoy, dagiti adipenco uminumdanto, ngem dacayo mawawancayto; adtoy, dagiti adipenco agrag-odanto, ngem dacayo mabainancayto;

14 adtoy, dagiti adipenco agcantadanto a gapu iti rag-o ti puso, ngem dacayo agpuccawcayto a gapu iti ladingit ti puso, ken agdung-awcayto a gapu iti tuoc ti espiritu.

15 Ket baybay-anyonto ti naganyo a maipaay a maysa a lunod iti pinilic; ket ni Apo Jehova papatayennacanto; ken naganennanto dagiti adipenna iti sabali a nagan:

16 iti casta nga isu a mangbendicion kencuana met laeng iti daga bendicionanto ti bagina met laeng iti Dios ti pudno; ket isu nga agsapata iti daga agsapatanto iti Dios ti pudno; agsipud ta dagiti immununa a riribuc malipatandan, ken agsipud ta isuda aglemmengda cadagiti matac.

17 Ta, adtoy, mamarsuaac cadagiti babbaro a langlangit ken baro a daga; ket dagiti immun-una a banag didanto malagipen, didanto umay iti panunot.

18 Ngem agragsaccayo ken agrag-ocayo iti agnanayon iti daydiay a parsuaec; ta adtoy, a parsuaec ti Jerusalem a maysa a panagrag-o, ken ti umili kencuana a maysa a rag-o.

19 Ket agrag-oacto iti Jerusalem, ken agragsacacto iti ilic; ket dinto mangegen uray caano kencuana ti timec ti sangit ken ti timec ti aganug-og.

20 Manipud iti daydiay a tiempo awanton ti maysa nga ubing dagiti aldaw, uray lacay a tao a di napno cadagiti aldawna; ta ti ubing matayto iti sangagasut a tawen, ket ti managbasol idinto ta agsangagasut a tawen mailunodto.

21 Ket isuda bangonendanto dagiti balbalay, ken agtaengdanto cadacuada; ket agmuladanto cadagiti cauvasan, ket mangandanto ti bungada.

22 Isuda didanto mangbangon, ket ti sabalinto ti agnaed; didanto agmula ket sabalinto ti mangan; ta cas cadagiti aldaw ti maysa a cayo castadanto dagiti aldaw ti ilic, ket dagiti pinilic agragsacdanto iti mabayag iti aramid dagiti imada.

23 Isuda didanto agtrabajo iti ubbaw, didanto agpasngay a maipaay iti didigra: ta isuda ti putot ti binendicionan ni Jehova, ken ti saringitda cadacuada.

24 Ket maaramidto nga, iti sacbay ti ipupuccawda, sumungbatacto; ken iti bayat ti panagsaoda, dengggecto.

25 Ti lobo ken ti cordero aglanglangdanto nga agarab, ket ti leon manganto iti garami a cas iti baca; ket ti tapoc isunto ti canen ti uleg. Didanto mangranggas, didanto met mangdadael iti amin a nasantoan a bantayco, cuna ni Jehova.

Dagiti panangocom ni Jehova, ken idadackel ti Sion.

66 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti langit isu ti tronoc, ket ti daga isu ti pagbatayan dagiti sacac: ania a kita ti balay ti bangonenyonto a maipaay caniac? ken anianto a lugar ti paginanaac?

2 Ta amin dagitoy a banag inaramid ti imac, ket *casta* ti yaay amin dagitoy a banag, cuna ni Jehova: ngem itoy a tao kitaecto, kencuana met laeng nga isut' napanglaw ken napagbabawi nga espiritu, ken daydiay nga agkintayeg iti saoc.

3 Daydiay a namatáy iti maysa a baca isut' cas la iti namatáy iti maysa a tao; daydiay a mangidaton iti maysa a cordero, cas la iti mangbungtol iti tengnged ti aso; daydiay nga agidaton iti daton, *cas la iti agidaton* ti dara ti babuy; daydiay nga agpuur iti incienso, cas la iti mangbendicion iti maysa a ladawan. Wen, isuda pinilida dagiti daldalanda met laeng, ket ti cararuada agragsac cadagiti kinarimonda:

4 Siac met piliecto ti mangallilaw cadacuada ken yegconto cadacuada ti butengda; agsipud ta idi immayabac, awan ti simmungbat; idi nagsaoac, dida impangag; no di ket inaramidda daydi nga isut' dakes cadagiti matác, ken pinilida ti saan a macaparagsac caniac.

5 Denggenyo ti sao ni Jehova, dacayo nga agkintayeg iti saona: Dagiti cacabsatyo a gumura cadacayo, nga ipurruac cadacayo gapu iti naganco, kinunada idi, Maglorificar coma ni Jehova, tapno makitatay coma ti rag-oyo: ngem isuda ti mabainanto.

6 Maysa a timec ti gulogulo nga aggapu iti ciudad, maysa a timec nga aggapu iti templo, maysa a timec ni Jehova a mangted ti supapac cadagiti cabusorna.

7 Iti sacbay ti panagpasicalna, isu nagpasngay; iti sacbay ti yaay ti tuocna, isu nangipasngay iti anac a lalaki.

8 Asino ti nacangeg iti casta a banag? asino ti nacakita cadagiti cacasta a banag? Maipasngayto aya ti maysa a daga iti maymaysa nga aldaw? maipasngayto aya ti maysa a nacion iti mammaminsan? ta apaman a ti Sion nagpasical, isu impasngayna dagiti annacna.

9 Yegconto aya ti panagpasngay, ket diacto agpapasngay? cuna ni Jehova: siac nga agpapasngay punitacto aya *ti aanacan?* cuna ti Diosmo.

10 Makirag-ocayo iti Jerusalem, ket agragsaccayo iti maipaay kencuana, dacayo amin nga agayat kencuana: Makirag-ocayo kencuana a gapu iti rag-o, dacay amin nga agdung-aw ti maipapan kencuana;

11 tapno mabalinyo coma a susupen ken mabsogcayo cadagiti suso ti panangliwliwana: tapno mabalinyo coma a gatasen, ken agrag-ocayo iti kinawadwad ti dayagna.

12 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, isacnapconto ti talna kencuana a cas iti carayan, ken ti dayag dagiti nacion a cas iti aglablabiang nga ayus: ket dacayo sumusopcayto *kencuana;* maubbacayto iti rabaw ti bacrang, ken marayawcayto iti rabaw dagiti tumeng.

13 Cas iti maysa a liwliwaen ni inána, castanto ti papangliwliwac cadacayo; ket maliwliwacayto idiay Jerusalem.

14 Ket dacayo *isut'* makitayonto, ket ta pusoyo agragsacto, ken dagita tultulangyo rumusingdanto a cas iti root a naganus: ket ti ima ni Jehova maammoanto a maipaay cadagiti adipenna; ket isu addaanto iti pungtot a maibusor cadagiti cabusorna.

15 Ta, adtoy, ni Jehova umayto a siapuy, ket dagiti lugluganna cacasdanto la alawig; tapno supapacanna ti pungtotna a sirurungsot, ken ti panangtubngarna a buyogen ti dardarang ti apuy.

16 Ta iti apuy ti panangtungpalto ni Jehova iti panangocom, ken iti campilan

na, iti rabaw ti amin a lasag; ket ti papatáyen ni Jehova adudanto.

17 Dagiti agsantificar cadacuada met laenḡ ken aggugor *a mapan* cadagiti minuyonḡan, iti licudan ti maysa a tenḡnḡa, a manḡan ti lasag ti babuy, ken ti kinarimon, ken ti marabutit, isuda sanḡsanḡcacanunonḡdanto nḡa umay iti maysa a panunḡpalan, cuna ni Jehova.

18 Ta *ammoc* dagiti aramidda ken dagiti panunotda: *ti tiempo* umay, tapno urnonḡec amin a nacion ken pagsasao; ket umaydanto, ken makitadanto ti dayagco.

19 Ket manḡisaadacto iti pagilasinan iti tenḡnḡada, ket ibaonconto dagidiay a macatalaw cadacuada cadagiti nacion, aginḡga iti Tarsis, iti Pul, ken iti Lud, nḡa agibiat iti ba-i aginḡga iti Tubal ken iti Javan, cadagiti purpuro nḡa adayu, a di nacanḡeg idi iti damagco, dida nakita idi ti dayagco; ket ipacdaardanto ti dayagco iti tenḡnḡa dagiti nacion.

20 Isuda yegdanto amin dagiti cacabsatyo nḡa igapu iti tenḡnḡa dagiti amin a nacion a maipaay a maysa a daton ken ni Jehova, iti rabaw dagiti cabcabayo, ken cadagiti luglugan, ken cadagiti dúyan, ken iti rabaw dagiti mulmulo ken iti rabaw dagiti dromedario, aginḡga iti bantayco a nasantoan a Jerusalem, cuna ni Jehova, a cas iti pananḡyeg dagiti annac ti Israel iti datonda iti nasin-aw nḡa alicamen iti uneg ti balay ni Jehova.

21 Ket cadagidiay met manḡalaacto ti agpaay a sacerdote *ken* ti agpaay a Levitas, cuna ni Jehova.

22 Ta cas cadagiti babbaro a lanḡlanḡit ken baro a daga, nḡa aramidecto, agtaenḡdanto iti saclanḡco, cuna ni Jehova, castanto ti panagtaenḡ dagiti putotyo ken naganyo.

23 Ket maaramidto, a manipud iti maysa a kellep aginḡga iti sabali, ket manipud iti maysa nḡa aldaw a panaginaná aginḡga iti sabali, amin a lasag umayto agcararag iti sanḡoanac, cuna ni Jehova.

24 Ket isuda rumuardanto, ket cumitadanto cadagiti banḡcay a natay dagiti tattao a naglabsinḡ idi a maicaniwas caniac; ta ti iggesda dinto matay, uray ti apuyda dinto maiddep; ket isudanto ti maysa a macarurud cadagiti amin a lasag.

TI LIBRO NI

JEREMIAS.

Pacaawisan ken dagiti immuna a sirmata daytoy mammadto.

1 Dagiti sao ni Jeremías, anac ni Helcías, dagiti sacerdote nga adda idi idiay Anatot iti daga ti Benjamin:

2 a kencuana dimteng ti sao ni Jehova cadagiti aldaw ni Josías, anac ni Amon, ari ti Juda, idi tawen a macaisangapulo ket tallo a panagturayna.

3 Casta met a dimteng cadagiti aldaw ni Joacim, anac ni Josías, ari ti Juda, agingganat' camaudianan ti tawen a macaisangapulo ket maysa ni Sedequías, anac ni Josías, ari ti Juda, agtungpal idi pannacacayaw ti Jerusalem idi bulan a maicalima.

4 Dimteng ngarud ti sao ni Jehova caniac, a kinunana,

5 Casacbayan ti panangbukelco kenca iti tian nabigbigancan, ket idi casangoanan ti pannacaipasngaymo sinantificarca; tinudinganca a mammadto cadagiti nacion.

6 Iti casta siac kinunac, ¡O, Apo Jehova! Adtoy, saanco nga ammo ti agsao; ta ubingac.

7 Ngem kinuna caniac ni Jehova, Saanmo a saoen, Siac ubingac; ta amin cadagiti pangibaonacto kenca incanto, ket saritaemto amin nga ibilinconto kenca.

8 Saanca nga agbutengi iti saclang dagidiay; ta addaac kenca tapno isalacanca, cuna ni Jehova.

9 Idin intayag ni Jehova iti imana ket sinagidna ti ngiwatco; ket sinao caniac ni Jehova: Adtoy, incabilco dagiti saoc dita ngiwatmo:

10 Kitaem, ta insaadca iti daytoy nga aldaw cadagiti nacion ken cadagiti pagarian, a mangparut ken mangrebba a mangdadael ken mangparmec, a mangbangon ken mangimula.

11 Maysa pay, ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana, Ania ti makitam, Jeremías? Ket kinunac, Siac makitac ti maysa a sanga ti almendro.

12 Idin sinao caniac ni Jehova, Nakitam a nalaing: ta siac salucagac toy saoc tapno aramidec.

13 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova ti maicadua a daras, a kinunana, Ania ti makitam? Ket kinunac, Siac makitac ti maysa a caldero a bumurburec; ket iti rupana aggapu iti amianan.

14 Idin kinuna caniac ni Jehova, Aggapu iti amianan agsacnapto ti dakes cadagiti isu-amin nga agnaed iti daga.

15 Ta adtoy, mangayabacto cadagiti isu-amin a familia dagiti pagarian ti amianan, cuna ni Jehova; ket umaydanto, ket maysamaysa icabilnanto ti tronona iti pagsercan cadagiti ruangan ti Jerusalem, ken mangalicubcubto ti sidiran cadagiti bacudna nga aglicmut, ken maalicubcubto iti isu-amin nga ili ti Juda.

16 Ket no maipapan iti isu-amin a kinadakesda ibatadconto iti panangocomco cadacuada, agtaud ta naglicudda caniac, ken nangidatonda ti incienso cadagiti didios a sabali, ken nagcararagda cadagiti aramid dagiti imada met laeng.

17 Sica ngarud baricsam ti lomlomom, ket tumacderca, ket isaom cadacuada iti isu-amin nga ibilinco kenca: saanca nga agcullayaw cadacuada, di la ket ta pagamakenca iti saclangda.

18 Ta adtoy, a mangipasdec kenca iti daytoy nga aldaw a *cas la* ciudad a nasariked kedan, ken *cas la* adigi a landoc, ken *cas la* bacud a gambang a maibusor iti isu-amin a daga, a maibusor cadagiti ari ti Juda, a maibusor cadagiti principena, a maibusor cadagiti sacerdotena, ken maibusor cadagiti tattao iti daga.

19 Ket makibacaldanto kenca; ngem saandacanto nga atiwen; ta siac addaac kenca, cuna ni Jehova, tapno isalacanca.

Ni Jeremías maibaon idiay Jerusalem a mamagbabawi kencuana gapu iti kinasukirna.

2 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

2 Inca, ket ipuccawmo cadagiti lapayag ti Jerusalem, a cunam, Castoy ti cunana ni Jehova, Malagipca gapu iti kinaimbag ti kinaubingmo, ket gapu iti ayat ti pannakicallaysam; no casano a simmurotca iti licudac idiay tay-ac iti daga a saan a namulaan.

3 Nasantoan *idi* ti Israel ken Jehova, dagiti damo a bunga ti yaaduna: amin dagiti immalun-un kencuana macabasoldanto; iti dakes dumtengto cadacuada, cuna ni Jehova.

4 Denggenyo ti sao ni Jehova, O balay ni Jacob, ken isu-amin a familia iti balay ni Israel:

5 Castoy ti sinao ni Jehova, Ania a kinadakes ti nasaracanda caniac dagiti ammayo a simmiasida caniac, ket sinurotda ti kinaubbaw, ket nagbalinda nga ubbaw?

6 Ket saanda met a nagsao, Sadino ti yan ni Jehova nga inaonnacami iti daga ti Egipto, a nangidalan cadacami iti tay-ac, iti maysa a daga dagiti langalang ken bitbito, iti maysa a daga a namaga ken ti aniniwan ni patay, iti daga a saan a nagnaan, ken awan ti nagnaed a tao.

7 Ket inserrecnacayo iti daga a nabacnang, tapno canenyo ti bungana ken imbagna; ngem idi simreccayo, tinulawanyo ti dagac, ket inaramidyo ti tawidco a kinarimon.

8 Dagiti sacerdote saanda a nagsao, Sadino ti yan ni Jehova? Ket dagiti agicut ti linteg saandac a binigbig: ket casta met dagiti agturay simmalungasingda a maibusor caniac; ket dagiti mammadto nagpadtoda gapu ken Baal, ket sinurotda iti awan malac-am.

9 Anansata, makisusicacto pay cadacayo, cuna ni Jehova, ket cadagiti annac dagiti annacyo makisusicacto.

10 Ta incayo cadagiti purpuro idiay Quittim, ket kitaenyo; ket ibaonyo idiay Cedar, ket otobenyo a sireregta, ket imutectecanyo no adda idi ti castoy a banag.

11 Adda maysa a nacion a binalbaliwanna dagiti didiosna, idinto nga isuda saanda a didios? Ngem ti ilic insucatna ti dayagda iti awan malac-amanna.

12 Masdaawcayo, O dacayo langlangit, iti daytoy, ket agamaccayo iti napalalo unay, agladingitcayo iti nasaem, cuna ni Jehova.

13 Ta dua a kinadakes ti inaramid ti ilic: binaybay-andac nga ubbog dagiti danum a sibibiag, ket nagcalida ti bubon nga agservi cadacuada, bubon a narengngat a saan a maidulin ti danum.

14 ¿Ni Israel aya maysa nga adipen? maysa a nayanac *a tagabu?* apavapay a nagbalin a samsam.

15 Dagiti urbon dagiti leon nagugada kencuana ken nagpuccawda; ket pinagbalinda ti dagana a langalang: nauram dagiti ciudadna, awan ti agnaed cadacuada.

16 Castamet dagiti annac ti Memfis ken Tafnes binoongda ti toctoc ti olom.

17 ¿Saan a naaramid kenca daytoy, ta binaybay-am ni Jehova a Diosmo, idi iturturongnaca iti dalan?

18 Ita ngarud, ania ti bibiangmo iti dalan a mapan idiay Egipto, ta uminumca dagiti danum ti Nilo? wenno ania ti bibiangmo iti dalan ti Asiria, tapno uminumca ti danum ti Carayan?

19 Ta kinadakesmo met laeng dusaennacanto, ket dagiti panaglicudmo tutuokennacanto: ammom ngarud ket makitamon a nagdakes ken nagpait ti pananngbaybay-am ken Jehova a Diosmo, ken iti caawan ti butengmo caniac, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot.

20 Ta nanipud ugma dinadaelco ti sangolmo, ket sinatsatco dagiti reppetmo; ket kinunam, Saanacto nga agservi; ta nagrucbabam iti rabaw ti tumunggal bantay a nangato ken siroc ti tumunggal cayo a narucbus a nagbalangcantisca.

21 Nupay casta immulaanca a natan-oc nga uvas, pasig a naimbag a bukel: casano ngarud ti panagbalinmo a dimmakes a sangsanga ti uvas a sangsangaili caniac.

22 Ta uray agbuggoca iti tinoro, ket aramatem ti adu a sabon, ti kinadakesmo adda pay laeng a naimaldit iti saclangco, cuna ni Apo Jehova.

23 Casano ti pannacabalinmo nga agsao, Saanac a natulawan, caanoman saanac a simmurot cada Baal? kitaem dagiti tugotmo iti lobong, imatangam ti inaramidmo: camelloca a nasiglat nga adda a magmagna cadagiti daldalanna;

24 maysa nga asno a naatap a mairuam iti let-ang, nga agangot iti angin iti calicagumna; iti inna pannacasarac asino ngata ti macatiped kencuana? amin dagiti agsapulto kencuana saandanto a mabannog; masaracandanto iti bulanna.

25 Tipdem ta sacam iti *pannagnana* nga

awan zapatosna, ken dayta carabucobmo iti waw. Nĝem kinunam, Awan capapayanna; saan, ta inayatco dagiti ganganaet ket isudanto ti surotac.

26 Cas iti pannacabain ti mannanacaw no matumpunĝan, castamet ti pannacabain ti balay ti Israel; isuda, dagiti ar-arida, piprincipeda, sasacerdoteda, ken dagiti mammadtoda;

27 nĝa agcuna iti cayo, Iti amac sica; ket iti bato, Sica ti namutot caniac: ta insanĝoda caniac ti bucotda, a saan nĝa iti rupada; nĝem iti pacatuocanda cunaendanto, Bumanĝonca, ket isalacannacami.

28 Ket sadino ti yanda dagiti didiosmo a binanĝommo a maipaay kenca? Bumanĝonda coma, ta barenĝ no mabalindaca nĝa isalacan iti pacatutuocam: ta no casano ti bilanĝ dagiti ilim, O Juda, castamet ti bilanĝ dagiti didiosmo.

29 Apayapay a makisuppiatca caniac? dacayo amin sinalunĝasinĝdac, cuna ni Jehova.

30 Awan capapayan ti panangĝdusac cadagiti annacyo; saanda nĝa inawat ti panangĝtubnĝar, ti igamyo met laenĝ inalun-unna dagiti mammadtoyo a cas maysa a leon a naranĝgas.

31 O caputotan, makitayo ti sao ni Jehova. ¿Caslaac aya maysa a let-anĝ iti Israel? ¿wenno maysa a daga ti nacaro a sipnĝet? Apayapay a sinao ti ilic, Nawayaancami, uray caanoman saancamto nĝa umay kencan?

32 Malipatan nĝata ti maysa a balasanĝ dagiti arcosna, wenno ti maysa a novia ti cawesna? Nĝem ti ilic naglipat caniac cadagiti di mabilanĝ nĝa aldaw.

33 ¡Amanĝan ti panagpilimon ti dalanmo tapno masaracam ti ayat! Iti casta uray pay cadagiti babbai a dakes insurom dagiti cadawyanmo.

34 Castamet cadagita cawesmo masaracan ti dara dagiti cararua dagiti nasinĝpet a napanĝlaw: Saanmo ida a natumpunĝan iti panagaramid ti sercan; no di ket gapu amin cadagitoy.

35 Nĝem cunam, Siac awan basolco; awan duadua a ti punĝtotna napunas caniac. Adtoy, a manĝocomacto kenca, ta cunam, Saanac a nagbasol.

36 Ania la unay ti pagalla-allaam a mamalbaliw cadagiti dalanmo? Maibaincanto met gapu iti Egipto a cas iti pannacabainmo idi iti Asiria.

37 Castamet rumuarcanto idiay, a siballolonĝ dagita imam iti olom: ta ni Jehova dina inawit dagiti pagtalcam, ket saancanto a rumanĝ-ay a maicuyog cadacuada.

Dagiti panaganus ni Jehova iti ili. Ti cababalin ti Juda dacdackes nĝem ti Israel. Ti Israel mapagbabawi.

3 Cunada, No ti maysa a lalaki pagtalawenna ni asawana, ket isu sumina kencuana, ket agbalin nĝa *asawa* ti sabali a lalaki, isu aya agsublinto manen kencunana? saan aya a dayta a daga matulawanto ti dackel? Nĝem sica nagbalanĝcantisca iti adu a caayanayat; nupay casta agsublica manen caniac, cuna ni Jehova.

2 Itanĝadmo dagita matam cadagiti nalucasan a canĝato, ket kitaem; sadino ti saanmo a nakicaiddaan? Iti arpad dagiti daldalan nagururayca cadacuada, cas maysa a taga Arabia iti let-anĝ; ket tinulawam ti daga iti pannakicamalalam ken iti kinadanĝkesmo.

3 Isut' gapuna dagiti arbis naipaidamda, ket awan ti maud-udi a tudo; nupay casta adda idi muginĝmo ti balanĝcantis, sica naglictadca a mabainan.

4 ¿Manipud ita a tiempo saancanto aya nĝa umawag caniac, Amac, sica ti manĝidalan iti kinaubinĝco?

5 Itaginayonnanto aya *ti punĝtotna* iti awan inĝgana? ¿isut' idulinna aya aginĝga panunĝpalan? Adtoy, nag-aoca ken nagaramidca cadagiti dakes a banag, ket inaramidmo ti pagayatam.

6 Maysa pay ni Jehova kinunana caniac cadagiti aldaw ni Josías nĝa ari, ¿Nakitam dayta inaramid ti managlicud nĝa Israel? isut' simmanĝ-at iti rabaw ti tunĝgal nanĝato a bantay ken iti siroc ti tunĝgal nalanĝto a cayo, ket idiay nagbalanĝcantis.

7 Ket kinunac calpasan ti panangaramidna cadagitoy amin a banag, Isu agsublinto caniac; nĝem isu saan a nagsubli: ket ni nagulib a cabsatna a babai a Juda isut' nakitana.

8 Ket siac nakitac, idi, a gapu iti daytoy met laenĝ a panĝgep ni managlicud nĝa Israel nagaramid ti pannakicamalala, isut' insinac, ket iniccac ti surat ti panagsina ti agasawa, nupay casta ni nagulib a Juda a cabsatna a babai saan a nagbutenĝ; no di ket napan met ket nagbalanĝcantis.

9 Ket naaramid gapu iti calaca ti pannakicamalalana, a ti daga natulawan,

ket isu nakicamalala cadagiti bato ken cadagiti cayo.

10 Ket nupay casta gapu amin daytoy ni nagulib a cabsatna a babai a Juda saan a nagsubli caniac iti amin a pusona, no di ket naginsusubli, cuna ni Jehova.

11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Ni managlicud nga Israel nagparang a nalinlinteg ngem ni nagulib a Juda.

12 Inca, ket iwarragawagmo dagitoy a sao iti agpaamianan, ket cunam, Agsublica, sica managlicud nga Israel, cuna ni Jehova; saanacto a cumita a sipupungtot kenca; ta siac manangngaasiac, cuna ni Apo Jehova, diacto ituloy *ti pungtotco* iti agnanayon.

13 Bigbigem laeng ti kinadakesmo, a simmalungasingca a maibusor ken Jehova a Diosmo, ken pinangiwarismo cadagiti dalanmo cadagiti gangannaet iti sirec ti tunggal nalangto a cayo, ket dica tinungpal ti timecco, cuna ni Jehova.

14 Agsublicayo, O managlicud nga annac, cuna ni Jehova; ta siac asawaac a lalaki cadacayo: ket mangalaac cadacayo ti maysa iti maysa a ciudad, dua iti maysa a familia, ket ipancayto idiay Sion.

15 Ket iccancayto cadagiti agpaspastor cas mainugot iti pusoc, isuda a mangtaraonto cadacayo iti pannacaammo ken pannacaawat.

16 Ket maaramidto, intono umaducayo ken manayonancay iti daga, cadagita nga aldaw, cuna ni Apo Jehova, saandanton a cunaen, Ti lacasa ti tulag ni Jehova; ket dinto met umay iti isip; ket isut' didanto met malagip; ket isut' didanto ricnaen ti caawanna; ket isut' saanto metten a maaramid.

17 Iti dayta a tiempo naganandanto ti Jerusalem ti trono ni Jehova; ket amin dagiti nacion maurnongdanto kencuana, iti nagan ni Jehova, iti Jerusalem: ket saandanto metten a magna iti mainugot ti kinabangad ti dakes a pusoda.

18 Cadagita nga aldaw ti balay ti Juda magnanto a maicuyog iti balay ti Israel, ket rumuardanto nga agcuyog iti daga ti amiaman a mapan iti daga nga intedco a tawid cadagiti ammayo.

19 Ngem kinunac, ¡Amangan ti pananginicabilconto kenca iti nagtengngaan dagiti annac, ken iccanca ti maysa a macaayayo a daga, maysa a naimnas a tawid dagiti buyot dagiti nacion! ket kinunac, Dacayo awagandacto, Amac, ket saancayto a sumina iti isusurotyo caniac.

20 Pudno a cas ti maysa nga asawa a babai sumina a sigugulib iti asawana, casta ti panagaramidyo a sigugulib caniac, O balay ti Israel, cuna ni Jehova.

21 Maysa a timec mangngegan iti rabaw dagiti nalucasan a cangato, ti sangsangit *ken* panagdawdawat dagiti annac ti Israel; agsipud ta pinakilloda ti dalanda, linipatanda ni Jehova a Diosda.

22 Agsublicayo, dacayo managlicud nga annac, agasacto ti kinamaglicudyo.

Adtoy, umaycam kenca; ta sica ni Jehova a Diosmi.

23 Pudno nga awan capapayanna *ti badang a sinapsapul* manipud cadagiti turturod, ti gulogulo cadagiti banbantay: pudno nga adda ken Jehova a Diostayo ti pacaisalacanan ti Israel.

24 Ngem ti nacababain a banag linamutna ti aramid dagidi ammatayo manipud iti kinaubingtayo, dagiti arbanda ken dagiti pangenda, dagiti annacda a lallaki ken babbai.

25 Agiddatayo iti baintayo, ket ti pannacariribuctayo abbongandatay coma; ta nagbasoltayo a maicaniwas ken Jehova a Diostayo, datayo ken dagiti ammatayo, manipud iti kinaubingtayo agingga met laeng iti daytoy nga aldaw; ket saantay a tinungpal ti timec ni Jehova a Diostayo.

Ti pannacaserrec ti Juda maipadto, ken ti un-unnoy kencuana.

4 No agsublicanto, O Israel cuna ni Jehova, no agsublicanto caniac, ken no ibellengmo dagiti kinarimonmo iti imatangco; saancanto a mapaalis;

2 ket isapatamto, Yantangay ni Jehova agbiag, iti kinapudno, iti kinajusticia, ken iti kinalinteg; ket dagiti nacion mabendicionanda kencuana, ket kencuana aggloriadanto.

3 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti lallaki ti Juda ken ti Jerusalem, Burakenyo ti talon a binaybay-anyo, ket dicay agmula iti nagbaetan dagiti siit.

4 Agcugitcayo ken Jehova, ket iccatenyo ti makinrabaw a cudil ti pusoyo, dacayo lallaki ti Juda ken agnaed ti Jerusalem; di la ket ta ti pungtotco rumuar a cas apuy, ket aguram nga awan ti macaiddep kencuana, gapu iti cadakes dagiti gapuananyo.

5 Ipalawagyo idiay Juda, ken iwarragawagyo idiay Jerusalem; ket cunaenyo, Puyotenyo ti tanĝguyob iti daga: ipuccawyo, ket cunayo, Aguornonĝcayo, ket intayon cadagiti nasariked kedan a ciudad.

6 Manĝipasdeccayo ti maysa a bandera iti agturonĝ idiay Sion: agtalawcayo a lumisi, dicay agtactac; ta iyegconto ti dakes manipud iti amianan, ken maysa a dackel a rebbec.

7 Maysa a leon simmanĝ-at manipud iti cabakiranna, ken maysa a manĝdadael cadagiti nacion; isu adda iti dalanna, rimmuar iti lugarna, tapno aramidenna ti dagam a lanĝalanĝ, tapno dagiti ciudadmo maracracda, nĝa awan ti agnaed.

8 Agtaud itoy agbarikescayo iti nakersanĝ a lupot, agunnoycayo ken agdunĝawcayo; ta ti narunĝsot a punĝtot ni Jehova saan a simmina cadatayo.

9 Ket maaramidto iti dayta nĝa aldaw, cuna ni Jehova, a ti puso ti ari mapucawto, ken ti puso dagiti principe; ken dagiti sacerdote mapasdaawandanto, ket dagiti mammadto agseddaawdanto.

10 Sa kinunac, ¡O, Apo Jehova! pudno nĝa inallilawmo daytoy nĝa ili ken ti Jerusalem, a kinunam, Addanto talnayo; idinto a ti campilan abutenna ti biag.

11 Iti dayta a tiempo maisaonto iti daytoy nĝa ili ken iti Jerusalem, Maysa a napudot nĝa anĝin manipud cadagiti nalucasan a canĝato iti let-anĝ nĝa agturonĝ iti anac a babai ti ilic, saan nĝa agsariwagwag, wenno manĝdalus;

12 maysa a napno nĝa anĝin nĝa aggapu cadagitoy umayto caniac: ita iyebcasconto met ti pananĝocom a maibusor cadacuada.

13 Adtoy, isu sumanĝ-atto a cas cadagiti ulep, ket dagiti lugluganna *isudantot'* cas ti alipugpug; dagiti cabayona naparpartacda nĝem dagiti aguila. ¡Asitayo pay! ta narbectayo.

14 O Jerusalem, dalusam ti pusom iti kinadakes, tapno maisalacanca. Casano ti cabayag ti panagtaenĝda iti unegmo dagiti dakes a panunotmo?

15 Ta maysa a timec ipalawagna manipud iti Dan, ket iwarragawagna ti dakes manipud cadagiti turod ti Efraim.

16 Saritaenyo cadagiti nacion; adtoy, iwarragawagyo a maicaniwas iti Jerusalem, a dagiti agbanbantay umayda manipud iti adayu a daga, ket ipuccawda ti timecda a maibusor cadagiti ciudad ti Juda.

17 Cas cadagiti agbanbantay iti talon isudat' maibusor kencuana iti aglicmut, agsipud ta isu nagsukir a maicaniwas caniac, cuna ni Jehova.

18 Ti dalanmo ken dagiti gapuanam nacagun-odda dagitoy a banag kenca; daytoy ti kinadakesmo; ta isut' napait, ta isut' umabut dita pusom.

19 ¡Ti tuocco, ti tuocco! siac masakitanac itoy pusoc; ti pusoc saan nĝa agtalna caniac; diac macaulimec; agsipud ta nanĝnĝegmo, O cararuac, ti uni ti tanĝguyob, ti buac ti gubat.

20 Pannacarbec ken pannacarbec ti maiririaw; ta ti isu-amin a daga nalanĝalanĝ: pettat a nadadael dagiti toldac, *ken* dagiti benĝbenĝco iti maysa a canito.

21 Casano ti cabayag a makitac ti bandera ken denĝgen ti uni ti tanĝguyob?

22 Ta ti ilic maag, saandac nĝa amammo; isudat' nanenĝnenĝ nĝa annac, ket awan ti pannacaawatda; masiribda nĝa agaramid ti dakes, nĝem ti panagaramid ti naimbag awan ti pannacaammoda.

23 Kinitac ti lubonĝ, ket adtoy, isut' lanĝalanĝ ken onĝnĝaonĝ; ken dagiti lanĝlanĝit, ket awan idi ti silawda.

24 Kinitac dagiti banbantay, ket, adtoy, nagkintayegda, ket amin dagiti turturod naggarawda nĝa agsublisubli.

25 Kimmitaac, ket, adtoy, awan idi ti tao, ket dagiti amin a tumatayab ti lanĝlanĝit nagtalawda.

26 Kimmitaac, ket, adtoy, ti nabunĝa a talon isut' let-anĝ, ket amin dagiti ciudadna narbada iti imatanĝ ni Jehova, *ken* iti sanĝoanan ti narunĝsot a punĝtotna.

27 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Ti amin a daga lanĝalanĝto; nupay casta diacto aramiden ti naananay a panunĝpalan.

28 Agsipud iti daytoy ti daga agladinĝitto, ken dagiti lanĝlanĝit iti nĝato agnĝisitdanto; agsipud ta isut' sinaoc, isut' pinanĝgepco, ket saanac a nagbabawi, ket diacto met agtuckiad.

29 Tunĝgal ciudad agtalaw gapu iti daranudor dagiti lallaki a nagcabayo ken lallaki nĝa agpanpana; mapanda cadagiti cabakiran, ken umulida iti rabaw dagiti batbato: tunĝgal ciudad mapagtalawan, ket awan ti tao nĝa agnaed idiay.

30 Ket sica, no maaramidca a lanĝalanĝ, anianto ti aramidem? Uray pay agcawesca iti escarlata, uray pay agarcosca cadagiti ararcos a balitoc, uray pay padackelem dagiti matam iti pinta, awan capapayan ti

panangĝpapintasmo dita bagím met laenĝ; dagiti caayanayatmo uyawendaca, isuda sapulenda ti biagmo.

31 Ta nangĝnĝegco ti maysa a timec a cas maysa a babai nĝa agpasical, ti tuoc cas ti dayta *babai* mangĝipasnĝay ti anacna nĝa inauna, ti timec ti anac a babai ti Sion, nĝa agnĝoynĝoy-a, nĝa iyucradna dagiti imana, *a cunana,* ¡Asiac pay ita! ta ti cararuac matalimudaw iti sangoanan dagiti agpapatay.

Ti Jerusalem dina icancanon ti ccadda ti Dios. Ti pannacarbec ti Jerusalem asidegen. Ti basol ti Juda.

5 Agtaraycayo nĝa agsublisubli cadagiti lanlansangan ti Jerusalem, ket kitaenyo ita, ket ammoenyo, ket sapulenyo cadagiti nalawa a luglugarna, no macasaraccay ti maysa a tao, no adda asinoman nĝa agaramid a sililinteg, nĝa agsapul ti kinapudno; ket isuntot' pacawanec.

2 Ket nupay no cunada, Yantangay ni Jehova agbiag; pudno nĝa agsapsapatada a siuulbud.

3 O Jehova, saan aya a dagita ma'am cumitada iti kinapudno? sica sinaplitmo ida, nĝem saanda a nasakitan; rinunotmo ida, nĝem dida kinayat ti immawat ti panangĝanawa; inaramidda dagiti rupada a natangĝtangĝken nĝem ti maysa a bato; dida kinayat ti nagsubli.

4 Sa kinunac, Pudno a dagitoy napangĝlawda; isudat' maag; ta dida ammo ti dalan ni Jehova, wenno ti linteg ti Diosda:

5 dumtengĝacto cadagiti natan-oc a tattao, ket agsaoacto cadacuada; ta isuda ammoda ti dalan ni Jehova, ken ti kinajusticia ti Diosda. Nĝem dagitoy a nagcaycaysa binungĝtolda ti sangol, ken pinugsatda dagiti singĝdan.

6 Isut' gapuna a maysa a leon aggapu iti bakir papatayennanto ida, maysa a lobo dagiti rabii pucawennanto ida, maysa a leopardo bantayannanto a maibusor cadagiti ciudadda, isu-amin a rumuar idiay mapisangĝpisangĝto; agsipud ta dagiti salungĝasingĝda adu, *ket* ti kinamaglicudda nanayonan.

7 Casano ti panangĝpacawanco kenca? Dagiti annacmo pinanawandac, ket nagsapatada gapu cadacuada a saan a dios. Idi pinacanco ida aginĝgat' nabsugda, nakicamalalada, ket nagcaycaysada a sipapangĝen iti balbalay dagiti balangĝcantis.

8 Casda la cadagiti napacan a cabcabayo a napalubosan; tunĝgal maysa inaringĝinganna ti asawa a babai ti caarrubana.

9 Saanacto aya a sumarungĝcar gapu cadagitoy a banag? cuna ni Jehova; ket saan aya a bumales ti cararuac iti maysa a nacion a cas daytoy?

10 Umulicayo iti rabaw dagiti bacudna, ket dadaelenyo; nĝem dicay aramiden ti naananay a panungĝpalan: iccatenyo dagiti sangĝada; ta saan a cucua ida ni Jehova.

11 Ta ti balay ti Israel ken ti balay ti Juda nagaramidda a sigugulib unay a maicaniwas caniac, cuna ni Jehova.

12 Inlibacda ni Jehova, ket kinunada, Saan nĝa isu; awanto met ti dakes nĝa umay cadatayo; ket ditayto met macakita ti campilan wenno bisin:

13 ket dagiti mammadto agbalindanto nĝa angĝin, ket ti sao awan cadacuada: castoy ti maaramidto cadacuada.

14 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, Agsipud ta saoenyo daytoy a sao, adtoy, aramidecto nĝa apuy dagiti saoc iti nĝiwatmo, ket daytoy nĝa ili cayo, ket lamutennanto ida.

15 Adtoy, iyegconto ti maysa a nacion cadacayo manipud iti adayu, O balay ti Israel, cuna ni Jehova: isut' maysa a nabileg a nacion, isut' maysa a daan a nacion, maysa a nacion a ti pagsasaona dica ammo, ket dica met maawatan ti saoenda.

16 Ti tagubanda isut' maysa a tanem a silulucat, isuda amin nabilegda a lallaki.

17 Ket canendanto ti apitmo, ken ti tinapaymo, *a* canen coma dagiti annacmo a lallaki ken babbai; canendanto dagiti pangĝenmo ken arbanmo; canendanto dagiti unasmo ken dagiti higosmo; rebbaendanto dagiti nasarikedkedan a ciudadmo, isuda a pagcammatalcam, a maaramat ti campilan.

18 Nĝem uray pay cadagita nĝa aldaw, cuna ni Jehova, diacto aramiden ti naananay a panungĝpalan cadacayo.

19 Ket maaramidto, no cunaenyonto, Apayapay nĝa inaramid ni Jehova a Diostayo amin dagitoy a banag cadatayo? iti casta cunaenyonto cadacuada, Cas ti panangĝpanawyo caniac, ket nagservicayo cadagiti didios a gangannaet ti dagayo,

casta ti panagserviyonto cadagiti ganganaet iti daga a saanyo a cucua.

20 Ipalawagyo daytoy iti balay ni Jacob, ket isut' iwarragawagyo idiay Juda a cunaenyo,

21 Denggenyo ita daytoy, O maag nga ili, ken awan ti pannacaawatna; nga adda matana, ngem saan a macakita; nga adda lapayagna, ngem di macangeg;

22 ¿Saancay nga agbuteng caniac? cuna ni Jehova: saancay nga agpigerger iti sangoanac, a mangicabil ti darat a beddeng ti baybay, ti agnanayon a bilin, nga isuntot' saanna a malabsan? ket uray dagiti dalluyonna agpallatocda, nupay casta saanda nga umartap: uray pay no agungorda, nupay casta saanda a macalasat iti ngatona.

23 Ngem daytoy nga ili adda nasukir ken nasupring a pusona; isudat' immalsa ket pimmanawda.

24 Dida met cunaen iti pusoda, Pagbutngantay itan ni Jehova a Diostayo, isu a mangted ti tudo, ti umuna ken ti maudi iti tiempona a nakednган; isu a mangigaga cadatayo cadagiti nakednган a lawas ti panagapit.

25 Dagiti kinadakesyo pinapanawda dagitoy a banag, ket dagiti basolyo impaidamda ti naimbag cadacayo.

26 Ta iti nagtengngaan ti ilic masaracac ti nadangkes a lallaki: agbantayda a cas ti panagsaneb dagiti managpasaem ti tumatayab; mangipacatda ti bateng, agtiliwda ti tattao.

27 Cas ti maysa a tangcal napno ti tumatayab, casta ti pannacapno dagiti balayda ti panangallilaw: gapuna nagbalinda a dackel ken bimmacnangda.

28 Limmucmegda, agsilnagda; wen, isuda aglabesda cadagiti aramid ti kinadakes; saanda a susiken ti panggep, ti panggep dagiti ulila, tapno rumang-ayda coma; ket ti calintegan dagiti macasapul saanda nga ocomen.

29 Saanacto aya a sumarungcar cadagitoy a banag? cuna ni Jehova; saanto aya a bumales ti cararuac iti maysa a nacion a cas itoy?

30 Maysa a nacascasdaaw ken nacaamamac a banag ti napasamac iti daga:

31 dagiti mammadto agipadtoda a siuulbod, ket dagiti sacerdote agturayda gapu cadagiti aramidda; ket ti ilic isut' ayatenna a casta: ket anianto ti aramidenyo iti panungpalanna?

Ti pannacasalacnib ti Jerusalem maipadto. Ti pannacatnagna a gapu ti kinasukir ken kinabangadna. Ti pannacarbec nga umay manipud iti amianan.

6 Agtalawcayo a lumisi, dacayo annac ni Benjamin, a rumuar iti tengnga ti Jerusalem, ket puyotenyo ti tangguyob idiay Tecua, ket mangipasdeccay iti maysa a pagilasinan idiay Bet-hacarem; ta ti kinadakes cumita manipud iti amianan, ken maysa a dackel a rebbec.

2 Ti napintas ken nalami, ti anac a babai ti Sion, keltayecto.

3 Dagiti pastor agraman dagiti arbanda umaydanto kencuana; ipatacderdanto dagiti toldada a maibusor kencuana iti aglicmut; pacanendanto tunggal maysa iti lugarna.

4 Isaganayo ti gubat a maicaniwas kencuana: tumacdercayo, ket sumang-attayon intono tengngat' aldaw. ¡Asitay pay! ta ti aldaw aglikig, ta dagiti aniniwan ti malem mayatiddugda.

5 Bumangoncayo ket sumang-attayon iti rabii, ket dadaelentayo dagiti palaciona.

6 Ta castoy ti kinuna ni Apo Jehova dagiti buybuyot, Agpucancayo ti caycayo, ket mangaramidcayo ti turod a maibusor ti Jerusalem: daytoy ti ciudad a masarungcaran; isut' naananay a dadanes iti tengngana.

7 Cas ti maysa a bubon iruarna dagiti danumna, casta ti panangiruarna iti kinadakesna: panagranggas ken panagdadael mangeg kencuana; iti sangoanac cancanayon a ti sakit ken sugsugat.

8 Maisuroca coma, O Jerusalem, amangan no ti cararuac maisina kenca; amangan no aramidenca a langalang, maysa a daga a saan a mapagnaedan.

9 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ban-aendanto a nalaing unay ti tidda ti Israel a cas ti maysa a cayo ti uvas: isublim manen ti imam a cas ti agpurpuroc ti uvas ti uneg dagiti alat.

10 Siasino ti pakisaoac ken pangpannecnecac, tapno mangegda coma? Adtoy, ti lapayagda saan a nacugit, ket saanda a macaipangag: adtoy, ti sao ni Jehova nagbalin cadacuada a babalaw; awan ti ragsacda kencuana.

11 Isut' gapuna napnoac iti pungtot ni Jehova; nabannogac iti panangbenbenco: ibuyatmo cadagiti annac iti lansangan, ken iti gimong dagiti bumabbaro nga agtitipon, ta uray pay ti asawa a lalaki

agraman ti asawa a babai maaladanto, ti lacay a maicuyog kencuana a napnoanen iti aldaw.

12 Ket dagiti balbalayda maited to cadagiti sabali, dagiti talonda ken assawada a babbai nga agtitipon; ta yunnatconto ti imac cadagiti agnaed ti daga, cuna ni Jehova.

* 13 Ta manipud iti cabassitan cadacuada aginggat' cadackelan cadacuada tunggal maysa maiyawat iti kinaagum; ket manipud iti mammadto uray pay agingga iti sacerdote tunggal maysa agaramid a siuulbod.

14 Inagasanda met ti dunor ti ilic a silalag-an, a cunada, Talna, talna; idinto nga awan ti talna.

15 ¿Nagbainda idi nagaramidda ti macarimon? Saan, saanda a nagbain a pulos, ket dida met nabalin ti naglabasit: gapuna a mapasagdanto iti nagtengngaan daydiay a mapasag; iti tiempo a sarungcarac ida, maibarsacdanto, cuna ni Jehova.

16 Castoy ti cuna ni Jehova, Agtacdercayo cadagiti dalan ket cumitacayo, ket damagenyo dagiti daan a dandana, sadino ti yan ti nasayaat a dalan; ket magnacay idiay, ket macasaraccayto ti inaná maipaay cadagiti cararuayo: ngem isuda kinunada, Saancamto a magna *kencuana*.

17 Ket nangicabilac ti agbanbantay cadacayo, a kinunac, Ipangagyo ti uni ti tangguyob; ngem isuda kinunada, Dicamto ipangag.

18 Denggenyo ngarud, dacayo a nacion, ket ammoenyo, O gimong, no ania ti adda iti nagtengngaanda.

19 Denggem, O lubong; adtoy, iyegconto ti dakes ditoy nga ili, ti met laeng bunga dagiti panunotda, agsipud ta saanda nga impangag dagiti saoc; ket no maipapan iti lintegco, isut' naglictadanda.

20 Ania ti panggep ti pacayeganna caniac ti incienso nga aggapu idiay Saba, ken ti nasam-it nga unas iti adayu a daga? dagiti datonyo a mapuuran saanda a maawat, ket dagiti sacrificioyo saanda met a macaay-ayo caniac.

21 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, mangicabilacto cadagiti pacaitibcolan iti sangoanan daytoy nga ili; ket dagiti amma ken dagiti annac a lallaki nga agcucuyog maitibcoldanto cadacuada; ti caarruba ken ti gayyemna mapucawdanto.

22 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, maysa nga ili umay nga aggapu iti amianan a daga; ket maysa a dackel a nacion mariingto manipud caadayuan a paspaset ti daga.

23 Nacaiggemda ti ba-i ken gayang; isuda naulpitda, ket awan ti asida; ti timecda agungor a cas ti baybay, ket sumacayda cadagiti cabayo, tunggal maysa makiintar, cas iti lalaki iti gubat, a maicaniwas kenca, O anac a babai ti Sion.

24 Nangegmi ti damagna, dagiti imami kimmapsutda; ti liday kinapetnacami, *ken* ut-ut a cas ti babai nga agpasical.

25 Saancay a rumuar a mapan iti talon, wenno magna iti dalan; ta ti campilan ti cabusor, *ken* butang, adda iti tunggal sikigan.

26 O anac a babai ti ilic, agbarikesca iti nakersang a lupot, ket aglugnacca iti dapu: agladingitca, a cas maipaay iti maymaysa nga anac a lalaki, ti capaitan nga un-unnoy; ta ti managdadael umayto a pettat cadatayo.

27 Inaramidca a torre *ken* maysa a sarikedked iti nagtengngaan ti ilic; tapno maammoam coma ken mapadasmo ti dalanda.

28 Isuda amin napalaloda a managsukir, agpasiarda a cacuyogda dagiti pammadpadakesda; isudat' suer ken landoc; isuda amin agaramidda a sikikillo.

29 Dagiti yubuyoban agpuyotda a sirungsot; ti buli maibus iti apuy; awan capapayan ti panangituloyda a mangpagugor; ta dagiti nadangkes saanda a maparut.

30 Culicug a pirac ti panguaganto dagiti tao cadacuada, ta ni Jehova naglictadanna ida.

Ti panagrucbab dagiti managbasol iti templo awan ti capapayanna. Ti barengbareng a panagrucbabda matubngar. Ti pannacadusa ti panagrucbab cadagiti idolos ken ti kinabangad. Dagiti kinarimón ti Tofet ken ti pannacadusada.

7 Ti sao a dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova a cunana,

2 Agtacderca iti ruangan ti balay ni Jehova, ket iwarragawagmo idiay daytoy a sao, ket cunaem, Denggenyo ti sao ni Jehova, dacay amin a taga Juda, a sumrec cadagitoy a ruangan nga agrucbab ken Jehova.

3 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ti Dios ti Israel, Baliwanyo dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo, ket pagnaedencayto ditoy a lugar.

4 Dicay agcammatalec cadagiti natiri a sasao, a cunayo, Ti templo ni Jehova, ti templo ni Jehova, ti templo ni Jehova, isuda dagitoy.

5 Ta no baliwanyo a nalaing dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo; no agaramidcayo a nalaing iti kinajusticia iti tao ken ti caarrubana;

6 no saanyo nga irurumen ti ganganaet, ti ulila, ken ti balo, ken dicay mangiparucpuc ti awan basolna a dara iti daytoy a lugar, ket dicay met sumurot cadagiti sabali a didios iti bucodyo a carangasan;

7 iti casta pagnaedencayto ditoy a lugar, iti daga nga intedco cadagiti ammayo, nanipud idi unana aginga met laeng iti agnanayon.

8 Adtoy, dacayo agtaleccayo cadagiti natiri a sasao, a saan a paglac-aman.

9 Agtacawcayto aya, agpapatay, ken makicamalala, ken agsapata a siuulbod, ken agpuur iti incienso a maipaay ken Baal, ken sumurot cadagiti sabali a didios a saanyo a naamammo,

10 ket umaycay nga agtacder iti sangoanac iti daytoy a balay, a managan gapu iti naganco, ket cunayo, Naruc-atancami; tapno mabalinyo nga aramiden amin dagitoy a kinarimon?

11 ¿Daytoy a balay a managan gapu iti naganco, nagbalin aya a taeng dagiti agtactacaw cadagiti matayo? Adtoy, siac, siac met laeng, isut' nakitac, cuna ni Jehova.

12 Ngem incay ita iti lugarco nga adda idi idiay Silo, isu a nagpanaedac iti naganco idi damo, ket kitaenyo no ania ti inaramidco kencuana gapu iti kinadangkes iti ilic nga Israel.

13 Ket ita, agsipud ta inaramidyo amin dagitoy a trabajo, cuna ni Jehova, ket sinaoc cadacayo, a bimmangonac a nasapa ket nagsaoac, ngem saancayo a dimngeg; ket siac inayabancayo, ngem dicay simmungbat:

14 isut' gapuna nga aramidecto iti balay isu a managan gapu iti naganco, isu a pagcammatalcanyo, ken iti lugar nga intedco cadacayo ken cadagiti ammayo, cas inaramidco iti Silo.

15 Ket ibellengcayto iti imatangco, cas iti panangibellengco cadagiti amin a cacabsatyo, ti amin met laeng a bukel ni Efraim.

16 Isut' gapuna saanmo nga icararagan daytoy nga ili, ket dica met ingato ti awagmo wenno agcararagca gapu cadacuada, ket dica met mangaramid ti panangibabaet caniac, ta saancanto a dengegen.

17 Saanmo aya a makita no ania ti aramidenda cadagiti ciudad ti Juda ken cadagiti lanlansangan ti Jerusalem?

18 Dagiti annac agurnongda ti cayo, ket dagiti amma gangatanda ti apuy, ket dagiti babbai masaengda ti gamay, tapno aramidenda dagiti bibingca a maipaay iti reina ti langit, ken mangibuyatda cadagiti daton a mainum cadagiti sabali a didios, tapno gargariendac nga agpungtot.

19 ¿Gargariendac nga agpungtot? cuna ni Jehova; saanda aya a *papungtoten* ti bagbagida met laeng, iti pannacariribuc dagiti rupada met laeng?

20 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy ti ungetco ken ti pungtotco maibuyatto iti daytoy a lugar, iti tao, ken iti animal, ken cadagiti caycayo ti tanap, ken iti bunga ti daga; ket isuntot' mauram, ket saanto a maiddep.

21 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ti Dios ti Israel: Inayonyo dagiti datonyo a mapuuran cadagiti sacrificioyo, ket mangancayo iti lasag.

22 Ta saanac a nagsao cadagiti ammayo wenno imbilinco cadacuada idi aldaw nga inaonco ida iti daga ti Egipto, a maipapan cadagiti daton a mapuuran wenno sacsacrificio:

23 ngem daytoy a banag imbilinco cadacuada, a kinunac, Ipangagyo ti timecco, ket siacto ti Diosyo, ket dacayto ti ilic; ket magnacayo iti amin a dalan nga ibilinco cadacayo, tapno isut' naimbag cadacayo.

24 Ngem isuda saanda a nangipangag, wenno indumogda ti lapayagda, no di ket nagnada iti *bucodda a* pammagbaga *ken* iti kinatangken ti dakes a pusoda, ken nagsunodda, a saan a nagna iti masangoanan.

25 Nanipud idi aldaw a dagiti ammayo rimmuarda iti daga ti Egipto aginga iti daytoy nga aldaw, imbaonco cadacayo amin dagiti adipenco a mammadto, iti inaldaw a bimmangonac a nasapa ket imbaonco ida:

26 nupay casta saandac nga impangag,

wenno indumogda ti lapayagda, no di ket pinatibkerda ti teltelda: nagaramidda ti dacdakes nĝem dagidi ammada.

27 Ket saoemto amin dagitoy a sao cadacuada; nĝem saandacanto nĝa ipanĝag: umayabcanto met cadacuada; nĝem didacanto sunĝbatan.

28 Ket cunamto cadacuada, Daytoy ti nacion a saan a nanĝipanĝag iti timec ni Jehova a Diosda, wenno immawat ti sursuro; ti kinapudno mapucaw ken maisina iti ngiwatda.

29 Pukisam ti boocmo, *O Jerusalem*, ket isut' ibellenĝmo, ket agunnoyca cadagiti nalucasan a cangato; ta ni Jehova linictadanna ken pinanawanna ti caputotan ti punĝtotna.

30 Ta dagiti annac ni Juda inaramidda ti dakes iti imatanĝco, cuna ni Jehova: incabilda dagiti kinarimonda iti balay a managan gapu iti naganco, tapno isut' tulawanda.

31 Ket binanĝonda dagiti nanĝato a lugar ti Tofet, isu nĝa adda iti lobonĝ ti anac a lalaki ni Hinnon, tapno puuranda dagiti annacda a lallaki ken babbai iti apuy; isu a saanco nĝa imbilin, ket di met immay iti isipco.

32 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw umayda, cuna ni Jehova, nĝa isut' saanto a managagananen ti Tofet, wenno Ti lobonĝ ti anac a lalaki ni Hinnon, no di ket Ti lobonĝ ti Pagpapatay: ta agicalidanto idiay Tofet aginĝgat' awan ti lugar *a pagicalian.*

33 Ket dagiti banĝcay daytoy nĝa ili taraonto cadagiti tumatayab dagiti langit, ken cadagiti animal ti daga; ket awan ti manĝbutenĝto cadacuada.

34 Sa pasardenĝecto cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansanĝan ti Jerusalem, ti timec ti rag-o ken ti timec ti ragsac, ti timec ti novio ken ti timec ti novia; ta ti daga agbalinto a langalanĝ.

Ti gulib ken kinaawan ti bain ti Juda. Ti manĝibales adda ti asideg. Maysa nĝa un-unnoy gapu iti nacaay-ay-ay a casasaad ti Sion.

8 Iti dayta a tiempo, cuna ni Jehova, iruardanto dagiti tanem ti tultulanĝ dagiti ari ti Juda, ken tultulanĝ dagiti principena, ken ti tultulang dagiti sacerdote, ken ti tultulanĝ dagiti mammadto, ken ti tultulanĝ dagiti agnaed iti Jerusalem;

2 ket ibilagdanto ida iti sanĝoanan ti init, ken ti bulan, ken amin ti buyot ti lanĝit, isuda nĝa inayatda, ken isuda a nagservianda, ken isuda a sinurotda, ken isuda a sinapulda, ken isuda a nagrucbabanda; saandanto a maururnonĝ, wenno maicali, isudantot' maipaay nĝa iblenĝ iti rupa ti daga.

3 Ket ti patay mapilinto a nanĝnanĝrona nĝem ti biag cadagiti amin a tidda a mabati iti daytoy dakes a capuonan, a mabati cadagiti amin a lugar a nanĝipaturonĝac cadacuada, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Maysa pay cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova; Matuanĝto aya dagiti lallaki ket saandanto a bumanĝon manen? Suminanto aya iti maysa, ket saanto nĝa agsubli manen?

5 Apayapay nĝarud a daytoy nĝa ili a Jerusalem naglicudda iti agnanayon a panaglicud? cumpetda iti allilaw, dida cayat ti agsubli.

6 Inimutectecac ken dinenĝnĝegco, nĝem saanda a nagsao a sililinteg: awan ti tao nĝa agbabawi iti kinadakesna, a cunana, Ania ti inaramidco? tunĝgal maysa agsubli iti pagnaanna, a cas ti maysa a cabayo a sumaracusec iti gubat.

7 Wen, ti cannaway ti lanĝlanĝit ammona dagiti nakednĝan a tiempona; ket ti pagaw ken ti sallapinĝaw ken ti tipor malagipda ti tiempo ti yaayda: nĝem ti ilic saanna nĝa ammo ti linteg ni Jehova.

8 Casano ti panagcunayo, Masiribcami, ket ti linteg ni Jehova adda cadacami? Nĝem, adtoy, ti naulbod a pluma dagiti escriba nagaramid a siuulbod.

9 Dagiti masirib a lallaki maibabainda, isudat' agcullayaw ken maalada: Adtoy, nalictadanda ti sao ni Jehova; ket ania a kita ti sirib ti adda cadacuada?

10 Isut' gapuna itedconto dagiti assawada a babbai cadagiti sabsabali; ken dagiti talonda cadacuada nĝa agtagicuanto cadacuada: ta tunĝgal maysa manipud iti cabassitan aginĝga met laenĝ iti cadackelan maiyawat iti kinaagum; manipud iti mammadto aginĝga met laenĝ sacerdote tunĝgal maysa agaramid a siuulbod.

11 Ket inagasanda ti dunor ti anac a babai ti ilic a silalag-an, a cunada, Talna, talna, idinto nĝa awan ti talna.

12 Nagbainda aya idi nagaramidda ti macarimon? Saan, saanda a nagbain a pulos, ket dida met nabalin ti naglabasit: isut' gapuna mapasagdanto iti nagtenĝnĝa-

an dagidiay a mapasag: iti tiempo a pannacapagsagabada maibarsacdanto, cuna ni Jehova.

13 Ibusecto ida a naananay, cuna ni Jehova: awanto ti bunga ti uvas iti cayo ti uvas, wenno bunga ti higos iti cayo ti higos, ket ti bulong malaylayto; ket *dagiti banag nga* intedco cadacuada agpucawto cadacuada.

14 Apayapay nga agtugawtay a sitatalna? aggigimongcayo, ket intayon sumrec cadagiti nasarikedkedan a ciudad, ket agulimectay idiay; ta ni Jehova a Diostayo pinagulimecnatayo, ken iniccannatayo ti danum nga apro nga inumen, ta nagbasoltayo a maibusor ken Jehova.

15 Biniructay ti talna, ngem awan ti imbag a dimteng; ken tiempo ti pannacaagas, ket adtoy, pannacacullayaw!

16 Ti banang-es dagiti cabayona nangngeg manipud iti Dan: gapu iti uni ti aringing dagiti nabilegna ti amin a daga agkintayeg; ta immayda, ket linamutda ti daga ken amin nga adda kencuana; ti ciudad ken amin nga agnaed idiay.

17 Ta, adtoy, ibaonconto dagiti uleg, carasaen, iti nagtengngaanyo, isuda a saanto a masuma; ket cagatendacayto, cuna ni Jehova.

18 ¶ O amangan no maliwliwaac a maicaniwas iti leddaang! ti pusoc nacapuy iti unegco.

19 Adtoy, ti timec ti riaw ti anac a babai ti ilic manipud iti daga nga adayu unay: Awan aya ni Jehova idiay Sion? Awan aya ti Arina kencuana? Apayapay a pinanggargaridac nga agpungtot cadagiti kinitikitan a ladladawan, ken ganganaet a kinaubbaw?

20 Ti apit nalpas, ti tiempo ti pudot matungpal, ket saantayo a maispal.

21 Gapu iti dunor ti anac a babai ti ilic madunorac: agladingitac; pannacacullayaw kimpet caniac.

22 Awan ti balsamo idiay Galaad? Awan ti mangngagas idiay? Apayapay ngarud a ti salun-at ti anac a babai ti ilic saan a maipulang?

Ti pannacarbec ken pannacacayaw maipadto. Ti panangayab cadagiti agdung-aw a babbai. Ti pannacaammo iti Dios isut' dayag ti tao.

9 ¶ O amangan no ti oloc dandanum coma, ket dagiti matac maysa nga ubbog ti lulua, tapno mabalinco coma ti agsangit iti aldaw ken rabii gapu iti pannacapapatay ti anac a babai ti ilic.

2 ¶ O amangan no adda coma idiay let-ang maysa a pagyanan a lugar dagiti agpagpagna a tattao; tapno mabalinco nga ibati ti ilic, ket mapanawac ida! ta isuda amin mannakicamalalada, ken gimong ti nagulib a tattao.

3 Ket beccogenda ti dilada, *a cas isu coma* ti ba-ida, gapu iti kinaulbod; ket pimmigsada iti daga, ngem saanda a maipaay ti kinapudno: ta agtuloyda manipud dakes aginggat' dakes, ket saandac nga amammo, cuna ni Jehova.

4 Aluadanyo tunggal maysa ti caarrubana, ket dicay agcammatalec iti asinoman a cabsat a lalaki; ta tunggal cabsat a lalaki mangsaliw-an unay, ket tunggal caarruba magnanto a cacuyogda dagiti kinamanagpadakesda.

5 Ket allilawendanto tunggal maysa ti caarrubana, ket saandanto a saoen ti pudno: insuroda ti dilada nga agsao cadagiti tiri; mabannogda nga agaramid cadagiti kinadakes.

6 Ti pagtaengam adda iti tengngа ti allilaw; gapu iti allilaw aglictadda nga umammo caniac, cuna ni Jehova.

7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Adtoy, tunawecto ida, ken padasec ida; ta casano pay ti panagaramidco coma, a gapu iti anac a babai iti ilic?

8 Ti dilada isut' macapatay a pana; isut' agsao iti allilaw: ti maysa agsao a sitatalna ti caarrubana iti ngiwatna, ngem iti pusona isut' sanebenna.

9 Saanconto aya ida a sarungcaran gapu cadagitoy a banag? cuna ni Jehova; ¿saan a bumalesto ti cararuac iti maysa a nacion a cas ditoy?

10 Gapu cadagiti banbantay mangibangonacto ti panagsangit ken panagasug, ket gapu cadagiti pagaraban ti let-ang maysa a panagunnoy, agsipud ta isudat' mauram, nga iti casta awan ti lumasat; ket saan met a mangngeg dagiti tattao ti timec dagiti bacbaca; dagiti tumatayab dagiti langit ken dagiti animal nagtalawda, pimmanawda.

11 Ket aramidecto ti Jerusalem a gabgabsuon, lugar a taeng dagiti chacal; ket aramidecto dagiti ciudad ti Juda a maysa a langalang, nga awan ti agnaed.

12 Siasino ti masirib a tao a maawatanna daytoy? ket *siasino* dayta isu a nagsaoan ti nĝiwat ni Jehova, tapno isut' ipalawagna? apayapay a ti daga napucaw ken nauram a cas maysa a let-anĝ nĝa awan ti asinoman a lumabas?

13 Ket ni Jehova cunana, Agsipud ta napanawanda ti lintegco isu nĝa incabilco iti sanĝoananda, ket saanda a tinunĝpal ti timecco, ket dida met nagna kencuana,

14 no di ket simmurotda iti kinabanĝad ti pusoda met laenĝ, ken cadagiti Baales, nĝa insuro cadacuada dagiti ammada;

15 isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ti Dios ti Israel, Adtoy, pacanecto ida, daytoy met laenĝ nĝa ili, iti ajenjo, ken iccac ida ti danum nĝa apro nĝa inumen.

16 Iwarisconto met ida cadagiti nacion, nĝa uray isuda wenno dagiti ammada saanda a naammoan, ket ipawitconto ti campilan iti licudanda aginĝgat' maibusco ida.

17 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Imatanĝanyo, ket manĝayabcayo cadagiti managdunĝ-aw a babbai, tapno umayda; ket agpaayabcayo cadagiti nalainĝ a babbai, tapno umayda:

18 ket agdardarasda coma ket manĝibanĝonda ti panagdunĝ-aw gapu cadatayo, tapno dagiti matatayo pagtedtedan dagiti lua, ket dagiti calub ti matatayo tumrem iti dandanum.

19 Ta maysa a timec ti dunĝ-aw manĝeg idiay Sion, ¡Amanĝan ti pannacarbectayo! nariribuctay a napalalo, agsipud ta pinanawantay ti daga, agsipud ta imbarsacda dagiti pagtaenĝantayo.

20 Nupay casta denĝgenyo ti sao ni Jehova, O dacayo a babbai, ket dagiti lapayagyo awatenda coma ti sao ti nĝiwatna; ket isuroyo dagiti annacyo a babbai iti panagdunĝ-aw ken tunĝgal maysa ti carrubana iti panagunnoy.

21 Ta ti patay sumagpat cadagiti tawtawayo, sumrec cadagiti lugartayo; tapno keltayen dagiti annac manipud iti ruar, *ket* dagiti bumabbaro manipud cadagiti lanlansanĝan.

22 Saoem, Castoy ti cuna ni Jehova, Dagiti banĝcay dagiti tattao matnagdanto a cas tacki iti nalawa a tay-ac, ken cas ti singay iti licudan ti agapapit; ket awanto ti manĝurnonĝ *cadacuada.*

23 Castoy ti cuna ni Jehova, ti masirib a tao saan coma nĝa agpasindayag iti siribna, ket ti nabileg a tao saan met coma nĝa agpasindayag iti bilegna, ti nabacnanĝ a tao saan coma nĝa agpasindayag cadagiti kinabacnanĝna;

24 no di ket ti agpasindayag agpasindayag coma iti daytoy, nĝa isu adda pannacaawatna ken ammonac, a siac ni Jehova nĝa agaramid ti naayat a kinaimbag, kinajusticia, ken kinalinteg ditoy daga; ta cadagitoy a banag agragsacac, cuna ni Jehova.

25 Adtoy, dagiti aldaw umayda, cuna ni Jehova, a dusaecto isuda amin a nacugit iti saanda a pannacacugit;

26 ti Egipto, ken Juda, ken Edom, ken dagiti annac ti Ammon, ken Moab, ken dagiti amin a napukisan ti suli *ti buocda*, nĝa agnaed iti let-anĝ; ta amin dagiti nacion saanda a nacugit, ket amin ti balay ti Israel saanda a nacugit iti puso.

Ti pannacaidaduma dagiti barenĝbarenĝ a didios ken Jehova. Ti pannacasaplit a kinalanĝalanĝ ken ti panagdawat iti asi.

10 Denĝgenyo ti sao a saoen ni Jehova cadacayo, O balay ti Israel;

2 Castoy ti cuna ni Jehova, Saanyo nĝa adalen ti dalan dagiti nacion, ket dicay agcullayaw cadagiti tanda iti lanĝit; ta dagiti nacion agcullayawda gapu cadacuada.

3 Ta dagiti cadawyan dagiti il-ili isudat' ubbaw; ta maysa pucanenna ti maysa a cayo iti bakir, ti trabajo dagiti ima ti agtartrabajo a lalaki agraman ti wasay.

4 Isut' arcosanda iti balitoc ken pirac; isut' icapetda iti lanlansa ken pammac-ol, tapno isut' saan nĝa aggaraw.

5 Isut' cas maysa a cayo ti palma nĝa aramid a nabukel, ket saan nĝa agsao: rebbenĝda ti maawit, ta saanda a macapan. Dicay agbutenĝ cadacuada; ta saanda a macaaramid ti dakes, awan met cadacuada ti panagaramid ti naimbag.

6 Awan ti siasinoman a cas kenca, O Jehova; sicat' dackel, ket ti naganmo dackel iti pigsa.

7 Siasino ti saan nĝa agbutenĝ kenca, O Ari dagiti nacion? ta incam maiparbenĝ; agsipud ta cadagiti amin a mamasirib cadagiti nacion, ken cadagiti amin a naarian a casasaadda, awan ti siasinoman a cas kenca.

8 Nĝem isuda amin nacunenĝda ken

maag; ¦ ti pannursuro dagiti idolos! isut' maysa laenĝ a poon ti cayo.

9 Adda pirac a napitpit a napainĝpis isu a naiyeg manipud Tarsis, ken balitoc manipud Ufas, ti trabajo ti mammanday ken dagiti ima ti agpanpanday ti balitoc; azul ken purpura ti cawesda; isuda amin ti aramid dagiti lallaki a nalaing iti panagaramid.

10 Nĝem ni Jehova isut' pudno a Dios; isu ti sibibiag a Dios, ken awan inĝgana nĝa Ari: gapu iti punĝtotna ti daga agkintayeg, ket dagiti nacion saanda a mabalin a pagtaenĝan ti unĝetna.

11 Castoy ti saoenyonto cadacuada, dagiti didios a saanda a nanĝaramid ti lanĝlanĝit ken ti daga, dagitoy mapucawdanto ditoy daga ken iti baba dagiti lanĝlanĝit.

12 Inaramidna ti daga gapu iti pannacabalinna, imbanĝonna ti lubonĝ gapu iti siribna, ken gapu iti pannacaawatna inyucradna dagiti lanĝlanĝit.

13 No yebcasna ti timecna, adda kibur dagiti dandanum iti lanĝlanĝit, ket paulienna dagiti alinĝagaw manipud cadagiti unĝto ti daga; isu aramidenna ti kimat iti tudo, ket iruarna dagiti anĝinna a manipud cadagiti pagidulinanna.

14 Tunĝgal lalaki nagbalin a nacunenĝ ken awan pannacaammona; tunĝgal agpanpanday iti balitoc maibabain gapu iti kinitikitan a ladawanna; ta ti sinucog a ladawanna isut' ulbod, ket awan ti anĝes cadacuada.

15 Isudat' ubbaw, maysa a trabajo nĝa allilaw: iti tiempo a pannacapagsagabada mapucawdanto.

16 Ti binĝay ni Jacob saan a cas cadagitoy; ta isu ti nanĝbukel cadagiti amin a banag; ket ni Israel isu ti caputotan ti tawidna: Jehova dagiti buybuyot isu ti naganna.

17 Pidutenyo dagiti gargaretyo iti daga, O sica nĝa agtaenĝ iti pannacalacub.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, yambayonconto dagiti agnaed ti daga iti daytoy a tiempo, ket paglidayecto ida, tapno *isut'* maricnada.

19 ¦ Asiac pay gapu iti dunorco! ti sugatco naut-ut: nĝem kinunac, Pudno daytoy ti leddaanĝco, ket isut' rebbenĝco nĝa itured.

20 Ti toldac madadael, ket amin dagiti sinĝdanco mapugsatda: dagiti an nacco pimmanawda caniac, ket awanda: awanen ti asinoman a manĝyucrad iti toldac, ken manĝicabil cadagiti benĝbenĝco.

21 Ta dagiti agpaspastor nagbalinda a nacunenĝ, ket saanda nĝa immuman ken Jehova: isut' gapuna saanda a rimmanĝay, ket amin dagiti panĝenda maiwarisda.

22 Ti timec ti damdamag, adtoy, isut' umay, ken maysa a dackel a riro nĝa aggapu iti makinamianan a daga, tapno aramidenna dagiti ciudad ti Juda a lanĝalanĝ, lugar a pagnaedan dagiti chacal.

23 O Jehova, ammoc a ti dalan ti tao awan kencuana a bucod; saan nĝa adda iti tao a magna a manĝidalan cadagiti addanĝna.

24 O Jehova, dusaennac, nĝem iti umisu; saan a ti unĝetmo di la ket ta paawanennac.

25 Ibuyatmo ti punĝtotmo cadagiti nacion a di macaammo kenca, ken cadagiti familia a di umawag iti naganmo; ta linamutda ni Jacob, wen, isut' linamutda ken isut' inibusda, ket rinacracda ti pagtaenĝanna.

Ti panangsalunĝasinĝ ni Juda iti tulag ti Dios matubnĝar, ket ti dusa maipadto. Maysa a gandat a maibusor ken Jeremías.

11 Ti sao a dimtenĝ ken Jeremías a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Denĝgenyo dagiti sao daytoy a tulag, ket agsaocayo cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem;

3 ket cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel: Mailunod coma ti tao a saan a dumnĝeg cadagiti sao daytoy a tulag,

4 isu nĝa imbilinco cadagiti ammayo idi aldaw nĝa inaonco ida iti daga ti Egipto, iti ruar ti landoc a horno, a kinunac, Tunĝpalenyo ti timecco, ket aramidenyo ida, cas mainugot cadagiti amin nĝa ibilinco cadacayo; iti casta dacayto ti ilic, ket siacto ti Diosyo;

5 tapno mabanĝonco ti sapatac, nĝa insapatac cadagiti ammayo, nĝa iccac ida ti daga a pagayayusan ti gatas ken diro, cas iti daytoy nĝa aldaw. Idin simmunĝbatac, ket kinunac, Amen, O Jehova.

6 Ket ni Jehova kinunana caniac, Iwarragawagmo amin daytoy a sao cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansanĝan

ti Jerusalem, a cunam, Denggenyo dagiti sao daytoy a tulag, ket aramidenyo ida.

7 Ta simmuppiatac a siaanep cadagiti ammayo idi aldaw nga inaonco ida iti daga ti Egipto, agingga met laeng iti daytoy nga aldaw, a bimmangonac a nasapa ket simmuppiatac, a kinunac, Tungpalenyo ti timecco.

8 Nupay casta saanda a nagtungpal, wenno indumogda ti lapayagda, no di ket nagnada tunggal maysa iti kinabangad ti dakes a pusoda: gapuna nga inyegco cadacuada amin dagiti sao daytoy a tulag, isu nga imbilinco cadacuada nga aramiden, ngem isudat' saanda nga inaramid.

9 Ket ni Jehova kinunana caniac, yalsa nasaracan iti nagtengngaan dagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem.

10 Nagsublida cadagiti kinadakes dagiti amma nga appoda a lallacay, isuda a dida kinayat a dumngeg dagiti saoc; ket simmurotda cadagiti sabali a didios a nagservi cadacuada: ti balay ti Israel ken ti balay ti Juda dinadaelda ti tulagco isu nga inaramidco cadagiti ammada.

11 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, iyegconto ti dakes cadacuada, isu a saandanto a mabalin a talawan; ket umawagdanto caniac, ngem diacto ipangag ida.

12 Sa dagiti ciudad ti Juda ken dagiti agnaed iti Jerusalem mapandanto nga umawag cadagiti didios isuda a pangidatonanda ti incienso: ngem isuda saanda ida a maisalacan a pulos iti tiempo ti pacarigatanda.

13 Ta cas mayalubog iti dagup dagiti ciudadmo adda dagiti didiosmo, O Juda; ken cas mainugot iti dagup dagiti lanlansangan ti Jerusalem, impatacderyo dagiti altar iti macababain a banag, dagiti met laeng altar a pagpuuran ti incienso a maipaay ken Baal.

14 Gapuna saanmo nga idawatan daytoy nga ili, dica met ipangato ti awag wenno cararag a maipaay cadacuada; ta saanconto a timuden ida iti aldaw nga umawagda caniac, a gapu iti pacarigatanda.

15 Ania ti bibiang ti ay-ayatec iti balayco, idinto nga isu nagaramid iti kinaderrep cadagiti adu, ken ti nasantoan a lasag maiccat kenca? no agaramidca iti dakes, isut' panagragsacmo.

16 Ni Jehova ginaladanna ti naganmo, Maysa a nalasbang a cayo nga olivo, naimnas cadagiti nasayaat a bunga: a buyugen ti daranudor ti dackel a gulogulo pinasgedanna ti apuy iti rabawna, ken dagiti sangana matuccolda.

17 Ta ni Jehova dagiti buybuyot, isu a nangimula kenca, impalawagna ti dakes a maibusor kenca, a gapu iti dakes iti balay ti Israel ken ti balay ti Juda, isu a nagaramidda a maipaay cadacuada met laeng iti panangggargari caniac nga agpungtot iti panangdatonda ti incienso ken Baal.

18 Ket ni Jehova inniccannac ti pannacaammo a maipapan kencuana, ket isut' naamammoc: idin imparangmo caniac dagiti gapuananda.

19 Ngem caslaac idi maysa a naamo a cordero a maiturong idi paguragaan; ket diac idi ammo nga isuda naggandatda cadagiti gandat a maibusor caniac, a kinunada, Dadaelentayo coma ti cayo agraman ti bunga, ket isut' keltayentayo iti daga dagiti nabiag, tapno ti naganna saanen a malagip.

20 Ngem, O Jehova dagiti buybuyot, a mangocom a sililinteg, a mangpadas iti puso ken ti isip, makitacto ti pammalesmo cadacuada; ta kenca impacaammoc ti banagco.

21 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova a maipanggep cadagiti lallaki ti Anatot, a sumapul dita biagmo, a cunada, Saanca nga agipadto iti nagan ni Jehova, tapno saanca a matay gapu iti imami;

22 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova dagiti buybuyot, Adtoy, dusaecto ida: dagiti bumabbaro mataydanto iti campilan; dagiti annacda a lallaki ken babbai mataydanto iti bisin;

23 ket awanto ti tidda cadacuada: ta iyegconto ti dakes cadagiti lallaki ti Anatot, nga isu ti tawen ti pannacapagsagabada.

Ti tanabutob ni Jeremias, ken ti sungbat ni Jehova. Ti panangocom ni Jehova iti Juda ken cadagiti cabusorna.

12 Sica nalintegca, O Jehova, no makisusicac kenca, nupay casta makisuppiatac coma iti banag kenca; aniat' gapuna a ti dalan ti nadangkes rumangay? aniat' gapuna nga addada a sitatalna dagiti nga agaramid a sigugulib unay?

2 Sica immulam ida, wen, nagramutda; dumackelda, wen, agbungada; asidegca iti ngiwatda, ken adayu iti pusoda.

3 Ngem sica, O Jehova, ammonac; sica makitanac, ket padasem toy pusoc nga agturong kenca: guyodem ida a cas car-

nero a maipaay iti paguragaan ken isaganam ida a maipaay iti aldaw ti paguragaan.

4 Casano ti cabayag ti panagladingit ti daga, ken pannacagango dagiti mulmula iti amin a daga? gapu iti kinadangkes dagidiay nga agnaed kencuana, dagiti animal maibusda, ken dagiti tumatayab; agsipud ta kinunada, Isu saannanto a makita ti maud-udi a panungpalantayo.

5 No nagtarayca a naicuyog cadagiti lallaki a magmagna, ket binannogdaca, casano ngarud ti pannakiabacmo cadagiti cabayo? ket nupay no iti maysa a daga a natalna awan ti peggadmo, uray casta casanonto ti panagaramidmo iti kinatangsit ti Jordan?

6 Ta dagiti met laeng cacabsatmo, ken ti balay ti amam, isuda met laeng nagaramidda a sigugulib kenca; nagpuccawda met laeng ti napigsa kenca: dica ida patien, uray agsaoda ti nasayaat a sasao kenca.

7 Pinanawac ti balayco, imbellengco ti tawidco; intedco dagiti ay-ayaten unay ti cararuac iti daga dagiti cabusorna.

8 Ti tawidco nagbalin caniac cas maysa a leon iti bakir; inyebcasna ti timecna a maicaniwas caniac; gapuna nga isut' ginurac.

9 ¿Ti tawidco casla aya caniac maysa a tumatayab a managsamsam nga adu ti colorna? ¿dagiti tumatayab a managsamsam bumusorda aya kencuana iti aglicmut? incayo, tiptiponenyo amin dagiti animal ti away, iyegyo ida nga aglamut.

10 Adu a paspastor dinadaelda ti cauvasac, impayatda ti bingayco, inaramidda ti macaay-ayo a bingayco a maysa a langalang a let-ang.

11 Isut' inaramidda a langalang; isut' agladingit caniac, agtaud ta isut' langalang; ti amin a daga naaramid a langalang, agsipud ta awan ti tao a mangipapuso.

12 Dagiti managdadael immayda cadagiti amin a nalucasan a cangato iti let-ang; ta ti campilan ni Jehova aglamut manipud iti maysa nga ungto ti daga agingga met laeng iti sabali nga ungto ti daga: awan ti lasag nga adda talnana.

13 Isuda nagmulada ti trigo, ket nagapitda ti sisiit; pinagrigatda dagiti bagbagida met laeng, ket awan ti nagun-odda: ket mabainancayto cadagiti bungayo, gapu iti narungsot a pungtot ni Jehova.

14 Castoy ti cuna ni Jehova a maicaniwas cadagiti amin a dakes a caarrubac, a mangtignay iti tawid nga impatawidco iti ilic nga Israel: Adtoy, isudat' parutecto iti dagada, ket parutecto ti balay ti Juda manipud iti nagtengngaanda.

15 Ket maaramidto, calpasan ti panangparutco cadacuada, nga agsubliacto ken addanto asic cadacuada; ket iyegconto ida manen, tunggal tao iti tawidna, ken tunggal tao iti dagana.

16 Ket maaramidto, no sirereregtadanto nga adalen dagiti dalan ti ilic, nga isapatada gapu iti naganco, Yantangay ni Jehova agbiag; cas met laeng iti panangisuroda iti ilic nga agsapata gapu ken Baal; sa mabangondanto iti tengngga ti ilic.

17 Ngem no didanto dumngeg, iti casta parutecto dayta a nacion, isut' parutec ken dadaelec, cuna ni Jehova.

Ti barikes a nalungtot. Ti tanda ti napno a gorita. Ti pannacaipadto ti pannacacayaw gapu iti kinadakes ti Juda.

13 Castoy ti kinuna ni Jehova caniac, Inca, ket gumatangca ti maysa a barikes a lienzo, ket isut' icabilmo cadagiti lomlomom, ket isut' dica icabil iti danum.

2 Gapuna a gimmatangac ti maysa a barikes cas mayalubog iti sao ni Jehova, ket isut' incabilco cadagiti lomlomoc.

3 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac iti maicadua a daras, a kinunana,

4 Alaem ti barikes a ginatangmo, isu nga adda cadagiti lomlomom, ket bumangonca, inca idiay Eufrates, ket isut' ilemmengmo idiay iti maysa a rengngat iti bato.

5 Gapuna a napanac, ket isut' inlemmengco iti denna ti Eufrates, cas imbilin caniac ni Jehova.

6 Ket naaramid iti calpasan iti adu nga aldaw, a ni Jehova kinunana caniac, Bumangonca, inca idiay Eufrates, ket alaem ti barikes manipud idiay, isu nga imbilinco kenca nga ilemmengmo idiay.

7 Sa napanac idiay Eufrates, ket nagcaliac, ket innalac ti barikes manipud iti disso a nangilemmengac kencuana; ket, adtoy, ti barikes nadadael, isut' saan a mapaglac-aman iti aniaman.

8 Idin ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

9 Castoy ti cuna ni Jehova, castoyto ti

panangĝdadaelconto iti tangsit ti Juda, ken ti dackel a tangsit ti Jerusalem.

10 Daytoy dakes nga ili, a dina cayat a denggen dagiti saoc, a magna iti kinabangad ti pusoda, ken simmurot cadagiti sabali a didios tapno agservi cadacuada, ken agrucbab cadacuada, agbalinto a cas daytoy a barikes, isu nga saan a paglacaman iti aniaman.

11 Ta cas ti barikes cumpet cadagiti lomlomo ti maysa a lalaki, casta ti panangĝpacapetco caniac iti amin a balay ti Israel ken iti amin a balay ti Juda, cuna ni Jehova; tapno agbalinda coma caniac a maysa nga ili, ken maysa a nagan, ken maysa a dayaw, ken maysa a dayag; ngem saanda a dimngeg.

12 Isut' gapuna saoemto cadacuada daytoy a sao: Castoy ti cuna ni Jehova, ti Dios ti Israel, Isu-amin a gorita mapnonto ti arac: ket cunaendanto kenca, Saanmi aya nga ammo a pudno nga amin a gorita mapnonto ti arac?

13 Iti casta cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, punnoecto ti amin nga agnaed ditoy a daga iti panagbartec, dagiti met laeng ar-ari nga agtugaw iti trono ni David, ken dagiti sacerdote, ken dagiti mammadto, ken amin dagiti agnaed iti Jerusalem.

14 Ket itupacconto ida ti maysa iti sabali, dagiti met laeng amma ken annac a lallaki nga agcucuyog, cuna ni Jehova: saannacto a mangaasi, wenno mangisakit, wenno adda caasic, tapno diac coma pucawen ida.

15 Denggenyo, ket timudenyo; dicay agtangsit, ta ni Jehova nagsao.

16 Itedyo ti panagdayaw ken Jehova a Diosyo, masangoanan ti panangpasipngetna, ken casangoanan ti pannacaitibcol dagiti sacayo iti rabaw dagiti nasipnget a banbantay, ken bayat ti panagsapulyo ti silaw, isut' pagbalinenna nga aniniwan ti patay, ket isut' aramidenna a napuscol a sipnget.

17 Ngem no isut' dicay denggen, ti cararuac agsangitto a sililimed gapu iti kinatangsityo; ket ti matac agsangitto iti nasaem, ken pagayusanto dagiti lulua, ta ti pangen ni Jehova naala a cayaw.

18 Sica cunaem iti ari ken iti reina nga ina, Agpacumbabacayo, agtugawcayo; ta dagiti bonete ti oloyo bumabada, wen, ti balangat ti dayagyo.

19 Dagiti ciudad ti Abagatan naricpanda, ket awan ti asinoman a mangluca-cadacuada; ti Juda maipanaw a cayaw, isu-amin; naananay ti pannacaipanawna a cayaw.

20 Itangadmo dagita matam, ket kitaem ida nga aggapu iti amianan: sadino ti yan ti pangen a naited kenca, ti napintas a pangenmo?

21 Anianto ti cunam no icabilnanto iti ngatom a cas pangulo dagidiay a sica met laeng insurom tapno agbalinda a gagayyemmo? saan a lidliday ti umapay kenca a cas maysa a babai nga agpasical?

22 Ket no cunaem dita pusom, Apayapay a dagitoy a banag dimtengda caniac? ta ti kinadackel ti kinadakesmo nalucasan dagiti cainmo, ket dagiti mucodmo aglacam ti ranggas.

23 Mabalin aya a ti taga Etiopia suctanna ti cudilna, wenno ti leopardo dagiti labangna? iti casta met mabalinyo coma ti agaramid ti naimbag, dacayo a mairuam nga agaramid ti dakes.

24 Isut' gapuna iwarisconto ida a cas ti punget a maawan gapu iti angin ti letang.

25 Daytoy ti gasatmo, ti bingay a narucod kenca a naggapu caniac, cuna ni Jehova; agsipud ta linipatannac, ken nagtalecca iti kinaulbod.

26 Isut' gapuna met a lucasacto dagiti cainmo iti sangoanan ti rupam, ket ti bainmo agparangto.

27 Nakitac dagiti kinarimonmo, dagiti met laeng pannakicamalalam, ken dagiti aringingmo, ti kinaderrep ti pannakicamalalam, cadagiti turturod ti away. Asica pay, O Jerusalem! saancanto a madalusan; casano pay laeng ti cabayagnanto?

Maysa a ticag, ken maysa a cararag iti asi,
Ni Jehova ipalawagna nga awan capapayan ti panangibabaet. Maysa a
panangipudno iti basol.

14 Ti sao ni Jehova a dimteng ken Jeremías maipapan iti ticag.

2 Ti Juda agladingit, ket dagiti ruanganna agcapuyda, agtugawda a sipapanes iti daga, ket ti riaw ti Jerusalem ngimmato.

3 Ket dagiti natan-ocda ibaonda dagiti annacda a babassit cadagiti danum: umayda cadagiti tangke, ket dida macasarac ti danum; agawidda nga awan agyan cada-

giti alicamenda; isudat' naibabain ken nariribuc, ket abbongānda dagiti oloda.

4 Agtaud iti daga a nagrengngat, a gapu iti caawan ti tudo iti daga, dagiti agarado maibabainda, isuda abbongānda dagiti oloda.

5 Wen, casta met ti ugsa iti tanap aganac, ket panawanna *ti anacna*, agsipud ta awan ti root.

6 Ket dagiti naatap nga asno agtacderda cadagiti nalucasan a cangato, agsinglotda ti angin a cas cadagiti chacal; dagiti matada cumapuy agsipud ta awan ti roroot.

7 Nupay dagiti kinadakesmi panecnecanda ti maibusor cadacami, agaramidca a maipaay iti naganmo, O Jehova; ta dagiti kinamanaglicudmi aduda, nagbasolcami a maicaniwas kenca.

8 O sica ti inanama ti Israel, ti Mangisalacan kencuana iti tiempo ti rigat, apayapay agbalinca a cas coma gangannaet iti daga, ken cas maysa nga agpagpagna a lumisi nga aginaná iti rabii?

9 Apayapay agbalinca a cas iti maysa a tao a nakigtot, cas ti maysa nabileg a lalaki a di macaisalacan? Nupay casta sica, O Jehova, addaca iti nagtengngaanmi, ket maawagancami gapu iti naganmo; dinacam baybay-an.

10 Castoy ti cuna ni Jehova ditoy nga ili, casta met laeng mayatda ti nagtawataw; saanda a ginawidan dagiti sacada: isut' gapuna a ni Jehova saanna nga awaten ida; ita lagipennanto ti kinadakesda, ken sarungcaranna dagiti basolda.

11 Ket ni Jehova kinunana caniac, Dica icararagan daytoy nga ili a gapu iti pagimbaganda.

12 No agayunarda, saanconto a denggen ti riawda; ket no mangidatagda ti daton a mapuuran ken daton a bellaay, diacto awaten ida; no di ket ibusecto ida iti campilan, ken iti bisin, ken iti angol.

13 Idin kinunac, ¡O, Apo Jehova! adtoy, dagiti mammadto cunada cadacuada, Saanyonto a makita ti campilan; ket awanto met ti bisinyo; no di ket iccancayto ti manamnama a talna iti daytoy a lugar.

14 Idin ni Jehova kinunana caniac, Dagiti mammadto agipadtoda cadagiti tiri iti naganco; diac ida imbaon, ket diac met ida binilin, ket diac met nagsao cadacuada: isuda agipadtoda cadacayo ti maysa a natiri a parparmata, ken padles, ken maysa a banag nga awan, ken ti allilaw ti pusoda met laeng.

15 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova a maipanggep cadagiti mammadto nga agipadto iti naganco, ket saanco ida nga imbaon, nupay casta cunada, Ti campilan ken bisin awanto ditoy a daga: Gapu iti campilan ken bisin maibusto dagidiay a mammadto.

16 Ket ti ili a nangipadtoanda maibellengto cadagiti lanlansangan ti Jerusalem agtaud iti bisin ken ti campilan; ket awanto ti asinoman a mangicali cadacuada —isuda, dagiti assawada a babbai, wenno dagiti annacda a lallaki, wenno dagiti annacda a babbai: ta ibuyatconto ti kinadangkesda cadacuada.

17 Ket cunaemto daytoy a sao cadacuada, Dagiti matac pagayusan coma ti lulua iti rabii ken aldaw, ket saanda coma nga agsardeng; ta ti balasang nga anac ti ilic madadael ti dackel a gutbaw, iti maysa a nasaem unay a sugat.

18 No rumuarac a mapan iti away, ¡adtoy ngarud, dagiti napapatay iti campilan! ket no sumrecac iti ciudad, ¡adtoy, ngarud, isuda a masakit iti bisin! ta ti mammadto ken ti sacerdote mapanda a magna iti daga, ket awan ti pannncaammoda.

19 ¿Naglictadam a sitatalipupus ti Juda? ¿ginuram dayta cararuam ti Sion? apayapay a kinabilnacami, ket awan ti pannacaagas cadacami? Nagsapulcami ti talna, ngem awan ti naimbag nga immay; ken maysa a tiempo ti pannacaagas, ket adtoy, panagcullayaw!

20 Bigbigenmi, O Jehova, ti kinadangkesmi, ken ti kinadakes dagiti ammami; ta nagbasolcami iti maicaniwas kenca.

21 Dinac*am* guraen, gapu iti naganmo; dica ibabain ti trono ti dayagmo: lagipem, saanmo a dadaelen ti tulagmo cadacami.

22 Adda aya aniaman cadagiti ubbaw dagiti nacion a macapatudo? wenno mabalin aya dagiti langlangit ti mangted cadagiti arbis? saan aya a sica dayta, O Jehova a Diosmi? isut' gapuna dacami urayendacanto; ta sica inaramidmo amin dagitoy a banag.

Ni Jehova saan a mabalbaliwan. Ti panangibales maipacaammo a dakes. Ti tanabutob ni Jeremias ken dagiti sungbat ni Jehova.

15 Idin kinuna ni Jehova caniac, Uray ni Moises ken ni Samuel nagtac-

derda iti sangoanac, nupay casta ti isipco saan coma nga agturong iti daytoy nga ili: ibellengmo ida iti sangoanac, ket bay-am ida a rumuar.

2 Ket maaramidto, no cunaenda kenca, Sadino ti ruaranmi? ibagamto ngarud cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova; Dagiti maipaay iti patay, iti patay; ket dagiti maipaay iti campilan, iti campilan; ket dagiti maipaay iti bisin, iti bisin; ket dagiti maipaay iti pannacacayaw, iti pannacacayaw.

3 Ket mangtudingacto iti ngatoda iti uppat a kita, cuna ni Jehova: ti campilan nga agpapatay, ken dagiti aso nga agpisang, ken dagiti tumatayab ti langlangit, ken dagiti animal ti daga nga aglamut ken agdadael.

4 Ket paipallatocconto ida nga agsublisubli cadagiti amin a pagpagarian iti daga, agtaud ken Manasses, nga anac a lalaki ni Ezequias nga ari ti Juda, gapu iti inaramidna idiay Jerusalem.

5 Ta asinonto ti adda asina kenca, O Jerusalem? wenno asinonto ti agladingit gapu kenca? wenno asinonto ti dumagas a damagen ti casasaadmo?

6 Sica binaybay-annac, cuna ni Jehova, nagsanodca: isut' gapuna nga inyunnatco ti imac a maibusor kenca, ket dinadaelca; nabannogac iti panagbabawi.

7 Ket intaepco ida iti maysa a paypay cadagiti ruangan ti daga; iniccatac *ida* iti annac, dinadaelco ti ilic; saanda a nagsubli manipud cadagiti dalanda.

8 Dagiti baloda a babbai manayonanda caniac a nasursuroc ngem iti darat ti baybay; inyegco cadacuada a maibusor iti ina dagiti bumaro ti maysa a mangdadael iti matoon: pinatinnagco kencuana a pettat ti tuoc ken butbutengi.

9 Ti naganac iti pito agdicomer; isu nagbugsot; ti initna limnec idinto nga aldaw pay laeng; isut' naibabain ken nariribuc; ket ti tiddada yawatconto iti campilan iti sangoanan dagiti cabusorda, cuna ni Jehova.

10 ¶ Asiac pay, inac, nga impasngaynac a maysa a lalaki a mannakisusic ken maysa a lalaki a mannakisuppiat iti isuamin a daga! Saanac a nagpautang, ket dagiti tattao didac met pinautangan; *nupay casta* tunggal maysa cadacuada ilunoddac.

11 Ni Jehova kinunana, Pudno papigsaennacanto a maipaay iti imbag; pudno ti cabusor pagdawatecto kenca iti tiempo ti dakes ken iti tiempo ti liday.

12 Mabalin aya ti maysa a buongen ti landoc, ti met laeng landoc a naggapu iti amianan, ken gambang?

13 Ti sanicuam ken ti gamgamengmo itedconto a samsam nga awan bayadna, ket dayta gapu cadagiti amin a basbasolmo cadagiti met laeng amin a beddengmo.

14 Ket palasatecto *ida* agraman cadagiti cabusormo iti maysa a daga a dica ammo; ta maysa nga apuy napasgedan iti pungtotco, isu nga agpuurto cadacayo.

15 O Jehova, sica ammom; lagipennac, ket sarungcarannac, ket ibalesnac cadagiti mangidadanes caniac; dinac ipanaw iti mabayag a panagituredmo; ammom a gapu kenca nagsagabaac iti pannacaibabain.

16 Dagiti saom nasaracanda, ket kinnanco ida; ket dagiti saom isuda idi caniac ti maysa a ragsac ken ti rag-o ti pusoc: ta maawaganac gapu iti naganmo, O Jehova, Dios dagiti buybuyot.

17 Saanac a nagtugaw iti gimong dagidiay a nagragsac, ket diac met nagrag-o; nagtugawac a maymaysa gapu iti imam; ta pinunnonac iti pungtot.

18 Apayapay a ti ut-utco agnanayon, ket ti sugatco saan a maagasan, a dina cayat ti maimbagan? pudno aya a sicanto caniac ti cas maysa *a waig* a mangallilaw, cas dandanum nga agcurang?

19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Jehova, No agsublica, iyegcanto ngarud manen, tapno mabalinmo ti agtacder iti sangoanac; ket no isinam ti napateg iti awan pategna, sicanto ti cas ngiwatco: agsublidanto kenca, ngem saancanto nga agsubli cadacuada.

20 Ket aramidencanto iti daytoy nga ili a maysa a nasarikedked a bacud a gambang; ket makigubatdanto a maibusor kenca, ngem didanto agballigi a maicaniwas kenca; ta addaac kenca a mangispal kenca ken mangruc-at kenca, cuna ni Jehova.

21 Ket rucatancanto iti ima ti nadangcoc, ket subbotencanto iti ima ti nacaamamac.

Nasaem a ladingit maipadto. Ti pannacasubli mapasarunuanto ti dusa.

16 Ti sao ni Jehova dimteng met caniac, a kinunana,

2 Saanca a manĝala ti asawa a babai,
ket awanto met ti annacmo a lallaki
wenno annac a babbai, iti daytoy a disso.
3 Ta castoy ti cuna ni Jehova maipanĝgep cadagiti annac lallaki ken maipapan cadagiti annac a babbai a mayanac
ditoy a disso, ken maipanĝgep cadagiti
innada a nanĝipasnĝay cadacuada, ken
maipapan cadagiti ammada a nagputot
cadacuada ditoy a daga:
4 Mataydanto iti nasaem nĝa ipapatay:
saandanto a madunĝ-awan, ket didanto
met maicali; isudantot' cas tacki iti rabaw
ti daga; ket maibusdanto iti campilan
ken iti bisin; ket dagiti banĝcayda taraondanto a maipaay cadagiti tumatayab ti
lanĝit ken cadagiti animal ti daga.

5 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Saanca a
sumrec iti balay ti ladinĝit, ket dica met
mapan nĝa agunnoy, ket dica met sanĝitan ida; ta siac insinac ti talnac iti daytoy nĝa ili, cuna ni Jehova, ti met laenĝ
naayat a kinaimbag ken caasi a naalumamay.
6 Ti dackel ken bassit isuda nĝa agpadpada mataydanto ditoy a daga; saandanto
a maicali, ket dagiti tattao didanto met
agunnoy gapu cadacuada, wenno sugatenda
ti bagbagída met laenĝ, wenno agpuridasdas gapu cadacuada;
7 ket dagiti tattao saandanto met nĝa
agpisi *ti tinapay* gapu cadacuada iti ladinĝit, tapno liwliwaenda ida gapu cadagiti
natay; ket dagiti tattao didanto met ited
ti copa ti panĝliwliwa tapno uminumda
gapu iti amada wenno gapu iti inada.
8 Ket saancanto a sumrec iti balay ti
rambac a makitugawca cadacuada, a
manĝan ken uminum.
9 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti
buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy,
pagsardenĝecto ditoy a lugar, iti sanĝoanan dagiti matayo ken cadagiti aldawyo,
ti timec ti rag-ó ken ti timec ti ragsac, ti
timec ti novio ken ti novia.

10 Ket maaramidto, no iparanĝmonto
iti daytoy nĝa ili amin dagitoy a sao, ket
cunadanto kenca, Apáyapay binalicas ni
Jehova amin daytoy a kinadakes a
maibusor cadacami? wenno ania ti
kinadakesmi? wenno ania ti ḥasolmi nĝa
inaramidmi a maicaniwas ken Jehova a
Diostayo?
11 Cunamto nĝarud cadacuada, Agtaud
ta dagiti ammayo binaybay-andac, cuna ni
Jehova, ket simmurotda cadagiti sabsabali a didios, ket nagservida cadacuada
ken nagrucbabda cadacuada, ket binaybay-andac, ket dida inannurot ti lintegco;
12 ket dacayo nagaramidcay ti kinadakes a nacarcaro nĝem dagiti ammayo;
ta adtoy, dacayo sumurotcayo tunĝgal
maysa iti kinatanĝken ti dakes a pusona,
iti casta a dicay manĝipanĝag caniac:
13 ibellenĝcayto nĝarud iti ruar daytoy
a daga iti daga a dicay naamammo, uray
dacayo uray dagiti ammayo; ket idiay
agservicayto cadagiti sabali a didios iti
aldaw ken rabii; ta awanto ti iparanĝco
cadacayo nĝa ayat.

14 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw
dumtenĝda, cuna ni Jehova, a saanto
a masaon, Cas sibibiag ni Jehova, a nanĝiruar cadagiti annac ti Israel nanipud
iti daga iti Ēgipto;
15 no di ket, Cas sibibiag ni Jehova, a
nanĝiruar cadagiti annac ti Israel nanipud iti daga ti amianan, ken nanipud
cadagiti amin a dagdaga a nanĝipaturonĝanna cadacuada. Ket iyegconto manen
ida iti dagada nĝa intedco cadagiti
ammada.

16 Adtoy, agpaayabacto iti adu a
manĝalap, cuna ni Jehova, ket calapendanto ida; ket calpasanna ibaonconto
dagiti adu a manĝanup, ket anupendanto
ida manipud iti amin a bantay, ken iti
amin a turod, ken cadagiti renĝnĝat
dagiti batbato.
17 Ta dagiti matac addada cadagiti
amin a dalanda; saanda a nailinĝed iti
rupac, ket dagiti kinadakesda saanda met
a nailemmenĝ cadagiti matac.
18 Ket umuna supapacacto ti kinadakesda ken ti basolda iti mamindua,
agsipud ta tinulawanda ti dagac cadagiti
banĝcay dagiti nacarurrurud a banagda,
ken pinunnoda ti tawidco cadagiti kinarimonda.

19 O Jehova, a pigsac, ken pagsalinĝdac, ken camanĝco iti aldaw ti ladinĝit,
kenca umayto dagiti nacion manipud
cadagiti unĝto ti daga, ket cunadanto,
Dagidi ammami awan ti tinawidda no di
tirtiri, kinaubbaw met laenĝ, ken cucua
nĝa awan ti malac-am.
20 Maysa a tao manĝaramidto aya
kencuana *met laenĝ* ti didios, isuda a saan
a didios?

21 Isut' gapuna, adtoy, ipaammocto

cadacuada, iti daytoy a dáras ipaammocto cadacuada ti imac ken ti bilegco; ket maammoandanto a ti naganco isut' Jehova.

Ti basol ti Juda saan a mapunas. Ni Jehova a maymaysa ti pagcammatalcan. Ti mammadto agcararag gapu iti salacnib. Ti aldaw a panaginana rebbenĝna ti manĝilin.

17 Ti basol ti Juda naisurat iti pluma a landoc, *ken* iti nĝudo ti diamante: naibutac iti tapi ti pusoda, ken cadagiti sara dagiti altaryo;

2 bayat ti pannacalaglagip dagiti annacda cadagiti altarda ken ti Asherada ti arpad dagiti nalanĝto a caycayo iti rabaw dagiti nanĝato a turturod.

3 O bantayco iti tanap, itedconto ti sanicuam ken amin dagiti gamgamenĝmo a maysa a samsam, *ken* dagiti nanĝato a dissom gapu iti basol iti amin a beddenĝ mo.

4 Ket sica, uray pay sica met laenĝ, saancanto nĝa agtuloy iti tawidmo nĝa itedco kenca; ket pagserviencanto cadagiti cabusormo, iti daga a dica ammo; ta pinasgedanyo ti maysa nĝa apuy iti punĝtotco isu nĝa agpuurto iti agnanayon.

5 Castoy ti cuna ni Jehova: Mailunod ti tao nĝa agcammatalec iti tao, ken aramidenna a lasag ti tackiagna, ket ti pusona sumina ken Jehova.

6 Ta isuntot' cas iti root iti tay-ac, ket saan a macakita no umay ti imbag, no di ket pagnaedannanto dagiti namaga a luglugar iti let-anĝ, maysa a caapáyaan ken saan a mapagnaedan.

7 Nagasat ti tao nĝa agcammatalec ken Jehova, ket ti talecna isu ni Jehova.

8 Ta isuntot' cas maysa a cayo a naimula iti arpad dagiti dandanum, nĝa isacnapna dagiti ramutna iti arpad ti carayan, ket saan nĝa agbutenĝ no umay ti pudot, no di ket ti bulonĝna nalanĝtonto; ket saanto a naannad iti tawen ti ticag, ket dinto met sumardenĝ iti panagbunĝana.

9 Ti puso mananĝallilaw a nacarcaro nĝem dagiti amin a banag, ket isut' napalalo a nagdakes; asino ti macaamo kencuana?

10 Siac, ni Jehova, sukisukec ti isip, padasec ti puso, tapno itedco met laenĝ iti tunĝgal tao ti cas mainugot cadagiti dalanna, ti cas maiyalubog iti bunĝa dagiti gapuananna.

11 Cas ti tuclinĝ a manĝocop cadagiti *itlog* a saanna nĝa initlog, casta ti agurnonĝ iti kinabacnanĝ, ket saan a gapu iti calintegan; iti tenĝnĝa dagiti aldawna isuntot' panawanda, ket iti panunĝpalanna isuntot' maysa a maag.

12 Maysa a nagloriaan a trono, *a naisaad* iti nĝato nanipud idi punĝanay, isut' lugar ti santuariotayo.

13 O Jehova, a namnama ti Israel, amin dagiti nanĝbay-a kenca maibabaindanto. Dagidiay sumina caniac naisuratdanto iti daga, agsipud ta binaybay-anda ni Jehova, ti ubbug ti sibibiag a dandanum.

14 Agasannac, O Jehova, ket maimbaganacto; isalacannac, ket maisalacanacto: ta sica ti dayawco.

15 Adtoy, cunaenda caniac, Sadino ti yan ti sao ni Jehova? isut' umay coma ita.

16 No maipapan caniac, saanac a nagpardas iti panagbalin a pastor iti calpasam; ket diac met tinarigagayan ti nacaay-ay nĝa aldaw, sica ammom: ti rimmuar cadagiti bibigco adda idi iti sanĝoanan ti rupam.

17 Saanca coma nĝa agbalin a butenĝ caniac; sica ti camanĝco iti aldaw ti dakes.

18 Maibabainda coma dagiti manĝidadanes caniac, nĝem saanac coma a maibabain; agcullayawda coma, nĝem saanac a agcullaydaw; iyegmo cadacuada ti aldaw ti dakes, ket dadaelem ida iti mamindua a pannacadadael.

19 Castoy ti kinuna ni Jehova caniac; Inca, ket agtacderca iti ruanĝan dagiti annac ti ili, isu a sercan dagiti ari ti Juda, ket isu a ruaranda, ken cadagiti amin a ruanĝan ti Jerusalem;

20 ket cunam cadacuada, Denĝgenyo ti sao ni Jehova, dacayo ar-ari ti Juda, ken ti amin a Juda, ken amin ti agnaed iti Jerusalem, a sumrec cadagitoy a ruanĝan:

21 Castoy ti cuna ni Jehova, Agannadcayo cadagiti bagbagiyo met laenĝ, ket dicay agawit ti awit iti aldaw a panaginana, wenno isut' iserrecyo cadagiti ruanĝan ti Jerusalem;

22 ket dicay met manĝiruar iti maysa nĝa awit cadagiti balbalayyo cadagiti aldaw a panaginana, ket saancay met nĝa agaramid iti aniaman a trabajo: nĝem nĝilinenyo ti aldaw a panaginana. cas imbilinco cadagiti ammayo.

23 Ngem saanda nga impangag, ket dida met inyallingag ti lapayagda, no di ket pinatangkenda ti teltelda, tapno saanda a macangeg ken dida maisuro.

24 Ket maaramidto, no siaannadcayo a mangipangag caniac, cuna ni Jehova, a dicay mangiserrec iti awit cadagiti ruangan daytoy a ciudad iti aldaw a paginana, no di ket ngilinenyo ti aldaw a panaginana, a dicay agaramid ti trabajo kencuana;

25 sumrecdanto ngarud cadagiti ruangan daytoy a ciudad dagiti ar-ari ken principes a situtugaw iti trono ni David, a nacasacayda cadagiti lugan ken cabcabayo, isuda ken dagiti principeda, dagiti lallaki ti Juda, ken dagiti agnaed ti Jerusalem; ket daytoy a ciudad agtaengto iti agnanayon.

26 Ket umaydanto nga aggapu cadagiti ciudad ti Juda, ken aggapu cadagiti disso nga aglicmut iti Jerusalem, ken aggapu iti daga ti Benjamin, ken aggapu iti nababa a daga, ken iti caturodan, ken aggapu iti Abagatan, a mangiyegda iti datdaton a mapuuran, ken sacrificios ken datdaton a bellaay, ken incienso, ken mangiyegda *iti datdaton ti* panagyaman, iti balay ni Jehova.

27 Ngem no didac ipangag tapno ngilinenyo ti aldaw a panaginana, ken iti saan a panagawit iti maysa nga awit ken iseserrec cadagiti ruangan ti Jerusalem iti aldaw a panaginana; pasgedacto ngarud ti maysa nga apuy cadagiti ruangganna, ket alun-unennanto dagiti palacio ti Jerusalem, ket isuntot' saan a maiddep.

Maysa a leccion iti alicamen ti agdamdamili. Ti Israel maiwaris. Ni Jeremias agcararag iti maicaniwas cadagiti cabusorna.

18 Ti sao a dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova a kinunana,

2 Tumacderca, ket sumalogca iti balay ti agdamdamili, ket idiay pangegancanto cadagiti saoc.

3 Idin simmalogac iti balay ti agdamdamili, ket adtoy, isut' agararamid idi ti maysa nga aramid cadagiti cararet.

4 Ket idi ti alicamen nga inaramidna iti pila nadadael iti ima ti agdamdamili, isut' inaramidna manen a sabali nga alicamen, cas tagisayaaten nga aramiden ti agdamdamili.

5 Idin ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

6 O balay ti Israel, diac mabalin aya ti agaramid kenca a cas daytoy nga agdamdamili? cuna ni Jehova. Adtoy, cas ti pila iti ima ti agdamdamili, castacayo iti imac, O balay ti Israel.

7 Iti aniaman a canito a panagsaocto maipapan iti maysa a nacion, ken maipapan iti maysa a pagarian, tapno parutec ken burakec ken isut' dadalec,

8 no dayta a nacion, a maipapan kencuana isut' sinaoc, agsubli manipud iti kinadakesda, agbabawiacto iti dakes, a pinanunotco nga aramiden cadacuada.

9 Ket iti ania a canito a panagsaocto a maipapan iti maysa a nacion, ken maipapan iti maysa a pagarian, tapno bangonec ken isut' imulac;

10 no aramidenda dayta nga isut' dakes iti imatangco, a dida annuruten ti timecco, iti casta agbabawiacto iti imbag, isu a sinaoc a pangpaimbagco cadacuada.

11 Ita ngarud, agsaoca cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed ti Jerusalem, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, mangsangalac ti dakes a maicaniwas cadacayo, ken manggandatac iti maysa a gandat a maibusor cadacayo: agsublicay ita tunggal maysa nga aggapu iti dakes a dalanna, ket baliwanyo dagiti dalanyo ken dagiti gapuananyo.

12 Ngem isuda cunada, Isut' awan capapay-anna, ta sumurotcamto cadagiti bucodmi a gandat, ket agaramidcamto tunggal maysa iti kinatangken ti dakes a pusona.

13 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova; Damagenyo ita iti nagtengngaan dagiti nacion, isuda a nacangeg cadagiti casta a banag; ti virgen ti Israel nagaramid iti maysa a nacaal-alinggec a banag.

14 Agcurangto aya ti nieve ti Libano iti bato ti tanap, *wenno* mamagaanto aya dagiti nalamiis a danum nga agayus manipud iti adayu?

15 Ta ti ilic linipatannac, nagpuurda ti incienso cadagiti ulbod *a didios;* ket napaitibculda cadagiti dalanda, cadagiti daan a dandana, tapno magnada cadagiti dana, iti maysa a dalan a saan a nagabsuonan;

16 tapno maaramid ti dagada a maysa a pagseddaawan, ken maysa nga agnanayon a pagsanamtican; isu-amin a lumasat idiay masdaawto, ket wingiwingenna ti olona.

17 Iwarisconto ida a cas maysa a casaor

iti sangoanan ti cabusor; iparangconto cadacuada ti bucot a saan a ti rupa, iti aldaw ti pannacaraponda.

18 Idin kinunada, Umaycayo, ket aggandattayon iti gangandat a maibusor ken Jeremias; ta ti linteg saanto a mapucaw iti sacerdote, wenno pammagbaga iti masirib, wenno ti sao iti mammadto. Umaycayo, ket isut' cabilentayon iti dila, ket saantayo nga ipangag ti aniaman cadagiti saona.

19 Ipangagnac, O Jehova, ket timudem ti timec dagidiay a makisuppiat caniac.

20 Maisupapacto aya ti dakes iti naimbag? ta isuda incalianda ti maysa a cutcut ti cararuac. Lagipem no casano ti panagtacderco iti sangoanam a nangisao iti naimbag a maipaay cadacuada, tapno iccatem ti pungtotmo cadacuada.

21 Isut' gapuna nga iyawatmo dagiti annacda iti bisin, ket itedmo ida iti bileg ti campilan; ket agbalin coma dagiti assawada a babbai nga awanan iti annac, ken babbalo; ket dagiti lallakida mapapatayda coma iti patay, *ket* dagiti bumabbaroda macabilda iti campilan iti dangadang.

22 Mangeg coma ti maysa a riaw manipud cadagiti balbalayda, no iyegmon a pettat ti maysa a buyot cadacuada; ta nagcalida ti maysa a cutcut tapno alaendac, ken mangilemmengda ti silsilo a maipaay cadagiti sacac.

23 Nupay casta, Jehova, ammom amin ti balacadda a maicaniwas caniac a pangpapatay caniac; dica pacawanen ti kinadakesda, ket dica met punasen ti basolda iti imatangmo; no di ket bay-am ida a marbec iti sangoanam; agaramidca cadacuada iti tiempo ti pungtotmo.

Ti pannacarbec ti Jerusalem mayarig iti maysa a gorgorita a naboong.

19 Castoy ti cuna ni Jehova, Inca ket gumatangca iti gorgorita ti agdamdamili, ket *mangalaca* cadagiti panglacayen ti ili, ken cadagiti panglacayen dagiti sacerdote;

2 ket rumuarca a mapan iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, isu nga adda iti pagsercan ti ruangan nga Harsit, ket iwarragawagmo idiay dagiti sao nga ibagacto kenca;

3 ket cunam, Denggenyo ti sao ni Jehova, O ar-ari ti Juda, ken agnaed ti Jerusalem: Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Adtoy, iyegconto ti dakes ditoy a lugar, isu nga asinoman a macangeg, dagiti lapayagna agpipikeldanto.

4 Agsipud ta binaybay-andac, ken inyalatiwda daytoy a lugar, ken nangpuurda ti incienso kencuana cadagiti sabali a didios, a dida idi am-ammo, isuda ken dagiti ammada ken dagiti ar-ari ti Juda, ket pinunnoda daytoy a disso iti dara dagiti awan basolda,

5 ket binangonda dagiti nangato a disso ni Baal, tapno puuranda dagiti annacda a lallaki iti apuy a maipaay a datdaton a mapuuran ken Baal; isu a diac imbilin, wenno insaoc, ket isut' saan met nga immay iti isipco:

6 isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a daytoy a lugar saanton a managanan Tofet, wenno ti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, no di ket ti lobong a Pagpapatayan.

7 Ket pagubbawecto ti pammagbaga ti Juda ken Jerusalem ditoy a lugar; ket pagpasagecto ida iti campilan iti sangoanan dagiti cabusorda, ken iti ima dagidiay agsapul iti biagda: ket dagiti bangcayda itedconto nga agservi a taraon cadagiti tumatayab ti langlangit ken cadagiti animal ti daga.

8 Ket aramidecto daytoy a ciudad a maysa a pagseddaawan, ken maysa a pagsanamtican; tunggal maysa a lumabas kencuana masdaawto ken agsanamticto gapu cadagiti amin a saplitna.

9 Ket aramidecto ida a canenda ti lasag dagiti annacda a lallaki ken ti lasag dagiti annacda a babbai; ket canendanto tunggal maysa ti lasag ti gayyemna, iti pannacalacub ken iti rigat, isu a pangtuocto cadacuada dagiti cabusorda ken dagiti agsapul iti biagda.

10 Sacanto buongen ti gorgorita iti imatang dagiti lallaki a makicuyog kenca,

11 ket cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Castanto ti panangburacco iti daytoy nga ili ken daytoy a ciudad, cas ti maysa buongenna ti alicamen ti agdamdamili, tapno saanto a maaramid manen, ket agicalidanto idiay Tofet aginggat' awan ti lugar a pagicalian.

12 Castoy ti aramidecto ditoy a yan, cuna ni Jehova, ken cadagiti agnaed kencuana, nga aramidec met laeng daytoy a ciudad a cas iti Tofet;

13 ket dagiti balbalay ti Jerusalem,

ken dagiti balbalay dagiti ar-ari ti Juda, isuda a natulawan, isudantot' cas iti lugar ti Tofet, dagiti amin met laeng balbalay nga iti rabaw dagiti atepda nagpuurda ti incienso iti amin a buyot ti langit, ket nangibucbocda ti datdaton a mainum cadagiti sabali a didios.

14 Idin immay ni Jeremias a naggaput' Tofet, isu a nangibaonan kencuana ni Jehova nga agipadto; ket isu nagtacder iti paraangan ti balay ni Jehova, ket kinunana iti amin nga ili:

15 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Adtoy, iyegconto ditoy a ciudad ken iti amin nga il-ilina ti amin a dakes a binalicasco a maibusor kencuana; agsipud ta pinatangkenda ti teltelda, tapno saanda a mangeg dagiti saoc.

Ni Jeremias ipadtona ti pannacacayaw ni Fasur. Isu sangitanna dagiti pannacapadasna ken ilunodna ti aldaw a pannacayanacna.

20 Ita ni Fasur nga anac a lalaki ni Emmer a sacerdote, isu a pangolo nga agturay iti balay ni Jehova, nangegna ni Jeremias nga agipadpadto cadagitoy a banag.

2 Idin ni Fasur kinabilna ni Jeremias a mammadto, ket isut' incabilna cadagiti tul-ong nga adda idi iti makinngato a ruangan ti Benjamin, nga adda idi iti balay ni Jehova.

3 Ket naaramid iti cabigatanna a ni Fasur inruarna ni Jeremias cadagiti tulong. Sa kinuna ni Jeremias kencuana, Ni Jehova saanna nga inawagan dayta naganmo iti Fasur, no di Magor-missabid.*

4 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, aramidencanto a maysa a buteng kenca met laeng, ken cadagiti amin a gagayyemmo; ket isuda mapasagdanto iti campilan dagiti cabusorda, ket dagita matam isuntot' makitada; ket yawatconto ti amin a Juda iti ima ti ari ti Babilonia, ket alaennanto ida a cayaw idiay Babilonia. ket papatayennanto ida iti campilan.

5 Maysa pay itedconto amin a kinabacuang daytoy a ciudad, ken amin a tubona ken amin dagiti napateg a banag, wen, amin a gamgamengg dagiti ar-ari ti Juda yawatconto iti ima dagiti cabusorda; ket aramidendanto ida a maysa a samsam, ken alaenda ida, ket ipanda ida idiay Babilonia.

6 Ket sica, Fasur, ken amin nga agnaed iti balaymo mapancayto iti pannacacayaw; ket umaycanto idiay Babilonia, ket idiay mataycanto, ket maicalicanto, sica ken amin dagiti gagayyemmo, isuda a nagipadtoan a siuulbod.

7 O Jehova, sica inuyotannac ket siac nauyotanac; sica napigpigsaca ngem siac, ket nangartapca: nagbalinac a maysa a pagcatawaan ti amin nga aldaw, tunggal maysa rabakennac.

8 Ta no maminano nga agsaoac, agickisac; agickisac ti, Panagpilit ken pannacarbec, ta iti sao ni Jehova naaramid a pangbabain caniac, ken maysa a rabac, iti amin nga aldaw.

9 Ket no cunac, Ti naganna saanconto a dacawaten, wenno agsaon iti naganna, adda ngarud iti pusoc ti cas sumsumged nga apuy a naricpen cadagiti tulangco, ket mabannogac nga agitured, ket saanco *a maibtur.*

10 Ta nangegco ti pananguimsi ti adu, ti butengg iti tunggal sikigan. Agdarumcayo, ket isut' idarumminto, *cuna* dagiti amin a cainggonggotco a gagayyem, isuda nga agururay iti pannacatuangco; nalabit isu mauyotanto, ket mangartaptayto a maibusor kencuana, ket datayo macabalestayto kencuana.

11 Ngem ni Jehova adda caniac cas maysa a nabileg *ken* maysa a nacabutbutengg: isut' gapuna a dagiti mangidadanes caniac maitibcoldanto; ket saandanto a mangartap; isuda maibabaindanto a naananay, agsipud ta saanda a nagaramid a sisisirib, uray pay ti awan inggana a pannacababas isu a dinto malipatan uray caanoman.

12 Ngem, O Jehova dagiti buybuyot, a mangpadas iti nalinteg, makitana ti puso ken ti isip, ipalubosmo a makitac ti pammalesmo cadacuada: ta kenca impacaammoc ti panggepco.

13 Agcantacayo ken Jehova, dayawenyo ni Jehova; ta isu rinuc-atanna ti cararua ti macasapul iti ima dagiti agar-aramid ti dakes.

14 Mailunud coma ti aldaw a pannacayanacco: saan coma a mabendicionan ti aldaw a pananginpasngay ni inac caniac.

---

* *Magor-missabid:* cayatna a saoen, *Pagbutngan iti amin a sikigan.*

15 Mailunod coma ti tao a mangveg ti damdamag ken amac, a kinunana, Maysa nga ubing a lalaki mayanac a maipaay kenca; nga isut' pinaragsacna unay.

16 Ket dayta a tao agbalin coma a cas cadagiti ciudad nga intuang ni Jehova, ket saan a nagbabawi: ket isu mangegna coma ti maysa a riaw iti agsapa ken maysa a dir-i iti matoon;

17 agsipud ta isu saanac a pinapatay manipud iti aanacan; ket iti casta ni inac isu coma ti tanemco, ket ti aanacanna cancanayon coma a dackel.

18 Aniat' gapuna a rimmuarac iti aanacan a macakita iti trabajo ken liday, tapno dagiti aldawco maibus coma iti bain?

Ti saludsud ni Sedecias, ken ti sungbat ni Jeremias.

21 Ti sao dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova, idi ni ari Sedecias imbaonna kencuana ni Fasur nga anac a lalaki ni Melquias ken ni Sofonias, nga anac a lalaki ni Maasias, a sacerdote a kinunana,

2 Agintuudca, dawatec kenca, ken Jehova gapu cadacami; ta ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia mangaramid ti gubat a maibusor cadacami: nalabit ni Jehova agar-aramid cadacami cas mainngot cadagiti amin a nacascasdaaw a gapuananna, tapno isut' ngumato coma manipud cadatayo.

3 Idin kinuna ni Jeremias cadacuada, Castoy ti saoenyonto ken Sedecias:

4 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Adtoy, isublicto dagiti igam ti gubat nga adda cadagiti imayo, isu a panggubatyo a maicaniwas iti ari ti Babilonia, ken maibusor cadagiti Caldeos a manglacub cadacayo, iti ruar dagiti bacud; ket urnongecto ida iti tengnga daytoy a ciudad.

5 Ket siac met laeng gumubatacto a maicaniwas cadacayo a buyogen ti nacaucrad nga ima ken maysa a napigsa a tackiag, wen, iti met laeng unget, ken iti rungsot ken iti dackel a pungtot.

6 Ket cabilecto dagiti agnaed ditoy a ciudad, ti tao ken ti animal nga agpadpada: mataydanto ti dackel nga angol.

7 Ket calpasanna, cuna ni Jehova, rucatacto ni Sedecias nga ari ti Juda, ken dagiti adipenna, ken ti ili, dagiti casta met laeng a nabati iti daytoy a ciudad iti angol, iti campilan, ken iti bisin, *nga iyawat ida* iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken iti ima dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsapul ti biagda: ket cabilennanto ida iti murdong ti campilan; saannanto ida nga iliclic, ket awan met ti ilalana, wenno caasina.

8 Ket cunamto iti daytoy nga ili, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, icabilco iti sangoanam ti dalan ti biag ken ti dalan ti patay.

9 Ti agnaed ditoy a ciudad matayto iti campilan, ken iti bisin, ken iti angol; ngem ti rumuar ken tumipon cadagiti Caldeos a manglacub cadacayo, agbiagto ken ti biagna maipaayto kencuana a maysa a samsam.

10 Ta insaadco ti rupac ditoy a ciudad a maipaay iti dakes a saan a iti naimbag, cuna ni Jehova: isut' maitedto iti ima ti ari ti Babilonia, ket isuntot' uramenna iti apuy.

11 Ket no maipapan iti balay ti ari ti Juda, denggenyo ti sao ni Jehova:

12 O balay ni David, castoy ti cuna ni Jehova, Tungpalem ti kinajusticia iti agsapa, ket ruc-atam ti naagaw iti ima ti mangidadanes, ta amangan no ti pungtotco rumuar a cas iti apuy, ket aguram nga awan ti macaiddep kencuana, gapu iti kinadakes dagiti gapuananyo.

13 Adtoy, bumusorac kenca, O naed ti lobong, *ken* iti bato ti tanap, cuna ni Jehova; dacayo nga agcuna, Asino ti sumalogto a bumusor cadatayo? wenno asino ti sumrecto cadagiti pagtaengantayo?

14 Ket dusaencayto cas mayannurot iti bunga dagiti gapuananyo, cuna ni Jehova; ket mapasgedacto ti maysa nga apuy idiay bakirna, ket runawennanto amin nga adda nga aglicmut kencuana.

Ti Juda mapacaammoan ti maicaniwas iti anagaramid ti saan a kinajusticia. Ti nacaay-ay-ay a nagtungpalan ni Sellum. Ti nacaay-ay-ay a nagtungpalan da Joacim ken Conias.

22 Castoy ti kinuna ni Jehova: sumalugca iti balay ti ari ti Juda, ket saoem idiay daytoy a sao,

2 ket cunam, Denggem ti sao ni Jehova, O ari ti Juda, nga agtutugaw iti trono ni David sica, ken dagiti adipenmo

ken ti ilim a sumrec cadagitoy a ruañgan.

3 Castoy ti cuna ni Jehova: Agaramidcayo ti kinajusticia ken kinalinteg, ket ruc-atanyo ti naagaw iti ima ti mañgidadanes: ket dicay agaramid iti dakes, dicay agaramid iti rañggas, iti gangannaet, iti ulila wenno iti balo a babai; ket dicay met mañgibuyat iti awan basolna a dara ditoy a lugar.

4 Ta kinapudnona no aramidenyo daytoy, sumrecto cadagiti ruañgan daytoy a balay dagiti ar-ari nga agtugaw iti trono ni David, a macasacayda cadagiti lugan ken cabcabayo, isu ken dagiti adipenna ken ti ilina.

5 Ngem no dicayto denggen dagitoy a sao, agsapataac gapu caniac met laeng, cuna ni Jehova, a daytoy a balay agbalinto a langalang.

6 Ta castoy ti cuna ni Jehova maipapan iti balay ti ari ti Juda: Sica ti Galaad caniac *ken* ti olo ti Libano; *nupay casta* aramidencanto a di bumurong a maysa a let-ang, *ken* cicindad a saan a mapagnaedan.

7 Ket mangisaganaacto iti agdadael a maibusor kenca, tunggal maysa agraman cadagiti igamna; ket pucanendanto dagiti napili a cantingenmo, ket ipurruacda ida iti apuy.

8 Ket adu a nacion lumabasdanto ditoy a ciudad, ket cunadanto tunggal tao iti caarrubana, Aniat' gapuna nga inaramid ni Jehova ti castoy iti daytoy dackel a ciudad?

9 Isuda sumungbatdanto ngarud, Agsipud ta binay-anda ti tulong ni Jehova a Diosda, ket nagrucbabda iti sabsabali a didios, ket nagservida cadacuada.

10 Saanyo a sangitan ti natay, ket isut' dicay met dung-awan; ngem sangitanyo a sipapait ti pumanaw; ta saanton nga agsubli wenno makitana ti daga a nacayanacanna.

11 Ta castoy ti cuna ni Jehova maipapan ken Sellum nga anac a lalaki ni Josias, nga ari ti Juda, isu a nagturay iti saad ni Josias nga amana, *ken* isu a rimmuar manipud ditoy a lugar: Isu saanton nga agsubli idiay;

12 ngem iti disso a nangidalananda kencuana a cayaw, idiay matayto, ket saannanto a makitan daytoy a daga.

13 Asi pay ti mangbangon iti balayna gapu iti kinakillo, ken iti siledna iti saan a kinajusticia; nga aramatenna ti bannog ti caarrubana nga awan ti tangdan, ket dina ited kencuana ti abang;

14 nga agcuna, Mangipatacderac iti maysa a nalawa a balay ken nalawa a silsiled ket mangabutac kencuana iti tawtawa; ket isut' mabobedaan iti cantingen, ket mapintaan iti bermellon.

15 Agturaycanto aya, gapu ta sica agawaam nga artapan ti cantingen? Saan aya a ni amam ti nangan ken imminum, ken nagararamid iti kinajusticia ken kinalinteg? Iti casta nasayaat idi kencuana.

16 Isu inocomna ti panggep ti napanglaw ken macasapul; iti casta nasayaat idi: Saan aya nga isu daytoy idi ti panangammo caniac? cuna ni Jehova.

17 Ngem dagiti matam ken ti pusom saanda a maipaay no di laeng iti kinaagummo, ken ti panangibuyat iti awan basolna a dara, ken panangirurumen, ken panangranggas nga isut' aramidem.

18 Castoy ngarud ti cuna ni Jehova maipapan ken Joacim, nga anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda; Saandanto nga agunnoy gapu kencuana, *a cunada*, ¡Ay cabsatco a lalaki! wenno, ¡Ay cabsat a babai! Saandanto nga agunnoy gapu kencuana, *a cunada*, ¡Ay Apo! wenno, ¡Ay ti dayagna!

19 Isu maicalinto ti pannacaicali ti maysa nga asno, a maiguyod ken maipurruac iti ballasiw dagiti ruangan ti Jerusalem.

20 Sumang-atca idiay Libano, ket agriawca; ket ingatom ti timecmo idiay Basan, ket agriawca manipud Abarim; ta amin dagiti caayanayatmo matuangda.

21 Nagsaoac kenca iti kinarang-aymo; ngem kinunam, Diacto dumngeg. Daytoy ti cadawyam manipud iti kinaubingmo, a dica tungpalen ti timecco.

22 Ti angin taraonannanto amin dagiti paspastormo, ket dagiti caayanayatmo mapandanto iti pannacacayaw: pudno ngarud a maibabaincanto ken mariribuccanto gapu cadagiti amin a kinadangcocmo.

23 O naed ti Libano, nga aramidem ti umocmo cadagiti cantingen, ¡amangan a nagdackel ti pannacacasim inton dumteng kenca ti rigat, ti ut-ut a cas iti maysa a babai nga agpasical!

24 Cas sibibiagac, cuna ni Jehova, uray no ni Conias nga anac a lalaki ni Joacim nga ari ti Juda isu coma ti singsing a pagsada iti macanawan nga imac,

nupay casta parotenca coma manipud idiay;

25 ket iyawatcanto iti ima dagiti agsapul iti biagmo, ken iti ima dagiti cabutengmo, iti met laeng ima ni Nabucodonosor, ari ti Babilonia ken iti ima dagiti Caldeos.

26 Ket ibellengcanto, ken ti inam a nangipasngay kenca, iti sabali a daga, a saanyo a nacayanacan; ket idiay mataycayto.

27 Ngem iti daga isu tarigagayam ti cararuada a pagsublian, idiay saandanto nga agsubli.

28 ¿Daytoy lalaki a Conias isut' maysa aya a many-uyaw ken buong nga alicamen? Isu aya ti maysa nga alicamen nga awan kencuana ti maay-ayo? Aniat' gapuna ngarud nga isudat' maibellengg, isu ken ti bukelna, ken maipurruac iti daga a dida ammo?

29 O daga, daga, daga, denggem ti sao ni Jehova.

30 Castoy ti cuna ni Jehova, Isuratyo daytoy a lalaki awan ti anacna, maysa a lalaki a dinto rumang-ay cadagiti aldawna: ta awanton ti tao iti bukelna ti rumang-ay, nga agtugaw iti trono ni David ken agturay iti Juda.

Dagiti nadangcoc a paspastor ken ti nalinteg a sangá. Dagiti natiri a mammadto ti Juda ken ti Samaria maidarumda. Dagiti mangrabrabac cadagiti pudno a mammadto matubngarda.

23 ¡Asi pay dagiti paspastor nga agdadael ken agiwaris cadagiti carnero ti pagpaarabac! cuna ni Jehova.

2 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, a maibusor cadagiti paspastor a mangpacan iti ilic: Inwarisyo ti pangenco, ken inabugyo ida, ken saanyo ida a sinarungcaran; adtoy, sarungcaracto cadacayo ti kinadakes dagiti gapuananyo, cuna ni Jehova.

3 Ket urnongecto ti tidda ti pangenco cadagiti amin a dagdaga a nangipaturongac cadacuada, ket iyegconto manen ida cadagiti pagaponanda; ket isudantot' nabunga ket umaduda.

4 Ket mangipasdecacto iti paspastor cadacuada; isuda a mangtaraon cadacuada; ket saandanto nga agbutengen, wenno agcullayaw, ket awanto met ti agcurang, cuna ni Jehova.

5 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a bangonecto ken David ti maysa a nalinteg a Sangá, ket isu agturayto a cas ari ken agaramid a sisisirib, ket agaramidto iti kinajusticia ken kinalinteg iti daga.

6 Cadagiti aldawna ti Juda maisalacanto, ket ti Israel agnaedto nga awan peggad; ket daytoy ti naganna a pangawagto kencuana: Jehova a kinalintegtayo.

7 Isut' gapuna, adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a saandanto a saoenen, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nangiruar cadagiti annac ni Israel iti daga nga Egipto;

8 no di ket, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nangiruar ken nangidalan iti bukel ti balay ti Israel manipud iti makinamianan a daga, ken manipud iti isu-amin a daga a nangipaturongac cadacuada. Ket isuda agnaeddanto iti dagada met laeng.

9 Maipapan cadagiti mammadto. Ti pusoc iti unegco maburac, amin dagiti tulangco aggungunda, cas-ac la maysa a tao a nabartec, ken maysa a tao nga inabac ti arac, gapu ken Jehova ken gapu cadagiti nasantoan a saona.

10 Ta ti daga napno cadagiti mannakicamalala; ta gapu iti lunod ti daga agdungaw; dagiti pagaraban ti let-ang agmagada Ket ti pagnada dakes, ken ti bilegda saan a nalinteg;

11 ta ti mammadto ken ti sacerdote nga agpadpada nabassawangda; wen, iti balayco masaracac ti kinadangcocda, cuna ni Jehova.

12 Isut' gapuna nga iti dalanda isunto cadacuada ti cas nagalis a luglugar iti sipngetc: isudantot' maabog ket matnagda idiay; ta iyegconto ti dakes cadacuada nga isu ti tawen ti pannacasucnalda, cuna ni Jehova.

13 Ket nacakitaac ti minamaag cadagiti mammadto ti Samaria; nagipadtoda gapù ken Baal, ket pinabiddutda ti ilic nga Israel.

14 Cadagiti mammadto ti Jerusalem nacakitaac met iti maysa a nacaal-alinggec a banag: isuda makicamalalada, ket magnada iti tirtiri; ket papigsaenda ti im-ima dagiti agaramid ti dakes, ta tapno awan ti agsubli manipud iti kinadakesna: isuda amin agbalinda caniac a cas iti Sodoma,

ket dagiti agnaed kencuana cas iti Gomorra.

15 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot a maipapan cadagiti mammadto: Adtoy, pacanecto ida iti ajenjo, ket painumecto ida iti danum ti apro; ta nanipud cadagiti mammadto ti Jerusalem rimmuar ti di panangicancano iti Dios a mapan cadagiti amin a daga.

16 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Dicay ipangag dagiti sao dagiti mammadto nga agipadto cadacayo: isurodacayo ti awan capapayanna; agsaoda iti maysa a parparmata ti bucodda a puso, a saan nga iti ngiwat ni Jehova.

17 Cunaenda a di agsarday cadacuada a manguyaw caniac, Ni Jehova kinunana, Addanto talnayo; ket iti tunggal maysa a magna iti kinatangken ti pusona a bucod cunada, Awan ti dakes nga umayto cadacayo.

18 Ta asino ti nagtacder iti pammagbagaan ni Jehova isu a macakita coma ken macangeg iti saona? asino ti nangtandan iti saoc ken nacangeg kencuana?

19 Adtoy, ti bagio ni Jehova, *nga isu* ti pungtotna, rimmuar, wen maysa nga alipugpug a bagio: isut' agbettacto iti rabaw ti olo ti nadangcoc.

20 Ti unget ni Jehova saanto nga agsubli, aginggat' maaramidna, ken matungpalna dagiti panggep ti pusona: iti maudi nga aldaw isut' maawatanyonto nga awan pagcuranganna.

21 Saanco nga imbaon dagitay a mammadto, nupay casta nagturayda: saanac a nagsao cadacuada, nupay casta nagipadtoda.

22 Ngem no nagtacderda coma iti pammagbagac, iti casta pinadengngegda coma ti ilic cadagiti saoc, ket insublida ida manipud iti dakes a dalanda, ken manipud iti kinadakes dagiti gapuananda.

23 Siac aya ti maysa a Dios iti asideg, cuna ni Jehova, ket saan a maysa a Dios iti adayu?

24 Mabalin aya ti asinoman ti aglinged cadagiti nalmeng a luglugar ta tapno isut' saanco a makita? cuna ni Jehova. Saanco aya a punnoen ti langit ken daga? cuna ni Jehova.

25 Nangegco ti sao dagiti mammadto nga agipadto cadagiti tiri iti naganco, a cunada, Nagtagtagainepac, nagtagtagainepac.

26 Casanonto ti cabayag daytoy iti puso dagiti mammadto nga agipadto cadagiti tiri, nga isu dagiti mammadto ti allilaw ti pusoda met laeng?

27 a panunotenda a palipaten iti ilic ti naganco gapu cadagiti tagtagainepda isu nga ibagada tunggal tao iti caarrubana, a cas cadagiti ammada linipatanda ti naganco gapu ken Baal.

28 Ti mammadto nga adda tagtagainepna, mangibaga coma iti maysa a tagtagainep; ket dayta nga addaan iti saoc, saoenna coma iti saoc a sipupudno. Ania aya ti garami iti trigo? cuna ni Jehova.

29 Saan aya nga iti saoc cas la apuy? cuna ni Jehova; ken cas maysa a pamac-ol a burakenna ti bato?

30 Isut' gapuna, adtoy, bumusorac cadagiti mammadto, cuna ni Jehova, a tacawenna dagiti saoc tunggal maysa iti caarrubana.

31 Adtoy, bumusorac cadagiti mammadto, cuna ni Jehova, nga aramatenda dagiti dilada, a cunada, Isu cunana.

32 Adtoy, bumusorac cadacuada nga agipadto cadagiti tiri a tagtagainep, cuna ni Jehova, ket ibagada cadacuada, ket pabiddutenda ti ilic gapu cadagiti tirida, ken gapu cadagiti awan capapay-anna a panagpasindayag: nupay casta diac ida imbaon, wenno binilinco ida; ket saanda met a paglac-amen daytoy nga ili a pulos, cuna ni Jehova.

33 Ket no daytoy nga ili, wenno ti mammadto, wenno maysa a sacerdote damagenna kenca a cunana, Ania ti awit ni Jehova? Cunamto ngarud cadacuada, Ania nga awit! Ipalladawcayto, cuna ni Jehova.

34 Ket no maipapan iti mammadto, ken iti sacerdote, ken iti ili, nga agcunanto, Ti awit ni Jehova, siac dusaecto met dayta a tao ken ti balayna.

35 Castoy ti cunaenyonto tunggal maysa iti caarrubana, ken tunggal maysa iti cabsatna a lalaki, Ania ti insungbat ni Jehova? ken, ania ti sinao ni Jehova?

36 Ket ti awit ni Jehova saanyonto a dacawatenen: ta tunggal bucod a sao ti maysa a tao isunto ti awitna; ta pinakilloyo dagiti sao ti Dios a sibibiag, a ni Jehova dagiti buybuyot a Diostayo.

37 Castoy ti cunamto iti mammadto, Ania ti insungbat ni Jehova kenca? ken, ania ti sinao ni Jehova?

38 Ngem no cunayo, Ti awit ni Jehova, castoy ngarud ti cuna ni Jehova: Agsipud ta saoenyo daytoy a sao, Ti awit ni

Jehova, ket nagbaonac cadacayo, 2 kinunac, Saanyonto a cunaen, Ti awit ni Jehova;

39 adtoy ngārud, lipatancayto a naananay, ket ibellengcayto, ken ti ciudad nga intedco cadacayo ken cadagiti ammayo, iti adayu ti imatangco:

40 ket iyegconto ti agnanayon a pannacaumsa cadacayo, ken awan inggana a pannacaibabain, isu a saanto a malipatan.

Ti leccion a maipapan iti dua a curibut nga higos.

24 Ni Jehova imparangna caniac, ket adtoy, dua a curibut ti higos a naisaad iti sangoanan ti templo ni Jehova, calpasan ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia impanawna a cayaw ni Jeconias nga anac a lalaki ni Joacim, ari ti Juda, ken dagiti principe ti Juda, agraman cadagiti nalaing nga agtrabajo ken mammanday a taga Jerusalem, ket impanda ida iti Babilonia.

2 Maysa a curibut adda idi nasayaat unay nga higosna, cas cadagiti higos nga umuna a maluom; ket daydi maysa a curibut adda idi dakes unay nga higosna, a saan a mabalin a canen, *ta* isudat' napalalo a nagdakes idi.

3 Sa kinuna ni Jehova caniac, Ania ti makitam, Jeremias? Ket kinunac, Higos; dagiti nasayaat nga higos, nasayaat unay; ket dagiti dakes dakesda unay, a saan a mabalin a canen, ta isudat' napalalo a nagdakes.

4 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

5 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Cas cadagitoy nasayaat nga higos, casta ti panangibilangconto cadagiti cayaw ti Juda, isuda pinaruarco ditoy a lugar nga impan iti daga dagiti Caldeos a maipaay iti imbag.

6 Ta isaadconto dagiti matac cadacuada a maipaay iti imbag, ket iyegconto ida manen ditoy a daga: ket isudantot' ibangonco, a diac ida ipababa; ket imulacto ida, a diacto ida paruten.

7 Ket iccacto ida iti puso nga umammo caniac, a siac ni Jehova: ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda; ta agsublidanto caniac iti amin a pusoda.

8 Ket cas cadagiti dakes nga higos isuda a di mabalin a canen, *ta* isudat' napalalo a nagdakes, pudno castoy ti cuna ni Jehova, Castanto ti panangbaybay-ac ken Sedecias nga ari ti Juda, ken dagiti pangoloenna, ken ti tidda ti Jerusalem, nga agbati ditoy a daga, ken isuda nga agnaed iti daga nga Egipto,

9 baybay-acto ida a maipalladaw nga agsublisubli iti nagtengngaan dagiti amin a pagpagarian ti lubong a maipaay iti dakes; tapno agbalin a maysa a babalaw ken maysa a pagsasao, maysa a pagrabacan ken maysa a lunod, cadagiti amin a luglugar a pangipaturongacto cadacuada.

10 Ket ipaw-itconto ti campilan, ti bisin, ken ti angol, iti nagtengngaanda, aginggat' maibusda manipud iti daga nga intedco cadacuada ken cadagiti ammada.

Ti pannacacayaw ti Juda, ken ti pannacarba ti Babilonia maipadto. Ti copa ti punggtot maiparang cadagiti amin a nacion. Ti dakes a maibusor cadagiti amin a nacion maipadto.

25 Ti sao a dimteng ken Jeremias maipapan iti amin nga ili a Juda, idi maicapat a tawen ni Joacim nga anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda, (isu met laeng idi ti damo a tawen ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia.)

2 nga isu ti sinao ni Jeremias a mammadto iti amin nga ili a Juda, ken cadagiti amin a naed ti Jerusalem, a kinunana:

3 Nanipud idi maicapulo ket tallo a tawen ni Josias nga anac ni Amon, ari ti Juda, aginggga met laeng iti daytoy nga aldaw, dagitoy a duapulo ket tallo a tawen, ti sao ni Jehova dimteng caniac, ket insaoc cadacayo, a bimmangonac a nasapa ket nagsaoac; ngem dicay impangag.

4 Ket ni Jehova imbaonna cadacayo dagiti amin nga adipenna a mammadto, a bimmangon a nasapa ket imbaonna ida, (ngem dicay impangag, wenno inyallingag ti lapayagyo a dumngeg),

5 a kinunana, Agsublicay ita tunggal maysa manipud iti dakes a dalanna, ken manipud iti kinadakes dagiti aramidyc, ket agnaedcayo iti daga nga inted ni Jehova cadacayo ken cadagiti ammayo, nanipud idi unana aginggga met laeng iti agnanayon;

6 ket dicay sumurot cadagiti sabali a didios nga agservi cadacuada, ken agruebab cadacuada, ket didac gargarien nga agpungtot iti gapuanan dagiti imayo; ket diacto manngaramid cadacayo iti ranggas.

7 Nupay casta saandac nga impangag,

cuna ni Jehova; tapno magargaridac nga agpungtot iti gapuanan dagiti imayo iti bucodyo a pacadunoran.

8 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agsipud ta dicay dinengngeg dagiti saoc,

9 adtoy, mangibaonacto ket alaec amin dagiti familia iti amiaman, cuna ni Jehova, ket *mangibaonacto* ken Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, nga adipenco, ket iyegconto ida a maibusor ditoy a daga, ken maibusor cadagiti agnaed kencuana, ken maibusor cadagiti amin a nacion iti aglicmut; ket pucawecto ida a matalipupus, ket aramidecto ida a maysa a pagseddaawan, ken maysa a pagsanamtican, ken agnanayon a langalang.

10 Maysa pay iccatecto cadacuada ti timec ti rag-o ken ti timec ti ragsac, ti timec ti novio, ken ti timec ti novia, ti uni dagiti paggilingan, ken ti silaw ti pagsilawan.

11 Ket daytoy amin a daga isuntot' maysa a langalang, ken maysa a pagseddaawan; ket dagitoy a nacion agservidanto iti ari ti Babilonia iti pitopulo a tawen.

12 Ket maaramid inton matungpal ti pitopulo a tawen, a dusaecto ti ari ti Babilonia, ken dayta a nacion, cuna ni Jehova, gapu iti kinadakesda, ken ti daga dagiti Caldeos; ket isuntot' aramidec a langalang iti agnanayon.

13 Ket iyegconto iti dayta a daga amin dagiti saoc isuda a binalicasco a maibusor kencuana, wen, isu-amin met laeng a naisurat ditoy a libro, isu nga impadto ni Jeremias a maibusor cadagiti amin a nacion.

14 Ta adu a nacion ken natan-oc nga ar-ari aramidendanto ida, isuda met laeng, a bag-en, ket supapacacto ida cas mayannurot cadagiti aramidda, ken cas mainugot cadagiti gapuanan dagiti imada.

15 Ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, caniac: Alaem daytoy a copa ti arac ti pungtot iti imac, ket painumem amin dagiti nacion a pangibaonac kenca.

16 Ket isuda uminumdanto, ket agibaribarda, ket agmauyongda gapu iti campilan nga ipaw-itconto iti nagtengngaanda.

17 Saac innala ti copa iti ima ni Jehova, ket pinainumco amin dagiti nacion, isuda a nangibaonan caniac ni Jehova;

18 *nga ammoen*, ti Jerusalem ken dagiti ciudad ti Juda, ken dagiti ar-arida, ken dagiti pangoloenda, tapno aramiden ida a maysa a langalang, maysa a pagsedseddaawan, maysa a pagsanamtican, ken maysa a lunod, cas iti daytoy nga aldaw;

19 ni Faraon nga ari ti Egipto, ken dagiti adipenna ken dagiti pangoloenna, ken amin ti ilina;

20 ken amin dagiti laoc a tattao, ken amin nga ari ti daga ti Hus, ken amin dagiti ar-ari ti daga dagiti Filisteos, ken Ascalon, ken Gaza, ken Accaron, ken ti tidda ti Azoto;

21 Edom, ken Moab, ken dagiti annac ti Ammon;

22 ken amin dagiti ar-ari ti Tiro, ken amin dagiti ar-ari ti Sidon, ken dagiti ar-ari ti puro isu nga adda iti ballasiw ti baybay;

23 Dedan, ken Tema, ken Buz, ken amin dagiti napukisan ti suli *ti buocda;*

24 ken amin dagiti ari ti Arabia, ken amin dagiti ari dagiti laoc nga ili nga agnaed iti let-ang;

25 ken amin dagiti ari ti Zambri, ken amin dagiti ari ti Elam, ken amin dagiti ari ti Media;

26 ken amin dagiti ari ti amianan, adayu ken asideg, iti maysa ken iti sabali; ken amin dagiti pagarian ti lubong, nga adda iti rabaw ti daga: ket ti ari ti Sesac uminumto iti calpasanda.

27 Ket cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Uminumcayo, ket mabarteccayo, ken agbaccuarcayo ket matuangcayo, ket saancayon a bumangon, gapu iti campilan nga ipaw-itconto cadacayo.

28 Ket isunto, no dida cayat nga alaen ti copa iti imam tapno uminumda, iti casta cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot; Pudno nga uminumcayto.

29 Ta adtoy, irugic ti agaramid ti dakes iti ciudad a managan gapu iti naganco; ket dacayo saancay coma aya a madusa a pulos? Saancayto a di madusa; ta mangayabacto iti maysa a campilan cadagiti amin nga agnaed ti daga, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

30 Isut' gapuna nga ipadtom a maibusor cadacuada amin dagitoy a sao, ket cunam cadacuada, Ni Jehova agungorto

manipud iti nga̱to, ket iyebcasnanto ti timecna manipud iti nasantoan a taenga̱na; agunga̱rto a sibibileg a maibusor iti pagyaponanna; isu umkisto, a cas cadagiti agbaddec *cadagiti uvas*, a maicaniwas cadagiti amin nga̱ agnaed iti daga.

31 Maysa nga̱ anabaab umayto agingga met laenga̱ iti unga̱to ti daga; ta ni Jehova adda suppiatna cadagiti nacion; isu sumrecto iti panangocom ti amin a lasag: no maipapan cadagiti nadangcoc, yawatnanto ida iti campilan, cuna ni Jehova.

32 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Adtoy, ti dakes rumuarto manipud iti nacion agingga iti nacion ket maysa a dackel a bagio maibanga̱onto manipud caunga̱toan a paspaset ti daga.

33 Ket dagiti napapatay ni Jehova isunto iti dayta nga̱ aldaw manipud iti maysa nga̱ unga̱to ti daga agingga met laenga̱ iti sabali nga̱ unga̱to ti daga: saandanto a maunnoyan, ket dida met maurnonga̱, wenno maicali; isudanto ti tacki iti rabaw ti daga.

34 Agdunga̱-awcayo, dacayo a paspastor, ken agsangitcayo; ket agtulidcayo *iti dapo*, dacayo panga̱oloen ti arban; ta dagiti aldaw ti pannacapapatayo ken ti pannacaiwarisyo dimtenga̱en, ket matnagcayto a cas naimnas nga̱ alicamen.

35 Ket dagiti paspastor awanto ti dalanda nga̱ agtalaw; wenno ti palunga̱o ti arban a lumisi.

36 ¡Maysa a timec ti riaw dagiti paspastor, ken dunga̱-aw ti palunga̱o ti arban! ta ni Jehova rarakenna ti pagarabanda.

37 Ket dagiti natalna a pagyaponan mapaulime da gapu iti narunga̱sot nga̱ unga̱et ni Jehova.

38 Pinanawanna ti paglemmenga̱anna, a cas ti leon; ta ti daga nagbalin a maysa a pagseddaawan a gapu iti runga̱sot ti mangirurumen *a campilan*, ket a gapu iti narunga̱sot nga̱ unga̱etna.

Dagiti ciudad ti Juda mapacaammoanda. Maysa a tulag a nalmenga̱ ti pananga̱papatay ken Jeremias. Daydi nalmenga̱ a tulag maabac.

26 Iti pangrugianan ti panagturay ni Joacim nga̱ anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda, dimtenga̱ daytoy a sao a naggapu ken Jehova a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova: Agtacderca iti paraangan iti balay ni Jehova, ket agsaoca cadagiti amin a ciudad ti Juda, nga̱ umay nga̱ agrucbab iti balay ni Jehova, amin dagiti sao nga̱ ibilinco kenca nga̱ isaom cadacuada; dica kessayan ti maysa a sao.

3 Nalabit nga̱ ipanga̱agdanto, ket agsublida tunggal tao manipud iti dakes a dalanna; tapno agbabawiac coma iti dakes a pinanggepco nga̱ aramiden cadacuada gapu iti kinadakes ti aramidda.

4 Ket cunaemto cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova; No didacto ipanga̱ag, a magna iti lintegco isu nga̱ incabilco iti sanga̱oananyo,

5 nga̱ ipanga̱agyo dagiti sao dagiti adipenco a mammadto, isuda nga̱ ibaonco cadacayo, a bimmanga̱onac met laenga̱ a nasapa ken imbaonco ida, nga̱em saancay a nanga̱ipanga̱ag;

6 aramidecto nga̱rud daytoy a balay a cas iti Silo, ket aramidecto daytoy a ciudad a lunod cadagiti amin a nacion ti daga.

7 Ket dagiti sacerdote ken dagiti mammadto ken amin ti ili nanga̱egda ni Jeremias a nagsasao cadagitoy a sao iti balay ni Jehova.

8 Ket naaramid nga̱ idi ni Jeremias natunga̱palna ti amin a panagsaona nga̱ imbilin ni Jehova kencuana nga̱ isao iti amin nga̱ ili, a dagiti sacerdote ken dagiti mammadto ken amin ti ili isut' tiniliwda a kinunada, Sica matayca a pudno.

9 Apayapay a nanga̱ipadtoca iti nagan ni Jehova, a kinunam, Daytoy a balay casto la iti Silo, ket daytoy a ciudad langalanga̱to, nga̱ awan ti agnaed? ket amin ti ili naurnonga̱ ken Jeremias iti balay ni Jehova.

10 Ket idi dagiti palunga̱oen ti Juda nanga̱egda dagitoy a banag, simmanga̱-atda manipud iti balay ti ari agingga iti balay ni Jehova; ket nagtugawda iti pagsercan ti baro a ruangan *ti balay* ni Jehova.

11 Sa nagsao dagiti sacerdote ken dagiti mamadto cadagiti amin a panga̱oloen ken iti amin nga̱ ili, a kinunada, Daytoy a tao maicari iti patay; ta isu nagipadto iti maicaniwas ditoy a ciudad, cas nanga̱egyo cadagiti lapayagyo.

12 Idin nagsao ni Jeremias cadagiti amin a panga̱oloen ken iti amin nga̱ ili a kinunana, Ni Jehova imbaonnac nga̱ agipadto iti maicaniwas ditoy a balay ken maibusor ditoy a ciudad cadagiti amin a sao a nanga̱egyo.

13 Ita nga̱rud baliwanyo dagiti dalan-

yo ken dagiti aramidyo, ken annurotenyo ti timec ni Jehova a Diosyo; ket ni Jehova agbabawinto iti dakes nga binalicasna a maibusor cadacayo.

14 Ngem no maipapan caniac, adtoy, addaac iti imayo: aramidenyo caniac ti cas nasayaat ken umiso cadagiti matayo.

15 Ammoenyo laeng nga awan duadua, a no patayendac, iyegyonto ti awan tulawna a darac cadacayo met laeng, ket iti daytoy a ciudad, ken cadagiti agnaed kencuana; ta iti kinapudnona ni Jehova imbaonnac cadacayo a mangisawang cadagitoy amin a sao cadagiti lapayagyo.

16 Idin kinuna dagiti pangoloen ken amin ti ili cadagiti sacerdote ken cadagiti mammadto: daytoy a lalaki saan a maicari iti patay; ta isu nagsao cadatayo iti nagan ni Jehova a Diostayo.

17 Sa timmacder ti dadduma cadagiti panglacayen ti daga, ket nagsaoda iti amin a gimong ti ili, a kinunada,

18 Ni Miqueas a Morasti nagipadto cadagiti aldaw ni Ezequias nga ari ti Juda; ket isu nagsao iti amin nga ili ti Juda, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot; Ti Zion maaradonto a cas maysa a talon, ket ti Jerusalem agbalinto a bonbontoon, ket ti bantay ti balay cas cadagiti nangato a luglugar ti maysa a bakir.

19 Isut' pinatay aya ni Ezequias nga ari ti Juda ken amin ti Juda? saan aya a nagbuteng ken Jehova, ket nagdawat iti parabur ni Jehova, ket ni Jehova nagbabawi iti dakes isu nga imbalicasna a maibusor cadacuada? Castoy ti panagaramidtay coma iti dackel a kinadakes a maicaniwas iti cararuatay met laeng.

20 Ket adda met idi maysa a lalaki a nagipadto iti nagan ni Jehova, ni Urias nga anac a lalaki ni Semei a taga Cariatjarim; ket isu nagipadto a maibusor ditoy a ciudad ken maicaniwas ditoy a daga cas mayalubog iti amin a sao ni Jeremias.

21 Ket idi ni Joacim nga ari, agraman cadagiti amin a nabileg a lallakina, ken amin dagiti pangoloenna, nangegda dagiti saona, ti ari binirucna ti panangpapatayna kencuana; ngem idi isut' nangeg ni Urias, nagbuteng, ket nagtalaw, ket napan idiay Egipto.

22 Ket ni Joacim nga ari nagbaon ti lallaki idiay Egipto, *nga isuda* da Elnatan nga anac a lalaki ni Acor, ken dadduma a lallaki a naicuyog kencuana, idiay Egipto;

23 ket inyegda ni Urias manipud Egipto ken inyegda ken Joacim nga ari, isu a nangpapatay kencuana iti campilan, ket impurruacna ti bangcayna cadagiti tanem dagiti caaduan a tattao.

24 Ngem ti ima ni Ahicam nga anac a lalaki ni Safan adda idi ken Jeremias, tapno isut' saanda coma nga iyawat iti ima ti ili a mangpapatay kencuana.

Maibilin cadagiti nacion ti panagpacumbabada ken Nabucodonosor.

27 Idi damo ti panagturay ni Joacim nga anac a lalaki ni Josias, ari ti Juda, dimteng daytoy a sao ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova caniac: Mangaramidca kenca ti singdan ken pangsangol, ket icabilmo dita tengngedmo;

3 ket ipaw-itmo ida iti ari ti Edom, ken iti ari ti Moab, ken iti ari dagiti annac ti Ammon, ken iti ari ti Tiro, ken iti ari ti Sidon, gapu iti ima dagiti babaonen nga umay iti Jerusalem ken Sedecias nga ari ti Juda:

4 ket incumitna ida cadagiti appoda, a cunana, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Castoy ti cunaenyonto cadagiti appoyo:

5 Inaramidco ti lubong, dagiti tattao ken dagiti animal nga adda iti rabaw ti daga, gapu iti dackel a pannacabalinco ken gapu iti siuunnat a tackiagco; ket isut' itedconto iti dayta nga ipagarupec a nalinteg.

6 Ket ita intedco amin dagitoy a dagdaga iti ima ni Nabucodonosor, nga ari ti Babilonia, nga adipenco; ket casta met dagiti animal ti tanap intedco kencuana nga agservi kencuana.

7 Ket amin dagiti nacion agservidanto kencuana, ken iti anacna a lalaki, ken iti anac a lalaki ti anacna a lalaki, agingga iti tiempo ti bucodna a daga dumteng: ket sa adu a nacion ken dadackel nga ari isut' aramidendanto a bag-enda.

8 Ket maaramidto a ti nacion ken ti pagarian a dinto agservi iti isu met laeng a Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken saanto a mangicabil iti tengngedda iti baba ti sangol ti ari ti Babilonia, dayta a nacion dusaecto, cuna ni Jehova, iti campilan, ken iti bisin, ken iti angol, agingat' maibusco ida gapu iti imana.

9 Ngem no maipapan cadacayo, dicay

ipanĝag dagiti mammadtoyo, wenno dagiti mammoyonyo wenno dagiti tagtagainepyo, wenno dagiti mammadles wenno dagiti manĝnĝaradinĝyo nĝa agsao cadacayo, nĝa agcuna, Saancayto nĝa agservi iti ari ti Babilonia:

10 ta isuda agipadtoda iti maysa a tiri cadacayo, tapno umaliscayo nĝa umadayu iti dagayo, ken tapno paruarencay coma ket mapucawcayo.

11 Nĝem ti nacion a maiyegto iti tenĝnĝedda iti baba ti sanĝol ti ari ti Babilonia, ken agservi kencuana, dayta *a nacion* palubosacto nĝa agnaed iti bucodna a daga, cuna ni Jehova; ket isut' talonendanto, ket agnaedda idiay.

12 Ket nagsaoac ken Sedecias nĝa ari ti Juda a mayalubog amin cadagitoy a sao, a kinunac, Iyegyo dagiti tenĝnĝedyo iti baba ti sanĝol ti Babilonia, ket agservicay kencuana ken iti ilina, ket agbiagcayo.

13 Apayapay a mataycayto, sica ken ti ilim, iti campilan, iti bisin ken iti anĝol, cas sinao ni Jehova maipapan iti nacion a dinto agservi iti ari ti Babilonia?

14 Ket dicay ipanĝag dagiti sao dagiti mammadto nĝa agsao cadacayo a cunada, Saancay nĝa agservi iti ari ti Babilonia; ta isuda agipadtoda ti maysa a tiri cadacayo.

15 Ta saanco ida nĝa imbaon, cuna ni Jehova, no di ket agipadtoda a siuulbod iti naganco; tapno paruarencayo ken tapno mapucawcayo, dacayo ken dagiti mammadto nĝa agipadto cadacayo.

16 Casta met a nagsaoac cadagiti sacerdote ken iti amin daytoy nĝa ili, a kinunac, Castoy ti cuna ni Jehova: Dicay ipanĝag dagiti sao dagiti mammadto nĝa agipadto cadacayo a cunada, Adtoy, dagiti alicamen ti balay ni Jehova iti mabiit maiyegto manen manipud Babilonia; ta isuda agipadtoda iti maysa a tiri cadacayo.

17 Dicay ipanĝag ida; agservicay iti ari ti Babilonia ket agbiagcayo: aniat' gapuna a daytoy a ciudad agbalin a lanĝalanĝ?

18 Nĝem no isuda mammadtoda, ken no ti sao ni Jehova adda coma cadacuada, agaramidda coma ita ti pananĝibabaet ken Jehova dagiti buybuyot, tapno dagiti alicamen a nabati iti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari ti Juda, ken idiay Jerusalem saanda a mapan idiay Babilonia.

19 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot a maipapan cadagiti monmon ken maipapan iti baybay, ken maipapan cadagiti batay, ken maipapan iti tidda dagiti alicamen a nabati ditoy a ciudad,

20 isu a saan nĝa innala ni Nabucodonosor nĝa ari ti Babilonia, idi impanawna a cayaw ni Jeconias nĝa anac a lalaki ni Joacim, nĝa ari ti Juda, manipud Jerusalem aginĝgat' Babilonia ken amin dagiti natan-oc ti Juda ken Jerusalem;

21 wen, castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a maipapan cadagiti alicamen a nabati iti balay ni Jehova, ken iti balay ti ari ti Juda, ken ti Jerusalem:

22 Maipandanto idiay Babilonia, ket idiaydanto aginĝga iti aldaw a pananĝsarunĝcarco cadacuada, cuna ni Jehova; saacto isanĝ-at ida, ket isublic ida ditoy a lugar.

Ti natiri a padto ni Ananias, ken ti sunĝbat ni Jeremias. Ti ipapatay ni Ananias.

28 Ket naaramid iti dayta met la a tawen, idi damo ti panagturay ni Sedecias nĝa ari ti Juda, iti maicapat a tawen, ti maicalima a bulan, a ni Ananias nĝa anac a lalaki ni Azur a mammadto, isu nĝa adda idi idiay Gabaon, nagsao caniac iti balay ni Jehova, iti sanĝoanan dagiti sacerdote ken ti amin nĝa ili, a kinunana,

2 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana, Binunĝtolco ti sanĝol ti ari ti Babilonia.

3 Iti uneg ti dua nĝa awan curanĝna a tawen iyegconto manen ditoy a disso amin dagiti alicamen ti balay ni Jehova nĝa impanaw ni Nabucodonosor nĝa ari ti Babilonia nanipud ditoy a lugar, ket impanna idiay Babilonia:

4 ket iyegconto manen ditoy a lugar ni Jeconias nĝa anac a lalaki ni Joacim, nĝa ari ti Juda, agraman cadagiti amin a cayaw ti Juda, a napan idiay Babilonia, cuna ni Jehova; ta bunĝtolecto ti sanĝol ti ari ti Babilonia.

5 Idin ni mammadto a Jeremias kinunana ken mammadto nĝa Ananias iti sanĝoanan dagidi sacerdote, ken iti sanĝoanan iti amin nĝa ili a nagtaeder iti balay ni Jehova,

6 ni met laenḡ mammadto a Jeremias kinunana, Amen: ni Jehova aramidenna coma ti casta; ni Jehova aramidenna dagiti saom nga impadtom, nga iyegna manen dagiti alicamen iti balay ni Jehova, ken isuda amin iti pannacacayaw, nga aggaput' Babilonia aginggga ditoy a lugar.

7 Nupay casta denggem ita daytoy sao a saoec cadagiti lapayagmo, ken cadagiti lapayag dagiti amin nga ili:

8 Dagiti mammadto nga adda iti casanḡoanac ken iti casanḡoanam idi unana nagipadtoda iti maibusor iti adu a dagdaga, ken maicaniwas iti dadackel a pagpagarian, iti gubat, ken iti dakes, ken iti angol.

9 Ti mammadto nga agipadto iti talna, no ti sao ti mammadto matunḡpalto, iti casta ti mammadto maammoanto, nga isut' pudno nga imbaon ni Jehova.

10 Sa innala ni Ananias a mammadto ti sanḡol iti tenḡnḡed ni mammadto a Jeremias, ket isut' binungtolna.

11 Ket ni Ananias nagsao iti sanḡoanan ti amin nga ili, a kinunana, Castoy ti cuna ni Jehova: Castoy met laenḡ ti panangbungtolconto ti sanḡol ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia iti uneg ti awan curangna a dua a tawen manipud iti tenḡnḡed dagiti amin a nacion. Ket ni mammadto a Jeremias napan iti dalanna.

12 Idin ti sao ni Jehova dimtenḡ ken Jeremias, calpasan a ni Ananias a mammadto binungtolna ti sanḡol iti tenḡnḡed ni mammadto a Jeremias, a kinunana,

13 Inca, ket ibagam ken Ananias, a cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova: Sica binungtolmo dagiti sanḡol a cayo; ngem nangaramidcan iti saadda cadagiti sanḡol a landoc.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Nangicabilac iti maysa a sanḡol a landoc iti tenḡnḡed amin dagitoy a nacion tapno agservida ken Nabucodonosor nga ari ti Babilonia; ket agservidanto kencuana: ket intedco met kencuana dagiti animal ti tanap.

15 Idin kinuna ni mammadto a Jeremias ken Ananias a mammadto, Denggem ita Ananias: Ni Jehova saanmaca nga imbaon: ngem pagtalkem daytoy nga ili iti maysa a tiri.

16 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, papanawenca manipud iti rabaw ti daga: iti daytoy a tawen mataycanto, agsipud ta nagsaoca ti kinasukir a maicaniwas ken Jehova.

17 Iti casta ni Ananias a mammadto natay iti dayta met laenḡ a tawen iti maicapito a bulan.

Ni Jeremias balacadanna dagiti nacayawan tapno agtalnada. Ti pannacaisublida iti calpasan dagiti pitopulo a tawen. Ti nacoay-ay-ay a casasaad ti matda sadi Judea. Ni Jeremias tubngarenna dagiti dadduma a naulbod a mammadto.

29 Ita dagitoy dagiti sao ti surat nga impaw-it ni Jeremias a mammadto a naggapu sadi Jerusalem cadagiti natda cadagiti panglacayen ti pannacacayaw ken cadagiti sacerdote, ken cadagiti mammadto, ken cadagiti amin a tattao a nacayawan nga impan ni Nabucodonosor manipud Jerusalem aginggat' Babilonia

2 (calpasan a ni Jeconias nga ari, ken ti reina nga ina, ken dagiti eunuco ken dagiti panḡoloen ti Juda ken Jerusalem, ken dagiti allawagi, ken dagiti mammanday, pimmanawda sadi Jerusalem),

3 gapu iti ima ni Elasa, nga anac a lalaki ni Safan, ken Gamarias nga anac a lalaki ni Helcias, (isu nga imbaon ni Sedecias nga ari ti Juda sadi Babilonia ken ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia), a kinunana,

4 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, ken cadagiti amin a nacayawan, isuda a pinaipanco a nacayawan manipud Jerusalem aginggat' Babilonia:

5 Mamangoncayo cadagiti balbalay, ket agnaedcayo cadacuada, ket agmulmulacayo cadagiti minuyungan, ket canenyo dagiti bunga cadacuada.

6 Alaenyo dagiti assawayo, ket agputotcayo cadagiti annac a lallaki ken babbai; ken mangalacayo iti assawa dagiti annacyo a lallaki, ken iccanyo dagiti annacyo a babbai ti assawada, tapno agipasngayda coma cadagiti annac a lallaki ken babbai: tapno umaducayo idiay, ket saancay a bumassit.

7 Ket birukenyo ti talna ti ciudad a nagpaipanac cadacayo a nacayawan, ket agcararagcay ken Jehova gapu kencuana: ta ti talnana maaddaancayonto ti talna.

8 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Saanyo nga ipalubos cadagiti mammadtoyo, ken cadagiti manangigasatyo, nga adda cadagiti

nagtenĝnĝaanyo, nĝa allilawendacayo, saanyo met nĝa indegan dagiti tagtagainepyo isuda a tinagtagainepyo.

9 Ta isuda agipadtoda a siuulbod cadacayo iti naganco: Siac saanco nĝa imbaon ida, cuna ni Jehova.

10 Ta castoy ti cuna ni Jehova, calpasan ti pannacaleppas ti pitopulo a tawen (idiay Babilonia siac sarunĝcarancayto, ket aramidecto ti nasayaat a saoc cadacayo, iti panangĝipasublic cadacayo ditoy a disso.

11 Ta ammoc dagiti panunot nĝa panunotec a maipapan cadacayo, cuna ni Jehova, panpanunotda ti talna, ket saan nĝa iti dakes, ti mangted cadacayo ti inanama iti maud-udi a pagtunĝpalanyo.

12 Ket umawagcayto caniac, ket mapancayonto ket agcararagcayto caniac, ket ipangagcayonto.

13 Ket sapulendacto, ket masaracandac, inton birukendac iti amin a pusoyo.

14 Ket masaracandacto cuna ni Jehova: ket ituckiadcayto iti pannacacayawyo, ket urnonĝencayto nĝa aggapu cadagiti amin a nacion, ken cadagiti amin a disso a nangĝyacayac cadacayo, cuna ni Jehova; ket iyegcayto manen ditoy a disso a naggapu sadiay a pinaipancayo a nacayawan.

15 Gaput ta kinunayo, Ni Jehova namanĝon cadatayo cadagiti mammadto sadi Babilonia;

16 castoy ti cuna ni Jehova a maipapan iti ari nĝa agtugaw iti rabaw ti trono ni David, ken maipapan cadagiti amin a tattao nĝa agnaed itoy a ciudad, dagiti cacabsatyo a saanda a napan a nakicuyog cadacayo iti pannacacayaw;

17 castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Adtoy, siac ipaw-itconto cadacuada ti campilan, ti bisin, ken ti angol, ket pagbalinecto ida a cas cadagiti nalaad nĝa higos, isuda a saan a mabalin a canen, ta isudat' dakes.

18 Ket camatecto ida iti campilan, iti bisin, ken iti angol, ket iyawatconto ida a maipalladaw nĝa agsublisubli cadagiti amin a pagpagarian ditoy daga, nĝa agbalinda a pagtabtabbaawan, ken pagsedseddaawan, ken pagsansanamtican, ken pacababalawan, cadagiti amin a nacion a nangĝyacayac cadacuada;

19 gaput ta isuda dida impangag dagiti saoc, cuna ni Jehova, isuda a nangibaonac cadagiti adipenco a mammadto cadacuada a bimmangonac a masapa ket imbaonco cadacuada; ngem dicay kinayat a dinengngeg, cuna ni Jehova.

20 Denggenyo ngarud ti sao ni Jehova, dacayo amin a nacayawan, dacay a pinaipanco manipud Jerusalem aginggat' Babilonia.

21 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a maipapan ken ni Acab nga anac a lalaki ni Colias, ken maipapan ken ni Sedecias nga anac a lalaki ni Maasias, isuda a mammadles ti tiri cadacayo iti naganco: Adtoy, iyawatconto ida iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia; ket papatayennanto ida iti sangoanan dagiti matayo;

22 ket cadacuada maalanto ti maysa a lunod cadagiti amin a nacayawan ti Juda nga adda idiay Babilonia, a cunana, Ni Jehova aramidennacayonto a cas ken Sedecias ken cas ken Acab, isuda nga iti ari ti Babilonia intonona iti apuy;

23 ta isuda nacaaramidda ti kinamanuyong iti Israel, ket nakicamalala cadadagiti assawa dagiti caarrubada, ket nagsaoda cadagiti ulbod a sasao iti naganco isu a saanco nga imbilin cadacuada. ket siac ti mannacaammo, ken mamanecnec, cuna ni Jehova.

24 Ket ti maipapan ken Semeias a Nehelamita agsaocanto a cunaem,

25 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana, Gaput ta nangipaw-itca cadagiti sursurat iti naganmo met laeng cadagiti amin a tattao nga adda idiay Jerusalem, ken ni Sofonias nga anac a lalaki ni Maasias a sacerdote, ken cadagiti amin a sacerdote a kinunam,

26 Ni Jehova inaramidnaca a sacerdote iti saad ni Joiada a sacerdote tapno adda coma agturay iti balay ni Jehova, ta tunggal maysa a tao nga agmanuyong ken pagbalinenna ti bagina met laeng a maysa a mammadto, dayta icabilmonto coma iti tul-ong, ken cadagiti putaw.

27 Ita ngarud apayapay a saanyo a tinubungar ni Jeremias a taga Anatot, isu a pagbalinenna ti bagina met laeng a maysa a mammadto cadacayo?

28 Ta isu ngarud nagbaon cadacami ditoy Babilonia, a kinunana, *Ti pannacacayaw* isut' nawatiwat: mangipatacdercayo cadagiti balbalay, ket agnaedcay cadacuada; ket agmulacayo cadagiti minuyungan, ket canenyo ti bunga cadacuada.

29 Ket ni Sofonias a sacerdote binasana daytoy a surat cadagiti lapayag ni Jeremias a mammadto.

30 Idin immay ti sao ni Jehova ken ni Jeremias a kinunana,

31 Agbaonca cadacuada amin a nacayawan, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova a maipanĝgep ken Semeias a Nehelamita: Gaput ta ni Semeias nagipadto cadacayo ket saanco nĝa imbaon, ket pinagtalecyo iti maysa nĝa ulbod;

32 gapuna castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, siac dusaecto ni Semeias a Nehelamita, ken ti putotna: isu awanto ti maysa a lalakina a makipagnaed cadagitoy a tattao; awanto met ti makitana a naimbag nĝa aramidecto a maipaay iti ilic, cuna ni Jehova, ta isu insaona ti isusukir a maibusor ken Jehova.

Ti pannacaispalda iti pannacacayaw maicari cadacuada.

30 Ti sao a dimteng̃ ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Castoy ti sao ni Jehova, a Dios ti Israel, a cunana, Isuratmo dagiti amin a sao nĝa insaoc kenca iti maysa a libro.

3 Ta, adtoy, dagiti aldaw dumteng̃da, cuna ni Jehova, a siac ituckiadconto manen ti pannacacayaw ti ilic nĝa Israel ken Juda, cuna ni Jehova, ket siac pasubliecto ida iti daga nĝa intedco cadagidi ammada, ket isut' tagicuaendanto.

4 Ket dagitoy dagiti sao nĝa sinao ni Jehova a maipapan iti Israel ken maipapan iti Juda.

5 Ta castoy ti cuna ni Jehova: Nanĝegmi ti timec ti panagpigerger, ti panagbuteng̃, ket saan ti talna.

6 Saludsodenyo ita, ket kitaenyo no ti maysa a lalaki agpasical iti panaganac: apayapay a makitac ti tunĝgal lalaki nĝa adda ti im-imana cadagiti lomlomona, a cas maysa a babai nĝa agpaspasical, ket dagiti amin a ruprupa bumsagda?

7 Ay! ta dayta nĝa aldaw isut' naindaclan, iti casta nĝa awan ti capadpadana: iti met laeng̃ tiempo ti panagrigat ni Jacob; nĝem isu maisalacanto kencuana.

8 Ket maaramidto iti dayta nĝa aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a siac tuccolecto ti pacona nĝa iccaten ita teng̃nĝedmo, ken gessatecto dagiti parautmo; ket dagiti sang̃sang̃aili isut' saandanto nĝa aramidenen a bag-enda;

9 nĝem isuda agservidanto ken Jehova a Diosda, ken ni David nĝa arida, isu nĝa ibang̃onconto cadacuada.

10 Isut' gapuna a saancay nĝa agbuteng̃, O adipenco a Jacob, cuna ni Jehova; dica met agcullayaw, O Israel: ta, adtoy, siac isalacancanto manipud iti adayu, ken dagiti putotmo a naggapu iti daga ti pannacacayawda; ket ni Jacob agsublinto, ket aginananto ken agtalnanto, ket awanto ti inna pagbutnĝan.

11 Ta siac addaac kenca, cuna ni Jehova, a manĝisalacan kenca: ta uray no aramidec ti maysa a naananay a panunĝpalan dagiti amin a nacion a cadacuada inwaraswarasca, nupay casta saanconto nĝa aramiden ti naanany a panunĝpalam; nĝem babalawencanto a cas catutopam, ket uray casano saancanto a baybay-an a saan a madusa.

12 Ta castoy ti cuna ni Jehova, Ti dunormo isut' saan a maagasan, ket ti sugatmo isut' nasaem.

13 Awan ti asinoman a manĝsalacnib iti panĝgepmo, tapno mabedbedca coma: sica awan kenca ti agas a macaagas.

14 Amin dagiti caayanayatmo linipatandacan; isuda saandaca a sapsapulenen; ta siac sinugatca iti sugat ti maysa a cabusor, iti pannacaaramat ti panang̃dusa ti maysa a naranĝgas a tao, gapu iti kinaruay ti kinadang̃kesmo, ta dagiti basbasolmo immadudan.

15 Apayapay nĝa agsang̃itca gapu iti dunormo? ti ut-utmo saan a maagasan: gapu iti kinaruay ti kinadang̃kesmo: ta dagiti basbasolmo immadudan, siac inaramidco dagitoy a banbanag kenca.

16 Isut' gapuna nĝa amin dagidiay manĝalun-un kenca, maalun-undanto; ket amin dagiti sumuppiat kenca, tunĝgal maysa cadacuada mapandanto iti pannacacayaw; ket dagidiay manĝdadaelto kenca, madadaeldanto, ket aminto a manĝsamsam kenca itedconto a maipaay iti pannacasamsam.

17 Ta siac pagpulang̃ecto ti salunat kenca, ket siac agasancanto cadagiti sugsugatmo, cuna ni Jehova; ta isuda ninaganandaca a maysa a naibellenĝ, *a kinunada*, Daytoy isu ti Sion, isu nĝa awan ti tao a manĝsapul kencuana.

18 Castoy ti cuna ni Jehova; Adtoy, ituckiadconto ti pannacacayaw dagiti toltolda ni Jacob, ket addanto caasic cadagiti pagnaedanna; ket ti ciudad mai-

bangonto iti rabaw ti turodna met laeng, ket ti palacio manaedanto a mayannurot iti cadawyanna met laeng.

19 Ket cadacuada agtaudto ti panagyaman ken ti timec dagidiay nga agragsac: ket paaduecto ida, ket saandanto a bumassit, siac met patan-okecto ida, ket saandanto a bassit.

20 Dagiti annacda met casdanto idi casacbayanna, ket ti gimongda mapatibkerto iti sangoanac; ket dusaecto amin a mangirurumen cadacuada.

21 Ket ti pangoloda agtaudto met laeng cadacuada, ket ti agturayda rumuarto iti tengngada; ket isut' yaasidegconto, ket isu umasidegto caniac: ta siasino dayta nga adda turedna idi nga umasideg caniac? cuna ni Jehova.

22 Ket dacayto ti ilic, ket siacto ti Diosyo.

23 Adtoy, ti bagio ni Jehova, a ti *met laeng* pungtotna, rimmuaren a maysa a sumacsacnap a bagio: isut' agtinnagto iti olo ti managdacdakes.

24 Ti narungsot a pungtot ni Jehova saanto nga agsubli, aginggat' maaramidna, ket aginggat' malpasna dagiti panggep ti pusona: itinto ud-udina nga aldaw isut' maawatanyonto.

Ti pannacaisubli ti Israel. Ni Raquel maliwliwa. Iti casacbayan nga iraranggay ti Israel. Ti baro ken nalagda a tulag.

31 Iti daydi met laeng a tiempo, cuna ni Jehova, siacto ti Dios dagiti amin a familia ti Israel, ket isudanto ti ilic.

2 Castoy ti cuna ni Jehova, Dagiti tattao nga intidda ti campilan nacasaracda iti parabur idiay let-ang; ti met laeng Israel, idi napanac tapno isut' paginanaec.

3 Ni Jehova nagparang caniac iti nabayag a tiempon, *a kinunana*, Wen, siac ayatenca iti agnanayon a panagayat: isut' gapuna a babaen ti naayat a kinaimbag inyasidegca.

4 Siac ibangoncanto manen, ket sica maibangoncanto, O virgen ti Israel: sica maarcosancanto manen cadagiti pandereta, ket mapancanto makisalsala cadacuada nga agragragsac.

5 Agimulacanto manen cadagiti cauvasan cadagiti banbantay idiay Samaria: dagiti agmulmula agimuladanto, ket lacamendanto ti *bungana*.

6 Ta addanto maysa nga aldaw, a dagiti tattao nga agbanbantay iti rabaw dagiti turod ti Efraim agpuccawdanto, Bumangoncayo, ket intayo sumang-at idiay Sion ken Jehova a Diostayo.

7 Ta castoy ti cuna ni Jehova; Agcantacayo a siraragsac a maipaay ken Jacob, ket agriawcayo a maipaay iti cangronaan cadagiti nacion: agibunannagcayo, agdaydayawcayo, ket cunayo, O Jehova, ispalem ti ilim, ti matda iti Israel.

8 Adtoy, siac iyegconto ida manipud iti daga iti amianan, ket urnongecto ida manipud cadagiti caadayuan a paset ti daga, *ket* cadacuada ti bulsec ken ti pilay, ti babai a masicug ken isu nga agpasical nga agipasngay nga agcucuyog: agsubliданto ditoy a maysa a dackel a cacuyogan.

9 Isuda umaydanto nga agsangsangit, ket gapu iti panagpacaasi siac idalanconto ida: siac papagnaecto ida cadagiti sibay dagiti carcarayan dagiti dandanum, iti maysa a nalinteg a dalan isu a didanto pacaitibcolan: ta siac ti ama ti Israel, ket ni Efraim isu ti inauna nga anacco.

10 Denggenyo ti sao ni Jehova, O dacayo a nacion, ket ipalawagyo cadagiti adayu a purpuro; ket cunayo, Ti nangiwaras iti Israel urnongennanto, ket icutannanto a cas ti maysa a pastor dagiti carnerona.

11 Ta ni Jehova sinubbotna ni Jacob, ket isut' inispalna iti ima daydiay a napigpigsa ngem isu.

12 Ket umaydanto agcanta idiay toctoc ti Sion, ket agayusdanto iti kinaimbag ni Jehova, *a mapan* cadagiti bukel, ken iti baro nga arac, ken iti lana, ken cadagiti urbon dagiti carnero ken bacbaca: ket ti cararuada casto la maysa a minuyungan a madandanuman; ket saandanton nga agleddaang a pulos.

13 Calpasanna ti balasang agragsacto iti salsala, ken dagiti agtutubo a lalaki ken dagiti lallacay nga agcucuyog: ta pagbalinecto ti leddaangda a rag-o, ket liwliwaecto ida, ket pagragsakecto ida iti leddaangda.

14 Ket bussogecto ti cararua dagiti sacerdote iti kinataba, ket ti ilic mapnecto iti kinaimbagco, cuna ni Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Jehova: Maysa a timec mangeg sadi Rama, un-unnoy, ken napait a panagsangsangit, ni Raquel agsangsangit gapu cadagiti annacna; ket

madi a maliwliwa gapu cadagiti annacna, ta awanda.

16 Castoy ti cuna ni Jehova: Tenglem dayta timecmo nga aggapu iti panagsangit, ken dagita matam cadagiti luluam; ta dayta trabajom magungunaanto, cuna ni Jehova; ket umaydanto manen manipud iti daga ti cabusor.

17 Ket adda inanama iti panungpalam, cuna ni Jehova; ket dagiti annacmo umaydanto manen cadagiti beddengda met laeng.

18 Awan duadua a siac nangegcon ni Efraim nga umas-asug *a castoy,* Sica dinusanac, a cas maysa nga urbon ti baca a saan a nairuam *iti paco:* pasubliennac, ket siac mapasubliacto; ta sica ni Jehova a Diosco.

19 Awan duadua idi calpasan a napasubliac, nagbabawiac; ket calpasan a naisuroac, tinipplacco toy luppoc: nagbainac, wen, mariruac met laeng, ta sinagabac ti pannacababalaw ti kinabaroc.

20 ¿Ni Efraim ti ay-ayatec nga anacco? ¿isut' maysa a dongdongngoec nga anac? ta iti masansan a nagsaoac iti maibusor kencuana, siac sipapasnecac pay laeng a manglagip kencuana: isut' gapuna a ti pusoc mailiw kencuana; kinapudnona addanto caasic kencuana, cuna ni Jehova.

21 Ipatacdermo dagiti pagtandaanan, iyaramidannaca cadagiti adigi a mangiturong; iturongmo ta pusom iti calsada, ti met laeng dalan a napanam: agsublica manen, O virgen nga anac ti Israel, agsublica manen cadagitoy a ciudadmo.

22 Casano ti cabayagmo a mapan agsublisubli, O sica managlicud nga anac a babai? ta ni Jehova pinarsuana ti maysa a baro a banag ditoy rabaw ti daga: Maysa a babai lawlawennanto ti maysa a lalaki.

23 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Maminsan pay aramatendanto daytoy a pagsasao idiay daga ti Juda ken cadagiti ciudadna, intono iyegco manen ti pannacacayawda; ni Jehova bendicionannaca, O pagnaedan ti kinalinteg, O bantay ti kinasanto.

24 Ket ti Juda ken amin a ciudadna agnaeddanto sadiay, dagiti mannalon ken dagidiay mapan cumuyog cadagiti carcarnero.

25 Ta pinenneccon ti nantoyan a cararua, ket pinuseccon ti tunggal naladingit a cararua.

26 Calpasan iti daytoy nagriingac, ket kimmitaac; ket ti turogco nasam-it caniac.

27 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a siac ibunubonconto ti balay ni Israel ken ti balay ni Juda cadagiti bukel ti tao ken cadagiti bukel ti animal.

28 Ket maaramidto a cas iti panangaywanco cadacuada, a mangparut, ken mangrugpo, ken mangrebba, ken mangdadael, ken mangpasagaba; castanto ti panangaywanco cadacuada a mangibangon, ken agmula, cuna ni Jehova.

29 Cadagidiay nga aldaw isuda didanto agsaon, Dagiti amma kinnanda dagiti naalsem nga uvas, ket dagiti ngipen dagiti ubbing maalinoda.

30 Ngem tunggal maysa matayto gapu iti bucodna a kinadakes: tunggal tao a mangan ti naalsem nga uvas, dagiti ngipenna maalinodanto.

31 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a siac mangaramidacto iti maysa a baro a tulag iti balay ni Israel, ken iti balay ni Juda:

32 saan a mainugot iti tulag nga inaramidco cadagiti ammada, iti aldaw a panangibinco a mangaon cadacuada iti daga nga Egipto, dayta a tulagco dinadaelda, nupay maysaac idi nga asawa a lalaki cadacuada, cuna ni Jehova.

33 Ngem daytoy ti tulag nga aramidecto iti balay ti Israel iti calpasan dagidiay nga aldaw, cuna ni Jehova: Siac icabilconto ti lintegco cadagiti makinuneg a paset da, ken iti pusoda isut' isuratconto; ket siacto ti Diosda, ket isudanto ti ilic.

34 Ket isuda saandanto a mangisuro ti tunggal lalaki iti caarrubana, ken tunggal lalaki iti cabsatna, a cunana, Ammoem ni Jehova; ta isuda am-ammodacto amin, manipud iti cababassitan cadacuada agingga t' cadadackelan cadacuada, cuna ni Jehova: ta pacawanecto ti kinadakesda, ket saanconto a lagipenen ti basolda.

35 Castoy ti cuna ni Jehova, isu a mangted ti init a maipaay a lawag iti aldaw, ken dagiti alagaden ti bulan ken dagiti bitbitwen a maipaay iti maysa a lawag iti rabii, isu a mangtignay ti baybay tapno dagiti daldallnyonna agungorda; ni Jehova dagiti buybuyot isut' naganna:

36 No dagitoy nga al-alagaden umada-

yuda manipud iti masangõanac, cuna ni Jehova, iti calpasanna ti bukel ti Israel sumardengto met ti kinaaddana a nacion iti saclangco iti agnanayon.

37 Castoy ti cuna ni Jehova: No ti langit iti ngato mabalin a rucoden, ken dagiti nacaibangonan ti daga mabalin a sukimaten iti baba, siac ibellengconto met amin ti bukel ti Israel, gapu iti amin nga inaramiddan, cuna ni Jehova.

38 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a ti ciudad maibangonto ken Jehova manipud iti torre ni Jananeel aginggga iti ruangan ti suli.

39 Ket ti tali a pagrucod mapanto pay laeng a sililinteg aginggga iti turod a Gareb, ket agsicconto iti Goata.

40 Ket ti amin a lobong dagiti bangcay, ken dagiti dapdapo, ken amin a taltalon aginggga iti waig a Cedron, aginggat' suli ti ruangan ti cabayo nga agturong iti daya, nasantoanto ken Jehova; isu saanto a maparut, ket saanto met a marugpo iti agnanayon.

Ni Jeremias mabalud. Isut' mabilin a gumatang ti talon idiay Anatot. Icararagna ti pananglawag. Ti palawag ni Jehova. Maikeddeng ti pannacacayaw ti Israel ngem mapasublinto.

32 Ti sao dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova iti maicasangapulo a tawen ni Sedecias nga ari ti Juda, isu a maicasangapulo ket walo a tawen ni Nabucodonosor.

2 Ita idi a tiempo ti buyot ti ari ti Babilonia linacubna ti Jerusalem; ket ni Jeremias a mammadto naipupuc iti paraangan ti guardia, nga adda idi iti balay ti ari ti Juda.

3 Ta ni Sedecias nga ari ti Juda isut' impupucna, a kinunana, Ania ti gapuna nga agpadtoca, ket cunam, Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, itedconto daytoy nga ili iti ima ti ari ti Babilonia, ket isut' alaennanto,

4 ket ni Sedecias nga ari ti Juda saanto a macatalaw iti ima dagiti Caldeos, ngem di bumurong a mayawatto iti ima ti ari ti Babilonia, ket makisaonto kencuana iti ngiwan-ngiwat, ket dagiti matana pernggendanto dagiti matana;

5 ket iyegnanto ni Sedecias idiay Babilonia, ket idiaynanto aginggat' sumarungcarac kencuana, cuna ni Jehova: uray no makigubatca cadagiti Caldeos, saancanto a rumang-ay?

6 Ket ni Jeremias kinunana, Ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

7 Adtoy, ni Janameel nga anac a lalaki ni Sellum nga ulitegmo umayto kenca, a cunana, Gatangem ti talonco nga adda idiay Anatot; ta sica adda rebbengmo a sumubbot ken gumatang kencuana.

8 Gapuna a ni Janameel nga anac a lalaki ni ulitegco immay caniac idiay paraangan ti guardia babaen ti sao ni Jehova, ket kinunana caniac, Gatangem ti talonco, agdawatac kenca, nga adda idiay Anatot, isu nga adda iti daga ti Benjamin; ta ti calintegan ti pannacatawidna adda kenca, ket ti pannacasubbotna adda kenca, gatangem a maipaay kenca met laeng. Calpasanna naammoac a daytoy isu idi ti sao ni Jehova.

9 Ket ginatangco ti talon nga adda idi idiay Anatot ken Janameel nga anac a lalaki ni ulitegco, ket timbengco kencuana ti pirac, a sangapulo ket pito met laeng a siclo a pirac.

10 Ket insuratco ti documento, ket sinadaac ken immayabac cadagiti saksi, ket timbengco kencuana ti pirac cadagiti pagtimbengan.

11 Gapuna nga innalac nga agpadpada ti documento ti panaggatang, a nasadaan, *a mayalubog* iti linteg ken cadawyan, ken dayta met a naluctan:

12 ket intedco ti documento ti pananggatang ken Baruc nga anac a lalaki ni Nerias nga anac a lalaki ni Maasias, iti imatang ni Janameel *nga anac a lalaki* ni ulitegco, ken iti imatang dagiti saksi a nagfirma iti documento ti pananggatang, iti sangoanan dagiti amin a Judios a nagtugaw iti paraangan ti guardia.

13 Ket binilinco ni Baruc iti sangoananda, a kinunac,

14 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Alaem dagitoy a docdocumento, daytoy documento ti pananggatang isu a nasadaan, ken daytoy documento a naluctan, ket icabilmo ida iti uneg ti maysa nga alicamen a damili; tapno mataginayonda iti adu nga aldaw.

15 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Dagiti balbalay ken taltalon ken cauvasan magatangdanto manen iti daytoy a daga.

16 Calpasan ti pananggyawatco iti documento ti panaggatang ken Baruc nga

anac a lalaki ni Nerias, nagcararagac ken Jehova, a kinunac,

17 O Apo Jehova, adtoy, sica inaramidmo dagiti langlangit ken ti daga gapu iti dackel unay a pannacabalinmo ken gapu iti siuunnat a tackiagmo; awan ti saanmo a cabaelan,

18 sica a mangipakita ti naayat a kinaimbag cadagiti rinibu ken mangbales ti kinadangkes dagiti amma cadagiti annacda iti saclotda iti calpasanda, ti naindaclan, ti nabileg a Dios, Jehova dagiti buybuyot isut' naganna;

19 dackel unay iti panangpatigmaan, ken mannacabalin iti aramid; dagiti matana silulucatda cadagiti amin a daldalan dagiti annac a lallaki dagiti tattao, a mangted iti tunggal maysa ti mayannurot iti dalanna, ken mayannurot iti bunga dagiti aramidna;

20 isu a nangicabil cadagiti pagtandaanan ken pagsedseddaawan idiay daga nga Egipto, aginggga met laeng itoy nga aldaw, iti Israel ken cadagiti *sabsabali* a tattao nga agpadpada; ket inaramidmo a maipaay kenca a maysa a nagan a cas itoy nga aldaw;

21 ket inruarmo ti ilim nga Israel idiay daga nga Egipto gapu cadagiti pagtandaanan, ken pagsedseddaawan, ken gapu iti maysa a napigsa nga ima, ken gapu iti siuunnat a tackiag, ken gapu iti dackel unay a panagbutengg;

22 ket intedmo cadacuada daytoy a daga isu nga insapatam cadagiti ammada nga itedmo cadacuada, a maysa a daga a pagay-ayusan ti gatas ken diro;

23 ket simrecda, ket tinagicuada, ngem saanda a tinulnog ti timecmo, ken dida met nagna iti lintegmo; awan ti inaramidda cadagiti amin nga imbilinmo cadacuada nga inda aramiden: isut' gapuna nga inaramidmo a mapan cadacuada amin daytoy a dakes.

24 Adtoy dagiti cota, umayda alaen ti ciudad; ket ti ciudad maited iti ima dagiti Caldeos a makigubat a maibusor kencuana, gapu iti campilan, ken ti bisin, ken ti angol; ket ti insaom maaramiden; ket adtoy, sica isut' makitam.

25 Ket sica sinaom caniac, O Apo Jehova, Gatangem ti talon iti pirac, ket umayabca cadagiti sacsi; agsipud ta ti ciudad maited iti ima dagiti Caldeos.

26 Calpasanna dimteng ti sao ni Jehova ken Jeremias, a kinunana,

27 Adtoy, siac ni Jehova, a Dios dagiti amin a lasag, adda aya aniaman a banag a diac cabaelan?

28 Gapuna ngarud a castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, itedconto daytoy a ciudad iti ima dagiti Caldeos, ken iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ket isut' alaennanto:

29 ket dagiti Caldeos a gumubat a maibusor itoy a ciudad, umaydanto ket pasgedandanto daytoy a ciudad, ket puurandanto agraman cadagit ibalbalay, a cadagiti atepda nagidatdatonda iti incienso ken Baal, ken nangibucbucda cadagiti datdaton a mainum cadagiti sabali a didios a panggargarida caniac nga agungget.

30 Ta dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ti Juda nagaramidda laeng cadagiti dakes iti imatangco nanipud iti kinaubingda; ta dagiti annac ti Israel ginargaridac laeng nga agpungtot cadagiti aramid dagiti im-imada, cuna ni Jehova.

31 Ta daytoy a ciudad isu idi caniac ti macagargari iti pungtotco ken ti ungetco manipud iti aldaw nga inda panangibangon kencuana aginggga met laeng itoy nga aldaw; tapno iccatec coma iti sangoanan ti rupac,

32 aggapu ta iti amin a kinadakes dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ti Juda, isu nga inaramidda a panggargari caniac nga agpungtot, isuda, dagiti ararida, dagiti pangoloenda, dagiti sacerdoteda, ken dagiti mammadtoda, ken dagiti tattao iti Juda, ken dagiti agnaed idiay Jerusalem.

33 Ket timmalicudda caniac, a saanda a simmango: ket nupay no insuroc ida, a bimmangonac a masapa ket isuroc ida, nupay casta saanda nga impangag nga awaten ti panangisuro.

34 Ngem indissoda dagiti kinarimonda iti uneg ti balay isu a managanan gapu iti naganco, a tulawanda.

35 Ket binangonda dagiti nangato a disso ken Baal, isuda nga adda iti lobong ti anac a lalaki ni Ennom, a mangpalabas cadagiti annacda a lallaki ken babbai *iti apuy* ken Moloc; isu a saanco nga imbilin cadacuada, ket di met immay itoy pannotco, nga inda aramiden daytoy a kinarimon, isu a pamagbasolda iti Juda.

36 Ket ita ngarud castoy ti cuna ni Jehova a Dios ti Israel a maipanggep itoy a ciudad, isu a nagcunaanyo, Isut' maited iti ima ti ari ti Babilonia gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti angol:

37 Adtoy, urnonĝecto ida manipud cadagiti amin a dagdaga, isu a nanĝiyacayac cadacuada gapu iti unĝetco, ken gapu iti runĝsotco, ken gapu iti dackel a punĝtotco, ket iyegconto manen ida ditoy a disso, ket pagnaedecto ida a sitatalged.

38 Ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda:

39 ket itedconto cadacuada ti maysa a puso ken maysa a dalan, tapno agbutenĝdanto coma caniac iti agnanayon, gapu iti pagimbaganda, ken dagiti annacda iti calpasanda:

40 ket manĝaramidacto iti maysa a tulag iti agnanayon cadacuada a diacto agsanud iti panagsurot cadacuada, tapno agaramid cadacuada iti naimbag; ket icabilconto ti panagbutenĝ caniac cadagiti puspusoda, tapno saanda coma a sumina caniac.

41 Wen, agragsacacto cadacuada ti panagaramidco ti naimbag cadacuada, ket imulacto ida ditoy a daga iti kinapudno iti amin a pusoc ken iti amin a cararuac.

42 Ta castoy ti cuna ni Jehova: cas ti pananĝyegco iti amin daytoy dackel a dakes itoy nĝa ili, casta met ti pananĝyegconto cadacuada ti amin a naimbag nĝa incaric cadacuada.

43 Ket dagiti taltalon magatanĝdanto ditoy a daga a pagcunaanyo, Isut' lanĝalanĝ nĝa awan ti tao wenno animal: isut' maited iti ima dagiti Caldeos.

44 Dagiti tattao gumatanĝdanto cadagiti taltalon iti pirac, ken agfirmadanto cadagiti docdocumento, ket sadaandanto ida, ket umayabdanto cadagiti sacsi idiay daga ti Benjamin, ken cadagiti luglugar a cabanĝibanĝ ti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti ciudad cadagiti caturturodan, ken cadagiti ciudad cadagiti nababa a dagdaga ken cadagiti ciudad iti Abagatan: ta pasubliecto ti pannacacayawda, cuna ni Jehova.

Ti pannacasubli a naggapu iti pannacacayaw maicari. Ti talna ken rag-o maisubli idiay Jerusalem. Ti nalinteg a sanĝá ken ti nalagda a tulag.

33 Maysa pay ti sao ni Jehova dimtenĝ ken Jeremias iti maicadua a daras idi sipupupoc pay laenĝ iti paraanĝan ti guardia, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova nĝa aramidenna, ni Jehova a mamukel a mamanĝon kencuana; Jehova isut' naganna:

3 Awagannac ket sunĝbatancanto, ket ipakitacto kenca dagiti dadackel a banag, ken naricut, isuda a saanmo nĝa ammo.

4 Ta castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, a maipanĝgep cadagiti balbalay ditoy a ciudad, ken maipanĝgep cadagiti balbalay dagiti ar-ari ti Juda isuda a narugpo *a manĝaramid ti panĝsalacnib* a maibusor cadagiti cota ken maibusor iti campilan;

5 bayat ti iyaay dagiti *lallaki* a makigubat cadagiti Caldeos, ken manĝpunno cadacuada cadagiti banĝcay dagiti tattao, a pinapatayco iti unĝetco ken iti punĝtotco, ken gapu iti amin a kinadakesda inlemmenĝco ti rupac itoy a ciudad:

6 Adtoy, iyegconto kencuana ti salunat ken pannacaagas, ket agasacto ida; ket iparanĝaranĝconto cadacuada dagiti aglapusanan a talna ken kinapudno.

7 Ket pasubliecto ti pannacacayaw ti Juda ken pannacacayaw ti Israel, ket ibanĝonconto ida a cas idi damo.

8 Ket dalusacto ida cadagiti amin a kinadakesda a nagbasolanda caniac, ket pacawanecto amin dagiti kinadakesda a nagbasolanda, ken naglabsinĝanda a maicaniwas caniac.

9 Ket *daytoy a ciudad* matdanto caniac gapu iti nagan iti rag-o, gapu iti panagdayaw ken gapu iti dayag, iti sanĝoanan dagiti amin a nacion ditoy daga a dumnĝegto cadagiti amin a naimbag nĝa aramidec cadacuada, ket agbutenĝdanto ken agpigergerdanto cadagiti amin a naimbag ken dagiti amin a talna nĝa paaddaec kencuana.

10 Castoy ti cuna ni Jehova: Nupay casta manĝegto manen ditoy a lugar a pagcunaanyo, Isut' lanĝalanĝ, awan ti tao ken awan ti animal, cadagiti met laenĝ ciudad ti Juda, ken cadagiti lansanĝan idiay Jerusalem, nĝa isudat' lanĝalanĝ, nĝa awan ti tao ken awan ti agnaed ken awan ti animal,

11 ti timec ti rag-o ken ti timec ti ragsac, ti timec ti novio ken ti timec ti novia, ti timec dagiti agcuna, Agyamancayo ken Jehova dagiti buybuyot, ta ni Jehova naimbag, ta ti naayat a kinaimbagna *agpaut* iti agnanayon; *ken cadagiti* manĝyeg *ti datdaton* iti panagyaman idiay balay ni Jehova. Ta pasubliecto ti pannacacayaw ti daga a cas idi damo, cuna ni Jehova.

12 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Nupay casta addanto manen ditoy a disso, isu a langalang nga awan ti tao ken awan ti animal, ken cadagiti amin a ciudadna, maysa a pagnaedan dagiti pastor a pagiddaendanto dagiti bacbacada.

13 Cadagiti ciudad ti caturodan ken cadagiti ciudad ti nababa a daga ken cadagiti ciudad ti Abagatan ken iti daga ti Benjamin, ken cadagiti luglugar iti asideg iti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, dagiti carnero lumabasdanto manen babaen iti ima ti mangbilang cadacuada, cuna ni Jehova.

14 Adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, a tungpalecto ti nasayaat a sao nga insaoc a maipanggep iti balay ni Israel ken maipanggep iti balay ni Juda.

15 Cadagidiay nga aldaw, ken iti daydiay a tiempo, padackelecto ti maysa a Sangá ti kinalinteg ken David; ket isunto ti mangtungpal iti kinajusticia ken kinalinteg iti daga.

16 Cadagidiay nga aldaw ti Juda maisalacanto, ket ti Jerusalem agnaedto a sitatalged; ket daytoy *ti nagan* a pacapanaganannanto: Ni Jehova a kinalintegtayo.

17 Castoy ti cuna ni Jehova: Ni David uray caanoman saanto a macurangan iti tao nga agtugaw iti trono ti balay ni Israel;

18 uray met dagiti sacerdote a Levitas saandanto a macurangan iti maysa a tao iti sangoanac a mangidatag cadagiti daton a mapuuran, ken mangpuur cadagiti daton a bellaay, ken agaramid a cancanayon cadagiti sacrificios.

19 Ket ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias, a kinunana,

20 Castoy ti cuna ni Jehova: No mabalinyo a dadaelen ti tulagco iti aldaw, ken ti tulagco iti rabii, tapno awanton ti aldaw ken rabii cadagiti tiempoda;

21 iti casta madadaelto met ti tulagco ken David nga adipenco, nga isu awanto ti anacna nga agturay iti tronona, ken agraman cadagiti Levitas dagiti sacerdote, a ministroc.

22 Cas cadagiti buyot idiay langit a saan a mabilang, casta met ti darat ti baybay a di masucat; castanto ti panangpaaduc cadagiti putot ni David nga adipenco, ken cadagiti Levitas nga agannong caniac.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias, a kinunana,

24 ¿Dica inotob aya ti saoen daytoy nga ili, a kinunana, Dagiti dua a familia a pinili ni Jehova, imbellengna ida? castoy ti pananguyawda iti ilic, tapno saanda coman a maysa a nacion iti sangoda uray caano.

25 Castoy ti cuna ni Jehova: No saan nga *agtalinaed* ti tulagco a maipapan iti aldaw ken rabii, saanco a tinudingan dagiti annuroten idiay langit ken ditoy daga;

26 iti castan ibellengconto metten ti putot ni Jacob, ken ni David nga adipenco, tapno saanco nga alaenen dagiti putotna nga agturay cadagiti putot da Abraham, Isaac ken Jacob: ta pasubliecto ti pannacacayawda ken mangaasiacto cadacuada.

Mabalacadan ni Sedecias a maipapan iti pannacadadael ti Jerusalem. Ti di panangtungpal iti cari cadagiti adipen madusanto.

34 Ti sao dimteng ken Jeremias a naggapu ken Jehova, idi ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken ti amin a buyotna, ken dagiti amin a pagpagarian ti daga nga adda iti babaen ti pagturayanna, ken amin nga il-ili, nakigubatda a maibusor iti Jerusalem, ken maibusor cadagiti amin a ciudadna, a kinunana:

2 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Inca, ket agsaoca ken Sedecias nga ari ti Juda, ket ibagam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, iyawatconto daytoy a ciudad iti ima ti ari ti Babilonia, ket isut' puurannanto iti apuy:

3 ket saancanto a macalisi iti imana, no di ket macayawancanto, ken mayawatcanto iti imana; ket dagiti matam cumitadanto cadagiti mata ti ari ti Babilonia, ket makisaonto kenca iti ngiwannginiwat, ket mapancanto sadi Babilonia.

4 Nupay casta dengngem ti sao ni Jehova, O Sedecias nga ari ti Juda: Castoy ti cuna ni Jehova a maipapan kenca, Dicanto matay gapu iti campilan;

5 mataycanto a sitatalna; ken iti pananngaramat cadagiti pannacapuur dagiti ammam, dagiti immun-una nga ari nga adda idi iti sacbaymo, castanto ti pananngaramidda iti pannacapuur a maipaay kenca; ket dung-awandacanto, *a cunaenda*, ¡O apo! ta insaocon ti sao, cuna ni Jehova.

6 Iti casta ni Jeremias a mammadto sinaona amin dagitov a sao ken Sedecias nga ari ti Juda sadi Jerusalem,

7 idi a ti buyot ti ari ti Babilonia nakigubat a maibusor iti Jerusalem, ken maibusor cadagiti amin a ciudad ti Juda a natda, a maibusor iti Laquis ken maibusor iti Azeca; ta dagitoy *laeng̃* ti nabati cadagiti ciudad ti Juda *a cas* ciudad a nasarikedkedan.

8 Ti sao a dimteng̃ ken Jeremias a naggapu ken Jehova, iti calpasan a ni ari Sedecias nakitulag idi cadagiti amin a tatto nga adda idi sadi Jerusalem, tapno iwarragawagna ti wayawaya cadacuada;

9 nga ipalubos coma nga agwaya ti tung̃gal tao ti bag-enna a lalaki, ken ti tung̃gal tao ti bag-enna a babai, nga Hebreo wenno Hebrea; tapno awan coma ti mangaramid cadacuada a bag-en, *nga ammoen*, iti maysa a Judio a cabsatna.

10 Ket dagiti amin a pang̃oloen ken amin a tattao a nakitulag idi nagtulnogda a palubosanda coma nga agwaya ti tung̃gal maysa ti bag-enna a lalaki, ken tung̃gal maysa ti bag-enna a babai, tapno awan coman ti mangaramid cadacuada a bag-en uray caanoman; nagtulnogda, ket pinalubosanda ida:

11 ngem calpasanna nabaw-ing̃da, ket pinasublida dagiti bag-en a lallaki ken babbai, isuda a pinalubosandan nga agwaya, ket pinatulocda ida a cas bag-en a lallaki ken babbai.

12 Gapuna a ti sao ni Jehova dimteng̃ ken Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

13 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel: Nakitulagac cadagiti ammayo idi aldaw a panang̃aonco cadacuada iti daga nga Egipto, iti balay ti nacaadipnan, a kinunac,

14 Iti turpos dagiti pito a tawen palubosanyonto nga agwaya tung̃gal tao ti cabsatna nga isut' Hebreo, a nailaco kencuana, ket nagservi kencan iti innem a tawen, palubosamto nga agwaya nga aggapu kenca: ngem dagiti ammayo saanda nga impang̃ag, dida met inyalling̃ag ti lapayagda.

15 Ket dacayo nagsublicayon, ket inaramidyo daydi nga isut' nalinteg cadagiti matac, iti panang̃iwarragawagyo iti wayawaya ti tung̃gal tao iti caarrubana; ket nagtulagcayo idi iti saclang̃co iti balay a nainaganan gapu iti naganco:

16 ngem nagbaw-ing̃cayo ket minulitanyo ti naganco, ket pinasubliyo tung̃gal tao ti bag-enna a lalaki, ken tung̃gal tao ti bag-enna a babai, isuda a pinalubosanyo idi nga agwaya a cas macaay-ayo cadacuada; ket pinatulocyo ida cadacayo a bagbag-enyo a lallaki ken babbai.

17 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova: Dacayo saandac nga impang̃ag a mang̃iwarragawag iti wayawaya, tung̃gal tao iti cabsatna, ken tung̃gal tao iti caarrubana: adtoy, iwarragawagco cadacayo ti maysa a wayawaya, cuna ni Jehova, *nga umawat* ti campilan, ti ang̃ol, ken ti bisin; ket pagbalinencanto a maipalladaw nga agsublisubli cadagiti amin a pagarian ti lubong̃.

18 Ket dagiti lallaki a linabsing̃da ti tulagco, a saanda a tinung̃pal dagiti sao ti tulag nga inaramidda iti saclang̃co, idi ginudduada ti urbon ti baca, ket naglabasda iti nagbaetan dagiti pasetna;

19 dagiti pang̃oloen ti Juda, ken dagiti pang̃oloen ti Jerusalem, dagiti eunucos, ken dagiti sacerdote, ken dagiti amin a tatto ti daga, a naglabasda iti nagbaetan dagiti paset ti urbon iyawatconto;

20 iyawatconto ida met laeng̃ iti ima dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsapul iti biagda; ket dagiti bang̃cayda isudanto ti maipaay a taraon cadagiti tumatayab dagiti lang̃lang̃it, ken cadagiti an-animal ti daga.

21 Ket ni Sedecias nga ari ti Juda ken dagiti pang̃oloenna iyawatconto iti ima dagiti cabusorda, ken iti ima dagiti agsapul ti biagda, ken ti ima ti buyot ti ari ti Babilonia, a pimmanawdan cadacayo.

22 Adtoy, agbilinacto, cuna ni Jehova, ket pasubliecto ida iti daytoy a ciudad; ket gumubatdanto a maibusor kencuana, ket isut' alaendanto, ket puurandanto iti apuy: ket pagbalinecto dagiti ciudad ti Juda a lang̃alang̃, nga awan ti matagtagitao.

Dagiti Recabitas madida nga uminum it arac. Ti Juda mababalawan iti kinaregget dagiti Recabitas.

35 Ti sao a dimteng̃ ken Jeremias a naggapu ken Jehova cadagiti aldaw ni Joacim, nga anac ni Josias, nga ari ti Juda, a kinunana,

2 Inca iti balay dagiti Recabitas, ket

agsaoca cadacuada, ket iyegmo ida iti balay ni Jehova, iti maysa cadagiti siled, ket iccam ida iti arac nga inumen.

3 Iti casta innalac ni Jezonias nga anac ni Jeremias nga anac ni Habsanias, ken dagiti cacabsatna, ken dagiti amin nga annacna, ken ti isu-amin a balay dagiti Recabitas;

4 ket isudat' insangpetco iti balay ni Jehova iti siled dagiti annac ni Hanan nga anac ni Igdalias, a lalaki ti Dios, nga adda idi iti abay ti siled dagiti pangoloen, nga adda iti ngato ti siled ni Maasias nga anac ni Sellum, nga agaywan ti dapian.

5 Ket incabilco iti sango dagiti annac ti balay dagiti Recabitas dagiti malucong a napno iti arac, ken copcopa, ket kinunac cadacuada, Uminumcayo iti arac.

6 Ngem isuda kinunada, Dicamto uminum iti arac; ta ni Jonadab nga anac ni Recab nga amami binilinnacami, a kinunana, Dicayto uminum iti arac, dacayo wenno dagiti annacyo iti agnanayon;

7 dicay met bangonen ti balay, wenno agmula iti bin-i, wenno agmula iti cauvasan, wenno cucuaenyo iti aniaman *cadacuada;* no di ket cadagiti amin nga aldawyo agnaedcayto cadagiti toltolda; tapno agtaengcayo cadagiti adu nga aldaw iti daga a pagyananyo.

8 Ket tinulnogmi ti timec ni Jonadab nga anac ni Recab nga amami iti amin nga ingunamgunamna cadacami iti di panaginum iti arac cadagiti amin nga aldawmi, dacami, dagiti assawami, dagiti annacmi a lallaki wenno annacmi a babbai;

9 ken ti di met panangbangon cadagiti balbalaymi a maipaay cadacami a pagnaedan; awan met cadacami ti cauvasan, wenno talon, wenno bin-i:

10 no di ket nagnaedcami cadagiti toltolda, ket tinungpalmi, ket inaramidmi a maiyalubog iti amin nga imbilin ni Jonadab nga amami cadacami.

11 Ngem naaramid idi ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia simmang-at iti daga, kinunami, Umaycayo, ket intayo sadi Jerusalem, aggapu iti butong iti buyot dagiti Caldeos, ken aggapu iti butong iti buyot dagiti Sirios; iti casta agnaedcami ditoy Jerusalem.

12 Idin dimtong ti sao ni Jehova ken Jeremias, a kinunana,

13 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Inca, ket saoem cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed sadi Jerusalem, Dicayto umawat aya ti pannacasursuro nga ipangagyo dagiti saoc? cuna ni Jehova.

14 Dagiti sao ni Jonadab nga anac ni Recab, nga imbilinna cadagiti annacna, iti dida panaginum iti arac, matungpalda; ket inggana itoy nga aldaw isut' dida inumen a pulos, ta tungpalenda ti bilin ni amada. Ngem siac nagsaoacon cadacayo, a bumangonac iti masapa ket agsaoac; ket dacayo saandac nga impangag.

15 Imbaonco met cadacayo dagiti amin nga adipenco dagiti mammadto, a bumangonac iti masapa ket ibaonco ida, a kinunac, Agtuckiadcayo ita a tunggal lalaki iti dakes a dalanna, ket pasayaatenyo dagiti aramidyo, ket dicay sumurot cadagiti sabsabali a didios nga agservi cadacuada, ket agtaengcayto iti daga nga intedco cadacayo ken cadagiti ammayo: ngem dacayo saanyo nga inyallingag ti lapayagyo, wenno impangagdac.

16 Agsipud ta dagiti annac ni Jonadab nga anac ni Recab tinungpalda ti bilin ni amada isu nga imbilinna cadacuada, ngem daytoy nga ili saannac nga impangag;

17 gapuna a castoy ti cuna ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, iyegconto iti Juda ken cadagiti amin nga agnaed sadi Jerusalem ti amin a kinadakes nga imbalicasco a maibusor cadacuada; agsipud ta nagsaoac cadacuada, ngem saanda a nangngeg; ket isudat' inayabac, ngem dida simmungbat.

18 Ket ni Jeremias kinunana iti balay dagiti Recabitas, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Agsipud ta tinungpalyo ti bilin ni Jonadab nga amayo, ket sinalimetmetanyo dagiti impaalagadna, ket inaramidyo ti mayannurot iti amin nga imbilinna cadacayo;

19 gapuna a cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Ni Jonadab nga anac ni Recab dinto agcurang iti maysa a lalaki nga agtacder iti saclangco iti agnanayon.

Ni Jeremias ibilinna ken Baruc ti panagbasana iti lucotna iti templo. Ti ari puuranna ti lucot. Maisurat manen gapu ken Baruc.

36 Ket naaramid iti maicapat a tawen ni Joacim nga anac ni Josias, nga ari ti Juda, a daytoy a sao dimtong ken

Jeremias a naggapu ken Jehova, a kinunana,

2 Alaem kenca ti sangcalucot ti maysa a libro, ket isuratmo kencuana dagiti amin a sao nga insaoc kenca a maibusor iti Israel, ken maibusor iti Juda, ken maibusor cadagiti amin a nacion, manipud iti aldaw a nagsaoac kenca, manipud cadagiti aldaw ni Josias agingga itoy met laeng nga aldaw.

3 Nalabit a ti balay ni Juda dengganto ti amin a kinadakes nga isut' panggepco nga aramiden cadacuada; tapno agsublida coma tunggal tao nga aggapu iti dakes a dalanna; tapno pacawanec ti kinadangcocda ken ti basolda.

4 Idin inayaban ni Jeremias ni Baruc nga anac ni Nerias; ket ni Baruc insuratna a naggapu iti ngiwat ni Jeremias dagiti amin a sao ni Jehova, nga isu nagsao kencuana, iti sangcalucot ti maysa a libro.

5 Ket ni Jeremias binilinna ni Baruc, a kinunana, Siac mapunitanac; saanco a mabalin ti sumrec iti balay ni Jehova:

6 gapuna inca, ket basaem iti lucot, nga isut' nagsuratam a naggapu iti ngiwatco, dagiti sao ni Jehova cadagiti lapayag dagiti tattao iti balay ni Jehova iti aldaw a panagayunar; ket casta met nga isudat' basaemto cadagiti amin a Juda a rumuarda cadagiti ciudadda.

7 Isunto nalabit nga isaclang danto ti ararawda ken Jehova, ket agsublidanto tunggal maysa nga aggapu iti dakes a dalanna; ta dackel ti unget ken ti pungtot nga imbalicas ni Jehova a maibusor itoy nga ili.

8 Ket ni Baruc nga anac ni Nerias inaramidna ti mayalubog ti isu-amin nga imbilin kencuana ni Jeremias a mammadto, a binasbasana iti libro dagiti sao ni Jehova idiay balay ni Jehova.

9 Ket naaramid idi maicalima a tawen ni Joacim nga anac ni Josias nga ari ti Juda, iti maicasiam a bulan, a dagiti amin a tao sadi Jerusalem, ken dagiti amin a tattao a napan sadi Jerusalem a naggapu cadagiti ciudad ti Juda, inwarragawagda ti maysa a panagayunar iti saclang ni Jehova.

10 Idin binasa ni Baruc iti libro dagiti sao ni Jeremias iti balay ni Jehova, iti siled ni Gamarias nga anac ni Safan nga escriba, iti akinngato a paraangan, idiay sercan ti baro a ruangan ti balay ni Jehova, cadagiti lapayag dagiti amin a tattao.

11 Ket idi ni Micaias nga anac ni Gamarias nga anac ni Safan nangngegna a naggapu iti libro dagiti amin a sao ni Jehova,

12 isu simrec iti balay ti ari, iti siled ti escriba: ket adtoy, dagiti amin a pangoloen addada a situtugaw sadiay, *nga ammoen*, da Elisama nga escriba, ken Dalaias nga anac ni Semaias, ken Elnatan nga anac ni Acbor, ken Gamarias nga anac ni Safan, ken ni Sedecias nga anac ni Ananias, ken dagiti amin a pangoloen.

13 Idin ni Micaias impalawagna cadacuada dagiti amin a sao a nangngegna idi ni Baruc binasana ti libro cadagiti lapayag dagiti tattao.

14 Gapuna a dagiti amin a pangoloen imbaonda ni Jehudi nga anac ni Natanias nga anac ni Selemias, nga anac ni Cusi, ken Baruc, nga agcuna, Alaem iti imam ti lucot a binasam cadagiti lapayag dagiti tattao, ket umayca. Iti casta ni Baruc nga anac ni Nerias innalana ti lucot iti imana, ket napan cadacuada.

15 Ket kinunada kencuana, Agtugawca ita, ket isut' basaem cadagiti lapayagmi. Iti casta isut' binasa ni Baruc cadagiti lapayagda.

16 Ket naaramid idi a nangngegda dagiti amin a sao, a nagtaliawda a sibubuteng iti maysa ken maysa, ket kinunada ken Baruc, Pudno nga ibagaminto iti ari ti maipapan cadagitoy amin a sao.

17 Ket nagsaludsudda ken Baruc, a kinunada, Ibagam cadacami ita, casano ti panagsuratmo cadagitoy amin a sao iti ngiwatna?

18 Idin ni Baruc simmungbat cadacuada, Binalicasna amin dagitoy a sao caniac iti ngiwatna, ket siac insuratco ida iti tinta iti libro.

19 Idin kinuna dagiti pangoloen ken Baruc, Inca, aglemmengca, sica ken ni Jeremias; ket dicay ipalubos ti asinoman a tao a maammoanna no sadino ti yanyo.

20 Ket simrecda agingga iti ari iti paraangan; ngem indulinda ti lucot iti siled ni Elisama nga escriba; ken imbagada dagiti amin a sao cadagiti lapayag ti ari.

21 Iti casta imbaon ti ari ni Jehudi a mangala iti lucot; ket isu innalana nga inruar iti siled ni Elisama nga escriba. Ket ni Jehudi isut' binasana cadagiti lapayag ti ari, ken cadagiti lapayag dagiti

amin a panĝoloen nĝa agtacder idi iti abay ti ari.

22 Ket ti arı agtugtugaw idi iti balay a pagnaedanna iti tiempo ti lam-ec iti maicasiam a bulan: ket *adda idi apuy iti* dalican a sumsumged iti sanĝona.

23 Ket naaramid idi a ni Jehudi binasanan ti tallo wenno uppat a cabulonĝ, a *ti ari* isut' pinutedna iti campit, ket isut' imbellenĝna iti apuy nĝa adda idi iti dalican, aginĝgat' di narunaw ti isuamin a lucot iti apuy nĝa adda iti dalican.

24 Ket saanda a nagbutenĝ, wenno pinigis dagiti pagan-anayda, ti ari wenno dagiti adipenna a nacanĝnĝeg cadagitoy amin a sao.

25 Maysa pay da Elnatan, ken Dalaias, ken Gamarias nagdawdawatda iti ari a saanna coma a puuran ti lucot; nĝem saanna a cayat idi a denĝgen ida.

26 Ket ti ari binilinna da Jerameel nĝa anac ti ari, ken Saraias nĝa anac ni Ezriel, ken Selemias nĝa anac ni Abdael, a manĝala cada Baruc nĝa escriba, ken Jeremias a mammadto; nĝem inlemmenĝ ida ni Jehova.

27 Idin ti sao ni Jehova dimtenĝ ken Jeremias, calpasan a ti ari pinuuranna ti lucot, ken dagiti sao nĝa insurat ni Baruc iti nĝiwat ni Jeremias, a kinunana,

28 Alaem kenca manen ti sabali a lucot, ket isuratmo kencuana dagiti amin nĝa immun-una a sao nĝa adda idi iti immuna a lucot, a pinuuran ni Joacim nĝa ari ti Juda.

29 Ket maipanĝgep ken Joacim cunaemto, Castoy ti cuna ni Jehova: Sica pinuuram daytoy a lucot a kinunam, Ania ti gapuna nĝa insuratmo kencuana, a kinunam, Ti ari ti Babilonia umayto a di bumuronĝ ket dadaelennanto daytoy a daga, ket paiccatnanto kencuana ti tao ken animal?

30 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova a maipanĝgep ken Joacim nĝa ari ti Juda: Awanto kencuana ti agtugaw iti trono ni David; ket ti banĝcayna maibellenĝto iti ruar iti pudot ti aldaw ken iti amor ti rabii.

31 Ket isu dusaecto ken dagiti putotna ken dagiti adipenna gapu iti kinadakesda; ket iyegconto iti rabawna, ken iti rabaw dagiti agnaed sadi Jerusalem, ken iti rabaw dagiti lallaki ti Juda, ti amin a kinadakes nĝa imbalicasco a maibusor cadacuada, nĝem saanda nĝa impanĝag.

32 Idin innala ni Jeremias ti sabali a lucot, ket isut' intedna ken Baruc nĝa escriba nĝa anac ni Nerias, isu nĝa insuratna kencuana a naggapu iti nĝiwat ni Jeremias dagiti amin a sao ti libro a ni Joacim nĝa ari ti Juda pinuuranna iti apuy; ket nainayon pay laenĝ cadacuada dagiti adu a sao nĝa umas-aspinĝ.

Ni Baruc insuratna manen ti sao ti Dios. Ti sao nĝa immay ken Jeremias; isut' mabalud, nĝem ni ari Sedecias isut' sarunĝcaranna.

37 Ket ni Sedecias nĝa annac ni Josias nagturay a cas ari, iti saad ni Conias nĝa anac ni Joacim, isu a ni Nabucodonosor nĝa ari ti Babilonia inaramidna nĝa ari ti Juda,

2 Nĝem isu, wenno dagiti adipenna, wenno dagiti tattao ti daga, saanda nĝa impanĝag dagiti sao ni Jehova, nĝa insaona iti pannacaaramat ni Jeremias a mammadto.

3 Ket ni Sedecias nĝa ari imbaonna da Jucal nĝa anac ni Selemias, ken ni Sofonias nĝa anac ni Maasias a sacerdote, ken Jeremias a mammadto, a kinunana, Icararagannacami ita ken Jehova a Diostayo.

4 Ita ni Jeremias simrec ken rimmuar iti nagtenĝnĝaan dagiti tattao; ta isut' saanda nĝa incabil iti pagbaludan.

5 Ket ti buyot ni Faraon rimmuaren idi said Egipto; ket idi dagiti Caldeos a lacubenda idi ti Jerusalem nanĝegda ti damag a maipapan cadacuada, pinmanawda a naggaput' Jerusalem.

6 Idin dimtenĝ ti sao ni Jehova ken Jeremias a mammadto, a kinunana,

7 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, Castoy ti cunayo iti ari ti Juda, a nanĝibaon cadacayo caniac tapno umumancayo caniac: Adtoy, ti buyot ni Faraon, isu a rumuaren a tumulonĝ cadacayo, agsublinto sadi Egipto iti dagada met laenĝ.

8 Ket dagiti Caldeos umaydanto manen gumubat a maibusor itoy a ciudad; ket isut' alaendanto, ket isut' puurandanto iti apuy.

9 Castoy ti cuna ni Jehova, Dicay allilawen dagiti bagbagíyo, a cunayo, Dagiti Caldeos pudno a pumanawdanto cadatayo; ta didanto pumanaw.

10 Ta nupay no kinabilyo coma ti isuamin a buyot dagiti Caldeos a gumubat a maibusor cadacayo; ket awan ti nabati no

di laenḡ dagiti lallaki a nasugat cadacuada, nupay casta bumanḡonda coma tunḡgal lalaki iti toldana, ket puuranda daytoy a ciudad iti apuy.

11 Ket naaramid nḡa idi ti buyot dagiti Caldeos naisina iti Jerusalem a gapu iti butenḡ iti buyot ni Faraon,
12 rimmuar ni Jeremias iti Jerusalem a mapan iti daga ti Benjamin, tapno umawat ti bianḡna sadiay iti natenḡnḡaan dagiti tattao.
13 Ket idi nḡa isu adda iti ruanḡan ti Benjamin, maysa a capitan ti guardia adda sadiay, a ti naganna isut' Jerias idi, nḡa anac ni Selemias, nḡa anac ni Ananias; ket isu tinenḡnḡelna ni Jeremias a mammadto, a kinunana, Matinnagca cadagiti Caldeos.
14 Idin kinuna ni Jeremias, Isut' ulbod; diac matinnag cadagiti Caldeos. Nḡem isut' saanna nḡa impanḡag; iti casta ni Jerias tinenḡnḡelna ni Jeremias, ket isut' insanḡpetna cadagiti panḡoloen.
15 Ket dagiti panḡoloen nagpunḡtotda ken Jeremias, ket isut' kinabilda ken imbaludda iti balay ni Jonatan nḡa escriba; ta dayta ti inaramidda a pagbaludan.

16 Idi ni Jeremias dimtenḡen iti balay a pagbaludan, ken cadagiti silsiled, ket ni Jeremias nabati idin sadiay cadagiti adu nḡa aldaw;
17 nagbaon ni Sedecias nḡa ari, ket isut' innalana: ket ti ari nagintuud kencuana a sililimed idiay balayna, ket kinunana, Adda aniaman a sao a naggapu ken Jehova? ket ni Jeremias kinunana, Adda. Kinunana met, Mayawatcanto iti ima ti ari ti Babilonia.
18 Maysa pay ni Jeremias kinunana ken ari Sedecias, Iti ania ti nacabasolac a maibusor kenca, wenno maibusor cadagiti adipenmo, wenno maibusor itoy nḡa ili; a dacayo incabildac iti pagbaludan?
19 Sadino aya dagiti mammadtoyo a nagpadtoda cadacayo, a kinunada, Ti ari ti Babilonia dinto umay a maibusor cadacayo, wenno maibusor itoy a daga?
20 Ket denḡgem ita, dawatec kenca, O apoc nḡa ari: ipalubosmo, dawatec kenca, a ti dawatco maisaclanḡ kenca, tapno dinac pasublien iti balay ni Jonatan nḡa escriba, di la ket ta matayac sadiay.
21 Idin ni Sedecias nḡa ari nagbilin, ket impanda ni Jeremias iti paraanḡan ti guardia; ket intedda kencuana iti inaldaw iti sanḡabukel a tinapay nḡa aggapu iti calsada dagiti aglutluto, aginḡgat' di naibus ti isu-amin a tinapay iti ciudad. Iti casta ni Jeremias nabati iti paraanḡan ti guardia.

Ni Jeremias mabalud manen nḡem mairuar. Maisaclanḡ manen a sililimed ken Sedecias.

38 Ket da Sefatias nḡa anac ni Mattan, ken Godolias nḡa anac ni Fasur, ken Jucal nḡa anac ni Selemias, ken Fasur nḡa anac ni Melquias nanḡegda dagiti sao a ni Jeremias insaona cadagiti amin a tattao, a kinunana,
2 Castoy ti cuna ni Jehova, Ti agnaed itoy a ciudad matayto gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti anḡol; nḡem ti rumuar a mapan cadagiti Caldeos agbiagto, ket ti biagna addanto kencuana a maipaay a tucmaanna, ket isu agbiagto.
3 Castoy ti cuna ni Jehova, Pudno a daytoy a ciudad mayawatto iti ima ti buyot ti ari ti Babilonia, ket isu alaennanto.
4 Idin kinuna dagiti panḡoloen iti ari, Ipalubosmo, dawatenmi kenca, a daytoy a tao mapapatay; agsipud ta pagcapuyenna dagiti ima dagiti lallaki ti gubat a mabati itoy a ciudad, ken dagiti ima dagiti amin a tattao, iti panagsao ti castoy a sasao cadacuada: ta daytoy a tao saanna a sapulen ti pagimbagan daytoy nḡa ili, no di ti pagdacsanna.
5 Ket ni Sedecias nḡa ari kinunana, Adtoy, isu adda iti imayo; ta ti ari saan nḡa isu ti macabalin nḡa agaramid iti aniaman a maibusor cadacayo.
6 Idin innalada ni Jeremias, ket isut' imbellenḡda iti nauneg a pagbaludan ni Melquias nḡa anac ti ari, nḡa adda idi iti paraanḡan ti guardia: ket impababada ni Jeremias iti pannacaaramat dagiti tali. Ket iti pagbaludan a nauneg awan idi ti danum no di laenḡ lutlut; ket ni Jeremias nailumlum iti lutlut.

7 Ket idi ni Ebed-melec nḡa Etiope, nḡa eunuco, nḡa adda idi iti balay ti ari, nanḡegna nḡa incabildan ni Jeremias iti nauneg a pagbaludan (ti ari adda a situtugaw idi iti ruanḡan ni Benjamin),
8 ni Ebed-melec rimmuar iti balay ti ari, ket nagsao iti ari, a kinunana,
9 Apoc nḡa ari, dagitoy a lallaki inaramidda a sidadanḡkes iti amin nḡa inaramidda ken Jeremias a mammadto,

isu nga imbellengda iti nauneg a pagbaludan; ket isu matayto ngata iti disso a yanna, gapu iti bisin; ta awanen ti tinapay iti ciudad.

10 Idin ti ari binilinna ni Ebed-melec nga Etiope, a kinunana, Alaem nga aggapu ditoy ti tallopulo a lallaki a cumuyog kenca, ket ingatoyo nga iruar ni Jeremias a mammadto iti nauneg a pagbaludan, santo isu matay.

11 Iti casta ni Ebed-melec incuyogna dagiti lallaki, ket napan iti balay ti ari iti siroc ti paggamengan, ket nangala sadiay cadagiti rigis ken narutrut a pagananay, ket isudat' impababana gapu cadagiti tali ken Jeremias iti nauneg a pagbaludan.

12 Ket ni Ebed-melec nga Etiope kinunana ken Jeremias, Icabilmo ita dagitoy a rigis ken narutrut a pagan-anay cadagiti kilikilim iti baba dagiti tali. Ket ni Jeremias inaramidna a casta.

13 Iti casta inalut-utda ni Jeremias iti pannacaaramat dagiti tali, ket isu inaonda iti nauneg a pagbaludan: ket ni Jeremias nabati iti paraangan ti guardia.

14 Idin ni Sedecias nagbaon, ket innalana kencuana ni Jeremias a mammadto agingga iti maicatlo a sercan nga adda iti balay ni Jehova: ket ti ari kinunana ken Jeremias, Panggepco ti umintuud kenca ti maysa a banag; dica ilemmeng iti aniaman caniac.

15 Idin kinuna ni Jeremias ken Sedecias, No ipalawagco kenca, dinacto aya papatayen iti kinapudnona? ket no itdec kenca ti pammalacad, dinacto ipangag.

16 Iti casta ni Sedecias nga ari nagsapata a sililimed ken Jeremias a kinunana, Cas sibibiag ni Jehova, isu a nangaramid cadatayo daytoy a cararua, siac dicanto papatayen, ket dicanto met yawat iti ima dagitoy a lallaki nga agsapul ti biagmo.

17 Idin kinuna ni Jeremias ken Sedecias, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: No sica rumuarca a mapan iti ari a panggoloen ti Babilonia, iti casta agbiagto ta cararuam, ket daytoy a ciudad dinto mapuuran iti apuy; ket sica agbiagcanto ken ti balaymo.

18 Ngem no dica rumuar a mapan iti ari dagiti panggoloen ti Babilonia, iti casta daytoy a cuidad mayawatto iti ima dagiti Caldeos, ket isut' puurandanto iti apuy, ket dicanto macalisi iti imada.

19 Ket ni Sedecias nga ari kinunana ken Jeremias, Siac cabutengco dagiti Judios a nagtinnag cadagiti Caldeos, di la ket ta yawatdac iti imada, ket isudat' rabrabakendac.

20 Ngem ni Jeremias kinunana, Didacanto iyawat. Tulnogem, dawatec kenca, ti timec ni Jehova, iti dayta nga isaoc kenca: tapno naimbag kenca, ket ta cararuam agbiagto.

21 Ngem no madica a rumuar, daytoy ti sao ni Jehova impakitana caniac:

22 Adtoy, dagiti amin a babbai a matdada iti balay ti ari ti Juda maiparuardanto cadagiti panggoloen ti ari ti Babilonia, ket dagidiay a babbai cunadanto, Dagiti cainggongot a pagayammo, inuyutandaca, ket inatiwdaca: *ita gaput ta* dagiti sacam mailumlumda iti lotlot, timmallicudda.

23 Ket inruarda dagiti amin nga assawam ken dagiti annacmo cadagiti Caldeos; ket sica dicanto macaliclic iti imada, no di ket maalacanto gapu iti ima ti ari ti Babilonia: ket sicanto ti gapu ti pannacapuur daytoy nga ili iti apuy.

24 Idin kinuna ni Sedecias ken Jeremias, Dica ipalubos a maammoan ti asinoman ti maipapan cadagitoy a sao, ket dicanto matay.

25 Ngem no dagiti panggoloen mangegda a siac nakisaoac kenca, ket umayda kenca, ket cunada kenca, Ipalawagmo cadacami no ania ti imbagam iti ari; isut' dimo ilemmeng cadacami, ket dacami didacanto papatayen; casta met no ania ti kinuna ti ari kenca:

26 iti casta cunamto cadacuada, Insaclangco ti dawatco ti ari nga isu saannac coma a pasublien iti balay ni Jonatan a matay sadiay.

27 Idin immay dagiti amin a panggoloen ken Jeremias, ket nagsaludsudda kencuana; ket isu imbagana cadacuada ti mayalubog cadagitoy amin a sao nga imbilin ti ari idi. Iti casta binay-anda nga agsao kencuana; ta ti panggep saan a naawatan.

28 Iti casta ni Jeremias nagtaeng iti paraangan ti guardia agingga t' aldaw a di naala ti Jerusalem.

Dagiti Caldeos aloenda ti Jerusalem. Da Jeremias ken Ebed-melec mailiclicda.

39 Ket naaramid idi ti Jerusalem naala (iti maicasiam a tawen ni

Sedecias nga ari ti Juda, iti maicapulo a bulan, immay ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia ken amin a buyotna a maibusor iti Jerusalem ket isut' linacubna;

2 iti maicapulo ket maysa a tawen ni Sedecias, iti maicapat a bulan, ti maicasiam nga aldaw ti bulan, maysa a gutbaw naaramid iti ciudad),

3 nga amin a pangoloen ti ari ti Babilonia simrecda, ket nagtugawda iti ruangan a nagtengngga, *nga ammoen*, da Nergal-sarezer, Samgar-nebo, Sarsequim, Rabsares, Nergal-sarezer, Rabmag, agraman cadagiti amin a sabsabali a pangoloen ti ari ti Babilonia.

4 Ket naaramid nga idi ni Sedecias nga ari ti Juda ken dagiti amin a lallaki ti gubat nakitada ida, nagtarayda: ket rimmuarda iti ciudad iti rabii, iti dalan ti minuyungan ti ari, a limmasat iti ruangan nga adda iti nagbaetan dagiti dua a bacud; ket rimmuar a nagpa-Arabah.

5 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kinamatna ida, ket nacamacamda ni Sedecias cadagiti tanap ti Jerico: ket idi isut' innalada, insangpetda ken Nabucodonosor nga ari ti Babilonia aginggat' Rebla iti daga nga Emat; ket nangocom kencuana.

6 Idin ti ari ti Babilonia pinatayna dagiti annac a lallaki ni Sedecias sadi Rebla iti sango dagiti matana: casta met ti ari ti Babilonia pinatayna dagiti amin a natacnengg iti Juda.

7 Maysa pay sinuatna dagiti mata ni Sedecias, ket isut' pinutawanna, tapno isut' ipanna sadi Babilonia.

8 Ket dagiti Caldeos pinuuranda ti balay ti ari, ken dagiti balbalay dagiti tattao iti apuy, ket rinebbana dagiti bacud ti Jerusalem.

9 Idin ni Nabuzardan a capitan ti guardia, impanna a nacayawan sadi Babilonia ti matda cadagiti tattao a nabati iti ciudad, dagiti aglicud met a natinnag kencuana, ken ti natda cadagiti tattao a nabati.

10 Ngem ni Nabuzardan a capitan ti guardia imbatina dagiti napangllaw cadagiti tattao, nga awan idi ti cucuada, iti daga ti Juda, ket intedna cadacuada dagiti cauvasan ken taltalon iti isu met laengg a tiempo.

11 Ita ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia kinumitanna ni Nabuzardan a capitan ti guardia a maipapan ken Jeremias, a kinunana,

12 Isut' alaem, ket taripatoem a naimbag, ket isut' dica ranggasan; no di ket aramidem kencuana ti cas met laengg ibagananto kenca.

13 Iti casta ni Nabuzardan a capitan ti guardia nagbaon, ket da Nabusezbaz, Rabsares, ken Nergal-sarezer, Rabmag, ken dagiti amin a cangronaan nga agtuturay ti ari ti Babilonia;

14 nagbaonda ket innalada ni Jeremias idiay paraangan ti guardia ket isut' incumitna ken Godolias nga anac ni Ahicam, nga anac ni Safan, tapno ipanna coma nga iyawid. Iti casta isut' nagnaed iti nagtengngaan dagiti tattao.

15 Ket ti sao ni Jehova dimtengg ken Jeremias, idi napunitan iti paraangan ti guardia, a kinunana,

16 Inca, ket agsaoca ken Ebed-melec nga Etiope, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, iyegconto dagiti saoc iti rabaw daytoy a ciudad a maipaay iti pagdacsanna, ket saan a maipaay a pagimbagan; ket matungpaldanto iti sangom iti dayta nga aldaw.

17 Ngem ispalencanto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova; ket saancanto a mayawat iti ima dagiti tattao a pagbutngam.

18 Ta pudno a siac ispalencanto, ket dicanto mapasag iti campilan, no di ket ti biagmo isunto kenca ti maipaay a tucmaam; agsipud ta nagtalecca caniac, cuna ni Jehova.

Ni Jeremias mabati ken Godolias. Ni Godolias salacnibanna dagiti tattao a mabati. Isut' balacadan ni Johanan a maipapan ken Ismael.

40 Ti sao a dimtengg ken Jeremias a naggapu ken Jehova iti calpasan a ni Nabuzardan a capitan ti guardia isut' pinalubusanna a pumanaw iti Rama idi isut' innalana a sirereppet cadagiti cawar iti nagtengngaan dagiti amin a caycayaw ti Jerusalem ken Juda, a naipanda a nacayawan aginggat' Babilonia.

2 Ket ti capitan ti guardia innalana ni Jeremias, ket kinunana kencuana, Ni Jehova a Diosmo binalicasna daytoy a dakes iti rabaw daytoy a disso;

3 ket ni Jehova isut' inyegna, ket inaramidna a cas ti panagsaona idi: agsipud

ta nagbasolcayo a maicaniwas ken Jehova, ket saanyo a tinulnog ti timecna, gapuna a daytoy immapay cadacayo.

4 Ket ita, adtoy, siac ibulosca itoy nga aldaw cadagiti cawar nga adda iti imam. No ipapanmo a nasayaat iti icucuyogmo caniac a mapan sadi Babilonia, umayca, ket siac taripatoencanto a naimbag; ngem no saanmo nga ipapan a nasayaat ti icucuyogmo caniac a mapan sadi Babilonia, idiam: adtoy, ti amin a daga adda iti sangom; iti sadinoman nga ipapanmo a naimbag ken nasayaat a papanam, inca sadiay.

5 Idi isu saan pay a nagsubli, Agsublica ngarud, *kinunana*, ken Godolias nga anac ni Ahicam, nga anac ni Safan, isu a ti ari ti Babilonia insaadna a gobernador iti ciudad ti Juda, ket makipagnaedca kencuana iti tengnga dagiti tattao; wenno mapanca iti uray sadinoman nga ipapanmo a nasayaat a papanam. Iti casta ti capitan ti guardia intedna kencuana ti taraon ken maysa a sagut, ket isut' pinalubosanna a mapan.

6 Idin napan ni Jeremias ken Godolias nga anac ni Ahicam sadi Maspa, ket nakipagnaed kencuana iti tengnga dagiti tattao a nabati iti daga.

7 Ket idi dagiti amin a capitan dagiti buyot nga adda iti away, isuda met laeng ken dagiti lallakida, nangegda a ti ari ti Babilonia insaadna idi ni Godolias nga anac ni Ahicam a gobernador iti daga, ket incumitna idi kencuana dagiti lallaki, ken babbai, ken ubbing, ken dagiti capanglawan iti daga, isuda a saan a naipan idi a nacayawan sadi Babilonia;

8 idin immayda ken Godolias sadi Maspa, *nga ammoen*, da Ismael nga anac ni Natanias, ken Johanan ken Jonatan nga anac ni Caree, ken Saraias nga anac ni Tanumet, ken dagiti annac ni Oñ a Netofatita, ken Jezonias nga anac ti Maacatita, isuda ken dagiti lallakida.

9 Ket ni Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan nagsapata cadacuada ken cadagiti lallakida, a kinunana, Saancay coma a mabutenga nga agservi cadagiti Caldeos: agnaedcayo iti daga, ket agservicayo iti ari ti Babilonia, ket naimbagto cadacayo.

10 No maipapan caniac, adtoy, agnaedacto sadi Maspa, nga agtacder iti sango dagiti Caldeos nga umayto cadatayo: ngem dacayo ummongenyo ti arac ken bungbunga ti tiempo a napudot ken lana, ket icabilyo ida cadagiti al-alicamenyo, ket agnaedcayo cadagiti ciudadyo nga innalayon.

11 Casta met idi dagiti Judios nga adda idi sadi Moab, ken cadagiti annac ti Ammon, ken sadi Edom, ken cadagiti amin a dagdaga, nangegda a ti ari ti Babilonia imbatina idi ti natda ti Juda, ket isu insaadna idi iti ngatoenda ni Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan;

12 idin dagiti amin a Judios nagsublida a naggapu cadagiti amin a disso a nacaibellenganda idi, ket napanda iti daga a Juda ken Godolias sadi Maspa, ket inummongda ti arac ken bungbunga ti tiempo ti pudot iti nawadwad unay.

13 Maysa pay ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capitan dagiti buyot nga adda idi iti away napanda ken Godolias sadi Maspa,

14 ket kinunada kencuana, Dica ammo aya a ni Baalis nga ari dagiti annac ti Ammon imbaonnan ni Ismael nga anac ni Natanias tapno alaenna ta biagmo? Ngem ni Godolias nga anac ni Ahicam saanna idi a pinati.

15 Iti casta ni Johanan nga anac ni Caree nagsao ken Godolias sadi Maspa a sililimed, a kinunana, Ipalubosmo, dawatec kenca, ket innacto papatayen ni Ismael nga anac ni Natanias, ket isut' dinto ammo ti tao: ania ti gapuna nga alaenna coma ta biagmo, tapno dagiti amin a Judios a nagurnong kenca mawarawarada coma, ken ti matda ti Juda mapucaw?

16 Ngem ni Godolias nga anac ni Ahicam kinunana ken Johanan nga anac ni Caree, Dicanto aramiden daytoy a panggep; ta agsaoca a siuulbod a maipapan ken Ismael.

Ni Ismael papatayenna ni Godolias ken dadduma pay ket cayawanna dagiti taga Maspa. Ni Johanan subbotenna ida.

41 Ket naaramid iti maicapito a bulan, a ni Ismael nga anac ni Natanias, nga anac a lalaki ni Elisama, iti naarian a putot ken *maysa* cadagiti pagturayen ti ari, ken sangapulo a lallaki a cadduana immayda ken Godolias nga anac a lalaki ni Ahicam aginggat' Maspa; ket nakipanganda iti tinapay idiay Maspa.

2 Idin bimmangon ni Ismael nga anac ni Natanias, ken dagiti sangapulo a lallaki

nga adda idi kencuana, ket kinabilda ni Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan iti campilan, ket pinatayna, isu a ti ari ti Babilonia inaramidna a gobernador ti daga.

3 Ni Ismael pinatayna dagiti amin a Judios nga adda idi kencuana, *nga ammoen*, ken Godolias idiay Maspa, ken dagiti Caldeos a nasaracan sadiay, dagiti lallaki ti gubat.

4 Ket naaramid iti maicadua nga aldaw calpasan ti panangpapatayna ken Godolias, ket awan ti tao a nacaammo idi,

5 nga immay dagiti lallaki a naggaput' Siquem, naggaput' Silo, ken naggaput' Samaria, walopulo met laeng a lallaki, a nakiskisan dagiti iminga, ken dagiti pagan-anayda napigis, ken dagiti bagbagída sinugatdan, a siiiggemda cadagiti datdaton a bellaay ken incienso, tapno iyegda ida iti balay ni Jehova.

6 Ket ni Ismael nga anac ni Natanias rimmuar a naggaput' Maspa a sumabet cadacuada, nga agsangsangit idi napan: ket naaramid idi simmabet cadacuada, a kinunana cadacuada, Umaycayo ken Godolias nga anac ni Ahicam.

7 Ket isut' casta idi immayda iti tengnga ti ciudad, a ni Ismael nga anac ni Natanias pinatayna ida, *ket imbellengna ida* iti tengnga ti bito, isu ken dagiti lallaki nga adda idi kencuana.

8 Ngem sangapulo a lallaki ti nasaracan idi cadacuada a kinunada ken Ismael, Dinacam papatayen; ta adda nga indulinmi ti trigo, ken cebada, ken lana, ken diro a mailemmeng iti away. Iti casta inidianna, ket saanna ida nga pinatay a maicanunong cadagiti cacabsatda.

9 Ti bito a pagibellengan ni Ismael cadagiti amin a bangcay dagiti lallaki a pinatayna idi iti arpad ni Godolias (nga isu met laeng nga inaramid idi ni Asa a gapu iti butong ken Baasa nga ari ti Israel), ni Ismael nga anac ni Natanias isut' pinunnona idi cadacuada a napapatay.

10 Idin ni Ismael impanna a kinayawan idi ti amin a natda cadagiti tattao idiay Maspa, dagiti met laeng annac a babbai ti ari, ken isu-amin a tattao a nabati idiay Maspa, a ni Nabuzardan a capitan ti guardia incumitna idi ken Godolias nga anac ni Ahicam; ni Ismael nga anac ni Natanias impanna ida a kinayawan, ket pimmanaw a mapan cadagiti annac ti Ammon.

11 Ngem idi ni Johanan nga anac a lalaki ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, nga adda idi kencuana nangngegda ti maipapan iti amin a kinadakes nga inaramid idi ni Ismael nga anac ni Natanias,

12 idin innalada amin dagiti lallaki, ket napanda makigubat ken Ismael nga anac ni Natanias, ket isut' nasaracanda iti denna dagiti dadackel a dandanum nga adda idiay Gabaon.

13 Naaramid nga idi dagiti amin a tattao nga adda idi ken Ismael nakitada ni Johanan nga anac ni Caree, ken dagiti amin a capcapitan dagiti buyot nga adda idi kencuana, naragsacda.

14 Iti casta dagiti isu-amin a tattao ni Ismael nga impanna idi a kinayawan a naggaput' Maspa nagtuckiadda ket nagsublida ket napanda ken Johanan nga anac ni Caree.

15 Ngem ni Ismael nga anac ni Natalias intalawanna ni Johanan a caduana ti walo a lallaki, ket napan cadagiti annac ti Ammon.

16 Idin ni Johanan nga anac ni Caree, ken dagiti amin a capcapitan dagiti buyot nga adda idi kencuana, innalada a naggaput' Maspa ti amin a natda cadagiti tattao a sinubbotna ken Ismael nga anac ni Natanias, calpasan ti panangpatayna ken Godolias nga anac ni Ahicam, *nga ammoen*, dagiti lallaki ti gubat, ken dagiti babbai, ken dagiti ubbing, ken dagiti eunucos isuda nga insublida idi a naggaput' Gabaon.

17 Ket pimmanawda, ket nagnaedda sadi Gerut-quimjam nga adda iti denna ti Belen, a mapan sumrec idiay Egipto,

18 a gapu cadagiti Caldeos; ta nagbutengda idi cadacuada, agsipud ta ni Ismael nga anac ni Natanias pinatayna idi ni Godolias nga anac ni Ahicam, isu a ti ari ti Babilonia inaramidna idi a gobernador ti daga.

Ni Johanan ken dagiti Judios umumanda ken Jeremias. Balacadanna ida a saanda coma a mapan idiay Egipto.

42 Idin amin a capitan dagiti buyot, ken ni Johanan nga anac ni Caree, ken ni Jezonias nga anac ni Osaias, ken amin dagiti tattao manipud iti cababassitan agingga iti cadadackelan, immadanida,

2 ket kinunada ken Jeremias a mam-

madto, Ipalubosmo, agdawatcam kenca, a ti panagpacaasimi maisaclañg kenca, ket agcararagca gapu cadacami ken Jehova a Diosmo, gapu amin met laeñg itoy a tidda (ta dacami matdacam laeñg a bassit ñga agtaud ti adu, a cas maimatañgandacam dagita matam),

3 tapno ni Jehova a Diosmo ipakitana cadacami ti dalan a pagnaanmi coma, ken ti banag ñga aramidenmi coma.

4 Idin ni Jeremias a mammadto kinunana cadacuada, Nañgegcayo; adtoy, agcararagacto ken Jehova a Diosyo a mayannurot cadagiti saoyo; ket maaramidto ñga ti uray ania a ni Jehova isuñgbatnanto cadacayo, ipalawagconto cadacayo; awanto ti ilemmeñgco cadacayo.

5 Idin kinunada ken Jeremias, Ni Jehova maysa a napudno ken matalec a sacsi cadacami, no saancam ñga agaramid iti mayannurot iti amin a sao a pañgibaonanto kenca ni Jehova a Diosmo cadacami.

6 No naimbagto wenno dakes, tuñgpalenminto ti timec ni Jehova a Diostayo, a kencuana ibaondaca; tapno naimbagto cadacami intono tuñgpalenmi ti timec ni Jehova a Diostayo.

7 Ket naaramid calpasan ti sañgapulo ñga aldaw a ti sao ni Jehova immay ken Jeremias.

8 Iti casta inayabanna ni Johanan ñga anac ni Caree, ken dagiti amin a capcapitan dagiti buyot ñga adda idi kencuana, ken isu-amin dagiti tattao manipud iti cabassitan agiñgga met laeñg iti cadackelan,

9 ket kinunana cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, a kencuana imbaondac tapno isaclañg ti panagpacaasiyo iti sañgona:

10 No agnaedcayto pay laeñg itoy a daga, bañgonencayto ñgarud, ket dicayto rebbaen, imulacayto, ket dicayto paruten; ta pagbabawiac ti kinadakes ñga inaramidco cadacayo.

11 Dicav agbutenñg iti ari ti Babilonia, a pagbutnñganyo; dicay agbutenñg kencuana, cuna ni Jehova: ta addaac cadacayo a mañgisalacan cadacayo, ken mañgispal cadacayo iti imana.

12 Ket ipaayconto cadacayo ti asi, ket isu caasiannacayto, ket pasubliennacayto iti dagayo met laeñg.

13 Ñgem no cunayo, Dicamto agnaed itoy a daga; tapno iti casta dicay tuñgpalen ti timec ni Jehova a Diosyo,

14 a cunayo, Saan, no di ket incamto iti daga ñga Egipto, a yan ti dicamto pacakitaan ti gubat, wenno pacañgegan iti uni ti tañgguyob, ket awanto ti bisin ti tinapay; ket sadiay agnaedcamto:

15 ita ñgarud denñggenyo ti sao ni Jehova, O matda iti Juda: Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, Pudno, no iturongyo dagiti rupayo a sumrec iti Egipto, ket incay agyan sadiay;

16 maaramidto ñgarud a ti campilan a pagbutnñganyo macamacamnacayto iti daga ñga Egipto; ket ti bisin a cabutenñgyo camatennacayto sadi Egipto; ket mataycayto sadiay.

17 Castanto cadagiti amin a lallaki ñga iturongda dagiti ruprupada a mapan sadi Egipto ñga agyan sadiay: mataydanto iti campilan, iti bisin, ken iti añgol; ket awanto cadacuada ti mabati wenno macalisi iti kinadakes ñga iyegconto cadacuada.

18 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Cas ti pananñgibuyat ti unñgetco ken punñgtotco cadagiti agnaed sadi Jerusalem, iti casta met laeñg maibuyatto ti punñgtotco cadacayo, intono sumreccayto sadi Egipto; ket dacayto ti maysa a pagtabbaawan, ken maysa a pagseddaawan, ken pacalunodan, ken maysa a pacababalawan; ket dicayto makita daytoy a disso manen uray inton caanoman.

19 Ni Jehova nagsaon a maipapan cadacayo, O matda iti Juda, dicay mapan iti Egipto; ammoyo iti kinapudnona a nañgpanecnecac cadacayo itoy ñga aldaw.

20 Ta inaramidyo a siaallilaw a maicaniwas cadagiti cararuayo; ta dacayo imbaondac ken Jehova a Diosyo, a kinunayo, Agcararagca gapu cadacami ken Jehova a Diostayo; ken iti mayannurot ti isu-amin a ni Jehova a Diostayo cunaennanto, casta ti ipalawagmo cadacami, ket isut' aramidenminto.

21 Ket daytoy ñga aldaw isut' impalawagco cadacayo; ñgem dicay tinuñgpal ti timec ni Jehova a Diosyo iti aniaman iti dayta a nañgibaonannac caniac cadacayo.

22 Ita ñgarud ammoenyo ñga iti kinapudnona mataycayto gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti añgol iti disso a tarigagayanyo a papanan tapno agyancay sadiay.

Ni Johanan idalanna ti matda iti Juda idiay Egipto. Ni Jeremias ipadtona ti yaay ni Nabucodonosor sadi Egipto.

43 Ket naaramid idi a ni Jeremias nalpasna dagiti isu-amin a sao ni Jehova a Diosda, a sinao cadagiti amin a tattao isuda a nangibaonan ti Dios *ni Jeremias* cadacuada, amin dagitoy met laeng a sao,

2 idin nagsao da Azarias nga anac ni Osaias, ken Johanan nga anac ni Caree, ken amin dagiti nacuspag a lallaki, a kinunada ken Jeremias, Sica agsaoca a siuulbod: ni Jehova a Diostayo saannaca nga imbaon tapno cunam, Dicayto mapan sadi Egipto nga agyan sadiay;

3 no di ket ni Baruc nga anac ni Nerias durugannaca a maibusor cadacami, tapno iyawatnacam iti ima dagiti Caldeos, tapno papatayendacami, ken ipandacami a kinayawan sadi Babilonia.

4 Iti casta ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, ken isu-amin dagiti tattao saanda a tinungpal ti timec ni Jehova, tapno agnaedda iti daga ti Juda.

5 Ngem ni Johanan nga anac ni Caree, ken amin a capcapitan dagiti buyot, innalada ti amin a natda iti Juda, a nagsubli a naggapu cadagiti amin a nacion a nacaipananda idi tapno agyanda iti daga ti Juda;

6 dagiti lallaki, ken babbai, ken ubbing, ken dagiti annac a babbai ti ari, ken tunggal tao a ni Nabuzardan a capitan ti guardia imbatina idi ken Godolias nga anac ni Ahicam nga anac ni Safan; ken ni Jeremias a mammadto, ken ni Baruc nga anac ni Nerias.

7 Ket napanda iti daga nga Egipto; ta saanda a tinungpal ti timec ni Jehova: ket immayda sadi Tafnes.

8 Idin immay ti sao ni Jehova ken Jeremias sadi Tafnes a kinunana,

9 Alaem dagiti dackel a batbato ita imam, ket ilemmengmo ida iti masa iti aramid a linaladrillo, nga adda iti sercan ti balay ni Faraon sadi Tafnes iti imatang dagiti lallaki ti Juda;

10 ket cunam cadacuaca, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, agbaonacto, ket alaecto ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, nga adipenco, ket isaadconto ti tronona iti rabaw dagitoy a batbato nga inlemmengco; ket iyucradnanto ti naarian a toldana iti rabawda.

11 Ket umayto, ket cabileunanto ti daga nga Egipto; dagidiay a maipaay ken patay *mayawatdanto* ken patay, ken dagidiay a maipaay iti pannacacayaw, iti pannacacayaw, ken dagidiay a maipaay iti campilan, iti campilan.

12 Ket pasgedacto ti maysa nga apuy cadagiti balbalay dagiti didios ti Egipto; ket puurannanto ida, ket ipannanto ida a nacayawan: ket bungonennanto ti bagina met laeng iti daga nga Egipto, cas la maysa a pastor nga icabilna ti cawesna; ket rumuarto sadiay a sitatalna.

13 Burakennanto met dagiti monmon ti Bet-semes, nga adda iti daga nga Egipto; ket dagiti balbalay dagiti didios ti Egipto puurannanto iti apuy.

Ni Jeremias tubngarenna dagiti tattao, ket ipalawagna ti pannacadaelda sadi Egipto. Gaput ta isut' saanda nga impangag idi balacadan ni Jeremias ida manen, ket ibagana cadacuada a bassitto dagiti agsubli sadi Judea.

44 Ti sao a dimteng ken Jeremias a maipapan cadagiti amin a Judios a nagnaed iti daga nga Egipto, a nagnaed sadi Magdal, ken sadi Tafnes, ken sadi Nof, ken iti daga ti Falures, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Nakitayon ti amin a kinadakes nga inyegco iti rabaw ti Jerusalem, ken iti rabaw dagiti ciudad ti Juda; ket, adtoy, daytoy nga aldaw langalangda, ket awan ti tao nga agnaed cadacuada,

3 a gapu iti kinadakesda nga inaramidda a ginargaridac nga agpungtot, iti ipapanda nga agpuur iti incienso, *ken* agservi cadagiti sabsabali a didios a saanda nga am-ammo idi, isuda, wenno dacayo, wenno dagiti ammayo.

4 Nupay casta imbaonco cadacayo dagiti isu-amin nga adipenco a mammadto, a bumangonac idi a masapa tapno ibaonco ida, a kinunac, O dicay agaramid itoy macarimon a banag a guraec.

5 Ngem saanda nga impangag, wenno inyallingagda ti lapayagda a sumina iti kinadakesda, tapno dida agpuur iti incienso cadagiti sabsabali a didios.

6 Gapuna a ti pungtot ken ungetco naibuyat, ket simged cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lanlansangan ti Jeru-

salem; ket narbada ken langalangda a cas itoy nga aldaw.

7 Castoy ngarud ti cuna ni Jehova, a Dios dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Apayapay aramidenyo *daytoy* dackel a kinadakes a maibusor cadagiti cararuayo met laeng, tapno keltayenyo cadacayo ti lalaki ken babai, maladaga ken agsussuso, iti tengngga ti Juda, tapno awanto ti matda cadacayo;

8 iti nanggargarianyo caniac nga agpungtot iti pannacaaramat dagiti gappuanan dagiti im-imayo, a puuranyo ti incienso cadagiti sabali a didios iti daga nga Egipto, a papananyo nga agyan; tapno makeltaycayo, ken tapno dacayo maysacayo coma a lunod ken pacababalawan cadagiti amin a nacion ti daga?

9 Nalipatanyon ti kinadakes dagiti ammayo, ken ti kinadakes dagiti ar-ari ti Juda, ken ti kinadakes dagiti assawada, ken ti bucodyo a kinadakes, ken ti kinadakes dagiti assawayo a babbai, nga inaramidda iti daga ti Juda, ken cadagiti lansangan ti Jerusalem?

10 Saanda a nagpacumbaba agingga met laeng itoy nga aldaw, saanda a nagbutengg, wenno nagna iti lintegco, wenno cadagiti alagadco, nga incabilco iti sangoananyo ken iti sangoanan dagiti ammayo.

11 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, icabilconto ti rupac a maibusor cadacayo a gapu iti kinadakes, a mangkeltay met laeng iti amin a Juda.

12 Ket alaecto ti natda iti Juda, nga incabilda dagiti rupada a mapan iti daga nga Egipto tapno agyanda sadiay, ket maibusdanto amin; iti daga nga Egipto mapasagdanto; maibusdanto a gapu iti campilan ken iti bisin; mataydanto manipud iti cabassitan ingganna met laeng iti cadackelan a gapu iti campilan ken gapu iti bisin; ket isudantot' maysa a pagtabbaawan, *ken* maysa a pagseddaawan, ken maysa a lunod, ken maysa a pacababalawan.

13 Ta dusaecto ida nga agnaed iti daga nga Egipto, a cas ti panangdusac iti Jerusalem a gapu iti campilan, gapu iti bisin, ken gapu iti angol;

14 iti casta awanto ti matda iti Juda, a napan iti daga nga Egipto tapno agyanda sadiay, a macalisi wenno matda, tapno agsubli iti daga ti Juda, a tarigagayanda a pagsublian tapno agnaedda sadiay: ta awanto ti agsubli no di laeng dagidiay a nacalisi.

15 Idin dagiti amin a lallaki nga ammoda idi a dagiti assawada puuranda ti incienso cadagiti sabsabali a didios, ken dagiti amin a babbai a nagtaeder sadiay, maysa a dackel a gimong, dagiti amin met laeng a tattao a nagnaed iti daga nga Egipto, sadi Fatures, simmungbatda ken Jeremias, a kinunada,

16 No maipapan iti sao nga insaom cadacami iti nagan ni Jehova, dacami saandacanto nga ipangag.

17 No di ket tungpalenminto iti kinapudnona ti tunggal sao a rimmuaren iti ngiwatmi, a mangpuur iti incienso iti reina ti langit, ken mangibuyat cadagiti daton a mainum kencuana, a cas inaramidmin, dacami ken dagiti ammami, dagiti ar-ari ken pangoloenmi cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lansangan ti Jerusalem; ta idi umanayen ti taraonmi, ken nacaradcadcami, ket awan ti nakitami a dakes.

18 Ngem manipud idi dicam pinuuran ti incienso iti reina ti langit, ken imbuyat kencuana dagiti daton a mainum, nacasapulcami iti isu-amin, ket maibuscami a gapu iti campilan, ken gapu iti bisin.

19 Ket idi pinuuranmi ti incienso iti reina ti langit, ken imbuyatmi kencuana dagiti daton a mainum, inaramidmi aya dagiti cancanen a pagdayaw kencuana, ken imbuyatmi kencuana dagiti datdaton a mainum iti caawan dagiti assawami a lallaki?

20 Idin kinuna ni Jeremias cadagiti amin a tao, cadagiti lallaki ken cadagiti babbai, cadagiti amin met laeng a tattao a nangted kencuana iti dayta a sungbat, a kinunana,

21 Ti incienso a pinuuranyo cadagiti ciudad ti Juda, ken cadagiti lansangan ti Jerusalem, dacayo ken dagiti ammayo, dagiti ar-ari ken pangoloenyo, ken dagiti tattao ti daga, saan aya a nalagip ni Jehova ida, ken saan a simrec iti panunotna?

22 tapno iti casta ni Jehova saanen a nacaitured, a gapu iti kinadakes dagiti aramidyo, ken gapu cadagiti kinarimon nga inaramidyo; gapuna a ti dagayo agbalinen a langalang, ken maysa a pagsedseddaawan, ken maysa a lunod, nga awan ti agnaed a cas itoy nga aldaw.

23 Agsipud ta pinuuranyo ti incienso,

ken gaput ta nagbasolcayo a maibusor ken Jehova, ken saanyo a tinulnog ti timec ni Jehova, wenno nagna iti lintegna, wenno cadagiti ipaalagadna, wenno cadagiti panĝpanecnecna; gapuna daytoy a kinadakes napasamac cadacayo, a cas itoy nĝa aldaw.

24 Maysa pay ni Jeremias kinunana cadagiti amin a tattao, ken cadagiti amin a babbai, Denĝgenyo ti sao ni Jehova, amin a Juda nĝa adda iti daga nĝa Egipto:

25 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, a cunana, Dacayo ken dagiti asawayo a babbai nagsaocayon nĝa agpadpada cadagiti nĝiwatyo, ket dagiti imayo isut' tinunĝpalyo a kinunayo, Kinapudnona a tunĝpalenminto dagiti carimi nĝa incarimin a puuran ti incienso iti reina ti lanĝit, ken ibuyatminto kencuana dagiti datdaton a mainum: pasinĝkedanyo nĝarud dagiti cariyo, ket tunĝpalenyo dagiti cariyo.

26 Gapuna denĝgenyo ti sao ni Jehova, amin a Juda nĝa agnaed iti daga nĝa Egipto: Adtoy, nagsapataac gapu iti dackel a naganco, cuna ni Jehova, a ti naganco saanton a mainaganan iti nĝiwat ti asinoman a tao ti Juda iti amin a daga nĝa Egipto, a kinunac, Cas sibibiag ni Apo Jehova.

27 Adtoy, aywanac ida a maipaay iti dakes, ket saan a maipaay iti imbag; ket dagiti amin a lalaki ti Juda nĝa adda iti daga nĝa Egipto maibusdanto iti campilan ken iti bisin, inĝganat' addanto tunĝpalda.

28 Ket isuda nĝa macalisi iti campilan agsublidanto nĝa aggapu iti daga nĝa Egipto iti daga nĝa Juda, bassitto iti bilanĝda; ket amin a natda iti Juda a napan iti daga nĝa Egipto tapno agyanda sadiay, ammodanto ti sao ti siasino ti agtaginayonto, ti saoc wenno ti saoda.

29 Ket dagitoy ti pagilasinan cadacayo, cuna ni Jehova, a dusaennacayto itoy a disso, tapno ammoyo a dagiti saoc di bumuronĝ nĝa agtaginayondanto a maibusor cadacayo a maipaay iti dakes:

30 Castoy ti cuna ni Jehova, Adtoy, itdecto ni Faraon Hofra nĝa ari ti Egipto iti ima dagiti cabusorna, ken ti ima dagiti manĝbiroc iti biagna cas iti panangtedco ken Sedecias nĝa ari ti Juda iti ima ni Nabucodonosor nĝa ari ti Babilonia, isu a cabusorna idi, ken nanĝbiroc iti biagna.

Ti impadamag ni Jeremias ken Baruc.

45 Ti sao a ni Jeremias a mammadto insaona ken Baruc nĝa anac ni Nerias idi insuratna daytoy a sao iti maysa a libro iti nĝiwat ni Jeremias, iti maicapat a tawen ni Joacim nĝa anac ni Josias, nĝa ari ti Juda, a kinunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, kenca, O Baruc:

3 Sica kinunam, ¡Asiac pay ita! ta ni Jehova innayonna ti ladinĝitco iti tuocco; naotoyanac iti panagunnoyco, ket diac macasarac ti inana.

4 Castoyto ti cunam kencuana, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy ti binanĝonco, rugpoecto, ket ti immulac parutecto; ket daytoy *ti aramidecto*, iti amin a daga.

5 ¿Ket sapulem dagiti dadackel a banag a gapu kenca met laenĝ? dica ida sapulen; ta adtoy, iyegconto ti amin a kinadakes iti amin a lasag, cuna ni Jehova; nĝem ti biagmo itdecto kenca a maipaay a tucmaam cadagiti amin a disso a papanam.

Maipadto ti pannacaparmec ni Faraon sadi Carcamis gapu ken Nabucodonosor. Ti Israel maliwliwa.

46 Ti sao ni Jehova nĝa immay ken Jeremias a mammadto a maipapan cadagiti nacion.

2 Iti Egipto: maipapan iti buyot ni Faraon-necao nĝa ari ti Egipto, nĝa adda idi iti denna ti carayan Eufrates idiay Carcamis, a kinabil ni Nabucodonosor nĝa ari ti Babilonia idi maicapat a tawen ni Joacim nĝa anac ni Josias, nĝa ari ti Juda.

3 Agsaganacayo iti sarapa ken calasag, ket umadanicay iti bacal.

4 Cawesanyo dagiti cabcabayo, ket sumanĝ-atcayo, dacayo a tattao nĝa agcabayo, ket tumacdercayo a sicacabal ti oloyo; pasilenĝenyo dagiti gayanĝ, icabilyo dagiti cabcabal a badoyo.

5 Apayapay nĝa isut' nakitac? isuda agcullayawda ket agbaw-inĝda; ket dagiti mamainĝelda macabilda, ket mapagtalawda a masinĝdat, ket dida tumaliaw: ti kigtot adda iti tunĝgal sikigan, cuna ni Jehova.

6 Dicay palubosan ti nasiglat a tumaray, wenno ti mainĝel a tao agtalaw; iti amianan iti denna ti carayan Eufrates nagtibcolda idi ket napasagda.

7 Asino daytoy a tumacder a cas iti Nilo, a dagiti dandanumna aggunayda a cas cadagiti carcarayan?

8 Ti Egipto tumacder a cas iti Nilo, ket aggunay dagiti danumna a cas cadagiti carcarayan: ket cunana, Tumacderacto, abongacto ti daga; dadaelecto dagiti ciudad ken dagiti naed cadacuada.

9 Sumang-atcayo, dacayo cacabayo; ket agrungsotcayo, dacayo luglugan; ket bay-anyo a dagiti mamaingel a tattao dumuclosda; da Cus ken Put, nga agbitbit ti calasag; ken dagiti Ludim a mangbitbit ken mangbiat iti ba-i.

10 Ta dayta nga aldaw isut' *aldaw* ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, maysa nga aldaw ti panangibales, tapno ibalesna dagiti casuppiatna: ket ti campilan mangalun-unto, ket mapnecto, ket inumento nga agbussog iti darada; ta ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, adda sacrificiona iti daga nga akinamianan iti denna ti carayan Eufrates.

11 Sumang atca sadi Galaad, ket alaem ti balsamo, O virgen nga anac ti Egipto: awan capapay-anna ti panangaramatmo cadagiti adu nga ag-agas; awan ti pannacaagas gapu kenca.

12 Dagiti nacion nangngegdan ti pannacaibabainmo, ken ti daga napno iti dirim; ta dagiti mamaingel nagtibcolda a maibusor cadagiti mamaingel, mapasagda a maicanunong.

13 Ti sao a ni Jehova imbaga ken Jeremias a mammadto, no casano ti yaay coma ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia ket cabilenna ti daga nga Egipto.

14 Ipalawagyo sadi Egipto, ket iwarragawagyo sadi Magdal, ket iwarnacyo sadi Nof ken Tafnes: cunayo, Agtacdercayo, ket agsaganacayo; ta ti campilan nangalun-un iti aglicmut kenca.

15 Ania ti gapuna a dagiti napigsa a tattaom mapasiada? dida nagtacder, agsipud ta ni Jehova pinagtalawna ida.

16 Pinatibcolna dagiti adu, wen, napasagda maysa iti rabaw iti sabali: ket kinunada, Tumacdercayo ket intayo coma manen iti bucodtayo nga ili, ken iti nacayanacan a dagatayo a naggapu iti campilan a mangparigat.

17 Imkisda sadiay, Ni Faraon nga ari ti Egipto isut' maysa laeng a daranudor; impalubosnan a lumabas ti natudingan a tiempo.

18 Cas sibibiagac, cuna ti Ari, a ti nagannat' Jehova dagiti buybuyot, pudno a cas Tabor iti nagbaetan dagiti banbantay, ken cas Carmelo iti denna ti baybay, iti casta isu umayto.

19 O sica nga anac a babai nga agnaed sadi Egipto, agsaganaca a macayawan; ta ti Nof agbalinto iti maysa a langalang, ket mapuuranto nga awan ti agnaed.

20 Ti Egipto maysa a naimnas nga urbon ti baca; *ngem* ti pannacadadael nga aggaput' amianan addan, isut' addan.

21 Casta met dagiti natangdanan a lallakina iti tengngana mayarigda cadagiti urbon a baca iti pagyaponan; ta mapasublida met, nagtalawda a sangcacanunong, dida nagtacder: ta ti aldaw ti pannacaraponda addan cadacuada, ti tiempo ti pannacasucnalda.

22 Ti unina umaspingto *iti uni* ti uleg: ta magnadanto agraman maysa a buyot, ket umaydanto a maibusor kencuana agraman cadagiti wasay, a cas cadagiti agtaga iti cayo.

23 Pucanendanto ti bakirna, cuna ni Jehova, nupay saan a masukimat; agsipud ta ad-aduda ngem cadagiti dudon, ket saanda a mabilang.

24 Ti anac a babai ti Egipto mabainanto; mayawatto iti ima dagiti tattao ti amianan.

25 Ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel, cunana, Adtoy, dusaecto ni Amon a taga No, ken Faraon, ken Egipto, agraman cadagiti didiosna, ken ar-arina; ni met laeng Faraon ken dagiti agtalec kencuana:

26 ket yawatconto ida iti ima dagiti mangsapul cadagiti biagda, ken iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken iti ima dagiti adipenna; calpasanna manaedanto, cas cadagiti aldaw idi unana, cuna ni Jehova.

27 Ngem dica agbutengg, O Jacob nga adipenco, dica met agcullayaw; O Israel: ta adtoy, siac ispalencanto manipud iti adayu, ken ti putotmo manipud iti daga ti pannacacayawda; ket ni Jacob agsublinto, ket isuntot' natalingennagen ken natalna, ket awanto ti mangpabutengg kencuana.

28 Dica agbutengg, O Jacob nga adipenco, cuna ni Jehova; ta makiaddaac kenca: ta aramidecto ti napno a panungpalan dagiti amin a nacion a cadacuada siac pinaipanawca; ngem saanconto nga aramiden ti napno a panungpalan kenca, ngem saplitencanto iti catutupam, ket

uray casano dicanto baybay-an a di madusa.

Ti padto a maibusor iti Filistia.

47 Ti sao ni Jehova a dimteng̃ ken Jeremias a mammadto a maipapan cadagiti Filisteos, iti sachay ti panong̃cabil ni Faraon ti Gaza.

2 Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, dagiti danum bumuang̃da nga aggaput' amianan, ket agbalindanto a maysa nga ayus nga aglablabiang̃, ket layusendanto ti daga ken amin nga adda kencuana, ti ciudad ken dagiti agnaed kencuana; ket dagiti lallaki agickisdanto, ken amin dagiti agnaed iti daga agdung̃-awdanto.

3 Gapu iti daranudor ti panagpayat dagiti cuco dagiti napigsa, gapu iti garadugod dagiti luganna, gapu iti caraducud dagiti cararetna, dagiti amma dida tumaliaw cadagiti annacda a gapu iti kinacapuy dagiti imada;

4 agsipud iti aldaw a dumteng̃ tapno madadael dagiti amin a Filisteos, a mang̃keltay iti Tiro ken Sidon ti tung̃gal manulong̃ a mabati: ta ni Jehova dadaelennanto dagiti Filisteos, ti matda iti puro a Caftor.

5 Kinapuridasdas dumteng̃en iti Gaza; Ascalon isut' mayaw-awan, ti matda iti lobong̃da: casanot' cabayag ti panang̃sugatmo ta bagim?

6 O sica campilan ni Jehova, casanot' cabayag agingg̃at' dica agtalna? agsublica ita calubanmo; aginanaca ket agtalnaca.

7 Casanot' pannacatalnam, idinto nga adda incumit kenca ni Jehova? a maibusor iti Ascalon, ken maibusor iti igid ti baybay, sadiay isut' tinuding̃anna.

Ti padto a maibusor iti Moab.

48 Iti Moab. Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: ¡Asi pay ti Nebo! ta marba; ti Cariataim mabainan, isut' maala; ti Masgab mabainan ken marugpo.

2 Ti dayag ti Moab awanen; sadi Jesebon naggacatda ti dakes a maibusor kencuana: Umaycayo, ket isut' pagsinaentayo iti casasaadna a maysa a nacion. Sica met, O Madmen, mapaulimeccanto; ti campilan camatennacanto.

3 Ti uni ti maysa nga ickis nga aggaput' Horonaim, pannacalang̃alang̃ ken dackel a pannacadadael.

4 Ti Moab madadael; dagiti babassitna aramidenda a madeng̃ng̃eg ti maysa nga ickis.

5 Ta iti sang̃-atan ti Luhit sumang̃atdanto a buyugen ti cancanayon a panagsang̃it; ta idiay salogan ti Horonaim nang̃egdan ti liday ti ickis ti pannacadadael.

6 Agtaraycayo, ispalenyo dagiti biagyo, ket agbalincayo a cas iti root iti tay-ac.

7 Ta sica met maalacanto, gaput ta sica nagtalecca cadagiti aramidmo ken cadagiti gamgameng̃mo: ket ti Camos rumuarto a macayawan, dagiti sacerdote ken dagiti pang̃oloen a sang̃cacanunong.

8 Ket ti mang̃dadael dumteng̃to iti tung̃gal ciudad, ket awanto ti ciudad a macalisi; ti lobong̃ met agpucawto, ket ti tanap madadaelto; a cas sinao in Jehova.

9 Itedmo dagiti payac iti Moab, tapno mabalinna ti tumayab ken agtalaw: ket dagiti ciudadna agbalindanto a lang̃alang̃, nga awan ti agnaed cadacuada.

10 Mailunod coma ti agaramid ti trabajo ni Jehova a sililiway; ket mailunod ti mang̃teng̃ng̃el ti campilanna nga aggapu iti dara.

11 Ti Moab adda a sinanam-ay manipud iti kinaubing̃na, ket adda a sitataeng̃ iti rabaw dagiti arinsaedna, ket saan a naibung̃obong̃ a naggaput' alicamen ken alicamen, saan met a napan a nacayawan: gapuna a ti nanamna mabati kencuana, ken ti ang̃otna saan a mabaliwan.

12 Gapuna adtoy, dagiti aldaw dumteng̃da, cuna ni Jehova, tapno ibaonco kencuana dagiti mang̃bung̃obong̃, ket isut' ibung̃obong̃danto; ket ong̃ng̃aong̃andanto dagiti alicamenna, ket burakendanto dagiti gorgorita.

13 Ket ti Moab mabainto iti Camos, a cas ti balay ni Israel nabain iti Betel a pagtalcanda.

14 Casanot' panagcunayo, Dacami mannacabalincami a lallaki, ken maingel a lallaki a maipaay iti gubat?

15 Ti Moab marba, ket simmang̃-atdan cadagiti ciudadna, ket dagiti napili a lallakina nga agtutubo simmalogdan iti pacapapatayan, cuna ti Ari, a ti naganna isut' Jehova dagiti buybuyot.

16 Ti pannacarapon ti Moab asidegen, ken ti pannacaparigatna agdaras.

17 Dacay amin nga adda iti aglicmut kencuana, isut' dung̃-awanyo, ken dacayo amin nga ammoyo ti naganna; cunayo,

¡Amanĝan ti pannacabunĝtol ti natibker a sarucod, ti nataraki a panĝ-or!

18 O sica nĝa anac a babai nĝa agnaed sadi Diban, bumabaca nĝa aggaput ta dayagmo, ket agtugawca a siwawaw; ta ti manĝdadael ti Moab sumanĝ-aten a maibusor kenca, dinadaelna dagiti sarikedkedmo.

19 O sica nĝa agnaed sadi Aroer, agtacderca iti igid ti dalan, ket agbantayca: intuudem ti agtaray ken ti macatalaw; a cunaem, Ania ti naaramid?

20 Ti Moab mabainan, ta marugpo: agdunĝ-awcayo ken agickiscayo; isut' ibagayo iti denna ti Arnon, a ti Moab marba.

21 Ket ti pannacaocom dumtenĝen iti natanap a daga, iti Olon, ken iti Jahzah, ken iti Mefaat,

22 ken iti Dibon, ken iti Nebo, ken iti Bet-diblatain,

23 ken iti Cariataim, ken iti Bet-gamul, ken iti Bet-meon,

24 ken iti Cariot, ken iti Bosra, ken iti amin a ciudad ti daga ti Moab, iti adayu ken asideg.

25 Ti sara ti Moab makeltay, ket ti tackiagna matuccol, cuna ni Jehova.

26 Isut' pagbartekenyo; ta pinatanocna ti bagína met laenĝ a maibusor ken Jehova: ket ti Moab agtulidto iti saruana, ket isu met macatcatawaanto.

27 Ta saan aya a ti Israel maysa a nacatcatawaan kenca? nasaracan aya iti yan dagiti mannanacaw? ta tunĝgal panagsaom a maipapan kencuana, winĝiwinĝem ta olom.

28 O dacayo nĝa agnaed sadi Moab, bay-anyo cadagiti ciudad, ket agnaedcayo iti bato; ket agbalincayo a cas iti pagaw nĝa agaramid ti umocna iti rabaw ti nĝiwat ti yuyenĝ.

29 Nanĝeganmi ti maipapan iti kinacuspag ti Moab, *nĝa* isut' nacuspag unay; ti kinapalalona, ken ti kinacuspagna, ken ti kinapalanĝguadna, ken ti kinatanĝsit ti pusona.

30 Ammoc ti kinarunĝsotna, nĝa isut' awan, cuna ni Jehova; dagiti panagpasindayagna awan ti inaramidda.

31 Gapuna nĝa agdung-awacto a maipapan iti Moab; wen, umkisacto a maipaay iti amin a Moab: gapu cadagiti lallaki ti Kir-heres agdunĝ-awdanto.

32 Siac dunĝ-awannanto iti adadu pay nĝem iti panagdunĝ-aw ti Jazer, O uvas ti Sabama: dagiti sanĝsanĝam linasatda ti baybay, dimtenĝda aginĝga met laenĝ iti baybay ti Jazer: cadagiti bunĝam iti tiempo ti pudot ken iti pannacaburasmo adda ti manĝdadael.

33 Ket ti ragsac ken ti rag-o maiccatda iti nabunĝa nĝa away ken iti daga ti Moab; ket pinasardenĝco ti arac cadagiti pagpespesan ti arac: awanto ti bumaddec a buyugen ti panagdir-i; ti panagdir-ida saanto a panagdir-i.

34 Manipud iti ickis ti Jesebon aginĝga met laenĝ iti Eleale, ken aginĝga met laenĝ iti Jahaz binalicasda ti timecda, manipud Zoar aginĝga met laenĝ iti Horonaim aginĝgat' Eglat-shelishiya: ta dagiti danum ti Nimrim agbalindanto a lanĝalanĝ.

35 Maysa pay pasardenĝecto sadi Moab, cuna ni Jehova, isu a manĝidaton iti nanĝato a disso, ken isu a manĝpuur ti incienso cadagiti didiosna.

36 Gapuna a ti pusoc agawenĝ gapu iti Moab a cas cadagiti tulali, ket ti pusoc agawenĝ a cas cadagiti tulali gapu cadagiti lallaki ti Kir-heres: gapuna ti kinaruay nĝa isu nacagun-od mapucawen.

37 Ta tunĝgal olo napuridasdas, ken tunĝgal iminĝ mapukisan: cadagiti amin nĝa im-ima adda sugsugat, ken cadagiti lomlomo nakersanĝ a lupot.

38 Cadagiti toctoc dagiti amin a balbalay ti Moab ken cadagiti lanlansanĝanna adda un-unnoy iti amin a disso; ta binuraccon ti Moab a cas maysa nĝa alicamen a saan a pagrag-oan ti asinoman, cuna ni Jehova.

39 ¡Amanĝan ti pannacarugpuna! ¡*amanĝan* ti panagdunĝ-awda! ¡amanĝan ti panagtallicud ni Moab ti bucot gapu iti bain! iti casta ti Moab agbalinto a macatcatawaan ken nacakigkigtot cadagiti amin nĝa aglicmut kencuana.

40 Ta castoy ti cuna ni Jehova; Adtoy, tumayabto a cas maysa nĝa aguila, ket ucradennanto dagiti payacna a maibusor iti Moab.

41 Ti Cariot maala, ken dagiti sarikedked maparucmada, ket ti puso dagiti mannacabalin a lallaki ti Moab iti dayta nĝa aldaw casto la iti puso ti maysa a babai cadagiti ut-utna.

42 Ket ti Moab madadaelto iti kinaaddana a maysa nĝa ili, agsipud ta pinatan-ocna ti bagína a maibusor ken Jehova.

43 Ti butenĝ, ken ti silo, ken ti bito

addada kenca, O agnaed sadi Moab, cuna ni Jehova.

44 Ti agtaray a gapu iti butenĝ, matnagto iti bito; ket ti sumanĝ-at a rumuar iti bito matiliwto iti silo: ta iyegconto kencuana, iti Moab met laenĝ, ti tawen ti pannacasucnalda, cuna ni Jehova.

45 Nagtarayda nĝa awan pigsa babaen ti linonĝ ti Jesebon; ta maysa nĝa apuy rimmuaren iti Jesebon, ken maysa a gil-ayab a naggaput' tenĝnĝa ti Sihon, ket nanĝalun-un ti suli ti Moab, ken ti alipospos ti olo dagiti agdaranudor.

46 ¡Asica pay, O Moab! dagiti tattao ti Camos napucawda; ta dagiti annacmo a lallaki maalada a macayawan, ken dagiti annacmo a babbai iti pannacacayaw.

47 Nupay casta isublicto ti pannacacayaw ti Moab cadagiti maud-udi nĝa aldaw, cuna ni Jehova. Aginĝgat' ditoy ti pannacaocom ti Moab.

Dagiti padto a maibusor iti Ammon, Edom, Damasco, Cedar, ken Asor, ken Elam.

49 Dagiti annac ti Ammon. Castoy ti cuna ni Jehova: Awan aya ti anac a lalaki ni Israel? awan aya kencuana ti agtawid? apayapay nĝarud a ni Malcam tagicucuaenna ti Gad, ken dagiti tattaona agnaedda cadagiti ciudadna?

2 Gapuna adtoy, dagiti aldaw dumtenĝda, cuna ni Jehova, nĝa aramidecto a madenĝnĝeg ti macadadanag ti gubat a maibusor iti Rabba dagiti annac ti Ammon; ket agbalinto a maysa a nalanĝalanĝ a gabsuon, ket dagiti annacna a babbai mapuurandanto iti apuy: iti casta ti Israel tagicucuaennanto ida a nanĝtagicua kencuana, cuna ni Jehova.

3 Agdunĝ-awca, O Jesebon, ta ti Ai marba; agickiscayo, dacayo annac a babbai ti Rabba, agbarikescayo iti nakersanĝ a lupot: agunnoycayo ket agtaraycayo nĝa agsublisubli iti nagtenĝnĝaan dagiti alad; ta ti Malcam macayawanto, dagiti sacerdotena ken panĝoloenna nĝa agcucuyog.

4 Apayapay nĝa agragsacca cadagiti lobonĝ, ti agay-ayus a lobonĝmo, O managlicud nĝa anac a babai? nĝa agtalec cadagiti gamgamenĝna, *a cunana*, Asinonto ti umay caniac?

5 Adtoy, iyegconto kenca ti butenĝ, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, nĝa aggapu ti amin nĝa aglicmut kenca; ket mapagtalawcayto, tunĝgal lalaki a madaras, ket awanto ti agummonĝ cadagiti agtaltalaw.

6 Nĝem calpasanna isublicto ti pannacacayaw dagiti annac ti Ammon, cuna ni Jehova.

7 Iti Edom. Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Awanen aya ti kinasirib sadi Teman? napucaw aya ti pammagbaga dagiti manakem? ti kinasirib immawan aya?

8 Agtaraycayo, agsublicayo, agnaedcayo cadagiti caadalman, O agnaed sadi Dedan; ta iyegconto kencuana ti pannacarapon ni Esau iti tiempo a panangsucnalconto kencuana.

9 No dagiti agburas ti uvas umayda kenca, saanda aya nĝa ibati dagiti uvas a banban-aen? no dagiti tulisan iti rabii, saanda aya a dadaelen aginĝgat' mapnecda?

10 Nĝem pinalabasco ni Esau, linucasac dagiti nalimed a dissona, ket saannanto a mabalin ti aglemmenĝ: ti bukelna madadael, ken dagiti cacabsatna, ken dagiti caarrubana; ket isut' awan.

11 Bay-am dagiti ulila nĝa annacmo, ispalecto ida a sibibiag; ket dagiti babbalom a babbai agtalecdanto caniac.

12 Ta castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, isuda saanda a bianĝ ti uminum iti copa uminumdanto a di bumuronĝ; ket sica aya ti macalasat a di madusa a pulos? dicanto macalasat a dinto madusa, no di ket uminumcanto a pudno.

13 Ta nagsapataac gapu caniac met laenĝ, cuna ni Jehova, a ti Bosra agbalinto a maysa a pagseddaawan, maysa a pacababalawan, maysa a lanĝalanĝ ken maysa a lunod; ket amin dagiti ciudadna agnanayondanto a lanĝalanĝ.

14 Nanĝnĝegcon dagiti damdamag a naggapu ken Jehova, ket maysa nĝa embajador maibaon cadagiti nacion, *a cunana*, Agummonĝcayo ket bumusorcayo kencuana, ket bumanĝoncayo a gumubat.

15 Ta, adtoy pinagbalinca a bassit iti tenĝnĝa dagiti nacion, ken maab-abi iti nagtenĝnĝaan dagiti tattao.

16 No maipapan iti kinamanĝigtotmo, ti kinacuspag ta pusom allilawennaca, O sica nĝa agnaed cadagiti renĝnĝat ti bato, nĝa icutam ti toctoc ti turod: nupay no aramidem coma ta umocmo iti nĝato a cas iti aguila, ipababacanto manipud sadiay, cuna ni Jehova.

17 Ket ti Edom agbalinto a pagsedda-

awan: tunggal maysa a lumabas kencuana masdaawto, ket agsanamtic cadagiti amin a pannacadidigrana.

18 A cas iti pannacarba ti Sodoma ken Gomorra ken dagiti ciudadda, cuna ni Jehova, awanto ti tao nga agnaed sadiay, awanto met ti anac ti tao nga agyan sadiay.

19 Adtoy, sumang-atto a cas la maysa a leon manipud iti kinapalalo ti Jordan: a maibusor iti nalagda a pagnaedan: ta pagturayecto ida a sipepettat nga aggapu kencuana; ket siasino ti mapili, isut' dutocacto iti ngatona: ta siasino ti cas la caniac? ket siasino ti mangtuding caniac ti maysa a tiempo? ket siasinonto ti pastor nga agtacderto iti sangoc?

20 Gapuna a denggenyo ti pammagbaga ni Jehova, nga aramidenna a maibusor iti Edom; ket dagiti panggepna a pinanggepna a maibusor cadagiti agnaed sadi Teman: Pudno a guyodendanto ida nga iyadayu, dagiti *met laeng* babassit ti arban; pudno nga aramidennanto ti pagnaedanda a langalang iti ngatoda.

21 Ti daga nagkintayeg iti daranudor ti pannacatnagda; adda maysa nga ickis a ti timecna mangngeg iti Baybay a Nalabaga.

22 Adtoy, sumang-atto ken tumayabto a cas iti aguila, ket yucradnanto dagiti payacna a maibusor iti Bosra: ket ti puso dagiti mannacabalin a lallaki ti Edom isudanto ti cas iti puso ti maysa a babai cadagiti ut-utna iti dayta nga aldaw.

23 Iti Damasco. Ti Emat mariro, ken Arfad; ta mangngegdan dagiti dakes a damdamag, marunawda; adda liday iti rabaw ti baybay; saan a macatalna.

24 Ti Damasco nagbalinen a nacapuy, tumallicud tapno agtaray, ket panagpigerger isut' innalana: liday ken ladladingit isut' petpetanda a cas maysa a babai nga agpaspasical.

25 Casano ti di pannacabaybay-a ti ciudad ti dayaw, ti ciudad ti rag-oc?

26 Gapuna a dagiti agtutubona a lallaki mapasagdanto cadagiti lanlansanganna, ket amin dagiti lallaki ti gubat mapaulimecdanto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

27 Ket silmutac ti bacud ti Damasco iti apuy, ket alun-unennanto dagiti palacio ni Ben-adad.

28 Iti Cedar, ken cadagiti pagarian ti Asar, a kinabil ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia.

Castoy ti cuna ni Jehova: Bumangoncayo, sumang-atcayo sadi Cedar, ket dadaelenyo dagiti annac ti daya.

29 Dagiti tattaoda ken dagiti arbanda alaendanto; ipandanto ida nga iyadayu a maipaay cadacuada met laeng dagiti bengbengda, ken amin nga al-alicamenda, ken dagiti camelloda; ket agpuccawdanto cadacuada, ¡Pannacakigtot iti amin a sikigan!

30 Agtaraycayo, agbariw-ascayo iti daya, agnaedcayo cadagiti caadalman, O dacay nga agnaed sadi Asar, cuna ni Jehova; ta ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia nabalacadan a maibusor cadacayo, ket isu ginandatna ti maysa a panggep a maibusor cadacayo.

31 Bumangoncayo, sumang-atcayo iti maysa a nacion a sinanam-ay, nga agnaed a sitatalipanpan, cuna ni Jehova; nga awan cadacuada dagiti ruangan wenno baltinet, nga agnaedda nga is-isuda.

32 Ket dagiti camelloda maysadanto a tucmaan, ken ti kinaadu dagiti bacada maysa a samsam: ket warawaraecto cadagiti amin nga angin dagiti napukis dagiti suli *ti boocda*; ket iyegconto ti pannacaraponda manipud iti amin a sikiganda, cuna ni Jehova.

33 Ket ti Asar maysanto a pagnaedan dagiti chacal, maysa a langalang iti agnanayon: awanto ti tao nga agnaed sadiay, ket awanto met ti anac ti tao nga agyan sadiay.

34 Ti sao ni Jehova a dimteng ken Jeremias a mammadto a maipapan iti Elam, idi panangrugi ti panagari ni Sedecias nga ari ti Juda, a kinunana.

35 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Adtoy, bungtolecto ti ba-i ti Elam, a palungo ti pigsada.

36 Ket iti rabaw ti Elam iyegconto dagiti uppat nga angin nga aggapu cadagiti uppat a paset ti langit, ket warawaraecto ida a maiturong cadagitoy amin nga angin; ket awanto ti nacion a saanto a pacadanonan dagiti maibellengg iti Elam.

37 Ket aramidecto ti Elam nga agcullayaw iti sango dagiti cabusorda, ken iti sango dagidiay nga agsapul iti biagda; ket iyegconto ti dakes cadacuada, ti met laeng narungsot a pungtotco, cuna ni Jehova; ket ibaonconto ti campilan a

sumurot cadacuada, aginggat' diac ida maibus:

38 ket isaadconto ti tronoc sadi Elam, ket dadaelecto nga aggapu sadiay ti ari ken dagiti principes, cuna ni Jehova.

39 Ngem maaramidto cadagiti maududi nga aldaw, nga isublicto ti pannacacayaw ti Elam, cuna ni Jehova.

Ti Babilonia madadaelto, ken Israel maispal.

50 Ti sao a ni Jehova insaona a maipapan iti Babilonia, a maipapan iti daga a Caldea iti pannacaaramat ni Jeremias a mammadto.

2 Ipalawagyo cadagiti nacion ket iwarragawagyo, ket ipatacderyo ti bandera, iwarasyo ket dicay ilemmeng: cunayo, Ti Babilonia maala, ni Bel isut' mabainan, ni Merodac agcullayaw; dagiti ladladawanna mabainanda, dagiti idolosna agcullayawda.

3 Ta aggaput' amianan umay ti maysa a nacion a maibusor kencuana, isu nga aramidennanto ti dagana a langalang, ket awantot' agnaed sadiay: nagtaraydan, tao ken animal agpadpada.

4 Cadagita nga aldaw ken iti dayta a tiempo, cuna ni Jehova, dagiti annac ti Israel umaydanto, isuda ken dagiti annac ti Juda a maicanunong; maipandanto iti dalanda nga agsangsangit, ket sapulendanto ni Jehova a Diosda.

5 Umintuuddanto a maipapan iti Sion a dagiti rupada a maituronng sadiay, *a cunada*, Umaycayo, ket tumiponcayo ken Jehova iti maysa a tulag nga agnanayon a dinanto malipatan.

6 Ti ilic napucawda a carnero: dagiti pastorda pinayaw-awanda ida; pinasiasida cadagiti banbantay; napanda manipud bantay aginggat' turod; nalipatanda ti paginanaanda.

7 Amin a nacasarac cadacuada inalunda ida; ket dagiti cabusorda kinunada, Saancam a nacabasol, agsipud ta nacabasolda a maicaniwas ken Jehova, a pagnaedan ti kinalinteg, ni met laeng Jehova, nga inanama dagiti ammada.

8 Itarayanyo ti tengnga ti Babilonia, ket rumuarcayo iti daga dagiti Caldeos, ket agbalincayo a cas cadagiti caldeng a lallaki iti sango dagiti arban.

9 Ta adtoy, tignayecto ket pasangatecto a maibusor iti Babilonia ti maysa a cacuyugan dagiti dackel a nacion nga aggaput' daga nga akinamianan ket agurnosdanto a maibusor kencuana; manipud sadiay maalanto: dagiti panada casdanto la *cadagidiay* ti maysa a nalaing a lallaki a mannacabalin; awanto ti agsubli iti barengbareng.

10 Ket ti Caldea maysanto a samsam: amin a mangsamsan kencuana mapnecto, cuna ni Jehova.

11 Agsipud ta naragsaccayo, agsipud ta agrag-ocayo, O dacay a samsamen ti tawidco, agsipud ta naliwaycayo a cas maysa nga urbon ti baca nga agregnas *ti trigo*, ket agaringing a cas napigsa a cabcabayo;

12 ni inayo mabainanto a matalipupus; isu a nangyanac cadacayo marironto: adtoy, isunto ti akinlicud cadagiti nacion, maysa a tayac, maysa a namaga a daga, ken maysa a let-ang.

13 A gapu iti pungtot ni Jehova isu saanto a manaedan, no di ket aglangalangto a sitatalipupus: tunggal maysa a lumabas iti Babilonia masdaawto, ket agsanamticto cadagiti amin a didigrana.

14 Agurnoscayo a maibusor iti Babilonia nga aglicmut, dacay amin a mangbiat ti ba-i; isut' panaenyo, dicay medmedan dagiti pana: ta isu nagbasol a maicaniwas ken Jehova.

15 Agdir-icayo a maibusor kencuana nga aglicmut; isu tumuloken; dagiti sarikedkedna matuangan, dagiti bacudna maruppuugdan, ta isut' panangbales ni Jehova: agibalescayo kencuana; cas ti inaramidna, casta ti aramidenyo kencuana.

16 Keltayenyo ti agmulmula a naggaput' Babilonia, ken ti agtagicumpay iti tiempo ti panagani; a gapu iti butenng iti campilan a mangparigat agsublidanto tunggal maysa iti ilina, ket agtalawdanto tunggal maysa iti ilina, ket agtalawdanto tunggal maysa iti dagana met laeng.

17 Ti Israel maysa a carnero a maanupan; isut' pinagtalaw dagiti leon; umuna ti ari ti Asiria ti nangalun-un kencuana; ket ita iti camaudiananna ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia tinuccolna dagiti tultulangna.

18 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: Adtoy, dusaecto ti ari ti Babilonia ken ti dagana, a cas ti panangdusac iti ari ti Asiria.

19 Ket iyegconto ti Israel manen iti pagarabanna, ket agarabto sadi Carmelo ken Basan, ket ti cararuana mapnecto iti rabaw dagiti turturod ti Efraim ken sadi Galaad.

20 Cadagita nga aldaw ken dagita a tiempo, cuna ni Jehova, ti kinadangkes ti Israel masapulanto, ket awanto; ken dagiti basbasol ti Juda, ket saandanto a masaracan: ta pacawanecto dagidiay nga ibatic a maysa a tidda.

21 Sumang-atca a maibusor iti daga a Merataim, a maibusor met laeng kencuana, ken maibusor cadagiti agnaed sadi Pecon: papatayen ken dadaelenyo ida a talipupusen, cuna ni Jehova, ket aramidenyo a mayannurot iti amin nga imbilinco kenca.

22 Maysa a daranudor ti gubat adda iti daga, ken iti dackel a pannacadadael.

23 ¡Amangan ti panagputed ken panagburac ti malo ti isu-amin a lubong! ¡amangan ti panagbalin ti Babilonia a maysa a langalang, iti tengnga dagiti nacion!

24 Incabilco ti maysa a silo a maipuon kenca, ket matiliwca met, O Babilonia, ket isut' saanmo a naammoan: masaracanca ken matiliwca met, agsipud ta inaramidmo ti maibusor ken Jehova.

25 Ni Jehova linuctanna dagiti pagdulinan dagiti igamna, ket inruarna dagiti igam ti pungtotna; ta ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, adda maysa a trabajo *nga aramidenna* iti daga dagiti Caldeos.

26 Bumusorcayo kencuana manipud iti caadayuan a beddeng; luctanyo dagiti balbalayna a pagidulinan; isut' ipalladawyo a cas cadagiti gabsuon, ket dadaelenyo a talipupusen; awan coma kencuana ti matda.

27 Patayenyo amin a bacana a lalaki; bay-anyo ida a sumalog iti paguragaan: ¡asida pay! ta ti aldawda addan, ti tiempo ti pannacasucnalda.

28 Ti timec cadacuada nga agtaray ken agtalaw iti daga a Babilonia, tapno iwarragawag sadi Sion ti panangibales ni Jehova a Diostayo, ti ibabales ti templona.

29 Ayabanyo nga urnongen dagiti agpana a maibusor iti Babilonia, isuda amin a mangbiat ti ba-i; agpacarso a maibusor kencuana nga aglicmut; awan coma ti macatalaw; isut' supapacanyo a mayalubog ti aramidna; a mayannurot iti isu-amin nga isu inaramidna, aramidenyo kencuana, ta isu natangsit idi a maibusor ken Jehova, a maibusor ti Santo ti Israel.

30 Gapuna a dagiti agtutubo a lallakina mapasagdanto cadagiti lansangganna, ken isu-amin dagiti lallakina ti gubat mapaulimecto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova.

31 Adtoy, maibusorac kenca, O sica a natangsit, cuna ti Apo, ni Jehova dagiti dagiti buybuyot; ta ti aldawmo addan, ti tiempo ti isusucnalco kenca.

32 Ket ti natangsit matibcolto ken matuang, ket awanto ti mangipatacder kencuana; ket silmutacto dagiti ciudadna iti apuy, ket isu alun-unennanto ti amin nga adda iti aglicmut kencuana.

33 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Dagiti annac ti Israel ken dagiti annac ti Juda maparigatda a maicanunong; ket isu-amin a nangcayaw cadacuada petpetanda ida; madida a palubosan ida.

34 Ti Mannubbotda napigsa; ni Jehova dagiti buybuyot ti naganna: isu salacnibannanto ti panggepda a nalaing, tapno mabalinna ti mangted ti inana iti daga, ken mangriribuc cadagiti agnaed sadi Babilonia.

35 Maysa a campilan adda iti rabaw dagiti Caldeos, cuna ni Jehova, ken iti rabaw dagiti agnaed sadi Babilonia, ken iti rabaw dagiti pangoloenna, ken iti rabaw dagiti mamasiribna.

36 Maysa a campilan adda iti rabaw dagiti agpasindayag, ket agbalindanto a maag; maysa a campilan adda iti rabaw dagiti lallakina a maunacabalin, ket agcullayawdanto.

37 Maysa a campilan iti rabaw dagiti cabayoda, ken iti rabaw dagiti luganda, ken iti rabaw dagiti amin a mailaoc nga il-ili nga adda iti tengngana; ket agbalindanto a cas babbai: maysa a campilan adda iti rabaw dagiti gamgamengna, ket matacawdanto.

38 Maysa a ticag adda iti rabaw dagiti danumna, ket mamagaanto; ta isut' maysa a daga dagiti ladladawan a kinitikitan, ket agmauyongda a maipapan cadagiti idolos.

39 Gapuna a dagiti naatap nga animal ti let-ang agraman cadagiti loblobo agnaeddanto sadiay, ken sadiay agnaedto dagiti avestruz: ket dinto matagitaoan iti

agnanayon; ket dinto manaedan manipud caputotan aginggat' caputotan.

40 Cas idi panangrebba ti Dios iti Sodoma ken Gomorra ken dagiti ciudad a caparangetda, cuna ni Jehova, iti casta awanto ti tao nga agnaed sadiay, wenno anac ti tao nga agyan sadiay.

41 Adtoy, maysa nga ili umay nga aggaput' amianan; ken maysa a dackel a nacion ken adu nga ar-ari mariingdanto manipud cadagiti caadayuan a paset ti daga.

42 Agiggemda ti ba-i ken pana; nadawelda, ket awan ti asida; ti timecda agungor a cas iti baybay; ket agsacayda cadagiti cabcabayo, tunggal maysa a sioornos a cas ti tao iti gubat, a maibusor kenca, O anac a babai ti Babilonia.

43 Ti ari ti Babilonia nangegnan dagiti damdamag a maipapan cadacuada ket dagiti imana agcapuyda; ti ladingit isut' pinetpetanna, *ken* ut-ut a cas iti maysa a babai nga agpasical.

44 Adtoy, *ti cabusor* sumang-atto a cas leon nga aggapu iti cuspag ti Jordan a maibusor iti nalagda a pagnaedan: ta pagtarayecto ida a sipepettat nga aggapu kencuana; ket ti asinoman a mapili isut' tudingacto iti ngatona: ta siasino ti cas caniac? ket asino ti mangtuding caniac ti maysa a tiempo? ket asino ti pastor a macatacder iti sangoc?

45 Gapuna a denggenyo ti pammagbaga ni Jehova, nga alaenna a maibusor iti Babilonia; ken dagiti panggepna nga isu pinanggepna a maibusor iti daga dagiti Caldeos: Pudno a guyodendanto ida nga iyadayu, dagiti *met laeng* babassit ti arban; pudno a pagbalinennanto ti pagnaedanda a langalang iti ngatoda.

46 Aggapu iti daranudor iti pannacarba ti Babilonia ti daga nagkintayeg, ket ti ickis madenggngeg iti yan dagiti nacion.

Ti panangocom ni Jehova iti maipapan iti Babilonia.

51 Castoy ti kinuna ni Jehova: Adtoy, ibangonconto a maibusor iti Babilonia, ken maibusor cadacuada nga agnaed idiay Leb-kamai, ti maysa nga angin a mangdadael.

2 Ket ibaonconto idiay Babilonia dagiti sangsangaili, tapno isut' taepanda; ket lengngawandanto ti dagana: ta ti aldaw ti pacarigatan bumusordanto kencuana nga aglicmut.

3 A maibusor *kencuana a* mangbiat biaten coma ti agpana ti ba-ina, ken maibusor *kencuana a* tumacder iti badona a cabal: ket dicay isakit dagiti agtutubo a lallaki; dadaelenyo nga ikisan ti amin a buyotna.

4 Ket mapasagdanto a mapapatay iti daga dagiti Caldeos, ken masalput cadagiti lansangganna.

5 Ta ti Israel ken ti Juda saan a binaybay-an ti Diosda, ni Jehova dagiti buybuyot; nupay ti dagada napno iti babac a maicaniwas iti Santo ti Israel.

6 Itarayanyo ti tengnga ti Babilonia, ken isalacan ti tunggal maysa ti biagna; dicay makeltay ti kinadakesna: ta horasen ti panangibales ni Jehova; isubalitnanto ti supapacna.

7 Ti Babilonia mayarig idi iti maysa a copa a balitoc iti ima ni Jehova, a pinabartecna ti amin a lubong; dagiti nacion ininumda ti aracna, gapuna dagiti nacion aguyongda.

8 Ti Babilonia matuang a sikekellaat ken madadael: agdung-awcayo gapu kencuana; ipanyo ti balsamo a maipaay iti nasakitna, di la ket ta isu maagasan.

9 Cayatmi idi a maagasan ti Babilonia, ngem saanna a maagasan: isut' bay-anyo, ket mapantay coma a tunggal maysa iti dagana met laeng; ta ti pannacaocomna dumteng aginggat' sadi langit, ket maipangato aginggga met laeng cadagiti tangatang.

10 Ni Jehova imparangna ti kinalintegtayo; umaycayo ket intayo ipalawag idiay Sion ti aramid ni Jehova a Diostayo.

11 Patademenyo dagiti pana, iggamanyo a silalagda cadagiti calasag: ni Jehova tinignaynan ti nakem dagiti ar-ari dagiti Medos; ta ti panggepna maibusor iti Babilonia, tapno isut' dadaelenna; ta isut' panangibales ni Jehova, ti panangibalesna ti templona.

12 Ipatacderyo ti maysa a bandera a maibusor cadagiti bacbacud ti Babilonia, patibkerenyo dagiti agbantay, isaganayo dagiti pagsaneban; ta ni Jehova pinanggepna ken inaramidnan nga agpadpada ti insaona, iti maipapan cadagiti agnaed idiay Babilonia.

13 O sica nga agnaed iti rabaw dagiti adu a dandanum, a nawadwad dagiti gamgamengmo ti tungpalmo addan, ti rucod ti kinaagummo.

14 Ni Jehova dagiti buybuyot nagsapatan gapu kencuana met laengĝ, *a kinunana*, Pudno siac punnoencanto cadagiti lallaki, a cas iti pannacaaramat ti lucton; ket ipangatodanto ti maysa a dir-i a maibusor kenca.

15 Inaramidna ti daga iti panangaramatna ti pannacabalinna, iti kinasiribna pinatibkerna ti lubongĝ, ken iti pannacaawatna inyucradna dagiti langit.

16 No isut' agtimec, adda daranudor dagiti dandanum cadagiti langlangit, ket paulienna dagiti alingasaw manipud cadagiti ungto ti daga; aramidenna dagiti sal-it a maipaay iti tudo, ket iruarna ti angin cadagiti paggamengganna.

17 Tunggal tao agbalin a naeunengĝ *ket* awan ti ammona; tunggal mammanday iti balitoc mabainan gapu iti ladawan *nga aramidenna*, ta ti sinucog a ladawan isut' ulbod, ket awan ti anges cadacuada.

18 Isudat' kinaubbaw, maysa nga aramid a pangallilaw: iti horas a masarungcaranda, mapucawdanto.

19 Ti apag ni Jacob saan a cas cadagitoy; ta isut' namunganay iti amin a banag; ket *ti Israel* isut' caputotan a tawidna; Jehova dagiti buybuyot ti naganna.

20 Sicat' wasayco ti bacal ken ig-igam ti gubat: ket iti panangaramat kenca burakecto a pigpigisen dagiti nacion; ken iti panangaramat kenca dadaelecto dagiti pagpagarian;

21 ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti cabayo ken ti agsacay:

22 ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti lugan ken ti aglugan; ket iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti lalaki ken babai; ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti lacay ken ti ubingĝ; ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti baro ken balasangĝ;

23 ket ti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti pastor ken ti pangenna; ken ti panangaramat kenca burakecto a pispisien ti mannalon keu ti sangapacoan *a bacbacana*; ken iti panangaramat kenca burakecto a pispisien dagiti gobernador ken diputado.

24 Ket isupapacconto iti Babilonia ken cadagiti agnaed idiay Caldea ti amin a kinadakesda nga inaramidda iti Sion iti imatangyo, cuna ni Jehova.

25 Adtoy, maibusorac kenca, O bantay a mangdadael, cuna ni Jehova, sica a mangdadael iti amin a daga; ket iyunnatconto ti imac kenca, ken itappuacca nga itulid cadagiti batbato, ket aramidencanto a maysa a bantay a mapuuran.

26 Ket didanto alaen kenca di maysa a bato a maipaay iti suli, wenno maysa a bato a maipaay iti cimiento: no di ket aglangalangcanto iti agnanayon, cuna ni Jehova.

27 Ipatacderyo ti bandera iti daga, pagunienyo ti tangguyob iti tengnga dagiti nacion, isaganayo dagiti nacion a maibusor kencuana, ayabanyo nga urnongen a maibusor kencuana dagiti pagpagarian ti Ararat, Minni, ken Ascenez: tudinganyo ti maysa a capitan a maibusor kencuana; pasang-atenyo dagiti cabayo a cas iti nakersang a lucton.

28 Isaganayo a maibusor kencuana dagiti nacion, dagiti ar-ari dagiti Medos, dagiti gobernadorda, ken amin a diputadoda, ken amin a daga ti pagturayanda.

29 Ket ti daga agkintayeg ken agut-ut; ta dagiti panggep ni Jehova a maibusor iti Babilonia maitaginayonda, tapno paglangalangenna ti daga a Babilonia, nga awan ti agnaed.

30 Dagiti mannacabalin a lallaki ti Babilonia inidianda ti makigubat, mabati cadagiti sarikedkedda; ti pigsada nagcurangen; nagbalindan a cas babbai: dagiti pagnaedanda masilmutan iti apuy; dagiti balunetna mabungtolda.

31 Maysa a mangorreo agtarayto a sumabet iti sabali, ken maysa a nabaon a sumabet iti sabali, tapno ipakita iti ari ti Babilonia a ti ciudadna naala iti amin a paset:

32 ket dagiti paglasatan maalada, ken dagiti runruno pinuuranda iti apuy, ket dagiti lallaki ti gubat mapabutnganda.

33 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel: ti anac a babai ti Babilonia mayarig iti maysa a pagtaltagan iti templo a mabaddebaddecan; iti bassit pay a tiempo addanto ti tiempo ti apit a maipapan kencuana.

34 Ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia inalun-unnac, linadditnac, inaramidnac a maysa nga alicamen nga ongngaongĝ, cas maysa nga olimaw inalun-unnac, pinunnona ti tianna cadagiti naimas a taraonco; isut' imbellengnac.

35 Ti ranggas a naaramid caniac ken

iti lasagco adda coma iti rabaw ti Babilonia, cunaento ti agnaed iti Sion; ket, Ti darac adda coma iti rabaw dagiti agnaed idiay Caldea, cunaento ti Jerusalem.

36 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, salacnibacto ti panggepmo, ket agibalesacto ti maipaay kenca; ket pamagaecto ti baybayna, ken ti ubbugna pasardengecto.

37 Ket ti Babilonia agbalinto a gabgabsuon, maysa a pagtaengan dagiti chacal, maysa a pagseddaawan, ken maysa a pagsanamtican, nga awan ti agnaed.

38 Agungordanto a cas cadagiti urbon ti leon, agugadanto a cas cadagiti annac ti leon.

39 Intono napudotda, aramidecto ti rambacda, ket pagbartekecto ida, tapno agragsacda iti agnanayon a turog, ket dida agriing, cuna ni Jehova.

40 Paulogecto ida a cas corcordero iti pagrag-oan, a cas carcarnero a lallaki agraman cadagiti calcalding a lallaki.

41 ¡Amangan ti panangala ti Sesac! ¡ken ti pagdayawan iti amin a lubong maparucma! ¡amangan ti panagbalin ti Babilonia a maysa a langalang iti tengnga dagiti nacion!

42 Ti baybay ngimmaton iti rabaw ti Babilonia; maabbongan iti kinaadu dagiti daldalluyonna.

43 Dagiti ciudadna nagbalindan a langalang, maysa a namaga a daga, maysa a let-ang, maysa a daga a saan a pagnaedan ti tao, awan met ti anac ti tao a lumabas sadiay.

44 Ket tungpalecto ti pannacaocom iti rabaw ti Bel idiay Babilonia, ket iruarconto iti ngiwatna ti naalimunna; ket dagiti nacion didanto mapanen kencuana uray caanoman: wen, ti bacud ti Babilonia matuangto.

45 Ilic, rumuarcayo iti tengngana, ket isalacanyo dagiti bagbagíyo met laeng, tunggal tao nga aggapu iti narungsot a pungtot ni Jehova.

46 Ket saan coma nga agcapuy ti pusoyo, dicay met agbutengapu cadagiti damdamag a madengngegto iti daga; ta dagiti damdamag umaydanto iti maysa a tawen, ket calpasan iti dayta iti sabali a tawen *umayto* dagiti damdamag ken ranggas iti daga, ti agturay a maibusor iti agturay.

47 Adtoy, ngarud dagiti aldaw dumtengda a siac tungpalecto ti pannacaocom iti rabaw dagiti ladladawan a kinitikitan ti Babilonia; ken ti amin a dagana maniribucto; ket amin a mapapatay kencuana mapasagdanto iti tengngana.

48 Iti casta dagiti langlangit, ken ti daga ken ti amin nga adda cadacuada agcantadanto gapu iti rag-o maipapan iti Babilonia; ta dagiti mangdadael umaydanto kencuana nga aggapu iti amianan, cuna ni Jehova.

49 Cas ti Babilonia impasagna dagiti napapatay ti Israel, casta met laeng mapasagto idiay Babilonia dagiti napapatay iti amin a daga.

50 Dacayo a nacalisi iti campilan, incayo, dicay agtactac a sitatalna; lagipenyo ni Jehova manipud iti adayu, ket ipalubosyo ti Jerusalem a sumrec iti panunutyo.

51 Maniribuccami, ta mangngegmin ti pannacababalaw; ti pannacariribuc abbongganna dagiti ruprupami: ta sangsangaili immaydan cadagiti santuario ti balay ni Jehova.

52 Gapuna, adtoy, dagiti aldaw dumtengda, cuna ni Jehova, tapno tungpalecto ti pannacaocom iti rabaw dagiti ladladawanna a kinitikitan; ket iti amin a dagana agasugto dagiti nasugatan.

53 Nupay no ti Babilonia ngumato coma sadi langit, ket nupay no palagdaenna ti cangato ti pigsana, aggapu caniac umayto kencuana dagiti mangdadael, cuna ni Jehova.

54 Ti uni ti maysa nga dir-i a naggaput' Babilonia, ken iti dackel a pannacadadael a naggapu iti daga dagiti Caldeos.

55 Ta ni Jehova paglangalangenna ti Babilonia, ket dadaelenna kencuana ti dackel a timec; ket dagiti dalluyonda agungorda cas cadagiti adu a dandanum; ti uni ti timecda mayebcas:

56 ta ti mangdadael adda kencuana, iti met laeng Babilonia, ket dagiti lallakina a mannacabalin maalada, dagiti ba-ida mabungtolda; ta ni Jehova isut' Dios dagiti pannupapac, supapacannanto a di bumurong.

57 Ket pabartekecto dagiti pangoloenna ken dagiti mamasiribna, dagiti gobernadorna ken diputadosna, ken dagiti lallakina a mannacabalin; ket maturogdanto iti agnanayon a turog, ket didanto agriing, cuna ti Ari, a ti naganna isut' Jehova dagiti buybuyot.

58 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Dagiti nalawa a bacbacud ti Babilonia marbadanto a matalipupus, ket dagiti nangato a ruangganna mapuurandanto iti apuy; ket dagiti il-ili agbannogdanto gapu iti kinaubbaw, ken dagiti nacion gapu iti apuy; ket mabannogandanto.

59 Ti sao a ni Jeremias a mamadto imbilinna ken Saraias, nga anac a lalaki ni Nerias, nga anac a lalaki ni Maasias, idi napanda agraman ken Sedecias nga ari ti Juda idiay Babilonia iti maicapat a tawen ti panagarina. Ket ni Saraias ti cangatoan nga agaywan cadagiti siled idi.

60 Ket ni Jeremias insuratna iti maysa a libro ti amin a kinadakes nga umay coma iti rabaw ti Babilonia, amin dagitoy met laeng a sao a naisuratda iti maipapan iti Babilonia.

61 Ket ni Jeremias kinunana ken Saraias, Intono dumtengca idiay Babilonia, kitaem ngarud ta basaem amin dagitoy a sao,

62 ket cunam, O Jehova, nagsaocan ti maipapan itoy a disso, a keltayem, tapno awanto ti agnaed sadiay, lalaki man wenno animal, no di ket langalangto iti agnanayon.

63 Ket isunto, intono malpasca a macabasa itoy a libro, igalutmonto kencuana ti maysa a bato, ket ibellengmo iti tengnga ti Eufrates;

64 ket cunamto, Castoyto ti ilelenned ti Babilonia, ket dinto bumangon manen a gapu iti kinadakes nga iyegconto kencuana; ket mabannogandanto.

Aginggat' ditoy dagiti sao ni Jeremias.

Ti panagari ni Sedecias ken ti yaalsana. Ti Jerusalem maala ken mapuuran. Ti pannacaipan dagiti gamgamengi ti templo ken dagiti nacaycayawan. Ti nasayaat a panagcucua ni Evil-merodac ken Joaquin.

52 Agtawen ni Sedecias idi iti duapulo ket maysa idi nangrugi a nagari: ket ti nagan idi ni inana isut' Amital nga anac ni Jeremias a taga Lebna.

2 Ket inaramidna daydi nga isut' dakes iti imatang ni Jehova, a mayannurot iti amin nga inaramid idi ni Joaquin.

3 Ta gapu iti pungtot ni Jehova naaramid idiay Jerusalem ken Juda aginggat' dina ida imbellengi iti saclangna.

Ket ni Sedecias immalsa a maibusor iti ari ti Babilonia.

4 Ket naaramid iti maicasiam a tawen ti panagarina, iti maicapulo a bulan, iti maicapulo nga aldaw ti bulan, a ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, isu ken ti amin a buyotna, immayda a maibusor iti Jerusalem, ket nagpacarsoda a maibusor kencuana, ket namangonda ti maibusor kencuana nga aglicmut cadagiti sarikedked.

5 Iti casta ti ciudad nalacub aginggat' maicapulo ket maysa a tawen ni ari Sedecias.

6 Iti maicapat a bulan, iti maicasiam nga aldaw ti bulan, ti bisin napalalo iti ciudad, ket awan idi ti tinapay a maipaay cadagiti umili ti daga.

7 Idin maysa a gutbaw naaramid iti ciudad, ket amin a lallaki ti gubat nagtalawda, ket rimmuarda iti ciudad iti rabii iti dalan ti ruangan iti nagbaetan dagiti dua a bacud, nga adda idi iti denna ti minuyungan ti ari (dagiti Caldeos maibusorda idi iti ciudad iti aglicmut); ket nagpa-Arabahda.

8 Ngem ti buyot dagiti Caldeos kinamatda ti ari, ket nacamacamda ni Sedecias cadagiti tanap ti Jerico; ket ti amin a buyotna nawarawarada a naggapu kencuana.

9 Iti casta innalada ti ari ket isut' impanda iti ari ti Babilonia aginggat' Rebla iti daga nga Emat; ket nangocom kencuana.

10 Ket ti ari ti Babilonia pinatayna dagiti annac a lallaki ni Sedecias iti sango dagiti matana: pinatayna met dagiti amin a pangoloen ti Juda sadi Rebla.

11 Ket sinuatna dagiti mata ni Sedecias; ket ti ari ti Babilonia isut' pinutawanna, ket impanna sadi Babilonia, ket isut' incabilna idiay pagbaludan ingganat' aldaw ti ipapatayna.

12 Ket iti maicalima a bulan iti maicapulo nga aldaw ti bulan, nga isut' maicapulo ket siam a tawen ni ari Nabucodonosor, nga ari ti Babilonia, simrec idiay Jerusalem ni Nabuzardan a capitan ti guardia, isu a nagtacder iti sango ti ari ti Babilonia.

13 Ket pinuuranna ti balay ni Jehova

ken ti balay ti ari; ken amin a balbalay pinuuranna iti apuy.

14 Ket ti isu-amin a buyot dagiti Caldeos nga adda idi iti capitan ti guardia, rinebbana dagiti amin a bacud ti Jerusalem iti agliemut.

15 Idin ni Nabuzardan impanna a kinayawan dagiti capanglawan a tattao, ken ti natda cadagiti tattao a nabati iti ciudad, ken dagidi a simmina, a nagtinnagda iti ari ti Babilonia, ken ti natda ti kinaadu.

16 Ngem imbati ni Nabuzardan dagiti capanglawan unay ti daga tapno agaywanda cadagiti cauvasan ken mannalon.

17 Ket dagiti monmon a gambang nga adda idi iti balay ni Jehova, ken dagiti batay ken ti baybay a gambang nga adda idi iti balay ni Jehova, binurac dagiti Caldeos a pinisi, ket impanda ti isu-amin a gambangda idiay Babilonia.

18 Dagiti rangranga met ken dagiti soplad, ken dagiti pangarsang, ken dagiti bacca, ken dagiti cuchara, ken amin nga al-alicamenda a gambang a pagannongda idi, innalada.

19 Ket dagiti copa, ken dagiti pagiccan ti apuy, ken dagiti bacca, ken dagiti ranga, ken dagiti candelero, ken dagiti cuchara, ken dagiti malucong—dagidi a balitoc, iti balitoc, ken dagidi a pirac, iti pirac,—di capitan ti guardia impanna.

20 Dagiti dua a monmon, di maysa a baybay, ken dagiti sangapulo ket dua a sinan-baca a lallaki nga adda idi iti siroc dagiti batay, a ni Salomon inaramidna idi nga agpaay iti balay ni Jehova,—ti gambang dagitoy amin nga alicamen saan a matimbeng idi.

21 Ket no maipapan cadagiti monmon, ti catayag di maysa a monmon isut' idi sangapulo ket walo a sico; ken maysa a tali ti sangapulo ket dua a sico isut' linicmutna; ket ti capusculna uppat a ramay: aglungog idi.

22 Ket maysa a paratoc a gambang adda iti toctocna; ket ti catayag di paratoc isut' idi lima a sico, agraman iniket ken dagiti granada iti paratoc nga aglicmut, gambangda amin: ket di maicadua a monmon umasping met cadagitoy, ken cadagiti granada.

23 Ket adda idi siam a pulo ket innem a granada cadagiti bangir; isu-amin a granada sanggasutda idi iti iniket nga agliemut.

24 Ket di capitan ti guardia innalana ni Saraias a cangatoan a sacerdote, ken ni Sofonias a maicadua a sacerdote, ken tallo nga agaywan ti dapian:

25 ket iti ciudad nangala iti maysa nga agturay a palungoen idi dagiti lallaki ti gubat; ket pito a lallaki cadagiti a cumita idi iti rupa ti ari, a nasaracan idi iti ciudad; ken ti escriba ti capitan ti buyot, nga agumummong idi cadagiti tattao ti daga; ken innem a pulo a lallaki dagiti umili ti daga, nga isudat' nasaracan idi ciudad.

26 Ket ni Nabuzardan a capitan ti guardia innalana ida, ket inyegna ida iti ari ti Babilonia idiay Rebla.

27 Ket ti ari ti Babilonia kinabilna ida, ket pinatayna ida idiay Rebla idiay daga ti Emat. Castoy ti pannacaipan a kinayawan ti Juda nanipud iti dagana.

28 Dagitoy dagiti tattao a ni Nabucodonosor impanna idi a kinayawan: iti maicapito a tawen talloribu tallo a gasut ket duapulo a Judios;

29 iti maicapulo ket walo a tawen ni Nabucodonosor impanna a kinayawan a naggaput' Jerusalem ti walo a gasut tallopulo ket dua a tattao;

30 iti maicaduapulo ket tallo a tawen ni Nabucodonosor, ni Nabuzardan a capitan ti guardia impanna a kinayawan cadagiti Judios ti pito a gasut uppat a pulo ket lima a tattao: amin dagiti tattao uppat a ribu ket innem a gasutda idi.

31 Ket naaramid idi iti maicatlopulo ket pito a tawen ti pannacacayaw ni Joaquin nga ari ti Juda, idi bulan a maicasangapulo ket dua, iti maicaduapulo ket pito nga aldaw ti bulan, a ni Evil-merodac nga ari ti Babilonia, idi *umuna* a tawen ti panagarina, innatona ti olo ni Joaquin nga ari ti Juda, ket inruarna iti pagbaludan;

32 ket nagsao a siiimbag kencuana, ket insaadna ti tronona iti ngato ti trono dagiti ar-ari a nakiadda idi kencuana idiay Babilonia,

33 ket sinuctanna dagiti cawesna ti pagbaludan. Ket *ni Joaquin* nangan a cancanayon iti sangona iti isu-amin dagiti aldaw ti panagbiagna:

34 ket agpaay iti taraonna, adda idi cancanayon a taraon a maited kencuana nga aggapu iti ari, iti tunggal aldaw maysa nga apag, aginggat' aldaw ti ipapatayna, iti amin nga aldaw ti panagbiagna.

DAGITI UN=UNNOY

NI JEREMIAS.

Dagiti basbasol ken panagsagaba ti Sion.

1 ¡Amangan ti panagwaywayas ti maysa
nga ili a napno idi cadagiti tao!
¡Isu nagbalin a cas maysa a balo, daydi a dackel idi cadagiti nacion!
¡Isu a maysa idi a princesa cadagiti provincia nagbalin a paiturayan!
2 Napalalo a sangitna iti rabii ket dagiti luana adda cadagiti pingpingna;
Cadagiti amin a caayanayatna awan ti mangliwliwa kencuana;
Amin dagiti gagayyemna nagaramidda kencuana a sigugulib; nagbalinda a cabusorna.
3 Ni Juda nacaycayawan gapu iti panagpagsagaba, ken gapu iti dackel a panagservi;
Isu makipagtaeng cadagiti nacion, awan ti masaracna nga inana:
Amin dagiti mangamatcamat kencuana naabutanda cadagiti nailet a dalan.
4 Dagiti dalan ti Sion agladingitda, gapu ta awan umay cadagiti gimongda a napanayag;
Amin dagiti ruangganna narbada, dagiti sacerdotena agsainnecda:
Dagiti virgenna matutoocda, ket isu met laeng adda iti kinapait.
5 Dagiti casuppiatna nagbalinda nga olona, dagiti cabusorna rumangayda;
Ta ni Jehova isut' pinagladingitna gapu iti caadu dagiti panangsalungasingna:
Dagiti ububbing nga annacna naipanda iti pannacacayaw iti sangoanan ti cabusor.
6 Ket naggapu iti anac a babai ti Sion ti amin a dayagna pimmanaw:
Dagiti principena nagbalinda nga ugsa a lalaki nga awan masaracanda a pagarabanda.
Ket napanda nga awan pigsada iti sangoanan dagiti mangcamatcamat cadacuada.
7 Ti Jerusalem malagipna cadagiti aldaw ti panagtutooc ken panagladingitna dagiti amin a macaay-ayo a cucuana nga adda manipud idi ugma:
Idi dagiti tattaona natnagda iti ima ti cabusor, ket awan ti nangbadang kencuana,
Dagiti cabusor nakitada, ket inuyuyawanda dagiti pannacarbana.
8 Ti Jerusalem nacabasol iti nacalcaldaang unay; isut' gapuna a nagbalin a narugit;
Amin dagiti nangdaydayaw kencuana isut' uyuyawenda, ta nakitadan ti kinalamolamona:
Wen, agsainnec, ket aglicuden.
9 Iti kinarugitna adda idi cadagiti cainna; isu saanna a nalagip ti maud-udi a casasaadna;
Iti casta immulog a nacascasdaaw, awan ti mangliwliwa kencuana:
Adtoy, O Jehova, ti tuocco; ta ti cabusor pinadackelna ti bagina met laeng.
10 Ti cabusor inunnatna ti imana cadagiti amin a macaay-ayo a cucuana:
Ta nakitana a dagiti nacion simrecda iti santuariona,
Maipangggep cadagidiay isuda a nangibilbilinam a saanda coma a sumrec iti gimongmo.
11 Amin dagiti tattaona agsainnecda, agsapulda iti tinapay;
Intedda dagiti macaay-ayo a cucuada nga insucat iti taraon a mangpakired iti cararna:
Kitaem, O Jehova, ket adtoy; ta siac nagbalinac a napababa.

12 ¿Awan ti aniaman aya cadacayo, dacay amin a lumabas?
Adtoy, ket kitaem no adda aniaman a ladingit a mayasping iti ladingitco, a dimteng caniac,
Isu a pinangdusa ni Jehova *caniac* idi aldaw ti nacaro a pungtotna.
13 Naggapu iti ngato impawitna ti apuy iti uneg dagiti tulangco, ket inatiwna ida;

Isu inyaplagna maysa nga iket cadagiti sacac, pinagsublinac:
Isu pinagbalinnac a walangwalang ken sicacapuy iti agmalem.
14 Ti sangol dagiti panangsalungasingco mareppet gapu iti imana;
Masilpoda, dimtengda agingga iti tengngedco; isu pinacapuyna ti pigsac:
Ti Apo inyawatnac cadagiti imada, a maibusor cadacuada iti diac pacatacderan.
15 Ti Apo inawanna dagiti amin a mannacabalin a tattaoc iti nagtengngaac;
Isu nangayab iti maysa a gimong a napanayag a maibusor caniac tapno parmekenna dagiti tattaoc a babbaro:
Ti Apo imbaddecna ti anac a virgen ti Juda a cas iti pagpespesan ti uvas.
16 Gapu cadagitoy agsangitac; ti matac, ti matac agarubos iti danum;
Gapu ta ti mangliwliwa a mangpapigsa coma iti cararuac adayu caniac:
Dagiti annacco walangwalangda, gapu ta ti cabusor nangparmec.
17 Ti Sion itayagna dagiti imana; awan ti mangliwliwa kencuana;
Ni Jehova imbilinna iti maipapan ken Jacob, a dagita nga adda iti licmutna isuda coma dagiti cabusorna;
Ti Jerusalem adda cadacuada cas maysa a banag a narugit.
18 Ni Jehova isut' nalinteg; ta siac sinalungasingco ti bilinna:
Denggenyo, dawatec cadacayo, dacay amin a tattao, ket kitaenyo ti ladingitco:
Dagiti babbalasangco ken babbaroc macayawanda.
19 Inawagac dagiti caayanayatco, *ngem* inallilawdac:
Dagiti sacerdote ken panglacayec inyawatda dagiti cararuada iti ciudad,
Bayat ti panagbirucda ti taraon a mangpapigsa cadagiti cararuada.

20 Kitaem, O Jehova; ta siac addaac a naldaang; ti pusoc mariribuc;
Ti pusoc mabalictad iti unegco; ta nacalcaldaang ti panangsalungasingco:
Iti adayu ti campilan mangpaulila, ditoy adda cas la ni patay.
21 Nangegda nga agsasainnecac; awan ti mangliwliwa caniac;
Amin dagiti cabusorco nangegda ti riribucco; agragsacda ta inaramidmo:
Sica yegmonto ti aldaw nga inwayangmo, ket mayaspingdanto caniac.
22 Amin coma ti kinadakesda maisangoda kenca;
Ket aramidem cadacuada, cas inaramidmo caniac cadagiti amin a pananggsalungasingco:
Ta dagiti sainnecco aduda, ket toy pusoc nacapuy.

Dagiti leddaang ti Sion aggapuda ken Jehova.

2 ¡Amangan ti panangabbong ti Apo iti anac a babai ti Sion iti maysa nga ulep iti pungtotna!
Intappuacna manipud langit agingga iti daga ti imnas ti Israel,
Ket saanna a nalagip ti pangisaadanna iti sacana iti aldaw ti pungtotna.
2 Ti Apo inalimonna amin dagiti pagtaengan ni Jacob, ket saan a nangaasi:
Rinebbana iti pungtotna dagiti sarikedked ti anac a babai ti Juda;
Impababana ida iti daga; tinulawanna ti pagarian ken dagiti principena.
3 Pinutedna iti nacaro a pungtot amin a sara ti Israel;
Inawidna ti macanawan nga imana manipud iti sangoanan ti cabusor:
Ket pinuuranna ni Jacob cas maysa a gumilgil-ayab nga apuy, a mangalunun iti aglicmut.
4 Binaccugna ti ba-ina cas maysa a cabusor, nagtacder iti macanawan nga imana cas maysa a cumaniwas,
Ket pinatayna amin a macaay-ayo iti mata;
Iti tolda ti anac a babai ti Sion imbucbucna ti pungtotna casla apuy.
5 Ti Apo nagbalin a cas maysa a cabusor, isu inalun-unna ti Israel;
Inalun-unna amin dagiti palaciona, rinebbana dagiti sarikedkedna;
Ket pinaaduna iti anac a babai ti Juda, ti dung-aw ken un-unnoy.
6 Ket rinabsutna ti tabernaculona a casla adda idi iti maysa a minuyongan; dinadaelna ti lugar a paggimongannna;
Ni Jehova pinalipatanna idiay Sion ti gimong a napanayag ken ti aldaw a panaginana,
Ket inuyawna ti ari ken ti sacerdote iti pannacaunget ti pungtotna.

7 Ni Jehova imbellengua ti altarna,
ginurana ti santuariona;
Inyawatna iti ima ti cabusor ti diding dagiti palaciona:
Nagariwawada iti balay ni Jehova,
cas idi aldaw ti maysa a gimong a napanayag.
8 Ni Jehova pinanggepna a dadaelen ti bacud ti anac a babai ti Sion;
Binennatna ti singdan, saanna nga inawid ti imana iti panangdadael:
Ket pinagunnoyna ti sarikedked ken bacud; isuda nagcapuyda amin.
9 Dagiti ruangganna limnedda iti daga;
dinadaelna ken binungtolna dagiti balunetna:
Ti arina ken dagiti principena addada cadagiti nacion isuda nga awanan ti linteg;
Wen, dagiti mammadtona awan ti masaracanda a sirmata nga aggapu ken Jehova.
10 Dagiti panglacayen ti anac a babai ti Sion agtugawda iti daga, isuda agulimecda;
Nangicabilda ti tapuc iti rabaw dagiti oloda; nagbarikesda iti lupot a nakersang:
Dagiti babbalasang ti Jerusalem itamedda dagiti ol-oloda iti daga.

11 Dagiti matac agcapuyda gapu cadagiti lulua, ti pusoc mariribuc;
Ti dalemco maibelleng iti daga, gapu iti pannacadadael ti anac a babai ti ilic,
Ta dagiti annac nga ububbing ken dagiti agsuso matalimudawda cadagiti lanlansangan ti ciudad.
12 Cunaenda cadagiti innada, sadino ti yan ti bukel ken arac?
No matalimudawda cas cadagiti nasugat cadagiti lanlansangan ti ciudad,
No ti cararuada maibuyat iti saclot dagiti innada.
13 Ania ti pangpanecnecconto kenca?
ania ti pangipadpadacto kenca, O anac a babai ti Jerusalem?
Ania ti pangipadpadacto kenca, tapno mabalinca a liwliwaen, O anac a balasang ti Sion?
Ta ti gutbawmo dackel cas iti baybay:
asino ti macaagas kenca?
14 Dagiti mammadtom nacakitada iti maipaay kenca cadagiti ulbod ken maag a sirmata;
Ket saanda a linucasan ti kinadakesmo, a mangisubli ti pannacacayawmo,
Ngem nacakitada iti maipaay kenca cadagiti ulbod a padto ken gapgapu ti pannacaibelleng.
15 Amin dagiti lumabas pagsipatenda dagiti imada kenca;
Agsultipda ken winginwingenda dagiti oloda iti anac a babai ti Jerusalem, *a cunada*,
Isu daytoy ti ciudad a ninagan dagiti tattao, Ti awan pagcurangganna a pintas, Ti ragsac ti sangalubongan?
16 Amin dagiti cabusormo inngangada unay ti ngiwatda a maibusor kenca;
Agsultipda ken ngaretngetenda dagiti ngipen; cunada, isut' inalimonmi;
Pudno unay daytoy ti aldaw a binirbirucmi; nasaracanmin, nakitamin.
17 Ni Jehova inaramidna dayta a pinanggepna; isu tinungpalna ti saona nga imbilinna idi ugma;
Intappuacna, ket saanna a kinaasian:
Ket pinaragsacna ti cabusor gapu kenca; intan-ocna ti sara dagiti cumani wasmo.
18 Ti pusoda nagpuccawda iti Apo:
O bacud ti anac a babai ti Sion, ipalubosmo a dagiti lulua agayusda cas maysa a carayan iti aldaw ken rabii;
Saanca a mangted kenca met laeng ti panagtactac; dica ipalubos ti tattao ti matam a sumardeng.
19 Tumacderca, agickisca iti rabii, iti pangrugianan dagiti panagpuyat;
Ibucbucmo ta pusom a cas danum iti sangoanan ti rupa ti Apo:
Itayagmo dagiti imam kencuana gapu iti biag dagiti annacmo nga ububbing nga agtalimudaw iti bisin iti oloanan ti tunggal lansangan.

20 Kitaem, O Jehova, ket kitaem ti nangaramidam iti castoy!
¿Dagiti babbai canendanto aya ti bungada, dagiti ububbing a maipallayog cadagiti ima?
¿Ti sacerdote ken ti mammadto mapapataydanto aya iti santuario ti Apo?
21 Ti ubing ken ti lacay agiddada iti daga cadagiti lanlansangan;
Dagiti babbalasangco ken babbaroc mapasagda iti campilan:
Pinataymo ida idi aldaw ti pungtotmo; rinucrucmo, *ket* dica kinaasian.
22 Inayabam, cas iti aldaw ti maysa a gimong a napanayag, dagiti pagbutbutngac iti isu-amin nga aglicmut;

Ket awan ti nacatalaw wenno nabati iti aldaw ti punĝtot ni Jehova:
Dagita nĝa impallayogco ken pinadackelco inibus ti cabusorco.

Ti inanama ti banĝ-ar gapu iti asi ti Dios.

3 Siac ti tao a nacakita iti ladinĝit gapu iti sarucod ti punĝtotna.
2 Indalannac ket pinapagnanac iti sipnĝet, a saan nĝa iti lawag.
3 Pudno unay nĝa ituronĝna ti imana a maibusor caniac a cancanayon iti inaldaw.
4 Ti lasagco ken ti cudilco pinalacayna; binunĝbunĝtolna dagiti tultulanĝco.
5 Imbanĝonna ti maibusor caniac, ket linacubnac iti apro ken panagsical.
6 Pinagyannac cadagiti nasipnĝet a luglugar a cas cadagidiay nabayagen a natay.
7 Binacudnac iti aglicmut, a diac mabalin ti rumuar; pinadagsenna ti cawarco.
8 Wen, no agickisac, ket umawagac iti badanĝ, isu ricpanna ti cararagco.
9 Binacudna dagiti dalanco iti tinagaan a bato; inaramidna dagiti dandanac a killo.
10 Isu caniac ti cas maysa nĝa oso nĝa agdadaan, cas maysa a leon cadagiti nalemmenĝ a luglugar.
11 Pinasiasina dagiti dalanco, ket pinisanĝpisanĝnac; inaramidnac a walanĝwalanĝ.
12 Binaccugna ti ba-ina, ket incabilnac a cas ginoan ti pana.
13 Pinasrecnac dagiti pana ti tagubanna ditoy lomolomoc.
14 Nagbalinac a babalaw cadagiti amin nĝa ilic, ken daniwda iti agmalem.
15 Pinunnonac iti pait, inumanac iti ajenjo.
16 Binunĝtolna met dagiti nĝipenco cadagiti bagginĝ; inabbonĝannac iti dapu.
17 Ket inyadayum ti cararuac iti talna; nalipatac ti ranĝ-ay.
18 Ket kinunac, Ti pigsac napucaw, ken ti namnamac ken Jehova.

19 Lagipem ti leddaanĝco ken ti panagsagabac, ti ajenjo ken ti apro.
20 Ti cararuac adda pay laenĝ a lagipen ida, ket agpacumbaba iti unegco.
21 Daytoy ti malagipco iti isipco; isut' gapuna nĝa adda inanamac.
22 *Isut'* naayat a kinaimbag ni Jehova a saantay a maibus, ta dagiti caasina saan nĝa agcuranĝ.
23 Isudat' baro a binigat; dackel ti kinamatalecmo.
24 Ni Jehova ti binĝayco, cuna ti cararuac; isut' gapuna a manĝinanamaacto kencuana.
25 Ni Jehova naimbag cadagiti aguray kencuana, iti cararua nĝa agsapul kencuana.
26 Naimbag a ti maysa a tao manĝinanama coma ken aguray a siuulimec iti panangisalacan ni Jehova.
27 Naimbag iti tao nĝa awitenna ti sanĝol iti kinaubinĝna.
28 Isu agtugaw coma a maymaysa a siuulimec, ta isut' insaadna iti rabawna.
29 Isu icabilna coma ti nĝiwatna iti tapoc, ta barenĝ no adda inanama.
30 Isu itedna coma ti pinĝpinĝna iti manĝcabil kencuana; isu a mapno coma iti pannacaibabain.
31 Ta ti Apo saanto nĝa agisina a cancañayon.
32 Ta nupay pinaldaanĝna, addanto pay laenĝ asina a cas mayalubog iti caadu ti naayat a kinaimbagna.
33 Ta isu saan a manĝtutuoc a siayat, wenno mamaldaanĝ cadagiti annac dagiti tao.
34 Iti panangiridis iti baba ti saca cadagiti amin a balud ti daga,
35 Iti panangyawawan iti calintegan ti maysa a tao, ti sanĝoanan ti rupa ti Canĝatoan,
36 Iti panangkillo iti maysa a tao iti panĝgepna, ti Apo saanna nĝa anamunĝan.
37 Siasino dayta nĝa agcuna, ket mapasamac, no isut' saan nĝa ibilin ti Apo?
38 ¿Iti nĝiwat ti Canĝatoan saan aya a rumuar ti dakes ken naimbag?
39 Apayapay nĝa agunnoy ti maysa a tao a nabiag, maysa a tao gapu iti dusa dagiti basbasolna?

40 Intayo coma tontonen ken padasen dagiti dalantayo, ket agsublitay manen ken Jehova.
41 Itayagtay coma ti pusotayo agraman dagiti imatayo iti Dios cadagiti langlangit.
42 Datayo simmukirtayo ken kimmaniwastayo; sica saanmo a pinacawan.
43 Inabbonĝam ti bagím met laenĝ iti punĝtot ket kinamatnacami; nagpapatayca, saanca a nanĝnĝaasi.
44 Inabbonĝam ti bagím met laenĝ iti

maysa nga ulep, tapno awan ti macaiasat a cararag.
45 Sica inaramidnacami a maysa a naibellenɡ ken rugit iti nagtenɡnɡaan dagiti il-ili.
46 Amin dagiti cabusormi nginanɡada unay ti ngiwatda a maibusor cadacami.
47 Butenɡ ken ti dariwanɡwanɡ dumtenɡda cadacami, pannacalanɡalanɡ ken pannacarbec.
48 Iti matac agayus ti danum gapu iti pannacarbec ti anac a babai ti ilic.
49 Iti matac agbuyat, ket saan a sumardenɡ, awan ti aniaman a panagsardenɡna.
50 Aginɡga ni Jehova cumita iti baba, ket umimatanɡ manipud langit.
51 Ti matac tignayenna ti cararuac gapu cadagiti amin nga annac a babbai ti ciudadco.
52 Inanupdac a nalainɡ cas maysa a tumatayab, isuda a cabusorco nga awan gapuna.
53 Insinada ti biagco iti nasipnget a pagbaludan ket impurruacda ti maysa a bato iti rabawco.
54 Dagiti danum nagayusda iti rabaw ti oloc; kinunac, Makeltayacon.

55 Siac inawagac dayta naganmo, O Jehova, iti ruar ti cababaan a pagbaludan.
56 Dinenɡngegmo ti timecco; dica ilemmenɡ dayta lapayagmo iti angesco, iti ickisco.
57 Immasidegca idi aldaw nga immawagac kenca; sica kinunam, Saanca nga agbutenɡ.
58 O Apo, sinusicmo dagiti banag toy cararuac; sinubbotmo ti biagco.
59 O Jehova, nakitam ti dunorco; ikeddenɡmo ti banagco.
60 Nakitam dagiti amin a pammalesda ken dagiti sicatda a maibusor caniac.
61 Nanɡegmo ti panangbabainda, O Jehova, ken amin dagiti gandatda a maibusor caniac,
62 Dagiti bibig dagidiay a timmacder a maibusor caniac, ken ti sicatda a maibusor caniac iti amin nga aldaw.
63 Kitaem ti panagtugawda, ken ti panagtacderda; siac ti daniwda.
64 Itdemto cadacuada ti maysa a supapac, O Jehova, cas mainugot iti aramid dagiti imada.
65 Iccamto ida ti kinatanɡken ti puso, ti lunodmo cadacuada.
66 Camatemto ida iti punɡtot, ket dadaelemto ida manipud iti baba dagiti langlanɡit ni Jehova.

Ti pannacalacub ti Sion.

4 ¡Amanɡan ti panagbalin ti balitoc a nacudrep! ¡ken amanɡan ti pannacabalbaliw ti casudian a balitoc!
Dagiti batbato ti santuario maibucbucda iti olo ti tunɡgal lansanɡan.
2 Dagiti napateg nga annac ti Sion, maipadpad iti nasudi a balitoc,
¡Amanɡan ti pannacaipategda cas cadagiti gorgorita a damili, ti aramid dagiti ima ti agdamdamili!
3 Uray pay dagiti chacal iruarda ti baruconɡda, pasusoenda dagiti annacda:
Ti anac a babai ti ilic nagbalin a naulpit, a cas cadagiti avestruz iti let-anɡ.
4 Ti dila ti agsuso nga ubinɡ dumket iti nganɡawna gapu iti waw:
Dagiti annac nga ububbinɡ dumawatda ti tinapay, ket awan ti tao a manɡpispisi cadacuada.
5 Isuda a nanɡnanɡan iti naimas addada a walanɡwalanɡ cadagiti lanlansanɡan.
Isuda a napadackel iti escarlata aracupenda dagiti bontoon ti pagibblenɡan.
6 Ta ti kinadakes ti anac a babai ti ilic dacdackel ngem ti basol ti Sodoma,
A narbec iti maysa a canito, ket awan ti imima a naisaad kencuana.
7 Dagiti natan-ocna nadaldalusda idi ngem nieve, isudat' napudpudaw ngem gatas;
Isuda nalablabagada idi iti bagí ngem dagiti rubi, ti silenɡda casla ti zafiro.
8 Ti lanɡada nanɡisnɡisit ngem ti maysa nga uginɡ; isudat' saan nga umammo cadagiti calcalsada:
Ti cudilda dumket cadagiti tulanɡda; isut' agmaga, agbalin a cas maysa a bislac.
9 Isuda a napapatay iti campilan nasaysayaatda ngem dagidiay a napatay iti bisin;
Ta dagitoy cumapsutda, nasalputda, gapu iti pannacasapulda cadagiti bunɡbunɡa ti tanap.
10 Dagiti ima dagiti nacacaasi a babbai impabureda dagiti annacda met laenɡ;

Isuda idi ti taraonda iti pannacarbec
ti anac a babai ti ilic.
11 Ni Jehova tinungpalna ti ungetna,
imbucbucna ti nacaamamac a pungtotna;
Ket isu ginangtanna ti maysa nga apuy
idiay Sion, isu a nangalun-un cadagiti cimientona.
12 Dagiti ar-ari ti daga saanda a namati,
ket saan met dagiti amin nga agnaed
ditoy lubong,
A ti casuppiat ken ti cabusor sumrecda
coma cadagiti ruangan ti Jerusalem.
13 Isut' a gapu cadagiti basbasol dagiti
mammadtona, *ken* cadagiti kinadakes
dagiti sacerdotena,
A nangiparucpuc ti dara ti nalinteg iti
nagtengngaanna.
14 Isuda agalla-allada cas cadagiti bulsec
cadagiti calcalsada, natulawanda iti
dara,
Nga iti casta dagiti tattao saanda a
matignay dagiti pagan-anayda.
15 ¡Pumanawcayo, impuccawda cadacuada, Narugit! ¡pumanawcayo, pumanawcayo, dicay tignayen!
Idi pimmanawda ken nagalla-allada,
dagiti tattao kinunada cadagiti nacion, Isuda saandanton nga agtaeng
ditoy.

16 Ti pungtot ni Jehova winarawarana
ida; saannanton ida nga icancano:
Saanda a dinayaw dagiti kinatao dagiti sacerdote, saanda a pinaraburan
dagiti panglacayen.
17 Dagiti matami mapacapuyanda pay
laeng *iti panangimatang* iti awan
capapayanna a tulong:
Iti panagpadaanmi nacauraycami iti
maysa a nacion a di macaisalacan.
18 Sapulenda dagiti addangmi, iti casta
dicami macapan cadagiti calcalsadami:
Ti tungpalmi asideg, dagiti aldawmi
matungpalda; ta ti panungpalanmi
dumtengen.
19 Dagiti mangcamat cadacami nasigsiglatda ngem dagiti aguila ti langlangit:
Inanupandacami iti rabaw dagiti banbantay, nagsanebda cadacami iti letang.
20 Ti anges dagiti abut ti agongmi, ti
pinulotan ni Jehova, natiliwda cadagiti bitoda;
Isu a nagcunaanmi, Iti baba ti linongna
agbiagcamto cadagiti nacion.
21 Agragsac ken agrag-oca, O anac a babai
ti Edom nga agnaed iti daga ti Uz:
Ti copa sumalputto met kenca; mabarteccanto, ket aramidemto ti bagim
met laeng a lamolamo.
22 Ti dusa ti kinadangkesmo matungpal,
O anac a babai ti Sion; saannacanton
nga ipan iti pannacacayaw:
Sarungcarannanto ti kinadakesmo, O
anac a babai ti Edom; lucasannanto
dagiti basbasolmo.

Ti panagsagaba ti pannacacayaw masangitan.
Panagcararag iti ari.

5 Lagipem, O Jehova, no ania ti dumtengen cadacami:
Adtoy, ket kitaem ti pacaibabainanmi.
2 Ti tawidmi mayawat cadagiti ganganaet,
Dagiti balbalaymi cadagiti sangsangaili.
3 Dacami ulilacami ket awan ti ammami;
Dagiti innami casda la balbalo.
4 Ininummi ti danummi gapu iti pirac;
Ti cayomi mailaco cadacami.
5 Dagiti mangcamat cadacami addada
cadagiti tengngedmi:
Nabannogcami, ket awan ti inanámi.
6 Nakipasamanocami cadagiti Egipcios,
Ken cadagiti Asirios, tapno mapnec iti
tinapay.
7 Dagiti ammami nagbasolda, ket awandan;
Ket inawitmi dagiti kinadakesda.
8 Dagiti adadipen iturayandacami:
Awan ti asinoman a mangruc-at cadacami iti imada.
9 Gun-odenmi ti tinapaymi iti peggad
dagiti biagmi,
A gapu ti campilan iti let-ang.
10 Ti cudilmi nangisit a cas maysa nga
horno,
Agtaud iti sumsumged-a pudot ti bisin.
11 Pinilitda dagiti babbai idiay Sion,
Dagiti babbalasang cadagiti ciudad ti
Juda.
12 Dagiti principe naibitinda cadagiti
imada.
Dagiti rúprupa dagiti panglacayen
saanda a nadaydayaw.
13 Dagiti bumabbaro baclayenda ti gilingan;
Ket dagiti ububbing maitibcolda iti
taba ti cayo.
14 Dagiti panglacayen simmardengda iti
ruangan,

Dagiti bumabbaro iti panagtocarda.
15 Ti ragsac ti pusomi maisardeng̃;
Ti panagsalami nagbalin a lading̃it.
16 Ti balang̃at natnag nanipud iti olomi:
¡Asicam pay! ta nagbasolcami.
17 Gapu itoy ti pusomi mapacapuyan;
Gapu cadagitoy a banag dagiti matami
nacudrepda;
18 Ta ti bantay ti Sion isu a lang̃alang̃:
Dagiti lobo magnada iti rabawna.

19 Sica, O Jehova, agnaedca iti agnanayon;
Ti tronom manipud caputotan aging̃gat' caputotan.
20 Apayapay lipatannacami iti agnanayon,
Ken panawannacami iti mabayag?
21 Isublinacami kenca, O Jehova, ket maipulang̃camto;
Pabaroem dagiti aldawmi cas idi ugma.
22 Ng̃em sica naglictadannacami ng̃a awan tidda;
Napung̃totca unay a maibusor cadacami.

TI LIBRO NI

EZEQUIEL

Iti umuna a sirmata a maipapan cadagiti kerubin

1 Ket naaramid idi maicatlopulo a tawen,
iti *bulan a* maicapat, iti maicalima
nga aldaw ti bulan, idi addaac cadagiti
nacayawan iti denna ti carayan a Cobar, a
dagiti langit naluctanda, ket nakitac dagiti
sirsirmata ti Dios.
2 Iti maicalima *nga aldaw* ti bulan, nga
isu idi macalima a tawen ti pannacacayaw
ni ari Joacim,
3 ti sao ni Jehova dimteng a naipangro-
na ken ni Ezequiel a sacerdote, nga anac ni
Buzi, idiay daga dagiti Caldeos iti denna
ti carayan a Cobar; ket adda idi kencuana
idiay ti ima ni Jehova.

4 Ket nakitac, ket, adtoy, ti maysa nga
angin a nadawel naggapu iti amianan,
maysa a dackel nga ulep, agraman maysa
nga apuy nga agluclucut, ken maysa a
raniag iti aglicmut kencuana, ket naggapu
iti tengngana cas maysa a bumarbara a
metal, a naggapu iti tengnga ti apuy.
5 Ket naggapu iti tengngana rimmuar
ti caasping ti uppat a parsua a sibibiag.
Ket daytoy idi ti langada: Adda cada-
cuada ti caasping ti maysa nga tao;
6 ket tunggal maysa adda uppat a
rupana, ket tunggal maysa cadacuada adda
idi uppat a payacna.
7 Ket dagiti sacada nalintegda a saca;
ket ti dapan ti sacada cas la dapan ti
urbon a baca; ket agkiamkiamda a cas la
gambang a napasileng.
8 Ket adda imada ti tao iti baba
dagiti payacda iti uppat a sikiganda;
ket isuda nga uppat adda dagiti rupada
ken dagiti payacda a castoy:
9 cadagiti payac ti nacaicaptan ti maysa
iti caduana; saanda a nagbalic no magna-
da; napanda tunggal maysa iti paglintegan
ti rupana.
10 No maipapan iti kita ti rupada,
adda idi cadacuada rupa ti tao; ket isuda
nga uppat adda idi rupa ti maysa a leon
iti makincanawan; ket isuda nga uppat
adda idi ti rupa ti baca iti makincatigid;
ket isuda nga uppat adda met idi ti rupa
ti maysa nga aguila.
11 Ket dagiti rupada ken dagiti payac-
da naisinada iti ngato; dua *a payac* iti
tunggal maysa nagcapetda ti maysa iti
sabali, ket dua inabbonganda dagiti bagida.
12 Ket napanda tunggal maysa a nagna
iti paglintegan ti rupana: iti napanan
coma ti espiritu napanda; ket idi napna-
panda saanda a nagbalbalic.
13 No maipapan iti caasping dagiti
parsua a sibibiag, ti kitada cas la beggang
a sumsumged cas la kita dagiti aluten a
sidadarang: *ti apuy* ngimmato ken bim-
maba iti catengngaan dagiti sibibiag a
parsua; ket ti apuy naraniag idi, ket iti
apuy rimmuar ti kimat.
14 Ket dagiti parsua a sibibiag nagta-
rayda ken nagsublida a casda la ti kita ti
kilap ti kimat.

15 Ita bayat ti panagkitac cadagiti
parsua a sibibiag, adtoy, ti maysa a cararet
iti rabaw ti daga iti denna dagiti parsua a
sibibiag, iti tunggal maysa cadagiti uppat
a ruprupada.
16 Ti kita dagiti cararet ken ti panna-
caaramidda cas la ti berilo: ket isuda nga
uppat adda idi maymaysa a kitada; ket
ti kitada ken ti pannacaaramidda cas la
maysa a cararet iti uneg ti maysa a cararet.
17 Idi napanda, napanda iti uppat a
turongda: ket dida nagbalic idi napanda.
18 No maipapan cadagiti camada, na-
ngatoda ket nacabutbutenga; ket isuda nga
uppat adda idi dagiti camada a napno
cadagiti matmata iti aglicmut.
19 Ket idi napan dagidi parsua a sibi
biag, dagidi cararet napanda met iti ar-
padda; ket idi dagidi parsua a sibibiag
naipangatoda a naggapu iti daga, dagiti ca-
raret naipangatoda.
20 No sadino ti napanan coma ti espi-
ritu, napanda; idiay ti napanan coma ti
espiritu: ket dagiti cararet naipangatoda
iti arpadda; ta ti espiritu ti parsua a
sibibiag adda idi cadagiti cararet.

21 Idi napan dagidiay, napan dagitoy; ket idi nagsardeng dagidiay, nagsardeng dagitoy; ket idi dagidiay naipangatoda iti daga, dagiti cararet naipangatoda iti arpadda: ta ti espiritu ti parsua a sibibiag adda cadagiti cararet.

22 Ket iti rabaw ti olo ti parsua a sibibiag adda idi ti caasping ti maysa a tangatang, a cas la ti nacabutbuteng a cristal a perngen, a nayucrad iti rabaw dagiti oloda.

23 Ket iti siroc ti tangatang adda dagiti payacda a nalinteg, ti maysa agturong iti sabali: tunggal maysa adda dua a nangabbong iti daytoy a bacrang, ket tunggal maysa adda dua a nangabbong iti dayta a bacrang, dagiti bagída.

24 Ket idi napanda, nangngegco ti daranudor dagiti payacda a cas la daranudor ti adu a dandanum, a cas la timec ti Macabalin-amin; ti daranudor ti gulogulo a cas la daranudor ti buyot: idi simmardengda, imbabada dagiti payacda.

25 Ket adda maysa a timec iti rabaw ti tangatang nga adda idi iti rabaw dagiti oloda: idi nagsardengda, imbabada dagiti payacda.

26 Ket iti rabaw ti tangatang nga adda iti rabaw dagiti oloda adda idi ti caasping ti maysa a trono, a cas la kita ti bato a zafiro; ket iti rabaw daydi caasping ti maysa a trono adda idi maysa nga caasping cas la kita ti maysa a tao iti rabawna.

27 Ket nakitac ti cas la bumarbara a metal, a cas ti kita ti apuy iti unegna iti aglicmut, manipud iti kita dagiti lomona nga agpangato; ken manipud iti kita dagiti lomona nga agpababa, nakitac a cas la apuy, ket adda raniagna iti aglicmut kencuana.

28 A cas ti kita ti bullalayaw nga adda iti ulep iti aldaw ti panagtudo, casta idi ti kita iti raniag iti aglicmut. Daytoy idi ti kita ti caasping ti dayag ni Jehova. Ket idi nakitac, nagpaclebac, ket nangngegco ti timec ti maysa a nagsao.

Ti pannacaayab ni Ezequiel.

2 Ket kinunana caniac; Anac ti tao, tumacderca cadagita sacam, ket agsaoacto kenca.

2 Ket simrec ti espiritu caniac idi nakisao caniac, ket pinatacdernac cadagiti sacac; ket nangngegco daydiay a nagsao caniac.

3 Ket kinunana caniac; Anac ti tao, siac ibaonca cadagiti annac ti Israel, cadagiti nacion a nasukir, a simmukir iti maibusor caniac: isuda ken dagiti ammada simmalungasingda iti maibusor caniac uray pay agingga itoy met laeng nga aldaw.

4 Ket dagiti annac nasabracda ken nabangadda: siac ibaonca cadacuada; ket cunamto cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova.

5 Ket isuda, uray dumngegdanto, wenno uray no madidanto (ta isuda ti nasukir a balay), nupay casta ammodanto nga adda idin mammadto cadacuada.

6 Ket sica, anac ti tao; dica agbuteng cadacuada, wenno agamac cadagiti saoda, uray pay cacalunay ken cacasumba addada kenca, ket agnaedca iti nagtengngaan dagiti manggagama: dica mabuteng cadagiti saoda, wenno maamac iti panangkitada, nupay isudat' nasukir a balay.

7 Ket saoemto cadacuada dagiti saoc, uray dumngegdanto, wenno uray no madidanto; ta isuda nasukirda unay.

8 Ngem sica, anac ti tao; denggem ti saoec kenca; saanca coma a nasukir a cas dayta nasukir a balay: luctam ti ngiwatmo, ket canem ti itdec kenca.

9 Ket idi kinitac, adtoy, maysa nga ima a nangigay-at caniac; ket, adtoy, adda kencuana ti maysa a lucot a libro;

10 ket isu inucradna iti sangoc: ket nasuratan ti uneg ken ruarna; ket adda naisurat kencuana nga un-unnoy, ken sangsangit, ken ay-ay-ay.

Ti nacaibaonan ti mammadto.

3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, canem ti matumpongamto; canem daytoy a lucot, ket inca, agsaoca iti balay ti Israel.

2 Gapuna a nagngangaac, ket impacanna caniac daydi a linucot.

3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, aramidem nga iti tianmo mangan coma, ket punnoem dagita bagismo itoy lucot nga itedco kenca. Idin isut' kinnanco; ket adda iti ngiwatco a cas iti diro ti sam-itna.

4 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, inca, dumtengca iti balay ti Israel, ket agsaoca cadacuada a maaramat iti ngiwatco.

5 Ta saanca a naibaon iti ili a gangannaet ti saona, wenno narigat ti pagsasaona, no di ket idiay balay ti Israel;

6 Saan nga iti adu nga ili a gangannaet ti pagsasaona wenno narigat, a dagiti saoda dica maawatan. Awan duadua, no ibaonca coma cadacuada, dengngendaca coma.

7 Ngem ti balay ti Israel saanto a dumngeg kenca; ta saandanto a dumngeg caniac: ta amin a balay ti Israel natangken ti muginggda ket nabangadda.

8 Adtoy, pinarupangetco ti rupam a maibusor iti rupada, ken ti muginggmo a natangken a maibusor cadagiti muginggda.

9 Cas la diamante natangtangken ngem pamulinawen ti inaramidco iti muginggmo: dica agbutengg cadacuada, ket dica met agcullayaw iti panangkitada, nupay isuda ti nasukir a balay.

10 Maysa pay kinunana caniac, Anac ti tao, dagiti amin a saoc a saoecto kenca awatem ita pusom, ket denggem cadagita lapayagmo.

11 Ket inca, ket dumtengca cadagiti nacayawan, cadagiti annac ti ilim, ket saoem cadacuada, ket ibagam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; uray dumngegdanto, wenno uray no madida.

12 Idin ti espiritu binangonnac, ket nangngegco iti licudac ti maysa a timec ti maysa a dackel nga ungor, *a kinunana*, Sendito coma ti dayag ni Jehova manipud iti yanna.

13 Ket *nangngegco* ti daranudor dagiti payac dagiti parsua a sibibiag a nagcacapetda, ken ti daranudor dagiti cararet iti dennada, uray ti daranudor ti dackel nga ungor.

14 Ket ti espiritu binangonnac, ket innalanac; ket napanac a sipapait *ti nakemco*, ken iti pudot ti espirituc; ket ti ima ni Jehova napigsa idi caniac.

15 Sa dimtengac cadagiti nacayawan idiay Telabib, nga agyanda idiay denna ti carayan a Cobar, ket aginggganat' idiay nagtaengganda; ket nagtugawac idiay a naitulmeng iti nagbabaetanda, iti pito nga aldaw.

16 Ket naaramid nga iti calpasan ti pito nga aldaw, dimtengg caniac ti sao ni Jehova a kinunana,

17 Anac ti tao, siac incabilca nga agbantay iti balay ti Israel: denggem ngarud ti sao ti ngiwatco, ket bagbagaam ida iti aggapu caniac.

18 Intono cunac iti managdacdakes, Pudno a mataycanto; ket sica dica bagbagaan, wenno pagsaoan tapno ti managdakes mabagbagaan coma iti dakes a dalanna, tapno isu maispal ti biagna; daytoy met laengg a managdacdakes matayto iti kinadakesna; ngem iti darana sapulecto iti imam.

19 Ngem no sica bagbagaam ti managdacdakes, ket isu dinto agbalbaliw iti kinadakesna, wenno iti dakes a dalanna, isu matayto iti kinadangkesna, ngem sica nailisim ti cararuam.

20 Sabali manen, no ti tao a nasingpet idianna ti kinalintegna, ket agaramid iti kinadangkes, ket siac icabilco ti pacaitibcolanna iti sangoananna, isu matayto: agsipud ta isut' dica pinatigmaanan matayto iti basolna, ket dagiti nalinteg a gapuanan nga inaramidna dinto malagipen; ngem ti darana sapulecto iti imam.

21 Nupay casta no ti tao a nasingpet bagbagaamto, tapno ti nasingpet di agbasol, ket isu saan nga agbasol, agbiagto a di bumurong, ta napatigmaanan, ket sica nailisim ti cararuam.

22 Ket adda idi caniac idiay ti ima ni Jehova; ket kinunana caniac, Bumangonca, ket rumuarca iti tanap, ket idiay makisaoacto kenca.

23 Sa timmacderac, ket napanac iti tanap: ket adtoy, ti dayag ni Jehova nagtacder idiay, cas la ti dayag a nakitac iti denna ti carayan a Cobar; ket nagpaclebac.

24 Idin simrec caniac ti Espiritu, ket pinatacdernac cadagiti sacac; ket nagsao caniac, ket kinunana, Inca, ket agpupocca iti balaymo.

25 Ngem sica, anac ti tao, adtoy, icabildanto kenca dagiti taltali, ket cadacuada reppetendacanto, dicanto rumuar iti pagbaetanda:

26 ipadketconto dayta dilam dita ngadasmo, tapno agumelca, ken saancanto a mangbabalaw cadacuada; ta isuda nasukirda a balay.

27 Ngem no casaoca, luctamto ti ngiwatmo, ket cunamto cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti dumngeg, macangngeg coma; ket isu a madi, madi la coma: ta isuda nasukirda a balay.

Ti pannacalacub ti Jerusalem maipadto.

4 Sica met, anac ti tao, alaem ti maysa nga baldosa, ket icabilmo iti sangom, ket iburicmo iti rabawna ti maysa a ciudad, ti Jerusalem met laengg:

2 ket isut' lacubem a maibusor kencuana, ket mangbangonca iti sarikedked a maicaniwas kencuana, ket mangbangonca ti turod a maibusor kencuana; mangicabilca met dagiti pacarso a maibusor kencua-

na, ket mangipasdecca cadagiti makina a pagracrac a maibusor kencuana iti aglicmut.

3 Ket sica mangalaca kenca iti sarten a landoc, ket isut' icabilmo cas maysa a bacud a landoc iti baetmo ken iti ciudad: ket iparangmonto ti rupam a maiturong kencuana, ket isu malacubto, ket sica lacubemto a maibusor kencuana. Daytoy isunto ti maysa a tanda iti balay ti Israel.

4 Ket sabali pay sica agiddaca iti bacrangmo a catigid, ket icabilmo ti kinadakes ti balay ti Israel iti rabawna; *cas mainugot* iti bilang ti aldaw a panagiddam iti rabawna, awitemto ti kinadangkesda.

5 Ta kinedngac dagiti tawen ti kinadakesda nga isuda kenca ti maysa a bilang dagiti aldaw, nga isudat' tallo gasut ket siam a pulo nga aldaw: castanto ti panangawitmo iti kinadangkes ti balay ti Israel.

6 Ket sabali manen, no matungpalmo dagitoy, agiddacanto iti bacrangmo a macanawan, ket awitemto ti kinadakes ti balay ti Juda: uppat a pulo nga aldaw, tunggal aldaw ti macatawen, isut' kinedngac kenca.

7 Ket icabilmonto ti rupam iti nalacub a Jerusalem, agraman ti tackiagmo a saan a naabbongan; ket agipadtocanto iti maibusor kencuana.

8 Ket, adtoy, mangicabilac ti taltali iti rabawmo, ket saancanto a macapusipos manipud maysa a sikigan aginggat' sabali, aginggat' matungpalmo dagiti aldaw ti pannacalacubmo.

9 Mangalaca met kenca iti trigo, ken cebada, ken ot-otong, ken patani, ken mijo, ken espelta, ket icabilconto ida iti maysa nga alicamen, ket aramidem ida a tinapay; *cas mainugot* iti bilang dagiti aldaw a panagiddamto iti bacrangmo, nga isudat' tallo gasut ket siam a pulo nga aldaw, mangancanto kencuana.

10 Ket ti taraonmo a canemto, isuntot' matimbeng, duapulo a siclo iti maysa nga aldaw: ket canemto tunggal tiempo *a masapulmo*.

11 Ket uminumcanto ti danum a sinucat, ti apagcanem ti maysa nga hin: tunggal tiempo *a masapulmo* uminumcanto.

12 Ket isut' canemto a cas cadagiti bibingca a cebada, ket isut' lutoem iti horno iti imatangda a maaramat ti ibleng a rumuar iti tao.

13 Ket ni Jehova kinunana, Wen castoy ti pananggan dagiti annac ti Israel iti di nadalus a tinapayda iti nagtengngaan dagiti nacion isu a pangyacayacto cadacuada.

14 Sa kinunac, ¦ Ay Apo Jehova! adtoy ti cararuac saan a natulawan: ta nanipud kinaubingco ingganat' met laeng ita saanac a nangan iti aniaman a natay lat ta, wenno rinangrangcay dagiti animal; ket di met simrec iti ngiwatco ti lasag a macarimrimon.

15 Idin kinunana caniac, Kitaem, iniccanca ti ibleng ti baca a maisuno iti ibleng ti tao, ket lutoemto ti tinapaymo iti rabawna.

16 Castamet kinunana caniac, Anac ti tao, adtoy, dadaelecto ti sarucod a tinapay idiay Jerusalem: ket mangandanto iti tinapay a tinimbeng, ken sibubuteng; ket inumendanto ti danum a sinucat, ken sicucullayaw:

17 tapno agkirangda ti tinapay ken danum, ket macullayawda ti maysa ken maysa, ket cumapuyda a cumapuy iti kinadakesda.

Ti pannacailangalang ti Jerusalem maipadto.

5 Ket sica, anac ti tao, mangalaca iti maysa a campilan a natadem; *cas la* maysa a pangiskis, alaemto kenca, ket kiskisam ti olom ken ti timidmo: sa mangalaca iti pagtimbengan tapno timbengam, ken bingbingayem ti booc.

2 Maysa nga apagcatlo puuram iti apuy iti tengnga ti ciudad, intono matungpalen dagiti aldaw ti pannacalacub; ket alaemto ti sabali nga apagcatlo, ket itagbatmo ti campilan iti aglicmut kencuana; ket ti sabali nga apagcatlo iwarismonto iti caangginan, ket siac asutecto ti campilan iti licudanda.

3 Ket mangalacanto cadacuada iti bassit a bilang, ket igalutmonto iti gayadan ti cawesmo.

4 Ket alaemto cadagitoy manen, ket ipurruacmo ida iti tengnga ti apuy, ket ipuurmo ida idiay apuy; ket rumuarto sadiay ti apuy iti amin a balay ti Israel.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Daytoy ti Jerusalem; siac incabilco iti nagtengngaan dagiti nacion, ken dagiti dagdaga iti aglicmut kencuana.

6 Ket isu simmukir iti maibusor cadagiti bilbilinco iti panagaramidna ti kinadakes a nasursuroc ngem dagiti nacion, ken maibusor cadagiti linlintegco a na-

lablabes nĝem dagiti dagdaga iti aglicmut kencuana; ta naglictadanda dagiti bilbilinco, ket no maipapan cadagiti linlintegco, saanda a nagna cadacuada.

7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta naringringgorcayo nĝem dagiti nacion nĝa adda iti aglicmut cadacayo, ken dicay magna cadagiti linlintegco, wenno tinunĝpal dagiti bilbilinco, wenno inaramidyo ti mainugot cadagiti bilbilin dagiti nacion nĝa aglicmut cadacayo;

8 isu ti gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, siac, siac met laenĝ bumusorac kenca; ket aramidecto ti pananĝocom iti nagtenĝnĝaam iti imatanĝ dagiti nacion.

9 Ket aramidecto kenca ti diac pay inaramid, ket no maipapan itoy diacto aramidenen iti uray caanoman ti capadana, a maipuon cadagiti amin a kinarimonmo.

10 Isut' gapuna dagiti amma iti tenĝnĝam canendanto dagiti annacda, ket dagiti annac canendanto dagiti ammada; ket aramidecto ti pananĝocomco kenca; ket amin ti tidda kenca iwarisconto cadagiti isu-amin nĝa anĝin.

11 Yantanĝay, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, agpayso ta sica tinulawam ti santuarioc cadagiti amin a macarurud a banagmo, ken cadagiti amin a kinarimonmo, isut' gapuna siac met pabassitencanto; toy matac awanto met ti isakitna, ket casta met nĝa awanto ti caasic.

12 Iti maysa nĝa apagcatlom matayto iti anĝol, ket gapu iti bisin maibusdanto iti catenĝnĝaam; ket iti maysa nĝa apagcatlo mapasagto iti campilam iti aglicmut kenca; ket iti maysa nĝa apagcatlo iwarisconto cadagiti amin nĝa anĝin, ket asutecto ti campilan iti licudanda.

13 Castoy ti pannacatunĝpalto ti unĝetco, ket pagsardenĝecto ti punĝtotco cadacuada, ket maliwliwaacto: ket maammoandanto a siac, ni Jehova, nagsaoac iti regtac, intono matunĝpalco ti punĝtotco cadacuada.

14 Castamet pagbalinencanto a walanĝwalanĝ ken pacababalawan cadagiti nacion nĝa adda iti aglicmut kenca, iti imatanĝ dagiti amin nĝa aglablabas.

15 Iti casta isuutot' pacababalawan ken pacauyuyawan, ken pacasursuroan, ken pagseddaawan cadagiti nacion nĝa adda iti aglicmut kenca, intono siac aramidec dagiti pananĝocom kenca iti unĝet ken iti punĝtot, ken iti narunĝsot a pananĝtubnĝar, (Siac, ni Jehova, isut' sinaoc);

16 intono siac ipawitconto cadacuada dagiti dakes a pana ti bisin, isuda a panĝdadael, isuda nĝa ipawitconto a manĝdadael cadacayo. Ket nayonacto ti bisin cadacayo, ket dadaelecto ti sarucodyo a tinapay;

17 ket ibaonconto cadacayo ti bisin ken dakes nĝa animal, a mamagliday kenca; ken anĝol ken ti dara nĝa aglasatto kenca; ket iyegconto ti campilan kenca: Siac, ni Jehova, isut sinaoc.

Ti panagrucbab cadagiti ladawan macondenar.

6 Ket dimtenĝ caniac ti sao ni Jehova a kinunana,

2 Anac ti tao, isanĝom ta rupam cadagiti banbantay ti Israel, ket agipadtoca cadacuada,

3 ket cunam, Dacayo a banbantay ti Israel, denĝgenyo ti sao ni Apo Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti banbantay ken turturod, cadagiti wawaig ken loblobonĝ: Adtoy, siac, siac met laenĝ, payegconto cadacayo ti campilan, ket racrakecto dagiti nanĝato a disdissoyo

4 Ket dagiti altaryo agbalindanto a lanĝalanĝ, ket dagiti ladawanyo ti init maburburacdanto, ket ibarsacconto dagiti minatayyo iti saclanĝ dagiti ladladawanyo.

5 Ket icabilconto dagiti banĝcay dagiti annac ti Israel iti saclanĝ dagiti ladladawanda; ket ipurruacconto dagiti tultulanĝyo iti aglicmut cadagiti altaryo.

6 Cadagiti amin a pagtaenĝanyo dagiti ciudad maracracdanto, ket dagiti nanĝato a disdisso malanĝalanĝdanto; ta tapno dagiti altaryo maracracdanto ken maaramidda a lanĝalanĝ, ken dagiti ladawanyo maburburac ken maisardenĝda, ket dagiti ladladawanyo ti init mapucanda, ket dagiti aramidyo maawandanto.

7 Ket dagiti napapatay matuanĝdanto iti nagtenĝnĝaanyo, ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

8 Nupay casta baybay-acto ti maysa a tidda, gapu ta addanto dadduma cadacayo a macatalaw iti campilan dagiti nacion, intono maiwariscayo cadagiti dagdaga.

9 Ket dagiti nagtalaw cadacayo malagipdacto iti nagtenĝnĝaan dagiti nacion isu a pacaipanandanto a nacayawan, no casano a naduṇorac iti nagaramugam a pusoda, a simmina caniac, ken cadagiti

matada, a nagbalangcantisda cadagiti ladladawan: ket guraendanto ti bagída met laeng iti imatangda met laeng a gapu iti dakes nga inaramidda cadagiti amin a kinarimonda.

10 Ket ammodanto a siac ni Jehova: saan a barengbareng a kinunac cadacuada nga aramidecto cadacuada daytoy a dakes.

11 Castoy ti kinuna ni Apo Jehova: Idanugmo ti imam ket ibaddecmo ti sacam, ket cunam; Alala pay! gapu cadagiti amin a dakes a kinarimon iti balay ti Israel; ta matuangdanto gapu iti campilan, iti bisin ken ti angol.

12 Iti adda iti adayu matayto iti angol; ket ti asideg matuangto iti campilan; ket daydiay matda ken ti manglacub matayto iti bisin: castoyto ti panangtungpalco iti pungtotco cadacuada.

13 Ket ammoyonto nga siac ni Jehova, no dagiti pinapatayda addada cadagiti ladawan iti aglicmut dagiti altarda, cadagiti amin a turod a nangato, ken amin a toctoc ti bantay, ken sirsiroc ti amin a cayo a nalasbang ken siroc ti amin a roble a narucbos, dagiti disdisso a nagidataganda ti nabanglo a sayamusom cadagiti amin a ladladawanda.

14 Ket yunnatconto ti imac iti rabawda, ken aramidecto ti daga a langalang ken dadael, manipud iti let-ang nga agpa-Deblata, inggana cadagiti amin a pagtaenganda; ket ammodanto a siac ni Jehova.

Ti dusa gapu iti kinadakes ti nacion maipadto.

7 Castamet ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Ket sica, anac ti tao, castoy ti cuna ni Apo Jehova iti daga ti Israel, Maysa a panungpalan: ti panungpalan dumtengen cadagiti uppat a suli ti daga.

3 Ita isu ti panungpalan kenca, ket ipawitconto kenca ti pungtotco, ket ocomencanto a cas mayanatup cadagiti dalanmo; ket iyegconto kenca amin dagiti kinarimonmo.

4 Ket ti matac dinacanto isakit, ket awanto met ti caasic; ngem dagiti dalanmo iyegconto kenca, ket dagiti kinarimonmo addanto iti catengngaam: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maysa a dakes, maysa a dakes laeng; adtoy, isut' umay.

6 Maysa a panungpalan dumtengen, ti panungpalan dumtengen; isut' agriing a maibusor kenca; adtoy, isut' umay.

7 Ti pannacadusam dumtengen kenca, O agnaed iti daga: ti tiempo dumtengen, ti aldaw asidegen, *maysa nga aldaw* ti riribuc, ket saan a naragsac nga ariwawa cadagiti banbantay.

8 Ita mabiit nga ibuyatconto kenca ti pungtotco, ket tungpalecto ti rungsotco, a maibusor kenca, ket ocomencanto a cas maitutop cadagiti dalanmo; ket iyegconto kenca amin dagiti kinarimonmo.

9 Ket ti matac dinto isakit ket awanto met ti caasic: iyegconto kenca a cas maitutop cadagiti dalanmo; ket dagiti kinarimonmo addanto iti catengngaam; ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, mangcabilac.

10 Adtoy, ti aldaw, adtoy, isut' umay: ti pannacadusam rumuaren; ti sarucod nagsabongen, ti kinatangsit nagbuselen.

11 Ti panagpilit maibangon a maysa a sarucod ti kinadangkes; awanto cadacuada *ti matda*, uray iti kinaaduda, wenno iti kinabacnangda: ket awanto met ti kinatan-oc cadacuada.

12 Ti tiempo dumtengen, ti aldaw umasideg: ti gumatang saan coma nga agragsac, ket ti aglaco saan met coma nga agladingit, ta ti pungtot adda cadagiti isu-amin a kinaaduda.

13 Ta ti aglaco saanto nga agsubli iti dayta nalaco, uray no sibibiagda pay laeng: ta ti sirmata tignayenna ti amin a kinaaduda, awanto ti agsubli; ket awanto met ti macapapigsa iti bagina met laeng iti kinadakes ti panagbiagna.

14 Pinuyotda ti tangguyob, ket isu-amin sinaganada; ngem awan ti asinoman a mapan iti bacal; ta ti pungtotco adda cadagiti amin a kinaaduda.

15 Ti campilan adda iti ruar, ket ti angol ken ti bisin iti uneg: dayta adda iti away matayto iti campilan; ket dayta adda iti ciudad lamutento ti bisin ken angol.

16 Ngem cadacuada a macatalaw agtalawdanto, ket agyandanto iti rabaw dagiti banbantay cas la calcalapati cadagiti lob-lobong, isuda amin agsainnecda, tunggal maysa iti kinadakesda.

17 Amin nga ima nacapsutdanto, ket amin a tumeng nacapuydanto a cas danum.

18 Agbarikesdanto met iti nakersang a lupot, ket macumotandanto iti pannaca-

kigtot; ket ti bain addanto cadagiti amin a rupa, ken pulinangnang cadagiti amin a oloda.

19 Ipalladawdanto ti piracda cadagiti lanlansangan, ket ti balitocda casto maysa a narugit a kita; ti piracda ken ti balitocda didanto mabalin a ispalen ida iti aldaw ti pungtot ni Jehova: didanto mapnec dagiti cararuada, wenno punnoen dagiti bagisda; ta isu ti nacaitibcolan ti kinadakesda.

20 No maipapan iti imnas ti arcosna, isut' insaadna iti kinadayag; ngem inaramidda dagiti ladawan dagiti kinarimonda *ken* dagiti banagda a macarurud idiay: gapuna nga isut' inaramidco cadacuada a cas maysa a banag a di nadalus.

21 Ket isuntot' itedco iti ima dagiti gangannaet a maipaay a matucmaan, ken cadagiti managdacdakes iti daga a maysa a samsam; ket isuntot' bassawangganda.

22 Ti rupac itallicudconto met cadacuada, ket bassawangandanto ti nalmeng *a lugarco;* ket dagiti mannanacaw sumrecdanto kencuana, ket isuntot' bassawangganda.

23 Aramidem ti cawar; ta ti daga napno iti basbasol a nadara, ket ti ciudad napno ti panangranggas.

24 Isut' gapuna iyegconto ti cadacsan dagiti nacion, ket tagicuaendanto dagiti balbalayda: siac pasardengecto met ti kinatangsit dagiti napigsa; ket dagiti nasantoan a disdissoda mabassawangandanto.

25 Ti pannacarbec umay; ket agsapuldanto ti talna, ket awanto.

26 Ranggas ti sumurotto iti ranggas, damag ti sumurotto iti damag; ket sapulendanto ti sirmata ti mammadto; ngem ti linteg agpucawto iti sacerdote, ken iti balacad cadagiti lallacay.

27 Ti ari agladingitto, ket ti pangulo macawesanto iti pannacarba, ket dagiti ima dagiti umili ti daga mariribucdanto: aramidecto cadacuada ti maitutop iti dalanda, ken mayanatup cadagiti caicarianda ocomecto ida; ket ammoendanto a siac ni Jehova.

Ti sirmata a maipapan cadagiti kinarimon ti Jerusalem.

8 Ket naaramid idi maicanem a tawen, *iti bulan a* maicanem, iti maicalima *nga aldaw* ti bulan, idi nga agtugtugawac iti balayco, ket dagiti lallacay ti Juda situtugawda iti saclangco, a ti ima ni Apo Jehova natnag caniac idiay.

2 Idin nakitac ket, adtoy, ti maysa a caasping a cas la kita ti apuy; manipud iti kita ti lomlomona nga agpababa, apuy; ket manipud iti lomlomona nga agpangato, cas ti kita ti raniag, a cas la bumarbara a metal.

3 Ket isu inyunnatna ti kita ti maysa nga ima, ket innalanac iti sangcapungot ti oloc; ket ti Espiritu intayagnac iti nagbaetan ti daga ken langit, ket impannac cadagiti sirsirmata ti Dios idiay Jerusalem, iti ridaw ti ruangan ti makinuneg a paraangan a tumannawag iti amianan; a yan idi ti pagtugawan ti ladawan ti imon, a mamataud ti imon.

4 Ket, adtoy, a ti dayag ti Dios ti Israel, adda idi idiay a cas mainugot iti kita a nakitac idiay tanap.

5 Idin kinunana caniac, Anac ti tao, itangadmo ita dagita mata iti dalan nga agpaamianan. Gapuna intangadco dagiti matac iti dalan nga agpaamianan, ket adtoy, iti amianan ti ruangan ti altar daytoy ladawan ti imon iti pagsercan.

6 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, makitam ti aramidenda? dagiti met laeng dackel a kinarimon a ti balay ti Israel aramidenna ditoy, tapno umadayuac coma iti santuarioc? ngem sica makitamto manen dagiti sabali pay a dadackel a kinarimon.

7 Ket impannac iti ruangan ti paraangan; ket idi kimmitaac, adtoy, ti maysa nga abut iti bacud.

8 Idin kinunana caniac, Anac ti tao, agcalica ita iti bacud: ket idi kinaliac ti bacud, adtoy, ti maysa a ruangan.

9 Ket kinunana caniac, sumrecca, ket kitaem dagiti dakes a kinarimon nga aramidenda ditoy.

10 Simrecac ngarud ket nakitac; ket adtoy, ti amin a kita ti agay-ayam, ken nacarimrimon nga animal, ken amin a ladladawan iti balay ti Israel, a maibúricda iti bacud nga aglicmut.

11 Ket nagtacder iti sangoda ti pito pulo a lallaki cadagiti lallacay iti balay ti Israel; ket iti nagtengngnganda nagtacder ni Jezonias nga anac a lalaki ni Safan, tunggal tao adda paginciensoanna iti imana; ket ti banglo ti ulep ti incienso ngimmato.

12 Idin kinunana caniac, Anac ti tao, nakitam ti aramiden dagiti lallacay iti

balay ti Israel iti sipnget, tunggal maysa iti siledna dagiti ladladawan? ta cunada, dinatay makita ni Jehova; ni Jehova binaybay-anna ti daga.

13 Isu kinunana met caniac, Sica makitamto manen dagiti dadduma pay a dadackel a kinarimon nga aramidenda.

14 Sa impannac iti ruangan ti balay ni Jehova nga adda iti amianan; ket adtoy, idiay nagtugaw dagiti babbai a sangsangitanda ti Tammuz.

15 Idin kinunana caniac, Nakitamon *daytoy*, O anac ti tao? Makitamto manen dagiti dacdackel pay a kinarimon ngem dagitoy.

16 Ket inserrecnac iti naununeg a paraangan ti balay ni Jehova; ket adtoy, idiay ruangan ti templo ni Jehova, iti nagbaetan ti palapala ken ti altar, maysa a duapulo ket lima a lallaki, a dagiti bucotda inturongda iti templo ni Jehova, ket ti rupada iti daya; ket nagrucrucbabda iti init a simmangoda iti daya.

17 Idin kinunana caniac, Nakitam daytoy, O anac ti tao? ¿Isut' maysa a nalagan a banag iti balay ti Juda nga aramidenda dagiti kinarimon nga aramidenda ditoy? ta pinunnoda ti daga iti ranggas, ket sinubliandac manen a pinagunget: ket, adtoy, nga iccanda iti sangá iti agongda.

18 Isut' gapuna agaramidacto met iti pungtot; ti matac dinto isakit, ket awanto met ti caasic; ket uray agpuccawda cadagitoy lapayagco iti napigsa a timec, diacto laeng ipangag ida.

Dusa ti Jerusalem.

9 Idin immawag cadagiti lapayagco iti napigsa a timec, a kinunana, Paasitgenyo ida dagiti agaywan iti ciudad, tunggal tao siiiggem ti igamna a pagracrac.

2 Ket adtoy, nga ti innem a lallaki naggapuda iti dalan ti nangatngato a ruangan, a simmango iti amianan, tunggal maysa siiiggem ti igamna a pagpatay; ket maysa a lalaki iti tengngada nacacawes iti lienzo, nga adda tinteroan iti siketna. Ket simrecda, ket nagtacderda iti arpad ti altar a gambang.

3 Ket ti dayag ti Dios ti Israel nagpangato nanipud idi kerubin, isu nga yanna idi, inggana iti dapian ti balay: ket inayabanna ti lalaki a nacacawes iti lienzo, nga adda tinteroan iti sibetna.

4 Ket ni Jehova kinunana kencuana, Lumabasca iti tengngna ti ciudad, iti catengngaan ti Jerusalem, ket iccam ti tanda ti muging dagiti lallaki nga agsaibbec ken agsangit gapu cadagiti amin a kinarimon a maararamid iti catengngaanna.

5 Ket cadagiti sabali kinunana iti dengngegco, Lumabascay iti ciudad iti licudanna, ket cabilenyo: saan coma nga isakit ti matayo, ket dicay mangngaasi;

6 papatayenyo a sitatalipupus dagiti lallacay, babbaro ken babbalasang, ububbing ken babbai; ngem dicayto asitgan ti asinoman a tao nga adda tandana: ket mangrugicayo idiay santuarioc. Idin rinugianda cadagiti lallacay nga adda iti sango ti balay.

7 Ket kinunana cadacuada, tulawanyo ti balay, punnoenyo dagiti paraangan cadagiti napapatay: rumuarcayo. Ket rimmuarda, ket nagcabilda iti ciudad.

8 Ket naaramid, idi nagcabcabilda, ket siac nabatiac, a nagpaclebac, ket nagpuccawac, ket kinunac, O Apo Jehova! ¿racrakemto amin a tidda iti Israel iti panangibuyatmo ti pungtotmo iti Jerusalem?

9 Idin kinunana caniac, Iti kinadakes ti balay ti Israel ken ti Juda napalalo unay, ket ti daga napno iti dara, ket ti ciudad napno iti panangkillo iti panangocom: ta cunada, ni Jehova binaybay-anna ti daga, ket ni Jehova saan a macakita.

10 Ket no maipapan met caniac, ti matac saanto nga isakit, ket awanto met ti caasic, ngem isublicto ti dalanda iti rabaw dagiti ol-oloda.

11 Ket, adtoy, a ti lalaki a nagcawes iti lienzo, nga adda pay tinteroan iti sibetna, impadamagna ti banag, a kinunana, Inaramidco a cas imbilinmo caniac.

Iti maicadua a sirmata cadagiti kerubin.

10 Idin kinitac, ket, adtoy, iti tangatang nga adda idi iti ngato ti olo dagiti kerubin nagparang iti ngatoda ti cas la maysa a bato a zafiro, a cas kita ti caasping iti maysa a trono.

2 Ket nagsao iti lalaki a nagcawes iti lienzo, ket kinunana, Sumrecca iti tengnga dagiti *cararet* nga agpuspusipus, iti met laeng baba dagiti kerubin, ket punnoem dagita dua nga imam cadagiti begang nga

manipud iti nagbaetan dagiti kerubin, ket iwarismo ida iti ciudad. Ket isu simrec a kitkitaec.

3 Ita dagiti kerubin nagtacderda iti sikigan a macanawan ti balay, idi ti lalaki simrec; ket iti ulep pinunnona ti naununeg a paraangan.

4 Ket ti dayag ni Jehova nagpangato manipud iti kerubin, *ket nagtacder* iti dapian ti balay; ket ti balay napno iti ulep, ket ti paraangan napno iti raniag ti dayag ni Jehova.

5 Ket ti ungor ti payac dagiti kerubin nangngeg ingana met laeng iti makinruar a paraangan, a cas la ti timec ti Dios a Macabalin-amin no agsao.

6 Ket naaramid, idi binilinna daydi lalaki a nacacawes iti lienzo, a kinunana, Mangalaca ti apuy manipud iti nagbaetan dagiti *cararet* nga agpuspusipus, manipud iti nagbaetan dagiti kerubin, nga isu simrec ket nagtacder iti arpad ti maysa a cararet.

7 Ket ti kerubin inyunnatna ti imana manipud iti nagbaetan dagiti kerubin aginggа iti apuy nga adda iti nagbaetan dagiti kerubin, ket nangala *iti dayta*, ket incabilna iti ima daydi nacacawes iti lienzo, isu nga innalana ket rimmuar.

8 Ket nagparang cadagiti kerubin ti kita ti maysa nga ima ti tao iti baba dagiti payacda.

9 Ket nakitac, ket adtoy, uppat a cararet iti arpad dagiti kerubin, maysa a cararet iti arpad ti maysa a kerubin, ket sabali a cararet iti arpad ti sabali a kerubin; ket ti kita dagiti cararet cas la bato a berilo.

10 Ket no maipapan iti kitada, isuda nga uppat adda idi maymaysa a caaspingda, cas la maysa a cararet naglasud iti maysa a cararet.

11 No mapmapanda, mapanda iti uppat a turongda: saanda a nagbalic bayat ti ipapanda, no di ket iti lugar a turongen ti oloda isut' sinurotda; saanda a nagbalic iti bayat ti ipapanda.

12 Ket ti amin a bagída, ken dagiti bucotda, ken dagiti imada, ken dagiti payacda, ken dagiti cararet, napno cadagiti mata iti aglicmut, *nga isu* dagiti cararet nga adda cadacuada nga uppat.

13 No maipapan cadagiti cararet, nanagananda iti dengngegco dagiti agpuspusipus *a cararet.*

14 Ket tunggal maysa adda idi uppat a rupana: ti umuna a rupa isut' rupa ti kerubin, ket ti maicadua a rupa isut' rupa ti maysa a tao, ket ti maicatlo isut' rupa ti maysa a leon, ket ti maicapat isut' rupa ti maysa nga aguila.

15 Ket dagiti kerubin ngimmatoda: daytoy ti parsua a sibibiag a nakitac iti denna ti carayan a Cobar.

16 Ket idi napan dagiti kerubin, dagiti cararet napanda iti arpadda; ket idi dagiti kerubin intayagda dagiti payacda tapno ngumatoda manipud iti daga, dagiti cararet saanda met a simmina iti arpadda.

17 Idi nagtacderda, dagitoy nagtacderda; ket idi ngimmatoda, dagitoy ngimmatoda a naicuyog cadacuada: ta ti espiritu ti sibibiag a parsua adda idi cadacuada.

18 Ket ti dayag ni Jehova rimmuar nanipud iti ngato ti dapian ti balay, ket nagsardeng iti ngato dagiti kerubin.

19 Ket dagiti kerubin intayagda dagiti payacda, ket ngimmatoda manipud iti daga iti imatangco idi rimmuarda, ket dagiti cararet iti arpadda: ket nagtacderda iti ridaw ti makindaya a ruangan ti balay ni Jehova; ket ti dayag ti Dios ti Israel adda idi iti ngatoda.

20 Daytoy ti parsua a sibibiag a nakitac iti baba ti Dios ti Israel iti denna ti carayan a Cobar; ket naammoac a kerubinda.

21 Tunggal maysa adda uppat a rupana, ket tunggal maysa uppat ti payacna; ket ti caaspingda ti ima ti tao adda idi iti baba dagiti payacda.

22 Ket no maipapan iti caaspingda dagiti rupada, isuda dagiti rupa a nakitac iti denna ti carayan a Cobar, ti kitada ken isuda met laeng; napanda tunggal maysa iti pagturongan ti rupana.

Dagiti dakes nga agturturay mababalawda.
Ti pannacaisubli ken pannacapabaro
ti Israel.

11 Maysa pay ti Espiritu impangatonac, ket impannac iti makindaya a ruangan ti balay ni Jehova, isu a tumannawag iti daya: ket adtoy, iti ridaw ti ruangan duapulo ket lima a lallaki; ket nakitac iti tengngada ni Jezonias nga anac a lalaki ni Azur, ken ni Pelcias nga anac a lalaki ni Banaias, a panguloen ti ili.

2 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, dagitoy isuda dagiti tattao nga aggandat iti kinadangkes, ken mangted ti dakes a balacad ditoy a ciudad;

3 a cunada, *Ti tiempo* saan nga asideg a panagpatacder cadagiti balbalay: daytoy *a ciudad* isunto ti caldero, ket datayo ti lasag.

4 Agipadtoca ngarud iti maicaniwas cadacuada, agipadtoca, O anac ti tao.

5 Ket natnag caniac ti Espiritu ni Jehova ket kinunana caniac, Saoem, Castoy ti kinuna ni Jehova: Castoy ti sinaoyo, O balay ti Israel; ta ammoc dagiti banag a sumrec iti panunotyo.

6 Pinaaduyo dagiti pinapatayyo ditoy a ciudad, ket pinunnoyo dagiti lanlansanganna cadagiti napapatay.

7 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Dagiti pinapatayyo nga incabilyo iti tengngana, isuda ti lasag, ket daytoy *a ciudad* isu ti caldero; ngem maiparuarcayto iti tengngana.

8 Dacayo nagbutengcayo iti campilan; ket yegconto ti campilan cadacayo, cuna ni Apo Jehova.

9 Ket iruarcayto iti tengngana, ket yawatcayto iti ima dagiti gangannaet, ket aramidecto dagiti pananggocom cadacayo.

10 Matuangcayto iti campilan; ocomencayto iti beddeng ti Israel; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

11 Daytoy *a ciudad* saanto nga isu ti calderoyo, ket saanto met a dacayo ti lasag iti tengngana; ocomencayto iti beddeng ti Israel;

12 ket ammoenyonto a siac ni Jehova: ta dicay nagna cadagiti lintegco, ket dicay met tinungpal dagiti bilinco, no di ket inaramidyo ti mayannurot cadagiti bilin dagiti nacion iti aglicmut cadacayo.

13 Ket naaramid, idi a nagpadtoac, a ni Pelcias nga anac a lalaki ni Banaias natay. Iti casta nagpaclebac, ket immawagac iti napigsa a timec, ket kinunac, O Apo Jehova! ¿aramidemto ti naananay a panungpalan iti tidda ti Israel?

14 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

15 Anac ti tao, dagiti cacabsatmo, wen dagiti cacabsatmo, dagiti tattao a cacabagiam, ken amin a balay ti Israel, isuda amin, *dagidi* nagcunaan dagiti agnaed iti Jerusalem, Umadayucayo ken ni Jehova; cadatayo naited daytoy a daga a tagicuaentayo.

16 Isut' gapuna cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Yantangay inyalisco ida nga inyadayu iti tengnga dagiti nacion, ket nupay no inwarisco ida cadagiti dagdaga, siacto pay laeng cadacuada ti maysa a santuario iti bassit a tiempo cadagiti dagdaga a madandanonda.

17 Cunam ngarud, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Siac urnongencayto nga aggapu cadagiti il-ili, ket tiponencayto nga aggapu cadagiti dagdaga a nacaiwarwarasanyo ket itedconto cadacayo ti daga ti Israel.

18 Ket umaydanto idiay ket iccatendanto dagiti amin a nacagurgura a banagna ken amin dagiti macarimrimonna manipud idiay.

19 Ket itdecto cadacuada ti maysa nga puso, ket iccacto ti unegyo iti baro nga espiritu; ket iccatecto iti lasagda ti bimmato a puso, ket itedconto cadacuada ti puso a lasag;

20 tapno magnada coma cadagiti linlintegco, ket salimetmetanda dagiti bilbilinco, ket tungpalenda ida: ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda.

21 Ngem no maipapan cadacuada isuda a ti pusoda sumurotda ti puso dagiti nacagurgura a banag, ken dagiti macarimrimonda, siac iyegconto ti dalanda iti rabaw ti oloda met laeng, cuna ni Apo Jehova.

22 Iti calpasanna inungato dagiti kerubin dagiti payacda, ket dagiti carret addada iti sikiganda; ket ti dayag ti Dios ti Israel adda idi iti ngatoda.

23 Ket ti dayag ni Jehova nagpangato a naggapu iti tengngna ti ciudad, ket nagsardeng iti rabaw ti bantay isu nga adda iti makindaya a sikigan ti ciudad.

24 Ket ti Espiritu impangatonac, ket impannac iti sirmata gapu iti Espiritu ti Dios idiay Caldea, cadacuada iti nacacayawan. Ket ti sirmata a nakitac pimmanaw caniac.

25 Idin insaoc cadacuada a nacayawan dagiti amin a banag nga imparang caniac ni Jehova.

Iti pannacacayaw dagiti panunuloen maipadto.

12 Ti sao ni Jehova dimteng met caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, sica agnaedca iti nagtengngaan ti balay a nasukir, nga adda matada a pagkitada, ket dida makita, nga adda lapayagda a pagdengngeg, ket dida dumngeg; ta isuda ti maysa a balay a nasukir.

3 Gapuna, sica anac ti tao, saganaem ti cucuam nga umalis, ket umalisca iti al-

daw iti imatangda; ket umaliscanto manipud iti lugarmo agingga iti sabali a lugar iti imatangda: nalabit otobendanto, nupay isudat' balay a nasukir.

4 Ket iruarmonto ti cucuam iti aldaw iti imatangda, a cas cucua a maipaay iti iyalis; ket sica rumuarcanto iti rumabii iti imatangda, a cas no rumuar dagiti tao iti pannacaibellengg.

5 Butbutamto ti bacud iti imatangda, ket iruarmonto idiay.

6 Iti imatangda isut' ibaclaymonto cadagita abagam, ket isut' iruarmonto iti sipnget; abbongamto ti rupam, tapno dicanto makita ti daga: ta incabilca a maysa a tanda iti balay ti Israel.

7 Ket siac inaramidco ti cas iti naibilin caniac: inruarco ti cucuac iti aldaw, a cas la cucua a maipaay iti iyalis ket idi rumabii binutbutac ti bacud itoy imac; isut' inruarco iti sipnget, ket imbaclayco ditoy abagac iti imatangda.

8 Ket iti bigat dimtengg caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

9 Anac ti tao, saan a sinao kenca ti balay ti Israel, ti nasukir a balay, Ania ti aramidem?

10 Cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Daytoy nga awit *isu ti maipapan* iti principe idiay Jerusalem, ken amin a balay ti Israel isuda nga yanda.

11 Cunaem, Siac ti tandayo: cas ti inaramidco, castanto ti maaramid cadacuada; mapandanto iti pannacaibellengg, iti pannacacayaw.

12 Ket ti principe nga adda cadacuada agbaclayto iti abagana iti sipnget, ket rumuarto; ket butbutandanto ti bacud a pangiruaranda: abbongannanto ti rupana, ta saannanto a makita ti daga cadagiti matana.

13 Ti batengco iyucradconto met iti rabawna, ket isuntot' matiliw iti siloc; ket isut' ipanconto idiay Babilonia, iti daga dagiti Caldeos; ngem isuntot' dina makita, nupay matayto idiay.

14 Ket iwarisconto nga iturong iti amin nga angin isu-amin nga adda iti aglicmutna a tumulong kencuana, ken amin dagiti buybuyotna; ket asutecto ti campilan iti licudanda.

15 Ket maammoandanto a siac ni Jehova intono iburayco ida cadagiti nacion ken iwarisco ida cadagiti dagdaga.

16 Ngem ispalecto ti sumagmamano a lallaki cadacuada iti campilan, iti bisin, ken iti angol; tapno ipalawagda coma dagiti amin a kinarimonda cadagiti nacion a madanonda; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

17 Castamet ti sao ni Jehova dimtengg caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, canem ti tinapaymo a sipipigerger, ket inumem ti danummo a sitatayegteg, ken sibubutengg;

19 Ket cunam iti ili iti daga, Castoy ti cuna ni Apo Jehova a maipapan cadagiti agnaed iti Jerusalem, ken iti daga ti Israel: Canendanto ti tinapayda a sibubutengg, ket inumendanto ti danumda a sicucullayaw, tapno ti dagada malangalangto, *ket madadael* ti amin nga adda kencuana, gapu iti panangranggas dagiti amin nga agnaed kencuana.

20 Ket dagiti ciudad nga adda agnaed cadacuada maracracdanto, ket ti daga langalangto; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

21 Ket ti sao ni Jehova dimtengg caniac, a kinunana,

22 Anac ti tao, ania ti proverbio nga adda cadacay iti daga ti Israel, a cunana, Dagiti aldaw mayatiddogdanto ket amin a sirmata saan a matungpal?

23 Ibagam ngarud cadacuada, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Pasardengecto daytoy a proverbio, ket didanton aramaten a cas maysa a proverbio iti Israel; ngem cunaem cadacuada, Dagiti aldaw asidegen, ken ti pannacatungpal ti amin a sirmata.

24 Ta awanton ti barengbarengg a sirmata wenno padles a pangpasablog iti uneg ti balay ti Israel.

25 Ta siac ni Jehova; agsaoacto, ket ti sao a saoecto maaramidto; saanton a mayataday: ta cadagiti aldawyo, O balay a nasukir, isawangconto ti sao, ket isuntot' tungpalec, cuna ni Apo Jehova.

26 Dimtengg manen caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

27 Anac ti tao, adtoy, isuda iti balay ti Israel cunada, Ti sirmata a makitana isut' maipaay iti adu nga aldaw nga'umay, ken isu agipadto cadagiti tiempo nga adayu.

28 Isut' gapuna cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Awanton ti mayataday cadagiti sao, no di ket ti sao nga isawangconto maaramidto, cuna ni Apo Jehova.

Dagiti naulbod a mammadto mababalawda.

13 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agpadtoca iti maibusor cadagiti mammadto ti Israel nga agpadpadto, ket cunaem cadagiti agpadpadto cadagiti bucodda a puso, Denggenyo ti sao ni Jehova:

3 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Asi pay dagiti agpadpadto a nanengnengg, a surotenda ti bucodda nga espiritu, ket awan ti nakitada.

4 O Israel, dagiti mammadtom casda la cadagiti zorra cadagiti luglugar a pantar.

5 Dicay simmang-at cadagiti gutgutbaw ket dicay met nagibangon iti bacud a maipaay iti balay ti Israel nga agtacder iti bacal iti aldaw ni Jehova.

6 Nakitada ti kinatiri ken pammadles nga ulbod, nga agcuna, Cuna ni Jehova; ngem ni Jehova dina ida imbaon; ket pinanamnamada dagiti tattao a ti sao matungpalto.

7 Dicay nacakita aya ti barengbareng a sirmata, ket dicay nagsao ti pammadles nga ulbod, a cunayo, Cuna ni Jehova; idinto a diac sinao?

8 Gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova; agsipud ta dacayo nagsaocayo ti ulbod, ken kinitayo dagiti tiri, adtoy ngarud bumusorac cadacayo, cuna ni Apo Jehova.

9 Ket ti imac bumusorto cadagiti mammadto nga agkita cadagiti ulbod a sirmata, ken agipadles cadagiti tiri: isuda awandanto cadagiti gimong ti ilic, ket saandanto met a maisurat iti registro ti balay ti Israel, ket didanto met macastrec iti daga ti Israel; ket maammoanyonto a siac ni Apo Jehova.

10 Agsipud ta, wen agsipud ta sinulbogda ti ilic, a kinunada, Talna; ket awan ti talna; ket no iti maysa bangonenna ti bacud, adtoy, isut' palitadaenna iti saan a a natemplaan *a masa:*

11 cunaem cadagiti agpalitada iti saan a natemplana *a masa* nga isut' matuangto; umayto ti maysa a manglapunos nga arbis; ket dacayo, O dadackel a batbato nga uraro matuangcayto; ket maysa a nadawel nga angin isuntot' boongenna.

12 Adtoy, no ti bacud matuangton, saanto aya a maisao cadacayo, Sadino ti yan ti dakes a masa a panagpalitadayo kencuana?

13 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: isut' boongecto iti angin a nadawel iti pungtotco; ket addanto maysa a manglayus nga arbis iti lucsawco, ken dadackel a batbato nga uraro a sirurungsot a mangibus kencuana.

14 Casta ti panangracracconto iti bacud a pinalitadayo iti saan a natemplaan *a masa*, ket isuntot' ipababac iti daga, tapno ti cimientona malucasanto; ket matuangto, ket maibuscanto iti tengngana: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

15 Castoy ti panangtungpalconto iti pungtotco iti bacud, ken cadagiti nangpalitada kencuana iti saan a natemplaan *a masa;* ket cunacto cadacayo, Awanen ti bacud, ken isuda met a nagpalitada kencuana;

16 *nga ammoen,* dagiti mammadto ti Israel a mangpadto ti maipapan iti Jerusalem, ken macakita cadagiti sirmata ti talna a maipaay kencuana, ket awan ti talna, cuna ni Apo Jehova.

17 Ket sica, anac ti tao, iturongmo ti rupam a maibusor cadagiti annac a babbai ti ilim, nga agpadtoda iti aggapu ti bucodda a puso; ket agipadtoca iti maibusor cadacuada,

18 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Asi pay dagiti babbai nga agdait iti pungan cadagiti amin a sico, ken agaramid cadagiti pano a maipaay iti olo *dagiti tao* iti amin a catayag tapno agsapul cadagiti cararua. Birukenyo aya dagiti cararua iti ilic, ket ispalenyo a biagen dagiti cararua a maipaay cadacay met laeng?

19 Ket dacayo binassawangandac iti nagtengngaan ti ilic a gapu cadagiti rakem a cebada ken pispisi a tinapay, tapno papatayenyo dagiti cararua a saan coma a matay, ket biagenyo dagiti cararua a saan coma nga agbiag, gapu iti panangulbodyo iti ilic a dumngeg cadagiti tiri.

20 Gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac cadagiti punganyo, a pangbirucyo cadagiti cararua a patayabenyo, ket rabsutecto ida manipud cadagiti tackiagyo; ket bulosacto dagiti cararua, dagiti met laeng cararua a sapulenyo a patayaben.

21 Pigisecto met dagiti panoyo, ket ispalecto ti ilic iti imayo, ket awandanton iti imayo a maanup; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

22 Ta gapu cadagiti ulbod pinagladi-

ngityo ti puso ti nalinteg, isuda a diac pinagleddaang, ket pinabilegyo ti imima dagiti nakillo, tapno isu saan coma a sumina iti dakes a dalanna, ket maispal a sibibiag;

23 isut' gapuna dicayto makitan cadagiti sirmata nga ulbod, wenno macapagpadles cadagiti padles: ket ispalecto ti ilic iti imayo; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

Ti kinaay-ay-ay dagiti agrucbab cadagiti ladladawan ken dagiti mammadto maipadto.

14 Idin immayda caniac dagiti dadduma a lallacay ti Israel, ket nagtugawda iti sangoc.

2 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova a kinunana,

3 Anac ti tao, dagitoy a tao insaadda dagiti idolosda iti pusoda, ket incabilda ti pannacatibcol ti kinadakesda iti sango-anan ti rupada: Addanto ngata rebbengda nga umuman caniac?

4 Casaom ngarud ida, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Tunggal maysa a tao iti balay ti Israel nga isaadna dagiti idolosna iti pusona, ket icabilna ti pannacaitibcol ti kinadakesna iti sango ti rupana, ket umayto iti mammadto; Siac, ni Jehova, sumungbatacto kencuana iti cas ti caadu dagiti idolosna;

5 tapno maalae coma ti balay ti Israel iti bucodda a puso, ta simminada caniac isuda amin a naglayon cadagiti idolosda.

6 Gapuna ibagam iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsublicayo, ket panawanyo dagiti idolosyo; ket isinayo ti rupayo cadagiti amin a kinarimonyo.

7 Ta tunggal maysa iti balay ti Israel, wenno cadagiti ganganaet nga agyan iti Israel, a simmina caniac ket isaadna dagiti idolosna iti pusona, ket icabilna ti pannacaitibcol ti kinadakesna iti sango ti rupana, ket umay iti mammadto nga umuman a maipaay kencuana met laeng caniac; siac, ni Jehova, sungbatacto a siac met laeng:

8 ket iturongconto ti rupac a maibusor iti dayta a tao, ket isut' aramidecto a pagseddaawan, a cas tanda ken proverbio, ket isut' keltayecto iti tengnga ti ilic; ket ammoyonto a siac ni Jehova.

9 Ket no ti mammadto maallilaw ken agsao iti maysa a sao, siac, ni Jehova, inallilawco ti casta a mammadto, ket yunnatconto ti imac iti rabawna, ket isunto dadaelec iti tengnga ti ilic nga Israel.

10 Ket awitendanto ti kinadakesda: ti kinadakes ti mammadto isuntot' cas la met laeng ti kinadakes daydiay nga umuman *kencuana;*

11 tapno ti balay ti Israel didanto mayawawanen caniac, ket didanto met marugitanen cadagiti amin a salungasingda; no di ket tapno isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda, cuna ni Apo Jehova.

12 Dimteng caniac idi ti sao ni Jehova, a kinunana,

13 Anac ti tao, no ti daga macabasol iti maicaniwas caniac iti panagsalungasing, ket yunnatco ti imac iti rabawna, ket dadaelec ti sarucod a tinapay kencuana, ket ipawitco kencuana ti bisin, ket keltayec kencuana ti tattao ken ananimal;

14 nupay addada coma kencuana dagitoy tallo a lallaki, Noe, Daniel ken Job, isuda gapu iti kinalintegda ispalenda coma laeng ti bucodda a cararua, cuna ni Apo Jehova.

15 No siac palabasec dagiti dakes nga animal iti daga, ket isut' dadaelenda, ket malangalang, tapno awan ti uray asino a tao a macalabas a gapu cadagiti animal;

16 nupay dagitoy tallo a lallaki addada coma kencuana, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, saanda coma nga ispalen uray dagiti annac a lallaki uray dagiti annac a babbai; isuda laeng ti maispal, ket ti daga malangalangto.

17 Wenno siac no yegco ti campilan iti rabaw ti daga, ket cunac, Campilan, inca iti daga; tapno keltayec kencuana dagiti lallaki ken an-animal;

18 nupay dagitoy tallo a lallaki addada coma kencuana, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, dida coma ispalen uray dagiti annac a lallaki uray dagiti annac a babbai, ngem isuda laeng ti maisalacan.

19 Wenno no ti angol ibaonco iti dayta a daga, ket ibuyatco a sidadara ti pungtotco iti rabawna, tapno keltayen kencuana dagiti tao ken animal;

20 nupay adda kencuana coma da Noe, Daniel ken Job, cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, dida coma ispalen uray anac a lalaki uray anac a babai; isuda gapu iti kinalintegda maispalda laeng ti bucodda a cararua.

21 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova:

Amangan a nacarcaro pay intono ipawitco dagiti uppat a nasaem a pananggocomco iti Jerusalem, ti campilan, bisin, dakes nga animal, ken ti angol, tapno keltayec kencuana dagiti tattao ken an-animal!

22 Nupay casta, adtoy, maibatinto kencuana ti maysa a tidda a mairuardanto, annac a lallaki ken annac a babbai: adtoy, rumuardanto cadacayo, ket makitayonto ti cadawyanda ken dagiti aramidda; ket maliwliwacayto gapu iti dakes nga inyegco iti Jerusalem, wen maipapan cadagiti amin nga inyegco kencuana.

23 Ket isuda liwliwaendacayto, intono makitayo ti cadawyanda ken dagiti aramidda; ket maammoanyonto a saanco nga inaramid ti isu-amin nga inaramidco kencuana, no awan ti gapuna, cuna ni Apo Jehova.

Ti Jerusalem marbecto a cas cayo nga uvas nga awan servina.

15 Ket dimteng caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,

2 Anac ti tao, Ania ti cayo nga uvas a nangnangrona ngem ti uray ania a cayo, ti sanga ti uvas nga adda iti baet dagiti caycayo iti bakir?

3 ¿Mangaladanto kencuana iti cayo a mangaramid iti maysa nga aramid? ¿Wenno mangalanto dagiti lallaki kencuana iti maysa a pasoc a pangibitinanda iti maysa nga alicamen?

4 Adtoy, naibelleng iti apuy a pagsungrod; iti dua nga pungtona linamut ti apuy, ket iti tengngana mauram: ¿adda pacaiservianna iti uray ania nga aramid?

5 Adtoy idi awan pay ti nakeltay, saan a tumutop iti uray ania nga aramid: diman ket nangnangronan idi kinan ti apuy ket nauram, tumutupto pay laeng ngata iti uray ania nga aramid!

6 Isut' gapuna, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Cas ti cayo nga uvas iti tengnga dagiti caycayo iti bakir, isu nga intedco iti apuy a pagsungrod, casta ti pananggyawatconto cadagiti agnaed iti Jerusalem.

7 Ket iturongconto ti rupac a maibusor cadacuada; rumuardanto iti apuy, ngem ti apuy lamutennanto ida; ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono iturongco ti rupac a maibusor cadacuada.

8 Ket aramidecto ti daga a langalang, ta nagaramidda ti maysa a labsing, cuna ni Apo Jehova.

Dagiti parabur ti Dios a maipaay iti Jerusalem, ken ti nacurang a pananggicancano ti Jerusalem cadacuada.

16 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, ipacaammom iti Jerusalem dagiti kinarimonna;

3 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova iti Jerusalem: Ti naggapuam ken ti nacayanacam isu ti daga ti Cananco; ti Amorreo isu ni amam, ket ni inam Jetea.

4 Ket no maipapan iti pannacayanacmo, idi aldaw a pannacayanacmo ti pusegmo saan a naputed, ket dica met nabuggoan iti danum tapno madalusanca; saanca a naasinan a pulos, ket dica met nabalcut a pulos.

5 Awan ti mata a nangilala kenca, tapno aramidenna ti aniaman cadagitoy kenca, a caasiannaca; no di ket naibellengca iti nalawa a tay-ac, gapu ta ti kinataom nalucsaw idi aldaw a pannacayanacmo.

6 Ket idi limmabasac iti arpadmo, ket nakitac a nailupisacca iti daram, kinunac kenca, *Uray pay addaca* iti daram, agbiagca; wen, kinunac kenca, *Uray pay addaca* iti daram, agbiagca.

7 Siac pinaaduca cas iti dayta a tumubo iti tay-ac, ket sica immaduca ket dimmackelca, ket nagbalinca a napintas unay nga arcos; dagiti susom dimmackelda, ket ti boocmo timmubo: nupay casta lamolamoca idi ken awan ti abbongmo.

8 Ita idi limmabasac iti arpadmo, ket sicat' kinitac, adtoy, ti tiempom isu idi ti tiempo ti ayat; ket inyucradco iti cagayco iti rabawmo, ket inabbongac ti kinalamolamom: wen, insapatac kenca, ket simrecac iti maysa a tulag kenca, cuna ni Apo Jehova, ket sica nagbalinca a cucuac.

9 Saca dinigus iti danum; wen, dinalusac a naimbag ti daram kenca, ket sinapsapoanca iti lana.

10 Kinawesanca met cadagiti nabordaan nga aramid, sinapatosanca iti lalat ti foca, ket binaricsanca iti aglicmut iti nalapat a lienzo, ket inabbonganca iti seda.

11 Ket inarcosanca cadagiti arcos, ket iniccac ti pulpulceras dagiti imam, ken maysa a cawar dayta tengngedmo.

12 Ket incabilco ti maysa a singsing iti agongmo, ken ar-aritos cadagiti lapayagmo, ken maysa a napintas a balangat iti olom.

13 Castoy ti pannacaarcosmo iti balitoc ken pirac; ket ti pagan-anaymo isut' nalapat a lienzo, ken seda, ken nabordaan nga aramid; nangánca ti namayecmec nga harina, ken diro, ken lana; ket napintasca unay idi, ket rimmang-ayca agingga iti casasaad a naarian.

14 Ket ti dayawmo rimmuar iti nagtengngaan dagiti nacion gapu iti pintusmo; ta isut' awan pagcurangánna a gapu iti kinatan-occo isu nga incabilco kenca, cuna ni Apo Jehova.

15 Ngem sica nagtalecca iti imnasmo, ket nagbalangcantisca a gapu iti dayawmo, ket imbuyatmo dagiti kinabalangcantismo iti tunggal aglabas; isut' cucuana.

16 Ket sica innalam cadagiti cawesmo, ket inaramidmo a maipaay kenca dagiti nangato a disdisso a naarcosan cadagiti nadumaduma a color, ket nagbalangcantisca iti rabawda: ti *cas cadagitoy a banag* saanto a dumteng, ket saanto met *a casta.*

17 Innalam met dagiti napintas nga aruatmo iti balitoc ken piracco, isu nga intedco kenca, ket inaramidmo a maipaay kenca a ladladawan ti lallaki, ket nagbalangcantisca* cadacuada;

18 ket innalam dagiti cawesmo a nabordaan, ket inabbongam ida, ket incabilmo ti lanac ken ti inciensoc iti sangoananda.

19 Ti tinapayco met nga intedco kenca, namayecmec nga harina, ken lana, ken diro, a pinangtaraonco kenca, incabilmo pay iti sangoananda a nabanglo a sayamusom; ket *castoy* idi, cuna ni Apo Jehova.

20 Sabali pay, innalam dagiti annacmo a lallaki ken babbai, isuda a pinutotmo a maipaay caniac, ket dagitoy indatonmo cadacuada tapno malamutda. ¿Dagiti kinabalangcantismo isudat' bassit aya ngata a banag,

21 idinto a pinapataymo dagiti annacco, ket isudat' inyawatmo, iti pananginpalabasda *iti apuy* cadacuada?

22 Ket cadagiti amin a kinarimon ken kinabalangcantismo saanmo a linagip dagiti aldaw ti kinaubingmo, idi lamolamoca ken awan abbongmo, ken nailupisacca iti daram.

23 Ket naaramid calpasan ti amin a kinadakesmo, (ay, ay, asica pay, cuna ni Apo Jehova),

24 nga namangonca a maipaay kenca, ti maysa a naarcoan a disso, ket nangaramidca ti nangato a disso iti tunggal lansangan.

25 Binangonmo ti nangato a dissom iti oloanan ti tunggal dalan, ket inaramidmo ti imnasmo a kinarimon, ket incayangmo dagiti sacam iti tunggal maysa a limmabas, ket pinaadum ti kinabalangcantismo.

26 Nagaramidca met ti pannakiabig cadagiti Egipcios, dagiti caarrubam, dackel iti lasagda; ket pinaadum ti kinabalangcantismo a panggargari caniac nga agpungtot.

27 Adtoy ngarud, inyunnatco ti imac kenca, ket pinabassitco ti cadawyan *a taraonmo*, ket inyawatca iti pagayatan dagidiay nga aglucsaw kenca, dagiti annac a babbai dagiti Filisteos, a mabainda gapu iti naderrep a dalanmo.

28 Nagbalangcantisca met cadagiti Asirios, a gapu ta awan ti pannacapnecmo: wen, nagbalangcantisca cadacuada, nupay casta dica pay napnec.

29 Pinaadum met ti kinabalangcantismo iti daga ti Canaan, aginggat' Caldea; nupay casta dica napnec kencuana.

30 Amangan ti capsut iti pusom, cuna ni Apo Jehova, idinto nga aramidem amin dagitoy a banag, aramid ti maysa a nasabrac a balangcantis;

31 gapu ta bangonem dagiti naarcoam a disso cadagiti oloanan ti tunggal dalan, ket aramidem iti nangato a disso ti tunggal lansangan, ket saanca a cas la balangcantis, gapu ta ababiem ti tangdan.

32 ¡Maysa nga asawa a babai nga agaramid ti pannakicamalala! ¡nga alaenna dagiti sangsangaili iti lugar ni asawana!

33 Isudat' mangmangted ti sagut cadagiti isu-amin a balangcantis; ngem sica mangmangtedca cadagiti sagutmo cadagiti amin nga agararem kenca, ket sucsucam ida tapno isudat' umay kenca iti isu-amin a licmut a maipapan ti kinabalangcantismo.

34 Ket sica maigiddiatca cadagiti *sabali* a babbai cadagiti kinabalangcantismo agsipud ta awan ti sumursurot kenca tapno agbalangcantis; ket idinto a sica mangmangtedca ti tangdan, ket awan ti tangdan a maited kenca, isut' gapuna a maigiddiatca.

35 Gapuna, O balangcantis, denggem ti sao ni Jehova:

36 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Agsipud ta naibuyat ti kinarugitmo, ket ti kinalamolamom nalucaisan gapu cadagiti

* Cayatna a saoen a nagrucbabda cadagiti ladladawan.

kinabalanĝcantismo cadagiti caayanayatmo; ket gapu ti isu-amin a ladladawan dagiti kinarimonmo, ken iti dara dagiti annacmo, nga intedmo cadacuada;

37 iti casta, adtoy, siac ummonĝec amin dagiti caayanayatmo a nacaalaam ti ragragsac, ket amin a nagayatam, agraman amin dagiti kinaguram; ket tiponecto ida iti maicaniwas kenca iti amin a licmut, ket iparanĝaranĝconto iti kinalamolamom cadacuada, tapno makitada ti amin a kinalamolamom.

38 Ket siac ocomencanto, iti cas pananĝocom cadagiti babbai a makiabig iti dina asawa ken manĝibuyat iti dara; ket siac yegconto kenca iti dara ti punĝtot ken pananĝimon.

39 Ket sica yawatconto met iti imada, ket duprakendanto iti naarcoam a disso ket racrakendanto dagiti nanĝatom a disso; ket labusendanto ti pagan-anaymo, ket alaendanto dagiti napintas nga aruatmo; ket panawandacanto a lamolamo ken awan abbonĝmo.

40 Isuda met manĝisanĝ-atdanto ti maysa a cacuyugan a maicaniwas kenca, ket uborendacanto iti bato, ket salputendacanto cadagiti campilanda.

41 Ket puurandanto dagiti balaymo iti apuy, ket ocomendacanto iti imatanĝ ti adu a babbai, ket siac pagsardenĝencanto iti panagbalanĝcantismo, ket saancanto metten a manĝted ti abanĝ.

42 Ket iti casta mapaginanaacto iti punĝtotco kenca, ket iti panagimonco maisinanto kenca, ket siac agulimecacto, ket saanacto a maapasen.

43 Gapu ta dica linaglagip dagidi aldaw a kinaubinĝmo, no di ket nagpunĝtotca a maibusor caniac cadagitoy amin a banag, gapuna adtoy siac isublic met ti dalanco iti rabaw ti olom, cuna ni Apo Jehova: ket dicanto agaramid daytoy a kinaderrep, agraman ti isu-amin a kinarimonmo.

44 Adtoy, tunĝgal manĝaramat cadagiti proverbio aramatenda *daytoy* a proverbio a maicaniwas kenca, a cunana, No ania ti ina castament ti anacna a babai.

45 Sica ti anac a babai ni inam, a caariecna ti asawana ken annacna; ket cabsatdaca dagiti cacabsatmo a babbai, isuda a nanĝariec cadagiti assawada ken annacda: ni inayo isut' maysa a Jetea, ket ni amayo maysa nga Amorreo.

46 Ket ti cabsatmo a babai nga inauna isu ti Samaria, nga agnaed iti macatigidmo, isu ken dagiti annacna a babbai: ket iti inaudi a cabsatmo a babai, nga agnaed iti macanawanmo isu ti Sodoma ken dagiti annacna a babbai.

47 Nupay casta saanca a nagna cadagiti dalanda, ket dica met nagaramid a cas cadagiti kinarimonda; no di ket *cas dayta* bassit unay *a banag*, sica narugrugitca nĝem isuda cadagiti amin a dalanmo.

48 Cas sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, ti Sodoma a cabsatmo a babai saan a nagaramid, isu ken uray dagiti annacna a babbai ti cas ti inaramidmo, sica ken dagiti annacmo a babbai.

49 Adtoy, daytoy ti kinadanĝkes ni cabsatmo a babai a Sodoma: kinacuspag, pannacapnec iti tinapay, ken napalalo a kinapaclat ti adda kencuana ken cadagiti annacna a babbai; ket saanna met a pinapigsa ti ima dagiti napanĝlaw ken mannacasapul.

50 Ket isudat' kimmuspag, ket nanĝaramid ti kinarimon iti sanĝoc: gapuna nga iniccatco ida, cas nakitac a *pagimbagan*.

51 Ti Samaria saan met a nagararamid iti cagudua dagiti basolmo; nĝem pinaadum dagiti kinarimonmo a nanĝnanĝrona nĝem isuda, ket pinaglintegmo dagiti cacabsatmo a babbai gapu cadagiti amin a kinarimonmo nga inaramidmo.

52 Sica met, awitem ti bucodmo a bain agsipud iti pananĝipatom cadagiti cacabsatmo a babbai; cadagiti basbasol nga inaramidmo a nacarcaro a kinarimon nĝem isuda, isudat' nalinlinteg nĝem sica: wen, mariroca met, ket awitem ti bainmo, agsipud ta pinaglintegmo dagiti cacabsatmo a babbai.

53 Ket siac isublicto manen iti pannacacayawda, iti pannacacayaw ti Sodoma ken dagiti annacna a babbai, ken iti pannacacayaw ti Samaria ken dagiti annacna a babbai, ken iti pannacacayaw dagiti cayawmo iti tenĝnĝada;

54 tapno awitem ti bucodmo a bain, ket agbainca gapu cadagiti isu-amin nga inaramidmo, a panĝliwliwa cadacuada.

55 Ket dagiti cacabsatmo a babbai, Sodoma ken dagiti annacna a babbai agsublidanto iti immuna a casasaadda; ket iti Samaria ken dagiti annacna a babbai agsublidanto iti immuna a casasaadda; sica met ken dagiti annacmo agsublicayto iti immuna a casasaadyo.

56 Agsipud ta ti Sodoma a cabsatmo a babai saan a nainaganan dita nĝiwatmo idi aldaw ti kinacuspagmo,

57 idi dayta kinadakesmo dipay nalucasan, a cas idi tiempo ti pannacababalaw dagiti annac a babbai ti Siria, ken amin a naglicmut kencuana, nga annac a babbai dagiti Filisteos, nga agranggas kenca iti aglicmut.

58 Sica incuyogmo ti kinaderrepmo ken dagiti kinarimonmo, cuna ni Jehova.

59 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Aramidecto met kenca ti cas ti inaramidmo, isu a nangayaw iti sapata iti panangdadael iti tulag.

60 Nupay casta lagipecto iti intulagco kenca cadagiti aldaw a kinaubingmo, ket bangonecto kenca iti maysa a tulag nga agnanayon.

61 Iti casta malagipmonto dagiti dalanmo, ket agbaincanto, inton awatem dagiti cacabsatmo a babbai, dagiti inauna a *cacabsatmo a babbai* ken dagiti inaudi; ket itedconto ida kenca a cas annac a babbai, ngem saan a gapu iti tulagmo.

62 Ket bangonecto ti tulagco kenca, ket maammoamto a siac ni Jehova;

63 tapno malagipmo, ket mariroca, ket caanoman dicanto luctanen ti ngiwatmo, a gapu iti bainmo; intono pacawanec kenca dagiti amin nga inaramidmo, cuna ni Apo Jehova.

Panggnggarig a maipanggep cadagiti dua nga aguila ken ti uvas, ken ti caipapananda.

17 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, iruarmo ti maysa a burtia, ket agsaoca ti panggarig iti balay ti Israel;

3 ket cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maysa a dackel nga aguila a dadackel dagiti payacna ken atiddog a paypayac, napno ti pawis nga adda nadumaduma a colorna, immay idiay Libano, ket innalana ti ngudo ti cantingen:

4 pinarutna ti cangudoan dagiti babassit a saringitna, ket impanna iti daga ti Canaan; ket incabilna iti ciudad dagiti agtagtagilaco.

5 Nangala met iti bukel ti daga, ket immulana iti maysa a talon a nabunga; incabilna iti arpad dagiti adu a danum; ket insaadna a cas la maysa a cayo a kimmawayan.

6 Ket timmubo, ket nagbalin a nasangá nga uvas a nababa, a dagiti sangsangana isu ti taliawenda, ket dagiti ramramutna addada iti sirocna; casta a nagbalin nga uvas, ket nagsanga, ken nagtanabug.

7 Ket adda met idi ti sabali a dackel nga aguila a dadackel ti payacna ken adu ti pawisna: ket, adtoy, daytoy nga uvas imbaccugda dagiti ramutda nga agturong kencuana, manipud iti pagpalacayan iti bunobonna, tapno isut' masibugan.

8 Isut' naimula iti maysa a nadameg a daga iti arpad dagiti adu a danum, tapno agsanga, ken agbunga, ket isu coma ti maysa a naimnas nga uvas.

9 Ibagam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Rumang-ayto ngata? dinanto paruten dagiti ramramutna, ken putden dagiti bungana, tapno malaylay coma, tapno amin dagiti nalangto a bulbulongna malaylaydanto? ket saan a gapu iti nabileg a tackiag wenno adu a tao ti macaparut kencuana cadagiti ramramutna.

10 Wen, adtoy, idinto nga adda a naimulan, rumang-ayto ngata? dinto ngata magango nga awan tidda, no ti angin nga aggapu iti daya tignayenna? Isut' magangonto iti pagpalacayan a tinubcanna.

11 Castamet ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

12 Ibagam iti balay a nasukir, Dicay ammo ti caipapanan dagitoy? Ibagam cadacuada, Adtoy, a ti ari ti Babilonia immay idiay Jerusalem, ket innalana ti arina, ken dagiti panguloenna, ket impanna ida idiay Babilonia.

13 Ket nangala iti naarian a putot, ket nakitulag kencuana; ket casta met a pinagsapatana, ket innalana dagiti nabileg ti daga;

14 tapno ti pagarian nanomo coma, tapno saan coma a ngumato, no di ket iti panangsalimetmet ti tulagna isu agtalinaed coma.

15 Ngem simmalungasing iti maicaniwas kencuana iti panangibaonna cadagiti embajadorna idiay Egipto, tapno isut' iccanda coma iti cabayo ken adu a tao. Rumang-ayto ngata? macapaglusolosto ti nangaramid cadagitoy? dadaelennanto ti tulag, ken macatalawto pay?

16 cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, awan duadua nga iti lugar a pagtaengan ti ari a namagari kencuana, nga ti sapatana naglictadanna, ket ti tulagna dinadaelna, agraman kencuana met laeng iti tengnga ti Babilonia matayto.

17 Saanto met a badangan iti gubat ni

Faraon agraman ti dackel a buyotna ken dackel a cacuyoganna, intono agibangonda cadagiti turod ken agipatacder cadagiti sarikedked, tapno keltayenda ti adu a tattao.

18 Ta naglictadanna ti sapata iti pananggdadael iti tulag; ket adtoy, nga inyawatna idi ti imana, ket nupay casta inaramidna amin dagitoy a banag; isu saanto nga agtalaw.

19 Gapuna nga castoy ti cuna ni Apo Jehova; cas siac sibibiagac, pudno a ti sapatac a naglictadanna, ket ti tulagco a dinadaelna, isut' iyegconton iti olona met laeng.

20 Ket iwayatconto kencuana ti batengco, ket matiliwto iti siloc, ket ipanconto idiay Babilonia, ket sumrecacto iti pananggocom kencuana idiay gapu iti labsing a pinanglabsingna a maibusor caniac.

21 Ket amin dagiti nagtalaw cadagiti amin a cacuyoganna mapasagdanto iti campilan, ket isuda a mabati maiwarisdanto cadagiti amin nga angin: ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

22 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Mangalaacto met iti nangato a ngudo ti cantingen, ket isuntot' icabilco; pumutedacto iti cangudoan dagiti babassit a saringitna iti maysa a naganus, ket isuntot' imulac iti rabaw ti nangato ken narimbaw a bantay:

23 iti bantay ti pantoc ti Israel isuntot' imulac; ket isuntot' agsanga, ken agbunga, ket agbalin a naimnas a cantingen; ket iti sirocna agnaedto amin a tumatayab iti amin a payac; iti linong dagiti sangsanngana agnaeddanto.

24 Ket amin dagiti caycayo iti away maammoandanto a siac, ni Jehova, impababac ti nangato a cayo, impangatoc ti nababa a cayo, pinagangoc ti nalangto a cayo, ket pinarang-ayco ti nagango a cayo: Siac, ni Jehova, isut' sinaoc ken inaramidco.

Ti cararua nga agbasol matayto.

18 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Ania ti cayatyo a saoen, nga aramatenyo daytoy a proverbio a maipapan iti daga ti Israel, a cunayo, dagiti amma kinanda ti uvas a naalsem, ket dagiti ngipen dagiti ububbing naalinoda?

3 Cas siac agbiagac, duna ni Apo Jehova, awanto *ti pagwayaanyon* a mangaramat iti daytoy a proverbio ditoy Israel.

4 Adtoy, nga amin a cararua cucuac ida; cas iti cararua ti ama, casta met ti cararua ti anac a lalaki cucuac; ti cararua a macabasol matayto.

5 Ngem no ti maysa a tao isut' nalinteg, ket aramidenna ti mayalubog iti linteg ken umisu,

6 ket saan a nangan iti rabaw dagiti banbantay, ket dina met intangad dagiti matana cadagiti idolos iti balay ti Israel, ket saanna met a tinulawan ti asawa ti padana a tao, wenno inasitgan ti maysa a babai nga agcadawyanan,

7 ket saanna a'rinanggasan ti asinoman, no di ket insublina ti nacautang ti saldana, awan ti innalana a tinacaw, intedna ti tinapayna iti mabisin, ket kinawesanna ti lamolamo iti pagan-anay;

8 isu saan a nagpaabang, ket di met immawat iti nasuroc, nga inlisina ti imana iti kinadangkes, inaramidna ti pudno a kinajusticia iti lalaki ken lalaki,

9 nagna cadagiti linlintegco, ket sinalimetmetna dagiti bilbilinco, nga agaramid a sipupudno; isut' nalinteg, di bumurong nga isu agbiagto, cuna ni Apo Jehova.

10 No isu agputotto iti maysa a lalaki a mannanacaw, maysa a managibuyat ti dara, ket agaramid iti aniaman cadagitoy a banag,

11 ket saanna nga aramiden ti aniaman cadagidiay a *rebbengen*, no di ket nangan iti rabaw dagiti banbantay, ket tinulawanna ti asawa ti padana a tao,

12 rinanggasanna ti napanglaw ken macasapul, nagala ti tinacaw, dina insubli ti salda, ket intangadna dagiti matana cadagiti idolos, nagaramid iti kinarimon,

13 nagpaabang ken immawat iti nasuroc; isuntot' agbiag aya ngarud? saanto nga agbiag: inaramidna amin dagitoy a kinarimon; di bumurong nga isu matayto; ti darana addanto iti rabawna.

14 Ita, adtoy, no agputotto iti maysa a lalaki, a macakita cadagiti basbasol ni amana nga inaramidna, ket agbutengg, ket dina aramiden ti cas cadagidiay;

15 a di nangan iti rabaw dagiti banbantay, ket dina met intangad dagiti matana cadagiti idolos iti balay ti Israel, saanna a tinulawan ti asawa ti padana a tao;

16 dina met rinanggasan ti asinoman, saan nga immawat ti salda, ket di met nangala ti tinacaw, no di ket intedna ti

tinapayna iti mabisin, ket inabbonĝanna ti lamolamo iti pagan-anay;

17 nĝa inawidna ti imana iti napanĝlaw, saan nĝa immawat ti abanĝ wenno tubo, inaramidna dagiti bilbilinco, nagna cadagiti linlintegco; isu dinto matay gapu iti kinadanĝkes ni amana, isu agbiagto a di bumuronĝ.

18 No maipapan ken amana, gapu ta nanĝparigat a sidadawel, inagawanna ni cabsatna, ket inaramidna ti saan a naimbag iti tenĝnĝa ti ilina, adtoy, isu matayto iti kinadanĝkesna.

19 Nĝem cunayo pay, Apayapay a ti anac saanna nĝa awiten ti basol ni amana? No ti anac a lalaki maaramidna dayta a mayalubog iti linteg ken umisu, ket tinunĝpalna amin dagiti linlintegco, ket inaramidna ida, isu agbiagto a di bumuronĝ.

20 Ti cararua nĝa agbasol, matayto: ti anac a lalaki dinanto awiten ti kinadanĝkes ni ama, ket ti ama dinanto met awiten ti kinadanĝkes ti anac a lalaki; ti kinalinteg ti nalinteg addanto kencuana, ket ti kinadakes ti managdacdakes addanto kencuana.

21 Nĝem no ti nadanĝkes paglicudanna dagiti amin a basolna nĝa inaramidna, ket tunĝpalenna amin dagiti linlintegco, ket aramidenna dayta a mainugot iti linteg ken umisu, isu agbiagto a di bumuronĝ, saanto a matay.

22 Awanto dagiti salunĝasinĝna nĝa inaramidna ti malagip a maibusor kencuana: iti kinalintegna nĝa inaramidna isu agbiagto.

23 Adda aya aniaman a ragsacco iti ipapatay ti nadanĝkes? cuna ni Apo Jehova; saan aya a nasaysayaat nĝa isu agsubli coma manipud iti dalanna, ket agbiag?

24 Nĝem no ti nalinteg sumina iti kinalintegna, ket agaramid ti kinadanĝkes, ket agaramid iti mainugot cadagiti amin a kinarimon nĝa aramiden ti nadanĝkes a tao, isu aya agbiagto? Awanto cadagiti nalinteg a gapuananna nĝa inaramidna ti malagip: iti labsinĝna a pinaglabsinĝna, ken iti basolna a binasolanna, cadacuada isu matayto.

25 Nupay casta cunaenyo, Ti dalan ti Apo saan a padapada. Denĝgenyo ita, O balay ti Israel: ¿Saan a padapada ti dalanco? ¿saan a dagiti dalanyo ti aggigidiat?

26 No ti nalinteg a tao sumina iti kinalintegna, ket agaramid iti kinadanĝkes, ket isu matay kencuana; gapu iti kinadanĝkes nĝa inaramidna isu matayto.

27 Manen, no ti nadanĝkes a tao sumina iti kinadanĝkesna nĝa inaramidna, ket aramidenna dayta a mayalubog iti linteg ken umisu, ispalennanto ti cararuana a sibibiag.

28 Agsipud ta otobenna, ket sumina cadagiti amin a salunĝasinĝna nĝa inaramidna, isu agbiagto a di bumuronĝ, saanto a matay.

29 Nupay casta ti balay ti Israel cunana, Ti dalan ti Apo saan a padapada. O balay ti Israel, saan aya a padapada dagiti dalanco? saan aya a dagiti dalanyo ti aggigiddiat?

30 Isut' gapuna siac ocomencanto, O balay ti Israel, tunĝgal maysa a mainugot iti dalanna, cuna ni Apo Jehova. Agsublicayo, ket italawanyo dagiti amin a salunĝasinĝyo; tapno ti kinadanĝkes saanto nĝa isu ti pacadadaelanyo.

31 Ibellenĝyo cadacayo dagiti amin a salunĝasinĝyo, isuda a sinalunĝasinĝyo; ket manĝaramidcayo ti maysa a puso a baro ken maysa nĝa espiritu a baro: ta apayapay a mataycayto, O balay ti Israel?

32 Ta awan ti ragsacco iti ipapatay daydiay a matay, cuna ni Apo Jehova; agbalbaliwcayo nĝarud, ket agbiagcayo.

Ti ari ti Israel mayarig iti maysa a leon a naitanĝcal. Ti Israel mayarig iti maysa nĝa uvas a madadael.

19 Castamet, sica aramidem ti maysa a panagunnoy gapu cadagiti panĝuloen ti Israel,

2 ket cunam, Ania idi ni inam? Maysa a leon a caba-ian: nakicaidda cadagiti leon, iti nagtenĝnĝaan dagiti bumaro a leon tinaraonanna dagiti urbonna.

3 Ket pinadackelna ti maysa cadagiti urbonna; ket nagbalin a bumaro a leon, ket nagsuro a manĝtiliw iti samsam; isu naglamut cadagiti tao.

4 Dagiti nacion met nadamagda iti maipapan kencuana; isut' natiliw iti bitoda; ket impanda iti pannacaaramat dagiti callawit iti daga ti Egipto.

5 Ita idi nakitana nĝa isu nagururay, ket ti namnamana napucaw, iti casta innalana ti sabali cadagiti urbonna, ket isut' inaramidna a bumaro a leon.

6 Ket isu immuli nĝa immulog iti nagbabaetan dagiti leon; nagbalin a bumaro

a leon, ket nagsuro nga agtiliw ti samsam; naglamut cadagiti tattao.

7 Ket ammona idi dagiti palacioda, ket rinacracna dagiti ciudadda; ket ti daga nalangalang, ken ti kinaaduna, gapu iti ungor ti panagugana.

8 Iti casta dagiti nacion bimmusor kencuana iti amin a sikigan manipud cadagiti provincias; ket inwayatda ti batenga iti rabawna; isut' natiliw iti bitoda.

9 Ket isut' incabilda iti maysa a tangcal iti pannacaaramat dagiti callawit, ket impanda iti ari ti Babilonia; isut' inserrecda cadagiti pagsalingdan, tapno ti timecna saan coma a mangegen cadagiti banbantay ti Israel.

10 Ni inam cas la idi maysa nga uvas iti daram, naimula iti arpad dagiti danum: isut' nabunga ken nasanga gapu cadagiti adu a danum.

11 Ket isu adda natibker a sarsarucodna nga agservi a cetro cadagidiay nga agturay, ket ti catayagda naipangato cadagiti nasamec a sangsanga, ket isudat' nakita iti cangatoda agraman ti caadu dagiti sangsangada.

12 Ngem isut' naparut iti pungtot, naibellengiti daga, ket ti angin ti daya pinamagaanna ti bunga na; dagiti natibker a sarsarucodna natuctuccolda ken naganoda; ti apuy inibusna ida.

13 Ket ita isut' maimula iti let-ang, iti naticag ken mawaw a daga.

14 Ket timbuac ti apuy cadagiti sarucod dagiti sangana, linamutna ti bunga na, tapno awan kencuana ti nalagda a sarucod nga agbalin a cetro a pagturay. Daytoy isut' maysa nga unnoy, ket isuntot' maipaay nga unnoy.

Ti naimbag a nakem ti Dios iti Israel, ken ti pungtot ti Dios a maibusor iti panagrucbab ti Israel cadagiti ladladawan. Ti casacbayan a pannacaisubli ti Israel.

20 Ket naaramid idi maicapito a tawen, iti maicalima *a bulan*, idi maicapulo *nga aldaw* ti bulan, nga immay dagiti dadduma a lallacay iti Israel nga umuman ken Jehova, ket nagtugawda iti sangoanac.

2 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

3 Anac ti tao, agsaoca cadagiti lallacay ti Israel, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Immaycayo nga umuman caniac? Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, saanacto a mauman cadacayo.

4 Ocomemto aya ida, anac ti tao, ocomemto aya ida? Ipacaammom cadacuada dagiti kinarimon dagiti ammada;

5 ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti aldaw a panamilic iti Israel, ken insapatac iti putot ti balay ni Jacob, ket nagpacaammoac cadacuada idiay daga ti Egipto, idi insapatac cadacuada, a kinunac, Siac ni Jehova a Diosyo;

6 iti dayta nga aldaw insapatac cadacuada, nga yaonco ida idiay daga nga Egipto nga ipan idiay daga a nasapulac cadacuada, a pagayusan ti gatas ken diro, nga isu ti dayag ti amin a daga.

7 Ket kinunac cadacuada, Ibellengyo tunggal tao dagiti kinarimon dagiti matana, ket dicay tulawan ti bagbagiyo met laeng cadagiti idolos ti Egipto; Siac ni Jehova a Diosyo.

8 Ngem isuda simmukirda a maibusor caniac, ket didac kinayat nga ipangag; saan nga imbellengti tunggal maysa dagiti kinarimon dagiti matana, ket dida met binaybay-an dagiti idolos ti Egipto. Idin kinunac nga ibuyatconto ti pungtotco cadacuada, tapno matunggpal ti ungetco a maibusor cadacuada iti tengnga ti daga ti Egipto.

9 Ngem siac nagaramidac gapu iti naganco, tapno saan coma a mabassawangan iti imatang dagiti nacion, isuda a yanda idi, nga iti imatangda nagpacaammoac cadacuada, iti panangaonco cadacuada iti daga ti Egipto.

10 Gapuna pinaruarco ida manipud iti daga ti Egipto, ket inyegco ida iti let-ang.

11 Ket intedco cadacuada dagiti linlintegco, ket impakitac cadacuada dagiti bilbilinco, isuda a no maysa a tao aramidenna, isu agbiagto cadacuada.

12 Castament intedco met cadacuada dagiti aldawco a panaginana nga isuda ti tanda caniac ken isuda, tapno maammoanda coma a siac ni Jehova a mangsantificar cadacuada.

13 Ngem ti balay ti Israel simmukir caniac idiay let-ang; saanda a nagna cadagiti linlintegco, ket naglictadanda dagiti bilbilinco, isuda a no ti maysa a tao salimetmetanna ida, isu agbiagto cadacuada; ket dagiti aldawco a panaginana binassawangganda unay. Iti casta kinunac nga

ibuyatconto ti punḡtotco cadacuada idiay let-anḡ, tapno ibusenna ida.

14 Nḡem nagaramidac gapu iti naganco, tapno isut' saan coma a mabassawanḡan iti imatanḡ dagiti nacion, nḡa iti imatanḡda inaonco ida.

15 Castamet insapatac cadacuada idiay let-anḡ, a diacto ida ipan iti daga nḡa intedco cadacuada, a pagayusan ti gatas ken diro, isu a dayag ti amin a daga;

16 ta isuda naglictadanda dagiti bilbilinco, ket dida nagna cadagiti linlintegco, ket binassawanḡanda dagiti aldawco a panaginaná; ta ti pusoda simmurot cadagiti idolosda.

17 Nupay casta ti matac insakitna ida, ket diac ida dinadael, ket diac met inaramid ti naananay a panunḡpalanda idiay let-anḡ.

18 Ket kinunac cadagiti annacda iti let-anḡ, Dicay magna cadagiti linlinteg dagiti ammayo, ket saanyo met nḡa annuroten dagiti bilbilinda, wenno tulawanyo ti bagbagíyo met laenḡ cadagiti idolosda.

19 Siac ni Jehova a Diosyo; magnacayo cadagiti linlintegco, ket salimetmetanyo dagiti bilbilinco, ket aramidenyo ida;

20 ket nḡilinenyo dagiti aldawco a panaginana; ket isudantot' maysa a tanda caniac ken dacayo, tapno maammoanyo a siac ni Jehova a Diosyo.

21 Nḡem dagiti annac simmukirda a maibusor caniac; saanda a nagna cadagiti linlintegco, ket dida met tinunḡpal dagiti bilbilinco tapno aramidenda ida, isuda a no ti maysa a tao aramidenda, isu agbiagto cadacuada; binassawangda dagiti aldawco a panaginaná. Idin kinunac nḡa iburayconto ti punḡtotco cadacuada, tapno matunḡpal ti unḡetco a maibusor cadacuada idiay let-anḡ.

22 Nupay casta inawidco ti imac, ket nagaramidac gapu iti naganco, tapno di coma mabassawanḡan iti imatanḡ dagiti nacion, nḡa iti imatanḡda inaonco ida.

23 Castamet insapatac cadacuada idiay let-anḡ, a siac iwarisconto ida cadagiti nacion, ket iburayconto ida cadagiti dagdaga;

24 agsipud ta dida inaramid dagiti bilbilinco, no di ket naglictadanda dagiti linlintegco, ket binassawanḡanda dagiti aldawco a panaginaná, ket dagiti matada sinurotda dagiti idolos dagiti ammada.

25 Castamet met iniccac ida ti linlinteg a saan a naimbag; ken bilbilin isu a saanda coma a pagbiagan;

26 ket tinulawac ida cadagiti bucodda a sagsagut, iti panaṅipalabasda *iti apuy* amin dagiti manḡlucat ti aanacan, tapno aramidec ida a walanḡwalanḡ, aginḡgat' panunḡpalan, tapno maammoanda coma a siac ni Jehova.

27 Isut' gapuna, anac ti tao, agsaoca iti balay ti Israel, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Castamet iti daytoy dagiti ammayo nagtabbaawda caniac, iti panaṅaramidda iti maysa a labsinḡ a maibusor caniac.

28 ta idi impanco ida iti daga isu nḡa insapatac nḡa ited cadacuada, idin nakitada ti amin a turturod a nanḡato, ken amin a caycayo a narucbus, ket idiay impaayda dagiti datonda, ken idiay imparanḡda ti panaṅḡgargari ti datonda; idiay met inaramidda ti nabanḡlo a sayamusomda, ket idiay imbuyatda dagiti datonda a mainum.

29 Idin kinunac cadacuada, Ania ti caipapanan ti nanḡato a disso a papananyo? Gapuna a ti naganna managan iti Bama* aginḡga ita nḡa aldaw.

30 Cunaem nḡarud iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Tulawenyo aya ti bagbagíyo met laenḡ a cas ti ugali dagiti ammayo? ket agbalanḡcantiscayo aya a sumurot cadagiti kinarimonda?

31 Ket no idatonyo dagiti sagutyo, no ipalabasyo dagiti annacyo iti apuy, ¿tulawanyo dagiti bagbagíyo met laenḡ cadagiti amin nḡa idolosyo inḡgana ita nḡa aldaw? ket siactot' mauman cadacayo, O balay ti Israel? Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, saanacto a mauman cadacayo;

32 ket ti umay iti isipyo awanto a pulos, agsipud ta cunayo, Cascamto cadagiti nacion, cas cadagiti familia dagiti dagdaga, nḡa agservi iti cayo ken iti bato.

33 Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, pudno a iti ima a nabileg ken siyuunnat a tackiag, ken gura a maibuyat, agariacto cadacayo.

34 Ket iruarcayto cadagiti il-ili, ken tiptiponencayto nḡa aggapu cadagiti dagdaga a nacaiwarisanyo, iti ima a nabileg, ken siyuunnat a tackiag, ken punḡtot a maibuyat;

35 Ket yegcayto iti let-anḡ dagiti il-ili,

---

* *Bama:* cayatna a saoen, *Nanḡato a disso.*

ket idiay sumrecacto iti panangocom cadacayo iti rupanrupa.

36 Cas ti iseserrecco iti panangocom cadagiti ammayo idiay let-ang iti daga ti Egipto, casta met ti iseserrecconto iti panangocom cadacayo, cuna ni Apo Jehova.

37 Ket paglasatencayto iti baba ti sarucod, ket iyegcayto iti singgalut ti tulag;

38 ket gugurancayto iti panangiruarco cadagiti nasukir cadacayo, ken isuda a sumalungasing caniac; iruarconto ida iti daga a pagnaedanda, ngem saandanto a sumrec iti daga ti Israel: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

39 No maipapan cadacayo, O balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova; Incayo, agservicayo iti tunggal maysa cadaiti idolosna, ken manipud met ita, no dicayto dumngeg caniac; ngem ti nasantoan a naganco saanyonton a bassawangan cadagiti sagsagutyo, ken cadagiti idolosyo.

40 Ta idiay nasantoan a bantayco, idiay bantay iti pantoc ti Israel, cuna ni Apo Jehova, idiay isu-amin a balay ti Israel, isuda amin, agservidanto caniac iti daga; idiay awatecto ida, ket idiay sapulecto dagiti datonyo, ken dagiti umuna a bunga dagiti sagsagutyo, ken amin dagiti cucuayo a nasantoan.

41 Cas maysa a nabanglo a sayamusom awatencayto, intono iruarcayo cadagiti ilili, ken tiptiponencayo nga aggapu cadagiti dagdaga a nacaiwarisanyo; ket siac mapasantoacto cadacayo iti imatang dagiti nacion.

42 Ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono ipancayo iti daga ti Israel, iti daga isu nga insapatac nga ited cadagiti ammayo.

43 Ket idiay malagipyonto dagiti dalanyo, ken amin dagiti aramidyo, a nacatulawanyo met laeng; ket lucsawenyonto dagiti bagbagíyo met laeng iti imatangyo a bucod a gapu cadagiti amin a dakes nga inaramidyo.

44 Ket maammoanyonto a siac ni Jehova, intono agaramidac cadacayo gapu iti naganco, saan a gapu cadagiti dakes a dalanyo, wenno mayalubog cadagiti naulpit nga aramidyo, O dacayo balay ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

45 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

46 Anac ti tao, isangom ti rupam iti abagatan, ket itedtedmo *ti saom* iti abagatan, ket padtoam ti maibusor iti bakir iti away iti Abagatan;

47 ket cunaem iti bakir ti Abagatan; Denggem ti sao ni Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, gangatacto ti maysa nga apuy kenca, ket lamutennanto amin a cayo a nalangto, ken isuamin a cayo a naganго: ti sumsumged a darang dinto maiddep, ket amin a rupa manipud abagatan inggana iti amianan mapuuranto gapu kencuana.

48 Ket amin a lasag makitananto a siac, ni Jehova, ti nanggangat kencuana; dinto maiddep.

49 Idin kinunac, Ah Apo Jehova! cunada a maipapan caniac, Saan aya nga isut' mannanao cadagiti pangngarig?

Ti napatadem a campilan ni Jehova a maicaniwas iti Jerusalem. Ti Dios aramatenna ti Babilonia a mangdusa iti Juda ken Ammon.

21 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isangom ti rupam iti Jerusalem, ket itedtedmo *ti saom* nga agturong cadagiti santuario, ket padtoam ti maibusor iti daga ti Israel;

3 ket cunam iti daga ti Israel, Castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, ket asutecto ti campilanco iti calubanna, ket isinacto kenca ti nalinteg ken ti nakillo.

4 Yantangay ngarud ta isinacto kenca ti nalinteg ken ti nakillo, isut' gapuna a ti campilanco maasutto iti calubanna a maibusor iti amin a lasag manipud abagatan ingganat' amianan:

5 ket amin a lasag maammoannanto a siac, ni Jehova, inasutco ti campilanco iti calubanna; ket dinto agsublin.

6 Agsaibbecca ngarud, sica anac ti tao; iti pannacaspac ti lomlomom ket sipapait agsaibbeccanto iti sangoanan dagiti matada.

7 Ket maaramidto, no cunada kenca, Apayapay agsaibbecca? nga sica cunamto, Gapu cadagiti damag, ta isut' umay; ket amin a puso matunawto, ket amin nga ima cumapuyto, ket amin nga espiritu matalimudawto, ket amin a tumeng cumapsutto a cas ti danum; adtoy, isut' umay, ket maaramidto, cuna ni Apo Jehova.

8 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

9 Anac ti tao, agpadtoca, ket cunam,

Castoy ti cuna ni Jehova: Cunaem, Maysa a campilan, maysa a campilan, mapatadem, ket mapasilenĝ met;

10 isut' mapatadem tapno mamapatay, mapasilenĝ tapno agbalin a cas kimat: manĝaramidtayto nĝarud aya ti ragsac? ti sarucod ti anacco a lalaki, isu laisenna ti amin a cayo.

11 Ket isut' maited a mapasilenĝ, tapno maiggaman: ti campilan mapatadem, wen, mapasilenĝ, tapno mayawat iti ima ti agpapatay.

12 Umawagca ket agdunĝ-awca, anac ti tao; ta isu adda iti ilic, adda cadagiti amin a panĝuloen ti Israel: isudat' mayawat iti campilan agraman ti ilic; cabilem nĝarud ti luppom.

13 Ta adda pamadasan; ket ania no ti met laenĝ sarucod a manĝlais awanton? cuna ni Apo Jehova.

14 Sica nĝarud, anac ti tao, agpadtoca, ket sipatem dagita imam; ket bay-am ti campilan a mapicon iti maicatlo, ti campilan ti nasugatan ti macapatay; isu ti campilan ti dackel a nasugatan ti macapatay, isu a sumrec cadagiti *silsiledda*.

15 Incabilco ti manĝlaylayat a campilan a maibusor cadagiti amin a ruanĝanda, tapno ti pusoda matunaw coma, ket dagiti pannacaitibcolda umaduda: Ay! isut' maaramid a cas kimat, mapatirad a maipaay iti panangpatay.

16 Aguurnonĝca, inca iti macanawan, umintarca, inca iti macatigid, sadinoman a pacaisaadan ta rupam.

17 Sipatecto met dagiti imimac ket paginanaecto ti punĝtotco: siac, ni Jehova, isut' insaoc.

18 Ti sao ni Jehova dimtenĝ manen caniac, a kinunana,

19 Castamet, sica anac ti tao, manĝdutocca ti dua a dalan, a pagnaan nĝa umay ti campilan ti ari ti Babilonia; isuda a dua rumuardanto iti maysa a daga: ket manĝtandaca ti maysa a lugar, isut' tandaanam iti oloanan ti dalan nĝa agturonĝ iti ciudad.

20 Sica manĝdutocca ti maysa a dalan iti campilan a mapan idiay Rabbat cadagiti annac ti Ammon, ken idiay Juda idiay Jerusalem a napasarikedked.

21 Ta ti ari ti Babilonia nagtacder iti pagsisinaan ti dalan, iti oloanan dagiti dua a dalan, tapno aramatenna ti panangpadles: pinampagna dagiti pana nĝa agsublisubli, immuman iti terafin, kimmita iti dalem.

22 Iti canawan nĝa imana adda idi ti padles *a maipoon iti* Jerusalem, tapno icabilna dagiti makina a panĝracrac, luctanna ti nĝiwat iti panangpapatay, inĝatona ti timec iti panagriaw, icabilna dagiti makina a panĝracrac a maibusor cadagiti ruanĝan, tapno agibanĝon cadagiti turod, agpatacder cadagiti sarikedked.

23 Ket isunto cadacuada a cas maysa a naulbod nĝa agpadles iti imatanĝda, isu a nagsapata ti sapsapata cadacuada; nĝem isu manĝyeg ti kinadakes a maipalagip, tapno isuda matiliwda.

24 Isut' gapuna a castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta impalagipyo ti kinadakesyo, gapu ta dagiti salunĝasinĝyo nalucaisanda, iti casta cadagiti amin a gapuananyo dagiti basbasolyo agparanĝda; gapu iti dayta maipalagipcayo, matiliwcayto iti ima.

25 Ket sica, O nasugat ti macapatay a managdacdakes, principe ti Israel, a ti aldawna dumtenĝen, iti tiempo ti kinadakes ti panunĝpalan,

26 castoy ti cuna ni Apo Jehova: Yalismo ti mitra, ket iccatem ti balanĝat; daytoy saanton a castoy; ipanĝatom dayta nĝa isu nababa, ket ipababam dayta nĝa isu nanĝato.

27 Balictadec, balictadec, isuntot' balictadec: daytoy awanto metten, aginĝgat' umay daydiay nĝa akinrebbenĝ; ket isut' itedconto *kencuana*.

28 Ket sica, anac ti tao, agpadtoca, ket cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova a maipanĝgep cadagiti annac ti Ammon, ken maipapan iti pannacaibabainda; ket sica cunaem, Maysa a campilan, maysa a campilan maasut, maipaay iti panangpapatay isut' mapasilenĝ, tapno mapaglamut, tapno isunto a cas kimat;

29 idinto a kitaenda dagiti ulbod a sirmata a maipaay kenca, idinto nĝa agpadlesda cadagiti tiri kenca, tapno icabildaca cadagiti tenĝnĝed dagiti managdacdakes a nasugat iti macapatay, a ti aldawda dumtenĝen iti tiempo ti kinadakes ti panunĝpalan.

30 Isut' pagsubliem iti calubanna. Iti lugar a nacaparsuaam, iti daga a nacayanacam, ocomencanto.

31 Ket ibuyatconto ti unĝetco kenca; sicat' puyotac iti apuy ti punĝtotco; ket yawatcanto iti ima dagiti nasabrac a lallaki a nalainĝ nĝa agdadael.

32 Sicanto ti isunĝrod iti apuy; ti

daram addanto iti tengnga ti daga; saancanto a malagipen: ta siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

Ti basol ti Jerusalem maipalawag, ket madusanto.

22 Castamet ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Ket sica, anac ti tao, ocomemto aya, ocomemto ti sidadara a ciudad? ipacaammom ngarud kencuana amin dagiti kinarimonna.

3 Ket sica cunamto, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maysa a ciudad nga agibuyat ti dara iti tengngana, tapno ti tiempona dumteng coma, ket agaramid cadagiti didios a maibusor kencuana met laeng a mangtulaw kencuana!

4 Sica nagbalinca a nacabasol iti daram nga imbuyatmo, ket matulawanca cadagiti didiosmo nga inaramidmo; ket pinaasidegmo dagiti aldawmo, ket dimtengcan agingga met laeng cadagiti tawenmo: gapuna nga inaramidca a pacaibabainan cadagiti nacion, ken pacarabrabacan cadagiti amin a dagdaga.

5 Dagidiay nga asideg, ken dagidiay nga adayu, kenca rabrabakendacanto, sica nga awanan ti dayaw *ken* napno ti riribuc.

6 Adtoy, dagiti panguloen ti Israel, tunggal maysa a cas mainugot iti pannacabalinna, addada idi kenca tapno mangibuyat iti dara.

7 Kenca dida impatpateg ti ama ken ina; iti nagtengngaam nagaramidda iti panangidadanes cadagiti agnaed; kenca rinanggasanda ti ulila ken ti balo.

8 Inuyawmo dagiti nasantoan a banagco, ket binassawangam dagiti aldawco a panaginaná.

9 Dagiti mammadpadakes a tattao addada idi kenca a mangibuyat ti dara; ket kenca nangganda iti rabaw dagiti banbantay: iti nagtengngaam nagaramidda ti kinaderrep.

10 Kenca linucaisanda ti kinalamolamo dagiti ammada; kenca isut' pinagpacumbabada *ti babai* a saan a nadalus iti panagcadawyanna.

11 Ket ti maysa nagaramid ti macarimon iti asawa ti padana a tao; ket ti sabali tinulawanna a sidederrep ti manugangna a babai; ket ti sabali kenca pinagpacumbabana ti cabsatna a babai, ti anac a babai ni amana.

12 Kenca nangalada cadagiti sucsuc tapno agibuyatda ti dara; nangalaca ti abang ken suroc, ket nagtuboca a siagum cadagiti padam a tao gapu iti panangiparigat, ket sica linipatannac, cuna ni Apo Jehova.

13 Adtoy, ngarud, sinipatco ti imac iti dakes a panagtubom nga inaramidmo, ken iti daram nga adda idi iti nagtengngaam.

14 Mabalin dayta pusom ti agitured, wenno mabalin dagita imam ti agpigsa, cadagiti aldaw a panagcucuac kenca? Siac, ni Jehova, isut' sinaoc, ket aramidecto.

15 Ket iwariscanto cadagiti nacion, ken iwaracanto cadagiti dagdaga; ket ibusecto ti kinarugitmo kenca.

16 Ket sica mabassawangancanto kenca met laeng, iti imatang dagiti nacion; ket maammoamto a siac ni Jehova.

17 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, ti balay ti Israel nagbalin a lati caniac: isuda amin suerda ken lata ken landoc ken buli, iti tengnga ti horno; isuda ti lati ti pirac.

19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta nagbalincay amin a lati, adtoy, ngarud, urnongencayto iti tengnga ti Jerusalem.

20 Cas ti panagurnongda ti pirac ken suer ken landoc ken buli ken lata iti uneg ti horno, a puyotenda ti apuy iti rabawna, tapno isut' tunawenda; casta ti panangurnongco cadacayo iti pungtotco ken iti rungsotco, ket icabilcayto idiay, ket tunawencayto.

21 Wen, urnongencayto, ket puyotacto ti rabawyo iti apuy ti pungtotco, ket dacayo matunawcayto iti tengngana.

22 Cas ti pirac matunaw iti tengnga ti horno, castanto ti pannacatunawyo iti tengnganá; ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, imbuyatco ti pungtotco cadacayo.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

24 Anac ti tao, cunaem kencuana, Sica maysaca a daga a saan a madalusan, ket saan met a natudoan iti aldaw ti panagpungtot.

25 Adda maysa nga yalsa dagiti mammadtona iti tengngana, a cas maysa nga uga ti leon nga aglamut iti natucmaan: isuda aglamutda cadagiti cararua; agalada ti gameng ken napateg a banbanag, pinaaduda dagiti balbaloda iti nagtengngaanna.

26 Dagiti sacerdotena nagaramidda ti

panangĝlabsingĝ iti lintegco ket binassawangĝanda dagiti nasantoan a banagco: saanda a nangĝaramid ti nagigiddiatan ti nasantoan ken ti sapasap, ket dida met pinapaglasin cadagiti tattao ti narugit ken nadalus, ket inlemmengĝda dagiti matada cadagiti aldawco a panaginana, ket nabassawangĝanac iti nagtengĝngĝaanda.

27 Dagiti pangĝuloenna iti tengĝngĝana casda la loblobo nga aglamut iti natucmaan, nga agibuyat ti dara, *ken* agdadael ti cararua, tapno macagun-odda ti dakes a tubo.

28 Ket dagiti mammadtona nagpalitada nga inaramatda ti saan a natemplaan *a masa* a maipaay cadacuada, iti panagkitada cadagiti ulbod a sirmata, ken panagpadlesda cadagiti tiri cadacuada, a kinunada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova, idinto a saan a sinao ni Jehova.

29 Dagiti tattao ti daga inaramatda ti panangĝiparigat ken inaramidda ti panagtacaw; wen, pinaglidayda ti napangĝlaw ken macasapul, ket pinarigat ti gangannaet a saan a sililinteg.

30 Ket nagsapulac ti maysa a tao iti nagtengĝngĝaanda, a mangĝibangĝon coma iti bacud, ken mangĝitacder iti gutbaw iti sangĝoanac gapu iti daga, tapno isut' diac coma dadaelen; ngĝem awan ti nasaracac.

31 Isut' gapuna nga imbuyatco ti pungĝtotco cadacuada; inibusco ida iti apuy ti pungĝtotco: ti dalanda met laengĝ inyegco iti rabaw dagiti oloda, cuna ni Apo Jehova.

Ti kinaderrep ni Aholo ken Aholiba ken ti dusada.

23 Ti sao ni Jehova dimtengĝ manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, adda idi dua a babbai, annac ti maysa nga ina:

3 ket isuda nagbalangĝcantisda idiay Egipto; nagbalangĝcantisda iti kinaubingĝda; idiay napespes ti susoda, ket idiay naiggaman ti baruconĝ ti kinavirgenda.

4 Ket ti naganda Ahola ti inauna, ken Aholiba ti cabsatna: ket isuda naaramidda a cucuac, ket nagputotda ti annac a lallaki ken babbai. Ket no maipapan iti naganda, Samaria ti Ahola, ken Jerusalem ti Aholiba.

5 Ket ni Ahola nagbalangĝcantis idi isut' cucuac; ket isu inaremna dagiti caayanayatna, cadagiti Asirios a caarrubana,

6 isuda a nacawesan iti azul, gobernadores ken agturturay isuda amin nacaay-ayoda a bumabbaro, tattao a nagcabayo a nagsacayda cadagiti cabayo.

7 Ket isu impaayna dagiti kinabalangĝcatisna cadacuada, cadagiti napili unay a lallaki ti Asiria isuda amin; ket siasinoman nga isu immarem, cadagiti amin nga idolosda isu tinulawanna ti bagina met laengĝ.

8 Ket dina met binay-an dagiti kinabalangĝcantisna nanipud cadagiti aldaw ti Egipto; ta idi kinaubingĝna nakiiddada kencuana, ket iniggamanda ti baruconĝ ti kinavirgenna; ket imbuyatda kencuana ti kinabalangĝcantisda.

9 Gapuna nga isut' inyawatco iti ima dagiti caayanayatna, iti ima dagiti Asirios isuda nga inaremna.

10 Dagitoy linucaisanda ti kinalamolamona; innalada dagiti annacna a lallaki ken babbai; ket isu pinapatayda iti campilan: ket isut' nagbalin a barengĝbarengĝ a balicas cadagiti babbai, ta inaramidda dagiti panangĝocom kencuana.

11 Ket ni cabsatna a babai Aholiba nakitana daytoy, nupay casta isu dacdakes iti panagaremna ngĝem isu, ken cadagiti kinabalangĝcantisna nga isuda nacarcaro pay ngĝem dagiti kinabalangĝcantis ni cabsatna.

12 Inaremna dagiti Asirios, gobernadores ken agturturay, dagiti caarrubana, a nacawesan a sipipintas unay, lallaki a nagcabayo a nagsacay cadagiti cabcabayo, isuda amin nacaay-ayoda a bumabbaro.

13 Ket nakitac nga isu natulawan; isuda a dua nagnada iti maysa a dalan.

14 Ket isu ninayonanna dagiti kinabalangĝcantisna; ta nacakita cadagiti lallaki a naipinta iti bacud, dagiti ladawan dagiti Caldeos a naipinta iti bermellon*,

15 a nabaricsan cadagiti barbarikes cadagiti lomlomoda, nga adda turturbante cadagiti oloda, isuda amin pangĝuloenda ti panagkita, cas caaspingĝ dagiti taga Babilonia idiay Caldea, ti daga ti nacayanacanda.

16 Ket apaman a nakitana ida isu nagarem cadacuada, ket nangĝibaon cadagiti babaonen cadacuada idiay Caldea.

17 Ket dagiti taga Babilonia immayda kencuana idiay pagiddaan ti ayat, ket isut' tinulawanda iti pannakicamalalada, ket isut' narugitan cadacuada, ket ti cararuana napatamnay cadacuada.

---

* Pintura a nalabaga.

18 Iti casta linucaisanna dagiti kinabalañgcantisna, ket linucaisanna ti kinalamolamona: idin ti cararuac napatamnay kencuanana, cas ti pannacapatamnay ti pusoc iti cabsatna.

19 Nupay casta isu pinaaduna dagiti pannakicamalalana, a linagipna dagiti aldaw ti kinaubiñgna, a panagbalañgcantisna idiay daga ti Egipto.

20 Ket isu inaremua dagiti cacamalalada, a dagiti lasagda cas ti lasag dagiti asno, ket ti putotda cas ti putot dagiti cabayo.

21 Castoy ti panañgpalagipmo iti derrep ti kinaubiñgmo, iti pannacaiggem ti baruconğmo cadagiti Egipcios gapu cadagiti suso ti kinaubiñgmo.

22 Isut' gapuna, O Aholiba, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, ibañgonconto dagiti caayanayatmo a maibusor kenca, manipud cadacuada ti cararuam mapatamnay, ket yegconto ida a maibusor kenca iti amin a sikigan:

23 dagiti taga Babilonia ken amin dagiti Caldeos, ti Pecod ken Soa ken ti Koa, *ken* amin dagiti Asirios a maicuyog cadacuada; macaay-ayo a bumabbaro, gobernadores ken agturturay isuda amin, principes ken lallaki nga agdindinamag, isuda amin nagsacayda cadagiti cabayo.

24 Ket umaydanto a bumusor kenca nga adda ig-igamda, luglugan, ken bagbagon, ken agraman maysa a cacuyogan ti il-ili; isuda sumaaddanto a maibusor kenca agraman sarapa ken calasag ken cabal ti olo iti aglicmut: ket yawatconto ti panañgocom cadacuada, ket isuda ocomendacanto a cas mainugot cadagiti panañgocomda.

25 Ket icabilconto ti imonco a maibusor kenca, ket agaramiddanto kenca a sirunğsot; isinadanto ti agonğmo ken dagiti lapayagmo; ket ti tiddam matuañgto iti campilan: alaendanto dagiti annacmo a lallaki ken babbai; ket ti tiddam lamutento ti apuy.

26 Casta met a ucsubandacanto cadagiti pagan-anaymo, ket alaenda dagiti naimnas nga aruatmo.

27 Castoy ti panañgpasardenğconto kenca iti derrepmo, ken ti kinabalañgcantismo a *naiyeg* manipud iti daga ti Egipto; iti casta dicanto itañgad dagiti matam cadacuada, ket dicanto met malagipen ti Egipto.

28 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, iyawatcanto iti ima dagidiay a caguram, iti ima dagidiay a cararuam a napatamnay;

29 ket agaramiddanto kenca a sigugura, ket alaendanto amin a pinagtrabajom, ket ibatidacanto a labus ken lamolamo; ket ti kinalamolamo ti kinabalañgcantismo malucaisanto, isuda a dua ti derrepmo ken ti kinabalañgcantismo.

30 Dagitoy a banag maaramiddanto kenca, agsipud ta nagbalañgcantisca cadagiti nacion, ken gapu ta natulawanca cadagiti idolosda.

31 Nagnaca iti dalan ni cabsatmo a babai; gapuna iyawatconto ti copana iti imam.

32 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica uminumcanto iti copa ni cabsatmo a babai, isu a nauneg ken dackel; sica macatawaancanto a maabi ken marabrabac; isut' adu ti malaonna.

33 Mapnocanto ti panagbartec ken leddaañg, ti copa ti seddaaw ken pannacalañgalañg, iti copa ni cabsatmo a Samaria.

34 Wen, isut' inumem ken paatianam, ket ngetngetem ti luplupot a nagersay, ken caramutam dagiti susom; ta isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

35 Isut' gapuna, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta sica linipatannac, ket naglictadannac, awitem met ngarud ti derrep ken kinabalañgcantismo.

36 Ni Jehova kinunana pay caniac: Anac ti tao, ocomemto da Ahola ken Aholiba? ipalawagmo ngarud cadacuada dagiti kinarimonda.

37 Ta nakiabigda ti saanda nga asawa, ket ti dara adda cadagiti imada; ket cadagiti idolosda nakicamalalada ket dagiti annacda a lallaki, a pinutotda caniac impalabasda *iti apuy* cadacuada tapno malamutda.

38 Maysa pay, inaramidda daytoy caniac: tinulawanda ti santuarioc iti dayta met la nga aldaw, ket binassawañganda dagiti aldaweo a panaginaná.

39 Ta idi pinapatayda dagiti annacda cadagiti idolosda, idin immayda iti dayta met la nga aldaw iti santuarioc tapno isut' binassawañganda; ket adtoy, castoy ti inaramidda iti tenğnga ti balayco.

40 Ket maysa pay dacayo nagpaayabcayo cadagiti lallaki nga immay a naggapu iti adayu, isuda a nacaibaonan ti maysa a babaonen, ket adtoy, immayda; gapu cada-

cuada sica nagugasca, pinintaam dagiti matañ, ket inarcosam ti bagim met laenḡ cadagiti ararcos,

41 ket nagtugawca iti nadaeg a pagiddaan, nḡa adda maysa a lamesaan a naisagana iti sanḡoananna, isu nḡa iti rabawna incabilna ti inciensoc ken ti lanac.

42 Ket ti timec ti maysa a caadu nḡa adda a sitatalna adda idi kencuana: ket agraman dagiti lallaki ti sapasap a kita naiyeg dagiti mammartec nanipud iti letanḡ; ket nanḡicabilda ti pulpulceras cadagiti ima *dagiti dua*, ken napintas a balbalanḡat cadagiti oloda.

43 Idin kinunac maipanḡgep kencuana a baket iti pannakicamalala, Ita agbalanḡcantisdanto kencuana, ket isu *cadacuada*.

44 Ket simrecda kencuana, cas ti iseserrecda iti maysa a balanḡcantis: casta simrecda cada Ahola ken ni Aholiba, dagiti naderrep a babbai.

45 Ket dagiti nalinteg a lallaki, isuda ti manḡocom iti pananḡocom dagiti babbai a mannakicamalala, ken ti pananḡocom dagiti babbai a nagibuyat ti dara; agsipud ta isudat' babbai a mannakicamalala, ken ti dara adda cadagiti imada.

46 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: manḡisanḡ-atacto ti maysa a cacuyogan a maibusor cadacuada, ket yawatconto ida a maipallatoc nḡa agsublisubli ken matacawan.

47 Ket ti cacuyogan uburennanto ida cadagiti batbato, ket papatayenna ida cadagiti campilanda, papatayendanto dagiti annacda a lallaki ken babbai, ket puuranda dagiti balbalayda iti apuy.

48 Castoy ti pananḡpasardenḡco iti derrep iti daga, tapno amin a babbai maisuro coma a saan nḡa agaramid ti cas iti kinaderrepmo.

49 Ket supapacandanto ti derrepyo cadacayo, ket awitenyonto dagiti basbasol dagiti idolosyo, ket maammoanyonto a siac ni Apo Jehova.

Ti panḡnḡarig ti caldero. Ti ipapatay ti asawa ni Ezequiel maysa a tanda iti Juda.

24 Manen, iti maicasiam a tawen, iti maicapulo a bulan, iti maicapulo *nḡa aldaw* ti bulan, ti sao ni Jehova dimtenḡ caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isuratmo ti nagan ti aldaw, *nḡa isu* daytoy met laenḡ nḡa aldaw: ti ari ti Babilonia immasideg iti Jerusalem iti daytoy met laenḡ nḡa aldaw.

3 Ket iyebcasmo ti maysa a panḡarig iti nasukir a balay, ket cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Isaanḡmo ti caldero, isut' isaanḡmo, ket manḡibucbucca met ti danum kencuana:

4 urnonḡem dagiti reddecna kencuana, ti amin met laenḡ a nasayaat a reddec, ti luppo, ken ti abaga; isut' punnoem cadagiti napili a tultulanḡ.

5 Manḡalaca ti napili iti panḡen, ken casta met ti maysa a gabsuon *a cayo* a maipaay cadagiti tultulanḡ iti siroc *ti caldero;* isut' paburekem a naimbag; wen, dagiti tulanḡ kencuana mapaburecda coma iti tenḡnḡana.

6 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Asi pay ti ciudad a sidadara, ti caldero a ti latina adda idiay, ken ti latina saan a rimmuar kencuana! iruarmo kencuana dagiti reddec; awan ti gasat a matnag kencuana.

7 Ta ti darana adda iti tenḡnḡana; isut' incabilna iti rabaw ti nalucasan a bato; isut' saanna nḡa imbuyat iti rabaw ti daga, tapno isut' abbonḡanna iti tapuc.

8 Tapno pasanḡ-atenna ti punḡtot a manḡala ti panḡbales, incabilco ti darana iti rabaw ti nalucasan a bato, tapno isut' saan coma a maabbonḡan.

9 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova; Asi pay ti ciudad a sidadara! Siac padackelecto met ti gabsuon.

10 Igabsuon ti cayo, papudoten ti apuy, paburekena naimbag ti lasag, ken papaleten ti digu, ket dagiti tulanḡ mapuuran coma.

11 Sa isut' icabil nḡa awan agyanna iti rabaw dagiti begganḡna tapno mapapudot coma, ket ti gambanḡna mauram coma, ket ti rugitna matunaw coma kencuana, tapno ti latina maibus coma.

12 Isu binannogna *ti bagina met laenḡ* iti trabajo; nupay casta ti dackel a latina saan a rumuar kencuana, ti latina *saan a rumuar* gapu iti apuy.

13 Iti kinarugitmo adda ti derrep: agsipud ta dinalusanca ket saanca a nadalusan, saancanto a madalusanen iti rugitmo, aginḡgat' paginanaec kenca ti punḡtotco.

14 Siac, ni Jehova, isut' sinaoc: isut' maaramidto, ket isuntot' aramidec; saanacto nḡa agsubli, ket diacto met isakit, ken saanacto met nḡa agbabawi; cas mayalubog cadagiti dalanmo, ken cas ma-

inugot cadagiti gapuanam, isuda ocomendacanto, cuna ni Apo Jehova.

15 Castamet a dimtenḡ caniac ti sao ni Jehova, a kinunana,
16 Anac ti tao, adtoy, iccatec kenca ti tarigagay dagiti matam iti maysa a pettat a rigat: nupay casta dicanto agladinḡit wenno agsanḡit, ket saanto met nga agayus dagita luam.
17 Agsaibbecca, nḡem saan a napigsa, saanca nga agladinḡit cadagiti natay; ireppetmo ti bonetem dita olom, ket icabilmo dagiti zapatosmo cadagita sacam, ket saanmo nga abbonḡan dagiti bibigmo, ket dica canen ti tinapay dagiti lallaki.
18 Gapuna a nagsaoac iti ili iti bigat; ket iti sumipnḡet natay ni asawac; ket iti bigat inaramidco ti cas naibilin caniac.

19 Ket ti ili kinunana caniac, Saanmonto aya nga ibaga cadacami no aniada dagitoy a banag cadacami, nga aramidem?
20 Sa kinunac cadacuada, Ti sao ni Jehova dimtenḡ caniac, a kinunana,
21 Agsaoca iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bassawanḡacto ti santuarioc, ti tanḡsit ti pannacabalinyo, ti tarigagay dagiti matayo, ken dayta caasian ti cararuayo; ket dagiti annacyo a lallaki ken babbai nga imbatiyo iti licudan mapasaḡdanto iti campilan.
22 Ket aramidenyonto ti cas inaramidco: saanyonto nga abbonḡan dagiti bibigyo, ket dicayto met manḡan iti tinapay dagiti lallaki.
23 Ket dagiti boneteyo addanto cadagiti oloyo, ken dagiti zapatosyo cadagiti sacsacayo: dicayto agladinḡit wenno agsanḡit; no di ket cumapsutcayto cadagiti kinadanḡkesyo, ken aglidaycayo ti maysa iti sabali.
24 Castoy ni Ezequiel isunto cadacayo ti maysa a tanda; cas mainugot cadagiti amin nga inaramidna aramidenyonto: intono daytoy dumtenḡ, maammoanyonto a siac ni Apo Jehova.

25 Ket sica, anac ti tao, saanto aya nga iti aldaw a pananḡiccat cadacuada iti pigsada, ti ragsac ti dayagda, ti tarigagay dagiti matada, ken dayta tinarigagayan dagiti pusoda, dagiti annacda a lallaki ken babbai,
26 tapno iti dayta nga aldaw daydiay macatalaw umayto kenca tapno isut' ipanḡegna kenca cadagiti lapayagmo?
27 Iti dayta nga aldaw t ṇḡiwatmo maluctanto kencuana a nacatalaw, ket agsaocanto, ket saancanton nga umel: iti casta agbalinca a tanda cadacuada; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Dagiti padto a maicaniwas iti Ammon, Moab, Edom ken Filistia.

25 Ket ti sao ni Jehova dimtenḡ caniac, a kinunana,
2 Anac ti tao, iturongmo dayta rupam cadagiti annac ti Ammon, ket agipadtoca iti maibusor cadacuada:
3 ket cunaem cadagiti annac ti Ammon, Denḡgenyo ti sao ni Apo Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Agsipud ta kinunam, Aha, a maibusor iti santuarioc, idi isut' nahassawanḡan; ken maicaniwas iti daga ti Israel, idi isut' nalanḡalanḡ; ken maibusor iti balay ti Juda, idi napanda iti pannacacayaw:
4 adtoy, nḡarud yawatcanto cadagiti annac iti daya a matagicua, ket isuda isaaddanto dagiti pagpacarsoanda kenca, ken aramidenda dagiti pagnaedanda kenca; canendanto ti bunḡam, ken inumendanto ti gatasmo.
5 Ket aramidecto ti Rabbat a panḡyaponan dagiti camello, ken dagiti annac ti Ammon a lugar a pagiddaan dagiti carnero: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.
6 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta pinagsipatmo dagiti imam, ken intabbugam dagiti sacam, ken nagragsacca iti amin a gura ti cararuam a maibusor iti daga ti Israel;
7 adtoy, nḡarud, inyunnatco ti imac kenca, ket yawatcanto a maysa a samsam cadagiti nacion; ket keltayencanto cadagiti il-ili, ket papatayencanto cadagiti dagdaga: dadaelencanto; ket maammoamto a siac ni Jehova.

8 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti Moab ken Seir cunaenda, Adtoy, ti balay ti Juda cas la cadagiti amin a nacion;
9 adtoy nḡarud, luctacto ti bacranḡ ti Moab manipud cadagiti ciudad, manipud cadagiti ciudadna nga adda cadagiti beddenḡna, ti dayag ti daga, ti Bet-jesimot, ken Baal-meon, ken Cariataim,
10 cadagiti annac iti daya *tapno mapan* a maibusor cadagiti annac ti Ammon, ket itedconto ida a matagicua, tapno dagiti annac ti Ammon saan coma a malagip cadagiti nacion;

11 ket aramidecto ti panangocom iti Moab; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

12 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti Edom nagaramid iti maibusor iti balay ti Juda iti panangbales, ket napaunget a napalalo, ket isut' nabales cadacuada;

13 Castoy ngarud ti cuna ni Apo Jehova, Iyunnatconto ti imac iti Edom, ket keltayecto kencuana ti tao ken animal; ket isuntot' aramidec a langalang manipud idiay Teman; wen, idiay Dedan mapasagdanto iti campilan.

14 Ket icabilconto ti panangbalesco iti Edom iti pannacaaramat ti ima ti ilic nga Israel; ket aramidendanto idiay Edom ti cas mayalubog iti lucsawco ken cas mainugot iti pungtotco; ket maammoandanto ti panangbalesco, cuna ni Apo Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta dagiti Filisteos nagaramidda iti panangbales, ket nangbalesda nga adda gurada iti cararua a mangdadael iti agnanayon a panagbinnusor;

16 castoy ngarud ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, iyunnatconto ti imac cadagiti Filisteos, ket keltayecto dagiti Cereteos, ket dadaelecto ti tidda iti igid ti baybay.

17 Ket aramidecto ti dackel a panangbales cadacuada agraman napungtot a panangtubngar; ket maammoandanto a siac ni Jehova, intono icabilco ti panangbalesco cadacuada.

Ti pannacarbec ti Tiro maipadto.

26 Ket naaramid idi maicapulo ket maysa a tawen, iti umuna *nga aldaw* ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agsipud ta ti Tiro kinunana a maicaniwas iti Jerusalem, Aha, maburac *dayta* a ruangan dagiti il-ili; isut' nagsubli caniac; siac mapnoacto manen, ita ta isut' nalangalang:

3 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy, bumusorac kenca, O Tiro, ket pasang-atecto ti adu a nacion a maibusor kenca, cas ti baybay pasang-atenna dagiti dalluyonna.

4 Ket isuda rebbaendanto dagiti bacud ti Tiro, ket racrakendanto dagiti torrena: cuscusecto met ti tapucna kencuana, ket isuntot' aramidec a maysa a bato a nalucasan.

5 Isuntot' maysa a lugar a pagyucradan cadagiti iket iti tengnga ti baybay; ta isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova; ket isuntot' agbalin a samsam cadagiti nacion.

6 Ket dagiti annacna a babbai nga adda iti away mapapataydanto iti campilan: ket maammoandanto a siac ni Jehova.

7 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, iyegconto iti Tiro ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ari dagiti ar-ari, manipud iti amianan, agraman cabcabayo, ken luglugan, ken lallaki a nagcabayo, ken maysa a cacuyogan, ken adu a tattao.

8 Isu papatayennanto iti campilan dagiti annacmo a babbai iti away; ket agaramidto cadagiti sarikedked a maibusor kenca, ket agaramidto ti turod a maibusor kenca, ket itayagnanto ti sarapa a maicaniwas kenca.

9 Ket icabilnanto dagiti makinana a pangracrac a maibusor cadagiti bacudmo, ket cadagiti wasayna rebbaennanto dagiti torrem.

10 Agtaud iti caadu dagiti cabayona ti tapucda abbongandacanto: dagiti bacudmo agkintayegdanto iti daranudor dagiti lallaki a nagcabayo, ken dagiti bagbagon, ken dagiti lugan, inton isut' sumrec cadagiti ruanganmo, cas dagiti tattao sumrecda iti maysa a ciudad a nacaaramidan ti maysa a gutbaw.

11 Iti cucuco dagiti cabayona baddekennanto amin dagiti lanlansangganmo; isu papatayennanto ti ilim iti campilan; ket dagiti teddec ti pigsam maipababadanto iti daga.

12 Ket mangaramiddanto iti maysa a samsam cadagiti kinabacnangmo, ken mangaramiddanto ti maysa a samsam cadagiti tagilacom; ket racrakendanto dagiti bacudmo, ket dadaelendanto dagiti macaayayo a balbalaymo; ket icabildanto dagiti batbatom ken ti taricayom ken ti tapucmo iti tengnga dagiti danum.

13 Ket pasardengecto ti anabaab dagiti cancionmo; ken ti aweng dagiti arpam saanto a mangegen.

14 Ket aramidencanto a nalucasan a bato; sicantot' maysa a lugar a pagyucradan cadagiti iket; saancanton a maibangon; ta siac, ni Jehova isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova iti Tiro: ¿Saanto nga agkintayeg dagiti purpuro iti uni ti pannacatuangmo, no dagiti

nasugsugat agsainnecda, no ti panangpapatay maaramid iti tengngam?

16 Iti casta dagiti amin a principes ti baybay umulogdanto manipud cadagiti tronoda, ket idissoda dagiti lambonda, ket ucsobenda dagiti nabordaan a pagananayda: agcawesdanto a sipipigerger; agtugawdanto iti daga, ket agkintayegdanto iti tunggal canito, ket masdaawdanto kenca.

17 Ket agunnoydanto kenca, ket cunaenda kenca, Amangan ti pannacadadaelmo, a nagtaengan dagiti lallaki ti baybay, ti agdindinamag a ciudad, a napigsa idi iti baybay, isu ken dagiti agnaed kencuana a nangpabutengcadagiti amin a nagnaed idiay!

18 Ita dagiti purpuro agkintayegdanto iti aldaw ti pannacatuangmo; wen, dagiti purpuro nga adda iti baybay agcullayawdanto iti ipapanawmo.

19 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Inton aramidenca a langalang a ciudad, cas cadagiti ciudad nga awan ti agnaed; inton ipasang-atco ti yuyeng kenca, ket dagiti dadackel a dandanum abbongandacanto;

20 isunto ti panangipababac kenca a maicuyog cadacuada nga umulog iti dariwangwang cadagiti tattao iti umuna a tiempo, ket pagnaedencanto cadagiti nauneg a paspaset ti daga, cadagiti luglugar a langalang idi unana, a maicuyog cadacuada nga umulog iti dariwangwang, tapno saanca a mapagtaengan; ket icabilconto ti dayag iti daga dagiti sibibiag.

21 Aramidencanto a maysa a pagbutngan, ket awancanton; nupay no sapulendaca, uray caanoman saancanto pay laeng a masaracan manen, cuna ni Apo Jehova.

Ti panagunnoy iti Tiro. Ti pacasaritaan iti casastad ti panagtagilacoan.

27 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Ket sica, anac ti tao, unnoyam ti Tiro;

3 Ket cunaem iti Tiro, O sica nga agnaed iti pagsercan ti baybay, a sica ti agtagtagilaco dagiti il-ili aginggga cadagiti adu a purpuro, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica, O Tiro, kinunam, siac naananayac iti imnas.

4 Dagiti beddengmo addada iti puso dagiti baybay; dagiti mangibangonmo lineppasda ti pintasmo.

5 Isuda inaramidda dagiti amin a tablonmo ti caycayo a parwa nanipud Senir; nangalada ti maysa a cantingen nanipud idiay Libano nga inaramidda a palo ti sasacayan kenca.

6 Inaramidda dagiti gaudmo cadagiti roble ti Basan; inaramidda dagiti bancom iti marfil a naipauneg iti cayo nga alamo, a naggapu cadagiti purpuro ti Quitim.

7 Ti nalapat a lienzo a nabordaan a naggapu idiay Egipto isut' layagmo, tapno isu coma kenca a maysa a bandera; azul ken purpura a naggapu cadagiti purpuro ti Elisa isut' linongmo.

8 Dagiti agnaed ti Sidon ken Aruad isuda idi dagiti agigaudmo: dagiti mamasiribmo, O Tiro, addada idi kenca, isuda dagiti pilotom.

9 Dagiti lallacay ti Gebal ken dagiti mamasiribna a lallaki addada idi kenca a cas mangsengsengmo: amin dagiti sasacayan ti baybay agraman dagiti marinoda addada idi kenca a makibiang iti tagilacom.

10 Ti Persas ken Lud ken Put addada idi iti buyotmo, dagiti lallakim iti gubat: imbitinda ti calasag ken ti cabal ti olo kenca; isuda imparangda ti sayaatmo.

11 Dagiti lallaki ti Aruad agraman ti buyotmo addada idi iti rabaw dagiti bacudmo iti aglicmut, ket dagiti natured a lallaki addada idi cadagiti torrem; imbitinda dagiti calasagda cadagiti bacudmo iti aglicmut; lineppasda ti imnasmo.

12 Ti Tarsis isut' agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti amin a kita ti kinabacnang; nga adda pirac, landoc, lata, ken buli, insucatda cadagiti tagilacom.

13 Ti Javan, Tubal ken Mesec, isuda dagiti agbaniagam; insucatda dagiti kinatap dagiti lallaki ken dagiti alicamen a gambang cadagiti tagilacom.

14 Isuda iti balay ti Togorma insucatda cadagiti tagilacom dagiti cabayo ken cabcabayo ti gubat ken mulos.

15 Dagiti lallaki ti Dedan isuda idi dagiti agbaniagam; adu a purpuro isuda idi ti pagtagilacoan ti imam; inyegda kenca nga insucat dagiti sarsara a marfil ken ebano.

16 Ti Siria isu idi ti agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti cuam nga aramid ti ima; insucatda cadagiti tagilacom dagiti esmeralda, purpura, ken nabordaan nga aramid, ken nalapat a lienzo, ken coral, ken rubi.

17 Ti Juda, ken ti daga ti Israel, isuda

idi dagiti agbaniagam: insucatda iti tagilacom dagiti trigo ti Minit, ken pannag*, ken diro, ken lana, ken balsamo.

18 Ti Damasco isu idi ti agtagtagilacom gapu iti caadu dagiti cuam nga aramid ti ima, gapu iti caadu dagiti amin á kita ti kinabacnang, agraman ti arac ti Holbon, ken napudaw a de lana.

19 Ti Vedan ken Javan insucatda ti sagút cadagiti tagilacom: nasileng a landoc, casia, ken calamo addada idi cadagiti tagilacom.

20 Ti Dedan isu idi ti agbaniagam cadagiti napateg a luplupot ti agsacay.

21 Ti Arabia, ken amin a principes ti Cedar, isuda ti agtagtagilacom iti imam; iti corcordero, carcarnero a lallaki, ken calcalding, cadagitoy isuda idi dagiti agtagtagilacom.

22 Dagiti agbaniaga ti Saba ken Reema, isuda idi dagiti agbaniagam; insucatda cadagiti tagilacom ti cangronaan cadagiti amin a recado, ken cadagiti amin a napateg a batbato, ken balitoc.

23 Ti Haran ken Canneh, ken Eden nga agbaniaga ti Saba, Asiria, *ken* Quelma, isuda idi dagiti agbaniagam.

24 Dagitoy isuda idi dagiti agbaniagam cadagiti napili a tagilaco, cadagiti balbalcut ti azul ken nabordaan a trabajo, ken cadagiti lacasa ti napateg a cawes, a nareppet cadagiti tali ken naaramid iti cantingen, cadagiti tagilacom.

25 Dagiti sasaeayan ti Tarsis isuda dagiti cacuyogan cadagiti tagilacom: ket sica napneeca, ken naaramidca a nadayag unay iti puso dagiti baybay.

26 Dagiti aggagaudmo impandaca cadagiti dadackel a danum: ti angin ti daya binuracnaca iti puso dagiti baybay.

27 Dagiti kinabacnangmo, ken dagiti tagilacom, ti tagilacom, dagiti marinom, ken dagiti pilotom, dagiti mangsengsengmo, ken dagiti makibibiang cadagiti tagilacom, ken amin dagiti lallakim ti gubat nga adda kenca, agraman ti amin a cacuyogam nga adda iti tengngam, matnagdanto iti puso dagiti baybay, iti aldaw ti pannacarbecmo.

28 Gapu iti uni ti riaw dagiti pilotom dagiti arrabal agkintayegdanto.

29 Ket amin dagiti agigem ti gaud, dagiti marinos, *ken* amin dagiti pilotos ti baybay, dumsaagdanto manipud cadagiti sasacayanda; isuda agtacderdanto iti rabaw ti daga,

30 ket ipangegdanto ti timecda kenca, ket agriawdanto a sipapait, ket agipurruacdanto ti tapuc iti rabaw dagiti oloda; isuda aglugnacdanto cadagiti dapu;

31 ket agpulinangnangdanto a maipaay kenca, ket agbarikesda ti nakersang a lupot, ket agsangitdanto a maipaay kenca a sipapait ti cararua ken iti napait a panagladingit.

32 Ket iti panagdung-awda agunnoydanto kenca, ket agasugdanto kenca, *a cunada*, Asino ti adda a cas ti Tiro, cas kencuana a napagulimec iti tengngga ti baybay?

33 Idi dagiti tagilacom rimmuarda cadagiti baybay, sica pinunnom ti adu nga il-ili; pinabacnangmo dagiti ar-ari ti daga iti caadu dagiti kinabacnangmo ken tagilacom.

34 Idi tiempo a naburacca gapu cadagiti baybay iti caadalman dagiti danum, ti tagilacom ken amin ti cacuyogam napasagda iti tengngam.

35 Amin dagiti agnaed cadagiti purpuro agseddaawda kenca, ket dagiti ar-arida agbutengda a napalalo; mariribucda iti langada.

36 Dagiti agtagtagilaco iti nagtengngaan dagiti il-ili sultipandaca; nagbalinca a pagbutngan, ket uray caanoman awancanton.

Ti pannacaabac ti ari ti Tiro, ken ti un-unnoy gapu kencuana. Ti padto a maibusor iti Sidon. Ti pannacaisubli ti Israel.

28 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, ibagam iti principe ti Tiro, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti pusom naipangato, ket kinunam, Siac maysaac a dios, agtugawac iti tugaw ti Dios, iti tengngga dagiti baybay; nupay casta sica taoca, a saan a Dios, nupay incabilmo ti pusom a cas ti puso ti Dios;

3 adtoy sica masmasiribca ngem ni Daniel; awan ti palimed a mailinged kenca;

4 gapu iti siribmo ken gapu iti pannacaawatmo nacagun-odca cadagiti kinabacnang, ket nacagun-odca ti balitoc ken pirac cadagiti gupitmo;

5 gapu iti dackel a siribmo *ken* gapu iti panagtagilacom pinaadum dagiti kinabac-

* Nalabit maysa a kita ti dulce.

nangmo, ket ti pusom naipangato gapu cadagiti kinabacnangmo;

6 gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta incabilmo ti pusom cas ti puso ti Dios;

7 adtoy ngarud, iyegconto dagiti gangannaet kenca, ti nacaamamac cadagiti nacion, ket isuda asutendanto dagiti campilanda a maibusor iti imnas ti siribmo, ket tulawandanto ti raniagmo.

8 Ipababadacanto iti dariwangwang, ket mataycanto iti patay dagidiay a mapapatay, iti puso dagiti baybay.

9 Cunaemto pay laeng aya iti sangoanan ti mamapatay kenca, Siac Diosac? ngem sica taoca, a saan a Dios, iti ima daydiay a mangsugat kenca.

10 Mataycanto iti patay dagiti saan a nacugit gapu iti ima dagiti gangannaet; ngem isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

11 Maysa pay ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

12 Anac ti tao, agunnoyca iti ari ti Tiro, ket cunaem kencuana, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Sica selloam ti dagup, napno ti sirib, ken awan pagcurangganna iti imnas.

13 Addaca idi idiay Eden, a minuyongan ti Dios; tunggal napateg a bato isu ti abbongmo, sardio,topacio, ken ti diamante, ti berilo, ti onix, ken ti jaspe, ken ti zafiro, ti esmeralda ken ti carbunculo, ken balitoc: ti pannacaaramid dagiti panderetam ken dagiti pifanom adda idi kenca; idi aldaw a naparsuaca isuda naisaganada.

14 Sica ti napulotan a kerubin a mangabbong: ket siac insaadca, *tapno* addaca idi iti rabaw ti nasantoan a bantay ti Dios; sica nagnaca a nagpangato ken nagpababa iti tengngga dagiti batbato nga apuy.

15 Sica awan idi ti pagcurangam cadagiti dalanmo nanipud idi aldaw a pannacaparsuam aginggat' nasarac kenca ti kinakillo.

16 Gapu iti caadu ti panagtagilacom pinunnoda ti tengngam iti panangranggas ket sica nagbasolca: isut' gapuna nga imbellengca a cas saan a sagrado iti bantay ti Dios; ket siac dinadaelca, O mangabbong a kerubin, manipud iti tengnga dagiti batbato nga apuy.

17 Ti pusom naipangato gapu iti imnasmo; tinulawmo ti siribmo gapu iti raniagmo; impurruacca iti daga; incabilca iti sangoanan dagiti ar-ari, tapno makitadaca coma.

18 Gapu iti caadu dagiti kinadangkesmo, iti kinakillo ti panagtagilacom, binassawangam dagiti santuariom; isut' gapuna nga inruarco ti maysa nga apuy manipud iti tengngam; isu linamutnaca, ket siac pinagbalinca a dapu iti rabaw ti daga iti imatang ti amin dagidiay macakita kenca.

19 Isuda amin a macaammo kenca cadagiti il-ili masdaawdanto kenca; sica nagbalinca a pagbutngan, ket uray caanoman awancanton.

20 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

21 Anac ti tao, isangom ta rupam nga agturong iti Sidon, ket agpadtoca iti maibusor kencuana,

22 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca; O Sidon; ket siac maitan-ocacto iti tengngam; ket maammoandanto a siac ni Jehova, intono aramidec dagiti panangocomco kencuana, ken masantificarac kencuana.

23 Ta ipawitconto ti angol kencuana, ken dara cadagiti lanlansangganna; ket dagiti sugatan mapasagdanto iti tengnga, nga adda campilan kencuana iti tunggal sikigan; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

24 Ket awanton ti natarumamis a calunay iti balay ti Israel, wenno macadunor a siit ti aniaman nga adda iti aglicmutda, a nangaramid ti gura cadacuada; ket maammoandanto a siac ni Apo Jehova.

25 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Intono urnongec ti balay ti Israel manipud cadagiti il-ili a iti nagtengngaanda maiwarisda, ket masantificaracto cadacuada iti imatang dagiti nacion, isuntot' panagtaengdda iti dagada met laeng isu nga intedco ken adipenco a Jacob.

26 Ket agnaeddanto kencuana a sitatalged; wen, agbangondanto cadagiti balbalay, ken agmulada cadagiti cauvasan, ket agtaengdanto a sitatalged, intono aramidec dagiti panangocom cadacuada amin nga ipakita ti gura cadacuada iti aglicmutda; ket maammoandanto a siac ni Jehova a Diosda.

Ti padto a maicaniwas iti Egipto.

29 Iti maicapulo a tawen, iti maicapulo *a bulan*, iti maicapulo ket dua *nga aldaw* ti bulan, ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isangom ta rupam a

maibusor ken ni Faraon nga ari ti Egipto, ket agipadtoca iti maibusor kencuana, ken maicaniwas iti amin nga Egipto;

3 agsaoca, ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, Faraon nga ari ti Egipto, ti dackel nga olimaw nga adda iti tengnga dagiti carcarayanna, a nagcuna, Ti carayanco cucuac a bucod, ket isut' inaramidco a maipaay caniac met laeng.

4 Ket mangicabilacto ti banbanniit cadagiti sangim, ket padecketecto dagiti ican dagiti carcarayanmo cadagiti sicsicmo; ket isang-atcanto manipud iti tengnga dagiti carcarayanmo, agraman dagiti amin a ican dagiti carayanmo isuda a dumket cadagiti sicsicmo.

5 Ket ibellengcanto iti let-ang, sica ken amin ti ican dagiti carayanmo: matuangcanto iti nalawa a tay-ac; saancanto a matiptipon wenno maurnong; intedco a maipaay a taraon cadagiti animal ti daga ken cadagiti tumatayab cadagiti langlangit.

6 Ket amin dagiti agnaed ti Egipto maammoandanto a siac ni Jehova, agsipud ta isudat' maysa a sarucod a runo iti balay ti Israel.

7 Idi iniggamandaca iti ima, sica nagbungtolca, ken pinigismo amin dagiti abagada; ket idi nagsanggirda kenca, sica nagbungtolca, ken pinagpigergermo dagiti lomlomoda.

8 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, iyegconto ti maysa a campilan kenca, ket keltayecto kenca ti tao ken animal.

9 Ket ti daga ti Egipto langalangto ken dadael; ket maammoandanto a siac ni Jehova. Agsipud ta kinunana, Ti carayan cucuac, ket isut' inaramidco;

10 adtoy, ngarud, bumusorac kenca, ken bumusorac cadagiti carcarayanmo, ket aramidecto ti daga ti Egipto a maysa a naananay a dadael ken langalang, manipud iti torre ti Sevene agingga met laeng iti beddeng ti Etiopia.

11 Awan ti saca ti tao a lumabasto kencuana, wenno saca ti animal a lumabasto kencuana, ket dinto met mapagnaedan iti uppat a pulo a tawen.

12 Ket aramidecto ti daga ti Egipto a langalang iti tengnga dagiti dagdaga a langalang; ket dagiti ciudadna iti nagtengngaan dagiti ciudad a naracrac langalangdanto iti uppat a pulo a tawen, ket iwarisconto dagiti taga Egipto cadagiti nacion, ket iwaracto ida cadagiti dagdaga.

13 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti panungpalan ti uppat a pulo a tawen urnongecto dagiti Egipcios manipud cadagiti il-ili a nacaiwarisanda;

14 ket isublicto ti pannacacayaw ti Egipto, ket pasubliecto ida iti daga ti Patures, iti daga a nacayanacanda; ket idiay isudantot' nababa a pagarian.

15 Isunto ti cababaan cadagiti amin a pagpagarian; ket dinto metten maipangato iti ngato dagiti nacion: ket pabassitecto ida, tapno saandanton nga agturay cadagiti nacion.

16 Ket awanton ti pagtalcan ti balay ti Israel, a mangipalagip ti kinadakes, no isuda tumaliawdanto a cumita cadacuada: ket maammoandanto a siac ni Apo Jehova.

17 Ket naaramid idi maicaduapulo ket pito a tawen, iti umuna *a bulan*, iti damo *nga aldaw* ti bulan, ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia pinagservina ti buyotna iti dackel a panagservi a maibusor iti Tiro: tunggal olo napapulinangnang, ket tunggal abaga narunot; nupay casta awan idi ti tangdanna, uray ti buyotna, a naggapu iti Tiro, gapu iti panagservi a pinagservina a maicaniwas kencuana.

19 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, itedconto ti daga ti Egipto ken Nabucodonosor nga ari ti Babilonia; ket isu ipanawnanto ti kinaaduna, ket alaenna ti agawna, ken alaenna ti samsamna; ket isunto ti tangdan ti buyotna.

20 Intedco kencuana ti daga ti Egipto a cas supapacna gapu iti panagservina, agsipud ta nagaramidda iti maipaay caniac, cuna ni Apo Jehova.

21 Iti dayta nga aldaw pagbuselecto ti sara iti balay ti Israel, ket itedconto kenca ti panangluat ti ngiwat iti tengngada; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ti panangabac ti Babilonia iti Egipto.

30 Ti sao ni Jehova dimteng manen caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agipadtoca, ket cunaem, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agdungawcayo, Alala pay ti aldaw.

3 Ta ti aldaw asideg, wen, ti aldaw ni Jehova asideg; isuntot' aldaw ti ululep, maysa a tiempo dagiti nacion.

4 Ket maysa a campilan umayto iti Egipto, ket addanto liday iti Etiopia, intono dagiti mapapatay mapasagdanto idiay Egipto; ket ipanawdanto dagiti kinaaduna, ket dagiti cimientona marebbanto.

5 Ti Etiopia, ken Put, ken Lud, ken amin dagiti laoc a il-ili, ken Cub, ken dagiti annac ti daga nga adda iti timpuyog, mapasagdanto a maicuyog cadacuada gapu iti campilan.

6 Castoy ti cuna ni Jehova: Dagidiay met a mangitandudo iti Egipto mapasagdanto; ket ti kinatangsit ti bilegna bumabanto: manipud idiay torre ti Sevene mapasagdanto kencuana iti campilan, cuna ni Apo Jehova.

7 Ket langalangdanto iti tengnga dagiti dagdaga a langalang; ket dagiti ciudadna addadanto iti tengnga dagiti ciudad a naracrac.

8 Ket maammondanto a siac ni Jehova, intono gangatac ti Egipto, ket amin dagiti tumultulongna madadaelda.

9 Iti dayta nga aldaw dagiti babaonen rumuardanto nga aggapu iti sangoanac cadagiti sasacayan tapno butengenda dagiti awan ti annadda a taga Etiopia; ket addanto liday cadacuada, cas idi aldaw ti Egipto; ta, adtoy, isut' umay.

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: pagsardengecto met ti kinaadu ti Egipto, gapu iti ima ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia.

11 Isu ken ti ilina a maicuyog kencuana, ti nacaamamac dagiti nacion, maiyegto a mangrebbec iti daga; ket asutendanto dagiti campilanda a maibusor iti Egipto, ket punnoenda ti daga cadagiti mapapatay.

12 Ket paatianecto dagiti carayan, ken ilacocto ti daga iti ima dagiti dakes a tattao; ket aramidecto ti daga a langalang, ken amin nga adda kencuana, gapu iti ima dagiti gangannaet: Siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: dadaelecto met dagiti idolos, ket pasardengecto dagiti ladladawan manipud Memfis; ket awanton ti principe nga aggapu iti daga ti Egipto: ket mangicabilacto ti maysa a butengi iti daga ti Egipto.

14 Ket aramidecto ti Patures a langalang, ket manggangatacto ti maysa nga apuy idiay Tafnes, ket aramidecto dagiti panangocom iti No.

15 Ket ibuyatconto ti pungtotco iti Pelusio, ti pagsalingdan ti Egipto; ket keltayecto ti caadu ti No.

16 Ket manggangatacto ti maysa nga apuy idiay Egipto: ti Pelusio addanto iti dackel a liday, ket ti No maburburacto; ket ti Memfis *addanto* cacaniwasna iti aldaw.

17 Dagiti bumabbaro ti Heliopolis ken Pubasti mapasagdanto iti campilan; ket dagitoy a *ciudad* mapandanto iti pannacacayaw.

18 Idiay Tafnes met ti aldaw agpaidamto, intono bungtolec idiay dagiti sangol ti Egipto, ket ti kinatangsit ti bilegna sumardengto kencuana: no maipapan kencuana, maysa nga ulep isut' abbongannanto, ket dagiti annacna a babbai mapandanto iti pannacacayaw.

19 Castoy ti panangaramidco cadagiti panangocom iti Egipto; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

20 Ket naaramid idi maicapulo ket maysa a tawen, iti umuna *nga bulan*, iti maicapito *nga aldaw* ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

21 Anac ti tao, binungtolco ti tackiag ni Faraon nga ari ti Egipto, ket adtoy, isut' saan a nareppet tapno maiccan cadagiti *nacaimbag* nga agas, a maiccan ti patapat a mangreppet kencuana, tapno isut' napigsa coma a mangiggem ti campilan.

22 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac ken ni Faraon nga ari ti Egipto, ket bungtolecto dagiti tackiagna, ti napigsa *a tackiag*, ken dayta a nabungtol; ket patinnagecto ti campilan iti imana.

23 Ket iwarisconto dagiti Egipcios iti tengnga dagiti nacion, ket iwaracto ida cadagiti dagdaga.

24 Ket papigsaecto dagiti tackiag ti ari ti Babilonia, ket icabilco ti campilanco iti imana: ngem bungtolecto ti tackiag ni Faraon, ket isu agsainnecto iti sangoananna cadagiti sasainnec ti maysa a nasugatan a tao iti macapatay.

25 Ket papigsaecto dagiti tackiag ti ari ti Babilonia; ket dagiti tackiag ni Faraon bumabadanto; ket maammoandanto a siac ni Jehova, intono icabilco ti campi-

lanco iti ima ti ari ti Babilonia, ket isuntot' yunnatna iti daga ti Egipto.

26 Ket iwarisconto dagiti Egipcios cadagiti nacion, ket iwaracto ida cadagiti dagdaga; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ni Faraon mapacaammoan gapu iti gasat ti Asiria.

31 Ket naaramid idi maicapulo ket maysa a tawen, iti maicatlo *a bulan*, iti umuna *nga aldaw* ti bulan, a ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agsaoca ken Faraon nga ari ti Egipto, ken cadagiti caaduna: Asino ti capadpadam iti catan-ocmo?

3 Adtoy, ti Asirio isut' maysa idi a cantingen idiay Libano nga adda napintas a sangsangana, ken linong a cas iti bakir, ken nangato a dackel; ket ti tuctocna adda idi cadagiti nasamec a sangsangá.

4 Isut' tinaraonan dagiti dandanum, isut' pinatubo ti yuyeng: dagiti carayanna nagtarayda iti aglicmut ti pagmulaanna; ket imbaonna dagiti canalna cadagiti amin a caycayo ti away.

5 Gapuna a ti cadackelna naipangato iti ngato dagiti amin a caycayo ti away; ket dagiti sangana immaduda, ket dagiti sangana immatidugda gapu iti adu a danum, idi timpuarda.

6 Amin dagiti tumatayab cadagiti langlangit inaramidda dagiti umocda cadagiti sangana; ket iti siroc dagiti sangana amin dagiti animal ti away iyegda dagiti urbonda; ket iti baba ti linongna nagnaed dagiti amin a dadackel a nacion.

7 Castoy idi ti imnasna iti cadackelna, iti caatiddug dagiti sangana; ta ti ramutna adda idi iti arpad ti adu a danum.

8 Dagiti cantingen iti minuyongan ti Dios isut' saanda a nabalin nga inlemmeng; dagiti cayo a parwa saanda idi a cas cadagiti sangana, ket dagiti cayo ti castaño saanda idi a cas cadagiti sangana; ket awan met idi ti aniaman a cayo iti minuyongan ti Dios a cas kencuana iti sayaatna.

9 Isut' inaramidco a naimnas gapu iti caadu dagiti sangana, tapno, isu-amin a caycayo iti Eden, nga adda idi iti minuyongan ti Dios, isut' inapalanda.

10 Isut' gapuna castoy ti kinuna ni Apo Jehova: Agsipud ta maipangatoca iti cadackel, ket isu insaadna ti tuctocna iti nagtengngaan dagiti nasamec a sangsanga, ket ti pusona maipangato iti catayagna;

11 siac isuntot' yawatco met laeng iti ima ti nabileg dagiti nacion; di bumurong nga isu makibiangto kencuana; isut' pinaruarco gapu iti kinadakesna.

12 Ket dagiti gangannaet, ti nacaamamac dagiti nacion, isut' kineltayda, ket isut' pinanawanda: iti rabaw dagiti banbantay ken cadagiti amin a loblobong dagiti sangsangana natnagda, ket dagiti sangsangana nabungtolda iti denna dagiti amin a pagayusan ti danum ti daga; ket amin dagiti il-ili ti daga bimmabada manipud iti linongna, ket isut' pinanawanda.

13 Iti rabaw ti dadaelna amin dagiti tumatayab cadagiti langlangit agnaeddanto, ket amin dagiti animal ti away addadanto cadagiti sangana;

14 ta tapno awan cadagiti amin a caycayo iti arpad ti dandanum ti agpangato iti cadackelna, ket dida met icabil ti tuctocda iti nagtengngaan dagiti nasamec a sangsanga, wenno dagiti nabileg agtacderda iti cangatoda, amin met laeng dagiti uminum ti danum; ta isuda amin nayawatda ken patay, cadagiti nababa a paspaset ti daga, iti tengngga dagiti annac ti tattao, agraman cadacuada a bumaba iti dariwangwang.

15 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Idi aldaw a bimmaba iti Tanem nagpaladingitac; inabbongac ti yuyeng a maipaay kencuana, ket binenbenac dagiti carcarayanna; ket dagiti dadackel a dandanum nagtaengda; ket pinagladingitco ti Libano a maipaay kencuana, ket amin dagiti caycayo iti away nagcapuyda gapu kencuana.

16 Pinagkintayegco dagiti nacion iti uni ti pannacatuangna, idi isut' imbellengco idiay Tanem a naicuyog cadacuada a bumaba iti dariwangwang; ket amin dagiti caycayo ti Eden, dagiti napili ken caimbagan ti Libano, amin dagiti uminum ti danum, naliwliwada cadagiti nababa a paspaset ti daga.

17 Isuda met bimmabada idiay Tanem a naicuyog kencuana aginggat' cadacuada a napapatay iti campilan; wen, isuda a tackiagna, *a* nagnaed iti siroc ti linongna iti tengngga dagiti nacion.

18 Asino ti capadam a castoy iti dayag ken iti cadackel cadagiti caycayo ti Eden? nupay casta maipababacanto a maicuyog cadagiti caycayo ti Eden aginggga cadagiti

nababa a paspaset ti lubonḡ: agiddacanto iti tenḡnga dagiti saan a nacugit, a maicuyog cadacuada a napapatay iti campilan. Daytoy isu ni Faraon ken amin ti caaduna, cuna ni Apo Jehova.

Ti panagunnoy ken Faraon. Dagiti taga Egipto agraman dagiti sabali a nacion idiay Tanem.

32 Ket naaramid idi maicapulo ket dua a tawen, iti maicapulo ket dua a bulan, iti umuna *nga aldaw* ti bulan, a ti sao ni Jehova dimtenḡ caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agunnoyca ken ni Faraon nga ari ti Egipto, ket cunaem kencuana, Sica naiyaspinḡca iti maysa a urbon a leon dagiti nacion; nupay casta sica casca la maysa nga olimaw cadagiti baybay; ket rimmuarca a carcarayan, ket kiniburmo dagiti danum iti sacam, ket rinugitam dagiti carayanda.

3 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: iyucradconto ti iketco kenca agraman ti maysa a cacuyogan ti adu nga il-ili; ket isanḡ-atdacanto iti iketco.

4 Ket ibaticanto iti daga, ibellenḡcanto iti nalawa a tay-ac, ket amin dagiti tumatayab cadagiti lanḡlanḡit pagbatayecto kenca, ket pennekecto dagiti animal iti amin a daga kenca.

5 Ket icabilconto ti lasagmo iti rabaw dagiti banbantay, ket punnoecto dagiti loblobonḡ iti kinanḡatom.

6 Sibugacto met iti daram ti daga a naglanḡoyam, aginḡga cadagiti banbantay; ket dagiti pagayusan ti danum mapnodanto kenca.

7 Ket intono iddepenca abbonḡacto dagiti lanḡlanḡit, ket pasipnḡetecto dagiti bitbitwenna; abbonḡacto ti init iti maysa a ulep, ket ti bulan dinanto ited ti silawna.

8 Amin dagiti naraniag a silaw ti langit pasipnḡetecto iti nḡatom, ket icabilconto ti sipnḡet iti dagam, cuna ni Apo Jehova.

9 Siac paglidayecto met dagiti puso dagiti adu nga il-ili, intono iyegco ti pannacarbecmo cadagiti nacion, iti dagdaga a dica naammoan.

10 Wen, pagseddaawecto dagiti adu nga il-ili kenca, ket dagiti ar-arida agbutenḡdanto a napalalo gapu kenca, intono pakilapec ti campilanco iti sanḡoananda; ket isuda agkintayegdanto iti tunḡgal canito, tunḡgal tao gapu iti bucodna a biag, iti aldaw a pannacatuanḡmo.

11 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ti campilan ti ari ti Babilonia umayto kenca.

12 Gapu cadagiti campilan dagiti nabileg patuanḡecto ti caadum; ti nacabutbutenḡ dagiti nacion isuda amin: ket paawanendanto ti kinatanḡsit ti Egipto, ket amin dagiti caaduna marbecdanto.

13 Dadaelecto met amin dagiti animalna manipud iti denna ti adu a dandanum; ti saca ti tao saannanton met a kiburen ida, ket dagiti cuco dagiti animal saandanto metten ida a kiburen.

14 Sa paglitnawec dagiti danumda, ket pagayusecto dagiti carayanda a cas lana, cuna ni Apo Jehova.

15 Intono aramidec ti daga ti Egipto a lanḡalanḡ ken dadael, maysa a daga a naiccatan iti dayta a nacapunnoanna, intono papatayec isuda amin dagiti agnaed kencuana, maammoandanto a siac ni Jehova.

16 Daytoy ti unnoy nga unnoyendanto; dagiti annac a babbai dagiti nacion agunnoydanto cadacuada; iti Egipto, ken iti amin a caaduna, agunnoydanto cadacuada, cuna ni Apo Jehova.

17 Naaramid met idi maicapulo ket dua a tawen, idi maicapulo ket lima *nga aldaw* ti bulan, a ti sao ni Jehova dimtenḡ caniac, a kinunana,

18 Anac ti tao, agdung-awca a maipaay iti caadu ti Egipto, ket isudat' ipurruacmo, isu met laenḡ ken dagiti annac a babbai dagiti agdindinamag a nacion, aginḡga cadagiti nababa a paspaset ti daga, a maicuyog cadacuada a bumaba iti dariwanḡwanḡ.

19 Asino ti inartapam iti pintas? bumabaca, ket maicaiddaca cadagiti saan a nacugit.

20 Isuda mapasagdanto iti tenḡnga dagidiay a mapapatay iti campilan: isut' mayawat iti campilan; isut' iruaryo ken amin ti caaduna.

21 Ti napigsa cadagiti mannacabalin agsaonto kencuana manipud iti tenḡnga ti Hades agraman cadacuada a tumulonḡ kencuana: bimmabadan, agiddada a sitatalna, dagiti met laenḡ saan a nacugit, napapatay iti campilan.

22 Ti Asiria adda idiay ken amin a cacuyuganna; dagiti tanemna addada iti licmutna; isuda amin napapatay, napasag iti campilan;

23 a dagiti tanemda naicabilda iti

caunegan a paspaset ti dariwañgwañg, ket ti cacuyuganna adda iti aglicmut ti tanemna; isuda amin napapatay, napasag iti campilan, isuda ti namagbutenğ iti daga dagiti nabiag.

24 Adda idiay ti Elam ken amin dagiti caaduna iti aglicmut ti tanemna; isuda amin napapatay, napasag iti campilan, isuda a bimmaba a saan a nacugit cadagiti nababa a paspaset ti daga, isuda a pinagbutenğ ida iti daga dagiti nabiag, ket inawitda ti bainda agraman cadacuada a bumaba iti dariwañgwañg.

25 Isut' incabilanda ti maysa a pagiddaan iti tenğnğa dagiti napapatay agraman dagiti amin a caaduna; dagiti tanemna addada amin ti licmutna; isuda amin saan a nacugit, napapatay iti campilan; ta ti butenğda naaramid idiay daga dagiti nabiag, ket inawitda ti bainda a naicuyog cadacuada a bumaba iti dariwañgwañg: isut' naicabil iti tenğnğa dagidiay a napapatay.

26 Adda idiay ti Mesec, Tubal, ken amin dagiti caaduda; dagiti tanemda addada iti aglicmut cadacuada; isuda amin saan a nacugit, napapatay iti campilan; ta pinagbutenğda ida iti daga dagiti nabiag.

27 Ket saandanto a makicaidda cadagiti nabileg a napasag cadagiti saan a nacugit, a bimmaba idiay Hades agraman dagiti igam iti gubat, ket indissoda dagiti campilanda iti baba dagiti oloda, ket dagiti kinadakesda adda iti rabaw dagiti tulañğda; ta *isuda idi* ti butenğ dagiti nabileg iti daga dagiti nabiag.

28 Ngem sica matucculcanto iti tenğnğa dagiti saan a nacugit, ket makicaiddacanto cadagidiay a napapatay iti campilan.

29 Adda idiay ti Edom, dagiti arina ken amin dagiti principesna, isuda a iti bilegda naicaidda cadacuada a napapatay iti campilan; makicaiddadanto cadagiti saan a nacugit, ken cadacuada a bumaba iti dariwañgwañg.

30 Adda idiay dagiti principes ti amianan, isuda amin, ken amin dagiti Sidonios, isuda a bimmaba a naicuyog cadagiti napapatay; iti butenğ nga inaramidda iti bilegda maibabainda; ket makicaiddada a saan a nacugit cadacuada a napapatay iti campilan, ket awitenda ti bainda a maicuyog cadacuada a bumaba iti dariwañgwañg.

31 Ni Faraon makitananto ida, ket maliwliwanto cadagiti amin a caaduna, ni Faraon met laenğ ken amin ti buyotna, napapatay iti campilan, cuna ni Apo Jehova.

32 Ta incabilco ti butenğna iti daga dagiti nabiag; ket isuntot' maicabil iti tenğnğa dagiti saan a nacugit, a naicuyug cadacuada a napapatay iti campilan, ni Faraon met laenğ ken amin ti caaduna, cuna ni Apo Jehova.

Ti rebbenğen ti agbanbantay. Ti Apo manğocom a sililinteg. Ti gapuna a ti Jerusalem nadusa. Dagiti agdenğnğeg iti mammadto nagsukirda.

33 Ket ti sao ni Jehova dimtenğ caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agsaoca cadagiti annac ti ilim, ket cunam cadacuada, Intono iyegco ti campilan iti daga, ket dagiti tattao manğala ti maysa a lalaki nga aggapu iti nagtenğnğaanda, ket isut' icabilda a maipaay nga agbantayda;

3 no isu intono makitana ti campilan nga umay iti daga, puyotenna ti tanğguyob, ket pacaammoanna ti ili;

4 iti casta uray siasino a dumnğeg, iti uni ti tanğguyob ket saan a manğipanğag no ti campilan umay, ket isut' ipanawna, ti darana addanto iti olona met laenğ.

5 Nanğegna ti uni ti tanğguyob, ket saan a nanğipanğag, ti darana addanto kencuana; ngem ket di no nanğipanğag, naispalna coma ti cararuana.

6 Ngem no ti agbantay makitana ti campilan nga umay, ket saanna a puyoten ti tanğguyob, ket ti ili saan a mapacaammoan, ket ti campilan umay ket manğala ti asinoman a tao iti nagtenğnğaanda; isut' maipanaw iti kinadakesna, ngem ti darana sapulecto iti ima ti agbantay.

7 Gapuna a sica, anac ti tao, incabilca nga agbantay iti balay ti Israel; denğgem nğarud ti sao iti nğiwatco, ket itedmo cadacuada ti pacaammoan nga aggapu caniac.

8 No cunac iti nadanğkes, O nadanğkes a tao, mataycanto a pudno, ket sica saanca nga agsao a manğipacaammo iti nadanğkes iti dalanna; dayta a nadanğkes a tao matayto iti kinadakesna, ngem ti darana sapulecto iti imam.

9 Nupay casta no ipacaammoam ti nadanğkes iti dalanna tapno agtuckiad

kencuana, ket saan nga agtuckiad iti dalanna; isu matayto iti kinadakesna, ngem sica naispalmo ti cararuam.

10 Ket sica, anac ti tao cunam iti balay ti Israel: Castoy ti panagsaoyo, a cunayo, Dagiti salungasingmi ken dagiti basbasolmi addada iti rabawmi, ket cumapsutcami cadacuada; casano ngarud ti panagbiagmi?

11 Cunam cadacuada, Cas siac sibibiagac, cuna ni Apo Jehova, Awan ti ragsacco iti ipapatay ti nadangkes; no di ket ti nadangkes agtuckiad coma iti dalanna ket agbiag: agtuckiadcayo, agtuckiadcayo cadagiti dakes a dalanyo; ta apayapay a mataycayo, O balay ti Israel?

12 Ket sica, anac ti tao, cunaem cadagiti annac ti ilim, Ti kinalinteg ti nalinteg isut' saannanto nga ispalen iti aldaw ti salungasingna; ket no maipapan iti kinadakes ti nadangkes, saanto a matuang gapu iti dayta iti aldaw nga isu agtuckiad iti kinadangkesna; ket saan met dayta nalinteg mabalinna ti agbiag gapu iti dayta iti aldaw nga isu agbasol.

13 No cunac iti nalinteg, nga isu agbiagto a pudno; no isu agtalec iti kinalintegna, ket agaramid ti kinadakes, awanto cadagiti nalinteg a gapuananna ti malagip; no di ket iti kinadakesna nga inaramidna, kencuana matayto.

14 Maneu, no cunac iti nadangkes, Mataycanto a pudno; no agbabawi iti basolna, ket aramidenna dayta mayalubog iti linteg ken umisu;

15 no ti nadangkes ipulang ti salda, isublina dayta innalana a tinacaw, magna cadagiti linlinteg ti biag, a saan nga agaramid ti kinadakes, isu agbiagto a pudno, saanto a matay.

16 Awanto cadagiti basolna nga inaramidna ti malagip a maibusor kencuana; isu inaramidna dayta mayalubog iti linteg ken umisu; isu agbiagto a pudno.

17 Nupay casta dagiti annac ti ilim cunada, Ti dalan ti Apo saan a padapada: ngem no maipapan cadacuada, ti dalanda saan a padapada.

18 No ti nalinteg agtuckiad iti kinalintegna, ket agaramid iti kinadakes, isu matayto met laeng kencuana.

19 Ket no ti nadangkes agtuckiad iti kinadakesna, ket aramidenna dayta mayalubug iti linteg ken umisu, isu agbiagto a gapu kencuana.

20 Cunaenyo pay laeng, Ti dalan ti Apo saan a padapada. O balay ti Israel, ocomencayto tunggal maysa cas cadagiti dalanna.

21 Ket naaramid idi maicapulo ket dua a tawen ti pannacacayawtayo, iti maicapulo *a bulan*, iti maicalima *nga aldaw* ti bulan, a maysa a nagtalaw idiay Jerusalem immay caniac a kinunana, Ti ciudad macabil.

22 Ita ti ima ni Jehova adda idi caniac iti rabii, casacbayan ti yaay dayta nagtalaw; ket linuctanna ti ngiwatco aginggat' immay caniac iti bigat; ket ti ngiwatco naluctan ket saanacon idi nga umel.

23 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

24 Anac ti tao, isuda nga agnaed cadagidiay naracrac a luglugar iti daga ti Israel agsaoda, a cunada, Ni Abraham maymaysa idi, ket tinawidna ti daga: ngem dacami aducami; ti daga naited cadacami a tawid.

25 Gapuna cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Mangancayo ti dara, ket itangadyo dagita matay cadagiti idolosyo, ket mangiparucpuccayo ti dara: ket tagicuaenyonto aya ti daga?

26 Agtacdercayo iti campilanyo, agaramidcayo ti macarimon, ket tulawanyo tunggal maysa ti asawa a babai ti caarrubana; ket tagicuaenyonto aya ti daga?

27 Castoy ti cunamto cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Cas siac sibibiagac, di bumurong nga isuda nga adda cadagiti naracrac a luglugar mapasagdanto iti campilan; ket dayta nga adda iti nalawa nga away itedconto cadagiti animal tapno isut' malamut; ket isuda nga adda cadagiti sarikedked ken cadagiti rukib mataydanto iti angol.

28 Ket aramidecto ti daga a langalang ken pagsedseddaawan; ket ti kinatangsit ti bilegna sumardengto; ket dagiti banbantay ti Israel langalangdanto, gapuna nga awanto ti lumabas.

29 Iti casta maammoandanto a siac ni Jehova, intono aramidec ti daga a langalang ken maysa a pagsedseddaawan, a gapu cadagiti amin a kinarimon nga inaramidda.

30 Ket no maipapan kenca, anac ti tao, dagiti annac ti ilim agsaodanto a maipapan kenca iti arpad dagiti bacud ken cadagiti ruangan dagiti balbalay, ket agsaodanto ti maysa ken maysa, tunggal maysa iti cabsatna a lalaki, a cunada,

Umayca, dawatenmi kenca, ket denggem no ania ti sao a rumuar nga aggapu ken ni Jehova.

31 Ket umayda kenca, a cas ti yaay ti ili, ket agtugawda iti sangoanam a cas ti ilic, ket denggenda dagiti saom, ngem saanda ida a tungpalen; ta cadagiti ngiwatda iparangda ti adu nga ayat, ngem ti pusoda mapan a sumurot iti tuboda.

32 Ket, adtoy, sica cadacuada cas maysa a naimnas a cancion ti maysa nga adda macaay-ayo a timecna, ken macatocar a naimbag ti maysa a gamigam; ta mangegda dagiti saom, ngem saanda ida a tungpalen.

33 Ket intono daytoy maaramid (adtoy isut' umay), maammoandanto a maysa a mammadto adda idi ti nagtengngaanda.

Dagiti saan a mapagtalcan nga agpaspastor ti Israel madusada. Ti panangaywan ni Jehova iti pangenna. Ti tulag ti cappia ni Jehova.

34 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, agipadtoca a maibusor cadagiti agpaspastor ti Israel, agipadtoca, ket cunaem cadacuada, cadagiti met laeng agpaspastor, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Asi pay dagiti agpaspastor ti Israel nga pacanenda ti bagbagida met laeng! dagiti agpaspastor saanda coma aya a pacanen dagiti carnero?

3 Canenyo ti taba, ken agcawescayo iti dutdot ti carnero, patayenyo dagiti nalucmeg; ngem dicay pacanen dagiti carnero.

4 Ti nacapuy saanyo a pinapigsa, ket dicay met inagasan dayta masakit, ket saanyo met a binedbedan dayta nabungtol, dicay met inyawid dayta napapanaw, saanyo met a biniroc dayta napucaw; ngem gapu iti panangipapilit ken panangparigat nagturaycayo cadacuada.

5 Ket naiwarisda agsipud ta awan ti agpastor, ket naaramidda a taraon cadagiti amin nga animal ti away, ket naiwarada.

6 Dagiti carneroc nagtawatawda cadagiti amin a banbantay, ken iti tunggal nangato a turod: wen, dagiti carneroc naiwarada iti amin a rupa ti daga; ket awan ti asinoman a nagbiruc wenno nagsapul *cadacuada.*

7 Isut' gapuna a dacayo agpaspastor, denggenyo ti sao ni Jehova.

8 Cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova, pudno nga agsipud ta dagiti carneroc nagbalinda a samsam, ken dagiti carneroc naaramidda a taraon dagiti amin nga animal ti away, gapu ta awan idi ti agpastor, ket dagiti agpaspastorco dida met biniruc dagiti carneroc, no di ket dagiti agpaspastor tinaraonanda dagiti bagbagída met laeng, ket saanda a tinaraonan dagiti carneroc;

9 Gapuna, dacayo agpaspastor denggenyo ti sao ni Jehova:

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Adtoy bumusorac cadagiti agpaspastor; ket sapulecto dagiti carneroc iti imada, ket pasardengecto ida nga agpacan cadagiti carneroc; ket dagiti agpaspastor saandanto metten a pacanen dagiti bagbagida met laeng; ket ruc-atacto dagiti carneroc iti ngiwatda, tapno saanda coma nga agservi a taraon cadacuada.

11 Ta castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, siac met laeng, wen siac, agbirucacto cadagiti carneroc, ket sapulecto ida.

12 Cas ti maysa nga agpastor birukenna ti pangenna iti aldaw nga isu adda iti nagtengngaan dagiti carnerona a naiwara iti adayu, casta ti panangsapulconto cadagiti carneroc; ket ruc-atacto ida cadagiti amin a disso a nacaiwarisanda iti naulep ken nasipnget nga aldaw.

13 Ket iruarconto ida manipud cadagiti il-ili, ken urnongecto ida manipud cadagiti dagdaga, ket iyegconto ida iti dagada met laeng; ket pacanecto ida iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, iti denna dagiti pagdalanan ti dandanum, ken cadagiti amin a mapagnaedan a luglugar ti daga.

14 Pacanecto ida iti nasayaat a pagaraban; ket iti rabaw dagiti banbantay iti cangato ti Israel addanto ti pacapupucanda: idiay agiddadanto iti nasayaat a pacapupucan; ket iti nataba a pagaraban mapacandanto iti rabaw dagiti banbantay ti Israel.

15 Siacto met laeng ti agpastor cadagiti carneroc, ket pagiddaecto ida, cuna ni Apo Jehova.

16 Sapulecto dayta napucaw, ket isublicto dayta napapanaw, ket bedbedacto dayta nabungtol, ket papigsaecto dayta masakit: ngem ti nalucmeg ken ti napigsa pucawecto; taraonacto ida iti kinajusticia.

17 Ket no maipapan kenca, O arbanco, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, ocomec ti carnero ken ti carnero, ti carnero a lalaki ken ti calding a lalaki.

18 Cas la aya bassit a banag cadacayo ti pananĝanyo iti nasayaat a pagaraban, nĝem rebbenĝyo nĝa ibaddec cadagiti sacayo ti tidda ti pagarabanyo? ken ti pananĝinumyo cadagiti nalitnaw a dandanum, nĝem rebbenĝyo a rugitan ti tidda cadagiti sacayo?

19 Ket no maipapan cadagiti carneroc, canendanto ti binaddecyo cadagiti sacayo, ken inumenda ti rinugitanyo cadagiti sacayo.

20 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova cadacuada: Adtoy, siac, wen siac, ocomecto ti nalucmeg a carnero ken ti nacottonĝ a carnero.

21 Agsipud ta sinalputyo ti bacranĝ ken ti abaga, ket induronyo amin dagiti nacottonĝ cadagiti sarsarayo, aginĝgat' naiwarisyo ida iti adayu;

22 ispalecto nĝarud ti arbanco, ket saandanton a maysa a samsam; ket ocomecto ti carnero ken ti carnero.

23 Ket banĝonecto ti maysa a pastor cadacuada, ket pacanennanto ida, nĝa isu ni adipenco a David; pacanennanto ida, ket isunto ti pastorda.

24 Ket siac, ni Jehova, siacto ti Diosda, ket ni adipenco a David principe cadacuada; Siac, ni Jehova, isut' sinaoc.

25 Ket manĝaramidacto cadacuada ti maysa a tulag ti cappia, ket pasardenĝecto dagiti dakes nĝa animal iti daga; ket agnaeddanto a sitatalged iti let-anĝ, ken maturog iti bakir.

26 Ket aramidecto ida ken dagiti lug-lugar iti aglicmut ti turodco a maysa a bendicion; ket patinnagecto ti arbis iti tiempona a nakednĝan; addanto ar-arbis ti bendicion.

27 Ket ti cayo iti away manĝtedto ti bunĝana, ket ti daga manĝtedto ti nayonna, ket sitatalgeddanto iti dagada; ket maammoandanto a siac ni Jehova, intono bunĝtolec dagiti balunet ti sanĝolda, ken ruc-atac ida iti ima dagidiay a nanĝpatagabu cadacuada.

28 Ket saandanton a maysa a samsam cadagiti nacion, ket dagiti animal ti daga saandanto metten a lamuten ida; no di ket agnaeddanto a sitatalged, ket awanto ti manĝbutenĝ cadacuada.

29 Ket manĝbanĝonacto cadacuada ti maysa a pagmulaan a maipaay a dayaw, ket saandanton a maibus iti bisin iti daga, ket didanto metten awiten ti bain dagiti nacion.

30 Ket maammoandanto a siac, ni Jehova a Diosda, addaac cadacuada, ket isuda, ti balay ti Israel, isuda ti ilic, cuna ni Apo Jehova.

31 Ket dacayo ti carneroc, ti carnero ti pagarabac tattaoda, ket siac ti Diosyo, cuna ni Apo Jehova.

Ti pannacarbec ti Edom maipadto.

35 Maysa pay ti sao ni Jehova dimtenĝ caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isanĝom dayta rupam a maibusor iti bantay Seir, ket agipadtoca a maibusor kencuana,

3 ket cunaem kencuana, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, O bantay Seir, ket iyunnatconto ti imac a maibusor kenca, ket aramidencanto a lanĝalanĝ ken pagseddaawan.

4 Racrakecto dagiti ciudadmo, ket sica lanĝalanĝcanto; ket maammoamto a siac ni Jehova.

5 Agsipud ta adda idi kenca ti agnanayon a panagbinnusor, ket inyawatmo dagiti annac ti Israel iti bileg ti campilan iti tiempo ti rigatda, iti tiempo ti kinadakes iti panunĝpalan;

6 isut' gapuna, cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova, isaganacanto iti dara, ket ti dara camatennacanto: agtaud ta dica ginura ti dara, dara nĝarud ti cumamatto kenca.

7 Iti castoy aramidecto ti bantay Seir a maysa nĝa pagseddaawan ken lanĝalang; ket keltayecto kencuana dayta a lumabas ken dayta nĝa agsubli.

8 Ket punnoecto dagiti bantayna cadagiti napapatayna: cadagiti turodmo ken cadagiti lobonĝmo, ken amin cadagiti pagayusam ti danum mapasagdanto dagiti napapatay iti campilan.

9 Aramidencanto nĝa agnanayon a lanĝalanĝ, ket dagiti ciudadmo saandanto a pagnaedan; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

10 Agsipud ta kinunam, Dagitoy dua a nacion ken dagitoy dua a daga cuacto ida, ket isut' tagicuaenminto; agsipud ta ni Jehova adda idi idiay:

11 isut' gapuna, cas siac agbiagac, cuna ni Apo Jehova, aramidecto a cas mainugot iti punĝtotmo, ken cas mayalubog iti apalmo isu nĝa imparanĝmo iti guram a maibusor cadacuada; ket agpacaammoacto cadacuada, intono ocomenca.

12 Ket maammoamto a siac, ni Jehova,

nangegco amin dagiti panglaismo isu a sinaom a maibusor cadagiti banbantay ti Israel, a kinunam, Nalangalangda, naitedda cadacayo a lamuten.

13 Ket pinadackelyo ti bagbagíyo met laeng a maibusor caniac iti ngiwatyo, ket pinaaduyo dagiti saoyo a maicaniwas caniac: isut' nangngegco.

14 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Intono ti amin a lubong agragsac, aramidencanto a langalang.

15 No casano a nagragsacca iti tawid ti balay ti Israel, agtaud ta isut' langalang, castanto ti aramidec kenca: langalangcanto, O bantay Seir ken amin a Edom, wen isu-amin; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Dagiti banbantay ti Israel mabendicionandanto, ket mapabaro ti Israel a maipaay ken ni Jehova.

36 Ket sica, anac ti tao, agipadtoca cadagiti banbantay ti Israel, ket cunaem, Dacayo banbantay ti Israel, denggenyo ti sao ni Jehova.

2 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta ti cabusor kinunana a maibusor cadacayo, Aha, ket dagiti daan a nangato a disdissom cucuatayo iti panagtagicua;

3 isut' gapuna agpadtoca, ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta, wen agsipud ta inaramiddacayo a langalang, ket inalimundacayo iti tunggal sikigan, tapno agbalincay coma a cucua ti tidda dagiti nacion, ket naalacayo cadagiti bibig dagiti mannanao, ken ti dakes a damag ti ili;

4 isut' gapuna, dacayo banbantay ti Israel, denggenyo ti sao ni Apo Jehova: Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagiti banbantay ken cadagiti turturod, cadagiti pagayusan ti dandanum ken cadagiti loblobong, cadagiti langalang a racrac ken cadagiti ciudad a nagtalawan, isuda a nagbalin a samsam ken marabrabac iti tidda dagiti nacion nga adda iti aglicmut;

5 isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova; Pudno iti apuy ti imonco nagsaoac iti tidda dagiti nacion, ken maicaniwas iti amin a Edom, a nangdutoc iti dagac cadacuada met laeng a maysa a cucua nga adda ragsac iti amin a pusoda, nga adda gura ti cararua, tapno isut' ibellengda a maipaay a samsam.

6 Isut' gapuna agpadtoca maipapan iti daga ti Israel, ket cunaem cadagiti banbantay ken cadagiti turturod, cadagiti pagayusan ti dandanum ken cadagiti loblobong, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, nagsaoac iti imonco ken iti pungtotco, agsipud ta inawitmo ti bain dagiti nacion:

7 castoy ngarud ti cuna ni Apo Jehova: Insapatac, *a kinunac*, Pudno a dagiti nacion nga adda iti aglicmut kenca, isuda awitendanto ti bainda.

8 Ngem dacayo, O banbantay ti Israel, isaringityonto dagiti sangsangayo, ket itedyo ti bungayo iti ilic nga Israel; ta isuda asidegdan nga umay.

9 Ta adtoy, siac maipaayac cadacayo, ket agsubliacto cadacayo, ket mataloncayto ken mamulaancayo;

10 ket paaduecto dagiti lallaki cadacayo, amin ti balay ti Israel, wen isu-amin; ket dagiti ciudad mapagnaeddanto, ket dagiti racrac a luglugar maibangondanto;

11 ket paaduecto cadacayo ti tao ken ti animal; ket manayonandanto ken nabungada; ket pagbalinencayto a mapagnaedan a cas idi immun-una a casasaadyo, ket agaramidto ti nasaysayaat *cadacayo* ngem cadagidi damoyo: ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

12 Wen, papagnaecto dagiti lallaki cadacayo, ti met laeng ilic nga Israel; ket isuda tagicuaendanto, ket sicanto ti tawidda, ket manipud ita saanmonto idan nga iccaten ti annac.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsipud ta cunada cadacayo, Sica *daga* maysaca a managlamut ti tao, ken maysa a managpaliday iti nacionmo;

14 isut' gapuna saancanton nga aglamut cadagiti tao, ket dicanto metten agpaliday ti nacionmo, cuna ni Apo Jehova;

15 ket dicanto metten palubosan a dumngeg ti bain dagiti nacion, ket dicanto metten awiten dagiti babalaw dagiti il-ili, dicanto metten paitibcol ti ilim, cuna ni Apo Jehova.

16 Maysa pay ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

17 Anac ti tao, idi ti balay ti Israel nagnaed iti bucodda a daga, isut' tulawanda gapu iti dalanda ken gapu cadagiti gapuananda: ti dalanda iti sangoanac cas ti kinarugit ti maysa a babai iti panagcadawyananna.

18 Gapuna imbuyatco ti pungtotco cadacuada gapu iti dara nga imbuyatda iti daga, ken agsipud ta isut' tinulawanda cadagiti ladladawanda;

19 ket inwarisco ida cadagiti nacion, ket naiwarada cadagiti dagdaga, cas mainugot iti dalanda: ken cas mayalubog cadagiti aramidda inocomco ida.

20 Ket idi dimtengda cadagiti nacion isu a napananda, binassawangganda ti nasantoan a naganco, iti dayta a dagiti tattao kinunada a maipanggep cadacuada, Dagitoy isuda ti ili ni Jehova, ket rimmuarda iti dagana.

21 Ket adda idi asic gapu iti nasantoan a naganco, isu a binassawangan ti balay ti Israel iti nagtengngaan dagiti nacion, a napananda.

22 Isut' gapuna cunam iti balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Saanco nga aramiden *daytoy* gapu cadacayo, O balay ti Israel, no di gapu iti nasantoan a naganco, isu a binassawanganyo iti nagtengngaan dagiti nacion, a napananyo.

23 Ket pasantoecto ti dackel a naganco, isu a nabassawangan iti nagtengngaan dagiti nacion, isu a binassawanganyo iti tengngada; ket dagiti nacion maammoandanto a siac ni Jehova, cuna ni Apo Jehova, intono mapasantoac cadacayo iti sangoanan dagiti matada.

24 Ta alaencayto manipud iti tengnga dagiti nacion, ket urnongencayto nga aggapu cadagiti amin a dagdaga, ket iyegcayto iti dagayo met laeng.

25 Ket iwarsicto ti nalitnaw a danum cadacayo, ket nadaluscayto; manipud iti amin a kinarugityo, ken manipud cadagiti amin a ladladawanyo, dalusancayto.

26 Iccancayto met ti maysa a baro a puso, ket maysa a baro nga espiritu icabilconto ti unegyo; ket iccatecto ti nabato a puso iti lasagyo, ket iccancayto ti maysa a puso a lasag.

27 Ket icabilconto ti Espirituc iti unegyo, ket papagnaencayto cadagiti linlintegco, ket tungpalenyonto dagiti bilbilinco, ken aramidenyo ida.

28 Ket agnaedcayto iti daga nga intedco cadagiti ammayo; ket dacayto ti ilic, ket siacto ti Diosyo.

29 Ket ispalencayto cadagiti amin a kinarugityo, ket umayabacto ti bukel, ket isuntot' paaduec, ket saanacto a mangicabil ti bisin cadacayo.

30 Ket paaduecto ti bungayo, ken ti nayon ti talon, tapno saanyo nga awatenen coma ti babalaw ti bisin cadagiti nacion.

31 Sa lagipenyonto dagiti dakes a daldalanyo, ken dagiti gapuananyo a saanda idi a nasayaat; ket calucsawyonto ti bagbagíyo met laeng iti bucodyo nga imatang gapu cadagiti kinadakesyo ken gapu cadagiti kinarimonyo.

32 Saan a gapu cadacayo aramidec *daytoy*, cuna ni Apo Jehova,. maipacaammo cadacayo: agbaincayo ken mariribuccayo gapu cadagiti dalanyo, O balay ti Israel.

33 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti aldaw a dalusancayo cadagiti amin a kinadakesyo, aramidecto dagiti ciudad a mapagnaedan, ken dagiti naracrac a luglugar a mabangon.

34 Ket ti daga a langalang idi matalonto, isu a langalang idi iti imatang dagiti amin a limmabas.

35 Ket cunaendanto, Daytoy daga a langalang idi nagbalin a cas ti minuyongan ti Eden; ket ti racrac ken langalang ken narbec a ciudad napasarikedkedan ken napagnaedan.

36 Sa dagiti nacion a nabati iti aglicmut cadacayo, maammoandanto a siac, ni Jehova, binangonco dagiti narbec a luglugar, ken minulaac dayta a langalang: Siac, ni Jehova, isut' insaoc, ket isut' aramidecto.

37 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Gapu iti daytoy, castamet, maumanannacto iti balay ti Israel, tapno isut' aramidec a maipaay cadacuada: paaduecto ida cadagiti lallaki cas maysa nga arban.

38 Cas ti arban a maipaay a daton, cas ti arban ti Jerusalem cadagiti nakednga a fifiestana, casta dagiti racrac a ciudad mapnodanto cadagiti ar-arban ti lallaki; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ti sirmata maipanggep ti namaga a tultulang. Dagiti namaga a tultulang mapabiag, ket isuda sacsianda ti ili ti Dios. Panagtipon manen ti Juda ken Israel. Ni David isunto ti arida.

37 Ti ima ni Jehova adda idi caniac, ket isu inruarnac iti Espiritu ni Jehova, ket indissonac iti tengnga ti lobong; ket napno cadagiti tultulang.

2 Ket isu pinalabasnac iti arpadda iti aglicmut: ket, adtoy, aduda unay iti rupa ti lobong; ket, adtoy, namagada unay.

3 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, mabalin dagitoy a tulang ti agbiag? Ket

siac simmunḡbatac, O Apo Jehova sica ammom.

4 Kinunana manen caniac, Agipadtoca cadagitoy a tultulanḡ, ket cunam cadacuada, O dacayo a tultulanḡ, denḡgenyo ti sao ni Jehova.

5 Castoy ti cuna ni Apo Jehova cadagitoy a tultulanḡ: Adtoy, pastrekecto ti anḡes cadacayo, ket agbiagcayto.

6 Ket manḡidissoacto cadagiti pennet iti rabawyo, ket manḡyegacto ti lasag cadacayo, ket bunḡonencayo ti cudil, ket manḡicabilac ti anḡes cadacayo, ket agbiagcayto; ket maammoanyonto a siac ni Jehova.

7 Gapuna a nagipadtoac a cas naibilin caniac: ket bayat ti panagipadtoc, adda idi maysa a unḡor, ket adtoy maysa a gingined; ket dagidi tultulanḡ nagtitiponda, tulanḡ iti tulanḡna.

8 Ket nakitac, ket, adtoy, adda idi pennet iti rabawda, ket immay ti lasag, ket ti cudil inabbonḡanna ida; nḡem awan idi ti anḡes cadacuada.

9 Sa kinunana caniac, Agipadtoca iti anḡin, agipadtoca, anac ti tao, ket cunam iti anḡin, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Umayca manipud cadagiti uppat nḡa anḡin, O anḡes, ket anḡesam dagitoy napapatay, tapno agbiagda coma.

10 Gapuna a nagipadtoac a cas imbilinna caniac, ket ti anḡes immay cadacuada, ket isuda nagbiagda, ket timmacderda cadagiti sacada, maysa a dackel unay a buyot.

11 Sa kinunana caniac, Anac ti tao, dagitoy a tultulanḡ isuda ti amin a balay ti Israel: adtoy, cunada, dagiti tultulanḡtayo nagmaga, ket ti namnamatayo napucaw; datayo makeltaytayo a matalipupus.

12 Isut' gapuna agipadtoca, ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, luctacto dagiti tanemyo, ket pasanḡ-atencayo manipud cadagiti tanemyo, O ilic; ket iyegcayto iti daga ti Israel.

13 Maammoanyonto a siac ni Jehova, intono luctac dagiti tanemyo, ken pasanḡatencayo manipud cadagiti tanemyo, O ilic.

14 Ket icabilconto ti Espirituc cadacayo, ket agbiagcayto, ket isaadcayto iti bucodyo a daga: ket maammoanyonto a siac, ni Jehova, isut' sinaoc ken inaramidco, cuna ni Jehova.

15 Ti sao ni Jehova dimtenḡ manen caniac, a kinunana,

16 Ket sica, anac ti tao, manḡalaca ti maysa a sarucod, ket isuratmo kencuana, Maipaay ken Juda, ken cadagiti annac ti Israel a cadduana: sa manḡalaca ti sabali a sarucod, ket isuratmo kencuana, Maipaay ken Jose, ti sarucod ni Efraim, ken *maipaay iti* amin a balay ti Israel a cadduana:

17 ket pagtitiponem ida a maipaay kenca maysa iti sabali iti maysa a sarucod, tapno agbalinda coma a maymaysa dita imam.

18 Ket no dagiti annac ti ilim agsaodanto kenca, a cunada, Saanmo aya nḡa iparanḡ cadacami no ania ti panḡgepmo gapu cadagitoy?

19 cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, alaecto ti sarucod ni Jose, isu nḡa adda iti ima ni Efraim, ken ti caputotan ni Israel a cadduana; ket icabilconto ida a maicuyog kencuana, *wen* maicuyog iti sarucod ni Juda, ket aramidecto ida a maymaysa a sarucod, ket maymaysadanto iti imac.

20 Ket dagiti sarsarucod a nagsuratam addanto iti imam iti sanḡoanan dagiti matada:

21 Ket cunam cadacuada, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, alaecto dagiti annac ti Israel manipud cadagiti nacion, isuda a napananda, ket urnonḡecto ida iti tunḡgal sikigan, ket ipanco ida iti bucodda a daga:

22 ket pagbalinecto ida a maysa a nacion iti daga, iti rabaw dagiti banbantay ti Israel; ket maysa nḡa ari isuntot' ari cadacuada amin; ket awanton ti dua a nacion, ket saandanto metten a mabinḡay a pulos iti dua a pagarian;

23 saandanto metten a tulawan ti bagbagída met laenḡ cadagiti idolosda, wenno cadagiti macarurrurud a banagda, wenno iti aniaman cadagiti kinasukirda; no di ket ispalecto ida cadagiti amin a luglugar a pagtaenḡanda, isu a nagbasolanda, ket ugasacto ida: tapno isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda.

24 Ket ni adipenco a David isunto ti ari cadacuada; ket isuda amin addanto maymaysa a pastorda: magnadanto met cadagiti bilbilinco, ket tunḡpalenda dagiti linlintegco, ket aramidenda ida.

25 Ket agnaeddanto iti daga nḡa intedco ken ni Jacob nḡa adipenco, isu a nagnaedan dagiti ammayo; ket agnaeddanto idi-

ay, isuda, ken dagiti annacda, ken dagiti annac dagiti annacda, iti agnanayon: ket ni David nga adipenco isunto ti principeda iti agnanayon.

26 Castamet mangaramidacto ti maysa a tulag ti cappia cadacuada; isuntot' agnanayon a tulag cadacuada; ket isaadconto ida, ken paaduec ida, ket icabilconto ti santuarioc iti tengngada iti agnanayon nga awan inggana.

27 Ti tabernaculoc met addanto cadacuada; ket siacto ti Diosda, ket isudanto ti ilic.

28 Ket dagiti nacion maammoandanto a siac ni Jehova a mangpasanto iti Israel, intono ti santuarioc addanto iti tengngada iti agnanayon nga awan inggana.

Ti padto a maipapan iti Gog. Isu serkennanto ti Israel. Ti pungtot ti Dios a maibusor kencuana.

38 Ket ti sao ni Jehova dimteng caniac, a kinunana,

2 Anac ti tao, isangom dayta rupam idiay Gog, iti daga ti Magog, ti principe ti Ros, Mesec, ken Tubal, ket agipadtoca a maibusor kencuana,

3 ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, O Gog, principe ti Ros, Mesec, ken Tubal,

4 ket pagbalikencanto, ket mangicabilac ti banbanniit cadagiti sangim, ket iruarcanto, ken amin ti buyotmo, cabcabayo, ken lallaki a nagsacay ti cabayo, isuda amin nacawesanda ti amin nga igam, maysa a dackel a cacuyugan nga addaan sarapa ken calasag, isuda amin nagiggemda cadagiti campilan:

5 Ti Persia, Cush, ken Put a maicuyog cadacuada, isuda amin nga adda calasagda ken cabal ti olo;

6 Ti Gomer, ken amin dagiti adu a cacuyuganna; ti balay ti Tagorma iti cangatoan a paspaset ti amianan, ken amin dagiti adu a cacuyuganna; adu met laeng nga il-ili a maicuyog kenca.

7 Masaganaca coma, wen, agsagana, sica, ken amin a cacuyogam a naururnong kenca, ket sica coma ti agbantay cadacuada.

8 Calpasan ti adu nga aldaw masarungcarancanto: cadagitinto maudi a tawen umaycanto iti daga a maisubli a naggapu iti campilan, a maurnong manipud cadagiti adu nga il-ili, iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, isuda a cancanayon idi a racrac; ngem isut' mairuar manipud cadagiti il-ili, ket isuda agnaeddanto a sitatalged, isuda amin.

9 Ket umulicanto, umaycanto a cas maysa nga bagio, cascanto maysa nga ulep a mangabbong iti daga, sica, ken amin dagiti adu a cacuyogam, ken adu nga il-ili a maicuyog kenca.

10 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Maaramidto iti dayta nga aldaw, a banbanag umaydanto iti isipmo, ket aggandatcanto iti dakes a gandat:

11 ket cunaemto, sumang-atacto iti daga ti saan a nabacudan a purpuroc; innacto cadacuada nga adda iti panaginaná, nga agnaed a sitatalged, isuda amin agnaedda nga awan ti bacbacud, ket awan met ti balbalunetda wenno ruangan;

12 tapno alaec ti agaw ken alaec ti samsam; tapno isangoc ti imam a maibusor cadagiti naracrac a disdisso a mapagnaedan *ita*, ken maibusor iti ili a maurnong manipud cadagit nacion, a nacagunod ti bacbaca ken cucua, nga agnaed iti tengnga ti lubong.

13 Ti Saba, ken Dedan, ken dagiti agtagtagilaco ti Tarsis, agraman dagiti amin nga urbonna a leon, cunaendanto kenca, Immayca a mangala iti agaw? inurnongmo ti cacuyogam tapno alaem ti samsam? tapno ipanawmo ti pirac ken balitoc, tapno ipanawmo ti bacbaca ken cucua, tapno alaem ti dackel a samsam?

14 Isut' gapuna, anac ti tao, agpadtoca, ket cunam iti Gog, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti dayta nga aldaw intono ti ilic nga Israel agnaed a sitatalged isuntot' saanmo aya a maammoan?

15 Ket umaycanto manipud iti lugarmo a rumuar cadagiti cangatoan a paspaset iti amianan, sica, ken adu nga il-ili a maicuyog kenca, isuda amin sisasacayda cadagiti cabayo, maysa a dackel a cacuyogan ken maysa a nabileg a buyot;

16 ket sumang-atcanto a maibusor iti ilic nga Israel, a cas maysa nga ulep a mangabbong iti daga: maaramidto cadagiti maud-udi nga aldaw nga iyegcanto a bumusor iti dagac, tapno dagiti nacion maammoandac, intono mapagsantoacto kenca, O Gog, iti sangoanan dagiti matada.

17 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: ¿Sica daydi sinaoc idi unana a tiempo gapu cadagiti adipenco a mammadto ti Israel, a nagipadto cadagidi nga aldaw iti *adu a* tawen nga ipanca a maibusor cadacuada?

18 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, intono ti Gog umayto a maibusor iti daga ti Israel, cuna ni Apo Jehova, a ti pungtotco sumrecto cadagiti abut ti agongco.

19 Ta iti imonco ken iti apuy ti pungtotco sinaoc, Pudno iti dayta nga aldaw addanto dackel a gingined iti daga ti Israel;

20 tatapno dagiti ican ti baybay, ken dagiti tumatayab cadagiti langlangit ken dagiti animal ti away, ken amin dagiti agcarcarayam nga agcarayam iti rabaw ti daga, ken amin dagiti tattao nga adda iti rupa ti daga agpigergerdanto iti sangoanac, ket dagiti banbantay marbadanto, ket dagiti bacras a luglugar matuangdanto, ket amin a bacud matuangto iti daga.

21 Ket mangayabacto iti maysa a campilan a maibusor kencuana aginggga cadagiti amin a banbantayco, cuna ni Apo Jehova: tunggal maysa a campilan ti lalaki busorennanto ti cabsatna a lalaki.

22 Ket agraman iti angol ken dara sumrecacto iti panangocom kencuana; ket patudoecto iti rabawna, ken cadagiti adu a cacuyogam, ken cadagiti adu nga il-ili nga adda kencuana, maysa a manglayus nga arbis, ken dadackel a bato ti uraro, apuy, ken azufre.

23 Ket padackelecto ti bagic met laeng, ken pasantoecto ti bagic met laeng, ket agpacaammoacto iti imatang ti adu a nacion; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

Ti pannacatuang ti Gog, ken pannacaicali dagiti cacuyoganna. Ti dackel a daton ni Jehova. Ti pannacaisubli ti Israel.

39 Ket sica, anac ti tao, agpadtoca a maibusor ti Gog, ket cunam, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Adtoy, bumusorac kenca, O Gog, principe ti Ros, Mesec, ken Tubal:

2 ket ibaliccanto, ket idalancanto, ket pasang-atencanto manipud cadagiti cangatoan a paspaset ti amianan; ket ipancanto iti rabaw dagiti banbantay ti Israel;

3 ket cabilecto ti ba-im dita catigid a imam, ket patinnagecto dagiti panam dita canawan a imam.

4 Mapasagcanto iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, sica, ken amin dagiti adu a cacuyogam, ken dagiti il-ili a maicuyog kenca: itedcanto cadagiti managagaw a tumatayab iti amin a kita, ken cadagiti animal iti away tapno malamut.

5 Mapasagcanto iti nalawa nga away, ta isut' sinaoc, cuna ni Apo Jehova.

6 Ket mangipawitacto ti apuy idiay Magog ken cadacuada nga agnaed a sitatalged cadagiti purpuro; ket maammoandanto a siac ni Jehova.

7 Ket ti nasantoan a naganco ipacaammocto iti tengnga ti ilic nga Israel; ket diacto metten itured a ti nasantoan a naganco mabassawangan: ket dagiti nacion maammoandanto a siac ni Jehova, ti Santo ti Israel.

8 Adtoy, isut' umay, ket maaramidto, cuna ni Apo Jehova; daytoy ti aldaw a sinaoc.

9 Ket isuda nga agnaed cadagiti ciudad ti Israel rumuardanto, ket mangaramiddanto ti apapuy cadagiti igam ket puuranda ida, dagiti sarapa ken calasag, dagiti ba-i ken dagiti pana, ken dagiti darecdec ken dagiti gayang, ket mangaramiddanto ti apapuy cadacuada iti pito a tawen;

10 ket iti casta saandanto a mangala ti cayo iti away, ket didanto met mangpucan ti aniaman cadagiti bacbakir; ta mangaramiddanto ti apapuy cadagiti igam; ket agawandanto dagiti mangagaw cadacuada, ket tacawanda dagidiay a nangtacaw cadacuada, cuna ni Apo Jehova.

11 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, nga itedconto iti Gog ti maysa a lugar a pagitaneman idiay Israel, ti lobong dagidiay a lumabas iti daya ti baybay; ket pasardengennanto dagidiay a lumabas: ket idiay icalidanto ti Gog ken amin ti caaduna; ket isuntot' naganenda ti lobong ti Hamongog.

12 Ket ti balay ti Israel pito a bulan nga icalcalida ida, tapno madalusanda coma ti daga.

13 Wen, amin ti ili ti daga icalidanto ida; ket isunto cadacuada ti maysa a dayaw iti aldaw a pannacaitan-occonto, cuna ni Apo Jehova.

14 Ket mangilasindanto ti lallaki a di agsarday nga agtrabajo, a lumabasto iti daga, ken cadacuada a lumabas, dagidiay a mangicali cadacuada a mabati iti rupa ti daga, a mangdalus kencuana; calpasan ti panungpalan ti pito a bulan isuda agsapuldanto.

15 Ket isuda a lumabas iti daga lumabasdanto; ket intono asinoman makitana ti tulang ti maysa a tao, isu mangibangon

ti maysa a tanda iti dennana, aginggga cadagiti mangicali isut' icalida idiay lobong ti Hamongog.

16 Ket Hamona isunto ti nagan ti ciudad. Castoy ti panangdalusda iti daga.

17 Ket sica, anac ti tao, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Agsaoca cadagiti tumatayab iti tunggal kita, ken iti tunggal animal iti away, Aggigimongcayo, ket umaycayo, aguurnongcayo iti tunggal sikigan iti datonco nga idatonco gapu cadacayo, wen, maysa a dackel a daton iti rabaw dagiti banbantay ti Israel, tapno mangancay coma iti lasag ken uminumcay ti dara.

18 Canenyonto ti lasag dagiti nabileg, ken inumenyo ti dara dagiti principes ti daga, dagiti carnero a lalaki, dagiti cordero, ken calcaldingg, ken bacbaca, isuda amin napalucmegda idiay Basan.

19 Ket mangancayto iti taba aginggat' mabsugcayo, ken uminumcay iti dara aginggat' mabarteccayo, iti datonco nga indatonco gapu cadacayo.

20 Ket mapneccayto iti arpad ti lamesaanco ti cabcabayo ken luglugan, agraman dagiti nabileg a lallaki, ken amin a lallaki ti gubat, cuna ni Apo Jehova.

21 Ket isaadconto ti dayagco iti tengnga dagiti nacion; ket amin dagiti nacion makitadanto iti panangocomco nga inaramidco, ken ti imac nga indissoc iti rabawda.

22 Iti casta ti balay ti Israel maammoandanto a siac ni Jehova a Diosda, manipud iti dayta nga aldaw ken iti casacbayan.

23 Ket dagiti nacion maammoandanto a ti balay ti Israel napan iti pannacacayaw gapu iti kinadakesda; gapu ta naglabsingda a maicaniwas caniac, ket inlemmengco ti rupac cadacuada: gapuna nga intedco ida iti ima dagiti cacaniwasda, ket napasagda isuda amin iti campilan.

24 Cas mainugot iti kinarugitda ken cas mayalubog cadagiti salungasingda nagaramidac cadacuada; ket inlemmengco ti rupac cadacuada.

25 Isut' gapuna castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ita isublicto ti pannacacayaw ni Jacob, ket addanto caasic iti amin a balay ti Israel; ket agimonacto gapu iti nasantoan a naganco.

26 Ket awitendanto ti bainda, ken amin dagiti labsingda a linabsingda a maibusor caniac, intono agnaedda a sitatalged iti dagada, ket awanto ti mangbutengg cadacuada;

27 intono isublic ida manipud cadagiti il-ili, ken urnongec ida a naggapu cadagiti daga dagiti cabusor, ket mapasantoac cadacuada iti imatang ti adu a nacion.

28 Ket maammoandanto a siac ni Jehova a Diosda, ta pinapanco ida iti pannacacayaw cadagiti nacion, ket inurnongco ida iti dagada met laeng; ket awanton ti ibatic nga asinoman cadacuada idiay;

29 ket diacto metten ilemmeng ti rupac cadacuada; ta imbuyatco ti Espirituc iti balay ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

Ti lalaki nga adda sarucodna a pangrucod. Ti pannacarucod ti makindaya a ruangan ti balay ti templo. Ti pannacarucod ti makinruar ken ti makiruneg a paraangan. Dagiti lamesaan ken silsiled ti ceremonias, dagiti silsiled dagiti sacerdote ken dagiti duag.

40 Iti maicaduapulo ket lima a tawen ti pannacacayawmi, iti damo ti tawen, iti maicapulo *nga aldaw* ti bulan, iti maicapulo ket uppat a tawen calpasan ti pannacarbec ti ciudad, iti dayta met laeng nga aldaw, ti ima ni Jehova adda idi caniac, ket isu impannac idiay.

2 Cadagiti sirmata ti Dios isu inyegnac iti daga ti Israel, ket indissonac iti rabaw ti maysa a nangato unay a bantay, isu a yan idi ti cas caaspingg ti maysa a ciudad iti abagatan.

3 Ket impannac idiay; ket adtoy, adda idi maysa a lalaki, a ti langana cas la langa ti gambang, nga adda singdan a lino iti imana, ken maysa a pangrucod a runo; ket isu nagtacder iti ruangan.

4 Ket daydi lalaki kinunana caniac, Anac ti tao, kitaem cadagita matam, ket denggem cadagita lapayagmo, ket icabilmo ti pusom cadagiti amin nga iparangconto kenca; tapno iti casta isuda comat' maiparangco kenca, maiyegca ditoy: ipalawagmo amin a makitam iti balay ti Israel.

5 Ket, adtoy, maysa a bacud iti ruar ti balay nga aglicmut, ket iti ima daydi lalaki maysa a pangrucod a runo, innem a sico ti caatiddugna, a maysa a sico ket sangadaculapan ti tunggal maysa: iti casta rinucodna ti capuscol ti balay, maysa a runo; ket ti cangato, maysa a runo.

6 Sa isu immay agiñgga iti ruañgan a simmañgo ti daya, ket immuli cadagiti tucadna: ket rinucodna ti dapian ti ruañgan, maysa a runo ti caacabana; ket ti sabali a dapian, maysa a runo ti caacabana.

7 Ket tuñggal siled isut' maysa a runo ti caatiddugna, ken maysa a runo ti caacaba; ket *ti lugar* iti nagbaetan dagiti ruañgan iti lima a sico; ket ti dapian ti siled isut' arpad ti duag ti ruañgan ñga agturoñ iti balay isut' maysa a runo.

8 Rinucodna met ti duag ti ruañgar ñga agturoñ iti balay, maysa a runo.

9 Sa rinucodna ti duag ti ruañgan, walo a sico; ken dagiti adigina, dua a sico; ket ti duag ti ruañgan agturoñ idi iti balay.

10 Ket dagiti siled ti ruañgan ñga agpadaya talloda idi iti daytoy a sikigan, ken tallo iti dayta a sikigan; isuda a tallo maymaysada a rucod: ket dagiti adigi maymaysa ti rucodda iti daytoy a sikigan ken iti dayta a sikigan.

11 Ket rinucodna ti caacaba ti pañgluctan ti ruañgan, sañgapulo a sico; ket ti caatiddug ti ruañgan sañgapulo ket tallo a sico,

12 ken maysa a lugar iti sañgoanan dagiti siled, maysa a sico *iti daytoy a sikigan*, ken maysa a lugar, maysa a sico iti dayta a sikigan; ket dagiti siled, innem a sico iti daytoy a sikigan, ken innem a sico iti dayta a sikigan.

13 Ket rinucodna ti ruañgan manipud ti atep ti maysa a siled agiñgga iti atep ti sabali, maysa a caacaba ti duapulo ket lima a sico; ruañgan a maibatog iti ruañgan.

14 Isu nañgaramid met ti adadigi, innem a pulo a sico; ket ti paraañgan *dimmanon* agiñgga cadagiti adigi, iti aglicmut ti ruañgan.

15 Ket *manipud iti* pamaranñ ti ruañgan, iti pagsercan agiñgga iti pamaranñ ti makinuneg a duag ti ruañgan isut' limapulo a sico.

16 Ket adda idi naripcan a tawtawa cadagiti siled, ken dagiti adigida iti uneg ti ruañgan ñga aglicmut, ket casta met cadagiti arco; ket dagiti tawtawa addada idi iti aglicmut iti uneg; ket iti *tuñgal* adigi adda idi caycayo ti palma.

17 Idin impannac iti makinruar a paraañgan; ket adtoy, adda idi silsiled ken maysa a papayaten a naaramid a maipaay iti paraañgan iti aglicmut: tallopulo a silsiled addada idi iti rabaw ti papayaten.

18 Ket ti papayaten adda idi iti arpad dagiti ruañgan a cas mainugot iti caatiddug dagiti ruañgan, ti met laeñ makinbaba a papayaten.

19 Idin rinucodna ti caacaba manipud iti pamaranñ ti makinbaba a ruañgan agiñgga iti pamaranñ ti makinuneg a paraañgan iti ruar, sañgagasut a sico, *isuda a dua* iti daya ken iti amianan.

20 Ket ti ruañgan ti makinruar a paraañgan a nacasañgo iti amianan, rinucodna ti caatiddugna ken ti caacabana.

21 Ket dagiti siledna isut' tallo iti daytoy a sikigan ken tallo iti dayta a sikigan; ket dagiti adigina ken dagiti arcona casda ti rucod ti umuna a ruañgan: ti caatiddugna isut' limapulo a sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a sico.

22 Ket dagiti tawana, ken dagiti arcona, ken dagiti caycayona a palma casda iti rucod ti ruañgan a simmañgo iti daya; ket immulida kencuana iti pito a tucad; ket dagiti arcona addada idi iti sañgoananda.

23 Ket adda idi maysa a ruañgan ti makinuneg a paraañgan a maibatog ti *sabali a* ruañgan ñga amianan ken *casta met* iti daya; ket rinucodna manipud ruañgan agiñggat' ruañgan sañgagasut a sico.

24 Ket isu inturoñgnac iti abagatan; ket adtoy, maysa a ruañgan ñga agturoñ iti abagatan: ket rinucodna dagiti adigina ken dagiti arcona a cas mainugot cadagitoy a rucod.

25 Ket adda idi tawtawa kencuana ken cadagiti arcona iti aglicmut cas cadagidiay a tawtawa: ti caatiddug isut' limapulo a sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a sico.

26 Ket adda idi pito a tucad ñga ulian kencuana, ket dagiti arcona adda idi iti sañgoananda; ket adda idi caycayona a palma, maysa iti daytoy a sikigan, ken maysa iti dayta a sikigan cadagiti adigina.

27 Ket adda idi maysa a ruañgan iti makinuneg a paraañgan iti agpaabagatan: ket rinucodna manipud ruañgan agiñggat' ruañgan ñga agpaabagatan sañgagasut a sico.

28 Idin impannac iti makinuneg a paraañgan iti arpad ti makinabagatan a ruañgan: ket rinucodna ti makinabagatan a ruañgan a cas mainugot cadagitoy a rucod;

29 ket dagiti siledna, ken dagiti adigina, ken dagiti arcona, a cas mainugot cadagitoy a rucod: ket adda idi tawtawa kencuana ken cadagiti arcona iti aglicmut; isut' limapulo a sico ti caatiddug, ken duapulo ket lima a sico ti caacaba.

30 Ket adda idi ar-arco iti aglicmut, duapulo ket lima a sico ti caatiddug, ken lima a sico ti caacaba.

31 Ket dagiti arcona agturongda idi iti makinruar a paraangan; ket caycayo a palma addada idi cadagiti adigina: ket ti ulian kencuana adda walo a tucadna.

32 Ket impannac iti makinuneg a paraangan iti agpadaya: ket rinucodna ti ruangan a cas mainugot cadagitoy a rucod;

33 ket dagiti siledna, ken dagiti adigina, ken dagiti arcona, a cas mainugot cadagitoy a rucod: ket adda idi tawtawa idiay ken cadagiti arcona iti aglicmut; isut' limapulo a sico ti caatiddug ken duapulo ket lima a sico ti caacaba.

34 Ket dagiti arcona agturongda idi iti makinruar a paraangan; ket dagiti caycayo a palma addada idi cadagiti adigina, iti daytoy a sikigan, ken iti dayta a sikigan, ket ti ulian kencuana adda walo a tucadna.

35 Ket impannac iti makinamianan a ruangan: ket isut' rinucodna a cas mainugot cadagitoy a rucod;

36 dagiti siledna, dagiti adigina, ken dagiti arcona: ket adda idi tawtawa idiay iti aglicmut; ti caatiddug isut' limapulo a sico, ket ti caacaba duapulo ket lima a sico.

37 Ket dagiti adigina agturongda idi iti makinruar a paraangan; ket dagiti caycayo a palma addada idi cadagiti adigina, iti daytoy a sikigan, ken iti dayta a sikigan; ket ti ulian kencuana adda walo a tucadna.

38 Ket maysa a siled agraman ti ruangganna adda idi ti arpad dagiti adigi cadagiti ruangan; idiay inugasanda ti daton a mapuuran.

39 Ket iti duag ti ruangan adda idi dua a lamesaan iti daytoy a sikigan, ken dua a lamesaan iti dayta a sikigan tapno patayen idiay ti daton a mapuuran ken ti daton a maipaay iti basol ken ti daton gapu iti salungasing.

40 Ket iti *maysa a* sikigan iti ruar, no ti maysa umuli iti pagsercan ti ruangan nga agpaamianan, adda idi dua a lamesaan; ket iti sabali a sikigan, a paset ti duag ti ruangan adda idi dua a lamesaan.

41 Uppat a lamesaan adda idi iti daytoy a sikigan, ken uppat a lamesaan iti dayta a sikigan, iti arpad ti ruangan; walo a lamesaan, nga iti rabawda pinatayda *dagiti datdaton.*

42 Ket adda idi uppat a lamesaan a maipaay iti daton a mapuuran iti tinagaan a bato, maysa a sico ket cagudua ti caatiddug, ken maysa a sico ket cagudua a sico ti caacaba, ken maysa a sico ti cangato; iti rabawda insaadda dagiti alicamen a pinangpapatayda iti daton a mapuuran ken ti daton.

43 Ket dagiti banniit, sangadaculapan ti caatiddug, naigalut iti uneg ti aglicmut: ket iti rabaw dagiti lamesaan adda idi ti lasag ti daton.

44 Ket iti ruar ti makinuneg a ruangan adda idi silsiled a maipaay cadagiti agcancanta iti makinuneg a paraangan, isu nga adda idi iti arpad ti makinamianan a ruangan; ket nacasangoda idi iti abagatan; maysa iti sikigan ti makindaya a ruangan a nacasango iti amianan.

45 Ket isu kinunana caniac, Daytoy a siled, a sumango iti abagatan, isut' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti agayaywan iti panagannong iti balay;

46 ket ti siled a sumango iti amianan isut' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti agayaywan iti panagannong iti altar: dagitoy isuda dagiti annac a lallaki ni Sadoc, isuda nga aggapu cadagiti annac a lallaki ni Levi, umasidegda ken ni Jehova nga agannong kencuana.

47 Ket rinucodna ti paraangan sangagasut a sico ti caatiddug, ken sangagasut a sico ti caacaba a cuadrado; ket ti altar adda idi iti sangoanan ti balay.

48 Idin impannac iti duag ti balay, ket rinucodna ti tunggal adigi ti duag, lima a sico iti daytoy a sikigan, ken lima a sico iti dayta a sikigan; ket ti caacaba ti ruangan isut' tallo a sico iti daytoy a sikigan, ken tallo a sico iti dayta a sikigan.

49 Ti caatiddug ti duag isut' duapulo a sico, ket ti caacaba sangapulo ket maysa a sico; iti met laeng arpad dagiti tucad nga inulianda kencuana: ket adda idi monmon iti arpad dagiti adigi, maysa iti daytoy a sikigan, ken sabali iti dayta a sikigan.

Ti pannacarucod ti templo ken ti panangipalawag ti kitana.

41 Ket isu inyegnac iti templo, ket rinucodna dagiti adigi, innem a sico ti caacaba iti maysa a sikigan, ken innem a sico ti caacaba iti sabali a sikigan, nga isu idi ti caacaba ti tabernaculo.

2 Ket ti caacaba ti pagsercan isut' sangapulo a sico; ket dagiti sikigan ti pagsercan isudat' lima a sico iti maysa a sikigan, ken lima a sico iti sabali a sikigan: ket rinucodna ti caatiddugna, uppat a pulo a sico, ket ti caacaba duapulo a sico.

3 Sa isu napan a nagpauneg, ket rinucodna tungal adigi iti pagsercan, dua a sico; ket ti pagsercan, innem a sico; ket ti caacaba ti pagsercan, pito a sico.

4 Ket rinucodna ti caatiddugna, duapulo a sico, ken ti caacaba, duapulo a sico, iti sangoanan ti templo: ket kinunana caniac, Daytoy isut' casantoan a disso.

5 Idin rinucodna ti diding ti balay, innem a sico; ken ti caacaba ti tungal sagumbi, uppat a sico, iti aglicmut ti balay iti tungal sikigan.

6 Ket dagiti sagumbi tallo idi a catoon, maysa iti ngato ti sabali, ket tallopulo iti pannacaurnos; ket simrecda iti dinding a paset ti balay a maipaay cadagiti sagsagumbi, iti aglicmut.

7 Ket dagiti sagumbi nalawlawada idi ngimmatoda la a ngimmato iti panaglicmutda iti balay; ta ti panangliemut iti balay ngimmato la a ngimmato iti aglicmut ti balay: isut' gapuna ti caacaba ti balay *nagtuloy a* nagpangato; ket iti casta maysa immuli *nanipud* iti cababaan a *sagumbi* agingga iti cangatoan gapu iti nagtengnga a *sagumbi.*

8 Nakitac met a ti balay nangato idi ti cababaan a catoonna iti aglicmutna: dagiti cimiento dagiti sagumbi isudat' naananay a runo nga innem a dadackel a sico.

9 Ti capuscol ti dinding, isu a maipaay cadagiti sagumbi, iti ruar, isut' lima a sico: ket dayta a nabati isu idi ti disso dagiti sagumbi a paset ti balay.

10 Ket iti nagbaetan dagiti sagumbi adda idi calawa a duapulo a sico iti aglicmut ti balay iti tungal sikigan.

11 Ket dagiti ruangan dagiti sagumbi agturongda idi iti disso a nabati, maysa a ruangan nga agpaamianan, ken maysa a ruangan nga agpaabagatan: ket ti calawa ti disso a nabati isut' lima a sico nga aglicmut.

12 Ket ti balay nga adda idi iti sangoanan ti naisina a disso iti sikigan nga agpalaud isut' pitopulo a sico ti caacaba; ket ti dinding ti balay isut' lima a sico ti capuscol nga aglicmut, ket ti caatiddugna siam a pulo a sico.

13 Iti casta rinucodna ti balay, sangagasut a sico ti caatiddug; ket ti naisina a disso, ken ti balay, agraman dagiti dinding-na, sangagasut a sico ti caatiddug;

14 casta met ti caacaba ti rupa ti balay, ken ti naisina a disso nga agpadaya, sangagasut a sico.

15 Ket rinucodna ti caatiddug ti balay iti sangoanan ti naisina a disso isu nga adda idi iti licudanna, ken dagiti duag iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan, sangagasut a sico; ket ti makinuneg a templo, ken dagiti palapala ti paraangan;

16 dagiti dapian, ken dagiti naripcan a tawtawa, ken dagiti duag iti aglicmut cadagiti tallo a catoonda, a maibatog iti dapian, a nabobedaan iti cayo nga aglicmut, ket *manipud iti* daga agingga cadagiti tawtawa (ita dagiti tawa naabbongganda),

17 agingga *iti lugar* ti ngato ti ruangan, agingga met laeng iti makinuneg a balay, ken iti ruar, ken iti arpad ti amin a dinding iti aglicmut iti uneg ken iti ruar, a rinucod.

18 ket isut' naaramid nga adda kerubin ken caycayona a palma; ket maysa a cayo a palma adda idi iti nagbaetan ti kerubin ken kerubin, ket tunggal kerubin adda idi dua a rupana;

19 iti casta adda idi rupa ti maysa a lalaki nga agturong idi cayo a palma iti maysa a sikigan, ken rupa ti maysa a urbon a leon nga agturong idi cayo a palma iti sabali a sikigan. *Castoy idi* ti pannacaaramidna iti amin a balay iti aglicmut:

20 manipud iti daga agingga iti ngato ti ruangan adda idi kerubin ken caycayo a palma naaramid; castoy idi ti dinding ti templo.

21 No maipapan iti templo, dagiti adigi ti ruangan cuadradoda; ket no maipapan iti rupa ti santuario, ti langana cas ti langa *ti templo.*

22 Ti altar isut' cayo, tallo a sico ti cangato, ket ti caatiddugna dua a sica; ket dagiti sulina, ken ti caatiddugna, ken dagiti dinding-na, isudat' cayo: ket kinunana caniac, Daytoy ti lamesaan nga adda iti sangoanan ni Jehova.

23 Ket ti templo ken ti santuario adda idi dua a ruañganda.

24 Ket dagiti ruañgan adda idi dua a cabulonñna *tuñggal maysa*, dua a mapusipus a cabulonñ: *dua a cabulonñ* a maipaay iti maysa a ruañgan, ken dua a cabulonñ iti sabali.

25 Ket naaramid cadacuada, cadagiti ruañgan ti templo, kerubin ken caycayo a palma, cas cadagiti naaramid cadagiti didiñ; ket adda idi maysa nña dapian a cayo iti rupa ti duag iti ruar.

26 Ket adda idi naripcan a tawtawa ken caycayo a palma iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan, cadagiti sikigan ti duag: castoy idi dagiti sagumbi ti balay, ken dagiti dapian.

Dagiti siled ti paraañgan. Ti rucod ti ruar.

42 Idin inruarnac iti makinruar a paraañgan, ti dalan nña agpaamianan: ket impannac iti siled nña adda idi iti batog ti naisina a disso, ken isu nña adda idi iti batog ti balay nña agpaamianan.

2 Iti sañgoanan ti caatiddug ti sañgagasut a sico adda idi ti makinamianan a ruañgan, ket ti caacaba isut' limapulo a sico.

3 Iti batog ti duapulo *a sico* isu a paset ti makinuneg a paraañgan, ken iti batog ti papayaten isu a paset ti makinruar a paraañgan, adda idi ti duag iti batog ti duag iti maicatlo a catoon.

4 Ket iti sañgoanan dagiti siled adda idi pagnaan a sañgapulo a sico ti caacabana nña agpauneg, maysa a dalan a maysa a sico; ket dagiti ruañganda agpaamianda.

5 Ita dagiti makinnñato a silsiled isudat' ababa; ta dagiti duag nañgalada cadagitoy, nasursuroc nñem ti nababbaba ken catenñgaan iti balay.

6 Ta isudat' tallo a catoon ket awan idi ti adigida a cas ti adigi dagiti paraañgan: isut' gapuna *ti cañgatoan* ac-akikid nñem ti cababaan ken ti catenñgaan manipud iti daga.

7 Ket ti didiñ nña adda idi iti ruar iti arpad dagiti siled, nña agturonñ iti makinruar a paraañgan iti sañgoanan dagiti siled, ti caatiddugna isut' lima pulo a sico.

8 Ta ti caatiddug dagiti siled nña adda idi iti makinruar a paraañgan isut' limapulo a sico: ket, adtoy, iti sañgoanan ti templo adda idi sañgagasut a sico.

9 Ket manipud iti baba dagitoy a siled adda idi ti pagsercan iti makindaya a sikigan, no ti maysa sumrec cadacuada nña aggapu iti makinruar a paraañgan.

10 Iti capuscol ti didiñ ti paraañgan nña agpadaya, iti sañgoanan ti naisina a disso, ken iti sañgoanan ti balay, adda idi silsiled.

11 Ket ti dalan iti sañgoananda cas ti lañga *ti dalan* dagiti siled nña agpaamianan; cas ti caatiddugda casta ti caacabada: ket amin dagiti pagruaranda isuda a mainugot iti tabasda, ken cas cadagiti ruañganda.

12 Ket cas mainugot cadagiti ruañgan dagiti siled nña agpaabagatan adda idi maysa a ruañgan iti oloanan ti dalan, a isu ti dalan nña aglayon iti sañgoanan ti didiñ nña agpadaya, no ti maysa sumrec cadacuada.

13 Idin kinunana caniac, Dagiti makinamianan a siled, ken dagiti makinabagatan a silsiled, isuda nña adda iti sañgoanan ti naisina a disso, isuda ti nasantoan a silsiled, a panñgananto dagiti sacerdote nña asideg ken ni Jehova cadagiti casantoan a banag: idiay idissodanto dagiti casantoan a banag, ken ti daton a bellaay, ken ti daton a maipaay iti basol ken ti daton gapu iti labsiñ; ta ti disso isut' nasantoan.

14 No dagiti sacerdote sumrecda, saandanto a rumuar iti nasantoan a disso a mapan iti makinruar a paraañgan, no di ket idiay idissodanto dagiti pagan-anayda a paganannonñda; ta isudat' nasantoan: ket mañgicapetdanto ti sabali a pagpaganañay, ket umasidegdanto iti dayta a maiparbenñ iti ili.

15 Ita idi nalpasna ti panagrucod iti makinuneg a balay, isu inruarnac iti dalan ti ruañgan a simmañgo iti daya, ket isut' rinucodna iti aglicmut.

16 Rinucodna ti makindaya a sikigan iti runo a panñgrucod limagasut a runo, iti runo a panñgrucod iti aglicmut.

17 Rinucodna iti makinamianan a sikigan limagasut a runo iti runo a panñgrucod iti aglicmut.

18 Rinucodna iti makinabagatan a sikigan limagasut a sico iti runo a panñgrucod.

19 Isu nagbalic iti makinlaud a sikigan, ket rinucodna ti limagasut a runo iti runo a panñgrucod.

20 Isut' rinucodna iti uppat a sikigan: isut' adda bacudna iti aglicmut, ti caatiddug lima gasut, ket ti caacaba lima gasut,

tapno maaramid ti pagsinaan dayta a nasantoan ken dayta a sapasap.

Ti dayag ni Jehova punnoenna ti balay. Ti linteg ti balay. Ti rucod ti altar ken ti pannacaidatonna.

43 Calpasanna impannac iti ruangan, nga isu ti ruangan a sumango iti daya.

2 Ket, adtoy, ti dayag ti Dios ti Israel immay nanipud iti dalan ti daya: ket ti timecna cas la ti daranudor ti adu a danum; ket ti daga simmilnag iti dayagna.

3 Ket isut' mainugot iti langa ti sirmata a nakitac, wen, mainugot iti sirmata a nakitac idi immayac a mangdadael iti ciudad; ket dagiti sirmata umaspingda iti sirmata a nakitac iti denna ti carayan a Cobar; ket siac nagpagclebac.

4 Ket ti dayag ni Jehova immay iti balay iti dalan ti ruangan a simmango iti daya.

5 Ket ti Espiritu impangatonac, ket impannac iti makinuneg a paraangan; ket, adtoy, ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay.

6 Ket nangngegco ti maysa a nagsao caniac iti ruar ti balay; ket maysa a tao nagtacder iti arpadco.

7 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, *daytoy* ti disso ti tronoc, ken ti disso dagiti dapanco, isu a pagnaedac iti tengnga dagiti annac ti Israel iti agnanayon. Ket ti balay ti Israel saandanton a tulawan ti nasantoan a naganco, uray isuda wenno dagiti arida, gapu iti kinabalangcantisda ken gapu cadagiti bangbangcay dagiti ararida cadagiti nangato a dissoda;

8 iti panangicabilda iti dapianda iti denna ti dapianco, ken ti adigi ti ruanganda iti arpad ti adigi ti ruanganco, ket ti adda iti nagbaetac ken isuda isu *laeng* ti diding; ket tinulawanda ti nasantoan a naganco gapu cadagiti kinarimonda nga inaramidda: isut' gapuna inibusco ida iti pungtotco.

9 Ita iccatenda coma ti kinabalangcantisda, ken dagiti bangcay dagiti ar-arida, iti adayu caniac; ket agnaedacto iti tengngada iti agnanayon.

10 Sica, anac ti tao, ipakitam ti balay iti balay ti Israel, tapno mabainanda coma cadagiti kinadakesda; ket rucodenda coma ti pagwadan.

11 Ket no mabainanda cadagiti amin nga inaramidda, ipacaammom cadacuada ti tabas ti balay ken ti kitana, ken dagiti pagruaranna ken dagiti pagsercanna, ken amin dagiti tabasna, ken amin dagiti bilbilinna, ken amin ti kitana, ken amin dagiti linlintegna; ket isut' isuratmo iti imatangda; tapno maaluadanda ti amin a kitana, ken amin dagiti bilbilinna, ket aramidenda ida.

12 Daytoy isut' linteg iti balay: iti rabaw ti tuctoc ti bantay ti amin a beddengna iti aglicmut isunto ti casantoan. Adtoy, daytoy isu ti linteg ti balay.

13 Ket dagitoy isuda dagiti rucod ti altar iti sico (ti sico isut' maysa a sico ken sangadaculapan): ti lansad maysanto a sico, ti caacaba maysa a sico, ket ti ngarabna iti aglicmut sangadangan; ket daytoy isunto ti pagbatayan ti altar.

14 Ket manipud iti lansad iti rabaw ti daga agingga iti makinbaba a barikes isuntot' dua a sico, ket ti caacaba maysa a sico; ket manipud iti basbassit a barikes agingga iti dacdackel a barikes isuntot' uppat a sico, ket ti caacaba maysa a sico.

15 Ket ti makinngato nga altar uppatto a sico; ket manipud iti paggangatan ti altar ken agpangato addanto uppat a sara.

16 Ket ti paggangatan ti altar isuntot' sangapulo ket dua a sico ti caatiddug ken sangapulo ket dua ti caacaba, cuadrado iti uppat a sikiganna.

17 Ket ti barikes isuntot' sangapulo ket uppat *a sico* ti caatiddug ket sangapulo ket uppat ti caacaba iti uppat a sikiganna; ket ti ngarab iti licmutna isuntot' cagudua a sico; ket ti lansadna isuntot' maysa a sico iti aglicmut; ket dagiti tucadna sumangonto iti daya.

18 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, castoy ti cuna ni Apo Jehova: Dagitoy isuda dagiti bilbilin ti altar iti aldaw nga isuntot' aramidenda, tapno mangipaayda cadagiti daton a mapuuran iti rabawna, ken mangiwarsida ti dara iti rabawna.

19 Itedmonto cadagiti sacerdote a Levitas nga adda iti bukel ni Sadoc, isuda nga asideg caniac, nga agannong caniac, cuna ni Apo Jehova, maysa a urbon a baca a maipaay a daton gapu iti basol.

20 Ket sica mangalaca iti darana, ket icabilmo cadagiti uppat a sarana, ken cadagiti uppat a suli ti barikes, ken iti

ngarab iti aglicmut: castoy ti pananĝdalusmo kencuana ken pananĝaramidmo ti subbotna.

21 Alaem met ti baca a daton gapu iti basol, ket isuntot' mapuuran iti nakedngan a disso ti balay, iti ruar ti santuario.

22 Ket iti maicadua nga aldaw mangidatoncanto ti maysa a caldinĝ a lalaki nga awan ti pacapilawanna a maipaay a daton gapu iti basol; ket dalusandanto ti altar, cas ti pananĝdalusda a maaramat iti baca.

23 Intono malpasmo ti pananĝdalus kencuana, mangidatoncanto ti maysa nga urbon a baca nga awan ti pacapilawanna, ken maysa a carnero a lalaki a naggapu iti arban nga awan ti pacapilawanna.

24 Ket iyegmonto ida iti asideg iti sangoanan ni Jehova, ket dagiti sacerdote mangipurruacdanto ti asin cadacuada, ket idatondanto ida a maipaay a daton a mapuuran ken ni Jehova.

25 Iti pito nga aldaw saganaemto tunggal aldaw maysa a caldinĝ a maipaay a daton gapu iti basol: mangisaganadanto met ti maysa nga urbon a baca, ken maysa a carnero a lalaki nga aggapu iti arban, nga awan ti pacapilawanna.

26 Iti pito nga aldaw mangaramiddanto ti subbot a maipaay ti altar ken isuntot' guguranda; castoy ti pananĝonsagrarda kencuana.

27 Ket intono matunĝpalda dagiti aldaw maaramidto nga iti maicawalo nga aldaw, ken iti masacbayan, dagiti sacerdote aramidendanto dagiti datonyo a mapuuran iti rabaw ti altar, ken dagiti datonyo iti cappia; ket awatencayto, cuna ni Apo Jehova.

Ti santuario saanto a mabassawanĝan. Ti annonĝ dagiti Levitas a nayawawan. Dagiti bilbilin a maipaay cadagiti sacerdote nga annac ni Sadoc. Ti tawid dagiti sacerdote.

44 Idin insublinac iti dalan ti makinruar a ruangan ti santuario, isu a sumango iti daya; ket isut' naricpan.

2 Ket ni Jehova kinunana caniac, Daytoy a ruangan maricpanto; isut' saanto a maluctan, ket awan met ti asinoman a tao a sumrecto kencuana; ta ni Jehova a Dios ti Israel simrec kencuana; isut' gapuna a maricpanto.

3 No maipapan iti principe, isu agtugawto idiay a cas principe a mangan ti tinapay iti sangoanan ni Jehova; isu sumrecto iti dalan ti duag ti ruangan, ket rumuarto iti daydiay met laeng a dalan.

4 Idin impannac iti dalan ti makinamianan a ruangan iti sangoanan ti balay; ket kimmitaac, ket adtoy, ti dayag ni Jehova pinunnona ti balay ni Jehova: ket nagpaclebac.

5 Ket ni Jehova kinunana caniac, Anac ti tao, tandaanam a naimbag, ket kitaem cadagita matam, ket denggem cadagita lapayagmo ti amin a sacec kenca maipanggep cadagiti amin a bilbilin iti balay ni Jehova, ken amin dagiti linlintegna; ket tandaanam a nalaing ti pagsercan ti balay, agraman ti amin a pagruaran ti santuario.

6 Ket cunamto iti nasukir, iti met laeng balay ti Israel, Castoy ti cuna ni Apo Jehova: O dacayo, balay ti Israel, umdasen coma cadacayo dagiti amin a macarimonyo,

7 iti pananĝiyegyo cadagiti gangannaet, saan a nacugit iti puso ken saan a nacugit iti lasag, tapno agyan iti santuarioc, tapno isut' bassawanĝanda, ti met laeng balayco, no idatonyo ti tinapayco, ti taba ken ti dara, ket dinadaelda ti tulagco, *nga innayon* cadagiti amin a macarimonyo.

8 Ket saanyo nga intuloy ti panagannad cadagiti nasantoan a banagco; no di ket nangicabilcayo ti agayaywan iti panagannonĝ caniac iti santuarioc a maipaay cadacayo met laeng.

9 Castoy ti cuna ni Apo Jehova, Awan ti gangannaet, a saan a nacugit iti puso ken saan a nacugit iti lasag, sumrecto iti santuarioc, ti aniaman a gangannaet nga adda iti tengnga dagiti annac ti Israel.

10 Ngem dagiti Levitas nga immadayu caniac, idi ti Israel nayawawanda a nayawawan nanipud caniac cadagiti idolosda, awitendanto ti kinadakesda.

11 Nupay casta isudanto aganannonĝ iti santuarioc nga adda panagaluad cadagiti ruangan ti balay, ken agservida iti balay: papatayenda ti daton a mapuuran ken ti daton a gapu iti ili, ket agtacderdanto iti sangoananda tapno agservida cadacuada.

12 Agsipud ta nagservida cadacuada iti sangoanan dagiti idolosda, ken nagbalinda a pacaitibcolan ti kinadakes iti balay ti Israel; isut' gapuna intayagco ti imac a maibusor cadacuada, cuna ni Apo Jehova, ket awitendanto ti kinadakesda.

13 Ket saandanto nga umay iti asideg caniac, a mangaramid ti annonĝ ti sacer-

dote caniac, wenno umasideg iti aniaman cadagiti nasantoan a banagco, cadagiti banag a casantoan; no di ket awitendanto ti bainda, ken dagiti macarimonda isu nga inaramidda.

14 Nupay casta aramidecto ida nga agayaywan iti panagannong iti balay, maipaay iti amin a serviciona, ken cadagiti amin a maaramid idiay.

15 Ngem dagiti sacerdote a Levitas, dagiti annac a lallaki ni Sadoc a nagayaywan iti panagannong ti santuarioc idi dagiti annac ti Israel nayawawanda manipud caniac, umasidegdanto caniac tapno agservida caniac; ket agtacderdanto iti sangoanac tapno idatonda caniac ti taba ken ti dara, cuna ni Apo Jehova:

16 sumrecdanto iti santuarioc, ket umaydanto iti asideg ti lamesaanco, tapno agservida caniac, ket bantayandanto ti aluadco.

17 Ket maaramidto a no sumrecda cadagiti ruangan ti makinuneg a paraangan, agcawesdanto iti lienzo a pagpagan-anay; ket awan ti de lana nga umayto cadacuada, bayat ti panagservida cadagiti ruangan ti makinuneg a paraangan ken iti uneg.

18 Addanto lienzo a boneteda cadagiti oloda, ken addanto lienzo a sapin cadagiti lomlomoda; saandanto nga agbarikes *iti aniaman a* manglinget.

19 Ket no rumuarda iti makinruar a paraangan, ti met laeng makinruar a paraangan cadagiti tattao, iccatendanto dagiti pagan-anayda isu a pagservida, ket idissoda ida cadagiti nasantoan a siled; ket mangicawesdanto ti sabsabali a pagan-anay, tapno saanda a pagsantoen cadagiti pagananayda.

20 Didanto met kiskisan ti oloda, wenno ituredda a tumubo nga umatiddug dagiti buocda; pukisandanto laeng ti buoc dagiti oloda.

21 Saanto met nga uminum ti arac ti asinoman cadagiti sacerdote no sumrecda iti makinuneg a paraangan.

22 Didanto met mangasawa ti balo, wenno dayta a napagtalaw; no di ket mangaladanto ti virgen iti putot ti balay ti Israel, wenno, balo a balo ti maysa a sacerdote.

23 Ket isurodanto ti ilic iti giddiat ti nasantoan ken ti sapasap, ket pailasindanto cadacuada ti narugit ken ti nadalus.

24 Ket iti suppiat tumacderdanto a mangocom; a cas mayalubog cadagiti bilbilinco isuntot' ocomenda; ket annurotendanto dagiti linlintegco ken dagiti pagalagadac cadagiti amin a nakedngan a fiestac; ket padayawandanto dagiti aldawco a panaginaná.

25 Ket saandanto a mapan iti natay a tao a tulawan ti bagbagída met laeng; ngem gapu iti ama, wenno ina, wenno iti anac a lalaki, wenno iti anac a babai, iti cabsat a lalaki, wenno iti cabsat a babai a saan a nakiasawa, matulawanda ti bagbagída met laeng.

26 Ket calpasan ti pannacadalusna, agbilangdanto kencuana ti pito nga aldaw.

27 Ket iti aldaw nga ipapanna iti santuario, iti makinuneg a paraangan tapno agannong iti santuario, ipaaynanto ti datonna a maipaay iti basol, cuna ni Apo Jehova.

28 Ket addanto tawidda: siac ti tawidda; ket awanto ti itedyo cadacuada a cucua idiay Israel; Siac ti cucuada.

29 Canendanto ti daton a bellaay, ken ti daton a maipaay iti basol, ken ti daton gapu iti salungasing; ken amin a banag a maipaay idiay Israel cuadanto.

30 Ket ti umuna cadagiti isu-amin dagiti damo a bunga ti amin a kita, ken amin a daton ti amin a kita, cadagiti amin a datonyo maipaaydanto cadagiti sacerdote: itedyonto met cadagiti sacerdote ti damo ti gamayyo, tapno paginanaenna ti maysa a bendicion iti balaymo.

31 Dagiti sacerdote saandanto a mangan iti aniaman a matay lat ta, wenno napisang uray tumatayab wenno animal.

Ti daga a nailasin a maipaay cadagiti sacerdote, Levitas, ken pangguloen. Dagiti annong dagiti agturturay. Dagiti daton ti ili, ken dagiti daton ti umuna a bulan; iti pascua.

45 Castamet, intono bingbingayenyo ti daga iti ginnasat a tawidenyo, mangidatoncayto ti maysa a daton ken ni Jehova, maysa a nasantoan a bingay ti daga; ti caatiddug isunto ti caatiddug ti duapulo ket lima ribu *a runo*, ket ti caacaba isuntot' sangapulo ribu: isuntot' nasantoan iti amin a beddengna nga aglicmut.

2 Iti daytoy addanto maipaay iti nasantoan a disso limagasut *iti caatiddug* ken limagasut *ti caacaba*, cuadrado iti aglicmut; ken lima a sico a maipaay cadagiti arrabal iti aglicmut.

3 Ket iti daytoy a rucod rucodemto ti maysa a caatiddug ti duapulo ket lima ribu, ken maysa a caacaba ti sangapulo ribu: ket kencuana addanto ti santuario, isu a casantoan.

4 Isut' nasantoan a paset ti daga; isuntot' maipaay cadagiti sacerdote, dagiti agannong iti santuario, nga umasideg nga agannong ken ni Jehova; ket isuntot' maysa a disso dagiti balbalayda, ken maysa a nasantoan a disso a maipaay iti santuario.

5 Ket duapulo ket lima ribu ti caatiddug, ken sangapulo ribu ti caacaba, maipaayto cadagiti Levitas, dagiti agannong ti balay, *a maipaay* a cucuada met laeng, a duapulo a siled.

6 Ket kednganyonto ti panagtagicua iti ciudad lima ribu ti caacaba, ken duapulo ket lima ribu ti caatiddug, nga agdenna ti daton ti nasantoan a bingay: isuntot' maipaay iti amin a balay ti Israel.

7 Ket ti maipaay iti principe *addanto* iti maysa a sikigan ken iti sabali a sikigan ti nasantoan a daton ken ti cucua ti ciudad, iti sangoanan ti nasantoan a daton ken iti sangoanan iti cucua ti ciudad, iti makinlaud nga agpalaud, ken iti makindaya nga agpadaya; ket iti caatiddug mainugot iti maysa cadagiti bingay, manipud iti makinlaud a beddeng agingga iti makindaya a beddeng.

8 Iti daga maipaayto kencuana a cucua idiay Israel: ket dagiti principec saandanton nga irurumen ti ilic; no di ket iteddanto ti daga iti balay ti Israel a cas mainugot cadagiti caputotanda.

9 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: isut' umdas coma cadacayo, O piprincipe ti Israel: iccatenyo ti panangranggas ken panagsamsam, ket agaramidcay ti kinajusticia ken kinalinteg; iccatenyo ti panangirurumen iti ilic, cuna ni Apo Jehova.

10 Dacayo addanto nalinteg a timbenganyo, ken nalinteg nga efa ken nalinteg a bat.

11 Ti efa ken ti bat maymaysanto a pagsucatan, tapno ti bat laonenna coma ti apagcapulo ti maysa nga homer, ket ti efa ti apagcapulo ti maysa nga homer: ti pagsucatanna cas lanto ti homer.

12 Ket ti siclo aglaonto ti duapulo a gera; duapulo a siclo, duapulo ket lima a siclo, sangapulo ket lima a siclo, isunto ti minayo.

13 Daytoy ti daton nga idatagyonto: ti apagcanem ti maysa nga efa iti maysa nga homer a trigo; ket itedyonto ti apagcanem ti maysa nga efa iti maysa nga homer a cebada;

14 ket ti nailasin a bingay ti lana, iti bat ti lana ti apagcapulo ti maysa a bat iti cor, *nga isu* ti sangapulo a bat, maysa met laeng nga homer (ta sangapulo a bat isut' maysa nga homer);

15 ket maysa a cordero ti arban, iti duagasut, manipud cadagiti nalaing a napadanuman a pagaraban ti Israel; — a maipaay a daton a bellaay, ken daton a mapuuran, ken datdaton iti cappia, tapno aramiden a subbot cadacuada, cuna ni Apo Jehova.

16 Amin ti ili ti daga mangteddanto iti daytoy a daton a maipaay iti principe Israel.

17 Ket paunacabingayto ti principe ti panangted cadagiti daton a mapuuran, ken dagiti daton a bellaay ken dagiti daton a mainum, cadagiti fifiesta, ken cadagiti kellep, ken cadagiti aldaw a panaginaná, cadagiti amin a makednган a fifiesta iti balay ti Israel: isagananganto ti daton a maipaay iti basol, ken ti daton a bellaay, ken ti daton a mapuuran, ken dagiti daton iti cappia, tapno aramiden a subbot a maipaay iti balay ti Israel.

18 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Iti umuna *a bulan*, iti damo *nga aldaw* ti bulan, mangalacanto ti urbon a baca nga awan ti pacapilawanna; ket dalusamto ti santuario.

19 Ket ti sacerdote mangalanto iti dara iti daton a maipaay iti basol, ket icabilna cadagiti adigi ti ruangan ti balay, ken cadagiti uppat a suli iti ngarab ti altar, ken cadagiti adigi ti ruangan ti makinuneg a paraangan.

20 Ket castoy ti aramidemto iti maicapito *nga aldaw* ti bulan iti tunggal maysa a bumiddut, ken maipaay kencuana a nanengneng: castoy ti panangaramidyonto ti subbot a maipaay iti balay.

21 Iti umuna *a bulan*, iti maicapulo ket uppat nga aldaw ti bulan, addanto cadacayo ti pascua, maysa a fiesta ti pito nga aldaw; ti di nalevaduraan a tinapay macanto.

22 Ket iti dayta nga aldaw ti principe isagananganto ti maipaay kencuana met laeng ken maipaay iti amin a tattao iti daga maysa a baca a maipaay a daton gapu iti basol.

23 Ket dagiti pito nga aldaw ti fiesta

mangisagananto ti maysa a daton a mapuuran ken ni Jehova, pito a baca ken pito a carnero a lalaki nga awan ti pacapilawanda iti inaldaw ti pito nga aldaw; ken maysa a calding a lalaki a maipaay a daton gapu iti basol.

24 Ket mangisagananto iti daton a bellay, maysa nga efa iti maysa a baca, ket maysa nga efa iti maysa a carnero a lalaki, ken maysa a hin ti lana iti maysa nga efa.

25 Iti maicapito *a bulan,* iti maicapulo ket lima nga aldaw ti bulan, iti fiesta, aramidennanto ti cas ti pito nga aldaw; a cas mainugot iti daton a maipaay iti basol, a cas mainugot iti daton a mapuuran, ken cas mainugot iti daton a bellay, ken cas mainugot iti lana.

Dagiti aldaw a panaginana ken kellep. Sabsabali a pagalagadan. Ti di agsarday a daton a mapuuran. Ti calintegan ti principe a mangipaay ti sagsagut. Dagiti lugar a pagipaburecan.

46 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Ti ruangan ti makinuneg a paraangan a sumango iti daya maricpanto iti innem nga aldaw a panagtrabajo; ngem iti aldaw a panaginana maluctanto, ket iti aldaw ti kellep isuntot' maluctan.

2 Ket ti principe sumrecto iti dalan ti duag ti ruangan iti ruar, ket agtacderto iti arpad ti adigi ti ruangan; ket dagiti sacerdote isaganadanto ti datonna a mapuuran ken dagiti datonna ti cappia, ket isu agrucbabto idiay dapian ti ruangan: sa rumuarto; ngem ti ruangan saanto a maricpan agingga iti rabii.

3 Ket dagiti tattao iti daga agrucbabdanto idiay ridaw ti dayta a ruangan iti sangoanan ni Jehova cadagiti aldaw a panaginana ken cadagiti kellep.

4 Ket ti daton a mapuuran nga idatonto ti principe ken ni Jehova isunto iti aldaw a panaginana innem a cordero nga awan pacapilawanda, ken maysa a carnero a lalaki nga awan pacapilawanna;

5 ket ti daton a bellaay isuntot' maysa nga efa a maipaay iti carnero a lalaki, ket ti daton a bellaay a maipaay cadagiti cordero a cas cabaelanna nga ited, ken maysa a hin ti lana iti maysa nga efa.

6 Ket iti aldaw ti kellep isuntot' maysa nga urbon a baca nga awan ti pacapilawanna, ken innem a cordero, ken maysa a carnero a lalaki; isudantot' awan ti pacapilawanda:

7 ket isagananto ti maysa a daton a bellaay, maysa nga efa a maipaay iti baca, ken maysa nga efa a maipaay iti carnero a lalaki, ken maipaay cadagiti cordero a cas mainugot iti cabaelanna, ken maysa a hin ti lana iti maysa nga efa.

8 Ket intono sumrec ti principe, sumrecto iti dalan iti duag ti ruangan, ket rumuarto iti dalanna.

9 Ngem no dagiti tattao ti daga umayda iti sangoanan ni Jehova cadagiti nakednga a fifiesta, dayta sumrec iti dalan ti makinamianan a ruangan nga agrucbab rumuarto iti dalan ti makinabagatan a ruangan, ket dayta a sumrec iti dalan a makinabagatan rumuarto iti dalan ti makinamianan a ruangan: saanto nga agsubli iti dalan isu a sinercanna, no di ket rumuarto nga aglaylayon iti sangoananna.

10 Ket ti principe, no sumrecda, sumrecto iti tengngada; ket no rumuarda, rumuardanto *nga agcucuyog.*

11 Ket cadagiti fifiesta ken cadagiti nakednga a pagramrambacan ti daton a bellaay isuntot' maysa nga efa a maipaay iti maysa a baca, ken maysa nga efa iti maysa a carnero a lalaki, ken cadagiti cordero a cas cabaelanna nga ited, ken maysa a hin ti lana iti maysa nga efa.

12 Ket no ti principe mangisagananto ti maysa a daton ti sibubulos a naken, maysa a daton a mapuuran wenno datdaton ti cappia a cas maysa a daton ti sibubulos a nakem ken ni Jehova, maysa luctannanto kencuana ti ruangan a sumango iti daya; ket isagananto ti datonna a mapuuran ken dagiti datonna iti cappia, cas aramidenna iti aldaw a panaginana: sa isu rumuarto; ket calpasan ti iruruarna maysa ricpannanto ti ruangan.

13 Ket isaganacanto ti maysa a cordero a maysa ti tawenna nga awan ti pacapilawanna a maipaay a daton a mapuuran ken ni Jehova iti inaldaw: iti tunggal agsapa isut' isaganamto.

14 Ket mangisaganacanto ti maysa a daton a bellaay a maicuyog kencuana iti tunggal agsapa, maysa nga apagcanem a paset ti maysa nga efa, ken maysa nga apagcatlo a paset ti maysa a hin ti lana, tapno mababasa ti namayecmec nga harina; maysa a daton a bellaay ken ni Jehova iti di agsarday gapu iti agnanayon a bilin.

15 Castoy ti panangisaganadanto ti cordero, ken ti daton a bellaay, ken ti lana, iti tunggal agsapa, a maipaay iti di agsarday a daton a mapuuran.

16 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: No ti principe mangted ti maysa a sagut iti asinoman cadagiti annacna a lallaki, isut' tawidna, isuntot' cucua dagiti annacna a lallaki; isut' cucuada a tawid.

17 Ngem no isu mangted iti tawidna ti maysa a sagut iti maysa cadagiti adipenna, isuntot' cuana agingga iti tawen ti wayawaya; sa isut' agsublinto iti principe; ngem no maipapan iti tawidna, maipaayto cadagiti annacna a lallaki.

18 Castamet ti principe saanto a mangala iti tawid ti ili, nga agawenna ida iti cucuada; mangtedto ti tawid cadagiti annacna a lallaki nga aggapu iti bucodna a cucua, tapno ti ilic saan coma a maiwara tunggal tao nga aggapu iti cucuana.

19 Idin impannac a pinalasat iti pagsercan, isu nga adda idi iti sikigan ti ruangan, nga inserrec cadagiti nasantoan a siled a maipaay cadagiti sacerdote, isuda a simmango iti amianan: ket, adtoy, adda idi lugar iti makinudi a paset iti agpalaud.

20 Ket kinunana caniac, Daytoy ti lugar isu a pangipaburecanto dagiti sacerdote iti daton gapu iti salungasing ken ti daton a maipaay iti basol, *ken* isu a panglutoandanto ti daton a bellaay; tapno saanda nga iruar ida iti makinruar a paraangan, tapno pagsantoenna ti ili.

21 Idin inruarnac iti makinruar a paraangan, ket pinalabasnac iti arpad dagiti uppat a suli ti paraangan, ket, adtoy, iti tunggal suli ti paraangan adda idi maysa a paraangan.

22 Iti uppat a suli ti paraangan adda idi parparaangan a nabacudan, uppat a pulo a *sico* ti caatiddug ken tallopulo ti caacaba: dagitoy nga uppat cadagiti suli maymaysa ti rucodda.

23 Ket adda idi maysa a bacud iti aglicmut cadacuada, aglicmut cadagiti uppat, ket disdisso a pagipaburecan naaramidda iti siroc dagiti bacud iti aglicmut.

24 Idin kinunana caniac, Dagitoy isuda dagiti balay a pagipaburecan, ditoy dagiti agannong iti balay ipaburecdanto ti daton ti ili.

Dagiti macaagas a dandanum a naggapu iti templo. Dagiti bedbeddeng ken nacabingbingayan ti daga.

47 Ket insublinac iti ruangan ti balay; ket, adtoy, dagiti danum nagayusda manipud iti siroc ti dapian iti balay nga agpadaya (ta ti pamarang ti balay isut' simmango iti daya); ket dagiti danum bimmabada manipud iti siroc, manipud iti canawan a sikigan ti balay, iti abagatan ti altar.

2 Idin inruarnac iti dalan ti ruangan nga agpaamianan, ket inturongnac iti dalan iti ruar agingga iti makinruar a ruangan, iti dalan *ti ruangan* a sumango iti daya; ket adtoy, rimmuar idiay dagiti danum iti canawan a sikigan.

3 Idi ti tao rimmuar a nagpadaya nga adda tali iti imana, isu rinucodna ti sangaribu a sico, ket pinalasatnac cadagiti danum, dandanum nga agingggada iti lipaylipay.

4 Isu rinucodna manen ti sangaribu, ket pinalasatnac cadagiti danum, dandanum nga agingggada iti tumeng. Rinucodna manen ti sangaribu, ket pinalasatnac *cadagiti dandanum*, dandanum nga agingga iti lomlomo.

5 Calpasanna rinucodna ti sangaribu; *ket isut'* maysa a carayan a diac nabalin a linasat; ta dagiti danum ngimmatoda, dandanum a langoyen, maysa a carayan a di mabalin a lasaten.

6 Ket kinunana caniac, Anac ti tao, nakitam *daytoy?* Idin impannac, ket pinagsublinac iti igid ti carayan.

7 Ita idi nagsubliac, adtoy, iti igid ti carayan adu unay a caycayo iti maysa a bangir ken iti sabali.

8 Idin kinunana caniac, Dagitoy a danum rumuarda nga agturong iti makindaya a daga, ket bumabadanto iti Arabah; ket mapandanto nga agturong iti baybay; idiay baybay *mapanto dagiti danum* isuda a napaayus; ket dagiti danum maimbagandanto.

9 Ket maaramidto, a tunggal nabiag a parsua nga agaripuno, iti amin a disso a danonan dagiti carayan, agbiagto; ket addanto dackel unay a caadu ti ican; ta dagitoy a danum dumteng da idiay, ket *dagiti danum ti baybay* maimbaganto, ket amin a banag agbiagto, uray sadino a danonan ti carayan.

10 Ket maaramidto, a dagiti agcalcalap

agtacderdanto iti dennana: manipud Engadi agingĝat' met laenĝ Engalim isuntot' lugar a pagyucradan ti iket; dagiti icanda casdanto iti kitada, cas ti ican ti dackel a baybay, napalalo a nagadu.

11 Ngem dagiti lugnacna, ken dagiti luccaonĝna, saandanto a maimbagan: mayawatdanto iti asin.

12 Ket iti denna ti carayan iti igidna, iti daytoy a sikigan, ken iti dayta a sikigan, tumubonto ti amin a cayo a maipaay a taraon, a ti bulonĝna saanto a maganĝo, ket saanto met nĝa agcuranĝ ti bunĝana: manĝtedto ti baro a bunĝa tunĝgal bulan, agsipud ta dagiti danumna agayusda a rumuar iti santuario; ket ti bunĝana maipaayto a taraon, ket ti bulonĝna maipaay a panĝagas.

13 Castoy ti cuna ni Apo Jehova: Daytoy isunto ti beddenĝ, a panĝbinĝayanyo iti daga a tawid a cas mainugot iti sanĝapulo ket dua a caputotan ti Israel: ni Jose *duanto* ti binĝayna.

14 Ket isuntot' tawidenyo, ti maysa a cas met ti sabali; ta insapatac nĝa isut' ited cadagiti ammayo: ket daytoy a daga matnagto cadacayo a tawid.

15 Ket daytoy isunto ti beddenĝ ti daga: Iti makinamianan a sikigan, manipud iti dackel a taaw, iti dalan ti Hetalon, aginĝga iti pagsercan ti Sedada,

16 Emat, Berota, Sabarim, isu nĝa adda iti nagbaetan ti beddenĝ ti Damasco ken ti beddenĝ ti Emat; Haseraticon, isu nĝa adda iti denna ti beddenĝ ti Hauran.

17 Ket ti beddenĝ manipud iti taaw isuntot' Hazar-enan iti beddenĝ ti Damasco; ket iti amianan nĝa agpaamianan isu ti beddenĝ ti Emat. Daytoy ti makinamianan a sikigan.

18 Ket ti makindaya a sikigan, iti nagbaetan ti Hauran ken Damasco ken Galaad ken ti daga ti Israel, isunto ti Jordan; manipud iti *makinamianan* a beddenĝ, aginĝga iti makindaya a baybay rucodamto. Daytoy ti makindaya a sikigan.

19 Ket ti makinabagatan a sikigan nĝa agpaabagatan isuntot' manipud Tamar aginĝga cadagiti danum ti Meribat-cades, aginĝga iti waig *ti Egipto*, aginĝga iti dackel a taaw. Daytoy ti makinabagatan a sikigan nĝa agpaabagatan.

20 Ket ti makinlaud a sikigan isunto ti dackel a taaw, manipud iti *makinabagatan* a beddenĝ aginĝga iti batog ti pagsercan ti Emat. Daytoy ti makinlaud a sikigan.

21 Castoy ti panangbinĝayyo daytoy a daga cadacayo a cas mainugot cadagiti caputotan ti Israel.

22 Ket maaramidto, nĝa isuntot' bingbinĝayenyo iti ginasat a maipaay a tawid cadacayo ken cadagiti gangannaet nĝa agnaed iti tenĝnĝayo, isuda nĝa agputotto iti tenĝnĝayo; ket isudanto cadacayo ti cas nayanac iti dagayo met laenĝ iti tenĝnĝa dagiti annac ti Israel; addanto tawidda a maicuyog cadacayo cadagiti caputotan ti Israel.

23 Ket maaramidto, nĝa no ania a caputotan ti pagnaedan ti gangannaet, idiay itedyonto kencuana ti tawidna, cuna ni Apo Jehova.

Dagiti binĝay dagiti pito a caputotan, ken dagiti binĝay dagiti sacerdote. Dagiti binĝay dagiti Levitas, ti ciudad ken ti principe. Dagiti binĝay dagiti sabali a lima a caputotan. Dagiti ruanĝan ti ciudad.

48 Ita dagitoy ti nagan dagiti caputotan: Manipud iti makinamianan nĝa unĝto, iti denna ti dalan a Hetalon aginĝga iti pagsercan ti Emat, Hazar-enan iti beddenĝ ti Damasco, nĝa agpaamianan iti denna ti Emat (ket addanto dagiti sikiganda iti daya *ken* iti laud), ti Dan, maysa *a binĝay*.

2 Ket iti denna ti beddenĝ ti Dan, manipud iti makindaya a sikigan aginĝgat' makinlaud a sikigan, ti Aser, maysa *a binĝay*.

3 Ket iti denna ti beddenĝ ti Aser, manipud iti makindaya a sikigan, aginĝga met laenĝ iti makinlaud a sikigan, ti Neftali, maysa *a binĝay*.

4 Ket iti denna ti beddenĝ ti Neftali, manipud iti makindaya a sikigan aginĝgat' makinlaud a sikigan, ti Manases, maysa *a binĝay*.

5 Ket iti denna ti beddenĝ ti Manases, manipud iti makindaya a sikigan aginĝgat' makinlaud a sikigan, ti Efraim, maysa *a binĝay*.

6 Ket iti denna ti beddenĝ ti Efraim, manipud iti makindaya a sikigan, aginĝga met laenĝ iti makinlaud a sikigan, ti Ruben, maysa *a binĝay*.

7 Ket iti denna ti beddenĝ ti Ruben,

manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud, ti Juda, maysa *a binggay.*

8 Ket iti denna ti beddeng ti Juda, manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud a sikigan, isunto ti daton nga idatagyonto, duapulo ket lima a ribu *a runo* ti caacaba, ket ti caatiddug cas maysa cadagiti binggay, manipud iti makindaya a sikigan aginggat' makinlaud a sikigan: ket ti santuario addanto iti tengngana.

9 Ti daton nga idatagyonto ken Jehova isuntot' duapulo ket lima ribu *a runo* ti caatiddug, ken sanggapulo a ribu ti caacaba.

10 Ket maipaay cadagitoy, a maipay met laeng cadagiti sacerdote, addanto ti nasantoan a daton; i.i agpaamianan duapulo ket lima a ribu *ti caatidug,* ket iti agpalaud sanggapulo a ribu ti caacaba, ket iti agpadaya sanggapulo ribu ti caacaba, ket iti agpaabagatan duapulo ket lima a ribu ti caatiddug: ket ti santuario ni Jehova addanto iti tengngana.

11 *Isuntot'* maipaay cadagiti sacerdote a napagsanto cadagiti annac a lallaki ni Sadoc, a nagaywan iti panagannong caniac, a saan a nayawawan idi dagiti annac ti Israel nayawawanda, a cas ti pannacayawawan dagiti Levitas.

12 Ket isunto cadacuada ti maysa a daton nga aggapu iti daton ti daga, maysa a banag a casantoan unay, iti denna ti beddeng dagiti Levitas.

13 Ket cas mainugot iti beddeng dagiti sacerdote, dagiti Levitas addanto duapulo ket lima a ribu ti caatiddug, ken sangapulo a ribu a caacaba; amin ti caatiddug isuntot' duapulo ket lima a ribu, ket ti caacaba sanggapulo a ribu.

14 Ket awanto ti ilacoda kencuana, wenno isucatda, ket dinto met maisina dagiti umuna a bunga ti daga; ta isut' nasantoan ken ni Jehova

15 Ket ti lima ribu a mabati iti caacaba, iti batog ti duapulo ket lima a ribu, isuntot' maaramat iti sapasap a maipaay iti ciudad, maipaay iti pagtaengan ken cadagiti arrabal; ket ti ciudad addanto iti tengngana.

16 Ket dagitoy isunto ti rucodna: ti makinamianan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makinabagatan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makindaya a sikigan uppat a ribu ket lima gasut, ket ti makinlaud a sikigan uppat a ribu ket lima gasut.

17 Ket ti ciudad addanto arrabalna: iti agpaamianan dua gasut ket limapulo, ket iti agpaabagatan dua gasut ket limapulo, ket iti agpadaya dua gasut ket limapulo, ket iti agpalaud dua gasut ket limapulo.

18 Ket ti tidda iti caatiddug, mainugot iti nasantoan a daton, isuntot' sangapulo a ribu nga agpadaya, ken sangapulo a ribu nga agpalaud; ket isuntot' mainugot iti nasantoan a daton; ket ti tubona maipaayto a taraon cadagidiay nga agtrabajo iti ciudad.

19 Ket isuda nga agtrabajo iti ciudad, cadagiti amin a caputotan ti Israel, isuntot' talonenda.

20 Amin ti daton isuntot' dua pulo ket lima a ribu ken duapulo ket lima a ribu: iyawatyonto a cuadrado ti nasantoan a daton agraman ti panagtagicua ti ciudad.

21 Ket ti tidda maipaayto iti principe, iti maysa a sikigan ken iti sabali iti nasantoan a daton ken iti panagtagicua ti ciudad; iti sangoanan ti duapulo ket lima a ribu iti daton nga agturong iti makindaya a beddeng, ken agpalaud iti sangoanan ti duapulo ket lima a ribu nga agturong iti makinlaud a beddeng, a cas mainugot cadagiti binggay, maipaayto iti principe: ket ti nasantoan a daton ken ti santuario ti balay addanto iti tengngana.

22 Castamet manipud iti cucua dagiti Levitas, ken manipud iti cucua ti ciudad, nga adda iti tengngga dayta a cua ti principe, iti nagbaetan ti beddeng ti Juda ken ti beddeng ti Benjamin, maipaayto iti principe.

23 Ket no maipapan iti matda dagiti caputotan: manipud iti makindaya a sikigan aginggga iti makinlaud a sikigan, ti Benjamin, maysa *a binggay.*

24 Ket iti denna ti beddeng ti Benjamin, manipud iti makindaya a sikigan aginggga iti makinlaud a sikigan, ti Simeon, maysa *a binggay.*

25 Ket iti denna ti beddeng ti Simeon, manipud iti makindaya a sikigan aginggga iti makinlaud a sikigan, ti Isacar, maysa *a binggay.*

26 Ket iti denna ti beddeng ti Isacar, manipud iti makindaya a sikigan aginggga iti makinlaud a sikigan, ti Zabulon, maysa *a binggay.*

27 Ket iti denna ti beddeng ti Zabulon,

manipud iti makindaya a sikigan aginĝga iti makinlaud a sikigan, ti Gad, maysa *a binĝay*.

28 Ket iti denna ti beddenĝ ti Gad, iti makinabagatan a sikigan nĝa agpaabagatan, ti beddenĝ isuntot' manipud Tamar aginĝga cadagiti danum ti Meribat-cades, aginĝga iti waig *ti Egipto*, aginĝga iti dackel a taaw.

29 Daytoy ti daga a binĝbinĝayenyonto iti ginnasat cadagiti caputotan ti Israel a tawid, ket dagitoy dagiti nadumaduma a binĝayda, cuna ni Apo Jehova.

30 Ket dagitoy dagiti pagruaran ti ciudad: Iti makinamianan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut *a runo* iti rucod;

31 ket dagiti ruanĝan ti ciudad casdanto cadagiti nagnagan dagiti caputotan ti Israel, tallo a ruanĝan iti agpaamianann ti ruanĝan ti Ruben, maysa; ti ruanĝa ti Juda, maysa; ti ruanĝan ti Levi, maysa.

32 Ket iti makindaya a sikigan uppat a ribu ket lima gasut *a runo*, ken tallo a ruanĝan: ti met laenĝ ruanĝan ti Jose, maysa; ti ruanĝan ti Benjamin, maysa; ti ruanĝan ti Dan, maysa.

33 Ket iti makinabagatan a sikigan uppat a ribu ket lima gasut a *runo* iti rucod, ken tallo a ruanĝan: ti ruanĝan ti Simeon, maysa; ti ruanĝan ti Isacar, maysa; ti ruanĝan ti Zabulon, maysa.

34 Iti makinlaud a sikigan uppat a ribu ket lima gasut a *runo* agraman dagiti tallo a ruanĝanda: ti ruanĝan ti Gad, maysa; ti ruanĝan ti Aser, maysa; ti ruanĝan ti Neftali, maysa.

35 Isuntot' sangapulo ket walo a ribu a *runo* iti aglicmut: ket ti nagan ti ciudad manipud iti dayta nĝa aldaw isuntot', Ni Jehova adda dita.

TI LIBRO NI

DANIEL.

Ni Daniel ken tallo cadagiti gagayyemna iti palacio ni ari Nabucodonosor.

1 Idi maicatlo a tawen ti panagturay ni Joacim, ari ti Juda, immay ni Nabucodonosor, ari ti Babilonia, idiay Jerusalem ket linacubna.

2 Ket ti Apo inyawatna cadagiti imana ni Joacim, ari ti Juda, agraman maysa a paset dagiti alicamen ti balay ti Dios; ket impanna ida iti daga a Senáar iti balay ti diosna, ket inserrecna dagiti alicamen iti balay a paggamenĝan ti diosna.

3 Ket kinuna ti ari ken Aspenez, apo dagiti eunucona, nĝa ipastrecna coma *ti dadduma* cadagiti annac ti Israel, iti putot a naarian ken cadagiti natan-oc,

4 babbaro nĝa cadacuada awan ti tulaw, no di ket nataraki, ket naisuroda iti amin a kita ti sirib, nĝa adda cadacuada ti pannacaammo ken kinalaing iti ciencia, ken adda idi pannacabalinda a pimmarang iti palacio ti ari; ket isurona coma cadacuada ti sursuro ken ti pagsasao dagiti Caldeos.

5 Ket ti ari tinudinĝanna a maipaay cadacuada iti inaldaw a paset ti taraon ti ari ken ti arac nĝa ininumenna, ken isuda mataraonanda coma iti tallo a tawen; ta tapno iti calpasan dagitoy, agtaenĝda coma iti sanĝoanan ti ari.

6 Ket cadagitoy, cadagiti annac ni Juda, adda idi da Daniel, Ananías, Misael ken Azarías.

7 Ket ti panĝulo dagiti eunuco iniccanna ida ti nagnagan; ken Daniel intedna *ti nagan* a Baltasar; ken Ananías, Sidrac; ken Misael, Misac; ket ken Azarías, Abdenago.

8 Nĝem ni Daniel pinanĝgepna iti pusona ti saanna a panangalis iti taraon ti ari ken ti arac nĝa ininumenna; iti casta dinawatna iti palunĝo dagiti eunuco iti saanna coma a pannacaalis.

9 Ket ti Dios inaramidna a ni Daniel nasaracanna ti kinaimbag ken asi iti imatang ti panĝulo dagiti eunuco.

10 Ket kinuna ti panĝulo dagiti eunuco ken Daniel, Adda butenĝco ken apoc nĝa ari a nangeddeng cadagiti canenyo ken inumenyo; ta ania ti gapuna a makitananto dagiti ruprupayo a naladladingitda nĝem cadagiti rupa dagiti babbaro a cataebyo? iti casta ipeggadyo coma toy oloc iti ari.

11 Idin ni Daniel kinunana iti mayordomo a tinudinĝan ti panĝulo dagiti eunuco gapu cada Daniel, Ananías, Misael, ken ni Azarías:

12 Padasem, dawatec kenca, dagiti adipenmo iti sanĝapulo nĝa aldaw, ket iccandacam coma cadagiti bucbukel a canen ken danum nĝa inumen.

13 Ket agparanĝda coma iti sanĝoanam dagiti ruprupami ken cadagiti rupa dagiti babbaro a manĝan iti taraon ti ari, ket cas ti makitam, aramidem coma cadagiti adipenmo.

14 Impanĝagna nĝarud ida iti daytoy, ket pinadasna ida ti sanĝapulo nĝa aldaw.

15 Ket iti calpasan ti sanĝapulo nĝa aldaw, nagparanĝ ti rupada a nasaysayaat ken naluclucmeg nĝem dagiti amin a babbaro a nanĝan iti taraon ti ari.

16 Iti casta ti mayordomo iniccatna ti naarian a taraonda ken arac nĝa inumenda coma, ket iniccanna ida ti bucbukel.

17 Ket no maipapan cadagitoy uppat a babbaro iniccan ida ti Dios iti pannacaammo ken kinalaing iti isu-amin a sursuro ken sirib, ket ni Daniel adda pannacaawatna cadagiti isu-amin a sirsirmata ken tagtagainep.

18 Calpasan nĝarud dagiti aldaw nĝa inkeddeng ti ari a pannacaiparanĝda ti panĝulo dagiti eunuco imparanĝna ida iti saclang ni Nabucodonosor.

19 Ket ti ari nagsao cadacuada, ket cadacuada amin awan nasarac a sabali a cas ken Daniel, Ananías, Misael, ken Azarías; iti casta nagtaenĝda iti saclang ti ari.

20 Ket amin a panĝgep a maipapan iti sirib ken pannacaawat a sinaludsud ti ari

cadacuada nasaracna a nalalaingda iti maminpulo ngem amin cadagiti magos ken bagbaglan nga adda idi iti sacup ti pagarianna.

21 Ket ni Daniel nagtaeng ingganat' umuna a tawen ni ari Ciro.

Ti parparmata ni Nabucodonosor a tinarusan ni Daniel.

2 Ket iti maicadua a tawen ti panagari ni Nabucodonosor, nagdardarepdep ni Nabucodonosor cadagiti tagtagainep, ket pinagmayenguna ti espirituna, ket ti turogna napucawna.

2 Idin ti ari nagpaayab cadagiti magos, bagbaglan, managanito ken Caldeos, ta tapno ipatarusda coma iti ari dagidi tagtagainepna. Simrecda ngarud ket nagtacderda iti saclang ti ari.

3 Ket ti ari kinunana cadacuada, Nagdardarepdepac iti maysa a tagtagainep ket ti espirituc agmayeng a macaammo iti tagtagainep.

4 Idin dagiti Caldeos nagsaoda iti ari iti pagsasao ti Siria, O ari, agbiagca coma iti agnanayon, ipacaammom ti parparmata cadagiti adipenmo, ket iparangminto ti catarusanna.

5 Simmungbat ti ari ket kinunana cadagiti Caldeos, Isut' napucawco *itoy panunotco;* no dicay ipacaammo caniac ti tagtagainep ken iti catarusanna, mapispisangto dagiti bagbagíyo ket dagitinto balbalayyo mapagbalindanto a pagibellengan ti rugit.

6 Ngem no ipakitayo ti tagtagainep ken ti catarusanna, awatenyonto caniac dagiti sagsagut ken gungona ken dackel a dayaw; gapuna nga ipakitayo caniac ti tagtagainep ken ti catarusanna.

7 Simmungbatda iti maicadua a daras, ket kinunada, Ibaga coma ti ari ti tagtagainep cadagiti adipenna ket iparangminto ti catarusanna.

8 Ti ari simmungbat ket kinunana, Siac ammoc unay a dacayo tactakenyo ti tiempo, agsipud ta makitayo ti banag napucaw *itoy panunotco.*

9 Ngem no dicay ipacaammo caniac ti tagtagainep adda maymaysa laeng a linteg a maipaay cadacayo; ta nangisaganacayo cadagiti natiri ken dakes a sao nga isawang iti saclangco aginggat' mabaliwan ti tiempo; isut' gapuna nga ibagayo caniac ti tagtagainep, ket maammoacto a mabalinyo nga iparang caniac ti catarusanna.

10 Dagiti Caldeos simmungbatda iti saclang ti ari ket kinunada, Awan ti tao ditoy rabaw ti daga a macabalin a mangibaga iti panggep ti ari, saan pay la nga daytoy, awan ti ari, apo, wenno agturay a nagsaludsud iti castoy iti siasinoman a mago, wenno bagbaglan, wenno Caldeo.

11 Ket napateg a banag a ti ari sapulenna, ket awan sabali a macabalin a mamalawag iti sangoanan ti ari malacsid no dagiti didios nga iti pagtaenganda saan a iti lasag.

12 Gapu itoy ti ari nagpungtot ken nagrungsot unay, ket imbilinna a mapapatay amin dagiti mamasirib idiay Babilonia.

13 Gapuna a ti bilin naiwaras, ket dagiti mamasirib mapapatayda; ket binirucda ni Daniel ken dagiti caduana a papatayen.

14 Idin ni Daniel nagsao a sinanacman ken siaannad ken Arioc a capitan dagiti guardia ti ari, isu a napan mamapatay cadagiti mamasirib idiay Babilonia.

15 Nagsao ket kinunana ken Arioc a capitan ti ari, Ania ti gapuna a daytoy a bilin nga ikeddeng ti ari sigaganat unay? Iti casta ni Arioc impalawagna ti cagagapu daytoy ken Daniel.

16 Ket ni Daniel simrec ket dinawatna iti ari tapno ikeddengna coma ti tiempo, ket ipakitananto iti ari ti catarusanna.

17 Idin ni Daniel nagawid iti balayna, ket impalawagna daytoy a banag cada Ananías, Misael ken Azarías, isuda a caduana:

18 tapno dawatenda coma dagiti caasi ti Dios sadi langit a maipanggep itoy a palimed; tapno ni Daniel ken dagiti caduana saanda coma a mairaman a mapucaw cadagiti mamasirib idiay Babilonia.

19 Idin ti palimed naipaltiing ken Daniel iti maysa a parparmata iti rabii; iti casta ni Daniel binendicionanna ti Dios sadi langit.

20 Ni Daniel simmungbat ket kinunana, Bendito coma ti nagan ti Dios iti agnanayon nga awan inggana; ta ti sirib ken pannacabalin cucuana ida.

21 Ket isu mamagsusucat cadagiti tiempo ken dagiti natudingan a tiempo; mangiccat ken mangisaad cadagiti ar-ari; mangted ti sirib cadagiti mamasirib ken pannacaammo cadagiti macaawat;

22 isu ipalgacna dagiti nauneg ken nalimed a banag; ammona ti adda iti sipnget, ket ti silaw agnaed kencuana.

23 Agyamanac kenca ken dayawenca,

O Dios dagiti ammac, sica a nangted caniac ti sirib ken pannacabalin, ket ita impacaammom caniac ti dinawatmi kenca, ta impacaammom cadacami ti panggep ti ari.

24 Isut' gapuna ni Daniel simrec ken Arioc, isu a tinudingan ti ari a mamapapatay cadagiti mamasirib idiay Babilonia, napan ket kinunana kencuana ti castoy: Dica coma papatayen dagiti mamasirib ti Babilonia; ipannac iti saclang ti ari, ket iparangconto kencuana ti catarusan.

25 Iti casta ni Arioc impanna a dinágus ni Daniel iti saclang ti ari, ket kinunana kencuana ti castoy, Nasaracac ti maysa a lalaki a tao cadagiti annac a nacayawan ti Juda, isu a mangipacaammonto iti ari ti catarusan.

26 Simmungbat ti ari, ket kinunana ken Daniel, isu a ninaganda idi ti Baltasar, Mabalinmo nga ipalawag caniac ti tagtagainep a nakitac ken iti catarusanna?

27 Ni Daniel simmungbat iti saclang ti ari, ket kinunana: Ti palimed a dinawat ti ari, uray mamasirib, uray bagbaglan, uray magos ken agraman pay mammadles, saanda a mabalin nga ipalgac iti ari.

28 Ngem adda maysa nga Dios sadi langit a mangipalgac cadagiti palimed, ket impacaammona ken ari Nabucodonosor ti maaramidto cadagiti maud-udi nga aldaw. Ti tagtagainepmo, ken parparmata ta olom idi siiiddaca isuda dagitoy:

29 no maipapan kenca, O ari, dagiti panunotmo immay *kenca* idi siiiddaca, no anianto ti maaramid iti casacbayan; ket ti mangipalgac cadagiti palimed impacaammona kenca no anianto ti maaramid.

30 Ngem no maipapan caniac, daytoy a palimed saan a maipaltiing gapu iti sirib nga adda caniac a nangnangrona ngem cadagiti amin a sibibiag, no saan ket di tapno maipacaammo coma iti ari ti catarusan, ket tapno maammoam coma dagiti panpanunot ta pusom.

31 Sica, O ari, nakitam, ket adtoy ti maysa a ladawan a dackel. Daytoy a ladawan a mannacabalin ket ti raniagna naindaclan, nagtacder iti sangoanam; ket ti langana nacabutbutengg.

32 No maipapan toy a ladawan, ti olona biig a balitoc, ti baruconng ken tactakiagna pirac, ti tian ken lupluppona suer,

33 dagiti gurong ken butoyna landoc, dagiti sacsacana dadduma a paset landoc ket dadduma damili.

34 Kitkitaem idi aginggat' maysa nga bato naputed, saan a gapuanan ti ima, isu a nangcabil iti ladawan cadagiti sacsacana a landoc ken damili, ket binuracna ida.

35 Idin daydi landoc, damili, suer. pirac, ken balitoc naburburacda a natiptipon, ket nagbalinda a cas la taep ti pagtaltagan iti tiempo ti pudot; ket intayab ida ti angin nga awan ti lugar a nacasaracan cadacuadan: ket ti bato a nangcabil iti ladawan nagbalin a maysa a dackel a bantay, ket pinunnona ti amin toy lubong.

36 Daytoy ti tagtagainep; ket ibagaminto ti catarusanna iti sangoanan ti ari.

37 Sica, O ari, sica ti ari dagiti ar-ari; a nangtedan ti Dios ti langit iti pagarian, pannacabalin, ken bileg ken kinadayag;

38 ket sadinoman a pagnaedan dagiti annac ti tao, dagiti animal iti tay-ac ken dagiti tumatayab cadagiti langlangit inyawatna cadagiti imam, ket binalinnaca nga agturay cadacuada amin: sica ti olo a balitoc.

39 Ket iti calpasam tumacderto ti sabali a pagarian a nababbaba ngem sica; ken sabali a maicatlo ti pagarian a suer, isu a mangiturayto iti amin toy lubong.

40 Ket ti pagarian a maicapat napigsanto a cas la landoc, ta cas ti landoc burakenna ken parmekenna iti isu-amin; ket cas ti landoc mecmekenna amin dagitoy, burakennanto ken mecmekennanto ida.

41 Ket cas nakitam cadagiti sacsaca ken ramramay dagiti sacsaca a dadduma a paset damili ken dadduma landoc, isuntot' maysa a nabingay a pagarian; ngem addanto kencuana ti bileg ti landoc, cas nakitam iti landoc a nalaocan iti dadamilien.

42 Ket cas ti ramay dagiti sacsaca, dadduma a paset landoc ken dadduma a paset damili, castanto met a ti pagarian dadduma a paset napigsanto, ket iti dadduma marbecto.

43 Ket cas nakitam iti landoc a nalaocan iti dadamilien, castamet isudanto lumaocda iti bukel ti tao; ngem didanto agdedecket iti maysa ken maysa, cas met laeng ti saan a panaglaoc ti landoc ken damili.

44 Ket cadagitinto aldaw dagita nga ar-ari, ti Dios ti langit mamangonto iti maysa a pagarian nga caanoman dinto madadael ket ti panagturayna dinto met maited iti sabali nga ili; ngem warawaraennanto ken ibusennanto amin dagitoy a pagarian, ket isu agtalinaedto iti agnanayon.

45 Ta cas iti nakitam a maysa a bato naputed iti bantay a saan a gapuanan dagiti ima, ket binurburacna ti landoc, suer, damili, pirac ken balitoc; ti dackel a Dios impacaammona iti ari no anianto ti maaramid iti casacbayan. Ket ti tagtagainep pudno, ket nalinteg ti catarusanna.

46 Iti casta ni ari Nabucodonosor nagpacleb, ket nagdayaw ken Daniel, ket imbilinna a mangipaayda coma kencuana ti maysa a daton ken bangbanglo.

47 Iti ari simmungbat ken Daniel, ket kinunana, Pudno unay nga iti Diosyo isut' Dios dagiti didios ken Apo dagiti ar-ari ken manangipalgac cadagiti palimed, idinto a nabalinmo nga impalgac daytoy a palimed.

48 Idin ti ari intan-ocna ni Daniel, ket iniccanna iti adu ken dadackel a sagsagut, ket isut' incabilna nga agturay iti amin a provincia ti Babilonia, ken cangronaan a gobernador ti amin a mamasirib idiay Babilonia.

49 Ket ni Daniel dinawatna iti ari, ket isu dinutocanna da Sidrac, Misac ken Abdenago nga agpalungo cadagiti aramid ti provincia ti Babilonia: ngem ni Daniel adda idi iti ruangan ti ari.

Ti ladawan a balitoc nga impatacder ni ari Nabucodonosor.

3 Ni ari Nabucodonosor nangaramid ti maysa a ladawan a balitoc, nga iti cangatona innem a pulo a sico, ti caacabana innem a sico: isut' impatacderna iti tanap a Dura iti provincia ti Babilonia.

2 Idin imbilin ni ari Nabucodonosor a tiponen dagiti panguloen, diputados ken gobernadores, oc-ocom, tesoreros, consejeros, serifes, ken amin pay met nga agturturay cadagiti provincias, tapno umayda iti pannacaisibbo ti ladawan a ni ari Nabucodonosor impatacderna.

3 Iti casta dagiti panguloen, diputados ken gobernadores, oc-ocom, tesoreros, consejeros, serifes, ken amin dagiti agturturay cadagiti provincia, natiptiponda iti pannacaisibbo ti ladawan nga impatacder ni ari Nabucodonosor; ket nagtacderda iti sangoanan ti ladawan nga impatacder ni ari Nabucodonosor.

4 Idin ti agpuepuccaw inriawna a natbag, Maibilin cadacayo, O il-ili, nasnacion ken pagsasao,

5 nga iti uray ania tiempo a pannacangegyo ti timec ti tangguyob, flauta, arpa, sacabuche, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, dacayo agpaclebcayo, ket cararaganyo iti ladawan a balitoc nga impatacder ni ari Nabucodonosor;

6 ket siasinoman a di agpacleb ken agcararag iti dayta met la nga horas maitappuacto iti tengngga ti sumsumged ken dumardarang a horno.

7 Isut' gapuna iti dayta a tiempo a pannacangeg dagiti amin a il-ili, iti timec ti tangguyob, flauta, arpa, sacabuche, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, isu-amin nga il-ili, nasnacion ken pagsasao, nagpaclebda ket nagcararagda iti ladawan a balitoc a binangon ni ari Nabucodonosor.

8 Gapu itoy iti daydi met la a tiempo dadduma cadagiti Caldeos immasidegda ket indarumda dagiti Judios.

9 Simmungbatda ket kinunada ken ari Nabucodonosor, O ari, agbiagca coma iti agnanayon.

10 Sica, O ari, nangaramidca ti bilin nga amin a tao a macangeg ti timec ti tangguyob, flauta, arpa, sacabuche, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, agpaclebto ken agcararag iti ladawan a balitoc;

11 ket ti saan nga agpacleb ken agdayaw, maitappuacto iti tengngga ti sumsumged ken dumardarang a horno.

12 Adda ti dadduma a Judios isuda a dinutocmo nga agpalungo cadagiti aramid ti provincia ti Babilonia: da Sidrac, Misac ken Abdenago; dagitoy a lallaki, O ari, saandaca nga incancano: dida pagservian dagiti didiosmo, ket dida met cararagan ti ladawan a balitoc isu a binangonmo.

13 Iti casta ni Nabucodonosor iti rungsot ken pungtot*na* imbilinna a maipan da Sidrac, Misac, ken Abdenago. Iti casta dagitoy a lallaki naipanda iti saclang ti ari.

14 Simmungbat ni Nabucodonosor ket kinunana cadacuada, Isut' pinanggepyo, O Sidrac, Misac, ken Abdenago, a dacayo dicay agservi iti diosco, ken dicay met agcararag iti ladawan a balitoc nga impatacderco?

15 Itatta ngarud no addacayo a situtudio a no mangegyo ti timec ti tangguyob, flauta, sacabuche, arpa, salterio, sinfonia, ken amin a kita ti musica, agpacleb ken agcararagcayo iti ladawan a balitoc, isu a pinaaramidco, *isut' naimbag:* ngem no saanyo a cararagan, iti dayta met

ka nga horas maitappuaccayto iti tengnga ti maysa nga horno a sumsumged ken dumardarang; ket siasinonto a dios ti mangisalacan cadacayo cadagitoy imimac?

16 Ni Sidrac, Misac, ken Abdenago simmungbatda ket kinunada iti ari, O Nabucodonosor, saan a masapul a sumungbatcam kenca itoy a panggep.

17 No *casta* bilang, ti Diosmi isu a pagservianmi mabalinnacam nga ilisi iti horno a sumsumged ken dumardarang; ket ita imam, O ari, ilapsutnacamto.

18 Ket no saan, ammoem coma, O ari, a dayta diosmo dicamto pagservian, ken castamet dicamto pagcararagan ti ladawan a balitoc nga impatacdermo.

19 Iti casta ni Nabucodonosor napno iti pungtot, ket nagbaliw ti kita ti rupana a maibusor cada Sidrac, Misac, ken Abdenago: *gapuna* kinunana, ket imbilinna a papudotenda coma ti horno a maminpito a nacarcaro ngem iti cadawyan a pannacapapudotna.

20 Ket imbilinna cadagiti dadduma a lallaki a napusong nga adda idi iti buyotna a reppetenda da Sidrac, Misac, ken Abdenago, *ken* itappuac ida iti horno a sumsumged ken dumardarang.

21 Iti casta dagitoy a tattao naparautanda agraman sapinda, bado, ken dagiti cagayda, ken *dadduma pay* a pagan-anayda, ket sada naitappuac iti horno a sumsumged ken dumardarang.

22 Iti casta gapu ta ti bilin ti ari naganat, ket ti horno napudot unay, ti gilayab ti apuy pinatayna dagidi lallaki a nangingato cada Sidrac, Misac, ken Abdenago.

23 Ket dagitoy tallo a lallaki a da Sidrac, Misac, ken Abdenago, natnagda a sipaparaut idi uneg ti horno a sumsumged ken dumardarang.

24 Idin ni ari Nabucodonosor nasdaaw, ket timmacder a nagdardaras: isut' nagsao ket kinunana cadagiti consejerosna, Saantayo nga intappuac ti tallo a tao a sirereppet iti tengnga ti apuy? Isuda simmungbatda ket kinunada iti ari, Pudno unay, O ari.

25 Isu simmungbat ket kinunana, Adtoy, makitac ti uppat a catao a bulos a magmagna iti tengnga ti apuy, ket awan ti dunorda; ket ti langa ti maicapat isut' cas maysa nga anac a lallaki dagiti didios.

26 Iti casta ni Nabucodonosor immasideg iti ngiwat ti horno a dumardarang: nagsao ket kinunana, Sidrac, Misac, ken Abdenago, dacayo nga adadipen ti Cangatoan a Dios, rumuar ket umaycayo ditoy. Idin da Sidrac, Misac, ken Abdenago rimmuarda iti tengnga ti apuy.

27 Ket dagiti panguloen, diputados, gobernadores, ken dagiti consejeros ti ari, idinto a natiptiponda, nakitada dagitoy a lallaki nga iti apuy awan pannacabalinna cadagiti bagbagida, ti booc dagiti ol-oloda saan a nasiraman, ket ti sapinda saan a nabaliwan, ket awan met ti angot ti apuy immay cadacuada.

28 Ni Nabucodonosor nagsao ket kinunana, Bendito ti Dios da Sidrac, Misac, ken Abdenago, isu a nangibaon ti angelna, ket insalacanna dagiti adipenna a nagcammatalec kencuana, isuda a nangbaliw iti sao ti ari, ken inyawatda dagiti bagbagida, tapno saanda nga agservi wenno agcararag iti aniaman a dios, no di laeng ti Dios met laeng.

29 Gapuna ngarud ibilinco, nga amin nga il-ili, nacion, ken pagsasao, nga agsao iti aniaman a maibusor iti Dios da Sidrac, Misac, ken Abdenago, isudantot' maipisang, ket dagiti balbalayda maaramiddanto a pagibelbellengan ti rugit; gapu ta awan ti sabali a dios a macabalin a mangispal iti castoy.

30 Iti casta ti ari intan-ocna da Sidrac, Misac, ken Abdenago iti provincia ti Babilonia.

Ti tagtagainep ni Nabucodonosor a maipanggep iti dackel a cayo.

4 Ni Nabucodonosor nga ari, iti amin nga il-ili, nasnacion, ken pagsasao, nga agnaed iti amin toy lubong: Talna coma ti mapaadu cadacayo.

2 Napanunotco a nasayaat caniac nga iparang dagiti pagilasinan ken nacascasdaaw nga inaramid caniac ti Cangatoan a Dios.

3 Amangan a nagdackel dagiti pagilasinanna! ket amangan a pannacabalin dagiti nacascasdaaw nga aramidna! Ti pagarianna isut' pagarian nga awan inggana, ket ti panagturayna manipud caputotan aginggat' caputotan.

4 Siac, ni Nabucodonosor, agininanáac idi iti balayco ket agnanamayac iti palacioc.

5 Nakitac iti maysa a parparmata a nagbutngac; ket dagiti panpanunot iti

iddac ken dagiti parparmata iti oloc viniribucdac.

6 Gapu itoy nangaramidac iti bilin a mayeg itoy saclangco dagiti amin a mamasirib ti Babilonia, tapno iparangda coma caniac ti catarusan ti parparmata.

7 Idin immay dagiti magos, bagbaglan, Caldeos, ken dagiti mammadles; ket sinaritac ti tagtagainep iti sangoananda; ngem dida naipacaammo caniac ti catarusanna.

8 Ngem camaudiananna immay ni Daniel, a ti naganna Baltasar, cas mainugut iti nagan ti diosco, ket kencuana adda ti espiritu dagiti nasantoan a didios: ket imbagac ti tagtagainep iti sangona, a *kinunac,*

9 O Baltasar, apo dagiti magos, yantangay ammoc nga adda kenca ti espiritu dagiti nasantoan a didios, ket awan ti palimed a mangriribuc kenca, ibagam coma dagiti parparmatac iti tagtagainepco a nakitac, ken ti catarusanna.

10 Castoy dagiti parparmatac ti oloc iti iddac: nakitac, ket adtoy, ti maysa a cayo iti tengnga ti daga, ket iti cangatona dackel.

11 Dimmackel daytoy a cayo, ket simmickil, ket ti cadackelna dimmanon aginggat' langit, ket isut' makita iti amin nga ungto toy lubong.

12 Dagiti bulongna nasayaat, ket ti bungana adu, ket kencuana adda taraon a maipaay cadagiti isu-amin: dagiti an-animal ti away adda linongda iti sirocna, ket dagiti tumatayab ti langit nagtaengda cadagiti sangsangána, ket amin a lasag nataraonan kencuana.

13 Nakitac cadagiti parparmata ti oloc iti iddac, ket adtoy, maysa nga agayaywan ken santo bimmaba a naggapu sadi langit.

14 Isut' nagpuccaw a natbag, ket castoy ti kinunana, Pucanenyo ti cayo, ket seppakenyo dagiti sangsangana, rurusenyo dagiti bulongna, ket ipurruacyo dagiti bungana: pumanaw coma dagiti an-animal nga adda iti sirocna ken dagiti tumatayab cadagiti sangsangana.

15 Nupay casta ibatiyo ti ungel dagiti ramramutna iti daga, agraman pay maysa a bedbed a landoc ken gambang cadagiti naganos a root iti away; ket marusep coma iti linnaaw ti langit; ket ti pagbiagna adda coma cadagiti an-animal iti root ti daga:

16 ti pusona masucatan coma iti puso ti tao, ket maiccan coma ti puso ti animal; ket agdalan kencuana dagiti nagcapito a tiempo.

17 Iti keddeng isut' naigapu iti panagbilin dagiti agay-aywan, ket ti dawat nagtaud iti sao dagiti sasanto, tapno maammoan dagiti sibibiag a ti Cangatoan agturay iti pagarian dagiti tattao, ket isut' itedna iti asinoman a cayatna, ket isaadna iti rabawna dagiti cababaan a tattao.

18 Siac, ari Nabucodonosor, nakitac daytoy a tagtagainep; ket sica, O Baltasar, ipalawagmo caniac ti catarusanna, ta amin dagiti mamasirib ditoy pagariac saanda a mabalin nga ipacaammo ti catarusanna, ngem sica mabalinmo; ta adda kenca ti espiritu dagiti nasantoan a didios.

19 Iti casta ni Daniel, nga iti naganna idi Baltasar, napaulimec iti bassit a canito, ket dagiti panunotna isut' pinagmayengda. Ti ari simmungbat ket kinunana, Baltasar, ti parparmata ken ti catarusanna saanca coma a riribuken. Simmungbat ni Baltasar ket kinunana, Apoc, ti parparmata maipaay coma cadagiti gumura kenca, ket ti catarusanna cadagiti cabusormo.

20 Ti cayo a nakitam, a timmubo, ket nagbalin a nasickil, ket ti cadackelna dimmanon aginggat' langit, ket isut' makita iti ungto ti amin toy lubong;

21 ket dagiti bulbulongna nasayaat, ket ti bungana adu, ket adda mabalin a taraon ti isu-amin kencuana; iti sirocna taeng dagiti an-animal iti tay-ac, ket cadagiti sangsangana apon dagiti tumatayab dagiti langlangit:

22 sica met laeng, O ari, a dimmackelca ket nagbalinca a napigsa; immadda ti tan-ocmo, ket dimmanon aginggat' langit, ket ti panagturaymo aginggat' pagpatingaan ti daga.

23 Ket no maipapan iti nakita ti ari a maysa nga agay-aywan ket santo bumaba a naggaput' langit, ket kinunana, Pucanenyo ti cayo, ket isut' dadaelenyo; nupay casta bay-anyo ti ungel dagiti ramutna iti daga, agraman pay maysa a bedbed a landoc ken gambang, cadagiti naganus a root ti tay-ac, ket bay-anyo a marusep iti linnaaw ti langit, ken ti pagbiagna cadagiti an-animal iti away aginggánat' aglasat kencuana dagiti nagcapito a tiempo;

24 daytoy ti catarusanna, O ari, ken ti panggeddeng ti Cangatoan, isu a mapasamac iti ari nga apoc:

25 nga ibellengdacanto iti arpad dagiti

tattao, ket iti taenĝ dagiti an-animal ti away isuntot' pagtaenĝam, ket ipaarabdacanto cadagiti root a cas cadagiti baca, ket itinto linnaaw ti lanĝit ti manĝrusep kenca; ket aglasatto kenca dagiti nagcapito a tiempo; aginĝganat' dica maawatan a ti Canĝatoan agturay ti pagarian dagiti tattao, ket isut' itedna iti asinoman a cayatna.

26 Ket no maipapan iti imbilinda nĝa baybay-anda iti daga ti unĝel dagiti ramramut ti cayo; ti pagariam matdanto kenca a di maanano, iti calpasanto ti pannacaammom a dagiti lanĝit agturayda.

27 Isut' gapuna, O ari, nĝa anamunĝam toy balacadco, ket supapacam dagiti basbasolmo iti kinalinteg, ket dagiti babacmo iti panangĝiparangmo iti asi cadagiti napangĝlaw; no bilanĝ mabalin a mangagas iti binasolam.

28 Amin dagitoy naaramid ken ari Nabucodonosor.

29 Iti calpasan ti sangapulo ket dua nĝa bulan isu magmagna nĝa agpaspasiar iti naarian a palacio sadi Babilonia.

30 Nagsao ti ari ket kinunana, Saan a daytoy ti dackel a Babilonia isu a binanĝonco a maipaay iti palacio a naarian, iti bileg ti pannacabalinco ken dayag toy kinatan-occo?

31 Idi adda pay laenĝ ti sao iti nĝiwat ti ari, natnag ti maysa a timec a naggaput' lanĝit, *a kinunana*, O ari Nabucodonosor, kenca maisawanĝ, Ti pagarian maipanaw kenca:

32 ket mapagtalawcanto iti arpad dagiti tattao; ket ti taenĝmo addanto iti yan dagiti an-animal iti away; ket ipaarabdacanto a cas cadagiti baca, ket dagiti nagcapito a tiempo aglasatdanto kenca; aginĝgat' dicanto caammoan a ti Canĝatoan agturay iti pagarian dagiti tattao, ket isut' itedna iti asinoman a cayatna.

33 Iti daydi met laenĝ nĝa horas natunĝpal ti banag ken Nabucodonosor: ket napagtalaw iti arpad dagiti tattao, ket nagarab ti root a cas cadagiti baca, ket ti bagína narusep iti linnaaw ti lanĝit, aginĝganat' boocna timmubo a cas *dutdut* ti aguila, ket dagiti cucona cas *cuco* ti tumatayab.

34 Nĝem iti calpasan dagiti aldaw siac, ni Nabucodonosor, intanĝadco dagitoy matac sadi lanĝit, ket ti nakemco nagpulanĝ caniac, ket binenditoc ti Canĝatoan, ket dinaydayawco ken intan-occo daydiay nĝa agbiag iti agnanayon; agsipud ta ti panagturayna agnanayon a panagturay, ket ti pagarianna manipud caputotan aginĝgat' caputotan;

35 ket amin dagiti agnaed iti lubonĝ maibilanĝda cas awan; ken iti buyot ti lanĝit ken cadagiti agnaed iti daga aramidenna a mainugut ti pagayatanna; ket awan ti manĝlapped iti imana, wenno agcuna kencuana, Ania ti aramidem?

36 Iti daydi met laenĝ a tiempo ti nakemco napapulanĝco; ken iti dayag iti pagariac, dayaw ken kinatan-occo napapulanĝda caniac; ket dagiti consejerosco ken palunĝoc sinapuldac; ket naisubliac iti pagariac, ket dackel unay a kinatan-oc nainayon caniac.

37 Ita siac, ni Nabucodonosor, dayawec ken itandudoc ken itan-occo ti ari ti lanĝit, agsipud ta amin nĝa aramidna pudnoda, ket dagiti dalanna kinajusticia; ket isu mabalinna a pagpacumbabaen dagiti magna iti kinatanĝsit.

Ti banquete ni ari Baltasar, ken ti panagsurat ti ima iti didinĝ.

5 Ni ari Baltasar nagaramid ti maysa nĝa dackel a banquete a maipaay iti sanĝaribo a palunĝona, ket imminum ti arac iti sanĝoanan ti sanĝaribo.

2 Ni Baltasar idi a naramananna ti arac, nagbilin a yegda dagiti alicamen a balitoc ken pirac nĝa insangpet ni Nabucodonosor nĝa amana a naggaput' iti templo idiay Jerusalem, tapno paginuman coma met ti ari ken dagiti palunĝona, ken castada met, dagiti assawana ken dagiti camalalana.

3 Iti casta naisangpetda dagiti alicamen a balitoc nĝa innalada iti templo a balay ti Dios nĝa adda idi idiay Jerusalem; ket naginumanda nĝa inaramatda ida, ti ari ken dagiti palunĝona, dagiti assawana ken camalalana.

4 Nagiinumda iti arac, ket dinaydayawda dagiti didios a balitoc, ken pirac, ken suer, ken landoc, ken cayo, ken bato.

5 Iti daydi met la nĝa horas, rimmuar dagiti ramay ti ima ti maysa a lalaki, ket nagsuratda iti sanĝo ti candelero iti masa ti didinĝ ti palacio ti ari; ket ti ari nakitana ti paset ti ima a nagsurat.

6 Idin ti lanĝa ti ari nagbaliw kencuana, ket naiculenĝ ti panunotna ket winarwarda dagiti suop dagiti lomona, ket dagiti tumtumenĝna nagculuculda.

7 Ti ari nagpuccaw a natbag a mayeg coma dagiti bagbaglan, Caldeos, ken mammadles. Nagsao ti ari ket kinunana cadagiti mamasirib sadi Babilonia, siasinoman a macabasa itoy a surat, ket iparangna caniac ti catarusanna, macawesanto iti purpura, ket addanto tanicala a mayuccor iti tengngedna, ket iti pagarian maitan-octo a maicatlo nga agturay.

8 Iti casta simrec amin dagiti mamasirib ti ari; ngem dida nabalin a binasa daydi surat, ket dida met naipacaammo iti ari ti catarusanna.

9 Iti casta ni ari Baltazar naipulcoc unay, ket nagbaliw kencuana ti langana, ket nariribuc dagiti palungona.

10 Ti reina gapu cadagiti sao ti ari ken dagiti palungona simrec iti sala ti banquete: ti reina nagsao ket kinunana, O ari, agbiagca coma iti agnanayon; didaca coma riribuken dagiti panunotmo, ket dimet coma agbaliw dayta langam.

11 Adda maysa a lalaki iti pagariam, isu a pagtaengan ti espiritu dagiti nasantoan a didios; ket cadagiti aldaw ni amam nasarac kencuana ti silaw ken pannacaawat ken sirib, a cas ti sirib dagiti didios; ket ni ari Nabucodonosor, nga amam, ti ari, *cunac*, ni amam isut' inaramidna nga apo dagiti magos, bagbaglan, Caldeos, ken mammadles;

12 agsipud ta maysa a mangnibinibi nga espiritu, ken pannacaammo, ken pannacaawat, panangipatarus cadagiti parparmata, ken panangiparang cadagiti nauneg a balicas, ken panangrunaw cadagiti pagduaduaan, nasaracan itoy met la a Daniel isu a ninaganan ti ari ti Baltazar. Ita maayaban coma ni Daniel, ket ipakitananto ti catarusanna.

13 Iti casta ni Daniel naisangpet iti saclang ti ari. Ti ari nagsao ket kinunana ken Daniel, Sica dayta a Daniel, nga aggapu cadagiti annac ti pannacacayaw ti Juda, nga inruar ti ari nga amac idiay Juda?

14 Siac nadamagco ti maipapan kenca, a ti espiritu dagiti didios adda kenca, ket masaracan kenca ti silaw, pannacaawat, ken mangnibinibi a sirib.

15 Ket ita dagiti mamasirib, bagbaglan, naiparangda iti saclangco, tapno basaenda coma daytoy a surat, ken ipacaammoda met caniac ti catarusanna; ngem dida nabalin nga imparang ti catarusan daytoy a banag.

16 Ngem nadamagco ti maipapan kenca, a mabalinmo nga ited dagiti catarusan, ken runawem dagiti duadua: ita no mabalinmo a basaen ti surat, ket maipacaammom caniac ti catarusanna, macawesancanto iti purpura, ket mayuccorto ti maysa a tanicala iti tengngedmo, ket iti pagarian sicanto ti maicatlo nga agturay.

17 Iti casta ni Daniel simmungbat ket kinunana iti saclang ti ari, Bay-am dagiti sagutmo a maipaayda kenca met laeng, ket itedmo dagiti gungunam iti sabali; nupay casta basaecto ti surat iti ari, ket ipacaammocto kencuana ti catarusanna.

18 O sica nga ari, ti Cangatoan a Dios intedna ken Nabucodonosor nga amam ti pagarian, ken ti kinatan-oc, ken kinadayaw, ken kinadaeg.

19 Ket gapu iti kinatan-oc nga intedna kencuana, amin dagiti il-ili, nasnacion, ken pagsasao nagpigerger ken nagbutengda iti saclangna: dagiti kinayatna pinatayna idi, ket dagiti kinayatna biniagna; dagiti kinayatna intan-ocna, ket dagiti kinayatna impababana.

20 Ngem idi ti pusona kimmuspag, ket ti espirituna napatangken iti casta a nagaramid a sitatangsit, isut' naiccat iti naarian a tronona, ket innalada ti dayagna kencuana.

21 Ket isut' napagtalaw iti arpad dagiti annac dagiti tattao, ket ti pusona napagbalin a cas ti puso dagiti animal, ket ti taengna isu ti yan dagiti naatap nga asno; isut' nataraonan iti root a cas cadagiti bacbaca, ket ti bagina naslep iti linnaaw ti langit; aginggat' naammoanna a ti Cangatoan a Dios agturay iti pagarian dagiti tattao, ket icabilna iti ngatona ti asinoman a cayatna.

22 Ket sica nga anacna, O Baltazar, saanca a nagpacumbaba ta pusom, nupay pagaammom idi amin daytoy,

23 no di ket di ngimmatoca a maibusor iti Apo ti langit; ket inyegda iti sangoanam dagiti paginuman ti balayna, ket sica ken dagiti palpalungom, dagiti assawam ken camalalam nagiinumcay iti arac cadacuada, ket dinaydayawmo dagiti didios a pirac ken balitoc, ken suer, landoc, cayo, ken bato, isuda a di macakita, macangngeg, wenno macaammo; ket ti Dios nga iti imana isut' yan ti angesmo, ken yan ti amin a dalanmo, saanmo nga intan-oc.

24 Idin ti paset ti ima napapanaw a naggapu iti sangoananna, ket naimaldit daytoy a surat.

25 Ket daytoy idi ti surat a naimaldit: MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN*.
26 Daytoy ti catarusanna: MENE; binilanḡ ti Dios ti pagariam, ken inyegna iti pagtunḡpalan.
27 TEKEL; nacatican iti titimbenḡan, ket nasaracanca a nagcuranḡ.
28 PERES†; ti pagariam mabinḡbinḡay, ket maited cadagiti Medos ken Persas.
29 Iti casta nagbilin ni Baltazar, ket kinawesanda ni Daniel iti purpura, ket inuccorda iti tenḡnḡedna ti tanicala, ket imbunannagda ti maipapan kencuana, nḡa isu coma ti maicatlo nḡa agturay iti pagarian.

30 Iti dayta a rabii ni Baltazar nḡa ari dagiti Caldeos napapatay.
31 Ket ni Dario a Medo inawatna ti pagarian, idi nḡa agtawen iti innem a pulo ket dua a tawen.

Ni Daniel iti rukib dagiti leon.

6 Naay-ayo ken ni Dario a manḡisaad iti sanḡagasut ket duapulo a panḡuloen iti pagarian, isuda nḡa adda coma iti amin a pagarian;
2 ket iti nḡatoenda tallo a presidente, a maysa cadacuada ni Daniel; tapno dagitoy a panḡuloen mabalinda ti agipadamag cadacuada, ken tapno ti ari awan coma ti mapucaw kencuana.
3 Idin daytoy a Daniel naisanḡayan iti nḡato dagiti presidente ken panḡuloen, agsipud ta adda kencuana ti manḡnibinibi nḡa espiritu; ket ti ari pinanunotna nḡa icabil iti nḡatoen iti amin iti pagarian.

4 Iti casta dagiti presidentes ken panḡuloen nagbirbirucda iti poon ti darum a maibusor ken Daniel a maipapan iti pagarian; nḡem dida nacasarac iti poon ti darum wenno pamabasolan, agsipud ta isu managtunḡpal idi, awan met ti aniaman a biddut wenno pagcuranḡan a nasarac kencuana.
5 Iti casta kinuna dagitoy a tattao, Ditayto macasarac ti aniaman a poon ti darum a maibusor itoy a Daniel, malacsid no birukentayo ti maisalunḡasinḡ kencuana a maipapan iti linteg ti Diosna.
6 Idin dagitoy a presidente ken panḡuloen, naguurnonḡda iti saclanḡ ti ari, ket castoy ti sinaoda kencuana, Ari Dario, agbiagca coma iti agnanayon.
7 Amin dagiti presidente iti pagarian, diputados, ken panḡuloen, dagiti consejeros ken gobernadores nagbibinnalacadanda ti mamanḡon iti maysa a naarian a linteg, ken manḡaramid ti maysa a napigsa a bilin, a siasinoman nḡa agdawat iti uray asino a dios wenno tao iti las-ud ti tallopulo nḡa aldaw, no di laenḡ kenca, O ari, isut' maibellenḡto iti rukib dagiti leon.
8 Ita, O ari, buanḡayem ti bilin, ket firmaam ti surat, tapno saan a mabalin a balbaliwan, a cas mainugot iti linteg dagiti Medos ken Persas, isu a saan a mabalbaliwan.
9 Finirmaan nḡarud ni ari Dario ti surat ken ti bilin.

10 Idi naammoan ni Daniel a ti surat nafirmaanen, simrec iti balayna (ita dagiti tawa ti siledna silulucatda a maituronḡ iti Jerusalem); ket isu nagparintumenḡ iti namitlo iti tunḡgal aldaw, ket nagcararag, ket nagyaman iti sanḡoanan ti Diosna a cas araramidenna idi.
11 Iti casta dagitoy a tattao nagtitiponda, ket nasaracanda ni Daniel nḡa agdawdawat ken agpacpacaasi iti sanḡoanan ti Diosna.
12 Idin napanda nḡa immasideg ket imbagada iti sanḡo ti ari, iti maipapan iti naarian a bilin: ¿Saanmo a finirmaan ti maysa a bilin, nḡa tunḡgal tao nḡa agdawatto iti uray asino a dios wenno tao iti uneg ti tallopulo nḡa aldaw, no di laenḡ kenca, O ari, maibellenḡto iti rukib dagiti leon? Ti ari simmunḡbat ket kinunana, Dayta isut' pudno a maiyalubog iti linteg dagiti Medos ken Persas, isu nḡa saan a mabalbaliwan.
13 Iti casta simmunḡbatda ket kinuada iti saclanḡ ti ari, Dayta nḡa Daniel nḡa aggapu cadagiti annac ti pannacacayaw ti Juda, dinaca icancano, O ari, ket saan met ti bilin a finirmaam, no di ket aramidenna ti panagdawatna iti mamitlo iti tunḡgal aldaw.
14 Ti ari nḡarud idi a nanḡnḡegna dagitoy a sao, naapas unay, ket incarina iti pusona ken Daniel nḡa isut' ispalennanto; ket nagtrabajo aginḡgat' ilelennec ti init iti pananḡalawna kencuana.
15 Idin dagitoy a tattao naguurnonḡda a napan iti ari, ket kinunada iti ari, Ammoem, O ari, nḡa isu ti linteg dagiti Medos ken Persas nḡa awan ti bilin ken

* Cayatna a saoen, *Nabilanḡ, nabilang, nacati, ken binḡbinḡay.*

† *Peres:* cayatna a saoen, *Nabinḡbinḡay;* isut' sabali a forma ti sao *Ufarsin.*

linteg a buangayen ti ari a mabalin ti mabalbaliwan.

16 Iti casta ti ari imbilinna, ket insangpetda ni Daniel, ket intappuacda iti rukib dagiti leon. Ti ari nagsao ket kinunana ken Daniel, Ti Diosmo a pagserserviam a cancanayon, ispalennacanto.

17 Ket maysa a bato nayeg ket naicabil iti ngiwat ti rukib; ket isut' sinelloan ti ari iti bucodna a sello, ken iti sello dagiti palungona; tapno awan ti aniaman a mabaliwan a maipapan ken Daniel.

18 Idin ti ari napan iti palaciona, ket pinalabasna daydi a rabii a nagayunar; di met naipan dagiti gamigam ti musica iti saclangna: ket ti turogna nagtalaw kencuana.

19 Idin ti ari bimmangon a nasapa unay iti bigat, ket napan a nagdardaras iti rukib dagiti leon.

20 Ket idi nacagteng iti asideg iti rukib ken Daniel, isut' nagpuccaw iti nacaladladingit a timec; ti ari nagsao ket kinunana ken Daniel, O Daniel, adipen ti sibibiag a Dios, ti Dios a nagserserviam a cancanayon, ¿mabalinnaca nga ispalen cadagiti leon?

21 Iti casta kinuna ni Daniel iti ari, O ari, agbiagca coma iti agnanayon.

22 Ti Diosco imbaonna ti angelna, ket rinipcanna ti ngiwat dagiti leon, ket saandac a dinunor; agsipud ta iti saclangna kinaawan ti basol ti nasarac caniac; ken casta met iti sangoanam, O ari, awan ti ranggas nga inaramidco.

23 Idin nagragsac iti napalalo ti ari, ket imbilinna nga iruarda coma ni Daniel iti rukib, iti casta ni Daniel naala iti rukib, ket awan ti aniaman a kita ti dunor a nasarac kencuana, gapu ta nagcammatalec iti Diosna.

24 Ket ti ari nagbilin, ket insangpetda dagiti tattao a nangidarum ken Daniel, ket impurruacda ida iti rukib dagiti leon, isuda, dagiti annacda, ken dagiti assawada; ket dagiti leon pinarucmada ida, ket binungtolda amin dagiti tultulangda, idi saandapay a nagdisso iti lansad ti rukib.

25 Iti casta ni ari Dario nagsurat iti amin nga il-ili, nacion, ken pagsasao, nga agnaed iti amin a daga: Ti talna umadadda la coma cadacayo.

26 Mangaramidac iti bilin nga iti amin a pagturayan toy pagariac, a dagiti tattao agpigerger ken agbutengda coma iti sango ti Dios ni Daniel; ta isu ti Dios a sibibiag, ken saan a magaraw iti agnanayon, ket ti pagarianna dayta a saanto a maduprac, ket iti panagturayna ingganat' panungpalan.

27 Isu mangispal ken mangalaw, ket agaramid cadagiti pagilasinan ken pagsedseddaawan sadi langit ken ditoy daga, isu a nangispal ken Daniel iti pannacabalin dagiti leon.

28 Gapuna a daytoy Daniel rimmangay iti panagari ni Dario, ken iti panagari ni Ciro a Persa.

Tagtagainep a maipapan cadagiti uppat nga animal.

7 Iti immuna a tawen ni Baltazar nga ari ti Babilonia ni Daniel adda idi maysa a tagtagainep ken parparmata ti olona iti iddana: idin insuratna ti tagtagainepna ket imbagana ti nacadagdagupanda.

2 Ni Daniel nagsao ket kinunana, Nakitac iti parparmatac iti rabii, ket adtoy, dagiti uppat nga angin ti langit dimteng a kellaat iti dackel a taaw.

3 Ket uppat nga animal a dadackel ken nadumaduma ti maysanmaysa bimmangcagda iti taaw.

4 Ti umuna cas la leon ket adda payacna a cas la aguila: siac kinitkitac agingga dagidi payacna maparparutda, ket naipangato a naggapu iti daga, ket napatacder iti dua a saca a cas maysa a tao; ket isut' naiccan iti puso ti tao.

5 Ket adtoy ti maysa a sabali nga animal ti maicadua, nga umasping iti maysa nga oso; isu a naipangato iti maysa a sikigan, ket adda tallo a paragpag iti ngiwatna iti nagbaetan dagiti ngipenna: ket castoy ti kinunada kencuana, Bumangonca, mangganca iti adu a lasag.

6 Iti calpasan daytoy siac kinitac, ket adtoy, ti maysa a sabali nga umasping iti maysa a leopardo, nga adda uppat a payac ti tumatayab iti bucotna; ket ti animal adda met uppat nga olona; ket naiccan kencuana ti panagturay.

7 Iti calpasan daytoy kinitac dagiti parparmata iti rabii, ket adtoy, ti maicapat nga animal, nacakigkigtot ken maingel, ken napalalo ti pigsana; ket adda dadackel a ngipenna a landoc; isu a nanglamut ken nangwarawara, ket ti nabati impayatpayatna cadagiti sacsacana: ket isut' naiduma cadagiti amin nga

animal nga immun-una ngem isu; ket adda idi sangapulo a sarana.

8 Kinitac dagiti sara, ket adtoy, nga immay cadacuada ti sabali a sara, maysa a bassit a sara, ket iti sangoananna tallo cadagiti immuna a sara naparutda cadagiti ramutda: ket adtoy, iti daytoy a sara adda idi matmata a cas cadagiti mata ti maysa a tao, ken maysa a ngiwat nga agsasao cadagiti dadackel a banag.

9 Kinitac aginggat' naisaad dagiti trono, ket maysa a lacay unayen nagtugaw: ti cawesna napudaw a cas la nieve, ket ti booc ti olona, cas la nadalus a dutdot ti carnero; ti tronona sumsumged a gilgil-ayab, *ket* dagiti cararetna apuy a dumar-darang.

10 Maysa a siaapuy nga ayus timpuar ken rimmuar iti sangona: rinibribu a ribu dagiti nagservi kencuana, ket sangalacsa a lacsa ti nagtatacder iti saclangna: ti panangocom naikeddeng, ket dagiti libro naluctanda.

11 Kinitac iti dayta a tiempo gapu iti timec dagiti dadackel a sao a sinao ti sara; kinitac agingganat' met laeng panangpapatay ti animal, ket ti bagina nalasanglasang, ket nayawat tapno mapuuran iti apuy.

12 Ket no maipanggep ti nabati cadagiti animal, ti panagturayda naiccat: nupay casta dagiti biagda napawaywayan iti maysa a nadutocan a tiempo ken maysa a tiempo.

13 Nakitac iti parparmata ti rabii, ket adtoy, immay cadagiti ulep ti langit ti maysa cas la maysa nga anac ti tao, ket dimteng aginggga iti lacay unayen, ket isut' inyasidegda iti saclangna.

14 Ket isut' naiccan iti panagturay, ken dayag, ken maysa a pagarian, nga amin dagiti il-ili, nacion, ken pagsasao agservida coma kencuana· ti panagturayna isut' agnanayon a panagturay isu a dinto mapalabas, ket ti pagarianna dayta a dinto maduprac.

15 No maipanggep caniac, Daniel, ti espirituc naldang idi iti nagtengngaan toy bagíc ket dagiti parparmata ti oloc riniribucdac.

16 Immasidegac iti maysa cadagiti nagtacder idiay, ket sinaludsudco ti pudno no ania a maipapan amin iti daytoy. Iti casta imbagana caniac, ket impacaammona caniac ti catarusan dagiti banag.

17 Dagitoy dadackel nga animal, isuda nga uppat, uppatda nga ari a bumangonto ditoy daga.

18 Ngem dagiti sasanto ti Cangatoan awatendanto ti pagarian, ket cucuadanto ti pagarian iti agnanayon, iti met laeng agnanayon nga awan inggana.

19 Idin tinarigagayac a maammo ti pudno a maipapan iti maicapat nga animal, isu a naigiddiat cadacuada amin, nacakigkigtot a napalalo, a dagiti ngipenna landocda, ket dagiti cucona gambang; isu a nanglamut, nangwarawara, ket ti nabati impayatpayatna cadagiti sacsacana;

20 ket no maipapan cadagiti sangapulo a sara nga adda idi iti olona, ken ti sabali *a sara* nga immay, ket iti sangona natnag ti tallo, ket dayta met laeng a sara nga adda idi matmata, ken maysa a ngiwatna a nagsao dagiti dadackel a banag, ket iti kitana napunpuner ngem dagiti caduana.

21 Kinitac, ket daydi met la a sara ginubatna dagiti sasantos, ket pinarmecna ida;

22 aginggat' immay ti lacay unay, ket ti panangocom naited cadagiti sasanto ti Cangatoan; ket immay ti tiempo a dagiti sasantos tinagicuada ti pagarian.

23 Castoy ti kinunana, ti maicapat nga animal isunto ti maysa a maicapat a pagarian ditoy daga, isu a maidumanto cadagiti amin a pagarian, ket lamutennanto amin toy lubong, ket ibaddebaddecnanto, ket warawaraennanto.

24 Ket no maipapan cadagiti sangapulo a sara, agtaud iti daytoy a pagarian tumacderto ti sangapulo nga ari; ket iti calpasanda tumacderto ti sabali; isu maidumanto cadagiti immun-una, ket parmekennanto tallo nga ari.

25 Ket isu agsaonto cadagiti sao a maicaniwas iti Cangatoan, ket pacapuyennanto dagiti sasanto ti Cangatoan; ket panunutennanto a balbaliwan dagiti tiempo ken linteg; ket maiyawatdanto iti imana aginggganat' maysa a tiempo ken dagiti tiempo ken guddua ti maysa a tiempo.

26 Ngem ti panangocom maikeddengto, ket iccatdendanto ti panagturayna, tapno isut' ibusen ken racrakenna aginggat' panunggpalan.

27 Ket iti pagarian ken panagturay, ken iti kinadackel dagiti pagpagarian iti babaen ti amin a langit maiteddanto cadagiti il-ili dagiti sasanto ti Cangatoan: ti pagarianna isut' pagarian nga agnana-

yon, ket amin a panagturay agservi ken agtulnogdanto kencuana.

28 Ditoy ti panungpalan ti banag. No maipapan caniac, ni Daniel, dagiti panunotco riniribucdac unay, ket ti langac nagbaliw caniac: ngem sinalimetmetac ti banag itoy pusoc.

Ti sirmata ni Daniel ken ti panangipatarus ni Gabriel.

8 Iti maicatlo a tawen iti panagari ni ari Baltazar nagparang caniac ti maysa a sirmata, caniac met laeng, ni Daniel, calpasan daydi a nagparang caniac nga immun-una.

2 Ket nakitac iti sirmata; ita naaramid nga idi nakitac, addaac idi idiay Susan ti palacio, nga adda iti provincia ti Elam; ket nakitac iti sirmata, ket addaac idi iti denna ti carayan nga Ulai.

3 Idin intangadco dagiti matac, ket nakitac, ket adtoy, ti maysa a carnero a lalaki a nagtacder iti sango ti carayan, isu nga adda dua a sarana: ket dagiti dua a sarana nangatoda; ngem ti maysa nangatngato ngem ti sabali, ket daydi nangatngato immay a naud-udi.

4 Nakitac ti carnero a lalaki nga agdiros nga agpalaud, ken agpaamianan, ken agpaabagatan; ket awan ti uray ania nga animal a macabalin nga agtacder iti sangoanna, ket awan met ti aniaman a macalapsut iti imana; ngem inaramidna ti mayannurot iti pagayatanna, ket intanocna ti bagina met laeng.

5 Ket idi a panpanunutec, adtoy, maysa a calding a lalaki immay a naggapu iti laud iti nagato iti rabaw ti amin a lubong, ket saanna a sinagid ti daga: ket ti calding adda idi sarana a madlaw iti nagbaetan dagiti matana.

6 Ket isu immay iti carnero a lalaki nga adda idi dua a sarana, isu a nakitac a nagtacder iti sango ti carayan, ket timmaray a nagturong kencuana iti rungsot ti pannacabalinna.

7 Ket isut' nakitac nga immay iti asideg ti carnero a lalaki, ket isut' natignay iti pungtot a bumusor kencuana, ket kinabilna ti carnero a lalaki, ket binungtolna ti dua a sarana; ket awan ti pannacabalin iti carnero a lalaki a tumacder iti sangona; ngem imbarsacna iti daga, ket impayatpayatna; ket awan ti nacabalin a nacaispal iti carnero a lalaki iti imana.

8 Ket daydi calding a lalaki intanocna ti bagina met laeng iti napalalo; ket idi nga isut' napigsa, daydi dackel a sarana nabungtol; ket iti lugarna immay ti uppat a madlaw *a sara* nga agturong iti uppat nga angin ti langit.

9 Ket iti maysa cadacuada rimmuar ti maysa a sara a bassit, isu a dimmackel iti napalalo unay iti agturong iti abagatan, ken agturong iti daya, ken agturong iti nagloriaan *a daga*.

10 Ket isut' dimmackel unay aginggga met laeng iti buyot ti langit, ket ti dadduma cadagiti buyot ken cadagiti bitbitwen intappuacna iti daga, ket impayatpayatna ida.

11 Wen, intan-ocna ti bagina met laeng, aginggga met laeng iti pangulo ti buyot; ket innalana kencuana ti di agsarday *a daton a mapuuran*, ket ti lugar ti santuariona naitappuac.

12 Ket ti buyot nayawat *kencuana* a naicuyog iti di agsarday *a daton a mapuuran* gapu iti salungasing; ket impurruacna iti daga ti pudno, ket inaramidna *ti kinaycayatna* ket rimmang-ay.

13 Idin nangngegco ti maysa a santo a nagsao; ken maysa a sabali a santo kinunana iti daydi a nagsao, Casanonto ti cabayag ti sirmata *a maipapan iti* di agsarday *a daton a mapuuran*, ken ti salungasing a pagbalinenna a langalang, a mangted nga agpada iti santuario ken iti buyot tapno mapayatpayatda?

14 Ket isu kinunana caniac, Aginggganat' dua ribo ket tallo gasut a malem *ken* bigat; idin ti santuario madalusanto.

15 Ket naaramid, nga idi a siac, siac met laeng ni Daniel, nakitac idi ti sirmata, ket sinapulco ti caipapananna, ket adtoy, ti maysa a cas la langa ti maysa a tao nagtacder itoy sangoanac.

16 Ket nangngegco ti timec ti maysa a tao a naggapu iti nagbaetan *cadagiti igid* ti Ulai, a nagickis, ket kinunana, Gabriel, ipaawatmo itoy a tao ti sirmata.

17 Iti casta immay iti asideg idi yanco; ket idi nga immay, nakigtotac, ket nagpaclebac: ngem kinunana caniac, Maawatam, O anac ti tao; ta ti sirmata cucua ti tiempo ti panungpalan.

18 Idi a nakisasao caniac, napasagac a nacaturog iti nargaan a sipapacleb iti daga; ngem isu sinagidnac, ket pinatugawnac.

19 Ket kinunana, Adtoy, ipaawatconto

kenca ti mapasamacto iti panungpalan ti pungtot; ta isut' cucua ti maikeddeng a tiempo ti panungpalan.

20 Daydi carnero a lalaki a nakitam nga adda idi dua a sarana, isuda dagiti ari ti Media ken Persia.

21 Ket ti cabobooc a calding a lalaki isu ti ari ti Grecia: ket ti dackel a sara nga adda kencuana iti baet dagiti matana isu ti umuna nga ari.

22 Ket no maipapan daydi nabungtol nga iti lugarna timmacder ti uppat, uppat a pagarian tumacderdanto iti nacion, ngem saan nga agraman ti panncabalinna.

23 Ket itinto maud-udi a tiempo iti pagarianda, inton dagiti managsalungasing matungpalda, maysa nga ari a nauyong ti langana, ket siaawat cadagiti nauneg a balicas tumacderto.

24 Ket iti pannacabalinna nabilegto, ngem saan a gapu iti bucodna a pigsa, ket racrakennanto a nacascasdaaw unay; ket rumangayto, ken aramidennato *ti pagayatanna;* rebbekennanto dagiti napigsa ken dagiti nasantoan a tattao.

25 Ket gapu iti kinasicapna parangayennanto iti allilaw iti imana; ket itan-ocnanto ti bagina iti pusona, ket iti talgedda rebbekennanto ti adu: tumacderto met a bumusor iti principe dagiti principes; ngem isu mawarawaranto a saan a gapuanan iti ima.

26 Ket ti sirmata cadagiti rabii ken bigat isu a nasao napudno; ngem idulinmo ti sirmata; ta cucua dagiti adu nga aldaw *nga umayto.*

27 Ket siac, ni Daniel, natalimudawac, ket nagsakitac iti sumagmamano nga aldaw; idin bimmangonac, ket inaramidco ti panggep ti ari: ket nagseddaawac iti sirmata ngem awan ti nacaawat kencuana.

Ni Daniel icararagna dagiti cailianna. Ti sungbat nga impan ni Gabriel.

9 Iti immuna a tawen ni Dario nga anac ni Asuero, nga iti putot dagiti Medos, isu a naaramid nga ari iti pagarian dagiti Caldeos,

2 iti immuna a tawen ti panagarina, siac, ni Daniel, naawatac gapu cadagiti libro ti bilang dagiti tawtawen a maipapan cadacuada ti sao ni Jehova dimteng ken Jeremias a mammadto, gapu iti pannacalpas ti pannacalangalang ti Jerusalem, iti met laeng pitupulo a tawen.

3 Ket intalliawco ti rupac iti Apo a Dios, a sapulec babaen ti cararag ken pannakicaasi, panagayunar ken lupot a nakersang ken dapu.

4 Ket nagcararagac ken Jehova a Dios-co, ket nagpudnoac, ket kinunac, O Apo, ti dackel ken pagbutngan a Dios, a mangsalimetmet iti tulag ken naayat a kinaimbag cadagiti agayat kencuana ken mangtungpal cadagiti bilbilinna,

5 nacabasolcami, ken nagaramidcami a siuulpit, ken nagaramidcami a sidadangkes, ken immalsacami, a limmisicam met laeng cadagiti bilbilinmo ken pagalagadam;

6 dicam met impangag dagiti adipenmo a mammadto, a nagsao iti naganmo cadagiti ar-arimi, cadagiti panguloenmi, ken cadagiti ammami, ken cadagiti amin a tattao iti daga.

7 O Apo, ti kinalinteg cucuam, ngem cadacami pannacariribuc ti rupa a cas iti daytoy nga aldaw; cadagiti lallaki ti Juda, ken cadagiti agnaed iti Jerusalem, ken amin nga Israel, nga adda iti asideg, ken adda iti adayu, cadagiti amin a dagdaga a pangpagtalawam cadacuada a gapu iti salungasingda a sinalungasingda kenca.

8 O Apo, cadacami cucua ti pannacariribuc ti rupa, cadagiti ar-arimi, cadagiti panguloenmi, ken cadagiti ammami, gapu ta nagbasolcami iti maibusor kenca.

9 Iti Apo a Diosmi cucua dagiti caasi ken pammacawan; ta immalsacami a maibusor kencuana;

10 ket dicam met nagtulnog iti timec ni Jehova a Diosmi, a magna cadagiti linlintegna, isuda nga incabilna iti sangoananmi gapu cadagiti adadipenna a mammadto.

11 Wen, amin nga Israel sinalungasingna ti lintegmo, nga simmiasida met laeng, tapno dida coma tungpalen ti timecmo: gapu itoy naibucbuc cadacami ti panangilunod, ken iti sapata a naisurat iti linteg ni Moises nga adipen ti Dios; gapu ta nagbasolcami a cumaniwas kencuana.

12 Ket isu pinasingkedanna dagiti saona nga insaona a maibusor cadacami, ken maibusor cadagiti oc-ocommi a nangocom cadacami, iti panangyegna cadacami iti dackel a kinadakes; ta uray caanoman saan a naararamid iti baba ti amin a langit a cas iti naaramid iti Jerusalem.

13 Cas adda a naisurat iti linteg ni Moises, amin daytoy a kinadakes immay cadacami: ngem dicam pay nagdawat iti parabur ni Jehova a Diosmi, tapno agbabawicam coma cadagiti kinadangkesmi,

ken adda coma cadacam ti kinasaririt iti kinapudnom.

14 Isut' gapuna a ni Jehova inaywananna ti kinadakes, ket isut' inyegna cadacami; agsipud ta ni Jehova a Diosmi isut' nalinteg cadagiti amin nga aramidna nga aramidenna, ket dicam tinungpal ti timecna.

15 Ita ngarud, O Apo a Diosmi, nga inaonmo ti ilim iti daga nga Egipto ita mannacabalin nga imam, ket nacagun-odca iti dayaw, a cas itoy nga aldaw; nagbasolcami, nangaramidcami a sidadangkes.

16 O Apo, a mayannurot ti amin a kinalintegmo, matuckiad coma, dawatec kenca, ti ungget ken pungtotmo iti ciudadmo a Jerusalem, ti nasantoan a bantaymo; agsipud ta gapu cadagiti basbasolmi, ken gapu iti kinadangkes dagiti ammami, ti Jerusalem ken ti ilim nagbalinda a nabainan cadagiti amin nga adda nga aglicmut cadacami.

17 Ita ngarud, O Diosmi, ipangagmo ti cararag ti adipenmo, ken dagiti pannakicaasina, ket paraniagam ta rupam iti santuariom a malangalang, gapu iti Apo.

18 O Diosco, idumogmo ta lapayagmo, ket denggem; luctam dagiti matam, ket kitaem dagiti langalangmi, ken ti ciudad a managanan gapu iti naganmo: ta dicam ituyang dagiti pannakicaasimi iti sangom gapu iti kinalintegmi, no di ket gapu iti dackel a caasim.

19 O Apo, denggem; O Apo, pacawanem; O Apo, ipangagmo ken aramidem; dica agtactac, gapu kenca met laeng, O Diosco, ta ti ciudadmo ken ti ilim managananda iti naganmo.

20 Ket idi addaac pay laeng nga agsasao, ken agcarcararag, ken agipudpudno iti basolco ken iti basol ti ilic nga Israel, ket intuyangco ti pannakicaasic iti sango ni Jehova a Diosco gapu iti nasantoan a bantay ti Diosco;

21 wen, idi agsasaoac pay laeng nga agcarcararag, ti lalaki a ni Gabriel, isu a nakitac iti sirmata iti punganay, idinto a napatayab a sipapardas, kinalbitnac a cas horas ti daton iti rumabii.

22 Ket nangisuro caniac, ket nagsao caniac a kinunana, O Daniel, ita rumuarac, tapno iccanca iti sirib ken pannacaawat.

23 Iti panangrugi cadagiti pannakicaasim rimmuar ti bilin, ket siac umayac a mangibaga kenca; ta sica maayatca unay: gapuna nga otobem ti panggep, ket maawatam ti sirmata.

24 Pitopulo a lawasna ti nakednagan gapu iti ilim ken iti nasantoan a ciudadmo, tapno malpas ti salungasing, ken mangaramid ti maysa a panungpalan dagiti basol, ken mangaramid ti panagcacappia gapu iti kinadakes, ken mangyeg iti agnanayon a kinalinteg, ken selloan ti sirmata ken padto, ken mangpulot iti casantoan.

25 Ammoem ngarud, ket maawatam, a manipud iti iruruar ti bilin a mangpabaro ken mangbangon iti Jerusalem agingga iti napulotan, ti principe, addanto pito a lawasna, ken innem a pulo ket dua a lawasna: mabangonto manen nga adda lansangganna ken canal, uray pay cadagiti nariribuc a tiempo.

26 Ket calpasan dagiti innem a pulo ket dua a lawasna makeltayto ti napulotan, ket awanto ti mabati kencuana: ket ti ili ti principe nga umayto racrakennanto ti ciudad ken ti santuario; ket ti panungpalanna maaramidto agraman ti maysa a layus, ket aginggа iti canibusanan maaramidto ti gubat; maikeddeng dagiti pannacarba.

27 Ket mangaramidto iti maysa a nalagda a tulag cadagiti adu iti maysa a lawasna: ket iti tengnga ti lawasna pasardengennanto ti sacrificio ken daton; ken iti payac dagiti kinarimon *umayto* ti maysa a mamagbalin a langalang; ket aginggа met laeng iti naananay a panungpalan, ket dayta isut' maikeddeng, maibuyatto *ti pungtot* iti walangwalang.

Ti sirmata ni Daniel iti maysa a tao. Isu mapabutengi, ket isut' liwliwaen ti tao.

10 Iti maicatlo a tawen ni Ciro nga ari ti Persia maysa a banag ti naipaltiing ken Daniel, a ti naganna nanaganan idi iti Baltasar; ket ti banag isut' pudno idi, a maysa met laeng a dackel a gubat; ket isu naawatanna ti panggep, ket adda idi pannacaawatna iti sirmata.

2 Cadagita nga aldaw siac, ni Daniel, nagpanesac iti amin a tallo a lawasna.

3 Saanac a nangan iti naimas a tinapay, ket awan met ti immay a lasag wenno arac iti ngiwatco, ket diac met sinapsapoan a pulos ti bagic met laeng, aginggat' natungpal ti amin a tallo a lawasna.

4 Ket iti maicaduapulo ket uppat nga

aldaw ti umuna a bulan, idi nga addaac iti igid ti dackel a carayan, nga isu ti Jidekel,

5 intangadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket adtoy, ti maysa a tao a nagcawes iti lienzo, a dagiti lomona nabaricsanda iti pulos a balitoc ti Ufas:

6 ti bagina met mayaspingg iti berilo, ket ti rupana cas iti kita ti kimát, ket dagiti matana casta gumilgil-ayab nga aluten, ket dagiti tackiagna ken sacsacana casda napasilengg a gambangg, ket ti timec dagiti saona cas la timec ti maysa a caadu ti tao.

7 Ket siac, Daniel, a maymaysa nakitac ti sirmata; ta dagiti tattao nga adda idi caniac saanda a nakita ti sirmata; ngem maysa a dackel a panagkintayeg natnag cadacuada, ket isuda nagtalawda a naglemmengg.

8 Gapuna a nagbatiac a maymaysa, ket nakitac daytoy dackel a sirmata, ket awan ti nabati a pigsa caniac; ket ti kinataerco nagbalin caniac a panagrupsa, ket awan ti tinaginayonco a pigsa.

9 Nupay casta nangegco ti timec dagiti saona; ket idi a nangegco ti timec dagiti saona, natnagacon iti maysa a nargaan a turog iti rupac, a ti rupac nagturongg iti daga.

10 Ket adtoy, maysa nga ima sinagidnac, ket insimpanac cadagiti tumengco ken cadagiti daculap dagiti imac.

11 Ket kinunana caniac, O Daniel, sica tao a maayayat unay, maawatam dagiti sao nga imbagac kenca, ket tumacderca nga agtindec; ta kenca maibaonac ita. Ket idi a naibagana daytoy a sao, timmacderac a sipipigerger.

12 Idin kinunana caniac, Dica agbutengg, Daniel, ta nanipud idi damo nga aldaw a panangicabilco ita pusom a macaawat ken panagemmam iti sangoanan ti Diosmo, dagiti saom naipangagda: ket umayac gapu cadagiti saom.

13 Ngem ti principe ti pagarian ti Persia bimmusor caniac iti duapulo ket maysa nga aldaw, ngem adtoy, ni Micael a maysa cadagiti principe, immaynac tinulongan; ket siac nagbatiac idiay cadagiti ar-ari ti Persia.

14 Ita umayac a mangipaawat kenca no anianto ti maaramid iti ilim cadagiti aldaw a maud-udi; ta ti sirmata maipaay laengg cadagiti *adu nga* aldaw.

15 Ket idi a naibagana caniac ti mayannurot cadagitoy a sao, indumogco ti rupac iti daga ket nagumelac.

16 Ket adtoy ti maysa nga umaspingg cadagiti annac dagiti tattao sinagidna dagiti bibigco: idin linuctac ti ngiwatco, ket nagsaoac, a kinunac kencuana a nagtacder idi sangoanac, O apoc, gapu iti sirmata dagiti ladingitco nagsublida caniac, ket awan ti mabatic a pigsa.

17 Ta casano ti pannakisao ti adipen daytoy apoc itoy apoc? ta no maipapan caniac, nasingdat nga awan caniac ti nabati a pigsa, ket awan met ti angges a natda caniac.

18 Idin kinalbitnac manen ti maysa a cas kita ti maysa a tao, ket isu pinapigsanac.

19 Ket kinunana, O tao a maayayat unay, dica agbutengg: adda coma kenca ti talna, bumilegca, wen, bumilegca. Ket idi a nagsao caniac napapigsaac, ket kinunanac, Agsao coma ti apoc; agsipud ta pinapigsanac.

20 Idin kinunana, Dica ammo aya no ania ti gapuna nga umayac kenca? ket ita agsubliac a manggubat iti principe ti Persia: ket intono mapanac, adtoy, ti principe ti Grecia umayto.

21 Ngem ibagacto kenca dayta nailanad iti surat ti pudno: ket awan ti nangpapigsa caniac a maibusor cadagitoy, no di la ni Micael a principeyo.

Ti tao ipadtona ti panaggubat ti Persia ken Grecia, ken ti amianan ken abagatan a pagpagarian.

11 Ket no maipapan caniac, idi damo a tawen ni Dario a Medo, timmacderac a mamasingked ken mangpapigsa kencuana.

2 Ket ita iparangconto kenca ti pudno. Adtoy, bumangonto pay laengg ti tallo nga ar-ari iti Persia, ket ti maicapat nabacbacnangto nga adayu ngem isuda amin: ket intono tumubo a napigsa a gapu iti kinabacnangna gargariennanto amin iti maibusor iti Grecia.

3 Ket maysa a napigsa nga ari bumangonto, nga agarinto iti dackel a panagturay, ket aramidennanto ti cas pagayatanna.

4 Ket intono bumangon, ti pagarianna maburacto ken mabingbingayto nga agturongg cadagiti uppat nga angin ti langit, ngem saan a cadagiti putotna, ken saan met a mayannurot iti pagturayan isu

a pagturayanna idi, ta ti pagarianna magabutto a maipaay cadagiti dadduma malacsid daytoy.

5 Ket ti ari ti abagatan napigsanto, ket *maysa* cadagiti principena; ket isu napigsanto iti nĝatona ket addanto pagturayanna; ti pagturayanna maysanto a dackel a pagturayan.

6 Ket iti panunĝpalan dagiti tawen isuda agtipondanto; ket ti babai nĝa anac ti ari ti abagatan umayto iti ari ti amianan a manĝaramid iti tulag: nĝem isu dinanto taginayonen ti pigsa ti tackiagna; ket *ti ari ti abagatan* dinto met agtaginayon wenno ti tackiagna; *no di ket ti anacna a babai* mayawatto, ken dagiti nanĝyeg kencuana, ken ti nanĝipasnĝay kencuana, ken ti nanĝpapigsa kencuana cadagita a tiempo.

7 Nĝem iti maysa a sarinĝit dagiti ramutna ti maysa bumanĝonto iti saadna, isu nĝa umayto a bumusor iti buyot, ken sumrecto iti sarikedked ti ari ti amianan, ket busorennanto ida, ket manĝabacto.

8 Ket casta met dagiti didiosda agraman cadagiti sinocog a ladladawanda, *ken* cadagiti nalibnos nĝa alalicamenda a pirac ken balitoc ipanawnanto a kinayawan idiay Egipto; ket isu baybay-annanto iti dadduma a tawtawen ti ari iti amianan.

9 Ket isu umayto iti ari ti abagatan, nĝem agsublinto iti dagana met laenĝ.

10 Ket dagiti annacna a lallaki gumubatdanto, ket manĝuronĝto iti maysa a caadu dagiti buybuyot, isuda nĝa umaydanto, ket isuntot' sacnapanda a cas iti layus lasatenda, ket agbalicdanto ket gubatendanto ti sarikedkedna met laenĝ.

11 Ket ti ari ti abagatan matignayto iti punĝtot, ket rumuarto ket makigubatto kencuana, iti met laenĝ ari ti amianan; ket ibartaynanto ti maysa a caadu ti tao, ket ti caadu ti tao maitedto iti imana.

12 Ket ti caadu ti tao maipanĝatonto, ket ti pusona maitan-octo, ket itappuacnanto dagiti linaclacsa, nĝem isu dinto manĝabac.

13 Ket ti ari ti amianan agbalicto, ket manĝibartayto iti maysa a caadu ti tao a dacdackel nĝem iti immuna, ket isu umayto iti panunĝpalan dagiti tiempo, a dagiti *met laenĝ* tawtawen, nĝa addaan iti dackel a buyot ken adu a kinabacnanĝ.

14 Ket cadagidiay a tiempo adunto ti tumacder a bumusor iti ari ti abagatan: casta met dagiti annac dagiti nauyonĝ cadagiti il-ilim nĝumatodanto a manĝpasinĝked iti sirmata; nĝem isuda mapasagdanto.

15 Gapuna a ti ari ti amianan umayto, ket manĝbanĝonto iti maysa a turod, ket alaennanto ti maysa a ciudad a nasarikedkedan unay: ket dagiti buybuyot iti abagatan didanto mabalin ti agtacder, uray met dagiti napili a tattaona, ket awan met ti uray aniaman a bileg a gumaway.

16 Nĝem dayta umay a bumusor kencuana aramidennanto ti mayanatup iti pagayatanna met laenĝ, ket awanto ti agtacder iti saclanĝna; ket isu agtacderto iti nagloriaan a daga, ket iti imana addanto pannacadadael.

17 Ket icabilnanto ti rupana nĝa umay agraman iti pigsa ti amin a pagarianna, ket kencuana nalinteg a casasaad; ket aramidennanto ida: ket itdennanto *iti ari ti abagatan* ti anac a babai dagiti babbai a manĝriribuc kencuana; nĝem *ti anac a babai* saanto nĝa agtacder, ket saan met a maipaay kencuana.

18 Calpasan daytoy italiawnanto ti rupana cadagiti purpuro, ket manĝalanto iti adu; nĝem maysa a principe ti manĝpasardenĝto iti pacababalawan nĝa intedna; wen, ket saan pay la a daydayta, pasubliennanto ti pacababalawan nĝa ituronĝ kencuana.

19 Calpasanna italiawnanto ti rupana cadagiti sarikedked ti dagana met laenĝ; nĝem isu maitibcolto ket maiticleb ket saanto a masaracanen.

20 Iti casta bumanĝonto iti saadna ti maysa nĝa agsinĝsinĝir iti buis a palabsenna ti dayag ti pagarian, nĝem iti uneg ti dadduma nĝa aldaw isu madadaelto, saan a gapu iti punĝtot, ket saan a gapu iti gubat.

21 Ket iti saadna bumanĝonto ti maysa a tao nĝa awan ti cais-secanna, isu a dida idi nanĝtedan iti dayaw ti pagarian: nĝem isu umayto iti tiempo ti talna, ket gun-odennanto ti pagarian cadagiti panangpaspasablóg.

22 Ket dagiti manĝlapunos a buyot malapunosdanto iti saclanĝna, ket maburacdanto; wen, casta met ti principe ti tulag.

23 Ket iti calpasan ti sinĝgalut a naaramid kencuana, isu agaramidto a siaallilaw; ta isu nĝumatonto ken agbalinto a napigsa agraman bassit a tattao.

24 Iti tiempo ti kinatalged umayto cadagiti met laenĝ calucmegan a luglugar ti pro-

vincia; ket aramidennanto dayta di inaramid dagidi ammana ken saan met dagidi amma dagiti ammana; isu iwarananto cadacuada ti sinamsam, inagaw, ken kinabacnañg; wen, pakinacmennanto dagiti segsegpenna a maibusor cadagiti sarikedked iti maysa a tiempo.

25 Ket tignayennanto ti pannacabalin ken kinaturedna a maibusor iti ari ti abagatan agraman maysa a dackel a buyot; ket ti ari iti abagatan makigubatto iti paggugubatan agraman maysa a dackel unay ken nabileg a buyot; ngem isu dinto agtacder; ta pakinacmendanto dagiti sicsicat a maibusor kencuana.

26 Wen, isuda a mangan cadagiti naimas a canen isut' rebbekendanto, ket ti buyotna agsacnapto a cas layus; ket adu ti mapasag a mapapatay.

27 Ket no maipapan cadagiti dua nga ar-ari dagiti pusoda addadanto nga agaramid iti ranggas, ket agsaodanto cadagiti ulbod iti maysa a lamesaan; ngem saanto a rumang-ay; ta ti panungpalan addanto pay laeng iti nakednganatiempo.

28 Iti casta isu agawidto iti dagana agraman iti adu a kinabacnang; ket ti pusona maibusorto iti nasantoan a tulag; ket aramidennanto *ti pagayatanna*, ket agawidto iti bucodna a daga.

29 Iti nakednganatiempo isu agsublinto ket mapanto iti abagatan; ngem saanto nga iti maud-udi a tiempo a cas idi immun-una.

30 Ta umayto dagiti sasacayan ti Quitim a maibusor kencuana; gapuna nga isu agleddaangto, ket agsublinto, ket addanto pungtotna a maibusor iti nasantoan a tulag, ket aramidennanto *ti pagayatanna:* ket agsublinto met laeng, ket addanto panangicancanona cadagidiay a mangidian iti nasantoan a tulag.

31 Ket dagiti buybuyot agtacderdanto a tumipon kencuana, ket bassawangandanto ti nasantoan a balay, uray pay ti sarikedked, ket iruardanto ti di agsarday a *daton a mapuuran*, ket isaaddanto ti nacarurrorod a mangaramid iti walangwalang.

32 Ket dagiti agaramid a sidadangkes a maibusor iti tulag pagbassawangannanto ida a gapu cadagiti panangpaspasablóg; ngem dagiti tattao nga ammoda ti Diosda napigsadanto ken agaramiddanto *iti kinalaing*.

33 Ket isuda a mamasirib cadagiti tattao sursuroandanto ti adu; nupay casta mapasagdanto a gapu iti campilan ken gapu iti darang, gapu iti pannacacayaw ken pannacadadael iti *adu nga* aldaw.

34 Ita inton mapasagda, matulongandanto iti bassit a badang; ngem adunto ti tumipon cadacuada a buyogen ti panangpasablóg.

35 Ket dadduma cadacuada a mamasirib mapasagdanto a manglinis cadacuada, ken manggugor, ken mangpapudaw cadacuada agingga met laeng iti tiempo a panungpalan, ta isut' maipaay laeng iti nakednganatiempo.

36 Ket ti ari agaramidto iti cas mainugot iti pagayatanna; ket itan-ocnanto ti bagina met laeng, ken padackelenna ti bagina met laeng iti ngato ti amin a dios, ket agsaonto cadagiti nacascasdaaw a banag a maibusor iti Dios dagiti didios; ket rumang-ayto aginggat' matungpal ti pungtot; ket dayta natudingán maaramidto.

37 Ket dinanto met icancano dagiti didios dagiti ammana ken ti tarigagay dagiti babbai, ket dina met icancano ti aniaman a dios; ta isu padackelennanto ti bagina met laeng iti ngatoda amin.

38 Ngem iti saadna dayawennanto ti dios dagiti sarikedked, ket maysa a dios a saan nga amammo idi dagidi ammana dayawennanto iti balitoc, ken pirac, ken cadagiti napateg a batbato, ken cadagiti macay-ayo a banag.

39 Ket agaramidto iti maibusor cadagiti capigsaan a sarikedked babaen iti tulong ti sangsangaili a dios: asinoman a mangbigbig *kencuana* dumackelto ti dayagna, ket pagturayennanto ida iti ngato ti adu, ket bingbingayennanto ti daga a gapu iti maysa a pateg.

40 Ket iti tiempo ti panungpalan ti ari iti abagatan makigubatto kencuana; ket ti ari ti amianan umayto a bumusor kencuana a cas maysa nga alawig agraman cadagiti luglugan ken tattao a sicacabayo ken adu a sasacayan; ket sumrecto cadagiti dagdaga, ket agsacnapto a cas layus, ket lasatennanto.

41 Isu sumrecto met iti nagloriaan a daga, ket adunto ti *daga a* marebba; ngem dagitoy maispaldanto iti imana: ti Edom ken ti Moab ken dagiti panguloen dagiti annac ni Ammon.

42 Yucradnanto met ti imana cadagiti dagdaga; ket ti daga nga Egipto saanto a malacsid.

43 Ngem addanto pannacabalinna iti ngato dagiti sanicua a balitoc ken pirac,

ken iti amin a napateg iti Egipto; ket dagiti taga Libia ken taga Etiopia addadanto cadagiti addangna.

44 Ngem isu riribukennanto dagiti damdamag nga aggapu iti daya ken iti amianan; ket rumuarto a sirurungsot unay a mangrebbec ken mangpucaw iti adu.

45 Ket ipasdecnanto dagiti tolda ti palaciona iti nagbaetan ti baybay ken ti nagloriaan ken nasantoan a bantay; nupay casta umayto ti panungpalan, ket awanto ti bumadang kencuana.

Ti tulong ni Micael iti tiempo ti riribuc. Ti tiempo ti panungpalan.

12 Ket iti dayta a tiempo agtacderto ni Micael, a dackel a principe, isu nga agtacder a maipaay cadagiti annac ti ilim; ken addanto maysa a tiempo ti riribuc, isu nga awan idi uray caanoman nanipud iti caadda ti nacion agingga met laeng iti dayta a tiempo: ket iti dayta a tiempo ti ilim maispalto, tungpal maysa a masaracto a naisurat iti libro.

2 Ket adu cadacuada a maturog iti tapoc ti daga mariingdanto, ti dadduma iti biag nga agnanayon, ket ti dadduma iti pannacaibabain ken awan ti patinggana nga umsi.

3 Ket dagiti mamasirib aglawagdanto a cas iti raniag ti tangatang; ket dagiti mangiragpat cadagiti adu iti kinalinteg casdanto cadagiti bitbitwen iti agnanayon nga awan ti inggana.

4 Ngem sica, O Daniel, punitam dagiti sao, ket deppelam ti libro agingga met laeng iti tiempo ti panungpalan: adu dagiti agtarayto a mapan ken agsubli, ket ti pannacaammo dumackelto.

5 Idin siac, ni Daniel, kimmitaac, ket, adtoy, nagtacder dagiti dua a sabali, ti maysa iti igid ti carayan iti daytoy a bangir, ket ti sabali iti igid ti carayan iti dayta a bangir.

6 Ket ti maysa kinunana iti tao a nagcawes iti lienzo, isu nga adda idi iti ngato dagiti danum ti carayan, Casanonto ti cabayagna aginggat' panungpalan dagitoy a nacascasdaaw?

7 Ket nangegco ti tao a nagcawes iti lienzo, isu nga adda idi iti ngato dagiti danum ti carayan, idi intayagna ti canawan nga imana ken ti catigid nga imana nga impalangit, ket insapatana iti daydiay agbiag iti agnanayon, a maipaayto iti maysa a tiempo, dagiti tiempo, ken maysa a cagudua; ket intono inaramidda ti panungpalan ti pannacaburburac ti pannacabalin ti nasantoan nga ili, amin dagitoy a banag malpasdanton.

8 Ket nangegco ngem diac naawatan: idin kinunac, O Apoc, anianto ti tungpal dagitoy a banag?

9 Ket isu kinunana, Inca iti dalanmo, Daniel; ta dagiti sao maripcanda ken maselloan aginggana t' tiempo ti panungpalan.

10 Adu dagiti aggugorto ti bagbagída met laeng, ken papudawenda dagiti bagbagída met laeng, ket madalusanda; ngem dagiti managdacdakes agaramiddanto a sidadangkes; ket awan cadagiti managdacdakes ti macaawat; ngem isuda a masiribda maawatandanto.

11 Ket manipud iti tiempo a ti di agsarday *a daton a mapuuran* maiccatto, ket ti kinarimon a mamaglangalang mabangonto, addanto sangaribu duagasut ket siam a pulo nga aldaw.

12 Nagasat ti aguray, ken umay iti sangaribu tallo gasut ket tallopulo ket lima nga aldaw.

13 Ngem sica inca iti dalanmo aginggana t' panungpalan; ta aginanácanto, ken agtacdercanto iti gasatmo iti panungpalan dagiti aldaw.

TI LIBRO NI

OSEAS.

Ti mayarig a pannakiasawa ni Oseas iti maysa a babai a mannakiabig.

1 Ti sao ni Jehova nga immay idi ken ni Oseas, anac ni Beeri, cadagiti aldaw ni Ozias, Joatan, Acaz, ken Ezequias, ar-ari ti Juda, ken cadagiti aldaw ni Jeroboam, anac ni Joas, ari ti Israel.

2 Idi immuna a panagsao ni Jehova gapu ken ni Oseas, ni Jehova kinunana ken ni Oseas, Inca, mangalaca kenca ti maysa nga asawa iti pannakiabig ken annac ti pannakiabig; ta iti daga agaramid ti dackel a pannakiabig *a sumina* ken ni Jehova.

3 Isu ngarud napan ket innalana ni Gomer, anac a babai ni Diblaim, ket nagsicug idi, ket inyanacna kencuana ti maysa a lalaki.

4 Ket imbaga kencuana ni Jehova: Ipanaganmo kencuana ti Jezrael; ta iti mabiit manipud ita, siac sucnalacto iti dara ni Jezrael iti balay ni Jehu, ket pasardengecto *ti panagturay* iti pagarian ti balay ti Israel.

5 Ket maaramidto itinto aldaw a bungtolecto ti ba-i ti Israel idiay lobong a Jezrael.

6 Ket nagsicug manen ken inyanacna ti maysa a babai. Ket imbaga *ni Jehova* kencuana, Ipanaganmo kencuana ti Loruhama*; ta siac, awanen ti caasic iti balay ti Israel, nga uray casano diac coma pacawanen ida.

7 Ngem iti balay ti Juda addanto asic, ket isalacanconto ida gapu ken Jehova a Diosda, a diacto ket icanawa ida a maaramat ti ba-i, uray campilan, uray bacal, uray cabcabayo, ken uray tattao nga agcabayo.

8 Ket calpasan ti panamusotna ken ni Lo-ruhama, nagsicug, ket impasngayna manen ti maysa a lalaki.

9 Ket kinuna *ni Jehova*, Ipanaganmo kencuana ti Lo-ammi*; gapu ta saancay nga ilic, ken saanacto a *Diosyo*.

10 Nupay casta ti bilang dagiti annac ti Israel casto iti dara ti baybay, a di mabalin a rucoden ken bilangen; ket maaramidto iti lugar a nacaisaoanna cadacuada, Saancayo nga ilic, maibaganto cadacuada, *Dacayo* ti annac ti Dios a sibibiag.

11 Ket dagiti annac ti Juda ken dagiti annac ti Israel maurnongdanto, ket mangdutocdanto cadacuada met laeng ti maysa a palungo, ket sumang-atdanto nga aggapu iti daga; ta dackelto ti aldaw ni Jezrael.

Ni Jehova dusaenna ti kinasukir ti ilina, nupay casta asawaennanto manen.

2 Cunayo cadagiti cacabsatyo a lallaki Ammi†, ken cadagiti cacabsatyo a babbai, Ruhama‡.

2 Makiringgorcay ken inayo, makiringgorcayo; ta isu saan nga asawac, ken uray siac saanac met nga asawana; iccatenna coma iti rupana dagiti pannakiabigna, ken dagiti pannakicamcamalalana cadagiti susona;

3 di la ket ta no siac labusac a lamolamo, ket isaadco a cas iti casasaadna iti aldaw a pannacayanacna, a pagbalinec a casla maysa a daga a namaga, ket papatayec iti waw.

4 Wen, awanton ti asic cadagiti annacna; ta annac ida ti abig;

5 ta ni inada nagbalangcantis; isu a nangyanac cadacuada nagaramid a sibabain; ta isu kinunana, Innacto suroten dagiti caayanayatco, isuda a mangted caniac iti tinapay ken danumco, ti dutdot-

* *Lo-ruhama:* cayatna a saoen, *Ti saan a nacagun-od ti asi.*

* *Lo-ammi:* cayatna a saoen. *Saan nga ilic.*

† *Ammi:* cayatna a saoen, *Ti ilic.*

‡ *Ruhama:* cayatna a saoen, *Ti nacagun-od iti asi.*

co* ti carnero, ken linoc†, ti lanac ken ti inumec.

6 Gapuna, adtoy, siac aladecto ti dalanmo cadagiti siit, ket banĝonecto ti maysa a bacud a maibusor kencuana, tapno dinanto masaracanen iti dalanna.

7 Ket surotennanto dagiti caayanayatna, nĝem saannanto a macamacam idan; sapulennanto ida, nĝem saannanton ida a mabirucan: iti casta cunananto, Innac ket agsubliacto idi immuna nĝa asawac; ta naimimbagac idi nĝem ita.

8 Ta isu saanna a binigbig nĝa iniccac iti bucbukel, ken iti baro nĝa arac, ken lana, ken pinaaduc kencuana ti pirac ken balitoc, isu a maaramatda gapu ken Baal.

9 Gapuna, alaecto manen iti bucbukelco iti tiempona, ken ti baro nĝa aracco iti nakednĝan a tiempona, ket alaecto manen ti dutdot ti carnero ken ti linoc isu a nanĝaccub coma kencuana iti kinalamolamona.

10 Ket ita lucaisacto ti kinaderrepna iti imatanĝ dagiti caayanayatna, ket awanto ti macaisalacan kencuana itoy imac.

11 Pagsardenĝecto met amin ti ragsacna, dagiti ramrambacna, dagiti kellepna, ken dagiti aldawna a panaginaná, ken amin dagiti gimonĝna a napanayag.

12 Dadaelecto dagiti uvasna ken dagiti cayona nĝa higos, isuda a sinaona, Dagitoy ti tanĝdanco nĝa impaay caniac dagiti caayanayatco; ket pagbalinecto ida a bakir, ket dagiti animal ti tay-ac lamutendanto ida.

13 Ket sucalacto kencuana dagidi aldaw dagiti Baales, a cadacuada pinuuranna ti incienso, idi inarcosanna ti bagína met laenĝ cadagiti ar-aritosna, ken cadagiti aruatna, ket sinurotna dagiti caayanayatna, ket linipatandac, cuna ni Jehova.

14 Iti casta, adtoy, isut' sulisogecto, ket iyegconto iti let-anĝ, ket agsaoacto kencuana a sililiwliwa.

15 Ket itdecto kencuana dagiti cauvasanna manipud sadiay, ken iti lobonĝ nĝa Acor a maipaay a ruanĝan ti inanama; sadiay sumunĝbatto cas cadagiti aldaw ti kinaubinĝna, ken cas idi aldaw a panagpanawna idiay daga ti Egipto.

16 Ket isunto iti dayta nĝa aldaw, cuna ni Jehova, a naganandacto iti Ishi*, ket ni caanoman dinacto nagananen a Baali†.

17 Ta iccatecto iti nĝiwatna ti nagan dagiti Baales ket ni caanoman saandanton a masaoan iti naganda.

18 Ket iti dayta nĝa aldaw mangaramidacto ti maysa a tulag a maipaay cadacuada cadagiti animal iti tay-ac, ken cadagiti tumatayab iti tanĝatanĝ ken cadagiti agcarayam iti daga; dadaelecto iti ba-i ken ti campilan ken panagbabacal nĝa aggapu iti daga, ket pagiddaecto idan a sitatalged.

19 Ket yasawacanto caniac iti agnanayon; wen, makiasawaacto kenca iti kinalinteg, iti kinajusticia, ken iti naayat a kinaimbag, ken cadagiti caasi.

20 Ta makiasawacanto caniac iti kinatalimudoc; ket maammoamto ni Jehova.

21 Ket maaramidto iti dayta nĝa aldaw, sumunĝbatacto, cuna ni Jehova, sumunĝbatacto cadagiti lanĝlanĝit, ket isuda sumunĝbatdanto iti daga.

22 Ket iti daga sumunĝbatto dagiti bucbukel, ken ti baro nĝa arac, ken ti lana; ket dagitoy sumunĝbatdanto iti Jezrael‡.

23 Ket isu imulacto caniac iti daga, ket kencuana isu a di nacagun-od ti asi, maasiacto; ket cunacto cadacuada isuda a saan idi nĝa ilic, Sica ti ilic; ket isuda cunadanto, *Sicat'* Diosco.

Ti mayarig a maicadua a pannakiasáwa ni Oseas.

3 Ket kinuna caniac ni Jehova, Inca manen agayatca iti maysa a babai nĝa inay-ayat ti gayyem*na*, ken makicamcamalala, a cas met laenĝ iti panagayat ni Jehova cadagiti annac ti Israel, nupay simmurotda cadagiti sabali a didios, a gustoda dagiti catipkel dagiti uvas a napakiriit.

2 Gimmatanĝac nĝarud *iti asawa* a maipaay caniac iti sanĝapulo ket lima *a capisi* ti pirac, ken maysa nĝa homer ⁂ ti cebada ken cagudua nĝa homer ti cebada;

3 ket kinunac kencuana, Sica agtalinaedcanto caniac iti adu nĝa aldaw: dicanto agbalanĝcantis, ken saancanto nĝa

* Isu ti aramiden a de lana.
† Isu ti aramiden a lienzo.

* *Ishi:* cayatna a saoen, *Asawa a lalaki.*
† *Baali:* cayatna a saoen, *Apoc.*
‡ *Jezrael:* cayatna a saoen, *Isu nĝa immula ti Dios.*
⁂ *Homer:* Pagsucatan a nĝannĝani uppat a caban.

asawa ti uray asino a lalaki: ket castaacto met no maipapan kenca.

4 Ta adunto dagiti aldaw a panagtaeng dagiti annac ti Israel nga awan ti arida, ken awan ti principeda, ken awan ti datonda, ken awan ti monmonda, ken awan cadacuada ti efod ken terafin:

5 calpasanna agsublinto dagiti annac ti Israel, ket sapulendanto ni Jehova a Diosda, ken ni David nga arida, ket umaydanto nga agbutong ken ni Jehova ken iti kinaimbagna, cadagiti maud-udi nga aldaw.

Ti pannakisuppiat ni Jehova a maibusor iti kinadakes ti Israel.

4 Dengngenyo ti sao ni Jehova, dacayo nga annac ti Israel; ta ni Jehova makisuppiat cadagiti agtaeng iti daga, ta awan iti kinapudno, wenno kinaimbag, wenno pannacaammo ti Dios iti daga.

2 Awan ti uray ania no di laeng panagsapata, ken panagdadael iti cari; ken panagpapatay, panagtacaw, ken pannakicamalala: rumuarda, ket ti dara sagidenna ti dara.

3 Isut' gapuna nga agpanesto ti daga, ket amin dagiti agtaeng kencuana cumapuydanto, ken castamet dagiti animal iti away ken dagiti tumatayab iti tangatang; wen, dagiti ican iti baybay maiccatdanto met.

4 Nupay casta awan coma ti tao a makisusic, ket awan met coma ti tao a mangtubngar; ta ti ilim casda la ti makisuppiat iti sacerdote.

5 Ket maitibcolcanto iti aldaw, ket ti mammadto met matuangto agraman kenca iti rabii; ket ni inam pucawecto.

6 Ti ilic madadaelda gapu iti panagcurang ti pannacaammo: agsipud ta sica linaismo ti pannacaammo, siac lacsidencanto met, tapno saancanto a sacerdote caniac: gapu ta linipatam ti linteg ti Diosmo, siac met lipatecto dagiti annacmo.

7 No casano ti yaaduda, casta ti pannacabasolda caniac; supapacacto ti dayawda iti pannacaibabain.

8 Alun-unenda ti basol ti ilic, ket isaadda ti pusoda iti kinadangkesda.

9 Ket isunto cas cadagiti tattao, castamet iti sacerdote; ket dusaecto ida gapu cadagiti cadawyanda, ket subadacto ida dagiti aramidda.

10 Ket mangandanto, ngem didanto mabsugen; agbalangcantisdanto, ket saandanto nga umadu; agsipud ta insardengda nga impangag ni Jehova.

11 Ti abig ken arac ken ti baro nga arac dadaelenda ti nakem.

12 Ti ilic umumanda iti cayo, ket ti sarucodda ipacaammona cadacuada; ta ti espiritu ti abig pinabiddutna ida, ket nagbalangcantisda, *a pimmanaw* manipud iti Diosda.

13 Iti rabaw dagiti toctoc dagiti banbantay agidatonda, ket agpuurda iti incienso iti rabaw dagiti turturod, cadagiti siroc dagiti roble, alamo, ken terebinto, ta ti linongda nasayaat: gapuna a dagiti annacyo a babbai agbalangcantisda, ket makicamalala dagiti noviayo.

14 Saanconto a dusaen dagiti annacyo a babbai no agbalangcantisda, ket uray met dagiti noviayo no makicamalalada, ta *dagiti* met laeng *lallaki* suminada a cacuyogda dagiti balangcantis, ket agraman cadagiti babbai a mannakiabig agidatonda; ket ti ili nga awan pannacaawatna matuangto.

15 Nupay sica, Israel, agbalangcantisca, ti Juda saan coma a bumiddut; ket dicay umay aginggat' Galgal, ken dicay met mapan idiay Bet-aven, ken saancayto met nga agsapata, Cas sibibiag ni Jehova.

16 Ta ti Israel nagaramid a sipipinget, a cas ti maysa a nasukir nga urbon ti baca: ita ni Jehova taraonannanto ida a cas maysa nga cordero iti maysa a dackel a lugar.

17 Ti Efraim maitipon cadagiti ladladawan; isut' baybay-am.

18 Ti inumenna agbalin a naalsem; agbalangcantisda iti cancanayon; dagiti agturayna ayatenda unay ti bain.

19 Isut' binalcut ti angin cadagiti payacna; ket gapu cadagidi datdatonda maibabaindanto.

Dagiti pangguloen ken sacerdote ti Juda mapatigmaananda iti panagbabawi.

5 O dacayo a sacerdote, dengngenyo daytoy, ket ipangagyo, O balay ti Israel, tumimudca, O balay ti ari; ta cadacayo rumbeng ti pannacaocom; ta dacayo idi ti silo idiay Maspad, ken maysa a bateng a naipacat idiay Tabor.

2 Ket dagiti immalsa limmaloda iti panagpapatay; ngem, siac ti mangtubngar cadacuada amin.

3 Siac malasinco ti Efraim, ket ti Israel saan a mailemmeng caniac; ta ita, O Efraim, nagbalangcantisca, ti Israel maalisan.

4 Dagiti aramidda saandanto nga ipalubos ti panagsublida iti Diosda; gapu ta ti espiritu ti kinaabig adda cadacuada, ket saanda nga ammo ni Jehova.

5 Ket ti kinatangsit ti Israel ibatadna iti rupana: isut' gapuna a ti Israel ken Efraim maitibcoldanto iti kinadakesda; ket ti Juda met maitibcolto agraman cadacuada.

6 Agraman cadagiti carcarnero ken bacbacada mapandanto agbirbiruc ken ni Jehova, ngem isut' saandanto a masaracan; isut' immadayu cadacuada.

7 Nagaramidda a sigugulib iti maicaniwas ken ni Jehova, ta nagputotda cadagiti annac a gangannaet: ita ti kellep alununennanto ida agraman cadagiti talonda.

8 Pagtimkenyo ti corneta idiay Gabaa, ken ti tangguyob idiay Rama: pagunienyo ti nacadadanag idiay Bet-aven; iti licudam, O Benjamin.

9 Ti Efraim agbalinto a langalang iti caaldawan ti panangtubngar: cadagiti caputotan ti Israel impacaammoc ti addanto a di bumurong.

10 Dagiti pangguloen ti Juda mayarigda cadagiti nangyalis ti dulon; ibucbocconto cadacuada a cas danum ti pungtotco.

11 Ti Efraim mapaparigat, maburac iti pannacaocom; ta isut' napnec a simmurot cadagiti bilbilin *ti tao*.

12 Isut' gapuna siac iti Efraim ti cas maysa a sánga, ken iti balay ti Juda cas pannacalungtot.

13 Idi nakita ti Efraim ti sakitna, ket ti Juda ti sugatna, iti casta ti Efraim napan idiay Asiria, ket ibaonnanto ken ari Jareb; ngem isu saancay a mabalin a paimbagen, ken saannanto met a maagasan ti sugatyo.

14 Ta siac castaacto ti leon iti Efraim, ken cas la urbon ti leon iti balay ti Juda: siac, siac met laeng, pigisecto ken pumanawacto; rabsutecto, ket awanto ti uray siasinoman a mangispal.

15 Mapanacto ken agsubliacto iti lugarco, aginggat' mabigbigda ti basolda, ken sapulenda ti rupac: iti pannacaparigatda sapulendacto a sigaganetget.

Ti sungbatda iti panangtubngar ni Jehova. Ti panangidarum ni Jehova gapu iti di panagtalinaed ken kinadakes ti Efraim, Juda ken Israel.

6 Umaycayo ket agsublitay ken ni Jehova; ta isu pinigisnatayo, ket agasannatayto, kinabilnatayo, ket bedbedannatayto.

2 Calpasan iti dua nga aldaw biagennatayto: iti maicatlo nga aldaw pagungarennatayto, ket agbiagtayto iti sangoananna.

3 Ammoentay coma, ket sumurottayto coma a mangammo ken ni Jehova: ti iruruarna di bumurong a cas iti bigat; ket isu umayto cadatayo a cas iti tudo, a cas iti maud-udi a tudo a sibuganna ti daga.

4 Aniantot' aramidec kenca, O Efraim? Anianto ti aramidec kenca, O Juda? Ta ti kinaimbagmo mayarig iti ulep iti agsapa, ken cas iti dinnaaw a pumanaw a masapa.

5 Gapuna ginupedco ida a maaramat cadagiti mammadto, cadagiti sasao ti ngiwatco pinapatayco ida: ket dagiti pananggocommo *casda* lawag nga agparang.

6 Ta kinaimbag ti tarigagayac, a saan ket a daton; ken pannacaammo ti Dios a naimimbag pay ngem dagiti daton a mapuuran.

7 Ngem isuda cas ken ni Adam naglabsingda iti tulag: idiay nagaramidda a sigugulib iti maisalungasing caniac.

8 Ti Galaad isut' ciudad dagiti agararamid iti kinadangkes; natulawan iti dara.

9 Ken cas dagiti pangan dagiti mannanacaw sumanebda iti maysa a tao, casta ti gimong dagiti sacerdote mamapatayda iti dalan a mapan idiay Siquem; wen, nagaramidda ti kinaderrep.

10 Iti balay ti Israel naimatangac ti nacaararíec: idiay ti pannakiabig *nasaracan* iti Efraim, maalisan ti Israel.

11 Castamet, O Juda, adda maysa nga apit a nakednган a maipaay kenca, inton isublic ti pannacacayaw ti ilic.

Ni Jehova tubngarenna ti Israel gapu iti adu a basolna.

7 Idi nga agasac coma ti Israel, nalucaisan ti kinadakes ti Efraim, ken ti kindakes ti Samaria; ta isuda agaramidda ti ulbod, ket ti mannanacaw sumrec, ken

ti pangen dagiti tulisan samsamenda iti ruar.

2 Ket saanda nga ibilang cadagiti pusoda a malagipco ti amin a kinadakesda: ita dagiti amin nga aramidda licmutenda ida; addada iti sangoanan ti rupac.

3 Iti kinadakesda pagragsakenda ti ari, ken dagiti panguloenda cadagiti ulbodda.

4 Isuda amin mannakicamalalada; isudat' cas maysa a horno a paspasgedan ti panadero; isu isardengna ti pananggrubrubna manipud iti pannacalubi ti gamay inggana isut' malevaduraan.

5 Idi caaldawan ti aritayo dagiti panguloen pinagsakitda dagiti bagida met laeng iti pudot ti arac; inyunnatna ti imana cadagiti mangrabrabac.

6 Ta pinasaganada ti pusoda a cas maysa nga horno, bayat ti panagsanebda: ti panadero agpatnag a maturog; iti agsapa *ti horno* sumged cas maysa a dumardarang nga apuy.

7 Isuda amin napudotda a cas maysa nga horno, ket alun-unenda dagiti ococomda; amin dagiti ar-ari matnagda: awan ti uray maysa cadacuada nga umawag caniac.

8 Ti Efraim lumaoc cadagiti il-ili; ti Efraim isut' maysa a bibingca a di nabalikid.

9 Linamut dagiti sangsangaili ti pigsana, ket *isut'* dina ammo; wen, uban a bobooc addada ditoy ken idiay iti rabawna, ket *isut'* dina ammo.

10 Ket ti kinatangsit ti Israel panecnecanna ti rupana: nupay casta saanda a nagsubli ken ni Jehova a Diosda, ket dida met sinapul gapu amin iti daytoy.

11 Ket ti Efraim isut' cas maysa a nanengnengang a calapati, nga awan pannacaawatna: umawagda idiay Egipto, mapanda idiay Asiria.

12 Intono mapanda, iwayatconto cadacuada ti batengco; ipababacto ida a cas cadagiti tumatayab cadagiti langlangit; dusaecto ida cas nangegan ti gimongda.

13 Asida pay! agsipud ta simmiasida caniac; pannacapucaw cadacuada! ta naglabsingda iti maibusor caniac; nupay subbotec coma ida, nupay casta nagsaoda cadagiti ulbod a maicaniwas caniac.

14 Ket saanda a nagasug caniac iti pusoda, no di ket agtagoobda cadagiti iddada: agtitiponda a maipoon laeng iti taraon ken baro nga arac; sumupringda iti maibusor caniac.

15 Nupay insuroc ken pinakiredco dagiti tackiagda, nupay casta sicatenda ti dakes a maibusor caniac.

16 Agsublida, ngem saan a *kencuana isu nga adda* iti ngato; isudat' cas maysa a manangallilaw a ba-i; dagiti panguloenda matuangdanto iti campilan gapu iti pungtot ti dilada: daytoyto ti pacairurumenanda idiay daga ti Egipto.

Ti dusa gapu iti kinadakes ken panagrucbab ti Israel cadagiti ladawan.

8 *Icabilmo* ita ngiwatmo ti tangguyob. *Umayto* a cas aguila a bumusor iti balay ni Jehova, agsipud ta naglabsingda iti tulagco, ken simmalungasingda iti maicaniwas ti lintegco.

2 Umawagdanto caniac, Diosco, dacami, Israel, maaminoandacan.

3 Ti Israel dina incancano ti imbag: ti cabusor camatennanto.

4 Isuda namangonda ti ar-ari ngem saanco a nakem: inaramidda dagiti panguloen, ket diac ammo idi: cadagiti piracda ken balitocda nagaramidda cadagiti ladladawan cadacuada, tapno pacapucawanda.

5 Imbellengna ti urbonmo a baca; O Samaria, ti pungtotco mapasged a maibusor cadacuada; casano ti cabayagnanto agingganat' magun-odanda ti kinaawan basol?

6 Ta naggapu iti Israel uray pay daytoy adda, isut' inaramid ti mangmangged, ket saan a Dios; wen, maburburacto ti urbon a baca ti Samaria.

7 Gapu ta nagmulada iti angin, ken aganidanto ti alipugpug: awan kencuana ti sitatacder a bucbukel, ti bulong dinto mangted ti bellaay; no bilang mangtedto, dagiti gangannaet lamutendanto.

8 Maalun-un ti Israel; ita addada cadagiti nacion a cas maysa nga alicamen a saan a macaay-ayo iti asinoman.

9 Ta isuda simmang-atda idiay Asiria, *cas la* asno nga atap nga awan ti caduana ti Efraim tinangdananna dagiti caayanayat.

10 Wen, nupay tangdananda cadagiti nacion, ita paguurnongecto ida; ket mangrugida a mapabassit gapu iti awit ti ari dagiti panguloen.

11 Agsipud ta pinaadu ti Efraim dagiti altar a pagbasolan, adda kencuana al-altar idi tapno pagbasolan.

12 Insuratco kencuana dagiti sangalacsa

a banag iti lintegco; ngem maibilangda a cas gangannaet.

13 No maipapan cadagiti pannacaidatag dagiti datonco, agidatdatonda iti lasag ket canenda; ngem saan nga awaten ida ni Jehova: itatta malagipnanto ti kinadakesda, ket sucalannanto dagiti basolda; isuda agsublidanto idiay Egipto.

14 Ta ti Israel nalipatanna ti Nangaramid kencuana, ket nangbangon cadagiti palacio; ket ti Juda pinaaduna dagiti ciudad a nasarikedkedan: ngem siac ipawitconto ti apuy cadagiti ciudadna, ket isu manglamutto cadagiti palacioda.

Ti dusa ti kinasukir ti Israel.

9 Dica agragragsac, O Israel, gapu iti rag-o, a cas cadagiti il-ili; ta sica nagbalangcantisca, nga *immadayuca* iti Diosmo; inayatmo ti tangdan iti tunggal pagtaltagan.

2 Ti pagtaltagan ken ti pagpespesan ti arac saandanton a taraonan ida, ket ti baro nga arac agcurangto kencuana.

3 Saandanto nga agnaed iti daga ni Jehova; no di ket agsublinto ti Efraim idiay Egipto, ket mangandanto iti narugit a taraon idiay Asiria.

4 Saandanton a mangibuyat *cadagiti datdaton* nga arac ken ni Jehova, ket saandanto met a macaay-ayo kencuana, dagiti datonda isunto cadacuada ti cas tinapay dagiti agpanpanes; amin dagiti mangan kencuana marugitandanto; ta ti tinapayda maipaayto nga essemda a mangan: saanto nga umay iti balay ni Jehova.

5 Aniantot' aramidenyo intono aldaw ti gimong a napanayag, ken iti aldaw a fiesta ni Jehova?

6 Ta adtoy, pimmanawda iti pannacadadael; *nupay casta* ti Egipto urnongennanto ida, ti Memfis itabonnanto ida: dagiti camiring tagicuaendanto dagiti nacaay-ayo a cucuada a pirac; dagiti siit addanto cadagiti toldada.

7 Dimteng dagiti aldaw ti panangsarungcar, simmangpet dagiti aldaw ti panangsupapac; isuntot' maammoan ti Israel: ti mammadto isut' maysa a maag, ti lalaki nga addaan ti espiritu isut' mauyong, gapu iti caadu ti kinadakesmo, ken gapu ta dackel ti gurangura.

8 Ti Efraim *isut'* agbantay *idi* agraman iti Diosco: no maipapan iti mammadto, silo ti mangnganup ti adda cadagiti amin a dalanna, *ken* gurangura iti balay ti Diosna.

9 Rinugitanda unay dagiti bagbagida met laeng, a cas cadagiti aldaw ti Gabaa: malagipnanto ti kinadakesda, sarungcarannanto dagiti basolda.

10 Nasaracac ti Israel cas cadagiti uvas iti let-ang; nakitac dagiti ammayo a cas ti umuna a naluum iti cayo ti higos iti damona a nakedngan a tiempo: ngem isuda immayda ken Baal-pehor, ket impaayda ti bagida met laeng iti pacaibabainan, ket nagbalinda a macarimrimon a cas iti dayta inayatda.

11 No maipapan iti Efraim, ti dayagda tumayabto a cas maysa a tumatayab: awanto ti panaganac, ket awan ti agsicug, ket awan ti panagpasngay.

12 Nupay mapadadackelda dagiti annacda, paulilaecto ida, tapno awanto ti asinoman a tao a matda: wen, ¡asida pay met cadacuada intono suminaac cadacuada!

13 Ti Efraim, cas pannacakitac idiay Tiro, nabangon iti lugar a macaay-ayo: ngem ti Efraim ipannanto dagiti annacna iti mamapatay.

14 Itdem cadacuada, O Jehova, ania ti itedmonto? iccam ida iti aanacan a maalisan ken suso a namaga.

15 Amin a kinadakesda adda idiay Galgal; ta idiay ginurac ida: gapu iti kinadakes dagiti aramidda pagtalawecto ida iti balayco; diacto ayatenen ida, amin dagiti panguloenda managalsada.

16 Ti Efraim macabilen, dagiti ramutda nagmaga, saandanton nga agbungan: wen, nupay agpataud, siac patayecto ti maayayat a bunga ti aanacanda.

17 Ti Diosco ibellengnanto ida, agsipud ta isut' saanda nga impangag; ket isudantot' agtawtawataw cadagiti nacion.

Ti dusa ti kinasukir ti Israel maicari. Ti basol ti Israel apitenna ti supapacna.

10 Ti Israel isut' maysa a narucbos nga uvas, a pataudenna ti bungana; no casano ti caadu ti bungana casta ti panamaaduna cadagiti altarna; no casano ti cawadwad ti imbag iti dagada casta ti panagaramidda cadagiti napintas a monmon.

2 Ti pusoda nabingay; ita masaracanto ida a nacabasol: isu dadaelennanto dagiti altarda, rebbaennanto dagiti monmonda.

3 Awan duadua cunadanto ita: Awan ti arimi; ta dicam mabuteng ken ni Jeho-

va; ket ti ari ania ti mabalinna nga aramiden a maipaay cadacami?

4 Agsaoda iti *ubbaw a* sasao, agsapatada a siuulbod iti panagaramiden cadagiti tulag: isut' gapuna iti panangocom rumuarto a cas iti ajenjo cadagiti gulis ti talon.

5 Dagiti agnaed idiay Samaria mapabutengdanto gapu cadagiti urbon a baca ti Bet-aven; ta dagiti tattaona agpanesdanto gapu kencuana, ken *castamet* dagiti sacerdotena a nagragragsac kencuana gapu iti kinadayagna, agsipud ta isut' naisina kencuana.

6 Ket isu maipanto pay idiay Asiria, a maipaay a sagut ken ari Jareb: ti Efraim awatennanto iti pannacaibabain, ket ti Israel maibabainto iti bucodna a balacad.

7 *No maipapan* iti Samaria, ti arina makeltay, a cas luag iti rabaw ti danum.

8 Dagiti met nangato a luglugar ti Avan, ti basol ti Israel, madadaeldanto; ti siit ken casumba tumubodanto iti rabaw dagiti altarda; ket cunadanto cadagiti banbantay, gaburandacami; ket cadagiti turturod, Agtinnagcay cadacami.

9 O Israel, nagbasolca nanipud cadagidi aldaw ti Gabaa: idiay nagtacderda; ti gubat a maibusor cadagiti annac ti kinadakes saanna a maabut ida idiay Gabaa.

10 Ket intono isut' tarigagayco, dusaecto ida; ket dagiti il-ili maurnongdanto a maibusor cadacuada, intono mareppetda cadagiti dua a salungasingda.

11 Ket ti Efraim isut' bumalasang a baca a maisuro, a mayat nga agiric; ngem siac dimmalanac iti rabaw ti nataraki a teltelna: mangicabilacto iti maysa a sumacay iti Efraim; ti Juda agaradonto, ti Jacob burakennanto dagiti bingcolna.

12 Agmulacayo cadacay met laeng iti kinalinteg, aganicay iti mayannurot iti kinaimbag; burakenyo ti talon a binaybayanyo; ta tiempo ti panagsapulyo ken ni Jehova, ingganat' isut' umay ket patudoenna ti kinalinteg cadacayo.

13 Nagaradocayo iti kinadakes, naganicayo iti kinadangkes; kinnanyo ti bunga dagiti ulbod; ta sica nagtalecca iti dalanmo, iti caadu dagiti nabileg a tattaom.

14 Isut' gapuna a rumsuanto ti gulogulo cadagiti il-ilim, ket amin dagiti sarikedkedmo marbecdanto, cas ni Salmana rinebbecna ti Bet-arbel iti caaldawan ti bacal: ti ina naitupac a napispisang agraman cadagiti annacna.

15 Castanto met ti aramiden cadacayo ti Betel gapu iti kinadakesyo: iti agbannawag ti ari ti Israel makeltayto a matalipupus.

Ti panagtawataw ti Israel.

11 Idi ubing pay ti Israel, isut' inayatco, ket nanipud idiay Egipto inayabac ti anacco.

2 No casano ti panangayab *dagiti mammadto* cadacuada, casta met ti yaadayuda cadacuada; nagidatdatonda cadagiti Baales, ket nagpuurda ti incienso cadagiti kinitikitan a ladladawan.

3 Nupay casta insuroc ti Efraim a magna; inaracupco ida cadagiti tackiagco; ngem saanda a naammoan nga inagasac ida.

4 Cadagiti tali ti maysa a tao ginuyodco ida, cadagiti singdan ti ayat; ket siac idi cadacuada ti cas cadagiti mangbagcat iti sangol cadagiti sangida; ket incabilco ti canen iti sangoananda.

5 Saandanto nga agsubli idiay daga ti Egipto; no di ket ti Asirio isunto ti arida, gapu ta madida ti agsubli *caniac*.

6 Ket agtinnagto ti campilan cadagiti ciudaddá, ket ibusennanto dagiti balunetda, ket alun-unennanto *ida*, a gapu cadagiti bucodda a patigmaan.

7 Ket ti ilic ipamaysana ti aglicud caniac: uray pay awaganda ida *kencuana nga adda* sadi ngato, awan a pulos ti mangitan-oc *kencuana*.

8 Casano a baybay-ancanto, Efraim? *Casano nga* ipurruaccanto, Israel? Casano nga aramidencanto a cas iti Adma? *Casano nga* icabilcanto a cas iti Zeboim? Ti pusoc mariribuc iti unegco, dagiti pananangngasic mapasgedda nga agtitipon.

9 Diacto aramiden ti rungsot ti pungtotco, saanacto nga agsublin a mangdadael iti Efraim: ta siac Diosac, a saan a tao; ti Santo nga adda iti catengngaam; ket diacto umay a sipupungtot.

10 Magnadanto a sumurot ken ni Jehova, isu nga agungorto a cas maysa a leon; ta isu agungorto, ket dagiti annac umaydanto nga agpipigerger manipud iti laud.

11 Umaydanto nga agpipigerger a cas maysa a tumatayab manipud idiay Egipto, ken cas maysa a calapati manipud iti daga ti Asiria; ket pagnaedecto ida cadagiti balbalayda, cuna ni Jehova.

12 Linacubnac ti Efraim iti ulbod, ket

ti balay ti Israel iti allilaw; ngem ti Juda makipagturay pay laeng iti Dios, ken makipagtulnog iti Santo.

Ti Efraim ken ti Juda matubngarda.

12 Ti Efraim agtaraon iti angin, ken sumurot iti angin iti daya: ulbod ken kinawalangwalang cancanayon a paaduenna; ken aramidenda ti maysa a tulag iti Asiria, ket ti lana maipan idiay Egipto.

2 Ni Jehova adda met susicna iti Juda, ket dusaennanto ni Jacob cas mayanatup cadagiti dalanna; cas mainugot cadagiti aramidna isuntot' supapacanna.

3 Iti aanacan iniggamanna ti mucod ni cabsatna; ket iti pannacataengna a tao adda idi pannacabalinna iti Dios:

4 wen, adda idi pannacabalinna iti angel, ket nagaladag; nagsangit, ken pinacacaasina kencuana: isut' nasaracanna idiay Betel, ket sadiay ti nakisaoanna cadatayo,

5 uray pay ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot; Jehova isut' malaglagip *a naganna.*

6 Isut' gapuna sica agsublica iti Diosmo: icutam ti kinaimbag ken kinajusticia, ket agurayca iti Diosmo iti cancanayon.

7 *Isut'* maysa nga agbaniaga, adda iti imana dagiti pagcatian a mangallilaw; isu ayatenna ti mangparigat.

8 Ket kinuna ti Efraim, Kinapudnona siac bimmacnangac, nasaracac ti kinabacnang; cadagiti amin a trabajoc awanto ti masaracda caniac a kinadakesco nga isut' basol.

9 Ngem siac ni Jehova a Diosmo nanipud idiay daga ti Egipto; Pagtaengencanto pay laeng manen cadagiti toltolda a cas cadagidi aldaw ti fiesta a napanayag.

10 Castamet a sinaoc cadagiti mammadto, ket pinaaduc dagiti sirsirmata; ket iti panagannong dagiti mammadto inaramatco ti panagdidilig.

11 Ti Galaad aya isut' kinadakes? pasigda nga ulbod; idiay Galgal idatdatonda dagiti bacbaca; wen, dagiti altarda isudat' cas gabgabsuon cadagiti gulgulis ti talon.

12 Ket ni Jacob pimmanaw a napan iti daga ti Siria, ket nagservi ni Israel gapu iti maysa nga asawa, ket gapu iti maysa nga asawa nagpaspastor.

13 Ket iti pannacaaramat ti maysa a mammadto ni Jehova inaonna ti Israel iti Egipto, ket maipoon iti maysa a mammadto isut' naaywanan.

14 Ti Efraim pinagargari nga agpungtot a napait unay: gapuna ti darana matdanto iti rabawna, ket ti babalawna isublinto ti Apona kencuana.

Ti pungtot ti Dios gapu iti kinadangkes ti Efraim.

13 Idi nagsao ti Efraim, adda pigerger; intan-ocna ti bagina met laeng idiay Israel; ngem idi nacabasol gapu ken Baal, isut' natay.

2 Ket ita agbasolda ti adadu nga adadu, ket nagaramidda cadacuada ti sinucog a ladladawan iti piracda, idolos met laeng cas mainugot iti bucodda a pannacaawat, isuda amin aramidda dagiti nalaing a managaramid: cunada a maipapan cadacuada, Dagiti lallaki nga agidaton agependa coma dagiti urbon ti bacbaca.

3 Isut' gapuna maipadadanto iti ulep iti agsapa ken cas iti linnaaw nga agpucaw a masapa, cas iti taep a paadayuen ti alipugpog iti pagtaltagan, ken cas iti asuc a rumuar iti pasngaw.

4 Nupay casta siac ni Jehova a Diosmo manipud idiay daga ti Egipto; ket awanto ti bigbigem a dios no di la siac, ken awan ti sabali a mangisalacan no saan a siac.

5 Sica ammoc idi idiay let-ang, idiay daga ti dackel a magá.

6 Cas cadagiti pagarabanda, casta ti pannacabsugda; napnecda, ket kimmuspag ti pusoda; gapuna linipatandac.

7 Isut' gapuna a siac casac la maysa a leon cadacuada; cas maysa a *leopardo* agsanebacto iti dalan.

8 Sarakecto ida cas maysa nga oso a napucaw cadagiti annacna, pigisecto ti supot iti pusoda; ket idiay alun-unecto ida cas maysa a leon a caba-ian; ti animal nga atap lasanglasangennanto ida.

9 Isut' rebbecmo, O Israel, a *sica* maibusorca caniac, maicaniwas iti tulongmo.

10 Sadino ti yan ti arim ita, tapno mabalinnaca nga ispalen cadagiti amin a ciudadmo? ken dagiti oc-ocommo, a maipapan cadacuada kinunam, Iccandac ti maysa nga ari ken panguloen?

11 Iniccanca ti maysa nga ari iti pungtotco, ket isut' iniccatco iti rungsotco.

12 Ti kinadakes ti Efraim mareppet; ti basolna maidulin.

13 Dagiti leddaanĝ ti maysa a babai nĝa agpasical umaydanto kencuana: isut' maysa nĝa anac a nanenĝnenĝ; ta isut' tiempo nĝa isu saan coma nĝa agtactac iti disso a pacaipasnĝayan dagiti annac.

14 Iti pannacabalin ni Tanem subbotecto ida; sambutecto ida ken patay: O patay, sadino ti yan dagiti anĝolmo? O Tanem, sadino ti yan ti rebbecmo? panagbabawi mailinĝedto cadagiti matac.

15 Uray pay nabunĝa cadagiti cacabsatna, umayto ti anĝin nĝa aggaput' daya, ti anĝes ni Jehova nĝa aggapu iti letanĝ; ti ubbogna agmaganto, ket ti burayocna maibusto: isu samsamennanto ti gupit dagiti amin dagiti agcacapateg nĝa alicamen.

16 Ti Samaria awitennanto ti basolna; agsipud ta immalsa a bimmusor iti Diosna: matnagdanto iti campilan; dagiti ububbinĝda maitupacdanto, ket dagiti babbai a masicog mabettacdanto.

Bagbaga iti panagbabawi; carcari iti pammacawan.

14 O Israel, agsublica ken ni Jehova a Diosmo; ta natnagca gapu iti kinadakesmo.

2 Alaenyo cadacayo dagiti sao, ket pumulanĝcay ken ni Jehova; cunaenyo kencuana, Iccatem amin a kinadakes, ket awatem ti naimbag: iti casta idatagminto *cas* bacbaca *ti daton* dagiti bibigmi.

3 Saannacamto a maispal ti Asiria; dicamto sumacay cadagiti cabayo; ket dicamto met saoenen cadagiti gapuanan dagiti imimami, *Dacayo* dagiti diosmi; ta kenca ti ulila macasarac ti caasi.

4 Agasacto ti panaglicudda, ayatecto ida a siwawaya; ta iti punĝtotco maiccaten kencuana.

5 Siac casacto la linnaaw iti Israel; isu agsabonĝto a cas iti lirio, ket isacnapnanto dagiti ramutna a cas iti Libano.

6 Dagiti sanĝsanĝána agsalumpayacto, ket ti sayaatna casto la iti cayo ti oliva, ket ti banĝlona a cas Libano.

7 Dagiti agnaed iti siroc ti linonĝna agsublidanto, isudantot' mapabiag *a cas* ti bukel, ken agsabonĝdanto cas ti uvas: ti banĝlona casto ti arac ti Libano.

8 Ti Efraim *cunananto*, Ania pay laenĝ ti bibianĝco cadagiti ladladawan? Simmunĝbatac, ket isuntot' imatanĝac: siac casac la maysa a nalasbanĝ a cayo ti parwa; caniac masaracanto ti bunĝam.

9 Asino ti masirib a macaawat cadagitoy a banag? manakem, tapno maammoanna ida? Ta dagiti dalan ni Jehova umisuda, ket dagiti nalinteg magnadanto cadacuada; nĝem dagiti managsalunĝasinĝ matnagdanto cadacuada.

TI LIBRO NI

JOEL.

Ni Joel ipalawagna dagiti panangocom ti Dios. Nacaal-alingec a gawat gapu iti dudon ken iti ticag. Bagbaga iti panagbabawi.

1 Ti sao ni Jehova dimteng ken Joel nga anac ni Fatuel.

2 Denggenyo daytoy, dacay a lallacay, ket ipangagyo dacay amin nga agnaed iti daga. ¿Adda daytoy cadagiti aldawyo, wenno cadagiti aldaw dagiti ammayo?

3 Isut' saritaenyo cadagiti annacyo, ket dagiti annacyo *saoendanto* met *coma* cadagiti annacda, ket dagiti annacda iti sabali a caputotan.

4 Iti natidda ti dangaw kinnan ti dudon; ket ti tidda ti dudon kinnan ti lucton; ket ti nabati ti lucton kinnan ti arabas.

5 Agriingcay, dacayo a managbartec, ken agsangitcayo; ket agdung-awcayo, dacayo amin nga agiinum ti arac, maipuon iti nasam-it nga arac; ta isut' maisina iti ngiwatyo.

6 Ta maysa a nacion simmang-at iti dagac, nabileg, ken saanda a mabilang; dagiti ngipenna isudat' ngipen ti maysa a leon, ket adda kencuana dagiti sangi ti maysa a leon a caba-ian.

7 Winarawarana ti uvasco, inukisanna ti cayoc nga higos: isut' inaramidna a naukisan a natalipupus, ket impurruacna; dagiti sangsangana naaramidda a napudaw.

8 Agsangitca cas maysa a virgen a nabaricsan iti lupot a nakersang a maipaay iti asawa iti kinaubingna.

9 Ti daton a bellaay ken ti daton a mainum maisinada iti balay ni Jehova; dagiti sacerdote, nga agannong ken ni Jehova, agpanesda.

10 Iti away malangalang, ti daga agpanes; ta iti bukel madadael, ti baro nga arac agmagan, ti lana bumassit.

11 Marirucayo, O dacayo a managtaltalon; Agdung-awcayo, O dacayo nga agaywan iti cauvasan, gapu iti trigo ken cebada; ta iti apit ti talon mapucaw.

12 Ti puon ti uvas nagango, ket ti cayo ti higos naglaylay; ti cayo ti granada, ti cayo ti palma castamet, ken ti cayo ti manzana, amin met laeng dagiti caycayo iti tanap nagangoda; ta ti rag-o malaylay cadagiti annac dagiti tattao.

13 Agbarikescayo *iti lupot a nakersang*, ket agasugcayo, dacayo a sacerdote; agdung-awcayo, dacayo nga agannong iti altar; umaycayo, agiddacayo nga agpatnag iti lupot a nakersang, dacayo nga agannong ti Diosco; ta ti daton a bellaay ken ti daton a mainum maipaidamda iti balay ti Diosyo.

14 Mangilasincayo ti maysa a panagayunar, mangayabcayo ti maysa a gimong a napanayag, urnongenyo dagiti lallacay *ken* amin nga agnaed iti daga iti balay ni Jehova a Diosyo, ket awaganyo ni Jehova.

15 ¡Ilala pay ti aldaw! ta asidegen ti aldaw ni Jehova, ket umayto cas rebba nga aggapu iti Mannacabalin-amin.

16 ¿Saan a ti taraon maiccat iti sango dagiti matatayo, *wen*, ti ragsac ken rag-o iti balay ti Diostayo?

17 Dagiti bukel aglungtotda iti baba dagiti bingcolda; dagiti camalig marbada, dagiti sarusar madadaelda; ta ti bukel nagango.

18 ¡Ania nga uga dagiti animal! dagiti arban ti baca nakiburda, ta awan ti pagarabanda; wen, dagiti pangen dagiti carnero mapagwalangwalangda.

19 O Jehova, kenca umasugac; ta ti apuy linamutna dagiti pagpaaraban iti let-ang, ket ti gil-ayab inuramna amin a caycayo iti tanap.

20 Wen, dagiti animal iti tanap agalalda kenca; ta dagiti waig ti danum naatianande, ket ti apuy linamutna dagiti pagpaaraban iti let-ang.

Ni Joel icasabana ti panagbabawi. Ti Espiritu ti Dios maicari.

2 Puyotenyo ti tanĝguyob idiay Sion, ket pagunienyo ti maysa a nacadadanag iti nasantoan a bantayco; agkintayeg coma amin dagiti agnaed iti daga; ta ti aldaw ni Jehova umay, ta adda iti asidegen;

2 maysa nĝa aldaw ti sipnĝet ken cudrep, maysa nĝa aldaw ti ululep ken napuscol a sipnĝet, a cas ti bannawag nĝa agsacnap iti rabaw dagiti banbantay; maysa nĝa ili a dackel ken nabileg; uray caanoman awan ti pumadpad, ket awanto uray pay metten iti calpasanda cadagiti tawen ti adu a caputotan.

3 Maysa nĝa apuy aglamut iti sanĝoda; ket iti licudanda maysa a gil-ayab aguram; ti daga cas ti minuyunĝan ti Eden iti sanĝoananda, ket iti licudanda maysa a lanĝalanĝ a let-anĝ; wen, ket awan ti nacatalaw cadacuada.

4 Ti kitada casla kita dagiti cabayo; ket cas tattao a nagsacay iti cabayo, casta ti panagtarayda.

5 Cas iti daranudor dagiti lugan cadagiti tapaw dagiti banbantay casta ti panagkagtoda; cas ti anabaab ti maysa a gil-ayab ti apuy a manĝlamut iti punĝet, cas maysa a mainĝel nĝa ili a maurnos a maipaay iti gubat.

6 Iti sanĝoananda, dagiti il-ili agtuocda; amin a rupa bumsagda.

7 Agtarayda a cas la mamainĝel a tattao; ulienda ti bacud cas la tattao ti gubat; ket isuda magnada tunĝgal maysa iti dalanna, ket saanda a dadaelen dagiti atarda.

8 Awan met ti maysa nĝa iduyocna ti sabali; magnada tunĝgal maysa iti dananna; ket rimmubsida cadagiti igam *dagiti cabusor*, ket saan a madadael *ti turonĝda*.

9 Lumayawda iti rabaw ti ciudad; agtarayda iti rabaw ti bacud; umulida cadagiti balbalay; sumrecda cadagiti tawtawa a cas la mannanacaw.

10 Agkintayeg ti daga iti sanĝoananda; dagiti lanĝit agpigergerda; ti init ken ti bulan agsipnĝetda, ket dagiti bitwen ipaidamda ti silenĝda.

11 Ket ni Jehova agtimec iti sanĝoanan ti buyotna; ta ti pacarsona dackel unay; ta isut' napigsa ti manunĝpal iti saona; ta ti aldaw ni Jehova isut' dackel ken nacaal-alinĝec unay; ket asino ti macaitured?

12 Uray pay ita, cuna ni Jehova, agsublicayo caniac, iti amin a pusoyo, ken buyugen ti panagayunar, ken panagsanĝit, ken panagpanes:

13 ket pigisenyo ti pusoyo, a saan a dagiti cawesyo, ket agsublicay ken Jehova a Diosyo; ta isu managparabur ken mananĝnĝaasi, natananĝ nĝa agunĝet, ket aglablabes iti naayat a kinaimbag, ket isu ibabawina ti dakes.

14 Asino ti macaammo no isu saanto nĝa agbaliw ken agbabawi, ket manĝibati ti maysa a bendicion iti licudanna, uray pay maysa a daton nĝa harina ken maysa a daton a mainum a maipaay ken ni Jehova a Diosyo?

15 Pagtimekenyo ti tanĝguyob idiay Sion, manĝilasincay ti maysa a panagayunar, manĝayabcayo ti maysa a napanayag a gimonĝ;

16 tiponenyo dagiti tattao, pasantoenyo ti gimonĝda, tiptiponenyo dagiti lallacay, urnonĝenyo dagiti ububbinĝ, ken dagiti agsusup cadagiti suso; rumuar coma ti novio iti siledna, ken iti novia iti sagumbina.

17 Dagiti sacerdote, nĝa aganannonĝ ken ni Jehova agsanĝitda coma iti nagbaetan ti duag ken ti altar, ket cunaenda coma, Ilacsidmo ti ilim, O Jehova, ket dica ipalubos a maibabain iti pagtawidem, tapno dagiti nacion agturayda coma cadacuada: apayapay a cunaenda coma cadagiti il-ili, Sadino ti yan ti Diosda?

18 Idin ni Jehova naimon gapu iti dagana, ken adda asina iti ilina.

19 Ket ni Jehova simmunĝbat ket kinunana iti ilina, Adtoy, ipawitcontq cadacayo ti bukel, ken baro nĝa arac, ken lana, ket mabussogcayto cadacuada; ket saanacton a manĝaramid cadacayo ti maysa a pacaibabainan cadagiti nacion;

20 no di ket yadayucto cadacayo ti makinamianan *a buyot*, ket isuntot' ipaturonĝco ti maysa a daga a pantar ken lanĝalanĝ, iti camaunana aginĝgat' baybay a makindaya, ket iti camaudina aginĝgat' baybay a makinlaud; ket ti buyocna sumnĝawto, ket ti nabanĝsit nĝa anĝotna nĝumatonto, ta nagaramid ti dadackel a banbanag.

21 Dica agbutenĝ, O daga, agragragsac ken agrag-oca; ta ni Jehova nagaramid ti dadackel a banbanag.

22 Dicay agbutenĝ, dacayo an-animal

iti tay-ac; ta dagiti pagpaaraban iti letang̃ rumaboyda, ta ti cayo agbunga, ti cayo ti higos ken uvas parnuayenda ti pigsada.

23 Agragsaccay ngarud, dacayo annac ti Sion, ket agrag-ocayo ken ni Jehova a Diosyo; ta isu itedna cadacay iti masapa a tudo iti umisu a rucod, ket patinnagenna cadacayo ti tudo, ti masapa ken maladaw a tudo, iti umuna *a bulan*.

24 Ket dagiti pagidulinan mapunnodanto ti trigo, ket dagiti tangke agliplippiasdanto iti baro nga arac ken lana.

25 Ket ipulangconto cadacayo dagiti tawen a kinnan ti dudon, lucton, ken ti arabas, ken ti dangaw, ti dackel a buyotco nga imbaonco cadacayo.

26 Ket mangancayto iti kinawadwad ket mapneccayto, ket daydayawenyonto ti nagan ni Jehova a Diosyo, isu a nagaramid iti nacascasdaaw cadacayo; ket ti ilic saanton a mapabainan uray caanoman.

27 Ket maammoanyonto a siac addaac iti nagtengngaan ti Israel, ken siac ni Jehova a Diosyo, nga awan sabalin; ket ti ilic uray caanoman saanton a mapabainan.

28 Ket maaramidto iti calpasanna, nga ibucbocconto ti Espirituc iti amin a lasag; ket dagiti annacyo a lallaki ken babbai agipadtodanto, dagiti lallacayyo agtagtagainepdanto cadagiti tagtagainep; dagiti agtutuboyo a lallaki macakitadanto cadagiti sirsirmata:

29 ken castamet dagiti adipen a lallaki ken babbai cadagita nga aldaw ibucbocconto ti Espirituc.

30 Ket iparangconto dagiti pagsedseddaawan cadagiti langlangit ken iti daga: dara, ken apuy, ken monmonmon nga asúc.

31 Ti init agbalinto a sipnget, ket ti bulan dara, no di pay dumteng̃ ti dackel ken nacakigkigtot nga aldaw ni Jehova.

32 Ket maaramidto, nga uray siasino nga umawagto iti nagan ni Jehova, maisalacanto; ta idiay bantay Sion ken idiay Jerusalem addanto dagidiay a macatalaw, cas sinao ni Jehova, ket cadagiti matidda addanto dagiti ayayaban ni Jehova.

Dagiti nacion maocomdanto, ket ti Juda maispal.

3 Ta, adtoy, cadagita nga aldaw, ken dayta a tiempo, a panangisublic iti pannacacayaw ti Juda ken ti Jerusalem,

2 tiptiponecto dagiti amin a nacion, ket pasalugecto ida idiay lobong̃ a Josafat; ket idiay aramidecto ti panangocom cadacuada gapu iti ilic ken iti pagtawidec nga Israel, isuda a winarawarada cadagiti nacion: ket bininggbingayda ti dagac,

3 ket naggiginnasanggasatanda ti ilic, ket insucatda ti maysa nga ubing̃ a lalaki iti maysa a balangcantis, ket inlacoda ti maysa nga ubing̃ a babai, iti arac, tapno mabalinda ti uminum.

4 Wen, ket dacayo aniacayo caniac, O Tiro, ken Sidon, ken amin a beddeng̃ ti Filistia? Ipaayyonto caniac ti maysa a supapac? Ket no dacayo supapacandac, sidadarás ken sipapartacac a mangisubli ti supapacyo iti rabaw dagiti oloyo met laeng̃.

5 Gapu ta innalayo ti piracco ken ti balitocco, ket impanyo cadagiti temployo dagiti napintas ken napateg a kitkitac,

6 ket inlacoyo dagiti annac ti Juda ken dagiti annac ti Jerusalem cadagiti annac dagiti Griego, tapno mayadayuyo ida cadagiti beddengda;

7 adtoy, itacderconto ida a paruaren iti lugar a nangilacoanyo cadacuada, ket isublicto ti supapacyo iti rabaw dagiti oloyo met laeng̃;

8 ket ilacocto dagiti annacyo a lallaki ken babbai iti ima dagiti annac ni Juda, ket isuda ilacodanto ida cadagiti lallaki taga Saba, iti maysa a nacion nga adayu; ta isut' sinao ni Jehova.

9 Iwarragawagyo daytoy cadagiti nacion; isaganayo ti gubat; riingenyo dagiti maingel a lallaki; amin coma dagiti lallaki ti gubat umasidegda, umayda coma.

10 Pitpitenyo dagiti tadem dagiti aradoyo nga aramiden a camcampilan, ken dagiti callawityo a gaygayang̃: dagiti nacapsot cunaenda coma, napigsaac.

11 Agdarascayo, ket umaycayo, dacayo amin a nacion iti aglicmut, ket aguurnongcayo: idiay paulogem dagiti mamaingelmo, O Jehova.

12 Dagiti nacion agriingda coma, ket sumang̃-atda idiay lobong̃ a Josafat: ta idiay agtugawacto a mangocom cadagiti amin a nacion iti aglicmut.

13 Icabilyo ti cumpay; ta ti apit natangkenanen: Umaycayo, agpayatpayatcayo; ta iti pagpespesan ti arac napno, dagiti tangke agliplippiasda; ta ti kinadakesda dackel.

14 Nagadu, nagadu a tattao idiay lo-

bonḡ a panḡocoman! ta ti aldaw ni Jehova asideg idiay lobonḡ ti panḡocoman.

15 Ti init ken ti bulan agcudrepda, ket dagiti bitwen ipaidamda ti silenḡda.

16 Ket ni Jehova, agunḡorto manipud Sion, ket iyebcasnanto iti timecna manipud Jerusalem; ket dagiti lanḡlanḡit ken ti daga agkintayegdanto: nḡem ni Jehova isunto ti camanḡ ti ilina, ken sarikedked cadagiti annac ti Israel.

17 Iti casta maammoanyonto a siac ni Jehova a Diosyo, nḡa agnaedac idiay Sion a nasantoan a bantayco: calpasanna ti Jerusalem nasantoanton ket awanton dagiti gangannaet a lumasat kencuana.

18 Ket maaramidto iti dayta nḡa aldaw, a dagiti banbantay pagtedtedendanto ti nasam-it nḡa arac, ket dagitid turturod pagayusendanto ti gatas, ket amin dagiti wawaig ti Juda pagayusandanto ti dandanum; ket rumuarto ti maysa nḡa ubbog iti balay ni Jehova, ken sibugannanto ti lobonḡ ti Sitim.

19 Ti Egipto maysanto a lanḡalanḡ, ket ti Edom maysanto a nalanḡalanḡ a letanḡ, gapu iti ranḡgas a naaramid cadagiti annac ni Juda, ta imbucbocda ti awan basolna a dara iti dagada.

20 Nḡem ti Juda agnaedto iti agnanayon, ken ti Jerusalem manipud caputotan aginḡgat' caputotau.

21 Ket dalusacto ti darada, a saanco a dinalusan: ta ni Jehova agnaed idiay Sion.

TI LIBRO NI

AMOS.

Iti panangocom ti Dios a maicaniwas cadagiti nadumaduma a nacion.

1 Dagiti sasao ni Amos, isu nga adda idi cadagiti agpaspastor idiay Tecua, isuda a naimatangganna a maipapan iti Israel cadagiti aldaw ni Osias, ari ti Juda, ken cadagiti aldaw ni Jeroboam nga anac ni Joas, ari ti Israel, idi dua a tawen iti sangoanan ti gingined.

2 Ket kinunana, Ni Jehova agungorto manipud idiay Sion, ket agtimec manipud idiay Jerusalem; ket dagiti pagpaaraban dagiti agpaspastor agpanesdanto, ket agmaganto ti tapaw ti Carmelo.

3 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Damasco, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; agsipud ta iniricda ti Galaad cadagiti pagiric a landoc.

4 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy iti balay ni Hazael, ket keskesannanto dagiti palacio ni Ben-adad.

5 Ket lasanglasangecto ti balunet ti Damasco, ket keltayecto ti agnaed iti lobong ti Aven, ken ti agiggem ti cetro iti balay ti Eden; ket iti ili ti Siria macayawanto idiay Kir, cuna ni Jehova.

6 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Gaza, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta kinayawanda ti amin nga umili a yawat ida iti Edom.

7 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy iti bacud ti Gaza, ket keskesannanto amin a palaciona.

8 Ket keltayecto ti agnaed idiay Azoto, ken ti agiggem ti cetro idiay Ascalon; ket ibusorconto ti imac iti Accaron, ket dagiti matda dagiti Filisteos mapucawdanto, cuna ni Apo Jehova.

9 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Tiro, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; gapu ta inyawatda ti amin nga umili iti Edom, ket dida linagipen ti nomo ti panagcabsat.

10 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy iti bacud ti Tiro, ket keskesannanto dagiti palaciona.

11 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Edom, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta kinamatcamatna ti cabsatna iti campilan; ket inidianna ti amin a caasi, ket ti ungetna nangpigis a cancanayon, ket nangicut iti pungtotna iti agnanayon.

12 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy iti Teman, ket keskesannanto dagiti palacio ti Bozra.

13 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing dagiti annac ni Ammon, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta binettacanda dagiti babbai a masicog a taga Galaad, tapno lumawa ti sacupenda.

14 Ngem mamasgedacto iti bacud ti Rabba, ket keskesannanto dagiti palaciona a mapacuyogan iti ririaw iti caaldawan ti gubat, agraman iti bagio iti aldaw ti alipugpog.

15 Ket iti arida macayawanto, isu ken dagup dagiti panguloenna, cuna ni Jehova.

Iti panangocom ti Dios a maicaniwas iti Juda ken Israel.

2 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Moab, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; ta pinuuranna dagiti tultulang ti ari ti Idumea ingganat' immapugda.

2 Ket ipawitconto ti maysa nga apuy idi Moab, ket keskesannanto dagiti palacio ti Cariot; ket matayto ti Moab, iti pannacagulogulo, iti panagriaw, ken iti aweng ti tangguyob.

3 Ket iccatecto ti mangocom iti nagtengngaanda, ket patayecto agraman kencuana amin dagiti panguloenda, cuna ni Jehova.

4 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Juda, wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana; agsipud ta tinallicudanda ti linteg ni Jehova, ken dida immannurot cadagiti bilbilinna, ket dagiti ulbodda pinagbasolda ida, a mayannurot iti pannagna dagiti ammada.

5 Ngem ipawitconto ti maysa nga apuy iti Juda, ket keskesannanto dagiti palacio ti Jerusalem.

6 Castoy ti saoen ni Jehova: Gapu iti tallo a salungasing ti Israel wen, gapu iti uppat, diacto iliclic ti dusana, agsipud ta inlacoda iti pirac ti tao a nalinteg, ket ti napanglaw iti maysa a paris a zapatos.

7 Isuda nga agal-al gapu iti tapoc ti daga iti rabaw ti olo ti napanglaw, ket killoenda ti dalan dagiti napacumbaba; ket maysa a tao ken ni amana agpadpadada a simrec iti *isu met laeng* a balasang, tapno tulawanda ti nasantoan a naganco:

8 ket agiddada iti arpad ti tunggal altar iti rabaw dagiti pagan-anay a naisalda: ket uminumda iti balay ti Diosda ti arac dagiti namulta.

9 Ngem rinacracco iti sangoananda ti Amorreo, a iti catayagna cas la ti cangato dagiti cantingen, ket nalagda a cas dagiti roble; nupay casta dinupracco ti bungana iti ngato, ken dagiti ramutna iti baba.

10 Ket castamet siac inaoncayo iti daga ti Egipto, ket impancay iti let-ang iti uppat a pulo a tawen, tapno tagicuaenyo ti daga ti Amorreo.

11 Ket inragpatco dagiti annacyo a lallaki nga agpadto, ken dagiti agtutuboyo a lallaki tapno agbalinda a Nazareo. ¿Saan a casta met laeng, dacayo annac ti Israel? cuna ni Jehova.

12 Ngem impainumyo ti arac cadagiti Nazareo, ket imbilinyo cadagiti mammadto, a cunayo, Dicay agipadto.

13 Kitaenyo, siac imamegcayto iti lugaryo, cas iti panangimameg ti lugan a napno cadagiti rineppet.

14 Ket iti panagtalaw cumurangto iti napardas; ket ti napigsa dinto macapigsan, ket uray pay ti maingel dinanto maispal ti biagna;

15 ket iti umiggem iti ba-i saanto a macagaway, ket dimet macalapsut ti napartac nga agtaray; uray ti agsacay iti cabayo dinanto maisalacan ti biagna.

16 Ti maingel cadagiti camamainglan agtalawto a silalamolamo iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova.

Masapul a maipadto iti icacaniwas iti Israel.

3 Dumngegcay iti daytoy a sao nga insao ni Jehova a maibusor cadacayo, O annac ti Israel, cacaniwas ti amin a sangcacabagian nga inaonco iti daga ti Egipto, a cunana,

2 Dacay laeng ti amammoc idi cadagiti amin a familia ditoy daga: isut' gapuna sucnalacto cadacayo ti amin a kinadakesyo.

3 Magnanto aya ti dua nga aggiddan, no dida nagtunos?

4 Aguganto aya ti leon iti bakir no awan ti matiliwna? Agungorto aya ti urbon ti leon idiay rukibna, no di kemmegen?

5 Malastaan aya ti agtaytayab no awan ti padacdac *a maidaan* kencuana iti rabaw ti daga? Maingato aya iti daga ti silo no awan ti masiloan?

6 Mapuyotto aya ti tangguyob iti ciudad ket dinto agbuteng ti ili? Addanto aya pacarigatan iti ciudad a di inaramid ni Jehova?

7 Kinapudnona awanto ti aramiden ni Apo Jehova a dinto maipalgac ti palimedna cadagiti adipenna, dagiti mammadto.

8 Naguga ti leon; asinonto ti di agbuteng? ni Apo Jehova nagsao; asinonto ti di agipadto?

9 Iwarragawagyo cadagiti palacio idiay Azoto, ken cadagiti palacio iti daga ti Egipto, ket cunayo, Aguurnongcayo cadagiti bantay ti Samaria, ket kitaenyo dagiti nagdackel a gulogulo nga adda sadiay, ken amin a pacarigatan nga adda iti nagtengngaanda.

10 Ta dida ammo ti agaramid iti naimbag, cuna ni Jehova, isuda nga agurnongda iti panangranggas ken panagtacaw cadagiti palpalacioda.

11 Gapuna ni Apo Jehova castoy ti cunana: Maysa a cabusor *addanto*, nga aglicmut met laeng iti daga; ket palucmaennacanto, ket masamsamdanto dagiti palaciom.

12 Castoy ti saoen ni Jehova: Cas ti pastor maagawna iti ngiwat ti leon, ti dua a saca, wenno mordong ti maysa a lapayag, castanto ti pannacaispal dagiti annac ti Israel nga agtugaw idiay Samaria, iti suli ti iddada, ken cadagiti seda a pungan iti pagiddaan.

13 Dumnĝegcayo, ket sacsianyo iti maibusor iti balay ni Jacob, cuna ni Apo Jehova, ti Dios dagiti buybuyot.

14 Ta intono caaldawan a sucnalac dagiti salunĝasinĝ ti Israel, sucnalacto met dagiti altar ti Betel; ket dagiti sara ti altar maputeddanto, ket matnagdanto iti daga.

15 Ket cabilecto ti balay a pagnaedanda iti tiempo ti lamec agraman balay a pagnaedanda iti tiempo ti pudot; ken dagiti balbalay a marfil mapucawdanto, ken dagiti dadackel a balbalay madadaeldanto, cuna ni Jehova.

Dagiti dusa a linac-am dagiti Israelitas ken sabali pay a lac-amendanto.

4 Denĝgenyo daytoy a sao, dacayo a bacbaca taga Basan, nĝa addacay iti bantay ti Samaria, a parigatenyo ti napanĝlaw, a burakenyo ti addaan masapul, a cunada cadagiti panĝuloenda, Yegyo ta uminumtayo coma.

2 Ni Apo Jehova sinapataanna ti kinasantona, nĝa adtoy, dagiti aldaw dumtenĝdanto cadacayo, nĝa alaendacayto cadagiti callawit, ken dagiti matda cadacayo cadagiti banniit.

3 Ket rumuarcayto cadagiti gutbaw, tunĝgal maysa a sililinteg iti sanĝoananna; ket agtappuaccayto iti nanĝato a disso, cuna ni Jehova.

4 Incay idiay Betel, ket agsalunĝasinĝcayo; idiay Galgal, *ket* degdeganyo ti panagsalunĝasinĝ; ket ipanyo iti tunĝgal agsapa dagiti datonyo, *ken* dagiti apagcapuloyo tunĝgal maicatlo nĝa aldaw.

5 Ket yawatyo ti maysa a daton ti panagyaman iti dayta a nalevaduraan, ket iwarragawagyo dagiti daton ti sibubulos a nakem, ket ipuccawyo ida, ta daytoy ti macaay-ayo cadacayo, O dacayo annac ti Israel, cuna ni Apo Jehova.

6 Castamet a siac intedco cadacayo ti pannacadalus ti nĝipenyo cadagiti amin a ciudadyo, ken panagcuranĝ ti tinapay cadagiti amin a lugaryo; nupay casta dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

7 Ket castamet a minedmedac ti tudo cadacayo, idi agcuranĝ pay laenĝ iti tallo a bulan iti panagapit, ket pinagtudoc iti maysa a ciudad, ket diac pinagtudo iti sabali a ciudad: nagtudo iti maysa a disso, ket iti dina tinudoan, nagmaga.

8 Iti casta immay ti dua wenno tallo a ciudad iti maysa a ciudad nĝa uminum iti danum, ket saanda a napnec: cascasdi a dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

9 Kinabilcayo iti eppes ken búut: dagiti adu a inal-aladanyo ken dagiti cauvasanyo ken dagiti cahigosanyo ken dagiti caolivoanyo kinnan ida ti dudon: cascasdi a dicay nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

10 Impawitco cadacayo ti panaganĝol a cas idi idiay Egipto: pinapatayco iti campilan dagiti agtutuboyo a lallaki, ket kinayawac dagiti cabayoyo; ket insacnapco ti buyoc iti pagpacarsoanyo aginĝgana cadagiti abut dagiti agonĝyo, cascasdi saancay laenĝ a nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

11 Dinadaelco *dagiti ciudad* cadacayo, a cas idi ti Dios dinadaelna ti Sodoma ken Gomorra, ket nagbalincay a cas aluten a maipurruac iti panagpuur: cascasdi dicay la nagsubli caniac, cuna ni Jehova.

12 Iti casta castoy ti aramidecto kenca, O Israel; *ket* gapu ta aramidecto daytoy kenca, agsaganaca nĝa in sumabet iti Diosmo, O Israel.

13 Ta adtoy, iti manĝaramid cadagiti banbantay, ket parsuaenna ti anĝin, ket ipalawagna ti nakemna iti tao; iti mamagsipnĝet ti bigat, ket ti agbaddec cadagiti nanĝato a disso ti daga—Jehova, Dios dagiti buybuyot isut' naganna.

Ti pammagbaga ti Israel, tapno agbabawi coma.

5 Dumnĝegcay itoy a sao nĝa ipuccawco a cas panaĝleddaanĝ gapu cadacayo, O balay ti Israel.

2 Natinnag ti virgen ti Israel; saanto a tumacderen: maipasag iti dagana; awan ti mamatacder kencuana.

3 Ta castat' saoen ni Apo Jehova: Ti ciudad a rimmuar a sanĝaribu sanĝsanĝagasutto la ti matda kencuana, ket ti rimmuar a sanĝagasut sanĝapulonto la ti mabati kencuana, iti balay ti Israel.

4 Ta casta ti cuna ni Jehova iti balay ti Israel, Sapulendac, ket agbiagcayto;

5 nĝem dicay sapulen ti Betel, ket dicay met sumrec idiay Galgal, ken dicay met apan iti Beer-seba: ta ti Galgal di bumuronĝ matnagto iti pannacacavaw, ket iti Betel maawawanto.

6 Sapulenyo ni Jehova, ket agbiagcayto; di la ket ta tumbuac a cas la apuy

¡ti balay ni Jose, ket ibusenna, ket awan idiay Betel ti macaiddep.

7 Dacayo a pagbalinenyo nga ajenjo ti kinajusticia, ket ipasdecyo ditoy daga ti kinalinteg,

8 *sapulenyo* ti mangaramid iti Pleyades ken iti Orion, ken ti mamagbalin iti aniniwan ni patay iti bigat, ket pagsipnget-enna ti aldaw a cas rabii; iti mangayab cadagiti danum ti baybay, sana ibuyat iti rabaw ti daga (Jehova ti naganna);

9 nga iyegna ti kellaat a pannacadadael cadagiti napigsa, tapno iti pacarbecan umay iti sarikedked.

10 Isuda guraenda ti mamagbaga iti ruangan, ket ti agsao cadacuada a sililinteg calucsawda.

11 Ta gapuna ngarud a payatpayatenyo ti napanglaw, ket pilitenyo nga alaen kencuana ti trigo: nagbangoncayo iti balbalay cadagiti bato a tinagaan, ngem saanyonto a pagnaedan ida; nagmulacayo cadagiti agcacasayaat a cauvasan, ngem dicayto uminum iti aracda.

12 Ta ammoc dagiti nagcaadu a salungasingyo, ken dagiti nabantot a basbasolyo dacayo a mamagladingit cadagiti nalinteg, nga alaenyo ti panucsoc, ket durugasenyo dagiti napanglaw *iti calinteganda* iti ruangan.

13 Gapuna iti manakem agulimecto iti casta a tiempo; ta isut' dakes a tiempo.

14 Sapulenyo ti naimbag, a saan nga iti dakes, tapno agbiagcayo; ket iti casta ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, addanto cadacayo, cas saoenyo.

15 Guraenyo ti dakes, ket ayatenyo ti imbag, ket pasingkedenyo ti kinajusticia idiay ruangan; ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, nalabit addanto laeng asina iti matda ken ni Jose.

16 Anansata, castoy ti saoen ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot, ti Apo, Cadagiti amin a nalawa a dalan, addanto dung-aw; ket dagup cadagiti lanlansangan cunadanto, Asi pay! Asi pay! ket ti mannalon awagandanto nga agpanes, ket dagiti dumudung-aw maayabdanto nga agdung-aw.

17 Ket cadagiti amin a cauvasan addanto dung-aw; ta lumasatacto iti nagteng-ngaam, cuna ni Jehova.

18 ¡Asicay pay, dacayo nga agcalicagum iti aldaw ni Jehova! Ania ti gapuna a tarigagayanyo ti aldaw ni Jehova? Isut' sipnget a saan a lawag.

19 A cas iti maysa a tao itarayanna ti leon, ket masabetna ti oso; wenno simrec iti balay ket insadagna ti imana iti diding, ket kinagat ti uleg.

20 ¿Saanto a sipnget ti aldaw ni Jehova, ket saan a lawag? a nasipnget unay, nga awan a pulos ti raniagna?

21 Guraec, umsiec dagiti fiestayo, ket saandanto a macaay-ayo caniac dagiti gimgimongyo a napanayag.

22 Wen, nupay no irucbabyo caniac ti datdatonyo a mapuuran, ken dagiti datonyo a bellaay, diacto awaten ida; ket diacto met taliawen dagiti datonyo iti cappia cadagiti animalyo a nalucmeg.

23 Yadayum caniac ti uni dagiti cancantam; ta diacto denggen ti agcacasam-it nga aweng dagiti violenyo.

24 Ngem agayus coma ti kinajusticia a cas cadagiti danum, ken ti kinalinteg cas nabileg a carayan.

25 ¿Impaayyo caniac dagiti sacrificio ken datdaton idiay let-ang iti uppat a pulo a tawen, O balay ti Israel?

26 Wen, inawityo ti tabernaculo ti ariyo ken ti bassit a templo dagiti ladawanyo, ti bitwen ti Diosyo, nga inaramidyo a maipaay cadacayo met laeng.

27 Ipancayto ngarud iti cayaw idiay labes ti Damasco, cuna ni Jehova, nga iti naganna isut' Dios dagiti buybuyot.

Iti kinadakes ti Israel ken ti dusana.

6 ¡Asi pay cadagiti agnaed a sinanamay idiay Sion, ken dagiti sitatalged idiay bantay ti Samaria, dagiti natan-oc a tattao iti cangronaan cadagiti nacion, isuda a papanan ti balay ti Israel!

2 Incay idiay Calne, ket kitaenyo; ket manipud idiay incayo idiay Emat ti dackel, sacaytoman mapanen idiay Get *a taeng* dagiti Filisteo: ¿nalalaingda aya ngem dagitoy a pagarian? ¿wenno ti beddengda nalawlawa ngem ti beddengyo?

3—dacayo a tantanenyo ti aldaw a nacaro, ket yasidegyo ti saad ti ranggas;

4 isuda nga agidda cadagiti pagiddaan a marfil, ket agunnatda iti rabaw dagiti papagda, ket lamutenda dagiti cordero ti pangen, ken dagiti urbon a baca aggapu iti tengngga ti pagyaponan;

5 isuda nga agcanta cadagiti daniw a

maitunos iti violin; ket buclenda iti gamigam ti musica a cas ken ni David;
6 isuda nga uminum iti arac cadagiti maluconga, ket agsapsapoda cadagiti nangnangrona a lana; ngem saanda nga agladingit iti panagsagaba ni Jose.

7 Isut' gapuna a maicuyogda cadagiti umuna a macayawan, ket maiccatton ti nalabes a panagragsac dagiti agununnat.
8 Ni Apo Jehova sinapataanna kencuana met laenga, cuna ni Jehova a Dios dagiti buybuyot: Guraec ti kinatan-oc ni Jacob, ken cagurac dagiti palaciona; iti casta ngarud yawatconto ti ciudad ken amin a naglas-ud *iti cabusorda*.
9 Ket maaramidto a no ti sangapulo a tattao matdada iti maysa a balay matay-danto.
10 Ket intono ti uliteg ti maysa a tao alaenna, ti met laenga mangpuur kencuana, tapno iruarna dagiti tultulangna ti balay, ket cunananto ti adda iti caungan ti balay, ¿Adda pay la maysa a tao kenca? ket saoennanto, Saan; idin cunanto daydiay, Agulimecca; ta saantay coma a saritaen ti nagan ni Jehova.
11 Ta kitaem, ni Jehova ibilinna, ket macabilto ti balay a dackel cadagiti gut-gutbaw, ken ti bassit a balay cadagiti rengrengnga.

12 ¿Agtarayto dagiti cabayo iti rabaw ti bato? ¿pagaradodanto *idiay* dagiti baca? yantangay pinagbalinyo nga apro ti kinajusticia, ken ti bunga ti kinalinteg nga ajenjo;
13 dacayo a pagraragsacanyo iti awan capapayanna, a cunayo, Saanmi aya nga innala dagiti sara iti bucodmi a pigsa?
14 Ta kitaenyo, Iyegconto ti nacion a maibusor cadacayo, O balay ni Israel, cuna ni Jehova, ti Dios dagiti buybuyot; ket pagladingitendacayto manipud wangawangan ti Emat ingganat' waig ti Arabah.

Ti sirmata dagiti dudon, ti apuy ken ti tinnag.

7 Iti casta ni Apo Jehova impakitana caniac: Ket adtoy, isu pinabukelna dagiti dudon idi panangrugi ti itutubo a maud-udi; ket adtoy, isu ti itutubo a maud-udi calpasan ti panagapit ti ari.
2 Ket naaramid nga idi inibusda a kinnan ti root ti daga, a nagsaoac, O Apo Jehova, pacawanem, dawatec kenca· Casanonto ti panagtacder ni Jacob? agsipud ta bassit.
3 Binabawi ni Jehova daytoy: Saanto a mapatuloy, cuna ni Jehova.

4 Casta ti impakitana ni Apo Jehova caniac: ket adtoy, ni Apo Jehova inayabna ti apuy a manusa; ket inibusna ti dackel a yuyenga, ket pinaanggepna a keskesan ti daga.
5 Idin kinunac, O Apo Jehova, dawatec kenca nga agsardengca: casanonto ti panagtacder ni Jacob? ta isu bassit.
6 Nagbabawi ni Jehova iti daytoy: Uray daytoy saanto a casta, cuna ni Apo Jehova.

7 Castat' impakitana caniac: ket, adtoy, ti Apo nagtacder iti denna ti maysa a bacud a naaramid iti pannacaaramat ti maysa a tinnag, ket siiigem ti maysa a tinnag.
8 Ket ni Jehova kinunana caniac, Aniat' makitam, Amos? Ket kinunac, Maysa a tinnag. Idin kinuna ti Apo, Adtoy, mangicabilacto ti maysa a tinnag iti tengnga ti ilic nga Israel; diacto labasanen ida;
9 ket dagiti nangato a disso ni Isaac maracracdanto, ket dagiti santuario ni Israel marbadanto, ket tumacderacto nga agcampilan iti maibusor ti balay ni Jeroboam.

10 Idin ni Amazias a sacerdote idiay Betel, pinayammona ken ni Jeroboam nga ari ti Israel, a kinunana, Ni Amos immalsa iti maibusor kenca iti tengnga ti balay ni Israel, ti umili saanna a maibturanen amin dagiti sasaona.
11 Ta castoy ti saoen ni Amos, Ni Jeroboam matayto iti campilan, ket ti Israel di bumurong a maparuarto ti ilina a macayawan.
12 Ni Amasias kinunana met ken ni Amos, O mannacakita, inca, agtalawca idiay daga ti Juda, ket canem idiay ti tinapay, ken agipadtoca idiay:
13 ngem saanca nga agipadto manen idiay Betel; ta isut' yan ti santuario ti ari, ken isut' balay a naarian.

14 Idin simmungbat ni Amos, ket kinunana ken ni Amasias, Siac saanac idi a mammadto, ket saanac met ti anac ti mammadto, no di ket agay-aywanac idi ti pangen, ken agtartaraken cadagiti cayo a sicomoro.

15 Ket ni Jehova insinanac iti panangsurot ti pangen, ket ni Jehova kinunana caniac, Inca, agipadto iti ilic nga Israel.

16 Ala ngarud, dengngem ti sao ni Jehova; Cunam, Dica agipadto iti maicaniwas iti Israel, ken dica met agsao iti maibusor iti balay ni Isaac;

17 gapuna, castat' saoen ni Jehova: Ti asawam balangcantisto iti ciudad, ket dagiti annacmo a lallaki ken annacmo a babbai, mapasagdanto iti campilan, ket iti dagam pagbibingayandanto a maaramat ti tali, ket sica met laeng mataycanto iti daga a di nadalus, ket ti Israel di bumurong a mapagtalawto idiay ilina a nacayawan.

Ti masapa a pannacaparmec ti Israel maipadto.

8 Ti casta impakita caniac ni Jehova: ket adtoy, maysa nga alat ti bunga ti tiempo ti pudot.

2 Ket kinunana, Aniat' makitam, Amos? Ket insungbatco, Maysa nga alat ti bunga ti tiempo ti pudot. Idin kinuna caniac ni Jehova, Napagtengen ti canibusanan ti ilic nga Israel; diacto labasanen ida.

3 Ket dagiti cancanta iti templo dungawdanto iti dayta nga aldaw, cuna ni Apo Jehova: adunto dagiti bangcay; ibellengdanto ida a siuulimec iti amin a disso.

4 Dengngenyo daytoy, dacayo a panggepenyo a mangalun-un cadagiti addaan masapul, ket pucawenyo dagiti napanglaw iti daga,

5 a cunayo, Inton anot' panagtapus ti kellep, tapno ilacomi ti bucbukel? Ken ti aldaw a panaginana, tapno iparangmi ti trigo, a pabassitenmi ti efa, ket padagsenenmi ti siclo, ket agaramidcami a siuulbod nga aramaten dagiti timbengan a saor;

6 tapno magatangmi dagiti napanglaw iti pirac, ket dagiti addaan masapul iti sangazapatosan, ket ilacomi ti taep ti trigo.

7 Ni Jehova sinapataanna ti pannacaitan-oc ni Jacob, Di bumurong a diacto malipatan iti agnanayon ti aniaman nga aramidda.

8 ¿Saanto nga agkintayeg ti daga gapu iti daytoy, ket amin nga agnaed kencuana agsangit? wen, ket ngumatonto *ti daga* a cas maysa a Carayan; ket maparigatto ken maipalnedto a cas idiay Carayan ti Egipto.

9 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, cuna ni Apo Jehova, a palnekecto ti init iti tengnga ti aldaw, ket pagsipngetecto ti daga iti aldaw a nalawag.

10 Pagbalinecto dagiti ramrambacyo iti ledleddang, ket dagiti cantayo, iti dungaw; icabilconto iti amin a lomlomoyo ti lupot a nakersang, ken pulinangnang iti amin a ol-oloyo; ket aramidecto a cas pagleddaangan iti bugbugtong nga anac, ket iti gibusna cas maysa nga aldaw a napait.

11 Adtoy, umay dagiti aldaw, cuna ni Apo Jehova, nga ipawitconto ti bisin ditoy daga, saan a bisin iti tinapay, wenno waw iti danum, no saan ket a panagdengngeg dagiti sao ni Jehova.

12 Agbariw-asdanto manipud baybay aginggat' *sabali a* baybay, ken manipud amianan aginggat' daya; agtaraydanto nga agsublisubli nga agsapul ti sao ni Jehova, ngem saandanto a matumpungan.

13 Daytanto nga aldaw dagiti naimnas a babbalasang ken dagiti agtutubo a lallaki matalimudawdanto iti waw.

14 Dagiti agsapata iti basol ti Samaria, ket cunada, Cas sibibiag ti diosmo, O Dan; ken Cas manayon ti dalan ti Beerseba; matuangdanto, ket ni caanoman didanto bumangonen.

Ti pannacaparmec ti Israel, ken ti pannacaisubli dagiti nasingpet.

9 Nakitac ti Apo nga adda a sitatacder iti sidiran ti altar, ket kinunana, Cabilem dagiti paratoc *dagiti adigi*, tapno magungon dagiti dapian; ket burakem ida cadagiti oloda amin; ket itinto matda cadacuada patayecto iti canpilan: awantot' uray maysa cadacuada macalisi, ken awantot' uray maysa cadacuda macatalaw.

2 Uray umabutda pay sadi Sheol, idiay ti imac alaennanto ida, ket uray pay cumalayatda sadi langit, manipud idiay ipababacto ida.

3 Ket uray pay aglemmengdan idiay tapaw ti Carmelo, idiay birukecto ida ket alaec ida; ken uray pay no aglingedda caniac iti tucoc ti baybay, idiay ibilinconto iti uleg, ket cumagatto cadacuada.

4 Ket uray pay mapanda a pacayawan iti sango dagiti cabusorda, idiay ibilinconto iti campilan, ket mamapatayto cadacuada: ket isaadconto cadacuada dagiti matac a pagdacsanda, a saan a paglaingganda.

5 Ta ti Apo, ni Jehova dagiti buybuyot, isut' managid iti daga, ket isut' matunaw, ket agsangitto amin dagiti agtaeng kencuana; ket ngumatonto amin a cas maysa a Carayan, ket lumnedto manen a cas iti Carayan sadi Egipto.

6 *Isu* inaramidna sadi langit dagiti siledna, ket binangonna ti langitna iti ngato iti daga; ket tinto umawag cadagiti danum iti baybay, ket isabbuagna ida iti rabaw ti daga; Jehova ti naganna.

7 ¿Saancayo a cas cadagiti annac dagiti taga Etiopia caniac, O annac ti Israel? cuna ni Jehova. ¿Saanco nga inaon ti Israel idiay daga ti Egipto, ken dagiti Filisteo idiay Caftor, ken dagiti Sirios idiay Kir?

8 Adtoy, dagiti matmata ni Apo Jehova edda iti pagarian a nacababain, ket siac dadaelecto iti rabaw ti daga; ngem diacto racraken amin ti balay ni Jacob, cuna ni Jehova.

9 Ta adtoy, ibilinconto, ket ti balay ni Israel sagatacto iti tengnga dagiti amin a nacion, a cas iti pannacailasin *ti bucbukel* iti pagsagatan, ngem saanto a matinnag ti uray battit a bukel iti daga.

10 Mataydanto amin dagiti managbasol iti ilic iti campilan, isuda nga agcuna, Ti dakes saannacamto a macamacam wenno masabat.

11 Itinto dayta nga aldaw, siac ibangonconto ti tabernaculo ni David a natuang, ket punitacto dagiti gutbawna; ket ipatacderconto dagiti nadadael, ket bangonecto a cas idi punganay.

12 Tapno tagicuaenda coma ti matda ti Edom, ken amin a nacion a magaladan iti naganco, cuna ni Jehova isu a mangaramid iti daytoy.

13 Adtoy, dumteng dagiti aldaw, cuna ni Jehova, a ti agararado macamacamnanto ti agapit ken iti agpayatpayat cadagiti uvas *camacamenna* ti agbunobon; ket dagiti banbantay itedteddanto ti nasam-it nga arac, ket amin dagiti turturod matunawdanto.

14 Ket isublicto manen dagiti nacayawan ti ilic nga Israel, ket isuda bangonendanto dagiti ciudad a nadadael, ket pagyanandanto; ket agitukitdanto cadagiti cauvasan, ket inumendanto ti arac *dagiti mulmulada;* agaramiddanto met dagiti minuyongan, ket canendanto ti bungbungada.

15 Ket imulacto ida iti dagdagada, ket ni caanoman saandanto a maparut idiay dagada nga intedco cadacuada, cuna ni Jehova a Diosmo.

TI LIBRO NI

ABDIAS.

Ti kinatangsit ti Edom mapapacumbabanto. Ti dakes a panagragsacna iti nacalcaldaanḡ a casasaad ti Israel. Ti Israel maitan-octo.

1 Ti sirmata ni Abdias.

Castoy ti cuna ni Jehova nga Apo a maipapan iti Edom: Nangngegmi dagiti damdamag a naggapu ken Jehova, ket insangpet ti maysa a babaonen cadagiti nacion, *a cunana*, Tumacdercayo ket tumacdertay coma nga in makigubat kencuana.

2 Adtoy, inaramidca a bassit cadagiti nacion; ket malaisca unay.

3 Ti kinatangsit ta pusom liniputannaca, sica nga agnaed iti gitgitub ti Sela a ti pagtaengganna nangato; a cunaenna iti pusona, Siasinonto ti macabalin a mangitinnag caniac aginggat' daga?

4 Nupay addaca a pumatocpatoc a cas aguila ken nupay ti umucmo maisaad cadagiti bitbitwen, itinnagconto, cuna ni Jehova.

5 No dagiti mannanacaw immayda kenca, no dagiti tulisan iti rabii, (¡Amangan ti pannacakeltaymo!), saanda ngata nga agtacaw *laengḡ* aginggat' mapnecda? No dagiti manguvas serkendaca, saanda ngata a mangibati ti uvas a banban-aen?

6 ¡Amangan ti pannacasukimat *dagiti banag* ni Esau! ¡Amangan a pannacaamiris dagiti nailemmengḡ a sanicuana!

7 Amin a tattao a canomom insangpetdaca iti dalanmo aginggat' met laengḡ iti beddengḡ; dagiti tattao a nakicappia kenca liniputandaca, ket inatiwdaca; *dagiti mangan* ti tinapaymo padacdacandaca; awan ti pannacaawatna.

8 Saancanto aya a dadaelen iti dayta nga aldaw dagiti mamasirib sadi Edom, ken dagiti mannacaammo idiay bantay ni Esau? cuna ni Jehova.

9 Ket dagiti tattaom a nabileg, O Teman, mapagcullayawdanto tapno tumunggal maysa makeltay coma idiay bantay ni Esau iti pannacapapatay.

10 Gapu iti ranggas nga inaramidmo ken Jacob a cabsatmo, sicantot' pagpunipunan ti bain, ket makeltaycanto iti agnanayon.

11 Idi aldaw a panagtacdermo iti bangir ken idi aldaw a pananginpanaw dagiti sangsangaili dagiti sanicuana, ken dagiti gangannaet simrecda iti ruangganna, ket nagiginasatanda iti maipapan ti Jerusalem, maysaca met laengḡ a cas cadacuada.

12 Ngem dica imatangan ti aldaw ni cabsatmo iti aldaw a pannacaraponna; ket dica agrag-o cadagiti annac ni Juda idi aldaw a pannacapucawda; dica met agpalangguad iti aldaw ti liday.

13 Dica sumrec iti ruangan ti ilic iti aldaw ti pannacaraponda; wen, dica imatangan ti ladingitda iti aldaw ti pannacaraponda, dica met mangala cadagiti cucuada iti aldaw ti pannacaraponda.

14 Dica agtacder iti pagsimangan ti dalan nga agpapatay cadagiti taona nga aglisi; ket dica yawat dagiti taona a mabati iti aldaw ti rigat.

15 Ta ti aldaw ni Jehova umadani cadagiti amin a nacion: ti cas inaramidmo, maaramidto met kenca; ti namay-am cadagiti tao castanto met ti pacapay-am.

16 Ta no cas imminumcayo idiay nasantoan a bantayco, castanto met dagiti amin a nacion uminumda a cancanayon; wen, uminumdanto, ket alimunendanto, ket isudanto casda la awan idi.

17 Ngem idiay bantay Sion addanto dagiti macalisi, ket isuntot' nasantoan; ket ti balay ni Jacob tagicuaendanto ti cucuada.

18 Ket ti balay ni Jacob maysanto nga apuy, ket ti balay ni Jose maysanto a gil-ayab, ket ti balay ni Esau nagpalungpunganto iti garami, ket cadacuada puurandanto ket keskesandanto ida; ket awanto a pulos ti matda iti balay ni Esau ta casta ti sinao ni Jehova.

19 Ket dagiti adda iti Abagatan tagicuaendanto ti bantay ni Esau, ket dagiti

adda'iti tanap tagicuaendanto ti daga dagiti Filisteos; ket tagicuaendanto met ti daga ti Efraim, ken ti daga ti Samaria; ket ti Benjamin *tagicuaennanto* ti Galaad.

20 Ket dagiti cayaw ti daytoy a buyot ti annac ti Israel, nga adda cadagiti Cananeo, *tagicuaendanto* ti dagada ingganat' Sarepta; ket dagiti cayaw ti Jerusalem, nga adda idiay Sefarad tagicuaendanto dagiti ciudad iti Abagatan.

21 Ket dagiti mananginspal sumang-atdanto idiay bantay Sion, a mangocom iti bantay ni Esau; ket ti pagarian cucuanto ni Jehova.

TI LIBRO NI

JONAS.

Ni Jonas imbaon ti Dios idiay Nineve, ket agtalaw a mapan idiay Tarsis.

1 Ket immay idi ti sao ni Jehova ken Jonas nga anac ni Amati a cunana,
2 Tumacderca, inca idiay Nineve, idiay ciudad a dackel, ket yawagmo ti maicaniwas kencuana ta ti kinadakesna dimmanon iti saclangco.
3 Ngem ni Jonas timmacder a naggapu iti saclang ni Jehova nga agtalaw idiay Tarsis, ket simmalog idiay Joppe, ket nasaracna ti maysa a barangay nga agrubbuat a mapan idiay Tarsis, iti casta binayadanna ti fletena, ket limmugan kencuana a cumuyog cadacuada idiay Tarsis nga aggapu iti saclang ni Jehova.

4 Ngem ni Jehova pinagangginna iti napigsa iti rabaw ti taaw, ket adda idi napigsa unay a bagio idiay taaw, ket iti sasacayan impapanda a marba.
5 Idin dagiti marinero nagbutengda ket tunggal maysa inawaganna ti diosna ket imbellengda iti taaw ti nailugan a gargaret idi sasacayan tapno mapalag-anan: nupay casta ni Jonas immulog idi caunegan di sasacayan; ket nagidda, ket nacaturog iti nargaan.
6 Iti casta ti panguloen di sasacayan immasideg kencuana ket kinunana, Ania ti aramidem, O mannaturog? Bumangonca, ket awagam ti Diosmo, bareng no ti Dios malagipnatayto tapno ditay mapucaw.
7 Ket kinunada, tumunggal maysa iti caduana, Umaycayo ta agiginnasanggasattayo coma tapno maammoan no asino ti nacaigapuanan daytoy a dakes. Iti casta nagiginnasanggasatda, ket napagasatan ni Jonas.
8 Idin kinunada kencuana, Dawatenmi a palawagem cadacami no asino cadatayo ti nacaigapuanan daytoy a dakes; ania ti akemmo? ket sadino ti naggapuam? sadino ti dagam? ket ania ti catataom?
9 Ket isu sinungbatanna ida, Hebreoac, ket mabutengac ken Jehova a Dios ti langit, isu a nangaramid iti taaw ken daga.
10 Idin dagidi tao nagbutengda iti napalalo ket kinunada kencuana, Ania daytoy nga inaramidmo? Ta isuda ammoda nga agtalaw iti saclang ni Jehova, ta isu ti impalawagna cadacuada.

11 Idin kinunada kencuana, Ania ti aramidenmi kenca tapno ti taaw agtalna cadatayo? ta ti baybay dimmaleg a dimmaleg.
12 Ket isu simmungbat cadacuada, alaendac ket itappuacdac iti taaw; iti casta iti taaw agtalnanto cadacayo: ta ammoc a gapu caniac immay cadacayo daytoy dackel a bagio.
13 Nupay casta pinigsaanda ti naggaud, ta isublida ti sasacayan idiay sang-at; ngem dida nabalinan: ta ti baybay dimmawel a dimmawel a bumusor cadacuada.
14 Gapuna nga inawaganda ni Jehova, ket kinunada, Dawatenmi kenca, O Jehova, dawatemi kenca, dicam coma mapucaw a gapu iti biag daytoy a tao, ket dinacam met pabasolen iti dara ti nasingpet; ta sica, O Jehova, inaramidmo ti cas kinayatmo.
15 Iti casta innalada ni Jonas, ket intappuacda iti taaw; ket ti taaw nagtalna iti dawelna.
16 Idin nagbutengd dagiti tao ken ni Jehova iti napalalo; ket nangipaayda iti maysa a daton ken ni Jehova, ket nagicarida.

17 Ket ni Jehova insaganana ti maysa a dackel nga ican a mangalun-un ken ni Jonas; ket ni Jonas adda idi iti tian ti ican iti bayat ti tallo nga aldaw ken tallo a rabii.

Ti cararag ni Jonas.

2 Idin nagcararag ni Jonas nanipud idiay tian ti ican ken ni Jehova a Diosna.
2 Ket kinunana,

Inawagac ni Jehova gapu iti pacarigatac,
Ket dinenĝnĝegnac;
Nanipud idiay tian ni Tanem immawagac,
Ket dinenĝnĝegmo ti timecco.
3 Ta intappuacnac idiay caadalman, iti puso dagiti taaw,
Ket linicmutdac ti layus;
Amin dagiti dalluyon ken palonĝmo binalballasatda iti rabawco;
4 Ket kinunac, maitappuacac iti imatanĝmo;
Nĝem makitacto manen ti nasantoan a templom.
5 Dagiti danum linicmutdac pati toy cararuac;
Ti yuyenĝ linicmutnac;
Ti root nagsamoy ditoy oloc.
6 Simmalugac cadagiti puon dagiti banbantay;
Dagiti balunet ti lubonĝ *nanĝrikepda* iti agnanayon ti rabawco:
Nĝem sica inaonmo ti biagco iti dariwanĝwanĝ, O Jehova a Diosco.
7 Idi a toy cararuac nagcapuy caniac, nalagipco ni Jehova;
Ket ti cararagco simrec inĝgana kenca, iti nasantoan a templom.
8 Dagiti agragut iti kinaubbaw a manĝiculbo
Idianda ti caasida met laenĝ.
9 Nĝem agidatonacto kenca a mapacuyogan ti timec ti panagyaman;
Tunĝpalecto ti incaric.
Ti pacaisalacanan agtaud ken ni Jehova.
10 Ket nagsao ni Jehova iti ican ket impugsona ni Jonas iti daga a namaga.

Isu manĝascasaba cadagiti taga Nineve, ket isuda agbabawida.

3 Ket ti sao ni Jehova immay idi ken ni Jonas iti capamindua, a cunana,
2 Tumacderca, inca idiay Nineve, daydiay dackel a ciudad, ket icascasabamto kencuana ti casaba nĝa ibilinco kenca.
3 Iti casta timmacder ni Jonas, ket napan idiay Nineve cas imbaga ni Jehova. Ket ti Nineve isu idi ti dackel unay a ciudad, iti tallo nĝa aldaw a pagnaen.
4 Ket nanĝrugi ni Jonas a simrec iti ciudad a nagmalem a nagua, ket impuccawna, a kinunana, uppat a pulo nĝa aldaw manipud ita, ket ti Nineve maracracto.
5 Ket dagiti tattao a taga Nineve pinatida ti Dios; ket inwarragawagda ti panagayunar, ket nagcawesda iti nakersanĝ a lupot manipud canĝatoan inĝganat' cababaan.
6 Ket dimtenĝ daytoy a damag iti ari ti Nineve, ket isu timmacder iti tronona, ket iniccatna ti lambon, ket nagcagay iti lupot a nakersanĝ, ket nagtugaw iti dapu.
7 Ket nanĝaramid ti pacaammoan ken inwarragawagna idiay Nineve babaen ti bilin ti ari ken dagiti natan-oc a tattaona, a kinunana, Tattao ken an-animal, bacbaca ken carcarnero, dida coma manĝan iti aniaman; saanda nĝa ipastor ida wenno painumen iti danum;
8 ket maabbonĝda coma iti lupot a nakersanĝ dagiti tattao ken dagiti an-animal, ket awaganda coma ti Dios iti natbag unay: wen, isuda agbalbaliwda coma ti tunĝgal maysa iti dalanna a dakes, ken iti panagranĝgas nĝa adda cadagiti imana.
9 Siasino ti macaammo no ti Dios agsublinto ken agbabawi, ket baybay-annanto ti narunĝsot a punĝtotna, tapno ditayto mapucaw?
10 Ket nakita ti Dios dagiti aramidda, a nagbalbaliwda iti dakes a dalanda; ket ti Dios imbabawina ti dakes nĝa imbagana idi nĝa aramidenna coma cadacuada; ket saanna nĝa inaramid.

Ti panagasug ni Jonas ken ti ulidan a maipanĝgep ti tabunĝaw.

4 Nĝem ni Jonas naapas iti napalalo, ket nagunĝet.
2 Ket nagcararag ken ni Jehova, ket kinunana, Dawatec kenca, O Jehova, saan a daytoy daydi kinunac idi addaac pay idiay dagac? Gapuna a sinaganac ti ipapanco idiay Tarsis; ta ammoc idi a sica ti Dios a managparabur, ken mananĝnĝaasi, natanang nĝa agpunĝtot, nabacnanĝ iti naayat a kinaimbag, ket pagbabawiam ti dakes.
3 Ita nĝarud, O Jehova, dawatec kenca nĝa iccatem ti biagco, ta lalainĝec ti matay nĝem iti agbiag.
4 Ket ni Jehova kinunana, ¿Imbagem ti panagpunĝtotmo?
5 Idin rimmuar ni Jonas iti ciudad, ket nagtugaw iti daya ti ciudad, ket idiay nagaramid iti calapaw, ket nagtugaw iti linonĝ ti sirocna inĝganat' iti makitana no anianto ti maaramid iti ciudad.

6 Ket sinagana ni Jehova a Dios ti

maysa a tabunĝaw, isu a pinatubo iti nĝato ni Jonas, tapno linonĝanna coma ti olona, nĝa ispalenna iti dakes a casasaadna. Iti casta ni Jonas napalalo a ragsacna gapu idi tabunĝaw.

7 Nĝem ti Dios sinaganana ti maysa nĝa igges idi bimmigat iti sumaruno nĝa aldaw, ket kinibkibanna di tabunĝaw, tapno naganĝo.

8 Ket naaramid, nĝa idi limgac ti init, insagana ti Dios ti maysa nĝa anĝin a napudot a naggapu iti daya; ket ti init kinabilna ti olo ni Jonas, tapno isu nagcapuy, ket indawdawatanna ti bagína met laenĝ a matay coma, ket kinunana, Nasaysayaat caniac ti matay nĝem ti agbiag.

9 Ket kinuna ti Dios ken ni Jonas, ¿Imbagem ti panagpunĝtotmo gapu iti tabunĝaw? Ket isu kinunana, Imbagec ti panagpunĝtotco, nĝa uray aginĝgat' matayac.

10 Ket kinuna ni Jehova, Kinailalaam ti tabunĝaw, isu a dica nagbannogan, ken dica met pinatubo, nĝa iti bayat ti maysa a rabii timmubo, ket iti uneg ti maysa a rabii napucaw:

11 ket siac awanto nĝata ti caasic iti Nineve, daydiay ciudad a dackel, isu a yan ti nasuroc a sanĝagasut ket duapulo a ribu a tattao a dida ammo ti imada a canawan ken imada a catigid; ken castamet adu a bacbaca?

TI LIBRO NI

MIQUEAS.

Maicari a dusa iti Israel ken Juda gapu iti kinakilloda ken kinasukirda.

1 Ti sao ni Jehova a dimteng̃ ken ni Miqueas a Morasti cadagidi aldaw da Joatan, Acaz, ken Ezequias, ng̃a ar-ari ti Juda, isu a nakitana a maipapan iti Samaria ken Jerusalem.

2 Dumng̃egcayo, dacayo il-ili, dacay amin; ipang̃agmo, O daga, ken amin ti naglas-ud kencuana: ket ni Apo Jehova coma ti sacsi a maibusor cadacayo, ti Apo manipud iti nasantoan a templona.

3 Ta, adtoy, ni Jehova agparang̃ manipud iti yanna, ket bumabanto, ket agpayatto cadagiti nang̃ato a disso ti daga.

4 Ket dagiti banbantay malunagdanto iti babana, ket dagiti lobong̃ marengng̃atdanto, a cas iti allid iti sang̃o ti apuy. cas dandanum a maibuyat iti maysa a derraas.

5 Ta gapu iti salung̃asing̃ ni Jacob isu amin daytoy, ken gapu cadagiti basbasol ti balay ti Israel. Ania ti salung̃asing̃ ni Jacob? ¿saan ng̃a iti Samaria? ket ania dagiti nang̃ato a disdisso ti Juda? saanda aya ti Jerusalem?

6 Gapuna aramidecto ti Samaria a cas maysa a gabsuon iti talon, *ken* cas disdisso a pagmulaan cadagiti uvas; ket ibuyatconto dagiti batbatona iti lobong̃, ket warwaracto dagiti cimientona.

7 Ket amin dagiti kinitikitan a ladladawanna malasang̃lasang̃danto, ket amin dagiti tang̃danna mauramto iti apuy, ket amin dagiti ladladawanna racrakecto; ta iti tang̃dan ti maysa a balang̃cantis inurnong̃na ida, ket iti tang̃dan ti maysa a balang̃cantis agsublidanto.

8 Daytoy ti gapuna ng̃a agunnoyacto ken agdung̃-awacto; innacto ng̃a ucsub ken lamolamo; aramidecto ti maysa a panagdung̃-aw a cas cadagiti chacal, ken maysa a panagunnoy a cas cadagiti avestruz.

9 Ta dagiti sugsugatna saanda a magasan; ta isut' dimteng̃, aging̃gat' met laeng̃ Juda; isut' dumanon aging̃ga iti ruang̃an ti ilic, aging̃ga met laeng̃ idiay Jerusalem.

10 Dicay ibaga idiay Get, saancay ng̃a agsang̃it a pulos: idiay Betafra gimmamerac iti tapuc.

11 Agawanca, O agnaed iti Safir, iti kinalamolamo ken bain: ti agnaed iti Saanan saan a rimmuar; ti panagdung̃-aw ti Bet-haesel alaennanto cadacayo ti pagsadaganna.

12 Ta ti agnaed ti Marot urayenna a sigagagar unay ti imbag, ta ti dakes bumaba manipud ken Jehova aging̃ga iti ruang̃an ti Jerusalem.

13 Igalutmo ti lugan iti napartac a cabayo, O agnaed iti Laquis: isu ti nang̃rug̃ianan ti basol iti amac a babai ti Sion; ta dagiti salung̃asing̃ ti Israel nasaracda kenca.

14 Gapuna sica ipaaymonto ti maysa a pacalaglagipan a sagut ken Mareset-get: dagiti balbalay ni Aczib maysanto a banag a mang̃allilaw cadagiti ar-ari ti Israel.

15 Iyegconto pay laeng̃ kenca, O agnaed iti Maresa, daydiay ng̃a agtagicuanto kenca: ti dayag ti Israel dumteng̃to aging̃gat' met laeng̃ Odollam.

16 Agpulinang̃nang̃ca, ken agpukisca a maipuon cadagiti annac ti ragsacmo: padackelem ti puridasdasmo a cas iti aguila; ta napanda iti pannacacayaw a pimmanaw kenca.

Asi pay dagiti naagum a manang̃irurumen.

2 ¡Asi pay dagiti aggandat iti kinadang̃kes, ken agaramid iti dakes cadagiti iddada! No iti bigat aglawag, isut' aramidenda, ta adda iti pannacabalin ti imada.

2 Ket agumanda dagiti taltalon, ket agawenda ida; ken dagiti balbalay, ket iccatenda ida: ket irurumenda ti tao ken ti balayna, ti tao met laeng̃ ken ti tawidna.

3 Gapuna, castoy ti cuna ni Jehova: Adtoy, gandatec ti maysa a dakes a maibusor ti daytoy a familia, nga aggapu kencuana dicayto maiccat dagiti tengngedyo, ken dicayto met macapagna a sicucuspag; ta isut' maysa a tiempo a dakes.

4 Iti dayta nga aldaw aramatendanto ti maysa a pangngarig a maibusor cadacayo, ket agsangitda ti maysa a nasaem a panagunnoy, *ket* cunaenda, Nadadaeltayo nga awan tidda: isu baliwanna ti bingay ti ilic: ¡amangan ti panangisinana caniac! cadagiti nasukir bingayenna dagiti talonmi.

5 Isut' gapuna awantot' asinoman a mangipurruac kenca ti singdan iti ginnasat iti gimong ni Jehova.

6 Dicay agipadto, *castoy* ti panagipadtoda. Saandanto nga agipadto cadagitoy: pannacaibabain saandanto a maisina.

7 ¿Maisaonto, O balay ni Jacob, bimmassit aya ti Espiritu ni Jehova? ¿isuda dagitoy dagiti aramidna? ¿Saan a dagiti sabc agaramidda ti imbag iti daydiay a magna a sililinteg?

8 Ngem itay nabiit ti ilic timmacder a cas maysa a cabusor: dacayo ucsubenyo ti cagay iti pagan-anay cadagiti aglabas a natalged *cas cadagiti tattao* a madi iti gubat.

9 Dagiti babbai ti ilic paruarenyo cadagiti nasayaat a balbalayda; cadagiti annacda a babassit iccatenyo ti dayagco iti agnanayon.

10 Tumacdercayo, ket pumanawcayo; ta daytoy saan nga isut' paginanaanyo; agsipud iti kinarugit a mangdadael, agraman maysa met laeng a nasaem a pannacarba.

11 No ti maysa a tao a magmagna iti maysa nga espiritu ti ulbod agtiri, *a cunana*, Siac agipadlesacto kenca iti arac ken nainget nga inumen; isunto met laeng ti mammadto iti daytoy nga ili.

12 Di bumurong, O Jacob, a siac tiptiponencanto amin; di bumurong nga urnongecto ti tidda iti Israel; icabilconto ida a natiptipon a cas la carcarnero ti Bosra, cas maysa nga arban iti nagtengngaan ti pagarabanda; mangaramiddanto ti dackel nga anabaab a maipuon *iti caadu* dagiti tao.

13 Napanen ti mamaglasin iti sangoananda: naglalasinda ket naguada agingga iti ruangan, ket idiay ti rinuaranda; ket ti arida limmabas iti sangoananda, ket ni Jehova iti unada.

Dayiti dakes a sacerdote, mammadto, ken agturturay maidarumda.

3 Ket kinunac, Idawatco a dumngegcayo, dacayo pangulo ni Jacob, ken agturay iti balay ti Israel: ¿saanyo a rebbeng nga ammoen ti kinajusticia?

2 dacayo a gumura iti imbag, ket ayatenyo ti dakes; nga agawenyo ti cudilda cadacuada, ken ti lasagda cadagiti tultulangda;

3 canenyo met ti lasag ti ilic, ket lapgisenyo ti cudilda cadacuada, ket bungtolenyo dagiti tultulangda, ken reddekenyo ida, a cas maipaay iti banga, ken cas lasag iti uneg ti caldero.

4 Iti casta umawagdanto ken Jehova, ngem saannanto a sungbatan ida; wen, ilingednanto ti rupana cadacuada iti dayta a tiempo, a cas mayanatup iti panagaramidda ti dakes cadagiti gapuananda.

5 Castoy ti sinao ni Jehova maipapan cadagiti mammadto a mangaramid iti ilic a bumasol; isuda a cagatenda dagiti ngipenda, ken awaganda, Talna; ket ti saan a mangicabil cadagiti ngiwatda, mangisaganada pay ti gubat a maibusor kencuana:

6 Isut' gapuna isuntot' rabii cadacayo, nga awanto ti sirmatayo; ket isuntot' nasipngget cadacayo, a dicayto agipadles; ket ti init bumabanto iti rabaw dagiti mammadto, ket ti aldaw nangisitto iti ngatoda.

7 Ket dagiti mannacakita iti masacbayan maibabaindanto, ket dagiti mammadles mariribucdanto; wen, isuda amin abbongandanto dagiti bibigda; ta awan ti sumungbat ti Dios.

8 Ngem no maipapan caniac, napnoac iti pannacabalin gapu iti Espiritu ni Jehova, ken panangocom, ken bileg, a mangisawang ken Jacob iti salungasingna, ken iti Israel iti basolna.

9 Denggenyo daytoy, dawatec cadacayo, palpalungo iti balay ni Jacob, ken agturturay iti balay ti Israel, a cagurayo ti kinajusticia, ken pagkilloenyo ti amin a kinalinteg.

10 Ibangonda ti Sion iti dara, ken ti Jerusalem iti kinadakes.

11 Dagiti palungona mangocomda gapu iti gunguna, ket dagiti sacerdotena mangisuroda gapu iti tangdan, ket dagiti mammadtona agipadlesda maipuon iti pirac; ket nupay casta agsanggirda ken

Jehova, a cunada, ¿Awan ni Jehova iti nagtengngaantayo? awan ti dakes nga umayto cadatayo.

12 Isut' gapuna, maipuon cadacayo ti Sion maaradonto a cas maysa a talon, ket ti Jerusalem agbalinto a gabgabsuon, ket ti bantay ti balay a cas cadagiti nangato a luglugar ti maysa a bakir.

Dagiti maudi nga aldaw a natalna.

4 Ngem cadagiti maud-udi nga aldaw maaramidto, a ti bantay ti balay ni Jehova maipasdecto iti toctoc dagiti banbantay, ket isuntot' maipangato iti ngato dagiti turturod; ket dagiti il-ili agayusdanto kencuana.

2 Ket adu a nacion mapandanto a cunaenda, Umaycayo, ket umulitayo iti bantay ni Jehova, ken iti balay ti Dios ni Jacob; ket isuronatayto cadagiti dalanna, ket magnatayto iti danana. Ta idiay Sion rumuarto ti linteg, ken ti sao ni Jehova nga aggapu iti Jerusalem;

3 ket isu ocomennanto dagiti adu nga il-ili, ket ikeddengnanto ti maipanggep cadagiti nabileg a nacion iti adayu: ket pitpitendanto dagiti campilanda a tadtadem ti arado, ken dagiti gayangda a calcallawit; ti nacion saannanto nga ilayat ti campilan a maibusor iti sabali a nacion, ket didanto metten agsursuro ti gubat.

4 Ngem agtugawdanto tunggal maysa a tao iti siroc ti cayona nga uvas ken iti siroc ti cayona nga higos; ket awanto ti mangbuteng cadacuada: ta ti ngiwat ni Jehova dagiti buybuyot isut' insaona.

5 Ta amin dagiti il-ili magnada tunggal maysa iti nagan ti diosna; ket magnatayto iti nagan ni Jehova a Diostayo iti agnanayon nga awan inggana.

6 Iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova, tiptiponecto daydiay a pilay, ken urnongecto daydiay a napagtalaw, ken daydiay a pinaglidayco;

7 ket pagbalinecto daydiay a pilay idi a maysa a tidda, ken daydiay a naibelleng iti adayu maysa a nabileg a nacion; ket ni Jehova agturayto cadacuada idiay bantay Sion manipud ita agingga iti agnanayon.

8 Ket sica, O torre ti arban, turod ti anac a babai ti Sion, kenca umayto, wen, ti immuna a pagturayan umayto, ti pagarian ti anac a babai ti Jerusalem.

9 Ita apayapay nga agriawca iti napigsa? ¿Awan ti ari kenca, natay ti consejerom, a dagiti ut-ut immay kenca a cas iti maysa a babai nga agpasical?

10 Agtuocca, ken agrigatca a mangipasngay, O anac a babai ti Sion, a cas maysa a babai nga agpasical; ta ita rumuarcanto iti ciudad, ket agnaedcanto iti away, ket dumtengcanto aginggat' met laeng Babilonia: idiay maispalcanto; idiay subbotennacanto ni Jehova iti ima dagiti cabusormo.

11 Ket ita adu a nacion nagtitiponda a bumusor kenca, nga agcuna, Isu matulawan coma, ket ti matatayo makita coma ti *tarigagaytayo* iti Sion.

12 Ngem saanda nga ammo dagiti panunot ni Jehova, ket dida met maawatan ti balacadna; ta inurnongna ida cas cadagiti rineppet iti pagtaltagan.

13 Bumangonca, ket agiricca, O anac a babai ti Sion; ta aramidec ti saram a landoc, ket aramidec dagiti cucom a gambang; ket pisangpisangemto ti adu nga il-ili: ket ipaayconto ti gungunada ken Jehova, ket ti kinabacnangda iti Apo ti amin a lubong.

Ti pannacayanac ni Cristo maipadto.

5 Ita urnongem ti bagím met laeng cadagiti buybuyot, O anac a babai dagiti buybuyot; isu nanglacub ti maibusor cadatayo; cabilendanto ti ocom ti Israel iti maysa a sarucod iti pingping.

2 Ngem sica, Belen Efrata, sica a bassitca cadagiti rinibribu ti Juda, kenca rumuarto ti maysa nga umay caniac nga agbalin nga agturay 'iti Israel; a dagiti panagruarna nanipudda idi ugma, nanipud idi awan inggana.

3 Gapuna nga iyawatnanto ida, aginggga iti tiempo a daydiay nga agpasical malpasto a mangipasngay: sa ti tidda cadagiti cacabsatna agawiddanto cadagiti annac ti Israel.

4 Ket isu tumacderto, ket taraonannanto *ti pangenna* iti pigsa ni Jehova, iti dayag ti nagan ni Jehova a Diosna: ket agtaengdanto; ta ita isuntot' dackel cadagiti nangto ti daga.

5 Ket daytoy *a lalaki* isunto ti talna*tayo.* Intono ti Asirio umayto iti dagatayo, ken intono bumaddec cadagiti palaciotayo, ibangontayto a bumusor kencuana pito nga agpaspastor, ken walo a panguloen a tattao.

6 Ket dadaelendanto ti daga ti Asiria

iti campilan, ken ti daga ni Nimrod cadagiti pagsercanna: ket isu ruc-atannatayto iti Asirio, intono isut' umay iti dagatayo, ken intono bumaddec iti sacup ti beddengtayo.

7 Ket ti tidda ni Jacob addanto iti tengngga dagiti adu nga il-ili cas linnaaw nga aggapu ken Jehova, cas cadagiti arbis iti rabaw ti root, a saanda nga urayen iti tao, ket di met aguray cadagiti annac dagiti tattao.

8 Ket ti tidda ni Jacob addanto cadagiti nacion, iti tengngga dagiti adu nga ili-ili, cas maysa a leon iti tengngga dagiti ananimal iti bakir, cas maysa nga urbon a leon cadagiti pangen ti carnero; isu, a no lumasat, mangbaddec ken mangpisangpisang, ket awan ti asinoman a mangruc-at.

9 Ti imam coma maitayag iti ngato dagiti cabusormo, ket amin dagiti cabusormo makeltayda coma.

10 Ket maaramidto iti dayta nga aldaw, cuna ni Jehova, a keltayecto dagiti cabayom iti tengngam, ken dadaelecto dagiti lugluganmo.

11 Ket keltayecto dagiti ciudad ti dagam, ket rebbaecto amin dagiti sarikedkedmo.

12 Ket keltayecto dagiti kinamangaradingmo iti imam; ket awanton ti mammadlesmo:

13 ket keltayecto dagiti kinitikitan a ladladawam ken dagiti monmonmo iti tengngam; ket saanmonton a pagrucbaban ti aramid dagiti imam;

14 ket parutecto dagiti Asheram iti tengngam; ket dadaelecto dagiti ciudadmo.

15 Ket aramidecto ti maysa a pananngbales iti unget ken pungtot cadagiti nacion a saan a dimngeg.

Ti pannakisuppiat ni Jehova iti ilina.

6 Denggenyo ita ti cuna ni Jehova: Tumacderca, makisuppiatca iti sangoanan dagiti banbantay, ket dagiti turturod denggenda coma ti timecmo.

2 Denggenyo, O dacayo banbantay, ti pananngsuppiat ni Jehova, ken dacayo naibtur a cimcimiento ti daga; ta ni Jehova adda pannakisuppiatna iti ilina, ket isu makisuppiatto iti Israel.

3 O ilic, ania ti inaramidco kenca? ket sadino ti nangbannogac kenca? panecnesam ti maibusor caniac.

4 Ta inaonca iti daga ti Egipto, ket sinubbotca iti balay ti pannacaadipen; ket imbaonco iti sangoanam da Moises, Aaron, ken Miriam.

5 O ilic, lagipem no ania ti insicat ni Balac nga ari ti Moab, ken no ania ti insungbat kencuana ni Balaam nga anac ni Beor; *lagipem* ti manipud Setim aginggat' Galgal, tapno maammoan dagiti nalinteg a gapuanan ni Jehova.

6 Sadino ti umayac iti saclang ni Jehova, ket agrucnoy iti saclang ti nangato a Dios? ¿umayac coma iti sangoananna agraman datdaton a mapuuran, ken ururbon a baca nga agtawen iti maysa?

7 Maay-ayonto aya ñi Jehova cadagiti riniibu a carcarnero a lallaki, *wenno* iti sangapulo ribu a carcarayan ti lana? itedconto aya ti inaunac nga anac gapu iti salungasingco, ti bunga ti bagic gapu iti basol ti cararuac?

8 Imparangna kenca, O tao, ti naimbag; ket ania ti iparebbeng ni Jehova kenca, no di laeng ti agaramid a sililinteg, ken agayat ti kinaimbag, ken magna a sipapacumbaba iti Diosmo?

9 Ti timec ni Jehova agpuccaw iti ciudad, ket *ti tao nga addaan* sirib makitananto ti naganmo: denggenyo ti sarucod, ken ti nangdutoc kencuana.

10 Adda pay laeng gupgupit ti kinadakes iti balay ti nadangkes, ken maysa a nakirang a sucatan a macarimon?

11 Nadalusacto aya cadagiti dakes a timbengan, ken iti maysa a supot dagiti mangallilaw a panimbeng?

12 Ta dagiti nabacnang a tattao idiay napnoda ti ranggas, ket dagiti agnaed idiay nagsaoda cadagiti ulbod, ket ti dilada mangallilaw cadagiti ngiwatda.

13 Isut' gapuna a siac met sinugatca iti nasaem a sugat; inaramidca a walangwalang gapu cadagiti basbasolmo.

14 Mangancanto, ngem dicanto mapnec; ket ti' pannacaipacumbabam addanto iti tengngam: ket mangidulincanto, ngem dicanto macaurnong; ket ti maidulinmo iyawatconto iti campilan.

15 Agbunoboncanto, ngem dicanto agapit; agibaddeccanto cadagiti olivo ngem saannacanto a sapsapoan iti lana, ken ti uvas ngem dicanto uminum iti arac.

16 Ta dagiti bilbilin ni Omri masalimetmetda, ket amin dagiti aramid ti balay ni Ahab, ket dacayo magnacayo cadagiti balacadda; tapno aramidenca a maysa a langalang, ket dagiti agnaed idiay

maysa a sultip; ket awitenyonto ti pannacaibabain ti ilic.

Ti Dios isut' paggapuan ti silaw ken pacaisalacanan.

7 Asiac pay! ta siac casac la iti daydi panangpurosda cadagiti bungbunga a masapa, cas ti panagban-a ti uvas ti panagapit: awan ti raay a macan; ti cararuac tarigagayanna ti umuna a higos a naloom.

2 Ti nasingpet a tao natayen iti daga, ket awan ti asinoman a nalinteg cadagiti tattao: isuda amin agsanebda iti dara; isuda sapulenda tunggal maysa ti cabsatna iti maysa a bateng.

3 Dagiti imada addada iti rabaw ti dakes nga isut' aramidenda a sigagaget; ti principe agdawat, ket ti ocom *maisagana* gapu iti maysa a gunguna; ket ti dackel a tao, isawangna ti dakes a tarigagay ti cararuana; castoy ti panangabelda kencuana a pagtitiponen.

4 Ti caimbagan cadacuada isut' cas maysa a calunay; ti calinlintegan *dacdakes* ngem ti alad a siit: ti aldaw dagiti agbanbantaymo, ti met laeng panncasucnalmo dimtengen; ita addanto ti pannacariribucda.

5 Saancay nga agtalec iti maysa a caarruba; dicay icabil ti talecyo iti maysa a gayyem; annadam dagiti ruangan ti ngiwatmo iti daydiay agidda iti saclotmo.

6 Ta ti anac a lalaki iccatenna ti dayaw ti ama, ti anac a babai tumacderto a bumusor iti inana, ti manugang a babai a bumusor iti catugangganna a babai; dagiti cabusor ti maysa a tao isudat' tattao ti balayna met laeng.

7 Ngem no caniac, cumitaacto ken Jehova; urayecto ti Dios ti pacaisalacanac: ti Diosco denggennacto.

8 Dica agragsac iti maibusor caniac, O cabusorco; no matuangac, bumangonacto; no agtugawac iti sipnget, ni Jehova maysanto a silaw caniac.

9 Ituredconto ti pungtot ni Jehova, ta siac nagbasolac iti maibusor kencuana, aginggat' salacnibenna ti panggepco ken aramidenna ti panangocom a maipaay caniac: iruarnacto iti lawag, *ket* makitacto ti kinalintegna.

10 Calpasanna isuntot' makita ti cabusorco, ket ti bain isuntot' abbonganna daydiay a nagcuna caniac, Sadino ti yan ni Jehova a Diosmo? Dagiti matac makitadanto *ti tarigagayco* kencuana; ita isuntot' mabaddec cas ti pitac cadagiti lanlansangan.

11 ¡Maysa nga aldaw a panangibangon cadagiti bacudmo! iti dayta nga aldaw ti keddeng mayalisto iti adayu.

12 Iti dayta nga aldaw umaydanto kenca manipud iti Asiria ken cadagiti ciudad ti Egipto, ken manipud iti Egipto agingga met laeng iti Carayan, ken manipud baybay aginggat' baybay, ken manipud bantay aginggat' bantay.

13 Nupay casta, ti daga langalangto gapu cadagiti agnaed kencuana, gapu iti bunga dagiti gapuananda.

14 Taraonam ti ilim iti sarucodmo, ti pangen ti pagtawidem, isuda nga agnaed nga agwaywayas, iti bakir iti tengnga ti Carmelo: mapalubosanda coma a mangan idiay Basan ken Galaad, cas cadagiti aldaw nga immuna.

15 Cas cadagiti aldaw nga iruruarmo iti daga ti Egipto ipakitacto cadacuada dagiti nacascasdaaw a banbanag.

16 Dagiti nacion makitadanto ket mabainandanto cadagiti amin a bilegda; icabildanto ti imada iti ngiwatda; dagiti lapayagda agtulengdanto.

17 Dildilandanto ti tapoc cas maysa a uleg; cas cadagiti aguyuyas iti daga rumuardanto nga agpigpigerger cadagiti nailet a luglugarda; umaydanto a sibubuteng ken Jehova a Diostayo ket mabutengdanto gapu kenca.

18 Asino ti maysa a Dios a cas kenca, a mamacawan ti kinadangkes, ken labasanna ti salungasing ti tidda ti pagtawidenna? isu saanna a taginayonen ti pungtotna iti agnanayon, ta pagayayatanna iti naayat a kinaimbag.

19 Isu caasiannatayto manem; baddekennanto dagiti kinadakestayo iti baba ti saca; ket ipurruacmonto amin dagiti basbasolda cadagiti caadalman ti baybay.

20 Aramidemto ti pudno ken Jacob, *ken* ti naayat a kinaimbag ken Abraham, isu nga insapatam cadagiti ammami nanipud cadagidi aldaw nga immuna.

TI LIBRO NI

NAHUM.

Ti kinaimbag ken kinainget ni Jehova.

1 Ti awit ti Ninive. Ti libro ti sirmata ni Nahum nga Elcesita.

2 Ni Jehova naimon a Dios ken managibales: ni Jehova bumales ken mapunno iti unget; ni Jehova bumales cadagiti cabusorna, ket italimengna *ti ungetna* a maipaay cadagiti cabusorna.

3 Ni Jehova natananag nga agpungtot, ken dackel iti pannacabalin, ket uray casano dinanto ipalawag nga awanan basol *ti nacabasol*: ni Jehova adda dalanna iti alawig, ken bagio, ket dagiti ulep isudat' tapuc dagiti sacsacana.

4 Isu ungtanna ti baybay, ket pagmagaenna, ket pagmagaenna dagiti isu-amin a carcarayan: ti Basan aglaylay, ken ti Carmelo; ket ti sabong ti Libano aglaylay.

5 Dagiti banbantay agkintayegda kencuana, ket dagiti turturod agtunawda; ket ti daga bumno iti saclangna, wen, ti lubong, ken isu-amin nga agnaed kencuana.

6 Siasino aya ti macabalin nga agintec iti saclang ti pungtotna? ket siasino aya ti macabalin nga agtalinaed iti rungsot ti pungtotna? ti ungetna maibuyat a cas apuy, ket dagiti batbato maburacda a mawarawara a gapu kencuana.

7 Ni Jehova isut' naimbag, maysa a sarikedked iti aldaw ti riribuc; ket ammona dagidiay nga agcamang kencuana.

8 Ngem iti maysa nga agay-ayus a layus aramidennanto ti napno a panaggibus ti lugarna, ket camatennanto dagiti cabusorna cadagiti sipnget.

9 Ania ti segpenyo a maibusor ken ni Jehova? isu aramidennanto ti napno a panaggibus; ti tuoc dinto bumangon iti maicadua a daras.

10 Ta agcacamet a cas cadagiti sisiit, ken nabartec a cas iti inumenda, isuda maibusdan a matalipupus a cas iti punget a namaga.

11 Rimmuar kenca ti maysa nga agpakinakem iti dakes a maibusor ken ni Jehova, nga agipatigmaan iti kinadakes.

12 Castoy ti cuna ni Jehova: Uray no addada coma iti pigsa a di agcurang, ken casta met adu, casta met laeng a mapucandanto, ket isu aglasatto. Uray no pinarigatca idi, dicanto parigaten manen.

13 Ket ita bungtolecto ti sangolna manipud kenca, ket gursutecto dagiti duyodan a pagcaduaen.

14 Ket ni Jehova nangted iti bilin a maipapan kenca, nga uray caano iti nagan-mo awanto ti maimula: manipud iti balay dagiti didiosmo pucanecto ti ladawan a kinitikitan ken ti ladawan a sinucog; aramidecto ti tanemmo; ta sica nadangkesca.

15 ¶ Adtoy, iti rabaw dagiti banbantay dagiti sacsaca daydiay a mangyeg cadagiti damdamag a naimbag, a nangipablaac iti cappia! Ngilinem dagiti fiesta, O Juda, tungpalem dagiti carcarim; ta ti nadangkes dinto aglasat kenca iti uray caano: isu mapucan a matalipupus.

Ti pannacarba ti Ninive maikeddeng.

2 Daydiay a mangitupac simmang-at a maibusor kenca: aywanam ti sarikedked, bantayam ti dalan, pakirdem dagita lomlomom, papigsaem unay ta pannacabalinmo.

2 Ta ni Jehova isublina ti kinatan-oc ni Jacob, a cas ti kinatan-oc ti Israel, ta dagiti agibuybuyat imbuyatda ida, ket dinadaelda dagiti sanga ti uvasda.

3 Ti calasag dagiti maingel a lallakina maaramid a nalabaga, dagiti natured a lallakina addada iti escarlata: dagiti lug-lugan agraniagda iti paslep iti aldaw ti panagsaganana, ket dagiti cipres *a gayang* mabatirda.

4 Dagiti luglugan agpeggesda cadagiti daldalan; agtarayda cadagiti nalawa a daldalan nga agsublisubli: ti kitada cas la

cadagiti aluten a sidadarangĕ; agtarayda a cas la kimat.

5 Isu malagipna dagiti natatacnengĕna: isuda agtibcolda iti pannagnada; agdarásda nga apan iti bacudna, ket ti abbongĕ maisagana.

6 Dagiti ruangan dagiti carcarayan maluctanda, ket ti palacio marunaw.

7 Ket isu mabilinan: isu malucaisan, maipan iti ruar; ket dagiti tagabuna a babbai agsainnecdanto a cas iti timec dagiti calapati, a dandanugenda dagiti barucongĕda.

8 Ngĕem ti Ninive isut' nanipud idi ugma ti cas la maysa a tangke ti danum: nupay casta agtalawda. Aginteccayo, aginteccayo, *ipuccawda*; ngĕem awan ti tumaliaw a cumita.

9 Alaenyo ti sinamsam a pirac, alaenyo ti sinamsam a balitoc; ta awan ti patingga ti sanicua, ti dayag ti isu-amin a naimnas nga alicamen.

10 Isu maongngaongan, ken maugutan, ken marba; ket ti puso matunaw, ket dagiti tumengĕ cumabilda a sangsangcacuyog, ket ti tuoc adda cadagiti isu-amin a lomlomo, ket dagiti rupa cadacuada amin nalusiawda.

11 Sadino ti yan ti taengĕ dagiti leleon, ken ti panganan dagiti ururbon a leleon, a pagnaan ti leon *ken* ti leon a caba-ian, ti urbon ti leon, ket awan ti namagbutengĕ cadacuada?

12 Ti leon ginisgisna a pinispisi ti umdas nga agpaay cadagiti urbonna, ken nangbeckel iti maipaay cadagiti babbai a leonna, ket pinusecna dagiti gucayabna iti tinucmaanna, ken ti pagtaengĕanna iti panagagaw.

13 Adtoy, a maibusorac kenca, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket uramecto iti asuc dagiti luganna, ket ti campilan alununennanto dagiti urbon a leonmo; ket keltayecto ta tinucmaam iti daga, ket ti timec dagiti babaonem uray caano dinto mangĕgegen.

Ti pannacarba ti Ninive maikeddengĕ ken maipalawag ti pannacadadaelna a matalipupus.

3 ¡Asi pay ti ciudad a nadara! isut' napno cadagiti kinaulbod ken panagrabsut; ti panagagaw saan a pumanaw.

2 Ti waneswes ti baut, ken ti daranudor ti panagcaradacad dagiti cararet, ken dagiti cabcabayo nga agburangĕ-it, ken dagiti luglugan nga agsaltec,

3 ti sisasacay iti cabayo nga agsangĕ-at, ken ti sumilengĕ a campilan, ken ti gumilap a pica, ken ti kinaadu ti napapatay, ken ti dackel a gabsuon dagiti bangĕcay, ket awan ti patingga dagiti bagí; isuda agtibcolda cadagiti bagbagída;

4 agsipud ti kinaadu ti pannakiabig ti naimnas a balangĕcantis, ti apo a babai dagiti pananganadingĕ, a mangĕilaco cadagiti nacion a gapu iti pannakiabigna, ken famfamilia a gapu cadagiti pananganadingĕna.

5 Adtoy, siac maibusorac kenca, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket lucaisacto dagita cainmo dita rupam; ket ipanayagconto cadagiti nacion ta kinalamolamom, ken cadagiti pagarian ta pannacabainmo.

6 Ket ipurruacconto ti nacaarariec a kinarugit kenca, ket aramidenca a naalas, ken isaadcanto a mabuybuya.

7 Ket maaramidto, nga isu-amin a cumita kenca italawandacanto, ket cunana, Ti Ninive maisaad a narba: siasino ti agdungĕ-awto kencuana? sadino ti pagbirucacto cadagiti mangliwliwa kenca?

8 Nasaysayaatca aya ngĕem iti No-ammon a naisaad iti nagtengngĕaan dagiti carcarayan, nga adda dandanum iti aglicmut kencuana; a ti sarikedkedna isu idi ti baybay, *ket* ti bacudna isu idi ti baybay?

9 Ti Etiopia ken ti Egipto isuda idi ti pigsana, ket isut' idi awan patingĕgana: ti Africa ken ti Libia isuda idi ti cabadangĕmo.

10 Nupay casta isu naipanaw, napan iti pannacacayaw; dagiti ububbingĕ nga annacna naipurruacna a naredreddec iti oloanan dagiti isu-amin a dalan; ket naggiginnasangĕgasatda nga agpaay cadagiti natacnengĕ a lallakina, ket dagiti natan-oc a lallakina a nareppetda cadagiti cawar.

11 Sica met mabarteccanto; sica met mailemmengĕcanto; sica met agbiruccanto iti maysa a sarikedked a gapu iti cabusor.

12 Isu-amin dagiti sarikedkedmo *cacasdanto la* iti cayo ti higos iti umuna a maloom a higos; a no magungunda, matnagda iti ngiwat ti mangan.

13 Adtoy, dagiti tattaom iti nagtengngĕaam isudat' babbai; dagiti ruangan ti dagam maiwangawangda cadagiti cabusormo: ti apuy linamutna dagiti balunĕtmo.

14 Alaem kenca ti danum a maipaay

iti panaglacub; papigsaem ta sarikedkedmo; inca iti pila, ken payatpayatem iti masa; papigsaem ti horno ti ladrillo.

15 Idiay lamutennacanto ti apuy; ti campilan keltayennacanto; manglamutto kenca cas la iti lucton; wumadwadca ala a cas iti lucton; wumadwadca a cas iti dudon.

16 Sic, pinaadum dagiti agbaniaga nga adaduda ngem cadagiti bitbitwen ti langit: ti lucton mangdadael, ket agtalaw.

17 Dagiti piprincipem cascada la dudon, ket dagiti mariscalmo cacasda la pangen ti pachara nga agpacarso cadagiti dardarecdec iti aldaw a nalam-ec, ngem no ti init bumangon agtalawda, ket ti lugarda saan a malasin no sadino ti yanda.

18 Dagiti pastormo agdungsada, O ari ti Asiria; dagiti natacnengmo addada iti panaginana; dagiti tattaom maiwarada cadagiti banbantay, ket awan ti mangurnong cadacuada.

19 Awan ti agas ta tuocmo; ta sugatmo isut' naut-ut: isu-amin a macangeg ti damag a maipapan kenca pagsipatenda dagiti imada kenca; ta siasino aya ti di naglasatan iti cancanayon ta kinadakesmo?

TI LIBRO NI

HABACUC.

Dagiti Caldeos mapatacderda a panĝdusa cadagiti basbasol ti Juda.

1 Ti awit a ni Habacuc a mammadto nakitana idi.

2 O Jehova, casano ti caunday ti panagasugco, ket dinacto ipanĝag? Agasugac kenca a maipapan iti ranĝgas, ket dica ispalen.

3 Apaya aya nĝa iparanĝmo caniac ti kinadakes, ken cumitaca iti di umumno? ta ti pannacarba ken ti pannacaranĝgas adda iti sanĝoanac; ket adda rinĝgor, ken ti susic bumanĝon.

4 Gapuna a ti linteg napacapuy, ket ti kinajusticia uray caano saan a magna; ta ti nadanĝkes alicubcubenna ti nalinteg; gapuna a ti kinajusticia magna a mapakillo.

5 Kitaenyo iti tenĝnĝa dagiti nacion, ket cumitacayo, ket masdaawcayo unay; ta agaramidac iti maysa nĝa aramid cadagiti aldawyo, a dicayto patien nupay maisao cadacayo.

6 Ta adtoy, a patacderec dagiti Caldeos, dayta a napait ken nasiglat a nacion, a magna iti pagacabaan ti daga, nĝa in agtagicua cadagiti disso a pagnaedan a dida cucua.

7 Nacaamamesda ken nacakigkigtotda, ti panangocomda ken ti caicarianda agtaud cadacuada met laenĝ.

8 Dagiti met cabcabayoda nasigsiglatda nĝem cadagiti leopardo, ket naranĝranĝgasda nĝem cadagiti lobo iti rumabii; ket dagiti lallakida nĝa agcabayo agtuloyda a sitatanĝsit: wen, dagiti lallakida nĝa agcabayo umayda manipud iti adayu; tumayabda a cas la aguila nĝa agdarás a manĝlamut.

9 Isuda umayda cadacuada amin a maipaay iti pannacaranĝgas; ti panangiturong dagiti rupada isut' maisaranĝ; ket ummonĝenda dagiti kinayawan a cas la darat.

10 Wen, isu manĝuy-uyaw cadagiti ari, ket dagiti piprincipes isudat' maysa a rabrabac kencuana; ket pagcatawaanna ti tunĝgal sarikedked; ta gabsuonenna ti tapuc, ket isut' alaenna.

11 Sa lumabas a *cas* maysa nĝa anĝin, ket lumasatto, ket mapabasolto, isu *met laenĝ* a ti kinamainĝelna isut' diosna.

12 ¿Saan a sica sipud pay idi agnanayon, O Jehova, a Diosco, ti Santoc? saancamto a matay. O Jehova, sica isut' inkeddenĝmo a maipaay iti panangocom; ket sica, O Bató, isut' binanĝonmo nĝa agpaay iti panangpalinteg.

13 Sica nĝa addaan nadaldalus a mata nĝem iti panagkita iti dakes, ken dica maibturan a kitaen ti saan nĝa umumno, apayapay a kitaem ida nĝa agaramid a sililiput, ken agtalnaca no ti nadanĝkes alun-unenna ti tao a nalinlinteg nĝem isu;

14 ket aramidem dagiti lallaki a cacasda la cadagiti ic-ican ti baybay, a cacasda cadagiti aguy-uyas, nĝa awan ti agturay cadacuada?

15 Isu alaenna ida iti banniitna, tiliwenna ida iti iketna, ket urnonĝenna ida iti lasana: gapuna nĝa isu agragsac ket agragrag-o.

16 Gapuna nĝa agdaton iti iketna, ken manĝpuur iti incienso iti lasana: agsipud ta gapu cadacuada ti bianĝna isut' nalucmeg, ken ti taraonna isut' nawadwad.

17 Iti casta agonĝnĝaonĝto ti iketna, ket dinto agtuken a manĝpapatay cadagiti nacion iti agnanayon?

Dagiti panangay-ay cadagiti Caldeos.

2 Agtacderacto iti rabaw ti pagbantayac, ken tumugawacto iti rabaw ti torre, ket cumitaacto a manĝmatmat iti anianto ti isaona caniac, ken no anianto ti isunĝbatco iti maipapan iti unnoyco.

2 Ket ni Jehova simmunĝbat caniac, ket kinunana, Isuratmo ti sirmata, ket isut' aramidem a nacanatad iti rabaw dagiti tapi, a maparasna coma a basaen.

3 Ta ti sirmata isu met laenĝ a maipaay

iti nadutocan a tiempo, ken agsiglat a tumorong iti pannacatungpal, ket saanto nga agulbod: nupay no agtactac, isut' urayem; ta pudno nga umayto, a dinto agbayag.

4 Adtoy, ti cararuana isut' natangsit, saan a nalinteg kencuana; ngem ti nalinteg agbiagto a gapu iti pammatina.

5 Wen, maysa pay, ti arac isut' mangliliput, ti lalaki a napalangguad a di agtaeng iti balayna, a mangpadackel iti calicagumna a cas ken ni Tanem, ket isu umasping ken ni patay, ken di mabalin a mapnec, ngem urnongenna kencuana dagiti isu-amin a nacion, ket gabsuonenna kencuana dagiti isu-amin nga il-ili.

6 Isu-amin dagitoy didanto mangisingasing iti maysa a pangngarig a maibusor kencuana, ken mairabrabac a proverbio a maibusor kencuana, ket cunada, ¡Asi pay daydiay a mangpaadu iti dina cucua! casanonto ti capautna? ket gabsuonenna kencuana dagiti tantanda!

7 Didanto tumacder a dagus dagiti mangcagatto kenca, ken agriingdanto dagiti mangtutuoc kenca, ket sicanto ti agpaay a samsam cadacuada?

8 Agsipud ta nagsamsamca cadagiti adu a nacion, isu-amin dagiti matda cadagiti il-ili samsamendacanto, agsipud ta iti dara dagiti lallaki, ken ti panangranggas naaramid iti daga, iti ciudad ken iti isu-amin nga agnaed kencuana.

9 ¡Asi pay daydiay a manggun-od iti dakes a gunguna a maipaay iti balayna, a mangisaad iti umocna iti ngato, tapno maispal coma iti ima ti dakes!

10 Sica nangigacatca iti bain iti balaymo, iti panangkeltaymo iti adu nga il-ili, ket nagbasolca a maicaniwas ita cararuam.

11 Ta ti bato umkisto manipud iti bacud, ket ti tabla manipud iti cayo sumungbatto kencuana.

12 ¡Asi pay daydiay a mangbangon iti maysa nga ili iti dara, ken mangpasingked iti ciudad a gapu iti kinadangkes!

13 Adtoy, saan a naggapu ken ni Jehova dagiti buybuyot a dagiti tattao agaramidda iti maipaay iti apuy, ken dagiti nacion agbannogda iti maipaay iti kinaubbaw?

14 Ta ti daga mapunnonto iti pannacaammo iti dayag ni Jehova, a cas dagiti dandanum abbongganda ti taaw.

15 ¡Asi pay daydiay a mangted ti inumen ken ni caarrubana, *kenca* a mangnayon ita gamutmo, ket isut' bartekem met, tapno makitam coma ti kinalamolamoda!

16 Sica mapnoca iti bain, ket saan a dayag: uminumca met, ket casca la iti maysa a di nacugit; ti copa ti ima a canawan ni Jehova umayto nga aglawlaw kenca, ket ti narugit a bain umayto iti rabaw ta dayagmo.

17 Ta ti panangranggas a naaramid iti Libano abbongannacanto, ken ti panagdadael dagiti an-animal, a namagbuteng cadacuada; agsipud ta ti dara dagiti lallaki, ken agpaay iti panangranggas a naaramid iti daga, iti ciudad ken iti isu-amin nga agnaed kencuana.

18 Ania aya ti magunguna ti ladawan a kinitikitan, a ti agararamid kencuana isut' kinitikitanna; ti sinucog a ladawan, ti mangisursuro met laeng cadagiti ulbod, a ti nangbalabala iti langana agtalec kencuana, iti panangaramidna cadagiti umel nga idolos?

19 ¡Asi pay daydiay nga agcuna iti cayo, Agriingca; iti umel a bato, Tumacderca! Mangisuronto daytoy? Adtoy, nga isut' nacalupcupan iti balitoc ken pirac, ket awan ti anges iti isu-amin a nagtengngaanna.

20 Ngem ni Jehova adda iti nasantoan a templona: agulimec coma ti isu-amin a daga iti saclangna.

Ti panangispal ti Dios iti cadaanan nga ilina. Ti natibker a panagtalec ti mammadto iti Dios.

3 Maysa a cararag ni Habacuc a mammadto, a maicabil iti Shigionoth.

2 O Jehova, nangegco ti damag a maipapan kenca, ket agbutengac:
O Jehova, parayrayem dagiti aramidmo iti ngalay dagiti tawtawen;
Iti ngalay dagiti tawtawen isut' ipacaammom;
Iti pungtot lagipem ti caasi.

3 Ti Dios immay nanipud iti Teman,
Ken ti Santo nanipud bantay Paran. (Selah.
Ti dayagna abbongganna dagiti langlangit,
Ket ti daga napno idi iti dayawna.

4 Ket ti raniagna cas la idi iti silaw;
Isu adda idi sinsinamarna *nga umay* manipud iti imana;

Ket adda idi abbonḡ ti pannacabalinna.
5 Iti sanḡona napan idi di anḡol,
Ket ti apuy a gayanḡ rimmuar iti yan dagiti sacsacana.
6 Isu nagintec, ket rinucodna ti daga;
Isu kimmita, ket impurruacna a nasayasay dagiti nacion;
Ket dagiti agnanayon a banbantay naiwarisda;
Dagiti agnanayon a turturod nagrucnoyda;
Dagiti addanḡna *cacasda la* idi ugma.
7 Nakitac dagiti toltolda ni Cusan iti ladinḡit;
Dagiti benḡbenḡ ti daga ti Madian nagkintayegda.
8 ¿Ni Jehova nagrurod cadagiti carcarayan?
Adda ti unḡetmo maibusor idi cadagiti carcarayan,
Wenno ta punḡtotmo maibusor iti taaw,
A simmacayca cadagiti cabcabayo,
Iti rabaw dagiti lugluganmo a panḡisalacan?
9 Ti ba-im naaramid a nalucasan a pulos;
Ti sapata cadagiti caputotan *pudnoda* idi a sao. (Selah.
Sica linuctam ti daga cadagiti carcarayan.
10 Dagiti banbantay nakitadaca, ket nagbutenḡda;
Ti bagio dagiti dandanum naglabas;
Ti yuyenḡ binalicasna ti timecna,
Ket innḡato dagiti imana iti nḡato.
11 Ti init ken ti bulan addada idi a siiintec cadagiti pagnaedanda,
Iti lawag dagiti panam idi a napanda,
Iti gilap ta nasilenḡ a picam.
12 Sica pinagnam ti daga iti unḡet;
Sica kinus-ilmo dagiti nacion iti punḡtot.
13 Sica napanca a maipaay iti pannacaisalacan ti ilim,
Maipaay iti pannacaisalacan ti pinulotam:
Sica sinugatmo ti olo ti balay ti nadanḡkes a tao.
Tapno aglucas ti cimiento aginḡga iti tenḡnḡed met laenḡ. (Selah.
14 Sica sinalputmo cadagiti sarucodna met laenḡ ti olo dagiti panḡgubgubatenna:
Isuda immayda a cas la alawig a manḡsagya-sagya caniac;
Ti rag-oda isut' idi ti pananḡalun-unda a sililimed iti napanḡlaw.
15 Sica nagbaddecca iti taaw agraman cadagiti cabcabayom,
Ti gabsuon dagiti napegges a dandanum.

16 Nanḡegco, ket ti bagíc nagkintayeg,
Dagiti bibigco nagpigergerda iti timec;
Kinalunḡsot sumrec cadagiti tultulanḡco, ket agkintayegac iti lugarco;
Agsipud ta masapul nḡa agurayac a sitatalna iti aldaw ti riribuc,
Iti isasanḡpet dagiti tattao a manḡsillonḡ cadatayo.
17 Ta uray ti cayo nḡa higos dinto aglasbanḡ,
Uray bunḡa awanto cadagiti uvas;
Ti trabajo ti olivo agcuranḡto,
Ket dagiti taltalon didanto mamaltuad iti taraon;
Dagiti carcarnero maputeddanto manipud iti pagyaponan,
Ket awanto ti arban cadagiti pagtaracnan:
18 Nupay casta agragsacacto ken ni Jehova,
Agragsacacto iti Dios ti pannacaisalacanco.
19 Ni Jehova, nḡa Apo, isu ti pigsac;
Ket aramidenna dagiti sacsacac a cas *sacsaca* ti ugsa a ludludan.
Ket aramidennacto a magna iti rabaw dagiti nanḡato a dissoc.

Agpaay iti Palunḡoen a Musico, cadagiti instrumentos a binarutan.

TI LIBRO NI

SOFONIAS.

Ti aldaw ti punḡtot ni Jehova umayto iti rabaw ti Juda.

1 Ti sao ni Jehova nḡa immay ken ni Sofonias nḡa anac ni Cusi, nḡa anac ni Godolias, nḡa anac ni Amarias, nḡa anac ni Ezequias, cadagiti aldaw ni Josias, nḡa anac ni Amon, nḡa ari ti Juda.

2 Siac ibusecto a talipupusen dagiti isu-amin a banag iti rupa ti daga, cuna ni Jehova.

3 Ibusecto ti tao ken animal; ibusecto dagiti tumatayab cadagiti langlangit, ken dagiti ic-ican ti taaw, ken dagiti pagtibcolan agraman ti nadanḡkes; ket keltayecto ti tao iti rupa ti daga, cuna ni Jehova.

4 Ket unnatecto ti imac iti rabaw ti Juda, ken iti rabaw dagiti isu-amin a naed ti Jerusalem; ket keltayecto ti matda ni Baal iti daytoy a lugar, *ken* ti nagan ti Chemarim agraman dagiti sacerdote;

5 ken dagidiay nḡa agcarcararag iti buyot ti langit iti tuctoc dagiti balay; ken dagidiay nḡa agcarcararag, nḡa agsapata ken Jehova ken agsapata gapu ken Malcam;

6 ken dagidiay a matuckiad iti isusurot ken Jehova; ken dagidiay a di nagbiruc ken Jehova, wenno di nagsapul a maipapan kencuana.

7 Agtalnaca iti imatang ni Apo Jehova; ta ti aldaw ni Jehova asidegen: ta ni Jehova manḡisagana ti maysa a daton, isu indatonna cadagiti naawis.

8 Ket maaramidto iti aldaw ti daton ni Jehova, a dusaecto dagiti principe, ken dagiti annac ti ari, ken amin a sicacawes iti pagan-anay a gangannaet.

9 Ket iti daydiay nḡa aldaw dusaecto amin dagidiay nḡa aglactaw iti dapian, a manḡpusec iti balay ni apoda iti pananḡranḡgas ken allilaw

10 Ket iti daydiay nḡa aldaw, cuna ni Jehova, addanto anabaab ti anugog nḡa aggaput' ruanḡan ti ican, ken dunḡ-aw nḡa aggaput' maicadua a paset, ken dackel a daranudor nḡa aggaput' cadagiti turturod.

11 Agdung-awcayo, dacayo nḡa agnaed ti Mactes; ta isu-amin nḡa ili ti Canaan napacsuyanda; isu-amin dagidiay a napaawitan iti pirac makeltay.

12 Ket maaramidto iti daydiay a tiempo, a sukimatecto ti Jerusalem cadagiti pagsilawan; ket dusaecto ti tao nḡa aglammac cadagiti aributed, a cunada cadagiti puspusoda, Ni Jehova saanto nḡa agaramid iti naimbag, saanto met nḡa agaramid iti dakes.

13 Ket ti sanicuada agbalinto a maysa a sinamsam, ket dagiti balbalayda iti maysa a pannacarba: wen, maibanḡondanto cadagiti balbalay, nḡem didanto agnaed cadacuada; ket agmuladanto ti cauvasan, nḡem didanto uminum iti aracna.

14 Ti dackel nḡa aldaw ni Jehova asideg, isut' asideg ken napardas iti casta unay, ti *met laenḡ* timec ti aldaw ni Jehova; ti mainḡel a lalaki agickis a sipapait unay sadiay.

15 Daydiay nḡa aldaw isut' aldaw ti punḡtot, aldaw ti riribuc ken rigat, aldaw ti racrac ken langalanḡ, aldaw ti sipnḡet ken lulem, aldaw dagiti ululep ken napuscol a kinasipnḡet,

16 aldaw ti tanḡguyob ken pannacadandanag, a maibusor cadagiti ciciudad a nasarikedkedan, ken maibusor cadagiti natayag a bacud a pakigubat.

17 Ket yegconto ti rigat cadagiti tattao tapno magmagnada a cas bulsec a tattao, agsipud ta nagbasolda a maicaniwas ken ni Jehova; ket ti darada maiparucpocto a cas la tapuc, ken ti lasagda a cas iti iblenḡ.

18 Uray ti piracda uray ti balitocda didanto mabalin nḡa ispalen ida iti aldaw ti punḡtot ni Jehova; nḡem ti isu-amin a daga malamutto iti apuy ti imonna: ta aramidennanto ti panunḡpalan, wen, nacakigkigtot a panunḡpalan, ti isu-amin nḡa agnaed iti daga.

Ti dusa a maipatayto cadagiti cabusor ti Juda.

2 Agummonĝcayo, wen, agummonĝcayo,
O nacion nga awan ti bainna;
2 iti casacbayan a ti panĝnĝeddenĝ
manĝpaltuad, iti *casacbayan* a ti aldaw
aglabas a cas iti taep, iti casacbayan ti
narunĝsot a punĝtot ni Jehova umay
cadacayo, iti casacbayan ti aldaw ti pun-
ĝtot ni Jehova umay cadacayo.
3 Birukenyo ni Jehova, dacayo amin a
naemma ti daga, a nagtunĝpal cadagiti
bilbilinna; birukenyo ti kinalinteg, biru-
kenyo ti kinaemma: nalabit a dacayo
maitalimenĝcayto iti aldaw ti punĝtot ni
Jehova.

4 Ta ti Gaza mabaybay-anto, ket ti As-
calon maysa a pannacarba: passiaendanto
ti Azoto iti tenĝnga ti aldaw, ket Accaron
maparutto.
5 ¡Asi pay dagiti agnaed iti igid ti taaw,
ti nacion ti Queritim! Ti saó ni Jehova
maibusor cadacayo, O Canaan, a daga da-
giti Filisteos; dadaelencanto, tapno awan-
to ti agnaed.
6 Ket ti igid ti taaw isunto ti pag-
paaraban, agraman cadagiti calcalapaw a
maipaay cadagiti paspastor ken pagyapon-
an dagiti carnero.
7 Ket ti igid ti taaw isuntot' agpaay iti
matda ti balay ti Juda; ipaarabdanto *da-
giti carneroda* sadiay; cadagiti balbalay ti
Ascalon agiddadanto iti rumabii; ta ni
Jehova a Diosda sarunĝcarannanto ida,
ket ipulanĝnanto ti pannacacayawda.

8 Nanĝegco ti panagrabnĝis ti Moab,
ken dagiti panangĝlais dagiti annac ti Am-
mon, a pinanĝrabnĝisda iti ilic, ket intan-
ocda dagiti bagbagída met laenĝ a mai-
busor iti beddenĝda.
9 Gapuna a cas sibibiagac, cuna ni Je-
hova dagiti buybuyot, a Dios ti Israel,
Pudno unay a ti Moab casto la iti Sodoma,
ket dagiti annac ti Ammon casdanto la iti
Gomorra, maysa a cucua dagiti sisiit, ken
apáya ti asin, ken maysa nga agnanayon a
lanĝalanĝ: ti matda ti ilic aramidennanto
ti samsam cadacuada, ket ti matda ti naci-
oneo tawidennanto ida.
10 Daytoy addanto cadacuada a gapu
iti kinatanĝsitda, agsipud ta nanĝrabnĝis-
da ken intan-ocda dagiti bagbagída met
laenĝ a maibusor iti ili ni Jehova dagiti
buybuyot.
11 Ni Jehova nacakigkigtotto cadacua-
da; ta bisinannanto dagiti isu-amin a didios
ti daga; ket dagiti tattao agcararagdanto
kencuana, ti tumunĝgal maysa manipud
iti lugarna, isu-amin met laenĝ a purpuro
dagiti nacion.

12 Dacayo taga Etiopia met, mataycayonto iti campilanco.
13 Ket yunnatnanto ti imana a mai-
busor iti amianan, ket dadaelennanto ti
Asiria, ket aramidennanto ti Ninive a
maysa a pannacarba, ken namaga a cas iti
let-anĝ.
14 Ket dagiti arban agiddadanto iti
tenĝnĝana, isu-amin dagiti an-animal da-
giti nacion; ti pelicano ken ti anapinĝ
agpadpadanto a dumagus cadagiti capcapi-
talna; dagiti timecda umawenĝdanto cada-
giti tawtawa; ti pannacarba addanto cada-
giti dapdapian: ta lucasannanto ti tinubay
a cantinĝen.
15 Daytoy ti naragsac a ciudad a nag-
naed a sililiway, a nagcuna iti pusona,
Addaac, ket awan ti asinoman malacsid
caniac: ¡Amangan ti panagbalinna a
maysa a pannacarba, maysa a disso a
pagiddaan dagiti an-animal! siasinoman a
lumabas iti dennana agsultipto, ket wag-
wagennanto ti imana.

Ti panangĝay-ay a maipaay iti Jerusalem ken cadagiti nacion. Ti pannacaisubli ken kinatalged ti Israel.

3 ¡Asi pay daydiay a nasunĝit ken naru-
git! ¡ti managparigat a ciudad!
2 Isu saan a nagtulnog iti timec; saan
nga immawat iti panangĝisuro; saan a nag-
cammatalec ken ni Jehova; saan nga im-
masideg iti Diosna.
3 Dagiti piprincipena iti nagtenĝnĝaan-
na isuda dagiti leleon a siuunĝor; dagiti
oc-ocomna isuda dagiti lobo ti rumabii; a
dida mangitidda iti uray aniaman aginĝ-
gana iti bigat.
4 Dagiti mammadtona nadursocda ken
manĝliliputda a tattao; dagiti sacerdotena
binassawanĝanda ti santuario, sinalungá-
sinĝda ti linteg.
5 Ni Jehova iti tenĝnĝana isut' nalinteg;
dinto agaramid iti kinadakes; iti tunĝgal
bigat yegna ti kinajusticiana iti lawag, isu
saan nga agcuranĝ; ngem ti nakillo dina
ammo ti bain.
6 Siac kineltayco dagiti nacion; dagiti
bacudda maracracda; pinaglanĝalanĝco
dagiti daldalanda, iti casta awan ti agla-

sat; dagiti ciudadda madadaelda, iti casta awan ti tao, tapno awan ti agnaed.

7 Kinunac, Isuna laenḡ nga agbutenḡcay caniac; umawatcayo iti panangisuro; iti casta ti pagnaedanna dinto mapucaw, *a mayalubog iti* isu-amin a dinutocac a maipapan kencuana: nḡem timmacderda a nasapa ket pinadakesda dagiti isu-amin nga aramidda.

8 Gapuna nga agurraycayo a maipaay caniac, cuna ni Jehova, aginḡga iti aldaw nga itatacderco a manḡsamsam; ta ti panangikeddenḡco isu ti panangurnonḡ cadagiti nacion, tapno maummonḡco coma dagiti pagpagarian, tapno ibucbocco cadacuada ti unḡetco, ti met laenḡ narunḡsot a punḡtotco; ta isu-amin a daga malamutto iti apuy ti imonco.

9 Ta isunton ti panangisublic cadagiti il-ili ti nadalus a pagsasao, tapno isuda amin awaganda coma ti nagan ni Jehova, tapno agservida kencuana a situtudio.

10 Manipud iti ballasiw dagiti carcarayan ti Etiopia dagiti agcararag caniac, ti anac met laenḡ a babai di inwarac, yegnanto ti datonco.

11 Iti daydiay nga aldaw saancanto a mabainan gapu cadagiti amin nga araramidmo, isuda a pinangsalungasingmo a maicaniwas caniac; ta isunton ti pananḡiccatco iti tenḡnḡam cadagiti sitatangsit nga agragragsac kença, ket uray caano dicanto natangsiten iti nasantoan a bantayco.

12 Nḡem bay-acto iti tenḡnḡam maysa a naparigat ken napanglaw nga ili ket isuda agcamangdanto iti nagan ni Jehova.

13 Ti matda ti Israel didanto agaramid iti kinadakes, didanto met agsao cadagiti ul-ulbod; ti naulbod a dila saanto met a masaracan iti nḡiwatda: ta isuda agtaraondanto ken agiddadanto, ket awanto ti mabutenḡ cadacuada.

14 Agcantaca, O anac a babai ti Sion; agdir-ica, O Israel; agrag-oca ken agragsacca iti isu-amin a puso, O anac a babai ti Jerusalem.

15 Ni Jehova iniccatna dagiti panangocommo, impurruacna ti cabusormo: ti Ari ti Israel, a ni met laenḡ Jehova, adda iti nagtenḡnḡaam; dicanto agbutenḡ iti dakes uray inton caanoman.

16 Iti daydiay nga aldaw macunanto iti Jerusalem, Dica agbutenḡ; O Sion, dica palubosan a cumapuy coma dagita imam.

17 Ni Jehova a Diosmo adda iti nagtenḡnḡaam, maysa a mainḡel a manḡisalacanto; agragsacto iti panagragragsac; aginananto iti ayatna; agragsacto kenca iti panagcancanta.

18 Urnonḡecto dagidiay nga agladladinḡit nga agpaay iti napanayag a gimonḡ, isuda a cucuam idi; a ti awit kencuana isut' idi maysa a panagrabrabnḡis.

19 Adtoy, iti tiempo supapacacto dagiti isu-amin a manḡpaladinḡit kenca; ket ispalecto daydiay nga isut' pilay, ket yurnonḡconto daydiay a napassia; ket aramidecto ida a madaydayaw ken maysa a nagan, a ti bainda adda idi iti isu-amin a daga.

20 Iti daydiay a tiempo iserreccanto, ken iti daydiay a tiempo urnonḡencanto; ta aramidencanto a maysa a nagan ken maysa a madaydayaw cadagiti isu-amin nga il-ili ti daga, intono isublic ti pannacacayawmo iti sanḡo dagiti matayo, cuna ni Jehova.

TI LIBRO NI

AGGEO.

Ni Aggeo uyutanna dagiti tao a manĝbanĝon iti templo. Da Zorobabel ken Josue tunĝpalenda ti sao ti mammadto ken ti sao ti Dios.

1 Idi maicadua a tawen ni ari Dario, idi maicanem a bulan, idi umuna nĝa aldaw ti bulan, iti pannacaaramat ni Aggeo a mammadto immay ti sao ni Jehova ken ni Zorobabel nĝa anac ni Salatiel, nĝa agturay iti Juda, ken ni Josue nĝa anac ni Josedec, a nanĝato a sacerdote, a cunana,

2 Castoy ti saoen ni Jehova dagiti buybuyot, cunana, Daytoy nĝa ili cunana, Saan a tiempo a mapantayo, ti tiempo agpaay iti balay ni Jehova tapno mabanĝon.

3 Idin immay ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Aggeo a mammadto, a cunana,

4 ¿Isut' tiempo a maipaay cadacayo met laenĝ tapno agtaenĝcayo cadagiti nabobedaan a balbalayyo, iti bayat ti pannacarba daytoy a balay?

5 Gapuna a castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Otobenyo dagiti daldalanyo.

6 Dacayo nagmulacayo iti adu, ket bassit ti iyegyo: manĝancayo, nĝem dicay mabsog; uminumcayo, nĝem dicay napno iti inumen; agcawescayo, nĝem awan ti dagaanĝ; ket daydiay a manĝgun-od iti tanĝdan manĝgun-od iti tanĝdan *tapno isut' icabilna* iti supot a lussolussoc.

7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Otobenyo dagiti daldalanyo.

8 Sumanĝ-atcayo iti bantay, ken manĝalacayo iti cayo, ket banĝonenyo ti balay; ket maay-ayoacto kencuana, ken maglorificaracto, cuna ni Jehova.

9 Inurayyo ti adu, ket, adtoy, bassit ti gapuananna; ket idi nĝa inyegyo iti pagtaenĝan, pinuyotac ti rabawna. Apayapay? cuna ni Jehova dagiti buybuyot. A gapu iti balayco a naduprac, iti bayat a dacayo agtaraycayo tunĝgal maysa iti balayna met laenĝ.

10 Gapuna a maipuon cadacayo dagiti lanĝlanĝit itukenda ti linnaaw, ket ti daga itukenna dagiti bunĝana.

11 Ket inayabac ti maga iti rabaw ti daga, ken cadagiti banbantay, ken iti rabaw ti bukel, ken iti baro nĝa arac, ken iti lana, ken iti isu-amin a paltuaden ti daga, ken cadagiti tattao, ken iti arban, ken iti isu-amin nĝa aramid dagiti imima.

12 Idin ni Zorobabel nĝa arac ni Salatiel, ken ni Josue nĝa anac ni Josedec a nanĝato a sacerdote, agraman iti isu-amin a matda iti umili, nagtulnogda iti timec ni Jehova a Diosda, ken cadagiti sasao ni Aggeo a mammadto, agsipud ta ni Jehova a Diosda isut' imbaonna; ket ti umili nagbutenĝ iti sanĝo ni Jehova.

13 Idin ni Aggeo nĝa imbaon ni Jehova insaona di pinaibaon ni Jehova iti umili, a cunana, Siac addaac cadacayo, cuna ni Jehova.

14 Ket ni Jehova tinignayna ti espiritu ni Zorobabel nĝa anac ni Salatiel, a gobernador ti Juda, ken ti espiritu ni Josue nĝa anac ni Josedec, a nanĝato a sacerdote, ken ti espiritu ti matda ti umili; ket immayda ket nagaramidda iti balay ni Jehova dagiti buybuyot, a Diosda.

15 Idi maicaduapulo ket uppat nĝa aldaw ti bulan, idi maicanem *a bulan*, idi maicadua a tawen ni ari Dario.

Dagiti manĝbanĝon mapareĝtada. Ti pannacaparigat dagiti tattao a gapu iti kinaliwayda. Ti cari ti Dios ken Zorobabel.

2 Idi maicapito *a bulan*, iti maicaduapulo ket maysa *nĝa aldaw* ti bulan, immay ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Aggeo, a cunana,

2 Agsaoca itatta ken ni Zorobabel nĝa anac ni Salatiel, a gobernador ti Juda, ken ni Josue nĝa anac ni Josedec, a nanĝa-

to a sacerdote, ken iti matda iti umili, a cunaem,

3 Siasino ti matda cadacayo a nacakita itoy a balay idi immun-una a dayagna? ken no casano ti panagkitayo ita kencuana? Saanna aya cadagiti matayo a cas awan?

4 Ita nĝarud pumigsaca, O Zorobabel, cuna ni Jehova; ket pumigsaca, O Josue, nĝa anac ni Josedec, a nanĝato a sacerdote; ket pumigsacayo, dacayo amin nĝa umili ti daga, cuna ni Jehova, ket agtrabajocayo: ta addaac cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot,

5 *a mayalubog iti* sao a pinnakitulagco cadacayo idi a rimmuarcayo sadi Egipto, ket ti Espirituc nagtaenĝ iti tenĝnĝayo: dicay agbutenĝ ala.

6 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Maminsan pay, iti mabiit a canito, ket pagkintayegecto dagiti lanĝlanĝit, ken ti daga, ken ti taaw, ken ti namagaan a daga;

7 ket pagkintayegecto dagiti isu-amin a nacion; ken dagiti napateg a cucua dagiti amin a nacion umaydanto; ket puskecto daytoy a balay iti kinadayag, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

8 Ti pirac cucuac, ti balitoc cucuac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

9 Ti maud-udi a dayag daytoy a balay dacdackelto nĝem iti immun-una, cuna ni Jehova dagiti buybuyot; ket iti daytoy a disso manĝtedacto iti talna, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

10 Iti maicaduapulo ket uppat *nĝa aldaw* ti maicasiam *a bulan*, iti maicadua a tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova iti pannacaaramat ni Aggeo a mammadto, a cunana,

11 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agsaludsodcayo itatta cadagiti sacerdote iti maipapan iti linteg, a cunaenyo,

12 No ti maysa manĝipan iti nasantoan a lasag iti pinĝil ti pagan-anayna, ket ti pinĝilna ti panĝsagidna iti tinapay, wenno iti sida, wenno iti arac, wenno iti lana, wenno iti aniaman a canen, agbalinto aya a santo? Ket dagiti sacerdote simmunĝbatda ket kinunada, Saan.

13 Idin kinuna ni Aggeo, No ti maysa a narugit a gapu iti natay a banĝcay sumagid iti aniaman cadagitoy, agbalinto aya a narugit? Ket dagiti sacerdote simmunĝbatda ket kinunada, Narugitto.

14 Sa simmunĝbat ni Aggeo ket kinunana, Casta daytoy a ili, ken casta daytoy a nacion iti sanĝoanac, cuna ni Jehova; ket casta ti tumuĝgal aramid dagiti imada; ket daydiay nĝa agidatonda idiay isut' narugit.

15 Ket ita, agdawatac cadacayo, agpanunotcayo manipud itoy nĝa aldaw ken iti nalabes, iti sacbay a ti maysa a bato maicabil idi iti rabaw ti maysa a bato iti templo ni Jehova.

16 Iti isu-amin daydiay a tiempo, idinto a ti maysa immay iti maysa a gabsuon iti duapulo *a carucod*, adda idi sanĝsanĝapulo laenĝ; idi a ti maysa immay iti pagpespesan ti uvas a manĝala iti limapulo *a casucat*, adda idi duduapulo laenĝ.

17 Siac kinabilcayo iti eppes ken iti buut ken iti uraro iti isu-amin nĝa aramid dagiti imayo; nupay casta dicay *nagsubli* caniac, cuna ni Jehova.

18 Agpanunotcayo ala, agdawatac cadacayo, manipud itoy nĝa aldaw ken iti nalabes, manipud iti maicaduapulo ket uppat nĝa aldaw ti maicasiam *a bulan*, manipud iti aldaw a ti cimiento ti templo ni Jehova naicabil idi, isut' otobenyo ala.

19 ¿Ti bunĝa adda pay laenĝ iti agamanĝ? wen, ti uvas, ken ti higos, ken ti granada, ken ti olivo dida nagbunĝa; manipud itoy nĝa aldaw bendicionancayto.

20 Ket ti sao ni Jehova immay iti maicadua a daras ken ni Aggeo idi maicaduapulo ket uppat *nĝa aldaw* ti bulan, a cunana,

21 Isaom ken ni Zorobabel, a gobernador ti Juda, a cunaem, Kintayegecto dagiti lanĝlanĝit ken ti daga;

22 ket rebbaecto ti trono dagiti pagpagarian; ket dadaelecto ti pigsa dagiti pagarian dagiti nacion; ket rebbaecto dagiti luglugan, ken dagidiay a lumngan cadacuada; ken dagiti cabcabayo ket dagiti sisasacay cadacuada mapasagdanto, tunĝgal maysa iti campilan ni cabsatna.

23 Iti daydiay nĝa aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, alaencanto, O Zorobabel, nĝa adipenco, nĝa anac ni Salatiel, cuna ni Jehova, ket aramidencanto a cas maysa a sello; ta siac pinilica, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

TI LIBRO NI

ZACARIAS.

Ni Jehova tubnŋ̄arenna dagiti tattao. Ti sirmata ni Zacarias a cabcabayo. Ti caasi a maicari iti Sion. Ti sirmata a sarsara ken mammanday.

1 Iti maicawalo a bulan, iti maicadua a tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova ken Zacarias nŋ̄a anac ni Baraquias, nŋ̄a anac ni Addo, a mammadto, a cunana,
2 Ni Jehova maapas unay idi cadagidi ammayo.
3 Gapuna cunaem cadacuada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agsublicayo caniac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket siac agsubliacto cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.
4 Saancayo coma a cacas cadagidi ammayo, a dagiti immun-una a mammadto nagpuccawanda, a kinunada, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot, Agsublicayo ita manipud cadagiti dakes a daldalanyo, ken manipud cadagita dakes nŋ̄a aramidyo: nŋ̄em dida impanŋ̄ag, dida nagimdenŋ̄ caniac, cuna ni Jehova.
5 Dagiti ammayo, sadino aya ti yanda? ket dagiti mammadto, agbiagda aya nŋ̄a agnanayon?
6 Nŋ̄em dagiti saoc ken bilbilinco, nŋ̄a imbilinco cadagiti adadipenco a mammadto, saanda aya a nacamacam idi dagiti ammayo? ket isuda nagsublida ket kinunada, Ni Jehova dagiti buybuyot nagpanagem a manŋ̄aramid cadatayo, iti kas mayalubog cadagiti daldalantayo, ken mayalubog cadagiti araramidtayo, iti casta isu inaramidna cadatayo.

7 Cadagiti maicaduapulo ket uppat nŋ̄a aldaw ti maicapulo ket maysa a bulan, nŋ̄a isut' bulan ti Sebat, iti maicadua a tawen ni Dario, immay ti sao ni Jehova ken Zacarias nŋ̄a anac ni Baraquias, nŋ̄a anac ni Addo, a mammadto, a kinunana,
8 Siac kimmitaac iti rabii, ket, adtoy, ti maysa a lalaki a nagsacay iti nalabaga a cabayo, ket nagintec iti tenŋ̄nŋ̄a dagiti caycayo nŋ̄a arrayan nŋ̄a addada idi iti lasonŋ̄; ket iti malicudanna addada idi dagiti cacabayo, a nalabaga, al-alazan natanŋ̄ken, ken pupuraw.
9 Idi cuan nagsaoac, O apoc, aniada dagitoy? Ket ti angel a nakisarita caniac kinunana caniac, Siac ipamatmatco kenca no aniada dagitoy.
10 Ket dagiti lallaki a sitatacder iti tenŋ̄nŋ̄a dagiti caycayo nŋ̄a arrayan simmunŋ̄batda ket kinunada, Dagitoy isuda dagiti imbaon ni Jehova tapno magnada nŋ̄a agsublisubli iti nagtenŋ̄nŋ̄aan ti lubonŋ̄.
11 Ket isuda simmunŋ̄batda iti angel ni Jehova nŋ̄a agtatacder iti nagtenŋ̄nŋ̄aan dagiti caycayo nŋ̄a arrayan, ket kinunada, Dacami napagnami a nagsublisubli iti nagtenŋ̄nŋ̄aan ti lubonŋ̄, ket, adtoy, a ti amin a lubonŋ̄ adda a sisasaad a natalna, ken adda iti inaná.

12 Idin ti angel ni Jehova simmunŋ̄bat ket kinunana, O Jehova dagiti buybuyot, casano ti cabayag ti dicanto addaan panangnŋ̄aasi iti Jerusalem, ken cadagiti ciudad ti Juda, a maibusor iti daydiay a nagpunŋ̄totca iti pitopulo a tawen?
13 Ket ni Jehova simmunŋ̄bat idi iti angel a nakisarita caniac cadagiti naimnas a sasao, macaliwliwada *met laenŋ̄* a sasao.
14 Iti casta ti angel a nakisarita caniac kinunana caniac, Agpuccawca ala, a cunam, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Siac naimonac agpaay iti Jerusalem ken agpaay iti Sion iti dackel nŋ̄a imon.
15 Siac maapasac unay cadagiti nacion nŋ̄a addada a sinanamay; ta siac maapasac idi iti bassit, ket isuda timmulonŋ̄da iti agturonŋ̄ iti rigat.
16 Gapuna castoy ti cuna ni Jehova: Siac maisubliacto iti Jerusalem a buyogan ti as-asi; ti balayco mabanŋ̄onto kencuana, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket maysa a tali maibistradto iti rabaw ti Jerusalem.
17 Agpuccawca pay manen, a cunaem, Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Dagiti ciudadco maisacnapdanto pay iti kinaranŋ̄-ay; ket ni Jehova liwliwaennan-

to pay ti Zion, ken piliennanto pay ti Jerusalem.

18 Ket intañgadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, dagiti uppat a sarsara.

19 Ket siac kinunac iti angel a nakisarita caniac, Aniada dagitoy? Ket isu simmuñgbat caniac, Dagitoy isuda dagiti sarsara a nañgiwarawara ken Juda, ken Israel, ken Jerusalem.

20 Ket ni Jehova imparañgna caniac dagiti uppat a mammanday.

21 Idin kinunac, Ania ti umay aramiden dagitoy? Ket isu nagsao, a cunana, Dagitoy isuda dagiti sarsara a nañgiwara ken Juda, iti casta nga awan ti tao a mañgyañgad iti olona; ñgem dagitoy umayda a mañgigtot cadacuada, mañgipadso cadagiti sarsara dagiti nacion, a mañgyañgad iti sarada a maibusor iti daga ti Juda tapno isut' warawaraenda.

Ti sirmata a maipapan iti mañgrucod. Ti parabur ti Dios iti Sion.

2 Ket siac intañgadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, ti maysa a lalaki agraman pagrucod a tali iti imana.

2 Idin kinunac, Sadino ti papanam aya? Ket isu kinunana caniac, Innac mañgrucod iti Jerusalem, tapno makitac ti caacabana, ken caatiddugna.

3 Ket, adtoy, ti angel a nakisarita caniac rimmuar idi, ket sabali nga angel ti rimmuar a simmabet kencuana,

4 ket kinunana kencuana, Agtarayca, agsaoca itoy agtutubo a lalaki, a cunaem, Ti Jerusalem mapagnaedanto a cas la cadagiti purpuroc nga awanan bacbacud, a gapu ti caadu dagiti lallaki ken an-animal kencuana.

5 Ta siac, cuna ni Jehova, siacto kencuana ti maysa a bacud nga apuy iti aglicmut, ket siacto ti dayag iti nagtenñgñgaanna.

6 O, O, agtalawca manipud iti daga iti amianan, cuna ni Jehova; ta siac isacnapcayo iti ruar a cas cadagiti uppat nga añgin dagiti lañglañgit, cuna ni Jehova.

7 O Sion, agtalawca, sica a makitaenñ iti anac a babai ti Babilonia.

8 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: A maipaay iti dayag isu imbaonnac cadagiti nacion a nagsamsam cadacayo; ta daydiay a mañgsagid cadacayo sagidenna ti bukel ti matana.

9 Ta, adtoy, wagwagecto ti imac iti rabaw dagidiay, ket isudantot' maysa a samsam cadagidiay a nagservi cadacuada; ket dacayo ammoenyonto a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac.

10 Agcantaca ken agragsacca, O babai nga anac ti Sion; ta, adtoy, siac umayac, ket agtaenñgacto iti nagtenñgñgaam, cuna ni Jehova.

11 Ket adu a nacion tumipondanto ken Jehova iti daydiay nga aldaw, ket isudantot' ilic; ket agnaedacto iti nagtenñgñgaam, ket sica ammoemto a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac kenca.

12 Ket ni Jehova tawidennanto ti Juda a cas bágina ti daga a nasantoan, ket piliennanto pay ti Jerusalem.

13 Agulimeccayo, amin a lasag, iti saclañ ni Jehova; ta isu nagriiñ manipud iti nasantoan a taenñna.

Ni Josue a nañgato a sacerdote cayariganna ti Sañgá.

3 Ket isu imparañgna caniac ni Josue a nañgato a sacerdote a sitatacder iti sañgo ti angel ni Jehova, ket ni Satán sitatacder iti sikiganna a canawan tapno isu ti casupapacna.

2 Ket ni Jehova kinunana ken Satán, Ni Jehova babalawennaca, O Satán; wen, ni Jehova a nañgpili iti Jerusalem babalawennaca: saan nga isu daytoy ti aluten a naala iti apuy?

3 Ket ni Josue adda idi a sicacawes cadagiti narugit a pagan-anay, ket adda a sitatacder iti sañgo ti angel.

4 Ket isu simmuñgbat ket nagsao cadagiti sitatacder iti sañgona, a cunana, Alaenyo dagiti narugit a pagan-anay kencuana, ket kinunana kencuana, Adtoy, siac inaramidco a ti kinadakesmo umallatiw manipud kenca, ket cawesancanto iti nabacnañ a pagan-anay.

5 Ket kinunac, Bay-am ida a mañgisaad ti nadalus a mitra iti rabaw ti olona. Iti casta nañgisaadda iti maysa a nadalus a mitra iti rabaw ti olona, ket isut' kinawesanda cadagiti pagan-anay; ket ti angel ni Jehova adda idi a sitatacder iti asideg.

6 Ket ti angel ni Jehova nagpalawag ken Josue, a cunana,

7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: No sica magnacanto cadagiti daldalanco, ken no sica aywanamto ti italecco, intono kuan sica met agocomcanto iti balayco, ken aywanamto met

dagiti pangocomac, ket itedconto kenca ti maysa a lugar a sercan iti tengnga dagiti adda a sitatacder iti asideg.

8 Timudem ita, O Josue a nangato a sacerdote, sica ken dagiti cacaduam nga agtutugaw iti sangom; ta isuda dagiti lallaki a maysa a pagilasinan: ta, adtoy, yegconto ni adipenco a Sangá.

9 Ta, adtoy, ti bato nga incabilco iti sango ni Josue; iti rabaw ti maysa a bato adda dagiti pito a mata: adtoy, siac kitikitacto ti pagkitikitanna, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket alisecto ti kinadakes daydiay a daga iti maysa nga aldaw.

10 Iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, dacayo awisenyonto tunggal maysa iti caarrubana iti siroc ti uvas ken iti siroc ti higos.

Ti sirmata a candelero ken cayo nga olivo.

4 Ket ti angel a nakisarita caniac immay manen, ket riniingnac, a cas maysa a tao a nariing iti turogna.

2 Ket isu kinunana caniac, Ania ti makitam? Ket kinunac, Kimmitaac, ket adtoy, ti maysa a candelero a biig a balitoc, iti liccocongna iti rabawna, ken iti pito a pagsilawan kencuana; adda pito a tubo iti tumunggal maysa a pagsilawan, nga adda iti rabawna;

3 ken dua a cayo ti olivo iti dennana, maysa iti akincanawan a bacrang ti liccocong, ket ti sabali iti akincatigid a bacrangna.

4 Ket siac simmungbatac ket nagsaoac iti angel a nakisarita caniac, a kinunac, Aniada dagitoy, apoc?

5 Idin ti angel a nakisarita caniac simmungbat ket kinunana caniac, ¿Saanmo nga ammoen no aniada dagitoy? Ket kinunac, Saan, apoc.

6 Idi casta isu simmungbat ket nagsao caniac, a kinunana, Daytoy ti sao ni Jehova ken Zorobabel, a cunana, Saan a maipuon iti kinamaingel, wenno iti pannacabalin, no di ket iti Espirituc, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

7 Siasinoca, O dackel a bantay? iti sango ni Zorobabel *agbalincanto* a maysa a tanap; ket isu yegnanto ti akinngato a bato a buyogen dagiti arariwawa ti Parabur, parabur, kencuana.

8 Maysa pay, ti sao ni Jehova immay caniac, a kinunana,

9 Dagiti imima ni Zorobabel insaadda ti cimiento daytoy a balay; dagiti imimana met laeng ti mangleppasto kencuana; ket sica maammoamto a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac cadacayo.

10 Ta siasino ti nanglais iti aldaw dagiti bassit a banag? ta dagitoy pito agragsacdanto, ken makitadanto ti tinnag iti ima ni Zorobabel; *dagitoy isuda* dagiti mata ni Jehova, nga agtaray nga agsublisubli iti nagtengngaan ti amin a daga.

11 Idi cuan simmungbatac, ket kinunac kencuana, Aniada dagitoy dua a cayo ti olivo iti canawan a bacrang ti candelero ken iti catigid a bacrangna?

12 Ket siac simmungbatac iti maicadua a dáras, ket kinunac kencuana, Aniada dagitoy dua a sanga ti cayo ti olivo, nga addada iti denna dagiti dua a tubo a balitoc, nga ibuyatda ti *lana a* balitoc a naggapu cadacuada met laeng?

13 Ket isu simmungbat caniac ket kinunana, ¿Saanmo nga ammo no aniada dagitoy? Ket siac kinunac, Saan, apoc.

14 Idin isu kinunana, Dagitoy isuda dagiti dua a napulotan, nga agtatacderda iti denna ti Apo ti amin a daga.

Ti sirmata a sangcalucot nga agtaytayab ken ti babai iti efa.

5 Idin intangadco manen dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, ti sangcalucot nga agtaytayab.

2 Ket isu kinunana caniac, Ania ti makitam? Ket siac simmungbatac, Makitac ti sangcalucot nga agtaytayab; ti caatidugna isut' duapulo a sico, ket ti caacabana sangapulo a sico.

3 Idin isu kinunana caniac, Daytoy isu ti lunod nga agsacnap iti rabaw ti amin a daga; ta tumunggal maysa nga agtacaw isuntot' makeltay iti maysa a murdong a mayannurot kencuana; ket tumunggal maysa nga agsapata isuntot' makeltay iti sabali a murdong a mayannurot kencuana.

4 Siac papanecto, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket isu sumrecto iti balay ti mannanacaw, ken iti balay daydiay nga agsapata a siuulbod a gapu iti naganco; ket agtaengto iti nagtengngaan ti balayna, ket isut' ibusennanto agraman cayona ken dagiti batbatona.

5 Idin ti angel a nakisarita caniac napan, ket kinunana caniac, Itangadmo ita dagita matam, ket kitaem no ania daytoy a mapan.

6 Ket siac kinunac, Ania daytoy? Ket

isu kinunana, Daytoy isu ti efa a mapan. Isu kinunana pay, Daytoy isu ti kitada iti amin a daga

7 (ket, adtoy, sadiay nainĝato ti maysa a talento a buli); ket daytoy isut' maysa a babai a situtugaw iti nagtenĝnĝaan ti efa.

8 Ket isu kinunana, Daytoy isu ti Kinadakes: ket isut' impalladawna iti nagtenĝnĝaan ti efa; ket imbatona ti panimbenĝ a buli iti nĝiwatna.

9 Idin intanĝadco dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, sadiay umayda dagiti dua a babbai, ket ti anĝin adda idi cadagiti paypayacda: ket addaanda paypayac a cas la cadagiti paypayac ti cannaway; ket isuda innĝatoda ti efa iti nagtanĝatanĝan ti lanĝit ken daga.

10 Idin kinunac iti angel a nakisarita caniac, Sadino ti panĝipanan dagitoy iti efa?

11 Ket isu kinunana caniac, Tapno manĝbanĝon ti maysa a balay iti daga ti Sennaar: ket intono isu masagana, maisaadto iti lugarna met laenĝ.

Sirmata a luglugan ken cabcabayo. Ni Josue cayariganna ti Ari a Sacerdote.

6 Ket intanĝadco manen dagiti matac, ket kimmitaac, ket, adtoy, immay dagiti uppat a luglugan a naggapuda iti baet dagiti dua a bantay; ket dagiti banbantay isuda dagiti banbantay a gambanĝ.

2 Iti daydi umuna a lugan addada idi dagiti nalabaga a cabcabayo; ket iti maicadua a lugan dagiti nanĝisit a cabcabayo;

3 ket iti maicatlo a lugan dagiti pupuraw a cabcabayo; ket iti maicapat a lugan dagiti puraw a nĝumisit a napipigsada a cacabayo.

4 Idin simmunĝbatac ket kinunac iti angel a nakisarita caniac, Aniada dagitoy, apoc?

5 Ket ti angel simmunĝbat ket kinunana caniac, Dagitoy isuda dagiti uppat nĝa anĝin ti lanĝit, a mapanda manipud iti panagtacderda iti saclanĝ ti Apo ti amin a daga.

6 *Ti lugan* a yan dagiti nanĝisit a cabcabayo apanda iti daga ti amianan; ket dagiti pupuraw napanda iti malicudanda; ket dagiti puraw a nĝumisit napanda iti daga ti abagatan.

7 Ket dagiti napipigsa napanda, ket inagawaanda ti mapan tapno mapagnada nĝa agsublisubli ti nagtenĝnĝaan ti daga: ket isu kinunana, Incayo, pagnaenyo nĝa agsublisubli iti nagtenĝnĝaan ti daga.

8 Idin isu pimmuccaw caniac, ket sinaona caniac, a kinunana, Adtoy, dagidiay a mapan iti daga ti amianan pinagtalnada ti espirituc iti daga ti amianan.

9 Ket ti sao ni Jehova immay caniac a kinunana,

10 Manĝalaca cadagiti naggapu iti pannacacayaw, uray ken Holdai, ken ni Tobias, ken ni Idaia; ket umayca iti daydiay met laenĝ nĝa aldaw, ket inca iti balay ni Josias nĝa anac ni Sofonias, a papananda nĝa aggapu sadi Babilonia;

11 wen, manĝalaca *cadacuada* iti pirac ken balitoc, ket manĝaramidca cadagiti balbalanĝat, ket isaadmo ida iti rabaw ti olo ni Josue nĝa anac ni Josedec, a nanĝato a sacerdote;

12 ket agsaoca kencuana, a cunam, Castoy ti panagsao ni Jehova dagiti buybuyot, a cunana, Adtoy, ti tao, a ti naganna isut' Sangá: ket isu dumackelto manipud iti lugarna; ket isu banĝonennanto ti templo ni Jehova;

13 isu met laenĝ banĝonennanto ti templo ni Jehova; ken awitennanto ti dayag, ken tumugawto ken agturayto iti rabaw ti tronona; ket isunto maysa a sacerdote iti tronona; ket ti patigmaan ti cappia addanto iti baetda nĝa agpadpada.

14 Ket dagiti balbalanĝat addadanto ken ni Helen, ken ni Tobias, ken ni Idaia, ken ni Henel nĝa anac ni Sofonias, agpaay ti pacalaglagipan iti templo ni Jehova.

15 Ket dagiti adda iti adayu umaydanto ken banĝonendanto iti templo ni Jehova; ket dacayo ammoenyonto nĝa ni Jehova dagiti buybuyot imbaonnac cadacayo. Ket *daytoy* maaramidto, no sipapasnec ti panagtulnogyo iti timec ni Jehova a Diosyo.

Matubnĝar ti panagayunar a barenĝbarenĝ. Ti di vanagtulnog ti gapu ti pannacacayaw.

7 Ket naaramid idi maicapat a tawen ni ari Dario, a ti sao ni Jehova immay ken Zacarias iti maicapat *nĝa aldaw* ti maicasiam a bulan, idiay met laenĝ Casleu.

2 Ita *dagiti taga* Betel imbaonda da Sarasar ken Rogommelec, ken dagiti lallakida, tapno makicaasida iti parabur ni Jehova,

3 *ken* tapno isaoda iti sacerdote ti balay ni Jehova dagiti buybuyot, ken cada-

giti mammadto, a cunada, Agsangitac coma iti maicalima a bulan, a suminaac, a cas inaramidco dagitoy adu a tawtawen?

4 Idin ti sao ni Jehova dagiti buybuyot immay caniac, a kinunana,

5 Agsaoca cadagiti amin a tattao ti daga, ken cadagiti sacerdote, a cunaem, Idi dacayo nagayunarcayo ken nagunnoycayo iti maicalima ken maicapito *a bulan*, cadagitoy met laeng pitopulo a tawen, ¿dacayo inaramidyo ti aniaman a panagayunar caniac, caniac met laeng?

6 Ket no mangancayo ken no uminumcayo, ¿saancayo a mangan nga agpaay cadacayo met laeng, ken uminum nga agpaay cadacayo met laeng?

7 ¿Dicay *dengen coma* dagiti sao a ni Jehova impuccawna babaen dagidi immun-una a mammadto, idi a ti Jerusalem adda idi a nanaedan ken iti kinarang-ay, ket dagiti ciciudadna iti aglawlaw kencuana, ken ti Abagatan ken ti daga a sagneb isudat' idi nanaedan?

8 Ket ti sao ni Jehova immay ken Zacarias a kinunana,

9 Castoy ti sinao ni Jehova dagiti buybuyot, a kinunana, Agimatoncayo iti pudno a panangocom, ket iparangyo ti kinaimbag ken caasi tumunggal lalaki iti cabsatna;

10 ket dicay parigaten ti balo a babai, uray dagiti ulila, ti gangannaet, uray ti napanglaw; ket dicay palubusan a maysa cadacayo agpakinakem ti dakes iti pusona a maibusor ken cabsatna.

11 Ngem isuda dida kinayat nga impangag, ket inlikigda ti abagada, ken sinullatanda dagiti lapayagda, tapno dida mabalin ti dumngeg.

12 Wen, inaramidda ti pusoda a cas la maysa a bato a pamulinawen, tapno saanda a mangeg ti linteg, ken dagiti sao a ni Jehova dagiti buybuyot imbaonna babaen ti Espirituna a naaramat dagidi immun-una a mammadto: gapuna immay ti dackel a pungtot a naggapu ken Jehova dagiti buybuyot.

13 Ket isut' maaramid, idi nga isu nagpuccaw, ket isuda dida kinayat nga impangag, iti casta agpuccawdanto, ket diacto ipangag, cuna ni Jehova dagiti buybuyot;

14 ngem siac iwaracto ida iti maysa nga alawig iti tengnga dagiti amin nga il-ili nga isuda dida am-ammo idi. Castoy ti daga langalang idi iti calpasanda, iti casta nga awan ti tao a limmasat wenno nagsubli: agsipud ta ti nacaay-ayo a daga pinagbalinda a langalang.

Dumteng ti talna ken irarang-ay ti Sion. Ti kinapudno ken kinalinteg maibilin. Dagiti sabali a nacion sapulendanto ni Jehova.

8 Ket ti sao ni Jehova dagiti buybuyot immay *caniac*, a cunana,

2 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Siac agimonac iti Sion iti dackel nga imon, ket agimonac gapu kencuana iti dackel a pungtot.

3 Castoy ti cuna ni Jehova: Siac maisubliac iti Sion, ket agnaedacto iti nagtengngaan ti Jerusalem: ket ti Jerusalem managanto Ti ciudad ti kinapudno; ken ti bantay ni Jehova dagiti buybuyot, Ti nasantoan a bantay.

4 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Agnaeddanto pay laeng dagiti lallacay ken babaket cadagiti daldalan ti Jerusalem, tunggal maysa agraman sarucodna iti imana a gapu iti kinalacayna.

5 Ket dagiti daldalan ti ciudad mapnodanto cadagiti ububbing a lallaki ken ububbing a babbai nga agay-ayamda cadagiti daldalanna.

6 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: No isut' nacascasdaaw cadagiti mata ti matda itoy nga ili cadagidiay nga aldaw, ¿isu coma met ti nacascasdaaw cadagiti matac? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

7 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Adtoy, siac ispalecto ti ilic iti daga ti daya ken iti daga ti laud;

8 ket yegconto ida, ket isuda agnaeddanto iti nagtengngaan ti Jerusalem; ket isudanto ti ilic, ket siacto ti Diosda, iti kinapudno ken iti kinalinteg.

9 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Pumigsada coma dagita imimayo, dacayo a mangipangag cadagitoy nga aldaw dagitoy a sao nga agtaud iti ngiwat dagidi mammadto nga addada idi aldaw a ti cimiento ti balay ni Jehova dagiti buybuyot isut' idi naicabil, ti templo met laeng, tapno mabangon coma.

10 Ta iti sacbay dagidiay nga aldaw awan ti tangdan iti lalaki, uray ania a tangdan nga agpaay iti animal; awan idi ti uray ania a talna iti daydiay a rumuar idi wenno sumrec, a maipuon iti cabusor; ta siac icabilconto amin a lallaki tunggal maysa a maibusor ken caarrubana.

11 Ngem siac saanacto iti matda ti day-

toy nga ili a cas cadagiti immun-una nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

12 Ta *addanto* bucbukel ti talna; ti uvas itednanto ti bungana, ket ti daga itednanto ti apitna, ket dagiti langlangit iteddanto ti linnaawda; ket aramidecto a ti matda ti daytoy nga ili tawidenna amin dagitoy a banag.

13 Ket maaramidto nga, idinto a dacayo idi ti maysa a lunod iti tengnga dagiti nacion, O balay ti Juda ken balay ti Israel, iti casta isalacancayto, ket dacayto ti maysa a bendicion. Dicay agbutengˉ, *no di ket* palubosanyo a dagita imimayo pumigsada coma.

14 Ta castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Cas idi pinanggepco ti mangaramid iti dakes cadacayo, idi a dagiti ammayo ginargaridac nga agpungtot, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket diac nagbabawi;

15 iti casta manen panggepec cadagitoy nga aldaw ti mangaramid iti imbag iti Jerusalem ken iti balay ti Juda: dicay agbutengˉ.

16 Dagitoy isuda dagiti banag nga aramidenyonto: Tumunggal maysa cadacayo agsaonto ti pudno ken caarrubana; agimatoncayo ti pananggocom iti kinapudno ken talna cadagiti ruruanganyo;

17 ket dicay palubosan a ti maysa cadacayo agpakinakem iti dakes cadagiti pusoyo a maibusor ken caarrubana; ket dicay ayaten ti naulbod a sapata: ta amin dagitoy isuda dagiti banbanag a guraec, cuna ni Jehova.

18 Ket ti sao ni Jehova dagiti buybuyot ummay caniac, a kinunana,

19 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Ti panagayunar iti maicapat *a bulan*, ken ti panagayunar iti maicalima, ken ti panagayunar iti maicapito, ken ti panagayunar iti maicapulo, isuntot' ragragsac ken ragrag-o iti balay ti Juda, ken naragsac a fifiesta: gapuna ayatenyo ti pudno ken talna.

20 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: *Maaramidto* pay, nga umayto dagiti il-ili, ken dagiti agnaed cadagiti adu a ciciudad;

21 ket ti agnaed iti maysa *a ciudad* apanto iti sabali, a cunana, Intayo dumawat a sireregta iti parabur ni Jehova, ken agsapul ken Jehova dagiti buybuyot: siac innacto met.

22 Wen, adu nga il-ili ken napipigsa a nacion umaydanto a mangsapul ken Jehova dagiti buybuyot iti Jerusalem, ken dumawat iti parabur ni Jehova.

23 Castoy ti cuna ni Jehova dagiti buybuyot: Cadagidiay nga aldaw *maaramidto*, a sangapulo a lallaki cumpetdanto, a naggapuda cadagiti amin a pagsasao dagiti nacion, cumpetdanto iti pingil ti cawes daydiay nga isut' Judio, a cunada, Dacami makiapancaminto kenca, ta dacami nangegmi a ti Dios adda kenca.

Ti padto a maibusor cadagiti nacion a caparangjet ti Israel. Ti napacumbaba nga ari ti Sion ken ti nalawa a pagturayanna. Ni Jehova bendicionannanto ti Juda.

9 Ti awit ti sao ni Jehova iti daga ni Hadrac, ket ti Damasco *isunto* ti lugar a paginanaan (ta ti mata ti lalaki ken dagiti amin a caputotan ti Israel isut' agturong ken Jehova);

2 ket ti Emat, casta met, a rumaip iti daya; ti Tiro ken ti Sidon, ta isudat' nasirib unay.

3 Ket ti Tiro binanggonna kencuana met laeng ti sarikedked, ket nagurnong iti pirac a cas la iti tapuc, ken iti nasudi a balitoc a cas la iti pitac dagiti calcalsada.

4 Adtoy, ti Apo iccatennanto kencuana ti panagtagicuana, ket dadaelennanto ti pigsana iti taaw; ket isu malamutto iti apuy.

5 Ti Ascalon isut' makitananto, ken agbutengto; ti Gaza casta met, ket maparigatto unay; ken ti Accaron, ta ti buyana isunto ti maicabil iti pannacaibabain; ket ti ari mapucawto manipud iti Gaza, ket ti Ascalon saanto a manaedan.

6 Ket maysa a sapsing agnaedto idiay Azoto, ket keltayectc ti kinatangsit dagiti Filisteos.

7 Ket iccatecto ti darana manipud iti ngiwatna, ken ti kinarimonna manipud iti baet dagiti ngipenna; ket isu met isunto ti matda nga agpaay iti Diostayo; ket isunto ti cas maysa a palungo idiay Juda, ken Accaron a cas la maysa a Jebuseo.

8 Ket siac isnadconto ti pacarso iti aglicmut iti balayco a maibusor iti buyot, tapno awan ti lumasat wenno agsubli; ket ti mamarigat dinto lumasaten iti nagtengngaanda; ta ita kinitac cadagiti matac.

9 Agragsacca iti napalalo unay, O babai
nga anac ti Sion; dumir-ica, O anac a
babai ti Jerusalem: adtoy; ti arim umay
kenca; isut' nalinteg, ken addaan pananginsalacan; napacumbaba, ket agsacay iti
maysa nga asna, iti rabaw met laeng ti
maysa nga urbon nga anac ti asna.
10 Ket siac iccatecto ti lugan a naggaput' Efraim, ken iti cabayo a naggaput'
Jerusalem; ket ti ba-i a pakigubat maiccatto; ket isu saoennanto ti cappia cadagiti nacion: ket ti pagturayanna isuntot'
manipud iti taaw aginggat taaw, ken manipud iti Carayan agingga cadagiti ungto
ti daga.

11 No maipapan kenca met, ta gapu iti
dara ti tulag linuc-atac dagiti baludmo
manipud iti bito a kencuana awan ti
danum.
12 Agbaliccay iti sarikedked, dacayo a
balud ti inanama: ita nga aldaw met laeng
ipalawagco nga isublicto nga agdoble kenca.
13 Ta pinagrucnoyco ni Juda nga agpaay caniac, nakipagbiatac iti ba-i iti Efraim; ket dagdagecto dagiti annacmo a
lallaki, O Sion, a maibusor cadagiti annacmo a lallaki, O Grecia, ket aramidencanto
a cas la iti campilan ti maingel a lalaki.
14 Ket ni Jehova makitanto iti rabawda; ket ti panana apanto a cas iti kimat;
ket ni Apo Jehova paguniennanto ti tangguyob, ket apanto a buyogan ti alipugpog
ti abagatan.
15 Ni Jehova dagiti buybuyot isalacannanto ida; ket isuda alun-unendanto, ken
payatendanto dagiti batbato ti pallatibong; ket uminumdanto, ken agickisdanto
a cas iti pannacaaramat ti arac; ket mapunnodanto a cas iti maluconG, a cas la iti
suli ti altar.
16 Ket ni Jehova a Diosda ispalennanto
ida iti daydiay nga aldaw a cas la iti
arban ti ilina; ta *cacasdanto* la cadagiti
batbato ti balangat, a naitag-ay iti ngato
iti rabaw ti dagana.
17 ¡Ta amangan a cadackel iti imbagna,
ken amangan a cadackel ti imnasna! dagiti bucbukel aramidendanto dagiti bumabbaro a rumang-ayda, ket dagiti babbaro nga arac cadagiti babbalasang.

Ni Jehova bendicionannanto ti Juda ken Israel.

10 Dumawatcayo ken Jehova iti tudo
iti tiempo ti maud-udi a tudo, *ken*
ni Jehova *met laeng* a mangaramid cadagiti kimkimat; ket isu itdennanto cadacuada dagiti nadegga a tudo, iti tumunggal maysa, root idiay away.
2 Ta dagiti terafin nagsaoda iti kinaubbaw, ket dagiti mammadto nacakitada iti
ulbod; ket nagibagada cadagiti di pudno
a tagtagainep, liwliwaenda iti barengbareng: gapuna apanda iti dalan a cas la
iti carcarnero, maparigatda, ta awan ti
pastor.
3 Ti pungtotco mapasgeu a maibusor
cadagiti pastor, ket dusaecto dagiti calding a lallaki; ta ni Jehova dagiti buybuyot sinarungcaranna ti arbanna, iti
balay ti Juda, ket aramidennanto ida a
casda natataraki a cabcabayo iti paggugubatan.
4 Aggapu kencuana umayto ti bato ti
suli, aggapu kencuana ti lanza, aggapu
kencuana ti ba-i a pakigubat, aggapu kencuana ti tunggal agturay a maicuyog.
5 Ket isuda cacasdanto cadagiti mamaingel a tattao, a payatenda *dagiti cabusorda* iti pitac dagiti calcalsada idiay
paggugubatan; ket makigubatdanto, ta ni
Jehova adda cadacuada; ket dagiti agsacay cadagiti cabcabayo mariribucdanto.
6 Ket siac papigsaecto ti balay ti Juda,
ken isalacanconto ti balay ni Jose, ket
isublicto ida; ta siac addaanac caasi cadacuada; ket isudanto iti cas diac
ida inwacsi: ta siac ni Jehova a Diosda,
ket siac ipangagconto ida.
7 Ket *dagiti taga* Efraim cacasdanto la
iti maingel a lalaki, ket ti pusoda agragsacto a cas iti pannacaaramat ti arac; wen,
dagiti annacda isut' makitadanto, ket agragsacdanto; ti pusoda isuntot' naragsac
ken Jehova.

8 Sultipacda ida, ken urnongecto ida;
ta siac sinubbotco ida; ket isuda umadudanto a cas la yaaduda idi.
9 Ket ipurruacconto ida nga imula cadagiti il-ili; ket lagipendacto cadagiti adayu
a dagdaga; ket isuda makipagbiagdanto
cadagiti annacda, ket sumublidanto.
10 Siac yaonconto ida met manen iti
daga ti Egipto, ket urnongecto ida manipud iti daga ti Asiria; ket yegconto ida
iti daga ti Galaad ken Libano; ket dinto
masaracan *ti lugar* nga agpaay cadacuada.
11 Ket isu aglasatto iti tengngga ti taaw
ti ladingit, ket cabilennanto dagiti palong
iti taaw, ket amin dagiti caadalman ti
Nilo agmagadanto; ket ti kinatangsit ti
Asiria maipababanto, ket ti cetro ti Egipto
pumanawto.

12 Ket papigsaecto ida ken Jehova; ket isuda agpagnadanto nga agsublisubli iti naganna cuna ni Jehova.

Dagiti dakes a pastor ipalubosda ti pannacadadael ti Israel.

11 Luctam dagita ruanganmo, O Libano, tapno ti apuy lamutenna dagita cancantingem.

2 Agdung-awca, O cayo a parwa, ta ti cantingen natuang, ta dagiti naimnas isudat' madadael: agdung-awcayo, O dacayo robroble ti Basan, ta ti natibker a bakir marugpo.

3 ¡Maysa a timec ti dung-aw dagiti agpaspastor! ta ti dayagda isut' madadael: ¡maysa a timec ti panagungor dagiti bumaro a leon! ta ti tangsit ti Jordan isut' narba.

4 Castoy ti kinuna ni Jehova a Diosco; Ipaarabmo ti arban ti pagpartian;

5 a dagiti agtagicua cadacuada papatayenda ida, ket panecnekanda cadagiti bagbagída met laeng a dida nacabasol; ket dagidiay a nangilaco cadacuada cunada, Bendito coma ni Jehova, ta siac nabacnangac; ket dagiti paspastorda met laeng dida caasian ida.

6 Ta siac diacto caasianen dagiti naed ti daga, cuna ni Jehova; ngem, adtoy, siac yawatconto dagiti lallaki tunggal maysa iti ima ti caarrubana, ken iti ima ti arina; ket isuda dadaelendanto ti daga, ket manipud iti imada diacto yawat ida.

7 Iti casta ti panangipaarabco iti arban ti pagpartian, pudno iti napanglaw ti arban. Ket innalac dagiti dua a sarucod; ti maysa ninagancot' Kinapintas, ket ti maysa ninagancot' Reprepot; ket ipaarabco ti arban.

8 Ket kineltayco dagiti tallo a pastor iti maysa a bulan; ta ti cararuac nautoyan idi cadacuada, ket ti cararuada met gimmurada caniac.

9 Idin kinunac, diacto ipaarab: daydiay a matay, bay-anyo a matay coma; ket daydiay a makeltay, bay-anyo a makeltay coma; ket bay-anyo dagidiay a matda mangganda tunggal maysa iti lasag ti sabali.

10 Ket innalac ni sarucodco a Kinapintas, ket isut' pinutedco a pinagsina, tapno burakec ti tulagco nga inaramidco cadagiti amin nga il-ili.

11 Ket isu naburac idi iti daydi nga aldaw; ket iti castoy ti napanglaw ti arban a nagimdeng caniac naammoanna nga isut' idi ti sao ni Jehova.

12 Ket kinunac cadacuada, No dacayo panunutenyo a naimbag, itdonyo caniac ti tangdanco; ket no saan baybay-anyo. Iti casta kinatida ti tangdanco iti tallopulo a *capisi a* pirac.

13 Ket ni Jehova kinunana caniac, Isut' ipalladawmo iti agdamdamili, ti nasayaat a pateg a nacapatgac idi cadacuada. Ket innalac dagiti tallopulo a *capisi a* pirac, ket impalladawco ida iti agdamdamili, idiay balay ni Jehova.

14 Idin pinutedco idi a pinagsina di sabali a sarucodco, a ni met laeng Reprepet, tapno burakec ti panagcabsat da Juda ken Israel.

15 Ket ni Jehova kinunana caniac, Alaem pay kenca dagiti aruaten ti nacunenng a pastor.

16 Ta, adtoy, bangonecto maysa a pastor iti daga, isu a dinto sumarungcar cadagidiay a makeltay, dinto met agbiruc cadagidiay a maiwara, saan met a mangagas iti daydiay a maburac, saan met a mangipaarab iti daydiay a nacaradcad; no di ket sidaennanto ti lasag ti nalucmeg *a carnero* ken gislaennanto iti pinispisi dagiti cucona.

17 Asi pay iti awan cais-iscanna a pastor a mangbaybay-a iti arban! ti campilan addanto iti rabaw ti tackiagna, ken iti rabaw ti canawan a matana: ti tackiagna mamagmaganto unay, ket ti canawan a matana agsipngetto amin.

Ti pannacabalin ni Juda a dumteng. Ti panagbabawi ti Jerusalem.

12 Ti awit ti sao ni Jehova a maipapan iti Israel.

Castoy ti cuna ni Jehova, a mangyucrad cadagiti langlangit, ken mangicabil iti cimiento ti daga, ken mangbukel iti espiritu ti tao iti unegna:

2 Adtoy, aramidecto ti Jerusalem a tagayan nga agibar-ibar cadagiti amin nga il-ili iti aglicmut, ket iti rabaw ti Juda met addanto iti panaglacub a maibusor iti Jerusalem.

3 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, a siac aramidecto ti Jerusalem a bato a nadagsen a maipaay cadagiti amin nga il-ili; amin dagiti mangawit kencuana masugatanto iti nasaem unay; ket amin dagiti nacion tidaga maurnongdanto a sangcanunong a maibusor kencuana.

4 Iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova, cabilecto iti panagkigtot ti tunggal cabayo, ket iti agsacay kencuana iti kinamauyong; ket luctacto dagiti matac iti rabaw ti balay ti Juda, ket cabilecto iti panagbulsec iti tunggal cabcabayo dagiti il-ili.

5 Ket dagiti palungo ti Juda cunadanto iti pusoda, Dagiti agnaed ti Jerusalem isudat' pigsac ken Jehova dagiti buybuyot a Diosda.

6 Iti daydiay nga aldaw aramidecto dagiti palungo ti Juda a cacasda la pagiccan ti apuy iti tengnga ti sungrod, ken cacasda aluten a sidadarang iti tengnga dagiti binettec; ket lamutendanto amin dagiti tattao iti aglicmut, iti macanawan nga ima ken iti macatigid; ket *dagiti taga* Jerusalem agnaeddanto pay manen cadagiti luglugarda met laeng, idiay met laeng Jerusalem.

7 Ni Jehova isalacannanto met dagiti toltolda ti Juda nga umuna, tapno ti dayag ti balay ni David ken ti dayag dagiti naed ti Jerusalem didanto atiwen ni Juda.

8 Iti daydiay, nga aldaw ni Jehova ispalennanto dagiti naed ti Jerusalem; ket daydiay nga isut' nacapuy cadacuada casto la ken David iti daydiay nga aldaw; ket ti balay ni David casto la iti Dios, cas iti angel ni Jehova iti sangoda.

9 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, nga agawaacto a racraken dagiti amin a nacion nga umayda a maibusor iti Jerusalem.

10 Ket mangibuyatacto iti balay ni David, ken cadagiti amin a naed ti Jerusalem, iti espiritu ti parabur ken ti cararag: ket cumitadanto caniac a sinalputda; ket agdung-awdanto a gapu kencuana, a cas ti maysa agdung-aw a gapu iti bugbugtong nga anacna a lalaki, ket addanto iti kinapait a gapu kencuana, a cas ti maysa adda iti kinapait a gapu iti inauna nga anacna.

11 Iti daydiay nga aldaw addanto dackel a dung-aw idiay Jerusalem, a cas iti panagdung-aw ni Adadremon idiay lobong ti Mageddon.

12 Ket ti daga agdung-awto, tumunggal familia a sipapacni; ti familia ti balay ni David a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni; ti familia ti balay ni Natan a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni;

13 ti familia ti balay ni Levi a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni; ti familia dagiti Semeitas a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni;

14 amin dagiti familia a matda, tunggal familia a sipapacni, ken dagiti assawada a babbai a sipapacni.

Ti panagdalus ti Jerusalem. Ti pastor ni Jehova macabil.

13 Iti daydiay nga aldaw addanto maysa nga ubbog a silulucat agpaay iti balay ni David ken cadagiti naed ti Jerusalem, agpaay iti basol ken agpaay iti kinarugit.

2 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, nga iccatecto dagiti nagnagan dagiti idolos iti daga, ket isuda saandanto a malaglagipen; ket aramidecto met dagiti mammadto ken ti narugit nga espiritu a pumanawda iti daga.

3 Ket maaramidto nga, intono ti asinoman agpadtonto pay, isunton ni amana ken ni inana a nagputot kencuana cunadanto kencuana, Sica dicanto agbiag, nagsaoca iti ulbod iti nagan ni Jehova; ket ni amana ken inana a nangputot kencuana isut' salputendanto intono isu agpadto.

4 Ket maaramidto iti daydiay nga aldaw, a dagiti mammadto mababainandanto tunggal maysa iti sirmatana, intono isu agpadto; didanto met agcawes iti cagay a dutdotan a mangallilaw:

5 no di ket isu cunananto, Saanac a mammadto, siac agtartrabajoac iti daga; ta naaramidac a bag-en sipud pay idi kinabumaroc.

6 Ket maysa ti agcunanto kencuana, Ania dagitoy sugsugat iti nagbaetan dagiti tactakiagmo? Isunton ti isusungbatna, Dagita isuda a nacasugatac idiay balay dagiti gagayyemco.

7 Agriingca, O campilan, a maibusor iti pastorco, ken maibusor iti lalaki nga isut' caduac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot: sugatem ti pastorco, ket dagiti carneroc mawarawaradanto; ket siac ibatogconto ti imac iti rabaw dagiti babassit.

8 Ket maaramidto iti amin a daga, cuna ni Jehova, a dagiti dua a capaset kencuana makeltaydanto ket matayda; ngem ti maicatlo mabaybay-anto kencuana.

9 Ket yegconto ti maicatlo a capaset iti uneg ti apuy, ket guguracto ida a cas iti pirac a maguguran, ket isudicto ida a cas iti bahtoc a maisudi. Isuda awagandanto

ti naganco, ket ipanĝagconto ida: cunaecto, Isu ti ilic; ket isuda cunaendanto, Ni Jehova isut' Diosco.

Ni Jehova makipaggubat iti Jerusalem a maicaniwas cadagiti cabusorna. Ti sapasap a panagari ni Jehova.

14 Adtoy, maysa nĝa aldaw ni Jehova umay, intono ti sinamsammo mabinĝbinĝay iti nagtenĝnĝaam.

2 Ta urnonĝecto amin dagiti nacion a maibusor iti Jerusalem iti pananĝgubat; ket ti ciudad maalanto, ket dagiti balbalay matacawdanto, ket dagiti babbai mapilitdanto; ket ti cagudua ti ciudad mapanto iti pannacacayaw, ket ti matda cadagiti tattao saanto a makeltay iti ciudad.

3 Intono cuan ni Jehova mapanto, ket makigubatto a maibusor cadagidiay a nacion, a cas isu nakigubat idi iti aldaw ti bacal.

4 Ket dagiti sacsacana agtacderto iti daydiay nĝa aldaw iti rabaw ti Bantay dagiti Olivo, nĝa adda iti sanĝo ti Jerusalem iti daya; ket ti Bantay dagiti Olivo agpisinto iti nagtenĝnĝaanna iti agpadaya ken agpalaud, *ket addanto* maysa a nalawa a lobonĝ; ket ti cagudua ti bantay maalisto nĝa agpaamianan, ket ti caguduana nĝa agpaabagatan.

5 Ket agtalawcayto iti lobonĝ dagiti banbantayco, ta ti lobonĝ dagiti banbantay dumanonto aginĝga iti Hasal; wen, dacayo agtalawcayto, a cas iti panagtalawyo iti gingined cadagiti aldaw ni Ozias nĝa ari ti Juda; ket ni Jehova a Diosco umayto, ken amin dagiti Sasanto a cumuyog kenca.

6 Ket maaramidto iti daydiay nĝa aldaw, nĝa awanto ti lawag; dagiti nasilnag pumanawdanto:

7 nĝem isuntot' maysa nĝa aldaw a maammoan ken ni Jehova; saan nĝa aldaw, ket saan a rabii; nĝem maaramidto, nĝa iti malem addanto lawag.

8 Ket maaramidto iti daydiay nĝa aldaw, a nabiag a dandanum rumuardanto nĝa aggaput' Jerusalem; ti cagudua dagidiay agpa-baybay iti daya, ket ti cagudua dagidiay agpa-baybay iti laud; isunto iti tiempo ti pudot ken lam-ec.

9 Ket ni Jehova isunto ti Ari iti rabaw ti amin a daga: iti daydiay nĝa aldaw isunto ni Jehova maymaysa, ken ti naganna maymaysa.

10 Amin ti daga maaramidto a cas iti Arabah, manipud iti Gabaa aginĝgana iti Remmon iti abagatan ti Jerusalem; ket isu mainĝatonto, ken agtaenĝto iti lugarna, manipud iti ruanĝan ni Benjamin aginĝga iti lugar ti umuna a ruanĝan, aginĝga ti ruanĝan ti suli, ken manipud iti torre ni Jananeel aginĝga cadagiti pagpespesan ti uvas ti ari.

11 Ket dagiti tattao agtaenĝdanto kencuana, ket awanton ti lunod; ket ti Jerusalem agtaenĝto a sitatalged unay.

12 Ket daytoy isunto ti saplit a ni Jehova panĝcabilnanto cadagiti amin nĝa il-ili a nakigubat a maibusor iti Jerusalem: ti lasagda agibusto iti bayat nĝa isuda agtatacderda cadagiti sacsacada, ket dagiti matada agibusdanto cadagiti abutda, ket dagiti dilada agibusdanto cadagiti nĝiwatda.

13 Ket maaramidto iti daydiay nĝa aldaw, a ti dackel nĝa ariwawa manipud ken Jehova addanto iti tenĝnĝada; ket isuda cumpetdanto tunĝgal maysa iti ima ni caarrubana, ket ti imana tumag-ayto a maibusor ken caarrubana.

14 Ket ni Juda met gumubatto a maibusor iti Jerusalem; ket ti sanicua dagiti amin a nacion maurnonĝdanto a matiptipon, ti balitoc, ken ti pirac, ken dagiti pagpagan-anay, iti dackel a kinawadwad.

15 Ket iti casta itinto didigra dagiti cabcabayo, iti mulo, iti camello ken ti asno, ken dagiti amin nĝa an-animal nĝa addadanto cadagidiay a pacpacarso, casto la iti daydiay a didigra.

16 Ket maaramidto, a tunĝgal maysa a mabaybay-an cadagiti amin a nacion nĝa immay a maibusor iti Jerusalem sumanĝatto iti tinawenawen nĝa in agcararag iti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot, ken in manĝnĝilin iti fiesta dagiti tabernaculo.

17 Ket maaramidto, a ti asinoman cadagiti *amin* a famfamilia ti daga a di sumanĝ-at iti Jerusalem nĝa in agcararag iti Ari, a ni Jehova dagiti buybuyot, awanto ti tudo cadacuada.

18 Ket no ti familia ti Egipto saan a sumanĝ-at, ken saan nĝa umay, *awanto* met cadacuada: ti didigra addanto isu a ni Jehova panĝcabilnanto cadagiti nacion a di sumanĝ-at nĝa in manĝnĝilin iti fiesta dagiti tabernáculo.

19 Daytoy isunto ti dusa ti Egipto, ken dusa dagiti amin a nacion a di sumanĝ-at

nga in mangngilin iti fiesta dagiti tabernáculo.

20 Iti daydiay nga aldaw addanto iti rabaw dagiti barongbarong dagiti cabcabayo, NASANTOAN KEN JEHOVA; ket dagiti bangbanga idiay balay ni Jehova cacasdanto la malmalucong iti sango ti altar.

21 Wen, tumunggal banga idiay Jerusalem ken Juda isuntot' nasantoan ken Jehova dagiti buybuyot; ket amin nga agidaton umaydanto ken mangalasdanto cadacuada, ken aglutodanto kencuana: ket iti daydiay nga aldaw awanton ti maysa a Cananeo iti balay ni Jehova dagiti buybuyot.

TI LIBRO NI

MALAQUIAS.

Ti ayat ni Jehova ken Jacob.

1 Ti awit ti sao ni Jehova ken Israel iti pannacaaramat ni Malaquias.

2 Siac inayatcayo, cuna ni Jehova. Nĝem dacayo cunayo, Iti ania ti nanĝayatam cadacami? Ni Esau saan aya a cabsat idi ni Jacob? cuna ni Jehova nupay casta inayatco ni Jacob;

3 nĝem ginurac ni Esau, ket inaramidco dagiti banbantayna a maysa a lanĝalanĝ, ken *intedco* ti tawidna cadagiti chacal ti let-anĝ.

4 Agsipud ta ti Edom cunana, Dacami napababacami, nĝem agsublicamto ket banĝonenminto dagiti narnarba a luglugar; ni Jehova dagiti buybuyot cunana ti castoy, Isuda banĝonendanto, nĝem siac duprakecto; ket dagiti tattao naganendanto ida, Ti sacup ti kinadakes, ken Tattao a pagunĝtan ni Jehova iti agnanayon.

5 Ket dagita matayo makitadanto, ken cunaenyonto, Ni Jehova maitan-oc coma iti labes ti sacup ti Israel.

6 Ti anac a lalaki dayawenna ni amana, ket ti adipen iti apona: no siac nĝarud ti ama, sadino ti yan ti pannacadayawco? ket no siac ti apo, sadino ti yan ti panagbutenĝ caniac? cuna ni Jehova dagiti buybuyot cadacayo, O sacerdote, a manĝlalais iti naganco, ket dacayo cunaenyo, Iti ania ti nanĝlaisanmi iti naganmo?

7 Dacayo manĝidatoncayo iti narugit a tinapay iti rabaw ti altarco, ket cunayo, Iti ania ti nanĝrugitanmi kenca? Iti daydiay a pagcunaanyo, Ti lamesaan ni Jehova isut' uuyawen.

8 Ket no dacayo manĝidatoncayo ti bulsec nĝa agpaay iti daton, ¡isut' saan a dakes! ket no manĝidatoncayo ti pilay ken masakit, ¡isut' saan a dakes! Isut' iparanĝmo ita iti agturaymo; maay-ayonto kenca? wenno awatennanto ta bagím? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

9 Ket ita, agdawatac cadacayo, a makicaasicayo iti parabur ti Dios, tapno manĝnĝaasi coma cadatayo: daytoy adda idi iti pamuspusanyo: ¿isu awatennanto ti uray ania a bagbagíyo? cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

10 ¡O no adda coma maysa cadacayo idi a manĝirikep coma cadagiti ruanĝan, tapno dicay coma panĝganĝatan *ti apuy iti* altarco iti barenĝbarenĝ! siac awananac ay-ayo cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, diacto met awaten ti maysa a daton iti imayo.

11 Ta manipud iti lumgacan ti init aginĝga iti lumnecanna ti naganco *isuntot'* dackel cadagiti Gentil; ket iti tunĝgal disso maidatonto ti incienso iti naganco, ken ti nadalus a daton: ta ti naganco *isuntot'* dackel cadagiti Gentil, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

12 Nĝem dacayo bassawanĝanyo *ti naganco*, iti daydiay a pagcunaanyo, Ti lamesaan ni Jehova narugitan, ket ti bunĝana, uray ti taraonna, isut' uuyawen.

13 Dacayo cunayo met, Adtoy, ¡amanĝan a pannacabannog daydiay! ket simmayopcayo kencuana, cuna ni Jehova dagiti buybuyot; ket inyegyo ti naala iti pannacaranĝgas, ken ti pilay, ken ti masakit; iti casta dacayo yegyo ti daton: awatecto nĝata daytoy iti imayo? cuna ni Jehova.

14 Nĝem mailunod ti manĝallilaw, nĝa addaan iti arbanna maysa nĝa animal a lalaki, ket agcari, ken manĝidaton iti Apo iti maysa nĝa addaan pacapilawan; ta siac maysaac a dackel nĝa Ari, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, ket ti naganco isut' nacakigkigtot cadagiti Gentil.

Matubnĝar dagiti sacerdote. Macondenar dagiti basol iti uneg ti panagassawa.

2 Ket ita, O dacayo sacerdote, daytoy a bilin isut' agpaay cadacayo.

2 No dicayto ipanĝag, ket isut' dicay ipapuso, ti pananĝtedyo ti dayag iti naganco, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, isunton ti pananĝibaonco ti lunod cadacayo, ket ilunodconto ti panamendicion-

yo; wen, inlunodco idan, ta dacayo isut' dicay ipapuso.

3 Adtoy, siac tubnĝarecto ti putotyo, ket iwarsicto ti iblenĝ cadagita ruprupayo, a ti iblenĝ met laenĝ dagiti fiestayo; ket dacayo maisanĝaibellenĝcayto kencuana.

4 Ket dacayo maammoanyonto a siac imbaonco daytoy a bilin cadacayo, tapno ti tulagco makiadda coma ken Levi, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

5 Ti tulagco nakiadda idi kencuana a biag ken talna; ket intedco ida kencuana tapno agbutenĝ coma; ket nagbutenĝ caniac, ket nagtaenĝ iti panagraem iti naganco.

6 Ti linteg ti kinapudno adda idi iti nĝiwatna, ket ti kinalinteg saan idi a masarac cadagiti bibigna: isu nakipagna caniac iti talna ken kinalinteg, ket pinagsublina dagiti adu manipud iti kinadakes.

7 Ta dagiti bibig dagiti sacerdote aywananda coma ti pannacaammo, ket birukenda coma ti linteg iti nĝiwatna; ta isut' babaonen ni Jehova dagiti buybuyot.

8 Nĝem dacayo simmiasicayo iti dalan; dacayo nanĝtedcayo ti gapu a dagiti adu nagtibcolda iti linteg; dacayo dinadaelyo ti tulag ni Levi, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

9 Gapuna inaramidcayo met nĝa uuyawen ken paypayaten iti sanĝo amin dagiti tattao, a mayalubog iti dicay panangsalimetmet cadagiti daldalanco, no di ket addaancayo iti panangiduduma cadagiti tattao iti linteg.

10 ¿Datayo saantayo nĝa addaan maymaysa nĝa ama? ¿saan a maymaysa a Dios ti namarsua cadatayo? apayapay agaramidtayo a sililiput tunĝgal tao a maibusor ken cabsatna, a bassawanĝantayo ti tulag dagiti ammatayo?

11 Ni Juda nagaramid a sililiput, ket ti kinarimon maaramid iti Israel ken iti Jerusalem; ta ni Juda binassawanĝanna ti kinasanto ni Jehova nĝa ay-ayatenna, ket nanĝasawa iti anac a babai ti sabali a dios.

12 Ni Jehova keltayennanto, aginĝga iti tao nĝa agaramid iti daytoy, iti daydiay nĝa agriinĝ ken iti daydiay a sumunĝbat, iti ruar dagiti toltolda ni Jacob, ken iti daydiay a manĝidaton ti daton ken Jehova dagiti buybuyot.

13 Ket aramidenyo manen daytoy: timpenyo cadagiti lulua iti altar ni Jehova, cadagiti sanĝsanĝit, ken cadagiti ununnoy, iti casta nĝa isu dina ipategen ti daton, isut' dina met awaten iti naimbag a nakem ita imayo.

14 Nupay dacayo cunaenyo, Apayapay? Ta ni Jehova isut' idi ti sacsi kenca ken iti asawa ti kinaagtutubom, a maibusor iti daydiay a nagaramidam a sililiput, nupay isu ti caduam, ken asawa ti tulagmo.

15 ¿Ket saan a nagaramid iti maysa, nupay addaan idi iti tidda ti Espiritu? Ket apayapay maysa? Isu binirucna ti putot a nadiosan. Gapuna aywananyo ti espirituyo, ket dicay palubosan iti uray siasino nĝa agaramid a sililiput a maibusor iti asawa ti kinagtutubona.

16 Ta siac guraec ti panagsina, cuna ni Jehova, a Dios ti Israel, ken iti daydiay a manĝabbonĝ iti pagan-anayna iti ranĝgas, cuna ni Jehova dagiti buybuyot: gapuna aywananyo ti espirituyo, tapno dacayo dicay agaramid a sililiput.

17 Dacayo binannoganyo ni Jehova cadagiti sasaoyo. Nupay cunayo, Iti ania ti nanĝbannoganmi kencuana? Iti daydiay a pagcunaanyo, Tunĝgal maysa a manĝaramid iti dakes isut' naimbag iti imatanĝ ni Jehova, ket isu agregta cadacuada; wenno sadino ti yan ti Dios ti kinajusticia?

Idadatenĝ ti ibaon ni Jehova. Ti panangtubnĝar ni Jehova. Ti panaglasin ti nalinteg ken ti dakes.

3 Adtoy, ibaonco ti babaonec, ket isu isagananto ti dalan iti sanĝoc: ket ti Apo a birukenyo, umayto iti apagdaricmat iti templona; ket ti babaonen ti tulag, isu a calicagumanyo, adtoy, umay, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

2 Nĝem siasino ti macabalin a manĝibtor iti aldaw ti yaayna? ket siasinonto ti agtacder intono agparanĝ? ta isut' cas la iti apuy ti aggugor, ken cas la sabon ti agpupuscol ti lupot:

3 ket isu tumugawto a cas iti agdaldalus ken aggugor iti pirac, ket gugorannanto dagiti annac ni Levi, ket dalusannanto ida a cas la iti balitoc ken pirac; ket isuda agidatondanto ken Jehova cadagiti datdaton iti kinalinteg.

4 Iti casta ti daton ti Juda ken ti Jerusalem isuntot' macaay-ayo ken Jehova, a cas la cadagidi aldaw idi ugma ken cas la cadagiti daan a tawtawen.

5 Ket siac umasidegacto cadacayo iti panangocom; ket nasiglatacto a sacsi a maibusor cadagiti managanito, ken maibusor cadagiti mannakicamalala, ken maibu-

sor cadagiti naulbod a mannapata, ken maibusor cadagiti manĝidadanes cadagiti manĝmanĝged cadagiti tanĝdanda, iti balo a babai, ken cadagiti ul-ulila, ken manĝkillo iti gangannaet *iti calinteganna*, ken saan nga agbutenĝ caniac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

6 Ta siac, ni Jehova, diac agbaliw, gapuna dacayo, O annac ni Jacob, saancayo a maibus.

7 Nanipud cadagiti aldaw dagiti ammayo simmiasicayo cadagiti bilbilinco, ket dicay sinalimetmetan ida. Sumublicayo caniac, ket siac sumubliacto cadacayo, cuna ni Jehova dagiti buybuyot. Nĝem dacayo cunayo, Iti ania ti pagsublianminto?

8 ¿Ti maysa a tao tacawannanto ti Dios? nupay casta dacayo tacawandac. Nĝem dacayo cunayo, ¿Iti ania ti nanĝtacawanmi kenca? Cadagiti apagcapulo ken datdaton.

9 Dacayo mailunodcayo iti pananĝilunod; ta tacawandac, daytoy amin met laenĝ a nacion.

10 Yegyo ti amin nga apagcapulo iti camalig, tapno adda coma taraon iti balayco, ket padasendac ita iti daytoy, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, no siac diacto luctan cadacayo dagiti ruruanĝan ti lanĝit, ket ibuyatconto cadacayo ti maysa a bendicion, nga awanto ti lugar a macalaon *nga umawat.*

11 Ket unĝtacto ti mananĝalun-un gapu cadacayo, ket isu dinanto dadaelenen dagiti bunĝbunga ti dagayo; uray ti uvasyo dinanto regregenen dagiti bunĝana iti sacbay ti tiempo idiay away, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

12 Ket amin a nacion naganendacaytot' nagasat; ta dacayto ti namayenĝmenĝ a daga, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

13 Dagiti sasaoyo isuda idi nabanĝad a maibusor caniac, cuna ni Jehova. Nupay cunayo, ¿Ania ti insaomi a maicaniwas kenca?

14 Dacayo kinunayo idi, Ubbaw ti panagservi iti Dios; ket ania a gunguna iti daydiay a nanĝaywananmi iti intalecna, ken daydiay a nagnaanmi a silaladinĝit iti saclanĝ ni Jehova dagiti buybuyot?

15 Ket ita naganentayo a nagasat dagiti natanĝsit; wen, dagiti agaramid ti dakes isudat' naranĝ-ay; wen, isuda sinulisogda ti Dios, ket agliclicda.

16 Iti casta dagiti nagbutenĝ ken Jehova nagsaoda ti maysa ken maysa; ket ni Jehova nagimdenĝ, ken dimnĝeg, ket maysa a libro a manĝipalagip nasuratan iti saclanĝna, agpaay cadacuada a nagbutenĝ ken Jehova, ken cadagidiay nga agpanunot iti naganna.

17 Ket isudanto dagiti cucuac, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, cucuac *met laenĝ*, iti aldaw a siac aramidec; ket igagacto ida, a cas iti pananĝigaga ti tao iti anacna met laenĝ nga agservi kencuana.

18 Iti casta agsublicayto ken mamaglasincayto iti nalinteg ken iti managdacdakes, iti daydiay nga agservi iti Dios ken iti daydiay nga di agservi kencuana.

Ti maudi a pananĝbalacad.

4 Ta, adtoy, ti aldaw umay, manĝuram a cas la horno; ket amin dagiti natanĝsit, ken amin dagiti agaramid iti dakes, isudanto ti punĝet; ket ti aldaw nga umay uramennanto ida, cuna ni Jehova dagiti buybuyot, a dinanto itidda cadacuada uray ramut uray sanĝá.

2 Nĝem cadacayo nga agbutenĝ iti naganco runuarto ti init ti kinalinteg agraman macasalun-at cadagiti paypayacna; ket dacayo incayto, ken aglagtocayto a cas la iti urbon ti baca iti corloonĝ.

3 Ket dacayo payatenyonto ti managdacdakes; ta isudanto dagiti dapdapu iti baba ti dapanyo iti aldaw a siac aramidec, cuna ni Jehova dagiti buybuyot.

4 Lagipenyo ti linteg ni Moises nga adipenco, nga imbilinco kencuana idiay Horeb agpaay iti amin nga Israel, linlinteg met laenĝ ken bilbilin.

5 Adtoy, nga ibaonconto cadacayo ni Elias a mammadto iti sacbay nga umay ti dackel ken nacabutbutenĝ nga aldaw ni Jehova.

6 Ket isu isublinanto ti puso dagiti amma cadagiti annac, ken ti puso dagiti annac cadagiti ammada; di la ket ta siac umayac ket cabilec ti lubonĝ iti pananĝilunod.

PALESTINA
Ó
CANAAN
Despues de la Conquista
Como fue dividida entre las tribus.
Escala en millas Inglesas.
0 5 10 20 30 40
34°30'
35°
30'
36°
33°
32°
31°
Sidon
Sarepta
Tiro
SIDONIOS
ASER
NEFTALI
DAN
Dan
Cades
Hazor
Bet-rehof
Aguas de Merom
DAMASCO
SIRIA
M. Libano
M. Hermon
R. Farfar
Geshuri
MANASES
Golan
BASAN
Acha
Ajalon
ZEBULON
Mar de Caneret
M. Carmelo
Endor
ISACAR
Megiddo
More
Jezraelo
Bet-sean
Afec
Dotan
Edrai
M. Gilboa
MANASES
Tirsa
Jabes-galaad
Mahanaim
EL RIO JORDAN
GAD
Sucot
Jaboc
Samaria
M. Ebal
Siquem
M. Gerizim
EFRAIM
Silo
Galgal
Joppe
Jud
Ramot Galaad
Rabat-ammon
Betel
Ai
DAN
Gezer
Gabaon
Gabaa
Jerico
Accaron
BENJAMIN
Josebon
Bet-jesimot
Cariat-jarim
JERUSALEM
M. Nebo
Medeba
Asdod
Bet-semes
Belen
Baal-meon
Ascalon
Get
Adullam
Tecua
RUBEN
Cariataim
Eglon
Gaza
Hebrono
Desierto de Juda
Bezer
Siceleg
Zif
Engadi
Rio Arnon
Aroer
Maon
MAR SALADO
Moab
Arad
Beer-seba
Desierto de Paran
Aroer
Rehobot
Ammonitas
Arabah
Desierto de Zin
EL MAR GRANDE
(MEDITERRANEO)
Filistia
SIMION
JUDA

PALESTINA
EN TIEMPO DE CRISTO
Escala en millas Inglesas.
0 5 10 20 30
34° 30'
35°
30'
36°
30'
33°
32°
31°
EL MAR GRANDE
(Mediterraneo)
FENICIA
M. Libano
TETRARQUIA DE LISANIAS
DAMASCO
Sidon
Sarepta
M. Hermon
Tiro
CESAREA DE FILIPO
GALILEA
Aguas de Merom
ITUREA
TRACONITE
Corazin
Betsaida
TETRARQUIA DE FILIPO
Ptolemais
Capernaum
Magdala
Tiberias
MAR DE GALILEA
Cana
Gergesa
M. Carmelo
NAZARET
M. Tabor
Decapolis
Gadara
Endor
Nain
TETRARQUIA DE ANTIPAS
CESAREA
Gerasa
Dotan
Salim (Enon)
Ramot-galaad
SAMARIA
M. Ebal
Samaria
M. Gerizim
Sicar
Silo
Jaboc
PEREA
Apolonia
Penuel
Joppe
Lidda
Betel
Rabot-ammon (Filadelfia)
Nicopolis
Emmaus
Jerico
Rama
Betabara
Hesbon
Azoto
JERUSALEM
M. Olivo
Betania
BELEN
Cedron
M. Nebo
Ascalon
Get
TETRARQUIA DE ARQUELAO
JUDEA
Lachish
Macaerus
Hebron
Gaza
Aroer
R. Arnon
MAR SALADO
Kerlot
Gerar
Desierto de Judea
ARABIA
Beer-seba
IDUMEA

Sociedad Biblica Americana.

MAPA
Illustrando los Viages Misoneros
del APOSTOL PABLO
MAR NEGRO
ITALIA
Roma
Tres Tabernas
Apio Foro
Puteoli
MAR ADRIATICO
TRACIA
MACEDONIA
Filipos
Neapolis
Tesalonica
Berea
Apolonia
Samotracia
Hellespontos
PROPONTO
TROAS
Troas
Assos
Adramitena
Pergamo
MISIA
Mitilene
Tiatira
Sardis
Filadelfia
BITINIA
PONTO
GALACIA
CAPADOCIA
Nicopolis
SICILIA
Rhegio
Siracusa
Corinto
Atenas
GRECIA
Cenerea
Cios
LIDIA
Esmirna
Efeso
Samos
Patmos
Mileto
ASIA
FRIGIA
Antioquia
Hierapolis
Colosse
PISIDIA
LICAONIA
Iconio
Listra
Derbe
PAMFILIA
Perga
Atalia
CILICIA
Tarso
Seleucis
Antioquia
SIRIA
LICIA
Patara
Mira
Coos
Cnidos
Rodas
Rodas
CRETA
Finicia
Lasea
C. Salmona
Clauda
Buenos Puertos
CHIPRE
Salamina
Pafos
ADRIA Ó MAR JONICO
Malta ó Melita
EL MAR GRANDE Ó MEDITERRÁNEO
Sidon
Damasco
Tiro
Cesarea
Joppe
Jerusalem
Gaza
PALESTINA
MAR SALADO
Cirena
CIRENAICA
SIRTE MAYOR
LIBIA
Alejandria
Tolemaida
EGIPTO
Memfis
El Nilo
MAR ROJO
ARABIA
AFRICA
Escala en Millas Englesas
0 50 100 150 200 250 300